PK
8443
F8N6
1955

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARMÉNIEN

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

1076936

Digitized by the Internet Archive
in 2015

https://archive.org/details/bararanfranseren00mesr

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆՔ

(ա), (է), (ի), (իւ). — Ուսումնասիրուած ֆրանսերէն բառի մէջ այդ ձայնաւորներու նախադաս h ը անձայն լինելով՝ հնչել նշանակուածի համեմատ։

ա. աստ. — Աստղաբաշխութիւն։

Ա. — Աստուածաբանութիւն։

ած. — Ածական։

ած. անփ. — Ածական անփոփոխ։

աղ. աղիւս. — Աղիւսակի մէջ։

Ամ. — Ամերիկայի մէջ կամ Ամերիկեան։

ան. — Անասուն։

անդ. — Անդամազննութիւն։ Նաեւ՝ Անդէմ բայ։

անխ. — Անխնդիր։

Անկ. — Անկլիոյ մէջ։

անրգ. — Անարգական։

աշխ. — Աշխարհագրութիւն։

ար. — Արական։

արհ. — Արհեստական, արհեստներու մէջ։

աւ. — Աւատականութիւն։

բժ. բժշ. — Բժշկութիւն։

բ. բնգ. — Բնագիտութիւն։

բ. պ. — Բնական պատմութիւն։

բնս. — Բանաստեղծութիւն։

բս. — Բուսագիտութիւն։

գ. — Գոյական (թէ՛ արական թէ՛ իգական)։

Գ. — Գաւառական բառ։

գեղ. — Գեղարուեստք։

Գերմ. — Գերմանիոյ մէջ, գերմանական։

գլխ. — Բառը այն իմաստով գլխագիր կը գրուի ֆրանսերէնի մէջ։

գծի. — Գործիք մը, գործիք։

գր. — Գրականութիւն։

գրհ. — Գրահաշիւ։

դատ. — Դատավարութիւն։

դեր. — Դերանուն։

դից. — Դիցաբանութիւն։

ե. երկ. — Երկրաչափութիւն։

եզ. — Եզակի։

ե. զ. հ. — Երբեմն զանց մը լինի կամ զօրութեամբ կը հասկցուի հայերէնի մէջ։

եր. — Երաժշտութիւն։

երկթ. — Երկաթուղիի բառ, երկաթուղիներու մէջ կամ վրայ։

երկրբ. — Երկրաբանութիւն։

(զ). — Ցը, Xը կամ Չ Z գիրերը զ հնչելու է։

զին. — Զինուորական բառ, զինուորական արուեստ, կամ զինուորներու լեզուով։

ը. ընտ. — Ընտանի։

թ. թսգ. — Թուագիտութիւն։

թտ. — Թատերական բառ, Թատրոնի մէջ։

թռ. թռչ. — Թռչուն։

թռ. ս. թռչ. ս. — Թռչուններու սեռ։

թփ. — Թուփ։

թփ. ս. — Թուփերու սեռ։

իգ. — Իգական։

Իտ. — Իտալիոյ մէջ։

իր. — Իրաւագիտութիւն։

Լտ. — Լատինաց, լատինական։

խղ. — Խաղ մը, կամ խաղի մէջ։

խոհ. — Խոհակերութիւն։

ծղ. — Ծաղիկ մը։

ծռ. — Ծառ մը։

ծռ. ս. — Ծառերու սեռ։

(կ). — Cն կամ Gն կ հնչելու է։

կ. կդ. — Կենդանաբանութիւն։

կազմ. — Կազմապարութիւն։

կնք. — Կնքագիտութիւն։

հ. — Հին (բառ)։

հ. ա. հ. բժշ. հ. տ. — Հին աստղաբաշխութիւն, հին բժշկութիւն, հին տարրալուծութիւն, եւն.

(հ). — h գիր (հ) ձայնը հանելու է։

Հ. — Հռովմայեցւոց մէջ կամ ժամանակ։

համ. — Համաստեղութիւն։

հեգն. — Հեգնական։
հ. ժ. — Հին ժամանակ։
հ. Յ. — Հին Յունաց մէջ կամ ժամանակ։
հ. Ֆ. — Հին Ֆրանսայի մէջ։
հնք. — Հանքաբանութիւն։
հող. — Հողագործութիւն։ [Թիւն)։
հռ. — Հռետորութիւն (ճարտասանու-
հր. — Հրէից, Հրէից մէջ։
ձ. — Ձայնարկական (բայ)։
ձկ. — Ձուկ մը։
ձկ. ս. — Ձկանց սեռ։
ճ. — Ճարտարապետութիւն։ [յակերպ։
մ. — Մակբայ կամ ըստ տեղւոյն Մակբա-
մ. լ. — Մանկական լեզուով։
մ. դ. — Միջին դարու մէջ։
մետ. — Մետաղ մը։
մեք. մք. — Մեքենագիտութիւն։
մջ. — Միջարկութիւն։ [նութիւն։
միջտ. — Միջատ մը կամ Միջատաբա-
Յ. — Յունաց մէջ։
յ. ք. — Յոյն քերականութիւն։
յ.-յք. — Յոգնակի։
յ. առ.-յք. առ. — Ֆր. բարդութեան առաջին բառը յոգնակիի մէջ s կ'առնու։
յ. ե.-յք. ե. — Ֆր. բարդութեան երկու բառերն ալ յոգնակիի մէջ s կ'առնուն։
յ. ն.-յք. ն. — Յոգնակին նոյն (անփոփոխ) կը մնայ։
յ. վ.-յք. վ. — Ֆր. բարդութեան վերջին բառը յոգնակիի մէջ s կ'առնու։
ն. — Ներգործական (բայ)։
(ն)։ — Ֆր. բառի մէջ գտնուած mը կամ nը երբ ռնգական ն հնչելու է (1)։
նխ. — Նախադրութիւն կամ ըստ տեղւոյն Նախադրաբար։
նկ. — Նկարչութիւն։
նւ. — Նաւարկութիւն։ [պական։
շ. — Շաղկապ կամ ըստ տեղւոյն Շաղկա-
որս. — Որսական։
(ու). — U գիրը ու հնչելու է։
չ. — Չէզոք (բայ)։
չփ. — Չափագիտութիւն։
պտ. — Պտուղ մը։
ռ. — Ռամկական։

(ս). — Sը, 2 sը, scն կամ t գիրը ս հնչելու է։
Ս. Գ. — Սուրբ Գիրք։
Սպ. — Սպանիոյ մէջ։
սր. — Սրախաղ։ [կրախաղի մէջ։
վճ. — Վիճակահանութիւն կամ Վիճա-
վճ. — Վաճառականութիւն։
տ. — Տարրալուծութիւն։
Տ. — Տէ՛ս։
տապ. — Տապալի մէջ։
տգ. — Տգեղ (բառ)։
տես. — Տեսաբանութիւն։
տկ. — Տունկ մը։ [բունակող)։
տ. ս. — Տունկերու սեռ (տեսակներ պա-
տճ. — Տաճկաց մէջ։
տպ. — Տպագրութիւն։
տր. — Տրամաբանութիւն։
փ. — Փոխաբերութիւն (բառին այլաբանական իմաստովը)։
փաղ. — Փաղաքշական։
փիլ. — Փիլիսոփայութիւն։
փոր. — Փորագրութիւն։
փորթ. — Փորթուկալի մէջ։
ք. — Քերականութիւն։
(ք). — Chը կամ cqն ք հնչելու է։
ք. տ. — Քաղաքական տնտեսութիւն։
քղ. — Քաղաքագիտութիւն կամ Քաղաքական։
քնդ. — Քանդակագործութիւն։
քր. — Ազնիւ քար մը։ [ղի մէջ։
քրտ. — Քարտախաղ մը կամ քարտախա-
ֆ. ֆր. — Ֆրանսայի մէջ։
ֆ. ա. հ. — Ֆրանսայի առաջին հասարակապետութեան ժամանակ։
ֆ. ա. հս. տոմ. — Ֆրանսայի առաջին հասարակապետութեան տոմարի մէջ։
ֆ. յ. ժ. — Ֆրանսայի յեղափոխութեան ժամանակ։

(1b), (1d), (1f), են. — (1b), (1d), (1f) են. հնչելու է։ [չելու է։
(2b), (2d), են. — (2b), (2d) են. հըն-
(2u) — 2 s երբ երկու ս ով հնչելու է։
qn. — Quelqu'un.
qc. — Quelque chose.
qq. — Quelque.

---

(1) tion, sion, ment, ance, ant վերջաւորուած բառերու n գիրը միշտ ռնգական չինելով՝ զանց ըրած ենք անոնց անգամ նշանակել զայն։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔ

1. Ֆրանսերէն բառի մը զանազան առումները եթէ եւ թուանշաններու կարգաւ դրուած են, նոր ձինէն եւ գործածականը անգործածականէն յառաջ։ Երբեմն կը հետեւին նոյն բառի ետեւ կացող ոճերը, զորս զանազանելու համար իրենց սկիզբը կրկնակ գիծ մը գործածուած է այսպէս || զոր տրոհակ կ՚անուանենք։ Ոճերն՝ որոնց մէջ խուզարկութիւն դիւրացնող որոշ կարգ մը պահուած է, իրարմէ բաժնուած են միակ կամ պարզ տրոհակներով։ Նոյնպէս բառ մը տարբեր սեռով կամ թուով կամ մասն բանիւ գործածուած ատեն տրոհակ նշանակած ենք՝ զատելու ու որոշելու համար։

2. Միեւնոյն Ֆրանսերէն բառը չկրկնելու համար այս շիտակ գիծը — գործածուած է, որ բառին յոքնակին եւս կը ներկայէ ըստ տեղւոյն։ Նոյն գիծը բայի մը տեղ նշանակուած ատեն՝ ամէն անգամ նոյն բային **աներեւոյթը** կարդալու է, եթէ առջեւը դիմաւոր դերանուն մը կայ՝ **սահմանականը**, իսկ եթէ Avoir կամ Être օժանդակ բայերէ մին՝ **ընդունելութիւն անցեալը**։ Խօսքին իմաստը կը բաւէ կարծենք այս ուղղութիւնները տալու՝ նոյն իսկ առանց այս բացատրութեանց։

3. Տեղ տեղ այդ շիտակ գիծը դրուած է ինչ ինչ հայ բարդութեանց հիմը կազմող բառը չկրկնելու համար։ Օրինակ. De perle, Մարգարտազարդ, —յեռ, —կապ։

4. Կրկնութենէ զգուշանալու համար խօսքի մէջ բութ մը դնելով զայն ամփոփելու փոյթ տարուած է. օրինակ. Թողուլ՝ յանձնել մէկու, փոխանակ ըսելու՝ Թողուլ մէկու, յանձնել մէկու։

5. Ֆրանսերէն բառի մը քով տեղ տեղ փակագծի մէջ նօտր գրով դըրուածը՝ այդ բառի զարտուղի հնչող վանկը՝ վանկի մասը կամ տառը կը ներկայէ։ Ի հարկին բառին ամբողջ հնչումը դրուած է։ (Այս մասին տե՛ս Յառաջաբանը երես ԺԳ.)։

6. Ֆրանսերէն ոճերու խուզարկութեան ժամանակ՝ **եթէ ամենէն յառաջ ածական մը գտնուի՝ նոյն ածականը, եթէ գոյական մը՝ նոյն գոյականը**, իսկ **եթէ բայ մը գտնուի՝ նոյն բայը փնտռելու է**։ Ոճը թէոր ուրիշ մասն բանիւ կամ մասն բանիներով սկսած է՝ զայն կամ զանոնք ձգելու եւ անմիջապէս հետեւող ածականի կամ գոյականի կամ բայի մէջ ընելու է հետազօտութիւնը։ (Սակաւաթիւ բացառութիւնները տե՛ս Յառաջաբանի ԺԱ. երեսը)։

7. Ֆրանսերէն բառի մը մէն մի առումի առջեւ եթէ մէկէ աւելի հայ համանշանակներ կան դրուած՝ **ամենէն վերջինն է բուն համազօրը** կամ հեղինակէն այնպէս ցուցուածը, **վերջընթերը՝ ամենէն մերձաւորը բուն**

համազօրին եւն. այս կարգով։ (Տե՛ս այս մասին մեր խորհրդածութիւններն Յառաջաբանի ԺԵ. երեսը)։

8. Խաչանիշերն՝ որ թուով 5000-6000ի կը հասնին, մեզմէ կազմուած բառերը կը ցուցնեն, որոնց մէջ հին բառեր եւս կան մերձաւոր կամ նոր առմամբ գործածուած։ Նոյնպէս խաչանիշ են մեր հեսազօտութեամբք ժողվուած բառեր, (թէեւ ասոնք քիչ են համեմատաբար), ինչպէս նաեւ մերձանիշ գաւառական բառեր՝ մեզմէ յասկացուած իբր պատասխանող ֆրանսերէն այս ինչ բառի։

Խաչանիշ չեն կրեր նախորդ ֆրանսահայ բառգրքերէ ընտրանօք քաղուած նորակերտ բառեր՝ որք պատրաստ համբար մ'էին հեղինակին համար։

9. Խաչանիշը ամէն անգամ չեն փակեր խօսքը՝ երբ անոր չէ թէ վերջը այլ մէջտեղը կը գտնուին։

10. Ձեռանիշը (☞) ֆրանսերէն բառի մը մէկ մասնաւոր իմաստին նկատմամբ հայ վայելուչ ածանց կամ բարդութիւն մը կը սորվեցնէ կամ կը յիշեցնէ։ (Ձեռանիշի ուրիշ կիրառութիւններն եւ այս մասին մեր բացատրութիւնները տե՛ս Յառաջաբանի Թ. երեսը)։

11. Ձեռանիշը տեղ տեղ գործածուած է նաեւ կա՛մ խուզարկուին յատուկ ուշադրութիւնը հրաւիրելու, եւ կա՛մ մասնաւոր դժուարութիւն մը բացատրելու համար։

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅ-ԱՇԽԱՐՀԻԿ

A

A, Il ne sait ni A ni B. *Կարդալ չգիտեր*: 2 *Սաստիկ տգէտ է*:

A, *Նխ. Հոլովներ կը լինի.* *Առ* (*Աստուած*), *ի* (*Բարիզ*), *յ*(*Էրզրում*). Je vais à Brousse, (*Պրուսա կ'երթամ*). À droite, (*դէպ ի աջ, աջակողմը*). Au revoir, (*նորէն տեսնուինք, ի տեսութիւն*). À dix pas d'ici, (*ասկէ տաս քայլ անդին, ասկէ տաս քայլ*): 2 (*Մարդ*)*ուն*, parler à l'homme. (*Աչք*)*ի* (*երեւիլ*). Prêt à faire, (*ընելու պատրաստ*): 3 (*Ո՞ր*)*ու*. À qui est ce livre? C'est à lui, (*անորն է*): 4 (*Կարդալ*)*ը*. J'aime à lire, (*կարդալ կը սիրեմ*): 5 (*Աղբիւր*)*էն*, Boire à la source. (*Թշնամի*)*էն*, drapeau enlevé à l'ennemi: 6 (*Սուր*)*ով*, Se battre à l'épée. (*Օխայ*)*ով*, vendre à l'oque. (*Մէկ ֆրանք*)*ով*, (*մէկ ֆրանք*)*նոց*, (*մէկ ֆրանք*)*ի*, dîner à un franc. (*Լոյս*)*ով*, (*լոյս*)*ին*, *ի լոյս*, à la lueur des éclairs. (*Սկսել*)*ով*, à commencer de son fils. A ce prix, (*այս գնով*). A odeur de rose, (*վարդահոտ*): Moulin à vent, (*հողմաղաց*). À bras ouverts, (*Թեւատարած*): Café au lait, (*Սրճակաթ*). ☞(*Երկաթ*)*ի*, (*ծաղկ*)*եայ*, (*ծաղկա*)*նկար*, (*աղնա*)*ւոր*, (*աղնա*) *գործ*, (*սիւնա*)*շէն*, (*սիւնա*)*զարդ*, (*կաթնա*)*խառն*, (*հողմա*)*շարժ*: 7 *Մէջ*, *ի* (*ձեռին*), *ի* (*Բարիզ*), *յ*(*Երզնկա*). Il est à Paris, (*Բարիզ կը գտնուի*). À droite, (*աջ դին*). Au nord, (*հիւսիւսակողմը*). Elevé à la maison, (*տնասուն*): 8 *Ժամանակ, ատեն*. À ma mort, (*երբ մեռնիմ, մեռնելուս*). À ces mots, (*այս խօսքերուս վրայ*). À l'automne, (*աշնան*). À midi, (*կէսօրին*). À la saint Jean, (*սուրբ Յովհաննու տօնին, Յովհաննու Մկրտչին*): 9 *Վրայ*. À cheval, (*ձիու վրայ, ձի նստած*): 10 *Մինչեւ*, *ի, յ, ց* (*գլուխ*). À se tromper, (*սխալելու չափ*). Cinq à six, (*հինգ-վեց*): 11 *Համար*. Papier à écrire, (*գրի Թուղթ*). Sac à blé, (*ցորենի պարկ*). Terre à blé, (*ցորենաբեր երկիր*). (*Կարգել*)*իք*, Fille à marier, (*հարսնացու աղջիկ*). (*Վարձ*)*ելի*, (*ծախ*)*ու*, à louer, à vendre. Donner à manger, (*ուտելիք տալ*). Avis à suivre, (*հետեւելի խորհուրդ*). Facile à nourrir, (*սնուցանելը դիւրին, դիւրասընունդ*). C'est à crever de dépit, (*ճաթելու բան է*): 12 *Համեմատ, ըստ*. À la demande générale. À mon avis, (*ըստ իմ կարծեաց, ըստ իս*). Au dire, (*ըստ վկայութեան*). À l'entendre, (*իրեն նայելով, եթէ իրեն մտիկ ընես*). À

la turque, (տաճկաձեւ, տաճկօրէն, տաճկաբար, ըստ տաճկականին, ըստ տաճկաց)։ 13 Առ. Peu à peu, (սակաւ առ սակաւ, քիչ քիչ, տակաւ). Bout à bout, (ծայր ծայրի, բերան բերնի). Face à face, (դիմադէմ)։ 14 Արժանի. Homme à pendre, (կախելու մարդ)։ ‖ À l'assassin, մարդասպանը. Au feu, կրակ կայ։ | À lui seul, (որ եւ) ինքը մինակ։ | C'est son opinion à lui, իր կարծիքն է։ | Voyons à qui l'aura, տեսնենք ով պիտի առնու, որու պիտի լինի։ | C'est à vous à (parler), (խօսելու) կարգը քուկդ է, դու պիտի (խօսիս)։

Abaissant, e, ած. Ստորիչոյց։ 2 Նուաստիչ, ստորարկ † ‡.

Abaisse, էգ. Բարակ խմոր, նրբահայս։ 2 Խմորատակ։

Abaissement, ար. Իջեցնելը, իջնելը, ցածում, խոնարհում։ 2 Նուազում (գնոց՝ արիութեան)։ 3 Խոնարհում, վատթարում, ստորանկում † (տէրութեան)։ 4 Նուաստացում, խոնարհում, նուաստութիւն, խոնարհութիւն. L'— des grands. L'— du parfait chrétien։ 5 Վայրաբերում. երկ. մէր.

Abaisser, ն. Իջեցնել, ցածել, խոնարհել։ 2 Նուազել (գները)։ 3 Վար ձգել, նուաստացնել, (որ և ան.)։ 4 Բանալ (խմոր)։ 5 Վայրաբերել, երկ. ☞ վայրանկեալ, խոնարհահակ. վայրահակ, նկուն։ ‖ S'—, չ. ցածնալ, նստիլ, իջնել։ 2 Ցարմարիլ, իջնել։ 3 Խոնարհիլ (Աստուծոյ առջեւ)։ 4 Նուաստանալ, իջնել (աղաչելու)։

Abaisseur, ած. Վայրաբերիչ (դըն-դեր)։

Abajoue, էգ. (Կապկի) բերնի երկու կողմը պարկ, ծնօտապարկ, բերանաման †։

Abalourdir, ն. Ապուշ դարձը-նել, տխմարցնել, ը.

Abandon, ար. Լքում, Թողում ☞ (զէն) ընկեցութիւն։ 2 Անխնամութիւն, անտեսութիւն, լքանք, լքում. Mourir dans l'—. L'— de la vie, de ses amis։ 3 Անփութութիւն (իր անձի շահերու)։ 4 Ցանձնում, ապաւինութիւն (Աստուծոյ կամաց)։ 5 (Կատարեալ) վստահութիւն, յանձնում, ապաստանութիւն. Il m'a parlé avec —։ 6 Բնական՝ գեղցիկ անփութութիւն, բնաբերում †. Parler avec —. — de style. — de manières, (բնաձեւութիւն †)։ 7 Հրաժարում, Թողում, էր. ‖ À l'—. մ. Երեսի վրայ, անխնամ։

Abandonné, e, ած. Բարձի Թողի, լքեալ, լքուն։ 2 Մատնուած (աւարի), անձնատուր (կրից)։ 3 Ամայացեալ, մարդաԹափ (երկիր)։ 4 Ամայի, անկոխ (անապատ)։ 5 Անխնամ, անոք, անտէրունչ, անտէր (մանկութիւն)։ 6 Ընկեցիկ (մանուկ)։ 7 Խափան (սովորոյԹ)։ 8 Անսանձ. Le pécheur le plus —։ ‖ գ. Մոլի, անառակ։

Abandonnement, ար. Լքում, Թողում։ 2 Լքուն՝ անխնամ վիճակ, անտեսութիւն։ 3 Իյնալը, անձնատուութիւն, մատնում (կրից ձեռք). L'— à։ 4 Անկարգութիւն, անառակութիւն։

Abandonner, ն. Լքել, Թողուլ (տուն տեղ), Թողուլ (ինչքը՝ պարտատէրի)։ 2 Ցանձնել, ձգել, Թողուլ (հոգը՝ մէկու)։ 3 Թողուլ (մէկու ձեռք), մատնել (աւարի), Թողուլ (գետի ընԹացքի)։ 4 Կասիլ՝ հրաժարիլ (կեանքէ՝ իրաւունքէ՝ յոյսէ), ոտքը քաշել (Թատրոնէ), ձեռք քաշել (շինութենէ), մէկդի Թողուլ (ունայն փորձ), մէկդի դնել (խորհուրդ), Թողուլ (ինչք)։ 5 Մէկդի նետել (զէնք), ձեռքէ Թողուլ (չուան), ազատ Թողուլ (ձի)։ 6 Անտեսել (պարտք), բարձի Թողի ընել (մէկը), անյոյս Թողուլ, ձեռք քաշել (հիւանդէ)։ 7 Անօգնական՝ երեսի վրայ Թողուլ, երեսէ ձգել, ձեռքէ Թողուլ, լքել (մէկը). Son courage, ses forces, le sommeil l'abandonnèrent, (արիութիւնըզնաց վրայէն՝ ելաւ սրտէն, ոյժը կորոյս, քունը կտրեցաւ՝փախաւ աչքէն)։ 8 Ընկեցիկ ընել (մանուկ)։ 9 Զգել երԹալ, ձգել ելնել, Թողուլ երԹալ, հեռանալ, Թողուլ (քաղաք)։ 10 Անխնամ՝ անմշակ ձգել (ձայն)։ ☞ (Ազգա)Թող, (յուսա)Թափ, (զէն)ընկէց, (հայրա)լիք։ ‖ S'—, չ. Ինքզինք Թողուլ, անձնատուր լինել։ 2 Ապաւինիլ (Աստուծոյ)։ 3 (Հագուստի) փոյԹ չտանիլ, ինքզինք ձգել. Il s'est trop —։ 4 Ինքզինք տալ՝ մատնել, զարնել (անառակութեան), համակուիլ (սուգի մէջ), գլորիլ (մոլութեան մէջ), իյնալ (տրտմութեան մէջ),

յարիլ (կանանց) , մոլիլ (կանանց սիրով) ☞ (վաւաշ)իլ։ 5 Լքանիլ, վհատիլ. Une âme forte ne s'— jamais ։ 6 Նետուիլ՝ իյնալ (թշնամւոյ վրայ)։ ☞ Անձնատուր , անձնամատ, (վաւաշա)մոլ ։

Abaque, ար. Վերնախարիսխ ։ 2 Աղիւսակ, հաշուետախտ ։

Abasourdir, ն. Խուլցնել (աղմըկով)։ 2 Սիրտ՝ հոգի չթողուլ, սրտաբեկ ընել ։

Abatage, ար. Ծառ կտրելը , փայտահարութիւն։ 2 Մորթում, սպանդ (եզի)։ 3 Պառկեցնելը (նաւ) , ընկողմանում ։

Abâtardir, ն. Աւրել , այլասերել, այլափոխել, խորթացնել , օտարացընել ☞ օտարախորթ։ 2 Վատթարել, փ.

Abâtardissement, ար. Խորթացում, այլափոխում։ 2 Վատթարում, փ.

Abatis (դի), ար. Ջարդած՝ կործանած բաներու կոյտ , ջարդակոյտ † 2 Փլակոյտ † (տանց)։ 3 Թեւ՝ վիզ՝ գլուխ ու ոտք (հաւի), ջարդուկ † ։ || Faire un grand — de gibier , շատ որս բըռնել՝ զարնել։

Abat-jour, ար. Լոյսը վերէն առնող պատուհան, լուսանցոյց † 2 Լուսամփոփ (կանթեղի)։ յ. ն.

Abattement (1t), ար. Սրտաբեկութիւն, վհատում , լքում ։ 2 Ուժաթափութիւն , բժշ.

Abatteur (1t), ար. Կոտրող ☞ (փայտա)հար ։ || — de besogne . շատ գո՛րծ տեսնող՝ բուսցնող։ | —de quilles, գրապարծ, սնապարծ ։

Abattoir (1t), ար. Ջենարան, ըսպանդանոց. սալխանէ։

Abattre, ն. Փլել, տապալել, քանդել , կործանել։ 2 Տապալել, զգետնել։ 3 Գետին թափել (պտուղ)։ 4 Վար ձգել՝ ձըգել (պատմուճան) ։ 5 Ջարդել (փայտ) , կոտրել (ծառ՝ անտառի մէջ), կտրել (գըլուխ՝ ձեռք)։ 6 Մորթել՝ սպաննել (անասուն)։ 7 Պառկեցնել, ընկողմանել (նաւ՝ անկասուն) ։ 8 Նստեցնել (փոշի) , դադրեցընել (հով), խորտակել (զօրութիւն), կըտրել (ոյժ), փշրել (քիթ)։ 9 Մէջք կոտրել, վհատել, սմքել, լքել. Quelle peur vous — ? Se laisser — , (վհատիլ, լքիլ)։ 10 Ուժէ՝ ուժաթափ ձգել , ուժաբեկել. La moindre fièvre l'—։ 11 Տարածել՝ ցուցնել (թուղթերը), թղթ. || — du bois, de la besogne . շատ գործ տեսնել՝ բուսցնել, ը. || S'— , չ. Գետին՝ կործան՝ տապաստ իյնալ, կործանիլ , գլորիլ, իյնալ։ 2 Փլուիլ (տուն)։ 3 Իյնալ (հովի)։ 4 Թռչելով իյնալ, խոյանալ։

Abattu,e (1t), ած. Կործան, գետնահար, տապաստ, տապալ։ 2 Ուժահար, ուժաթափ ։ 3 Վհատ, սմքած, միջաբեկ, սրտաբեկ, սրտաթափ։

Abatture (1t), էգ. Վար թափելը։ 2 Ոտնահետք (եղջերուի) մացառներու մէջ, տափէնք։ [յ. ն.

Abat-vent, ար. Հողմարգել, ծածք։

Abat-voix, ար. Ժամու ամպիոնի ծածք, ամբոնայարկ † յ. ն.

Abbatial,e (ապասիալ), ած. Աբբայական, աբբայի։

Abbatiat (ապասիա) , ար. Վանահայրութիւն, աբբայութիւն։

Abbaye (ապէյի), ար. Վանք , աբբայարան։ 2 Աբբայահասք ։

Abbé (1b) , ար. Վանահայր, աբբահայր, աբբայ. Monsieur l'— , (Տէր աբբայ , գերապատիւ Հայր) ։ 2 Քահանայ , կարգաւոր. Un jeune —. L'— Grégoire , (Տէր Գրիգոր). Monsieur l'—, (Տէր Հայր)։ [բապետ, աբբասուհի։

Abbesse (1b), էգ. Վանամայր, մայ-

Abc (ապէսէ), ար. Քերական։ 2 Նախագիտելիք, այբբէն։

Abcéder, չ. Թարախ բռնել, խոց կապել։ [պանիլ։

Abcès, ար. Պալար † խոց, (—), չի-

Abdication , էգ. Հրաժարում. Faire — (հրաժարականը տալ)։

Abdiquant, e, ց. Հրաժարաւոր, հրաժարորդ † ։

Abdiquer, ն. Թողուլ, հրաժարիլ։ 2 Գահէ հրաժարիլ, ռնխ.

Abdomen (կմ), ար. Որովայն։

Abdominal, e, ած. Որովայնի։

Abducteur, ած. Զատիչ (դնդեր)։

Abécédaire, ար. Այբբենարան, քերական ։ || ած. Այբբենական։ 2 Այբուբէն կարդացող, այբբենուս ։

Abecquer (ապէքէ) , ն. Կտուցը՝ բերանը կեր դնել։

Abée, իգ. Ջրժակ։

Abeille, իգ. Մեղու, արը. Reine des — (պարսմայր)։

Aberration (2r), իգ. Թիւրում, մոլորում, մոլորանք։ 2 Շեղում (լուսոյ)։ 3 Խոտորում, ա.

Abêtir, ն. Բթացնել, անբանցնել։

Ab hoc et ab hac (ա պօ ըէ պապաք), մ. խենթ ու խելառ, ափեղցփեղ։

Abhorrer (ապօռռէ), ն. Գարշիլ, զզուիլ։

Abîme, ար. Խորք, անյատակ, վիհ, անդունդ։ 2 Դժոխք, անդունդ։ 3 Կորուստ, խորխորատ, զուբ, վիհ, անդունդ. Creuser un — sous le pas de, (մէկուն հորը փորել)։ 4 Ծով (գիտութեան), փ. 5 Աղէտք, անդունդ. L'— appelle l'—։ ‖ En —, մ. Վերէն, զահավէժ։

Abîmer, ն. Վիհը գլորել, ընկլուզել, անդնդել † ☞ խորամուտ, խորասոյզ, անդնդասոյզ։ 2 Համակել, ընկղմել (ցաւի մէջ)։ 3 Աւրել, մէկ ստկի ընել, խանգարել, անպիտանել, փճացնել։ 4 Պապանձել, գետին անցընել (հակառակորդ)։ 5 Նշաւակել, կործանել, գետին անցընել։

Ab intestat, մ. Անկտակ։

Ab irato, մ. Բարկութեան մէջ, ի ցասման։

Abject,e, ած. Զզուելի, վատանշան, նկնախոհ, խոտան, գձուձ, անարգ ☞ վատա(տոհմիկ)։

Abjection, իգ. Գձձութիւն, անարգութիւն. — de naissance, (վատազգութիւն)։ 2 Խոնարհութիւն, նուաստութիւն (Աստուծոյ առջեւ)։

Abjuration, իգ. Ուրացութիւն. Faire —, (աղանդը ուրանալ)։ 2 Թողում, հրաժարում, ուրաստ, փ. Faire — de, (Թողուլ, ուրանալ)։

Abjurer, ն. Թողուլ, ուրանալ (կըրօն)։ 2 Կրօնն ուրանալ, ան. 3 Ետ քաշուիլ (մոլորութենէ), հրաժարիլ (աշխարհէ), մէկդի նետել՝ Թողուլ (ամօթ)։ ‖ S'—, յ. Ուրացուիլ։ 2 Ինքզինք ուրանալ։

Ablactation, իգ. Կաթնահատութիւն, բժ.

Ablatif, ար. Բացառական (հոլով)։

Ablation, իգ. Կտրել հանելը, կըրճատում։ 2 Ցապաւում (տառի)։

Able, ար. Տ. **Ablette.** [րու)։

Ableret, ար. Ցանց (մանրաձուկե-

Ablette, իգ. Ճերմիկ, ձկ.

Abluer, ն. Լուալ՝ մաքրայայտել † (մագաղաթ)։

Ablution, իգ. Ցօղուք բաժակի, լուացանք։ 2 Լուացում. ապլտեսր։ 3 Լոգանք, լուացում։

Abnégation, իգ. Անձնուրացութիւն. Homme d' —, (անձնուրաց մարդ)։ 2 Մոռացում, Թողում, հրաժարում. Faire — de, (Թողուլ). — de soi-même. (անձնուրացութիւն)։

Aboi, ար. Հաչիւն (շան)։ ‖ յո. Ցետին կէտ, յետին տագնապ, յետին վըտանգ։ 2 Խուճապ՝ տագնապ (եղջերուի)։ 3 Սուտ յոյս. Tenir qn. en —, (պաշարել սուտ յոյսերով)։

Aboiement, Aboîment, մ. ար. Հաչիւն։ 2 Վայրահաչութիւն, հաչանք, փ. [փանել, ջնջել։

Abolir, ն. Բառնալ, վերցնել, խա-

Abolissement, ար. Խափանում, ջնջում։

Abolition, իգ. Բարձում, ջնջում։ 2 Թողութիւն (ոճիրի)։

Abolitionniste (1n), փ. Գերեբարձեան, գերեբարձ։

Abominable, ած. Գարշատեսիլ, գարշելի, գարշ։ 2 Ամենազէշ, անպիտան, գարշելի, փ.

Abominablement, մ. Գարշելապէս, գարշաբար։ 2 Խիստ յոռի, անպիտան (երգել)։

Abomination, իգ. Զզուանք, գարշութիւն, գարշանք. Avoir en —, (գարշիլ). Etre en —, (գարշելի լինել)։ 2 Գարշելի բան, գարշութիւն. C'est une —։ 3 Կռապաշտութիւն, գարշութիւն։ ‖ L'— de la désolation, ամենամեծ պղծութիւնք, պիղծն ապականութեան, Ս. Գ.

Abondamment (1m), մ. Լիապէս, լիուլի, առատօրէն, վտակօրէն (հոսիլ) ☞ յորդա(հոս), քաջա(բեր), առատա(ձիր), լիա(բուխ)։ 2 Ընդարձակ՝ լիով (ճառել)։

Abondance, իգ. Օրհնենք, շատութիւն, լիութիւն, յորդութիւն, առա-

տութիւն ☞ (հաց)աւէտութիւն. Avoir en —, (յորդիլ). Vivre, Nager dans l'—, (յղփանալ)։ 2 Յորդաբանութիւն, ճոխաբանութիւն, ճոխութիւն. Parler avec —, (ճոխաբան լինել, պերճաբանել)։ 3 Զեղում (սրտի)։ 4 Ջրախառն գինի, թթուիկ. Boire de l'—։ || D'— մ. Յանպատրաստից՝ ափ յափոյ (խօսիլ)։ | En — մ. լիօրէն, առատօրէն։

Abondant,e, ած. Լի, յորդ, առատ, յորդահոս (արցունք), լիաբեր (երկիր), յորդաբուխ (աղբիւր)։ 2 Ճոխ (ոճ), ճոխաբան (ատենախօս), յորդասաց (խօսքեր)։ ☞ — en (Խաշն)աւէտ, (մրգա)շատ, բազմա(խոտ), յորդա(լոյս), (ճռա)խիտ, (գազան)ուտ, (ջր)առատ, շատա(ջուր)։ ☞ ՟եր. Բազմառատ, քաջառատ, բազմայորդ, յորդառատ, ամենալից։

Abonder, չ. Լի՝ շատ՝ առատ լինիլ, վխտալ, յորդել, վժվժալ, Գ. Tout — dans ce pays, (այս երկիրս ամեն ինչ առատ է)։ 2 Լի՝ թաթաւուն լինել (ընչիւք). — de. — de tout, (ամէն ինչ առատօրէն ունենալ)։ 3 Տեղ բռնել։ || — dans son sens, կարծիքին վրայ պնդել միալ։ | — dans le sens de qn. Մէկու մը համախոհ, համամիտ լինել։ ☞ —en, (Պտղ)աւէտ, լիա(խաղող), (պտղա)լի, բազմա(պտուղ), (որսա)շատ։

Abonné, e (ֆn), գ. Ընկերագիր, բաժանորդ։

Abonnement (ֆn), ար. Ընկերագրութիւն, բաժանորդութիւն ☞ բաժանորդա(գին)։

Abonner (ֆn), ն. Ընկերագրել, բաժանորդագրել, բաժանորդել †։

Abonnir (ֆn), ն. Ազնուացնել, լաւցնել, լաւել։

Abord, ար. (Եզերք) հասնիլը, (ցամաք) ելնելը, մուտ, եզերում. Lieu de facile —, (դիւրամուտ տեղ)։ 2 Տեղ մը հասնիլը, ժամանում, գալուստ. L'— des gendarmes. À son — en Afrique. Du premier —, (հասնելուն)։ 3 Իրար մօտիլը՝ ընդունիլը, ընդունելութիւն, մատոյց. Leur — a bien varié. Homme d'un difficile —, (դժուարամատոյց մարդ). D'un doux —, (քաղցրահամբոյր)։ 4 Խուռն դիմելը, բազմութիւն, ամբոխ, յաճախութիւն. Lieu d'un grand—։ || յգ. Մերձավայրք(ամրոցի)։ || D'—, Tout d'—, De prime —, Du premier —, մ. Առաջին անգամ, նախ և յառաջ, առջի բերան։ | D'— après, մ. Անմիջապէս ետքը։

Abordable, ած. Մատչելի (եզր)։ 2 Դիւրամատոյց, մարդամօտ (մէկը)։ 3 Աժան՝ մատչելի (գին)։

Abordage, ար. Ընդհարում նաւերու, նաւաքախք †։ 2 Կոխելը (թշնամւոյ նաւը)։

Aborder, չ. (Ցամաք) հասնիլ՝ ելնել, եզերիլ։ 2 Գալ հասնիլ, հասնիլ, գալ, լեցուիլ, խուժել. Le peuple abordait en foule. || — de, Մօտենալ, չ. || ն. Գալ, մերձենալ, մօտիլ։ 2 Անցնիլ, խօսքը բերել, ձեռք առնուլ, գալ (խնդիրի մը)։ 3 Կոխել (թշնամւոյ նաւը)։ 4 Զարնուիլ (նաւու մը՝ ուրիշ նաւու)։ || S'—, ջ. Իրար մօտիլ։ 2 Զարնուիլ (նաւերու)։

Abordeur, ար. Ընդհարիչ (նաւ)։

Aborigène, ած. (Բուն) տեղացի, բնաշխարհիկ, բնիկ։ [(դաշտ), հ.

Aborner, ն. Սահմանաւորել

Abortif,ive, ած. Վիժած, թերածին (մանուկ)։ 2 Ճռզած (պտուղ)։ 3 Վիժիչ (հնարք)։ || ար. Վիժադեղ։

Abouchement, ար. Դէմ առ դէմ գալը, տեսակցութիւն։ 2 Բերանակցութիւն, անդ.

Aboucher, ն. Դիմադէմ բերել, խօսեցնել։ 2 Բերանակցել, անդ.

About, ար. Տախտակի ծայր՝ ուրիշ տախտակի անցած, յեռոց †։

Abouter, ն. Ծայր ծայրի կցել, ծայրակցել †։

Aboutir, ն. Ծայրը դպչիլ, տանիլ, հանել, յանգիլ։ 2 Ծայրն հասնիլ, վերջ գտնել, յանգիլ, գ. 3 Թարախել, գլուխ տալ (վէրքի)։ [չած, կից, յար։

Aboutissant,e, ած. Ծայրը դըպ-

Aboutissement, ար. Աւարտ, յանգ, յանգում։ 2 Թարախում։ 3 Կատր դնելը։

Ab ovo, մ. Սկիզբէն, ի ձուոյ։

Aboyant,e, ած. Հաչող։ 2 Հետամուտ, ցանկացող։

Aboyer, չ. և ն. Հաչել։ 2 Լուտալ, պոռալ, հաչել, փ. 3 Հետամուտ լինիլ, ետեւէ իյնալ (պաշտօնի). — après։ ‖ — à la lune, ի զուր պոռալ՝ հաչել։

Aboyeur, ար. Հաչող որսաշուն, հաչան †։ 2 Պոռպռացող, հաչան, փ. 3 Սաստիկ ետեւէ, սաստիկ հետամուտ։

Abracadabra, ար. Ախտաբոյժ բառ դիւթական, ապրաքատապրա։

Abracadabrant,e, ած. Արմանք զարմանք տանող, կարգէ դուրս։

Abrasion, (զ). էգ. Բաժանում, բժ. 2 Քերում։

Abrégé, ար. Կարճ բովանդակութիւն, համառօտութիւն։ ‖ En —, մ. Համառօտագիծ, կարճօրէն, կարճ։ 2 Համառօտութեամբ (գրել). (որ և Par —)։

Abréger, ն. Կարճել, ամփոփել, համառօտել։ 2 Կարճ հնչել, սղել (բառ)։ ‖ չ. Կարճ կապել, կարճ կտրել, համառօտել ☞ կարճահատ։

Abreuver, ն. Ջուր տալ, խմցնել (անասուն)։ 2 (Ջրով) լիացնել, լիակուշտ խմցնել (մէկը)։ 3 Թրջել, ոռոգել, ջրել (տունկ)։ 4 Ջրով փորձել (տակառ)։ 5 Ծեփել (ծակեր)։ 6 Լեցնել (տրտմութեամբ), համակել, ընկղմել (վիշտերու մէջ), Թաթաւել (հեշտութեանց մէջ). — d'outrages, (լուալ, Թշնամանք տեղալ)։ ‖ S'—, յ. Ջուր խմել, խմել։ 2 Խմել, Թրջուիլ (երկրի՝ անձրեւներով)։ 3 Թաթաւիլ՝ լողալ (արեան մէջ)։

Abreuvoir, ար. (Անասնոց) ջուր խմելու աւազան, ջրարբք, զուռ Գ ‖ — à mouches, մեծ վէրք սուրի։

Abréviateur, ար. Համառօտիչ։

Abréviation, էգ. Համառօտագրութիւն, համառօտութիւն։

Abréviativement, մ. Համառօտագրութեամբ։

Abri, ար. Ապաւէն, յարկ, ապաստան, պատսպարան։ 2 Պատսպարան (տընկոց)։ 3 Պատսպարութիւն, պատսպարան։ ‖ À l'—, մ. Ծածկած տեղ, յարկի տակ, յապահովի, ապահով. Mettre à l'—, (պահպանել, պատսպարել)։ | à l'— de, զերծ, ապահով, անքոյթ (հովերէ)։ 2 Հովանիի տակ, (պատի) ներքեւ՝ տակ. Mettre à l'— de, (զերծ պահել, ապահովել)։

Abricot, ար. Ծիրան, զայլըսը։ 2 Խուժիկ, պարկուկ, զէրտալի։

Abricoté, ար. Շաքարապատ ծիրան, ապրիքօդեայ †։

Abricotier, ար. Ծիրանենի։

Abriter, ն. Պաշտպանել, պատըսպարել։ ‖ S'—, յ. Պատսպարիլ։ 2 Իրար պատսպարել։ [նում։

Abrogation, էգ. Ջնջում, խափա-

Abroger, ն. Ջնջել, խափանել։

Abrupt,e, ած. Դարուվար ու խորտուբորտ, շեպ †, շեղուխորտ †։ 2 Կտըրտուկ (ոճ)։ [դարձնել։

Abrutir, ն. Ապուշ ընել, անասուն

Abrutissant, e, ած. Ապուշցնող, անբանարար †։ [յում, անբանում †։

Abrutissement, ար. Անզգա-

Abscisse (ապսիս), էգ. Կտրատ. ե.

Absence (ս), էգ. Տարակայութիւն, բացակայութիւն։ 2 Զունենալը, չգտնուիլը, չգոյութիւն(ճաշակի) ☞ ան-(ճաշակութիւն), ան(վշտութիւն)։ 3 Մտքի ցրուում, ուշաթափութիւն, Թարթափանք, խելռանք Գ. (որ և — d'esprit)։

Absent, e (ս), ած. Ո՛չ ներկայ, (հոն) չգտնուող, դուրսը, հեռուն, տարակայ, բացակայ. Il est —, (հոս չէ)։ 2 Ցրուեալ, Թարթափուն (միտք)։

Absenter (s') (ս), յ. Հեռանալ, բացակայիլ։

Abside (ս), էգ. Աւագ խորանի ետեւի մաս, կոզակ։ 2 Սրբարան։

Absinthe (ս), էգ. Օշինդր, ափսինդ։ 2 Ափսինդէ ըմպելի, ափսինդեայ † 3 Դառնութիւն, փ.

Absolu, e (ս), ած. Արձակ՝ բացարձակ (ճշմարտութիւն)։ 2 Կատարեալ՝ տիրական՝ բացարձակ (իշխանութիւն)։ 3 Ինքնիշխան՝ միահեծան՝ բացարձակ (Թագաւոր)։ 4 Անարգել՝ բացարձակ (հրաման)։ 5 Բացարձակ. +. 6 Զուտ, ։.

Absolument (ս), մ. Տիրաբար՝ բացարձակապէս (հրամայել)։ 2 Բացէ ի բաց՝ բացարձակ (ուրանալ)։ 3 Անպատճառ՝ բացարձակ (պէտք լինել)։ 4 Բացարձակ կերպիւ (դիտուած)։ 5 Ընդհանրապէս՝ բացարձակապէս (խօսելով)։ 6 Բոլորովին (մինակ), ամենեւին (բան չը տեսնել)։ 7 Անխնդիր, +.

Absolution (ս), իգ. Թողութիւն, արձակում: [տութիւն:

Absolutisme (ս), ար. Արձակպե-

Absolutiste (ս), ած. և գ. Արձակպետական: [(դատաստան):

Absolutoire (ս), ած. Արձակիչ

Absorbant, e (ս), ած. Խոնաւածուծ, ծծուն: 2 Ծծողական, Թթուածուծ † իգ. 3 Ընկղմիչ (գբաղում):

Absorbé, e (ս), ած. Մտասոյզ:

Absorber (ս), ն. Խմել, քամել, ծծել (ջուր) ☞ (խոնաւա)ծուծ: 2 Քաշել (սեւի՝ լոյսը): 3 Անլսելի ընել՝ ընկղմել (ձայն՝ շատ նուագարաններով): 4 Կլլել (ազգ) ☞ (ազգա)կուլ: 5 Մսխել, անհետել, սպառել, ուտել, լմցնել (ինչք): 6 Ուշը բոլորովին առնուլ, մտասոյզ ընել, Թաղել, ընկղմել, գ. ☞ (վշտա)սոյզ: ‖ S'—, յ. Անհետիլ, կորսուիլ, ընկղմիլ:

Absorption (ս), իգ. Ծծում: 2 Ընկղմում, գ.

Absoudre, Absous, Absoute (ս), ն. (Ամբաստանքէ՝ մեղքէ) արձակել: 2 Ներել, Թողուլ. (որ եւ ռմկ.):

Absoute (ս), իգ. Արձակման կարգ (Աւագ հինգշաբթիի), արձակէք †: 2 Արձակում (մեռելի): [գինեհատ:

Abstème (ս), ար. Գինի չխմող,

Abstenir (s'), յ. Ետ կենալ, ինքզինք կտրել, զգուշանալ, հրաժարիլ, քաշուիլ, ժուժկալել. S'— de vin, (գինի չխմել) ☞ (մսա)հատ: 2 Բան չուտել, անսուաղ մնալ, ռմկ. 3 Քաշուիլ, ձեռընԹափ լինիլ, ռմկ. 4 Անձեռնհասութիւն յայտնել, ձեռնԹափ լինիլ, իր.

Abstention, իգ. Կասում, հրաժարում (իրաւունքէ), ձեռնպահութիւն (քուէէ): [րարբիկ † (դեղ):

Abstergent, e, ած. Սրբիչ՝ վի-

Absterger, ն. Սրբել, մաքրել (վէրք): [(դեղ):

Abstersif, ve (սիֆ), ած. Սրբական

Abstinence, իգ. Հեռի՝ ետ կենալը, հրաժար, ժուժկալում ☞ (գինե)-հատութիւն: 2 Բան չուտել չխմելը, անսուաղութիւն, ռմկ. ‖ յգ. Պահք:

Abstinent, e, ած. Ուտել խմելը չափով, ժուժկալ:

Abstractif, ve, ած. Վերացական:

Abstraction, իգ. Մտքով անջատելը՝ մեկուսելը, վերացում: ‖ Faire — de, ի հաշիւ չդնել, մէկ կողմ առնուլ: | — faite, մէկ կողմ առնելով: ‖ յգ. Բնազանցական տեսիլներ, վերացմունք † 2 Ցնորք, խոկմունք, վերացմունք †:

Abstraire, ն. Բանի մը մէկ հանգամանքն անջատ կերպով քննել՝ նկատել, մտքով մեկուսել, վերացնել:

Abstrait, e, ած. Զատուած: 2 Վերացեալ (Թիւ՝ ճշմարտութիւն): 3 Բնազանցական՝ վերացեալ (գիտութիւնք): 4 ԽրԹին՝ վերացեալ (հեղինակ): 5 Մտածած բանին միայն ուշադիր, վերացեալ†: 6 Ցնորասոյզ † վերացեալ †:

Abstrus, e, ած. ԽրԹնիմաց, մԹին: 2 Վերացեալ † (փիլիսոփայ):

Absurde, ած. Խելքի դէմ, խօլ, տարաղէպ, անճոռնի, անհեԹեԹ, անպատեհ, անտեղի: ‖ ար. Անտեղութիւն:

Absurdement, մ. Խելքի դէմ, անտեղաբար:

Absurdité, իգ. Անտեղութիւն: 2 ԱնհեԹեԹութիւն (մարդու):

Abus, ար. Չարաչար՝ գէշ՝ գէշի գործածում, զեղծում: 2 Գէշ՝ յոռի սովորոյԹ, զեղծում: 3 Խաբելը, զեղծում. — de confiance: 4 Սխալում, սխալ. C'est un — de croire que..., ‖ — de pouvoir, զեղծիշխանութիւն: | — des mots, պիտակաբանութիւն:

Abuser, չ. Գէշ՝ չարաչար գործածել, զեղծիլ (որ եւ ռմկ.) — de son temps. — d'un esclave: 2 Սահմանն անցնիլ, գէշի գործածել, զեղծանել. — de: 3 Չարաչար խաբել, գործածել (աղջիկ) — de: ‖ ն. Խաբել, պատրել: 2 Խաբել՝ խարդաւանել (աղջիկ): ‖ S'— յ. Ինքզինք խաբել, խաբուիլ:

Abuseur, ար. Խաբող:

Abusif, ve, ած. Անկարգ, զեղծական: 2 Փտած (դրամ): 3 Պիտակ (գործածում՝ բառի):

Abusivement, մ. Զեղծմամբ, զեղծաբար: 2 Պիտակաբար (գործածել բառ):

Abutilon, ար. Տղտորիկ, տկ.

Acabit, ար. Որակութիւն, տեսակ, որպիսութիւն (միրգերու) De bon —,

(ընտիր)։ 2 Բնոյթ, բարք, տեսակ, ♦. Ce sont gens de même —, (մէկ հօրի ջուր են)։

Acacia, ար. Աքասիա, ծռ.

Académicien, ար. Ակադեմիոյ անդամ, ակադեմեան։ 2 Պլատոնական, ակադիմական, լսական։

Académie, էգ. Ակադեմիա (ֆրանսական)։ 2 Լսարան կամ աղանդ Պլատոնի, ակադիմիա։ 3 Մարզարան (հեծելութեան եւ ուրիշ մարմնակրթանաց)։ 4 Մարզարանի աշակերտք, մարզականք † 5 Պատկեր մերկ օրինակէ առնուած, ակադիմիա։ 6 Խաղատուն, ռ. ‖ — des jeux, Խաղարան (գիրք)։

Académique, ած. Ակադեմական; 2 Պլատոնական, ակադիմական, լսական։ 3 Արուեստախառն, արուեստիկ † (ոճ)։ 4 Սորվելու (պատկեր), գեղ.

Académiquement, մ. Արուեստամէտ † կերպիւ։

Académiste, ար. Մարմնամարզիչ, մարզուսոյց †։ 2 Մարմնամարզիկ † մարզառու †։

Acagnarder, ն. Ծոյլ սորվեցնել, ռ. ‖ S'—, չ. Ծուլնալ, ծոյլ սորվիլ, ռ.

Acajou, ար. Մահակոնենի։ 2 Մահակոն (որ և Bois d'—)։ ‖ —à pommes, Փաշընկուզի. Noix d'— (քաշընկոյզ)։

Acanthe, էգ. Ականթ, տկ. այր փնճխ։ 2 Ականթակ † ճ.

Acanthoptérigiens, ար. յգ. Փշաթեւակք։

Acare, ար. Մանր որդ մը, ակար։

Acariâtre, ած. Թթու, դժուարահամբոյր, դեզ, դառնաբարոյ, պռի Գ.

Acaule, ած. Անցօղուն, զաղտացօղուն †։

Accablant, e (1c), ած. Ծանրալուծ, ծանրանուր, ծանրաբեռ, ծանր։ 2 Ծանրավաստակ (երկ)։ 3 Ծանրատաղտուկ (մարդ)։

Accablé, e (1c) ած. Ծանրացեալ, ծանրաբեռն, ճնշուն, նկուն, բեկուն☞ (վշտա)հար, (քնա)լից, (ախտա)-բեկ, (ծանրա)բեկ, (ծանրա)վիշտ, բազմ-(աղէտ), (անիծա)կուռ, (տրտմա)գին, չա-րա(գան), (նախատա)կոծ. — de reproches (սաստկակոծ)։ 2 Յոգնած դադրած, տաժան, Թաշկուկ Գ.

Accablement (1c), ար. Նկուն՝ ճնշուն՝ բեկուն վիճակ, տառապանք, բեկում։ 2 Բեռ, ծանրութիւն, ճնշում (գործերու)։

Accabler (1c), ն. Հոգին հանել, ընկճել, ճնշել, բեկել †, —sous le poids, (ծանրաբեռնել)։ 2 Մեռցնել, ճմլել. Il fut — sous les ruines։ 3 Յաղթել, ճնշել, խորտակել, բեկել (որ եւ անխ.) Se laisser — par la douleur (Տրտմութիւնը կոխել վրան)։ 4 Նեղել, կըռփել, ճնշել (աղքատը)։ 5 Պապանձել, ընկճել (հակառակորդ)։ 6 Տագնապել, ընկճել, ճնշել, խղդել (հարցումներով), տեղալ (նախատինք), (նախատ)ել, կուտել (չարիք՝ մէկու գլուխ). — de reproches (սաստիկ կշտամբել)։ 7 Լիացնել (պարգեւով). Vous m'— (Բեռի տակ կը Թողուք զիս)։

Accaparement (1c), ար. Համագրաւում (ապրանքներու)։

Accaparer (1c), ն. Գտնուած բոլոր ապրանքներն գնել, համագրաւել։ 2 Իրեն առնուլ, գրաւել։

Accéder, ն. Հաւանութիւնը տալ, ընդունիլ, հաւանիլ։ 2 Հասնիլ։

Accélération, էգ. Երագում, փութացում։ 2 Աւելի շուտնալը, երագում †։

Accéléré, ար. Պնդերագ † (կառք)։

Accélérer, ն. Շուտցնել, փութացընել, երագել։ 2 Շուտութիւնն աւելցընել։

Accenser, ն. հ. ժ. Վարձու տալ։

Accent, ար. Բարձրացում ձայնի՝ վանկի մը վրայ, շեշտ։ 2 (Գաւառական) շեշտ, անխ. 3 Բարբառ, ձայն, լեզու, շեշտ (կրից)։ 4 Ուղղագրութեան նշան, շեշտ. — aigu (սուր).— grave (բութ). —circonflexe (պարոյկ)։ ‖ —tonique, Շեշտ, ոլորակ։

Accentuation, էգ. Շեշտում, 2 Շեշտադրութիւն (գրերու վրայ)։

Accentuer, ն. Շեշտերու համեմատ հնչել, շեշտել։ 2 Ուժով հնչել, շեշտել։ 3 Շեշտ դնել, շեշտել (գիր՝ բառ)։ 4 Ազդու եւս ընել, շեշտել, ♦. ‖ S'—, չ. Շեշտ առնուլ (բառի)։

Acceptable, ած. Ընդունելի։

Acceptant, e, գ. Պարգեւառու։

Acceptation, էգ. Ընկալում † ։

Accepter, ն. Հաւանիլ, յանձն առնուլ, ընդունել (կաշառ)առու։ ‖ J'en — l'augure, Աստուած լսէ բերանէդ ։

Acception, էգ. Իմաստ՝ միտք՝ առում (բառի)։ 2 Աչառանք, ակնառութիւն. Faire — de, (աչառել) ։

Accès, ար. Մօտենալը, մուտ. Lieu d'un difficile — (դժուարամուտ տեղ)։ 2 Մօտենալը, մատոյց (մարդու մը). D'un facile —, (դիւրամատոյց). Donner —, (մուտ շնորհել, ընդունիլ)։ 3 Բռնելը (ախտի), բռնուածք, դէպք, դարձ, ախտաժամ † նոպայ. Il a des — de fièvre, (տենդ կը բռնէ զինքը, տենդոտ է), Il a son — de fièvre (տենդը բռնած է). Il est avare par — (ագահութեան առեններ՝ ժամեր ունի)։ 4 Թափք՝ յոյզք՝ բորբոքում (բարկութեան). Dans un — de fureur, (մոլեգին ժամու մը մէջ)։

Accessible, ած. Հպելի, մատչելի։ 2 Սիրտը բաց, մուտ տուող, գ.

Accession, էգ. Հաճութիւն տալը, հաւանում։ 2 Իրաւունք կալուածատէրի՝ բերքի կամ յաւելուածներու վրայ. Նաեւ՝ աճում, յաւելուած։ ‖ — au trône, Գահակալութիւն։

Accessit (իդ), ար. Մրցանակի խիստ մօտեցողներու յիշատակութիւն, ձերձանակ։ յգ. — s։

Accessoire, ած. Երկրորդ, երկրորդական։ ‖ ար. Երկրորդական մաս, յարակից։ 2 Փորձանք։ ‖ յգ. Մանր մասեր կամ կազմածք, պարագայք, յարակիցք, մանրասարք։ [պէս, երկրորդաբար։

Accessoirement, մ. Յարակցա-

Accident, ար. Անցք, դէպք, դիպուած, պատահար։ 2 Արկածք, չարիք, ձիւն, փորձանք, նխ. 3 Հացի ու գինիի ձեւ՝ գոյն՝ համ Ս. Հաղորդութեան մէջ, պատահում Ա. 4 (Բառերու կրած) փոփոխմունք։ 5 Պէս պէս ձեւ՝ հանգամանք, անհարթութիւնք (գետնի)։ ‖ Par —, մ. Ըստ պատահման, պատահաբար։

Accidenté, e, ած. Անմիակերպ, դարուփոս (երկիր)։ 2 Վրդովալի, փորձանաւոր †։

Accidentel,elle, ած. Պատահական, յանկարծադէպ։

Accidentellement, մ. Ըստ դիպաց, պատահմամբ։

Accise, էգ. Ըմպելեաց եւ այլ սպառելեաց սակ՝ Անկլիոյ մէջ, աքսիզ։

Acclamation (1c), էգ. Ցնծութեան՝ հաճութեան ձայն, կայթիւն † ‖ Par —, մ. Հաճութեան ձայներով, ձայներով։

Acclamer (1c), ն. Ցնծութեան՝ հաճութեան ձայներ ձգել, կեցցէներ պոռալ, կայթել † ‖ ն. Կայթիւններով ընդունիլ, կայթել †։

Acclimatation (1c), էգ. Տարավարժութիւն, օդընտելութիւն ։

Acclimater (1c), ն. Նոր կլիմայի վարժել, տարավարժել։ ‖ S'—, չ. Տարավարժիլ։ 2 Վարժուիլ, գ. 3 Արմատ բռնել, մտնել (սովորոյթի)։

Accointance (1c), էգ. Տեսնուիլը, կենակցութիւն, ընտանութիւն։ 2 Հաղորդակցութիւն (կնոջ հետ)։

Accointer (s'), (1c), չ. Տեսնըւիլ, կապուիլ, ընտանութիւն բռնել։

Accolade (1c), էգ. Գրկախառնութիւն, փարում. Donner l'—, (Ասպետի ողջագուրանքը տալ, ասպետ ընդունիլ)։ 2 Տողակապ։ 3 Փականիշ, եր.

Accoler (1c), ն. Վիզը փաթտուիլ, փարիլ։ 2 Տողակապով միացնել, տողակապել։ 3 Միատեղ դնել, զուգել (երկու անուն)։ 4 Խեչակ դնել, կապել (որթ) ձողաբարձ։ ‖ S'—, չ. Իրար փաթտուիլ գրկել։ [զադրելի, դիւրայարմար։

Accommodable (1c), ած. Կար-

Accommodage (1c), ար. Հանդերձանք (մսի) ։

Accommodant, e (1c), ած. Դիւրաբարոյ, յարմարող ։

Accommodé,e(1c), ած. 1 Շըտկուած։ 2 Յարմարցուած։ 3 Գործը շըտկած, ունեւոր (ընչ)աւէտ, ը. Peu — des biens de la fortune, (աղքատիկ)։

Accommodement (1c), ար. Միաբանում, կարգադրութիւն, համաձայնութիւն։ 2 Համաձայնութեան կերպ, համաձայնում։ 3 Կարգադրութիւն (հազուստի), ևն.

Accommoder (1c), ն. Կազմել, հանդերձել, պատրաստել, կարգադրել, շտկել, շտկել։ 2 Հանդերձել (կերակուր)։ 3 Յարդարել (մազեր)։ 4 Շտկել՝ կարգադրել (կռիւ)։ 5 Միաբանել (կռուողներ)։ 6 Յարմարցնել (ծախքը՝ եկամուտի)։ 7 Բանի գալ, յարմարիլ. Cette maison l'— ։ 8 Ծախել, տալ, անցընել. Accommodez-moi de cela։ ‖ Bien— qn. Աղէկ հոգալ, լաւ նայիլ։ 2 Խուել, շտկել, հեգ. ‖ S'—, չ. Շտկուիլ, անխ. 2 Հանգիստը փնտռել՝ նայիլ։ 3 Միաբանիլ, համաձայնիլ, յարմարիլ. S'— à ses amis. S'— de tout։ 4 Գնել, ձեռք ձըգել, ստանալ. S'— d'une chose, (որ եւ՝ ձեռքը վրայ նետել, գործածել)։ 5 Զարդարուիլ, շտկուիլ։ ‖ Bien s'—, Հարուստնալ, գործը շտկել, ռ.

Accompagnateur, trice (1c), գ. Ընկերող, նուագակից, եբ.

Accompagné, e (1c), ած. Ընկերացեալ, հետն առած, հետ։

Accompagnement (1c), ար. Ուղեկցութիւն, ընկերակցութիւն։ 2 Երկրորդական բաներ, յարակից հանդերձանք, յարակիցք †. Son tableau manque d'—։ 3 Նուագակցութիւն, ընկերում, եբ.

Accompagner (1c), ն. Հետը քովէն երթալ, ուղեկցիլ, ընկերել. Il se fait — (հետը մարդ կ'առնու)։ 2 Ետեւէ երթալ, յուղարկ երթալ. — le saint Sacrement։ 3 Աղէկ երթալ, յարմարիլ. Sa coiffure — bien son visage։ 4 Միացնել, աւելցնել, խառնել. Une lettre — son présent, (պարգեւին հետ նամակ մը կայ). Il — ses remontrances de menaces, (յանդիմանանքներու հետ սպառնալիք ալ կը խառնէ)։ 5 Նուագակցել, ընկերել, եբ. որ և անխ. ‖ S'—, չ. Ընկերացեալ լինել, հետն ունենալ։ 2 Հետն առնուլ (գէշ ընկերներ)։ 3 Նուագակցութիւնն ինք ընել ☞ (քնար) երգել։

Accompli, e (1c), ած. Կատարեալ, կատարուն, անթերի։ 2 Լմնցած (իրողութիւն, բան)։

Accomplir(1c), ն. Լմնցնել, լրացընել (ժամանակ)։ 2 Գործադրել, լնուլ, կատարել (խոստում), պսակել (խորհուրդ)։ ‖ S'—, չ. Արդիւնանալ, կատարուիլ, լրանալ։ 2 Կատարեալ լինել։

Accomplissement (1c), ար. Լրում, կատարում։

Accord (1c), ար. Համաձայնութիւն, միաբանութիւն, զուգութիւն, համախոհութիւն, կամակցութիւն, միակամութիւն. D'un commun — (միաբան)։ 2 Դաշն, համաձայնութիւն, միաբանութիւն. Conclure un —. Quel — entre J. C. et Bélial? 3 Պատշաճութիւն (զանազան մասանց մէջ)։ 4 Ձայներու դաշնակաւոր միութիւն, ձայնազոյգ † 5 Լարած՝ յարդարուն վիճակ, յարմարութիւն (նուագարանի թելերու). Tenir l'—. Ce violon n'est pas d'—. 6 Համաձայնութիւն(ածականի ու գոյականի)։ ‖ D'—, Միաբան։ 2 Թող այնպէս լինի, կը հաւանիմ, լաւ։ | Mettre d'—, միաբանել։ | Etre d'—, միակամ՝ կամակից՝ համամիտ լինել, յարմարիլ, միաբանիլ։ 2 Շըտկուիլ, կարգադրուիլ. Tout est d'—։ | Être d'— de, խոստովանիլ, ճանչնալ։ 2 Հաւանիլ։ | Tomber, Demeurer d'—, միաբանիլ, ճանչնալ, ընդունիլ, հաւանիլ։ ‖ յ. Երգք, նուագք, աւաչք † 2 Ամուսնութեան նախակարգ պայմանք։

Accordable (1c), ած. Շնորհելի (խնդիր)։ 2 Միաբանելի (դատախազք)։ 3 Յարդարելի (նուագարան)։

Accordailles (1c), իգ. յ. Ժողով ընտանեկան՝ ամուսնադաշն ստորագրելու։

Accordant, e (1c), ած. Հաւանող, միաբան։ 2 Բարեյարմար. հ. եբ.

Accordé, e (1c), գ. Նշանած։

Accordéon (1c), ար. Ձեռնդաշնակ։

Accorder (1c), ն. Տալ, շնորհել, ☞ պարգեւական, (երկնա)պարգեւ, (—) ձիր, (—) շնորհ։ 2 Խոստանալ (աղջիկը՝ մէկու)։ 3 Խոստովանիլ, հաւանիլ, ընդունիլ. Je vous—cette proposition. J'— que...։ 4 Հաշտեցնել, յարմարել, միաբանել (խոսքեր՝ կռուողներ)։ 5 Լարել՝ յարդարել (դաշնակ)։ 6 Համաձայնել, +. ‖ S'—, չ. Տրուիլ, շնորհուիլ։ 2 Միաբան գալ, իրար բռնել, համաբանիլ (գրքի երկու հատուածներու)։ 3 Յարմա-

րիլ, համակամիլ, միաբանիլ. S'— à կամ avec: 4 Համամիտ լինել, յանձն առնուլ, հաւանիլ. S'— a կամ de: 5 Համաձայնիլ:

Accordeur (1c), ար. (Դաշնակա)յարդար:

Accordoir (1c), ար. Լարելու գործիք, լարակ †:

Accore (1c), ար. Նեցուկ (նաւի):

Accort,e (1c), ած. Սիրուն, քաղցրր, աղու:

Accortise (1c), էգ. Աղու բնութիւն:

Accostable (1c), ած. Դիւրամատոյց:

Accoster (1c), ն. Քով երթալ, մօտենալ: || S'—, յ. Տեսնուիլ, իրարու մօտենալ, յաճախել, ընկեր բռնել, ը.

Accoter (1c), ն. (Քովէն՝ քոմստի) կռթնցնել: 2 Մութակով բռնել՝ կեցնել: || չ. Մէկ կողմ պառկիլ (նաւու): || S'—, յ. Կռթնիլ:

Accotoir (1c), ար. Կողմնական յենարան, բազրիք:

Accouchée (1c), էգ. Ծննդական, մանկաբեր, տղաբեր. լօղուսա:

Accouchement (1c), ար. Մանկածնութիւն, տղաբերք: 2 Ծննդեան օգնելը, մանկաբարձութիւն, դայեկութիւն Գ. Faire un —: 3 Դժուարութիւն, երկունք, փ.

Accoucher (1c), չ. Զաւակ ծնիլ, ծնանել ☞ ծննդական: 2 Յառաջ բերել, ծնունդ տալ, ծնանիլ, փ. 3 Միտքը բացատրել. ռմկ. || ն. Տղաբերքի օգնել, ծընուցանել:

Accoucheur, euse (1c), փ. Մանկաբարձ, դայեկ Գ:

Accouder (s') (1c), յ. Արմկով կռթնիլ, արմուկը դնել:

Accoudoir (1c), ար. Արմուկ դընելու տեղ, արմկակալ: 2 Կրծահաս պատ՝ վանդակապատ. արմկարան †:

Accouer (1c), ն. Ետեւէ ետեւ կապել (ձիեր), շարալծել †:

Accouple (1c), էգ. Կապ (շուներ լծելու), լծաստռն †:

Accouplé, e (1c), ած. Զոյգ զոյգ՝ զուգադիր † (սիւնք):

Accouplement (1c). ար. Զոյգ դրուածք՝ զոյգք (եզերու): 2 Միաւորութիւն, լծակցութիւն (բառից): 3 Զուգաւորութիւն:

Accoupler (1c), ն. Լծել (երկու ամոլներ): 2 Միաւորել, զուգել (երկու բառեր): 3 Զուգաւորել (տատրակներ): || S'—, յ. զուգաւորիլ:

Accourcir (1c), ն. Համառօտել, կարճել: 2 Ճամբան կարճել, ռմկ. 3 Կարճ՝ սուղ հնչել (վանկ):

Accourcissement (1c), ար. Կարճումն:

Accourir,-ru,e(1c), չ. Վազել. դիմել. — en foule, (խուժել):

Accoutrement (1c), ար. Վրայ գլուխ, հագուստ: 2 Պերճանք, փ.

Accoutrer (1c), ն. Հագուեցնել. Vous voilà bien — (գեղեցի՜կ վրայ գլուխ): 2 Խուել, չարախօսել, միսը ծամել, փ. || S'—, յ. (Անճոռնի) հագուիլ:

Accoutumance (1c), էգ. Սովորութիւն, հ.

Accoutumé, e (1c), ած. Վարժ, ընդել, սովոր: 2 Սովորական: || À l'—, մ. ըստ սովորութեան: || ար. Սովորութիւն. Avoir —:

Accoutumer (1c), ն. Վարժել, ընդելել սովորել: || S'—, յ. Սովորիլ:

Accrédité,e (1c). ած. Յարգի: 2 Պատիւ գտած:

Accréditer (1c), ն. Անունը մեծցընել, համարումն աւելցնել, յարգի ընել. Sa loyauté l'a —: 2 Տարածել, յարգ ընծայել, հաստատել: 3 Վարկ բանալ (մէկու), մճ. 4 Հաստատել (դեսպան՝ տէրութեան մը քով): || S'—, յ. Անուն առնուլ, պատիւ գտնել: 2 Հաստատութիւն գտնել, տարածուիլ, վաւերանալ:

Accroc (ագռօ), ար. Պատռուած, խզտած (փուշի՝ բեւեռի): 2 Կառչող՝ բան: 3 Կնճիռ, փուշ, կռինճ Գ. 4 Բիծ՝ արատ (բերել):

Accroche-cœur (1c), ար. Վարսերու ոլոր քունքերու վրայ, կուլակ: յ. ն.

Accrochement(1c), ար. (Կառքերու) թաթից ընդկռուում:

Accrocher (1c), ն. Կախել, անցընել (պատկեր՝ բեւեռի): 2 Ծակել. խզտել, անցնիլ. բռնել. ախկել Գ. Je demeurai — par ma robe (պարեգօտս բանի մը բռնուեցաւ, բռնուեցաւ

մնաց)։ 3 (Կառքերու) Թաթից իրար հանդպիլ, ընդկռուիլ, կանգռիլ Գ. Cette charrette va — votre voiture. Ce cocher — souvent (այս կառապանն ընդկռուումներու առիթ կուտայ ստէպ)։ 4 Մնալ, բռնուիլ մնալ (դատի)։ 5 Դըժուարութիւնք հանել, ուշացնել (գործ)։ 6 Ձեռք անցունել, ճանկին բերել (էրիկ), փրցնել (պաշտօն) ։ 7 Ճանկերով քաշել՝ բռնել (թշնամի նաւ), ճանկել ✝ գզռել ✝ ‖ S'—, չ. Հանդպիլ, անցնիլ, բռնուիլ, կռուիլ, կառչիլ, ակռկիլ Գ. 2 Ցարիլ փակիլ (մէկու) ։ 3 Բռնել, փաթտուիլ (ճիւղի)։

Accroire (1c), ն. Faire —, հաւտացնել, կլլեցնել։ ‖ En faire — à qn. խաբել։ | S'en faire —, ինքզինք բան կարծել, մեծամտել։

Accroissement (1c), ար. Զարգացում, աճում։ 2 Մեծնալը, ընդարձակում, աճում։

Accroître, accru, e (1c), ն. Մեծցնել, ստուարել, ընդարձակել, աճեցընել։ 2 Մեծցնել (մէկը)։ ‖ չ. Աւելնալ, շատնալ, աճիլ։ [Նստիլ, կկզիլ ։

Accroupir (s') (1c), չ. Կկուզ

Accroupissement (1c), ար. Կկզում, պոպոզիկ, կկուզ։

Accrue (1c), էգ. Ընդարձակում (գետնի՝ ջուրերու քաշուելէ եւն.)։

Accueil (1c), ար. Ընդունելութիւն. Faire —, (լաւ ընդունիլ). Faire un mauvais — (երեսը չնայիլ)։

Accueillir (1c), ն. Հիւրընկալել, ընդունիլ։ 2 Լաւ ընդունիլ, ան. 3 Վըրայ գալ, հասնիլ, բռնել (մրրիկի).

Accul (1c), ար. Անել տեղ, անել ։ 2 Խորք (որջի) ։ 3 Խորշիկ (ծովու)։

Acculer (1c), ն. Նեղ տեղ խօթել՝ մղել, անելի մէջ ձգել՝ փակել, դիմացնել (պատի)։ ‖ S'—, չ. Կռթնիլ, դիմանալ, կռնակը տալ.

Accumulation (1c), էգ. Կուտակութիւն, կուտակում, կոյտ։ 2 Համաբարդութիւն, հռ.

Accumuler (1c), ն. Բարդել, դիզել, կուտակել, կուտել ✝։ 2 Գանձ դիզել, գանձել, ան. [բաստանելի։

Accusable (1c), ած. [illegible], ամ-

Accusateur, trice (1c), գ. Ամբաստարկու, ամբաստան։ [(հոլով)։

Accusatif (1c), ար. Հայցական

Accusation (1c), էգ. Ամբաստանութիւն, ամբաստանք ։ 2 Ստգտանք, ամբաստանութիւն։ 3 Խօսիլը, խոստովանութիւն (մեղաց)։

Accusé, e (1c), գ. Ամբաստանեալ։ ‖ — de réception, Ընդունած լինելու՝ ընկալման գիր, ստացագիր ✝ ։

Accuser (1c), ն. Ամբաստան լինել, ամբաստանել։ 2 Ստգտանել, մեղադրել, յանցանք գտնել, բասրել, բամբասել. — qn. de légèreté. — le sort։ 3 Դէմ վկայել, յայտնել, ցուցնել, ամբաստանել. Le fait même l'—. Cela — une mauvaise intention. 4 Խօսիլ (տարիքը՝ ցաւը՝ մեղքերը՝ խաղը)։ 5 Յայտնել (ընդունելութիւն նամակի) ։ 6 Երեւան՝ դուրս հանել, նկ. ‖ — juste, faux, ճիշդ՝ սխալ յայտնել՝ պատմել ։ ‖ S'—, չ. Յանցանքը խօսիլ, ինքզինք ամբաստանել։ 2 Մեղքերը խօսիլ, խոստովանիլ։ [տալ ։

Acenser (․), ն. հ. ժ. Վարձու

Acéphale, ած. Անգլուխ ։ 2 Անառաջնորդ։ [պողովատիկ ։

Acérain, e, ած. Պողովատի նման,

Acerbe, ած. Դաժան՝ փոթոթ (գինի), տտիպ (պտուղ)։ 2 Խիստ, դաժան (խօսքեր) ։ [ժանութիւն ։

Acerbité, էգ. Փոթոթութիւն, դա-

Acère, ած. Անպլպլուկ, անբողկուկ։

Acéré, e, ած. Սայրասուր, պողովատիկ։ 2 Սիրտ ծակող, դառնակծու, սլաքեալ, ✝.

Acérer, ն. Պողովատով պատել, պողովատել։ 2 Կծու ընել, սրել, ✝.

Acescent, e, ած. Դարձող՝ թթուող (ըմպելի)։ [ար.

Acétate, ար. Քացախատ, քացխակ,

Acéteux, euse, ած. Քացխահամ։

Acétique, ած. Քացխական։

Achalandage, ար. Յաճախորդք, ծուխք ։ [բանուկ ։

Achalandé, e, ած. Բազմագնորդ,

Achalander, ն. Յաճախորդ գըտնել՝ շատցնել։ 2 Հռչակ տալ ։ ‖ S'—, չ. Ծուխեր շատցնել, բանուկ լինել ։

Acharné,e, ած. Սաստիկ փակած, վրան ինկած, մոլեալ։ 2 Սաստիկ, զայրագին, մոլեգին, կատաղի (կռիւ)։

Acharnement, ար. Զարաչար փակիլը, վրան իյնալը (որսի), կատղանք † 2 Մոլեգնութիւն, մոլիւն, կատղութիւն։ 3 Սաստիկ քէն, կատղութիւն։

Acharner, ն. Գրգռել, զայրացընել, կատղեցնել։ 2 Դիշախանձ սորվեցընել (որսի շունը)։ ‖ S'—, յ. Կատղիլ (մէկու դէմ)։ 2 Կատաղօրէն իյնալ (որսի վրայ)։

Achat, ար. Գնում ☞ (մարդա)գին։ 2 Գնած բան, գնածք, գնածոյ †։

Ache, իգ. Լախուր. եապանի մաղտանոս։

Acheminement, ար. Երթալը դէպ ի, դիմում, ճամբայ †։

Acheminer, ն. Ճամբայ հանել դէպ ի, քալեցնել։ 2 Տանել, փ. ‖ S'—, յ. Դիմել, ճամբայ իյնալ, ճամբան բռնել։ 2 Լաւ ճամբու մէջ լինել, քալել, անխ. 3 Դիմել, հասնիլ, քալել, փ.

Acheter, ն. Ծախու առնուլ, գնել (որ եւ անխ.) — au marchand (վաճառականէն գնել) ☞ գնածոյ, (նորա)գին։ 2 Վարձել (զօրք)։ 3 Կաշառել դատաւոր) ☞ կաշառաքեկ։ 4 Դժուարաւ ձեռք բերել, գնել։

Acheteur, euse, գ. Գնող, գընորդ։ 2 Գնասէր։

Achevé, é, ած. Աւարտուն, ծայրացեալ, կատարուն, անթերի ☞ (կիս) կատար։ 2 Կատարեալ (անխելք), լման (անմիտ)։ 3 Բանը լմնցած։

Achèvement, ար. Վախճան, կատարում, աւարտ։ 2 Կատարելութիւն, փ.

Achever, ն. Գլուխ հանել, կատարել, լրացնել, աւարտել։ 2 Վերջին հարուածը տալ, (բանը) լմնցնել. Il était blessé, on l'a —։ 3 Կատարեալ ընել, պսակել. Cette aventure a —sa ruine։ ‖ — de... (Կործանումը) կատարեալ ընել, բոլորովին՝ խպառ (կործանել)։ ‖ S'—, յ. Լմննալ, աւարտիլ։

Achillée, իգ. Աքիլլեակ, տկ.

Achoppement (1p), ար. Գթելը. Pierre d'— (գայթակղանքի՝ գլորման քար)։ 2 Արգելք, խոչընդոտ։

Achopper (1p), չ. Ոտքը զարնել, գթել։ 2 Սխալիլ։

Achromatique (*f*), ած. Անգոյն։

Acide, ած. եւ գ. Թթու։

Acidifier, ն. Թթու ընել, թթուի դարձնել, փ.

Acidité, իգ. Թթուութիւն։

Acidule, ած. Թթուիկ, թթուաշ. եքշիճէ։

Aciduler, ն. Թթուաշել †։

Acier, ար. Պողովատ, պողպատ. չէլիք։ 2 Թուր, դաշոյն, պողովատիկ †։

Acérer, ն. Պողպատի դարձնել։ 2 Պողպատով ծածկել, պողպատել։

Aciérie, իգ. Պողպատի գործարան, պողովատոց։

Acolyte, ար. Արբանեակ։ 2 Սուրբ սեղանի վրայ սպասաւորող, ջահընկալ։

Acompte (գօնդ), ար. Առհաշիւ, դերհաշիւ։

Aconit (իդ), ար. Ընձախոտ, ակօնիդ. գափլան օթու։

Acoquiner, ն. Իրեն կապել, ընդելացնել, սովորեցնել։ ‖ S'—, յ. Սովորութիւն առնուլ, սովորիլ։ 2 Խելքը միտքը տալ, պինդ մը կապուիլ։

Acorus, ար. Բաշղտակ. եկիր օթու։

Acotylédone, ած. Անբլթակ. բո.

À-coup, ար. Յանկարծեալ կանգ, կտրտուկ շարժում։ յ. ն.

Acoustique, ած. Լսա (փող)։ 2 Լսելեաց, լսա(ջիղ)։ ‖ իգ. Ձայնաբանութիւն, լսաբանութիւն։ [ցող։

Acquéreur (*f*), ար. Գնող, ստա-

Acquérir, acquis,e (*f*), ն. Գնել, ձեռք ձգել, առնուլ, ստանալ։ 2 Ստանալ (ժառանգութիւն)։ 3 Վաստկիլ, շահիլ (սիրտ՝ բարեկամ)։ 4 Տալ, վաստկցընել (համարում), ենթարկել (ատելութեան)։ 5 Լաւնալ, ընտիրնալ (գինիի), զարգանալ (ատենախօսի), անխ. ‖ S'—, յ. Ձեռք բերուիլ, ստացուիլ։ 2 Շահիլ (սիրտ), ժառանգել (փառք), ստանալ անուն). S'—les bonnes grâces de qn. (շնորհ գտնել, աչք մտնել)։

Acquêt (*f*), ար. (Պարգեւով՝ կտակով) ստացուած բան, ստացոյք † 2 Շահ, կ. ‖ յ. Համստացոյք † (կարգուողներու մէջ)։

Acquiescement (*f*), *ար*. *Հաւանութիւն, զիջում*։

Acquiescer (*f*), *չ*. *Հաւանիլ, տեղի տալ, զիջանիլ*։

Acquis, e (*f*), *ած*. *Ստացեալ*. Ce droit vous est — (*այս իրաւունքը շահած ես*). Mal — (*անիրաւ շահուած*)։ 2 *Եկամուտ՝ ստացական* (*գիտութիւն*)։ 3 *Անձնուէր*. Cet homme vous est —։ ‖ *ար*. *Հմտութիւն, բանգիտութիւն*. Il a de l'— (*եփուն՝ փորձ մէկն է*)։

Acquisition (*f*), *էգ*. *Տէր լինելը, ձեռք բերելը, ստացում*. Faire l'— de, (*ստանալ*։ 2 *վաստկիլ*, *ը*.)։ 2 *Ստացուած բան*, *ստացք* †։

Acquit (*f*), *ար*. *Ստացագիր*։ ‖ Pour —, *ստացայ*, *ի վճար* (*կ'ստորագրեմ*)։ | À l'—, Pour l'— de sa conscience, *խիղճը հանդարտելու՝ միտքն անխիղճ ընելու համար*։ | À l'—, En l'— de, (*ուրիշի մը*) *պարտքը* (*վճարել*)։ | Par manière d'—, *անփութօրէն, հարեւանցի*։

Acquit-à-caution (*f*), *ար*. *Հրամանի* † (*մաքսն անվճար ապրանքի*)։ *յ*. *ա*.

Acquittement (*f*), *ար*. *Պարտքի հատուցում*։ 2 (*Անպարտ*) *արձակում* (*ամբաստանեալի*)։

Acquitter (*f*), *ն*. *Պարտքէ ազատել*. Il a — son fils (*որդւոյն պարտքը վճարեց*)։ 2 *Վճարել, հատուցանել* (*պարտք*)։ 3 *Իբր վճարեալ ստորագրել* (*մուրհակ*)։ 4 *Ազատել՝ հանդարտել* (*խիղճ*)։ 5 *Կատարել* (*ուխտ՝ խոստում*), *հատուցանել* (*երախտագիտութեան պարտք*)։ 6 *Անպարտ արձակել* (*ամբաստանեալ*)։ ‖ S'—, *յ*. *Հատուցանել* (*պարտք*)։ 2 *Կատարել* (*պարտք՝ պաշտօն*), *ընել՝ ի գործ դնել* (*բան մը*)։ 3 *Կորուսածը շահիլ, խղ*.

Acre, *էգ*. *Գետնի չափ մը*, *ակրոն*։

Âcre, *ած*. *Բարկ, կսկծոտ, կծուահամ*։ 2 *Կճող՝ կծու* (*խօսք*)։

Âcreté, *էգ*. *Կծութիւն*։

Acrimonie, *էգ*. *Կծուութիւն*։

Acrimonieux, euse, *ած*. *Կծու*։

Acrobate, *գ*. *Լարախաղաց. ճամպազ*։

Acrogène, *ած*. *Ծայրափթիթ* (*բոյս*)։

Acropole, *էգ*. *Ծայրաքաղաք, վերնաբերդ*։

Acrostiche, *ար*. *Տաղ՝ տողերու առջի գրերն անուն կազմող, ծայրանուն տաղ*։

Acte, *ար*. *Արարք, գործ*. — de complaisance (*կամարարութիւն*)։ 2 *Ներգործութիւն, ընծայութիւն* (*զղջման, սիրոյ, հաւատոյ*)։ 3 *Յայտարարութիւն* (*ատեանի մէջ*). Donner — (*օրինապէս ու վաւերապէս հաստատել*). Prendre —. Je prends — de.... (*միտքս կը պահեմ, կը նշանակեմ*)։ 4 *Պայմանագիր, մուրհակ, յետկար, գիր, թուղթ*. Passer un —. — de procuration (*փոխանորդագիր*). — d'accusation (*ամբաստանագիր*). — de dernière volonté (*կտակ*)։ 5 *Արձանագիր* (*մեռելոց*), *թուղթ* (*ծննդեան*)։ 6 *Վճիռ, հրաման, հրովարտակ* (*տէրութեան*)։ 7 *Հանդէս, արարուած* (*թատերախաղի*)։ ‖ —d'hostilité, *Առաջին յարձակում*։ | —d'autorité, *Իշխանական ցոյց՝ գործ*։ | Faire—de soumission, de bonne volonté, *Հնազանդութիւն՝ յօժարամտութիւն ցուցնել*։ | Faire—de présence, *Գտնուիլ, երեւիլ*։ ‖ *յգ*. *Վճիռներու՝ հրովարտակներու քաղուածոյք*։ 2 *Յիշատակարանք, պրակք* (*ուսումնական ընկերութեան*)։ 3 *Գործք* (*Առաքելոց*)։

Acteur, trice, *գ*. *Դերասան* (*էգ*. *արարուհի*)։ 2 *Անձ* (*թատերախաղի մէջ*)։ 3 *Գործօղ, գործօն*։

Actif, ive, *ած*. *Ժիր, ժրաջէր, գործօն, գործունի, գործունեայ* ☞ *ներ*. *ժիրաժիր, քաջափոյթ*։ 2 *Ազդեցիկ՝ գործօն* † (*դեղ*)։ 3 *Քաղաքական իրաւունքներն վայելող, գործօն* † (*քաղաքացի*)։ 4 *Ներգործական, գործիական* † (*կեանք*)։ 5 *Ազդական*, *ներգործական* (*զօրութիւն*), *գ*. 6 *Ներգործական* (*բայ*)։ ‖ *ար*. *Առնելիք*։ 2 *Ներգործական*, *գ*.

Actinie, *էգ*. *Աստղ, կր*.

Action, *էգ*. *Գործողութիւն, գործ*, ☞ (*մեծա*) *գործութիւն*. L'—de parler (*խօսիլը*) ☞ (*ճաշակ*) *ում*, (*Թափառ*)*անք*։ 2 *Ազդեցութիւն՝ ներգործութիւն* (*դեղի*)։ 3 *Ժրութիւն, գործունէութիւն*. Sa vieillesse n'a pas été sans —։

4 Գործունէութիւն , շարժում. Être en —. Tenir en — (շարժման մէջ պահել)։ 5 Ձեւք եւ ըսուածք, շարժմունք (դերասանի՝ բեմախօսի) . La force de l'—. — vive et naturelle ։ 6 Նիւթ՝ գործողութիւն (քերթուածի). — intéressante. — rapide։ 7 Եռանդ, ուժգնութիւն. Parler avec — կամ d'—. Ce qu'il fait, il le fait avec —։ 8 Մարտ, կռիւ, գուպար † . Engager l'— . Intrépide dans l'— ։ 9 Դատ բանալը, դատ. — criminelle. Intenter une — en justice։ 10 Դատի իրաւունք. Avoir — contre qn. 11 Մաս, բաժ, բաժին (ընկերութեան մը շահերու մէջ) ։ 12 Բաժնեթուղթ (երկաթուղիի) ։ 13 Անուն, պատիւ. Ses — baissent, haussent։ 14 Հրապարակախօսութիւն , հ. ‖ En—, Գործով, գործողութեամբ։ | —de grâce, Գոհութիւն, շնորհակալութիւն. | Avoir de l'—, վառվռուն լինել (ձիու) ։

Actionnaire (1n), գ. Շահակից, բաժնետէր † ։ [զբաղած ։

Actionné, e (1n), ած. Զբաղկոտ,

Actionner (1n), ն. Դատաստան կանչել, դատի քաշել։

Activement , մ. Ժրութեամբ, փութով։ 2 Ներգործաբար, ք.

Activer, ն. Բշել, մղել, ճեպել, փութացնել։ 2 Սաստկացնել, արծարծել (հովի՝ կրակը)։

Activité , էգ. Փոյթ, ժրութիւն, գործունէութիւն։ 2 Գործունի ընթացք, փոյթ (աշխատութեանց մէջ) ։ 3 Զօրութիւն (թոյնի, կրակի) ։ ‖ En — , Պաշտօնի վրայ , դրօշի տակ, գործունէութեան մէջ ։ | — de service , Գործօն ծառայութիւն (զինուորի) ։

Actualité, էգ. Այժմու իրք , արդեայք, այժմեայք։ 2 Այժմէութիւն † ։

Actuel, elle, ած. Ներկայ, արդի, այժմու։ 2 Ճշմարիտ՝ իրական (վճարում բաժանում)։ 3 Պաշտօնի վրայ՝ գործօն ծառայութեան մէջ (մարդ)։ 4 Ներգործական (մեղք)։ 5 Արդիւնական, փէլ։ 6 Տաքցուցած (խարան)։

Actuellement, մ. Ներկայիս մէջ, հիմայ, այժմուս ։

Acuité, էգ. Սաստկութիւն, սրութիւն։

Acuminé, e, ած. Ծայրասուր † ։

Acuponcture, էգ. Ասղնավարութիւն, բժ.

Acutangle, ած. Սուր (եռանկիւն)։

Adage, ար. Առակ, առած։

Adagio, մ. Մեղմով, յամր, եր. ‖ ար. Յամրերգ։ յ. — s.

Adaptation, էգ. Պատշաճեցնելը, յարմարում։

Adapter, ն. Պատշաճել, ճահել, յարմարել ☞ (քաշա)յարմար ։ ‖ S'—, չ. Յարմար գալ ։

Addition, էգ. Յաւելուած, յաւելուածութիւն, վերադիր † 2 Հաշիւ (կերակուրի)։ 3 Գումար, թ .

Additionnel, elle (1n), ած. Յաւելուածական։

Additionner (1n), ն. Գումարել (թիւեր)։ 2 Յաւելուլ։

Adducteur, ած. Առբերող (ղնդեր)։

Ademption (անք) , էգ. Եղծում (կտակի), յետսառում †։

Adénite, էգ. Գեղձատապ։

Adepte , ար . Գիտակ, իրազէտ, խորհրդագէտ , խելամուտ։ 2 հ. ժ. Ոսկի շինելու տեղեակ, ոսկեյեղ † ։

Adéquat, e (քուա) . ած. Համեմատ, անթերի, ամբողջ։

Ad gloriam , Ի փառս։

Adhérence (sk) , էգ. Կցում , կցուած, կպածութիւն։ 2 Յարում, համախոհութիւն։

Adhérent, e (sk), ած. Կից , յարած, կիպ ։ 2 Շարամերձ, բս. 3 Կողմնածու, համախոհ։

Adhérer (sk), ն. Փակիլ, կցիլ, յարիլ, կպիլ։ 2 Համախոհ լինել, յարիլ (մէկու)։ 3 Ընդունիլ, հաստատել, էր.

Adhésion (skq), էգ. Փակչում, կցում, կպում։ 2 Հաճութիւն , հաւանութիւն։ [յատուկ։

Ad hoc (oq), մ. Աս բանիս համար,

Ad honores(nku) , Իբր պատիւ, ի պատիւ ։

Adiante, ար. տ. ս. Զարխոտ .

Adieu, մ. Մնաս բարով, բարեւ †. Dire — (հրաժեշտ առնուլ մէկէ։ 2 Հրաժեշտ տալ բանէ մը) ։ 2 Երթաս բարով , բարեւ † ։ ‖ ար. (Հրաժեշտի) բարեւ ,

հրաժեշտ, հուսկողջոյն. Dire un —. Faire ses — (Հրաժեշտ տալ)։ յ. —x.

Adipeux, euse, ած. Ճարպային, ճարպաւոր։

Adirer, ն. Կորսնցնել, եբ.

Adition, էգ. Ընդունում † եբ.

Adjacent, e, ած. Քովի, մօտիկ, մերձաւոր, յարադիր։

Adjectif, ար. Ածական. (ած. —, —ive)։ ‖ — verbal, Բայածական։

Adjectivement, մ. Ածականօրէն։

Adjoindre, ն. Օգնական, ընկեր տալ։ ‖ S'—, չ. Առնուլ (օգնական)։ 2 Ընկեր լինիլ, յարիլ։

Adjoint, ար. Օգնական ընկեր, ☞ (վարժապետա)կից։ 2 Փոխշահապ †։

Adjonction, էգ. Միաւորում, յաւելում։

Adjudant, ար. Աջակից՝ բազկակից (զօրագլխի)։

Adjudicataire, ար. Աճուրդով առնող։

Adjudication, էգ. Դատաստանով տալը, ընձեռում։ 2 Ընձեռում (աճուրդով՝ նուազուրդով)։

Adjuger, ն. Դատաստանով տալ, ընձեռել։ 2 Աճուրդով կամ նուազուրդով տալ, ընձեռել։ 3 Տալ՝ ընձեռել (մրցանակ)։ ‖ S'—, չ. Իրեն առնուլ։

Adjuration, էգ. Երդում ձգելը՝ երդուընցնելը (դեւ.)։ 2 Պաղատանք, երդուընցնելը։ [ցընել։

Adjurer, ն. Երդում ձգել, երդմնե-

Adjuvant, e, ած. Օժանդակ։

Ad libitum (օ), մ. Ըստ կամս։

Admettre, admis, e, ն. Ընդունիլ (սեղանի)։ 2 Թոյլ տալ, ընդունիլ. Il fut — à défendre son projet։ 3 Ցանձն առնուլ, հաւանիլ, ընդունիլ. C'est un fait que j'—։ 4 Դնել, սեպել. Admettons que։ 5 Տանիլ, վերցնել (յապաղում)։

Adminicule, ար. Նպաստ։ 2 Կողմնակի ապացոյց, եբ.

Administrateur, trice, գ. Ցանձանձող, տեսուչ, տնօրէն, մատակարար, հոգաբարձու, վերակացու։ 2 (Տէրութեան գործեր) կառավարող, մատակարար, վարիչ. Un sage —։ 3 Վարչագէտ †. Ce préfet n'est point —։

Administratif, ive, ած. Կառավարական, վարչական։

Administration, էգ. Տնտեսութիւն, տեսչութիւն, տնօրէնութիւն, հոգաբարձութիւն, վերակացութիւն։ 2 Տնտեսում (արդարութեան)։ 3 Տեսուչք (անուղղակի տրոց)։ 4 (Հասարակային գործերու) կառավարութիւն, վարչութիւն, ան. La science de l'—։ 5 Տալը (դեղ), մատակարարութիւն (սուրբ խորհրդոց)։

Administrativement, մ. Ըստ վարչական կանոնաց՝ օրինաց, վարչօրէն։

Administré, ար. Քաղաքացի, կառավարեալ։

Administrer, ն. Տնտեսել, մատակարարել, վարել, յանձանձել։ 2 Կառավարել, ան. 3 Տնտեսել (արդարութիւն)։ 4 Մատակարարել (սուրբ խորհուրդներ)։ 5 Տալ (հարուած) ☞ (դեղա)տու։ 6 Բերել (փաստեր)։ ‖ S'—, չ. Մատակարարուիլ։ 2 Կառավարուիլ։ 3 Առնուլ։

Admirable, ած. Հիահրաշ, հրաշալի, հիանալի, սքանչելի։ 2 Նորանշան, զարմանալի։

Admirablement, մ. Հրաշապէս ☞ (հրաշա)գեղ։

Admirateur, trice, գ. Հիացող, սքանչացող։

Admiratif, ive, ած. Հիացական (շարժումներ), հիացական (մասնիկ). Point — (հիացական նշան)։ 2 Հիացուցիչ (ճիւղ մատենագրութեան). Le genre —.

Admiration, էգ. Հիացում, ըսքանչանք։ ‖ Faire l'— de, Etre l'— de, սխրացնել, հիացնել։

Admirer, ն. Սխրանալ, հիանալ, սքանչանալ ☞ (ինքնա)հաճ։ 2 Զարմանալ։ ‖ S'—, չ. Իր վրայ սքանչանալ։

Admissible, ած. Ընդունելի։

Admission, էգ. Մտնելը, ընդունելութիւն։

Admonestation (ս), էգ. Ցանդիմանութիւն, յանդիմանանք †։

Admonester (ս), ն. Ցանդիմանանք † ընել։

Admonition, *իգ.* Ազդարարութիւն։ 2 *հ. ժ.* Ցանդիմանանք † (դատաւորի)։

Adolescence, *իգ.* Պարմանութիւն, պատանութիւն։ [տանի։

Adolescent, e, *գ.* Պարմանի, պա-

Adonis (*իս*), *ար.* Ադոնիս։ 2 Զարդարկոտ ու սիգաքայլ երիտասարդ, Ատոնիս։ 3 Ատոնիս, տկ.

Adoniser (*զ*), *ն.* Պճնել, զարդարել, պերճացնել։ || S'—, *յ.* Պերճանալ, ատոնիսել †։

Adonné, e, *ած.* Խելքը տուած, եռանդուն, անձնատուր ☞ (գինե)մոլ։

Adonner (s'), *յ.* Եռանդով իյնալ, անձը տալ, խելքը տալ, պարապիլ։ 3 Ցանցնել (տեղ մը)։

Adoptant, *ար.* Որդեգրող։

Adopter, *ն.* Զաւակ ընել, որդեգրել։ 2 Ընդունիլ (կարծիք), յարիլ (կուսակցութեան մը)։ 3 Ընտրել՝ ընդունիլ (մէթոտ)։

Adoptif, ive, *ած.* Որդեգրական։ 2 Որդեգրեալ. Fils—, (հոգեզաւակ, որդեգիր), fille—, (դստերագիր)։ 3 Որդեգրող. Père—(պատուաստիւ հայր, հայրագիր)։

Adoption, *իգ.* Զաւակ ընելը, որդեգրում։ 2 Մուտ, ընդունելութիւն։ || D'—, Ընտրած՝ ընդունած (հայրենիք)։

Adorable, *ած.* Երկրպագելի, պաշտելի։ 2 Ամենասիրելի, պաշտելի։ 3 Սքանչելի, գերազնիւ, պաշտելի (բնութիւն)։

Adorateur, trice, *գ.* Երկրպագու ☞ (հրա)պաշտ։ 2 Հոգի տուող, երկրպագու։ 3 Սիրարկու (կնոջ)։

Adoration, *իգ.* Երկրպագութիւն, պաշտօն ☞ (կրակա)պաշտութիւն։ 2 Պաշտելու չափ սիրելը, հոգի տալը. Avoir de l'— pour, (պաշտել)։ || *յգ.* Գուրգուրանք, մեծարանք, պաշտում։

Adorer, *ն.* Պաշտել, երկրպագել (Աստուծոյ)։ 2 Ծունր դնել, երկրպագել (մէկու)։ 3 Հոգի տալ, պաշտել։

Ados, *ար.* (Պարուվար)ածու նորեկաց։

Adossé, e, *ած.* (Որմա)յեց։ 2 Թիկնակից, կն․.

Adosser, *ն.* Կռնակը տալ (լեռին), կռթնցնել։ || S'—, *յ.* Կռնակը տալ, կռթնիլ։

Adoucir, *ն.* Քաղցրացնել, անոյշցընել։ 2 Բարեխառնել, ամոքել, մեղմել, կակղել, անոյշցնել։ 3 Դիւրել՝ մեղմել (վիշտ), հանդարտել (բարկութիւն)։ 4 Յղկել, ողորկել, կոկել (փայտ)։ || S'—, *յ.* Անոյշնալ։ 2 Իջնել, կակղիլ, մեղմիլ։

Adoucissant, e, *ած.* Մեղմիչ (դեղ)։

Adoucissement, *ար.* Քաղցրութիւն, անուշում։ 2 Մեղմացում (օդի)։ 3 Ամոքանք, մեղմում, մեղմութիւն, *փ.* 4 Սփոփութիւն, սփոփանք, գիւր (վշտի)։ 5 Մեղմիչ ձեւ՝ հնարք, մեղմանք †։

Ad patres (*լտ*), Միւս աշխարհք (երթալ)։

Adragant կամ **Adragante,** *ած.* Gomme —, Գազի խէժ. քիրք։

Ad rem, Ի դէպ։

Adresse, *իգ.* Երեսագիր (նամակի), հասցէ։ 2 Տնագիր, հասցէ։ 3 Հաւանութեան՝ խնդակցութեան գիր (խորհրդարանի), ուղերձ. Projet d'—։ 4 Կորովութիւն, ճարտարութիւն, աջողակութիւն, ճարպկութիւն. Tour d'—, (աճպարարութիւն)։ 5 Հնարագիտութիւն, վարպետութիւն։ 6 Տեղեկութիւնք։ || À l'— de, (մէկու) դէմ, (մէկու) ուղղուած։

Adresser, *ն.* Առաքել, յղել, ուղղել։ 2 Խօսքը դարձնել (մէկուն)։ 3 Մատուցանել (աղերս)։ 4 Նետել (մէկու՝ քար) *փ.* || *ն.* (Նպատակին) զարնել, հանդիպցնել. Vous avez mal —, (չզարկիր)։ || S'—, *յ.* Գալ, երթալ, դիմել։ 2 Ուղղուիլ (մէկու)։ 3 Ուղղուած լինել։ 4 Խօսքը դարձնել (հանդիսորդներու)։ || Cela s'— à vous, Քարը քեզի է։ || S'— mal, Սխալ կամ գէշ դուռ զարնել։

Adroit, e, *ած.* Կորովի, ճարտար, աջողակ, ճարպիկ ☞ քաջ (աղեղն)։ 2 Հնարագէտ, ճարտար, վարպետ։

Adroitement, *մ.* Աջողակի, ճարպիկօրէն, ճարտարութեամբ։

Adulateur, trice, *գ.* Շողոմ, մարդահաճ, մարդապաշտ, երեսպաշտ, սուտակասպաս, ստկող։

Adulation, *իգ.* Երեսպաշտութիւն, մարդահաճութիւն, ստկանք։

Aduler, *ն.* Մարդահաճել, երեսպաշտել, ստկել։

Adulte, *ած.* Զարգուն, չափահասիկ, չափահաս։

Adultération, էգ. Նենգում, խարդախում։

Adultère, ած. Շնացող (մարդ), շնացեալ (կին)։ 2 Եղեռնաւոր, մոլի, ամբարիշտ, բն.։ ‖ ար. Շնութիւն։

Adultérer, ն. Նենգել, խարդախել (դեղ)։ [☞ շն(որդի)։

Adultérin,e, ած. Շնութենէ ծնած

Ad unum, Մինչեւ վերջինը։

Aduste, ած. Այրած, բժ.

Ad valorem, Ըստ արժէքից։

Advenir, չ. Դիպել, պատահիլ։ ‖ Advienne que pourra, Ի՛նչ որ ալ պատահի։

Adventice, ած. Օտարամուտ, եկամոյծ †։ 2 Ինքնաբոյս (տունկ)։

Adventif, ive, ած. Արուեստաբոյս † բս.

Adverbe, ար. Մակբայ, ք.

Adverbial, e, ած. Մակբայական. Locution —, (մակբայակերպ)։ [րէն։

Adverbialement, մ. Մակբայօ-

Adversaire (ս), ար. Հակամարտ, դիմամարտ, ոսոխ, հակառակորդ։

Adversatif, ive, ած. Ներհակական, ք.

Adverse, ած. Հակառակ, ներհակ (կողմ)։ 2 Հանդիպակաց † բ. գ.

Adversité, էգ. Ձախորդութիւն։ 2 Աղէտք, չարիք, ձախորդութիւն։

Adynamie, էգ. Սաստիկ անզօրութիւն, կթոտութիւն †։

Aérage, ար. Հովոտում (խուցի)։

Aération, էգ. Բաց օդի դնելը, օդը նորոգելը, հովոտում։ [օդաւէտ։

Aéré, e, ած. Հովթփուկ, հովասուն,

Aérer, ն. Օդի դնել (ցորեն)։ 2 Հովոտել (խուց)։

Aérien, ienne, ած. Օդեղէն, օդային։ 2 Օդասուն։ 3 Օդատար, անք.

Aérifère, ած. Օդաբեր, անք.

Aériforme, ած. Օդակերպ, օդանըման։ [քար։

Aérolithe, ար. Երկնաքար, օդա-

Aéromancie, էգ. Օդահմայութիւն։

Aéromètre, ար. Օդաչափ։

Aéronaute, գ. Օդանաւորդ, օյացնաց։

Aérostat, ար. Օդապարիկ։

Aérostation, էգ. Օդապարիկով ճամբորդելը, օդագնացութիւն։

Aérostatique, ած. Օդագնացիկ †։ Ballon —, (օդապարիկ)։ ‖ էգ. Օդակշռութիւն։

Aétite, էգ. Արծուաքար։

Affabilité (1f), էգ. Մարդասիրութիւն, քաղցրաբարութիւն, քաղցրութիւն։

Affable (1f), ած. Մարդասէր, դիւրահամբոյր, քաղցրաբարոյ, քաղցր։

Affablement (1f), մ. Մարդասիրութեամբ, քաղցրութեամբ։

Affabulation (1f), էգ. Բարոյական (առակի)։

Affadir (1f), ն. Անծուր՝ անլի ընել, անհամել (որ եւ փ.)։ 2 Նողկտել, առնուլ (սիրտ՝ մեղրի)։ 3 Աշխոյժ չթողուլ, անհամել։ 4 Խորշում յառաջ բերել։

Affadissement (1f), ն. Նողկըտութիւն։ 2 Անհամութիւն, փ.

Affaiblir (1f), ն. Ոյժը կտրել, տկար ձգել, տկարել։ 2 Կշիռը պակասել, թեթեւցնել (դրամ)։ 3 Բարակցնել (պատ)։ ‖ S'—, յ. Ոյժէ իյնալ, տկարիլ։

Affaiblissant,e (1f) ած. Տկարիչ։

Affaiblissement (1f), ար. Տկարանք, տկարում։ 2 Թեթեւցնելը (դրամ)։ ‖ — de la vue, Բլշակնութիւն։

Affaire, էգ. Զբաղում, գործառնութիւն, իր, բան, գործ. J'en fais mon —, (այդ գործն ինծի թող). Il fait mon —, (այդ իմ բանիս կուգայ). Il a fait son —, (իր գործը՝ բաղդը շինեց)։ Ce pantalon est mon —, (այս տափատն ինծ պէտք եղածն է)։ Il a eu — avec cette femme, (այդ կնոջ հետ ինկած ելած է)։ Se bien tirer d'une —, (գործ մը յաջողութեամբ գլուխ հանել)։ 2 Առուտուր, գործ. Quitter les —. Il est dans les —. Faire de mauvaises —, (վնաս ընել, կործանիլ)։ 3 Կռիւ, նեղութիւն, հոգ, գործ. S'attirer de mauvaises —, (գլուխը փորձանք հանել)։ Tirer d' —, (փորձանքէ ազատել)։ Se tirer d' —, (դժուարութեամբ պրծիլ, գլուխն ազատել. նաեւ՝ գործը լմնցնել)։ 4 Վտանգ (հիւանդի). Tirer d'—. Il est hors d'—։ 5 Դատ.— civile. Poursuivre une —. J'ai une très mauvaise

—: 6 *Պատերազմ, կռիւ*. Sanglante —. L'— a été chaude: 7 *Մենամարտ* (*որ եւ* — d'honneur): 8 *Կարօտութիւն, պէտք*. Avoir — de. Avoir — à, (*որ եւ մէկու հետ գործ կամ խօսելիք ունենալ*): 9 *Խնդիր*. C'est une — de géographie: ‖ C'est une —, *Դժուար բան մ'է, քան մ'է*: | —d'Etat, *մեծ գործ, հեք.* | C'est votre —, *քու գիտնալու բանդ է, դու գիտես*: | Votre — est faite, *բանդ լմնցած է*: | C'est une — faite, *լմնցած բան մ'է*: | Faire son — de, *վրան առնուլ, իր գործն ընել, իրեն գործ ընել*: | Faire son — (à soi-même), *իր գործը յառաջ տանիլ*: | Faire son — (à un autre), *պատիժը՝ չափը տալ, գործը լմնցնել*: | —d'amour, de cœur, *սիրային գործ, սիրահարութիւն*: ‖ Point d'—, *մ. Մէչ բնաւ*: ‖ *յգ. Բնական պէտք, կարիք*, Aller à ses —. Faire ses —: 2 *Ամսաբերուն* † (*կանանց*):

Affairé, e (1f), *ած. Անպարապ, զբաղկոտ, զբաղուն*:

Affaissement (1f), *ար. Կքելը, կքում*: 2 *Բեկում, կքում*:

Affaisser (1f), *ն. Ճնշել, ծանրաբեռնել, կքել*: 2 *Նստեցնել* (*հողը*): 3 *Ի կոր կործանել, կքել, փ.* ‖ S'—, *չ. Վար երթալ, նստիլ, իջնել, կքիլ*: 2 *Տկարիլ, կքիլ, փ.*

Affaiter (1f), *ն. Ընտելել* (*բազէ*):

Affaler (1f), *ն. Դէպ ի ափը մղել*: ‖ S'—, *չ. Խրիլ* (*նաւու*):

Affamé, e (1f), *ած. Քաղցեալ, սովաբեկ, անօթի*: 2 *Հոգի տուող, ցանկացող, ծարաւի* (*փառաց*). Je suis — de la voir. (*Սաստիկ կարօտցած եմ, աչքէս կը Թռի*) ☞ (*ընչա*) *քաղց*, (*արիւն*)*առուշտ*, (*գիշա*)*խանձ*:

Affamer (1f), *ն. Սովով նեղել, անօթի Թողուլ*:

Affectation (1f), *իգ. Շինծու կերպ, տարաբուն ձեւ, արուեստակութիւն, բեկբեկում*. Il est plein d'— (*սաստիկ բեկբեկ մէկն է*): 2 *Ցոյց, կեղծում, ձեւացում*. — de douleur (*շինծու՝ կեղծ ցաւ*): 3 *Սահմանում* (*գումարի մ'այս ինչ ծախքի*):

Affecté, e (1f), *ած. Տարաբուն, սուտարուեստ, արուեստակեալ, բեկբեկ* (*ձեւեր*): 2 *կեղծեալ՝ կեղծ* (*ցաւ*): 3 *Յուզուած, զգածուած*. — jusqu'aux larmes. Etre —, (*զգածիլ*) ☞ (*նմանա*)*կիր*, (*համա*)*կարիք*: 4 *Հիւանդ*, (*հարբխ*)*ոտ*. Etre — de, *ունենալ* (*այս ինչ ախտ*): 5 *Սահմանուած* (*գումար*):

Affecter(1f), *ն. Կերպարանել, կեղծել, ձեւացնել* (*համեստութիւն*): 2 *Ցոյցեր ընել, շողոկել, ծախել*. Certaines qualités dont ils — de se parer: 3 *Նախընտրել, սիրել*. La place que cette dame — dans l'église: 4 *Սովէպ գործածել, բերանն լինել, սիրել*. — certains gestes, certains mots: 5 *Առնուլ, սիրել*, Le sel marin — la forme cubique: 6 *Փառասիրել, փնտռել, ցանկալ, Թեկնածել* (*իշխանութեան*): 7 *Յուզել, վշտացնել, զգածել* (*սիրտ*): 8 *Հիւանդացնել, վարակել*. Des maux qui — la tête: 9 *Որոշել՝ սահմանել* (*գումար՝ բանի մը*): ‖ S'—, *չ. Ձեւացուիլ, կեղծուիլ*: 2 *Վնասուիլ, ախտանալ*: 3 *Սիրտը դնել, վշտանալ, զգածուիլ* ☞ (*ահա*)*բեկիլ*:

Affectif, ive (1f), *ած. Հոգեյոյզ, զգածու* † 2 *Կարեկան, փիլ.*

Affection (1f), *իգ. Գորով, սէր*: Tendre —, (*գուրգուրանք*) ☞ (*ան*)*սիրութիւն*: 2 *Սիրած մէկը կամ բան*: 3 *Փափաք, սէր*. — au péché: 4 *Կարիք, զգածուածք* † (*հոգւոյ*): 5 *Ձգացուածք* (*մարմնոյ*): 6 *Հիւանդ վիճակ, հիւանդութիւն, ախտ*: ‖ D' —, *մ. Ախորժելով, սիրով*:

Affectionné,e(1n), *ած. Սիրելի*: 2. *Սիրով կապուած, անձնուէր, սիրող*: — à, — pour. Votre — (*ձձեզ սիրող*): ‖ *գ. Սիրելի*:

Affectionner (1n), *ն. Սէր ունենալ, սիրել*: 2 *Սէր ներշնչել, սիրով կապել*: ‖ S'—, *չ. Սէր կապել, սիրտը կապուիլ, խելքը տալ, կապուիլ*:

Affectueusement (1f), *մ. Խանդակաթ, սիրելապէս, սիրագին*:

Affectueux, euse, *ած. Խանդաղատ, գորովալի, գուրգուրալի, սիրատարփ, կաթոգին, սիրալի* ☞ *ջերմա*(*ձայն*) ☞ *փէջ. սիրապատար*:

Afférent,e(1f), ած. Ինկած (մաս)։ 2 Ներածող (անօթ), անդ.

Affermer (1f), ն. Վարձու տալ՝ առնուլ, վարձել։

Affermi, e (1f), ած. Հաստատուած ☞ (ամրա) պինդ. Mal —, (գայթ ի գայթ, անհաստատ)։

Affermir (1f), ն. Պինդցնել, հաստատել, տրամել † 2 Սերտել, ամրացնել, հաստատել, ե. ‖ S'—, չ. հաստատանալ։

Affermissement (1f), ար. Ամրութիւն, պնդութիւն, հաստատութիւն։

Afféte,e(1f), ած. Նազուն, քնքշենի, սեթեւեթ, պաճուճազարդ, բեկբեկուն †։

Afféterie (1f), էգ. Նազանք, քնքշանք, սեթեւեթ, բեկբեկանք †։

Affichage (1f), ար. Ազդագրութիւն (պատի վրայ)։

Affiche (1f), էգ. (Պատի) ծանուցագիր, ազդագիր։

Affiché,e (1f), ած. Նոյն իսկ իրմէ խօսուած (ամօթ)։ 2 Անունն ելած (մարդ)։

Afficher (1f), ն. (Պատի) փակցնել ազդագիր, ազդագրել։ 2 Հրապարակները խօսիլ, հրապարակել (մէկու ամօթ), ինք խօսիլ (իր ամօթ)։ 3 Անունը հանել, բերան ձգել (կին մը)։ 4 Ցուցնել, ծախել։ — l'irréligion, (անկրօն ձեւանալ)։ ‖ S'—, չ. Անունը հանել, ինքզինք բերան ձգել։ 2 Ինքզինք ցուցնել՝ ծախել (իբր հարուստ։)

Afficheur (1f), ար. Ազդագիր փակցնող, ազդագիր †։

Affidé(1f), ած. եւ գ. Հաւատարիմ։

Affilé, e ած. Սրած. Il a langue, le caquet bien —, (լեզուն բանուկ է, շատ խօսան մէկն է)։

Affiler (1f), ն. Թեքել, սրել, յեսանել, պիլէմէք։

Affiliation (1f), էգ. Մասնակցութիւն, կցորդութիւն, անդամակցութիւն։

Affilier (1f), ն. Հաղորդակից ընել, կցորդել։ 2 հ. ժ. Որդեգրել։

Affiloir (1f), ար. Սրոց։

Affinage (1f), ար. Զտում։

Affiner(1f), ն. Մաքրել՝ զտել (ոսկի)։ 2 Նրբել (վուշ)։ 3 Լաւ համ մը տալ, ազնուացնել (պանիր)։ 4 Խաբել, հ.

Affinerie (1f), էգ. Զտարան։

Affinité (1f), էգ. Մերձաւորութիւն, խնամութիւն։ 2 Կապակցութիւն, նմանութիւն, յանկութիւն։ 3 Ցարամերձութիւն, փ.

Affinoir (1f), ար. Սանտր (վուշի)։

Affiquets (1f), ար. յգ. Մանրազարդք † զարդիկք †։

Affirmatif,ive (1f), ած. Հաստատական։ ‖ էգ. Հաստատական նախադասութիւն, ստորասութիւն. Prendre l'—, (հաստատել)։

Affirmation (1f), էգ. Հաստատութիւն, հաստատում։ 2 Ստորասութիւն, տր.

Affirmativement (1f), մ. Հաստատելով, հաստատութեամբ։

Affirmer (1f), ն. Հաստատել։

Affixe (1f), ար. Յաւելական տառ կամ մասնիկ, յաւելեակ †։

Affleurer (1f), ն. Միահարթ ընել, շփիշիտակ բերել։ 2 Հաւասար գալ, հասնիլ (գետի՝ մինչեւ բերան)։ ‖ չ. Հաւասար՝ շիտակ գալ։

Afflictif,ive (1f), ած. Մարմնատանջ՝ մարմնահար † (պատիժ)։

Affliction (1f), էգ. Ցաւ, դառնութիւն, տրտմութիւն, վիշտ։ 2 Տառապանք, փորձանք, տուայտ, վիշտ։

Affligé,e (1f), ած. Վշտացեալ, վշտաբեկ, վշտահար։ 2 Տէր, վայելող, ունեցող (սապատ). —de։ 3 Վտանգեալ, տառապեալ (ժանտախտով)։ 4 Հիւանդ (կողմ մարմնոյ)։ ‖ գ. Ցաւագնեալ, վշտագնեալ։

Affligeant,e (1f), ած. Տրտմաւրիթ, վշտալի, վշտագին ☞ գէշ. բազմավիշտ։

Affliger (1f), ն. Տրտմեցնել, վշտագնել։ 2 Զարնել, նեղել. հարուածել, տուայտել, տառապել։ La peste affligeait le pays. 3 Ճնշել (մարմինը) ☞ (անձնա) հարել.

Affluence (1f), էգ. Մեծ բազմութեւն, ամբոխ, խուռն † 2 Կուտակութիւն, յորդում (ապրանքի)։ 3 Յորդահոսում, յորդութիւն (հիւթերու)։

Affluent (1f), ած. Ուրիշ գետի մէջ թափող՝ օժանդակ (գետ)։ ‖ ար. Օժանդակ գետ, գետակից։

Affluer (1f), չ. Հառհագաւնող դիմել, վազել, խուժել (քաղաք մը) ։ 2 Ցորդել, վխտալ, լեցուիլ (պաշար՝ քանակի մէջ) ։ 3 Ժողվիլ՝ դիմել (արեան ի գլուխ) ։ 4 Հոսիլ՝ Թափիլ (վտակի՝ գետի մէջ) ։

Afflux (աֆլիւ), ար. Մէկ կողմ ժողվիլը, դիմում, եւն.

Affoler (1f), ն. Խելքն առնուլ, խենԹ դարձնել, խեւցնել ։ 2 ՇփոԹել։ ‖ S'—, չ. ԽենԹ դառնալ, խելքը Թոցնել, խեւնալ (բանի մը վրայ)։

Affouage (1f), ար. (Վառելու) փայտ կտրելու իրաւունք ։

Affouillement (1f), ար. Աւեր՝ վնաս (ջուրերու) ։

Affourcher (1f), ն. Հեծցնել ։ 2 Իրար հագցնել (երկու տախտակ)։ 3 Երկժանի կազմելու կերպով ձգել (խարիսխներու պարաններ) ։

Affranchi,e (1f), գ. Ազատած գերի, ազատագիր, ազատւոր Գ.

Affranchir (1f), ն. Արձակել (գերի), ազատել, ազատագրել ։ 2 Փրկել, զերծել, ազատել ☞ ապա(հարկ)ել ։ 3 Կանխավճարել † փրկանաւորել † (նամակ) ☞ (ան)վճար։ 4 Ցատքել (փոսէ)։ 5 Կրտել (անասուն)։ ‖ S'—, չ. Ազատիլ, ազատանալ ։ 2 Վրայէն նետել, մերժել, ԹօԹուել (երկիւղ՝ լուծ), ազատանալ ։

Affranchissement (1f), ար. Ազատելը (գերի), արձակուրդ, ազատագրում ։ 2 ՓրկուԹիւն, ազատուԹիւն ։ 3 ԱզատուԹիւն հարկէ, ապահարկ ։ 4 Կանխավճարում † փրկանք † (նամակի) ։

Affres (1f), էգ. յգ. Սոսկում՝ արհաւիրք (մահու) ։ [ձուԹիւն.

Affrètement (1f), ար. Նաւվար-

Affréter (1f), ն. Վարձել (նաւ) ։

Affreusement (1f), մ. Ահռելի կերպիւ, սոսկալի։ 2 Անդիի ծայր, սաստիկ, սոսկալի ։

Affreux, euse (1f), ած. Ահռելի, սոսկալի ☞ ահագնա(լուր)։ 2 Սաստիկ գէշ, դժնեայ, սոսկալի ☞ դժնէ(հայեաց)։ 3 Ամենատգեղ, ժանտատէմ, սոսկալի. Homme — ☞ ժահա(դէմ) ։

Affriandé, e (1f), ած. — de կամ à, Սաստիկ սիրող, հոգի տուող ։

Affriander (1f), ն. Բարակ ուտելու՝ փափկակեր սորվեցնել։ 2 Որսալ, քաշել (ձուկերը խանձով)։ 3 Համով գալ, գէշ սորվեցնել, քաշել, գ.

Affrioler (1f), ն. Իրեն քաշել, հրապուրել, որսալ ։

Affront (1f), ար. Թշնամանք, անարգանք †։ 2 ԱմօԹ, անարգանք. Faire — à, (անարգանք բերել) ։ 3 Կորուստ, վրիպում. Sa mémoire lui a fait—, (խօսքը մոռցաւ)։ ‖ En avoir l'—, Անյաջող ըլլալ, պզտիկ մնալ ։ | Faire l' — de qch. à, (մէկու) երեսին զարնել բան մը ։ [կից։

Affronté, e (1f), ած. Ճակատա-

Affronter (1f), ն. Անվեհեր յարձակիլ, առջեւ՝ դիմաց նետուիլ ։ 2 Դիմագրաւել, կուրծք տալ, նետուիլ, գ. 3 Շփիշիտակ՝ դիմադէմ դնել, արհ. 4 Խաբել, հ. [բեբայ ։

Affronteur, euse (1f), գ. Խա-

Affruiter (s') (1f), չ. Պտուղ տալ։

Affublé, e (1f), ած. Լի (պարզուԹեամբ). — de ridicules (ծաղրուծանակ) ։

Affublement (1f), ար. Հագուստ, վրայ գլուխ ։

Affubler (1f), ն. (Անճոռնի) հագցնել, ծածկել, վրան նետել։ ‖ S'—, չ. Վրան առնուլ, վրան նետել ։

Affusion (1f), էգ. Գլխէն ջուր Թափելը, ողողանք † հեղում † ։

Affût (1f), ար. ԹնդանօԹի սայլակ, հաստոց։ 2 Թաքստոց, դարան (որսորդի)։ ‖ Etre à l'—, Դարանիլ, (առԹի) սպասել, (ատենը) դիտել ☞ դարանակալ ։

Affutage (1f), ար. Գործիք՝ սարքուածք (բանւորի) ։ 2 Սրում (գործիքի)։ 3 Ցարդարում (հին փեղոյրի) ։

Affûter (1f), ն. Սրել, Թեքել ☞ (քաջա)սուր։ 2 Պատրաստել (ԹնդանօԹ), հ.

Afin, շ. — de, նխ. Համար։ ‖ — que, շ. Որպէս զի, որ ։

Agaçant, e, ած. Ջղերու դպող, քստող ։ 2 Ատամնառու, լորճող։ 3 Գրգռիչ, մեղմեղ (կին). Mine, Manière, Regard —, (մեղմեղանք) ։

Agace, էգ. Կաչաղակ. սագսրդան ։

Agacement, ար. (Ջղերու) գրգռում՝ քստում ։ 2 Լորճում ☞ (ա-

տամի)առութիւն ։ 3 Սրտնեղութիւն, ֆ.

Agacer, ն. Գրգռել, քստմնել (ջըղեր)։ 2 (Ակռայ) առնուլ, լորճել։ 3 Գըրգռել (շուն)։ 4 Արթնցնել, դրդել, գրգռել (մէկը)։ 5 Գրգռել՝ մեղմեղել † (կնոջ)։ 6 Նեղսրտել, գրգռել ։

Agacerie, էգ. Մեղմեղանք, խունճ Գ.

Agame, ած. Անսեր (տունկ) ։

Agami, ար. Ակամի, թռչ.

Agape, էգ. Եղբայրական ճաշ առաջին Քրիստոնէից, ագապ ։

Agaric, ար. Սունկերու անուն, թնօպի, ղարիգուն։ [2 Ակատեղէն։

Agate, էգ. Ազնիւ քար մը, ակատ ։

Agavé, ար. ծռ. ս. Զարմունի ։

Âge, ար. Կեանք։ 2 Հասակ, տարիք, ☞ (համա)տի. Quel — avez-vous? (քանի՞ տարեկան ես)։ Bas—, (պզտիկութիւն, մանկութիւն) ։ Entre deux —, (միջին տարիքի մէջ)։ 3 Ծերութիւն, տարիք. C'est un homme d'—, (տարիքոտ մարդ է). Sur l'—, (տարիքն առած՝ անցուցած) ։ 4 Ժամանակ, դար. Les merveilles de notre — ։ 5 Ժամանակ, օրեր (լուսնի)։ 6 Դարագլուխ, դար. Les quatre — du monde։ ‖ — d'homme, Մարդու կենաց միջոց, մարդու կեանք։ 2 Արութեան հասակ, արութիւն։ | Prendre de l'—, տարիքն առնուլ ։ | D'— à, En — de, (կարգուելու) տարիքի մէջ ։ ‖ D' — en —, մ. Ազգէ յազգ, դարէ դար։

Âgé, e, ած. Տարեկան ☞ (տասն)ամեայ։ 2 Տարիքոտ՝ հասակաւոր (մարդ). Il est moins — que moi, (ինձմէ պզտիկ է). Le plus —, (երիցագոյն) ։

Agence, էգ. Գործակալութիւն ։

Agencement, ար. Յարդարում, յօրինում ։ 2 Յօրինուած, շտկուածք ։

Agencer, ն. Յարմարել, կարգադրել, շտկել, յօրինել, յարդարել ։

Agenda (kէ), ար. Յուշատետր։ յ.—s։

Agenouillement, ար. Ծնրադրութիւն, ծնդիր ։

Agenouiller (s'), յ. Ծունր իջնել, ընդգճիլ, ծնրադրել ։

Agenouilloir, ար. Ծունկի պատուանդան, ծնկակալ ։

Agent, ար. (Ուրիշի) գործ տեսնող, գործակալ ։ 2 Ոյժ, գործող, ազդակ. — naturel. — chimique ։ ‖ — de police, Ոստիկանութեան մարդ։ | — d'affaires, գործարար † | — de change, արժէթղթոց՝ փոխանակութեանց գործակալ։

Agglomération (1g), էգ. Շեղջ, կոյտ, դէզ, գումարում † ։

Agglomérer (1g), ն. Կուտել, դիզել, գումարել † ։

Agglutinant, e (1g), ած. Կցող (դեղ) ։ 2 Դիւրայօդ (լեզու)։

Agglutinatif, ive (1g), ած. Մածուցիկ (սպեղանի)։ [ացնել՝ կցել։

Agglutiner (1g), ն. Մսերը մի-

Aggravant, e (1g), ած. (Յանցանքը) ծանրացնող ։

Aggraver(1g), ն. Աւելցնել, սաստկացնել, \ ծանրացնել ։

Agile, ած. Երագ, շոյտ, փութաշարժ, դիւրաշարժ, թեթեւ, թեթեւանդամ։

Agilement, մ. Շոյտ կերպիւ, երագօրէն, թեթեւ մը, թեթեւակի ։

Agilité, էգ. Թեթեւութիւն, արագութիւն ։

Agio, ար. Ստկի ձգած շահ, լումայաշահ։ 2 Արժէթուղթերու գործ ։

A giorno, Ցորեկի նման։ [տուր։

Agiotage, ար. Արժէթղթոց առու-

Agioter, չ. (Արժեթուղթերու) առուտուր ընել ։

Agir, չ. Գործ տեսնել, շարժիլ, գործել ☞ (չարա)նալ. — sous main, (տակէն բանիլ). —contre les lois, (անօրինել)։ 2 Ազդել, ներգործել, գործել ։ 3 Աշխատիլ, գործել (մէկու անուամբ) ։ 4 Վարուիլ, շարժիլ, գործել (իբր խելացի մարդ)։ 5 Դատ վարել. — contre qn. — civilement։ ‖ Il s'— de, (Այս ինչ բանի) վրայ է խնդիրը՝ խօսքը, գործը՝ բանը (գրելու) վրայ է, (հասարակաց շահն) է մէջ տեղ ։

Agissant, e, ած. Գործ տեսնող, գործունի, գործօն, գործուն։ 2 Գործունի (դեղ) ։ [աղմկիչ ։

Agitateur, ար. Խռովարար,

Agitation, էգ. Տատանում, երերում, շարժում, շարժտկում, տարուբեր։ 2 Կոծանք, ծուփ, ծփանք (ծովու) ☞ (աւլե)կոծութիւն։ 3 Աղմուկ, դղրդիւն, խռով, վրդով, ալեկոծութիւն, իրարանցում,

յոյզք, ծուփք, ֆ. 4 Վարանք՝ ծփանք (մտքի) ☞ (մտա)յուզութիւն։ 5 Անհանդարտութիւն, բժ.

Agité, e, ած. Երերուն, յուզեալ, ծփուն, ծփալի ☞ (հողմա)ծուփ, (—) շարժ։ 2 Խռով, ալեծուփ, յուզեալ, մտայոյզ ☞ (մարտ)ամբոխ, (երազա)յոյզ, (յարա)ծուփ ☞ ժեր. բազմավրդով, ծովածուփ, երերածուփ, սաստկայոյզ։

Agiter, ն. Տատանել, շարժտկել, շարժել, տարուբերել։ 2 Աղմկել, վրդովել, խռովել, դղրդել, յուզել, ալեկոծել, ծփել, ֆ. 3 Քննել, քրքրել, յուզել (խնդիր)։ ‖ S'—, չ. Շարժիլ, տատանիլ, ծփիլ։ 2 Խօսուիլ, յուզուիլ (խնդրոյ)։

Agnat (ակ), ար. Կողմնական (արու) ազգակից (հօր կողմէ), կողմնազիծ †։

Agneau, ար. Որոջ, գառն. — de lait, (բուծ)։ 2 Գառնամիս։

Agnel, ար. Գառնադրամ, հ. փ.

Agneler, չ. (Գառնուկ) ծնանել։

Agnelet, ար. Գառնուկ, հ.

Agneline, ած. Գառնենի (բուրդ)։

Agnès, էգ. Պարզ՝ անմեղ աղջիկ։

Agnus (ակ), ար. Մոմեղէն գառն Աստուծոյ։ 2 Պատկերիկ հոգեւոր։

Agnus-castus (ակ), ար. Հազնի, տկ. իմմեր։ յ.ն.

Agonie, էգ. Հոգեվարք։ 2 Մեծ անձկութիւն, սաստիկ հնհնուք, սրտմաշուք, ոգեվար, ֆ. [կան, հոգեվար։

Agonisant, e (գ), ած. Օրհասա-

Agoniser (գ), չ. Հոգեվար լինել, հոգի տալ։ [ազոնի։

Agonistique, ած. Մրցութիւն,

Agonothète, ար. Հանդիսադիր, մարտադիր, ազոնադիր. հ. 3.

Agouti, ար. Ամերիկեան ճագար։

Agrafe, էգ. Ճարմանդ, շիզզ. չէնկէլլի զօփչա։ 2 Երկաթ ճանկ (քարեր բռնող)։

Agrafer, ն. Ճարմանդել, շղել։

Agraire, ած. Հողային (օրէնք), Հ.

Agrandir, ն. Մեծցնել, աւելցնել, ընդարձակել։ 2 Բարձրացնել, ֆ. 3 Մեծցուցնել, մեծցնել (հասակ)։ 4 Խօսքը մեծցընել (որ եւ ոն.)։ ‖ S'—, չ. Մեծնալ։ 2 Կալուածներն ընդարձակել։

Agrandissement, ար. Մեծցընելը, ընդարձակումն։ 2 Մեծնալը, մեծութիւն, ֆ.

Agréable, ած. Քաղցր, հաճոյական, ախորժելի, բարեհամ, հեշտական, հեշտալուր, հաճոյ, ախորժ, հաճելի ☞ (ակնա)հաճոյ, հեշտա(լուր), (լուս)իկ։ ‖ Être —, Աչք մտնել, հաճոյանալ։ | Avoir pour —, ընդունիլ, հաճիլ։ ‖ ֆ. Հաւնուելու հետամուտ (պչրանքով)։ Faire l'—, (հաւնուելու՝ աչք մտնելու աշխատիլ)։

Agréablement, մ. Հաճելի կերպիւ, ախորժաբար ☞ գեղեցկա(դիր)։

Agréé, ար. Փաստաբան (առեւտրատեանի մէջ)։

Agréer, ն. (Հաճութեամբ) ընդունիլ, հաճիլ։ 2 Հաւանիլ, ընդունիլ, հաւնիլ։ 3 Տ. Gréer։ ‖ չ. Ընդունելի՝ հաճոյ լինիլ։

Agrégat, ար. Կոյտ, կուտակ, բնգ.

Agrégation, էգ. Յարում, անդամակցութիւն։ 2 Փոխ-վարժապետութեան աստիճան, փոխ-վարժապետութիւն †. Concours public pour l'—։ 3 Յարում, կուտակութիւն (հիւլէից)։

Agrégé, ար. Մրցումով փոխ-վարժապետ ընդունուած, փոխ-վարժապետ †. 2 Վարժապետ (լիկէոնի մէջ)։

Agréger, ն. Անդամ ընդունիլ, անդամակցիլ։ 2 Յարել, բնգ. ☞ յարածոյ։

Agrément, ար. Հաճելի հանգամանք, շնորհք, համովութիւն, բարեշնորհութիւն, հաճելիութիւն. Plein d'—, (բազմախորժ, ախորժալից)։ 2 Զուարճութիւն, զբօսանք, բերկրանք, հաճոյք, ախորժք. Arts d'—, (երաժշտութիւն, կաքաւ)։ 3 Հաւանութիւն, բարեհաճութիւն † 4 Զարդարանք (կահերու)։

Agrès, ար. յ. Սարութիւնք, սարիք (նաւու)։ [յարձակ։

Agresseur, ար. Սկսող, նախա-

Agressif, ive, ած. Յարձակող (խօսքեր)։ [թիւն։

Agression, էգ. Նախյարձակու-

Agreste, ած. Վայրենի (տեղ), անմշակ (տունկ)։ 2 Կոպիտ՝ լեռնցի (մարդ), լեռնցիի (կերպեր)։

Agricole, ած. Երկրագործական։ 2 Երկրագործ։

Agriculteur, *ար.* Հողագործ, երկրագործ : [Թիւն :

Agriculture, *էգ.* Երկրագործու-

Agriffer (s') (4f), *չ.* Ճիրաններն անցնել, ճանկորդել † :

Agripaume, *էգ.* Առիւծագի, *տկ.*

Agripper (1p), *ն.* Առնուլ, կորզել, ճանկը նետել, *ռ.*

Agronome, *ար.* Հողագործական արուեստի հմուտ, հողագէտ † :

Agronomie, *էգ.* Հողագիտութիւն† :

Aguerri,e (4r), *ած.* Կռուի վարժ, ռազմամուտ, մարզիկ : 2 Կիրթ ու վարժ, եփուն, *փ.*

Aguerrir (1r), *ն.* Պատերազմի վարժել, մարզել : 2 Ընտելացնել՝ եփել (բանի մը) :

Aguets, *ար. յ.* Որոգայթ, դարան : || Être aux —, Դարանակալ լինել, դիտել, սպասել :

Ah! *ձյն.* Վա՜շ, բաբէ, ո՜հ : 2 Ա՜յ, փա՜հ, ո՜հ : || Ah! ah! Ա՜, է՜հ, է՜հ, ո՜հ, ո՜հ :

Ahan (աան), *ար.* Տաժանք, ըհ, *ռ.* Suer d' —, (տաժանելի գործ մ'ընել, ճգտիկն ելնել, *ռ.*) : [Թիւն :

Aheurtement, *ար.* Յամառու-

Aheurter (s'), *չ.* Յամառիլ, պընդել մնալ, կապուիլ մնալ :

Ahi, *ձյն.* Այի, ո՜հ :

Ahrimane, *ար.* Արհմն :

Ahurir (աիւ), *ն.* Ապշել, շուարել, շշմել *գ.* [շանք, շշմլում *գ.*

Ahurissement (աիւ), *ար.* Ապ-

Aï, *ար.* Հեղգերէ, *ան.*

Aide, *էգ.* Ձեռնտուութիւն, ձեռք, օգն, օգնութիւն. Etre, Venir en —, (օգնութեան գալ՝ հասնիլ) : 2 Թիկունք, զօրաւիգ, օգնական : 3 Օգնական եկեղեցի, ճիւղ : || *յ.* (Ապրանքներու) հարկ, նպաստ † *հ. փ.* Cours des — : 2 Ձիու ազդելու միջոցներ, նուաճութիւնք : || À l'—, *մ.* Հասէք. || À l' — de, *նխ.* Օգնութեամբ, ձեռքով : || *ար.* Սատար, օգնական : 2 Սատար (որմաշէնի) : || — de camp, Համհարզ, եավէր : | — des cérémonies, Օգնական-արարողապետ : || — - major, Օգնական-վիրաբոյժ (գնդի) :

Aidé, e, *ած.* Անինքնաբեր † :

Aider, *ն.* Ձեռնտու՝ թիկունք լինել, նպաստել, սատարել, օգնել : || — à la lettre, մտքով պակասը լեցնել, (խօսողին) դիտումը հասկնալ՝ ըմբռնել : 2 Մըտքէն բաներ շտկել, քովէն շտկել : || S'—, *չ.* Իր անձին կամ իրար օգնել : 2 Գործածել, S' — de :

Aïe, *ձյն.* Էհա՜, այի, ո՜հ, ուֆ :

Aïeul (այեօլ), *ար.* Մեծ հայր, պապ, հաւ : *յ.* — s. || Aïeux, *ար. յ.* Նախնիք, հարք :

Aïeule, *էգ.* Մեծ մայր, հանի, մամ :

Aigle, *ար.* Կուենդ, արծիւ. զաբա զուշ : 2 Գեր ի վեր մէկը, նշանաւոր գլուխ : C'est l' — de la société. C'est un —, (տաղանդաշատ՝ կրակի նման մէկն է) : — d'éloquance (Գերազանց ճարտարախօս) : 3 Արծուաձեւ գրակալ (ժամի մէջ) : || *էգ.* Էգ արծիւ, արծուի † 2 Արծիւ (դրօշ) :

Aiglon, onne, *գ.* Արծուաձագ : || *ած.* Արծիւի :

Aigre, *ած.* Թթու (պտուղ), քացախ (գինի) : 2 Խայթող՝ գէշ (ձայն) : 3 Կծու՝ դառն (օդ), թթու (խօսք) : 4 Անյարմար (գոյներ) : 5 Անկոնելի (մետաղ) : || *ար.* Թթու :

Aigre-doux, douce, *ած.* Քաղցրաթթու, թթուաշ. մէյխօշ : 2 Քաղցրուխիստ † (խօսքեր) : *յ.* — s - —, — s - douces : [ձուկ † :

Aigrefin, *ար.* Խաբեբայ : 2 Իշկա-

Aigrelet, ette, *ած.* Քիչ մը թըթու, թթուենի : [ւօրէն :

Aigrement, *մ.* Դառնօրէն, կըծ-

Aigremoine, *էգ.* Անիծած ծաղիկ, երեսնակ. զօյուն պուբրաղը :

Aigret, ette, *ած.* Փոքր ինչ թթու, թթուիկ :

Aigrette, *էգ.* Թագ՝ ցցունք (թըռչունի) : 2 Ցցունք (սաղաւարտի) : 3 Նուրբ թելեր՝ ցցունք (տունկի սերմերու) : 4 Կայծ՝ (ելեքտրացեալ մարմնոյ ծայր) : 5 Թագակիր տառեղ : [ւոր, *բ.*

Aigretté, e (1t), *ած.* Ցցունա-

Aigreur, *էգ.* Թթուութիւն, քացխութիւն : 2 Խստութիւն, դառնութիւն, կծուութիւն, զկծանք *փ.* 3 Գժտութեան սկիզբ, թթուութիւն : 4 Անկոելութիւն (մետաղի) :

Aigrir, *ն.* Քացխել, թթուել : 2 Ձայ-

բացնել (ցաւ)․ զառնացնել (սիրտ) ☞ զառնա(սիրտ)։

Aigrissement, ար․ Բացախում, Թթուում։ 2 Դառնացում, փ․

Aigu, uë, ած․ Սրածայր․ սայրասուր ☞ սր(եղջիւր) ☞ կեր․ քաջասուր․ 2 Սուր (ձայն)։ 3 Սուր (շեշտ)․ 4 Սաստիկ՝ սուր (ցաւ)։ 5 Կծու՝ սայրասուր † (խօսք) ☞ սլաքա(լեզու)։ 6 Սրընթաց (տխտ)։

Aiguade (կաց), իգ․ Ջրի պաշար (նաւի)։ 2 Ջրատեղի։

Aiguayer (էկէ), ն․ Թրջել, լուալ։

Aigue-marine, իգ․ Ծովագոյն զմրուխտ (եւզուք) մը, Թարշիշ † աքուա-մարինա։ յ․ է․

Aiguière, իգ․ Քախտրին․ երպրրգ։

Aiguiérée, իգ․ Քախտրին մը (ջուր)։

Aiguillade, իգ․ Խթան (եզի), Եօյիւնտերէ։

Aiguille (էկիւիյլ), իգ․ Ասեղ։ 2 Ասեղ՝ սլաք (ժամացոյցի)։ 3 Մէծ լեզու (կշիռքի)։ 4 Սրածայր զանգակատուն, սլաք․ L'— d'Anvers․ 5 Կոթող․ L'— de Cléopatre․ 6 Արծան (ճամբայ փոխելու), երկթ․ 7 Ձուկերու անուն, ասղնիկ։ || À —, Ասղնաւոր (հրացան)։ | — aimantée․ մագնասեղ։ | — à tricoter, (գուլպի) ճաղուկ, Գ․ շիւղ Գ․

Aiguillée (կիւիյլ), իգ․ Թել մը դերձան։

Aiguilleter (կիւիյլ), ն․ Երկաթ անցընել (խրացի)։ 2 Խրացով կապել։ 3 Ձուանով կապել․ ն—․

Aiguillette (կիւիյլ), իգ․ Ծայրերն երկաթ անցուած լար՝ ժապաւէն, խրացք։ 2 Ժապաւէն։ 3 Խրացուկ (զինւորականի ուսը)։ 4 Ներտ (կաշիի)։ 5 Պզտի չուան, ն—․ [նող, երկթ․

Aiguilleur (կիւիյլ), ար․ Աքծա-

Aiguillier, ière (կիւիյլ), փ․ Ասղնագործ։ || ար․ Ասղնոց, հ․

Aiguillon (կիւիյլ), ար․ Խթան, մօսուլ։ 2 Խայթոց, շիթոց (միջատի)։ 3 Խայթաւ հարք (տունկերու)։ 4 Դրդում, գրգիռ, մտրակ, խթան, փ․ || L'— de la chair, Խայթ ցանկութեան, (փորձութիւն մարմնոյ, Ս. Գ.)։

Aiguillonner (կիւիյլ), ն․ Խթել (եզ)։ 2 Գրգռել, դրդել, մտրակել, խթել, փ․

Aiguisement (կիւիզ), ար․ Սրելը։

Aiguiser (կիւիզ), ն․ Թեքել, սրել․ Pierre à —, (յեսան, պիլէյի թաշը)։

Ail (այլ), ար․ Սխտոր։ յ․ Aulx (օ)․ իսկ ըստ բս․ ails։

Aile, իգ․ Թեւ։ 2 Հովանի, Թեւարկութիւն, Թեւ։ 3 Տ․ Ale։ || — du nez, ռունգերու դրսի կողմեր, պինչ։ || J'en ai dans l'—, Թեւէս՝ սրտէս զարնուած եմ, փ․

Ailé, e, ած․ Թեւազգեցիկ, Թեւաւոր։

Aileron, ար․ Թեւածայր (Թռչնոց)։ 2 Թեւ (ձկանց)։ 3 Տախտակք՝ Թեւակք † (ջաղացանիւի)։ [րաքուր։

Aillade (այլ), իգ․ Սխտորած † քէ-

Ailleurs, մ․ Ուրիշ տեղ, ուրիշ կողմ, այլուր։ || D' —, Ուրիշ տեղէ՝ կողմէ՝ պատճառէ, այլուստ։ 2 Ասկէ զատ, Թող զայդ, դարձեալ, ուրիշ մասամբ, ուրիշ կողմէ։

Aimable, ած․ Ցանկալի, սիրելի։ 2 Սիրուած, հաճելի, ազնիւ, նազելի, սիրուն (բնութիւն)։ || Faire l'—, Սիրուն երեւելու աշխատիլ։ [սիրելապէս։

Aimablement, մ․ Սիրաբար,

Aimant, e, ած․ (Ի բնէ) սիրող, սիրաբնոյթ † || ար․ Մագնէս․ մըգնաքըս (որ եւ փ․)։

Aimanter, ն․ Մագնիսել։

Aimer, ն․ Սիրել․ (կենա)սէր, (իգա)տենչ, (ջր)արբի։ ☞ Qui n'— pas, (լուս)ատեաց, ան(գրա)սէր։ 2 Սիրող լինել, ախորժիլ, սիրել։ || J' — à, Սիրելի է ինձ (հաւատալ)։ | — mieux, լաւագոյն սեպել, ընտրել։ 2 Աւելի սիրել․ անխ․ | J'— mieux, ընտրելի է ինձ։ | —d'amour, տարփալ, տռփալ։ || S'—, յ․ Իր անձը կամ իրար սիրել։ 2 Սիրել, ախորժել, S'— à։

Aine, իգ․ Ցայլք․ աճուկ․ գասըգ։

Aîné, e, ած․ Առջինեկ, անդրանիկ․ 2 Մեծ՝ երէց (եղբայր)։

Aînesse, իգ․ Անդրանկութիւն։

Ainsi, մ․ Այս կերպ, այսպէս։ 2 Նոյն կերպով, նոյնպէս։ 3 Թող․ — le ciel me soit en aide․ || Pour—dire, parler, Այսպէս ըսենք, գոգցես, դրեմ Թէ։ | — de suite, այլովքն հանդերձ, եւ որ ի

կարգին։ | — soit il, ամէն. || ւ. Այս բանիս համար, ուստի։ || — que, ւ. Ինչպէս ։

Air, ար. Այեր, օդ. Mauvais—, (որ և՝ հիւանդութեան հով, ապականութիւն). En plein air, (բաց օդին, բացօթեայ)։ 2 Հով. Il ne fait pas d'— ։ || Les —. Եթեր։ | Prendre d'air, օդ առնուլ ։ 2 Փախիլ ։ 3 Ճախրել ։ | Prendre l'air du feu, un — du feu, պահ մը տաքնալ։ || En l'—, մ. Օդին մէջ, օդին, օդը ։ 2 (Ոտքերն) ի վեր։ 3 Փուճ՝ օդի մէջ (խօսքեր) ☞ օդա(բան) ։ 4 Շարժելու պատրաստ. Il a toujours le pied en l'—։ | Être en l'—, յուզիլ, շարժիլ։ 2 Խառն ի խուռն լինել (բաները)։

Air, ար. Երես, տեսիլ, երեւոյթ, կերպարանք ☞ (անազնու)թիւն, (գարշա)տեսիլ. D'un—... (ամօթ)երես, (տխրա)դէմ, (առնա)կերպ, (տրտմա)գին, (ազնուա)պէս, (իմաստակ)օրէն։ — de mollesse, (Մեղկ կերպարանք) ։ 2 Եղանակ, կերպ, ձեւ. Prendre des — arrogants, (գոռոզիլ). Le bel —, (վայելուչ ձեւեր)։ Les gens du bel—, (Վայելչասէրք†) հեգն. 3 Ազնիւ ձեւ, հով Գ. անպ. (որ և Bon—)։ Mauvais—, (անազնիւ ձեւեր)։ 4 Ընդունելութիւն։ Il nous fit un — honnête։ 5 Կեղծիք, ձեւ. Faire une chose par —։ 6 Նմանութիւն, նմանանք, հով Գ. L'— de visage. — de famille (նմանութիւն մը) ։ Avoir un faux — de qn. (մէկու հետ նմանութիւն՝ շողորթ մ'ունենալ)։ 7 Երգ, նուագ, եղանակ. Chanter un — ։ 8 Բռնուածք՝ դիր (գլխու), նկ. 9 Գնացք (ձիու) ։ || Grand —, Ազատանի † ձեւ ։ | Le grand —, մեծերու գնացք։ Avoir l'—, un — de, կերպարանք ունենալ, երեւիլ ։ | Sans en avoir l'—, առանց յայտնի ընելու։ | Se donner l'— de, Prendre l'— de, երեւիլ, ցուցնել ։ | Prendre des —, Se donner de grands —, մեծութիւն ծախել, նազել, պերճանալ, ճոխանալ։ | Avoir l'— à la danse, Յօժար երեւիլ, աշխոյժ լինել ։

Airain, ար. Անագապղինձ, պղնձանբուճ ։ 2 Պղինձ, փ. Cœur d'—. Ciel d'—, (մեծ երաշտութիւն)։ Un front d'—, (կաշի երես, սուրբերես Գ. 2 Անսասան դիրք)։ 3 Թնդանօթ, զանգակ, պղինձ։ || — sonnant, Աղաղակ սին, Ս. Գ.

Aire, էգ. Կալ, կալատեղ. հարման։ 2 Հարթ երես՝ հարթ յատակ (աւազանի)։ 3 Երես (կամրջի) ։ 4 Տեղ՝ միջոց՝ երես (քառակուսիի) ։ 5 Ուղղութիւն (հովի)։ 6 Բոյն (արծուի) ։

Airée, էգ. Մէկ կալ (ծեծելիք) որայ։

Airelle, էգ. Կիսաթուփ մը, հապալասի։

Airer, ւ. Բոյնը դնել ։

Ais, ար. Տախտակ ։

Aisance, էգ. Դիւրութիւն, հեշտ. avec—, (հեշտեաւ)։ 2 Դիւր, հանգիստ, դիւրակեցութիւն, բարեկեցութիւն ։ 3 Չնեղուած՝ ազատ կերպ, դիւրութիւն, համարձակութիւն, Faire tout avec—։ ☞ Դիւրա(կեցիկ), դիւրա(սնունդ) ։ 4 Ճէմիշ, արտաքնոց, (որ և Lieux, Cabinet, Fosse d'—.) ։

Aise, էգ. Հաճութիւն, ուրախութիւն, բերկրութիւն. Il ne se sent pas d'—, (ուրախութենէ այլ յայլմէ եղած է) ։ 2 Չնեղուիլը, դիւր, ազատութիւն, հանգիստ. Il est à son — partout. On est à son— avec lui, (մարդ անոր հետ չքաշուիր)։ || À votre —, Հանգստաբար, ուզած ատենդ։ 2 Հանգիստդ նայէ ։ 3 Դիւրին դիւրին (կը խօսիս) ։ | Être, Vivre à son—, Բարեկեցիկ լինել, հանգիստ ապրիլ ։ | Être mal à son —, Հանգիստ չլինել։ 2 Տկարութիւն զգալ ։ | Mettre qn. à son —, ազատութիւն՝ համարձակութիւն տալ, համարձակել։ | Se mettre à son —, ընտանեբար վարուիլ, չափազանց համարձակիլ։ | N'en prendre qu' à son —, հաճածն ընել։ || À l'—, մ. Ազատօրէն, հանգիստ, Mettre à l'—, (միջոց՝ տեղ տալ) ։ || յթ. Հանգստութիւն ։ || ած. Գոհ, ուրախ. Que je suis — de ....!

Aisé, e, ած. Անաշխատ, անտաժան։ դիւրին, հեշտ, հեշտին. Cet homme n'est pas—, (հետն ապրիլը դիւրին չէ)։ 2 Դիւրատար՝ հանգիստ (զգեստ) ։ 3 Ազատ՝ համարձակ (շարժում) ։ 4 Դիւրասահ † հեշտ (ոտանաւոր) ։ 5 Թոյլ (բարոյական)։ 6 Բարեկեցիկ (տուն) ։

Aisément, մ. Անաշխատ, անջան,

դիւրաւ, հեշտեաւ ☞ հեշտա(ծին), դիւրա(վառ)։ 2 Հանգիստ կերպով, հանգիստ։

Aisselle, էգ. Անութ. qoլթուգ ։

Ajonc (օ՜), ար. Խոպանուկ, Թփ.

Ajoupa, ար. Ոստայարկ խրճիթ, այախ Գ. † ։

Ajournement, ար. (Այս ինչ օրը) ատեան կանչելը, եկակոչ ։ 2 Յետաձգում (գործի մը)։ 3 Ցապաղանք ։

Ajourner, ն. (Այս ինչ օրը) ատեան կանչել, եկակոչ ընել։ 2 Ուրիշ օրի կամ ատենի ձգել, յետաձգել ։ [բաղրած †։

Ajoutage, ար. Յաւելուած բան, յա-

Ajouter, ն. Կցել, խառնել, յարել, աւելցնել։ 2 Յարել, վրայ բերել, աւելցընել։ 3 Մեծցնել, աւելցնել, — à, անխ. ‖ — foi, Հաւատ ընծայել, հաւտալ. ‖ — au conte, à la lettre, պատմութիւն մը աւելցնել՝ մեծցնել ։

Ajoutoir, ար. Տ. **Ajutage** ։

Ajustage, ար. Լման կշիռ տալը՝ ճշդում † (դրամի) ։ 2 Մասերը շտկելը, յարդարում, կարգադրում, կազմում (մեքենայի) ։

Ajusté, e, ած. Յարմար, յարդար, յարդարուն ☞ (գեղա)յօրէն ։ 2 Զարդարուն. Vous voila bien —, (վիճակդ գտեր ես. նաեւ՝ չափդ առիր մի) ։

Ajustement, ար. Կազմում, կարգադրում, յարդարում (պարտէզի)։ 2 Ուղղելը՝ ճշդում (կշիռի) ։ 3 Զարդարանք, շտկտուք։ 4 Իրաւախոհութիւն, շտկելու կերպ ։

Ajuster, ն. Ուղղել՝ ճշդել (չափ), լմնել։ 2 Յերիւրել, հանդերձել, յարդարել, կարգադրել, շտկել՝ կազմել (մեքենայ) ։ 3 Զարդարել, շտկել ։ 4 Ճահել, յարմարել, շտկել (նուագարան, բան մ'ուրիշ բանի)։ 5 Շտկել՝ յարմարել (իրարու հետ), կարգադրել (կռիւ)։ 6 Նպատակին ուղղել (հարուած), նշան առնուլ (նապաստակ), (որ եւ անխ.) ☞ (Քաջա)ձիգ։ 7 Խուել, շտկել, չ. 8 Վարժել (ձի) ։ ‖ Ajustez vos flûtes, Խօսքերդ յարմարէ իրարու։ 2 Մտքերնիդ յարմարցուցէք ։ ‖ S'—, յ. Դիրքը շտկել, ինքզինք պատրաստել։ 2 Յարմարիլ (ժամանակի) ։ 3 Իրար յարմարիլ (մասերու) ։ 4 Զարդարուիլ, շտկտուիլ ։

Ajusteur, ար. Չափը՝ կշիռը շտկող, ճշդող, լմնող ։ [դոց †։

Ajustoir, ար. Դրամակշիռք † ճըշ-

Ajutage կամ **Ajutoir**, ար. Կըտուց, բերանադիր † ծայրադիր † ։

Alambic (՚ի), ար. Թորանոց. խմպիք։ 2 Մաղ, ։ .

Alambiqué, e (՚ի), ած. Բարակէ բարակ, նրբաքարշ ։

Alambiquer (՚ի), ն. (Նրբութեանց) յոգնեցնել (միտք)։ 2 Բարակներն երթալ, մանրամանր կրկտել, անխ. (որ և s'—) ։ ‖ S'—, յ. Բարձր բաներու յոգնեցնել (միտք) ։ [ղութիւն ։

Alanguissement, ար. Նուա-

Alanguir, ն. Անչիլ՝ նուաղուն ընել։

Alarmant, e, ած. Տագնապիչ, խռովիչ, վրդովիչ, իրարանցիչ † ։

Alarme, էգ. Զայն՝ նշան (զէնքի կանչելու՝ վտանգի), զինակոչութիւն. Chaude —. Sonner l'—. Canon d'—, (վտանգի Թնդանօթ) ։ 2 Շշուկ, Թունդ, յոյզք, վրդով, իրարանցում. L'— est au camp, (որ և՝ վախն անոնց ամէնու սրտին մէջ է) ։ 3 Յանկարծ զարհուրանք, վախ, սրտադող. À la première —. Mettre l'—. Donner une — bien chaude, (սաստիկ դող հանել) ։ 4 Հընհրնուք, սրտադող. Il est toujours en — ։ 5 Պատերազմի վտանգներ. Vivre dans les — ։ ‖ Donner l'—, Աղմկել, իրար անցընել ։ 2 Վտանգ ծանուցանել, նշան տալ, շշուկ հանել։ ‖ Prendre l'—, խռովիլ, դող ելնել ։

Alarmer, ն. Խռովել, տագնապել, աղմկել, Թունդ՝ դող հանել, յուզմունք ձգել, վախցնել, վրդովել, իրարանցել ։ ‖ S'—, յ. Խռովիլ, դող ելնել, վրդովիլ, իրար անցնիլ։ [իրարարկու † ։

Alarmiste, գ. Վլվլկիչ, զիրարիչ †

Albâtre, ար. Ալապաստր, լնակիճ. սու մերմերի. D'—, Blanc comme l' —, (Ձիւնափայլ, սպիտակափայլ)։ 2 Կճէութիւն † (վզի) ։

Albatros (ս), ար. Ջկնկուլ. ջըրխոթան Գ. սազզա գուշու ։

Alberge, էգ. Կուտը դժուար զատուող դեղձ մը, ալոց Գ. [նօզ։

Albinos (ս), ար. Լնամորթ, ալպի-

Albuginé, e, Albigineux, euse, ած. Լնագոյն ։ [լուսն ։

Albugo, ար. Ճերմակ բիծ աչքի,

Album (օ), ար. Նկարատետր ։ 2 Յուշատետր † (ուր այլք բաներ կը գրեն)։ 3 Ծանօթատետր † (ճամբորդի)։ յ. — s.

Albumen (էն), ար. Ճերմկուց (հաւկթի) ։

Albumine, էգ. Բնասպիտ † ։

Albuminurie, էգ. Սպիտամիզութիւն † ։

Alcade, ար. Դատաւոր, Սպ. ալքատ։

Alcaïque, ած. Ալկեան ։

Alcali, ար. Ալքալի ։

Alcalin, e, ած. Ալքալեան ։

Alcaliser, ն. Ալքալինել ։

Alcaloïde, ար. Ալքալակերպ ։

Alcarrazas (զաս), ար. Ցրտունակ կուժ, ցրտունակ † ։

Alcée, էգ. Դամասկավարդ ։

Alchimie, էգ. Քիմիագործութիւն։

Alchimille, էգ. Առիւծոտն † տկ.

Alchimiste, ար. Քիմիագործ ։

Alcide, ար. Աղկիդէս ։

Alcool, ար. Ալքոլ ։

Alcooliser, ն. Ալքոլել ։

Alcoolisme (ս), ար. Հիւանդութիւն՝ ալքոլեան ըմպելիներէ, ալքոլախտ †։

Alcoran, ար. Գուրան ։

Alcôve, էգ. Անկողնի խորշ՝ սենեկի մէջ, անկողնոց, ալքօվ ։

Alcyon, ար. Ծղնի, ալկիոն. մարբի։

Alcyonien, ած. Ալկիոնեան (օրեր)։

Alderman (skr), ար. Քաղաքապետական, ալտըրման, Անկ.

Ale (էլ), էգ. Անկլ. գարեջուր մը, էյլ։

Aléatoire, ած. Բախտի, անստոյգ, գնչուց † Գ [պիզ։

Alêne, էգ. (Կօշկակարի) հերիւն.

Alêné, e, ած. Հերիւնաձեւ, Բս.

Alênier, ար. Հերիւնագործ ։

Alénois, ած. **Cresson—,** Պարտիզի շրկոտեմ ։

Alentour, մ. Զորս կողմը, շուրջ, շուրջանակի ☞ պարս (ծածկել) ։ ‖ Tout —, ար. յ. Շրջավայրք. 2 Շրջապատողք, մօտակայք ։

Alerte, ած. Սթափ, զգոյշ, արթուն։ 2 Կայտառ, աշխոյժ, շոյտ ։ 3 Արթուն, աչքը չորս, ․․ ‖ էգ. Զայն արթուն՝ զգոյշ կենալու. Donner l' — ։ 2 Ցանկարծական տագնապ, խրախանցում. Donner une — ։ ‖ ձն. Հապա, զգոյշ ։

Aléser (զ), ն. Ծակին մէջը ողորկել։

Alevin, ար. (Ջրկայք նետուած) մանրաձկունք ։

Aleviner, ն. Ձկնարկել ։

Alexandrin, ած. Երկոտասանոտն՝ ալեքսանդրեան (ոտանաւոր) ։

Alexipharmaque, ած. Թիւնահալած (դեղ) ։ [աշխէտ (ձի)։

Alezan, e, ած. Շիկագոյն, երաշխ,

Alèze, էգ. Բազմածալ սաւան՝ հիւանդի տակ, պատատ ։

Alfa, ար. Հալֆայ, կեմ. տօկուն օթու։

Alganon, ար. Շղթայ (թիապարտներու) ։

Algarade, էգ. Ցանկարծեայ Թըշնամանք՝ յարձակում, Բ.

Algèbre, էգ. Հանրահաշիւ, գրահաշիւ։ 2 Անհասկնալի բան, չիներէն, Բ.

Algébrique, ած. Գրահաշուի ։

Algébriste, ար. Գրահաշուագէտ։

Algide, ած. Ցրտասառոյց (տենդ) ։

Alguazil (կուա), ար. Ոստիկանութեան մարդ, ալկուազիլ, Սպ. 2 Փասուոլ. Հեգն.

Algue, էգ. Ջրի խոտ մը, խօզ, լոռ։

Alibi, ար. Այլուրութիւն † յ. ն.

Alibiforain, ար. Խնդրէ դուրս խօսք, պատճառանք, կապկպուք, Բ.

Alibile, ած. Սնուցիչ ։

Aliboron, ար. **Maître —,** էշ։ 2 էշ, երկայնականջ, Բ.

Alidade, էգ. Շարժուն քանոն (ուղղութիւն գտնելու), ալիտատ ։

Aliénable, ած. Ձեռքէ հանելի, օտարացուն ։

Aliénation, էգ. Ձեռքէ հանում, օտարացում ։ 2 Պաղիլը, ուծութիւն. — des esprits։ 3 Խելագարանք, յիմարութիւն (որ է — d'esprit, - mentale)։

Aliéné, e, ած. Զատուած (իր ուրախներէ)։ 2 Հեռացած, պաղած։ 3 Խելքը Թռցուցած, յիմարեալ ։ ‖ գ. Յիմար ։

Aliéner, ն. Ձեռքէ հանել, օտարացնել (ստացուածք)։ 2 Հեռացնել, պաղեցնել (միտքեր) ։ 3 Խանգարել (միտք) ։

յիմարել։ ‖ S'—, չ. Ձեռքէ հանուիլ, օտարի տրուիլ։ 2 Իր անձը ծախել։ 3 Պաղեցնել (մտքեր)։ 4 Յիմարիլ, Թուցնել, ը.

Aliéniste, ար. Յիմարաբոյժ։

Aliforme, ած. Թեւաձեւ։

Alignement, ար. Մէկ գծի վրայ բերելը, շիտակ շարուածք, ուղղութեան գիծ, կարգ, տողադրութիւն։

Aligner, ն. Մէկ գծի վրայ բերել, շիտակ շարել, տողադրել։ ‖ —ses phrases, Սեթեւեթով գրել՝ խօսիլ։

Aliment, ար. Ուտելիք, կերակուր։ 2 Սնուցում, սնունդ։ 3 Նիւթ, ջամբ, կեր, ճարակ, սնունդ, փ. ‖ յ. Դարման ու ծախք՝ սնունդ (անձի մը), եր.

Alimentaire, ած. Սնունդի յատուկ, սննդական։ 2 Սննդեան (Թոշակ)։ 3 Կերանցոյց (խողովակ)։ 4 Սննդեան (պայման՝ կարգ), բժ.

Alimentation, էգ. Սնուցում, սնունդ։ 2 Նոր ջուր դնելը՝ տածում (շոգեկաթսայի)։ 3 Նպարակում։

Alimenter, ն. Սնուցանել, կերակրել։ 2 Նպարակել, սնուցանել. Les provinces — Paris։ 3 Ույժ՝ սնունդ՝ ճարակ տալ. Pour —, (առ ի ճարակ)։ 4 Նոր ջուր դնել, տածել (շոգեկաթսայ)։ ‖ S' —, չ. Սնունդ առնուլ, ճարակ գտնել, սնանիլ։ [դարար, բժ.

Alimenteux euse, ած. Սնըն-

Alinéa, ար. Նոր տող, տողագլուխ 2 Հատուած, տուն։ ‖ մ. Վարի տողէն (գրել)։

Aliquante, ած. Որչափական (մաս)։

Aliquote, ած. Համաքանակ (մաս)։

Aliter, ն. Անկողին ձգել։ ‖ S' —, չ. Անկողին պառկիլ՝ իյնալ։

Alizari, ար. Տորոնի (քէօք պօյա) արմատ, տորոն։

Alizarine, էգ. Տորոնի ներկանիւթ, բնատորոն †։ [(հովեր)։

Alizé, ած. Կանոնաւոր՝ ալիզեան

Alkanne, էգ. տ. ս. Խարի։

Alkékenge (անձ), ար. Յակոբուկ, տկ. էլքաքէնճ։ [հանդերձանք։

Alkermès. ար. Որդանի (զըրմըզ)

Allaitement (11), ար. Կաթտուութիւն, դիեցում։ [դիեցնել։

Allaiter (11), ն. Կաթ՝ ծիծ տալ,

Allant, e, ած. Ճեմասէր, փազվըռտող, ը. ‖ Les — est venants, Եկող գացողներ, երթեւեկք։

Allantoïde, էգ. Աղածենի, անգ.

Alléchant, e (11), ած. Հրապուրիչ։

Allèchement (11), ար. Խանձ, հրապոյրք։

Allécher (11), ն. Կեր նետել, խանձով որսալ, որսալ։ 2 Հրապոյր մը ցուցընել, քաշել, որսալ։

Allée, էգ. Երթ։ 2 Անցք (տուն տանող)։ 3 Ծառուղի։ ‖ — et venues, Երթեւեկք։

Allégation, էգ. Մէջ բերելը, վըկայութիւն, յառաջբերութիւն։ 2 Յառաջ բերուած խօսք, յառաջբերութիւն։

Allège (11), էգ. Բեռնաթափ նաւակ (մեծ նաւու)։

Allégeance (11), էգ. Դիւր, Թեթեւութիւն։ ‖ D' —, (Արքայի) հնազանդութեան երդում, Անգ.

Allégement (11) ար. Թեթեւացում, Թեթեւում։ 2 Սփոփանք, Թեթեւութիւն։

Alléger (11), ն. Թեթեւցնել։ 2 Դիւրել, սփոփել։ [տիկցնել։

Allégir (11), ն. (Ամէն կողմէ) պըզ-

Allégorie (21), էգ. Այլասացութիւն, այլաբանութիւն։

Allégorique (21), ած. Այլափոխ, այլաբանական։ [լաբանօրէն։

Allégoriquement (21), մ. Այ-

Allégoriser (21), ն. Այլասացիկ միտք տալ՝ մտքով մեկնել, այլաբանել։

Allégoriseur (21), ար. Ամէն բանի այլասացիկ միտք տուող, այլաբանող։

Allégoriste (21), ար. Այլաբանութեամբ մեկնող, այլասաց։

Allègre, ած. Զուարթ, կայտառ։

Allégrement, մ. Հրճուանօք, զըւարթութեամբ։

Allégresse, էգ. Հրճիւ, բերկրութիւն, խնդութիւն †։

Allégro (21), մ. Զուարթագին, եր. ‖ ար. Զուարթերգ † յ. — s.

Alléguer (21), ն. Յառաջ՝ մէջ բերել։ 2 Բարուրել, պատճառել (պատճառ)ել։ [Կկուի հաց, խտ.

Alléluia (21), ար. Ալէլուիա։ 2

Allemand, e, ած. և գ. (Արդի)

Գերմանացի կամ Գերմանական, Ալման ։ ‖ D' —, Փուճ (կռիւ) ։ ‖ տր. Ալմաներէն։ 2 Անիմանալի բան, չիներէն ։ ‖ էգ. Ալմանապար † ալմանիկ † ։

Aller, չ. Երթալ ☞ (ձի) ընթացիկ, (յամրա) քայլ, (ան)գնաց, (շրջա)գայ. — en, (պատգամաւոր)ել ։ 2 Երթալ, ելնել (որսի), — au devant. — contre ։ 3 Ելնել. — sur les toits։ 4 Ելնել, գ. N'— pas croire, (չելնես չկարծես, չկարծես). Il est —juisqu' à dire, (մինչեւ խսկ ըսաւ թէ). Je n'irai pas faire cela, (Այդ բանը չպիտի ընեմ)։ 5 Առնելու երթալ.— au bois, à l'eau, (փայտի՝ ջուրի երթալ) ։ 6 Գալ. Je vous irai voir ։ 7 Քալել. Ce cheval va bien. — son chemin ։ 8 Շարժիլ. Les girouettes vont selon le vent ։ 9 Յաջողիլ, յառաջանալ, քալել. Le commerce ne va pas. Ça ne va pas. Cette plantation va։ 10 Շարունակել. Allez toujours։ 11 Շարժիլ, դառնալ, բանիլ, քալել. Cette machine va mal. L'ouvrage—, (գործ կայ)։ 12 Ելնել, հանել, տանիլ. Ce chemin va à Rome։ 13 Դիմել, ձգտիլ. Les désirs de mon cœur vont à votre bonheur։ 14 Շարժել, յուզել. — à l'âme։ 15 Դիմել, ելնել (պատճառի)։ 16 Բարձրանալ, ելնել, հասնիլ.— à Dieu. À combien votre calcul va-t-il? L'eau lui allait aux genoux ։ 17 Լինել. Comment — vous? (ինչպէս էք). Sa tête va en pointe, (գլուխը սրածայր է). Ce terrain va en pente, (այս գետինս զառիվայր է՝ կ'երթայ)։ 18 Յանիին գալ, յարմարիլ. Cet homme me va. Ça me va ։ 19 Վայլել, երթալ. La rose va aux blondes, Ça ne va pas։ 20 Ժողվել. — aux informations, aux opinions. — aux voix, (որ եւ՝ քուէ տալ) ։ 21 Դիմանալ. Ce vieillard — toujours. Cette étoffe va à la lessive, (այս պաստառս լուացքի կուգայ) ։ 22 Տեւել, դիմանալ (այսքան ժամ) ։ 23 Փորն ելնել (որ և — de corps, à la selle, à la garde-robe)։ 24 Ստակ դնել, երթալ, խ. y — ։ 25 ☞ Պատրաստուած՝ կէտին վրայ լինել. *J'allais dîner* quand il entra, (ճաշս պիտի ընէի՝ երբ ներս մտաւ). *Il va* venir, (հիմայ պիտի գայ)։ 26 ☞ *Il allait criant*, (Շարունակ կը պօռար). — *en augmentant* (երթալով աւելնալ)։ ‖ Va, Allons, Allez, գզ. Աղէ, հմպա, ծն։ | Allons donc! գզ. Փարգաստ, Թող անդր։ ‖ Allez au diable, կորսուէ, կորիր։ | Cela va sans dire, cela va de soi, անշուշտ, յայտնի է ։ | Faire —, խաքխըքել, խաղցնել։ | — bien, յառաջադէմ լինել ։ 2 յագչիլ, փակիլ (զգեստի) ։ | —loin, մեծութեան հասնիլ։ | 2 Առջեւ երթալ։ 3 Հետեւանքներ ունենալ։ | —de l'avant, ճամբայ առնուլ, յառաջ քալել։ | — devant soi, շիտակ ճամբան երթալ։ | — de pair, նման՝ զոյգ լինել, հաւասարիլ ։ | — à l'épargne, խնայելու աշխատիլ։ | — à la botte, խածնելու՝ խայթելու աշխատիլ ։ | — de bon cœur, յօժարութեամբ ընել բան մը։ | — planter ses choux, առանձնանալ։ 2 Պաշտօնէ՝ աշխարհէ քաշուիլ ։ | — vite en besogne, շուտ գործ տեսնել։ 2 Շռայլել, մսխել։ | — son petit bonhomme de chemin, կտիկ կտիկ գործին նայիլ։ | Y —, վարուիլ, շարժիլ (մեղմով)։ | N'y pas — par quatre chemins, շիտկէ շիտակ միտքը յայտնել։ | N'y pas y — de main morte, սաստիկ զարնել։ 2 (Խօսքերը) չխնայել ։ = Անդ. Il y va de, Խնդիրը (յաւիտենական փրկութեան) վրայ է ։ Il y allait de sa vie, (կեանքը վտանգի մէջ էր) ։ ‖ Il en alla tout autrement, բանը բոլորովին ուրիշ կերպ անցաւ ։ = S'en— Մեկնիլ, հեռանալ, ձգել երթալ. Va-t-en (կորսուէ)։ 2 Մահամերձ՝ ճամբորդ լինել, մեռնիլ, ձեռքէ երթալ (հիւանդի)։ 3 Փարատիլ (ցաւի), անհետիլ (մէգի), անցնիլ՝ կորսուիլ (գեղեցկութեան), աւրուիլ (գոյներու), մաշիլ (զգեստի), գործածուիլ՝ կորսուիլ (դրամի), վազել՝ պարպուիլ (տակառի), դուրս Թափիլ (կաթի), փախիլ (գինիի), ցնդիլ (ալքոլի). S'en — en vapeurs, en fumée (գոլորշանալ, օդը ցնդիլ) ։ 4 Խաղալ՝ նետել (Թուղթ). S'en — de ։ ☞ *Il s'en va mourir*, Մահը մօտ է, ձեռքէ կ'երթայ ։ *Je m'en vais faire* une promenade, Պտոյտի

պիտի ելնեմ ։ ☞ Le fleuve *s'en allait grossissant*, Գետն երթալով կ'աճէր՝կ'ուռէր ։ ☞ La chose *s'en va faite*, Բանը լմննալու վրայ է՝ մօտ է ։ ‖ Il s'en va midi, կէսօր մօտ է ։ | Il s'en va temps que, ժամ է (մեկնելու) ։

Aller, ար. Երթալը, երթ ։ ‖ — et retour, Երթուդարձ ։

Alleu (11), ար. ժառանգական կալուած, —. յ. — **x** .

Alliacé, e (21), ած. Սխտորային ։

Alliage (11), ար. Խառնուած (մետաղներու), յարազօղ ։ 2 Խառնուրդ, փ.

Alliaire, էգ. (21) Սխտորուկ, տկ.

Alliance (11), էգ. Ուխտ, դաշն, դաշնադրութիւն † ☞ (մարտա) կցութիւն ։ 2 Ուխտ. Ancienne — . Arche d' — ։ 3 Ամուսնութիւն. Familles unies par plusieurs — ։ 4 Ամուսնական մատնի, կրկնօղ † . Porter au doigt une — ։ 5 Խնամութիւն, Cousins par — ։ 6 Խառնուած, խառնութիւն, փ. 7 Մերձեցում † (բառերու) ։ [դիր † 2 Խնամի ։

Allié,e (11), փ. Դաշնաւոր, դաշնա-

Allier (11), ն. Նիզակակցել, դաշնակցել ։ 2 Ամուսնութեամբ միացնել, խնամի ընել (ընտանիքներ) ։ 3 Խառնել (մետաղներ), յարազօղել ։ 4 Լծել, լծակցել, խառնել, զուգել, փ. ‖ ար. Կաքաւավարմ † ։

Alligator (21), ար. Մողիզականներու սեռի մ'անուն, ալիկադոր ։

Allitération (21), էգ. Նմանատառութիւն ։ [տմարդի, գեղաւեր Գ.

Allobroge (21), ար. Թանձրամիտ,

Allocation (21), էգ. Տալը՝ շնորհելը (գումար մը՝ ծախքի համար) ։ 2 Պարգեւ ։ 3 Հաւանութիւն (ծախքի մը), ընդունելը (հաշիւ մը) ։

Allocution (21), էգ . Համառօտ ճառ, բանախօսութիւն ։

Allodial, e (21), ած. Ազատական (ինչք), —. յ. — **aux** .

Allogone (21), ած. Փոխանկիւն ։

Allonge (11), էգ. Յաւելուած, ծայրադիր † 2 Երկայնորդ (փոխանագրի) ։

Allongé, e (11), ած. Կախ (երես՝ քիթ) ։ 2 Երկարաձեւ ։

Allongement (11), ար. Երկայնում ։ 2 Երկարում, փ.

Allonger (11), ն. Տարածել, երկընցնել, երկայնել ։ 2 Երկնցնել, ան. 3 Երկարել (դատ) ։ 4 Մեծցնել (քայլեր) ։ 5 Տալ՝ իջեցնել (թուրի հարուած) ։

Allonyme (21), ած. Ուրիշի անուամբ, այլանուն ։ [թիւն ։

Allopathie (21), էգ. Այլաբուժու-

Allophyle (21), ած. Այլատոհմիկ ։

Allouer (11), ն. Հաւանիլ (ծախքի), ընդունիլ (հաշիւ մը) ։ 2 Շնորհել՝ տալ (թոշակ) ։

Alluchon (11), ար. Ակռայ (անիւի), կեռիկ ։ [(դէմք) ։

Allumé, e (11), ած. Կարմրած

Allumer (11), ն. Լուցանել, վառել ։ 2 Յուզել, գրգռել, բռնկել, վառել, բորբոքել ։ ☞ (Դիւրա) վառ, (դիւրա)-լոյց † ։

Allumette (11), էգ. Ծծմբառ, վառիկ, լուցափայտ, լուցան . քիպրիթ ։

Allumeur (11), ար. Կանթեղավառ † ։

Allure (11), էգ. Գնացք, քալուածք ։ 2 Գնացք, ընթացք ։ 3 Դարձուածք, ճամբայ (գործի) ։

Allusion (21), էգ. Ակնարկութիւն ։ ‖ Faire —, Ակնարկել ։ [Եւէ.

Alluvial, e (21), ած. Ջրատական,

Alluvion (21), էգ. Ընդարձակում երկրի՝ ջրոց աղտէ ու սիկէ, ջրատութիւն ։

Almageste, ար. հ. ժ. Աստղ. դիտողութեանց հաւաքոյթ, եռամեծ † ։

Almanach (նա), ար. Օրացոյց, տօմար ։ 2 Գուշակութիւն. Faire des — ։

Almée, էգ. Հնդիկ պարուհի, ալմէ ։

Aloès, ար. Սաբր, հալուէ, տկ. 2 Հալուէ, Եօտ աղաճը . Du bois d' — ։

Aloétique, ած . Հալուէախառն, հալուէական ։

Aloi, ար. (Ոսկիի և արծաթի) օրինական խառնուած, արդարախառն †. De l'or de bon —, de bas —, (արդարախառն † թերախառն † ոսկի) ։ 2 Տեսակ, որակ, հանգամանք. De bon —, (լաւ, ընտիր, ազնիւ, յարգուն) ։ De mauvais —, (գէշ, անշահ) ։ ‖ Cela est de bon —, Ընդունելի բան մ'է այս ։

Alonge, Alonger, են. Տ. **Allonge, Allonger,** են.

Alopécie, էգ. Հերաթափք † մաշ գլրան ։

Alors, մ. Յայնժամ, այն ատեն ։ 2 Ուրեմն։ ‖ — que, շ. Երբ։ ‖ — comme, Այն ատեն ճարը կը մտածուի ։

Alose, էգ. Ըընկամայր † ձկ.

Alouette, էգ. Արտոյտ. չայըր գուշու ։ ‖ — crêtée, Աբեղուկ, Թռչ. ‖ À —, Աւազին (երկիր) ։ [նել։

Alourdir, ն. Դանդաղել, ծանրցը-

Aloyau, ար. Կողէ մինչեւ պոչ (եզի), կող ի ձետ † ։

Alpaca, ար. Ալբակա, ան.

Alpaga, ար. Կերպաս մը, ալբակենի։

Alpestre, ած. Ալպեան ։ 2 Լեռի (տունկ) ։

Alpha, ար. Այբ, ալֆա ։ 2 Սկիզբ. L'— et l'oméga, (սկիզբ ու վերջ, այբ և ֆէ) ։

Alphabet, ար. Այբուբեն ։ 2 Այբբենարան, քերական։ 3 Սկիզբ, այբուբեն։

Alphabétique, ած. Այբենաւոր, այբենական ։

Alphabétiquement, մ. Այբուբենի կարգաւ, այբենօրէն † ։

Alpin, **e**, ած. Ալպեան ։ 2 Բարձր լեռներու (տունկ) ։

Alpiste, ար. Թռչնակեր Գ. տկ.

Alsine(*ս*), էգ. Բզրուկ, տկ. [լուն։

Altérable, ած. Այլայլոտ, այլայ-

Altérant, **e**, ած. Ծարաւիչ, պապակիչ։ 2 Բաչափոխ † (դեղ) ։

Altération, էգ. Փոփոխում, այլայլանք † (գոյնի՝ աղի)։ 2 Այլայլութիւն (դէմքի՝ ձայնի)։ 3 Աղաւաղում՝ խանգարում (բարուց՝ գործարանաց) ։ 4 Խարդախում (դրամի)։ 5 Սաստիկ ծարաւ, պապակ ։

Altercation, էգ. Վէճ, կռիւ ։

Altéré, **e**, ած. Խանգար, այլայլեալ։ 2 Տրտմեալ, վշտացեալ ։ 3 Ծարաւի ☞ (արիւնա)խանձ, (—) արբու, (—) ռուշտ։

Altérer, ն. Այլայլել ։ 2 Վատթարել, խանգարել, աւրել (դէմք), այլայլել (գոյն) ։ 3 Խռովել, ամբոխել, այլայլել (մտքեր) ։ 4 Թիւրել, այլափոխել, այլայլել (խօսքեր)։ 5 Բան խառնել, պակսեցնել, խարդախել (դրամ) ։ 6 Ծարաւցընել, պապակել (որ և անխ.)։ ‖ S'—, յ. Այլայլիլ, աւրուիլ, խանգարիլ ։

Alternat, ար. Փոխն ի փոխ ընելը՝ ընելու իրաւունք, փոխն ի փոխութիւն † ։

Alternatif, ive, ած. Փոփոխ, փոխն ի փոխ։ 2 Երկկողմանի (նախադասութիւն)։ 3 Տրոհական (շաղկապ) ։

Alternative, էգ. Փոփոխ՝ փոխն ի փոխ կարգ, կարգառութիւն. — de sacrifices et de jouissances (փոխն ի փոխ զոհք ու վայելք) ։ 2 (Երկուքէ մէկու) ընտրութիւն, ընտրանք ։

Alternativement, մ. Փոխն ի փոխ, մէկ (անոր) մէկ (ինձի) ։

Alterne, ած. Փոփոխ (անկիւն)։ Գ 2 Փոփոխադիր, Բս.

Alterner, չ. Փոխն ի փոխ ընել՝ կատարել, փոխն ի փոխ վարել պաշտօն, փոխնիփոխել † 2 Փոխն ի փոխ իրար յաջորդել, փոխնիփոխիլ † Les ormeaux — avec les tilleuls։ 3 Մշակումը փոփոխել՝ պէսպիսել ։

Altesse, էգ. Բարձրապատուութիւն, բարձրութիւն. S. A. le prince (բարձրապատիւ իշխանը) ։

Althaea (*pk*), ար. Ալթէա, տկ.

Altier, ière, ած. Ամբարտաւան, կոկոզավիզ, պերճ, սօս, սէգ, խրոխտ † ։

Altitude, էգ. Բարձրութիւն (ծովու երեսէ) ։ [դօ։ յ.—Տ։

Alto, ար. Մեծկակ ջութակ մը, ալ-

Alude, էգ. Գունաւոր ոչխարենի (կազմի համար), մաշք Գ. [շեղբ, Ճ.

Alumelle, էգ. (Սուրի) երկաթ,

Alumine, էգ. Արզնահող ։

Alumineux, euse, ած. Լեղային, արզնախառն ։

Aluminium (*o*), ար. Բնալեղ ։

Alun, ար. Լեղ, արզն. շապ ։ ‖ — cristallisé, Պաղլեղ ։

Aluner, ն. Շպել Գ, արզնել †

Alunière, էգ. Արզնահանք ։

Alunite, էգ. Արզնաքար ։

Alvéole, ար. Մեղուամաղի ծակ, բջիջ, գուբ ։ 2 Խորշ՝ կապիճ (ակռայի) ։

Alvin, e, ած. Փոքրափորի, ներքնափորի † ։ [Վառվռուկ, տկ.

Alysse, էգ. կամ **Alysson**, ար.

Amabilité, էգ. Սիրելի հանգամանք, սիրելութիւն։ 2 Ազնուութիւն, սիրունութիւն ։

Amadis (ս), *ար.* *Նեղ Թեզանիք ամատիս ։*

Amadou, *ար.* *Աբեթ.* զավ ։

Amadouer, *ն.* *Անուշութեամբ որսալ, փաղաքշել, անոյշ բռնել, բռնել,* ը.

Amadouvier, *ար.* *Աբեթենի ։*

Amaigrir, *ն.* *Վտտել, նիհարել ։* 2 *Նրբել (քար)։* 3 *Ամլել* † *(երկիր) ։*

Amaigrissement, *ար.* *Վըտտում, նիհարում ։*

Amalgamation, *էգ.* *Սնդկով զատել հանելը (ոսկի), կղկղում ։*

Amalgame, *ար.* *Այլ ընդ այլ խառնուած, ամալկամ ։* 2 *Սնդկազօդ, ամալկամ ։*

Amalgamer, *ն.* *(Տարբեր բաներ) խառնել, մալակոնել, ամալկամել ։* 2 *Սնդիկ խառնել, ամալկամել ։* ‖ S'—, *յ.* *Միաւորիլ ։*

Amande, *էգ.* *Նուշ,* պատէմ. En —, *(նշաձեւ)։* 2 *Միջուկ (պտղի կուտի) ։*

Amandé, *ար.* *Նշակաթ ։*

Amandier, *ար.* *Նշի, նշենի.* պատէմ աղաճը ։

Amant, *ար.* *Սիրող, սիրահար, տարփածու ։* 2 *Սիրող, հոմանի ։* 3 *Տարփող, սիրահար (փառաց)։* ‖ — de cœur, *բուն սիրածը ։* ‖ Amante, *էգ.* *Սիրուհի ։* ‖ *յ.* *Տարփաւորք ։*

Amarante, *ար.* *Թաւրնջակ.* գատիֆէ չիչէյի ։ ‖ *ած.* *Թաւրնջագոյն ։*

Amariner, *ն.* *Բռնուած նաւու վրայ նաւազներ խրկել ։* 2 *Ծովու վարժել* ☞ *(ծով) ընտել ։*

Amarre, *էգ.* *Նաւ կապելու պարան, կառան* † 2 *Ձուան նաւու ։*

Amarrer (1r), *ն.* *Պարանով կապել, կառանել* † *(նաւ) ։*

Amaryllis, *էգ.* *Ամարիլեակ, տկ.*

Amas, *ար.* *Շեղջ, մթերած, կուտակ, կոյտ ։* 2 *Կուտակում, ժողովում, մթերում ։* 3 *Կոյտ,* *ф.* 4 *Խռնած բազմութիւն, ամբոխ, մարդակոյտ* † ։

Amasser, *ն.* *Հաւաքել, ժողովել, շեղջել, կուտել, մթերել* † 3 *Ստակ դիզել, գանձել ։*

Amassette, *էգ.* *Երանգակալ ։*

Amateloter, *ն.* *Զոյգ զոյգ դնել նաւազները ։*

Amateur, *ար.* *Սիրող (որսի)* ☞ *(նուագա)սէր ։* 2 *Գեղարուեստ սիրող՝ մշակող, արուեստասէր, գեղարուեստասէր,* *ան.*

Amatir, *ն.* *Անփայլ դարձնել, փայլն առնուլ, փայլատել* † ։

Amaurose, *էգ.* *Մթարութիւն, բժ.*

Amazone, *էգ.* *Միաստնի, ամազոն ։* 2 *Կտրիճ կին, ամազոն ։* 3 *Կնոջ հագուստ (ձի հեծնելու), ամազոնակ ։*

Ambages (ն), *էգ. յ.* *Ոլորուտ խօսքեր, (խօսքի) մանուած, ոլրուտ* † ։

Ambassade, *էգ.* *Դեսպանութիւն ։* 2 *Դեսպանատուն ։* 3 *Դեսպանական մարդիկ, դեսպանատուն .* Il fait partie de l'— ։ 4 *Պատգամաւորութիւն, դեսպանութիւն ։*

Ambassadeur, *ար.* *Դեսպան ։* 2 *Հրեշտակ, դեսպան ։* 3 *Պատգամաւոր, դեսպան ։*

Ambassadrice, *էգ.* *Դեսպանուհի ։* 2 *Պատգամուհի* † ։ [վին.

Ambe (ն), *էգ.* *Կրկին թիւ, կրկնակ* †

Ambesas (զաս), *ար.* *Զոյգ-մեկնակ.* հէփ եէք ։ [(օդ) ։

Ambiant, e (ն), *ած.* *Շրջասփիւռ*

Ambidextre (ն), *ած.* *Երկու ձեռքըն ալ աջողակ, երկաջողակ ։*

Ambigu, uë (ն), *ած.* *Կեղակարծ, պատիպատ, բազմադիմի, շրջովի (խօսք)։* ‖ *ար.* *Խառնաճաշ* † 2 *Խառնուրդ (հակառակ բաներու) ։*

Ambiguité (ն), *էգ.* *Բազմադիմի միտք, պտուտ խօսք, պատիպատ* † ։

Ambitieusement (ն), *մ.* *Փառասիրաբար ։* 2 *Սեթեւեթով, ճոռոմաբար (գրել) ։*

Ambitieux, euse (ն), *ած.* *Պատուասէր, փառախնդիր, փառամոլ, փառասէր ։* 2 *Փառասիրական ։* 3 *Սիրող, փնտռող.* — de ։ 4 *Սեթեւեթ՝ ճոռոմ (ոճ)։*

Ambition (ն), *էգ.* *Փառամոլութիւն, փառասիրութիւն ։* 2 *Տենչանք, փառասիրութիւն* ☞ *(գահա)սիրութիւն ։*

Ambitionner (ն), *ն.* *Փնտռել, թեկնածել, ետեւէ լինել, փառասիրել ։* 2 *Տենչալ, փառասիրել.* — de ։

Amble (ն), *ար.* *Միկողմեայ քալուածք (ձիու),* եշքին ։

Ambleur (ʻ), —ր. Կողմանագնաց (ձի)։ [ռանկիւն)։

Amblygone (ʻ), —ծ. Բութ (ե-

Amblyopie (ʻ), էգ. Բլշակնութիւն, բժ.

Ambre (ʻ), —ր. Ծովէ ելած նիւթ մը, յամպար. քեհրիպար. (որև —gris)։ ‖ — jaune, Սաթ. քեհրիպար։

Ambré, e (ʻ), —ծ. Ցամպարային (հոտ), յամպարահոտ (ըմպելի). Rossolis —, (յամպարուկ † ամպէրիյէ)։ 2 Սաթագոյն։ [տալ, յամպարել։

Ambrer (ʻ), ն. Ցամպարի հոտ

Ambrette (ʻ), էգ. Ցամպարահոտ տունկի մը հունտ, յամպարուկ †։

Ambroisie (ʻ), էգ. Կերակուր աստուածոց, անմահական ճաշակ, ամբրոսիա. Odeur d' —, (ամբրոսեան հոտ). C'est de l'—, (ընտիր՝ անմահական կերակուր մ'է, ը.)։ 2 Թէյ (Մեքսիկեան)։

Ambrosien, ienne (ʻ), —ծ. Ամբրոսիոսեան։

Ambulance (ʻ), էգ. Անկելանոց բանակի, դարմանոց։ 2 Անուղղակի տրոց սատարութիւն։

Ambulant, e (ʻ), —ծ. Տեղափոխիկ, շարժուն, շարժական (հիւանդանոց)։ 2 Գնայուն, շրջիկ (երաժիշտ)։

Ambulatoire (ʻ), —ծ. Աստանդական (ատեան)։ 2 Փոփոխական։

Âme, էգ. Հոգի. Jusqu' à l'—, (մինչեւ հոգւոյն խորը) ☞ ոգե (կործան)։ 2 Անձ, հոգի. — noble։ 3 Սիրտ. Il a de l'—, (սրտի տէր մէկն է). Il est tout —, (ամենազգայուն մէկն է)։ 4 Բնակիչ, հոգի. Ville de 50,000 —։ 5 Զգացում, հոգի. Chanter avec — ☞ (ծառայա) միտ։ 6 Հիմ, հոգի, փ. 7 Վարիչ, ոգի, հոգի (ձեռնարկի մը)։ 8 Շունչ, հոգի. Rendre l' —. Il a l' — sur les lèvres, sur le bord des lèvres, (շունչն աւանդելու մօտ է)։ 9 Մեկնիչ խօսքեր, վճիռ (նշանագրոշմի)։ 10 Մաշկեայ դըռնակ, կափոյր (փքոցի)։ 11 Խոռոչ՝ գանձ (Թնդանօթի)։ 12 Կուրծ (տրցակի)։ ‖ Bonne —, Պարզ՝ բարեմիտ անձ։ | — vivante, Մարդ, հոգի։ | Sur mon —, Պատիւս՝ հոգիս վկայ։ | — de mon —, Idole de mon —, Հոգւոյս հատորը։ | C'est son — damnée, Հոգւով մարմնով յանձնուած է անոր։ | Fête, Jour des —, Մեռելոց։

Amé, e, —ծ. Սիրելի, հ.

Amélioration, էգ. Լաւացում, բարելաւում, բարւոքում։

Améliorer, ն. Լաւել, բարելաւել, բարւոքել։

Amen, —ր. Եղիցի, ամէն։

Aménager, ն. (Անտառի) կտրումը սահմանել՝ կարգադրել։ 2 Տախտակներ հանել՝ կտրել (ծառէ)։ 3 Կարգադրել։

Amendable, —ծ. Լաւացունելի, բարւոքելի։ 2 Տուժապարտ, հ.

Amende, էգ. Տոյժ, տուգանք. ճէրեմէ։ ‖ — honorable, հ. ժ. Հրապարակաւ մեղայ։ | Faire — honorable, Հրապարակաւ ներում խնդրել։

Amendement, —ր. Բարւոքում, լաւացում։ 2 Փոփոխում (առաջարկեալ օրէնքի)։

Amender, ն. Լաւել, լաւացունել։ 2 Փոփոխել (առաջարկեալ օրէնք)։ 3 Տուգանել, հ. ‖ ւ. Ինքզինք շտկել, բարւոքել։ ‖ S' —, յ. Լաւանալ։ [էր.

Amené, —ր. Ատեան բերելու հրաման,

Amener, ն. Բերել։ 2 Դարձունել, բերել (իր կարծիքներուն)։ 3 Առիթ լինել, բերել (պատերազմ)։ 4 Մտցնել (նորաձեւութիւնք)։ 5 Արուեստիւ պատրաստել՝ բերել (միջադէպ)։ 6 Քաշել (իրեն՝ բոլոր շահը՝ բոլոր օԹոցը)։ 7 Իջեցնել առագաստ)։ 8 Անձնատուր լինել (որ և — pavillon). ն—.

Aménité, էգ. Շնորհք, անուշութիւն։ 2 Անուշութիւն՝ քաղցրութիւն (օդի)։

Aménorrhée (2r), էգ. Դաշտանատութիւն, բժ.

Amentacé, e, —ծ. Կայծփշային։

Amenuiser, ն. Բարակել, նրբել։

Amer, ère, —ծ. Դառնահամ, դառն. Onde —, (ծովու՝ աղի ջուր) ☞ գեր. դառնադառն։ 2 Աղի (արցունք)։ 3 Դառնալի՝ դառն (կշտամբանք)։ 4 Սաստիկ (անքանութիւն), ը. ‖ —ր. Դառնը։ 2 Լեղի. köт. L'— de bœuf։ 3 Դառնադեղ † ‖ յ. Ցայտնի նշանք եզերքի վրայ։

Amèrement, մ. Դառնապէս, դառնօրէն։

Amertume, իգ. Լեղութիւն, դառնութիւն ։ 2 Վիշտ, տրտմութիւն, դառնութիւն ։ 3 Դառնութիւն. փ. ☞ դառնա(կոծ) ։

Améthyste, իգ. Մեղեսիկ, ամեթօվս, քր. ճեպելպեզում ։

Ameublement, ար. Կահուկազմած, կահաւորում ։

Ameublir, ն. Կակղել՝ բրբրել (հող)։ 2 (Ամուսնոյ մը) ինչքերն երկուքին ընել, հասարակել † ։

Ameuter, ն. Յուզել՝ հաւքել՝ խըմբել (մարդիկ) ։ 2 Խմբովի որսալու վարժել՝ միախումբ դնել (շուներ) ։

Ami, ար. Բարեկամ ։ 2 Սիրող, բարեկամ. — de la bouteille (գինեսէր)։ 3 Ընկեր (սեղանի) ☞ (խաղա)կից։ 4 Ուրախարար, բերկրիչ, բարեկամ. Des couleurs qui sont — des yeux։ 5 Դաշնակից, բարեկամ։ ‖ Bon —, Bonne —, Սիրահար, սիրուհի, սիրող, ռ. ‖ Amie, իգ. Բարեկամուհի ։ 2 Տարփուհի, բարեկամուհի (ազգաբանութեանց մէջ) ։ ‖ M'—, Սիրականս, հոգիս ։ ‖ ած. Դաշնակից, բարեկամ։ 2 Բարեկամական (զգացում) ։ 3 Նպաստաւոր (հով), նպաստամատոյց (բաղդ)։ 4 Յանգ՝ յարմարաւոր (գոյներ) ։

Amiable, ած. Ազնիւ, քաղցր։ 2 Բարեկամական (կարգադրութիւն) ։ ‖ — compositeur, Մէջ մտնող, խաղաղարար։ ‖ À l'—, մ. Առանց դատի, մէջերնին, բարեկամօրէն ։ 2 Երկկողմեայ հաճութեամբ՝ միաբան (վաճառում)։

Amiablement, մ. Ազնուութեամբ, անուշութեամբ, սիրով ։

Amiante, ար. Անարատ, ամիանդեանմազ քաշ ։

Amical,e, ած. Բարեկամական ։

Amicalement, մ. Բարեկամաբար։

Amict (մի), ար. Վարշամակ† (լտ. քահանայի) ։

Amidon, ար. Նշայ. նիշասթէ ։

Amidonner (1n), ն. Նշայել ։

Amidonnier (1n), ար. Նշայագործ ։

Amincir, ն. Նրբել, բարակել։

Amincissement, ար. Նրբում, նրբութիւն ։

Amiral, ար. Ծովակալ. գափուտան փաշա ։ յ. — **aux**։ ‖ ած. Ծովակալի (նաւ)։ ‖ Amirale, իգ. Տիկին ծովակալի։

Amiralat, ար. Ծովակալութիւն։

Amirauté, իգ. Ծովային նախարարութիւն։ 2 Ծովակալութիւն ։ 3 հ. ժ. Ծովային ատեան ։

Amissible, ած. Կորստական ։

Amitié, իգ. Բարեկամութիւն ։ 2 Գորով, սէր. Je voue à votre fils une — de père ։ 3 Մարդասիրութիւն, բարեկամութիւն. Recevoir avec —. Faire — à, (մարդասիրութիւն ցուցնել)։ 4 Նուէր, շնորհք. Il lui fit une — de 1,000 livres։ 5 Սիրոյ առարկայ, սիրելի։ 6 Համակրութիւն (երկաթի ու մագնիսի) ։ ‖ յփ. Սիրալիր՝ մեծարանաց խօսքեր. Faites-lui mes —, (սիրով բարեւէք իմ կողմէ) ։ [խահ ։

Ammi, ար. Հացադեղ, ննի, տկ. նանխահ ։

Ammoniac, aque, ած. Sel —, Անուշադր. նիշադըր ։ Gomme —, Օշակ. խուշագ։ [դրակային ։

Ammoniacal, e, ած. Անուշադրակային ։

Ammoniaque, իգ. Անուշադրակ, ր. [Corne d'Ammon)։

Ammonite, իգ. Ամոնեղջիւր (որ և Corne d'Ammon)։

Amnésie, իգ. Ուշաթափութիւն ։

Amnios (ս), ար. Սաղմնակրանք † ներքնենի † ։

Amnistie, իգ. (Ընդհանուր) Թողութիւն (արքայի), անյիշութիւն ։

Amnistier, ն. Ներել, անյիշութիւն շնորհել ։

Amodiateur, ար. (Երկրի) վարձակալ, հողվարձու † ։ [Թիւն ։

Amodiation, իգ. Հողվարձութիւն ։

Amodier, ն. Վարձու տալ (երկիր)։

Amoindrir, ն. Սակաւել, պըզտիկցնել, փոքրել ։ ‖ չ. Քիչնալ, նուազիլ, պակասիլ (որ և S'—) ։

Amoindrissement, ար. Նուազում, նուազութիւն ։

Amollir (1l), ն. Կակղել (մոմ) ։ 2 Թուլցնել, խենեշել, կնատել, մեղկել ։ 3 Մեղմել, կակղել (սիրտ) ։ [մեղկիչ ։

Amollissant (1l), ած. Կնատիչ, մեղկիչ ։

Amollissement (1l), ար. Կակղում, կակղութիւն ։ 2 Թուլացում, մեղկում ։

Amome, ար. տ. ս. Համեմ. համամա։

Amonceler, ն. Կուտել, շեղջել, դիզել † ☞ կուտակաղէզ, (լեռնա)կուտակ։ ‖ S'—, չ. Լեռնանալ, դիզուիլ։

Amoncellement (11), ար. Կուտակում, կոյտ, դէզ ։

Amont, ար. Վերնակողմ (գետի)։ ‖ En —, D'—, (Գետի) վերնակողմը ։ ‖ En — de, (Քաղքին) վերի կողմը ։

Amorce, էգ. Խանձ. եեմ. 2 Հրապոյր, կեր, խանձ ։ 3 Խանձ (հրացանի). աղըզ օթու. Sans brûler une —, (հրացան մը չպարպելով) ։

Amorcer, ն. Խանձով պատել, կեր դնել (կարթի), (որ և գնխ.)։ 2 Խանձ դնել (հրազէնի)։ 3 Խանձով որսալ՝ բռնել, կարթել ։ 4 Հրապուրել, որսալ, փ. 5 Ջուր դնել (ջրհանի՝ որ բանի) ։

Amorçoir, ար. Գրոց, ծակոց † նախագծոց † գծի. [բան ։

Amorphe, ած. Անձև, անկերպա-

Amortir, ն. Ոյժը՝ կրակը կոտրել, սպաննել, տկարացնել, նուազել, մեղմել։ 2 Կոտրել՝ առնուլ (խոտերու կծուութիւն)։ 3 Կակղել՝ մեռցնել (միս)։ 4 Գլխամաս վճարել, մարել (հաս՝ գլխագրամը վճարելով), փրկանաւորել ։ ‖ S' —, չ. Ոյժը կոտրիլ, տկարանալ ։

Amortissable, ած. Շիջական, փրկանացու ։

Amortissement, ար. Սաստկութիւնը կոտրելը, մեղմում։ 2 Փրկանաւորութիւն (պարտքի), գլխամաս, գլխավճար։ 3 Կատար (շինուածի) ։

Amour, ար. Սիրահարութիւն, տարփ, սէր ։ 2 Սէր (բանի մը) ☞ (կենա)սիրութիւն, (խաղա)մոլութիւն, (ան)սիրութիւն. Pour l' — de Dieu, (որ և՝ Ջրի, հոգիին համար, նաեւ՝ Հոգ չտանելով, գէշ) ։ 3 Կտղուցք (անասնոց). Être en —, (տաքցած լինել) ։ 4 Սիրած բան, սիրածը, աչքի լոյս, սիրելի. Il était l'— de son peuple. Les tableaux sont ses — ։ ‖ Mon —, M'—, (Հոգիս, սիրականս)։ | Être avec ses —, (Սիրողին հետ լինել) ։ | C'est un —, Ամենասիրուն տղեկ մ'է՝ բան մ'է ։ | Faire l' —, Սիրաբանել, քծնաբանել, անոյշնալ, ե. ‖ յգ. Սէր, տարփանք ։ ‖ L'—, Les —, Սէր, դէց. ‖ Les —, Տարփենիք, դէց.

Amouracher, ե. Սէրը վառել, բռնկցնել։ ‖ S'—, չ. Սիրահարիլ, զարնուիլ, ե.

Amourette, էգ. Թեթեւ՝ անցուկ սէր, տարփիկ † 2 Սիրախոտ † ։

Amoureusement, մ. Կաթոգին, տարփանօք։ 2 Գողտրիկ, ար.

Amoureux, euse, ած. Սիրող, տարփաւոր, սիրահար. Être —, (զարնուիլ)։ 2 Սիրարկու (նայուածք), սիրատարփ (հառաչ), սիրաշունչ (ձայն) ։ 3 Ցանկասէր, տռփոտ. — comme une chatte ։ 4 Փափուկ, շնորհալի, գողտր (վրձին) ։ ‖ ար. Տարփածու, սիրահար ։

Amour-propre, ար. Սէր անձին։ 2 Անձնասիրութիւն, անձնապատուութիւն, յ. ե.

Amovible, ած. Պաշտօնէ հանելի, փոխելի, խախտական ։

Ampélite (?), էգ. Որթաքար ։

Amphibie (?), էգ. Երկակենդան, երկակենցաղ ։

Amphibologie (?), էգ. Երկբանութիւն, հոմութիւն ։

Amphibologique(?), ած. Երկբան, հոմաբան † ։

Amphibraque(?), ար. Քողաղօտ

Amphyctions (?), ար. յգ. Պատգամաւորք (քաղաքաց), ամփիկտիոնք, հ.Յ.

Amphigouri (?), ար. (Ծաղրական) խառնաշփոթ խօսք, խեղաբանութիւն † 2 Կարգ ու իմաստ չունեցող խօսք, խառնաբանութիւն † ։

Amphigourique(?), ած. Խառնաշփոթ (ոճ՝ ոտանաւոր) ։

Amphimacre(?), ած. Քողաքորբ։

Amphisciens (?), ար. յգ. Երկստուերեանք ։

Amphithéâtre (?), ար. Տեսարանի դիմացի կողմ, ամփիթատր։ 2 (Դասախօսքի) աստիճանաւոր սրահ, ամփիթատր։ 3 հ. ժ. Շուրջթատր, ամփիթատր։ 4 Հանդիսականք ։ ‖ En —, Աստիճան աստիճան, ամփիթատրի ձեւ ։

Amphitryon(?), ար. Կոչնատէր։

Amphore (?), ար. հ. ժ. Երկականջ անօթ մը, զաւ ։ Չափ մը, զաւ, Հ.

Ample (?), ած. Լայնարձակ, թօշ

(Յազուստ) ։ Լայնատարր (ընդարձակութիւն)։ 3 Ճոխ, ընդարձակ (նիւթ), լիուլի (ճաշ), յորդառատ (հունձք), տեղն ի տեղ (պատմութիւն) ։

Amplement (ն), մ. Լայն և ընդարձակ, ընդարձակապէս, լիուլի, լիով ճոխաբար ։

Ampleur (ն), էգ. Ընդարձակութիւն, Թօշութիւն † 2 Ճոխութիւն, գ.

Ampliatif, ive (ն), ած. Ընդարձակիչ, յաւելիչ ։

Ampliation (ն), էգ. Լայնացում, ընդարձակում։ 2 Օրինակ՝ պատճէն (Թուղթի մը) . Pour —, (ի հաւաստարմութիւն պատճէնիս) ։

Amplificateur (ն), ար. (Գործը) մեծցնող, խոշորցնող ։

Amplification (ն), էգ. Խոշորցընելը, ստուարացում։ 2 Ընդլայնում (Նիւթի) ։ 3 Ընդլայնելի նիւթ ։

Amplifier (ն), հ. Խոշորցնել, ստուարել ։ 2 Ընդլայնել (նիւթ մը) ։

Amplitude(ն), էգ. Տարածութիւն (երկայնքէ ու լայնքէ)։ 2 Լայնոյթ, ե.

Ampoule (ն), էգ. Ջրուռոյց † ցլխոց Գ. 2 Սրուակ . Sainte —, Սուրբ սրուակ (արքայի օծութեան), հ. Ֆ.

Ampoulé, e (ն), ած. Փքուռոյց, կուտակեան (ոճ) ։

Amputation (ն), էգ. Անդամ մը կտրել հանելը, (բազկա)հատութիւն, անդամատութիւն † ։

Amputé (ն), ար. Անդամատեալ †։

Amputer (ն), ն. (Մէկ անդամը) կտրել, անդամատել † ։

Amulette, էգ. Կզարթ, բժժանք, պահպանակ, համայիլ ։

Amure, էգ. Ապարում, նա.

Amurer, ն. Պրկել (առագաստի ապարում) ։ [բելի ։

Amusable, ած. Զբօսցնելը կա-

Amusant, e, ած. Զբօսիչ, զուարճալի ☞ ֆեր. բազմազուարճ ։

Amusement, ար. Զբօսանք, զուարճութիւն ։ 2 Ժամանակի կորուստ, ժամավաճառք † Pas tant d'—։ 3 Պատրուակ, խաբում, խաբ, հ. Je suis las de tant d' — ։

Amuser, ն. Զբօսցնել, զուարճել (որ և ամն.) ։ 2 Խօսքի՝ բանի մը բռնել, զբաղեցնել, տնտնացնել, Թարթափեցնել. — l'ennemi . Quand il s'aperçut qu'on l'amusait։ 3 Պարարել, խաղցընել (խոստումներով), խաբխբել։ 4 Սփոփել, մոռցնել (տրտմութիւն) ։ ‖ — le tapis, Փուճ բաներ խօսիլ՝ խօսքեր ընել։ ‖ S' —, չ. Խաղալ, զուարճանալ ։ 2 Զբաղիլ, զուարճանալ ։ 3 Ժամավաճառ լինել, ատեն կորսնցնել, տնտնալ. Il s'est — en route . Ne vous — pas, on vous attend. S' — à la moutarde, (սնոտեաց դեգերիլ) ։ ‖ S' — de qn. Ծաղրել, վրան խնդալ ։ [ճութիւն, ք.

Amusette, էգ. Խաղալիկ, զուար-

Amuseur,euse, գ. Զուարճարար։

Amygdale, էգ. Նշագեղձ (կոկորդի երկու կողմը), նշիկ ։

Amygdalite, էգ. Նշկատապ, բժ.

Amylacé, e, ած. Նշայանման ։

Amylique, ած. Գետնախնձորի ։

An, ար. Ամ, տարի. Jour de l'—, Le premier de l'—, (կաղանդ, տարեմուտ)։ 2 Հասակ, տարիք . Dès ses jeunes —, (տղայ հասակէ) . Sur ses vieux —, (ծերութեան մէջ) ☞ (հընդ)ամ(եայ) ։ ‖ L'— passé, Հերու ։ | Les —, Ծերութիւն ։ | Par —, Տարուէ տարի, տարին ։ | Bon —, mal —, Բարեբեր ու անբեր տարիներն մէկտեղ հաշուելով ։ | Je m'en moque, Je m'en soucie comme de l' — quarante, Հոգս անգամ չէ, հոգս ի վար ։

Ana, ար. (յ. ն.) (Մէկու մը) խօսքերու են. քաղուած . Un — . Bonapartiana (Պոնաբարդական †) ։ [կնիք։

Anabaptiste (պաղ), ար. Կրկնա-

Anacarde, ար. Բալատուր, պտ.

Anacardier, ար. Բալատրենի, ծռ.

Anachorète (ք), ար. Միայնակեաց, անապատական ։ 2 Մենակեաց, ճգնաւոր, գ.

Anachronisme (ք), ար. Ժամանակագրական սխալ, անաքրոնութիւն † 2 Ժամանակի դէմ բան, անաքրոնութիւն †։

Anacréontique, ած. Անակրէոնեան ։

Anagallis (իս), ար. Տզրուկ խոտ։

Anagnoste(կ), ար. Անկագանոս, Հ.

Anagogie, էգ. Վերածութիւնք Ա.
Anagogique, -ծ. Վերածական, Ա.
Anagramme, էգ. Անդրատառ։
Anagyris (իս), -ր. Խոզի փուշ, ժահափայտ ✝ Թփ.
Anal, e, -ծ. Սրբանի, նստուկի ։
Analectes, -ր. յ. Հատընտիրք (հեղինակներէ)։ [(դեղ)։
Analeptique, -ծ. Կազդուրիչ
Analogie, էգ. Յարաբերութիւն, ազգակցութիւն, նմանութիւն, համեմատութիւն։ 2 Լծորդութիւն (բառաձայնից)։
Analogique, -ծ. Նման, համեմատ, համեմատական ։ [Թեամբ։
Analogiquement, մ. Նմանու-
Analogue, -ծ. Նման, նմանորդ, ազգական, համեմատ ։ 2 Լծորդ (գիր)։ || -ր. Հաւասարը, նմանը ։
Analyse, էգ. Լուծում, վերլուծում։ 2 Բաղուած՝ վերլուծում (գրքի մը)։ 3 Լուծում (քիմիական)։ 4 Վերլուծութիւն, ք. -ր. || En dernière —, Հուսկ հետեւութեամբ, վերջը, վերջը ։
Analyser, ն. Լուծել, վերլուծել ։ 2 Քննել, քաղուածքը տալ, վերլուծումը ընել (գրքի մը)։
Analyste, -ր. (Զափագիտական) լուծիչ, լուծագէտ ✝ ։ [լուծական։
Analytique, -ծ. Լուծական, վեր-
Analytiquement, մ. Լուծապէս, վերլուծօրէն։ [նաս։ 2 Անանասի։
Ananas (ա̄), -ր. Արքայախնձոր, անա-
Ananthe, -ծ. Անծաղիկ ։
Anapeste, -ր. Վերջատանջ ։
Anaphore, էգ. Կրկնաբանութիւն։
Anaphrodisiaque, -ծ. Հակափրոդիկեան ։
Anarchie, էգ. Անիշխանութիւն ։
Anarchique, -ծ. Անիշխանական։
Anarchiste, -ր. Խռովայոյզ, անիշխանական։ [Թիւն, ջրայտում, բժ.
Anasarque (զ), էգ. Ջրամորթու-
Anastomose, էգ. Բերանակցութիւն ։ [Թիւն, հակաշրջում ✝ ք.
Anastrophe, էգ. Յետադարձու-
Anathématiser, ն. Բանադրել, անաթեմայել, նզովել ։ 2 Սաստիկ եպերել, նզովել ։
Anathème, -ծ. Նզովեալ։ || -ր. Բանադրանք, անաթեմայ, նզովք ։ 2 Եպերանք, անէծք, նզովք ։
Anatomie, էգ. Մարդակազմութիւն, անդամազննութիւն, անդամագիտութիւն ։ 2 Անդամահերձութիւն, մարմնահատութիւն։ 3 Հերձեալ մարմին, հերձեալ մարմնոյ նմանութիւն, հերձած ✝. Une belle —. Une pièce d'— ։ 4 Քննութիւն, լուծում, ք.
Anatomique, -ծ. Անդամագիտական։ 2 Մարմնահատական, հերձական։
Anatomiquement, մ. Անդամազննօրէն, անդամագիտօրէն ։
Anatomiser, ն. Ճղքել (մարմին), անդամահերձել, մարմնահատել։ 2 Մանր քննել, վերլուծել, ք. [դամազէտ։
Anatomiste, -ր. Անդամազնին, ան-
Ancêtres, -ր. յ. Հինք, նախորդք, նախնիք։ 2 Պապէ յառաջ ապրող նախնիք, հարք։ || Եզ. Նախնի (այս ինչ արքայի)։
Anche, էգ. Լեզուակ՝ լեզու (նըրբասրնգի)։ 2 Խողովակ (ալիւրի)։
Anchilops (ֆիլօբս), -ր. Ուռ՝ աչքի մեծ անկեան կողմը, առական։
Anchois, -ր. Անձրուկ. անշապալըղը ։
Ancien, ienne, -ծ. Վաղեմի, վաղուց, հին ։ 2 Նախնի, հին ։ 3 Երէց (Պլինիոս)։ 4 Երէց՝ հին (պաշտօնի մը մէջ). plus —, (երիցագոյն)։ 5 Նախկին (կուսակալ)։ || -ր. Նախնի, հին։ 2 Ծերունի, ծեր, հին ։ 3 Երէց՝ հին (պաշտօնի մը մէջ)։ || յ. Ժողովրդեան ծերերը, ծերակոյտ։ || L'— des jours, Աստուած, Հին աւուրցը Ս. Գ. [ի հնում ։
Anciennement, մ. Հին ատեն,
Ancienneté, էգ. Կանխութիւն, հնութիւն։ 2 Երիցութիւն (պաշտօնի մէջ)։ || De toute —, մ. Ամենահին դարերէ հետէ, ամէն ատեն ։
Ancile, -ր. Նումայասպար ✝ Հ.
Ancolie, էգ. Արծուակտուց, տկ. (որ և — des jardins)։
Ancrage, -ր. Խարիսխ նետելու տեղ, խարսխարկէք, հ. || D'—, Խարսխարկի (իրաւունք)։
Ancre, էգ. Երկաթ՝ խարիսխ (նաւու)։ 2 Երկաթ (պատերը բռնող)։ 3 Խարըսխուկ ✝ ձկ.

Ancrer, ն. Երկաթ նետել, խարսխել † 2 Հաստատել, փ. ‖ S'—, չ. Հաստատուիլ, երկաթը նետել, փ.

Andabate, ար. հ. ժ. Հեծեալ սուսերամարտ՝ աչքերը կապուած, անտապաղ ։

Andain, ար. Մէկ քայլի հնձուած դեզ, հնձողի քայլ ։

Andalous (ու), ած. Անտալուսիկ։

Andante (Դ), մ. Քալուկ՝ յորդորակ (երգել) ։

Andantino(Դ), մ. Յորդոր (երգել)։ ‖ ար. Յորդորերգ † չ. — s.

Andouille (Դ), էգ. Խոզերշիկ † տօմուզ սուճուղու ։

Andouiller (Դ), ար. Եղջիւրի վրայ պզտի եղջիւր, բողկուկ ։

Andouillette (Դ), էգ. Երշկուկ † (որթու մսով) ։ [ուէզ ։

Androgyne (Դ), ար. Որձեւէգ, ար-

Androïde (Դ), ար. Ինքնաշարժ մարդապատկեր, անտրօիտ ։

Âne, ար. էշ։ 2 Անբան, զրաստ, աւանակ։ ‖ —sauvage, Յիռ։ | —rayé, Վագերաձի ։ | — de Buridan, Ո՞րն ընտրելը չգիտցող ։

Anéanti, e, ած. Ոչնչացած, ապշած, ինքզինք կորուսած ։ 2 Խոնարհած (Աստուծոյ առջեւ) ։

Anéantir, ն. Փճացնել, ի չիք դարձնել, ոչնչել։ 2 Անհետացնել, ջնջել, բնաջինջ ընել (հարստութիւն) ։ 3 Վրան ոյժ՝ հոգի չթողուլ, գետին զարնել, արիւնը ցամքեցնել, խապառ կործանել, փ. ‖ S'—, չ. Բնաջինջ լինել, անհետիլ, ոչնչանալ, չիք լինել, չքանալ ։ 2 Իր ոչնչութիւնը ճանչնալ՝ կորանալ † (Աստուծոյ առջեւ)։ 3 (Յիսուսի՝) Ունայնացնել (իր անձը) ։

Anéantissement, ար. Փճացում, չքացում, չքութիւն, ոչնչումն։ 2 Եղծումն, կործանումն, ջնջումն, փճացումն, փ. 3 Վրան ոյժ՝ հոգի չմնալը, յետին ամքումն կամ ուժաքեկութիւն ։ 4 (Կամաւոր) կորացումն † (Աստուծոյ առջեւ)։

Anecdote, էգ. Արտավէպ, մասնաղէպ։ 2 Մանր պատմութիւն, մանրավէպ։ ‖ ած. Մասնաղիպական, հ.

Anecdotier, ար. Մասնաղէպեր պատմող ։

Anecdotique, ած. Մասնաղիպական ։

Ânée, էգ. Իշու մը բեռ, իշաբեռ։

Anémie, էգ. Անարիւնութիւն, բժ.

Anémique, ած. Քիչարիւն, անարիւն. բժ.

Anémomètre, ար. Հովաչափ ։

Anémone, էգ. Հովածաղիկ, հարսնուկ, տկ. [գծի .

Anémoscope, ար. Հողմադէտ,

Ânerie, էգ. Անբանութիւն, էշութիւն ։ 2 Սխալ, անխելքութիւն ։

Anéroïde, ած. Անթացական (ծանրաչափ) ։

Ânesse, էգ. Մատակ էշ, իշի † ։

Anesthésie, էգ. Զգայութիւնը կորուսելը, ապզգայումն † ։ [օրու ։

Anéth (ւկ), ար. Սամիթ. տուրաղ

Anevrisme (ս), ար. Ուռ շնչերակի մը ճամբու վրայ, տորոմումն 2 Ստուարացումն (սրտի) ։

Anfractueux, euse, ած. Ծուռումուռ ու խորտուբորտ, ծուռուբորտ†։

Anfractuosité, էգ. Ծուռուբորտութիւն † 2 Փորոք (ուղեղի) ։

Ange, ար. Զուարթուն, հրեշտակ ։ 2 Հեզ, առաքինի, հրեշտակ. C'est un — de vertu, (առաքինափայլ մէկն է). C'est un — de douceur, (հրեշտակային հեզութիւն մ'ունի) ։ 3 Թեւեղ, ձկ. (որ եւ — de mer) ։ ‖ Comme un —, Սքանչելապէս ։ | Etre aux —, Ուրախութենէ Թռիլ, հիացած մնալ ։ | Mon —, Հոգիս, աչքիս լոյսը ։ | — de grève, Բեռնակիր ։

Angélique, ած. Հրեշտակատիպ, — ակիր, —ային։ 2 Հրեշտակաբեր (ողջոյն) ։ 3 Սքանչելի, հրեշտակային, փ. ‖ էգ. Խմի, տկ. [կաբար ։

Angéliquement, մ. Հրեշտա-

Angelot, ար. Հրեշտակադրամ, հրեշտակուկ † 2 Պզտի պանիր մը, անձըլօ ։ [(աղօթք) ։

Angélus (ս), ար. Հրեշտակ տեառն,

Angine, էգ. Փողացաւ ։ [ւի ։

Angineux, euse, ած. Փողացա-

Angiographie, էգ. Անօթագրութիւն, անտ.

Anglais, e, ած. Անկլիացի, անկ-

լեան, անկլիական ։ || ար. Անկլիերէն ։ 2 Անկլեան ձի ։

Anglaise, էգ. Անկլուհի։ 2 Անկլեան պար մը, անկլիական † 3 Անկլեան գանգուրք (քունքերէ կախուած) ։ 4 Նըրբագիր ։

Angle, ար. Անկիւն ։

Angleux, euse, ած. Միջուկը դժուար ելնող (ընկոյզ), կրկիտ Գ.

Anglican, e, ած. Անկլեան (եկեղեցի) ։ || ար. Անկլիադաւան ։

Anglicanisme, ար. Անկլիականութիւն ։ [նութիւն ։

Anglicisme (ս), ար. Անկլիաբա-

Anglomane, գ. Անկլիամոլ։

Anglophobe, գ. Անկլատեաց։

Angoisse, էգ. (Մեծ) նեղութիւն, զմբաղ, հնհնուք, անդոհ ։ 2 Սրտնեղութիւն, տագնապ (հիւանդի) ։

Angora, ար. Անկիւրեան † (կատու), անկիւրիկ † ։ [փինչ Գ.

Angrois, ար. Պզտի սեպ. (չիվի),

Anguillade (կիյլ), էգ. (Ոլոր) Թաշկինակի հարուած, նաեւ՝ խարազան ։

Anguille (կիյլ), էգ. Անոյշ ջրի օձաձուկ, ենքելէս. — de mer, (օձաձուկ) ։ || Il y a quelque — sous roche, Տակը (գէշ) բան մը կայ ։

Angulaire, ած. Անկիւնաւոր, բազմանկիւն ։ 2 Անկեան, անկիւնային ☞ անկիւնա(քար) ։

Anguleux, euse, ած. Անկիւնաւոր, անկիւնոտ։ 2 Դժնդակ (բնութիւն)։

Angusticlave, ար. Նեղծիրանի, Հ.

Angustifolié, e, ած. Նեղտերեւ (տունկ) ։

Anhélation (է), էգ. Հեւք ։

Anhydre (ի), ած. Անջուր, փ.

Anicroche, էգ. Դժուարութիւն, արգելք, կրճիմ ։

Ânier, ière, գ. Իշավար, էշպան։

Anil, ար. Մշկան եղինճ. չիվիտ ֆիտանը ։

Aniline, էգ. Բնեղինճ † ։

Animadversion (ս), էգ. Նպեքանք, պախարակում ։

Animal, ար. Երէ, կենդանի, անասուն։ 2 Անբան, էշ, գրաստ, գ. յ.—**aux:** || —, e, ած. Կենդանիէ յառաջ եկած, կենդանւոյ ։ 2 Կենդանական (մագնիսութիւն)։ 3 Անասնական (բնազդում)։ 4 Նիւթական՝ անասնական (մաս մարդու)։ 5 Մարմնաւոր, շնչաւոր (մարդ), Ս. Գ.

Animalcule ար. Մանրաճճի ։

Animalier, ար. Անասնանկար † անասնաքանդակ † ։

Animaliser (s'), յ. Ի մարմին փոխուիլ (բուսական սնունդի), մարմնափոխիլ † ։

Animalité, էգ. Շնչաւորներու յատկութիւնք՝ կարողութիւնք, շնչաւորութիւն ։ 2 Անասնութիւն ։ 3 Կենդանիք։

Animateur, trice, ած. Կենսատու ։

Animation, էգ. Հոգի տալը, շընչաւորում ։ 2 Հոգիացում (սաղմի) ։ 3 Եռանդ, աշխոյժ, ոգեւորութիւն ։

Animé, e, ած. Շնչաւորեալ, կենդանի, կենսակիր, կենսունակ ։ 2 Բորբոքուն, վառ (ատելութեամբ), ոգեւորուած (յաջողութեամբ) ☞ (հոգե) շարժ ։ 3 Վառուած (պատերազմի), բորբոքած (մէկու դէմ) որ և ներ. 4 Վառ, բորբոք՝ ոգեւորեալ (աչք՝ դէմք)։ 5 Կենդանի՝ ոգեւորեալ (պատկեր՝ ոճ) ։ 6 Բուռն՝ տաք (կռիւ)։ 7 Մղուած, բնգ. || ար. Շնչաւորը։ || էգ. Ռետին մը, անիմակ ։

Animer, ն. Շունչ՝ կեանք՝ հոգի տալ, կենդանացնել, շնչաւորել ։ 2 Ոգեւորել (խօսակցութիւն) ։ 3 Քաջալերել, արծարծել, հրահրել, վառվռել, վառել, գ. 3 Գրգռել՝ վառել (մէկու դէմ) ։ 4 Շարժել, մղել, բնգ. || S'—, յ. Հոգի, կրակ առնուլ, վառվռիլ, կենդանանալ, հոգիանալ, ոգեւորիլ ։ 2 Խրախուսիլ, վառուիլ (աշխատութեան)։ 3 Զայրանալ՝ վառուիլ (մէկու դէմ) ։

Animosité, էգ. Ոխութիւն, քէն ։ 2 Կիրք, կատղութիւն (ճառի մէջ) ։

Anis (ի), ար. Անիսոն ։ 2 Շաքարապատ անիսոն, անիսեայ †. — de Verdun ։ || — étoilé, պաթեան, պտ.

Aniser (զ), ն. Անիսոնել ։

Anisette (զ), էգ. Անիսօղի ։

Ankylose, էգ. Գօսութիւն, կռմում, Գ. բժ. [կռմել, Գ.

Ankyloser, ն. Գօսել (ծունկ),

Annal, e, ած. Միամեայ ։

Annales, էգ. յ. Տարեգրութիւնք, տարեգիրք : 2 Պատմութիւն, տարեգիրք:

Annaliste, ար. Տարեգրող, տարեգիր : [Պապի տրուած) :

Annate, էգ. հ. ժ. Տարետուրք (Ս.

Anneau (1n), ար. Ագոյց, օղ, օղակ. հալքա : 2 Մատնի. — d'or. — pastoral : 3 Վարապան (խոզի քիթ) : 4 Մանեակ, օղակ (տատրակի) : 5 Բակ՝ մանեակ (Երեւակի): 6 Ոլորածք՝ օղակք ✝ (վարսերու): 7 Քնթանոց՝ գալար✝ (օձի): 8 Օղակ, անտ. || — du pêcheur, Պապական կնիք :

Année, էգ. Ամ, տարի: 2 Տարեկան վարձք, տարեկան : || D' — à autre, Տարուէ տարի : | L' — passée, L'— dernière, Հերու :

Annelé, e (1n), ած. Օղակ օղակ (մազեր) : 2 Օղակաւոր, բ. պ.

Anneler (1n), ն. Գանգրել, օղակ օղակ ընել :

Annelet (1n), ար. Մանեակ, ճ.

Annélides (2n), ար. յ. Օղակազգիք :

Annexe (2n), էգ. Յարակից մաս, յարակից : 2 Օգնական եկեղեցի, ճիւղ :

Annexer (2n), ն. Խառնել, միացնել, յարել, կցել :

Annexion (2n), էգ. Խառնում, միացում, կցում : [ջնջում :

Annihilation (2n), էգ. Եղծում,

Annihiler (2n), ն. Եղծել, ջնջել:

Anniversaire (1n), ած. Տարեդարձի : || ար. Տարեդարձ (ծննդեան) : 2 Տարեդարձի հոգեհանգիստ, տարեպաշտօն ✝ :

Annonce, էգ. Ազդ, զեկոյց, ծանուցում : 2 Նշան, զեկոյց, փ.

Annoncer, ն. Տեղեկացնել, իմացնել, ազդարարել, ծանուցանել (վաճառում), աւետել (բարի լուր), քօթել (գէշ լուր) ☞ (փող)ել, (մահա)գոյժ, (աշխարհա)քարոզ : 2 Գուշակել, աւետել (Մեսիայի գալուստ): 3 Քարոզել (Աստուծոյ խօսքը)☞(աւետարան)ել: 4 Մէկու գալը իմացնել, այս ինչն եկաւ ըսել, ծանուցանել. Le domestique annonça monsieur un tel. Se faire — : 5 Ցուցնել, յայտնել (չար սիրտ), պատմել (երկնից՝ Աստուծոյ փառքը) : 6 Նշան՝ հրեշտակ՝ գուշակ լինել, կարապետել ☞ (գարնա)գուշակ. L'aurore — le soleil : || S'—, յ. Ծանուցուիլ : 2 Իրար ծանուցանել : 3 Ինքզինք յայտնել՝ ցուցնել, երեւիլ (գարնան). S'— bien, (յառաջէն լաւ երեւիլ, սկսուածքը լաւ լինել): 4 Զգալի լինել, տեսնուիլ, յայտնուիլ:

Annonciade, էգ. Կուսանաց ուխտ մը, Աւետեան ✝ :

Annonciation, էգ. Աւետում (Ս. Կուսին): 2 Ազդարարում: [գիր :

Annotateur (2n), ար. Ծանօթա-

Annotation (2n), էգ. (Գրքի մը վրայ) ծանօթագրութիւն: 2 Արձանագիր :

Annoter (2n), ն. Ծանօթութիւնք դնել, ծանօթագրել: 2 Արձանագրել (գրաւուած բաներ) :

Annuaire (2n), ար. Տարեցոյց :

Annuel, elle (2n), ած. Տարեւոր, միամեայ: 2 Տարուէ տարի, տարեկան: 3 Մեծ՝ տարեկան (տօն) : 4 Տարեւոր (տունկ) : || ար. Տարուան պատարագ, տարեւոր ✝ || — majeur, Աւագ տօն :

Annuellement (2n), մ. Ամ ըստ ամէ, տարուէ տարի :

Annuité (2n), էգ. Տարեվճարք (շահու և գլխամասի) :

Annulable (2n), ած. Ջնջելի :

Annulaire (2n), ած. Օղակաձեւ: 2 Մանեկաձեւ (խաւարում) : 3 Մատանե(մատ), խած(մատ) : || ար. Խածմատ:

Annulation (2n), էգ. Ջլում, ջնջում :

Annuler (2n), ն. Փճացնել, ջլել, ջնջել : 2 (Մէկու) ոյժը ջնջել :

Anoblir, ն. Ազնուականել ✝ ☞ (դեռ)ազնուական :

Anoblissement, ար. Ազնուացում, ազնուում ✝ :

Anodin, e, ած. Ցաւ մեղմող՝ ցաւամոք ✝ (դեղ) : Անզօր՝ մեղմ՝ անազդու (միջոցներ) : 3 Անշահ (ոտանաւոր) :

Anodonte, ած. Անատամն :

Anomal, e, ած. Անկանոն, պարականոն ✝ յ. — **aux**.

Anomalie, էգ. Անկանոնութիւն, տարկանոնութիւն✝ 2 Արտուղութիւն, աստ.

Anon, ար. Մարուկ, իշուկ. սըխա.

Anonnement(1n), ար. Կմկմալը։
Anonner(1n), չ. Կմկմալ, կցկցալ Գ.
Anonymat, ար. Անանունութիւն։
Anonyme, ած. Անանուն ։ ‖ ար. Անանուն հեղինակ ։ 2 Անանունութիւն . Garder l' — , (անունը պահել) ։
Anorexie, էգ. Անախորժութիւն ։
Anormal, e, ած. Անկանոն , տարականոն † յ.— **aux**. [Թիւն։
Anosmie (u), էգ. Անհոտառու-
Anoure, ած. Անպոչ, անձետ ։
Anse (u), էգ. Անկղ, ճանկ, կանթ, ի. զուլփ ։ 2 Գոգ՝ ականջ (ծովու) ։
Anséatique (u), ած. Տ. **Hanséatique** ։ [(զուլփ) ։
Anser (u), ն. Դնել անկղ՝ կանթ
Anserine (u), էգ. Սագախոտ ։
Anspect (kq), ար. Լծակ, ն—.
Antagonisme, ար. Հակառակութիւն, հակամարտութիւն , դիմամարտութիւն։ 2 Հակաշարժութիւն (ղնդերաց)։
Antagoniste, ար. Ոսոխ, հակառակորդ, դիմամարտ։ 2 Հակաշարժ (ղնդեր)։
Antan, ար. Հերու. Je m'en soucie comme des neiges d' —, (ամենեւին հոգս չէ) ։
Antanoclase (q), էգ. Անդրադարձ, բառադարձութիւն † հ—.
Antarctique, ած. Հարաւային, հակարջային ։ [Յառաջագոյն. հ.
Antécédemment (sawfaG), մ.
Antécédence, էգ. Առաջութիւն, Նախորդութիւն ։
Antécédent, e, ած. Առաջուան, Նախընթաց , նախորդ ։ ‖ ար. Նախորդ բան , անցեալ վարք , անցեալ (մէկու) ։ 2 Նախորդ, ար. և չէ. 3 Յարաբերեալ, ք.
Antécesseur, ար. հ. ժ. Իրաւուսոյց ։ [տոս, նեռ ։
Antéchrist (fռի), ար. Սուտքրիս-
Antédiluvien, ienne, ած. Նախջրհեղեղեան , նախհեղեղեան ։
Antenne, էգ. Բողկուկ (միջատի) , ալպլուկ Գ. 2 Թեքափայտ. ն—.
Antépenultième, ած. Վերջինէ երեք առաջ, նախվերջընթեր (վանկ) ։
Antérieur, e, ած. Յառաջ, հնագոյն, կանխաւոր, կանխագոյն։ 2 Առջեւի (մաս) ։ 3 (Անցեալ) յառաջագոյն , ք. 4 Անցեալ (ապառնի), ք. [կանխագոյն։
Antérieurement, մ. Առաջ ,
Antériorité, էգ. Կանխութիւն , նախաւորութիւն , առաջութիւն ։
Anthélie, էգ. Ընդդէմարեւ ։
Anthelmintique, ած. Ճճեսպանակ , բժ. [սիկ, բ.
Anthère, էգ. Սերմնարան † սըր-
Anthéride, ած. Սրսկաձեւ ։
Anthologie, էգ. Ծաղկաքաղ ։ 2 Ծաղկաքաղութեան, բ. պ.
Anthozoaire, ած. Ծաղկակերպ†։
Anthracite, ար. Ածխաքար ։
Anthrax, ար. Կայծակ , անթայր Գ. շիրիփէնչէ ։ [Նութիւն։
Anthropologie, էգ. Մարդաբա-
Anthropomorphe, ած. Մարդաձեւ, մարդակերպ ☞ մարդա(կապիկ)։
Anthropomorphisme, ար. Մարդակերպութիւն ։
Anthropomorphite, ար. Զաստուած մարդակերպ համարող , մարդակերպեան ։ [Ճատակ։
Anthropomorphon, ար. Մար-
Anthropophage, ած. Մարդակեր ։ [**bacque**, ար. Հաւեդ։
Antibacchius (fիւս), **Anti-**
Antichambre, էգ. Նախասենեակ ։ 2 Ծառայք . Propos d' — ։ ‖ Faire — , Սպասել ընդունուելու համար։ | Faire faire — , Սպասցնել ։
Antichrèse (f), էգ. Դերապիտութիւն, էր.
Antichrétien, ienne, ած. Հակաքրիստոնէական, քրիստոսամարտ ։
Anticipation, ար. Առաջ ընելը, առաջ դնելը , կանխում . — de payement, (կանուխ վճարում). — sur les époques, (ժամանակներու կանխում) ։ 2 Առաջ դրուած թուական , կանխաթըւութիւն. Ces savants se fondent sur des — ։ 3 Կանխում , կանխակալութիւն, հ—. 4 Յափշտակութիւն, շորթում։ ‖ Par — , Առաջուց, կանխաւ ։
Anticipé, e, ած. Ատենէ առաջ, կանուխ։ 2 Ատենէ առաջ առնուած (հասոյթ) ։
Anticiper, ն. Ատենէ առաջ ընել, առաջել, կանխել. — le jour, (օրէն ա-

ռաջ ընել)․ — le payement, (օրէն առաջ վճարել) ։ ‖ չ․ Հին Թուական դնել (իրողութեան մը), — sur ։ 2 Առաջէն վատնել (եկամուտ), — sur ։ 3 Ցափշտակել, շորթել, — sur ։

Anticlérical, e, ած․ Հակակղեր։

Anticonstitutionnel, elle, ած․ Հակասահմանադրեայ † հակասահման † ։

Antidate, էգ․ Հին՝ առաջ դրուած Թուական, կանխաԹիւ † ։

Antidater, ն․ Հին Թուական դնել, կանխաԹուել ։ [զենը ։

Antidote, ար․ ԴեղԹափ․ փան-

Antienne, էգ․ Փոխ, կցուրդ ։ 2 Բան, ալէլուիա, ը․ Chanter toujours la même — ։ 3 Լուր․ Annoncer une triste — ։

Antifébrile, ած․ Ջերմափարատ† ջերմախոյս † ։ [դէմ ։

Antihumain, e, ած․ Մարդկընդ-

Antilogie, էգ․ ՀակասուԹիւն ։

Antilope, էգ․ Ցամոյր, ան․

Antimoine, ար․ Ծարրաքար, յոնքար․ բասքըզ քաշը ։

Antimonarchique, ած․ Հակամիապետական ։

Antimonial, e, Antimonié, e, ած․ Ծարրախառն ։

Antimoniate, ար․ Ծարրատ ։

Antinational, e, ած․ Հակազգային, ազգընդդէմ ։

Antinomie, էգ․ Օրինական հակասուԹիւն, հակօրինուԹիւն ։

Antipape, ար․ ՀակաԹոռ պապ, հակապապ ։

Antipapisme (ս), ար․ ՀակապապուԹիւն։ 2 Հռովմայ Պապը չընդունիլը, հակապապուԹիւն ։

Antipathie, էգ․ ՀակակրուԹիւն ։

Antipathique, ած․ Անսիրելի, հակակրելի, հակակրական․ Il m'est —, (այդ մարդուն դէմ հակակրուԹիւն ունիմ)։

Antipéristaltique, ած․ Mouvement —, Վարէ վեր քարշում ։

Antiperistase, էգ․ Փոփոխ ընդդիմակացուԹիւն, հակակայուԹիւն ։

Antipestilentiel, elle (սի), ած․ Ժանտախոյս † ։

Antiphlogistique, ած․ Տապախոյս † ։ [րու գիրք, կցրդարան։

Antiphonaire, ար․ Կցուրդնե-

Antiphrase, էգ․ ՀեգնուԹիւն, հակաբանուԹիւն ։

Antipode, ար․ Հակոտնեայ։ 2 Հակոտնեայ երկիր, հակոտնեայ ։ 3 Հակառակ, ‡․

Antipolitique, ած․ Անքաղաքագէտ (ընԹացք) ։ [յին ։

Antipsorique, ար․ Հակաքոսա-

Antiputride, ած․ Հականեխային։

Antiquaille, էգ․ Հինումին բան, հնոտի ։ [գէտ ։

Antiquaire, ար․ Հնախոյզ, հնա-

Antique, ած․ Հին ատենի, հին (դրամ)։ Homme d'une vertu — ։ 2 Առաջին, նախնի, հին (լաւուԹիւնք) ։ 3 Բազմամեայ, հինաւուրց (դէմք՝ գեղեցկուհի), հեգն․ 4 Հին օրինաց, հնաձեւ (կարասի) ։ 5 Հնաձեւ, հնադրոշմ, արհ․ ‖ ար․ Հնարուեստք․ Copier l' — ։ ‖ էգ․ ՀնուԹիւն․ Cabinet des — ։ ‖ À l'—, մ․ Հնաձեւ ։

Antiquité, էգ․ Խոր հնուԹիւն ։ 2 Հին դարեր, հնուԹիւն ։ 3 Հին դարերու մարդիկ, հիներ․ L'— a cru que . . . ։ 4 Հին յիշատակարան, հնուԹիւն․ Une belle — . Les — de Rome ։ 5 ՀնագիտուԹիւն․ L' — grecque . Termes d' — ։ ‖ De toute —, մ․ Ամենահին դարերէ ։ [կակրօն † ։

Antireligieux, euse, ած․ Հա-

Antisciens (2ս), ար․ յ․ Հակըստուերեանք ։

Antiscorbutique, ած․ Հակըսքորպիւդիկ † ։ [Խոյլաքոյժ † ։

Antiscrofuleux, euse, ած․

Antiseptique, ած․ Հականեխական ։ [կան։

Antisocial, e, ած․ Հակընկերա-

Antispasmodique (ս), ած․ Հակստընգական ։

Antispaste, ար․ Մեծավերջ մեծասարական ։ [ձեակ ։

Antistrophe, էգ․ Անդրադար-

Antithèse (զ), էգ․ ՀակադրուԹիւն, հռ․ [կան։

Antithétique, ած․ Հակադրա-

Antivénérien, ienne, ած. Հակափրողիտեան։

Antonomase (զ), էգ. Դերանուանութիւն, հռ. [ձաւ, այր ✝։

Antre, ար. Այր, քարանձաւ, ան-

Anuiter (s'), չ. Գիշերը ճամբան մնալ։ [նստուկ Գ.

Anus (ս), ար. Սրբան, նստատեղ,

Anxiété, էգ. Անդոհ, մտատանջութիւն, անձկութիւն։ 2 Սրտնեղութիւն, բժ.

Anxieusement, մ. Անձկանօք։

Anxieux, euse, ած. Տագնապալից, անձկութիւն յայտնող, անդոհ ✝։

Aoriste, ար. Կատարեալ. ք. ք. 2 Անորոշ կատարեալ, յ. ք.

Aorte, ար. Արմ. L'artère —, (բնաշնչերակ), անք.

.**Août** (ու), ար. Օգոստոս. La mi-—, (Օգ. 15, Վերափոխում)։ 2 Հունձք. Faire l'—։ [գոստոսի (սեխ)։

Aoûté, e (առւ), ած. Հասուն՝ օ-

Aoûteron (առւ), ար. Օգոստոսի մշակ, հունձքի բանուոր։

Apaisement, ար. Խաղաղում, հանդարտում։

Apaiser, ն. Սիրտը առնուլ, կակղել, ողոքել, մեղմել ☞ (ան)ամոք։ 2 Դադրեցնել, հանդարտել (ապստամբութիւն), խաղաղել (կռիւ), նստեցնել (ալիք). լռեցնել (հով), մարել (բարկութիւն), անցունել (ծարաւ), յագեցնել (քաղց)։ ‖ S'—, չ. Սիրտն իջնել, կակղիլ, մեղմիլ։

Apalachine, էգ. Աբալաշիկ✝ Թփ.

Apanage, ար. Յատուկ բան, սեպհականութիւն, ժառանգութիւն, ք. 2 Կրտսեր արքայորդւոյ տրուած կալուած, պաշտատական ✝ 3 Պաշտատականի իրաւունք։

Aparté, ար. Մենախօսութիւն✝ (դերասանի). յ. ն. ‖ մ. Առանձին (խօսիլ)։

Apathie, էգ. Աննոգութիւն, անըզգայութիւն։ 2 Անկրականութիւն, ք.

Apathique, ած. Մեռած, անզգայ։

Apepsie (սի), էգ. Անհալութիւն, բժ.

Aperception, էգ. Դիտակցութիւն, ք.

Apercevable, ած. Նշմարելի։

Apercevoir, ն. Տեսնել, նշմարել։ 2 Զգալ, իմանալ, հասկնալ, դիտել, նըշմարել, ք. 3 Ըմբռնել, անք. ‖ S'—, չ. Դիտել, հասկնալ. S'— de. ☞ իրազգած, իրազեկ։ 2 Ինքզինք տեսնել (հայլիի մէջ)։ 3 Տեսնուիլ։

Aperçu, ար. Տեսութիւն, ակնարկ, հայեցուած։ [(դեղ)։

Apéritif, ive, ած. Բացողական

Apertement, մ. Յայտնի կերպիւ։

Apétale, ած. Անթերթ (ծաղիկ)։

Apetissement, ար. Պզտիկնալը, փոքրութիւն։

Apetisser, ն. Պզտիկցնել, փոքրել։ ‖ չ. Պզտիկնալ։ ‖ S'—, չ. Կարճընալ։

Aphélie, էգ. Հեռակէտ (արեւէ)։ ‖ ած. Հեռակէտին մէջ, ապարեւ։

Aphérèse, էգ. (Բառսկիզբի) կըրճատում, առյապաւում ✝ ք.

Aphone, ած. Անձայն, բժ.

Aphorisme (ս), ար. Վճիռ, առած։ [դեղ։

Aphrodisiaque, ած. Տռփաստու

Aphte, ար. (Բերնի մէջ) կեղիկ ✝։

Aphylle, ած. Անտերեւ։

Api, ար. Մանր խնձոր՝ մէկ կողմը խիստ կարմիր, աբիակ✝. Pomme d'—, (խնձոր, ք.)։

Apiculteur, ար. Մեղուաբոյծ։

Apis (ս), ար. Հնդիկ ճանճ, մեղու, հմմ. 2 Ապիս (եզ Եգիպտացւոց)։

Apitoiement, ար. Խղճալը, արգահատանք։

Apitoyer, ն. Արգահատանք՝ գութ շարժել։ ‖ S'—, չ. Արգահատիլ, խղճալ։

Aplanir, ն. Ողորկել, հարթել։ 2 Դիւրացնել, հարթել։

Aplanissement, ար. Հարթում, հարթութիւն։ [փարակ, տափակ։

Aplati, e, ած. Տափակուած։ 2 Տա-

Aplatir, ն. Տափարակել, տափակել։

Aplatissement, ար. Տափարակում, տափակում։

Aplomb (չ), ար. Ուղղորդ գիծ, ուղղորդութիւն, ուղղաձգութիւն ✝ (պատի)։ 2 Համարձակութիւն։ 3 Հաւասարակըշռութիւն ✝ մարմնոց (նկարի մէջ)։ 4 Ճըշդութիւն չափի, եր. ‖ D'—, մ. Վերէ վար, ուղղաձիգ։ 2 Շիտակ (իյնալ)։

Apocalypse, էգ. Յայտնութիւն,

(Յովհաննու)։ ‖ D'— , Մութ (ոճ)։

Apocalyptique, ած. Յայտնութենական։ 2 Դժուարիմաց ։ .[տում։

Apocope, էգ. (Բառավերջի) կրճա-

Apocrisiaire (գ) , ար. Ատենադպիր։ հ. Յ. 2 Կղերական պատգամաւոր, հ. Յ.

Apocryphe, ած. Վաւերութիւնը չհաստատուած, անյայտ, անվաւերական (պատմութիւն)։ 2 Սուտ (լուր)։ ‖ ար. յ. Անկանոնական՝ անյայտ գրքեր (Աստուածաշնչի) ։ [տկ.

Apocyn (սէն) , ար. Շան մահարար,

Apode, ած. Անոտ, անոտունի ։

Apodictique, ած. Յայտնի, ցուցական ։

Apogée, էգ. Ծայրագոյն կէտ, ծայր, ծայրակէտ ։ 2 Հեռակէտ (երկրէ) , ապերկրութիւն ։ ‖ ած. Հեռակէտին մէջ , ապերկիր ։

Apographe, ար. Պատճէն ։

Apologétique, ած. Ջատագովական։ ‖ ար. Ջատագովական ✝ (Քրիստոնական կրօնի) ։

Apologie, էգ. Ջատագովութիւն , ջատագովանք ։ [տոնէութեան։

Apologiste, ար. Ջատագով (քրիս-

Apologue, ար. (Խրատական) առակ ։

Aponévrose, էգ. Ջզուած. անտ.

Apophtegme , ար. Նշանաւոր խօսք, բանավճիռ ✝ ։

Apophyse, էգ. (Ոսկրի) ելուստ ։

Apoplectique, ած. Կաթուածական։ ‖ գ. Կաթուածոտ ։ [լա ։

Apoplexie, էգ. Կաթուած. տամ-

Apostasie (գ), էգ. Ուրացութիւն (կրօնի) ։ 2 Կարգուրացութիւն , ուխտազանցութիւն ։ 3 Դասալքութիւն , լքում , ուրացութիւն։

Apostasier (գ), չ. Հաւատքն ուրանալ։ 2 Կուսակցութիւնն՝ սկզբունքներն ուրանալ։ 3 Կարգաթող լինել ։

Apostat, ած. Հաւատուրաց, ուրացող ։ 2 Կարգուրաց, ուխտազանց (վանական) ։ ‖ ար. Ուրացող ։ 2 Ուխտազանց, ուխտադրուժ ։

Apostème կամ **Apostume**, ար. Պալար ✝ խոց։ ա.

Apostement, ար. Բանի մը համար դնելը, (լրտեսութեան) կեցնելը ։

Aposter, ն. (Դարան) մտցնել , կեցնել (լրտեսութեան) , դնել (բանի մը)։ 2 Կեցնել (սուտ վկաներ) ։

Apostille, էգ. (Գրուածքի մը քովով՝ տակով) յաւելուած, ընթերագիր ✝ 2 (Աղերսագրի մը տակը) յանձնարարանք, ընթերագիր ✝ Donner une — ։ 3 Յետ գրութեան (Նամակի) ։

Apostiller, ն. (Գրուածքի մը քովով՝ տակով) յաւելուած դնել կամ յանձնարարանք ընել, ընթերագրել ✝ ։

Apostolat, ար. Առաքեալի պաշտօն, առաքելութիւն։ 2 Տարածում, ծաւալում ։

Apostolique, ած. Առաքելական։ 2 Քահանայապետի, առաքելական ։

Apostoliquement, մ. Առաքելօրէն ։

Apostrophe , էգ. Կծու խօսք , յարձակում, սաստ ։ 2 Հարուածի նշան , հարուած, չ. — au milien de la face։ 3 Ապաթարց։ 4 Բացադարձութիւն, հռ.

Apostropher ; ն. Յարձակիլ , սաստել։ 2 Խօսքը դարձնել , բացադարձել ✝ (առ խաչ) ։ 3 Տալ՝ իջեցնել (ապտակ) ։

Apothéose , էգ. Աստուածացուցում, աստուածացում ։ 2 Մեծ պատիւ (կենդանութեանը ժամանակ) , աստուածացում։ 3 Երկնային փառաց մէջ երեւիլը , երկնաւորում ✝ թտ.

Apothicaire, ար. Դեղավաճառ , դեղագործ . Compte d'—, (ծանր՝ չափազանց հաշիւ) ։

Apothicairerie, էգ. Դեղարան։ 2 Դեղագործութիւն ։

Apôtre, ար. Առաքեալ ։ 2 Տարածող , առաքեալ ։ ‖ Bon —, Վարպետորդի, չ. | Faire le bon —, բարութիւն ծախել ։

Apozème, ար. Խաշոյ, բժ.

Apparaitre, — ru, e, (1p), չ. Տեսնուիլ, երեւիլ ։ 2 Թուիլ, երեւիլ. Il m'— que ։

Apparat (1p) , ար. Շքեղութիւն , հանդերձանք , պերճութիւն , հանդէս ։ 2 Ցոյցք , պերճանք , հանդիսաւորութիւն ✝

Il fait tout avec — ։ 3 *Բառգիրք (Կիկերոնի բառից)։ 4 Ֆրանսալատին բառգրքուկ ։*

Apparaux (1p), *ար. յ. Այլ և այլ կազմածք, կազմակերտք ։*

Appareil (1p), *ար. Պատրաստանք, կազմութիւն, հանդերձանք։ 2 Շքեղութիւն, պերճութիւն, շուք.* Le pompeux — des cours. En grand—(*առօք փառօք*)։ 3 *Անօթ կամ գործի, սարուած. բնգ. գ.* 4 *Կազմած, ռնգ.* — digestif ։ 5 *Պատան (վէրքի).* Lever l'— ։ 6 *Սպեղանի, գ.* 7 *Շարուած քարերու ։* 8 *Թանձրութիւն (քարի) ։* [*տելու պատրաստանք*։

Appareillage (1p), *ար. Առագաս-*

Appareillement (1p), *ար. Զոյգ ընելը, զուգելը ։*

Appareiller (1p), *ն. Զոյգը գըտնել, զոյգ ընել, զուգել ։ 2 (Անասուններու) զոյգեր ընտրել ։ 3 Մէկտեղ բերել (տախտակներ) ։ 4 Դժանշել † (կտրելի քար) ։* ‖ *չ. Առագաստել ։* ‖ S'—, *յ. Ընկեր՝ զոյգ լինել, չ.* 2 *Զուգաւորուիլ (Թռչնոց) ։* [*տուհի ։*

Appareilleuse (1p), *էգ. Կաւա-*

Apparemment (*ամանն*), *մ. Կարծեօք, ըստ երեւոյթի։ 2 Առ երեւս, ըստ երեւոյթի ։ 3 Յայտնապէս, հ.* Psaume qui — est de Salomon ։

Apparence (1p), *էգ. Դէմք, կերպարանք, երեւոյթ.* Sur les —, (*դրսէն, տեսքէն*). Qui a l'— de, (*մոմա*)*նման ։ 2 (Գեղեցիկ) տեսք.* Maison de quelque —, (*քիչ շատ տեսքոտ տուն*) ։ 3 *Նշմարանք, հետք, երեւոյթ (ազատութեան) ։ 4 Հաւանականութիւն, երեւոյթ.* Selon toute — ։ 5 *Կեղծիք, երեւոյթ։* ‖ En —, *մ. Առ երեւս, դրսէն, արտաքուստ ։*

Apparent, e (1p), *ած. Տեսանելի, յայտական, յայտնի, ակներեւ.* Non —, (*աներեւակ*)։ 2 *Նշանաւոր, երեւելի, տեսնուող, աչքի զարնող ։ 3 Առ երեւս, երեւանց, առերեւոյթ ։* ‖ *գ. Երեւելի.* Les plus — ։

Apparenter (1p), *ն. Տեղաւորել, (աղէկ՝ գէշ տեղ) ձգել (աղջիկը), չ.* ‖ S'—, *յ. Խնամենալ, (աղէկ տեղ) իյնալ, չ.*

Appariation (1p), *էգ. Բաղդատութեան դնելը ։*

Appariement, Appariment (1p), *ար. Զոյգ ընելը, զուգում ։*

Apparier (1p), *ն. Զոյգ շտկել, զոյգ ընել, լծել, զուգել* ☞ *միազոյգ ։ 2 Զուգաւորել (Թռչունք) ։*

Appariteur (1p), *ար. Բարապան (ուսուցչական կաճառի) ։*

Apparition (1p), *էգ. Երեւում։ 2 Յայտնում, երեւում (Աստուծոյ) ։ 3 Ինքզինք ցուցնելը, կարճ բնակում, գալուստ, երեւում.* Il n'a fait qu'une courte —, (*գալն ու երթալը մէկ եղաւ*)։ 4 *Ծագում՝ յայտնում (հիւանդութեան) ։* 5 *Ուրուական, սուտ տեսիլ.* Croire aux — ։ [*յայտնի լինել ։*

Apparoir (1p), *ռնգ. Երեւիլ,*

Appartement (1p), *ար. Շատ մը խուցերէ բնակարան, յարկաբաժին † տնաբաժին†* ☞ (*առնա*)*նոց։ 2 Ակումբ արքայի քով, հ.*

Appartenance (1p), *էգ. Սեպհական բան ։ 2 Պատշաճեալ մաս ։*

Appartenant, e, *ած. Սեպհական, վերաբերող ։*

Appartenir, — nu, e (1p), *չ. Վերաբերիլ, (Անկլիոյ) լինել.* Cet homme vous—, (*այս մարդը քու ձեռքդ է*)։ La part qui lui—, (*իրեն մասը*). Cette branche doit — à un chêne, (*այս ճիւղը պէտք է կաղնիի մը լինի*)։ 2 *Սեպհական՝ յատուկ լինել* ☞ (*պատրիարքա*)*կան.* Tant de bonté n' — qu'à vous ։ 3 *Պատշաճիլ, պատկանիլ.* Cela n' — pas à mon sujet, (*իմ նիւթէս դուրս է այդ*) ։ 4 *Դասէ լինել.* Il — à d'honnêtes bourgeois ։ 5 *Ազգական՝ ընտանիքէ լինել.* Ceux qui — à ce grand homme ։ 6 (*Մէկու*) *ծառայութեան մէջ լինել.* Il avait — au prince de Condé ։ ‖ S'—, *յ. Իր անձի տէր՝ ազատ լինել։* ‖ *ռնգ.* Il —, *Վայել՝ արժան՝ անկ՝ պատշաճ է ։* ‖ Il vous — bien de, *Շա՜տ կը վայլէ քեզի ։*

Appas (1p), *ար. յ. Գեղ, գեղութիւն։ 2 Հրապոյր, գ. 3 Կուրծք, ծիծք, չ.*

Appât (1p), *ար. Խայծ. Եէմ ։ 2 Հրապոյր, կեր, խայծ, գ.*

Appâter (1p), *ն. Խայծով խռնել՝ որսալ։ 2 Բերանը կեր դնել, կերցնել ։*

Appauvrir (1p), ն. Խեղճ ձգել, տնանկել, աղքատցնել։ 2 Հիւթն սպառել, աղքատցնել (հող)։

Appauvrissement (1p), ար. Աղքատացում, աղքատութիւն։

Appeau (1p), ար. Սուլակ, Թռչնակոչ † 2 Հաւկոչ † Թռչուն։

Appel (1p), ար. Կանչելը, կոչ, կոչում. — en justice (կոչ)։ 2 Ներկայութիւն ստուգելը, կոչ, անուանակոչ. Manquer à l'— . Être à l'—, (կոչին գտնուիլ)։ 3 Զօրաց գումարման նշան (փողով), կոչ. Battre l'—։ 4 Զինուորութեան՝ մենամարտի կանչելը, կոչ։ 5 Բողոք (բարձր ատեանի մը). Cour d'—։ ‖ — de fonds, Նոր դրամ ուզելը (բաժնեկիցներէ)։ | Faire — à, Հրաւէր կարդալ, հայցել։

Appelant, e, ած. Բողոքարկու։ ‖ ար. Բողոքարկու։ 2 Հաւկոչ† (Թռչուն)։

Appelé, e, ած. Կոչեցեալ. Beaucoup d'— et peu d'élus։

Appeler, ն. Կոչել, կանչել ☞ (Աստուածա)կոչ, (մահա)հրաւէր։ 2 Կանչել (դատ մը)։ 3 Մենամարտի կամ դատաստանի կանչել։ 4 (Ձայնը նմանցնելով) կանչել (Թռչուն)։ 5 Անուն դնել, անուանել, կոչել. On — cela ... (Ասոր կ'ըսեն ...). Comment — -t- on cette fleur? (այս ծաղկիս անունն ինչ է)։ 6 Անունը՝ անունները տալ, անուանել (գիրերը)։ 7 Կանչել (կռիւի), կարդալ (ասպարէզ)։ 8 Կարգել, հրաւիրել, կանչել (պաշտօնի)։ 9 Խնդրել, պահանջել, կոչել (վրէժխնդրութիւն)։ 10 Գրաւել կամ հրաւիրել (ուշադրութիւն)։ ‖ չ. — de, En — de, Բողոքել։ | En — à, Յանձնել ինքզինք, դիմել։ | — comme d'abus, Աշխարհիկ ատեանի դիմել (կրօնականին դէմ)։ ‖ S'—, ջ. Անուանուիլ, կոչուիլ, Comment t'— - tu? (անունդ ինչէ). Voila qui s'— parler, (խօսիլն ասանկ կը լինի)։ 2 Ինքզինք անուանել։ 3 Իրար ձայն տալ՝ կանչել։

Appellatif, ive (1p), ած. Հասարակ (անուն)։

Appellation (1p), էգ. Կոչում։ 2 Անուանում (գրերու)։ 3 Բողոք, գ-գ.

Appendice, ար. Յաւելուած, յաւելուածութիւն։ 2 Կցուած, անդ.

Appendre (2p), ն. Կախել (պատէ)։

Appentis (1p), ար. Քուածեւ կիսայարկ՝ պատի կռթնած, որմայեց †։

Appert (il), անդ. Տ. **Apparoir**։

Appesantir (1p), ն. Ծանրացնել։ 2 Ծանրաշարժ ընել, ծանրացնել ☞ ծանրադանդաղ։ ‖ S'—, ջ. Ծանրանալ։ 2 Երկարել, ծանրանալ (նիւթի մը վրայ)։

Appesantissement (1p), ար. Ծանրացում։ 2 Ծանրաշարժութիւն, ծանրութիւն, ‡.

Appétence (2p), էգ. Բնազդիկ յօժարութիւն, բնատենչք†։ [կալ։

Appéter (2p), ն. Փնտռել, ցան-

Appétissant, e (1p), ած. Ախորժաբեր † տենչագրգիռ †։

Appétit (1p), ար. Ախորժակ. Bon —, (անոյշներ)։ 2 Յօժարութիւն, ախորժք, տենչանք. —sensuel, (ցանկութիւն)։ ‖ ար. Ախորժակի բաներ։ ‖ L'— vient en mangeant, Որքան ունենաս՝ այնքան կը տենչաս։ ‖ À l'— de, նխ. Սիրոյն համար։

Applaudir, չ. Ծափահարել, ծափել. — à։ 2 Հաւնիլ, գովել, դրուատել. — à։ ‖ ն. Ծափերով ընդունիլ, ծափահարել։ 2 Շնորհաւորել, ‡. ‖ S'—, ջ. Ինքզինք գովել, փառաւորուիլ ☞ անձնգով։ 2 Գոհ՝ ուրախ լինել. S'— de։

Applaudissement, ար. Ծափք, ծափհարութիւն. Avec—, (ծափաձայն)։ 2 Գովութիւն, դրուատեաց կայթ, դրուատիք. Opinions reçues avec —։

Applaudisseur, ար. Ծափահար։

Applicable, ած. Պատշաճելի, յարմարելի. Cette loi est — aux mineurs։ 2 Ծառայելի, յատկանալի, գործածելի (դրամ՝ այս ինչ ծախքի). — à։ 3 Գործադրելի, գործածելի. Ce procédé n'est pas —։ 4 Դրուելիք։

Application, էգ. Մերձեցուցում, յարմարում, պատշաճում. L'— de l'algèbre à la géométrie. La loi n'a point ici d'—. Il se fait l'— de tout ce qu'on dit, (ինչ որ ըսուի՝ վրան կ'առնու)։ 2 Վարում, գործածութիւն, կիրարկութիւն. L'— de la loi. Procédé susceptible d'une foule d'—. 3

Սահմանում, տեղ, գործածութիւն. Cette somme a son — ։ 4 Անդուլ ուշադրութիւն, պատաղում, ջանասիրութիւն. Travailler avec —. — à l'étude ։ 5 Դնելը, փակցնելը (տզրուկ) ։ 6 Մակադրութիւն ✝ (զարդուց՝ քարի վրայ) ։ 7 Մակազարդիկ ✝ տանթէլ. — de Bruxelles ։

Applique, էգ. Յարակից բան. Pièce d'—, (ագուցիկ կտոր) ։

Appliqué, e, ած. Գործնական՝ կիրառական (բուսաբանութիւն)։ 2 Ուսումնասէր, ջանասէր։ 3 Եռանդ, ջանադիր. —à։

Appliquer, ն. Մերձեցնել. յարմարել, պատշաճել (օրէնք մը՝ մասնաւոր դէպքի) ։ 2 Վրայ դարձընել, ճշգրտել, պատշաճել (ըսուած խօսք մը՝ մէկուն)։ 3 Տալ, սահմանել. Le maximum de la peine lui fut — ։ 4 Կարգել, սահմանել, գործածել (գումար մը՝ շինութեան) ։ 5 Աշխատցնել, պարապեցնել (երկրագործութեան) ։ 6 Միտք աշխատցնել, ուշադրութիւն պահանջել, անխ. Les échus — beaucoup ։ 7 Տալ (ապտակ՝ համբոյր), իջեցնել (հարուած), քաշել (գաւազան) ։ 8 Փակցնել, դնել (տզրուկ) ։ 9 Դպցնել, դնել (սանդուղը՝ պատին, գաւաթը՝ շրթունքին)։ 10 Դնել (մարդ՝ տանջանքի) ։ ‖ S'—, չ. Յարմար գալ, յարմարիլ, պատշաճիլ (մէկու) ։ 2 Եռեւէ իյնալ, պարապիլ, ջանալ, ջանասիրել, պատաղիլ։ 3 Վրան առնուլ (իմաստնոյ անուն) ։ 4 Վրան առնուլ (խօսք մը) ։ 5 Յարիլ (մէկու)։ 6 Դրուած լինել, դրուիլ։

Appoint (1p), ար. Հաշուի մնացորդ ։ 2 Մանր դրամ, մանրուք ։

Appointement (1p), ար. հ. ժ. Հրաման (վկայ բերելու) ։ ‖ յ. Տարեվարձք, տարեթոշակ, անոն ։

Appointer (1p), ն. Տարեվարձք վճարել, անոնել ։ 2 Իբր պատիժ դնել (բանի մը) ։ 3 Կարգադրել (դատ)։ 4 հ.ժ. Հրամայել (վկայ բերելու) ։

Apport (1p), ար. Բերածը (կնոջ) ։ 2 (Մէկու) դրամը։ 3 Վաճառատեղի, հ.

Apporter, ն. Բերել ☞ (գուժ)ել, (—) տու, (—) արկու, (—) կան ։ 2 Արտադրել՝ բերել (շահ), հանել (արգելք), ընծայել (դիւրութիւն), (դիւրա)ցնել ։ 3 Տանել (հոգ), ընել (դարման), ի գործ դնել (զգուշութիւն), ցուցնել (փոյթ) ։ 4 Յառաջ բերել՝ ցուցնել (պատճառք) ։ 5 Հետը բերել, դնել (ընկերութեան մը մէջ)։

Apposer (1p), ն. Դնել վրայ, զարնել (կնիք), (կնք)ել ։ 2 (Ստորագր)ել ։ 3 Մտցնել պայման մը ։

Apposition (1p), էգ. Դնելը, (կնք)ում, (ստորագր)ում ։ 2 Յաւելուած (գրերու՝բառի սկիզբ), յարադրութիւն, ք. 3 Բացայայտիչ. ք. 4 Յարելութիւն, հնք.

Appréciable, ած. Հասկցուելի, զգալի ։

Appréciateur, ար. Ճանչող, կըշռող, գնահատող ։

Appréciatif, ive, ած. Գնահատական ։

Appréciation, էգ. Ճանաչողութիւն, կշռադատութիւն, գնահատում ։ 2 Գին կտրելը, գնահատում ։

Apprécier, ն. Հասկնալ, զգալ, գնահատել։ 2 Յարգը գիտնալ, յարգել, ճանչնալ, գնահատել ։ 3 Գին կտրել, գնահատել ։

Appréhander (աքռեան), ն. Վախնալ, վախել. J'—qu'il ne vienne, (վախնամ որ կուգայ) . J' — qu'il ne vienne pas, (վախնամ որ չգար)։ 2 Ձերբակալել, բռնել։

Appréhensif, ive (աքռեան), ած. Երկչոտ։

Appréhansion (աքռեան), էգ. Երկիւղ, վախ։ 2 Ըմբռնում, հասողութիւն։

Apprendre, appris, e, ն. Սերտել, ուսանիլ, սորվիլ ☞ (ինքն)ուս, (դժուար)ուսում ։ 2 Սովորիլ, սորվիլ. — à ։ 3 Տեղեկանալ, լսել, իմանալ (լուր) ☞ իրազեկ, գիտակ, հարցա(սէր) ։ 4 Սորվեցնել (հայերէն) ☞ (ամէն)ուսոյց։ 5 Ըսել, լուր տալ, ծանուցանել, տեղեկացնել։ ‖ S'—, չ. Սորվուիլ։ 2 Ինքնին սորվիլ ☞ ինքնուս ։ 3 Իրար պատմել։

Apprenti, e, գ. (Արուեստաւորի) աշկերտ։ 2 Թերավարժ, համբակ։ ‖ ած. Թերավարժ, խակ, խամ ։

Apprentissage, ար. (Արուեստի) աշկերտութիւն. Vous n'en êtes pas à votre —, (նորուս մէկը չես) ։ 2 Առաջին փորձ, վարժութիւն. Faire son — sur ։ ‖ Faire l'— de … Սորվիլ, վարժուիլ ։

Apprêt (1p), ար. Կարգադրութիւն,

յարդարում ։ 2 Ամոքանք , հանդերձանք (կերակրոց) ։ 3 Ծեփելը , հանդերձանք (նկարելէ յառաջ)։ 4 Արուեստակութիւն, սեթեւեթ (ոճի) ։ ‖ L'—, Շինուածք , յօրինուածք , պատրաստութիւն (կաշիի՝ կտաւի) ։ ‖ Sans — , Անկազմ, անյարդար։ 2 Անպաճոյճ (գեղեցկութիւն)։ ‖ յ. Պատրաստութիւնք, հանդերձանք ։

Apprêté, e (1p) , ած. Հանդերձեալ , կազմ, կազմիկ ☞ ձեւ. քաջակազմ ։ 2 Պատրաստուած (քարտէսներ) ։ 3 Շինծու՝ սեթեւեթ (ոճ) ։

Apprêter (1p), ն. Կազմել , յարդարել, պատրաստել, հանդերձել։ 2 Ամոքել, հանդերձել (կերակուր) ։ 3 Բանիլ , շինել, յօրինել , պատրաստել , (կաշի՝ բուրդ) ։ ‖ ւ. Խոհակերել. Il — bien ։ 2 Ողորկել, յղկել, արհ. ‖ — à rire, Ծաղրի պատճառ տալ, ծաղր լինել։ ‖ S'—, յ. Պատրաստուիլ։ 2 Իր անձի պատրաստել։

Apprêteur (1p) , ար. Պատրաստիչ, հանդերձիչ ։

Appris, e, ած. Mal — , Անկիրթ ։

Apprivoisé, e (1p), ած. Ձեռընդել, մարդընդել, ընդել ☞ (ան)համբոյր ։

Apprivoisement (1p) , ար . Ընդելացնելը, ընդելացում ։

Apprivoiser (1p) , ն. Ընտանեցընել, ընդելել † 2 Իր ջուրերուն բերել (կին) , ա. ‖ S'— , յ. Ընդելիլ † ☞ (դիւր)ընդել։ 2 Սորվիլ, ընտանենալ ։

Approbateur, trice, գ. Հաճող, հաւնող։ ‖ ած. Հաճութեան (ժպիտ)։

Approbatif, ive (1p), ած. Հաւանողական, հաճութեան ։

Approbation (1p) , էգ. Հաճութիւն, հաւանութիւն, հաւանում։ 2 Նպաստաւոր դատաստան, հաւանում. Ce discours eut l'— générale ։

Approbativement (1p), մ. Հաճութեամբ, հաւանելով.

Approchable (1p), ած. Մերձելի։

Approchant, e (1p), ած. Քիչ տարբեր, նման, մօտ ։ 2 Մերձ, մօտ ։ ‖ նխ. Իբր, մօտ ։ ‖ մ. Շուրջ, գրեթէ ։

Approche (1p) , էգ. Մօտիլը , մատչում, մերձում. Aux — de l'hiver, (ձմեռ բերան) . L'— de l'hiver, (ձմեռի հոտ) ։ 2 Մերձավայրք (ամրոցի) ։ 3 Մերձաւորութիւն (անասնոց) ։ 4 Անշըրպետ (գրերու միջեւ) , տպ. 5 Սխալմամբ կցում (երկու բառի) , տպ. ‖ յ. Պաշարողներու խրամներ, մատոյցք † ։

Approchement (1p), ար. Մօտեցում ։

Approcher (1p), ն. Մերձեցնել , մօտեցնել ։ 2 Քովն ընդունիլ , մուտ տալ (մէկու) . Ce prince l'a — de lui ։ 3 Մատչիլ, հպիլ, մօտիլ ։ 4 Մուտ ունենալ (մէկու քով). — le ministre։ ‖ ւ. Մօտենալ, մօտիլ։ 2 Նմանել, մօտ լինել ։

Approfondir (1p), ն. Խորունկցընել, խորել (հոր) ։ 2 Խորերն երթալ , խորաքննել † ☞ խորամուտ , խորայոյզ։ ‖ S'— , յ. Խորանալ ։ 2 Իր սրտի խորերը քննել ։

Approfondissement (1p) , ար. Խորացում, խորած։ 2 Խոր քննութիւն։

Appropriation (1p), էգ. Պատշաճում, յարմարեցում։ 2 Դրաւում, շորթում, սեպհականում, իւրացում ։

Approprié, e (1p) , ած. Յարմարուած ։ 2 Յարմար ։

Approprier (1p), ն. Պատշաճել, յարմարել ։ 2 Հաւքտել, շտկել (սենեակ) ։ 3 Սեպհականել։ ‖ S'— , յ. Յարմարիլ։ 2 Իրեն յատկացնել, իւրացնել։

Approuver (1p) , ն. Հաճիլ, հաւնիլ։ 2 Հաւնիլ։ 3 Ընդունիլ , հաստատել։ ‖ S' — , յ. Ինքզինք հաւնիլ ։

Approvisionnement (1p) , ար. Պաշար լեցնելը , ամբարում, նպարակում † 2 Համբարք, պաշար ։

Approvisionner (1p), ն. Պէտքեր հայթայթել, պաշար լեցնել , նպարակել ☞ պաշարալից , (բազմա) մթեր ։ ‖ S' — , յ. Պաշար պատրաստել, համբարել ։

Approvisionneur (1p) , ար. Համբարածու։

Approximatif, ive (1p), ած. Մերձաւոր, մօտ ։

Approximation (1p), էգ. Մերձաւոր՝ մօտ հաշիւ. Par — , (վեր վար)։ 2 Մերձաւորութիւն, ըսէ.

Approximativement (1p), մ. Մօտ հաշուով, վեր վար ։

Appui (1p), ար. Մոյթ , Նեցուկ . Mur d'—, (հաստատող պատ)։ 2 Խեչակ

(ծառի) ։ 3 Ցենարան (պատուհանի)․ À hauteur d'—, (մինչեւ արմուկ հասնող, լանջաբերձ, կրծահաս) ։ 4 Նպաստ, պաշտպանութիւն, թիկունք, թեւթիկունք, Il manque d'— ։ 5 Զօրաւիգ, յենարան, նեցուկ, ֆ․ 6 Ոյժ տալը (վանկի մը)։ ‖ À l'— de, նխ․ ի պաշտպանութիւն, ի հաստատութիւն։ [(Նկարչի)։ յ․ ա․

Appui-main (1p), ար․ Ձեռնակալ

Appuyer (1p), ն․ Դնել՝ կռթնցընել (պատի) ☞ (որմա)յեց ։ 2 Հաստատ՝ վեր բռնել, բռնել ☞ (սիւնա)բարձ ։ 3 Օգնել, պաշտպանել․ օժանդակել, նեցուկ լինել, ոյժ տալ, (որ և անխ․) 4 Հաստատել, կռթնցնել, ֆ․ ‖ — la botte, Տագնապել ։ ‖ ը․ Հաստատուած լինել, կենալ, կռթնիլ։ 2 (Ուժով) կռթնիլ, կոխել, ոյժ տալ (բառի մը) ։ 3 Բռնել կենալ, կռթնիլ, պնդել․ — sur un fait ։ 4 Երթալ՝ դիմել (դէպ ի աջ), դէն․ ‖ S'—, յ․ Կռթնիլ, յենուլ։ 2 Կռնակը տալ (անտառի) ։ 3 Ապաւինիլ, յենուլ ։

Apre, ած․ Դաժան (գինի), ժանտ (տանձ)․ — au goût, (ժանտահամ) ։ 2 Կարծր՝ կոշտուպլոշտ (ձայն) ։ 3 (Շօշափման) կարծր, կոշտ ։ 4 Դերբուկ, կոշտ, դժնդակ (ճամբայ) ։ 5 Ուժգին՝ դժնդակ (չեխ՝ պատերազմ) ։ 6 Դժուարին՝ դժնդակ (բան) ։ 7 Խիստ՝ դժնեայ (առաքինութիւն) ։ 8 Անկուշտ՝ ժլատ (մարդ), (խաղէ) անկուշտ․ — au gain (աչքը շահու, ծակաչք) ։

Âprement, մ․ Սաստկապէս, ուժգին, խստիւ, դժնդակօրէն ։ 2 Անկուշտ մը (իյնալ բանի մը վրայ) ։

Après, նխ․ Ետքը, վերջը, ետք ։ 2 Ետեւէ․ Marcher, Courir — qn․ Être toujours — qn․ Traîner — soi։ 3 Դէմ․ Crier, S'emporter — qn․ 4 Հետ, վրայ․ Je suis — à écrire․ Soupirer — qch․ (բանի մը կարօտ քաշել)։ ‖ D'—, Համեմատ, նայելով, ըստ (քեզ) ։ 2 Հետեւեալ, երկրորդ․ L'année d'— ։ ‖ մ․ Ետքը, ետք։ 2 Ապա, յետոյ ։ | — quoi, մ․ Որմէ ետք, ետքը։ | — tout, մ․ Այսու հանդերձ․ ։ 2 Բայց սակայն, վերջապէս։ ‖ — que, ը․ Երբոր (ընես), (գալէդ) վերջը։

Après-demain, մ․ Վաղը չէ միւս օր, վաղէն ետք ։

Après-dînée, էգ․ (որ և Après-dîner, Après-dîné, ար․) Կէսօրի ճաշէ ետք, յետ-ճաշու † ճաշ-ետք † յ․ ն։

Après-midi, էգ․ Յետկիսաւուրք † միջօր-ետք † յ․ ն․

Après-soupée, էգ․ (որ և Après-souper, Après-soupé, ար․) Յետընթրեաց † ընթր-ետք † յ․ ն։

Apreté, էգ․ Դաժանութիւն (գինւոյ), ժանտութիւն (տանձի) ։ 2 Դժնդակութիւն (ճամբու) ։ 3 Սաստկութիւն, ուժգնութիւն, դժնդակութիւն (չեխի) ։ 4 Անյագութիւն, անկշտութիւն (վաստակի)։

Apside (ս), էգ․ Աղեղնակէտ, ա․ L'— supérieure, (ապերկրութիւն) ։

Apte, ած․ Յարմար, ընդունակ † ☞ (դատիարակե)լի ։ 2 Կարող, ընդունակ † էր․

Aptère, ած․ Անթեւ ։

Aptitude, էգ․ Յարմարութիւն, ընդունակութիւն ։ 2 Կարողութիւն, ընդունակութիւն, էր․ [շիւ)։

Apurement, ար․ Մաքրելը (հա-

Apurer, ն․ Մաքրել (հաշիւ) ։

Apyre, ած․ Անհալ ։

Apyrexie, էգ․ Ջերմնաթողք † բժ․

Aquarelle (քու), էգ․ Ջրանկար ։

Aquarium (ուարիօմ), ար․ Անօթ կամ աւազանիկ տնկոց՝ անասնոց, ջրաբան ։ յ․ ն․ կամ Aquaria [սէր ։

Aquatile (ու), ած․ Ջրասուն, ջրա-

Aquatique (ու), ած․ Ջրասէր, ջրային, ջրասուն ։ 2 Ջրուտ, ջրալից (երկիր)։ [մուղ։ 2 Ագուգայ, անգ․

Aqueduc, ար․ Ջրի ճամբայ, ջրը-

Aqueux, euse, ած․ Ջրային ։ 2 Ջրուտ, ջրի ։

Aquifoliacées (քի), էգ․ յփ․ Ասղատերեւայինք † բս․ [ծուագոյն ձի ։

Aquilant, Aquilain, ար․ Ար-

Aquilin, ած․ Արծռունգն (քիթ), ☞ կոր (ունչ) ։

Aquilon, ար․ Հիւսիս ։ 2 Հիւսիսի հով, հիւսիսակ, հիւսիսի ։

Aquosité, էգ․ Ջրիութիւն ։

Ara, ար․ Արայ գեղեցիկ, առայ, թռչ․

Arabe, ած․ Արաբացի, արաբական, արաբ ։ 2 Արաբիկ (ձի) ։ ‖ ար․ Ժլատ, վաշխառու, հրէայ ։

Arabesque, ար. Արաբ ճարտարապետութիւն, արաբական † ‖ էգ. յ. Արաբացի զարդք՝ նկարք, արաբենիք :

Arabique, ած. Արաբիոյ :

Arabisant (զ), ած. Արաբագէտ :

Arable, ած. Վարուցանի, վարոյ :

Arachide, էգ. Գետնապիստակենի, տկ. [գիք :

Arachnides (ƒ), էգ. յ. Սարդազ-

Arachnoïde (ƒ), էգ. Սարդոստենի, անտ.

Arach, ար. Որզօղի :

Araignée, էգ. Մամուկ, սարդ : 2 Հորի ճանկ, դոյլորս † 3 Ցանց (պզտի չուաններով), ռմկ. 4 Ցանց, վարմ :

Araméen, enne, ած. Արամական, արամեցի : ‖ ար. Արամերէն :

Arasement (զ), ար. (Պատի մը) մասերը հաւասար բերելը, զուգաբերձութիւն : [բեր :

Arases (զ), էգ. Զուգաբերձիկ քա-

Aratoire, ած. Հերկագործական :

Arbalète, էգ. Նետաձիգ հին զէնք, խաչաղեղ † նետակալ : 2 Որոգայթ (առնէտի) : ‖ En —, Զոյգ ձիերու գլուխ լծուած՝ ծայրաձիգ † (ձի) :

Arbalétrier, ար. Խաչաղեղնաւոր † նետակալաւոր † 2 Տանիքակալ գերանք : [տակալ քաշելու :

Arbalétrière, էգ. Որմածակ՝ նե-

Arbitrage, ար. Իրաւընտրական դատաստան, իրաւարարութիւն : 2 Շահադիտութիւն փոխանագրական՝ փոխանակական :

Arbitraire, ած. Ինքնակամ, կամածին, ըստ կամս, կամայական : 2 Ինքնօրէն (հրաման), քմահաճ (իշխանութիւն) : ‖ ար. Քմահաճ իշխանութիւն, կամայականութիւն :

Arbitrairement, մ. Ուզածին պէս, ըստ կամս :

Arbitral, e, ած. Իրաւընտրական :

Arbitralement, մ. Իրաւընտրաց ձեռքով, իրաւընտրաբար :

Arbitre, ար. Իրաւընտիր, իրաւարար : ‖ գ. Իշխան, տէր : 2 Կամք. Libre —, Franc —, (ազատ կամք, անձնիշխանութիւն) :

Arbitrer, ն. Իբր իրաւընտիր վճռել՝ գնահատել, իրաւընտրել :

Arborer, ն. Տնկել, կանգնել :

Arborescent, e, ած. Ծառանման †

Arboricole, ած. Ծառաբնակ :

Arboriculteur, ար. Ծառատած :

Arborisation, էգ. Ծառանման գծածք, ծառազծածք † :

Arborisé, e, ած. Ծառա(քար), ծառ(ակատ) :

Arboriste, ար. Ծառագէտ :

Arbouse, էգ. Մաթուզ. խօճա եեմիշի : [չու խաղող. այը իւզիւմիւ :

Arbousier, ար. Մաթզենի : 2 Ար-

Arbre, ար. Ծառ : 2 Փայտ (կենաց) : 3 Բուն՝ ձող (մեքենայի) : 4 Բուն (կշիռքի) : 5 Կայմ, ռմկ. ‖ — de Judée, Յուդայենի † | — à pain, Հացածառ : | — de la croix, Խաչ Յիսուսի : | Faire l'— fourchu, Գլխիվայր կենալ ձեռքերու վրայ : [Թուփ :

Arbrisseau, ար. Պզտի ծառ,

Arbuste, ար. Թփիկ :

Arc (առգ), ար. Աղեղ : 2 Կամար (շինուածի), — de triomphe, (յաղթական կամար) : 3 Աղեղ (բոլորակի) :

Arcade, էգ. Կամարած † կամարակապ † 2 Կամար (յօնից) : ‖ En —, Կամարակապ :

Arcane, ար. Գաղտնիք (քիմիայի մէջ) : 2 Գաղտնի դեղ :

Arcature, էգ. Պզտի կամարածք, կամարաշարք † :

Arc-boutant (առ), ար. Դրսէն մոյթ՝ կէս-աղեղի ձեւով, կամարակալ : 2 Գլխաւոր նեցուկ՝ զօրավիգ : յ. Ե.

Arc-bouter (առ), ն. Կամարակալով բռնել :

Arc-doubleau (առ), ար. Կրկնակամար : յ. — s. — x :

Arceau, ար. Աղեղ, ճ. 2 Կամարաձեւ յօրինուած, կամար, կոնք † 3 Առուտաձեւ զարդ, առուունտակ † 4 Աղեղնակ (բեկեալ անդամի) : 5 Վերմակակալ †

Arc-en-ciel, ար. Ծիրանի գօտի, ծիածան : յ. ա. [ղընչական :

Archaïque (ƒ), ած. Հինցած, վա-

Archaïsme (ƒ), ար. Խափան՝ հնաձեւ խօսուածք, վաղնջաբանութիւն :

Archal, ար. Fil d'—, Արոյրի թել :

Archange(*f*), *ար.* Հրեշտակապետ։

Arche, *էգ.* (Կամուրջի) կամար ։ 2 (Նոյեան) տապան։ ‖ — Sainte, — du Seigneur, — d'alliance, Տապանակ ուխտի ։ [Թիւն

Archéologie (*f*), *էգ.* Հնախօսու-

Archéologue (*f*), *ած.* Հնախօս։

Archer, *ար.* Աղեղնաւոր, նետաձիգ † 2 *հ. ժ.* Ոստիկանութեան մարդ, աղեղնաւոր, քերեթին † ։

Archet, *ար.* Ճպոտ (ջութակի) ։ 2 Վերմակակալ † 3 Ծակելու են. գործի, աղեղնակ ։

Archétype (*f*), *ար.* Սկզբնատիպ, նախատիպ ։ ‖ *ած.* Նախատիպի ։

Archevêché, *ար.* Արքեպիսկոպոսութիւն ։ 2 Արքեպիսկոպոսանիստ քաղաք ։ 3 Արքեպիսկոպոսարան ։

Archevêque, *ար.* Դիտապետ, հովուապետ, արքեպիսկոպոս ։

Archidiaconat, *ար.* Սարկաւագապետութիւն, նախասարկաւագութիւն ։

Archidiacre, *ար.* Թեմերէցներու տեսուչ ։ [պիսկոպոսական։

Archidiocésain, e, *ած.* Արքե-

Archiduc, *ար.* Արշիդուքս ։

Archiduché, *ար.* Արշիդքսութիւն։

Archiduchesse, *էգ.* Արշիդքսուհի ։ [պիսկոպոսութիւն։

Archiépiscopat (*f*), *ար.* Արքե-

Archimandrite, *ար.* Վանահայր, արքիմանտրիդ ։

Archipel, *ար.* Արշիպեղագոս, կղզեխումբ ։ 2 Եգեան ծով, Արշիպեղագոս։

Archipresbytéral, e, *ած.* Երիցապետական ։ [արքերէց։

Archiprêtre, *ար.* Աւագերէց,

Archiprêtré, *ար.* Արքերիցութիւն։

Architecte, *ար.* Ճարտարապետ ։

Architectonique, *ած.* Ճարտարպետական ։ ‖ *էգ.* Շինողութիւն, ճարտարպետականը † ։

Architectonographie, *էգ.* Շինուածագրութիւն ։ [րապետական ։

Architectural, e, *ած.* Ճարտա-

Architecture, *էգ.* Ճարտարապետութիւն։ 2 Շինուածք (մարմնոյ) ։

Architrave, *էգ.* Քովթար, *հ.*

Architriclin, *ար.* Կոչունքի վերակացու ։ [տուն։ 2 Դիւանաթուղթք։

Archives, *էգ. յ.* Դիւան, դիւանա-

Archiviste, *ար.* Դիւանապան ։

Archonte (*f*), *ար.* Իշխան, արքոնդ, *հ. Յ.*

Arçon, *ար.* Թամբի աղեղ՝ զունդ․ էյէր գաշը։ 2 Թամբ. Ferme dans կամ sur les —, (որ եւ՝ կարծեացը մէջ ամուր) . Perdre, Vider les —, (ձիէ իյնալ ։ 2 Նեղն իյնալ, շփոթիլ) ։ 3 Աղեղ (բուրդ մաքրելու) ։

Arçonner (1n), *ն.* Աղեղով մաքրել (բուրդ), աղեղել ։ [լաձ ։

Arçonneur (1n), *ար.* Լպուտ. հալ-

Arctique, *ած.* Հիւսիսային, արջային ։ [աստղ մը, Արջագի։

Arcturus, Arcture, *ար.* Մեծ

Ardélion, *ար.* Փութաջէր, փութացոյց † ։

Ardemment (ամաչ), *մ.* Սաստիկ, կաթոգին, ջերմագին (սիրել), եռանդագին (տենչալ) ։

Ardent, e, *ած.* Վառ (կանթեղ), լուսավառ՝ լուսաբորբոք (ջահ), հրանուտ (երկաթ), հրաբորբոք (հնոց), հրավառ (լեռ). Charbon —, (խարոյկ ։ 2 Կայծակունք հրոյ Ս. Գ.)։ Chambre —, (հ. ժ. հրադատ ատեան) ։ 2 Այրիչ՝ հրակէզ (արեւ), կիզիչ (հայելի), տապագին՝ հրատապ (տենդ), հրատոչոր (ծարաւ)։ 3 Բուռն, սաստիկ, մեծափափաք (տենչ), եռանդալի (փոյթ), սրտեռանդն՝ ջերմ (հիացող), ջերմագին (աղօթք), հոգեռանդն (ջերմեռանդութիւն), հրային (երեւակայութիւն), հրավառ՝ հրաբորբոք (սէր) ☞ հր(աչեայ) ։ 4 Եռանդոտ, եռանդուն (գործի մէջ), տաք՝ կրակոտ (մարդ՝ ձի՝ կազմ), կրակուբոց (աչքեր) ։ 5 Շէկ, հրագոյն. D'un blond — ։ ‖ *ար.* Շրջմոլիկ հուր ։

Ardeur, *էգ.* Տօթ (արեւու), կրակ (ամառուան), տապ (կրակի) ։ 2 Ջերմ փափաք, բուռն տենչ, սաստիկ եռանդ, խանդ, բորբոք † 3 Սաստկութիւն, եռանդ, բորբոք, կրակ, հուր (կրից). L'— du combat. L'— de son zèle ։ 4 Տրփ, սրտի կրակ՝ բոց, հրայրք, *է.* Cacher son — ։ 4 Աշխոյժ (ձիու) . Ce cheval a trop d'—, (վառվռունձի մէ)։

5 Կրակոտութիւն, հրայրք † բժ. || Avec —, մ. Ստիպաւ, եռանդագին, ջերմօրէն:

Ardillon, ար. Ագոյցի (քօգա) լեզու, օղասլաք † : [քար :

Ardoise, իգ. Սեւաքար, հերձա-

Ardoisé, e, ած. Հերձքարագոյն †:

Ardoiser, ն. Հերձաքարել (տան) յարկը : 2 Հերձքարի գոյն տալ :

Ardoisière, իգ. Հերձքարի հանք, հերձքարուտ † :

Ardu, e, ած. Դժուարաժայռ (լեռ) : 2 Դժուարիմաց (նիւթ) : 3 Դժուարին՝ խիստ (աշխատանք) : [կպչ:

Are, ար. Հարիւր քառակուսի մէթր,

Arec, ար. տ. ս. Փուփալ :

Arénacé, e, ած. Աւազակերպ :

Arénaire, ած. Աւազասուն :

Arène, իգ. Հանդիսարան, մրցարան, կռուարան : 2 Ասպարէզ. Descendre dans l'—, (որ և փ.) : 3 Կոպիճ, աւազ, բն. || յ. Ամփիթատրոնք, Հ.

Arénicole, ած. Աւազաբնակ :

Aréole, իգ. Ծիր՝ բակ (լուսնի): 2 Ծիր (ծծի պտուկի): 3 Պզտի կալ, կալիկ:

Aréomètre, ար. Անօսրաչափ :

Aréopage, ար. Արիսպագոս, հ. ե. 2 Գիտնոց՝ դատաւորաց ակումբ, արիսպագոս :

Aréopagite, ար. Արիսպագեան :

Aréostyle, ար. Անօսրասիւն շէնք:

Arète, իգ. Փուշ՝ ոսկր (ձկան) : 2 Փշատեսակ մազ (տունկի), քիստ : 3 Անկիւն (քարի՝ տախտակի). À vive —, (սուր անկեամբ): 4 Եզր՝ ծայր (պնակի):

Arganeau, ար. (Երկաթեայ) լամբ. տեմիր հալգա : [փշախաշխաշ†:

Argémone, իգ. Փշալի խաշխաշ,

Argent, ար. Արծաթ : 2 Արծաթ ստակ, արծաթ : 3 Դրամ, փող, ստակ : || — vif կամ vif —, Սնդիկ. ճիվա : | Prendre pour — comptant, pour bon —, Իրաւի՝ իբր ճիշդ առնուլ : || ած. Ճերմակ. De girandoles vertes et argent :

Argenté, e, ած. Արծաթապատ (կոճակ) : 2 Արծաթափայլ (փետուրք) :

Argenter, ն. Արծաթազօծել, արծաթել : 2 Արծաթազօծ՝ արծաթափայլ ընել, փ.

Argenterie, իգ. Արծաթ սպասք՝ անօթք, արծաթեղէնք : [արծաթիչ:

Argenteur, ար. Արծաթազօծիչ,

Argentier, ար. հ. ժ. Գանձապահ (արքայի): 2 Վերակացու ելեւմտից, հ. Ֆ.

Argentifère, ած. Արծաթախառն, արծաթաբեր :

Argentin, e, ած. Արծաթագոյն, արծաթափայլ : 2 Արծաթաձայն, արծթի: || իգ. Արծթիկ † տկ.

Argenture, իգ. Արծաթում :

Argile, իգ. Բրտի կաւ, կաւ: 2 Կաւ, փ. || D' —, խեցեայ (ոտք), փ.

Argileux, euse, ած. Կաւային :

Argilite, իգ. Կաւաքար :

Argonaute, ար. Արգոնաւորդ : 2 Նաւախեցի, բ. գ.

Argot, ար. Գողերու՝ մուրացկաններու լեզու, արկողերէն : 2 (Առանձին) լեզու (սակարանի), ծածկալեզու † :

Argoter, ն. Զօրցածները կտրել, գ.

Argousin (գ), ար. Թիապարտներու պահապան, Թիապահապան † :

Argue, իգ. Նրբոց † (ոսկւոյ ձոյլերու). Tirer à l'—, (կորզանէ անցնել):

Arguer, ն. Ամբաստանել (Թուղթ մ'իբրև սուտ) : 2 Հետեւցնել :

Argument, ար. Փաստ : 2 Նշանակ, ապացոյց, փաստ : 3 Համառօտութիւն (ճառի մը) : [սէր :

Argumentateur, ար. Փաստա-

Argumentation, իգ. Փաստաբերութիւն փաստում † :

Argumenter, ն. Պատճառաբանել, փաստել † 2 Հետեւանք հանել (բանէ մը) : || ն. Վիճիլ, պայքարել :

Argus (ս), ար. Արգոս, դէց. 2 Դէտ, հսկող, լրտես, արգոս : 3 Արգոս, բ. գ.

Argutie (ս), իգ. Ճարտարանք, նրբաբանութիւն, փաստակութիւն † :

Argyraspides (ս), ար. յ. Արծաթասպարք :

Arianisme (ս), ար. Արիոսութիւն:

Aride, ած. Անբեր, անջրդի, չոր, երաշտ: 2 Ազազուն, ցամաք, չոր, փ.

Aridité, իգ. Չորութիւն, երաշտ : 2 Անբերութիւն (անդերու) : 3 Ցամաքութիւն, չորութիւն (նիւթի) : 4 Ցամաքութիւն (ի հոգեւորս) :

Arien, ienne, ած. Արիոսեան ։

Ariette, էգ. Եղանակիկ ։

Aristarque, ար. Լուսամիտ քըննադատ, արիստարք ։

Aristé, e, ած. Քստաւոր, բս.

Aristocrate, ած. և գ. Ազնուապետական ։ [պետութիւն ։

Aristocratie (սի), էգ. Ազնուա-

Aristocratique, ած. Ազնուապետական ։ [զէրավէնտ ։

Aristoloche, էգ. տ. ս. Սղանգ,

Arithméticien, ար. Թուագէտ, Թուաբան ։

Arithmétique, էգ. Թուագիտութիւն, Թուաբանութիւն։ || — spécieuse, Գրահաշիւ։ || ած. Թուաբանական։

Arithmétiquement, մ. Թուաբանօրէն ։

Arlequin, ար. Խայտաբղէտ հըրապիտ, խայտուկ † արլըքէն. Un habit d'—, (հատակարկատ բան) ։ 2 Կերակրոյ մնացորդ, աւելցուք Գ. || C'est un —, Սկզբունք չունի, յեղյեղուկ մէկն է ։

Arlequinade, էգ. Հտպտանք, արլըքինութիւն ։ 2 Ծաղրելի գործ՝ գըրուած, խեղկատակութիւն ։ [տա ։

Armada, ար. Մեծ տորմիղ, արմա-

Armadille, էգ. հ. ժ. Սպ. նաւատորմիղ յԱմերիկա, արմատիլլա ։

Armateur, ար. Նաւայարդար ։ 2 Աստատականաւ † 3 Ծովապատակի նաւապետ ։

Armature, էգ. (Երկաթեայ) կապ՝ գօտի ։ 2 Թիթեղ (լէյտեան անօթի) ։

Arme, էգ. Զէնք, զէն։ 2 Վաշտ, գունդ. L' — de la cavalerie. Dans quelle — sert-il ? || — à feu, Հրազէն ։ | — blanche, Հատանող՝ հատիչ զէնք։ | Être sous les —, Սպառազէն կամ պատրաստ լինել, (որ և Être en—)։ 2 Զարդարուած՝ պատրաստ լինել (կնոջ)։ | Faire — de tout, Ամէն քար շարժել։ || յգ. Զէն ու զարդ. Revêtir les — ։ 2 Զինուորութիւն. Le métier des —. Né pour les —. Quitter les —. Les — détruisent tout les arts ։ 3 Պատերազմ, մարտ. Faire ses premières —. La fortune des —. Les — sont journalières ։ 4 Զինաշարժ, սրախաղ † Maître d'—. Faire des —, (սրախաղ սորվիլ) ։ 5 Զինանշանք (քաղաքի) ։

Armé, e, ած. Զինեալ, պատեալ. L'épi est — de piquants ։ 2 Զինեալ. — de pied en cap, (սպառազէն) ☞ (զրահա)վառ, (գերանդա)զէն, (սակրա)ւոր, (երկաթա)զամ, (երեքսայր)ի, (դաշունա)կալ։

Armée, էգ. Զօրք, բանակ, զօրաբանակ † 2 Զօրութիւն. Le Dieu des —, Ս. Գ. [տէրիսի ։

Armeline, էգ. Կնգմենի. գազում

Armement, ար. Զինելը, զինում։ 2 Զէն ու զարդ, սպառազինութիւն ։ 3 Կռուի պատրաստանք, սպառազինութիւն։ 4 Պատրաստում՝ կազմում (նաւի) ։ 5 Նշանք (բանալիի), եր. [Հայքար ։

Arménite, Armentine, էգ.

Armer, Ն. Սպառազինել, զինել ☞ (զրահ)ել ։ 2 Հագցնել (մէկը՝ ասպետ) ։ 3 Կռուի պատրաստուիլ, զօրք ժողվել. On —de tous côtés։ 4 Գրգռել, ոտք հանել, զինել, ք. 5 Զօրացնել, հզօրել, զինել, ք. 6 Պատել, դնել (երկաթ գօտիներ) ։ 7 Փշապատ ընել (ծառ) ։ 8 Լարել՝ պատրաստ բռնել (հրացան), լեցնել՝ պատրաստել (Թնդանօթ) ։ 9 Կազմել, հանդերձել (նաւ) ։ || S' —, Ն. Զէնք առնուլ, սպառազինուիլ, զինուիլ ։ 2 Հագնիլ (զրահ), (զրահա)ւորիլ։ 3 Ձեռք առնուլ, զրահուիլ, ք. [պան † ։

Armet, ար. Գլխու զրահ, գլխա-

Armillaire (2l), ած. Մանեկաւոր (գունդ) ։

Armilles, էգ. Գիսակք † ն.

Armistice, ար. Զինադադար, զինադուլ ։ [տօլապ ։

Armoire, էգ. Պահարան, դարան.

Armoiries, էգ. յ. Կնքանշանք, զինանշանք ։

Armoise, էգ. Գնդածաղիկ, տկ.

Armon, ար. Քեղակալ (կառքի) ։

Armorial, ար. Ազնիւներու զինանշանաց գիրք, զինանշարան † յ. —**aux**։

Armorier, Ն. Զինանշան նկարել կամ փակցնել, զինանշանել ։

Armoriste, ար. Կնքագէտ ։

Armure, էգ. Սպառազինութիւն ։

պահպանակ, զէն ու զարդ։ 2 Ծրկաթ (մեքենայի՝ փայտի)

Armurerie, էգ. Զինագործութիւն։ 2 Զինագործի խանութ ։ [նագործ։

Armurier, որ. Զինավաճառ, զի-

Arnica, Arnique, էգ. Փռընչուկ, տկ. [խունկբ † ։

Aromate, որ. Համեմանք, անոյշ-

Aromatique, ած. Խնկահոտ ։ 2 Անուշահոտ ։ [Նիւոն)ել ։

Aromatiser, ն. Համեմել ☞ (ա-

Arome, որ. Բոյրք, համեմ ։

Aronde, էգ. Ծծռնուկ† ձկ. 2 Ծիծառ, հ. À queue d' —, ծիծռատըտան ձևով (փորուած) ։

Arpège, Arpégement, որ. Թրթռում, եր. [լծվար ։

Arpent, որ. հ. ժ. Գետնի չափ մը,

Arpentage, որ. Անդաչափութիւն, գետնաչափութիւն ։

Arpenter, ն. Չափել, գետնաչափել։ 2 Մեծաքայլ ճեմել՝ չափչփել, շեքըռկել Գ. [Նաչափ ։

Arpenteur, որ. Անդաչափ, գետ-

Arpenteuse, էգ. Գետնաչափ թրթուր, գետինչափիկ † ։

Arqué, e, ած. Կոր, աղեղնաձեւ ։

Arquebusade, էգ. Հրահարի † հարուած, հրահարք † Eau d' —, (վիրաջուր) † ։ [հրահար † ։

Arquebuse, էգ. Հին հրացան մը,

Arquebuser, ն. Հրահարով սպաննել, հ.

Arquebuserie, էգ. Զինագործութիւն, հրացանագործութիւն ։

Arquebusier, որ. Զինագործ, հրացանագործ ։ 2 հ. ժ. Հրահարակիր †։

Arquer, ն. (Աղեղնաձեւ) ծռել՝ կորել։

Arrachement (1r), որ. Խլում ։ ‖ յ+. Սկիզբ՝ նախաքարինք † (կամարի)։

Arrache-pied (d'), (1r). մ. Մէկ ջուրի վրայ, շունչ չառնելով, հ.

Arracher (1r), ն. Քաշել փրցնել (ոստ), խլել (ծառ) ☞ (դժուարա)խիլ։ 2 Հանել (աչք), քաշել (ակռայ) . Je lui ai — une dent, (որ և՝ ստակ փրցուցի անորմէ)։ 3 Փետել (մէկու մազ)։ 4 Ձեռքէն առնուլ՝ կորզել (բան մը). On se l'—, (իրար ձեռքէ կը յափշտակեն զինքը) ։ 5 Փրցնել (ստակ)։ 6 Առնուլ բերնէ (խօսք), քաշքշելով առնուլ՝ խլել (պատասխան) ։ 7 Խլել՝ հանել (բան մը՝ մէկու մտքէ, կէս այրած փայտ՝ կրակէ) ։ 8 Կորզել, զատել (հաճոյքներէ), քաշել՝ խլել (մէկը՝ տեղէ մը), հեռացնել՝ խլել (գործերէ) ։ 9 Զրկել (կեանքէ), խլել (կեանք) ։ 10 Խլել (արցունքներ) ☞ (լացն)ել ։ 11 Ազատել՝ խլել (մահուան ձեռքէ) ։ ‖ S'—, յ. Քաշել՝ փետել (մազերը) ։ 2 Հանել իրար (աչք) ։ 3 Վրայէն թօթուել (քուն) ։ 4 Հեռանալ, զատուիլ (գրքերէ) ։

Arracheur (1r), որ. Խլող, հանող։ ‖ Comme un — de dents, Լըրբօրէն (ստել) ։

Arrachoir (1r), որ. Խլիչ † գծի.

Arraisonner (1r), ն. Համոզելու ջանալ, հ. 2 (Նաւի) ճւստի զալը՝ ճւր երթալը տեղեկանալ, հ.

Arrangé, e, ած. Շտկուած. Vous voilà bien —, (վիճակդ գտեր ես, հեգ.) ։ 2 Շտկուած, շինովի. Un air— ։ ‖ Bien —, Կոկիկ ։ [(մարդ)։

Arrangeant, e, ած. Բարեհաւան

Arrangement, որ. Կարգադրում, շարադասութիւն, կարգաւորութիւն ։ 2 Կարգ կանոն, կարգ (ծախուց մէջ) . Cet homme manque d' — ։ 3 Յարմարում, համաձայնում, կարգադրութիւն (պարտատէրի հետ) ։ 4 Տնօրէնութիւն, կարգադրութիւն ։

Arranger, ն. Շտկել, յարդարել, կարգի դնել, կարգադրել ☞ (դիւրա)կազմ, (—) յարմար, (քաջա)կարգ։ 2 Շարադասել, կարգաւորել (խօսքերը) ։ 3 Միաբանել, կարգադրել (կռիւ) ։ 4 Շըտկել (ժամացոյց) ։ 5 Զարդարել, պճնել, շտկտել ։ 6 Լուալ, վայն ի գլուխ բերել, շտկել, ը. ‖ S' —, յ. Կարգաւ նստիլ՝ կենալ՝ շարուիլ ։ 2 Յարմար դիրք մ'առնուլ, (քնանալու յարմար) տեղաւորուիլ։ 3 Տունտեղ շտկել՝ զարդարել. Il s'est très bien — . S' — chez soi ։ 4 Շըտկել, գործը շտկել, կարգադրել (ամսէ մը վճարելու համար) ։ 5 Յարմարիլ, մէջերնին շտկել՝ կարգադրել ։ 6 Գոհ լինել, յարմարիլ. Je m' — de tout ։

Arrenter (1r), ն. Վարձել ։

Arrérager (1r), ն. Պարտքը՝ վճա-

բումը ուշացնել, յետնորդել ։

Arrérages (1r), ար. յ. Պայմանն հասած վարձք ևն. յետնորդք ։

Arrestation (1r), էգ. Ձերբակալութիւն ։ 2 Արգելանք, կալանք ։

Arrêt (1r), ար. Վճիռ, դատակնիք. Rendre un — ։ 2 Ձերբակալում, կալանք. Maison d'—, (արգելան)։ 3 Դրաւում (ընչից) ։ 4 Կեցնելը, դադարում, դադարանք (գործոց). Il n'a point d' —, C'est un esprit sans —, (բանի մը վրայ չկեցող մէկն է)։ 5 Կեցնելը (ձին)։ 6 Կանգառում (ձիու) ։ 7 Կանգառում (շան՝ որսը տեսնելուն)։ Ce chien est à l' —, en — ։ 8 ն. ժ. Տիզակալ (Թամբի). Mettre la lance en— ։ 9 (Վանդակափեղկի՝ հրացանի) զսպակ ✝ ‖ յգ. Դուրս չելնելու պատիժ, արգելանք ✝ գն. —forcés, (բացարձակ՝ մեծ արգելանք)։

Arrêté (1r), ար. Վճիռ, որոշում ։ 2 Գլուխ կապելը, կնքում (հաշուի) ։

Arrêter (1r), ն. Խափանել, դադրեցնել, կասեցնել, կեցնել ։ 2 Խափանել, Թումբ դնել, արգիլել, (ետ) կեցնել. Aucune considération ne l'— ։ 3 Ամուր՝ անշարժ բռնել (բան մը), հաստատել, զսպել, բռնել (ադամանդը կապիճի մէջ) ☞ (զամ)ել, (կոճկ)ել ։ 4 Բռնել, կալանել (գող) ☞ կալական, ձերբակալ ։ 5 Կողոպտել (որ և անխ.) On — sur cette route, (այս ճամբու վրայ մարդ կը բռնեն) ։ 6 Առնուլ, բռնել (ծառայ) ։ 7 Առաջէն վարձել, բռնել (բնակարան) ։ 8 Տնկել, սեւեռել, դադրեցնել (աչքը՝ բանի մը վրայ)☞ (ակնա)պիշ, (ակն)կառոյց։ 9 Կնքել, կտրել (գին՝ սակարկուԹիւն), կտրել լմնցնել, կնքել (հաշիւ)։ 10 Խօսքը կտրել, կեցնել (ատենախօսս) ։ 11 Սահմանել, որոշում տալ, որոշել, հաստատել. C'est une affaire — ։ Il a été — que . . . ։ 12 Ծրագրել (գլխաւոր մասեր պատկերի՝ գրուածի) ։ 13 Դրաւել, էզ. 14 Կենալ՝ ծռուիլ (շան՝որսը տեսնելուն), (որ և անխ.) ։ ‖ չ. Կայ առնուլ, կենալ։ 2 Կառքը կեցնել։ 3 Պնդել։ ‖ S'—, յ. Կայ՝ կանգ առնուլ, կասիլ, մնալ, կենալ ։ 2 Բնակիլ, կենալ (տեղ մը)։ 3 Սպասել, կենալ։ 4 Որոշում տալ, յարիլ (առաջարկի մը) ։ 5 Հնայիլ, ականջ՝ միտ՝ ուշ դնել (մէկու մ'ըսածներու) ։ 6 Պնդել, երկաբել, ծանրանալ. S' — sur ։

Arrêtiste (1r), ար. Վճիռք ժողվող՝ մեկնող, վճռագէտ ✝ ։ [տալ։

Arrher (2r), ն. Գրաւ՝ռեմոն (փեյ)

Arrhes (ատ), էգ. յ. Գրաւ, ռեմոն. փեյ ։ 2 Գրաւական, արբոն, գ.

Arrière, ար. Ետեւի կողմ, յետակողմ ։ ‖ մ. Ետեւ, հեռի։ 2 Ուղիղ՝ ետեւէ (հով)։ ‖ En —, մ. Դէպ ի ետեւ, ետեւ (ծովը) ։ 2 Ետ (մնալ) ։ 3 Ետ մնացած, յետնեալ, գ. | En — de, մ. Ետեւովը, ետի դին ։ 2 (Մարդերու) ետեւէ ։ 3 Ետ (իր ընկերներէ) ։

Arriéré, e (1r), ած. Ուշացած, յետնեալ ։ 2 Ետեւ մնացած, յետամնաց ։ ‖ ար. Յետնեալ պարտք, յետնորդ ։ 2 Ուշ մնացած՝ յետնեալ բան ։

Arrière-ban, ար. ն. ժ. Ազատաժողով հրաւէր ։ 2 Ազատանի։ յ. ն.

Arrière-bec, ար. Յետացռուկ (կամրջի) ։ յ. ն.

Arrière-bouche, էգ. Ետեւի կողմ բերնի, սոսր ✝ յ. ն.

Arrière-boutique, էգ. Ներքին կրպակ, ներքնակրպակ ✝ յ. ն.

Arrière-corps, ար. Յետնակողմ շինուածի։ յ. ն. [ւիԹ։ յ. ն.

Arrière-cour, էգ. Ներքնագա-

Arrière-faix, ար. Սաղմի Թաղանթք, աղտ, տղի ընկեր, ղեզ Գ. յ. ն.

Arrière-fief, ար. ԵնԹաւատ։ յ. ն.

Arrière-garant, ար. Երաշխաւորի երաշխաւոր։ յ. ն. [պահք։ յ. ն.

Arrière-garde, էգ. Վերջա-

Arrière-goût, ար. Ետքի համ, համ ։ յ. ն.

Arrière-main, էգ. Կռնակ ձեռքի, հակադաստ ✝ ‖ ար. Հակադաստի հարուած, խղ. յ. ն.

Arrière-neveu, ար. Եղբօր կամ քրոջ Թոռ ։ ‖ Nos — - — x, Մեր Թոռները ։ [քրոջ Թոռուհի։ յ. ն.

Arrière-nièce, էգ. Եղբօր կամ

Arrière-pensée, էգ. Թաքուն խորհուրդ, գաղտնի միտք։ յ. ն.

Arrière-petit-fils, ար. Թոռնորդի, ծոռ, Գ. յ. — - — s - —։

Arrière-petite-fille, էգ. Թոռ-

նաղուստր, ծոռուհի † յ. — • — Տ • — Տ ։

Arrière-petits-enfants, ար. յ. Թոռնորդիք, ծոռներ, Գ.

Arrière-plan, ար. (յ. ն.), Յետնակարգ † (նկարի մէջ) ։ 2 Ետեւի կողմ, մէկ կողմ, ‡. [կար ։ յ. ն.

Arrière-point, ար. Ետեւառաջ

Arriérer, ն. Ուշացնել, յապաղել ։ ‖ S' —, չ. Ետեւ մնալ ։ 2 Վճարման մէջ ուշանալ, վճարումն ուշացնել, յետնել † ։

Arrière-saison, էգ. (յ. ն.) Ձմեռքերան, աշնավերջ † 2 Վերջին հասակ ։

Arrière-train, ար. Յետնամաս (կառքի) ։ 2 Գաւակ ։ յ. ն.

Arrière-vassal, ար. Ենթածորտ † ա—. յ. — • — **aux** ։

Arrière-vieillesse, էգ. Յետին ծերութիւն ։ յ. ն. [բեռնէր) ։

Arrimer (1r), ն. Ջետեղել (նաւու

Arrivage, ար. Ժամանում, ժամանք †

Arrivée, էգ. Հասնիլը, գալուստ, եկ, ժամանում ։ ‖ D'—, մ. Ի սկզբան ։

Arriver, չ. Ժամանել, հասնիլ ։ — le premier, (կանխել) ։ 2 Գալ, հասնիլ ☞ (նոր)եկ ։ 3 Ելնել՝ հասնիլ (պատիւի) ։ 4 Գլուխը գալ, տեղի ունենալ, դիպիլ, պատահիլ ☞ (սակաւա)դէպ. Que vous est-il — ? Que cela n' — plus, (այդ բանը մէյ մ'ալ չըլնես՝ չտեսնեմ). Il — que … (կը լինի որ…) ։ 5 Յաջողիլ. Avec de la patience on — ։ ‖ Cela — comme mars en carême, Յարմար ատեն կուգայ ։ ‖ Il en arrivera ce qu'il pourra, Ինչ կ'ուզէ լինի, փոյթս չէ ։

Arrobe (1r), էգ. Չափ մը, առօպ ։

Arroche (1r), էգ. տ. ս. Աղրփաքսի † ։ [նաքար, ժպրհութեամբ ։

Arrogamment (1r), մ. Յանդըգ-

Arrogance (1r), էգ. Ամբարտաւանութիւն, յանդգնութիւն, ժպրհութիւն, գոռոզութիւն ։

Arrogant, e (1r), ած. Ամբարտաւան, յանդուգն, ժպիրհ, գոռոզ ։

Arroger (s'), չ. Իրեն առնուլ, գրաւել, յափշտակել, շորթել ։

Arroi, ար. Կազմած, հանդերձանք ։

Arrondi, e (1r), ած. Կարակնաձեւ, կլորաձեւ. Arc bien —, (լայնալիճ) ։ 2 Բոլրած կոկած՝ կոկիկ կլորիկ (խօսք) ։

Arrondir (1r), ն. Բոլորակել, բոլորել ։ 2 Մեծցնել (դաշտ՝ հող) ։ 3 Բոլրել կոկել (խօսք) ։ 4 Շուրջը նաւել, շրջանաւել, ն—. 5 Ծիրերն յայտնի ընել, նկ. ‖ S' —, չ. Գնդանալ, կլորիլ. Sa taille s' —, (յղի է, փորը մեծցած է) ։ 2 Աճեցնել (հող՝ ինչք), գործերը մեծցնել, ը.

Arrondissement (1r), ար. Բոլորութիւն, կլորութիւն ։ 2 Մեծնալը ։ 3 Բոլրում կոկում՝ կոկում (խօսքերու) ։ 4 (Վարչական) շրջանակ. տաիրք ։

Arrosage (1r), ար. Ոռոգում, ոռոգանք ։ [ռոգում ։

Arrosement (1r), ար. Ջրում, ո-

Arroser (1r), ն. Ջրել, ոռոգել ☞ (արիւն)ոռոգ, (ջր)արբի ։ 2 Յօղել, ցանել, սրսկել ☞ (ձիթ)ել ։ 3 Թրջել (արցունքով) ։ 4 Քիչ մ'ստակ ցանել (պարտատէրներու), ը. 5 Ստակ ցանել ։ 6 Հոսիլ (մարգերու մէջէ), անցնիլ (գետի՝ քաղքէ մը) ։ 7 Տալ, վճարել, խղ.

Arrosoir (1r), ար. Ոռոգելու անօթ, ցնցուղ, փողնակ Գ.

Arrow-root (ռուդ), ար. Ուտելիք ալիւր մը, արարութ ։

Ars, ար. յէ. Կրկնուած՝ ձիու լանջի ու երիքի միջեւ, աղեղնակ † ։

Arsenal (ս), ար. Զինանոց. ճեպեխանէ. յ — **aux** ։ ‖ — maritime, Նաւարան. թէրսանէ ։

Arséniate (ս), ար. Զառկատ, փ.

Arsenic (ս), ար. Զառիկ. սըչան օթու ։ [կային ։

Arsénieux, euse (ս), ած. Զառ-

Arsénique (ս), ած. Զառկական ։

Arsénite (ս), ար. Զառկիտ ։

Art, ար. Արուեստ ☞ (կառավարու)թիւն, (մոգու)թիւն. Faire, Exécuter avec —, (արուեստել). Les maîtres de l'—, (վարպետները) ։ 2 Արուեստագիտութիւն, ճարտարութիւն, վարպետութիւն, արուեստ. J'y ai mis tout mon — ☞ Avec —, արուեստաւ(շէն), ճարտարա(նկար) ։ ‖ — sacré, կամ Grand —, Ոսկեփոխութիւն, գերարուեստ † ‖ յէ. Բանաստեղծութիւն և բոլոր ազատական ու ձեռագիտական արուեստք, արուեստք. ամփ. Il fit fleurir les —

2 հ. ժ. Դպրութիւնք եւ փիլիսոփայութիւն (Համալսարանի մէջ) · Faculté des — ։ ‖ — libéraux, Ազատարուեստք ։ ‖ — mécaniques, Ձեռնարուեստք ։ [դու ։

Artabe, էգ. Յորենի չափ մը, ար-

Artère, էգ. Շնչերակ։ 2 Մեծ ճամբայ, պողոտայ, շնչերակ ։

Artériel, elle, ած. Շնչերակի, շնչերակային ։

Artériole, էգ. Շնչերակիկ ։

Artésien (զ), ած. Արդեսեան (հոր)։

Arthrite, էգ. Յօդատապ ։ [յին։

Arthritique, ած. Յօդերու, յօդա-

Artichaut, ար. Կանկառ. էնկինար։

Article, ար. Հատուած, յօդուած (լրագրի) · — de fond (խմբագրական)։ 2 Նիւթ, խնդիր, բան. Cet — est difficile · C'est un autre —, (այդ ուրիշ բան է) ։ 3 Մասն (հաւատոյ) ։ 4 Ապրանք, բան, նիւթ, նիւթեղէն. — de Paris. — de toilette ։ 5 Կէտ. À l'— de la mort ։ 6 Յօդ, ոսկրազօդ, անդ. 7 Յօդակապք (միջատաց) ։ 8 Յօդ, ք.

Articulaire, ած. Յօդերու, յօդային։

Articulation, էգ. Յօդ, ոսկրազօդ, խաղ Գ. 2 Յօդաւորութիւն (միջատի) ։ 3 Յօդում՝ յօդաւորութիւն (ձայնի)։ 4 Արտաբերութիւն · Une — nette ։ 5 Շարելը՝ համրելը (եղելութիւնք), դատ.

Articulé, e, ած. Յօդաւոր (անասուն՝ տունկ) ։ 2 Յօդակապ, անդ. 3 Յըստակ՝ յօդաւոր (ձայն՝ խօսք) · Mal —, (խեցբեկ, անյստակ, կիսահազագ) ։

Articuler, ն. (Բառերը) յօդել՝ յօդաւորել, արտաբերել. — mal, (խեցբեկել) ։ 2 Տալ՝ արտաբերել (անուն), (որ և անս.) ։ 3 Շարել (եղելութիւնք), դատ. 4 Հաստատել՝ յառաջ բերել (եղելութիւնք) ։ 5 Կցել յօդեր ։ 6 Օղակներով կցել, իրար անցունել, զօդել։ 7 Ոսկրերու կցուածքն դուրս հանել՝ ցուցնել, նկ. քնդ. ‖ S'—, չ. (Յօդերով) կցուիլ, յօդանալ ։

Artifice, ար. Հնարք, վարպետութիւն, խորամանկութիւն, կեղծիք, խարդախութիւն, նենգ, մանկ, ճարտարանք † User d'—. Sans—, (անմանկ)։ 2 Հրարուեստային բաղադրութիւն · Feu d'—, (հրախաղութիւն, հրախաղ) ։

Artificiel, elle, ած. Շինծու, արուեստախառն, արուեստական, շինովի։

Artificiellement (ll), մ. Արուեստապէս, շինովի ։ [խաղ ։

Artificier, ար. Հրարուեստիկ, հրա-

Artificieusement, մ. Նենգաւ, հնարիւք, խորամանկօրէն, վարպետօրէն, ճարտարանօք ։

Artificieux, euse, ած. Հնարիմաց, վարպետորդի, չարարուեստ, նենգապատիր, բազմամանկ, ճարտարամիտ † ☞ նենգա(խօսութիւն), գեղ. բազմահնար ։

Artillerie, էգ. Հրետանի (թնդանօթք, ռումբք, գնդակք եւայլն.) — de siège. Pièce d' —, հրետ (թնդանօթ, սանդար, հավան թօփու) ։ 3 Հրետազօր † հրետաւորք. Général d'— ։

Artilleur, ար. Հրետաձիգ † ։

Artimon, ար. Խելակայմ ։

Artisan, ար. Ձեռագէտ, ձեռնարհեստ, վարպետ, արհեստաւոր ։ 2 հ. ժ. Արուեստագէտ ։ 3 Շարժառիթ, պատճառ, հեղինակ ։

Artison, ար. Ցեց (փայտի՝ մուշտակի՝ կերպասի), մեց † ։ [ցամէս ։

Artisonné, e, ած. Ցեցահար, մէ-

Artiste, գ. Գեղարուեստ մշակող, արուեստական, արուեստագէտ։ 2 Դերասան, թատերական † (որ եւ — dramatique) ։ — vétérinaire, Անասնաբոյժ։

Artistement, մ. Արուեստիւ, արուեստապէս ☞ արուեստա(շէն) ։

Artistique, ած. Արուեստի, արուեստգիտական. Œuvre, Ouvrage—, (տարազու գործ) ։

Artocarpe, ար. Հացապտղի, ծռ.

Arum (օ), ար. Նուիկ, տկ. երկան պըչաղը ։ [նող, ընդերահմայ։

Aruspice, ար. Զոհերու աղիքը քըն-

Aryen, enne, ած. Արիական ։

As (աս), ար. Միաւոր, մէկնոց ։ 2 Հ. դրամ մը. աս, ասար։ ‖ — de pique, Կարճի՝ չար լեզու, ը.

Asaret (զ), ար. տ. ս. Ասարոն (որ և — d'Europe) ։ [պէստ ։

Asbeste, ար. Անկէզ քար մը, աս-

Ascaride, ար. Ընդերաճճի † աժն գ. † ։

Ascendance (Չս), էգ. (Վերէն) գիծ. — paternelle, (հայրական գիծ) ։ 2 Վերելք, ա.

Ascendant (Չս), ար. Ազդեցութիւն, ճոխութիւն, իշխանութիւն, տիրողութիւն † Prendre, Avoir, Exercer de l'—, (ճոխանալ, տիրել, իշխել) ։ 2 (Բնածին) յօժարութիւն, միտութիւն. — invincible, 3 Վերելակ կէտ, վերելակ, ա. 4 Վերելակ աստեղատուն, ծննդաբախտ ։ 5 Վերի գիծ, սերողք. Descendants et —, (սերունդք եւ սերողք) ։ ‖ —, e, ած. Բարձրացող, վերելակ (հանգոյց՝ աստղ) ։ 2 Սերունդ տուող՝ վերի (գիծ) ։ 3 Աճեցուն (յառաջատութիւն) ։

Ascenseur (Չս), ար. Վերամբարձ (մեքենայ) ։

Ascension (Չս), էգ. Բարձրացում, ամբարձում, ելք (ի Մասիս) ։ 2 Համբարձում (Քրիստոսի)։ 3 Վերելք, ա.

Ascensionnel, elle (Չս), ած. Վերելական, վերելակ ։

Ascète (Չս), գ. Ճգնող, ճգնազգեաց։

Ascétique (Չս), ած. Ճգնաւորական. Ouvrage —. Vie —, (ճգնութիւն)։ ‖ ար. յ. Ճգնաւորական գրքեր, ճգնողականք ։ [Թիւն ։

Ascétisme (Չս), ար. Ճգնողու-

Asciens (Չս), ար. յ. Անստուերեանք։

Ascite (Չս), էգ. Փորուռէց, արծուիք, բժ.

Asclépiade (ս), ած. և գ. Ասկլեպեան ։ ‖ էգ. Ասկլեպիակ † տկ.

Asiarque (զ), ար. Ասիապետ։ [կան։

Asiatique (զ), ած. Ասիացի, ասիա-

Asile (զ), ար. Ապաւէնի տեղ, ապաւէն ☞ (ան)յարկ ։ 2 հ. ժ. Փախըստարան, ապաստան (յանցաւորի) ։ 3 Պաշտպանութիւն, ապաստան, ապաւէն. Vous êtes mon — ։ 4 Օթեւան, ապաւէն. Cet antre fut mon — ։ 5 Ապաւէն մանկանց, (որ և Salle d'—) ։

Asine (զ), ած. Իշու (ցեղ). Bête —, (էշ) ։

Aspect (բէ), ար. Տեսք, 2 Կերպարանք, տեսիլ, տեսք ☞ (գեղա)տեսիլ, (մարմնա)տիպ, (ահեղա)կերպ, ժահա(դիմութիւն), (ահազնու)թիւն. De bel —, (տեսքոտ) ։ 3 Կերպարանք՝ կողմ (նիւթի մը) ։ 4 Կողմ՝ դիրք (աստղերու) ։ 5 Եզր, երկիր ։ [մազ ։

Asperge, էգ. Ծնեբեկ. գուշ գօն-

Asperger, ն. Ցանել, ցօղել, սըրսկել ։ 2 Թրջել ։

Aspergès (քս), ար. Օրհնած ջուր սրսկելու գործի, սրսկեակ † 2 Ջուրսըրսկէք † ։

Aspérité, էգ. Դերբկութիւն, անհարթութիւն ։ 2 Խստութիւն, անհարթութիւն (բնութեան) ։

Aspersion (ս), էգ. Սրսկում ։

Aspersoir (ս), ար. Տ. **Aspergès**։

Aspérule (ս), էգ. տ. ս. Մարգամարոտ ։

Asphalte, ար. Ասփալտ։ [օքուշ

Asphodèle, ար. Օղին, շրէշ. չիրիշ

Asphyxiant, e, ած. Անշնչիչ ։

Asphyxie, էգ. Անշնչութիւն, անշնչում ։

Asphyxié, e, ած. Անշնչեալ (ածխոյ գոլորշիէ) ։

Asphyxier, ն. Անշնչել † ‖ S'—, յ. Անշնչութեամբ ինքզինք մեռցնել, ինքզինք անշնչել ։

Aspic, ար. Հուսամ, տկ. 2 Խիստ Թունաւոր օձ, քարբ ։ ‖ Un —, Une langue d'—, Չարլեզու, օձալեզու ։

Aspirail, ար. Շնչահան (հնոցի) ։

Aspirant, e, ած. Օդածիգ (ջրհան)։ ‖ գ. Հետամուտ, թեկնածու ։

Aspiration, էգ. Թռիչք սրտի ։ 2 Ըղձանք, տենչանք ։ 3 Կոկորդէ հնչելը. Թաւութիւն, թաւ, գ. 4 Վեր քաշելը (ջըրհանի՝ ջուր) ։ 5 Օդածծութիւն, շնչառութիւն ։ [(գիր) ։

Aspiré, e, ած. Հագագային, թաւ

Aspirer, ն. Կլլել՝ ծծել (օդ) ։ 2 Վեր քաշել (ջրհանի՝ ջուր) ։ 3 Կոկորդէ՝ Թաւ հնչել (գիր), (որ եւ ան.) ։ ‖ չ. Թեկնածել, ցանկալ, փափաքիլ. տենչալ. — à, — de ☞ (ան)տենչիկ ։

Aspre, ար. Փող, ագչէ ։

Assa, էգ. — fœtida, Անգժատ. շէյթան պօգու ։ ‖ — dulcis, Կնդրուկասըլպէնտ ։ [հող † ։

Assaillant, ար. Յարձակող, գրո-

Assaillir, ն. Վրայ խինալ, յարձակիլ, գրոհել † 2 Վրայ հասնիլ, վրայ խի-

նալ, գլուխը Թափիլ, պաշարել ։

Assainir, ն. Օդը մաքրել, առողջագործել ։ [առողջագործում։

Assainissement, ար. Մաքրում,

Assaisonnement, ար. Ամոքանք, համեմանք ։

Assaisonner, ն. Ամոքել, համեմել ☞ (աղ)ել ։ 2 Համովցնել, համեմել, փ.

Assassin, ար. Սպաննող, մարդասպան, մարդասպան, արիւնռուշտ ք. ‖ —, e, ած. Սպանիչ՝ մարդախողող (դաշոյն) ։ 2 Անդիմադրելի՝ սպաննիչ (նայուածք) ։

Assassinant, e, ած. Ծանրատաղտուկ ։

Assassinat, ար. Սպանութիւն, մարդասպանութիւն։ 2 Պժգալի բռնաբարութիւն, դաւաճանութիւն ։ 3 (Բարոյական) սպանութիւն, մահ ։

Assassiner, ն. Արիւն մտնել, սպաննել ☞ (նենգա)խողող ։ 2 Մարդ սպաննել, հոգի մեռցնել, փ. 3 Վայն ի գլուխ բերել, հոգին հանել,—de coups, (ծեծել փէտել, ոսկորները կոտրտել) ։ 4 Սաստիկ յոգնեցնել, խղդել, վայն ի գլուխ բերել, փ.

Assaut, ար. (Բուռն) յարձակում, գռոհ † 2 Վրայ գալը, վրան իյնալը (չարեաց), յարձակում, փ. 3 Սաստիկ վրայ իյնալը, ժտանք ու Թախանձ † Il m'a livré plusieurs — pour . . . ։ 4 Իրար յաղԹելու ջանք, մրցում. Un— d'armes, (սուսերամրցութիւն). Faire — de, (իրար գլել, մրցիլ) ։ 5 Սուսերի վարժութիւն։ ‖ Faire, Donner, Aller à l'—, Գռոհ տալ, գռոհել † ։

Assécher, ն. Չորցնել ։

Assemblage, ար. Գումարութիւն, ժողովում, հաւաք † ☞ (Թերթ)ք։ 2 Խառնուած, կոյտ, ժողովում, հաւաք, փ. 3 Կարգադրութիւն, հաւաք † (ԹերԹերու), կազմ. 4 Կցուածք, զօդուած, յեռուածք (տախտակներու) ։

Assemblée, էգ. Ատեան, կաճառ, ժողով ☞ (գաւառա)կոյտ։ 2 Ժողով (հաւատացելոց) ։ 3 Գումարում (զօրաց) ։ 4 Գումարման Թմբուկ՝ փող, Battre l'— ։ 4 Հանդէս, տօնավաճառ (գիւղի) ։

Assembler, ն. Կուտել, ժողովել, հաւաքել, համախմբել, խմբել, գումարել։ 2 Իրար անցընել, յեռել, զօդել (տախտակք) ։ 3 Կարգադրել (ԹերԹեր), կազմ.

Assembleur, ար. ԹերԹահաւաք † (գրքի) ։ 2 (Ամպա)յարոյց ։

Asséner, ն. Ուժով զարնել, իջեցընել, զարնել ։ [հաւանութիւն ։

Assentiment, ար. Հաճութիւն,

Assentir, չ. Հաճել, հաւանիլ ։

Asseoir, assis,e, ն. Բազմեցնել, նստեցնել ։ 2 Զետեղել, հաստատել, նըստեցնել. Mal assis, (անհաստատ, խախուտ) ։ 3 Հաստատել (բանակ), ճիմնել (դատողութիւն), բաշխել՝ դնել (հարկ)։ 4 Բնական դիրք տալ (պատկերի) ։ ‖ S'—, չ. Բազմիլ, նստիլ ։

Assermenter, ն. Երդում տալ, երդմնցնել ։ [հաստատութիւն։

Assertion, էգ. Հաստատական խօսք,

Asservir, ն. Տակն առնուլ, ծառայեցնել, նուաճել, ստրկել † 2 Նուաճել, փ. ‖ S'—, չ. Տակ մտնել, հպատակիլ։ 2 Տակն առնուլ, նուաճել ։

Asservissant, e, ած. Ծառայեցուցիչ, ստրկիչ, նուաճող ։

Asservissement, ար. Ստրկում, նուաճութիւն ։ 2 Լուծ, ստրկութիւն, գերութիւն ։ [աԹոռակից † ։

Assesseur, ար. Դատաւորակից †

Assez, մ. Հերիք, բաւական, (երկրն)կեկ. — fort pour résister, (դիմադրելու չափ զօրաւոր) ։ Est-il — sot pour ? . . (այնքան անմիտ է որ . . .) ։ 2 Ըստ բաւականի. L'avare n'a jamais — ։ ‖ — et trop longtemps, Երկար ատեն ☞ երբեմն բաւական է. — souvent, — peu, — rarement, (յաճախ, քիչ, դուն ուրեք) ։

Assidu, e, ած. Ջայակող, միշտ գտնուող, անպակաս. Chanoine — au chœur. Être — à, (հանապազորդել) ։ 2 Միշտ ետեւէ՝ անկասելի (պարտուց մէջ), մշտաջան (աշակերտ) ։ 3 Շուրջը դարձող, քովէ չպակսող, միշտ փնտռող, ցանկորդեալ. Courtisan —. Soyez — auprès de ce malade ։ 4 Անդադար, շարունակ, անպակաս, հանապազորդ (այցեր) ։

Assiduité, էգ. Անպակաս ներկա-

յուԹիւն, համապազորդուԹիւն, յարատեւուԹիւն, անպակասուԹիւն ։ 2 Անդադար փոյԹ, անդուլ՝ անպակաս ջան, փոյԹուջան † ։

Assidûment, մ. Անձանձիր, հանապազորդ, անպակաս ։

Assiégeant, e, ած. Պաշարող ։

Assiéger, ն. Պաշարում դնել, պաշարել ։ 2 Խռնուիլ, դիզուիլ, կուտակիլ, պաշարել ։ 3 Եռեւէ իյնալ, չորս կողմն առնուլ, նեղացնել, ձանձրացնել, պատել պաշարել, ֆ.

Assiette, էգ. Ըկաւառակ. թասպազ, փիյաքա ։ 2 Դիր՝ նիստ (քաղքի)։ 3 Դիրք (հիւանդի) ։ 4 Դրուածք (գերանի) ։ 5 Նստուածք (ձիու վրայ). Perdre son — ։ 6 Դնելը՝ հաստատում (տրոց) ։ 7 Տրամադրութիւն, հանգամանք, վիճակ. Garder une — tranquille։ [(Թան)։

Assiettée (1t), էգ. Ըկաւառակ մը

Assignable, ած. Սահմանելի, նշանակելի ։

Assignat, ար. ԹղԹադրամ (1789 ի, ֆր.) լումայագիր ։ 2 Հասոյթ հաստատելը՝ կապելը (անշարժ կալուածէ), հ.

Assignation, էգ. (Պարտքի մը հատուցման) գումար մը սահմանելը ։ 2 Վճարագիր, նշանակագիր. հավալէ. Des — peu sûres ։ 3 Ատեան գալու հրաման, կոչ ։ 4 Ժամավայր հ.

Assigner, ն. (Պարտքի հատուցման) գումար մը սահմանել՝ ցուցնել ։ 2 Ցուցնել, նշանակել (դէպքի մը պատճառ, ամէն մէկու իր պաշտօն) ☞ (ժամադր)ել, (քանակ)ել։ 3 Եկակոչ ընել, դատ.

Assimilation, էգ. ՆմանուԹիւն, նմանեցում. Fausse — ։ 2 Իր մարմնոյ փոխարկելը (կերակուր), իւրացում, իւրաշրջում † ։

Assimiler, ն. Նման ընել, նմանցընել ։ 2 Համեմատել, նմանցնել (բան մը ուրիշի մը) ։ 3 Իր մարմնոյ փոխարկել (կերակուր), իւրաշրջել † ‖ S'—, չ. Ինքզինք նմանցնել ։ 2 Իրեն նմանցնել ։

Assis et levé (par), մ. Ելունիստով † (քուէարկել) ։

Assise (զ), էգ. Քարաշար. վիմաշար ֆ. ‖ յգ. Գումարում՝ նիստ (ոճրադատ դարպասի մը). Cour d'—, (ոճրադատ դարպաս) ։ 2 հ. ժ. Վերին դատաւորներու նիստ կամ անոնցմէ կարգեալ օրէնքներ, անսիզ ։

Assistance, էգ. ՕգնուԹիւն, նըպաստ, ձեռնտուուԹիւն, սատարուԹիւն։ 2 Ժողով, հանդիսականք. Une nombreuse — ։ 3 Ժողով (վանքերու մէջ) ։ 4 ՆերկայուԹիւն (քահանայի) ։ ‖ — publique, ՀոգաբարձուԹիւն աղքատաց ու հիւանդանոցաց ։

Assistant, ար. ԸնԹերակաց (պատարագչի)։ 2 Օգնական՝ առաջակայ (վանքի մէջ) ։ 3 Տեղապահ (կղերանոցի մէջ) ։ ‖ — e, էգ. Տեղապահ (վանամօր) ։ ‖ ար. յ. Ներկայք, հանդիսորդք ։

Assister, չ. (Ներկայ) գտնուիլ (դատաստանի), տեսնել (պատարագ) ։ ‖ ն. Օգնել, ձեռնտու լինել, սատարել ։ 2 Օգնել (պաշտօնի մէջ) ։ 3 ԱԹոռակից լինել (ատեանի մէջ) ։ 4 Փաստաբանել, օգնել (ամբաստանեալի) ։ 5 Քովը գտնուիլ, մահուան պատրաստել (հիւանդ՝ ոճրագործ) ։ 6 Ընկերանալ. Assisté de. Se faire —, (հետն առնուլ) ։

Association, էգ. ԺողովուԹիւն, ընկերակցուԹիւն ☞ (վաճառա)կցուԹիւն 2 Խառնում, միաւորուԹիւն, կցորդուԹիւն, յարակցուԹիւն (գաղափարաց) ։

Associé, ար. Կցորդ, հաշուընկեր, ընկերակից ☞ (կայսերա)կից ։

Associer, ն. Ընկեր՝ կցորդ ընել, ընկեր առնուլ ։ 2 Խառնել, լծել, կցորդել, միաւորել, ֆ. ‖ S'—, չ. Գործակից՝ ընկեր առնուլ (մէկը) ։ 2 Ընկեր լինել, ընկերակցիլ ։ 3 Մասնակից՝ կցորդ լինել (ոճիրի) ։ 4 Միաւորիլ՝ լծակցիլ (երկու գաղափարներու) ։ 5 Ցաճախել, ընկերանալ ։

Assolement, ար. Արտի մը մշակուԹեանց յաջորդուԹիւն, փոխմշակում † ։

Assoler, ն. Փոխմշակելի արտերու բաժնել (երկիրը) ։

Assombrir (ղ), ն. ՄԹնցնել ։ ‖ S'—, չ. Սեւնալ, մԹննալ ։

Assommant, e (1m), ած. Թմրեցուցիչ (զէնք) ։ 2 Տաժանելի, պարտասիչ, ոգեսպառ (աշխատուԹիւն) ։ 3 Ձանձրացուցիչ (մարդ) ։ 4 Պապանձիչ (հարցում) ։

Assommer (1m), ն. (Ծանր բանով մը) սպաննել, Թոպամահ ընել։ 2 Ծեծել, փէտել, Թոպել ☞ գանալից, չարաչար։ 3 Յոգնեցնել, վայն ի գլուխ բերել, հոգին հանել, մեռցնել. La chaleur m'— ։ 4 Ձարաչար վշտացնել, մեռցնել։ 5 Պապանձել, շունչ հոգի չԹողուլ ։

Assommeur (1m), ար. Թոպիչ։

Assommoir (1m), ար. Կապարածայր բիր, գահոց † Un coup d'—, (լախտի հարուած, փ.)։ 2 Սատակիչ Թակարդ, սատակչարան † ։

Assomption (Ն), էգ. Փոխում (Կուսի), վերափոխում։ 2 Փոքրագոյն նախադասուԹիւն, ար.

Assonant, e, ած. Դերնմանաձայն † (վանկք)։

A.sorti, e, ած. Պատկան, յարմար, միազոյգ։ ‖ Bien —, Քաջայարմար։ 2 Ճոխահաւաք † (խանուԹ՝ վաճառական)։

Assortiment, ար. ԳումարուԹիւն, հաւաք † բազըմ ։ 2 ՄԹերք՝ հաւաք † (նոյնազգի ապրանաց). Livres d'—, (տեսակ լրացնող գրքեր)։ 3 ՊատշաճուԹիւն, յարմարուԹիւն (գոյներու)։

Assortir, ն. Մէկտեղ՝ յարմար բերել, (իրարու) յարմարել (գոյներ)։ 2 Ընկերանալ, յարմարիլ ։ 3 (ԽանուԹի) հաւաք կազմել, շտկել (խանուԹ)։ 4 Ամէն պիտոյք տալ. Ce marchand a de quoi vous — ։ 5 Մէկտեղ բերել, ժողվել ։ ‖ չ. Յարմար գալ, յարմարիլ ։ ‖ S'—, յ. Պատշաճիլ, յարմարիլ ։ 2 Առնուլ, հոգալ (գրքեր). S' — de ։

Assortissant, e, ած. Վայլող, յանկ, յարմար ։

Assoter, ն. Խեւցնել, խելքն առնուլ, փ. ‖ S'—, յ. Խելք տալ, խելքը տալ, չ.

Assoupir, ն. Թմբրեցնել, Թմբրել։ 2 Դադարել, մարել, փ. ‖ S'—, յ. Մրափել, Թմբրիլ։ 2 Ամոքիլ, հանդարտիլ, փ.

Assoupissant, e, ած. Քնաբեր, Թմբիր ։

Assoupissement, ար. Մրափ, ԹմբրուԹիւն, բարեւտուք Գ. 2 Մեծ անհոգուԹիւն, ԹմբրուԹիւն։ 3 Մարելը (կռիւ)։

Assouplir, ն. Ճապուկ՝ դիւրադարձ՝ դիւրաԹեք ընել, կակղել ։ 2 Դիւրաթեք սորվեցնել (ձի)։ 3 Կակղել, փ. ‖ ‖ S' —, յ. Կակղիլ ։ 2 Ճապուկնալ, փ.

Assourdir, ն. Ականջ պատռել, խուլցնել ։ 2 Մեղմել (լոյս), նկ.

Assourdissant, e, ած. Ականջ պատռող, խուլցնող ։

Assouvir, ն. Յագեցնել, կշտացնել։ 2 Յագուրդ տալ, յագեցնել, փ. ‖ S'—, յ. Յագիլ, կշտանալ։ 2 (Արեան) ծարաւն առնուլ ։

Assouvissement, ար. Կշտանալը, յագում ։ 2 Լրացում, լցում, յագուրդ, փ.

Assujetti, e (1t), ած. Տակ ինկած, տակ. Homme fort —, (պարտաղեալ՝ կաշկանդուած մարդ)։

Assujettir (1t), ն. Ափն առնուլ, տակն առնուլ, նուաճել, հնազանդել ։ 2 Տակ ձգել, ենԹարկել, կապել, ստիպել, հարկադրել ☞ (հնազանդ)ել ։ 3 Հաստատ կեցնել, կապել, պնդել, հաստատել (շարժող սեղան)։ ‖ S' —, յ. Կապուիլ, հպատակիլ ։ 2 Տակն առնուլ ։

Assujettissant, e (1t), ած. Գերի ընող, կաշկանդող, պատաղաւոր ։

Assujettissement (1t), ար. Հնազանդում, նուաճուԹիւն ։ 2 Կապ, հարկադրում, ենԹարկում, բռնադատուԹիւն, հարկ ։ [ստանձնել ։

Assumer, ն. Վրան առնուլ,

Assurance, էգ. ՎստահուԹիւն, ապահովուԹիւն. Lieu d' —, (ապահով տեղ)։ 2 ՀաւաստուԹիւն, ապահովուԹիւն (բանի մը վրայ)։ 3 Ապացոյց, երաշխիք, հաւաստիք, ապահովուԹիւն (բանի մը վրայ)։ 4 Հաւաստիք (մեծարանաց)։ 5 ԱնդրդուուԹիւն, համարձակուԹիւն, վստահուԹիւն. Une noble —. Parler avec —. Plein d'—, (քաջայանդուգն)։ 6 Գրաւական, ապահովանք ։ 7 ԱպահովագրուԹիւն, ապահովում (նաւի)։ ‖ En —, մ. Յապահովի, ապահով ։

Assuré, e, ած. Ազատ, անփոյԹ, աներկեւան, անկասկած, ապահով. Refuge —. Rempart — ։ 2 Ստոյգ, անվրէպ, անսխալ, հաւաստի, ապահով. Perte —. Présage —, Tenir pour —, (հաւաստի սեպել)։ 3 Քաջայոյս,

վստահ, ապահով. Être—de Dieu. Bien — qu'il le ferait ։ 4 Աներկիւղ՝ համարձակ (կերպարանք) ։ 5 Անդեդեւ (գլնացք), անվեհեր (ձեռք), անվրէպ (հարուած), անվրդով (խաղաղութիւն). Mal—, (գայթ ի գայթ, անհաստատ, վեհերոտ, դեդեւուն) ։ 6 Անամօթ, յանդուգն. Un voleur —, ը. ‖ գ. Ապահովագրեալ, ապահովեալ ։

Assurément, մ. Հաւաստեաւ, անվրէպ, անտարակոյս, ճշմարտիւ, անշուշտ ։ 2 Անվեհեր (քալել) ։

Assurer, ն. Ապահովել (իշխանութիւն) ։ 2 Վստահացնել, հաւաստել, ապահովել ։ 3 Հաւաստել, հաստատել, ապահովել ։ 4 Ամուր սորվեցնել, ապահովել (ձեռք) ։ 5 Ամրութիւն տալ, հաստատ բռնել, ամուր բռնել, հաստատել.— une poutre. — son corps quand on est à cheval ։ 6 Ապահովագրել, ապահովել (տուն, հունձք). Faire — des marchandises։ 7 Թողուլ, ձգել ☞ (կտակ)ել — ses biens à son neveu։ 8 Սանձի վարժել (ձի) ։ ‖ S'—, չ. Ինքզինք պահել՝ պահպանել, ապահովուիլ (Թակարդէ). S'— contre. Princesse, assurez-vous։ 2 Լիովին հասկնալ, ապահովուիլ (ճշմարտութեան մասին). S'— de ։ 3 Հաստատ՝ վստահ՝ ապահով լինել. S'— de կամ que. (որ եւ ...) ։ 4 Յուսալ, վստահիլ. S'— dans, en, sur ։ 5 Իրեն ապահովել (մէկու բարեկամութիւնը), ապահովել (վեց ամսուան պաշար), S'— de։ 6 Առաջէն բռնել (անցքեր). S'— de։ 7 Բռնել՝ բանտարկել, ձեռք անցընել (մէկը). S'— de qn. 8 Մէկու պաշտպանութիւնը ձեռք անցընել՝ ապահովել. S'— de qn. [հովագիր † ։

Assureur, ար. Ապահովիչ, ապա-

Astatique, ած. Անկայուն ։

Aster, ար. Աստղիկ, տկ.

Astérie, էգ. Ծովաստղ. եըլտըզ պէօճէյի ։ [ղութիւն ։

Astérisme (u), ար. Համաստե-

Astérisque (u), ար. Աստղանշան, աստղանիշ ։

Astéroïde, ար. Աստղակերպ. ա.

Asthénie, էգ. Անզօրութիւն, բժ.

Asthmatique (ասմ), ած. և գ. Ծանրաշունչ, զմայոտ ։

Asthme (ասմը), ար. Զմայ, բժ.

Asti, Astic, ար. Ցղկոսկր† յղկոց†։

Asticoter, ն. (Սիրտ) Նեղացնել ։

Astiquer, ն. Ցղկել (կաշի) ։ ‖ S'—, չ. Շտկուիլ։ փեսայ զարդարուիլ, ը.

Astome, ած. Անբերան ։

Astracan, ար. Գանգրահեր գառնենի, աստրաքան ։

Astragale, ար. տ. ս. Խագիրան ։ 2 Ոտքի ետեւի ոսկրներէ մին, վէգ † 3 Կոճակ, ճ.

Astral, e, ած. Աստղային ։

Astre, ար. Աստղ ։ 2 Բախտի աստղ, աստղ ։ ‖ — du jour, Արեւ։ | — des nuits, Լուսին ։

Astrée, էգ. Աստրէա, դից.

Astreindre, astreint, e, ն. Տակ դնել, հարկ դնել, բռնադատել ։ ‖ S'—, չ. Տակ մտնել, հպատակիլ, կապուիլ։

Astringent, e, ած. Սեղմական, պրրումիչ † (դեղ) ։ [ղադիտակ†։

Astrolabe, ար. Աստռոլաբ, աստ-

Astrolâtre, ար. Աստեղապաշտ ։

Astrologie, էգ. Քաւդէութիւն, աստղամոգութիւն† աստղադիտութիւն† (որ և — judiciaire) ։

Astrologue, ար. Քաւդեայ, աստղանշմար, աստղամոգ † աստղադէտ † ։

Astromancie, էգ. Աստղահմայութիւն ։ [աստղագէտ †։

Astronome, ար. Աստղաբաշխ,

Astronomie, էգ. Աստղաբաշխութիւն, աստղագիտութիւն † ։

Astronomique, ած. Աստղաբաշխական, աստղագիտական † ։

Astronomiquement, մ. Աստղաբաշխօրէն, աստղագիտօրէն † ։

Astuce, էգ. Նենգ, չարամանկութիւն, նենգամէտութիւն, չարարուեստութիւն ։ [մանկ կերպիւ։

Astucieusement, մ. Չարա-

Astucieux, euse, ած. Նենգամէտ, չարամանկ, չարարուեստ ։

Asymétrie (u), էգ. Անչափակցութիւն ։ [դիպական գիծ։

Asymptote (սէնթ), էգ. Անհան-

Asymptotique, ած. Անհանդիպական ։

Ataraxie, էգ. Անխռովութիւն, փ.

Atavisme (ս), ար. Առհաւութիւն։

Ataxie, էգ. Անկանոնութիւն, բժ.

Atèle, ար. Սարդակապիկ։

Atelier, ար. Արուեստանոց, գործանոց☞ (կազմա)րան, (հիւսն)ոց։ 2 Արուեստանոցի բանուորք, արուեստաւորք. Chef d'—, (գործավար)։ ‖ L'—, Աշակերտք (նկարչի)։

. **Atermoiement** կամ **Atermoîment,** ար. Նոր պայմանաժամ, ժամանակ, համբեր. Faire un — avec, (ժամանակ առնուլ)։ 2 Ժամանակ անցընելը, յամուրդ, օրորում, ռ.

Atermoyer, ն. Պայմանաժամն երկնցնել, ժամանակ տալ։ ‖ չ. Ժամանակ անցընել, օրորել։ ‖ S'—, յ. Կարգադրութեան մտնել, ժամանակ առնուլ (պարտատէրէ)։ [Անաստուածական։

Athée, ար. Անաստուած։ ‖ ած։

Athéisme(ս), ար. Անաստուածութիւն։ [անաստուածական։

Athéistique(ս), ած. Անաստուած,

Athénée, ար. Աթենէոն։

Athermane, ած. Անջերմիկ, ջերմամերժ †։

Athlète, ար. Գօտէմարտ, ըմբշամարտ, ըմբիշ. փեհլիվան։ 2 Ախոյան (հաւատոյ)։ 3 Հակառակորդ։

Athlétique, ած. Ըմբշական։

Athlotète, ար. Նահատակադիր, մարտադիր, հ. ց. [լանտ, հ.

Atlante, ար. Մարդապատկեր, աթ-

Atlantique, ած. Ատլանդեան։

Atlas (աս), ար. Աշխարհացոյցերու ժողովածու, ատլաս։ 2 Նախալիսեռն†վզի, ատլաս։ [լորտ։ 2 Օդ (քաղքի մը)։

Atmosphère, էգ. Մթնոլորտ, օդո-

Atmosphérique, ած. Օդոլորտի։

Atome, ար. Մանրամաղ փոշի, հիւլէ։ ‖ Un — de, Հիւլէի չափ։

Atomique, ած. Հիւլէական.

Atonie, էգ. Անոյժութիւն, Թուլութիւն, Նքողում †։ [ճան։

Atour, ար. Զարդ, պաճոյճ, պաճու-

Atout, ար. Յաղթիչ քարտէս խաղի մէջ, յաղթուկ †։ 2 Հարուած, փորձանք։

Atrabilaire, ած. Սեւամաղձոտ։ 2 Սեւ մաղձի, հ. բժ.

Atrabile, էգ. Սեւ մաղձ, հ. բժ.

Atre, ար. Կրակետղ (բուխերիկի)։

Atroce, ած. Զարաչար (տանջանք), անհնարին (յանցանք), վիրագային † (ոճիր)։ 2 Դժոխըմբեր, դաժան (ցաւ)։ 3 Վիրագ՝ գազան (մարդ)։ 4 Ամենատգեղ (դէմք), սոսկալի (տխմարութիւն), չարաչար (օդ)։ [չարաչար։

Atrocement, մ. Վիրագաբար,

Atrocité, էգ. Դժնդակութիւն (տանջանքի), ահագնութիւն (ոճիրի)։ 2 Վիրագութիւն, գազանութիւն (բռնաւորի)։ 3 Սոսկալի անգթութիւն, գազանութիւն։

Atrophie, էգ. Ներգեւում † բժ.

Atrophier, ն. Ներգեւել † բժ.

Atropos (ս), էգ. Ատրոպէ. դից. նր.

Attabler(1t), ն. Սեղան նստեցնել։

Attachant, e (1t), Դրաւիչ, յանկուցիչ։

Attache (1t), էգ. Փոկ, տոռն, կապ. Chien d'—, (գիշերապահ՝ կապուած շուն)։ 2 Կապանք, կապ, փ. Rompre une —. Être toujours à l'—, (իր պաշտօնի գերին՝ միշտ կապի տակ լինել). Tenir à l'—, (կապել, գերել)։ 3 Սաստիկ յարում, կապուիլը, բեւեռում. — aux richesses. Il a de l' — à կամ pour l'étude։ 4 Ընդելուզած (ադամանդեայ)։ 5 Կցուած։ 6 Հաճութիւն, հաւանութիւն. Prendre l'— de qn. Sans votre —. 7 հ. ժ. Գործադրութեան պատուէր. Prendre l' — du gouverneur։

Attaché, e (1t), ած. Ջուսպ, հաստատուած, կապուած ☞ (Թերա)քամ, (երկաթա)պինդ, (ոսկե)զօդ, (շղթայա)կապ, (գետնա)քարշ, (խառանա)ձիգ։ 2 Բեւեռուած. կաթոգի, կապուած, փ. 3 Սեւեռած՝ տնկած (աչքեր) ☞ (ակն)կառոյց։ 4 Կապուած՝ յարած (մէկու հետ) ☞ (տիրա)սէր։ 5 (Մէկու) ծառայութեան մէջ՝ քով. — à la haute police։ 6 Փակած՝ յարած (բանի մը) ☞ (գետնա)մած։ 7 Խտեւէ (իր շահերու) ☞ (անձնա)պաշտ, (շահա)խնդիր, (օգտա)ծարաւ։ 8 Սաստիկ զբաղած. ռմկ. 9 Արծաթապաշտ. ռմկ. ‖ — à la cour, Դրանիկ։ ‖ ար. (Դեսպանական) կցորդ։

Attachement (1t). ար. Սէր.

յարում ☞ (կնա)սիրութիւն, (մարմնա)մոլութիւն. — Il a un grand — au monde, (պինդ մը կապուած է աշխարհի)։ 2 Սրտի՝ սիրոյ կապ, յարում (կնոջ մը), Il a un —, (բռնուած է մէկու)։ 3 Մեծ փոյթ, յարում (ուսման)։

Attacher (1t), ն. Կապել (ձեռքեր), կապել (բանի մը)։ 2 Հաստատել (բեւեռով), բռնել (գնդասեղով) ☞ (բեւեռ)ել, (խաչ)ել։ 3 Միացնել՝ փակցնել (սոսնձով) ☞ (սոսնձ)ել։ 4 Անցընել (լար՝ ժամացոյցի մը). — à son cou, (վզէն կախել)։ 5 Դնել (կոճակներ՝ գնդասեղներ) ☞ (կոճկ)ել։ 6 Ցօդել, կապել, շաղկապել, կցել, կցորդել, յարել (կուսակցութեան մը)։ 7 Զուգել, միաւորել, կապել (անունը՝ դէպքի մը, բաղդը՝ ուրիշի բաղդի հետ)։ 8 Իրեն քաշել, գրաւել, սեւեռել (նայուածք)։ 9 Տնկել, յառել, սեւեռել (աչքը բանի մը վրայ)։ 10 Ցանկուցանել, գրաւել. Les fables ne m' — pas. La lecture — beaucoup։ 11 Սաստիկ զբաղեցնել, կապել. Il a une affaire qui l' — fort։ 12 Կայացնել, դնել (բանի մը մէջ), — son bonheur, sa gloire à qch. 13 Ընծայել, տալ (կարեւորութիւն՝ բանի մը, բառի մը՝ ուրիշ իմաստ)։ 14 Տակ դնել, մատնել։ || S' —, չ. Կապուիլ։ 2 Կապի տակ մտնել. ռմկ. 3 Սէր կապել, կապուիլ (մէկու)։ 4 Կապուիլ, բեւեռիլ, յարիլ (մէկու), ☞ (կուսակց)իլ, յառիլ (չնչին բաներու), յարիլ (մէկու քայլերու), փակչիլ (իր կարծեաց վրայ)։ 5 Կառչիլ, մատչիլ, փաթթուիլ, փակչիլ, կպչիլ. Le lierre s' — à l'ormeau։ 6 Կապուիլ մնալ՝ սեւեռիլ (աչքերու)։ 7 Կապուիլ (բառերու), ծառայել (տառի)։ 8 Ուշ դնել, կապուիլ (պարտաւորութեան)։ 9 Ետեւէ իյնալ, աշխատիլ, ջանալ (յստակաբան լինելու)։ 10 Ետեւէ իյնալ. L'envie s'— au mérite. S' — à la poursuite de qn. (ետեւէն իյնալ, ետեւն անցնիլ)։ 11 Իրեն յարիլ (մէկը)։

Attaquant (1t), ած. Յարձակող։

Attaque (1t), էգ. Յարձակում։ 2 Հարուած, յարձակում, փ. 3 Խօսք նետելը, բերան փնտռելը. Il m'a déjà fait une — là-dessus։ 4 Ցանկարծ բռնելը, ըմբռնում, հարուած. — d'apoplexie, (կաթուած)։

Attaquer (1t), ն. Վրայ իյնալ, արձակիլ, (որ և փ.)։ 2 Դէմ խօսիլ, դէմ գրել, հարուածել, դէմ՝ վրայ յարձակիլ. Il a — la mémoire de votre père. Cet ouvrage — la religion. —par malveillance, (յաչաղիլ)։ 3 Դէմ խօսիլ, խօսք ուղղել, խօսեցնել. La reine m' — toujours sur vos enfants։ 4 Վաւերութիւնը ժխտել, դէմ ելնել (թուղթի մը)։ 5 Վրայ հասնիլ, թըշնամի լինել, հարուածել, ճարակիլ, իյնալ (ախտի մը՝ տղոց վրայ, տորմիղի մէջ). Je fus — par la fièvre, (ջերմէ բռնուեցայ). Maladie qui — le blé, (ցորենի հիւանդութիւն)։ 6 Ուտել, սպականիլ, իյնալ. La rouille — le fer. — de carie, (փտեցնել)։ 7 Սկսիլ, ձեռք առնուլ, ձեռնարկել. Je vais — ce sujet։ 8 Ձեռք երկնցնել, կտոր մը կտրել, մօտենալ (հաստեայի), ը. 9 Երկու ոտքով խթանել (ձին)։ 10 Մօտենալ ն. || — en justice, Դատ բանալ, դատի քաշել։ | — la note, Ուժով իյնալ խազի մը վրայ։ | — qn. de conversation, Խօսք նետել մէկու։ || S'—, չ. Զարնուիլ, յարձակիլ։ 2 Իրարու դէմ յարձակիլ։ 3 Վնասուիլ, ախտանալ, հիւանդանալ (թոքի)։

Attarder (s') (1t), չ. Ուշանալ, անազանիլ։ 2 Ուշ ատեն դուրս մնալ։

Atteindre (1t), ն. (Հեռուանց) զարնել, հանդպցնել. — d'un coup de pierre. 2 Հանդիպիլ, դիպիլ. La balle l'atteignit au front, (գնդակը ճակտին եկաւ)։ 3 Հասնիլ. — le but, un tableau, le village։ 4 Ետեւէ հասնիլ (գողի) ☞ (դժուարա)հաս։ 5 Վնասել, դպնալ, հասնիլ. Des outrages partis de si bas ne peuvent m'—։ 6 Վնասել, հարուածել. Cette mesure — plusieurs personnes։ 7 Հաւասարիլ, հասնիլ (մէկու)։ || չ. Հասնիլ. — à։ || S'—, չ. Ինքզինք վիրաւորել՝ զարնել։

Atteint, e (1t), ած. Հասած։ 2 Զարնուած։ 3 (Բորոտ)ած, (ախտ)ացեալ, (ժանտախտա)հար, (լերդա)կեղ։ 4 Ամբաստանուած (ոճիրով մը)։ || —

et convaincu de, *Ամբաստանուած ու (գող) գտնուած ։ 5 Երեւէ հասնուած ։*

Atteinte (1t), *էգ. Հարուած, վնաս, վթար ։ 2 Տպաւորութիւն (սրտի վրայ)*. — mortelle, *(բուռն տպաւորութիւն) ։ 3 Բռնուածք, հարուած (ախտի) ։* ‖ Hors d' —, *Հետամտութենէ ապահով, չհասնուելիք, չբռնուելիք ։* ‖ Donner, Porter —, *Վնասել, հարուածել, մրոտել (անուն)* ☞ *վատա(համբա)ել ։*

Attelage (1t), *ար. Ամոլք (եզերու), (եզն)ամոլք ։ 2 Կառքի ձիերու զոյգ, անդրուվար † 3 Լծաձիգ անասունք, անդրուվար † ։*

Attelé, e (1t), *ած. Լծուած.* Mal —, *անմիաբան ձիերէ լծեալ՝ տարլծիկ† (սայլ), ֆ.*

Atteler (1t), *ն. Կապել (կառքի), լծել* ☞ *(կառա)ձիգ* ☞ *ե.գ.հ. քառաձի ։*

Attelle (1t), *էգ. Անրատախտակ † (կառաձիգ ձիու) ։ 2 Տախտաւանդ (բեկեալ անդամի) ։*

Attenant, e (1t), *ած. Կից, յարակից, պատկից (տուն) ։* ‖ *մ. Մօտ, մօտիկ ։*

Attendant, e (1t), *ած. Սպասող ։* ‖ En —, *մ. Մինչեւ այն ատեն, հիմակուհիմայ, առ ժամս ։* ‖ En — que, *շ. Մինչև ։*

Attendre, *ն. Սպասել.* Une question n'attendait pas l'autre, *(հարցմունք իրար կը յաջորդէին) ։ 2 Պահուած՝ պատրաստ՝ պատրաստուած լինել, սպասել.* Les tortures qui vous — ։ *3 Սպասել, յուսալ ։ 4 (Միրգերու) հասուննալուն սպասել ։* ‖ Attendez-moi sous l'orme, *Սպասէ՛ թէ բան չունիս, վաղը առաւօտ կանուխ, ը.* ‖ *չ. Սպասել ։* | Se faire —, *Ուշանալ ։* | — après, *Պէտք ունենալ (մէկու), կարօտիլ (բանի մը) ։* ‖ S' —, *յ. Յուսալ, կարծել, սպասել ։*

Attendrir (1t), *ն. Սիրտ կակղել՝ գութ՝ գորով շարժել, խանդաղատել, գորովել † 2 Կակղել՝ փափկել (միս) ։* ‖ S' —, *յ. Կակղիլ, փղձկիլ, խանդաղատիլ, գորովիլ* ☞ *խանդագորով ։*

Attendrissant, e (1t), *ած. Ողորմ, խանդաղատիչ, գորովիչ, գորովաղէտ, գորովական ։*

Attendrissement (1t), *ար. Խանդաղատանք, գորով, գորովանք ։ 2 Կակղում (միսի) ։*

Attendu (1t), *նխ. Ի նկատ առնելով, վասն, պատճառաւ ։* ‖ — que, *շ. Ըստ որում, այնուզի, որովհետեւ ։*

Attentat (1t), *ար. Ոճիրի փորձ, ձեռնարկ, ոճիր, խարդաւանք, ապիրատում ։ 2 Բուռն փորձ՝ ձեռնարկ (պարկեշտութեան դէմ) ։*

Attentatoire (1t), *ած. Եղեռնային, ապիրատական† (ազատութեան դէմ) ։ 2 Հակառակ, հարուածաբեր † (դատաւորի իշխանութեան), հ.*

Attente (1t), *էգ. Սպասում.* Salle d' — ։ *2 Յոյս, ակնկալիք ։*

Attenter (1t), *ն. Փորձ փորձել, դէմ ձեռնարկել, ձեռք երկնցնել, յանցել, խարդաւանել, ապիրատիլ, (որ եւ անխ.)* — à la liberté. — à la vie de qn. *(դարան՝ դաւ գործել մէկու կեանքի).* — sur ses jours, *(դաւել իր անձի) ։ 2 Ձեռք երկնցնել. փորձ փորձել ։ 3 Գործադրութիւնը սկսիլ ։*

Attentif, ive (1t), *ած. Ուշադիր, մտադիր ։ 2 Ետեւէ առջեւէ դարձող, մեծարանքներ ընող.* — auprès de qn.

Attention (1t), *էգ. Ուշադրութիւն, մտադրութիւն ։ 2 Բարակ ուշադրութիւն, քծինք, պատուասիրութիւն ։*

Attentionné, e (1t), *ած. Պատուադիր ։ 2 Ջանասէր ։*

Attentivement (1t), *մ. Մտադրութեամբ, ուշադիր ։*

Atténuant, e (1t), *ած. Թեթեւիչ, մեղմիչ ։ 2 Անօսրիչ, հ. բժ.*

Atténuation (1t), *էգ. Մեղմում, նուազում, թեթեւում (յանցանքի) ։ 2 Վըտտում, ցամաքում (մարմնոյ) ։ 3 Անօսրում ։*

Atténuer (1t), *ն. Պզտիկցնել, նուազել, թեթեւել (յանցանք) ։ 2 Վըտտել, ցամաքել (մարմին) ։ 3 Բարակել, անօսրել, լկել Գ.*

Atterrer (1t), *ն. Գետին զարնել, տապալել, զգետնել ։ 2 Արիւն ցամքեցնել, սրտաբեկ՝ սրտաթափ ընել, ամքել, ֆ.* ‖ *չ. Ցամաք մօտենալ, նա.*

Attérir (1t), *չ. Ցամաք ելնել, նա.*

Attérissement (1t), *ար. Հողաբարդ † (ափանց վրայ) ։*

Attestation (1t), էգ. Վկայութիւն ։ 2 Վկայական ։

Attester (1t), ն. Հաստատել, վկայել։ 2 Յուցնել, յայտնել, վկայել։ 3 Վկայ բռնել ։

Atticisme (2t), (ս), ար. Ատտիկեան փափկութիւն, ատտիկութիւն † 2 Ատտիկաբանութիւն ։

Attiédir (1t), ն. Տաքը կոտրել, եղկել ։ 2 Թուլցնել, մեղկել, պաղեցնել, փ.

Attiédissement (1t), ար. Պաղութիւն, ուժութիւն ։

Attifer (1t), ն. Պճնել, փերեւեռել ☞ պաճուճազարդ ։

Attique, ած. Ատտիկեան. Sel —, (նուրբ կատակ, ատտիկեան աղ) ։ ‖ ար. Վերի յարկ, ճ.

Attirail (1t), ար. Կահ ու կազմած, հանդերձան ։ 2 Աւելորդ բաներ՝ բեռեր, սարուփարթայ, ը. յգ.— s։ [կուցիչ ։

Attirant,e (1t), ած. Քաշող, յան-

Attirer (1t), ն. (Իրեն) քաշել (երկաթը) ։ 2 (Իրեն) քաշել, փաստկիլ, յանկուցանել, փ. 2 Պատճառ տալ, գլուխը հանել, բերել, շարժել, հրաւիրել, փ. 3 Զգել (հնարքով), նետել (տեղ մը) ։ ‖ S' —, յ. Իրար քաշել։ 2 Իրեն քաշել (նայուածք), իր վրայ դարձնել՝ շարժել (բարկութիւն), գլուխը հանել (փորձանք) ։

Attiser (ադի), ն. (Կրակի) փայտերն մօտեցնել։ 2 (Կրակը) բորբոքել, փ. 3 Կրակը տալ, բորբոքել, արծարծել, փ.

Attitré,e (1t), ած. Նախընտրեալ՝ բուն (վաճառական)։ 2 Վարձեալ (վկայ)։

Attitude (1t), էգ. Կեցուածք, ձև, կացք, դիրք ։ 2 Ընթացք, դիրք, փ.

Attorney, ար. Փոխանորդ, իրաւայր, Անկ. [շօշափում ։

Attouchement(1t), ար. Դպում,

Attractif, ive (1t), ած. Քաշողական, ձգական ։

Attraction (1t), էգ. Ձգողութիւն։ 2 Հրապուրանք, քաշողութիւն։ [շել։

Attraire (1t), ն. Հրապուրել, քա-

Attrait (1t), ար. Անուշութիւն, հրապոյրք. L'— des plaisirs։ 2 Յօժարութիւն, միտութիւն. — pour la retraite. Suivez votre —. ‖ յգ. Շնորհք, գեղ ։

Attrape (1t), էգ. Որսանք, խաբ ։

Attrape-lourdaud, Attrape-nigaud (1t), ար. Թանձր խաբ, մատս աչքդ բան, ը. յգ. ն. կամ Հ.

Attrape-mouche(1t), ար. Ճանճաքաղ տունկը, ճանճկալ ։ յգ. ն. կամ Հ.

Attraper (1t), ն. Դաւրանը ձգել, Թակարդել ☞(ծուղակ)ել։ 2 Վրայ հասնիլ, բռնել. Que je vous y —, (մէյ մ'ալ չբռնեմ զքեզ) ։ 3 Բռնել (Թիթեռնիկ՝ գող) ։ 4 Բռնել (տարւոյն վերջը) ։ 5 Խաբել, որսալ, բռնել, (ծուղակը) նետել, փ. Un charlatan m'a —. Se laisser—, (խաբուիլ, նետուիլ)։ 6 (Վարպետութեամբ) գտնել՝ կորզել՝ ձեռք անցունել, որսալ. — un emploi. Il m'a — mille livres, (ինձի հազար ոսկի բռնեց) ։ 7 Վիճակիլ՝ իյնալ (մէկու՝ բան մը), բռնել (լաւ Թիւը) ։ 8 Լինել (հարբուխ), առնուլ (ցուրտ) ☞ (մս)իլ ։ 9 Հասկնալ, ըմբռնել (հեղինակի մը միտք)։ 10 Հետեւիլ, առնուլ (հեղինակի մը գրելու կերպը), նմանցնել (պատկերհանի)։ 11 Զարնել. Il m'a — au bras ։

Attrapeur (1t), ար. Խաբեբայ, որսող, բռնող։ 2 Ձեռք անցունող, որսացող։

Attrapoire (1t), էգ. Որոգայթ, ծուղակ ։ [հրապուրական ։

Attrayant, e(1t), ած. Յանկուցիչ,

Attribuable(1t), ած. Վերագրելի։

Attribuer (1t), ն. Տալ, ընծայել, վերագրել (մէկու՝ յաղթութիւն) ։ 2 Դնել (յանցանքը՝ մէկու վրայ), համարել՝ բռնել պատճառ (կործանման). — un livre à qn. (հեղինակն այս ինչն է ըսել) ։ 3 Տալ (մէկու՝ առաւելութիւն մը), կապել (վարձք՝ պաշտօնի մը) ։ ‖ S'—, յ. Ընծայուիլ, վերագրուիլ ։ 2 Իր վրայ առնուլ, իրեն վերագրել (յաղթութիւն) ։

Attribut (1t), ար. Յատկականութիւն, առանձնաւորութիւն (մէկու մը)։ 2 Մակդիր՝ ստորոգելիք (Աստուծոյ) ։ 3 Ստորոգելի, ստորոգեալ, քր.փ. 4 (Խորհրդական) նշանակ ։

Attributif, ive (1t), ած. Տուիչ։ 2 Ստորոգելի յայտնող՝ ունեցող. քր. փ.

Attribution (1t), էգ. Շնորհելը՝ տալը (իրաւունքներ)։ 2 Մենաշնորհ, առաւելութիւն (պաշտօնի) ։ 3 Իշխանութիւն,

իրաւունք, սեպհականութիւն (ատենականի)։ 4 Իրաւունք. Empiéter sur les — de qn. [ուիթ, տիրական։

Attristant, e (1t), ած. Տրտմա-

Attrister (1t), ն. Տրտմել, տխրել։

Attrition (1t), էգ. Զեղջ։ 2 Մաշում (շփմամբ), շփում։ 3 (Շփմամբ) սկրթուք. մէր.

Attroupement (1t), ար. (Աղմկալից) գումարում, ամբոխ, խմբում, խռնում։

Attrouper (1t). ն. Գլուխը ժողվել, խմբել։ ‖ S'—, չ. Խռնիլ, խմբիլ։

Au, aux, յօդ, ար. (à le ի, à les ի տեղ). (Արքայ)ին, Dire — roi. ի (զէն), Courir — armes։ 2 (Վաճառական)էն. Acheter — marchand։ 3 (Մատ)ով, Toucher — doigt. — sourcils épais, (Թաւայօն). — yeux bleus, (կապուտաչուի). — bras vigoureux, (հաստաբազուկ) ☞ (բամելիա)զարդ։ 4 (Գարնան) մէջ, (Եկած) ատեն, (Ելնել)ուն։ 5 Համար. Pot — lait, (կաթնաման)։ 6 Ըստ, — dire, (ըստ վկայութեան)։

Aubade, էգ. Այգանուագ։ 2 Խաղքութիւն, նախատինք։

Aubain, ար. Օտարական։

Aubaine, էգ. Պանդխտի ընչից ժառանգութիւն։ 2 Յանկարծ՝ երկնքէ ինկած շահ, պատառ, մանանայ, ը.

Aube, էգ. Այգ, լուսադէմ, աւօտ, աղամալոյս Գ. (որ և — du jour, — matinale)։ 2 Շապիկ (քահանայի)։ 3 Անուի տախտակ, փառ Գ.

Aubépine, էգ. Սրափուշ, Թփ.

Aubère, ած. Կարմրասպիտակ (ձի)։ ‖ ար. Կարմրասպիտակ գոյն ձիու։

Auberge, էգ. Պանդոկ, իջավան։

Aubergine, էգ. Պատընջան, սմբուկ Գ. փաթլիճան։

Aubergiste, ար. Պանդոկապետ, իջավանապետ։

Aubier, ար. Սպիտակուց, Թերափայտ (ծառի)։ 2 Բռնչի, տաղտըղան աղաճը։

Aubifoin, ար. Կապոյտ տերեփուկ։

Aubin, ար. (Ձիու) Թերազնացք † (ծերութենէ՝ աշխատանքէ)։

Aucun, e, ած. Մը, որ եւ է (հրապոյր)։ 2 Ոչինչ, ոչ մէկ (միջոց)։ ‖ դեր. անորոշ. Ոչ ոք, ոչ մէկը։ 2 Մէկը։ ‖ յգ. — կամ d'—, Ոմանք, հ.

Aucunement, մ. Կերպով մը, որ և է կերպիւ։ 2 Բնաւին, ոչ մէկ կերպիւ։ 3 Մինչեւ մէկ կէտ, դոփ.

Audace, էգ. Համարձակութիւն, խիզախում, յանդգնութիւն, ժպրհութիւն. De quelle —, (ինչ երեսով). Avoir l' —, (յանդգնիլ)։

Audacieusement, մ. Ցահուր, յանդգնօրէն ☞ յանդգնա(խօս)։

Audacieux, euse, ած. Համարձակ, յանդուգն, ժպիրհ։

Audience, էգ. Լսուրդ, ունկընդրութիւն։ 2 Ժողով, նիստ (դատաւորաց). Assister à l'—. Jour d'—. 3 Ատեան, լսարան։ On le mit hors de l'—. Salle d'—։ 4 Ժողով, հանդիսարան, ունկընդիրք. Toute l'—։ [բապան։

Audiencier, ար. (Ատեանի) բա-

Auditeur, ար. Լսող, ունկնդիր։ 2 Աշակերտ, ունկնդիր։ 3 Ունկնդիր դատաւոր, ունկնդիր։ 4 Քննիչ (հաշիւներու), հ. [կան։

Auditif, ive, ած. Լսելեաց, լսա-

Audition, էգ. Ունկնդրութիւն։ 2 Լսելը, լսում։ 3 Քննութիւն (հաշուի)։

Auditoire, ար. Ունկնդրութեան տեղ՝ սրահ, լսարան։ 2 Ունկնդիրք։

Auge, էգ. Տաշտ՝ ուր (ձիք) կ'ուտեն կը խմեն, կուր։ 2 Տաշտ (որմաշէնի)։ 3 Դոյլ (ջրաբաշխիկ անուի)։

Augée, էգ. Տաշտ մը (զաճ)։

Auget, ար. Ողուն, կտարան. զուշ եեմլիյի։ 2 Դոխնածայր † (ջաղացքի)։ 3 Դոյլ (ջրաբաշխիկ անուի)։

Augment, ար. Աճում, յաւելուած։

Augmentatif, ive, ած. Ցաւելական, առատական † +.

Augmentation, էգ. Աճում. զայրանք (ցաւի)։ 2 (Վարձուց) յաւելում. անփ.

Augmenter, ն. Աւելցնել, մեծցընել, շատցնել, յոլովել։ 2 Վարձքը աւելցնել. — un domestique։ ‖ չ. Աճիլ, շատնալ, բազմանալ, աւելնալ ☞ աճեցուն, աճուն։ 2 Գինը բարձրանալ, վրայ դնել. Le blé —։ ‖ — en, (Պատիւն) մեծնալ՝ աւելնալ։ [հաւադէտի։

Augural, e, ած. Հաւադիտական,

Augure, ար. Թռչնոց Թռելէ գուշակութիւն, հաւաղիտութիւն ։ 2 Հաւահմայ, հաւաղէտ ։ 3 Գուշակիչ ։ 4 Նշան, գուշակութիւն. Je tire bon — de, (բարենշան կը համարիմ). De mauvais—, (չարագուշակ). Oiseau de bon —, de mauvais —, (բարիօտն՝ վատոտն մարդ)։

Augurer, ն. Գուշակութիւն հանել, կռահել, գուշակել ։

Auguste, ած. Վեհ, վսեմ, վսեմազարմ, մեծափառ, հրաշափառ, ծիրանափառ, օգոստափառ ։ 2 Վեհավայր (տաճար) ։ ‖ ար. Օգոստոս (Կայսր) ։ ‖ ած. Օգոստեան (պատմութիւն) ։

Augustin, ine, գ. Օգոստինեան։

Aujourd'hui, մ. Այսօր։ 2 Հիմայ, մեր ատեն, այսօրուան օրս, այսօր ։ ‖ D' —, Հիմակուան, այժմու ։ 2 Հիմակուընէ, այսօրուընէ։ 3 Առաւօտէ ի վեր, այսօր ։ ‖ D'— en huit, Այսօրուընէ ութ։ ‖ D'— pour demain, Այսօր վաղը, ամէն ժամ ։

Aulique, ած. Գերագոյն (ատեան), Գերմ. 2 Գերագոյն ատեանի ։ ‖ էգ. հ. ժ. Բանամրցութիւն (աստուածաբանի) ։

Aumailles (Bêtes), էգ. յ. Պաճարք, արջառ ։

Aumône, էգ. Տուրք, ողորմութիւն ։ 2 հ. ժ. Տուգանք ։ ‖ Mettre à l'—, Մուրալու վիճակ հասցնել։ ‖ Faire l' — de, Իբր շնորհ ընել, առ զթութեան շնորհել։ ‖ Faire l'— au diáble, Իրմէ հարուստի ողորմութիւն տալ ։

Aumôner, ն. Ողորմութիւն տալ (իբր պատիժ) ։

Aumônerie, էգ. Դրան երիցութիւն, ողորմաբաշխութիւն. La grande —, (պարգեւապետութիւն) ։ 2 Պարգեւապետի տուն ։ 3 Ողորմաբաշխութիւն (վանքի մէջ) ։

Aumônier,ière, ած. Ողորմած, հ. ‖ ար. Դրան երէց, ողորմաբաշխ ։ 2 Հոգեւոր հայր՝ քահանայ (զօրաց) ։ ‖ Grand —, Պարգեւապետ (արքայի) ։

Aumônière, էգ. Գօտեկախ քսակ։

Aumuce, Aumusse, էգ. Թեւամուշտակ † (կանոնիկոսի) ։

Aunage, ար. Կանգնաչափութիւն ։ 2 Կանգնաչափ ։

Aunaie, էգ. Լաստենիք ։

Aune, էգ. Հին մեծ կանգուն մը (1 մէթր, 182), կանգուն ։ 2 Կանգուն, Թիզ, ‡. Visage allongé d'une — ։ ‖ À son —, Իր վրայ (չափել զայլս)։ ‖ ար. Լաստենի. գըզըլ աղաճը ։

Aunée, էգ. Կղմուխ. ինտուզ օթու։

Auner, ն. (Կանգունով) չափել ։

Auparavant, մ. Յառաջագոյն, կանխագոյն, առաջ ☞ նախա(գրել), յառաջա(հաս), կանխա(մուտ). L'été d' —, (վերջընթեր † ամառը) ։

Auprès, մ. Մերձ, մօտ ☞ յարա-(դրել) ։ ‖ — de, նխ. Քով, քովը, քովիկ։ 2 Առջեւ. Il cherche à me nuire — de vous ։ 3 Բաղդատութեամբ, քով. Heureux — de nous ։

Auquel, À la quelle, դեր. Որու ։ 2 Որհու ։ 3 Որմէ։ յգ. Auxquels, Auxquelles ։

Aurantiace,e(սի), ած. Նարնջա- [տեսակ ։

Auréole, էգ. Պսակ՝ լուսապսակ (սուրբի գլուխ) ։ 2 Պսակ (փառաց) ։

Auriculaire, ած. Ականջի (ջիղ)։ 2 (Քահանայի) ականջին (խոստովանութիւն)։ 3 Ականջալուր՝ ինքնալուր (վկայ)։ ‖ L' —, ար. Պզտի մատ ձեռքի, ճկոյթ (որ և Doigt —) ։

Aurifère, ած. Ոսկեհոս, ոսկեբեր ։

Aurifier, ն. Ոսկի լեցնել (ակռայի մէջ) ։ [գաստ)։ 2 Ոսկիի (Թթու)։

Aurique, ած. Քառակողմեայ (առա-

Aurochs (օքս), ար. Ցլավայրի ։

Aurone, էգ. Բարձուենիկ, տկ. ‖ — femelle, Օշինդրիգայ, տկ.

Aurore, էգ. Արշալոյս։ 2 Արեւելք։ ‖ — boréale, Հիւսիսայգ ։ ‖ ած. Բաց նարնջագոյն ։ [ականջում, բժ.

Auscultation, էգ. Ունկնդրում†

Ausculter, ն. Ունկնդրել † ականջել (բժշկի) ։

Auspice, ար. (Թռչնոց Թռելէ) գուշակութիւն, հաւահմայութիւն. Heureux —, (բարենշան ըղձութիւն)։ 2 Երեւոյթ, նշանակ. Sous d'heureux — ։ 3 Ազդեցութիւն, առաջնորդութիւն, հովանի. Sous les — de qn.

Aussi, մ. Նմանապէս, նոյնպէս, (ես) ալ։ 2 Եւս, նաև, ալ. Dites-lui—que։

3 *Այսքան, այնքան*. Rien n'est — populaire que … ։ 4 *Այնպիսի, այսպիսի*. Avec une sagesse — rare։ 5 *Որչափ, որքան*. — longtemps que, (*որչափ ատեն որ*). D'— loin qu'il a pu nous voir, (*որքան հեռուէն որ կրցաւ տեսնել զմեզ*) ։ 6 *Այնպէս, այնչափ, հաւասարապէս, այնչափ… որքան…* ։ Il est sage — que bon. Il est — à plaindre que vous, (*քեզի չափ արգահատելի է*). — ancien que, (*հասակակից*) ։ || չ. *Այս պատճառաւ, ուստի*. Il est méchant, — chacun le fuit ։ || — bien, մ. *Ինչպէս ալ լինի, արդեամբք, ուր մնաց որ, մանաւանդ որ* ։ || — bien que, չ. *Այնքան՝… որքան … այնպէս՝ … ինչպէս* ։

Aussitôt, մ. *Իսկ եւ իսկ, անդէն, նոյնհետայն, իսկոյն, (ընդունելուն) պէս* ։ || — dit, — fait *կամ* — fait que dit, *ըսելն ու ընելն մէկ եղաւ* ։ || — que, չ. (*Երթալուն*) *պէս* ։

Auster, ար. *Հարաւի հով, հարաւի†* ։

Austère, ած. *Խիստ՝ սաստիկ (կանոն)* ։ 2 *Խստամբեր (վարք), խստակրօն՝ խստավար (մարդ)* ։ 3 *Խոժոռ (դէմք), դժնեայ (աչք՝ նայուածք)* ։ 4 *Դաժան (պտուղ)* ։ 5 *Անզարդ, անժպիտ, տարազարդ † խստագիծ † ձեւ*.

Austèrement, մ. *Խստութեամբ, խստամբերութեամբ* ։

Austérité, էգ. *Սաստկութիւն, խստութիւն* ։ 2 *Անձնահարութիւն, վըշտամբերութիւն, խստամբերութիւն* ։

Austral, e, ած. *Հարաւային, հարաւի* ☞ *հարաւ (այգ)* ։

Autan, ար. *Հարաւի հով, հարաւի†* ։

Autant, մ. *Այնքան, այնչափ, նոյնքան, նոյնչափ*. Valoir —. C'est — de gagné, (*այդքանն ալ շահ է*). Cela est fini ou — vaut, (*լմնցած կամ լմնցածի պէս բան մ'է*). — faire cela sur-le-champ, (*լաւագոյն է գործը իսկոյն լմընցընել*) ։ 2 *Մէյմէկ, նոյնքան*. Tous ses discours sont — d'impostures ։ 3 *Նոյնը, նոյնքանը*. S'il fait cela, j'en puis faire — ։ 4 *Որքան հոգի, որչափ, որքան*. — que vous êtes, venez avec nous ։ 5 *Որքան … այնքան ալ*. Il est modeste — qu'habile ։ 6 *Որքան, չափ* ։ Ce diamant vaut — que ce rubis. — qu'il est possible, (*ըստ կարի*). — que je puis (*իմովսանն*). — qu'il est en eux, (*ձեռքերնէն եկածին չափ*) ։ || Autant … autant. *Որքան՝ … այնքան* ։ || D'—, մ. *Նոյն համեմատութեամբ, նոյն չափով, նոյնքան*։ 2 *Շատ (խմել)* ։ || D'— que, չ. *Մանաւանդ որ, այնու զի* ։ || D'— plus, մ. *Աւելի եւս* ։ || D'— plus … que, մ. *Այնքան աւելի … որքան, աւելի՝ աւելօք … որովհետեւ. մանաւանդ որ, Թող Թէ* ։ || D'— mieux … que, մ. *Այնքան աւելի, շատ լաւ ([illegible]) վասն զի* … || ար. *Օրինակ, պատճէն* ([illegible]) ։

Autel, ար. *Խորան, սեղան* ։ 2 *Սեղան, բագին (հեթանոսաց)* ։ 3 *Կրօնք*. Combattre pour ses —. Les ministres des — ։ || Grand —, Maître —, *Աւագ խորան* ։ | Elever, Faire — contre —, *Հերձուած յարուցանել* ։ 2 *Մրցիլ՝ պատուոյ իշխանութեան մասին*։ || Jusqu'aux —, *Ցկարելի կէտ (բարեկամ)* ։

Auteur, ար. *Մատենագիր, հեղինակ* ☞ *(քնար)երգակ* ։ 2 *Հեղինակ, աղբիւր (լուրի մը)*. Je vous nomme mon —, (*ըսողին անունը կուտամ քեզ*). C'est lui qui est mon —, (*անկէ իմացայ*) ։ 3 *Նախապատճառ, առիթ, հեղինակ* ☞ *(չարեացս)պարտ*. Les — de nos jours, (*ծնողք*)։ 4 *Հնարիչ, հայր, գտակ (նոր բանի մը)* ։ 5 *Տուող, կարգող, գոր*.

Authenticité, էգ. *Ստուգութիւն, հարազատութիւն, վաւերութիւն* ։

Authentique, ած. *Հարազատ, վաւերական, վաւեր*։ || էգ. *Բնագիր* ։ 2 *Լտ. Թարգմանութիւն՝ նաեւ՝ Քաղուածոյք Յուստինեան օրինաց* ։ [*րաբար*։

Authentiquement, մ. *Վաւե-*

Authentiquer, ն. *Վաւերել* ։

Autobiographie, էգ. *Ինքնակենսագրութիւն* ։ [*(եպիսկոպոս)*։

Autocéphale, ար. *Ինքնագլուխ*

Autochtone(ʃ), ար. *Բուն երկրացի, բնաշխարհիկ, բնակ* ։ || ած. *Բնիկ* ։

Autocrate, trice, գ. *Ինքնակալ, ինքնակալուհի (ռուս)* ։ [*Թիւն*։

Autocratie (*ս*), էգ. *Ինքնակալու-*

Autocratique, ած. Ինքնակալ ։

Auto-da-fé, ար. Հրապարտութիւն (հաւատաքննական ատեանի) ։ || Faire un — de, Կրակի տալ (Թուղթեր) ։

Autodidacte, ար. Ինքնուսում ։

Autographe, ած. և ար. Ինքնագիր ։

Autographie, էգ. Նմանագրութիւն † նմանահանութիւն ։

Automate, ած. Ինքնաշարժ (մեքենայ) ։ 2 Մեքենայական † (կեանք) ։ || ար. Ինքնաշարժիկ † 2 Ապուշ, մեքենայ ։

Automatique, ած. Ինքնաշարժիկ, ինքնաբերական ։ [մետոն ։

Automédon, ար. Կառավար, օդո-

Automnal, e, ած. Աշնային ։

Automne (*oli'*), ար. և էգ. Աշուն ։

Automobile, ած. Ինքնաշարժ ։

Autonome, ած. Ինքնօրէն, ինքնավար ։

Autonomie, էգ. Ինքնօրինութիւն, ինքնավարութիւն ։ 2 Անկախութիւն ։

Autopsie (*u*), էգ. Ներազննութիւն (դիակի), դիազննութիւն ։

Autorisation, էգ. Հրաման, վաւերում, Թոյլտուութիւն, արտօնութիւն ։ 2 Արտօնագիր ։

Autorisé, e, ած. Ձայնը լսուող, խօսքն անցնող, հեղինակութեան տէր, հաւատալի, բանկայ, մեծարգի † ։

Autoriser, ն. Իշխանութիւն տալ, հաստատել ։ 2 Հրաման տալ, Թոյլատրել, արտօնել ։ 3 Իրաւունքը տալ (բան մ'ընելու), ներելի՝ օրինաւոր ընել, դուռ բանալ, առիթ՝ ոյժ տալ, վաւերել. L'impunité — le crime. Vous y êtes — par sa conduite déloyale. Je me suis cru — de, (իրաւունք՝ ներելի սեպեցի) ։ || S' —, չ. Առնուլ իշխանութիւն, հաստատութիւն՝ ոյժ գտնել ։ 2 Պատճառ առնուլ, պատրուակ՝ առիթ բռնել, կռթնիլ, ոյժ առնուլ. Il s'— de votre exemple ։ [կան ։

Autoritaire, ած. և ։. Իշխանա-

Autorité, էգ. Իշխանութիւն (հօր) ☞ (տանտիկնու)թիւն. Exercer de l' —, (ճոխանալ). Plein d' —, (մեծասաստ). Avoir — sur, (իշխել) ։ 2 Տէրութիւն, կառավարութիւն, իշխանութիւն. Censurer les actes de l' —, Les —, (վարչութեան գլուխք՝ պետք) ։ 3 Վարկ, պատիւ, կշիռ, մեծարգութիւն, հեղինակութիւն. Les hommes sages et d'une grande —. Une parole pleine d' — ։ 4 Արժանահաւատութիւն, մեծարգութիւն, հեղինակութիւն. Alléguer des —. Des bruits sans —. Une — grave ։ 5 Հրաման, արտօնութիւն. J'osai l'employer sans votre — ։ || Avec —. Տիրապէս ։ || D' —, Իշխանական ։ 2 Իշխանաբար ☞ ճոխա(բանել) ։ || De son — privée. Ինք իր գլխուն, ինքնահրաման ։ || Faire —, Օրէնք լինել, հեղինակութիւն կազմել ։

Autour, ար. Աստղափետուր, Թռ. || Նխ. Շուրջանակի, շուրջ, չորս դին բոլորտիքը ։ 2 Քով, շուրջ ։ 3 Շուրջ (այսքան լիրայ) ։ || մ. Չորս կողմէն, շուրջանակի ։ || Tout —, մ. Չորս կողմ, ամէն կողմ ☞ շրջա(փակ), լայնա(տիրու), պարա(ծածկել) ։

Autre, ած. Այլ, միւս, մէկալ, ուրիշ. D'année à —, (տարուէ տարի). En voici bien d'un —, (ա՛ռ քեզի ուրիշ մ'ալ). C'est un (exercice) comme un —, (այս ալ [վարժութիւն] մ'է). J'en ai vu bien d' —, (ատկէ աւելին ալ տեսած եմ) ։ 2 Միւս, երկրորդ, ա՛յլ. Il le regarde comme un — lui-même ։ || L' — jour, Անցեալ օր ։ | — part, Ուրիշ տեղ ։ | Entre —, Որոնց մէջ, ի մասնաւորի ։ | D' — part, Միւս կողմէ, ասկէ զատ ☞ Nous —, Vous —, մենք, դուք ։ || դեր. Ուրիշ մէկը, ուրիշ մը ։ | À d' —, Ուրիշներու հաւտացո՛ւր ։

Autrefois, մ. Ի նախնումն, ատեն մը, ատենով ։ || D' —, Առջի ատեններու. հին ատենի ։

Autrement, մ. Ուրիշ կերպ, այլազգ. Il agit — qu'il ne parle, (խօսիլն ուրիշ կերպ է, գործելն՝ ուրիշ) ։ 2 Ապա Թէ ոչ, եԹէ ո՛չ. Obéissez, — ! || Tout —, Բոլորովին տարբեր կերպիւ ։ 2 Շատ աւելի (վախնալու) ։ | Ne ...pas —, Sans ... —, Ո՛չ այնքան, քիչ մը. Sans se contraindre — dans leurs passions. Je ne m'en inquiète pas —, (այնքան հոգ չեմ ըներ) ։ [շու ։

Autruche, էգ. Ջայլամ, տէվէ զու-

Autrui, ար. Այլք, ուրիշներ, ընկերը, ուրիշ մը. D' —, (ուրիշի) ։ յ. ն.

Auvent, ար. Քիւ, սաչագ ։

Auxiliaire (ֆսի), ած. Օգնող, նպաստող, օգնական, օժանդակ ։ 2 Էական՝ օժանդակ (բայ) ։

Avachir (s'), չ. Թուլնալ, լայննալ (հագուստի), լղկիլ Գ. (կնոջ) ։

Aval, ար. Վարի կողմ՝ խոնարհակողմ (գետի)։ || D' —, Արեւմտեայ (հով)։ || մ. Գետին հետ, գետն ի վար։ || ար. (Երաշխի) ստորագրութիւն (փոխանագրի տակ) ։

Avalaison, Avalasse, էգ. Հեղեղ, ուխք ։ 2 Բազմօրեայ հով արեւմըտեան ։ 3 Քարաշեղջ (եզերքի վրայ) ։

Avalanche, էգ. Լեռնէ գլորող ձիւնակոյտ, հիւս, ուսին, հոսի Գ.

Avalé,e, ած. Կախուկ՝ կախ (այտեր)։

Avaler, ն. Կլլել ☞ (ամենա)կուլ։ 2 Խմել. — le crime comme l'eau ։ 3 Անկուշտ մը նայիլ. — des yeux, (աչքերով ուտել) ։ 4 Իջեցնել (գինին՝ շտեմարան) ։ || — qn. Ջայրագին նայիլ, ուտել, ը. | — sa langue, Ջանձրանալ, յօրանջել ։ | — le calice, Բաժակը խմել, պատառը կլլել ։ | — la médecine, Անձը առնուլ, համակերպիլ ։ | — des couleuvres, Լեղի լեղի պատառներ կլլել, փ. | — sa langue, Լռել, լեզուն քաշել ։ | — la dragée, Տհաճութիւն՝ դառնութիւն մը կրել ։ | — la pilule, Դառն դեղահատը կլլել։ 2 Համակերպիլ ։ | Faire —, Կլլեցնել, փ. || ը. Փոխանագրի երաշխաւոր լինել ։ 2 Գետն ի վար երթալ ։ || S' —, չ. Կլլուիլ։ 2 Վար կախուիլ (փորի) ։

Avaleur, ար. Կլլող ։ || — de gens, de charrettes ferrées, Մեծաբան, բրդող ։

Avance, էգ. (Ուրիշէ յառաջ) առնուած ճամբայ, առաջում. Prendre, Gagner de l'—, (ճամբայ առնուլ, առջեւ անցնիլ. Prendre l'— sur, (առջև անցնիլ) ։ Être en —, (առջեւ լինել։ 2 Առաջ հասնիլ). Avoir de l'—, (առջև անցած լինիլ). Il a pris l'—, (առաջէն ճամբայ ելաւ)։ 2 Առնուած ճամբայ, յառաջացում, քայլ, հանդերձանք. C'est une grande — que d'avoir l'esprit en repos ։ 3 Փոխ տրուած ստակ, կանխահատոյց դրամ, կանխոյթ, կանխադրամ. Faire une —, des —, (կանխադրամ տալ) ։ 4 Առջեւով բան ։ 5 (Շինուածի) դուրս ելած մաս, սարաւանդ. Faire, Former, Reculer une — ։ || յգ. Քայլ, նախառաջարկ, նախաքայլ. Faire les —. J'ai repoussé ses— ։ || Par —, մ. Կանխիկ, առաջէն ։ | D' —, մ. Առաջէն ☞ նախա(կարգ), կանխա(ձայնել) ։

Avancé, e, ած. Ցառաջադէմ ։ 2 Ցառաջացեալ, զարգացեալ. Âge —, (լցեալ հասակ, ալեւոյթ) ։ 3 Ալեւորեալ (ծերութիւն) ։ 4 Սաստիկ հասած՝ անցած (թուզ)։ 5 Ծանրցած (ձուկ) ։ 6 Տարաժամեալ (օր) ։ 6 Ցառաջադիր՝ յառաջապահ (զօրականյան) ☞ նախա(պարիսպ)։ 7 Կանխահատոյց (դրամ) ։

Avancée, էգ. Առաջապահնորդք † (բերդադրան) ։

Avancement, ար. Ցառաջադիմութիւն ։ 2 Ցառաջացում ։

Avancer, ն. Ցառաջ տանիլ (աշխատութիւն), յառաջ քաշել (մէկը) ։ 2 Ցառաջ քշել (աթոռ)։3 Կարկառել (ձեռք), երկնցնել (գլուխ՝ կառքէ դուրս) ։ 4 Առաջ կամ առջև դնել (ժամացոյց)։ 5 Առջև դնել (կարծիք մը). Il ne prouve pas ce qu'il —, (ըսածը չապացուցաներ)։ 6 Կանխաւ վճարել. — les gages à son domestique ։ 7 Ուրիշի համար տալ՝ վճարել (ստակ) ։ 8 Փութացնել՝ կանխել (չու՝ մէկու մահ) ։ 9 Շահիլ. Je n'ai pu rien — par un long discours. Je n'en suis pas plus —, (ձեռքս բան մը չանցաւ) ։ || ը. Ցառաջանալ, յառաջել ։ 2 Ցառաջադիմել (աշկերտի), զարգանալ (հասակաւ) 3 Դուրս երկննալ (հրուանդանի), դուրս ելնել՝ կարկառիլ (շինուածի) ։ 4 Ջափէն ելնել. Je reconnais que je suis trop —. Vous avez — sur mon terrain, (հողէս ներս մտած ես) ։ || S' — չ. Ցառաջ գալ՝ երթալ, յառաջանալ ։ 2 Ջարգանալ (հասակաւ) ։ 3 Ջափէն ելնել, առջեւ՝ յառաջ երթալ. Il s'est — jusqu' à dire que . . . (մինչեւ անգամ ըսաւ թէ . . .) ։ 4 Դուրս երկննալ, ցռկել, կար-

կառիլ (ժայռերու) ։

Avanie, իգ. Ծաղրուականք, խաղքութիւն ։ 2 հ. ժ. Խռւանք ։

Avant, նխ. Յառաջ քան, առաջ, չ(մեկնած). — l'heure, (տարաժամ)։ 2 Առջեւէ. Il marchait — moi ։ ‖ մ. Յառաջ ☞ նախա(գիր)։ 2 Խոր, ներսերը, խորերը. Entrer —. Bien — dans l'hiver, (խոր ձմեռի մէջ) ։ Assez — dans le bois, (անտառի բաւական խորերը) ։ ‖ D'—. Առջի (օրը) ։ ‖ En —, մ. Դէպ ի յառաջ. յառաջ. De la en —, (անկէց ի վեր), հ. 2 Առջեւէն. Marcher en — ։ ‖ — que, — que de, շ. Յառաջ, չ(մեկնած) ։ ‖ ար. Առաջակողմ ☞ (կառ)առաջք † ։

Avantage, ար. Շահաւորութիւն, շահ, օգուտ, օգտիք, առաւելութիւն. Tirer —. Avoir l'— de. Faire un — à qn. (մէկու աւելի բան տալ՝ ձգել, օգտեցնել) ։ 2 Գերիվերութիւն, առաւելութիւն (Թուի՝ տեղի՝ ժամանակի). Il a l'—, (առաւելութիւնն իր կողմն է). Avoir l' — sur, (գլել) ։ 3 Յաջողութիւն (զօրաց), յաղթութիւն. Poursuivre ses —, Avoir l'—, (յաղթող ըլլել)։ 4 Բաղդաւորութիւն † (մէկը ճանչնալու) ։ ‖ À l' —, Նպաստաւոր կերպիւ (խօսիլ) ։ | Avec —, Պատուաւոր կերպիւ (խօսիլ)։ 2 Լաւ ձիու վրայ (հեծած ըլլել) ։ | À son —, Նպաստաւոր՝ շահաւոր կերպիւ։ 2 Աղուորնալու կերպով (հագուիլ) ։ | Être à son —, Աղուորցած ըլլել ։ | Prendre —, Քաջալերուիլ, օգտիլ ։ | Prendre ses —, Գործին շահաւոր կողմերը բռնել, իրեն շահաւոր կերպով բռնել գործը ։ | Prendre de l'—, son — pour . . . Բարձր տեղ մ'ըլլել (ձի հեծնելու) ։

Avantager, ն. Աւելի բան տալ, առաւելութիւնք տալ, օգտեցնել։ ‖ S'—, ց. Իրար օգտեցնել ։ 2 Օգտուիլ ։

Avantageusement, մ. Նպաստաւոր կերպիւ (խօսիլ), շահաւոր կերպիւ (ամուսնանալ), յօգուտ անձին (մեկնել), պատուաւոր կերպիւ (ճանչցուիլ), ճոխաբար (օժտեալ ըլլել). Se placer —, (աղէկ տեղ գտնել կամ բռնել)։ S'habiller —, (աղուորցնող կամ յարմար հագուստ հագնիլ) ։

Avantageux, euse, ած. Օգտակար, օգտաւէտ, շահաւէտ, շահաւոր։ 2 Նպաստաւոր (կարծիք)։ 3 Վայլող՝ աղուորցնող (գլխանոց)։ 4 Յանձնապաստան, մեծամիտ, Homme —. Ton, Air — ։

Avant-bec, ար. Նախացռուկ (կամուրջի) ։ 2 (Նաւ)առաջք ։ յ. ն.

Avant-bras, ար. Արմուկէ մինչև դաստակ, ծղի ։ յ. ա.

Avant-corps, ար. Շէնքի դուրս ելած մաս, սարաւանդ ։ յ. ա. [ն.

Avant-cour, իգ. Նախագաւիթ։ յ.

Avant-coureur, ար. Յառաջընթաց, կարապետ ։ 2 Գուշակ, հրեշտակ ազդարար ։ յ. ն.

Avant-courrière(fr), իգ. Կարապետ. L'— du jour, (այգ) ։ յ. ն.

Avant-dernier, ière, ած. Վերջինէն յառաջ, վերջընթեր ։ յ. ն.

Avant-garde, իգ. Առաջապահք ։ յ. ն. [Նախահամ † յ. ն.

Avant-goût, ար. Նախաճաշակ,

Avant-hier, մ. Երէկուան նախորդ օր, յեռանդ ։

Avant-main, ար. Առաջակողմ ձիու, երի ։ 2 (Գնդահարի) առաջակողմով հարուած։ 3 Առաջութիւն. ժղ. յ. ն.

Avant-mur, ար. Նախորմ ։ յ. ն.

Avant-poste, ար. Առաջապահեստ † յ. ն. [ւիղ, նախաբան ։ յ. ն.

Avant-propos, ար. Նախաշա-

Avant-scène (ակն), իգ. Նախատեսլարան։ 2 Նախատեսլարանի օթեակ։ 3 Նախադէպք † 4 Նախաշաւիղք (գործի մը)։ յ. ն. [նիք, քիւ ։ յ. ն.

Avant-toit, ար. Դուրս ելած տա-

Avant-train, ար. Առաջակողմ (կառքի) ։ յ. ն.

Avant-veille, իգ. Երկու օր յառաջ, նախվերջընթեր † նախընթեր † օր (Զատկի) ։ յ. ն.

Avare, ած. Արծաթասէր, ագահ ։ 2 Խնայող, ագահ (ժամանակի) ։

Avarement, մ. Ագահօրէն ։

Avarice, իգ. Արծաթսիրութիւն, ագահութիւն. — sordide, (կծծութիւն) ։

Avaricieux, euse, ած. Ժլատ, ժլատ, ագահամիտ ։

Avarie, էգ. Ջեան՝ աւերած (նաւու)։

Avarier, ն. Վնասել, աւրել ։

Avé, Avé-Maria, ար. Ողջոյն քեզ, Մարիամ։ 2 Հատիկք (վարդարանի)։ յ.ն.

Avec, նխ. Հանդերձ, մէկտեղ, հետ ☞ (ընթացա)կից, (մահա)կից, ընդա-(բոյս) ։ 2 (ժամանակ)ով ☞ (քաջու)-թեամբ, (զգուշ)եաւ, (արիա)բար, (ջերմ)-օրէն, (ծուլա)պէս, (կորովա)կի, (մազլ)ցի, (ուժ)գին, (ազգո)վին ☞ ե. գ. հ. Թեւա-ւքող, կռանահար, վշտածին, ճարտարա-գործ ։ 3 Ի ձեռին. Il fut arrêté — une épée sanglante ։ ‖ D' —, (Ոսկի)է, (շողոքորթ)էն ։ ‖ մ. Ի միասին, հետ ։ ‖ — ça que, Իբր թէ, ը.

Aveindre, ն. Երթալ բերել, հ.

Aveine, էգ. Վարսակ, կոտշուկ Գ. եուլաֆ ։

Aveline, էգ. Արքայկաղին † ։

Avelinier, ար. Արքայկաղնի † ։

Avenant,e, ած. Շնորհալի, սիրուն, բարեքիկ † ‖ À l'—, մ. Անոր համեմատ, ըստ այնմ ։ ‖ À l'— de, նխ. Համեմատ։ ‖ ար. Փոփոխմունք (ապահովագրի մէջ)։

Avénement, ար. Բարձրանալը (գերագոյն պատիւի մը), գահակալու-թիւն ։ 2 Պատահում ։ 3 Գալուստ, Յայտ-նութիւն (Մեսիայի) ։

Avenir, չ. Պատահիլ ։ ‖ ար. Ա-պառնի, ապագայ ։ 2 Բաղդ, ապագայ ։ 3 Ապառնի յաջողութիւն, ապագայ. Sans—, (անապագայ), Plein d' —, (ապագան մեծ՝ յուսալից) ։ 4 Գալիք սերունդք, յե-տինք, ապագայ։ 5 Դատի կանչելը, կոչ. Faire un — ։ ‖ À l'—, մ. Ասկէ ետք, ապագայի մէջ ։

Avent, ար. Յիսնեակ (կաթոլիկնե-րու)։

Aventure, էգ. Գլուխը եկած բան, դէպք, պատահար, պատահ, արկած. C'est grande — si, (մեծ դիպուած է եթէ) ։ 2 Վիճակ, բաղդ. Artisan de sa mauvaise —. Dire la bonne —, (բաղդ նայիլ). Diseur de bonne —, (բաղդասաց)։ 3 Յառաջ նետուիլը, դի-մագրաւութիւն. — périlleuse. Homme d' —, (արկածախնդիր). Tenter l'—, (փորձ փորձել)։ 4 Տարփային յարաբե-րութիւնք, տարփանք, ը. Elle a eu des — ‖ ։ À l'—, մ. Առանց մտքի, ըստ դի-պաց ։ ‖ D' —, Par —, մ. Պատահ-մամբ, յանկարծ ։

Aventurer, ն. Մէջտեղ նետել, վտանգի դնել ։ ‖ S' —, չ. Դիմագրա-ւել, յառաջ նետուիլ, նետուիլ ։

Aventureux, euse, ած. Յա-ռաջ նետուող, յանդուգն, դիմագրաւ ։

Aventurier, ière, գ. Բաղդա-խնդիր ։ 2 Ինքնագլուխ արկածներու ե-տեւէ վազող, արկածախնդիր † 3 Ինք-նակամ զինուոր, արկածախնդիր † 4 Ծովահէնք, Ամ. ‖ ած. Բաղդախնդրի (կեանք) ։

Aventurine, էգ. Աստղաքար. եըլ-տըզ բաշը ։

Avenu, e, ած. Comme non —, Իբր չեղեալ ։

Avenue, էգ. Մուտք՝ արահետ (քաղքի) ։ 2 Ծառուղի (գլեակի) ։ 3 Ծա-ռուղի ։ 4 Դուռ, ճամբայ, գ. 5 Գալուստ (Յիսուսի) ։

Avérer, ն. Ստուգել, ճշմարտել ։

Averse (ս), էգ. Յանկարծեայ շըր-շրուկ, չաղբ, տարափ ։

Aversion (ս), էգ. Հակակրութիւն, ատելութիւն, հակառակութիւն, խոր-շում ☞ (աղբատ)ատեցութիւն. C'est ma bête d' —, (բնաւին չսիրած մէկ մարդս է). Avoir, Prendre en —, (ատել, խորշիլ) ։

Averti, e, ած. Իրազեկ. Bien —, (քաջազեկ †). Soyez — que, (կ'իմա-ցընեմ քեզ, գիտցիր) ։

Avertir, ն. Իմաց տալ, զեկուցանել, իմացնել ☞ ազդարար, (կանխա)զեկոյց.

Avertissement, ար. Ազդարա-րութիւն, զեկուցում. Un — du ciel, (երկնազդեցիկ զեկոյց) ։

Aveu, ար. Ճանչնալը, խոստովանու-թիւն (ոճիրի) ։ 2 Սիրոյ խոստովանու-թիւն ։ 3 Հաճութիւն, հաւանութիւն. Obtenir son —. Il a fait cela de votre —. Sans votre —. D'un commun—, (միաբան հաւանութեամբ)։ ‖ Sans —, Թափառիկ, անոք անուրեք (մարդ) ։ ‖ De l' — de, Ըստ խոստովա-նութեան, ըստ վկայութեան ։

Aveugle, ած. Աչիկոյ, աչազուրկ, կոյր ։ 2 Անխորհուրդ, կոյր ։ ‖ — d'es-prit, Կուրամիտ† ։ ‖ À l'—, En —, մ.

կոյրգկուրայն, կուրօրէն ։

Aveugle-né, e, գ. Ի ծնէ կոյր ։

Aveuglement, ջ. Կուրութիւն, գ.

Aveuglément, մ. Կուրաբար, կուրօրէն, գ.

Aveugler, ն. Կուրցնել, (որ և գ.)։ 2 Աչք առնուլ՝ մթնցնել, շլացնել (փայլակի) ։ 3 Խցել ։ [խափս, կոյրի պէս ։

Aveuglette (à l'), մ. Ընդ խար-

Avicule, էգ. Սատափի ու մարգրտի մայր, կուրայ, զաղտակուր ։

Avide, ած. Անյագ, անկուշտ, անգահ Գ. 2 Շահամոլ, ընչասէր, անկուշտ ։ 3 Ծարաւի (արեան՝ փառաց) ☞ (մարդա)խանձ, (արիւն)ռուշտ, (փառա) տենչիկ, (ընչա)քաղց ։

Avidement, մ. Անկուշտ մը, անյագաբար, անյագ, անգահ Գ.

Avidité, էգ. Անկշտութիւն, անյագութիւն ։ 2 Անյագ տենչ, ծարաւ ☞ (ընչա)քաղցութիւն ։

Avilir, ն. Վարնոցցնել, նուաստել, վատթարել, անարգել, գձձել ☞ նկուն։ 2 Գինը կոտրել, վար զարնել (ապրանք)։

Avilissant, e, ած. Անարգու, նուաստիչ, գձձող ։

Avilissement, ար. Նուաստութիւն, անարգում, վատթարում, գձձութիւն ։

Aviné, e, ած. Արբեալ, գինեհար. Il a les jambes —, (գինովութենէ կ'երերայ) ։ [ցընել, գինոտել։

Aviner, ն. Գինիով տոգորել՝ կշտա-

Aviron, ար. Թիակ, թեւճակ. քիւրեկ ։ 2 Թիակավար ։

Avis, ար. Ծանուցում, ազդարարութիւն, ազդ ։ 2 Լուր, տեղեկութիւն. Donner —. Il m'a transmis des — sûrs։ 3 Միտք, կարծիք. C'est mon —. Changer d' —. M'est — que, (կարծեմ թէ, ինձ կ'երեւի թէ) ☞ (համա)միտ, (համա)շունչ, (միա)խոհ ։ 4 Կարծիք (բժշկաց՝ պետական խորհրդոյ) ։ 5 Խորհուրդ. Donner des —, Donneur d'—, (խրատտու). Sauf meilleur —, (եթէ լաւագոյն խորհուրդ մը մէջտեղ չելնէ)։ || — au lecteur, Խօսք առ ընթերցողս ։ 2 Անուղղակի յանդիմանութիւն խրատ ։

Avisé, e, ած. Խելքով շարժող, խոհական. Un mal —, (անզգոյշ, անխորհուրդ). Ce fût à lui bien —, (լաւ մտածեց) ։

Aviser, ն. Իմաց տալ, իմացնել. Faire — qn. 2 Խորհուրդ՝ խրատ տալ. Un fou — bien un sage։ 3 (Հեռուէն) նշմարել, ը. || Չ. (Միչոց) մտածել, խորհիլ. — à, — de, (որ և ած.)։ || S'—, չ. Միտքը գալ, մտքէն անցնիլ, մտածել. Il s'en est — trop tard ։ 2 Երեւակայել, խորհիլ (միջոց), գտնել (ճար)։ 3 Ցանդգնիլ՝ ըլլալ (բան մ'ընելու)։

Aviso, ար. Դիտանաւ † ազդանաւ † լրանաւ, ավիզօ ։ յ. —s ։

Avitaillement, ար. Համբարակում, համբարք ։

Avitailler, ն. Պաշար լեցնել, համբարակել ☞ պաշարապինդ ։

Aviver, ն. Արծարծել (կրակ) ։ 2 Փայլ՝ կենդանութիւն տալ (գոյնի)։ 3 Մաքրել, սրբել, ուղհ.

Avives, էգ. յգ. Մանք (ձիու ականջի տակ)։ 2 Ատոնց ուռիլը, գայլցաւ։

Avocasser, Չ. Խեղճ փաստաբանութիւն ընել, փաստակել † ։ 2 Պայքարել, քաշքշել, փաստակել † ։

Avocasserie, էգ. Խեղճ փաստաբանութիւն, փաստակութիւն † 2 Քաշքըշուք, փաստսիրութիւն, փաստակութիւն։

Avocat, ար. Փաստաբան ։ 2 Միջնորդ, բարեխօս (էգ. — e) ։ 3 Աւկատատանձ †աւկատ † ։

Avocatier, ար. Աւկատենի † ։

Avoine, էգ. Վարսակ, կոտշուկ Գ. եուլաֆ. Folle —, (անբեր վարսակ) ։

Avoir, ար. Ունեցածը, ինչք, գոյք ։ 2 Պահանջք, առք ։

Avoir, eu, e, ն. Ունենալ. Vous — la parole, (խօսքը քուկդ է). Homme qui a du crédit, (վարկի տէր մարդ). Avez-vous ma clef? (բանալիս վրա՞դ քո՞վդ է). Il a la bourse, (քսակը ձեռքն է), գ. — la (lèpre), (բորոտ)իլ ☞ (յանդգն)իլ, (միտ)իլ, (հերա)ւոր, (հարքըխ)ոտ, (միագլխ)ի, (լուս)ունակ. (ուշ)եղ, (մտա)ցի, (հողա)կալ, (հողա)տէր ։ ☞ ե. գ. հ. հաստաբազուկ, մերկոտն, ախտակից, համատիպ, այլակարծիք,

տակէօղ ։ 2 Լինել․ Il a cinq ans, (հինգ տարեկան է, հնգամեայ է)․ Il a la peau délicate, (փափկամորթ է)։ 3 Կրել, բռնել, ունենալ․ Il a à la main une coupe։ 4 Գիտնալ (գաղտնիքը՝ բանի մը)։ 5 Գտնել (շնորհ՝ մէկու առջեւ)։ 6 Ստանալ, ձեռք բերել, առնուլ (մրցանակ)․ On n'a pas ce livre facilement․ On ne peut rien — de cet ouvrier, (այս գործաւորէն ձեռքէն բան չելներ)։ 7 Ստանալ, ընդունիլ․ J'ai cette terre du chef de mon père․ 8 Ունենալ, զգալ ☞ (անօթե)նալ, (ծարաւ)իլ, (վախ)նալ, (ցաւ)իլ։ J'ai du regret d'être obligé de ...։ — de l'obligation à qn․ (երախտապարտ լինել՝ գըտնուիլ)։ 9 (Խաղալու) կարգը (իրեն)լինել․ Il a le dé, la boule ։ ‖ — en (aversion), (խորշ)իլ։ ‖ — pour, Նկատել, համարիլ։ | — à, Հարկի մէջ լինիլ, պէտք ունենալ, ունենալ (խօսք՝ մէկու)․ Vous n' — qu'à vouloir, (կամքդ՝ ուզելդ բաւական է)։ | En — à կամ contre, Բարկացած լինիլ (մէկու դէմ)։ | — assez d'une chose, (որ եւ՝) Ցոզնած՝ կշտացած լինել ☞ բոյ օծանուղ․ Il a dit, ըսաւ, ըսած է։ Il aurait dit, (պիտի ըսած լինէր, ըսած է եղեր, ըսած լինի)։ ‖ անդ․ Il y a, Կայ։ ‖ Il n'y a qu' à, (Խօսիլը) բաւական է։ | Il y en a qui ... Մարդիկ կան որ (որ և Nous —, Vous — des gens qui ...)։

Avoisinant, e, ած․ Մօտ, մերձակայ ։

Avoisiné, e, ած․ Être mal —, Գէշ դրացիք ունենալ ։ [գտնուիլ։

Avoisiner, ն․ Սահմանակից՝ մօտ

Avorté, e, ած․ Վիժած, Թերածին։

Avortement, ար․ (Ջաւակ) անցունելը, վիժում։ 2 Դերեւում, վիժում․փ․

Avorter, չ․ Անցունել, վիժել ։ 2 Վտիտ՝ ազազուն՝ տհաս մնալ, ոսնիլ (պտուղի)։ 3 Դերեւել, վիժել (խորհրդի)։

Avorton, ար․ Թերածին սաղմ, վիժակ, վիժուկ † 2 Վտիտ՝ ազազուն պըտուղ, վիժած ։ 3 Մանր մնացած մարդ, ոսնուկ † 4 Թալաթոսած երկ, վիժած ։

Avouable, ած․ Խոստովանելի ։

Avoué, ար․ Դատի գործակալ (ի պաշտօնէ), փոխանորդ, իրաւայր ։

Avouer, ն․ Խոստովանիլ (յանցանք) ։ 2 Ընդունիլ, հաստատել, հաւանիլ․ Des moyens que l'honneur — ։ 3 Հեղինակութիւնն ընդունիլ (երկի մը), ճանչնալ (աղքատ ազգական), իբր իրը ճանչնալ (տղայ)․ Je t'avouerai de tout, (իմ անունով բոլոր ըրածներդ պիտի ընդունիմ) ։ 4 Պաշտպան՝ մեծ ճանչնալ, տ․․ ‖ S' —, յ․ Խոստովանուիլ ։ 2 Ինքզինք ճանչնալ (յանցաւոր)։ 3 Խոստովանիլ (պարտութիւն) ։ 4 Երաշխաւոր առնուլ․ S'— de qn․

Avril, ար․ Ապրիլ (ամիս) ։

Avrillé, ած․ Blé —, Գարնցան Գ․

Avuer, ն․ Դիտել (որսը) ։

Avulsion, էգ․ Խլում ։

Axe, ար․ Առանցք․ միճվէր։ 2 (Կառքի) առնակ․տինկիլ։ ‖ — de cadran, Ցուցակ։

Axillaire (21), ած․ Անթային ։

Axiome, ար․ (Ցայտնի) ճշմարտութիւն, առած ։ [2 Աքսիս, էգ․

Axis, ար․ Երկրորդ լիսեռ վզի, առնակ։

Axonge, էգ․ Խոզի ճարպ՝ հալած ու պատրաստուած, տհոտ ։

Ayant-droit, ար․ Իրաւունակ † կամ շահունակ † յ․ տ․

Azalée, էգ․ տ․ ս․ Ծիփին ։

Azédarac (ռազ), ար․ Ազատդրախտ․ բէսպլին աղաճը ։

Azerole, էգ․ Սինձ․ հայլըճ։ լըյաճը։

Azerolier, ար․ Սնձի․ հայլըճ ա․

Azimut (իւդ), ար․ Ազիմութ ։

Azotate, ար․ Բորակատ ։ [գ․

Azote, ար․ Անկենդան, բորակածին,

Azoté, e, ած․ Բորակածնաւոր † գ․

Azur, ար․ Լուրջ ներկ․ լաճիվէրտ պօյա ։ 2 Բաց կապոյտ, կապուտակ, Ciel d'—, (կապուտակ երկինք)․ Pierre d' —, (լազուարթ․ լաճիվէրտ) ։ 3 Խաղաղութիւն ։

Azuré, e, ած․ Բաց կապոյտ, երկնագոյն․ La voûte —, (կապուտակ կամար)․ La plaine —, (կապոյտ դաշտ, [ծով)։

Azurite, էգ․ Լրջաքար ։

Azyme, ած․ Անխմոր, բաղարջ, անեկ հաց Գ․ խամըրսըզ ։ ‖ La fête des Azymes, (Բաղարջակերաց տօն)։

Azymite, ար․ Բաղարջամատոյց ։

B

B.—Marqué au B, Ամենապակասա-որ, (կաղ, կուզ, միակն և ծուռսրուն) ։

Baal, ար. Զաստուած մը, Բահաղ ։

Baba, ար. Հաստեայ մը, կտապ, չամչեայ ։ [լոն ։

Babel, ար. Խառնակութիւն, Բաբե-

Babeurre, ար. Ճնուկ, շիճ. սիստ սույու ։

Babiche, էգ. **Babichon,** ար. Երկայնամազ շնիկ, մազեղ † ։

Babil (պիլ), ար. Շատախօսութիւն ։ 2 Կարկաչ (Թռչունի) ։ [խօսում ։

Babillage, ար. Շատախօսելը, շատ-

Babillard, e, ած. Շատզրոյց, շատախօսան ։ 2 Կարկաչող (Թութակ) ։ 3 Պօռպռացող (շուն) ։ ‖ գ. Շատախօս ։ 2 Բաց բերան ։

Babiller, ն. Շատախօսել ։ 2 Զաբախօսել, կարկաչել ։ 3 Պօռպռալ (շան) ։

Babine, էգ. Շրթունք. S'en donner par les —, (լաւ հաց մ'ուտել) ։

Babiole, էգ. Դոյզն՝ չնչին բան, սնոտիք ։ 2 Խաղալիկ (մանկանց) ։

Babiroussa, ար. Հնդկախոզ ։

Bâbord, ար. Ձախակողմ նաւու (խելքի կողմէն) ։

Babouche, էգ. Ոտքի աման անկրունկ, փափուշ ։

Babouin, ար. Կապիկ մը, շնգլխի † 2 Պզտի կապիկ, կապիկ, գ. (էգ. — e) ։

Bac, ար. Գետ անցնելու նաւ, գետանաւ † 2 (Ջրի) տաշտ ։

Baccalauréat (2c), ար. Ա. Աստիճան վարդապետութեան, նախաստիճան †

Bacchanal (պաքա), ար. Ժխոր, վայնասուն. Faire du —, (ժխորել) ։

Bacchanale (պաքա), էգ. Մոլեկան՝ աղմկալի կաքաւ ։ 2 Շուայտանք, գինարբութիւն. ‖ յգ. Խորհրդատօնք, բաքոսականք † ։

Bacchante (պաքա), էգ. Բագոսեան քրմուհի ։ 2 Լկտուհի, սրլըրած, ըօ. 3 Թիթեռնիկ մը, բաքոսիկ † ։

Bacchius (ֆիխուս), ար. Աւարտեղ ։

Bacchus (պաքքիւս), ար. Սպանդարամետ, բաքոս ։

Baccifère, ած. Հատաբեր (տունկ) ։

Baccivore, ած. Հատակեր ։

Bâche, էգ. Տաշտ՝ ջրհանի առջեւ ։ 2 Ծածկոյթ (սայլակի), վաչ ։ 3 Քասկաձեւ ուռկան (որ եւ — trainante) ։

Bachelier, ար. Պսակաւոր, նախաստիճանեալ † 2 Պատանի, հ. Dans la Touraine un jeune — ։ 3 Ասպեթեան հետամուտ, տ—.

Bâcher, ն. Վաչով ծածկել, վաչել ։

Bachique, ած. Սպանդարամետական, բաքոսեան ։ 2 Խմելու (երգ) ։ 3 Խըմաններու (տեսարան) ։

Bachot, ար. Նաւակիկ ։

Bacile, ար. Ծովառազեան † սուրեզէնեսի ։

Bacille, ար. միջ. ս. Պասիլ ։

Bâcler, ն. Նիգով փակել, նգել ։ 2 Շղթայել (նաւահանգստի մուտք) ։ 3 Կապել (նաւ՝ պարպելու համար) ։ 3 Գրել լմնցնել, կնքել լմնցնել, կտրել Թափել, կտրել լմնցնել ։ [պաքդերի ։

Bactérie, էգ. Միջատ մը, ցպիկ †

Badamier, ար. Հնդկանշի ։

Badaud, e, գ. Ամէն բանի պուշ ապուշ նայող, փուճ հետաքրքիր, զբաւխնդիր, պանդոյր † ։

Badauder, չ. Պուշ ապուշ նայիլ, պանդորրել ։

Badauderie, էգ. Ապուշ խօսք կամ գործք, պանդորրութիւն † ։

Badiane, էգ. Բադիան, ծռ.

Badigeon, ար. Ջրաներկ (պատի), — à la chaux, (բուռ, պատանա) ։ 2 Ծակախից զանգուած, խծկոն † ։

Badigeonner, ն. Ջրաներկ զարնել (պատի). — à la chaux, (բռել) ։ 2 Ծեփել, բծ. 3 Ծակերը գոցել (փայտի) ։

Badin, e, ած. Կատակասէր, ծաղրասէր, ծաղրաբան, զուարթ. Esprit

—, (ծաղրաբան)։ ‖ Faire le —, Ծաղրաբանել ։ [բաբանութիւն ։
Badinage, ար. Կատականք, ծաղ-
Badine, էգ. Թեթեւ ու ճկուն գաւազան, մըմռուռ Գ. ‖ յգ. Պզտի ունելիք, ունելեակ † ։
Badiner, չ. Կատակել, ծաղրաբանել ։ 2 Ծածանիլ՝ Թրթռիլ (զարդերու) ։ ‖ Il ne — pas, Ծանր՝ խիստ՝ դիւրագրգիռ մէկն է, կատակի չգար ։
Badinerie, էգ. Կատակ, կատականք ։ 2 Անխելք կամ խենթութենթ բան։
Bafouer, ն. Ծաղրի առնուլ, կատակերգել, այպանել☞ այպնուկատակ։
Bâfre, էգ. Մեծ կերուխում, Թշոց Գ.
Bâfrer, չ. Լաւ մ'ուտել, մցրիլ, Թշել Գ. [Թշող Գ.
Bâfreur, ար. Որկորուստ, լափող,
Bagace, էգ. Տ. **Bagasse** ։
Bagage, ար. Սպասք, համդերձանք, կահ ու կազմած, աղխ. փըրքը. էշեա. Cheval de —, (կահակիր ձի) ։ 2 Աղխ (բանակի) ։ 3 Կապոց, ծրար, ֆ. Plier, Trousser —, (փաթթել, կծիկը դնել, չ. 2 Մեռնիլ, ծրարները կապել, չ.) ։
Bagarre, ար. Աղմուկ, ժխոր, շփոթ, իրարանցում, արարոց Գ.
Bagasse, էգ. Աղօրիքէ անցած շաքարեղէգ ։ 2 Լրկըրտած՝ գէշ կին, չ.
Bagatelle, էգ. Փուճ՝ չնչին բան ։ 2 Փուճ՝ ոչինչ խօսք ։ 3 Չնչին բաներ, մնոտիք, նանրութիւնք. La —. S'amuser à la — ։ 4 Պզտի՝ Թեթեւ գրուած ։
Bagne, ար. Արգելանոց պարհակաւորաց, պարհակարան ։
Bague, էգ. Մատնի ։ ‖ — sauves, Անվտանգ ։ 2 Կրցածը հետը տանելով ։ ‖ — et joyaux, Գոհարեղէնք (նոր հարսի)։
Baguenaude, էգ. Պայթակ, պտ. 2 Անխելքութիւն ։
Baguenauder, չ. Փուճ բաներով խաղալ, մնոտեօք զբօսնուլ, բմբընալ Գ.
Baguenaudier, ար. Պայթակենի. Թփ. 2 Մնոտեօք զբաղող, բմբընող Գ. 3 Օղակի խաղ ։ [Գ.
Baguer, ն. Մեծ մեծ կարել, քռել †
Baguette, էգ. Նուրբ ու ծռուռն գաւազան, ճպոտ ։ 2 Գաւազան (Թմբկի)։ 3 Վարիչ, ձողակ (հրացանի) ։ 4 Գաւազան (մոգական) ։ 5 (Իշխանական) գաւազան. Obéir à la —. Mener à la— ։ ‖ յգ. Զաղկանք. վն.
Baguier, ար. Մատնիի տուփ, մատանետուփ։ [փոյթ, հոգս, բան։
Bah! ձյն. Վա՜շ, բա՜ ։ ‖ Ah —, Ի՞նչ
Bahut (hu), ար. Կաշի սնտուկ ։ 2 հ. ժ. Պահարան ։
Bahutier (hu), ար. Սնտուկագործ։
Bai, e, ած. Թուխ կարմրագոյն՝ շառատ (ձի) ։
Baie, էգ. Գոգիկ (ծովու)։ 2 Զգուած ծակ (դուռի համար) ։ 3 Խաբանք, խաբ ։ 4 Հատապտուղ, բս.
Baigner, ն. Ջուրի մէջ դնել, լոգացնել, լուալ☞ լուացիկ ։ 2 Ոռոգել, Թաթաւել, Թանալ (երեսը՝ արցունքներով) ☞ (արտասուա)լիր, (լալա)գին, աւրիւն)լուայ, (—) Թաթաւ ։ 3 Մէջ՝ քովէն կամ շուրջ հոսիլ, Թրջել (գետի) ։ 4 Թրջել (ծովու՝ ափունքը) ։ ‖ չ. Թաթղուիլ, Թաթաւիլ ։ ‖ Se —, յ. Մտնել (գետը), լուացուիլ, լոգանալ ։ 2 Թաթաւիլ, լողալ (արեան մէջ) ։
Baigneur, euse, գ. Բաղնեպան. համմամճը։ 2 Բաղնիքի ծառայ։ 3 Բաղնիք առնող, ծով մտնող, լոգացող ։
Baignoire, էգ. Աւազան, լուաբան, լոգարան ։ 2 Գետնօթեակ † (Թատրոնի) ։
Bail (պայլ), ար. Վարձում ։ 2 Վարձագիր ։ յ. **Baux** ։
Baile, ար. հ. ժ. Վենետկի դեսպան ի Պոլիս, պայլ ։
Baille, էգ. Տաշտ ։
Baillement, ար. Որոշտգանք, յօրանջ. էսնէմէ ։
Bailler, ն. Տալ (հարուածք), հ. 2 Տալ (վարձու), հ. ‖ La — bonne, La — belle, Խաբել ուզել ։
Bâiller, չ. Որոշտգալ, յօրանջել. էսնէմէք ։ 2 Ձանձրանալ ։ 3 Լաւ չգոցուիլ, բացուիլ, կիսաբաց լինել☞ Թեբաքամ ։ [ճր, հ.
Bailleul, ար. Բեկաբոյժ. չըգըգ-
Bailleur, eresse, գ. Վարձատու ։ 2 (Արծաթա)տու ։ 3 (Սուտեր) նետող, ռ. [յօրանջուն ։
Bâilleur, euse, գ. Յօրանջող,

Bailli, *ար. հ. ժ.* Դատաւոր, պայլի։ 2 Ատենակալ (Գերմ. Զուիցե.) պայլի։

Bailliage, *ար. հ. ժ.* Պայլիի ատեան, կամ տուն։ 2 Պայլիութիւն։ [հի։

Baillive, *էգ.* Պայլիի կին, պայլիու-

Bâillon, *ար.* Բերնի գայլ, բերնի գել, բերանակապ, բագ † քէլէփչէ ։

Bâillonner, *ն.* Բերնի գել դնել, բագ դնել։ 2 Բերանը գոցել, լեզուն կապել, կաշկանդել, *փ.*

Bain, *ար.* Ջուր մտնելը, լուացում, լոգանք. Prendre un —, (լոգանալ). Prendre un — de mer, (ծով մտնել)։ 2 Լուացման ջուր, ջուր, Entrer dans le — ։ 3 Աւազան, լոգարան, Vider le — ։ 4 Կարաս (ներկարարի)։ ‖ — de pieds, Լուացիկ կոնք, ոտնալուաց ։ 2 Ոտնալուայք. Prendre un — de pieds, (ոտքերը ջուր դնել)։ | — -marie, Եռացիկ ջուր՝ մէջն աման մը դրուած՝ տաքցուելիք նիւթով. ջրեփոց, մարեմանօթ։ *յ. ա.* ‖ *յգ.* Լուալիք, բաղանիք ։ 2 Ջերմաջուրք, ջերմուկք. գափլըճա ։

Baïonnette, *էգ.* Սուին. սիւնկիւ ։ 2 Հետեւակ զինուոր ։

Baisemain, *ար.* Աջհամբոյր, ձեռքպագ (արքայի) ։ ‖ *յգ.* Բարեւ, մեծարանք ։ ‖ *էգ. յգ.* Պատուասիրական բարեւ, մեծարանք ։ ‖ *էգ.* À belles —, Մեծ շնորհակալութեամբ, ձեռք պագնելով։

Baisement, *ար.* Ոտնհամբոյր † (Ս. Պապի) ։

Baiser, *ար.* Համբոյր, պագիկ, պագ։

Baiser, *ն.* Ողջագուրել, համբուրել, պագնել ։ 2 Գգուել, համբուրել, *փ.* 3 Այց ընել՝ ընդունիլ ։ ‖ — les mains à qn. Բարև ընել, մեծարանքները մատուցանել ։ | Je vous — les mains, Ծառայ եմ տէրութեանդ, հեգն. | — la terre, Վարէն Թռիլ։ 2 Վարերը սողալ, *փ.* ‖ Se —, *յ.* Իրար պագնել ։ 2 Իրար դպնալ ։ [սէր, պագոտ † ։

Baiseur, euse, *գ.* Համբուրա-

Baisotter, *ն.* Պագիկներ տալ, պագոտել † ։

Baisse, *էգ.* Նուազում (գներու) ։ 2 Անկում (արժէԹուղԹի). Jouer à la —, (արժէԹղԹոց իջնալուն խաղալ) ։ 3 Կքած գետին ։ 4 Տեղատուութիւն ։

Baisser, *ն.* Ցածել † (պատ), խոնարհել (գլուխ), վար առնուլ՝ քաշել (վարագոյր), իջեցնել (ձայն) ☞ վայրարկեալ, (գլխ)արկել, կորա(գլուխ) ։ 2 Իջեցնել ձայն (նուագարանի) ։ 3 Նուազել (գիները) ։ ‖ — l'oreille, Ականջները կախել, *փ.* | — pavillon, — la lance devant qn. որ և՝ կակուղնալ, տեղի տալ, խոնարհիլ (մէկու առջեւ)։ ‖ *չ.* Իջնալ, ցածնալ ։ 2 Իյնալ (բաժնեԹղԹոց) ։ 3 Ույժէ իյնալ, իյնալ ։ 4 Կարճիլ (տեսուԹեան) ։ 5 Տարաժամել (օրուան) ։ ‖ — d'un ton, Ձայնը ցածցընել, *փ.* ‖ Se —, *ն.* Ծռուիլ, գճիլ ։ 2 Խոնարհիլ ։

Baissier, *ար.* ԱրժէԹղԹոց իջնալուն խաղացող, իջախաղաց † ։

Baissière, *էգ.* (Տակառի) տկուք ։

Baisure, *էգ.* Կցուած (երկու հացի)։

Bajoue, *էգ.* Ծնօտ խոզի, կնճիԹ ։

Bal, *ար.* (*յ.* —s), ԿայԹատօն, պարք, պարահանդէս. — paré et masqué, (դիմակաւոր և անդիմակ պարահանդէս) ։

Baladin, e, *գ.* (Հրապարակի) հոպիտ ։ 2 Ծաղրածու, խեղկատակ ։ 3 Պարաւոր (Թատրոնի), *հ.*

Baladinage, *ար.* (Յուրտ) խեղկատակուԹիւն ։

Balafre, *էգ.* Սրավէրք † (դէմքի վրայ) ։ 2 Սպի (սրավէրքի) ։

Balafrer, *ն.* Սրավիրել † (դէմք) ☞ սրավէր † ։

Balai, *ար.* Աւել. — de plume, (փետրաւել) ։ 2 Պոչ (շան) ։ ‖ Faire — neuf, Ջուրը զով բռնել նոր փարչի, *առ.*

Balais, *ած.* Rubis —, Քար մը, պատժախ ։

Balance, *էգ.* Կշիռ, կշեռ, *ա.* թէրազի. Tenir la — égale entre, (հաւասար բռնել, մէկ կողմ չմիտիլ) ։ 2 Հաւասարակշռութիւն (Եւրոպայի), զուգակշիռ (իշխանութեանց). Tenir la — ։ 3 Հաշուեկշիռ, *վճ.* 4 Հաշուեկշիռ, տարբերութիւն. La — de ce compte est de mille fr. 5 Լուծ, կշիռ, *համ.* ‖ En —, ի կախ, անորոշ, երկմիտ, ի տատանի (լինել) ։ 2 Ի կշիռ (մտնել՝ դնել) ։

Balancé, e, *ած.* Հաւասարակշիռ, համակշիռ ։ 2 Հաւասարեալ, հաւասար

(յաղթութիւն)․ — entre, (անորոշ, երկմիտ)։ 3 Շարժեալ, տատան։ ‖ ար․ Ճօճում † (կաքաւի մէջ), ծածան †։

Balancement, ար․ Տատանում, երերում, ճօճ։ 2 Փոփոխ հաւասարակշռութիւն։

Balancer, ն․ Հաւասարակշիռ բռնել, հաւասարակշռել (որ և փ․)։ 2 Հաւասար բերել (հաշիւ)։ 3 Դէմ՝ հաւասարակշիռ գալ, փոխարինել, համակշռել․ Ses vertus — ses vices։ 4 Երկբայի՝ տատանի մէջ ձգել (յաղթութիւն)։ 5 Քննել, կշռել (թերուղէմ)․ Tout bien balancé ։ 6 Շարժել, օրել, տատանել, ճօճել (ծառ)։ ‖ չ․ Ճօճել, ծածան † ընել (կաքաւի մէջ)։ 2 Երկբայի մէջ լինել, երկմտիլ, տատանիլ (յաղթութեան)։ ‖ Se —, յ․ Տատանիլ, օրուիլ։ 2 (Ճօլօրիկով կամ տատանոցով) շարժիլ, տատանիլ։ 3 Միակշիռ գալ, համակշռիլ (շահու և վնասի)։

Balancier, ար․ Կշռոց, ճօճանակ (ժամացոյցի)։ 2 Կշռաձող՝ երկակշիռ (լարախաղացի)։ 3 Կշռագործ․ բէրազիճի։ 4 Դրամահատ մամուլ։

Balançoire, էգ․ Տատանոց, բաբան Գ․ տաւէկյալա փիշտի սըրըղը։ 2 Ճօլօրիկ, կախօրան․ սալընճագ։

Balandran, Balandras, ար․ հ․ ժ․ Կրկնոց, կուպպայ։

Balane, ար․ Ծովակաղին։

Balanifère, ած․ Մոմոչաբեր, փալամուտ վէրէն։

Balauste, էգ․ Նռան չորցած ծաղիկ, բաղասիոն։

Balaustier, ար․ Վայրի նռնենի, նռնավայրի †։

Balayage, ար․ Աւլում, աւլտուք։

Balayer, ն․ Աւլել։ 2 Աւելով առնուլ (սարդի ոստայն)։ 3 Գետին քսուիլ, աւլել (պարեգօտի)։ 4 Հալածել (ամպ), մաքրել (դաշտը՝ թշնամիէ) ☞ (ամպա)վար։ [լող։

Balayeur, ար․ Աւելածու, աւ-

Balayures, էգ․ յգ․ Աւելածք, աւելուկք։ 2 (Ծովի) դուրս նետած բաներ, աւելուկք։

Balbutiement (սի), ար․ Կակազութիւն, թոթովանք․ փէփէլիք։

Balbutier (սի), չ․ Կակազել, թոթովել։ 2 Թերաբանել, կակազել։ ‖ ն․ Թոթովել։

Balcon, ար․ Պատշգամ․ շահնիշիր։ 2 Ցենավանդակ † (պատուհանի)։

Baldaquin, ար․ Ամպհովանի (գահու վրայ)։ 2 Սրահակակալ † (անկողնի)։

Bale, Bâle, էգ․ Կճեպ (ցորենի), ծածք։

Baleine, էգ․ Կէտոս, կէտ, կիտաձուկ † սպալէխա։ 2 Կիտոսկր (անձրևոցի)։

Baleiné, e, ած․ Կիտոսկրեայ։

Baleineau, ար․ Կիտակորիւն։

Baleinier, ար․ Կիտորս։ 2 Կիտորսանաւ † 3 Կիտոսկրավաճառ։

Baleinière, էգ․ Կիտորսանաւակ†

Balèvre, էգ․ Դուրսելած † (քարի)։ 2 Անհարթութիւն (ձուլուածի վրայ)։ 3 Շրթունք, հ․

Balise, էգ․ (Ծովու մէջ) ձողանշան, տակառանիշ †։

Baliser, ն․ Ձողանշանել (ծովը)։

Balisier, ար․ Պալիզենի, թփ․

Baliste, էգ․ Բալիստր։

Balistique, էգ․ Ձգաբանութիւն (ռումբերու)։

Baliveau, ար․ Պահեստի ծառ՝ պահեստի † (անտառի մէջ)։ յ․ — X։

Baliverne, էգ․ Փուճ խօսք, բարբանջ, սնաբանութիւն։ 2 Փուճ բան, սնոտիք ☞ (զրա)բան։

Baliverner, չ․ Սնոտեանց զբաղիլ, փուճուփուճ բաներու ետեւէ ըլլալ։

Ballade (ll), էգ․ Տուն տուն ոտանաւոր պատմութիւն, գեղօն։ 2 Պարելու երգ, գեղօն։ 3 Հին բանաստեղծութիւն մը (ֆր․) գեղօն։

Ballant, e (ll), ած․ Կախ ու երերող, կախերեր † ☞ (բազկա)ճօճ։

Ballast (պալասդ), ար․ Աւազուխիճ † երկթ․

Balle, էգ․ (Խաղի) գնդակ, ափուճ։ 2 Գնդակ (հրացանի)։ 3 Բեռ, հակ (ապրանքի)․ տէնք, եիւք։ 4 Կճեպ (փարսակի), ծածք։ ‖ De —, Վարնոց (ապրանք), ոչինչ (մարդ), չնչին (բան), անշահ (բանաստեղծ)։ | A vous la —, խօսքը՝ քարը քեզ է։ | Prendre la — au bond, Պատեհ առնուլ։ | Avoir

la — belle, Գնդակն աղէկ գալ : 2 Պատեհ ունենալ :

Ballet (ll), ար. Պար (Թատրոնի մէջ), պարանցիկ: 2 Մունջկատակ-պար:

Ballon (ll), ար. Օդագնդակ, օդագունդ (խաղի) : 2 Օդապարիկ :

Ballonnement (ll-ln), ար. Փքալի այտուռ փորի, քամուռ :

Ballonnier (ll-ln), ար. Օդագունդ (եել քօփու) ծախող : [տէնք:

Ballot (ll), ար. Բեռնակ, պատատ,

Ballote (ll), էգ. Սեւ հօտխոյ, տկ.

Ballottage (ll-lt), ար. Համեմատական քուէարկութիւն, համեմատականք

Ballotte (ll-lt), էգ. Գնդակ, քուէայ :

Ballottement (ll-lt), ար. Երերում, տատանում, տարուբերում (ծովէ) :

Ballotter (ll-lt), ն. Երերել, տարուբերել (ծովու) : 2 Իրարու նետել (գնդակ) : 3 Ծաղրել, խաղցնել (մէկը) : 4 Յուզել, ծեծել (գործ) : 5 Քուէարկել, վիճակարկել (գնդակով) : 6 Քուէարկել (երկու ընտրելեաց վրայ) : || չ. Երերիլ, տատանիլ ☞ երերածուփ : 2 Հոս հոն երթալ : [կան :

Balnéaire, ած. Բաղնիքի, բաղնե-

Balourd, **e**, գ. Էշ ու կոպիտ, գրաստ : [Գրաստաբանութիւն:

Balourdise, էգ. Գրաստութիւն: 2

Balsamier (զ), ար. Բալասենի. պէլէսան աղաճը :

Balsamine (զ), էգ. Հինածաղիկ. գընա չիչէյի :

Balsamique (զ), ած. Բալասամիկ (հոտ): 2 Անուշաբոյր (օդ) : [քո.

Balsamite (զ), էգ. Բալասմիդ †

Balustrade, էգ. Վանդակապատ. փարմագլըգ :

Balustre, ար. Վանդակապատ (սեղանի) : 2 Վանդակասիւն, վանդակամատ † :

Balustrer, ն. Վանդակապատել †:

Balzan, ած. Ոտքերն սպիտականիշ կոստնտոտիկ Գ. (ձի) : [ոտք):

Balzane, էգ. Ճերմակ նիշ (ձիու

Bambin, **e** (ն), գ. Տղեկ, մանկիկ, լամուկ Գ.

Bambochade (ն), էգ. Ծաղրական նկար, պամպօշակ † :

Bamboche (ն), էգ. Կարճ ու տձև մարդ, կարճուկ, եզոքոս : 2 Մեծ խամաճիկ (գուգլա) : || յ+. Զուարճութիւնք :

Bambou (ն), ար. Բամբոյ, քո. 2 Բամբոյէ ցուպ, բամբոյ :

Ban (ն), ար. Հրատարակութիւն, ծանուցում. — de vendange. Battre un —, (Թմբկով բան մը ծանուցանել) : 2 Ամուսնութեան ծանուցում (ժամի մէջ). Publier des — : 3 Աւագաժողով հրաւէր, ա—. 4 Աքսորեար, աւազագունդ, ա—. 5 Վտարման վճիռ, աքսոր. Rappel de —. Rompre son —, (աքսորէ փախիլ դառնալ) : 6 Կուսակալ (Խրուաթիոյ) : || Le — et l'arrière —, Աւատներու և ենթաւատներու զինուորում : 2 Առաջին ու երկրորդ կարգ՝ զէնք առնող : 3 Օգնութիւն յուսացուելիք անձինք : | Mettre au — de l'empire, հ. ժ. Մենաշնորհներէ անկեալ հրատարակել: | Au — de la société, Ընկերութենէ դուրս: | À —, Աւատապետական (աղորիք) :

Banal, **e**, ած. Խոտան, անշուք, հասարակ, հետեւակ : 2 Հասարակաց՝ համաշխարհի (բարեկամութիւն) : 3 Աւատատիրականք (հնոց), ա—. յ. — **aux**:

Banalité, էգ. Հետեւակ խօսք, հետեւակութիւն † 2 Աւատատիրականութիւն † (հնոցի) :

Banane, էգ. Աղամաթուզ, պանան:

Bananier, ար. Պանանենի :

Banat, ար. Կուսակալութիւն .

Banc, ար. Երկար նստարան, տախտ, բաղրոն: 2 Խութք, խրուտ: 3 Զանգուած՝ հատոր (սառի): 4 Երամ՝ վտառ (ձկանց). 5 Նիստ (քարերու՝ քարահանքի մէջ) : || Il est sur les —, Դպրոցի աշակերտ՝ ուսանող մ'է : | Se mettre sur les —, Ուսման սկսիլ : | — d'église, Ընտանիքի մը նստարան՝ ժամի մէջ: | — d'œuvre, Եկեղեցպանաց նստարան :

Bancal, **e**, ած. Կորասրուն, ծուռասրուն : յ. — **s** :

Bancoulier, ար. Պանքուլենի, ծռ.

Bancroche, ած. Ծուռիկ մուռիկ սրուններով, կարկինասրուն † :

Bandage, ար. Պատելը, կալանդում, վէր. 2 Պատան, կալանդ : 3 Աղէ-

կապ. զասըզ պաղը։ 4 Երկաթ շրջանակ (անիւի), դօղ Գ. [կապարար†։

Bandagiste, ար. Պատանարար†

Bande, էգ. Կապ (վէրքի), մանեւոր, երիզ։ 2 Երկաթի կապ, գօտի։ 3 Նեղ ու երկայն կտոր (կտաւի), երկայն (կտաւ), շերտ (Թաւշի), գօտի (լրագրի)։ 4 Նեղ գօտի, լեզու (երկրի)։ 5 Ներքնակողք † (գնդասեղանի)։ 6 Հոյլ, գունդ, խումբ (երաժշտաց), տարմ՝ երամ (Թռչնոց), (մանկ)երամ, վտառ (ձկանց), վոհմակ (գայլոց), հրոս (Թշնամեաց), ջոկիր (դիւաց)։ 7 Դրօշ, կողմ, խումբ. Il est d'une autre —։ 8 Կողմ, ն—. ‖ Par —, մ. Հոյլ ի հոյլ։

Bandé, e, ած. Լիազիրկ (աղեղ)։

Bandeau, ար. Գլխաշուք կտաւ, գլխաշուք, ծամակալ, վարսակալ (քըրմուհւոյ). — royal, (պսակակալ, ապարօշ)։ 2 Կապ (աչքի), (աչա)կապ † 3 Կապ մտքի, կուրուԹիւն։

Bandelette, էգ. Նեղ կապ, կապ, մանեվար † 2 Կապ՝ փաղամ † (քուրմի՝ զոհերու)։

Bander, ն. Կապել, կալանդել (վէրք)։ 2 Կապել (աչքեր)։ 3 Լարել, պրկել, ձգտել։ 4 Սաստիկ զբաղել՝ ծըգտել (միտք)։ ‖ չ. Պրկուած լինել, ձգտիլ։ ‖ Se —, յ. Կապել (գլուխը)։ 2 Ձգտիլ։ 3 Դէմ ելնել՝ կենալ, հ.

Bandereau, ար. Փողակիր լար։

Banderole, էգ. Պզտի դրօշ, դրօշիկ։

Bandière, էգ. Դրօշ, հ. Front de —, (Դրօշաշար † բանակի գլուխ)։

Bandit, ար. Աւազակ, յելուզակ, հուղկահար, հրոսակ։ 2 Թափառիկ, անօք անուրեք։ 3 Օրինաց և պատշաճից անսաստող, C'est un vrai —։ 4 Գէշ մարդ, կիժ Գ.

Bandoulière, էգ. Փոկ (հրացանի ևն.)։ 2 Լայն Թրկապ, կապարան † (Թուրի)։ ‖ En —, Մէկ ուսէ ինչուան միւս ուսի տակ, ուսընդանուԹ, ուրարաձեւ †։

Banian, ար. Պրահմանեան (Հնդիկ)։ 2 Վաճառական։

Bank-note, էգ. Պանքնոտ։ յհ. Վ.

Banlieue, էգ. Շուրջանակի սահման (քաղքի), արձակավայրք, շրջավայրք †։

Banne, էգ. Մեծասակառ † 2 Ածխասայլ † 3 Հաստ կտաւ՝ ապրանք ծածկելու, վաչ։

Banneau (1n), ար. Սակառ։ 2 (Տղմի) սայլակ։ [ծածկել, վաչել։

Banner (1n), ն. Հաստ կտաւով

Banneret (1n), ար. Դրօշյարոյց† (աւատապետ)։ [Հարկղ (ջուրի մէջ)։

Banneton (1n), ար. Ձկնապահ

Bannette (1n), էգ. Սակառիկ։

Banni (1n), ար. Տարագիր, վտարանդի։

Bannière (1n), էգ. Նշան, դրօշ։ 2 Դրօշ, վառ (Թափօրներու)։

Bannir (1n), ն. Դուրս քշել, տարագրել, վտարանդել։ 2 Մերժել՝ վտարել (վախ), հեռացնել (հոգ), մերկանալ (ամօԹ)։ ‖ Se —, յ. Ոտքը քաշել, քաշուիլ, հեռանալ։

Bannissement (1n), ար. Վտարանդում, վտարանդուԹիւն։

Banque, էգ. Դրամանոց, դրամատուն։ 2 Սեղանաւորութիւն, Faire la —. Maison de —։ 3 Խաղը դարձնողի առջեւ դրամ. Faire sauter la —, (խաղապետին բոլոր դրամը շահիլ)։ 4 Բանւորներու վճարում, ռմկ. Jour de —, Livre de —։

Banqueroute, էգ. ՍնանկուԹիւն։ 2 Խարդախ սնանկութիւն, սեղանաբեկութիւն, էգ. — simple. — frauduleuse։ ‖ Faire —, Խօսքը չբռնել։ | Faire — à, (Մէկու) ստկին վրայ նստիլ։ 2 2 Թերանալ, մեղանչել (պատուոյ դէմ)։

Banqueroutier, ière, գ. Սեղանաբեկ. միւֆլիս։ ‖ ած. Սնանկ (տէրուԹիւն)։

Banquet, ար. ՀացկերոյԹ, սեղան, կոչունք, խրախճան, հարկիք։ 2 ԸնԹրիք. Le — de l'Agneau. Le sacré —, (ՀաղորդուԹիւն, երկնաւոր ընԹրիք)։ [Թալ։

Banqueter, չ. Հարկիքներու երԹ

Banquette, էգ. Բազրոն առանց յենարանի, բազրոնակ։ 2 Դատարկ նըստարան, պատ, գ. Jouer devant les —։ 3 Հողաբլրակ։ 4 ՄայԹ, լրիկ. զալտըրըմ։ 5 Ճամբայ (ջրանցքի եզերք)։ 6

վերնայարկ † (համակառքի) ։

Banquier, ար. Սեղանաւոր ։ 2 Խաղը դարձնող, խաղապետ ։ [փանց)։

Banquise, էգ. Սառնակոյտ (ծովա-

Bans, ար. յգ. Խշտիք (որսաշան) ։

Baobab, ար. Վարազածառ, պաօպապ ։

Baptême (պաթ), ար. Մկրտութիւն, կնունք։ 2 Օրհնութիւն (զանգակի)։ ‖ De —, Աւազանի (անուն) ։

Baptiser (պաթ), ն. Կնքել, մկրտել ☞ (ան)կնունք, (ան)դրոշմ։ 2 Օրհնել (նաւ՝ զանգակ) ։ Մակդիր դնել, կընքել ։ 4 Ջրախառնել (գինի), կնքել, ա.

Baptismal, e (պադիս), ած. Մըկրտութեան։ [տութեան (տոմար)։

Baptistaire(պադիս), ած. Մկըր-

Baptistère (պադիս), ար. Լուսաւորան, մկրտարան։ [թէքնէ ;

Baquet, ար. Տաշտիկ † քիւչիւք

Bar, ար. Գինետուն ։ 2 Ձուկ մը, պառձուկ † ։

Baragouin, ար. Աղաւաղ բարբառ, խանգար լեզու ։ [նութիւն։

Baragouinage, ար. Ծեքաբա-

Baragouiner, ն. Լեզու մը ծըռմռտկելով խօսիլ, ծեթեւեթել, խեցբեկել ։ ‖ ն. Գէշ խօսիլ, ծռմռտկել՝ ծեքել (լեզու) ☞ ծեքածուռ ։ [քաբան։

Baragouineur, euse, գ. Ծե-

Baraque, էգ. Հիւղիկ † (զինուորաց), զօրահիւղ † 2 Տախտակ խանութ, տաղաւար։ 3 Խեղճ տուն, խրճիթ։ 5 Սինլըքոր տուն, գ. 6 Դարան (աշկերտի) ։

Baraquer, ն. Հիւղիկներ՝ զօրահիւղեր շինել ։

Baraterie, էգ. Նաւապետի խարդախութիւն (նաւայարդարի են. դէմ) ։

Baratte, էգ. Կոգի ծեծելու անօթ, ծփոց, ձձում ։ [լնդել, ձձմել։

Baratter (1t), ն. Կաթը ծփել,

Barbacane, էգ. (Բերդի) որմածակ ։ [ժապետ ։

Barbacole, ար. (Գիւղի) վար-

Barbare, ած. Դուժ, բարբարիկ, բարբարոս ։ 2 Գազան՝ խուժդուժ(մարդ), խժական (բարք) ։ 3 Լեզուի կանոնաց դէմ, խժաբանիկ (լեզու) ։ 4 Օտարական, բարբարոս, հ. Յ. և Հ. ‖ C'est un —, Արուեստի գեղեցկութենէ չհասկցող՝ լեռնցի մ'է ։

Barbarée, էգ. Կծմծուկ Գ. տկ.

Barbarement, մ. Բարբարոսաբար ։ 2 Խժաբանութեամբ ։

Barbaresque, ած. Ափրիկեցի, պէռպէռիկ ։

Barbarie, էգ. Բարբարոսութիւն ։ 2 Անգթութիւն, գազանութիւն, բարբարոսութիւն ։ 3 Անգութ գործ, խժդժութիւն ։ 4 Պէռպէռիստան ։

Barbarisme (ս), ար. Լեզուի օրէնքի դէմ խօսք, խժաբանութիւն ։

Barbe, էգ. Մօրուք. — blanche, (ալիք). Jour de —, (ածիլման օր) ։ 2 Մօրուանի, ը. Une jeune —, (մօրուքը նոր բուսած՝ անփորձ մէկը). Une — grise, Une vieille —, (ալէզարդ, ծերունի) ։ 3 Թելք՝ մօրուք (անասնոց) ։ 4 Քիստ, մօրուք (տունկի)։ ‖ յգ. Մազմըզուկք՝ փետուրք (գրչի) ։ 2 Քիստք (հասկի) ։ 3 Անհարթութիւնք՝ կտոր բրդուկք (թղթի եզրերու) ։ 4 Վերջք՝ (կանանց գլխադրի) ։ ‖ Dans sa —, Ներքէն՝ մորքէն (խնդալ) ։ | À la — de qn. Մէկու քթին տակ՝ հակառակ (բան մ'ընել)։ | Faire la — à, Ածիլել։ 2 Գլել, քար հանել, գ. | Faire sa —, Se faire la —, Ածիլուիլ ։ | — - de - capucin, Վայրի եղերդ, քափուչինի մօրուք ։ | — - de - moine, Բաթտուկ, քիւշուք։ | — - de - renard, Գազ, տկ. ‖ ած. Պէռպէռիկ (ձի) ։

Barbé, e, ած. Մօրուանի, բռ.

Barbeau, ար. Կարմրաձուկ. չայ թէքիրի. — de mer, (արքայաձուկ, թէքիր պալըղը, պարպունեա) ։ 2 Կապուտիկ † տկ. ‖ ած. Բաց (կապոյտ) ։

Barbelé, e, ած. Ժանեւոր՝ երեքթեւեան (փքին) ։

Barbet, ette, գ. Շուն՝ երկար ու գռուզ մազերով, զանգրաձիգ† զանգուր† ‖ Comme un —, Սաստիկ (ցեխոտ) ։

Barbette, էգ. Լանջանոց † (կուսանի) ։ 2 Հողաբլուր ։

Barbeyer, ն. Քերելով անցնիլ (հովի) ։

Barbiche, էգ. Մօրուակ † ծնօտի կամ այտի վրայ ։

Barbiche, **Barbichon**, ար. Գանգրուկ † (շուն)։
Barbier, ար. Սափրիչ։
Barbifère, ած. Մորուսաւոր, բ. պ.
Barbillon, ար. Մօրուք (ձուկի)։ 2 Կարթ, ժանիք (փքինի)։ 3 Կարմրաձկիկ†։
Barbon, ար. Ծերուկ, դաճ Գ. ը.
Barbotage, ար. (Անասնոց) լակ Գ.
Barboter, չ. Ջուրը խառնշտկել՝ ժքթել (բադի)։ 2 Թալել (տղմի մէջ)։ 3 Թաթաւիլ տապլտըկիլ (տղմի մէջ)։ 4 Խենթ ու խելօք խօսիլ։ || ն. Քթին տակէն խօսիլ, մռլտալ Գ. [տեյի։
Barboteur, ար. Տան բադ. էվ էօր-
Barboteuse, էգ. Դռեհի բօզ։
Barbotine, էգ. Պէս պէս գնդաձաղկաց չբացուած ծաղիկ, պարպօղին։ 2 Խիւս (փակցնելու)։
Barbouillage, ար. Անարուեստ ներկած, մրոտում։ 2 Անշահ նկար, մրոտած † 3 Գէշ գիր, ձաքըռտուք Գ. 4 Աղճատաբանութիւն։
Barbouiller, ն. Աղտոտել, մրճոտել, մրոտել, շպղել Գ. 2 Անշահ ներկել՝ նկարել, շպղել Գ (ձեղուն՝ դուռ)։ 3 Գէշ գրել, մրոտել, ձաքըռտել Գ. 4 (Թուղթ) մրոտել, (որ և ած.)։ 5 Խառնշտկել, շպղել Գ. (պատմութիւն)։ 6 Բերան ձգել, շպղել Գ. || Se —, յ. Երեսը աղտոտել, մրոտիլ ☞ (ճենճ)ոտիլ։ 2 Շպղուիլ Գ. Se — de confiture։ 3 Գլուխը խռկել (յունարէնով)։ 4 Ինքզինք բերան ձգել՝ մրոտել։ 5 Սեւնալ (օդի), թ. 6 Խօսքերն ուտել։
Barbouilleur, ար. Ներկ զարնող, ներկիչ (պատի, ձեղունի)։ 2 Անպիտան նկարիչ, մրոտող։ 3 Թուղթ մրոտող։ 4 Աղճատաբան։
Barbu, e, ած. Մօրուանի, մօրուեղ։ 2 Բատաւոր (տունկ)։
Barbue, էգ. Վահանաձուկ մը, մօրուեղ ձուկ †։ [նետկեան)։
Barcarolle, էգ. Նաւերգ † (վե-
Barcelonnette, էգ. Կախօրօրցք։ ճօճ-օրօրան Գ.
Bard, ար. Կրելիք † (Թեւերով)։
Bardane, էգ. Կռատուկ Գ. տուլ ավրաթ օթու։
Barde, էգ. Ձերտիկ իղաճարպի։ 2 հ. ժ. Լանջապան (ձիու)։ || ար. Կելտաց բանաստեղծ, պառտ։
Bardeau, ար. Տան ծածքի բարակ տախտակ, կաւար Գ.
Barder, ն. Կրելիքի վրայ բեռնել (փայտ)։ 2 Խոզաճարպել † (լար)։ 3 հ.ժ. Լանջապանել † (ձի)։
Bardeur, ար. Կրելիքով կամ սայլակով բան տանող, կրելիքւոր †։
Bardot, ար. Պզտի ջորի. ջորիկ †։ 2 Այլոց բեռնակիր, փ. 3 Կատակներու նշաւակ։ [տառ, պարէժ։
Barège, ար. Բրդէ Թեթեւ պա-
Barge, էգ. Մօրահաւ, Թռչ.
Barguignage, ար. Վարանք. երկմտութիւն, բարբարանք †։
Barguigner, չ. Վարանիլ, բարբարիլ †։ [բարբարոտ †։
Barguigneur, ար. Վարանամիտ,
Baril (ի), ար. Տակառակ։
Barille, էգ. Թանթոնիկ, տկ. Գ.
Barillet, ար. Տակառակիկ † 2 Ժամացոյցի Թմբուկ։
Bariolage, ար. Խառն ի խուռն գոյներ, գոյնզգոյնք †։
Barioler, ն. Պէս պէս անյարմար գոյներ տալ՝ զարնել, գունագունել† ☞ գոյնագոյն։
Barlong, gue, ած. Անկանոն երկար քառակուսի, երկայնշի †։ 2 Մէկ կողմն երկարագոյն (զգեստ)։ || ար. Հընձանակ։ [նաւոր)։
Barnabite, ար. Բառնաբեան (կրօ-
Barnache, **Barnacle**, էգ. Կարմրասագ։
Baromètre, ար. Ծանրաչափ։
Barométrique, ած. Ծանրաչափական։
Baron, ne, ար. և էգ. Պառօն† պառօնուհի†։
Baronnage (1n), ար. հ. ժ. Պառօնութիւն։ 2 Պառօնք։
Baronnet (1n), ար. Տիտղոս Անգլիոյ մէջ, դերպառօն †։
Baronnie(1n), էգ. Պառօնութիւն։
Baroque, ած. Նորանշան, այլանդակ, արտառոց Գ. այլակերպ Գ. 2 Թեքարբոլոր (մարգրիտ)։
Baroscope, ար. Ծանրացոյց։

Barque, *էգ.* Նաւակ, վարքայ ։ 2 Գործք, նաւ, ը.

Barquerolle, *էգ.* Անկայմ նաւակ մը, պարքըրօլ ։

Barrage (1r), *որ.* (Ճամբայ) գոցող կազմած, փակոց․ 2 Փակոց (գետի), պրոն Գ ✝ 3 Բաժդուռ ✝ 4 Բաժդուռի ✝ տուրք ։ [բաժահան ✝ ։

Barrager (1r), *որ.* Բաժապետ,

Barre, *էգ.* Պարգունակ, ձող, նիգ. սըրըզ, ջուպուք, զօլ տեմիրի ։ 2 Երկընկեկ կտոր կամ ձոյլ (ոսկիի), քծուար, քուլց Գ. C'est de l'or en —, (պատրաստ ոսկի է, ֆ.) ։ 3 Գօտի (տակառի տակի) ։ 4 Փայտ (ղեկի), քեղի, սամիք ։ 5 Անջրպետի փայտ (ախոռի մէջ), խըտրոց ✝ 6 Անջրպետ ատեանի ու ժողովրդի միջեւ, խտրոց ✝ Paraître à la —, (դատաւորաց առջեւ ելնել) ։ 7 Աւազակոյտ (գետի բերան), խրուտ ։ 8 Ուղիղ գծեր (գրավարժքի համար) ։ 9 Գիծ (գրիչով) ։ 10 Նիգ, ՏՊ. ‖ *յգ.* Խաղ մը, գերարիկ, գերեվարք ✝ Jouer aux —, (որ և՝ իրար փնտռել առանց հանդպելու)։ 2 Առաւելութիւն. Avoir — sur qn. 3 Ջիու կզակ ։

Barreau (1r), *որ.* Նգիկ, ձողիկ ։ 2 Խաղխամք, քանոնք ✝ Garni de —, (վանդակակապ) ։ 3 Բանտի վանդակք, անխ. 4 Կայան փաստաբանից (ատեանի մէջ), S'asseoir au — ։ 5 Փաստաբանութիւն. Destiné au —. Éloquence du —, (Ատենական պերճախօսութիւն) ։ 6 Կարգ փաստաբանից, փաստաբանք ։ Consulter le — ։

Barrer (1r), *ն.* Նիգերը դնել, նգել։ 2 Գոցել, խափանել (ճամբայ) ։ 3 Կապել (չիղ), Վէր. 4 Գօտի դնել (տակառի տակին) ։ 5 Գիծ քաշել, աւրել (գրածը) ։ 6 Արգելք՝ խափան լինել, ֆ. ‖ Se —, *չ.* Ինք իր ճամբան գոցել ։

Barrette (1r), *էգ.* Գդակ (մանկան) ։ 2 Կարմիր գդակ՝ խաչգդակ (կարդինալի) ։ 3 Կարդինալութիւն ։

Barricade (1r), *էգ.* Բարերով՝ ցիցերով են. ղակիշ. պատնէշ, քարփակ, խցանք, շերտափակ ։

Barricader (1r), *ն.* Պատնէշ կանգնել, շերտափակել (փողոց) ։ 2 Ամրափակել (դուռ) ։ ‖ Se —, *չ.* Ամփոփնալ շերտափակի մէջ։ 2 Փակուիլ (սենեկի մէջ) ։

Barrière (1r), *էգ.* Անցք մը փակող կազմած, փակոց. Ouvrir la — ։ 2 Մուտք դուռ (քաղքի) ։ La — du Trône (à Paris) ։ 3 Մաքսատուն քաղքի դուռը, բաժատուն ✝ Commis de կամ aux — ։ 4 Կռուանոց, մրցանոց. Combattre à la — ։ 5 Ասպարէզ, ֆ. 6 Պատուար, պատնէշ, կրճիմ, ֆ.

Barrique (1r), *էգ.* Տակառիկ ։

Bars, *որ.* Լաբրակ, ձկ. լէվրէք ։

Bartavelle, *էգ.* Կաքաւ մը, պարդավէլ ։

Baryte, *էգ.* Նիւթ մը, կշռունիկ ։

Baryton, *որ.* Ծանր ձայն, պարիդոն ։ ‖ *ած.* Ծանրոլոր. ք.

Bas, *որ.* Երկայն գուլպայ, զանկապան ✝ ‖ — bleu, Գրող կարդացող կին։

Bas, basse, *ած.* Խոնարհ, վար, ցած, խոր (բանտ). Les — terres, (ցած տեղուանք) ։ 2 Վար կախած, (գլուխ) ի խոնարհ ☞ (գլխ)արկեալ ։ 3 Վար իջած (ծով). Le temps est —, (ամպերը ցած են, օդը ամպոտ է) ։ 4 Վարի՝ ստորին (մաս քաղքի), վարի (առագաստք). Le — bout de la salle, (վարի ծայր՝ կողմ սրահի) ։ 5 Տկուկ ✝ (գինի)։ 6 Տարաժամեալ՝ խոնարհած (օր) ։ 7 Ցած (ձայն). Prendre sur un ton trop —, (մեղմ խօսիլ) ։ 8 Թիւ (պատարագ) ։ 9 Ստորին (Եգիպտոս՝ դարք՝ լատիներէն). Le Bas-Empire, (Ստորին պետութիւն)։ 10 Նուաստ, տրուպ, գձուձ, ցած, ստորին (դաս). — naissance, (աննշան տոհմ). De — naissance, (վատազգի, անազգի). — peuple, (սինլքոր, խառնաղանճ) ։ 11 Հասարակաց՝ ստորին (խորհրդարան). —justice, (ստորին ատեան, ——.) ։ 12 Պզտի՝ մանրազօր ✝ (խաղաքարտք). Le — commerce, (մանր վաճառականք)։ 13 Անարգ, անազնիւ, ստորին (հոգի), վայրաքարշ (խորհուրդք)։ 14 Գռեհիկ, ստորին (բառ). Le — comique։ 15 Անարգ, վարնոց, խոտան (ոսկի) ։ 16 Վար (գին). À — prix, (դիւրագնի)։ 17 Մատաղ, սկզբնաքոյս, ճիղմ, տղայ (հասակ) ։ 18 Կարճ (տեւողութիւն). Il a la

vue —, (կարճատես է)։ 19 Ձախ (ձեռք), հ. || Ce — monde, Աշխարհս, կենցաղս ։ | Les — côtés de l'église, Եկեղեցւոյ Թեւեր ։ | Au — mot, Առնուազն, քիչէն քիչ։ || = ար. Վարի մաս, ստորին կողմ, ստոր, ստորեւ, ստորոտ (լեռի). Le — de la voix, (բամբ) ։ 2 Անազնիւը, ստորինը։ || = մ. Վարով, վարը վար. Plus —, (վարը, ստորեւ) ։ 2 Վարէն (Թռչիլ) ։ 3 Վա՛ր (գլխարկը) ։ 4 Մեղմաձայն՝ մեղմիկ (խօսիլ) ։ 5 Սեղանին վրայ. Jouer argent —։ || Tout—, Լռելեայն՝ ծածուկ (խնդալ) ։ 2 Սաստիկ (կաղալ) ։ | Être —, Տապալուիլ ։ | Il est bien —, bien — percé, Գործը գէշ է։ | À —, մ. Վար իջիր, վար իջէք ։ 2 Իյնայ, իյնան, վա՛ր ։ || Jeter, Mettre à —, Վար նետել։ 2 Կործանել, քիթը փշրել, տապալել ։ | À — de, մ. Վար ։ | En —, մ. Ստորեւ, վարը ։ 2 (Գլխ)ի վայր, խոնարհա(հակ)։ | D'en—, մ. Յածէն, ստորուստ։ | Là - —, մ. Հոն, վարը ։ [զալԹ ։

Basalte (զ), ար. Երկաթաքար, պա-

Basane (զ), էգ. Ոչխարի կաշի (գիրք կազմելու), սեկ, մաշք Գ.

Basané, ⊖ (զ), ած. Թխամորթ, սեւուկ ։

Bascule, էգ. Մէկ կողմը կոխուած ատեն՝ միւս կողմն վեր ելնող գործի, կշռող, հակերեր † հակածանր † 2 Տատանիկ խաղ, հեծանախաղ. տանկալա փիշքի։ 3 Փոխ-զոհացում. Système de — ։ || Faire la —, Փոխ-երերալ † ։

Basculer, չ. Մէկ կողմ ծռուիլ, իյնալ ։

Base, էգ. Խարիսխ (սեան) ։ 2 Ստոր, ստորոտ (լեռի). À large —, (երկայնանիստ) ։ Հիմ, բն.. 4 Սկիզբ, հաստատութիւն, հիմ, խարիսխ ։ 5 Գլխաւոր նիւԹ, հիմ (խառնուածի)։ 6 Խարիսխ, ալ. 6 Հիմնախազ † եբ.

Baselle (զ), էգ. տ. ս. Պազէլ ։

Baser, ն. Հաստատել, հիմնել ։ || Se —, յ. Յենուլ, հիմնուիլ ։

Bas-fond, ար. Յած ու խոր տեղ, խորուտ † 2 Ստորայատակ † (ընկերուԹեան) ։ 3 Ծանծաղ, ծանծաղուտ ։ յ. — - — Տ ։

Basilic (զ), ար. Շահասպրամ, ռահան. ֆեսլիյէն ։ 2 Արքայիկ օձ, բասիլիսկոս. Yeux de —, (զայրագին աչք)։ 3 Մեծ աստղ մը, Արքայիկ ։

Basilicon (զ), ար. Արքայաճարպ Գ. զասսալ մերհեմի ։

Basilique(զ), էգ. Մայր եկեղեցի, կաԹողիկէ։ 2 Արքայերակ։ 3 Դատարան։ || էգ. յ. Վասիլեանք ։

Basin (զ), ար. Պաստառ մը, պազէն։

Basoche, էգ. Իրաւարք ու դպիրք, պազօշ։ 2 հ. ժ. (Բարիզու խորհրդարանի) դպրաց ատեան, պազօշ ։

Basque, էգ. Զգեստի ստորոտ, տոտուն, մանգեա Գ. էթէք, փէշ։ 2 Պասքացի, պասքեան. Tambour de —, (դափ. քէֆ) ։

Bas-relief, ար. ՀարԹքանդակ. ազ զապարթմա իշ ։ յ. — · — Տ ։

Basse, էգ. Բամբ. պամ. — continue, (անդադար բամբ ։ 2 Միշտ խօսած (նիւԹ) ։ 2 Բամբերգային ձայն, բամբ ։ 3 Բամբ ջուԹակ, Թաւջութակ † 4 Թաւջութակահար † ։ 5 Խրուտ, վիմուտ. սըղ եէրլէր, զայալըք ։ || յ. Հաստ Թելեր, Թաւաղիք † ։ [— Տ - — ։

Basse-contre, էգ. Դամ, եբ. յ.

Basse-cour, էգ. Հաւերու բակ, հաւբակ ։ 2 Ախոռի՝ կառատանց գաւիԹ, վայրագաւիԹ ։ 3 Դիննատուն. Nouvelles de — ։ յ. ե. [բապ։ յ. ե.

Basse-fosse, էգ. Զնդան, խորվիր.

Bassement, մ. Գռեհիկ կերպիւ, ցածօրէն, ստորնուԹեամբ ։ 2 Վար տեղէ (ծնիլ) ։

Bassesse, էգ. Նուաստութիւն, գձձուԹիւն, նկնուԹիւն, ցածուԹիւն, ստորնուԹիւն ։ 2 Յած գործ, ստորնուԹիւն ։ 3 ՍտորնուԹիւն (ոճի) ։ 4 Խոնարհ վիճակ. — de la naissance, (անտոհմուԹիւն) ։ [2 Կարճոտն մալդ։

Basset, ար. Շուն մը, կարճոտն †

Basse-taille, էգ. Բամբ ։ 2 հ. ժ. Ծանր ձայն, պարիդօն ։ 3 ՀարԹքանդակ, հ. յ. — Տ - — Տ ։

Bassin, ար. Աւազան, ափ Գ. 2 Աւազան (նաւահանգստի). — de construction, (նաւերու նորոգետղ †) 3 Ջրակայանք † ջրանցք † (Հավրի). Ou-

vrir les — ։ 4 Աւազան (Սեւ Ծովու)։ 5 Աւազան (Նեղոսի) ։ 6 Լեռնամէջ, լեռնաձոր. Cette ville est au centre d'un magnifique — ։ 7 Միջակամուրջք † (չրանցքի) ։ 8 Ջրալի խրամ (քաղքի շուրջը) ։ 9 Կոնք, լական, շռնիտ. լէյէն։ 10 Ափսեայ (ժամի մէջ)։ 11 Նժար՝ Թաթք (կշռոց)։ 12 Որովայնակոնք, կոնք, անդ. 13 Խպլուտք † (հանքածուխի) ։ || Les —, Նժարք, հմմ.

Bassine, էգ. Փոքր ինչ զոգաւոր կաթսայ մը, պուտնարդ † ։

Bassiner, ն. Ջեռակով † տաքցընել (անկողին) ։ 2 Լուալ՝ տաքցրել † (վէրք) ։ 3 Դնել ջուր (խմորի) ։ 4 Գլուխ ցաւցնել, ռմ.

Bassinet, ար. Սկահակ, հրանկ † բիւֆէնք փալեասը ։ 2 Երկաթ գդակ (սաղաւարտի տակ), կորդակ ։ 3 Դեղին խառաժաղիկ ։ [ռակ † ։

Bassinoire, էգ. (Անկողնի) ջե-

Basson, ար. Թաւափող † 2 Թաւափողար † ։ [նի, հ. 2 Հոգս չէ, հ.

Baste, գէ. Ինչ և է, այդ այդպէս լի-

Basterne, էգ. հ. ժ. Կառք մը, բասղեռն ։

Bastille, էգ. Պաստիյլ ։ 2 Բանտ ։ 3 հ. ժ. Ամրութիւն, մարտկոց ։

Bastingue, էգ. հ. ժ. Շորպատնէշ † շորափակ † (նաւի) ։

Bastinguer, ն. հ. ժ. Շորպատնիշել † շորափակել † (նաւ) ։

Bastion (բիօն), ար. Մարտկոց ։

Bastionné, e (պաստիօնէ), ած. Մարտկոցաւոր ։

Bastonnade (4n), էգ. Փետռուծեծ, գաւազան, գան. Donner des —, (գանել) ։ [հանդէս

Bastringue, ար. Կապելայի պար-

Bas-ventre, ար. Փորքափոր, գանձակ † ։

Bat, ար. Պոչ (ձուկի) ։

Bât, ար. Կուրդին, համետ. սեմէր ։

Bataclan ար. Կահուկազմած, սարուփարթայ ։

Bataille, էգ. Մարտ, զօրամարտ, պատերազմ, ճակատամարտ† Champ de —, (ճակատատեղ, ճակատավայր) ։ 2 Պատերազմի կարգ, ճակատ. Ranger une armée en —, (ճակատ կազմել) ։ 3 Մարտախաղ † (տղայոց) ։ || De —, Պատերազմիկ (ձի) ։

Batailler, չ. Պայքարիլ, ոգորիլ, մաքառիլ ։ 2 Ճակատ մղել, հ.

Batailleur, euse, գ. Վիճասէր, կռուասէր ։

Bataillon, ար. Գումարտակ. թապուր. Chef de —, (հազարապետ) ։ 2 Բանակ, զօրագունդ. Le choc des — ։ 3 Վաշտ՝ բանակ (գաւակներու), չ.

Bâtard, e, ած. Անհարազատ, պիտակ. փիճ։ 2 Խորթացեալ, օտարախորթ, խորթ, պիտակ, գ. Porte —, (միջնադուռ) ։ || —, էգ. Միջնագիր † ։

Bâtardeau, ար. Թումբ (գետի՝ ձկնոցի), ապռօն գ.

Batardière, էգ. Տնկարան՝ պատրաստարան (պատուաստեալ ծառոց) ։

Bâtardise, էգ. Պիտակութիւն. փիճլիք ։

Bateau, ար. Նաւակ, նաւ ։ 2 Փայտակերտ (կառքի) ։ || — à vapeur, Շոգենաւ ։ | En trois, En quatre —, Մեծութիւն ծախելով (գալ) ։

Batelage, ար. Աճպարարութիւն. հօզզապազլըգ ։ 2 Նաւակի երթեւեկը (բեռնելու համար)։ 3 Վարձք նաւակավարի ։

Batelée, էգ. Նաւակաբեռն † ։

Batelet, ար. Նաւակիկ ։

Bateleur, ար. Աճպարար, հօզզապազ ։ 2 Ծաղրածու, հտպիտ ։

Batelier, ար. Նաւավար։ [մագ։

Bâter, ն. Համետել. սեմէր գօ-

Bathomètre, ար. Խորաչափ ։

Bâti, e, ած. Շինուած (որ և գ.) ։ Il est ainsi —, (այս ծնունդն ունի, այս բնութեան տէր է) ☞ (մեծա)կառոյց, (մեծա)շէն, (հրաշա)կերտ, (բարա)կուռ, (աւազա)հիմ ։ || Bien —, Անձնագեղ ։ || ար. Վեր ի վերոյ կար, բռթոց գ. չարմաւ իլինիի ։ 2 Բռթոցի դերձան ։

Bâtier, ար. Համետագործ. սեմէրճի։

Batifoler, չ. (Տղու նման) խաղեր ընել, խաղալ ։

Bâtiment, ար. Նաւ ։ 2 Շինուած ։ 3 Շէնք, շինութիւն ։

Bâtir, ն. Կանգնել, շինել, կերտել (որ և անդ.) ☞ (բարա)կերտ, (ամրա)-

կառոյց ☞ ե. գ. հ. քարուկիր ։ 2 Հաստատել, հիմնել ։ 3 Վեր ի վերոյ կարել, քռթել. չաքմագ ։ ‖ Elle — sur le devant, Ցղի է, փորը մեծցած է ։ -

Bâtisse, էգ. Պատերու շինուած, կերտ, կառոյց ։

Bâtisseur, ար. Շինարար, շինասէր ։

Batiste, էգ. Նրբակտաւ, պաղիստ ։

Bâton, ար. Փայտ, գաւազան. Gros —, (բիր)։ 2 Ցուպ, գաւազան. — pastoral, (ճոկան)։ 3 Բուն (խաչի), ձող (նշանադրօշի) ։ 4 Թառ (վանդակի)։ 5 Երկար կտոր, գաւազան (կնքամոմի)։ 6 Գծեր (գրավարժութեան) ։ ‖ — de mesure, Նուագապետի ցուպ ։ | — de Jacob, Անպարարի գաւազան ։ | Le — haut, Իշխանաբար ։ | À — rompus, Զգելով և սկսելով, ընդհատ ընդհատ ։ | Mettre, Jeter des — dans les roues, Արգելքներ հանել, խափանել ։

Bâtonnat (1n). ար. Փաստապետութիւն † ։

Bâtonner (1n), ն. (Փայտով) ծեծել, փայտ քաշել, զանել ☞ բրածեծ։ 2 Աւրել, ջնջել ։

Bâtonnet(1n), ար. Պուլիկ Գ. ջալուբիր Գ. չէլիք չիւմագ ։

Bâtonnier (1n), ար. Փաստաբանապետ † փաստապետ † 2 հ. ժ. Գաւազանակիր (հոգեւոր եղբայրութեան մը)։

Bâtonniste (1n), ար. Բրավարժ† բրամարտ † ։

Batracien, ար. Գորտազգի ։

Battage (1t), ար. Ծեծելը (ցորեն)։ 2 Ծփելը (կաթ) ։

Battant, e, ած. Զարնող, ծեծող։ 2 Սաստկահոս (անձրեւ) ։ 3 Ինքնափակ (դուռ) ։ ‖ Tout neuf —, Նոփ-նոր (հագուստ) ։ ‖ ար. Լեզու (զանգակի) ։ 2 Թեւ (դուռի), (դռնա) թեւ. Porte à deux —, (երկբացիկ դուռ) ։

Batte, էգ. Տոփան. եէր թօգմաղը ։ 2Կոճղ՝ սեղան (լուացարարի)։ 3Փայտեայ Թուր։ ‖ — à beurre, Թմբիչ, կուպի Գ.

Battement, ար. Զարնելը, բախիւն։ 2 Զարկ (երակի) ։ 3 Թնդիւն, բաբախիւն (սրտի) ։ ‖ — de mains, Ծափահարութիւն, ծափ ։ | — d'ailes, Թեւածութիւն (Թռչնոյ)։ | — des pieds, Դոփիւն ։

Batterie (1t), էգ. Մարտկոց, բախոց. Mettre en —, (պատրաստել Թընդանօթ) ։ 2 Շար Թնդանօթաց, հրետանի ։ 3 Հրետաձիգ դասակ (իր կահերով). Il partit avec trois régiments et deux — ։ 4 Դափիւն (Թմբկի), (Թմբկա)-հարութիւն ։ 5 Զարնուող՝ հարական † նուագարանք, (Թմբուկ, ծնծղայ ևն.) ։ 6 (Ելեքտրական) մարտկոց ։ 7 Միջոց, հնարք, մարտկոց. Changer de —, (ուրիշ հնարքներու դիմել) ։ 8 Հրացանի սկահակը ծածկող պողպատ, բախոց ։ 9 Անօթք՝ կահ (խոհանոցի), խոհանօթք † ։ 10 Կռիւ, ծեծկտուք ։

Batteur (1t), ար. Զարնող, ծեծող։ 2 Ցորենահար, կալոտի, (որ և — en grange) ։ ‖ — d'or, Ոսկեթիթղիչ † ալթըն վարագճը ։ | — de pavés, Դատարկաշրջիկ, փողոց չափող, ը.

Batteuse (1t), էգ. Ցորենահար գործի, ցորենհար † կամնակ † ։

Battoir (1t), ար. Գնդահար։ 2 Տոփան (լուացարարի), տփան Գ.

Battologie (2t), էգ. (Աւելորդ կրկնութիւն ։

Battre, ն. Զարնել, ծեծել (մէկը), տփել ☞ (խարազան)ել. — de verges, (ձաղկել) ։ 2 Դափել (Թմբուկ), տոփել (երկիր), Թակել (լուացարարի՝ կտաւ), — le blé, (ծեծել ցորեն, կասել, կամնել Գ. — le lait, (լնդել, խնոցել†) 3 Բախել (սալ), զարնել (հրահան), — le fer, (կոփել երկաթ։ 2 Սրախաղի վարժուիլ † 3 Երկար ատեն սորվիլ) ։ 4 Ծեծել՝ ծփել (կաթ՝ հաւկիթ) ։ 5 Խառնել (խաղաքարտք)։ 6 Գնդակոծել ծեծել (քաղաք), Թրջել՝ զարնել (գետի՝ պատ) ։ 7 Յորտակել, յաղթել, ծեծել, (որ և խաղի մէջ). Il a été — ։ 8 Ժուռ գալ, դառնալ, ոտքի տակ առնուլ, արշաւել. Nous battîmes le pays. — le pavé, (փողոց հինցնել՝ չափչփել, ը.) ։ 9 Գաւազանօք զարնել (մացառք՝ մայրիք), ար. ‖ —l'or, l'argent, (Ոսկի) Թիթեղ շինել, Թիթեղել † (արծաթ) ։ | — les murs, Պատէ պատ զարնուիլ (գինովի) ։ | — qn. à terre, Կործանեալի վրայ իյնալ,

փ. | — monnaie, Ստակ կոխել՝ կըտրել։ 2 Ստակ ճարել։ | — les oreilles, Ձանձրացնել, ականջներն ուտել, ը. | — l'eau, l'air, Ի զուր աշխատիլ, ջուրը ծեծել, ը. | — le chemin, Ճամբայ բանալ (որ և փ.) | — la campagne, Ցնորիլ, բանդագուշել, զառանցել։ 2 Խնդիրէ հեռանալ, հեռուները ժուռ գալ, փ. 3 Լրտեսելու ելնել։ | — la semelle, Ոտքով ճամբորդել։ 2 Քաղաք քաղաք դառնալ (բանւորներու)։ 3 Ոտքերնին իրար զարնել (տաքնալու համար, այս մտքով՝ նաև — la savate)։ | — du pays, Աշխարհ ժուռ գալ, տեղեր դառնալ։ 2 Զափչփել, փ. || = չ. Զարնուիլ, զարնել։ 2 Բաբախել (սրտի)։ 3 Դափել (Թմբուկի), զարնուիլ. La générale — ։ || — des flancs, Հեւալ (ձիու) յոգնենքէ ։ | — en retraite, Քաշուիլ, նահանջել։ 2 Հեռանալ, հրաժարականը տալ, փ. | Ne — que d'une aile, Մէկ Թեւը կոտրած՝ վիճակէ ինկած լինել ։ || = Se —, չ. Ինքզինք ծեծել ։ 2 Պատերազմիլ, ծեծկուիլ, զարնուիլ ☞ Se — en, (մենամարտ)իլ ։ || Se — les flancs, (Պոչով) կողերը ծեծել (առիւծի) ։ 2 Եռանդ կեղծել ։ 3 Ի զուր աշխատիլ, վազվռտել (բանի մը համար)։ | Se — l'œil de, Բանի տեղ չդնել՝ չսեպել (մէկը) ։

Battu, e (1t), ած. Ծեծուած ☞ (ձաղկ)եալ ։ 2 Կոխուած ☞ (ան) կոխ. Le sol — par les pieds, (կոխկռտուած գետին). Chemin —, (բանուկ՝ վարուն ճամբայ)։ 2 Կուռ և կոխ՝ սովորական (ճամբայ, փ.)։ 3 Յոգնած (ականջք), սեւածիր (աչքեր) ☞ բրածեծ, զանահար, (կռանա)կուռ, (ձիւնա)ծեծ, (անձրեւա)բախ, (կարկտա)հար, (ծովա)ծուփ, (յորա)կոծ ։

Battue (1t), էգ. Մացառները զարնելը (որէներն դուրս հանելու համար), զարկենք † || Faire une —, Երկիր մը դիտել՝ քննել ։

Bau, որ. Լայնքէ գերան, ն-.

Baud, որ. Պէրպէրիկ † մնջշուն † 2 Հաստականջ, էշ, փ.

Baudet, որ. էշ ։

Baudir, ն. (Որսի) գրգռել (շուն) ։ || չ. Հաչել (որ և Bauder) ։

Baudrier, որ. Կամար՝ գօտի (Թուրի), Թրկապ ։

Baudruche, էգ. (Եզու) կուրաղիի Թաղանթներու մէկէ բարակ մաշկ, փառ †։

Bauge, էգ. Տղմուտ կայան կնճի, Թաւալոց։ 2 Յարդախառն շաղախ, մոլ.գ.

Baugue, Bauque, էգ. Խոտք (ծովէ նետուած) ։

Baume, որ. Բալասան, բալսամապէլէսան Նաղը ։ 2 Բալսամահոտ դեղ, բալսամ ։ 3 Սփոփանք, մխիԹարուԹիւն, սպեղանի, ռետին, բալասան, փ. Mettre du — dans le sang, (սիրտ պաղշտկել)։ | — d'acier, Ատամնահան, աքծանի իւղ, ռ. [սան աղանը ։

Baumier, որ. Բալասենի. պէլէ-

Bavard, e, ած. Շաղակրատ, շատխօս ։ 2 Բաց բերան, շատխօս, ը.

Bavardage, որ. ՇաղակրատուԹիւն, շատխօսուԹիւն ։

Bavarder, չ. Շաղակրատել, շատխօսել ։ 2 ԲացբերանուԹիւն ընել, դուրսը խօսիլ ։ [շատխօսանք ։

Bavarderie, էգ. Շաղակրատանք,

Bavaroise, էգ. Պավարացուր † ։

Bave, էգ. Շողիք, լորձ, քոհ, Թոժինք գ. սալեար։ 3 Թոյն, լորձունք, փ.

Baver, չ. Լորձունքոտիլ ։ 2 Լորձունք Թափել, փ. 3 Ծուռ վազել ։

Bavette, էգ. Կրծկալ (տղեկի). կեօյիւսլիւք ։ || Il est à la —, Տղայ է, ը.

Baveuse, էգ. Լորձաձուկ † ։

Baveux, euse, ած. Լորձնոտ, Թոժոտ գ. 2 Կիսեփ (ձուազեղ)։ 3 Աւրուած (գիր), ռղ. [տոտել ։

Bavocher, չ. Աւրուած տպել, աղ-

Bayadère, էգ. Հնդիկ կաքաւչուհի † (կուռքի դիմաց), պայյատէր ։

Bayer (պէյէ), չ. Բերանաբաց պուշ ապուշ նայիլ ։ 2 Անյագ տենչալ, հոգի տալ, ը. || — aux corneilles, Ապուշ մը օդը նայիլ ։

Bayeur, euse, փ. Պուշ ապուշ բերանաբաց † նայող ։ [սիւնկիւ ։

Bayonnette (1n), էգ. Սուին.

Bazar, որ. Հրապարակ, շուկայ (Արեւելքի մէջ) ։ 2 Վաճառանոց (Եւրոպիոյ մէջ)։ 3 Վաճառահանդէս (աղքատաց համար) ։ 4 Կեդրոն, հրապարակ, փ.

Bdellium(օ), ար․ Բարխունկ․ խէժ։

Béant, e, ած․ Լայնաբերան, մեծաբաց, բաց ։ 2 Բերանաբաց (բազմութիւն) ։

Béat,e, գ․ Խիստ կրօնասէր, սուրբի տեղ անցնող, սուրբհոգի, սուրբ, ա․ 2 Երանացեալ (եկեղեցիէ) ։ 3 Ազատ (խաղի մէջ), հ․ ‖ ած․ Սրբենի† (կերպարանք)։ 2 Խաղաղ ու հանդարտ՝ երանեալի (կեանք)։

Béatification, էգ․ Երանացում ։

Béatifier, ն․ Երանելեաց կարգն անցընել, երանացնել ։ 2 Երջանիկ ընել, աշխարհք իրեն տալ, ը․

Béatifique, ած․ Երանական ։

Béatilles, էգ․ յ․ Փափկամսիկք † (կարկանդակի մէջ) ։

Béatitude, էգ․ Երջանկութիւն, երանութիւն։ 2 Երանութիւն. Votre — ։

Beau կամ **Bel, belle,** ած․ (Ձեւով՝ համեմատութեամբ) գեղանի, գեղեցիկ։ 2 Վայելչազգեստ․ Un—monsieur․ Une — dame ։ 3 Գեղեցիկ (խօսքեր՝ խոստմունք), նաև՝ փուճ (խօսքեր), աղուոր աղուոր (խոստմունք) ։ 4 Խաղաղ (ծով), պայծառ՝ գեղեցիկ (օր՝ օդ) ․ Les — jours, (գեղեցիկ եղանակ ։ 2 Զուարթածաղիկ հասակ) ․ Bel âge, (գեղածաղիկ հասակ), իսկ Un — âge, (յառաջացեալ տարիք)։ 5 Բազմահունձ, կանաչազարդ (դաշտեր) ։ 6 Մեծ (ձուկ), մեծ (հատոր), լաւ (հաստատութիւն), պատուական (խնձոր)։ ☞ քաջա(հասակ) ։ 7 Պատուական (յաջողութիւն), ընտիր՝ գեղեցիկ (առիթ), յաջող՝ լաւ (հարուած) ։ 8 Քաջ (առողջութիւն), քաջ (պարող), լաւ՝ քաջ (վրձին)։ 9 Անտարբեր՝ ազնուաբար (խաղացող) ։ 10 Փայլուն, ազնիւ ․ Les gens du bel air․ Le — monde, (բարձր ընկերութիւն)․ Du — monde, (վայելչասէրք) ։ 11 Բարձր (ծագում), ընտիր (բնաւորութիւն) ․ Une — naissance, (պանծալի զարմ) ։ 12 Փառապանծ (ժամանակք), փառաւոր (մահ), իսկ De sa — mort, (բնական մահուամբ) ։ 13 Վայելուչ, գեղեցիկ․ Cela n'est pas — à un jenne homme։ 14 Շատ (յաճախորդ), երկար՝ շատ (ժամանակ), Il y a — jours ։ 15 Պատուական՝ մեծ (զող), մեծ (աղմուկ)։ ☞ Գեղեցկա(բան), գեղա(հեր), (լուսա)գեղ, (հրինա)գեղ, քաջա(Թուխ), քաջա(բոյս) ։ ‖ — comme le jour, Ամենագեղ, արփիագեղ։ | Avoir — (crier), Ի զուր (պոռալ), որքան և (պոռաս)՝ զուր է, Թէ բան չունիս՝ (պոռա՛) ։ | En — chemin, Կէս ճամբան ։ | Au — milieu de la rue, Փողոցին մէջտեղը ։ | Pour les — yeux de, (Մէկու մը) սիրոյն, սև աչքին սև յօնքին։ | Beaux - arts, Գեղարուեստք․ | Belles - lettres, Գեղեցիկ դպրութիւնք ։ ‖ L'avoir beau կամ belle, Յարմար առիթ ունենալ ։ | La donner belle à qn․ Խընդալ, խաղ ընել մէկու ։ | En faire, En dire, En conter de belles, Խենթումենթ գործեր՝ խօսքեր ընել ։ | À belles dents, Ուժգին (խածնել)։ ‖ = ար․ Գեղեցիկը ։ | Un —, Զարդարկոտ, պճնասէր ։ | Faire le —, la —, Սիգալ ։ | Se mettre au —, Գեղեցկանալ (օդի)։ ‖ En —, մ․ Աղէկի վրայ, աղէկ ։ | Tout —, մ․ Հանդարտէ, կամաց եկո՛ւ, կամա՛ց։ | Bel et bien, Bel et beau, մ․ Լիով, բոլորովին, լաւ մը․։ ‖ = Belle, էգ․ Գեղուհի ։ 2 Սիրուհի ։ 3 Վերջնական սակ, (քարթի) ։ Jouer la — ։ | Ma —, Ma — amie, Անուշիկս, սիրակա՛նս ։ | De plus belle, մ․ Եւս քան զեւս, երթալով աւելի ։ 2 Աւելի եռանդով (սկսիլ) ։

Beaucoup, ար․ Ո՛չ սակաւ, բազում, շատ։ 2 Շատեր․ — d'entre eux։ ‖ C'est — si․ Մեծ բան է եթէ . . . ։ ‖ մ․ Կարի, յոյժ, շատ ☞ բազմա(կիր), չարա(տանջ), քաջա(բեր) ․ C'est — dire, (մեծ բան է)։ ‖ De —, մ․ Աւելօք, մեծապէս ։ ‖ À — près, մ․ Շատ բան պակաս է, շատ փուռ հաց՝ շատ ջուր կ'ուզէ, ը․ 2 Մեծ տարբերութեամբ, շատ աւելի․ Je suis son aîné, à — près ։

Beau-fils, ար․ Խորթ զաւակ, ուրջու ։ 2 Փեսայ. տամատ ։ յ․ — x ․ — ։

Beau-frère, ար․ Քրոջ էրիկ, քեռայր ։ 2 Էրկան եղբայր, տագր ։ 3 Կնոջ եղբայր, աներձագ ։ 4 Տալի էրիկ, տալայր † 5 Երկու քոյրերու էրիկներ, քենեկալ ։ յ․ — x ․ — s ։

Beau-père, ար․ Էրկան հայրը, սկեսրայր ։ 2 Կնկան հայրը, աներ ։ 3 Խորթ հայր, յօրայ, հօրու․ յ․— x ․ — s ։

Beaupré, ար. Ցռուկակայմ ։

Beauté, էգ. Գեղ, գեղեցկութիւն ☞ d'une —, գեղա(հրաշ), (անօսրա)-գեղ ։ 2 Գեղուհի. Une — dédaigneuse. Une jeune —, (դեռահաս գեղուհի մը)։ ‖ La — du diable, Թարմութեան գեղ։

Bébé, ար. Տղեկ, մանկիկ ։ 2 Պուպրիկ Գ. սլեպեք։ 3 Թզուկ, զաճաճ. ճիւճե։

Bec, ար. Կտուց (Թռչնոյ) ։ 2 Ճառտախօսութիւն, բերան, խօսք, լեզու. N'avoir que du —. Il a bon —, (լեզուանի է)։ Avoir le — gêlé, (լեզուն կապուած լինել). Être pris par le —, (իր խօսքերէն բռնուիլ). Faire le petit —, (սակաւախօս կամ սակաւակեր ձեւանալ) ։ 3 Բերան (կրիայի են.) ։ 4 Լեզու (սրնգի), ծայր (գրչի), կտուց (Թոռանոցի) ։ 5 Ցռուկ (նաւի) ։ 6 Լեզու (երկրի)։ 7 Ծայր՝ բերան կանԹեղի, պատրըզակալ Գ. — de gaz, (կազաբերան)։ ‖ — à —, Գլուխ գլխի (խօսիլ) ։ | Se prendre de —, Վէճի բռնուիլ ։ | Faire le — à, (Մէկուն) ըսելիքը բերանը դնել ։ | — jaune (պk), Տգիտութիւն, անխելքութիւն ։

Bécabunga (օ), ար. Ջիու ջրկոտեմ, ջրախոտ † ։

Bécarre, ար. Ձայնադարձ, բնիկ, եր.

Bécasse, էգ. Կտցար, Թռ. չուլլուզ ։ 2 Անմիտ ։

Bécasseau, ար. Կտցարի ձագ ։

Bécassine, էգ. Ջրակտցար. սու չուլլուղու ։ [յ+. ե.

Bec-croisé, ար. Խաչկտուց, Թռչ.

Bec-d'âne (պk), ար. Գործի մը, փորիչ † յ. ա.

Bec-de-cane (պkզ), ար. Կեռիկ† (դարբինի) ։ 2 Գնդակահան, վիր. 3 Երկբոյթ կղպակ, երկգնդակ † յ. ա.

Bec-de-corbin (պkզ), ար. Ագռաւկտուց † կռ.ածազ † գծի.

Bec-de-lièvre, ար. ՇրԹունքի ճեղքուածութիւն. ճռռբերնութիւն Գ. 2 ՇրԹնահերձ, ճռռբերան Գ. յ. ա.

Becfigue, ար. Թզկերուկ. ինճիր զուշու ։ [մօտ.

Bêche, էգ. Բահ. պէլ ։ 2 Ծիլբեկ †

Bêcher, ն. Բահել (երկիր) ։ 2 Բահել ծառի շուրջ, ան.

Bêchette, էգ. Պզտի բահ (պէլ), բահիկ ։

Béchique, ած. Հազամոքք† (դեղ) ։

Becque-cornu, Bec-cornu, ար. Տխմար, անխելք ։ յ. ե.

Becquée (ƒ), էգ. Կտուց մը չամբ (եէմ). Donner la —, (կտուցով չամբել)։

Becqueter (ƒ), ն. Կտուցով զարնել, կտցել ։ ‖ Se —, չ. Կտուցով ծեծկուիլ կամ իրար զգուել ։

Becquillon (ƒ), ար. Կտուց (մատղաշ որսահաւուց) ։

Bécune, էգ. Կտցար-ձուկ † ։

Bedaine, էգ. (Մեծ) փոր ։

Bedeau, ար. Ժամի սպասաւոր, ժամկոչ ։ 2 հ. ժ. Բարապան ։

Bédégar, ար. Վարդաքոս (ճճիի կերուածէ) ։

Bedon, ար. հ. ժ. Թմբուկ։ ‖ — de Biscaye. Պզտի դափ (թէֆ), դափիկ ։

Bédouin, ար. Պետուին ։ 2 Վայրագ մարդ ։

Bée, էգ. Ջրածակ ։ ‖ ած. à gueule —, Անբերան՝ անյատակ (տակառ) ։

Beffroi, ար. Դիտական աշտարակ (վտանգի), դիտանոց։ 2 Վտանգի զանգակ։

Bégayement կամ **Bégaiement,** ար. Կակազում, Թլուատում, ԹոԹովում ։ [ԹոԹովել ։

Bégayer, ն. Կակազել, Թլուատել,

Bégu, uë, ած. Ակռաներէն պզտի ցուցնող (ձի) ։ [Թով ։

Bègue, ած. Կակազ, Թլուատ, Թո-

Bégueule, էգ. Արհամարհոտ՝ կեղծսուրբ † կին, սոնք ։ ‖ Faire la —, Առաքինի համեստութիւն մը ծախել ։

Bégueulerie, էգ. Արհամարհոտ կեղծսրբութիւն † սոնքութիւն ։

Béguin, ար. Գդակ (մանկանց), լամպօնք Գ. 2 Պէկէնեան (հերետիկոս) ։

Béguinage, ար. Սուտուփուճ ջերմեռանդութիւն ։ 2 Պեկէնավանք †։

Béguine, էգ. Նանրակրօն կին ։ 2 Հերեսուհի մը, պէկէնուհի ։

Béhen (պkkն), ար. Իշաքեղ, տկ. պեհմէն ։ [Նեւայ † (բուրդ) ։

Beige, ած. Բնական գունով՝ բներփ-

Beignet, ար. Պտուղով կարկանդակ, ծիրիխտայ ։

Béjaune, ար. Ձագ՝ խակ Թռչուն։ 2 Անփորձ՝ անխելք երիտասարդ, խակ։ 3 Տգիտութիւն, խակութիւն։

Bel, ած. ար. Տ. **Beau**։

Bélandre, իգ. Տափանաւակ (գետերու վրայ են.)։ [յում։

Bêlement, ար. Բառաչում, մա-

Bélemnite, իգ. Նետախեցի, նետարդ։

Bêler, չ. Բառաչել, մայել։

Bel-esprit, ար. Խելք ծախելը։ 2 Գեղեցիկ հմտութեանց մշակում, հ. ‖ Un —, խելք ծախող։ 2 Զարդարուն՝ գեղեցիկ միտք։ յգ. Beaux-esprits։

Belette, իգ. Աքիս, մկնհարսուկ, կեկլինճիք։

Bélial, ար. Դեւ, բելիար։

Bélier, ար. Խոյ. զօչ։ 2 Խոյ. համ. 3 հ. ժ. Ռազմական մեքենայ մը, խոյ, հոյ։

Bélière, իգ. Լեզուակալ † (զանգակի)։ 2 Գնդակալ։

Bélitre, ար. Զնչին՝ ոչինչ մարդ։

Belladone, իգ. Շիկատակ, տկ. կիւզել ավրաթ օթու։

Bellâtre (41), ար. Իբր գեղեցիկ սիգացող, սիգանազ †։

Belle-dame, իգ. Գեղենի † տկ. (աղրիկարսի եւ երբեմն շիկատակ), յ. Ե.

Belle-de-jour, իգ. Այգազուարճ, տկ. յ. ա. [կիճէ սեֆա։ յ. ա.

Belle-de-nuit, իգ. Յայգազուարճ.

Belle-fille, իգ. Նու, հարս։ 2 Խորթ աղջիկ, ուրչուհի †։ յ. Ե.

Bellement, մ. Մեղմով, հանդարտիկ, յուշիկ։

Belle-mère, իգ. Խորթ մայր, մօրու։ 2 Էրկան մայրը, սկեսուր, կեսուր։ 3 Կնոջ մայրը, զոքանչ։ յ. Ե.

Belle-sœur, իգ. Էրկանը քոյր, տալ։ 2 Կնոջ քոյր, քենի։ 3 Եղբօր կին, նու, հարս Գ. 4 Երկու եղբարց կիներ, ներ։ յ. Ե. [րազմող։

Belligérant, e (21), ած. Պատե-

Belliqueux, euse (21), ած. Գոռ, մարտիկ, ռազմասէր։ 2 Մարտաշունչ † (ճառ)։

Bellone (21), իգ. Բելոնա, դից. 2 Պատերազմ։ [կուկ, ը.

Bellot, otte (41), ած. Գեղեց-

Belvéder, Belvédère, ար. Հովանոց, արեւնակ † քէօշք, կիւնէշլիք։

Belzébuth (պիւ), ար. Բեհեղզեբուղ։ 2 Բահաղ ճանճիկ,

Bémol, ար. Կիսահարթ, կիսվար, եր.

Ben (պէն), ար. Բան, ծռ. պան.

Bénarde, իգ. Երկկողմանի բացուող գոցուող փականք, կրկնափականք †։

Bénédicité, ար. Սեղանի օրհնութիւն։ յ. — s։

Bénédictin, e, գ. Բենետիկտեան, բենետիկտուհի †։

Bénédiction, իգ. Օրհնութիւն ☞ (խաչ) օրհնէք. — nuptiale, (պսակ)։ 2 Շնորհք, օրհնութիւն (երկնից)։ 3 Առատութիւն, օրհնութիւն. Pays de —։ ‖ C'est une —, Հայր Աբրահամի օրհնենքը մէջն է։

Bénéfice, ար. Վաստակ, շահ։ 2 Ի նպաստ ներկայացում, նպաստ։ 3 Շնորհք, օգուտ, նպաստ, առաւելութիւն. Par — du prince. — de la loi. — d'âge, (անչափահասի եղած ճոյլտուութիւն)։ 4 Բարիք, ծառայութիւն։ 5 Հոգեւոր հասպաշտօն † — d'un chapelain, (մատրանաւորութիւն)։ 6 հ. ժ. Պարգեւական երկիր՝ կալուած։ 7 Փորը ելնելը, ը. ‖ — d'inventaire, Արտօրնաւոր ժառանգորդութիւն։ | Sous — d'inventaire, Առանց ապացոյց տեսնելու (հաւատալ)։ 2 Շահ տեսած ատեն (հաւատալ Աստուծոյ)։

Bénéficiaire, ար. Արտօրնաւոր ժառանգորդ (ելած ստկի չափով մեռնողի պարտքերը վճարելու)։ 2 Նպաստաւորեալ դերասան, նպաստառու † 3 հ. ժ. Պարգեւական երկրի տէր։

Bénéficial, e, ած. (Հոգեւոր) հասպաշտօնի։

Bénéficier, չ. Շահ հանել, շահիլ։ ‖ ար. Հոգեւոր հասապաշտօնի տէր։

Benêt, ար. Անմիտ, անխելք, տխմար։

Bénévole, ած. Բարեսէր (ընթերցող)։ 2 Կամաւոր (ունկնդիր)։

Bénévolement, մ. Բարեսիրաբար, կամակար։

Bengali (կէ), ար. Պենկալերէն։ 2 Պէնկալիկ. Թռ.

Bénignement, մ. Սիրով. մարդասիրութեամբ, բարեսիրաբար։

Bénignité, *էգ. Մարդասիրութիւն, հեզութիւն, բարեսիրութիւն ։ 2 Թեթեւութիւն (ախտի) ։*

Bénin, igne, *ած. Քաղցր, հեզ, մարդասէր, բարեսէր ։ 2 Նպաստաւոր (ազդեցութիւն), հաշտ (աչք՝ երկինք) ։ 3 Բարեմիտ, դիւրահաւան, բարեսիրտ, հեգ. 4 Անվտանգ՝ թեթեւ (ախտ), մեղմիկ (դեղ)։*

Bénir, *ն. Օրհնել.* — des époux, un mariage, *(պսակել)։ 2 Օրհնել, բարեբանել* ☞ *օրհներգու ։*

Bénit,e, *ած. (Տէրտէրէ) օրհնուած, օրհնեալ.* Pain —, *(մաս) ։*

Bénitier, *ար. Օրհնաջրի † աման ։*

Benjamin *(Ճշ)*, *ար. Բենիամին ։ 2 Նախասիրեալ զաւակ, Բենիամին ։*

Benjoin *(Ճշ)*, *ար. Կնդրուկ. աստղապեխտ ։*

Bénoîte, *էգ. Օրհնած տունկ † ։*

Benzine *(Ճշ)*, *էգ. Բնակնդրուկ ։*

Benzoïque *(Ճշ)*, *ած. Կնդրկային։*

Béquée, Béqueter, *Տ.* **Becquée, Becqueter** ։

Béquillard, *ար. Ցպաւոր ծեր ։*

Béquille, *էգ. Ձեռնացուպ, անթացուպ, յենացուպ † 2 Թեթեւ բրիչ մը, խարխարակ † ։*

Béquiller, *չ. Յենացուպով քալել։ ‖ ն. Կակղել, բրբրել (հող) ։*

Ber, *ար. Որրոց (նաւը ծով ձգելու) ։*

Berbéridée, *էգ. Ծորագզի † բս.*

Bercail, *ար. Դադար խաշանց, փարախ. աղըլ ։ 2 Ընտանի երդ, փարախ ։ 3 Եկեղեցւոյ գիրկ, փարախ ։*

Berce, *էգ. Գերմանականթ † տկ.*

Berceau, *ար. Որրոց. օրոց. որրան։ 2 Մանկութիւն, խանձարուր.* Dès le—. Au sortir de —, *(մատաղ հասակէն) ։ 3 Բնագաւառ, սկզբնավայր, խանձարուր, փ. 4 Ծնունդ, սկիզբ, խանձարուր, փ. 5 Գմբէթաձեւ կանաչազարդ արիշ, ծողիք. ասմալըգ.* Allée en —, *(հովանաւոր ճեմելի) ։ 6 (Կիսաբոլոր) կամար. ճ.*

Bercer, *ն. Որրանը շարժել, օրօրել ։ 2 Տատանել, օրորել, օրել ։ 3 Ողոքել, սփոփել։ 4 Թարթափել, օրորել (փուճ խոստումով) ։ ‖* Se —, *յ. Տատանիլ, օրորուիլ ։ 2 Ինքզինք խաբել, խաբուիլ, օրորուիլ (փուճ յոյսով) ։*

Berceuse, *էգ. Օրորող կին, օրոքուհի † ։ 2 Քունի երգ, որորք ։ 3 Ճօճաթոռ † ։*

Bergamote, *էգ. Պերկամոթ, պտ. 2 Արքայատանձ, պէյ արմուտու։ 3 Շաքարեղէնի տիփիկ, շաքարատուփ†, [ծռ.*

Bergamotier, *ար. Պերկամօթի ,*

Berge, *էգ. Եզր բարձր ու սեպացեալ, դարափ † փուլ ։ 2 Ցից ժայռ (ջուրի երես) ։ 3 Նեղ նաւակ, ակատ ։*

Berger, *ար. Խաշնարած, հօտարած, հովիւ ։ 2 Տարփածու, սիրող.* Un — fidèle. L'heure du —, *(սիրահարներու յարմար ժամ) ։*

Bergère, *էգ. Հովուուհի ։ 2 Սիրուհի.* Une — inconstante ։ *3 Լայն Թիկնաթոռ բարձերով, բարձաթոռ † 4 Տ.* **Bergeronnette** ։

Bergerette, *էգ. Հովիւ աղջիկ, հովուանոյշ † 2 Մեղրագինի † 3 Տ.* **Bergeronnette** ։

Bergerie, *էգ. Ոչխարի գոմ, փարախ. աղըլ ։ ‖ յգ. Հովուերգութիւնք ։*

Bergeronnette, *էգ. Տանտեր, տուարծիկ. Թռ. գույրուգ սալլայան ։*

Béril, *ար. Տ.* **Béryl** ։

Berle, *էգ. Ջրալախուր, տկ.*

Berline, *էգ. Կախուած զոց կառք, պէրլինակ † ։*

Berlingot, *ար. Կէս-պէրլինակ† ։*

Berloque, *էգ. Թմբուկ (կերակուրի) ։*

Bérlue, *էգ. Ձեղած բաներ տեսնելը, ուրուատեսութիւն †* Avoir la —, *(այլ ընդ այլոյ տեսնել) ։*

Berme, *էգ. Փոսի ու պատուարի ստորոտի միջեւ ճամբայ, կածան † ։*

Bermudienne, *էգ. Շուշանիտեսակ մը, պերմուտիկ † ։*

Bernable, *ած. Ծաղու արժանի։*

Bernacle, *էգ. Պերնակ, նռ. (որ և* Bernache) ։

Bernardin, e, *գ. Պեռնարտեան (կրօնաւոր, կուսան) ։*

Berne, *էգ. Մէկը օթոցի վրայ օդը հանելը, տաշտեպարան Գ. ալըը օգգա ։ ‖* En —, *(Կայմի ծայր ծալլուած) դրօշ։*

Bernement, *ար. Տաշտեպարան Գ. ընելը, խաղամբարձք. ալըը օգգա*

էրմէ ։ 2 Ծաղրանք , կատականք ։

Berner, ն. Տաշտեպարան ընել Գ. խաղամբարձել † ալքը օգգա էրմէք ։ 2 Ծաղրել, ծաղրի առնուլ ։

Bernique, ձն. Ի՞նչ կ'առնես չը գիտեմ, բան, պո՛չ, ը.

Berthe, էգ. Տեսակ մը Թիկնոցակ (pèlerine), պէրթ ։ [բէրիւղ ։

Béryl, ար. Ծովագոյն զմրուխտ մը ,

Besace, էգ. (Աղքտի) մախաղ, բակեղէթ. հէյպէ ։ ‖ Être à la —, Porter la —, Մոխրի վրայ նստիլ ։

Besacier, ար. Մուրացկան , բակեղէթւոր † ։ [գինի ։

Besaigre, ած. Դարձող՝ քացխող

Besaiguë (կիւ), էգ. Երկսայրի ուրագ (.քէսէր) , կրկնուրագ † ։

Besas կամ **Beset,** ար. Զոյգ մեկնակ. հէփնէք ։ [Գ † ։

Besi, ար. Տանձերու անուն , պռկօշ

Besicles, էգ. յ. (Ստեղնաւոր) ակնոց ։

Besogne, էգ. Գործ, բան, աշխատանք ։ ‖ Donner, Tailler de la — à qn. Գործ դնել առջեւը ։ 2 Գործ հանել՝ բանալ մէկու գլուխ։ [տեսնել, ը.

Besogner, չ. Աշխատիլ, գործը

Besogneux, euse, ած. Խեղճ մնացած, կարօտ, ը.

Besoin, ար. Պէտք. Faire —, (պէտք լինիլ) . Il a — de, (պէտք ունի։ 2 Իղձ՝ պէտք կ'զգայ ։ 3 Կարօտ է) ։ 2 Պէտք (մարմնոյ), կարիք (հոգւոյ)։ 3 Զքաւորութիւն, կարօտութիւն. Il est dans le —, (կարօտ է) ։ 4 Անօթութիւն. Epuisé par le — ։ [տիկ։

Bestiaire, ար. հ. ժ. Գազանամար.

Bestial, e, ած. Գազանական , անասնական։ յ. — **aux**։

Bestialement, մ. Գազանաբար, անասնաբար ։ [2 Անասնութիւն։

Bestialité,էգ.Անասնագիտութիւն։

Bestiasse, էգ. Աւանակ, կով, ը.

Bestiaux, ար. յ+. Արջառ ու ոչխար, հօտ ու անդեայք † ։

Bestiole, էգ. Անասնիկ ։ 2 Անբանուկ, իշուկ, ը.

Bêta, ար. Էշին էշը. Աստուծոյ աւանակը, տմլօշ Գ.

Bétail, ար. Պաճար, պախրէ, տուար, հայվանաթ , տաւար . Gros —, (ձի, էշ, ջորի , եզ) . Menu —, (խոզ, այծ, ոչխար) ։

Bête, էգ. Գազան , կենդանի , անասուն։ 2 Ճճի. Mauvaise —, (չարաճճի, որ և գ.) ։ 3 Որս, երէ ։ 4 Անասնական մաս (մարդու). La — n'en peut plus։ 5 Պանդոյր, տխմար, անբան, էշ. Pas si —, (այնքան տխմար չեմ) ։ 6 Անձ. — curieuse. Une fine, une maligne —, (խորամանգ՝ չարաճճի մարդ) . C'est une bonne —, (լաւ մէկն է) ։ 7 Խաղ մը, պէդա. Jouer à la — ։ 8 Հարուած մը կորսուելէ վերջը դրածը, եղ. Faire sa — . Mettre la — ։ ‖ — de charge, de somme, Գրաստ ։ | — fauves, Շիկերէ ։ | — noire, Սեւերէ ։ | C'est ma — noire, ma — d'aversion, Բնաւ չսիրած մէկ մարդս է ։ | — à bon Dieu, Զատկաճճի , զատիկ Գ. | — de bon Dieu, Աստուծոյ պարզմիտը՝ միամիտը ։ | Faire la —, Տխմար էշ ձեւանալ ։ 2 Անխելքութիւն ընել, տխմար՝ էշ լինել ։ ‖ յ+. Գազանք ։ ‖ ած. Տխմար, անբան, անխելք ։

Bêtel, ար. Թմբուլ, տկ. թամուլ ։

Bêtement, մ. Տխմարաբար, անխելքօրէն, անբանօրէն ։

Bêtise, էգ. Տխմարութիւն, անբանութիւն ։ 2 Տխմար կամ ոչինչ՝ խենթումենթ խօսք , մորոսաբանութիւն , աղճատանք ։ 3 Տխմար՝ անխելք գործ ։

Bétoine, էգ. Լօռասերմ, տկ. քեսթերէ ։ ‖ — du Levant, Փենունա, տկ.

Béton, ար. Կիր՝ աւազ ու խիճէ շաղախ, կրախիճ, կրաձոյլ ։

Bétonnage (ւn), ար. Կրաձոյլով շինուած ։

Bette, էգ. տ. ս. Պեղենի † ։

Betterave, էգ. Ճակնդեղ, տակ Գ. փանճար ։

Beuglement, ար. Բչիւն, պոռոչիւն, պոչիւն (եզի) ։

Beugler, չ. Բչել , պոռոչել (եզի՝ կովի) ։ 2 Պոռչտալ ։

Beurre, ար. Կոգի, կարագ . թէրէ եաղը ։ 2 Կարագած † (անձրուկի) ։ 3 Իւղ (քաքաօյի) ։ 4 Քլորուտ (ծարիրի) .

հ. ա. ‖ ~— noir, (Տապակի մէջ) սեւ-ցուցած կոգի ։
Beurré (1r), ար. Բերնի մէջ հա-լող տանձ մը, կոգետանձ ✝ ։
Beurrée (1r), էգ. Կարագած շերտ (հացի), կոգեհաց ։ [կարագել ։
Beurrer (1r), ն. Կարագ քսել,
Beurrier, ière (1r), գ. Կարա-գածախ, կոգեվաճառ ։ [սխալ ։
Bévue, էգ. Վրիպանք, սխալանք,
Bézoard, ար. Թիւնադեղ, փառոգէր ։
Biais, ար. Շեղութիւն, ծռութիւն. 2 Երես՝ կողմ (գործի) ։ 3 Վարպետու-թիւն, հնարք. Trouver un —. ‖ En —, De —, մ. Խոտորնակի, Թիւր, առ ի շեղ, ծուռ ։ ‖ ած. Ծուռ ։
Biaisement, մ. Խոտոր ընթացք ։ 2 Խաբանք, հնարք ։ ‖ մ. Խոտորնակի, առ՝ ի շեղ ։
Biaiser, չ. Առ ի շեղ՝ ծուռ լինել (պատի) ։ 2 Խոտորնակի՝ ծուռումուռ երթալ, գ. 3 Վարպետութիւն բանեցնել ։
Bibelot, ար. Մանր մունր անօթներ՝ կահեր (դարակի վրայ), գեղոր ✝ ։ 2 Զըն-չին՝ փուճումուճ բաներ ։
Biberon, ար. Երախայի կաթ տա-լու գործի, ծծակ ։ 2 Ծծամահ ✝ (հիւան-դի) ։ ‖ —, onne, գ. Գինեմոլ, խման, չ.
Bible, էգ. Սուրբ գիրք, Աստուա-ծաշունչ ։
Bibliographe, ար. Գրքերու Թուղթի՝ գրի ևն. տեղեակ, մատենագէտ, մատենախօս ։ [խօսութիւն ։
Bibliographie, էգ. Մատենա-
Bibliomane, ար. Գրամոլ ։
Bibliophile, ած. Գրասէր ։
Bibliothécaire, ար. Մատենա-պետ, գրապետ ։
Bibliothèque, էգ. Մատենադա-րան, գրադարան, գրքատուն ։ 2 Գրքեր ։
Biblique, ած. Սուրբ գրոց, Աստ-ուածաշունչի ։ [տկի (գործ), չ.
Bibus (*բիւս*), ար. De—, Զնչին՝ մէկ
Bicarbonate, ար. Երկրնածխատ ։
Biceps (*բիպս*), ած. Երկճղի ✝ ան. ‖ Avoir du —, Ուժով լինել ։
Bicêtre, ար. Խենթանոց, փրկիչ, պխէղր ։
Biche, էգ. Եղն. տիշի կեյիք ։ 2 Թուչնիկ, տատրակ, գ.
Bichet, ար. Չափ (ցորենի ևն.) չ.
Bichette, էգ. Անուշիկ, չ.
Bichon, onne, գ. Երկարամազ շնիկ, մալթայիկ ✝ 2 Անուշիկ, չ. [զեր ։
Bichonner (1n), ն. Գանգրել մա-2 Սեթեւեթել, պճնել ։
Bichromate (*f*), ար. Երկքրոմադ ։
Bicolore, ած. Երկգոյն ։
Biconcave, ած. Երկգոգաւոր ։
Biconvexe, ած. Երկուռուցիկ, երկկորնթի ։
Bicoque, էգ. Խեղճ՝ ոչինչ բերդ ։ 2 Անշուք՝ խեղճ տուն, խրճիթ ։ 3 Քաղաքիկ ։
Bicorne, ած. Երկեղջիւր ։
Bidet, ար. Մանրուկ ձի համբու հա-մար, բուչոյ ։ 2 (Վրան նստելու) լական ։
Bidon, ար. (Հինգ լիտրնոց) զինե-հան ։ 2 Աման, Թանագ (զինուորի) ։
Bief, ար. Ջրադարձ (աղօրիքի) ։
Bien, ար. Բարի, լաւ, բարութիւն, լաւութիւն. Homme de —, (բարելաւ մարդ) ։ 2 Օգուտ, շահ, բարի, աղէկու-թիւն, բարիք. Le — public. Pour le —. Il vous veut du —, (աղէկութիւնդ կ'ուզէ) ։ 3 Առաւելութիւն, բարիք. — du corps, (առողջութիւն). — de l'esprit, (տաղանդ, ձիրք). — de la fortune, (մեծութիւնք, պատիւք). — de l'âme, (առաքինու-թիւնք) ։ 4 Արդիւնք, բարիք (երկրի) ։ 5 Շնորհք, երախտիք, բարիք. Pour tant de — il commande qu'on l'aime ։ 6 Ինչք, գոյք, հարստութիւն, — patri-monial. Le — d'autrui. Avoir du — au soleil, (շատ կալուածք ունենալ) ։ 7 Կալուածք, ստացուածք. — de cam-pagne. Un petit bien, (ընչիկ) ։ | À —, մ. Յաջողութեամբ. Aller, Venir, Se terminer à —, յաջողիլ ։ | En —, մ. Աղէկ մտքով, ի լաւ անդր ։ | En tout bien et tout honneur, Լաւ մտքով, բարի դիտումով ։ ‖ մ. Լաւ կերպով, լաւ, քաջ, քաջիկ, բարւոք ☞ բարե (կիրթ), լաւ (իմաց), քաջ (եփ), քաջա (յոյս), քա-ջա (բողոք), քաջա (կազմ), հարտարա-(հիւս), (պաշարա) պինդ, պնդա (կապ), ուժգնա (պիրկ), ամրա (փակ), ուղղա (խօ-սել) ։ 2 Լաւ մարդերէ՝ լաւ (շրջապատ-եալ) ։ 3 Ազնիւ, շնորհքով. Cette per-

sonne est — ։ 4 Կարի, յոյժ, շատ, լաւ (բնանալ)․ — des fois․ Avec — du travail ։ 5 Լեցուն լեցուն․ On marcha — quinze jours ։ 6 Արդարեւ, ստուգիւ, յիրաւի․ Voilà — le langage d'un ami, (բարեկամ մ'անաանջապէս կը խօսի)․ C'est — lui, (նոյն ինքն է)․ Elle est — femme, (բուն կին մ'է)․ Je le savais —, (գիտէի)․ Il le faut —․ (պէտք է) ։ ‖ — lui a pris de .... Աղէկ որ (գնաց) ։ | Être - avec soi-même, Իրիղճն հանդարտ լինել ։ | Tant — que mal, մ․ Սանկ նանկ ։ | — et beau, — et belle, մ․ Լիով, բոլորովին, լաւ մը ։ | — plus, Թող զայդ ։ ‖ — que, շ․ Թեպէտև, Թէև ։ | Si — que, շ․ Այնպէս որ, անանկ մը ։ | Eh —, hé —, ձ․ Ուրեմն, էհ ուրեմն, լաւ ուրեմն, էհ նայինք, իսկ արդ, աղէ ։

Bien-aimé, e, ած․ Անձկալի, ցանկալի, սիրական ։

Bien-dire, ար․ Ճարտարաբանութիւն ։ 2 Գեղեցկաբանութիւն ։

Bien-disant, e, ած․ Գեղեցկաբան, բաջաբան ։

Bien-être, ար․ Հանգիստ, հանգըստութիւն ։ 2 Հանգիստ, բարեկեցութիւն, բարօրութիւն ։

Bienfaisance (ֆըզ), էգ․ Բարերարութիւն, բարեգործութիւն ։

Bienfaisant, e (ֆըզ), ած․ Երախտաւոր, բարերար ։ 2 Շահաւէտ, շահաւոր, օգտակար ։

Bienfait, ար․ Բարիք, երախտիք, բարերարութիւն ։ 2 Շահ, օգուտ, բարիք ։

Bienfaiteur, trice, գ․ Երախտաւոր, բարեգործ, բարերար ։

Bien-fonds, ար․ Անշարժ ստացուած, կայուն ինչք ։ յ․ — **s** - — ։

Bienheureux, euse (ko), ած․ Երջանիկ, երանելի ։ 2 Անանց երանութեան մէջ, երանեալ, երանելի, ամեներջանիկ (Կոյս)․ Les esprits —․ Séjour —, (երկինք) ։ ‖ ար․ Երանեալ ։ 2 Երանելեաց կարգն անցած, երանելի ։ 3 Պատկառելի․ Il a l'air d'un —, (որ և' ուրախ դէմք մ'ունի) ։ ‖ Comme un —, Ւստիկ (ուրախանալ) ։

Biennal, e (2n), ած․ Երկեամեան, երկամեայ ։ յ․ — **aux** ։

Bienséance (ս), էգ․ Ձեւ, պատշաճք, վայելչութիւն ։ ‖ Être à la — de qn․ Յարմարիլ, բանին գալ ։

Bienséant, e (ս), ած․ Պատշաճական, վայելուչ ։

Bientôt, մ․ Շատ չանցած, շուտով, վաղվաղակի, ի մօտոյ, ընդ հուպ ։ ‖ Cela est — dit, Ըսելը դիւրին է ։ | À —, մ․ Ի վաղ տեսութիւն ։

Bienveillance, էգ․ Ազնուութիւն, մարդասիրութիւն, բարեսիրութիւն ։

Bienveillant, e, ած․ Անարգամեծար, մարդասէր, լաւակամ, բարեյօժար, բարեսէր ։

Bienvenir, չ․ Se faire — de, Ինքզինք լաւ ընդունել տալ ։

Bienvenu, e, ած․ Հաճութեամբ ընդունուած, ընդունելի ։ ‖ Soyez le —, Գալուստդ բարի, բարի եկար ։

Bienvenue, էգ․ Ողջամբ գալուստ ։ 2 Լաւ ընդունելութիւն ։ 3 Ընդունելութեան սեղան ։

Bienvoulu, e, ած․ Աղէկութիւնն [ուզուած ։

Bière, էգ․ Գարեջուր, գարեջուր ։ 2 Դագաղ, ճաղ, —․

Bièvre, ար․ Ջրշուն․ զուննաուզ, հ․

Biez (k), ար․ Ջրադարձ (աղօրիքի) ։

Biffage (1f), ար․ Ջնջածք (գրուածի մը մէջ) ։

Biffer (1f), ն․ Աւրել, ջնջել, սըր- [բել ։

Biffure (1f), էգ․ Գիծ քաշելը, [ջնջումն

Bifide, ած․ Երկհերձ ։

Bifteck, ար․ Եզի կասկարայ, պիֆդէք ։ յ․ — **s** ։

Bifurcation, էգ․ Երկուքի բաժնուիլը, երկճղութիւն ։ 2 Երկճղած † (ծառի) ։ [նուիլ, երկճղիլ † ։

Bifurquer (se), յ․ Երկուքի բաժ-

Bigame, ար․ Երկամուսին, երկայր, երկկին ։ 2 Կրկնամուսնացեալ ։

Bigamie, էգ․ Երկայրութիւն, երկկնութիւն, երկամուսնութիւն ։ 2 Կրկնամուսնութիւն ։

Bigarade, էգ․ Թրունջ․ բուրուն ։

Bigaradier, ար․ Թրնջի․ ծռ․

Bigarré, e (1r), ած․ Խայտապտուն, խայտաբղէտ, խայտախարիւ ։ 2 Խառնուկ (լեզու) ։

Bigarreau (1r), ար. Կեռաս մը, խայտապտուղ †։

Bigarrer (1r), ն. Գոյնագոյն՝ խայտապտուղ խայտախարիւ ընել։

Bigarrure (1r), էգ. Խայտաբղէտութիւն, խայտապտուղութիւն։

Bige, ար. հ. ժ. Երկձի սայլ։

Bigle, ած. Շիլ. շաշի, հ.

Bigorne, էգ. Երկեղջիւր սալ. սալվա-եօրսիւ։

Bigot, e, ած. Չափազանց ջերմեռանդ, պաշտամոլ † 2 Պաշտամոլի (ձեւեր)։ 3 Անամպաշտական, նանրակրօն։

Bigoterie, էգ. Պաշտամոլութիւն†։

Bigotisme (ս), ար. Պաշտամոլ բարք։ [տան։

Bigre, ձգ. Թշուառական, անպի-

Bigue, էգ. Կայմ բեռնաբարձ։

Bi-hebdomadaire (եպ), ած. Կիսամսեայ։

Bijou, ար. (յգ. —x.) Գոհար, պակ։ 2 Գոհար տուն, զոհար, գ.

Bijouterie, էգ. Պակագործութիւն։ 2 Գոհարեղէնք, պակեղէնք. ճէվահիր։

Bijoutier, ière, գ. Պակագործ, գոհարավաճառ։

Bilan, ար. (Տալիքի առնելիքի) հաշուեգիր. Déposer son —, (հաշիւները տալ, սնանկանալ)։ 2 Հաշուեկշիռ. Faire son —։ [նի։

Bilatéral, e, ած. Երկկողմա-

Bilboquet, ար. Խաղալիկ մը, փայտուգնդակ † 2 Խաղալիկ մը, ոստնուկանգնուկ † hուճը եաթմազ։ 3 Կատու, գ. ‖ C'est un —, Ոչինչ մէկն է։

Bile, էգ. Մաղձ. սաֆրա։ 2 Բարկութիւն. զասում. Émouvoir, Soulever, Échauffer la —. (մաղձը ոտք հանել, բարկացնել)։ ‖ — noire, Սեւամաղձութիւն։ 2 Տրտմութիւն։

Biliaire, ած. Մաղձական, մաղձային։ 2 Մաղձընկալ (փամփուշտ)։ 3 Մաղձատար (փող)։

Bilieux, euse, ած. Մաղձալի, մաղձոտ։ 2 Մաղձային (ախտ)։ 3 Բարկացոտ, ցասկոտ։ [լեզուեան.

Bilingue, ած. Երկլեզու։ 2 Երկ-

Bilitère, ած. Երկգիր։

Bill (պիլ), ար. Օրինական ծրագիր. օրինագիծ (Անգ.)։ 2 Օրէնք (Անգ.)։ ‖ d'indemnité, Անպարտութեան վճիռ (խորհրդարանի կողմէ)։

Billard, ար. Գնդասեղան, 2 Մականուգունդ † պիլեարտ։ 3 Գնդասրահ †։

Bille (պիյլ), էգ. Գնդիկ † (մանկանց)։ 2 Բեռ կապելու գաւազան, գելարանակ գ.

Billebaude (պիյլ), էգ. Խառնակութիւն, տակնուվրայ բան, ը. ‖ À la —, մ. Խառնաշփոթ։

Billet (պիյլ), ար. Գիր, Թուղթ, պիտակ, տոմս. — doux, (սիրատոմս). — de faire part, (ազդագիր)։ 2 Տոմսակ (Թատրոնի)։ 3 (Վիճակա)տոմս։ 4 Քուէթուղթ. — blanc, (ճերմակ՝ անգիր քուէթուղթ)։ 5 Վկայագիր (խոստովանութեան). — de santé, (մաքուր Թուղթ՝ վկայագիր)։ 6 Հրամանագիր (զօրք բնակեցնելու)։ 7 Ձեռագիր, մուրհակ. — à ordre, (հրամանի մուրհակ). — au porteur, (բաց Թուղթ)։

Billette (պիյլ), էգ. Բաժավճարի տախտակ։ 2 Բաժի ընկալագիր, բաժագիր† 3 (Ճեղքուած) փայտ (վառելու)։

Billevisée (1l), էգ. Բարբանչանք. փուճուճուճ խօսք։ 2 Փուճուճուճ զբաղմունք։ 3 Խենթուժենթ խորհուրդ։

Billion (1l), ար. Հազար միլիոն. երկիլիոն։

Billon (պիյլ), ար. Պղնձադրամ։ 2 Պակաս՝ անպատիւ դրամ։ 3 Պակաս կամ չանցուկ ստակներ տանելու տեղ՝ դրամասեղան։ 4 Հողագօտի † (արօրէ ձեւացած)։

Billonnage (պիյլ-1n), ար. Գէշ դրամներ քշելը։ 2 Աւելակշիռ դրամներու զատում (հալելու համար)։

Billonner (պիյլ-1n), ն. Գէշ դրամներ քշել։ 2 Դրամներ գնել (հալելու կամ դուրս խրկելու). [դրամ քշող։

Billonneur (պիյլ-1n), ար. Գէշ

Billot (պիյլ), ար. Կոճղ, քիւթիւք։ 2 Կոճղ (գլխատութեան)։ 3 Կրակ, գ. J'en mettrais ma main sur le —։ 4 Կարճ ու հաստ գիրք. Quel —! Acheter un —։ 5 Ձիու վզի փայտ՝ (վազելն արգիլող). կոճղիկ †։

Bilobé, e, ած. Երկբլթակ։

Biloculaire, ած. Երկախինձ ։
Bimane, ած. Երկձեռնի ։
Bimbelot (ն), ար. Խաղալիկ, խաղկըտոց Գ. խաղկլիկ † ։
Bimbeloterie (ն), էգ. Խաղկլիկի առուտուր։ 2 Խաղկլիկք։ [ծախող։
Bimbelotier (ն), ար. Խաղկլիկ
Bimensuel, elle (ս), ած. Երկամսեայ ։
Binage, ար. Երկրորդ մշակում, կրկնաբօրում ։ 2 Կրկնապատարագ † (նոյն օրը) ։
Binaire, ած. Երկուորական (Թիւ)։ 2 Երկտարր † կրկնակ, ք. 3 Երկամանակ, եր.
Binard, ար. Ցաղթսայլ † մեծսայլ †
Biner, ն. Երկրորդ անգամ հերկել, կրկնաբօրել ։ ‖ չ. Կրկնապատարագ † ընել (նոյն օրը) ։
Binet, ար. Պզտի ճրագաքերան՝ մոմը մինչեւ տակը վառելու, ծայրվառուկ†
Binette, էգ. Հողաքիր (կրկնաբօրի)։
Binocle, ար. Երկաչեայ ակնոց, երկաչեայ † ։
Binoculaire, ած. Երկաչեայ ։
Binôme, ար. Երկաբաշխ, գրհ.
Biographe, ար. Վարք գրող, կենսագիր ։ [Թիւն ։
Biographie, էգ. Կենսագրու-
Biographique, ած. Կենսագրական ։
Biologie, էգ. Կենսաբանութիւն ։
Biparti, e, ած. Երկատրոհ † ։
Bipartition, էգ. Երկատրոհութիւն։
Bipède, ած. Երկոտանի, երկոտնեայ ։ ‖ ար. Ոտքեր.— antérieur, (Թաթուլ ձիու) ։
Bipenne, ած. Երկթեւեայ ։
Bique, էգ. Այծ, էծուկ, ռ.
Biquet, ար. Այծի ձագ, ուլ, ամիկ։ 2 Կշիռ. վէզնէ ։ [չի)։
Biquette, էգ. Մատղաշ այծ (քէ-
Birème, էգ. հ. ժ. Երկկարգ Թիակաւոր ցռկանաւ ։
Bis, e (պի, պիզ), ած. Թուխ, սեւուկ։ ‖ Bis (պիս), ար. Կրկնութիւն, կրկնում։ ‖ ձՆ. Կրկնէ, կրկին ։
Bisaïeul (զ), ար. Հօր կամ մօր մեծ հայր, մեծ պապ, նախահաւ։ յ. — Թ.

Bisaïeule (զ), էգ. Հօր կամ մօր մեծ մայր, մեծ մամ, նախամամ † ։
Bisannuel, elle (զ), ած. Երկամեայ (տունկ)։ 2 Երկու տարին հեղ մը՝ ամ ընդ մէջ † (տօն) ։ [կռիւ ։
Bisbille (պիզպիյլ), էգ. Չնչին
Biscornu, e (ս), ած. Անհեթեթ, այլանդակ, անճոռնի, այլակերպ Գ.
Biscotin (ս), ար. Պաքսիմատիկ ։
Biscotte (ս), էգ. Փուռը չորցած հացի շերտ, փռնչոր Գ.
Biscuit (ս), ար. Պաքսիմատ. փեքսիմէթ ։ 2 Հաւկիթ՝ ալիւր ու շաքարով հաստեայ, պիսկօդ ։ 3 Կաւ (բրտի) ։ 4 Թրծուն ճենապակի ։
Bise, էգ. Հիւսիսի, հիւսիս։ 2 Ձմեռ, հիւսիս, քնռ.
Biseau (զ), ար. Շեղակտուր եզր ; շեղեզր† 2 Շեղասայր գործի, շեղասայր† 3 Շարուած երեսները քռնող փայտի կտոր, գդ.
Biser (զ), ն. Վերաներկել † ‖ չ. Աւրուիլ՝ սեւնալ (ցորենի) ։
Biset (զ), ար. Վայրի աղաւնի մը, Թխգորշուկ† 2 Թուխ ու հաստ պաստառ, Թխուկ ։
Bismuth (ս), ար. Պիզմութ, մետ.
Bison (զ), ար. Պիզոն, ան.
Bisonne (զ), էգ. Գորշ կտաւ մը, աստառցու † գորշուկ † ։ [թէքի ։
Bisquain (ս). ար. Օդենի. փէօս-
Bisque (ս), էգ. Խեցգետնի Թան ։ 2 Տասնուհինգ Թիւ շնորհք, խղ. [նեղիլ։
Bisquer (ս), չ. Բարկանալ, սրդո-
Bissac, ար. Բակեղէթ † հէյպէ ։ 2 Մախաղ, ք. 3 Աղքատութիւն ։
Bissection, էգ. Երկատութիւն, ե.
Bisser, չ. Կրկնէ պոռալ, կրկնել տալ։
Bissexte, ար. Աւելեաց՝ նահանջ օր։
Bissextil, e, ած. Նահանջ (տարի)։
Bissexuel, elle, ած. Երկսեռ ։
Bistoquet, ար. Տ. **Bâtonnet**։
Bistorte, էգ. Օձտակ, գալարմագիլ† տկ. չիլանճրգ ։
Bistouri (ս), ար. Կտրոց. վիր.
Bistourner (ս), ն. Ծռել, ծռմըռկել, ռ. 2 Մալել (անասուն) ։
Bistre (ս), ար. Ջրազանգ մուր՝ նկար լուալու, ռնճ † ։

Bistré, e (ս), ած. Մրագոյն ։

Bitartrate, ար. Երկգինեթթրատ ։

Bitter (պիթըր), ար. Դառնացքի † գառնուկ † ։

Bitume, ար. Կուպր. եէր սագըզը, զուֆթ ։

Bitumineux, euse, ած. Կըպրալի, կպրային ։

Bivalve, ած. Կրկնատիփ ։

Bivouac, Bivac, ար. Գիշերային պահ՝ ցայգապահութիւն † (զօրաց). Aller au — ։ 2 Բացօթեայ հանգիստ (զօրաց), օթագայում † բացօթեաց † 3 Օթավայր † 4 Բացօթիկ † զօրք ։

Bivouaquer, Bivoquer, չ. Բացօթեայ բանակել, օթակայել † բացօթել † 2 (Գիշերը) բաց տեղ մնալ՝ անցունել, բացօթել † ։

Bizarre, ած. Անհեթեթ, արտառոց, այլանդակ ։ ‖ ար. Արտառոցութիւն, այլանդակութիւն ։

Bizarrement (1r), մ. Արտառոց կերպիւ, այլանդակօրէն ։

Bizarrerie (1r), իգ. Անհեթեթութիւն, արտառոցութիւն, այլանդակութիւն ։

Blafard, e, ած. Տժգոյն, տմոյն ։

Blague, իգ. Գոմուիլը, սուտ, խծիպ, — ։ 2 Ծխքսակ † ։

Blaguer, չ. (Սուտեր) նետել, փչել, ը. ‖ ն. Ծաղրի առնուլ (մէկը) ։

Blagueur, euse, գ. Սուտզրուց, տալիկ, նետող, —.

Blaireau, ար. Իշգայր, ան. 2 Վրձին (ըրանկարի) ։ 3 Մօրուքի օճառ ։

Blâmable, ած. Մեղադրելի, եպերելի, պարսաւելի ։

Blâme, ար. Ստգիւտ, մեղադրանք ։ 2 Պարով, եպերանք, պարսաւանք ։ 3 Կշտամբանք (դատաւորի) ։

Blâmer, ն. Մեղադրել, պարովել, եպերել, պարսաւել ։ 2 Կշտամբել (դատաւորի) ։

Blanc, anche, ած. Սպիտակ, ճերմակ. De — mains. Dents —. Jupes — ։ 2 Լուացուած՝ մաքուր (շապիկ). Des mains —. Linge —. Mouchoir —. Verre —. Draps —. Bas —. Vaisselle —. Chemise —. Du linge — de lessive ։ 3 Անգիր (Թուղթ) ։ 4 Անմեղ. Être tout —. Rendre qn. —. — comme neige. (ճակատը մաքուր) ։ 5 Արծաթ (դրամ) ։ 6 Անյանգ (ոտանաւոր) ։ 7 Անքուն (գիշեր) ։ 8 Բնական (կախարդութիւն) ։ 8 Ալիւրկոգիով (համեմանք), ճերմակ(համեմ) ☞ (ձիւնա)գոյն, (—) Թոյր, (—) փայլ, լուսա(հեր) ։ ‖ գ. Սպիտակամորթ, սպիտակ ։ ‖ Un —, ճերմակադրոշ † Յ. ‖ ար. ճերմկութիւն, սպիտակ ։ 2 Բաց տեղ՝ սպիտակ (գրուածի մէջ) ։ 3 ճերմակ նիշ (Թիրախի վրայ), նպատակ ։ 4 Սպիտակ լաթ, ճերմակ. Ne porter que du — ։ 5 Սպիտակ կտաւք, սպիտակեղէնք. Spécialité de — ։ 6 ճերմկուց (ձուի), սպիտակուց (աչքի) ։ 7 ճերմակ միս (վառեկի) ։ 8 Սպիտակ ներկ, սպիտակ. Broyer du —. Peindre de —, en —. — de céruse, (սպիտակաղեղ. որ և՝ — d'argent, — de plomb) ։ 9 Կաւիճ. տէպէշիր. Faire une croix sur une porte avec du — ։ 10 ճերմակդրամ † սպիտակ, հ. Յ. ‖ Au —, ճերմակ համեմ † (կերակուր) ։ | En —, Նպատակաւոր (տեսնել) ։ 2 Անգնդակ (քաշուածք) ։ 3 Անուան տեղը բաց ձգուած (մուրհակ) ։ | Dans le — des yeux, Աչքին մէջը (նայիլ) ։ | Du — au noir, Բոլորովին (փոխուիլ) ։ | — de craie, Լրալոյծ կաւիճ ։ | — de chaux, Կրաջուր ։ | — de baleine, Կիտաճարպ, ձկնուղեղ ։ | Mettre à —, Մօրէ մերկ ձգել, բացը ձգել ։ ‖ À —, Jusqu'au —, մ. ճերմկնալու չափ ։ 2 Արիւն՝ ճարճարակ չձգելու չափ ։

Blanc-bec, ար. Անփորձ պատանի, անմօրուս, տղայ ։ յ. ե.

Blanchaille, իգ. Սպիտակ մանրաձկունք, սպիտակք ։

Blanchâtre, ած. Լանագոյն, ճերմըկեկ ։

Blanche, իգ. ճերմակ գնդակ ։ 2 Սպիտակ, ճերմակբոլոր † եր.

Blanchement, մ. Մաքրօրէն, մաքուր ։

Blancherie, իգ. Լուացատեղ ։ 2 Սպիտակարան (Թիթեղաթերթից) ։

Blanchet, ար. Բաճոց ։ 2 Մամլոյ Թմբկի լաթ, ոգ.

Blancheur, էգ. Սպիտակութիւն, ճերմկութիւն ։ — des cheveux, (ալեւորութիւն) ։ 2 Ճերմակ նիշ

Blanchiment, ար. Ճերմկում ։ 2 Թռում (պատի) ։

Blanchir, ն. Սպիտակել, ճերմկել ։ 2 Թռել (ձեղուն) ☞ բռածեփ ։ 3 Մաքրել՝ լուալ (կտաւ) . — qn. (մէկու լաթերը լուալ), (որ և անխ.) ։ 4 Անմեղ՝ մաքուր հանել (մէկը) ։ 5 Փայլեցնել, մաքրել (արծաթեղէն) ։ 6 Խարտել (երկաթ) ։ 7 Առաջին եփը տալ (մսի) ։ ‖ չ. Սպիտակիլ, ճերմկիլ ։ 2 Մազերը ճերմկիլ, ալեւորիլ ։ 3 Հիննալ՝ մազերը ճերմկցնել (պաշտօնի մէջ) ։ 4 Փուճն երթալ, դերեւիլ ։ ‖ Se —, յ. Ճերմկիլ ։ 2 Թռտիլ† (պատին քսուելով) ։ 3 (Իւր) լաթերը լուալ ։ 4 Ինքզինք մաքուր հանել ։

Blanchissage, ար. Լուացում ։ 2 Ճերմկում (շաքարի) ։

Blanchissant, e, ած. Ճերմկած, լսնագոյն ։

Blanchisserie, էգ. Լուացանոց ։

Blanchisseur, euse, գ. Լուացարար, լուացուհի ։ [դող† յ.ե.

Blanc-manger. ար. Ճերմակդո-

Blanc-seing, Blanc-signé, ար. Ստորագրեալ՝ անգիր թուղթ ։ 2 Լիուլի իշխանութիւն ։ յ. ե. [անքա ։

Blanque, էգ. Վիճակախաղ մը, պի-

Blanquette, էգ. Լսնատանձ † 2 Լսնախաղող † 3 Ճերմակպորանի † ։

Blaser, ն. Զգայարանքը բթացնել, յափրել ։ 2 Անզգայել սիրտ, գուլցնել Գ. ‖ Se —, յ. Յափրած լինել, յափրանալ ։

Blason, ար. (Ազգատոհմի) կնքանշանք, տոհմանշանք † 2 Կնքագիտութիւն ։

Blasonner (1n), ն. Տոհմանշաններ նկարել ։ 2 Տոհմանշաններ մեկնաբանել, կնքաբանել ։ 3 Բամբասել, պոչէն բռնել՝ քաշել, ։.

Blasphémateur, trice, գ. Հայհոյիչ ։ ‖ ած. Հայհոյական ։ [կան ։

Blasphématoire, ած. Հայհոյա-

Blasphème, ար. Հայհոյութիւն ։ 2 Լուտանք, հայհոյանք ։

Blasphémer, ն. Հայհոյել ։ 2 Լուտալ, հայհոյել ։ [Կառաչել (ուղտի) ։

Blatérer, չ. Պապաչել (խոյի) ։ 2

Blatier, ար. Ցորենավաճառ ։

Blatte, էգ. Ուտիճ մը, պոլոճ Գ. †

Blé, ար. Ցորեն ։ 2 Ցորենի անդաստան, ցորենուտ † ‖ — de Turquie, — d'Espagne, Եգիպտացորեն, լազուտ Գ. ‖ — de vache, Կովացորեան, ծղ. 2 Աղուէսագի, տկ. ‖ Manger, Couper son — en herbe, en vert, Հասոյթն առաջէն ուտել ։

Blêche, ած. Տկարաքարոյ ։

Blême, ած. Սաստիկ գունատ, պատի գոյն ։

Blêmir, չ. Սաստիկ գունատիլ, երեսը պատ դառնալ, մոխիր փչուիլ, ռ.

Blénorrhagie, էգ. Ջերմամէզք† ջերմամիզում † պել սօուզլուղու ։

Blénorrhée, էգ. Անտապ հիւթերթութիւն † (միզափողէ), մշտահոսք † ։

Blépharite, էգ. Կոպատապ † ։

Blésement, ար. Ծեթեւեթանք, փատանք ։

Bléser, չ. s ի տեղ z՝ t ի տեղ d հնչել, ծեթեւեթել, փատել ։

Blésité, էգ. Ծեթեւեթում, փատում ։

Blessant, e, ած. Վիրաւորիչ ։

Blessé, e, ած. Վիրաւորեալ, վիրաւոր ☞ (զինա)հար. Cerveau —, (պակաս) ։

Blesser, ն. Խոցել, վիրաւորել ։ 2 Զարնել ոտք՝ ցաւցնել (մուճակի) ։ 3 Խայթել՝ վիրաւորել (ականջ) ։ 4 Վթարել, վնասել (շահերու) ։ 5 Մեղանչել, վիրաւորել (պատշաճութիւնք) ։ ‖ Se —, յ. Վիրաւորուիլ ։ 2 Ինքզինք վիրաւորել ։ 3 Ջաւակ ձգել, վիժել ։ [վէրք ։

Blessure, էգ. Վէրք ։ 2 Հարուած,

Blet, ette, ած. Թուլցած՝ թզացած (տանձ) ։ [ծմել ։

Blette, Blète, էգ. Սպանախ մը,

Blettissement, Blessissement, ար. Թզացում (տանձի), թնթըրկում Գ. (զկեռի), (որ և **Blettisure,** էգ.) ։

Bleu, e, ած. Կապոյտ ։ 2 Կապարագոյն, կապուտակ (մորթ՝ ճմլածքէ) ։ ‖ ար. Կապոյտ գոյն, կապուտակ ։ 2 Կապոյտ ներկ, կապոյտ. — d'azur. — en liqueur. — Anglais ։ 3 Կապոյտ ջուր. Passer du linge au — ։ 4 Կապուտակ

(ճմլածքի) ։ ‖ Un — , Հասարակապետական զինուոր, կապուտակ, ֆր. ա. հ.

Bleuâtre, ած. Կապուտկեկ , կապուտիկ ։

Bleuet, ար. Կապուտիկ ✝ տկ.

Bleuir, ն. Կապուտակել, կապուտել ։

Bleuissage, ար. Կապուտակում ։

Blindage, ար. Ամրացում (մարտկոցայարկի), պատսպարք✝ 2 Պատսպարք։

Blinder, ն. Պատսպարել (նաւածածք կամ մարտկոցայարկ) ։ 2 Երկաթել (նաւ) ։

Blindes, էգ. յգ. Պատսպարիչ գերանք, պատսպարք ✝ ։

Bloc, ար. Մեծ կտոր՝ հատոր (մարմարի), կոճղ (փայտի) ☞(քարա)կոշտք։ 2 Կոյտ (ապրանքի) ։ ‖ En — , մ. Ամենը մէկ, մէկանց, միահամուռ ։ | En — et en tâche, մ. Միահամուռ ։

Blocage, ար. Մանրաքարք , խիպար ։ 2 Դարձած գիր, շրջօն, տպ.

Blocaille, էգ. Բարուքտանք ։

Blockhaus, ար. Փայտամրոց ✝ (ռեան վրայ) ։

Blocus (ս), ար. Պնդապաշարում ✝ պաշարում ✝ ։

Blond, e, ած. Քումայթ, խարտեաշ (մազեր) ։ 2 Խարտիշահեր , Il est — ։ 3 Խարտիշուկ ✝ (հասկ) ։ ‖ ար. Խարտիշութիւն. D'un beau blond, (գեղեցիկ խարտեաշ) ։ ‖ — ardent , Հրագոյն գեղձան ։

Blondasse, ած. Անհամ խարտեաշ։

Blonde, էգ. Մետաքսէ տանթէլ , պլոնտ ։

Blondin, e, ած. Խարտիշահեր , խարտիշուհի ։ ‖ ար. Սիգացող պատանի, ասմարող ։

Blondir, չ. Խարտէշիլ (հասկի), հ.

Blondissant, e, ած. Դեղնափայլ, հ.

Bloquer, ն. Պատել պաշարել , աղարել ✝ 2 Արգիլել, պաշարել , ն. 3 Ծակի մէջ նետել (գունդ) ։ 4 Պատի պարապները լեցնել , խճել ։ 5 Շրջօն դնել (բուն գրի տեղ) , տպ.

Blottir (se), յ. Ամփոփիլ, կծկիլ, կզկիլ ☞ կծիկ , կզկիկ ։

Blouse, էգ. (Բանւորի) բաճկոնակ հաստ կտաւէ , քաղէն ։ 2 Գնդաձեղանի ծակ ։

Blouser, ն. Գնդակը ծակին մէջ նետել։ 2 Սխալեցնել, նետել, ռ. 3 Զարնել (Թմբուկ) , որ և —նփ.

Bluet, ար. Կապուտիկ ✝ տկ.

Bluette, էգ. Պզտի կայծ, կայծիկ ։ 2 Պզտի գրուած, երկիկ ✝ ։

Bluteau, ար. Մաղ (ալիւրի) ։

Bluter, ն. Մաղել (ալիւր) ։

Bluterie, էգ. Ալիւրի մաղարան ։

Blutoir, ար. Մաղ, խախալ ✝ ։

Boa, ար. Վիշապօձ, պօա. — devin, — constricteur , (արքայիկ ✝ պօա) ։ 2 Վզի մուշտակ, մուշտօձիք ։

Bobèche, էգ. Ճրագի բերանոց , ճրագաբերան ։ 2 Ապուշ, դարտակ, ռ.

Bobine, էգ. (Դերձան) փաթթելու ճախարակ , թելոց ✝ մազարա , գաբուլի։

Bobiner, ն. Թելոցի ✝ (մազարա) փաթթել (դերձան) ։

Bobinette, էգ. Դռնափակ, հ.

Bobo, ար. Ցաւիկ, ուֆ, (մ. լ.) ։

Bocage, ար. Դարաստան, ծառուտ։

Bocager, ère , ած. Անտառաբնակ, պուրակաբնակ։ 2 Պրակագեղ ։

Bocal, ար. (յգ. — **aux**), Կարճվիզ ու լայնբերան անօթ կամ շիշ, բղղակ ։ 2 Ջրայի ապակեգունդ։ 3 Բերան (սրնգի) ։

Bocard , ար . Բրէ,ակին նիւթեր ճզմող մեքենայ, լեսակ✝։

Bocarder, ն. Լեսակով ճզմել , լեսակել✝։

Bœuf, ար. Եզ. եօքիւզ , սըղըր ։ 2 Եզան միս, եզենի։ 3 Եզան պախ. խաշլամա. Le — était excellent։ 4 Ջուարակ, ցուլ. — sauvages ։ ‖ — gras , (պկօ) , Բարեկենդանին պտըտցուած եզ , պարարակ-եզ , ֆր. (որ և — violé կամ vielé, հ.)։ | C'est un — , Թանձրանդամ մէկն է։ 2 Թանձրամիտ մէկն է ։ | C'est un — pour le travail, Անխոնջ մէկն է, յոգնենք չգիտեր ։

Boghéi (կէ), ար. Կառք մը , բուգ Թըթռակ, պօկէ։ յ. — **s** ։

Bogue, էգ. Փշալի փեճեկ՝ բուճուճ (շագանակի) ։

Bohème կամ **Bohémien , ienne,** ա. Բոշայ, գնչու։ 2 Ցափազնաց,

դատարկայած. Vivre en bohème. ‖ C'est une bohémienne, Վարպետորդի կամ լկտի կին մ՚է։ ‖ էգ. La bohème. Յոփագնացք, դատարկայածք ։

Boire, bu, e, ն. Ըմպել, խմել☞ (կամՙն)որբու ։ 2 Գինի խմել, խմել, ռմկ. 3 Խմած լինել, ռմկ. 4 Խմելու տալ (ժառանգութիւնը) ։ 5 Կլլել (անարգանք մը)։ 6 Քամել (բաժակ), փ. 7 Քաշել, ծծել (Թղթի), (որ և ռմկ.) ։ | Donner à —, Կապելայ բանեցնել։ | Donner pour —, Պարգեւ տալ, ցնծալ, ռ. ‖ À —, Խմելիք ։ 2 Սեղանի (երգ) ։ | — le vin, le coup de l'étrier, Ձուի բաժակը պարպել՝ մեկնել, ռ. | — un bouillon, Մեծ վնաս մ՚ընել ։ ‖ — le calice, la coupe jusqu'à la lie, Քամել բաժակ ։ ‖ չ. Faire —, Ջուրի մէջ ձգել (կաշի) ։ 2 Կերցնել (կերպաս՝ կարած ատեն) ։ ‖ ար. Խմելիք. Le — et le manger (հացն ու ջուրը) ։

Bois, ար. Փայտ։ 2(Վառելու) փայտ. — sec. — vert. menu —, (ժժան) 3 Ցատկութիւնք, ծնուածք, խմոր, ատաղձ ։ Il est fait du — dont on fait les généraux ։ 4 Նիզակ, նիզակարուն. Rompre un — ։ 5 Շառաւիղ. Pousser beaucoup de —. — mort ։ 6 Ծառ. — sur pied. L'âge du —. — domaniaux. Tailler du —. — mort. — vif. — de horte futaie. — en grume ։ 7 Թուփ, բոյս, ծառ. — de cannelle. — de baume. — de citron. — d'ébène. — gentil. (անտառի դափնեակ)։ — puant, (ժահենի †)։ — À balais. (ուելենի †) ։ — de Brésil. շիկափայտ. պագամ։ — de Sainte Lucie, (մահալեպ, նորգենի)։ 8 Ծառաստունկ, մայրի. Un — de chênes. — touffu. (Թաւուտ). Le Bois. (Պուլօնեի անտառ) ։ 9 Եղջիւրք, պոզան, ուղէշք (այծեամի). Cerf qui a perdu son — ։ 10 Եղջիւր, փ. 11 Գործ. Abattre bien du —. 12 Մարմին (նաւու). Plein —, (Ջրէ վեր մաս) ։ ‖ — de lit, Անկողնի տախտակեղէն, տախտ ։

Boisage, ար. Տախտակամածի փայտեղէնք ։

Boisé, e, ած. Տախտակամած. քախքա զափլամա ։ 2 Փայտաւէտ, ծառախիտ, անտառախիտ ։

Boisement, ար. Անտառներ ընկելը, անտառաւորում † ։

Boiser, ն. Տախտակ պատել, տախտակել † 2 Անտառներ տնկել, անտառաւորել † (երկիր) ։ [(պատի) ։

Boiserie, էգ. Տախտակամածք

Boiseux, euse, ած. Փայտային ։

Boisseau, ար. Չափ (չորքաներու), գլուան, գրիւ։ 2 Գաղտնութիւն, գրուան։

Boisselée, էգ. Գրիւ մը (ցորեն) ։

Boisselier, ար. Գրիւ կամ փայտանօթք շինող. գրուարար † ։

Boissellerie (ll), էգ. Գրուարարութիւն ։ 2 Գրուանք, նաեւ փայտանօթք ։ 3 Գրուածախութիւն ։

Boisson, էգ. Ըմպելիք, խմելիք։ 2 Գինի, խնձորօղի են. խմելիք, խմունք Գ. Adonné à la — ։ 3 Զանչագինի։ 4 Քացախաջուր (նաւավարաց) ։

Boite, էգ. Հասունութիւն (գինիի) ։ 2 Զանչագինի ։

Boîte, էգ. Արկղիկ, տուփ ☞ (Թըղթա)տուփ ։ 2 Ընչատուփ † ենֆիյե գուտուսու ։ Perdre sa — ։ 3 Աման (դանակի), (դանակ)դիր։ 4 Սանդեակ հրախաղի ։ 5 Զարդախուց † On dirait qu'elle sort d'une — ։ ‖ — du crâne, Ուղղաբոյն ։

Boîtement, ար. Կաղացում ։

Boiter, չ. Կաղ քալել, կաղալ ։

Boîteux, euse, ած. Կաղ. քօփալ։ 2 Անհաւասար (էջ), փղ.

Boîtier, ար. Վիրաբոյժի սնտուկ ։

Bol, Bolus, ար. Գունաւոր կաւ մը, աղանուր. — d'Arménie, (հայկաւ)։ 2 Դեղագունդ ։ 3 Սկահակ. — d'argent. ‖ — alimentaire, Կերակրոյ կծիկ (բերնի մէջ) ։

Bolaire, ած. Terre —, Հոռոմ կաւ։

Bolét, ար. Սունկ (մանրաբար) մը. Թնջուկ ։ [մէջ. շողանցիկ ։

Bolide, ար. Հրեղէն երեւոյթ մ՚օդին

Bolivar, ար. Փեղոյր մը, պօլիվար։

Bombance (?), էգ. Խնջոյք, կերուխում ։

Bombarde (?), էգ. Ռմբաձիգ նաւ, ռմբանաւ † 2 հ. ժ. Վիրգահան ։ 3 հ. ժ.

Ռմբընկէց, ռմբկէն։ [բակոծութիւն։

Bombardement (ն), ար. Ռըմ-

Bombarder (ն), ն. Ռումբի բըռ-նել, ռմբակոծել ։ 2 Քարեր զարնել, քարկոծել, փ. 3 Յանկարծ կարգել՝ մէջ-տեղ նետել (կուսակալներ) ։

Bombardier(ն), ար. Ռմբաձիգ,հ.

Bombe(ն), էգ. Ռումբ. գունդակ։ Tomber comme une —, (յանկար-ծուստ վրայ հասնիլ)։ [բէթարդ։

Bombé,e (ն), ած. Կորնթարդ, գըմ-

Bombement (ն), ար. Գմբէթար-դութիւն, կորնթիք ։

Bomber (ն), ն. Գմբէթարդ ընել, կորնթարդել † ‖ չ. Փոր տալ (պատի) ։

Bombeur (ն), ար. Կորնթարդ ա-պակեաց շինող կամ վաճառական ։

Bombyx (իքս), ար. Բոմբիւլոս, ոե-րամ. խիէք պէօճէյի ։

Bon, bonne, ած. Լաւ, աղէկ, բարի. Je suis — de l'écouter, (իմ բա-րութիւնս է, շատ բարի եմ որ մտիկ կ'ընեմ իրեն). | Dieu est —, (Աստուած ողոր-մած է)։ 2 Բարեբարոյ, բարեզգած, բարե-կիր, բարեգութ, բարեսէր, բարի։ 3 Միա-միտ, բարեմիտ. — gens. Qeu vous êtes — de ... 4 Պատուական. Une — vieille. — ville. Mon—ami, (ազ-նիւ բարեկամ). Mon —, (սիրելիդ իմ)։ 5 Պատուական՝ ընտիր (ընկերութիւն), ազնիւ՝ լաւ (ընտանիք). De — famille, (բարետոհմ) ։ 6 Ճարտար, ընտիր, լաւ (բժիշկ) ։ 7 Կիրթ՝ ընտիր՝ լաւ (ճաշակ) ։ 8 Պատուական՝ ընտիր՝ լաւ (պտուղ՝ զօրք՝ ճաշ՝ պղինձ) ☞ քաջա(հող) ։ 9 Բարեբոյս(բարք), ուղիղ (խելք՝ վարդա-պետութիւն), արդար (դատ), լաւ (դա-տում) ։ 10 Ճիշդ՝ մաքուր՝ լաւ (հաշիւ)։ 11 Ամբողջ (ժամ մը), լեցուն (կշիռ). J'ai fait cinq—lieues։ 12 Ողջ՝ լաւ (դրամ). Pour de — argent, — monnaie, (իրաւի)։ 13 Խիստ՝ լաւ (պահպանութիւն)։ 14 Հաստատ՝ ողջ (առնելիք), ապահով՝ լաւ (երաշխք՝ եկամուտք) ։ 15 Տոկուն՝ լաւ (կռնակ) ։ 16 Սուր (քիթ) ☞ սըր-(ունկն)։ 17 Զօրաւոր՝ լաւ (զառիկ) ։ 18 Երջանիկ՝ ուրախ՝ լաւ (ժամեր). — vi-sage, (զուարթ երես) ։ 19 Լաւ (ընկեր՝ տրամադրութիւն) ։ 20 Շահաւոր, օգտա-կար, պատուական, լաւ (խորհուրդ գործ՝ դեղ) ։ 21 Բարեբեր՝ յաջող՝ լաւ (տարի). — nouvelle, (աւետիք) ։ 22 Պատեհ (ժամ), նպաստաւոր՝ լաւ (ժա-մանակ) ։ 23 Յարմար՝ լաւ (ուտելու) ☞ (ուտել)ի. — au goût (համեղ).— à tirer, (լաւ ի տպել) ։ 24 Օգտակար, բանի եկող, պիտանի. Il est — à tout. (ամէն բան ձեռքէն կուգայ) .— à rien, (անճարակ, չպիտու). À quoi —, (ինչ օգուտ, ինչու). — pour une personne, (մէկ հոգւոյ համար տոմսակ) . — pour cent francs, (հարիւր ֆրանքնոց թուղթ)։ 25 Զուարճալի, ուշիմ (պատմութիւն՝ կատակ) . Un — mot, (խելացի խօսք) ։ 26 Մեծ (մաս) . Une — part, partie։ 27 Տօնական (օր) ։ 28 Սաստիկ (ջերմ), առատ՝ մեծ (շահեր), պատուական (ապ-տակ), լաւ (անձրեւ՝ ծեծ)։ ‖ — Dieu, Աստուած իմ, տէր Աստուած ։ | Comme — vous semble, Ինչպէս որ կը հա-ճիք ։ | Être — pour, Զօրել ։ | Une — fois, Յայտնապէս, մէկէն, համար-ձակ ։ | À la —, Պարզութեամբ ։ | C'est —, Լաւ ։ 2 Թողունք զայդ ։ 3 Հասկցայ ։ | C'est — à vous de, Քեզ ձեռք կուտայ, բանիդ կուգայ։ ☞ Une —femme, բարի կին, իսկ՝ La—femme (պառաւը)։ ☞ Un homme —, լաւա-բարոյ՝ բարի մարդ. իսկ՝ Un — homme, միամիտ՝ բարեմիտ մէկը։ ☞ Le—Dieu, ամենաբարին Աստուած. իսկ՝ Un — Dieu, Քրիստոսի պատկեր ։ ‖ = ար. Լաւը, բա-րին ։ 2 Աղէկ կողմ, լաւ մաս . Cet homme a du — ։ 3 Զուարճալի կողմ, հետաքրքրականը. Le — de l'affaire est que ... ։ 4 Նշանակագիր, հատուա-ցի. — sur le trésor ։ 5 Հայթայթման գիր (հացի), տացի † 6 Հաւանութիւն, փ. ‖ Du —, Լաւ գինի ։ | Du — du cœur, Յօժարակամ, ի սրտէ ։ | Avoir du —, Յաղթել, վրայ ելնել ։ | Il fait —, Հա-ճելի՝ օգտակար՝ աղէկ է։ 2 Լաւ օդ կ'ընէ։ | Il y fait —, Առիթը լաւ է։ | Il ne fait pas — ici, Ապահով տեղ չէ հոս ։ = մ. Լաւ, բարիոք, աղէկ ։ 2 Անոյշ (հո-տիլ) ☞ քաջա(հոտ) ։ | Tout de —, Pour de —, մ. Անկատակ, իրաւի ։ = ձղ. Քաջ է, լաւ ։ 2 Հոգս չէ, լաւ ։

Bonace, էգ. Հանդարտանք (ծովու), անհողմութիւ ։

Bonasse, էգ. Պարզմիտ, միամիտ ։

Bonbon, ար. Շաքարահատք, շաքարեղէնք, շաքարիկք † ։

Bonbonne, էգ. Հաղաղակ (իւղի) ։

Bonbonnière, էգ. Շաքարատուփ † 2 Սիրուն՝ հանգիստ տուն, ոսկի վանդակ, փ.

Bon-chrétien, ար. Սբ. Ֆրանսուայի տանձ, սրբատանձ † յ. ի.

Bond, ար. Ոստոստիւն (անասնոյ) ։ 2 Ցատքելը, ոստում, ոստիւն. Faire faux —, (ցատքած ատեն չեղիլ) ։ 2 Խոստում չբռնել, դրժել, խաբել ։ 3 Մեղանչել (պատուոյ դէմ) ։ | Tant de — que de volée, Որ և է կերպիւ ։

Bonde, էգ. Ծակ՝ բերան (ձկնոցի՝ տակառի) ։ 2 Խցան (տակառի) ։

Bonder, ն. Մինչև վրան բեռնել (նաւ) ։

Bondir, չ. Ցատքել, ոստել ☞ ընդոստ ։ 2 Կայտռել՝ ոստոստել (անասնոց) ։ 3 Վեր վեր ցատկել (կատղութենէ) ։ || — de joie, Խայտալ, ճխալ ։ | Faire — le cœur, Սիրտ տակնուվրայ ընել, նողկտել † ։ [տոստուն ։

Bondissant, e, ած. Ոստող, ոս-

Bondissement, ար. Ոստում, ոստոստում ։ | — de cœur, Սրտխառնուք, նողկտում † ։

Bondon, ար. Խցան (տակառի) ։ 2 Տակառի բերան ։ 3 Պանիր մը, պոնտօն ։

Bondonner (ṫn), ն. Խցանել (տակառ) ։ [նախ † տկ.

Bon-henri (ան), ար. Մոլասպա-

Bonheur (*kon*) ար. Բարեբաստութիւն, բարօրութիւն, երջանկութիւն ։ 2 Յաջող դիպուած, բարեբաղդութիւն, բախտ, նսեհ † Quel — ! Il a eu le — de. Avoir du — ։ 3 Յաջող՝ լաւ բախտ, յաջողանք, նսեհ † Porter —. Au petit —, (ինչ կ'ուզէ լինի) ։

Bonhomie (*o*), էգ. Բարեսրտութիւն, պարզութիւն, բարեմտութիւն ։ 2 Դիւրահաւանութիւն, միամտութիւն ։

Bonhomme (*om*) ար. Դիւրակամ՝ պատուական՝ բարի մարդ. (յգ. Bonshommes) ։ 2 Դիւրահաւան, միամիտ, պարզմիտ. Un faux —. Un — de mari, (պարզմիտ էրիկ) ։ 3 Ծերուկը, ը. Le — se porte encore bien ։ 4 Մարդ. Petit —. (տղայ, տղեկ, պզտի մարդ). 5 Մարդ դու, ախպար ։ 6 Պարզմարդը (Լաֆոնթէնի համար կ'ըսուի) ։ 7 Մարդու պատկեր, մարդ. Dessiner des — sur le mur ։ 8 (Կապարեայ) մարդ (իբր խաղալիկ) ։ || Faire le —, Բարութիւն՝ պարզութիւն ծախել ։ | Le —, Jacques, Գիւղական, հ.Ֆ.

Boni, ար. Ծախսէ աւելցուք. յ.—ց ։

Bonification, էգ. Լաւացում, բարւոքում ։ 2 Արդիւնքի աճում ։

Bonifier, ն. Ազնուել, լաւել, բարւոքել ։ 2 (Գումարի) Թերին լեցնել ։

Boniment, ար. Շաղակրատութիւն ։ 2 Խաբէութիւն ։

Bonjour, ար. Բարև ։ 2 Բարի լոյս ։ 3 Աստուծու բարին ։ 4 Մնաս բարով, երթաս բարով, բարեւմե † ողջամբ † ։

Bonne, էգ. Սպասուհի ։ 2 Սպասիկ մանկանց, մանկակալ. Contes de —, (Մանկավէպք †) ։ [տկ. յ. ի.

Bonne-dame, էգ. Աղրփաքսի,

Bonnement, մ. Պարզութեամբ, միամտօրէն ։ 2 Իրաւի, հ.

Bonnet, ար. Գլխանոց (առանց եզրի), խոյր, շարփուշ. — à poil, (մորթախոյր). — de nuit, (գիշերնոց). Prendre sous son —, (գլխէն հանել բան մը) ։ 2 Գլխանոց (փաստաբանի՝ դատաւորի ևն.) Prendre le —, (վարդապետական աստիճան ընդունիլ) ։ 3 Գլխադիր (կանանց) ։ 4 Գդակ, — phrygien. — rouge, (որ և ֆէս) ։ 5 Բ. ստամոքս, ցանց, նր. || — carré, Աստուածաբանի գդակ ։ 2 Խաչգդակ (լտ. քահանայի) ։ 3 Իլենի. իյ աղանը ։ | — chinois, Բոժոժաւոր նուագարան, չինական շարփուշ † | — - à - prêtre, — d'électeur, Դղում մը, տէրտէրի շարփուշ † | — Mettre son — de travers, Սրդողիլ ։ | C'est — blanc et blanc —, Միևնոյն բանն է ։ [ութիւն, հ.

Bonnetade (ṫn), էգ. Բարևտու-

Bonneter (ṫn), ն. Պատիւներ ընել, գլխարկներ հանել, ը. 2 Կարծիք չունենալ, գլուխ օրել ։

Bonneterie (1n), էգ. Գուլպայարարութիւն, գուլպայածախութիւն ։

Bonnetier, ière (1n), գ. Գդակագործ, գուլպայարար ։

Bonnette (1n), էգ. Ամրութիւն մը, փքին ։ 2 Մանրառագաստք † ։

Bonsoir, ար. Բար՚իրիկուն, բարի գիշեր, գիշեր բարի. Dire — à la compagnie, (մեծ մասս բարովն ըսել, ոտքերը տնկել, ևն.)։

Bonté, էգ. Մարդասիրութիւն, լաւակամութիւն, բարեսրտութիւն, բարութիւն։ 2 Ազնուութիւն՝ լաւութիւն (ձիու՝ օդի) ։ 3 Արդարութիւն՝ լաւութիւն (դատի) ։ 4 Բարեսրտութիւն, շնորհ. Ayez la — de dire, (շնորհ ըրէք ըսելու) ։ 5 Անչափ քաղցրութիւն, բարութիւն (հօր մը) ։ 6 Պարզութիւն, միամտութիւն. Vous avez la — de le croire ? ‖ յգ. Բարութիւնք ։ [պօնզ։

Bonze, ար. Պուտտայեան քուրմ,

Boquettier (գեղի), ար. Վայրի խնձորի, քարխնձորի Գ.

Boquillon (հյլ), ար. Փայտահար։

Boracique, ած. Տ. **Borique**։

Borax, ար. Ոսկեբորակ ։

Borborygme, ար. Փորի կուրկուռ, գռգռանք ։

Bord, ար. Ափ (հորի), եզր (նաւու). — d'un vêtement, (քղանցք) ։ 2 Բերան՝ դուռ (գերեզմանի, ։) ։ 3 Բերան՝ շուրթ (բաժակի), ծնօտ (սկուտեղի) ։ 4 Ծայր (շրթանց), (լեզուին) ծայրը (լինել բառի մը) ։ 5 Ծիր (աչաց) ։ 6 Շուրջանակի երիզ, թլիփ (շապազգեստի) ☞ (ծիրանա)ծայր ։ 7 Ափ, (գետ)ափ, (լճ)եզր. Venue à —, (եզերք հասնիլը). Couler à pleins —, (դարալիր հոսիլ գետի) ։ 8 Երկիր, ափունք. Les — étrangers ։ 9 Նաւ. Quitter le —. Aller à — ։ 10 Ճեմք՝ շրջանք (նաւու). Courir — sur —, (պզտի ճեմեր առնուլ) ։ 11 Կողմ՝ կող (նաւու). De quel — vient le vent? Vaisseau de haut —, (բազմայարկեայ՝ բարձրակող նաւ ։ 2 հ. ժ. Հեռագնաց նաւ) ։ 12 Կարծիք, կողմ ։ Être du — de qn. ‖ — à —, քովէ քով (նաւեր) ։ | — à — de, ինչուան վերը, ինչուան շրթունքը ։ | — sur —, Աջ ու ձախ տատանիլ (նաւու) ։

Bordage, ար. Ներքնապատ կողնոցք (նաւու) ։ 2 Ժապաւինում՝ ժապաւինած (զգեստի) ։ 3 Թումբ (ջրոց) ։

Bordé, ար. Զգեստի եզերքի ժապաւէն, թլիփ ։

Bordée, էգ. Հրետաշարք † (նաւու մէկ կողմի) ։ 2 Կողմնական հրետում † 3 Հոս հոն շրջան՝ ճեմք (նաւու) ։ 4 Նախատինքի տարափ ։

Bordel, ար. Գէշ տուն, բոզանոց ։

Border, ն. Շուրջ պատել, պատել ☞ (ափնա)ծիր, (կարմրա)լար ։ 2 Ժապաւինել, թլիփել † (զգեստ) ։ 3 Ներսէն կողնոցներ դնել՝ կողնոցել † (նաւ) ։ 4 Եզերքէն երթալ, քերել (նաւու) ։ ‖ — le haie, ճամբու վրայ շարուիլ (զօրաց) ։ | — un lit, Վերմակն անկողնի տակ ամփոփել ։ [հաշուեթուղթ, կցակ։

Bordereau, ար. Հաշիւ, ցուցակ,

Bordure, էգ. Եզերքի զարդ՝ պատուած, թլիփ ։ 2 Եզերածք † (անտառի) ։ 3 Շրջանակ (պատկերի) ։

Bore, ար. Պարզ մարմին մը, պոռ ։

Boréal, e, ած. Հիւսիսային, հիւսիսի։

Borée, էգ. Հիւսիսի, հիւսիս, վոռէ ։

Borgne, ած. Միականի, միաչեայ։ 2 Տեսքը խեղճ (տուն) ։ 3 Տեսքը խեղճ կամ վատանուն (կապելայ) ։ 4 Խեղճ (գիւղոց) ։ 5 Խառնակ կամ կոտորաւոր (հաշիւ) ։ 6 Անպտուղ (ստին) ։

Borgnesse, էգ. Միակնուհի † ։

Borique, ած. Պոռական (թթու) ։

Bornage, ար. Սահմանանիշ † դնելը, կետահարութիւն ։

Borne, էգ. Սահմանանիշ † (անդի) ։ 2 հ. ժ. Նշան՝ ծայրանիշ † (կրկէսի) ։ 3 Սահմանաքար (դրանց՝ կառքերու դէմ), անուարգել † ‖ յգ. Սահման (տէրութեան) ։ 2 Եզր, սպառուած, սահման (կենաց) ։ 3 Չափ, սահման. Retenir dans de justes —, (չափը պահել տալ) ։

Borné, e, ած. Սահման ունեցող, սահմանեալ ։ 2 Ամփոփուած, սահմանաւոր, վայրափակ, սահմանափակ ։ 3 Անձուկ (խելք) ։ 4 Կարճամիտ (մարդ) ։

Borner, ն. Զատել՝ սահմանանիշել † (անդեր) ։ 2 Սահմանափակել (տեսք) ։ 3 Փակել, պատել, սահմաններն

հաստատել, սահմանել. Les Alpes — la France. Pierre me — au midi, (հարաւէն Պետրոս ինձ կից՝ սահմաններս կը գտնուի) ։ 4 Չափ՝ սահման դնել, չափի մէջ պահել, ամփոփել, չափաւորել ։ || Se —, չ. Սահմանուիլ ։ 2 Իր անձի չափ՝ սահման դնել ։ 3 (Սահմանի մէջ) ամփոփուիլ մնալ, անդին չանցնիլ, բաւական սեպել, շատանալ, Je me — à dire, (սա չափը միայն կ'ըսեմ որ . . .) ։

Bornoyer, ն. Մէկ աչքը փակ դիտել (ուղղութիւն) ։

Bosan, որ. Կորեկաջուր. պօզա ։

Bosel, որ. Տ. **Tore** ։ [ռամկ․ ։

Bosquet, որ. Թաւուտ, անտառ.

Bossage, որ. Պատէ դուրս ելած քար, ցցուակ † ։

Bosse, էգ. Կուզ, սապատ. գամպուր. 2 Կուտկէն (ուղտի) ։ 3 Ցցուած գանկի, ձիրք, կուզ, սապատ, փ. Avoir la — de la musique ։ 4 Այտում՝ ուռ (խլնալէ) ։ 5 Ոսկրուռ † 6 Ցցուածք խնդրունդք (պնակի՝ երկրի). Plein de —, (խնդրունդ). Faire des —, (խնդրընդել †) ։ 7 Ցցուեալ քանդակ, ուռոյց. Ouvrages de demi —, (հարթքանդակք). Ouvrages de ronde —, (արձանք) ։ 8 Ուռուցիկ զարդ, ուռոյց. En —, (ուռուցաւոր). Travaillé, Relevé en —, (ուռոյցներ բանուած՝ ձեւացուցած) ։ 9 Կաղապարուած պատկեր. Peindre, Dessiner d'après la — ։ 10 Ուռած մաս՝ կումք (վահանի) ։ 11 Չուանի կտոր, ն. || Donner dans la —, խաբուիլ, նետուիլ, տ. [(անօթի վրայ) ։

Bosselage, որ. Ուռուցիկ զարդք

Bosseler, ն. Ուռուցաւոր ընել, քանդակներ բանիլ ։ 2 Ուռոյց ուռոյց ընել, խնդրնդել † ։ [(նաւու) ։

Bosseman, որ. հ. ժ. Գարանապետ

Bossette, էգ. Գնդաձեւ † (սանձի) ։

Bossoir, որ. Խարսխակալ (նաւու) ։

Bossu, e, ած. Կուզ, սապատող. գամպուր, (որ և գ.) ։ 2 Անհարթ՝ խընդրունդ † (ճամբայ) ։ || Comme un —, Մեծաձայն (խնդալ) ։

Bossuer, ն. Ծռմռել, խնդրնդել † ։

Bot, ած. Թիւր (ոտք). Un pied —, (Թիւրոտն մէկը) ։

Botanique, էգ. Բուսաբանութիւն, բուսագիտութիւն ։ || ած. Բուսագիտական ։

Botaniste, որ. Բուսաբան, բուսագէտ ։

Bothriocéphale, որ. Աղիքի որդ մը, փոսգլուխ † ։

Botte, էգ. Խուրձ, տրցակ, կապ, կապոց. — de blé ; (որայ) ։ 2 Տակառ (ձէթի) ։ 3 Կօշիկ. չիզմէ. Coup de —, (կիցք) ։ 4 Կօշկի տիզմ ։ 5 Սուրի հարուած, հարուած, որ. Porter, Allonger une —, (սրով հարուածել) ։ || Pousser, Porter une —, Յանկարծ յարձակիլ, փ. [կօշկաւոր ։

Botté, e (1t), ած. Կօշիկը ոտքը,

Botteler (1t), ն. Խուրձ կապել, տրցակել, կապոցել † խրձել † ։

Botteleur (1t), որ. Խուրձ կապող, խրձաւոր Գ.

Botter (1t), ն. Կօշիկ շինել (մէկու). Il — mal ։ 2 Կօշիկ հայթայթել (զօրագունդի) ։ 3 Կօշիկներն հագցնել. Venez me — ։ || Se —, չ. Կօշիկները դնել ։ 2 Կօշիկները տղմի մէջ թաթխել ։ 3 Մեկնելու պատրաստուիլ ։

Botterie (1t), էգ. Կօշկակարանոց ։

Bottier (1t), որ. Կօշկակար. չիզմէճի ։

Bottine (1t), էգ. Կիսակօշիկ ։

Bouc, որ. Արու այծ, նոխազ, քաղ, քօշ ։ 2 Դունչի տակ՝ քօշի մօրուք ։ 3 (Իւղի) տիկ (բուլում) քօշենիէ, պարկուճիկ Գ. ։ Խորշելի՝ հոտը ծանր մարդ, անշահ մարդ. ը. || — émissaire, Այլոց յանցանքներն շալկող, մեղաւոր նոխազ, նոխազ քաւութեան ։ 2 Նոխազ Ազազայէլի, Ս. Գ. || — et brebis, Արդարք և մեղաւորք, Ս. Գ.

Boucage, որ. Այծհոտիկ † տկ.

Boucan, որ. Վայրենեաց միս ծխելու տեղ կամ կասկարայ, պուքան ։ 2 Գօռչտուք, վայնասուն ։

Boucaner, ն. Ծխով չորցնել՝ ծխել (միս) ։ || չ. (Վայրի եզանց) որսին ելնել ։

Boucanier, որ. (Վայրի եզանց) որսորդ ։ 2 հ. ժ. Ասպատակք (Անթիլեանց) ։

Boucassin, որ. Թելէ ու դերձանէ պաստառ մը, խաւաւոր Գ. պօղասը ։

Boucaut, որ. Տակառ. Ֆըչը ։

Bouchage, *ար. Խցում ։ 2 Խցան.* քափա ։

Bouche, *իգ. Բերան.* À pleine —, *(յայտնապէս, բերանալիր).* Faire la petite —, *(բերանն ամփոփել՝ պզտիկցընել ։ 2 Քիչ ուտել, սակաւակեր ձեւանալ ։ 3 Բան չհաւնիլ, քթին չդնել, ա.) ։ 2 Բերան՝ երախ (ձիու).* Il est fort en —, Il a la — dure, Il n'a point de —, *(բրտերախ է այդ ձին) ։* Il n'a ni — ni éperons, *(ոչ սանձ մտիկ կ'ընէ ոչ խթան ։ 2 Ապուշին ու անզգային մէկն է) ։ 3 Բերան (գետի), գետաբերան ։ 4 Ուտող, բերան.* On fit sortir toutes les — inutiles ։ *5 Ուտելիք,* Dépense de —. Épargne de —. Provisions de —, *(պաշար)։ 6 Բերնի համ.* Bonne —, *(աղէկ՝ լաւ համ).* Faire bonne —, *(լաւ համ ձգել).* Garder pour la bonne —, *(համի համար՝ վերջին ձգել).* Laisser sur la bonne —, *(բերան համովցնել ։ 2 Անոյշ համ տալ բերնի, փ. 3 Համը բերանը ձգել, փ.)* Rester, Demeurer sur la bonne —, *(բերնի համը պահել՝ չաւրել) ։ 7 Շրթունք.* Il a le sourire sur la — ։ *8 Որկոր.* Fine —, *(փափկակեր, բերնի վաճառական, ր.).* Il est sur sa —, sujet à sa —, *(որկորեայ է, որկորի գերի է)։ 9 Արքայի սեղան.* Vin de la —. Avoir — en cour, *(արքայի սեղանէ հաց ուտել) ։* ‖ La —, *Սեղանայարդարք արքայի. միաթաղք (որ և՝* Les officiers. Le service de la —)։ | De —, *Բերանացի ։* | Dans sa —, *Իր խօսքի նայելով ։* | — cousue ! — close ! *Բերանդ գոցէ, լռէ ։* | À — que veux-tu, *Առատ առատ (ունենալ) ։ 2 Լաւ մը (կերցնել խմցնել) ։* | Faire la — en cœur, *Բեկբեկիլ, ալէվլկիլ գ.* | — à feu, *Գընդընկէց, հրանօթ † (թնդանօթ, ատնդար, ռմբակընկէց) ։*

Bouché, e, *ած. Թանձրամիտ ☞ բթա(միտ) ։*

Bouchée, *իգ. Պատառ (կերակրոյ).* Il n'en ferait qu'une —, *(մէկ պատառով կը կլլէ) ։* ‖ Grande —, *Թուռ։*

Boucher, *ն. Գոցել, կուրցնել, խծկել (ճեղք) ։ 2 Գոցել (ծակ, փ.)* ‖ — la vue, *Տեսքը խափանել ։* | — les vues, les jours de, *(Տան մը) պատուհանները որմել, որմափակել †* ‖ Se —, *յ. Գոցուիլ, խցուիլ։ 2Բռնել՝գոցել (քիթը)։*

Boucher, *ար. Սպանդագործ, մսածախ, մսագործ ։ 2 Անողորմ մարդ,* C'est un — ։ *3 Անպիտան վիրաբոյժ, արիւնռուշտ զօրապետ, սպանդագործ † ։*

Bouchère, *իգ. Մսագործ կին, սպանդուհի † 2 Մսագործի կին ։*

Boucherie, *իգ. Մսագործնոց, մսակելոն, սպանդանոց ։ 2 Մսագործք ։ 3 Ցայտնի մահ, կոտորած, սպանդ ։*

Bouchoir, *ար. Հնոցի խուփ, ակընկալ գ.* Ֆըրըըն գափաղը։

Bouchon, *ար. Խցան.* քափա ։ *2 Կարթի սունկ.* օլքա մանքարը։ *3 Խուրձ (խոտի՝ յարդի), բռնատ գ. 4 Ծրար՝ կծիկ (ճերմկեղէնի)։ 5 Կապելայ.* մէյխանէ։ *6 Դալարփունջ † (նշան կապելայի)։ 7 Սիրելի, հոգի, անուշիկ,* Mon petit—։

Bouchonner (1n), *ն. Ճմըռթքել, կծիկ ընել ։ 2 Ցարդի խուրձով շփել (ձի) ։ 3 Գգուել, հ.*

Bouchonnier (1n), *ար. Խցանավար.* քափաճը ։

Boucle, *իգ. Սլաքով օղակ, ագոյց ։ 2 (Ականջի) օղ, գինդ ։ 3 Մազի ոլրածք. գանգուր.* En —, *(գանգրալի) ։*

Bouclé, e, *ած. Օղակաւոր, ագուցաւոր ։ 2 Խոպոպի, գանգրաւոր։*

Boucler, *ն. Ագոյցը դնել, սեղմել (գօտի) ։ 2 Ոլորել (մազ), գանգրել † ։ Գոցել (նաւահանգիստ), հ. 4 Դուռը գոցել (բանտարկեալի վրայ) ։* ‖ *չ. Գանգրիլ ։ 2 Սաստիկ փոր տալ (պատի) ։* ‖ Se —, *յ. Մազերը գանգրել ։*

Bouclier, *ար. Ասպար, վահան, գալգան ։ 2 Պաշտպանութիւն, պաշտպանութիւն, վահան.* Faire un — de son corps, *(մարմինովը պատսպարել մէկը) ։*

Boucon, *ար. Թունաւոր կեր կամ ըմպելի, դեղոտ ։*

Bouddhisme *(պուտտիզմ),* *ար. Պուտտայութիւն։*

Bouder, *չ. Երեսը կախել, շուրթերը՝ քիթը կախել, դժգմել † կախել, ր. 2 Սիրտը նեղացած լինել, կախել գ.* C'est un homme qui ne — pas, *(անպա-*

տասախան ձգող մարդ չէ)։ 3 Զմեծնալ (ծառի), քէնցած լինել, ու. 4 Խաղ չունենալ (տոմինոյի մէջ)։ || — contre son ventre, Բան չուտել, ինքզինք զրկել։ || ն. Երեսը կախել (մէկու դէմ), կախել, ըւ. || Se —, յ. Իրարու երես ընել՝ կախել։

Bouderie, էգ. Երեսը կախելը, դժգմանք † կախերեսութիւն։

Boudeur, euse, ած. Երեսը կախող, դժգմող † 2 Դժգմեալ † կախերես, կախուած, ու.

Boudin, ար. Ծ·արպուարիւն † երշիկ (սուճուգ)։ 2 Ոլորածոյ գանգուրք, պարոյր։ 3 Պարուրաձև զսպանակ, պարոյր։ 4 Ականի (լաղըմ) պատրոյգ։

Boudoir, ար. Զարդախուց † (կանանց), սրսկապան †։

Boue, էգ. Գայռ, խոհեր, ցեխ, տիղմ. Traîner dans la —, (որ և՝ անուն աղարտել)։ 2 Խեղճութիւն։ 3 Ստորին՝ խեղճ վիճակ, խեղճութիւն. Tirer qn. de la —։ 4 Ամենաչնչին՝ ոչինչ բան։ 5 Մարդկային մարմին, կաւ։ 6 Մրուր (կաղամարի)։ || De —, Անարգ (հոգի)։

Bouée, էգ. Խարսխանիշ, խթանշան. շամանտուրա։ || — de sauvetage, Սուզարգել † անկենի։

Boueur, ար. Տղմի սայլորդ, տղմակիր։

Boueux, euse, ած. Ցեխոտ, տըղմալի, տղմուտ։ 2 Աղտոտ, տպ.

Bouffant, e (1f), ած. Ուռած, ուռուցիկ։

Bouffe, ած. Ծաղրաշարժ (օբերա)։ || ար. Կատակազուսան † 2 Շուն մը, քոթոտ † || Les — Parisiens, Օբերէկի Թատր (ի Բարիզ)։

Bouffée (1f), էգ. (Բերնի) շունչ. — de vin, (գինուտ շունչ), 2 Շունչ (հովի), յորձանք՝ ամպ (մուխի)։ 3 Յանկարծ բռնուածք. — d'orgueil, (յանկարծեալ հպարտութիւն). — de chaleur (տաքութիւն դէմքի վրայ)։ 4 Ատեն, ժամ. Il a des — de gaîeté։ || Par —, Ատեն ատեն, (խելքին) փչած ատենը, ըւ.

Bouffer (1f), չ. Տնկուած մնալ, ուռուցիկ լինել (լաթի՝ մազի)։ 2 Ուռիլ (հացի՝ փուռի մէջ)։ 3 Թուշերն ուռեցընել (բարկութենէ)։ 4 Թշել, ու.

Bouffette (1f), էգ. Փնջիկ. փիւսքիլճիգ։ 2 Փնջիկ ժապաւէնի։

Bouffir (1f), ն. Տորոմել, ուռեցընել ☞ փքուռոյց, ուռուցիկ, (Թռա)լիր։

Bouffissure (1f), էգ. Այտում, ուռոյց (դէմքի)։ 2 Գոռոզութիւն, փքանք։ 3 Փքուռոյց՝ ուռուցիկ ոճ, (որ և — de style)։

Bouffon, onne (1f), ած. Ծաղրական, ծաղրաշարժ, ծաղրալից։ || ար. Միմոս, ծաղրածու, խեղկատակ. Servir de —, (ծաղու առարկայ լինել)։

Bouffonner (1f), չ. Միմոսել ծաղրաբանել, խեղկատակել։

Bouffonnerie (1f), էգ. Ծաղրածութիւն, խեղկատակութիւն։ 2 Ծաղրաշարժ բան։

Bouge, ար. Խցիկ (անպէտ բանեբու), կուտոց։ 2 Մութ ու աղտոտ բնակարան, աղտոտ ծակ, ու.

Bougeoir, ար. Ձեռնաշտանակ, մոմկալ, էլ շամտանը։

Bouger, չ. Տեղէն շարժիլ, խլրտիլ Թնդալ ☞ (ան)խլիրդ։ 2 Խաղալ (մօր փորին մէջ)։ 3 Ճիկ հանել, Թնդալ։ 4 Հեռանալ, զատուիլ (մէկու քովէ)։

Bougette, էգ. Շազոյր, ջանթա, բօրսա։

Bougie, էգ. Մոմ։ 2 Լայնակ † բացակ, ճէր. || Aux —, Մոմերու լուսով։

Bougier, ն. Մոմ քսել (պաստառի ծայրերը), մոմել։ [մրմռ, ըւ.

Bougon, ար. Մրմռող, մռուտ,

Bougonner (1n), չ. (Բնի տակէ) մրմռալ։ || ն. Քշպել, չեխել, ըւ.

Bougran, ար. Աստառցու կտաւ, պուկրան։

Bougre, ար. Թշուառական, անպիտան։ 2 Նզովից արժան (էգ. Bougresse)։ 3 Արուագէտ։ [Թատրոն։

Boui-boui, ար. Խրճիթ։ 2 Խեղճ

Bouillant, e, ած. Եռացեալ՝ եռ (ջուր) ☞ (քաջ)եռաց։ 2 Եռ ու եփ եկած, եռանդուն, եռացկոտ, հրաբորբոք (զայրոյթ)։ 3 Յախուռն (քաջութիւն)։

Bouille, էգ. Ձող ձկնորսի՝ ջուրը յուզելու, յուզիչ †։

Bouille-abaisse, էգ. Ձկնաթան. յ. ն.

Bouilli, e, ած. Եփած (կաշի) ։ ‖ ար. Խաշած միս, պախ ։

Bouillie, իգ. Կաթով ու ալիւրով խիւս, աթերայ. լափա։ 2 (Թղթի) խիւս։

Bouillir, չ. Եփ ելնել, պճպճալ, եռալ ։ 2 Եփել (մսի) ։ 3 Այրիլ. La tête me —, (գլուխս կրակի պէս կ'այրի) ։ 4 Եռ ու եփ ելնել, եփիլ, ‡. ‖ Faire —, Եփ հանել, եփել, խաշել ։ ‖ ն. Եռացընել, եփ հանել ։ ‖ — du lait à qn. Հաճութիւն պատճառել ։ 2 Ծաղր ընել ։

Bouilloire, իգ. Ջուր եռացնելու աման, եռուցիչ † եռոց † ։

Bouillon, ար. Պղպջակ, յորձան, պըճպըճ Գ. Bouillir à gros —, (եռալ զեռալ) ։ 2 Ցնցուղք՝ յորձան (աղբիւրի՝ արեան). À gros —, (յորձեռանդ) ։ 3 Ցոյզք, Թափ, յորձան (ցասման), եռացում (հոգւոյ) ։ 4 Մսաջուր, արգանակ, 5 Թունաւոր ըմպելի, մահաջուր † (որ և — d'onze heures) ։ 6 Ուռուցիկ փոթք (զգեստի), պճպճակ † 7 (Օդի) պղպջակ (ապակիի մէջ)։ ‖ — d'eau, Շատրուան։ | — pointu, Գրեխ ։ | — de jardinier, Կոյաջուր ։ [տկ. յ. ե.

Bouillon-Blanc, ար. Փլոմոս,

Bouillonnant, e (ln), ած. Եռացող, յորձեռանդ ։

Bouillonnement (ln), ար. Եռ ու եփ ելնելը, եռում զեռում, եռացում։

Bouillonner (ln), չ. Յորձան առնուլ, եռալ ու զեռալ, պղպջակել, պճպճալ Գ. 2 Ուռուցիկ փոթեր ընել (հագուստի), պճպճակել † ։

Bouillotte, իգ. Պուլյեօղ, ‡րբ. 2 Տ. **Bouilloire:** (օղի) ։

Boujaron, ար. Չափ մը՝ Թիթեղ մը

Boulaie, իգ. Ցարաստա † ։

Boulanger, ère, գ. Հացարար ։ 2 Հացարարոց † հացանոց† 3 Հացարարք։

Boulangerie, իգ. Հացարարութիւն ։ 2 Հացագործարան ։ 3 Հացագործատուն ։ 4 Հացագործք ։

Boule, իգ. Գնդակ, գունդ. Rond comme une —, (գունտուկլոր). Se mettre en —, (կծիկ լինել). Jeu de —, (գնդախաղ մը, գունդմղուք †) Joueur de —։ 2 Գունդմղուքի տեղ, գընդավայր †. Aller à la — ։ 3 Գլուխ. Quelle —! ռ. 4 Աշխարհ, գունդ. Jeté sur cette — ։ 5 Քուէ, գնդակ. — noire. — rouge։ ‖ Avoir la —, Առաջին խաղցողն լինել։ | — -de-neige, Ձիւնագնդակ † Թփ. | À — vue, À la — vue, Անխորհրդաբար, յախուռն ։

Bouleau, ար. Ցարասի, ծռ. դուշ աղաճը ։

Bouledogue, ար. Ցլաշուն ։

Boulet, ար. Գնդակ (Թնդանօթի) ։ 2 Գնդակաքարշքի † պատիժ, գնդակապատիժ † 3 Ոտնակոճ † (ձիու) ։ ‖ — ramé, Երկգլխի գունդ ։

Bouleté, e, ած. Ոտնակոճը դէպ ի դուրս, դրակոճ † (ձի) ։

Boulette, իգ. Մսգնդակ, քուֆայ Գ. քէուֆթէ ։ 2 Գնդիկ (հացէ՝ Թուղթէ ևն.) ։ 3 Վրիպանք, անմտութիւն ։

Bouleux, ար. Զարքաշ՝ տոկուն ձի։ ‖ Un bon —, Ժիր մեղու, ‡.

Boulevard, Boulevart, ար. Ծառափողոց, ծառապողոտ † 2 Հողաբլուր պատուարի ։ 3 Ամրութիւն, պարիսպ, պատուար, ‡.

Bouleversement, ար. Տապալում, տակնուվրայում։ 2 Դղրդում, տակնուվրայում ։

Bouleverser, ն. Կործանել, տապալել, տակնուվրայել։ 2 Մրրկել (ալիքները) ։ 3 Խռովել, շմորել, յեղաշրջել, դղրդել, տակնուվրայել, ‡.

Boulevue (à կամ **à la**), մ. Անխորհրդաբար, յախուռն ։

Boulier, ար. Ձուկի ցանց մը, արձոյլ† ‖ — compteur, Թուաւսոյց† գծի.

Boulimie, իգ. Անկուշտ անօթութիւն, եզնաքաղց, բժ.

Boulin, ար. Խորշ՝ ծակ (աղաւնետան) ։ 2 Գերանածակ † (պատի մէջ) ։ 3 Լաստակերտի գերանք ։

Bouline, իգ. Կողմնակի չուան, հեսկիկ † ‖ À la —, Կողմնակի հովով (նաւել) ։

Bouliner, ն. Հեսկիկը† (կողմնակի չուան) քաշել, ն—. ‖ չ. Կողմնակի հովով նաւել ։ [տէզի մէջ) ։

Boulingrin, ար. Դալարոց† (պար.

Boulingue, իգ. Ծայրառագաստ† ։

Bouloir, ար. (Կրի) խառնիչ † ։

Boulon, ար. Խոշոր բեւեռ, հեղոյսի սամախաւր եքսերի ։

Boulonner (1n), ն. Հեղուսել †։

Boulot, otte, ած. Գունտուկլոր (տղեկ) ։ [կեչիտ ։

Bouque, իգ. Կիրճ, ն-. պօղազ,

Bouquer, ն. Բռնի պագնել ։ ‖ Faire — qn. Բան մը բռնի ընել տալ ։

Bouquet, ար. Ծաղկեփունջ, փունջ։ 2 Տրցակ՝ փունջ (կեռասի) ։ 3 Վերջին մաս՝ փունջ † (հրախաղի) ։ 4 Երգ՝ ոտանաւոր (հանդիսի մ'առթիւ), երգափունջ † — à ma sœur ։ 5 Ընծայ (տօնի մ'առթիւ)։ 6 Անտառի մաս մը, ծառաստանկ †(որ և — de bois)։ 7 Անոյշ հոտ (գինիի)։ 8 Որբիւն մը, սեւղունչ † (ոչխարի) ։ ‖ C'est le —, Voilà le —, Ամէն ինչ կատարեալ է, ա՛լ պակսն է այդ ։

Bouquetier, ար. Անօթ ծաղկանց։

Bouquetière, իգ. Փնջավաճառ կին ։ [քէչիսի։

Bouquetin, ար. Այծքաղ. գայա

Bouquin, ար. Հինոտ մին գիրք ։ 2 Ծեր նոխազ. Sentir le —, (այծ հոտիլ)։ 3 Արու կամ ծեր նապաստակ ։ 4 Արու ճագար։ 5 Բերանոց (մուխքաշի), խմամէ։

Bouquiner, չ. Հին գրեան քրքրել։ 2 Աժան գրքեր փնտռել ։ 3 Զուգաւորիլ (նապաստակի) ։

Bouquinerie, իգ. Հնագրենոյ † առեւտուր ։ 2 Հին ու մին գրքեր, հնագրքեանք † ։ [հետամուտ ։

Bouquineur, ար. Հնագրենոյ †

Bouquiniste, ար. Հնագրենոյ † վաճառական ։

Bouracan, ար. Հաստայծեայ † ։

Bourbe, իգ. Կարակում, մօր † պալչրգ ։

Bourbeux, euse, ած. Կարակուտ, մօրուտ † ։ 2 Մօրաւէր, մօրասուն, մօրական ։

Bourbier, ար. Փոս ու կարակում տեղ, մօրատ, յիշ Գ. 2 Կրճիմ, անել, փոս, մօրատ, ‡.

Bourbillon, ար. Սրտուկ † մոլամխս † (պէշ խոցի մէջ) ։ 2 Տղմակոյտ։

Bourcette, իգ. Հաւաղցան, տկ.

Bourdaine, իգ. Վառօղի † փոկուսի , Թփ.

Bourdalou, ար. Ժապաւէն գլխարկի ։ 2 Ջրվաթի փարչ ։

Bourde, իգ. Սուտ, խծիպ, շտկոց, ա. Donner des —, (սուտեր խօսիլ՝ շտկել) ։

Bourdeur, ար. Սուտեր շտկող ։

Bourdon, ար. Ուխտաւորի ցուպ։ 2 Թաւափող † (երգեհոնի), բամբ ։ 3 Բամբ (շուէթակի), հ. պեմ ։ 4 Մայր զանգակ ։ 5 Բոռ, իշամեղու, խոկ Faux —, (արու մեղու)։ 6 Բառ մոռնալը (գրաշարի)։

Bourdonnement (1n), ար. Բզզիւն, տզզիւն ։ 2 Շշունչ, փափսուք, հծծանք ։ 3 Վժվժուք (ականջի) ։

Bourdonner (1n), չ. Բզզել, տզզալ (միջատի) ։ 2 Շշնչել, հծծել, մրմռալ։ ‖ ն. Թէթի տակէ երգել, մրմռալ։ 2 Ցեղյեղել, երգել, տզտզալ, ‡.

Bourdonnet (1n), ար. (Վէրքի) պատրոյգ. ֆիթիլ ։

Bourg, ար. Քաղաքագիւղ, աւան. գասապա ։

Bourgade, իգ. Աւանիկ, աւանագիւղ. գասապաճըգ ։

Bourgène, իգ. Տ. **Bourdaine**։

Bourgeois, e, ած. Քաղաքաւոր, քաղքենի, քաղաքորդ† (իգ. քաղքենուհի†) — de Paris. Riche — ։ 2 Քաղաքագիք, հ. Le — prit les armes ։ 3 Հասարակ մարդ, սովական, քաղաքաւոր, (որ և Un bon —). Un simple — ։ 4 Միջնակարգ մարդ, (յգ. միջակորեար †) սովական † գիղաւրայ Գ. Les — et les ouvriers ։ 5 Անազնիւ, շինական. Ce n'est qu'un —, un petit —. Il est sans goût, c'est un — ։ 6 Խանութի տէր, վարպետ, տէր, (իգ. տիրուհի) ։ Travailler chez son — ։ 7 Պարճն (կառապանի լեզուով) ։ ‖ —, e, ած. Քաղաքաւորի, քաղքենւոյ ։ 2 Տան (գինի) ։ 3 Տան պարզ (կերակուր) ։ 4 Կոկիկ կամ սովականի (տուն) ։ 5 Սովականներու (ներկայացում) ։ 6 Քաղաքային՝ հասարակ (հագուստ՝ տարազ) ։ 7 Դուզնաքեայ՝ հասարակ (կերպ՝ կերպարանք). Ce nom est bien — ։

Bourgeoisement, մ. Դուզնաքեայ՝ հասարակ կերպիւ ։

Bourgeoisie, իգ. Քաղաքայնութ.

Թիւն, քաղքենութիւն : 2 Միջակորեար, գեղաւրայք Գ. † :

Bourgeon, ար. Պտուկ՝ ծիլ (ծառի), պպլուկ Գ. 2 Մատաղ բարունակ որթի, տորր † 3 Կարմիր բշտիկք, շիտք † (դէմքի վրայ) :

Bourgeonnement (1n), ար. Ծլարձակութիւն, պտկում † :

Bourgeonner (1n), չ. Պտկել : 2 Շիտեր ելնել, դուրս տալ (երեսի) :

Bourgmestre, ար. Շահապ. (Գերմ. եւ.) : [Նի, պուրկօներ :

Bourgogne, ար. Պուրկօնեան գի-

Bourle, էգ. Խաբէութիւն, խաբ. հ.

Bourlet, ար. Տ. **vourrelet** :

Bourrache (1r), էգ. Գաղտիկուր, տկ.

Bourrade (1r), էգ. Հրացանակոթի հարուած : 2 Կռուփ. եումրուզ : 3 Ցարձակում, Բխիստ պատասխան : 4 Խածատածք, որս.

Bourrasque (1r), էգ. Կարճ եւ բուռն մրրիկ, հողմայոյզ † 2 Ցանկարծական զայրոյցք՝ յոյզք՝ բորբոքում : 3 Քմայք. Prodigue par —, (խելքին փչած ատեն շռայլ) :

Bourre, էգ. Մազ, ստեւ (համետի համար) . գրլ : 2 Խոշրտուք Գ. (բուրդի՝ մետաքսի) : 3 Խծուծ (հրացանի) : 4 Փուճ բաներ, դարտակութիւնք, ը. (գրքի մէջ) :

Bourreau (1r), ար. Դահիճ. ճէլլատ : 2 Մեռցնող☞ (Քրիստոսա)սպան : 3 Անողորմ, քարսիրտ, դահիճ : 4 Զինայող, Թշնամի. — d'argent, (մախիչ) : || Etre le — de qn. Զարչարել, չարչրկել :

Bourrée (1r), էգ. Բարակ ոստեր, ոստիկք : 2 Կաքաւ մը, Օվերնեակ † :

Bourrèlement (1r), ար. Ցաւ : 2 Կոփանք (խղճի) :

Bourreler (1r), ն. Տանջել, կոփել :

Bourrellerie (1r-1l), էգ. Զիու կազմածք շինելը, անոր առուտուրը, սարագործութիւն :

Bourrelet (1r), ար. Ծակ ու կլոր բարձիկ, ծակ-բարձիկ † 2 Մազալից գդակ (մանկանց) : 3 Լաթ՝ բամպակ (դրան ծերպեր գոցելու), խծկակ † 4 (Տունկի ցօղունի վրայ) կունտ :

Bourrelier (1r), ար. Զիու կազմածք (ար թագըմը) շինող, սարագործ :

Bourrer (1r), ն. Խծկել՝ խծուծել † (հրացան) : 2 Խուել, զարնել, տալ (կռուփներ), (կոփ)ել : 3 Կոփել, փ. 4 Լաւ մը չեխել, շըւըրտնել Գ. 5 Լեցնել փորը, խծկել, գառել Գ. 6 Միտքը խըռկել (յունարէնով) : 7 Փրցունել (շան՝ նապաստակի մազերը) : || Se —, չ. Զիբար կոփել : 2 Փորը խծկել՝ լեցնել :

Bourriche (1r), էգ. Որսատակառ † ձկնատակառ † :

Bourrique (1r), էգ. Մատակ էշ, իգէշ † իշի † : 2 Խեղճ էշ, իշուկ : 3 Տըխմար, էշ :

Bourriquet (1r), ար. Աւանակ, իշուկ : 2 Շաղախ կրելիք :

Bourriquier (1r), ար. Իշավար :

Bourru, e (1r), ած. Անհամբոյր, վէս, նեղսիրտ : 2 Կոշտ, կոշտ ու պլոշտ : 3 Նոր ճերմակ (գինի) :

Bourse, էգ. Քսակ : 2 Հինգ հարիւր ղրուշ, քսակ : 3 Մախաղ, պարկ. չանթա, թօրպա : 4 (Աշակերտի մը) շնորհուած Թոշակ, հռոզ † —communal. Obtenir une — dans un collége. Demi - — : 5 Ակմբանոց, սակարան . պօրսա. || Ils n'ont qu'une —, Ils font — commune, Ծախքերնին՝ քսակնին մէկ է : | — - à - pasteur, Տափկի, տկ. || յգ. Զուանքի քսակ, փոշտ :

Boursicaut (u), ար. Քսակիկ : 2 Մէկ կողմ դրուած ստակ, պախրէիկ :

Boursier (u), ար. (Տէրութենէ) դպրոցաթոշակ վայելող աշակերտ, հռոզաւոր † 2 Քսակ շինող, քսակարար :

Boursiller (u), չ. Իր մասը դնել, հանգանակել :

Bourson (u), ար. Վարտիքի գրպան :

Boursouflage (u), ար. Փքուռոյց խօսքեր, խօսքերու փքանք. Plein de —, (փքուռոյց) :

Boursouflé, e (u), ած. Ուռած՝ տորոմ † (դէմք) : 2 Փքացեալ (ոճ) :

Boursoufler (u), ն. Ուռեցնել, տորոմել † :

Boursouflure (u), էգ. Այտում, տորոմում : 2 Փքացում (ոճի) :

Bousculer (u), ն. Մղել, հրել, հրմշտկել : 2 Խառնշտկել, տակն ու վը-

բայ ընել ։ [վու), քակոր ։

Bouse (գ), իգ. Ապառառ (եզի՝ կո-

Bousillage (գ), ար. Յարդախառն շաղախ, յարդաշաղախ † 2 Անշահ՝ խառ-խուռ բան ։

Bousiller (գ), ն. Յարդաշաղա-խով † պատ հիւսել ։ 2 Հարեւանցի գոր-ծել, շլտորել Գ. Թալաթոսել Գ.

Bousilleur, euse (գ), գ. Ան-շահ բանւոր ։

Bousin (գ), ար. Կակուղ երես (կո-փածոյ քարի) ։ 2 Աղաղակ, աղմուկ ։

Bousserade, vousserole, իգ. Արջու խաղող, Թփ.

Boussole, իգ. Բեւեռացոյց, կողմ-նացոյց ։ 2 Առաջնորդ ։

Boustrophédon, ար. Ձախէ աջ ու աջէ ձախ՝ ակօսաձեւ գրութիւն, եզ-նադարձ † ։

Bout, ար. Ծայր. Le gros — de la lunette, (հեռու ցուցնող ծայր դիտա-կի). Aux deux — de la terre, (աշ-խարհի մէկ ծայրէ միւսը)։ 2 Ծայր՝ պտուկ (ստինքի). Elle n'a pas de — ։ 3 Ծայրնոց † (ցուպի՝ անձրեւոցի)։ 4 Ծայր՝ տակ (լեզուի, ն.) ։ 5 Ծայր, վերջ, վախ-ճան. Au — de l'an, de son travail. Jusqu'au —. N'être pas au — ։ 6 Մաս, կտորիկ, կտոր. Un — de messe, de ruban, de ficelle. Un — de let-tre, (երկտող գիր, երկտող). Un — d'homme, (կարճուկ մարդ)։ 7 Կողմ. On ne sait par quel — le prendre. Le bas —. Le haut —. Le bon —, (լաւ՝ յարմար կողմ)։ ‖ C'est le —, tout le — du monde, Շատ շատ, բոլոր բո-լոր այդ է ։ | Du — des lèvres, Շրթ-թունքով միայն՝ ակամայ (խնդալ) ‖ Du — des dents, Բռնի (ուտել)։ | Sur le — du doigt, Բերնուց՝ քաջ (գիտնալ)։ | Au — des doigts, Անաշխատ, դիւրաւ ։ | Jusqu'au — des doigts, Մինչեւ մազերու ծայրը (խելացի է) ։ | — de l'an, Տարեվերջի † պաշտօն, տարելից (մեռելի)։ | De — de chandelle, Չըն-չին (խնայութիւնք)։ | Des — de chan-delle, Վառուած ճրագի մնացորդ։ | Des — d'aile, Փետուր գրիչք ։ | Mettre à —, Յաղթել, նուաճել ։ 2 Սիրտ Թա-փել, համբերութիւն հատցնել ։ | Être au — de ses écus, Ստակներն ուտել՝ լմնցնել ։ | Etre au — de son rôle, de son rôlet, de son rouleau, de son latin, Անճրկիլ մնալ, անճրկիլ ։ | Être à — de champ, Ճար ճարակը հատնիլ ։ 2 (Համբերութիւնը) հատնիլ ։ Être à —, Ծայրն հասնիլ, սպառիլ։ | Être à — de voie, Ա՛լ ինչ ընելիքը չը գիտնալ, շփոթիլ մնալ ։ ‖ À tout — — de champ, մ. Ամէն վայրկեան, ամէն անգամ ։ | — à —, մ. Ծայր ծայրի, բերան բերնի ։ 2 Քով քովի (դնել, ն.) ։ | D'un — à l'autre, De — en —, մ. Ծայրէ ի ծայր։ | — -ci, — -là, մ. Ասկէ անկէ ։ | À — portant, մ. Խիստ մօտէն (հրացան պարպել) ։ 2 Երեսին (ըսել) ։ | Au — du compte, մ. Ի վերջ ամենայնի, վերջապէս ։

Boutade, իգ. Յանկարծական բե-րում, (խելացի կամ սրտնեղ) յանկարծա-բանութիւն † 2 Քմայք † ։

Boutargue, իգ. Ձկնկիթով կերա-կուր, ձկնկիթք † ։

Boute-en-train, ար. Ուրախա-րար, շէն, ա. 2 Յերգ շարժող՝ դասազլուխ Թռչուն ։ 3 Արու ձի, յովատակ ։ յ. ն.

Boute-feu, ար. Հրձիգ գաւազան՝ պատրուգափայտ † (Թնդանօթի)։ 2 Կրակ ձգող, հրձիգ ։ 3 Չարագրգիռ, խռովար-կու ։ յ — . — x ։ [ծախեմ։

Boute-hors, ար. Խաղ մը, մածուն

Bouteille, իգ. Շիշ։ 2 Շիշ մը գինի. Boire une —, (շիշ մը պարպել)։ 3 Գինի. Aimer la — ։ 4 Դաւ. Être dans la — ։ 3 Պղպջակ, հ. Des — de savon։ ‖ — de Leyde, Լէյտեան անօթ ։ ‖ — à l'encre, Խառնուկ, մութ, չհասկցուելիք։ ‖ Être dans la —, dans la — à l'encre, Գաղտնի խորհրդի մը հաղորդ լինիլ։ ‖ յգ. Նաւածեմիշ † ։

Bouteiller, ար. Արքունի տակա-ռապետ ։

Bouteillerie, իգ. Արքունի տա-կառապետութիւն։ 2 Շտեմարան գինւոյ ։ 3 Շշարարութիւն † ։

Bouter, ն. Շարել (գնդիկները) ։ 2 Դնել, հ. ‖ չ. Թանձրնալ (գինիի) ։

Bouterolle, իգ. Թրապատեանի

ծայրնոց † 2 Թանալիի ակռաներ ։

Boute-selle, *ար.* Հեծնելու փողանչան, հեծնափող † յ. Վ. [ռապետ։

Boutillier, *ար.* Արքունի տակա-

Boutique, *էգ.* Խանութ, հանութ, կրպակ։ 2 Խանութի ապրանք. Il a vendu sa — ։ 3 Սապատ՝ սնտուկ (փերեզակի) ։ 4 Գործիք՝ կազմած արհեստաւորի ։ 5 Տեղ, կողմ, աղբիւր, գործարան, *փ.* 6 Ծակ ծակ նաւակ՝ ձուկը ողջ պահելու, ձկնանաւակ † Aller prendre du poisson à la — ։ 7 Խեղճ տուն (ծառայի համար)։ 8 Անկարգ տուն. Quelle—!

Boutiquier, *ար.* Կրպակաւոր, հանութպան ։ [զետին ։

Boutis (*ի*), *ար.* Վարազի փորած

Boutoir, *ար.* Դանակ (մորթեգործի) ։ 2 Դահրակ (պայտարի) ։ 3 Կնճիթ (վարազի) ։

Bouton, *ար.* Պտուկ, կոճակ (ծառի) ։ 2 Բոլորք՝ կոկոն (վարդի) ։ 3 Պզտի այտուռ, պուտ, ելուն † — de variole։ 4 Ծծի պտուկ, Les—vermeils, (որ և— du sein) ։ 5 Կոճակ (զգեստի) ։ 6 Ծայր կոճակ† ծայրուց† (սուսերի)։ 7 (Դրան) բոյթ Գ. պապա ։ 8 Գնդուկ † (զգրոցի)։ ‖ — d'or, Ոսկեկոկոն † տկ. յփ. ա. ‖ — de feu, Խարան ։

Boutonnant,e (1n), *ած.* Կոճկէն։

Boutonné, e (1n), *ած.* Պուտոտ† (դէմք) ։ ‖ — jusqu'au menton, Ծածկամիտ ։

Boutonner (1n), *չ.* Կոճակ կապել, պտկել (ծառի)։ 2 Կոճկուիլ (զգեստի) ։ ‖ *ն.* Կոճկել ☞ կոճկէն ։

Boutonnerie (1n), *էգ.* Կոճակարան ։ 2 Կոճակի գործ։ 3 Կոճակեղէնք։

Boutonnier (1n), *ար.* Կոճակարար, կոճակածախ ։

Boutonnière (1n), *էգ.* Կոճակի ծակ, կոճակարան † լամբակ. — fermée, (ստանկիւղ †) 2 Վէրք (հատու զէնքով) ։

Bouts-rimés, *ար. յփ.* Ոտանաւորի համար տրուած յանգեր, ծայրայանգք † ‖ Un — - —, Ծայրայանգեայ † ։

Bouture, *էգ.* Ցնտկուած ոստ, ածք, չաչ ։ 2 Ծառի տակէ շառաւիղ, շաքիլ†։

Bouturer, *չ.* Շաքիլներ արձակել, շաքլել† ‖ *ն.* Ջաչեր (տալորրմա) տնկել։

Bouvard, *ար.* (Դրամահատութեան) ուռ (չէքիճ) ։ [փակ, եզնոց ։

Bouverie, *էգ.* Եզի գոմ, զուարա-

Bouvet, *ար.* Ակօսաձև քերիչ, ակօսիչ † ։

Bouvier, ière, *գ.* Եզող, եզնարած ։ ‖ C'est un —, Լեռնցիին մէկն է, *ը.* ‖ *ար.* Անդէորդ, համ. [ջուղ։

Bouvillon, *ար.* Մատակ եզ, ըն-

Bouvreuil, *ար.* Եզնակ, Թռչ.

Bovine, *ած.* Արջառական (ցեղ) ։

Boxe, *էգ.* Կռփամարտ, Անկ.

Boxer, *չ.* Կռփամարտել, (որ և Se—)։

Boxeur, *ար.* Կռփամարտիկ ։

Boyard, *ար.* Աւատառու, պօյար ։

Boyau (*պուա*), *ար.* Աղիք, փորոտի† Aimer comme ses petits —, (աչքի լուսին պէս սիրել) ։ 2 Լար, աղիք, Թել (նուագարանի), (որ և Corde à —) ։ 3 Կաշի խողովակ (հրանցոյց ջրհանի) ։ 4 Կող՝ փոր (ձիու)։ 5 Փող, նեղ անցք, նեղ գօտի, երիզ, *փ.* յ. — x։ [քիրիչճի։

Boyaudier (*պուա*), *ար.* Աղէգործ.

Bracelet, *ար.* Ապարանջան. պիլէզիք ։

Brachial,e, *ած.* Բազկային, Թեւի։

Brachiopode (*f*), *ար.* Բազկոտն։

Brachytère (*f*), *ար.* Կարճաթեւ ։

Brachysciens (*f*), *ար. յփ.* Կարճաստուերք ։

Brachyure (*f*), *ած.* Կարճագի ։

Braconnage (1n), *ար.* Գողորսանք ։

Braconner (1n), *չ.* Գաղտորսել† (ուրիշի երկրի վրայ), գողորսել † ։

Braconnier (1n), *ար.* Գաղտորսակ, գողորսակ † 2 Անխնայ որսորդ ։

Bractée, *էգ.* Տերեւիկ (ծաղկի), Թիթեղնատերեւ ։

Bractéole, *էգ.* Թիթեղնատերեւիկ։

Brahmane, Brachmane (*f*), *ար.* Հնդիկ քուրմ, Պրահման ։

Brai, *ար.* Շոճւոյ ու եղեւնիի ռետին, կչայ † ‖ — liquide, Խայծղան, ցուպան Գ. զաքրան ։ [Վ.արտիք, հ.

Braie, *էգ.* Շոր (մանկան), հ. ‖ յփ.

Braillard, e, *ած.* Պօռպռան, պոռչտան ։

Brailler, չ. Պոռպռալ, պոռչտալ։ 2 Գէշ երգել, զռալ, հ. [պռանս։

Brailleur, –ը. Պոռպռացող, պոռ-

Braiment, –ը. Զռալը, զռինչ։

Braire, չ. Անըռկել, զռնչել, զռալ։ ‖ –ը. Զռինչ։

Braise, էգ. Վառած կրակ, խարոյկ † 2 Կրակի մարած, մար-խարոյկ † (հացարարի). Acheter de la —։

Braiser, ն. Խարուկով միս եփել։

Braisier, –ը. Մար-խարուկի ընտուկ, մարամբար †։

Braisière, էգ. Անօթ՝ խարուկով բան եփելու, եփանօթ † 2 Խարուկաշէջ անօթ, մարանօթ †։

Bramer, չ. Պօռալ (եղջերուի)։

Bran, –ը. Հաստ Թեփ։ 2 Կղկղանք, Թրիք։ ‖. — de scie, Սղոցուք։

Brancard, –ը. Դարգիճ (հիւանդաց), պատգարակ † քէճլէրէ։ 2 Կրելիք (կահուց)։ 3 Թեւք (սայլակի)։

Brancardier, –ը. Դարգճակիր† պատգարակաբարձ †։

Branchage, –ը. Ծառի ոստեր, ոստեան † 2 Ուղէշք (եղջերուի)։

Branche, էգ. Ուղէշ, ոստ, ճիւղ։ 2 Ոստ, փ. 3 առուռիղ (տոհմի), զարմ, ճիւղ։ 4 Ստեղունք՝ ճիւղեր (ջահի՝ եղջիւրի) ☞(եօԹն) ջահեան. À —, (ստեղնաւոր)։ 5 Ճիւղ՝ առուջք (գետի). Se diviser en —, (ճղճղիլ)։ 6 Մաս՝ ճիւղ (ճարտարութեան)։ ‖ Se prendre, S'attacher aux —, Չնչին պարագաներ բռնել, էականը Թողուլ։

Brancher, չ. Նստիլ (ծառի վրայ), Թառիլ։ ‖ ն. Ծառէն կախել (զող)։ 2 Ճիւղերու բաժնել, ճղճղել։

Branche-ursine կամ **Branc-ursine** (ս), էգ. Անփուշ ականԹ, արջամագիլ † տկ.

Branchier, –ծ. Ոստախաղաց (Թռչնեակ)։ [խռիկ։

Branchies, էգ. յ+. Ականջք ձկան,

Branchiopodes, –ը. յ+. Խռկոտունք, էր.

Branchu, e, –ծ. Բաշուղէշ, բազմոստ, ոստալից, բազմաճիւղ։

Brande, էգ. Վառենի † Օփ. 2 Վառենուտ †։

Brandebourg, –ը. (Հագուստի վրայ) բանուածք՝ տրիզուածք, պրանտպուր։ ‖ էգ. Երկար Թեզնիքով տառատոկ (վարտոց), պրանտպուր։ [դի†։

Brandevin, –ը. Գինիի օղի, գինօ-

Brandiller, ն. Տարուբերել, տատանել։ | Se —, յ. Ճօճիլ, տատանիլ։

Brandilloire, էգ. (Չուանով կամ ոստերով) կախորան։

Brandir, ն. Շողացնել՝ ճօճել՝ խաղցընել (սուր ևն.)։ 2 Գամել (հեծաններ)։

Brandon, –ը. Կայծք՝ հրատիկք (հրդեհի)։ 2 Դրգիռ, կրակ, կայծ, փ. 3 Ցարդապատ ձող (գրաւեալ անդի վրայ)։ 4 Ցարդ, ջահ, յարդաջահ †։

° **Branlant, e,** –ծ. Խաղցող, տատան, ճօճուն։ 2 Շարժող, սասան, փ.

Branle, –ը. Երերում, տատանում, ճօճում. Sonner en —, (սաստիկ շարժել զանգակները)։ 2 Առաջին մղում, շարժում, դրդում։ Donner le —, Mettre le —, (շարժում տալ, ի գործ շարժել, ժամ տալ Գ.)։ Être en —, Se mettre en —, (շարժիլ, Թնդալ, ը.)։ 3 Տեսակ մը պար, ձեռքձեռքի † Mener le —, (որ և՝ օրինակ տալ՝ լինել։ 2 Պարագլուխ լինել)։ 4 Կախ անկողին † (նաւազի), համաց։

Branle-bas, –ը. Համազք ի վայր† (մարտի համար), ն–. 2 Տակնուվրայութիւն յ+. ն.

Branlement, –ը. Շարժում, տատանում, սասանում (կառքի)։ [Թռչ. յ. ն.

Branle-queue, էգ. Տուներեր,

Branler, ն. Շարժել, տատանել, օրել, ճօճել (գեղարդ)։ ‖ չ. Մէկ կամ միւս կողմը շարժիլ, խաղալ։ 2 Շարժիլ, Թնդալ, փ. 3 Անհաստատ լինել, սասանել, փ. ‖ Il — au manche, dans le manche, ԿոԹը կը Թնդայ, կը խաղայ։ 2 (Կարծիքներուն մէջ) Թոյլ է։ 3 Դիրքն անհաստատ՝ սասանուտ է։

Branloire, էգ. Տատանոց. բարան Գ. տանկալա փիշտի սըրըղը։

Braque, գ. Որսաշուն՝ ականջները կախ, բարակ։ 2 Զգաստող, անխելք. կով։

Braquemart, –ը. հ. ժ. Կարճ ու լայն Թուր, վաղակ †։ [ուղղում։

Braquement, –ը. ՈւղղուԹիւն,

Braquer, ն. Դարձնել, ուղղել (դէպ ի բան մը)։ 2 Տնկել՝ յառել (աչք)։

Bras, ար. Բազուկ, Թեւ. Prendre, Serrer dans ses —, (ողջագուրել). Arrêter, Retenir le — de, (որ և՝ կասեցնել բարկուԹիւն)։ À — ouverts, (գրկատարած, Թեւատարած)։ 2 Թեւ (աԹոռի) · Siège, fauteuil à —, (բազկաԹոռ, ԹեւաԹոռ)։ 3 Կնճակ (կշիռի)։ 4 Թեւ՝ տոռոմ (պատզարակի)։ 5 Բազուկ (լերան)։ 6 Ճիւղ (գետի)։ 7 Նեղուց (ծովու)։ 8 Ճրագակալ (պատի)։ 9 Ճանկ (կարկինոսի)։ 10 Ձեռք, ճիրան (մահու)։ 11 Ձեռք, աշխատող. Campagnes qui manquent de —։ 12 (Ձեռքի) աշխատանք. Ne vivre que de ses —։ 13 ԻշխանուԹիւն, ձեռք, Թեւ, աջ (Աստուծոյ). Les — de la loi. Livrer au — séculier, (որ և՝ աւելորդները այլոց՝ ապաաւորաց Թողուլ)։ 14 Սէր, ամուսնուԹիւն, բնա. ‖ Les — m'en tombent. Զարմանքը կ'առնու զիս, ը. | S'attirer. Se mettre sur les —, Իրեն դէմ հանել, Թշնամի ընել։ | Avoir des —, Թեւերը սիրուն շարժել (պարի մէջ)։ | Avoir les — longs, Ազդեցիկ լինել, ձեռքը հեռուն հասնիլ։ | Avoir sur les —, Կռնակն ունենալ (հինգ զաւակ)։ 2 Գլուխն ունենալ (շատ գործեր)։ 3 Իրեն դէմ ունենալ (ամբողջ բանակ)։ | Faire les grands —, Ազդեցիկ՝ զօրաւոր ձեւանալ։ | Faire de grands —, Մեծ շարժումներ ընել։ ‖ À —, մ. Թեւի ոյժով, Թեւերով։ | À — raccourci, մ. Անխնայ, չարաչար։ | À — - le - corps, մ. Մէջքէն, | — dessus, — dessous, մ. Թեւ Թեւի, Թեւ ի Թեւ։ 2 Խիստ մտերիմ (լինել).

Braser, ն. Զօդել, կպցնել, փակցնել։

Brasero (զк). ար. Տ. **Brasier**.

Brasier, ար. Կրակ. հրատ † Son corps est un —, (մարմինը կրակներու մէջ է. ф.) 2 Հրարան †.

Brasiller (զ). ն. Հրատի վրայ կասկարայել։ ‖ չ. Լուսոյ շաւիղ մը ներկայել (ծովու), ճայԹել.

Brasque, էգ. Ածխակաւ † ծեփոն † (հալոցի)։

Brasquer, ն. Ծեփոնել † (հալոց)։

Brassage, ար. Շինելը գարեջուր։ 2 Վարձք դրամահատուԹեան։ 3 Շարժելը՝ ծփելը (մետաղներ)։

Brassard, ար. Բազկի պահպանակ, բազպան։ [լաճ.

Brasse, էգ. Գիրկ, գրկաչափ. գու-

Brassée, էգ. Գիրկ մը. պլիր գուճաղ։ 2 Թեւերու շարժում (լողի մէջ)։

Brasser, ն. Գարեջուր շինել։ 2 Շարժել, ծփել։ 3 Մեքենայել, նիւԹել։

Brasserie, էգ. Գարեջրնոց † 2 Գարեջրատուն։

Brasseur, euse, գ. Գարեջրագործ † գարեջրածախ †։

Brassage, ար. ԳրկաչափուԹիւն։ 2 Գրկաչափ, նա. [բօ.

Brassicaire, ած. Կաղամբային

Brassières, էգ. յգ. Կարճ հագնելիք մը Թեզնիքով, քոԹանակիկ † 2 Փոկ (մախաղի ևն.)։ ‖ Être en —, Ձեռքերը կապուած լինել, գ.

Brassin, ար. (Գարեջուրի) կարաս (քիւփ)։ 2 Մէկ անգամէն եփուած օճառ։

Brasure, էգ. Փակցուած։

Bravache, ար. ԿտրճուԹիւն ծախող, սուտ կտրիճ։ [տանք։

Bravade, էգ. Խրոխտանք, յոխոր-

Brave, ած. Աներկիւղ, զոռ, քաջ ☞ գեր. քաջարի։ Homme —. — capitaine. 2 Ազնիւ, լաւ, պատուական. — homme. — gens. 3 Հագուած շքուած. Vous voilà bien — aujourd'hui, ը. ‖ ար. Արի, քաջ։ 2 Վարձեալ մարդասպան, սիկարեան։ ‖ Faire le —, ԿտրճուԹիւն ծախել, յոխորտալ։

Bravement, մ. Արիաբար, քաջուԹեամբ։ 2 Լաւ, ճարպկօրէն, ը.

Braver, ն. Խրոխտալ, յոխորտալ (մէկու դէմ)։ 2 Ցարձակիլ, վրայ երԹալ, խիզախել, կուրծք տալ, դիմագրաւել (մահ՝ վտանգ)։ 3 Զանպել, առոչինչ գրել (պատշաճուԹիւնք)։ ‖ Se —, յ. Իրար ասպարէզ կանչել, իրար դէմ խրոխտալ, հ.

Bravo, ձլ. Վա՛շ, ազնիւ, կեցցես, կեցցէ։ ‖ ար. ՀաճուԹիւն, կեցցէ, յգ. — **s**։ 2 Սիկարեան. յգ. — **vi**։

Bravoure, էգ. ԱրուԹիւն քաջուԹիւն. ‖ յգ. ՔաջագործուԹիւնք։

Brayer (պռk). ն. Կշայով † ծեփել,

կշռայել † ‖ ար. (պրա), Աղէկապ. գասրգ սլաղը ։ [(վարտիքի)։

Brayette (պրա), էգ. հ. մ. Ճեղք

Bréant, ար. Ծիտ † Թռչ.

Brebis, էգ. Ոչխար, մաքի, զօյուն, մարեա։ 2 Ոչխար, փ. ‖ C'est la — du bon Dieu. Աստուծոյ գառնուկն է ։

Brèche, էգ. Պատռուածք, որմածերպ, խրամատ։ 2 Խրամատ (պարսպի)։ 3 Կոտրուք (դանակի բերնի) ։ 4 Կորուստ, վնաս, վնաս, հարուած . Faire une — à sa fortune. Battre en —, (հրետակոծել՝ ծեծել (պարիսպ) ։ 2 Խորտակել (փաստ) ։ 3 Հարուածել՝ խրամատել (դիրք՝ համբաւ) ։ 5 Երկճղի կատար (լեռան) ։ ‖ Sur la —, Մարտնչելով (մեռնիլ)։ | Faire une — à, Խրամատել (պարիսպ) ։ 2 Կոտրուք մ'ընել (դանակի բերնի)։ 3 Կտոր մը փրցնել (հաստեայէ) ։ | Faire des —, Կոտրուկ կոտրուկ ընել (դանակի բերան) ։

Brèche-dent, ած. և գ. Առջեւի ակռան՝ ակռաները պակաս, ատամնախոռ, ակռաթերատ Գ. յփ. ն.

Brechet, ար. Թռչնոյ կրծուկի դլխով կատար ։ 2 Ստամոքս, ռ.

Bredi-breda, մ. Շուտ շուտ, խառնիխուռն, ռ.

Bredouille, էգ. Նշան (ետեւէ եւեւ շահածներու). տ-դ. 2 Շահուած կրկնակի սակ (թաւլի) ։ ‖ Être —, Փորձն անյաջող երթալ ։ 2 Ձեռնունայն լինել ։

Bredouillement, ար. Շատ ու շփոթ խօսուածք, թոթովում, լփռտուք։

Bredouiller, չ. Թոթվել, լփռտալ։

Bredouilleur, ար. Թոթվող, լփըռտացող ։

Bref, vrève, ած. Կարճատեւ, կարճառօտ, համառօտ, կարճ, հակիրճ։ 2 Կարճախօս, կարճաբան. Être —, (կարճ խօսիլ) ։ 3 Սուղ՝ կարճ (վանկ) ։ 4 Կարճահասակ, կարճուկ. Pépin le Bref։ ‖ էգ. Կարճ վանկ։ ‖ ար. Թուղթ Ս. Պապի։ 2 Կարճ տօնացոյց։ ‖ մ. Կարճ ըսեմ, քիչ խօսքով, համառօտ, երկար չընեմ ։ ‖ En —, մ. Կարճ անցնելով, կարճ ի կարճոյ։

Bréhaigne (պրէհէնյ), ած. Անծնունդ, ամուլ, չբեր (անասուն) ։

Brelan, ար. Խաղի տուն, խաղատուն ։ 2 Քարտախաղ մը, պրըլան ։ 3 Նոյն տեսակէ երեք թուղթ, պրըլան. Avoir — ։

Brelander, չ. Ինքզինք թուղթի տալ, ռ.

Brelandier, ière, գ. Խաղատան յաճախորդ, քարտամոլ † ։

Breloque, էգ. Զարդք ի կախ (ժամացոյցի շղթայէ), խաղկըլիկք Գ. † 2 Աժան զարդիկք ։ 3 Կերակուրի թմբուկ ։

Brème, էգ. Պրէմ, ձկ. [քոտ

Breneux, euse, ած. Աղբոտ, քա-

Brésil (զ), ար. Ճիկափայտ, պազամ.

Brésiller (զ), ն. Ճիկափայտով ներկել ։ 2 Մանրել ։ ‖ Se —, յ. (Զորութենէ) փոշի դառնալ ։ [փայտ ։

Bresillet (զ), ար. Վարնոց ճիկա-

Brétailler, չ. Սուրը ձեռքը լինել, փ. 2 Զինաշարժի սրահներ յաճախել։

Brétailleur, ար. Սուր քաշելու պատրաստ, սուրը ձեռքը, սուսերահան ։

Bretauder, ն. Անշահ կտրտել, խաղքըրել, ռ. (շան մազեր)։ 2 Տակէն կըտրել (մէկու մազեր)։ 3 Ականջները կտրել, ականջատել † (ձի) ։

Bretelle, էգ. Փոկ, ձգանք † (մախաղի) ։ 2 Զգափոկ, ձգանք. բիրանքի ։ ‖ Il en a jusqu'aux —, par-dessus les —, Ինչուան վիզը ընկղմած է այդ գործին մէջ ։ 2 Գինով է ։ [հէգ.

Brette, էգ. Երկարահասակ թուր,

Bretteler (1t), ն. (Ատամնաւոր գործիքով) կտրել կամ քերթել ։

Bretteur (1t), ար. Սուրի հետ խաղացող, սուսերամարտ ։

Breuil, ար. Մորի (անասնոց) ։

Breuvage, ար. Խմելիք, ըմպելի ։ 2 Դեղաջուր † 3 Ջրազինի † (նաւազից)։

Brevet, ար. Արտօնագիր, որ և փ. 2 Վկայագիր (վարժապետի) ։ 3 Վկայական (իբր արտաքոյ մարդ) ։ 4 Շնորհագիր (արքայի). Il a le — de fournisseur de la cour ։ 5 հ. մ. Պարգեւագիր, հրովարտակ (դուքսի) ։

Bréveter, ն. Տալ շնորհագիր՝ արտօնագիր, արտօնագրել † ։

Bréviaire, ար. Ժամագիրք ։ 2 Ժամասացութիւն։ 3 Աղօթագիրք, փ. Cor-

neille est mon — ։ [ճոտն։

Brévipède, ած. Կարճասրուն, կար-

Brévipenne, ած. Կարճաթեւ ։

Brévirostre, ած. Կարճակտուց։

Bribe, էգ. Հացի մեծ կտոր։ ‖ յգ. (Կեբակրոյ) աւելցուք ։ 2 Կտորբրդուկք , կտորուանք , ռ.

Bric (de) et de broc, մ. Ըրկէ նըկէ , սանկ նանկ , ռ.

Bric-à-brac, որ. (յգ. չ.) Marchand de —, Ջեռքէ՝ հին բաներ ծախող . հնավաճառ † ։

Brick, որ. Երկկայմ նաւ, պրիք ։

Bricole, էգ. Որմահար ոստում (գնդակի) ։ (Գնդակի) անուղղակի զարկը ուրիշ գնդակ , կողմնահարութիւն † պրիքօլ ։ 3 Կողմնակի միջոցներ՝ ճամբաներ. Jouer de —, N'aller que par — ։ 4 Լանջապան (ձիու) ։ 5 Փոկ (ջրակրի) ։ 6 Բազմակարթ լար ։ 7 հ. ժ. Մանգղիոն մը, փիլիկոն ։ ‖ De —, Par —, մ. Անուղղակի , կողմնակի ։ ‖ յգ. Վարմ (եղջերուի) ։

Bricoler, չ. Կողմնահարել † պրիքօլել † (գնդակով) ։ 2 Կողմնակի ճամբաներ բռնել , ծուռ երթալ ։ 3 Հոս հոն խոտորիլ (շան) ։

Bride, էգ. Գլխանոց՝ սանձ ու երասանակք (ձիու), պախուց ։ 2 Երասանակք. Rompre sa — ։ 3 Արգելք, չափ, սահման, փ. Tenir en —, (կառավարել, սանձահարել) . Tenir la — haute, courte à qn. (խիստ բռնել, խիստ վարուիլ։ 4 Կապ (կզակի տակէ) , լանկզտակ Գ. լմպանք Գ. — d'un bonnet ։ 5 Երկաթի կապ (խողովակի՝ գերանի) ։ ‖ À toute —, À— abattue, Ջիարձակ (մինել) ։ 2 Սանձարձակ (արշաւել), փ. | — en main , Զգուշեաւ (շարժիլ) ։ | — à veaux, Թոթբանջք, յիմարաբանութիւնք, հ. 2 Առասպելք, հ.

Brider, ն. (Ձիու) պախուցը դնել ։ 2 Սանձահարել , սանձել , փ. 3 Նեղել , նեղ գալ (գլխանոցի) ։ 4 Իջեցնել (խարազան՝ երեսի) ։ ‖ — la bécasse, Տխմար մը խաբել ։ [տխմար ։

Bridoison, որ. Անխելք, անմիտ,

Bridon, որ. Թեթեւ պախուց, պախուցակ ։

Bric, որ. Ֆր. պանիր մը, պրի ։

Brief, ève, ած. Կարճ, կարճառօտ։

Brièvement, մ. Քիչ խօսքով, կարճառօտիւ ։

Brièveté, էգ. Կարճառօտութիւն , կարճութիւն. —de langage, (սակաւաբանութիւն) ։ 2 Համառօտութիւն, կարճաբանութիւն ։

Brifaud կամ **Brifaut,** որ. Որկրամոլ , որկորի գերի ։ 2 Անկիրթ տղայ ։

Brigade, էգ. Վաշտ. լիվա. Général de —, (վաշտապետ . միրի լիվա) ։ 2 Գունդ , գումարտակ։ 3 Դասակ (ձիազօրի) ։

Brigadier, որ. Տասնապետ (ձիազօրու) ։ 2 Դասապետ (քաղաքապահ զօրաց) ։ 3 Գլուխ (նաւակավարաց) ։

Brigand, որ. Ցելուզակ , հուղկահար, աւազակ։ 2 Հարստահարող, յափըշտակիչ ։

Brigandage, որ. Ցելուզակութիւն , աւազակութիւն ։ 2 Հարստահարութիւն ։ [գործակալ, ռ.

Brigandeau, որ. Գող՝ խաբեբայ

Brigander, չ. Հուղկահարել . աւազակել ։

Brigandine, էգ. հ. ժ. Օղակ օղակ զրահ մը , Թոռոպ ։ [պրիկանդէն ։

Brigantin, որ. Պզտի նաւ մը ,

Brigantine, էգ. Պզտի նաւ մը (Միջերկրականի մէջ) , պրիկանդին ։

Brignole, էգ. Պրինեօլի սալորչիր, պրինեօլ ։

Brigue, էգ. Հնարք, մեքենայութիւն։ 2 Համախոհք, մեքենայողք ։

Briguer, ն. Հնարքներ բանեցնել , հնարիւք ետեւէ իյնալ (բանի մը) , (որ և ան.) ☞ ներքնագործ † 2 Հետամուտ լինել, Թեկնածել, փնտռել (դաշնակցութիւն) ։

Brigueur, որ. Հնարքներ բանեցընող , հետամուտ ։

Brillamment (1m), մ. Շքեղ՝ փայլուն կերպիւ, պերճօրէն ։

Brillant, e, ած. Պայծառ , վառ ի վառ, շողուն , շողաւոր , շողշողուն, լուսաշող , լուսաճեղ , լուսափայլ . Նշուլափայլ, պայծառափայլ , ցեղափայլ , փայփլուն, փայլուն. — de lumière, (լուսափայլ) ☞ (մշտա)փայլ , (ոսկե)փայլ

☞ կէր. բաշափայլ ։ 2 Երեւելի, նշանաւոր, մեծապայծառ (հանդէս), շքեղ (պարահանդէս), հոյակապ՝ պայծառ (յաղթութիւն)։ 3 Պերճ (ատենախօս) ։ 4 Պայծառ (ձայն) ։ 5 Քաջառոյգ (առողջութիւն), (երիտասարդութեամբ) ծաղկեալ ։ = տր. Փայլութիւն, շողիւն, փայլ ։ 2 Փայլ՝ ջուր (ադամանդի) ։ 3 Փառաւորութիւն, շքեղութիւն. Amour du —, (պերճասիրութիւն) ։ 4 Շողակն. պըրլանթի. Faux —, (որ և՝ վերնազարդ՝ սնափայլ † խօսքեր) ։ 5 Լուսարձակ կըտրուած (ադամանդի) ։ 6 Ադամանդ, ‡.

Brillanter, ն. Պաղպաջուն ընել՝ շողակնել † (ադամանդ) ։ 2 Սուտ փայլ տալ, սնաշողել † (ոճ) ։

Briller, չ. Շողալ, նշողել, փալփըլիլ, փայլիլ ☞ (կարմրա)փայլ, (եօթնալոյս, (հրա)նշոյլ ։ 2 Աչքի զարնել, պայծառանալ, փայլիլ, ‡. ‖ Faire —, Ցուցնել ։ [ծակ (սըրըգ) ։

Brimbale (՚), էգ. (Ջրհանի) լը-

Brimbaler (՚), ն. Անդադար շարժել (զանգակներ) ։ 2 Խաղցնել՝ հոս հոն վազցնել (մէկը) ։ ‖ չ. Ճօճիլ, շարժիլ ։

Brimborion (՚), տր. Չնչին՝ փուճումուճ բան ։

Brin, տր. Շառաւիղ ստեղն † (ծառի). Arbre de —, (միաբուն † ծառ). Un beau — d'homme, (բարձրահասակ ձեւաւոր մարդ) ։ 2 Ծղօտ (ցարասիի) ։ 3 Ծիղ (խոտի ցորենի) ։ 4 Շիղ՝ ունգ (յարդի) ։ 5 Թել (մազի՝ դերձանի) ։ 6 Կտոր մը, քիչ մը, նշոյլ, հոտ, ‡. Il n'y a pas un — de vent, (տերեւ չշարժիր) ։ ‖ — d'estoc, Բիր՝ երկաթապատ սուր ծայրերով, հ.

Brinde, էգ. Արեւշատի՝ կենաց բաժակ, բաժակ ։ ‖ Il est dans les —, Գինով է, բաշած է ։

Brindille, էգ. Ճիւղիկ, ոստիկ ։

Bringuebale, էգ. Տ. **Brimbale** ։

Brio, տր. Կրակ, աշխոյժ, եր.

Brioche, էգ. Ալիւր՝ կոզի ու հաւկթէ հաստեայ, շօթ † չէօրէք ։ 2 Խամութիւն ։ [մուռ, օշնայ ։

Brion, տր. Ծառի վրայ բուսած մա-

Brique, էգ. Ագուռ, աղիւս. բուղլա ։ ‖ — de savon, Աղիւսաձեւ օճառ, լոհ Գ.

Briquet, տր. Կայծոստ, հրահան, չագմագ ։ 2 Կարճ Թուր ։ ‖ — à air, Օդահրահան ։

Briquetage, տր. Աղիւսէ պատ՝ շինուած, աղիւսակերտ † 2 Աղիւսանկար † ծեփ ։

Briqueté, e, ած. Աղիւսաշէն, աղիւսեայ ։ 2 Աղիւսի (գոյն) ։ 3 Աղիւսագոյն (մէզ) ։ [փել՝ նկարել ։

Briqueter, ն. Աղիւսակերպ ծե-

Briqueterie, էգ. Աղիւսարկոց, աղիւսանոց † ։

Briquetier, տր. Աղիւսագործ ։

Bris, տր. Խորտակում, բեկում, — de prison, (բանտի դուռը կոտրել փախիլը) ։ 2 Բեկորք՝ կտորուանք (խորտակեալ նաւու) ։

Brisant, տր. Ջուրի երես ժայռ. մակաժայռ † 2 Թումբ՝ ամբարտակ (ալեաց դէմ) ։ ‖ —, e, ած. Պայթուցիչ (փոշի) ։

Brise, էգ. Հովիկ, սիւք ։

Brisé,e, ած. Կոտրտուած ։ 2 Խորտակեալ (կեանք) ։ 3 Կոտրուկ՝ կտրտած (ձայն) ։ 4 Ցոգնենքէ կոտրտած, վաստակաբեկ. Je suis — ։ 5 Նկուն, բեկ ☞ (վշտա)հար, (ախտա)բեկ, (սրտա)կէզ ։ 6 Երկծալ † (դուռ) ։ 7 Մանսարտեան (առաստաղ) ։

Brisées, էգ. յգ. Ճամբան սփռած ոստեր (որսորդի), սփռոնք † 2 Հետք, օրինակ. Suivre les — de qn. ‖ Aller, Courir sur les — de qn. Հակառակիլ, մրցումի ելնել ։

Brise-lames, տր. Կոհակաթումբ † (նաւահանգստի բերան) ։ յգ. ն.

Brisement, տր. Փշրում, բեկում, խորտակում ։

Briser, ն. Կոտրտել, փշրել, ջախել, ջախջախել, խորտակել ։ 2 Ոսկորները կոտրտել (ծեծով) ։ 3 Զարաչար յոգնեցնել՝ ջարդուբուրդ ընել (կառքի) ։ 4 Աւրել (դաշն), խզել (կապանք), քակել (բարեկամութեան կապեր) ։ 5 Ճմլել՝ խորտակել (սիրտ) ։ 6 Սմքեցնել՝ խորտակել (արիութիւն) ։ 7 Դադրեցնել (խօսքը). Brisons-là. Brisez là-dessus, (ձգենք

այդ խօսքը, կտրէ, բաւական է) ։ || Ն. Ջարդուիլ, փշրուիլ, խորտակուիլ ։ 2 Աւրուիլ (մէկու հետ) ։ 3 Ճամբան ոտեր սփռել, ռբ. || Se —, յ. Կոտրտուիլ, փշրուիլ, խորտակիլ ։ 2 Բեկբեկիլ (ճառագայթի)։ 3 Իրար վրայ ծալլուիլ՝ կըրկնուիլ (սեղանի) ։ [մարդ։ յ+. Ն.

Brise-raisons, ար. Ափեղցփեղ

Brise-scellé (սէյէ), ար. Կնքաբեկ։ յ. Ն.

Brise-tout, ար. Կոտրան։ յ. Ն.

Briseur, ար. (Պատկերա)բեկ ։

Brise-vent, ար. Հովէ պատըսպարան, հողմարգել։ յ. Ն.

Brisoir, ար. (Յարդի՝ կանեփի) Թակ (բօզմագ) ։

Brisque, էգ. Պրիսք, բըտ. 2 Տասնոցք ու մէկնոցք (պէզիկի մէջ)։

Brisure, էգ. Կոտրած, կոտրուք։ 2 Կրկնած՝ ծալուք †. (փեղկի) ։

Broc, ար. (Գինիի) Թակոյկ, գինեման † քուազ Գ. || De — en bouche, ձ. Շամփուրէ նոր ելած, տաք տաք ։

Brocanter, Ն. Առնուլ ու ծախել (ձեռքէ բաներ), առուծախել † վաճառոտել † ։

Brocanteur, ար. Ձեռքէ բաներու փերեզակ, առուծախող † վաճառական † ։

Brocard, ար. Ծակող խօսք, խայթանք, սլաք, հեգնանք, երգիծանք ։

Brocarder, Ն. Սիրտ ծակել, խայթել, ծակել, երգիծանել ։

Brocardeur, ար. Հեգնաբան, սլաքալեզու։ [Ծաղկեայ պաստառ։

Brocart, ար. Դիպակ · տիպա ։ 2

Brocatelle, էգ. Դիպակի նմանանք, դիպակուկ † 2 Դիպակակուճ † ։

Brochage, ար. Տետրում. Ոդթակազմութիւն ․

Broche, էգ. Շամփուր. քեպապ շիշի. Mettre à la —, (շամփրել) ։ 2 Ջողիկք՝ շամփրակք † (մանարանի) 3 Փայտիկ (մոմ ևն. կախելու)։ 4 (Գուրպի) ճաղ Գ. 5 Խոշոր գնդասեղ (կանանց) ։ 6 Սլաքաւոր գոհար կանանց շալի, ասպիզակ † 7 Փականքի սլաք (բանլիքի ծակը մտնող) ։ 8 Խցան՝ բոյթ (տակառի ծակի) ։ || յ+. Ժանիք (կնճի)։ 2 Մանր մուրճակք, Կ.

Brochée, էգ. Շամփուր մը միս ։

Brocher, Ն. Տետրել † Ոդթակազմել † ☞ Ծղթակապ ։ 2 Բանիլ՝ ճամկաւորել (ոսկիով) ☞ Նկարակերտ, (ոսկե)-ճամուկ ։ 3 Արտորնօք կամ հարեւանցի ընել, շլտորել Գ. Թալաթոսել Գ. 4 Գամել (պայտ) ։ || Brochant sur le tout, Անկէ զատ, ատոր վրայ, իբր աղ ու պղպեղ։

Brochet, ար. Գայլաձուկ. թուրնա պալըղը ։

Brocheton, ար. Գայլաձկնակ † ։

Brochette, էգ. Շամփրիկ. քիւչիւք շիշ ։ 2 Ցպիկ Թռչնիկի կեր տալու։ || À la —, Թնքուշ, բամպակի վրայ, ձ.

Brocheur, ար. Թղթակազմիչ † ։

Brochoir, ար. Պայտարի ուռ (նալպէնտ չէքիճի) ։

Brochure, էգ. Տետրակ, կազմագրքոյկ † 2 Թղթակազմութիւն ։

Brocoli, ար. Իտ. կաղամբ, պրօքօլի։

Brodequin, ար. Կիսակօշիկ՝ մոյկ † (կանանց) ։ 2 հ. ժ. Կօշիկ, մոյկ † 3 Կատակերգուի մոյկ, կատակերգութիւն. Chausser le —, (կատակերգակ լինել ։ 2 Կատակերգութիւն յօրինել) ։ || յ+. հ. ժ. Կապիճի տանջանք, կապիճք ։

Broder, Ն. Բանիլ, ասղնագործել ☞ (ծաղկ)եայ, (ոսկե)հուռ, (ոսկե)Թել ։ Fleurs, dessins — sun une étoffe, (Նարօտ) ։ 2 Զարդարել (պատմութիւն) ։ || — sur un texte, Մեծցնել՝ ստուարել (գրոյց՝ լուր) ։

Broderie, էգ. Բանուած. ասղնեգործ ։ 2 Ցաւելում՝ զարդարանք (խօսքերու) ։

Brodeur, euse, Գ. Բանող, ասղնեգործ ։ || Autant pour le —. Սուտ խօսք, շտկոց, ռ. [Թակ, գծի.

Broie, էգ. Մանրիչ † գծի. 2 Փշրիչ.

Broiement, Broîment, ար. Լեսում, ջարդում, մանրում ։

Bromate, ար. Ժահատ, պրօմատ, Փ.

Brome, ար. Ժահին, պրօմ, Փ.

Bromure, ար. Ժահուկ, պրօմաւոր, Փ. [զայԹում ։

Bronchade, էգ. Ոտքը սահիլը,

Bronche, էգ. Ցնցուղ (Թոքերու), ցուղ Գ † ։

Broncher, Ն. Ոտքը սահիլ, գԹել.

գայթել ։ 2 Վարանիլ, վրիպիլ, սխալիլ, գայթել ։ 3 Ճիկ հանել ։

Bronchite, էգ. Ցըչատապ † ։

Bronchotomie (*f*), էգ. Փողածակութիւն † Վէր.

Bronze, ար. Անագապղինձ † գըրմըզը թունճ։ 2 Պղնձեայ քանդակ, պղնձաքանդակ † Un beau — ։ 3 Թնդանօթ, պղինձ, բն.

Bronzé, e, ած. Պղնձագոյն։ 2 Անվախ կամ յափրած (մարդ)։

Bronzer, ն. Պղնձագունել † ‖ Se —, չ. Պղնձագոյն դառնալ ։ 2 Խստանալ՝ պղնձանալ (սրտի)։

Broquart, ար. Միամեայ շիկերէ։

Broquette, էգ. Պզտի բեւեռ՝ գըլխով, սեպիկ † ։

Brossage, ար. Խոզանակում։

Brosse, էգ. Աւելակ, խոզանակ (զգեստի)։ 2 Վրձին (ակռայի)։ ‖ յգ. Ցախք, մացառք, երէզք † ։

Brosser, ն. Խոզանակել (զգեստ)։ ‖ — qn. Խոզանակել ։ 2 Մեծ քաշել, փոշիները թօթուել, գ. 3 Յաղթել, կթել ։ ‖ չ. Խոյս տալ, կծիկը դնել ։ ‖ Se —, չ. Զգեստները խոզանակել ։ 2 Վրձնել (ակռաները)։ [տուր ։

Brosserie, էգ. Խոզանակի առու-

Brosseur, ար. Սպայի մը ծառայ։

Brossier, ար. Խոզանակագործ ։

Brou, ար. Կանանչ կեղեւ ընկուզի, փուք, պոպոկ ։ ‖ — de noix, Պոպոկօղի։

Brouée, էգ. Մառախուղ, մէգ, մառ † փուս ։

Brouet, ար. Մսի ջրով կերակուր, հեղուկ ուտելիք ։ 2 Անշահ Թան, լըղրճուկ ջուր, գ. ‖ — noir, հ. ժ. Սեւախահ † (Սպարտացւոց)։

Brouette, էգ. Ձեռնասայլ † յոպնակ† 2 Երկանիւ գահաւորակ, յոպնակ†։

Brouetter (1t), ն. Սայլակով՝ յոպնակով կրել ։ 2 (Երկանիւ) գահաւորակով՝ յոպնակով † տանիլ (մէկը)։

Brouhaha (աա), ար. (Խառնաշփոթ) ձայն՝ աղաղակ ։ յգ. ն.

Brouillamini, ար. Խառնաշփոթութիւն, շփոթութիւն ։ 2 Ձիու սպեղանի՝ հայ կաւով, ճիճ գ.

Brouillard, ար. Մառախուղ, մշուշ, մէգ. փուս. Il n'y voit qu'à travers un —, (աչքը սաստիկ տկարացած է)։ 2 Մթութիւն, շփոթութիւն, Esprit plein de —, Je n'y vois que du —, (բան մը չեմ հասկնար)։ 3 Ձեռնատետր, վճ. ‖ ած. Ծծա(քարտ)։

Brouille, էգ. Կռիւ, գժտութիւն, սեւ կատու, գ.

Brouillé,e, ած. Պղտոր, խառնակ, խառնափնդոր ։ 2 Գժտեալ՝ խռով (բարեկամք)։ 3 Հաշիւները խառնակ, աւրուած (դատարանի հետ), Թշնամի (շեքականութեան հետ), զուրկ (ուղիղ խելքէ). — avec les finances, (սուակ չբռնող կամ անարժամ, գ.)։

Brouillement, ար. Շփոթութիւն, խառնշտուք ։

Brouiller, ն. Խառնել, խառնակել, խառնափնդորել, խառնշտկել (Թուղթեր), իսկ — du papier, Թուղթ մրոտել ։ 2 Դարձնել՝ խառնել (հաւկիթներ)։ 3 Շարժել՝ խառնշտկել (գինի)։ 4 Շփոթել, խառնել, պղտորել, խանգարել (ուղեղ), աւրշտկել (գործ)։ 5 Շփոթել (մէկը)։ 6 Իրար ձգել՝ գժտեցնել (բարեկամք)։ 7 Աւրել ։ ‖ — les cartes, Գժտութիւն սերմանել ։ ‖ Se —, չ. Խառնշտկիլ, խառնուիլ. Le temps se —, (օդը կ'աւրուի ։ 2 Գործերը գէշ կ'երթան)։ 2 Շփոթիլ (յիշողութեան)։ 3 Աւրուիլ՝ գժտիլ (բարեկամաց հետ)։ ‖ Se — avec, Եռ կենալ, ձեռք քաշել։ 2 Հաշիւներն աւրել, աւրուիլ (դատարանի հետ)։

Brouillerie, էգ. Գժտութիւն, գժտանք ։ 2 Խռովութիւն, խառնակութիւն ։ 3 Անմիաբանութիւն ։

Brouillon, onne, ած. Խառնակող, խռովասէր, խռովարկու, խառնիչ ։ ‖ ար. Առաջին ձեռք, նախագրակ ։ 2 Ձեռնատետր, վճ.

Brouir, ն. Այրել մրկել (արեւու) ☞ (արեւա)հար † ։

Brouissure, էգ. Սառնահարութիւն † (տնկոց)։

Broussailles, էգ. յգ. Փուշք և Թփիկք (անտառի), փշուտք։ [ուրս։

Broussin, ար. Մայծրայ. աղաճ

Brout, ար. Ծիլ, բողբոջ ։

Broutant, e, ած. (*խոտ*) *ուտող*, *ճարակաւոր* : [*ճարակիլ* :

Brouter, ն. *Ուտել* (*խոտ՝ տերև*),

Broutilles, էգ. յգ. *Ոստիկք*, *մանրուտք* † 2 *Փուճուճուճ բաներ*, *սնոտիք* :

Broyement, արբ. *Տրորում*, *ջախջախում*, *մանրում* :

Broyer, ն. *Տրորել*, *լեսել*, *փշրել*, *ջարդել*, *մանրել* : ‖ — du noir, *Տխուր բաներ մտմտալ*, *սեւ մանել*, ե.

Broyeur, արբ. *Տրորող*, *լեսող*, *ջարդող*, *մանրող* :

Broyon, արբ. *Թիակ մելանի*, տպ.

Bru, էգ. *Զաւկի կին*, *նու*, *հարս*, ռմ.

Bruant, արբ. *Ծիտ* † *Թռչ.*

Brucelles, էգ. յգ. *Պզտի ունելիք*, *սրծիլ* Գ † :

Brugnon, արբ. *Լերկամորթ դեղձ մը*, *պրիւնեօն* : [*Թրթռուք* :

Bruine, էգ. *Բարակ անձրև*, *ձեան*

Bruiner, անդ. *Ջիւն Թրթռալ* :

Bruire, չ. *Խառնաշփոթ ձայն մը հանել*, *շաչել*, *շառաչել*, *մռնչել* : ‖

‖ Faire —, *Հնչեցնել* :

Bruissant, e, ած. *Շաչուն*, *շառաչուն*, *մռնչուն* :

Bruissement, արբ. *Շաչիւն*, *շառաչիւն*, *մռնչիւն* : 2 *Մռմռում* (*ծովու՝ հովի*) : 3 *Շրշիւն՝ սօսաւիւն* (*տերեւոց*) : 4 *Ձայն՝ շռնչիւն* (*ականջի*) :

Bruit, արբ. *Ձայն*, *շռինդ*, *դրնդիւն*, *գղրդիւն*, *շաչիւն*, *շշնչիւն*, *Թնդիւն*, *հընչիւն*, *ժխոր*, *գոչիւն*, *աղաղակ* : 2 *Դոփիւն* (*Թմբկաց*), *տրոփիւն* (*ոտից*) : 3 *Շկահիւն* (*զինուց*), *կոփիւն* (*վահանաց*) : 4 *Շառաչում* (*ալեաց*), *խարշափ* (*տերեւոց*), *սօսաւիւն* (*Թեւերու*), *կարկաչ* (*աղբիւրի*), *Թնդիւն* (*սրտի*), *Թմբիւն* (*Թնդանօթի՝ որոտմանց*). — sourd des vents, (*սօսաւիւն հողմոց*). Grand —, (*բոմբիւն*). — confus, (*խառնաձայն շշունչ*, *խլուըրտիւն*) : 2 *Զրոյց*, *լուր*, *ձայն*. — public : 3 *Համբաւ*, *շշուկ*. Le — court, (*խօսք կայ*, *ձայն ելած է*) : 4 *Աղմուկ*, *շշուկ* : Cette affaire fait grand — : 5 *Խռովութիւն*, *աղմուկ*. Il y a du — dans la ville : 6 *Աշխարհի աղմուկ*. Vivre loin du — : 7 *Կռիւ*, *ժխոր*. Il y a du — entre eux. Faire beau —, (*կռիւ՝ շշնկոց հանել*) : 8 *Անուն*, *հռչակ*, *աղմուկ*. Il fait du — dans le monde : ‖ À grand —, մ. *Մեծ գղրդիւնով*, (*որ և փ.*) : ‖ À petit —, մ. *Աղշշուկ* : | Sans —, *Մեղմով*, *անշշուկ*, *անձայն* :

Brûlant, e, ած. *Բորբոքուն*, *բոցակէզ*, *բոցաղէզ*, *հրայրեաց*, *հրաբորբոք* : 2 *Հրագոյն* (*սերովբէ*) : 3 *Տառապագին* (*օդ*), *տապախարշ* (*հով*), *տօԹակէզ* (*աւազ*), *հրատապ* (*մորԹ*) : 4 *Հրատապ* (*խնդիր*) : 5 *Բուռն* (*եռանդ*), *բորբոքուն* (*հոգի*), *հրաբորբոք* (*սէր*) : ‖ — de, *Վառ*, *բորբոքուն* ☞ (*կարօտա*)*կէզ*, (*սիրա*)*տոչոր* :

Brûlé, e, ած. *Այրած*, *այրած մըրկած*, *հրկէզ*, *կիզուն*, *տոչորուն* ☞ (*արեւա*)*կէզ*, (*հր*)*այրեաց* : 2 *Վառ* (*փառաւոր*) ☞ (*անձկա*)*կարօտ*, (*անձկ*)*այրեաց*. Cerveau, Cervelle —, (*այլանդակ*, *տաքգլուխ*) : 3 *Կրակի ցուցուած* (*օղի*). Vin —, (*Թերմոն*) : ‖ արբ. *Այրած բան* : 2 *Այրածի՝ խանձի համ՝ հոտ* :

Brûlement, արբ. *Այրում*, *կիզում*. 2 *Այրուք*, էգ.

Brûle-pourpoint (à), մ. *Խիստ մօտէն*, *քովէն* (*քաշել հրացան*) : 2 *Սաստկօրէն*, *խստուԹեամբ*. Tirer sur qn. à — — —, (*սաստիկ խօսքեր ըսել*, *քալել մէկու վրայ*) : 3 *Երեսին* (*ըսել բան մը*) :

Brûler, ն. *Այրել* : 2 *Կրակը տալ*, *կրակի տալ*, *հրով դատիլ*, *հրոյ մատնել*, *հրկիզել*, *հրդեհել*, *այրել* : 3 *Փխրել՝ բովհրել* (*սուրճ*) : 4 *Կրակ տալ*(*օղիի*) : 5 *Մրկել*, *տոչորել* (*արեւու*), *այրել* (*ցուրտի*) : 6 *Առնուլ՝ ցուցնել* (*աչք՝ սաստիկ լուսով*) : 7 *Վառել* (*փայտ՝ իւղ՝ հոտեր*) — du, — des : 8 *Ծխել* (*խունկ՝ մէկու առջև*) : 9 (*Սիրտ*) *վառել* : 10 *Չկենալ*, *անցնիլ երԹալ*. — Un gîte. — l'étape. Nous brûlâmes ce village et allâmes coucher plus loin : 11 *Այրել մրկել*, *տոչորել*. Mille convoitises le — : 12 *Մէկ կողմ դնել* (*Թուղթ՝ խաղի մէջ*) : ‖ — du vin, *Գինիէ օղի հանել* : | — la cervelle à, (*Մէկու*)*գլխուն ատրճանակ պարպել* : | — le jour, *Ցորեկը լոյսեր վառել* : | — le pavé, *Սրարշաւ քալել*, *վազել* : | — les planches, *Ե.*

ռանդով ներկայացնել։ | — la politesse à qn. Զգել երթալ յանկարծ, քաղաքավարութիւնն ուտել։ | — ses vaisseaux, Շատ յառաջացած լինել, դառնալը հնար չլինել։ | — ses livres, Յաջողելու համար ամէն ինչ ընել։ = ն. Այրիլ։ 2 Հրոյ ճարակ լինիլ, այրիլ ☞ հր(այրեաց)։ 3Վառուած լինիլ՝ վառիլ (փայտի)։ 4 Կրակի պէս այրիլ (գլխի)։ 5 Կրակի մէջ լինիլ, խորովիլ, տապկուիլ, խաշուիլ ☞ (տօթա)խարշ, (տօթա)հար, On — au Sénégal։ 6 Այրիլ մըրկիլ՝ տոչորիլ (սիրով), վառուիլ (փառասիրութեամբ), բորբոքիլ (բարկութեամբ), ինքզինք ուտել (անհամբերութենէ), խենթենալ (տեսնելու) ☞ (անձկ)այրեաց, (անձկա)կարօտ. Il — d'envie, de désir, (կ'այրի կը մրկի. խելքը կը թռցնէ որ...)։ 7 Անհամբեր լինել, եռ ու եփ ելնել. Les pieds lui —, (կ'եփի՝ կ'ուտուի որ երթայ)։ 8 Փնտռած բանի խիստ մօտը գտնուիլ (խաղի մէջ)։ || — de soif, Պասքիլ, պապակիլ։ = Se —, յ. Ինքզինք հրոյ մատնել՝ այրել. Se — à la jambe, (սրունքն այրել)։ 2 Այրիլ։ 3 Զորնալ, ցամքիլ։ || Se — la cervelle, Գլխուն ատրճանակ պարպել։ [օղենոց † ։

Brûlerie, էգ. Օղիի գործարան,

Brûle-tout, ար. Ճրագը մինչեւ տակը վառելու մոմկալ, համաժախ † մոմկալ։ յգ. ն.

Brûleur, euse, գ. Հրձիգ, հրդեհիչ։ 2 Օղեգործ †։

Brûlot, ար. Հրձիգ նաւ։ 2 Բերան այրող պատառ։ 3 Դիմագրաւ, հրդեհիչ, է.

Brûlure, էգ. Այրած։ 2 Այրում՝ այրում մրկում (տնկոց)։

Brumaire, ար. Միգաբեր † (ամիս), ֆ. ա. հ.

Brumal, e, ած. Ձմերական։

Brume, էգ. Մառախուղ մշուշ (ծովու). փուս։

Brumeux, euse, ած. Միգամած, մառախլապատ։

Brun, e, ած. Թխաթոյր, Թխատիպ, Թուխ. Լամկր. || գ. Թխահեր, Թխամորթ, Թուխ։ || ար. Թուխը։ 2 Մութ. Il commence à faire —։ || էգ. À la —, Sur la —, Ուշ ատեն, ճրագվառումին Գ.

Brunâtre, ած. Թխորակ.

Brunelle, էգ. տ. ս. Մամուխ։

Brunet, ette, գ. Թուխ տղայ՝ աղջիկ, Թխուկ։

Brunir, ն. Թուխցնել, Թխացունել † (պողպատ)։ 2 Փայլեցնել (ոսկի)։

Brunisseur, ար. Փայլեցնող (ոսկեղէնք), փայլարար †։

Brunissoir, ար. Փայլեցնելու գործի, փայլոց †։

Brunissure, էգ. Թխացում † (պատառի)։ 2 Ցղկած, փայլիւն։ 3 Փայլարարութիւն †։

Brusque, ած. Փոյթուխիստ † տմարդի։ 2 Յանկարծ (յարձակում)։

Brusquement, մ. Փոյթուխիստ † կերպիւ, տմարդօրէն։ 2 Յանկարծ (վրայ իյնալ)։

Brusquer, ն. Փոյթուխիստ խօսիլ, տմարդի վարուիլ։ 2 Ճեպել, արտորցնել (ձեռնարկը). — la fortune, (շուտ հարուստնալ ուզել, բաղդէ յառաջ վազել)։ 3 Շտապաւ կատարել ընել (գործ)։ 4 Յանկարծ բերել (լուծում կնճռի)։ 5 Յանկարծ իյնալ (.քաղքի վրայ)։ | — l'aventure, Աչքը սեւցնել, բաղդին առջև նետուիլ։

Brusquerie, էգ. Խստութիւն, տմարդութիւն։ 2 Տմարդի խօսք կամ բան, տմարդանք †։

Brut, e, ած. Թանձր ու տձև (անասուն)։ 2 Անկիրթ, անմշակ, անտաշ, Թանձր (մարդ). C'est une bête —, (անբանին մէկն է)։ 3 Անարդ՝ խամ (նիւթ), անկոփ՝ անտաշ (քար)։ 4 Անգործ (շաքար), անարօր (երկիր), անօգորկ՝ կոշտ (ադամանդ)։ 5 Ծախքը չհանուած՝ խառն՝ անզուտ † (հասոյթ)։ 6 Ապրայն մէկտեղ՝ խառն (կշիռ). || մ. Ապրայն չհանած, խառն։

Brutal, e, ած. Դազանական, անասնական (կիրք)։ 2 Վիրագ, վայրենի, անոպայ (մարդ)։ 3 Կոշտ՝ բիրտ (ոյժ)։ || գ. Անասնաբարոյ, վայրենամիտ։

Brutalement, մ. Անասնօբար։ 2 Վայրենաբար։ 3 Անմարդաբար։

Brutaliser, ն. Խիստ՝ չարաչար վարուիլ։

Brutalité, էգ. Անասնութիւն ։ 2 Խժականութիւն, վայրագութիւն, գազանութիւն ։ 3 Անասնական կիրք. Assouvir sa — ։ 4 Կոպտութիւն, կոշտութիւն ։

Brute, էգ. Անբան, անասուն ։

Bruyamment (1m), մ. Մեծ աղաղակով, ժխորիւ ։

Bruyant, e, ած. Գոչաւոր՝ բարձրաբարբառ (խօսակցութիւն), աղաղակոտ (ձայն), մեծագոչ (մարդ), մեծաձայն (փող), ժխորաձայն (երաժշտութիւն), մեծամռունչ (ալիք), ահեղագոչ (ծով) ։ 2 Բազմամբոխ (քաղաք), ժխորալի (փողոց) ։

Bruyère, էգ. Խալանչ, ցախ, թփ. Balai de —, (ցախաւել)։ 2 Ցախահող† Plantes de — ։ 3 Ցախաստան, ցախուտ† ։

Bryon, ար. Տ. **Brion** ։

Bryone, էգ. Լօշտակ, տկ.

Bu, e, ած. Խմած. Santé —, (ի պատիւ խմուած բաժակ) ։ 2 Կորուսած (ամէն ամօթ), կերած (երեսի ջուր, եւ.) ։ || Trop —, Ըմպելեաց տուրք ։

Buanderie, էգ. Լուացարան, չամաշըրխանէ ։

Buandier, ière, գ. Լուացարար (նոր կտաւներու) ։ || էգ. Լուացուհի (մեծ հաստատութեանց մէջ) ։

Bubale, ար. Բոքողոն, ան.

Bube, էգ. Բուշտ (մորթի վրայ) ։

Bubon, ար. Բորբոքուն ուռ, կորիզ. — de l'aisselle, (անութքայ) ։

Bubonocèle, էգ. Յոլակ, բժ.

Buccal, e (2c), ած. Բերնի, բերանային ։ յ. — **aux** ։

Buccin, ար. Խեցի մը, փողարդ ։

Buccinateur, ար. Ծասքադնդեր† փչադնդերք† ։

Bucentaure, ար. (Վենետկոյ) դքսանաւ† ։

Bucéphale, ար. Աղեքսանդրի ձին, ցլագլուխ ։ 2 Նժոյգ (որ և հեգն.) ։

Bûche, էգ. Կոճղ (վառելու) ։ 2 Փայտի կտոր, ծառի կոճ, գ. և ը.

Bûcher, ար. Փայտանոց ։ 2 Խարոյկ, փայտակոյտ ։ || ն. Տաշել (փայտ) ։ 2 Ծեծել, ծեծ քաշել, եւ. || ը. Շատ պէս աշխատիլ, ը. [տաժար ։

Bûcheron, ար. Փայտահատ, փայտ-

Bûchette, էգ. Չոր ու բարակ փայտի կտոր, կրկուտ ։

Bucoliaste, ար. Հովուերգակ ։

Bucolique, ած. Տուարածական (երգ) ։ || էգ. յգ. Հովուերգութիւնք ։ 2 Մանր մունր բաներ կամ բաներու կոյտ ։

Bucrane, ար. Եզնագլուխ (առ ի զարդ), ճ. [գոյց ։

Budget, ար. Տարեհաշիւ, հաշուե-

Budgétaire, ած. Հաշուեցոյցի, տարեհաշուի ։

Buée, էգ. Մոխրաջուր, լուացք, եւ. պղուղատա ։ 2 Խոնաւ շոգի ։

Buffet (1f), ար. Դարան (սեղանի բաներու), սպասադարան† 2 Սեղան (կերակրոյ բաներու), սպասակալ† 3 Սեղանի անօթներու հաւաք, դաստապրիկք† Un beau — ։ 4 Երգասեղան (պարահանդիսի) ։ 5 Ճաշասեղան (կայարանի մէջ) ։

Buffle (1f), ար. Գոմէշ. մանտա ։ 2 Գոմէշի մորթ, գոմէշենի† 3 Անբան, գոմէշ ։ 4 հ. ժ. Ճօշան ։ [զինուորի ։

Buffleterie (1f), էգ. Կաշեսարք†

Buffletin (1f), ար. Մատաղ գոմէշ. (մանտա), գոմէշիկ ։

Bufflonne (1f), էգ. Էգ գոմէշ, մատակ, գոմիշի† ։

Bugle, ար. Բանլիքաւոր փող ։

Buglosse, էգ. Եզնալեզու, տկ. լիսանը սէվրի ։

Bugrane, էգ. Արօրակալ, տկ.

Buire, էգ. Տ. **Burette** ։

Buis, ար. Տօսախ. շիմշիր։ 2 Տօսախի ճիւղ. Un — bénit ։ 3 Տօսախ կարուակի, գծի.

Buisson, ար. Վայրի կամ փշուտ թփոց թաւուտք, մացառք. Se sauver à travers les —, (փախուստ փնտռել, փախիլ, գ.) ։ 2 Պզտի պուրակ ։ 3 Պարքերաբար կտրուած ծառք ։ 4 Ծառերու տրուած ձեւ ։ 5 Բրգաձեւ կերակուրք. — d'écrevisse ։ || — ardent, Հրափուշ, ծռ. 2 Վառեալ մորենի, Ս. Գ.

Buissonneux, euse (1n), ած. Մացառոտ ։ [Մացառաբնակ ։

Buissonnier, ière (1n), ած.

Bulbe, էգ. Տունկի կոճղէզ՝ սոխ ։ || ար. Կոճղէզ, անը.

Bulbeux, euse, ած. Սոխաւոր

(տունկ)։ 2 Կոճղեզաւոր, ռմկ.

Bulle, էգ. Պղպջակ (ջրի՝ օդի)։ 2 Փամփշտիկ † (մորթի վրայ)։ 3 Կնիք, վուլ։ 4 (Ս. Պապի) կոնդակ, վուլ։ ‖ էգ. յգ. Հրովարտակ։

Bullé, e, ած. Կնքած, վուլած։

Bulletin, ար. Ծանօթագիր, զեկոյց, պիտակ (արքայի հիւանդութեան)։ 2 Տեղեկագիր՝ պիտակ (զինուորական գործողութեանց), ռմկ. 3 Նախյօդուած (լրագրի)։ 4 (Բան մը հաստատող) գիր, թուղթ, տոմսակ (վարչութեանց մէջ)։ 5 Պիտակ (ուսանողի)։ 6 Քուէթուղթ, Faire son —։ 7 Ժողովածու (օրինաց)։

Buplèvre, ար. Եզնակող, տկ.

Bupreste, ար. Եզնուռոյց, միջտ.

Buraliste, ար. Հաշուասեղանի՝ գրասենեակի գլուխ՝ վերակացու։

Bure, էգ. Հոր (հանքերու)։ 2 Թանձր բրդեայ. ապա։

Bureau, ար. Հաշուասեղան, գրասեղան։ 2 Գրասենեակ (լրագրի ևն.). Garçon de —. —x de la guerre, (պատերազմական պաշտօնատան գրասենեակը)։ 3 Գրասենեկի աշխատողք՝ պաշտօնեայք. Le travail des —. L'air du —, (գործ մը նայողներու տրամադրութիւնք։ 2 Գործի մը հոտը, փ.)։ 4 Պաշտօնական ճիւղ՝ դուռ, (խանութ, հաստատութիւն). — de tabac, (ծխավաճառոց †). — de poste, (Թղթատուն)։ 5 Տոմսակատուն (Թատրոնի)։ 6 Դուռ՝ վաճառատուն (խելքի), ռմկ. 7 Ժողովի նախագահ՝ փոխ-նախագահ ու քարտուղարք, դիւան. Le — de l'Académie, Formation des —. Les membres de chaque —։ 8 Տեղեկագրող մասնախումբ, դիւանի։ 9 Թանձր բրդեայ։ ‖ — de douane, Մաքսանոց։ — de bienfaisance, Բարեգործական գրասենեակ։ | — d'adresse, Տեղեկատու գրասենեակ, տեղեկարան † 2 Լուրերու աղբիւր, փ. | — de charité, Ողորմատուն † | — de placement, Ծառայից գործակալութիւն։ [հեգն.

Bureaucrate, ար. Դիւանակալ,

Bureaucratie, էգ. Գրասենեկի պաշտօնէութեաց իշխանութիւն՝ բռնութիւն, դիւանակալութիւն։

Burette, էգ. Իւղաման, քացախաման, կամփսակ † 2 Ժամանոց (պատարագի), բաժկաման։

Burgau, ար. Ջանազան գաղտակրուտ խեցիք, պիւրկօ։

Burgaudine, էգ. Պիւրկօնեան սատափ՝ գերընտիր։ [կոմս, պիւրկրավ։

Burgrave, ար. հ. ժ. Քաղաքակալ

Burin, ար. Փորագրագործի † գրոց † 2 Փորագրուածք, փորագրած։ 3 Փորագրիչ։

Buriner, ն. Փորագրել, գրոցել † 2 Տպուածի պէս գրել։ 3 Քանդակել, փ.

Burlesque, ած. Խնդալու, ծաղրալից, ծաղրական։ ‖ ար. Ծաղրական ոճ։

Burlesquement, մ. Ծաղրալից կերպով։

Buron, ար. Խրճիթ, հիւղ։

Bursal, e (ս), ած. Արտասովոր հարկի (օրէնք)։ յգ. — **aux**։

Busard (զ), ար. Գիշախանձ Թռչնոց սեռ, բաշոտ †։ [կի, corset)։

Busc, ար. Ցուպք՝ ձողիկք † (սեղմա-

Buse, էգ. Բազէի ցեղէ Թռչուն մը, ուրուր † 2 Ապուշ, կովականչ, կով։ 3 (Աղօրիքի ջրի) խողովակ։

Busquer, ն. Ձողիկներ դնել (սեղմակի)։ 2 Առջեւէ կարճեցնել։ 3 Կամաքաձեւ ընել։

Busserole, էգ. Արջու խաղող, Թփ։

Buste, ար. Կիսարձան, կիսանդրի։ 2 Վերի մաս մարմնոյ, անձնիք † Portrait en —, (կիսապատկեր)։

But, ար. Կէտ նպատակի, կէտ, նպատակ (որ և փ.). Manquer le —, (նպատակը չզարնել). Aller au —, (շիտակ նպատակին երթալ)։ 2 Վախճան, դիտում, նպատակ։ ‖ De — en blanc, Յախուռն, յանկարծ, անխորհրդաբար։ ‖ — à —, մ. Զոյգ հաւասար (խաղի մէջ), **փաքափիաք**։ [նակ, դահրակ։

Bute, էգ. Պայտարի (նալպէնտ) դա-

Buté, e, ած. Բռնած կեցած, յամառած։ 2 Հակառակած։

Buter, չ. Նպատակի զարնել։ 2 Զանալ, նկրտիլ, ձգտիլ (բանի մը)։ ‖ ն. Զարնուիլ (մէկու)։ 2 Կռթնցնել (ծունկին)։ 3 Կամարակալով բռնել (պատ)։ ‖ Se —, յ. Պնդել միալ, յամառիլ։ 2 Հակառակիլ (իրար դէմ)։

Butin, ար. Կապուտ, աւար, 2 Ծաղկաքաղութիւն (մեղուի) ։ 3 Գիւտ, աւար, փ. 4 Շահ, հարստութիւն, ա.

Butiner, ն. Աւար առնուլ, աւարի մասնել, աւարել ։ 2 Քաղել հիւթ, ծաղկէ ծաղ երթալ (մեղուի) ։ [(մեղու) ։

Butineur, euse, ած. Ծաղկաքաղ

Butor, ար. Ցախաշտակից Թռչուն մը, ռուեկան† 2 Հաստ, հաստագլուխ, հաստականջ, (!էգ. —de) ։ [Յանձրամտութիւն։

Butorderie, էգ. Տխմարութիւն,

Butte, էգ. Հողակոյտ, բլրակ ։ 2 Հողակոյտ՝ Թիրախը դնելու ։ ‖ En — à, Մատնուած, տակ, կէտ նպատակի, նշաւակ ։ [(կամրջի գլուխ)։

Buttée (1t), էգ. Անկիւնաքար

Butter (1t), ն. (Ծառի տակը) հողով պատել ։ ‖ չ. Ոտքը զարնել (ձիու)։ 2 Սահիլ, գԹիլ ։

Butyreux, euse, ած. Կոգեղէն ։

Butyrine, էգ. Կոգիտ ։

Butyrique, ած. Կոգեկան ։

Buvable, ած. Արբուն, ըմպելի ։

Buvant, e, ած. Խմող ։

Buvard, ար. Ծծաքարտի տետրակ, ծծատետր † ։ [խանէճի ։

Buvetier, ար. Կապելապան. մէյ.

Buvette, էգ. Ըմպելանոց† (երեսփոխանաց ժողովի, Ֆր.) ։ 2 Խմաններու ընկերութիւն ։ 3 Խմուած՝ տնկած գինի, ա. 4 հ. ժ. Կապլիոն ։

Buveur, euse, գ. Խմող (արբուն)արբու ։ 2 Գինեմէր, խմող ։ 3 Հանքաջուր խմող ։ [խմել, ըմպըմպել† ։

Buvotter, չ. Ստէպ և քիչ քիչ

Bysse, Byssus (իւս), ար. հ. ժ. Ազնիւ պաստառ մը, քեհեզ ։

Byzantin, ine, ած. Մնոտի՝ Բիւզանդեան (քանակռիւք) ։ ‖ La —, էգ. Բիւզանդարան ։

C

Ça, մ. Հոս. Viens — . — et là. ‖ Qui ça, qui là, Մէկը հոս՝ մէկը հոն, հոս հոն ։ ‖ դեր. ցուց. Այս, զայս. Donnez moi — ։ ‖ Comme —, Այսպէս ։ 2 Սաչափ (մեծ) ։ 3 Սանկ նանկ ։ | Avec — que, Իբր Թէ, ե. ‖ ձայն. Օ՜ն, հապա, հա նայիմ ։ ‖ Or —, Իսկ արդ, հիմայ ։ 2 Է՛հ նայինք, ըսէ նայիմ ։ | Ah —, Ինձ նայէ ։ [տին, քապ ։

Cab, ար. Կառք մը՝ կառապանը ե—

Cabale, էգ. Գաղտնի միաբանում, դաւաճանում, մեքենայութիւն. Monter une — ։ 2 Դաւադրաց խումբ. La — remplissait le parterre ։ 3 խմբակ, ընկերութիւն, ե. 4 Իբր Թէ ոգիներու հետ հաղորդակցութիւն, վեցհազարեակ, ոգեհաղորդութիւն † քապալ ։ 5 Քապալա (Հրէից). Les docteurs de la — ։

Cabaler, չ. Միաբանել, դաւադրել, մեքենայել ։

Cabaleur, ար. Դաւադիր, մեքենայող ։

Cabaliste, ար. Քապալայագէտ ։

Cabalistique, ած. Ոգեհաղորդութիւն, քապալեան ։ 2 Հրէից քապալայի, քապալայեան ։

Caballin (2l), ած. Վարնոց (հալուէ), ձիա(հալուէ) ։

Caban, ար. Երիճաղ, զարունակ Գ.

Cabane, էգ. Հիւղ, խուղ † գուլիպէ ։ 2 Սենեկիկ (նաւու) ։ 3 Վանդակ՝ արկնոց (Թռչնոյ) ։

Cabanon, ար. Հիւղակ, խցիկ ։ 2 Խցիկ (մոլեգին խենԹերու) ։ 3 Ներքնաբանտ † ։

Cabaret, ար. Կապելայ ։ 2 Ճաշատուն. Aller dîner au — ։ 3 Թէյի՝ սուրճի սկահակք. Un — de porcelaine ։ 4 Ասոնց պզտի սեղան կամ ափսէ ։ 5 Ասարոն, տկ. 6 Քապարէ, Թռչ.

Cabaretier, *ար. Կապելապետ ։*

Cabas, *ար. Զամբիւղ, սակառ.* — de figues, *(պաղատտիկ †)։ 2 Սակառիկ (կանանց)։ 3 Հնամեն կառք, սակառ †։*

Cabasset, *ար. հ. ժ. Պզտի սաղաւարտ մը, գագաթնադաշն †։*

Cabestan *(k.),* *ար. Անուորդ. պտտուրղատ։*

Cabillaud *կամ* **Cabliau,** *ար. Թարմ բրամուկ, պագգալա †։*

Cabine, *էգ. Խցիկ (նաւու)։*

Cabinet, *ար. Սենեակ, ներքնասենեակ † 2 Աշխատութեան սենեակ, գրասենեակ.* Homme de —. Vie de —. *3 Գրասենեակ (փաստաբանի)։ 4 Յաճախորդք, ծուխք.* Cet avocat a un très bon —. *5 Թանգարան (բնագիտական)։ 6 Տէրութեան ժողով, դահլիճ.* Courrier de —. Le — de St. James, *(Լոնտոնի դահլիճ)։ 7 Տէրութեան պաշտօնեայք, դահլիճ.* Le — donna sa démission. *8 Հովանոց (պարտիզի մէջ).* — de verdure. *9 Ճեմիշ, հարկաւոր (որ և* — d'aisances)*։ 10 Դարան։* ‖ — de lecture, *Ընթերցատուն։* | — d'affaires, *Գործառնատուն †։*

Câble, *ար. Հաստ չուան, մալուխ, պարան։*

Câblé, *ար. (Վարագոյրի) չուան, ապարում։*

Câbler, *ն. Պարան շինել։*

Caboche, *էգ. Կարճ բեւեռ մեծագլուխ, գնդաբեւեռ † քապ քապ Գ. 2 Գլուխ, գանկ, կունդիկ Գ. ք.* Grosse —, *(հաստգլուխ)։ 3 Մեծգլուխ † Թռչ.*

Cabochon, *ար. Յղկուն (սուտակ), անկտուր,* — de ։

Cabotage, *ար. Եզերքէ նաւարկութիւն մօտ տեղեր, առափնութիւն †։*

Caboter, *չ. Եզրանաւել † առափնել †։*

Caboteur, *ար. Առափնորդ նաւազ։*

Cabotier, *ար. Ափնագնաց † նաւ։*

Cabotin, *ար. Շրջուն դերասան։ 2 Խեղճ դերասան։*

Cabotiner, *չ. Խեղճօրէն դերասանել։*

Caboulot, *ար. Ըմպելատուն †։*

Cabrer (se), *յ. Վեր կանգնիլ (ձիու), ցցուիլ, ծառանալ, վերոտնիլ † 2 Զայրացնիլ, սրդողիլ,* —. ‖ *ն. Բարկացնել։*

Cabri, *ար. Այծու ձագ, ումիկ։*

Cabriole, *էգ. Ոստում այծի նման, ցատկռտուք։*

Cabrioler, *չ. Ոստնուլ, ոստոստել։*

Cabriolet, *ար. Թեթեւ կառք մը, Թրթռակ։ 2 Թիկնաթոռակ։*

Cabus *(իւ),* *ած. Ուռուցիկ (կաղամբ), գնդա(կաղամբ) †։*

Caca, *ար. Քաք, քաքա, (մ. լ.)։ 2 Անշահ գործ։*

Cacaber, *չ. Կրկչել (կաքաւի)։*

Cacade, *էգ. Ամօթալի նահանջ, տեղն ընել, —.*

Cacalie, *էգ. Առիւծախոտ։*

Cacao, *ար. Ամ. նուշ, քաքաօ։*

Cacaotier, Cacaoyer, *ար. Քաքօյենի † քաքօյի †։*

Cacatois, *ար. Մանրակայմ։ 2 Քաքաթոյ (թռչնոց սեռ)։*

Cachalot, *ար. Կիտաժանի, ձկ.*

Cache, *էգ. Թաքստոց։*

Caché, e, *ած. Անյայտ թաքուն ☞ ծածուկ, գաղտնածածուկ։ 2 Ծածկամիտ (մարդ)։*

Cache-cache, *ար. Պահուըտուք (մանկանց խաղ)։*

Cachectique, *ած. Մարմինն աւերուն, ախտագին †։*

Cachemire, *ար. Քաշմիրի այծենի կամ անկէ կրկնակ (շալ), քաշմիր։*

Cache-nez, *ար. Փողապահ † յփ. ն.*

Cache-pot, *ար. Հողէ թաղար մը զարդարող փոթ փոթ թուղթ, թաղարի զարդաթուղթ։* ‖ À cache-pot, *մ. Առանց տուրք վճարելու (ծախել գինի)։*

Cacher, *ն. (Գաղտուկ) պահել, պահուըտցնել, ծածկել ☞ ծածկա(միտ)։ 2 Քողարկել, պարտկել, ծածկել։ 3 Լռել, չըսել, չյայտնել, ծածկել։* ‖ — sa vie, *Քաշուած ապրիլ։* ‖ Se —, *յ. Թաքչիլ, պահուիլ ☞ (ծակա)մուտ, (վիմա)սոյզ, (ան)թաքուստ։ 2 Ինքզինք պահել, փ. 3 Ինքիրմէ պահել (պակասութիւն)։* ‖ Se — à, *Փախչիլ՝ պահուիլ (աշխարհէ)։* | Se — de qch. *Պահել բան մը։* | Se — de qn. *Բան մը պահել մէկէ։*

Cachet, *ար. Կնքոց, մատնի, կնիքատամղա, միւհիւր։ 2 Տոմսակ՝ պիտակ (բաղնիքի)։ 3 Դաս՝ պիտակ (վարժապետի).* Ce maître prend tant pour dix —.

Courir le —, (տուները դաս տալ)։ 4 Կնիք, դրոշմ (հանճարի)։

Cacheter, ն. Կնիք զարնել, կնքել ☞ (ան)կնիք։

Cachette, էգ. Թաքուստ, Թաքստոց։ ‖ En —, մ. Ծածուկ, գաղտուկ։

Cachexie, էգ. Մարմնոյ աւերուն վիճակ, ախտագնութիւն †։

Cachot, ար. Մութ բանտ, պահանոց † զնդան † 2 Բանտ։ Tirer qn. des —։

Cachotter, ն. Ծածկոտել, ը.

Cachotterie (1t), էգ. Թաքնասիրութիւն։

Cachou, ար. Նիւթ մը, քաշու։

Cachucha (գաչուչա), էգ. Սպանիական կաքաւ մը, քաչուչա։

Cacique, ար. Իշխան, քասիք, հ. Ամ.

Cacochyme, ած. Կենսական հիւթերը խանգարուած, վատահիւթ † 2 Դժպհի, դեգ (մարդ)։ [թիւն։

Cacographie, էգ. Թիւրագրու-

Cacolet, ար. Թիկնաւոր սակառի (ջորիի վրայ)։

Cacophonie, էգ. Զարաձայնութիւն, վատաձայնութիւն։

Cactée, էգ. Կակտազգի † բս.

Cactier, Cactus (թիս), ար. տ. ս. Կակտենի, հնդկաթզենի †։

Cadastre (ս), ար. (Հասարակաց) կալուածատոմար։ 2 Չափ ու սակ կալուածոց։

Cadavéreux, euse, ած. Դիակային, դիակի, մեռելի (գոյն)։

Cadavérique, ած. Դիու, դիական։

Cadavre, ար. Մեռել, մարմին, դի, դիակ։ 2 Սատակ (շան)։ 3 Կմախք, գ.

Cadeau, ար. Ընծայ, պարգեւ։ 2 2 Խնջոյք, ուրախութիւն։

Cadenas, ար. Կախ-փականք † կողպէք, ասմա քիլիտ։ [կողպիքել։

Cadenasser, ն. Կողպէքով կղպել,

Cadence (ն), էգ. Կանոնեալ չափ, նուագաւոր շարժում. Danser en —։ 2 Դաշնաւորութիւն, յարմարութիւն (պարբերութեան)։ 3 Հանգիստ՝ կատարած (խօսքի մը). — harmonieuse։

Cadencé, e (ն), ած. Նուագաւոր, կանոնեալ, յարմարաւոր։

Cadencer (ն), ն. Նուագաւորել, յարմարաւորել։ [հիւսք, ծամ։

Cadenette, էգ. Վարսերու երկայն

Cadet, ette, ած. Երկրորդ, կըրտսեր։ ‖ գ. Կրտսեր եղբայր՝ զաւակ։ 2 Վերջին զաւակ, կրտսեր (տան)։ 3 Աւելի պզտիկ՝ կրտսեր (մէկու). Il est son —։ 4 Նուազ հին, կրտսեր (պաշտօնի մէջ)։ 5 հ. ժ. Ազատորդի մարզիկ։ 6 Յետին. C'est le — de mes soucis։

Cadette, էգ. (Կոկ) սալաքար։

Cadetter (1t), ն. (Կոկ քարով) սալարկել։

Cadmie, էգ. Նիւթ մը, կադմիա։

Cadmium (օմ), ար. Կադմիոն, մետ.

Cadole, էգ. Մղլակ. չըրըլտգ։

Cadran (ն), ար. Արեւու ժամացոյց, արեւացոյց. Faire le tour du —, (որ և 12 ժամ ննջել)։ 2 Ժամացոյցի տախտակ։

Cadrat, ար. Զատական, տպ.

Cadratin (ն), ար. Բարակ զատական, տպ.

Cadrature, էգ. Շարժիչ մասունք (ժամացոյցի)։

Cadre, ար. Շրջանակ. չէրչիվէ։ 2 Կարգաւորութիւն, ծրագիր (գրուածի). Un — ingénieux։ 3 Զօրաց պաշտօնակալք ու փոխ-պաշտօնակալք, սալարանի։ 4 Անկողին (նաւու մէջ)։

Cadrer, չ. Ի ճահ՝ ի դէպ՝ յարմար գալ, յարմարիլ։

Caduc, duque, ած. Խրխլած, փլատ (տուն)։ 2 Անկուն (առողջութիւն)։ 3 Տարիներու տակ ճնշեալ, բեկուն † (ծերունի)։ 4 Անվաւեր (պարգեւ)։ 5 Զփնտռուած (շահող Թիւ)։ 6 Դիւրահոս (տերեւ), անկայուն (կոտոշ)։

Caducée, էգ. Գաւազան Հերմէսի, քարոզակ։

Caducité, էգ. Խարխլութիւն, փլատութիւն (տան)։ 2 Խարխլութիւն (մարդկային իրաց)։ 3 Անվաւերութիւն (կտակի)։ 4 Տարիք 70 է 80, ալեւորութիւն։ 5 Դիւրահոսութիւն (տերեւի)։

Caecum (սեգօմ), ար. Կուրաղի, անդ. [սուտ պաշտամոլ †։

Cafard, e, գ. Սուտ ջերմեռանդ,

Cafarderie, Cafardise, էգ.

Սուտ ջերմեռանդութիւն, սուտ պաշտամոլութիւն † :

Café, ար. Խահուէ ։ 2 Խահուէ, սուրճ, սեւ ջուր, ա. — au lait, (սրճակաթ) ։ 3 Սրճարան ։ ‖ — chantant, — concert, Երգեցիկ՝ նուագածիկ† սրճարան։

Caféier, ար. Խահուենի, ծռ.

Caféière, էգ. Խահուաստան ։

Caféine, էգ. Բնախահուէ ։

Cafetan, ար. Խիլայ. գաֆթան ։

Cafetier, ար. Սրճարանապետ ։

Cafetière, էգ. Սրճաման ։

Cafier, ար. Խահուենի, ծռ.

Cage, էգ. Վանդակ (Թռչնոց) ☞ (լոբա)նոց։ 2 Երկթէ վանդակ, արկնոց, գառագիռ (մարդու՝ գազանի) ։ 3 Բանտ ։ 4 (Տան) չորս կողմի ատաղձք, վանդակ ։ 5 (Սանդուղի) միջոց՝ տեղ ։

Cagée, էգ. Վանդակ մը Թռչուն ։

Cagier, ար. Վանդակարար ։

Cagnard, e, ա. Ծոյլ ։ 2 Վատ ։

Cagnarder, չ. Ծոյլ ապրիլ ։

Cagnardise, էգ. Դատարկութիւն, ծուլանք ։

Cagneux, euse, ած. Դէպ ի ներս (ծունկ)։ ‖ ա. Ծունկ ի ներս † կարթգել ։

Cagnotte (Ն), էգ. Փողանօթ † (խաղցողներու) ։

Cagot, e, էգ. Ջերմեռանդութիւնը կասկածելի, կեղծապարիշտ, սուտպաշտ† ։

Cagoterie, էգ. Սուտպաշտութիւն † ։ [կանութիւն † ։

Cagotisme (ս), ար. Սուտպաշտա-

Cagoule, էգ. Փիլոն, կողոբ ։

Cahier (ի), ար. Տետրակ, տետր ☞ (դասա)տետր։ 2 հ. ժ. Գիր (արքայի մատուցուած)։ 3 Հաշիւ (ծախուց) ։ ‖ — charges, Ցանձնառութեան տետր, պայմանատետր † ։

Cahin-caha, (գաէն գաա), մ. Կաղն ի կաղ, սանկ նանկ ։

Cahot (օ), ար. Սասանում՝ ոստում (կառքի) ։ 2 Անհարթութիւն (ճամբու) ։ 3 Խոչ, արգելք ։ [(կառքի) ։

Cahotage (օ), ար. Ոստոստում

Cahotant, e (օ), ած. (Կառքը) ոստոստացնող (ճամբայ) ։ 2 Սասան † (կառք) ։

Cahoter (օ), ն. Սասանել՝ ոստոստացնել (կառքի), որ եւ անխ. 2 Հոս հոն տանիլ, չարչրկել ։

Cahute (իւդ), էգ. Տնիկ, խրճթիկ։

Caïd, ար. Կուսակալ, գայիտ ։

Caïeu, ար. (Նոր) կոճղիզակ՝ սոխիկ։

Caille, էգ. Լորամարգի, լոր. պըլտըրճըն ։

Caillé, ար. Մածուն (որ և Lait —)։

Caillebotte, էգ. Կտոր կտոր մածուն, մաճռակ ։ [խոտ։ չփ. ն.

Caille-lait, ար. տ. ս. Կտրածի

Caillement (Ն), ար. Թանձրում, մակրդում. մածում։ [ծել ☞ մած։

Cailler, ն. Թանձրել, մակրդել, մա-

Cailletage, ար. Շաղակրատանք ։

Cailleteau, ար. Մատաղ լոր (պըլտըրճըն), լորուկ † ։ [խօսել ։

Cailleter, չ. Շաղակրատել, շատ-

Caillette, էգ. Շաղակրատ, շատախօս, ժիժի, ա. 2 Խախացոց, մակրդոց † (որոճայիններու). գրրգ պայըր ։

Caillot, ար. Դոդող (արեան), փոր (կաթի) ։

Caillot-rosat, ար. Վարդատանձ ։

Caillou, ար. (յփ. — x.), Մանրախիճ † չագըլ թաշը ։ 2 Կայծքար (որ և — à feu), չագմագ թաշը ։ 3 Ժայռ, ա.

Cailloutage, ար. Մանրախճեայ† ։

Caillouter, ն. Մանրախճով ծածկել, մանրախճել† ։ [րախճուտ† ։

Caillouteux, euse, ած. Ման-

Cailloutis, ար. (Ճամբու) մանրախիճք ։ [ման ։

Caïman, ար. Կոկորդիլոս մը, քայ-

Caisse, էգ. Սնտուկ ։ 2 Արկղ, դրամարկղ ։ 3 Վճարման տեղ, արկղ. Aller à la — ։ 4 Սնտուկ (տէրութեան) ։ 5 Գանձարան (ինչյութեան) ։ 6 Թմբուկ. Battre la —. Grosse —, (գուբրշ † 2 Գուբրշահար †), — roulante, (գոս†)։ 7 Մարմին (կառքի) ։ 8 Խոռոչ Թմբկի, Թմբկախորշ † (ականջի)։ ‖ Faire sa- -, Դրամարկղի վիճակը ստուգել ։

Caissetin, ար. Սնտուկիկ լտար ։

Caissier, ար. Արկղակալ, սանտրգ-

Caisson, ար. Բանակի սայլ, մարտասայլ † 2 Արկղիկ (կառքի մէջ) ։

Cajoler, ն. Փաղաքշել, քծնաբանել։ 2 Քաղցրաբանել ։

Cajolerie, էգ. Փաղաքշանք, քծնաքանութիւն ։ 2 Քաղցրաբանութիւն (կնոջ հետ) ։ [քծնի, քծնաբանն։

Cajoleur, euse, գ. Փաղաքուշ,

Cal, ար. Բրտութիւն (շփուելէ), տեռ. յգ. — **s** ։ [քի համար) ։

Calade, էգ. Դարուվար (ձիավարժ-

Calaison (Ն), էգ. Սուզուածք բեռնած նաւու ։

Calambac, Calambart, Calambouc, Calambour (Ն), ար. Կալամպակ. գայեպենք ։

Calament, ար. Դաղձ. տկ.

Calamine, էգ. Արուրաքար. ագ քիւբեա ։

Calamite, էգ. Ռետին մը, քալամիդ։ 2 Կաւ մը, կալամիդ, — blanche։ 3 Մագնիս, կողմնացոյց, հ. [աղէտ։

Calamité, էգ. Փորձանք, չարիք,

Calamiteux, euse, ած. Աղիտաւոր, աղետալի, բազմաղէտ ։

Calandre, էգ. Պաստառի մամլակ † մենկենե։ 2 Ուտիճ (ցորենի), ցորենորդ † 3 Խուրահաւ † ։ [տառ) ։

Calandrer, ն. Մամլել † (պաս-

Calandreur, ար. Պաստառը մամլող, մամլորդ † ։

Calao, ար. Եղջերուկ † Թռչ.

Calcaire, ած. Կրային ☞ (կրա)-քար ։ ‖ — ար. Կրահող ։ [անդ.

Calcanéum (օ), ար. Ուլնոսկր †

Calcédoine, էգ. Ակատ մը, քալկիդեան † ։ [տականիշ †։

Calcédonieux, euse, ած. Ապի-

Calcéolaire, էգ. Մոյկածաղիկ ։

Calcination (Ն), էգ. Կրացում ։ 2 Սաստիկ տաքցնելը, շողացում ։

Calciner, ն. Կիր դարձնել, կրացընել ։ 2 Սաստիկ տաքցնել, շողացնել ։ 3 Այրել մրկել ։ ‖ Se —, չ. Մոխիր դառնալ, այրիլ ։

Calcilithe, ար. Կրաքար ։

Calcium (օ), ար. Կրածին ։

Calcul, ար. Հաշիւ։ 2 Թուաբանութիւն, հաշիւ. Enseigner le — ։ 3 Խորհուրդ, յատակագիծ, հաշիւ ։ 4 Քար, խիճ, բժ. ‖ De — fait, Լաւ հաշուելով, հաշիւ ընելով ։

Calculable, ած. Հաշուելի ։

Calculateur, ար. Հաշուագէտ։ 2 Հաշուող, գ. [հաշուել ։

Calculer, ն. Հաշուել։ 2 Մտածել,

Calculeux, euse, ած. Քարի, քարային, բժ. 2 Քարամէտ † (ծեր), (որ և գ.) ։

Cale, էգ. Փոր՝ յատակ նաւու, լցարան ։ 2 Ծռած ափ՝ շեղափ † (նաւաշինութեան), բեռնամատոյց † (նաւու) ։ 3 Ջրասոյզ պատիժ, նա. 4 Մութակ (կաղ սեղանի տակ) ։ 5 Խորշ ծովու, ծոցիկ, հ.

Calé, e, ած. Բարեկեցիկ ։

Calebasse, էգ. (Իբր աման) դդում, դդմակ † կօշ † Գ. 2 Դդմակ † (լողալու)։

Calebassier, ար. Խոշոր դդմենի, կօշենի † ։ [նիւ, քալէշ ։

Calèche, էգ. Թեթեւ կառք քառա-

Caleçon, ար. Անդրավարտիք † ։

Caléfaction, էգ. Ջեռուցում ։

Caléidoscope, ար. Գեղադիտակ †։

Calembour (Ն), ար. Նմանաձայնական բառախաղ, բանախաղ † ։

Calembredaine (Ն), էգ. Սուտ, փուճումուճ խօսք, փախուստ ։

Calendes (Ն), էգ. յգ. Ամսամուտ. Հ. Renvoyer aux — grecques, (խաբել, ծռազատկի ձգել) ։ 2 Գեղերէցներու ժողով ։ [մար ։

Calendrier (Ն), ար. Օրացոյց, տօ-

Calepin (Ն), ար. Յիշատակի տետր, ծոցատետր, քալըբէն ։ 2 Միտք, գ.

Caler, ն. Իջեցնել (կայմ) ։ 2 Մնդմանալ, (քիթը) իջնել, (որ և — la voile) ։ 3 Մութակ դնել (կաղ աթոռի)։ ‖ չ. Խորունկ իջնել (նաւու) ծովու մէջ։

Calfat, ար. Կալափատող, գալաֆաթճը ։ [լաֆաթ ։

Calfatage, ար. Կալափատանք. գա-

Calfater, ն. (Նաւու) ծերպերը խնուլ ու ձիւթել, կալափատել ։

Calfeutrage, ար. (Դրան) ծակ ու ծուկերու խծկանք ։ [կել ։

Calfeutrer, ն. Ծակուծուկեր խըծ-

Calibre, ար. (Հրազէնի) բերնի չափ, բերան ։ 2 Մեծութիւն՝ չափ՝ (սեան՝ գլնդակի) ։ 3 Չափարան ։ 4 Կաղապար (ագիւսի) ։ 5 Արժէք, որպիսութիւն, չափ, գ.

Calibrer, ն. Չափել բերան (թնդանօթի) ։ 2 (Ցարմար) չափը տալ (գնդակի)։

Calice, ար. Բաժակ, սկիհ ։ 2 Բաժակ (ծաղկի) ։

Calicot, ար. Քալիքօ. խասա ։ 2 (խանթի) չնչին աշկերտ ։

Califat, ար. Խալիֆայութիւն ։

Calife ար. Ամիրապետ, խալիֆայ ։

Califourchon, ար. Մենամոլութիւն, հիւանդութիւն ։ ‖ À —, մ. Ոտքերը բացած, (առնաքար) հեծած ։

Câlin, e (՚), գ. Դարտակ ու անհոգ ։ 2 Փաղաքուշ, քծնի (որ և ած.) ։

Câliner, ն. Անոյշ բռնել, գգուել, փայփայել ։ ‖ Se —, չ. Անհոգ նստիլ. գրգիլ զգուիլ ։

Câlinerie, էգ. Գրգութիւն, զըրգանք ։ 2 Փաղաքշանք. փայփայանք ։

Calleux, euse (ll), ած. Բրտացեալ, տռնաւոր, տեռոտ ։

Calligraphe (2l), ար. Վայելչագիր, գեղագիր ։

Calligraphie (2l), էգ. Վայելչագրութիւն, գեղագրութիւն ։ 2 Գեղեցիկ գիր ։ [ղագրական ։

Calligraphique (2l), ած. Գե-

Callipédie (2l), էգ. Գեղեցկորդութիւն, գեղածնութիւն † ։

Callosité (2l), էգ. Բրտութիւն, տեռ ։

Calmant, e, ած. Ամոքող, հանդարտող ։

Calmar, ար. Կալամար, Թռղան, ձկ.

Calme, ած. Անդորր, խաղաղ, խաղաղաւէտ, հանդարտ ։ ‖ ար. Անդորրութիւն, անհողմութիւն, հանդարտութիւն ։

Calmer, ն. Անդորրել, մեղմել, խաղաղել, հանդարտել ։

Calomel, Calomélas (աս), ար. Նախաքլորաւոր սնդիկի, քալօմէլ, հ.

Calomniateur, trice, գ. Բիլ, զրպարտիչ, զրպարտ ։

Calomnie, էգ. Մուր, զրպարտութիւն, զրպարտանք ։ 2 Զրպարտիչք ։

Calomnier, ն. Զրպարտել ։

Calomnieusement, մ. Զրպարտօրէն ։ [պարտական ։

Calomnieux, euse, ած. Զըր-

Calorie, էգ. Ջերմոյժ ։

Calorifère, ած. Ջերմածին ։ ‖ ար. Ջերմաբաշխ ։

Calorifique, ած. Ջերմարար ։

Calorimètre, ար. Գոլաչափ ։

Calorique, ար. Ջերմազոլ, ջեր, գոլ ։

Calotin, ար. Կարգաւոր, հեգն. 2 Կղերամոլ † ։

Calotte, էգ. (Գագաթի) գդակ. բազեա ։ Il porte la —, (կարգաւոր մ'է) ։ 2 Կղեր. կարգաւոր, À bas la — ։ 3 Գլխի հարուած ։ ‖ — des cieux, Երկինք, ր. [արտագծութիւն † ։

Calque, ար. Ծայրագծութիւն †

Calquer, ն. Նկար մը գրչով տակի Թղթին վրայ հանել, ծայրագծել † արտագծել † 2 Ծառայաբար նմանիլ ։ ‖ Se —, չ. Զեւուիլ (մէկու վրայ) ։

Calumet, ար. Մուխքաշ ։

Calus (իւս), ար. Բրտութիւն (ծունկը՝ ոտքը՝ ձեռքը) ։ 2 Խստասրտութիւն. Se faire un —, (կոշտ կապել, գ.) ։

Calvaire, ար. Գողգոթա ։ 2 Խաչաքլուր ։ 3 Տուայտ, խաչ ։

Calville, էգ. Խնձոր մը, քալվիլ ։

Calvinisme (ս), ար. Կալվինութիւն ։

Calviniste (ս), ար. Կալվինեան ։

Calvitie (սի), էգ. Ճաղատութիւն, կնտութիւն. տազլըգ ։

Camaïeu, ար. Երկխաւ ու երկգոյն քար, քամայէօ ։ 2 Միագոյն նկարչութիւն կամ նկար ։ յգ. — x ։

Camail, ար. Թիկնոցակ ։ յգ. — s ։

Camarade, ար. Ընկեր, ընկերակից ☞ (աշխատա)կից ։ 2 Զինուորակից ։ 3 Բաղդակից, ընկեր (դժբաղդութեան) ։ 4 Բարեկամ. Ils se sont remis — ։

Camaraderie, էգ. Ընկերակցական ոգի, ընկերակցութիւն ։ 2 Ընկերութիւն, մտերմութիւն ։

Camard, e, ած. Տափունչ † (քիթ) ։ 2 Տափաքիթ (մարդ), (որ և գ.) ։ ‖ էգ. Մահ ։

Camarilla (2l), էգ. Ազդեցիկ դրանիկք, պալատանիք † ։

Cambouis (՚), ար. Սեւցած ճարպ (կառանիւի) ։ [քանպրէ ։

Cambrai (՚), ար. Սուտ տանթէլ,

Cambrer (՚), ն. Կորաձև ընել, կորացնել ։

Cambrure (՚), էգ. Կորութիւն, կորաձեւութիւն ։

Cambuse (ն), էգ. Համբարոց, բաշխարան † Նա. [Նա.
Cambusier (ն), ար. Պարէնաբաշխ,
Camée, ար. Խաւ խաւ քար կամ խեցի քանդակեալ, քամէ ։
Camélée, էգ. Գոճմակ, Թփ.
Caméléon, ար. Գետնառիւծ ։ 2 Գունափոխիկ † քամէլէօն, ֆ.
Caméléopard, **Camélopard**, ար. Ընձուղտ, ն.
Camélia, Camellia (ll), ար. Ճարոնածաղիկ, քամէլիա ։
Cameline, էգ. Իւղենի † տկ.
Camelot, ար. Մազէ կամ բրդէ կերպաս, քամլօ ։ [Անշահ բանուածք ։
Camelotte, էգ. Անշահ ապրանք ։ 2
Camérier, ար. Սենեկապետ (Պապի) ։ [(դշխոյի) ։
Cameriste, էգ. Սենեկապանուհի
Camerlingue, ար. Նախագահ պապական ատեանի, քամէրլէնկ ։
Camion, ար. Գնդասեղիկ, գնծկուկ † 2 Յածասայլ † ցածանիւ † ։
Camionnage (ln), ար. Յածասայլով փոխադրութիւն ։ [սայլորդ † ։
Camionneur (ln), ար. Յածա-
Camisole, էգ. Կարճ ու Թեզանաւոր հագուստ, քոթանակ ։ ‖ — de force, Զսպիչ քոթանակ, բռնաբաճկոն †
Camomille, էգ. Երիցուկ, անԹեմ. փափաքիա ։
Camouflet, ար. Մխարկ † (մէկու քԹի մէջ), մուխ՛ընդքիԹ † 2 Թշնամանք, նախատինք ։
Camp (ն), ար. Բանակետղ, բանակ. — retranché, (ղակիշ) ։ 2 Զօրք, ճամբար, բանակ ։ 3 Բաժին, կողմ ։ 4 Կրկէս, կռուանոց. Demander le —. Juge du — ։ ‖ յգ. Զինուորութիւն, բանակ. Vie des — ։ ‖ Prendre, Lever le —, Զգել ելնել, ձգել երԹալ ։ | — volant, Հետախոյզ ԹեԹեւազօր, սլացող ճամբար ։ | Être en — volant, Առժամս զտնուիլ տեղ մը ։
Campagnard,e (ն), ած. Գիւղաբնակ, գիւղական ։ 2 Գեղջուկ (որ և գ.) ։
Campagne (ն), էգ. Գիւղ. Les gens de la — ։ 2 Դաշտ, բացավայր, դաշտավայր. Des — immenses. Prendre la —, (դաշտ ելնել) ։ 3 Պատ..., արտորայ. Dévaster les — ։ 4 Երկիր. Être maître de la — ։ 5 Պատերազմ. Ouvrir la — ։ 6 Զինուորական արշաւանք, պատերազմ. La — d'Italie. Il a fait une belle —, (աղէկ գործ տեսաւ, փխ.) ։ 7 Փորձ (պատերազմի կամ արհեստի մը). Faire ses premières — ։ 8 (Աշխատութեանց) եղանակ, անգամ. Bâtir une maison en trois — ։ ‖ De —, Շրջուն (դերասանք) ։ | En —, Պատերազմի (երԹալ) ։ 2 Ճամբորդութեան կամ գործի մը համար (ելնել) ։ 3 Արշաւի ելած (երեւակայութիւն) ։
Campagnol (ն), ար. Դաշտամուկ ։
Campane (ն), էգ. Ծոպաւոր սրահակ ։ 2 Զանգիկ † ն. [կաձեւ ։
Campaniforme (ն), ած. Զանգա-
Campanile (ն), ար. } (Վանդակա-
Campanille(ն), էգ. } կերպ) զանգակատուն ։
Campanule (ն), էգ. տ. ս. ԿանԹեղնիճ. չան չիչէյի ։
Campanulé, e, **Campanulacé, e** (ն), ած. Զանգակաձեւ, զանգկաձև † ։
Campé, e (ն), ած. Bien —, Հաստատակազմ (մէկը) ։ 2 (Լա՛ւ) դրից տէր (մարդ) ։ [ծռ.
Campêche (ն), ար. Քամբէչենի,
Campement (ն), ար. Բանակադրութիւն, բանակում ։ 2 Բանակետղ ։
Camper (ն), չ. Բանակ դնել, բանակել ։ 2 Փոքր ինչ բնակիլ ։ 3 Տուն չունենալ կամ շուտ շուտ փոխել ։ ‖ Ն. Դնել (բանակ), բանակեցնել ։ 2 Դնել՝ անցընել (փեդոյր ի գլուխ) ։ 3 Իջեցնել (ապտակ) ։ ‖ — là qn. Թողուլ ձգել իր տագնապին մէջ ։ ‖ Se —, յ. Բանակ դնել, բանակիլ ։ 2 Տեղաւորուիլ (Թիկնաթոռի վրայ) ։ 3 Կանգնիլ՝ կենալ (մէկու դիմաց) ։ [ֆիրի ։
Camphre (ն), ար. Քափուր. քեա-
Camphré,e(ն), ած. Քափրախառն
Camphrée (ն), էգ. Զրմբառ, տկ.
Camphrier(ն), ար. Քափրենի ։
Campos (ն), ար. Դադար, հանգիստ ։ 2 Արձակուրդ ։
Camus, e (յս), ած. ՔիԹը կարճ

ու տափակ, պնչատ † 2 Ճփոթած, նեղն ինկած. Demeurer — ։

Canaille, էգ. Սինլքոր խուժան, սինլքոր ։ 2 Սինլքոր ։ 3 (Դօռպռացող) մանկտի, ստահակք. Faites taire cette petite — ։ ‖ ած. Գռեհիկ, սինլքոր (ձեւեր) ։

Canal, ար. Ջրմուղ, առու, խողովակ։ 2 Անցք, խողովակ, անգ. ☞ (միզ)անցք, (կրճա)փող ։ 3 Փոս (գետի) ։ 4 Ջրանցք (նաւարկութեան) ։ 5 Նեղուց (Պոլսոյ) ։ 6 Միջոց, ճամբայ, միջնորդութիւն. Par le — de qn. (մէկու ձեռքով)։

Canalicule, ար. Անցքիկ, խողովակիկ ։

Canaliculé, e, ած. Փողաձեւ ։

Canalisation, էգ. Ջրանցքներ բանալը ։ 2 Նաւարկելի ընելը ։

Canaliser, ն. Ջրանցքներ բանալ։ 2 Նաւարկելի ընել ։

Canamelle, էգ. Շաքարաքոյս ։

Canapé, ար. Բազմոց, բազմականք։

Canard, ար. Բադ. քօբուէք ։ 2 Շինծու խօսք՝ զրոյց, սուտ ։ 3 Սխալ ձայն ։ 4 Բադորս † շուն ։

Canarder, ն. Կրակ ընել (ապահով տեղէ)։ ‖ չ. Սխալ ձայն հանել (նուագարանի) ։ 2 Քիթը միրճիլ (նաւու) ։

Canardière, էգ. Բադորսակ հրացան ։ 2 Հիւղ (բադորսութեան՝ ճահիճի մէջ) ։ 3 Ապահով տեղ հրացան պարպելու, ապահովուստ † ։

Canari, ար. Քանարեակ, Թռչ.

Cancan (չ), ար. Չարախօսութիւն, շօգմոգ ։ 2 Աղմուկ, շշուկ, շշնկոց ։ 3 Լկտի կաքաւ մը, քանքան, սրնգանք † ։

Cancaner (չ), չ. Չար խօսիլ, շօգմօգել ։

Cancanier, ière (չ), ց. Շոգմոգ։

Cancel (չ), ար. Սրբարան, կանկեղ, հ. 2 Սենեակ արքունի կնքոց, հ.

Canceller (չ-21), ն. Խաչ քաշել, ջնջել (գրիչով) ։

Cancer (չ), ար. Սարատան, խլիրդ † սկիրօ ։ 2 Խեցգետին, համ.

Cancéreux, euse (չ), ած. Սարատանի, խլրդային † ։ 2 Սարատանիկ † ։

Cancre (չ), ար. Ագահ, ժլատ ։ 2 Ճարճարակ չունեցող, հէք, խեղճ։ 3 Ծոյլ՝ յոռի աշկերտ։ 4 Կարբ, խեչեփառ ։ [զըրլա։

Cancrelat (չ), ար. Ուտիճ մը, գան-

Candélabre (չ), ար. Ճրագարան, բազմաստեղնեան † ուռան † 2 Հնաձեւ ճրագարան, ուռան † ։

Candeur (չ), էգ. Պարզութիւն, միամտութիւն, ամբծութիւն, յստակամտութիւն † ։

Candi (չ), ար. Վանաշաքար, սառնաշաքար. նեպալ շէքէրի ։ ‖ ած. Սառնա(շաքար) ։

Candidat (չ), ար. Ետեւէ եղող, հետամուտ, Թեկնածու ։ 2 Քննելի ։

Candidature (չ), էգ. Հետամտութիւն, Թեկնածութիւն ։

Candide (չ), ած. Ամբիծ, անկեղծաւոր, յստակամիտ†։ [Թեամբ, աննենգ։

Candidement (չ), մ. Պարզու-

Candir (se) (չ), յ. Պաղիլ՝ Թանձրանալ (շաքարի) ։ 2 Շաքարոտիլ (անուշեղէնի) ։

Cane, էգ. էգ բադ (քօյուէք), բադի † ‖ Comme une —, Օրօրուելով։

Canéficier, ար. Կակժիրակենի. խըյարշէմպէ աղաճը ։ [Թռչ.

Canepetière, էգ. Գետնադօղ †

Canéphore, էգ. Կողովակիր † ։

Caneton, ար. Բադաձագ † 2 Բադիկ † ։ [3 Ջափ՝ կուժ զարեջրի։

Canette, էգ. Բադաձագ† 2 Բադիկ†

Canevas, ար. Առագաստցու կտաւ, հաստկտաւ ։ 2 Հաստ ու նօսր կտաւ (ասղնագործի համար), առէջք† նօսրէնք† Travail au —. Remplir au fond de — ։ 3 Պատմութիւն. Broder le— ։ 4 Ստուերագիր, ծրագիր, նախագիծ ։

Cangue (չ), էգ. Կանդրիւ (պատժապարտի). պէօյիւք ոււլգա։ [սկուեդ ։

Caniche, ար. Գանգրահեր շուն,

Caniculaire, ած. Շնաստեղ ։ 2 Այրող (տօթ), տօթակէզ (օրեր) ։

Canicule, էգ. Շնաստղ, շնիկ։ 2 Շնիկի օրեր ։ 3 Տօթագին ժամանակ ։

Canif, ար. Ջմելին. գալէմթիրաշ.

Canin, e (նէչ), ած. Շնական, շնային ☞ շն(ատամն) ։ 2 Սաստիկ (քաղց), շն(քաղց) ։ ‖ էգ. Շնատամն ։ ‖ ար. յգ. Շնազգիք ։ [քար ։

Caniveau (õ), ար. Խողովակաձեւ

Cannaie, էգ. Եղէգուտ, շամբուտ. գամբրշլըգ :

Canne (գան), էգ. Եղէգ. գամըշ: 2 Գաւազան, եղէգնացուպ, ցպիկ†: 3Եղէգնեայ կանգուն, եղէգ (2 մէԹր, 23) : 4 Փչելու փող, փչուչ : ‖ — à sucre, Շաքարաքոյս: | — odorante, Շաւառն:

Canneberge (1n), էգ. Կիսաթուփ մը, լեռնեղէգ † : [քարեղէն :

Cannelas (1n), ար. Կասեայ շա-

Canneler (1n), ն. Ակօսաձեւ փորել, մառնէրել † :

Cannelle (1n), էգ. Կասի, կասիաքարչին : 2 Ծորակ (հնձանի ևն.), զուգակ Գ. ‖ Mettre en —, Կոտրտել :

Cannellier (1n), ար. Դարիճենի, դարսենի :

Cannelure (1n), էգ. Ակօսաձեւ փորուածք, մառնէք :

Cannetille (1n), էգ. Նրբաթիթեղ գալարուն ոսկիի՝ արծաթի : 2 Արոյր թել (չուԹակի ևն.) : [nelle 2 :

Cannette (1n), էգ. Տ. **Can-**

Cannibale (2n), ար. Մարդակեր: 2 Գազան մարդ :

Canon, ար. Գնդընկէց, Թնդանօթ : 2 Թնդանօթք. Perdre son — : 3 Հրետանի : 4 Փող (բանալւոյ ևն.) . Fusil à double —, (երկփող հրացան): 5 Սրունք (ձիու) : 6 Բերանոց † (սանձի), դանդաւանդ: 7 Ծունկ: 8 հ. ժ. Ծնգազարդ† 9 Սրունք (վարտիքի) : 10 Օրինադրութիւն՝ սահմանք (եկեղեցւոյ), կանոն : 11 Կանոնական սրբերու կամ գրոց ցանկ, կանոնացանկ † 12 Կանոն (պատարագի): 13 Աստիճանեալ երգ, եր. 14 Գինւոյ չափ մը. քանոն† 15 Խոշորգիր, տպ. ‖ En —, Գաւազանաձեւ (ծծումբ) : ‖ ած. Droit —, Եկեղեցական իրաւագիտութիւն, կանոնագիտութիւն :

Canonial, e, ած. Կանոնական. Heures —, (ժամերգութիւն) : 2 Կանոնիկոսի (կեանք) : [Թիւն :

Canonicat, ար. Կանոնիկոսու-

Canonicité, էգ. Կանոնականութիւն :

Canonique, ած. Եկեղեցւոյ օրինադրութեանց համեմատ, կանոնական :

Canonisation, էգ. Սրբոց կարգըն անցնելը, սրբարարութիւն :

Canoniser, ն. Սրբարարել: 2 Կանոնական հրատարակել : 3 Սրբացնել, փ. ըն.

Canoniste, ար. Եկեղեցական օրինադրութեանց հմուտ, կանոնագէտ :

Canonnade (1n), էգ. Գնդակոծում : [ծութիւն :

Canonnage (1n), ար. Գնդակո-

Canonner (1n), ն. Գնդակոծել :

Canonnerie (1n), էգ. Հրետաձուլարան † :

Canonnier (1n), ար. Թնդանօթի զինուոր, հրետական † :

Canonnière (1n), էգ. Հրետանաւ † 2 Պատուհան (Թնդանօթի), հ. 3 Վրանիկ զօրաց : 4 Դփչայ Գ. փայլանդըքն: ‖ ած. Հրետակիր (նաւակ): [կոյկ:

Canot, ար. Մակոյկ † 2 Նաւամա-

Canotage, ար. Մակոյկով պտոյտ:

Canotier, ար. Մակոյկի մը նաւազ: 2 Մակոյկով պտըտող :

Cantabile (լէ). ար. Մեղմընթաց նուագ՝ որով ձայնն իր բոլոր ընդարձակութիւնը կրնայ առնուլ, նուագօն :

Cantal, ար. Քանդալի պանիր: յ. —s:

Cantaloup, ար. Սեխ մը, քանդալու:

Cantate, էգ. Նուագի յարմար բերթուած. երգօն † 2 Երգօնի † եղանակ :

Cantatille, էգ. Պզտի երգօն † :

Cantatrice, էգ. Քաջ երգուհի զուսան † :

Cantharide, էգ. Յոհաննաճանճ, դեղճանճ † զուառուզ պէօճէյի :

Cantilène, էգ. Շէր † :

Cantine, էգ. Ըմպելարան † (բանտի մէջ): 2 Խորշէն արկղ, խորշարկղ :

Cantinier, ière, գ. Ըմպելեաց վաճառորդ՝ վաճառուհի (բանակի մէջ), քանդինիէ, — էր :

Cantique, ար. Երգ (հոգեւոր), օրհնութիւն : 2 Տաղ :

Canton, ար. Բաժին, գաւառակ : 2 Նահանգ (Զուիցերիի): [րազուրի), Թտ.

Cantonade, էգ. Ներակողմ† (վա-

Cantonnement (1n), ար. Գիւղ գիւղ բաժանում՝ գիւղատրոհ † (զօրաց): 2 Գիւղատրոհի † վայր: ‖ — de pêche, Չկնորսութիւնը վարձուած մաս գետի :

Cantonner (1n), ն. Գիւղ գիւղ բաժնել՝ գիւղատրոհել † (զօրքեր) ։ 2 Կտոր կտոր բաժնել, կտրտել, ֆ. ‖ ն. Գիւղ գիւղ բաժնուիլ՝ գիւղատրոհիլ† (զօրաց) ։ ‖ Se —, չ. Մեկուսիլ, ամրանալ։

Cantonnier (1n), որ. Ճամբայ նայող՝ շտկող, ուսհապան † ։

Cantonnière (1n), էգ. Ցետնասրահակ † (մահճի) ։ 2 Բարձրավիժակ † (պատուհանի) ։

Canule, էգ. Ծայրափող† (գրեխի), եղէգնիկ ։ 2 Եղէգնիկ, ձեր. 3 Ծորակ (տակառի) ։

Caolin, որ. Տ. **Kaolin** ։

Caoutchouc (չու), որ. Ձգախէժ, լաստիք, գաուչու ։ [դսն, գլուխ։

Cap (գաք), որ. Գլուխ ։ 2 Հրուան-

Capable, ած. Ատակ, կարող. Il n'est — de rien, (ձեռքէն բան չգար)։ Il est — de … (… ընող մարդ է) ։ 2 Բանիբուն, ճարպիկ, ճարի, ու. Homme —. Air —, (մեծամիտ՝ ճարպիկ կերպարանք)։ 3 (Մէկ օխայ) առնող, ընդունակ։ 4 Ցարմար, կարող, ընդունակ ։ ‖ Faire le —, ճարպիկութիւն ծախել ։

Capacité, էգ. Յաջողակութիւն, տաղանդ, ընդունակութիւն, կար, կարողութիւն ։ 2 Կարողութիւն (կտակելու) ։ 3 Ընդարձակութիւն, մեծութիւն, տարողութիւն (տակառի). Mesures de — ։

Caparaçon, որ. Ծածկոյթ ձիու, քնփուշ, սթար։ 2 հ. ժ. Ասպազէն ։

Caparaçonner (1n), ն. Սթարել (ձի) ։ ‖ Se—, չ. Պճնազարդիլ☞ (ոսկե)սար ։

Cape, էգ. հ. ժ. Կնգղաւոր կրկնոց, նափորտ † 2 Կնգուղիկ † (կանանց) ։ 3 Մեծ առագաստ ։ ‖ Sous —, Գաղտնի, մտքէն, քթին տակէ ։

Capelan, որ. Տէրտէրի կտոր, դերայ ։ 2 Քաքլան, ձկ.

Capelet, որ. Ուռ՝ ձիու կարթի ծայրը, ուրց †։

Capeline, էգ. Գլխաձորձ † կնգըղեակ † (կանանց) ։ 2 հ. ժ. Որսի փեղոյր (կանանց) ։ 3 հ. ժ. Գլխապան † ։

Capendu, որ. Խնձոր մը, քաքանտի։

Caperon, որ. Տ. **Capron** ։

Capharnaüm (աօմ), որ. Խառնակուտոց, կափառնաում ։

Capillaire (2l), ած. Մազանման, մազատեսակ † 2 Վարսերու. Artiste—, (վարսայարդար) ։ ‖ որ. Զարխոտ, տկ.

Capillarité (2l), էգ. Մազականութիւն ։

Capilotade, էգ. Պորանի (արդէն եփուածի կտորներէ) ։ ‖ Mettre en —, Ողջ կողմը չթողուլ ։

Capitaine, որ. Զօրավար, զօրագլուխ† Un grand — ։ 2 Հարիւրապետ (հեծելազօրի)։ 3 Նաւապետ (ֆրէկաթի)։ 4 Ոստիկան (նաւահանգստի) ։ 5 Պարագլուխ (գողերու) ☞ (աւազակա)պետ ։ 6 հ. ժ. Հազարապետ (տան արքայի). — de Saint-Germain ։ ‖ — général, Սպարապետ, Սպ. | — des chasses, հ. ժ. Որսապետ ։

Capitainerie, էգ. հ. ժ. Հազարապետութիւն (արքայի տան) ։ 2 հ. ժ. Արքունի որսապետութիւն։ 3 հ. ժ. Արքունի հազարապետի՝ որսապետի տուն։ 4 հ. ժ. (Զինուորական) պարագրութիւն ։

Capital, e, ած. Առաջին, էական, գլխաւոր ։ 2 Մայրա(քաղաք) ։ 3 Գըլխա(գիր) ։ 4 Մահապարտութեան (յանցանք), մահուան (պատիժ). Il mérite la peine —, (գլխապարտ է) ։ 5 Մահացու (մեղք՝ Թշնամի) ։ ‖ որ. Գլխաւոր կէտը, էականը ։ 2 Դրամագլուխ, գլխադրամ։ 3 Ստակ, դրամագլուխ։ չ.—**aux**։ ‖ էգ. Մայրաքաղաք ։ 2 Գլխագիր ։

Capitalement, մ. Ըստ ամենայնի։

Capitaliser, չ. Դրամագլուխի խառնել, գլխաւորել ։ ‖ ն. Դրամագլխի խառնել, գլխաւորել ։

Capitaliste, որ. Դրամատէր ։

Capitan, որ. Մեծաբան, աչք վախցընող, ու.

Capitane, էգ. Ցռկապետանաւ †։

Capitation, էգ. Գլխահարկ, մարդահարկ. խարած ։

Capité, e, ած. Միագլխի։ 2 Գլխաձեւ ։ ‖ էգ. Միագլխի, բ. ղ.

Capiteux, euse, ած. Գլուխ զարնող, գլխագար ։ [պիտոլ։

Capitole, որ. Կապիտոլիոն, Կա-

Capiton, որ. Կծիկի չեկող մետաքս, մետաքսի կուսք Գ.

Capitulaire, ած. Կանոնիկոսաց և կամ վանաժողովի (կանոն)։ 2 հ. ժ. Գլխա(գիրեր)։ || ար. Կանոն, օրէնք, հ.Գ.

Capitulairement, մ. Ըստ կանոնիկ-ժողովի և կամ վանաժողովոյի †։

Capitulant, ար. Կանոնիկաժողովի † և կամ վանաժողովի † անդամ։

Capitulation, էգ. Անձնատրութեան դաշինք։ 2 Հաշտութիւն, ընդ. 3 Իրաւախոհութիւն (խղճի հետ)։ 4 Դաշնագիր (ի նպաստ օտարհպատակաց), քաբիդիւլասիօն։

Capitule, ար. Կարճ աղօթք՝ ժամերգութենէ ետք, լտ.

Capituler, չ. Դաշինքով անձնատուր լինել, անձնատրութեան դաշինք դնել։ 2 Իրաւախոհութեան մտնել (խղճի հետ)։

Caplan, ար. Տ. **Capelan** 1։

Capon (չ), ար. Խաբեբայ, անոյշ բանող։ 2 Խորամանկ խաղցող։ 3 Ընկերը մատնող (դպրոցի մէջ)։ 4 Վախկոտ, նապաստակ, ռմ. 5 Խարսխամբարձ† խարսխաքարշ † Ն—.

Caponner (1n), չ. Խաբեբայել։ 2 Խորամանկ խաղալ։ 3 Մատնել (դպրոցի մէջ)։ 4 Վախկոտ լինել, վատասրտիլ։ || Ն. Ողոքել, անոյշ բանել։ 2 Վերցնել (խարիսխ)։ [նափոր (հրացանուհի)։

Caponnière (քոնիէռ), էգ. Գետ-

Caporal, ար. Տասնապետ։ յ—**aux**։

Capot, ար. ած. Բնաւ ձեռք մը չբանող (խաղի մէջ), կապուտ։ || Faire —, Կապուտ ընել։ 2 Դառնալ՝ շրջիլ (մակուկի)։ 3 Գերազանցել (մէկը)։ || Être, Demeurer —, Խռովիլ, շփոթիլ։ 2 Յոյսէն վրիպիլ։

Capote, էգ. Երիճայ. քափութ, եափունճա։ 2 Թիկնոց † (զօրականի)։ 3 Երկայն Թիկնոց. լօդիկ † 4 Գլխարկ (կանացի)։ 5 (Շարժական) ծածկոյթ (կառքի)։ 6 Կապուտ, խղ. [ւու)։

Capoter, չ. Շրջիլ, դառնալ (նա-

Capre, ար. Հինանաւ †։

Câpre, էգ. Կապպար. քեպէրէ։

Capricant, ած. Ոստոստուն։

Caprice, ար. Յեղյեղուկ կամք, քմհաճոյք, կամշոտութիւն, քմայք † 2 Կամշոտ սէր, քմայք † 3 Յանկարծական գիւտ, ինքնագիւտ մտածութիւն, խանդ (հեղինակի)։ 4 Քմերգ † եր. || Par—, մ. Ըստ քմաց։

Capricieusement, մ. Կամշոտաբար, քմայաբար †։

Capricieux, euse, ած. Քմավար, կամշոտ, քմայոտ †։

Capricorne, ար. Այծեղջիւր, համ.

Câprier, ար. Կապպարենի, Թփ. քեպէր։

Capripède, ար. Այծոտն։

Capron, ար. Ելակ մը, քաբրօն։

Capronier, ար. Քաբրօնենի։

Capsulaire, ած. Տփաձև, բս.

Capsule, էգ. Պատեան հունտի, պատիճ։ 2 Պատիճ, անդ. 3 (Հրացանի) լուցկի՝ շողիկ† 4 Տփաձեւ բան։ 5 Գդակաձեւ անօթ։

Captateur, trice, գ. Խաբէութեամբ տէր եղող, որսացող։

Captation, էգ. Խաբեպատիր հընարք, խարկանք †։

Capter, Ն. Շահիլ, որսալ (մէկը)։

Captieusement (սի), մ. Խաբեպատիր հնարիւք, պատիր խօսքերով։

Captieux, euse (սի), ած. Ստապատիր, պատրախառն †։

Captif, ive, ած. Գերի (որ և գ.)։ Tiens ta langue —, (լեզուդ բանէ)։ 2 Բռնուած, արգելական, կալանաւոր. Les Grecs si longtemps —։ 3 Կապուած (օդապարիկ)։ || գ. Կալանաւոր, գերի։

Captiver, Ն. Զապել, հնազանդել, նուաճել։ 2 Հրապուրել, մոգել, գրաւել, գերել, գ. || Se —, Յ. Ուշադիր՝ հնազանդ՝ գերի լինել։

Captivité, էգ. Գերութիւն (որ և գ.)։

Capture, էգ. Կալանք, ձերբակալութիւն։ 2 Աւար, որս։ 3 Բռնուած նաւ։ 4 Գրաւում (մաքսանենգ ապրանքի)։

Capturer, Ն. Բռնել, ձերբակալել։ 2 Գրաւել (մաքսանենգ ապրանք)։

Capuce, ար. Կնքուղ (քաբուսինի)։

Capuche, էգ. Գլխածործ † կընգղեակ † (կանանց)։

Capuchon, ար. Վեղար, կնգուղ։ 2 Կնգուղ, բս. || Prendre la —, Աբեղայ լինել։ [ղաձեւ։

Capuchonné, é (1n), ած. Կընգ-

Capucin(ի), *ար.* Կնգլակիր † Քաբուսին. Barbe de —, (երկար մօրուք)։ 2 Սուտ ջերմեռանդ։ ‖ Comme un —, ՔԹէ (խօսիլ)։ | — de carte, Վերէ վար ծռած խաղաքարտ։

Capucinade, *էգ.* Անհամ ճառ, շանքարոզ, *ա.* 2 Սուտ ջերմեռանդութիւն։

Capucine, *էգ.* Քափիւսին † Գ. տկ. Câpres —, (քափիւսինի) ծաղկեալ կոճակք։ 2 Օղամանեակ (հրացանի)։

Capucinière, *էգ.* Քաբուսինեաց վանք, քաբուսնավանք † 2 Վանք, *գ.*

Caput-mortuum (օմ), *ար.* Վիժած աշխատութիւնք։ 2 Ցեռին մնացորդք։ *յ. ն.* [կի)։

Caque, *էգ.* Տակառակ (աղած ձու.

Caquer, *ն.* Ձուկը տակառ դնել կամ տակառի պատրաստել։

Caquet, *ար.* Կարկաչանք (ածող հաւի)։ 2 Շաղակրատանք, զարգաչանք. Avoir du —, (լեզուն երկար լինել, *գ.*). Rabattre, Rabaisser le — de qn. (մէկու բերանը գոցել՝ լեզուն կարճել)։ ‖ — bon bec, Անձեռ. սազաընդամ։ 2 Բամբասող։ ‖ *յգ.* Զրաբանութիւնք, բամբասանք։

Caquetage, *ար.* Շատախօսութիւն, բամբասանք։ [ԼԸՂԸ) տաշտ։

Caquète, *էգ.* Ծածանի (սազանապա-

Caqueter, *չ.* Կարկաչել (ածող հաւի)։ 2 Բամբասել, շատախօսել, զարգաչել։

Caqueterie, *էգ.* Շատախօսութիւն, *գ.*

Caqueur, *ար.* Ռինկաները տակառող։ [զի։

Car, *շ.* Ինչու որ, վասն զի, զի, քանզի.

Carabé, *ար.* ՍաԹ. քեհրիպար։

Carabin, *ար.* Խորամանգ խաղցող։ 2 Բժիշկցու, հեգն. 3 Վիրաբուժի աշկերտ, հ. 4 հ. ժ. Հեծեալ քարապնաւոր։

Carabine, *էգ.* Քարապին. զարապինա։ [(հով)։

Carabiné, e, *ած.* Սաստկաշունչ

Carabiner, *ն.* Ակօսել † (հրացանի ներքի դին)։

Carabinier, *ար.* Քարապնաւոր † ‖ — à cheval, Ասպազէն †։

Caraco, *ար.* (Կանանց) լաԹ մը, քարաքօ։

Caracole, *էգ.* Խաղալը՝ ճախր (ձիու). Faire une —, (ճախր առնուլ)։ ‖ En —, Պտտաքով (սանդուղք)։

Caracoler, *չ.* Խաղալ՝ ճախրել (ձիու)։ 2 Ձին խաղցնել։

Caractère, *ար.* Գիր, տառ, նշանագիր։ 2 Նկարագրոշմ, նշանագիծ. — algébriques, musicaux։ 3 Դրոշմ, կնիք, նկարագիր, հանգամանք ☞ (բնականու)Թիւն. Les — de la grandeur. Il est sans — officiel։ 4 Կնիք (մկրտութեան)։ 5 Նշանակ, յատկութիւն, հանգամանք. La raison est le — distinctif de l'homme։ 6 Կարգ, պաշտօն, պատիւ, աստիճան, հանգամանք ☞ (եպիսկոպոսու)Թիւն. — sacré. J'ai — pour ordonner ou pour défendre։ 7 Բարք, բնութիւն, բնաւորութիւն ☞ (կամկածոտու)Թիւն, (լաւա)-բարոյութիւն. Doux de —, (հեզաբարոյ)։ 8 Բնութեան տէր. Les mauvais — sont malheureux։ 9 Բարոյական ոյժ, արիութիւն, հաստատամտութիւն. Homme sans —. Il veut montrer du —։ 10 Բացատրութիւն, արտայայտութիւն, նկարագիր. Une physionomie sans —, Air de —, (կենդանի կերպարանք)։ 11 Հանգամանք (ախտի)։ 12 Ցուռութի նշան։

Caractériser, *ն.* Բուն հանգամանքը՝ նկարագիրը ցուցնել, յայտնել, նկարագրել, նշանագրել, յատկանիշել, դրոշմաւորել † ‖ Se —, *ձ.* Բնութիւնը՝ հանգամանքը յայտնուիլ, դրոշմաւորիլ †։

Caractéristique, *ած.* Նշանակական, նշանական։ 2 Կազմիչ՝ յօյտարար (գիր)։ ‖ *էգ.* Յատկանիշ։

Carafe, *էգ.* Ապակեայ շիշ ջուրի, յուրան †։

Carafon, *ար.* Ցուրանիկ †։

Caragne, *էգ.* Կարանայ (որ և Gomme —)։

Carambolage (ի), *ար.* Իր գնդակով երկու գնդակ զարնելը, քարամպօլ։

Caramboler (ի), *չ.* Քարամպօլել †։ [քարամել։

Caramel, *ար.* Կիսայրեաց շաքար,

Carapace, *էգ.* Խեցի՝ պատեան (կրիայի), կօս Գ.

Caraque, *ար.* Ամենամեծ նաւ, քաղ-

ռի† հ. ‖ ած. Քարաքասի (քաքաօ)։

Carat, ար. Կերատ (ոսկւոյ). Or à 24 —, (զուտ ոսկի). Sot à vingt-quatre —, (ծայրագոյն յիմար)։ 2 Զորս գարեհատի կշիռ, կերատ. գըրաք։ 3 Մանրադամանդք †։

Caravane, էգ. Կարաւան. քէրվան։ 2 Խումբ, կարաւան. En —, (խըմբովին)։ 3 Ցանկաց դէմ Մալթայի ասպետաց արշաւանք. Faire ses —, (որ և՝ զեղխ ու դիմազրաւ կեանք վարել)։

Caravanier, ար. Կարաւանապետ։

Caravansérail, ար. (Կարաւանի) իջեւան, փունտկայ. խան։ [լա։

Caravelle, էգ. Նաւ մը, կարավե-

Carbatine, էգ. Անկոկ կաշի (նոր մորթուած է)։

Carbonarisme (ս), ար. Քաղ. ընկերութիւն մը, քարպօնութիւն, իտ.

Carbonaro, ար. Քարպօնեան, իտ. յգ. — **i**։

Carbonate, ար. Բնածխատ, գ.

Carbone, ար. Բնածուխ, գ.

Carboné, e, ած. Բնածխային, գ.

Carbonifère, ած. Ածխաբեր։

Carbonique, ած. Բնածխական, գ.

Carbonisation, էգ. Ածխացում։

Carboniser, ն. Ածուխ դարձնել, ածխացնել։

Carbonite, ար. Ածխածնիտ։

Carbonnade (ʼn), էգ. Միս խորոված կամ խորոված միս կրակի վրայ։

Carbure, ար. Բնածխաւոր։

Carcan, ար. (Պատժապարտի) անուր, թասմա։ 2 Քայռ, մանեակ. կէրտանլըք։

Carcasse, էգ. Ոսկրոտի, կմախք։ 2 Վանդակեայ կազմած (նաւու ևն.), վանդակ։ 3 Վանդակակերպ ռումբ։ 4 Մարմին, ը. 5 Մնացորդք, ֆ.

Carcinome, ար. Տ. **Cancer** 1։

Cardage, ար. Գզում (բրդի)։

Cardamine, էգ. Կոտեմ, տկ.

Cardamome, ար. Շուշմիր, տկ. գագուլէ։

Carde, էգ. Սանտր (բուրդի), հերհեր, զզոց։ 2 Բազուկի (փազը) ևն. միջնայիղ։

Carder, ն. Սանտրել, զզել (բուրդ)։

Cardère, էգ. Թափչի ակքան, զզենի † տկ. [ծարան, զզարան։

Carderie, էգ. Բուրդ զզելու գոր-

Cardeur, euse, գ. Գզիչ։

Cardialgie, էգ. Ստոմաքաբերնի ցաւ։ [(դեղ)։

Cardiaque, ած. Սրտային, սրտի

Cardinal, e (յգ. — **aux**.), ած. Գլխաւոր։ 2 Բացարձակ (թիւ)։ 3 Հանդիսաւոր (պատարագ)։ ‖ ար. Ծիրանաւոր, կարտինալ։ 2 Զանազան կարմիր թռչունք, ծիրանահաւ։

Cardinalat, ար. Կարտինալութիւն։

Cardon, ար. Կանկար մը, կառ † արճճուկ †։ [**donnette**։

Cardonnette (ʼn), էգ. Տ. **Char-**

Carême, ար. Քառասնորդք, մեծ պահք։ 2 Մեծպահոց քարոզներ, քառասնորդք։ 3 Խեղճ կերակուր։ ‖ De —, Տօգոյն պահած (դէմք)։ ‖ Le — est haut, est bas, Ուշ մեծ պահք՝ կանուխ մեծ պահք ունինք։

Carême-prenant, ար. Բարկենդանի վերջին երեք օր կամ այդ օրերու դիմակաւորք, լտ. 2 Բարկենդանի վերջին օր, լտ. յգ. ե.

Carénage, ար. Ողնափայտի (օնուրղա) նորոգում կամ նորոգարան †։

Carence, էգ. Զքաւորութիւն։

Carène, էգ. Ողնափայտ (օնուրղա) նաւու։ 2 Նաւու ողնափայտ ու կողք, գոգ. Donner la —, (գոգը նորոգել)։ ‖ Mettre, Abattre en —, Պառկեցնել (նորոգելի) նաւ։

Caréner, ն. Նորոգել ողնափայտ։

Caressant, e, ած. Շոյող, գգուասէր։ 2 Փաղաքուշ՝ փայփայող (խօսք)։

Caresse, էգ. Շոյանք, փայփայանք, գգուանք։

Caresser, ն. Շոյել, փայփայել, գգուել։ 2 Փաղաքշել, շոյել, ֆ. 3 Սնուցանել՝ շոյել (յոյս)։ 4 Գուրգուրալով շինել (բան մը)։

Caret, ար. Հնդիկ կրիայ։ 2 Զուանահիւսի կարժառ։ ‖ De —, Հաստ (դերձան)։

Cargaison (ʒ), էգ. Բեռ նաւու, նաւաբեռն † 2 Բեռնուած ապրանքի ցուցակ։

Cargue, էգ. Առագաստամիո՛ †

չուանք, հանգրէճ ։ [ճել ։

Carguer, ն. (Առագաստ) հանգրի-

Cariatide, էգ. Ծնօտակալ անդրի, քարիդասիւն, ճ.

Caricature, էգ. Ծաղրապատկեր, ծաղրանկար ։ 2 Անճոռնազգեստ, անճոռնադէմ ։

Caricaturer, ն. Ծաղրանկարն հանել, ծաղրանկարել † ։ [րիչ ։

Caricaturiste, որ. Ծաղրանկա-

Carie, էգ. Փտութիւն, փուտ ։

Carier, ն. Փտեցնել, փտել ։

Carillon (l), որ. (Դաշնակաւոր) հնչիւն կամ նուագ (զանգակաց)։ 2 Նուագող (տուփ՝ ժամացոյց) ։ 3 Աղաղակ, գոռում գոչում. Faire des — ։ ‖ À double —, À triple —, Սաստիկ ։

Carillonné, e (1n), ած. Մեծ (տօն) ։

Carillonner (1n), չ. Զանգակները զարնել։ 2 Շուտ շուտ ու նուագաւոր զարնել զանգակը (դրան) ։

Carillonneur (1n), որ. (Շուտ շուտ ու նուագաւոր) զանգակահար ։

Carlin (l), որ. Դրամ մը, քարլէն ։ 2 Կարճամազ շնիկ, քարլէն ։

Carlingue (l), էգ. (Նաւու) լցաքանի հաստ հեծան ։

Carmagnole (մանեօլ), էգ. Երգ ու կաքաւ մը, քարմանեօլ. (Փր. 1793). 2 հ. ժ. Զգեստ մը, քարմանեօլ ։

Carme, որ. Կարմելեան (կրօնաւոր)։ ‖ յգ. Կրկնաքառեակ. տէօրթ չէհար ։

Carmeline, էգ. Ուղտամաքիի բուրդ ։ [սան) ։

Carmélite, էգ. Կարմելուհի (կու-

Carmin (l), որ. Կրկին կարմիր, կարմրադեղ, ալ լէօք ։ ‖ De —, Կարմրափայլ (շրթունք) ։ [(դեղ) ։

Carminatif, ive, ած. Փքալոյծ

Carnage, որ. Նախճիրք, արիւն, կոտորած, ջարդ ։ 2 Սպաննած անասուն, նախճիր † ։

Carnassier, ière, ած. Մսակեր, գիշակեր, գիշախանձ (անասուն)։ 2 Մսասէր (մարդ) ։ ‖ յգ. Գիշակերք ։

Carnassière, էգ. Որսապարկ † ։

Carnation (oï), էգ. Մարմնոյ մերկ մասեր, միս, նկ. 2 Միս՝ մարմնոյ գոյն՝ տեսք, մոյնք † ։ [— Տ ։

Carnaval, որ. Բարեկենդան ։ յգ.

Carne, էգ. Անկիւն, եղջիւր ։

Carné, e, ած. Մարմնագոյն, մսագոյն ։ [նօթատետր։

Carnet, որ. Հաշուետետր ։ 2 Ծա-

Carnier, որ. Որսապարկ † ։

Carnification, էգ. Մսացում ։

Carnivore, ած. Մսակեր ։

Carnosité, էգ. Մոլամիս † ։

Carolus, որ. հ. Դրամ մը, քարլիկ † Յ. [նօթ, քարրօն։

Caronade, էգ. Խոշոր կարճ թնդա-

Caroncule (l), էգ. Մսակ† (մարմնոյ վրայ) ։

Carossier, որ. Քարոսենի, ծռ.

Carotide, էգ. Քնաբեր շնչերակ (որ և Artère —)։ [խորքօմային † բժ.

Carotique, ած. Խորթմբրական †

Carotte, էգ. Ստեպղին. հավուճ ։ 2 Խաբէութեամբ ստակ կորզելը, շոպումն† Tirer une —, (ստակ կորզել) ։ 3 Կըծծութեամբ խաղալը, Jouer la — ։ ‖ — de tabac, Ծխախոտի տերեւներու գալարած ։

Carotter (lt), չ. Կծծութեամբ՝ ուշտութեամբ խաղալ ։ ‖ ն. Խաբէութեամբ կորզել (ստակ), շոպել † ։

Carotteur, euse (lt), գ. Կծծի խաղցող ։ 2 Ստակ կորզող, շոպող † ։

Caroube, էգ. **Carouge**, որ. Եղջիւր, պտ. քէչի պոյնուզու ։

Caroubier, որ. Եղջերենի ։

Carpe, որ. Դաստակ, անգ. ‖ էգ. Ծածան. սազան պալըղը ։ ‖ Faire la — pâmée, Մարելիք ձեւանալ ։

Carpeau, որ. Պզտի ծածան (սազան պալըղը), ծածանիկ † ։

Carpette, էգ. Ծրարելու կտաւ ։ 2 Գորգ, կապերտ ։

Carpillon, որ. Ծածանիկիկ † ։

Carpophage, ած. Մրգակեր ։

Carquois, որ. Նետերու աման, կապարճ ։

Carrare (1r), որ. Քարարեան կուճ։

Carre, էգ. Գագաթ (գլխարկի) ։ 2 Վերի մաս (հագուստի) ։ 3 Ծայր (մուճակի)։ 4 Եզր (անտառի) ։ ‖ Il a une bonne —, Թիկնեղ է ։

Carré,e (1r), ած. Քառակողմ, քառանկիւն, քառակուսի: 2 Քառանձնեայ† (զբօսանք) : 3 Լայն (Թիկունք) : 4 Թիկնեղ (պատանի) : 5 Տրամաբան կամ պինդ (գլուխ) : 6 Բացէ բաց (պատասխան) : 7 Քառակուսի (արմատ) : ‖ ար. Քառակուսի. Un — de papier, (քառակուսի Թղթի կտոր) : 2 (Ժամացոյցի) բանալածայր † 3 Ածու (ծաղիկի՝ պարտիզի մէջ) : 4 Գաւաթիկ † (սանդուղի գլուխ). սահանկլըզ : 5 Չորեքկուսի զունդ զինուորաց, քառեակ † 6 Քառակուսի դնդեր, քառեակ† 7 Ցանց մը, քառեակ † 8 Քառակուսի արմատ, քառակուսի, չափ.

Carreau (1r), ար. (Քառակոյս) սալ † յատակաքար †. — de pierre, (քառակոյս քար), — de brique, (աղիւս). — de marbre, (մարմար) : 2 Սալայատակ †. — d'une chambre. Laver le —. Tomber sur le — : 3 Տախտակամած. Coucher sur le —. Jeter, Coucher sur le —, (գետին փռել). Jeter, Coucher qn. sur le—, (զարնել գետին փռել). Rester, Demeurer sur le —, (զարնուիլ իյնալ): 4 Փողոց. Jeter des meubles sur le — : 5 Ապակի (պատուհանի), (որ և — de vitre): 6 Քառակ, կարիկ Գ. օրեա. ֆըր. Valet de —, (որ և ոչինչ մէկը) : 7 Բարձ (նստելու՝ ծնրադրելու). — de velours : 8 (Դերձակի) արդուկ. իւթիւ: 9 Քառակոյս ձև, քառեակ † Tracer des —. Etoffe à —, (քառեկաւոր † պաստառ) : 10 Կայծակ, շանթ. Les — de Jupiter, (որ և — de la foudre) : 11 Ածու (պարտիզի մէջ) : 12 Տափաձուկ : 13 Ցանց մը, քառակուսիկ† 14 Մեծ խարտոց (եղե) : 15 Ախտ մը, կարծրափորիկ † ‖ — d'arbalète, հ. ժ. Քառասլաք † նետ :

Carrefour (1r), ար. Ճամբու բերան † քառուղի : ‖ De —, Կոշտ (խօսքեր : [2 Սալայատակում† :

Carrelage(1r), ար. Սալայատակ:

Carreler (1r), ն. Սալայատակել† 2 Կարկտել (հին կօշիկք) :

Carrelet (1r), ար. Տափաձուկ : 2 Ցանց մը, քառակուսիկ † 3 Մախաթ † չուվալտըզ : [խարտոցիկ:

Carrelette (1r), էգ. (Տափակ)

Carreleur (1r), ար. Սալայատակող † 2 (Շրջուն) հնակարկատ :

Carrelure (1r), էգ. Նոր ներբան: 2 Վերաններբանում † :

Carrément (1r), մ. Բացէ ի բաց, համարձակ : 2 Քառակուսաձեւ, քառեակաձեւ † :

Carrer (2r) ն. Քառակուսել: 2 Քառակուսի շարել (գունդ) : 3 Քառակուսին գտնել (մակերեւոյթի) : 4 Քառակուսին կազմել (Թուի) : ‖ Se —, յ. Սիգալ :

Carrick (1r), ար. Լայն ու արձակ Թիկնոց, Թօշթիկնոց † :

Carrier (1r), ար. Քարահատ, քարահան: 2 Քարահանքի տէր :

Carrière (1r), էգ. (Կեանքի) շաւիղ՝ ընթացք, ասպարէզ. Archever sa — : 2 Արուեստ, պաշտօն, վիճակ, ասպարէզ. — des armes : 3 Ընթացք (ասողի՝ ձիու) : 4 Արշաւավայր† (ձիու), ասպարէզ: 5 Քարահատք, քարահանք. — de marbre, (մարմարի հանք) : ‖ Donner —, Սանձերը Թողուլ, ազատ ասպարէզ տալ, ф. | Se donner —, Սանձարձակ երԹալ : | Se donner — aux dépens de, Ծաղրել, հեգնել :

Carriole (1r), էգ. Սայլիկ † :

Carrossable (1r), ած. Կառազնաց † (ճամբայ) ☞ կառ(ուղի) :

Carrosse (1r), ար. Ցարկեալ ու առկախ կառք քառանիւ, կառք, դեսպակ: ‖ — de voiture, ծեպընԹաց, հ.

Carrossée (1r), էգ. Մէկ կառք (բազմուԹիւն) :

Carrossier (1r), ար. Կառագործ† 2 Կառա(ձի) † :

Carrousel (1r), ար. հ. ժ. Ասպետներու ձիու վրայ խաղ ու մարզանք † Ձիախաղ † 2 Ձիախաղի վայր :

Carrure (1r), էգ. ԼայնուԹիւն (կռնկի), բէճ Գ. D'une large —, (Թիկնաւէտ) :

Cartayer (դk), չ. Երկու անուահետքերու մէջտեղէ քշել կառք :

Carte, էգ. Թուղթ, քարտէս: 2 Խաղաքարտ † Jeu de —, (քարտախաղ†): 3 ՍտուարաԹուղթ. մուգավվա : 4 Պի-

տակ (Թատրոնի), Թուղթ՝ տոմսակ (ընտրողի)։ 5 Այցատոմս. Envoyer sa — à qn. (որ և մենամարտի կանչել)։ 6 Ճաշացուցակ † Demander la —. Dîner à la —։ 7 Կերակրոյ հաշիւ. (որ և — à payer, — payante)։ 8 Աշխարհացոյց, տախտակ, քարտէս (երկրի մը). La —, կամ la — du pays, (ընկերութեան՝ ընտանիքի մը բաներու տեղեկութիւն)։ || — blanche, Անպատկեր քարտէս։ 2 Բացարձակ իշխանութիւն։

Cartel, ար. Կոչ՝ հրաւէր (մենամարտի)։ 2 Համաձայնում (պատերազմի) գերեաց մասին։ 3 Շրջանակ (պատի ժամացոյցի)։ [2 Քարտագործարան։

Carterie, էգ. Քարտագործութիւն†

Cartésianisme (զ-ս), ար. Կարտեզեանութիւն։ [դէսեան։

Cartésien, ienne (ì), ած. Կար-

Carthame, ար. Ասխուր, տկ. զօրրում։ [ծախող, քարտարար։

Cartier, ար. Խաղաքարտ շինող՝

Cartilage, ար. Աճառ, կռճիկ, ր.

Cartilagineux, euse, ած. Աճառուտ, կռճիկուտ։ [ցոյց շինելը։

Cartographie, էգ. Աշխարհա-

Cartomancie (ì), էգ. Քարտահմայութիւն։

Carton (ì), ար. Թանձրաքարտ, քարդոն. մուգավվա։ 2 Ստուարաթղթէ տուփ, ստուարատուփ (փեղոյրի)։ 3 Թղթակալ (նկարներու)։ 4 Դարան, ֆ. 5 Թուղթի խմոր, Թղթահայս † Poupée de —։ 6 Ծրագրութիւն (Թղթի վրայ)։ 7 Ցուելուածոյ Թերթ վրիպակոտ երեսներու տեղ դրուելիք, որդ. 8 Թերթի մը մաս։

Cartonnage (1n), ար. Քարդոնում† 2 Քարդոնագործք† քարդոնածք†։

Cartonner (1n), ն. Քարդոնով կազմել՝ քարդոնել † (գիրք) ☞ քարդոնակազմ †։ [գործ †։

Cartonnier (1n), ար. Քարդոնա-

Cartouche, էգ. (Թնդանօթի) քարտիճ. խարթուճ։ 2 (Հրացանի) փամփուշտ։ 3 Հրամեշտատոմս† (զինուորի)։ || ար. Զարդարուն ծիր՝ շրջանակ։ 2 Աւազակ, քարդուշ։

Cartouchier, ար. Փամփշտի (խարթուճ) զօտի, փամփշտակալ։

Cartouchière, էգ. Փամփշտարան։ [յիշատակարանաց։

Cartulaire, ար. Տոմար հնութեանց՝

Carus (իւս), ար. Ամենախոր Թըմբիր, խորքօմա † բժ.

Carvi, ար. Հայ չաման, ճապուռ, զարաման քիմեօնու։

Caryophyllée, ած. Շահոքրամ, ծղ. || էգ. յ+. Շահոքրամազգիք †։

Cas, ար. Դէպք, դիպուած, պարագայ ☞ (աւազակու)Թիւն. — fortuit։ — de mort, (մահ)։ Dans le— ou, (եթէ), Dans le — de, (որ և՝ կարող)։ Posons le — que, (դիցուք թէ)։ Si le — arrivait, (եթէ այդ բանը պատահէր)։ C'est le — de parler, (խօսելու տեղն է)։ C'est toujours le —, (միշտ այսպէս է՝ այնպէս կը լինի)։ En ce —, (այս պարագայիս մէջ, այն ատեն)։ 2 Պատմութիւն, եղելութիւն, բան, խնդիր, պարագայ. Conter le —. Posons le —. Mon — est embarrassant։ 3 Բան. C'est grand — que...։ C'est là votre —, (քու բանիդ կուգայ այդ)։ 4 Ցանցանք, պարագայ, բան. — pendable։ 5 Խղճի խնդիր (որ և — de conscience)։ 6 Խղճմտութիւն։ 7 Հոլով, ք. — locatif, (ներգոյական)։ 8 Հարկաւոր, կարիք, գործ, ը. Il fait son —։ || En — de, Ի դէպ (մահու), եթէ (մերժուի)։ 2 (Զիերու) մասին։ | En tout —, Ինչ և պատահի, որ և է կերպիւ։ | Faire — de, Գնահատել, բանի տեղ դնել, յարգել։ | Ne faire aucun — de, Անգոսնել, չսեպել։ | C'est le — ou jamais, Բուն տեղն՝ առիթն է։ || Au — que, En — que, ւ. Ենթադրելով, եթէ. || En —, ար. Պատրաստուած բան, պատրաստութիւն։ | Un en-tout —, Թէ արեւի թէ անձրեւի հովանոց, պատեհանոց †։ յ. ն.

Casanier, ière (զ), ած. Տնասէր, (որ և գ.)։ 2 Տնաւիրական (սովորոյթ)։ 3 Տան մէջ (արուեստ)։

Casaque (զ), էգ. Լայն Թեւերով հագուստ, տառատոկ։

Casaquin (զ-ì), ար. Քոթանակիկ (կանանց)։ 2 հ. ժ. Տառատոկիկ։

Cascade (ս), էգ. Ջրվէժ, քարա-

վազ † ‖ Par —, Աս ու ան դիպուածով (հարուստնալ) ։ 2 Բերնէ բերան (հանիլ լուրի) ։ 3 Կտրտուկ՝ անյօդ (խօսք) ։ [քարիլ ։

Cascarille (*ս*), էգ. Կեղեւ մը, քար.

Cascatelle (*ս*), էգ. Ջրվիժակ ։

Case (*զ*), էգ. Տնակ, տնիկ ։ 2 Խորշ (ճատրակի) ։ 3 Խորան (տապալիի), Faire une —, (դուռ առնուլ՝ շինել) ։ 4 Աչք՝ խորշ (դարանի) ։ 5 Աղիւսակ՝ խորան (տոմարի) ։ [րային ։

Caséeux, euse (*զ*), ած. Պան.

Caséiforme (*զ*), ած. Պանրակերպ ։

Caséine (*զ*), էգ. Բնապանիր ։

Casemate (*զ*), էգ. (Կամարակապ) ներքնատուն, քազմադ ։ 2 Բանտ, զին. 3 Արտաքնոց, զին.

Casemater (*զ*), ն. Ներքնատուններով ամրացնել, քազմադել † ։

Caser (*զ*), ն. Գործի դնել, տեղաւորել ։ 2 Տեղը դնել, տեղ մը հաստատել, տեղաւորել ։ 3 Շտկել՝ շարել (խորշերու մէջ) ։ ‖ չ. Դուռ շինել, տապ. ‖ Se —, յ. Տեղաւորուիլ ։

Caserne (*զ*), էգ. Զինուորանոց, զօրանոց ։ 2 Զօրանոցի զօրքեր ։

Caserné, e (*զ*), ած. Փակեալ, փակ ։ 2 Դիշերօթիկ (աշկերտ) ։

Casernement (*զ-ն*), ար. Զօրանոցի մէջ նստեցնելը, զօրանոցում † ։

Caserner (*զ*), ն. և չ. Բնակեցընել՝ բնակիլ զօրանոցի մէջ, զօրանոցել † ։

Caséum (*օ*), ար. Բնապանիր ։

Casier (*զ*), ար. Աչք աչք դարան, խորշադարան † ։

Casilleux, euse (*զ*), ած. (Ադամանդով) խորտակուն † (ապակի) ։

Casimir (*զ*), ար. Պաստառ մը, քազմիր ։ [րան ։ յ. — Տ ։

Casino (*զ*), ար. Ակումբ, զբօսա.

Casoar (*զ*), ար. Գազուար, Թռչ.

Casque (*ս*), ար. Սաղաւարտ. տեմիր քիւլահ ։

Casqué, e (*ս*), ած. Սաղաւարտեալ ։

Casquette (*ս*), էգ. Գլխարկ՝ ճակտի պահպանակով, քասքէդ

Cassade, էգ. Կարկտան, չտկոց, ռ.

Cassant, e (*ն*), ած. Դիւրաբեկ, կտրուն ։ 2 Անկանլի (մետաղ) ։ 3 Ակռայով կոտրուող՝ փխրտուկ Գ. (տանձ). կեվրեք, գըրըր ։ 4 Կարծրապէս վճիռ արձակող, խստիւ դիմախօսող, բիրտ. Homme —. Ton — ։

Cassation, էգ. Եղծում, բեկում (վճիռի). Cour de —, (վճռաբեկ՝ վըճռաքննին † դարպաս) ։ [տէ, քասավ ։

Cassave, էգ. Հաց՝ մանիօքի արմա.

Casse, էգ. Կոտրում, բեկում ։ 2 Մէկ պատիճան իյնալը, զին. Donner de la —, (պաշտօնէ հանել) ։ 3 Գրարկղ † դուրճ, տպ. 4 Գրչամամ ։ 5 Փոսակ (հալած մետաղը մէջը Թափուելու) ։ 6 Կակժիրակ. խըյարշէմպէր ։

Cassé, e, ած. Խորտակեալ՝ բեկեալ (ծեր) ։ 2 Մաշ (ձայն) ։

Casseau, ար. Կիսարկղ † (գրերու), կիսադուրճ † տպ.

Casse-cou, ար. Իյնալու՝ վտանգաւոր տեղ. C'est un — que cet escalier, (գլուխ պատռելիք սանդուղ մ'է այդ) ։ 2 Ջի վարժող, ձիամարզ † 3 Յանդուգն՝ նետուող (մարդ) ։ 4 Վտանգ կայ, մի հոն (խաղի մէջ) ։ յգ. ն. կամ վ.

Casse-cul (*ֆիւ*), ար. Ոռի վրայ իյնալը ։ յ. ն. կամ վ.

Casse-fil, ար. Դերձանափործ † գծի. յգ. ն. կամ վ.

Cassement (*ն*), ար. Կոտորում, խորտակում ։ 2 Ճայթում՝ պայթում (գլխի) ։

Casse-motte, ար. Տափան ։ յ. ն. կամ վ. [գծի. յ. ն. կամ վ.

Casse-noisette, ար. Կաղնաբեկ,

Casse-noix, ար. Ընկուզաբեկ † գծի. յ. ն. կամ վ. [գծի. յ. ն. կամ վ.

Casse-pierre, ար. Քարաբեկ †

Casser, ն. Կոտրել, բեկել, ջարդել՝ կոտրտել (մէկու ոսկորներ), խորտակել (ապակի), ջախջախել (մէկու գլուխ) ☞ (ոսկրա)բեկ, (անդամա)կոտոր, (ծայր)ատել ։ 2 Պայթեցնել՝ ճաթեցնել (գլուխ), փ. 3 Կոտրել (ձեռք ու ոտք), փ. 4 Զարնել (գինիի՝ գլուխ) ։ 5 Ջնջել (կտակ), կոտրել (վճիռ) ։ 6 Պաշտօնէ հանել, պաշտօնանկել ։ ‖ — La croûte, Կտոր մ'ուտել ։ 2 Աղ ու հացը մէկտեղ ուտել ։ | — aux gages, Պաշտօնէ հանել ։ 2 Վստահութիւնը վերցնել ։ ‖ չ. Կոտրիլ, խորտակիլ ։ 2 Փրթիլ (չուանի) ։ ‖ Se —, յ. Կոտրիլ,

խորտակիլ։ 2 Փրթիլ (չուանի) ։ 3 Կոտրիլ (սրունքը)։ 4 Վիրաւորել՝ պատռել (գլուխը) ։ 5 Զարնել (գլուխը՝ պատին), ք. 6 (Գլուխը) ճայթեցնել ։ 7 Ոյժէ իյնալ, տկարանալ. Il se —depuis qq. temps։ ‖ Se — le nez, Երես ի վար իյնալ ։ 2 Ճակատը զարնել (պատին) ։ 3 Գլուխ չտանիլ ։ | Se — le nez à la porte de qn. Տունը չգտնել մէկը ։

Casserole, էգ. (Կոթով) սան (բեհնճիրէ) . — de terre, (պտուկ) ։

Casse-tête, որ. (յփ. Ն. կամ Հ.) Լախտ (վայրենեաց), մահակ ։ 2 Կապարաձայր կարճ բիր, գլխահար † 3 Գլուխ զարնող՝ գլխահար գինի ։ 4 Գլուխ ճաթեցնող աշխատանք, գլուխճաթուք † ‖ — chinois, Չինական փայտիկք, խղ.

Cassetin, որ. Գրարկղի † աչք՝ խորշ, տպ. [արկղ, անփ.

Cassette, էգ. Արկղիկ ։ 2 Արքունի

Casseur, որ. Ջեռքն անշնորհք, կոտրան ։ 2 (Քար)բեկ ։ ‖ — d'assiettes, Աղմկիչ, կռուասէր ։ | — de raquettes, Ուժով մարդ, արչ. ը.

Cassie, էգ. Կակիա, ծո.

Cassier, որ. Կակժիրակենի. խըյարշէմպէր աղաճը ։

Cassine, էգ. Տնիկ (դաշտի մէջ)։ 2 Տնիկ քաղքէ դուրս, ամարոցակ † ։

Cassis, որ. Գասիսենի, ծռ. 2 Պտուղը, գասիս ։ 3 Գասիսօղի † ։

Cassolette, էգ. Խնկարան, խնկաման ։ 2 Հոտերու տփիկ, հոտաստուփ † 3 Անոյշ հոտ։ 4 Գէշ հոտ։ 5 Խնկանոց, ճ.

Cassonade, էգ. Միանգամ զըտուած շաքար ։

Cassure, էգ. Կոտրուածք, բեկուք։ 2 Կոտրած տեղը, կոտրած, բեկած ։

Castagnettes (ս), էգ. յփ. (Փայտէ) բամբիռ. չալփարա ։

Caste (ս), էգ. Դաս, կարգ, դասակարգ։ 2 Ցեղ՝ դասակարգ (Հնդկաց) ։

Castel (ս), որ. Դղեակ, հեգն.

Castelane (ս), էգ. Սալոր մը, քաղըլան ։ [Մրցութիւն, հ.

Castille (ս), էգ. Պզտի կռիւ ։ 2

Castine (ս), էգ. Կրաքար մը, քասդին ։

Castor (ս), որ. Կուղբ, ջրշուն. գունտուզ։ 2 Կղբենի գլխարկ, կղբոյր †։

Castoréum (o), որ. Կղբաձուանք† կղբիկ. գունտուզ խայեսի։ [քաստօրին։

Castorine (ս), էգ. Պաստառ մը,

Castramétation (ս), էգ. Բանակադրութիւն, հ. [կրտակ†։

Castrat (ս), որ. Կուրտ երգեցիկ,

Castration (ս), էգ. Որձատութիւն, մալում ։ [նութիւն ։

Casualité (զ), էգ. Դիպուածակա-

Casuel, elle (զ), ած. Պարագաներէ կախեալ, դիպուածոյ † Parties—, (պատահական հասոյթ) ։ 2 Յետս կոչելի (պաշտօն) ։ ‖ որ. Պատահական շահք ։

Casuellement (զ), մ. Դիպուածապէս † ։

Casuiste(զ-ս), որ. Խղճի խնդիրներու հմուտ, խղճագէտ ։ [տութիւն։

Casuistique (զ-ս), էգ. Խղճագի-

Catachrèse (ƒ), էգ. Պիտականունութիւն, հռ.

Cataclysme (ս), որ. Մեծ հեղեղ, ջրհեղեղ ։ 2 Դղրդիւն, յեղաշրջութիւն, կործանում ։

Catacombes (ն), էգ. յփ. հ. ժ. Գետնափորք, գետնադամբանք ։

Catadoupe, էգ. Գետնասահանք։

Catafalque, որ. Դագաղակիր բեմ՝ ժամի մէջտեղ, մահաբեմ † բաւարան ։

Cataire, էգ. Կատուախոտ ։

Catalectes, որ. յփ. Քաղուածոյք, հատակոտորք ։

Catalectique, ած. Թերավանկ ։

Catalepsie, էգ. Ուշաբորձութիւն, բժ.

Cataleptique, ած. Ուշաբարձական, բժ. 2 Ուշաբարձեալ, բժ. [ցանկ։

Catalogue, որ. (Անուանց) կարգ,

Cataloguer, ն. Ցանկել։ 2 Դասակարգել ։

Catalpa, որ. Քադալբենի, ծռ.

Cataplasme (ս), որ. Ծեփելիք, տած. լափա, բժ. 2 Սպեղանի, ք.

Catapulte, էգ. հ. ժ. Նետընկէց, քարընկէց, գծի.

Cataracte, էգ. Վարագոյր (աչքի), բժ. ‖ յփ. Սահանք (Նեղոսի՝ երկնից)։

Cataracter (se), չ. (Աչքերու) վարագոյր իջնալ ։

Catarrhal, e (1r), ած. Ապավիժական ։

Catarrhe (դառ), ար. Ապավիժութիւն, բժ. 2 Սաստիկ հարբուխ, իջուածք։ [պավիժոտ։ 2 Ապավիժական։

Catarrheux, euse (1r), ած. Ա-

Catastrophe, էգ. Զարադէտ դէպք, չարաշուք վախճան, մեծ չարիք, աղէտք ։ 2 Հուսկդարձուածք † վերջնադէպք (խաղի) ։

Catéchiser, ն. Քրիստոնէութիւն սորվեցնել, երախայել ։ 2 Համոզելու ջանալ, գլուխը կարդալ ։ 3 Հրահանգներ տալ, խրատել ։ 4 Կշտամբել, չեխել ։

Catéchisme (ս), ար. Քրիստոնէական։ 2 Համառօտ հանդէս՝ սկզբունք (գիտութեան մը)։ 3 Տեղեկացնելը, խրատ. On lui a fait le —, (գլուխը կարդացին) ։ 4 Կշտամբանք, խրատ ։

Catéchiste (ս), ար. Քրիստոնէական սորվեցնող, քրիստոնէուսոյց † ։

Catéchumène (f), ար. Նորահաւատ (տակաւին անկնունք), երախայ։

Catégorie, էգ. Դաս, կարգ ։ 2 Հանգամանք, տեսակ ։ 3 Ստորոգութիւն, տր.

Catégorique, ած. Յայտնի ու ճշգրիտ, յատուկ, բացարձակ։ 2 Ստորոգական † տր.

Catégoriser, ն. Կարգ կարգ դասաւորել, դասակարգել ։

Catégoriquement, մ. Հաւաստեաւ, բացարձակ ։ [բժ.

Cathartique, ած. Մաքրական,

Cathédrale, էգ. Աթոռանիստ՝ մայր եկեղեցի ։

Cathérétique, ած. Մսակէզ։

Cathéter, ար. Փամփշտամուտ † գծի. մուծակ † ։ [կութիւն ։

Catholicisme (ս), ար. Կաթոլի-

Catholicité, էգ. Կաթողիկէութիւն, կաթոլիկութիւն ։ 2 Կաթոլիկք ։

Catholique, ած. Հռովմէադաւան, կաթոլիկ. Le Roi —, (արքայ Սպանիոյ)։ 2 Շիտակ բան. Cela n'est pas — ։ ‖ գ. Կաթոլիկ ։ ‖ ար. Կաթողիկոս ։

Catholiquement, մ. Կաթոլիկութեան համեմատ ։

Cati, ար. Փայլեցում (պաստառի) ։

Catimini (en), (ն), մ. Լռիկ մնջիկ, գաղտուկ մը, ռ.

Catin, էգ. Ցոփուհի, դէլ գ. 2 Գիւղական աղջիկ ։ 3 Կատարինէ, Կատար ։

Catir, ն. Փայլ տալ (պաստառի) ։

Catisseur, ար. Փայլիչ (պաստառի)։

Caton, ար. Կատոն ։ 2 Առաքինի մարդ, կատոն ։

Catoptrique, ած. Հայելագիտական ։ ‖ էգ. Հայելագիտութիւն ։

Cauchemar, ար. Մղձաւանջ, խիպիլիկ. աղբր պատան. Avoir le — ։ 2 Անռելի երազ. Avoir des — toute la nuit ։ 3 Զարհուրիչ՝ սեւ մտածում ։ 4 Անտանելի մարդ, ճիւաղ. Il est mon —, (այդ մարդը սև սատանաս է՝ մահս է) ։ ‖ Donner le —, (Սրտի վրայ կոխել), ‡.

Cauchois, e, ած. Գօյեան (աղաւնի), գօյ(աղաւնի) † Յր.

Caudal, e, ած. Պոչի, տոնային ։

Caudataire, ար. Քղանցակալ (Պապի)։ 2 Քսուբոտող՝ քղանց պագնող, ռ.

Caudé, e, ած. Տոնաւոր, պոչաւոր։

Caudebec. ար. Բրդէ գլխարկ մը, բրդոյր † հ. [Ագեւոր ։

Caudifère, Caudigère, ած.

Caudimane, ած. Տոնաձեռնի ։

Caulophylle, ար. Ցօղունատերև ։

Cauris (ոի), ար. Խեցադրամ † ։

Causal, e, ած. Պատճառական ։

Causalité, էգ. Պատճառականութիւն ։ [սուն ։

Causant, e, ած. Խօսասէր, խօ-

Causatif, ive, ած. Պատճառական, ‡.

Cause, էգ. Սկիզբ, առիթ, ծնող, մայր, պատճառ։ 2 Նիւթ, պատճառ. Agir sans —, Et pour —, (և փուճ տեղը չէ, և ասոր պատճառը կայ) ։ 3 Դատ. — célèbres. Gagner sa —. En tout état de —. (որ և՝ ինչ որ ալ լինի). Avocat sans —, (երեւէ ձըգուած՝ նետուած փաստաբան) ։ 4 Օգուտ, շահ, կողմ, դատ. La — du peuple. Épouser la — de qn. La — de la religion. La — publique. La bonne —, (արդարութիւն, իրաւունք) ։ 5 Տարակոյս, խնդիր. Cela est hors de — ։

|| — première, Նախապատճառ, Աստուած։ | — secondes, Արարածք, պատճառականք։ | — finale, Նպատակ։ 2 Վախճանական պատճառ, փ. | Faire — commune, Միաբանիլ։ || À — de, նխ. (Անոր) սիրոյն համար, (անոր) համար։ || À — que, ն. Վասն զի, այնու զի։

Causer, ն. Առթել, բերել, պատճառ լինել. տալ (հարբուխ), հասցնել վնաս ☞ (վրդով)ել, (ախտա)բեր, (կենս)առիթ։ || չ. (Ընտանեբար) խօսիլ, զրուցատրել, զրուցաքանել †. — littérature, (գրականութեան վրայ խօսիլ)։ 2 Խօսք ընել, խօսիլ։

Causerie, էգ. Խօսակցութիւն։ 2 Զրուցատրութիւն, զրուցաքանութիւն † 3 Շատախօսութիւն։

Causette, էգ. Կարճ խօսակցութիւն, երկու խօսք, ը.

Causeur, euse, ած. Խօսասէր։ || գ. Խօսասէր։ 2 Զրուցաքան† 3 Շատախօս։ || էգ. Բազմոց՝ երկու հոգւոյ համար, խօսասատր †։

Causticité, էգ. Կիզականութիւն† 2 Խայթողութիւն, կծողութիւն, փ.

Caustique, ած. Այրող, կիզական ☞ կիզա(ղեղ) † 2 Կծու, երգիծական, խայթական։

Cautèle, էգ. Խորամանկութիւն, հ. || À —, (Արձակում) առ զգուշութեան։

Cauteleux, euse, ած. Խորամանկ։

Cautère, ար. Տաղ, խարան. եազըր։

Cautérisation, էգ. Տաղում, խարում։ [էգ. եազմազ։

Cautériser, ն. Տաղել, խարել.

Caution, էգ. Երաշխաւոր։ 2 Երաշխաւորութիւն, երաշխի։ Sujet à —, (երաշխաւորութեան կարօտ, անվստահելի, կասկածելի)։

Cautionnement (1n), ար. Երաշխում † 2 Երաշխադրամ †։

Cautionner (1n), ն. Երաշխաւորել, երաշխել †։ [եօլ։

Cavagnole, ար. Խաղ մը, քավան։

Cavalcade, էգ. Հեծելութիւն։ 2 Հեծեալներու հանդէս, հեծելաճեմ։

Cavalcader, չ. Ձիերով պտըտիլ։

Cavalcadour, ած. Ecuyer —, Արքունի ախոռապետ։

Cavalerie, էգ. Այրուձի, հեծելազօր † Chef de —, (հեծելապետ). Général de —, (սպարապետ †). La grosse —, (ստուարազէն հեծելազօր, ծանրասպառազէն †)։ 2 Հեծելազօրի մարզչութիւն, հեծելամարզ † Cet officier entend bien la —։

Cavalier, ար. Հեծեալ, ձիաւոր. Être bon —, (քաջ ձիավարել)։ 2 Ձիավարժ † հեծելավարժ † Êtes-vous —? 3 Հեծեալ զօրական, ձիաւոր։ 4 Ձիընտրական, հ. Me trouves-tu bien fait en —? 5 Այր, պարոն, տիար † (պարահանդիսի մէջ). Un aimable —։ 6 Զոյգ † պարակից † Mon —. — et dames, (տիարք և տիրուհիք)։ 7 Ձիաւոր (ճատրակի մէջ)։ 8 Հողակոյտ, չէն. Faire un —։ || — servant, Պաշտօնարկու տիար † (կնոջ)։ || —, ière, ած. Ազատ, համարձակ, նաև՝ խիստ համարձակ՝ անվայել (լեզու՝ կերպարանք)։

Cavalièrement, մ. Առանց ներողութեան, խիստ համարձակութեամբ, անվայել կերպիւ։ 2 Ազնիւ ձևով, հ. 3 Ազնուաբար (պարել), հ.

Cavatine, էգ. Կարճ ու անկրկնակ երգ, քավաթին։

Cave, էգ. Գետնափոր շտեմարան, ներքնատուն։ 2 (Ներքնատան մէջ) գինի. Il a une bonne —։ 3 Ըմպելեաց սրուակներու սնտուկ, խորշարկղ† 4 Ստկի քածին (խաղի մէջ)։ || ած. Գոգաւոր (այտ), փոսացեալ (աչք)։ 2 Գոգ (երակ)։ 3 Լուսնական (ամիս)։

Caveau, ար. Ներքնատնիկ † (գինւոյ), գամգամին, գ. 2 (Ընտանեկան), տապանատուն, նկուղ† 3 հ. ժ. Սրճարան զուգիտաց՝ երգահանից, ներքնատուն։

Cavecé, e, ած. Սևագլուխ (ձի)։

Caveçon, ար. Ձիու քթի շղթայ. շրուշակ։ 2 Սանձ, փ.

Cavée, էգ. Խորուղի †։

Caver, ն. Փորել, գոգել, փոսել։ || Se —, յ. Խորունկնալ, փոսիլ։ || ն. չ. և յ. Ստակ դնել (խաղի մէջ)։

Cavernaire, ած. Սորաբնակ։

Caverne, էգ. Քարանձաւ, այր, սոր † 2 Որջ, այր (աւազակաց)։ 3 Պեղուածք, խոռոչ, էգ.

Caverneux, euse, ած. Անձաւուտ, սորաշատ ✝ 2 Խուլ (ձայն)։ 3 Ծակոտ (ծառ) ։ 4 Խորշուտ, անդ.

Caviar, ար. Թառափկիթ. խավեար։

Cavillation (21), էգ. Իմաստակութիւն, խաբէութիւն։ 2 Այպանք, ծաղր.

Cavirostre, ած. Գոգակտուց ✝։

Cavité, էգ. Խորշ, խոռոչ, փապ, գոգած, գուճ Գ. ջուզուր, գօվուգ։

Ce, cet, cette (յ. **Ces**), ցուց. ած. Այս, այդ, այն. Ce roi. Cet ami. Cette dame. Ces maisons ։ ‖ Ce, դեր. Աս, ադ, ան. ասիկայ, ատիկայ, անիկայ ։ 2 Ասոնք. Ce sont des amis ։ ‖ Ce que c'est . . . Ի՛նչ բան է . . . | Ce qui, ce que, Ի՛նչ որ, ի՛նչ բան որ. Ce qui trompe, (խաբող բանը, զմարդ խաբողը). Ce que je veux, (ուզածս)։ | C'est que . . . Պատճառն այն է որ, քանզի ։ | Ce n'est pas que . . . Չէ թէ (ծաղրել կ'ուզեմ) ☞ Սեպ շեշտով մը միայն կը բաժնուի. C'est lui qui me l'a dit, նա՛ ըսաւ ինձ. Ce sont eux qui le veulent, անո՛նք կ'ուզեն ։ ‖ À ce que, շ. Որպէս զի ։ | De ce que, շ. Ըստ որում, քանզի ։ 2 (Բարկանալ)էս ։

Céans, մ. Այս տան մէջ, այս տունը, հոս։

Cébien, ար. Չէպ, կդ. [ճիւաղ։

Cébocéphale, ար. Կապկագլուխ

Ceci, դեր. Այս։ 2 Այս բանս։ 3 Զայս։

Cécité, էգ. Կուրութիւն ։

Cédant, e, ած. և գ. Հրաժարող, ձգող (իրաւունք) ։

Céder, ն. Տալ, շնորհել, Թողուլ, ձգել։ 2 Ծախել, ուրիշի անցնել, Թողուլ։ ‖ — le pas, Առաջնութիւն տալ, խոնարհիլ ։ ‖ չ. Ծռիլ, հակիլ, կքիլ, խոնարհիլ ։ 2 Չընդդիմանալ, Թուլնալ, հաւանիլ, խոնարհիլ, տեղի տալ. — au sommeil, (յաղթուիլ քունէ). (որ և անփ.) ։ 3 Խոնարհիլ (արժանեաց առջև) ։ 4 Վար գտնուիլ, վար լինել, վար մնալ, (որ և Le —). — à qn. en science. Il ne le — à personne en science, (գիտութեան մասին մէկէ մը վար չմնար)։ 5 Նուազիլ՝ դադրիլ (ցաւի) ։

Cédille, էգ. Ենթակէտ (c ի տակ) ։

Cédrat, ար. Կիտրոն. աղած գավուխու ։ 2 Անոր ծառը, կիտրոնի, (որ և (Cedratier) ։

Cèdre, էգ. Մայր (Լիբանանու). սերվի ագատ ։ 2 Մայր փայտ ։ 3 Կիտրոն. Aigre de — ։ [գըզը ։

Cédrie, էգ. Մայրակիւ ✝ չամ սա-

Cédule, էգ. Ձեռագիր, մուրհակ, հ.

Ceindre, Ceint, e (՚), ն. Պնդել, փաթտել, պատել. Une corde lui — les reins. — une épée à un chevalier, (կապել թուր՝ ասպետի)։ Ceignez vos reins, (գօտեւորեցէք), փ. 2 Առնուլ՝ դնել (Թագ). — la tiare, (Պապ լինել)։ 3 Պատել, շուրջ պատել (խրամներով) ։ ‖ Se —, յ. Կապել (գօտին) ։ 2 Մէջքը փաթտել, մէջքն անցընել (չուան)։ 3 Դնել գլուխը (Թագ) ։

Ceintrage (՚), ար. Պատող չուանք (հին նաւու) ։

Ceintrer (՚), ն. Չուանապատել ✝ (հին նաւ) ։

Ceinture (՚), էգ. Կամար, գօտի ։ 2 Մէջքի կողմ՝ գօտետեղ Գ. (տաքատի)։ 3 Մէջք. Nu jusqu' à la — ։ 4 Պատուած, գօտի (պատերու) ։ 5 Գօտի, հ.

Ceinturer (՚), ն. Գօտիով մը պատել ։ ‖ Se —, յ. Գօտի կապուիլ ։

Ceinturier (՚), ար. Գօտեգործ ։ գօտեվաճառ ։

Ceinturon (՚), ար. Գօտի (Թուրի), (Թրա)կամար ✝ ։

Cela, դեր. Ատիկայ, այդ։ 2 Զայդ ։ 3 Ասիկայ, այս ։ 4 Զայս ։ 5 Սա, զասիկայ, զաս, (անձի համար). J'ai vu — tout jeune ։ 6 Ասոնք, անոնք, զասոնք, զանոնք ։ ‖ C'est —, C'est bien —, Ա՛յդպէս, լաւ ։ | Comme —, Սաչափ (մեծ) ։ 2 Այդպէս ։ 3 Սանկ, նանկ ։ | Avec —, Այսու ամենայնիւ, և սակայն։ | Pour —, Ասով։ 2 Արդարև, ստուգիւ։

Céladon, ար. Մարող մարմրող տարփածու, Սելատոն։ 2 Տմոյն կանաչ ։

Célébrant, ար. Պատարագիչ, ժամարար ։

Célébration, էգ. Մատուցում (պատարագի) ։ 2 Կատարում (տօնի), (տօնա)խմբում. — d'un mariage, (պըսակ) ։ 3 Գումարում (Սիւնհոդոսի) ։

Célèbre, ած. Պերճ, հռչակաւ, հռ

յանուն, երեւելի, անուանի, համբաւաւոր, հռչակաւոր ☞ կեր. մեծահամբաւ, գերահռչակ ։

Célébrer, ն. Մատուցանել (պատարագ), (պատարագ)ել ։ 2 Կատարել (հանդէս՝ հարսնիք), խմբել (տօն), (տօն)ել ։ 3 Տօնել (մէկու գալուստ) ։ 4 Ներբողել, փառաւորել, փառաբանել, տարփողել, հռչակել ։

Célébrité, էգ. Անուն, համբաւ, հռչակ ։ 2 Հոյակապ անձ, հռչակաւոր մէկը ։ 3 Շուք, հանդէս, հ.

Céler, ն. (Գոց՝ գաղտուկ) պահել, ծածկել ։ ‖ Se faire —, Դուռը գոցել, երեսը պահել ։

Céleri, ար. Կարոս. քէրէվիզ ։

Célérifère, ար. Երագընթաց կառք մը, պնդերագ † ։

Célérigrade, ած. Երագոտն ։

Céléripède, ած. Երագընթաց, սրոտն ։ [թիւն, սրութիւն ։

Célérité, էգ. Շուտութիւն, արագու-

Céleste, ած. Երկնքի, երկնային (մարմինք) ☞ երկնա(գունտ) ։ 2 Երկնագոյն (կապուտակ) ։ 3 Երկնաւոր (փառք՝ հայրենիք), լուսաբնակ (հոգիք) ։ 4 Երկնային (բարկութիւն) ։ 5 Երկնածիր (շնորհք) ։ 6 Զնաշխարհիկ, գերաշխարհիկ (գեղ) ։ 7 Երկնային (պետութիւն՝ Չինաց) ։ ‖ Les — lambris, Երկինք, բն.

Célestin, ար. Կրօնաւոր մը, Կելեստինեան ։

Céliaque, ած. Ներքնափորի (շնչերակ) ։ 2 Աղիքի. Flux —, (փորհարութիւն) ։

Célibat, ար. Անամուսնութիւն, ամուրութիւն ։ 2 Կուսակրօնութիւն (քահանայի) ։ [մուրի ։

Célibataire, ար. Անամուսին. ա-

Celle, դեր. էգ. Տ. **Celui** ։

Cellérier, ière (ll), գ. Մառանպան. քիլէրճի ։

Cellier (ll), ար. Շտեմարան, մառան, կեղար. քիլէր ։

Cellulaire (ll), ած. Խորշաւոր, խորշկէն † ամբ. և բն. 2 Մենափակ † խցարգել (դրութիւն՝ բանտարկութիւն). Voiture —, (խորշակառք † դատապարտելոց) ։

Cellule (ll), էգ. Խցիկ (կրօնաւորի) ։ 2 Առանձնոց, մենարան ։ 3 Խուց (կարգինալի՝ փակաժողովի ատեն) ։ 4 Մենախուց † (բանտականի) ։ 5 Մենարան, խորշ, գ. 6 Բջիջ. կիւմէճ տէլիյի ։ 7 Խորշ, ամբ. և բն.

Celluleux, euse (ll), ած. Մաղատեսակ, խորշաւոր ։

Cellulose (ll), էգ. Խորշանիւթ ։

Celtique, ած. Կելտական (լեզու) ։

Celui, Celle (յ. **Ceux**), դեր. Աս, ան, Celui, Ceux que vous avez vus, (տեսած մարդդ կամ մարդիկդ) ։ 2 (Պօղոս)ինը, (Պօղոս)իններըը. Celui de Paul, Ceux de Paul ։ ‖ Celui-ci, Celle-ci, Աս, ասիկայ. (յ. Ceux-ci, Celles-ci, ասոնք) ։ | Celui-là, Celle là, Ան, անիկայ. (յ. Ceux-là, Celles-là, անոնք) ։ [մանդ ։

Cément (l), ար. Շաղուանիւթ, սէ-

Cémenter (l), ն. Շաղուանիւթել † ։

Cénacle, ար. Վերնատուն (Քրիստոսի) ։ 2 Ակումբ (գրագիտաց) ։

Cendal (l), ար. հ. ժ. Սնդուս ։

Cendre (l), էգ. Աճիւն, մոխիր. Mettre, Réduire en —, (մոխիր դարձընել) ։ 2 Մոխիր, (նշան սուգի՝ զղջի) ։ 3 Նշխարք (մեռելի), աճիւն ։ 4 Ցիշատակ (մեռելի), աճիւն ։ ‖ — de plomb, Տ. **Cendrée** ։ [Մոխրախառն ։

Cendré, e (l), ած. Մոխրագոյն ։ 2

Cendrée (l), էգ. Կղկղանք՝ փըրփուր կապարի ։ 2 Կապար գնդակիկք, արճճիկ գ. սաչմա ։

Cendreux, euse (l), ած. Մոխրալից, մոխրոտ ։ [ցի) ։ 2 Մոխրանոց ։

Cendrier (l), ար. Մոխրակալ (հնո-

Cendrillon (l), էգ. Աղտոտ ծառայ ։ 2 Մոխրիկ (վէպի մը մէջ անուն) ։

Cendrure (l), էգ. Ծակ ու ծուկք պողպատի վրայ ։

Cène, էգ. Տէրունական ընթրիք. Faire la — ։ 2 Ոտնլուայ. Faire la — ։ 3 Հաղորդութիւն Բողոքականաց, ընթրիք, Faire la — ։

Cenelle, էգ. Սրափուշի կամ ժանտափուշի պտուղ, կարմրիկ † ։

Cénobite, ար. հ. ժ. Վանական, միաբանակեաց. Vivre en —, (բաշ-

ուած տպրիլ) ։ [միաբանական։

Cénobitique, ած. Վանական,

Cénotaphe, գո. Ունաշիրիմ † յիշատակիրիմ † (մէկու) ։

Cens (սանս), գո. Սակ (ընտրական)։ 2 Հողատուրք, —. Donner à — ։ 3 Աշխարհագիր, աշխարհահամար, Հ.

Censal (ն), գո. Միջնորդ ։

Cense (սանս), էգ. հ. ժ. Վարձուած ագարակ ։

Censé, e (սանսէ), ած. Ճանչցուած, համարուած. Il est — l'ignorer, (իբր թէ չգիտեր, չգիտցած լինի) ։

Censément (սանսէման), մ. Ենթադրութեամբ ։

Censeur (սանսէօռ), գո. Այլոց գնացքը՝ գործերն քննաբանող, կրիտիս. Un rude — ։ 2 Պարսաւադիր, բանակրկիտ (գրքերու). Le — et l'arbitre de mes discours ։ 3 Դրաքննիչ, գրաքննիչ ։ 4 Ազգահամարի ու բարուց հըսկող, համարակար † Հ. || — des études, Վերակացու (լեկէոնի մէջ) ։

Censier, ière (սանսիէ), գ. հ.ժ. Վարձակալ ։ || գ. Հողատուրք առնող, սակառու † (որ և Seigneur —)։ 2 Հողատուրքի (տոմար), —. 3 Սակապարտ, (էգ. — ière) ։ || —, ière, գ. հ. ժ. Ագարակի վարձակալ ։

Censitaire (սանսիտէր), գո. Հողատուրք վճարող, սակապարտ † —. || ած. Տուրքով՝ սակավճար † (ընտրող) ։

Censive (սանսիվ), էգ. Հողատուրքի տակ՝ սակատու † (երկիր), —. 2 Սակ, հողատուրք, —.

Censorial, e (սանսօ), ած. Դրաքննական ։ 2 Համարակարի † Հ ։

Censuel, elle (սանսիւ), ած. Հողատուրքի, —.

Censurable (սանսիւ), ած. Քննաբանելի, ստգտանելի, դարովելի ։

Censure (սանսիւ), էգ. Դրաքննութիւն։ 2 Դրաքննիչք, գրաքննիչք ։ 3 Դատաստան, քննութիւն. Soumettre ses écrits à la — de qn. 4 Եպերանք, պարսաւանք, ստգտանք, խծբիծ. S'exposer a la — du public։ 5 Դարովանք, պարսաւ (փաստաբանի՝ երեսփոխանի դէմ) ։ 6 Դատապարտութիւն, պարսաւ. La — de l'archevêque de Paris ։ 7 (Եկեղեցական) պատիժք կամ պատժոյ սպառնալիք ։ 8 Համարակարութիւն† Հ.

Censurer (սանսիւ), ն. Քննաբանել, եպերել, ստգտանել, խծբծել։ 2 Դարովել, պարսաւել (փաստաբան՝ երեսփոխան)։ 3 Պարսաւել, դատապարտել (գրքեր)։

Cent (ն), ած. Հարիւր. Onze —, (հազար հարիւր)։ 2 Հազար՝ բիւր (ստուերներ)։ 3 Հարիւրերորդ (երես)։

Centaine (ն), էգ. Հարիւրի չափ. հարիւրեակ. À —, Par —, (հարիւրաւոր) ։ 2 Կարժգլուխ. չիլէնին պաշը ։

Centaure (ն), գո. Կէս-մարդ կէս-ձի, յուշկապարիկ, կենդաւրոս ։

Centaurée (ն), էգ. տ. ս. Տերեփուկ. գանփարիօն ։ || La petite —, Գետնալեղի ։

Centenaire(ն), ած. Հարիւր տարուան, հարիւրեմեան ։ || գո. Հարիւրեմեան, հարիւրամեայ ։ 2 Հարիւրերորդ տարեդարձ, հարիւրամեակ ։ Հ.

Centenier (ն), գո. Հարիւրապետ,

Centésimal, e (ն-զ), ած. Հարիւրորդական ։

Centiare (ն), գո. Մէկ քառակուսի մէթր, հարիւրորդակալ ։

Centième (ն), ած. գ. Հարիւրորդ։

Centigrade (ն), ած. Հարիւրաստիճան ։ [րորդակրամ ։

Centigramme (ն), գո. Հարիւ-

Centilitre (ն), գո. Հարիւրորդալիտր ։

Centime (ն), գո. Հարիւրորդ (ֆրանքի), սանթիմ ։ || Au — le franc, (Դրամին) համեմատութեամբ (վճարել) ։

Centimètre (ն), գո. Հարիւրորդամէթր ։ [տեղ։

Centinode (ն), էգ. տ. ս. Մատի-

Centon (ն), գո. Կտորներ (Վիրգիլիոսէ)։ 2 Հատակարկատ քերթուած ։ 3 Հատակտորներէ գիրք ։

Central, e (ն), ած. Կեդրոնական։ 2 Միջնակայ՝ կեդրոնի (կէտ)։ 3 Ներքնագոյն (Թաղ). յգ. — **aux** ։

Centralisation (ն), էգ. Մէկ կեդրոնի ամփոփիլը, կեդրոնացում ։

Centraliser (ն), ն. Կեդրոնացնել, կեդրոնաւորել ։

Centre (ն), ար. Կեդրոն ։ 2 Կէտ, միջնակէտ, կեդրոն (բոլորակի) ։ 3 Մէջ տեղը. միջավայր, միջասահման, կեդրոն ։

Centrifuge(ն), ած. Կեդրոնախոյս։

Centripète (ն), ած. Կեդրոնահակ, կեդրոնաձիգ ։

Cent-suisses (ն), ար. յփ. հ. ժ. Զուիցերցի արքայապահք, հարիւր-Զուիցերեանք ։ [պետ, Հ.

Centumvir (ն-օ), ար. Հարիւր-

Centumvirat (ն-օ), ար. Հարիւրպետութիւն, Հ. [ապետութիւն ։

Centuple (ն), ած. Հարիւրպա-

Centupler (ն), ն. Հարիւրպատկել։ ‖ չ. Հարիւրպատկել ։

Centurie (ն), էգ. Դարավէպք ։ 2 Հարիւրգլխեան զուշակութիւնք, հարիւրեակ ։ 3 Հարիւրեանք, Հ.

Centurion(ն), ար. Հարիւրապետ, Հ.

Cep, ար. Բուն (որթի) . ասմա քիւքիւյիւ ։ 2 Խոփակալ ։ ‖ յփ. Շղթայ, կապանք, կոճղ, հ.

Cépacé, e, ած. Սոխային ։

Cépage, ար. Որթատունկ ։

Cèpe կամ **Ceps** (սէբս), ար. (Հասարակ) Թնջուկ ։ [սոեղնակիցք †։

Cépée, էգ. Մէկ կոճղէ շառաւիղք ,

Cependant, մ. Նոյն միջոցին, նոյն կէտին, նոյն ատեն, մինչ այս մինչ այն ☞ ե. գ. հ. ‖ շ. Այլ, սակայն։ ‖ — que, շ. Մինչ ։

Céphalalgie, էգ. Գլխացաւութիւն։ [թիւն † ։

Céphalée, էգ. Հին գլխացաւու-

Céphalique, ած. Գլխի։ ‖ La—, էգ. Կեփալ (որ և Veine —) ։

Céphalopode, ար. Գլխոտն, բ. պ.

Céracé, e, ած. Մոմանման ։

Céramique, էգ. Բրուտութիւն , կաւագործութիւն , չէօմլէքճիլիք ։ ‖ ած. Բրուտի, կաւագործութեան ։

Céraste, ար. Եղջիւրով իժ մը, եղջերիկ ։

Cérat, ար. Մոմձէթ. չիրօբօ ։

Cératolithe, էգ. Եղջերաքար ։

Cerbère, ար. Կերբերոս, փէյ. 2 Բիրտ դռնապան, անողոք պահապան, կերբերոս ։ [խեմ. Գ.

Cerce, էգ. Նուրբ տախտակ (մաղի),

Cerceau, ար. Շրջանակ՝ գօտի (տակառի) ։ 2 Շրջանակ (տղոց խաղ), շրջանակ † 3 Կամար. En —, (կամարաձև)։ 4 Վարմ (Թռչնորսի) ։

Cerclage, ար. Շրջանակում (տակառի) ։ ‖ De —, Շրջանակցու (փայտ)։

Cercle, ար. Բոլորակ. En demi—, (կիսաբոլոր) ։ 3 Շրջանակ (սեան), գօտի (տակառի), հեց՝ դօղ Գ. (անիւի) ։ 4 Տակառ. Vin en — ։ 5 (Անդաչափի) շրջանակ, բոլորակ, գծի. 6 Երկրական բաժանում, շրջանակ ։ 7 Սահման՝ շրջանակ (մտաց) ։ [նակել (տակառ) ։

Cercler, ն. Գօտիներ դնել, շրջա-

Cercopithèque, ար. Կապիկ մը, տտնեղ ։ [Դագաղ, մահ ։

Cercueil, ար. Դագաղ, ճաղ Գ. 2

Céréale, ած. Ցորենական, ցորենի։ ‖ էգ. (Ցորենական) արմտիք ։ ‖ էգ. յփ. Դեմետրատօնք † ։

Cérébral, e, ած. Ուղեղի, ուղղային ☞ Ուղղա(ջերմ) ։

Cérémoniaire, ար. Արարողապետ (քահանայ) ։

Cérémonial, e, ած. Արարողական ։ ‖ ար. Արարողական կարգ ։ 2 Արարողարան † 3 Ծիսարան, մաշտոց։ 4 Ցարգանք, մեծարանք, քաղաքավարութիւն (մասնաւորապ մէջ) ։

Cérémonialisme (ս), ար. Ձեւամոլութիւն † (պաշտամանց մէջ) ։

Cérémonie, էգ. Արարողութիւն (պսակի) ։ 2 Շուք, հանդէս. Habit de —, (հանդիսական զգեստ). Maître des —, (արարողապետ) . En —, (հանդիսիւ, ահոք փառօք) ։ 3 Մեծարանք, ծեքծեքանք, քաղաքավարութիւնք, (քաղաքավարական) ձեւք. Visite de —, Ennemi des—. Sans—, (առանց ձեւերու, ընտանեբար)։ ‖ Faire des—pour, Դժուարութիւն ցուցնել, ծանրէն քաշել ։

Cérémonieux, euse, ած. Անչափ պատուազիր, արարողասէր † ։

Cérès, էգ. Դեմետրէ ։ 2 Հասկք, դեմետրէ ։ [նապաստակ, փ.

Cerf, ար. Եղջերու. կէյիք։ 2 Վատ,

Cerfeuil, ար. Քերվակարոս, տկ. ‖ — musqué, Գզոցնիճ, տկ.

Cerf-volant, ար. Վիշապակ, Թռու-

ցին (տղայոց) . ուչուրմա ։ 2 Թնդեռն, ձկն. յգ. Ն.

Cérine, իգ. Թնամոմ ։

Cérinthe, իգ. Մոմածաղիկ ։

Cerisaie, իգ. Կեռասուտ ։

Cerise, իգ. Կեռաս. քիրէզ։ 2 Խահուէի պտուղ, խահուէ. Du café en — ։ ‖ Le —, Կեռասի գոյն ։ ‖ ած. անփ. Կեռասագոյն ։

Cerisette, իգ. Կեռասչիր։ [աղանձը։

Cerisier, ար. Կեռասենի. քիրէզ

Cérite, իգ. Մոմաքար ։

Cerne, ար. Բոլորակ (հողի վրայ) ։ 2 Կապոյտ ծիր (վէրքի շուրջ)։ 3 (Համակեդրոն) շրջանակք (ծառի կտրածի վրայ)։

Cerné, e, ած. Կապուտածիր՝ սեւածիր (աչք) ։ [միջուկ, փառակ Գ.

Cerneau, ար. Դալար ընկուզի կէս

Cernement, ար. Շուրջ պատում, պաշարում ։

Cerner, ն. Շուրջ պատել, պաշարել, բոլորել, շրջափակել։ 2 Պատել պաշարել, չորս կողմն առնուլ, փ. 3 Կլոր կեղեւ մը հանել (ծառէ) ։ 4 Հանել (ընկուզի) կէս միջուկը, փառակել Գ.

Céroène կամ **Céroïne**, ար. Գինեմոմ, բժ.

Céromel, ար. Մեղրամոմ, բժ.

Certain, e, ած. Հաւաստի, հաստատուն, ստոյգ. Un signe —. Un espoir — ։ 2 Աներկբայ, հաստատ, անշուշտ. Je suis — que ... ։ 3 Հաստատ, որոշ. S'assembler à — jours։ 4 Քաջագիծ (ծիրեր) ։ 5 Մէկը, մը. — auteur. J'ai ouï dire à un — homme, (մէկէ մը լսեցի), — gens, (ինչ ինչ անձինք). Dans — cas, (ինչ ինչ պարագայից մէջ). Dans — endroits, (տեղ տեղ)։ 6 Քիչ շատ, պզտիկ մեծ, բաւական, մը. D'une — importance, (քիչ շատ կարեւոր) ☞ (մեծ)կակ, (հարուստ)կեկ, (տարիք)ոտ ։ 7 Անուն մէկը, մը. Un — Masaniello ։ ‖ գ. յգ. Ոմանք. — prétendent ։ ‖ ար. Ստոյգը, ստոյգ ։ ‖ Pour —, մ. Անվրէպ, անշուշտ ։

Certainement, մ. Ստուգիւ, արդարեւ, անշուշտ։ 2 Հաւաստեաւ, հաստատ, ստոյգ ։ [անշուշտ։

Certes, մ. Անտարակոյս, արդարեւ,

Certificat, ար. Վկայագիր ։ 2 Ապահովութիւն, չ. [վկայող, հաստատող։

Certificateur, ար. Երաշխաւոր,

Certification, իգ. Հաստատութեան գիր, վկայութիւն ։ 2 Հաստատեցում (ստորագրութեան) ։

Certifier, ն. Վկայել, ճշմարտել, հաւաստել, հաստատել ։

Certitude, իգ. Ստուգութիւն, հաւաստութիւն ։ 2 Կայունութիւն, հաստատութիւն ։ ‖ De —, մ. Ստուգապէս, ստոյգ ։ [սուկ Գ.

Cérumen (*կմ*), ար. Ականջի աղտ,

Cérumineux, euse, ած. Ականջաղտի, ոսկային † Գ.

Céruse, իգ. Կապարի բնածխատ, սպիտակաղեղ. իւսփիւպէճ ։

Cervaison, իգ. Եղջերուորսի եղանակ, եղջերուորսք † ։

Cerveau, ար. Ուղեղ ։ 2 Գլուխ. Rhume de —. Avoir le — pris ։ 3 Խելք, միտք, ուղեղ, գլուխ. — débile, léger. — creux, (դատարկամիտ, ցնորամիտ)։ ‖ — fêlé, timbré, mal timbré, troublé, Թախուկ, խենդուկ, պակաս ։

Cervelas, ար. Հաստ ու կարճ երշիկ (սուճուգ), հաստխճուղ † ։

Cervelet, ար. Ուղեղի ետի կողմը, ուղղիկ ։

Cervelle, իգ. Ուղեղ։ 2 Ծուծ (արմաւենւոյ) ։ 3 Խելք, միտք, ուղեղ ։ 4 Հնճնուք, նեղութիւն. Mettre, Tenir en — ։

Cervical, e, ած. Ծոծրակային ։

Cervin, e, ած. Եղջերուանման † ‖ յգ. Եղջերուազգիք † ։

Cervoise, իգ. Գարեջուր, հ.

César, ար. Քաջարանց, կայսր, կեսար։

Césarienne, ած. Opération —, Արգանդահատութիւն, սաղմնահանութիւն † ։

Césarisme (գ-ս), ար. Կեսարներու տիրապետութիւն ։ 2 Կեսարականութիւն † ։

Cessant, e, ած. Դադարող. Toute affaire —, (ամէն գործ լմննալուն) ։

Cessation, իգ. Դադարում ։

Cesse, իգ. Հանգիստ, դադար։ Sans —, (անդուլ, անդադար) ։

Cesser, ն. Լռեցնել, դադրեցնել ։ || չ. Վերջ տալ, կասիլ, դադրիլ. — de (brûler), (մար)իլ, — de (parler), լռել ։

Cessible, ած. (Ուրիշի) Թողլի ։

Cession, էգ. Թողում (ընչից) ։ 2 Փոխանցում ։ [առու. 2 Իրաւատու ։

Cessionnaire (1n), ար. Իրաւա-

Ceste, ար. հ. ժ. Ձեռքի պահպանակ, ձեռապանակ† (ըմբշաց) ։ 2 Գօտի (Աստղ՚ կան՝ Հերայի) ։ [կերպ †։

Cestoïde, ած. Երիզաձև† գօտիա-

Césure, էգ. Հատած (ոտանաւորի)։

Cétacé, e, ած. Կիտազգի ։

Cétérac, ար. Ոսկեբաղ, տկ.

Cétine, էգ. Կիտին ։

Cétiosaure, ար. Կիտամողէզ ։

Cétoine, էգ. միջտ. ս. Ոէզոն ։ || — dorée, Ոսկեճանճ ։

Ceux, յգ. **Celui** ի. Տ. **Celui** ։

Cévade, էգ. Վարսակ. եուլաֆ ։

Châble, ար. Հաստ չուան, պարան։

Châbler, ն. (Փայտով) վար Թափել (ընկոյզ) ։ [2 Գինի մը, շապլի ։

Chablis, ար. Հողմատապալ† ծառ։

Chabot, ար. Մլաղաց † ձկ.

Chacal, ար. Գայլաշուն, շնագայլ. ՚չագալ ։ յգ. — s ։

Chaconne, էգ. հ. ժ. Կաքաւ մը կամ կաքաւի երգ մը, շաքօն ։

Chacun, e (ն), դէր. Իւրաքանչիւր որ, ամէն մէկը, ամէն մարդ, անցնիւր, մէն մի ։ || Sa —, Իր կինը, իր կտորը, ը.

Chafouin, e (ն), գ. Նեղ ու բարակ մէկը, կզուկ † || ած. Կուզի, սամսար, (դէմք) ։

Chagrin (ն), ար. Նեղութիւն, տրտմութիւն, վիշտ, Թաղծ, Թախիծ† 2 Սրտնեղութիւն. La moindre contradiction excite son — ։ 3 Կնտկէն† կաշի, կնտաւոր† || —, ine, ած. Տխուր, Թաղծեալ, Թախծագին ։ [տխրական, տխրիչ։

Chagrinant,e (ն-ն), ած. Նեղիչ,

Chagriner, ն. Նեղել, վշտացնել, տրտմել, տխրել ։ 2 Կունտ կունտ ընել (կաշին), կնտաւորել † ։ [(կաշիի)։

Chagrinier, ար. Կնտարար †

Chai կամ **Chais,** ար. Շտեմարան (գինւոյ) ։

Chaîne (շէն), էգ. Շղթայ։ 2 Սարիք, կապանք, շղթայ ։ 3 Թիապարտութիւն. Condamner à la — ։ 4 Պարհակութիւն, Թիապարտք ։ 5 Գերութիւն, լուծ, կապ. շղթայ, գ. Bénir sa — ։ 6 Հանգոյց, զօդ, կապ. գ. 7 Կարգ, կապակցութիւն, շարք, շղթայ, գ. 8 Գօտի՝ շղթայ (լերանց)։ 9 Շղթայ (կաքաւի մէջ). La — des dames ։ 10 Առէջ. արիշ ։ || Faire la —, Շղթայ կազմել (մարդերու) ։

Chaîner (շէնէ), ն. (Գետնաչափի) շղթայով չափել ։

Chaînetier (շէնըդիէ), ար. Ճարմանդագործ, շղթայագործ ։

Chaînette (շէնէդ), էգ. Շղթայիկ։

Chaînon (շէնօն), ար. Շղթայիկ (լերանց) ։ 2 Օղակ (շղթայի) ։

Chair, էգ. Միս ☞ (խոզ)եղնի ։ De —, (մսեղէն, մարմնեղէն ։ 2 Հողեղէն, գ.) ։ Être en —, (մսոտ՝ լեցուկ լինել) ։ 2 (Մարդու) մարմին. Le verbe s'est fait —. Couleur de —, (մարմնագոյն) ։ 3 Մորթ. Avoir la — douce, blanche ։ 4 Ցանկութիւն, մարմին. Mortifier sa —. La — est faible. Ս. Գ. L'œuvre de la —, (մերձաւորութիւն)։ || — blanche, ճերմակ միս, (հաւ, հընդկահաւ, որթ) ։ | — noire, Սեւ միս, (նապաստակ, կտցար) ։ | — de poule, Մարմնոյ փուշ փուշ լինելը, սոսկում, քստմնում ։ | En — et en os, Նոյն ինքն ։ | — à canon, Կրակի դիմաց զունդ, հրետի ճարակ ։ | C'est la — de sa —, Իր հոգին իր մարմինն է նա ։ | Il n'est ni — ni poisson. Տատամսոտ մէկն է ։ | Moitié —, moitié poisson, Անհասկանալի (մարդ)։

Chaire (շէռ), էգ. Բեմ, ամպիոն (ժամի մէջ). — de pestilence, (հերետութիւն, աթոռ ժանտից Ս. Գ.) L'éloquence de la —, (ամպիոնի պերճախօսութիւն) ։ 2 Քարոզութիւն, քարոզ. Avoir du talent pour la — ։ 3 Աթոռ՝ բեմ (վարժապետի) ։ 4 Դասախօսութիւն (ճարտասանութեան). Créer, Etablir une — ։ 5 Աթոռ (եպիսկոպոսի) ։ 6 Աթոռ (առաքելական) ։ 7 Տ. **Chaise,** 2 ։

Chaise (շէզ), էգ. Աթոռ ։ 2 Փղոսկրաթոռ † (ատենակալաց, Հ.)։ 3 Աթոռ (կա-

րերի)· Il va à la —․ (որ և — percée)․ և Դարգիծ † սեռիա․ Il va en —․ (որ և — à porteurs)․ 5 Ուղեկառք․ (որ և — de poste)․ ‖ — longue․ Բազմոց կամ անկողին մէկ ծայրը ծնարանով․ հանգչակումբ † | — roulante․ Երկանիւ կառք մը․ գլորուն †․

Chaisier, ար․ Աթոռագործ․

Chaland, e (՝)․ ա․ Յուխ, գնորդ, յաճախորդ․ ‖ ար․ Տափանաւ․ (որ և Chalan)․ [Թիւն․ 2 Յաճախորդք․

Chalandise (՝), էգ․ Յաճախորդութ-

Chalazion (*f*), ար․ Տ․ **Grêle**․ էգ․ 4․ [ծագիր․

Chalcographe (*f*), ար․ Պղնձ-

Chalcographie (*f*), էգ․ Պղնձագրութիւն․ 2 Պղնձագրատուն † 3 Տպարան (Պապական)․ [կան․

Chaldaïque (*f*)․ ած․ Քաղդէա-

Chaldéen (*f*)․ ար․ Քաղդէացի․ 2 Քաղդէերէն․ 3 Քաւդէայ, քաղդեայ․

Châle (շալ)․ ար․ Կրկնակ, շալ․

Chalet, ար․ Տուն կամ հիւղ Զուիցերեան գիւղացւոյ, շալէ․ 2 Ամարանոց (զուիցերեան ճաշակով), շալէ․

Chaleur, էգ․ Ջերմութիւն, տաքութիւն․ 2 Տօթ (ամառի)․ տաք․ 3 Եռանդ, աշխոյժ, սաստկութիւն, կրակ, հուր (կրից)․ Plein de —, (ջերմաջերմ)․ Dans la — du combat․ (կռուի տաք ժամուն)․ 4 Նախանձայուզութիւն, նախանձ․ 5 Կտղանք (անասնոց)․ Être en —, (կտղիլ)․ ‖ — de foie, de sang, Բորբոքում, ն․ ե․

Chaleureusement, մ․ Եռանդեամբ, ջերմագին, ջերմօրէն․

Chaleureux, euse, ած․ Եռանդուն, ջերմ, ջերմագին․ 2 Ջերմանդամ․

Châlit (շալի), ար․ Մահիճք, հ․

Chalon (՝)․ ար․ Մեծուռկան․

Chaloupe, էգ․ Նաւակ, կարկուրայ†

Chaloupier, ար․ Կարկուրայի նաւազ․

Chalumeau, ար․ Հովուական փող՝ սրինգ, եղէգնափող․ 2 Փող (հովուական †)․ 3 Ծիղ՝ ծղօտ (յարդի՝ եղէգի)․ 4 (Բոց առաջնորդող՝ բոցափար †) փողակ․

Chalumet, ար․ Մուխքաշի բերան․

Chalybé, e (*f*), ած․ Պողպատախառն․ երկաթախառն․

Chama ար․ Թմբուկ՝ փող (բանակցութիւն խնդրելու)․ Battre la —, (որ և՝ զինչանիլ, անձնատուր լինել)․ 2 Թմբուկ՝ հետաքրքիրք ժողվելու․

Chamærops (քամէրօբս), ար․ Գետնարմաւ․

Chamaillard, ար․ Կռուասէր․

Chamailler, չ․ Ծեծկուիլ, կըռուըտիլ, կազել․

Chamaillis, ար․ Ծեծկըտուք, կռուըտուք, կազ․ 2 Կռիւ, մարտ, հ․

Chamarre, էգ․ Տ․ **Simarre**․

Chamarrer (Ir), ն․ Տրիզել, ժապաւինել․ 2 Սեթեւեթել, պերճեւեթել, հնէ․ 3 Ծանակել, խաղք ընել (մէկը)․ ե․ — de ridicules, (ծաղրուծանակ ընել)․ ‖ Se —, յ․ Պերճեւեթիլ․

Chamarrure (Ir), էգ․ Տրէզք, ժապաւէնք․ 2 ժապաւինածք․ 3 Պերճեւեթ, հնէ․ 4 Երգիծանք, բանադատութիւնք․

Chambellan (շանպէլան), ար․ Սենեկապան, սենեկապետ (արքայի)․ Grand —, (արքունի սենեկապետ)․ 2 Սեղան արքունի սենեկապետի․

Chambertin (՝), ար․ Գինի մը, շանպերդէն․ [ջանակ (դրան)․

Chambranle (՝-՝), ար․ Պսակ, շըր-

Chambre (՝), էգ․ Սենեակ․ 2 Արքունի սենեակ․ Premier gentilhomme de la —․ 3 Արքունի սենեկակալք† ժող․ 4 Սենեակ (դատաւորաց խորհրդի)․ 5 Հատուած, սենեակ․ — civile․ — d'accusation․ Les — des cours d'appel․ 6 Ատեան․ — apostolique․ — des monnaies․ — de la police․ — des comptes․ (հ․ ժ․ ատեան արքունի հաշուեկալութեան)․ 7 Խորհրդարան․ La — rejette․ — introuvable․ — des députés, (խորհրդարան, պատգամաւորաց †)․ — des communes, համայնական խորհրդարան, Անգ․ — des pairs կամ haute․ (լորտերու խորհրդարան)․ 8 Ժողով (նոտարաց), սենեակ (առեւտրական)․ 9 Սրահ․ Musique de —․ 10 Տուն (բանւորի)․ Travailler en —․ 11 Խուց (աչքի)․ 12 Լիցքի խուց (ան-

դի, հավան, ականի, լաղըմ)։ 13 Խորշ, խոռոչ (ձուլելու ատեն՝ կամ Թնդանօթի մը ներսը՝ զան արձակելէ)։ 14 Դաղարք (եղջերուի)։ ‖ — noire, obscure, Ստուերատուն, Նկարատուփ։ | — claire, Նկարացոյց։ | Mettre, Tenir en —, Տ. Chambrer, 2։ [(Թնդանօթ)։

Chambré, e (ն), ած. Խոռոչաւոր

Chambrée (ն), էգ. Սենեկակիցք։ 2 Բնակակից զօրականք։ 3 Բազմութիւն կամ արդիւնք (Թատրոնի)։

Chambrelan (ն), ար. Բանուոր տան մէջ։ 2 Սենեկի մը վարձակալ։

Chambrer (ն), ն. Սենեկի մը մէջ դնել, սենեկել † 2 Խաղի բռնել։ 3 Զատ տեղ մը քաշել, գլուխը կարդալ։ ‖ չ. Սենեկակից լինել։ 2 Յորեկն հանգչիլ (եղջերուի)։ ‖ Se —, չ. Խոռոչիլ (հրետի)։

Chambrette (ն), էգ. Սենեկիկ։

Chambrier (ն), ար. Գործակալ (վանքի մէջ)։

Chambrière (ն), էգ. Մորակ։ 2 Սենեկապանուհի, հ.

Chameau, ար. Ուղտ։ ‖ — d'Arabie, Տաճիկ ուղտ։ | — de Pérou, Լամա։

Chamelée, էգ. Ուղտաբեռն։

Chamelier, ար. Ուղտապան։

Chamelle, էգ. Մատակուղտ † մալուխ †։ [կոզռն։

Chamélon, ար. Ուղտի ձագ,

Chamois, ար. Քարայծ. տաղ գաբաճասը։ 2 Քարայծի մորթ, քարայծենի։ ‖ ած. Բաց դեղնագոյն. Gant —։

Chamoiser, ն. Քարայծենւոյ կերպ պատրաստել։

Chamoiserie, էգ. Մորթագործոց (քարայծենւոյ են.)։ 2 Քառայծենիք և այլ մորթեր, քառայծենիք։ [Թագործ։

Chamoiseur, ար. (Քարայծի) մոր-

Champ (շան), ար. Բաց տեղ, բացավայր, դաշտ։ 2 Տեղ, վայր, դաշտ (մարտի) ☞ (ճակատա)տեղ, (ռազմա)-վայր, (տօնավաճառ)ոց, — du repos, (գերեզմանոց)։ 3 Կռուանոց, մրցարան (որ և — clos)։ 4 Արտորայ, անդաստան, անդ, դաշտ։ 5 Ազարակն (քրուտի), Ս. Գ. 6 Ասպարէզ, դաշտ, փ. 7 Միջոց, ժամանակ, ասպարէզ, փ. Avoir du — devant soi։ 8 Յատակ (պատկերի),

երես (զինանշանի)։ 9 Նեղ կողմ (կըղմինտրի. քերեմիտ). De —, (նեղ կողմէ)։ ‖ Sur-le- —, մ. Իսկոյն, նոյնհետայն։ ‖ յփ. Դաշտք, արտորայք. Vie des —, (դաշտային կեանք)։ 2 Երկիր. դաշտ, բն. ‖ À travers —, Կարճ ճամբէ, դաշտերու մէջէ։ 2 Խառնիխուռն։ 3 Անուղղակի ճամբայներով, իսկ Se sauver à travers —, (խնդիրէ խոյս տալ, խուսափանք բռնեցնել)։ | Il est aux —, Բարկութեան կամ մեծ վարանքի մէջ է։ | Etre aux — et à la ville, Բազօթեայ տուն ունենալ (քաղքի մէջ)։

Champac (ն), ար. Ճանբակ, ծռ.

Champagne(ն), ար Գինի մը, շամբանեա. Fine —, (Շարանդեան) ընտիր գքի։ [—.

Champart (ն), ար. Հողամասն,

Champarter (ն), ն. Հողամասն առնուլ, —. [հ.

Champeaux (ն), ար. յփ. Մարգք,

Champêtre (ն), ած. Դաշտերու, դաշտային ☞ անդա(պահ)։

Champignon (ն), ար. Սունկ. մանքար։ 2 Աւելորդ միս, սնկուկ † 3 Նեցուկ (գլխարկի են.) ☞ (խոյրա)կալ։ 4 Գէշ վառող պատրոյգի մը ծայրը սնկանման ուռեցք, քոս (պատրոյգի)։ ‖ Comme un —, Բիչ ատենի մէջ, շուտով (մեծնալ)։

Champion (ն), ար. Պատերազմող, շահատակ, ախոյեան։ 2 Պաշտպան, ախոյեան։

Chance (ն), էգ. Դիպուած, պատահումն, բախտ. La — des armes. Rompre la —, (որ և՝ վրիպեցնել)։ 2 Բախտաւորութիւն, բախտ ☞ (տաբա)բախտ։ 3 Հնարականութիւն, հաւանականութիւն (մահուան)։ 4 Պատմութիւն, անցք. Conter sa —։ 5 Խաղ մը, բաղդխաղ †։ [կեղն, հ.

Chancel (ն), ար. Սրբարան, կան-

Chancelant, e (ն), ած. Երերուն, դողդղջուն, դեղեւկոտ, գայթիգայթ։ 2 կթոտ, երերուն, գայթիգայթ (հաւատք)։ 3 Անհաստատ, խախուտ, դեղեւուն (կամուրջ)։

Chanceler (ն), չ. Անհաստատ լինել, երերիլ, դողդղջել, դեղեւիլ։ 2 Երե-

բուն լինել, դողդղալ, գեղեւիլ, ֆ. ☞ գայթ ի գայթ :

Chancelier (չ), ար. Դիւանադպիր, կնքապահ (հիւպատոսարանի) : 2 Փոխ-նախագահ (Ակադեմիոյ)։ 3 Հոգաբարձու, Թելակալ (մարմնոյ մը). Le grand — de la Légion d'honneur : 4 Կնքապահ-կանոնիկոս : 5 հ. ժ. Կնքապահ (Ակադեմիոյ կամ արքայազարմ իշխանի) : 6 հ. ժ. Արքունի դպրապետ (Ֆրանսայի) :

Chancelière (չ), էգ. Դիւանադպրի՝ կնքապահի կին : 2 Ջերմունակ † (ոտից) :
[բում, դեղեւում :

Chancellement (չ-ll), ար. Երե-

Chancellerie (չ-ll), էգ. Կնքատուն, դիւանատուն։ 2 Դիւանատուն (դեսպանատան) : 3 Ապարանք դիւանադպրի կամ կնքապահի : ‖ Grande —, Հոգաբարձութիւն պատուոյ լեգէոնի :

Chanceux-euse (չ), ած. Բախտը բանուկ, բախտաւոր, յաջող։ 2 Բախտէ կախեալ, երկբայական, ըստ բախտի։

Chancir (se) (չ), չ. Մգլիլ (որ և չ.) հ.

Chancissure (չ), էգ. Մգլոտում։

Chancre (չ), ար. Ափրողակեղ † չարկեղ † 2 Կերախտ † (ծառոց) : 3 Պատիժ, վէրք, քաղցկեղ, ֆ. ‖ Comme un —, Սաստիկ (ուտել) :

Chancreux, euse (չ), ած. Չարկեղային : 2 Չարկեղոտ :
[առաջ :

Chandeleur (չ), էգ. Տեառնընդ-

Chandelier (չ), ար. Բազմակ, աշտանակ † շեմտան : 2 Բարձր դիրք. Etre sur le — : ‖ —, ière, գ. Ճրագարար, ճրագավաճառ :

Chandelle (չ). էգ. Բազմակ, ճրագ : 2 Շլացում (մեծ հարուածէ՝ մեծ բախիւնէ ևն.). Voir des —, mille—, (շլանալ) : ‖ À la —, ճրագի լուսով : | À — éteinte, ճրագը մարելուն : | La — brûle, ժամանակը կ'անցնի, ժամանակ չկայ : | — de glace, Սառած ջուր ծառէ կախուած, պաղճրագ Գ. | — romaine. ճրագաձեւ հրախաղ :

Chandellerie (չ-ll), էգ. Ճրագի խանութ : 2 Ճրագանոց † :

Chanfrein (շանֆրէն), ար. Գլխառաջք † (ձիու) : 2 Գլխառաջքի կաշենչէնք՝ լաթեղէնք, գլխառաջապան † 3 հ. ժ. Գլխապահ (ձիու) : 4 Անկեան մը հարթուածք :

Change (չ), ար. Փոփոխութիւն : 2 Փոխանակութիւն. Gagner au — : 3 Հատուցում, փոխարէն. Rendre le —, (որ և՝ լաւ պատասխանը տալ) : 4 Դրամափոխութիւն, լումափոխութիւն. — de monnaie. Bureau de — : 5 Շահ լումայափոխի, դրամի գլուխ. Il y a tout pour le — : 6 Լումայափոխի խանութ. Aller au — : 7 Փոխանակագրի գին, փոխանակագին. Le — a baissé. Le — est de tant pour cent. Le — est au pair, (փոխանակութիւնը քաղքէ քաղաք նոյն գինն ունի)։ ‖ Donner le — à qn. Ուշադրութիւնն ուրիշ կողմ դարձնել, խաբել : | Prendre la —, Խաբուիլ, սխալիլ :

Changeant, e (չ), ած. Անկայ, յեղյեղուկ, փոփոխական ☞ (յարա)փոխ : 2 Փոփոխական (աստղ) : 3 Գոյնզոյն երեւցող (կերպաս) :

Changement (չ), ար. Շրջում, յեղյեղում, փոփոխում, փոփոխութիւն ☞ (օդա)փոխութիւն. Toujours en —, (յարափոխ) :

Changer (չ), ն. Փոխանակել, փոխել ☞ (հաւատա)փոխ : 2 Շրջել, դարձընել, յեղաշրջել, փոխել : 3 (Տղու՝ հիւանդի) լաթերը՝ անկողնոյ սաւանները փոխել։ 4 Մանրուք ընել՝ աւրել (ստակ)։ ‖ չ. Փոխել. — de : 2 Տեղ կամ լաթ փոխել : 3 Փոփոխուիլ, փոխուիլ (բարուց) : 4 Շտկուիլ, աւրուիլ, փոխուիլ : ‖ — de main, Ուրիշ տիրոջ անցնիլ : ‖ Se —, չ. Դառնալ, փոխուիլ ☞ (կերպարանա)փոխիլ, (լաւա)նալ, (ծովա)նալ : 2 Վրան փոխել, փոխուիլ. Changez-vous :

Changeur (չ), ար. Տրապիզիտ, լումայափոխ, սարրաֆ :

Chanoine, ար. Կանոնիկոս ☞ (ժէնըվիէվ)եան : ‖ De —, Խաղաղ՝ անոյշ (կեանք) : 2 Քաջառողջ (կերպարանք) :
[հի † :

Chanoinesse, էգ. Կանոնիկու-

Chanson (չ), էգ. Երգ. C'est

toujours la même —, (միշտ նոյն խօսքն է) ։ 2 Խնդիր, բան. Voilà bien une autre — ։ 3 Անաբանութիւնք. — que tout cela, (փուճ խօսքեր են ատոնք)։ ‖ յփ. Բանաստեղծութիւն ։

Chansonner (Ն-ձn), ն. Երգեր հանել (մէկու դէմ) ։

Chansonnette(Ն-ձn), էգ. Երգիկ։

Chansonnier (Ն-ձn), ար. Երգահան, երգագիր † 2 Երգարան ։

Chant (Ն), ար. Նուագ, երգ. — de triomphe. ☞ (հովու)երգութիւն։ 2 Ճռուողում, դայլայլիկ, երգ (Թռչնոյ). Le — du coq, (հաւախօս) ։ 3 Գեղգեղ, նուագերգութիւն. Cette musique manque de — ։ 4 Երգեցողութիւն։ 5 Մաս, նուագամաս † Un — de violoncelle ։ ‖ Mettre en —, Ձայնագրել ։ ‖ յփ. Տաղք, երգք ։

Chantage (Ն), ար. (Հրապարակման սպառնալեօք) արծաթքաղութիւն † կորզուստ † ։

Chantant, e (Ն), ած. Երգող, երգեցիկ ։ 2 Երգելի (երաժշտութիւն) ։ 3 Ձայնագրելի † (խօսքեր) ։ 4 Եղանակաւոր (ճառասացութիւն) ։ 5 Երաժշտական (լեզու) ։ 6 Նուագերգական (երաժշտութիւն) ։

Chanteau (Ն), ար. Շերտ (հացի)։ 2 Կտոր (կերպասի) ։ 3 Օրհնած հացի կտոր, մաս ։

Chantepleure (Ն), էգ. Ծայրը ծակ ծակ՝ կըլ կըլ ձագար (խունի) ։ 2 Որմածակ, ջրծակ ։ 3 Ծորակ (տակառի)։ 4 Ցնցուղ (պարտէզի) ։

Chanter (Ն), չ. Նուագել, երգել ։ 2 Երգելի լինել. Ce morceau ne — pas ։ 3 Դայլայլել՝ երգել (Թռչնոյ) ։ 4 Խօսիլ (արաղաղի) ։ 5 Ձայն հանել (եռացուն ջրի) ։ 6 Եղանակաւ խօսիլ, եղանակել † — en parlant. Ce comédien — ։ ‖ C'est comme si vous chantiez, ի զուր կ'աշխատիս, մտիկ ընող չկայ։ | Faire — qn. Վարպետութեամբ կամ բռնի բան մ'ընել տալ ։ 2 Հրապարակութեան սպառնալեօք ստակ փրցնել, կորզատել† | Je le ferai — sur un autre ton, Ես անոր լեզուն՝ ընթացքը կը փոխեմ ։ ‖ ն. Նուագել, երգել ☞ (սաղմոս)ել, (հոգե)նուագ, (սաղմոս)երգել։ 2 Գոռալ (յաղթութիւն). փ. 3 Դրուատել, հռչակել, պատմել, երգել ։ 4 Ըսել. Que chantes-tu là. ը. 5 Կարդալ (Թշնամանք). 6 Երգ հանել, հեգնել. ‖ — sa gamme à qn. Կշտամբել, պակասութիւնը երեսին խօսիլ. ‖ Se —, յ. Երգուիլ ։

Chanterelle (Ն), էգ. Ձիլ՝ սրագի † (ջութակի) ։ 2 Թռչուն՝ ուրիշներ կանչող, կանչակ † 3 Նեղ շիշ՝ որու վրայէն փչելով ձայներ կ'ելնէ, երգակ շիշ †։

Chanteur, euse (Ն), գ. Երգիչ, երգակ † 2 Երգակ Թռչուն. երգակ † 3 Սպառնալեօք ստակ կորզող, կորզակ † ։

Chantier (Ն). ար. Մթերանոց, փայտանոց, տաղձարան. Choisir du bois dans un — ։ 2 (Նաւու) կերտարան † Mettre un navire sur le — ։ 3 Հաստոց՝ կոթնոց † (շինուող նաւուն.) ։ ‖ Mettre sur le —, Սկսիլ՝ դաստաճաղի վրայ դնել (գործ մը) ։ ‖ — d'équarrissage, Ցօշարան † ։

Chantignole (Ն), էգ. Նրբաղիւս†։

Chantonner (Ն-ձn), չ. Կիսաձայն երգել ։

Chantourner (Ն), ն. (Փայտի) ներսը կամ դուրսը փորելով ձև մը տալ, քանդել (փայտ) ։

Chantre (Ն), ար. Երգարան, երգիչ։ 2 Երգեցիկ Թռչունք, երգեցիկք (անտառաց) ։ 3 Դպիրք, ձայնաւորք ։ 4 Երգապետ, դասապետ. (որ և Grand —). Bâton de —. Premier —, (ձայնապետ) ։ {Թիւն ։

Chantrerie (Ն), էգ. Երգապետու-

Chanvre (Ն), ար. Կանեփ. քէնէվիր. Une cravate de —, (կախաղանի չուան)։

Chanvrier, ար. Կանեփավաճառ։

Chaos (քաօ), ար. Խաւար, Թոհ ու բոհ, քաոս ։ 2 Շփոթութիւն, խառնակութիւն, քաոս ։

Chape, էգ. Շուրջառ, նափորտ։ 2 հ. ժ. Լայն հագուստ մը, նափորտ † 3 Թիկնափեղուրք † (Թռչնոց) ։ 4 Խուփ (Թարանոցի) ։ ‖ Sous —, Գաղտնի, քթին տակէն.

Chapé, e, ած. Նափորտակիր ։

Chapeau, ար. Գլխարկ, փեղոյր։ 2 (Կարմիր) գլխարկ (կարդինալի)։

Aspirer au —, (կարդինալութեան տենչ տածել)։ 3 Այր, էրիկ մարդ, մօրուք, ըՀ. Les — étaient rares։ 4 Գլուխ՝ գդակ (սունկի)։ 5 Քերբէշ. բուֆեա. Cet enfant a encore le —։ 6 Ծածկոյթ (սանդուղի՝ լուսինշոյց երդի՝ մամուլի ևն.)։ 7 Պարգեւ (նաւապետի տըրուած), (որ և — de mérite)։ 8 Անուրդէ ետ կեցնելու գումար։ ‖ — de la mariée. Գլխարունչ † հարսի։ | — de fleurs. Ծաղկեայ պսակ։ | — chinois. Նուագարան մը, չինական արտախուրակ, զնգ. | Mettre son — de travers. Սպառնալ։ [տառ. աւար. որս

Chape-chute, իգ. Կակուղիկ պա-

Chapelain, ար. Մատրանապետ։

Chapeler, ն. Քերթել (հացի.կեղև)։

Chapelet, ար. Համրիչ. թէսպիհ։ 2 Աղօթքի համրիչ. օրհնարան։ 3 Օրհնարանի վրայ ըսուած աղօթք։ 4 Ջրհան մեքենայ. պօմբան գույուսու։ 5 Փեղոյրիկ։ 6 Այսակեայ ուլունք. 7 Փոկ ու ապանդակ։ ‖ Le —se défile. Տարոցը կը քակուի. մէկմէկ կը մեռնին՝ կը պակսին։

Chapelier, ère, ց. Փեղուրագործ։

Chapelle, իգ. Մատուռ. — d'un martyr. (վկայարան)։ 2 (ժամի մէջ) զատ խորան. խորան (Աստուածածնայ)։ 3 Արքունի մատրանապետք. La —։ 4 Մատրան նուագածուք. Maître de —, (եկեղեցւոյ երաժշտապետ)։ 5 Արծաթ սպաս մատուռի. Ce prélat a une belle et riche —։ 6 Մատրանաւորութիւն. Fonder une —։ — ardente. Մոմավառ խորան (դագաղի շուրջ)։ | — blanche. Անկողին, ըՀ.

Chapellenie (1l), իգ. Մատրանաւորութիւն։

Chapellerie (1l), իգ. Փեղուրագործութիւն։ 2 Փեղուրանոց†։ [թուք։

Chapelure, իգ. Հացակեղևի քերըր-

Chaperon, ար. հ. ժ. Գլխանոց մը, խոյր։ 2 (Կաշեայ) գլխանոց (բազէի)։ 3 Դատաւորի ևն. ձախ ուսի զարդ, բարձիկ † 4 Քուամէ յարկ (պատի)։ 5 Մենտորուհի † (օրիորդի)։

Chaperonner (1n), ն. Քուամէ յարկել (պատ)։ 2 Գլխանոցել † (բազէ)։ 3 Մենտորել † (օրիորդի)։

Chapier, ար. Շուրջառաւոր, շուրջառակիր։ 2 Շուրջառագործ։ 3 Շուրջառի դարան։

Chapiteau, ար. Խոյակ, սիւնագլուխ։ 2 Վերնամասի զարդ։ 3 Մանեակ† (ջահի)։ 4 հ. ժ. Հօծարան (Թորանոցի)

Chapitral, e, ած. Կրօնաժողովի մը պատկանեալ։

Chapitre, ար. Գլուխ (գրքի)։ 2 Կանոնիկաժողով. Avoir voix au —, (պատիւ՝ վարկ՝ ձայն ունենալ, փ.)։ 3 Վանաժողով† — provincial. — conventuel։ 4 Ժողով. Nous tînmes — chez tel։ 5 Ժողովարան, խորհրդատուն. On lui ferma la porte du —։ 6 Կանոնիկոսք. L'évêque et son —։ 7 Խնդիր, նիւթ, բան. Il ne tarit pas sur ce —։ [☞ սատակակոծ։

Chapitrer, ն. Յանդիմանել, քշփել

Chapon, ար. Կուրտ աքաղաղ, որձատ † բալլըգ։ 2 Սխտորի պճեղ՝ ակռայ։ 3 Սխտոր քսած հացակեղեւ (աղցանի մէջ), (որ և — de Gascogne)։ 4 Եփած հացի պատառ (թանի մէջ)։

Chaponneau (1n), ար. Կուրտ աքաղաղի ագռիկը. որձատիկ†։ [տել։

Chaponner (1n), ն. Կրտել, որձա-

Chaque, ած. անոր. Ամէն մէկ, իւրաքանչիւր, անցնիւր, ամէն ☞ (մարդ) գլուխ։

Char, ար. Կառք։ 2 Ծառայութիւն, կառք, փ. 3 Սայլ. Un — à foin։ ‖ — à bancs. Բազմոցաւոր կառք, բաղրոնակառք։

Charabia, ար. Օվերնիացւոց (գեղջուկ) լեզու։ 2 Անիմանալի լեզու, չինեբէն։ 3 Օվերնիացի։

Charade, իգ. Բառհանելուկ † բառեղծուած։ [ուտիճ։

Charançon, ար. (Յորենի ևն.)

Charançonné, e, ած. Ուտիճ ընկած։

Charbon, ար. Ածուխ, զործելի Գ. (որ և — de bois). Cette viande est en —, (այս միսը այրեր՝ սեւ-սեւ դարձեր է)։ 2 Կրակ, (որ և — rouge). — éteint. Faire griller sur les —. — tout rouge. (կաս-կարմիր կրակ). Il brûle comme un —, (կրակներու

մէջ կ'այրի, ֆ.) ։ 3 Տապնապ, փուշեր, կրակ․ ֆ․ Être, Marcher sur les — ։ 4 Ժահրաւոր ախտ մը, ածխուկ † 5 Ածխուկ † (ժանտախտի մէջ)։ 6 Այրուք † ածխահարութիւն (ցորենի)։ ‖ — de terre, de pierre, minéral, Հանքածուխ ։

Charbonnage (1n), ար․ Ածխահանութիւն ։ 2 Ածխահանք ։

Charbonné, e (1n), ած․ Ածխահար (ցորեն)։ 2 Սև սև, սեւորակ․ է․ պ․

Charbonnée (1n), էգ․ Խոզու եզան կասկարայած ։

Charbonner (1n), ն․ Ածուխ դարձընել ։ 2 Ածուխ քսել (երես) ։ 3 Ածխով նկարել (պատի վրայ), մրագրել † 4 Թանձր նկարել․ Ce tableau est — ։ 5 Մրոտել (մէկու անուն) ։ ‖ չ․ Չմարիլ, ածխանալ ։ ‖ Se —, յ․ Ածուխ դառնալ, ածխանալ ։

Charbonnerie (1n), էգ․ Ածխամթերք † 2 Քաղ․ ընկերութիւն մը, քարպօնութիւն ։

Charbonneux, euse (1n), ած․ Ածխկային † բժ․

Charbonnier, ière (1n), գ․ Ածխավաճառ, ածխագործ։ 2 Պարզ մարդ․ La foi du — ։ ‖ ար․ Ածխատուն․ քէօմիւրլիւք ։ 2 Գետնածուխի փուռ ։ 3 Փռապետ ։ 4 Գետնածուխի նաւ։ 5 Քարպօնական, քարպօնեան ։

Charbonnière (1n), էգ․ Ածխարան †։

Charbouiller, ն․ Աւրել՝ սև փոշի դարձնել (ցորեն) ։

Charcuter, ն․ Կտրտել (միս)։ 2 (Անշնորհ՝ անարուեստ) կտրտել ։

Charcuterie, էգ․ Խոզի միս, խոզենի ։ 2 Խոզենիի առուտուր ։

Charcutier, ière, գ․ (Խոզենւոյ) երշկավաճառ † ‖ ած․ Երշկավաճառի † ։

Chardon, ար․ տ․ ս․ Ակքան, որոզ, ուղտափուշ ։ 2 Որոզուկ † ձկ․ 3 Փուշ փուշ սլաքք պատի վրայ ։ ‖ — Marie, — de Notre-Dame, Հողմավարդ ։ | — à foulon կամ à bonnetier, Թոփչի ակքան, զգենի † | — étoilé, Փշակոկոռ, Գ․ տկ․ | — béni, Սուրբփշիկ †

Chardonneret (1n), ար․ Եկքանիկ․ սագգա գուշու ։

Chardonnette (1n), էգ․ Վայրի կանկար մը, կաթ․մածուկ † ։

Charge, էգ․ Բեռ․ եիւք ։ 2 Բեռ (փայտի)․ Une — de coups de bâton (սաստիկ ծեծ) ։ 3 Բեռնաւորում․ Vaisseau en — ։ 4 Ծանրութիւն, բեռ․ On a donné trop de — à ce plancher ։ 5 Ծախքի պարտականութիւն, ծախք․ Les — de la paternité․ Réparations à ma —, (նորոգութիւնք իմ վըրաս) ։ 6 Տուրք, հարկ․ — publiques․ Le poids des — ։ 7 Պարտք, պայման, պարտականութիւն․ Les dettes et — d'une succession․ — d'un héritage․ 8 Իշխանութիւն, բարձ, պաշտօն ☞ (նօտար)ութիւն․ Entrer en —․ — éminente ։ 9 Հոգաբարձութիւն (հոգինեբու) ։ 10 Յանձնարարութիւն, հրաման, պաշտօն․ J'ai — de vous dire que ... Aller au-delà de sa — ։ 11 Ամբաստանութիւն, դէմ վկայութիւն․ Témoins à —, (հակախօս † վկայք)․ Témoins à — et à décharge ; (Թեր ու դէմ վկայք †) ։ 12 Բուռն յարձակում, գրոհ †․ — de cavalerie․ Faire une —․ — à fond, (բուռն գրոհ)․ Revenir à la —, (նորէն գրոհ տալ ։ 2 Պընդել, նոյնը կրկնել ։ 3 Նորէն փորձել ։ 4 Նորէն Թշնամանել, (որ և՝ Retourner à la —) ։ 13 Յարձակման՝ գրոհի փող՝ Թմբուկ․ Sonner, Battre la — ։ 14 Լիցք (հրացանի) ։ 15 Լեցնելը (հրացան)․ Apprendre la — ։ 16 Չափազանցեալ՝ անհեթեթ պատկեր․ Faire la — de qn․ 17 Չափազանց ձեւեր, չափազանցութիւն (դերասանի)․ — de mauvais goût ։ 18 Ստայօդ խօսք, շտկոց․ ռ․ Quelle — ! 19 Կուտում (ելեքտրութեան), ելեքտրալիցք † 20 Ելեքտրակոյտ † ‖ Être à — à qn․ Նեղութիւն լինել, ծանրանալ մէկու վրայ ։ | Être à la — de qn․ Ծախքը ուրիշէն լինել, վրան բեռ լինել ։ ‖ À — de, À la — de, մ․ À — que, À la — que, շ․ Այն դաշամբ, այն պայմանաւ որ... | À —, À la — d'autant, մ․ Նոյնն՝ նոյնչափն՝ փոխարէնն ընելու պայմանաւ, (որ և À — de revanche) ։

Chargé, e, ած․ Ծանրացեալ, ծանրաբեռն, բեռնաւորեալ (որ և գ․) ☞ ծանրա(ստամոք), (շղթայ)եալ, (շղթայա)կապ, (նպատակա)ւոր, բազմ(որդի)։

բազմ(եղեռն)։ 2 Ակաղձուն (նաւ), (պըտղովք) ակաղձուն (ծառ)։ 3 Լեցուն(զէնք)։ 4 Լցեալ (օրերով), լի (ււարով) ☞ (վիրա)լի ; (ձիւնա)լից, (գինե)լից, (գինե)զէն, (պտղ)աւէտ, (ամպա)մած, (ամպա)պատ, (գիրա)պարար, (տխրա)լի, (թըշնամա)լից, (նախատա)կոծ, (անիծա)կուռ։ 5 (Պարտքով) ծանրաբեռն, ինկած (պարտուց) տակ, (ոճրովք) թաթաւուն։ 6 Ամպամած (օդ)։ 7 Պղտոր՝ թանձր (մէզ՝ գինի)։ 8 Աղտոտ (լեզու), բժ. 9 Ստուարած՝ ծանր (հաշիւ)։ 10 Ծաղրանկարուած (պատկեր)։ 11 Մէջը բան խառնած՝ խարդախեալ (դրամ)։ 12 Սաստիկ՝ մութ (գոյն)։ 13 Ելեքտրալից † || — de la haine publique, Հասարակաց ատելի։ | Être — de lauriers, Մեծ փառք վաստկիլ։ || ար. — d'affaires, Գործակատար։ [մարս, ծանր։

Chargeant, e, ած. Դժուարա-

Chargement, ար. Բեռ (նաւի)։ 2 Բեռնում (նաւի)։ 3 Բեռնաւորման գիր, բեռնագիր † 4 Ապահովում (նամակի)։

Charger, ն. Բեռնաւորել, լեցնել (քար՝ կառքի վրայ), բեռնել, շալակը տալ (բեռնակրի)։ 2 Ակաղձել (նաւ)։ 3 Առնուլ կռնակը, (շալկ)ել, (ուս)ել։ 4 Ծանր կոխել, բեռնաւորել, ծանրանալ, ծանրաբեռնել. Les bagages — cette voiture։ — l'estomac, (ստամոքսը լեցնել)։ 5 Ծանրացնել տուրքերը (ժողովուրդի)։ 6 Ծանրացնել (տուրքերով՝ երկիր), ձգել (պարտուց) տակ։ 7 Ջարնել (շղթաներու), (շղթայ)ել։ 8 Ծածկել, լեցնել (խորտիկներով՝ սեղան), ցանել (ադամանդք՝ մազերու վրայ)։ 9 Լեցնել (թնդանօթ՝ մուխքաշ), (որ և անխ.), դնել (քուղ՝ լոքի վրայ), ելեքտրոտել (Լէյտեան անօթ)։ 10 Լեցնել (միջադէպեր), լեցնել (միջադէպերով)։ 11 Տեղալ (թշնամանք), թափել (անէծք) ☞ (գովաբան)ել, — de։ 12 Ծանրաբեռնել, ընել մի շատ (յանձնարարութիւնք), — de։ 13 Թաթղել (գրիչ՝ մելանի մէջ), — de։ 14 Թոպել, ծեծել, տըփել, ռ. 15 Լաւ փայտ մը քաշել, ռ. (որ և — de bois)։ 16 Արձանագրել տալ՝ ապահովել (նամակ)։ 17 Ցանցանք վրայ ձգել, ամբաստանել (մարդասպանութեամբ), դէմ վկայել (ամբաստանեալի)։ 18 Վստահիլ, վրան թողուլ, յանձնել (գործ մը). Il fut — de, (յանձնուեցաւ իրեն)։ 19 Տալ (մէկու՝ փոխանորդութիւն), կարգել (փոխանորդ), — de։ 20 Վրայ իյնալ, սաստկօրէն յարձակիլ, գռոհ տալ † — l'ennemi, — à fond, սաստիկ գռոհ տալ (որ և անխ.)։ 21 Աւելցնել (գին), ստուարել (հաշիւ), մեծցնել (պատմութիւն). (որ և անխ.)։ 22 Չափազանց ձեւեր տալ, անհեթեթել (պատկեր), չափազանցել (դեր)։ 23 Պղտորել (մէզ)։ 24 Աղտոտել (լեզու), բժ. || — un mot, Բառի մը վերեւ ուրիշ մը դնել։ || Se —, չ. Կըռնակն առնուլ, շալկել։ 2 Գլուխն առնուլ։ 3 Բեռնաւորել (ստամոքսը)։ 4 Վրան առնուլ (պարտք մը՝ մէկու հոգ), ստանձնել (ոճիր՝ մէկու)։ 5 Վրան առնուլ, յանձն առնուլ (ամէն բան)։ 6 Վրան լեցընել, համակուիլ, թաթղուիլ (ոսկիի մէջ)։ 7 Լեցուիլ (հրացանի)։ 8 Ամպոտիլ (օդի)։ 9 Իյնալ՝ գռոհ տալ իրարու վրայ։ 10 Պըղտորիլ (մէզի)։ 11 Աղտոտիլ (լեզուի), բժ.

Chargeur, ար. Լեցնող, բեռնող, բեռնարկու † 2 Բեռնատէր (նաւու)։

Chariot, ար. Սայլ։ 2 Վաչ (հին վրանաբնակաց)։ 3 Կառք։ 4 Ստեղաձգունդ (նուաքայլ տղեկի), ճռնիկ Գ. 5 Սայլ, համ.

Charitable, ած. Մարդասէր, ընկերասէր, եղբայրասէր։ 2 Աղքատասէր, ողորմասիրտ, ողորմասէր։ 3 Եղբայրսիրական (զգացում)։

Charitablement, մ. Սիրաբար, եղբայրսիրաբար։ 2 Աստուծոյ համար, բարեսիրաբար, հնց.

Charité, էգ. Աստուածսիրութիւն, սէր։ 2 Ընկերսիրութիւն, եղբայրսիրութիւն, սէր (եղբայրական)։ 3 Աղքատսիրութիւն, ողորմութիւն, ողորմասիրութիւն. Faire la —, (ողորմութիւն տալ). Être à la —, (մուրալ)։ 4 Բարեսիրութիւն, հնց. — de cour. Prêter des — à qn. (զրպարտել)։ 5 Աղքատանոց, էմ. La — de Paris. Médecin de la —։ || Sœurs, Frères de la —, Գթանուէր՝ գթութեան քորք՝ եղբարք։

Charivari, ար. Խառնաձայն ժխոր

ուլումներով՝ կաթսաներով են. (մէկու յրան առջև), ծաղրածխոր † 2 Ժխորալի աղմուկ կամ երաժշտութիւն, խառնաձայնութիւն † 3 Կագ ու վայնասուն. C'était pour faire un bon —, 4 Ծաղրաթերթ մը, չարիվարի ։

Charivariser, չ. Ծաղրածխոր † մը տալ (մէկու) ։ ‖ չ. Մեծ ժխոր հանել ։

Charlatan, ար. Սուտ-բժիշկ, խաբեբայ, շարլաթան ։ 2 Մարդորսակ, խաբեբայ, ճամարտակ, շարլաթան ։

Charlataner, չ. Շարլաթանութեամբ խաբել, խաբխբել ։ ‖ չ. Խաբեբայել, շարլաթանել † ։

Charlatanerie, էգ. Խաբէութիւն, շարլաթանութիւն † ։

Charlatanisme (ս), ար. Շարլատանի խաբէութիւն, շարլաթանութիւն † ։

Charlotte, էգ. Խնձորի ծեծած՝ շուրջը տապկած հացի կտորներով, շարլոտ ։

Charlemagne (faire), Խաղէ քաշուիլ (շահելէ ետք) ։

Charmant,e, ած. Նազելի, զմայլելի, սքանչելի, ամենասիրուն, սխրալի ☞ (կանաչաս)գեղ ։ 2 Գեղազուարճ, ամենազուարճ, սխրատեսիլ (վայր)։ 3 Գեղուղէշ (աչք՝ ձայնի) ։

Charme, ար. Թովչութիւն, յուռութք, հմայք. պիւյիւ, պաղ. Rompre la —, (որ և՛ պատրանքը լուծել՝ փարատել) ։ 2 Քաղցրութիւն, հեշտութիւն, հրապոյր, հմայք, սխրանք, գեղ. Il fait le — de, (սխրանք պատճառել, սխրացընել) ։ 3 Նշդարի, ծռ. ‖ յգ. Հրապոյրք (կնոջ) ։

Charmer, չ. Յուռթել, Թովել, հմայել ։ 2 Հիացնել, հրապուրել, Թովել, հմայել ։ 3 Ցափշտակել (միտք) ։ 4 Հեշտացնել (ականջ), պարարել (աչք) ☞ (ակնա)պարար ։ 5 Մոռցնել (հոգ), սփոփել (վիշտ) ։ 6 Համովցնել՝ զուարճացնել (պարապոյ ժամք) ։ 7 Սիրտ յափշտակել. Un Dieu si bon ne peut-il vous —? 8 Հրճուիլ, բերկրիլ. Je suis — de vous voir ։

Charmeur, ար. **Charmeuse**, **Charmeresse**, էգ. Թովիչ ։

Charmille, էգ. Նշդարեակ, ծռ. 2 Ծանկ՝ ծառուղի նշդարեաց ։

Charmoie, էգ. Նշդարուտ † ։

Charnage, ար. Ուտիք, հ.

Charnel, elle, ած. Մարմնական. Désir —, (ցանկութիւն). Commerce —, (մերձաւորութիւն) ։ 2 Հեշտասէր, երկրաքարշ, մարմնասէր ։

Charnellement (11), մ. Ըստ մարմնոյ, մարմնովի։ 2 Ըստ մարմնոյ (ապրիլ) ։

Charnier, ար. Մսի շտեմարան, մսարան ։ 2 Ոսկերատուն † (գերեզմանոցի) ։ 3 Գերեզմանոց, հ. 4 Որսապարկ, հ.

Charnière, էգ. Ծխնի՝ կրունկ (տուփի՝ կարկինի) ։ 2 Կցուած (խեցետփի) ։

Charnu, e, ած. Մարմնեղ, մսեղ, մսոտ, մսուտ ։ 2 Մսեղէն, մսուտ ։ ‖ ար. Մսուտ † (սրունքներու) ։

Charnure, էգ. Մսուտ մասունք, մսուտք † մասնք † ։

Charogne, էգ. Շաղիղ, սատակ. լէշ ։ 2 Գէշ միս, սատակ † 3 Հոտած. C'est une — ։

Charpente, էգ. Ատաղձք (շինութեան). Bois de —, (ատաղձ)։ 2 Առաջանիւթ՝ ատաղձ (բերթուածի) ։ 3 Կազմած. — osseuse, (ոսկրակազմած) ։

Charpenté,e, ած. Vigoureusement —, Հաստակազմ, հաստոսկր † ։

Charpenter, չ. Կոփել փայտ՝ ատաղձ, հիւսնել ։ 2 (Անշնորհ) կտրատել՝ կտրակել † (միս) ։ 3 Կարգադրել (գրքի) ատաղձք ։

Charpenterie, էգ. Ատաղձագործութիւն, հիւսնութիւն ։ 2 Ատաղձագործի բան ։ 3 Ատաղձատուն † ։

Charpentier, ար. Ատաղձագործ, հիւսն. տիւրկեր ։

Charpie, էգ. Ծուէն, ծուատ, փիլթայ Գ. քիֆթիք ։ ‖ En —, Շատ եփած՝ Թել Թել (միս) ։

Charrée (1r), էգ. Լուացքի մոխիր ։

Charretée (1r), էգ. Սայլաբեռ ։ 2 Բեռ մը (նախատինք) ։

Charretier, ière (1r), գ. Սայլորդ. արաբաճը ։ 2 Հերկահար. չիֆթ սիւրիւճիւ ։ ‖ ած. Սայլորդի ։ 2 Կառանցիկ (դուռ) ։ 3 Կառացնաց (ճամբայ) Voie —, (անուամիջոցք † սայլակի) ։

Charrette(1r). էգ. Սայլակ. եխւք արապասը ։

Charriage(1r). արւ. Սայլով՝ սայլակով կրելը ։ 2 Սայլի վարձք ։

Charrier (1r). արւ. Մոխրալաթ † (լուացքի) ։ ‖ ն. Սայլով՝ սայլակով կրել (քար) ։ 2 Քշել տանիլ, առնուլ տանիլ (գետի՝ աւազ, են.)։ 3 (Սառնահատորներ) քշել տանիլ (գետի) ։ 4 Աւազախառն լինել (մէզի) ։ ‖ — droit, Շիտակ երթալ՝ շարժիլ, փ.

Charroi (1r), արւ. Տ. **Charriage** ։ ‖ յփ. Կառակիր՝ հրետակիր զունդ։

Charron (1r), արւ. Սայլագործ, անուագործ ։

Charronnage (1r), արւ. Սայլագործութիւն, անուագործութիւն ։ 2 Շինուածք (սայլի, են.)։ [լակով տանիլ ։

Charroyer (1r), ն. Սայլով՝ սայ-

Charrue(1r), էգ. Արօր. սապան։ 2 Մէկ արօրով հերկելի գետին, արօրավար ։ 3 Երկրագործութիւն, արօր ։ ‖ Mettre la — devant les bœufs, Ձոչէն բռնել (գործ) ։

Charte, էգ. Սահմանադրութիւն (իշխանէ մը տրուած) ։ La grande —, (սահմանադրութիւն 1215ի, Անկ.)։ 2 Ազատութեանց շնորհագիր. — de commune. — d'affranchissement։ 3 Հին թուղթք՝ հրովարտակք. Ecole des — ։ | — - partie, էգ. Վարձագիր (նաւու)։

Chartre, էգ. Բանտ, հ. Tenir en — privée, (ինքնագլուխ փակել մէկը)։ 2 Կարծրափորիկ † բժ. 3 Տ. **Charte**, 1։

Chartreuse, էգ. Կարթուսեան ըմպելի, կարթուսակ † 2 Կարթուսավանք ։ 3 Գիւղի տնակ՝ մինակ տեղ. ճըգնարան, փ. վանք, փ. 4 Կակաչ մը, կարթուսիկ ։

Chartreux, արւ. Կարթուսեան (կրօնաւոր) ։ 2 Կատու մը, կարթուսիկ† ։

Chartrier, արւ. Ցիշատակարանոց † հրովարտակատուն † 2 Դիւանապան հրովարտակաց ։

Charybde (/), արւ. Քարիբդիս. Tomber de — en Scylla. (չարիքէ մը յոռեգոյնն իյնալ) ։

Chas (շա̅), արւ. Ասղածակ. ողց Գ.

Chasse, էգ. Որսորդութիւն, որս ☞ (կիտ)որսութիւն. — à l'oiseau. (որս թռչունով)։ 2 Որսարան, որսավայր. Les — royales. Une belle —. Capitaine des — ։ 3 Երէ, որս. Faire bonne— ։ 4 Որսական աղխ, որսորդք. Suivre la —. La — a passé։ 5 Որսերգ։ 6 Հալածում (նաւու). Donner la —. Soutenir la —, (հալածող նաւու օգնել ։ 2 Փախուստը հալածման չափ արագ լինել) ։ 7 Շարժելու միջոց (կառքի՝ մեքենայի մասերու) ։ 8 Քալողութիւն ։ 9 Մաքրողութիւն. Écluses de — ։ ‖ Donner la —, Ետեւէ իյնալ, վրայ վազել, հալածել ։ | Prendre —, Փախչիլ առագաստալիր ։ | — - morte, Թողուած՝ ետեւէ չիյնուած գործ ։

Châsse (շա̅ս), էգ. Մասունքատուփ† Նշխարատուփ † 2 Շրջանակ (ակնոցի)։ 3 Լծակամիզ † (կշիռի) ։

Chassé, արւ. Կողմնակի քայլ (պարի)։

Chasse-cousin, արւ. Անշահ գինի ։ յփ. ն. կամ փ.

Chassé-croisé, արւ. Դիմադէմ փոխ-քայլ † (պարի մէջ). խաչապար ։ 2 Տեղերնին փոխելը, իրարու տեղ անցնիլը (շատ մ'անձանց) ։ յփ. ե. [շապլա ։

Chasselas, արւ. Ճերմակ խաղող մը.

Chasse-marée, էգ. Ձկնաբեր կառք։ 2 Ձկնաբեր կառորդ † յփ.ն. կամ փ.

Chasse-pierres, արւ. Սարաւած մը (շոգեկառքի առջև), քարավար։ յ. ն.

Chassepot, արւ. Հեռատար հրացան մը. շասբօ ։

Chasser, ն. Որսալ ☞ (մկն)որսակ ։ 2 Հալածել (նաւ) ։ 3 Տանիլ առջեւէն, քշել տանիլ, քշել (հօտ) ։ 4 (Առջեւէն) քշել (թշնամի) ։ 5 Մխել՝ վարսել (գամ), (որ և — à force) ։ 6 Տեղէն հանել, քակել, հանել (գամ) ։ 7 Տեղէ մը հանել, դուրս հանել, մերժել, արտաքսել, վռնտել ։ 8 Քշել՝ վանել (ճանճ)։ 9 Մերժել (վախ), փարատել (հոգ), հալածել (մութ), փախցնել (քուն), վանել (վիշտ)։ ‖ չ. Որսի ելնել, որսալ. — au loup. (գայլի որս ընել). Cette fille — aux maris. (այս աղջիկս էրիկ կը փնտռէ)։ 2 Հալածել (բռնելու համար). Ces chiens ne — pas ensemble. (այս երկուքը իրարու հետ հաշտ չեն)։ 3 Երթալ, գալ.

քշուիլ. Les nuages — du nord-ouest ։ 4 Հաստատ չկենալ, տեղէն խաղալ. Cette ancre — ։ 5 Քշել տանիլ (նաւու՝ խարիսխները). — sur. 6 Հայն շարել, ադ. 7 Տեղ բռնել, ադ. ‖ — de race, 4 Ցեղ՝ արիւն քաշել, ի ծնէ որսորդ լինել (շան) ։ | — bien, Քալուն լինել (կառքի) ։ | — à la côte, Քշուիլ (նաւի) դէպ ի եզր. ‖ Se —, ։. Որսացուիլ (Թռչունի) ։ 2 Զիրար վանել ։

Chasseresse, էգ. Որսորդուհի, որսորդուհի † բն.

Chasseur, euse, գ. Որսորդ ։ 2 Որսազգեստ ծառայք (կառքի ետեւով), որսալանք † 3 Հետեւակ կամ հեծեալ Թեթեւազօր, որսորդ ։ 4 Հալածող նաւ ։

Chassie, էգ. Բիծ՝ ճիպռ (աչքի) ։

Chassieux, euse, ած. Բծոտ՝ ճպռոտ (աչք) ։

Châssis, ար. Պատ, շրջանակ. չէրչիվէ, էթրաֆ ։ 2 Երկաթ շրջանակ, շըրջակ † ադ.

Chaste, ած. Ապօրինաւոր սէրէ հեռի կեցող, զգաստ, ողջախոհ. Les — sœurs, (մուսայք) ։ 2 Պարկեշտ, պարկեշտասուն, մաքուր, սրբափայլ, սրբաշուք, սրբասէր, սուրբ (սէր) ։ 3 Սրբական (մտածմունք) ։ 4 Կուսազեղ (ծաղիկ) ։ 5 Ճշգրիտ՝ մաքուր (ըսուածք) ։

Chastement, մ. Զգաստօրէն, մաքրօրէն, սրբօրէն ։

Chasteté, էգ. Ողջախոհութիւն ։ 2 Պարկեշտութիւն, զգաստութիւն, սըրբութիւն ։ 3 Մաքրութիւն (ոճի) ։

Chasuble (զ), էգ. Նափորտ, շուրջառ ։

Chasublier (զ), ար. Ժամի զարդեր շինող, նափորտագործ ։

Chat, chatte, գ. Կատու. (էգ. քէնթ, ․․)։ 2 Մարդ, հոգի. Il n'y a pas un — ։ 3 Բան մը, նեղութիւն. Avoir un — dans la gorge. ‖ Mon —, Սիրականս, հոգիս ։ | Comme un —, Պէշ (գրել) ։ | — en poche, Զցուցնելով՝ ծունկը ծովու մէջ (ծախել), ըմ. | — musqué, Մշկակատու. միսք քէտիսի. | — - tigre, — - léopard, Վագրակատու ։ ‖ ած. Փաղաքուշ, զգուշի, կատուային ։

Châtaigne (շա̄), էգ. Կասկան, շագանակ ։ ‖ — d'eau, Տ. **Macle** 3.

Châtaigneraie (շա̄), էգ. Կաստանուտ. ÷ ։

Châtaignier (շա̄), ար. Կաստանենի ։

Châtain (շա̄), ած. ար. Կաստանագոյն ։

Chataire, էգ. Կատուախոտ ։

Château (շա̄), ար. Դղեակ ։ 2 Ապարանոց, դղեակ ։ ‖ — de carte, Թղթէ դղեակ, (որ և փ.) ։ | — - fort, Բերդ ։ ‖ — en Espagne, Օդային խորհուրդք, Սպանիական դղեակք. | — d'eau, (Մեծ) աւազան ջրի ։

Châtelain (շա̄), ար. Դղեկատէր. ‖ էգ. Տիկին դղեկատէրի ։ 2 Դղեկի տիրուհի ։ 3 Գօտիէ կախզոհար † կախկէնէ† ։

Châtelet (շա̄), ար. Դղեկիկ. Le grand et le petit —, (հ. ժ. դատարան և բանտ ի Բարիզ) ։

Châtellenie (շա̄-ll), էգ. Դղեկատիրութիւն, ․․

Chat-huant (իւ), ար. Բու մը, կասկամ † կատուաբու † ։ (ոճ) ։

Châtié, e (շա̄), ած. Ամենակոկիկ

Châtier (շա̄), ն. Պատուհասել, պատժել ☞ պատժածու, (արժանա)-պատիժ ։ 2 Մտրակել՝ խթանել (ձի) ։ 3 Ճնշել, մահացնել, հարուածել (մարմին)։ 4 Ուղերել, դատապարտել ։ 5 Ճշդել ու մաքրել (ոճ), կոկել ։

Chatière, էգ. Կատուածակ (դրան վրայ) ։ 2 Ծակ ։ 3 Գաղտնի ճամբայ, փ. 4 Կատուի ականատ. գափան ։

Châtiment (շա̄), ար. Հարուած, պատիժ, պատուհաս ։

Chatoiement կամ **Chatoîment**, ար. Գոյնագոյն փայլում, փաղփիւն † ։

Chaton, ար. Կատուիկ։ 2 Մատնիի աչք՝ կապիճ, ճանակ ։ 3 Մատանեքար † 4 Կատուիկ, բ.

Chatouillant, e, ած. (Անձնասիրութիւնը) խտղող, խտղական † ։

Chatouillement, ար. Խտիղ, խտուկ, կըտիկ Գ. գըճըգլայըշ ։ 2 Հեշտութիւն, խտղանք, փ.

Chatouiller, ն. Խտղել, կըտիկ ընել Գ. 2 Աղուոր գալ, հեշտացնել, պարարել, խտղել, (որ և ած.) փ. — agré-

ablement les oreilles, (ականջները զգուել) ։ 3 Թեթեւ մը (խթան)ել (ձի) ։ ‖ Se — pour se faire rire, Առանց պատճառի խնդալ ։ 2 Զուարթ երեւելու աշխատիլ ։

Chatouilleux, euse, ած. Դիւրախտիղ։ 2 Աքացող (խթանի)։ 3 Դիւրախռոռ, դիւրազրգիռ, ¢. 4 Փափուկ՝ գրգռական † (խնդիր) ։

Chatoyant,e(դուա), ած. Գոյն գոյն փայլող, փաղփուն † ։ [փաղփիլ †։

Chatoyer, չ. Գոյն գոյն փայլիլ,

Châtrer (շա̄), ն. Ներքինել (մարդ), կրտել (ձի) ☞ ներքինի, կուրտ։ 2 Կրճատել՝ մաքրել (գիրք) ։ 3 Քշտել՝ մաքրել (ելակենի) ։ 4 Մեղրը՝ մոմը քաղել (փեթակի) ։ [տիչ ։

Châtreur (շա̄), ար. Մալիչ, կըր-

Chattée(1t), էգ. Ցնկնածք կատուի։

Chattement (1t), մ. Կատուի պէս, փաղաքուշ ձեւով մը ։

Chattemite, էգ. Անուշերես † խոնարհերես † մարդ, պօսպօսող Գ.

Chatter (1t), չ. Ցնկնիլ (կատուի)։

Chatterie (1t), էգ. Կատուի զըգուանք, ¢. 2 Պչրանք ։ 3 Փափկակերութիւն ։ 4 Համադամք, բարակ բաներ, ը.

Chaud,e (ō), ած. Ջերմ, շող, տաք ։ 2 Տօթագին (օր) ։ 3 Ջերմին (երկիր) ։ 4 Տաքուկ (լաթ) ։ 5 Ջառանցալի (տենդ), (որ և — mal) ։ 6 Տաքցնող, ջերմարար. Le vin est — ։ 7 Տաքցած (անասուն)։ 8 Կրակոտ՝ տաք (կազմութիւն) ։ 9 Խանդավառ, բռնկուն, տաք(գլուխ)։ 10 Գլուխը տաքցած (գինիէ)։ 11 Եռանդոտ, ջերմ (կուսակից՝ բարեկամութիւն). Ni — ni froid, (երկու կողման անտարբեր) ։ 12 Ուժգին՝ տաք (կռիւ)։ 13 Բուռն (յարձակում), սաստիկ (իրարանցում). La donner, L'avoir bien chaude, (սաստիկ իրարանցել՝ իրարանցիլ) ։ 14 Փայլուն՝ սաստիկ (գոյն) ։ 15 Վառվռուն՝ կրակոտ (ոճ) ։ 16 Ջերմաջերմ, նոր, տաք տաք (լուր). Le rendre — comme braise, (տաք տաք հատուցանել) ։ 17 Նախանձայոյզ, բազմեռանդ (գործի մը մէջ) ։ ‖ À — larmes, Ջերմօրէն՝ տաք տաք (լալ) ։ | Cela est trop —, Դըպնալու չգար, մարդու մատը կ'այրի, ¢.

= ար. Ջերմութիւն, տաք. Il faisait — à cette bataille, (տաք կռիւ մ'էր) ։ 2 Տօթ (օրուան)։ ‖ Cela ne fait ni — ni froid, Ո՛չ օգուտ ունի ո՛չ վնաս ։ ‖ մ. Տաք. Tenir —, (տաք պահել)։ 2 Տաք տաք (որ և Tout —,) ։ ‖ ι la —, մ. Իսկոյն, տաք տաք ։

Chaude (ō), էգ. Լաւ կրակ։ 2 Եփման աստիճան (ապակւոյ)։ 3 Տաքցնելը, ջեռուցում (երկաթի) ։ [ջերմիկ։

Chaudeau (ōs), ար. Տաք ըմպելի,

Chaudement (ō), մ. Ջերմ, տաք, տաքուկ ։ 2 Եռանդագին, ջերմապէս ։ 3 Իսկոյն, տաք տաք, ը. [տապ ։

Chaude-pisse (ō), էգ. Միզկա-

Chaudière (ō), էգ. Խալկին, կաթսայ, մեծ պղինձ, ռ. գազան ։

Chaudron (ō), ար. Սան, ձեռնկախ Գ. գազանճըգ, բէնճիրէ։ 2 Անշահ նուագարան, սխտործեծ, ¢. [(կերակուր)։

Chaudronnée(ō-1n), էգ. Սան մը

Chaudronnerie (ō-1n), էգ. Կաթսայագործութիւն ։ 2 Պղնձիք, կաթսայք ։

Chaudronnier (ō-1n), ար. Կաթսայագործ. գազանճը ։

Chauffage (ō-1f), ար. Տաքցնելը, ջեռուցում ։ 2 Այրելիք, վառելիք ։

Chauffe (շօֆ), էգ. Տաքցնելը, ջեռուցում ։ 2 Ձուլարանի հնոց ։

Chauffe-chemise, Chauffe-linge (շօֆ), ար. (Կտաւի) վանդակ † ջեռոյց † չամաշըր գաֆէսի ։ յգ. Ը. կամ Ն. [Տ. **Chaufferette**։

Chauffe-pieds (շօֆ), ար. (յգ. Ն.)

Chauffer (ō-1f), ն. Տաքցնել ☞ (արեգ)ջեր. Chauffé au rouge, (ատրաշէկ) ։ 2 Կրակ տալ (գործի մը), ¢. 3 հ. ժ. Կրակով տանջել, այրել ։ 4 Հրետակոծել (զօրակայան) ։ 5 Վառել (փոյթ), արծարծել (ջանք) ։ ‖ — qn. Նեղացնել փաստերով՝ կատակներով ։ ‖ չ. Տաքնալ (հնոցի) ։ 2 Կաթսան վառ լինել (շոգենաւի). Cela —, (ստիպողական բան է)։ ‖ Se—, յ. Տաքնալ (կրակով)։ [նիր։

Chaufferette(ō-1f), էգ. Ոտքի թո-

Chaufferie (ō-1f), էգ. Դարբնոց երկաթ ցողեր շինելու, երկաթձողարան†։

Chauffeur (ō-1f), ար. Հնոցպան ։

2 հ. ժ. Ոտնակէզ (աւազակք)։

Chauffoir (ō-1f), ար. Ջերմասենեակ, տաքտուն Գ. (վանքի մէջ)։ 2 Տաք կտաւ (հիւանդի)։ ‖ — public, Ջերմարան աղքատաց։ [րեճ ֆուրունու։

Chaufour (ō), ար. Կրափուռ. քի-

Chaufournier(ō), ար. Կրագործ։

Chaulage(ō), ար. Կրաջրում։ 2 Կրացանութիւն (անդի)։

Chauler (ō), ն. Կրաջրել (ծառ՝ ցորեն՝ խաղող)։ 2 Կրացանել (երկիր)։

Chaumage(ō), ար. Խոզանկտրուք† խոզանահատք †։

Chaume (ō), ար. Հնձած ցորենի տկուք, խոզան, ծղոն Գ. 2 Խոզանի անդ։ 3 Ծիղ՝ եղէգ (ցորենի ևն.)։ 4 Ցարդ (տնակ ծածկելու)։ 5 Խրճիթ, քնն.

Chaumer (ō), ն. և չ. Խոզան կտրել ☞ խոզանահատ †։

Chaumière (ō), էգ. Ցարդայարկ† տնակ, խրճիթ, հիւղ։ [վանիկ †։

Chaumine (ō), էգ. (Գիւղացւոյ)

Chaussant, e (ō), ած. Հագնելը դիւրին, դիւրամուտ † (գուլպայ)։

Chausse(ō), էգ. (Ջագարաձև) քամոց։ 2 (Ուսազարդ†), փակեղ (փաստաբանի)։ ‖ — d'aisances, Արտաքնոցի փողրակ. զուպուռ։ ‖ յգ. Վարտիք, հ. Haut-de- —, (զստապան †). Bas-de- —, (սռնապան)։ Porter les —, (էրկանը իշխել)։ ‖ Il n'a pas de —, Ոտքը մուճակ չունի, ֆ.

Chaussée(ō), էգ. Միջուղի (փողոցի)։ 2 Բարձրուղի † տրամուղի † (ճահիճի մէջ)։ 3 Հողաթումբ † (գետի)։ 4 Թումբ (ձկնոցի), ապառն † Գ.

Chausse-pied (ō), ար. Կօշկագոյց † (եղջիւր կամ կաշի), մոյկաձիգ † եղջերիկ † յգ. Ն. կամ ն.

Chausser (ō), ն. Հագնիլ կամ հագցընել (ոտնաման՝ զանկապան)։ 2 Ոտնաման շինել (կարուակի), (որ և ան.)։ 3 Պատշաճիլ, լաւ գալ (ոտնամանի). — bien. — mal։ 4 Գոհ ընել. Il n'est pas aisé à —։ 5 (Տունկի) շուրջ հող կուտել։ ‖ Cela me —, Բանիս կուգայ այդ։ | — sa tête, Գլուխը բան մը խօթած լինել։ | — de près les éperons de qn. Մօտէն հալածել։ ‖ Se —, չ. Հագնիլ ոտնաման՝ զանկապան։ 2 (Գլուխը) խօթած լինել (գաղափար մը)։

Chaussetier (ō), ար. Գուլպայավաճառ, գուլպայարար։

Chausse-trape (ō), էգ. (Երկաթ) ծուղակ (գայլի)։ 2 (Երկաթ) տատասկ (հեծելազօրք) արգիլող։ յգ. Ն. ‖ — laineuse, Փշակոկոռ Գ. տկ.

Chaussette (ō), էգ. Գուլպայ, բուճ Գ. իչ չօրապը։

Chausson (ō), ար. Գուլպայի տակէ կամ վրայէ հագնելիք, օդիկ † 2 Մուճակ (պարի)։ 3 Խիւսանոյշով հատեայ։

Chaussure (ō), էգ. Ոտքի հագնելիք, օդ։ 2 Մուճակ, ֆ.

Chaut (Il ne m'en —,) Փոյթս չէ, (chaloir բայէն)։ [կնտակ. տազ։

Chauve (ō), ած. Ճաղատ, հերատ,

Chauve-souris(ō), էգ. Չիղջ, հոլամուկ, սեկեմուկ Գ. կեճէ դուշու։ յ. —s-—։ [նամոլ։

Chauvin (ō), ար. Ազգամոլ, հայրե-

Chauvinisme(ō-u), ար. Ազգամոլութիւն։ 2 Քաղաքական մոլեռանդութիւն։

Chauvir (ō), չ. Տնկել (ականջ)։

Chaux (ō), էգ. Կիր. քիրէճ։ ‖ — hydraulique, Պնդացիկ † կիր։ ‖ — et à sable, Ամուր (շինել)։

Chavirement, ար. Դառնալը շրջում (նաւու)։

Chavirer, չ. Գլխիվայր դառնալ, շրջիլ։ 2 Գործը գէշ երթալ։ [պէքի։

Chebec (շէ), ար. Նաւ մը, սում-

Chef, ար. Գլուխ. Couvrir son —։ 2 Գլուխ (սուրբի մը)։ 3 Նախահայր՝ նահապետ (տոհմի)։ 4 Առաջնորդ, գլխաւոր, պետ, մեծ, գլուխ ☞ (ազգա)պետ։ 5 Զօրավար, գլխապետ † Un bon — doit tout prévoir։ 6 Խահապետ. (որ և — de cuisine)։ 7 Հիմնադիր՝ գլուխ (վարդապետութեան մը) ☞ (կարգա)պետ։ 8 Գլխաւոր մաս, կէտ (օրէնքի՝ ամբաստանութեան)։ 9 Կողմ. Du — de son père, (հօրը կողմէ)։ 10 Գլուխ՝ ծայր (կերպասի)։ ‖ Mettre, Venir à —, գլուխ տանիլ։ ‖ En —, մ. Իբր գլուխ։ 2 Գլխաւոր (ճարտարագէտ) ☞ (խըմբագրա)պետ։

Chef-d'œuvre (շէ), ար. Մեծ՝

հոյակապ գործ, գլուխ գործոց, 'հրաշակերտ: 2 հ. ժ. Ճարտար գործ (վարպետ ընդունուելու): յփ. ա. ‖ Un — — de, Ամենամեծ' երեւելի (ճարպկութիւն):

Chef-lieu (շէֆ), ար. Մեծ քաղաք կամ աւան, քաղաքագլուխ† 2 հ. ժ. Գըլխաւոր բնակութիւն (աւատապետի են.), տեղագլուխ † ա. յփ. — s. — x:

Chelem, ար. Կապուտ (ուիսթի մէջ), շլէմ:

Chélidoine (ֆ), էգ. La grande —, Կանթեղխոտ, հողմափայտ. գըրլանըրճ օթու: [սեռ, Թոյթի:

Chélonée (ֆ). էգ. Կրիայներու

Chéloniens (ֆ), ար. յփ. Կրայազգիք, Բ. դ.

Chemin, ար. Ուղի, ուղի, շաւիղ, ճամբայ. Sur les —, (ճամբու' ճամբորդութեան մէջ): 2 Արահետ, ճամբայ, (ոչ և փ.): 3 Հնարք, ճար, ճամբայ: 4 Նեղ ու երկար գորգ (անդաստակներու են. մէջ): ‖ Grand —, Արքունի ճամբայ, պողոտայ: | Le grand —, Հասարակ կերպ' միջոց, սովորական ճամբայ: | —, Grand — des vaches, ճամալքէ երթալիք ճամբայներ: 2 Հասարակ սովորութիւն: | — de fer, Երկաթուղի: | — ferré, Սերտ ու քարուտ ճամբայ: | — montant, Զառիվեր: | | — faisant, Ճամբան: 2 Այն առթով' դիպուածով մը: ‖ Faire du —, Ճամբայ ընել, ճամբայ առնուլ: 2 Մուտ գըտնել: | Faire son —, Ճամբան առնուլ, փ. | En —, Ճամբան: 2 Նոյն միջոցին: | — de l'école, des écoliers, Ամենաերկար ճամբայ: | — de Saint-Jacques, Ծիր կաթի:

Cheminée, էգ. Վառարան (սենեկի մէջ), բուխերիկ Գ. 2 Ծխնելոյզ, ծխան, բուխերիկ Գ. օճազ գուպուրու. — à la prussienne, (Թանազէ ծխան): 3 (Հրացանի) շողիկը դնելու տեղ, շողկադիր †. ‖ Sous la —, Գաղտնի, ծածուկ:

Cheminement, ար. Քայլում, յառաջացում:

Cheminer, չ. Ճամբայ ընել, քալել, յառաջանալ:

Chemise, էգ. Շապիկ: 2 Պատեան (Թուղթէ' կտաւէ): 3 Ծեփ, շապիկ: ‖ En —, Մէկ շապիկով: 2 Մօրէ մերկիկ (ձգել' մէկը, փ.):

Chemiserie, էգ. Շապկագործութիւն: 2 Շապկի խանութ:

Chemisette, էգ. Շապկի առջև (շապկի վրայէ հագնուած), շապկեակ: 2 Ներքնակ (կանանց), շապկեակ:

Chemisier, ար. Շապկագործ, շապկավաճառ: [շէմիզք:

Chênaie (շէնէ), էգ. Կաղնուտ. մէ.

Chenal, ար. (յփ. — aux). Ջրադարձ, անցք (նաւահանգստի բերան): 2 Անցք (ժայռերու մէջէ): 3 Առու (աղօրիի): 4 Ջրվող (տանիքի): [սրիկայ:

Chenapan (շնը), ար. Անպիտան,

Chêne (շէն), ար. Կաղնի. մեշէ: 2 Կաղնափայտ. Bibliothèque de vieux —: ‖ — vert, Մշտադալար կաղնի մը, սղոցի † | — rouvre, Տեսակն աւելի պզտի կաղնի մը, անձիանի† | Petit —, Լերդախոտ, գետնի կաղնի:

Chéneau (օ), ար. Ջրվող (տանիքի):

Chêneau (շէնօ), ար. Մատղաշ կաղնի:

Chenet, ար. Փայտակալ (վառարանի). օճազ տեմիրի:

Chênette (շէ), էգ. Լերդախոտ, գետնի կաղնի. գըսաանըրզ մաճմուտ:

Chènevière (էռ), էգ. Կանեփի անդ, կանեփուտ † [վիր թանէսի:

Chènevis, ար. Կանեփհատ. քէնէ.

Chènevotte (շէ), էգ. Կանեփի շիղ (կեղեւն հանուած). քէթէն չէօփի:

Chènevotter (շէ-ԳԷ), չ. Ոստիկներ արձակել:

Chenil (ի), ար. Շնյարկ: 2 Որսատուն † 3 Աղտոտ տուն, խոզի գոմ, չ.

Chenille (իյլ), էգ. Որդ' Թրթուր (Թիթեռնկի): 2 Թրթուր (բանուածի մէջ): 3 Զարասէր Թշուառական մը, չար ճճի:

Chenillère (իյլ), էգ. Թրթուրիբոյն:

Chenillette, էգ. Թրթրուկ † տկ.

Chénopode (ֆ), ար. Սագախոտ:

Chenu, e, ած. Լուսահեր, ալեւոր: 2 Ձիւնափայլ (լեռ): 3 Գլխագերծ (ծառ): 4 Պատուական, ուժեղ, հարուստ, չ.

Cheptel (շըփթէլ), ար. Վարձեալ դուար: 2 Դուարի վարձադաշն †:

Chèque (շէք), ար. Վճարագիր, չէք:

Cher, ère, ած. Անձկալի, ցանկալի, սիրասուն, սիրելի ։ 2 Թանկագին, պատուական, սիրելի (յիշատակ) ։ 3 Քաղցր (փափաք) ։ 4 Ծանրագին, Թանկագին, Թանկ, սուղ (ժամանակ)։ 5 Ծանրապահանջ † (վաճառական)։ || մ. Մեծագնի, սուղ (գնել). Il fait — vivre, (սուղնոց է) ։

Cherche, էգ. Être en — de, փնտռել (մէկը՝ բան մը) ։

Cherché, e, ած. Բեկբեկ, արուեստակեալ, շինովի ։

Chercher, ն. Խուզել, որոնել, փնտռել ☞ (փառա)խնդիր. — les poux, (ոջիլ նայիլ). — les vanités (ընդունայնիլ). Aller —, (երթալ գտնել, փնտռել գտնել ։ 2 Երթալ առնուլ (բան մը), երթալ բերել (մէկը) ։ 3 Այցել, երթալ (մէկու) ։ 4 Ի խնդիր ելնել, փընտռել, դ.)։ 2 Գուն դնել, ճգնել, աշխատիլ, ջանալ. — à, — de. — à se faire battre, (ծեծ ուզել) ։ || — son pain, Մուրալ ։ | — midi à quatorze heures, Դժուարութիւններ փնտռել, ջինջ երկնի մէջ ամպ փնտռել ։ || Se —, յ. Իրար ուզել՝ փնտռտել ։ 2 Մինակութիւն փնտռել ։

Chercheur, euse, դ. Փնտռող, յուզակ, խնդրակ ։ 2 Խուզարկ(աղանձաւոր) ։

Chère, էգ. (Հաւ) ընդունելութիւն. Ne sachant quelle — me faire ։ 2 Ուտելիք, կերակուր. — délicate. Petite, Maigre —, (անքաւական կերակուր). Bonne —, Grand'—, (կերուխում). Faire mauvaise —, (խեղճ ուտել)։ || Faire bonne —, Faire — lie, Ուտել խմել, խրախճանել ։

Chèrement, մ. Սիրով, գուրգուրալով ։ 2 Ծանրագնի, Թանկ, սուղ ։

Chéri, e, ած. Սիրելի, սիրական. Ma —, (հոգիս) ։

Chérir, ն. (Սաստիկ) սիրել, հոգի տալ, գուրգուրալ, Գ. [կալի ։

Chérissable, ած. Սիրելի, ցան-

Chersonèse (*f*), էգ. Թերակղզի, քերսոն ։ [Թիւն ։

Cherté, էգ. Սղութիւն, Թանկու-

Chérubin (ì), ար. Քերովբէ։ 2 Սիրուն տղեկ, հրեշտակ ։ 3 Հրեշտակի գլուխներ, Նկ, Քնդ.

Chervis (վի), ար. Շերվի, տկ.

Chester (չէսդըռ, շէսդէռ), ար. Պանիր մը, չէսդէռ ։

Chétif, ive, ած. Ոչինչ, փանաքի, խեղճ։ 2 Խեղճ (հունձք) ։ 3 Ճռզած (անձ՝ տղեկ՝ տունկ) ։ 4 Հիւանդ՝ խեղճուկրակ (դէմք)։ 5 Ողորմելի՝ խեղճուկրակ (կեանք)։

Chétivement, մ. Խեղճօրէն ։

Cheval, ար. (յգ. — **aux**), Երիվար, ձի. Jeune —, (մտրուկ). — de main, de parade, (նժոյգ). Homme de —, (ձիաւոր) ։ 2 Տմարդի, գրաստ, արջ. (որ և — de carrosse, — de bât, Gros —) ։ || De —, Սաստիկ (ջերմ) ։ 2 Ուժով՝ սաստիկ (սրբաղեղ)։ | C'est son —, son grand — de bataille, Իր գլխաւոր փաստը՝ գաղափարը՝ զէնքն է։ | — dans la main, Քաջակիրթ ձի ։ | — à deux mains, à toutes mains, Թէ հեծնելու և Թէ կառքի ձի ։ | — fondu, Իրարու վրայէ ցատքելու խաղ, մոմլեկ Գ. | Mettre qn. à —, (Հեծնել սորվեցնել). — marin, ձիակերպ նհանգ, ծովաձուկ ։ 2 Գետաձի (որ և — de rivière) ։ || յգ. Ձիաւոր, այրուձի. Vingt et un — ։ || À —, մ. Ձիով (պտըտիլ) ։ 2 Հեծած (պատի վրայ) ։ 3 Սաստով (գրել մէկու)։ | Mal à —, Գործերը գէշ ։ | Être à — sur les règles, Քաջ ճանչնալ օրէնքները, կամ խիստ լինել անոնց մասին։ | Être à — sur qch. Բերնէ չձգել, միշտ կրկնել, ճոխանալ ։ | Être, Se tenir à — sur, Երկու եզերքը՝ կողմը բռնել, դէն.

Chevalement, ար. Մոյթ (պատի)։

Chevaler, ն. Մոյթերով բռնել (պատ) ։ 2 Մոյթի վրայ բանիլ (կաշի) ։ || չ. Մոյթ գործածել ։ 2 Երթալ-գալ, հ.

Chevaleresque, ած. Ասպետի, ասպետական ։

Chevalerie, էգ. հ. ժ. Ասպետութիւն։ 2 Ասպետք. La — errante։ 3 Ազնուական ցեղ ։ 4 Ազատանի. Un roi entouré de sa — ։ || De —, Ասպետական (վէպք՝ կարգ) ։

Chevalet, ար. Մոյթ, յենակ, յենարան, փայտոտն ։ 2 Պատկերակալ (նկար-

չի)․ Tableau de —, (պզտի պատկեր)։ 3 Նուրբ տախտակ՝ իշուկ՝ լարակալ (նուագարանի)։ 4 հ. ժ. Գրկոց, գելարան։

Chevalier, ար․ Ասպետ։ 2 Մեծ շատագով, պաշտպան ասպետ․ Se faire le — de qn. 3 Ձիաւոր (ճատրակի մէջ), հ. 4 Ձիական, Թռչ. և այլ. ‖ — d'industrie, Խարէութեամբ ապրող, խարեբայ, գրթիչ † | — de la coupe, Բաժակի շահատակ, խման։ | — de la triste figure, Տօն Քիշօտ։ [— (ձի)։

Chevaline,ած․(Ձիու) ցեղեր․Bête

Chevance, էգ․ Գոյք, հ.

Chevauchant,e,ած․Իրարու մէջ անցած՝ իրարանցիկ † (տերեւք)։

Chevauchée(ō), էգ․ Ձիով ճեմ, երիվարում † 2 Ձիազնացք։ 3 Ձիներալ արշաւանք։ 4 Քննական պտոյտ, հ.

Chevaucher (ō), չ․ Ձիով երթալ, երիվարել։ 2 Հեծած լինել․ Cet enfant — sur un bâton։ 3 Իրարու վրայ հեծնել (կղմինտրներու)։ 4 Վեր վար լինել (տողերու), փղ.

Chevau-léger(ō),ար․Թեթեւաձի (զօրք), Թեթեւասպեայ † յգ․ ձ.

Chevêche, էգ․ Գլխան-բու † մեծ գլուխ † ։ [լուսարար, հ.

Chevecier (շk), ար․ Գանձապահ,

Chevelu, e, ած․ Երկայնահեր, գիսակաւ, վարսաւոր․ Cuir —, (գլխու կաշի)։ 2 Վարսեղ (գիսաւոր)։ 3 Մազմրզկոտ (արմատ)։ 4 Ոստաշատ (տունկ)։ ‖ ար․ Մազմզուկք (արմատոց)։

Chevelure, էգ․ Մազ, հեր, գիսակ, վարսք ☞ (Թաւա)գէս։ 2 Վարսք (ծառոց)։ 3 Վարսք (գիսաւորի)։

Chevet, ար․ Գլխակողմ (մահճի՝ ժամու), սնարք։ 2 Երեսաբարձ, սնար։ 3 Գլուխ, փ.

Chevêtre (k̄), ար․ (Կզակի) կապ, ձեր․ 2 հ. Տ. **Licou**։

Cheveu, ար․ (յգ․ — x),Հեր, մազ․ Il ne s'en est fallu que l'épaisseur d'un—, (մազ մնաց որ)։ ‖ Elle est en —,Coiffée en—, Գլխադիր չունի, գլուխը մազերովը շտկած է։ | Prendre aux —, Ձփախցնել (առիթ)։ | Se Prendre aux —, Մազ մազի գալ։ 2 Կռուըտիլ։

Cheville, էգ․ Ոտից կոճ, ճան գ. Il ne lui va pas à la —, À la—du pied, (անոր ոտքին չհասնիր)։ 3 Կարճուկլոր փայտ կամ երկաթ (գամելու՝ խծկելու են.), ցից, բոյթ։ 4 Բոյթ (նուագարանի)։ 5 Աւելորդ բառ, Թարմատար։

Chevillé, e, ած․ Բեւեռաձեւ, բռ.

Cheviller, ն․ Բոյթերով՝ ցցիկներով միաւորել։ 2 Աւելորդ բառեր խոթել (ոտանաւորի մէջ)։ ‖ ար․ Աղէպատ։

Chevillette, էգ․ Պզտի բոյթ, բութակ։ 2 Փայտէ բանլիք, բութակ։

Chèvre, էգ․ Այծ․ քէչի․ Jeune —, (պապչեակ †)։ 2 Բեռը վեր հանող գործի, բեռամբարձ † ‖ La — Amalthée, Ամալթայծ, համ․ | Ménager, Sauver la — et le chou, Երկու կողման հետ աղէկ երթալ, երկու ջուրի մէջ լողալ։

Chevreau, ար․ Այծու ձագ, ամիկ, ուլ։ 2 Ուլի մորթ, ուլենի։

Chèvrefeuille, ար․ Այծատերեւի․ հանրմ էլի։

Chèvre-pied, ած․ Նոխազոտն, այծոտն․ Dieux —, (Սադիրայք)։

Chèvreter, չ․ Ցնկնիլ (այծի)։

Chevrette, էգ․ Պզտի այծ, ալոջ։ 2 Այծեամի էգ, այծեմնի † 3 Կարիդոս․ քէքէ։ 4 Տկճոր․ կայտառ, հ.

Chevreuil, ար․ Այծեամ․ գարաճէ, ջուփուր։

Chevrier, ière, գ․ Այծարած։

Chevrillard, ար․ Այծեմի ձագ, այծեմնիկ †։

Chevron, ար․ Տանիքի հեծան, ծպեղ․ չաքը տիրէյի։ 2 Ժապաւէն՝ հեծանակ (զինուորի ձախ Թեւը)։ 3 Պարոյկ, էն+. [դնել, ծպեղել †։

Chevronner (4n), ն․ Հեծաններ

Chevrotant, e (1), ած․Պապաչուն (ձայն)։ [պապաչում (ձայնի)։

Chevrotement, ար․ Դողդղում՝

Chevroter, չ․ Ցնկնիլ (այծի), ամիկել † 2 Դողդղուն՝ պապաչուն երգել, դողդոջերգել †։

Chevrotin, ար․(Յարդարուած) ուլենի։ 2 Այծեմի (գարաճէ) ձագ, այծեմնիկ †։ [կիկ, կապարիկ։

Chevrotine, էգ․ Կապար գնդա-

Chez, նխ․ Տան մէջ․— moi, (տանս

մէջ, տունս)․ Je vais — moi, (տուն կ'երթամ)․ Vous êtes — vous, (տունը ձերն է)։ 2 Երկրին մէջ, ժամանակները, մէջ. — les Romains․ Je pars demain pour — moi, (վաղը ճամբայ կ'ելլեմ դէպ ի երկիրս)։ 3 Տան մէջ, ընտանիքի մէջ, քով․ Servir — un prince։ 4 (Մէկու) մտքին՝ բնաւորութեան մէջ, ներսը, քով, վրայ․ C'est une conviction — lui։ ‖ De —, Par —, (Ձեր) տունէն։ ‖ ար․ Un — soi, Առանձին տուն։

Chiasse, իգ․ Մնտռութիւն՝ ծիրտ (ճանճի)։ 2 Աղբ, կղկղանք, գ․ 3 Կղկղանք (մետաղի)։

Chic, ար․ Գեղեցիկ ձեւ, աղուոր հով, ը․ Il a du —․ իսկ՝ Il a le —, (վարպետ մարդ է)։ 2 Վարպետութիւն (նկարչի)։

Chicane, իգ․ Դատի քաշքշուք, դատանենգ † Redouter la —․ Gens de —, (դատանենգք †)։ 2 Խաբեպատիր նրբութիւն, կցկցանք, քաշքշուք, փաստասիրութիւն, կնճռասիրութիւն, բանգտութիւն․ Vous me faites là une —․ Mauvaise —․ Guerre de —, (պատերազմ՝ մանր մունր կռիւներով)։ 3 Դատ, դատուդատաստան †։

Chicaner, չ․ Կցկցանք բանեցնել, դատի քաշքշել, դատանենգել † 2 Անիրաւ վէճեր հանել, զրավիճել, կնճռասիրել †․ — au jeu։ ‖ ն․ Դատի քաշքշել, դատափետ ընել (դրացիները)։ 2 Դատով կռուըտիլ (բանի մը համար)։ 3 Նեղութիւն տալ, ը․ Cela me —։ 4 Խծբծել, քաշքշել (մէկը՝ բառերու վրայ)։ 5 Ոտն առ ոտն պաշտպանել․ — le terrain, (որ և՝ երկար ատեն քաշքշել խնդիր)։

Chicanerie, իգ․ Բծախնդրութիւն, կնճռասիրութիւն։

Chicaneur, euse, ած․ և գ․ Դատանենգող, փաստասէր, քաշքշող, բանգիտ, կնճռասէր։ [բծախնդիր։

Chicanier, ière, ած․ Քաշքշող,

Chiche, ած․ Կծծի, ռիշտ, մանրակծծի։ 2 Ո՛չ շռայլ, ագահ (գովեստի)։ 3 Քիչ, դուզնաքեայ, խեղճ (հունձք)։ 4 Սիսեռ․ նուխուտ, գ․ (հիմա, Pois —)։

Chichement, մ․ Կծծութեամբ, ռշտօրէն։ [թիւն։

Chicheté, իգ․ Կծծութիւն, ռշտու-

Chicon, ար․ Հազար․ մարուլ։

Chicoracée, իգ․ Եղերդազգի։

Chicorée, իգ․ Եղերդ, ճարճրուկ․ բաուիքեա․ (որ և — endive, — des jardins)։ 2 Խորված եղերդի փոշի, (որ և Café de —)։

Chicot, ար․ (Կտրած ծառի) կոճղ, կտրոն գ․ 2 Արմատ (կոտրած ակռայի), կտրոն գ․ [վիճել։

Chicoter, չ․ (Փուճ բաներու վրայ)

Chicotin, ար․ Հալուէի հիւթ, սքրոդէն։ 2 Իշկոյ վարունգի փոշի, լեղափոշի † (ծծի քսուած)։ 3 Դառնագոյն շաքարահատք, (որ և Dragées de —)։

Chie-en-lit (շիան̃), ար․ Դիմակուոր, ռ․ յգ․ ն․

Chien, Chienne, գ․ Շուն (իգ․ քած)։ 2 Անարգ, շուն։ 3 Դաժան, խիստ, շուն․ Quel —! 4 Շնիկ (հրացանի), հրաշնիկ † թիւֆէք խօրօզու ‖ De —, Un — de, Une — de, Անպիտան (օդ), զարշելի (կին)։ | — courant, Վազան, գ․ | — couchant կամ d'arrêt, Կանգառիկ † շուն (հոտ առնելով)։ | Faire le — couchant, Շնթել, պոչիկ օրել, ը․ | Entre — et loup, Մութնուլոյսին։ 2 Ծրագվառումին։ | — - loup, — - renard, Գայլաշուն, շնաղուէս։ յգ․ ի․ | — marin, Շանաձուկ։

Chiendent, ար․ Սէզ․ այրըզ օթու։

Chienner (1n), չ․ Ցնկնիլ (շան), ցրթիլ, գ․

Chier, չ․ և ն․ Աղբել, քաքնել։

Chiffe, իգ․ Քուրջ (թուղթ շինելու)։ 2 Անշահ պաստառ, քուրջ։

Chiffon (1f), ար․ Հին լաթի կտոր, քուրջ։ 2 Ոչինչ զգեստ, քուրջ։ 3 Անպիտան՝ փուճ թուղթ․ Un — de papier, (փուճ թղթի կտոր)։ 4 Զարդ․ պաճուճանք․ Elle dépense tant pour ses —։ ‖ Un — d'enfant, Պզտի կամ նորատի աղջիկ, աղջկուկ։ | Mettre en —, Անպիտանել։

Chiffonné, e (1f-1n), ած․ Անկանոն այլ հաճելի, աչք խածնող՝ (դէմք)։

Chiffonner (1f-1n), ն․ Կարել կարկտել։ ‖ չ․ Ճմլռթքել, անպիտանել։ 2 Աւրել (կնոջ մը) զարդարանք։ 3 Հոգի մէջ ձգել, տխրել․ Cela me —։

Chiffonnier, ière (1f-1n), գ. Հնաժողով, փերթաքաղ : 2 Լրաքաղ : ‖ ար. Կապերտակալ (կանանց) :

Chiffre, ար. Թիւ, Թուագիր, Թուանշան : 2 Գումար (ծախուց) : 3 Ծածուկ այբուբեն, ծածկագրութիւն . Écrire en — : 4 Ծածուկ լեզու ; ծածկաբանութիւն. C'est un — entre eux : 5 Գնանիշ † (ապրանքի վրայ) : 6 Սկզբնատառերու հիւսակ, փակագիր :

Chiffrer (1f), չ. (Գրչով) հաշուել : ‖ ն. Թուանշանել, Թուագրել : 2 Ծածկագրել (պաշտօնագիր) :

Chiffreur (1f), ար. (Գրչով) լաւ հաշուող, հաշուագէտ :

Chignon, ար. Շիշք, շլնիք. էքսէ : 2 Գլխու ետեւի մազեր՝ վեր հանուած, գիսակոյտ † շինեօն :

Chilianthe(*f*), էգ. Բիւրածաղիկ :

Chiliarque (*f*), ար. Հազարապետ, հ.

Chimère, էգ. Վիշապատիւծ քաղ, խառնազազան, քիմէր : 2 Բանդագուշանք, ցնորք :

Chimérique, ած. Անգոյ, մտածին, ցնորական : 2 Ցնորակոծ, ցնորամիտ (մարդ) : [բար :

Chimériquement, մ. Ցնորա-

Chimie, էգ. Բնալուծութիւն, տարրագիտութիւն, տարրալուծութիւն :

Chimique, ած. Տարրալուծական : 2 Ֆօսֆօրաւոր (վառիկ) : [ծօրէն :

Chimiquement, մ. Տարրալու-

Chimiste, ար. Տարրագէտ, տարրալոյծ : [շիմբանզէ :

Chimpanzé (kʒ), ար. Կապիկ մը,

China, ար. Տ. **Squine** : 2 (*f*), քէնքինա, քինա :

Chinchilla (21), ար. Շէնշիլլակ† ան. 2 Անոր մուշտակը, շինշիլլակ :

Chiner, ն. Առէջքի Թելերը գոյնզգոյն ներկել, չինել † (կերպաս) :

Chinois, e, ած. Ճինական, չինական : 2 Ըստ չինականի. Dessins — : 3 Անճոռնի . Vous êtes un — : ‖ À la —, Ըստ չինացւոց, չինական ձեւով : ‖ ար. Օղիի մէջ նարնջակ :

Chinoiserie, էգ. Չինեղէնք † ճենեայք † :

Chiourme, էգ. Գարհակաւորք (Թուլոնի) : 2 հ. ժ. Թիապարտք (ցռկանաւի) :

Chiper, ն. Գողնալ, Թռցնել, ը.

Chipoter, չ. Տնտնալով գործ տեսնել : 2 Հարեւանցի գործել, շլտորել, գ. 3 Փուճ բաներու ականջ կախել : 4 Մանր սակարկել :

Chipotier, ière, գ. Դանդաղկոտ, տնտնացող, ը. 2 Թարթափեցնող :

Chique, էգ. Լու (փիրե) մը, մորթամուտ† 2 Ծխախոտի կտոր (ծամելու), ծամօն † 3 Թոյլ բժոժ : 4 Թոյլ բժոժի մետաքս : [պոնդ գ. ֆիսքէ :

Chiquenaude, էգ. Պլնտրիկ գ.

Chiquer, չ. Ծխախոտ ծամել : 2 Լակել, Թշել, ռ. [փիկ :

Chiquet, ար. Բիչ մը, մասիկ, չա-

Chiragre(*f*), ար. Ձեռնատուութիւն† 2 Թաթացաւ (Թռչնոց) :

Chirographaire (*f*), ած. Առանձին՝ չվաւերեալ մուրհակով (պարտապահանջ) :

Chirologie (*f*), էգ. Մատերով խօսիլը, ձեռնախօսութիւն :

Chiromancie (*f*), էգ. Ձեռնահմայութիւն :

Chiromancien (*f*), ար. Ձեռք նայելով գուշակող, ձեռնահմայ :

Chiroptère (*f*), ած. Ձեռնաթեւ :

Chirurgical, e, ած. Վիրաբուժական : [ճէրրահիլըգ :

Chirurgie, էգ. Վիրաբուժութիւն.

Chirurgien, ար. Վիրաբոյժ. ճէրրահ : ‖ — major, Վիրաբուժապետ (զօրագնդի) :

Chiure, էգ. Ծիրտ, ծիտուկ (ճանճի) :

Chlamyde (*f*), էգ. Քղամիդ. քէրաքէ :

Chlorate (*f*), ար. Քլորատ, փ.

Chlore (*f*), ար. Կանաչկեկ դեղնագոյն պարզ մարմին մը, քլօր :

Chloreux, euse (*f*), ած. Քլորային, փ. [ջրատ, փ.

Chlorhydrate (*f*), ար. Քլորա-

Chlorite (*f*), ար. Քլորուտ, փ.

Chloroforme(*f*), ար. Քլորուկ, փ.

Chloroformiser(*f*), ն. Քլորուկով անզգայել, քլորուկել† քլօրօֆօռմել :

Chlorophylle (*f*), *էգ. Կանաչա-նիւթ ։* [*Նախոտ† տմոյնք† բժ.*

Chlorose (*f*), *էգ. Քլոռոս, տմոյ-*

Chlorotique (*f*), *ած. Քլոռոժէտ† տմոյնախտիկ† 2 Տմոյնքի (նշանք) ։*

Chlorure (*f*), *ար. Քլորաւոր (բօ-ղասի) ։* ‖ — de chaux, *Քլորակիր ։*

Choc, *ար. Զարնուած, բախիւն, հա-րուած, ընդհարում։ 2 Ընդհարում (զօրաց)։ 3 Մրցում, ներհակութիւն, ընդհարում (շահուց) ։ 4 Հարուած, փ.*

Chocolat, *ար. Տուրմ, շոքոլադ ։* ‖ *ած. Շոքոլադագոյն, տրմագոյն † ։*

Chocolatier, *ար. Շոքոլադագործ, շոքոլադավաճառ ։*

Chocolatière, *էգ. Շոքոլադաման։*

Chœur (*f*), *ար. Դաս (հրեշտակաց), հոյլք՝ պար (մուսայից)։ 2 Պար (հին խա-ղարկութեանց մէջ).* — de vieillards. Chef du —, (*պարագլուխ*)։ 2 *Պար՝ պա-րերգակք (օբերայի մէջ)*։ 3 *Պարերգ.* Les — d'Eschile. Les — d'Athalie ։ 4 *Երգեցիկք (ժամի)* ։ 5 *Միաբերան երգ, խմբերգ.* En —, (*խմբովին*) ։ 6 *Դաս (ժամու).* Enfant de —, (*դպիր, տիրացու*)։

Choir, chu, e, *չ. Իյնալ ։*

Choisi, e, *ած. Հատընտիր, ընտիր։*

Choisir, *ն. Ընտրել ☞ (Նոր)ըն-տիր ։* ‖ Se —, *յ. Իրեն ընտրել (կին)։ 2 Իրար ընտրել ։*

Choix, *ար. Ընտրանք, ընտրութիւն.* Sans —, (*անխտիր*). De —, (*ընտիր*). De premier —, (*ընտրելագոյն, գե-րընտիր*) ։ 2 *Ընտրելու իշխանութիւն՝ ա-զատութիւն.* Il a le —, (*ընտրոյ տէր է*) ։ 3 *Ընտիր մասը, աղէկները.* Marchandise de —, (*ընտիր ապրանք*) Un — de poésies, (*հատընտիր քերթ-ուածք*) ։ ‖ son —, au — de, *Ըստ կամս, ուզածին պէս ։*

Cholédoque (*f*), *ած. Մաղձու-նակ՝ մաղձատար (անցք) ։*

Choléra (*f*), *ար. Հնտախտ, (բուն) քոլէռա, (որ և* — asiatique) ։ 2 (*Տե-ղային) քոլէռա, (որ և* — morbus) ։

Cholérine (*f*), *էգ. Քոլեռակ† քոլեռիկ † ։*

Cholérique (*f*), *ար. Քոլեռայոտ։* ‖ *ած. Քոլեռայի ։ 2 Մաղձական (կազ-մութիւն) ։* [*հանգստեան (օր) ։*

Chômable, *ած. Բռնելիք (տօն) ։*

Chômer, *չ. Հանգչիլ, տօն բռնել։ 2 Զբաղնիլ, անգործ մնալ (բանուորի) ։ 3 Անգործ նստիլ ։ 4 Դադարիլ (ջաղացքի), անգործ սպասել (ստկի) ։ 5 Հանգիստ ձգուիլ (անդի) ։* ‖ — de, *Ձեռքը չու-նենալ, կարօտիլ ։* ‖ *ն. Սուրբ բռնել, տօն բռնել ։ 2 Տօնել (սուրբ), փ.*

Chondrologie (*fo*), *էգ. Աճառ-աբանութիւն։* [*ջրի, կոտինդ† ։*

Chope, *էգ. Երկարաձեւ սկահ գարե-*

Chopine, *էգ. հ. ժ. Չափ հեղուկ-ներու, կիսորոթ † ։*

Chopiner, *չ. Գաւաթներ պարպել, սաստիկ խմել ։* [*հում, գայթում ։*

Choppement (1p), *ար. Սա-*

Chopper (1p), *չ. Սխալիլ ։ 2 Ոտ-քը քարի զարնել, հ.*

Choquant, e (ն), *ած. Աչքի գէշ, ականջի ծանր, հում, անախորժ, վշտացը-նող, վիրաւորիչ, դժկամակիչ, դժնդակ† ։*

Choquement (ն), *ար. Բախիւն։ 2 Իրարու բախիւն ։*

Choquer, *ն. Զարնել, զարնուիլ, բաղխիլ (բանի մը),* — le verre, (*տրըն-կել*). Choquons, (*տրնկենք*) ։ 2 *Անա-խորժ՝ ծանր գալ (մէկու), վիրաւորել ։ 3 Գէշ գալ (աչքի), գէշ հնչել (ականջի), խայթել ։ 4 Հակառակ գալ կամ դէմ գոր-ծել, վիրաւորել (բանաւորութիւն) ։* ‖ Se —, *յ. Զարնուիլ։ 2 Վիրաւորիլ, դժուա-րիլ ։ 3 Զյարմարիլ իրարու ։* [*եան† ։*

Choraïque (*f*), *ած. Մեծասար-*

Choral, e (*f*), *ած. Խմբերգական ։* ‖ *ար. Հոգեւոր երգ, շարական ։ 2 (Դա-սի) երգեցիկք, ձայնաւորք ։ յգ.* — **s** ։

Chorée (*f*), *ար. Մեծասար։* ‖ *էգ. Երերախտ † բժ.*

Chorège (*f*), *ար. Հանդիսածու, հ. Յ.*

Chorégraphie (*f*), *էգ. Պար-յարդարանք † 2 Կաքաւագրութիւն ։ 3 Կաքաւարուեստ † ։* [*կոպոս ։*

Chorévêque (*f*), *ար. Քորեպիս-*

Choriambe (*f*-ն), *ար. Մեծասար մեծավերջական ։*

Chorion (*f*), *ար. Արտակրանք† արտամիզ † (սաղմի) ։*

Choriste (*f*), *ար. Դասերգու (ժա-*

մի) ։ ‖ փ. Պարերգակ (Թատրոնի) ։

Chorographie (*f*), էգ. Գաւառագրութիւն, կողմնագրութիւն ։

Choroïde (*f*), էգ. Մզնենի (աչքի), (որ և՝ Membrane —) ։

Chorus(*konիւս*), ար. Խմբերգութիւն, խմբերգ ։ ‖ Faire —, Խմբովին կրկնել ։ 2 Ձայնակից լինել, միաձայն հաւանել ։

Chose, էգ. Իր, բան. Faire bien les —, (լաւ՝ շնորհքով ընել ։ 2 Նեղութիւն մը՝ պարտականութիւն մ՚ըստ պատշաճի կատարել։ 3 Հարկ եղած ձախքերն ընել) ։ 2 Խնդիր, իր, բան։ 3 Գործ, բան։ 4 Գոյք, բաներ. Soigner sa — ։ 5 Իմաստ, գիտելիք. Livre plein de — ։ 6 Բարեւներ. Bien des — à… ։ ‖ La — publique, Տէրութիւն ։ | Toutes — égales, Բաներն հաւասար ենթադրելով։ | Toutes — pareilles, Ամէն ինչ հաւասար լինելով ։ | De — et d'autres, Անկէ անկէ, ըրկէ նըկէ ։ | Sur toute —, Avant toute —, Ի վեր քան զամենայն ։ | Ne pas faire les — à demi, Ծախքի չնայիլ ։

Chou, ար. Կաղամբ. լահանա. Il a été trouvé sous un —, (իր ծնողքն անյայտ են)։ Tête de —, (գդումգլուխ), փ. 2 Հաստեայ մը, ծուեւկոգիկ † (որ և Petit - —) ։ ‖ Mon —, Սիրելիս, հոգիս ։ | Faites-en des —, des raves, Ուզածիդ պէս գործածէ ։ | Faire — blanc, Նպատակէ վրիպիլ ։ 2 Ի դերեւ ելնել ։ | Faire ses — gras de, շահ հանել (բանէ մը) ։ ‖ Chou, Chou là, մ. Ի խո՛յզ, ի խո՛յզ (շան ըսուած) ։ | — - pille, Քը՛ս, քը՛ս ։

Chouan, ար. Վանտէացի ապըստամբք, (ֆր. ա. հ.), շուանք ։

Choucas (*գա*), ար. Ճայեակ, Թռչ.

Choucroute, էգ. Աղցրած կաղամբ։

Chouette, էգ. Բու մը, գիշերահաւ ։ 2 Հեգնութեան առարկայ. Il est leur — ։ ‖ Faire la —, Մինակ երթալ երկուքի դէմ, խաղ.

Chou-fleur, ար. Ընդակաղամբ. զարնապիք ։ յգ. — x - — s ։

Chou-navet, ար. Գոնգեղ † յգ. — x - — s ։

Chou-rave, ար. Բողկաղամբ † [յգ. — x - — s։

Choyer (*շուայէ*), ն. Գուրգուրանօք խնամել կամ պահել, գուրգուրալ ։ ‖ Se —, չ. Իր հանգիստը՝ ինքզինք նայիլ։

Chrême(*f*), ար. Օծման իւղ, մեռոն։

Chrémeau(*f*), ար. Կնունքի գդակ ։

Chrestomathie (*f*), էգ. Հատընտիրք (դասական հեղինակներէ) ։

Chrétien, ienne, ած. Խաչապաշտ, քրիստոնեայ։ 2 Քրիստոնէի, քրիստոնէական, քրիստոսեան ։ 3 Հասկանալի (խօսիլ) ։ ‖ փ. Քրիստոնեայ ։ ‖ Un —, Մարդ մը ։ ‖ Un bon —, Բարեհամբոյր մարդ մը ։

Chrétiennement, մ. Քրիստո- [նէաբար ։

Chrétienté, էգ. Քրիստոնեայք, քրիստոնեայ աշխարհ, քրիստոնէութիւն։

Chrie (*f*), էգ. Ընդլայնելի նիւթ (աշակերտաց տրուած), հռ.

Christ, ար. Օծեալ, Քրիստոս ։ 2 Խաչելութիւն. Un beau —, Un — en marbre ։

Christe-marine, էգ. Քրիսդմարին, տկ. (սալիքոր կամ ծովառազիան ըստ տեղւոյն)։

Christianiser, ն. Քրիստոնեայ ը- [նել, քրիստոնէել †։

Christianisme (*ս*), ար. Քրիստոնէութիւն ։

Chromate (*f*), ար. Քրոմատ, փ.

Chromatique (*f*), ած. Գոյներու ։ 2 Կիսաձայնեայ, եբ.

Chrome (*f*), ար. Քրոմ փ.

Chromé, e (*f*), ած. Քրոմաւոր ։

Chromide (*f*), ար. Քրոմանմանք։

Chromolithographie(*f*), էգ. Երփնավիմագրութիւն † ։

Chronicité (*f*), էգ. Յամրընթացութիւն, քրոնիկութիւն (ախտի) ։

Chronique (*f*), էգ. Օրալուրք †՝ քրոնիկոն (թերթի) ։ 2 Ժամանակագիրք, քրոնիկոն ։ ‖ — scandaleuse, Բամբասանք։ ‖ ած. Յամրընթաց՝ քրոնիկ (ախտ)։

Chroniqueur (*f*), ար. Օրալուրք խօսող, քրոնիկագիր † (թերթի) ։ 2 Ժամանակագիր, քրոնիկագիր † ։

Chronogramme (*f*), ար. Տարի՝ թուական՝ տառերով, համարագիր ։

Chronologie (*f*), էգ. Ժամանակագրութիւն ։

Chronologique(*f*), ած. Ժամա- [նակագրական։

Chronologiste, Chronologue (*ք*), *ար. Ժամանակագիր, ժամանակագէտ :*

Chronomètre (*ք*), *ար. Ժամանակաչափ, գծի. 2 Ընտիր ժամացոյց մը, ժամաչափ † ճշդացոյց † :*

Chrysalyde (*քռիզ*), *էգ. Հարսնեակ.* բըրթըը գօզալաղը : 2 *Պատեան (Թիթեռի) :*

Chrysanthème (*քռիզ*), *ար. Արեւածաղիկ, տկ.* ալթունճըգ :

Chrysobéril (*քռիզ*), *ար. Ազնիւ քար մը, ոսկեբիւրեղ † :* [*պղինձ :*

Chrysocale (*քռիզ*), *ար. Ոսկե-*

Chrysocolle (*քռիզ*), *էգ. Ոսկեբորակ :* [*ծաղիկ, տկ.*

Chrysocome (*քռիզ*), *էգ. Ոսկե-*

Chrysolithe (*քռիզ*), *էգ. Ոսկեակն, ոսկեքար.* սարը եազութ : [*կատ† :*

Chrysoprase (*քռիզ*), *էգ. Ոսկէա-*

Chrysostome (*քռիզօu*), *ած. Ոսկեբերան :* [*փափսում :*

Chuchotement, *ար. Հծծանք,*

Chuchoter, *չ. Հծծել, փափսալ :*

Chuchoterie, *էգ. Շշունչ, փըսփըսոց, փափսուք :* [*փափսող :*

Chuchoteur, euse, *գ. Հծծող.*

Chuintant, e, *ած. Շչող (բաղաձայն) :*

Chut (*շիւդ*), *ձյ. Լռէ, լռեւ :*

Chute, *էգ. Կործանում, գլորում, անկում, (որ և փ.).* Faire une —, (*իյնալ*) : 2 (*Հերա*)*Թափութիւն, (տերեւ)Թափ :* 3 *Ցանցանք, գայԹ, անկում (առաջին մարդու) :* 4 *Անկում (բաժնեգնոց՝ Թատերախաղի) :* 5 *Իջնալը (վարագոյրի) :* 6 *Էջք, անկում, բժ.* 7 *Սահանք (Նիակարայի) :* 8 *Վերջին մաս, կատարած՝ աւարտ (ոտանաւորի) :* ‖ — du jour, *Երիկածք, մԹնկոխ :* | — d'eau, *Հոսանք, ջրվէժ :* | — des reins, *Կռնկի վարի կողմ, զաւակ :*

Chuter, *ն. Լռէ պոռալ, լռեցնել :* ‖ *չ. Ձյաջողիլ, իյնալ :*

Chyle, *ար. ՀեղանիւԹ՝ որ կերուածներէ զատուելով արեան կը խառնուի, մամաց :*

Chylifère, *ած. Մամացաբեր :*

Chylification, *էգ. Մամացում :*

Chyme, *ար. Ձանգուած կերակրոց (ստամոքսի մէջ), խիւս :*

Chymification, *էգ. Խիւսացում :*

Ci, *մ. Հոս.* Qu'est ce-ci ? (*Ինչ կայ հոս*) : 2 *Ներ(փակեալ), առ (կցեալ) :* 3 *Այս, սա.* Ce livre-ci, (*սա գիրքս*) : | Ci-gît, *Աստ հանգչի :* ‖ Par-ci, par-là, *Հոս հոն, տեղ տեղ :* 2 *Ըրկէ նըկէ :* 3 *Ատեն ատեն :* | Ci-dessus, *մ. Վերագոյն, —վերը ☞ (վերոյ)գրեալ :* | Ci-dessous, *մ. Ասոր տակ, հոս :* 2 *Ստորեւ, վարը :* 3 *Վարի (ծանօԹուԹիւն) :* | Ci-après, *մ. Քիչ մը վերջը, քիչ մը վարը :* | Ci-contre, *մ. Դիմացի կողմը, դիմացը :* | Ci-devant, *մ. (Ասկէ) յառաջ, երբեմն :* | Un ci-devant, *Նախկին ազնուական (հ. Ֆ.) յփ. ն.*

Cible, *էգ. Նշանի տախտակ, նշան, Թիրախ :* [*տուփ :*

Ciboire, *ար. Հաղորդատուփ, սրբա-*

Ciboule, *էգ. Դալար սոխ :*

Ciboulette, *էգ. Տ.* **Cive** :

Cicatrice, *էգ. Վէրքի նշան, երաշխէպ, սպի :* [*ըը, սպիացում :*

Cicatrisation, *էգ. Վէրքի գոցուի-*

Cicatriser, *ն. Սպիացնել (վէրք) ☞ սպիարար :* 2 *Սպիներ Թողուլ (դէմքի վրայ) ☞ սպիանիշ †* ‖ Se —, *չ. Սպիանալ :*

Cicéro, *ար. Մետասան կամ երկոտասանաչափ (գիր), կիկերոնեայ † տպ.*

Cicerole, *էգ. Սիսեռ.* նուխուտ :

Cicerone (*Ճիչ*), *ար. Առաջնորդ, ուղեցոյց, քաղաքացոյց † : յ. ն.*

Cicutaire, *էգ. Սիքուդենի † տկ.*

Cid, *ար. Իշխան, պետ, տէր.* սէյյիտ :

Cidre, *ար. Խնձորօղի.* էլմա շարապը :

Ciel, *ար. (յփ.* Cieux), *Երկին, երկինք ☞ վերնա(պարզեւ) :* 2 *Պարունակ՝ երկինք (մոլորակաց), հ. ատ.* 3 *հ. ժ. Աստղ.* Les influences du — : 4 *Օդ, կլիմայ.* Beau —. Changer de —. L'inclémence du — : 5 *ԱրքայուԹիւն, երկինք.* Les joies du — : 6 *Աստուած.* Grâce au —. Offenser le —, Fasse le — que, (*Աստուած տայ որ*). ô-Juste —, (*ով Տէր, տէ՜ր Աստուած*) : ‖ *ար. (յփ.* Ciels). *Երկինք (պատկերի մէջ) :* 2 *Ձեղուն (անկողնի՝ քարա-*

հանքի) ։ 3 Կլիմայ, երկինք (Իտալիոյ) ։

Clerge, ար. (Մեծ) մոմ, մոմեղէն (ժամի) ։

Cigale, էգ. Ճպուռ, ճռիկ, ժիժի, —.

Cigare, ար. Գլան, սիկար ։

Cigarette, էգ. Գլանիկ, սիկարիկ† ։

Cigogne, էգ. Արագիլ. չէյլէք ։

Ciguë (կիւ), էգ. Մոլախինդ, կոնիոն. ալալորըան ։ [քիրփիք ։

Cil, ար. Թարթեւան, արտեւանունք.

Ciliaire, ած. Արտեւանանց ։

Cilice, ար. Ձարագոտի † (ապաշխարանքի), խորգ† ։ [տեւանոտ† ։

Cilié, e, ած. Արտեւանաւոր, ար-

Cillement (սիյլ), ար. Աչքի թարթ. թարթափ ։

Ciller (սիյեէ), ն. Աչք բանալ գոցել, թարթափել ☞ (ան)թարթափ ։ 2 Աչքերը գոցել, ռմկ. 3 Թնդալ, ճիկ հանել, փ.

Cimaise, էգ. Տ. **Cymaise** ։

Cime, էգ. Գագաթ, գլուխ, ծայր, արտեւան (լեռի) ։ 2 Կատար (ծառի) ։

Ciment, ար. Շաղուանիւթ, կրաղիւն. քիրէճ խօրասան ։ 2 Շաղախ, փ. || — romain, Հռովմիկ շաղախ † ։

Cimenter, ն. Կրաղիւսով ծեփել՝ կցել, շաղուանիւթել † կրաղիւսել † 2 Պնդել, զօդել, հաստատել, ամրացնել ։

Cimeterre, ար. Տաճիկ սուր՝ ծուռ ու լայն, շիմշիր ։ 2 Սուր ։

Cimetière, ար. Գերեզմանատուն, գերեզմանոց, մահատուն † 2 Մահաշատ վայր, մահատուն, փ.

Cimier, ար. Գագաթնազարդ սաղաւարտի, զարդմանակ ։ 2 Գաւակամիս †

Cimolée, էգ. Սիմոլական ։ [(եզան) ։

Cinabre, ար. Խրուկ, կինաբարիս. զինճէֆր ։

Cinchonine (ն-fo), էգ. Բնաքինա ։

Cinématique, էգ. Շարժաբանութիւն ։

Cinéraire, ած. Աճիւնի ։ 2 Աճիւնական (սափոր) ։ || ար. տ. ս. Մոխրատերեւ ։

Cinération, էգ. Աճիւնացում ։

Cinglage (ն), ար. Օրուան մը ճամբայ, օրուղի, նաւ.

Cingler (ն), չ. Նաւարկել, նաւել ։ || ն. Խարազանել ։ 2 Մտրակել † (հովի մէկու դէմք) ։

Cinname, Cinnamome (Չn), ար. Կինամոն, (զմուռս կամ դարիսենիկ) ։

Cinq (սէն՝ բաղաձայնի առջեւ կամ խօսքի վերջ), ած. Հինգ ։ 2 Հինգերորդ ։ || ար. Հինգ ։ Prêter à —, (հարիւրին հինգով տալ) ։ 2 Հինգնոց, հնգեակ ։

Cinquantaine (ն-ն), էգ. Յիսուն հատ, յիսնի չափ, յիսնեակ ։ 2 (Կեանքի) յիսուն. Atteindre la —. Il a la —, (յիսուննոց է) ։ 3 Յիսներեակ, յիսնամեակ (ամուսնութեան) ։ [Յիսներորդ ։

Cinquante (ն-ն), ած. Յիսուն ։ 2

Cinquantenier (ն-ն), ար. Յիսնապետ ։

Cinquième (ն), ած. Հինգերորդ ։ || ար. Հինգերորդ ։ 2 Հինգերորդ օր՝ դըստիկոն ։ 3 Հինգերորդ դասու աշկերտ ։ || էգ. Հինգերորդ դաս ։ [րորդ ։

Cinquièmement (ն), մ. Հինգե-

Cintre (ն), ար. Կամար, կոնք† Le plein —, (կիսաբոլոր կամար) ։ 2 Փայտակերտք † (կամարի) ։ || Du —, Ամենաբարձր (օթեակք) ։

Cintrer (ն), ն. Կամարաձեւ՝ կոնքաձեւ † շինել ☞ կամարակապ ։

Cioutat, ար. Խաղող մը, սիօդ ։

Cipaye (բայ), ար. Հնդիկ զօրք անկլիական, սիբահի ։

Cipolin, ար. Թերթակուճ † ։

Cippe, ար. Անգլուխ կիսասիւն ։ 2 հ. ժ. Քարկոթող (ճամբաները) ։

Cirage, ար. Ներկ (կօշկի) ։ 2 Սեւում՝ փայլեցում (կօշկի) ։ 3 Մոմում (տախտակամածի) ։

Circée, էգ. Սիրսէ, դից. 2 Կախարդուհի, սիրսէ ։ 3 Դիւթախոտ † տկ.

Circompolaire (ն), ած. Բեւեռամերձ, բեւեռաշուրջ † ։

Circoncire, -is, e (ն), ն. Թլփատել ։

Circoncision (ն), էգ. Թլփատութիւն, թլփատում ։ 2 Տօն Տնօրէնութեան Քրիստոսի ։

Circonférence (ն), էգ. Շրջանակ, շրջագիծ, ե. 2 Տարածութիւն, շըրջապատ ։ 3 Արտաքին երես մարմնոյ, բժ.

Circonflexe (ն), ած. Գելաթիւր, ծուռումուռ ։ 2 Պարուկաւոր, փ. || ար. Պարոյկ որ և՝ Accent — ։

Circonlocution (ն), էգ. Դարձ-

ուածով՝ պտուտով խօսք, շրջասացութիւն։

Circonscription (ն), էգ. Սահման, պարագրութիւն † 2 Բաժանում երկրի, պարագրութիւն † ։

Circonscrire,-it,e (ն), ն. Շուրջանակի գծել, ծրափակել, պարագծել † 2 Ամփոփել, պարփակել, պարագրել ։

Circonscrit, e (ն), ած. Անձուկ, վայրափակ, սահմանափակ. Non —, (անպարունակ, անպարոյր) ։ 2 Սահմանափակ (այտում), եծ.

Circonspect, e (ն), ած. Զգոյշ, զգուշաւոր, շրջահայեաց ։

Circonspection (ն), էգ. Զգուշութիւն, շրջհայեցութիւն ։

Circonstance (ն), էգ. Դէպք, պարագայ. De —, (պարագայի յարմար)։ 2 Դէպք, հանգամանք, քերմունք, ժամանակ, պարագայ ։

Circonstanciel, elle (ս-ն-սի), ած. Պարագաներէ կախեալ ։ 2 Պարագայ յայտնող (խնդիր), ք.

Circonstancier (ն), ն. Պարագայիւք յայտնել ☞ մանրապատում ։

Circonvallation (ն-2լ), էգ. Շրջապատնէշ (պաշարողաց) ։

Circonvenir,-nu, e (ն), ն. Ամէն կողմէ բռնել, պատել, պաշարել, շրջապատել ։ 2 Վարպետութեամբք † խաբել, խաբել խաբխբել, Թակարդել ։

Circonvention(ն), էգ. Խաբում։

Circonvoisin,e(ն-ն), ած. Շրջակայ, ջրջաբնակ ։

Circonvolution (ն), էգ. Պատուած, մանուած, դարձուածք, շրջան, ոլորտք † ։

Circuit, ար. Շրջանակ, շրջուած, շրջապատութիւն, շրջան։ 2 Պտոյտ, շըրջան. —de paroles, (խօսքի մանուածք)։

Circulaire, ած. Բոլորշի, բոլորաձեւ ☞ (կիսա)բոլոր ։ 2 (Իբր շրջանի մը մէջ) դարձմշտկող (փաստ) ։ ‖ էգ. Շըրջաբերական, (որ եւ Lettre —) ։

Circulairement, մ. Կլորաձեւ, բոլորակի ։

Circulant, e, ած. Շրջառական † ։

Circulation, էգ. Շրջան (արեան), որ և տնխ. 2 Շրջան (մոլորակի) ։ 3 Անցուդարձ,-երթեւեկ, շրջագայութիւն (կառաց). Gêner la —, Billet de — ։ 4 Տարուբեր՝ փոխադրութիւն (ըմպելեաց) ։ Droit de — ։ 5 Շրջաբերութիւն (ստկի՝ գրքի), տարածում (լուրի). Mettre en —, (տարածել) ։ 6 Բանիլը՝ նորոգուիլը (օդի) ։

Circulatoire, ած. Արեան շրջանի ։

Circuler, չ. Հիռ գալ, շրջան առնուլ, դառնալ, (որ և ք.) ։ 2 Շրջագայիլ, դառնալ ։ 3 Շրջիլ, երթեւեկել, անցնիլ դառնալ (կառքերու) ։ 4 Ձեռքէ ձեռք անցնիլ, պտըտիլ, դառնալ, շրջաբերիլ. Faire — une nouvelle, (տարածել լուր) ։ 5 Բանիլ՝ նորոգուիլ (օդի) ։

Circumnavigateur (գօն), ար. Շրջանաւորդ ։

Circumnavigation (գօն), էգ. Նաւարկութիւն երկրի շուրջ, շրջանաւութիւն ։

Cire, էգ. Մոմ, մեղրամոմ ։ 2 Մոմ (վառելու)։ 3 Մոմեղէնք (ժամի) ։ 4 Աղտ (ականջի), սուսկ Գ. 5 Բիժ (աչքի) ։ 6 Կնքամոմ. լաք, (որ և — à cacheter կամ — d'Espagne) ։ ‖ De —, Մոմի պէս, պատուական ։

Cirer, ն. Մոմ քսել, մոմել ☞ մոմածեփ ։ 2 Ներկել՝ փայլել (կօշիկ) ։

Cirier, ար. Մոմագործ, մոմավաճառ։ 2 Մոմենի, Թփ. ‖ ած. Մոմագործ (մեղու)։

Ciroène, ար. Սպեղանի մը, մոմագինի † ։

Ciron, ար. Որդ (պանիրի՝ ալիւրի), ծեւտուկ Գ. 2 Ճճեակ (մորթի) ։ 3 Ամենապզտի բան, հիւլէ, ք.

Cirque, ար. Կրկէս. ասք մէյտանը։ 2 Կլորաձեւ լեռնահովիտ ։

Cirre, ար. Ոլրած Թիլ, պատաղիճ ։

Cirure, էգ. Մոմի ծեփ, մոմած † ։

Cisaille, էգ. Յապաւածք՝ կտրածք † (արծաթի) ։ ‖ յգ. Մեծմկրատ ։ 2 Թիթեղահատ ։ (կեղծ դրամ) ։

Cisailler, ն. Կտրել՝ մկրատել

Cisalpin, e (ն), ած. Ալպեանց սադին, յայսկոյսալպեայ † ։

Ciseau, ար. Դուր (հիւսի են.) տեմիր գալեմ. Ouvrage de —, (քանդակածոյ †) ։ 2 Քանդակուածք. Avoir le — hardi ։ ‖ յգ. Մկրատ. (որ և եզ.) Le fatal —, (Պարկեան մկրատ). À coups

de—, (ասկէ անկէ քաշելով՝ մկրատելով)։
Ciseler, ն. Դրօշել, քանդակել, ☞ քանդակածզարդ, (ոսկե)քանդակ։
Ciselet, ար. Դգտի դուր, դուրիկ. քիւչիւք տեմիր զալեմ։ 2 Մկրատ։
Ciseleur, ար. Դրօշիչ, քանդակիչ։
Ciselure, էգ. Քանդակագործութիւն։ 2 Դրօշած, քանդակ։ [նայ†։
Cisrhénan, e, ած. Ցայսկոյսհռենոսեան.
Ciste, էգ. հ. ժ. Կողով, կիստ։ ‖ ար. տ. ս. Կիստենի †։
Cistercien, ienne, ած. Սիսդերսեան (միաբանութիւն)։
Cistophore, ար. հ. ժ. Կողովներ տանողաղջիկ, կիստաբարձ(հանդիսիցմէջ)։
Citadelle, էգ. Միջնաբերդ, ներքնաբերդ։ 2 Պատուար, փ. [քաբնակ։
Citadin, e, գ. Քաղաքեայ, քաղա-
Citateur, ար. Միշտ վկայութիւնք մէջ բերող, վկայամոլ † վկայաբեր †։
Citation, էգ. Վկայութիւն (գրքէ)։ 2 Դատակոչութիւն, կոչ։ 3 Կոչմնագիր †։
Cité, էգ. (Մեծ) քաղաք, ոստան † բն. Droit de —, (քաղաքացիութեան իրաւունք). La sainte —, (Երուսաղէմ). իսկ La — sainte կամ céleste, (վերնաքաղաք, երկինք). La — future, (արքայութիւն)։ 2 Հնագոյն մաս (Բարիզի), միջնաքաղաք։ 3 Ինքնօրէն քաղաք, ոստան † հ. ց. 4 Բնակավայր. — ouvrière։
Citeaux(ō), ար. Սիսդերսեանց վանք։
Citer, ն. Վկայութիւն առնուլ՝ բերել, մէջ՝ յառաջ բերել։ 2 Ցիշել, յիշատակել, մէջ բերել։ 3 Անուն տալ. Sans me —. — son auteur, (ըսել թէ այս ինչէ լսած է)։ 4 Ատեան կանչել։
Citérieur, e, ած. Այս կողմիս, յայսկուսեայ †։ [սարընճ։
Citerne, էգ. Ջրանց, ջրամբար.
Citerneau, ար. Ջրամբարիկ (մեծէն առաջ)։ [ջնար †։
Cithare, էգ. հ. ժ. Նուագարան մը,
Citigrade, ած. Արագոտն։
Citoyen, enne, գ. Քաղաքացի։ ‖ ած. Հայրենասէր (պաշտօնեայ)։
Citrate, ար. Լիմոնատ, փ.
Citrin, e, ած. Լիմոնագոյն։
Citrique, ած. Լիմոնական, փ.

Citron, ար. Լիմոն։ ‖ ած. Լիմոնագոյն։
Citronnat(1n), ար. Լիմոնի անոյշ։
Citronné, e (1n), ած. Լիմոնահոտ։ 2 Լիմոնախառն։
Citronnelle (1n), էգ. Լիմոնակէտ. (բարձուեննեակ ու պատրինջ)։
Citronnier(1n), ար. Լիմոնի ծառ, լիմոնի։
Citrouille, էգ. Դդմենի։ 2 Դդում. պալ զապաղը։ 3 Դդումգլուխ, փ.
Cive, էգ. Սխտորի զանազան տեսակները, սիվասխտորք †։
Civet, ար. (Նապաստակի) պորանի։
Civette, էգ. Մուշկի բէշկ, մշկակատու † միսք քետիսի։ 2 Անոր մուշկը, մշկուկ † 3 Տ. **Cive**։
Civière, էգ. Կրելիք, բառնալիք †։
Civil, e, ած. Բարեկիրթ, մարդավար։ 2 Քաղաքային. Vie —. Ordre —. Mort —. Guerre —, (տոհմային՝ ընտանի պատերազմ)։ 3 Ոչ-եղեռնական, քաղաքային (դատ). Affaire —. Partie —, (հասարակ դատ բացող)։ 4 Կէս գիշերէ կէս գիշեր՝ քաղաքային (օր)։
Civilement, մ. Բարեկիրթ՝ մարդավար կերպիւ։ 2 Քաղաքային դատ (բանալ)։ 3 Քաղաքականօրէն† (մեռնիլ)։
Civilisable, ած. Քաղաքակրթելի։
Civilisateur, trice, ած. Քաղաքակրթիչ։ [թութիւն։
Civilisation, էգ. Քաղաքակրթ.
Civiliser, ն. Քաղաքակրթել։ 2 Բարեկցնել, կրթել, քաղաքավար ընել. La société des dames l'a —։ 3 Քաղաքայնել † (եղեռնական դատ), հ. ‖ Se —, յ. Բարեկնալ, քաղաքակրթիլ։ 2 Քաղաքիլ, հաճոյ մտնել (կռիւի)։
Civilité, էգ. Քաղաքավարութիւն, կրթութիւն, մարդավարութիւն։ ‖ La — puérile, Քաղաքավարութիւն մանկանց (գիրք)։ ‖ յգ. Քաղաքավարութիւնք։ 2 Մեծարանաց բարեւներ։
Civique, ած. Քաղաքացիական՝ քաղաքացիի (պսակ)։ 2 Ազգային՝ քաղաքացի (պահնորդ)։
Civisme (ս), ար. Ընտիր քաղաքացիութիւն, քաղաքացիական զգացմունք։
Clabaud, ար. Վայրահաչ՝ հալած շուն (որսի)։ 2 Փուճ պօռպռացող,

պօռպռան ։ [2 (Փուճ) պօռչտուք։
Clabaudage, ար. Հաչիւն (շանց)։
Clabauder, չ. Կանչուըռտել, պոռչտալ ։ [պօռչտուք ։
Clabauderie, էգ. Կանչուըռտուք,
Clabaudeur, euse, գ. Փուճ պօռպռացող, պօռչտան ։
Claie, էգ. Ոստոստիւս † գործ, վանդակ. տալ եօրկիւսի. զաֆես ։ 2 Կանգնուած մաղ (հողի) ։ 3 Սակառի (ձկնորսութեան) ։
Clair, e, ած. Լուսաւոր, պայծառ (արեւ՝ սենեակ) ։ 2 Բաց՝ անամպ՝ պայծառ (երկինք) ։ 3 Թափանցիկ, ջինջ (ապակի)։ 4 Ջինջ, մաքուր, փայլուն (զէնք՝ անօթք) ։ Argent — . — deniers (պատրաստ՝ փայլուն ստակ) ։ 5 Անպղտոր՝ յստակ (գինի՝ ջուր) ։ 6 Յստակաջուր (աղբիւր) ։ 7 Բաց՝ յստակ (ձայն) ։ 8 Բաց (կանաչ)։ 9 Լոյծ, Թոյլ, ջրի (օշարակ) ։ 10 Անզայտ՝ անօսր՝ ցանցառ (կըտաւ), քարծ (մօրուք) ։ 11 Աքաղաղէ չմշուած՝ պղօղ (հաւկիթ) ։ 12 Յստակ (բառեր)։ 13 Դիւրիմաց, յայտնաբան, պարզախօս (հեղինակ) ։ 14 Կորովի՝ յստակ (միտք) ։ 15 Բաց՝ բացայայտ (օրէնք), յայտնի (շահ) ☞ Գեր. քաչայայտ. Cette affaire n'est pas — ։ ‖ C'est — comme le jour, Յայտնի՝ բացայայտ բան մ'է ։ | — et net. Զուտ (շահ) ։ 2 Բացէ բաց՝ յայտնի (խօսիլ)։ ‖ = ար. Լոյս, պայծառութիւն. Il fait — de lune, (լուսին կայ) ։ 2 Լուսաւոր մաս (նկարի) ։ 3 Յայտնի մաս (ընչից) ։ 4 Մաշած մաս՝ մաշուք (լաթի) ։ ‖ Il fait —, Լոյս է ։ 2 Կը լուսնայ ։ 3 Լուսաւոր է (այս սենեակս) ։ | Mettre au —, Պարզել, լուսաւորել։ ‖ = մ. Յայտնի՝ բացայայտ կամ նուրբուսուր ձայնով (խօսիլ) ։ 2 Լաւ՝ յստակ (լսել) ։ 3 Բացայայտ, պայծառ. Voir —, (որ և՝ կորովամիտ լինել, հասկնալ) ։ 3 Ցանցառ (տնկել) ։
Clairement, մ. Պայծառ կերպիւ, ակնյայտնի, յայտնապէս։ 2 Յայտնաբարբառ՝ բացայայտ (խօսիլ) ☞ պարզա(խօս) ։
Clairet, ար. Բաց-կարմիր գինեակ, բաց-կարմրիկ † 2 Գունատ քար ։
Claire-voie, էգ. Վանդակեալ որմածերպք։ 2 Վանդակորմ ։ յգ. ն. ‖ À —, մ. Վանդակակերպ (դուռ) ։ 2 Ցանցաշէն (սակառի) ։ 3 Ցանցառ (կտաւ) ։
Clairière, էգ. Բացատր † ցանցառուտ † (անտառի) ։
Clair-obscur, ար. Լոյսուշուք, լուսաստուեր, (նկ.) յգ. — s . — (գծէրօպւգիւռ) ։
Clairon, ար. Պայծառափող, սրափող. սուրնա ։ 2 Սրափողար ։
Clair-semé, e, ած. Անօսր, ցանցառ ։ յգ. Հ.
Clairvoyance, էգ. Կորովամտութիւն, յստակատեսութիւն, հեռատեսութիւն, գ.
Clairvoyant, e, ած. Բաչատես ։ 2 Կորովամիտ, յստակատես, հեռատես ։
Clameur, էգ. Աղաղակ, կանչ ու կառաչ։ 2 Բողոք, ազաղակ։ 3 Պոռչտուք, վայնասուն (անմտաց) ։ 4 Զայրոյթ (հասարակաց) ։ [լանտա)։
Clan, ար. Տոհմ. ցեղ, (Սկովտ. և Իռ.
Clandestin, e, ած. Գաղտագողի, գաղտնի, գաղտամետա (յարաբերութիւն)։ 2 Գաղտնի. ծածուկ (տեղ) ։ ‖ էգ. Գաղտենի † տկ.
Clandestinement, մ. Գողունի կերպիւ, գաղտնի ։
Clandestinité, էգ. Գաղտագողութիւն ։ [կափոյց † ։
Clapet, ար. (Շարժական) կափոյր,
Clapier, ար. Ճագարնոցի ծակ, որջ։ 2 Արկնոց ճագար պահելու։ 3 Արկնոցի ճագար։ 4 Պոռնկոց, ռ.
Clapir, չ. Ձայն հանել (ճագարի) ։ ‖ Se —, յ. Պահուըտիլ, ղօղիլ (ճագարի) ☞ ծակամուտ, որջամուտ ։
Clapotage, ար. Ծփծփանք (ալեաց), ժքԹանք † չալգանքը ։
Clapoter, չ. Ծփծփիլ (ալեաց), ժքԹել † ։ [ժքԹուն † (ալիք)։
Clapoteur, euse, ած. Ծփծփուն՝
Clapotis (դի), ար. Տ. Clapotage ։
Clappement (փp), ար. Բիմքէ ուժով մը զատուելով լեզուի հանած ձայն, շլաքում † ։
Claque, էգ. Ափի հարուած, հինգ աղբեր Գ. 2 Սուտ ծափահարք (Թատրոնի)։

ծափակք † 3 Սարմունակ (կանանց) ։ ‖ ար. Ծալփեղոյր ։

Claquedent, ար. Յրատագող† աղքատ ։ 2 Պարծենկոտ, յոխորտախօս ։

Claquement, ար. Կրճիւն (ակռաներու) ։ 2 Կայթիւն (ձեռաց) ։ 3 Ճըրփիւն (մտրակի) ։

Claquemurer, ն. Նեղ տեղ մը բանտարկել, ծակը խոթել, ․․ ‖ Se —, չ. Զորս պատի մէջ գոցուիլ ։

Claquer, չ. Շառաչել, շաչել, (մտրակի), — des mains, (կայթել) ։ 2 Կրճել՝ կրճտել (ակռաներու) ։ ‖ Faire — son fouet, որ եւ՝ Մեծութիւն ծախել, յոխորտալ ։ ‖ ն. Ծափահարել, ծափել ։ 2 Ապտակել ☞ ապտակակոծ ։

Claquet, ար. (Ջաղացքի դոխի վրայ) չխչխիկ Գ. տտուն Գ. քլաքլաք † ։

Claqueter, չ. Ձայն հանել (արագիլի) ։ [ծափակ † ։

Claqueur, ար. Սուտ ծափահար,

Clarification, էգ. Պարզում. տուրքուլքմա ։

Clarifier, ն. Ցստակել, պարզել ։

Clarine, էգ. Բոժոժ (անասնոյ վիզ). չընղըրտագ։ [Նրբասրնգարք†։

Clarinette, էգ. Նրբասրինգ ։ 2

Clarinettiste (it), ար. Նրբասրընգար † ։

Clarissime, ած. Պայծառափայլ ։

Clarté, էգ. Պայծառութիւն, լոյս. La — du jour, (կեանք, արեւ)։ 2 Ջահ, լոյս. Demander de la —. — errantes, (աստեղք)։ 3 Տեղեկութիւն, լոյս։ 4 Պարզութիւն, յստակութիւն (լեզուի) ։ 5 Պայծառութիւն (գինւոյ), յստակութիւն (ջրի) ։

Classe, էգ. Դաս ։ 2 Դասակարգ, կարգ, դաս. Les — laborieuses, (գործաւոր դասեր)։ 3 Զինուորելոց դաս, զինուորեալք (այս ինչ տարիի) ։ 4 Դաս (աշակերտաց) ։ 5 Դասատուն, դասարան ։ 6 Դասառութիւն, դաս. Faire ses —, (ուսմունքն աւարտել) ։ 7 Դասախօսութիւն, դաս. Une — d'histoire ։ 8 Աշակերտք։ Rentrée des — ։

Classement, ար. Կարգադրութիւն, դասաւորութիւն ։

Classer, ն. Կարգ կարգ բաժնել, դասաւորել ։ 2 (Երեւելեաց) կարգը դնել դասել։ [բաժնելը, դասակարգութիւն։

Classification, էգ. Կարգ կարգ

Classifier, ն. Դասակարգել ։

Classique, ած. Դպրոցի գիրք, դասա(գիրք) ։ 2 Ընտիր՝ դասընտիր (գիրք՝ հեղինակ) ։ 3 Յոյն եւ լատին՝ դասական (հնութիւն՝ լեզուներ) ։ 4 Դասական (վիպականի հակադրութեամբ) . Le genre —. Le — ։ 5 Հնաւանդ, հնաձեւ, անքէ. ‖ ար. Ընտիր՝ դասընտիր հեղինակ ։

Clatir, չ. Ձայներն աւելցնել (շան)։

Claude, գ. Թանձրամիտ, տխմար ։

Claudication, էգ. Կաղութիւն, կաղում ։ [պայման (դաշինքի) ։

Clause, էգ. Պարբերութիւն, կէտ,

Claustral, e, ած. Վանական ։

Claustration, էգ. Նեղ տեղ մը դնել գոցելը, փակում ։

Claveau, ար. Ծաղկախտ, ծաղիկ՝ (խաշանց) ։ 2 Սեպաքար, ճ.

Clavecin, ար. Յարադաշնակ ։

Clavelé,e, ած. Ծաղկահար (խաշն)։

Clavelée, էգ. Տ. **Claveau,** 1 ։

Clavette, էգ. Պգտի բոյթ՝ գամի մէջ էն անցնող, բուղուզ † Գ.

Clavicule, էգ. Ուսի ոսկր, անրակ։ 2 Բանալեակ (Սողոմոնի) ։

Claviculé, e, ած. Անրակաւոր ։

Clavier, ար. (Դաշնակի) մատեր, ստեղնարան ։ 2 Շղթայ՝ օղակ բանալեաց, փակակալ † ։

Clayon, ար. Կողով, վանդակ ։

Clayonnage (ln), ար. Ցանկ՝ ցիցերէ ու ոստերէ ։

Clef կամ **Clé** (գլէ), էգ. Բանալի (որ եւ գ.) Serrer à —, (կղպել), Fermer à —, (կղպել։ 2 Կղպուիլ) . Sous—, (որ է՝ բանտի մէջ) ։ 2 Մեկնութիւն, բացատրութիւն, բանալի ։ 3 Բանալի. Եր. 4 Բութակ (նուագարանի Թելոց) ։ 5 Պաշտօն (սենեկապետի) ։ 6 Ատամնահան. — Anglais ։ ‖ — de voûte, Միջաքար, պորտաքար, պորտ. կէօպէք թաշը ։ 2 Հիմնական կէտ, հիմ։ | — de pressoir, Հնձանի պտուտակ, պողոսիկ ։ | — des champs, Ելնելու՝ երթալու ազատութիւն ։ | Prendre la — des champs, Փախիլ, կծիկը դնել ։ | Mettre la —

sous la porte, Դաղտուկ կրուիլ տունէ։

Clématite, էգ. Կլեմաղիդ, տկ. || — des haies, Որբան կուսի, տկ.

Clémence, էգ. Անյիշաչարութիւն, ներողութիւն, բարեգթութիւն։

Clément, e, ած. Անյիշաչար, ներող, գթած, բարեգութ։ 2 Նպաստաւոր (կլիմայ)։

Clémentines, էգ. յգ. Կղեմէս Ն.ի վճիռք՝ կանոնք, Կղեմեանք։

Clenche, Clenchette (՝), էգ. Մղլակի (չըրթլազ) լեզուակ։

Cléodore, ար. Ծաղկապարանոց, էգ.

Clepsydre (ս), էգ. Ջուրի ժամացոյց, ջրաժամ †։ [Թիւն։

Cleptomanie, էգ. Գողամոլու-

Clerc (գլէռ), ար. Կղերականութիւն ուսանող, ժառանգաւոր, կղերիկոս† 2 Դպիր՝ գրագիր (նոտարի). Maître—, (գրագրապետ). Petit —, (նոտարի աշկերտ)։ 3 Գիտուն, կարդացող, հ. || ած. Կարդացող։

Clergé, ար. Վիճակաւորք, կղերականք, կղեր։ || — régulier, Վանականք։

Clérical, e, ած. Կղերական։ || գ. Կղերեան † կղերական։ [նութիւն։

Cléricalisme (ս), ար. Կղերակա-

Cléricature, էգ. Կղերիկոսութիւն։

Clichage, ար. Նմանաձոյլ † տպ.

Cliché, ար. (Գրքի) միաձոյլ կաղապար, նմանաձոյլ † տպ.

Clicher, ն. Նմանաձուլել † տպ.

Client, e, գ. Յաճախորդ, ծուխ։ || ար. Պաշտպանեալ, Հ.

Clientèle, էգ. Յաճախորդք, ծուխք։ 2 Հիւանդք (բժշկի)։ 3 Պաշտպանեալք, Հ. 4 Պաշտպանութիւն, Հ.

Clifoire, էգ. Ջրացայտ (մանկանց), ջրէպատիկ Գ. շուակ Գ.

Clignement, ար. Կէս մը գոցելը՝ ամփոփում (աչաց)։

Cligne-musette, էգ. Պահուըտուք (մանկանց խաղ)։

Cligner, ն. Ամփոփել (աչք), կիսափակ աչօք նայիլ։

Clignotant, e, ած. Բաց-խբիկ † քթթուն (աչք)։

Clignotement, ար. Շուտ շուտ բանալ-գոցելը, բաց-խփում † քթիթ (աչաց)։ [քթթել ☞ (ան)քթիթ։

Clignoter, չ. Բացխփել† աչքերը,

Climat, ար. Բաժին, օդաբաժին, կլիմայ։ 2 Կողմ, գաւառ, երկիր։

Climatérique, ած. Ճգնաժամային, ճգնական, հ. բժ. [Թիւն։

Climatologie, էգ. Կլիմաբանու-

Clin, ար. — d'œil, Աչքը բանալ գոցելը, ակնթարթ. En un — d'œil, (ի քթթելական)։

Clinique, էգ. Գործնական՝ մահճական բժշկութիւն (հիւանդանոցի մէջ), հիւանդագիտութիւն † || ած. Մահճամօտ† (բժշկութիւն)։ 2 Գործնական՝ հիւանդգիտական † (դաս)։ 3 Մահճակալ † հիւանդ)։

Clinopode, ար. Սուտ ուհան, տկ.

Clinquant, ար. Ոսկի՝ արծաթ Թիթեղիկ, շրշանակ։ 2 Սուտ ոսկեթիթեղ, շառաչուկ, Թիթղուկ † 3 Փայլուն բան, փայլ։ 4 Սուտ ու պաղուկ փայլ, սուտ զարդ, փ. [քլիքար։

Cliquart, ար. Շէնքի ազնիւ քար մը,

Clique, էգ. Ժողովակ, խմբակ։

Cliquet, ար. Յետսարգել լծակ, յետսարգելակ † (անիւի)։

Cliqueter, չ. Կռնչել, շաչել։

Cliquetis, ար. Շկահիւն, շաչիւն, շառաչիւն։ [չալփարա։

Cliquette, էգ. Բամբիռն, շաչակ†

Clisse, էգ. Պանիր քամելու կողով, պանրի քամեակ † 2 Կնիւնէ պատեան՝ կնիւն (շիշի)։

Clisser, ն. Կնիւնով պատել՝ կնիւնել† (շիշ)։ 2 Տ. **Éclisser**։ [անք.

Clitoris (ռի), ար. Կնաբիր † ծլիկ,

Cliver, ն. (Խաւերուն համեմատ) ճեղքել՝ բաժնել (ադամանդ)։

Cloaque, ար. Կոյանոց, (որ և փ.)։ 2 Կոյագուբ † (տան). քէօր գույու։ 3 Լճացեալ՝ հոտած ջուր. — infect։ 4 Համընդունարան, անք. || C'est un —, Աղտոտ՝ հոտած մէկն է։ || էգ. Գայռուղի † Հ.

Cloche, էգ. Զանգակ։ 2 Կափարիչ (կերակուր տաք պահելու)։ 3 (Ապակեայ ծածկիչ (պանրի՝ տունկերու), զանգիկ† || — de plongeur, Ջրասուզակ մեքենայ, սուզակ †։

Clochement, ար. Կաղում, կաղութիւն ։ [(ցատքել) ։

Cloche-pied (à), մ. Մէկ ոտքով

Clocher, ար. Զանգակատուն ։ 2 Ժողովրդապետութիւն, եկեղեցի. Il y a tant de — en France ։ 3 Հայրենիք ։ Aller revoir son — ։ ‖ De —, Պզտի տեղերու (ճակատակորդութիւն) ։ | Au —, Ցանկ ու փոսերու վրայէ՝ ուղղագիծ (ձիարշաւ) ։

Clocher, չ. Կաղ քալել, կաղալ ։ 2 Կանոնի մը դէմ՝ պակասաւոր՝ ոտքը կաղ լինել, ֆ. [տուն, զանգակնոց†

Clocheton, ար. Պզտի զանգակ-

Clochette, էգ. Զանգակիկ ։ 2 Բոժոժ. ըրնըղըրտաք ։

Cloison, էգ. (Խուցերու) միջնորմ, տախտակայ Գ. 2 Միջնացանկ (հունտի) ։ 3 Միջնամաշկ † (քթափոսերու) ։

Cloisonnage (1n), ար. Միջնորմ, միջացանկ † ։ [խորշ։

Cloisonné, e (1n), ածկ. Խորշ

Cloître (w̄), ար. Վանք, մենարան։ 2 Ներքնաճեմելի † (վանքի) ։ 3 Վանականութիւն ։ 4 Կանոնիկարան † (Նօդր Տամի), հ.

Cloîtrer (w̄), ն. Վանարգել ընել, վանք խօթել ☞ վանափակ։ 2 Աշխարհէ բաժնել, փակել։ ‖ Se —, յ. Վանք մտնել ☞ վանամուտ ։ [(կրօնաւոր) ։

Cloîtrier (w̄), ար. Վանաքնակ †

Clopin-clopant, մ. Կաղն ի կաղ։

Clopiner, չ. Փոքր ինչ կաղալ ։

Cloporte, ար. Նեպուկ. թէսպի սլէօճէյի ։

Clore, clos, e, ն. Գոցել, փակել (անցք), (որ և ֆ.) ։ 2 Կարկել (բերան) ։ 3 Որմել (քաղաք), ցանկել (պարտէզ) ։ 4 Լմնցնել, կնքել (սակարկութիւն) ։ ‖ չ. Գոցուիլ, փակուիլ ։

Clos, e, ածկ. Bouche —, (Լռու). Avoir la bouche —, (Բերանը գոցել, ֆ.) ։ ‖ ար. Ցանկապատ արտ՝ այգի, չափարք† ։ [այգեակ, չափարիկ†։

Closeau, ար. Ցանկապատ արտիկ՝

Closerie, էգ. Ագարակիկ ։

Clôture (ō), էգ. Ցանկ, որմած, շրջափակ ։ 2 Վանարգելութիւն † Rompre la —. Vœu de — ։ 3 Քաշուած կեանք, մենակեցութիւն ։ 4 Փակում (ժողովի) ☞ (հաշուե)փակ ։ [կել։

Clôturer (ō), ն. Գոցել, կնքել, փա-

Clou, ար. Գամ, բեւեռ. չիվի ։ 2 Պտուկ ինչ ինչ տնկոց ծաղիկներու Des — de girofle. (մեխակ. էքսէր) ։ 3 Տ **Furoncle** ։ ‖ Mettre au —, Մ'լ չգործածել, պատը կախել։ 2 Գրաւի դնել։

Clouer, ն. Գամել, բեւեռել. չիվիլէմէք ☞ բեւեռապինդ, երկաթագամ։

Clouter, ն. Բեւեռազարդել † ։

Clouterie, էգ. Բեւեռագործութիւն ։ 2 Բեւեռավաճառութիւն ։

Cloutier, ար. Բեւեռագործ։ 2 Բեւեռավաճառ։ [խորշատուփ† (բեւեռի)։

Cloutière, էգ. Խորշ խորշ տուփ՝

Clown (գլօն), ար. Հտպիտ ։

Cloyère (ուա), էգ. (Ոստրէի) կողով ։ 2 Կողով մ'ոստրէ ։ [բաստ † ։

Club, ար. Ակումբ, ժողովակ, ե-

Clubiste, ար. Երաստեան † երաստական † ։

Clypéiforme, ածկ. Վահանաձեւ ։

Clysoir (զ), ար. Տկճոր † հօգնա ։

Clystère, ար. Գրեխ. հօգնա իլաճը։

Cnémide, էգ. Սռնապան, հ. ց.

Coaccusé, e (1c), թ. Ամբաստանակից ։ [տացիչ ։

Coacquéreur (աքէ), ար. Համըս-

Coacteur, ար. Հարկաժողով, Հ.

Coactif, ive, ածկ. Ստիպիչ, բռնադատիչ ։ [ստիպում ։

Coaction, էգ. Բռնադատում,

Coadjuteur, ար. Աջակից՝ օգնական (աբբայի) ։

Coadjutorerie, էգ. Բազկակցութիւն, աջակցութիւն ։ [պետի)։

Coadjutrice, էգ. Օգնական (մայր-

Coagulant, e, ածկ. Մածիչ, մակարդիչ (կաթի)։

Coagulation, էգ. Մածում, մակարդում (կաթի)։

Coaguler, ն. Թանձրել, մածել, մակարդել ։

Coagulum (o), ար. Մածած† (կաթի) ։ 2 Մածիչ նիւթ, մածանիւթ † ։

Coaille, էգ. Պոչի (գէշ) բուրդ ։

Coalescence (2u), էգ. Կցում ։

Coaliser (se), յ. Նիզակակցիլ,

դաշնաւորիլ ։ [դաշնաւորութիւն ։

Coalition, էգ. Նիզակակցութիւն,

Coaltar (գօղ), ար. Գետնածուխէ ցուպան (զաքբան), քօլդար ։

Coassant, e, ած. Կարկաչուն, կրկռան (գորտ) ։ [կրկռանք ։

Coassement, ար. Կարկաչ, կռինչք,

Coasser, չ. Կարկաչել, կրկռալ ։

Coassocié, e, գ. Ընկերակից, զովողակից ։

Coati, ար. Կուադի, ան.

Co-auteur, ար. Հեղինակակից ։ 2 (Ոճրա)կից † ։

Cobalt, ար. Քօպալթ. չըրըլըգ բաշը ։

Cobaye (աի), ար. Հնդկախոզ ։

Cobœa (պէ), ար. կամ **Cobée,** էգ. տ. ս. Քոպենի ։

Coca, ար. Քօքա, Թփ.

Cocagne, էգ. Pays de — . (Ամենաբեր երկիր) . Mât de —, (մրցակայմ [ժողովրդային ուրախութեանց մէջ]) ։

Cocarde, էգ. Գլխանշան (ըստ գունոյ ազգերը որոշող), նարօտ † քօքարտ ։ 2 Զարդ մը կանանց գլուխ, վարդաձեւ † ‖ Prendre la —, Զինուոր գրուիլ ։

Cocasse, ած. Զուարճալի, ծաղրաշարժ ։ [ճճի, զատիկ Գ.

Coccinelle, էգ. Կարմրիկ, զատկա-

Coccyx (սիս), ար. (Մարդու) պոչի ոսկոր, կկու ։

Coche, ար. Հանրանաւ, (որ և — d'eau), բազար գայըղը ։ 2 հ. ժ. Զուակառք ։ 3 Զուակառորդք † 4 հ. ժ. Կառք ։ ‖ էգ. Մատակ խոզ, խոզի † 2 Փորուած, կտրած . քէրթիք ։ 3 Հաշուեփայտի նիշ. չէթէլէ քէրթիյի ։ ‖ — d'une flèche, Գողզուկ † պայուիք † օգ կէզի ։

Cochenille, էգ. (Նօբալենիի) որդան, մշտ. 2 Տուած գոյնը, որդան կարմիր, որդան. գըրմըզ ։ ‖ ած. Որդան կարմրի (գոյն) ։

Cocheniller, ն. Որդանկարմրել † ։

Cocher, ար. Կառավար ։

Cochère, ած. Կառանցիկ՝ կառամուտ (դուռ) ։ [րիկ † ։

Cochet, ար. Պզտի աքաղաղ, աքլո-

Cochevis, ար. Արեղուկ Գ. Թռչ.

Cochléaria (ƒ), ար. Դգալախոտ ։

Cochon, ար. Խոզ ։ 2 Խոզենի ։ 3 Խոզ, գ. 4 Կղկղանք (մետաղի) ։ ‖ — de lait, Խոճկոր ։ | — de mer, Խոզաձուկ † ‖ ած. Զազիր, աղտեղի ։

Cochonnaille (1n), էգ. Խոզենիք ։

Cochonnée (1n), գ. (Խոզի) ցըկնածք † ։

Cochonner (1n), չ. Ցկնիլ (խոզի) ։ ‖ ն. Աղտոտել ։ 2 Քիթը բերանը դարձընել, գ.

Cochonnerie (1n), էգ. Անպիտան կերակուր, աղտեղութիւն ։ 2 Զազրութիւն, խոզութիւն ։ 3 Աղտոտ խօսք, զազրաբանութիւն ։ 4 Ամօթ բան, զազրագործութիւն ։

Cochonnet (1n), ար. Խոզուկ ։ 2 Նպատակ (գունդխաղի) ։

Coco, ար. Նարգիլակ, քօքօ, պտ. 2 Մարուխաջուր † միյան քէօքիւ շէրպէթի ։ 3 Մանկական մուճակ, տոտիկնոց † 4 Հաւկիթ (մ. լ.) ։ ‖ Mon —, Տղաս, հոգիս ։ [ղը ։

Cocon, ար. Բժոժ. իփէք գօզալա-

Cocote, էգ. Թափծու սան մը, տըստ Գ. 2 Հաւ, հաւիկ, (մ. լ.) ։ 3 Թըղթահաւ † Թղթաքլոր † կոկօլիկ, ա. 4 Խենէշիկ † քօքօղիկ † ‖ Ma —, Հոգիս, անուշիկս ։ [քօենի † ։

Cocotier, ար. Նարգիլակենի, քօ-

Coction, էգ. Եփ ։ 2 Մարսում, եփում ։

Cocu, ար. Եղջիւր տնկած, եղջերաւոր, գ. [եղջիւր, գ.

Cocuage, ար. Եղջերաւորութիւն,

Coda, ար. Վերջամասն (նուագի), յգ. — **s** ։

Code, ար. Դատաստանագիրք, օրինագիրք ։ 2 Օրէնք ։ 3 Տ. **Codex** ։ [կից ։

Codébiteur, trice, գ. Պարտա-

Codéine, էգ. Բնափիոն ։

Codétenteur, ար. Ստացակից ։

Codétenu, ար. Կալանակից ։

Codex, ար. Դեղագրոց գիրք, դեղագրակոյտ † դեղագրացոյց † ։

Codicillaire (2l), ած. Յետկտակային ։ [յետկտակի † ։

Codicille, ար. Կտակի յաւելուած,

Codification, էգ. Համհաւաքում † (օրինաց) ։

Codifier, ն. Մէկ գրքի վերածել, համհաւաքել † (օրէնքներ) ։

Codonataire (*քո*), *գ.* *Պարգեւըն-կեր † պարգեւակից †* : [*անդ.*

Cœcum (*սէգօմ*), *ար.* *Կուրաղի*,

Coefficient (*քէֆի*), *ար.* *Գործա-կից Թիւ, զուգադիր* :

Coeliaque (*սէ*), *ած.* *Ընդերային* :

Coercible (*քո*), *ած.* *Արգելլի †* :

Coercitif, ive (*քո*), *ած.* *Արգելիչ, բռնադատիչ* : [*Թիւն, ստիպողուԹիւն* :

Coercition (*քո*), *իգ.* *Արգիլողու-*

Coéternel, elle, *ած.* *Յաւէժա-կից, յաւէտակից* :

Cœur, *ար.* *Սիրտ.* Je veux en avoir le — net, (*կ'ուզեմ անկասկած ըլլալ*) : 2 *ԱրիուԹիւն, սիրտ.* Manquer de —. Homme de —, (*սրտոտ կամ սրտի տէր մարդ*) : 3 *Միտք, խորհուրդ, սիրտ* ☞ *սրտա(գէտ)* : 4 *ՎեհանձնուԹիւն* Etre plein de — : 5 *Ստամոքս, սիրտ.* Mal de —, (*սիրտխառնուք*) : Avoir mal au —, (*սիրտը խառնուիլ*) : 6 *Եռանդ, փոյԹ.* Il a le — à l'étude : 7 *Բուն մէջ տեղը, կեդրոնավայր, սիրտ.* Le — de la ville. Au — de la France, (*Ֆրանսայի բուն սրտին մէջ*). Au — de... *բուն (ամառի) մէջ, խոր (ձմեռ)ին* : 8 *Սրտուկ (ծառի)* : 9 *Միջուկ (պտուղի)* : 10 *Փորոտի (տունկի)* : 11 *Սրտիկ, խաղ. զուփա* : ‖ De —, *ի սրտէ (բարեպաշտ)* : 2 *Ներքին՝ բուն (սիրահար)* : | Par —, *Քաջ (ճանչնալ)* : 2 *Գոց՝ բերնուց (սորվիլ)* : 3 *Մտքէն ընել, կորուսել (ճաշ)* : | À — ouvert, *Անկեղծօրէն, համարձակ* : 2 *Գրկատարած* : | — à —, *Համարձակ (խօսակցիլ)* : | — d'hôpital, *Ամենասէր սիրտ* : | Etre tout —, *Վեհանձն՝ բարեգործ ըլլալ* : 2 *Եռանդոտ ըլլալ* : | Le — en dit, *Մարդու սիրտը կ'ուզէ* : | Avoir le — de, *Խստանալ, սիրտը բռնել* : | Avoir le — gros, *Սիրտը լեցուն ըլլալ* : | Avoir qch. sur le —, *Սիրտը դնել, ներս նետել* : | Avoir le — sur les lèvres, sur la bouche, sur la main, *Սիրտն ու լեզուն մէկ ըլլալ* : | Avoir, Prendre à —, *Հոգ ընել, սիրտը դնել, սրտով աշխատիլ, սրտով բռնել (գործ մը)* : | Prendre son — à deux mains, *Արիանալ* : | Se donner au *կամ* à — joie, *Լիուլի վայելել, կշտանալ* : ‖ De bon —, De grand —, *մ.* *Սիրով, մտադիւր, յօժարակամ* :

Coexistant, e, *ած.* *Գոյակից* :

Coexistence, *իգ.* *ԷակցուԹիւն, գոյակցուԹիւն* : [*ցիլ* :

Coexister, *չ.* *Գոյակից ըլլալ, էակ-*

Coffre, *ար.* *Արկղ, սնտուկ* : 2 *Մարմնոյ կողերու մէջի մաս.* Il a le — bon, (*զօրեղ Թոք ու փոր ունի*) : 3 *Մարմին (շիկերէի)* : 4 *Փոր՝ կողք (ձիու)* : 5 *Բարձերու տեղ կառքի, տապան* : | Comme un —, *Բերանաբաց (խնդալ)* :

Coffre-fort, *ար.* *ԵրկաԹարկղ, արկղամուր* : *յգ. Ն.*

Coffrer, *ն.* *Բանտը՝ ծակը նետել, ռ.*

Coffret, *ար.* *Արկղիկ, սնտուկիկ* :

Coffretier, *ար.* *Սնտուկագործ, սնտկարար †* :

Cofidéjusseur, *ար.* *Երաշխաւորներէ մին, երաշխակից†* : [*եար.*

Cognac (*ն*), *ար.* *Յարգի օղի մը, քօն-*

Cognasse (*ն*), *իգ.* *Վայրի սերկեւիլ, մոլասերկեւիլ †* :

Cognassier (*ն*), *ար.* *Սերկեւլի. այվա աղաճը* :

Cognat (*գօկ*), *ար.* *Ազգական* :

Cognée (*ն*), *իգ.* *Փայտատ, տապար, կացին* : ‖ Mettre la — au pied de l'arbre, *Ձեռնարկի մ'սկսիլ* :

Cogne-fétu (*ն*), *ար.* *Զրավաստակ, ջուրը ծեծող, ռ. -յգ. Ն.*

Cogner (*ն*), *ն.* *Զարնել (բեւեռին), վարսել* : 2 *Մտցնել, խօԹել* : 3 *Զարնել (մէկու)* : 4 *Ծեծել* : ‖ — au fétu, *Փուճ բաներու աշխատիլ* : ‖ *չ.* *Զարնուիլ (պատի)* : 2 *Զարնել (դուռ)* : ‖ Se —, *դ.* *Բաղխիլ, զարնուիլ* : 2 *Զարնել (գլուխը)* : 3 *Ծեծկուիլ* :

Cognoir (*ն*), *ար.* *ԳրաԹակ † տպ.*

Cohabitation (*ա*), *իգ.* *ԲնակակցուԹիւն* :

Cohabiter (*ա*), *չ.* *Միատեղ ապրիլ (էրիկ կնիկի), բնակակցիլ* :

Cohérence (*ք*), *իգ.* *ՅարակցուԹիւն* : 2 *ՄիատարրուԹիւն, բ.*

Cohérent, e (*ք*), *ած.* *Իրար բռնող, յարակից* : 2 *Միատարր* : [*ըլլալ* :

Cohériter (*ք*), *չ.* *Ժառանգակից*

Cohéritier, ière (*k*), *գ. Ժառանգակից* ։

Cohésion (*kզ*), *էգ. Ցարակցութիւն*։

Cohobation (*o*), *էգ. Վերաթորում*։

Cohorte (*onդ*), *էգ. Գումարտակ, գունդ, բն. 2 Հետեւակ գունդ, գունդ Հ.*

Cohue (*իւ*), *էգ. Խաժամուժ ամբոխ, աղմկալի բազմութիւն, խռան † 2 Խառնակութիւն (ժողովի մէջ)* ։

Coi,-te, *ած. Անխլիրդ, անմռունչ, հանդարտ ։ 2 Անդորրաւէտ (տեղ)* ։

Coiffe, *էգ. Գլխու լաթ կամ զարդ, գլխադիր ։ 2 Գլխաթաղանթ † (նորածնի)*։ *3 Հարուած (գլխու), ռ. ‖ յգ. հ. ժ. Քօղ ու գլխադիր, գլխաշուք †* ։

Coiffé, e (1f), *ած. Խելքը միտքը տուած (մէկու) ։ 2 Բաղդաւոր (ծնած) ։ 3 (Շունէ) խածնուած*։ ‖ Bien —, *որ և՝ Ականջեղ (շուն), գեղականջ (ձի)* ։

Coiffer (1f), *ն. Գլուխը ծածկել, դնել գլուխը, գլխադիր դնել ։ 2 Սերեկել (շիշի գլուխ) ։ 3 Շտկտել (մազ), վարսայարդել*. Être bien —. — bien, (*որ և՝ լաւ երթալ՝ վայլել*)։ *4 Գլուխը շտկըտել՝ զարդարել.* — une femme en cheveux, (*կնոջ մը գլուխը մազերովը շըտկել*) ։ *5 Խելքն առնուլ, գլուխը լեցընել, յիմարել.* — qn. d’une opinion ։ *6 Խաբել (էրիկը) ։ 7 Գլուխը դարձնել, գինովել.* Il est aisé à — ։ *8 Գլուխն ի վար թափել՝ գլուխն անցնել (ջրի դոյլ)*։ *9 Իջեցնել (գլխու), փ. 10 Գլուխէն բռնել (վարազ)*։ ‖ — Sainte Cathérine, *Աշխարհ չմտնել, աղջիկ մնալ*։ ‖ Se—, *չ. Գլուխը ծածկել, դնել (ֆէս)*։ *2 Մազերը՝ գլուխը շտկել.* Elle met un temps infini à se —. Se — en *կամ* avec ses cheveux, (*իր մազերով շտկուիլ՝ գլուխը շտկել*) ։ *3 Խելքը տալ (մէկու) ։ 4 Խելքը տալ, գլխին մէջ խոթել (կարծիք մը) ։ 5 Գինովնալ* ։ [*յարդար* ։

Coiffeur, euse (1f), *գ. Վարսա-*

Coiffure (1f), *էգ. Գլխի ծածկոյթ, գլխանոց.* — militaires ։ *2 Գլխազարդ (կանանց).* Une — de fleurs ։ *3 Ցարդարում մազերու, գլխու շտկուածք.* — élégante. — à la mode, — à la Ninon. Changer sa — ։

Coin (*ἐ*), *ար. Խորշ, անկիւն.* Jeu des quatre —, (*մածուն ծախեմ, խաղ*) ։ *2 Խորշ, ծակ.* Se cacher dans un —. Jetez cela dans un —։ *3 Ծագք, ծայր (թաշկինակի).* Les quatre — de la terre ։ *4 Դարձած տեղ, անկիւն (փողոցի) ։ 5 Փողոցանկիւն †* Le commissionnaire du— ։ *6 Ծայր (բերանի) ։ 7 Պոչ (աչքի), քունչ Գ. 8 Անկեան դարան*։ *9 Կտորիկ մը (հող)*։ *10 Նշան, դրոշմ. փ.* Frappé, Marqué au — de ։ *11 Կնքոց (դրամի).* սիքքէ քալըպը. Monnaie marquée au — de. Le — du roi ։ *12 Փայտ կամ քար ճղքելու գործի, սեպ, երիթ, փինչ Գ. 13 Եռանկիւնի ճակատ զօրաց, հ.* ‖ — du feu, *Անկիւն՝ քովիկ (վառարանի) ։ 2 Տուն* ։

Coïncidence (*kն*), *էգ. Դիպակցութիւն, զուգադիպութիւն* ։

Coïncident, e (*kն*), *ած. Զուգադիպական, զուգադէպ* ։

Coïncider (*kն*), *չ. Միատեղ պատահիլ, զուգընթանալ, զուգադիպիլ ։ 2 Իրարու վրայ գալ, զուգադիպիլ, Ե.*

Coing (*էն*), *ար. Սերկեւիլ.* այվա ։

Cointéressé,e(*ն*), *էգ. Շահակից*։

Coïon (*գույօն*), *ար. Վատ, գաժ մարդ*։

Coïonner (*գույօնէ*), *ն. Ծաղրել*։ ‖ *չ. Պաղ կատակներ ընել* ։

Coït, *ար. Զուգաւորութիւն, մերձաւորութիւն* ։

Cojouissance, *էգ. Վայելակցութիւն † համավայելում †* ։

Coke, *ար. Գետնածխակ, քօք* ։

Col, *ար. Ուլ, պարանոց*։ *2 Վիզ՝ ճիտ (շիշի)*։ *3 Պարանոց (բարձոսկրի)*։ *4 Կիրճ (երկու լերանց մէջ), անձուկք ։ 5 Օձիք (շապկի).* Faux —, (*կեղծօձիք*) ։ *6 (Ետեւէ կոճկուող) փողպատ* ։ [*լաօ*։

Colao, *ար. Նախարար (Չինաց), քո-*

Colarin, *ար. Ծոփորիկ, օձիք, Ճ.*

Colas (*ա̄*), *ար. Անբան* ։

Colature, *էգ. Ցանցառ կտաւէ անցնելը, նօսրանցում † 2 Նօսրանցած †* ։

Colback, *ար. Մորթախոյր.* գալփագ։

Colchique, *ար. Ձիւնծաղիկ, սապտուկ Գ.*

Colcotar, *ար. Կոլկադար, Ք.*

Colégataire, *ար. Հրիտակակից†*։

Coléoptère, *ար. Պատենաթև, Բ.Պ.*

Colère, էգ. Ցասում, բարկութիւն։ 2 Զայրոյթ (կոհակաց)։ || ած. Բարկասիրտ։

Colérique, ած. Շուտ բարկացող, ցասկոտ, վաղզասում։

Collart, ար. Ճերմակ կատուաձուկ։

Colibri, ար. Թռչ. ս. Մեղուահաւ, քօլիպրի. արը զուշու։

Colifichet, ար. Փուճումուճ բան, խաղալիկ, սնոտիք։ 2 Փուճումուճ զարդ։

Colimaçon, ար. Խղունջ. սայլյան-կեօզ։

Colin, ար. Երիտասարդ հովիւ, հոտաղ Գ. || — noir, Ջրհաւ։ [աչկապուկ։

Colin-maillard, ար. Խաղ մը,

Colin-tampon (Յ-Յ), ար. Դափիւն Զուիցերեան Թմբկաց։ || Je m'en moque, m'en soucie comme de —, Ամենեւին փոյթս չէ։

Colique, էգ. Խիթ. սանճը։ 2 Վախ։

Colis (ի), ար. Ապրանքի սնտուկ՝ կապոց, ղերձ։ 2 Բան, ծրար։

Colisée, ար. Կոլիսէոն։

Collaborateur, trice, գ. Խըմբագրակից, աշխատակից, երկակից։

Collaboration, էգ. Աշխատակցութիւն, երկակցութիւն։ [կակցիլ։

Collaborer, չ. Աշխատակցիլ, եր-

Collage (1l), ար. Փակցնելը, փակցում † 2 Որմաթուղթ փակցնելը, Թղթամածում † 3 Սոսնձում (Թղթի)։ 4 Պարզում (գինիի)։

Collant, e (1l), ած. Փակչուն։ 2 Ցանցչուն (տաբատ)։ 3 Փակոց (մարդ), ռ.

Collatéral, e (2l), ած. Կողմնական (գիծ)։ 2 Կողմնազիծ † (ազգականք)։ || ար. Կողմնազգական։ յ. — **aux**։

Collatéralement (2l), մ. Կողմնական գծով։

Collateur (2l), ար. հ. ժ. (Եկեղեցական) հաստապաշտօն† շնորհող՝ տուող։

Collatif, ive (2l), ած. Տրուելի, շնորհելի։

Collation (1l), էգ. Կէսօրէ ետք կերակուր, նախընթրիակ, հրամենք։ 2 Պահքի ընթրիք, ընթրեակ (կաթոլիկաց)։

Collation (2l), էգ. Բաղդատում (բնագրի հետ)։ 2 (Եկեղեցական) հաստապաշտօն † տալը։ 3 Աստիճան՝ տիտղոս տալը։

Collationner (2l), ն. Բաղդատել՝ դէմընդդիմել (երկու գրուածք)։ 2 Ճշգրտել (գրքի Թերթեր)։ || —, չ. (1l), Նախընթրել, հ.

Colle, էգ. Սինձ, մածուկ †. — forte, (սոսինձ). — de poisson, (ձկան սոսինձ). — de farine, d'amidon, (ուլայ. մալէս)։ 2 Սուտ, խծիպ, ռ. || յգ. Դժուար հարցմունք, հարցաքննութիւնք։

Collé, e (1l), ած. Փակած, մած, մածիկ։ 2 Պատժուած։ 3 Անպատասխանի (մնալ)։

Collecte (2l), էգ. (Նուիրաց) հաւաքում։ 2 Հարկահանութիւն, հ.

Collecteur (2l), ար. (Նուէր) հաւաքող։ 2 Հարկահան, հ. 3 Հաւաքիչ, մայր-կոյուղի † (որ և Égout —)։

Collectif, ive (2l), ած. Հաւաքական։ [հաւաք, հաւաքոյթ։

Collection (2l), էգ. Ժողովածու,

Collectionner (2l), ն. Հաւաքոյթ ընել, ժողվել։

Collectivement (2l), մ. Միահամուռ, հաւաքօրէն։

Collège (1l), ար. Երկրորդական ուսմանց վարժոց, վարժարան † 2 Վարժարանի աշկերտք, վարժենիք † 3 Դըպրոց, գ. Sentir le —։ 4 Խումբ, դաս. Le — des augures. Le sacré —, (կարդինալաց դաս). Le — électoral, (ընտրողաց ժողով)։

Collégial, e (1l), ած. Վարժարանի։ 2 Կանոնիկոսեան (ժամ)։

Collégien (1l), ար. Վարժարանի աշակերտ, վարժարանական †։

Collègue (2l), ար. Բարձակից, գահակից, իշխանակից. կարգակից, կաճառակից, պաշտօնակից, ընկեր։

Collement (1l), ար. Մածում։

Coller (1l), ն. Սոսնձել. բուբզալլամագ։ 2 Մատչել, կցել, կպցնել, փակցնել (բերանը՝ մէկու ճակտին)։ 3 Յառել (աչք)։ 4 Կպցնել եզերքի. — la bille. Je suis —, (գնդակս եզերքին գնաց փակաւ)։ 4 (Ձկան սոսնձով) պայծառել (գինի)։ 5 Պապանձել (մէկը)։ 6 Շփոթել, նաև՝ պատժել (աշակերտ)։ || չ. Փակչիլ, յանգչիլ (հագուստի)։ || Se —, յ.

Մատչիլ, կափչիլ, կպչիլ։ [նանց)։

Collerette (1l), էգ. Փողկապ (կա-

Collet (1l), ար. Օձիք. եաքա։ 2 Փողնոց, հ. Empeser un —. Le petit —, (կարգաւորութիւն), Les petits —, (կարգաւորք)։ 3 Վիզ. Sauter au —։ 4 Խեղդկապ (երէ բռնելու)։ 5 Արմ (տունկի)։ ‖ — des dents, Ատամնակապ։ ‖ C'est un — monté, Բեկբեկ՝ իմաստակ մէկն է։ ‖ Cela est — monté, Բռնազբօսիկ բան մ'է։

Colleter (1l), ն. Օձիքէ բռնել։ 2 Վզէ բռնել (գայլի)։ ‖ չ. Վարմ դնել (ճպզար բռնելու)։

Colleur (1l), ար. Փակցնող։ 2 Թըղթամածոյց (պատի)։ 3 Սուտեր նետող։ 4 Քննիչ։

Collier(1l), ար. Մանեակ, քայռ. կէրտանլըգ։ 2 Անուր. թասմա. — de chien, (շնհարք)։ 3 (Ձին) ախոռ կապող փոկ, ժամ Գ. 4 Կառաձիգ ձի, (որ և Cheval de —), իսկ՝ Cheval franc de —, (լաւ քաշող ձի)։ 5 Պարանոց (եզի). կէրտան։ 6 Բնական նիշ (Թռչնոյ վիզ), մանեակ։ 7 Հատագարդ, կոճակ, ճ. ‖ — de misère, Դժնդակ աշխատութիւն, շան տանջանք, ը. [ժողվել։

Colliger (2l), ն. ժողվածու ընել,

Colline (1l), էգ. Սարակ, բլուր։

Colliquatif, ive (2l), (fուա), ած. Հալողական † բժ.

Collision (2l), էգ. Բախում, ընդհարում։ 2 Մրցում, կռիւ։

Collocation (2l), էգ. Հատուցման կարգ, պարտատեարց կարգ։ 2 Բաժին ըստ կարգի։

Collodion (2l), ար. Կոլոտիօն, կոլոտ (լուսանկարչաց համար)։

Colloque (2l), ար. Խօսակցութիւն, բանակցութիւն։

Colloquer (2l), ն. Տեղաւորել։ 2 Վճարման կարգով արձանագրել (պարտատէրները)։ 3 Գլուխ փաթտել (մէկու), ը.

Colluder (2l), չ. (Գաղտնի) միաբանիլ։ [նութիւն, դաւաճանութիւն։

Collusion (2l), էգ. Գաղտ միաբա-

Collusoire(2l), ած. Դաւողական, դ ուսախառն։

Collyre (2l), ար. Աչքի Թուղթ, շուփայ։ [մարդակաշար։

Colombage (Ն), ար. Սիւնաշար,

Colombe (Ն), էգ. Աղաւնի։ 2 Պարզ ու անմեղ աղջիկ, աղաւնեակ։ 3 Մեծ քերոց (րէնտէ), մայրքերիչ † 4 Կոճղ (տակառագործի), նարտիշան Գ.

Colombier (Ն), ար. Աղաւնետուն, աղաւնոց։ 2 Վերնատուն (Թատրոնի), հ. 3 Մեծադիր Թուղթ մը։

Colombin, e (Ն), ած. Աղաւնիի վզի գոյն։ ‖ էգ. Երկրի պարարտութիւն մը, հաւծիրտ։

Colon (Ն), ար. Գաղթաբնակ, գաղթական, գաղթեայ † Un riche —. S'établir comme —, (գաղթել)։ 2 Հողագործ, մշակ, De nombreux —. Pays qui manque de —։ 3 Վարձակալ՝ արդիւնքի մէկ մասը տուող. — partiaire, (բաժանաւոր մշակ)։ 4 Կրկին կէտ, կրկնակէտ †։

Côlon, ար. Ցամրաղի, անգ.

Colonel, ար. Գնդապետ. միրալայ։ ‖ —, elle, գ. Տիկին գնդապետի։

Colonial, e, ած. Գաղթականութեան, գաղթային †։

Colonie, էգ. Գաղթականութիւն, գաղթ, գաղութ։ 2 Գաղթականութիւն, գաղթավայր։ 3 Գաղթեայք։ 4 Տարաբնակ ազգայինք, գաղթականութիւն։ ‖ Les —, (Ֆրանսական) Անթիլեանք։ [թիւն։

Colonisation, էգ. Գաղթաւորու-

Coloniser, ծ. Գաղթագործել։

Colonnade (1n), էգ. Սիւնեար, սիւնաշար †։

Colonne, էգ. Կոթող, սիւն։ 2 Սիւն՝ նեցուկ (տէրութեան մը)։ 3 Էջ՝ սիւնակ (գրքի երեսի)։ 4 (Ողնա)յար, (ողնա)սիւն։ 4 Բազուկ՝ առաջք (զօրաց)։ 5 (Հերակլեան) արձանք։ ‖ —d'eau, Թաթառ։ ‖ — vertébrale, Ողնայար։

Colonnette (1n), էգ. Սիւնակ։

Colophane, էգ. Ռետնային նիւթ մը, քօլօֆանիկ †։

Coloquinte, էգ. Իշկոյ վարունգ. ապուճէհլ զարփուզու։

Colorant, e, ած. Գունաւորող, գունատու † ☞ ներկա(նիւթ)։

Coloration, էգ. Գոյն առնուլը

ունաւորում ։ 2 Խայծ ըլլալը, խայծալի (պտղի) ։

Coloré,e, ած. Գունաւոր ☞ (կարմր)երփեան ։ 2 Կարմիր (գոյն երեսի) ։ 3 Կարմրորակ (գինի) ։ 4 Շողշողուն՝ գունազեղ (ոճ) ։

Colorer, ն. Գոյն տալ, գունաւորել, երգունել ։ 2 Գեղեցկացնել, գոյն տալ, փ. 3 Լաւ գոյն մը տալ, գունազարդել, աղուորցնել (սուտ մը) ։ ‖ Se —, չ. Գունաւորիլ, առնուլ (գոյն) ։ 2 Խայծիլ (պըտուղի) ։ 3 Կարմրիլ (այտի) ։ [րանգում ։

Coloriage, ար. Գոյներ տալը, ե-

Colorier, ն. Գոյներ տալ, գունաւորել, երանգել ☞ ներկածոյ ։

Coloris, ար. Գոյներու խառնուած, երփում, նկ. 2 Գոյն՝ մոյնք (երեսի՝ պտղի) ։ 3 Գունազեղութիւն (ոճի). Manquer de — ։ 4 Դիմակ, գոյն. Sous un — de candeur ։

Coloriste, ար. Քաջ երփնող նկարիչ, երանգիչ, գունագէտ † 2 Գեղեցկաբան մատենագիր ։ ‖ փ. Գունաւորիչ (քարտիսից) ։

Colossal, e, ած. Մեծայաղթ, յաղթահասակ, վիթխարի, սոսկավիթխար, հսկայագործ, հսկայական, հսկայաձեւ, հսկայ. յփ. — **aux** ։

Colosse, ար. Վիթխարի մարդ՝ արձան, հսկայ ։ 2 Մեծայաղթ արքայ՝ տէրութիւն, հսկայ ։ [դալ ։

Colostrum(o), ար. Առաջին կաթ,

Colportage, ար. Ապրանքներ պտտցնելը, փերեզակութիւն † շրջակութիւն † 2 Շրջուն գրածախութիւն. Loi sur le — ։

Colporter, ն. (Ապրանք կամ գիրք) պտտցնել ։ 2 Հոս հոն խօսիլ՝ տարածել (լուր) ։

Colporteur, ար. Ոտքի վրայ բան ծախող, փերեզակ † 2 Շրջուն գրածախ ։ 3 Լրագրավաճառ (փողոցը) ։ 4 Լուրերու Թմբուկ, փ.

Colure, ար. Ծիր գունդի ։

Colybes, ար. յփ. Կոլիվայ, հատիկ, ը.

Colza, ար. Կաղամբ մը, կանճռակ Գ.

Coma, ար. Թմբրութիւն մը, քոմա, բժ.

Comateux, euse, ած. Քոմային, բժ.

Combat (ՙ), ար. Ճակատ, պատերազմ, կռիւ, մարտ ☞ (նաւա)մարտ. — singulier, (մենամարտ) ։ 2 հ. ժ. Մրցութիւն, ագոն. — judiciaire. — du ceste. — du cirque ։ 3 Մրցում. — littéraire, — de générosité ։ ‖ Hors de —, Կռուելու վիճակէ ելած, մարտաթափ † ‖ Mettre hors de —, Վիրաւորել կամ զինաթափ ընել, մարտաթափ ընել մէկը ։ ‖ յփ. Պատերազմ ։

Combattant (ՙ), ար. Ռազմիկ, մարտական, մարտիկ ☞ (նաւա) մարտիկ ։ 2 Ագոնաքար, մարտիկ ։ ‖ փ. (Ռռնցի) ծեծկուող ։

Combattre (ՙ), ն. Պատերազմիլ, կռուիլ, մարտնչիլ ։ 2 Դէմ ելնել, դէմ կռուիլ, ոգորիլ, գոռալ, մարտնչիլ, փ. Être —, (ընդդիմախօսութիւն՝ հակառակութիւն կրել) ։ ‖ չ. Մարտ մղել, կըռուիլ, մարտնչիլ ☞ (ձիա)մարտիկ, (քրիստոսա)մարտ ։ 2 Մրցում ընել, մըրցիլ. — de ։ ‖ Se —, չ. Իրարու հետ կռուիլ ։ 2 Իր անձի հետ կռուիլ ☞ ինքնամարտ, ինքնոգոր ։ [տիկ,

Combe (ՙ), էգ. Պզտի հովիտ, հով-

Combien (ՙ), մ. Ո՞րչափ, ո՞րքան ։ 2 Քանիօ՞ն, քանի՞ ։ 3 Քանիի՜ (կը ծախես) ։ 4 Քանինե՞ր ։ ‖ ար. Քաներորդ ։ 2 Գին, քանի, ը.

Combinaison (ՙ), էգ. Կարգադրութիւն, հնարք, հնարագիտութիւն, հաշիւ ։ 2 Յերիւրում, շարախառնութիւն, զուգախառնութիւն, զուգադրութիւն (Թըւոց՝ տառից ևն.) ։ 3 Միաւորում, խառնութիւն, բաղակցութիւն † փ.

Combiner (ՙ), ն. Կազմել, պատրաստել, շտկել, կարգադրել (յատակագիծ), յարդարել (իրաց ելք) ։ 2 Կարգադրել, յերիւրել, շարախառնել, զուգախառնել, զուգադրել (տառեր) ։ 3 Բաղադրել, բաղակցել † տ. ‖ Se —, չ. Միաւորիլ, շարախառնիլ, զուգադրիլ ։

Comble (ՙ), ար. Առաստաղ, տանիք ։ 2 Լեփլեցուն մաս, աւելի, չափ-գլուխ † 3 Յետին աստիճան, ծայր, լրում (դըժբաղդութեան) ։ ‖ Etre au — de, Ծայրը հասնիլ, ծայրանալ ։ | Mettre le — à qch. Զափը լեցնել, լրացնել ։ ‖ Pour — de, Ի լրումն (չարեաց) ։ ‖

ած. Պատարուն, առլի, զեղուն, ծայրայեր. La mesure est —, (ալ չափը լեցուեցաւ) : 2 Լեփլեցուն (սրահ) :

Comblé, e (Ն), ած. Լեփլեցուն, Թաթաղուն, Թաթաւուն, լիապատար ☞ (սիրա)զեղ, լիա(պարգեւ), լիա(բախտիկ), (խնդա)լից, (ընչ)աւէտ, մեծա(շուք) : ‖ Être —, Լիանալ, [լցուիլ :

Comblement (Ն), ար. Լեցնելը,

Combler (Ն), ն. Լեփլեցուն ընել (չափ մը). — la mesure, (չափն անցընել, փ.) : 2 Ծայրը հասցնել, կատարեալ ընել (դժբաղդութիւն) : 3 Լեցնել (փոս) : 4 Գոցել (պակասորդ՝ բաց) : 5 Լիացնել (մէկու փափաք) : 6 Համակել, յղփել (ինչքով), Թաթաւել (պատիւով), տեղալ (փառք), լեցնել (ուրախութեամբ), լնուլ՝ լիացնել (պարգեւներով). — de : 7 Մեծապէս՝ լիուլի գոհացնել (մէկը) :

Combrière (Ն-էռ), իգ. Ցանց (մեծ ձկերու) : [լեցնել (առ ի փորձ) :

Combuger (Ն), ն. Տակառը ջուր

Comburant,e(Ն), ած. Այրեցիկ, փ.

Combustibilité (Ն), իգ. Կիզականութիւն :

Combustible (Ն), ած. Այրելի, կիզական, կիզանուտ : 2 Բռնկուն (կազմուածք) : ‖ ար. Վառելիք, կիզանիւթ :

Combustion(Ն-դի), իգ. Այրում, կիզում : 2 Հրդեհ : 3 Աղմուկ, շփոթութիւն, յոյզ, կրակ, փ.

Comédie, իգ. Կատակերգութիւն : 2 Թատերախաղ, խաղարկութիւն † Voir la —. Jouer très-bien la —. Il y a eu bal et —. 3 Թատրոն. Il est allé à la —. — française, (Ֆր. Թատրոն Բարիզու) : 4 Դերասանք, խաղարկուք †. Toute la — doit paraître dans cette pièce: 5 Ծաղրաշարժ բան՝ դիպուած, կատակերգութիւն. C'était une — : 6 Գայթակղելի ընթացք, ներկայացում. Donner la — au public. իսկ՝ Donner la —, (իր վրայ խնդացընել) : 7 Կեղծիք, ձեւացում. Ce n'est qu'une —. Jouer la —, (զգացում ներ կեղծել) :

Comédien, ienne, գ. Դերասան, խաղարկու † 2 Ձեւացնող, կեղծող. C'est un bon — : ‖ Les — français, (Բարիզու) Ֆր. Թատրոնի դերասանք : ‖ ած. Շինծու, կեղծ :

Comestible, ար. Ուտեստ. Marchand de —, (ուտեստավաճառ) : ‖ ած. Ուտելի : [ւոր, գիսաստղ † :

Comète, իգ. Պոչաւոր աստղ, գիսա-

Comice, ար. (Երկրագործական) ընկերութիւն : ‖ յգ. Հանրաժողով † Հ.

Comique, ած. Կատակերգական : 2 Կատակերգակ (բանաստեղծ) : 3 Ծաղրածու՝ ծաղրաշարժ (խօսքեր) : ‖ ար. Կատակերգութիւն : 2 Կատակերգակ : 3 Կատակերգու. Il joue les —. La troupe a un très bon —. C'est le — de la troupe, (ընկերութեան ծաղրածուն է) : 4 Կատակերգուի դեր. Il joue les — : 5 Ծաղրերգու † (որ և Chanteur —) : 6 Ծիծաղաշարժ կէտ՝ բան. Il a du — dans la figure :

Comiquement, մ. Կատակերգօրէն, ծաղրապէս : [կացու :

Comite, ար. Թիապարտներու վերա-

Comité, ար. Մասնաժողով, մասնախումբ. Petit —, (մտերիմ ընկերութիւն, ժողովակ) :

Comma (2m), ար. Կրկնակէտ † 2 Բացատ, եր. 3 Հատած (խօսքի), յ. փ. 4 Ստորակէտ. յ. փ. [գործ † :

Command (1m), ար. Բունատա-

Commandant,e(1m), ած. Հրամայող, հրամայական (խօսք) : 2 Հրամատար (սպայ) : ‖ ար. Գլուխ, առաջնորդ, հրամատար ☞ (դասա)պետ : 2 Հրամատար (բերդի) : 3 Հազարապետ. Le grade de — : 4 Նաւապետ :

Commande (1m), իգ. Ապսպրանք, ապսպրուք : ‖ De —, Ապսպրուած (գործ) : 2 Հրամայեալ (տօն) : 3 Կեղծ՝ շինծու (ուրախութիւն) :

Commandement (1m), ար. Հրաման, պատուէր, պատուիրան (եկեղեցւոյ) : 2 Հրամայում † հրամայուածք. Il a le — rude, bref : 3 Իշխանութիւն, հրամատարութիւն ☞ (զօրա)վարութիւն. Aspirer au — : ‖ À —, Ուզածին պէս :

Commander (1m), ն. Ապսպրել (պատկեր՝ ճաշ): 2 Պատուէր տալ, պատուիրել, հրամայել. Il commanda le

feu, (կրակ ընելու հրաման տուաւ)։ 3 Հրամատար լինել, առաջնորդել, հրամայել ☞ (զօրա)վարել ։ 4 Վերէն նայիլ, վրան գտնուիլ, բարձրութեամբը իշխել (միջնաբերդի)։ 5 (Թռնի) ազդել, պարտք դնել, ներշնչել (յարգանք)։ ‖ չ. Պատուէր տալ, հրամայել ։ 2 Հրամատար լինել ։ 3 Իշխել, տէր լինել, հրամայել ։ 4 Զսպել (կիրք)։ 5 Իշխել, վէն. ‖ Se —, յ. Ինքզինք բռնել, իր անձի տէր լինել ։ 2 Իր վրայ պարտք դնել ։ 3 Հրամայուիլ, ապսպրուիլ. La sympathie ne se — pas, (համակրութիւնը բռնի չլինիր)։

Commanderie (1m), էգ. Հասաւոր պաշտօն, հասապաշտօն ✝ ։

Commandeur (1m), որ. Հրամատար (պատուոյ լէգէոնի)։ 2 Առաջնորդ (հաւատացելոց)։ 3 հ. ժ. Հասընկալ ասպետ (Մալթայի)։

Commanditaire (1m), որ. Ցանձնատու, գլխադրող ։

Commandite (1m), էգ. Ընկերութիւն՝ ուր ոմանք ստակ կը դնեն, այլք՝ իրենց աշխատանքը, յանձնարարիկ ընկերութիւն, գլխադրութիւն։ 2 Գլխադրական դրամ ։

Commanditer (1m), ն. (Մէկու) դրամ տալ շահու ընկեր լինելու պայմանաւ, գլխադրել ։

Comme, մ. Պէս, նման, որպէս, իբրեւ ☞ (գրա)ձեւ, (հայրա)բար, (մայր)օրէն, (դշխոյա)կերպ, (արքայա)պէս. Il est habile — un autre, (նա ալ ճարպիկ մէկն է)։ 2 Զորօրինակ, ինչպէս. Quelques-uns — le fenouil, l'aneth ։ 3 Գրեթէ, գոզցես, պէս. Ce fut — un éclair. Il est — mort ։ 4 Ի՛նչպէս, ի՜նչպէս. Dieu sait —. — elle est changée ! 5 Իբր (վաւերական)։ ‖ — si, Որպէս թէ, իբր այն թէ ։ | — qui dirait, Կերպիւ իւիք, տեսակ մը ։ | — quoi, Ի՛նչպէս, ինչ կերպով ։ ‖ շ. Զորօրինակ, ինչպէս ։ 2 Մինչդեռ, երբոր, ատեն. — il entrait ։ 3 Որովհետեւ, քանզի, ըստ որում. — vous êtes son ami ։ [Յիշատակ (սրբոց)։

Commémoraison (2m), էգ.

Commémoratif, ive (2m), ած. Յուշարար՝ յիշարար (տօն)։

Commémoration (2m), էգ. Յիշում, յիշատակ (ննջեցելոց)։

Commémorer (2m), ն. Յիշեցնել։

Commençant, e (1m), գ. Սկսող, նորընծայ, սկսնակ ։

Commencement (1m), որ. Սկսուած, սկիզբ ☞ (տարե)գլուխ, (ամառնա)մուտ. Prendre — կամ son —, (սկսիլ). Au —, (ի սկզբան ։ 2 Ի սկզբանէ, Ս. Գ.)։ ‖ յգ. Սկզբնաւորութիւն, սկիզբ ։ 2 Նախագիտելիք, սկզբմունք ։

Commencer (1m), ն. Սկիզբ ընել, սկսիլ։ 2 Առաջին կրթանքը տալ (ձիու)։ ‖ չ. Սկսիլ ☞ (կանաչ)իլ. ‖ — par, Առաջ (սիրտ շահէ)։

Commendataire (1m), ած. հ. ժ. Հասատիրական (աբբայութիւն). Abbé —, (աբբայութեան հասատու)։

Commende (1m), էգ. հ. ժ. Աբբայութեան մը հասապաշտօն՝ (կարգաւորի կամ աշխարհականի ձգուած), հասատիրութիւն ✝։

Commensal (1m), որ. Ճաշակից, սեղանակից, սեղանորդ ։ յգ. — **aux** ։

Commensalité (1m), էգ. Սեղանակցութիւն ։ [մաչափական ։

Commensurable (1m), ած. Հա-

Comment (1m), մ. Ի՞նչպէս ։ 2 Ի՛նչպէս ։ 3 Ինչո՞ւ ։ ‖ — . . . . que, Ի՞նչպէս . . . . բայց եթէ ։ ‖ որ. Գործին հանգամանքը, ինչպէսը ։

Commentaire (2m), որ. Լուծում, մեկնութիւն. Point de —, (խօսք պէտք չէ)։ 2 Թիւր մեկնութիւն, մեկնաբանութիւն, լուծում ։ ‖ յգ. Յիշատակարանք (Կեսարի)։ [ծիչ, մեկնիչ ։

Commentateur (2m), որ. Լու-

Commenter (1m), ն. Պարզել, մեկնել։ ‖ չ. Չարաչար մեկնել, մեկնաբանել ։

Commérage (1m), որ. (Կնկան) շատխօսութիւն, բաբբանք։ [ճառելի։

Commerçable (1m), ած. Վա-

Commerçant, e (1m), Վաճառական (ազգ), վաճառաշահ (քաղաք)։ ‖ որ. Վաճառական, թանգար ։

Commerce (1m), որ. Առուտուր, վաճառականութիւն. Maison de —, (դուռ)։ 2 Վաճառականք. Le — se

plaint. Chambre de — ։ 3 Փոխանակութիւն, տուրեւառ ☞ (Թղթա)կցութիւն ։ 4 Ցանախում, յարաբերութիւն, կցորդութիւն, հաղորդակցութիւն. Avoir. Entretenir — avec qn. Entrer en —, (հաղորդակցիլ). — de la vie, (կենակցութիւն). — des lettres. (գրական զպրապմունք) ։ 5 Ընկերութիւն, կենակցութիւն. — agréable. Être d'un bon — ։ 6 (Գաղտամեստ) յարաբերութիւն, առնչութիւն (կնոջ մը հետ) ։

Commercer (1m), չ. Առուտուր ընել, առեւտրել † 2 Կենակցիլ, հաղորդակցիլ ։

Commercial, e(1m), ած. Տուրեւառիկ, առեւտրական ։

Commercialement (1m), մ. Վաճառականներու կերպով ։ 2 Վաճառականութեան մէջ ։

Commère (1m), էգ. Կնքամայր ։ 2 Շատախօս կին ։ 3 Բամբասասէր ։ ‖ Une —, Une bonne —, Խելացի՝ վարպետորդի կին ։

Commérer (1m), չ. Շատախօսել ։

Commettant (1m), ար. Յանձնարար ։

Commettre, -is, e (1m), ն. Գործել (մեղք) ☞ (սխալ)իլ, (մեղ)անչել, (շն)ալ, (անօրին)ել, (մարդասպան)ել ։ 2 Հաստատել, դնել (գործի մը վրայ), դնել (պահպանութեան մը) ։ 3 Հաւտալ՝ աւանդել (մէկու՝ բան մը), յանձնել (բան մը՝ մէկու խնամքի) ։ 4 Վըտանգի մէջ դնել (մէկը), վտանգել (պատիւ) ։ 5 Ենթարկել, մատնել (վտանգներու), ձգել (զինուց բաղդի) ։ 6 Գժտել՝ իրար ձգել (այր ու կին) ։ 7 Հիւսել (չուան) ։ ‖ Se —, յ. Գործուիլ, կատարուիլ ։ 2 Ինքզինք յանձնել՝ մատնել (ծովու վտանգներու) ։ 3 Շահը՝ պատիւը վտանգել ։ 4 Զվայլելիք բան ընել, տեսնուիլ՝ բռնուիլ (իրմէ վարի հետ) ։

Comminatoire(2m), ած. Սպառնալից, սպառնական ։

Commis (1m), ար. Դպիր, գրագիր (վաճառականի) ։ 2 հ. ժ. Վերակացու (բաժտան) ☞ (մաքսա)ւոր ։ ‖ — voyageur, Ուղեւոր-դպիր (վաճառատան մը), շրջադպիր ։

Commise (1m), էգ. Վրայ խօսք բերելը, անունը հանելը ։ 2 հ. ժ. Գրաւում (աւարի) ։

Commisération(2m), էգ. Գթութիւն, կարեկցութիւն ։

Commissaire (1m), ար. Գործակալ, քննիչ, պատուիրակ ։ 2 Վերակացու (հանդիսի), հիւրամեծար (պարահանդիսի) ։ 3 Ոստիկան, (որ և — de police) ։ 4 Փոխանորդ (կառավարութեան) ։ ‖ — priseur, Գնահատ պաշտօնաւոր ։

Commissariat (1m), ար. Քննչութիւն, պատուիրակութիւն ։ 2 Պատուիրակատուն † 3 Ոստիկանի սենեակ ։

Commission (1m), էգ. Պաշտօն, յանձնարարութիւն. — facile. Remplir une — ։ 2 Պատգամ, պատուէր, հրաման (մեծէ մը). Montrez-moi votre — ։ 3 Յանձնաժողով. — militaire. Rapport de la — ։ 4 Ապսպրանք, յանձնարարութիւն. Donner une — à qn. Aller en — ։ 5 Յանձնարարութիւն (գնելու). Ne plus se mêler de —. Courir pour des — ։ 6 Յանձնակատարութիւն. Faire la —. Maison de — ։ 7 Յանձնարարական վարձք, յանձնարողչէք † Avoir tant de — ։ 8 Գործելը (մեղք) ☞ (մեղ)անչում. Péché de —, (գործարարութեան մեղք, Ա.) ։ 9 Ծովապատակութեան հրաման ։

Commissionnaire (1m), ար. Ուրիշի հաշուոյն առնող ծախող, յանձնակատար ։ 2 Բեռնակիր (փողոցի գլուխ) ։

Commissioner (1m), ն. Պաշտօն կամ յանձնարարութիւն տալ, յանձնարարել ։

Commissure (1m), էգ. Կցուած ։

Commixtion (2m), էգ. Տարխառնուրդ ։

Commodant (1m), ար. Ձրի փոխտուող (դաշնագրի համեմատ) ։

Commodat (1m), ար. Ձրի փոխի դաշնագիր ։

Commode (1m), ած. Յարմար, դիւր, դիւրաւէտ, հեշտ, հանգիստ ։ 2 Դիւրակեցիկ, հեշտակեաց (կեանք) ։ 3 Զնեղող, բարեհամբոյր, հեշտ (էրիկ). — à vivre, (դիւրաբարոյ) ։ 4 Թոյլ (բարո-

յական) ։ ‖ էգ. Զգոցաւոր պահարան, հեշտդարան ։

Commodément (1m), մ. Հանգիստ կերպով, հանգիստ, հեշտեաւ ։

Commodité (1m), էգ. Դիւր, հեշտ, հանգստութիւն, հանգիստ ։ 2 Դիւրութիւն . Avoir la — de la promenade ։ 3 Յարմար ժամանակ, առիթ. À votre —, (երբ պարապ ունենաս, հանգստովդ) ։ 4 Կառք. Avez-vous une — pour aller là ։ ‖ — de l'humeur, Դիւրաբարոյութիւն ։ ‖ յգ. Բարեկեցութիւն, հանգիստ ։ 2 Արտաքնոց, ճեմիշ ։

Commodore (2m), ար. Երկրորդ նաւապետ, քոմոտոր. Անգ. Ամ. 2 Մարտանաւուց հրամատար . (Հոլլանտա) ։

Commotion (2m), էգ. Սասանում, ցնցում ։ 2 Իրարանցում, յոյզք, ամբոխում ։ [լի, նուազելի ։

Commuable (2m), ած. Ամոքե-

Commuer (2m), ն. Ամոքել, նուազել (պատիժ) ։

Commun, e (1m), ած. Շատերու, ամէնու, հասարակ, հասարակաց ☞ (տնա)կցութիւն . Puits —. Chemin —. Choses, Terres —. Le soleil, l'air sont —. Cela est — à tous. Époux — en bien, (ստացակից† ընչակից † ամուսինք). Une origine —, (մէկ ծագում). D'une — origine, (համասերունդ). Ils ont une patrie —, (հայրենակից են)։ 2 Երկու կողման, երկուքի . Des amis —. Il est notre ami — ։ 3 Ընդհանուր, հանրական, հասարակաց . La langue —. L'interêt —. La voix — ։ 4 Միատեղ, միաբան. Des repas —. Le travail — resserre leur union. La vie —, (միաբանական կեանք) ։ 5 Յարմարութիւն, յարաբերութիւն, նմանութիւն . Avoir qch. de — avec . . . ։ 6 Սովորական, հասարակ. La vie —. D'un usage —. Mots, Termes — de la langue. Rien n'est plus — que de voir . . . ։ 7 Դուզնաքեայ, անընտիր, հետեւակ, հասարակ (ոճ). Il a fait un discours fort — ։ 8 Անազնիւ, գռեհիկ, հասարակ (դէմք՝ ձեւեր) ։ 9 Դիւրագիւտ, առատ. Le gibier est — cette année. 10 Հասարակ (բայ՝ անուն), գ. ‖ Le —, peuple, Ռամիկը ։ ‖ D'un — accord, Միաբան ։ ‖ D'une — voix ; Միաբերան, միաձայն ։ ‖ = ար. Ընկերութեան՝ հասարակաց քսակ. Vivre sur le —, (մէջ տեղէն ապրիլ) ։ 2 Մեծ մաս, ընդհանրութիւն . Le — des lecteurs ։ 3 Ստորին դաս. Un homme du —, (անտոհմիկ մէկը) ։ 4 Ստորին պաշտօնեայք (մեծատան) ։ ‖ յգ. (Մեծ տանց) ետեւի մասեր՝ (խոհանոցք, ախոռք են.), յետկոյք † ‖ Le — des martyrs, Ընդհանուր մարտիրոսք ։ ‖ Il est du — des martyrs, Հասարակ մէկն է ։ ‖ En —, մ. Միատեղ, ընկերութեամբ ։

Communal, e (1m), ած. Վիճակի մը, համայնքական † յգ. **aux** ։ ‖ յգ. գ. Les — aux, Համայնքպրոտք † ։

Communauté (1m), էգ. Ժողովուրդ, հանրութիւն, հասարակութիւն . L'intérêt de la — l'exige ։ 2 Եղբայրութիւն, միաբանութիւն. — religieuse ։ 3 Եղբայրանոց, միաբանութիւն. Le jardin, La cloche de la — ։ 4 Միաբան մասնակցութիւն, հասարակութիւն (հաճոյից և վշտաց)։ 5 Հանրութեան՝ հասարակաց լինելը, հասարակութիւն (ընչից՝ կանանց) ։ 6 Հասարակցութիւն † (ընչից) ։ 7 Ստացակցութիւն, ընչակցութիւն † (ամուսնոց) . Régime de la —, (ստացակցական դրութիւն) ։ 8 Դաս (նստարաց), հ.

Commune (1m), էգ. Վիճակ (շահապով և Թաղապետութեամբ), համայնք † — rurale . Les habitants de la — ։ 2 Համայնքի† բնակիչք, համայնքականք† 3 Հասարակաց տուն, քաղաքատուն ։ 4 Հանրուրդ † հասարակուրդ † (Բարիզու՝ 1789 ին և 1870 ին) ։ 5 հ. ժ. Հասարակ ժողովուրդ, համայնք † 6 Ինքնավար հասարակութիւն, հանրոյթ † ար. Privilèges des —. Affranchissement des — ։ ‖ Les —, Գիւղային բնակիչք, համայնք † ։

Communément (1m), մ. Սովորաբար, առ հասարակ ։ ‖ — parlant, À parler —, Ըստ հասարակաց խօսից կամ կարծեաց ։

Communiant, e (1m), գ. Սըր-

քուԹիւն առնող , հաղորդուող ։

Communicabilité (1m) , էգ. Հաղորդականութիւն ։

Communicable (1m), ած. Հաղորդելի, հաղորդական ։ 2 Հաղորդակից ։

Communicant, e (1m), ած. Իբերահաղորդ ։

Communicatif, ive (1m), ած. Հաղորդասէր (մարդ) ☞ (ան)հաղորդ ։ 2 Հաղորդական՝ փոխադրական (ծիծաղ) ։

Communication(1m), էգ. ՀաղորդուԹիւն, հաղորդում (գաղափարաց) ։ 2 ՀաղորդակցուԹիւն (Թշնամւոյ հետ) . Porte de — ։ 3 Ծանօթացում, հաղորդում (գրուԹեան մը) . Donner — de , (հաղորդել) . J'ai une — à vous faire, (բան մ'ունիմ քեզ հաղորդելի) . Recevoir une —, (տեղեկուԹիւն մ'առնուլ) ։ 4 ԳրակցուԹիւն , հաղորդակցուԹիւն ։ ‖ Être en —, Հաղորդակցիլ ։

Communier (1m), չ. ՍրբուԹիւն առնուլ , հաղորդուիլ ։ ‖ ն. Հաղորդ տալ, հաղորդել ։

Communion (1m), էգ. Հաղորդ, հաղորդուԹիւն , սրբուԹիւն , ճաշակ , ա. 2 ՀաւատակցուԹիւն , կցորդուԹիւն, հաղորդուԹիւն , ուխտ (հաւատացելոց) . N'être pas de la même — . Retranché de la — de l'Eglise ։ 3 ՄիաբանուԹիւն (կարծեաց) . — d'idées, (գաղափարակցուԹիւն, ձայնակցուԹիւն) ։

Communiqué (1m) , ար. Պաշտօնական ազդ (Թերթի մը խրկուած) ։

Communiquer (1m) , ն. Հաղորդել ։ 2 (Մէկու) տալ՝ անցընել (հիւանդուԹիւն) ։ 3 Յայտնել, իմացնել, հաղորդել ։ ‖ չ. Յաճախել , հաղորդակցիլ ։ 2 Հաղորդուիլ (ծովու հետ). — à կամ avec ։ 3 Գործ մ'իմացնել, խորհուրդ հարցունել (գործի մը վրայ) . — de . . . avec ։ ‖ Se —, ձ. Անցուիլ տրուիլ՝ հաղորդուիլ (մէկու) ։ 2 Հաղորդակցիլ (խուցերու) ։ 3 Ընտելակցիլ՝ հաղորդուիլ (ուրիշի հետ) ։ 4 Իրարու հաղորդել (խորհուրդ) ։ 5 Հաղորդասէր՝ հաղորդական լինել ։ 6 Խորհուրդներն յայտնել (իր որդւոյն) ։

Communisme (1m-u) , ար. Ամէն ինչ հասարակաց ընելու դրուԹիւն , հասարակուրդ ։

Communiste (1m-u), ար. Հասարակորդ ։ ‖ ած. Հասարակորդական † ։

Commutatif, ive (2m), ած. Փոխանակական ։

Commutation (2m) , էգ. Ամոքում (պատիժի) ։

Compacité (ʅ) , էգ. ԽտուԹիւն , հոծուԹիւն ։

Compact, e (գօնբագդ), ած. Կուռ, խիտ , հոծ ։ 2 Թանձրախուռն, հոծ ։ 3 Հոծ (տպագրուԹիւն) ։

Compagne (ʅ), էգ. Ընկեր, ընկերուհի ։ 2 Ամուսին, կենակից, կին, ընկեր ։ 3 Զոյգ (Թռչունի) ։

Compagnie (ʅ), էգ. Ընկերք, ընկերուԹիւն . Nombreuse — . Tenir —, (ընկերուԹիւն ընել) ։ 2 ԿենակցուԹիւն , ընկերուԹիւն . Aimable en — ։ 3 ԸնկերուԹիւն (գիտնոց), ուխտ (Յիսուսեանց) ։ 4 Դասակ , զօրախումբ (հարիւրապետի տակ) . — forte. Première — ։ 5 ՀարիւրապետուԹիւն , հ. Acheter une — ։ ‖ Il est de bonne —, Ախորժելի մէկն է ։ 2 Ազնիւ՝ բարեկիրԹ է, (որ և Il est bonne —) ։ ‖ En bonne —, Շնորհքով մարդոց հետ ։ 2 Մեծ ընկերուԹեամբ ։ | — de perdrix , ՀամաԹուխս † կաքաւք ։ | Une — de perdrix , Երամ՝ տարմ (կաքաւի) ։ | De —, Ի միասին ☞ (ուղեկ)ցուԹիւն ։ | Dame , Demoiselle de —, (Տիկնոջ մը) ընկերուհի † կին՝ օրիորդ ։

Compagnon (ʅ), ար. Ընկեր, ընկերակից ☞ (ուղե)կից ։ 2 Արուեստակից, պաշտօնակից ☞ (զինա)կից, (մարտա)կից ։ 3 Ընկեր, հաւասար ։ 4 Օգնական՝ սատար (որմնադիրի) ։ 5 Աշխոյժ՝ առոյգ՝ աներկիւղ մարդ . C'est un — ։ ‖ Faire le —, Բանէ հասկցող ձեւանալ ։ | Bon —, Զուարթ ընկեր (զբօսանքի մէջ) ։ | Il est bon —, ԽրախուԹեանց բարեկամ՝ նաև՝ անվախ մէկն է ։

Compagnonnage (ʅ), ար. Բանւորակցաց ընկերուԹիւն ։ 2 ՍատարուԹիւն , հ.

Compain (ʅ), ար. Դպրոցակից ։

Comparable (ʅ), ած. Նման, հաւասար , բաղդատելի ։

Comparaison (ʅ), էգ. Համեմա-

տուԹիւն , բաղդատում · Faire — , (ի կշիռ մտնել , բաղդատուիլ) ։ 2 Նմանութիւն · Il y a de belles — dans Homère ։ || Sans — , Անհամեմատ , աննման ։ 2 Նմանցնել չլինի, ո. | Par — , En — , À — , Համեմատութեամբ, բաղդատաբար, (ուրիշ բանի մը) քով ։ || De — , Բաղդատական (մակբայ) ։

Comparaître, -paru, e (Ն), չ. Ատեան ելնել՝ մտնել , ներկայիլ ։ 2 Խմբովին գալ , գալ երեւիլ ։

Comparant, e (Ն) , գ. Ատեան եկող , ներկայացող ։

Comparatif, ive (Ն) , ած. Համեմատական , բաղդատական ։

Comparativement (Ն), մ. Համեմատութեամբ , քով ։

Comparé, e (Ն), ած. Համեմատական (բանասիրութիւն) ։

Comparer (Ն) , ն. Համեմատել , բաղդատել ։ 2 Հաւասար դնել , համեմատել (Վիճեննան Բարիզի) ։ || Se — , ձ. Ինքզինք համեմատել , հաւասարել ։ 2 Բաղդատուիլ ։

Comparoir (Ն) , չ. Ատեան գալ ։

Comparse (Ն) , գ. Անխօս դերասան , երեւակ , երեւորդ † ։

Compartiment (Ն) , ար. Աչք՝ խորշ (զզրոցի) ։ 2 (Վակօնի) բաժնեակ † 3 Համաչափ գծեր՝ ձեւեր ։

Comparution (Ն) , իգ. Ելնելը ատեան , ներկայում ։

Compas (Ն) , ար. Կարկին · փերկեար ։ 2 Չափ. կանոն ։ 3 Կողմնացոյց (որ և — de route) ։ || Le — , ճշգրիտ գիտութիւնք ։ | Il a le — dans l'œil , ճիշդ աչք ունի , աչքը կարկին է ։

Compassé, e (Ն) , ած. Կշռուած , կանոնուած. կարկինէ ելած, կարկինուած ։ 2 Զգոյշ , չափչփուած (խօսքերուն մէջ) ։

Compasser (Ն). ն. Կարկինով չափել , կարկինել ։ 2 ճիշդ ու ճիշդ ընել , կարկինէ հանել. կարկինել. չափչփել, ձ.

Compassion (Ն) , իգ. Ողորմ , գուԹ. վշտակցութիւն. արգահատանք ։ || Faire — , Արհամարհանք՝ արգահատանք շարժել ։

Compatibilité (Ն), իգ. Յարմարութիւն՝ յանկութիւն (բնութեանց) ։ 2 Միակացութիւն , հաշտակացութիւն † (պաշտամանց) ։

Compatible (Ն), ած. Յանկ, յարմարելի՝ յարմար (բաներ) ։ 2 Միակաց՝ հաշտակից † (պաշտօնք) ։

Compatir (Ն), չ. Կարեկցիլ , վշտակցիլ , արգահատիլ ։ 2 Տանիլ՝ ներել (պակասութեանց) ։ 3 Միաբանիլ , յարմարիլ, տալիկ ընել , ո.

Compatissant, e (Ն) , ած. Կարեկիր , արգահատող ։ 2 ԳԹալի (նայուածք) ։

Compatriote (Ն) , ար. Հայրենակից ։

Compellatif, ive (Ն), ած. Անզգական (մասնիկ), գ.

Compendieusement (Ն) , մ. Համառօտիւ ։ [ռօտութիւն ։

Compendium (Ն-օ), ար. Համա-

Compensateur, trice (Ն-ս) , ած. Փոխարինիչ ։ 2 Համակշիռ ։ || ար. Համակշռակ † (ժամացոյցի) ։

Compensation (Ն-ս) , իգ. Համակշռութիւն , փոխարինում , փոխարինութիւն ։ 2 Փոխադարձ կամ փոխարէններով հատուցում (պարտուց) ։ || En — , Ատոր դիմաց , փոխարէն ։

Compenser(Ն-ս), ն. Համակշռել, փոխարինել ։ 2 Կշիռ ընել , համակշռել (պարտք) ։ || Se — , ձ. Համակշռիլ ։

Compérage (Ն) , ար. Կնքահայրութիւն ։ 2 Գաղտնի կցորդութիւն , մեղսակցութիւն ։

Compère (Ն) , ար. Կնքահայր ։ 2 Սանահայր ։ 3 (Գաղտնի) ընկեր, գործակից (խաբեբայի) ։ 4 Աղբար . — le renard. ը. || Un — , Աշխոյժ , անվախ մէկը ։ | Un rusé — , Վարպետորդի , ճարպիկ ։ | Un bon — , Un gros — , Զուարթասէր մարդ ։

Compère-loriot (Ն) , ար. Հաւսարակ ֆիլօրեակ (ֆիլօրեա) , Թռչ. 2 Գարեկ. կէօզ արփաճըղը ։ յգ. Ի.

Compétemment (Ն-դամա) , մ. Ձեռնհաս կերպիւ ։

Compétence (Ն) , իգ. Կարողութիւն, իշխանութիւն, իրաւունք, ձեռնհասութիւն ։ 2 (Գիրք մը) դատելու կարողութիւն, ձեռնհասութիւն. Cela n'est pas de sa —, (ատոր ձեռնհաս չէ) ։

Compétent, e (ʔ), ած. Ձեռնհաս։ 2 Լաւ դատելու կարող, ձեռնհաս։ 3 Օրինաւոր, պատշաճ, յարմար։

Compéter (ʔ), չ. Իյնալ (մաս՝ ժառանգութեան մը մէջ)։ 2 Ձեռնհասութեան տակ լինել (ատեանի մը)։

Compétiteur (ʔ), ար. Նախանձընդդէմ, զուգախնդիր, մրցակից։

Compétition (ʔ), էգ. Զուգախնդրութիւն, մրցակցութիւն †։

Compilateur (ʔ), ար. Ծաղկաքաղ, գրաքաղ †։

Compilation (ʔ), էգ. Ծաղկաքաղք, գրաքաղութիւն † քաղագրութիւն։

Compiler (ʔ), ն. Ծաղկաքաղ ընել, գրաքաղել † քաղագրել։

Compitales (ʔ), էգ. յգ. Թերափատօնք † թերափականք † Հ.

Complaignant, e (ʔ), ած. և գ. Դատախազ, գանգատաւոր †։

Complainte (ʔ), էգ. Տրտունջ, աշխար, հեծութիւն, ողբ։ 2 Ողբական երգ, մրմունջ. ռեքսբան։ 3 Դատ, գանգատանք †։

Complaire, plu, e (ʔ), չ. Կամք ընել, կամակից լինել, հաւանիլ, գիջանիլ, հաճիլ։ ‖ Se —, ց. Ախորժ զգալ, հաճիլ, սիրել, ախորժիլ։ 2 Պերճանալ, հաւնիլ (իր գեղեցկութեան)։

Complaisamment (ʔ-զամա՛ʔ), մ. Կամակատար կերպիւ, կամահաճութեամբ, կամարարութեամբ, հաճոյութեամբ։ 2 Ախորժ յօժարութեամբ, գոհունակութեամբ, հաճութեամբ, ախորժիւ. Il parle trop — de soi, (ինքզինք հաւնելով կը խօսի)։

Complaisance (ʔ), էգ. Կամահաճոյ փոյթ՝ գործ, կամահաճութիւն, կամարարութիւն, հաճոյութիւն. Par — pour lui, (զինք հաճելու համար). Avoir des — pour, (կամակատար լինել). Ayez la — de ... (ազնուութիւն՝ հաճութիւն ունեցիր)։ 2 Ախորժ յօժարութիւն, գոհունակութիւն, հաճութիւն. Regarder avec un œil de —. Plein de — pour soi-même. (իր պակսութիւնքը չտեսնող, ինքզինք հաւնած)։ 3 Հաճութիւն, սէր, Ս. Գ.

Complaisant, e (զ), ած. Կամաբար, կամահաճոյ, հաճոյարար։ 2 Ինքնահաճ, անձնահաճ։ ‖ գ. Մարդահաճոյ, կամակատար։

Complant (ʔ-ʔ), ար. Մատաղատունկք։

Complément (ʔ), ար. Բովանդակութիւն, լրում։ 2 Խնդիր, ք. ‖ — direct, Հայցական խնդիր, ք. ‖ — indirect, Բնութեան խնդիր, ք.

Complémentaire (ʔ-էռ), ած. Ամբողջարար, լրացուցիչ։ 2 Աւելեաց (օրեր)։

Complet, ète (ʔ), ած. Ամբողջ, ողջ, անթերի, կատարեալ։ 2 Սպառսպուռ՝ համակործան (քանդում)։ ‖ ար. Լման թիւ, լրում։ 2 Լրացած, լման։

Complétement (ʔ), ար. Լրացում։

Complètement (ʔ), մ. Բոլորովին, սպառսպուռ, անթերի, լիուլի, կատարելապէս։

· **Compléter** (ʔ), ն. Լնուլ. լրացընել, ամբողջել, կատարեալ ընել։

Complétif, ive (ʔ), ած. Իբր խնդիր ծառայող՝ լրացուցիչ † (բառ), խնդիր-(բառ) † ք.

Complexe (ʔ), ած. Բազմադիմի, բազմազան, բազմայօդ, բազմախառն, խառն։ 2 Խառն (թիւ)։ 3 Խնդիր մ'ունեցող, խնդրունակ † ք.

Complexion (ʔ), էգ. Կազմուած (մարմնոյ), խառնուած։ 2 Բնութիւն, բարք, կազմութիւն։ 3 Միութիւն, շաղում։

Complexionné, e (ʔ), ած. Mal —, Յոռեկազմ։

Complexité (ʔ), էգ. Բազմամասնութիւն, բազմախառնութիւն։

Complication (ʔ), էգ. Խառնակութիւն, մանուած, կնճռոտութիւն։ 2 Բազմամասնութիւն, խառնամասնութիւն † (մեքենայի)։ 3 Խառնակում, կնճռոտում, բժ.

Complice (ʔ), ած. և գ. Կցորդ, գործակից, կամակից, յանցակից, մեղսակից ☞ (գողա)կից։

Complicité (ʔ), էգ. Կցորդութիւն, կամակցութիւն, մեղսակցութիւն։

Complies (ʔ), էգ. յգ. Ցետին՝ հանգստեան աղօթք, լտ.

Compliment (ʔ), ար. Շնորհաւորութիւն. Faire son —, (շնորհաւո-

բել) ։ 2 Խօսք, քաղաքավարութիւն (վըշտակցական) ․ — de condoléance, (վշտակցութիւն) ․ — de félicitation, (շնորհաւորութիւն)․ Mauvais —, (ձախորդ քաղաքավարութիւն) ․ Sans —, (որ և՝ բացէ ի բաց, համարձակ) ։ ‖ յհ․ Քաղաքավարական ձեւք, մեծարանք, յարգանք, գովանք † Laissons là les — ։ 2 Բարեւ․ Il vous fait mille — ․ Lettre de —, (ողջունագիր)․ Mes — chez vous, (որ և՝ հաւատմ թէ բան չունիս, սպասէ) ։ ‖ Faire — de, Գովել, գովանքն ընել․ Je vous en fais mes —, (կեցցես, շատ ապրիս, հեգն․)։

Complimenter (Ն-Ն), ն․ Բարեւել, պատուասիրել, շնորհաւորել ։ 2 Խնդակից լինել, շնորհաւորել ։ 3 Սգակից՝ վշտակից լինել․ Il a été — à l'occasion de la mort de son père, (իր հօր մահուան առթիւ վշտակցութիւնք յայտնուեցան իրեն) ։ 4 Գովել, գովանքն ընել ։ 5 Քաղաքավարութիւնք խօսիլ, գովանք ընել, ռմկ․

Complimenteur, euse (Ն-Ն), ած․ և գ․ Պատուասիրող, գովանք շռայլող ։

Compliqué, e (Ն), ած․ Մանուածոյ, բազմազան, շփոթ, պատ ի պատ, կնճռալի, կնճռոտ, պռճուկ գ ☞ ֆէք․ դժուարակնճիռ, բազմակնճիռ ։ 2 Բազմամասն, խառնամասն † (մեքենայ) ։ 3
3 Խառնուկ (ախտ) ։

Compliquer (Ն), ն․ Խառնել, խառնշտկել, կնճռել, կնճռոտել, պռճկել գ․ 2 Բազմամասն, խառնամասն † ընել (մեքենայ) ։

Complot (Ն), ար․ Դաւ, դաւադրութիւն ։ [նայել, դաւադրել ։

Comploter (Ն), ն․ Նիւթել, մեքե-

Comploteur (Ն), ար․ Դաւադիր ։

Componction (Ն-Ն), իգ․ Զեղջ, ստրջանք ։ [մունք, գ․

Comportement (Ն), ար․ Վար-

Comporter (Ն), ն․ Ներել, հանդուրժել, վերցնել ։ ‖ Se —, չ․ Կենցաղիլ, վարուիլ, (լաւ) ընթացք բռնել ։

Composant, e (Ն), ած․ Կազմիչ, բաղադրիչ ։

Composé, e (Ն), ած․ Կազմեալ, բաղկացեալ․ Société bien —, (ընտիր ընկերութիւն) ☞ (չորեքտարր)եան, (երկքմասն)եայ, (յօդա)կապ, (հայա)կոյտ, (ազատա)գունդ ☞ ե․ գ․ հ․ բառանիւթ, բազմամասն, սակաւատող ։ 2 Բարդ (բառ), բարդ ի բարդ (տերեւ), բաղադրեալ (մարմին՝ ժամանակ)։ 3 Յօդուածոյ, հատուածոյ, հատակարկատ, բազմամասն, բազմամասնեայ (մեքենայ)։ 4 Խառնուածոյ, ճ․ 5 Յարդարեալ՝ յերիւրեալ (դէմք) ։ ‖ ար․ Խառնութիւն, բարդած, բաղադրած ։ 2 Բաղադրած † փ․ 3 Բարդ բառ ։ ‖ իգ․ Բաղադրեալ, թւ․

Composer (Ն), ն․ Յօդել, կազմել, յօրինել, խառնել, բաղադրել ։ 2 Յօրինել, շարագրել, երկասիրել, գրել ☞ (մատենա)գրել, (բանա)հիւսել, (գեղեցկա)հիւս ։ 3 Յօրինել, շարագրել (երգ) ․ — une messe, un chœur․ (որ և ռմկ․) ։ 4 Շտկել, յարդարել, յերիւրել (դէմք՝ շարժմունք) ։ 5 Շարել, տպ․ ‖ չ․ Շարագրել (աշկերտի)․ — en vers, en version ։ 2 Իրաւախոհ լինել, յարմարիլ (պարտատէրի հետ) ․ — de ses droits․ 3 Գործն յարմարցնել (խղճմտանքի հետ)։ 4 Անձնատրութեան դաշինքի մտնել ։ ‖ Se —, չ․ Յօդիլ, կազմիլ, բաղկանալ ։ 2 Ինքզինք յարդարել, երեսը շտկել, դէմքն յերիւրել ։

Composite (Ն), ած․ Խառն՝ խառնակարգ † (ոճ), ճ․

Compositeur (Ն), ար․ Յօրինող, շարագրող ։ 2 Երաժիշտ հեղինակ, նուագայարդար, նուագահիւս † 3 Գրաշար, տպ․

Composition (Ն), իգ․ Կազմութիւն, յօրինում ։ 2 կազմած, շինուած, յօրինուած ։ 3 Կազմութիւն՝ բարդութիւն (բառից)։ 4 Բաղադրութիւն (դեղի)։ 5 Յօրինում (երկի), մատենագրութիւն, հեղինակութիւն ☞ (երգա)գրութիւն։ 6 Երկասիրութիւն, գործ, երկ ։ 7 Շարագրութիւն (աշկերտի)։ 8 Շարած, տպ․ 9 Իրաւախոհութիւն, համաձայնում․ Entrer en —, (համաձայնիլ) ․ De bonne, de facile —, խօսքի պառկող՝ յարմարող (մարդ), չէ չըսող (կին)։ 10 Անձնատրութեան դաշինք ․ — honteuse ։ 11 Դրամական հատուցում (սպանութեան համար) ։ 12 Համադրութիւն, ֆիզ․

Composteur (ն̃), *ար. Գրընկալ, գրաշարոց, տգ.*

Compote (ն̃), *էգ. Շաքարամիրգ, մրգանոյշ* : ‖ En —, *Շատ եփած (միս)* :

Compotier (ն̃), *ար. Մրգանոյշի տաշտ* :

Compréhensibilité (ն̃-անս), *էգ. Իմանալիութիւն, հասկանալիութիւն*.

Compréhensible (ն̃-անս), *ած. Մտահաս, հասկանալի* :

Compréhensif, ive (ն̃-անս), *ած. Ըմբռնող : 2 Բովանդակող* :

Compréhension (ն̃-անս), *էգ. Իմացում, ըմբռնում, հասկացում* :

Comprendre, -pris (ն̃), *ն. Ի միտ առնուլ, հասու լինել, իմանալ, հասկընալ* ☞ *(ան)հաս.* — qn. *(մէկու խօսքը՝ միտքը հասկնալ)*: *2 Գիտնալ, հասկընալ (լեզու)* : *3 (Մէջն) ունենալ, բովանդակել (շատ մը Թագաւորութիւնք)* : *4 Հաշուել, յիշել, (ցուցակագրի) մէջն առնուլ* : ‖ Se —, *ց. Հասկանալի լինել, հասկցուիլ : 2 Իրար հասկնալ* :

Compresse (ն̃), *էգ. Բարձիկ (վէրքի), կոխան* :

Compressibilité (ն̃), *էգ. Ճնշա-* [*կանութիւն*:

Compressible (ն̃), *ած. Ճնշական*:

Compressif, ive (ն̃), *ած. Ճնշիչ*:

Compression (ն̃), *էգ. Ճնշութիւն, ճնշում*: [*տափակ (ճակատ)*:

Comprimé, e (ն̃), *ած. Երկուստեք*

Comprimer (ն̃), *ն. Ճնշել : 2 Սանձել, արգիլել, զսպել, փ.*

Compris, e (ն̃), *ած.* Y —, *Միատեղ հաշուած, մէջը* : Non —, *Չհաշուելով, առանց, բաց ի* :

Compromettant, e (ն̃), *ած. Փորձանքի հանդիպցնելիք, վտանգի ենթարկելիք, վտանգաւոր, վտանգող : 2 Անուն՝ պատիւ վտանգող* :

Compromettre, -mis, e (ն̃), *ն. Վտանգի մէջ դնել, վտանգի ենթարկել, վտանգել*: *2 Բերան ձգել, անունը հանել, վրան խօսք բերել, պատիւը վտանգել (մէկու)*: *3 Փորձանք հանել գլուխը, փորձանքի մէջ խոթել (մէկը)* : *4 Խառնել, նետել, շպրտել Գ. (գործի մը մէջ)* : ‖ *չ. (Բանի մը) դատաստանը ուրիշի մը Թողուլ.* — de : ‖ Se —, *ց. Ինքզինք վըտանգներու մատնել՝ ենթարկել, փորձանք հանել գլուխը, ողջ գլուխը Աւետարանի տակ դնել, վտանգել ինքզինք : 2 Անունը հանել, իր վրայ խօսք բերել, պատիւը վտանգել : 3 Գործ ընել՝ իյնալ (անպիտանի մը հետ)* :

Compromis, e (ն̃), *ած. Իր անունը հանած, պատիւը վտանգած : 2 Նետուած՝ շպրտուած Գ. (բանի մը մէջ)* : ‖ *ար. Դատաստանն այլոց ձգելու Թուղթ, հաւանագիր* † *2 Իրաւախոհութիւն, համաձայնում* : ‖ Mettre en —, *Ուրիշի որոշման ձգել : 2 Վիճիլ, մաքառիլ : 3 Վտանգի մէջ ձգել, վտանգել*: *4 Փորձանք հանել (մէկու) գլուխ : 5 Ցարքունիս գրաւել* :

Compromission (ն̃), *էգ. Անունը հանելը*: *2 Փորձանքի ենթարկուիլը* :

Comptabilité (գօնդ), *էգ. Համարակալութիւն, հաշուեկալութիւն : 2 Բռնուած հաշիւք : 3 Հաշուեկալք : 4 Հաշուեկալութիւն ծախուց (վարչութեան մը մէջ)* :

Comptable (գօնդ), *ած. Համարակալ, հաշուակալ : 2 Հաշուեկալութեան (պաշտօն) : 3 Համարատու : 4 Կանոնաւոր (անդորրագիր)* :

Comptant (գօնդ), *ած.* Argent —, *Պատրաստ դրամ : 2 Ողջ դրամ, փ.* ‖ *ար. Պատրաստ դրամ* : ‖ *մ. Պատրաստ դրամով (վճարել), (որ և* Au —) :

Compte (ն̃), *ար. Համար, հաշիւ,* Rendre ses —. De — à demi avec qn. *(կէս առ կէս ընկեր).* Il en a eu pour son —, *(իր բաժինն առաւ).* (Cela n'est pas de—, *այս չսեպուիր*). *2 Հաշիւ, տեղեկութիւն.* Demander —. Rendre — : *3 Շահ.* Il entend bien son — : ‖ À ce —, *Այդ դատումով, այդ հաշուով* : | À votre —, Au — de, *Ձեզ նայելով, (անոնց) հաշուով* : | Par —, *Հետզհետէ, որչափ և* : | À bon —, *Դիւրագնի, աժան : 2 Իրաւցնէ, արդեամբք*: | De bon—, *Լաւ հաշուելով*: *2 Հաշուի մէջ շիտակ, հաւատարիմ : 3 Անկեղծ* : | De — fait, *Հաշիւ ընելով, ամէն ինչ կշռելով*: | Pour le — de qn. *Մէկու հաշուին : 2 Մէկու համար* : | Sur le — de qn. *Մէկու վրայ (ձգել*

յանցանքը) ։ | Sur son —, Անոր անձին վրայ ։ 2 Անոր վրայօք, իր մասին ։ 3 Իր վրայ (առնուլ) ։ | Faire —, Բանի տեղ դնել, համարում ունենալ ։ | Faire son — de, Միտքը դնել ։ | Faire son — que, Վստահ լինել ։ | Donner son — à, Վճարել ու ճամբել (ծառայ). Je lui ai donné son — ։ (չափը սորվեցուցի իրեն) ։ | Avoir son —, Փափաքածն ունենալ ։ 2 Գործերը լաւ լինել ։ 3 Չափն առնուլ ։ 4 Գինով լինել ։ | — courant, Օրհաշիւ ։ | — rendu, Ցայտագիր, պատմութիւն, արձանագրութիւն ։ || À —, մ. Առ հաշիւ ։ || À —, ար. Պարտամասն ։ յ. ն.

Compté, e (գօնդ), ած. Բանի տեղ դրուած ։ 2 Ծանր ու դանդաղ (քայլերով) ։

Compter (գօնդ), ն. Թուել, հաշուել, համրել ։ 2 Հաշիւ ընել (որ և անխ.) ։ 3 Վճարել, համրել ։ 4 Ունենալ, Il — des rois parmi ses aïeux ։ 5 Լինել (այսքան տարեկան), տեւած լինել (այսքան գարուն) ։ 6 Սկսած լինել, սկսիլ (այս ինչ ատենէն) ։ 7 Դնել, համարել, դասել (բարեկամաց կարգ) ։ 8 Համարել, սեպել. — pour rien ։ 9 Բանի տեղ դնել, յարգել ։ 10 Նշանաւոր ընել (կեանքը՝ բարեգործութեամբք) ։ || Sans —, Չեմ հաշուեր, թող ։ | — ses pas, Ծանր քալել ։ 2 Զգոյշ շարժիլ ։ | — ses mots, Բեկբեկումով՝ ծանր ծանր խօսիլ ։ | — qch. à qn. Մէկու հաշիւին անցընել ։ 2 Շնորհակալ լինել բանի մը համար ։ | — les morceaux à qn. Ամէն ինչ չափով ու կշռով տալ ։ || — չ. Հաշուել. Il sait —, (հաշիւը գիտցող մ՚է). Vous — sans lui, (զինք ի հաշիւ չես դներ) ։ 2 Հաշիւ տեսնել. Nous — chaque soir ։ 3 Հաշիւ տալ. — de la dépense, de la recette ։ 4 Միտքը դնել, մտադիր լինել, խորհիլ. Je — faire . . . Je — de faire . . . ։ 5 Յոյս դնել, ակնկալել, վստահիլ. — sur un ami. — trop sur soi, (յանձնապաստան լինել) ։ 6 Կարգ դրուիլ, համարուիլ, դասուիլ. Il ne — plus parmi les vivants. Il ne — pour rien, (բանի մը տեղ չանցնիր). Cela ne — pas, (այս չհամրուիր՝ չսեպուիր) ։ 7 Սկսիլ (այս ինչ ատենէն). À — de . . . (այս ինչ օրէն) ։ || — que, — de, Կարծել ։ | — de clerc à maître, Առածին տուածին հաշիւը տալ ։ | — sans son hôte, Անկարելի բանի մը յոյս ընել, սխալիլ ։ 2 Ինք իր գլխուն հաշիւ ընել ։ || Se —, դ. Հաշուուիլ ։ 2 Ինքզինք համարիլ՝ հաշուել ։

Compteur (գօնդ), ար. Հաշուող ։ 2 Համարացոյց (կազի) ։ 3 Արագաչափ † (մեքենայի) ։

Comptoir (գօնդ), ար. Խանութի սեղան, հաշուասեղան ։ 2 Հաշուատուն (օտար երկրի մէջ) ։ 3 Ճիւղ՝ հաշուարան (դրամատան) ։

Compulser (ն-ս), ն. Կրկտել, պրպտել (գրքեր) ։ 2 (Հրամանաւ) տեսնել (նօտարի քովի) թուղթ ։

Compulsoire (ն-ս), ար. (Նօտարի քով գտնուած) թուղթ ևն. (հրամանաւ) տեսնելը կամ տեսնելու հրամանագիր ։

Comput (գօնբիւդ), ար. Տօմարական հաշիւ ։

Computer (ն), չ. Ժամանակները | հաշուել ։

Computiste (ն), ար. Տօմարական հաշուագէտ, տօմարագէտ ։

Comtat (ն), ար. Le —, Վենասքեան կոմսութիւն ։

Comte (ն), ար. **Comtesse** (ն), էգ. Կոմս, Կոմսուհի ։

Comté (ն), ար. Կոմսութիւն, — ։

Concasser (ն), ն. Լեսել, մանրել, փշրել, կոտրտել ։

Concave (ն), ած. Խորամէջ, գոգաձեւ, գոգաւոր ։ || — - convexe, Գոգուռուցիկ, կորնթագոգ ։

Concavité (ն), էգ. Գոգաձև մաս կամ կողմ, գոգած ։ 2 Խոռոչք, խորափիք ։

Concéder (ն), ն. Տալ, շնորհել ։ 2 Թոյլ տալ, զիջանիլ, շնորհել ։

Concentration (ն), էգ. Ամփոփում, կեդրոնաւորում ։ 2 Համախմբում, կեդրոնացում ։

Concentré,e (ն), ած. Անհաղորդ, ներս նետող, —.

Concentrer (ն), ն. Կուտել, գումարել, ամփոփել, կեդրոնաւորել ։ 2 Համախմբել (ի մի կէտ), կեդրոնացնել (զօրք) ։ 3 Ներս նետել, ներս պահել (ցասում) ։ 4 Ջրուն մասերն հանել, ամփո-

մնել, տ. ‖ Se —, չ. Ամփոփուիլ ։ 2 Ներս նետել, ներսը պահել ։ 3 Շատ զբաղիլ ինք իրմով ։

Concentrique (՝), ած. Համակեդրոն ։

Concept (գօնսէբդ), ար. Մտքի տեսիլ՝ պատկեր, խորհուրդ, ⁝ էէւ

Conceptible, ած. Իմանալի, ⁝ էէւ

Conceptif, ive (՝), ած. Իմացող, ⁝ էէւ

Conception (՝), էգ. Սաղմնաւում, յղութիւն ։ 2 Յղութիւն (կուսի) ։ 3 Ծնունդ մտքի, յղացում ։ 4 Իմացութիւն, իմացում, ⁝ էէւ

Concernant (՝), նխ. Վրայ, մասին, նկատմամբ ։

Concerner (՝), ն. Պատկանիլ, նայիլ, պատշաճիլ ☞ (որսա)կան, (տնա)կան. Cela me —, (այդ ինձ կը վերաբերի) ։

Concert (՝), ար. Միաշնչութիւն, միաբանութիւն. Sans —, (առանց միաբան խորհրդի) ։ 2 (Եւրոպական) ներդաշնակութիւն ։ 3 Երգակցութիւն, նուագակցութիւն. Les —. Un — de louanges, (միաձայն դրուատիք) ։ 4 Կացուրդ, նուագահանդէս ։ ‖ յփ. Նուագք, երգք ։ ‖ De —, մ. Ի միասին, միաբան ։

Concertant (՝), ար. Մասնակից (նուագահանդիսի), կացորդ † ։

Concerté, e (՝), ած. Միաբան խորհուած՝ կարգադրուած ։ 2 Միաբանած (անձեր) ։ 3 Ձգօն, խոհական ։ 4 Բեկբեկ, անբնական, սեթեւեթ ։

Concerter (՝), ն. (Միաբան) խորհիլ, կարգադրել, յարմարցնել (որ և անխ). 2 Խորհուրդ ընել, խորհիլ ։ 3 Յարմարել, շտկել (իր քայլեր) ։ 4 Դաշնակութիւն կազմել, յարմարիլ (ձայներու) ։ ‖ Se —, չ. Յարմարիլ, համաձայնիլ, խորհրդակցիլ ։

Concession (՝), էգ. Հրաման, արտօնութիւն ։ 2 Հող տալը, հողային պարգեւ ։ 3 Զիջողութիւն, զիջում (կարծեաց) ։ 4 Զիջում, շնորհում, հտ.

Concessionnaire (՝), ար. Արտօնատէր, արտօնաւոր † ։

Concetti (գօնչէդդի), ար. յփ. Փայլուն այլ անճաշակ իմաստք, քօնչէթեայք †

Concevable (՝), ած. Հասկնալի, իմանալի ։

Concevoir (՝), ն. Ծոցւորիլ, յղանալ ։ 2 Երկնել (խորհուրդ), յղանալ (կասկած), զգալ (սէր) ☞ (սիր)ել, (յուս)ալ ։ 3 Խելք հասցնել, խելքը հասնիլ, ըմբռնել, իմանալ (որ և անխ.) ☞ (դժուար)իմաց ։ 4 Մտաբերել, խորհիլ ։ 5 Յայտնել, բացատրել, խմբագրել (պայման մը) ։ ‖ Faire —, Տալ (յոյս) ։

Conchite (գօնշիդ), էգ. Խեցեքար ։

Conchoïde (գօնշ), էգ. Կոնքակերպ, ե. ած. Խեցուտ ։

Conchylien, ienne (գօնշի),

Conchyologie (գօնշի), էգ. Խեցեբանութիւն ։

Concierge (՝), ար. Տնապան † տնպահ † 2 Բանտապահ ։ 3 Դղեկապահ ։

Conciergerie (՝), էգ. Տնպահութիւն † 2 Տնպահարան † 3 Բանտ (ի Բարիզ) ։

Concile (՝), ար. (Եկեղեցական) ժողով ։ 2 Անոր կանոնք ու վճիռք ։

Conciliable (՝), ած. Միաբան, յարմար, համաձայնելի ։

Conciliabule (՝), ար. Չարաժողով ։

Conciliant, e (՝), ած. Խաղաղարար, հաշտարար ։

Conciliateur, trice (՝), ած. և գ. Հաշտիչ, համոզակեր ։

Conciliation (՝), էգ. Հաշտութիւն ։ 2 Միաբանում (հակառակ երեւցող բնագրոց) ։

Concilier (՝), ն. Միաբանել, հաշտել ։ 2 Միաբանել (հակառակ երեւցող բաներ) ։ 3 Շահել տալ, գրաւել (յարգ՝ համարում) ։ ‖ Se —, չ. Հաշտիլ, միաբանիլ ։ 2 Իրեն գրաւել, շահիլ ։

Concis, e (՝), ած. Հակիրճ, կուռ, սեղմ. — dans son langage, (սակաւաբան) ։ 2 Սեղմաբան (հեղինակ) ։

Concision (՝), էգ. Սակաւաբանութիւն, կարճաբանութիւն. Avec —, (կարճ ի կարճոյ) ։

Concitoyen, enne (՝), գ. Քաղաքակից ։

Conclave (՝), ար. Ժողով կարդինալաց՝ պապ ընտրելու, փակարան ։ 2 Ժողովետղ, փակարան ։

Conclaviste (՝), ար. Կարդինալի հետ փակարան մտնող, հիւպերէտ ։

Concluant, e (՝), ած. Համոզիչ, ցուցիչ, կնքիչ ։

Conclure (ջ), ն. Լմնցնել, գլուխ կապել (գործ), հաստատել՝ կնքել (դաշինք) ☞ (ուխտա)դիր : 2 Լմնցնել, կնքել (խօսք), (որ և անդ.) : 3 Հանել, հետեւցնել, եզրակացնել (որ և անդ.) ‖ չ. Կարծիք՝ որոշում տալ (մեռնելու). — à. — de : 2 Խօսքը կնքել, եզրակացնել: 3 Վերջնապէս հաստատել, կտրել Թափել (փաստի) : [քիչ, եզրակացուցիչ:

Conclusif, ive (ջ-զիֆ), ած. Կըն-

Conclusion (ջ-զի), էգ. Կատարում, կնքում: 2 Վերջ, եզերում, կատարած (ճառի) : 3 Արդիւնք՝ ելք (խորհըրդակցութեան) : 4 Հետեւութիւն, եզրակացութիւն : ‖ յգ. Խնդրածք † (դատախազներու), դոր. 2 Պահանջանք, պահանջագիր † դոր.

Concombre (ջ-գօն), ար. Վարունկ. խըյար: 2 Վարնկենի :

Concomitance (ջ), էգ. Համընթացութիւն, զուգընթացութիւն :

Concomitant, e (ջ), ած. Համընթաց, զուգընթաց :

Concordance (ջ), էգ. Համաձայնութիւն, միաբանութիւն : 2 Համաձայնում, փ. 3 Սբ. Գրոց ինչ ինչ տեղեր իրար միաբանող գիրք, համաբարբառ (Աւետարանի) : 4 Սբ. Գրոց բառից ցանկ, Համաբարբառ :

Concordant,e (ջ), ած. Միաբան, համախոս, համաբան : 2 Զուգընթաց (խաւ) :

Concordat (ջ), ար. Միաբանագիր (պապի՝ արքայի մը հետ), քօնքօրտա : 2 Դիւրութիւն (սնանկի տրուած), համաձայնում :

Concorde (ջ), էգ. Զուգութիւն, միաբանութիւն, միակամութիւն :

Concorder (ջ), չ. Համամիտ՝ համաձայն լինել, համաձայնիլ, տալիկ ընել, ա. 2 Յարմարիլ, միաբանիլ (վկայութեանց):

Concourir, -ru, e (ջ), չ. Գործակից՝ ձեռնտու լինել, օգնել, նպաստել (մէկու կորստեան) : 2 Համադիպիլ: 3 (Ի մի կէտ) զուգընթանալ (գծերու) : 4 Միեւնոյն իրաւունքներն ունենալ, զուգընթանալ : 5 Մրցման մէջ լինել, մրցման ելնել, հետամտիլ, մրցիլ :

Concours (ջ), ար. Գործակցութիւն, աջակցութիւն, ձեռնտուութիւն : 2 Հանդիպում (ձայնաւորաց) : 3 Զուգադիպութիւն (պարագայից): 4 Զուգընթացութիւն (գծից): 5 Հետամտութիւն, մրցում, մըրցանք. Le — est ouvert : 6 Բազմութիւն, խուռն. — immense :

Concret, ète (ջ), ած. Թանձրացեալ (անուն՝ Թիւ) : 2 Թանձրախիտ :

Concrétion (ջ), էգ. Թանձրացում (կաթի) : 2 Կցուած (քարերու) : 3 Մածուած, ձեւացած † բժ.

Concubinage (ջ), ար. Անպսակ կենակցութիւն, հարճաւորութիւն :

Concubinaire(ջ), ար. Հարճաւոր:

Concubine (ջ), էգ. Տարփուհի, հարճ. օտալըգ :

Concupiscence (ջ), էգ. Յանկութիւն, հեշտախտութիւն : [կան:

Concupiscible (ջ), ած. Յանկա-

Concurremment (զօնգիւռ-ռամա̃ն), մ. Միատեղ, միասին: 2 Իրարու մրցելով, մրցմամբ :

Concurrence (ջ-2r), էգ. Հետամտութիւն, մրցանք, լաւամրցում. Être en —, (ոսոխել: 2 Երկբայի մէջ լինել): 2 Տահամրցում : 3 Հաւասարութիւն (իրաւունքի՝ դիրքի՝ կարգի), էր. ‖ Jusqu' à — de, Մինչեւ լեցուիլը (այս ինչ գումարի), մինչեւ :

Concurrent, e (ջ-2r), գ. Հետամուտ, նախանձընդդէմ, մրցական † 2 Տահամրցիկ :

Concussion (ջ), էգ. Անիրաւ պահանջանք, հարստահարութիւն :

Concussionnaire (ջ-նէր), ար. Կռփիչ, հարստահարիչ :

Condamnable (գօնցանապլ), ած. Եպերելի, դատապարտելի ☞ (ան)դատապարտ :

Condamnatian (գօնցանասիօն), էգ. Դատապարտում, դատապարտութիւն : 2 Պատիժ. Subir sa — :

Condamné,e (գօնցանէ), գ. Դատապարտ ☞ (մահա)պարտ : 2 Անյոյս (հիւանդ) :

Condamner (գօնցանէ), ն. Դատապարտել ☞ (տուգան)ել: 2 Պատժապարտ ընել, դատապարտել ☞ (մահա)պարտել : 3 Ամբաստանել, դատապար-

տել, — de ։ 4 Պախարակել, եպերել, դատապարտել ։ 5 Անգործածութեան դատապարտել՝ առականել † (դուռ)։ 6 Անբոյժ հրատարակել, յոյսը կտրել (հիւանդէ)։ ‖ Se —, յ. Դատապարտուիլ ։ 2 Ինքն իր անձը դատապարտել։ 3 Ինքզինք պարտաւորել (բանի մը) ։

Condensabilité (Ֆ-ս), էգ. Խտականութիւն ։ [նալի ։

Condensable (Ֆ-ս), ած. Խտա-

Condensateur (Ֆ-ս), ար. Խտացուցիչ, գծի. [ցում ։

Condensation (Ֆ-ս), էգ. Խտա-

Condensé, e (Ֆ-ս), ած. Սեղմեալ, կուռ ։

Condenser (Ֆ-ս), ն. Սեղմել, խտել ։ 2 Ամփոփել, սեղմել, փ.

Condenseur (Ֆ-ս), ար. Խտարան։

Condescendance (Ֆ-ս), էգ. Խոնարհում, զիջում ։

Condescendant, e (Ֆ-ս), ած. Զիջանող, զիջուն† ։ [հիլ, զիջանիլ։

Condescendre (Ֆ-ս), չ. Խոնար-

Condiment (Ֆ), ար. Համեմանք ։

Condisciple (Ֆ-ս), ար. Աշակերտակից, ուսումնակից ։

Condition (Ֆ), էգ. Կացութիւն, վիճակ ։ 2 Աստիճան, պայման, վիճակ. L'inégalité des — ։ 3 Որպիսութիւն, հանգամանք, վիճակ. Les misères de notre —. — de, (մահկանացու)թիւն ։ 4 Յատկութիւն, որակութիւն, պայման. — de capacité. De bonne —, ընտիր (ապրանք) 5 Հիմ, տարր, պայման. — constitutives. 6 Ծառայութիւն. Il est en —, hors de — ։ 7 Թէութիւն, պայման (սակարկութեան) ։ ‖ À —, Ետ առնելու պայմանաւ (ծախել) ։ | Sous —, Երաշխաւորելով (ծախել) ։ | De —, Ազնուազգի (մարդ) ։ ‖ À — de, Նխ. À — que, շ. Պայմանաւ որ, միայն թէ ։

Conditionné, e (Ֆ-ին), ած. Պայմանաւոր (գովեստք) ։ 2 Կատարեալ՝ պատուական (յիմարութիւն), (որ և Bien —)։ ‖ Bien —, Լաւ պայմաններու մէջ՝ ընտիր (ապրանք) ։ ‖ Il est bien —, Գինով է, իր վիճակը գտած է, շ.

Conditionnel, elle (Ֆ-ին), ած. Պայմանական, թէական ։

Conditionnellement (Ֆ-ին), մ. Պայմանօք ։

Conditionner (Ֆ-ին), ն. Պահանջուած հանգամանքները տալ, պայմանել, (լաւ) յօրինել ։ 2 Զորցնել (մետաքս) ։ [ցութիւն, սգակցութիւն։

Condoléance (Ֆ), էգ. Վշտակ-

Condoma (Ֆ), ար. Կոնդոմա, ան.

Condor (Ֆ), ար. Վարազահաւ, կոնտոր, ան.

Condottiere (գօնթօդդիէռ), ար. Բաղդախնդիր զինուոր, քօնտօդիէր ։ 2 հ. ժ. Հրամատար (վարձկան զինուորաց), քօնտօդդիէրէ, Իտ. յգ. — eri ։

Condouloir (se) (գօն), յ. Վըշտակցիլ, սգակցիլ ։

Conducteur, trice (Ֆ), գ. Ուղղիչ, վարիչ, առաջնորդ. — d'un omnibus, (կառուղիղ, կառադէտ † տոմսադէտ †)։ 2 Վարիչ շինութեանց ☞ գործավար ։ 3 Առաջնորդ ։ 4 Հաղորդիչ, բնգ. [րարութիւն, բնգ.

Conductibilté (Ֆ), էգ. Հաղորդա-

Conductible (Ֆ), ած. Հաղորդարար, բնգ.

Conduire, - it, e (Ֆ), ն. Առաջնորդել ☞ (երկնա)գնաց. Se faire —, (ծառայի առաջնորդութեամբ երթալ) ։ 2 Տանիլ (գինի) ։ 3 (Առջեւէն) քշել (երամակ) ։ 4 Յուղարկ երթալ, տանիլ ձգել, տանիլ (մէկը) ։ 5 Վարել (մէկն ի բանտ)։ 6 (Ճամբու) հանել՝ տանիլ (այս ինչ տեղ)։ 7 Հասցնել, տանիլ (փառաց). — à sa fin, à son terme, (գլուխ հանել՝ տանիլ)։ 8 Ուղղել՝ վարել (կառք), (որ և ամխ.)։ 9 Բերել (ջուր՝ խողովակներով)։ 10 Գլուխ լինել, տեսչութիւն ընել, ուղղել, վարել, հրամայել, կառավարել, հովուել, առաջնորդել. — des travaux, une flotte, ևն. 11 Քալեցնել, յառաջ վարել (խաղի մը դարձուածներ)։ ‖ — une femme à l'autel, Պսակուիլ ։ ‖ չ. Տանիլ (փառաց)։ ‖ Se —, յ. Առաջնորդուիլ ։ 2 Քալել, դիմել։ 3 Վարք՝ ընթացք բռնել, վարուիլ ☞ (չարա)նալ, (անամօթ)ել, (լրբ)իլ, (տղայա)նալ ։

Conduit (Ֆ), ար. Ազուգայ, ցնցուղ, փողրակ, փող, ցուղ Գ. ☞ (լաա)փող ։

Conduite (Ֆ), էգ. Ուղղելը, վա-

րութիւն, առաջնորդութիւն։ 2 Առաջնորդ։ 3 (ի պատիւ) ուղեկցութիւն, տանիլ ձգելը, յուղարկում. Faire la — à. Etre chargé de la — de ։ 4 Գլուխ լինելը, վարչութիւն, կառավարութիւն (տէրութեան), հրամատարութիւն (բանակի), տեսչութիւն (գործի), հովուութիւն (թեմի), առաջնորդութիւն (հոգւոց)։ 5 (Աստուածային) տնտեսութիւն (բաներու վրայ)։ 6 Կենցաղ, վարք, ընթացք ☞ (կնատու)-թիւն. Une bonne — ։ 7 Բարի վարք. Avoir de la —, Manquer de — ։ 8 Վարմունք, ընթացք. Sa — est sans excuse։ 9 Ճամբայ գիտնալը, խոհականութիւն։ 10 Յատակագիծ՝ ընթացք (գրուածի)։ 11 Լաւ կարգաւորութիւն (պատկերի)։ 12 Ագուգայ ☞ (ջր)մուղ։ 13 Խողովակ (կազի)։ [յօդելուստ (ոսկրի)։

Condyle (Ն), ար. Յօդասեպ ոսկր,

Condylome (Ն), ար. Յաւոտ ամեւլամիս նստուկի կողմերը ։

Cône (գօՆ), ար. Բուրգ, կոն։ 2 Խեցիներու սեռ մը, կոնոս ։

Confabulation (Ն), էգ. Ընտանի խօսակցութիւն ։

Confection (Ն), էգ. Շինել լմընցնելը՝ շինելը (ճամբայ) ☞ (հաց)արարութիւն ։ 2 Կատարում. Jusqu'à entière — ։ 3 Յօրինում (կտակագրի) ☞ (կտակա)գրում։ 4 Կազմութիւն (պատրաստ հագուստի). Faire la — ։ 5 Պատրաստ հագնելիք. Acheter une — ։ 6 Խիւս. մաճուն, բժ. [նել, շինել ։

Confectionner (Ն-1n), ն. Յօրի-

Confectionneur (Ն-1n), ար. (Հագուստ)շինող ։

Confédératif, ive (Ն), ած. Դաշնակցական ։

Confédération (Ն), էգ. Նիզակակցութիւն, դաշնակցութիւն ։

Confédéré, e (Ն), ար. Դաշնակից։

Confédérer (se) (Ն), չ. Դաշնակից լինել, դաշնակցիլ ։

Conférence (Ն), էգ. Խորհուրդ, բանակցութիւն։ 2 Դեսպանաժողով (Լոնտրայի)։ 3 Պայքարակումբ † (ուսանողաց)։ 4 (Ընտանի) դասախօսութիւն, բանախօսութիւն †. — publiques. — de Massillon ։ 5 Բաղդատում (բնագրաց)։

Conférencier (Ն), ար. Բանախօս (նիւթի մը վրայ)։

Conférer (Ն), ն. Ընձեռել, շնորհել, տալ ։ 2 Բաղդատել (ձեռագիրք)։ ‖ չ. Խորհուրդ ընել, բանակցիլ ։

Conferve (Ն), էգ. Լուագգիներու սեռ մը, գորտնրուքտ † ։

Confesse (Ն), գ. Խոստովանանք ։

Confesser (Ն), ն. Խոստովանցնել։ 2 Խոստովանիլ (մեղք)։ 3 Քարոզել, դաւանիլ, խոստովանիլ (զՔրիստոս)։ ‖ Se —, չ. Խոստովանիլ ։ 2 Ինքզինք խոստովանիլ (յանցաւոր)։

Confesseur (Ն), ար. Խոստովանող (զՔրիստոս)։ 2 Խոստովանահայր ։

Confession (Ն), էգ. Խոստովանանք ։ 2 Խոստովանութիւն (բանի մը)։ 3 զՔրիստոս խոստովանիլը, դաւանութիւն ։ 4 Դաւանիմնք, դաւանագիր † (որ է — de foi). Signer une — de foi. La — d'Augsbourg ։ 5 Խոստովանիմ, (աղօթք)։

Confessionnal (Ն-1n), ար. Խոստովանանքի դարան, խոստովանոց ։

Confiance (Ն), էգ. Վստահում, վստահութիւն ☞ (արժանա)հաւատ. Mettre sa —, (ապաւինիլ)։ 2 Համարձակութիւն, վստահութիւն. Parler avec — ։ 3 Ցանձնապաստանութիւն, ինքնավստահութիւն † Des airs de — ։ ‖ De —, Արժանահաւատ՝ վստահելի (մարդ)։ 2 Վստահութեամբ՝ անկասկած (գնել)։ ‖ En —, En toute —, Վըստահօրէն, աներկիւղ, անկասկած ։

Confiant, e (Ն), ած. Վստահամիտ, վստահ։ 2 Գաղտնիքը խօսող՝ հաւատացող, վստահող ։ 3 Ցանձնապաստան, ինքնավստահ †. Il a l'air — ։

Confidemment (Ն-ցամանՆ), մ. Մտերմաբար, գաղտնի ։

Confidence (Ն), էգ. Հաղորդելը. վստահութիւն գաղտնիքի. Faire une —, (գաղտնիք մը խօսիլ՝ վստահիլ) Faire — de, (գաղտնի խօսիլ, հաղորդել). Fausse —, (սուտ յայտնութիւն)։ 2 Գաղտնիք, խորհրդակցութիւն. Etre dans la —. Mettre qn. dans la —, (գիտակից՝ խորհրդակից ընել)։ 3 Սիրտ վստահութիւն, սրտակցութիւն † Se con-

server dans la — de qn. Entrer dans la — de, (մտերմանալ)։ ‖ En —, խոստովանաբար ։

Confident, e (կ), ած. Մտերիմ, սրտակից, գիտակից, խորհրդակալ, խորհրդակից ։

Confidentiaire (կ-սի), ար. Աւանդապահ (ուրիշի հաշուոյն)։

Confidentiel, elle (կ-սի), ած. Գաղտնի, մտերմական ։

Confidentiellement (կ-սի), մ. Գաղտնի կերպիւ, մտերմաբար ։

Confier (կ), ն. Ձեռքը յանձնել, աւանդել, վստահիլ ։ 2 Թողուլ, աւանդել (հունտեր՝ հողի)։ 3 Յայտնել, հաղորդել, վստահիլ (գաղտնիք)։ ‖ Se —, յ. Ապաւինիլ, վստահիլ ։ 2 Խօսիլ գաղտնիք, սիրտը բանալ ։ [ձեւակերպութիւն ։

Configuration (կ), էգ. Դրսի ձև,

Configurer (կ), ն. Ձեւ տալ ։

Confinement (կ), ար. Ձգելը՝ նետելը (տեղ մը)։ 2 Մեկուսացում (բանտի մէջ)։

Confiner (կ), ն. Ձգել՝ նետել (տեղ մը)։ 2 Ամփոփել, փ. ‖ չ. Սահմանակից՝ կից լինել ։ ‖ Se —, յ. Քաշուիլ, մեկուսանալ ։

Confins (կ), ար. յգ. Սահմանագլուխք, սահմանք ։ 2 Ծայր (աշխարհի)։

Confire, -it, e (կ), ն. (Օղիի ևն.) մէջ ձգել, (մեղրով ևն.) պահել՝ հանդերձել՝ անուշցանել (պտուղ, բանջար)․ — des cornichons, (թթուուտի (թուրշու) դնել վարունկ)։ 2 Աղոց դնել (կաշի)։

Confirmatif, ive (կ), ած. Հաստատող ։

Confirmation (կ), էգ. Հաստատութիւն, հաստատում ։ 2 Վաւերում, հաստատում, էգ. 3 Ստուգում, հաստատութիւն (լուրի)։ 4 Դրոշմ (խորհուրդ եկեղեցւոյ)։ 5 Ցուցում, հաստատութիւն, հա.

Confirmer (կ), ն. Ճշմարտել, հաւաստել, հաստատել (լուր)։ 2 Վաւերել՝ հաստատել (վճիռ)։ 3 Ամրացնել, հաստատել (հաւատք)։ 4 Դրոշմ տալ, դրոշմել, Ա. ☞ (ան)դրոշմ ։ 5 Դրոշմել ապտակ, ը. [գրաւելի ։

Confiscable (կ), ած. (Յարքունիս)

Confiscation (կ), էգ. Գրաւում, դիմոսում † 2 Գրաւուածք, դիմոսածք † ։

Confiserie (կ-ֆրիզ), էգ. Անուշարարութիւն ։ 2 Անուշարարի խանութ, անուշարան † ։

Confiseur, euse (կ-զ), գ. Անուշարար, անուշավաճառ ։

Confisqué, e (կ-ս), ած. Գործը գէշ, բանը բուսած (մարդ)։

Confisquer (կ-ս)', ն. Յարքունիս գրաւել, դիմոսել † 2 Գրաւել (երրորդի մ'անուամբ)։ 3 Ձեռքէ առնուլ (արգիլեալ գիրք)։

Confit, e (կ), ած. (Օղիով ևն.) պահուած՝ անուշցուած (պտուղ). Cornichons — au vinaigre, (վարնկի թթուուտ․ թուրշու)։ 2 Անոյշցած (պտուղ)։ 3 Թաթղուած, փ. ‖ Être — en, Ծախել (ջերմեռանդութիւն)։ (աղօթք)։

Confiteor (կ-դէ), ար. Խոստովանիմ

Confiture (կ), էգ. Մինձ, քաղցրաւենի, անոյշ, ե. [վաճառ † ։

Confiturier, ière (կ), գ. Մնձա-

Conflagration (կ), էգ. Ընդհանուր հրկիզում, հրայրեացք ։ 2 Տակնուվրայութիւն, հրդեհ, փ.

Conflit (կ), ար. Պայքար, կռիւ (շահուց)։ 2 Բախումն, կռիւ, հ.

Confluent (կ), ար. Գետախառնունք, խառնուրդ, կցուան գ. ‖ —, e, ած. Միախառն (պալարք)։

Confluer (կ), չ. Խառնուիլ՝ միանալ (գետոց)։

Confondre (կ), ն. (Իրար) խառնել ։ 2 Միացնել, խառնել (շահեր)։ 3 Շփոթել, խառնակել (լեզուներ)։ 4 Շփոթել (երկու անձ)․ (որ և ածն.)։ 5 Ի դերեւ հանել, ամօթով հանել (խաբեբայ)․ Te — le ciel de, (Աստուծմէ գտնես որ)։ 6 Աւերել, ապականել (մրրկի՝ հունձքեր)։ 7 Բերանը կարկել, ափ ի բերան ձգել (մէկը)։ 8 Զարմացնել, յապուշ կրթել, շուարել (որ և ածն.)․ Voilà qui me —. Il y a de quoi —. Cela — ma raison ։ 9 Ամչցնել (գովեստներով)․ Vos bontés me — ։ ‖ Se —, յ. Խառնուիլ ։ 2 Շփոթութեան մէջ իյնալ, խառնշտկուիլ ։ 3 Շուարիլ, շփոթիլ (խելքի)։ 4 Խռովիլ, շփոթիլ, շփոթած մնալ․ Vous semblez

vous — : 5 Ամչնալ (իր տկարութեանց համար). Se — de : 6 Վրիպիլ, սխալիլ: ‖ Se — en (respects), Շատ մը (մեծարանք) ընել, ինչ (մեծարանք) ընելը չգիտնալ:

Conformation (ֆ), էգ. Ցորին-ուած, կազմուածք:

Conforme (ֆ), ած. Նմանակերպ, — տիպ, համակերպ, համատիպ, համաձայն, համեմատ. — à la loi, (օրինաւոր) : 2 Պատշաճ, յարմար :

Conformé, e (ֆ), ած. Կազմեալ ☞ (յուռե)կազմ :

Conformément (ֆ), մ. Համեմատ, ըստ ☞ (ճշմարտ)իւ, (օրինա)պէս:

Conformer (ֆ), ն. Նմանցնել, յարմարել : 2 Ձեւ տալ, ձեւացնել : ‖ Se —, չ. Պատշաճիլ, նմանիլ, յարմարիլ : 2 Համակերպիլ :

Conformiste (ֆ), գ. Դաւանակից (Անկլ. եկեղեցւոյ), միադաւան :

Conformité (ֆ), էգ. Նմանութիւն, նմանակերպութիւն, հանգիտութիւն : 2 Համակերպում (բանի մը) : ‖ En —, Համեմատ, ըստ :

Confort (ֆ), որ. Հանգստութեան բաներ, հանգիստ, դիւր : 2 Օգնութիւն :

Confortable (ֆ), ած. Հանգիստ, հանգստաւէտ : ‖ որ. Հանգստութիւն, հանգիստ :

Confortablement (ֆ), մ. Հանգիստ կերպիւ, հանգստեամբ :

Confortant,e (ֆ), ած. } Կազդուրիչ (դեղ) :
Confortatif,ive (ֆ) ձ. }

Confortation (ֆ), էգ. Կազդուրում, բժ.

Conforter (ֆ), ն. Կազդուրել, բժ. 2 Քաջալերել, հ.

Confraternel, elle (ֆ), ած. Եղբայրակցական:

Confraternité (ֆ), էգ. Եղբայրակցութիւն :

Confrère (ֆ), որ. Եղբայրակից : 2 Ընկերակից, պաշտօնակից ☞ (կաճառա)կից :

Confrérie (ֆ). էգ. Եղբայրութիւն: 2 Ջոկ, դաս, եղբայրութիւն :

Confrontation (ֆ), էգ. Դիմադէմ հանելը՝ բերելը: 2 Բաղդատում:

Confronter (ֆ), ն. Դիմադէմ՝ երես երեսի բերել : 2 Բաղդատել (գրութիւնք) : ‖ չ. Սահմանակից լինել :

Confus, e (ֆ), ած. Շփոթ՝ խառնակ (իրաւունքներ) : 2 Խառնափնդոր (կոյտ), խառնաշփոթ (աղաղակ), աղօտ (յիշատակ), շփոթ (ձայն) : 3 Մութ՝ խրթին (խօսքեր), շփոթ (գաղափարք) : 4 Ամօթապարտ, ամօթերես, ամօթով (լինել). Rendre —, (ամօթով ձգել). Tout —, (կորակոր, սեւերես) :

Confusément (ֆ), մ. Խառնամառն, խառնափնդոր ☞ խառնակա(բան) : 2 Շփոթ կերպիւ, ընդ աղօտ :

Confusion (ֆ), էգ. Շփոթ, խառնափնդորութիւն, խառնակութիւն (լեզուաց) : 2 Շփոթութիւն (անուանց են.) : 3 Խառնաշփոթութիւն (գաղափարաց) : 4 Խռովութիւն, խառնակութիւն. Les temps de — : 5 Ամօթ, կորանք, ակընկորութիւն. À la — de. Couvrir de —, (ամօթահար՝ սեւերես ձգել) : ‖ En —, Խառնիխուռն : 2 Տակնուվրայ : 3 Ամօթով :

Conge (ֆ), որ. Հին չափ մը, կոնք† :

Congé (ֆ), որ. Հրաման (բացակայելու կամ քաշուելու), արձակուրդ. Donner —. Obtenir son —. Délivrer un —, (արձակել) : 2 Արձակուրդ (դպրոցի) : 3 Արտօնութիւն, հրաման. Sans mon —. Donnez-moi — de. Il eut — de . . . : 4 Բաժանում, հրաժարական, հրաժեշտ. Audience de —. Prendre son —, (Մնաս բարովի երթալ, հրաժեշտ առնուլ : 2 Հրաժարիլ, ձեռք քաշել) : 5 Արձակում (սպասաւորի). Donner à qn. son —, (ճամբայ տալ, ճամբել) : Il a eu son —, (ճամբուեցաւ) : 6 Դադարում, դադարագիր † (վարձակալութեան). Signifier le —. Donner — à, (հանել կամ ելնել վարձակալութենէ) : 7 Ժամանակ զինուորութեան. Faire un —. Mon — finit demain : 8 Անցագիր (ապրանքի) :

Congédier (ֆ), ն. Ճամբայ տալ, հանել (ծառայ) : 2 Արձակել (զօրք) : 3 Լուծել՝ արձակել (ժողով) : 4 Տալ (դեսպանի) հրաժեշտի լսուրդ :

Congelable (ֆ), ած. Սառելի :

Congélateur (ֆ), որ. Սառուցարան, գծի.

Congélation (Ն), էգ. Սառուցում, սառում ։ 2 Սառնանման զարդք, պաղլորակք Գ.

Congeler (Ն), ն. Սառեցնել, սառել ։ ‖ Se —, չ. Սառոյց բռնել, սառիլ։

Congénère (Ն), ած. Համազգի (տունկք) ։ 2 Համատոհմ (բառք)։ 3 Զուգընթաց (գնդերք) ։

Congénial, e (Ն), ած. (Իր տարիքի) ոգւոյն հետ յարմար ։

Congénital, e (Ն), ած. Ի ծնէ՝ ընդաբոյս (ախտ) ։

Congestion (Ն-դի), էգ. Արեան հաւաք † արենակոյտ † հաւաք † ։

Congestionner (se) (Ն-դի), չ. Հաւաք կազմել՝ հաւաքուիլ՝ (արեան)։

Congiaire(Ն), ար. Գոնգիարիոն, Հ.

Conglobation (Ն), էգ. Կուտակութիւն (փաստից) ։ [տել, գնդել։

Conglober (Ն), ն. Գնդաձեւ կու-

Conglomérat (Ն), ար. Շեղջազօդ։

Congloméré, e (Ն), ած. Ողկուզաձեւ (գեղձք) ։ [կծիկ ընել։

Conglomérer (Ն), ն. Կուտել,

Conglutinant,e (Ն-Ն), ած. } Մածիչ,

Conglutinatif,ive (Ն), ած. } փակցնող։

Conglutination (Ն), էգ. Փակցնելը, մածում ։ [փակցնել ։

Conglutiner (Ն), ն. Մածել,

Congratulation (Ն), էգ. Շնորհաւորում, աչքի լոյս, ռ.

Congratulatoire, ած. Շնորհաւորական ։ [րել ։

Congratuler (Ն), ն. Շնորհաւո-

Congre (Ն), ար. (Ծովու) օձաձուկ։

Congréganiste (Ն), գ. Միաբանակից † եղբայրակից † ‖ ած. Եղբայրակցական (դպրոցք) ։

Congrégation (Ն), էգ. Ժողով. — de l'Index ։ 2 Ժողովակցութիւն, ժողով. La — des fidèles, (ուխտ հաւատացելոց)։ 3 Միաբանութիւն, եղբայրութիւն, կարգ, ուխտ. La — de l'Oratoire ։

Congrès (Ն), ար. Վեհաժողով (Պերլինի) ։ 2 Ծերակոյտ և երեսփոխանք, քօնկրէ, (Ամ. և Պելժիա) ։ 3 (Գիտական) համաժողով ։ 4 հ. ժ. Առնութեան փորձ (ատեանի առջեւ) ։

Congru, e (Ն), ած. Ճիշդ ճշգրիտ (պատասխան) ։ 2 Բաւական (շնորհք), Ա.

Congruité (Ն), էգ. Ազդեցութիւն՝ բաւականութիւն (շնորհաց) ։

Congrûment (Ն), մ. Ուղիղ՝ ճիշդ (խօսիլ) ։ 2 Ըստ պատշաճի (խօսիլ՝ բանի մը վրայ) ։ 3 Կանոնաւոր (ապրիլ) ։

Conifère, ած. Կոնաբեր, բռ.

Conique, ած. Կոնաձեւ . քիւլահվարի ։ 2 Կոնական ։

Conirostre, ած. Կոնակտուց ։

Conjectural, e (Ն), ած. Կարծական ։

Conjecturalement (Ն), մ. Կարծեօք, ի կարծ, կարծ ի կարծ ։

Conjecture (Ն), էգ. Թեթուք, կարծ, վարկած, կռահում ։ ‖ Par —, ի կարծ ։

Conjecturer (Ն), ն. Կարծիքով դատել, կարծել, կռահել ։

Conjoindre, -joint, e (Ն), ն. Յօդել, զօդել, յարակցել։ 2 Ամուսնացնել, զուգել ։

Conjoint, e (Ն), ած. Կից, զուգակից ։ ‖ ար. Ամուսին, լծակից։

Conjointement (Ն), մ. Միանգամայն, միասին, զոյգ ։ 2 Միաբանութեամբ, միաբան ։

Conjonctif, ive (Ն), ած. Միաւորիչ, յօդիչ։ 2 Բաղհիւսական. Locution —, (շաղկապական †), +. ‖ ար. Ստորադասական, +.

Conjonction (Ն), էգ. Միաւորութիւն, յարախառնութիւն ։ 2 Հանդիպութիւն, լծորդութիւն† ռ. 3 Շաղկապ, +.

Conjonctive(Ն), էգ. Ակնազօդ, անգ.

Conjoncture (Ն), էգ. Դէպքերու հանդիպութիւն, դէպք, պարագայ, հանգամանք, պատահակցութիւն ։

Conjugaison (Ն), էգ. Խոնարհում, +. 2 Լծորդութիւն, +.

Conjugal,e (Ն), ած. Ամուսնական։

Conjugalement (Ն), մ. Իբր այր ու կին, ամուսնօրէն ։

Conjuguer (Ն), ն. Խոնարհել (բայ)։

Conjungo (Ն-օն), ար. Առեալ զձեռն Ադամայ, ը. 2 Պսակ ։

Conjurateur (՝), *ար. Երդմնեցընող (դև) ։ 2 Հեռացնող (մրրիկ) ։ 3 Դաւադիր, † հ.*

Conjuration (՝), *էգ. Երդմնեցում (դիւաց) ։ 2 Կախարդական խօսքեր, ժամմուկք ։ 3 Դաւակցութիւն, երդմնակցութիւն (արքայի դէմ) ։ 4 Գաղտնի միաբանութիւն, դաւ ։ ‖ յգ. Պաղատանք ։*

Conjuré (՝), *ար. Դաւակից ։*

Conjurer (՝), *ն. Երդմնեցնել (դև) ։ 2 Հալածել (դիւթերու՝ դեւ), հեռացնել (կայծակ), փարատել (ցաւ) ։ 3 Աղօթել՝ հաշտեցնել (երկնից բարկութիւն) ։ 4 Դաւադիր լինել, դաւակցիլ (մէկու կործանման) ։ 5 Պաղատիլ ։ ‖ չ. Դաւ դնել, դաւակցիլ ։ 2 Միաբանիլ (մէկու մը դէմ) ։*

Connaissable (գօնէ), *ած. Ճանաչելի ։*

Connaissance (գօնէ), *էգ. Խելամտութիւն, ծանօթութիւն, ճանաչում ☞ (աստուած)գիտութիւն.* Avoir — de, *(գիտնալ) ։ 2 Հմտութիւն (պատկերաց), ծանօթութիւն (ափանց) ։ 3 (Գործերու) տեղեկութիւն.* Donner —, *(տեղեկացնել)* . Avoir — de, *(իմանալ)* . Prendre — de, *(քննել, տեղեկանալ)*. Cela est venu à ma —, *(ականջս հասաւ, իմացայ) ։ 4 Ուշ, խելք, զգայում, իմացում.* Avoir toute sa —. Perdre toute sa —, *(ուշաթափ լինել, ինքզինք կորուսել)* . Reprendre —, *(ուշաբերիլ)* . Tomber sans —, *(Նուաղած իյնալ) ։ 5 Ծանօթութիւն.* Faire — avec, Faire la — de qu . *(ծանօթանալ, ճանչուորիլ) ։ 6 Ծանօթ.* C'est une simple —. Il est de ma —, *(ճանչուորս է)* . Une figure de —, *(ճանչուոր մէկը) ։ 7 Սիրուհի.* Dîner avec sa — ։ 8 *Քննելու՝ դատելու իրաւունք.* La — d'un crime ։ ‖ *յգ. Ուսում, հմտութիւն, տեղեկութիւն ։ 2 Տեղեկացուցիչ հետք, (երէի) ։* ‖ ma —, De ma —, *Գիտեմ, գիտցածիս համեմատ ։* | En — de cause, *Տեղեկութեամբ, գիտնալով ։* | Avoir — de, *(Եգերքէն) նշմարել (նաւ) ։* | — charnelle, *Պառկիլը, ճանչնալը (կին) ։*

Connaissement (գօնէ), *ար. Բեռնագիր.* գօնօշիմէնօ ։

Connaisseur, euse (գօնէ), *գ. Ճանչող, տեղեակ, հմուտ, գէտ, գիտակ ։*

Connaître, connu, e (գօնէ), *ն. Ճանչել ☞ (դիւրա)ծան ։ 2 Տեղեակ լինել, լսել (բան մը) ։ 3 Տեղեակ լինել, գիտնալ (յունարէն) ☞ (սրտա)գէտ ։ 4 Հմտանալ, սորվիլ.* Le désir de — ։ 5 *Գնահատել, ճանչել.* Je vous connaissais mal ։ 6 *Կրել, ճանչել (Թշուառութիւն) ։ 7 Զգալ (ձմեռ), զգալ (նախանձ).* Il ne — point la crainte, *(վախ ինչ է չգիտեր) ։ 7 Պառկիլ, ճանչնալ (կին) ։* ‖ Faire —, *Ծանուցանել, հասկցնել, յայտնել ։* | Se faire —, *Ինքզինք յայտնել ։* | Je ne — que cela. *Ա՛ս միայն գիտեմ ։* | Je ne le — plus. *Ուրիշ մարդ եղեր է ։* | Je ne le — ni d'Eve, ni d'Adam, *Գլխովին անծանօթ մէկն է ինձ ։* | — son monde, son terrain, *Իր դիմացի մարդիկը ճանչել, գ.* ‖ *չ. Քննել, դատել, նայիլ, էր.* — de ։ ‖ Se —, *յ. Ինքզինք ճանչնալ ։ 2 Իրար ճանչել, ծանօթ լինել ։ 3 Ճանչցուիլ, դատուիլ ։* ‖ Se — à *կամ* en, *(Բանէ մը) հասկնալ, հմուտ՝ տեղեակ՝ գիտակ լինել ։*

Conné, e (2n), *ած. Համախառն (տերև) ։ 2 Ի ծնէ, բնդաբոյս, բժ.*

Connectif, ive (2n), *ած. Շաղկապական (հիւսուած) ։*

Connétable (1n), *ար. Գունդսադապլ, հ. Ֆ.* [տապլութիւն, հ. Ֆ.

Connétablie (1n), *էգ. Գունդսա-*

Connexe (2n), *ած. Կապուած, յարակից ։* [թիւն, յարակցութիւն ։

Connexion (2n), *էգ. Կապակցու-*

Connexité (2n), *էգ. Աղերս, կապ ։*

Connivence (2n), *էգ. Աչք խփելը, անտեսութիւն ։ 2 Կցորդութիւն, մասնակցութիւն (չարեաց) ։*

Connivent, e (2n) *ած. Շաղապայր (դռնակ), անբ.*

Conniver (2n), *չ. Աչք խփել, անտեսել ։ 2 Հաղորդ՝ ընկեր լինել (չարի) ։*

Connu, e (1n), *ած. Ծանօթ ☞ (ազգա)ծանօթ ։* ‖ *ար. Ծանօթը, յայտնին ։*

Conoïde, *ած. Կոնաձեւ ։*

Conque (՝), *էգ. Մեծ խեցի ծովային, կոնք ։ 2 Մէջի կենդանին, կոնք ։ 3 Խեցեփող (Տրիտոններու) ։ 4 Ականջակոնք ։*

Conquérant, e (Ն), ած. և գ. Երկրակալ, աշխարհակալ : 2 Սրտերու տիրող՝ նուաճող : 3 Յաղթական (կերպարանք) :

Conquérir, conquis, e (Ն), ն. Տիրել ☞ (աշխարհա)կալել : 2 Վառել՝ նուաճել՝ այրել (սրտեր) : 3 Ժառանգել (երկինք) :

Conquêt (գօնքէ), ար. Աշխատութեամբ շահուած բան, ճակտի քրտինք, ո. 2 Ստացականական † ինչք (ամուսնաց) :

Conquête (գօն'քէդ), էգ. Աշխարհակալութիւն : 2 Նուաճեալ երկիր, աշխարհակալութիւն : 3 Սիրտ նուաճելը, Faire la — de qn. Faire des —, (սրտեր այրել, սիրային յաղթանակներ կանգնել) : 4 Վաստկուած հոգի՝ սիրտ, վաստակ, ը.

Consacrant (գօնս), ար. Եպիսկոպոս օծող՝ ձեռնադրող : 2 Քահանայագործող :

Consacrer (գօնս), ն. Նուիրել (կեանքը ուսման) : 2 Վաւերել, նուիրագործել (բառ) : 3 Սուրբ՝ նուիրական ընել (իր մոլորութիւնք), սրբագործել, նուիրագործել (տեղ մը) : 4 Նուիրել (Աստուծոյ), օրհնել, ձօնել, օծել (ժամ) ☞ (Տիրա)նուէր : 5 Քահանայագործել (Քրիստոսի մարմին ու արիւն), (որ և ահբ.) : ‖ Se —, չ. Ինքզինք նուիրել : 2 Նուիրուիլ (ուսման) : 3 Իրեն առնուլ՝ վերագրել :

Consanguin, e (գօնս), ած. Համահայր (քոյր) : ‖ Les — et les utérins, Համահայր եղբարք :

Consanguinité (գօնս), էգ. Համահայրութիւն : 2 Արենակցութիւն :

Conscience (գօնս), էգ. Խիղճ, խղճմտանք. Avoir qch. sur la —, (խիղճը տանջել). Se faire une affaire de —, (խղճի պարտք սեպել) : 2 Գիտակցութիւն. Avoir la — de : 3 Սիրտ. Mettre la main sur la —. Dire tout ce qu'on a sur la —, (սրտին մէջ եղածը չեղածը խօսիլ). Se mettre qch. sur la —, (ներսը՝ փորը նետել) : 4 Խղճի ձգուած աշխատանք, խղճի օրավաստակ, տղ. Une journée de —. Travailler en կամ à la — : ‖ Avoir — de, Faire կամ Se faire une — de, Խղճել, խիղճ ընել. | C'est — de, Խղճի դէմ է (այս բանն ընել) : | Avoir sur la —, Պատասխանատու լինել : | Sur ma —, En ma —, Խիղճս վկայ : | En —, En bonne —, Խղճմտանքով, ճշմարտիւ : | En bonne —, Համարձակապէս :

Consciencieusement (գօնս), մ. Խղճի մտօք, խղճմտօրէն :

Consciencieux, euse (գօնս), ած. Բարեխիղճ, խղճոտ, խղճամիտ :

Conscient, e (գօնս), ած. Ինքնագէտ, գիտակից, ‡եւ.

Conscription (գօնս), էգ. (Վիճակաւ) զինուորագրութիւն. Tomber à la —, (զինուորութեան թիւն իրեն ելնել) :

Conscrit (գօնս), ար. Դեռընտիր՝ նոր զինուոր, նորազէն : ‖ Un —, Անփորձ երիտասարդ մը : ‖ ած. Les pères —, Հարք ատենակալք, Հ.

Consécrateur (գօնս), ար. Օծող :

Consécration (գօնս), էգ. Օրհնում, օծում ☞ (ժամ)օրհնէք : 2 Քահանայագործութիւն (հացի ու գինւոյ) : 3 Վաւերում, նուիրագործութիւն (սովորութեամբ) : 4 Կարգում, սահմանում (բանի մը) :

Consécutif, ive (գօնս), ած. Ետևէ ետև, յաջորդական, հետզհետէ : 2 Հետեւող, հետեւորդ :

Consécutivement (գօնս), մ. Ետեւէ ետև, յաջորդաբար, հետզհետէ :

Conseil (գօնս), ար. Խրատ, խորհուրդ. Il est de bon —, (խոհական մէկն է, լաւ խրատտու է) : 2 Խորհուրդ (Աստուծոյ) : 3 Որոշում, դիտաւորութիւն, խորհուրդ. Le — en est pris : 4 Ժողով, խորհուրդ, խորհրդարան. Aller au —. Au sortir du —. Tenir —, (խորհուրդ ընել). — privé, (արքայի առանձին ժողով). Le —, (նախարարաց ժողով). — d'État, (պետական խորհուրդ). — des Dix, (հ. ժ. Տասանց ժողով) : 5 Խորհրդական, խրատտու. Il est mon — : 6 Ջատագով, փաստաբան (ամբաստանեալի) : ‖ — de guerre, Թագմական խորհուրդ : 2 Զինուորական ատեան :

Conseiller (գօնսէյէ), ն. Խորհուրդ տալ, խրատել ։ ‖ Se —, ց. Խրատուիլ։ 2 Ինքն իրեն խորհուրդ հարցնել ։ 3 Խորհուրդ հարցնել, խրատ ուզել ։

Conseiller, ère (գօնսէյէ), գ. Խորհրդական ։ [տու, հ.

Conseilleur (գօնսէյէօր), ար. Խրատ-

Consentant, e (գօնսանթան), ած. Հաւանող, հաճ ։

Consentement (գօնսանթման), ար. Հաճութիւն, հաւանութիւն. De mon —, (իմ հաճութեամբս)։ 2 Համաձայնութ. Du — de tout le monde, (ըստ միաձայն կարծեաց) ։

Consentir (գօնսանթիր), չ. Յանձն առնուլ, հաճիլ, հաւանիլ ։ 2 Ծռիլ ։ ‖ ն. Թոյլ տալ, հաւանիլ ։

Conséquemment(գօնսէքամման) մ. Հետեւաբար, ուստի ։ 2 Ուղիղ հետեւութեամբ, իր խորհուրդներու միաբան կերպիւ (խօսիլ՝ գործել) ։ ‖ — à, Ըստ ։

Conséquence (գօնսէքանս), էգ. Հետեւանք, հետեւութիւն ։ ‖ De —, Հետեւանքներ ունեցող՝ կարեւոր (բան)։ 2 Կարեւոր (մարդ)։ |·Sans —, Առանց ուշադրութիւն ընել, հարկ լինելու ։ 2 Ոչինչ (մարդ) ։ ‖ En —, մ. Ըստ այնմ ։ | En — de, Ըստ ։

Conséquent, e (գօնսէքան), ած. Սկըզբունքով խորհող՝ գործող, իր խօսքերուն հետեւող, հետեւական, — à soi même, (անհակառակ՝ միաբան իր խօսքերու՝ գործերու հետ, ինք իր հետ համաձայն) ։ ‖ ար. Յաջորդ, հետեւորդ, ար. ‖ Par —, մ. Ուստի, հետեւաբար ։

Conservateur, trice (գօնսէրվաթէօր), գ. Պահապան, պահող ։ 2 Վերակացու (գրադարանի) ։ 3 Պահողական † ‖ ած. Պահպանող ։ 2 Պահողական † (կուսակցութիւն) ։

Conservation (գօնսէրվասիօն), էգ. Պահպանութիւն, պահ, պահպանում. Instinct de —, (անձնապահիկ † բնազդ)։ 2 Լաւ մնալը, անեղծութիւն, պահուածք։

Conservatoire(գօնսէրվաթուար), ած. Պահպանիչ, եր. ‖ ար. Երաժշտական դպրոց. երաժշտանոց ։ 2 հ. ժ. Զգաստարան, պահպանարան† ‖ — des arts et des métiers, Արուեստատուն։

Conserve (գօնսէրվ), էգ. Քաղցրաւենի. քաքլը. — de rose, (վարդմարապայ) ։ 2 Պահածոյ ուտեստ (տուփերու մէջ), պահածոյք †. — de petits poissons ։ 3 Ուղեկից՝ օգնական նաւ ։ ‖ De —, Օգնական (նաւ) ։ 2 Միատեղ (նաւարկել) ։ ‖ յգ. Գունաւոր ակնոց, աչապահ † ։

Conserver (գօնսէրվէ), ն. Անկորուստ անվթար՝ անեղծ՝ լաւ պահել, պահել ☞ (կենսա)պահ. Il n'a — aucun de ses enfants, (ամէն զաւակները կորոյս). Il est bien —, (լաւ մնացած է)։ 2 Պահպանել (աչք), պահել (կեանք), (որ և անկ.) ։ 3 (Առ ի պահ) ուղեկից լինել (նաւու) ։ ‖ Se —, ց. (Անեղծ) պահուիլ, մնալ ։ 2 Ինքզինք պահել, նոյնը մնալ, մնալ ։ 3 Տեւել, մնալ ։ 4 Ինքզինք նայիլ։

Considérable (գօնսիտէրապլ), ած. Կարեւոր, մեծ, ստուար, մեծամեծ. Peu—, (չնչին, փանաքի, պզտի, սակաւաւոր) ։ 2 Ականաւոր, հոյակապ, մեծ (մարդ) ։ 3 Ցարգելի, պատուական. — à ։

Considérablement (գօնսիտէրապլման), մ. Շատ, յոյժ, կարի, մեծապէս ։

Considérant (գօնսիտէրան), ար. Նախակարգ պատճառ (օրէնքի) ։

Considération (գօնսիտէրասիօն), էգ. Կըշռում, մտածութիւն, նկատ, նկատողութիւն. Mettre, Prendre, Faire entrer en —, (ի կշիռ՝ ի նկատ առնուլ)։ 2 Ուշադրութիւն, զգուշութիւն. Il agit sans — ։ 3 Ցարգ, յարգանք, շուք, պատիւ, ակնածութիւն. On n'a nulle — pour lui. Homme de —, (յարգամեծար մէկը). Je suis avec une haute, parfaite —. Avec une — distinguée, (մնամ խորին ակնածութեամբ)։ 4 Կարեւորութիւն. Des raisons de quelque —. De peu de —, (աննշան, անկարեւոր) ։ 5 Պատճառ, նկատում. Une — importante ։ ‖ յգ. Խորհրդակցութիւնք ։ ‖ À la — de, En — de, Առ շնորհս, (հօրը) երեսէն, (քեզ) համար, (ձեր) պատճառաւ ։

Considéré, e (գօնսիտէրէ), ած. Յարգաւոր ։ ‖ Tout bien —, Ամէն ինչ լաւ կշռելով ։ [շութեամբ ։

Considérément(գօնսիտէրէման), մ. Զգու-

Considérer (գօնս), ն. Նկատել, զննել, դիտել (պատկեր)։ 2 Մտածել, դիտել, կշռել, քննել (գործ)։ 3 Ի նկատ առնուլ, ականջ կախել, նայիլ (յանձնարարութեանց)։ 4 Պատիւ ընել, ակնածել, մեծարել. On le — beaucoup։ 5 Համայել, սեպել, նկատել (իբր հայր)։

Consignataire (գօնս), ար. Աւանդներու հսկող, աւանդապահ։ 2 Իր վրայ ապրանք կամ նաւեր եկող, աւանդընկալ †։

Consignation (գօնս), էգ. Պահեստ, աւանդ։ ‖ À la — d'un tel, Այս ինչի վրայ խրկուած (ապրանք)։

Consigne (գօնս). էգ. (Պահնորդի՝ դռնապանի տրուած) հրաման, հրահանգ. Donner la —. Changer la —։ 2 Ելնելու արգելք (զինուորի՝ աշկերտի)։ ‖ ար. (Օտարականներն) արձանագրող դռնապան (բերդաքաղաքի), օտարահամար։

Consigner (գօնս), ն. Յանձնել, աւանդ դնել, աւանդել։ 2 Հաշիւը գրել, արձանագրել (ապրանք)։ 3 Յառաջ բերել, յիշել, արձանագրել (եղելութիւն)։ 4 Դուրս չելնելու պատիժ կամ հրաման տալ. — l'école, un élève, la troupe. 5 Ապրանք՝ նաւ խրկել մէկու վրայ, ն. ‖ — qn. Մէկը ներս չընդունելու հրաման տալ։ ‖ չ. Հրաման մը տալ (պահնորդի՝ դռնապանի)։

Consistance (գօնս), էգ. Թանձրութիւն, սերտութիւն, պնդութիւն. փէքլիք, սըգըլըգ, գաթըլըգ. Prendre de la —, (Թանձրանալ)։ 2 Կատարեալ զարգացում. Temps de —. Age de —, (կատարեալ հասակ)։ 3 Տարածութիւն՝ մեծութիւն (անտառի)։ 4 Մնայունութիւն, հաստատութիւն (իրաց)։ Prendre, Acquérir de la —, (հաստատութիւն գտնել։ 2 Պատիւն աւելնալ)։ ‖ Sans—, Յողդողդ՝ անհաստատ (միտք)։ 2 Անվաւեր (լուր)։ 3 Անպատիւ՝ անմեծար (մարդ)։ [տուն, սերտ։

Consistant, e (գօնս), ած. Հաստա-

Consister (գօնս), չ. Կայանալ. — en. — dans. Le tout — à, (խնդիրը՝ բանը [խոնարհիլն] է)։ 2 Բաղկացեալ՝ կազմեալ լինել. — en։ 3 (Հաստատուն) կենալ, մնալ։

Consistoire (գօնս), ար. Ժողով Պապի՝ կարդինալաց հետ. քոնսիստորիա։ 2 Ժողով (Բողոքականաց՝ Հրէից), կոնսիստորիա։ [սիստորիայի։

Consistorial, e (գօնս), ած. Քոն-

Consistorialement (գօնս), մ. Քոնսիստորիայով, քոնսիստորիայի մէջ։

Consolable (գօնս), ած. Մխիթարելի։

Consolant, e (գօնս), ած. Սփոփական, մխիթարական։

Consolateur, trice (գօնս), գ. Սփոփիչ, մխիթարիչ, մխիթար։ ‖ Le —, Հոգին Սուրբ։

Consolation (գօնս), էգ. Սփոփութիւն, մխիթարանք։ 2 Մխիթարութիւն։

Console (գօնս), էգ. Կահ՝ վրան անօթներ ևն. դնելու, շքակահ † 2 Ուս (պատշգամի), ճ.

Consoler (գօնս), ն. Սփոփել, մխիթարել։ ‖ Se —, չ. Մխիթարուիլ։ 2 Իրար մխիթարել։ [տատող։

Consolidant, e (գօնս), ած. Հաս-

Consolidation (գօնս), էգ. Հաստատութիւն, հաստատում, կայկայում † 2 Հաստատացում † (տէրութեան պարտուց)։ 3 Կցում (վիրաց)։ 4 Միացում (մէկ անձի վրայ), էբ.

Consolider (գօնս), ն. Հաստատուն ընել, ամրացնել, հաստատել, կայկայել † (որ և գ.)։ 2 Տէրութեան պարտուց գումար մը ցուցնել, հաստատացնել։ 3 Խառնել, միաւորել։ 4 Կցել (վէրք)։

Consolidés (գօնս), ար. յգ. Հաստատուն պարտք (տէրութեան), քոնսօլիտ։

Consommateur (գօնս-1m), ար. Սպառիչ։ 2 Յաճախորդ (ճաշարանի)։ 3 Կատարիչ, Ա.

Consommation (գօնս-1m), էգ. Սպառում. Objets de —, (սպառելի բաներ)։ 2 Կերած՝ խմած (ճաշարանի մէջ), սպառուած † Jouer, Payer la —։ 3 Վախճան, կատարում, լրում (դարուց), կատարած (աշխարհի)։ ‖ La — du mariage, Նախամերձութիւն † (ամուսնոց)։

Consommé, e (գօնս-1m), ած. Անթերի. կատարեալ, կատարուն, ամենակատար (չարագործ)։ 2 Ամենափարպետ՝ ամենահմուտ (արուեստի մը մէջ)։

‖ Bien —, Քաջեփ (Թան)։ ‖ տր. Ու-ժեղ արգանակ (քաջեփ մսի)։

Consommer(գօնս-մ m), ն. Իգլուխ հանել, կատարել. Tout est —, (ամենայն ինչ կատարեալ է)։ 2 Կատարեալ ընել. Les vertus qui — les saints։ 3 Հատցնել, սպառել ☞ (ամենա)ծախ. On — beaucoup dans cette maison, (այս տան մէջ մեծ սպառում կայ)։ 4 Ծծել (շատ շաքար), ուտել (ժամանակ)։ ‖ — le mariage, Նախամերձիլ † (ամուսնոց)։ ‖ Faire —, Երկար եփել՝ քաջեփ ընել (միս)։

Consomption (գօնսօնբսիօն), էգ. Հատնիլը, սպառում։ 2 Հիւծում, հալումաշ։

Consonance (գօնս), էգ. Նոյնաձայնութիւն, նմանայանգութիւն։ 2 Հընչակցութիւն, եր.

Consonant, e (գօնս-ն n), ած. Նոյնաձայն, նմանայանգ։ 2 Հնչակցական, եր. [բաղաձայն։

Consonne (գօնս), էգ. Ձայնորդ,

Consorts(գօնսօռ), տր. յգ. Ընկերք։ 2 Համախոհք ☞ (չարա)կիցք։

Consoude (գօնս), էգ. Տամպղիտակ, տկ. [ցակից. համագործ։

Conspirant, e (գօնս), ած. Ընթա-

Conspirateur (գօնս), տր. Դաւաճան։

Conspiration (գօնս), էգ. Դաւ (տէրութեան դէմ), դաւակցութիւն, դաւաճանութիւն։ 2 Մերձենայութիւն, դաւ. — du silence, (շատերու միաբանութիւն՝ բան մը պարտկելու՝ խղդելու)։

Conspirer (գօնս), չ. Դաւադրել, դաւաճանել։ 2 Համաշունչ լինել, միաբանիլ, նպաստել. — à։

Conspuer (գօնս), ն. Երեսթքնել, անարգել, այպանել։ [Անկ.

Constable (գօնս), տր. Ոստիկան,

Constamment (գօնսդամա̃ն), մ. Հանապազ, շարունակ, անփոփոխ։ 2 Անդրդուաբար, հաստատամտութեամբ։

Constance (գօնս), էգ. Անդրդուութիւն, հաստատամտութիւն, հաստատութիւն։ 2 Ցարատեւութիւն, հաստատութիւն։

Constant, e (գօնս), ած. Անդըրդուելի, անշարժ, հաստատուն։ 2 Սէրը հաստատ։ 3 Անյեղ, անյեղլի, մշտակայ, անփոփոխ, հաստատ. Vents —. Bonheur —։ 4 Ճշմարիտ, ստոյգ, աներկբայ, հաւաստի. Il est — que . . .։

Constatation (գօնս), էգ. Հաստատում, հաստատութիւն։

Constater (գօնս), ն. Ցուցնել, հաստատել։ 2 Ստուգել, հաւաստել։

Constellation (գօնս-2l), էգ. Համաստեղութիւն։ ‖ — zodiacale, Կենդանակերպ, տ.

Constellé, e (գօնս-2l), ած. Աստեղազարդ (երկին)։ 2 Աստեղակերպ (քար)։ 3 Աստղամոգական † (մատնի)։

Conster (գօնս), չ. Յայտնի երեւիլ։

Consternation (գօնս), էգ. Սարսափ, արհաւիրք, զարհուրանք, պակուցում, պախում։

Consterner (գօնս), ն. Վհատանք և ահուդող ազդել, զարհուրել, սարսափել, պակուցանել, պախել ☞ սրտաթափ, սրտապախ։

Constipation (գօնս), էգ. (Փորի) պնդութիւն. գալլզ։

Constiper (գօնս), ն. Պնդութիւն տալ, պնդել (փոր)։

Constituant, e (գօնս), ած. Կազմիչ՝ յօդիչ (մաս)։ 2 Սահմանադիր (ժողով)։ 3 Կարգիչ, եր. (որ և գ.)։ ‖ գ. La —, Սահմանակարգ† ժողով (1789ի, 1848ի, ֆր.)։ | Un —, Սահմանակարգեան † մը։

Constituer (գօնս), ն. Ցօրինել, կազմել (մարդ) ☞ (քաջա)կազմ, (վատա)կազմ։ 2 Կազմել, կազմակերպել (ժողով)։ 3 Սահմանել, կարգել (պռոյգ՝ թոշակ)։ 4 Կարգել, դնել (դատաւոր)։ 5 Դնել արեւը՝ աշխարհի (կեդրոն)։ 6 Հանել (մէկը ստկէ)։ ‖ — qn. prisonnier, Բանտել։ ‖ Se —, չ. Կազմակերպիլ։ 2 Ինքզինք դնել՝ կարգել (դատաւոր)։ ‖ Se — prisonnier. Ինքզինք յանձնել՝ ձեռք տալ։

Constitutif, ive (գօնս), ած. Էացուցիչ, կազմական։ 2 Հաստատող, եր.

Constitution (գօնս), էգ. Սահմանադրութիւն։ 2 Կազմակերպութիւն (բանակի)։ 3 Ցօրինուածութիւն, կազ-

մուԹիւն (խօսքի՝ մարմնոյ) ։ 4 Կազմու-Թիւն՝ կազմ (մարդու) ։ 5 Դնելը, հաստատում, սահմանում, կարգում (փոխանորդի՝ պռոյգի ևն.) ։ 6 Հասոյթի մը հաստատում, հաստատուած հասոյթք. Contrat de —, — de rente, (հասոյթի մը վճարման դաշնագիր) ։ 7 Հասոյթ (հազար ֆրանքի) ։

Constitutionnalité (գօնս-ախ-յոն), էգ. Սահմանադրականութիւն ։

Constitutionnel, elle (գօնս-ախ-յոն), ած. Սահմանադրական ։ 2 Ըստ սահմանադրութեան։ 3 Կազմութեան՝ կազմային (ախտ) ։

Constitutionnellement (գօնս-ախ-յոն), մ. Սահմանադրապէս ։

Constricteur (գօնս), ած. Պարասեղմիչ † (դնդեր) ։

Constriction (գօնս), էգ. Պարասեղմում † ։

Constructeur (գօնս), որ. Շինող ☞ (նաւա)կառոյց, (—) կերտ ։ || ած. Mécanicien —, (մեքենագործ) ։

Construction (գօնս), էգ. Շինելու արուեստ, շինողութիւն ։ 2 Շինելը, շինութիւն ☞ (նաւա)կերտութիւն, (—) կառուցում ։ 3 Շինութիւն, կառոյց, շէնք, կերտ։ 4 Յօրինուած, կազմութիւն, +.

Construire, - truit, e (գօնս), ն. Կանգնել, կերտել, շինել ☞ (հրաշա)-կերտ, (ամրա)կառոյց, (մարմարա)կուռ, (ինքնա)գործ, (իւրա)շէն ։ 2 Յօրինել (քերթուած) ։

Consubstantialité (գօնս-ախ), էգ. Իսկակցութիւն, համաքնութիւն, համագոյութիւն ։

Consubstantiation (գօնս-ախ), էգ. Գոյակցութիւն ։

Consubstantiel, elle (գօնս-ախ) ած. Իսկակից, միաանական, համագոյ ։

Consul (գօնս), որ. Հիւպատոս ։ 2 Բդեշխ, հիւպատ, Հ. նաև՝ ֆր. (1794 է 1804) ։ 3 հ. ժ. Թանգարաց դատաւորութիւն՝ ատեան. Avoir une affaire aux —. Juges —, (վաճառական - դատաւորք) ։

Consulaire (գօնս), ած. Հիւպատոսային։ 2 հ. ժ. Հիւպատային։ 3 հ. ժ. Թանգարաց ատեանի ։ || որ. Հիւպատաւոր, Հ. (որ և Homme, Personnage —,) ։

Consulairement (գօնս), մ. հ. ժ. Թանգարաց դատական իրաւասութեամբ ։

Consulat (գօնս), որ. Հիւպատոսութիւն ։ 2 Հիւպատոսարան ։ 3 Բդեշխութիւն, հիւպատութիւն, ֆր. (1794 է 1804) ։

Consultant (գօնս), ած. Խորհուրդ հարցնող, հարցնող ։ 2 Խորհրդատու (փաստաբան) ։

Consultatif, ive (գօնս), ած. Խորհրդատու։ 2 Voix —, (Կարծիք յայտնող՝ խորհրդակցական ձայն՝ իրաւունք) ։

Consultation (գօնս), էգ. Խորհուրդ հարցնելը, հարցում ։ 2 Խորհրդակցութիւն (բժշկաց). Donner des —, (հիւանդ ընդունիլ բժշկի) ։ 3 Գրաւոր խորհուրդ՝ կարծիք ։ [եան ։

Consulte (գօնս), էգ. Ժողով, ատ-

Consulter (գօնս), ն. Խորհուրդ հարցնել, խորհրդակցիլ ։ 2 Դիմել (հեղինակներու), քննել՝ հարցաքննել (գրքեր), նայիլ (աստղեր) ☞ (լերդա)հմայ ։ 3 Նայիլ (հայլիի մէջ) ։ 4 Ականջ՝ միտ դնել (շահերու) ։ 5 Կշռել (մարմնոյն ոյժը) ։ || չ. Խորհուրդ ընել, խորհիլ, խորհըրդակցիլ ։ | Se —, յ. Խորհուրդ հարցուիլ ։ 2 Խորհրդակցիլ ։ 3 Ինք իր հետ խորհրդակցիլ, ինքն իրեն հարցնել ։

Consulteur (գօնս), որ. Խորհըրդատու ։ [ռելի ։

Consumable (գօնս), ած. Սպա-

Consumant, e (գօնս), ած. Սպառող։

Consumer (գօնս), ն. Ուտել, վատնել, սպառել, փճացնել ☞ (հըրկիզ)ել, (համա)ճարակ։ 2 Մսխել (ժամանակ), մաշել՝ փճացնել (կեանք)։ 3 Հիւծել, հալել, մաշել, ուտել մաշել, +. || Se —, յ. Հիւծիլ, խամրիլ, հալիլ, մաշիլ ։ 2 Ինքզինք փճացնել (դատերով) ։ 3 Ջուր ճիգեր Թափել, հատնիլ երթալ. անխ.

Contact (գօնդագդ), որ. Շօշափում, հպում ։ 2 Հաղորդակցութիւն, հպում, շփում ։

Contagieux, euse (ն), ած. Փոխադրական, տարափոխիկ, փոխանցիկ † (ախտ) ։ 2 Տարածական, հաղորդական

(ծիծաղ՝ օրինակ)։ 3 Ապականարար, ժանտաբեր (օդ)։

Contagion (ն), իգ. Տարափոխու-Թիւն, փոխանցուԹիւն (ախտի՝ մոլորու-Թեանց)։ 2 Տարափոխիկ հիւանդուԹիւն, տարափոխիկ † · En temps de —։ 3 ԱպականուԹիւն, ժանտախտ, ժահ (յոռի բարուց), փ. [Թիւն, հ.

Contamination (ն), իգ. Պղծու-

Contaminer (ն), ն. Շաղախել, պղծել, հ.

Conte (ն), ար. ՊատմուԹիւն, մանբավէպ։ 2 Սուտ, առասպել. Faire des —, (սուտեր խօսիլ՝ շինել)։ ‖ — en l'air, Առասպել, սուտ։ | — de bonne femme, Պառաւու խօսքեր։ | — à la cigogne, — de ma mère l'oie, — de Peau d'Âne, Պառաւու պատմուԹիւն, մանկական վէպք՝ առասպելք։ | — bleus, Ոգիներու վէպեր։ 2 Շինծու պատմու-Թիւն, փուճ պատճառք, աղճատանք։

Contemplateur, trice (գօնդան), գ. Մտապիշ հայեցող, նկատիչ։

Contemplatif, ive (գօնդան), ած. Հայեցող (որ և գ.)։ 2 Տեսական՝ հա-յեցական (կեանք)։

Contemplation (գօնդան), իգ. Ակնապիշ նայում։ 2 Մտապիշ՝ հոգեպիշ հայեցում, հայեցողուԹիւն։ ‖ En — de, Նայելով, համար, հ.

Contempler (գօնդան), ն. Ակնա-պիշ նայիլ, զննել (պատկեր)։ 2 Մտապիշ՝ հոգեպիշ հայիլ, նկատել (աստուածային բաներ)։ 3 Խոկալ, անխ.

Contemporain, e (գօնդան), ած. Արդի, ժամանակակից։ 2 Հասակակից։

Contemporanéité (գօնդան), իգ. Միակից գոյուԹիւն (ժամանակուան մը մէջ)։ [Անարգիչ, անարգու։

Contempteur (գօնդանթ), ար.

Contenance (ն), իգ. Տարողու-Թիւն, ընդունակուԹիւն (անօԹի)։ 2 Մա-կերեւոյԹ՝ տարածուԹիւն (երկրի)։ 3 Կացք, կեցուածք. — ferme, (անյողդողդ կերպարանք). Embarrassé de sa —, (ինչպէս Թնտալը չգիտցող). Perdre —, (խռովիլ, շփոԹիլ)։ ‖ Par —, Ձեւի՝ շնորհքի համար։ | Il n'a point de —, ինչպէս Թնդալը չգիտեր, անշնորհք մ'է։

| Faire bonne —, Չշփոթիլ, դիմա-նալ, հաստատուն կենալ։ [րունակող։

Contenant, e (ն), ած. Առնող, պա-

Contendant, e (ն-ն-ն), ած. և գ. Մրցող, մաքառող։

Contenir, -nu, e (ն), (Մէջն) առնուլ, բովանդակել, պարունակել. Les prisons ne pouvaient — les prisonniers, (բանտերը նեղ կուգային բանտարկելոց)։ 2 Ունենալ (գրքի՝ այսքան երես), լինել (գիրք մ'այսքան երես) ☞ (յիսնա)ւոր։ 3 Արգիլել, չԹողուլ, բռնել, զսպել (բազմուԹիւն)։ 4 Սանձել, զսպել (կիրք)։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք բռնել՝ զսպել։ 2 Ժուժկալել։ 3 Իրար սանձել՝ զսպել։

Content, e (ն-ն), ած. Գոհունակ, գոհ։ ‖ Non —, Հերիք չսեպելով, ոչ միայն։ | Il est — de sa personne, de sa petite personne, Իր անձին հաւնած ձեւ մ'ունի։ ‖ ար. Il a son — de, Ուզածին չափ ունի (այս ինչ բան)։

Contentement (ն-ն), ար. Գոհա-ցում, գոհուԹիւն. Ce n'est pas —, (գոհացնող բան չէ)։ 2 Բերկրութիւն, գո-հունակուԹիւն։

Contenter (ն-ն), ն. Գոհ ընել, գո-հացնել։ ‖ Se —, չ. Գոհ լինել։ 2 Փա-փաքն առնուլ։ 3 Բաւական սեպել, շա-տանալ։ [սիkօզիման), մ. Կռուով։

Contentieusement (գօնդան-

Contentieux, euse (ն-ն), ած. Վէճի՝ կռուի տակ, վիճեալ, կռուական։ 2 Կռուարար (բնուԹիւն)։ ‖ ար. Վէճի՝ կռուի տակ՝ կռուական գործեր։

Contentif, ive (ն-ն), ած. (Հաս-տատ) բռնող, զսպող։

Contention (ն-ն-ն), իգ. Փոյթ, ճիգ։ 2 Մտային ճիգ, մտային ձգտում։ 3 Վէճ, կռիւ։ 4 (Հաստատ) բռնելը, վէր.

Contenu, e (ն), ած. Ինքզինք սանձող։ ‖ ար. Պարունակեալը։ 2 Պարու-նակուԹիւն։

Conter (ն), ն. Պատմել, վիպել։ 2 Ըսել. — des sornettes։ ‖ En — de belles, Փուճումուճ բաներ խօսիլ, բաշաղել, (որ և En —)։ 2 Անակնկալ բաներ իմացնել։ | En — à, Քաղցրա-բանել † անոյշնալ (կնոջ մը հետ), ռ.

Contestable (ն), ած. Վիճելի ։

Contestant, e (ն-ն), ած. Վիճող ։ 2 Հակառակորդ, ընդդիմակից ։

Contestation (ն-ն), էգ. Չընդունիլը, մերժում ։ 2 Հակառակութիւն, ընդդիմութիւն. Obtenir sans — ։ 3 Վէճ, կագ, կռիւ, բանավէճ. Être en —, (կագել ։ 2 Վէճի տակ լինել). Mettre en —, (ժխտել) ։

Conteste (ն), էգ. Sans —, Անվիճելի կերպիւ, աներկբայ ։

Contester (ն), ն. Զճանչնալ՝ մերժել (իրաւունք) ։ 2 Անվաւեր ճանչնալ, ժխտել (առնելիք) ։ 3 Ուրանալ (եղելութիւն) ։ ‖ չ. Վէճ հանել, վիճել, մաքառիլ, հակառակիլ ։

Conteur (ն), ար. Բան պատմող ☞ (առասպել)արկու ։ 2 Վիպասատում, վիպագիր ։ 3 Առասպելախօս, փճախօս, (որ և — de fagots, de sornettes, de chansons) ։

Contexte (ն), ար. Ցեռում ։

Contexture (ն), էգ. Հիւսք, հիւսուած, յեռում ։ 2 Կարգ, կապակցութիւն, փ.

Contigu, uë (ն), ած. Կից, կից, յարակից, միայար ։

Contiguïté (ն), էգ. Կից լինելը, միայարութիւն ։

Continence(ն-ն), էգ. Սրբութիւն, ժուժկալութիւն. Avoir de la —, (ժուժկալել) ։

Continent (ն-ն), ած. Զգաստ, ժուժկալ ։ 2 Միօրինակ (ջերմ) ։ ‖ ար. Ցամաք, աշխարհ. ‖ Le —, Եւրոպական ցամաք ։

Continental, e (ն-ճան), ած. Ցամաքային ։ 2 Եւրոպական (ըստ Անկլիոյ) ։

Contingence (ն-ն-ն), էգ. Դիպում, պատահում ։ 2 Պատահականութիւն, ֆէլ. ‖ De—, Շօշափման (անկիւն) ։

Contingent, e (ն-ժան), ած. Անգնիւրի (բաժին) ☞ վերբերա(ման) † 2 Պատահական ։ ‖ ար. Մաս, բաժին, վերբերաման † 2 Տրուելիք զօրքեր, զօրաբաժին ։ 3 Պատահականը (որ և Le futur —) ։

Continu, e (ն), ած. Անընդհատ, անդադար, շարունակ ։ 2 Միաշար՝ միայար (տարածութիւն՝ քանակ) ։ 3 Շարունակ (համեմատութիւն) ։ ‖ A la —, մ. Ատեն անցնելով, ընելէ ընելէ ։

Continuateur, trice (ն), գ. Շարունակող ։

Continuation (ն-ն), էգ. Միայարութիւն, շարունակութիւն ։ 2 Երկնցընելը, շարունակում (պատի) ։

Continuel, elle (ն), ած. Անընդհատ, անդուլ, անդադար, շարունակ ։

Continuellement (ն-ման), մ. Հանապազ, անդուլ, անդադար, անընդհատ, շարունակ ։

Continuer (ն), ն. Շարունակել ։ 2 Երկարել՝ շարունակել (պատ) ։ 3 Պահել (մէկը՝ պաշտօնին մէջ) ։ ‖ — qn. Մէկու շարունակիչը լինել ։ ‖ չ. Շարունակուիլ ։ 2 Տարածուիլ, երկննալ ։

Continuité (ն), էգ. Տեւականութիւն, անպակասութիւն, շարունակում ։ 2 Միայարութիւն, շարայարութիւն ։

Continûment (ն), մ. Միշտ, անընդհատ, շարունակ ։

Contondant, e (ն-ն-ն), ած. Ջարդող՝ հարիչ † (գործի) ։

Contorsion (ն-ս), էգ. Ծռում, գալարում, գելում ։ 2 Ծուռումուռ՝ ծաղրելի շարժուածք, ծռմրտկուք ։

Contour (ն), ար. Նրջանակ, ծիր (սեւան) ։ 2 Նրջապատ (Բարիզի) ։

Contourner (ն), ն. Շուրջը պտըտիլ, շուրջը դառնալ, դառնալ. Je — le coteau ։ 2 Ձեւն աւրել, Թիւրել ։ La chaleur a — ma règle ։ 3 Ծիրերը գծել՝ նշանակել. նկ. քնդ. 4 Ծիրը տալ ։ 5 Կլորցնել, արհ. ‖ Se —, չ. Թիւրիլ, ծռիլ ։ [մանադիր ։

Contractant, e (ն-ն), ած. Պայ-

Contracte(ն), ած. Ամփոփեալ ։ չ. ք.

Contracter (ն), ն. Հաստատել՝ դնել (դաշինք՝ ուխտ), պայմանել (որ և ածխ.) ։ 2 Ընել (պարտքեր), մտնել (պարտքերու). — des obligations, (պարտականութեան՝ բեռի տակ իյնալ) ։ 3 Ստանալ (լաւ սովորոյթք), առնուլ (հիւանդութիւն) ☞ (սովոր)իլ, (ախտա)նալ, (հարբխ)իլ ։ 4 Առնուլ (գէշ համ գինիի) ։ 5 Հաստատել, բռնել՝ կապել (բարեկամութիւն) ☞ (բարեկամա)նալ ։ 6 Կըծկել, ամփոփել, կարկամել ։ 7 Ամփոփել, ք.

Contractif, ive (Ղ), ած. Ամփոփիչ, կարկամիչ † ։ [կարկամելի † ։

Contractile (Ղ), ած. Ամփոփելի ,

Contractilité (Ղ), էգ. Ամփոփելիութիւն , կարկամելութիւն † ։

Contraction (Ղ), էգ. Ամփոփում, կարկամում † 2 Սղում , ամփոփում , ք. 3 Կծկում , բժշ. [Նազրով, պայմանեալ ։

Contractuel,elle (Ղ), ած. Դաշ-

Contractuellement (Ղ) , մ. Դաշնագրով ։

Contracture (Ղ) , էգ. Կարծրութիւն՝ բրտութիւն (ղնդերաց) ։ 2 Նրբում (սեան վերնամասի) ։

Contradicteur (Ղ) , ար. Հակաճառ , ընդդիմաբան ։

Contradiction (Ղ) , էգ. Հակառակութիւն, դիմաբանութիւն , ընդդիմախօսութիւն։ 2 Անհամաձայնութիւն (խօսքերու) , հակասութիւն ։

Contradictoire (Ղ), ած. Հակառակ , հակասական ։ 2 Ի ներկայութեան երկու կողմերու , դիմախօսական (վճիռ)։

Contradictoirement (Ղ) , մ. Հակասաբար ։ 2 Ի ներկայութեան երկու կողմերու , դիմախօսաբար, էջ.

Contraignable (Ղ), ած. Բռնադատելի ։ [գիչ , բռնադատիչ ։

Contraignant, e (Ղ-Ղ), ած. Նե-

Contraindre,-traint,e (Ղ-Ղ), ն. Բռնադատութիւն բանեցնել , լռեցնել, արգիլել , նեղել , բռնազբօսել . La nécessité — la loi , (հարկ զօրէնս լուծանէ) ։ 2 Ստիպել , հարկադրել , հարկեցնել , բռնադատել (բանի մը) . — à , — de ։ 3 Բռնադատել (արդարութեան ձեռքով).—par corps, (բանտարկել)։ 4 Նեղել (մուճակի)։ ‖ Se—, յ. Անձը նեղել, նեղուիլ։ 2 Ինքզինք արգիլել (բանէ մը) ։

Contraint, e (Ղ-Ղ) , ած. Նեղեալ ։ 2 Բռնազբօսիկ (ոճ)։ 3 Ակամայ (զգուանք)։

Contrainte (Ղ-Ղ), էգ. Ակամայութիւն , ստիպում , բռնադատութիւն ☞ (ան)բռնադատ ։ 2 Նեղութիւն, բռնադատութիւն (չափի՝ յանգի) ։ 3 Անձկութիւն (հագուստի), հ. 4 Սեղմուիլը, նեղութիւն, բռնազբօսութիւն (պատկառանքէ են.) , ‖ — par corps , (Պարտքի համար) բանտում ։

Contraire (Ղ), ած. Ընդդէմ , դէմ, հակառակ։ 2 Վնասակար, հակառակ. Le café vous est — ։ 3 Հանդիպադիր, բ. ‖ Au — de , նխ. Հակառակը , հակառակ. Aller au — d'une chose , (դէմ կենալ, դէմ դնել) ։ ‖ Au — . Tout au — , մ. Նա մանաւանդ, ընդհակառակն ։

Contrairement (Ղ), մ. Ներհակ, հակառակ ։ [յք. ն.

Contralto (Ղ) , ար. Դերաբարձր ։

Contrapontiste (Ղ-Ղ), ար. Բազմամասն նուագագրութեան հմուտ , քօնդրաբունդագէտ † ։

Contrariant, e (Ղ-Ղ) , ած. Հակառակող , հակառակասէր ։ 2 Սիրտ նեղացնող, դժկամակիչ . Cela est bien —։

Contrarier (Ղ) , ն. Հակառակ՝ դէմ երթալ , հակառակիլ, (որ և անխ.)։ 2 Սիրտ նեղացնել, դժկամակել. Voilà qui me — ։ 3 Խափանել, արգելք լինել, դէմ գալ (խորհուրդներու)։ ‖ Se—, յ. Սիրտը նեղանալ։ 2 Իրարու սիրտ նեղացնել։ 3 Իրարու արգելք լինել։ 4 Հակասութեան մէջ լինել ։

Contrariété(Ղ), էգ. Արգելք, խափան ։ 2 Սրտնեղութիւն, ը. 3 Ներհակութիւն, հակառակութիւն (շահուց). Esprit de — , (հակառակամտութիւն) ։ 4 Հակասութիւն. Concilier des — ։

Contrastant, e (Ղ-ս-Ղ), ած. Ընդդիմական, հակադրական, հակապատկեր † ։

Contraste (Ղ-ս), ար. Ընդդիմակ , հակադրութիւն, հակապատկեր ։

Contraster (Ղ-ս) , չ. Հակապատկեր լինել՝ կազմել, հակապատկերել † ‖ ն. Հակապատկերել † ։

Contrat (Ղ) , ար. Դաշինք , պայման , պոման † 2 Դաշնագիր ☞ (ամուսնա)գիր ։ 3 Կարճ ոսկրանիշ (խաղի մէջ) ։

Contravention (Ղ), էգ. Անսաստութիւն ☞ (օրինա)զանցութիւն ։ 2 Կանոնազանցութիւն. Les crimes , les délits et les — ։

Contrayerva (Ղ-յեռ), ար. Թոյնփարատ † Թոյնթափ † տկ.

Contre (Ղ), նխ. Հակառակ, ընդդէմ, դէմ (խղճի) ։ 2 Փոխարէն , տեղ, (վճարում)ով. Changer une chose — une

autre, (բան մ'ուրիշ բանով՝ ուրիշ բանի հետ փոխել) ։ 3 Հանդէպ, դիմաց, դիմացով. Sa maison est — la mienne. J'étais assis — le mur. Pisser — la muraille, (պատին միզել). La face — terre, (երես ի գետին). Cœur — cœur, (սիրտ սրտի). Attacher qch. — la muraille, (պատին կախել) ։ || Par —, Աստր դիմաց, փոխարէն ։ || մ. Դիմաց ։ 2 Հակառակ, դէմ ։ || Tout —, Ծիշդ քովը, կից ։ || ար. Ընդդէմը, հակառակը ։

Contre-allée (Ն), էգ. Կողմնակն ծառուղի ։ յ. ն.

Contre-amiral (յ. — - —**aux**) (Ն), ար. Երրորդ ծովակալ, երծովակալ † 2 Եր-ծովակալի † նաւ՝ ։

Contre-appel (Ն), ար. Երկրորդ անուանակոչ ։ յ. ն.

Contre-approches (Ն), էգ. յ. Հակամերձութիւնք (պաշարելոց) ։

Contre-balancer (Ն), ն. Հաւասարել, զուգակշռել, հակակշռել ։ || Se —, յ. Հակակշռիլ ։

Contrebande (Ն-Ն), էգ. (Մաքսէ) արգիլեալ ապրանք փախցնելը, մաքսանենգութիւն ։ 2 Արգիլեալ ապրանք. Bâtiment chargé de —. Être de —, (արգիլեալ լինել) ։ || De —, Հրամանի դէմ, գողացիկ, գողունի ։ 2 Կասկածելի (մարդ) ։

Contrebandier, ière (Ն-Ն), գ. Մաքսէ ապրանք փախցնող, մաքսանենգ, մաքսահէն ։

Contre-bas (en) (Ն-Ն), մ. Դէպ ի վարը ։ || En —, Վարէն վեր ։ 2 Վարով ։

Contre-basse (Ն), էգ. Ամենահաստ ձայնով ջութակ մը, հաստեռաղի † հակաբամբ ։ 2 Հակաբամբորդ † յ. ն.

Contre-batterie (Ն-Ն), էգ. Հակամենաբք ։ 2 Հակամարտկոց ։ յ. ն.

Contre-boutant (Ն-Ն), ար. Մոյթ, դիմադիր Գ. յ. ն.

Contre-bouter (Ն), ն. Պատ մ'ուրիշ պատով հաստատել ։

Contrecarrer (Ն-Ն), ն. Դէմ կենալ, դէմ ելնել ։ || Se —, յ. Իրարու դէմ ելնել ։ [հմայք † յ. ն.

Contre-charme (Ն), ար. Հակա-

Contre-châssis (Ն), ար. Կրկին շրջանակ (չէրչիվէ) ։ յ. ն.

Contre-clef (Ն-գլէ), էգ. Պորտաքարի կից քար ։ յ. ն. [լով, ակամայ ։

Contre-cœur (à) (Ն), մ. Զուզե-

Contre-coup (Ն), ար. Ետ զարնելը, ետ դառնալով զարնելը, ընդդիմահարութիւն, հակադարձք † 2 Հակադարձ հարուած, հակահարուած ։ 3 Հակահարուած, արձագանգ, փոխազդեցութիւն † հակադարձք † գ. յ. ն. || Par —, մ. Հակադարձ հարուածով, հակադարձաբար † ։ [կահոսանք ։ յ. ն.

Contre-courant (Ն-Ն), ար. Հա-

Contredanse (Ն-Ն), էգ. Դէմընդդէմ պար, հակապար ։ [կանը փոխել ։

Contre-dater (Ն), ն. Առջի թուա-

Contre-digue (Ն), էգ. Երկրորդ թումբ ։ յ. ն.

Contredire, -dit, e (Ն), ն. Հակառակը խօսիլ, հակառակիլ, դիմաբանել ։ 2 Հակառակ ելնել՝ լինել ։ || Se —, յ. Հակասել ։ 2 Իրարու անհամաձայն՝ հակառակ լինել ։

Contredisant, e (Ն-Ն), ած. Հակառակասէր, դիմադարձ ։

Contredit (Ն), ար. Հակառակ հաստատութիւն, պատասխան ։ || Sans —, մ. Անշուշտ, աներկբայ ։ [երկիր ։

Contrée (Ն), էգ. Դեհ, կողմեր,

Contre-échange (Ն-Ն), ար. Փոխադարձ տրիտուր, փոխանակութիւն ։ յ. ն.

Contre-épaulette (Ն), էգ. Անծոպ ուսանոց, ուսանոցակ ։ յ. ն.

Contre-épreuve (Ն), էգ. Հակափորձ ։ 2 Աղօտ նմանութիւն, շոշորթ Գ. յ. ն.

Contre-épreuver (Ն), ն. Հակափորձ մը հանել ։

Contre-expertise (Ն-դիզ), էգ. Նոր քննութիւն, հակաքննութիւն ։

Contrefaçon (Ն-Ն), էգ. Նմանագործութիւն, կեղծ ։ 2 Նմանցուած, կեղծ ։

Contrefacteur (Ն), ար. Կեղծը շինող, նմանագործ ։

Contrefaction (Ն-Ն), էգ. Նմանագործում. — des monnaies, (դրամակոփութիւն) ։

Contrefaire, -fait, e (Ն), ն. Նեն-

գել, նմանցնել, նմանագործել ։ 2 Նմանանքն ընել, նմանցնել (ծաղրելու համար). — qn. Le talent de — ։ 3 Զեւանալ (անխելք) ։ 4 Փոխել (գիր՝ ձայն)։ 5 Այլանդակել, խանգարել, աւրել. Les convulsions lui ont — tout le visage ։ ‖ Se —, չ. Նմանագործուիլ ։ 2 Բնութիւնը ծածկել՝ կեղծել ։ [ցնող ։

Contrefaiseur(Ն-ֆէօ), ար. Նման-

Contrefait, e (Ն), ած. Նենգեալ (գիրք) ։ 2 Տձեւ (մարդ) ։

Contre-fenêtre (Ն), էգ. Կրկին պատուհան ։ [մոյթ՝ դիմադիր Գ.

Contre-fiche (Ն), էգ. Շեղակի

Contre-fil (Ն), ար. Հակառակ կողմ (ջրի) ։ ‖ À —, մ. Յետսընդդէմ, ներհակ ։ [հնարք † յ. Վ.

Contre-finesse (Ն), էգ. Հակա-

Contre-fort (Ն), ար. Պատի նեցուկ, յենորմ։ 2 Հանդիպագօտի† (լերան)։

Contre-fugue (Ն), էգ. Հակափախուստ, եր. յգ. Վ.

Contre-garde (Ն), էգ. Ծրջամրութիւն † (պարսպի) ։ յ. Վ.

Contre-hacher (Ն-հա), ն. Հակատաշել ։ [փրակալ։ յ. Վ.

Contre-hâtier (Ն-հա̅), ար. Շամ-

Contre-haut (en) (Ն-Ն-հō), մ. Վերէն վար ։ 2 Վերովը ։

Contre-indication (Ն-Ն), էգ. Հակացուցութիւն, բժ. յգ. Վ.

Contre-jour (Ն), ար. Դիմացէն լոյս կամ լուսամուտք ։ յ. Ն. ‖ À —, մ. Հակառակ՝ աննպաստ լուսով։ [յ. Վ.

Contre-latte(Ն), էգ. Դիմակաւար։

Contre-lettre (Ն), էգ. Գաղտ յետկար ։ յ. Վ.

Contre-maître (Ն), ար. Բանւորներու վերակացու, գործավար։ 2 ծ.ժ. Ծր-նաւազապետ † ։ յ. Վ.

Contremandement (Ն), ար. Տարբեր՝ նոր հրաման ։

Contremander(Ն-Ն), ն. Նոր հրաման տալ, հրամանը ետ առնուլ՝ փոխել՝ ջնջել. — un bal, (ետ ընել պարահանդէս)։

Contre-marche (Ն), էգ. Հակաշարժում (զօրաց) ։ յ. Վ.

Contre-marée (Ն), էգ. Հակախաղացք † (ծովու) ։

Contre-marque (Ն), էգ. Երկրորդ նշան՝ դրոշմ (կապոցի վրայ)։ 2 Փոխատոմս, փոխանիշ (Թատրոնի)։ 3 Ստանիշ † (ձիու ակռայի վրայ) ։

Contre-marquer (Ն), ն. Երկրորդ նշան դնել, վերանիշել † 2 Ստանիշել † (ձիու ակռայ՝ պզտիկ ցուցնելու համար) ։

Contre-mine (Ն), էգ. Ընդդիմափոր ական (լաղըմ)։ 2 Ընդբերդեայ † ական։ 3 Խափանող հնարք, հակահնարք† յ.Վ.

Contre-miner (Ն), ն. Ականի (լաղըմ) դէմ ական փորել ։ 2 Մեքենայութեանց դէմ դնել ։

Contre-mineur (Ն), ար. Ընդդիմափոր ականահատ ։

Contre-mont (Ն-Ն), մ. Դէպ ի վեր ։ ‖ À —, մ. Գլխիվայր ։

Contre-mur (Ն), ար. Երկրորդ պատ կողմնական, հակորմ † յ. Վ.

Contre-murer (Ն), ն. Կողմնակի պատ քաշել, հակորմել † ։

Contre-opposition (Ն-Պp), էգ. Հակընդդիմութիւն † 2 Ընդդիմադիրներէ հերձուած (որ ուրոյն կը քուէարկէ) ։ յ.Վ.

Contre-ordre (Ն), ար. Յետս կոչում, հակահրաման † յ. Վ.

Contre-partie (Ն), էգ. Նման կամ երկրորդ տոմար։ 2 Հակամաս, եր. 3 Երկրորդ ձայն, եր. 4 Հակառակ կարծիք։ յ. Վ. [կանցութիւն (փոխանակագրի)։

Contre-passation (Ն), էգ. Հա-

Contre-peser (Ն), ն. Հակակըշռել, հ.

Contre-pied (Ն), ար. Ներհակը, հակառակը ։ 2 Հակառակ շաւիղ՝ հետք ։ յգ. շուն ։ [կամոյթ ։ յ. Վ.

Contre-pilastre (Ն), ար. Հա-

Contre-poids (Ն), ար. Հակակշիռ, տենք։ 2 Երկակշիռ՝ կշռաձող (լարախաղացի) ։

Contre-poil (Ն), ար. Մազերու հակառակ կողմ ։ ‖ À —, մ. Հակառակ կողմէն ։ 2 Մազ ի վեր ։ 3 Գէշ կողմէն (բռնել մէկը) ։

Contre-point (Ն-Ն), ար. Բազմամասն նուագագրութիւն, քօնդրբուանդ։ 2 Բազմամասն նուագ։ յ. Վ.

Contre-pointer (Ն-Ն), ն. Երկ-

Թեքելել † 2 Հակամարտկոցել † ։

Contre-pointiste (ք), ար. Տ. **Contrapontiste** ։

Contre-poison (ք-ք), ար. Անդեղայ, Թոյնթափ† փենզեհիր։ յ.ն. կամ ն.

Contre-porte (ք), էգ. Երկրորդ դուռ (ամրոցի)։ 2 Նախադուռ (տան)։ յ.ն.

Contre-projet (ք), ար. Հակախորհուրդ։ 2 Տարբեր՝ նոր խորհուրդ։ յ.ն.

Contre-proposition (ք), էգ. Հակառաջարկ ։ յ. ն.

Contre-révolution (ք) էգ. Հակայեղաշրջում ։ յ. ն.

Contre-révolutionnaire(ք), ար. Հակայեղաշրջական ։ յ. ն.

Contre-sanglon (ք-ք-ք), ար. Գօտեկալ (ձիու) ։ յ. ն.

Contrescarpe (ք), էգ. Ջարփթափ խրամի դուրսի պատին, արտորոկ Գ. † հակեսքարբ † 2 Պատնէշի մէջ գոգուղի, հակեսքարբ † ։

Contre-scel (ք-սէլ), ար. Պզտի կնիք, կնքեակ † յ. ն.

Contre-sceller (ք-սէլէ), ն. Կնքեակ զարնել՝ կոխել, կնքեկել †

Contre-seing (ք-սէք), ար. Ստորագրութիւն (ուրիշի մը քով), առստորագրութիւն † 2 (Պաշտօնէի մը տեղ) ստորագրելու իրաւունք ։ յ. ն.

Contre-sens (ք-սաք), ար. Սխալ (իր կամ ուրիշի միտքը յայտնած ատեն). Faire un —, (սխալ հասկնալ՝ հասկըցնել). Vous prenez le — de mes paroles, (խօսքերս սխալ կը հասկնաս) ։ 2 Հակառակ իմաստ՝ հակիմաստ (Թարգմանութեան մէջ) ։ 3 Խելքի հակառակ բան. Sa conduite est un — ։ 4 Իմաստի անհամաձայն ընթերցում՝ արտասանում, հակիմաստ։ 5 Հակառակ կողմ կամ ուղղութիւն (կտաւի) ։ ‖ À —, մ. Հակառակ կերպով՝ կողմէ, յետսընդդէմ ։ 2 Իմաստի անհամաձայն կերպիւ (կարդալ) ։

Contre-signataire (ք), ար. Առստորագրող †։

Contre-signer (ք-ք), ն. Քովը ստորագրութիւնը դնել, առստորագրել։ 2 Ստորագրել (վաւերութիւնը հաստատելու համար) ։ [գիծ ։ յ. ն.

Contre-taille (ք), էգ. Գծի վրայ

Contre-temps (ք-ք), ար. Անյարմար՝ ձախորդ ժամանակ, անժամութիւն ։ 2 Ցանկարծական արգելք, ձախորդ պարագայ, ձախորդութիւն ։ ‖ À —, մ. Անյարմար ատեն, ատենէ դուրս, անժամ ։ 2 Չափի դէմ. Եր.

Contre-tirer (ք), ն. Կրկին տպել (պատկեր) ։ 2 Օրինակը քաշել (քարտէսի) ։ [փոխարժէք † յ. ն.

Contre-valeur(ք), էգ. Փոխարէն,

Contrevallation (ք-21), էգ. Փոսուղակիշ † (պաշարողաց) ։

Contrevenant,e (ք-ք), գ. Կանոնազանց ։

Contrevenir, -nu, e (ք), չ. Օրէնքի դէմ գործել, անսաստել, յանցել ☞ (կանոնա) զանցել † ։

Contrevent (ք-ք), ար. Արտափեղկ † վերնափեղկ Գ. զանատ ։

Contre-vérité (ք), էգ. Այլիմաստ խօսք, հեգնութիւն ։ յ. ն.

Contre-visite (ք), էգ. Փոխ-այցելութիւն, փոխ-այց† յ. ն. [պարտ†։

Contribuable (ք), ար. Հարկա-

Contribuer (ք), չ. Օգնել, նպաստել (բանի մը) ☞ ձեռնտու։ 2 Բաժինը վճարել, մասնակցիլ, հանգանակել ։ 3 Ստակ վճարել Թշնամւոյն, պարտքաշխիք† տալ. Faire —, (պարտքաշխիքի † ենթարկել) ։

Contribution (ք), էգ. Մաս, բաժին, հանգանակ։ 2 Հարկ, բաժ. — personnelle, (մարդահարկ). — mobiliaire, (տնահարկ) ։ 3 Բռնահարկ † պարտքաշխիք† (Թշնամիէ ուզուած). Mettre tout le pays à — ։ ‖ Mettre à —, (Ծախքի մը) մասնակից ընել, դրամ պահանջել ։ 2 Կողոպտել (անցորդներ) ։ 3 Շատ մը քաղել՝ առնուլ (հեղինակէ մը) ։

Contrister (ք), ն. Տրտմեցնել, Թախծել, վշտացնել ։

Contrit, e (ք), ած. Վշտացեալ, տրտում ։ 2 Զղջական, բեկեալ, Ած.

Contrition (ք), էգ. Զղջում, ապաշաւ, բեկում (սրտի) ։

Contrôle (ք), ար. Ճշգրում, ստուգում, քննութիւն, քննչութիւն, համարառութիւն, հակաքննութիւն † — d'une perception. — d'une caisse ։ 2 Խըծ-

բիծ, քննութիւն. Ce gouvernement ne veut pas de — ։ 3 *Ստուգարան* (*Թատրոնի տոմսակաց*) ։ 4 *Կնքադրոշմ* (*տէրութեան՝ ոսկեղինաց վրայ*) ։ 5 (*Զօրականաց*) *ցանկ*. Officier rayé des — de l'armée ։ 6 *Կրկին տոմար՝ արձանագիր*. Le — du sceau, des exploits ։ 7 *Կրկնարձանագրէ† իրաւունք կամ գրասենեակ*. Payer le — d'un acte. Aller au — ։

Contrôler (ն), *ն. Քննել, ճշգրտել, ստուգել*. — le monnayage ։ 2 *Քննել* ։ 3 *Խծբծել, քննել*. Il — ma conduite. — sur tout ։ 4 *Կնքադրոշմել* † (*արծաթեղէն*) ։ 5 *Ստուգման տոմարն անցընել* ։

Contrôleur (ն), *ար. Տետրակ բըռնող, արձանագրող* ։ 2 *Ստուգող, քննող, համարատու* ։ 3 *Պարսաւադէտ, քննիչ* (*էգ.* — **euse**) ։

Controuver (ն), *ն. Հնարել՝ ստեղծել՝ շտկել* (*սուտ*) ☞ *կեղծ, հնարածոյ* ։

Controverse (ն), *էգ. Խնդիր, վէճ, վիճաբանութիւն* ։ 2 *Կրօնական վէճ*. Matières, Livres de — ։

Controverser (ն), *ն. և չ. Պայքարել, մաքառիլ, հակաճառել, վիճել* ։

Controversiste (ն), *ար. Պայքարախօս՝ պայքարագիր* (*կրօնքի բանուրու վրայ*) ։

Contumace (ն), *էգ. Ատեան՝ դատի չերթալը, դատազանցութիւն*. Être en —, (*դատազանց լինել*) ։ 2 *Դիմադարձութիւն, չ.* ‖ Par —, *Ի բացակայութեան* (*դատապարտել*) ։ ‖ *գ. Դատախոյս* † ։

Contumacer (ն), *ն. Ի բացակայութեան դատ վարել՝ դատել* ։

Contumax (ն-ախս). *ած. և գ. Դատազանց* ։ 2 *Անսաստող* (*եկեղեցւոյ հրամանաց*) ։

Contus, e (ն), *ած. Ճմլեալ* ։

Contusion (ն-զ), *էգ. Ճմլած. Էզիլմէ* ։ 2 *Ճմլում* ։

Contusionner (ն-զիօնէ), *ն. Ճըմլել* ։

Convaincant, e (ն ն), *ած. Հաւանեցուցիչ, համոզիչ* ։

Convaincre (ն-ն), *ն. Հաւանեցընել, համոզել,* (*որ և անփ.*) ։ 2 (*Ստուգութիւնը*) *ապացուցանել*. — de. Il fut — de trahison, (*մատնիչ լինելը հաստատուեցաւ*) ։ ‖ Se —, *յ. Հասկնալ, համոզուիլ* ։ 2 *Իրար համոզել* ։

Convaincu, e (ն-ն), *ած. Համոզուած, հաւան* ։ 2 *Ցանցաւոր ճանչցուած* ։ 3 (*Մոլորութիւնը*) *ապացուցուած* ։

Convalescence (ն-ս), *էգ. Նորաբոյժ վիճակ, ապաքինութիւն* † ։

Convalescent, e (ն-ս), *ած. և գ. Ապաքինեալ, նորաբոյժ* † ։

Convallaire (ն-2l), *էգ. Շուշան հովտաց* ։

Convenable (ն), *ած. Ցարմար, ճահաւոր, պատշաճ* ։ 2 *Վայելուչ, պատշաճ* (*հագուստ*) ։ 3 *Պատշաճ, վայել* ☞ (*մարդա*)*վայել*. Il est — que ։ 4 *Շնորհքով՝ շէնք շնորհք* (*մարդ*) ։ 5 *Համեմատ, պատշաճ*. — à ։

Convenablement (ն), *մ. Պատշաճ կերպիւ, ըստ պատշաճի* ։ 2 *Ըստ, համեմատ* ։

Convenance (ն), *էգ. Ցարմարութիւն, ճահ, պատկանութիւն, յարմարանք* ։ 2 *Ձեւք, վայելք, վայելչանք, պատշաճք*. Raisons de —. Il a été d'une — parfaite ։ 3 *Դիւր, դիւրութիւն*. Avoir à sa —, (*ձեռքին տակ ունենալ*) ։ ‖ De —, *Ցարմարական՝ պատկանաւոր* (*ամուսնութիւն*) ։ ‖ *յգ. Պատշաճութիւն, վայելչութիւն, շնորհք* ։

Convenant, e (ն-ն), *ած. Ճահաւոր, պատշաճ, հ.* ‖ *ար. Դաշնադրութիւն, հ.*

Convenir, -nu, e (ն), *չ. Համաձայնիլ, միաբան մնալ, միաբանիլ, յարմարիլ*. — du prix, (*գնոյն վրայ յարմարիլ* ։ 2 *Խոստովանիլ, ճանչել, հաւանիլ, ընդունիլ*. Convient-il que cela soit? 3 *Պատշաճիլ, պատշաճ լինել, յարմար գալ, յարմարիլ* ☞ (*ազգա*)*վայել* ։ 4 *Արժան լինել, վայլել* ։ Il — que cela soit ainsi ։ ‖ Se —, *յ. Իրարու յարմարիլ* ։

Conventicule (ն-ն), *ար. Ժողովակ* ։ 2 *Ծածուկ ու ապօրինի ժողով, գաղտաժողով* † ։

Convention (ն-ն), *էգ. Ցարմարում, համաձայնում, դաշն, միաբանութիւն*. — verbale. Il est de difficile —, (*դժուարահաւան մէկն է*) ։ 2 *Մարդկանց մէջ ընդունուած բան, կանխահա-*

ւան բան, պայմանագրութիւն ․ — sociales։ 3 Ցարմարցուցած բան, շինծու պայման՝ հանգամանք, պայմանագրութիւն, յարմարեցում † Couleur de —, (շինծու գոյն) ․ Langage, Signes de de —, (ընդունուած՝ շինծու՝ պայմանագրական † լեզու՝ նշանք) ։ 4 Սահմանակարգ ժողով, քօնվանսիօն (1792 ին, ֆր․) ։ ‖ յգ․ Դաշինքի մը պայմանք ։

Conventionnel, elle (գօնվանսիօնէլ), ած․ Ցարմարեցմամբ, պայմանագրաբար † կանխահաւան † (արժէք՝ պայման) ։ ‖ ար․ Սահմանակարգեան † քօնվանսիօնէլ ։ [կանութիւն ։

Conventualité (ն-ն), էգ․ Վանա-

Conventuel, elle (ն-ն), ած․ Վանական ։ ‖ ար․ (Բուն) վանական ։

Conventuellement (ն-ն-11), մ․ Վանքի կանոնաց համեմատ ։

Convenu, e (ն), ած․ Շինծու, յարմարական ։

Convergence (ն-ն), էգ․ Զուգագիմութիւն † ծայրամիտութիւն † (գծից)։

Convergent, e (ն-ն), ած․ Ծայրամէտ (գիծ) ։ 2 Համակէտ (հուր) ։ 3 Համամիտ † (ոսպ) ։

Converger (ն), չ․ Ի մի կէտ դիմել, համակիտել † համադիմել † ․

Convers, e (ն), ած․ Աշխատաւոր (եղբայր՝ քոյր վանքի մէջ) ։

Conversation (ն), էգ․ Զրուցատրութիւն, խօսակցութիւն ։ 2 Խօսելու կերպ, խօսուածք ․ Il n'a point de—։

Converse (ն), էգ․ Շրջուն՝ փոխոխ յառաջադրութիւն, փոփոխ ։

Converser (ն), չ․ Խօսքի մտնել, խօսակցիլ ։ 2 Կենակցիլ ։

Conversion (ն-ս), էգ․ Ցեղյեղում, փոխարկում, շրջում (յուսկի) ։ 2 Փոփոխութիւն, շրջում (հասերու) ։ 3 Շրջում (նախադասութեան)։ 4 Դարձնելը, դարձ (ի քրիստոնէութիւն) ։ 5 Զգաստացում, դարձ ։ 6 Կարծիքի փոփոխութիւն, դարձ ։ 7 Դառնալու շարժում, դարձում ։ 8 Ճակատ փոխելը՝ դառնալը (զօրաց) ։

Converti, e (ն), դ․ Դարձած, նորահաւատ, նորադարձ ։

Convertible (ն), ած․ Շրջելի ։

Convertir (ն), ն․ Ցեղյեղել, փոխարկել, շրջել, դարձնել (որ և դ․)։ 2 Փոխել, դարձնել (բանտը՝ տուգանքի) ։ 3 Հաւատքի բերել ։ 4 Բերել՝ դարձնել (իր կարծիքի), (որ և անդ․) ։ ‖ Se —, յ․ Փոխուիլ, փոխարկիլ, շրջիլ, դառնալ։ 2 Լոյս հաւատքի դառնալ ։ 3 Դարձի գալ (մեղքերէ) ։

Convertissement (ն), ար․ Փոփոխում, դարձնելը, շրջում ։

Convertisseur (ն), ար․ (Հաւատքի) բերող՝ դարձնող։ 2 Դարձի բերող։

Convexe (ն), ած․ Գմբէթարդ, կորընթարդ ․ գուպպէլի, եումրու ։ ‖ — concave, Ուռ - գոգաւոր ։

Convexité (ն), էգ․ Կորընթարդութիւն, կորընթիք ։

Conviction (ն), էգ․ Համոզում․ 2 Ապացոյց ․ En voici la — ․ Pièces de —, (ապացուցական թուղթք) ։ 3 (Ցանցանքը) ճանչնալը՝ խոստովանիլը (ամբաստանեալի) ։ [եալ, կոչնական ։

Convié, (ն)․ ար․ (Սեղանի) հրաւիր-

Convier (ն), ն․ Կանչել, հրաւիրել․ 2 Ցորդորել, հրաւիրել ։

Convive (ն), դ․ Ճաշակից, բազմական, կոչնական ։

Convocation (ն), էգ․ Կոչում՝ խմբում (ժողովի) ։

Convoi (ն), ար․ Ցուղարկաւորութիւն (մեռելի) ։ 2 Կառախումբ, կառատորմ, Երկ․ 3 Վաճառականաց նաւախումբ, վաճառանաւք † Le — des Indes ։ 4 (Վաճառանաւուց) յուղարկաւոր տորմիղ, յուղարկանաւք † 5 Նպարասայլք † (զօրաց) ․ Préparer des — ․ 6 (Նպարասայլից) յուղարկաւոր զօրախումբ † յուղարկախումբ † Le — a été battu ։ [կալ, տռփալ, տենչալ ։

Convoiter (ն), ն․ Աչք տնկել, ցան-

Convoiteux, euse (ն), ած․ Ցանկացող, տենչացող ։

Convoitise (ն-զ), էգ․ Աչք տնկելը, ցանկութիւն, տենչանք ։

Convoler (ն), չ․ Վերամուսնանալ․ — en secondes noces, (նորէն կարգուիլ) ☞ կրկնապսակ ։

Convoluté, e, ած․ Պատատուն, բս․

Convolvulacées (ն), էգ․ յգ․ Պատատակայինք, բս․

Convolvulus (Ն-խւս), *տր. Պատուտակ.* պօրու չիչէյի ։

Convoquer (Ն), *ն. Խորհրդի կանչել՝ գումարել։* [կից լինել ։

Convoyer (գօՆվուայէ), *ն. Ուղե-*

Convoyeur (գօՆվուայէօր), *տր. Ուղեկից նաւ ։* [հար † բժ.

Convulsé, e (Ն-սէ), *ած. Դնդերա-*

Convulsif, ive (Ն-ս), *ած. Դնդերահարական † բժ. 2 Ցնցական (շարժմունք) ։*

Convulsion (Ն-ս), *էգ. Դնդերահարութիւն † բժ. 2 Դնդերային ուժգին շարժմունք, ցնցիւն, ցունց (կատղութեան)։ 3 Ցոյզք, ցնցիւն, սասանութիւն փ.*

Convulsionnaire (Ն-ս-էռ), *ած. և գ. Դնդերահարք† (Սէն-Մէտարի)։*

Convulsivement (Ն-ս), *մ. Մեծ յոյզքով, ցնցագին† (յուզիլ)։* [տակից։

Coobligé, *տր. Համապարտ, պար-*

Coopérateur, trice, *գ. Գործակից, վաստակակից ։* [ցական։

Coopératif, ive, *ած. Գործակ-*

Coopération, *էգ. Գործակցութիւն, վաստակակցութիւն ։* ‖ La —, *Գործակցական ընկերութիւնք ։*

Coopérer, *չ. Օգնական լինել, գործակցիլ ։*

Coopter, *ն. Բացառաբար ընդունիլ (ընկերութեան մը մէջ) ։*

Coordination, *էգ. Համակարգում, շարակարգում։* [գեալք, էջ.

Coordonnées, *էգ. յգ. Համակար-*

Coordonner, *ն. Համադասել, համակարգել, շարակարգել ։*

Copahu, *տր. Բեւեկնոյ խէժ (Պրազիլիոյ),* քօբահ ։

Copain, *տր. Բարեկամ, ընկեր ։*

Copal, *տր. Ռետին մը,* քօբալ ։

Copaline, *էգ. Բնաքօբալ † ։*

Copartageant, e, *ած. և գ. Բաժանակից ։* [ռանգութիւնը) ։

Copartager, *ն. Բաժնել (ժա-*

Copayer (ա, է), *տր. Քօբահենի, ծռ.*

Copeau, *տր. Տաշեղ, տաշուք.* եօնղա, բալաշ ։ [կիչ ։

Copermutant (Ն), *տր. Փոխանա-*

Copermuter, *ն. (Հոգեւոր) հաստապաշտօնները իրարու հետ փոխանակել։*

Cophte, *տր. Տ.* **Copte** ։

Copie, *էգ. Օրինակ, պատճէն.* Pour — conforme, *(պատճէնի ճշդութեան համար)։ 2 Օրինակ, պատկեր.* La — ne vaut pas l'original. Un original sans —, *(նմանը չտեսնուած՝ արտառոց մարդ) ։ 3 Ընդօրինակում, օրինակում ։ 4 Մաքուրը (շարագրութեան)։ 5 Ձեռագիր, օրինակ, տպ.*

Copier, *ն. Պատճէնն հանել, օրինակը քաշել, օրինակել ։ 2 Նմանող՝ հետեւող լինել, նմանիլ ։ 3 Նմանցնել, ձեւացնել.* Il n'est pas bien de — les gens ։ [ռատօրէն ։

Copieusement, *մ. Անխնայ, ա-*

Copieux, euse, *ած. Անխնայ, առատ ։ 2 Ճոխ (լեզու) ։* [Նմանող։

Copiste, *տր. Օրինակիչ։ 2 Հետեւող,*

Copropriétaire, *գ. Ի միասին տէր, տիրակից ։* [թիւն ։

Copropriété, *էգ. Տիրակցու-*

Copte, *տր. Ղփտի ։* ‖ Le —, *Ղփտերէն ։* [(զանգակ) ։

Copter, *ն. Մէկ կողմէն զարնել*

Copulatif, ive, *ած. Բաղհիւսական (շաղկապ) ։* [Être *ն է*) ։

Copulatif, ive, *ած. Զուգիչ (բառ.*

Copulation, *էգ. Խառնք, զուգաւորութիւն ։* ‖ — charnelle, *Մերձաւորութիւն ։*

Coq, *տր. Խօսնակ, աքաղաղ.* խօրօզ։ *2 Արու.* Le — de la perdrix. — héron, — faisan. Il ne faut tuer que les —։ *2 (Հողմացոյց) աքլոր (զանգակատան)։ 3 Մեծ աղայ, ջոջ (գիւղի մը)։ 4 Խոհակեր (նաւու մէջ) ։* ‖ — d'Inde, *Հնդկահաւ.* հինտ բավուղու ։ | — de bruyère *կամ* des bois, *Ցախաքլոր ։* | — des jardins, Menthe de —, Herbe au —, *Լեղընտրուկ.* մարսէմանի։

Coq-à-l'âne, *տր. Կտորբրդուկ՝ կըցկտուր խօսք։ յ. ն.*

Coque, *էգ. Խեճեպ, կճեպ (հաւկթի)։ 2 Փեճեկ՝ կճեպ (ընկուզի ևն.)։ 3 Պատեան (շերամի), բժոժ.* խիլէք զօզալաղը ։ *4 Պատեան, փ. 5 Մարմին (նաւու) ։* ‖ À la —, *Խաշած (հաւկիթ) ։* | — des cheveux, *Ծայրերն միացած ու հաւաքուած մազեր, մազերու հանգրէճ ։* | —

du Levant, Ծառի մը պտուղ, ձկան Թմբիր ։

Coquecigrue, էգ. Բաշաղանք, բարբանջք ։ 2 Ցնորախօս, բաշաղկոտ։ 3 Երբէք, աշխարհի վերջը, գ. À la venue des —, (ծռազատկին). Vous aurez des —, (չպիտի առնուս, պոչ պիտի տամ, պոչ, ու.) ։

Coquelicot, ար. Լեռի խաշխաշ ։

Coqueluche, էգ. Կապոյտ հազ, խեղդհազ։ 2 Պաշտուած սուրբ, պաշտելի կուռք, սիրական (կանանց) ։ 3 Տեսակ մը կնգուղ, կուկուլ, հ.

Coqueluchon, ար. Կնգուղ, կուկուլ ։ ‖ — de moine, Կակղամորթ մը, վեղարուկ † ։ [ման, ճռռ Գ.

Coquemar, ար. Ջեռուցիչ, ջեռա-

Coqueret, ար. Ցակոթուկ, տկ. էլ քաքենճ ։

Coquerico, ար. Կուկուլիկկու ։

Coquet, ette, ած. Հաճոյանալու փափաքող՝ աշխատող, պչրող, (էգ. պչրուհի, պչրանոյշ). Faire le —, (պչրասիրել, պչրիլ) ։ 2 Պչրագեղ † (ժապաւէն) ։ 3 Պչրաշէն † (ապարան) ։

Coqueter, չ. Պչրել ։

Coquetier, ար. Հաւկթավաճառ, հաւավաճառ ։ 2 Խաշած հաւկթի աման, ձուաման † ։

Coquettement (1t), մ. Պչրաբար։

Coquetterie (1t), էգ. Պչրողութիւն, պչրանք ։ 2 Նազանք, պչրանք ։

Coquillage, ար. Խեցեմորթ, ժըժմակ. զապուզլու պէօճէք։ 2 Խեցի, խեփոր (ժժմակի). — fossiles ։

Coquille, էգ. Կճեպ (հաւկթի) ։ 2 Փեճեկ (ընկուզի՝ նուշի)։ 3 Խեփոր, տիփ (ոստրէի ևն.). Collection de — ։ 4 Ուխտաւորի բերած խեփորներ (սէտէֆ). À qui vendez-vous vos—? (որո՞ւ ծախել կ'ուզես այդ սուտերը). Portez vos —ailleurs, (սուտերդ ուրիշ տեղ ծախէ)։ 5 Պատեան, գ. Rentrer dans sa — ։ 6 Ուղղորդ հնոց մը ։ 7 Տեսակ մը Թուղթ, խեցագրոշմ † 8 Սխալ գիր, տպ. ‖ Faire valoir, Bien vendre, Ne pas donner ses —, Սուղ ծախել գործք կամ ծառայութիւն մը ։

Coquillier, ière (իյլ), ած. Խեցուտ ։ ‖ ար. Խեցիներու հաւաքոյթ, խեցերան ։

Coquin, e (1), գ. Ցած ու խաբեբայ մարդ, վատշուէր, անզգամ, անպիտան ։ 2 Վատ, անպիտան. Fuir comme un — ։ 3 Ծոյլ՝ անպիտան ծառայ։ 4 Անպիտան (բարկութեան մէջ). Une — de servante. Tais-toi, —! 5 Զարաճճի, շուտիկ Գ. (կատակով). Vous êtes un heureux —. Ces — de femmes ։ ‖ ած. Անաշխատ (արհեստ), դատարկ՝ ծոյլ՝ անգործ (կեանք) ։ 2 Մոլի՝ անպիտան (կին) ։ ‖ էգ. Չար՝ մոլի կին, հերատուկ † անպիտանուհի † ։

Coquinerie, էգ. Վատշուէրութիւն, անզգամութիւն, անպիտանութիւն։

Cor, ար. Որսական փող, եղջերեայ ։ 2 Գալարափող ։ 3 Գալարափողար † 4 Կոշտ, կանկրուկ Գ. նասըր։ 5 Հրէից չափ մը, քոռ ։ ‖ À — et à cri, Մեծաձայն (խնդրել) ։ 2 Փող ու շուներով (որսալ) ։

Corail, ար. Բուստ. մէրճան։ յգ. —**aux**։ ‖ De —, Կարմրափայլ՝ կարմրագեղ (բերան)։ 2 Կարմրածիր (շր-Թունք)։

Corailleur, ար. Բուստ (մէրճան) հանող, բստահան † բստաքաղ † ։

Corallin, e (21), ած. Բստակարմիր † ‖ էգ. Ջրի խոտ մը, ջրիմուռ † ։

Coran, ար. Գուրան (Տաճկաց) ։

Corbeau (ō), ար. Ագռաւ. գարղա ։ 2 Գերանակալ ուս, ցցուակ † ագռաւուկ† 3 հ. ժ. Ժանտահարներու դիակիր ։ 4 հ. ժ. Դիակիր † ‖ — de mer, Ծովագռաւ ։

Corbeille, էգ. Կողով, տառաղան (պտուղի)։ 2 Սակառի, զամբիւղ, սփրիդ (հացի) ։ 3 Փէսի ընծաներու կողով, տուայրի † (որ և — de mariage) ։ 4 Կողովաձև զարդ, կողովակ, ճ.

Corbeillée, էգ. Կողով մը (պտուղ)։

Corbillard (իյլ), ար. Դագաղակիր կառք, դիակառք † 2 Հանրանաւ ։

Corbillat (իյլ), ար. Ագռաւաձագ†։

Corbillon (իյլ), ար. Կողովակ ։ 2 Խաղ մը, կողով ։ [էհ ։

Corbleu, ձն. Վա՜յ Թշուառական ;

Cordage, ար. Չուան, չուանեղէնք (նաւա)տոռունք ։ 2 Փայտաչափութիւն † (չուանով) ։

Corde, իգ. Չուան. — d'herbe, de jonc, (կեմ, հեսկ, սիրայ Գ.) ։ 2 (Կախաղանի) չուան. La — au cou. Cela mérite la —. Échappé de la — ։ 3 Առասան (գիրք կազմելու) ։ 4 Ապարում (վրանի) ։ 5 Պարան (գունդխաղի). Friser la — ։ 6 Լար (աղեղի). Tendre la —, (աղեղը լարել). Il a plus d'une — à son arc, (բազմահնար մէկն է) ։ 7 Թել (դաշնակի) ։ 8 Լար (փանդիռի). — à boyau, (աղի). (սազ քիրիշի). La — sensible, (բարակ՝ փափուկ Թել, փ.) ։ 9 Թել (պաստառի). Usé jusqu'à la —, (Թել Թել եղած ։ 2 Շատ կրկնուած, հինցած, փ.) ։ 10 Վրճակի նեղուԹիւն. Cet homme montre la — ։ 11 Ձայն, խազ. Sa voix est belle dans les — élevées ։ 12 Փայտի չափ մը, չափ, լարաչափ ✝ Cent — de bois ։ ‖ En —, Գալարուն (ծխախոտ) ։ ‖ Sous —, մ. Առանց քակելու (կապոցը) ։

Cordeau(ō) ար. Լար (չափի և շիտկուԹեան), լարաքաժին, տրամալար ։ 2 Չուան (նաւ քաշելու) ։ [ոլորել ։

Cordeler, ն. Չուանակերպ հիւսել,

Cordelette, իգ. Պզտի չուան ։

Cordelier, ար. Փրանկիսկեան. Aller sur la mule des —, (ցուպ ի ձեռին ուղեւորիլ) ։

Cordelière, իգ. (Մէջքի) չուան՝ հանգուցալար ✝ (Փրանկիսկեանի) ։ 2 Գօտի (տնական հագուստի) ։ 3 Չուանաձեւ զաւազանիկ, չուանակ, ճ.

Cordelle, իգ. Նաւաձիգ պարան ։

Corder, ն. Շինել չուան, չուանել ։ 2 Գալարել (ծխախոտի տերեւներ) ։ 3 Կապել՝ առասանել (կապոց) ։ 4 Լարով չափել՝ լարաչափել ✝ (փայտ) ։ ‖ Se —, չ. (Չուան) հիւսուիլ ։ 2 Մէջտեղը կարծրանալ (տունկի) ։ 3 Չափուիլ (փայտի) ։

Corderie, իգ. ՉուանագործուԹիւն ։ 2 Չուանարան ։

Cordial, e, ած. Սիրալիր, կաԹոգին, մտերիմ, սրտագին, սրտեռանդն, ջերմ ։ 2 (Սրտի) կազդուրիչ (դեղ) ։ յգ. — **aux** ։

Cordialement, մ. ԿաԹոգին, սրտագին, ջերմագին (սիրել) ։ 2 Բացէ ի բաց՝ չարաչար (ատել) ։

Cordialité, իգ. Անկեղծ սէր, մտերմուԹիւն ։

Cordier, ար. Չուանավաճառ, չուանագործ ։ 2 Չուանով ձկնորս ։

Cordiforme, ած. Սրտաձեւ, սրտակերպ, բս.

Cordon(ì), ար. Մէն մի ոլոր չուանի, կուղ, տակ Գ. ☞ (երեք)կղի, (երեք)կին ։ 2 Բարակ չուան, առասան ։ 3 Չուան (դռնապանի՝ դուռը բանալու). Demander le —. Le —, s'il vous plaît, (չուանը քաշեցէք) ։ 4 Լար (մետաքսէ ևն.). — de montre ։ 5 Լար (գլխարկի ևն.) ։ 6 Կապ (կօշկի՝ քսակի) ։ 7 Ժապաւէն (պատուանշանի) ։ 8 Չուանագօտի (Փրանկիսկեանց) ։ 9 Խեղդելու չուան, խեղդան ։ 10 Լար ☞ (պորտա)լար, անդ. 11 Պրկում դնդերաց, լար ։ 12 Կարգ՝ շար (տանձիններու՝ աԹոռներու) ։ 13 (Ցարդարուն) ծիր (դրամի) ։ 14 Շրջանակ՝ գօտի (քարերու) ։ 15 ՇղԹայ (զօրաց) ։ 16 ՇղԹայ (առողջպահիկ) ։ ‖ — bleu, Վարպետ խոհակերուհի, քաջեփուհի ✝ 2 Կապոյտ ժապաւէն կամ ժապաւինակիր (Հոգւոյն Սրբոյ կարգի), հ.

Cordonner(ɪn), ն. Հիւսել, ոլորել ։

Cordonnerie (ɪn), իգ. ՄուճակագործուԹիւն ✝ 2 Մուճակարան ✝ 3 Ոտնամաններու վաճառատուն, մուճակատուն ✝ 4 Ոտնամաններ դնելու տեղ, մուճականոց ✝ ։

Cordonnet (ɪn), ար. Բարակ լար՝ երիզ՝ լարիկ. ինճէ իփ՝ զայքան ։ 2 Ոլորուն մետաքս ։ [կազործ ։

Cordonnier (ɪn), ար. Մուճա-

Coreligionnaire (ɪn), ար. Հաւատակից, կրօնակից ։

Coriace, ած. Կարծր՝ կաշի (միս) ։ 2 Կծծի, ճղճիմ, կցիր ։

Coriacé, e, ած. Կաշենման ։

Coriandre, իգ. Գինձ. քիշնիշ ։

Corindon, ար. Ազնիւ քար մը, քորինդ ։ [եան (կարգ) ։

Corinthien, enne, ած. ԿորընԹ-

Coris (ի), ար. Տ. **Cauris** ։

Corme, իգ. Սին, պտ. իւվէս ։

Cormier, ար. Սնենի ✝ սնի ✝ իւվէս աղաճը ։ [ճիզ զարղաճը ։

Cormoran (ì), ար. Ջրագռաւ, տէ-

Cornac, ար. Փղապան ։ 2 Գոմապան, ըս. [սարդիոն. ագիզ ։

Cornaline, էգ. Ազնիւ քար մը,

Cornard, ար. Եղջերաւոր ։ 2 Կինը չնացող, եղջերաւոր ։

Corne, էգ. Կոտոշ, եղջիւր. — d'abondance, (ամալթեղջիւր). Lever les —, (գլուխ վերցնել) ։ 2 Կճղակ, սմբակ. (աք. բըրնաղը) ։ 3 Եղջերակերպ նիւթ, եղջիւր. Peigne de — ։ 4 Մուճակի ոսկր, եղջերիկ ։ 5 Փող (կովարածի), եղջիւր ։ 6 Եղջիւր (գլխարկի) ☞ (երեք)-եղջիւր ։ 7 Անկիւն (սեղանի) ։ 8 Մահիկ-եղջիւր (լուսնի) ։ ‖ À —, Եղջերաւոր։ 2 Եղջերաձև (ամրութիւն) ։ | — d'or, Ոսկեղջիւր (Կ. Պոլսոյ) ։ | C'est de la —, Միս չէ կաշի է ։ | Faire une — à, (Գրքի) Թերթի ծայրը ծռել՝ նշան ընել։ | Il a, Il porte des —, Կինն անհաւատարիմ է, եղջիւրներ տնկած է, ըս.

Corné, e, ած. Եղջերակերպ, եղջերանման ։ 2 Յասպային (քար) ։ 3 Ծայրը նշան եղած (խաղաքարտ)։

Cornée, էգ. Եղջերինի (աչքի) ։

Corneille, էգ. Որի. զարա զարղա։ 2 Թռչուն, ագռաւ, ն. C'est la — de la fable ։ (ականջի) ։

Cornement, ար. Խօսիլը, դռնչիւն

Cornemuse, էգ. Տկճոր, տկասրինգ. զայտա, բուլում ։

Corner, չ. Փողը հնչեցնել, փչել փող ։ 2 Փողով խօսիլ (հեռու տեղ կամ խուլի) ։ 3 Դռնչել (ականջի). Les oreilles me —. Les oreilles vous —, (ականջիդ այնպէս կուգայ). Les oreilles ont bien dû vous —, (ականջներդ շատ խօսած պիտի լինին) ։ ‖ — aux oreilles, Կրկնել ու կրկնել, գլուխ ականջ չթողուլ, ռմ. ‖ ն. Կրկնել ու կըրկնել (մէկու ականջի) ։ 2 Փողով քարոզել, հռչակել, ն. 3 Եղջիւրով զարնել, խեթկել։

Cornet, ար. (Պզտի) փող (կովարածի). — à bouquin, (եղջերափող)։ 2 Փողար ։ 3 Լսափող (որ և — acoustique)։ 4 Քուէի՝ նարտի տուփ, բուրգ ։ 5 Կոնաձեւ Թուղթ (մէջը բան դնելու), բրգուկ † 6 (ժամի մէջ) ճրագանցոյց † շիջակ † քիւլահ ։ 7 Կաղամար, մելանատ ։ 8 Կաղամար, ձկ.

Cornette, էգ. Տանգղակ † (կանանց) ։ 2 Երկեղջիւր դրօշ (նաւու) ։ 3 Էրիկէն խաբուած կին, ռմ. 4 հ. ժ. Դրօշ կամ դասակ (հեծելազօրի) ։ ‖ ար. Դրօշակիր (հեծելոց) ։

Corneur, ար. Փողար։ 2 Լալկան, պոռպռան, ըս.

Corniche, էգ. Պսակ (շինուածոց)։ 2 Ծնօտ (դուռի). փերվազ ։

Cornichon, ար. Մանր վարունկ, վարնկիկ ։ 2 Պզտի եղջիւր, կոտոշիկ ։ 3 Անխելք ։

Cornier, ière, ած. Անկեան (ցից)։

Cornière, էգ. Տանիքի երկու դարվարներէ ձեւացած ճամբայ, դարուղի † ։

Cornigère, ած. Եղջիւրակիր, կդ.

Cornillas (իյլեա), ար. Որիի (զարա զարղա) ձագ, որեձագ † ։

Cornouille, էգ. Զողալ, հոյն. զըզըլճըգ ։

Cornouiller (ույլեէ), ար. Զողալի † հոյնի. զըզըլճըգ աղաճը ։

Cornu, e, ած. Եղջերաւոր ։ 2 Անկիւնաւոր ։ 3 Այլանդակ, արտառոց. Raisonnements —. Raisons — ։ 4 Ժանգոտ (ցորեն) ։ ‖ Visions —, Lièvres —, Ցիմարական՝ այլանդակ գաղափարք ։ [մը, փունդ, դ.

Cornue, էգ. Ծուռվիզ նեղ անօթ

Corollaire, ար. Հետեւութիւն, չափ. 2 Հաստատելու համար աւելցուած խօսք, պսակ՝ կնիք (խօսքերու) ։

Corolle, էգ. Շափրակ, պսակ, բս.

Corollifère, ած. Շամփրակաւոր, բս. [պսակք ։

Corolliflores, էգ. յգ. Ծաղկա-

Coronaire, ած. Թագաձև (երակ). Or —, (ոսկի պսակ, Հ.) ։

Coronal, e, ած. Ճակատ(ոսկր) ։

Coroner (kn), ար. Արդարութեան պաշտօնաւոր, Անգ. քօրօնէր ։

Coronille, էգ. Թագենի† տնկ։ [անդ.

Coronoïde, ած. Ագռաւակտուց.

Corporal, ար. Կտաւ՝ սկիհի տակ, մարմնակալ, շուշփայ ։ յգ. — **aux** ։

Corporalité, էգ. Մարմնականութիւն, մարմնաւորութիւն ։

Corporation, էգ. Միաբանութիւն, ընկերութիւն ։

Corporel, elle, ած. Մարմնեղէն, մարմնաւոր ։ 2Մարմնային, մարմնական ։

Corporellement, մ. Ըստ մարմնոյ, մարմնովի ։ 2 Մարմնաբար , մարմնապէս ։

Corporifier, ն. Մարմնացնել ։

Corps, ար. Մարմին . — et âme , (հոգւով ու մարմնով) ։ 2 Կոճղ , իրանք , անձնիք , մարմին . պետեն ։ Il a le — bien fait, mais les jambes un peu trop courtes. À mi - — , (կէս-մարմնով) ։ 3 Անձ . C'est un pauvre — . Séparation de — et d'âme . Un — plaisant. Répondre de qn. — pour —, (մէկու մ'անձին երաշխաւորել) . Périr — et biens, (նաւ ու ապրանք կորսուիլ)։ 4 Անձ արքայի , արքայ. Le carrosse , Le cocher du — . Les gardes du — , (արքայապահք) ։ 5 Դի , մեռեալ , մարմին . Mettre , Porter un — en terre ։ 6 Հոգի, կեանք. Il a perdu le — et les biens ։ 7 Գլխաւոր՝ բուն մաս , մարմին (գրի՝ կառքի՝ շէնքի՝ նաւուն) , — de logis , de bâtiment , (բուն շէնք) ։ 8 Վերնամաս (հագուստի) ։ 9 Սեղմակ. քօրսէ. — de baleine. — de cuirasse , (լանջապան) ։ 10 Ժողովածոյք , հաւաքոյթ . Le — du droit civil. — de preuves , (ապացոյցներու ամբողջութիւն) ։ 11 Թանձրութիւն, սերտութիւն. Ce sirop, Ce papier, Cette étoffe n'a pas de — ։ 12 Զօրութիւն (գինւոյ) ։ 13 Գիրութիւն . Prendre du — , (գիրնալ) ։ 14 Մաս . Le — calleux . Le — ligneux, (փայտ)։ 15 Ընկերութիւն , միաբանութիւն , մարմին . L'Etat est un — politique. Le — de l'Eglise , (հաւատացեալք) ։ 16 Դաս , կարգ, գունդ, խումբ, մարմին. Le — des boulangers. Le — du génie. Le — de l'Eglise , (հաւատացեալք). — de ballet (կաքաւախումբ թատրոնի) . Repas de — , (ընկերութեան մը հացկերոյթ) ։ 17 Ժողով. Le — législatif. — d'état , (արուեստակցական ժողով՝ գումարում). — de métier , (համարուեստ բանւորներու գումարում) ։ 18 Գունդ (զօրաց) ։ || Faire — , Միանալ, մէկ մարմին կազմել ։ | — diplomatique , Դեսպանակոյտ ։ | — de bataille , Բանակի կեդրոն, բուն բանակ ։ | — d'armée , Բանակ ։ | — détaché , Հատուած ։ | — de voile , Գլխաւոր առագաստ ։ | — de voilure , Բոլոր առագաստք ։ | — de garde , Պահակատուն , պահնորդարան ։ 2 Պահանորդք, պահակալք † | — d'une devise, Պատկեր նշանադրոշմի ։ | — de délit, Յանցանաց նշան։ || — à — , Դիրկընդխառն, թև առ թև (կռիւ) ։ | À — perdu , մ. Յախուռն ։ | À son — défendant, մ. Ակամայ , բռնի ։ 2 Իր անձը պաշտպանելով ։ | En — , մ. Միախուռն , խմբովի ։

Corpulence (ֆ), էգ. Գիրութիւն , թանձրամմութիւն ։

Corpulent, e, ած. Թանձրամարմին , անձնեայ , մարմնեղ ։

Corpusculaire, ած. Հիւլական։

Corpuscule , ար. Մանրամանր մարմին , հիւլէ ։

Correct, e (2r), ած. Ճշգրիտ, շիտակ , ուղիղ ։ 2 Ճշգրտաբան (հեղինակ)։ 3 Անսխալ՝ ճիշդ (ասում) ։

Correctement (2r), մ. Ըստ կանոնի, անսխալ , ճշգրիտ , ուղիղ ☞ ուղղա(գիր)։

Correcteur (2r), ար. Յանդիմանիչ , ուղղիչ ։ 2 Սրբագրիչ , տպ. 3 Հոգեւոր հայր (վանքի). Le père — ։

Correctif, ive (2r), ած. Ուղղիչ. || ար. Մեղմիչ նիւթ, ամոքիչ։ 2 Մեղմիչ՝ ամոքիչ խօսք ։

Correction (2r) , էգ. Մաքրութիւն՝ ճշգրտութիւն (ոճի)։ 2 Ուղղութիւն, ուղղում, սրբագրութիւն (սխալներու) ։ 3 Ուղղութիւն , հ. 4 Բարեխառնում, ամոքում, գեղ. 5 Յանդիմանութիւն , խրատ. Une petite — . — fraternelle ։ 6 Պատիժ. Il a subi la — ։ 7 (Ուղղիչ) իշխանութիւն (հօր). || Sauf — , Sous — , Եթէ չեմ խաբուիր ։

Correctionnel,elle (2r), ած. Զգաստիչ (պատիժ) , պատժական (ատեան) ։

Correctionnellement (2r) , մ. Պատժական ատեանով։

Corrégidor (2r) , ար. Դատաւորապետ † Սպ. չական ։

Corrélatif,ive (2r), ած. Ցարըն-

Corrélation (2r), էգ. Յարնչականութիւն ։

Correspondance (1r), էգ. Թղթակցութիւն, գրակցութիւն ։ 2 Նամակք, նամականի (Վոլթէրի). Lire sa — ։ 3 Յարաբերութիւն (թշնամւոյ հետ), հաղորդակցութիւն (առեւտրական) ։ 4 Հաղորդակցութիւն (տեղէ տեղ՝ համակառքէ համակառք). Prendre la —. Voiture de —, (երկաթուղւոյ ճամբորդներու կառք) ։ 5 Հաղորդակցութեան տոմս (համակառքերու մէջ). Qui est-ce qui a une —? 6 Կապ, կցորդութիւն (իրերու մէջ) ։

Correspondant, e (1r), ած. Համապատասխան (անկիւնք)։ || գր. Թըղթագիր, թղթակից, գրակից ։ 2 Թղթակից անդամ (Ակադեմիոյ)։ 3 Խնամակալ (պանդուխտ ուսանողի) ։

Correspondre (1r), չ. Թղթակցիլ, գրակցիլ ։ 2 Հաղորդակցիլ (խուց խուցի հետ) ։ 3 Յարմար՝ համաչափ գալ, համապատասխանել (անկեանց) ։ 4 Պատասխանել (մէկու մը սիրոյն) ։ || Se —, չ. Իրարու հաղորդակցիլ ։ 2 Իրարու յարմարիլ ։

Corridor (1r), գր. Նեղ անցք (համայարկ խուցերու), փող, նրբանցք ։

Corriger (1r), ն. Շտկել, ուղղել, սրբագրել ։ 2 Յանդիմանել՝ ճամբու բերել (զաւակ) ։ 3 Մեղմել, անուշել, բարեխառնել, ամոքել (որ և փ.) ։ 4 Պատժել. Il fut sévèrement —. || — la fortune, le hasard, Գողնալ խաղի մէջ ։ || Se —, չ. Ուղղուիլ ։ 2 Իրար ուղղել ։ 3 Ամոքուիլ ։ [բագրելի ։

Corrigible (1r), ած. Ուղղելի, սըր-

Corroborant, e (2r), ած. Զօրացուցիչ ։ [տուող, զօրացուցիչ ։

Corroboratif, ive (2r), ած. Ոյժ

Corroboration (2r), էգ. Զօրացում ։ [2 Ոյժ տալ, փ.

Corroborer (2r), ն. Զօրացնել ։

Corrodant, e (2r), ած. Ուտող, մաշիչ (նիւթ) ։ [մաշել ։

Corroder (2r), ն. Ուտել, կրծել,

Corroi (1r), գր. Հանդերձանք (կաշիի) ։ 2 Կաւ (աղբիւրի ջուրը բռնելու) ։

Corroierie (1r), էգ. Կաշեգործութիւն ։ 2 Կաշեգործարան ։

Corrompre (1r-կ), ն. Եղծանել, խանգարել, աւրել, ապականել ։ 2 Նեխել, ապականել (ճահիճի՝ օդը) ։ 3 Աղաւաղել (լեզու՝ բնագիր) ։ 4 Թիւրել (բնագրի իմաստ) ։ 5 Վատտկիլ, գեղծել, կաշառել (դատաւոր), (որ և անխ.). — par des présents, (կաշառել). Se laisser —, (կաշառուիլ) ☞ կաշառառու, — բեկ, — կուրծ ։ 6 Գլխէ հանել, գէշ ճամբու տանիլ (կին) ։ [շիչ, ուտիչ ։

Corrosif, ive (2r-զ), ած. Մա-

Corrosion (2r-զ), էգ. Ուտելը, կրծում, մաշում ։

Corroyer (1r), ն. Բանիլ, յարդարել, հանդերձել (կաշի) ։ 2 (Ջրով) շաղել (կիր՝ աւազ) ։ 3 Ողորկել՝ յղկել (փայտ) ։ 4 Տաք տաք ծեծել (երկաթ) ։ 5 Ջրով զանգել (կիր՝ աւազ) ։

Corroyeur (1r), գր. Ճոն, մորթագործ, կաշեգործ ։

Corrupteur, trice (1r), ած. Ապականիչ. Don —, (կաշառք) ։ || գ. Խանգարիչ, ապականիչ ։ 2 Նենգիչ (գըրքերու) ։ 3 Կաշառիչ (վկաներու) ։

Corruptibilité (1r), էգ. Ապականացութիւն ։ 2 Կաշառելիութիւն ։

Corruptible (1r), ած. Եղծական, ապականակիր, ապականելի ։ 2 Կաշառառու, կաշառելի ։ [կանարար ։

Corruptif, ive (1r), ած. Ապա-

Corruption (1r), էգ. Եղծում, խանգարում, ապականութիւն, (որ և փ.) ։ 2 Նենգում (բնագրի մէջ) ։ 3 Աղաւաղում (լատիներէնի) ։ 4 Նեխ, փուտ, ապականութիւն (մսի՝ օդի) ։ 5 Կաշառում, կաշառ. Employer la —, (կաշառ տալ). Par —, (կաշառով) ։ 6 Կաշառառութիւն, կաշառ. Soupçonné de — ։

Cors, գր. յգ. Բողկուկք (եղջերուի) ։

Corsage (ս), գր. Ուսերէ ինչուան ազդրերը, իրան † 2 Իրանամասն՝ իրանք † (պարեգօտի) ։

Corsaire (սէռ), գր. Ասպատականաւ † (տէրութեան հրամանով) ։ 2 Հինանաւ † (Ալճերիոյ՝ Մարոքի) ։ 3 Ծովահէն (Ալճերիոյ՝ Մարոքի) ։ 4 Զօշաքաղ ։ 5 Ճուռակ, թռչ. || ած. Հինական, հինա(նաւապետ) † ։

Corsé, e (ս), ած. Թանձր՝ հաստ (կտաւ)։ 2 Ուժեղ (գինի)։ 3 Առատ (ճաշ)։

Corselet (ս), ար. Թեթեւ լանջապան, լանջապանիկ † 2 Լանջք (միջատի)։

Corset (ս), ար. Լանջանոց, չփակ, սեղմակ։ [կազործ։

Corsetier, ière (ս), գ. Սեղմա-

Cortège, ար. Ի պատիւ ուղեկիցք, շքադիրք։ 2 Թափօր, հանդէս։ 3 Ուղեկիցք, ընկերք, ‡. [դէս, Սպ. Փորթ.

Cortès, էգ. յգ. Խորհրդարան, քոր-

Cortical, e, ած. Պատենական, կեղեւական։ [շողում։

Coruscation (ս), էգ. Փայլիւն,

Corvéable, ած. Ձրի աշխատելու պարտական, կոռապարտ։

Corvée, էգ. Ձրի աշխատութիւն բռնի, պահկութիւն, կոռ. անկարեա։ 2 Ծանրութիւն, կոռ։ 3 Փոփոխ աշխատութիւնք զօրաց, կոռ. Être de —. — pour aller chercher les vivres։ 4 Կոռ, —.

Corvette, էգ. Պրիքի և ֆրէկաթի մէջտեղ նաւ, քօրվէդ։ [քուրմ։

Corybante (ʅ), ար. Կիւբելեան

Corymbe (ʅ), ար. Փնջաձև կոյտ (ծաղկանց), փնջակոյտ † ճուԹ Գ. կորիմբ։

Corymbé, e, կամ **Corymbeux, euse** (ʅ), ած. Կորիմբաձև †։

Corymbifère (ʅ), ած. Փնջակոյտային, ճուԹային Գ. կորիմբային (տունկ)։

Coryphée, ար. Առաջնորդ, պարագլուխ։ 2 Պարապետ, Թատր.

Corysanthère (ʅ), ած. Անհամաթրսիկ, բս.

Coryza, ար. Գլխու հարբուխ։

Cosaque, ար. Խազախ, Քօզագ։ ‖ էգ. Քօզագապար։ [ղահմայութիւն։

Coscinomancie (2ս), էգ. Մա-

Cosécante (ս), էգ. Համահատ, Երկ.

Coseigneur, ար. Աւատի տիրակից, աւատակից †։ [(անկեան)։

Cosinus (սինիւս), ար. Ծոցակից

Cosmétique (ս), ած. Ակռայ՝ մազ՝ ձեռք պահող ու գեղեցկացնող, քօզմէթիք (նիւԹ)։ 2 ՄորԹողորկ (օճառ)։ ‖ ար. Գեղադեղ † քօզմէթիք։ ‖ էգ. Քօզմէթիքի գործածութեան արուեստ, քօզմէթիքական †։

Cosmique (ս), ած. Տիեզերական, տիեզերքի. Matière —, (աշխարհածին † նիւԹ)։ 2 Ծայրալուսական (մուտք՝ աստղի)։ [ծնութիւն։

Cosmogonie (ս), էգ. Տիեզերա-

Cosmographe (ս), ար. Տիեզերագիր։ [զերագրութիւն։

Cosmographie (ս), էգ. Տիե-

Cosmologie (ս), էգ. Տիեզերաբանութիւն։ [րաչափութիւն։

Cosmométrie (ս), էգ. Տիեզե-

Cosmopolite (ս), ար. Աշխարհաքաղքցի, համաշխարհական։

Cosse, էգ. (Բակլայի) պատիճ, փեճեք (զապուզ)։ 2 Պտուղ ինչ ինչ Թփիկներու)։ [յերու), խեԹկել։

Cosser, չ. Գլխով իրար զարնել (խո-

Cosson (ʅ), ար. Ուտիճ (ծառերու), ննակ Գ. 2 Ցօտելէ (պուտտամազ) վերջ որԹի նոր բարունակ. (ասմա տալը)։

Cossu, e, ած. Պատճուտ † փեճեկուտ † (զապուզլու)։ 2 Հարուստ, ճոխ։

Costal, e, ած. Կողերու, կողային ☞ կող(աճար)։ յգ. — **aux, -ales**։

Costume, ար. Ցատուկ կամ հանդիսական հագուստ, տարազ։ 2 Հագուելու կերպ, տարազ. Le — français։ 3 Բարք ու սովորոյԹ, ձեւ, տարազ. Cest la fidélité au — qui fait le mérite des compositions de ce poète։ 4 Շէնք՝ կահք՝ զէնք ժամանակի մը, տարազ, Նկ.

Costumer, ն. Տարազ տալ, հագուեցնել։ ‖ Se —, չ. Տարազ առնուլ։

Costumier, ար. Թատրոնի՝ պարահանդիսի հագուստ ծախող՝ վարձող, տարազավաճառ։ 2 Տարազապահ (Թատրոնի)։ [կից, Երկ.

Cotangente (ʅ-ʅ), էգ. Շօշափողա-

Cote, էգ. (Տուրքի) բաժին։ 2 Նշանակելը (արժէԹղԹոց) գին։ 3 Թիւ՝ գիր (դասակարգութեան), նշանագիր. La — trois. Sous la — A։ 4 Թուանշան (հարԹաչափութեան մէջ)։

Côte, էգ. Քով, կող. զապուրղա. Vraies —, (վերի կողք). Fausses —, (վարի կողք)։ 2 Կող՝ պառակ (եզի՝ ձիու)։ 3 Կող (սեխի)։ 4 Միջնաշիլ (տերեւի)։ 5 Դարուվար (բլուրի). — fertile. A mi-

— , (զառիվայրի կէս ճամբան) ։ 6 Ծովեզր, ծովափ. Une — basse. 7 Զարմ, զաւակ, կող (Ադամայ)։ || Mettre à la—, Ցամաք նետել (նաւը) ։ | Faire — , Նաւաբեկ լինել ծովեզրի մօտ ։ | Donner à la —, Ցամաք զարնել ։ | — à —, մ. Մօտ առ մօտ, քովէ քով ։

Côté, ար. Կողմն , քով. եան , պէօյիւր. Mal de — , (քովի ցաւ). Il était à ses — , (քովիկն էր) . Se tenir les — de rire , (խնդալէ կողերը բռնել) ։ 2 Կողմ. À l'un des — de la cheminée. Les — du chemin, (ճամբու երկու կողմերը). Se ranger, Se mettre du — de qn. (մէկու կողմ ելնել՝ լինել)։ 3 Կողմ՝ երես (բուրգի) ։ 4 Կողմ (եռանկեան) ։ 5 Տեսք՝ կերպարանք՝ կողմ (գործի մը) ։ || Du — gauche , Չհաստատեալ՝ անվաւեր (ամուսնութիւն) ։ | Sur le — , Քովընտի (պառկիլ) ։ | Être sur le — , Անոտք անզլուխ պառկած լինել , ն. | Donner à — , Նպատակէն վրիպիլ , սխալիլ ։ | Mettre, Jeter sur le — , Գետին փռել (մէկը) ։ | De — et d'autre , Երկուստեք ։ | De tous — , Ամենուստ ☞ համա-(պարփակ) ։ || À — , մ. Կողմէն, կողմնակի, քովէն (անցնիլ)։ | De— , մ, Կողմնակի, առ ի կողմ , քովընտի , ծուռ ։ 2 Անցողակի՝ հարեւանցի (ըսուած բան) ։ 3 Մէկ կողմ (դնել) ։ 4 Մէկդի՝ մէկ կողմ (ձգել բան մը)։ 5 Աչքին ծայրովը (նայիլ)։ 6 Ծուռ ծուռ (նայիլ) ։ 7 Արհամարհանօք կամ տագնապով (նայիլ) ։ || Du — de, նխ. Կողմէ, կողմը ։ | À — de , Ճիշդ քովը։ 2 Քովէն (անցնիլ խնդրոյ մը). | Être à — de la question, (Հեռանալ խընդրէն, լաւ չհասկնալ զայն) ։

Coteau (ō), ար. Բլրակ ։ 2 Դարվար բլուրի ։ [ևն.), կողիկ ։

Côtelette (ō), էգ. Պառակ (ոչխարի

Coter, ն. Նշանակել (գին)։ 2 Դնել, նշանակել ։ 3 Այբուբենել † Թուանիշել † (դատի թուղթեր)։ [ընկերշակութիւն։

Coterie, էգ. Խումբ՝ ընկերութիւն,

Cothurne, ար. Կօշիկ (հին ողբերգուաց). Chausser le—, (ողբերգութիւն շինել կամ ներկայացնել ։ 2 Ուռուցիկ գրել)։

Côtier, ière (ō), ած. Ծովափնեայ։ 2 Առափնեայ (նաւարկութիւն) ։ 3 Ափնագէտ (որ և Pilote —)։ [ծովեզերք։

Côtière(ō), էգ. Երկար ծովափներ ,

Cotignac(եա), ար. Սերկեւլի անոյշ։

Cotillon (ì), ար. Ներքին շրջազգեստ։ ներքնխազգոտ † (կանանց) ։ 2 Շրջազգեստ (գեղջուհւոյ) ։ 3Վերջնապար † քօդիլեօն։ 4 Իգական սեռ, կին. Aimer le — ։

Cotir, ն. Ճմլել ։

Cotisation , էգ. Հանգանակութիւն ։ 2 Մաս , բաժին , հանգանակ ։

Cotiser, ն. (Մէկու) բաժինը՝ մասը կտրել՝ սահմանել։ || Se — , չ. Իր բաժինը տալ, նպաստել ։

Cotissure, էգ. Ճմլում (պտուղի) ։

Coton(ì), ար. Բամպակ. Elevé dans du — , (փափկասուն). Jeter son — , (բրդոտիլ պաստառի) ։ 2 Աղուամազ՝ բուրդ (պտուղի) , ման Գ. 3 Նոր բարակ մօրուք , աղուամազ ։ || — - poudre , — azotique , Հրաբամպակ ։ [ղէնք։

Cotonnade (1n), էգ. Բամպակե-

Cotonner (1n) , ն. Բամպակ լեցընել ։ || Se — , չ. Բրդոտիլ (կերպասի), (որ և ն.) ։ 2 Աղուամազեր արձակել ։ 3 Թուլնալ (պտուղի) , խաւիծ դառնալ, ա.

Cotonnerie (1n), էգ. Բամպակի մշակութիւն ։ 2 Բամպակաստան , բամպակուտ † ։

Cotonneux, euse (1n) , ած. Աղուամազոտ † բրդոտ։ 2 Բրդոտ (տերեւ)։ 3 Թուլցած (պտուղ) ։ 4 Թոյլ (ոճ) ։

Cotonnier, ière (1n), ած. Բամպակի (առուտուր) ։ || ար. Բամպակենի. բամպուգ ֆիտանը ։

Cotonnine (1n), էգ. (Առագաստցու) կոշտկտաւ † ։

Côtoyer, ն. Քովէն անցնիլ , քովէն երթալ , քերել (ծովափունք) ։ 2 Քերել անցնիլ (խնդրի մը քովէն) ։ 3 (Մէկու) քովէ երթալ ։

Cotre, ար. Տ. **Cutter** ։

Cotret , ար. Ոստերու խուրձ ։ 2 Խուրձի ոստ։ || De — , Բարակ (սրունք)։

Cottage (1t) , ար. Պզտի ամարանոց՝ պարզ ու վայելուչ, քօղէժ ։

Cotte, էգ. Շրջազգեստ. եարըմ ֆիստան ։ || — de maille , — d'armes .

Վերտ զրահ, վերտք • զըրհ կեռմլէյի ։

Cotuteur, trice, գ. Համախնամող ։ [Հին չափ մը, որոն ։

Cotyle, էգ. Ոսկրի խորշ, որոն ։ 2

Cotylédon(1), ար. Բլթակ (սերմի), բս. 2 տ. ս. Աստղկան պորտ ։

Cotylédoné, e, ած. Բլթակաւոր ։

Cou, ար. Պարանոց, վիզ. Se casser, Se rompre le —, (գէշ կերպով՝ չարաչար իյնալ, որ և գ.) ։ [վախկոտ, ը.

Couard, e, ած. Վատ, վհերոտ,

Couardise, էգ. Վախկոտութիւն, ը.

Couchant, ած. Մարը մտնող (արեւ). Au soleil —, (արեւամարին) ։ ‖ ար. Արեւմուտք ։ 2 Ծերութիւն, անկում ։

Couche, էգ. Անկողին, քնարան, մահիճ ։ 2 Անկողին, ամուսնութիւն ։ 3 Խորձունձ, շոր, ո. Changer un enfant de — ։ 4 Որդեծնութիւն, տղաբերք. — laborieuse. Femme en —, (ծննդական կին). Faire ses —, (ծնանիլ). Relever de —, (տղաբերքէ ելնել). Fausse —, (զաւակ ձգելը, վիժում, նաղմնանցութիւն) ։ 5 Ածու (սեխի) ☞ † (սեխ)աստան. J'ai de bons melons sur cette — - là ։ 6 Շար, կարգ, խաւ (հողի, միրգերու ևն.) ։ 7 Ծեփ (նկարի մէջ) ։ 8 Դրուած ստակ (խաղի մէջ) ։ ‖ — de fusil, Ծռութիւն՝ պառկուածք հրացանարունի ։

Couchée, էգ. Օթեւան (ճամբորդութեան մէջ) ։ 2 Օթեւանում ։

Coucher, ն. Անկողին դնել, պառկեցնել ։ 2 Տարածել, պառկեցնել. — qn. sur le carreau, (գետին փռել մէկը) ։ 3 Հողին տակ պառկեցնել, ի պառակ դնել (ճիւղեր) ։ 4 Ծռել, խոնարհել, պառկեցնել (գիրերը) ։ 5 Տարածել (գոյն) ։ 6 Դնել (ոսկիի) խաւ ։ 7 Արձանագրել, անցունել (մէկը՝ ցանկի մէջ). — par écrit, (գրի առնուլ՝ զարնել) ։ 8 Դնել (ստակ՝ խաղի մէջ), (որ և չ.) ։ ‖ — en joue, Նշան առնուլ ։ 2 Աչքը վրան ըլլալ ։ | — sur le côté, Պարպել (շիշ) ։ | — gros, խոշոր երթալ, խոշեր խաղալ ։ 2 Խոշոր չարդել, գ. ‖ չ. Պառկիլ ☞ (գետնա)խշտի ։ 2 Օթեւանիլ, պառկիլ ։ ‖ — dans son fourreau, Զգեստներով պառկիլ ։ ‖ Se —, յ. Պառկիլ. Allez vous —, (գիս հանդարտ թող, բանդ գնա) ։ 2 Մտնել (արեւու) ։

Coucher, ար. Պառկիլը ։ 2 Պառկուածք ։ 3 Պանդոկի մէջ պառկիլը, անկողին ։ 4 (Արեւա)մայր, (արեւ)մարք ։ 5 հ. ժ. Ընդունելութիւն արքայի՝ պառկելէ յառաջ ։ [2 Անկողին, քնարան ։

Couchette, էգ. Տախտ, անկողնիկ ։

Coucheur, euse, գ. Անկողնակից, քնակից. Mauvais —, (գէշ պառկող ։ 2Հետն ապրիլը դժուար, կռուարար) ։

Couci-couci, մ. Սանկ նանկ ։

Coucou, ար. Կկու. գուգու գուշու ։ 2 Ժամահար մը, կկու ։ 3 Համակառք մը, կկու ։ 4 Անտառի նարգէս ։

Coude, ար. Արմուկ. տիրսէք ։ 2 Արմուկ (որթի) ։ 3 Անկիւն (պատի), ծոց (գետի) ։

Coudée, էգ. Մէկուկէս ոտք, արմկաչափ. Long d'une —, (կանգնեան) ☞ (երկ)կանգուն ։ ‖ Avoir ses — franches, Թեւերն ազատ շարժիլ (սեղանի վրայ) ։ 2 Ազատութիւն ունենալ, ազատ լինել ։

Cou-de-pied, ար. Ոտքի վրայի մաս, ոտնարմուկ † 2 Կցուածք սրունքի՝ ոտքի հետ, ոտնաճիտ, ոտք. - ջէ. ա.

Couder, ն. Արմկաձև ծռել ։ ‖ Se —, յ. Արմուկի ձև առնուլ ։

Coudoiement, ար. Արմուկով զարնելը՝ մշտելը ։ [տել ։

Coudoyer, ն. Արմկով զարնել՝ մըշ.

Coudraie, էգ. Կաղինուտ † ֆընտըգլըք ։ 2 Ծառաստան ։ [աղաճը ։

Coudre, ար. Կաղնենի † ֆընտըգ

Coudre, - su, e, ն. Կարել ։ 2 Յօդել, կցել ։ 3 Կարկտել ։ [տըգլըգ ։

Coudrette, էգ. Կաղինուտ † ֆրն.

Coudrier, ար. Կաղնենի † ֆընտըգ աղաճը ։

Couenne (ան'), էգ. Խոզի քերթած կաշի ։ 2 Մաշկ (արեան երեսը) ։ 3 Ի ծնէ բիծ մորթի վրայ, խալ † ։

Couenneux, euse (ան), ած. Մաշկամած † (արիւն ։ 2 Մաշկակապ (փողացաւ) ։

Couette, էգ. Փետրալից անկողին, հ.

Couffe, ար. Կողով (ափիոնի) ։

Couguar (կառ), ար. Կատուառիւծ ։

Coulage, ար. Վազքը, ծորում. ազմա, սրզմա: 2 Մոխրաջրէ անցընելը (կտաւից): 3 Թափում (կաղապարի մէջ), ձուլում: 4 Մսխում, վատնում, ըն.

Coulamment (1m), մ. Սահուն կերպիւ, դիւրաւ:

Coulant, e (1), ած. Վիժանուտ, ծորան: 2 Բխող. Cette terre — de lait et de miel: 3 Հեշտ՝ սահուն (ոճ): ‖ — en affaires, Դիւրաքարոյ, յարմարող, ըն. ‖ ար. Օղակ (քսակի):

Coulé, ար. Կցուած (շեղագրի): 2 Խազակապ, եր. 3 Սահական քայլ (պարի մէջ):

Coulée, էգ. Հոսիլը, հոսում: 2 Կաղապարի մէջ Թափելը, ձուլում: 3 Շեղագիր: 4 Շաւիղ (եղջերուի):

Couler, չ. Հոսել (գետի) ☞ (հեզա)սահ, (հանդարտա)հետ, (յորդա)գնաց ☞ ե. գ. հ. քաղցրաբարբառ: 2 Բխել (աղբիւրանկնէ) ☞ (յորդա)բուխ: 3 Վազել, Թորել, վիժել, ծորիլ: 4 Ծակ լինել, վազել. Ce tonneau —: 5 Սահիլ (մեքենի): 6 Սահիլ անցնիլ, սահիլ (ժամանակի): 7 Իջնալ, սահիլ (սանդուղի). Se laisser —, (սահիլ, իջնել չուանէ): 8 Սահուն լինել (ոճի). — de source, (ինքնիրեն բխել, ջուրի պէս վազել) ☞ (ինքնա)բուխ: 9 Մեղմով՝ անձայն անցնիլ, սահիլ. — le long de la haie. — sur qch. (բանի մը վրայէ սահիլ անցնիլ, փ.): 10 Ծնանիլ, յառաջ գալ, բխիլ, փ. 11 Տակն երԹալ, ընկղմիլ, սուզիլ ☞ անդնդասոյզ. (որ և — à fond): 12 Գլուխ չկապել, պտուղ չտալ, Թափիլ (ծաղկանց): 13 Միասին վազել (գնդակի): ≡ն. Պարզել, քամել, մզել, — la lessive, (մոխրաջրէ անցընել կտաւից, լուացք ընել, ըն.): 2 Անցընել (օր), վարել (կեանք): 3 Կամացուկ մը խոԹել, սահեցնել (գէշ ապրանք՝ լաւի մէջ): 4 Ձուլել՝ Թափել (ԹնդանօԹ): 5 Ծակ բանալ, ընկղմել, սուզել (նաւ), (որ և — bas): 6 Կցելով նուագել, եր. 7 Ոտք քսելով քայլ մ'առնուլ (պարի մէջ): ‖ — à fond, Ըստ ամենայնի քննել (խնդիր): 2 Պապանձել (մէկը): 3 Կործանել (մէկը): ‖ Se —, յ. Մեղմով մտնել, սպրդիլ: 2 Կործանիլ:

Couleur, էգ. Թոյր, գոյն. — de feu, (հրագոյն). Souliers — de rose, (վարդագոյն մուճակք): 2 Գոյն, ներկ. պոյա. Broyer des —. Mettre en —, (ներկել): 3 Երեսի գոյն, մոյն. Elle a de belles —, ☞ (գեղա)մոյն: 4 Գոյն, կարմրուԹիւն. La — lui monta au visage. Ce rôti a pris —: 5 Գոյներու խառնուած, երփք † (նկարի մէջ): 6 Փայլ՝ գունագեղուԹիւն (ոճի): 7 Դրոշմ, նկարագիր, երանգ, գոյն (լրագրի մը): 8 Խօսք, պացատրուԹիւն. Je ne trouve pas de — assez noires pour...: 9 Դէմք, կերպարանք. Sous — d'ami: 10 Լաւ գոյն՝ կերպարանք. L'affaire prend —: 11 Պատճառանք, սուտ, շտկոց, ըն. Quelle —! ‖ De —, Գունաւոր (պաբեզոտ): 2 Սեւ ու ճերմակ ծնօղքէ, խառնածին † 3 ☞ (Ծիւնա)Թոյր; (կարմր)երփնեան, (բոսորա)տիպ: ‖ յփ. Դրօշ, նշան. Les — nationales: 2 Նշանազգեստ (ծառայի), հ. Il a porté les —, (ատենով ծառայ էր): 3 Սիրական գոյն. Il porte vos —, (սիրած գոյներդ կը հագնի): [լորտու:

Couleuvre, էգ. ԱնԹոյն օձ մը,

Couleuvreau, ար. Լորտուաձագ†:

Couleuvrée, էգ. Լօշտակ, տկ. ազ սամա: [մը, օձահրետ† օձարդ:

Couleuvrine, էգ. Հին ԹնդանօԹ

Coulis (լի), ար. (Կամաց կրակով) քամուք, քամ: ‖ ած. Ծակուծուկի (հով):

Coulisse, էգ. Դուռ՝ զգրոց են. սահեցնելու փորուած, ակօս: Porte à —, (սահական † ակօսաւոր † դուռ): 2 Ակօսաւոր † փեղկ. Fermez cette —: 3 Նկարէն կտաւ տեսարանի երկու կողմ, կողմնավիժակ † 4 Այս կտաւներու մէջտեղ միջոց, կողմանոց, բեմակողմ † 5 Թատրոն. Piliers de —: 6 Թատրոնականք † Langage, Intrigue de —: 7 (Վարագոյրի) ետեւի կողմը, փ. Se tanir dans la —: 8 Կապի՝ լարի ճամբայ (զգեստի վրայ), անցէնք † 9 Զարտօնուած միջնորդաց գործ տեսած տեղ՝ սակարանի մէջ, կողմանոց: ‖ En —, Աչքի ծայրով՝ զաղտուկ (նայիլ), (որ և՝ Faire les yeux en —):

Coulissier, ար. (Սակարանի) կող-

մանոցի մէջ գործառնութիւնք ընող, կողմանոցեան †։

Couloir, ար. Փող, Նրբանցք † (տան)։ 2 Խօսարան (խորհրդարանի)․ Intrigues de —։ 3 Քամոց (կաթի)։

Couloire, էգ. Պարզուտ. սիւզկեճ։

Coulpe, էգ. Մեղք, Ա. 2 Ցանցանք։ 3 Զիղջ, մեղայ։

Coulure, էգ. Վազելը, հոսում։ 2 Հոսիլը, Թափիլը (ողկոյզի)։

Coup, ար. Հարուած. — de bâton, de fouet, (փայտ, խարազան, ծեծ)․ Tué à — de bâton, (Թոպամահ)․ Sous le — de ces menaces, (այս սպառնալեաց տակ)։ 2 Կռիւ. En venir aux—. Juger de —։ 3 Վէրք, հարուած. Se donner un — contre le mur. Tout couvert de —, Percé de —, (վիրալից). Le — de la mort, (մահաբեր վէրք)․ Le — de grâce, (մահաբեր՝ յետին հարուած)։ 4 Արձակում, հարուած (հրացանի)․ J'entendis un — de canon, (Թնդանօթի ձայն մ'առի)․ À — de canons, (Թնդանօթի ոյժով)․ Fusil à deux —, (երկփող՝ երկհարուածեայ հրացան)․ — de tonnerre, (ճայթիւն՝ Թնդիւն որոտման․ նաև՝ շանթահարութիւն)։ 5 Լեցուածք՝ լիցք (հրազէնի), հարուած. Avoir dix — à tirer. J'ai encore deux — de poudre։ 6 Բախիւն (մուրճի․ չէքիճ), դափիւն (Թմբկի), ձայն՝ հնչիւն (զանգակի)․ — de cloche, (որ և՝ ազդարարութիւն)․ Au — de minuit, (կէս գիշեր զարնելուն)։ 7 Հարուած, շարժելը՝ խաղցնելը (մկրատ), հանելը (գլխարկ), նետելը (Թուղթ), զարնելը (ակել). — de sifflet. (սուլում)․ — de dés, (նետելը քուեայ։ 2 Բաղդի բան)։ — de filet, (ցանց նետելը, ցանց։ 2 Վաստակ, աւար)։ — de pinceau, (վրձինի շարժուածք, վրձին։ 2 Նկարագրութիւն)։ — de peigne, (սանտրուիլը, սանտր։ 2 Մազ մազի զալը։ ծեծկռտուք)։ À — de bâton, (գաւազանով)․ À — de dictionnaire, (բառարան խառնելով)։ 8 Անակընկալ դէպք կամ պարագայ, պատահում. — de bonheur, (յանկարծական բախտ, բարեբաղդ պատահում)․ — du ciel, (նախախնամութեան գործ, Աստուծոյ բանը)։ 9 Արարք, գործք, բան. Voilà un — d'étourdi. Un — hardi. — d'ami. C'est un — de désespoir. Faire un mauvais —. Faire un — de sa tête. — de hasard, (բաղդի բան)․ Faire le —, (բանը գլուխ հանել)․ Faire un beau —, (մեծ շահ մ'ընել, մեծ հարուած մը զարնել)։ 10 Առիթ, նուագ, անգամ. Il a réussi du premier —. Je vous le donne en trois —. D'un seul —, (միահաղոյն)։ 11 Խմուածք, ումպ. D'un seul —, (ի մի ումպ)․ À petits —, (քիչ քիչ). Un — de vin, (բաժակ մը գինի)․ Le — de l'étrier, (ճամբայ ելնելու բաժակ)։ ‖ — de pied, — de botte, Կիցք. քէքմէ. A — de pied, (աքացի). Donner un — de pied, (աքացի զարնել։ 2 Երթալ՝ երկննալ տեղ մը)։ | — fourré, Անմիջական փոխ-հարուած, համահարուած։ 2 Երկկողմանի վնաս՝ գէշութիւն։ | — de poing, Պզտի ատրճանակ մը։ 2 Տակառածակ, գծի. 3 Կռուփ. եումրուք. Faire le — de poing, (բռնցի ծեծկուիլ)։ | — de dent, Խայթուած, խածուած։ | — de bec, de patte, de langue, d'épingle. Լեզուի հարուած, ծակում, խայթում, ‡. | — d'épaule, Հասնիլը, օգնութիւն։ 2 Ծիգ։ | — de main, Բուռն յարձակում, արշաւանք։ 2 Յանդուգն ձեռնարկ։ 3 Օգնութիւն։ | — d'œil, Ակնարկ, նայուածք, աչք։ 2 Ճիշդ գնահատում, ճիշդ աչք։ 3 Տեսք։ | — de tête, Յանդգնութիւն, խենդութիւն։ | — d'essai, Նախափորձ։ | — d'éclat, Անուն՝ աղմուկ հանող բան։ | — de théâtre, Յանկարծահաս դէպք։ | — d'autorité, Իշխանական ծայրայեղութիւն (դիմադրողի դէմ)։ | — de temps, Անակնկալ պարագայ։ 2 Վազանցուկ առիթ։ | — de lumière, Յանկարծական լոյս։ | — de vent, Բուռն՝ յանկարծաշունչ հով։ | — de mer, Ալիքի հարուած, խոշոր ալիք։ 2 Կարճ ալեկոծանք։ | — d'Etat, Վարչական բռնաբարում, պետական հարուած, վարչական հիմնիվեր † 2 Որոշիչ՝ վճռական բան. | — de soleil, Արեւա-

հարուԹիւն ։ | — de sang, կաԹուած ։ 2 Արիւնակոյտ † ի գլուխ ։ | — de feu, Հրացանի արձակում՝ ձայն ։ 2 Հրացանի հարուած։ 3 Արձարձում կրակի։ 4 Այրածութիւն ։ | — de bourse, Սակարանի յաջող գործառնութիւն՝ հարուած, լաւ զարկած † | — de Jarnac, Նենգ. ու՝ մատնութ. հարուած ։ | — de bonnet, Բարեւտուութիւն, բարեւ ։ | — d'épée dans l'eau, Անօգուտ ջանք։ | Prendre —, Փոր առնուլ (պատի) ։ | Avoir un — de hache, de gibelet, Բախուկ, պակաս լինել ։ || À — sûr, մ. Ստուգապէս, անշուշտ ։ | Tout à —, մ. Ցանկարծ ։ | Tout d'un —, մ. Մէկ անգամով, միահաղոյն ։ 2 Ցանկարծ ։ | — sur —, մ. Ետեւէ ետեւ ։ | Après —, մ. Բանը բանէն անցնելէ ետք, ուշ ։ | À tous —, մ. Ամէն վայրկեան, ամէն անգամ, միշտ ։ | Pour le —, մ. Այս անգամ։ | Encore un —, մ. Նորէն կ'ըսեմ ։

Coupable, ած. Վնասապարտ, պատժապարտ, մեղապարտ, պարտապան, յանցաւոր. — du sang de, (արեան պարտական, արիւնապարտ). Le crime dont il est —, (գործած ոճիրը) ։ 2 Անարժան, մեղսալի, մեղաւոր (խորհուրդ) ։ || ար. Յանցաւոր ։

Coupage, ար. Խառնելը ջուր (ալքոլի մէջ) ։ 2 Խառնուրդ (գինիներու) ։

Coupant, e, ած. Կտրող, սուր, հատու ։ || ար. Բերան՝ սայր (Թուրի) ։

Coupe, էգ. Տաշտ, նուագ, ըմպանակ. քեասէ։ 2 Բաժակ, բն. 3 Կարում, կտրօն, հատում (անտառի մէջ) ☞ (անտառա)հատութիւն. Mettre qn. en — réglée, (զրկմանց ու զոհողութեանց պարբերաբար հարկադրել մէկը) ։ 4 Կտրուածք (հագուստի), ձեւք, մկրատ։ 5 Կտրած տեղ, կտրած, կտրուք. Ce drap est beau à la — ։ 6 Կտրած (շինուածքի), ճ. 7 Բացուածք (կամարի), կտրուածք (երեսի) ։ 8 Հատուած, բաժանում (բերԹուածի) ։ 9 Թեւերը փոփոխակի առջեւ ետեւ տանելով լողալը, Թև ընդ Թև լիւղ. Nager à la —. Faire la — ։ 10 Կտրում (խաղի Թուղթերու) ։ 11 Ձեռք, գ. Être sous la — de qn. || À la —, մ. (Իբր փորձ) կտրելու պայմանաւ ։

Coupé, e, ած. Կտրուած ։ 2 Կիսա(կառք) ։ 3 Կտրատեալ, կտրտուած ։ 4 Կցկտուր (ոճ)։ 5 Հատկլեալ՝ հատուկտոր (ձայն՝ հեկեկանօք) ։ 6 Խառնած (ջրով) ։ 7 Ջրախառն (կաԹ)։ || ար. Միանստարան կառք, կիսակառք ։ 2 Կաքաւի քայլ մը, կտրած † ։

Coupeau (ō), ար. Կատար (լեռի), հ.

Coupe-gorge, ար. Վտանգաւոր տեղ ։ 2 Աւազակնոց ։ յփ. ն.

Coupe-jarret, ար. Արուեստիւ աւազակ՝ մարդասպան, սիկարեան ։ յ. վ.

Coupellation (21), էգ. Զտում (արծաԹի) օտար նիւԹերէ ։ [քա։

Coupelle, էգ. Հալոց, քուրայ. փօ-

Coupeller (21), ն. Բով կամ հալոց նետել (ոսկի) ։ [գծի. յփ. ն.

Coupe-paille, ար. Ցարդահատ,

Couper, ն. Կտրել ☞ (ուղղա)կտուր, (ԹղԹա)հատ, (անդամա)հատ, (ընչ)ատ ։ 2 Կտրել՝ ձեւել (հագուստ) ։ 3 Կտրել՝ բաժնել (սենեակ՝ երկուքի). կըտրել անցնիլ (Թշնամւոյ գիծ) ։ 4 Կտրել անցնիլ (հասարակածը)։ 5 Ճամբան կըտրել, պարագրել (հրդեհ) ։ 6 Բռնել՝ կըտրել (ճամբայ) ։ 7 Կրճատել՝ կրտել (անասուն) ☞ կուրտ ։ 8 Խառնել, ոյժը կտրել, ԹեԹեւցնել (գինի) ։ 9 Ջուր խառնել (արգանակի մէջ), չէզ. 10 Խափանել (ձայն), կտրել (ուրիշի խօսք) ։ 11 Զարնել՝ կտրել (հովի՝ երես) ։ 12 Ճեղքըռտել (ցուրտի՝ շրԹունք) ։ 13 Գողնալ (մէկու քսակ) ։ 14 Կոտրել (Թուղթ՝ խաղի մէջ) ։ || — à sa racine, Արմատաքի խլել (չարը) ։ | — pied à, (Չեղծումի մը) պատճառը վերցնել ։ | — le sifflet à, Մեռցնել ։ 2 Խօսքը կտրել, բերանը կարկել ։ | — la gorge à, Փողոտել ։ 2 Գործը լմնցնել՝ բուսցնել։ | — l'herbe sous le pied à qn. Պաշտօնը կորզել, սահեցնել, տեղը Թարթել ։ | — le style, Կտրատուկ՝ կցկտուր գրել ։ | — court, Համառօտել, կարճ կտրել, կարճ կապել։ | — court à qn. Խօսքը բերանը ձգել, յանկարծ բաժնուիլ ։ | — dans le vif, Խորունկ ճեղքել (վէրք), խորապէս (վիրա)հատել։ 2 Զօրեղ միջոցք ձեռք առնուլ։

= չ. Կտրել, հատու լինել ☞ (քաջա)-հատ ։ 2 Բռնել, երթալ. — par le plus court chemin ։ 3 Կտրել Թուղթ (խաղի մէջ) ։ ‖ Se —, յ. Մարմինը կտրել (դանակով), կտրել (մատը) ։ 2 Պատառիլ ։ 3 Ծալքերէն մաշիլ՝ կտրուիլ (պաստառի) ։ 4 Իրար կտրել (ճամբաներու) ։ 5 Հակասաքանել, հակասել ։ ‖ Se — la gorge, Սուրը վզին խօթել ։ | Se — la gorge avec qn. Իրար փողոտել, գլուխ պատռելու ելնել ։ [նայ ։

Couperet, ար. Մսի դանակ, դահ-

Couperose, էգ. Արջասպ. զաճի գըսլըըզ ։ 2 Խաղաւարտ (երեսի վրայ) ։

Couperosé, e, ած. Դէմքը խաղաւարտոտ, խաղավարտադէմ † ։

Coupe-tête, ար. Գլուխ կտրող ։ 2 Իրարու վրայէ ցատքելու խաղ, ոստակ † Թիկնոստակ † ։

Coupeur, euse, գ. Կտրող ։ 2 Ձեւող (դերձակի) ։ ‖ — de bourses. Քսակահատ. եան քեսիճի ։

Couple, էգ. Զոյգ. Une — d'œufs. une — d'années, (երկու տարի) ։ 2 Կապ՝ տոռ (որսաշանց) ։ ‖ ար. Ամոլք, զոյգ. Un — d'amis, (զոյգ մը բարեկամներ) ։ 2 Երկու կողեր նաւու, կցորդութիւն, ամոլք, լուծք ։ [գայօղել† ։

Coupler, ն. Երկերկու կապել, զու-

Couplet, ար. Տուն (երգի) ։ 2 Հատուած (Թատերախաղի մէջ) ։ 3 Զոյգծխնի† (բէզէ) ։ ‖ յգ. Երգք, նուագք ։

Coupoir, ար. Կտրոց, գծի.

Coupole, էգ. Գմբէթ. գուպպէ ։ 2 Գմբէթի փոր, գմբէթ, ճ.

Coupon, ար. Կտրօն (արժէթղթի) ։ 2 Մնացորդ՝ կտոր (պաստառի) ։ 3 (Օթեակի) տոմս ։

Coupure, էգ. Կտրուածք, կտրած ։ 2 Հատուած՝ կտրած (Թղթադրամի) ։ 3 Ցապաւում, յապաւած (երկի մը մէջ) ։ 4 Խրամ (ջուրը վազելու) ։ 5 Պատնիշեալ փոս (խրամատի ետեւով) ։

Cour, էգ. Գաւիթ, բակ. ավլու ։ 2 Ատեան, դարպաս. — d'assises. — d'appel ։ 3 Դատաւորք, դարպասականք† La — va en délibérer ։ 4 Արքունի դուռ, պալատ, արքունիք. Je me rends à la —. Homme de —, (պալատականն) ։ 5 Արքայ և իր խորհրդականք, արքունիք. Recevoir un ordre de la — ։ 6 Տէրութիւն. արքունիք. La — de France ։ 7 Դրան մարդիկ, դրանիկք. La — est partie à la suite du roi ։ 8 Պալատականի կերպ ու ձեւեր, պալատականութիւն † Il sait bien sa — ։ 9 Կամակատար խումբ՝ շրջանակ, դարպասողք † Depuis qu'il est en place, il a une petite —. 10 Մեծարանք, քծինք, դարպաս. Faire sa — au roi. Faire la — aux grands. Faire la — à une femme. (քծնիլ, սիրաբանել) ։ ‖ De —, Առերես (բարեկամ) ։ | Faire la — de qn. Մէկու օգնել երրորդի մը քով ։ | — des comptes. Հաշուեքննիչ ատեան ։ | — plénière. Համախումբ բազմութիւն ։ 2 Համախումբ ժողով, հ. Յ.

Courage, ար. Քաջարտութիւն, սրտոտութիւն, արութիւն. Perdre —, (վհատիլ). Rehausser, Relever le —, (քաջալերել, սիրտ տալ) ։ 2 Սիրտ. Enflammer les —. Si j'en croyais mon — ։ 3 Եռանդ, փոյթ. Je vous servirai de grand —, de bon — ։ ‖ Avoir le — de, Համարձակիլ, երես ունենալ, բերանն երթալ (բան մ'ըսելու), սիրտը բռնել (բան մ'ընելու) ։ 2 Համարձակ պաշտպանել (կարծիքը) ։ | Prendre, Tenir son — à deux mains, Արիութիւնը ձեռք առնուլ ։

Courageusement, մ. Աներկիւղ, արիաբար ։

Courageux, euse, ած. Սրտոտ, սրտեայ, քաջ, արի ☞ գեր. քաջարի ։ 2 Արիական (գործ) ։

Couramment (1m), մ. Դիւրաւ, շուտ շուտ, ջուրի պէս (կարդալ) ։

Courant, e, ած. Վազող ։ 2 Որսի ետեւէ վազող՝ հետամուտ † (շուն) ։ 3 Գնայուն, քալուկ, վազուկ (ջուր) ։ 4 Այս, ներկայ, ընթացիկ (օր՝ ամիս) 5 Բանող (տոկոս), ընթացիկ (հաշիւ) ☞ (օր)հաշիւ ։ 6 Անցուկ՝ բանուկ (դրամ), ընթացիկ (գին) ☞ օրա(գին) ։ 7 Հասարակ, սովորական, ընթացիկ (գործքեր) ։ ‖ Tout —, մ. Արտորնօք ։ 2 Դիւրաւ, անաշխատ ։ ‖ ար. Ընթացք, հոսանք ։ 2 Հո-

սանք, յորձանուտ, յորձանք. ազընքը ։ 3 (Հովի՝ ելեքտրական) հոսանք ։ 4 Այս՝ ընթացիկ ամիս. Le 5 du —, (ամսոյս 5 ին). Le 8 —. Fin —, (ամսոյս վերջը). Dans le — de la semaine, (շաբթուանս մէջ) ։ 5 (Հիմակուան) բանաձը. Les arrérages et le — ։ ‖ Un — d'affaires, Շատ մը գործեր ։ | Le — des affaires, Սովորական գործեր ։ | Au—d'une affaire, Տեղեակ, իրազգած, իրազեկ ։ | Il est au —, Պարտքը՝ աշխատանքը մնացած չէ ։ | Au — de la plume, Շուտ շուտ, մէկ գրչով ։

Courante, էգ. Փորքշուկ, ռ. 2 Հին կաքաւ մը, յամրապար † ։

Courbatu, e, ած. (Յոգնութենէ) ոտքերը բռնուած (ձի) ։ 2 Պարտասեալ, խոնջ ։

Courbature, էգ. Ոտքերու քռնըւածութիւն † (տաժանեալ ձիու) ։ 2 Կտրածութիւն, ը.

Courbe, ած. Ծուռ՝ կոր (գիծ) ։ ‖ էգ. Կոր գիծ ։ 2 Կոր գերան ։

Courber, ն. Կորացնել, ծռել ☞ կորա(քամակ), (գլխա)կոր ։ 2 Կրկնել (ծունր), խոնարհել (գլուխ) ։ ‖ չ. Ծռիլ, կքիլ (բեռի տակ) ։

Courbette, էգ. Կորավազք (ձիու) ։ ‖ յգ. Նուաստ պատուադրութիւնք, ծընրադրութիւնք. Faire des —, (նուաստանալ, սողալ) ։ [թիւն ։

Courbure, էգ. Կորացում, կորու-

Courcaillet, ար. Լորի (պըլտըրճըն) ձայն ։ 2 Լորակոչ † սուլակ, լորաորսինգ ։

Courée, էգ. (Նաւու) զոզածեփ † ։

Coureur, euse, գ. Վազող, վազուկ ☞ (քաջ) ընթացիկ ։ 2 Սուրհանդակ, փայիշ Գ. 3 Կառքի հետ գացող ծառայ, փայիշ † 4 Դուրսերը դարձող, դեգերող, շատաշրջիկ. — de nuit, (գիշերայած) ։ 5 Տարփանքներու դարձող՝ վազող, ցոփասէր † կնաշրջիկ † —de filles, (բոզասէր)։ 6 (Թատրոններ) վազող ☞ (թատրա)շրջիկ †. — de nuit, (գիշերաշրջիկ †) ։ 7 Արշաւի ու որսի ձի, պէշասպիկ † ‖ ած. Վազան (ձի) ։ ‖ էգ. Փողոցի կին ։ 2 Թեթեւ զամբիկ ։ ‖ յգ. Հեծեալ լրտեսք ։

Courge, էգ. Դդմենիներու ցեղ մը և անոնց պտուղը, կաւղա † ։

Courir, -ru, e, չ. Դիմել, ընթանալ, վազել ☞ (ստանդ)իլ, (ան)ընթաց, (քաջ)արշաւ ։ 2 Վազվռտել. Il est toujours à —. Faire — qn. 3 Վազել (արշաւի մէջ), արշաւել. Faire — des chevaux։ 4 Քալել (գրչի). Laisser — sa plume, (ինքն իրեն ձգել գրիչը)։ 5 Հոսել, քալել (արեան՝ երակաց մէջ). L'eau —։ 6 Յառաջ քալել, անցնիլ (ժամանակի). L'année qui —, (այս ներկայ տարի). Au temps, Par le temps qui —, (այսօրուան օրս) ։ 7 Հաշուուիլ, սկսիլ, քանիլ. L'interêt — à dater d'hier ։ 8 Յարգի՝ անցուկ լինել (դրամի)։ 9 Տարածուիլ, պտըտիլ, ձեռքէ ձեռք անցնիլ (տետրակի մը). Le bruit — que, (խօսք՝ զրոյց ելած է որ, ձայն կայ թէ ...)։ 10 Եռալ, վխտալ. Les poux — sur cette chemise ։ 11 Ճարակիլ, տիրել. Les maladies qui — ։ 12 Տարածուիլ, երկննալ (լեռի) ։ 13 Երթալ (ճամբայի). Cette côte — est-ouest ։ ‖ En courant, Շտապաւ, հարեւանցի ։ | — sur, Վրայ իյնալ ։ | Faire—après qn. Ետեւէ մարդ վազցնել։ ═ ն. Ետեւէ իյնալ, հալածել ։ 2 Ետեւէ իյնալ՝ վազել, փնտռել (պատիւ). —les honneurs ։ 3 (Արշաւատեղ մը) վարժութիւնք ընել. — la bague, la tête, (Նիզակը հանդիպցնելու աշխատիլ մատնիի՝ գլուխի). — un prix, (մրցանակի մը համար ձի վազցնել) ։ 4 Պտըտիլ, շրջիլ, դառնալ (քաղաք՝ աշխարհք) ։ 5 Ասպատակել (ծով), արշաւել (բոլոր գաւառը). — le plat pays։ 6 Գեգերիլ, վազել (թատրոններ)։ 7 Ընթանալ (գրական ասպարէզի մէջ) ։ 8 Տարածուիլ, հռչակուիլ, (բերան) իյնալ. Cette aventure — les salons. —les rues, (որ և՝ հասարակ բան մը լինել) ։ 9 Լրացնելու վրայ՝ մէջը լինել (յիսունին) ։ 10 Ճամբու մէջ լինել, վրայ լինել, — une belle fortune ։ 11 Նշաւակ լինել, վտանգի մէջ գտնուիլ. Il a — le risque de périr. — risque, hasard, fortune, (վտանգի մէջ լինել). | — même fortune, Վտանգակից †

(լինել)։ | — les aventures, (որ և՝ հ. ժ. Նահատակութեանց ելնել ։ | — la poste, Սուրհանդակով ճամբորդել ։ 2 Սրարշաւ երթալ ։ | — les champs, որ և՝ Տեղէ տեղ Թափառիլ, հոս հոն դառնալ՝ իյնալ ։ | — des bords, des bordées, ծեծեր առնուլ (նաւու) ։

Courlieu, Courlis, ար. Ցեծ † քուրլի. Թռչ.

Couronne, էգ. Պսակ։ 2 Բրաբիոն, մրցանակ, պսակ ։ 3 Թագ (արքայի), պսակ Le triple —, (արտախոյր Պապի) ։ 4 Թագաւորութիւն. La — de France. Les — du Nord. Disputer la —. Héritier de la —, (Թագաժառանգ)։ 5 Թագաւոր, արքայ. Droits de la —. Discours de la —. Les officiers, Le domaine, Les diamants de la —. Traiter de — à — ։ 6 Պսակ (կարգաւորի), կուլակ. բէփէլիք ։ Il s'est fait faire la — ։ 7 Պզտի օրհնարան (Ս. Կուսի), պսակ։ 8 Պսակ, հմմ. 9 Պսակ՝ բակ (լուսնի) ։ 10 Երկաթ շրջանակ (ցցի գլուխ) ։ 11 Ձիու ոտքի մաս մը, պսակ ։ 12 Պսակաձեւ ամրութիւն, պսակ ։ 13 Թագադրոշմ Թուղթ, Թագաթուղթ։ 14 Թագադրամ, Անկ. || — royale, Շահպսակ, տկ. շահէֆսէր։ | — des dents, Լինտրէ վեր մաս ակռայի, պսակ ։ | — impériale, Ծաղիկ մը, կայսեր պսակ ։

Couronné,e (1n), ած. Պսակակիր, Թագազարդ, Թագակիր։ 2 Պսակաձև (ամրութիւն) ։ 3 Իյնալով ծունկը սըկըրդած՝ ծնկավէր (ձի) ։ 4 (Անտառա)պատ, (—) պսակ ։

Couronnement (1n), ար. Պսակում, Թագադրութիւն ։ 2 Կատար, պսակ (շինուածի)։ 3 Կատարում, լրում, պսակ, փ. 4 Գլխէն չորնալը (ծառի)։ 5 Թագաձեւ հատում (ծառերու) ։ 6 Սկըրդուք (ձիու)։

Couronner (1n), ն. Պսակ դնել, պսակել (զոհեր)։ 2 Թագ դնել, (Թագաւոր) պսակել ☞ (Թագա)դիր, (Թագա)կապ ։ 3 Թագաւորեցնել (որդին), (որ և անխ.)։ 4 Պատուել, մեծարել, վարձատրել, պսակել (առաքինութիւն) ։ 5 Մրցանակ տալ (յաղթողի), պսակել (հեղինակ) ։ 6 Կատարը կազմել, պսակել, ճ. 7 Վերէն նայիլ, տիրել, պսակել (բլուրներու՝ քաղաքը) ։ 8 Զօրքեր դնել (բարձր կէտ մը) ։ 9 Լրացնել, կատարել, ի կատար ածել, պսակել, փ. 10 Պսակաձև կտրել (ծառ) ։ || Se —, չ. Գլուխը պսակ դնել, պսակուիլ ։ 2 Թագաւոր պսակուիլ ։ 3 Զարդարուիլ, պսակուիլ ։ 4 Գլխէն չորնալ (ծառի)։ 4 Ծունկը սըկըրդիլ (իյնող ձիու)։

Courre, ն. Հալածել (շուներու՝ երէն). Laisser —, (շուներն արձկել [երէին ետեւէն])։ || À —, Ձիով ու բարակներով (որս), ասպականի† || ն. Հալածել (եղջերու) ։ 2 Սանձարձակ վազցընել (ձի) ։ || ար. Շանց դրուած տեղ (կընճորսութեան ատեն) ։

Courrier (1r), ար. Սուրհանդակ, սայը, շաթըր. — de malheur, (գուժկան, բոթաբեր) ։ 2 Թղթատար, Թղթաւոր, Թղթաբեր. Départ du —, — de Lyon. Voyager en —, (Թղթատարով ճամբորդել) ։ 3 Թղթատար կառք. Voyager par le —. Le — a versé ։ 4 (Թղթաբերով ընդունուած կամ խրկուած) նամակներ, նամականի. Lire son —. Faire son —, (նամակները գրել) ։ || — **ière**, էգ. Սուրհանդակ, բն. La prompte —, (արագաթև համբաւ) ։

Courroie (1r), էգ. Խրացք, փոկ. գայըշ. — du joug, (սամետիք. սէմէք իփի)։ 2 Կապ. Lâcher la —, (ազատ՝ Թոյլ ձգել) ։ || Allonger, Etendre la —, (Խնայութեամբ գործածել, դիմացընել, քաշքշել, ը. 2 Քաշքշուկ շահեր հանել (պաշտօնէ) ։

Courroucer (1r), ն. Բարկացընել, զայրացնել, սրտմտեցնել ☞ բարկացայտ ։

Courroux (1r), ար. Բարկութիւն, զայրոյթ, ցասում, սրտմտութիւն ։

Cours, ար. Ընացք, ընթացք. Voyage de long —, (հեռաւոր ճամբորդութիւն). Capitaine au long —, (տարագնաց նաւապետ) ։ 2 Շրջան, ընթացք (արեւու) ։ 3 Հոսանք, ընթացք (ջուրերու) ։ 4 Ազատ ընթացք, ազատ ասպարէզ. Donner — à sa joie, (հըրճուիլ). Donner — à ses larmes, à sa fureur, (արցունքներ Թափել, կատղիլ) ։ 5 Տեւողութիւն, ընթացք ։ 6 Երկայնութիւն (կերպասի եւն.). Tapis

serie de dix mètres de — ։ 7 Ընթացք, յարգ, պատիւ, շրջաբերութիւն. Avoir —. Son billet a —. Cette monnaie a —, (այս դրամս յարգուն է՝ կ'անցնի). Donner — à une nouvelle, (տարածել լուր) ։ 8 Գին, արժէք, արժողութիւն. Acheter au — de la place. La mode donne le — aux étoffes ։ 9 Ընթացք, գին. Le — du change, de la rente. Les — sont élevés ։ 10 Դասախօսութիւն, ընթացք. Un — de chimie։ 11 Դասագիրք, ընթացք. — de Physique ։ 12 Համալսարանական ընթացք ☞ շրջան(ուարտ), (ուարտա)վարժ. Finir ses — ։ 13 Ճեմավայր. Nous allons souvent au —. Cours-la-Reine ։ ‖ — d'eau, Գետ, վտակ ։ | — de ventre, Փորքշուք ։

Course, էգ. Վազելը, ընթացում. Léger à la —. (Թեթեւազնաց). Prendre sa —, (վազելու սկսիլ). Pas de —, (ամենաշուտ քայլուածք)։ 2 Խաղացք (աշխարհակալի), ընթացք (ժամանակի)։ 3 Ընթաց (կենաց) ։ 4 Արշաւ, արշաւան, արշաւահանդէս, ☞ (կառ)արշաւ, (ձի) ընթացք. Champs de —, (արշաւարան) ։ 5 Երթեւեկ (գործի համար). Ce commis ne fait que les —. — vagabonde, (Թափառանք) ։ 6 Շրջագայում (գիտնոց՝ լեռներու մէջ), արշաւան ։ 7 Հեռաւորութիւն, ճամբայ (տեղէ տեղ) ։ 8 Ընթացք (կառքի) տեղէ տեղ, երթ, արշաւ. Prendre un fiacre à la —. Le prix des — ։ 9 Ճամբու գին (բեռնակրի), արշաւի գին (կառավարի) ։ 10 Ընթացք (գիշերի), շրջան (աստեղաց) ։ 11 Արշաւանք (աւարառութեան) ։ 12 Ծովապատակութիւն. Armer un vaisseau en —. La — est abolie. 13 Կկոցի (մեքիք) երթեւեկ ։ 14 (Փականքի լեզուի) շարժելու՝ խաղալու տեղը ։

Coursier (ս), ար. Երիվար, գեղազատ † 2 (Աղօրիքի) ջրի խողովակ ։ 3 Առջեւի Թնդանօթ, նա.

Courson (ս), ար. Կարճահատ ոստ ։ 2 Կարճահատ ուռ (որթի), (որ և էգ. —**onne**) ։

Court, e, ած. Կարճ ☞ (կարճա)-չնչութիւն. — de taille, (կարճահասակ). Prendre qn. de —, (քիչ ատեն տալ՝ ձգել մէկու) ։ 2 Կարճահասակ, կարճիկ, կարճուկ (մարդ) ։ 3 Կարճամարմին (ձի)։ 4 Անբաւական, քիչ. Sauce —. Vue —, (կարճատեսութիւն) ։ Le diner se trouva —, (ճաշը կարճ եկաւ). — de finance, de mémoire, (ստակը կարճ, յիշողութիւնը քիչ) ։ 5 Կարճահաս (միտք)։ 6 Կարճատև (կեանք). À — jours, (կարճ պայմանաժամով) ։ 7 Համառօտ (նամակ), կարճ (քարոզ). Je serai —, (կարճ պիտի խօսիմ). Pour le faire —, (կարճ խօսելու համար) ։ 8 Պակաս (դրամ) ։ 9 Կտրուկ (միջոց) ։ 10 Զտարածուող (խմոր) ։ ‖ — honte, Անյաջողութիւն։ | Faire la — échelle, Մէկու պատուանդան լինել, ուս տալ. սլինա վիրմէք ։ ‖ = ար. Կարճը ։ | Le — et le long, Պարագայք՝ իլիկ ծիլիկ (գործի) ։ | Le plus —, Կարճագոյն ճամբայ ։ ‖ մ. Կարճ (կտրել՝ կապել) ☞ կարճա(զգեստ). Se trouver —, (անճարանալ, անճրկիլ, ևն. ‖ Demeurer, Rester —, tout —, Շփոթիլ մնալ ։ ‖ Tout —, մ. Մի միայն, սոսկ, սոսկապէս ։ 2 Յանկարծակի ։ 3 Կարճա-(կտուր) ։

Courtage, ար. Միջնորդութիւն ։ 2 Միջնորդագին † միջնորդչէք † ։

Courtaud, e, գ. Յօյր ու կարճ ։ ‖ ար. Պոչատ և ականջատ (ձի՝ շուն), ծայրատ † 2 Խանութի մանչ ։

Courtauder, ն. Պոչ ու ականջ կտրել, ծայրատել † ։

Court-bouillon, ար. Ձկան հանդերձանք մը, շուտեփուք † յգ. ե.

Courte-botte, ար. Կարճուկ, կարճուլիկ, ևն. յգ. ե.

Courtement, մ. Կարճօրէն, կարճ։

Courte-pointe, էգ. Տեսքի՝ցոյցի վերմակ ։ յ. ե.

Courte-queue, էգ. Տեսակ մը կրիայ ։ 2 Տեսակ մը կեռաս, պոչը կարճուկ † յ. ե. [ապրանքի։

Courtier, ար. Առգնող. միջնորդ

Courtil (դի). ար. Պարտիզակ (գիւղացւոյ տան) ։ [րիթ † մջտ.

Courtilière, էգ. Խլուրդ-ծղրի-

Courtine, էգ. Միջնորմ (երկու

մարտկոցի) ։ 2 Սրահակ (անկողնի) ․ հ․

Courtisan, *ար․* Պալատական, դրանիկ ։ 2 Շողոքորթ, փաղաքուշ ։ 3 Քծնի, դարպասող † ։ [շուայտուհի† ։

Courtisane, *էգ․* (Պերճ) պոռնիկ,

Courtisanerie, *էգ․* Փաղաքշութիւն, քծինք ։

Courtisanesque, *ած․* Արուեստակեալ, պալատականի ։

Courtiser, *ն․* Պատիւ ընել, փաղաքշել, քծնել, դարպասել ։ 2 Սիրաբանել (կնոջ) ։ 3 Խունկ ծխել, պաշտել (մուզաներ) ։

Courtois, e, *ած․* Քաղաքավար, բարեկիրթ, ազնիւ, մարդավար ։

Courtoisement, *մ․* Ազնուաբար, մարդավարութեամբ ։

Courtoisie, *էգ․* Ազնիւ քաղաքավարութիւն, մարդավարութիւն ։ 2 Ազնուութիւն ։

Couru, e, *ած․* Փնտռուած (պաշտօն) ։ 2 Հալածուած (եղջերու) ։ 3 Ասպատակուած (երկիր) ։

Couseuse, *էգ․* (Գրքի) կարուհի † 2 Կարի մեքենայ ։

Cousin, *ար․* Խայթող ճանճիկ մը, մժեղ † 2 Հացկատակ․ Chasser les —․ Il a toujours des — chez lui։ 3 Բարեկամ, մտերիմ․ Ils sont grands — ։ 4 Զարմիկ † (հօրեղբօրորդի, հօքրորդի † մօրաքեռորդի, մօքրորդի † հօրաքեռորդի, հօքրորդի † մօրեղբօրորդի, մօքրորդի †) Ils sont des — germains, (երկու եղբարց՝ կամ քերց կամ եղբօր ու քրոջ զաւակներ են, բուն զարմիկներ են) ․ — issus de germain, (երկու եղբարց՝ քերց կամ եղբօր ու քրոջ Թոռներ, երկրորդ պորտի զարմիկք) ։ ‖ Mon —, Եղբա՛յր, (տիտղոս՝ զոր կուտար Թր․ արքան) ։

Cousinage, *ար․* Ազգականութիւն հօրեղբօրորդւոց՝ մօրաքեռորդւոց են ․ եղբօրորդութիւն, զարմկութիւն † 2 Ազգականք, ազգակիցք ։

Cousine, *էգ․* Զարմուհի † (հօրեղբօր դուստր, հօքրորդիայ † մօրաքեռ դուստր, մօքրորդիայ† հօրաքեռ դուստր, հօքրորդիայ † մօրեղբօր դուստր, քեռեդուստր † մօքրորդիայ †) ։

Cousiner, *ն․* Զարմիկ † զարմուհի † կանչել։ 2 Զարմիկի գործ կատարել։ ‖ *չ․* Հացկատակել (ազգակցութեան պատրուակով) ։ ‖ Ils ne — pas ensemble, Սիրով չեն ։ [սլինլիք ։

Cousinière, *էգ․* Սրսկապան․ ճի-

Coussin, *ար․* Բարձ։ 2 Բարձիկ, Տ․․

Coussinet, *ար․* Բարձիկ ։

Cousu, e, *ած․* Կարուած։ 2 Նիհար․ Avoir les joues — ։ 3 Ծածկուած ☞ (վիրա)լի՝ (չեչ)ոտ (դէմք) ։ 4 Համակուած, շաղուած, Թաղուած (ոսկիի մէջ) ։ ‖ — de fil blanc, Թանձր՝ յայտնի (վարպետութիւնք) ։

Coût, *ար․* Ծախք, գին ։ [(գին)։

Coûtant, *ած․* Բուն (գին), արժե-

Couteau, *ար․* Դանակ․ — de papier, (Թղթահատ)․ — de poche, (կըտրոց) ․ Ils en sont aux — tirés, (դանակ դանակի են)․ Jouer des —, (դանակ դանակի գալ) ։

Coutelas, *ար․* Կարճ ու լայն սուսեր, վաղր ։ 2 Խոհադանակ ։

Coutelier, ière, *գ․* Դանակարար ։ ‖ *ած․* Դանակարարի (աշկերտ) ։ ‖ *էգ․* Դանակաման ։

Coutellerie (11), *էգ․* Դանակարարութիւն ։ 2 Դանակավաճառութիւն ։ 3 Դանակեղէնք ։ 4 Դանակի գործարան, դանակարան † ։

Coûter, *չ․* Գին ունենալ, արժել, կտրել (սակ), ծախք երԹալ, նստիլ (շատի՝ սուղի) ․ Les voyages —, (ճամբորդութիւնք սակով կը լինին) ․ Combien vous — cette terre ? (այս գետինս քանի՞ եղաւ՝ քանի՞ նստաւ քեզի)․ Le prix que — une chose, (բանի մը գինը՝ քանիի նստիլը) ․ Ma nourriture ne me — rien, (կերակուրս ձրի է, կերակուրի ծախք չունիմ)․ L'argent ne lui — guère, (ստակը աչքին բան մը չէ) ։ 2 Դժուար գալ ․ Tout lui — ․ Il — si peu aux grands de․․․ (այնքան դիւրին է մեծերուն ընել ․․․) ։ 3 Ծանր գալ, դժուարը գալ․ Cette résolution m'a — à prendre․ Cela me — à dire, (ծանր է ինձ ըսել) ․ Rien ne lui —, (բան մը չխնայեր, բան հոգը չէ, բան մ'աչքին չէ) ։ 4 Պատճառել (վիշտ), տալ (մեծ աշխատանք), առիթ

լինել (արցունքներու), (լացն)ել ։ 5 Կորըստեան պատճառ լինել. — la vie, (մահուան պատճառ լինել, մահաբեր լինել). Il vous en coûtera la vie, (կեանքդ պիտի տուժես) ։ ‖ Coûte que coûte, ի՛նչ որ ալ լինի, որ և է կերպիւ ։ ‖ Il m'en — bon, Սուղի նստած է ինծի ։

Coûteusement, մ. Մեծ ծախքով ։

Coûteux, euse, ած. Սուղ, մեծածախ ։

Coutier, ար. Քուղիլագործ † ։

Coutil(*հ*), ար. Խիտ կտաւ մը, քուղիլ ։

Coutre, ար. Արօրի խոփի առջեւ երկաթ, հողահերձ, ձեւիչ Գ. 2 Հերձակ † գծի.

Coutume, էգ. Սովորութիւն, սովորոյթ ☞ ն.գ.հ. մաակերութիւն. Avoir —, (սովոր լինել) ։ 2 Սովորութական՝ անգիր օրէնք (երկրի մը). La — de Normandie. Il a rétabli l'ancienne — ։ 3 Անգիր օրէնքի հաւաքոյթ ։ 4 Հարկ, բաժ (գինիի վրայ) ։ ‖ De —, մ. Ըստ սովորութեան, ըստ սովորականի ։ ‖ Plus que de —, Սովորականէ աւելի ։

Coutumier, ար. Տ. **Coutume,** 3 ։ ‖ —, **ière,** ած. Սովորական ։ 2 Սովորութական. Droit —. (սովորութական՝ անգիր օրէնք) ։ 3 Սովորութական (երկիր՝ օժիտ) ։ 4 Սովորեալ, սովոր. — de mentir. Il est — du fait, (այդ բանն ընելու սովոր է նա) ։

Couture, էգ. Կարելը ։ 2 Կարուածք, կար ։ 3 Դերձակութիւն ։ 4 Վէրքի նշան, սպի ։

Couturer, ն. Սպիոտել † ։

Couturier, ար. Կարող ։ 2 Դերձակ ։ 3 Ծալիչ (ոնդեր) ։ ‖ — **ière,** էգ. Դերձակուհի (կանանց) ։ 2 Ճերմկեղէնի կարուհի † հ.

Couvain, ար. (Մեղուի և այլ միջատաց) հաւկիթներ ։ 2 Դատարկ մաղ մեղրի, չեչ Գ.

Couvaison, էգ. Թխսելու ժամանակ, Թխսաւուրք † Թուխսք † ։

Couvée, էգ. Թուխսի հաւկիթք ։ 2 (Հաւի) հանած ձագեր, ծիկծիկ Գ. 3 Ծնունդք, ճետ ։

Couvent, ար. Մենաստան, վանք ։ 2 Կրօնաւորք, կրօնուհիք, վանականք ։

Couver, ն. Թուխսի նստիլ, Թխսել ։ 2 (Ներսը) պահել, մտքին մէջ պատրաստել, նիւթել (դաւ) ։ 3 Ներսը պահել՝ ունենալ (հիւանդութիւն). L'air — une pluie, (օդին մէջ անձրեւ կայ) ։ ‖ — des yeux, Խանդաղատանօք նայիլ ։ ‖ ն. Գաղտնի պատրաստուիլ, ծածկուած լինել, ներսէն քանիլ ։ 2 Հասուննալ, ֆ. Il faut laisser — cela. ‖ Se —, յ. Գաղտնի պատրաստուիլ, նիւթուիլ ։

Couvercle, ար. Կափարիչ, խուփ. զափազ ։

Couvert, e, ած. Ծածկուած ☞ (սաղաւարտա)ւոր, (գօղա)ւոր, (ձիւնա)պատ, (յարկա)ծածուկ, (անտառա)խիտ, (ծաղկա)սփիւռ, (լօռա)ւէտ, (մացառ)ուտ. — de poils, (Թաւարծի) ։ 2 Հագուած, ծածկուած. Un homme bien — ։ 3 Գլուխը գոց, գլխարկ ի գլուխ ։ 4 Վրան գոց, յարկուած. Lit —, (հովանաւոր անկողին) ☞ (քարա)յարկ ։ 5 Համակեալ, Թաթաւեալ (արեան՝ քրտինքի մէջ), լի (խորտկօք՝ փառօք), փառաւորուած (ծափահարութեամբք) ☞ (վիրա)լի, (ժանգ)ոտ, (արիւնա)զանգ, (տղմա)Թաթաւ, (ամօԹա)լից, (—) պարտ. — de parfums, (իւղաԹուրմ) ։ 6 Ծառախիտ՝ անտառախիտ (երկիր) ։ 7 Ամպամած, ամպոտ (օդ) ։ 8 Կամարաձև (ծառուղի) ։ 9 Պաշտպանուած, պատսպարուած ☞ (վահանա)փակ. La France est — de toutes parts. 10 Ծածկուած, Թաքուն, ծածուկ (ատելութիւն՝ ձայն՝ Թշնամիք) ։ 11 Գոց՝ քողարկեալ (խօսքեր) ։ 12 Կեղծաւոր, ծածուկ (մարդ). Se tenir —, (միտքն յայտնի չընել, մտքին խորհուրդները չխօսիլ) ։ 13 Սաստիկ կարմիր (գինի) ։

Couvert, ար. Սեղանի կազմածք՝ սպասք. բազըմ. Mettre le —, (սեղանը դնել) ։ 2 Սպաս (մէն մի ուտողի). Mettre un — pour ... ։ Table de dix —, (տասնսպասեայ սեղան) ։ 3 Պատառաքաղ ու դգալ. Une douzaine de — d'argent à filets ։ 4 Պատառաքաղի՝ դանակի ու դգալի պատեան, սպասաման. — de vermeil. Il porte toujours son — en voyage ։ 5 Հացկերոյթ, սեղան (արքայի). Grand —. Petit — ։ 6 ՕԹեւան, յարկ. Avoir le

vivre et le — : 7 Հովանի (ծառոց) · Mettez-vous sous ce — : 8 Պատեան՝ հասցէ (նամակի) · Sous le — de, (որ և՝ կերպարանքով): ‖ À — , մ. Ցարկի տակ, ապահով տեղ, վտանգէ անքոյթ , յապահովի· Mettre à — , (պահպանել , ապահովել)· Être à — , (պատսպարուած կամ ապահովուած լինել) : ‖ À — de, նխ. Ապահով , զերծ , ազատ (մրրկէ) : 2 Պաշտպանուած· Le régiment était à — d'un bois :

Couverte, էգ· Կիտուածանկար (խեցեայ անօթի վրայ): 2 Ծածք (նաւու),հ·

Couvertement, մ. Ծածկաբար:

Couverture, էգ· Ծածկոյթ , քօթանակ (թիկնաթոռի)· եօրթիւ : 2 Ծածկարան (անկողնի), վերմակ · եօրղան· — de laine· On l'a berné dans une — : 3 Ծածկոյթ ձիու , սթար : 4 Ծածկոյթ (տանիքի) , յարկ , ծածք · — en chaume : 5 Թուղթ՝ կաշի (գիրք կազմելու) , շապիկ : 6 Քօղ, դիմակ, պատրուակ· Sous — d'amitié : 7 Երաշխաւորութիւն, ապահովութիւն , վճ.

Couverturier, ար. Վերմակաբար· եօրղանճը : [ռուհւոյ):

Couvet, ար· Ոտնաթոնիր † (վաճա-

Couveuse, էգ· Թխսմայր , գռթան Գ· գօլոշգա : 2 Թխսական փուռ:

Couvi, ած· Հոտած (հաւկիթ) :

Couvoir, ար· (Արուեստական) Թխսարան :

Couvre-chef, ար· Գլխապատ· մէր· 2 Գլխարկ , գլխամամ † ը· - յ+· Է.

Couvre-feu, ար· Խուփ (գափաղ) կրակարանի : 2 հ. ժ· Տուն քաշուելու և կրակ ու ճրագ մարելու զանգակ , կրակմարի † զանգակ : յ+· Ն·

Couvre-pied, ար· Ոտքի ծածկոյթ, ոտնածածք, ոտնօթոց † 2 Ծածկարան անկողնի իբր զարդ, օթոց: յ+· Է.

Couvreur, ար · Ցարկի (չաթը) ծածկիչ, յարկիչ : ‖ ած· Ցարկչի(սատար):

Couvrir, - **vert, e,** Ն· Ծածկել ☞ (քօղ)արկել , (յարկ)ել : 2 Խուփը դնել, գոցել : 3 Պատել , ծածկել (նստարան՝ կտաւով) : 4 Տանիքը շինել , վրան ծածկել (տան) : 5 Դնել շապգուր (գրքի): 6 Գոցել (դուռ՝ փող·) : 7 Բաւել , գոցել (ծախք) : 8 Սփռուած լինել , ծածկել La foule couvrait la place · — de fleurs, (ծաղիկ սփռել) : 9 Խճողել, համակել, թաթաւել , լեցնել , ծածկել ☞ (վիր)ոտել , (տղմ)ոտել · — un habit d'or · — de baisers , (համբոյրներ տալ) · — d'eau , (հեղհեղել) : 10 Փառաւորել (ծափահարութեամբք) : 11 Պատել, պաշարել (մութի), (խաւար)ել · — d'ombre , (շուք ընել , հովանաւորել) : 12 Հազուեցնել (աղքատ) : 13 Հագուստներն աւելցնել, վրան հաստցնել (մէկու): 14 Պատսպարել, պաշտպանել☞ (թեւ)արկել· Il le couvrit de son corps · La citadelle — la ville : 15 Երաշխաւորել, ապահովել , վճ· 16 Քօղ ձգել , մոռցնել · Une amnistie a — ce délit : 17 Պահել, ծածկել (ուրախութիւն)· — sa marche , (որ և՝ ընթացքը՝ դիտումները պահել): 18 Սքօղել, պարտկել, ծածկել (յանցանք) : 19 Անլսելի ընել , խեղդել, ծածկել (մէկու ձայն): 20 Զուգաւորուիլ (էգի հետ): | — de confusion, Նշաւակել , ամօթապարտ՝ ամօթահար ձգել : | — d'ignominie , Խայտառակել : | — d'opprobre , de ridicule , Ծանակել , ծաղրուծանակ՝ այպնուկատակ ընել : | — d'or , Բարձր գին տալ (պատկերի մը) : | — une carte, Խաղաքարտի մը վրայ ուրիշ մը դնել: 2 Խաղաքարտի վրայ ստակ դնել : | — une enchère , Աճուրդի մէջ աւելցնել : Se — , յ· Ծածկուիլ ☞ (խաւար)իլ , (ամպ)իլ : 2 Ծածկել (գլուխը) : 3 Հագնիլ , վրան առնուլ , ծածկուիլ · Il n'a pas de quoi se — , (լաթ չունի) : 4 (Վրան) կապել (մաշկ): 5 Գլխարկը դնել, գլուխը ծածկել· Couvrez-vous, monsieur : 6 Հագնիլ (քուրձ) : 7 Համակուիլ , ծածկուիլ , թաթղուիլ (ոսկիի մէջ) ☞ (վիր)ոտիլ, (պղպջակ)ել, (կարմր)իլ, 8 Մտնել (մէկու արիւն) : 9 Լեցուիլ (հրապարակի՝ բազմութեամբ) : 10 Վրան առնուլ (ամօթը) , մնալ (ամօթով՝ ամօթահար) : 11 Թաղուիլ (արհամարհանքի մէջ ☞ (ծանակ)իլ: 12 Թաթաւիլ (տըղմով) , լիանալ (փառքով) : 13 Ծածկիլ (դափնիք) : 14 Ամպոտիլ (երկնքի) : 15 Մթննալ (հորիզոնի) , է· 16 Ինքզինք

պաշտպանել. Se — de ։ 17 Պատսպարուիլ. Se — d'un bois, (անտառի մ'ետին ամրանալ) ։ 18 Պահուիլ (բանի մը տակ). Se — de ։

Covendeur, որ. Վաճառակից† ։

Cowpox (գաուբօքս), որ. Կովածծի պտուկի դուրս տուած՝ որ ծաղիկ ախտի դէմ պատուաստի ժահրը կը պարունակէ, ծաղկաբշտիկ † ։

Coxal, e, ած. Ազդրի, ազդրային ։

Coxalgie, իգ. Ազդրացաւութիւն ։

Crabe, որ. Խեչեփառ, կարբ. չաղանօզ ։

Crabier, որ. Կարբաքաղ, Թռչ.

Crac, որ. Ճարճատիւն, ճայթիւն, ճայթիւն։ ‖ ձյն. Յանկարծ, մէյ մ'ալ, քրաք։

Crachat, որ. Թուք ։ 2 Դգալ մը ջուր, փ. Se noyer dans un — ։ 3 (Բարձր) շքանշան ։

Craché, ած. C'est son portrait tout —, ճիշդ անոր կը նմանի, կարծես քթէն ընկած է, ռ.

Crachement, որ. Թքնելը, թքում։

Cracher, չ. Թքնել ։ 2 Մելան ցայտել (գրչի) ։ ‖ — contre le ciel, Հայհոյել ։ 2 Իրմէ մեծի հետ հակառակիլ։ | Il a — en l'air, Ըրածէն ինք վնաս տեսաւ ։ ‖ ն. Թքնել ☞ Թքակոծ ։ 2 Հանել բերնէ (նախատինք) ։ 3 Մէջտեղ Թափել (վկայութիւնք) ։ [տան։

Crachoir, որ. Թքաման. թիւքիւր-

Crachotement, որ. Թքթքում ։

Crachoter, չ. Ստէպ ստէպ Թըքնել, Թքթքել ։ [շիր ։

Craie (գռէ), իգ. Կաւիճ. թեպէ-

Craindre, craint, e, ն. Երկընչիլ, վախնալ ☞ (աստուածա)վախ, (ան)երկիւղ. Se faire —, (վախցնել, վախ ազդել) ։ ‖ À —, Երկիւղալի, վախնալիք ։ | Il est à — que, Կը վախցուի՝ վախ կայ որ . . . | — pour qn. Վախնալ որ մէկու մը գլուխ փորձանք չը հասնի ։ ‖ չ. Վեհերիլ, վախնալ ։

Crainte, իգ. Վախ, երկիւղ ☞ (ան)երկեւան ։ ‖ Dans la — de կամ que, Վախով, (իյնալէ) վախուն։ | De — que կամ de, (Տարքէ) վախուն, առ ահի (թէ մի գուցէ), վախնալով որ (չկորսընցնէ) ։

Craintif, ive, ած. Երկչոտ, վախկոտ ։ 2 Երկիւղախառն (յոյս) ։ [հիւ ։

Craintivement, մ. Վախով, ա-

Cramoisi, e, ած. Մութ կարմիր, բոսորագոյն, բոսորային. Devenir tout —, (կասկարմիր կտրիլ) ։ ‖ որ. Մութ կարմիր գոյն, բոսոր ։

Crampe (ն), իգ. Դնդերային գելում, կծկմնացում †. Avoir des — ։ ‖ Avoir la —, Անաշխոյժ՝ դանդաղ լինել ։

Crampon (ն-ն), որ. Երկաթ ճանկ։ 2 Պայտի (նալ) ճանկաւոր գամ, կռագամ † 3 Ոլրած ծիլ, խիղք (տնկոց) ։ ‖ C'est un —, Փակոցին մէկն է, ռ.

Cramponner (գռան-նէ), ն. Երկաթ ճանկով հաստատել՝ բռնել։ ‖ Se —, յ. Փակչիլ, պլլուիլ, փաթթուիլ (տունկի) ։ 2 Ձեռքերով փակչիլ, փաթթուիլ (պատուհանի) ։ 3 Պինդ մը փակչիլ (յուսոյ)։ 4 Օձիքը չձգել (մէկու՝ բան մ'ստանալու համար) ։

Cramponnet (գռանբօնէ), որ. (Երկթէ) ճանկիկ ։ 2 Սողնակի շարժած տեղը (փակոցի մէջ) ։

Cran (ն), որ. Փորուած, կռուան, կեռիք. քէրթիք, իլիշիք ։ 2 Աստիճան. Monter d'un —. Augmenter d'un —, (քիչ մը՝ մատ մ'աւելնալ) ։ 3 Վայրի դգալախոտ, քրան ։

Crâne (գռա̄ն), որ. Գանկ. գաֆա քէմիյի ։ 2 Խրոխտ, կռուարար. C'est un — ։ ‖ ած. Վէս, խրոխտ ։

Crânement (գռա̄ն), մ. Խրոխտաբար։ 2 Շատ, ռ.

Crânerie (գռա̄ն), իգ. Ցոխորտանք։

Crânien, ienne (գռա̄ն), ած. Գանկային ։

Craniologie, Cranologie (գռա̄ն), իգ. Գանկաբանութիւն ։

Cranioscopie (գռա̄ն), իգ. Գանկազննութիւն † ։

Crapaud (բօ̄), որ. Թունաւոր գորտ մը, դօդօշ. Un vilain —, (մանրուկ ամենատգեղ մարդ) ։ 2 Ցած Թիկնաթոռակ։

Crapaudière (բօ-դէռ), իգ. Դօդօշանոց ։ 2 Աղտոտ՝ ցած՝ խոնաւ տեղ ։

Crapaudine (բօ̄), իգ. Դօդօշաքար. գըրպաղա թաշը։ 2 Երկաթախոտ† 3 Էգ ծխնի (դռան) ։ ‖ À la —, Կասկա-

քայլի վրայ (աղաւնի), խոհ.

Crapoussin, որ. Կարճ՝ հաստ և անշնորհ մարդ, կոճղ, ը.

Crapule, էգ. Շուայտութիւն, շուայտանք ։ 2 Շուայտոտ մարդիկ ։

Crapuler, չ. Շուայտել ։

Crapuleux, euse, ած. Շուայտ, շուայտասէր ։

Craque, էգ. Զարդած բրդած խօսք, ճրղած, ռ. ձաւշրտուք Գ. [հերձոտ ։

Craquelé,e, ած. Կիտուածանկարը

Craquelin, որ. Կսկուծ հաստեայ մը, կղուռծ † ։

Craquement, որ. Կռիչք, ճարճատիւն (զերաններու) ։ 2 Գարգափք (կոխուած տախտակներու) ։ 3 Կրճում՝ կափկափում (ակռաներու) ։

Craquer, չ. Ճայթել, ճարճատել. Faire — ses doigts. Cette affaire —, (այս գործս անյաջողութիւն կը հոտի՝ կ'սպառնայ) ։ 2 Ճաչել, շառաչել (ակռայի տակ) ։ 3 Գարգափել (կոխուած տախտակներու) ։ 4 Ձայն հանել՝ կռնչել (կռունկի) ։ 5 Սասանած լինել, իյնալու ձայներ հանել. Le ministère — ։ 6 Զարդել բըրդել, ճրղել, ռ. ձաւըրտել Գ.

Craquerie, էգ. Սուտ, ջարդում, ճռղած, ռ.

Craquètement, որ. Ստէպ ստէպ ճարճատում, ճայթոտում ։ 2 Կարկաչում (արագիլի) ։ [(արագիլի) ։

Craqueter, չ. Ճաթըռտիլ. 2 Կրկչալ

Craqueur, euse, գ. Ստաբան, ճրղող, ռ. ձաւըրտող Գ.

Crase (գռա̄զ), էգ. Ամփոփում, ձայնախառնութիւն, ք. 2 Կազմութիւն ։

Crassane, էգ. Հալուկ տանձ մը, քրասանատանձ † ։

Crasse, ած. Թանձր (տգիտութիւն) ։ ‖ էգ. Աղտ, կորկ, կեղտ ։ 2 Ամենագձուձ վիճակ, ապառողմութիւն. Né dans la — ։ 3 Ժլատ ազահութիւն, կծծութիւն ։ 4 Հալած մետաղի աղտ՝ կղկղանք ։ ‖ La — du collège, (Դպրոցական) թանձրութիւն՝ կոշտութիւն ։

Crasser (se), յ. Աղտ բռնել, կեղտ կապել ։

Crasseux, euse, ած. Աղտոտ, կեղտոտ ։ 2 Սաստիկ ագահ, կծծի ։ ‖ գ. Աղտոտ հոտած մէկը. Un vilain —, (անախորժ մարդ) ։ 2 Կծծի ։ [րագի ։

Crassicaude (գōs), ած. Թանձ-

Crassifolié,e, ած. Թանձրատերև ։

Crassipenne, ած. Թանձրաթև ։

Crassirostre, ած. Թանձրակտուց ։

Crassiquamme (ֆու), ած. Թանձրաթեփ ։

Crassule, էգ. Թանձրախոտ † տկ.

Cratère (ք̄ռ), որ. Խառնարան, բերան (հրաբխի), հրաբերան † (Ետնայի) ։ 2 հ. ժ. Ըմպանակ մը, խառնարան, սարկարան ։ [գծել ։

Craticuler, ն. Վանդակակերպ

Cravache, էգ. Մտրակ. գըրպան ։

Cravacher, ն. Խարազանել, մըտրակել ։

Cravate, էգ. Փողկապ. պօղազ պաղը ։ ‖ — de chanvre, Մարդ կախելու չուան ։ ‖ որ. Խռվաթ ձի ։ 2 Թեթևասպեայ † ը. [կապել ։

Cravater, ն. (Մէկու) փողպատը

Crayeux, euse, ած. Կաւճային, կաւճուտ ։

Crayon (ՙ), որ. Կապարգրիչ, կապար, մատիտ ։ 2 Ծրագրուած † մատիտուածք † Un — facile, moelleux. Cela est d'un — large ։ 3 Մատիտով գծագրութիւն, մատտանկար † Un beau — ։ 4 (Մատիտով) պատկեր, մատտապատկեր † Il a fait le — d'un tel ։ 5 Նկարագրութիւն, նկարագիր. Il a fait un fidèle — de cet homme. 6 (Մատիտով) ծրագիր, ստուերագիր. քասլազ ։

Crayonner (ìn), ն. Մատիտով քաշել՝ ծրագրել, մատիտել ։ 2 Ստուերագրել. Cela n'est que crayonné ։ 3 Շուտ մը գրի առնուլ (պատասխան) ։ 4 (Կարճ մը) նկարագրել ։ [Կաւճային ։

Crayonneux, euse (ìn), ած.

Créance (ՙ), էգ. Առնելիք, պահանջ ։ 2 Հաւատացում, հաւատք. Donner —, (հաւատ ընծայել ։ 2 Հաւատալի ընել). Hors de —, (անհաւանական) ։ 3 Վստահելիութիւն, հաւատարմութիւն, հաւատացում † Mériter —. Perdre toute — ։ 4 Գաղտնի հրահանգ (դեսպանի տրուած). Il lui exposa sa — ։

Créancier, ière (ՙ), գ. Պարտա-

պահանջ, պարտատէր, պահանջատէր ։

Créat (գռէա), ար. Երկրորդ ձիավարժ (հեծելարանի) ։

Créateur, ար. Հաստիչ, արարիչ. Recevoir le —, (հաղորդուիլ ՝ զԱստուած ընդունիլ) ։ 2 Հայր, գտակ, հնարիչ ☞ (աղանդա)հնար ։ ‖ —, **trice,** ած. Հնարող, ստեղծիչ ։

Créatine, էգ. Բնամիս ։

Création, էգ. Արարչութիւն, ըստեղծում ։ 2 Արարածք, տիեզերք. Merveilles de la — ։ 3 Սահմանում, կարգում, հիմնում, հաստատում, հաստատութիւն. La — d'une chaire. La — de la rente trois pour cent. Cela est de sa—, (իր մտքէն հանած է փայդ)։ 4 Գիւտ, հաստողութիւն, հնարողութիւն, ստեղծում (բառի՝ դերի). Belle —. Les — de l'industrie։ 5 Ընտրութիւն (կարդինալի՝ Ս. Պապի կողմէ) ։

Créature, էգ. Ստեղծուած, հաստուած, արարած։ 2 Անձ, մէկը, (մարդ, կին). Voila une sotte —. Une jeune —, (նորահաս կին մը) ։ 3 Ոչինչ կին, անպիտանուհի. Aimeriez-vous cette —? 4 (Ձեռքի տակ) մարդ, ձեռական. Se faire des — ։ 5 Ս. Պապի ընտրած կարտինալ ։

Crécelle, էգ. Մեծ ճռճռակ, փայտաժամ (լռ. եկեղեցւոյ) ։ 2 Ճռճռակ † (մանկանց) ։ լեել զօվամ ։

Crécerelle, էգ. Հողմավար, Թռչ.

Crèche, էգ. Մսուր. եէմլիք. La —, (մսուր Տեառն)։ 2 Պիտականոց։ 3 Ցերեկեայ օԹեւան տղեկաց, տղեկանոց † ։

Crécy, էգ. Ստեպղին (հավուճ) մը, քրէսի ։

Crédence (՚), էգ. Խորանի քով պզտի սեղան, ընծայանոց ։ 2 Կերակրոյ դարան։ 3 Մառան (կղերանոցի) ։

Crédencier (՚), ար. Մառնպան (կղերանոցի) ։ [Թիւն ։

Crédibilité, էգ. Հաւատալիու-

Crédit, ար. Վստահութիւն, վարկ. Il a — chez les marchands. — publics, (տէրութեան ունեցած վարկ). Prêter son —, (երաշխաւոր լինել փոխառութեան մը համար) ։ 2 Պայմանաժամ, վարկ. Accorder un long — ։ Faire —, (ապառիկ տալ). À —, (ապառիկ ։ 2 Ի զուր, վայրապար) ։ 3 Մէկու մը համար տեղ մը դրուած ստակ, վարկ. Ouvrir, Faire un — à qn. Lettre de —, (վարկագիր) ։ 4 Ելմտացոյցի մէջ բանի մը համար սահմանուած գումար, վարկ. — ordinaire, supplémentaire ։ 5 Համբում, յարգ, պատիւ. Avoir du — à la cour. Être en grand —. Perdre en —, (իյնալ) ։ 6 Ստուգութիւն, հաստատութիւն. Donner du — à une nouvelle. Mettre en —, (տարածել)։ 7 Վստահութիւն, հաւատարմութիւն. Des gens à qui l'on peut donner quelque — ։ 8 Մուտք (հաշուեգրքի մէջ) ։ ‖ — agricole, Վարկատուն † փոխատուն † երկրագործաց ։

Créditer, ն. (Մէկու) առնելիքին անցընել, պահանջագրել † (մէկը) ։

Créditeur, ար. Պահանջատէր † (հաշուեգրքի մէջ) ։

Credo (գռէ), ար. Հանգանակ հաւատոյ, Հաւատամք։ 2 Կրօնքի մը նախատարերք. Apprendre son —։ 3 Քաղաքական դաւանութիւն ։

Crédule, ած. Դիւրահաւատ, դիւրահաւան ։

Crédulité, էգ. Դիւրհաւանութիւն։

Créer, ն. Արարչագործել, ի գոյ ածել, ստեղծել ☞ ստեղծական։ 2 Գըտնել, հնարել, հաստել, ստեղծել (դեր) ։ 3 Կարգել, սահմանել, հիմնել, հաստել, ընել, հաստատել. — qn. comte. — une rente, une pension ։ 4 Գոյացնել (պարտք), կազմել (բանակ) ։ 5 Երեւան՝ մէջ տեղ հանել (պաշտօն մը), հանել (դժուարութիւնք), յառաջ բերել (իրաց կարգ) ։ ‖ Se —, չ. Ստեղծուիլ։ 2 Ինքն իրեն հանել (դժուարութիւնք) ։ 3 Գտնել իրեն (դրամի աղբիւրներ) ։

Crémaillère, էգ. Կրակարանի ճանկաւոր շղԹայ, կըլընպար Գ. Pendre la —, (նորաբնակ տան մը սեղանը տալ՝ նաւակատիքն ընել) ։

Crémaillon, ար. Ճանկ (կըլընպարի անցուող). կըլընպարիկ Գ.

Crémation, էգ. Մեռել այրելը, դիակիզութիւն ։

Crème, էգ. Սեր. զայմաղ ։ 2 Կաթով ու հաւկթով ուտելիք, սերապուր, կաթնաձու. — au café, au chocolat ։ 3 Տօմէկէ հանուած ազնիւ ըմպելի, սերուց Գ. † — de cacao, de Moka ։ 4 Անթէրայ. — de riz, de pain ։ 5 Ազնուագոյն մասը, ընտիր ընտիրը, ծաղիկը. La — des honnêtes gens ։ ‖ — de tartre, Գինեմրուրի սերուց. գըըըմ թարթար ։

Crément, ար. Յաւելեալ վանկք, յաւելավանկք † +.

Crémer, չ. Սեր (զայմաղ) կապել ։

Crémerie, էգ. Կաթի՝ սերի՝ հաւկըթի խանութ, կաթնատուն † ։

Crémeux, euse, ած. Սերաւէտ, սերոտ ։ [կաթնավաճառ ։

Crémier, ière, գ. Սերավաճառ,

Créneau, ար. Ակռայ՝ կէռիք (պարըսպի) ։ 2 Որմածակ (հրացան պարպելու) ։

Crénelé, e, ած. Ակռայ ակռայ՝ ժայռաւոր (պարիսպ) ։ 2 Հերձեզրոտ տերեւ ։

Créneler, ն. Ակռայ ակռայ ընել, ժանեւորել † (պարիսպ՝ անիւ) ։ 2 Գծաւորել † ծիր (դրամի) ։

Crénelure, էգ. Ժայռաւոր՝ ատամնաձեւ բանուած, ժանեւորակ † 2 Ատամնաձեւ կտրուածք հերձեզրոտութիւն † (տերեւի) ։

Créole, գ. Գաղթականութեանց մէջ ծնած սպիտակամորթ, գաղթածին ։

Créosote, էգ. Նիւթ մը, քրէօզօդ ։

Crêpe (k̄), ար. Շղարշ (պիւրիւնճիւք) ։ 2 Սեւ շղարշ (սուգի). Porter un — à. (սեւ շղարշ դնել) ։ 3 Մութ՝ քօղ (գիշերի), (որ և գ.) ։ 4 Ծայրը հիւսած ու գանգրած՝ ծայրագանգուր † մազեր ։ 5 Հաստեայ մը, քրէբհաստեայ † ։ ‖ — de chine, Ամառուան կրկնակ, ճենաշղարշ ։

Crêper (k̄), ն. Գանգրել, ոլրել. գըվըըմազ ։ ‖ Se —, չ. Գանգրիլ (մազերու) ։ 2 Գանգրել մազերը ։ [կամ զաճէ) ։

Crépi, ար. Պատի ծեփ (շաղախէ

Crépin, ար. Գործիք՝ կահուկազմած (կարուակի), կօշկազմածք †. Saint-—, կօշկազմածքի պարկ ։ 2 Ինչք, ունեցածը, ռ. [սաչազ ։

Crépine, էգ. Ծոպք, վերջաւորք.

Crépir, ն. Ծեփել (զաճով կամ շաղախով) ։ 2 Հատիկ հատիկ ընել՝ պեպենել (կաշիի երես) ։ 3 Տաք ջրով խաշել (մազ՝ գանգրելու համար) ։ [սրվա ։

Crépissure, էգ. Ծեփած, ծեփ.

Crépitation, էգ. Ճարճատիւն, ճաթըռտոց, ռ.

Crépon (Դ), ար. Բուրդէ պաստառ մը, բրդաշղարշ † շղարշուկ † 2 Մեզոյրի լաթ ։

Crépu, e, ած. Գանգուր, գռուզ ։

Crépusculaire, ած. Վերջալուսային ։ 2 Երեկոյեան, նր.

Crépuscule, ար. Վերջալոյս ։ 2 Այգ, արշամալոյս Գ. [մամխի ։

Créquier, ար. Վայրի սալորի,

Crescendo (շէնտ), ար. Ձայնաճում † չ. ն. ‖ մ. Ձայնաճուն † ։

Cresson, ար. Ջրկոտիմ. սու թիրէսի. (որ և՝ — de ruisseau, de fontaine ։

Cressonnière, էգ. Ջրկոտիմնոց ։

Crésus (զիւս), ար. Ամենահարուստ, կրեսոս ։ [եայ ։

Crétacé, e, ած. Կաւճային, կաւճ-

Crête (k̄), էգ. Կատար (հաւի), բբուկ, կակաչ Գ. իպիք ։ 2 Յանդգնութիւն, գլուխ. Lever, Baisser la — à qn. (փշրել քիթ) ։ 3 Կատար, ցցունք (արտոյտի) ։ 4 Գագաթ (սաղաւարտի) ։ 5 Գլուխ (ժայռի), կատար (յարկի), արտեւան (լեռի) ։ [բաւոր ։

Crêté, e, ած. Ցցունաւոր, կատա-

Crête-de-coq (k̄), էգ. Աքլորի կատար, աքլորքբուկ, տկ. յգ. ռ.

Crétin, ար. Քրէդէնութեամբ ախտացած, քրէդէն ։ 2 Ապուշ ։

Crétinisme (ս), ար. Քրէդէնիկ ախտ, քրէդէնութիւն ։ 2 Սաստիկ անմըտութիւն, պակասամտութիւն ։

Cretonne, էգ. Դիմացկուն կտաւ մը, քրըդօն ։

Cretons, ար. յգ. (Եզի) ճարպ ։

Creusement, ար. Պեղում, փորում ։

Creuser, ն. Բրել, պեղել, խորել, բանալ, փորել ☞ (փոս)ել, (հողա)բիր, (վիմա)փոր ։ 2 Խոռոչ բանալ, խոռել, ռնխ. 3 Խոռոչել, զօզել (դէմք) ։ 4 Խորը մտնել, խորը քննել (խնդիր) ։ ‖ Se —, չ. Գոգանալ, փոսանալ, խոռոչիլ ։

2 Սաստիկ մտածել (բանի մը վրայ)։ ‖ Se — le cerveau, la tête, Զարաչար յոգնեցնել միտք, ճաթեցնել գլուխ ։

Creuset, *ար.* Քուրայ, հալոց. փուքայ։ 2 Հալոց, բով, *փ.* 3 Զազարուկ† *բ.*

Creux, euse, *ած.* Գոգեւոր, գոգաւոր, սնամէջ. Il n'y en a pas pour sa dent —, (մէկ ակռային չբաւեր)։ 2 Խոր՝ փոս (ճամբայ) ☞ խորա(ձոր)։ 3 Գոգաւոր (այտք) ☞ խոր (ակն)։ 4 Թեթեւասնունդ. Viande —, (որ և՝ սակաւասնունդ բան)։ 5 Դատարկ (փոր)։ 6 Ցիմար՝ սին՝ դատարկ (յոյս՝ տեսիլ)։ 7 Ցնորական, ընդունայն, սնոտի, պարապ, սին (գաղափար, միտք, գլուխ)։ ‖ *մ.* Դատարկ (հնչել). Songer —, (սնոտիութիւնք մտածել, երազել)։ ‖ *ար.* Փորոք, սոր, խոռոչ. չուգուր. — de l'aisselle, (անթմէջ). — de la main, (ափ). Plein le — de la main, (ափի մը չափ, ափ մը). Faire un —, (խոռոչ մը բանալ)։ 2 Կաղապար. Un — d'acier։ 3 Խորշ՝ գոգ (առագաստի)։ 4 Յածերն իջնող՝ խորունկ ձայն. Avoir du creux. Un beau —։ 5 Փճութիւն, սնութիւն։ ‖ En —, Խորաքանդակ (փորագրութիւն)։

Crevasse, *էգ.* Ճեղք, ճայթած. Des —, (հերձատում, ճաթռտուք, ճեղքըռտուկ)։ [տել, ճաթըռտել ։

Crevasser, *ն.* Հերձատել, ճեղքըռ-

Crevé, e, *փ.* Un gros —, (Գիրութենէ պատռտող, *ը.* ‖ Comme un —, Սաստիկ՝ չափազանց (խմել)։ ‖ *ար.* Ճեղքած (թեզնոցի)։

Crève-cœur, *ար.* Սրտի նեղութիւն, մղձուկ։ *յ. ն.*

Crever, *չ.* Ճայթիլ, պայթիլ (որ և *փ.*)։ 2 Պատռտիլ (գիրութենէ), պայթիլ (առողջութենէ)։ 3 Մարիլ՝ մեռնիլ (քաղցէ), *փ.* 4 Մեռնիլ, սատկիլ (անասնոյ)։ 5 Այրիլ (խաղի մէջ)։ ‖ — dans sa peau, Գիրութենէ պատռտիլ։ 2 Ներսէն ճաթիլ, *փ.* ‖ *ն.* Պատռել, պայթեցնել. — les yeux, (որ և՝ ամենայայտնի բան մը լինել)։ 2 Զարաչար յոգնեցնել, պայթեցնել (ձի)։ ‖ — le cœur, Կտոր կտոր ընել սիրտ, զալարել աղիք։ ‖ Se —, *յ.* Պատռիլ, պայթիլ։ 2 Հանել (աչքերը)։ 3 Ճաթիլ (ուտել խմելէ)։ 4 Հոգին ելնել (աշխատանքէ)։

Crevette, *էգ.* Կարիդոս. քէքէ։

Cri, *ար.* Կանչ, ճչիւն, աղաղակ, ձայն, գոչիւն. — douloureux, (կողկողանք). Ne faire qu'un —, (ձայն մը միայն հանել). Ne jeter, N'avoir qu'un—, (շարունակ պոռալ՝ զանգատիլ)։ 2 Բողոք, հեծութիւն, վայիւն, ձայն (զրկեալի)։ 3 Կարծիք, ձայն. Il n'y a qu'un — contre lui, Le — public, (որ և՝ մունետկի ձայն, *հ.*)։ 4 Պոչիւն, մռնչիւն, գոչիւն, ձայն (անասնոց)։ 5 Կռնչիւն (սղոցի)։ 6 Ճռնչիւն (դրան)։ ‖ Faire, Jeter, Pousser des —, Աղաղակ բառնալ, ձայներ ձգել, պոռալ կանչել։ | Faire, Jeter, Pousser les hauts —, Դառնապէս բողոքել, ձայները ձգել։

Criailler, *չ.* Պոռչտալ, կանչուըռտել, *ը.* [վայնասուն. պոռչտուք, *ը.*

Criaillerie, *էգ.* Կանչուըռտուք,

Criailleur, euse, *փ.* Կանչուըռտող, պոռչտող, *ը.*

Criant, e, *ած.* Ի բողոք շարժող. զայրացուցիչ, անհնարին, չարաչար։

Criard, e, *փ.* Կանչուըռտող, պոռպռան։ 2 Սուր՝ բարձրաճիչ (ձայն)։ 3 Անյարմար (գոյներ)։ 4 Մասվաճառի՝ նպարավաճառի (պարտքեր), մանր մունր (պարտքեր)։ [լում ։

Criblage, *ար.* Մաղում, խարբա-

Crible, *ար.* Փոկէ մաղ, խարբալ † գալպուր։ 2 Մաղ, *փ.* Percé comme un —, (մաղ դարձած, ծակ ծակ)։

Criblé, e, *ած.* Արածաւոր՝ մաղ մաղ (ծաղկախտէ)։ 2 Փտած՝ խղղուած (պարտքերով) ☞ (զանա)բեկ, (վիրա)լից ։

Cribler, *ն.* Մաղել, խարբալել։ 2 Ծակ ծակ ընել, մաղ դարձնել, ծակծկել։

Cribleur, *ար.* Խարբալող։ [մաղունչ։

Criblure, *էգ.* Մաղի խոշրտուք,

Cribration, *էգ.* Մաղուած, *դեղ.*

Cric (գռի), *ար.* Բեռնաբարձ մեքենայ, բեռնամբարձ † 2 Խզտուածի ձայն, խըրշ ։ [թիք, չաթ ։

Cric-crac, *ար.* Ճարճատիւն, ճայ-

Cricoïde, *ած.* Օղակաձև (աճառ)։

Cri-cri, *ար.* Ընտանի ծղրիթ (ջըրըրչազ), արուսիկ *Գ. յփ. Վ.*

Criée, *իգ.* Ծանուցում աճուրդի: 2 Վաճառում աճուրդով, աճրդահանութիւն †:

Crier, *ն.* Աղաղակել, գոչել, պոռալ: 2 Ձայնել, պոռալ: 3 Ձայները ձգել, պոռալ կանչել: 4 Բողոքել, գոչել, պոռալ: 5 Պարսաւել, տրտնջալ, պոռալ. Tout le monde — de cela. Cet impôt fait — le peuple: 6 Աղաղակել, կարդալ (առ Աստուած), *ք.* 7 Կռնչել (վայրի խոզի), գոչել (սկիւռի): 8 Ձայներ հանել, գրգռալ (աղիքներու): 9 Ճռճռալ (դուռի): 10 Մունետիկ պոռալ, ծանուցանել, ազդարարել. On a — à son de trompe que. Il fut — de par le maire: ‖ — pour, Բարեխօսել: | — miracle, Հրա՜շք պոռալ: | — merci: Գթութիւն խնդրել: | — vengeance, Հրաւէր կարդալ, վրէժխնդրութիւն գոչել: | — famine Սով է տրտնջալ: | — à la faim, Անօթի եմ ըսել: | — au feu, au secours, Կրակ կայ պոռալ, օգնութիւն պոռալ: | — au tyran, Բռնաւորի դէմ գոչել՝ բողոքել: | — après qn. Դառն եւ մեծաձայն կշտամբել: = *ն.* Պոռալով ըսել, պոռպռալով երգել, պոռալ. — les hauts cris, (մեծաձայն պոռալ): 2 Բարձրաձայն հռչակել՝ հրատարակել. Il ira — cela: 3 Հրատարակել, ծանուցանել (կորսուած բան մը): 4 Գինը պոռալ (ապրանքի):

Crierie, *իգ.* Գոչիւն, վայնասուն, պոռչտուք, *ը.*

Crieur, euse, *գ.* Աղաղակող, պոռացող: 2 Փողոցը բան ծախող: ‖ — public, Մունետիկ. բէլլալ:

Crime, *ար.* Ծանր յանցանք, ոճիր ☞ *ե. գ. հ.* հայրասպանութիւն: 2 Մեղք, յանցանք. L'ingratitude est un —. Faire un — à qn. d'une chose, (յանցանք համարիլ մէկու): 3 Յանցաւոր, վրիժապարտ. Le — vit en paix: 4 Անառակ կեանք, անառակութիւն. L'habitude du —. Vivre dans le —. ‖ — d'Etat, Ոճիր տէրութեան դէմ: 2 Քրէական՝ մեծ յանցանք, *ք.*

Criminaliser, *ն.* Ոճրականի դարձնել՝ ոճրականել† (քաղաքային դատ մը):

Criminaliste, *ար.* Ոճրագէտ:

Criminalité, *իգ.* Ոճրականութիւն:

Criminel, elle, *ած.* Եղեռնագործ, ոճրագործ: 2 Մեղաւոր (կեանք), մեղապարտ (նայուածք): 3 Ոճրական (օրէնք): 4 Ոճրաքննին՝ ոճրադատ (ատեան): 5 Անարժան, անօրէն, եղեռնաւոր (դիտում՝ գործ): ‖ *ար.* Ոճրագործ: 2 Ոճրաքննին՝ ոճրադատ իշխանութիւն: ‖ Au —, Չար մտքի (առնուլ):

Criminellement (ll), *մ.* Ոճրաբար, ոճրապէս (գործել): 2 Ոճրադատ ատեանի առջև (դատ վարել): 3 Չար մտքով (առնուլ):

Crin (ն), *ար.* Մազ՝ ձար (ձիու են.) ☞ ձար(եայ), ձար(մազ): 2 Մազ (մարդու): Se prendre aux —, (մազ մազի գալ, ծեծկուիլ): 3 Հերք, վարսք, գէսք, *բ.* ‖ À tous —, Մազերը ձգուած՝ չկտրուած: | Faire les —, Մազերը կտրել (ձիու): | Être comme un —, Ցասկոտ լինել:

Crinerin (ն), *ար.* Անշահ ջութակ, կրկրոց, *ը.* 2 Անշահ ջութակահար, մուկերը փախցնող, *ը.*

Crinier, *ար.* Ձարագործ. զըլճը:

Crinière (ῑn), *իգ.* (Առիւծի) վզի մազեր, բաշ: 2 Գէսք (սաղաւարտի): 3 Շատ մազ, գէսք:

Crinoïde, *ած.* Մազանման, *իգ.* 2 Շուշանանման, *բ.*

Crinoline, *իգ.* Ձարկտաւ† 2 Լայթուռոյց, զօտուռոյց † մալաքօֆ:

Criocère, *ար.* Խոյեղջիւր, մջտ.

Crique, *իգ.* Ծոցիկ՝ խորշիկ (ափանց):

Criquet, *ար.* Մարախ (չէքիրկէ): 2 Պստի ձիրիթ (չըրբլազ), որմաձիրիթ† 3 Կարճուկ՝ տկար մարդ, կոտած, *ը.* 4 Կոտած ձի: 5 Գինեակ:

Crise, *իգ.* Ծանր կամ վճռական վայրկեան, խառնակութիւն, տագնապ, ճգնաժամ: 2 Յանկարծեայ փոփոխութիւն հիւանդութեան մէջ, ճգանք † ժամզլուխ *Գ. էք.*

Crispation, *իգ.* Գալարում, կըծկում: 2 Կծկութիւն, պրկում † (ջղաց): 3 Ջայրոյթ, պղտորում:

Crisper, *ն.* Կարկամել, գալարել, կծկել: 2 Ջայրացնել, սրդողեցնել:

Crispin, *ար.* Ծառայ (կատակերգի մէջ), բրիսբէն: 2 Պզտի կրկնոց, բրիսբէն:

Crisser, չ. Կափկափել՝ կրճտալ (ակռաներու) ։

Cristal, ար. (յգ. **aux**.), Ականվանի, վանակն. պիլլօր քաշը, (որ և — de roche) ☞ վանա(գոյն)։ 2 Բիւրեղ, պլօր. պիլլուր. — de Venise. Flacon de —։ 3 Բիւրեղեայք † պլօրեղէնք † Magasin de —. De beaux —։ 4 Ապակի (ժամացոյցի)։ 5 Ականակիտ մաքրութիւն, սառնորակութիւն † պլօրութիւն † (ջուրերու)։ 6 Բիւրեղք (աղի)։

Cristallerie (11), էգ. Բիւրղագործութիւն, պլօրագործութիւն † 2 Բիւրղեայներու գործարան, պլօրագործարան †։

Cristallin, e (11), ած. Ականակիտ՝ սառնորակ (ջուր)։ 2 Բիւրղեայ (ձեւեր)։ 3 Բիւրղաձեւութեանց † (օրէնք)։ ‖ ար. Սառնենի (աչաց), (որ և Lentille —)։ [ղացում։

Cristallisation (11), էգ. Բիւր-

Cristalliser (11), ն. Սառնացընել, բիւրղացնել։ ‖ Se —, չ. Բիւրղանալ։ [ղագրութիւն։

Cristallographie(21), ն. Բիւր-

Cristalloïde (21), ած. Բիւրղակերպ։

Critérium (օ), ար. Չափ՝ նշան դատելու, չափանիշ, դատանիշ։ յ. —**s**։

Criticisme (ս), ար. Դատողականութիւն։ [քննադատելի։

Critiquable, ած. Բանադատելի,

Critique, ած. Քննական, գրադատական, բանադատական, քննադատական. L'esprit —։ 2 Բծախնդիր, պարսաւադիր, կրիտիկող † Un esprit —։ 3 Վտանգաւոր, վտանգալի, դժուարին, տագնապալի (դիրք՝ ժամանակ)։ 4 Ճգնաքի, ճգնական, բժ. ‖ ար. Քննաքան, բանաքննին, բանադատ, գրադատ, քննադատ։ 2 Բծախնդիր, պարսաւադէտ, կրիտիկ. C'est un — fâcheux։ ‖ էգ. Քննութիւն, բանաքննութիւն, գրադատութիւն, բանադատութիւն, քննադատութիւն։ 2 Բանադատք, քննադատք. La — lui a reproché telle chose։ 3 Պարսաւ, ստգիւտ, խծբիծ, կրիտիկութիւն † Rien n'est à l'abri de sa —։

Critiquer, ն. Բանադատել, քննադատել ☞ (գրա)դատել (որ և ած.)։ 2 Պարսաւել, խծբծել, կրիտիկել †։

Critiqueur, ար. Պարսաւասէր † կրիտիկ †։ [կրաս (ագռաւի)։

Croassement, ար. Կռինչք՝ կրաս

Croasser, չ. Կռնչել (ագռաւի)։

Croc (գռօգ), ար. Գըթըր, քրմք (ակռայի տակ)։

Croc (գռօ), ար. (Երկթէ) ճանկ, ագռաւուկ Գ. չէնկէլ։ 2 Փայտէ ճանկ, զաք։ 3 Ճանկաւոր ձող, ճանկ, կռաձող † (նաւավարի)։ 4 Ճանկ՝ մկրատ (խեցգետնի)։ 5 Կեռիք, ճանկ (անասնոց)։ ‖ Mettre, Pendre au —, Մէկդի ձգել։ ‖ յգ. Ծայրը ոլրած պեխեր, պերեւեշտք †։

Croc-en-jambe, ած. Ոտք կարթելը, թաթելը։ յ. ա. ‖ Donner le —, Թաթել։ 2 Ոտք սահեցնել, թաթել, փ.

Croche, ած. Ոլրած՝ գել (սրունք)։ ‖ էգ. Կոր նշան, կոր. եր. Double —, Triple —, (երկկոր, եռկոր)։

Crochet, ար. Ճանկիկ. Clou à —, (կարթագլուխ † գամ)։ 2 Ճանկ, կռաձող † (ձկնորսի)։ 3 Կռասեղ. Broder au —։ 4 Փականքներ բանալու երկաթ, բացարան † կեռերկաթ † քալվշան։ 5 Գործի մը սաղմնանիան, վէր. 6 Կշռորդ. զանբար։ 7 Սուր ակռաներ՝ կեռիք՝ ժանիք (շան՝ օձի)։ 8 Ինչ ինչ կոր մասեր անասնոց, կարթ։ 9 Ցանկարծ ճամբան փոխելը՝ ոլոր մ՛առնուլը։ 10 Տ. **Accroche-cœur**։ ‖ յգ. Շաղկոց (բեռնակրի). համմալ սէմէրի։ 2 Շաղակ, կռնակ, փ. Être aux — de qn. 3 Անկիւնաւոր փակագիծ [ ], դարձանիշ։

Crocheter, ն. Ագռաւուկով † (քավշան քիլիտի) բանալ։ 2 Կոտրել՝ բանալ (դուռ)։

Crocheteur, ար. Բեռնակիր, շալկոցաւոր։ 2 (Դուռ) կոտրող՝ բացող։

Crochu, e, ած. Կոր, կեռ։ 2 (Ձեռքը) երկայն, փ.

Crocodile, ար. Տիտեռ, կոկորդիլոս։ ‖ De —, Սուտ՝ խաբեբայ (արցունք)։ [րան։

Crocus (իւս), ար. Քրքում. սաֆ-

Croire, cru, e, ն. Հաւատալ։ 2 Կարծիք ունենալ, կարծել, մտածել. Que va-t-on — de moi? Je lui — une

grande fortune, (*շատ ստկի տէր կը կարծեմ զինք*)։ 3 *Երեւակայել*. Vous ne sauriez — combien cela me contrarie. ‖ Je — bien, *Զարմանալի չէ, անշուշտ*։ | Je — savoir, *Հաւաստի՝ ստոյգ կը կարծեմ, կարծեմ ճիշդ է որ*։ ‖ J'ai — voir, entendre, *Ինձ անանկ եկաւ որ կը տեսնեմ՝ կը լսեմ, աչքիս երեւցաւ, ականջիս եկաւ*։ | J'ai — devoir... (*Զայս ընել*) *արժան՝ պարտ սեպեցի ինձ*։ | En — qn. *Հաւատալ մէկու*։ | À l'en —, *Իր խօսքին նայելով, եթէ խօսքին հաւատանք*։ | En faire —, *Հաւատացնել, կլլեցնել*։ | Trop — de, *Մեծ համարում ունենալ*։ | Se faire —, *Վստահութիւն վաստկիլ*։ 2 *Ինքն իրեն հաւատացնել* (*բան մը*)։ ‖ չ. *Հաւատալ*։ 2 *Հաւատք ունենալ*։ ‖ — en soi, *Իր վրայ մեծ կարծիք ունենալ*։ ‖ Se —, յ. *Հաւատացուիլ*։ 2 *Ինքզինք սեպել՝ համարել*. Se — en droit, (*իրաւունք համարիլ*)։ 3 (*Ամէն ինչ ներելի*) *կարծել իրեն*։ 4 *Իր վրայ վստահ, յանձնապաստան լինել*։ 5 *Իր կարծիքին՝ զգացմանցը հետեւիլ*. Si je m'en croyais, je ...։ ‖ S'en — beaucoup, *Իր վրայ չափազանց վստահութիւն ունենալ*։

Croisade, իգ. *Խաչակրութիւն*։ 2 *Արշաւանք* (*հերետիկոսաց դէմ*)։ 3 *Յարձակում, պատերազմ, արշաւանք*, փ. 4 *Հարաւի խաչ*, *համ.*

Croisé, ար. *Խաչակիր զինուոր, խաչակիր*։ ‖ —, **e,** ած. *Խաչաձեւ* (*զաւազանք*)։ 2 *Կապուած՝ ծալլուած* (*Թեւեր*). Les jambes croisées, (*ոտք ոտքի վրայ*)։ 3 *Համակէտ* (*հուրեր*)։ 4 *Խոտոր կամ ընդոստ* (*յանգեր*)։ 5 *Անհաւասար՝ խոտոր* (*ոտանաւոր*)։ 6 *Խաչահիւս* † *պնդահիւս* † (*պաստառ*)։

Croisée, իգ. *Պատուհան, լուսամուտ* † 2 *Կիցք՝ բերան* (*ճամբաներու*)։

Croisement, ար. *Իրար կտրել անցնիլը* (*ճամբաներու*)։ 2 *Նմանազգի այլ տարացեղ անասնոց զուգաւորում, տարզուգութիւն*։ ‖ — du fer, *Թուրը Թուրին բախելը*։

Croiser, ն. *Իրարու վրայ դնել* (*ոտքեր*), *ծալլել՝ խաչաձեւել* † (*Թեւեր*)։ 2 *Իրարու վրայ բերել* (*մեկնոց*)։ 3 (*Խաչուել* † (*կտաւ*)։ 4 *Կտրել, մէջտեղէ անցնիլ, կտրել անցնիլ* (*գծի՝ ճամբու*)։ 5 *Իրար հանդպիլ՝ իրար կտրել* (*երկու սուրհանդակի*)։ 6 *Ջնջել, աւրել, գիծ քաշել*։ 7 *Զուգաւորել* (*Նմանազգի այլ տարացեղ անասունք*), *տարզուգել* ☞ *խառնածին*։ ‖ — qn. *Խափան՝ արգելք լինել մէկու դիտմանց*։ | — le fer, *Թուրերն իրար բախել*։ 2 *Թուր Թուրի գալ*։ | — la baïonnette, *Սուինի ծայրը ցուցնել*։ | — les vers, les rimes. *Խոտոր տողերով՝ խոտոր յանգերով տաղաչափել*։ ‖ չ. *Իրարու վրայ գալ, շատ զոց լինել* (*լօդիկի*). Cet habit — trop։ 2 *Երթեւեկել* (*ծովափանց առջեւ*), *յածաւորիլ* † ն—. ‖ Se —, յ. *Խաչաձեւ իրար կտրել* (*ճամբաներու*)։ 2 *Իրարու քովէ անցնիլ, իրար կտրել անցնիլ* (*երկու անձանց*)։ 3 *Իրարու դէմ ելնել*, փ. 4 *Ծալապատիկ նստիլ* (*դերձակի*). պաղտաշ գուրմագ։ 5 հ. ժ. *Խաչակրել*։ ‖ Se — les bras, *Թեւերը ծալլել* (*կուրծքի վրայ*)։ 2 *Թեւերը կապած նստիլ*, փ.

Croisette, իգ. *Պզտի խաչ, խաչիկ*։ 2 *Սուրբ-Անտրէի խաչ*, տկ. 3 *Քար մը, խաչարդ*։

Croiseur, ար. *Յածական մարտանաւ, յածաւորակ*։ 2 *Ծովու ծիծռնուկ*։

Croisière, իգ. *Յածանք՝ պտոյտ* (*մարտանաւի*)։ 2 *Յածավայր* † 3 *Յածական մարտանաւք, յածաւորակք*։

Croisillon, ար. *Թեւ* (*խաչի*), *խոտորնուկ* (*պատուհանի*)։

Croissance, իգ. *Մեծնալը, աճում*։

Croissant, e, ած. *Շատցող, աւելցող, աճուն*։ ‖ ար. *Պզտի՝ նոր լուսին, մահիկ*. Cornes du —, (*մահիկեղջիւրք*)։ 2 *Մահկաձեւ* † (*լուսնի*). La lune est dans son —։ 3 *Մահիկ*, փ. 4 *Տաճկական դրօշ, մահիկ*։ 5 *Տաճկաստան, մահիկ*. Relever le —։ 6 *Կէս բոկեղ, մահիկ*։ 7 *Տեսակ մ'ամրութիւնք, մահիկ*։

Croisure, իգ. *Խաչաձեւ հիւսք, խաչահիւսք* † 2 *Խոտոր տաղաչափում*։

Croît, ար. *Աճում* (*ոչխարներու*)։

Croître, crû, e, չ. *Աճում առնուլ, մեծնալ, աճիլ*. Se laisser — la barbe, (*մօրուք Թողուլ*)։ 2 *Զարգանալ* (*իմաստութեամբ*)։ 3 *Աճիլ, շատնալ*,

սաստկանալ, բազմանալ (չարեաց) ։ 4 Ցատաչ գալ, բուսնիլ, աճիլ ☞ (ջրա)-սուն, (ջր)արբի, (յարա)բոյս, (դաշտա)-յին ։ ‖ Ne faire que — et embellir, Երթալով գեղեցկանալ ։ 2 Երթալով շատնալ ։ ‖ Ն. Սաստկացնել, աճեցնել, աւելցնել ։

Croix, էգ. Խաչ. Le supplice de la — ։ 2 Խաչափայտ, խաչ ։ 3 Քրիստոնէութիւն. L'étendard de la —. Faire triompher la — ։ 4 Պատուանշան, խաչ (պատուոյ լէգէոնի). Il a reçu la grand' - —. Grand' - —, մեծ խաչկիր (ասպետութեան մը մէջ) ։ 5 Տառապանք, վիշտ. խաչ, ֆ. 6 Ներհակ կողմ (դրամի) ։ ‖ En —, Խաչաձեւ՝ իրարու վրայ (ոտքեր) ։ | Avec la — et la bannière, Մեծ շքով, առօք փառօք, խնկով ու մոմով, ե. | — De St. André, Ծուռ խաչ, Սբ. Անդրէի խաչ ։ 2 Խաչիկ, տկ. | — de par Dieu, — de Jésus, Այբուբէնի տախտակ, խաչ օգնեա ինձ ։ 2 Այբբենգիմ, ը. | Prendre la —, Խաչակիր լինել, խաչակրիլ ։ | Il faut faire la —, Faire une — à la cheminée, Ոչխարները մորթեցէք (նորանշան բանի մը համար), սեմը խաչեցէք Գ.

Cromlech (*kf*), ար. Շրջաքար, քրոմլէք (ի Կեղտս) ։

Cromorne, ար. Փողք երգիոնի ։ 2 Փող մը, կորափող ։

Croquant,e, ած. Կոկուծ. գրքըր ‖ ար. Կռճիկ (մսի մէջ) ։ 2 Ոչինչ մարդ, դարտակ, չպիտոյ, ե. ‖ էգ. Կոկուծ կարկանդակ մը, կոկուծ † ։ [քաղ. յփ. Ն.

Croque-abeilles, էգ. Մեղուա-

Croqueausel (à la), մ. Միայն աղով (համեմուած) ։

Croque-mitaine, ար. Տղեկները փախցնող ճիւաղ, շտամբակ ։ 2 Խրտուիլակ ։ յ. Հ.

Croque-mort, ար. Դագաղաքարձ, դիակիր ։ յ. Հ.

Croquembouche (?), ար. Խռնտակ † ։

Croque-note, ար. Խեղճ՝ խեղճին երաժիշտ ։ 2 Անճաշակ երաժիշտ, (որ և **Croque-sol**) ։ յ. Ն.

Croquer, Ն. Ձայն հանել՝ շաչել (ակռայի տակ) ։ ‖ Ն. Կոտրտել ակռաներով, խռնտալ. — des pralines ։ 2 Լափել, անոյշ ընել, ը. Elle est à —, (ամենասիրուն է, կրծուելիք է, ե.) ։ 3 Վայելել՝ ակռային զարնել (կին) ։ 4 Ուտել (խազերը), Եք. 5 Ստուերագրել, ուրուագրել (ծրագիր) ։ ‖ — le marmot, Անհամբեր՝ սպասել, ուշանալուն հայհոյել ։

Croquet, ար. Կարծր հաստեայ մը, շաչուկ † ։

Croquette, էգ. (Բրինձէ են.) տապկուած գնդակ (քիւֆթէ), տապկիկ ։

Croquignole, էգ. Ամենակարծր հաստեայ մը, կարծրուկ † 2 (Գլխի՝ քթի) պոնդ, պլնտրիկ Գ. ֆիսքէ ։

Croquis, ար. Ստուերագիր, ուրուագիր, նախապատակ Գ.

Crosse, էգ. Ցուպ (աբբայի), ճոկան ։ 2 Քարմուղի † գունդմուղի † գաւազան, ճոկան ։ 3 Ցպագլխի կոր ։ 4 Հրացանաքուն ։ ‖ Mettre la — en l'air, Հրացանը գլխիվայր դարձնել (անձնատուութիւն կամ մարտադադարի † նշան) ։ [կանաւոր ։

Crossé, e, ած. Մականակիր, ճո-

Crosser, Ն. Քարմուղ † գունդմուղ խաղալ, ճոկանել † ‖ Ն. (Ճոկանով) մղել (գնդակ) ։ 2 Խստիւ՝ Թուքումուրով վարուիլ, ը. ‖ Se —, Յ. Ծեծկուիլ, կռուիլ ։

Crossette, էգ. Ձաչցու ոստ Թզենւոյ՝ ուռ որթի ։

Crosseur, ար. Ճոկանով խաղցող, քարմուղ † գունդմուղ † ։

Crotale, ար. Տեսակ մը Թունաւոր օձեր, քրօդալ ։ 2 Հ. Ժ. Նուագարան մը, ճակգարան ։

Croton, ար. Քրոդոնի իւղ տուող Թուփ մը, քրօդօնի † (որ և — tiglium) ։

Crotte, էգ. Կլորակ քակոր (այծի են.) ապտուր, պլուզ Գ. 2 Ցեխ (փողոցի) ։ 3 Ստորին՝ խեղճ վիճակ, տիղմ ։

Crotté, e (1t), ած. Տղմալից, ցեխոտ ։ 2 Խեղճ ու աղտոտ (կերպարանք) ։ 3 Խեղճ (բանաստեղծ) ։ ‖ Il fait bien — dans les rues, Փողոցները շատ տղմուտ են ։

Crotter (1t), Ն. Ցեխոտել ։

Crottin (1t), ար. Աղբ, Թրիք (ձիու) ապտուր (խաշանց) ։

Croulant, e (ն), ած. Փլփլկած, կխ-տափուլ, փլատակելուն ։ [փլումն

Croulement, ար. Կործանում.

Crouler, չ. Փլիլ, կործանիլ, տա-պալիլ ։ ‖ ն. (Նաւը) ծով ձգել ։ 2 Տա-տանել, Թօթուել, ը. 3 Վախէ շարժել ((պոչ) ։ [սանոտ, անհաստատ ։

Croulier, ière, ած. Փլուն, սա-

Croup (ուբ), ար. Աքլորախեղդ, բժ. գուշ պօղւան ։ [րստուժ (ձիու) ։

Croupade, էգ. Սրնքապատիկ †

Croupe, էգ. Գաւակ (ձիու). սաղ-րը ։ 2 Գլուխ՝ ծնար (լեռի) ։ 3 Տահա-բաժին, հ. ‖ En —, Գաւակի վրայ (հեծ-նել). ետևի դին (առնուլ մէկը)։ [(ձի)։

Croupé, e, ած. Bien —, Գաւեղ

Croupier, ար. Խաղի ընկեր, խաղ-ընկեր † 2 Խաղապետի տեղ խաղցող ։ 3 3 Տահընկեր, շահակից ։

Croupière, էգ. Ձիու պոչէն անց-նող փոկ, ողնուլար. գասղուն ։

Croupion (ն). ար. Գաւակիկ, յե-տոյք, ոռ (Թռչունի), ռ. 2 Ողնածայր (մարդու), պոչ, ռ.

Croupir, չ. Հոտիլ մնալ, լճանալ, մօրանալ (ջրերու)։ 2 Հոտիլ. փտիլ (յար-դի)։ 3 Ծրդած լինել (աղտեղուԹեան մէջ)։ 4 Հոտիլ փտիլ (հիւանդի)։ 5 Ծրդեալ մնալ, ծնկիլ (տգիտուԹեան մէջ), հոտիլ փտիլ՝ ծՕրիլ (մոլուԹեան մէջ) ։

Croupissant,e, ած. Հոտած մնա-ցած, մօրացեալ (ջուր)։ 2 Հոտած փտած, ծրդած. փ.

Croupissement, ար. Մօրացում (ջուրերու) ։ [քըր ։

Croustillant,e, ած. Կսկուծ. գր.

Croustille, էգ. Կեղեւիկ (հացի) ։ 2 Ճաշիկ ։

Crouetiller, չ. (Ճաշէ ետք) հացի կեղեւիկներ ուտել (գինի խմելու համար)։

Croustilleusement, մ. Զուար-ճալի՝ համարձակ կերպով մը ։

Croustilleux, euse, ած. Զուա-րճալի. համարձակ, բաց (վէպ) ։

Croûte, էգ. Կեղեւ (հացի՝ հաստա-տայի՝ երկրի) ։ 2 Արգանակի մէջ ձգուած հաց ։ Servir des —. — au pot ։ 3 Կեղեւ, կեղեւանք. — de tartre autour du tonneau ։ 4 ՄորԹային կեղեւ (հի-ւանդուԹեանց մէջ). — de lait, (քեր-քէշ. րուֆեա) ։ 5 Սեւցած ճեղքուտած պատկեր ։ 6 Անշահ պատկեր, չնչանկար։ ‖ Une —, Une vieille —, Հին գլուխ մարդ, յետսամիտ ։

Croûtelette, էգ. Հացիկ, կեղեւիկ։

Croûtier, ար. Անշահ նկարիչ. նկար մրոտող։

Croûton (ն), ար. Հացի ծայրակե-ղեւ † 2 Հացի կեղեւուտ կտոր ։ 3 (Խոր-ված) հացակեղեւք † Purée aux — ։ 4 Պատկեր մրոտող ։ 5 Հինգլուխ, ը.

Crown-glass (frՕն), էգ. Արքայա-պակի ։ [հաւատալի ։

Croyable, ած. Արժանահաւատ,

Croyance (ն), էգ. Վստահութիւն, հաւատք։ 2 ՀաւատայլիուԹիւն։ 3 Դաւա-նուԹիւն, հաւատք. Renoncer à sa —. La — des Juifs ։ 4 Դաւանանք, կար-ծիք. — philosophiques ։ 5 Միտք՝ կարծիք (ամէնու) ։ 6 Համոզում. Telle est ma — ։

Croyant, e (ն), ած. Հաւատացեալ ☞ (ուղղա)հաւատ ։

Cru, ար. Աճած, աճում ։ 2 Պտուղ՝ արդիւնք (երկրի). Ce vin est du — de sa vigne։ 3 Երկիր. հող. Vin d'un bon —. Ce foin est de mon — ։ 4 Գիւտ, գլուխ, միտք. Cette histoire est de votre — ։ ‖ Du —, Տեղացի (գինի) ։

Cru, e, ած. Հում (միս) ։ 2 ԱնԹուրծ (աղիւս) ։ 3 Տհաս՝ խակ (պտուղ) ։ 4 Անմարս. Le concombre est un fruit très — ։ 5 Անշահ՝ ծանր (ջուր) ։ 6 Չպատրաստուած, անկազմ, անյարդար (կաշի), անլուայ (կանեփ), անԹափ (մե-տաքս) ։ 7 Անողորկ, խակ (լեզու), ան-լոյծ (գոյն) ։ 8 Դժնդակ, կարծր, բիրտ՝ հում. Cela est bien — ։ 9 Անշնորհք, անվայելուչ, հում (խօսքեր) ։ Des dis-cours trop — ։ ‖ À —, մ. ՀմուԹեամբ (ըսուած խօսք) ։ 2 Մարմնի վրայէ՝ ի մերկուց (դնել կօշիկները) ։ 3 Մերկ ձիու վրայ (հեծնել) ։ 4 Հիմ չունեցող՝ մերկ հողի վրայ (շէնք) ։

Cruauté (ō), էգ. ԴաժանուԹիւն, դժնդակուԹիւն, անողորմուԹիւն, ան-գԹուԹիւն։ 2 Դժնդակ բան, անգուԹ գործ։

Cruche, էգ. Թակոյկ † սափոր † տէսթի, գանաթա ։ 2 Աւանակ, հաստականչ, կով, հ.

Cruchée, էգ. Թակոյկ մը (ջուր) ։

Cruchon (ն), ար. Թակուկիկ, դոյակ† քիւչիւք գանաթա ։ [ձեւ ։

Crucial, e, ած. Խաչակերպ, խաչա-

Crucifère, ած. Խաչակիր (սիւն) ։ 2 Խաչածաղիկ (տունկ) ։

Crucifiement կամ **Crucifiment**, ար. Խաչահանութիւն։ 2 Խաչելութիւն ։ 3 Մեռուցում (մարմնոյ) ։

Crucifier, ն. Խաչել ☞ խաչահան, խաչա(կից) ։ 2 Սպաննել՝ մահացընել (մարմին) ։ [պատկեր, խաչելութիւն։

Crucifix (ի), ար. Խաչելութեան

Cruciforme, ած. Խաչաձեւ ։

Crudité, էգ. Հմութիւն (մսի) ։ 2 Տհասութիւն՝ խակութիւն (պտուղի) ։ 3 Անմարս բաներէ անհանգստութիւն ։ 4 Անեփ՝ հում բաներ . Manger des — ։ 5 Անշահութիւն, անպիտանութիւն (ջուրի)։ 6 Անշնորհութիւն, անվայելչութիւն, հմութիւն (խօսքերու) ։ 7 Կոշտ կամ անվայելուչ, հում խօսքեր . Les — sont de mauvais goût ։ 8 Անլուծութիւն (գոյներու) ։

Crudivore, ած. Հմակեր ։

Crue, էգ. Բարձրացում (ջրոց) ☞ (գետա)յարոյցք ։ 2 Աճում (ծառի) ։

Cruel, elle, ած. Անողորմ, անագորոյն, անգութ ։ 2 Ոխերիմ՝ դժխեմ (թշնամի) ։ 3 Դժնդակ, աննուէր, չարաչար (պատերազմ) ։ 4 Խիստ, անողոք, անհամբոյր, քարսիրտ (հայր) ։ 5 Դժընդակ (մահ), չարաչար (կշտամբանք), դաժան (հիւանդութիւն) ։ 6 Դառն (կորուստ) ։ 7 Ցաւալի՝ դառն (բան) ։ 8 Դժխեմ (բաղդ) ։ 9 Անզգայ, տարփամերժ. Une beauté —, (քարսիրտ կին) ։ ‖ Un — homme, Տաղտուկ մարդ ։ | Une — femme, Անտանելի կին ։

Cruellement(ll), մ. Անխնայ, անգթօրէն ։ 2 Զարամահ (սատակել)։ 3 Զարաչար (վիրաւորուած) ։ 4 Անտանելի (տգեղ) ։ [հում հում ։

Crûment, մ. Խստիւ, անխնայ,

Crural, e, ած. Երանքի (պուտ), Երանքային ։

Crustacé, e, ած. Կեղեւաւոր ։ 2 Կեղեւուտ, բժ. 3 Ոզորկապատեան, կդ. ‖ ար. յգ. Ոզորկապատեանք ։

Cruzade, էգ. Խաչադրամ ։

Cryomètre, ար. Ցրտաչափ ։

Crypte, էգ. Ընդերկրեայ դամբանարան (ժամի մէջ) ։ 2 Պարկաձեւ գեղձիկ, պարկուկ † անգ. [խոռիկ ։

Cryptobranche, ած. Ծածկա-

Cryptogame, ած. Գաղտամուսր (տունկ) ։ [եայք † բս.

Cryptogamie, էգ. Գաղտամուսր-

Cryptographie, էգ. Ծածկագրութիւն ։

Cubage, ար. / **Cubature**, էգ. } Խորանարդում ։ 2 Խորանարդք (զանգուածի մը մէջ) ։

Cube, ար. և ած. Խորանարդ ։

Cubèbe, ար. Հնդկապղպեղ, քիւպէպ։

Cuber, ն. Խորանարդել ։ 2 Այսքան խորանարդ ունենալ ։

Cubique, ած. Խորանարդ (ձեւ) ։

Cubital, e, ած. Ծղոսկրային ։ յգ. — **aux** ։

Cubitus (իւս), ար. Ծղոսկր ։

Cucuméracé, e, ած. Վարնգատեսակ ։ [տեսակք ։

Cucurbitacées, էգ. յգ. Դդմա-

Cucurbite, էգ. Թորանոցի վարի մաս, դդմակ ։

Cueillette, էգ. Ժողվում, քաղում ☞ (մրգա)քաղութիւն ։ 2 Բուրջ ժողվելը ։ 3 Ժողված ստակ, ժողված † ‖ En —, À la —, Զանազաններու ապրանքներով (բեռնել նաւ) ։

Cueillir, ն. Հաւաքել, ժողվել, կթել, քաղել ☞ (նորա)քաղ, (խակա)կիթ ։ 2 Առնուլ, քաղել (համբոյր) ։ 3 Ժողվել, շահիլ (դափնիներ)։ [կթոց։

Cueilloir, ար. Կողով, քաղելակ,

Cuiller, Cuillère(քռ), էգ. Դգալ։ ‖ — à bouche, Մեծ դգալ։ | — à café, Պզտի դգալ։ | — à pot, Շերեփ. քեփչէ։

Cuillerée, էգ. Դգալ մը (ջուր) ։

Cuilleron, ար. Ափ՝ թաթ (դգալի)։

Cuir, ար. Կաշի ։ 2 (Աձելիի) կաշի, քաղց † 3 Բառերու կցուածքի սխալ, վրիպակցած† վրիպազօղք†. Faire des — ։ ‖ Entre — et chair, Մորթին

տակ ։ 2 Ցայտնի չըլնելով , ներսէն ։

Cuirasse, էգ. Զրահ. — de cuir, (ճօշ) ։

Cuirassé, e, ած. Զրահազգեստ, — ահապատ, — ավառ, — աւոր ։ 2 Կազմ ու պատրաստ, զրահեալ ։ 3 Կոշտ կապած, սիրտը քարացած. փ.

Cuirasser, ն. Զրահաւորել ։ ‖ Se —, չ. Զրահաւորիլ † 2 Սիրտը քարացընել ։ [հաւոր զօրական , հ.

Cuirassier, ար. Ասպազէն։ 2 Զրա-

Cuire, cuit, e, ն. Եփել ☞ (քաշ)եփ ։ 2 Հաց հանել (հացագործի), անխ. 3 Թրծել (աղիւս) ☞ Թրծուն, (ան)Թուրծ 4 Հասունցնել (պտուղ) ։ 5 Մարսել, հալեցնել, եփել ։ 6 Ողջ ողջ այրել (մէկը) ։ ‖ չ. Եփիլ ։ 2 Այրիլ, ցաւիլ. Les yeux me — ։ ‖ En —, անդ. Սրտին ցաւ լինել ։

Cuisant, e (զ-ն), ած. Կսկծիչ † (ցաւ), խայթիչ (ցուրտ) ։ 2 Կսկծական, դառնակսկիծ, խայթիչ, աղեկէզ, սրտակէզ, փ. 3 Եփուն (ընդեղէն) ։

Cuisine, էգ. Խոհանոց, խահարան. մաքպախ ։ 2 Խահարանի ծառայք, խահորէար †. Il a laissé sa — à Paris։ 3 Կերակուր, խահք, Bonne —. Maigre —. Faire la —, (խոհակերել) ։ 4 Խոհակերութիւն. — turque. Savoir la — ։ ‖ De —, Ստորին՝ վարնոց (լատիներէն)։ 2 Թանձր (ծաղրածու)։ [րել։

Cuisiner, չ. Խոհակերել, խոհարա-

Cuisinier, ière, գ. Խահամոք, խոհարար, խոհակեր. աշճը ։ [րովոց † ։

Cuisinière, էգ. Խորովանօթ †, խո-

Cuissard, ար. հ. ժ. Բարձքապան † զըրհըն գասչա բարաֆը ։

Cuisse, էգ. Երանք, ճուռն, բարձք. պուտ ։ ‖ — de noix. Ընկոյզի չորրորդ մաս, պճեղն Գ.

Cuisse-madame, էգ. Շիկատանձ † տիկնատանձ † չ. ա.

Cuisson (ն), էգ. Եփում, եփ ։ 2 Ցաւ, այրուք ։ ‖ De —, Տունը եփած՝ տնեփ † (հաց) ։ [պուտ ։

Cuissot, ար. (Կնճի են.) բարձք.

Cuistre, ար. Դպրոցի ծառայ ։ 2 Գձուձ իմաստակ։ [նը բուսած (մարդ)։

Cuit, e, ած. Թրծուն։ 2 Կորսուած՝ բա-

Cuite, էգ. Թրծում (աղիւսի)։ 2 Մէկ հնոցի եփածը, հնոցի եփած ։

Cuivre, ար. Պղինձ. պազըր ։ 2 Պղնձի վրայ պատկեր, պղնձի տախտակ ։ 3 Պղնձադրամ, պղինձ ։ ‖ — jaune. Արոյր. փիրինճ ։ | Les —, Պղնձեայ փչական նուագարանք, պղնձիք ։

Cuivré, e, ած. Պղնձագոյն ։

Cul կամ **Cu** (գիր), ար. Ցետոյք, տակ, ոռ։ 2 Ոռծակ, ոռ։ 3 Յատակ՝ տակ։ Le — de bouteille. Mettre un tonneau sur son —, (որ եւ՝ պարպել տակառ) ։ 4 Ցետակողմ (սայլակի) ։ 5 Ոռ՝ խելք (նաւու) ։ 6 Թիկունք՝ կռնակ (բանակի) ։ ‖ — de bouteille. Ամենամուն կանանչ ։ | — de plomb. Նստասէր՝ նստուկ մարդ։ ‖ — de basse-fosse, Գետնափոր զնդան (խոր վիրապ բանտի մը) ։ | — blanc, Զրակլըտցար, Թռչ. | Être à —, Անճար՝ անճարակ լինել՝ մնալ ։ | Avoir le — sur la selle, Ձի նստած լինել։ | Faire le — - de - poule, Պրկունքը երկնցնել ու սեղմել ։ [ցանի) ։

Culasse, էգ. Յատակ՝ տակ (հրա-

Culbute, էգ. Գլխիվայր Թաւալում, զիթիկ Գ. բազլա ։ 2 Գլորում (անդունդէ). Il a fait une — horrible. ‖ Faire la —, Գլխիվարիլ, զիթկել Գ. 2 Գլորիլ իյնալ, յանկարծակիլ, փ. ‖ À la —, մ. Խառնիխուռն, տակնուվրայ ։

Culbuter, ն. Գլխիվայր գլորել, Թափլել Գ. 2 Կործանել, Թաւալգլորի բերել, փ. 3 Զարնել փախցնել (Թշնամին) ։ ‖ չ. Թաւալգլոր իյնալ ։ 2 Թաւալգլորի գալ, իյնալ, կործանիլ, փ.

Culbutis (դի), ար. Գլորում ։ 2 Տակնուվրայ կոյտ, խառնակոյտ ։

Cul-de-jatte, ար. Սրունքը՝ երանքը բռնուած, ծմրաքարձ ։ չ. ա.

Cul-de-lampe, ար. Զեղունի զարդ՝ ժամականթեղի տակի ձեւով, կանթեղատակ ։ 2 Զարդապատկեր գլուխի վերջ, կանթեղատակ, տպ. [նել։ չե ա.

Cul-de-sac, ար. Անել փողոց, ա-

Culée, էգ. Կամարակալ (կամուրջի), զիստ ։ 2 Մոյթ (կամարակալի) ։

Culer, չ. Ետ ետ երթալ, նա. 2 Աւելի ետեւէ փչել (հովի).

Culier, ած. Boyau —, Ուաղի ։

Culière, էգ. Գաւակափոկ† (ձիու) 2 Աւազան (տանիքի ջուրերու) ։

Culinaire, ած. Խոհագործական, խոհակերական ։ [Բարձրակէտ ։

Culminant(նան), ած. Point —,

Culmination, էգ. Գագաթնահայեցութիւն, ա.

Culminer, չ. Բարձրակէտն հասնիլ, ա. ☞ գագաթնահայեաց ։

Culot, արը. Ոսիկ (մանկան) ։ 2 Տակ (ժամականթեղի) ։ 3 Տկուք (հալոցի) ։ 4 Աղտ՝ տկուք (մուխքաշի) ։ 5 Թուխսէ վերջին ելածը, յետնածին ։ 6 Վերջնամուտ անդամ (ընկերութեան մը), յետնամուտ † ։

Culottage (1t), արը. (Ծխելով) սեւցնելը (մուխքաշի տակը) ։

Culotte, էգ. (Կարճ) վարտիք (տաբանց) . — de peau, (զատափոկ) . Porter la —, (էրկանը իշխել) ։ 2 Սեւցած (մուխքաշի) ։ 3 Տեսակ մը դրօշ (որ և Paire de —), ն-. 4 Շարունակ կորուստ ։

Culotter (1t), ն. Վարտիք հագցընել ։ 2 Վարտիք կարել, անե. 3 (Ծխելով) սեւցնել (մուխքաշի տակը) ։

Culottier (1t), արը. Կաշեայ գործ † կաշեայվաճառ † (զատափոկ շինող ու ծախող ։ 2 Թաթպանագործ † Թաթպանավաճառ † 3 Հեսկագործ † հեսկավաճառ†ևն.) ։ [տաբատի գործուհի ։

Culottière (1t), էգ. Վարտիքի՝

Culpabilité, էգ. Յանցաւորութիւն ։

Culte, արը. Երկրպագութիւն, սպաս, պաշտօն, պաշտամունք ☞ (հրա)պաշտութիւն . — divin ։ 2 Կրօնքը պաշտելը, կրօնք. Liberté des —. Changer de —. — extérieur, (տաճարէ դուրս պաշտամունք) ։ 3 Աստուծոյ պէս պաշտելը, խորին հիացում՝ մեծարանք, պաշտամունք, պաշտում ։ 4 Անհնարին սէր, խենթնալը (զաւակներուն վրայ) ։

Cultivable, ած. Մշակելի ։

Cultivateur, արը. Մշակ. էքինճի, չիֆթճի ։

Cultiver, ն. Երկիր գործել, մշակել ։ 2 Պարապիլ, վարժուիլ, մշակել (գիտութիւնք) ։ 3 Զարգացնել՝ մշակել (միտք) ☞ (մտա)վարժ ։ 4 Մշակել (մէկու բարեկամութիւն) ։

Culture, էգ. Մշակութիւն ։ 2 Մըշակեալ անդեր, արտորայ ։ 3 Պարապում, դեգերում, մշակում ։ 4 Կրթութիւն ☞ (ան)մշակ ։

Cumin (ն), արը. Զաման, քեմոն . քիմեօն ։ ‖ — des près, Տ. **Carvi** ։

Cumul, արը. Շատ մը պաշտօն վարելը, շատ մը թոշակ վայելելը, պաշտօնակոյտք † բազմապաշտօնութիւն † 2 Կուտելը, (պատժա)կոյտք, էր.

Cumulard, արը. Շատ մը պաշտօն վարող, պաշտօնաշատ† կուտորդ† ։ [էր.

Cumulatif, ive, ած. Կուտական,

Cumulativement, մ. Միանգամայն ։

Cumuler, ն. Իր վրայ կուտել (պաշտօններ՝ թոշակներ) ։ 2 Կուտել,՝էր.

Cumulus (իւս), արը. Ամպակոյտ ։

Cunéiforme, ած. Սեպակերպ, սեպաձեւ (ոսկր) ☞ սեպա(գիրք) ։ 2 2 Լայնամէտ (տերեւ) ։

Cupide, ած. Ժլատ, ընչածարաւ, արծաթպաշտ ։ 2 Յանկացող, բաղձափափաք, հոգի տուող, չ.

Cupidement, մ. Ժլատութեամբ ։

Cupidité, էգ. Ժլատութիւն, ընչասիրութիւն, արծաթպաշտութիւն ։ 2 Բուռն տենչ (բան մ՚ունենալու), տենչանք ։

Cupressinées, էգ. յ+. Նոճազգիք ։

Cuprifère, ած. Պղնձաբեր ։

Cuprirostre, ած. Կարմրակտուց ։

Cupule, էգ. Տաշտակ, բ-.

Curable, ած. Բուժելի ։ [բասօ ։

Curaçao (սօ), արը. Նարնջօղի, քիւ-

Curage, արը. Մաքրում (հորի) ։ 2 Ջրապղպեղ ։ [թոյն, զուրարը ։

Curare, արը. Նետերու դրուած

Curatelle, էգ. Հոգաբարձութիւն, խնամակալութիւն, վասիլիք ։

Curateur, trice, գ. Հոգաբարձ, խնամակալ. վասի ։ [ժից (դեղ) ։

Curatif, ive, ած. Դարմանիչ՝ բու-

Curation, էգ. (Բուժական) դարման ։

Curcuma, արը. Հնդիկ քրքում ։

Cure, էգ. (Բուժական) դարման, դարմանութիւն ։ 2 Ծխակերութիւն, ժո-

ղավրդապետութիւն: 3 Երիցատուն, ծխատուն ։ 4 Հոգ, փոյթ, խնամ. հ.

Curé, ար. Ծխակեր, ժողովրդապետ ☞ (գեղ)երէց ։

Cure-dent (ն), ար. Ակռակրկիտ, քչփորիկ. տիշ ոխլալը ։ յ. Հ.

Curée, էգ. (Շանց) որսամաս. Sonner la —. Âpre à la —, (որսամասի կամ աւարի վրայ իյնող ։ 2 Ընչաքաղց)։ 2 Կեր, կերակուր, ճարակ ։ ‖ Faire —, (Շանց) ինք իր գլուխ ուտել երէն ։

Cure-môle, ար. (Նաւահանգստի) տղմահան մեքենայ ։ յ. Հ.

Cure-oreille, ար. Ականջկրկիտ. ճիլալ ։ յ. Հ.

Curer, ն. Տղմերն հանել, մաքրել ։ 2 Հողերն հանել, մաքրել (արօր) ։ ‖ Se — les dents, Քչփորիկով ակռաները մաքրել ։ [րող (ճեմիշ) ։

Cureur, ար. Մաքրող (հոր)։ 2 Մաք-

Curial, e, ած. Ծխակերի, ժողովրդապետի☞ծխա(տուն) ։

Curie, էգ. Պապական փարչութիւն ։ 2 Ցեղի մը 10րդ. մաս, տոհմ, Հ. 3 Ծերակուտի ժողովարան, Հ. 4 Ծերակոյտ (քաղաքներու մէջ), Հ.

Curieusement, մ. Քննասիրութեամբ. հետաքրքրաբար ։ 2 Խնամով (պահել) ։

Curieux, euse, ած. Հետաքրքիր (որ և գ.) ։ 2 Հարցասէր, լսասէր, քննասէր, հետաքրքիր. Esprit —, (քննասիրութիւն) ։ 3 Պրպտող, մանրախոյզ, հետաքրքիր ։ 4 Հետաքրքրաշարժ՝ հետաքրքրական. Voilà qui est —. Bête —, (որ և՝ հետաքրքրական մարդ) ։ 5 Հոգատար, ուշադիր, ուշակալ. Un soin —. — de ։ 6 (Պատկերներ) փնտռող՝ ժողվող ։ ‖ ար. Զարմանալին, հետաքրքրականը ։ [2 Տոհմապետ, Հ.

Curion (ն), ար. Տոհմային քուրմ, Հ.

Curiosité, էգ. Հետաքրքրութիւն ։ 2 Հետաքրքրականութիւն † (բանի մը) ։ 3 (Անզգոյշ) հետաքրքրութիւն։ 4 Նոր՝ զարմանալի՝ հազուագիւտ բաներ. Magasin de — ։ ‖ La —, (Հազուագիւտ բաներու) հետաքրքիրք ։

Curoir, Curon (ն), ար. Արօր մաքրելու գաւազան, ծամակ Գ.

Cursif, ive (ս), ած. Նստր (գիր)։ ‖ էգ. Նօտրգիր ։

Curule, ած. Chaise —, Փղոսկրաթոռ † (ատենակալի), Հ. Magistrats —, (փղոսկրաթոռեայ † ատենակալք), Հ.

Curviligne, ած. Կորագիծ (ձեւ)։

Curvité, էգ. Կորութիւն ։

Cuscute (ս), էգ. Բաթտուկ, տկքիւշուր ։

Custode (ս), էգ. Հաղորդատուփի քող։ 2 Կողմնավիժակ † (աւագ սեղանի)։ 3 Վարագոյր, հ. ‖ ար. Տեղապահ (քաբուսինաց)։ 2 Պահապան (Թանգարանի), հտ.

Cutané, e, ած. Մորթի, մորթային ։

Cuticule, էգ. Վերնամորթ ։

Cutter (քօթըր), ար. Միակայմ մարտանաւ մը, քօղէր։ [ռալը ։

Cuvage, ար. Գինիի հնձանի մէջ ե-

Cuve, էգ. Հնձան. լագա, չիրչհանէ։ 2 Կարաս (ներկչի). պօյաճը գազանը ։ 3 (Քարէ) աւազան ։ [լագա։

Cuveau, ար. Հնձանակ. քիւչիւք

Cuvée, էգ. Հնձանի մը պարունակութիւն, հնձան մը լեցուն. Il a fait tant de — de vin, (այնքան հնձան գինի չինեց). Première, Seconde —, (առաջին՝ երկրորդ հնձան) ։

Cuvelage, ար. Քանահորը պատող տախտակամած ։ [մածել ։

Cuveler, ն. Քանահորը տախտակա-

Cuver, չ. Մնալ՝ եռալ գինիի հընձանի մէջ ։ ‖ ն. — son vin, Գինին փարատել քունով։ 2 Զգաստանալ, հանդարտիլ (որ և — sa colère) ։

Cuvette, էգ. Ձեռք լուալու անօթ, լական ։ 2 Սնդկոց † (ծանրաչափի) ։ 3 Փոս (ծառերու միջեւ) ։

Cuvier, ար. Լուացատաշտ. թէքնէ։

Cyane, ար. Տ. **Cyanogène** ։

Cyanhydrique (ճի), ած. Կապտաչրական (թթու) ։ [կիան, գ.

Cyanogène, ար. Կապտածին,

Cyanose, ար. Սիանօզ, բժ. 2 Ծծըմբաւոր պղինձ ։

Cyanure, էգ. Կիանաւոր, գ.

Cyathe, ար. Հին անօթ մը, կիւաթ։

Cyclame, Cyclamen (էն), ար. տ. ս. Թաղթ ։ յ. — **s** ։

Cycle, ար. Շրջաբերութիւն, շրջան։

Cyclique, ած. Շրջաբերական, շըր-ջանական ։ 2 Առասպելական շրջանի (պուէտք) ։ [կանչ ։

Cyclobranche, ած. Բոլորա-

Cycloïde, ած. Ծրակերպ գիծ ։

Cyclone, ար. Պտուտկաւոր մեծ մրրիկ, սիքլոն ։ [կիկլոպ ։

Cyclope, ար. Բոլորակնեայ հսկայ,

Cyclopéen, enne, ած. Կիկլոպ-եան ։ [նը։

Cyclostome, ած. Բոլորաբերան,

Cygne, ար. Կոր, կարապ. բոյ զու-շու. Le chant du —, (յետին գրուած) ։ 2 Ընտիր քանաստեղծ՝ երա-ժիշտ՝ ատենախօս, տոխակ, կարապ, ֆ.

Cylindrage (ն), ար. Տափանում (գետնի) ։

Cylindre (ն), ար. Գլան. օգլաղը. — grave, (տպածոյից գլան) ։ 2 Տա-փան (երկիր հարթելու), լողքար Գ. 3 Հրատանօթ † (քաղնիք տաքցնելու) ։ 4 Խեցեմորթ մը, գլանարդ † ։

Cylindrer (ն), ն. Գլանաձեւ ընել, գլանաձեւել † 2 Գլանէ անցընել ։ 3 Տա-փանել † (երկիր), լողքարել † ։

Cylindrique (ն), ած. Գլանաձեւ ։

Cymaise (էզ), էգ. Վերնազէսք † (պսակի), ճ.

Cymbalaire (ն). էգ. Ծնծղա-յատունկ † ։

Cymbale (ն), էգ. Ծնծղայ. զիլ ։

Cymbalier (ն), ար. Ծնծղահար ։

Cymrique (քիմ), ած. Կիմրեան (լեզու) ։

Cynégétique, ած. Որսի և շանց, որսորդական ։ ‖ էգ. Որսողութիւն ։

Cynips (իքս), ար. Գխտորիչ, մշտ.

Cynique, ած. Անամօթ՝ անպատ-կառ (մարդ), լրբենի՝ լիրբ (խօսք) ։ 2 Պիղծ՝ աղտոտ՝ լկտի (լեզու՝ ոտանաւոր)։ 3 Շնական (փիլիսոփայ) ։ 4 Շնային ։ ‖ ար. Շնական ։ 2 Անպատկառ մարդ ։

Cyniquement, մ. Անամօթաբար, շնականօրէն ։

Cynisme (ս), ար. Անամօթութիւն, լրբութիւն, լրբանք։ 2 Շնականութիւն ։

Cynocéphale, ար. Կապկաց սեռ մը, շնգլխի † ։

Cynoglosse, էգ. Պորտնուկ, տկ.

Cynosure (զ), էգ. Փոքր արջ, համ. ‖ ած. Շնագի, նը.

Cypéracé, e, ած. Կիպեռիսա-նման ։ ‖ էգ. յգ. Կիպեռիսազգիք, (որ և **Cypéroïdées**) ։

Cyprès, ար. Կիպարիս, սարոյ, նոճ. սէրվի ։ 2 Տրտմութիւն, մահ, սուգ ։

Cyprière, էգ. Նոճաստան ։

Cyprin, ար. Ծածանազգիք ։

Cystalgie, էգ. Փամփշտացաւ ։

Cystite, էգ. Փամփշտատապ ։

Cystotomie, էգ. Փամփշտահա-տութիւն ։

Cytise, ար. Հուամրգի, տկ.

Cyzicène, ար. Վերնատուն, հ. Յ.

Czar(զզար), ար. Կայսրթուսաց, Զար։

Czarine (զզա), էգ. Զարուհի ։

Czarowitz (զզա), ար. Զարեվից, Զարազուն † ։

D

Da, մկ. Oui —. Հարկաւ, այո ան-շուշտ ։ Non —, Nenni —. Ան-շուշտ ոչ, ոչ ամենեւին ։

Dactyle, ար. Ոտանաւորի չափ մը, մեկ երկայն ու երկու կարճ, ոտեղն ։

Dactyologie, էգ. Մատնախօսու-թիւն (խուլերու) ։ [նաթեւ ։

Dactyloptère, ած. և ար. Մատ-

Dada, ար. Ձի, տահ տահ (մ. լ.) ։ 2 Հեծելաձող, տահ տահ ։ ‖ C'est son —. Իր իղձը՝ սրտին փափաքն է այդ ։

Dadais, ար. Անխելք ու անշնորհ, խակ, տղայամիտ ։

Dague, էգ. Դաշոյն, դանակ ։ ‖ յգ. Կոտոշիկք (երկամեայ եղջերուի) ։ 2 Ժա-նիք (կնճի) ։

Daguer, ն. Ձուգուիլ (եղջերուի) ։ 2 Դանակով զարնել, հ.

Daguerréotype (1r), ար. Տակերատիպ ։ 2 Տակերատիպ† (գործի կամ պատկեր) ։ [կերատպել ։

Daguerréotyper (1r), ն. Տա-

Daguerréotypie (1r), էգ. Տակերատպութիւն ։

Daguet, ար. Մատաղ եղջերու ։

Dahlia (տալ). ար. Տահլիան† տկ.

Daigner, չ. Արժանի ընել՝ սեպել, քարեհաճիլ, հաճիլ ։

Daim (Դ), ար. էշայծեամ. ճեյրան ։

Daine, էգ. էգ էշայծեամ, էշայծեմի†

Dais, ար. Հովանոց, ամպհովանի ։ 2 Կամար՝ յարկ (գալարեաց) ։ 3 Բարձր տեղ (սենեկի մէջ), բարձրաւանդ † բարձրոյթ † ։ ‖ Sous le —, Դահի վրայ, մեծութեան մէջ ։ [2 Սալարկում ։

Dallage (1l), ար. Սալայատակ ։

Dalle, էգ. Սալաքար ։

Daller (1l), ն. Սալարկել, սալաքարել † ☞ սալակալ ։

Dalmatique, էգ. (Լտ. սարկաւագի) հանդերձ շապկի վրայէ, Թակալակ։ 2 հ. ժ. ճերմակ պատմուճան մը, տալմատիք † ։

Dalot, ար. Ջրծակ † (նաւու) ։

Dam (Դ), ար. Աստուածզրկութիւն† (գեհենապարտի), Ա. 2 Վնաս, կորուստ, հ.

Damas (ա̄), ար. Դամասկեան կերպաս, դամասկ։ 2 Նկարեալ պաստառ մը, դամասկ ։ 3 Դամասկեան սուր, դմիշկ ։ 4 Դամասկեան պողպատ, դմիշկ։ 5 Դամոն. Շամ էրիկի ։ 6 Խաղող մը, դամասկիկ †։

Damasquiner, ն. Ոսկի՝ արծաթ ջրուագել (պողպատի վրայ), դամասկիննել † ։ [նագործութիւն † ։

Damasquinerie, էգ. Դամասկի-

Damasquinure, էգ. Դամասկինական ջրուագ, դամասկինած † ։

Damassé, ար. Դամասկեան կտաւ (սեղանի) ։

Damasser, ն. Նկարեալ կտաւ մը շինել, դամասկել։ 2 Դմշկել† (պողպատ)։

Damassure, էգ. Դամասկեան քանուածք կտաւի վրայ, դամասկածք†։

Dame, էգ. Կին, խաթուն, տիկին. Devenir —, (կարգուիլ). Grande —, (տոհմիկ կին, մեծուհի) ։ 2 Տիկին, (պարահանդիսի մէջ) ։ 3 Կուսան, Les — du Sacré-Cœur ։ 4 Կին. Les — de la halle ։ 5 հ. ժ. Հողակալի՝ ասպետի կին, տիկին ։ 6 հ. ժ. Աւատուհի, տիկին ։ 7 հ. ժ. Կին՝ որու ասպետ մը կը նուիրուէր, տիկին. Combattre pour sa —. La — de sa pensée ։ 8 Աղջիկ, քոյր. 9 Թագուհի (ճատրակի մէջ) ։ 10 Վահանակ, քար (տապալիի) ։ 11 Աղիւսախաղ. տամա օյունու, (որ և Jeu de —). Jouer aux — ։ 12 Ազատ՝ սեպուհ † քար (աղիւսախաղի), (որ և — damée). Aller à —, (աւագ † հանել քարը). տամայա չըգմագ)։ 13 Թումբ (ջրերու) ։ ‖ —de charité, Աղքատասէր տիկնայք։ | —d'atour, (Թագուհւոյ) զարդարիչ տիկին ։ | — d'honneur, (Թագուհւոյ) շքադիր տիկին ։ | — de cour, Դրանուհի ։ | — blanche, Պարիկ, ոգի ։ | — de France, հ. ժ. Արքայադստերք Ֆրանսայի ։ ‖ Փխ. Արդ̄ւմ, անշուշտ ։

Dame-jeanne (ա̄), էգ. Հաղաղակ, չնդու Գ. տամճանա ։ յ+. ե.

Damer, ն. — un pion, Աւագ † հանել քարը. տամայա չըգմագ ։ ‖ — le pion à qn. Գլել, տեղն անցնիլ ։

Dameret, ար. Պճնասէր, քծնակ† ։

Damier, ար. Աղիւսակարան. տամա թախթէսի ։

Damnable (տանա), ած. Դժոխոց արժանի, դատապարտելի ։ 2 Չար, զարշելի, դատապարտելի ։ [բաչար ։

Damnablement (տանա), մ. Չա-

Damnation (տանա), էգ. Դժոխքի յաւիտենական դատապարտութիւն, գեհենապարտութիւն † ։

Damné, e (տանէ), ած. Գեհենապարտ։ 2 Թշուառական, անիծեալ (գործ)։ ‖ ար. Գեհենատանջ, գեհենական †. Souffrir comme un —, (չարաչար տառապիլ) ։

Damner (տանէ), ն. Դժոխքի դատապարտել ։ 2 Դժոխքի մատնել, հոգի սեւցնել ։ 3 Դժոխքի արժանի հռչակել ։ ‖ Faire — qn. Տանջել, հոգին հանել։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք դժոխքի արժանի ընել, հոգին սեւցնել ։ 2 Նեղսրտիլ, հայհոյել ։

Damoiseau, *ար. Բժնող՝ փուԹկոտ երիտասարդ ։ 2 հ. ժ. Ազնուական պատանի, տամզօ,* (*որ և* **Damoisel**) ։

Damoiselle, *էգ. հ. ժ. Ազնուական աղջիկ, տամզէլ* ։

Dandin (Դ-Դ), *ար. Ապուշ, տմպլօշ Գ.*

Dandinement (Դ), *ար. Երերում մարմնոյ, օրորում, ը.* [*ուխլ*։

Dandiner (Դ), *չ. Տատանիլ, օրոր-*

Dandy (Դ), *ար. Պճնամոլ, նորաձեւիկ, շփԹիկ Գ.*

Danger (Դ), *ար. Տագնապ, վտանգ*։ 2 *Վնաս*. Il n'y a pas de — de. Il n'y a pas de —, (*վախ չկայ*) ։

Dangereusement (Դ), *մ. Վըտանգաւոր կերպով, չարաչար* ։

Dangereux, euse (Դ), *ած. Վըտանգալի, վտանգաւոր* ☞ *ֆեէ. բազմավտանգ* ։

Danois, *ար. Շուն մը, դանիկ* † ‖ —, e, *գ. Տանիմարքցի, դանեցի,* (*էգ. դանուհի*) ։

Dans (Դ), *նխ. Ի, մէջ,* (*տուն*)*ը* ☞ (*ամպա*)*չու*. Il est — les lettres, (*գրագէտ է*). — sa colère, (*բարկուԹենէն*)։ 2 *Մէջէ*. Manger — la main։ 3 (*Ցուս*)*ով,* (*լաւ մտք*)*ով* ։ 4 *Ետք*. — cinq ans, (*հինգ տարիէն*) ։ 5 *Ըստ*. Il entend cela — le sens de Saint Augustin։

Dansant, e (Դ-Դ), *ած. Պարող* ։ 2 *Կաքաւավայր*։ 3 *Կաքաւայորդոր* (*նուագ*)։ 4 *Պարանցիկ, պարաւոր* † (*երեկոյԹ*) ։

Danse (Դ), *էգ. Կաքաւ, պար*. Entrer en —, (*որ և՝ ինքն ալ մտնել, խառնուիլ*) ։ 2 *Պարելու կերպ, պարում*. Il a une — noble ։ 3 *Պարանուագ* ։ 4 *Կաքաւավայր*։ ‖ Donner une — à qn. *Լաւ ծեծ մը քաշել* ։ | — sur la corde, *ԼարախաղացուԹիւն* ։ | — de Saint-Guy, *Երերախտ* † | — du feu, *Պար* (*վայրենեաց*) *զերիի շուրջ* ։

Danser (Դ), *չ. Կաքաւել, պարել*. Il ne sait sur quel pied —, (*ինչ ընելիքը չգիտեր*)։ ‖ Faire — les écus, *Ստակները Թափել, գ.* | Faire — l'anse du panier, *Խորել՝ վերադիր ընել* (*խոհակերի*), *ը.* | Faire — qn. Faire — qn. sans violon, *ԴժուարուԹիւնք հանել, խաղցնել, ա.* 2 *Վրէժն առնուլ* ։ 3 *Հետն խինալ* ։ ‖ *ն. Պարել* ։ ‖ La —, *Լաւ ծեծ մ'ուտել*։ | Se —, *յ. Խաղցուիլ*։

Danseur, euse (Դ), *գ. Պարող,* (*էգ. պարուհի*) ։ 2 *Պարաւոր* (*Թատրոնի*)։ ‖ — de corde, *Լարախաղաց. ճամ*-

Daphné, *ար. Դափնի, Թփ.* [*սլազ*։

Dard, *ար. Տէգ, սլաք. մըզըրագ* ։ 2 *ԽայԹոց, սլաք* † (*մեղուի՝ կարճի*) ։ 3 *Լեզու* (*օձի*) ։ 4 *Սլաք* (*խօսքերու*), *սլաքեալ խօսքեր*։ 5 *Իգայ. բո.* 6 *Տիգաձուկ* † ։

Darder, *ն. Տէգով՝ սլաքով զարնել, տիգել* † *սլաքել* † 2 *Նետել* (*դաշոյն*), *արձակել* (*տէգ*) ։ 3 *Երկնցնել՝ արձակել* (*մեղուի՝ իր խայԹոց*) ։ 4 *Արձակել* (*ճառագայԹք*), (*որ և ոխ.*). — un regard, (*բարկալի նայուածք մ'արձակել*) ։ 5 *Զարնել* (*արեւու՝ գլխու վրայ*) ։

Dariole, *էգ. Սերախառն կարկանդակ, սերհատեայ* † ։ [*հական* ։

Darique, *էգ. Հին դրամ մը, դարե-*

Darne (Ռը), *էգ. Շերտ՝ հատուած* (*մեծ ձկան*) ։

Dartre (Ր), *էգ. Որքին, բժ. քեմրէյի*։

Dartreux, euse, *ած. Որքինային* ։ 2 *Որքինոտ, բժ.*

Dataire, *ար. Թուականադիր* † (*պապական դիւանի մէջ*) ։

Date, *էգ. Թուական*. Sans —, (*անԹուական, անԹուակիր* † 2 *Հինօրեայ*). De fraîche. De vieille —, (*նոր, հին*). Le premier en —, (*ամենէ հինը*)։ ‖ Faire —, *Շրջան մ'սկսիլ, Թուական կազմել* ։ | Prendre —, *ժամանակը նշանակել* ։ 2 *Օր սահմանել, ժամադրել* ։

Dater, *ն. Թուական դնել՝ նշանակել* ☞ *Թուակիր* ։ ‖ *չ. Սկիզբ առնուլ, սկսիլ*. Il ne — pas d'hier, (*երէկուան մարդը չէ, հին մարդ է*) ։ ‖ À — de ce jour, *Այս օրէն* ։

Daterie, *էգ. Թուականադիր ատեան* (*Վատիկանի*) ։ 2 *Թուականադրի պաշտօն* ։

Datif, ive, *ած. Ատեանէ կարգուած, տուչական* ։ ‖ *ար. Տրական, ք.*

Dation, *էգ. Տալը, տուչողուԹիւն* ։

Datisme (ս), *ար. Հոմանիշներու կրկնուԹիւն, հոմակրկնուԹիւն* † ։

Datte, *էգ. Արմաւ. խուրմա* ։

Dattier (1t), ար. Արմաւենի, (որ եւ Palmier —)։ [քուլա։

Datura, ար. տ. ն. Տատուրակ. քա-

Dauber, ն. Փականօթով մաղմաղի վրայ եփել, տօպել։ 2 Կռուփներ (եումրուգ) տալ, ա. 3 Նախատել, մատին վրայ փաթտել, ա. || Se —, յ. Ծեծկուիլ։

Daubeur, ար. Գէշ խօսող, ծաղրող։

Dauphin, ար. Դլփին. եօնուզ պալըղը։ 2 հ. ժ. Անդրանիկ արքայորդի (Ֆր). տօֆէն։ 3 հ. ժ. Սեպուհ (Օվերնեի)։

Dauphine, էգ. Անդրանիկ արքայորդւոյ կին, տօֆինուհի † հ. Ֆր.

Daurade, էգ. Համեղուկ. ձկ.

Davantage, մ. Աւելի ☞ Նախա(մեծար)։ 2 Աւելի ժամանակ, այլ եւս, ա՛լ։

Davier, ար. Ատամնահան, գծի.

De, նխ. Հոլովներ շինող. (Արքայ)ի. Palais de roi. Un morceau de pain, (պատառ մը հաց) ☞ (արեւել)եան, (որսա)կան, (հռետորա)կան ☞ ե. գ. հ. վարդաջուր, գինեվաճառ։ 2 (Բանտ)է. Sortir de prison. (վախ)էն. De soi, (ըստ ինքեան) ☞ (կաւ)եայ, (հրա)յին, (մետ)ղէն, (ոսկե)կուռ, (Պոլսե)ցի։ 3 (Ոյժ)ով. De toute sa force, (ձեռք)ով. Saluer de la main. Tailleur de profession, (արուեստիւ դերձակ). Homme de mérite, (արժանեաց տէր մարդ). Haut de deux pics, (երկու կանգուն բարձր). De haute taille, (բարձրահասակ) ☞ ե. գ. հ. De même âge, (հասակակից). De même nom, (նոյնանուն). De courte durée, (կարճատեւ)։ 4 Վրայ, վրայօք. De la chasse. Parler d'une affaire։ 5 Ի վեր, հետէ. De temps immémorial։ 6 Ըստ. Cela n'est pas de mon goût։ 7 Մէջտեղ. De vous à moi. D'homme à homme։ 8 Որպէս զի, որ. Dites-lui de venir։ 9 Պատշաճ, վայել. C'est à vous de parler։ 10 Ժամանակ. De jour. De nuit, (գիշերայն)։ ☞ Et le comte de partir aussitôt, և կոմսը իսկոյն մեկնեցաւ. Et de rire, եւ սկսան խնդալ։ ☞ De, Երբեմն ազնուականութեան նշանակ է. Madame de Sévigné, տիկինն Սեվինեէի, տիկին տը Սեվինեէ ☞ ե. գ. հ. Rien de fâcheux n'est arrivé. La ville de Paris, (Բարիզ քաղաքը). Un chien de (métier), (զարշելի արհեստ մը) ☞ Et chacun de (rire), և ամէնքը (խնդա)ցին։

Dé, ար. Մատնոց։ 2 Խաղալու քար, քուեայ. Coup de —, (խաղի բերած թիւ։ 2 Բաղդի յաջողմունք, բախտ)։ 3 Խորանարդ-պատուանդանի, կիւբիկոն։ || յ+. Քուեայի խաղ, նարտ։ || Avoir le —, Առաջին խաղցողն լինել։ | À vous le —, Դու՛ պիտի խաղաս։ 2. Քեզ անկ է խօսիլ՝ գործել։ | Le — en est jeté, Որոշումը եղած է, վճիռը տրուած է։

Débâclage, ար. Բանալը, պարպելը (նաւահանգիստ)։

Débâcle (ա̄), էգ. Սառնահալք † (գետի)։ 2 Քակտում, քայքայում, գ. 3 Տ. **Débâclage**։

Débâcler (ա̄), ն. Բանալ, պարպել (նաւահանգիստ)։ 2 Բանալ (նաւահանգստի բերան)։ 3 (Դրան) նիգերը հանել, բանալ։ || չ. Սառերը քակուիլ, բացուիլ (գետի)։ 2 Ապրանքները վերցնել տանիլ։ [գետի) պարպման վերակացու։

Débâcleur (ա̄), ար. (Նաւահանգ-

Débagouler, չ. Փսխել։ || ն. Ժայթքել՝ թափել (նախատինք)։

Débâillonner (ա̄-1n), ն. Բերնի գելոցը հանել։ 2 Ազատ ձգել (մամուլ)։

Déballage (ll), ար. Քակելը՝ բանալը (բեռ)։ 2 Պարզուած ապրանք։

Déballer (1l), ն. Քակել, բանալ (բեռ՝ սնտուկ), (որ և ան.)։ 2 Ապրանք պարզել։

Débandade (ն), էգ. Ցրուում, քակտում։ || À la —, մ. Խառն ի խուռն, տակնուվրայ։ [ցիրուցանութիւն։

Débandement (ն), ար. Ցրուում,

Débander (ն), ն. Կապն հանել, բանալ։ 2 Թուլցնել (աղեղ)։ 3 Ցիրուցանել (զօրք)։ || Se —, յ. Աչքի կապը քակել՝ աչքերը բանալ։ 2 Թուլնալ (աղեղի՝ օղի)։ Դուլ առնուլ՝ հանգիստ տալ (մտքի)։ 4 Ցիրուցանիլ (զօրաց)։ 5 Ջատուիլ (խմբէ մը)։

Débanquer (ն), ն. Խաղապետի բոլոր ստակը շահիլ, սեղանաթափ ընել։

Débaptiser (պաթ), ն. Փոխել

(մէկու) անուն ։ ‖ Se —, չ. Անունը փոխել ։ 2 Ամէն բան աչք առնուլ, ռ.

Débarbouiller, ն. Մաքրել՝ լուալ (երես) ։ 2 Ազատել, ծանծաղը հանել, փ. ‖ Se —, չ. Երեսը լուալ։ 2 Ինքզինք՝ գլուխն ազատել ։

Débarcadère (քռ), ար. Մարդ՝ ապրանք հանելու տեղ, Թափարան, նաւամատոյց ։ 2 Կայան շոգեկառքի, հանգրուան ։ [Թիւն (նաւէ) ։

Débardage, ար. Փայտահանու-

Débarder, ն. Պարպել (նաւէ՝ փայտ) ։ [(նաւէ), փայտահան ։

Débardeur, ար. Փայտ պարպող

Débarquement, ար. Ցամաք հանելը ։ 2 Ցամաք ելնելը ։

Débarquer, ն. Ցամաք հանել։ ‖ չ. Ցամաք ելնել ։ 2 Հասնիլ ☞ (Նոր)-եկ։ ‖ ար. Au —, Հասած՝ նաւէ ելած ժամուն ։ [Թեւութիւն, ռ.

Débarras (1r), ար. Ձերծում, Թե-

Débarrasser (1r), ն. Արգելքները վերցնել, աւելորդներն հանել, բանալ (ճամբայ) ։ 2 Թեթեւցնել՝ ազատել (մէկէ կամ բանէ մը) ։ ‖ Se —, չ. Օձիքն ազատել, Թեթեւնալ, գլխէն՝ վրայէն նետել, ինքզինք ազատել . Se — de qn. (որ և՝ մեռցնել ազատիլ)։

Débarrer (1r), ն. (Դրան) նիգը (զօլ ահմիրի) հանել ☞ Նգաթափ † ։

Débat, ար. Կռիւ, կագ, վէճ։ 2 Վիճաբանութիւն, բանավէճ ։ ‖ յփ. Վիճաբանութիւնք, պայքարք (խորհրդարանի) ։

Débâter (ա), ն. Համետը (սեմեր) հանել ☞ համետաթափ † ։

Débâtir (ա), ն. Փլել (շինածը)։ 2 Քռթօցը (իլիկի) քակել ։

Débattre, ն. Պայքարել, մաքառել, հակաճառել, վիճաբանել, վիճել (բանի մը վրայ) . — le prix de qch. (սակարկութիւն ընել) ։ ‖ Se —, չ. Պայքարիլ, վիճաբանիլ ։ 2 Վիճաբանութեան առարկայ ըլլալ, ծեծուիլ (խնդիրի մը)։ 3 Թալէթըլիլ, տապլտկիլ, Թալթըլիլ Գ.

Débauche, էփ. Անկարգութիւն, անառակութիւն. Plongé dans la —։ 2 Անչափ կերուխում, շուայտութիւն. Faire — . La — . Aimer la — ։ 3 Սեղանի ուրախութիւն, կերուխում, խրախճան . Faire une petite — . Être en — ։ 4 Անկարգ գործածութիւն (մտքի) ։

Débauché, ար. Զեղխ, անառակ, շուայտասէր ։ [նելը, մոլորեցում ։

Débauchement, ար. Գլխէ հա-

Débaucher, ն. Մոլորել, գլխէ հանել։ 2 Գործէն հեռացնել, հրապուրել, գլխէ հանել (ծառայ՝ բանւոր)։ 3 Ի գաստալքութիւն դրդել, գլխէ հանել (զօրականներ)։ 4 Աշխատութենէ հեռացնել, գործէ ընել, գլխէ հանել ։ ‖ Se —, չ. Անկարգութեան զարնել, անառակիլ ։ 2 (Գործերը) Թողուլ, զուարճութեան զարնել, հանգիստ առնուլ (ուսմունքէ) ։

Débaucheur, euse, գ. Գլխէ հանող, մոլորիչ ։

Débet (պk), ար. (Մնացորդ) պարտք։ ‖ Être en —, Պարտքը մնացած ըլլալ։

Débiffer (1f), ն. Խանգարել, աւրել, ռ.

Débile, ած. Տկար, կԹոտ, անզօր, վատոյժ † ։ [տուժիչ † (դեղ) ։

Débilitant, e, ած. Տկարիչ՝ վա-

Débilitation, էփ. Տկարացում, վատուժում † ։ [ժութիւն † ։

Débilité, էփ. Տկարութիւն, վատու-

Débiliter, ն. Ոյժէ ձգել, վատուժել † ։

Débine, էփ. Չախորդութիւն, ռ.

Débiner, ն. Խանգարել ։ 2 Չարախօսել, գէշ խօսիլ, ռ.

Débit, ար. Վաճառում, բշում (ապրանքի) . De bon —, De mauvais —, (բշուող, չբշուող)։ 2 Մանրավաճառում† (գինիի ևն.) ։ 3 (Մանրավաճառի†) խանութ ։ 4 Խանութ (տէրութենէ մենավաճառեալ բաներու), մենավաճառ խանութ. Obtenir un — de tabac, de cartes. 5 Խօսիլը, պատմելը։ 6 Խօսուածք, պատմուածք, կարդացուածք. — aisé. Avoir le — facile, (դիւրախօս ըլլալ) ։ 7 Ջուր, վազած . Le — de cette fontaine est considérable. (այս աղբիւրը շատ ջուր կը հանէ. ջուրը շատ է) ։ 8 Կտրելը, շահագործում փայտի . — en poutres, en planches (գերան՝ տախտակ հանելը)։ 9 Ելք (հաշուեգրքի մէջ) ։

Débitant, e, գ. Մանրավաճառ ☞ (գինե)վաճառ ։

Débiter, ն. Բշել (ապրանք)։ 2 Ծախել, մանրավաճառել †։ 3 Զրուցել՝ նետել (սուտեր), ը. 4 Կարդալ (ճառ)։ 5 Այսքան ջուր տալ (աղբիւրի)։ 6 Պարտապան գրել (մէկը)։ 7 Երկայնքէն կտրել (փայտ), հանել (փայտէ տախտակ՝ գերան ևն.)։ 8 Սղոցել (մարմար)։ 9 Ջարդել (եզը՝ ծախելու համար)։

Débiteur, euse, գ. Ծախող՝ բշող (սուտեր՝ լուրեր)։

Débiteur, trice, գ. Պարտական, պարտապան։ ‖ ած. Ելքի կողմը գրուած՝ պարտական (հաշիւ)։

Déblai, ար. Վերցուած հող. Cet endroit de la route est en —, (ճամբուն այս կողմը հարթուած է, դիզուած հողը վերցուած է)։ 2 Հող վերցնելը։ 3 Ազատիլը (տաղտուկ մարդերէ), աւլտուք., գ.

Déblatérer, չ. Կրիւք և երկար խօսիլ մէկու դէմ, բերանը չգոցուիլ, լեզուին տալ, առնել տալ (մէկու դէմ)։

Déblayer, ն. Վերցնել (հողեր՝ փլածներ)։ 2 Կարգադրել, բանալ, հաւքըտել։

Déblocage, ար. Գլխիվայր գրերը շտկելը, ապաշրջօնք † թղ.

Déblocus (իւս), ար. Պաշարում վերցնել կամ վերցնել տալը, ապաադարում †։

Débloquer, ն. Պաշարում մը վերցընել տալ, ապաադարել † 2 Գլխիվայր գրերը փոխել, ապաշրջօնել † թղ. ‖ Se —, դ. Ապաադարիլ †։

Déboire, ար. Խմելէ ետք գէշ համ, դառնութիւն։ 2 Տրտմութիւն, տաղտուկ, դառնութիւն։

Déboisement, ար. Ծառատու- [թիւն †։

Déboiser, ն. Անտառատել, ծառատել †։

Déboîtement, ար. Տեղէն ելնելը (ոսկրի), ոսկրաթափութիւն, խախտում։

Déboîter, ն. Տեղէն հանել, խախտել (ոսկր) ☞ ոսկրաթափ։ 2 Քակել (դուռ)։ 3 Զատել՝ ապագուցել † (խողովակներ)։

Débonder, ն. Խցանը հանել, բանալ (տակառ). — son cœur. (սիրտը դուրս թափել)։ 2 Լուծում տալ, հանել (փորը), ը. ‖ չ. Դուրս թափել. պարպուիլ (ջուրի)։ 2 Սրտիններբը՝ ներսինները դուրս թափել։ 3 Փորն ելնել։ ‖ Se —, դ. Դուրս թափիլ՝ պարպուիլ։

Débondonner (Յ-Ձn), ն. Խցանը հանել, բանալ (տակառ)։

Débonnaire (Ձn), ած. Հեզաբարի, հեզուկ։

Débonnairement (Ձn), մ. Հեզաբարի՝ հեզուկ կերպիւ։

Débord, ար. Զեղում (հիւթոց)։

Débordé, e, ած. Յոփ, անառակ, ապերասան։ 2 Ծայրայեղ կարծեաց տէր։

Débordement, ար. Ծաւալում՝ յորդում՝ զեղում (գետի)։ 2 Պարպուիլը, վիժանք (մաղձի)։ 3 Խուժում՝ հրոսում (բարբարոսաց)։ 4 Անչափութիւն, յորդութիւն, զեղում, ուղխ, հեղեղ (գէշ գըրքերու)։ 5 Անառակութիւն, ցոփութիւն։

Déborder, չ. Դուրս թափիլ, զեղուլ, յորդել (կատղութեան՝ գետի)։ 2 Համազունդ դիմել, յորդել, թափնիլ թ. 3 (Ծայրը) դուրս երկննալ՝ դուրս ելնել. Cela — trop։ 4 Հեռանալ (մակուկի՝ նաւէ)։ ‖ ն. Դուրս թափիլ, դուրս զեղուլ (ափունքէ)։ 2 (Ծայրը) դուրս ելնել (զգեստի)։ 3 Քովնտի յորդել, (բանակի) մէկ կողմէ անդին անցնիլ։ 4 Աւելի անդին անցնիլ, աւելի հեռուն երթալ, անդրաքայլել, գ. 5 Թլիփը՝ (եզերքի զարդ) հանել (փեղոյրի). — une robe. — un chapeau. ‖ Se —, դ. Դուրս թափիլ, դուրս զեղուլ, յորդել։ 2 Սիրտը զեղուլ՝ դուրս թափիլ։ 3 Զեղուլ, սփռիլ, հրոսիլ, թափնիլ թ. (ամբոխի)։ 4 Հեռանալ։ ‖ Se — en injures contre qn. Մէկու գլուխ նախատինքներ թափել.

Débotté (Ձt), ար. Կօշիկները հանելու ժամ, կօշկահանք † կօշկաթափք †։

Débotter (Ձt), ն. (Մէկու) կօշիկներն հանել։ ‖ ար. Հասած ժամը։ ‖ Se —, դ. Կօշիկներն հանել։

Débouché, ար. Ծայր՝ բերան (կրճի) ☞ (ձորա)բերան։ 2 Հնարք, դուռ, ճամբայ. Chercher un —։ 3 Ապրանքներու արտածութեան տեղ, շուկայ, հրապարակ։ 4 Ապրանք բշելու ճամբայ՝ միջոց, եղագ, դուռ. Ouvrir des — au commerce ։

Débouchement, ար. Բանալը բերան (խողովակի)։ 2 (Ձորա)բերան։

Déboucher, ն. Խցանը հանել, բանալ (շիշ)։ 2 Խափանները վերցնել, բանալ (անցք)։ ‖ չ. Բացն ելնել, ելնել։ 2 Թափիլ (գետի՝ այս ինչ ծով)։ 3 Ելնել (փողոցի՝ այս ինչ հրապարակ)։

Déboucler, ն. Օղասլաքը հանել, քակել (գօտի)։ 2 Շղթաներն հանել (գերիի)։ 3 Գանգրատել (մազեր)։

Débouillir, ն. (Առ ի փորձ) ջրի մէջ եռացնել (պաստառ)։

Débouquement, ար. Կիրճ (կղզեաց միջև)։ 2 Կրճերէ ելնելը նաւու։

Débouquer, չ. Կրճերէ ելնել (նաւու)։

Débourber, ն. Տիղմը հանել, մաքրել (փոս)։ 2 Տղմէ քաշել՝ հանել (սայլ)։ 3 Ջրով տղմահամութիւնն առնուլ (ձուկի), (որ և՝ Faire —)։ ‖ Se —, յ. Տիղմէ ելնել։

Débourrer (1r), ն. Ստեւը (բիւյ, գըլ) հանել, ստեւատել ✝ ☞ ստեւաթափ։ 2 (Հրացանէն) խծուծը հանել, ապախծծել ✝ 3 Պարպել (մուխքաշ)։ 4 Վարժել՝ կրթել (ձի)։ 5 Բարակցնել, վարժել (երիտասարդ)։

Débours, ար. Տ. **Déboursés**։

Débourser, ն. Ստակ հանել, վճարել, ծախսել։ [ստակ, վճար, ելք, ծախք։

Déboursés, ար. յգ. Ձեռքէ տուած

Debout, մ. Ցոտնկայս, շիտակ, ուղղորդ, կանգուն. Tomber —, (չորս ոտքի վրայ իյնալ, փ.)։ 2 Ներհակ (հով)։ 3 Ուղղակտուր (փայտ)։ 4 Անբաժ (անցնիլ ապրանքի՝ քաղքէ մը)։ ‖ ձգ. Արի, ոտք ել, ոտք ելէք։

Débouter, ն. Վտարել (պահանջանքէ), մերժել (պահանջանք), դատ.

Déboutonner (1n), ն. Կոճակներն հանել, անկոճակել ✝ (զգեստ)։ 2 Ծայրուցն ✝ հանել (սուսերի)։ ‖ Se —, յ. Կոճակներն հանել։ 2 Կոճակները քակուիլ։ 3 Համարձակ խօսիլ, սիրտը բանալ, ը.

Débraillé, e, ած. Անպատկառ, համարձակ։ ‖ ար. Անպատկառութիւն։

Débrailler (se), յ. Կուրծքը՝ փորը բանալ։

Débrider, ն. (Ձիու) պախուցը հանել ☞ պախուցաթափ։ 2 Հանգիստ տալ, ձիերը քակել, ռնփ. 3 Արտորինօք գործ տեսնել, Թալամոսել Գ. 4 Լակել (կերակուր), ռմ. 5 (Վէրքի մէջէ) Թելեր հանել։ ‖ Sans —, Անդուլ, անընդհատ։

Débris, ար. Կոտրածի կտոր, բեկոր։ 2 Մնացուած, մնացորդ, նշխար, բեկոր (բանակի՝ հարստութեան)։ 3 Աճիւն, նշխարք, բն. 4 Բեկում, կործանում, աւերած. Les royaumes sortis du — de ce premier empire։

Débrouillement, ար. Քակելը, պարզում։

Débrouiller, ն. Քակել՝ շտկել (խառնած դերձան)։ 2 Կարգադրել՝ շտկըտել (թուղթեր)։ 3 Կնճիռը լուծել, պարզաբանել, պարզել, փ. ‖ Se —. յ. Հասկանալի դառնալ, պարզուիլ։ 2 Պարզիլ (օդի)։ 3 Միտքը բացուիլ։ 4 Գլուխն ազատել, մէջէն ելնել. Laissons le se —։ [յղկել։

Débrutir, ն. Շտկտել, ողորկել.

Débrutissement, ար. Ողորկում, յղկում։

Débucher, չ. Ելնել՝ (եղջերուի՝ անտառէն)։ ‖ ն. Հանել (երէն՝ որջէն)։ ‖ ար. Ելնելը (երէի՝ որջէն)։

Débusquement, ար. (Դիրքէ մը) հանելը։ 2 Նետելը (պաշտօնէ մը)։

Débusquer, ն. Հալածել՝ հանել (դիրքէ)։ 2 Նետել (պաշտօնէ)։ ‖ չ. (Գայլի) ելնել անտառէ։

Début, ար. Սկիզբ, սկսուած։ 2 Նախաքայլ, նախափորձ, սկիզբ, սկսնակութիւն։ 3 Սկսման ձև, սկսուածք (վկայաբանի)։

Débutant, e (՝), գ. Նոր սկսող, նորընծայ, սկսնակ։ ‖ Un —, Անփորձ մէկը, ը.

Débuter, չ. Սկիզբ ընել, սկսիլ։ 2 Սկսիլ, ոտք կոխել (դպրութեանց մէջ) ☞ Նորամուտ։ 3 Առաջին մուտքն ընել (ընկերութեանց մէջ)։ 4 Սկսիլ խաղը։ 5 Առաջին անգամ տեսարան ելնել՝ հրապարակ իջնել, սկսնակել ✝ ‖ ն. Հեռուն քշել (գնդակ)։

Deçà, նխ. Այս կողմէ, այս կողմը. յայսկոյս. Jambe —, jambe delà.

(ոտքերը բացած, հեծած)։ ‖ Par —, նխ. և մ. Այս կողմէ, այս կողմէն ։ | En — de, նխ. Այս կողմը ։ | — et delà, նխ. Այս ու այն կողմէ։ ‖ — et delà. մ. Հոս հոն։ [նալ, կնքատել (նամակ)։

Décacheter, ն. Կնիքը քակել՝ բա-

Décadaire, ած. Տասնօրեայ ։

Décade, էգ. Տասնեակ (գրքի) ։ 2 Տասնօրեայ ժամանակ, տասնեակ ։

Décadence, էգ. Անկում ։ 2 Իյնալու՝ կործանման սկիզբ ։ 3 Վատթարում, անկում. գ. Aller en —, (վատթարիլ) ։ ‖ La —, Անկեալ դպրութիւն լատինական, անկածութիւն † ։

Décadi, ար. Յետին օր տասնեակի, տասներեակի. ֆ. ա. հ. փ.

Décaèdre, ած. և գ. Տասնկողեան, տասնանիստ ։

Décagonal,e, ած. Տասնանկիւնի։

Décagone, ած. և գ. Տասնանկիւն։

Décagramme, ար. Տասնակրամ։

Décaisser, ն. Արկղէ՝ սնտուկէ հանել ։

Décalitre, ար. Տասնալիտր ։

Décalogue, ար. Տասնաբանեայ պատուիրանք. տասնբանեայք † ։

Décalque, էգ. Վերահանում † անդրահանում † ։

Décalquer, ն. Նմանահան (calqué) պատկեր մ'ուրիշ Թուղթի վրայ հանել, վերահանել † անդրահանել † ։

Décaméron (ն), ար. Տասնօրեայ պատմութիւն, տասնօրեակ ։

Décamètre, ար. Տասնամէթր ։

Décamétrique, ած. Տասնամէթրական ։ [կը վերցնելը, չու։

Décampement (ն), ար. Բանա-

Décamper (ն), չ. Բանակը վերցընել։ 2 Արտորնօք փախչիլ, ձգել փախչիլ։

Décanal, e, ած. Կարգերիցական ։

Décanat, ար. Կարգերիցութիւն ։

Décandre (ն), ած. Տասնորձայ (տունկ), բս. [ձայք, բս.

Décandrie (ն), էգ. Տասնոր-

Décantation (ն), էգ. Տարամանում† անդր-վաթում † ։

Décanter (ն), ն. Մրուրէն զտել՝ մեղմով ուրիշ ամանի մէջ Թափելով, տարամանել † անդրվաԹել †։

Décaper, ն. Վրայի աղտը հանել, մաքրել (մետաղ) ։ ‖ չ. Հրուանդանէ անցնիլ (նաւու) ։

Décapitation, էգ. Գլխատում ։

Décapiter, ն. Գլուխը կտրել, կառափել, գլխատել ։ 2 Անգլուխ ձգել (կուսակցութիւն) ։ 3 Գլուխն հանել (բանի մը) ։

Décapode, ած. Տասնոտանի։

Décarboniser, ն. Բնածուխն հանել, բնածխատել †։

Décarreler (lr), ն. (Սենեկի) աղիւսները քակել՝ հանել, [նատերս։

Décastère, ար. Ջափ մը, տաս-

Décastyle, ած. Տասնասիւն (շէնք)։

Décasyllabe (Ձl), ած. Տասնավանկ † 2 Տասնոտեայ † ։

Décatir, ն. Փայլը հանել (կերպասի), աղօտել, փայլատել † ։

Décatissage, ար. Աղօտում, փայլատում † ։

Décaver, ն. (Դիմացինի) բոլոր ստակը շահիլ ։ ‖ Se —, ձ. Բոլոր ստակը կորսնցնել ։

Décéder, չ. Մեռնիլ, վախճանիլ ☞ հանգուցեալ ։

Déceindre, -ceint, e, ն. Մէջքինը քակել, քակել (Թուր) ։

Décèlement, ար. Վեր հանում, յայտնութիւն, յայտնում ։

Déceler, ն. Դուրս հանել, յայտնել։ 2 Ցուցնել, յայտնել ։

Décéleur, ար. Յայտնիչ ։

Décembre (ն), ար. Դեկտեմբեր ։

Décemment (սաման), մ. Ըստ պատշաճի, վայելչաբար, շնորհքով (հագուիլ) ։ 2 Պարկեշտաբար (վարուիլ) ։ 3 Պատշաճից համեմատ, շնորհքով ։

Décemvir (եմ), ար. Տասնպետ, Հ.

Décemvirat (եմ), ար. Տասնպետութիւն, Հ.

Décence (ն), էգ. Պատշաճութիւն, վայելչութիւն, շնորհք։ 2 Համեստութիւն, պարկեշտութիւն (ձեւերու՝ խօսքի մէջ) ։

Décennal, e (ննալ), ած. Տասնամեան. Fêtes —, (տասնամեակ, Հ.) ։

Décent, e (ն), ած. Վայելուչ, պատշաճ. շնորհքով ։ 2 Համեստ, պարկեշտ (խօսք՝ ընԹացք) ։

Décentralisation (ն), էգ. Ապակեդրոնում † ։ [րոնել † ։

Décentraliser (ն), ն. Ապակեդ-

Déception, էգ. Խաբէութիւն, խաբ ։ 2 Պատրանք, յուսախաբութիւն ։

Décernement, ար. Սահմանելը։ 2 Պարգեւելը ։

Décerner, ն. Սահմանել (պատիժ)։ 2 Պարգեւել, շնորհել, տալ (մրցանակ) ։ 3 Հրամայել, դոփ.

Décès, ար. Մահ, վախճան ։

Décevable, ած. Խաբուող, դիւրախաբ ։ [պատիր ։

Décevant, e (ն), ած. Խաբէական,

Décevoir, déçu, e, ն. Խաբել, պատրել ։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք խաբել ☞ ինքնախաբ ։

Déchaîné, e (շէ), ած. Կապը՝ շղթան քակուած ☞ շղթայազերծ՝ (որ և փ.) ։ 2 Զայրազնեալ՝ զեղուն (գետ) ։ 3 Սանձակոտոր (կիրք) ։

Déchaînement (շէ), ար. Կապը՝ շղթայն քակելը, շղթայաթափութիւն† 2 Կատաղութիւն, զայրացութիւն ։

Déchaîner (շէ), ն. Կապը՝ շղթան քակել ։ 2 Կատղեցնել, զայրազնել, կրակ տալ, գրգռել ։ ‖ Se —, չ. Շղթայազերծ լինել ։ 2 (Զայրագին) գոռալ (հովի) ։ 3 Կատղիլ, զայրանալ, գոռալ (մէկու դէմ)։

Déchalander, ն. Տ. **Désachalander** ։

Déchanter (ն), չ. Քիթը փչրել, լեզուն փոխել, լեզուն կարճել, ը.

Déchaperonner (ձո), ն. (Որսական թռչունի) կաշեայ գլխանոցն հանել, ապագլխանոցել † ։

Décharge, էգ. Բեռը պարպելը՝ վար առնուլը, բեռնթափութիւն ։ 2 Բեռը՝ ծանրութիւնը թեթեւցնելը (առաստաղի) ։ 3 Թեթեւացման գերան, ճ. 4 Հատուցագիր. Je vous donne — de... ։ 5 Դիւր, սփոփութիւն (սրտի), հանդարտութիւն (խղճի), թեթեւութիւն (տէրութեան համար) ։ 6 Նպաստաւոր՝ բարի վկայութիւն. Témoins à —, (ի նպաստ վկայք, թեր-վկայք †) ։ 7 Միախուռն արձակում՝ պարպում (հրացաններու). — d'armes à feu, (հրացանութիւն), — de coups de bâton, (բրածեծ զան, ծեծ, ը.)։ 8 Հոսում՝ պարպուիլը (մարմնոյ հիւթերու) ։ 9 Ծակ՝ հոսածակ† (աւազանի). Tuyau de—. Pratiquer une —. 10 Շանմարան (աղբիւրի), ջրակոյտ ։ 11 Տան մէջ աւելորդ բաներ պահելու տեղ, կուտոց, (որ և Pièce de —) . Portez cela dans la — ։ 12 Փլածք թափելու տեղ, փլատակոց † — publique։ ‖ En —, Իբր ընդունած (անցընել տումարը) ։ | À la — d'un compte, Հաշուի մը համար այսքան (վճարել) ։

Déchargement, ար. Բեռնթափք † 2 Լիցքը պարպելը (թնդանօթի), դատարկում ։

Décharger, ն. Վար առնուլ բեռ (ձիու)։ 2 Պարպել (ցորեն՝ նաւ՝ կառք) ։ 3 Բեռ պարպել. Les voitures — à tel endroit ։ 4 Բեռը թեթեւցնել (գերանի), թեթեւցնել (ծառ) . — le plancher, (որ և՝ սենեակէ դուրս ելնել) ։ 5 Ազատել, թեթեւցնել, փ. 6 Հանդարտել (խիղճ)։ 7 Թափել (բարկութիւն), դուրս թափել (սրտիններըը)։ 8 (Պարտքէ) արձակել (մէկը). ։ 9 Վճարուածներն ջնջել (հաշուէ). — un compte ։ 10 Ի նպաստ խօսիլ (ամբաստանեալի), լաւ վկայել ։ 11 Արձակել՝ պարպել (հրացան) ։ 12 Պարպել լիցքը (հրացանի)։ 13 Տալ՝ իջեցնել (հարուած) ☞ (կռփ)ել։ ‖ չ. Արատել՝ բիծ թափել (մելանի) ։ 2 Նետել (գոյնի) ։ ‖ Se —, չ. Վրայէն նետել, նետել. Se — de .... ։ 2 Ուրիշի վրայ ձգել (հոգ), ուրիշի վրայ նետել (յանցանք) . Se — sur .... ։ 3 Ըսել (մէկու՝ գաղտնիք մը) ։ 4 Պայթիլ (մրրկի), շանթ արձակել (ամպի) ։ 5 Դուրս պարպուիլ (ջուրի) ։ 6 Թափիլ (գետի՝ ծովու մէջ) ։ 7 Աւրուիլ (գոյնի) ։ [պարպող, բեռնահան։

Déchargeur, ար. Կառք՝ ապրանք

Décharmer, ն. Հմայքը քակել ։

Décharné, e, ած. Տնկուած՝ մաշթափ (ոսկր)։ 2 Ոսկորները տնկուած՝ հատած (դէմք) ։ 3 Մերկ՝ վտիտ (ոճ) ։ 4 Ամուլ՝ նիհար (հող) ։

Décharner, ն. Հանել (ոսկրները) միս, միսը հանել (ոսկորէն) ։ 2 Նիհարել։ 3 Մերկել՝ վտտել (ոճ) ։

Décharpir, ն. Կռուողները զատել։

Déchaumer (ō), ն. Խոզանը քաղել՝

վերցնել։ 2 (Երկրի մը) նախահերկն ընել։

Déchaussé, e, (ō), ած. Սանդալակիր (կրօնաւորք)։

Déchaussement(ō), ար.(Մէկու) մուճակներն հանելը, տմոյկում † 2 Ջատում (ակռայի՝ լինտրերէ), բաժակում † 3 Բրում (ծառի շուրջ), բաժակում †։

Déchausser (ō), ն. Հանել (մէկու) մոյկ՝ մուճակ, տմոյկել † 2 (Պատին) տակը բանալ։ 3 (Ծառին) շուրջը փորել, բաժակել։ 4 Լնտրերէ զատել (ակռայ), բաժակել † || Se —, յ. Մուճակներն հանել։ 2 Բաժակիլ † (ակռայի)։

Déchaussoir (ō), ար. Բաժակիչ† (ակռայի), գծի. [(կարմելեանք)։

Déchaux (ō), ած. Սանդալակիր

Dèche, էգ. Հիքութիւն, աղքատութիւն։

Déchéance (ĵ), էգ. Այլասեռում, անկում։ 2 Դահընկէցութիւն, անկում։ 3 Անկում (իրաւունքէ), էգ.

Déchet, ար. Պակասում, նուազութիւն, կորուստ։ [կու) մազեր։

Décheveler, ն. Խառնշտկել (մէ-

Déchevêtrer (ḗ), ն. Հանել ժամը (ձիու)։ [լու, ընթեռնլի։

Déchiffrable (1f), ած. Քակուե-

Déchiffrement (1f), ար. Քակելը, ընթերցում, լուծում։

Déchiffrer (1f), ն. Կարդալ՝ քակել (ծածկագիր)։ 2 Կարդալ՝ հանել (գէշ գիր)։ 3 Մէկէն քակել (նուագագրութիւն)։ 4 Հասու լինել, Թափանցել (գաղտնիք). — qn. (մէկու բնութիւնը հասկնալ)։

Déchiffreur (1f), ար. Կարդացող, քակող։

Déchiqueter, ն. Հերձոտել, բզիկ բզիկ ընել, կարտել, խզտուտել ա.

Déchiqueture, էգ. Կտրատած։

Déchirage, ար. Քակտում (նաւի տախտակներու)։ 2 Քակտեալ փայտ նաւու, (որ և՝ Bois de —)։

Déchirant, e, ած. Կսկծալի, աղիողորմ, աղեկտուր, աղեկէզ։

Déchiré, e, ած. Պատռած, պատառատուն։ 2 Տգեղ, նետուելիք, ա. Elle n'est pas si —։ || Être —, tout —, Պատռած՝ բզիկ բզիկ հագուստ մը կրել։

Déchirement, ար. Խզտելը, պատառում։ 2 Մորմոք, կսկիծ (սրտի) (աղե)կիզութիւն։ || — d'entrailles, Փորի սաստիկ ցաւ, խոցտուք † գալար Գ. || յգ. Գժտութիւնք, պառակտմունք։

Déchirer, ն. Խզտել, պատռել։ 2 Յօշել, յօշոտել, ցաւատել, բզքտել, պատառտել ☞ (գազանա)բեկ. — de coups, (ծեծի տակ բզքտել)։ 3 Ճեղքել պատռել (օդ)։ 4 Պառակտել (հակառակ մասերու)։ 5 Քակել (նաւի տախտակներ)։ 6 Խարխալել՝ բանալ (վէրք)։ 7 Մորմոքեցնել, կսկծել, ճմլել, կտոր կտոր ընել (սիրտ), զալարել (աղիք)։ 8 Անուանարկել, բզիկ բզիկ ընել, ը. (որ և ան.)։ 9 Խածնել (պաշտպանող ձեռք), գ. 10 Խայթել (ձայնի՝ ականջ)։ || — à belles dents, Լափլիզել։ 2 Սաստիկ բամբասել, բզկտել, գ. || Se —, յ. Ինքզինք կտոր կտոր ընել։ 2 Ճեղքել (ձեռքը)։ 3 Պատռիլ (զգեստի)։ 4 Ճմլիլ (սրտի)։ 5 Իրարու միս ծամել, գ. [պատառուած։

Déchirure, էգ. Խզտուածք, հերձ,

Déchoir, չ. Իյնալ (աստիճանէ)։ 2 Նուազիլ, իյնալ։ [er

Déchouer, ն. Տ. **Déséchouer.**

Déchu, e, ած. Ինկած, անկեալ (հրեշտակ)։ 2 Վրիպեալ (յոյսէ) ☞ (շնորհա)կորոյս։ [տասնորդական։

Déciare, ար. Կալի տասներորդ մաս,

Décidé, e, ած. Վճռեալ, հաստատեալ, որոշեալ (բան)։ 2 Հաստատուն, հաստատ (ոճ՝ ճաշակ՝ բնաւորութիւն)։ 3 Որոշ՝ յայտնի (նախապատուութիւն)։ 4 Անվեհեր (լեզու), հաստատամիտ (մարդ)։

Décidément, մ. Ստուգապէս, որոշապէս, հաստատապէս։ 2 Հաստատութեամբ, հաստատամտութեամբ, վրճռաբար։

Décider, ն. Վճիռ տալ՝ կտրել, վճռել (բանի մը վրայօք)։ 2 Վերջ տալ, լմնցնել, կնքել (գործ՝ կռիւ)։ 3 Սիրտն ընել, հուանեցնել. Je l'ai — à partir։ 4 Որոշել, միտքը դնել. Je suis — à partir։ 5 Սահմանել, հաստատել, վրճռել, որոշել (բան մը)։ || չ. Վճիռ տալ, դատել, վճռել. — sur tout. — de tout։ 2 Միտքը դնել, որոշել (բան մ'ընելու)։

3 Տնօրինել, որոշել, վճռել (բաղդ). — de 4 Տնօրինել, տէր լինել. Les dieux — de tout. C'est à vous à — de ma fortune, (բաղդս ձեռքդ է) ։ ‖ Se —, յ. Վերջ գտնել, լմննալ, վճռուիլ ։ 2 Որոշում ընել. Se — à ։ 3 Նախընտրել (բան մը), լինել (մէկու կողմ), Se — pour ։ [կրամ ։

Décigramme, ար. Տասնորդա-

Décilitre, ար. Տասնորդալիտր ։

Déciller (սիյլ), ն. Տ. **Dessiller**։

Décimable, ած. Տասանորդելի ։

Décimal, e, ած. Տասնորդական (Թիւ) ։ 2 Տասանորդներու. Une matière — ։ [նորդիչ. koշիւր ալան ։

Décimateur, ար. հ. ժ. Տասա-

Décimation, էգ. Տասնին մէկը սպաննելը, տասնորդուԹիւն, Հ.

Décime, էգ. Մէկ տասներորդ ֆրանքի, տասներորդ ։ 2 հ. ժ. Կղերականաց սակ առ արքայ ։

Décimer, ն. Ջարդել, կոտորել ։ 2 Տասնէն մէկը սպաննել, տասանորդել (յաղԹեալները), Հ.

Décimètre, ար. ՏասնորդամէԹր ։

Décintrer, ն. (Կամարի) փայտեղէններն հանել ։

Décisif, ive, ած. Որոշիչ, վճռական (ժամ) ։ 2 Վերջնական՝ հաստու (վճիռ) ։ 3 Վճռահատ, վճռատու, վճռական (ձայն). Rien n'est si — que l'ignorance ։

Décision (Ն), էգ. Որոշում. Prendre, Former une — ։ 2 Վճիռ, դատաստան. La — du roi ։ 3 ՀաստատամտուԹիւն. Montrer de la — ։

Décisivement, մ. ՀաստատուԹեամբ, վճռաբար ։

Décisoire, ած. Որոշիչ, վճռական ։

Décistère, ար. Չափ մը, տասնորդաստեր ։

Déclamateur, ար. Պերճ ատենախօս, արտասանիչ, ճառասաց. Un excellent —. Un mauvais — ։ 2 Ճոռոմաբան, ճամարտակ. Un — fatigant ։ ‖ ած. Կոկոզաբան (ոճ) ։

Déclamation, էգ. Պերճ հրապարակախօսուԹիւն (պատշաճ ձայներով ու շարժումներով), արտասանուԹիւն, բացախօսուԹիւն, ոգում † 2 Կոկոզանք, ճոռոմաբանուԹիւն, ճամարտակուԹիւն ։ 3 Բուռն խօսքեր, Թշնամանք. Son plaidoyer ne contient que des — contre sa partie ։

Déclamatoire, ած. ԱրտասանուԹեան՝ բացախօսական (արուեստ) ։ 2 Ճոռոմաբան (ոճ) ։

Déclamer, ն. Պերճօրէն ճառել՝ խօսիլ, արտասանել, բացախօսել, ոգել † (որ և անխ.) ։ ‖ չ. Բերանը բանալ, լեզուն սրել, յարձակիլ ։

Déclaratif, ive, ած. Յայտարար ։

Déclaration, էգ. Յայտնում, յայտարարուԹիւն ։ 2 Սիրայայտութիւն † 3 ՀրատարակուԹիւն (պատերազմի) ։ 4 Խօսիլը (մաքսի մէջ՝ ունեցածները) ։ 5 Յայտարարում՝ հաշիւ (ընչից՝ ծախուց) ։

Déclaratoire, ած. Յայտարար ։

Déclaré, e, ած. Բաց, յայտնի ։

Déclarer, ն. Յայտարարել, ծանուցանել, յայտնել ։ 2 Խօսիլ (մաքսի մէջ՝ իր ունեցածները) ։ 3 Ձեռք տալ՝ յայտնել (մեղսակիցները) ։ 4 Բանալ՝ հրատարակել (պատերազմ) ։ 5 Հրատարակել (մէկը՝ ապստամբ) ։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք յայտնել (իբր հեղինակ գրքի մը) ։ 2 Երեւան գալ՝ յայտնուիլ (ախտի) ։ 3 Ինքզինք յայտնել (ձմեռի), փրԹիլ (փոԹորիկ) ։ 4 Միտքն յայտնել (բանի մը վրայ) ։ 5 Սէրն յայտնել. J'allais me — ։ 6 Բռնել (մէկու կողմ), ելնել (դէմ) ։ 7 (ՅաղԹուԹիւնը) լինել (մէկու). Se — pour, contre, (որ և անխ.)

Déclassé, e, գ. Իր ընկերային դասակարգէն ելած, դասազուրկ † դասատ † ։

Déclasser, ն. ԴասակարգուԹիւնն աւրել ։ 2 Իրեն ընկերային դասակարգէն դուրս հանել (մէկը) ☞ դասավտար † դասընկէց † 3 Տետրակէն հանել ։ ‖ Se —, յ. Իր դասակարգէն ելնել ։ 2 Մեծ գործեր լինել, Թղթապանակներէ դուրս ելնել (բաժնեԹուղԹերու) ։

Déclic, ար. Ջսպակ † (մեքենայի) ։

Déclin (Ն), ար. Նուազում, խոնարհում, անկում. En —, (իյնալու վրայ). Le — du jour, (իրիկուան դէմ, ետինք) ։ 2 Վերջալոյս՝ իրիկուն (կեանքի) ։ 3 Հատնում, պակասում (լուսնի) ։ 4 Զսպանակ (հրաշնկան. բիւֆէ.ք խօրօսը) ։

Déclinable, ած. Հոլովելի, ք. 2 Խոնարհելի, ք.

Déclinaison(1), էգ. Հակում, խոտորում, բնգ. 2 Հոլովում, ք.

Déclinant, e (1), ած. Տկարացող, նուազող։ 2 Հակող։

Déclinateur, ար. Խոտորաչափ։

Déclinatoire, ած. Իրաւասութիւն մը չճանչնալու, մերժողական, եր. || ար. Ուրիշ ատեան խնդրելը։

Décliner, չ. Պակսիլ, նուազիլ, խոնարհիլ, իյնալ։ 2 Տարաժամել (օրի)։ 3 Խոտորիլ։ || ն. Հրաժարիլ, չուզել, չընդունիլ (պատիւ)։ 2 Չճանչնալ՝ մերժել (ատեան մը)։ 3 Հոլովել, ք. 3 Յայտնել՝ ըսել (իր անունը)։ [վար։

Déclive, ած. Զառիվայր, դարուվար

Déclivité, էգ. Դարուվարութիւն։

Déclore, déclos, e, ն. Ցանկը՝ որմածը վար առնուլ, ապացանկել †։

Déclouer, ն. Բեւեռներն հանել (աթոռի), քակել։

Décochement, ար. Արձակում ☞ (նետա)ձգութիւն։

Décocher, ն. Արձակել նետ։ 2 Ուղղել, նետել, արձակել, ք.

Décoction, էգ. Բժշկական տնկոց խաշում, եփոց, բուսախաշ †։

Décoiffer (1f), ն. (Մէկու) գլխու զարդը կամ ծածկոյթը հանել։ 2 (Մէկու) մազերն աւրել։ 3 (Շշի) խցածածկոյթը հանել, կամ՝ բանալ (շիշ)։ 4 (Մէկու) մտքէն հանել (խորհուրդ)։ || Se —, չ. Իր կամ իրարու մազերն աւրել։

Décollation (11), էգ. Գլխատում։

Décollement (11), ար. Փակցուած բան մը քակել՝ զատելը, ապազօդում † 2 Մաս մը կտրելը, ար.

Décoller (11), ն. Քակել, անջատել, զատել (փակցուած բան)։ 2 Վիզը կտրել, գլխատել։ [(խօսքեր)։

Décolleté, e (11), ած. Բաց՝ լկտի

Décolleter (11), ն. (Զգեստի) վզի և ուսի մասերը բանալ, օձատել։ || Se —, չ. Վիզ և ուս բանալ, հոլանիլ † մերկուսիլ †։ [գունատութիւն։

Décoloration, էգ. Գունատում,

Décolorer, ն. Տժգունել, գունատել ☞ գունատ, գունաթափ։ || Se —, չ. Աւրուիլ գոյնի, գունատիլ։

Décombrer(1), ն. Աղտեղութիւններն՝ փլածներն վերցնել։ [փլատակք։

Décombres (1), ար. յգ. Փլածք,

Décommander (1m), ն. Ջնջել (հրաման), ետ ձգել (հրաւէր)։

Décomposer (1), ն. Լուծել, քակտել, տարբաղադրել, (որ և անխ.)։ 2 Դարձնել՝ վերածել (բազմանկիւն մ'եռանկեան)։ 3 Ապականել, աւրել (տաքի՝ միսը)։ 4 (Մէկու) դէմքն աւրել։ || Se —, չ. Տարբաղադրիլ։ 2 Ապականիլ, աւրուիլ։

Décomposition (1), էգ. Քակտում, տարբաղադրութիւն, (որ և ք.)։ 2 Աւրուիլը, ապականութիւն։ 3 Եղծում (դէմքի)։

Décompte (գօնդ), ար. Վճարումէ մը հանուելիքը՝ վար դրուելիքը. Faire —, (վար դրուելիքը հանել՝ զեղչել)։ 2 Վար դրուած ստակ. Payer le —, (պարտքը վճարել՝ արդէն տուածներն վար դնելով)։ 3 Յուսախաբութիւն, խաբ։

Décompter(գօնդ), ն. Հաշիւէ վար իջեցնել՝ զեղչել։ 2 Կարծիքներն զեղչել, յուսացածը չգտնել, վարերն իջնել, անխ.

Déconcerter (1), ն. Խռովել, շփոթել։ 2 Խառնակել, խանգարել, շփոթել։ 3 Խափանել (մէկու խորհուրդներ)։ || Se —, չ. Ինքզինք կորսնցնել, խռովիլ, շփոթիլ։ 2 Խանգարել, տակնուվրայ լինել, շփոթիլ։

Déconfire,-fit,e (1), ն. Զարաչար զարնել՝ խորտակել։ 2 Պապանձել (մէկը)։

Déconfiture(1), էգ. Խորտակում, կոտորած, ջարդ. Faire — de, (ջնջել)։ 2 Մեծ սպառում (կարկանդակներու)։ 3 Կործանում, անհատուցութիւն (պարտապանի). Sa — est complète։ 4 Անկարութիւն՝ անհատուցութիւն † (գործ չընողի)։ 5 Կործանում (գործի մը). Tomber en —։ 6 Դէշ՝ աւերուն վիճակ։

Déconforter (1), ն. Սրտաբեկել, վհատել (մէկը)։

Déconseiller (1), ն. Մի՛ ըներ ըսել, միտքը փոխել՝ դարձնել։

Déconsidération (1), էգ. Յարգէ իյնալը, համարումը կորսնցնելը, անյարգութիւն †։

Déconsidéré, e (կ), ած. Համարումն աւրուած, յարգակորոյս ։

Déconsidérer (կ), ն. Անմեծար՝ անպատիւ ընել, անյարգել † ‖ Se —, յ. Համարումը կորսնցնել, անյարգիլ † ։

Déconstruire, - truit, e (կ), ն. Լուծել, քակել ։ [խռովել ։

Décontenancer (կ), ն. Շփոթել,

Déconvenue (կ), իգ. Ձաչողանք, ձախորդութիւն ։

Décor, ար. (Սենեկի) զարդքուներկ† (ներկ, հայելիք, որմաթուղթ †) ։ 2 Տեսարանի զարդք՝ պաճոյճք, թտ.

Décorateur, ար. Զարդիչ (սենեկի), զարդարիչ (հանդէսներու) ։

Décoratif, ive, ած. Զարդի, զարդական ։

Décoration, իգ. Զարդ, զարդարանք ։ 2 Վայրերու ներկայացում, տեսարան, վիժակ, թտ. 3 Պատուանշան, շքանշան, շիգղ † 4 Պատուոյ խաչ, անխ.

Décorder, ն. Քակել (չուան) ։

Décoré, e, գ. Պատուանշան կրող, շիգղակիր ։

Décorer, ն. Զարդարել, պաճուճել (որ և անխ.) ։ 2 Շքանշան տալ, շքանշանել † ☞ շիգղակիր † 3 Պատուոյ լեգէոն տալ (մէկու), անխ.

Décorner, ն. Եղջիւրներն հանել եղջերատել † ☞ եղջերաթափ ։ 2 (Խաղաքարտի) ծայրի ծռուածքը շտկել ։

Décortication, իգ. Կեղեւում ։

Décortiquer, ն. Մերկել՝ կեղեւել (ծառ) ☞ կեղեւազերծ ։

Décorum (օ), ար. Բարեվայելչութիւն, զարդոյք † վայելչք † ։

Découcher, չ. Անկողնէն կամ տունէն դուրս պառկիլ, արտաննջել ։ ‖ ն. Անկողնէն հանել (մէկը) ։

Découdre, - su, e, ն. Քակել (որ և գ.) ։ 2 Պատռել, ար. ‖ չ. En —, Մաքառիլ, մրցիլ, կռուիլ, ծեծկուիլ ։ ‖ Se —, յ. Քակուիլ ։ 2 Գէշ երթալ (գործերու) ։ [ու մեղր) ։

Découlant, e (կ), ած. Բխող (կաթ

Découlement, ար. Կաթում, կաթկթում ։

Découler, չ. Կաթիլ, կաթկթել ։ 2 Ծնիլ, յառաջ գալ, բխիլ ։

Découpage, ար. Կտրտում ։

Découper, ն. Յօշոտել, կտրտել ։ 2 (Արուեստով) կտրտել ։ ‖ Se —, յ. Կտրտիլ ։ 2 Կտրատ երեւիլ ։ 3 Կտրտել (թեւը՝ դանակով) ։

Découpeur, euse, գ. Կտրտող ։

Découple կամ **Découpler,** ար. Արձկելը (շուներ) ։

Découplé, e, ած. Bien —, Թեթեւ ու առուգահասակ ։

Découpler, ն. (Շուներն) իրարմէ քակել՝ արձկել ։ 2 Հանել (մարդեր մէկու ետեւէ) ։ [տիչ † ։

Découpoir, ար. Մկրատիկ, կտրա-

Découpure, իգ. Կտրատում, կտրտում (թուղթի) ։ 2 Մկրատում (թղթէ պատկերներու) ։ 3 Մկրատելի պատկեր ։ 4 Կտրտուած բան, կտրատած ։

Décourageant, e (կ), ած. Վհատիչ, լքիչ ։

Découragement, ար. Վհատութիւն, լքում ։ [☞ վհատ, սրտաբեկ ։

Décourager, ն. Վհատել, լքել

Découronner (ñn), ն. Թագը գլխէն առնուլ, թագէ ձգել ☞ Թագազուրկ, թագընկէց ։ 2 Անգլուխ ձգել (ծառ) ։

Décours, ար. Նուազում՝ պակասում (լուսնի) ։

Décousu, e, ած. (Կարը) քակուած ։ 2 Կցկտուր՝ անզօդ՝ անյօդ (ոճ) ։ ‖ ար. (Խօսքի) անյօդութիւն ։

Décousure, իգ. Քակուած ։ 2 (Կինճի ժանիքէ) վէրք՝ պատառուածք ։

Découvert, e, ած. Հոլանի, բաց ☞ մերկա(տիտ). À visage —, (բաց երեսով ։ 2 Ճակատը բաց, ազատադէմ) ։ 2 Գլխիբաց, բացագլուխ. Se tenir — ։ 3 Անյարկ՝ բաց (կառք) ։ 4 Անծառ (երկիր) ։ 5 Անպատսպար՝ բաց (քաղաք) ։ 6 Ենթարկեալ, նշաւակ ։ ‖ ար. Բաց (գանձի) ։ ‖ À —, մ. Բացն (ելնել), բացը (պտըտիլ) ։ 2 Անպատսպար, բացը, (կրակի) բերան ։ 3 Անպատրուակ, յայտնապէս . բացէ ի բաց ։ 4 Բացէն (ծախել) ։

Découverte, իգ. Գիւտ ։ 2 Յայտնում (գաղտնիքի) ։ 3 Բանն դիտել՝ հասկընալը. Aller à la —, (լրտես կամ բան հասկնալու երթալ) ։ ‖ Être à la —, Խուզարկութեան ելնել ։

Découvreur, ար. Գտիչ, գտակ։

Découvrir, -vert, e, ն. Հոլանել, բանալ։ 2 Վրան բանալ (հիւանդի)։ 3 Անպատսպար՝ բաց թողուլ (սահմանագլուխ), (որ և անխ.)։ 4 Գտնել (գանձ՝ պահուած մարդ՝ նոր երկիր)։ 5 Դիւտ մ'ընել (որ և անխ.)։ 6 Շաւիղը գտնել (մէկու), հասկնալ (գաղտնիքը)։ 7 Հեռուէն տեսնել, տեսնել, նշմարել (եզերք՝ թշնամւոյ տորմիղ), (որ և ֆ.)։ 8 Յայտնի ընել, վեր հանել, ցուցնել, իմացնել, պարզել, յայտնել (տէրութեան՝ դաւ մը)․ Il m'a — son secret։ 9 Երեւան հանել (մէկը), յայտնել (դիտումները)։ ‖ — la mèche, Տ. Éventer la mèche։ ‖ չ. Բաց՝ դուրս մնալ (ծովու քաշուելէ)։ ‖ Se—, յ. Վրան բացուիլ, բացուիլ (հիւանդի)։ 2 Ուսն ու կուրծքը մերկանալ (կնոջ), բացուիլ, լանջամերկիլ † 3 Գլուխը բանալ, ապախուրիլ։ 4 Ինքզինք բացը թողուլ, ար. 5 Ինքզինք վտանգի դնել (զինուորի)։ 6 Ինքզինք յայտնել՝ ճանչցնել։ 7 Երեւան ելնել, տեսնուիլ, յայտնուիլ։ 8 Բացուիլ (մէկուն)։ 9 Հնարուիլ (բանի մը)։

Décrasser, ն. Կեղտը լուալ, մաքրել (գլուխ)։ 2 Լուաց մը տալ (կտաւեաց)։ 3 Նորոգել (պատկեր)։ 4 Նորէն ձեռք առնուլ (յունարէնը)։ 5 Կրթել, յղկել։ 6 Պաշտօն՝ տիտղոս տալ (ապատոհմ մէկու)։ ‖ Se —, յ. Մաքրուիլ։ 2 Կըրթուիլ, յղկուիլ։ [կում, — արկութիւն։

Décréditement, ար. Անուանար-

Décréditer, ն. Վարկը կոտրել։ 2 Պատիւը կոտրել, անուանարկել, (որ և անխ.)։ ‖ Se —, յ. Անունն աւրուիլ։ 2 Վարկը կոտրուիլ։ [տել։

Décrépir, ն. Ծեփը հանել, ծեփա-

Décrépit, e, ած. Խոր՝ զառամ (ծերութիւն) ☞ յետնա(ծիր)։ 2 Զառամ (ծառ՝ հասակ)։

Décrépitation, էգ. Ճարճատիւն, չըթըռտոց, ա. [թըռտալ, ա.

Décrépiter, չ. Ճարճատել, չը-

Décrépitude, էգ. Խոր ծերութիւն, զառամութիւն։

Descrescendo (2n), մ. Ձայները մեղմելով, եր. 2 Պակսելով, իջնալով։

Décret, ար. Հրաման, վճիռ։ 2 Վճիռ, հրովարտակ, հրամանագիր։ 3 Բռնելու կամ գրաւելու հրաման, հ. ‖ Le —, կանոնգիրք, Վճռականք † (Սր. Հարց), եկե.

Décrétale, էգ. հ. ժ. Պատասխանագիր՝ հրովարտակ Պապի։ ‖ յգ. Պապական Հրովարտակարան †։

Décréter, ն. Հրամայել, հրամանագրել, հրովարտակել † 2 (Ջերբակալութեան) հրաման հանել (մէկու դէմ). — qn. de։ 3 Վճռագրով ծախել տալ (մէկու ապրանք), հ.

Décri, ար. Անունն աւրուիլը, անուանարկութիւն, անհամբաւութիւն։ 2 Դրամի մը խափանման կամ տժգնութեան հրաման, անյարգութեան † հրաման։

Décrier, ն. Անունն աւրել, անուանարկել, աղարտել։ 2 Խափանել դրամ, կամ անոր գինը կոտրել, անյարգել † 3 Արգիլել (ապրանք), հ. ‖ Se —, յ. Իր կամ իրարու պատիւը կոտրել, անունն հանել։

Décrire, -rit, e, ն. Պատմել, նկարել, ճառագրել, նկարագրել։ 2 Գծել, ծրագրել։

Décrocher, ն. Գամէն հանել՝ վար առնուլ (պատկեր)։ 2 (Գնէն) վար իջնալ։ ‖ Se —, յ. Գամէն ելնել՝ իջնալ։

Décroire, չ. Չաւատալ։

Décroissement, ար. Պակսում, նուազում։

Décroît, ար. (Լուսնի) նուազում (վերջին քառորդի մէջ), փուլ։

Décroître, décru, e, չ. Իջնել, պակսիլ, նուազիլ։ 2 Պզտիկնալ՝ կարճընալ (օրի)։ [րելը։

Décrottage (1t), ար. Տիղմը մաք-

Décrotter (1t), ն. Տիղմը հանել, մաքրել։ 2 Կրթել, բարակցնել, ը. ‖ Se —, յ. Վրայի տիղմերը մաքրել։

Décrotteur (1t), ար. Մաքրիչ՝ ներկիչ կօշկի, կօշկաներկ։

Décrottoir (1t), ար. Ցեխահան † (դրան քով). ցեխթափ †։

Décrottoire (1t), էգ. Տղմահան խոզանակ (կօշկի), տղմավրձին †։

Décrue, էգ. Նուազում (ջուրերու)։

Décruer, ն. Լուալ (անթափ դերձան)։ [Թյափ դերձանի)։

Décrûment, ար. Լուացում (ան-

Décrusement, ար. Խաշում (շերամի բժոժներու) ։

Décruser, ն. Լուալ (անթափ մետաքս) ։ 2 Խաշել (շերամի բժոժներ) ։

Déçu, e, ած. Խաբուած (յոյս) ։ 2 Դերեւած՝ վրիպած (յոյսէ) ։

Décuire, -cuit, e, ն. Թուլցնել (անոյշ մը) ։ ‖ Se —, չ. Ջուր կորիլ, ջրջրկիլ (անոյշի) ։

Décuple, ած. և ար. Տասնպատիկ ։

Décupler, ն. Տասնպատկել ։

Décurie, էգ. Ջոկ, դասակ ։ 2 Տասնակ † Հ.

Décurion (Ն), ար. Տասնպետ, Հ.

Décuver, ն. Հնձանէ պարպել (գինին) ։

Dédaigner (Ն), ն. Արհամարհանք յայտնել, խոտել, քամահել ։ 2 Առ ոչինչ համարիլ, արհամարհել, քթին չդնել, ևն.

Dédaigneusement (Ն), մ. Բանի տեղ չդնելով, արհամարհանօք, քամահանօք ։

Dédaigneux, euse (Ն), ած. Արհամարհոտ ։ 2 Արհամարհական, քամահական ։ 3 Անփոյթ (սորվելու) ։ ‖ Faire le —, Բան չհաւնիլ, մարդ չհաւնիլ, քթին չդնել, ևն.

Dédain (Ն), ար. Արհամարհութիւն, քամահանք. Prendre en —, (արհամարհել) ։

Dédale, ար. Լաբիւրինթոս, բաւիղ ։

Dedans (Ն), մ. Ներսը, մէջը ։ 2 Հոգւոյն մէջ, ներսի դին ։ 3 Բանտ, ծակ, ևն. Mettre —, (որ և՝ գինովցնել, նաև՝ խաբել, նետել, ևն.) ։ ‖ Donner —, Խաբուիլ, նետուիլ ։ 2 Նետուիլ, իյնալ, զարնուիլ (բանի մը) ։ ‖ Au — de, En — de, նխ. Ներսը ։ ‖ La —, մ. Հոդ ներսը, հոդ ։ 2 Այդ բանի մէջ ։ | En —, մ. Ներսի կողմը, ներսը ։ 2 Դէպ ի ներս ։ 3 Խորասոյզ (աչքեր) ։ | Au —, մ. Ներսը ։ 2 Հոգիին՝ սրտին մէջ ։ | Par —, մ. Ներսէն ։ ‖ ար. Ներսի կողմ, ներքնակողմ, ներսը ։ 2 Մարդուս ներսը, սիրտ ։

Dédicace, էգ. Նուիրում, ձօն (գրքի) ։ 2 Օծում, նաւակատիք ։

Dédicataire, ած. Epître —, Ուղերձագիր † ձօնագիր † (գրքի մը) ։

Dédier, ն. Նաւակատիքն ընել, օծել (ժամ), նուիրել՝ ձօնել (գիրք, տաճար՝ Արէսի) ։

Dédire, dédit, e, ն. Մերժել՝ չընդունել՝ չճանչել (մէկու մ'ըսածը կամ ըրածը) ։ ‖ Se —, չ. Խօսքէն դառնալ, դառնալ ։

Dédit, ար. Խոստմնազանցութիւն ։ 2 Դաշնալուծութեան տուգանք, վզենակ † 3 Տուգանագիր ։

Dédommagement (1m), ար. Հատուցում, փոխարինութիւն ։

Dédommager (1m), ն. Վնասը տուժել՝ տալ, փոխարինել ։ 2 Մոռցնել, ‡. ‖ Se —, չ. Վնասի փոխարէնն առնուլ, մխասն հանել ։

Dédorer, ն. Ոսկին՝ ոսկեզօծութիւնը հանել, ոսկեթափել ։

Dédoublement, ար. Մէկում † (զօրաց կրկին կարգի) ։ 2 Յաւելաւորում † (տերեւներու, թերթերու) ։

Dédoubler, ն. Բանալ (ծալլուած բան) ։ 2 Հանել՝ քակել (զգեստի) աստառ, աստառատել † 3 Երկուքի բաժնել՝ երկատրոհել † (զօրք) ։ 4 Մէկել † (զինուորաց կրկին կարգ) ։ ‖ Se —, չ. Աստառը հանուիլ ։ 2 Երկուքի բաժնուել ։

Déductif, ive, ած. Արտածական ։

Déduction, էգ. Հանելը՝ պակսեցնելը՝ վար զարնելը (հաշիւէ) ։ 2 Հետեւութիւն. Cette — est fausse ։ 3 Պատճառէ արդիւնքի՝ սկզբունքէ հետեւութեան ելնելը, արտածութիւն ։ 4 Երկար բարակ պատմութիւն ։

Déduire, déduit, e, ն. Հանել՝ պակսեցնել (գումար մ'ուրիշ գումարէ) ։ 2 Հետեւութիւն հանել, իմաստասիրել, հետեւցնել ։ 3 Երկար բարակ պատմել՝ շարել ։ ‖ Se —, չ. Հետեւիլ ։

Déduit, ար. Զուարճութիւն, հ.

Déesse, էգ. Աստուածուհի, դիցանոյշ, դիցուհի ☞ (ծաղկ)անոյշ ։

Défâcher (se), չ. Բարկութիւնն՝ սիրտն իջնել, քացախ խմել, ևն.

Défaillance, էգ. Մարելիք, մարմլրուք. Tomber en —, (սիրտն անցնիլ) ։ 2 Մարիլը՝ դադարում (արու գծի) ։ 3 Պայման մը ատենին չկատարելը, թերացում, էգ. 4 Խաւարում, հ. ‖ — de

la nature, *Մարմնոյ կթոտութիւն, ուժասպառութիւն ։*

Défaillant, e, *ած. Տկարացեալ, կթոտ, մարած (ոյժ), նուաղ (ձայն) ։ 2 Դադրած՝ մարած (ազգականութեան գիծ) ։ 3 Ատեան չեկող, դատազանց ։*

Défaillir, *չ. Սիրտն անցնիլ, ուշաթափիլ, մարիլ, մարմրիլ ։ 2 Ոյժէ իյնալ, ուժաթափիլ, կթոտիլ.* Je me sens — ։ *3 Լմննալ, հատնիլ, մարիլ (տոհմի) ։* ‖ Se — à soi-même, *Իր խօսքին պատիւը չպահել ։*

Défaire, défait, e, *ն. Աւրել, քակել.* Faire et —, *(շինել ու քակել) ։ 2 Հանել (ճարմանդները) ։ 3 Տկարել, նիհարել, աւրել.* La maladie l'a — ։ *4 Ի պարտութիւն մատնել, խորտակել, կոտորել (թշնամին) ։ 5 Կեանքը վերցնել, մեռցնել (զաւակը) ։ 6 Ազատել (անձ մը՝ տաղտուկ մէկէ) ։* ‖ Se —, *չ. Լուծուիլ, քակուիլ, աւրուիլ ։ 2 Տկարանալ՝ աւրուիլ (գինիի) ։ 3 Վրայէն նետել, թօթափել (կապեր).* Se — de ։ *4 Վրայէն նետել, մէջտեղէ վերցնել, գլուխէն նետել (ապրանք), խալսիլ, պրծիլ (բանէ մը), գլուխն ազատել (մէկէ մը).* Se — de ։ *5 Հեռացնել՝ գլխէն ճամբել (ծառայ).* Se — de ։ *6 Հալածել կամ սպաննել (թշնամի).* Se — de ։ *7 Ինքզինք մեռցնել, իր կեանքը վերցնել.* Il s'est — lui-même ։ *8 Ետ կենալ, հրաժարիլ, քաշուիլ, ձեռք քաշել (կայսրութենէ՝ գէշ սովորոյթէ).* Se — de. Défaisons-nous de croire que… *(ալ չհաւատանք որ …) ։ 9 Ծփոթիլ, ցամքիլ մնալ (բանէ մը).* Courage, ne vous défaîtes pas ։

Défait, e, *ած. Քակուած ։ 2 Նիհարած՝ աւրուած (սխտերէ) ։ 3 Աւրուած (դէմք) ։ 4 Խորտակեալ (բանակ) ։*

Défaite, *էգ. Յաղթուիլը, պարտութիւն ։ 2 Պատճառանք, խուսափանք,* Donner une —. Mauvaise —, *(կարկըտան) ։ 3 Քշուիլը.* De —, *(դիւրավաճառ).* De mauvaise —, *(չքշուող) ։*

Défalcation, *էգ. (Հաշիւէ) հանելը՝ իջեցնելը ։*

Défalquer, *ն. (Հաշիւէ) հանել՝ իջեցնել ։*

Défatiguer, *ն. (Մէկու) յոգնութիւնը հանել ։*

Défausser (se), *չ. Թուղթ փախցընել, ժըր.*

Défaut, *ար. Թերութիւն, պակսութիւն ։ 2 Զգոյութիւն, նուազութիւն, պակսութիւն* — de subsistances. ☞ *Թերա(հաւատութիւն), ան(տոհմութիւն), սակաւա(մարդութիւն) ։ 2 Որսի հետքը կորսնցնելը.* Être en —, *(որ և՝ սխալիլ) ։ 3 Ատեան չգալ չերեւիլը, դատազանցութիւն .* Jugement par — ։ ‖ — de la cuirasse, *Դիւրազգայ՝ տկար կողմ ։ 2 Կցուած զրահից, կարաւանդք ։* | — des côtes, *Սնակուշտ.* սլօշ պէօյր ։ | Faire —, *Զգտնուիլ, պակսիլ ։ 2 Կթոտիլ (ծունկերու) ։ 3 Դատազանց լինել ։* | Prendre, Trouver en —, *Պակսութեան մը մէջ բռնել ։* | Mettre en —, *Պակսութեան մէջ ձգել ։ 2 Ի դերև հանել, անօգուտ ընել ։* ‖ À — de, Au — de, *նխ. Պակսած ատեն, առ ի չգոյէ, եթէ չգտնուի ։*

Défaveur, *էգ. Երեսէ իյնալը, շնորհազրկութիւն* † Encourir la —, *(երեսէ իյնալ) ։ 2 Անվարկութիւն † (թուղթի մը) ։*

Défavorable, *ած. Անյաջող, ձախող, ձախողակ, աննպաստ ։*

Défavorablement, *մ. Աննպաստ կերպիւ ։*

Défécation, *էգ. Մրուրէ պարզում, ըռվողում, փ. 2 Փորը ելնելը, աղբաւառում † ։*

Défectif, ive, *ած. Պակասաւոր ։*

Défection, *էգ. Թողուլը կուսակցութիւն, քակտում, օձտում ։*

Défectueusement, *մ. Պակասաւոր կերպիւ ։*

Défectueux, euse, *ած. Թերի, թերակատար, պակասաւոր ։ 2 Պակասաւոր, +.*

Défectuosité, *էգ. Թերակատարութիւն, պակասաւորութիւն ։*

Défendable (ĭ), *ած. Պաշտպանելի ։*

Défendeur, eresse (ĭ), *գ. Վրան դատ բացուած, պահանջըընդդէմ ։*

Défendre (ĭ), *ն. Պաշտպանել ։ 2 Բարեխօս՝ միջնորդ լինել ։ 3 Պահել, պահպանել (հովերէ) ։ 4 Հրաման չտալ (գինիի), արգիլել (երթալը) ։* ‖ — sa porte, Faire — sa porte à, *(Մէկը) ներս*

չընդունելու պատուէր տալ ։ || Se —, ձ. Ինքզինք պաշտպանել ։ 2 Անսաստել (ձիու) ։ 3 Զգուշանալ (հրապոյրներէ) ։ 4 Պահպանուիլ՝ պատսպարուիլ (ցուրտէ) ։ 5 Յանձն չառնուլ, մխտել, մերժել, չընդունիլ. Il s'est — de mes bontés. On dit qu'il est marié, il s'en — très-fort։ 6 Պահել, ուրանալ. Il se — d'être l'ami de... Ne pas se — de, (խոստովանիլ, ընդունիլ)։ 7 Իր անձին արգիլել, հեռու՝ ետ կենալ. Ils se sont — les excès. Il ne peut se — d'aimer, (իր սէրը չկրնար զսպել, չկրնալ չսիրել) ։ [ուած անտառ ։

Défens, ար. Bois en —, Արգիլ-

Défense (ֆ), էգ. Պաշտպանութիւն. Faire une belle —, (լաւ դիմանալ). Place en état de —, (լաւ ամրացած բերդաքաղաք) ։ 2 Պաշտպանութեան վիճակ. Être en —, hors de — ։ 3 Պաշտպանող. Soyez ma — ։ 4 Ջատագովութիւն (ամբաստանեալի) ։ 5 Անմեղադրութիւն, ջատագովանք ։ 6 Արգելք. Arrêt de —. Faire des —. — à qui que soit de... (արգիլեալ է որ և է մէկու...) ։ 7 Անսաստութիւն (ձիու) ։ 8 Ժանիք, վրիժակք ✝ (փղի՝ կնճի) ։ || De —, Դիմացող (բերդաքաղաք) ։ || յգ. Պատասխանք. Faire signifier ses —, դատ. 2 Ամրութիւնք ։

Défenseur (ֆ), ար. Պաշտպան ։ 2 Վահան (հաւատոյ՝ օրինաց) ։ 3 (Պաշտպանող) փաստաբան ։

Défensif, ive (ֆ), ած. Պաշտպանիչ, պաշտպանողական ։ || էգ. Պաշտպանական դիրք՝ վիճակ, պաշտպանողական✝ Être sur la —, (որ և՝ ինքզինք պաշտպանել) ։ [ըռվողել ։

Déféquer, ն. Մրուրը պարզել,

Déférant, e (ֆ), ած. Մտիկ ընող, գլուխ ծռող, անսացող ։

Déférence (ֆ), էգ. Ակնածական զիջում, հպատակութիւն, յարգութիւն, ակնածութիւն ։ [նօթ), անդ.

Déférent (ֆ), ար. Արտածող (ա-

Déférer, ն. Յանձնել (դատաստանի), հանել (ատեան) ։ 2 Դնել՝ հանել առջև ։ 3 Շնորհել՝ տալ (պատիւ՝ տիտղոս) ։ 4 Զգել (երդում՝ մէկու) ։ || չ. Հպատակութիւն՝ մեծարանք ցուցնել, տեղի տալ, գլուխ ծռել, խոնարհիլ ։ 2 Տրուիլ ։

Déferler, ն. Պարզել (առագաստ) ։ || չ. Ափունքը տարածուելով փշրուիլ (ծովու) ։

Déferrer (1r), ն. Պայտն հանել (ձիու) ☞ պայտաթափ ։ 2 Երկաթը կամ երկաթները հանել (բանի մը) ։ 3 Շփոթեցնել, ը. || Se —, ձ. Պայտը կամ երկաթը ելնել ։ 2 Շփոթիլ ։

Défets, ար. յգ. Ասկէ անկէ թերթեր՝ պակասը լրացնող, լրացուցիչ թերթք ։

Défeuiller, ն. Տերեւները թափել։

Défi, ար. (Կռուի) հրաւէր, գրգիռ, կոչ, ճայնատրութիւն. Faire un —. Porter un —, (կռուի կանչել, ասպարէզ կանչել) ։ 2 Գրգիռ, հրաւէր. Faire —, (հրաւէր կարդալ, ասպարէզ կանչել, գոռալ). Se porter —, (իրարմէ վար՝ պակաս չմնալ). On le mit au — de... (զինք ասպարէզ կանչեցին) ։

Défiance (ֆ), էգ. Կասկածոտութիւն, անվստահութիւն, կասկած. Sans —, (անկասկած) ։ [կածոտ ։

Défiant, e (ֆ), ած. Անվստահ, կաս-

Déficit (սիդ), ար. Պակասորդ (հաշուի), բաց ։

Défier, ն. Կռուի կանչել. ճայնատուր լինել։ 2 Յառաջ կանչել, ասպարէզ կարդալ, հրաւիրել. Je vous — de deviner cette énigme, (այդ հանելուկը լուծէ՝ թէ կարող ես). Je vous en —, (ըրէ զայդ տեսնեմ) ։ 3 Առ ոչինչ գրել, նետուիլ, արհամարհել (վտանգներ) ։ || Cela — toute discription, Աննկարագրելի բան մ'է այդ ։ || Se —, ձ. Իրար գրգռել, ասպարէզ կարդալ ։ 2 Չհաւատալ, կասկածիլ, չվստահիլ. Je me — de ses caresses. Défiez-vous, (զգուշացի՛ր) ։ 3 Կասկածիլ, մտքէն անցնել. Je me défiais de cela. Je ne me serais jamais — que... ։

Défigurer, ն. Այլափոխել, անշքել, խանգարել, աւրել (երես) ։ 2 Գէշ ներկայացնել, աւրել (մէկը՝ ուրիշի քով) ։ 3 Այլայլել, աղաւաղել, խանգարել, աւրել, ✝. || Se —, ձ. Դէմքը խանգարուիլ՝ աւրուիլ ։

Défilé, ար. Կիրճ, կապան. պօղազ, կէչիտ ։ 2 Նեղ վիճակ, նեղ ճամբայ, փ. 2 Անցահանդէս. ասքեր կէչիտի ։

Défiler, ար. Տ. **Défilé,** 3 ։

Défiler, ն. Դերձան հանել, (շարը), քակել.—un chapelet։ 2 Երկայնքի գնդակոծութենէ մը պատսպարել (ամրութիւն)։ ‖ —son chapelet, Գիտցածն շուտ շուտ ըսել։ 2 Թութակօրէն խօսիլ ։ 3 Ամէն ինչ երեսը զարնել ։ ‖ չ. Ետեւէ ետև կարգաւ երթալ ։ 2 Անցահանդէս ընել (զօրաց) ։ 3 Իրարու ետեւէ մեռնիլ, մէկ մէկ պակսիլ ։ ‖ Se —, ջ. Շարոցը քակուիլ, թափիլ, փրթիլ ։

Défini, e, ած. Սահմանեալ, որոշեալ ☞ (ան)պարոյր, (ան)պարագիր ։ 2 (Անցեալ) որոշեալ, դիմաւոր (եղանակք), փ. 3 Որոշ (բաղադրութիւն) ։

Définir, ն. Հաստատել, սահմանել, որոշել (բանի մը ժամանակ) ։ 2 (Բանի մը) սահմանը տալ, սահմանել։ 3 Ինչպէս լինելը հասկցնել, նկարագիրը տալ, ճանչցնել (մէկը) ։ 4 Սահմանել, վճռել։ ‖ Se —, ջ. Սահմանուիլ ։ 2 Ինքզինք ճանչնալ ։

Définissable, ած. Սահմանելի ։

Définiteur, ար. Խորհրդական (կրօնական ուխտի մը ընդհանրական կամ գաւառական առաջնորդաց) ։

Définitif, ive, ած. Վերջնական ։ ‖ En — ive, մ. Ի վախճանի, վերջնապէս ։ 2 Վերջնականապէս, դատ.

Définition, իգ. Սահմանում, սահման (բառի) ։ 2 Որոշում, վճիռ (Սիւնհոդի) ։

Définitivement, մ. Որոշակի, վերջնականապէս ։

Déflagration, իգ. Հրայրեացք, հրայրք ։ 2 Բոցակիզութիւն, փ.

Défléchir, ն. (Մէկու) ուղղութիւնը փոխել ։ ‖ չ. Ուղղութիւնը փոխել ։

Déflegmation, իգ. Վերազտում, ջրատում † փ.

Déflegmer, ն. Նիւթ մը ջրի մասերէ պարզել, ջրատել † փ.

Défleurir, չ. Ծաղիկները թափել ☞ ծաղկաթափ, ծաղկազերծ։ 2 Աւրել։

Défloraison, Défleuraison, իգ. Ծաղկաթափք † ։

Défloration, իգ. Կուսապղծութիւն, — զանցութիւն ։

Déflorer, ն. Ապականել՝ աւրել (աղջիկ) ։ 2 Գեղեցկութիւն չթողուլ, սւրել, լմնցնել, փ. [փում ։

Défoliation, իգ. Տերեւի թափթը-

Défoncement (ǰ), ար. Յատակն հանելը (տակառի) ։ 2 Խորունկ հերկ ։

Défoncer (ǰ), ն. Տակն հանել (տակառի) ։ 2 Պայթեցնել (առագաստ) ։ 3 Խորունկ հերկել՝ խորահերկել † (երկիր)։ 4 Փոսեր՝ ծակեր բանալ, խոռել † (ճամբայ) ։ 5 Խորտակել, ցրուել (զօրք) ։

Déformation, իգ. Ձեւէ հանելը՝ ելնելը, ձեւազեղծութիւն ։

Déformer, ն. Ձեւէ հանել, ձեւն աւրել ☞ ձեւազեղծ ։ [նել ։

Défourner, ն. (Հացը) փուռէ հա-

Défrai, ար., Ծախքը քաշելը՝ տալը։

Défraîchir (ե̄), ն. Դալարութիւնն աւրել, փայլն առնուլ ։

Défrayer, ն. (Մէկու) ծախքը քաշել՝ տալ. — la compagnie։ 2 Խնդացընել, զուարճացնել.—de bons mots, de plaisenteries ։ ‖ — la compagnie, Զուարճութեան նիւթ լինել, իր վրայ խնդացնել ընկերութիւնը ։ ‖ — la conversation, Ամենէ շատ խօսիլ։ 2 Խօսքի նիւթ լինել ։

Défrichement, ար. Խոպան երկրի մը մշակում, ապօրադրում † ։

Défricher, ն. Մշակել՝ պատրաստել (խոպան երկիր), ապօրադրել † ☞ (ան)հերկ։ 2 Մշակելու սկսիլ (լեզու մը)։ 3 Ցստակել, դիւրացնել, լուսաբանել, պարզել ։ [ապօրադիր †։

Défricheur, ար. Մշակելի ընող,

Défriser, ն. (Մէկու) գանգուրներն աւրել, գանգրատել։ 2 Յոյսը դերեւ հանել։

Défroncement (ǰ), ար. Ծալքը շտկելը ։ 2 Ծալքի շտկած ։

Défroncer (ǰ), ն. Ծալքը՝ փոթը շտկել՝ բանալ։ ‖ —le sourcil, Ճակատը պարզել ։ 2 Երեսը խնդալ ։

Défroque, իգ. Կրօնաւորէ կամ մէկէ մը մնացածը ։ 2 Հին լաթ։

Défroqué, e, փ. Կնգզաթափ, կարգալոյծ ։

Défroquer, ն. Վանական կարգէ

հանել, կնգղատել † ‖ Se —, չ. Կարգը Թողուլ՝ ուրանալ ։

Défunt, e, ած. Ննջեցեալ, վախճանեալ, լուսահոգի, հանգուցեալ։ 2 Երբեմն՝ ատենով (մարքիզ) ։

Dégagé, e, ած. Ազատած ։ 2 Թեթեւցած, Թօթափած, ազատած ։ 3 Համարձակ (ձեւեր), ազատ (մէջք)։ 4 Քակուած՝ արձակուած (իր խօսքէ) ։ 5 Բացուած՝ ազատ (ճամբայ) ։ 6 (Իրարմէ) ազատ (բնակութիւնք) ։ 7 Ետեւի (սանդուղ՝ խուցի) ։

Dégagement, որ. Գրաւէ (րեհին) ազատում, գրաւաթափութիւն ։ 2 Կատարում (խոստման), բռնելը (խօսք), կամ՝ ինքզինք արձակելը (խոստումէ) ։ 3 Դատարկացում՝ ազատացում (հոգերէ)։ 4 Բացուիլը՝ արձակութիւն (ճամբայի) ։ 5 Թեթեւացում (կուրծքի), բժ. 6 Համարձակութիւն՝ արձակութիւն (խօսքերու՝ ընթացքի)։ 7 Ելք՝ անցք խուցէ խուց. Pratiquer un —. Porte de —, (ետեւի դուռ)։ 8 Ելնելը՝ արձակում (գոլորշիներու) ։ 9 Սուրը զատելը դիմացինինէն ։

Dégager, ն. Գրաւէ (րեհին) ազատել (գոհար) ☞ գրաւաթափ. — sa parole, (ինքզինք արձակել՝ ազատել տուած խոստումէ, խոստումը ետ քաշել)։ 2 Բռնել խոստումը ։ 3 Ազատ ընել՝ արձակել (մէկը՝ իր խոստումէ) ։ 4 Ազատել (շղթաներէ) ։ 5 Ազատ ընել (զինուոր), արձակել (սիրտը) ։ 6 Ազատ ընել, բանալ (ճամբան) ։ 7 Թշնամիներէ մաքրել (նահանգ) ։ 8 Իրարմէ ազատ ձգել (սենեակներ)։ 9 Բանալ՝ Թեթեւցնել (կուրծք), բժ. 10 Հանել (հոտ՝ շոգի) ☞ (բուր)ել։ 11 Հանել (կազերն իրենց բաղկացութիւններէն) ։ 12 Հանել (անծանօթը), գր. 13 Զատել՝ հանել (ոտքը՝ մէկալ ոտքէ) ։ 14 Սուրը զատել դիմացինէն ։ ‖ Se —, չ. Խալսիլ, պրծիլ ։ 2 Ետ քաշել՝ առնուլ, ինքզինք արձակել (խոստումէ) ։ 3 Ինքզինք ազատել (Թշնամիներէ՝ մէկն Թեւերէ)։ 4 Թօթափել, վրայէն նետել (հոգ) ։ 5 Խափաններն վերցուիլ, բացուիլ (ճամբաներու)։ 6 Բացուիլ՝ Թեթեւնալ (կուրծքի), բժ. 7 Ելնել (հոտ՝ գոլորշի) ։ ‖ Se — de qn. 2 Խոստում մը ետ առնել մէկէ։ 3 Բաժնուիլ մէկէ ։

Dégaîne (կէն), էգ. Ծաղրելի՝ անշնորհ ձեւ ։

Dégaîner (կէ), ն. Մերկել՝ քաշել (սուր)։ 2 Հանել (ստակ)։ 3 Ընել (գովանք)։ ‖ որ. Brave jusqu'au —, Պարծուկ։ 2 Մեծ մեծ խոստացող ։ [սուսերամերձ։

Dégaîneur (կէ), որ. Սուր քաշող,

Déganter (ն), ն. (Մէկու) ձեռնոցներն հանել ։

Dégarnir, ն. Զարդերն հանել, մերկացնել։ 2 (Բերդ մը) Թեթեւցնել զէնքերէ՝ զօրքերէ, տկար ձգել (բերդ) ։ 3 Քշտել (ծառ) ։ 4 (Նաւու) սարուածքն հանել ։ ‖ Se —, չ. Դատարկանալ, ունայնանալ, պարպուիլ։ 2 Լերկանալ, ճաղատիլ, մերկանալ (ծառի) ։ 3 Լաթերը պակսեցնել, վրան Թեթեւցնել։ 4 Ստակը ձեռքէն հանել ։

Dégât (ա), որ. Աւեր, վնաս. Faire le —, (աւերել) ։ 2 Վատնում, մսխում (գինիի) ։

Dégauchir (օ), ն. Տաշել, կոփել, ողորկել ։ 2 Շնորհքի՝ ձեւի բերել ։

Déganchissement (s), որ. Հարթում, ողորկում ։

Dégel, որ. Ձիւնհալք † սառնահալք † 2 Կակուղ օդ ։ [ձգած ։

Dégelé, e, ած. Անտարբերութիւնը

Dégelée, էգ. Ծեծ, փայտ, տփուք, ռ.

Dégeler, ն. (Դետի) սառոյցը հալեցնել ։ 2 Տաքցնել ։ ‖ Se —, չ. Սառոյցը հալիլ, քակուիլ ։ ‖ անդ. Il —, Սառերը կը հալին, սառնահալք † կայ ։

Dégénération, էգ. Օտարացում, տարտսեռում, այլասերում ։ 2 Խանգարում, բժ.

Dégénérer, չ. Օտարանալ, տարասեռիլ, այլասեռիլ ։ 2 Օտարանալ, խոտ՞նալ (նախնիքներէ), (որ և անդ.) ։ 3 Աղականիլ, խանգարիլ, վատթարիլ (բարուց) ։ 4 Փոխուիլ, դառնալ (լրբութեան) ։ ‖ — dans l'esprit de qn. Վարկնալ՝ վատթարանալ մէկու առջեւ ։

Dégénérescence (Չս-ն), էգ. Այլասերողութիւն ։

Dégingandé, e (ն-ն), ած. Մէջքը փրթածի պէս քայքայեալ ։

Dégingander (ն-ն), ն. (Մէջքը) փրթածի պէս ցուցնել ։

Dégluer, ն. Սոսինձը՝ ոստղը հանել, մաքրել ։ 2 Մաքրել (աչքի բիժը) ։ ‖ Se —, յ. Լուալ մատչուկ (ձեռքերը)։ 2 Սոսինձէ՝ ոստղէ պրծիլ՝ փախչիլ (Թռչնոյ) ☞ ոստղամթափ ։ [լում ։

Déglutition, էգ. Կուլ տալը, կըլ-

Dégobiller, ն. Կերածը փսխել ։

Dégobillis (լի), ար. Փսխունք ։

Dégoiser, ն. Երգել, ճվճվալ (Թռչունի) ։ 2 Բերնէ գաղտնիքներ հանել, շատ ու շուտ խօսիլ, (որ և ռմկ.) ։

Dégommer (1m), ն. Զրկել հանել պաշտօնէ ։ 2 Միւս աշխարհ ղրկել. ռմ. 3 Խէժը հանել, խիժատել † ։

Dégonflement (ˀ), ար. Այտումը իջեցնելը, (օդը՝ կազը) պարպելը ։

Dégonfler (ˀ), ն. Օդը՝ կազը պարպել, այտումը իջեցնել ։ ‖ Se —, յ. Իջնալ։ 2 Պարպուիլ։ 3 Դուրս պարպուիլ, թեթեւնալ, գ.

Dégorgement, ար. Փսխում ։ 2 Քամում (տզրուկի) ։ 3 Վազցնելը, հոսեցում (կոյափողի)։ 4 Դուրս թափիլը (բազմութեան) ։ 5 Արտահոսութիւն (հիւթոց)։ 6 Լուացում՝ մաքրում (բուրդի) ։

Dégorgeoir, ար. Դուռ՝ ելք (ամանքի) ։ 2 Հերիւն (թնդանօթի ծակ մաքրելու։ 3 Փորոց † գծի.

Dégorger, ն. Դուրս տալ, փսխել։ 2 Բանալ (անցք), ապախցել ։ 3 Մաքրել (կաշի) ։ 4 Վրայէն նետել՝ վերցնել, գ. ‖ — du poisson, ջրի մէջ ձգել տղմահամ ձուկ։ ‖ չ. Դուրս թափիլ, յորդել։ ‖ Faire —, Ցորդել տալ ։ 2 Մոռցնել (գէշ շեշտ մը) ։ 3 Քամել (տզրուկները) ։ ‖ Se —. յ. Բացուիլ (խցուած անցքի) ։ 2 Հոսիլ, իջնալ, թափիլ ։ 3 Ողողուիլ, լեցուիլ, գ. 4 Մաքրուիլ (բուրդի)։ 5 Ուռեցքն իջնալ։

Dégoter, ն. Վար ձգել, վար նետել, ը. (որ և գ.) ։ [արթուն ։

Dégourdi, e, ած. և գ. Կայտառ,

Dégourdir, ն. Թմբրութիւնը փարատել, տաքցնել։ 2 Ճարպիկել, կայտառել (երիտասարդ) ։ 3 (Ջուրին) պաղը կոտրել, կիսեղկել † (որ և Faire —) ։ ‖ Se —, յ. Թմբրութիւնը փարատիլ ։ 2 Սթափիլ, արթննալ, շարժիլ, թնդալ, ը. 3 Պաղը կոտրիլ (ջուրի) ։

Dégourdissement, ար. Թըմբրութեան փարատում, տաքնալը։ 2 Պաղը կոտրելը, կիսեղկում † (ջրի) ։

Dégoût, ար. Անախորժութիւն ։ 2 Ցափրանք, զզուանք. Avoir du —, (զզուիլ)։ 3 Խորշում, յափրանք, զզուանք (այս ինչ կերակրէ). Avoir un — de, (զանիլ) ։ 4 Զանձրոյթ, խորշում, գարշում, զզուանք (մէկէ՝ բանէ մը)։ 5 Դըժկամակութիւն, տհաճութիւն, տաղտուկ. Essuyer du —. Prendre du — (տաղտկանալ) ։

Dégoûtant, e (ˀ), ած. Գարշ, նողկ, զազիր, զզուելի ։ 2 Գարշատեսիլ, զազրատեսիլ ։ 3 Զախորժելի, խորշելի, տաղտուկ. գ. 4 Սարտուցիչ. վհատիչ, ը.

Dégoûté, e, ած. Զզուած ։ 2 Համ չառնող, յափրացեալ, ռմկ. ‖ Il n'est pas —, Լաւ բաները կը սիրէ, բերնին համը գիտէ ։ ‖ գ. Faire le —, Բանի չհաւնիլ ։

Dégoûter, ն. Ախորժակը կտրել՝ կապել ։ 2 Զզուեցնել, յափրացնել (բանէ մը) ։ 3 Կասեցնել, պաղեցնել, ախորժակը կտրել (բանէ մը) ։ 4 Տաղտկացնել (ընթերցողը), ձանձրացնել (կեանքէ) ։ ‖ Se —, յ. Ցափրանալ, տաղտկանալ (աշխատանքէ մը)։ 2 Ախորժը կտրիլ, փափաքն անցնիլ, պաղիլ (աշխատանքէ) ։

Dégouttant, e (1t-ˀ), ած. Կաթող, կաթկթող ☞ — de, (քրտնա)թոր, (արիւնա)հոս, (—)ոտ ։

Dégoutter (1t), չ. Կաթիլ, ծորիլ, կաթկթիլ (ճակատէ). La sueur lui — du front. Les cheveux lui — de sueur, (մազերէն քրտինքներ կը հոսին) ։

Dégradant, e (ˀ), ած. Ամօթալի, անարգ, վատթար ։

Dégradation, էգ. Բարձընկեցութիւն, պատուընկեցութիւն † 2 Կարգընկեցութիւն (քահանայի) ։ 3 Նուաստութիւն, անարգութիւն, վատթարացում, գ. 4 Փլելը, վնաս, աւերում։ 5 Խանգարուն՝ աւերուն վիճակ ։ 6 Տակաւ պակասում (լոյսի) ։

Dégrader, ն. Զրկել՝ ձգել կարգէ՝ պաշտօնէ՝ աստիճանէ ☞ կարգընկէց, աստիճանազուրկ։ 2 Նուաստացնել, զըձձել, վատթարել (հոգին՝ ստորնութեամբք), (որ և ռմկ.)։ 3 Խաթարել, աւերել (ճամ-

բաներ) ։ 4 Տակաւ նուազել (լոյս), Նկ.

Dégrafer, ն. (Զգեստի) ճարմանդը հանել ։ [Թիւն ։

Dégraissage, ար. Կեղտհանու-

Dégraissement, ար. (Զգեստի) կեղտը ելնելը, իւղատում † ։

Dégraisser, ն. (Զգեստի) կեղտը հանել, իւղատել † 2 Մաքրել (մազերը) ։ 3 (Մսի ջրի) եղն առնուլ ։ 4 Նիհարցնել, եղերն հալեցնել, ը. 5 Տուգանել, ստկել (հարուստը), քմել, ռ. 6 Առնուլ տանիլ (հեղեղի՝ հողի պարարտութիւն) ։ 7 Շըտկել (Թանձրացած գինի)։ 8 Շտկտել (անկիւններ գերանի) ։

Dégraisseur, ար. (Զգեստի) կեղտահան։ [ջրի պատերու տակը։

Dégravoiement, ար. Խոյում

Dégravoyer, ն. Փորել (ջուրի) պատերու տակը ։

Degré, ար. Աստիճան ։ 2 Աստիճան (ազգականութեան), պորտ։ 3 Պատիւ, աստիճան ։ 4 Ոտք՝ աստիճան (սանդուղի), սանդղամատ ։ 5 (Դիւան) սանդուղ, աստիճան ։ 6 Հասնելու միջոցներ, ճամբայ ։ ‖ Par —, մ. Ոտք ոտք, աստիճանաբար։

Dégréement (կռկմ), ար. Սարազերծութիւն ։

Dégréer, ն. (Նաւու) սարիքը հանել՝ վերցնել, սարազերծել ։

Dégrèvement, ար. Թեթեւացում կամ ջնջում (հարկի), Թեթեւութիւն (հարկի) ։ [ցընել (հարկեր) ։

Dégrever, ն. Ջնջել կամ Թեթեւ-

Dégringolade (ղ) էգ. Գլորտկում։ 2 Գահավիժում, անկում, ք.

Dégringoler (ղ) ն. և չ. Գլորտկելով իջնել, զառիվարիլ (սանդուղէ) ։ 2 Գահավէժ իյնալ, գլորիլ, ք.

Dégriser, ն. Գինովութիւնը փարատել, սԹափել ։ 2 Պատրանքը՝ յոյսերը փարատել, աչքը բանալ, սԹափել ։ ‖ Se —, չ. Գինին կտրել։ 2 Պատրանքը փարատիլ ։ [անտաշ ։

Dégrossi, e, ած. Mal —, (Խակ,

Dégrossir, ն. Կոշտ մասերն առնուլ, կոկել, տաշել ։ 2 Ստուերագրել (վէպ)։ 3 Պարզաբանել, պարզել (խնդիր)։

Dégrossissage, ար. Կոկում, տաշում ։

Déguenillé, e, ած. Լաթերը պատառուն, ցնցոտաւոր, բրդզգեալ † ։

Déguenillier, ն. Պատռտել (մէկու զգեստ) ։ 2 Կործանել, ք.

Déguerpir, ն. Թողուլ, ձեռքը քաշել, դտբ. ‖ չ. Զգել հեռանալ, ձգել ելնել, ձգել երԹալ, ռ.

Déguerpissement, ար. Ձեռքը քաշելը, Թողում, դտբ. 2 Զգել ելնելը, ձգել երԹալը ։

Dégueuler, ն. և չ. Փսխել ։

Déguignonner (ñn), ն. Ջախորդութիւնը փարատել՝ կտրել, խղ.

Déguisement, ար. Կերպարանափոխութիւն, ծպտանք, ծպտում։ 2 Կեղծում, կեղծիք ։

Déguiser, ն. Այլակերպել, ծպտել. — en femme, (կնոջ հագուստ հագցընել)։ 2 Փոխել (ձայն՝ գիր)։ 3 Պարտկել, ծածկել, ծածկտել, քողարկել (խորհուրդ՝ զգացում)։ 4 Այլ ընդ այլոյ ցուցընել՝ կեղծել (ճշմարտութիւն) ։ ‖ Se —, չ. Ծածկուիլ։ 2 Միտքը՝ խորհուրդը ծածկել, կեղծել ։ 3 Իրմէ ծածկել՝ պահել (իր յանցանքները) ։ 4 Այլափոխ լինել, այլակերպիլ, ձեւանալ, ծպտիլ (իբր մարքիզ) ։ 5 Ինքզինք ծածկել, առնուլ (սուտ անուն)։ ‖ Se — à soi même, Իր սխալանաց վրայ ինքզինք խաբել։ [համտեսւ

Dégustateur, ար. Համ նայող,

Dégustation, էգ. Համտեսութիւն ։ [տեսել ։

Déguster, ն. Համը նայիլ, համ-

Déhâler (հա̄), ն. Հանել՝ ջնջել (երեսի) արեւայրուք † ‖ Se —, չ. (Երեսի) արեւայրուքը † ջնջուիլ՝ ելնել ։

Déhanché, e (հաղ), ած. Ազդրերը կոտրած կամ խախտած, ազդրաբեկ, խախտազդր † 2 Ազդրերը փրԹածի պէս ։ 3 Յօդնած դալրած ։

Déhancher (se) (հաղ), չ. Թոյլ ու լկտի քալուածք մ'առնուլ ։

Déharnacher (հ), ն. (Ձիու) կազմածը (թաղքմ) հանել ։ ‖ Se —, չ. Վրայէն նետել նեղ հագուստներ ։

Déhiscence (իսսաղս), էգ. Ինքնաբացութիւն, բս. [աներեւ ։

Déhiscent, e (իսսաղ), ած. Ինքնաբաց, բս.

Déhonté,e(հ), ած. Լիրբ, անամօթ,

Déhors (հ), մ. Արտաքոյ, դուրս, դուրսը. De —, (դուրսի ։ 2 Դրսէն, դրսեցի) ։ 2 Պարզուած (առագաստք) ։ ‖ Mettre —, Արտաքսել, ճամբայ տալ։ 2 Բացերը ելնել (նաւու) ։ ‖ ար. Դրսի կողմը, դուրսը ։ 2 Մէկու մը դուրսը ։ 3 Երեւոյթ. Des — austères. Il n'a pas de —, (տեսք չունի) ։ 4 Դրսի մասերը (տան մը) ։ 5 Օտար երկիրք՝ տէրութիւնք, արտաքինք, դուրսը ։ ‖ յգ. Արտամրութիւնք† (բերդի) ։ ‖ Au —, մ. Դուրսը։ 2 Դրսէն, գ. | De —, En —, մ. Արտաքուստ, դրսէն ։ ‖ En — de, նխ. Դուրս ։

Déicide, ած. Քրիստոսասպան, աստուածասպան ։ ‖ ար. Աստուածասպանութիւն ։

Déification, էգ. Աստուածացում, աստուածարութիւն։

Déifier, ն. Աստուածացնել, աստուածարել ։ 2 Սրբազնացնել ։

Déisme (ս), ար. Աստուածեանութիւն։

Déiste, ար. Աստուածեան ։

Déité, էգ. Աստուածութիւն, (չաստուած կամ դիցանոյշ) ։

Déjà, մ. Այժմէն իսկ ; արդէն ։

Déjection, էգ. Կարիք ընելը, ապավինճութիւն, բժ. ‖ յգ. Կղկղանք ։ 2 Ժայթքածք (հրաբուխի) ։

Déjeter (se), չ. Ծռիլ, կորանալ։

Déjeuner, ն. Նախաճաշել։ ‖ ար. Նախաճաշ (որ և **Déjeuné**)։ 2 Ափսեայ (շաքարամանի եւն.)։ ‖ C'est un — du soleil, Այդ կերպասն իր գոյնը շուտ պիտի նետէ ։ | Il n'y en a pas pour un —, Չպիտի տեւէ՝ դիմանայ ։

Déjoindre, déjoint, e, (՝) ն. Իրարմէ զատել, քակել, բաժնել ։

Déjouer, ն. Խափանել, դերեւել (խորհուրդ) ։ ‖ չ. Խելքը խաղին չլինել, գէշ խաղալ ։

Déjucher, չ. Թառէ ելնել (հաւի)։ 2 Ելնել տեղէ մը ։ ‖ ն. Հանել Թառէ կամ տեղէ ։

Déjuger (se), չ. Դառնալ կարծիքէ, փոխել միտք ։

Delà, նխ. (Գետին) միւս կողմը, (Պիրենեաններէն) անդին։ ‖ De —, նխ. (Լեռներէ) անդիի ։ ‖ De —, մ. Դրսէն (կուզայ) ։ ‖ Au —, Դրսէն ։ ‖ Au — de, նխ. (Ծովերէ) անդին, (ոյժէն) վեր, (յուսացածէն) աւելի ։ ‖ Par —, նխ. (Հրուանդանէ մը) շատ աւելի հեռուն ։ 2 Աւելօք, աւելին, անդին. Par — son désir ։ ‖ Par —, մ. Միւս կողմէն, դրսէն ։ 2 Աւելօք, Je l'ai satisfait et par — ։ ‖ En —, մ. Անդին, հեռուն ։

Délabré, e, ած. Պատռտած (ըզգեստ). Tout —, (բզիկ բզիկ) ։ 2 Վրան գլուխը պատռտած ։ 3 Փլփլկած՝ կիսաւեր (տուն) ։ 4 Գէշցած (գործք) ։ 5 Քայքայուն (առողջութիւն), աւերուն (ստամոքս) ։

Délabrement, ար. Խեղճ՝ քայքայուն՝ աւերուն վիճակ ։ 2 Խեղճութիւն (ստամոքսի) ։ 3 Գէշութիւն (գործերու) ։

Délabrer, ն. Պատռտել (հագուստ)։ 2 Աւրել, խաթարել, խանգարել, անպիտանել ։ ‖ Se —, չ. Խանգարիլ, անպիտանիլ։ 2 Գործերը գէշնալ ։

Délacer, ն. Խրաց մը Թուլցնել կամ հանել։ 2 Քակել սեղմակը (կնոջ) ։

Délai, ար. Պայմանաժամ, յամուրդ, համբեր Գ. միւհլէթ ։ 2 Յապաղանք, յամուրդ ☞ (ան)յապաղ ։

Délaissé, e, ած. Ընկեցիկ, անտէրունչ, անոք, Թող և լքք ։ ‖ էգ. Էրիկէն Թողուած կին, սկնդիկ ։

Délaissement (լէ), ար. Լքում, անտեսութիւն, անտէրութիւն ։ 2 Թողում, իր.

Délaisser (լէ) ն. Անօգնական Թողուլ, երեսէ Թողուլ ։ 2 Թողուլ (ինչք) ։

Délarder, ն. (Փայտի) սուր ծայրերն կտրել՝ առնուլ ։ 2 (Սանդղամատի տակէն) առ ի շեղ առնուլ ։

Délassement, ար. Հանգիստ առնուլը, դուր, հանգիստ ։ 2 Զբօսանք (որսի) ։

Délasser, ն. Յոգնութիւնն անցընել, հանգստացնել ։ ‖ Se —, չ. Շունչ՝ հանգիստ առնուլ, հանգչիլ ։

Délateur, trice, գ. Իմացնող, մատնիչ ։

Délation, էգ. Մատնութիւն. դամմազըրգ ։ 2 Տալը՝ ձգելը (երդում) ։

Délatter (1t), ն. Ցարկի տախտակները հանել, կաւարատել † ։

Délavé, e, ած. Ջրի (ներկ) ։ 2 Յօղահար (խոտ) ։ 3 Գոյնը տկար (քար) ։

Délaver, ն. Ջուրը լեցնել, ջրի ընել (ներկ մը) ։ 2 Ողողել ։

Délayant, e (շէյ), ած. Լուծութիւնն աւելցնող՝ լուծապատիկ† (դեղ)։

Délayement (շէյ), ար. Ջրով հալեցում ։

Délayer (շէյ), ն. Ջրի մէջ Թրջել՝ կակղել՝ հալեցնել, Թրմել։ 2 Ճապաղօրէն ընդլայնել՝ բացատրել, երկնցնել ։

Déleatur (շէ), ար. Ջնջելի, ջնջանիշ † տպ. - յէ. ն.

Délébile, ած. Ելնող, ջնջելի ։

Délectable, ած. Կամակ, բերկրական, հեշտական. խօշ, սէֆալը ։

Délectation, էգ. Զուարճութիւն, բերկրութիւն, հեշտանք ։

Délecter, ն. Զուարճացնել, բերկրել, պարարել, հեշտացնել ։

Délégation, էգ. Պատուիրակութիւն, պատգամաւորութիւն ։ 2 Առնելիք մը պարտատէրին անցընող Թուղթ, պարտանցաԹուղԹ. Donner une — sur son banquier։ ‖ —de pouvoir, Փոխանորդ դնելու՝ իշխանութիւնը յանձնելու Թուղթ, յանձնաԹուղԹ† ‖ Faire une —, Պարտքի մը վճարման համար դրամ ցուցնել ։

Délégué, ար. Փոխանորդ կարգուած մէկը, փոխանորդ, Պատգամաւոր, (որ և ած.)։ 2 Պարտքն ուրիշի անցուած պարտապան (որ և ած.) ։

Déléguer, ն. ՓոխանորդուԹեամբ տալ իր իշխանութիւնը ։ 2 Պաշտօն՝ իշխանութիւն տալ, առաքել (բանի մը) ։ 3 Պարտատէրին առնելիք մը ցուցնել ։ 4 Պարտքի մը վճարման համար դրամ ցուցնել ։ [Թափել ։

Délester, ն. Նաւախիճը հանել՝

Délesteur, ար. (Նաւահանգստի մէջ) նաւախիճը Թափելու պաշտօն ունեցող, խճաԹափ, ‡.

Délétère, ած. Անառողջ, մահաբեր, ապականիչ, ժանտաբեր ։ 2 Թունաւոր, ‡. [կալ՝ քննիչ (ժողով)։

Délibérant, e (՝), ած. Խորհրդակ-

Délibératif, ive, ած. Բաղխոհական (ձայն) . Voix —, (քուէի իրաւունք) ։

Délibération, էգ. ՔննուԹիւն, խորհրդակցութիւն, խորհուրդ։ 2 Խորհրդածութիւն, մտածում. Agir sans — ։ 3 Որոշում (ժողովի). Prendre une —. La — est que . . . ։

Délibéré, e, ած. Քննուած։ 2 Վճռուած։ 3 Ազատ՝ համարձակ (մարդ՝ քալուածք) ։ ‖ ար. Դռնփակ խորհուրդ ։ 2 Գաղտնի խորհուրդ ընելու վճիռ ։

Délibérément, մ. Արիաբար, արձակ, համարձակ ։

Délibérer, չ. Քննել, խորհուրդ ընել, խորհիլ ։ 2 Վարանիլ, մտածել ։ 3 Վճռել, միտքը դնել, որոշել. J'ai — de faire cela ։ ‖ ն. Քննել, խորհիլ ։

Délicat, e, ած. Դիրգ, քնքուշ, փափուկ ։ 2 Տկար՝ փափկակազմ (մանուկ)։ 3 Թեթեւ (քուն) ։ 4 Նուրբ (տարբերութիւն)։ 5 Բարակ (ուշադրութիւնք)։ 6 Փափուկ (ձեւ), գողտրիկ՝ բարակ (ըսուածք) ։ 7 Բարակ բանուած, նրբին, բարակ (քանդակ) ։ 8 Թեթև՝ փափուկ (վրձին) ։ 9 Նրբազգած՝ բարակ (միտք), փափուկ (ճաշակ)։ 10 Բարակ (ուտելիքի մասին, ապրելու կերպին մէջ), բարակ (հաճութիւնք)։ 11 Գողտրիկ՝ բարակ (գովեստ) ։ 12 Փափուկ՝ երկիւղած՝ դիւրազգած (խիղճ) ։ 13 Փափուկ, փափկանկատ, փափկամիտ (վարմունք), փափկավար (ընԹացք) ։ 14 Խղճամիտ՝ փափկասիրտ (սիրահար) ։ 15 Համազամ՝ փափուկ՝ բարակ (կերակուր) ։ 16 Դժուարին՝ փափուկ (խնդիր՝ կացութիւն) . Il est — de, (փափուկ բան է . . .) ։ 17 Դժուարահաճ, բարակը փնտռող . Vous êtes — ։ 18 Կասկածոտ՝ բարակը փնտռող (բարեկամութեան մասին) ։ ‖ ար. Դիւրաւ բան չհաւնող, քնքշեակ † Faire le—, (դիւրաւ բան չհաւնիլ, քնքշեկել†) 2 Բարակմիտ, նրբադատ, նրբազգայ ։

Délicatement, մ. ՓափկուԹեամբ փափկա(սուն) ։ 2 Փափկապէս, փափկօրէն ։ 3 Նրբապէս՝ բարակ (բանուած) ։ 4 Մեղմով՝ բարակ մը (դպչիլ) ։

Délicatesse, էգ. ՏկարուԹիւն, գիրգութիւն, փափկութիւն (մանկան) ։ 2 Նրբութիւն՝ բարակութիւն (սարդի Թելերու) ։ 3 Բարակութիւն (բանուածքի) ։ 4 Նրբութիւն (ճաշակի), նրբութիւն՝ փափ-

կութիւն (խօսքերու՝ զգացմանց) ։ 5 Թեթեւութիւն՝ փափկութիւն (վրձինի) ։ 6 Փափկութիւն (կերակրոց). Les — de la table, (համադամք) ։ 7 Դիւրազգածութիւն (մէկու), փափկութիւն (խղճմըտանքի) ։ 8 Զգուշաւորութիւն. Traiter une affaire avec — ։ 9 Փափկամտութիւն, փափկանկատութիւն, փափկավարութիւն, փափկասրտութիւն. C'est pousser la — trop loin ։ 10 Գրգանք, փափկութիւն (Արեւելեայց) ։ 11 Դժուարահաճութիւն ։

Délice, ար. Հեշտութիւն, հեշտանք ։ ‖ էգ. յգ. Գրգանք, փափկութիւն, բերկրանք, վայելք, հեշտութիւն, հեշտանք. Se li .er aux —, (գրգանալ). Lieu de —, (ամենախորժ վայր) ։ 2 Հրապոյր, հմայք (կնոջ) ։ ‖ Être, Faire les — de, (Հօրը) բերկրանքը լինել ։ | Faire ses — de, Trouver, Mettre ses — à, Բերկրութիւն՝ վայելք զգալ ։

Délicieusement, մ. Հեշտութեամբ՝ գրգալի † (ապրիլ) ։ 2 Զքնաղ կերպիւ, զմայլելի (հագուիլ) ։

Délicieux, euse, ած. Բերկրական, հեշտալի, գրգալի, հեշտաւէտ (վայր) ։ 2 Սքանչելի (կերակուր), անմահական (գինի). Parfums —, (անոյշ խունկք) ։ 3 Զքնաղ՝ զմայլելի (արդուզարդ) ։ 4 Զմայլելի (կին) ։ 5 Հեշտաբոյր (դար) ։

Délicoter (se), չ. (Ձիու) հանել իր ծամը (սլաշլըգ) ։

Delictueux, euse, ած. Յանցական, յանցաւորական ։

Délié, e, ած. Նուրբ, նրբենի, բարակ ☞ Նրբա(միտ) ։ 2 Ճարտար՝ վարպետ (մարդ) ։ ‖ ար. Բարակ մաս (տառի) ։

Délier, ն. Քակել, բանալ, արձկել ☞ (ան)լոյծ ։ 2 Արձակել (երդումէ) ։ 3 Ներել, արձակել, (որ և անխ.) ։

Délimitation, էգ. Սահման կըտրելը, սահմանագծութիւն ։ 2 Սահման ։

Délimiter, ն. Սահմաններ դնել, որոշել, սահմանագծել ։

Délinéation, էգ. Ծրագրում † 2 Ծրագրութիւն † 3 Ծրանկար † ։

Délinquant, e (՝), գ. Յանցաւոր, վնասապարտ ։

Deliquescence, (ֆկսսան՛ս), էգ. Խոնաւալուծութիւն, գ.

Déliquescent, e (ֆկսսան՝), ած. Խոնաւալոյծ, գ. [ւալոյծ միճակ, գ.

Déliquum (ֆիւիօմ), ար. Խոնա-

Délirant, e (՝), ած. Խելացնոր (հիւանդութենէ) ։ 2 Խելք թռցնելու՝ խելացնոր (ուրախութիւն) ։ 3 Խելացնորիչ † (պարեգօտ) ։ 4 Խօլ (երեւակայութիւն), ցնորեալ (միտք) ։

Délire, ար. Ցնորում, մտացնորք, բժ. 2 Զառանցանք (հիւանդի) ։ 3 Զառանցում, ցնորում, փ. Être en —, (ցնորիլ) ։ 4 Աւիւն (քերթողական) ։

Délirer, չ. Զառանցել, ցնորիլ ։

Délirium tremens (օմ-ռնս), ար. Դողդոջական ցնորանք † բժ.

Délit, ար. Յանցանք ։ 2 (Քարի) հակառակ կողմ (քարահանքի մէջ) ։

Déliter, ն. Իր բուն ուղղութեամբ կտրել (քար) ։ 2 Հակառակ դնել (քարը) ։ 3 Թափել ջուր (կրի վրայ) ։ ‖ Se —, չ. Բնական ուղղութեամբը ճեղքուիլ (քարի) ։

Délivrance (՝), էգ. Ձերծում, ազատում, փրկութիւն ։ 2 Տղաբերութիւն, տղաբերք ։ 3 Ձեռքը տալը, յանձնում (վկայականի) ։ [տղըմկեր ։

Délivre, ար. Թաղանթք սաղմի ։

Délivrer, ն. Ձերծել, ճողոպրել, փրկել, ազատել ։ 2 Յանձնել (ապրանք), ձեռքը տալ (վկայական) ։ 3 Տալ (գործեր՝ ձեռնարկութիւն մը) ։ 4 Տղաբերքի օգնել, ծնուցանել ։ 5 Սաղմի աղտը դուրս հանել ։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք՝ գլուխն ազատել, զերծիլ ☞ (դիւրա)զերծ ։ 2 Զաւակ ծնիլ, ազատիլ ։

Délogement, ար. Բնակափոխութիւն † տնափոխութիւն ։ 2 Զու (զօրաց), հ.

Déloger, չ. Տունէ ելնել, տուն փոխել ։ 2 Ելնել (տեղէ) ։ 3 Մեկնիլ՝ չուել (զօրաց). — sans trompette, (որ և՝ անձայն մեկնիլ, փախչել, ռ.) ։ ‖ ն. Հանել (տունէ կամ տեղէ մը) ։

Déloyal, e (լուա), ած. Նենգաւոր, անուղղամիտ, անուղիղ ։

Déloyalement (լուա), մ. Դըրժանօք, նենգաւ, նենգանօք ։

Déloyauté (լուա), էգ. Նենգութիւն,

անուղղամտութիւն, անուղղութիւն ։

Délphinium (օմ) . ար. Դլփնածաղիկ. հեզարեն ։

Delta, ար. Եռանկիւնի երկիր, տէլդա (Նեղոսի) ։ յգ. — **s** ։ 2 Տէլդա (գիր)։ յ. ն.

Déluge, ար. Ջրհեղեղ. Passons au —, (կարճ անցիր, խնդիրին եկո՛ւ) ։ Après moi le—, (ինձմէ ետք Թող աշխարհ փլի) ։ 2 Յորդութիւն, ուխ, հեղեղ, փ.

Déluré, e, ած. Աչքը բացած, արթընցած ։

Délusoire, ած. Խաբէական ։

Délustrer, ն. Փայլը հանել, փայլատել ։ [(անօթի մը) բերանը ։

Déluter, ն. Ծեփը հանել՝ ծեփատել †

Démagogie, էգ. Ռամկավարութիւն ։ [բական ։

Démagogique, ած. Ռամկավա-

Démagogue, ար. Ռամկավարութեան կուսակից, ռամկավարեան † 2 Ժողովրդի կրքերը յուզող, ռամկավար ։

Démaigrir, չ. Վրայ գալ, վրայ առնուլ, ը. ‖ ն. Աւելի նիհարել։ 2 Նրբել (փայտ) ։ [հանել, խանձարրատել։

Démailloter, ն. Խանձարուրէ

Demain (չ), մ. Վաղը։ ‖ ար. Վաղուան օրը, վաղը ։

Démanchement(չ), ար. Մեղեխը՝ կոթը հանելը կամ ելնելը. անկոթում։

Démancher (չ), ն. Կոթը հանել, անկոթել ☞ կոթազերծ † 2 Քակտել, քայքայել, փ. .

Demande(չ), էգ. Հայցուած, խընդրուած, խնդիր, խնդրանք. Faire une — d'argent. (ստակ ուզել) ։ 2 Խնդրագիր։ 3 Աղջիկ ուզելը, Faire une — ։ 4 Հարցուած, հարցում. — indiscrète. — et réponses, (հարցուպատասխանիք) . La belle —, (այդ ալ հարցնելու բա՞ն է, անշո՛ւշտ) ։ 5 Հայց, խնդրանք, վճ. 6 Պահանջանք, դար.

Demander(չ), ն. Հարցնել (ճամբայ՝ լուր) ։ 2 Հայցել, խնդրել, (որ և անխ.) 3 Ուզել, խնդրել. Il — à parler ։ 4 Մուրալ. Il — de porte en porte ։ 5 Պահանջել, ուզել (կեանք կամ քսակ). Cela — explication, (բացատրութեան կարօտ է այդ) ։ 6 Ուզել (աղջիկ) ։ 7 Կարօտիլ, ուզել (երկիրն՝ ջուր) ։ ‖ Demandez-moi pourquoi, Ես ալ պատճառը չգիտեմ ։ | Je ne — pas mieux, Իմ ալ ուզածս այդ է, շա՛տ լաւ ։ ‖ Se —, յ. Հարցուիլ։ 2 Խնդրուիլ։ 3 Իրա՛ր հարցնել ։ 4 Ինքնիրեն մտածել, իւրովի հարցնել ։

Demanderesse(չ), էգ. Պահանջուհի † դար.

Demandeur, euse (չ), գ. Հարցընող ։ 2 Բան խնդրող, մուրացիկ ։ 3 Դատ բացող, պահանջող ։

Démangeaison (չ-չ), էգ. Քերուըտուք, կծիւն, մարմաջում ։ 2 Սաստիկ փափաք, մարմաջ ։

Démanger (չ), չ. Մարմաջել, քերուըտիլ, քերուիլ . Le dos lui —, (կռնակը կը քերուի, սիրտը ծեծ կ'ուզէ)։

Démantèlement (չ), ար. Քանդում (պարսպի) ։

Démanteler (չ), ն. Կործանել, քանդել (պարիսպք) ։ 2 Քանդել, փ.

Démantibuler (չ), ն. Ջարդուբուրդ ընել, կոտրել, խռրտակել ☞ (ծնօտա)քակ ։

Démarcation, էգ. Սահմանագծութիւն . Ligne de —, (սահմանագիծ) ։ 2 Բաժանում, սահմանագիծ, փ.

Démarche, էգ. Գնացք, քալուած։ 2 Ընթացք, գնացք, շարժում ։ 3 Քայլափոխ, շարժում, ձեռնարկ. Faire toutes les — ։ [նել (էրիկ կնիկ) ։

Démarier, ն. Պսակը լուծել, բաժ-

Démarque, ար. Դեմարքոս, հ. Յ.

Démarquer, ն. Նշանը հանել՝ վերցնել, նշանատել ։

Démarrer (1r), ն. Կառանը քակել, արձկել (նաւ) ։ ‖ չ. Ճամբայ ելնել՝ մեկնիլ (նաւու) ։ 2 Երթալ, Թնդալ (տեղէ մը) ։ ‖ Se —, յ. Կառանները փրթիլ (նաւու) ։

Démasquer, ն. Դիմակը հանել, երեսը բանալ (մէկու), դիմակատել ☞ դիմակաթափ ։ 2 Յայտնել, վեր հանել, քողը վերցնել, դիմակը վար առնուլ՝ քաշել հանել, փ. 3 Հոլանել (ծածկուած հրետանի) ։ ‖ Se —, յ. Դիմակը հանել, երեսը բանալ։ 2 Դիմակը վար առնուլ, փ.

Démâter, (ա), ն. Կայմերը կոտրել ☞ կայմակոտոր ։ 2 Յած կայմերը վերցնել ։

Démêlage (ք), ար. Քակելը բանալը բուրդ ։ [կռիւ ։

Démêlé (ք), ար. Հակառակութիւն,

Démêler, ն. Քակել, զատել, բանալ (դերձանի կարժ) ։ 2 (Սանտրով) բանալ (մազ) ։ 3 Կարգադրել՝ շտկել (գործերը) ։ 4 Լուսաբանել (խնդիր), պարզել (միտք) ։ 5 Որոշել՝ զատել (մէկը՝ միւսէն), ճանչնալ՝ որոշել (մէկը՝ բազմութեան մէջ) ։ 6 Թափանցել՝ գուշակել (ուրիշի միտք) ։ 7 Սիրտը Թափանցել (մարդկան) ։ ‖ Avoir à —, Կռիւ ունենալ, կռուիլ ։ ‖ Se —, չ. Քակուիլ, զատուիլ, բացուիլ ։ 2 Քակուած՝ զատուած լինել ։ 3 Լուսաբանուիլ, պարզուիլ ։ 4 Որոշուիլ՝ զատուիլ (բազմութենէ) ։ 5 (Նեղութենէ մը) խալսիլ՝ պրծիլ՝ փրԹիլ ։ 6 Կատարել (յանձնարարութիւն մը) . Se — de ։

Démêloir (ք), ար. Նօսրասանտր ։

Démembrement (մաչ), ար. Յօշում ։ 2 Բաժանում, անդամատութիւն, փ.

Démembrer (մաչ), ն. Անդամ անդամ յօշել, յօշոտել ։ 2 Բաժնել, անդամատել ։ 3 Բաշկռտել, Թեւը փրցնել, փ.

Déménagement, ար. Տուն պարպելը, կրուիլը ։

Déménager, ն. Պարպել՝ կրել (կարասիք) ։ ‖ չ. Տուն պարպել, տուն կրուիլ, կրուիլ, ռ. 2 Տեղէն ելնել ։ 3 Կորսուիլ՝ ցնդիլ (խելքի) ։ 4 Միւս աշխարհ երԹալ, ռ.

Déménageur, ար. Տուն պարպող գործաւոր, կահակիր ։

Démence (չ), էգ. Յիմարութիւն, խելագարութիւն † Tomber en —, (խելագարիլ) . Êtes-vous en — ? (խելքդ կորուսե՞ր ես) ։

Démener (se), չ. Շարժկոծիլ, Թալէթըլիլ . չապալանմաք ։ 2 Հոգին հանել (գործի մը համար) ։ 3 Գրգռուիլ, գայրանալ, փ.

Démenti (չ), ար. Հերքում, սուտ հանելը. Il a reçu un —, (սուտ հանեցին զինքը ։ ‖ Donner un —, Սուտ հանել ։ ‖ Donner le —, Հակառակ բան խօսիլ ։ | En avoir le —, Անյաջող ելնել, պզտիկ մնալ ։

Démentir (չ), ն. Հերքել, սուտ հանել (որ և փ). Sa mort n'a point — sa vie, (ինչպէս ապրեցաւ՝ նոյնպէս և մեռաւ) ։ 2 Ջրնել՝ ստել (խոստում) ։ 3 (Անարժան մօր մը) դէմ բողոքել ։ 4 Աստիճանին համեմատ չվարուիլ, ազնուականութեան դէմ անարժանիլ, մոռնալ (պատիւը) ։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք կամ իրար սուտ հանել ։ 2 Սուտ ելնել ։ 3 Խոստումը չպահել, սուտ ելնել ։ 4 Փոխուիլ, նոյնը չմնալ, ոյժը կորուսել, Թուլնալ (առաքինութենէ), հեռանալ (սկըզբունքէն), չպահել (հաստատամտութիւնը) ։ 5 Հաստատութիւնը կորուսել, խախտիլ (շինուածի) ։

Démérite, ար. Անարժան գործ ; ապարդիւնք, ապարժանիք † ։

Démériter, չ. Շնորհք՝ համարում կորսնցնելու բան մ'ընել, անարժան գտնուիլ ։

Démesuré, e, ած. Չափէ դուրս, տարապայման, անչափ ։

Démesurément, մ. Աններևին, չափէ դուրս, անչափ ։

Démettre, démis, e, ն. Տեղէն հանել՝ խախտել (Թեւ) ։ 2 Վար առնուլ (պատիւէ), հանել (պաշտօնէ) ։ ‖ Se —, չ. Տեղէն ելնել՝ փրԹիլ (Թեւի) ։ 2 Քաշուիլ՝ ելնել (պաշտօնէ) ։

Démeublement, ար. Կահ կարասի պարպելը ։

Déméubler, ն. Կարասիներն հանել՝ պարպել ։ ‖ Se —, չ. (Ծնօտի) ակռաները Թափիլ ☞ առամնաԹափ ։

Demeurant, e (չ), ած. Բնակեալ, բնակ ։ ‖ ար. Մնացեալը ։ ‖ Au —, մ. Դարձեալ, վերջապէս, այսու հանդերձ, սակայն և այնպէս ։

Demeure, էգ. Կայան, օԹեւան . բնակարան, բնակավայր ։ 2 Բնակութիւն ։ 3 Դանդաղանք, յապաղում . Sans plus de —. Il y a péril en la — ։ 4 Թաքստոց (եղջերուի) ։ ‖ Être en — envers qn. Երախտապարտ մնալ մէկու ։ | Être en — avec ses créanciers, Հատուցման պայմանաժամն անցած լինել ։ | Mettre en — de, Հրաւիրել (խոստումը) կատարելու ։ ‖ À —, մ. Հաստատուն՝ մնայուն կերպիւ (տեղ մը բնակիլ) ։ 2 Տեղէն չելնել, կայուն՝ մնայուն կերպիւ (հաստատել բան

մը)։ 3. Վերջնական (հորկն ընել)։ Semer à —, (սերմանել ազատքեղ)։

Demeurer, չ. Կենալ, նստիլ, բնակիլ. J'ai — captif en Égypte։ 2 Կենալ, մնալ. Vous, demeurez. Mon cheval est — en chemin. Il est — en chemin. — chez soi, (որ և՛ ապրելու կերպը չփոխել)։ 3 Կենալ (հաստատ), մնալ (ճամբան), մնալ (զարմացած), հանդիսանալ (յաղթող). Ne pas — en place, (տեղ մը չմնալ)։ 4 Մնալ (մէկու՝ իշխանութիւնը). Dans la vente ce livre m'est —։ 5 Նստիլ, մնալ (սրտի վրայ), (Être ով)։ 6 Անընդհատ ներկայացուիլ (խաղի մը), (որ և՛ — au théâtre)։ 7 Ցամել, մնալ, (Avoir ով). Il a — longtemps en chemin. Il a — longtemps à venir, (ուշացաւ գալու)։ ‖ En — là, Չշարունակել, կէս ճամբան կանգ առնուլ։ 2 Հոն Թողուլ գործը։ 3 Կէս ճամբան մնալ (աշխատութեան)։ | Demeurons-en là, Հոդ կենանք, ‡. | — en reste, en arrière, Պարտապան մնալ։ | Ne pas—en reste, Փոխարէնն ընել, տակ չմնալ։ | — sur la place, sur le carreau, Գետին փըռուիլ իյնալ, դիտապաստ իյնալ։ | — sur son appetit, Անօթութիւնն իրեն մնալ, չկշտանալ։ 2 Իղձերուն չափ դնել։ | — pour gage, Ինք չկրնալ ազատիլ, ինք կորսուիլ։ 2 Կառչիլ, բռնուիլ, պատռուիլ (զգեստի)։ | Il est — au-dessous de lui-même, Առջի ոյժը չցուցուց, առջի (Գիրքորը) չմնաց։ ‖ ‑նք. Մնալ։

Demi, e, ‑ծ. Կէս ☞ կիս(ամահ)։ 2 Խորթ (եղբայր՝ քոյր), կիս(եղբայր), կիսա(քոյր)։ ‖ À (voleur), (voleur) et —, (Գողի հետ) աւելի (գող) յինելու է։ ‖ էգ. Կէս։ 2 Կիսաժամ։ ‖ մ. Կէս մը, կիսատ, կիսովի ☞ կիս(աւեր), Թերա(քամ)։ | À —, Կէս(ապրիլ)։ 2 Դիսկատար (գործ տեսնել)։

Demi-bain, ‑ր. Կէս մէջքով՝ կէսլոգարան։ յ+. Վ.

Demi-cercle, ‑ր. Կիսաբոլոր։ յ.Վ.

Demi-deuil, ‑ր. Սուգի ժամանակի կէսը. սգակէս † 2 Կիսասուգի հագուստ։ [յ+. Վ.

Demi-dieu, ‑ր. Կիսաստուած,

Demi-fortune, էգ. Կառք մը, միաձի.քառանիւ, բաղդակառք։ յ. Վ.

Demi-jour, ‑ր. Աղօտ՝ կիսատրօղ լոյս։ յ. Վ.

Demi-lune, էգ. Կիսալուսին (պալատի մը դուռը)։ 2 Ամրութիւն մը, կիսալուսին։ յ.Վ. [րութիւն, կիսաշխարհ։

Demi-monde, ‑ր. Բոզերու ընկե-

Démission, էգ. Հրաժարում, հրաժարական։ 2 Հանելը (պաշտօնէ)։

Démissionnaire, ‑ր. Հրաժարեալ, հրաժարորդ †։ [կան†։

Démocrate, ‑ր. Հանրապետա-

Démocratie (սի), էգ. Կառավարութիւն՝ ուր վեհապետութիւնը ժողովրդեան ձեռքն է, հանրապետութիւն †։

Démocratique, ‑ծ. Հանրապետական †։ [րավարօրէն †։

Démocratiquement, մ. Հան-

Démocratiser, ն. Հանրապետական ընել։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք հանրապետական ցուցնել։

Démoder, ն. Խափանել նորելուկը։ ‖ Se —, յ. Հնաձեւիլ† ☞ հնաձեւ։

Demoiselle, էգ. Աղջիկ, օրիորդ։ 2 հ. ժ. Տոհմիկ աղջիկ՝ նաև կին, տոհմուհի † 3 Շերեփագի, մըստ. 4 Տանեղ երաշտահաւ։ 5 Զանազան Թռչունք. — de Numidie, (Նումիդահաւ)։ 5 Սալարկուաց Թակ (poqմաq), սալաԹակ † ‖ — d'honneur, Հարսնաւէր† 2 հ. ժ. Շքադիր օրիորդ (դշխոյի)։ | — de compagnie, Ընկերուհի օրիորդ։

Démolir, ն. Տապալել, քանդել, կործանել, փլել։

Démolisseur, ‑ր. Քանդիչ, փլող։ 2 Հին շէնքեր գնող՝ փլելու համար, հնափլիչ †։

Démolition, էգ. Տապալում, քանդում։ ‖ յ+. Փլածի նիւԹեր, փլածեղէնք†։

Démon(?), ‑ր. Չար ոգի, դեւ։ 2 Սատանայ, դիւապետ. Le —։ 3 հ. ժ. Ոգի, այս, դեւ։ 4 Չարադեւ մարդ. Petit —, (սատանուկ † շուտիկ Գ.)։ 5 Ներշնչող պատճառ, սատանայ, ոգի։ 6 Սատան, ‡. Courir comme un —։ ‖ Faire le —, Չայրանալ, աղմուկ հանել, Թռչունի նման (վազել)։ [ոյժէքը կոտրելը։

Démonétisation, էգ. Դրամի

Démonétiser, ն. Արժէքը կոտրել՝ անյարգուն ընել (դրամ) ։ 2 . Վար զարնել , նուաստացնել ։

Démoniaque, ած. Այսոտ , դիւահար ։ 2 Բարկասիրտ , կատաղի , մոլեգին ։ [բուԹիւն ։

Démonographie, էգ. Դիւագ-

Démonomanie, էգ. Դիւամոլութիւն † բժ.

Démonstrateur, որ. Գործնական դասախօս՝ (բուսաբանութեան՝ անդամազննութեան) , ցուցարար † ։

Démonstratif, ive, ած. Ցուցական , ապացուցական (փաստ) ։ 2 Կացրդական (ճիւղ) , (որ և որ.) , հո. 3 Ցուցական , +. 4 Ցուցնող, հ.

Démonstration, էգ. Ապացուցում , ապացուցանք ։ 2 Ապացոյց , ցուցում , ցոյց ։ 3 Ցոյցք (բարեկամութեան)։ 4 Կեղծ շարժմունք, ցոյցք, զն. 5 Ցուցնելով , գործնական՝ ցուցական † (դաս) ։

Démonstrativement, մ. Ապացուցաբար ։

Démonter, ն. Վար նետել (ձիէ)։ 2 (Մէկու) ձեռքէ առնուլ (ձին) ։ 3 Հանել սայլակէ (Թնդանօթը)։ 4 Հանել պաշտօնէ ։ 5 Խանգարել (ուղեղ) ։ 6 Ձեռքը ոտքը կապել , պապանձել , շփոԹել ։ 7 Ինքիրմէ հանել, զայրացնել, (որ և ոնփ.)։ 8 Քակտել՝ քակել (մեքենայ՝ աղամանդ)։ 9 Թեւը կոտրել (կաքաւի), որս. || — la batterie , Անպիտանել (Թշնամւոյ հրետանին)։ 2 Ի դերեւ հանել խորհուրդներ ։ || Se —, չ. Քակուիլ։ 2 Խանգարիլ (ուղեղի)· La machine commence à se —, (որ և՝ միշտ ճիւանդ լինել) ։ 3 ՇփոԹիլ ։ 4 Ըստ կամս փոփոխել (դէմքը) ։ 5 Փրցնել (ծնօտը) ։ [լի † ։

Démontrable, ած. Ապացուցելի

Démontrer, ն. Ապացուցանել ։ 2 Ցուցնել , յայտնի ընել , յայտնել ։ 3 Գործնականապէս՝ ցուցապէս † դասախօսել , (որ և ոնփ.) ։

Démoralisateur, trice, ած. Բարք խանգարող, անբարոյիչ † ։

Démoralisation, էգ. Բարուց խանգարում , անբարոյում † 2 Լքում, վհատանք , սմքում , սքլում Գ.

Démoraliser, ն. Անբարոյել † 2 Վհատել , սմքեցնել , սքլել , Գ.

Démordre, չ. Թողուլ, զատուիլ քաշուիլ , ետ կենալ , կասիլ ։ 2 Խածածը Թողուլ , բերնէն ձգել ։

Démotique, ած. հ.մ. Ժողովրդական, ռամկական (գիր)։ [ծայրնոցն հանել։

Démoucheter, ն. (Սուսերի)

Démouler, ն. Կաղապարէ (դալբը) հանել ։ [քաշել , հ.

Démouvoir, ն. Կասեցնել , ետ

Démunir, ն. Պակսեցնել ռազմամԹերքը (բերդի)։ || Se —, չ. Ձեռքէ հանել (ստակ) , բացը մնալ ։ [դուռ) ։

Démurer, ն. Բանալ (որմուած

Démuseler, ն. (Շան) քԹակալն հանել ։ 2 Սանձարձակ Թողուլ (կիրք) ։

Dénaire, ած. Տասնական, տասնաւորական ։

Dénantir, ն. Գրաւը ձեռքէ հանել տալ՝, բացը ձգել։ || Se —, չ. Ձեռքէ հանել՝ Թողուլ (գրաւը) ։ 2 Մերկանալ (ունեցածէն) , բացը մնալ ։

Dénationaliser, ն. Ազգայնութենէ հանել, օտարացնել, ապազգայնել † 2 Օտար սեպել (ապրանք) ։ || Se —, չ. Ազգայնութիւնը Թողուլ , օտարանալ ։

Dénatter (at), ն. Հիւսքը արձկել, քակել ։ || Se —, չ. Հիւսքը քակուիլ ։ 2 Մազերը քակել ։

Dénaturalisation, էգ. Ապաբնաշխարհում † ։

Dénaturaliser, ն. Հպատակի մենաշնորհներէ զրկել , բնաշխարհազուրկ † ընել ։

Dénaturé, e, ած. ՄարդկուԹենէ՝ բնականէ ելած, վատԹարած, խորԹացեալ (հայր) ։ 2 Բնութիւնը փոխած (ալքօլ) ։ || գ. Անողորմ մէկը ։

Dénaturer, ն. Բնութիւնը՝ տեսակը փոխել (ինչքի՝ գողօնի) ։ 2 Ուրիշ ձեւ տալ , ձեւը փոխել (առնելիքի) ։ 3 Այլընդայլոյ պատմել , այլափոխել † (եղելուԹիւն) ։ 4 Թիւրել, կամակորել, այլափոխել † (խօսքեր) ։ 5 ՎատԹար՝ բարսիրտ ընել , խանգարել ։ || Se —, չ. Իր ձեւէ՝ տեսակէ ելնել , այլափոխիլ † 2 Ձարանալ, աւրուիլ , վատԹարիլ ։

Dendrite (ké), էգ. Ծառաքար ։

Dendrobate (ké), ած. Ծառագնաց։

Dendroïde (ա̃), ած. Ծառանման, ծառակերպ ։ [ցում ։

Dénégation, էգ. Ժխտում, ուրա-

Déni, ար. Ուրացում ։ 2 Մերժում, զլացում ։ ‖ — de justice, Դատաստանի կամ իրաւունքի զլացում ։

Déniaiser, ն. Արթնցնել, խելքը՝ աչքը բանալ, չ. 2 Խաբել ։

Dénicher, ն. Բունէ հանել (Թռչուն) ։ 2 Խորշէն հանել (արձան) ։ 3 Տեղէն հանել (Թշնամին) ։ 4 (Մէկու) տեղն իմանալ՝ գտնել ։ 5 Գտնել (հազուագիւտ բան մը) ։ ‖ Se —, չ. Բոյնը Թողուլ՝ հեռանալ ։ 2 Փախչիլ, սրանալ ։ 3 Թռիլ փախչիլ (Թռչնոյ), գ.

Dénicheur, ար. (Թռչնիկներ) բունէ հանող ։ 2 Տեղն իմացող, գտնող (հնութիւնք) ։ ‖ — de merles, Առթի սպասող լակոտ՝ վարպետորդի ։

Denier, ար. Դրամ, գումար. — dotaux. C'est un beau — ։ 2 Լումայ (այրիին) ։ 3 Տահ, տոկոս. Le — cinq, dix, vingt, (5 ին 1՝ 100 ին 20՝ 100 ին 5 շահ սակի) ։ 4 (Օրինական) աստիճան (արժաթի), (որ և՝ — de fin, — de loi). Argent à 12 deniers, (զուտ արծաթ) ։ 5 Դրամ մը, դենար, հ. Ֆ. 6 Արծաթ, դենար, Հ. ‖ À — découverts, À beaux — comptants, Պատրաստ ստկով, ստակը համրելով ։ | — à Dieu, Ռեմոն, փեյ. 2 հ. ժ. Բարեպաշտական տուրք ։ | — fort կամ Fort —, Պզտի կոտորակ՝ աւելին տալով միայն վճարելի, մնասու կոտորակ ։

Dénier, ն. Ժխտել, ուրանալ ։ 2 Մերժել, չտալ, զլանալ ։

Dénigrant, e, ած. Անուն մրոտող, աղարտիչ ։

Dénigrement, ար. Մրոտում, աղարտանք ։ 2 Անարգանք ։

Dénigrer, ն. Անուն մրոտել, աղարտել ։ 2 Վար զարնել (բան մը) ։

Dénigreur, ար. Մրոտող, աղարտիչ ։

Dénombrement (նօ̃), ար. Մարդ համրելը, աշխարհամար, մարդահամար ։ 2 Համրանք, Թուում (նաւերու) ։

Dénombrer (նօ̃), ն. Թուել, աշխարհամար՝ մարդահամար ընել ։ [րար. Բ.

Dénominateur, ար. Յայտա-

Dénominatif, ive, ած. Անուն տուող, յարանուանական ։

Dénomination, էգ. Անուանում, անուն, յարանուն ։

Dénommer (1m), ն. Անուանել ։

Dénoncer (նօ̃), ն. Հրատարակել՝ բանալ (պատերազմ) ։ 2 Ժամանակն անցած, դադարեալ հրատարակել (դաշնագիր՝ զինադուլ) ։ 3 Իմացնել, յայտնել (կամք) ։ 4 Ազդարարել (խիստ պատիժներ) ։ 5 Կառավարութեան իմացնել (յանցանք), մատնել (յանցաւոր) ։

Dénonciateur, trice (նօ̃), գ. Իմացնող, ամբաստարկու, մատնիչ ։

Dénonciation (նօ̃), էգ. Յայտարարութիւն, հրատարակութիւն ։ 2 Ամբաստանութիւն, մատնութիւն ։ 3 Տէրութեան իմացնելը ։

Dénotation, էգ. Նշանակում ։

Dénoter, ն. Նշաններ տալ, նշանն լինել, ցուցնել, յայտնել ։

Dénouer, ն. Արձկել՝ քակել (գօտի) ։ 2 Բանալ (լեզու) ։ 3 Լուծել (կապ), գ. 4 (Մանկան) կարկամութիւնը շտկել, ապակարկամել ։ 5 Ճկուն ընել (մարմին) ։ 6 Լուծել, պարզել (խաղի մը կնճիռ) ։ ‖ Se —, չ. Արձկուիլ, քակուիլ ։ 2 Զարգանալ (մարմնոյ) ։

Dénoûment, Dénouement ար. Յանգում, զրաւ, ելք, լուծում (վէպի՝ կնճիռի) ։ 2 Վախճան՝ ելք (խառնաշփոթ բանի մը) ։ 3 Բացուիլը (լեզուի) ։ 4 Քակում (չուանի) ։

Denrée (ա̃), էգ. (Գետնէ ելած) ուտեստ՝ ուտեստեղէն ։ Grosses —. Menues — ։ 2 Վաճառք, ապրանք. — coloniales. — alimentaires. C'est une bonne — ։ 3 Անշահ ապրանք, Թափթփուք Գ. Il n'y a que de la — dans cette boutique ։

Dense (ա̃-ս), ած. Սեղմ, խիտ, հոծ, սըզ, զարբը ։

Densité (ա̃-ս), էգ. Թանձրութիւն (մէզի), խտութիւն (անդկի).

Dent (ա̃), էգ. Ատամն, ակռայ. Un couteau qui a des —, (ակռայ ակռայ) եղած դանակ. Il n'y a pas pour sa — creuse ; (մէկ ակռային խսկ չբաւեր) ։ 2 Ակռայ, կեռիք, ժանիք (փղի), (որ և գ).

Montrer les — à qn. (որ և՛ խատիւ խօսիլ) ։ 3 Անկիւնաւոր սուր ծայր լեռի, կեռիկ ։ ‖ — de lait, Կաթնատամունք ։ ‖ — de sagesse, Պարմանութեան՝ յետնաքոյս † ատամունք ։ | Jusqu'aux —, Լաւ մը (զինուած) ։ 2 Սաստիկ՝ ինչուան մազերուն ծայրը (զիտուն) ։ | Sur les —, Յոգնած, վաստակաբեկ. Mettre qn. sur les —, (չարաչար յոգնեցնել)։ | De toutes ses —, Շատ ու շուտ (ուտել) ։ | Entre les —, Քթի տակէ (խօսիլ) ։ | Malgré ses —, Կամքին հակառակ ։ | Faire ses —, Ակռայ հանել ։ | Avoir les — longues, Սաստիկ անօթի լինել ։ | Avoir une — contre qn. Ոխ պահել ։ | Avoir, Garder une — de lait contre qn. Վաղուց ոխ պահել ։ | — de broderie, Ակռայաձեւ ասղնագործ ։ | — - de - lion, Կռաքանչար ։ | — - de - loup, Թուղթ կոկելու գործի, Թղթակոկ ։

Dentaire (դ-էռ), ած. Ակռաներու, ատամնային։ ‖ էգ. տ. ս. Ատամնատակ †։

Dental, e (դ), ած. Ատամնային։ 2 Ակռաներով հնչուող, ատամնային (գիր)։ յգ. ար. — **aux**։ [ատամնաւոր։

Denté, e (դ), ած. Ակռայ ակռայ,

Dentée (դ), էգ. Խածատանք ։

Dentelaire (դ), էգ. տ. ս. Տանթելակ † ։

Dentelé, e (դ), ած. Տանթելաձեւ †։

Denteler (դ), ն. Տանթելաձև ընել ։

Dentelle (դ), էգ. Ծակոտկէն հիւսկէն մը, տանթէլ ։

Dentelure (դ), էգ. Ատամնաձեւ քանդակ, ժանեքանդակ † 2 Ատամնաձեւ կտրտած, ակռայ ակռայ ։ 2 Սղոցաձեւ ակռայք, քո. [ռայիկ † ։

Denticule (դ), էգ. Ատամնիկ, ակ-

Dentier (դ), ար. Ակռաներու շարք, ատամնաշար ։ 2 (Արուեստական) ակռաներ։

Dentifrice (դ), ած. Ակռաշփիկ † (փոշի), (ակռա)փոշի։ [տուց, էգ.

Dentirostre (դ), ար. Ատամնակը-

Dentiste (դ), ար. Ատամնաբոյժ ։

Dentition (դ), էգ. Ակռայ հանելը, ատամնաւորութիւն ։

Denture (դ), էգ. Ակռաներ։ 2 Ակռայաշար † . Une belle — ։ 3 Անիւի ժանիք, անուակեռիք † ։

Dénudation, էգ. Կեղեւազերծութիւն, մերկացում։ 2 Տեռազերծութիւն, վէր.

Dénuder, ն. Մերկ ձգել՝ տեռազերծել (ոսկր) ։ 2 Կեղեւն հանել (ծառի) ☞ կեղեւազերծ ։ ‖ Se —, յ. Մերկանալ, տեռազերծիլ ։

Dénué, e, ած. Մերկ, ամայի, զուրկ, Թափուր ☞ ան(հիմն)։ 2 Կարօտ, զրկեալ ։

Dénuer, ն. Մերկացնել, զրկել, կապտել, կարօտ ձգել ։ ‖ Se —, յ. Ամայանալ, զրկուիլ, կարօտ մնալ ։

Dénûment կամ **Dénuement**, ար. Զքաւորութիւն, զրկում, կարօտութիւն ։ [հանել ։

Dépailler, ն. Յարդը վերցնել՝

Dépaqueter, ն. Քակել՝ բանալ ծրար, ծրարէ հանել ։

Dépareiller, ն. Զոյգը զատել, անզոյգ ձգել, զուգատել ☞ զուգակորոյս † ։

Déparer, ն. Զարդերն հանել, զարդատել ։ 2 Գէշերը ձգել (ապրանքի) ։ 3 Գէշ երեւցնել, տգեղել, աւրել, անշքել։

Déparier, ն. Անզոյգ ձգել, զոյգն աւրել ։

Déparler, չ. Խօսելէ դադրիլ, բերանը գոցել, է.

Déparquer, ն. Մակաղէ (մանտրա) հանել (ոչխարներ) ։

Départ, ար. Մեկնիլը, հրաժեշտ, չու, երթ ։ 2 Բաժանում, ընտրում, զատում ։ 3 Զատում, փ.

Départager, ն. (Քուէից) մեծամասնութիւն գոյացնել ։

Département, ար. Ծիւղ՝ պաշտօնատան (արդարութեան) ։ 2 Բաժին, նահանգ, Ֆր. Le — de la Seine։ 3 Երկրի մաս մը, վիճակ. Le — de Brest։ 4 Գաւառ. Dans Paris et dans les —։ ‖ Cela n'est pas de son —, Իրեն վերաբերեալ բան չէ այդ ։ [հանգային։

Départemental, e (դ), ած. Նա-

Départie, էգ. Երթ, հ.

Départir, ն. Բաժնել։ 2 Շնորհել ։ ‖ Se —, յ, Շնորհուիլ ։ 2 Ետ կենալ, ձեռք քաշել, Թողուլ, զատուիլ (բանէ մը)։

Dépasser, ն. Աւելի անդին անցնիլ, անցնիլ (սահմանէ). Succès qui — les espérances, (յուսացուածէ աւելի յաջողութիւն)։ 2 Ետև ձգել, առաջ անցնիլ։ 3 Աւելի բարձր կամ երկար լինել. Il le — de toute la tête, (գլխով չափ անորմէ բարձր է)։ 4 Դուրս ելած լինել, տարատողիլ † (տան)։ 5 Աւելի ծայրայեղ կարծիքներու գալ. On est bien vite — en révolution։ 6 Քաշել՝ հանել (ժապաւէն)։ ‖ Se —, յ. Իրար անցնիլ։

Dépavage, ար. Անսալարկում։

Dépaver, ն. Սալարկը քակել, անսալարկել։ [մը մէջ) օտար։

Dépaysé, e, ած. (Ընկերութեան

Dépaysement, ար. Գաղափարաց՝ զբաղմանց՝ սովորութեց փոփոխում։

Dépayser, ն. Երկրէն հանել, տարաշխարհել † 2 Ճամբան շփոթեցնել։ 3 Սխալ հասկցնել, շփոթել, սխալեցնել։ 4 Գիտցած բաներէն դուրս հանել, չգիտցածներուն վրայ բերել (մէկը)։

Dépècement, ար. Յօշում։

Dépécer, ն. Կտոր կտոր ընել, յօշել։

Dépéceur, ար. (Հին նաւերը) կտոր կտոր ընող։

Dépêche (է), էգ. Պաշտօնագիր։ 2 Հեռագրալուր։ ‖ յգ. Գիրեր՝ նամականի (վաճառականի)։

Dépêche-compagnon (à) (ն-ն), մ. Շուտ ու վեր ի վերոյ, շլտորելով գ. 2 Սատկօրէն (կռուիլ)։

Dépêcher (է), ն. Ուտել լմնցնել (կերակուր), կատարել, բուսցնել (գործ), ը. 2 Շուտ ընել, անի. **Dépêchez**, (շուտ)։ 3 Հասցունել (լուր), փաքցնել (սուրհանդակ)։ 4 Սպաննել, գործը լմնցընել (զողի)։ 5 Միւս աշխարհ խրկել (հիւանդ). Il en — beaucoup։ ‖ — qn. Մէկու գործը շուտ մը լմնցնել։

Dépeindre, dépeint, e (ն), ն. Նկարագրել։

Dépenaillé, e, ած. Հինուժին լաթերով, ցնցոտաւոր, ը. 2 Վրան զլուխը թափթփած, ը. 3 Աւրուած (երես)։ 4 Աւերուն (հարստութիւն)։

Dépenaillement, ար. Խեղճ ու աղտոտ հագուստ։

Dépendamment (յամա), մ. Տակ, ձեռքով։

Dépendance (ն), էգ. Տակ լինելը, կախում։ ‖ յգ. Ցորակից մասեր, յարակից մասունք։

Dépendant, e (ն-ն), ած. Կախում ունեցող, կախեալ։ 2 Ձեռքի՝ հրամանի տակ, ստորակայ։

Dépendre (ն), չ. Կախում ունենալ, կախեալ լինել. Il ne — que de soi, (ինքնիշխան է). Cela — de vous, (այս քու ձեռքդ է)։ 2 Մաս կազմել, տակ լինել. Ce territoire ne — pas de la France։ 3 Լինել, Ces juges — de tel tribunal։ 4 Հպատակ՝ կախեալ լինել։ 5 Ձեռքը լինել (մէկու)։ ‖ ն. Արձկել (կախուած մարդ)։ 2 Վար առնուլ (պատկեր)։ 3 Ծախսել, մսխել, հ. ‖ À vendre et à —, À pendre et à —, Հոգւով չափ (բարեկամ)։ ‖ Se —, յ. Զատուիլ։

Dépens (ն), ար. յգ. Ելք, ծախք։ ‖ Aux — de, (Ուրիշի) ծախքով՝ ստկով։ 2 (Առողջութեան) վնասով, (պատուոյ) կորստով, (կեանքը) տուժելով։ 3 Տուժելով (խելք գնել)։ 4 Խնդալ (մէկու) վրայ։ ‖ À ses —, Իր վնասով։ 2 Իր վրայ (խնդացնել)։

Dépense (ն), էգ. Ծախք. Mettre en —, (ծախքէ հանել). Il fait la —, (ծախքը ինք կը նայի՝ կ'ընէ)։ 2 Ծախքի հաշիւ, ծախք. Porter en —, (ծախքի անցունել՝ գրել)։ 3 Ծախք, վատնում, գ. 4 Մառան, շտեմարան։

Dépenser (ն), ն. Ծախսել։ 2 Վատնել, մսխել, գ.

Dépensier, ière (ն), ած. և գ. Ծախսող, մսխող, ծախսէր։ 2 Մառանապան, մատակարար (վանքի)։ [պակսում։

Déperdition, էգ. Նուազում,

Dépérir, չ. Օրէ օր խնալ հատնիլ, հալիլ մաշիլ, հիւծիլ։ 2 Աւրուիլ, աւերիլ, վնասուիլ։ 3 Տկարանալ, փճանալ, էր.

Dépérissement, ար. Տկարացում, հիւծում։ 2 Խաթարում, վնասում։

Dépersuader, ն. (Մէկու) համոզումը փոխել, տարհամոզել։

Dépêtrer (է), ն. Ազատել՝ հանել (նեղ վիճակէ)։ 2 Ոտքերն ազատել

(ձիու) ։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք ազատել, ազատուիլ, ելնել ։

Dépeuplement, գ. Անմարդացում, անմարդութիւն ։ 2 Ձուկ չձգելը, ամայացում † (ձկնոցի) ։ 3 Ծառատում† (անտառի) ։

Dépeupler, ն. Անմարդացնել ☞ անմարդի, մարդաթափ ։ 2 Ձուկ չձգել, ամայել (ձկնոց) ☞ ձկնաթափ † 3 Որս չձգել, ամայեցնել (անտառ) ☞ երէաթափ † ‖ Se —, չ. Անմարդանալ ։ 2 Պարպուիլ, ամայիլ ։

Dépiécer, ն. Կտրտել, յօշոտել ։

Dépilatif, ive, ած. Մազ թափող, հերաթափ ։

Dépilation, իգ. Հերաթափութիւն, հերաթափում ։ [դեղ, հերաթափ ։

Dépilatoire, գ. Մազ թափող

Dépiler, ն. Մազերը թափել տալ ։ ‖ Se —, չ. Մազերը թափիլ ☞ հերաթափ ։

Dépiquage, գ. Ցորենի կամնում, կասում ։

Dépiquer, ն. Զուարթացնել, մոռցնել ։ 2 Ուրիշ տեղ տնկել՝ փոխատնկել† (մատղաշ ծառ) ։ 3 Թեհէլը քակել ։ 4 Ձիու եւն. ոտից տակ կամնել ցորեն ։ ‖ Se —, չ. Բարկութիւնը՝ սիրտը իջնել ։

Dépister, ն. Հետքը գտնել ։ 2 Հետքը կորսնցնել տալ, մոլորեցնել ։

Dépit, գ. Դժկամակութիւն, սրտնեղութիւն. Faire — à qn. Crever de —, (մղձկիլ) ։ ‖ Par —, De —, ի հեճուկս, հեճկօրէն † ‖ En — de, նխ. Ընդ հենգն, ի հեճուկս, հակառակ. Մխալեքինէ ։ | En — qu’on en ait. Ինչ որ ալ ընեն ։ | En — du bon sens, du sens commun, Խիստ գէշ, յոռեպէս ։

Dépiter, ն. Բարկացնել, սիրտ նեղացնել ։ ‖ Se —, չ. Բարկանալ, սիրտը նեղանալ ։ ‖ Se — contre son ventre, Ակնորժելի բան մը մերժել, փորին դէմ քէնցած լինել, առ.

Déplacé, e, ած. Իր պատշաճ տեղը՝ իրեն պատշաճ դիրքի մէջ չեղող, արտատեղի ։ 2 Անդէպ՝ տարադէպ՝ անյարմար (խօսք) ։

Déplacement, գ. Տեղափոխութիւն ։ 2 Տեղը փոխել տալը, տեղէն հանելը (պաշտօնատար) ։ 3 Պաշտօնէ հանելը ։

Déplacer, ն. Տեղէն հանել, տեղափոխել ։ 2 (Մէկու) տեղն առնուլ ։ 3 (Մէկն) հանել պաշտօնէ ։ 4 Տեղը փոխել տալ (պաշտօնատարի) ։ 5 Փոխել (խնդիրոյ նիւթ) ։ ‖ Sans —, մ. Տեղ չփոխելով, հոնտեղ ։

Déplaire, déplu, e (ե), չ. Գէշ երեւիլ, հաճոյ չլինել, չհաւնուիլ, անհաճոյ լինել. Une odeur qui —, (անախորժ հոտ) ։ 2 Դառնացնել, բարկացնել. Je ne dis pas cela pour vous — ։ ‖ առդ. Ne vous déplaise, Ծանր չըլլայ քեզ, դժուարդ չգայ, մի բարկանար ։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք կամ իրար չհաւնիլ ։ 2 Տաղտկալ, ձանձրանալ. Se — avec. Se — en ։ 3 Չախորժիլ, չսիրել (տունկի՝ հող մը). Se — en. Tel arbre se — au midi ։

Déplaisamment (զ-1m), մ. Անախորժ՝ անհաճոյ կերպիւ ։

Déplaisance (զ-Ն), իգ. Անախորժութիւն. Prendre en —, (չախորժիլ) ։ 2 Դժկամակութիւն, չախորժում ։

Déplaisant, e (Ն), ած. Տաղտուկ, տաղտկալի, անհաճոյ ։

Déplaisir, գ. Տաղտուկ, դժկամակութիւն, տհաճութիւն ։ 2 Սրտի ցաւ, է.

Déplanter, ն. Ուրիշ տեղ տնկել (ծառ), փոխատնկել ։ 2 (Անտառակի) ծառերն հանել, ծառազերծել † 3 Քաշել հանել (ցից) ։ [գծի.

Déplantoir (Ն), գ. Փոխատնկուկ†

Déplâtrer, ն. Գաճը (ալչը) հանել ։

Déplier, ն. (Ծալլուածը) պարզել, բանալ, ծալատել ։ 2 Ապրանքները բանալ, ռմկ.

Déplisser, ն. Փոթերը պարզել՝ շտկել, անփոթել † ։

Déploiement, Déploîment, գ. Բանալը, պարզում ։ 2 Ծաւալում, տարածում ։

Déplomber (Ն), ն. Լեցուածն հանել (ակռայի) ։ 2 Կապար կնիքն հանել (կապոցի) ։

Déplorable, ած. Ափսոսալի, աւաղելի, ողբալի (բաղդ) ։ 2 Ցաւագին, եղկելի (ընտանիք՝ հայր) ։ 3 Լալու՝ արտասուելի (աշխարհ) ։ 4 Խեղճ՝ ողորմելի (ոճ) ։ 5 Զախորդ՝ ողբալի (ընթացք) ։

Déplorablement, մ. Խիստ գէշ, ողորմելի կերպիւ ։

Déploré, e, ած. Ողբացեալ ☞ (դառնա)կոծ ։ 2 Անբժշկական, անյոյս ։

Déplorer, ն. Լալ, արտասուել, աւաղել. ափսոսալ, ողբալ ։

Déployer (շուա), ն. Բանալ՝ պարզել (դրօշ), տարածել (Թռչնոյ՝ Թեւերը) ։ 2 Սփռել՝ տարածել (զօրք) ։ 3 Ցայտնել, ցուցնել (եռանդը՝ ոյժը) ☞ (արիա)նալ։ || Se —, չ. Պարզիլ ։ 2 Տարածուիլ ։ 3 Երեւալ, յայտնուիլ ։

Déplumer, ն. Փետել (Թռչուն) ☞ փետրաԹափ ։ || Se —, չ. Փետուրքը Թափիլ ։ 2 Իրարու փետուրքը փետել ։ 3 Մազերը Թափիլ ։ [տել ։

Dépolir, ն. Փայլը հանել, փայլա-

Dépolissage, ար. Փայլատում ։

Déponent, ած. Հասարակ (բայ) ։

Dépopularisation, եգ. Անժողովրդականութիւն ։

Dépopulariser, ն. Աչքէ հանել, անժողովրդական ընել ։ || Se —, չ. Ժողովրդականութիւնը կորուսել ։

Dépopulateur, trice, ած. Մարդածախ ։ [վիճակ ։

Dépopulation, եգ. ՄարդաԹափ

Déport, ար. Անձեռնհասութիւն յայտնելը, դատ. || Sans —, մ. Անյապաղ։

Déportation, եգ. (Անդարձ) տարագրութիւն, շկօԹակ ։

Déporté, ար. (Անդարձ) տարագիր, շկօԹական ։

Déportements, ար. յգ. Վարք, հ. 2 Յոռի վարք, անառակ բարք ։

Déporter, ն. Անդարձ տարագրել, շկօԹակել † շկօԹել † || Se —, չ. Քաշուիլ, ետ կենալ, կասիլ ։

Déposant, e (ō-զ), ած. և գ. Վկայութիւն տուող, վկայ ։ || գ. Աւանդատու ։

Déposer (ō), ն. Գետին՝ վար դնել (բեռ) ։ 2 Վար առնուլ (գլխակ) ։ 3 Դնել (տեղ մ'ապրանք)։ 4 Նետել, Թափել (տեղ մը՝ աղտոտութիւնք) ։ 5 Թողուլ՝ ձգել (ցուպը՝ դուրսը) ։ 6 Ի պահ դնել (կտակ՝ օտարի քով) ։ 7 Աւանդ դնել (գումար) ։ 8 Իբր երաշխաւորութիւն տալ, տալ (գրաւական)։ 9 Աւանդել (գաղտնիք՝ բարեկամի սրտին մէջ) ։ 10 Ընել (բողոք) ։ 11 Մէկղի դնել (զոռոզութիւն)։ 12 Հրաժարիլ, քաշուիլ (իշխանութենէ), Թողուլ (Թագը) ։ 13 Հանել (պաշտօնէ), վար առնուլ (իշխան) ։ 14 Թողուլ մրուր (թօրթու), մրրել † (որ և ածն.) ։ 15 Հանել (վարագոյր) ։ || — son bilan, Սնանկիլ ։ || չ. Վկայութիւն տալ, վկայել, դատ. || Se —, չ. Աւանդ դրուիլ ։ 2 Քաշուիլ (իշխանութենէ) ։ 3 Զգուիլ (Թագաւորութեան)։ 4 Մրրիլ ։

Dépositaire (ō), գ. Աւանդապահ։

Déposition, եգ. Վար առնուլը, Թապլում Գ. (իշխանութենէ) ☞ (գահ)ընկէցութիւն ։ 2 Վկայութիւն, դատ.

Déposséder (1u), ն. Զրկել, հանել, ձեռքէն առնուլ ։

Dépossession (1u), եգ. Ձեռքէ առնուլը, ձեռքէ ելնելը, զրկանք ։ [ծել ։

Déposter, ն. Դիրքէն հանել՝ հալա-

Dépôt, ար. Պահեստ, աւանդ. Եմանէթ. Avoir en —, (իբր աւանդ պահել). Être en —, (աւանդ դրուիլ), 2 Պահեստի դնելը, աւանդ ձգելը, աւանդում. Ordonner le — ։ 3 Պահեստի պայմանագիր։ 4 (Բան մը) դնելը (տեղ մը), դիր։ 5 (Ցուպ մը) դնելու տեղ, պահարան. — d'armes, (զինանոց). — des archives, (դիւան) ։ 6 ՄԹերանոց, համբարակ † (վաճառականի) ։ 7 Մնացող զօրաց կայան, զօրակայան ։ 8 Կայանազօր † 9 Գունդ կազմելու կայան ։ 10 Դիպահ † (ոստիկանատան) ։ 11 Բանտարկում. Mandat de — ։ 12 Մրուր. թօրթու ։ 13 Պալար, խոց, բժ. || — de mendicité, Աղքատատուն † ։

Dépoter, ն. Ամանէ աման Թափել, փոխամանել † 2 Թաղարը փոխել (տունկի) ։ [փոշի ։

Dépoudrer, ն. Հանել՝ ԹօԹուել

Dépouille, եգ. Աւար, կողոպուտ, կապուտ ։ 2 Մեռնողի Թողած բաները, մեռելոյԹ ։ 3 Մարմին (մեռնողի). — mortelle, (դիակ, նշխար) ։ 4 Հունձք մրգոց, մրգակուԹ † 5 (Հանուած) մորԹ (առիւծի)։ 6 Հանած մորԹ, խորխ (միջատի), շապիկ (օձի) ։

Dépouillement, ար. Կողոպտում, կապտում ։ 2 Կողոպտանք, կապ-

տանք ։ 3 Մերկացում (նախապաշարմունքէ) ։ 4 Հրաժարանք , մերկացում (աշխարհի բարիքներէ) ։ 5 Հաշիւն հանելը , քննութիւն (հաշուի) ☞ (քուէ)-համար ։

Dépouiller, ն. Մորթը հանել (նապաստակի) ☞ մորթազերծ ։ 2 Հանել , մերկացնել (զգեստներէ) ։ 3 Կապտել՝ մերկացնել (ծառ) ☞ (տերեւա)զիրկ , (—) մերկ ։ 4 Կապտել (երկիր) հունձքերէ ։ 5 Հունձք քաղել, անբ. 6 Մերկանալ (հանդերձներ)։ 7 Թողուլ՝ մերկանալ (հին մորթը) ։ 8 Կապտել (մէկը) , կողոպտել (մեռեալ) ☞ անկապուտ , (մեռեալ)զերծ ։ 9 Կապտել (պաշտօնէ) ։ 10 Մերկ ձգել (ոսկր) ։ 11 Հաշիւն հանել , քննել (հաշիւ) , համրել (քուէներ) ։ 12 Բաղուածքներ հանել , քաղել (տոմարէ) ։ 13 Մէկզի ընել, վրայէն նետել , Թօթափել , մերկանալ, փ. ‖ Se — , չ. Զգեստներն հանել , մերկանալ ։ 2 Խորխը մերկանալ (միջատի), շապիկ փոխել (օձի)։ 3 Մերկ մնալ (ոսկորի՝ ծառի) ։ 4 Մերկանալ (զարդերէ)։ 5 Մերկանալ (հին մորթը), փ. 6 Թողուլ , մերկանալ (հպարտութիւն) ։ 7 Տալ՝ ձգել (ինչքերը) ։

Dépourvoir, - vu, e, ն. (Կարեւորներէ) մերկացնել , բացը ձգել ։ ‖ Se — , չ. (Ունեցածը) ձեռքէ հանել , բացը մնալ (ստկէ) ։

Dépourvu, e, ած. Բացը մնացած, աղքատ, անպաշար , Թափուր , անմասն ։ ‖ Au — , մ. Յանկարծակի , անպատրաստ։ ‖ Prendre au — , Անպատրաստ բերել , յանպատրաստի գտնել ։

Dépravation , էգ. Յոռացում , վատԹարում (բարուց) ։ 2 Այլայլութիւն , խանգարում ։ [ռի, վատԹար ։

Dépravé, e, ած. Ապականեալ, յո-

Dépraver, ն. Աւրել, ապականել, վատԹարել , խանգարել ։

Déprécation , էգ. Պաղատանք ։ 2 Մաղթանք, հռ.

Dépréciation, էգ. Վար զարնելը , խոտում ։ 2 Տժգնութիւն՝ զնատութիւն (ոսկւոյ) ։

Dépréciateur, trice, ած. Արժէքը վար զարնող ։ 2 Խոտիչ , փ.

Déprécier, ն. Արժէքը պակսեցը-նել, տժգնել։ 2 Վար զարնել, խոտել, փ.

Déprédateur , trice , ած. Աւարառու, քանդող , հինաքանդ † ‖ ար. Հարստահարող, յափշտակող ։

Déprédation, էգ. Աւեր ու աւարառութիւն, քանդում † 2 Յափշտակութիւն (ընչից որբի) ։

Dépréder, ն. Գերփել, քանդել† ։

Déprendre, dépris, e, ն. Անջատել , զատել (որ և փ.) ։ ‖ Se — , չ. Սլկրդուիլ , պրծիլ, զատուիլ (որ և փ.) ։

Dépression , էգ. Իջնալը՝ վար զարնելը (ապրանքի) ։ 2 Իջնելը՝ նստիլը (գետնի) ։ 3 Վար իջնալը , իջուածք ։ 4 Վար զարնելը (մէկը) ։ 5 Ճնշում, իջում, բժ. 6 Տափարակութիւն, անբ.

Déprier , ն. Հրաւէր մը ետ ընել՝ ետ առնուլ ։

Déprimé , e , ած. Ներս զայած՝ փոսացեալ (ճակատ) ։ 2 Տկար (երակ) ։

Déprimer , ն. Փոսել , զոզել ։ 2 Արժէքը կոտրել, վար զարնել, փ. 3 Կոտրել՝ փշրել (հպարտութիւն) ։

Dépriser, ն. Վար զարնել, արժէքը կոտրել , խոտել ։

Deprofundis (տէ բռոֆօնտիս) , ար. Ի խորոց կարդացի ։

Dépuceler, ն. Կուսութիւնն աւրել ☞ կուսապիղծ ։

Depuis, նխ. Սկսեալ, ի վեր, հետէ, (այն օր)էն ։ 2 (Ինձմէ) ետք ։ ‖ — peu, Քիչ ատենէ ի վեր ։ | — longtemps , Շատոնց, վաղուց ։ | — quand, Ո՞րչափ ատեն է որ , երբէն ի վեր ։ ‖ մ. Անկէ ետք, ետքը, Qu'est-il arrivé — ? ‖ — que , շ. Յորմէ հետէ, (ծնելէս) ի վեր ։

Dépuratif, ive , ած. Մաքրիչ , բարեզտիչ † էգ. [տում։

Dépuration, էգ. Զտութիւն , զը-

Dépuratoire, ած. Զտիչ, զտական։

Dépurer, ն. Զտել , մաքրել ։

Députation , էգ. Պատգամաւոր խրկելը , պատգամաւորութիւն ։ 2 Երեսփոխանութիւն , պատգամաւորութիւն ։ 3 Երեսփոխանք՝ պատգամաւորք (նահանգի)։

Député, ար. Պատուիրակ, պատգամաւոր ։ 2 Երեսփոխան , պատգամաւոր ։

Députer, ն. (Մէկը) պատգամաւոր խրկել ։ 2 Պատգամաւորութիւն խրկել, անբ.

Déracinement, ար. (Արմատա-քի) խլում ։

Déraciner, ն. Արմատաքի խլել, արմատէն հանել։ 2 Հանել (ոտքի կոշտը)։ 3 Վերցնել, ջնջել, անհետել (զեղծում)։

Dérader, ն. Նաւահանգիստէ դուրս քշել (հովի՝ նաւը)։ [բան)։

Déraidir, ն. Թուլցնել (պրկուած

Déraillement (ռայլ), ար. Գծէն դուրս ելնելը, արտուղում ։

Dérailler (ռայլ), չ. Ճամբէ դուրս ելնել՝ արտուղիլ (կառախումբի)։

Déraison, էգ. Անբանաւորի խօսք կամ գործ, անխելքութիւն ։

Déraisonnable (1n), ած. Ուղիղ բանի դէմ, անբանաւորի † ։

Déraisonnablement (1n), մ. Անբանաւորի † կերպիւ ։

Déraisonner (1n), չ. Անբանաւորի † խօսիլ, ցնորիլ ։

Dérangement, ար. Շփոթութիւն, խառնակութիւն (կարասեաց)։ 2 Աւրուիլը, խանգարում (օդի՝ մեքենայի՝ առողջութեան)։ 3 Նեղութիւն տալը, խափան լինելը. Causer du —, (արգելք լինել)։ 4 Գործերու աւրուիլը ։ 5 Ստկի նեղութիւն ։ 6 Անկանոնութիւն, անկարգութիւն ։ 7 Փորքշուք (որ և — de corps)։

Déranger(3), ն. Խառնշտկել, տակնուվրայել, շփոթել, խառնակել (թուղթեր)։ 2 Աւրել (օդ), խանգարել (մեքենայ՝ միտք՝ առողջութիւն)։ 3 Կարգէ հանել, աւրել (մէկը)։ 4 Տեղէն հանել (մէկը)։ 5 Նեղութիւն տալ, արգելք լինել (մէկու)։ 6 Քշուք տալ, փորհարել † ‖ Se —, յ. Աւրուիլ (մեքենայի). Sa fortune se dérangea, (գործերն աւրուեցան)։ 2 Խանգարիլ (մտքի)։ 3 Տեղէն ելնել։ 4 Գործը՝ զբաղումը թողուլ ։ 5 Կարգէ ելնել, զարնել (անկարգութեան)։

Dératé, e, գ. C'est un —, Առոյգ՝ զուարթ մէկն է։ ‖ Comme un —, Նապաստակի պէս (վազել)։

Dérater, ն. Փայծաղը (տալագ) հանել ☞ փայծաղաթափ ։ [Անկ.

Derby, ար. Մեծ ձիարշաւ, տէրպի,

Derechef (տրէշ), մ. Դարձեալ, նորէն ։ 2 Նորէն կ'ըսեմ ։

Déréglé, e, ած. Կարգէ կանոնէ ելած, անկարգ. Vie —, (անառակութիւն)։

Dérèglement, ար. Անկանոնութիւն, անկարգութիւն ։ 2 Անկարճ ճամբայ ։ 3 Փորքշուք ։

Déréglément, մ. Անկարգօրէն ։

Dérégler, ն. Կանոնէ հանել, շփոթել, անկանոնել † (ժամացոյց)։ 2 Դըպրոցի) կարգ կանոնն աւրել ։ 3 Կարգ կանոնէ հանել, անկարգել, ‡.

Dérider, ն. Փոթ՝ խորշում փարատել։ 2 Զուարթացնել։ ‖ — le front, Զուարթացնել, ճակատը պարզել ։

Dérision, էգ. Ծաղր, այպանութիւն, հեգնութիւն ։

Dérisoire, ած. Այպանական, հեգնական ։

Dérivatif, ive, ած. Ածանցեալ (բառ)։ 2 Ուրիշ կողմ դարձնող, խոտորիչ † (դեղ)։

Dérivation, էգ. Ճամբան դարձնելը, խոտորեցում (ջրերու)։ 2 Ճամբան փոխելը ։ 3 Ածանցում, ածանց, +.

Dérive, էգ. Խոտորած ճամբայ (նաւու), խոտորում ։ ‖ Aller, Être en —, որ և՝ Յորձանքէ քշուիլ ։

Dérivé, e, ած. Բխեալ։ 2 Ածանցական, ածանց, +. (որ և ար.)։

Dériver, ն. Ճամբան փոխել՝ դարձնել ։ 2 Յորձանքին հետեւիլ կամ ճամբէն խոտորիլ (նաւու)։ 3 Ցամաքէ մեկնիլ (նաւու)։ 4 Հանել՝ ածանցել (բառ)։ ‖ Se —, յ. Ճամբան փոխել, խոտորիլ ։ 2 Բխիլ, յառաջ գալ, սկիզբ առնուլ, ծագիլ ։ 3 Ածանցիլ, +.

Dermaptère, Dermoptère, ած. Մաշկաթեւ, կդ.

Dermatose, էգ. Մորթախտ† բժ.

Derme, ար. Մորթ (մարդու)։

Dermeste, ար. Կրծամորթ, կդ.

Dermologie, Dermatologie, էգ. Մորթաբանութիւն ։

Dernier, ière, ած. Վերջին, յետին. Arriver le —, (ամենէ ետք հասնիլ)։ 2 Անցեալ (շաբաթ)։ 3 Տրուպ՝ յետին (ծառայ)։ 4 Ցետին ծայր, ծայրագոյն. Des affaires de la — conséquence. Du — beau. (ամենագեղեցիկ)։ ‖ — supplice, (Գլխատութիւն)։ ‖ — main. Վերջին ձեռք, կատարելութիւն ։

‖ En — lieu. Հուսկ յետոյ. վերջին անգամ, հուսկ ուրեմն ։ ‖ ար. Վերջինը ։ 2 Վերջին օր (ամսի) ։ 3 Տրուպ, յետին։ 4 Ցռուեգոյնը (մարդոց)։ 5 Վերջին խօսք՝ պատասխան. Il veut toujours avoir le — ։

Dérnièrement, մ. Վերջերս ։

Dérobé, e, ած. Գողունի, անյայտ, գաղտուկ (դուռ) ☞ գող(ուղի) ։ ‖ À la —, մ. Գաղտագողի, գաղտուկ ։

Dérober, ն. (Գաղտուկ մը) գողնալ, շորթել, շուպել (որ և անխ.)։ 2 Գողնալ (ժամ մ'աշխատութենէ) ։ 3 Բերնէ առնուլ (գաղտնիք) ։ 4 Ձեռքէ առնուլ, ազատել (ոճրագործը՝ մահուընէ, մարդ մը՝ ժողովրդի կատղութենէ) ։ 5 Պահել, ծածկել. Une noire tempête déroba le ciel à nos yeux ։ 6 Կեղեւել (բակլայ) ։ ‖ Se —, չ. Օձիքն ազատել, սըկըրդուիլ ելնել, պրծիլ (մէկու ձեռքէ), 2 Պահուիլ կամ պահուած լինել։ 3 Աներեւոյթ, ծածկուիլ (աչքերէ)։ 4 Զգել երթալ, մեկնիլ. Se — de, (որ և անխ.) ։ 5 Փախիլ (ձիու՝ հեծնողի տակէ, երկրի՝ ոտից տակէ)։ 6 Դեգեւիլ, կթոտիլ (ծունկերու)։

Dérogation, էգ. Փոփոխում մտցընելը, փոփոխում (օրէնքի մէջ)։ [շանց)։

Dérogatoire, ած. Փոփոխիչ (դա-

Dérogeance, էգ. հ. ժ. Ազնուընկէց † գործ ։ 2 Իրաւանց՝ բարեշնորհմանց նուազում ։

Déroger, չ. Փոփոխումներ մտցնել, փոփոխել (օրէնք), խոտորիլ (սովորութենէ). — à։ 2 Վնասել, մեղանչել (մէկու իրաւանց). — à ։ 3 Անարժան գործ մ'ընել, անարժան գտնուիլ (իր բնաւորութեան) ։ 4 Իջնալ, խոնարհիլ, հէգն. Il voulut bien — jusque là ։ 5 հ. ժ. Ազնուականութենէ ինկալու գործ մ'ընել, (որ և՝ — à noblesse)։ 6 հ.ժ. Ազնուականութենէ հանել՝ ձգել. Le commerce dérogeait ։

Déroidir, ն. (Պրկուածը) թուլցնել։

Dérougir, ն. Կարմրութիւնն անցունել՝ առնուլ ։ ‖ չ. Կարմրութիւնը երթալ (որ և՝ Se —, չ.) ։

Dérouiller, ն. Ժանգը մաքրել (զէնքի)։ 2 Կրթել, յղկել, փայլ տալ, փ. ‖ Se —, չ. Ժանգը ելնել ։ 2 Նորէն վարժուիլ, գիտցածը նորոգել ։ 3 Կրթուիլ, յղկուիլ ։

Déroulement, ար. (Փաթթուածը) պարզելը՝ բանալը ։

Dérouler, ն. (Փաթթուածը) պարզել՝ բանալ։ 2 Ծաւալել, տարածել (գետի՝ իր ջուրերը) ։ 3 (Աչքի) դիմաց բերել, պատմել, պարզել ։

Déroutant, e (Նո), ած. Հնարքները փճացնող, շփոթիչ ։

Déroute, էգ. Խառնաշփոթ փախուստ. Mettre en —, (ի փախուստ խուճապել ։ 2 Բերանը կարկել) ։ 2 Կործանում, հարուած, խորտակում, փ. ‖ Etre, Se mettre en —, Գործերն՝ բանն աւրուիլ ։

Dérouter, ն. Ճամբէն մոլորցնել, ճամբան շփոթեցնել, զարտուղիլ ։ 2 Հընարքները փճացնել, շփոթել ։ ‖ Se —, չ. Ճամբան կորսնցնել ։

Dérrière (Ir-ĕn), նխ. (Իր) ետեւով, ետեւը, ետին ։ 2 (Իր) ետեւէն ։ 3 (Իրմէ) ետև՝ ետք ։ ‖ մ. Ետև ։ | Par —, մ. Ետեւէն ։ ‖ ար. Ետեւը, յետակողմ ։ 2 Ետեւը, յետոյք ։ ‖ Les —, Յետակողմ (բանակի) ։ 2 Յետակողմեան (գնդեր) ։

Dés, յօդ յ+. (Մարդիկ)ներուն ։ 2 (Մարդիկ)ներէն ։ 3 (Մարդ)իկ. Il y a des hommes qui . . . ։ 4 (Թշուառ)ները. Se moquer des — ։ 5 Վրայ. Parler des peuples anciens։ 6 Բանի մը (հոգի). Des hommes m'ont dit ։ Տ. **De** ։

Dès, նխ. Անդստին, սկսեալ, հետէ, ի (մանկութենէ), (այժմ)էն, (վաղուան)է։ 2 (Երթալուն) պէս ։ ‖ — là que, չ. Որովհետեւ ։ [փարատում ։

Désabusement, ար. Պատրանքի

Désabuser, ն. Պատրանք փարատել, սխալանքէ հանել, սխալանքը ճանչցընել ։ ‖ Se —, չ. Պատրանքը փարատիլ, սխալանքը հասկնալ ։

* **Désaccord** (Ic), ար. Անհամաձայնութիւն, անմիաբանութիւն. Être en —, (չմիաբանիլ) ։

Désaccorder (Ic), ն. Միութիւնն աւրել (ընտանեաց) ։ 2 (Ջութակի թելերու) յարդարումն աւրել ։

Désaccoupler (Ic), ն. Զոյգն

աւրել, տարազոյգ ընել ։ ‖ Se —, չ. Անզոյգ մնալ ։

Désaccoutumer (1c), ն. Սովորութիւնը կտրել, մոռցնել, տարավարժել † ‖ Se —, չ. Սովորութիւնէ մոռնալ, տարավարժիլ † ։

Désachalander (1), ն. (Խանութի մը) մուշտերը հեռացնել՝ փախցնել ։ ‖ Se —, չ. Մուշտերը կորսնցնել ։

Désaffection (1f), էգ. Աէրէ կըտրիլը, ցրտութիւն ։

Désaffectionner (1f-1n), ն. (Մէկու) սէրը կտրել, պաղեցնել ։

Désagréable, ած. Դժպհի, անախորժ, անհաճոյ ☞ խստա(ձայն) ։

Désagréablement, մ. Անախորժ կերպիւ ։

Désagréer, չ. Գէշ երեւիլ, հաճոյ չլինել, անհաճոյ լինել ։ ‖ ն. Սարազերծել (նաւ) ։ [(մարմնոյ մասանց) ։

Désagrégation, էգ. Անջատում

Désagrément, ար. Անհաճոյ՝ անախորժ բան, տհաճոյք † 2 Պակսութիւն (երեսի վրայ) ։ [նոյ մը մասունքը) ։

Désagréger, ն. Անջատել (մարմ-

Désajuster, ն. (Շտկուածքը) աւրել, խանգարել ։

Désallaiter (1l), ն. Կաթէ կտրել ☞ կաթնահատ ։

Désaltérant,e (1), ած. Ծարաւն անցունող, ծարաւաբոյժ, ծարաւանցոյց † ։

Désaltérer, ն. (Մէկու) ծարաւն անցընել՝ մարել ։ ‖ Se —, չ. Ծարաւն անցունել, (ջուր) խմել ։

Désancrer (1), չ. Խարիսխը վերցընել, ն—. ‖ ն. Հանել մէկը (ախորժ տեղէ) ։ 2 (Մէկու) մտքէ հանել (բան մը) ։

Désappareiller (1p), ն. Տ **Dépareiller** ։ [զատել ։

Désapparier (1p), ն. Զոյգերը

Désappointement (1p), ար. Յուսաբեկութիւն, յուսադերեւութիւն † յուսակտրութիւն † դերեւում † 2 Կամքի դէմ բան, սրտնեղութիւն ։

Désappointer (1p), ն. (Մէկու) յոյսն ի դերեւ հանել, յուսախաբ ընել † 2 Զօրաց ցուցակէն հանել, հ.

Désapprendre,-pris, e (1p). ն. (Սորվածը) մոռնալ, ուսանթափիլ ։

Désapprobateur,trice (1p). ած. Խոտիչ, չհաւնող, անհաւան † ։

Désapprobation (1p), էգ. Խոտում, անհաւանութիւն, անհաւանում † ։

Désapproprier (1p), ն. Բանի մը սեպհականութիւնը ձեռքէն առնուլ ։ ‖ Se —, չ. Թողուլ ինչք՝ ստացուած, մերկանալ ։ 2 Հրաժարիլ ամէն բարիքէ ։

Désapprouver (1p), ն. Աստընտանել, խոտել, անհաւանել, չհաւնիլ. Je ne — pas que . . ., (կը հաւանիմ որ . . .) ։

Désarçonner (1n), ն. Ձիէ վար ձգել՝ տապալել ☞ ձիընկէց ։ 2 Վար նետել (պաշտօնէ) ։ 3 (Մէկու) լեզուն կարկել, ը.

Désargenter, ն. (Աշտանակի) արծաթներն հանել ։ 2 Անդրամ՝ անարծաթ թողուլ ։ [զէն, բ. ա.

Désarmé,e, ած. Զինաթափ ։ 2 Անա-

Désarmement, ար. Զէնընկէցութիւն, զինաթափութիւն ։ 2 Արձակում զօրաց, զինաթափութիւն ։ 3 Սարամերկում † (նաւու) ։

Désarmer, ն. Զէնքերն առնուլ, զինաթափել ։ 2 (Դիմացինի) ձեռքէն սուրը թողցնել, ար. 3 (Տիրոջը) զէն ու զարդը հանել ։ 4 Առնուլ վրայէ, զրկել, կապտել (իշխանութենէ) ։ 5 Սիրտն իջեցնել, հանդարտել, ողոքել ☞ զինաթափ. Se laisser —, (կակղիլ, մեղքնալ) ։ 6 Սարազերծել (նաւ), (որ և ած.) ։ 7 Սպառազինութիւնքն հանել (տորմիղի) ։ 8 Հանել զնդակ (հրետի) ։ ‖ չ. Զօրքերն արձակել, զինաթափիլ ։ ‖ Se —, չ. Զէնքերը վար դնել, զէն ու զարդն հանել, զինաթափիլ ։ 2 Իջնալ, կակղիլ ։

Désarroi (1r), ար. Տակնուվրայում, խառնակութիւն, շփոթութիւն ։

Désarticulation, էգ. Յօդատում † 2 Յօդակտրութիւն ։

Désarticuler, ն. Յօդատել † 2 Յօդակտրել ։ ‖ Se —, չ. Ոսկրազօդքէն ելնել, յօդատիլ † ։

Désassembler (1), ն. Քակել զօդուածք՝ շարք (տախտակաց), շարաքուծել, շարատել † ։ [ընկերութիւն ։

Désassocier (ս), ն. Քակել՝ աւրել

Désassortir (ս), ն. Յարմարած

բաներ իրարմէ զատել, յանկատել։ 2 Հաւաքն աւրել (խանութի)։

Désastre (զառ), ար. Մեծ դժբաղդութիւն, աղէտ։ 2 Կործանում (վաճառականի)։

Désastreusement, մ. Աղէտալի կերպով մը, չարաչար։

Désastreux, euse, ած. Աղէտալի, դառնաղէտ, աղէտաւոր։

Désavantage (՝), ար. Առաւելութիւնը կորսնցնելը, վնասում, ձախորդանք. Avec —, (աննպաստ կերպիւ). A son —, (իրեն համար աննպաստ կերպիւ). Avoir le —, (տակ մնալ)։ 2 Աննպաստ հանգամանք, ձախորդանք. — des armes. Avoir du — au jeu, (խաղի մէջ ձախորդ երթալ)։

Désavantager (՝), ն. Կորուստ մը կրել տալ, վնասել։ 2 (Ժառանգորդներու) բաժնին վնասել (ի նպաստ մէկու)։

Désavantageusement (՝), մ. Գէշ՝ աննպաստ կերպիւ, աննպաստ։

Désavantageux, euse (՝), ած. Վնասակար, ձախորդ, աննպաստ։

Désaveu, ար. Չընդունիլը, մերժում (փոխանորդի ըսածին՝ ըրածին). — de paternité, (ինքզինք հայր չճանչելը)։ 2 Իմս չէ ըսելը, ուրացում (զաւակի՝ գրքի)։ 3 Ցետս կոչում (վարդապետութեան մը)։ 4 Մերժում, ժխտում, ուրացում (իր սկզբանց)։

Désaveugler, ն. (Մէկու) միտքը՝ մտաց աչքը բանալ։

Désavouable, ած. Մերժելի։

Désavouer, ն. Մերժել, չընդունիլ, չճանչել (փոխանորդի մը խօսքը՝ գործքը), (որ և ան.). — un ambassadeur. — qn. de qch. (մէկու մէկ բանը չընդունիլ)։ 2 Ուրանալ, ժխտել, չճանչել (իր մէկ գործքը՝ խօսքը)։ 3 (Իբր իրը) չճանչել (զաւակը), չճանչնալ (մէկը՝ իբր ազգական)։ 4 Բարեկամս չէ ըսել, չճանչել (մէկը)։ 5 (Իբր անարժան) մերժել. On doit — de pareils moyens։ 6 Դէմ գալ, մերժել. Ses actions — ses paroles։ 7 Ուրանալ (աւանդ՝ իր վարդապետութիւն)։

Desceller (տէսէլէ), ն. Հանել (կնիք՝ ծինի)։

Descendance (ս-՝), էգ. Սերում, ծագում։ 2 Զաւակք, սերունդ։

Descendant, e (ս-՝), ած. Իջնող. Ligne —, (սերունդ). La marée —, տեղատուութիւն։ 2 Վայրիջութեան (հանգոյց), ա. 3 Նուազուն (յառաջատուութիւն, բ.)։ ‖ —, e, գ. Ծնունդ, զաւակ, շառաւիղ, սերունդ։ ‖ ար. յգ. Ապագայ սերունդ։

Descendre (ս-՝), չ. (Վար) իջնել։ 2 (Գետն) ի վար իջնել։ 3 Իջնել (ցամաք), ելնել (կղզի մը) ☞ (իջավան)իլ։ 4 Թողուլ, ելնել. — du trône, (գահընկէց լինել)։ 5 Իջնել, խոնարհիլ։ 6 Խոնարհիլ, նուաստանալ։ 7 Սերիլ, իջնել։ 8 (Տեղ մը հրոսել, կոխել, Թափնել Գ. Թըշնամիներու)։ 9 Կոխել (տուն մը՝ դատաւորի)։ ‖ — en soi-même, Իր ներսը մտնել, ինքզինք քննել։ | — trop bas, (Որ և՝ վար կախուիլ)։ ‖ ն. Վար իջեցընել, իջեցնել (գինի՝ ի մառան)։ 2 Գետին դնել։ 3 Իջնել (լեռնէ)։ 4 (Գետն) ի վար իջնել։ 5 Մեռցնել, գետին զարնել, ա.

Descension (ս-՝-՝), էգ. Վայրէջք, ա.

Descente (ս-՝), էգ. Իջում, էջք. A la —, (իջնալուն)։ 2 Վար առնուլը, իջեցում (զանգակի)։ 3 Զառիվայր, դարուվար. La — est rude։ 4 Կոխելը, հրոսում. Faire une — en Angleterre։ 5 Խողովակ (ջրոց), (որ և՝ Tuyau de —)։ ‖ — de justice, (Տուն մը) կոխելը, այց (արդարութեան մարդերու)։ | — de lit, Գորգիկ մահճի առջեւ, տապաստակ։

Descriptif, ive, ած. Նկարագրական։ 2 Ձեւագրական (երկրաչափութիւն)։

Description, էգ. Նկարագիր, նկարագրութիւն։ 2 Արձանագիր, ցանկ (կարասեաց)։ 3 Գծում, ե.

Déséchouer, ն. Հանել՝ ազատել (խրած նաւ) ապախրել ✝։

Désemballage (՝-11), ար. Բացում (ապրանքի) հակերու։

Désemballer (՝-11), ն. (Ապրանքի) հակերը բանալ։

Désembarquement (՝), ար. Ցամաք հանելը (զօրք)։

Désembarquer (՝), ն. Ցամաք հանել։ ‖ Se —, չ. Ցամաք ելնել։

Désembourber (ն), ն. Տղմէ դուրս քաշել՝ հանել (սայլ) ։

Désemparer (ն), չ. Մեկնիլ, ձգել երթալ, Թողուլ ելնել (քաղաք) ։ || Sans —, մ. Առ ետեղ, հոն տեղ ։ 2 Անընդհատ, գ. || ն. Թողուլ (քաղաքը) ։ 2 (Նաւու) կայմուկազմածն հանել, անգործածական ընել (նաւ) ։

Désempeser (ն), ն. (Պաստառի) օսլը (գօլա) հանել, շոհատել† ☞ շոհաթափ† || Se—, յ. Շոհն ելնել, շոհատիլ† ։

Désemplir (ն), ն. Քիչ մը պարպել, Թեթեւցնել ։ || չ. Ne — point, Միշտ լեցուն լինել, չպարպիլ ։

Désenchantement (ն), ար. Պատրանքի փարատում, պատրանք ։ 2 Հմայքը քակելը, տարհմայում † ։

Désenchanter (ն), ն. Պատրանքը ցուցնել՝ փարատել ☞ պատրանաթափ † 2 Հմայքը քակել, տարհմայել † ☞ հմայաթափ ։ || Se —, յ. Պատրանքը փարատիլ ։

Désenclouer (ն), ն. Հանել բեւեռ (հրետի ծակէ) ☞ բեւեռաթափ † ։

Désencombrer (ն-ն), ն. Փլատակները վերցնել ։ 2 Խափանները վերցընել, բանալ (ճամբայ) ։

Désenfiler (ն), ն. (Ասեղի՝ մարգրտի) դերձանը հանել՝ շարքը քակել ։

Désenfler (ն), ն. Այտումը իջեցնել, տարայտմել† 2 Պարպել օդ (օդապարկի) ։

Désenflure (ն), էգ. Այտման իջնալը, տարայտմում † ։

Désenivrement (ն), ար. Սթափանք (գինիէ), գինեթափութիւն † տարարբոյթք † ։

Désenivrer (ն), ն. Գինովութիւնը փարատել, տարարբշռել † ☞ գինեթափ † Il ne — point, (միշտ գինով է) ։ 2 Զգաստել, սթափել, գ. 3 Գինիէ սթափիլ, -նխ. || Se —, յ. Գինին կտրել ։ 2 Սթափիլ, գ.

Désennuyer (ն-2n), ն. Ձանձրոյթը փարատել, զբօսցնել ։

Désenrayer (ն), ն. (Անիւի) կապը արձկել՝ արգելակը հանել ։

Désenrhumer (ն), ն. (Մէկու) հարբուխն անցընել ։

Désenrouer (ն), ն. (Կոկորդի) կերկերումը բժշկել, ձայնը բանալ ։

Désensevelir (զանսko), ն. Գերեզմանէ հանել ։ 2 Հանել պատանքը (մեռելի) ։

Désensorceler (ն), ն. Դիւթութենէ կախարդանքէ ազատել, դիւթատել ։

Désensorcellement (ն-ll), ար. Դիւթատում † ։

Désentêter (ն), ն. (Մէկու) յամառութիւնը կոտրել, գլխէն հանել (բան մը) ։ 2 Գլխու ցաւը բուժել ։ || Se —, յ. Գլխէն հանել, բժշկուիլ ։

Désentraver (ն), ն. (Ձիու) ոտնակապը քակել ։

Désert, e, ած. Անշէն, անբնակ, ամայի, անապատ ։ || ար. Անապատ. չէօլ ։

Déserter, ն. Փախստեայ երթալ (զաւառէ) ։ 2 (Հայրենի յարկը) ձգել երթալ ։ 3 Թողուլ՝ լքել (դրօշակը) ։ 4 Փախչիլ (բանակէ), դասալիք լինել ։ 5 Բաժնուիլ, հատուածիլ, դասալիք լինել, գ. || չ. Ձգել երթալ, ձգել փախչիլ (սենեակէ) ։ 2 Դասալիք լինել (Թշնամւոյ առջեւ). — à l'ennemi, (Թշնամւոյ կողմն անցնիլ) ։ [սալիք ։

Déserteur, ար. Փախստեայ, դա-

Désertion, էգ. Զինուորութենէ փախուստ, դասալքութիւն ։ 2 Կուսակցութիւն փոխելը, հատուածութիւն, դասալքութիւն ։ 3 Լքում, Թողում ։

Désespérade, էգ. Յուսահատական գործ ։ || À la —, մ. Յուսահատութեամբ, հ. [սութիւն ։

Désespérance (ն), էգ. Անյու-

Désespérant, e (ն), ած. Յուսահատիչ, յուսահատական ։ 2 Վշտառիթ ։

Désespéré, e, ած. Յուսակտուր, յուսահատ ։ 2 Անյուսալի՝ անյոյս (հիւանդ) ։ 3 Զմարդ յուսահատող՝ անուղղայ (երիտասարդ) ։ 4 Սաստիկ ցաւած. Il est — de vous avoir fait attendre ։ || Comme un —, Բոլոր ուժովը (վազել) ։

Désespérément, մ. Յուսահատաբար ։ 2 Սաստիկ՝ խենթի պէս (սիրել) ։

Désespérer, չ. Յոյսը կտրել, յուսահատիլ ☞ անյոյս ։ || ն. Յուսահատել ։ 2 Վշտացնել ։

Désespoir, ար. Անյուսութիւն,

յուսահատութիւն. Ce tableau est le — des peintres, (ոչ մէկ պատկերհան այս պատկերխ նմանը կրնայ շինել) ։ 2 Սաստիկ վիշտ, յուսահատութիւն. Faire le —. Tomber dans le — ։ 3 Տհաճութիւն, դժկամակութիւն, վիշտ. Être au — de, que... ։ ‖ En — de cause, ծայրը հասնելով ։ 2 Անյայս կերպիւ (բան մ'ընել) ։ ‖ Mettre au —, Սաստիկ վշտացնել՝ դժկամակել ։

Déshabillé (զա), ար. Տանհագուստ † (կնոջ) ։ ‖ En —, Եղածին պէս երեւիլ (մէկու) ։

Déshabiller (զա), ն. Հանուեցընել ։ 2 Կապտել, մերկացնել, մօրէ մերկիկ ձգել ։ 3 Մերկապարանոց յայտնել (մէկը) ։ ‖ Se —, յ. Զգեստներն հանել, հանուիլ ։ 2 Զգեստը փոխել, փոխուիլ ։

Déshabité, e, (զա), ած. Մարդաթափ, անբնակ ։

Déshabituer (զա), ն. Սովորութիւնը կտրել, մոռցնել, ետ քաշել, տարսովորել † ։

Déshérence (զէ-ռ), էգ. Անժառանգ լինելը, ինչքը տէրութեան մնալը, անժառանգորդութիւն † Droit de —, (զրաւման իրաւունք. մահլիւլ) ։

Déshériter (զէ), ն. Ժառանգէ հանել՝ զրկել ☞ ժառանգազուրկ ։ 2 Անբաժին՝ զուրկ ձգել, ֆ.

Désheurer (զէօ), ն. (Գործերու) կարգը՝ ժամն աւրել ։ ‖ ն. Ժամը սխալ զարնել (ժամացոյցի) ։

Déshonnête (զօնէդ), ած. Անհամեստ, անպարկեշտ ։

Déshonnêtement (զօնէ), մ. Անհամեստ կերպիւ, անպարկեշտօրէն ։

Déshonnêteté (զօնէդ), էգ. Անհամեստութիւն, անպարկեշտութիւն ։

Déshonneur (զօնէօռ), ար. Ամօթ, անարգանք, անպատուութիւն ։

Déshonorable (զօ), ած. Անպատիւ ։ [Անպատուաբար ։

Déshonorablement (զօ), մ.

Déshonorant, e (զօ), ած. Անարգ, անարժան, անարգու, անպատուիչ ։

Déshonorer (զօ), ն. Անպատուութիւն բերել, անպատիւ ընել, անպատուել ։ 2 Խայտառակել՝ արատել (աղջիկ) ։ 3 Աւրել՝ տգեղել (դէմք՝ արձան) ։ ‖ Se —, յ. Պատիւը կորսնցնել, ինքզինք անպատուել ։ [ծինն հանել, փ.

Déshydrogéner (զի), ն. Ջրա-

Désidérata (զի), ար. յգ. Թերի կէտեր, փափաքելի բաներ, փափաքանք՝ ըղձանք † էւ. Un — tum (օ) ։

Désidératif, ive (զի), ած. Ըղձական (բայ) ։ [ցիչ, նշանակիչ ։

Désignatif, ive (զ), ած. Ծանու-

Désignation (զ), էգ. Ծանօթութիւն, նկարագիր. նշանակ. վասն, ակնյան ։ 2 Ցուցընելը, նշանակում (փոխանորդի) ։

Désigner (զ), ն. Նկարագիրը տալ, յայտնել, ցուցնել, նշանակել ։ 2 Նշանակել (օր) ։ 3 Նշանակ ընել, նշանակել (մէկը՝ հասարակաց ատելութեան) ։ 4 Կարգել, նշանակել (յաջորդ) ։

Désillusion (զl), էգ. Պատրանաքեկ վիճակ, խաբ, պատրանք ։

Désillusionner (զl-ln), ն. Պատրանքը փարատել ☞ պատրանաթափ † ‖ Se —, յ. Պատրանքը ցրուել ։

Désincorporer (զ), ն. Բաժնել, զատել ։ 2 Զօրագունդէ մը զատել՝ հանել (դասակ) ։ [ջաւորութիւն (բառի) ։

Désinence (նանս), էգ. Վերջ, վեր-

Désinfatuer (զ), ն. (Մէկու) յիմարական կարծիքը կամ յարումը փոխել, աչքերը բանալ, գլխէն հանել (բան մը) ։ ‖ Se —, յ. Կուրութիւնը փարատիլ, մտքէն հանել, աչքերը բացուիլ ։

Désinfectant, e (զ), ած. Մաքրական, նեխափարատ † ։

Désinfecter (զ), ն. Վտանգաւոր նեխերը կամ զէշ հոտերը փարատել, օդը մաքրել, ապանեխել † ։ [խում † ։

Désinfection (զ), էգ. Ապանե-

Désintéressé, e (զ), ած. Անշահախնդիր, անշահասէր ։ [շահախնդրութիւն ։

Désintéressement (զ), ար. Ան-

Désintéresser (զ), ն. Փոխարինելով դուրս հանել (գործէ մը), գոհացնել, գոհ ընել ։ ‖ Se —, յ. Ա՛լ շահ չունենալ, դուրս ելնել (գործէ մը), շահը չըմնալ. Se — de ։ 2 Անտարբեր լինել (զովեստից մասին). Se — sur ։

Désinvestir (զ), ն. Պաշարումը

վերցնել ։ 2 Ձեռքէ առնուլ (իրաւունք մը)։ || Se — à, Ձեռքը քաշել՝ [առնուլ։

Désinviter (ʅ), ն. Հրաւէր մ'ետ

Désinvolture (ʅ), իգ. Ազատ՝ վայելուչ ձև, վայելչավարութիւն, վայելչք †։

Désir, ար. Իղձ, տենչ, կարօտ, ցանկութիւն, բաղձանք, փափաք ☞ (յաղթա)սիրութիւն ։

Désirable, ած. Ցանկալի, ըղձալի, տենչալի, փափաքելի ։

Désiré, e, ած. Ըղձալի, ցանկալի ։

Désirer, ն. Տենչալ, ցանկալ, փափաքիլ ☞ (ան)տենչիկ, (մշտա)փափաք։ 2 Աչք տնկել՝ ցանկալ (մէկու կնոջ)։ 3 Ուզել՝ մաղթել (մէկու՝ յաջողութիւնք)։ || Se —, չ. Ցանկալի լինել ։ 2 Իրար փափաքիլ ։

Désireux, euse, ած. Փնտռող, ցանկացող, փափաքող ☞ (ան)տենչիկ ☞ ծէր. կարօտակէզ, մեծափափաք, անձկակարօտ ։

Désistement (զիս), ար. Ետ քաշուիլը, յետկացութիւն, կասում։

Désister (se), (զիս), չ. Ձեռք քաշել, քաշուիլ, կասիլ ։

Desman (kս), ար. Տեսման, ան.

Désobéir, ն. Անսաստել, անհնազանդել, զմռել, ա.

Désobéissance (ʅ), իգ. Անլսողութիւն, անսաստութիւն, անհնազանդութիւն ։ [անսաստ, անհնազանդ։

Désobéissant, e (ʅ), ած. Հեստ,

Désobligeamment (ամ), մ. Սիրտ՝ կամք կոտրելով, անբարեմոյն † կերպիւ ։

Désobligeance (ʅ), իգ. Վշտացուցիչ կերպ, անբարեմոյն † ընթացք ։

Désobligeant, e (ʅ), ած. Սիրտ՝ կամք կոտրող, անբարեմոյն † || իգ. ք. Երկու մարդ առնող կառք, երկուեակ † ։

Désobliger, ն. Կամք՝ սիրտ կոտրել, վշտացնել, անբարեմոյն† գտնուիլ ։

Désobstruant, e (ʅ), **Désobstratif, ive**, ած. Բացողական (դեղ)։

Désobstruer, ն. Բանալ գոցուած (անցք), բանալ (անցք) ։

Désoccupation (1c), իգ. Անգործութիւն, անզբաղութիւն ։ [դատարկ ։

Désoccupé, e (1c), ած. Անզբաղ,

Désœuvré, e, ած. Պարապ, անգործ, պարապորդ ։

Désœuvrement, ար. Դատարկութիւն, անգործութիւն ։

Désolant, e, ած. Տրտմական, վշտառիթ (լուր)։ 2 Սիրտ նեղացնող (մարդ՝ բան) · Cela est bien — ։

Désolateur, trice, ած. Աւերիչ, աշխարհաւեր ։ || ար. Ապականիչ, աւերիչ։ 2 Սիրտ նեղացնող, չարչրող, վիշտ պատճառող ։

Désolation, իգ. Ամայում. աւերանք, աւեր (Երուսաղէմի) ։ 2 Սաստիկ վիշտ, մեծ տրտմութիւն, վշտահարութիւն։ 3 Մեծ տհաճոյք. Vous me voyez dans la — ։

Désolé, e, ած. Անապատացեալ, աւեր դարձած (տեղ) ։ 2 Մենացեալ (այրի) ։ 3 Վշտահար † (մայր) ։ 4 Սիրտը նեղացած, ցաւած. Je suis — de . . . ։

Désoler, ն. Աւեր՝ անապատ դարձընել (երկիր) ։ 2 Սիրտ ցաւցնել, վշտահարել † La mort de son ami le — ։ 3 Սիրտ նեղացնել. Ce contre-temps me — ։ 4 Անհանգիստ ընել, նեղել. Les sollicitations, Les mouches le — ։ || Se —, չ. Մեծապէս տրտմիլ, սաստիկ վշտանալ, վշտահարիլ։ 2 Ցաւիլ. Je me — de ce qui vous arrive ։ 3 Իրարու սիրտ ցաւցնել՝ վշտահարիլ ։

Désopilant, e (ʅ), ած. Խնդացնող։

Désopiler, ն. (Խցեալ) անցքերը բանալ. — la rate, (որ և՝ սաստիկ խնդացնել) ։ || Se —, չ. Զուարթանալ։

Désordonné, e (1n), ած. Անկարգ (տուն) ։ 2 Անառակ՝ անկարգ (մարդ) ։ 3 Տարապայման (ծախք), չափէ դուրս (ախորժակ) ։

Désordonnément (1n), մ. Անառակօրէն, անկարգութեամբ ։ 2 Չափէ դուրս (սիրել) ։

Désordonner (1n), ն. Կարգն աւրել։ || Se —, չ. Կարգէ ելնել ։

Désordre, ար. Խառնակութիւն, անկարգութիւն. En —, (խառնափնդոր, տակնուվրայ) ։ 2 Շփոթութիւն (զօրաց)։ 3 Աւար, անկարգութիւն ։ 4 Վրդով, տակնուվրայութիւն (մտքի) ։ 5 Շփոթութիւն, խռովութիւն, անկարգութիւն (տեղ

մը) ։ 6 Անտաշտկութիւն, անկարգութիւն ։ 7 Անկարգութիւն (մարմնոյ մէջ) ։

Désorganisateur, trice, ած. Կազմալուծող ։

Désorganisation, էգ. Խանգարում, կազմալուծութիւն ։

Désorganiser, ն. Կազմաւորութիւնն աւրել՝ խանգարել, կազմալուծել ։

Désorienter (ն), ն. Ուղղութիւնը կորսնցնել տալ, ճամբան շփոթել, մոլորեցնել ☞ ուղեկորոյս ։ 2 Շփոթել ։ ‖ Se —, չ. Ուղղութիւնը կորսնցնել, մոլորիլ։

Désormais, մ. Ասկէ ետքը, այսուհետեւ ։

Désossement, ար. Ոսկորները հանելը, ոսկրազերծութիւն ։

Désosser, ն. (Հաւի) ոսկորներն հանել ☞ ոսկրազերծ։ 2 Ներսը մտնել, մանր քննել, քննել ։

Désourdir, ն. (Բանածը) քակել ։

Désoxydation, էգ. Ապօքսիտում † (մետաղի), գ.

Désoxyder, ն. Թթուածինն հանել, թթուածնատել † (ոքսիտ) ։

Désoxygéner, ն. Թթուածնատել † (մարմին), գ. ‖ Se —, չ. Թըթուածինն ելնել, թթուածնատիլ † ։

Despote, ար. Տիրապետ, բռնակալ ։ 2 Բռնաւոր, փ. 3 հ. ժ. Կողմնակալ, դեհպետ† (Սերվիոյ ևն.) ։

Despotique, ած. Տիրապետական, բռնակալական ։

Despotiquement, մ. Տիրապետաբար, բռնակալաբար. Régner, Gouverner —, (բռնակալել) ։

Despotisme (իս), ար. Տիրապետութիւն, բռնակալութիւն ։

Despumation, էգ. Փրփրաքաղութիւն ։ [փոտում (մորթի) ։

Desquamation (ֆուա), էգ. Թե-

Dessaisir (se) (զիռ), չ. Ձեռքէ հանել, տալ՝ թողուլ ուրիշի ։

Dessaisissement (զի), ար. Ձեռքէ հանում, ուրիշի թողում ։

Dessaisonner (զօնէ), ն. Վարուցանի կարգն աւրել ։ 2 Ծաղկման կամ պտղաբերքի ժամանակը փոխել ։

Dessalé, e, ած. Վարպետորդի, աղուէս ։

Dessaler, ն. Աղն հանել, անոյշցնել, աղաթափել ։ [լանս) Թուլցնել՝ քակել ։

Dessangler (ն), ն. Քաշիկը (գօ-

Desséchant, e (ն), ած. Ցամաքիչ, ցամքիչ ։ [2 Ազազուն † (մէկը) ։

Desséché, e, ած. Չոր, ցամքած ։

Dessèchement, ար. Ցամաքում, սարսատում, չորացում ։ 2 Ազազում † (մարմնոյ) ։

Dessécher, ն. Ցամաքել, սարսատել, չորցնել։2 Վտտել՝ ազազել† (մէկը)։ 3 Խամրել (սիրտ) ։ ‖ Se —, չ. Ցամքիլ, զօսանալ, չորնալ ։

Dessein(ն), ար. Խորհուրդ, դիտաւորութիւն, միտք, դիտում. Faire —, (միտք ունենալ). À ce —, (այս մտքով). De — formé, (խորհրդով) ։ 2 Ծրագիր (քերթուածի) ։ ‖ À —, մ. Խորհրդով, դիտմամբ ։ ‖ À — de, շ. Որպէս զի ։

Desseller (1l), ն. Թամբը (էյէր) հանել ։

Desserre (sèrr), էգ. Dur à la —, Ձեռքը կարկամ, (վճարելու) ծանր ։

Desserré, e (1r), ած. Ցանցառ՝ թոյլ (կարգեր) ։

Desserrer (1r), ն. Թուլցնել ։ 2 Իջեցնել (ապտակ) ☞ (խարազան)ել։ ‖ — les dents, Բերանը բանալ (որ և փ.)։

Dessert, ար. Աղանդեր. չէրէզ ։

Desserte, էգ. Սեղանի աւելցուք ։ 2 Քահանայութիւն (մատուռի մը) ։ ‖ De —, Պողոտան հանող (ճամբայ) ։

Dessertir, ն. (Տեղէն) հանել, քակել (ազնիւ քար) ։

Desservant (ն), ար. (Ժողովրդապետութեան մը՝ քահանայ ։ 2 Մատրերէց † ։

Desservir, ն. Երթեւեկել, բանիլ (երկաթուղւոյ) ։ 2 Քահանայել (մատուռի) ։ 3 Վնաս հասցնել, գործն աւրել. Il vous a — auprès d'un tel ։ 3 Սեղանը վերցնել, (որ և անգ.) ։ ‖ Se —, չ. Իրարու վնաս հասցնել ։

Dessicatif, ive, ած. Չորցնող (դեղ), ցամաքա(դեղ) ։ [քեցում։

Dessication, էգ. Չորացում, ցամ-

Dessiller, ն. Կոպերը (քիփրիք) իրարմէ զատել՝ բանալ ։ 2 Բանալ (աչքեր), փ. ‖ Se —, չ. Բացուիլ (աչքերու)։

Dessin (ի), ար. Գծագիր, գծագրութիւն։ 2 Ծրագրութիւն. On oppose le — à la couleur։ 3 Նկարակերտութիւն՝ նկար (կերպասի)։ 4 Ծրագիր (շէնքի)։

Dessinateur, ար. Գծագրիչ։

Dessiner, ն. Գծագրել։ 2 (Ծրագիրն) յայտնել, ցուցնել, պատկերել։ ‖ չ. Գծագրել։ 2 Ծրագրել։ 3 (Որոշակի) երեւիլ, նկարուիլ։ 4 Երեւան ելնել, ինքզինք ցուցնել, յայտնի լինել։

Dessoler, ն. (Ձիու) Ներքանը կտրել։ 2 Մշակութեանց կարգը փոխել։

Dessouder, ն. Մածոյցը (լեհիմ), հանել։ [նել, գինին կոտրել։

Dessouler, ն. Գինովութիւննանցը-

Dessous, ար. Տակի կողմը, տակը ☞ (ագե)տակ։ 2 Ետեւի կողմը. Le — des cartes, (որ և ներքին կողմ, գաղտնի թել, գաղտնիք)։ ‖ Avoir le —, Յաղթուիլ, տակ մնալ։ ‖ մ. Ներքև, տակ, վարը։ | Mettre —, (Տապալել)։ | En —, մ. Տակի կողմէն, տակէն, վարէն։ 2 Ծածկամիտ (ձև)։ | Par —, մ. Տակի կողմէ։ | Au —, մ. Վարը, վար։ ‖ Au — de, նխ. Վար. Il est au — de sa place, (իր պաշտօնի մարդը չէ)։ | Par —, նխ. Տակէն, տակ։ | De —, նխ. Տակէն։ | De —, մ. Տակի (հագուստ)։

Dessus, ար. Վրան, վրայի կողմ, վերի կողմ, վերնակողմ, վերնամաս (սեղանի). իսկ՝ Un — de table, (սեղանի ծածկոյթ)։ 2 Վրայ՝ հասցէ (նամակի)։ 3 Նպաստ, առաւելութիւն. Avoir le — du vent, (որ և՝ վրայ ելնել). Avoir, Gagner le —, (շահիլ, յաղթել, վրայ ելնել). Prendre le —, (զօրանալ)։ ‖ Au —, մ. Վրան։ 2 Վեր։ ‖ De —, նխ. Վրայէն։ 2 (Մէկ տարեկանէ) վեր։ | Au — de, նխ. (Դրան) վրայի կողմը, վրայով։ 2 Բարձր, վեր. Il est au — de tout. Il est au — de sa place, (իր պաշտօնէն վեր մարդ է). Courage au — des périls, (վտանգ արհամարհող արիութիւն). Au — du vent, (վտանգէ՝ նեղութենէ դուրս). Il est au — de l'opinion publique, (հասարակաց կարծիքը կ'արհամարհէ՝ փոյթ չըներ). Il est au — de soi-même, (ինքիրմէ իսկ գերազանց կը համդիսանայ)

Destin (ի), ար. Ճակատագիր։ 2 Բաղդ։ 3 Կեանք. Il a terminé son —, բն.

Destinataire, գ. Ընդունիչ, (նամակ)ատէր, (փոխառ)ընկալ †։

Destination, էգ. Որոշում, կարգում, սահմանում։ 2 Սահմանեալ տեղ. Se rendre à sa —. Arriver à —, (իր տեղն հասնիլ)։

Destinée, էգ. Ճակատագիր։ 2 Բախտ։ 3 Կեանք. Finir sa —, բն.

Destiner, ն. Կարգել, սահմանել ☞ (տէրտէր)ցու, (ամփոփել)ի։ 2 Պահել, պատրաստել, սահմանել (մէկու՝ մեծ վարձք) ☞ (նախա)կարգ։ 3 Միտքը դնել. — de։ ‖ Se —, չ. Ասպարէզ ընտրել, ինքզինք սահմանել։ ‖ Se — à, (Մէկու հետ) կարգուելու միտք ունենալ։

Destituable, ած. Պաշտօնանկելի†։

Destitué, ած. Պաշտօնընկէց, պաշտօնանկ։ 2 Զուրկ, անմասն ☞ ան-(հիմն)։

Destituer, ն. Նետել՝ հանել (պաշտօնէ), պաշտօնանկ ընել։ 2 Զուրկ ձըգել, մերկացնել, գ. [թիւն։

Destitution, էգ. Պաշտօնանկու-

Destrier, ար. Մարտիկ ձի, ռազմաձի, հ.

Destructeur, trice, ած. և գ. Կործանիչ, քակտիչ, աւերիչ ☞ (քաղաք)աւեր։ [խանգարիչ, եղծիչ։

Destructif, ive, ած. Քակտիչ,

Destruction, էգ. Աւեր, կործանում։ 2 Սատակում, կոտորում, ջնջում։

Désuétude, էգ. Խափանում (օրէնքի). Tomber en —, (խափանիլ)։

Désunion, էգ. Բայքայում, քակտում (տախտակներու)։ 2 Բաժանում (երկու երկիրներու)։ 3 Պառակտում, անմիութիւն։

Désunir, ն. Անջատել, քակտել, քակել։ 2 Երկպառակել, պառակտել, բաժնել ☞ (ազգա)բաժան։ ‖ Se —, չ. Բաժնուել։ 2 Գժտիլ։

Détaché,e, ած. Հատուկտոր (մտածութիւնք). Pièces —, (հատակտորք, հատուածք։ 2 Անջատ ամրութիւնք)։ 2 Հեռացեալ, անջատ ☞ (լծ)արձակ։

Détachement, ար. Անջատում՝ հեռացում (շահէ՝ աշխարհէ) ☞ ան-(շահա)խնդրութիւն ։ 2 Հանուած՝ խըլ-կուած խումբ, ջոկատ ։

Détacher, ն. Արձկել՝ քակել (շուն)։ 2 Վերցնել, հանել (պատկեր՝ գնդասեղ)։ 3 Քակել՝ հանել (ժապաւէն) ։ 4 Կորզել՝ փրցնել (պտուղ) ։ 5 Վերցնել՝ զատել (աչքը՝ բանէ մը) ։ 6 Հեռացնել՝ զատել (բազուկ՝ մարմնէ) ։ 7 Զատել (այգի մը՝ ագարակէ) ։ 8 Հեռացնել, անջատել (աշ-խարհի սէրէ) ։ 9 Զատել՝ հանել (կու-սակցութենէ մը) ։ 10 Խրկել՝ հանել (զօ-րաց մաս մը) ։ 11 Ետեւէ խրկել , հանել ոստիկանք) ։ 12 Բիծը հանել (զգեստի) ։ 13 Դուրս ցատքեցնել , դէ. 14 Իջեցնել (ապտակ) , չ. ‖ Se —, յ. Արձկուիլ, քակուիլ ։ 2 Ելնել (բեւեռի) ։ 3 Փրթիլ (քարակոշտի՝ լեռնէ) . Se — par feuil-les, (Թերթ թերթ ելնել) ։ 4 Վրայէն փախիլ՝ իյնալ (վերարկուի)։ 5 Զատուիլ՝ (աչքերու՝ բանէ մը) ։ 6 Զատուիլ՝ անջա-տիլ (աշխարհէ) ։ 7 Դուրս ցատքել, երե-ւիլ , զատուիլ (սեւը՝ ճերմկի վրայ) ։

Détail, ար. Մանրամասն † (հաշ-ուի՝ դէպքի). Avec —, (տեղն ի տեղը)։ 2 Մանր պարագայք , մանրամասունք † (դատի)։ 3 Մանրամանր՝ դոյզն բաներ. Homme de —. Esprit de—։ 4 Մանր վաճառում, մանրավաճառութիւն †. Ma-gasin de —. Faire le —. Marchand en —, (մանրավաճառ) ։ ‖ En —, մ. Մանր՝ փոքրաքանակ (ծախել)։ 2 Պարա-գայիւք , տեղնիտեղ, մանրամասն (պատ-մել) ։ 3 Քչիկ քչիկ (մեռնիլ) ։

Détaillant (1), ար. Մանրավա-ճառ ։ 2 Գինւոյ մանրավաճառ ։

Détaillé,e, ած. Մանր, մանրամասն։

Détailler, ն. Մանրամասն (պատ-մել) ☞ մանրապատում ։ 2 Քիչ քիչ՝ մանր (ծախել) ։ 2 Մաս մաս կտրել, յօ-շել (եզ) ։

Détailleur, ար. Մանրավաճառ, հ.

Détaler, ն. Ապրանքները ժողվել՝ ծրարել ։ ‖ չ. Կծիկը դնել , փախչել ։

Détalinguer(1), չ. Խարսխի պա-րանը հանել ։

Déteindre, Déteint, e (1), ն. Գոյնն աւրել , գունաթափել ։ ‖ չ. և յ. Գոյնը նետել , գունատիլ ։ 2 Գոյնը տալ (բանի մը) . — sur ։

Dételer, ն. Քակել (ձի՝ կառքէ, եզ՝ արօրէ) , տարլծել ☞ լծարձակ ։

Détendre, ն. Թուլցնել (աղեղ մը). Իսկ՝ — l'arc , (դուլ՝ հանգիստ տալ մտքի) ։ 2 Վերցնել հանել (սենեակի) սրահակք՝ վարագոյրք՝ անկողինք ։ 3 Սրահակներն հանել , վրաններն ժողվել , ևն. ‖ Se —, յ. Թուլնալ։ 2 Հանգըս-տանալ (մտքի)։ 3 Հանգիստ տալ (մտքի)։

Détenir,-nu, e, ն. Գրաւել՝ քովը պահել (ուրիշի բանը) ։ 2 (Մէկը) բռնի քովը պահել, վար դնել, արգիլել։ 3 Բան-տը պահել (մէկը) ☞ բանտարգել ։

Détente (1), իգ. Զգան. քիւֆեք քե-քիյի ։ 2 (Հրացանի.) ձգանը քաշելը . Dur à la —, (դժուարաձիգ ։ 2 Ձեռքը ծանր, ագահ)։ 3 Ծաւալում (ճնշեալ կա-զի) ։ 4 Դուլ առնուլը, հանգիստ (մտքի)։

Détenteur,trice(1), գ. Ստացող, պահող, տէր։ 2 Ձեռքին մէջ ունեցող, էջ.

Détention (1) , իգ. Քովը պահելը (ուրիշի ինչք)։ 2 Բանտարգելութիւն, կա-լանք ։ [Նաւոր ։

Détenu, e, գ. Բանտական , կալա-

Détergent, e (1) , ած. Մաքրող՝ սրբող (դեղ) , մաքրա(դեղ) † ։

Déterger , ն. Մաքրել (աղիք) ։

Détérioration, իգ. Աւրում, ա-ղաւաղում, յոռացում † ։

Détériorer , ն. Աւրել , աղաւա-ղել , յոռացնել † ։

Déterminant, e, ած. Ցորդորիչ, հաւանիչ ։ 2 Որոշիչ ։

Déterminatif, ive , ած. Ցատ-կացուցիչ , գ.

Détermination , իգ. Որոշում ։ 2 Անվեհերութիւն, համարձակութիւն. Il marcha avec — à l'assaut ։ 3 Սահ-մանում, որոշում, յատկաւորում † (տըն-կի՝ անասնոյ) ։ 4 Ցատկացնելը, գ.

Déterminé, e, ած. Միտքը դրած, որոշած. — à ։ 2 Սաստիկ (խման) , (որ-սի) խենթ, (խաղա)մոլ ։ 3 Խիզախ , ան-վեհեր , համարձակ (զինուոր՝ կերպա-րանք) . Un vrai —, (աչքերը սեւցած մարդ, յանդուգն) ։

Déterminément, մ. Ճշդիւ , ո-

բոշակի (խօսիլ բանի մը վրայ) ։ 2 Հաստատամտութեամբ (ուզել բան) ։ 3 Համարձակ, անվեհեր (յարձակիլ) ։

Déterminer, ն. Ճշդիւ յայտնել՝ նշանակել՝ սահմանել, գտնել (հեռաւորութիւն)։ 2 Ճշդել, սահմանել, յատկաւորել † (տունկերու ցեղ) ։ 3 Ցատկացուցանել, ք. 4 Վճիռը տալ, վճիռ կտրել (բանի մը վրայ), հաստատել, որոշել (կէտ մը) ։ 5 Միտքն ընել, դրդել, մղել, շարժել, յորդորել, հաւանեցնել (բանի մը) · L'interêt le — ։ 6 Միտքը դնել, որոշել (բան մ'ընելու) ։ 7 Առիթ տալ, պատճառ լինել, յառաջ բերել (հիւանդութիւն) ։ ‖ Se —, յ. Միտքը դնել, որոշել (որ և ռմկ.) ։

Déterminisme (ս), ար. Որոշականութիւն † փէլ.

Déterrer (1r), ն. Հողէ հանել։ 2 Գերեզմանէ հանել ։ 3 Երեւան հանել, գտնել հանել ։ [2 Դիւազող, Անկ.

Déterreur (1r), ար. Գտիչ, գտակ։

Détersif, ive (ս), ած. Վիրամաքրիչ † (դեղ) ։

Détestable, ած. Զարաշուք, զարշելի ☞ (զազրա)ձայն ։ 3 Գէշ՝ անպիտան (օդ՝ գինի) ։

Détestablement, մ. Խիստ գէշ, անպիտան (երգել) ։

Détestation, էգ. Խորշում, զարշում ։ 2 Սոսկում (իր ոճիրներէ) ։

Détester, ն. Խորշիլ, զարշիլ։ 2 Չը սիրել, ատել (ամառ՝ կեանք) ☞ (ուսումն)ատեաց ։ ‖ չ. Հայհոյել ։ ‖ Se —, յ. Իր անձէ զարշիլ ։ 2 (Իրար) սաստիկ ատել ։

Détirer, ն. Ամէն կողմէ քաշել, քաշքշել ։ ‖ —, յ. Ձգտիլ՝ ճապկըտիլ Գ. (յօրանչելէ), ը. ։

Détiser (զ), ն. Փայտերը մէկ կողմ առնուլ կրակէն ։ [տարհիւսել † ։

Détisser (ս), ն. Հիւսուածը քակել,

Détonant, e (1), ած. Շառաչմամբ ճայթող, ճայթական ։

Détonation, էգ. (Շառաչմամբ) ճայթիւն, թնդիւն ։ [թել ։

Détoner, չ. Թնդիւն հանել, թնդ-

Détonner (1n), չ. Ձայնէն դուրս ելնել, սխալ երգել ։ 2 Անպատկան՝ անյարմար լինել, ք. ‖ ն. Պօռալ՝ ոռնալ (երգ) ։

Détordre, ն. Ոլորուքը պարզել (կտաւի), բանալ, տարզալարել † ‖ Se—, յ. Տարզալարիլ † 2 Ճմլել (ոտքը) ։

Détorquer, ն. Ծռմրտկել, թռնազբօսել, կամակորել ։ [տարոլոր† ։

Détors, e, ած. Ոլորքը քակուած,

Détorse, էգ. Ճմլում, ճմլած, հ.

Détortiller, ն. Գալարուածքը պարզել, տարզալարել † տարոլորել † ։

Détour, ար. Դարձուած (գետի)։ 2 Մանուած, ոլորուք (անտառի) ։ 3 Ոլորուկ ճամբայ, ոլորուք. Prendre des —, (երկար՝ ոլորուկ ճամբաներ բռնել), (որ և ք.)։ 4 Ներքնախորշք † ոլորուկք (սրտի) ։ 5 Պատ ի պատ խօսքեր, դարձուած, մանուած, ոլորուք. Sans —· Pourquoi tant de —? Etre sans —, (աննենգ լինել. դարձուածքներ չգիտնալ, ք.) ։

Détourné, e, ած. Արտուղի (շաւիղ), զարտուղի (ճամբայ) ։ 2 Անուղղակի (գովեստ), կողմնակի (իմաստ), խոտոր (ճամբայ, ք.) ։

Détournement, ար. Մէկդի դարձնելը (գլուխ) ։ 2 Իրեն անցունելը, խորում (ստկի) ։

Détourner, ն. Խոտորել (հարուած), դարձնել (գետի ընթացք)։ 2 Հեռացնել (կասկած)։ 3 (Մէկ կողմ՝ մէկդի) դարձնել (գլուխ)։ 4 (Ձուանը) հակառակ դարձնել, հակոլորել † 5 Հանել՝ խոտորել (մէկը՝ ճամբէն, ստակներ՝ (իրենց գործածութենէ)։ 6 Իրեն անցընել՝ խորել (դրամ) ։ 7 Դարձունել (մէկու միտք), դարձունել (մեղքէ) ։ 8 Արգելք լինել, ետ ձգել (աշխատանքէ) ։ 9 Թռնազբօսել՝ դարձնել (օրէնքի միտքը) ։ ‖ չ. Դառնալ (դէպ ի աջ) ։ ‖ Se —, յ. Խոտորիլ (ճամբէ) ։ 2 Դէմքը մէկ կողմ դարձնել ։ 3 Մէկ կողմ դառնալ ։ 4 Հեռանալ (բարկութեան՝ ուրիշի վրայէ) ։ 5 Պաղիլ (մէկէ) ։ 6 Հեռանալ (պարտքէ) ։ [տել ։

Détracter, ն. Վար զարնել, աղար-

Détracteur, ար. Վար զարնող, աղարտող ։ [թիւն ։

Détraction, էգ. Զարախօսու-

Détranger (1), ն. Ջնջել (խլուրդներ) ։

Détraquer, ն. Աւրել (ժամացոյց), խանգարել (միտք) ։ 2 Քալուածքն աւրել, աւրել (ձի) ։

Détrempe (՝), էգ. Ջրաներկ. սուլու պօյա. Peindre en —, (ջրաներկ զարնել) ։ 2 Ջրանկար ։ ‖ En —, Խեղճ հետեւողութեամբ (երկ) ։ 2 Սուտ՝ ջրի (ամուսնութիւն) ։

Détremper (՝), ն. Կակղել՝ Թրջել (ջրով), Թրմել ։ 2 Պողպատի ջուրն առնուլ, կակղել, ապամխել † ։

Détresse, էգ. Անձկութիւն սրտի, անդոհ։ 2 Ցետին կարօտութիւն, մեծ նեղութիւն ։ 3 Մեծ տագնապ, ‡. Signal de — ։ 4 Վտանգ. Signal de —, ն—.

Détriment (՝), ար. Տոյժ, վնաս ։ 2 Մնացորդ, հ. [Թաղաց ։

Détritoir, ար. Ձէթի աղօրի, ձի-

Détritus (թիւս), ար. Մնացորդք, բեկորք, նշխարք, բ. պ.

Détroit, ար. Նեղուց (ծովու). պօղազ. Passer le —, (Մանշը անցնիլ)։ 2 Կիրճ, կապան։ 3 Նեղութիւն, անձուկք։

Détromper (՝), ն. Սխալմունքը հասկցնել, պատրանք փարատել, աչք բանալ ։ [ցութիւն։ 2 Գահանկումն†։

Détrônement (ō), ար. Գահընկէ-

Détrôner (ō), ն. Գահընկէց ընել ։ 2 Առաջնութենէ ձգել ։

Détrousser, ն. Թողուլ՝ վեր բռնուածը, վար Թողուլ (պարեգօտ) ։ 2 Աւազակել, կողոպտել ։ [հուղկահար։

Détrousseur, ար. Յելուզակ,

Détruire, -truit, e, ն. Կործանել, քանդել, (որ և ‡.) ։ 2 Ջնջել, քանդել, կործանել, ‡. 3 Կոտորել (բանակ) ։ 4 Ջնջել՝ փճացնել՝ սատակել (ճճի)։ ‖ Se —, յ. Աւերիլ, կործանիլ ։ 2 Իրար ջնջել՝ քանդել, ‡. 3 Իր կամ իրարու կեանքը վերցնել ։ 4. Իրար վնասել՝ կործանել։

Dette, էգ. Պարտք. Avouer la —, (բանը խոստովանիլ) ։ 2 Պարտք, պարտիք. Payer sa dette à la patrie, (զինուոր գրուիլ) ։ 3 Պարտքի բանտ, ծակ, հ. Il est à la — ։ ‖ — actives, Առնելիք ։ | — passives, Տալիք ։ | Faire une — bonne, Պարտքի մ'երաշխաւոր լինել ։ | J'en fais ma —, Երաշխաւոր կը լինիմ ատոր ։

Deuil, ար. Խոր տրտմութիւն, սուգ. Il est très assuré que je mourrais de —. Mettre en —, (ի սուգ համակել, սուգի մէջ ձգել). Faire un grand —, (մեծ սուգի մէջ իյնալ) ։ 2 Սգաւորութիւն, սուգ. Prendre le —, (սուգ բռնել, սուգի մտնել). Il est en —, (սգաւոր է) ։ 3 Սեւ, սեւեր. Le — va bien à cette femme. S'habiller de —. Tendre une chambre de —. Porter le —, (սուգը բռնել, սեւեր հագնիլ). Grand —, (խոր սեւեր). Petit —, (ԹեԹեւցած սեւեր) ։ 4 Սուգի գոյն. Le violet est le — des rois ։ 5 Սուգ մտնելու ծախք, սեւեր. Donner tant à une veuve pour le —, pour son — ։ 6 Ազգականք ու բարեկամք (յուղարկաւորութեան մէջ), սգակիրք † Être du —. — nombreux. Mener, Conduire le — ։ 7 Սգակիսէ † ետք հագուստ ։ 8 Սեւ, աղտոտ. Avoir les ongles en — ։ ‖ Faire son — d'une chose, Կորսուած համարիլ, ալ յոյս չունենալ, ը. [բաւոր†։

Deutosulfure, ար. Երկծծըմ-

Deutoxyde, ար. Երկոքսիտած ։

Deutérocanonique, ած. Երկրորդականոն (Գիրք Աստուածաշնչի) ։

Deutéronome, ար. Մովսէսի հինգերորդ գիրք, երկրորդումն օրինաց ։

Deux, ած. Բ—. Երկեակ, կրկին, երկու ☞ կրկնա(յարկ), երկ(սեռ), երկ(ձեռնեան) ։ 2 Երկրորդ (հատոր) ։ ‖ C'est —, Ce sont —, Ça fait —, Ատոնք տարբեր բաներ են, մէկն ուրիշ է՝ միւսն ուրիշ, այլ է (խոստանալ) այլ է (կատարել) ։ | Donner, Piquer des —, Սրարշաւ վազցնել ձին ։ 2 Շուտով ընել ։ ‖ ար. Երկու ։ 2 Երկուք (ամսի) ։ 3 Երկուքնոց, երկեակ։ [րորդ յարկ։

Deuxième, ած. Երկրորդ։ 2 Երկ-

Deuxièmement, մ. Երկրորդ ։

Deux-points, ար. յ+. Կրկնակէտ։

Dévaler, ն. Իջեցնել, —. 2 Իջնալ (սանդուղէ) ։ ‖ Se —, յ. Իջեցուիլ ։

Dévaliser, ն. Մերկացնել, կողոպտել, լօպկել Գ.

Devancer, ն. Յառաջ անցնել, յառաջել. — le jour, la lumière, (ա-

բեւածագէ առաջ ելնել)։ 2 (Մէկէ) յառաջ ընել բան մը, կանխել (մէկը)։ 3 Առջեւէ երթալ (բանակի) ☞ յառաջընթաց։ 4 Նախաւորութիւն ունենալ, աւելի յառաջ լինել (հանդիսի՝ ժողովի մէջ)։ 5 Աւելի յառաջ՝ կանխագոյն լինել (պաշտօնի մէջ). Ceux qui nous ont —, (մեր նախորդք)։ 6 Վերագոյն լինել, յառաջ անցնիլ (իր դարէ)։ 7 Գլել, յառաջ անցնիլ, ‡.

Devancier, ière (ì), գ. Նախորդ։ ‖ ար. յգ. Նախնիք։

Devant (ì), նխ. Դիմաց, առջեւ. — moi, (որ և՝ առջեւէս). Aller au —de, (որ և՝ կանխել)։ 2 Առաջ. Comme —։ | Par—, նխ. (Նօտարի) դիմաց։ ‖ մ. Առջեւէն, առջեւէ (վազել)։ ‖ Par—, (Առջեւէ)։ | Au —, մ. Առաջ, դիմացը. Aller au —, (որ և՝ առաջին քայլն՝ շարժումն ընել)։ ‖ — derrière, Առջեւը ետեւ։ ‖ — que, շ. (Օգնելէ) յառաջ, հ. ‖ ար. Առաջակողմ, առաջք. De —, (առջեւի)։ 2 Առջեւի մաս, յառաջամաս † (պատկերի)։ 3 (Խորանի) զոգնոց։ ‖ Prendre les —, Աւելի շուտ ընել, կանխել։ 2 Կարեւոր միջոցներն առջեւէն ձեռք առնուլ։ | Prendre, Gagner le —, les —, (Մէկէ) յառաջ ճամբայ ելնել կամ յառաջ անցնիլ։

Devantier (ì), ար. Գոգնոց. փրոupէլա, հ. ‖ էգ. —**ière**, Հեծման շըրջազգեստ։ [ճակատ։

Devanture (ì), էգ. Առջեւի կողմ,

Dévastateur, trice, ած. Քանդիչ, ապականիչ, աւերիչ։

Dévastation, էգ. Քանդում, քանդ, աւեր, քարուքանդ։

Dévaster, ն. Քանդել, աւերել ☞ աւերուն, այրեւացաւեր։ [Թիւն, խղ.

Déveine (վէն'), էգ. Ձախորդու-

Développée, էգ. Պարզած, ե.

Développement, ար. Մեծնալը, աճում, ընդարձակում, զարգացում, զարգոյթ † 2 Տարածում՝ ծաւալում (բանակի մէկ թեւին)։ 3 Ընդարձակ պատմուածք, ընդլայնում † (նիւթի)։ 4 Բանալը; պարզում (պաստառի)։

Développer, ն. Մեծցնել, աճեցընել, ընդարձակել, զարգացնել ☞ զարգուն։ 2 Ընդարձակ պատմել՝ բացատրել, ընդլայնել (նիւթ)։ 3 Հասկցնել, յայտնել, պարզել (գաղտնիք)։ 4 Բանեցնել՝ մէջ տեղ նետել (ամէն վարպետութիւնք)։ 5 Բանալ (չուխայ՝ ծրար)։ 6 Բանալ, պարզել, ‡. ‖ Se —, յ. Մեծնալ, աճիլ, յառաջ գալ, առջև երթալ, զարգանալ։ 2 Սփռիլ, տարածուիլ, ծաւալիլ։ 3 Բացուիլ (փաթտուած բանի), պարզուիլ։

Devenir, -nu, e, չ. Լինել, դառնալ՝ կտրիլ (խենթ) ☞ (օտարա)նալ, (մեծ)նալ, (կտղ)իլ. Faire — fou, (խենթեցնել)։ ‖ — à rien, Սաստիկ քիչնալ, բան չմնալ։

Dévergondage (ì), ար. Լրբենի անառակութիւն, լկտութիւն։

Dévergondé, e (ì), ած. Անպատկառ, լրբենի, լկտի։

Dévergonder (se) (ì), յ. Լրբօրէն անառակիլ, լկտիլ։

Devers, նխ. (Բարիզի) կողմ, դէպ ի (անոր)։ 2 (Վախճանի) մօտ, հ. ‖ Par —, նխ. (Դատաւորի) առջեւ։ | Par — soi, Ձեռքին մէջ, քովը։ 2 Մտքին՝ սըրտին մէջ, հ.

Dévers, e, ած. Ուղղորդ չեղող, շեղ, ծուռ։ ‖ ար. Շեղութիւն, ծռութիւն։

Déverser, չ. Շեղիլ՝ ծռիլ (պատի)։ ‖ ն. Կորացնել՝ ծռել (փայտ)։ 2 Դարձընել (ջուրը)։ 3 Թափել (պարսաւ)։ ‖ Se —, յ. Ծռիլ։ 2 Թափիլ։

Déversoir, ար. Տեղ՝ ուրկէ աւելորդ ջուրը դուրս կը թափի, զեղարան։

Dévêtir (k̄), ն. Հանել (պարեգօտ)։ ‖ Se —, յ. Զգեստները թեթեւցնել։ 2 Ձեռքէ հանել (ինչք)։ [հանելը, տալը։

Dévêtissement (k̄), ար. Ձեռքէ

Déviation, էգ. Խոտորում, շեղում։ 2 Թիւրում (ողնայարի)։

Dévidage, ար. Կարժ (չիլէ) ընելը, կարժում † 2 Կծիկ փաթթելը։

Dévider, ն. Կարժ (չիլէ) ընել, կարժել † 2 Կծիկ ընել, փաթթել, ‡.

Dévidoir, ար. Դերձան փաթթելու կանգուն, կարժառ. նազուգ։

Dévier, չ. Խոտորիլ (ճամբէ)։ ‖ ն. Ծռել, թիւրել։

Devin, e (ì), գ. Իղձ, գէտ, հարցուկ, գուշակ, կախարդ, կախարդ † 2 Մարգա-

րէ, փ. ‖ Le —, Դիւթօձ, արքայիկ պօա (որ և Le — serpent) ։

Deviner, ն. Գուշակել։ 2 Իմանալ, գիտնալ, կռահել, գուշակել ։ 3 Լուծել՝ գտնել (հանելուկ) ։

Devineur, ար. Գուշակութիւնք ընող, գուշակ, հարցուկ. (էգ. — **neresse**)։ 2 Կանխագէտ, կռահող, գուշակ. (էգ. — **euse**) ։

Devis, ար. (Շինուածի մը) նկարագիր ու ծախքի հաշիւ, շինուածացոյց ✝ 2 Խօսք, զրոյց, ը.

Dévisager, ն. Մազլցտել, ճանկըռտել (դէմք) ։ 2 (Մէկու) դէմքը ճանչելու աշխատիլ ։

Devise, էգ. Խորհրդաւոր պատկեր՝ առածով, նշանագրոշմ։ 2 Բանավճիռ, նշանաբան, նշանագրոշմ։ 3 Բաժին (վահանի), ՚ն+. [նել ։

Deviser, չ. Խօսակցիլ, զրոյց ը-

Devisser (ս), ն. Պտուտակներն (վիտա) հանել ։

Dévoiement, Dévoîment, ար. Շեղում, ծռում։ 2 Փորլուծութիւն ; քշուք ։

Dévoilement, ար. Քօղը վերցնելը, հոլանում ✝ 2 Յայտնում, հոլանում ✝։

Dévoiler, ն. (Մէկու) քօղը հանել, բանալ, հոլանել (արձան)։ 2 Վեր հանել, յայտնել ; հոլանել (գաղտնիք) ։ 3 Ուխտէ արձակել, քօղն առնուլ (կուսանի) ։ ‖ Se —, ։. Քօղն հանել ։ 2 Յայտնի լինել, յայտնուիլ ։

Devoir, ար. Պարտք. Il est du — de, պարտք է) ։ 2 Մեծարանք, պատուադրութիւն. Derniers —, (յուղարկաւորութիւն). Rendre ses — à qn. (որ և՝ քաղաքավարական այց մը տալ) ։ 3 Դաս, պարտաւորութեւն. Faire ses —. Cahier de —, (դասատետր) ։ 4 Ընկերակցութիւն (բանուորներու) ։ ‖ En — de, Պատրաստ ։ | Se mettre en — de, Ձեռք զարնել, պատրաստուիլ (բան մ'ընելու) ։

'**Devoir, dû, due,** ն. Պարտք ունենալ, պարտիլ, (որ և ան.) ։ 2 Պարտաւորիլ, պարտիլ (հնազանդութիւն) ։ 3 Շնորհապարտ՝ պարտական լինել, պարտաւորիլ. Celui à qui je — la vie, (կեանքիս հեղինակը, ծնօղս). Je lui — la place que j'occupe, (պաշտօնս անոր ձեռքով՝ անոր երեսէն գտած եմ). Je lui — tous mes maux, (բոլոր աղէտիցս պատճառ ան է). Il ne dut son salut qu'à la fuite, (փախելով կըրցաւ ազատիլ). Cette ville — son nom à tel événement, (այս քաղաքս իր անունն այս ինչ դէպքէ առած է). Honneur dû à son courage, (իր քաջութեան հարկ եղած պատիւ)։ ☞ Անեւ·րեւոյթէ յառաջ. Tous — mourir, (ամէնքը պիտի մեռնին). Je — aller à la campagne, (միտքս գիւղ երթալ է, գիւղ պիտի երթամ). Il — être riche, (պէտք է հարուստ լինի, հարուստ լինելու է). On devrait planter des arbres ici, (հոս ծառեր տնկելու էր). ☞ Dussais-je, dût-il (mourir), (մեռնիմ՝ մեռնի) անգամ ։ ‖ Je lui en —, Քթէն պիտի հանեմ, առնելիքս լինի ։ | N'en — à rien, Վար չերթալ, տակ չմնալ ։ | — tribut, Յարմարելու պատրաստ լինել ։ ‖ Se —, ։. Պարտք լինել. Cela se — ։ 2 Անձը պարտական լինել (հայրենեաց) ։ ‖ On se — à soi-même de . . ., Մարդս իր պատուոյն համար պէտք է (ընել այս ինչ բան) ։

Dévoler, չ. Կապուտ չընել, կապուտը կորանցնել, խղ.

Dévolu, e, ած. Անցած, վիճակած, ինկած (ժառանգութիւն) ։ ‖ ար. Հոգեւոր հասապաշտօնի մը կարգելը՝ այդ իրաւունքն ունեցող անկարող մէկու մը տեղ, կարգման իրաւունք փոխանցաբար, փոխակարգում ✝ Jeter son — sur, (ընտրութիւնն ընել, ընտրել) ։ [ռու։

Dévolutaire (՞), ար. Փոխանցա-

Dévolution, էգ. Փոխանցում (ստացուածքներու) ։

Dévorant,e (՞), ած. Ուտող, լափող, լափլփող ։ 2 Պապակիչ (ծարաւ), բուռն՝ սովահար ✝ (ախորժակ), լափլափող (անօթութիւն՝ ջերմ) ։ 3 Վնասակար՝ մարդածախ (կլիմայ) ։ 4 Կենսամաշ (հոգք) ։

Dévoré,e, ած. Զարատանչ ☞ (ծարաւա)հատ, (զագանա)կուր, (դժոխա)կուլ։ ‖ Etre—par, (Հրոյ) ճարակ լինել։

Dévorer, ն. Գիշատել, ուտել լա

փել, լափլփել (գազանի) ☞ (մարդա)-խանձ ։ 2 Լափլփել, լափել, (որ և ռմ.)։ 3 Ուտել վատնել (ինչք) ։ 4 Հատցնել, փճացնել, ուտել լափել ☞ (ամենա)-ծախ. Le temps — tout. Une terre qui — ses habitants, (մարդածախ երկիր) ։ 5 Թալլել լափել, փճացնել (բանակի՝ երկիր մը) ։ 6 Զարաչար տանջել, ուտել լափել (տենդի), լափլփել (նօթութեան). La soif me —, (կը պապակիմ)։ 7 Լափլփել (գիրք) ։ 8 Լափլփել (աչքերով), լափլփել (փառասիրութեան՝ զմարդ)։ 9 Շուտ անցնիլն ուզել, ուտել լափլփել (ժամեր) ։ 10 Ներսը պահել, չյայտնել, չցուցնել (վիշտ), բռնել (արցունք) ։ 11 Կլլել (նախատինք) ։ 12 Հարթել հատցնել (դժուարութիւնք) ։ || — en espérance, Սաստիկ աչք տնկել (բանի մը) ։ || Se —, չ. Իրար ուտել՝ լափել ։ 2 Ինքզինք ուտել, լափուիլ (անհամբերութենէ) ։ 3 Սաստիկ քերել (թեւը) ։

Dévot, e, ած. Ջերմեռանդ։ 2 Սուտ ջերմեռանդ, կեղծեռանդ, կեղծապաշտ։ || Être — à, Մասնաւոր ջերմեռանդութիւն ունենալ ։ || գ. Ջերմեռանդ։ 2 Անձնուէր, ջերմեռանդ ։ || էգ. որ և՝ Խոստովանադուստր, ծխուհի † (քահանայի) ։

Dévotement, մ. Ջերմեռանդօրէն։

Dévotieux, euse (սի), ած. Ջերմեռանդութեամբ լի ։

Dévotion, էգ. Ջերմեռանդութիւն։ 2 Ջերմեռանդական գործք՝ հրահանգք. Interrompre les — de qn. 3 Կրօնական պարտք. Faire ses — ։ 4 Անձնուիրութիւն, ջերմեռանդութիւն (մէկու մը). Être à la — de qn. (բոլորանուէր † լինել) ։ || De —, Բարեպաշտական (գրքեր) ։ 2 Կամաւոր (պահք) ։

Dévoué, e, ած. Նուիրեալ։ 2 Անձնանուէր, անձնուէր ։

Dévouement, Dévoûment, ար. Նուիրում։ 2 Անձնուիրութիւն ։ 3 Նուիրում, անձնատրութիւն ։

Dévouer, ն. Մատուցանել, ձօնել, նուիրել. — sa tête, (գլուխն ի վտանգ դնել)։ 2 Մէկու վրայ հրաւիրել, նշաւակ ընել (ամէնու ատելութեան) ։ || Se —, չ. Ինքզինք նուիրել ։ 2 Իր անձը տալ՝ նուիրել ։

Dévoyer (ուա), ն. Ճամբէ խոտորել, զարտուղել, մոլորել ։ 2 Ծուռ դնել, ծռել (խողովակ)։ 3 Փորբշուք տալ, փորն ածել։ || Se —, չ. Խոտորիլ, մոլորիլ ։

Dextérité, էգ. (Ձեռքի) աչողակութիւն, ճարպկութիւն ։ 2 Մտքի կորով, ճարտարամտութիւն ։

Dextre, ած. Աջ (կողմ), հն. || էգ. Աջ ձեռք, աջ, հ. 2 Աջակողմ, հ.

Dextrement, մ. Ճարպկութեամբ, ճարպկօրէն ։ [չիտ, գ.

Dextrine, էգ. Խմային նիւթ մը, ա-

Dey, ար. հ. ժ. Կուսակալ՝ տայի (Ալճերիոյ) ։

Dia, ամ. Ի ձախ. (սայլորդի բառ) ։

Diabète, ար. Շաքարամիզութիւն † շաքարախտ։ [2 Շաքարախտիկ†։

Diabétique, ած. Շաքարախտի ։

Diable, ար. Դեւ, սատանայ. C'est un — pour la force, (սատանայի չափ ոյժ ունի). Allez au —, à tous les —, (կորիր, կորսուէ). S'en aller au —, à tous les —, (կորսուիլ։ 2 Ի դերեւ ելնել). Envoyer au —, à tous les —, (զրողին խրկել։ 2 Յրուել)։ 2 Ամենաչար՝ բարկասիրտ՝ խաչմարար՝ չարադեւ մարդ. C'est un —, un vrai — ։ 3 Մարդ. Un pauvre —, (խեղճ մարդ). Un bon —, (լաւաբարոյ մարդ). Un méchant —, (չար մարդ). Un grand —, (բարձրահասակ մարդ՝ մէջքը փրթածի պէս)։ 4 Ամենազէշ բաներ. Dire le —, Faire le — contre qn. 5 Ստակ, դանգ. Cela ne vaut pas le — ։ 6 Կրկնաշռնչան, կրկնահոլ † 7 Ցածանիւ սայլակ (բեռի), ցածանիւ † 8 Դիւահաւ, Թռչ. ☞ Une pluie du —, Une peur de —, Un vent de tous les —, սաստիկ անձրեւ, ոսկալի.վախ, ամենասոսկալի անձրեւ. Une affaire du —, զէշ գործ. ☞ Une — de pluie, Cette — de femme, զէշ անձրեւ մը, այս սատանորդի՝ այլանդակ՝ զրողին երթալիք կինը։ | Au —, Գրողը տանի ։ 2 Քաւ լիցի, հեռի ։ | Comme tous les —, Սաստիկ յոյժ, անդիի ծայր ։ | Être au —, Գրողին զացած լինել։ 2 Սատանի մէկ ծակն կամ աշխարհի ծայրը գտնուիլ ։ 3 Զիք լինել, կորսուիլ ։ | Être à tous les —,

Զիք լինել, կորսուիլ. 2 Գլուխ չելլել, վրիպիլ, դերեւիլ ։ | Donner, Envoyer au—, Կորճր ընել, գլօղին խըրկել ։ | Se donner au —, Արիւն քըրտինք մտնել. 2 Յուսահատիլ ։ | Se donner à tous les —, Անհամբերութենէ ճաթիլ՝ պատռիլ ։ | Du —, Au — si .... Je me donne au — si .... Շան զաւակ լինիմ, գրողը տանի զիս եթէ .... | C'est le — à confesser, Ամենադժուար բան է ։ | C'est le —, C'est là le —, Voilà le —, Դժուարը, գէշը ան է. | Avoir le — au corps, Սատանի խելք՝ տաղանդ՝ ոյժ՝ վարպետութիւն ունենալ, կրակի պէս մէկը լինել ։ 2 Բուռն՝ բարկասիրտ՝ կրակոտ մէկը լինել ։ | Faire le —, Faire le — à quatre, Մեծ աղմուկ՝ մեծ շշուկ հանել. 2 Արիւն քրտինք մտնել, հարիւր կտոր լինել ։ | Le — bat sa femme, Թէ անձրեւ կայ թէ արեւ ։ | Le — ne le lui ferait pas faire, Աստուած ըչնէ երկնքէն՝ չընէր զայդ ։ | Le — n'y perd rien, Իր կիրքերը կը պարտկէ ։ 2 Նեղութիւնները չյայտներ ։ | Quand le — y serait, Ի՛նչ և լինի ։ | Les — bleus, Մելամաղձութիւն, սեւ սատանաներ, ըւ. ‖ A la —, մ. Հարեւանցի, վեր ի վերոյ. Etre fait à la —, (անճոռնի կամ թափթփած հագուստ կրել). | En —, En — et demi, մ. Ուժգին, սաստիկ ։ ‖ Կղ. Բաքէ, վա՜յ, ա՜յ, էհ. Que — faire, (հիմայ ինչ ընելու է) ։

Diablement, մ. Սաստիկ, անդիի ծայր, սոսկալի, ըւ.

Diablerie, իգ. Կախարդութիւն, սատանայութիւն ։ 2 Դիւահարութիւն ։ 3 Գաղտնի մեքենայում, սատանութիւն ։ 4 Դիւական չարութիւն, սատանայութիւն ։ 5 Գէշ՝ անկարգ վարք. C'est une vraie — ։

Diablesse, իգ. Սատանուհի ։ 2 Դժուարաբարոյ կամ չար կին, չար սատանի ծնունդ. 3 Կին. Une pauvre —, (խեղճ կին). Une bonne —, (լաւաբարոյ կին). Votre — d'imagination, (շուտիկ երեւակայութիւնդ) ։

Diablotin(1), ար. Պզտի դեւ, դիւուկ. 2 Աշխոյժ՝ արթուն՝ շուտիկ տղայ, սատանիկ † 3 Տեսակ մը շաքարահատ դիւաշաքար ։

Diabolique, ած. Սատանայական, դիւական ։ 2 Սաղայէլական (հնարք) ։ 3 Դժուարին՝ Թշուառական (գործ) ։ 4 Անպիտան (կերակուր) ։

Diaboliquement, մ. Դիւական չարութեամբ, սաղայէլաբար ։

Diachylum (շիլօմ), ար. Սպեղանի՝ տնկոց հիւթերով, տիաշիլօն ։

Diaconal, e, ած. Սարկաւագի, սարկաւագական. Offices — aux ։

Diaconesse, Diaconisse, իգ. Սարկաւագուհի ։ 2 Գթանուէր † կոյս, տիաքօնուհի ։ [լութիւն, բնէ.

Diacoustique, իգ. Տրամալսե-

Diacre, ար. Սարկաւագ ։

Diadelphie, իգ. Երկակիցք † բո.

Diadème, ար. Արտախոյր՝ ապարօշ (հին արքայից) ։ 2 Թագաւորութիւն, Թագ. 3 Վարսակալ (կանանց) ։

Diagnostic (կնօս), ար. Ախտաճանաչք † ախտորոշանք † որոշանք † բժ. [տացոյց (նշանք) ։

Diagnostique (կնօս), իգ. Ախ-

Diagnostiquer (կնօս), ն. Ախտորոշանքն † ընել (հիւանդի) ։

Diagonal, e, ած. Անկիւնական ։ ‖ իգ. Անկիւնագիծ. ‖ En —, Առ ի շեղ.

Diagonalement, մ. Առ ի շեղ, անկիւնագծօրէն ։ [գրութիւն ։

Diagramme, ար. Ծրագիր, ծրա-

Dialecte, ար. Գաւառաբարբառ, բարբառ † 2 Լեզու, բարբառ ։

Dialecticien, ար. Տրամասան, տրամաբան † ։

Dialectique, իգ. Տրամաբանելու վիճաբանելու արուեստ, տրամասութիւն ։ ‖ ած. Գաւառաբարբառաք ։ [կան ։

Dialogique, ած. Տրամախօսա-

Dialogue, ար. Խօսակցութիւն, զրուցատրութիւն ։ 2 Գիրք խօսակցելու ձեւով, տրամախօսութիւն ։ 3 Տրամախօսական ձեւ ։

Dialoguer, ն. Խօսակցիլ, զրուցատրել. 2 Խօսեցնել, տրամախօսել տալ. Cette scène est bien —, (այս տեսարանին տրամախօսութիւնը գեղեցիկ է) ։

Dialypétale, ած. Բազմաթերթ, բո.

Diamant (Ղ), ար. Ադամանդ. Էլմաս։ 2 Ադամանդ մատնի ։ ‖ C'est un —, Անթերի երկ մ'է   [daire ։
Diamantaire (է), ար. Տ. Lapi-
Diamantin, e, ած. Կարծր, ադամանդեայ ։   [փակին ։
Diamétral, e, ած. Տրամաչա-
Diamétralement, մ. Տրամաչափի մէկ ծայրէ միւսը, տրամաչափապէս ։ 2 Ըստ ամենայնի, բոլորովին, ամենա(ներհակ) ։   [մաչափ, Ե.
Diamètre, ար. Երկակտուր, տրա-
Diandrie, էգ. Երկորձայք, բո.
Diane, էգ. Անահիտ, դից. 2 Լուսին, բն. 3 Թմբկանշան, այգաթմբուկ † (զօրաց) ։
Diantre (Ղ), ար. Սատանայ. — soit de ... — soit le fou, (գրողին երթայ՝ շուտիկը տանի այդ խենթը). Un — de chemin, (Թշուառական ճամբայ մը). Quel — de spectacle! (ինչ ոչուփուճ՝ գետինն անցնելիք Թատերախաղ),
Diapason (զ-Ղ), ար. Ձայնաստիճանի սահման, ձայնաչափ. եր. Se mettre au — de qn. (մէկու մը յարմարիլ, փ.)։ 2 Ձայն, փ. Hausser le — ։ 3 Երկմատնեակ ձայնացոյց † ահենք մաշտար, եր. 4 հ. ժ. Ութերեակ, եր.   [ցիկ ։
Diaphane, ած. Պայծառ, Թափան-
Diaphanéité, էգ. Պայծառութիւն, Թափանցկութիւն։
Diaphorèse, էգ. Քրտնութիւն, բժ.
Diaphorétique, ած. Քրտնաբեր, բժ.
Diaphragme, ար. Անջրպետ, բաժանում։ 2 Ստոծանի, անտ. 3 Միջնացանկ, բ. ղ.
Diaprer, Ն. Երփնանկար զարդարել, երփնազարդել † ☞ երփնագեղ ։
Diarrhée (1r), էգ. Քշուք, փորհարութիւն ։
Diarrhéique (1r), ած. Փորհարութիւն ։ ‖ ար. Որովայնած, փորհար † ։
Diarthrose, էգ. Տրամյօդուած, անտ.   [ձէբ.
Diastase, էգ Ոսկրանջատք †
Diastole, էգ. Ընդարձակում, Թողանք, անտ.   [սիւն † շինուած ։
Diastyle, ար. Տրամասիւն՝ տարա-

Diathermane, ած. Ջերմանցիկ։
Diathèse, էգ. (Վայրական) ախտամիտութիւն † ախտամէտք † բժ.
Diatonique, ած. Ցարաձայն ։
Diatribe, էգ. Բուռն ճառ կամ գրուածք, եպերանք† 2 Չարաչար քննադատութիւն, քննափետութիւն † ։
Dibraque, ար. Երկադօտ ։
Dichoptère (f), ած. Հերձաթեւ։
Dichorée (f), էգ. Երկամեծասար։
Dichotome (f), ած. Երկհերձ, երկհատ † 2 Կիսած † (լուսնի) ։
Dichotomie (f), էգ. Երկհերձութիւն, երկատութիւն ։   [(տունկ) ։
Dicotylédone (f), ած. Երկբլթակ
Dictame, ար. Դեղուկ, խանթէփար. կիրիտ օթու ։   [բութին։
Dictamen (kն'), ար. Խղճի Թելադ-
Dictateur, ար. Իշխանապետ, տիքտատոր ։
Dictature, էգ. Իշխանապետութիւն, տիքտատորութիւն ։
Dictée, էգ. Բան մը տուն տալը, Écrire sous la — de qn. (մէկու ըսածները գրել). J'ai écrit sous sa —, (ան տուն տուաւ, ես գրեցի)։ 2 Տուն տրուած բան, գրուցագրութիւն, ուղղագրութիւն ։
Dicter, Ն. Բան մը խօսիլ որ գրեն, տուն տալ (նամակ), (որ և անդ.)։ 2 Ներշնչել, բերանը դնել, տուն տալ, Թելադրել (պատասխան)։ 3 Իշխանաբար հաստատել, պատուիրել (օրէնքներ), (վրայ) դնել (պայմաններ)։
Diction, էգ. Խօսուածք, ըսուածք ։
Dictionnaire (1n), ար. Բառագիրք, բառարան ☞ (յանգա)րան,
Dicton, ար. Առած, խօսք։ 2 Զուարճալի կամ կծու խօսք ։
Dictum (օ), ար. Սահմանողական (վճռագրի) ։ յ. — s ։
Didactique, ած. Վարդապետական, ուսուցողական † 2 Գիտական (բառեր), ‖ Le —, ար. Վարդապետական մատենագրութիւն, ուսուցողականը † ‖ La —, էգ. Ուսուցման արուեստ, ուսուցչութիւն † ։
Didactyle, ած. Երկաճղակ (անասուն)։ 2 Երկմատեղն ։

Didelphe, *ած.* Կրկնարգանդ (անասուն) ։ [եան ։

Didrachme (ակ), *ար.* Երկդրամ-

Didyme, *ած.* Երկամասն, բ․․

Didyname, *ած.* Երկազօր, բ․․

Dièdre, *ած.* Երկանիստ (անկիւն) ։

Diérèse, *էգ.* Տրոհում (երկբարբառի) ։ 2 Կրկնակէտի նշան ։

Dièse, *էգ.* Կիսասուր, կիսվեր † եր.

Diéser, *ն.* Կիսվերել † (խազ), եր.

Diète, *էգ.* Կերակուրի կանոն, սնունդ. — lactée։ 2 Բերանապահութիւն, ժուժկալութիւն. — sévère. Faire —. Mettre à la —. — absolue ։ 3 Սնունդէ զրկում ։ 4 Կեանքի կանոն ։ 5 Աւագաժողով (ինչ ինչ տէրութեանց մէջ) ։ 6 Օրուան մը ճամբայ, օրուղի ։

Diététique, *ած.* Սնունդի՝ կերակուրի (կանոն) ։ [նիոյ) ։

Diétine, *էգ.* Երկրաժողով † (Լեհաստանի)

Dieu, *ար.* Աստուած ☞ երկնա- (պարզեւ) . Il est devant —, (մեռած է) ։ 2 Աստուած, չաստուած, դիք (էգ. **Déesse**) ։ ‖ — des armées, Տէր զօրութեանց, Ս. Գ. | Mon —! Bon —! Grand —! Juste —! Pour —! Տէր Աստուած, Տէր ողորմեա, ո՜վ Տէր ։ | Devant —, Sur mon —, Աստուած վկայ ։ | — merci, Փա՜ռք Աստուծոյ ։ | — aidant, S'il plaît à —, Աստուծով, յառաջ Աստուած, եթէ Տէր կամեցի ։ | — veuille, Աստուած տա՜յ ։ | — me pardonne, Եթէ չեմ սխալիր ։ | — soit loué, Օրհնեա՜լ է Աստուած ։ | — merci, Փառք Աստուծոյ ։ | — veuille avoir son âme, Աստուած ողորմի հոգւոյն ։ | — vous assiste, Աստուած տայ՝ (աղքատի) ։ | — vous bénisse, — vous soit en aide, Առողջութիւն (փռնգտացողի) ։ 2 Աստուած տայ՝ (աղքատի) ։ 3 Աստուած կեանք տայ, շէն մնաս, հեգն. | — me damne, Աստուծոյ պատժին գամ, աչքս կուրնայ ։ | — m'en garde, préserve, À — ne plaise, Աստուած չընէ, քաւ լիցի ։ | Comme un —, Կատարելապէս, պատուական, ք.

Dieudonné, *ար.* Աստուածատուր ։

Diffamant, e (2f-ֈ), *ած.* Աղարտիչ, անուանարկիչ ։

Diffamateur (2f), *ար.* Աղարտիչ, վատահամբաւիչ ։

Diffamation (2f), *էգ.* Վատահամբաւութիւն, աղարտանք, անուանարկութիւն ։ [տիչ, վատահամբաւիչ ։

Diffamatoire (2f), *ած.* Աղար-

Diffamer (2f), *ն.* Անուն կոտրել, աղարտել, նշաւակել, վատահամբաւել, անուանարկել ։ 2 Անպատուել ։ ‖ Se —, *ֆ.* Ինքզինք վատահամբաւել ։

Différemment (2f-ամա̃ն), *մ.* Տարբեր կերպիւ, ուրիշ կերպ, այլազգ ։

Différence (1f), *էգ.* Խտիր, զանազանութիւն, տարբերութիւն. Faire la — de, (տարբերութիւնն զգալ, իրարմէ զատել) ։ ‖ À la — de, *նխ.* Աննման, տարբեր (այն գիտուններէ որ . . .) ։

Différencier (1f), *ն.* Խտրել, որոշել մէկմէկէ ։

Différend (1f-ֈ), *ար.* Հակառակութիւն, կռիւ, վիճում, վէճ ։ 2 Սակարկութեան վէճ ։ 3 (Երկու կողմի) գներու տարբերութիւն. Partager le — ։

Différent, e (1f-ֈ), *ած.* Զատ, տարբեր ☞ այլա(կարծիք) ։ 2 Այլ և այլ, պէս պէս, զանազան ։

Différentiel, elle (1f-սիէ), *ած.* Տարբերական ։ [րականել † ։

Différentier (1f-սիէ), *ն.* Տարբե-

Différer (1f), *ն.* Զանազանել, տարբերել ☞ տարակարծիք ։ 2 Ուշանալ, յամել ☞ (ան)յապաղ ։ ‖ *ն.* Ուշացնել, յապաղել, յամել. — de jour en jour, (ձգձգել) ։

Difficile (1f), *ած.* Դժուարին, դըժուար ։ 2 Դժուարագնաց (ճամբայ) ։ 3 Դժուարակիր † (բնութիւն) ։ 4 Դժուարաբարոյ (մարդ), (որ և — à vivre) ։ 5 Դժուարահաճ (կերակրոյ մասին), (որ և՝ գ.) . Faire le —, (բան չհաւնիլ) ։ 6 Խրչան խրտան (ձի) ։ [րաւ, դժուար ։

Difficilement (1f), *մ.* Դժուա-

Difficulté (1f), *էգ.* Դժուարութիւն ։ 2 Խրթնութիւն, մթութիւն, դժուարութիւն (հեղինակի մը) ։ 3 Արգել, կրճիմ, դժուարութիւն ։ 4 Առարկութիւն, խնդիր, դժուարութիւն. Faire —, Faire de la —, (առարկելի լինել) . Faire — de qch. (խառնուիլ չուզել, դժուարութիւնք հա-

նել)։ 4 Վէճ ։ ‖ Sans —, Առանց առարկութեան, դիւրաւ ։

Difficultueux, euse (1f), ած. Դժուարամիտ ։ 2 Դժուարուտ † (աշխատանք) ։ [շնորհք, տձև։

Difforme (1f), ած. Տարաձև, ան-

Difformer (1f), ն. Ձևէ հանել, տձևել ։ [թիւն, տձևութիւն։

Difformité (1f), էգ. Տարաձևու-

Diffraction (1f), էգ. Խոտորում (ճառագայթի) ։

Diffus, e (2f), ած. Սփռեալ, սփիւռ։ 2 Ճղապարած (տունկ) ։ 3 Երկայնաբան, աւելաբան (հեղինակ)։ 4 Երկայնաձիգ, ճապաղ (խօսքեր) ։

Diffusément (2f), մ. Երկայն խօսքերով, ճապաղօրէն ։

Diffusion (2f), էգ. Ծաւալում, սփռում։ 2 Ճապաղ լեզու, երկայնաբանութիւն ։ [(դնդեր) ։

Digastrique, ած. Կրկնափորոք

Digérer, ն. Հալել, մարսել։ 2 Կլլել, մարսել, փ. 3 Կշռել, քննել, հասունցընել, փ. 4 Ցարդարել, կարգի դնել (պատմութիւն) ։

Digeste, ար. Ցուստինիանոսի քաղուածոյք Հ. օրինաց, յիանաւորակ, յուստինիական † ։ փուկ † ։

Digesteur, ար. Անօթ մը, շուտե-

Digestif, ive, ած. Մարսողական, մարսական ։

Digestion (դիոՆ), էգ. Մարսողութիւն, մարսում ։ 2 Կլլում, մարսում, փ.

Digital, e, ած. Մատանց, մատնային։ ‖ էգ. Թաթպանի մատ † մատնուկ † տկ.

Digitaline, էգ. Բնամատնուկ † ։

Digité, e, ած. Մատնաձև ։ ‖ Les —, ար. յգ. Բացմատուիք † ։

Digitigrade, ած. Մատնագնաց, ի.

Digne, ած. Արժանաւոր, արժանի ☞ (պատու)արժան, արժանա(պատիւ), (պատմ)ելի, (ազգա)վայել, (մահա)պարտ։ ☞ զ.k նախադաս. արժանաւոր. On regarde sa mort comme un *digne supplice*. ☞ զ.k միջs նախադաս և ածկ. Լաւ, ազնիւ, արգոյ, պատուաւոր, արժանապատիւ, արժանաւոր. Un *digne homme*. Un *digne successeur*. Il a laissé cette affaire dans *de dignes mains*.

☞ զ.k յեsադաս ալ կը գործածուի ուրիշ բառk մ' եղանակաւորուած ատեն. Un *hôte si digne*. ☞ իրեrու վրայ խօսուած ատեն՝ զ.k յեsադաս ալ կը գործածուի միջs այս մsնով. Une *conduite digne*. ☞ զ.k միջs յեsադաս՝ Դոռոզ, զզոյշ, ծանր. D'un *ton digne*. Un *air digne*. Un petit *air digne*, (գլուխ բռնել մը) ։

Dignement, մ. Ըստ արժանւոյն ։

Dignitaire (k̄), ար. Պատուակալ, աստիճանաւոր ։

Dignité, էգ. Բարձր պաշտօն, մեծութիւն, պատիւ, աստիճան ☞ La — de..., (դասա)պետութիւն ։ 2 Բարձրութիւն, վեհութիւն. Il comprend toute la — de son sujet ։ 3 Անձի պատիւ, արժանապատուութիւն. Compromettre sa — ։ 4 Խոհականութիւն, ծանրութիւն. Un air de —. Marcher avec — ։ 5 Գլուխ բռնելը. Son air de — fait rire, (իր գլուխը բռնելը ծիծաղելի է) ։

Digression, էգ. Նիւթէն հեռանալը, շեղում, խոտորում, շեղաբանութիւն† 2 Խոտորում, ա.

Digue, էգ. Թումբ. սու սլենտի ։ 2 Արգել, ամբարտակ, Թումբ ։

Dilacérer, ն. Պատռել ։

Dilapidation, էգ. Մսխում, վատնում, վատնութիւն ։

Dilapider, ն. Մսխել, վատնել ։

Dilatabilité, էգ. Ընդլայնականութիւն, ընդարձակականութիւն † ։

Dilatable, ած. Ընդլայնական, ընդարձականf ։ [‖ ար. Լայնիչ, Վէր.

Dilatant, e, ած. Ընդարձակիչ, բնգ.

Dilatateur, ար. Ընդարձակող գործի, լայնակ † ։ [Սրտի զեղում ։

Dilatation, էգ. Ընդարձակում ։ 2

Dilatatoire, ած. Ցապաղիչ, ատեն վաստկող, էգ.

Dilater, ն. Բանալ, ընդլայնել, ընդարձակել։ 2 Ուռեցնել (օդագնդակ) ։ ‖ — ses voies, Գործերն՝ գաղափարներն ընդարձակել ։ ‖ Se —, չ. Ընդարձակուիլ ։ 2 Սիրտը զեղուլ՝ դուրս Թափել ։

Dilayer, ն. Աւելի ետքի ձգել ։ ‖ չ. Ձգձգել, հ.

Dilection, էգ. Սէր։ 2 Սէր, սիրե-լութիւն ։ [Թիւն, դիղէմա ։

Dilemme, ար. Երկսայրաբանու-

Dilettante (2t), ար. Նուագասէր† նուագատենչ † 2 Գեղարուեստասէր† յգ. —**s**, կամ —**ti** ։

Diligemment (ժամա՛ն), մ. Շուտով, փութով։ 2 Ուշով (քննել) ։

Diligence (ն), էգ. Ճեպ, շտապ, շուտութիւն, փոյթ. Faire —, (ճեպել, փութալ) ։ 2 Ուշադրութիւն, ջանասիրութիւն, խնամք, փոյթ. Faire ses —, toutes ses —, (մեծ խնամ՝ ամէն փոյթ տանիլ) ։ 3 Պահանջանք, դատ. À la — d'un tel ։ 4 Հասարակաց կառք ճամբորդութեան, ճեպընթաց, ճեպակառք. Prendre la — de ։ 5 Պնդակառքի ճամբորդք. La — dîne à tel endroit ։ ‖ Faire —, Արտորալ, աճապարել ։ ‖ C'est la — embourbée, Դանդաղին մէկն է ։ ‖ En —, մ. Փութով, փոյթ ընդ փոյթ ։

Diligent, e (ն), ած. Ժրասէր, ժիր (բանուոր) ☞ գեր. Ժիրաժիր. Il est — à... ։ 2 Ջանասէր, փութասէր, ժրաջան (աշկերտ), փոյթ (գործոցը մէջ) ☞ գեր. քաջափոյթ, մեծաջան ։ 3 Արագ (քայլեր)։ Se —, յ. Ճեպել, փութալ։

Diligenter (ն), ն. Փութացնել ։ ‖

Diluer, ն. Ջուր դնել՝ խառնել ։

Dilution, էգ. Ջուր դնելը՝ խառնելը ։

Diluvien, enne, ած. Ջրհեղեղի, ջրհեղեղեան ։ 2 Հեղեղային (անձրեւ) ։

Dimanche (ն), ար. Կիւրակէ ։ 2 Զուարթութիւն. Air de — ։ 3 Ուրիշ անգամ. Tu parleras — ։ ‖ — gras, Բուն բարեկենդան, լտ. | — des brandons, Ա. կիւրակէ մեծ պահքի ։ | — des palmes, des rameaux, Ծաղկազարդ ։

Dîme, էգ. Տասանորդ ։

Dimension (ս), էգ. (Ամէն կողմէ) տարածութիւն, չափ, ծաւալութիւն† 2 Բոլոր պատրաստութիւնք՝ միջոցք ։

Dîmer, ն. Տասանորդ առնուլ, տասանորդել ։ [Նորդահան † ։

Dîmeur, ար. Տասանորդող, տաս-

Diminué, e, ած. Վարէն վեր նեղցած (սիւն) ։

Diminuendo (են), մ. Զայնիջիկ, եր.

Diminuer, ն. Քիչցնել, պակսեցընել, փոքրել, նուազել։ ‖ չ. Քիչնալ, պըզտիկնալ, փոքրիլ, պակսիլ, նուազիլ ։ 2 Նիհարիլ ։

Diminutif, ար. Մեղմական՝ նուազական բառ, նուազական † 2 Պզտի օրինակ, փոքրիկը ։ [Նուազում ։

Diminution, էգ. Պակասում,

Dimissoire, ար. Հրամանի† ձեռնադրութեան (ուրիշ եպիսկոպոսի ձեռօք)։

Dimorphe, ած. Երկկերպեան, երկկերպ ։ [անօթք, արուրանօթք † ։

Dinanderie էգ. Արոյրէ (փիրինճ)

Dinandier (նան), ար. Արուրագործ։

Dînatoire, ած. Կուշտ՝ մեծ (նախաճաշ) ։

Dinde, էգ. Էգ հնդկահաւ. հինտ քաւուղու, հնդկահաւի † 2 Անխելք կին ։ ‖ ար. Հնդկահաւ. Un gros — ։

Dindon (ն-ն), ար. Հնդկահաւ, կուլկուլ Գ. հինտ քաւուղու. Garder les —, (որ և՝ գիւղը ապրիլ) ։ 2 Խաբուող. Il en sera le —, Il sera le — de la farce, (այս բանիս մէջ խաբուողը նա պիտի լինի ։ ‖ C'est un —, un franc —, Ապուշին մէկն է ։ [հաւիկ ։

Dindonneau (ն-ձn), ար. Հնդկա-

Dindonnier, ière (ն-ձn), ար. Հնդկահաւ արածող՝ պահող, զռռելաբոյծ† ‖ էգ. Գեղջուհի ։

Dînée, էգ. Ճաշ (իջեվանի մէջ) ։ 2 Ճաշատեղի (ճամբորդութեան մէջ) ։

Dîner, Dîné, ար. Ճաշ ։ 2 Ճաշի կերակուր, ճաշ ։

Dîner, չ. Ճաշ ընել, ճաշել ։ 2 Ուտել. — de ։ ‖ — par cœur, Առանց ճաշի անցընել ։

Dînette, էգ. Ճաշիկ (մանկանց) ։

Dîneur, ար. Սեղանակից, ճաշակից։ 2 Ճաշին կուշտ ուտող. Un beau —, (շատ ուտող, Թշող, ևն.) ։

Dinosaurien, ար. Հոյամողէզ ։

Dinotherium (օ), ար. Հոյազազան։

Diocésain, e, գ. Վիճակեալ, Թեմական ։ ‖ ած. Թեմական (ժամագիրք) ։ ‖ ար. Թեմակալ եպիսկոպոս։ [Թեմ։

Diocèse, ար. Եպիսկոպոսութիւն,

Diœcie (*ցիկ*), *էգ. Երկտընեայք, բս.*

Dioïque, *ած. Երկատնեայ, բս.*

Dionée, *էգ. Ամերիկեան պատկառուկ † տիօնէա, տկ.*

Dionysiaques (*գ*), *էգ. յգ. Սպանդարամետեան տօնք, բաքկոսականք †:*

Dioptrique, *էգ. Լուսոյ բեկբեկման գիտութիւն, տրամատեսութիւն, ընդհայեցողութիւն : ‖ ած. Տրամատեսական, ընդհայեցողական :*

Diorama, *ար. Տեսարանացոյց :*

Diorite, *ար. Յայտաքար, տիօրիդ :*

Dioscorée, *էգ. տ. ս. Տիոսքօր, տկ.*

Dipétale, *ած. Երկթերթի, բս.*

Diphtérite, Diphtérie, *էգ. Հիւանդութիւն մը, ժանտուկ† անիծախտ† տիֆթերիդ : [երկձայն :*

Diphtongue (*Ն*), *էգ. Երկբարբառ,*

Diplomate, *ար. Դիւանագէտ : 2 Վարպետորդի :*

Diplomatie (*սի*), *էգ. Դիւանագիտութիւն: 2 Ճարտարանք, վարպետութիւն:*

Diplomatique, *ած. Դիւանագիտական: 2 Դեսպանական.* Le corps—, *(դեսպանակոյտ) : 3 Հրովարտակներու (գիրեր) : ‖ էգ. (Հին) հրովարտակաց գիտութիւն, հրովարտակագիտութիւն † :*

Diplôme (*ō*), *ար. Վկայագիր, վկայական : 2 Հրովարտակ :*

Diplopie, *էգ. Կրկնատեսութիւն :*

Diptère (*ē*), *ած. Երկթեւեայ :*

Diptyques, *ար. յգ. Տիփդիկոն :*

Dipyrrhique, *ար. Երկանգայտ :*

Dire, *ար. Խօսք, ասութիւն †* ‖ Au — de, *(Իր) խօսքին նայելով :*

Dire, dit, e, *ն. Ըսել (որ և ածկ.)* ☞ *(զազրաբան)ել, (լրբ)իլ, (Նանրա)լեզու, (մշտա)մռունչ.* On dit, Dit-on, *(կ'ըսուի): 2 Լուր, զրոյց, համբաւ, յգ. ն. 2 Մատուցանել (պատարագ), ըսել՝ խօսիլ (դասը) : 3 Նուագել, երգել, եւ. 4 Պատմել.* Muse, dis la colère d'Achille : *5 Կարծել.* Qu'en dites-vous? *(քեզ ինչպէս կ'երեւի, դու ինչ կ'ըսես).* On dirait que, Vous diriez que, *(կարծես թէ).* On dirait d'un fou, *(խենթի գործ է այս).* Ce qu'en dira-t-on, *(մէկու վրայ ըսուած խօսքեր, մէկու մէկայլի խօսքեր): 6 Իմացնել, ըսել.* Vous n'avez qu'à —, *(հրամայէ, ըսէ միայն): 7 Ցայտնել, հասկցնել, ըսել.* Un silence respectueux — beaucoup. Le cœur me le disait bien, *(սիրտս կը վկայէր): 8 Նշանակել.* Que veut — ce retard, ce mot? Qu'est-ce à —? *(ինչ ըսել է):* ‖ Ne — rien, *Չազդել, բան մը չհասկըցնել : 2 Անիմաստ խօսիլ :* ‖ À —, *Պակաս : 2 Պակսութիւն (գտնել) :* | Il y a bien à —, Il y a tout à —, *Մեծ խտիր կայ : 2 Շատ բան կը պակսի:* | Ce n'est pas à — que, *Ըսել չէ թէ ...* | C'est pour vous —, *Ըսել կ'ուզեմ թէ ...* | C'est tout —, *Ամէնը մէջն է :* | Comme qui dirait, *Տեսակ մը (փաթտող) :* | — les mots, *Անխնայ՝ խիստ խօսիլ :* | — le fin mot, *Լիովի յայտնել խորհուրդները :* | — à qn. son fait, *Խստութեամբ՝ սաստկօրէն խօսիլ :* | — peste et rage, — plus que pendre, *Շատ գէշ խօսիլ, ողջ կողմը չը թողուլ, եւ.* | En —, En — de bonnes, *Կշտամբել, լաւ մը շտկել: 2 Խօսիլ, իր կարծիքը տալ:* ‖ Se —, *յ. Ըսուիլ : 2 Ըսել (ինքնիրեն՝ իրարու) : 3 Ինք իր համար ըսել, ինքզինք համարիլ :* ‖ S'en —, *Ինքզինք մեղադրել :* | Se le faire —, *Շատ վարանիլ :* | S'en —, *Ինքզինք մեղադրել :*

Direct, e, *ած. Ուղղակի: 2 Ուղիղ, ուղղորդ, ուղղակի :*

Directement, *մ. Ուղղակի: 2 Դէպ ուղիղ, շեշտակի, ուղղակի :*

Directeur, trice, *գ. Առաջնորդ, ուղղիչ, վարիչ, տնօրէն* ☞ *(վառօդա)պետ, (հարկա)պետ, (ուսումնա)պետ : 2 Նախագահ՝ գահերէց (ճեմարանի): 3 Վերատեսուչ, տնօրէն (տէրութեան գործերու մէջ): 4 Հոգւոյ առաջնորդ, հոգեւոր հայր. (որ և — de conscience) : 5 Տիրէքթուար ժողովի անդամ, տիրէքթուարեան† (Ֆր. 1795 է 1798), ‖ ած. Վարիչ (մասնախումբ) :*

Direction, *էգ. Հոգաբարձութիւն, տեսչութիւն, վերատեսչութիւն, վարչութիւն, տնօրէնութիւն : 2 Առաջնորդութիւն (զօրաց) : 3 Հոգեւոր հայրութիւն : 4 Ճամբայ, կողմ, ուղղութիւն :*

Directoire, *ար. Վարիչ ժողով :*

վարչարան ։ 2 Ժողով մը, Տիրէքթուար (Ֆր. 1795 է 1798) ։ 3 Տօնացոյց ։

Directorial, e, ած. Տիրէքթուար ժողովի, տիրէքթուարի (Ֆր. 1795է 1798). Arrêtés — riaux ։

Dirigeant, e, ած. Ուղղիչ, վարիչ։

Diriger, ն. Գլուխ կենալ, կառավարել, տնտեսել, վարել ☞ (արարողա)պետ ։ 2 Ճեշտել (սլաք) ։ 3 Ուղղել՝ դարձընել (նայուածք) ։ ‖ Se —, դ. Քայլերն ուղղել, երթալ, դիմել ։

Dirimant, e, ած. Եղծիչ, քակտիչ ☞ (պսակա)ջինջ, եւ.

Discale, էգ. Պակասում (չորցած ապրանքի), կշռանկութիւն ։

Discernement (u), ար. Ճանաչողութիւն, դատողութիւն, ընտրողութիւն. L’âge du —. Sans —, (անընտրողաբար) ։ 2 Ընտրութիւն, որոշելը, զատում ։ 3 (Աչքով) որոշելը, նշմարում ։ 4 Խտրելը, խտրութիւն ։

Discerner (u), ն. Ընտրել, որոշել, զատել։ 2 Որոշել (աչքով); նշմարել։ 3 Իրարմէ որոշել, զատել ։

Disciple (u), ար. Աշակերտ ։

Disciplinable (u), ած. Կրթելի, հրահանգելի ։

Disciplinaire (u-k̄), ած. Բարեկարգական, կարգապահիկ ։ 2 Անկարգապահութեան (պատիժ) ։

Discipline (u), էգ. Կրթութիւն, վարժք, հրահանգ. Élevé sous une — sévère ։ 2 Առաջնորդութիւն, հրահանգ (վարպետի) ։ 3 Կարգ ու օրէնք, կարգ կանոն, կարգապահութիւն. Observer la — ։ 4 Կարգապահութիւն (զինուորաց). Conseil de —, (անկարգադատ ✝ ատեան)։ 5 Գիտութիւն, վարդապետութիւն. Un homme ignare de bonne — ։ 6 Խարազան (կրօնաւորաց). Coups de — ։ 7 Զաղկանք. Donner la —, (ծաղկել) ։

Discipliner (u), ն. Կարգ կանոնի տակ դնել, բարեկարգել (տուն)։ 2 Կրթել, հրահանգել (զօրք) ։ 3 Խարազանել, ծաղկել (կրօնաւոր) ։ ‖ Se —, դ. Հրահանգուիլ։ 2 Ինքզինք ծաղկել ։

Discobole, ար. հ. ժ. Սկտեղընկէց։

Discontinu, e, ած. Ընդհատեալ, ընդհատական։ 2 Տարորոշ (քանակ) ։

Discontinuation, էգ. Անշարունակութիւն ✝ ընդհատում ։

Discontinuer, ն. Չշարունակել, դադրել, ձգել, ընդհատել ։ ‖ չ. Ծայրը ձգել, դադրիլ. Sans —, (անդադար) ։

Disconvenance (ն), էգ. Անհաւասարութիւն, անհամեմատութիւն, անյարմարութիւն ։

Disconvenir,-nu, e (ն), չ. Ուրանալ, դէմ դնել, հակառակիլ. Je n’en — pas, (կ’ընդունիմ) ☞ Être կ’առնու։ 2 Անմիաբան՝ անյարմար լինել ☞ Avoir կ’առնու ։

Discord, ած. Ինք իր հետ անհամաձայն (մարդ) ։ 2 Անյարմար, տարաձայն, եւ. ‖ ար. Անհամաձայնութիւն ։ ‖ յգ. Երկպառակութիւնք ։

Discordance (ն), էգ. Անյարմարութիւն, անհամաձայնութիւն ։

Discordant, e (ն), ած. Անյարմար, անհամաձայն։ 2 Աններդաշնակ (քերթուած) ։ 3 Անզուգընթաց (խաւ) ։ 4 Տարաձայն, եւ. [գժտութիւն, հեռ։

Discorde, էգ. Երկպառակութիւն,

Discorder, չ. Անմիաբան՝ անյարմար լինել ։ 2 Տարաձայն լինել, եւ.

Discoureur, ար. Երկայնաբան, բազմախօս ։

Discourir, -ru, e, չ. Երկայնօրէն խօսիլ, տարածուիլ, ճառել ։ 2 Երկայնաբանել, ճառատել։ 3 Խօսիլ ։

Discours, ար. Բանախօսութիւն, ճառ ☞ (գահա)խօսութիւն ։ 2 Զրոյց, խօսք ☞ (յիմարա)բանութիւն. C’est un autre —. Faire, Tenir des —, (բաներ խօսիլ). Si l’on nous fait un fidèle —, (եթէ իրաւ է ըսածնին՝ պատմածնին) ։ [վարի, տմարդի։

Discourtois, e, ած. Անմարդա-

Discourtoisie, էգ. Անմարդավարութիւն, տմարդութիւն ։

Discrédit, ար. Յարգ՝ պատիւ կորսընցնելը, անվարկութիւն ✝ ։

Discréditer, ն. Անունը՝ վարկը կոտրել, անուանարկել, անհամբաւել ✝։

Discret, ète, ած. Խոհական, զգուշաւոր. Il est extrêmement — ։ 2 Խուփբերան, գաղտնապահ (մարդ)։ 3 Տարորոշ՝ անջատ (քանակ) ։

Discrètement, *մ.* Խոհական կերպիւ, զգուշօրէն: 2 Խուփբերանութեամբ:

Discrétion, *էգ.* Խոհականութիւն, զգուշաւորութիւն. Agir avec —: 2 Խուփբերանութիւն, գաղտնապահութիւն. Compter sur la — de qn. 3 Ընտրողութիւն, դատողութիւն. L'âge de —. S'en mettre, S'en remettre à la — de, (մէկու դատաստանին Թողուլ գործը). Je laisse cela à votre —, (իմաստութեանդ կը Թողում զայս): 4 Կամք. Etre à la — de, (մէկու կամքին տակ՝ ձեռաց մէջ լինել. Se mettre à la — de, (մէկու կամաց ինքզինք յանձնել): 5 Չափաւորութիւն (գներու): 6 Դրաւ՝ խաղ՝ տոյժն կորուսողին, կամքին ձգուած, կամաւորականը զրաւ՝ խաղ. Perdre une —: || À —, *մ.* Ուզածին չափ, ըստ կամըս(հաց). Se rendre à —, (յաղԹողի ձեռքը՝ կամաց յանձնուիլ):

Discrétionnaire (1n-k), *ած.* Գնահատական ՝ կամազատ ✝ (իշխանութիւն):

Discrétoire, *ար.* Վանահայրերու ժողով կամ ժողովարան:

Disculpation, *էգ.* Արդարացում, չքմեղութիւն ✝: [չքմեղել ✝:

Disculper, *ն.* Անպարտ հանել,

Discursif, ive, *ած.* Տրամախոհական: 2 Անհանգիստ, վրդովալի:

Discussion, *էգ.* Պայքար, վիճաբանութիւն: 2 Կռիւ, վէճ (խաղի մէջ): 3 Պարտապանին ինչքը փնտռելը (ծախելու համար), ընչախուզութիւն: [ճել:

Discutable, *ած.* Վիճաբանելի, վի-

Discuter, *ն.* Պայքարել, վիճել, վիճաբանիլ (բանի մը վրայ). — le prix de, (սակարկել): 2 (Պարտապանի) ինչքերը գտնել ու ծախել, ընչախուզել:

Disert, e, *ած.* Թրթռակ, լեզուանի:

Disette, *էգ.* Նուազութիւն (ուտելիքի): 2 Պակասութիւն, սով, *գ.*

Disetteux,euse (1t), *ած.* Չքաւոր, կարօտ:

Diseur, euse, *գ.* Խօսող, ըսող ☞ (սուտ)զրոյց. — de riens, (սնաբան): || — de bons mots, Կատակաբան, զուարճաբան: || Un — Ճոռոմաբան, նեառղ, *ռ.* | Un —, Un beau —, Բաշաբանութիւն ծախող, ԹրԹռակ:

Disgrâce (u-ա), *էգ.* Աչքէ ելնելը, երեսէ իյնալը, շնորհանկ ✝ En courir la —. Tomber en —, (աչքէ ելնել, երեսէ իյնալ): 2 Չախողութիւն, դժբաղդութիւն: 3 Անվայելչութիւն, անշնորհութիւն. Mettre de la — dans:

Disgracié, e (u), *ած.* Երեսէ ինկած, շնորհակորոյս: 2 Տձեւ, անշնորհք, տձեւուկ (որ և — de la nature):

Disgracier (u), *ն.* Աչքէ՝ երեսէ ձգել, երես դարձընել. Faire —, (աչքէ հանել):

Disgracieusement (u), *մ.* Անշնորհ կերպիւ:

Disgracieux, euse (u), *ած.* Վայելչութենէ զուրկ, անշնորհ: 2 Գէշ, անհաճոյ. Son accueil fut —:

Disjoindre,-joint, e (u-ʒ), *ն.* Բաժնել, զատել: [կան (շաղկապ):

Disjonctif, ive (u-ʒ), *ած.* Տրոհա-

Disjonction (u-ʒ), *էգ.* Անջատում, բաժանում:

Dislocation (u), *էգ.* Խախտում ոսկորի, որքը ✝ 2 Քակում (մեքենայի), քակտում (տէրութեան): 3 Տեղ տեղ բաժնուիլը, բաժանում (զօրաց):

Disloquer (u), *ն.* Տեղէն հանել, խախտել (ոսկր) ☞ տեղազերծ: 2 Ցօղակոտոր՝ յօդաԹափ ընել (տանջանքով) ☞ յօդալոյծ: 3 Քակել (մեքենայ): 4 Տեղ տեղ բաժնել՝ բաժանել (զօրք): || Se —, *չ.* Քակուիլ: 2 Խախտել (Թեւը): 3 Ցրուած լինել:

Disparaître,-ru, e, *չ.* Աչքէ կորսուիլ, անյայտ՝ անտես՝ չիք լինել, չքանալ, անյայտանալ, աներեւիլ: 2 Խաւարիլ, աներեւիլ, *գ.* 3 Առանձնանալ՝ անյայտանալ (աշխարհէ): 4 Փախչիլ, անյայտանալ. Elle est —: 5 Կորսուիլ, անյայտանալ:

Disparate, *ած.* Իրարու աննման, իրարմէ հեռի, չմիաբան, աննմանական, անհանգոյն ✝ || *էգ.* Անյարմարութիւն, աններդաշնակութիւն, չմիաբանութիւն:

Disparité, *էգ.* Անզուգութիւն, անհանգիտութիւն, աննմանութիւն:

Disparition, *էգ.* Չքացում, աներեւութիւն, աներեւում:

Dispendieusement (դ-դ), մ. Մեծածախ կերպիւ ։

Dispendieux, euse (դ), ած. Բազմածախ, մեծածախ ։

Dispensable (դ), ած. Որու համար հրաման կրնայ տրուիլ, Թոյլատրելի† ։

Dispensaire (դ-սէր), ար. Դեղաբաշխութիւն, դեղագիրք։ 2 Դեղանիւթերու պատրաստարան, (ձրի) բժշկարան (հիւանդաց) ։

Dispensateur, trice (դ-ս), գ. Բաշխող, մատակարար ☞ (վարձա)հատոյց ։ [մատակարարութիւն ։

Dispensation (դ), էգ. Բաշխում,

Dispense (դ), էգ. Արտօնութիւն, հրաման, Թոյլտուութիւն (միս ուտելու) ։ 2 Շնորհում, ներողութիւն (Եկեղեցւոյ). Donner des — ։ 3 Ազատ ձգելը, ազատութիւն (պահք բռնելէ) ։

Dispenser (դ), ն. Ազատ ընել, ազատ ձգել (պահքէ). Dispensez-moi de vous accompagner, (Թոյլտուութիւն ըրէք որ ձեզ չընկերանամ) ։ 2 Ներել, արձակել, ածն. 3 Մատակարարել, բաշխել (երկնից զանձերը) ։ 4 Պատրաստել (դեղ) ։ ‖ Se —, յ. Զընելու հրաման՝ Թոյլտուութիւն առնուլ։ 2 Ինքզինք ազատ ընել, հրաժարիլ, ետ կենալ (բան մ'ընելէ), չ(ընել) ։ 3 Հրաման առնուլ բան մ'ընելու, հ. 4 Մատակարարուիլ ։

Disperser, ն. Ցրուել, ցիրուցանել † 2 Սփռել՝ ցանել (պարգեւներ) ։ 3 Ցրուել (զօրք) ։

Dispersion, էգ. Սփռում, ցրուում։ 2 Փախուստ, ցրուում (զօրաց) ։

Dispondée (դ), էգ. Երկհամբոյր ։

Disponibilité, էգ. Անպաշտօն վիճակ, տրամադրելութիւն. En —, (դադարեալ կամ պահեստի, տրամադրելի) ։ 3 Տրամադրողութիւն† էր. ‖ յգ. Les —. Տրամադրելի՝ պատրաստ դրամք ։

Disponible, ած. Ձեռքի տակ, գործածելի, պատրաստական, տրամադրելի ։ [կայտառ ։

Dispos (ō), ած. ար. Թեթեւանդամ,

Disposé, e, ած. Մէտ, յօժար, տրամադիր ☞ (բարե)յօժար, (ան)յօժար ☞ գեր. դիւրամէտ, յօժարափոյթ։ 2 Ընդունակ (զրահաշուի) ։

Disposer, ն. Յարդարել, յօրինել, շարել, կարգադրել ☞ (բաշխա)կարգ. — en groupe, (խումբ ձեւացնել, խմբել)։ 2 Հանդերձել, կազմել, պատրաստել (բանի մը) ։ 3 Միտքն ընել, հաւանեցնել, յօժարեցնել (բանի մը) ։ 4 Տրամադիր ընել (Թոքախտի) ։ ‖ չ. Հրամայել, սահմանել, որոշել, տրամադրել (որ և En —) ։ 2 Ծախել, տրամադրել (ինչք) . — de ։ 3 Ձեռքը լինել, տէր լինել, տնօրինել, տրամադրել. Il — de tout dans cette maison, (այս տան մէջ ամէն բան իր ձեռքն է) . Chacun — de moi, (ամէն մարդ տէր է ինձի) . Dieu a — de lui, (Աստուած զայն իրեն կանչեց)։ ‖ Se —, յ. Շտկուիլ, շարուիլ, կարգադրուիլ ։ 2 Պատրաստուիլ (ճամբու) ։

Dispositif, ար. Օրէնքի մը տրամադրութիւնք՝ տրամադրականք † 2 Վճռական † (դատակնիքի) ։

Disposition, էգ. Շարուածք, կարգադրութիւն, կարգում, յարդարում, յօրինուած ☞ (բաշխա)կարգութիւն ։ 2 Կարգադրութիւն (զօրաց՝ ընչից՝ օրինաց)։ 3 Վիճակ, հանգամանք, տրամադրութիւն (մարմնոյ). Il est en bonne, en mauvaise —, (առողջ՝ հիւանդ վիճակի մէջ է) ։ 4 Միտում, յօժարութիւն (դէպ ի բարին), տրամադրութիւն (մէկու ծառայելու) ☞ (կրօնա)սիրութիւն։ 5 Ընդունակութիւն, տրամադրութիւն (ուսմանց), (որ և՝ ածն.) ։ 6 Հրաման, տրամադրողութիւն † տրամադրութիւն (օրինաց), տրամադրութիւն (կտակի մէջ) . Avoir la — de grands biens, (մեծամեծ ինչքեր տրամադրութեանը տակ ունենալ). Tout est ici à ma —, (ամէն ինչ հրամանիս տակն է հոս). Cela n'est pas à ma —, (առիկայ ձեռքս չէ) ։ ‖ — d'un jugement, (Վճռամաս † դատակնիքի մը) ։ ‖ յգ. Պատրաստութիւնք (մեկնելու)։ [Թիւն, անհամեմատութիւն։

Disproportion, էգ. Անհանգիտութիւն

Disproportionné, e (1n), ած. Անհանգէտ, անհամեմատ ։

Disputable, ած. Վիճելի ։

Disputailler, չ. (Երկար բարակ) վիճել, վիճոտել † ☞ վիճասէր ։

Disputant (դ), ար. Վիճող ։

Dispute, իգ. Մաքառում, վիճաբանութիւն։ 2 Կագ, կռիւ ։ ‖ En —, Վիճաբանութեան տակ ։ | Hors de —, Անժխտելի, անվիճելի ։

Disputer, չ. Մաքառիլ, հակաճառել, վիճաբանիլ. Je ne—pas que, (չեմ ժխտեր թէ) ։ 2 Վիճիլ, կռուիլ։ 3 Հակառակութեան մտնել, մրցումի ելնել, մըրցիլ (անզթութեամբ՝ պերճանքի մասին) ․ Ils — à qui, (կը կռուին թէ ով . . .) ։ ‖ ն. (Պատիւի) կռիւ ընել, կռուիլ (բանի մը համար), մրցիլ (յաղթութեան համար) ․ — le ։ 2 Ժխտել. — à ։ 3 Զլանալ. — à ։ ‖ — le pas, Առաջ անցնիլ ուզել։ | — le terrain, Դիրքը կամ կարծիքը՝ շահերը ցվերջ պաշտպանել ։ | Le — à qn. Զինք հաւասար սեպել, հաւասարելու ելնել ։ ‖ Se —, ձ. Վէճի նիւթ լինել ։ 2 Վիճիլ, կռուիլ ․ Se — une chose, une personne, (կռուիլ բանի մը համար, կռուիլ թէ ով տէր պիտի լինի, անձի կամ բանի մը) ․

Disputeur, euse, ած. և գ. Վիճաբանասէր։ 2 Վիճասէր ։

Disque, ար. Սկուտեղ (ծաղկի) ։ 2 Սկաւառակ՝ զունտ (արեւու) ։ 3 Ափսէ ։ 4 հ. ժ. Նոր ու ծանր սալ՝ որով կը խաղային, սկուտեղ. Lancer le — ։

Disquisition, իգ. Քննութիւն, խոյզ ։

Dissection (ս), իգ. Հերձում, անդամահերձութիւն ։ 2 Մանր քննութիւն, կրկտում ։

Dissemblable (2ս-ղ), ած. Անհանգէտ, աննմանական, այլանման ։

Dissemblablement (2ս-ղ), մ. Աննմանական այլանման կերպիւ ։

Dissemblance (2-սղ), իգ. Զնմանութիւն, աննմանութիւն ։

Dissémination (2ս), իգ. Սփռում, ցրուում ։ 2 Սերմնացանութիւն ։

Disséminer (2ս), ն. Հոս հոն սփռել՝ ցանել, ցրուել ։ [կութիւն ։

Dissension (2ս), իգ. Երկպառա-

Dissentiment (2ս), ար. Կարծեաց զանազանութիւն, աններամաձայնութիւն ։

Disséquer (2ս), ն. Հերձել, անդամահերձել ։ 2 Մանր քննել, կրկտել ։

Disséqueur (2ս), ար. Անդամահատ ։ [սաց ։

Dissertateur (ս), ար. Ճառա-

Dissertation (ս), իգ. Խնդրոյ մը վրայ քննական տեսութիւն, ճառ, քննութիւն, քննախօսութիւն ։ [խօսել։

Disserter (ս), չ. Ճառել, քննա-

Dissidence (2ս), իգ. Պառակտում, հերձուած ։

Dissident, e (2ս), ած. և գ. Այլամիտ, այլակարծիք ։ 2 Այլադաւան, այլակրօն ։

Dissimilaire (2ս-է), ած. Այլանման, այլանշան, այլատեսակ ։

Dissimulateur, trice (2ս), գ. Պահող, քողարկող, կեղծող ։

Dissimulation (2ս), իգ. (Ոխը) պահելը՝ չյայտնելը՝ կեղծելը, քողարկութիւն ։ 2 Ծածկամտութիւն, կեղծիք ։ 3 Չտեսնել կամ չգիտնալ կեղծելը, կեղծում. Ses — me révoltent ։

Dissimulé, e (2ս), ած. Քօղարկեալ՝ կեղծեալ (ատելութիւն). Mal —, (անըսքող, երեւուն†)։ 3 Կեղծող, կեղծ (որ և գ.)։

Dissimuler (2ս), ն. Յայտնի չընել, քողարկել, կեղծել (ոխ), (որ և անխ.) ։ 2 Ծածկել, պահել (մէկէ՝ իր աղէտները)։ 3 Չտեսնելու՝ չհասկնալու զարնել (անարգանք), կեղծել, (որ և անխ.) ։ ‖ Se —, ձ. Պահուիլ (բարկութեան) ։ 2 Ինքզինք չցուցնել, պահուիլ ։ 3 Անձայն մը քաշուիլ ։ ‖ Se — qch. à soi-même, Ինքիրմէ պահել, մոռնալ, աչք գոցել, չտեսնել ։ [Վատնիչ ։

Dissipateur, trice (ս), ած. և գ.

Dissipation (ս), իգ. Փճացում, վատնում, ցրուում։ 2 Ցնդում (երկրի խոնաւութեան)։ 3 Միտքը զուարճացնելը, հանգիստ, զբօսանք։ 4 Ցրուում, աստանդութիւն (մտքի) ։ 5 Զուարճասէր՝ զբօսամոլ† կեանք, զուարճութիւնք. Vivre dans la — ։

Dissipé, e, (ս) ած. Ցրուեալ (միտք)։ 2 Խելքը հոն հոս, մտացիր † (աշակերտ)։ 3 Զուարճասէր՝ զբօսամոլ † (կեանք) ։

Dissiper (ս), ն. Ցրուել։ 2 Հալածել, փարատել, ցրուել (որ և չ.) ։ 3 Վատնել, մսխել (ինչք), փճացնել (ժամանակ)։ 4 Զուարճացնել, զբօսցնել, (որ և անխ.)

La promenade —: 5 Զբօսանէր կեանքի վարժել. Les mauvaises compagnies l'ont —: ‖ Se —, չ. Դադրիլ, փարատիլ, ցրուիլ: 2 Վատնուիլ: 3 Զբօսնուլ: 4 Զբօսանէր կեանք վարել:

Dissolu,e (Չս), ած. Ցոփ, անառակ (մարդ): 2 Ձեղխ (կեանք):

Dissoluble (Չս), ած. Լուծանելի:

Dissolument (Չս), մ. Անառակաբար:

Dissolutif, ive (Չս), ած. Լուծիչ:

Dissolution (Չս), էգ. Լուծում. Tomber en —, (քակտիլ, քայքայիլ): 2 Հալեցում, լուծում (աղի): 3 Հալած քան, հալածոյ† 4 Բաժանում, անջատում, քակտում (հոգւոյ՝ մարմնէ): 5 Մահ, անխ. 6 Քակտում՝ քայքայում (ընկերութեան), լուծում (ժողովի՝ պաակի): 7 Անառակութիւն, ցոփութիւն: [(նիւթ):

Dissolvant, e (Չս), ած. Լուծիչ

Dissonance (Չս-Ն), էգ. Խառնաձայնութիւն: 2 Վատաձայնութիւն (ոճի մէջ):

Dissonant,e (Չս-Ն), ած. Չմիաբան՝ արտանուագ (ձայն): 2 Վատահնչիւն, խոտահնչիւն † +.

Dissoner (Չս), չ. Անյարմար՝ արտանուագ լինել:

Dissoudre, dissous, oute (Չս), ն. Հալել, լուծել: 2 Քակել, լուծել, (որ և փ.): 3 Քայքայել, քակտել: 4 Անհետել, փարատել: ‖ Se —, չ. Քակուիլ, լուծուիլ:

Dissuader (Չս), ն. Միտքը դարձնել, տարհամոզել (մէկը):

Dissuasion (Չս-զ), էգ. (Մէկու) միտքը դարձընելը, տարհամոզում:

Dissyllabe (ս-Չl), ած. Երկավանկ (բառ): [վանկեայ:

Dissyllabique (ս-Չl), ած. Երկ-

Distance, էգ. Միջոց, հեռաւորութիւն, անջրպետ. (որ և անխ.). Tenir à —, (հեռու բռնել, չմօտեցնել): 2 Միջոց (ժամանակի): 3 Միջոց, հեռաւորութիւն, անջրպետութիւն, փ. [ռաջ անցնիլ:

Distancer (Ն), ն. Ետեւ ձգել, յա-

Distant,e (Ն), ած. Հեռաւոր, հեռի:

Distendre (Ն), ն. Սաստիկ քաշել, ձգտել: 2 Ուռեցնել՝ ձգտել (փոր):

Distension (Ն-ս), էգ. Ձգտում:

Distillateur (Il), ար. (Օղի) հանող, Թորիչ:

Distillation (Il), էգ. Թորում. Իմ. ալիքտեն կեչիրմէ: 2 Թորուած, Թորած:

Distillatoire (Il), ած. Թորիչ (գործի):

Distiller (Il), ն. Թորանոցէ (իմ. պիք) քաշել (ցքի), Թորել: 2 Շիթ շիթ վազցնել, կաթեցնել: 3 Թափել (Թոյն): 4 Գործել (մեղր): ‖ Se —, չ. Թորիլ: 2 Կաթկթիլ† Թափուիլ. Se — en pleurs, (արցունքներ Թափել): 3 Սաստիկ աշխատցնել (միտքը):

Distillerie (Il), էգ. Ձտարան, Թորարան † 2 Ձտագործութիւն, Թորչութիւն †:

Distinct, e (Ն), ած. Զատ, որիշ, որոշ, տարորոշ † 2 Յստակ՝ որոշ (ձայն):

Distinctement (Ն), մ. Զատ զատ, որոշաբար: 2 Յայտնի, որոշակի (տեսնել):

Distinctif, ive (Ն), ած. Զանազանիչ, որոշիչ, տարորոշիչ †:

Distinction (Ն), էգ. Բաժանում, զատում, որոշում, տարորոշութիւն† 2 Խտիր, ընտրութիւն (բարւոյ ու չարի). Sans —, (անխտիր): 3 Զանազանութիւն (խօսքի այլ և այլ իմաստներու): 4 Տարբերութիւն, զանազանութիւն, որոշութիւն (ընկերային կարգերու). Homme de —, (հոյակապ՝ նշանաւոր մարդ). Personnage de —, (բարձրաստիճան մարդ). Emploi de —, (պատուաւոր պաշտօն): 5 Շուք, պատիւ. Il aime les —. Traiter qn. avec —: 6 Մեծութեան ձեւ, ազնուութիւն. Il a beaucoup de —: 7 Նշանաւոր կերպ, նշանաւորութիւն. Remplir un emploi avec —:

Distingué, e (Ն), ած. Բարձր (տոհմ), ականաւոր՝ նշանաւոր (մարդ): 2 Ազնիւ (կերպեր):

Distinguer (Ն), ն. Բաժնել, զատել, որոշել, զանազանել: 2 Որոշել (խօսքի մ'իմաստներ), (որ և անխ.): 3 Բարձրացընել, պայծառացնել, նշանաւոր հանդիսացնել (դար մը), (որ և անխ.). Se faire —, (գերազանց հանդիսանալ, երեւելի լինել): 4 Ուրիշներէ զատել, պատուել. Je veux qu'on me —: ‖ Se —, չ. Որոշուիլ, զատուիլ, զանազա-

նիլ ։ 2 Երեւիլ, զանազանուիլ։ 3 Երեւելի լինել, նշանաւոր հանդիսանալ (բանի մը մէջ) ։ [երկտողիկ† երկտող։

Distique, ար. Երկտող ոտանաւոր,

Distordre, ն.(Գելումով) ծռմռտըկել ։ 2 Դարձնել՝ ոլորել † (ոտք) ։

Distors, e, ած. Ծուռ, Թիւր ։

Distorsion (ս), էգ.Գելում, ծռմռտկում ։ 2 Դառնալը՝ ոլորում † (Թեւի) ։

Distraction, էգ. Մտածմանց մոռացում, զբօսանք ։ 2 Ակտանդութիւն՝ ցրուում՝ Թարթափանք (մտքի)։ 3 Հանելը , անջատում, բաժանում ։ 4 Ուրիշ բանի գործածելը (դրամ) ։

Distraire,-trait, e, ն.Մտածումը մոռցնել, միտքն ուրիշ կողմ դարձնել, զբաղեցնել, զբօսցնել։ 2 Դարձընել,(որոշումէ մը), միտքը դարձընել (մէկէ) ։ 3 Թարթափել միտք (զբաղողի) ։ 4 Վիշտը մոռցնել (տրտմեալի), մոռցնել (վիշտ)։ 5 Ուրիշ բանի գործածել (դրամ)։ 6 Քակել, հանել , անջատել, բաժնել (նահանգ՝ մէկու իշխանութենէ) ։ ‖ Se —, յ. Մտածումը՝ տրտմութիւնը մոռնալ , զբաղիլ, զբօսնուլ ։ 2 Թարթափուն՝ մտացիր † լինել ։

Distrait, e , ած. Խելքն ուրիշ տեղեր, Թարթափուն, մտացիր. Il est tout —, (գլուխը խելք չկայ) ։ 2 Անջատեալ, քակ ։ [սիչ ։

Distrayant, e, ած. Զբաղիչ, զբօ-

Distribuer, ն. Բաժնել , բաշխել ☞ (գինե)բաշխ։ 2 Բաժնել գրերը , տպ. 3 Իջեցնել (հարուածք) ։

Distributeur, trice, գ. Բաժնող , մատակարար , բաշխող ։

Distributif, ive , ած. Բաշխական ։ 2 Բաշխող, բաշխական։ 3 Տրամաբաշխական (արդարութիւն) ։ 4 Բաժանական (իմաստ) ։

Distribution , էգ. Բաժանում , բաշխում ☞ (պարգեւա)բաշխք † 2 Նամակաբաշխութիւն , նամակաբաշխք † 3 Ցրուելի նամակք ։ 4 Կարգաւորութիւն, բաշխում ։ 5 Բաժնելը գրեր , տպ.

Distributivement , մ. Զատ զատ ։ 2 Բաժանական մտքով ։

District, ար. Երկիր, հող։ 2 Ստորաբաժին (նահանգի՝ Յր. 1789ին) , շրջանակ ։ 3 հ. ժ. Իրաւասութեան սահման , վիճակ . Cela n'est pas de mon —, (ձեռնհաս չեմ այդ բանին) ։

Dit, e, ած. Ըսուած. Cela —, (այս ըսելէ ետք) . C'est tout —. (ամէն բան մէջն է) ։ 2 Լմնցած . C'est une chose — . Voila qui est —, (բանը լմնցաւ , ալ լմնցաւ)։ 3 Սահմանեալ (ժամուն)։ 4 Անուանեալ. Jean, — le Bon։ ‖ Ledit, Ladite, Վերոյիշեալ ։ ‖ ար. Ասացուած խօսք, առած (հնոց) ։ ‖ Il a son — et son dédit , Անոր խօսքերը չեն բռնուիր ։

Dithyrambe (Դ), ար.Ներբող, գովասանութիւն։ 2 Տաղերգութիւն† 3 հ. ժ. Բաքոսերգ † գիներգութիւն † 4 Բաքոսապար † ։

Dithyrambique (Դ), ած.Տարապայման (գովեստ) ։ 2 Տաղերգական ։

Dito, ար. Նոյնը, Ը.

Diton (Դ) , ար. Երկատրեան , եր.

Diurèse,էգ.Բազմամիզութիւն† բժ.

Diurétique, ած. Մէզմուղ՝ միզողական † (դեղ) ։

Diurnal , ար. Օրական աղօթգիրք (քահանայի), օրամատեան† յհ.—**aux**։

Diurne, ած. Օրական։ 2 Ցերեկեայ (ծաղիկ) ։ 3 Տունջենային, կեն. ‖ գ. Օրաթիթեռ † ։ [(երգուհի) ։

Diva, ած. Անմահական, հրաշաձայն†

Divagation , էգ. Խօսքէ խոտորում, խնդրէ հեռացում, արտաբանութիւն† 2 Զառանցանք (խենթի)։ 3 Ազատ ձգելը՝ ազատ շրջիլը (վնասակար անասնոց) ։

Divaguer , չ. Խօսքէ հեռանալ , խնդրէ խոտորիլ , արտաբանել † 2 Զառանցել (խենթի) ։ 3 Ազատ շրջիլ (խենթի) ։ 4 Փոսէն դուրս ելնել (գետի) ։ 5 Թափառիլ , գ.

Divan (Դ) , ար. Օսմանեան դահլիճ , տիվան։ 2 Դատարան (Տաճկաց)։ 3 Անթիկունք բազմոց , սատր † 3 Բարձերով զարդարուն սրահ, տիվան ։

Dive, ած. Անմահական (շիշ գինւոյ)։ 2 Ոգի , տէվ , ա.

Divergence (Դ), էգ. Անհամաձայնութիւն (կարծեաց)։ 2 Տարամիտութիւն (գծից) ։

Divergent, e (ն), ած. Անհամաձայն (կարծիք) ։ 2 Բացահայեաց՝ տարամէտ (գծեր) ։ 3 Ցրուող (ոսպ) ։

Diverger, չ. Իրարմէ հեռանալ՝ խոտորիլ (կարծեաց) ։ 2 Տարամիտիլ † (ճառագայթից) ։

Divers, e, ած. Կերպ կերպ, պէս պէս, զանազան ☞ երփնա(գոյն) ։ 2 Զանազան (իմաստք), այլ և այլ (նեղութիւնք) ։ 3 Զանազան (անձինք) ։

Diversement, մ. Զանազան կերպիւ, պէս պէս ։

Diversifier, ն. Պէս պէս ընել, փոփոխել, պէսպիսել ։

Diversion, իգ. Ուրիշ ուղղութիւն տալը (մտքի), ուրիշ կողմ դարձնելը (թշնամւոյ ուշ), զառածութիւն ։ ‖ Faire — à sa douleur, Վիշտը մոռնալ ։

Diversité, իգ. Բազմակերպութիւն, պէսպիսութիւն ։

Divertir, ն. Զուարճացնել, զբօսցընել (որ և անխ.) ։ 2 Ուրիշ կողմ դարձընել (մէկու ուշ), զուարթացնել (վիշտ)։ 3 (Մէկու) միտքը դարձընել՝ հեռացնել (զբաղումներէ), մոռցնել ։ 4 Խոտորել՝ հեռացնել (հարուած) ։ 5 Գողնալ՝ խորել (աւանդ), վատնել (տէրութեան գանձ) ։ ‖ Se —, չ. Զբօսնուլ ։ 2 Ծաղր ընել, խնդալ, զուարճանալ ։ 3 Հեռանալ, խոտորիլ ։

Divertissant, e (ն), ած. Զուարճալի, զբօսիչ ։

Divertissement, ար. Զուարճութիւն, զբօսանք ։ 2 Գողնալը, խորելը (աւանդ), վատնում (տէրութեան գանձի)։

Dividende (ն), իգ. Բաժանելի թիւ, Բ—. 2 Մաս, բաժին։ 2 Շահաբաժին (արժէթղթոց) ։

Divin, e (ն), ած. Աստուածեղէն, —ական, —ային ։ 2 Երկնային (էակ), աստուածային (անձինք) ։ 3 Երկնառաք (մարգարէ) ։ 4 Աստուածացեալ (կայսր), գիցական՝ երկնային (պատգամ) ։ 5 Գերահրաշ, անմահական, հրեշտակային, աստուածային, երկնային. Cela est —, Beauté — ։

Divinateur, trice, ած. և գ. Հարցուկ, գուշակ։

Divination, իգ. Գուշակութիւն, ըղձութիւն, հարցկութիւն ։

Divinatoire, ած. Ըղձական, հարցկական † ։

Divinement, մ. Հրաշապէս, սքանչելի ։ 2 Յաստուածուստ ։

Diviniser, ն. Աստուածացնել ։ 2 Երկինք բարձրացնել, աստուածացնել ։

Divinité, իգ. Աստուածութիւն ։ 2 Աստուած։ 3 Զաստուած. Les sombres —, (դժոխական դիք) ։ 4 Հրեշտակազեղ կին, հրեշտակ, աստուածուհի. C'est une — ։

Divis (վի), ար. Բաժանում, իգ.

Diviser, ն. Տրոհել, բաժնել ☞ ե. գ. հ. բազմամասն ։ 2 Երկպառակել, պառակտել, բաժնել (որ և անխ.) ։

Diviseur, ած. և ար. Բաժանիչ, բաժանարար (թիւ), Բ—. [Բաժանականութիւն։

Divisibilité, իգ. Բաժանականու-

Divisible, ած. Բաժանական, բաժանելի ։

Division, իգ. Տրոհում, բաժանում։ 2 Հեռ. պառակտում, բաժանում ։ 3 Բաժանում, Բ. 4 (Վարչական) բաժին, վարչաբաժին† 5 Բաժանմունք (մէթրի՝ գրքի)։ 6 Զօրաբաժին. ֆըրգա. Général de—, (հաստուածապետ. ֆէրիգ) ։ 7 Տորմղի բաժին, նաւաբաժին ։ 8 Բաժին (լիկիոնի մէջ) ։ 9 Ենթամնայ, թւղ.

Divisionnaire (ն), ած. Բաժիններ ներկայող. Monnaie —, (մանրուք) ։ 2 Վարչաբաժնի † (տեսուչ) ։ 3 Բաժնի մը զօրապետ, (որ և գ. հաստուածապետ. ֆէրիգ) ։ 4 Բաժնի մը (վարժապետ, բաժնավարժ, (որ և գ.) ։

Divorce, ար. Արձակում, ամուսնալուծութիւն, պսակալուծութիւն, ապահարզան ։ 2 Հրաժեշտ, բաժանում (աշխարհէ). — avec ։ 3 Գժտութիւն. Il est en — avec tout le monde ։

Divorcé, e, ած. Կնահան, կնաթող։ 2 Այրաթող ։ ‖ գ. Ապահարզանեալ, ապահարզան † ։

Divorcer, չ. Զատուիլ (ամուսիններու), պսակալոյծ լինել, ապահարզանել † 2 Հրաժեշտ տալ, բաժնուիլ, գ.

Divulgation, իգ. Զանձնում, հրապարակում ։

Divulguer, ն. Զանձնել, բարոզել, հռչակել, հրապարակել ։

Dix, ած. Թւ. Տաս ։ 2 Տասներորդ ։ ‖ ար. Տաս ։ 2 Տասնոց .

Dixième, ած. Տասներորդ ։

Dixièmement, մ. Տասներորդ ։

Dizain (ղ), ար. Տաստողեայ ոտանաւոր, տասատողեակ † 2 Օրհնարանի մաս մը, տասնեակ ․

Dizaine, էգ. Տասն, տասնեակ (անձինք) ։ 2 Տասնաւոր Թիւ ։

Dizainier, Dizenier, ար. հ.ժ. Թաղի մէկ մասին գլուխ, դահապետ ։

Dizeau (ō), ար. Ճեղջ տասն խուրձ (ցորենի), տասնուկ † յ+. — S ։

Docile, ած. Դիւրանսաց, հլու ։ 2 Հնազանդ, հլու ։

Docilement, մ. Հլութեամբ ։

Docilité, էգ. Հլութիւն։ [ձութիւն։

Docimasie (զ), էգ. Մետաղափոր-

Docimastique (ս), ած. Մետաղափորձական, փորձական ։

Dock (ք), ար. Աւազան՝ շուրջը քարափներով՝ որպէս զի նաւք իրենց բեռերը առնուն կամ Թափեն, տօք. 2 Նաւու գործարան, տօք ։ 3 Հաստատութիւն մթերանոցներով ու աւազաններով, տօք ։

Docte, ած. Հմուտ։ 2 Հմտալից ։

Doctement, մ. Գիտնաբար, հըմտաբար ։

Docteur, ար. Ուսուցիչ, ռաբունի, վարդապետ . — de la loi, (օրէնսուսոյցք, օրինականք): 2 Վկայեալ վարպետ՝ վարդապետ (իրաւագիտութեան՝ բժըշկութեան) ։ 3 Բժիշկ . Consulter son — ։ 4 Բանիբուն, ճարտար, վարպետ. Prendre le ton de —. Un grand — aux échecs ։

Doctoral, e, ած. Վկայեալ վարպետի, վարդապետական, տօքԹօրի ։ 2 Վարդապետական. Ton — ։

Doctorat, ար. Վկայեալ վարպետութիւն, տօքԹօրութիւն, վարդապետութիւն, զերատիճանութիւն † ։

Doctrinaire (էռ), ար. Ուսուցման եղբայր, վարդապետական, (որ և ած.։ 2 հ. ժ. Վարդապետական, (քաղաքագէտ), (որ և ած.) ։

Doctrinal, e, ած. Վարդապետական . Avis —, (Աստուածաբանութեան վարդապետի կարծիք ։

Doctrine, էգ. Վարդապետութիւն (Պղատոնի) ։ 2 Կարծիք, վարդապետութիւն ։ 3 Հմտութիւն՝ գիտութիւն (ուսուցման փիլիսոփայութեան՝ բաներու մէջ) . Profonde —. Livre plein de — ։ ‖ — chrétienne. Ուսուցման միաբանութիւն ։

Document (ղ), ար. Գրաւոր հաստատութիւն, յիշատակարան, գիր, Թուղթ, հաւաստիք † հաստատագիր ։ 2 Դաս, հ.

Dodécaèdre, ար. Երկոտասանանիստ ։ [կիւն ։

Dodécagone, ար. Երկոտասանան-

Dodécagynies, էգ. յ+. Երկոտասանիգայք † բ.. [նորձայք, բոյ

Dodécandrie (ղ), էգ. Երկոտաս-

Dodiner (se), յ. Տատանիլ, ճօճիլ ։ 2 Ինքզինք խնամել, փափկանալ ։

Dodo, մն. Օրօր, օր օր, նեննի ։ ‖ ար. Քուն, օր օր, մ. լ. 2 Անկողին, օր օր † մ. լ. [շէկ, ը.

Dodu, e, ած. Ցոյր, գէր, Թոթո-

Dogaresse, էգ. Դքսուհի ։

Dogat, ար. Դքսութիւն ։ [վայի)։

Doge, ար. Դուքս (Վենետկոյ ու Ճենո-

Dogmatique, ած. Հրամանական, վարդապետական. Terme — ։ 2 Ինչ ինչ կարծիք իբր ստոյգ ընդունող, հրամանական (փիլիսոփայ) ։ 3 Վճռաբար և հրամայական խօսող, վարդապետական . Style —. Un esprit — ։ | ար. Վարդապետական մաս, վարդապետականը։ 2 Վարդապետական մէկը ։ ‖ էգ. Հրամանականք (կրօնի) ։

Dogmatiquement, մ. Հրամանական՝ վարդապետական կերպիւ։ 2 Վըճռաբար՝ վարդապետօրէն (խօսիլ) ։

Dogmatiser, չ. Վարդապետութեամբ հաստատել կամ սորվեցնել, վարդապետել ։ 2 Վճռական ու կտրուկ խօսիլ, վարդապետել ։ [վարդապետող։

Dogmatiseur, ար. (Ճոխաբար)

Dogmatisme (ս), ար. Վարդապետականութիւն † տօկմականութիւն։

Dogmatiste (ս), ար. Վարդապետականեան † տօկմական †։

Dogme, ար. Վարդապետութիւն, տօկմա † 2 Քրիստոնէութեան հիմնական սկզբունք, հրամանակարգ . Attaquer

les —. Proffesseur de —, (կրօնուսոյց)։

Dogre, ար. հ. ժ. Վաճառականութեան՝ և հիմայ տարագիմիկ նաւ մը, տօկէր։

Dogue, ար. Խոշոր պահապան շուն մը, զամփռ։ [զամփռկի †)։

Doguin, e (ղ), գ. Գամփռիկ (էգ.

Doigt, ար. Մատ. Le petit —, (ճկոյթ). Vous avez mis le — dessus, (գուշակեցիր)։ 2 Մատնաչափ, մատ. Un —, Deux — de rouge, (շատ՝ մատ մը անգոյր). Il fut à deux — de sa perte, (կորսուելուն մազ մնաց)։ ‖ Donner sur les — à qn. Ձեռքով զարնել։ 2 Հարուածել, գ. | Avoir sur les —, (Պատիժն ընդունիլ)։ ‖ Se mettre le — dans l'œil, Մատովը աչքը հանել, գ.

Doigter, չ. Մատերը լաւ դնել (դաշնակի վրայ)։ ‖ ն. Պատշաճ մատերը դնել, եր. 2 Մատերը նշանակել։ ‖ ար. Մատնփոփոխութիւն (որ և **Doigté**)։

Doitier, ար. Պահպանակ մատի, մատնպահ։

Doit, ար. Պարտք, պարտիք։

Dol, ար. Խաբէութիւն, նենգ. էր.

Dolce (չէ), մ. Քաղցրիկ, անուշակ, եր. [ղերջ։

Doléance (ղ), էգ. Տրտունջ, կե-

Dolemment(լամման), մ. Յաւագին։

Dolent, e (ղ), ած. Յաւագին, վշտագին։

Doler, ն. Տաշել՝ քերել (ուրագով)։

Dolic, ար. Պորտիկ լովեաս Գ. ալէօյ-րիւլճէ։ [բարկու, տօլաման։

Doliman (ղ), ար. Տճ. երկայն վե-

Dollar (11), ար. Տոլար (5 ֆր. 40)։

Dolman (ղ), ար. Հիւսար զօրաց Թիկնոցակ, տօլման։

Dolmen (էն), **Dolmin,** ար. Քարսեղան՝ տօլմէն (կելտաց)։ յգ. — s։

Doloire, էգ. Ուրագ, փայտատ։ 2 (Կրի) շաղոց †։

Dom (ղ), ար. հ. ժ. Տէր, տօն։

Domaine, ար. Հող, ստացուածք, կալուած. Avoir un petit — royal, (հ)։ 2 Իշխանութիւն, տիրութիւն. Dieu a un — absolu sur nous։ 3 Տարածութիւն, շրջանակ, սահման (գիտութեան)։ ‖ Le —, Պետական ինչք։ 2 Պետական ընչից վարչութիւն։ | Les —, Պետական ինչք։ | — public, Պետական ինչք։ 2 Հասարակաց ինչք. Être, Tomber dans le — public, (հասարակաց ինչք դառնալ)։ | Le — de la couronne, Արքունի կալուածք։ | Le — privé, Արքայի մասնակալուածք † | Être du — de, Կալուածքը՝ ինչքը լինել։ 2 Իշխանութեան տակ լինել։ 3 Տակ իյնալ, բաժինը լինել։

Domanial, e, ած. Արքունի կամ պետական կալուածներու։ Biens—aux։

Dôme (ō), ար. Գմբէթ (Ս. Պետրոսի)։ 2 Կամար (երկնից)։ 3 Մայրեկեղեցի † Իտ. և Գերմ. [(անասնոց)։

Domestication, էգ. Ընտելացում

Domesticité, էգ. Աղախնութիւն, ծառայութիւն։ 2 (Տան մը) ծառայք, ծառայանի † 3 Հպատակութիւն՝ ծառայութիւն (անասնոց)։

Domestique, ած. Ընտանի, առտնին, տնական (հոգեր), տան (բռնաւոր). Les dieux —, (Թերափք)։ 2 Ներքին՝ ընտանի (խռովութիւնք)։ 3 Ծառայական (վիճակ)։ 4 Ընտել՝ ընտանի (անասուն)։ ‖ գ. Սպասաւոր, ծառայ, (էգ. աղախին)։ ‖ ար. Ծառաներ, ծառայանի † Un nombreux —։ 2 Ընտանիքին մէջը, տուն։ 3 Առտնին բաներ, տուն։

Domestiquement, մ. Իբր ծառայ։ 2 Ընտանեբար, ը.

Domestiquer, ն. Ընդելել, ընտանեցնել (անասուն)։

Domicile, ար. Տուն, բնակարան, բնակութիւն։ ‖ À —. Տան մէջ (բաղնիք)։

Domiciliaire (էռ), ած. Տնական. Visite —, (տուն կոխելը), տնայց (դատաւորի հրամանաւ)։

Domicilier (se), յ. Բնակութիւն հաստատել, բնակիլ ☞ բնակաւոր։

Dominance (նանս), էգ. Գլխաւորութիւն, տիրողութիւն։ 2 Իշխողութիւն։

Dominant, e (ան), ած. Գլխաւոր, տիրող։ 2 Իշխող (մարդ). Seigneur —, (մեծ՝ իշխող աստղ, տանուտէր)։ [խաչ։

Dominante (նանդ), էգ. Տիրող

Dominateur, trice, գ. Իշխող, հրամատար, տէր ☞ (տիեզերա)կալ,

2 Մեծ՝ իշխող աստղ, տանուտէր ։ || ած. Տիրող, տիրապետող, իշխող ։

Domination, էգ. Իշխանութիւն, տիրապետութիւն, տիրութիւն ։ || Les quatre —, Չորրորդ դաս հրեշտակաց, Տէրութիւնք ։

Dominer, չ. Տիրապետել, տիրանալ, տիրել ։ 2 Տիրող լինել, զօրանալ, իշխել, տիրել, փ. 2 Բարձրութեամբ գերազանցել, բարձրանալ, վերէն նայիլ, վրայօքը գտնուիլ. La citadelle — sur la ville ։ || ն. Տիրանալ, տիրել ։ 2 Տիրել, բարձրանալ. La colline — la plaine ։ || Se, յ. Իր անձի տիրել ։

Dominicain, e (ն), փ. Տոմինիկեան, (էգ. Տօմինիկեայ ✝) ։

Dominical, e, ած. Տէրունական, տէրունեան, յգ. որ. — **aux** ։ || էգ. Կիւրակէի (քարոզ)։ 2 Եօթներեակ, կիրակագիր, (որ և Lettre —) ։

Domino, որ. Կնգուղաւոր պարեգօտ (դիմակաւորի), կամ զայդ հագնողը, տոմինօ ։ 2 Խաղ մը և այդ խաղի քար, տոմինօ ։ 3 հ. ժ. Տէրտէրի ձմեռուան պարեգօտ մը, տօմինօ ։ յգ. — **s** ։

Dominoterie, էգ. Ծալեալ գոյնզգոյն Թղթեր՝ խաղալու համար, խաղաքարտէնք ✝ ։

Dommage (1m), որ. Կորուստ, վնաս. C'est —, (մեղք) ։ 2 Աւերում, վնաս ։ || — - intérêts, Վնասի հատուցում, վզենակ ✝ ։

Dommageable (1m), ած. Վնասակար ։

Domptable (սօնդ), ած. Նուաճելի։

Dompter (սօնդ), ն. Տակն առնուլ, սանձահարել, զսպել, նուաճել։ || Se —, յ. Ինքզինք զսպել ։

Dompteur (սօնդ), որ. Նուաճող ☞ (գազանա)զուսպ ։

Dompte-venin (սօնդթ-վն), որ. Ասկլեպեակ ✝ տկ.

Don (ն), որ. Պարգև, նուէր։ 2 Տուրք պարգև (բնութեան), ձիրք (Աստուծմէ), շնորհ կամ ձիրք (լեզուաց). — de la fortune, (ինչք)։ 3 Դիւրութիւն (լալու ։) 4 Յատկութիւն (հաւնուելու) ։ 5 Ընծայ, պարգեւ. Corrompre par des —, (կաշառել) ։

Don, որ. **Dona** (ն), էգ. Տէր, տօն. (էգ. Տիկին, տօնա), Սպ.

Donataire (թէռ), որ. Պարգեւընկալ, պարգեւառու ։

Donateur, trice, փ. Պարգևատու ։

Donation, էգ. Պարգև, պարգեւատրութիւն ։ 2 Պարգեւի Թուղթ ։

Donc, չ. Ապա ուրեմն, ուստի, ուրեմն ։ 2 Իսկ արդ, աղէ, հապա ։

Dondon (ն-ն), էգ. Գէր և առոյգ կին՝ աղջիկ, Թօնթոշունի ✝ Գ.

Donjon (ն-ն), որ. հ. ժ. Աշտարակ (դղեկի) ։ 2 Դիտանոց (տամալի վրայ)։ 3 Պորմ (առաստաղի վրայ) ։

Donnant, e (ան), ած. Տրատէր, տուող, չ. || Donnant donnant, Տուր որ առնուս ։ [(քարտիսի) ։

Donne (սօն'), էգ. Բաշխում՝ գրուում

Donné, e, ած. Տրուած ։ 2 Ծանօթ (Թիւ) ։ 3 Սահմանեալ, որոշ, այսքան (ատենի մէջ) ։ [ծանօթոյք ✝ ։

Donnée, էգ. Հիմնակէտ, հիմ,

Donner, ն. Տալ ☞ (խրատ)տուր, (արիացն)ել, (հրապարակ)ել, (խնամ)արկել ։ 2 Տալ (Թեւը), նաև՝ մտնել (մէկու Թև) ։ 3 Մատակարարել (սուրբ խորհուրդներ) ։ 4 Պարգեւել, շնորհել, տալ ☞ (կաղանդ)ել, (հոգե)շնորհ, (տիրա)ձիր, (կենսա)տու, (կենսա)բաշխ ։ 5 Ողորմիլ (աղքատի)։ 6 Ազդել (սէր), պատճառել (վիշտ), բերել (ախորժակ), հասցնել (չարիք), տալ (Նեղութիւն) ☞ (մահա)բեր, (հանգստ)արար ։ 7 Փոխադրել, հաղորդել (ժանտախտ) ։ 8 Նուիրել (կեանք՝ արիւն) ։ 9 Գործածել (ժամանակ) ։ 10 Յանձնել (ծրար). Ne rien — au hasard, (դիպուածի բան չԹողուլ) ։ 11 Թողուլ (մէկու ընտրութեան)։ 12 Հայթայթել՝ տալ (ջուր), հանել (Թարախ), (որ և ած.) ։ 13 Վերագրել, համարիլ, տալ. On — un tel pour amant à cette femme, (այս ինչը այդ կնոջ սիրողն է կ'ըսեն) ։ 14 Տալ՝ ցուցնել (կենաց նշան) ։ 15 Դնել (Թումբ՝ սանձ՝ օրէնք՝ սահման) ։ 16 Մէջ բերել, յառաջ բերել (իր պատճառները) ։ 17 Տալ՝ բերել արդիւնք՝ պտուղ, (որ և ած.) . Ces terres, Ces arbres ont beaucoup —. La vente a mal —, (վաճառու-

մը շատ արդիւնք չտուաւ)։ 18 Թոյլ տալ, Թողուլ, ներել, տալ. Qui me donnera que ! . . . Il n'est pas — à l'homme de . . . ։ 19 Ներկայացնել կամ տալ ի ներկայացում (խաղ)։ 20 Գուշակելու առաջարկել. Et je — aux plus fins à . . . Je vous le — en dix, en cent, (գուշակէ կամ ըրէ եԹէ կրնաս)։ 21 Անուն՝ տիտղոս տալ. — du Monseigneur à qn. ‖ — la vie, որ և՝ Նոր հոգի՝ յարուԹիւն տալ։ | — la mort, Սպաննել ։ 2 Մեծ վիշտ պատճառել ։ | — croyance, Հաւատալ ։ | — des pleurs, des regrets, Լալ, ցաւիլ ։ | — pour boire, Պարգեւ տալ, գնծալ, ռ. ‖ — pour, Յուցնել (պատճառ) ☞ (պատճառ)ել ։ 2 Երաշխաւորել, ներկայացնել, ցուցնել (մէկն՝ իբր հարուստ)։ | — à, (Բնակե)ցնել։ 2 (Մտածել) տալ, (մտածում) պատճառել ։ | — à rire, Վրան խնդացնելու նիւԹ տալ, վրան խնդացնել ։ | — à boire, à téter, Խմելիք՝ ծիծ տալ ։ | — à boire et à manger, Պանդոկ բանեցնել ։ | — à manger, Սեղանի ընդունիլ (մէկը)։ 2 Ճաշատուն պահել ։ | En — à qn. Lui en — d'une, En — à garder, La — bonne, Խաբել, կլլեցնել, նետել, ռ. | En — de la bonne, Խուել, շտկել, ըս. | ըս Զարնուիլ (պատի). — contre ։ 2 Զարնել (երեսին), զարնել (բրով՝ մէկուն, սուրով՝ փորին), (գլուխ) զարնել (գինիի). — sur, — à, — dans. Il ne sait où — de la tête, (գլուխը ո՛ր քարին զարնելը չգիտէ)։ 3 Խելքը տալ (կնոջ մը), նետուիլ, ետեւէ իյնալ, իյնալ, զարնել (անառակուԹեան) ☞ (մեղկա)նալ. — dans ։ 4 (Թշնամւոյ) վրայ իյնալ, զարնուիլ. Le régiment donna ։ 5 Ետեւէ իյնալ. — sur ։ 6 Վրայ իյնալ. — sur. Donner sur un plat, (պնակէ մը նորէն նորէն ուտել)։ 7 Գրգռել, դպչիլ (ջղերու). — sur ։ 8 Նայիլ (տան՝ փողոցը). — sur ։ 9 Հընչեցնել (փող). — du ։ ‖ — à, Խածնել։ 2 Հաւտալ ։ | — à tout, Ամէն բանի մէջ նետուիլ ։ | — dans les yeux, dans la vue de qn. à qn. Զոշոտել՝ շլացնել աչք, աչքի զարնել, աչք խածնել, ռ.

═ Se —, յ. Տրուիլ ։ 2 Ծախուիլ ։ 3 Ինքզինք տալ, խելքը տալ, իր անձը տալ ։ 4 Իր անձի տալ. Se — la mort, (ինքզինք սպաննել). Se — un but, (դնել նպատակ). Se — de la peine, (նեղուԹիւն առնուլ, աշխատիլ). Donnez-vous la peine de vous asseoir, (հաճեցէք նստիլ). Il se — de l'Excellence, (վսեմափայլ անուն կուտայ իր անձին). Se — une entorse, (ոտքը դառնալ). Se — un accès de fièvre, (տենդ մ'առնուլ)։ 5 Առնուլ (կին՝ զուարԹ դէմք), առնուլ (ժամացոյց մը)։ 6 Դնել՝ ունենալ (Թագաւոր)։ 7 Ստանալ (Թշնամի)։ 8 Գտնել՝ գլուխն հանել (բռնաւոր)։ 9 Անձնատուր լինել՝ յանձնուիլ (յաղԹողի)։ 10 Հրատարակուիլ (գրքի)։ 11 Մըղուիլ (պատերազմի)։ ‖ Se — la main, Իրարու աջակից լինել ։ 2 Համախոհ լինել։ 3 Միանալ ։ | Se — pour, Ինքզինք ցուցնել, ձեւանալ (հարուստ)։ | S'en —, Զուարճութեանց մէջ լողալ՝ Թաթաղուիլ ։ | S'en — de la bonne, Լաւ ուտել ։ 2 Լաւ ծախսել, ըս.

Donneur, euse, կ. Տուող ☞ (խրատ)տու, (—) ուկ ։

Don Quichotte, ար. Տոն Քիշօղ ։ 2 Ուրիշներու իրաւանց ախոյեան, տոն քիշօղ ։ 3 Բարձրահաստակ նիհար մարդ, տոն քիշօղ ։

Dont (ի), դեր. Որու, որուն, որոնց. L'homme, — le cœur . . . ☞ և. գ. հ. նեղածերպ, բաջահող, դառնապըտուղ։ 2 Որմէ, ուսկէ, որոնցմէ. Un plaisir — on est assuré ։ 3 Որու վրայ, որոնց վրայ. La personne — il s'agissait։ 4 Որով, որոնցմով. J'approuve la manière — vous distribuez vos études ։

Donzelle (ի), էգ. Թերաղջիկ, Թեթեւկին, չրԹիկ Գ. անգ. 2 Ծովաբարբ, ձկ.

Dorade, էգ. Ոսկեձուկ. տխուրկեր պալրղը ։ [բակ, տկ.

Doradille, էգ. Բուժական սետե.

Dorage, ար. Ոսկեզօծում։ 2 ՀաւկԹի դեղնուց հաստեայի վրայ ։

Doré, e, ած. Ոսկեզօծ. եալտըզլը։ 2 Ոսկի (գեղմ)։ 3 Ոսկի (լեզու), ոսկեղինիկ (ապազայ)։ 4 Ոսկեփետուր (փա-

սիան) ։ 5 Ոսկեփայլ, ոսկեգոյն ։ 6 Լաւ գոյնով (խորովոյք) ։ ‖ Ար. Ոսկւոյ ղըր-ուագ, ոսկի ։ [ասկէ ետք ։

Dorénavant (՝), Մ. Ասկէ վերջ,

Dorer, Ն. Ոսկեջրել, ոսկեզօծել. հնալտըրգլամագ ։ 2 Գեղեցիկ երեւցնել, անոյշցնել, ոսկեզօծել, Փ. 3 Ոսկեգոյն ըն-նել, ոսկեփայլ ներկել ։ 4 Հաւկթի դեղ-նուցով պատել՝ հաւկթօծել † (հաստեայի երես) ։ ‖ Se —, Չ. Ոսկեգոյն դառնալ՝ ոսկեգունիլ † (հասկի) ։

Doreur, euse, Գ. Ոսկեզօծիչ ։

Dorien, Ած. Տորիացի (լեզու) ։

Dorique, Ար. Տորիական կարգ՝ ճարտարապետ ։

Dorloter, Ն. Գիրգ ու փափուկ նա-յիլ, քնքշել, գրգել ։ ‖ Se —, Չ. Գրգիլ ու գգուիլ, քնքշիլ ։

Dormant, e (՝), Ած. Քնացող, ի քուն ։ 2 Մնացած՝ անշարժ (ջուր) ։ 3 Ան-շարժ (կամուրջ՝ շրջանակ եւն.). Verre —, (անշարժ երդիք) ։ ‖ Ար. (Դրան) Թեւի անշարժ շրջանակ՝ կայշրջանակ † 2 Ան-շարժ ափսեայ (սեղանի վրայ) ։

Dormeur, euse, Գ. Քնացող, քնասէր ։ ‖ Էգ. Ննջակառք ։ 2 Հանգստա-Թոռ, ննջաԹոռ ։

Dormir, Չ. Ննջել, քնանալ ։ 2 Զշարժիլ, անհոգ կենալ, անհոգ նստիլ, քնանալ. Laisser — ses fonds, (չքանեցնել ստակը). Laisser — une affaire, (առժամս Թողուլ՝ ձգել գործ մը) ։ 3. Անշարժ մնալ (ջրերու). L'eau — ։ 4 Անշարժի պէս երեւիլ (դարձող շռնչանի) ։ ‖ — de bout, Քունը աչքե-րէն վազել ։ | À — de bout, Զանձրալի (վէպ) ։ | — la grasse matinée, Ուշ՝ կէս օր մօտ արԹննալ ։ | — comme un loir, une marmotte, Քունը ծանր կամ շատ ըլլալ ։ | — sur une affaire, Կամաց՝ մեղմօրէն վարել (գործ) ։ | — sur les deux oreilles, Խորունկ քուն քաշել, (որ և — comme un sa-bot) ։ 2 Մտքով անկասկած ըլլալ, երկու ականջի վրայ պառկիլ, Փ. ‖ Ն. Ննջել (իր քունը) ։ 2 Քաշել (լաւ քուն) ։ ‖ Ար. Քուն ։

Dormitif, ive, Ած. Քնաբեր (դեղ) ։

Doronic, Ար. Տ. Ս. Դարունաճ. տարունեհ ։

Dorsal, e, Ած. Կռնկի, ողնային (ղնդեր) ։ Յգ. Ար. -**aux**։

Dorsibranche, Ած. Ողնախանչ, Ձկ.

Dortoir, Ար. Ննջարան՝ ննջասրահ † (դպրոցի եւն. մէջ) ։

Dorure, Էգ. Ոսկի ջրուագ, ոսկի ։ 2 Ոսկեզօծում ։ 3 Ոսկեղէնք ու արծԹե-ղէնք. Marchand de — ։ 4 Հաւկթի դեղնուց (հաստեայի վրայ)

Doryphore, Ար. Նիզակուկ † Մջտ.

Dos, Ար. Ողն, Թիկունք, կռնակ. Faire le gros —, (կատուի՝ կռնակն ուռեցնել ։ 2 ՄեծուԹիւն՝ ճարպկուԹիւն ծախել, ուռիլ) ։ 2 Կռնակ՝ նիւս (ձիու) ։ 3 Թիկունք (աԹոռի). À —, (Թիկնա-ւոր) ։ 4 Վերի երես (ոտքի), կռնակ (ձեռքի) ։ 5 Ետեւի կողմ (մուրհակի), Թիկունք (գրքի) ։ 6 Մկանունք (ալեաց) ։ ‖ En — d'âne, Երկուստեք առ ի շեղ, ձկնուստձև † պալըրգսըրրը ։ | Avoir sur le —, Գլուխն ունենալ (շատ գործեր) ։ | Mettre sur le —, (Մէկը) պատասխա-նատու ընել, վրան ձգել ։ | Se mettre à —. Իրեն դէմ հանել (ամէնքը) ։ | Être sur le —, Պառկած ըլլալ ։ | Mettre — à —, Ճամբել՝ ոչ մէկուն ի-րաւունք տալով ։ [գոց) ։

Dosage, Ար. ՉափորոշուԹիւն (դե-

Dose, Էգ. Չափ (դեղի), դեղաչափ † 2 ՔանակուԹիւն, չափ, Փ.

Doser, Ն. (Դեղերու) չափը նշանա-կել՝ դնել, քանակել ։

Dosse, Էգ. Վէգի (աշըղ) զմբէԹարդ կողմ, կռնակ ։

Dossier, Ար. Կռնակ, յենարան ՝ յենակ (աԹոռի) ։ 2 (Անկողնի) սնարի տախտակ, սնարակալ 3 Դատի մը Թըղ-Թածրար, ԹղԹակոյտ, պարուԹայ. պրակ ։

Dot (սօդ), Ար. Կտիրք, պռոյգ, օ-ժիտ. ճիհեզ ։ 2 Օժիտ (կուսանի) ։

Dotal, e, Ած. Օժտի, օժտական։ Deniers dotaux ։

Dotation, Էգ. (Կապուած) եկա-մուտ, հասոյԹ ։ 2 ՀասոյԹ կապելը, հա-սոյԹով օժտելը (հաստատուԹիւն) ։

Doter, Ն. Օժիտ տալ, պռուգել, օժ-տել ։ 2 ՀասոյԹ կապել (ժամի), օժտել ։ 3 Ձիրքեր շնորհել, օժտել, զարդարել, Փ.

Douaire (ֆր), Ար. Էրիկէ տրուած

ինչք՝ այրիութեան ժամանակի համար, մահր † ։

Douairière (էռ-էռ), ած. Մահրաւոր՝ մահրընկալ (դշխոյ՝ դքսուհի), (որ և գ.)։ ‖ էգ. Պառաւ, պառաւուկ, ը.

Douane, էգ. Մաքս. կէօմրիւք։ 2 Մաքսանոց, մաքսատուն ։

Douanier, ière, ած. Մաքսական ։ ‖ ար. Մաքսաւոր. կէօմրիւքճի ։

Doublage, ար. Պղնձեայ պատածք (նաւի) ։ 2 Կրկնաշարած, կրկնած † փղ.

Double, ած. Երկպատիկ, երկակի, կրկին, կրկնակի կրկնա(տումար) ։ 2 Երկբացիկ (ելնարան)։ 3 Կրկնակ (գիր)։ 4 Բարդ (ծաղիկ) ։ 5 Զօրաւոր (մելան) ։ 6 Սաստիկ (խարխափ) ։ 7 Այլաշուրթ, երկդիմի, երկխօս, երկլեզու (մարդ) ։ ‖ La — cime, Le — mont, Le — sommet, La—colline, Կրկնակատար լեռ, Պառնաս ։ ‖ ար. Կրկնապատիկ, կրկինը ։ 2 Կրկնակ (տոմինոյի մէջ) ։ 3 Օրինակ՝ պատճէն (դաշնագրի) ։ 4 Շատ օրինակք (գրքի մը) ։ 5 Կրկնած մաս՝ զոյգ (շինուածի)։ 6 Տ. **Doublure**, 2 ։ ‖ Mettre, Plier en —, Ծալել ։ ‖ էգ. Նախատամոքս † (որոճայնոց) ։ ‖ մ. Կրկնապատիկ, կրկին ։ | Au —, En —, մ. Երկպատիկ, կրկին ։

Doublé, e, ած. Կրկնապատկեալ ։ 2 Միանգամայն և. C'est un hypocrite — d'un débauché ։

Doubleau (ō), ար. Տախտակամածի հաստամարտակ ։

Doublement, մ. Երկակի, կրկնակի կրկնա(մեռ) ։ ‖ ար. Կրկնելը, կրկնում ։

Doubler, ն. Կրկնել, երկպատկել, կրկնապատկել ։ 2 Երկպատկել (դերձանը) ։ 3 Աստառով պատել, աստառել ։ 4 Պղնձապատ ընել (նաւ) ։ 5 Ծալել (անձեռոց) ։ 6 Երկուսել † զօրաց մէկ կարգը ։ 7 Անցնիլ (հրուանդանէ մը) ։ 8 (Մէկու տեղ) ներկայացնել, փոխդերասանել† ‖ — le pas, Շուտցնել քայլերը ։ | — les morceaux, Շուտ շուտ ուտել։ ‖ չ. Կրկնապատկիլ ։

Doublet, ար. Սուտ շողակն՝ բիւրեղի երկու միացած կտորներէ՝ որոնց մէջտեղը գունաւոր թերթ մը կը դնուի, կրկնեակ ։ 2 Կրկնեակ տապալիի մէջ ։

Doubleur, euse, գ. (Դերձանը) երկու դնող՝ կրկնող (մանոյի վրայ ։ երկպատկիչ † ։

Doublon, գ. Ոսկի դրամ մը, տուպլօն ։ 2 Կրկնաշարած, փղ.

Doublure, էգ. Աստառ ։ 2 Երկրորդ դերակատար, փոխդերասան † ։

Douce-amère, էգ. Կիսաթուփ մը, լեղանոյշ † յգ. — s - — s (ամէռ)։

Douceâtre (ā), ած. Անախորժ անհամ անոյշ ։

Doucement, մ. Կամաց մը, կամացուկ մը, մեղմով, մեղմուկ, յուշիկ, մեղմիկ, մեղմօրէն։ 2 Դաշն ձայնիւ՝ մեղմիկ (խօսիլ) ։ 3 Կամաց (քալել) . Aller tout — en besogne, (ծանր շարժիլ՝ թնդալ) ։ 4 Քիչ քիչ, կամաց (որ և Tout —) ։ 5 Խաղաղիկ՝ անոյշ մը (ննջել) ։ 6 Հանդարտիկ (մտիկ ընել), մեղմով (յանդիմանել) ։ 7 Հեշտ՝ անոյշ կերպիւ (անցընել կեանք) ։ 8 Փոքր ինչ լաւ, լաւկել. Se porter —. Aller tout— ։ ‖ Ձլ. Կեցիր նայինք, կամա՛ց ։

Doucerette, էգ. Կեղծանոյշ ։

Doucereux, euse, ած. Անախորժ անոյշ, անհամ-անոյշ (գինի) ։ 2 Անհամ-անոյշ, գ. 3 Կեղծանոյշ (մարդ) ։ ‖ գ. Անոյշ. անհամ † ‖ Faire le —, Համոզնալ, թացիկնալ (կանանց քով), ը.

Doucet, ette, ած. Քաղցրիկ, անուշակ, անուշիկ, ը. ‖ էգ. Հաւաղցանի տեսակ մը, ցորենաղցան † ։

Doucettement (1t), մ. Կամաց կամաց ։ 2 Լաւկեկ (լինել) ։

Douceur, էգ. Քաղցրութիւն, անուշութիւն. Un petit mot de —, (անոյշ խօսք մը)։ 2 Մեղմութիւն (կլիմայի)։ 3 Հեզութիւն, քաղցրութիւն (բնութեան)։ 4 Վայելք՝ անուշութիւն (կենաց) ։ 5 Փափկութիւն (կաշիի) ։ 6 Վարձք, շահ, պատառ, ը. Il y aura qq. petite — pour vous։ ‖ յգ. Քաղցրաւենի, անոյշ, ը. 2 Քծնի՝ անոյշ խօսքեր, քաղցրաբանութիւնք † ‖ En —, Հանդարտեամբ, անոյշ կերպով ։ 2 Քիչ քիչ, կամաց կամաց։

Douche, էգ. Ցնցղան † ջրցան † տուշ ։ 2 Տուշաջուր † ցնցղաջուր † ջրցան †

Doucher, Ն. Ցնցղանել† ջրցանել† տուշել † ։

Doucine, էգ. Կէս-գոգ կէս-կորըն-Թարդ զէսք, տուսին, ճ. 2 Գէսքի քերիչ, տուսին ։

Doucir, Ն. Ողորկել, յղկել (հայելի)։

Doué, e, ած. Ընդունած, բարեմասնեալ, տէր (ձրից) ☞ (մտա)ցի, (մտա)ւոր. — de raison, (խօսուն)։ 2 Լաւ ձրից տէր (մարդ)։

Douelle, էգ. Կամարաքարի կրկնակողմանք † ։ 2 Կորացում կամարի ։

Douer, Ն. Տալ, շնորհել, պարգեւել, զարդարել ։ 2 Կնոջ ինչք սահմանել (այրիութեան ատենի համար), մահրել ☞ մահրընկալ † ։

Douille, էգ. Ծակ, ազոյց, կոթառ Գ.

Douillet, ette (ցուպյէտ), ած. Կակուղ, փափուկ, փափկիկ ։ 2 Գիրգ ու փափուկ, քնքուշ, փափկին, փափկիկ, (որ և գ.)*‖ էգ. Թեթեւ վերարկու մը, քնքշարկ † ։

Douillettement, մ. Գիրգ ու փափուկ մը, քնքշօրէն, գրգօրէն ։

Douleur, էգ. Ցաւ։ 2 Կսկիծ, մորմոք, վիշտ, ցաւ. Cri de—, (կական)։ ‖ յգ. Տղաբերքի ցաւ, երկունք ։ 2 Երկունք (մահու)։

Douloir (se), յ. Վշտագնիլ, ողբալ։

Douloureusement, մ. Ցաւով։ 2 Կսկծագին, ցաւագին ։

Douloureux, euse, ած. Ցաւցընող, ցաւագին ։ 2 Ցաւած, ցաւոտ (մաս)։ 3 Վշտագին, կսկծագին, ցաւագին ☞ ֆեր. ղառնակսկիծ ։

Doute, ար. Երկմտութիւն, երկուանք, երկբայ, (—)ութիւն, (—)անք, տարակոյս. En —, (երկբայի մէջ կամ տակ). Hors de —, (աներկբայ)։ 2 Թերահաւատութիւն ։ 3 (Խղճի՝ հաւատքի) խնդիր, տարակուսանք. J'ai un — à vous proposer։ 4 Կարծիք. կասկած. J'en ai quelques —։ 5 Երկիւղ, վախ. Dans le — d'un accident fâcheux։ ‖ Mettre, Révoquer en —, Մերժել, ժխտել ։ ‖ Sans —, մ. Անշուշտ, անտարակոյս ։

Douter, Ն. Երկբայի մէջ լինել, երկմտիլ, երկբայիլ, տարակուսիլ. Faire —, (երկբայի մէջ Թողուլ) ☞ Je ne — pas que cela *soit vrai* կամ *ne soit vrai*, (ատոր ճշմարիտ ըլլալուն չեմ երկբայիր)։ 2 Սկեպտիկել ։ 3 Կասկածիլ (մէկէ)։ 4 Մտմտալ, վարանիլ (ընդունելու)։ ‖ Ne — de rien, Կոյր յանդգնութիւն մ'ունենալ ։ 2 Ամէն ինչ լաւ կողմէ տեսնել։ ‖ Se —, յ. Կարծել, մտքէ անցընել։

Douteusement, մ. Երկբայաբար, երկբայիւ ։

Douteux, euse, ած. Կեղակարծ, տարակուսելի, երկբայական ։ 2 Կասկածելի (մարդ՝ դրամ՝ պատասխան)։ 3 Տկար՝ աղօտ (լոյս)։ 4 Անորոշ, վարանոտ (սիրտ). — de son choix ։ 5 Երկչոտ, կասկածոտ ։ [ցու ։

Douvain (՝), ար. (Տակառի) շերտ.

Douve, էգ. Տակառաշերտ. Փոսը քահրասը։ 2 Փոս (անդերու սահմանի վրայ)։ 3 Փոսենի † տկ.

Doux, Douce, ած. Քաղցր, անոյշ (որ և գ.) ☞ հեշտա(լուր). Vin — քաղցու. շիրա. Mets trop—, (համեմը քիչ կերակուր). Il fait bien —, (մեղմ օդ մը կ'ընէ)։ 3 Ձեռքի կարծր չեկող՝ կակուղ (մազ)։ 4 Հանգիստ (սանդուղ), հեշտ՝ մեղմիկ (ղարուվար)։ 5 Զգնցող՝ հանգիստ (կառք)։ 6 Բարակ՝ քաղցրահոս (անձրեւ)։ 7 Մեղմիկ (հով)։ 8 Բարակ (խարտոց) 9 Մեղմ՝ մաղմաղ (կրակ)։ 10 Մեղմ (մաքրողական)։ 11 Լերկ (բաղաձայն, գ.)։ 12 Հեշտ (ծառայութիւն)։ 13 Մեղմ (կատակ), քաղցր (լուծ)։ 14 Հեզ, հեզահոգի, հեզամիտ (մարդ)։ 15 Հեզահամբոյր՝ քաղցրահամբոյր՝ համբոյր (բնութիւն)։ 16 Խելօք (ձի)։ ‖ Faire les doux yeux կամ les yeux doux, (Կնոջ) աչք մտնելու աշխատիլ)։ ‖ ար. Անոյշ բան, քաղցրը ։ ‖ Faire le —, Հեզահամբոյր երեւիլ ։ ‖ մ. Մեղմիկ, կամաց ։ ‖ Tout —, ձայն. Կամաց, հանդարտէ, մեղմով ։

Douzaine(*տէն*), էգ. Երկոտասնեակ, երկվեցեակ, քառերեակ. Demi —, (վեցեակ). Deux —, (չորսվեցեակ)։ ‖ À la —, յ. Դուզնաքեայ, երկու փարանոց (պատկերհան)։

Douze, ած. Երկոտասան, տասներկու ։ 2 Երկոտասներորդ ։ [ներորդ ։

Douzième, ած. և ար. Երկոտասա-

Douzièmement, *մ.* Երկոտասաներորդ ։

Doyen (տուայէն), *ար.* Կարգերէց (մայր եկեղեցւոյ) ։ 2 Գլուխ (բժշկ. դպրոցի) ։ 3 Երիցագոյնը (ակադեմիոյ) ։ ‖ Le — d'âge, Երիցագոյնը ։

Doyenné (տուայէնե), *ար.* Կարգերէցութիւն (ժամի մէջ) ։ 2 Կարգերէցի տուն։ 3 Տօյէնատանձ † ։

Drachme (ակ), *ար.* Դրամ մը, տրախմի, Յ. 2 Դրամակշիռ, հ. Յ.

Dracocéphale, *ար.* տ. ս. Սարավիշապ ։

Draconien, ienne, *ած.* Խիստ ու բռնաւորական, տրակոնեան (օրէնք) ։

Dragage, *ար.* Տ. **Draguage** ։

Dragée, *էգ.* Շաքարանուշ, շաքարահատ. պատեհ՝ ֆրնտըզ շէքէրի. — d'attrape, (դաւն շաքարահատ)։ 2 Դեղագնտակ ։ 3 Կապար գնտիկք ։ ‖ La — est amère, Ատոր հանդուրժել դժուարին է ։ [տի ափսեայ ։

Drageoir, *ար.* հ. մ. Շաքարաման.

Drageon (ժ), *ար.* Տակէ բուսած նոր շառաւիղ, շաքիլ † ։

Drageonner (ʼn), *չ.* Շաքլել † ։

Dragon (ժ), *ար.* Վիշապ. աժտեր. Un vrai —, (ցասկոտ՝ դժուարաբարոյ կին)։ 2 Ըմբոստ՝ խեռ (տղայ) ։ 3 Վիշապազօր, տրակօն ։ 4 Մողէզ մը, վիշապիկ † 5 հ. մ. Վիշապադրօշ † 6 Հոգ, մտատանջութիւն, խղճի խայթ, մտմտուք։ 7 Բիծ (աչքի մէջ)։ ‖ Faire le —, Վայրագ առաքինութիւն մը ցուցնել ։

Dragonnade (ʼn), *ար.* Բողոքականաց հալածանք (Լուի ԺԴ. է), տրակոնութիւն ։

Dragonne (օՅ'), *էգ.* (Թրոյ կոթի) ժապաւէն կամ տրէզ, Թրածոպ ։

Dragonneau (ʼn-ō). *ար.* Տ. **Filaire** ։

Dragonnier (ʼn), *ար.* Վիշապածառ ։ [հանով ։

Draguage, *ար.* Մաքրում աւազահան.

Drague, *էգ.* Հողահան †, աւազահան, գժի. 2 Մեծ ուռկան մը, քերուկ Գ † 3 Կաթսայի մէջ գարի՝ գարեջուրը եփելէ ետք, տրօսանք ։

Draguer, *ն.* Հողահանով † աւազահանով մաքրել։ 2 Որսալ (ոստրէ ևն.)։

Dragueur, *ար.* Աւազահան նաւակ։

Drain, *ար.* Ուրդ † (խոնաւ գետինը չորցնելու) ։

Drainage, *ար.* Ստորերկրեայ կոբիներով գետինը չորցնելը, ուրդէնք † ։

Drainer, *ն.* Ուրդել † ։

Dramatique, *ած.* Թատերական. L'art —, (Թատրերգութիւն). Auteur —, (Թատրերգակ). Artiste —, (դերասան)։ 2 Թունդ հանող, սրտայոյզ, հոգեյոյզ † տռամական † Récit, Sujet, Situation — ։ ‖ *ար.* Թատերական ձեւ՝ մատենագրութիւն ։ 2 Սրտայոյզ հանգամանք, հոգեյոյզ բան, տռամ ։

Dramatiquement, *մ.* Թատերական ձեւով ։

Dramatiser, *ն.* Թատերական ձեւ տալ (պատմածին)։ [մար բան գրող։

Dramatiste, *գ.* Թատրոնի հա-

Dramaturge, *ար.* Թատրերգակ։

Dramaturgie, *էգ.* Թատրերգակութիւն, Թատրակութիւն † *անգ.*

Drame, *ար.* Թատերական որ և է խաղ, խաղ, տռամ. — lyrique, (օպերա)։ 2 Սրտայոյզ դէպքերու շար, սոսկալի դիպուածք, տռամ ։

Drap, *ար.* Չուխայ. — mortuaire, (դագաղի ծածկոյթ) ։ 2 Անկողնի կտաւ, սնդոն, սաւան. Entre deux —, (անկողնի մէջ). Mettre qn. dans de beaux —, (տագնապի մէջ խօթել). Il est dans de beaux, dans de mauvais —, (գործը գէշ է) ։ ‖ — de soie, Կերպաս ։ | — d'or, Ոսկեթել դիպակ ։ 2 Ոսկեսալոր † 3 Ոսկետանձ † 4 Ոսկեկակաչ † հ.

Drapé, e, *ած.* Չուխայախիտ † (գուլպայ) ։ 2 Ասուեղ (աերեւ) ։

Drapeau (ō), *ար.* Դրօշ (որ և փ.)։ 2 Զինուորութիւն, դրօշ. Être sous les — ։ 3 Ցնցոտի, քուրջ, չ.

Draper, *ն.* Սեւով պատել, սեւչուխայել † (կառք). Le souverain — de violet, (Թագաւորը իբր սուգ մանիշակագոյն կը հագնի) ։ 2 Սրահակներով զարդարել, սրահակել † (պատուհան) ։ 3 Լայն հանդերձներ տալ, զգեստաւորել † (պատկեր) ։ 4 Սաստիկ գէշ խօսիլ, քաշ-

քըշել ։ || Se —, ձ. Ըստ նախնեաց հագուիլ (դերասանի) ։ 2 Պարծիլ, պանծալ (առաքինութեանը վրայ) ։ 3 Իրարու ողջ կողմը չձգել, իրարու պոչէն քաշել, փ.

Draperie, էգ. Չուխագործութիւն։ 2 Չուխայարան ։ 3 Չուխայեղէնք ։ 4 (Լայն ու ծփուն) ճանդերձք, զգեստաւորութիւն ✝ Նկ. 5 Սրահակք ։

Drapier, ար. Չուխայավաճառ ։ 2 Չուխայագործ ։ [կան), բձ.

Drastique, ած. Ազդու (մաքրողա-

Drêche (է), էգ. Խմորուած գարի (գարեջրի համար), նաև անոր մնացորդը, տրօսանք ։ [գակի) ։

Drelin (է), ար. Հնչիւն՝ չրնկ (զան-

Dressage, ար. Հրահանգում, վարժ։ 2 Շտկելը, հարթում ։

Dresser, Ն. Տնկել (գլուխ՝ ականջ), ցցել (կայմ), կանգնել (արձան՝ վրան)։ 2 Դնել (սեղան), յարդարել (մարտկոց), կանգնել (մանճակալ՝ կառափնատ) ։ 3 Լարել (որոգայթ) ☞ (դարանա)գործ, (—) մուտ ։ 4 Շամփուրի պատրաստել (վառեակ), դնել՝ պատրաստել (ապուր), շտկել՝ պատրաստել (պնակ)։ 5 Ուղղել, հարթել, շտկել, շտկտել, ռճն. 6 Ի գիր առնուլ, շինել (պայմանագիր) ։ 7 Շինել (աշխարհացոյց), հանել (վիճակագիր) ։ 8 Կրթել՝ վարժել (շուն), հրահանգել (բանի մը) ☞ (ան)մուղ ։ 9 Ուղղել (ճամբան), լաւ բանի մ'ուղղել (դիտաւորութիւն) ։ 10 Արդկել (կտաւ), հ. || Ն. Ցցուիլ, կանգնիլ, տնկուիլ, քըստմնիլ (մազերու) ։ || Se —, ձ. Կանգնիլ ☞ կանգուն, կանգնորդ ։ 2 Կանգնիլ (ոտքի մատանց վրայ) ։ 3 Բստմնիլ (մազերու) ։ 4 Վարժ առնուլ, կրթուիլ ։

Dresseur, ար. (Շան) վարժիչ, շնավարժ ✝ ։

Dressoir, ար. Դարան (պնակք ևն. շարելու), պնակադարան ✝ ։

Drille, ար. հ. ժ. Զինուոր. Un vieux —, (որ և՝ հինօրեայ խրամանկ)։ 2 Մարդ. Un pauvre —. Un bon —. (զուարթ մէկը) ։ || էգ. յգ. (Թղթաշինութեան ✝) քուրջեր ։ [տաձիգ չուան։

Drisse, էգ. Դրօշաձիգ՝ առագա-

Drogman (է), ար. Թարգման ։

Drogue, էգ. Դեղանիւթք ✝ դեղորայք ✝ 2 Համեմանք. Assaissonner de —։ 3 Ապրանք, փ. Il débite bien sa—։ 4 Անշահ՝ անպիտան բան. Ce drap n'est que de la — ։ 5 Խաղ մը, քթախաղ ✝ քթափայտ ✝ ։

Droguer, Ն. Դեղերով խղդել՝ բազմադեղել (հիւանդ)։ 2 Խարդախել (գինի)։ || Ն. Վայն ի գլուխ գալ (սպասելէ) ։ || Se —, ձ. Դեղորայք առնուլ ։

Droguerie, էգ. Դեղորայք։ 2 Դեղորայից գործ ։

Droguet, ար. Պաստառ մը, տրօկէ։

Drogueur, ար. Շատ դեղ տուող՝ դեղասէր ✝ բժիշկ ։.

Droguier, ար. Դեղատուփ ✝ 2 Դեղային նմոյշք, դեղակոյտ ։

Droguiste, ար. Դեղորայից վաճառական ։

Droit, e, ած. Ուղղորդ, ուղիղ, շիտակ. En — ligne, (ուղղակի)։ 2 (Ոտքի վրայ) կայնած, կանգուն ։ 3 (Կշիռը) շիտակ՝ լման ։ 4 Արդարակորով, աննենգ, շիտակ (մարդ), ուղիղ (դիտում) ։ 5 Ողջամիտ՝ ուղիղ (խելք) ։ 6 Աջ (ձեռք) ։ || մ. Ուղիղ, ուղղակի. Tout —, (շիփշիտակ, շեշտակի) ։ 2 Ուղղորդ՝ շիտակ (գրել) ։ 3 Շիտակ (քալել՝ մտածել)։ || էգ. Աջակողմ ։ 2 Աջ ձեռք, աջ ։ 3 Աջակողմեանք (խորհրդարանի մէջ)։ 4 Ձեռք, բռն. || Une —, Ուղիղ գիծ մը ։ || À —, մ. Աջ կողմը ։ | À — et à gauche, Աջ ու ձախ ։ 2 Ամէն կողմէ, աջէն ու ձախէն ։

Droit, ար. Իրաւունք. Il a le — pour lui. Bon —, (արդարութիւն). À bon —, (իրաւունքով)։ 2 Իշխանութիւն, իրաւունք. Il a — sur votre vie։ 3 Օրէնք, կանոնք, իրաւունք. — public. — commercial. — canon. Cela est de — divin. — des gens, (իրաւունք ազգաց) ։ 4 Արդարութիւն. Cela est contre tout — et raison ։ 5 Իրաւագիտութիւն. Étudier le — ։ 6 Բաժ, հարկ, իրաւունք. — sur le vin. — de douane, (մաքս) ։ 7 Վարձք, իրաւունք. — de consultation. — de présence ։ || Un —, Ուղիղ անկիւն ։ | Faire — à, Իրաւունք ընել (մէկու)։ 2 Գործադրել (խնդիր մը) ։ || De —, մ. Իրաւամբք, օրէնքով. De plein —, (լի-

ուլի իրաւամբք) ։ | À — ou à tort, մ. Ցիրաւի կամ անիրաւի ։

Droitement, մ. Արդարութեամբ, ուղիղ, շիտակ, ուղղութեամբ ։

Droitier, ière, ած. Աջ ձեռքը աւելի գործածող, աջաձեռնեայ, (որ և գ.)։

Droiture, էգ. (Մտքի) շիտակութիւն՝ ուղղութիւն ։ 2 Աննենգութիւն, արդարութիւն, ուղղութիւն ։ 3 Անխոտորութիւն (ճամբու) ։ ‖ En —, մ. Ուղղակի, շիտակ ։

Drolatique, ած. Ծիծաղաշարժ ։

Drôle (ō) ած. Նորօրինակ, նորանշան, զուարճալի, շպլիկ Գ. (որ և գ. Un — d'homme) ։ ‖ ար. Վարպետորդի, սատանորդի, հանաժվարած, Գ. լակոտ, ռ. ‖ Un —, Un mauvais —, Անպիտան՝ անշահ մարդ ։ ‖ Un — de corps, Զուարճախօս՝ զարմանալի մարդ ։

Drôlement (ō), մ. Նորանշան՝ զուարճալի կերպով մը ։ [ծաղրածութիւն։

Drôlerie(ō), էգ. Խեղկատակութիւն,

Drôlesse (ŭ), էգ. Բարիպտուղ կին, թարի ծաղիկ, ռ. 2 Անարգ կին, ոչնչուհի։

Dromadaire (ḵ), ար. Տաճիկ ուղտ. հեծին տեվէսի ։ [բանալաստ † ն.

Drome, էգ. Գերանախուրձ † գե-

Drosomètre (զ), ար. Ցօղաչափ ։

Dru, e, ած. Թանձրախուռն, Թանձրախիտ, կուռ, խիտ (անձրեւ՝ ցորեններ)։ 2 Առոյգ՝ կայտառ (տղայ) ։ 3 Թեւաւորած՝ Թեւակուռ (Թռչուն) ։ ‖ մ. Խիտ առ խիտ, խիտ և կուռ ։ 2 Ուժգնակի, համարձակ ։ ‖ — et menu, Շատ ու խիտ։ 2 Մանր(աքայլ) ու շուտ շուտ (քայլեր առնուլ) ։

Druide, ար. Քուրմ կելտաց՝ Մեծին Բրիտանիոյ և Իռլանտիոյ, տրուիտ ։

Druidesse, էգ. Քրմուհի կալիացիներու, տրուիտուհի։ [տրիւքակ †։

Drupe, ար. Միակուտ մսոտ պտուղ,

Dryade, էգ. Անտառի յաւէրժհարս, ծառանոյշ, տրիադ ։

Du, յօդ. (Հաց)ին՝ 2 (Պարտէզ)էն. — ciel, (յերկնուստ) ։ 3 (Ոտք)ով. Frapper — ☞ և. գ. հ. Boire — vin. Faire — bien ։

Dû, e, ած. Պարտուպատշաճ, օրինաւոր. En — forme, (ըստ օրինի)։ Տ.

Devoir, բայ. ‖ ար. Իրաւունք, առնելիք. C'est mon — ։ 2 Պարտք (պաշտօնի) ։

Dualisme (u), ար. Երկարմատեան դրութիւն, երկւորութիւն † ծէլ։

Dualiste, ած. Երկւորեան † ծէլ։

Dualité, էգ. Երկուութիւն ։

Dubitatif, ive, ած. Երկբայական։

Dubitation, էգ. Երկբայութիւն, հռ.

Dubitativement, մ. Երկբայօրէն.

Duc, ար. Դուքս։ 2 Բու մը, բու., Petit —, (բուինճակ †) ։

Ducal, e, ած. Դքսի, դքսական ։

Ducat, ար. Ոսկի դրամ մը, տուքադ (10 է - 12 ֆր.) ։ ‖ — d'argent, Արծաթ տուքադ (5-6 ֆր.) ։

Ducaton (ŭ), ար. Արծաթ տուքադ, տուքադօն ։

Duché, ար. Դքսութիւն ։

Duchesse, էգ. Դքսուհի. Elle fait sa —, (մեծութիւն կը ծախէ, գլուխ կը բռնէ) ։ 2 Հանգստաաատր † 3 Դքսատանձ † Անկուլէմ † ։

Ducroire, ար. Երաշխաւորող յանձնակատարի վարձք ։

Ductile, ած. Տարածուն ։

Ductilité, էգ. Տարածականութիւն։

Duègne, էգ. Մանկամարդի հսկող պառաւ, հոգածուհի † ։

Duel, ար. Մենակռիւ, մենամարտ ։ 2 Երկական՝ երկուորական Թիւ ։

Duelliste (ll), ար. Մենամարտիկ։

Duire, չ. Հաճելի լինել, վայլել ։

Dulcification, էգ. Ամոքում, անուշում ։

Dulcifier, ն. Ամոքել, անուշել ։

Dulcinée, էգ. Սիրուհի, քաղցուենեակ, տիւլսինէ, հեգն. [պատիւ ։

Dulie, էգ. Culte de —, Սուրբերու

Dûment (ŭ), մ. Ըստ պատշաճի, ըստ օրինի ։ [կոյտ, տիւն ։

Dune, էգ. (Ծովեզրի վրայ) աւազա-

Dunette, էգ. Նաւու յետակողմի բարձր տեղ, տիւնակ † բարձրակ † ։

Duo, ար. Երկձայն՝ երկգործի նուագ, զուգերգ, երկեակ, եր. յո. — s ։ ‖ — d'injures, Փոխփոխ՝ երկկողմանի Թշնամանք, փոխ, ռ. [նեան ։

Duodécimal, e, ած. Երկոտասա-

Duodénum (տէՕօմ), ար. Առաջնաղի ։ [ասմ.) ։

Duodi, ար. Երկուշաբթի, (Ֆր. հսր.

Dupe, էգ. Խաբուած մարդ. C'est sa —, (իր խաբած մարդն է). Nous fumes les — de ses stratagèmes, (իր դաւերէ շատ հեղ խաբուեցանք) ։ 2 Խաբուող՝ դիւրախաբ մարդ։ || Être la — de, խաբուիլ, | Faire des —, Մարդիկ խաբել ։

Duper, ն. Խաբ գործել, խաբել ։

Duperie, էգ. Խաբէութիւն, խաբանք ։ 2 Խաբուածութիւն ։

Dupeur, ար. Պատրիչ, խաբող ։

Duplicata, ար. Պատճէն, կրկնագիր ։ յգ. ն.

Duplication, էգ. Կրկնապատկում ։ 2 Բազմացում, բն.

Duplicité, էգ. Խարդախութիւն, երկդիմութիւն ։ 2 Կրկին լինելը, կրկնակութիւն † ։ [խան, հ.

Duplique, էգ. Կրկին պատաս-

Duquel, Delaquelle, դեր. Որու ։ 2 Որմէ։ 3 Որու վրայ։ յգ. **Desquels, Desquelles** ։

Dur, e, ած. Խիստ (մետաղ), պինդ (հաւկիթ), կարծր (փայտ) ։ 2 Բերանը խիստ (ձի) ☞ բրտ(երախ), կարծր(երախ) ։ 3 Դժուար։ — à digérer, (դըժուարամարս). — à croire, (դժուարհաւատալի)։ 4 Եփի չեկող (ջուր)։ 5 Դաժան (գինի) ։ 6 Դժնդակ՝ հաստ (ձայն) ։ 7 Թանձր (խելք), հաստ (գլուխ)։ 8 Ծանր (ականջ). — d'oreille, (ականջը ծանր, ծանրալուր) ։ 9 Անհարթ՝ կարծր (վրձին՝ նկար) ։ 10 Դժնդակ՝ ծանր (կեանք) ։ 11 Դժնդակ՝ խստամբեր (կեանք), խիստ՝ ծանր (չէխ) ։ 12 Դժնդակ՝ խիստ (ձմեռ). Les temps sont —, (ժամանակները նեղ՝ դժուարին են)։ 13 Քարսիրտ՝ խստաբարոյ (մարդ), խիստ (ձեւեր), կարծր (խօսքեր) ☞ խոժոռ(դէմ) ։ 14 Տոկուն, դիմացկուն. — au travail. Il a la vie —, (դիմացկուն մէկն է). Rendre à qn. la vie —, (տառապել, նեղել) ։ | — de visage, Կաշի երես ։ || մ. Դժուարաւ՝ ծանր (լսել) ։ || էգ. Մերկ՝ չոր գետին. Couché sur la —, (գետնախշտի) ։

Durable, ած. Կայուն, տեւական ։

Duracine, էգ. Դեղձ (շէֆթալի) մը, կարծրադեղձ † կարծրուկ † ։

Durandal (?), էգ. Ռօլանտատուր ։

Durant (?), նխ. (Ձմեռուան) միջոցին, (կեանքին) մէջ, (բացակայութեանը) ատեն. — six ans, (վեց տարի) ։ || — que, չ. Մինչդեռ ։

Durcir, ն. Պնդել, տրամել, կարծրել ։ 2 Վարժել (աշխատութեանց) ։ || չ. Կարծրնալ. Faire — un œuf, (հաւկիթը պինդ եփել) ։

Durcissement, ար. Կարծրացում, կարծրութիւն ։

Durée, էգ. Տեւողութիւն, տեւ, տեւում. De courte —, (կարճատեւ) ։ || De —, մ. Դիմացկուն, տեւուն † ։

Durement, մ. Կարծր կերպիւ. խստիւ, խիստ, կարծր ։ 2 Կարծր տեղ՝ կարծրը (պառկիլ)։ 3 Խստամբեր (ապրիլ)։

Dure-mère, էգ. Ուղեղի դուրսի կարծրագոյն մաշկը, խստենի, անդ.

Durer, չ. Մնալ, շարունակուիլ, տեւել ☞ (մշտա)տեւ ☞ ե. գ. հ. բազմամեան ։ 2 Դիմանալ (զգեստի) ։ 3 Երկար երեւիլ. Les temps lui —. Un moment loin de vous me durait une année, (պահ մը քեզմէ հեռի՝ տարի կ'երեւէր աչքիս) ։ 4 Ապրիլ, կենդանի մնալ. Son fils ne dura guère ։ 5 Համբերել, դիմանալ, մնալ (անկողնին մէջ). Ne pouvoir — avec qn. (չապրիլ, տալիք չընել) ։ 6 Դիմանալ (տաքի). Ne pouvoir — de կամ au։ 7 Դիմանալ, ‡.

Duret, ette, ած. Կարծրկեկ ։

Dureté, էգ. Խստութիւն, պնդութիւն, կարծրութիւն ։ 2 Պնդութիւն (փորի) ։ 3 Ծանրութիւն (ականջի)։ 4 Կարծրութիւն (սրտի), քարսրտութիւն (աղքատի մասին)։ 5 Անհարթութիւն (ոճի), կարծրութիւն (արտասանութեան) ։ 6 Դժնդակութիւն, խստութիւն (ձմեռի). — de temps, (որ և՝ նեղութիւն՝ գէշութիւն ժամանակի)։ 7 Հաստատամտութիւն (աշխատութեան մէջ). La — du ։ || յգ. Խիստ՝ կարծր խօսքեր ։

Durillon (?), ար. Բրտութիւն (ձեռքը՝ ոտքը), տեռ ։ 2 Կարծրուք † (մար-

մարի վրայ) ։ [նալ, տեռիլ ։

Durillonner(se) (1n), չ.Բրտա-

Duriuscule, ած. Կարծրկեկ, կարծրուկ ։

Duumvir (օմ), ար. Երկապետ, Հ.

Duumvirat (օմ), ար. Երկապետութիւն, Հ.

Duvet, ար. Բարակ մօրուք, աղուամազ (պատանիի) ։ 2 Բարակ մազ՝ աղուամազ † (պտուղի), ման Գ. 3 Աղուափետուր † (Թռչնոյ) ։ 4 Փետրալից անկողին ։ [Բ. Գ.

Duveté, e, ած. Աղուափետրոտ †

Duveteux, euse, ած. Աղուամազային † աղուամազակերպ † ։

Dyarchie, էգ. Երկիշխանութիւն ։

Dyname, ար. **Dynamie**, էգ. Ուժակ † ։

Dynamique, ած. Շարժման, ուժային † || էգ. Ուժաբանութիւն † ։

Dynamisme (ս), ար. Ուժականութիւն ։

Dynamite, էգ. Պայթուցիկ նիւթ մը, ուժանակ ։

Dynamomètre, ար. Ուժաչափ ։

Dynaste, ար. հ. ժ. Արքայիկ, իշխանիկ ։

Dynastie, էգ. Համատոհմ արքայից յաջորդութիւն, արքայական ցեղ, հարստութիւն ։ [կան ։

Dynastique, ած. Արքայացեղա-

Dysménorrhée (ս), էգ. Դըժուարադաշտանութիւն † Բժ.

Dyspepsie (ս), էգ. Դժուարամարսութիւն, Բժ. [թիւն, Բժ.

Dyspnée (ս), էգ. Դժուարաշնչու-

Dyssenterie, էգ. Թանչք. զանլը խալ, Բժ. (որ և **Dysenterie**) ։

Dystiques, ար. յգ. Ջրասոյզ Թըռչնոց տոհմ, սուզականք ։

Dysurie (զ), էգ. Դժուարմիզութիւն, Բժ.

Dysurique, ած. Դժուարամիզութեան ։

E

Eau, (օ. յգ. —**x**), էգ. Ջուր. — claire, (որ և՝ անյաջողութիւն) ։ 2 Ծով, գետ, լիճ, ջուր. Passer l'—. Se jeter à l'—. Promenade sur l'— ☞ անդըն-գա(հերձ) ։ 3 Անձրև. Il tombe de l'— ։ 4 Հիւթ (բանջարի), ջուր (սեխի) ։ 5 Թուք, ջուր. L' — en vient à la bouche. (մարդու բերնի ջուրերը կը վազէ) ։ 6 Քիրտ, քրտինք. Il est tout en — ։ 7 Արցունք. Fondre en — ։ 8 Մէզ, ջրվաթ. Lâcher. Faire de l' —, (ջուր Թափել, ա.) ։ 9 Փայլիւն (չուխայի), փայլ՝ ջուր (ադամանդի) ։ 10 Շաւիղ. Les — d'un navire ։ 11 Կողմ, կարծիք. Être dans les — de qn. || — blanche, Կապարի քացախատաջուր † 2 Թեփախառն ջուր (ձիերու) ։ | — impériale, Կայսրօղի ։ | — mère, Աղի՝ Թանձր ջուր, ա. | Faire —, Ծակ լինել՝ ջուր առնուլ (նաւու) ։ — Faire de l' —, խմելու ջուր առնուլ (նաւու) ։ | Grandes —, Յորդութիւն՝ յարոյցք գետերու ։ 2 Ջրացայտք † շատրուանաց ։ | Être en grande —, Լիութեան՝ ապահովութեան մէջ լինել ։ | Mettre de l'—dans son vin, Բարկութիւնն իջնալ ։ 2 Պահանջումներէն իջնել ։ | Les — sont basses chez lui, Ստակը մնացած չէ ։ = յգ. (օ) Յայտք ջրերու, շատրուան (որ և — jaillissantes) ։ 2 Քրայաջուրք, հանքաջուրք (Սքայի) ։ 3 Ջերմուկք, ջուրեր. Aller aux — ։ || — et forêts, Անտառաց և գետոց տեսչութիւն ։

Eau-de-vie, էգ. Յքի, օղի ։ յգ. —**x -de-vie** ։

Eau-forte, էգ. Ժանտաջուր. քեզապ սույու ։ 2 Փորագրութիւն ժանտաջրով ։ յգ. — **x** - — **s** ։

Ébahir (s') (իռ), չ. Պուշ ապուշ՝ բերանաբաց մնալ, ը.

Ébahissement (իս), ար. Հիացում, զարմանք ։

Ébarber, ն. Կտրտել (Թղթի եզերքի) անհարթութիւնք՝ փետուրի մազմըզուկը, մաքրել (փետուր), գերծել ։

Ébarboir, ար. Գերծոց, գծի. գըրփածաց ալէք ։ [գերծած ։

Ébarbure, էգ. Յապաւած մաս,

Ébat, ար. Խաղալը, ճխալը, խայտանք ։ 2 Զբօսանք, զուարճութիւն. Prendre ses —, (զբօսնուլ) ։

Ébattement (1t), ար. Շարժիլը՝ խաղալը (կառքի) ։ 2 Զբօսում, հ.

Ébattre (s') (1t), չ. Խաղալ, ճխալ, խայտալ. S' — avec des amis ։ 2 Զուարճանալ, զբօսնուլ ։

Ébaubi, e (ō), ած. Զարմացած, շլմորած, ը.

Ébauchage (ō), ար. Նախագիծն յօրինելը ։ 2 Ձեռքերով կաւը լմելը (բրուտի) ։

Ébauche (ō), էգ. Նախագիծ, ուրուագիծ ։ 2 Նախագիծ, փ.

Ébaucher (ō), ն. Ուրուագրել, նախագծել ։ 2 Հարթել՝ տաշել (փայտ) ։ 3 Պատրաստել, սկսիլ ։

Ébauchoir (ō), ար. Նախագծոց † (քանդակագործի), ուրուագրոց ։

Ébaudir (s') (ō), չ. Խրախանալ, խաղալ խնդալ, ը.

Ébénacé, e, ած. Եբենանման ։ ‖ յգ. էգ. Եբենասերք † բս.

Ébène, էգ. Ոպնիազ, եբենոս. ապանօզ ։ 2 Սաստիկ սեւութիւն, քաջասեւութիւն (մազի). Des cheveux d'—, (քաջասեւ մազեր) ։

Ébéner, ն. Եբենի գոյն տալ (փայտի), եբենել † ։

Ébénier, ար. Եբենի, ծռ.

Ébéniste, ար. Ազնիւ կահագործ, եբենագործ ։

Ébénisterie, էգ. Եբենագործութիւն ։ 2 Կահագործական բաներ, եբենագործք † ։

Éblouir, ն. Աչք առնուլ, խտղել ։ 2 Հրապուրել, շլացնել, փ. (որ և անս.) ։ ‖ S' —, չ. Շլանալ, փ.

Éblouissant, e (ɂ), ած. Աչք առնող, ակնախտիղ ։ 2 Շլացնող, ակնախըտիղ, փ.

Éblouissement, ար. Խտղում՝ շլրտում (աչքի) ։ 2 Մթագնում (աչաց) ։ 3 Շլացում (մտքի) ։

Éborgner, ն. Մէկ աչքը հանել, միականի ընել. Vous m'avez —, (աչքըս հանեցիր, ը.) ։ 2 Կուրցնել (տուն՝ դիմացը շէնքով) ։ 3 Կտրել՝ հանել (ծառի) աւելորդ աչքեր ։

Ébouillir, չ. Շատ եփելէ քիչնալ ։

Éboulement, ար. Փլում, գլորում ։ 2 Փլած բաներ, փլածք † ։

Ébouler, ն. Վար գլորել, կործանել, փլել ։ ‖ S'—, չ. Փլիլ ։ [փլած ։

Éboulis, ար. Փլած նիւթերու կոյտ,

Ébourgeonnement (1n), ար. Պտկաքանցութիւն ✱ ։

Ébourgeonner (1n), ն. Աւելորդ պտուկներն կտրտել, պտկաքանցել † (ծառ) ։

Ébouriffant, e (1f-ɂ), ած. Խելքէ մտքէ դուրս, անկարծելի, ը.

Ébouriffé, e (1f), ած. Խառնափընդոր (մազեր) ։ 2 Գիսախռիւ (կին) ։ 3 Շփոթած, իրար անցած, շլըտկած, ը.

Ébousiner (զ), ն. (Քարի) կակուղ երեսը հանել.

Ébranchage, ար. **Ébranchement** (ɂ), ար. Ոստաքանցութիւն, կոճոպում † ։

Ébrancher (ɂ), ն. Ոստաբեկել (ծառ), կոճոպել ☞ ոստաքանց ։

Ébranchoir (ɂ), ար. Յատոց մը, լօզ Գ † ։

Ébranlement (ɂ), ար. Երեր, խարխալանք, սասանում ։ 2 Դղրդում, սասանում, փ. 3 Յուզմունք, սասանում ։

Ébranler (ɂ), ն. Շարժել (զանգակ) ☞ (յարա)ճօճ ։ 2 Խռովել, դղըրդել, իրար անցընել (բազմութիւնը) ։ 3 Երերցնել, դղրդել, խախտել, խարխալել, սասանել, (որ և փ.) ։ ‖ S'—, չ. Շարժիլ, երերիլ, սասանիլ (հիմերէն) ։ 2 Յառաջ խաղալ (զօրաց) ։ 3 Շարժիլ (զօրաց) դէպ ի յառաջ կամ ի նահանջ ։ 4 Խախտիլ, սասանիլ, փ.

Ébraser (զ), ն. (Դրան) խորշը առ ի շեղ լայնել ներսէն ։

Ébrécher, ն. Կոտրուք մ՚ընել (դանակի բերնի) ։ 2 Պակսեցնել, խոռել (հարստութիւն)։ ‖ S'—, չ. Կոտրել (ակռային) մէկ մասը ։

Ébréner, ն. (Տղեկի) տակը մաքրել։

Ébriété, էգ. Գինովութիւն ։

Ébrouement, ար. Փռնգտուք (անասնոց), պռչուք Գ. 2 (Վախնալէ) խորդալը՝ խորդում (ձիու) ։

Ébrouer, ն. Լուալ (Թելերէ յարդերէ եւն. մաքրելու համար), լուալ մաքրել ։ ‖ S'—, չ. Փռնգտալ (անասնոց), պռչել Գ. 2 Վախէն շունչ չառնուլ (ձիու) ։

Ébruitement (ռիւի), ար. Տարածայնում, ձանձնում ։

Ébruiter (ռիւի), ն. Համբաւել, տարածայնել, ձանձնել ։

Ébuard, ար. Փայտէ երիթ՝ փայտ ճեղքելու, փինչ Գ. [եռացում, եռ։

Ébullition (?l), էգ. Եփ ելնելը ;

Éburnéen, enne, Éburnin, ine, ած. Փղոսկրանման ։

Écacher, ն. Ճմլել, ճզմել, տափակել, տփկել Գ.

Écaille, էգ. Թեփ (ձուկի) ։ 2 Թոռոպ † (զրահի) ։ 3 Պատեան (կրիայի, եւն.), խեցի, կօտ Գ. 4 Փոշի (Թիթեռնկի Թեւոց) ։ 5 Թեփուկ (մորթի հիւանդութեանց մէջ) ։ 6 (Թափած) խաւ՝ կեղեւ. Tomber par —, (կեղև կեղև Թափիլ) ։ 7 Կուրութեան պատճառք, կեղեւանք (աչքի), փ. 8 Թեփակ † ճ.

Écaillé, e, ած. Թեփազերծ (ձուկ) ։ 2 Պատենազերծ (ոստրէ) ։ 3 Թեփոտած (մորթ) ։ 4 Կեղև կեղև Թափած (պատկեր) ։ 5 Թեփոտ՝ Թեփամորթ (անասուն) ։

Écailler, ն. Հանել (ձկան) Թեփը, Թեփատել † 2 Բանալ (ոստրէ) ։ ‖ S'—, չ. Կեղև կեղև Թափիլ, կեղեւատիլ † ։ 2 Թեփոտիլ (մորթի) ։

Écailler, ère, գ. Ոստրէվաճառ. ըսքրիքեանը ։

Écailleux, euse, ած. Կեղեւ կեղեւ՝ խաւ խաւ ելնող ։ 2 Թեփամորթ, Թեփոտ ։

Écale, էգ. Դալար կեղեւ (նուշի՝ ընկուզի), փուր, պոպոկ ։ 2 Պատեան (բակլայի), 3 Կճեպ (հաւկթի) ։

Écaler, ն. Դալար կեղեւն հանել, պոպոկել (ընկոյզ) ։ ‖ S'—, չ. Պատեանէ ելնել (բակլայի), պոպոկէ ելնել (ընկուզի) ։ [նել, ճզմել ։

Écarbouiller, ն. Կտոր կտոր ը-

Écarlate, ած. Շիկակարմիր, շիկնէ իսքերլէք ։ ‖ էգ. Շիկակարմիր ներկ, շիկն † 2 Շիկակարմիր չուխայ։ 3 Որդան կարմիր ։

Écarquiller, ն. (Անճոռնի մը) բանալ (աչքեր), ը.

Écart, ար. Ճամբէ ելնելը, խոտորում, զառածանք (երիտասարդութեան) ։ 2 Խօսքէն հեռանալը, խոտորում (փաստաբանի) ։ 3 Մէկ կողմ նետուիլը, խոտորում (ձիու) ։ 4 Զգուած՝ հանուած Թուղթեր (խաղի մէջ), արտաԹուղԹք † 5 Մեկուսի վայր։ ‖ À l' —, մ. Մեկուսի, մէկ կողմ. Se jeter à l' —, (Նիւթէ հեռանալ) ։ ‖ Mettre à l' —, Մէկ կողմ դնել կամ ձգել ։

Écarté, e, ած. Ճամբէ դուրս՝ առանձին՝ մեկուսի (տեղ) ։ ‖ ար. Խաղ մը, զուգախաղ, էքարդէ ։

Écartèlement, ար. Քառհերձութիւն † (մահապարտի՝ չորս ձիերով) ։ 2 2 Քառաբաժանում † (վահանի), ֆն+.

Écarteler, ն. Չորս կտոր ընել ; քառհերձել † (մահապարտ) ։ 2 Քառաբաժանել (վահան), ֆն+.

Écartement, ար. Զատելը ։ 2 Զատուածք ։

Écarter, ն. (Իրարմէ) զատել, բանալ (սրունքներ) ։ 2 Զատել բանալ կամ մէկ կողմ առնուլ (վարագոյր) ։ 3 Բաժնել՝ ցրուել (ամպ) ։ 4 Մէկ կողմ Թողուլ մէկը, փ. 5 Մեկուսել, հեռացնել (վկաներ), հեռացնել (մորը անկողնէն), որ և անխ. 6 Դարձընել՝ խոտորել (բարի ճամբէ) ։ 7 Ցրուել (հրացանի՝ կապարները) ։ 8 Հանել աւելորդ Թղթեր, Թղթ. (որ և անխ.) ։ ‖ S' —, չ. Հեռանալ, (որ և անխ.) Ne vous — pas, (ասկէ մի զատուիր) ։ 2 Բաժնուիլ, զատուիլ։ 3 Տեղ բանալ (բազմութեան) ։ 4 Հանուիլ աւելորդ Թղթերու, Թղթ.

Écatir, ն. Փայլ տալ ։ [ճագի։

Écaudé, e (ō), ած. Պոչատ։ 2 Կար-

Ecce homo (էգսէ օմօ), ար. Փշա-

պ.ակ † Յիսուսի պատկեր, Ահա այրդ. Այր ցաւոց ։ 2 Դեղնած՝ նիհար մարդ, ը. յգ. ն.

Ecchymose (էքիմօզ), ար. Ընդմորթեայ † զեղում արեան, մեռած արիւն ։ 2 Կապոյտ նշան (հարուածի) ։

Ecclésiaste (1c-զի), ար. Եկլեսիաստէս, ժողովող, (գիրք Սողոմոնի) ։

Ecclésiastique (1c-զի), ած. Եկեղեցւոյ, եկեղեցական, կղերական, ժառանգաւորաց (դպրոց) ։ ‖ ար. Եկեղեցական։ 2 Յեսուայ որդւոյն Սիրաքայ գիրքը։

Ecclésiastiquement (1c-զի), մ. Իբր եկեղեցական, եկեղեցականապէս ։

Écervelé, e, ած. Խելքը կարճ, անխելք, դատարկամիտ ։

Échafaud (ō), ար. Գլխաբեմ, կառափնատ, զաքըլկեան ։ 2 Լաստակերտք, լաստակ. պինա իսքէլէսի ։ 3 Բարձրաւանդ † (հանդիսատեսի) ։

Échafaudage (ō), ար. Շինուածի լաստակ (իսքէլէ) կանգնելը, լաստակագիրք ։ 2 Լաստակերտք, լաստակք ։ 3 Հանդերձանք, պատրաստութիւն։ 4 Կուտակում՝ շէնք (պատիր պատճառաբանութեանց) ։

Échafauder (ō) ; չ. Շէնքի լաստակ (իսքէլէ) կանգնել, լաստակել ։ ‖ ն. Պատրաստել, հանդերձել։ 2 Կանգնել, փ. ‖ S'—, յ. Իրեն լաստակ կամ բարձրաւանդ պատրաստել։ 2 Պաշտպաններ գըտնել, բարձրանալ, փ. 3 Հաստատուած՝ հիմնուած լինել ։

Échalas (ա̄), ար. Ձող, քարակ (որթատունկի). C'est un vrai —, (երկար ձողի նման մէկն է) ։

Échalassement, ար. Ձող դնելը, քարակում † ։

Échalasser, ն. Ձող դնել, քարակել † (այգի) ☞ ձողաքարձ ։

Échalier, ար. Ոստաշէն ցանկ, ոստացանկ։ 2 Պզտի ելնարան։ [ղոնիկ † ։

Échalotte, էգ. Սխտոր մը, ասկա-

Échampir (ɔ̃), ն. Վեր ցատքեցընել (մասեր նկարի) ։

Échancrer (ɔ̃), ն. Աղեղնաձեւ կտրել, փորել (օձիք) ։

Échancrure (ɔ̃), էգ. Մահկաձեւ կտրած, աղեղնաձեւ փորած ։

Échange (ɔ̃) ; ար. Փոխանակութիւն ։ 2 Փոխադարձ հաղորդում՝ յղում, տուրեւառ (նամակաց). — de bons offices, փոխն ի փոխ (ծառայութիւնք) ։ ‖ En — de, Փոխանակ, փոխարէն ։

Échangeable (ɔ̃), ած. Փոխանակելի ։

Échanger (ɔ̃). ն. Փոխանակել (գերիք)։ 2 Իրարու խրկել (վաւերագրեր). — des injures, (փոխն ի փոխ Թշնամանքներ ընել, փոխ կարդալ, ա.) ։

Échangiste (ɔ̃-ս), ար. Libre —, Ազատ փոխանակիչ ։

Échanson (ɔ̃-սօ̃), ար. Բաժակ լեցընող, մատռուակող ։ 2 Մատռուակ (արքայի). Grand —, (տակառապետ) ։

Échansonnerie (ɔ̃-ս-1n), էգ. Արքունի մատռուակք ։ 2 հ. ժ. Արքունի մառան (գինիի) ։

Échantillon (ɔ̃-ɔ̃), ար. Օրինակ, ցոյց, փորձ, նմոյշ, առգին ։ 2 Ուժ և մեծութիւն նաւի փայտերու ։

Échantillonner (ɔ̃-1n), ն. Օրինակցուներ կտրել (պաստառէ)։ 2 Կարգել՝ շտկել ապրանքներու օրինակներ։ 3 Բաղդատել (օրինաւոր չափի կամ կշռի հետ), ճշդել ։

Échappade (1p), էգ. Գրոցի խոտորում՝ վրիպում ։ ‖ En —, մ. Գաղտուկ ։

Écappatoire (1p), էգ. Ճարտարանք, կարկատանք, փախուստ, խուսափանք ։

Échappé, e (1p), ած. Փախած. Un cheval —, (որ և՝ անսաստ երիտասարդ) ։ 2 Տարզուգմամբ ծնած (ձի), (որ և գ.) ։ ‖ ար. Un — de prison, Լաթերն աղտոտ կամ դէմքը կասկածելի մարդ ։ ‖ Un — de Juif, Կարծեօք Հրէի ծնունդ մը։

Échappée (1p), էգ. Փախուստ ։ 2 Անխորհրդութիւն, վրիպանք (երիտասարդի) ։ 3 Կառքը դառնալու տեղ բակի մէջ, դարձավայր † ‖ — de vue, Անձուկ տեսք բլրոց՝ տանց միջև ։ | — de lumière, Շատ մը մարմնոց մէջէ զարկած լոյս, հեղուած լուսոյ ։ | Une —, ժամ մը զեղեցիկ օդ ։ ‖ Par —, մ. Ընդհատութեամբ, զաղտնի ։ | À l' —, մ. Գաղտնի ։

Échappement (1p), *ար. Ուժով դուրս ելնելը, դուրս պոռթկալը (շոգիի)։ 2 Կանոնիչ յօրինուած (մեքենայի), կանոնիչ* † ։

Échapper (1p), *չ. Խոյս տալ, փախիլ.* — de prison. L'occasion — ։ *2 Ձեռքէ ազատիլ, ազատիլ, պրծիլ.* — à. — de. Vous ne m'échapperez point ։ 3 *Ազատիլ (հիւանդի)* ։ 4 *Ձեռքէ փախիլ, ձեռքէ ելնել (իշխանութեան), վրայէ երթալ (կեանք)*. Laisser —, *(կորսնցնել, փախցնել)* ։ 5 *Ձիյնալ (աչքի տակ), վրիպիլ (աչքէ)*. — à. — à l'esprit, *(միտքը՝ խելքը չհասնիլ)*. Vous — à tout le monde, *(ոչ ոք կրնայ ձեզ լինելդ հասկնալ)*. Laisser — une faute, *(սխալ մ'աչքէ փախցնել)* ։ 6 *Միտքը չգալ, մոռքէն ելնել*. Son nom m' —. Ce mot m'a — ։ 7 *Ձեռքէ իյնալ՝ թռիլ՝ փախիլ*. La plume lui échappa. Laisser — un soupir, *(չկրնալ զսպել, հանել՝ բերնէ փախցնել հառաչանք)* ։ 8 *Անխորհուրդ բան մ'ըսել կամ ընել*. Il m'était — d'en faire une confidence. Ce mot m'est —, *(այս բառը բերնէս փախաւ)*. Une parole —, *(խօսք մը բերնէ կը փախի)*. Laisser — un secret, *(բերնէ փախցնել գաղտնիք)*. Laisser — une bévue, *(անխորհրդաբար սխալանք մ'ընել)*։ 9 *(Ակամայ) յայտնել, յայտնի ընել*. Comme sa joie lui — ! La patience lui —, *(համբերութիւնը կը հատնի)* ։ 10 *Քակուիլ (կարի)*։ ‖ = *ն. Խուսափիլ, ազատիլ (վտանգէ)*. Il a — la prison, *(բանտ մտնելէ ազատեցաւ)*։ ‖ L' — belle, *Մահէ ազատիլ, պրծիլ, աղէկ ազատիլ* ։ ‖ = S' —, *յ. (Գաղտնի) փախիլ (բանտէ)*։ 2 *Փախիլ, ելնել, դուրս փախիլ, դուրս ելնել, հոսիլ (արցունքի)* ։ 3 *Փախիլ (աչքի) առջեւէ* ։ 4 *Ձեռքէ ելնել՝ ձեռքէ փախչիլ (յոյսի)* ։ 5 *Ինքզինք չբռնել, ինքզինք մոռնալ, չափէն ելնել*. Il s'est — jusqu' à . . . S' — en paroles déshonnêtes, *(բերնէն լկտի խօսքեր հանել)* ։ 6 *Քակուիլ (կարի)* ։

Écharde, *էգ. Շիղ, փուշ* ։

Échardonner (1n), *ն. (Անդի) ակքանները (տէվէ տիքէնի) խլել՝ մաքրել, փշատել* ☞ *փշախիլ* ։

Écharner, *ն. (Կաշիի վրայ) մնացած մսերը մաքրել, քերթել* † *(կաշի)* ։

Écharnoir, *ար. (Կաշի) քերթելու դանակ, քերթոց* † ։

Écharnure, *էգ. Քերթուած միս քերթուած* † ։

Écharpe, *էգ. Լայն գօտի՝ կամար, լայնակամար, միջակապ Գ.* 2 *Կուսակցութիւն*. Changer d' —, *(ուրիշ կողմ անցնիլ)* ։ 3 *Կանանց զարդ՝ ուսերէ ձգուած և երկու ծայրերն առջեւով, խլատեռ*. — de soie, de dentelle. 4 *Վզէ կախուած կապ, թեւակալ*. Avoir le bras en — ։ ‖ En —, *մ. Առ ի շեղ. շեվինէ* ։

Écharper, *ն. Մեծ վէրք մը բանալ* ։ 2 *Սաստիկ ջարդել, ջարդուբուրդ ընել* ։

Échars, e, *ած. Պակաս (դրամ)* ։

Échasse, *էգ. Ոտնացուպ (ճախճախուտէ անցնելու), փայտոտն*. Être monté sur des —, *(որ և՝ երկարասրուն լինել)*. Monter sur des —, *(ինքզինք բարձր ցուցնելու ջանալ*։ 2 *Ուռուցիկ խօսիլ, պոռոտաբանել)*։ ‖ Des —, *Մեծ ցուցնող բաներ* ։

Échassier, *ար. Թռչնոց դաս մը, բարձրասրուն* ։

Échauboulé, e (ō), *ած. Քըրտինքխաշոտ* ։ [*խաշ* ։

Échauboulure (ō), *էգ. Քրտինք-*

Échaudé (ō), *ար. Ամենաթեթեւ հաստեայ մը, հովիկ* † ‖ —, **e**, *ած.* Etre —, *Վնասի հանդպիլ, այրիլ, և.*

Échauder, *ն. Եռացեալ ջուր թափել*։ 2 *Եռացեալ ջրով լուալ (անօթ)* ։ 3 *Տաք ջրով հանել (հաւի փետուրք)* ։ ‖ S' —, *յ. Տաք ջրով այրել (ձեռքը)* ։ 2 *Վնաս կրել, այրիլ, և.*

Échaudoir (ō), *ար. Եռացեալ ջրով լուալու տեղ, խաշարան* ։ 2 *Եռացեալ ջուրի անօթ՝ կաթսայ, եռանօթ* † *եռկաթսայ* † ։

Échauffaison (ō-1f), *էգ. Դուրս տալը (մորթի), մորթէլուկ* † ։

Échauffant, e (ōֆան), *ած. Տաքցընող (կերակուր)* ։ 2 *Փնդացուցիչ (կերակուր)*, *ա.*

Échauffement (ō-1f), *ար. Տաք-*

ցընելը, ջեռուցում։ 2 Ջերմութիւն, տաք (մարմնոյ)։ 3 Պնդութիւն (փորի)։ —. ե Բորբոքում միզանցքի։

Échauffer (էշօֆէ). Ն. Ջերմացնել, տաքցնել։ 2 Տապել (մարմին)։ 3 Պնդացնել (փոր)։ — 4 Վառել, բորբոքել, կրակ տալ, փ. || — les oreilles, Նեղացնել, զայրացնել։ | — la bile, le sang à qn. Արիւնը գլուխը հանել, զայրացնել։ || S'—, ձ. Ջերմանալ, ☞ (դիւրաւ) չեր։ 2 Արիւնը գրգռիլ (աշխատանքէ)։ 3 Զայրանալ՝ տաքնալ (վէճի)։ 4 Զայրանալ, բորբոքիլ, փ. || S'— en son harnois, Կրակն առած խօսիլ, —.

Échauffourée (ō-ֆ f), էգ. Անխորհուրդ զահավէժ գործ։ 2 Անակնկալ բախում, զին.

Échauffure (ō-ֆ f), էգ. Մորթէլուկի † կարմրութիւն։

Échauguette (ō), էգ. (Փայտեայ) դիտանոց (պահանորդի)։

Échauler (ō), Ն. Տ. **Chauler**:

Échaumer (ō), Ն. Խոզանները հանել։ [մէօնլէք, վատէ։

Échéance (ձ), էգ. Պայմանաժամ.

Échéant,e (ձ), ած. Պայմանաժամին հասած։

Échec (էշէգ), ար. Վնաս, հարուած, (որ և փ.)։ 2 Մեծ՝ սաստիկ հարուած (պատերազմի մէջ). Essuyer un —, (ձախողիլ)։ 3 Ցարժակում արքայի վրայ, տիրացում Թագուհւոյ (ճատրակի մէջ). Faire —, (զգո՛յշ)։ || — et mat, Պաշարում արքայի, մաթ. Être — et mat, կորսնցնել (ճատրակի մէջ)։ 2 Անյաջող ելնել։ | Donner, Faire — et mat, Դյել, գերազանցել։ || յփ. (էշէկ), ճատրակ. սաքրանճ։ 2 Ճատրակի քարեր։

Échelette, էգ. Համետի քովով կապուած սանդղիկ (որպս են. վերցնելու), երասանդղիկ † 2 Թարփառայ (սայլակի յառաջակողման)։

Échelle, էգ. (Շարժական) սանդուղ, ելնարան. Après lui il faut tirer l'—, (անորմէ յաւը չէ կարելի ընել)։ 2 Սանդուղ (ընկերական)։ 3 Աստիճանք (ջերմաչափի)։ 4 Աստիճան (աշխարհացոյցի են.՝ իբր չափ ձառայող). Plan sur une grande —. Travailler sur une grande —, (ընդարձակ բան մ'ընել, մեծամեծ գործեր ընել)։ 5 Նաւահանգ. 6 Վաճառաշահ քաղաքք Արեւելքի, վաճառատեղի. Faire —, Տ. **Faire escale**.

Échelon (ձ), ար. Ելնարանի աստիճան, սանդղամատ, որոշք։ 2 Աստիճան. Disposer par —, Տ. **Échelonner**:

Échelonner (ձn), Ն. Իրարու ետեւէ քիչ հեռաւորութեամբ՝ աստիճանաբար շարել (զօրքեր), աստիճանել։

Échène (f), **Échénéide** (f), ար. Նաւակալ, եքինէիս, ձկ.

Échenillage, ար. Ծառոց որդերը մաքրելը, Թրթրաքաղութիւն։

Écheniller, Ն. Թրթուռները ժողվել (ծառի), Թրթրաքաղել։

Échenilleur, ար. Թրթրաքաղ։ 2 Թրթրակեր, (Թռչնոց սեռ)։ [գծի.

Échenilloir, ար. Թրթրաքաղոց,

Écheveau (ō), ար. Կարժ, կոճ, խեր Գ. չիլէ. Mettre en —, (կարժել)։

Échevelé, e (շէօ), ած. Ցիրուցան մազերով, հերարձակ։ [տակա՛ն

Échevin(ձ), ար. հ. ժ. Քաղաքապետ.

Échidné (f), ար. Փշամորթ, էգ.

Échine, էգ. Ողնալար, ողնայար։ 2 Քամակ, ողն ☞ ողնա(բեկ). Courber, Plier l'—, (կորանալ, նուաստանալ). Longue, Maigre —, (ամենավտիտ մէկը)։ 3 (Տօրիական) սեան խոյակի զարդ մը, ողնեակ, ճ.

Échinée, էգ. Թիկնամաս † խոզի։

Échiner, Ն. Քամակը՝ մէջքը կոտրել (գաւազանով) ☞ ողնաբեկ, քամակբեկ։ 2 Սպաննել՝ կոտորել (փախողները)։ 3 Ծեծ քաշել, Թռպել, տփել, — (որ և — de coups)։

Échinocacte (f), էգ. տ. ս. Փշակակտենի։ [մորթ, էգ.

Échinoderme (f), ած. Սոյրա-

Échiquier, ար. Ելեւմտից տեսչութիւն, ելեւմտարան, Գանձ, Անգ. La cour de l'—. Chancelier de l'—, (ատենակալ ելմտարանի, Անգ.)։ 2 Ճատրակի (սաքրանճ) տախտակ, ճատրակարան. En —, (փոփոխ քառեակ-

ներով) ։ 3 Քառակուսի ուղկան (ձողի ծայր), քառուղկան ։

Écho (կօ), ար. Արձագանգ ։

Échoir, չ. Ելնել, իյնալ, վիճակիլ. Le cas échéant, (ժամանակին). Si le cas y —, S'il y échet, (եթէ հանդպի)։ 2 Իյնալ՝ լրանալ (պայմանաժամի) ։

Échoppe, էգ. Փայտեայ խանութիկ ։ 2 Պողպատ սլաք, փորագրոց † ։

Échopper (1p), չ. Պողպատ սլաքով բանիլ ։ [կաւոր ։

Échoppier, ière, գ. Փոքր կրպա-

Échouage, ար. (Նաւա)խրում ։ 2 Խրավայր † ։

Échouement, Echoûment (Էշուման), ար. Խրում, (որ և գ.) ։

Échouer, չ. Խրիլ (նաւու)։ 2 Խրավայրը † հասնիլ ։ 3 Անյաջող ելնել, ի զերեւ ելնել ։ || ն. (Կամովի) խրել (նաւ)։

Échu, e, ած. Վիճակած։ 2 Պայմանաժամն հասած ։

Écimer, ն. (Ծառի) կատարը կըտրել, կատարատել, ծայրատել † ։

Éclaboussement, ար. Տղմացայտութիւն ։

Éclabousser, ն. Տիղմ ցայտեցընել, աղմոտել (մէկը) ։ || — tout le monde, Զտեսնուած պերճանք մը ծախել։

Éclaboussure, էգ. Տղմի ցայտուկ, տիղմ ։ 2 Փրթած կտոր, փրթած ։

Éclair, ար. Փայլատակ, փայլակ. չխմշէք. Prompt comme l' —, (փայլակնաբար, փայլակնարագ †). Il fait des —, (կը փայլակէ) ։ 2 Յանկարծական շողիւն, փայլատակում (աչեւու). Un — de génie, (յանկարծաշող † ներշունչ). Un — de transport, (յանկարծածին խանդ՝ յափշտակութիւն). Sa prospérité ne fut qu'un —, (իր յաջողութիւնը փայլակի պէս անցաւ գնաց)։ 3 Փայլակնասահ † (վայրկեան՝ րոպէ). Cet insensé a des — de raison, (այս յիմարս մտափայլ † րոպէներ ունի)։ 4 Շողիւն, փայլատակում (ադամանդի) ։ 5 Կարկանդակ մը, փայլհատեայ † || — de chaleur, Անձայն փայլակ ։ || Par —, մ. Շուտ, անխորհուրդ կերպով ։

Éclairage, ար. Լուսաւորում (կազով) ։

Éclairant, e (Ն), ած. Լուսատու ։

Éclaircie, էգ. Յանցառ † ցանցառուտ † (անտառի մէջ)։ 2 Մասնալոյս՝ բացատ (միգամած երկնքի մէջ) ։

Éclaircir, ն. Բանալ, յստակել, պայծառել (օդ՝ ձայն) ։ 2 Փայլեցնել (զէնք) ։ 3 Լրջացնել՝ բանալ (գոյն) ։ 4 Թուլցնել՝ անօսրել (հեղուկ) ։ 5 Ցանցառել (անտառ՝ զօրաց կարգեր), անօսրել (տնկած բաներ)։ 6 Պարզաբանել, յայտնաբանել, լուսաբանել (խնդիր) ։ 7 Խելամուտ ընել, միտքը բանալ, տեղեկացընել (մէկը) ։ || S'—, չ. Բացուիլ՝ պայծառանալ (օդի) ։ 2 Թուլնալ (հեղուկի) ։ 3 Ցանցառիլ՝ անօսրիլ (մազերու) ։ 4 Փարատիլ, պարզուիլ (տարակոյսի)։ 5 Հասկնալ, տեղեկանալ (բան մը), խելամուտ լինել։ [ցատրիչ, լուսաբանիչ ։

Éclaircissant, e (Ն), ած. Բա-

Éclaircissement, ար. Բացատրութիւն, մեկնութիւն, լուսաբանութիւն ։

Eclaire (Էռ), էգ. (որ և Grande —), Տ. **Chélidoine** ։

Éclairé, e, ած. Լուսամիտ, լուսաւոր ։ 2 Լուսաւոր, լուսաւորեալ. Mal —, (անպայծառ, մութկեկ). Il est — gratis, (ճրագը՝ լոյսը ձրի կուտան իրեն)։

Éclairer, ն. Լոյս տալ, լուսաւորել ։ 2 Խելք սորվեցնել, միտք բանալ, լուսաւորել ։ 3 Ճրագ բռնել, լոյս ցուցընել. Eclairez-moi ։ 4 Լոյս տալ (նկարի) ։ 5 Երեւան՝ վեր հանել (պակասութիւնք) ։ 6 Դիտել, լրտեսել (թշնամին). — sa marche, (երթալիք ճամբան լըրտեսել տալ) ։ || չ. Լոյս արձակել՝ տալ՝ սփռել, լուսաւորել. — mal, (բիչ լոյս տալ, զէշ վառիլ) ։ 2 Ճրագ բռնել, լոյս ցուցնել. — à, (որ և ան.)։ 3 Փայլիլ, շողալ (կատուի աչքերու) ։ || անդ. Փայլակել ։ || S'—, չ. Լուսաւորուիլ ։ 2 Ճրագ՝ լոյս ունենալ ։

Éclaireur, ար. Երկիր լրտեսող զինուոր, դիտազօր ։

Éclampsie (Ն.ս), էգ. Դնդերատարք † մանկանց ։ [ուս ։

Éclanche (Ն), էգ. Մաղեայ խոյի

Éclat, ար. Թնդիւն (ձայնի), ճայթիւն՝ պայթիւն (որոտման՝ բարկութեան), ճարճատիւն (շանթից), իսկ Un — de

tonnerre, (շանթահարիչ բան, շանթ)։ 2 Քրքիջ (ծաղրի). Rire aux —, (մեծաձայն խնդալ, քահքահել)։ 3 Դայթակղութիւն, շշուկ, շռինդ, շշնկոց. Craindre l'—. Faire —, (աղմուկ՝ շշնկոց հանել). Faire — de, (հռչակել, ձայնձգնել). En venir à un —, (գործը շշնկոցի հանել, փոթը կտրել)։ 4 Փայլիւն, շողիւն, պայծառութիւն, լոյս (արեւու). Elle a de l'—, (պայծառափայլ կին մ'է). D'un — merveilleux, (հրաշափայլ)։ 5 Փառք, շուք, փառաւորութիւն, պերճութիւն, շքեղութիւն. Aimer l'—. L'— des cérémonies. Action d'—, (փառաւոր՝ շքեղ գործ)։ 6 (Կոտրածի՝ պայթածի) բեկոր, կոտոր. — de bois, (շերտ). Se briser par —, (կտոր կտոր լինել, պայթիլ)։ 7 Ճեղքուած (փայտի մէջ)։

Éclatant, e (ἰ), ած. Պայծառ, փայլփլուն, շողաւոր, շողազարդ, լուսափիւռ, քաջափայլ, լուսափայլ (ճերմըկութիւն), լուսանշոյլ՝ գեղանշոյլ (աստղ), մեծապայծառ (պալատ), լուսապայծառ (արեւ), պայծառափայլ (լոյս) ☞ հր(աչեայ). — de beauté, (գեղափայլ). — de blancheur, (սպիտակափայլ)։ 2 Պայծառագեղ (ծաղիկ)։ 3 Պայծառերանգ (գոյն)։ 4 Հոյակապ՝ պայծառ (յաղթութիւն), շքեղ (գործք), շքեղաշուք (փառք), փառաւոր՝ յայտնաբարբառ (վկայութիւն), հրաշափառ (առաքինութիւն)։ 5 Ուժգին՝ մեծահնչիւն (աղաղակ), մեծաձայն (երգ), սաստկաձայն (ճռուողիւնք)։ 6 Հնչական՝ մեծահնչիւն (զմբէթ)։

Éclater, չ. Պայթիլ (ռումբի, որ և ք.)։ 2 Փրթիլ՝ բորբոքիլ՝ պոռթկալ (հրըգեհի)։ 3 Ճայթիլ (որոտման)։ 4 Մեծաձայն խնդալ, քահքահը ձգել, (որ և — de rire)։ 5 (Դուրս) Թափել, պոռթկալ (նախատինք). — en cris, (ձայներ ձգել). — contre qn. (պայթում տալ՝ պոռթկալ մէկու դէմ), (որ և ան.)։ 6 Ակնյայտնի երեւիլ, դուրս գալ, յայտնուիլ (գաղտնիքի)։ 7 Բորբոքիլ (բարկութեան), ինքզինք ցուցնել՝ վեր պոռթկալ՝ պայթիլ (ապըստամբութեան)։ 8 Փայլատակել, ճաճանչել, շողալ (արեւու), շողշողել (ոսկւոյ), փայլիլ (ուրախութեան՝ աչաց մէջ)։ 9 Կտոր կտոր լինել (ճիւղի)։ ‖ Faire —, Դուրս պոռթկացնել, պայթեցնել, (բարկութիւն)։ 2 Ցուցնել, յայտնել (նախանձը)։ 3 Երեւելի ընել, փայլեցնել։ ‖ ն. Կտոր կտոր ընել։ ‖ S'—, յ. Կտոր կտոր լինիլ։ 2 Քահքահ խնդալ, (որ և S'— de rire)։ [(փիլիսոփայ)։

Éclectique, ած. և գ. Ընտրական

Éclectisme (ս), որ. Ընտրականութիւն, ծէլ.

Éclipse, էգ. Խաւարում (լուսնի)։ 2 Նուազում, խաւարում, ք. ‖ Faire une —, Յանկարծ կորսուիլ աչքէ՝ անյայտիլ։ [ցում։

Éclipsement (ս), որ. Խաւարե-

Éclipser, ն. Խաւարել (լուսնի՝ արեւը)։ 2 Դերազանցել, մութցնել, նսեմացնել։ ‖ S'—, յ. Խաւարիլ (արեւու)։ 2 Աներեւոյթ՝ անտես՝ անհետ լինել, անյայտիլ։

Écliptique, որ. Ծիր խաւարման, խաւարածիր։ ‖ ած. (Աստղերու) խաւարման։

Éclisse, էգ. Բարակ տախտակի կտոր, շերտ (փայտի)։ 2 Նուրբ տախտակ (բեկածի վրայ), տախտաւանդ. վէր. 3 Նուրբ տախտակ ջութակի, խեմ Գ. 4 Քամոց (պանիրի)։ [եալ անդամ)։

Éclisser, ն. Տախտաւանդել† (բեկ-

Écloppé, e (1p), ած. Դժուար քալող, սրնքացաւոտ։

Éclopper (1p), ն. Կաղացնել։

Éclore, Éclos, e, չ. Ծնիլ, հաւկթէ ելնել։ 2 Բացուիլ (հաւկթի) 3 Փթթիլ՝ բացուիլ (ծաղկի) ☞ (Նորա)-փթիթ։ 4 Ծագիլ (կենաց)։ 5 Երեւան՝ մէջտեղ ելնել, յայտնուիլ, ծագիլ։

Éclosion (զ), էգ. Հաւկթէ ելնելը, ձուելը։ 2 Բացուիլը՝ փթիթ (ծաղկանց)։ 3 Ծագում, ք.

Écluse (զ), էգ. Սահանք. առ ալենտի։ 2 Սահանադուռք։

Éclusée (զ), էգ. Սահանքի ջուր։

Éclusier (զ), որ. Սահանքի վերակացու, սահանապան։ ‖ ած. Սահանքի (դուռ)։

Écobuer, ն. Անդի երեսը խարխալել ու խոտերն այրել, խանձողել։

Écœurer, ն. Զզուանք պատճառել, զզուեցնել ։

Écofrai, Écofroi, ար. Սեղանատախտակ (մորթագործի) ։

Écoinçon, Écoinson (Ն-ս), ար. Անկիւն դրուելիք կաճ, անկիւնակալճ† 2 Անկիւնաքար (դրան) ։

Écolâtre (ա̄), ար. Քահանայ-վարժապետ մայր-ժամի դպրատան ։

École, էգ. Դպրատուն, դպրոց ☞ (բժշկա)րան․ Tenir — de, (սորվեցընել)։ 2 Աշակերտք, դպրոցականք․ Toute l' — est à la promenade ։ 3 մ. դ. Սքօլաստիկեան ուսուցում, դպրոց․ Le langage, La philosophie de l' —․ S'en tenir aux termes de l' — ։ 4 Աղանդ, վարդապետութիւն, դպրոց (Պլատոնի) ։ 5 (Դասական) դպրոց ։ 6 Ոճ՝ դպրոց մեծ նկարչաց․ L' — flamande․ Faire —, (հետեւողք ունենալ, դպրոց կազմել) ։ ‖ Faire l' — buissonnière, Դպրոց չերթալ, դպրոցէ փախչիլ։ 2 Պարտքի մը չգտնուիլ ։ | Être à bonne —, Լաւ վարպետի ձեռք լինել։ | Faire une —, Շահած կէտերը չնշանակել կամ խաղն ի խուռն նշանակել, տալ․ 2 Սխալ ընթացք մ'ունենալ ։

Écolier, ière, գ. Աշակերտ, աշակերտուհի։ 2 Խակ, համբակ․ Ce n'est qu'un —․ Faute d' — ։ ‖ ած. Դպրոցի (թուղթ) ։

Éconduire, - duit, e, ն. Դրան ճամբան ցուցնել, ճամբել, ճամբայ տալ ։ 2 Գլխէն ճամբել (բան խնդրող մը) ։

Économat, ար. Մատակարարութիւն, տնտեսութիւն։ 2 Տնտեսատուն ։

Économe, ար. Մատակարար, տնտես. վէքիլխարճ։ ‖ ած. Տնտես (կրօնաւոր) ։ 2 Խնայող, խնայասէր․ — de paroles, (սակաւախօս) ։

Économie, էգ. Մատակարարութիւն, տնտեսութիւն ։ 2 (Քաղաքական) տնտեսութիւն ։ 3 Խնայողութիւն, խնայութիւն ։ 4 Խնայութիւն՝ աւելցուած ստակ․ Faire des —, (ստակ մէկ կողմ դնել) ։ 5 Լաւ կիրառութիւն, տնտեսութիւն (բանի մը) ։ 6 Կարգ, յօրինուածք, յօրինուածութիւն (մարմնոյ) ։

Économique, ած. Տնտեսական ։ 2 Խնայասիրական, խնայական (վառարան) ։ ‖ էգ. Տնտեսագիտութիւն ։

Économiquement, մ. Աժան, խնայօրէն ։ 2 Տնտեսագիտօրէն † ։

Économiser (զ), ն. (Խնայութեամբ) տնտեսել ։ 2 Խնայութեամբ գործածել, խնայել ։ [տնտեսագէտ ։

Économiste (ս), ար. Տնտեսաբան,

Écope, էգ. Փայտեայ թի՝ նաւի ջուրը պարպելու, գոգաթի, մոկոշ Գ.

Écoperche, էգ. Մեքենայ մը ։ բեռնաքարշ † ։

Écorce, էգ. Կեղեւ. զաղուզ ։ 2 Դրսի երես, կեղեւ, ‡.

Écorcement, ար. Կեղեւում ։

Écorcer, ն. Կեղեւը հանել, կեղեւել (ծառ) ։ [կեր (օրինակցու) ։

Écorché, ար. Մորթազերծ պատ-

Écorche-cul (à) (միւ), մ. Ոտի վրայ սողալով․ ոռազատիկ Գ. 2 Սիրտը չուզելով ։ [ըլ, մորթազերծում† ։

Écorchement, ար. Մորթը հանե-

Écorcher, ն. Մորթը հանել (ձիու) ☞ մորթազերծ ։ 2 Մորթել․ Il crie comme si on l'écorchait ։ 3 (Կաշին՝ կեղեւը) սկրթել հանել, սկրթել ։ 4 Քերթել (զինիի՝ կոկորդ), ցաւցնել (բանի՝ կոկորդ), վիրաւորել կամ չարչրկել (ականջ)։ 5 Սխալ խօսիլ՝ չարչրկել (լեզու) ։ 6 Սխալ հնչել՝ ծռմռտկել՝ չարչրկել (բառ) ☞ ծեքւածուռ ։ 7 Սուղ ուզել, կողոպտել, փետել, ստկել, լօպկել Գ. Cet hôtelier — les gens ։ ‖ S' —, յ. (Թ·են) սկրթել։ 2 Սկրթուիլ (գրքի կազմի) ։

Écorcherie, էգ. (Անասնոց) մորթը հանելու տեղ, մորթազերծոց † զերծարան† 2 Սուղ գին ուզելը, կապտում, պոլոկում † Գ. 3 Սաստիկ սուղ պանդոկ, կողոպտարան † պոլոկանոց † ։

Écorcheur, ար. Մորթազերծիչ (անասնոց) ։ 2 Չափէ աւելի ուզող, կողոպտող, պոլոկող † Գ. [սկրթուք ։

Écorchure, էգ. Սկրթուածք ։

Écorner, ն. Խոյտանկել (ցուլի) եղջիւր, եղջերատել † 2 Կոտրել (սեղանի) անկիւնը ։ 3 Ծախել մէկ մաս, պակսեցընել, խռել ։

Écornifler, ն. Ասկէ անկէ շտկել, հացկատակել ։ 2 Ժողվռտել, ‡.

Écornifleur, euse, գ. Պատառաքաղ, հացկատակ ։ 2 Անկոչ բազմական, գ.

Écornure, իգ. Կոտրած անկիւն ։

Écossais, e, գ. Սկովտացի (իգ. Սկովտուհի) ։ || ար. Սկովտերէն ։ || ած. Սկովտեան (պաստառ), (որ և Un —) ։

Écosser, ն. Փոճոկէ հանել, փոճոկել (բակլայ) ։

Écosseur, euse, գ. Փոճոկիչ ։

Écot, ար. Հանգանակ. ճերքիանէ. Payer chacun son —. Il paye bien son —, (իր մասը լաւ կը վճարէ նա, կը զուարճաբանէ) ։ 2 Սեղանակից՝ հանգանակակից խումբ (պանդոկի մէջ)։ Parlez à votre —, (բուկիններուդ խօսէ, քեզ հետ խօսող չկայ) ։ 3 Կերակուրներու ծախք. J'ai payé l' — pour tous ։ 4 Կոճղ կամ հաստ ճիւղ (վրան ոստիկք մնացած), խունչ † Գ. || Être de tous —, Ամէն բանի խառնուիլ ։

Écouailles, իգ. յգ. Վարնոց բուրդ։

Écoulement (ꜧ), ար. Հոսում ։ 2 Ծորում (ամանէ) ։ 3 Թեթև միզատապ, վազվզուք † 4 Վաճառում՝ քշում (ապրանքի) ։ 5 Տեղէ մ'ելնելը, անցնիլը (բազմութեան) ։

Écouler (s'), չ. Դուրս հոսիլ՝ վազել (ջուրի) ։ 2 Սահիլ անցնիլ (ժամանակի), անցնիլ (տարիներու) ։ 3 Փճանալ, սպառիլ, կորսուիլ (ստկի) ։ 4 Իրարու ետեւէ երթալ՝ անցնիլ (բազմութեան) ։ 5 Քշուիլ (ապրանքի)։ || Faire —, Դուրս վազցնել (ջուր), քշել (ապրանք) ։ || ն. Քշել (ապրանք) ։ [geon ։

Écourgeon(ꜧ), ար. Տ. **Escour-**

Écourter, ն. Կարճ կտրել (մազ) ☞ կարճակտուր ։ 2 Պոչ՝ ականջ կտրել (ձիու)։ 3 Սաստիկ համառօտել, կարճել, կարճատել, գ.

Écoutant, e (ꜧ), ած. Մտիկ ընող, լսող ։ 2 Դործ չգտնող (փաստաբան) ։

Écoute, իգ. Լսարանիզ չուան, նա. 2 Խօսք մտիկ ընելու անդ, ունկնդրոց. Être aux —, (բան լսելու ետեւէ ըլլալ, բանաւմներուն ուշ դնել) ։ || ած. Ունկնդրող (կուսան) ։

Écouter, ն. Ականջ դնել, միտ դնել, լսել ☞ ունկնդիր, (ինքնա)լուր. — qn. en confession. (խոստովանցնել)։ 2 Հնազանդիլ, մտիկ ընել ։ 3 Ընդունիլ, չմերժել ։ || — trop son mal, Իր հիւանդութիւնը սաստիկ հոգ ընել ։ || S' —, չ. Իր մտածումներու ուշ դնել։ 2 Ծանր ծանր խօսիլ՝ լսածներն հաւնելով մը, (որ և S' — parler) ։ 3 Իր անձի հոգ տանիլ, ինքզինք լաւ նայիլ ։

Écoute-s'il-pleut, ար. Ջուրէ նեղութիւն քաշող աղօրի, Թերաջուր † աղօրի։ 2 Տկար՝ վհատկոտ մարդ։ 3 Փուճ խոստում ։

Écouteur, euse, գ. Մտիկ ընող, ունկնդիր ։ 2 Ականջ դնող ։

Écouteux, ած. Հարթչող (ձի) ։

Écoutille, իգ. (Նաւու) շտեմարանի դուռ՝ բերան, իջանելիք ։

Écouvillon (ꜧ), ար. Հնոցի ջնջան, փարտող Գ. 2 Թնդանօթ մաքրող գործի, փարտող Գ.

Écouvillonner (ꜧn), ն. (Հնոցը) մաքրել, փարտել Գ.

Écran (ꜧ), ար. Պահպանակ կրակէ, հրարգել, ջերմարգել † 2 Վահան, գ.

Écrasant, e (ꜧ), ած. Ջախջախիչ։ 2 Ջախջախիչ՝ գերապատիկ† (զօրութիւն)։

Écrasé, e, ած. Ջախջախ, նկուն ։ 2 Խիստ տափակ՝ ճզմած (քիթ) ։ 3 Հասակը ճզմածի պէս՝ տափակ (մարդ) ։

Écrasement (ꜧ), ար. Ճմլում, ջախջախում ։

Écraser, ն. Ճմլել, ճզմել, ջախջախել ։ 2 Խորտակել, վկանդել, ջախջախել (Թշնամի) ։ 3 Հոգին՝ ճզտիկը հանել, ծանրաբեռնել, ջախջախել ։

Écrémer, ն. Կաթին սերն առնուլ, սերատել։ 2 Լաւագոյններն առնուլ՝ վերցնել ։ [լորդ մասերը հարթել։

Écréner, ն. Ձուլեալ գրերու աւե-

Écrêter (ꜧ̄), ն. (Աքլորի) բբուկը հանել, բբկատել ։ 2 (Պարսպի) գագաթը գնդակոծել ։ 3 Ցածել (ուղի) ։

Écrevisse, իգ. Խեցգետին, կարկինոս. Ա.նկեզ ։ 2 Խեցգետին, համ.

Écrier (s'), չ. Աղաղակել, ճչել, գոչել, պոռալ ։ [Նոցապուռ ։

Écrille, իգ. Վանդակ (ձկնոցի), ձըկ-

Écrin (ꜧ), ար. Դղրոց, տփիկ (գոհարի)։ 2 Դգլոցի գոհարք. Un riche —.

Écrire, écrit, e, ն. Գրել ☞ գրաւոր, (ան)գիր, (նախա)գիծ. — de sa main, (ձեռագրել)։ 2 Արձանագրել, գրել։ 3 Տողել (նամակ), գրել (մէկու)։ 4 Հեղինակել, գրել։ ‖ — de bonne, de la bonne encre à qn. Ծանր՝ խիստ (խօսքեր) գրել մէկու։ ‖ S' —, չ. Գրուիլ։ 2 Իրարու գրել։ 3 Այցած տունը անունը գրել։

Écrit, ար. Գիր, գրութիւն, գրուած։ 2 Գիրք, գրուած։ 3 Մուրհակ, ձեռագիր։ ‖ Mettre, Rédiger, Exposer, Consigner, Coucher par —, Գրի զարնել, գրի առնուլ։

Écriteau (ō), ար. Ծանուցման գիր՝ տախտակ, փայտագդ, հրատարակ † եաֆթա։ [մար, մելանատ։

Écritoire, էգ. Գրչամանւ 2 Կաղա-

Écriture, էգ. Գրութիւն, գրուած գիր։ 2 Հաշիւ, գրակցութիւն, գիր։ 3 (Սուրբ) Գիրք։ ‖ յգ. Դատի գիրեր։

Écrivailler, ն. Զնչին բաներ գրել, Թերթեր մրոտել, ը.

Écrivailleur, ար. Աննշան հեղինակ, գիրք մրոտող։

Écrivain (ì), ար. Հեղինակ, մատենագիր։ 2 Դպիր, գրիչ. — public։ 3 Հաշուեկալ (նաւու մէջ)։ [գրչակ։

Écrivassier, ար. Գրքեր մրոտող,

Écrou, ար. Պտուտակի (վիտա) ծակ, էգ պտուտակ։ 2 Արձանագիր (մէկու բանտարկութեան)։ [ճա։

Écrouelles, էգ. յգ. Խոյլ. սըրա-

Écrouer, ն. Բանտարկութիւն մը արձանագրել, բանտագրել։ 2 Բանտել։

Écrouir, ն. (Ծեծելով) պնդացնել (մետաղ)։

Écrouissement, ար. (Ծեծելով) պնդացնելը մետաղ։ 2 Պնդացում մետաղի։

Écroulement (ì), ար. Տապալում, կործանում, փլում։

Écrouler (s'), չ. Տապալիլ, կործանիլ, փլիլ ☞ (փաղա)փուլ։

Écroûter, ն. Կեղեւը հանել, կեղեւել (հաց)։

Écru, e, ած. Անլուայ (դերձան), անԹափ (մետաքս)։ ‖ ար. Անլուայ վիճակ, անլուայութիւն։ [Թիւն, էգ.

Ectropion (ì), ար. Կոպաշրջու-

Écu, ար. հ. ժ. Վահան (ասպետաց)։ 2 Զինանշանի տախտակ, վահան. L' — de france — écartelée։ 3 Հինգ ֆրանքնոց ակուդ. Un — de cinq francs։ 4 հ. ժ. Դրամ մը. — de trois, de six livres, (երեք՝ վեց լիտրնոց). Petit —, (երեք լիտրնոց) ☞ իբր հաշուի բառ՝ երեք ֆրանք. Mille —, (երեք հազար ֆրանք)։ ‖ յգ. և ռմկ. Ստակ, հարստութիւն։ [ռաչքի)։

Écubier, ար. Պարանածակ (նաւա-

Écueil (գէօյլ), ար. (Ծովու երես) ժայռ՝ աւազուտ են. խութք։ 2 Վտանգ, խութք։

Écuelle, էգ. Խոր սկաւառակ, փայտաման †. ուտանակ † քեասէ. Manger à la même —, (միատեղ ուտել կամ գործեր ունենալ)։ ‖ Prendre l' — aux dents, Կերակուրի սկսիլ։ ‖ — d'eau, Ջրաղնակ † տկ. [մը (Թան)։

Écuellée (ll), էգ. Ուտանակ †

Éculer, ն. Կրունկի (քօքչէ) վրայ կոխել, կրկատել։ ‖ S' —, չ. Կրունկն աւրուիլ։

Écumant (ì), ած. Փրփրացեալ, փրփրական։ 2 Փրփրերախ (ձի)։

Écume, էգ. Փրփուր. քէօփիւք (ձիու՝ մարդու են.)։ 2 Քրտինք (ձիու). Ce cheval était couvert d' —, 3 Աղտ կղկղանք (մետաղի)։ 4 Դիրտ՝ կղկղանք (ընկերութեան)։ ‖ — de mer, Ծովափրփուր. լիւլէ թաշը։

Écuménique, եւն. Տ. **Œcuménique** եւն.

Écumer, չ. Փրփրալ, փրփրիլ. քէօփիւրմէք։ ‖ ն. Փրփուրն առնուլ, փրփրաքաղել. — le pot, la marmite, իսկ — les marmites, (հացկատակութեամբ ապրիլ)։ 2 Հոսկէ հոնկէ քաղել (լուրեր)։ 3 Մաքրել (սենեակ՝ տաղտուկ մարդերէ)։ 4 Հինաբար ասպատակել (ծովերու մէջ), (ծովա)հինել †։

Écumeur, ար. — de mer, Ծովահէն. գուրսան։ ‖ — de marmites, Հացկատակ, պատառաբոյծ։

Écumeux, euse, ած. Փրփրալից, փրփրադէզ։

Écumoire, էգ. Փրփուրի պարզուտ, փրփրահան քէօփիւք քեփճէսի։

Écurer, ն. Շփել, սրբել, մաքրել ։

Écureuil, ար. Սկիւռ, ան. սինճապ ։

Écureur, euse, գ. Շփող, մաքրող ։

Écurie, էգ. Ախոռ ։ 2 Կառք՝ ձիան և ախոռապանք (արքայի), ասպաստան † La grande, La petite — ։

Écusson (ղ), ար. Վահան (զինանշանի) ։ 2 (Պատուաստի) կեղեւ՝ պտուկով, կեղեւապատրոյս. զալէմ աշը ։ 3 Որմոց զարդ մը, տապակ, ճ.

Écussonner (ln), ն. Կեղեւապատրոյս ընել. զալէմ աշը էթմէք ։

Écussonnoir (ln), ար. Կեղեւապատրուսի դանակ, պատրուսակ † ։

Écuyer, ար. Ազնուական, ազատ, Un tel — ։ 2 Ախոռապետ (արքայի). Le grand —. — cavalcadour ։ 3 հ. ժ. Վահանակիր՝ զինակիր (ասպետի) ։ 4 Լաւ ձի հեծնող, հեծնազէտ † 5 Հեծնուսոյց † 6 Ձիավարժ ։ 7 Ձիախաղաց (Թատրոնի մէջ) ։ 8 Բազրիք (սանդուղի) ։ ‖ — de bouche, de cuisine, Սեղանայարդար (արքայի) ։ ‖ — tranchant, Մատյօշ † (արքայի՝ իշխանաց) ։

Écuyère, էգ. Ձի հեծնող կին, հեծնուհի † 2 Ձիախաղաց կին, հեծնուհի † ‖ À l'—, մ. Հեծելական (կօշիկք) ։

Eczéma, ար. Մորթի ախտ մը, էքզէմա ։

Edda, էգ. Նախնի գերմ. ժողովրդոց դիցաբանութեան ժողվածոյ, էտտա ։

Éden (էն), ար. Դրախտ փափկութեան, Ադին, Եդեմ ։

Édenté, e (ղ), ած. Ատամնաթափ, ժոռատ, ատամնատ, ակռապլիկ Գ. ‖ ար. յգ. Անատամունք, էդ.

Édenter (ղ), ն. Ակռաները թափել, ժոռատել † 2 Ակռաները կոտրտել՝ փրցնել ։

Édicter, ն. (Հրովարտակով) սահմանել, հրովարտակել † ։

Édifiant, e (ղ), ած. Բարի օրինակ տուող՝ շինիչ (վարք), հոգեշահ (խրատ) ։

Édificateur, ար. Շինող, կառուցիչ ։

Édification, էգ. Շինութիւն, կառուցում ։ 2 Բարի օրինակ, (հոգեւոր) շինութիւն ։ 3 Տեղեկութիւն. Pour votre — vous saurez que ...։

Édifice, ար. (Մեծ) շինուած, կերտուած կառոյց † 2 Կազմած, շինուած ։ 3 Շինուած, շէնք, գ.

Édifié, e, ած. Գոհ. Il est tout — de. | Mal —, Գայթակղած ։

Édifier, ն. Բարի օրինակ տալ, բարի խրատներ տալ, միտք շինել ։ 2 Տեղեկացնել. Je veux vous — là-dessus ։ 3 Շինել, կառուցանել ։

Édile, ար. Քաղաքապետ ։ 2 Քաղաքաշէն, շինուածապետ, Հ.

Édilité, էգ. Քաղաքապետութիւն (Բարիզի) ։ 2 Շինուածապետութիւն, Հ.

Édit, ար. Արքունի հրաման, հրովարտակ ։

Éditer, ն. Հրատարակել (գիրք) ։ ‖ S'—, չ. Հրատարակուիլ ։ 2 Իր երկն հրատարակել ։ [գրքի) ։

Éditeur, ար. Հրատարակիչ (մէկու

Édition, էգ. Հրատարակութիւն, տպագրութիւն, տիպ ։ ‖ — diamant, Ամենաբարակ՝ այլ յստակ և սիրուն գրերով տպագրութիւն, ադամանդեան տիպ ։

Édredon (ղ), ար. Ինչ ինչ Թռչնոց փետրիկք կամ այդ փետրիկներէ անկողնի ծածկոյթ, էտրըտօն ։

Éducable, ած. Դաստիարակելի ։

Éducateur, ար. Դաստիարակ ։

Éducation, էգ. Դաստիարակութիւն. Première —, (մանկավարժութիւն). Maison d'—, (մանկավարժոց) ։ 2 Աշխարհի սովորութից ծանօթութիւն, կրթութիւն, դաստիարակութիւն. Il manque d'—, (անդաստիարակ մէկն է) ։ 3 Հրահանգում՝ վարժում (ընտանի անասնոց) ։ 4 Սնուցում, բուծում (անասնոց) ։ 5 Տածում (տնկոց) ։

Édulcoration, էգ. (Դեղը) անուշցնելը, քաղցրացործում † ։

Édulcorer, ն. Անուշցնել, քաղցրացործել † ։ [կել ։

Éduquer, ն. Կրթել, դաստիարա-

Éfaufiler (ö), ն. (Ժապաւէնի) Թելերը հանել, Թելատել ։

Effaçable (1f), ած. Ջնջելի ։ [ջում ։

Effacement (11), ար. Ջնջելը, ջըն-

Effacer (1f), ն. Աւրել, ջնջել ։ 2 Մոռցնել, ջնջել ։ 3 Գլել, մէկ կողմ ձգել, խաւարել, նսեմել, մոռցնել ։ ‖ — le corps, կողմնակի կենալ, մէկ կողմը միայն

ցուցնել ։ ‖ S' —, չ. Աւրուիլ, սրբուիլ, ջնջուիլ։ 2 Մէկ կողմ դրուիլ, զանց լինել, մոռցուիլ։ 3 Եղնել (մտքէ), մոռցուիլ ։ 4 (ի նպաստ ուրիշի մը) ինքզինք մոռցնել՝ անյայտել ։ 5 Մարմինը կողմնակի միայն ցուցնել։ 6 Նորէն կարգ մտնել, ղէն.

Effaçure (1f), էգ. Աւրուածք, սրբուածք, եղծուածք։ [տերեւատել։

Effaner (1f). ն. Տերեւները կտրել,

Effarement (1f). ար. Պակուցում, խռովում, շփոթում, շլմորում Գ.

Effarer (1f), ն. Տակնուվրայ ընել, պակուցանել, խռովել, շփոթել, շլմորել Գ.

Effaroucher (1f), ն. Վախցնել, փախցնել, շրտեցնել, խրտեցնել, (որ և ֆ.) 2 Խորշեցնել, խրտեցնել ։ ‖ S'—, չ. Ճրտնուլ, խրտչիլ, խրտիլ ։

Effectif, ive (1f), ած. Իրական, էական, բուն, իսկական. Mille homme —, (ողջ հազար հոգի) ։ 2 Խօսքին տէրը՝ ողջ (մարդ). Sa parole est —, (իր խօսքը գործ է) ։ 3 Ներգործական (սէր), Ա. ‖ ար. Բուն՝ իսկական թիւ (բանակի) ։

Effectivement (1f), մ. Իրօք, իրապէս, իսկապէս ։

Effectuer (1f), ն. Կատարել, գործադրել, գլուխ հանել, իրագործել ։

Efféminé, e (1f), ած. Թուլամորթ, կնատ, կանացի, կնամարդի ։

Efféminer (1f), ն. Մեղկել, թուլցնել, կնատել † ։

Effervescence (1f), էգ. Եռալը, եռացում, պղպջում. Être en—, (պղպըջալ) ։ 2 Գրգռութիւն, բորբոքում, յոյզք, ֆ.

Effervescent, e (1f), ած. Եռացման մէջ, եռացկոտ, եռուն † պղպջուն † 2 Բորբոքուն, եռացկոտ, ֆ..

Effet (1f), ար. Արգասիք, արդիւնք, գործ. Point d' — sans cause. Faire —, Faire son—, (ազդել, ներգործել)։ 2 Գործք. Les — décident mieux que les paroles. L'— suivait la parole, (խօսքը գործ կը լինէր՝ կը դառնար) ։ 3 Կատարում, գործադրութիւն, գործադրում. L' — de ses menaces. Mettre à —, (գործով կատարել, գործադրել) ։ 4 Ազդեցութիւն, զօրութիւն. La loi n'a point d'— rétroactif ։ 5 Տպաւորութիւն, ներգործութիւն. ազդողութիւն, ազդեցութիւն, ազդում. D'un grand —, (սաստկայոյզ). D'un bon —, (օգտակար). Faire—, Faire de l' —, (ազդել մէկու վրայ). Ne faire aucun —, (ոչինչ ազդել). À —, (ազդող, ազդողական†). Sans—, անազդեցիկ. Il me fait l' — d'être fou, (խենթ մը կ'երեւի ինձ). Faire un bel, un vilain —, (տեսքը լաւ՝ գէշ լինել)։ 6 (Գեղեցիկ) զարնուածք՝ տեսք (լոյսի)։ 7 Յարգուն թուղթ, թուղթ. — de commerce, (վաճառագիր). — au porteur, (թուղթ՝ բերողին վճարելի). — publics, (արժէթուղթք) ։ ‖ յդ. Կահկարասի, հանդերձեղէն, իրեղէն ☞ (մեռել)ոյթք ։ 2 Ինչք, գոյք. (որ և — mobiliers) ։ ‖ À quel —, ի՞նչ մտքով, ինչու։ ‖ À l' — de, նխ. Մտքով, համար։ ‖ À cet —, Pour cet —, մ. Այդ պատճառաւ, ասոր համար։ | En —, մ. Եւ ստուգիւ։ 2 Ճշմարտիւ, արդեամբք ։ 3 Ստուգիւ, արդարեւ, և (ըրաւ) իսկ ։

Effeuillaison (1f-}), էգ. Տերեւաթափ ընելը, տերեւազերծում † (այգիի) ։

Effeuillement (1f), ար. Տերեւաթափութիւն † տերեւաթափք, տերեւահոսք † ։

Effeuiller (1f), ն. (Ծառի) տերեւները փրցնել, տերեւազերծել †. ‖ S' —, չ. Տերեւները թափիլ ☞ տերեւաթափ ։

Efficace (1f), ած. Զօրեղ, զօրաւոր, ազդու ։ 2 Արդիւնազործ, գործունեայ, գործօն (շնորհք), Ա. ‖ էգ. Տ. **Efficacité**, 2. [պէս, ազդուապէս։

Efficacement (1f). մ. Հզօրա-

Efficacité (1f), էգ. Զօրութիւն, ազդողութիւն, ազդուութիւն ։ 2 Արդիւնաւորութիւն, գործունէութիւն (շնորհաց), Ա.

Efficient, e (1f), ած. Ներգործիչ արարող (պատճառ)։

Effigie (1f), էգ. Պատկերագիր պատկեր. Exécuter en —, Տ. **Effigier** ։

Effigier (1f), ն. հ. ժ. Փախած մահապարտի պատկերը պատժել (զայն կախաղանի վրայ դնելով), պատկերը ճաղկել.

Effilage (1f), ա. Թել Թել քակում, ծուատում ։

Effilé, e (1f), ած. Նուրբ ու երկայն, նրբաձև, նրբենի (մատեր) ։ ‖ ա. Ծոպ։ 2 ն. ժ. Ծոպաւոր լաԹ սուզի, ծոպաւոր † ։

Effiler (1f), ն. Թել Թել քակել (կը-տաւը), ծուատել ։ ‖ S'—, չ. Թել Թել քակուիլ, ձարձրուիլ Գ.

Effilocher, Effiloquer (1f), ն. (Կերպասի) Թելերը հանել, Թելատել ։

Efflanquer (1f), ն. Նիհարել, վտտել, ծիւրել ։

Effleurer (1f), ն. ԹեԹեւակի դըպ-չիլ, վրայէն անցնիլ, դպչելով քսուելով անցնիլ, ցտել (սուրի՝ կաշիի երես) ։ 2 (Ափունքի) մօտէն անցնիլ, քերել։ 3 Վրա-յէն ներկել, ներկել երես (հողի) ։ 4 Խորը չերԹալ, հարեւանցի՝ վրայէն անցնիլ, փ. 3 (Վարդենիի) ծաղիկները փրցնել ։

Effleurir (s') (1f), չ. Բորբոսիլ ։

Efflorescence (2f), էփ. Նորա-փԹիԹք † 2 ԾաղկողուԹիւն՝ բորբոս (մե-տաղի) ։ 3 Կարմրաբշտիկք † բժ.

Efflorescent, e (2f), ած. Նորա-փԹիԹ † (տունկ) ։ 2 Բորբոսուն † ։

Effluence (2f), էփ. Արտաշնչու-Թիւն, արտահոսում, արտացնդում † ։

Effluent, e (2f), ած. Արտահոսող (նիւԹ) ։

Effluve (1f), էփ. Օդացիր մասնիկք, օդահոտ, գոլորշտիք † ‖ յփ. Հոսանք՝ արտա-հոսուԹիւնք (մագնիսական) ։

Effondrement (1f), ա. Բրում† (երկրի) ։ 2 Կործանում, կքում ։

Effondrer (1f-ʒ), ն. Խորունկ մը փորել, բրել† 2 Խորտակել՝ կոտրել (հրե-լով՝ ոյժ տալով) ։ 3 ԾանրուԹեամբ նըս-տեցնել, կքել՝ նստեցնել (տախտակամած)։ 4 Պարպել (փոր հաւի) ։ ‖ S'—, չ. Կքիլ նստիլ ։ [(արգանակի) ։

Effondrilles (1f), էփ. յփ. Մրուր

Efforcer (s') (1f), չ. Ջանահնար լինել, ջան դնել, գուն գործել, ճգնիլ, տքնիլ, նկրտիլ։ 2 Ճիգ Թափել։ 3 Ինք իր վրայ ճիգ լնել, -նխ.

Effort (1f), ա. ՓոյԹ, ջան, ճիգ. Faire tous ses —, (բոլոր ոյժը՝ ճիգը Թափել). Coup d' —, (յանդուգն գործ). Un heureux — de la plume, (գեղե-ցիկ գրուած) ։ 2 ՍաստկուԹիւն՝ բռնու-Թիւն (ջրերու)։ 3 Գործ. Le fer ne produit point de si puissants — ։ 4 Ջգտումէ կամ բուռն ճզէ մը ցաւ ։ 5 Ա-ղեԹափուԹիւն ։ ‖ Faire de grands —, S'épuiser en —, Ջանահնար լինել։

Effraction (1f), էփ. Խորտակում (գողի ձեռօք) ։ [հաւապատիր։

Effraie (1f), էփ. Տեսակ մը բու,

Effrayant, e (1f), ած. Դող հա-նող, սոսկալի, զարհուրիչ ։

Effrayer (1f), ն. Դող հանել, ա-հաբեկել, զարհուրել ։

Effréné, e (1f), ած. Անսանձ, սան-ձարձակ, անզուսպ։ 2 Մերկ (ձի), ևն.

Effriter (1f), ն. Հողին ոյժն սպառել։

Effroi (1f), ա. Սարսափ, սոսկում, ահուդող, արհաւիրք, զարհուրանք ։

Effronté, e (1f-ʒ), ած. Աներես, անամօԹ, լպիրշ, լրբենի, լիրբ ։

Effrontément (1f-ʒ), մ. Անամօ-Թաբար, լրբաբար ☞ լրբա(խօս) ։

Effronterie (1f-ʒ), էփ. Աներե-սուԹիւն, անամօԹուԹիւն, լրբուԹիւն, լրբանք ։

Effroyable (էֆռուա), ած. Ահեղ, սոսկալի, զարհուրելի։ 2 Ժահադէմ, սոս-կալի։ 3 Սաստիկ, սոսկալի (ծախք). ։

Effroyablement (էֆռուա), մ. Սաստիկ, սոսկալի ։ [քաղել ։

Effruiter (1f), ն. (Ծառի) պտուղը

Effusion (2f), էփ. Թափելը, պար-պում, հեղում ։ 2 ԱրտահոսուԹիւն, բժ. 3 Նախճիրք (արեան), (արիւն)հեղուԹիւն։ 4 Զեղում (սրտի) ։

Égal, e, ած. Զոյգ, նոյնպիսի, միա-զոյգ, զուգակից, նման, համանման, հա-ւասար ☞ միա(չափ), (հանգիտ)արազ. — en, զուգա(Թիւ), համա(պատիւ). — à soi-même, (միշտ նոյնը մնացող)։ 2 ՀամաԹիւ, միաչափ, զուգակշիռ, հա-ւասար ։ 3 Հաւասար (օրէնքի առջեւ) ։ 4 ՀարԹ հաւասար (շարժում), միագոյն† մենակերպ (ոճ) ։ 5 Քաղցր ու միահարԹ (բնուԹիւն) ։ 6 Միաբարոյ † (մարդ) ։ 7 ՄիահարԹ (ճամբայ)։ 8 Անտարբեր, նոյն. Ça m'est —, (ինձ համար նոյնն է, փոյԹ չէ) ։ ‖ փ. Հաւասարակից, հաւա-սար. D' — à —, (իբր հաւասարներ).

Sans —, (աննման, անզուգական) ։ || D'—, մ. Հաւասար կերպիւ ։ | À l'—de, մ. Հաւասար, չափ, իբրեւ, նման ։

Également (հ), մբ. Բաշխում ժառանգական մասերը հաւասարելու համար, հաւասարագործութիւն† բաշխում ։ || մ. Նոյն՝ հաւասար կերպիւ, միապէս, հաւասար ☞ համա(զօր), միա(տարած), հարթա(ձաւալ) ։

Égalisation, էգ. Հաւասարում ։ 2 Հաւասարագործութիւն (բաժիններու)։

Égaliser, ն. Հաւասարել ։ 2 Հաւասար կտրել (մազեր), հաւասարել ։ 3 Միահարթ ընել, հաւասարել (գետին) ։

Égalitaire, (էռ), ած. Հաւասարասէր (ընկերութիւն)։ 2 Հաւասարական, հաւասարեան † (կարծիքք) ։ || մբ. Հաւասարական, հաւասարիւն † ։

Égalité, էգ. Հաւասարութիւն ☞ համա(պատուութիւն), (պատուա)կցութիւն, (հասակա)կցութիւն ։ 2 Միակերպութիւն, հաւասարութիւն (շարժման) ։ 3 Հարթհաւասար բնաւորութիւն, միաքարոյութիւն † 4 Միահարթութիւն (գետնի) ։

Égard, մբ. Յարգանք, մեծարանք, ակնածութիւն. Avoir des —, (յարգել, ակնածիլ) ։ 2 Նայիլը, նկատառում, ուշադրութիւն, նկատութիւն. Sans—pour. Avoir — à, (ուշադիր լինել, միտ դնել, նկատել). En — à, (միտ դնելով, նկատելով). Par — pour vous, (առ շնորհուկս քեզ, քեզ համար, քու պատճառաւ) ։ 3 Կողմ, տեսակէտ, նկատում ։ À cet —. À certains —, (ինչ ինչ նկատմամբք). À tous —, (ըստ ամենայնի) ։ || À l'— de, նխ. Մասին, համար, նկատմամբ ։ 2 Քով, համեմատութեամբ, նկատմամբ ։

Égaré, e, ած. Մոլորեալ, մոլորուն, ☞ (քայլա)մոլոր ։ 2 Մոլորուն (ճամբայ՝ գնացք) ։ 3 Խաբուած, մոլորած ։ 4 Մտակորոյս † 5 Խանգարած (միտք). Avoir la raison —, (յիմարիլ) ։ 6 Խռոված, մոլեգին, մոլոր (աչքեր)։ 7 Ցիր ուցան (ողկոյզք՝ արիշի վրայ, ծաղիկներ՝ մազերու մէջ) ։

Égarement (հ), մբ. Խոտորում, արտուղում, մոլորում ։ 2 Սայթաքում, մոլորում, փ. 3 Մոլորանք (մտքի), ցնորում, մտամոլորութիւն ։ 4 Խանգարում (խելքի) ։ 5 Մտքի ցրուում, թարթափում, խելռանք Գ. 6 Զառածանք, վրիպանք, սխալանք. Revenir de ses —, (զգաստանալ)։ 7 Կորսնցնելը ։

Égarer, ն. (ճամբէն) խոտորել, մոլորել. — qn. de qch. (բանէ մը դարձընել մէկը) ։ 2 Թափառեցնել, հոս հոն պտըտցնել (տենչեր՝ քայլեր). Où laissé-je — mes vœux et mon esprit ։ 3 Ուր լինելը չգիտնալ, կորսնցնել. Il a — ses papiers։ 4 Խաբել, մոլորել (մէկը)։ 5 Վեր ի վայր յուզել, այլ յայլմէ ընել, խանգարել (միտք) ։ || S'—, յ. ճամբան կորսնցնել, մոլորիլ ։ 2 Սխալիլ, մոլորիլ ☞ (ան)ստերիւր ։ 3 Միտքը թափառեցնել, թարթափիլ. Je ne m' — point dans ces vastes désirs ։ 4 Ինքզինք կորսնցնել, խելքը կորսնցնել, ցնորիլ, բանդագուշել. Son esprit s'égara. Je sens que je m' — ։ 5 Միտքը ցրուած՝ թարթափուն լինել ։ 6 Հոս հոն երթալ, հոս հոն դառնալ. Votre œil s'—. Les branches de l'arbrisseau qui s' — sur l'espalier։ 7 Հոս հոն դառնալ (առուակի) ։ 8 Փախուսիկ կերպիւ մը երեւիլ, երեւիլ ու կորսուիլ. Un souris s' — sur sa bouche ։ || S' — de qn. ճամբան ընկերը կորսնցնել ։

Égayer (կէ), ն. Ուրախացնել, զուարթացնել ☞ զուարթարար։ 2 Պայծառ՝ զարդարուն ընել, զուարթացնել, փ. 3 Թեթեւցնել (սուգ՝ ծառ) ։ || S'—, յ. Զուարթանալ ։ 2 Սանձարձակ արշաւել, փ. S' — au dépens de qn. (վրայ խնդալ) ։

Égide, էգ. Աթենասայ վահան, եգիս։ 2 Հովանի, պաշտպանութիւն, վահան, փ.

Églantier (հ), մբ. Վայրի վարդենի, մասրենի ։ [ղիկ, մասուր † ։

Églantine (հ), էգ. Մասրենիի ծա-

Églefin (հ), մբ. Իշկաձուկ † ։

Église, էգ. Ժամ, եկեղեցի։ 2 Հռովմէական եկեղեցի։ 3 Եկեղեցականութիւն. Entrer dans l' —, (կարգ առնուլ) ։ 4 Եկեղեցականք, կղեր. Rendre honneur à l' — ։ [հովուերգ։ 2 Հատընտիրք։

Églogue, էգ. Հովուերգութիւն,

Égoïser, չ. Իր անձի վրայ միայն խօսիլ ։

Égoïsme (ս), ար. Ինքնամոլութիւն, եսութիւն ։ 2 Անձնասիրութիւն, եսականութիւն† ‡էլ.

Égoïste (ս), ած. Եսական, եսասէր. Les penchants —, (անձնասիրական հակամիտութիւնք) ։

Égorgement (Ն), ար. Փողոտում։

Égorger, ն. Մորթել (ոչխար) ։ 2 Սպաննել, փողոտել ☞ սրախողխող, սրակոտոր ։ 3 Շատ սուղ առնուլ, կողոպտել, ստկել, պոլոկել Գ. 4 Տունը փլել, սպաննել, խղդել, ‡. ‖ S'—, յ. Ինքզինք փողոտել ։ 2 Իրարու գլուխ պատռել ։ [մորթող ։

Égorgeur, euse, գ. Փողոտիչ,

Egosiller (s') (զ), յ. Կոկորդը խզտել՝ ցաւցնել (պոռալէ) ։

Égout, ար. Կոյափող, կոյուղի, որ և ‡. լաղըմ, կերիզ ։ 2 Կաթկթուք † (տանիքի)։ 3 Տանիքէ դուրս՝ արտաշարժ աղիւսներ ։ [կոյաջինջ ։

Égoutier, ար. Կոյուղի մաքրող,

Égoutter (1t), ն. Ջուրերը վազցնել, ցամքեցնել։ 2 Ցամքելու դնել (լուացուած անօթներ) ։ 3 (Մածունի շճուկը) քամել ։ ‖ Faire, Laisser —, (Պանրի) ջուրն հանել ։ ‖ S'—, յ. Քամուիլ ։

Égouttoir (1t), ար. Քամելու տախտակ՝ վանդակ ։

Égoutture (1t), էգ. Շիշի մէջ վերջին շիթ, քամուած ։

Égrainer, ն. Տ. **Égrener** ։

Égrapper (1p), ն. Հատիկները փրցնել, հատկտել † (խաղող) ։

Égratigner, ն. Մագլցտել, ճանկռտել։ 2 Թեթև մը խածնել, ‡. 3 Վրայէ՝ թեթև մը ներկել ։

Égratignure, էգ. Ճանկռտած, ճանկռտուք ։ 2 Թեթև վէրք, ցաւք † ։

Égravillonner (1n), ն. (Հանուած) ծառի արմատահողը մաքրել ։

Égrener, ն. Հանել (ցորենը՝ հասկէն, հունտը՝ փոճոկէն) ։ 2 Փրցնել խաղողի հատիկները, հատկտել † 3 Դարձընել (համրիչ)։ ‖ S'—, յ. Հատ հատ իյնալ։

Égrillard, e, ած. Աշխոյժ, կայտառ։

Égrisé (զ), ար. **Égrisée** (զ), էգ. Ադամանդի փոշի (ազնիւ քար յղկելու) ։

Égriser (զ), ն. Ողորկել ադամանդ (ուրիշի մը հետ շփելով) ։ 2 Յղկել (մարմար) ։ [ղի, աղգուշ† հավան։

Égrugeoir, ար. Փայտէ անկան ա-

Égruger, ն. Ծեծել՝ փշրել (աղ) ։

Égueulement, ար. Խանգարում (հրետաքերնի) ։

Égueuler, ն. Կոտրել (անօթի մը բերան) ։ ‖ S'—, յ. Բերանն աւրուիլ ։ 2 Կոկորդը խղդուիլ (պոռալէ) ։

Egyptien, ienne (սի-Ն), գ. Եգիպտացի (էգ. Եգիպտուհի) ։ 2 Բօշայ, գնչուհի. չինկեանէ ։

Eh! ձգ. Ա՜յ, է՜հ, բաքէ՜ ։

Éherber (kkn), ն. Աւելորդ խոտերն հանել, քաղհնել ։

Éhonté, e (kon), ած. Երեսի ջուրը գացած, անպատկառ, լկրտած, ը.

Éhouper (kու), ն. Կտրել կատար (ծառի), կատարատել † ։

Eider (kskn), ար. Բադ մը, էտէռ

Éjaculateur, ած. Սերմնացայտ.

Éjaculation, էգ. Արձակում, ցայտում ☞ (սերմնա)ցայտք † 2 Կարճ ու սրտաբուխ, սկաքական աղօթք ։

Éjaculer, ն. Ցայտեցնել։ ‖ չ. Սերմ ցայտեցնել ։

Éjection, էգ. Ապավիժում, բժ.

Élaboration, էգ. Հանդերձում, պատրաստում, կազմութիւն ։

Élaborer, ն. Հանդերձել, պատրաստել, կազմել ։

Élagage, ար. Ճիւղահատութիւն, քշտում (ծառերու)։ 2 Կտրտուած ոստեր քշտածք † ։

Élaguer, ն. Վարի ոստերը կտըրտել, ճիւղհատել, քշտել ։ 2 Մաքրել՝ կտրտել, յապաւել, ‡.

Élagueur, ար. Ծառ քշտող, քշտիչ† ։

Élan (Ն), ար. Ցանկարծ շարժում, ոյժը տալը, ոստում, Թափ† ընդոստումն Prendre son — pour sauter, (ցատկելու համար Թափ առնուլ՝ ոյժը տալ) ։ 2 Եռանդ, խանդ, Թափ † 3 Հիւսիսի եղջերու մը, հիւսիսեղն † ։

Élancé, e (Ն), ած. Կանգնազեղ † (հասակ) ։ 2 Բարձրաքուն (ծառ) ։

Élancement (Ն), ար. Թափ առ-

նուլը, ընդոստում † 2 Խոյացում ։ 3 Անձուկ սրտի, Թափ † (առ Աստուած)։ 4 Մայրասուր ցաւ, խոցտուկ ։

Élancer (ղ), ն. (Ուժով մը) Նետել ։ ‖ չ. Խոցտել, օԹալ. Le doigt m'— ։ ‖ S'—, չ. Ցատուշ՝ վեր նետուիլ, ցատքել, դիմել, խոյանալ ☞ (Երագա)սլաց։ 2 Կանգնազեղ լինել (հասակի)։ 3 Հասակ նետել (ծառի)։

Élargir, ն. Ընդարձակել, լայնել։ 2 Ազատել՝ հանել բանտէ ։ ‖ S'—, չ. Ընդարձակիլ, լայննալ ։ 2 Կալուածներն ընդարձակել։ 3 ԱզատուԹիւնը գտնել ։

Élargissement (ղ), ար. Ընդարձակելը, լայնում ։ 2 Ազատում (բանտէ), բանտազատուԹիւն ։

Élargissure, էգ. Լայնցնելու կըտոր, լայնցու † ։ [ռաձգուԹիւն։

Élasticité, էգ. ՁգականուԹիւն, ա-

Élastique, ած. Ձգական, առաձգական ։ ‖ ար. Ձգական զապանակ, առաձգակ † ։ [տաստուխ, էլպէօֆ ։

Elbeuf, ար. Ջուխայ մը, Նորման-

Eldorado, ար. ՀեշտուԹեան ու առատուԹեան երկիր, էլտօրատօ ։

Électeur, ար. Ընտրող ։ 2 հ. ժ. Կայսրընտիր (Գերմ.)։

Électif, ive, ած. Ընտրելով, ընտրուԹեամբ, ընտրական ։

Élection, էգ. ԸնտրուԹիւն (քուէով)։ 2 հ. ժ. Ստեան տրոց՝ հարկաց ։

Électivité, էգ. ԸնտրականուԹիւն։

Électoral, e, ած. Ընտրական ։ 2 Կայսրընտրի (պալատ)։ յգ. ար. **—aux**։

Électorat, ար. ԸնտրուԹեան իրաւունք, ընտրողուԹիւն ։ 2 Կայսրընտրի երկիր կամ պատիւ, կայսընտրուԹիւն ։

Électricité, էգ. ԵլեքտրականուԹիւն ։ [Դրդիչ, ելեքտրիչ, ձ.

Électrique, ած. Ելեքտրական ։ 2

Électrisant, e (ղ), ած. Ելեքտրող։ 2 Վառող բորբոքող, ձ.

Électrisation, էգ. Ելեքտրում ։

Électriser, ն. Ելեքտրացնել, ելեքտրել ։ 2 Ելեքտրապէս ազդել, վառել բորբոքել, ձ. [տրամագնիտ։ յգ. ձ.

Électro-aimant (ղ), ար. Ելեք-

Électrode, էգ. Ելեքտրաքեր † ։

Électro-dynamie, էգ. Ելեք-

տրաուժականուԹիւն ։ [Թիւն † ։

Électrolyse, էգ. Ելեքտրալուծու-

Électro-magnétisme (ս), ար. ԵլեքտրամագնիսուԹիւն։ [չափ, գծի.

Électromètre, ար. Ելեքտրա-

Électromoteur, trice, ած. Ելեքտրաշարժ ։ [լեքտրանուազ։

Électro-négatif, ive, ած. Ե-

Électrophore, ար. Ելեքտրակիր։

Électro-positif, ive, ած. Ելեքտրաառաւել ։ [դէտ, գծի.

Électroscope (ս), ար. Ելեքտրա-

Électro-thérapie, էգ. ԵլեքտրաբուժուԹիւն † ։

Électuaire (k̄n), ար. Քաղցրախիւս. մածուն, դեղ.

Élégamment (am), մ. Վայելչապէս, վայելչօրէն ☞ վայելչա(զարդ) ։

Élégance (ղ), էգ. ՎայելչուԹիւն ։ 2 ՈղորկուԹիւն, ողորկաբանուԹիւն, վայելչաբանուԹիւն ☞ գեղեցկա(բանուԹիւն)։ ‖ յգ. Գեղեցիկ՝ ընտիր դարձուածք։

Élégant, e (ղ), ած. Վայելուչ, վայելչաձև, վայելչազեղ ։ 2 Ողորկաբան՝ վայելչաբան (հեղինակ)։ 3 Ողորկ՝ գեղեցկահիւս (ոճ)։ 4 Գեղեցիկ (լուծում). մաԹ. ‖ գ. Վայելչասէր, վայելչական † ։

Élégiaque, ած. Եղերգական, եղերգակ ։ ‖ ար. Եղերերգու, եղերգակ ։

Élégie, էգ. ԵղերգուԹիւն, եղերգ ։

Élément (ղ), ար. Տարր. Le liquide—, (ծով)։ 2 Վայր, միջավայր, տարր. L'— du poisson c'est l'eau ։ 3 Սիրած տեղ, գիտցած կամ դիւրուԹիւն ունեցած բան, միջավայր, վայր, տարր. Être dans son — ։ ‖ յգ. Նախագիտելիք, տարերք ։

Élémentaire (k̄n), ած. Տարրական ։ 2 ՆախակրԹական, տարրական ։

Éléphant (ղ), ար. Փիղ. Ֆիլ ։ 2 Ստուար ու տձև մէկը, արջ, փիղ ։

Éléphantiasis (ղ-գիս), էգ. մ. գ. ԲորոտուԹիւն, ելեփանդական † ։

Éléphantin, ine (ղ), ած. Փղի, փղական ։ 2 Փղոսկրեայ ։

Élevage, ար. Բուծում ☞ (պաճարա)բուծուԹիւն ։

Élévateur, ար. Ամբարձիչ † ղնդեր. 2 Ամբառնալիք (նաւու)։

Élévation, էգ. Բարձրացում, բարձրութիւն։ 2 Վերացում (պատարագի նշխարի)։ 3 Բարձրաւանդ, բարձրութիւն, բարձունք։ 4 Սճում (գնոց), բարձրացում (ձայնի) ։ 5 Աւելնալը (շնչառութեան)։ 6 Աստիճան, պատիւ, մեծութիւն ։ 7 Մեծանձնութիւն, վեհութիւն (մտքի) ☞ մեծա(հոգիութիւն)։ 8 Վսեմութիւն՝ բարձրութիւն (ոճի)։ 9 Ուղղորդ կտրած, բարձրութիւն, ճ. 10 Բարձրացնելը (թիւ՝ այս ինչ զօրութեան), ուսկ.

Élève, գ. Աշակերտ ։ 2 Նորազան † ծառք՝ տունկք. Faire des — ։ ‖ էգ. Սերմնարանէ յառաջ եկած ծառ ։ 2 Տ. **Élevage** ։

Élevé, e, ած. Բարձր(տեղ) ☞ մեծա(գին) ☞ գեր. մեծաբերձ, երկնաբերձ ։ 2 Բարձրաշէն (բերդ)։ 3 Բարձրագաս † (մէկը) ։ 4 Վսեմ՝ պերճ (ոճ), վեհ (բնութիւն) ☞ վսեմա(բան), (—) միտ, մեծա(խորհուրդ). Peu —, (ստորին) ☞ փոքր(ոգի) ։ 5 Կրթուած (դպրոցի մէջ). Mal —, (անկիրթ) ։ 6 Շուտցած (շնչառութիւն) ։

Élèvement (?), ար. Բարձրացում։

Élever, ն. Վերցնել, բարձրացնել ☞ վերամբարձ, (բազկա)տարած ։ 2 Աւելցնել, աճեցնել, բարձրացնել (գին) ։ 3 Տաքցնել՝ (բարեխառնութիւն)։ 4 Բարձրացնել (թիւ մը՝ այս ինչ զօրութեան) ։ 5 (Երկինք) հանել, բարձրացնել, փ. 6 Հանել, հասցնել, բարձրացնել (պատիւներու) ։ 7 Շինել, կանգնել (արձան) ։ 8 Հիմնել՝ հաստատել (դրութիւնք)։ 9 Ծագում տալ, յարուցանել, հանել (կռիւ) ☞ (գանգատ)իլ ։ 10 Հանել (աղաղակ) ☞ (ձայն)ել ։ 11 Մեծցնել (տղայ) ☞ (որդե)սնոյց, (փափկա)սուն ։ 12 Բուծանել (անասուն) ☞ (դիւրա)սնունդ ։ 13 Խնամել՝ դարմանել (տունկ) ։ 14 Վարժել, կրթել, — à ։ ‖ = S' —, չ. Ելնել, բարձրանալ ☞ (ծառա)նալ, (վերա)-գնաց, (երկնա)բերձ ։ 2 Ելնել (բանի կամ մէկու դէմ) ։ 4 Հասնիլ՝ ելնել (մինչև այսքան) ։ 5 Ծագիլ (կասկած), ելնել (հով՝ կռիւ)։ 6 Բարձրանալ՝ հասնիլ (պատիւի) ։ 7 Հաստատուիլ՝ կանգնիլ (շէնքի) ։ 8 Անձը բարձրացնել, գոռոզանալ ։ 9 Սնանիլ՝ մեծնալ (տղու), բուծուիլ (անասնոյ) ։ 10 Դարմանուիլ (տունկի) ։ 11 Կրթուիլ (մանկան) ։ 12 Պուտեր հանել, պտոտիլ † (մորթի) ։

Éleveur, ար. (Անասնա)բոյծ ։

Élevure, էգ. Ջրխոցիկ † Գ.

Elfe, ար. Օդոգի † էլֆ ։

Élider, ն. Կրճատել (ձայնաւոր) ։

Éligibilité, էգ. Ընտրելիութիւն, ընտրացութիւն ։

Éligible, ած. Ընտրելի ։

Élimer (s'), չ. Մաշիլ (հագուստի), քըքտուիլ, ու. [հանելը, ջնջում ։

Élimination, էգ. Դուրս ձգել՝

Éliminer, ն. Ջնջել, դուրս հանել։

Élire, élu, e, ն. Ընտրել ☞ (ազգ)ընտիր ։ [(կարտինալք) ։

Élisant, e (?), ած. Պապընտիր †

Élision (?), էգ. Կրճատութիւն (ձայնաւորի) ։

Élite, էգ. Ընտրելագոյն մաս, ընտիր ընտիրը ։ ‖ D' —, Գերընտիր, ընտրելագոյն, քաջընտիր (զօրք) ։

Élixir, ար. Ազնիւ ցքի, օղիշկ ‡ իքսիր։ 2 Ընտիր մաս, փ.

Elle, դեր. էգ. Ան կինը, նա, նէ ։ 2 Զնա, զնէ ։ [րանմանք ։

Elléboracé, e (21), ած. Եղեբրո-

Ellébore (21), ար. Վրացի կոճ, եղեբոր, սլուլնուզ օրու. Il a besoin d' —, (խենթ է, փախուցած է, ռ.) ։

Ellipse (21-u), էգ. Զեղչում, փ. 2 Թերատ, ե. ‖ ած. Թերատաձև։ [կերպ։

Ellipsoïde (21-u), ար. Թերատա-

Ellipticité (21), էգ. Զեղչականութիւն, փ. 2 Թերատականութիւն, ե.

Elliptique (21), ած. Զեղչական, փ. 2 Զեղչաւէտ † (լեզու) ։ 3 Թերատական, ե.

Elliptiquement (21), մ. Զեղչմամբ, զեղչօրէն, փ. 2 Թերատօրէն, ե.

Elme (saint) (?), ար. Feu — —, Կայմի ծայր լոյս, սէնդ-էլմիկ † հուր ։

Élocution, էգ. Խօսուածք, ըսուածք, 2 Վայելչաբանութիւն, հռ.

Éloge, ար. Գովութեան ճառ, ներբող ։ 2 Դրուատիք, գովեստ ☞ (արժանա)գով ։ [կան, գովական ։

Élogieux, euse, ած. Դրուատա-

Éloigné, e, ած. Հեռացեալ ։ 2

Հեռի (երկիր)․ հեռաւոր (ժամանակ)։ 4 Օտար, հեռի (ճշմարտութենէ)։ 5 Հեռացիր (տերեւք)։ ‖ Être bien — de, Հեռուն՝ հեռուները գտնուիլ (բան մ՚ընելէ)։ 2 Սխալիլ (հաշուի մէջ)։

Éloignement (հ), ար․ Հեռացում։ 2 Հեռաւորութիւն։ 3 Յապաղում։ 4 Հակակրութիւն, խորշում։ ‖ En —, Հեռուէն։ 2 Հեռուները, հեռուն, (որ և՝ Dans l' —)։

Éloigner, ն․ Հեռացնել։ 2 Ուշացընել (վճարում)։ 3 Պաղեցնել, հեռացնել, փ․ ‖ S' —, յ․ Հեռանալ․ Ne pas s' — de, (հեռու չլինել, խորշում չունենալ)։ 2 Կորուիլ՝ փախիլ (բունը՝ աչքերէ)։ 3 Տարբերիլ, զանազանիլ։

Éloquemment (քամա), մ․ Ճարտարխօսութեամբ, պերճախօսութեամբ։

Éloquence (հ), էգ․ Ճարտարխօսութիւն, պերճախօսութիւն։ 2 Հռետորութիւն, ճարտասանութիւն։

Éloquent, e (հ), ած․ Ճարտասան, պերճաբան, ճարտարախօս։

Élu, ար․ Ընտրեալ ☞ (նոր)ընտիր։ 2 Սահմանեալ՝ ընտրեալ (Աստուծմէ)։

Élucidation, էգ․ Պարզում, լուսաբանութիւն։ [բանել։

Élucider, ն․ Լուսաւորել, լուսա-

Élucubration, էգ․ Գիշերաջան աշխատասիրութիւն։ 2 Գիշերաջան աշխատութիւն (երկի մը համար)։

Élucubrer, ն․ Մեծաջան աշխատութեամբ յօրինել (գիրք)։ [փըխիլ։

Éluder, ն․ Դերեւել, փախիլ, փախ-

Élysée, ար․ Ելիսէ, դէց․ ‖ ած․ Ելիսեան (դաշտք)։ [կան, ելիսեան։

Élyséen, enne (հ), ած․ Ելիսա-

Élytre, ար․ Վերնաթեւ (միջատի)։

Elzévir, ար․ Էլզէվիրեան տիպով գիրք, էլզէվիր։

Elzévirien, enne (հ), ած․ Էլզէվիրեան, էլզէվիրատիպ։ [տում։

Émaciation, էգ․ Նիհարում, վըտ-

Émacié, e, ած․ Նիհարած, հատած, ը․

Émail, ար․ (յ․ **Émaux**), Կիտուածանկար․ մինէ, մինէ իշի։ 2 Այլազանութիւն, նարօտք (ծաղկանց)։ 3 Կիտուած՝ բուռ (ակռայի)։

Émailler, ն․ Կիտուածանկարել․ մինէլեմէք։ 2 Զարդարել, գեղեցկնել ☞ ծաղկա(զգեստ), (ծաղկ)ուտ։

Émailleur, ար․ Կիտուածանկարիչ․ մինէճի։

Émaillure, էգ․ Կիտուածանկարչութիւն։ 2 Կիտուածանկարչի գործուածք։

Émanation, էգ․ Բխում, ելում, վերածխութիւն, գոլոշտում † 2 Ծագում, բխում, փ․

Émancipation (հ), էգ․ Ինքնագլուխ լինելը, ձերբազատութիւն։ 2 Ազատութիւն, ազատագրութիւն։

Émanciper (հ), ն․ Ինքնագլուխ ընել, ձերբազատել (զաւակ)։ 2 Ազատել, ազատագրել։ ‖ S' —, յ․ Ազատանալ։ 2 Չափէ՝ սահմանէ ելնել, համարձակութիւն առնուլ։

Émaner, չ․ Յառաջ գալ․ ծագիլ, բխիլ։ 2 Բխիլ, ելնել (հոտ)։

Émargement (հ), ար․ Լուսանցքի վրայ գրելը, լուսանցքագրութիւն † 2 Լուսանցքի ծանօթութիւն։

Émarger, ն․ Լուսանցքի վրայ ստորագրել, լուսանցքագրել։ 2 Կտրել (պատկերի) լուսանցքը։

Embabouiner (ան), ն․ Անոյշ բռնելով համոզել, լօլօզել Գ․

Emballage (ան-ll), ար․ Կապելը (բեռեր), ծրարում, պատատանք։

Emballer (ան-ll), ն․ (Բեռ) կապել, ծրարել, պատատել։ ‖ — qn․ Ճամբայ դնել, ը․ 2 Խաբել, խաբխբել, ը․ 3 Բանտը՝ ծակը նետել, ը․ ‖ S' —, յ․ Կառք հեծնել, ճամբայ ելնել։ 2 Լաթերով ծածկուիլ, փաթթուիլ, ռ․

Emballeur (ան-ll), ար․ (Բեռ) ծրարող, պատատող։ 2 (Սուտումուտ խօսքերով) խաբող, խաբխբող։

Embarcadère (ան), ար․ Նաւամատոյց։ 2 Կայարան, չուարան։ 3 Բեռնաւորման վայր, բեռնավայր †։

Embarcation (ան), էգ․ Նաւ, նաւակ, կուր։ 2 Նաւամուտք։

Embargo (ան), ար․ Նաւերու դըրուած արգելք, նաւարգելք † 2 Արգելք։

Embarquement (ան), ար․ Նաւ դնելը։ 2 Նաւ մտնելը, նաւամուտք։ 3 Մտնելը՝ նետուիլը (բանի մը մէջ)։

Embarquer (ան), ն․ Նաւ դնել։

2 Խօթել՝ նետել (գէշ գործի մը մէջ)։ ‖ S' —, չ. Նաւ մտնել ☞ նաւամուտ ։ 2 Ձեռք զարնել, սկսիլ, նետուիլ ։

Embarras (անպառա), ար. Արգելք, խափանում, խափանուած (ճամբու), խառնափնդորութիւն (կառքերու). Causer de l' — ։ 2 Խառնակութիւն, շփոթութիւն (գործոց) ։ 3 Հոգ, նեղութիւն (գործերու)։ 4 (Դրամական) նեղութիւն. Se trouver dans l'— ։ 5 Շուարում, տարակուսանք, վարանք (ընտրութեան), տագնապ (մտքի). Etre dans un grand —. Être dans l' —, (վարանիլ) ։ 6 Ցուզում, շփոթում. Excusez son — ։ 7 Ծանրութիւն (լեզուի) ։ ‖ Mettre dans l' —, Ցղի ձգել (աղջիկ)։ ‖ Faire de l' —, des —, ses —, Մեծութիւն ծախել, ճոխանալ ։

Embarrassant, e (ան-1r-ն), ած. Նեղիչ, խափանիչ, խափանարար (սայլակք) ։ 2 Անհանգստիչ, նեղացուցիչ (գործեր) ։ 3 Նեղը ձգող, տագնապող (փաստ) ։ 4 Տագնապալի (դիրք) ։

Embarrassé, e (ան-1r), ած. Բռնուած՝ խափանուած (ճամբայ)։ 2 Խառնուած՝ շփոթ (առաջարկ)։ 3 Տարակուսեալ, վարանեալ. Être —, (նեղն իյնալ, տագնապիլ, շուարիլ, վարանիլ). Etre — de sa contenance, (ուր նըստիլը՝ ինչպէս թնդալը չգիտնալ)։ 4 Խռովուած, շփոթած։ 5 Խառնշտկուած՝ խառնակ (գործեր) ։ 6 Ծանրախօս (լեզու) ։

Embarrasser (ան-1r), ն. Գոցել, խափանել (ճամբայ) ։ 2 Շարժումը արգիլել, նեղ գալ, նեղել (զգեստի) ։ 3 Բռնել՝ փաթտրտել՝ պատատել (չուանի մէջ) ։ 4 Նեղը ձգել՝ խօթել, շփոթել, խռովել, վարանել, (որ և անխ.) ։ 5 Խառնշտկել՝ կնճռոտել (գործ) ։ ‖ S' —, չ. Պլլուիլ, պատատուիլ, փաթտուիլ ։ 2 (Իր խաբէութեան մէջ) պատատուիլ։ 3 Կակազել, բռնուիլ (լեզուի) ։ 4 Խռովիլ՝ շփոթիլ (մտքի) ։ 5 Խռովիլ, շփոթիլ (առաջին հարցումին)։ 6 Ինք իր անձին նեղութիւն տալ։ 7 Իրար նեղել (խառնակութեան մը մէջ)։ 8 Շփոթիլ մնալ։ 9 Նեղուիլ, հոգ ընել. Il ne s' — point de mes chagrins. Il s' — de tout, (պզտի բաները կը մեծցնէ) ։ 10 Հողը վրան առնուլ (մէկու) ։ 11 Խանգարուիլ, բռնուիլ (կուրծքի) ։ ‖ S' — dans ses discours, Խօսքերուն թելը կորսնցնել ։

Embasement (ան-զ), ար. Խարիսխ (շինուածի) ։

Embastiller (ան-ս), ն. Տէրութեան բանտը դնել, ամրաբանտել † 2 Ամրութեամբք պատել, ամրապատել † ։

Embatage (ան), ար. Անիւի մ'երկաթ գօտի անցընելը, մարնում Գ.

Embâter (անպա), ն. Պալանել, համետել. սէմէր զօմագ։ 2 Վրան նետել, գլուխը փաթտել, ը. [քը բիր տալ։

Embâtonner (անպա-1n), ն. Ձեռ-

Embatre (ան), ն. Երկաթ գօտի անցընել (անիւի), մարնել Գ.

Embauchage (ան-ō), ար. Գործաւոր բռնելը կամ ուրիշի քովէ առնուլը։ 2 Թշնամիի կողմը անցընելը զինուորները։

Embaucher (ան-ō), ն. Գործաւոր բռնել կամ ուրիշի քովէ առնուլ ։ 2 Դասալքութեան հրապուրել (զինուոր) ։

Embauchoir (ան-ū), ար. (Կօշիկի) կաղապար. գալըպ ։

Embaumement (ան-ō-ն), ար. Զմռսում (դիակի) ։

Embaumer (ան-ō), ն. Զմռսել (դիակ)։ 2 Խնկել՝ անուշահոտել (օդ) ☞ բուրազուարճ, — զուարթ, քաղցրաբոյր ։

Embaumeur (ան-ū), ար. Դիակ զմռսող, դիազարդ ։

Embéguiner (ան-կի), ն. Գդակով՝ լաթով ծածկել (գլուխ), գդակել † վարշամակել † 2 Միտքը զբաղել տալ, գլուխը խօթել, խենթն ընել (մէկու մը) ։ ‖ S' —, չ. Բռնուիլ, խելք տալ ։

Embellir (ան-1l), ն. Գեղեցկացընել։ 2 Զարդարել, գեղազարդել ☞ գեղազարդ, գեղայօրէն, (պրակս)գեղ ։

Embellissement (ան-1l), ար. Զարդարում, գեղեցկացում ։ 2 Գեղեցկութիւն, զարդ, զարդարանք ։

Embérize (ան), էգ. Թռչ. ս. Ծիտ։

Emberlucoquer (s') (ան), չ. Ցարիլ մնալ, փակիլ մնալ կարծիքին վրայ։

Embesogné, e (ան), ած. Զբաղած, գործի եռեւէ, ը.

Embêtant, e (ան-պէ), ած. Տաղտուկ, ձանձրալի ։

Embêter (ան-պէ), ն. Գլուխ ցաւցընել, տաղտկացնել, ձանձրացնել։

Emblaver (ան), ն. (Ցորեն) ցանել։

Emblavure (ան). էգ. Ցորենի դաշտ։

Emblée (d') (ան), մ. Առանց ընդդիմութեան՝ անմիջապէս (ընտրուած)։ 2 Առաջին փորձով՝ յարձակմամբ, մէկէն (առնուած քաղաք)։

Emblématique (ան), ած. Խորհրդաւոր, խորհրդական։

Emblème (ան), գո. Խորհրդանկար † 2 Խորհրդանիշ † 3 Նշանակ։

Embobeliner, Embobiner (ան), ն. Անոյշ խօսքերով հրապուրել, լռոզել Գ.

Emboire (s') (ան), **embu, e,** ց. Աղօտիլ ու իրար խառնուիլ (գոյներու), ‖ ն. Իւղոտել (կաղապար)։ [ագոյցք։

Emboîtement (ան), գո. Կցուած,

Emboîter (ան), ն. Իրարու մէջ անցունել, ագուցել ☞ ագուցիկ։ ‖ — le pas, ճշդօրէն իրարու ետեւէ քալել (զօրաց)։ 2 Տեղի տալ, զիջանիլ։

Emboîture (ան), էգ. Իրարու մէջ անցնիլը կամ անցուածք, ագոյցք։

Embolisme (ան-ս), գո. Ամսոց յաւելում, (տարւոյ) նահանջ։

Embolismique (ան-ս), ած. Աւելեաց, նահանջական։

Embonpoint (ան-ն), գո. Գիրութիւն. Prendre de l'—, (գիրնալ, վրայ գալ)։

Emboquer (ան-օ), ն. Բուռ դնել (անասնոյ բերան՝ շուտ գիրցնելու համար)։

Embosser (ան), ն. Առջեւէն ետեւէն պարանել (նաւ)։

Embouché, e (ան), ած. Mal—, Լրբախօս, զազրաբերան։

Emboucher (ան), ն. Բերանը առնուլ՝ դնել. — une trompette. փող — la trompette, (պերճ՝ վսեմ խօսիլ)։ 2 Հռչակել, տարփաղել։ 3 (Ձիու) բերանը սանձ դնել։ 4 (Մէկու) բերան խօսք դնել։ ‖ S'—, ց. Խառնուիլ, Թափիլ (գետի)։

Embouchoir (ան), գո. Բերնի ձաւ, բերան (արնգի)։ 2 Կօշկի կաղապար. գալըպ.

Embouchure (ան), էգ. Բերան (գետի), (գետա)բերան։ 2 Բերան (արընգի՝ հնոցի ևն.)։ 3 Բերանադրութիւն (արնգի)։ 4 Բերանոց † սանձի, դանդանաւանդ։ 5 Բերանացում, անգ.

Embouer (ան), ն. Տղմոտել.

Embouquement (ան), գո. Մուտք (կրճի՝ նեղուցի)։

Embouquer (ան), ն. Նեղուց կամ ջրանցք մը մտնել, նա.

Embourber (ան), ն. Տղմի մէջ խոթել։ 2 Մղել (գէշ գործի մը)։ ‖ S'—, ց. Տղմի մէջ ընկղմիլ. Ce cocher s'est —, (այս կառապանս կառքը տղմի մէջ խոթեց)։ 2 Հակասութեանց մէջ իյնալ, բացատրութեանց մէջ կորսուիլ։

Embourrer (ան-1r), ն. Լեցնել, խծկել (աթոռ)։

Embourrure (ան-1r), էգ. Խըծկած † (աթոռի)։

Embourser (ան-ս), ն. Քսակը դնել, քսակել (ստակ)։ 2 Ուտել (ծեծ)։

Embout (ան), գո. Ծայրուց † (ցուպի)։

Emboutir (ան), ն. Գոգաձև ընել (մետաղեայ Թիթեղ)։ 2 Երկաթ Թիթեղէ զարդեր յօրինել։

Embranchement (ան-ն), գո. Ճիւղաւորութիւն, ճիւղ։ 2 Բազուկ (լեռի)։ 3 Ճանապարհակիցք, ճամբուբերան †։ [բաներ)։

Embrancher (ան), ն. Կցել (ճամ-

Embrasement (անպռա̅), գո. Կրակի տալը, կրակ առնուլը, կիզում։ 2 Հրայրք, հրդեհ, փ. 3 Խռովութիւն, հրկիզութիւն, փ.

Embraser (անպռա̅զէ), ն. Կրակի տալ, կրակ տալ, այրել, հրդեհել, հրկիզել ☞ հրակէզ, բոցակէզ։ 2 Այրել, մրկել, տոչորել (արեւու)։ 3 Վառել, տոչորել, բորբոքել, փ. 4 Կրակի տալ, այրեացաւեր ընել, փ. ‖ S'—, ց. Կրակ առնուլ։ 2 Բորբոքիլ, բռնկիլ, փ.

Embrassade (ան), էգ. Ողջագուրանք, գրկանք։

Embrassement (ան), գո. Գրկախառնութիւն, փարում, ողջագուրանք։ ‖ յփ. Մերձաւորութիւն։

Embrasser (ան), ն. Փարիլ, գըր-

կել, ընդգրկել (նաև համբոյրով), ողջագուրել: 2 Փարիլ (ծունկերու): 3 Պատել՝ շրջապատել (ծովու՝ ցամաքը), փաթթուիլ՝ պատել (բաղեղի՝ ծառը): 4 (Աչքին) տակն առնուլ, (նայուածքով) ընդգրկել (դաշտ): 5 (Մտքով) ընդգրկել՝ ամփոփել (բոլոր երկիր): 6 Մէջն առնուլ՝ ունենալ, ամփոփել, պարունակել, բովանդակել (խնդիրի՝ շատ նիւթեր): 7 Ելնել՝ բռնել (մէկ կողմ), ընդգրկել (մէկու դատ). — le parti de qn. (կուսակցիլ): 8 Բռնել (արհեստ), ընդունիլ (հրէութիւն), լինել (քրիստոնեայ) ☞ (կրօնաւոր)իլ, (հրէա)նալ: 9 Բռնել (առիթ). Il n'a pas — l'occasion, (առիթը փախուց): 10 Շփոթել (անմեղը՝ յանցաւորի հետ): || Qui trop — mal étreint, Երկու ձմերուկ չառնուր մէկ բազուկ: || S'—, յ. Իրար փարիլ, գըրկախառնիլ:

Embrasseur, euse (ա̃), ած. Գրկասէր, համբուրասէր:

Embrasure (ա̃-զ), էգ. Որմածակ (դրան՝ լուսանցոյցի): 2 Լուսանցոյցի պատի շեղութիւն: 3 Որմածերպ (Թնդանօթի):

Embrener (ա̃), ն. Քաքոտել (մանկան), տգ. || S'—, յ. Վրան ընել՝ քաքնել: 2 Քաքոտուիլ (գէշ գործի մէջ):

Embrigader (ա̃), ն. Վաշտ վաշտ բաժնել (զօրքեր): 2 Երկու գունդը ի մի վաշտ ձուլել, վաշտել: 3 Ի մի գունդ ձուլել:

Embrocation (ա̃), էգ. Հիւանդ մասի մը վրայ հեղուկ մը մեղմով Թափելը, ստածում †:

Embrocher (ա̃), ն. Շամփուրի (շիշ) զարնել, շամփրել (միս): || — qn. Սուրը մէկ կողմէ միւսը մխել, շամփրել:

Embrouillamini (ա̃), արք. Տ. **Brouillamini**:

Embrouillement (ա̃), արք. Խառնաշփոթութիւն, խառնափնդորութիւն: 2 Խառնշտկում (Թելերու):

Embrouiller (ա̃), ն. Խառնշտըկել (Թելեր): 2 Խառնակել, խառնափընդորել, շփոթել (միտք): [մած:

Embrumé, e (ա̃), ած. Միգա-

Embryogénie (ա̃), էգ. Սաղմնածնութիւն:

Embryologie (ա̃), էգ. Սաղմաբանութիւն:

Embryon (ա̃-̃), արք. Արգանդի մէջ նոր ձեւացող սաղմ, նախասաղմ † 2 Հունտի մէջ ընձիւղ. սաղմ: 3 Ոչինչ մարդ: || Un —, Խիստ մանրուկ մարդ, գաճաճ: | En —, Սաղմնական վիճակի մէջ (գիրք):

Embryonnaire (ա̃-նէռ), ած. Սաղմնական, նախասաղմնական †:

Embûche (ա̃), էգ. Որոգայթ. դարան:

Embuscade (ա̃), էգ. Դարան (զօրաց). Se mettre, Se tenir en —, (դարանիլ): 2 Դարանամուտ զօրք:

Embusquer (ա̃-ս), ն. Դարանի մտցնել: || S'—, յ. Դարանիլ ☞ դարանամուտ: [էգ.

Émender (̃), ն. Ուղղել, փոփոխել,

Émeraude (ō), էգ. Զմրուխտ. զիւմիւրրիւտ:

Émère, արք. Տ. **Émérus**:

Émergence (̃), էգ. Արտածագում, բն.

Émergent, e (̃), ած. Արտածագեալ (ճառագայթ): 2 (Ծովու իջնելէ) արտածագ՝ վերացայտ † (երկիր):

Émerger, չ. (Ծովու մէջէ) բարձրանալ, վերայայտիլ † (կղզի): 2 Արտածագիլ:

Émeri, արք. Զմռնիտ. զըմփարա:

Émerillon (̃), արք. Տեսակ մը բազէի էգը, սԹափահաւ †:

Émerillonné, e (ɩn), ած. ՍԹափ, զուարթ, աշխոյժ:

Émérite, ած. Վաղեմի՝ վաստակաւոր † հանգստական (վարժապետ): 2 Հինցած՝ հինաւուրց՝ հին (զինով):

Émersion (ս-̃), էգ. Վեր երեւնալը, բարձրացում, արտածագում, վերայայտում † 2 Դուրս ելնելը, երեւում, տ.

Émérus (իւս), արք. Վայրի անալ, Թփ.

Émerveiller, ն. Արմանք զարմանք շարժել, զարմացնել, սքանչացնել: || S'—, յ. Սքանչանալ:

Émétique, արք. Փսխեցնող դեղ, մաղձադեղ, ործադեղ †:

Émétiser (զ), ն. Մաղձադեղ խառնել (ըմպելիի), մաղձադեղել: 2 Փսխեցընել (հիւանդ):

Émettre, émis, e, ն. Դուրս հանել, շրջաբերութեան դնել, հանել (արժէթուղթ)։ 2 Արձակել (ճառագայթ)։ 3 Խօսիլ՝ յայտնել (կարծիք)։

Émeute, էգ. Ապստամբութիւն, խռովութիւն, ամբոխութիւն †։

Émeutier, ար. Խռովարկու, ամբոխարար։

Émier, ն. (Մատերով) փշրել։

Émietter (1t), ն. Մանրել, փշրել, բրդել (հաց)։

Émigrant, e (ն), ած. և գ. Պանդուխտ, նժդեհ։ 2 Գաղթական (անասունք)։

Émigration, էգ. Պանդխտութիւն, նժդեհութիւն։ 2 Նժդեհք (Ֆր. յեղափոխութեան ատեն)։ 3 Գաղթում՝ գաղթ (անասնոց)։ [Պանդուխտ; նժդեհ։

Émigré, e, ած. Պանդխտեալ։ ‖ գ.

Émigrer, չ. Պանդխտել, նժդեհել։ 2 Գաղթել (անասնոց)։ [կտրել (միս)։

Émincer (ն), ն. Բարակ բարակ

Éminemment (ամա՛ն), մ. Բարձրագոյն աստիճանաւ, գերազանցօրէն։

Éminence (ն), էգ. Բարձր տեղ, բարձրութիւն, բարձրաւանդ։ 2 Ցցուած (ոսկորի)։ 3 Գերակայութիւն, գերազանցութիւն (գիտութեան)։ 4 Պերճութիւն, պերճափայլ (կարդինալ)։

Éminent, e (ն-ն), ած. Բարձր, բարձրաւանդ (տեղ)։ 2 Ամենամեծ՝ ծայրագոյն (վտանգ)։ 3 Բարձր, բարձրագոյն, հոյակապ, վսեմ, գերակայ, գերազանց։ [Պերճափայլ, պերճաշուք։

Éminentissime (նան-Չս), ած.

Émissaire (Չս-էռ), ար. Գաղտնի գործակալ՝ պատուիրակ։

Émissif, ive, ած. Լոյս կամ ջերմութիւն տարածող, արտահոսող † լուսահոսող † ջերմահոսող †։

Émission (ն), էգ. Հանելը, հանում (Թղթադրամի)։ 2 Ելնելը (մէզի)։ 3 Բխում՝ արտահոսութիւն † (լոյսի)։ ‖ — des vœux, Հանդիսաւոր ուխտադրութիւն։

Emmagasinage (անմ), ար. Շտեմարանում։ [բարել, շտեմարանել։

Emmagasiner (անմ), ն. Համ-

Emmaigrir (անմ), ն. Նիհարցնել։

Emmaillotement (անմ), ար. Խանձարրում։

Emmaillotter (անմ), ն. Խանձարրել, բալուլել. գումտագլամագ ☞ խանձարրապատ։ 2 Փաթթարտել (ոտք)։ 3 Ամէն կողմէ բռնել (մէկը), գ.

Emmanchement (անմա՛ն), ար. Կոթ անցընելը։ 2 Ազուցուածք (մարմնոյ անդամներու), նկ.

Emmancher (անմա՛ն), ն. Կոթ անցընել (մանգաղի), մեղեխել։ 2 Սկսիլ, բռնել (գործ)։ ‖ S'—, յ. Կոթին յարմարիլ։ 2 Պարագաներու յարմարիլ. L'affaire s'était mal —, (գործը գէշ ատեն սկսուած էր)։

Emmanchure (անմա՛ն), էգ. (Զգեստի) ուսածակ †։

Emmannequiner (անմ-1ն), ն. Իր հողովը սակառել † (տունկ)։

Emmantelé, e (անմ-ն), ած. Մասամբ գունաւոր (որի)։

Emmêler (անմէ), ն. Խառնշակել, շնկղկել (թելերը)։

Emménagement (անմ), ար. Կարասեաց փոխադրութիւն և զետեղում։

Emménager (անմ), չ. Կարասիները ուրիշ տուն մը կրել տալ՝ զետեղել։ ‖ ն. (Մէկու) կարասիները կրել։ ‖ S'—, յ. Տուն՝ կարասի շտկել։

Emménagogue (անմ), ած. Դաշտանաբեր † (դեղ)։

Emmener (անմ), ն. Առնուլ տանիլ, (հետը) տանիլ։ 2 Վարել (գերի) ☞ (գերե)վար։

Emmenotter (անմ-1t), ն. Ձեռակապ զարնել (մէկու)։

Emmiellé, e (անմ-1l), ած. Մեղրոտ։ 2 Մեղրակաթ, մեղրահոս, գ.

Emmieller (անմ-1l), ն. Մեղր քսել, մեղրոտել։ 2 Մեղր դնել, մեղրել։

Emmiellure (անմ-1l), էգ. Մեղրախիւս † մեղրած † պալոյը լախա։

Emmitoufler (անմ), ն. (Մուշտակներով կամ լաթերով) փաթթարտել, ը.

Emmortaiser (անմ), ն. Փորուածի մէջ անցընել (տախտակի ծայր)։

Emmoté, e (անմօդէ), ած. Արմատն հողոտ՝ բնծախառն † (ծառ)։

Emmuseler (անմ-զ), ն. Ցռկակապ դնել (արջի)։ 2 Բիթն ու բերանը ծածկել։ 3 (Մէկու) բերնին կապ դնել, գ.

Émoi, ար. Վրդովում, յուզում, Թունդ, յոյզք ։ [(դեղ) ։

Émollient, e (ńl-ŋ), ած. Կակղիչ

Émolument(ŋ), ար. Շահ. վարձք ։ ‖ յգ. Տարեթոշակ, վարձք ։ 2 Դիպուածական շահ (պաշտօնէ մը) ։ 3 Վարձք (ծախքէ զատ), դատ.

Émolumenter (ŋ), ն. Շահ հանել՝ փրցնել, չ. [անդ.

Émonetoire (ŋ), ար. Վատարեկիք,

Émonder (ŋ), ն. Մաքրել կամ յօտել (ծառեր)։ 2 Յապաւել, փ.

Émondes (ŋ), էգ. յգ. Կտրուած՝ աւելորդ ոստք, յօտք ։

Émondeur (ŋ), ար. Ծառերը մաքրող կամ յօտող, յօտող ։ 2 Ցորենի մաղ մը. ոռատ Գ.

Émotion, էգ. Ցոյզք, յուզում ։ 2 Խռովութիւն, յուզմունք ։ 3 Յուզում, շարժում. Une — de fièvre, (Թեթեւ տենդ) ։

Émotionner (1n), ն. Ցուզման մէջ ձգել, սիրտ Թունդ հանել, յուզել ։

Émotter (1t), ն. Հողակոշտերը մանրել՝ փշրել ։

Émoucher, ն. Ճանճերը վանել քշել ։ 2 Ծեծել ։ 3 (Թուրի) ծայրուցն † հանել ։ ‖ S' —, յ. Ճանճերը վրայէն վարել ։

Émouchet, ար. Խայտահաւ† ։

Emoucheter, ն. Ծայրը կտրել (սուրի) ։

Émouchette, էգ. Ցանցկէն ծածկոյթ (ձիու), ճանճապահ ։ [տարի)։

Émouchoir, ար. Ճանճվան (պայ-

Émoudre, -lu, e, ն. Սրել, Թեքել, յեսանել. սիլէմէք ։

Émouleur, ար. Սրող, յեսանող ։

Émoulu, e, ած. Սրուած. Frais — de collège, (դպրոցէ նոր ելած) ։

Émousser, ն. Կուրցնել, բթել (ածելի) ☞ բութ, զուլ Գ. 2 Մաքրել (ծառի) մամուռներ ։ [ուրախ ընել։

Émoustiller, ն. Զուարթացնել,

Émouvant, e (ŋ), ած. Յուզիչ. Սրտայոյզ ։

Émouvoir, ému, e, ն. Շարժել (կառք)։ 2 Ոտք հանել, յուզել (մաղձ)։ 3 Գրգռել, հանել (խռովութիւն), յուզել (խնդիր)։ 4 Շարժել (զգացման մը), շարժել (զօրով), յուզել, (որ և ան.)։ ‖ S'—, յ. Յուզուիլ ։ 2 Գալարիլ (ալիքներու)։ 3 Ծագիլ՝ ելնել (կռիւ) ։

Empailler (ան), ն. Ցարդով հիւսել (աԹոռ) ։ 2 Փորը՝ ներսը լեցնել (մեռած անասնոյ) ։ 3 Յարդով պատել՝ ծածկել (ծառ) ։

Empailleur, euse (ան), ն. փ. (Յարդով) աԹոռ հիւսող ։ 2 (Սատկած կենդանւոյ) ներսը լեցնող ։

Empalement (ան), ար. Ցցահանութիւն. զազըգլայըշ ։

Empaler (ան), ն. Ցից հանել, ցցի զարնել ։ ‖ S' —, յ. Սրածայր բանի մը վրայ իյնալ ։ [Թիզ. զարըշ ։

Empan (անբան), ար. Թզաչափ,

Empanacher (ան), ն. Ցցունքով զարդարել ☞ ցցունազարդ ։

Empanner (ան-1n), ն. Նաւի ընԹացքը կասեցնել ։

Empaqueter (ան), ն. ՓաԹաԹել, ծրարել ։ ‖ S' —, յ. ՓաԹտրտուիլ (լաԹերով) ։ 2 Դիզուիլ (կառքի մէջ) ։

Emparer (s') (ան), յ. Ձեռք անցունել, տէր լինել, առնուլ, տիրել (քաղաքի), կոխել (Թշնամի բանակ) ։ 2 Տիրանալ (մէկու մտքի վրայ), իշխել (խօսակցուԹեան)։ 3 Նուաճել, յաղԹահարել, գրաւել, փ. La colère s'est — de moi. (բարկուԹիւնն առաւ զիս. մտաւ սրտիս մէջ) ։ 4 Միաւորիլ, դ. [ոտք ։

Empatement(ան), ար. Հաստոտ.

Empâtement (անբա̄), ար. Մածուցում, խմորատում (ձեռաց)։ 2 Պարարում (Թռչնոց) ։ 3 ԹանձրուԹիւն (լեզուի) ։

Empâter (անբա̄), ն. Խմորով շըպըղել՝ խմորոտել (ձեռք) ։ 2 (Տեսակ մը խմորով) պարարել (Թռչուն) ։ 3 Թանձրացնել (լեզու՝ նկարի զոյներ) ։

Empaumer (անբō), ն. Բռնել ու ետ նետել (գնդակ). — la balle, (որ և՝ ժամը՝ առիԹը գտնել)։ 2 Ափին մէջ առնուլ (մէկը), չ. 3 Լաւ վարել՝ լաւ ըմբռնել (գործ)։ 4 Հետքի ետեւէ երԹալ (շանց) ։

Empaumure (անբō), էգ. Ափ (ձեռնոցի) ։ 2 Վերին մաս (եղջերուի գլխի) ։

Empêché, e (անբē). ած. Արգիլ-

ուած ։ 2 (Հեկեկանքներէ) հատկլեալ ։ 3 Գործերով արգիլուած . Faire l' —, (սաստիկ զբաղածի ձեւեր առնուլ) ։ 4 Նեղն ինկած, դժուարի մէջ. — à. — de. 5 Շփոթած, վարանած ։

Empêchement (անբէ), տբ. Խոչ, խոչընդոտ, խափան, արգելք ։ 2 Ծանրութիւն՝ դժուարութիւն (լեզուի) ։

Empêcher (անբէ), ն. Դէմ կենալ, արգելք՝ խափան լինել, արգիլել. — qn. de venir, de fréquenter, (մէկուն տեղը կտրել) ։ ‖ S' —, չ. Ետ կենալ, ինքզինք բռնել. Il ne put s'— de rire, de parler, (ծիծաղը՝ լեզուն չկրցաւ բռնել). Il ne put s' — de regarder, (չդիմացաւ նայեցաւ) ։ [երես։

Empeigne (ան-), էգ. Մուճակի

Empenner (ան-2n), ն. Փետրազարդել † (նետ) ։

Empereur (ան), տբ. Կայսր ։

Emperler (ան), ն. Մարգարտազարդ յօրինել։ [լա սիւրմէ ։

Empesage (ան-զ), տբ. Շոհում. գօ-

Empesé, e (ան-զ), ած. Շոհուած ։ 2 Ծանրաղէմ † (կերպարանք), ծանրեբեռ † (ատենական) ։

Empeser (ան-զ), ն. Շոհով օծել, շոհել. գօլալամագ ։

Empeseur, euse (ան-զ), գ. Շոհիչ. գօլա սիւրիճի ։ [րան) ։

Empesté, e (ան), ած. Ժանտ (բե-

Empester (ան-ս), ն. Հիւանդութիւն ձգել՝ տարածել, ապականել (քաղաք) ։ 2 Դէշ հոտ հանել, ժահահոտել, հոտեցնել (որ և անբ.) ։ 3 Ապականել, գ.

Empêtré, e (ան), ած. Նեղեալ, բռնադատեալ ։

Empêtrer (անբէ), ն. Ոտնակապ դնել (ճարակուող ձիու) ։ 2 Խառնշտկել՝ շփոթել (գէշ գործի մէջ) ։ 3 Գլուխը հանել, գլուխը փաթթել (մէկը) ։ ‖ S'—, չ. Բռնուիլ, պլլուիլ, շանկլկիլ (կապերու մէջ) ։ 2 Մտնել, շփոթուիլ, գ.

Emphase (անֆազ), էգ. Սեթեւեթեալ պերճութիւն (խօսքի՝ ձեւի՝ կարգացածի), կոկոզանք, ճոռոմութիւն. Plein d' —, (ճոռոմ) ։ 2 Ազդուաբանութիւն † հռ.

Emphatique (ան), ած. Ճոռոմ ։ 2 Կոկոզաբան, ճոռոմաբան ։ 3 Ազդուաբանական † (իմաստ) ։

Emphatiquement (ան), մ. Կոկոզօրէն, ճոռոմաբար ։

Emphytéose ((ան-օ), էգ. Երկարժամանակեայ վարձակալութիւն, տնկորդութիւն ։

Emphythéote (ան), գ. Երկարժամանակեայ վարձակալ, տնկորդ ։

Empierrer (ան-1r), ն. Քարյատակել † 2 Պատել քարերով ։

Empiétement (ան), տբ. Ձեռք երկնցնելը, ձեռնարձակութիւն, ոտնձգութիւն ։ 2 Կոխելը, տարածում (ծովու՝ ցամաքներու վրայ) ։

Empiéter (ան), ն. Ոտնձգութիւն ընել (ուրիշի սահմանին կամ իրաւանց վրայ), ձեռք երկնցնել, ոտնձգել ։ 2 Տարածուիլ, կոխել (ծովու՝ ցամաքներ)։

Empiffrer (ան-1f), ն. Սաստիկ կերցնել, փորը լեցնել, տկռեցնել ։ 2 Դիրցնել, տակառ դարձնել, ռ. ‖ S' —, չ. Փորն ուռեցնել, տկռիլ ։ 2 Եղ կապել, փչուիլ, ռ. [դիզում ։

Empilement (ան), տբ. Կուտում,

Empiler (ան), ն. Դիզել, կուտել ։

Empire (ան), տբ. Տէրութիւն, իշխանութիւն. Exercer un — despotique ։ 2 Ազդեցութիւն, իշխանութիւն, Exercer de l' —, (իշխել) ։ 3 Տէրութիւն, պետութիւն ։ 4 Պետութիւն (Նաբոլէոն Ա. ի), առաջին կայսրութիւն, (անբ.) Les guerres de l'—, (գւբ.)։ 5 Գերմ. կայսրութիւն. Les princes de l'—. Les cercles de l'—, (գւբ.) ։ ‖ L' — des morts, Սանդարամետք ։ ‖ L'— du Milieu. Le celeste —, Պետութիւն Չինաց ։

Empirer (ան), ն. Դէշցնել ։ ‖ S' —, չ. Վատթարիլ, յոռանալ, գէշնալ։

Empirique (ան), ած. Փորձական, ճէլ. 2 Առանց գիտութեան, փորձառութեամբ միայն, փորձական (բժիշկ) ։ ‖ տբ. Փորձական փիլիսոփայ ։ 2 Ուսմունք չառած՝ խաբեբայ բժիշկ, փորձական ։

Empiriquement (ան), մ. Փորձականապէս ։

Empirisme (ան-ս), տբ. Փորձականութիւն ։ 2 Փորձական փիլիսոփայու-

Թիւն ։ 3 Փորձառութեամբ միայն՝ փորձական բժշկութիւն ։ 4 Կոյր փորձառութիւն ։ [վայր ։

Emplacement (ան), աը. Տեղ,

Emplâtre (ան-ա̄), աը. Բուժական մամչոր, սպեղանի, ճիճ Գ. 2 Հիւանդոտ մարդ ։ 3 Թոյլ մարդ ։ ‖ Mettre un — à, (Բանի մը) Թերութիւնքը ծածկել՝ կարկատել ։

Emplette (ան), էգ. Գնելը, գնում. Faire — de, (գնել) · Faire ses —, (պէտքերը գնել)։ 2 Գնուած բան, գնածոյ։

Emplir (ան), ն. Լեցնել. Il — bien son pourpoint, (գիրութենէ կը պատռի), ը.

Emploi (ան), աը. Կիրարկութիւն, գործածութիւն ։ 2 Պաշտօն, գործ ☞ (մատռուակու)թիւն. Faire son — de, (զբաղիլ, իրեն գործ ընել)։ 3 Դեր. Chef d' —, (առաջին դերակատար) ։

Employé,e (ան), ած. C'est bien —, (աղէկ եղեր է, ծխ) ։ ‖ աը. Մարդ, պաշտօնատար, պաշտօնեայ ։

Employer (ան), ն. Գործածել ☞ (կաշառա)տու. Il a — une heure à faire... (մէկ ժամուան մէջ ըրաւ...)։ 2 Գործ տալ, գործածել ։ 3 Ի գործ դնել, բանեցնել (բոլոր ոյժ) ։ ‖ — le vert et le sec, Ամէն միջոց բանեցնել ։ ‖ S'—, չ. Գործածուիլ։ 2 Ոյժը գործածել, ազդեցութիւնը բանեցնել, աշխատիլ (մէկու համար) ։ [դել ։

Emplumer (ան), ն. Փետրազար-

Empocher (ան), ն. Գրպանը նետել, գրպանել ։ 2 Լսել, կլլել (յանդիմանութիւնք) ։ [յոյզ, հոգեյոյզ ։

Empoignant, e (ան), ած. Սրտա-

Empoigner (ան), ն. Բռնել (Թեւէն) ։ 2 Ձերբակալել, բռնել ։ 3 Սիրտ՝ հոգի յուզել ։ ‖ S' —, չ. Բռնուիլ ։ 2 Տաք վէճի մը բռնուիլ ։ 3 Իրարու օձիքէ բռնել ։

Empointer (ան), ն. Ասեղի ծայրը շինել ։ 2 Ասեղով (պաստառի) փաթերը բռնել ։

Empois (ան), աը. Շոհ. զօլա ։

Empoisonné, e (ան-ն), ած. Զարաթոյն, Թունալից, Թունաւոր ։

Empoisonnement (ան-ն), աը. Թունաւորում, Թունաւորութիւն ։ 2 Թոյն ձգելը (ձկնորսի մէջ) ։

Empoisonner (ան-ն), ն. Թունել, Թունաւորել (որ և փ.) ☞ դեղակուր ։ 2 Անչափ բան մը կերցնել ։ 3 Գէշ հոտ հանել, հոտեցնել. Cela — toute la salle ։ 4 Գէշ հոտիլ. Cet homme —, Ce gibier gâté — ։ 5 Ապականել, Թունաւորել, փ. 6 Գէշ կողմը ցուցնել, չարաչար մեկնել ։ ‖ S' —, չ. Թոյն առնուլ ։ 2 Թունաւորուիլ, փ.

Empoisonneur,euse(ան ն), փ. Թունաւորիչ։ 2 Անչափ խոհակեր։

Empoisser (ան), ն. Ձիւթ (զիֆթ) քսել, ձիւթել ։

Empoissonner(ան-ն), ն. Մանր ձուկեր ձգել, ձկնաւէտել † (լճակ) ։

Emporté, e (ան), ած. Բարկասիրտ՝ զայրացկոտ (մարդ) ։ 2 Զայրագին (բնութիւն) ։ 3 Բուռն՝ կրակուբոց (քաջութիւն) ·

Emportement (ան), աը. Յոյզք, բորբոքում, 2 Սրտմտութիւն, զայրացութիւն ։

Emporte-pièce (ան), աը. Կտրող գործի, կտրատիչ ։ 2 Անխնայ հեգնող, սիրտ ծակող, (որ և ած.) չփ. ն.

Emporter (ան), ն. Վերցնել, հետը տանիլ, տանիլ։ 2 Քշել տանիլ (կամուրջներ)։ 3 Յափշտակել, առնուլ տանիլ (ամէն բան) ։ 4 Կոտորել (ժանտախտի), առնուլ տանիլ (հիւանդութեան) ։ 5 Փարատել (բիծ), առնուլ տանիլ(ցաւ)։ 6 Յափըշտակել, առնուլ տանիլ, քշել տանիլ, փ. Se laisser —, (անձնատուր ըլլալ)։ 7 Բուռն յարձակմամբ տիրել (քաղաքի), (որ և փ.) — la place d'assaut, (շուտ կամ յանկարծուստ յաջողիլ)։ 8 Ձեռք անցընել (իշխանութիւն), կանգնել (յաղթանակ), տանիլ (մրցանակ). — la balance, (զեր ի վեր՝ յաղթող ելնել) ։ 9 Խօսքն անցընել (ժողովի մէջ), խօսքը՝ կարծիքը քալեցընել. Vauban emporta que.... ։ 10 Յաղթել. Le fond — la forme ։ 11 Ետեւէն բերել, պատճառ ըլլալ, հետեւանք ունենալ. La vie — la mort, (կեանքի վերջը մահ է) ։ ‖ L' — sur, Գլել, գերազանցել, յաղթել ։ 2 Աւելի ծանր կշռել ։ | — la pièce, Անխնայ հեգնել ։ | —

le chat, *Բարեւն ուտել (ելած ատեն)*: ‖ — de haute lutte, *Ճուտով մը ձեռք ձգել՝ անցընել*: | — à la pointe de l'épée, *Սուրին ոյժովը տիրել*: 2 *Մեծ ճիգերով տէր լինել*: ‖ S' —, *չ. Տարուիլ*: 2 *Ինքզինք ձգել, ինքզինք կորսնցընել, հրբի ելնել, յափշտակուիլ, զայրագնիլ*. S' — de colère, (*զայրագնիլ*): 3 *Զայրագնիլ, փրփրիլ*: 4 *Մտիկ չընել (ձիու)*: ‖ S' — en menaces, *Սպառնալիք ընել*:

Empoter (*ան*), *ն. Թաղարել* † (*տունկ*): 2 *Ամանել (անուշեղէն)*:

Empourpré, e (*ան*), *ած. Ծիրանափայլ, — նեգոյն, — նանէրկ*: 2 *Ծիրանազգեստ*:

Empourprer (*ան*), *ն. Ծիրանեգոյն ներկել, ծիրանացնել*:

Empreindre, empreint, e (*ան*), *ն. Կոխել, տպաւորել, դրոշմել*:

Empreinte (*ան*), *էգ. Տպաւորութիւն, դրոշմ, տիպ*:

Empressé, e (*ան*), *ած. Մտադիւր, եռանդնոտ, անդանդաղ, յօժարափոյթ, փոյթ, փութկոտ, փութակամ* † ☞ (*մըշտա*)*յօժար*: ‖ *գ.* Faire l' —, *Եռանդ՝ փութկոտութիւն ցուցնել*:

Empressement (*ան*), *ար. Եռանդ, մտադիւրութիւն, փոյթ, փութկոտութիւն*. Avec —, (*յօժարափոյթ*): 2 *Արտորանք, շուθափութիւն*:

Empresser (s'), *չ. Ճեպել, արտորալ (իմացնելու)*: 2 *Փութալ (օգնութեան)*: 3 (*Սէր՝ յարգանք՝ բարեկամութիւն ցուցնելու համար*) *չորս կողմը խըռնիլ, փոյթ ցուցնել, փութկոտիլ* † (*մէկու քով*):

Emprisonnement(*ան* 1n), *ար. Բանտում, բանտարկութիւն*:

Emprisonner (*ան*-1n), *ն. Բանտել, բանտարկել*: 2 *Փակել, արգիլել*:

Emprunt (*ան*), *ար. Փոխառութիւն, փոխ*: ‖ D' —, *մ. Ճշմարտ, մուրացածոյ*: | Par —, *մ. Անուղղակի, պատահաբար*:

Emprunté, e (*ան*), *ած. Փոխ առնուած*: 2 *Օտարի, եկամուտ, մուրացիկ (իշխանութիւն)*. Sous un nom —, (*ուրիշի անունով*): 3 *Ճիմձու՝ սուտ (հրապոյրք)*: 4 *Բռնազբօսիկ (կերպարանք)*:

Emprunter (*ան*), *ն. Փոխ առնուլ*: 2 *Առնուլ (մէկու անունը), ընդունիլ (լոյսն՝ արեւէ)*: 3 *Դիմել, գործածել (մէկու գրիչ)*: 4 *Առնուլ (դիմակ)*: 5 *Առնուլ, ևն*. [*Փոխառու*:

Emprunteur, euse (*ան*), *գ.*

Empuantir (*ան*), *ն. Հոտեցնել*:

Empuantissement (*ան-ն*), *ար. Գէշ հոտ, հոտածութիւն*:

Empyrée (*ան*), *ար. Վերին եθեր, հրեղէն երկինք (նախնեաց կարծեօք)*: 2 *Երկինք, բն.* 3 *Երանելեաց կայան, երկինք*. Les dieux de l' —: 4 *Դրախտ, գ.* Être dans l'—: ‖ *ած. Հրեղէն (երկինք)*:

Empyreumatique (*ան*), *ած. Խանձահամ, խանձահոտ*: [*հոտ՝ համ*:

Empyreume (*ան*), *ար. Խանձածի*

Ému, e *ած. Յուզեալ*. Tout —, (*սաստկայոյզ*): [*ձաւոր*:

Émulateur, trice, *գ. Նախան-*

Émulation, *էգ. Բարի նախանձ, նախանձաւորութիւն*: [*ձորդ*:

Émule, *ար. Ախոյեան, նախան-*

Émulgent, e, *ած. Երիկամանց՝ կθիչ (անօθք)*:

Émulsif, ive, *ած. Կθելի*:

Émulsion (*ս*), *էգ. Կθած (հունտերու հիւθերէ), մզօշարակ* ☞ (*նշա*)*հոյզ*:

Émulsionner (*ս*-1n), *ն. Խառնել կθած՝ մզօշարակ (ըմպելիքի մը)*:

En (*ան*), *նխ. հոլովներ կը շինէ. ի (քեզ), ի (Պոլիս), (Վանի) մէջ, յանձն (Ադամայ)*. Tous ont pêché en Adam, (*ամէնքն Ադամով մեղանչեցին*). Aller en ville, (*քաղաք երθալ*). En route, (*ճամբան*). Avancer en crédit, (*պատիւը մեծնալ՝ աւելնալ*). En 750, (750*ին*). 2 *Դէպ ի, ի*. De jour en jour, (*օրէ օր*). Changer en éloges, (*գովեստի փոխել*): 3 (*Նշանագր*)*ի*, (*գր*)*ի*. Fondeur en caractères. (*բամպակ*)*ի*. Faire des affaires en coton. Peintre en mignature, (*մանրանկարիչ*). 4 (*Կաղնի*)*է*, (*կաղն*)*եայ*: 5 (*Կառք*)*ով*, (*դողալ*)*ով*, (*յաղθանա*)*կաւ*, (*հաստա*)*ւոր*, (*զայրա*)*գին*, (*երամ*)*օրէն*, (*հայե*)*րէն* ☞ *ե. գ. հ. վիմակերտ, քառայարկ*,

6 Ատեն, կէտին. En guerre. En vieillissant. En mourant։ 7 Տակ. Terre en litige. Être en dispute. 8 Իբր, պէս. En bon fils. En maître, (տիրաբար) ☞ (դիւցազն)օրէն, (առնա)ցի. Parler en orateur, (ճարտասանել). Il n'y a vait en femme que ... (կին մարդ այսքան հոգի էին միայն). Il possède tant en argent et en billet, (այսքան ստակ և թուղթ ունի)։ 9 Ձեւով. En pyramide, (բրգաձև). En pointe, (սրածայր)։ 10 Հագուստով, իբր. Il était en commissionnaire։

En (ան), դեր. Ան տեղէ, անկէ, ան տեղերէ. J'en viens։ 2 Իրմէ, անորմէ, ատորմէ, իրենցմէ, անոնցմէ, ատոնցմէ. Il aimait sa femme et en était tendrement chéri. Après en avoir reçu tant de soins. S'en détacher։ ե. գ. ն. Le glaive a tué bien des hommes, la langue en a tué bien plus։ 3 Այն կամ այդ բանէն կամ բաներէն, անկէ, ատկէ. Il faut en profiter. N'en mange pas. Dispense-m'en. Il t'en enverra. S'en détacher. Sans en être piqué. On revient d'une erreur à force d'en rougir. En voulez-vous? (կ'ուզե՞ս)։ 4 Այդ բանին կամ բաներուն, անոր, ատոր, անոնց, ատոնց. Le succès en est douteux. S'en rendre maître. On n'en recueille point les fruits. Plus on en approche...։ 5 Ատոր կամ ատոնց վրայ. N'en doutez pas. N'en dites pas de mal. J'en suis bien fâché. Ne l'en blâme pas. Nous l'en gronderons ☞ ե. գ. ն. En croire qn. 6 Իր վրայ, իրենց վրայ. Un vieillard amoureux mérite qu'on en rie։ 7 Անով, ատով, անոնցմով, ատոնցմով. Il en est plus respectable։ 8 Այն բանը, այդ բանը, զայն, զան, զանոնք. En jouir. En user. S'en moquer. Sans qu'il s'en aperçut. Je ne sais qu'en faire։

Énallage (էն), Փոփոխում. փոխադրութիւն, ք.

Enamourer (s') ((անմա), չ. Սիրահարիլ, զարնուիլ։

Enarrher (անմարկ), ն. Ռեհոն (փէյ) տալ։ [(շուրջ 200 մէթր).

Encâblure(ան), էգ. 120 գրկաչափ.

Encadrement (ան), ար. Շրջանակ. չէրչիվէ։ 2 Շրջանակում։

Encadrer (ան), ն. Շրջանակ անցընել, շրջանակել (պատկեր)։ 2 Շրջապատել, շուրջ պատել։ 3 Մէջ դնել, մտցընել, խառնել։

Encager (ան), ն. Վանդակել † (թռչուն)։ 2 Բանտարկել, ծակը նետել, ։

Encaisse (անգէս), ար. Սնկղի գումար։

Encaissé, e (անգէսէ), ած. Դարափնեայ † (գետ)։ 2 Խորադիր (քաղաք).

Encaissement (անգէ), ար. Սնկղում։ 2 Գանձում (փոխանագրի).

Encaisser (անգէ), ն. Սնկղը դնել՝ նետել, սրկղել։ 2 Գանձել (դրամ)։ 3 Դարափնել † (գետ)։ 4 Փորել (ճամբայ).

Encan (ան-ն), ար. Աճուրդ. մեզատ

Encanailler (ան), ն. Վարնոցներու մէջ դնել՝ խառնել։ ‖ S'—, չ. Վարնոցներու հետ խառնուիլ։

Encapuchonner (s') (ան-ն)։ չ. Կնգուղը գլուխը դնել։ 2 Կրօնաւորիլ.

Encaquer (ան), ն. Տակառակ դնել, տակառակել † (ձուկ)։ 2 (Տառեխի նման) դիզել, խռնել, ք.

Encasteler (s') (ան), չ. Նեղնալ (ձիու) կրուկի ☞ անձկակրունկ †։

Encastelure (ան), էգ. Անձկակրկութիւն † (ձիու)։

Encastrement (ան), ար. Մտցընելը, յեռում, ագուցում։ 2 Փորուածք (մէջը խօթելու համար)։

Encastrer (ան), ն. Մտցնել, յեռուլ, ագուցել ‖ S'—, չ. Իրարու մէջ մտնել։

Encaustique(անգօս), էգ. Նկարչութիւն հալած մոմով, արծնում. Peindre à l'—, (արծնել)։ 2 Փայլիչ խառնուած կահերու համար, արծնուկ† ‖ ած. Արծնա(նկարչութիւն) †։

Encaver (ան), ն. Ներքնատունը դնել, մառանել (գինի)։

Enceindre, enceint, e (ան-ն). ն. Շրջապատել, պատել։

Enceinte (ան-ն), էգ. (խրամի

պատնէշի) զօտի, շրջապատութիւն, շրջապատ ։ 2 Շրջափակ, շրջապատ. Dans l'— de la ville ։ 3 Սրահ (տաճարի) ։ || ած. էգ. Ցղի (կին) ։

Encens (ան-ն), ար. Խունկ. Donner de l'— ։ (խունկ ընել՝ մատուցանել) ։ 2 Գովեստ, գովասանք, խունկ, ֆ.

Encensement (անսանս), ար. Խնկարկութիւն ։

Encenser (անսանսէ), ն. Խնկարկել, խնկել, բուրվառել (սեղան)։ 2 Գովասանել, գովաստել, խնկել ։

Encenseur (անսանս), ար. Դըրուատիչ, խնկարկու ։

Encensoir (անսանսո), ար. Խնկաման, բուրվառ ։ 2 Քահանայապետութիւն, քահանայութիւն, բուրվառ, ֆ. || Donner de l'— par le nez. Casser le nez à coups d'—, Ովսաննաներ կարդալ, խունկը տալ քթին, ը.

Encéphale (ան), ար. Ներագանկ։

Encéphalite (ան), էգ. Ներագանկիտ † բժ.

Enchaînement (անշէ), ար. Շղթայի զարնելը, շղթայում։ 2 Կարգ, յեռում, շաղկապում, օղակցութիւն, ֆ. 3 Յաջորդութիւն, շարք ։

Enchaîner (անշէ), ն. Շղթայի զարնել, շղթայել ☞ շղթայակապ ։ 2 Ձեռքին տակ ունենալ (քաղաքը) ։ 3 Լուծին տակ առնուլ, նուաճել, գերել (քաղաք) ։ 4 Լռեցնել՝ կարկել (հով) ։ 5 Կապել (լեզու) ։ կաշկանդել, արգիլել (բայլեր) ։ 6 Շարադասել, շարել, կապկպել (գաղափարք) ☞ միայար, շղթայատող։

Enchaînure (անշէ), էգ. Շղթայաձև յեռում, օղակցութիւն † (Թելերու)։

Enchanté, e (ան-ն), ած. Կախարդուած, դիւթուած. Les jardins — d'Armide. Séjour — ։ 2 Սխրալի, գեղազուարճ, հիասքանչ. Lieu — ։ 3 Ուրախացած, հրճուած. — de ։

Enchanteler (ան-ն), ն. Փայտերը (փայտ) դնել ։ 2 Երկու գերանի վրայ դնել (տակառ) ։

Enchantement (ան-ն), ար. Կախարդանք, դիւթութիւն. պխպխի, պխպխելէմէ. Comme par —, (իբր դիւթութեամբ մը. ի քթթելական) ։ 2 Զարմանալիք, սքանչելիք. Cette fête était un — ։ 3 Մոգական ոյժ, դիւթութիւն, ֆ. 4 Սաստիկ ուրախութիւն, հրճուանք, Être dans l'—, (հրճուիլ) ։

Enchanter (ան-ն), ն. Կախարդել, դիւթել. պխպխելէմէք ։ 2 Սխրացնել, զմայլեցնել, դիւթել, մոգել. Sa grâce m'— ։ 3 Հեշտալի՝ սխրալի ընել. L'amitié — ce séjour ։

Enchanteur, eresse (ան-ն), ած. Կախարդիչ, դիւթիչ։ 2 Հրապուրիչ, դիւթիչ ։ || գ. Կախարդ, կիւս, դիւթ ։ 2 Հմայիչ, դիւթիչ ։

Enchaperonné, e (ան-ն), ած. Սգոյ գլխանոց դրած (յուղարկաւորութեան մէջ)։ [խանոցել† (որսի շուն)։

Enchaperonner (ան-ն), ն. Գըլ-

Enchâsser (անշա), ն. Ցեռուլ, անցունել, ընդելուզել (ադամանդ) ☞ ագուցիկ ☞ (ոսկե)զօդ ։ 2 Տուփի մէջ անցընել (մասունք) ։ 3 Մէջ մտցնել, հիւսել, ֆ.

Enchâssure (անշա), էգ. Ընդելուզում, ընդելուզուած, ագոյցք ։

Enchausser (անշօ), ն. Ցարդով ծածկել (բանջարեղէն) ։

Enchère (անշէռ), էգ. Աճուրդ. մեզատ։ 2 Գնոց յաւելում (աճուրդի մէջ)։ Mettre une —, (աւելի գին մը տալ). Folle —, (գնոց խօլ յաւելում, խենթ գին ։ 2 Անխոհեմութիւն) ։

Enchérir (ան), ն. Աւելի գին տալ, գինը աւելցնել։ 2 Սուղցնել (ապրանքը) ։ || չ. (Ուրիշէ) աւելի գին տալ ։ 2 Վեր լինել, անդին անցնիլ, աւելին ընել, գերազանցել ։ 3 Սուղնալ ։

Enchérissement (ան), ար. Վրայ դնելը, սուղնալը ։

Enchérisseur (ան), ար. (Աճուրդի մէջ) աւելի գին տուող, առաւելատու. Fol —, (խօլ՝ խենթ գին մը տուող) ։ [Թերով բռնելը տուն։

Enchevalement (ան), ար. Մոյ-

Enchevauchure (ան-ն). էգ. Վրայէ վրայ դնելը կամ դրուածք ։

Enchevêtrement (ան-վէ), ար. Խառնափնդորութիւն, խառնաշփոթութիւն ։

Enchevêtrer (ան-վէ), ն. Խառ-

Խափնդորել, խառնշտկել ։ 2 (Ձիու) ժամ (Փուլար) դնել ։ ‖ S' —, յ. (Ձուանին) խառնշտկուիլ՝ փաթտուիլ (ձիու ոտք)։ 2 Շփոթիլ, շփոթուիլ մնալ, ու.

Enchevêtrure (ան-վէ), էգ. Վառարանի մարդակք ։ 2 Կապի վէրք ձիու ոտքի կողմը)

Enchifrènement (ան), ար. Քթի գոցուիլը (հարբխէ), քթախիցք † ։

Enchymose (անխի), էգ. Մախադիմում † (արեան) ։

Enclave (ան), էգ. Ուրիշ գետին-ներէ շրջապատուած, մէջ մնացած գետին. Faire —, (մէջ մտնել) ։ 2 Երկիր՝ ուրիշ երկրի մէջ փակուած ։

Enclavement (ան), ար. Ներս՝ մէջը առնուլը՝ առնուիլը ։

Enclaver (ան), ն. Ներս՝ մէջ առնուլ, խառնել ։ 2 Կցել (քար մը ուրիշ քարերու հետ) ։

Enclin, e (ան-ն), ած. Յօժար, մէտ, դիւրամէտ, հակամէտ ☞ (ցանկա)սէր. Être —, (միտել) ։ [կանէ† յ.+.

Enclitique (ան), էգ. Հակողա-

Enclore, enclos, e (ան), ն. Ցանկել, որմել ☞ ցանկապատ։ 2 Ներս առնուլ, փակել ։ ‖ S' —, յ. Իր անդը՝ պարտէզը որմով պատել ։

Enclos (անգլō), ար. Ցանկապատ, որմած ։ 2 Ցանկ, որմ ։

Enclouer (ան), ն. Խորունկ պայտել՝ ոտքը վիրաւորել (ձիու)։ 2 (Թնդանօթի) բերանը բեւեռ մխել ։ ‖ S' —, յ. (Ձիու) ոտքը բեւեռ մտնել, խոցաւիլ ։ 2 Իր փաստերովը բռնուիլ ։

Enclouure (ան), էգ. (Ձիու) ոտքը բեւեռ մտնելը, խոցառուԹիւն։ 2 Խորունկ պայտում. ոտքի վէրք (ձիու) ։ 3 Կապ, արգելք ։

Enclume (ան), էգ. Սալ (դարբինի). kopu ։ ‖ Entre l' — et le marteau, (Երկու սուրի միջև) ։

Enclumeau, Enclumot(ան), ար. Պզտի սալ (kopu) ։

Encoche (ան), էգ. Հաշուեփայտի Ճիչ, փայտանիշ † չէքիլէ քէրթիյի ։

Encocher (ան), ն. Պայուիքը աղեղի լարին յարմարել, աղեղը պատրաստել։ 2 Նիշել հաշուեփայտ (չէքիլէ) ։

Encoffrer (ան-ֆ), ն. Սնտուկը դնել, արկղել † 2 Բանտել ։ 3 Սնտուկը պահել ։ 4 Տէր լինել, իրեն պահել ։

Encognure, Encoignure (անգօն), էգ. Օրմանկիւն։ 2 Անկիւնակահ։

Encollage (ան-լ), ար. Սոսնձում։ 2 Սոսինձ. թուրգալ ։ [գալլամագ։

Encoller(ան-լ), ն.Սոսնձել. թուր-

Encolure (ան), էգ. Վիզ (ձիու)։ 2 Ձեւ, կերպարանք ։

Encombrant,e(անգօնպռան) ած. Ճամբայ գոցող, տեղ բռնող, խափանիչ ։

Encombre(անգօն), ար. Փորձանք, արգել, խափան ։

Encombrement (անգօն), ար. (Ճամբայ) գոցելը, տեղ բռնելը, խափանում ։ [բռնել՝ գոցել՝ խափանել։

Encombrer(անգօն), ն. (Ճամբան)

Encontre (à l') (անգօն), նխ. Ընդդէմ, դէմ, հակառակ ։ 2 Առջև, դիմաց։

Encorbellement (ան-լ), ար. Դուրս ելած՝ դարաւանդ † շինուած, դարաւանդակ † ։

Encore (ան), մ. Դեռ, դեռ ևս, տակաւին ։ 2 Ուրիշ ալ, դարձեալ. J'en veux — ։ 3 Եւս, ալ. — plus haut, (բարձր ևս). ☞ (մեծա)գոյն ։ 4 Գէթ, գոնէ. — s'il voulait . . . ։ 5 Եւ այն, այն ալ. Je n' y sais qu'un remède, —est-il fâcheux։ ‖ —une fois, Դարձեալ կ'ըսեմ ։ | Mais —, Այլ նաև ։ | Mais —! Հա՛ տեսնեմ, աղէ. հէլէ ։ ‖ — que, շ. Թէպէտև, Թէև ։

Encorné, e (ան), ած. Եղջերաւոր ☞ (բարձր)եղջիւր ։

Encorner (ան), ն. Եղջիւրով զարնել, խեԹկել։ 2 Եղջիւր տնկել տալ (էրկանը), գ.

Encourageant,e(ան), ած. Սիրտ տուող, խրախուսիչ, քաջալերական ։

Encouragement (ան), ար. Խրախոյս, քաջալերութիւն, քաջալեր ։

Encourager (ան), ն. Սիրտ՝ խրախոյս տալ, քաջալերել ☞ սրտապինդ ։

Encourir, -ru, e (ան), ն. Իր վրայ հրաւիրել, ինքզինք ենԹարկել, ենԹարկուիլ, (պատժի) տակ իյնալ ։

Encrage (ան), ար. Մելանում, Թանաքոտում, տպ.

Encrassement (ան), ար. Աղտոտում ։

Encrasser (ան), ն. Կեղտոտել, աղտոտել ։ ‖ S' —, չ. Կեղտ բռնել, աղտոտիլ ։ 2 Իյնալ, նուաստանալ, վարնոցնալ ։

Encre (ան), էգ. Թանաք, մելան ։

Encrer (ան), ն. Մելանել, Թանաքոտել (գլան), տպ.

Encrier (ան), ար. Կաղամար. հօգգա ։

Encroué, e (ան), ած. Ուրիշ ծառի վրայ ինկած (ծառ) ։

Encroûté, e (ան), ած. Թաթխուած, Թաթաւուն. Pédant —, (յետին իմաստակ) ։

Encroûter (ան), ն. Շաղախով ծեփել (պատ) ։ ‖ S' —, չ. Վրան կեղեւ կապել ։ 2 Հին ճամբան բռնել երթալ, տխմարիլ ։ 3 Ծրդիլ (նախապաշարմանց մէջ) ։

Encuirasser (s') (ան), չ. Մէկ մասը կեղտ՝ փոշի կապել ։ 2 Սեղմակ դնել՝ ճազնիլ ։

Encuver (ան), ն. Հնձանը դնել (խաղող) ։ 2 Տաշտը դնել կտաւ (լուալու համար) ։

Encyclique (ան), էգ. Շրջաբերական՝ շրջանամակ (Պապի) ։

Encyclopédie (ան), էգ. Համրագիտութիւն ։ 2 Համրագիտարան ։

Encyclopédique (ան), ած. Համրագիտական ։

Encyclopédiste (ան), ար. Համրագիտութեան մը հեղինակ, համրագրակ † ։

Endécagone (էն), ար. Մետասանանկիւն ։

Endémie (ան), էգ. Տեղական ախտ, տեղախտ † վայրախտ † ։

Endémique (ան), ած. Տեղական՝ տեղային (ախտ) ։

Endenté, e (ան-ն), ած. Ակռայ ակռայ, ատամնաւոր, ժանեւոր. Il est bien —, (աղւոր ակռաներ կամ լաւ ախորժակ ունի) ։ [ընել, ժանեւորել † ։

Endenter (ան-ն), ն. Ակռայ ակռայ

Endetter (ան-էt), ն. Պարտքերու տակ ձգել ։ ‖ S' —, չ. Պարտքեր ընել ։

Endêvé, e (անտէ), ած. Պինդգլուխ, անհամբեր, անժոյժ ։

Endêver (անտէ), չ. Կատղիլ, սկայթիլ, ճաթիլ ։

Endiablé, e (ան), ած. Այսահարդիւակիր ։ 2 Մոլեգին (մարդ) (որ և գ.) ։ 3 Անպիտան (ճամբայ) ։ 4 Դուլ դադար չգիտցող, կրակ ու բոց ։ ‖ Être — de, (Բանի մը) խենթութիւն ունենալ ։ ‖ Être — après կամ sur, ետեւէ վազել՝ իյնալ ։

Endiabler (ան), չ. Կատղիլ, դիւազնիլ, ճաթիլ ։

Endiguement (ան), ար. Թումբեր դնելը (ջրերու դէմ) ։

Endiguer (ան) ն. Թումբերով բռնել, Թումբեր դնել ։

Endimancher (ան), ն. Տօնազգեստել ։ ‖ S' —, չ. Դեղեցիկ լոթերն հագնիլ ։ [տկ. հինտիպա ։

Endive (ան), էգ. Պարտիզի եղերդ,

Endobranche (ան), ած. Ներքնախռիկ (ձուկ) ։ [միզ† (սրտի) ։

Endocarde (ան), ար. Ներքնա-

Endocarpe (ան), ար. Ներքնամաշկ (պտղոյ) ։

Endoctriner (ան), ն. Վարդապետել, սորվեցնել ։ 2 Գլուխը կարդալ ։

Endogène (ան), ած. Ներածնող, բս.

Endolori, e (ան), ած. Ցաւած, ցաւագնեալ, ցաւոտ ։

Endolorir (ան), ն. Ցաւցնել ։

Endommagement (ան-էm), ար. Վնաս ։

Endommager (ան-էm), ն. Վընասել ☞ (խորշակա)հար ։

Endormant, e (ան-ն), ած. Քնածու, քնաբեր ։

Endormeur, euse (ան), գ. Զանձրացնող, քնածու ։ 2 Փաղաքուշ, խաբեբայ ։

Endormi, e (ան), ած. Քնեայ, քնէած ։ 2 Թմբրած (սրունք) ։

Endormir (ան), ն. Քնացնել (տղեկ) ։ 2 Քուն բերել, գ. 3 Ձբաղեցնել, Թարթափել, խաբել, խաբխբել ։ 4 Թմբրեցնել (ցաւը՝ անգամ մը) ։ ‖ S' —, չ. Քունը տանիլ, մրափել, նիրհել ։ 2 Ննջել (ի Տէր) ։ 3 Անհոգ կենալ, անհոգ նստիլ ։

Endos (անտօ), ար. Փոխանցի (ճիրօ) ստորագրութիւն ։

Endosmose (անտօսմօզ), էգ. Ներքնամղում ։

Endosse (անտօս), էգ. Ծանրութիւն, բեռ ։

Endossement (ան), որ. Փոխանցութիւն, փոխանց. ճիրօ ։

Endosser (ան), ն. Վրան առնուլ, կռնակը նետել, հագնիլ ։ 2 Վրան առնուլ, ստանձնել (բան մը) ։ 3 Բեռնաւորել, գլուխը փաԹտել, վրան ձգել, կըռնակը տալ (բան մը) ։ 4 Ուրիշի վրայ դարձնել, ուրիշի փոխանցել (փոխանագիր) ։ || — le harnais, Իր արուեստի լաԹերն հագնիլ ։ 2 Զինուոր լինել (որ և — la cuirasse, l'uniforme) ։

Endosseur (ան), որ. Փոխանցու† ճիրօ խտէն ։ 2 Պատասխանատուութիւն շալկող, պատասխանատու, ըւ.

Endroit (ան), որ. Վայր, տեղ ։ 2 Հատուած, կտոր, մաս (գրքի մը) ։ 3 Կողմ. — faible, (տկարակողմ) ։ 4 Երես (պաստառի) ։ || À l'— de, Նխ. Նկատմամբ, մասին ։

Enduire - duit, e (ան), ն. Ծեփ զարնել, ծեփել, մոլել Գ ☞ (ձեղան)ել ։

Enduit (ան), որ. Ծեփ. սըվա ։

Endurant, e (ան), ած. Բաշող, համբերող, երկայնամիտ ։

Endurci, e (ան), ած. Խստասիրտ, հնացեալ (ձեղաւոր) ։

Endurcir (ան), ն. Կարծրացնել, պնդացնել ։ 2 Քարացնել, խստացնել (սիրտ), (որ և ան.) ։ 3 Դիմացկուն՝ քաջ՝ չարքաշ ընել, (որ եւ ան.) ։ 4 Վարժեցնել (զրկումներու) ։ || S'—, յ. Կարծրանալ, պնդանալ ։ 2 Քարանալ, քարասըրտիլ, խստանալ ։ 3 Վարժուիլ (աշխատանքի) ։ 4 Չարքաշիլ † (մարմնոյ) ։ 5 Ցամառիլ, խստանալ (չարեաց մէջ) ։

Endurcissement (ան), որ. Խստացում, կարծրացում, ևն. 2 Անզգայութիւն, խստասրտութիւն. — au pêché, (անզղջութիւն) ։ 3 Վարժում (աշխատանքի), չարքաշում ։

Endurer (ան), ն. Կրել (չարչարանք), համբերել (նեղութեան), քաշել (ցաւք), տանիլ (վշտերու) ։ 2 Թոյլ տալ, ներել ։

Énéide, էգ. Ենէական (Վիրգիլիոսի) ։

Énergie, էգ. Ոյժ, ազդուութիւն, զօրեղութիւն (դեղի) ։ 2 Նորովութիւն, ազդուութիւն (խօսքերու) ։ 3 Հոգւոյ զօրութիւն, քաջութիւն. Avoir de l'— pour, (քաջանալ). Manque d'—, (Թուլամտութիւն). Sans —, (Թուլամիտ, Թոյլ) ։

Énergique, ած. Ստուգիկ, ազդու, զօրաւոր, զօրեղ ։

Énergiquement, մ. Ազդու կերպիւ, զօրեղապէս ։

Énergumène, գ. Դիւահար ։ 2 Կատաղի, դըւահար ։

Énervant, e (ն), ած. Թոյլցնող, ջլատիչ ։

Énervation, էգ. Թուլացում, ջլատում, ջլատութիւն ։ 2 հ. ժ. ԿարԹակիզութիւն (յանցաւորի) ։

Énervé, e, ած. Ոյժէ ինկած, ջլատած ։ 2 Ջիղերը գրգռուած ։

Énerver, ն. Ջիղերը Թոյլցնել, ոյժէ ձգել, տկարացնել, մեղկել, ջլատել ։ 2 հ. ժ. ԿարԹակիզել (յանցաւոր) ։

Enfaîteau (անֆէ), որ. (Տան) կատարի կղմինտր, կատարադիւս † ։

Enfaîtement (անֆէ), որ. (Տանիքի) կատարի կապարած † ։

Enfaîter (անֆէ), ն. (Տանիքի կատարը) ծածկել կղմինտրով կամ կապարով ։

Enfance (ան-ն), էգ. Տղայութիւն, մանկութիւն. Dès son —, (տղայ հասակէ) ։ 2 Մանկունք, տղայք ։ 3 Սկիզբ, տղայութիւն ։ || Etre, Tomber en —, Տղայանալ, ցնդիլ, ըւ.

Enfant (ան-ն), որ. Մանուկ, տղայ ։ 2 Որդի, զաւակ ։ || Faire l'—, Être —, Տղու նման կատակել՝ խաղալ, տղայանալ † | Faire un —, Ծնիլ զաւակ ։ 2 Զաւակ տալ (իր կնոջ) ։ | — terrible, Լսածը խօսող տղայ, փորձանք զաւակ ։ 2 Փորձանք մէկը (չափազանց անկեղծութեամբ իր գործին՝ իր կուսակցութեանը վնասող) ։ || — de famille, Մարդու զաւակ, ըւ. | — trouvé, Ընկեցիկ մանուկ (ընդունուած) ։ | — trouvés, Որբանոցրան, գլխ. | — de la balle, Ընտանեացը արհեստը բանող ։ | — de France, հ. ժ. Ֆրանսայի արքայորդի † | Bon —, Դարզամիտ ։ | Un bon —, Բարեբարոյ ։ 2 Սիրտը բարի մարդ ։ || յգ. Սերունդ, զաւակք. — d'Adam ։ 2 Ծնեալ, ծնունդ. Les — de Paris, (բարիզեանք) ։ 3 Հետեւողք, աշակերտք,

զաւակք. Les — de la liberté. — de Saint-François, (Փրանկիսկեանք)։ ‖ էգ. Աղջկուկ, աղջիկ. La pauvre —։

Enfantement (անֆ-դ), որ. Ծնունդ, որդեծնութիւն, տղաբերք. Femme en travail d'—, (ծննդական կին)։

Enfanter (անֆ-դ), ն. Աշխարհք բերել, ծնանիլ ☞ ծննդական, (բազմա)ծին, (ան)զաւակ։ 2 Հանել, յառաջ բերել, երկնել, ծնանիլ (խորհուրդ)։ 3 Երկնել, (մէկը՝ ի Քրիստոս, Ս. Գ.)։

Enfantillage (անֆ-դ), որ. Տղայական բան, տղայութիւն։ 2 Տղայաբանութիւն։

Enfantin, ine (անֆ-դ), ած. Տղայական, մանկական, տղու։

Enfariné, e (անֆ), ած. Փոքր ինչ տեղեակ, ճաշակն՝ նշոյլն առած (գիտութեան մը)։ 2 Խելքը տուած (վարդապետութեան մը)։

Enfariner (անֆ), ն. Ալիւր ցանել, ալիւրոտել։ ‖ S'—, չ. Ալիւրոտիլ։ 2 Նշոյլ մ'ունենալ (գիտութենէ մը)։

Enfer (անֆ), որ. Սանդարամետք, դժոխք։ 2 Գեհեան, դժոխք։ 3 Դեւք, դժոխականք։ 4 Շփոթութիւն, աղմուկ, դժոխք։ ‖ D'—, Տաժանելի, դժոխային։ 2 Սաստիկ։

Enfermé (անֆ), որ. Գոց մնացածի՝ փակուածի հոտ։

Enfermer (անֆ), ն. Արգելուլ, գոցել, փակել։ 2 Բանտ՝ վանք՝ խենթանոց դնել, դնել փակել, ևն. 3 Դնել (մառանը՝ դարանը), պահել։ 4 Պահել (ամօթը)։ 5 Շուրջ փակել, պատել (որմերով) ☞ շրջափակ։ 6 Մէջն ունենալ, բովանդակել, պարունակել. Tout ce que le monde —, (բոլոր աշխարհի մէջ եղածները)։ ‖ S'—, չ. Տեղ մը գոցուիլ, փակուիլ։ 2 Մտնել (վանք)։ 3 Դուռը (վրայէն) գոցել, փակուիլ, առանձնանալ։ 4 (Իրարու մէջ) բովանդակուիլ։

Enferrer (անֆ-1r), ն. (Սուրը կամ տէգը) մխել՝ խօթել։ ‖ S'—, չ. Թշնամւոյն սուրը մխել իր մարմնոյն։ 2 Բերնովը բռնուիլ, փորած զուբն ինք իյնալ։

Enfiévrer (անֆ), ն. Տենդ տալ, տենդոտել։ 2 Վառել, կրակը տալ, փ.

Enfilade (անֆ), էգ. Շարք (անւանց՝ խուցերու)։ 2 Սենեկաշար ☩ 3 Երկայնքէն գնդակոծութիւն. Prendre, Tirer en —։ ‖ En —, Մէջէ մէջ (սենեակք)։

Enfiler (անֆ), ն. Դերձան անցունել, անցունել (ասեղ)։ 2 Շարել (մարգարիտ) ☞ (մարգարտա)հիւս, (—) յեռ։ 3 Մէկալ դին անցընել, Թափ հանել (սուր)։ 4 Մտնել՝ զարնել (փողոց մը), (որ և ևն.)։ 5 Պատմել, մտնել (պատմութեան մէջ)։ 6 Խաբել, խաբխբել։ 7 Բացուիլ՝ նայիլ (դրան՝ տեղ մը)։ 8 Երկայնքէն գնդակոծել։

Enfin (անֆ-դ), մ. Ի վերջոյ, վերջապէս։ 2 Ուր ուրեմն, վերջապէս։

Enflammé, e (անֆ-1m), ած. Բոցաշունչ, —կէզ, —վառ, հրացայտ, —բորբոք ☞ (մշտա)բորբոք. —de, ժանրա(ցասում)։

Enflammer (անֆ-1m), ն. Կրակ տալ, վառել, բռնկել, բորբոքել։

Enflé, e (անֆ), ած. Ուռած ☞ (հողմ)ուռոյց։ 2 Ուռոյց (մարմին)։ 3 Փչուած (օդագունդ)։ 4 Կուտակեալ (ալիք)։ 5 Ուռուցիկ (ոճ)։ 6 Ուռած, փքած, փ. ‖ Être —, Զրգոզիլ։ ‖ փ. Ուռուցիկ ոճ։ 2 Ուռած՝ փչած մարդ։

Enfler (անֆ), ն. Ուռեցնել։ 2 Փչել, ուռել փչել, ուռեցնել (այտեր)։ 3 Մեծցընել, աճեցնել, բարձրացնել, ուռեցնել։ 4 Սաստկացնել (ձայն)։ 5 Սաստիկ մեծցընել (ծախք), չափազանցել (արժանիք)։ 6 Աւելցնել (եկամուտ)։ 7 Ոյժ տալ, զօրացնել (ակնկալութիւն), սաստկացնել (քաջութիւն)։ 8 Հպարտել, Թեւերն ուռեցնել, փքացնել, (որ և ևն.)։ 3 Ուռուցիկ ընել (ոճ)։ ‖ չ. Ուռիլ։

Enflure (անֆ), էգ. Այտում, այտոյց, ուռուցում։ ‖ — du cœur, Հպարտութիւն, փքանք։ ‖ — du style, Ուռուցիկ ոճ. Mots d'—, (փքուռոյց բառեր)։

Enfoncé, e (անֆ-դ), ած. Խորունկ. Des yeux — dans la tête, (խորամուտ աչքեր) ☞ խոր(ակն). Il a la tête — entre les deux épaules, (վիզը սաստիկ կարճ է)։ 2 Ընկղմած, խորասոյզ, (որ և փ.) ☞ (երկրա)սոյզ, (ձիւնա)Թաղ։ 3 Ծածկամիտ (մարդ)։ 4 Կործանած, ապուրը կլլած, ռմկ. 5 Մութ (կանանչ), հ.

Enfoncement (ան-ն), *ար.* Վարսում, ցցում, մխում ։ 2 Խորտակում (դրան)։ 3 Խոռոչք, խինձ, սոյզք (երկրի)։ 4 Գոգած՝ խորշ (պատի) ։ 5 Խորըն, խորք (տեսարանի) ։ 6 Խորամուտ† վայր (ծովու), խորշ (նաւահանգստի) ։

Enfoncer (ան-ն), *ն.* Վարսել (ցից), ցցել (ձող), մխել՝ խօթել (սուր) ։ 2 Խօթել՝ ընկղմել (աման՝ ջուրի մէջ) ։ 3 Յաղթել, խորհուրդներն փուճի հանել, կործանել, *փ.* Il l' a — ։ 4 Պայթել՝ խորտակել (դուռ)․ — une porte ouverte, (փուճ քաջագործութեամբ պարծիլ, գրապարծիլ) ։ 5 Տապալել, խորտակել (թըշնամին) ։ 6 (Տակառին) յատակ դնել ։ ‖ — son chapeau, Փեղոյրը պինդ մը գըլուխը խօթել ։ 2 Գօտեւորիլ, *փ.* ‖ *չ.* Ընկըղմիլ, սուզիլ (նաւու)։ 2 Թաղուիլ (մօրի մէջ) ։ 3 Խորն իջնել, *փ.* ‖ S' —, *յ.* Խորն իջնել, Թաղուիլ, ընկղմիլ ☞ խորասոյզ ։ 2 Խորերը երթալ (անտառի) ☞ խորամուտ ։ 3 Յառաջ երթալ, խորերն հասնիլ, Թաթղուիլ, Թաւալիլ, Թաղուիլ, *փ.* 4 Փլուիլ (տախտակամածի) ։ 5 Ընկղմիլ (ուսման մէջ) ☞ (մենա)նալ ։ 6 Խոռոչնալ, խորանալ ։ 7 Խօթել (ասեղ՝ մատը)։ 8 Ինքզինք կամ իրար կործանել։

Enfonceur (ան-ն), *ար.* — de portes ouvertes, Փուճ քաջագործութեամբ պարծող, գրապարծ ։

Enfonçure (ան-ն), *էգ.* Փորոք, գոգած, խորած։ 2 Յատակափայտ (տակառի)։

Enforcir (ան), *ն.* Աւելի տոկուն՝ զօրաւոր ընել, զօրացնել ։ ‖ *չ.* Մեծնալ, զօրանալ ։ 2 Յորնալ, հաստընալ, *ռ.*

Enfouir (ան), *ն.* Հողի տակ պահել՝ Թաղել ☞ ընդ(աւազ)ել ։ 2 Տնկել (տունկ) ։ 3 Ծածկել, պահել։ ‖ S' —, *յ.* Գետնի տակ պահուիլ ։ 2 Քաշուիլ՝ երթալ Թաղուիլ (հեռու տեղ մը) ։

Enfouissement (ան), *ար.* Հողի տակ պահելը, Թաղում ։

Enfourcher (ան), *ն.* Ձի հեծնել (մէկ սրունքն այս՝ միւսը մէկալ դին), աշտանակել † 2 Երեքժանին զարնել ։

Enfourchure (ան), *էգ.* Երկճղի մաս (ծառի) ։ 2 Սրունքներու սկսած տեղը (վարտիքի), աքմէջ ։

Enfourner (ան), *ն.* Հնոց նետել (հաց) ։ ‖ Bien —, Mal —, Աղէկ՝ գէշ բռնել՝ սկսիլ ։ | À l' —, ի սկզբան ։ ‖ S' —, *յ.* Մանել, խօթուիլ ։

Enfreindre, -freint,e (ան-ն), *ն.* Դրժել, լուծել, չքնել, չպահել ։

Enfroquer (ան), *ն.* Վանք խօթել, աբեղայ ընել ։

Enfuir (s') (ան), *յ.* Փախչիլ, խոյս տալ ։ 2 Սահիլ անցնիլ, սրանալ (ժամանակի) ։ 3 Ծորիլ, փախչիլ (գինիի)․ Ce vase s' —, (այս անօթը կը վազի) ։

Enfumé, e (ան), *ած.* Ծխագոյն՝ մուրոտ (դէմք)։ 2 Մուխով սեւցած՝ մուրոտ (ապակի) ։ 3 (Ժամանակէ) մրոտած՝ սեւցած (պատկեր) ։

Enfumer (ան), *ն.* Ծխոտել, մրել, մրոտել (ապակի) ։ 2 Մխոտել † (սենեակ) ։ 3 Մուխով խղդել, մուխը մուխին տալ, *ռ.* 4 Մուխով փախցնել՝ մխռեցնել (մեղու) ։ ‖ S' —, *յ.* Ձորս կողմը մուխ ընել ։ 2 Սեւնալ, մրոտիլ ։

Engageant, e (ան-ն), *ած.* Յանկուցիչ, քաշող, հրապուրական, գրաւիչ ։

Engagé, e (ան), *ած.* Խօսքը տուած։ 2 Կապուած, բռնուած ։ ‖ *ար.* Զինուորագրեալ ։

Engagement (ան-ն), *ար.* Գրաւի դնելը՝ տալը, գրաւադրութիւն ։ 2 Գրաւագիր† 3 Կապուիլը, պարտաւորութիւն, խոստում, յանձնառութիւն։ 4 Կապ, զօդ, կապանք (սիրոյ) ։ 5 Յորդորում, գրգիռ, յորդոր․ C'est un — à bien faire ։ 6 Ինքնակամ զինուորութիւն, մտնելը (գնդի մը մէջ), (Թատերական) պաշտօնառութիւն † 7 Գին զինուորագրութեան ։ 8 Վարձք Թատերական պաշտօնի, Թատերավարձք † Son — est de tant․ Cent francs d' — ։ 9 Մասնական պատերազմ, կռիւ, մասնամարտ † ։

Engager (ան), *ն.* Գրաւի դնել, գրաւականել ։ 2 Տալ (խօսքը), տալ մէկու (սիրտը)․ — sa foi, (իր խօսքը տալ)․ — son honneur, (պատուոյն վրայ խօսք տալ) ։ 3 Խոստանալ (մէկու՝ իր աղջիկ) ։ 4 Վրան պարտք դնել, կապել, (ծախքերու) տակ ձգել․ Cette charge — à beaucoup de dépenses. Un serment nous —, (երդմամբ կապուած՝ պարտաւոր ենք)․ Cela n' — à

rien, (զմարդ բանի մը չպարտաւորեր այց)։ 5 Ժողվել, գրել (նաւազ) ☞ (դեռա)գիր ։ 6 Վարձել (դերասան), բռնել (ծառայ) ։ 7 Մտցնել՝ խօթել (բան մ'ուրիշ բանի մէջ) ։ 8 Հաղորդ ընել, խօթել, առնուլ (կուսակցութեան մը մէջ՝ արքայի շահերու մէջ)․ — qn․ dans les intérêts de, (նպաստաւոր ընել մէկու) ։ 9 Կռուի մտցնել (զօրք) ։ 10 Միտքն ընել, հաւանեցնել, յորդորել (բան մ'ընելու)։ 11 Գրգռել, դրդել։ 12 Ձեռք զարնել (գործի), սկսիլ (վէճ), բանալ (կրակ՝ պատերազմ) ☞ (մրց)իլ։ 13 Հրաւիրել (ճաշի)։ == S'—, չ․ Գրաւի դրուիլ։ 2 Ընել (փոխառութիւն), իյնալ (պարտուց) տակ։ 3 Երաշխաւոր լինել (մէկու տեղ)։ 4 Խոստանալ, յանձն առնուլ, կապուիլ (որ և անփ.) ☞ (պայման)ել․ S' — à․ S' — par serment ։ 5 Գրուիլ (զինուոր), մտնել (Թատերական խմբի մէջ) ։ 6 Զինուորիլ, անփ․ 7 Խորերը մտնել, յառաջանալ (կրճի մէջ)։ 8 Սկսուիլ (գործի՝ վէճի), բացուիլ (պատերազմի) ։ 9 Հիւանդանալ, բռնուիլ (կուրծքի)։ 10 Մէջ մտնել, խօթուիլ (վըտանգներու մէջ)․ S' — dans l'étude des sciences․ Il s'est trop — pour reculer, (գործին մէջ շատ մտած՝ յառաջացած է, ուստի և չկրնար ետ երթալ)։ 11 Բռնուիլ (վարմի մէջ), պատատուիլ (ոտքը՝ ասպանդակի մէջ)։ 12 Բռնուիլ, ֆ․

Engagiste (ան), ար․ հ․ ժ․ Արքունի կալուածներ բռնող՝ վրան առնող ։

Engainer (ան), ն․ Պատեան դնել (սուր) ։ 2 (Ծղօտի տակը) պատել (տերեւներու)։ [րու)։ 2 Ճետ, սերունդ։

Engeance (ան-ն), էգ․ Ցեղ (բադե-

Engelure (ան), էգ․ Ցրտնխած, ձմեռնուկ, պաւուլիկ Գ․

Engendrer (ան-ն), ն․ Ծնանել։ 2 Բխել, յառաջ բերել, ծնանիլ ☞ (կենսա)ծին ։ 3 Փեսայ տալ մէկուն ։ 4 Փեսայ առնուլ ։ [2 Դիզել, կուտել ։

Engerber (ան), ն․ Որայ կապել ։

Engin (ան-ն), ար․ Գործիք ։ 2 Մեքենայ ։ 3 Ծուղակ, որոգայթ։ 4 Հնարագիտութիւն, հնարք, հ․ ‖ յփ․ Կազմածք (որսի)։ [մէջ խառնել ։

Englober (ան), ն․ Մէջ առնուլ,

Engloutir (ան), ն․ Կլլել (որ և ֆ․) ☞ (ծովա)կուլ, (անդնդա)սոյզ ։ 2 Իրեն գրաւել, կլլել ։ 3 Ուտել, վատնել ։

Engloutissement (ան-ն), ար․ Սուզում, ընկղմում ։

Engluer (ան), ն․ Ոստղ քսել, ոստղել, եզքսել ։ 2 Ծուղակի մէջ ձգել՝ բռնել ։ ‖ S'—, չ․ Ոստղին փակչիլ՝ բըռնուիլ ։ 2 (Թակարդի մը) բռնուիլ ։ 3 Թանձրանալ, ոստղ դառնալ ։

Engoncer (ան-ն), ն․ Վիզը գոցել՝ կարճ ցուցնել (զգեստի)։ ‖ S'—, չ․ Վիզն ուսերուն մէջ ընկղմել ։ 2 Օձիքը բարձր լաթեր հագնիլ ։

Engorgement(ան-ն), ար․ Խցում՝ դժուարահոսութիւն † (խողովակի մէջ) ։ 2 Կալածք † բժ․ 3 Նեղութիւն, խափանուած ։ [խնուլ ։

Engorger (ան), ն․ Խափանել,

Engouement կամ **Engoûment** (անկուման), ար․ Որկորի մէջ նեղութիւն։ 2 Խափանում, խցում, բժ․ 3 Խելքը տալը, հիացում, յափշտակում, յիմարում (բանով մը) ։

Engouer (ն), ն․ Որկորը մնալ, որկորը խցել։ ‖ S'—, չ․ Որկորը մնալ ։ 2 Խելք տալ, զարնուիլ, բռնուիլ, յափըշտակուիլ ։

Engouffrer (ան-1f), ն․ Ընկղմել, ընկլուզել ☞ անդնդասոյզ ։ ‖ S' —, չ․ Ընկղմիլ, ընկլուզիլ, կորսուիլ, խորասուզիլ ։ 2 Մտնել (հովի՝ ծխանի մէջ) ։

Engouler (ան), ն․ Կլլել ։

Engoulevent (ան-ն), ար․ Թըռչնոց սեռ, Այծադիաց ։

Engourdir (ան), ն․ Ընդարմացընել, Թմբրել ☞ (ցրտա)հար ։ ‖ S' —, չ․ Թմբրիլ, փայտ կտրիլ (ցուրտէ)։

Engourdissement (ան-ն), ար․ Թմբրութիւն, Թմբիր, ընդարմացում ։

Engrais (անկռ̄), ար․ Գիրցնող ուտելիք, պարարտաքուտ (հաւերու) ։ 2 Պարարտութիւն, աղբ, պարար † կիւպրէ, ֆըշգը ։ ‖ Mettre à l'—, Արօտ դնել (արջառ ու ոչխար)։

Engraissement (ան), ար․ Գիրութիւն ։ 2 Պարարում (անասնոց) ։

Engraisser (ան), ն․ Գիրցնել, պարարել (հաւեր) ☞ պարարուն, պարարակ ։ 2 Եղոտել ։ 3 Պարարտել, պա-

բարել (անդ) ։ 4 Հաբստացնել ։ ‖ չ. Գիրնալ։ ‖ S'—, յ. Գիրնալ։ 2 Հարուստնալ.

Engraisseur (ան), ար. Պաճարաբուտ † ։

Engrauger (ան-ժ), ն. (Յորենը) շտեմարան ժողվել՝ շտեմարանել † ։

Engravement (ան), ար. Նստիլը, խրում (նաւի) ։ 2 Աւազ լեցուիլը։

Engraver (ան), ն. Նստեցնել՝ խրել (նաւը) ։ 2 Աւազով ծածկել, աւազ լեցնել։

Engrêlure (անկրլիւր), էգ. Տեսակ մը տանթել, ժանեակ † ։

Engrenage (ան), ար. Իրարու մէջ մտնելը (ատամնաւոր անիւներու), ժանեզոյցք † ընդազոյցք † 2 Խառնուկ՝ մէջէ մէջ պարագայք ։

Engrener (ան), ն. Յորենը աղօրիքի ձագարի մէջ Թափել, դոխնել † 2 Հունտով գիրցնել (հաւ)։ 3 Ձեռք առնուլ՝ բռնել՝ սկսիլ (գործ) ։ 4 Ջուրով վարժել՝ բանուկ ընել (ջրհան) ։ ‖ չ. Ատամնաւոր անիւներու իրարու մէջ մտնել, ընդազուգիլ † ժանակցիլ † (որ և S' —) ։

Engrenure (ան), էգ. Ընդխառնուածք † ատամնաւոր անուոց, ժանակցած † անուոց։

Engri (ան), ար. Ընձառիւծ մը, անկրի։

Engrumeler (s') (ան), յ. Ոլոռ ոլոռ Թանձրանալ, ոլոռնանալ, փտրիլ ։

Engueniller (ան), ն. Հինումին լաթեր հագցնել, գրգլեւոյել † ☞ գրգլեւոր † ։

Enguichure (ան), էգ. (Որսորդի) փողի լար, փողալար † ։

Enguirlander (ան), ն. Պսակներով զարդարել, պսակազարդել † ☞ ծաղկապսակ ։

Enhardir (անհ), ն. Սիրտ՝ համարձակուԹիւն տալ, համարձակել ։ ‖ S' —, յ. Յաւակնիլ, համարձակիլ ։

Enhardissement (անհ), ար. ՀամարձակուԹիւն ։

Enharmonique (էնառ), ած. Էնարմոնիկ, եւ.

Enharnachement (անհ), ար. Ասպազինում ։ 2 Ասպազէն ։

Enharnacher (անհ), ն. (Ձիու) կազմածը դնել, ասպազինել † 2 (ԱնհեԹեԹ) հագուեցնել ։

Enherber (անէռպէռ), ն. Խոտ ցանել (տեղ մը) ։

Énigmatique, ած. Չհասկցուելիք, մԹին, առեղծական ։

Énigmatiquement, մ. ՄուԹ կերպով, առեղծօրէն † ։

Énigme, էգ. Առեղծուած, հանելուկ. պիլմէճէ ։ [արբուցիչ ։

Enivrant,e (ան-ժ), ած. Գինովցնող,

Enivrement (ան), ար. ԳինովուԹիւն, արբեցուԹիւն ։

Enivrer (ան), ն. Գինովցնել ։ 2 Կոյրցնել, արբեցնել, փ. ‖ S'—, յ. Արբենալ ։ ‖ S' — de son vin, Իր կարծիքներուն վրայ պնդել մնալ ։

Enjambé,e (ան-ժ), ած. Haut —, Բարձրասրուն ։ [շէք Գ.

Enjambée (ան-ժ), էգ. Մեծ քայլ,

Enjambement (ան-ժ), ար. Ոտանաւորի ցատքելը վարի տողը, տողանցում † շեքանք Գ †

Enjamber (ան-ժ), ն. Սրունքը բանալով անցնիլ, ցատքել, շեքել Գ. 2 Ցատքել, փ. ‖ չ. Մեծ քայլ մ'առնուլ ։ 2 Մեծ քայլեր առնուլ, կարկինները բանալ, շեքըռկել † 3 Ցատքել ոտանաւորի՝ վարի տողը, տողանցել † շեքել Գ † 4 Ձեռք երկնցնել, տէր լինել ։ 5 Երկննալ՝ կարկառիլ (գերանի) ։

Enjaveler (ան), ն. (Յորենը) ակօսին վրայ ձգել՝ որ չորնայ, ծորել Գ.

Enjeu (ան), ար. Խաղի մէջ դրուած ստակ, խաղագրաւ, խաղադրամ ։

Enjoindre (ան-ժ), **enjoint, e**, ն. Պատուիրել, հրամայել ։

Enjôler (անժօ), ն. Լեզուներով՝ ձեւերով խաբել, հրապուրել ։

Enjôleur (անժօ), փ. Խաբող, հրապուրող ։

Enjolivement (ան), ար. Աղւորում, գեղազարդուԹիւն ։

Enjoliver (ան), ն. Աղւորցնել, սիրունցնել, գեղազարդել։ [պաճոյճ։

Enjolivure (ան), էգ. Զարդարանք,

Enjoué, e (ան), ած. ԶուարԹ, զուարԹաբարոյ, զուարԹամիտ, խնդամիտ ։

Enjouement ; Enjoûment (անժուման), ար. ԶուարԹուԹիւն, խնդուԹիւն, խնդամտուԹիւն ։

Enkysté, e (անֈ), *ած. Բշտափակ* † *զիստափակ* † *բժ.*

Enlacement (անֈ), *որ. Փաթ-տուածք, հիւսուածք ։*

Enlacer (անֈ), *ն. Իրարու մէջ հիւ-սել՝ անցընել ։* 2 *Փաթտուիլ (օձի).* — dans ses bras, *(փաթտուիլ)* ։ ‖ S'—, *չ. Իրար փաթտուիլ ։* 2 *Բռնուիլ (որոգայ-թի մէջ), փաթտուիլ (չուաններու մէջ)* ։

Enlaidir (անֈ), *ն. Տգեղցնել ։* ‖ *չ. Տգեղնալ* ։

Enlaidissement (անֈ), *որ. Տը-գեղնալը, տգեղում ։*

Enlevé, e (անֈ), *ած. Շուտ եղած ։* 2 *Դուրս ցատքած (տերեւք), բնբ.* ‖ Cela est —, *Դեղեցիկ անվեհերութեամբ մը նկարուած է ։* 2 *Քաջաշխոյժ ներկայաց-ուեցաւ կամ նուագուեցաւ ։* ‖ Être —, *Յափշտակուիլ* ։

Enlèvement (անֈ), *որ. Վերցնե-լը, բարձում ։* 2 *Գնել վերցնելը, համագ-րաւում ։* 3 *Յափշտակութիւն՝ հափա-փում* † *(աղջկան)* ։ 4 *Առում (բերդի)* ։

Enlever (անֈ), *ն. Վերցնել ։* 2 *Վեր վերցնել ։* 3 *Քշել տանիլ, հանել տանիլ (հեղեղի՝ կամուրջը)* ։ 4 *Ձեռքէ առնուլ, կորզել (բան)* ։ 5 *Կոխել, առնուլ (բերդ), տիրել (զօրագնդի մը), կորզել (դրօշ՝ թշնամիէ)* ։ 6 *Խլել, շոյել, շորթել, յա-փըշտակել (գողի՝ բան մը)* ։ 7 *Առնուլ տանիլ, յափշտակել (ախտի՝ հիւանդ մը)* ☞ *(մահա)կուլ* ։ 8 *Գնել վերցնել (ապ-րանք)* ։ 9 *Առնուլ փախչիլ, յափշտակել, հափափել*† *(աղջիկ)* ։ 10 *Հանել՝ խլել (կե-ղեւ ծառի)* ։ 11 *Հանել (բիծ)* ։ 12 *Այրել մրկել (տաք բանի՝ բերնի ձեղունը)* ։ 13 *Ձերբակալել, վերցնել (մարդ)* ։ 14 *Սաս-տիկ քշել (ձի)* ։ 15 *Ընել լմնցնել, մէջ տե-ղէ վերցնել, ը.* Enlevez-moi cela ։ 16 *(Սիրտ՝ միտք) յափշտակել, յափշտակել, (որ և անբ.)* — son auditoire. — les suffrages, *(մտքերը յափշտակել, յա-փըշտակել հաւանութիւն)* ։ ‖ S'—, *չ. Վերցուիլ ։* 2 *Բարձրանալ (օդապարիկի)* ։ 3 *Ելնել (կաշիի)* ։ 4 *Գնուիլ վերցուիլ* ։

Enleveur (անֈ), *որ. Յափշտակիչ ։* 2 *Առեւանգ, հափափող* ☞ *(մանկա)գող* ։

Enlevure (անֈ), *էգ. Դուրս՝ վեր ցատքած, բնբ.* 2 *Տ.* **Élevure** ։

Enlier (անֈ), *ն. Քար ու աղիւս ի-րար կցել՝ առկցել* † ։

Enligner (անֈ), *ն. Մէկ գծի վրայ բերել՝ շարել, տողաշարել* † *(քար)* ։

Enliser (անֈ-զ), *ն. Աւազի մէջ խրել, աւազախրել* † ։

Enluminer (անֈ), *ն. Գունաւորել, երփնագրել, գունակել* † 2 *Կարմրցնել (տենդի՝ երես)* ։ 3 *Սեթեւեթել՝ գունա-զարդել*† *(ոճը)* ։ ‖ S'—, *չ. Կարմիր դնել երեսին, սնգուրել ։* 2 *Կարմրնալ ։* ‖ S'— la trogne, *Չափէ դուրս խմել* ։

Enlumineur, euse (անֈ), *գ. (Պատկեր) գունակող* ։

Enluminure (անֈ), *էգ. Գունա-կում, երփնագրութիւն ։* 2 *Գունակեալ բան ։* 3 *Մագաղաթի վրայ նկար ։* 4 *Կար-մրութիւն (երեսի)* ։ 5 *Սեթեւեթ՝ գունա-կութիւն* † *(ոճի)* ։ [*կիւն* ։

Ennéagone (*ենեակ*), *որ. Իննան-*

Ennéagynie, *էգ. Իննորձայազ-գիք, բս.* [*(տունկ)* ։

Ennéandre (*ենեակ*), *ած. Իննորձայ*

Ennemi, ie (ɪn), *գ. Թշնամի ։* 2 *Հակառակ, մխասակար, թշնամի* ☞ *ան(պերճա)սէր, (գործ)ատեաց ։* ‖ *ած. Հակառակ, թշնամի* ։ [*ազնուացնել* ։

Ennoblir (*աննօ*), *ն. Բարձրացնել,*

Ennui (*աննիւի*), *որ. Ձանձրոյթ ։* 2 *Նեղութիւն, վիշտ ։* 3 *Դժկամակութիւն, գլխուցաւ, նեղութիւն.* Être accablé d'— ։ [*տաղտկալի* ։

Ennuyant, e (*աննիւ*), *ած. Ձանձրի,*

Ennuyer (*աննիւ*), *ն. Տաղտուկ պատ-ճառել, ձանձրացնել ։* ‖ *Առծ.* Il ennuie à qui attend, *Սպասելը ձանձրալի է ։* ‖ S'—, *չ. Տաղտկանալ, ձանձրանալ* ։

Ennuyeusement (*աննիւ*), *մ. Ձանձրալի կերպիւ, ձանձրութեամբ* ։

Ennuyeux, euse (*աննիւ*), *ած. Տաղտկալից, ձանձրալի ։* ‖ *գ. Ձանձրա-ցուցիչ* ։ [*արտայայտութիւն* ։

Énoncé (*օնֈ*), *որ. Յառաջադրութիւն,*

Énoncer (*օնֈ*), *ն. Բացայայտել, արտայայտել ։* ‖ — faux, *Ստութիւն մը հաստատել, դոր.* ‖ S'—, *չ. Արտայայ-տիլ ։* 2 *Միտքը յայտնել ։* [*նիչ (խօսք)* ։

Énonciatif, ive (*օնֈ*), *ած. Յայտ-*

Énonciation (*ենօնֈ*), *էգ. Յայտ-*

նելը (խօսքով կամ գրով) , յայտարարութիւն , յայտնում ։ 2 Խօսք , յառաջադրութիւն ։ 3 Ըսուածք , բացատրուածք ։

Enorgueillir ն. (անեօռ), ն. Փքացնել, հպարտացնել ։

Énorme, -ծ. Չափէ՛ելած, անչափ, չափազանց, չարաչար, տարապայման, ահագին ☞ յաղթա(մարմին) . D'une — grandeur, (սոսկավիթխար)։ 2 Սաստիկ՝ սոսկալի (բազմութիւն) , ը.

Énormément, մ. Սաստիկ, անհնարին, խիստ շատ, սոսկալի ։

Énormité, էգ. Սաստիկ մեծութիւն , անչափութիւն , վիթխարութիւն (հասակի) ։ 2 Սաստկութիւն , ծանրութիւն, մեծութիւն (յանցանքի) ։ 3 Քրէական յանցանք, հէգն. 4 Ամօթալի՝ անարժան գործ ։ 4 Անհեթեթ՝ դժպհի խօսքեր ։

Énouer, ն. (Նոր) չուխայի շիւղերը հանել , մաքրել (չուխայ) ։

Enquérant, e (ան-ն) , ած. Հարցափորձող, պրպտող , ը.

Enquérir (s') (ան), **enquis, e,** չ. Հարցափորձել , հարցաքննել , հետաքննել ։ 2 Հետազօտել , ֆ.

Enquête (անքէդ), էգ. Քննութիւն։ 2 Խուզարկութիւն ։

Enquêter (s') (անքէ), չ. Հարցափորձել , տեղեկանալ ։ || Ne s' — de rien , Բան մը հոգ չընել ։

Enquêteur (անքէ) , ած. Քննիչ (դատաւոր) ։ [մատարկութիւն։

Enracinement (ան) , ար. Ար-

Enraciner (ան), ն. Արմատացնել։ || S'— , չ. Արմատ բռնել, արմատանալ։ 2 Ճարակիլ , արմատանալ ։

Enragé, e (ան) , ած. Կատաղի՝ կատղած (շուն) ։ 2 Սաստիկ բարկացած , փրփրած , կատղած ։ 3 Սոսկալի (շատախօս)։ 4 Բուռն (կիրք), սաստիկ (քաղց) , սոսկալի (ծախք) ։ 5 Խառնածխոր † (երաժշտութիւն) ։ || գ. Կատաղի, դիւահար, մոլեգին ։

Enrageant, e (ան-ն) , ած. Ճաթեցնող (բան) , ը.

Enrager (ան), չ. Կատաղիլ (շան)։ 2 Զայրանալ , փրփրիլ , կատղիլ ։ 3 Չարաչար տանջուիլ (ցաւէ) , հոգին ելնել (քաղցէ) ։ 4 Խելքը թռցնել՝ խենթենալ (խաղալու համար)։ || — dans sa peau. Ներսէն բարկանալ, ճաթիլ։ | Il n'— pas de կամ pour mentir. Մեծ ստախօս մ'է։

Enraiement, Enrayement (անռէման), ար. Անիւները կապելը՝ արգիլելը (դարվար տեղ) ։

Enrayer (ան) , ն. Անցընել շառաւիղներն (անիւի) ։ 2 Կապել՝ արգիլել անիւը (դարվար տեղ) , (որ և անի.) ։ 3 Վերջ տալ, արգիլել, զսպել։ 4 Կանգ առնուլ (գէշ բանի մը մէջ) ։ [գելակ ։

Enrayure (ան), էգ. Անուակալ, ար-

Enrégimenter (ան), ն. Գունդի խառնել , գունդ կազմել ։ 2 Կուսակցութեան մը մէջ խօթել՝ առնուլ ։

Enregistrement (ան), ար. Արձանագրութիւն ։ 2 Արձանագրութեան տուրք ։ 3 Արձանագրական տեսչութիւն ։

Enregistrer (ան) , ն. Տետրակն անցընել , արձանագրել ։ 2 Միտքը պահել, նշանակել, արձանագրել ։

Enrhumer (ան) , ն. Հարբուխ տալ, հարբխել † || S' — , չ. Հարբխիլ †։

Enrichir (ան) , ն. Հարստացնել ։ 2 Զարդարել, ճոխացնել ☞ (ադամանդա)զարդ , (ականա)կուռ , (—)կապ , (—)յեռ ☞ ե. գ. հ. ոսկեբեւեռ ։

Enrichissement (ան), ար. Հարստացնելը ։ 2 Ճոխացնելը։ 3 Ճոխացում (լեզուի) ։ 4 Զարդ, զարդարանք, ֆ.

Enrôlement (անռօ), ար. Զինուորագրում ։ 2 Զինուորագրութիւն ։ 3 Զինուորագրութեան թուղթ՝ արձանագիր ։

Enrôler (անռօ) ն. Գրել (զինուոր) , զինուորագրել։ 2 Խօթել, մտցնել, զինուորել , ֆ. || S' — , չ. Զինուորագրուիլ , զինուորիլ ։ 2 Խառնուիլ, մտնել, ֆ.

Enroleur (անռօ) , ար. Զինուորագրող ։

Enrouement, Enroûment (անռուման), ար. Խեղդուածութիւն ձայնի ու հազի, կերկերում (կոկորդի) ։

Enrouer (ան) , ն. (Կոկորդի) կերկերում պատճառել։ || S'—, չ. Կերկերիլ։

Enrouiller (ան) , ն. Ժանգոտել , փասլաքմազ ☞ ժանգահար ։

Enroulement (ան) , ար. Փաթթում , գալարում , պլլում , պատատում։ 2 Գալարուն զարդ, գալարակ † ճ.

Enrouler (ան), ն. Գալարել, պըլ-լել, փաթթել ։ [ժապաւինիլ։

Enrubanner (s') (ան-1n), չ.

Ensablement (անս), ար. Աւազ լեցնելը։ 2 Աւազով լեցուիլը, կամ խըց-ուիլը

Ensabler (անս), ն. Աւազով լեց-նել կամ ծածկել ☞ աւազալից։ 2 Աւա-զուտի վրայ խրել (նաւը)։

Ensacher (անս), ն. Պարկի մէջ դնել, պարկել † ։

Ensaisiner (անսէզ), ն. Տէր ընել (բանի մը)։ 2 Նոր վարձուորը ճանչնալ, ––.

Ensanglanter(անս), ն. Արեամբ թաթաւել, արիւնլուայ ընել, արիւնո-տել ☞ (արիւնա)զանգ, (—)թաթաւ ։

Enseignant, e (անս), ած. Ու-սուցանող ։ 2 Ուսուցչական (մարմին) ։

Enseigne (անս), էգ. Նշանակ, նշան. Donner de bonnes, de fausses —. À telles — que, (ապացոյց՝ որ ...) ։ 2 Նշանակ (խանութի) ։ 3 Նշան, դրօշ ։ 4 Դրօշ, գ. 5 հ. ժ. Դրօշակրու-թիւն. Obtenir une — ։ ‖ À l'— de la lune, Բացօթեայ ։ | À bon —, Իրաւամբ, ապահովութեամբ ։ | C'est une — à bière, Անշահ պատկեր մ'է ։ | — de diamants, հ. ժ. Ադամանդեայ վարդ ։ ‖ ար. հ. ժ. Դրօշակիր ։ 2 հ. ժ. Ենթապաշտօնեայ (նաւու) ։

Enseignement (անս), ար. Ու-սուցում ։ 2 Ուսուցչութիւն ։ 3 Ուսում, վարժք, հրահանգ ☞ (կրօնա)գիտու-թիւն. L' — développe la moralité du peuple ։ 4 Սկզբունք, պատուէր, խրատ. Donner de bons — ։ ‖ — simultané, individuel, mutuel, Հա-մայնավարժ՝ առանձնավարժ՝ իրերավարժ դրութիւն ։

Enseigner (անս), ն. Ուսուցանել, սորվեցնել ։ 2 Ցուցնել, հասկցնել (տուն մը), սորվեցնել (ճամբայ) ։ 3 Վարժել, հրահանգել, ուսուցանել (տղէտները)։ ‖ S'—, չ. Սորվուիլ ։ 2 Ինքն իրեն սորվիլ։

Ensellé, e (անսէլէ), ած. Խորա-քամակ (ձի) ։ 2 Խորամէջ (նաւ) ։

Ensemble (անսամ), մ. Մէկտեղ, միատեղ, միասին ☞ (վկայա)կից, (սգա)-կից, միա(կեաց), համա(սուն), համա-(դասել), զուգա(կցել) ։ 2 Միանգամայն, միահամուռ, միահաղոյն (որ և Tout —) ։ 3 Միախուռն, միահոյլ, համագունդ. Le tout —, (ամէնը մէկ) ։ ‖ ար. Ամբողջու-թիւն. Un bel —. L' — des mem-bres, (անդամք). L'—est bon, (ամենը մէկ աղէկ է) ։ 2 Միաբանութիւն, միու-թիւն. Exécuter avec —. Mettre de l'— dans ։ 3 Միասին նուազելի հաստ-ուած, համանուագ † համահատուած † (որ և Morceau d' —) ։

Ensemencement (անս), ար. Սերմանում, ցանք ։

Ensemencer (անս), ն. Սերմա-նել, ցանել ։ 2 Ձուկ նետել (գետի մէջ) ։

Enserrer (անսէրէ), ն. Փակել, բովանդակել, պարփակել ։ 2 Ջերմանոց դնել, ջերոցել ։

Ensevelir (անսէօ), ն. Թաղել (որ և.ան.)։ 2 Ծածկել, թաղել, (որ և գ.) ☞ (ձիւնա)թաղ, (—)սոյզ ։ 3 Պատան-քել (մեռել)։ ‖ S'—, չ. Ծածկուիլ, թաղ-ուիլ։ 2 Ընկղմիլ, թաղուիլ ։

Ensevelissement (անսէօ), ար. Դիապատութիւն, պատանքում։ 2 Թաղում։

Ensevelisseur, euse (անսէօ), գ. Պատանքող, դիապատիկ ։ [էգ.

Ensifolié,e (անս), ած. Սրատերև,

Ensiforme (անս), ած. Սրաձեւ ։

Ensorceler (անս), ն. Կախարդել, դիւթել. պիւյիւլէմէք ։ 2 Սիրտ գերել, խելք առնուլ, կախարդել ։

Ensorceleur, euse (անս), գ. Կախարդիչ, դիւթ. պիւյիւճիւ ։

Ensorcellement (անս-11), ար. Դիւթութիւն, կախարդանք, (որ և գ.) պիւյիւ, պիւյիւլէմէ։

Ensoufrer (անս), ն. Ծծմբել † ։

Ensouple, Ensuple (անս), էգ. Ջուլհակի սռնի ։ [ապա, յետոյ ։

Ensuite (անս). մ. Յետ այնորիկ,

Ensuivre (s') (անս), չ. Ետեւէն գալ ։ 2 Առաջ գալ, ծնանիլ, բխիլ ։

Entablement (ան), ար. Դուրս ելած մաս՝ պատի վերեւը, սարաւանդ † (պատի) ։ 2 Թակաղաղ, մակասիւն † ։

Entaché, e (ան), ած. Վորակեալ ☞ (խոյլ)ոտ ։ 2 Արատեալ ☞ (խար-դախա)կան. Un acte — de nullité.

անվաւերական (Թուղթ) ։ 3 Արատաւոր (մարդ) ։

Entacher (ան), ն. Վարակել (ախտով) ։ 2 Արատաւորել, արատել, ֆ.

Entaille (ան), էգ. Վէրք՝ կտրած (մարմնի մէջ) ։ 2 Փորուած (քարի մէջ) ։

Entailler (ան), ն. Փորել. օյմազ։ 2 հ. ժ. Բանդակել ։ ‖ S'— le doigt, (Մատը կտրել) ։

Entaillure (ան), էգ. Տ. En-taille ։

Entame (ան), էգ. Նախակտոր † (հացի) ։ 2 Երախայրիք, ֆ.

Entamer (ան), ն. Կտոր մը կտրել, կտոր մը՝ բիչ մ'առնուլ, ձեռք դպցնել ։ 2 Ճեղքել՝ կտրել (ոսկրը)։ 3 Վնաս հասցընել, դպչիլ (համբաւի)։ 4 Ընկրկել (Թշնամեաց գունդ)։ 5 Մտնել (վէճի), ձեռք զարնել (դատի), ձեռք առնուլ (գործ), սկսիլ (խօսքի), բանալ (խօսակցութիւն) ։ 6 Պարտաւորութիւնը մոռցնել տալ. Il n'est pas facile de l'— ։ 7 Միտքը հասկնալ, սիրտը ճեղքել՝ Թափանցել. Il est impénétrable, on ne peut l'—։ 8 Տպաւորութիւն ընել, ազդել ։ ‖ — qn. Ձեռք երկնցնել մէկու իրաւանց։ 2 Գլուխ ելնել, յաղթել ։

Entamure(ան), էգ. Նախակտոր† (հացի)։ 2 Նախակտորուած† 3 Ճեղքում, կտրած ։

Entassé, e (անդասէ), ած. Դէզադէզ, կուտակադէզ ☞ (լեռնա)կուտակ ☞ գէր. մեծակոյտ ։ 2 Կարճլիզ (մարդ) ։

Entassement (անդաս), ար. Շեղջակոյտ, դէզ, կոյտ ։ 2 Խռնում ։

Entasser (անդասէ), ն. Վրայ վրայի դնել, կուտել, դիզել ։

Ente (անդ), էգ. Ծղապատրոյս, պատուաստ. աշըլ ։ 2 Պատուաստեալ ծառ ։ 3 (Վրձինի) կոթ՝ փայտ ։

Enté, e (ան), ած. Կցուած, միացած։ 2 Պատուաստուած, ֆ. 3 (Ուրիշի) անունն առած. Cette maison est — sur telle autre ։ [տուն։

Entement (ան), ար. Պատուաս.

Entendement(ան-ն), ար. Միտք, իմացում, իմացութիւն ։ 2 Ողջմտութիւն, դատողութիւն. C'est un homme d'—։

Entendeur (ան-ն), ար. Հասկցող, մտացի ։ ‖ À bon — salut, Հասկցողն օգտի, խօսքս հասկցողի համար է ։

Entendre (ան-ն), ն. Մտիկ ընել, լսել, (խոստովան)ցնել ☞ (քաղցրա)-լուր. J'ai — dire à mon père, (հօրմէս լսեցի). Il n' — pas de cette oreille-là, (զայդ չուզեր մտիկ ընել) ։ 2 Հասկնալ ☞ (լաւ)իմաց. — mal. — à demi-mot. — le français, (որ և՝ խօսք հասկնալ) ։ 3 Հասկնալ, անդ. 4 Ըսել ուզել, հասկնալ. Qu'— vous par là ? 5 Ուզել. Je l'— ainsi։ 6 Տեղեակ՝ վարպետ լինել, գիտնալ, լաւ հասկնալ (գործերէ). L'— mal. Il n'— rien à gouverner ։ 7 Ճանչնալ (իրաւունք) ։ ‖ — parler, Ձայն լսել ։ 2 Խօսք՝ բան լսել ։ 3 Խօսքը լսել ։ | Faire —, Լսելի ընել, լսցնել։ 2 Հանել (ձայն) ☞ (ձայն)-ել։ 3 Կերպով մը հասկըցնել (որ և՝ Laisser —, Donner à —)։ | Se faire —, Լսուիլ ։ 2 Ձայնը լսցնել ։ 3 Հասկցուիլ ։ | — des deux oreilles, Ականջովը լսած լինել ։ | — bien son fait, Արուեստին մէջ վարպետ լինել ։ | — raillerie, Կատակ վերցնել ։ | — la raillerie, la plaisanterie, Կատակէ հասկըցող լինել ։ | — finesse, malice à qch. Վարպետութիւն փնտռել՝ գտնել բանի մը մէջ ։ | Ne pas — malice à qch. Դէշ մտքով չըսել՝ չընել ։ 2 Պարզամիտ՝ անմիտ լինել ։ ‖ == չ. Ուզել. J'— être obéi ։ 2 Համաձիլ, միտքը դնել, հասկնալ։ ‖ S'—, չ. Լսելի լինել, լսուիլ։ 2 Իրար լսել ։ 3 Իմացուիլ, հասկցուիլ. Cela s'—, (յայտնի է)։ 4 Ինք իր խօսքն հասկնալ։ 5 Իրարու (միտք) հասկնալ ։ 6 Խօսք մէկ ընել, միաբանիլ, համաձայնիլ (Թշնամւոյ հետ) ։ 7 Տեղեակ լինել, գիտնալ, ճանչնալ, հասկնալ (բանէ մը)։ S'— en կամ à ։

Entendu, e (ան-ն), ած. Լսուած ։ 2 Հասկցուած ։ 3 Հասկցող, բանիբուն. — aux affaires. Faire l'—, (բանիբուն ձեւանալ)։ ‖ C'est —, Որոշուած է, համաձայն ենք ։ | Mal —, Անխելք, սխալ, ձախորդ ։ | Bien —, Լաւ շտկուած՝ կարգադրուած։ ‖ Bien —, մ. Ըսել հարկ չկայ, անշուշտ, հարկաւ ։ ‖ Bien — que, չ. Բայց սակայն, յայտնի է Թէ, ըսել հարկ չկայ Թէ . . . ։

Entente (ան-թ), էգ. Միականու-թիւն, համաձայնութիւն։ 2 Տեղեկութիւն, հասկացում (գործերէ). Il a l'—de. (տեղեակ՝ հասկցող է)։ 3 Միտք, իմաստ. Mot à double —։

Enter (ան), ն. Պատուաստել † (ծառ). աշլամազ։ 2 Նոր քիթ դնել (գուլպայի)։ [ադեցաւ †։

Entéralgie (ան), էգ. Փորացաւ,

Entériner(ան), ն. Վաւերել՝ հաստատել, (որ և ռնի.)։

Entérite (ան), էգ. Աղետապ, բժ.

Entérotomie (ան), էգ. Ընդեր-հատութիւն։

Enterrement (ան-թր), ար. Թաղում։ 2 Յուղարկաւորութիւն, յուղար-կութիւն †։

Enterrer (ան-թր), ն. Թաղել (որ և ռնի.)։ 2 Հողի տակ պահել, թաղել (ոսկի)։ 3 Վրան փլուիլ, ծածկել, թաղել։ 4 Պահել, ծածկել, փ. ‖ S'—, չ. Թաղ-ուիլ։ 2 Մնալ (փլատակաց տակ)։ 3 Եր-թալ թաղուիլ, քաշուիլ (դղեակը)։

En-tête (ան-դէդ), ար. Գլխագրու-թիւն։ յ. ն.

Entêté,e (անդէ), ած. և գ. Ցամառ, կամակոր, պինդգլուխ։

Entêtement (անդէ), ար. Ցամա-ռութիւն, կամակորութիւն, պինդգլխու-թիւն։ 2 Բռնել անցնելը, բռնել կենալը, պինդգլուխ համարում։ 3 Պինդգլուխ հա-մարման մ'առարկայ։ 4 Գլուխ զարնելը (հոտերու)։

Entêter (անդէ), ն. Գլուխ զարնել (հոտերու)։ 2 (Մէկու) գլուխը լեցնել՝ դարձնել, փ. 3 (Մէկու) գլուխ խօթել (բան մը)։ ‖ S'—, չ. Խելքը տալ, գրաւ-ուիլ, գլուխը խօթել, գլխիլ։ 2 Պնդել կենալ, յամառիլ մնալ։

Enthousiasme (ան-զիասմ), ար. Աստուածազդեցութիւն, աստուածա-բարութիւն։ 2 Խանդ, աւիւն (բանաս-տեղծի)։ 3 Եռանդ, բորբոք, աւիւն (պա-տերազմական)։ 4 Սաստիկ հիացում, յափշտակութիւն։ 5 Ցնծութիւն, հըրճ-ուանք, եռանդ, խանդավառութիւն † Il fut accueilli avec—։

Enthousiasmer (ան-զիաս), ն. Միտքը վառել, խանդավառել † ‖ S'—, չ. Յափշտակուիլ, խանդավառիլ †։

Enthousiaste (ան-զիաստ), գ. Սաստիկ հիացող, մոլեսքանչ։ 2 Ինքզինք ներշնչեալ կարծող, երազայոյզ, յափըշ-տակեալ։ 3 հ. ժ. Աստուածազդեցիկ, աստուածարեալ։ ‖ ած. Յափշտակուող (նորութեանց)։ 2 Եռանդագին (ընդունե-լութիւն)։ 3 Ներշնչեալ. երազայոյզ։

Enthymême (ան-մէմ), ար. Համ-ճար, հնարք, հռ.

Entiché, e (ան), ած. Ոտքով գլխով յարած, թաթաւուն, խելքը միտքը տուած (կարծիքի մը)։ 2 Աւրուիլ սկսող՝ ծանր-ցած (պտուղ)։

Enticher (ան), ն. Միտքն աւրել, գլուխը խօթել։ ‖ S'—, չ. Ոտքով գլխով յարիլ, թաթաւիլ, խելքը միտքը տալ։

Entier, ière (ան), ած. Բովան-դակ, բոլոր, ամբողջ։ 2 Ամբողջական (թիւ)։ 3 Երկար (ժամեր)։ 4 Կատար-եալ, անթերի, անվթար (որ և փ.)։ 5 Ան-կուրտ † (ձի)։ 6 Իր կամքը՝ կարծիքները բռնող կեցող, յամառ։ ‖ Tout—, Բոլոր։ 2 Համակ, ամբողջովին, բոլորովին (նուիր-ուիլ)։ ‖ ար. Բովանդակութիւն, բոլորը, բովանդակը. Dans son —, (ամբողջ, ամբողջովին). En son —. (իր ամբող-ջութեան մէջ, անփոփոխ), 2 Ամբողջա-կան թիւ, ամբողջ։ 3 Անկուրտ † ձի։ ‖ En —, մ. Լիովին, ամբողջովի։

Entièrement (ան-թ), մ. Իսպառ, համակ, բոլորովին ☞ համա(ճարակ), բոլորա(նուէր), ամենա(կատար)։ [թիւն։

Entité (ան), էգ. Էակութիւն, էու-

Entoilage (ան). ար. Կտաւ փակ-ցընելը։ 2 Փակցուած կտաւ։

Entoiler (ան), ն. Կտաւ փակցնել (պատկերի)։

Entoir (ան), ար. Տ. **Greffoir**։

Entomolithe (ան), էգ. Քարաց-եալ միջատ։

Entomologie (ան), էգ. Միջա-տաբանութիւն։ [ջատաբան։

Entomologiste (ան), ար. Մի-

Entonner (ան-թն), ն. Զայնի մը վրայ դնել (եղանակ)։ 2 (Կցուրդի մը) սկիզբը երգել, սկսիլ՝ եղանակել † (զքեզ Աստուած), (որ և ռնի.)։ 3 Երգելու սկսիլ (որ և փ.)։ 4 Տակառել (գինի)։ ‖ Il —

bien, Լաւ կը խմէ : || S'—, յ. Ուժով մը մտնել (հովի) :

Entonnoir (ան-ln), ար. Ձագար. խուՆի : || En —, Ձագարաձեւ :

Entorse (ան-ս), էգ. Դառնալը, գալարում, գելում (ոտքի) : || Donner une —, Կամակորել (բնագիր) : 2 Այլայլել (ճշմարտութիւն) : 3 (Մէկու) վարկին վնաս հասցնել :

Entortillage (ան), ար. Պատատում, պլլում : 2 Խառնշտկում, ոլորում (ոճի) :

Entortillement (ան), ար. Փաթթուիլը, գալարում, պատատում : 2 Խառնափնդորութիւն, խառնշտուք (խօսքերու) :

Entortiller (ան), ն. Փաթթել, պատատել, պլլել ☞ գալարուն, շաղապատ : 2 Խառնափնդորել, խառնշտկել (ոճ) : 3 Թակարդը ձգել, խաբխբել, ը. || S' —, յ. Փաթթուիլ, պատատուիլ, պլլուիլ :

Entour (ան), ար. Շրջակայք, շրջավայրք : 2 Շուրջը եղողք, մօտակայք † || À l' —, մ. Շուրջանակի :

Entourage (ան), ար. Շուրջը եղողք, ներքինք, պարառուք : 2 Շրջանակ :

Entouré, e (ան), ած. Homme bien —, Լաւ մարդերէ շրջապատուած մէկը :

Entourer (ան), ն. Պատել, շուրջ պատել, շրջապատել, (ցանկ)ել ☞ (ծովա)ծիր, (հրա)պարփակ, (լուսա)պսակ. — de ses bras, (փաթթուիլ, պլլուիլ) : 2 Չորս կողմն առնուլ, պաշարել : 3 Չորս կողմը դնել (լրտեսներ) : 4 Պատել (խնամքներով), տարածել (խնամք՝ մէկու վրայ), շռայլել (պատիւք) : || S' —, յ. Չորս կողմն առնուլ՝ ժողվել, շուրջն ունենալ, շրջապատուիլ : 2 Պատուիլ պաշարուիլ, ձեռք առնուլ (զգուշութիւնք) :

Entournure (ան), էգ. Անթի (զօլ-թուք) աղեղնաձեւ կտրած : || C'est là l'—, Դժուարն հոդ է :

En-tout-cas (ան), ար. Արեւի ու անձրեւի դէմ հովանոց, արեւ-անձրեւակ† յ+. ն.

Entozoaire (ան-էռ), ար. Մարմնոյ մէջ ապրող անասուն, ներակեաց :

Entr'accorder (s') (ան-կc), յ. Միաբանիլ, մէջերնին յարմարիլ :

Entr'accuser (s') (ան-կc), յ. Իրար ամբաստանել :

Entr'acte (ան), ար. Միջահանգիստ, միջարարք : 2 Միջախաղ :

Entr'aider (s') (ան), յ. Իրարու օգնել :

Entrailles (ան), էգ. յ+. Փորոտիք, աղիք. Sentir crier ses —, (փորը ձայն տալ, ը.). Déchirer ses —, (գժտիլ, պառակտիլ) : 2 Ընդերք՝ որովայն (մօր) : 3 Ալք, խորք, ընդերք (երկրի) : 4 Ծնունդ, զաւակ. S'armer contre ses propres — : 5 Զգայնութիւն, զգացում. Cet acteur a des —. Homme sans — : 6 Գուրգուրանք, գորով, աղիք. — paternelles.

Entr'aimer (s') (ան), յ. Իրար սիրել :

Entrain (ան-ն), ար. Զուարթութիւն, զուարթամտութիւն. Il a de l'— : 2 Եռանդ, աշխոյժ. Étudier avec — : 3 Ոգեւորութիւն, շարժում (երկի մը մէջ) :

Entraînant, e (անդրէնան), ած. Գրաւիչ, հրապուրական, յափշտակիչ :

Entraînement (անդրէ), ար. Քշուիլ երթալը : 2 Քշելը, քաշել տանիլը. յափշտակութիւն (կրից) : 3 Ոյժ (սովորութեան) : 4 (Կարգ ու կանոնով) պատրաստելը (արշաւի՝ վարժութեանց) :

Entraîner (անդրէ), ն. Քաշել, քաշել տանիլ, քշել, քշել տանիլ (հեղեղի՝ ծառեր). — qn. dans sa ruine, (իրեն հետ ուրիշն ալ կործանել) : 2 Քաշքշել (մոլութեանց մէջ), նետել (դաւադրութեան մը մէջ), յափշտակել (բոլոր մտքեր). — dans l'erreur, (սխալեցնել). — par la persuasion, (համոզել) : 3 Միտք յափշտակել, անխ. 4 Պատճառ՝ առիթ լինել, հետը բերել, ետեւէն բերել. — avec. — après : 5 Հետեւանք ունենալ, բերել, էը. 6 (Յարմար կարգուկանոնով) պատրաստել (արշաւի՝ վարժութեանց) :

Entrait (ան), ար. Տանիքի գլխաւոր մարդակ † բնամարդակ † :

Entrant, e (ան-ն), ած. և գ. Մըտնող : 2 Ծպրդող, ընդմուտ, գ.

Entr'appeler (s') (ան-կp), յ. Իրար կանչել :

Entrave (ան), էգ. Խոչ, խոչըն-

դօտ, կապանք ։ 2 Ոտնակապ (ձիու) ։

Entraver (անվ), ն. Արգիլել, խոչընդոտ լինել, խափանել ։ 2 Ոտնակապ զարնել (ձիու) ։ [իմաց տալ ։

Entr'avertir (s') (անվ), յ. Իրարու

Entre (անվ), նխ. Մէջ տեղը, մէջ տեղ, մէջ, միջև ։ || D' —, Մէջէն ։ | — nous, խօսքը մէջերնիս ։ 2 Առանց դուրսէ մարդու, մեր մէջ ։

Entre-bâiller (անվ-պայյեէ), ն. Կէս բանալ ☞ կիսաբաց ։ [նուլ ։

Entre-baiser (s') (անվ), յ. Պագ-

Entre-battre (s') (անվ), յ Ծեծ-կուիլ ։

Entrechat (անվ), ար. Ոտընդողար։

Entre-choquer (s') (անվ), յ. Իրարու զարնուիլ։ 2 Իրարու դէմ գալ՝ ելնել ։

Entre-colonne, **Entre-colonnement** (անվ), ար. Սիւնամէջք, ճ.

Entre-connaître (s') (անվ-նէ), յ. Իրար ճանչել ։ [ղամէջք։ յ. Է.

Entre-côte (անդռքօդ), ար. Կո-

Entre-coupe (անվ), էգ. Կամարամէջք ։

Entrecoupé (անվ), ած. Կտրտուած։ 2 Ընդհատ, կտրատ, կտրտուկ ։

Entrecouper (անվ), ն. Կտրտել ։ 2 Ընդհատել, կտրտել ։ || S'—, յ. Իրար կտրել (գծերու) ։ 2 Իրար ընդհատել ։ || S'— la gorge, Իրար փողոտել ։

Entre-croiser (s') (անվ), յ. Իրար խաչաձև կտրել ։

Entre-cuisse (ա), ար. Ազդամէջ։

Entre-déchirer (s') (անվ), յ. Իրար յօշոտել՝ բզքտել ։

Entre-détruire (s'), (անվ), յ. Իրար կոտորել։ 2 Իրար քանդել՝ կործանել։

Entre-deux (անվ), ար. Անջրպետ. ապա ։ 2 Տանթէլի ևն. շերտիկ, անդըրտէօ ։ || մ. Սանկ նանկ ։

Entre-dévorer (s') (անվ-վօ), յ. Իրար գիշատել՝ ուտել ։ [ըսել ։

Entre-dire (s') (անվ), յ. Իրարու

Entre-donner (s') (անվ), յ. Իրարու տալ ։ 2 Իրար զարնել ։

Entrée (անվ), էգ. Մուտք (որ և գ.)։ 2 Մուտքի հանդէս, մուտք (արքայի) ։ 3 Ջրի՝ ազատ մուտք, մուտք. Avoir son —, ses — au théâtre ։ 4 Նստելու իրաւունք, աթոռ. Avoir — au Conseil d'Etat ։ 5 հ. ժ. Մուտք արքայի քով. Cette charge donne toutes les —։ 6 Ընդունելութիւն՝ մուտք (ընկերոցի մէջ)։ 7 Դուռն՝ մուտք (քաղքի՝ տան)։ 8 Բերան (անտառի՝ կօշկի՝ գլխարկի) ։ 9 Ծակ (փականքի)։ 10 Պատճառ. ճամբայ, դուռ. Donner — à, (դուռ բանալ), գ. 11 Սկիզբ ։ մուտք ☞ (ամսա)գլուխ, (ձմեռնա)մուտ. À l' — de son pontificat. Dès l' — de ce discours. À l' — de l'hiver, (ձմեռ բերան). — en séance, (նիստն սկսիլը). — en jouissance, (վայելելու սկսիլը) ։ 12 Մտից հրաման, մուտք (ապրանքներու՝ զրքերու). Avoir l' — d'un port, (Նաւահանգիստ մտնելու պայմանները կատարած լինել)։ 13 Տեսարան ելնելը, մուտք, կամ տեսարան ելնելու ժամ. Faire une fausse—. Manquer son— ։ 14 Սկսելու ժամ, սկսում. L' — des cors ։ 15 Առաջին կերակուրք, նախապատ ։ 16 Մտից քաժ (ապրանքներու)։ || D' —. մ. Յառաջ, ի սկզբան, հ. | D' — de jeu, խաղին սկիզբէն ։ 2 Ի սկզբան ։

Entrefaites (անվ), էգ. յգ. Sur կամ Dans ces —, Նոյն կէտին, նոյն միջոցին, մինչ այս մինչ այն ։

Entrefilet (անվ), ար. Ցօղուածիկ, յօդիկ, հատուածիկ † ։

Entre-frapper (s') (անվ), յ. Իրար զարնել ։

Entregent (անվ), ար. Վարուելու ճարպկութիւն, վարպետութիւն, ը.

Entr'égorger (s') (անվ), յ. Իրար փողոտել ։ [րարու զարնուիլ ։

Entre-heurter (s') (անվ-վ), յ. Ի-

Entrelacement (անվ), ար. Իրար անցընելը՝ անցնիլը, հիւս, հիւսուած ։

Entrelacer (անվ), ն. Իրարու անցընել, հիւսել ☞ հիւսկէն ։ || S'—, յ. Իրար անցնիլ, հիւսուիլ ։

Entrelacs (անվ-լա), ար. Հիւսկէն զարդք, հիւսք, հիւսազարդք ։

Entrelardé, e (անվ), ած. Ճարպախառն (միս)։ 2 Օտարախառն † (ոճ)։

Entrelarder (անվ), ն. Ցեռուլ, հիւսել, խառնել։ 2 Խոզաճարպ դնել (մսին)։

Entre-ligne (անդ), ար. Տողամէջ։ 2 Տողամէջի գրուած ։ յ. վ.

Entre-lire (անդ), ն. Անկատար՝ կէս կարդալ ։

Entre-luire (անդ), չ. Աղօտ՝ կէս փայլիլ ☞ աղօտափայլ ։

Entre-manger (s') (անդ), յ. Իրար ուտել ։

Entremêler (անդ-մէ), ն. Տեղ-տեղ խառնել, միջախառնել ☞ (հառաչա)խառն ։ 2 Իրար խառնել, մէջ խառնել, խառնել ։ ‖ S' —, յ. Խառնուիլ ։

Entremets (անդ), ար. Երկրորդ կերակուրք, խահամէջք ։

Entremetteur, euse (անդ-մէտ), գ. Մէջ մտնող, միջնորդ։ ‖ էգ. Կաւատուհի †։

Entremettre (s'), - mis, e (անդ), յ. Մէջ մտնել ։

Entremise (անդ), էգ. Միջնորդութիւն. Par l'— de, (ձեռքով, միջոցաւ)։

Entre-nœud (անդ), ար. Վարակամէջ (ցօղունի), միջնահանգոյց ։ յ. վ.

Entre-nuire (s'), (անդ), յ. Իրարու վնասել ։

Entre-parler (s') (անդ), յ. Խօսակից լինել ։

Entrepas (անդ-պա), ար. Տ. **Amble**։

Entre-percer (s') (անդ), յ. Իրար վիրաւորել կամ մեռցնել, իրար զարնել ։

Entre-pont (անդ), ար. (Նաւու) միջնայարկ ։ յգ. վ.

Entreposer (անդ), ն. Պահեստի մթերանոցը դնել, մթերանոցել † համբարոցել † ։

Entreposeur (անդ), ար. Համբարոցի տէր, համբարոցապան ։ 2 Պահող ու ծախող (տէրութեան ապրանք)։

Entrepositaire (անդ-զի-տէռ), ար. Մթերանոցող † համբարոցող † ։

Entrepôt (անդ-պօ), ար. (Պահեստի) մթերանոց, համբարոց † ։

Entre-pousser (s') (անդ), յ. Իրար մղել ։ 2 Իրարու մղել (բան մը) ։

Entreprenant, e (անդ-նան), ած. Նետուող, յրահամարձակ, ձեռնամուխ (մարդ)։ 2 Չափազանց նետուող, յանդուգն. Il est d'humeur —։ 3 Կիներու հետ համարձակ, կնահամարձակ † ։

Entreprendre, - pris, - e (անդ-դ), ն. Ձեռք զարնել, ձեռնարկել ։ 2 Յանձն առնուլ, վրան առնուլ (բան մը շինելու՝ հայթայթելու)։ 3 Ձեռնամուխ լինել, յարձակիլ (մէկու վրայ). — qn. 4 Մէկը շահելու ջանալ։ 5 Մէկը կրթելու ձեռք զարնել ։ 6 Անդամալուծել, բռնել (սրբունք)։ ‖ չ. Ոտնձգութիւն ընել, ձեռք երկնցնել. — sur ։ 2 Ձեռք երկնցնել՝ ձեռնարկներ ընել (մէկու) կենաց դէմ. — contre ։ ‖ S' —, յ. Ձեռք զարնուիլ ։ 2 Իրարու դէմ յարձակիլ ։ 3 Հիւանդանալ, ախտանալ ։

Entrepreneur, euse (անդ), գ. Ձեռնարկու ։ 2 Գործառու ։ ‖ Un — ։ Շինող, ձեռնարկու ։

Entrepris, e (անդ), ած. Հիւանդ. լուծուած, բռնուած ։ 2 Ինչպէս ընդալը չգիտցող ։

Entreprise (անդ), էգ. Ձեռնարկութիւն, ձեռնարկ ։ 2 Գործ, խորհուրդ ։ 3 Բան մը շինելու՝ հայթայթելու պայմանք, սահմանման պայմանք։ 4 Ձեռք երկնցնելը, ձեռնձգութիւն (մէկու իրաւանց դէմ)։ 5 Յարձակում. Une — contre։

Entrer (անդ), չ. Մտնել (որ և գ.) ☞ — en ménage, (կարգուիլ). — dans la vie, (աշխարհ գալ) ☞ ներքսամուտ, (ծակա)մուտ, (վիմա)սոյզ, (կրօնաւոր)իլ, (մտերմա)նալ ։ 2 Ելնել (տեսարան), (որ և ներ.)։ 3 Մտնել (խօսակցութեան), նստիլ (պաշտօնի). — en couvalescence, (ապաքինիլ)։ 4 Զգալի լինալ (յուսահատութեան մէջ) ☞ (զայրագն)իլ, (երկպառակ)իլ ։ 5 Խելամուտ լինել, հասկնալ, թափանցել (մէկու միտք). — dans ։ 6 ’անութիւն տալ, հաւանիլ (գաղափարներու). — dans. — dans les vues de qn. (համամիտ լինել). իսկ՝ Cela n'— pas dans ses vues, (այդ իր դիտումներուն չյարմարիր)։ 7 Բացատրել, յայտնել. Cet auteur. Ce peintre — bien dans les passions ։ 8 Կցորդ լինել, համակրիլ (վշտի). — dans ☞ (վշտա)կից, (ցաւա)կցիլ ։ 9 Մասնակից լինել, մտնել. — dans un complot. Ne paraissant — en rien ։ 10 Մտնել (քննութեան մը մէջ)։ 11 Անցնել (մտքէն). Cela ne m'est jamais — dans l'esprit, dans la tête ։ 12 Գտնուիլ (եսութիւն՝ մեր գործոց մէջ). — pour beaucoup, (մեծ դեր

մը խաղալ, ֆ.) 13 Մտնել, սղմիլ (գրպանի մէջ)։ ‖ Entrez, Հրամմեցէք։ | Faire —, Մտցնել։ 2 Խօթել։ | — avant, Խորը մտնել։ | — en matière, Բուն նիւթը ձեռք առնուլ։ | — à table, Ուտելու նստիլ։ | — dans la plaisanterie, Կատակի գալ՝ յարմարիլ։ | — dans les interêts de qn. Նպաստաւոր՝ նպաստամատոյց լինել։ | — en amour, en chaleur, en rut, Տաքնալ, կտղիլ (էգի)։ | — en jeu, Վէճի՝ բանի մը մէջ մտնել։ ‖ ն. Մտցնել։ 2 Տեսրակն անցընել։

Entre-regarder (ան), ն. Ակնարկ մը նետել։ ‖ S'—, չ. Իրարու երես
[րարու օգնել։

Entre-secourir (s') (ան), չ. Ի-

Entre-sol (ան), տր. Գետնայարկի և նախայարկի † միջև բնակարան՝ սենեակ, միջնայարկ։ չ. Ն.
[Նամէջք։

Entre-sourcils (ան-սի), տր. Յօ-

Entre-soutenir (s') (ան), չ. Իրար օգնել։
[րու յաջորդել։

Entre-suivre (s') (ան), չ. Իրա-

Entretaille (ան), էգ. Նուրբ քանդակ, Նրբաքանդակ †։

Entre-tailler (s') (ան), չ. Ոտքերն իրար զարնել (ձիու)։

Entre-tailure (ան), էգ. (Ձիու) աքեվէրք (ոտքերն իրար զարնելէ)։

Entre-temps (ան-դան), տր. Միջոց (ժամանակի)։ ‖ մ. Այն միջոցին, մինչ այս մինչ այն։
[2 Վառ պահող։

Entreteneur (ան), տր. Պահող։

Entretenir,-nu, e (ան), ն. Պահել (յարաբերութիւն) ☞ (Թղթակցի)իլ։ 2 Ծախքն հոգալ, պահել (ընտանիք՝ տարփուհի)։ 3 Ոտքի վրայ պահել (բանակ)։ 4 Լաւ պահել (տուն), յարդարուն պահել (ճամբայ)։ 5 Անշէջ՝ վառ պահել (կրակ՝ պատրանք), հաստատուն բռնել, հաստատուն պահել (խաղաղութիւն)։ 6 Պահել (նախապաշարմանց մէջ). — d'espérances, (յոյսերով պարարել՝ խաբխբել)։ 7 Բանեցնել (խարան)։ 8 Խօսիլ (մէկու հետ)։ 9 Կապել՝ բռնել (շէնք)։ ‖ S'—, չ. Իր ոյժը պահել, պահուիլ, մնալ (առոյգ)։ 2 Պէտքերն հոգալ, ապրիլ (եկամուտովը), ապրուստը հանել (խաղով)։ 3 Սնանիլ՝ ապրիլ (ցնորքներով)։ 4 Վարժ պահել (ձեռք՝ անդամներ)։ 5 Խօսակցիլ, խօսիլ։ 6 Իրար բռնել (գերանաց), որ և ֆ.

Entretenue (ան), էգ. Գաղտնի տարփուհի, պահծու։

Entretien (ան-ն), տր. Վառ՝ հաստատ պահելը, շարունակում։ 2 Ծախք (տան), պարէն՝ պահեստ (ընտանեաց). Cette caserne est d'un grand —, (այս զօրանոցը մեծ ծախքով կը պահուի)։ 3 Դարման՝ պահեստ (անասնոց)։ 4 Զգեստի ծախք, հանդերձազինք. La nourriture et l'— des domestiques. 5 Նորոգութիւն՝ խնամք (փողոցի)։ 6 Նորոգութեանց ծախք. Ce bâtiment est de grand —, (այս շէնքը նորոգութեան մեծ ծախքեր ունի)։ 7 Խօսք, խօսակցութիւն. Faire l'— de la ville, (ամէնու բերանն իյնալ)։
[Թէլ †։

Entretoile (ան), էգ. Միջնատան-

Entretoise (ան), էգ. Գօտի, պահանգ, ճ.
[սպաննել։

Entre-tuer (s') (ան), չ. Իրար

Entre-visiter (s') (ան), չ. Իրարու այցելել։
[(երկաթուղւոյ)։

Entre-voie (ան), էգ. Միջուղի

Entrevoir - vu, e (ան), ն. Կէս մը տեսնել, աչքին հանդիպիլ։ 2 Նախատեսել, ընդնշմարել † 3 Հարեւանցի մը տեսնել, թերնշմարել †։
[մէջք, ճ.

Entrevous (ան), տր. Մարդակա-

Entrevue (ան), էգ. Տեսակցութիւն։

Entr'ouir (ան), ն. Աղօտ մը լսել, թերլսել †։

Entr'ouvrir, - vert, e (ան), ն. Կէս-բանալ ☞ կիսաբաց։ 2 Ճեղքել՝ բանալ (ալիք)։
[աչք։

Enture (ան), էգ. (Պատուաստի)

Énumérateur, տր. Թուող։

Énumératif, ive, ած. Թուողական։

Énumération, էգ. Թուում, Թուարկութիւն։ 2 Թուում մասանց, հռ.

Énumérer, ն. Մէկ մէկ համրել, Թուել, Թուարկել։ 2 Թուումն մասանց ընել, հռ.

Envahir (ան-ի), ն. Բռնի տիրել՝ տիրանալ, բռնանալ, կոխել (երկիր մը)։ 2 Զօրս կողմը բռնել, տարածուիլ, գրաւել, կոխել (ջուրի)։

Envahissant, e (ան-խսան), ած. Բանի տիրացող, զրաւող, կոխող (ջուրեր)։

Envahissement (ան-խս), գոյ. Կոխելը, զրաւում, յափշտակութիւն, տիրացում։

Envahisseur (ան-խսէօռ), գոյ. Բանի տիրացող, յափշտակող։

Envaser (ան-զ), ն. Սըկով լեցնել։ ‖ S' —, չ. Սկի մէջ թաղուիլ։

Enveloppe (ան), էգ. Ծածկոյթ, պահարան, պատեան (նամակի)։ 2 Հասցէ. Ecrire sous l' — de qn. 3 Թաղանթք՝ մզանք (սաղմի)։ 4 (Դրսի) երեւոյթ. — épaisse։

Enveloppé, e (ան-վլօփ), ած. Փաթթուած, փաթթըրտուած. Un esprit —, (գաղափարները շփոթ՝ խօսքերը մութ մարդ)։ 2 Քօղարկեալ (խօսք)։ 3 Մթին (պատճառաբանութիւն)։

Enveloppement (ան-վլօփ), գոյ. Պատելը, պատատում։

Envelopper (ան-վլօփ), ն. Պատատել, ծրարել, փաթթել։ 2 Մէջ առնուլ, պաշարել, շուրջ պատել։ 3 Թակարդը ձգել, թակարդել, ☞ Թակարդապատ։ 4 Մէջ առնուլ, մէջ խօթել, մէջ խառնել (մէկը)։ 5 Մթագնել, քօղարկել, ծածկել (միտքն երկինք) ☞ (ամպա)մած։ 6 Քօղարկել, ծածկել (բանով մը)։ ‖ S'—, չ. Փաթթուիլ։ 2 Ծածկուիլ, ⁊. 3 Մթագնիլ։ 4 Մէջ գտնուիլ։ 5 Մութ խօսիլ։

Envenimer (ան), ն. Թունել, թունաւորել ☞ Թունալից, չարաթոյն։ 2 Չայրացնել (վէրք)։ 3 Դառնացնել, զայրացնել, ⁊.

Enverger (ան), ն. Ոզորով հիւսել ☞ ոզորահիւս։

Enverguer (ան), ն. Առագաստները կապել (իրենց փայտին)։

Envergure (ան), էգ. Լայնքէ բացուածք առագաստից։ 2 Լայնք նաւու։ 3 Սաւառնածք (թռչնոյ), թեւատարածութիւն։

Envers (ան), նխ. Նկատմամբ, համար, առ, դէպ ի։ ‖ — et contre tous, Ամէնու դէմ, ⁊⁊.

Envers (ան), գոյ. Հակառակ կողմ (պաստառի), շրջօն Գ. Étoffe à deux —, (երկերես † պաստառ). Gens à deux —, (երկդիմի մարդիկ)։ 2 Հակառակը։ ‖ À l' —, մ. Դարձած, ներսը դուրս. Mettre à l' —, (ներսը դուրս հագնիլ)։ 2 Վեր ի վայր. Ses affaires sont à l' —։ 3 Թիւր՝ շրջեալ (խելք)։

Envi (à l') (ան), մ. Մրցելով մը, իրարմէ աւելի։ 2 Ինք իր հետ մրցելով մը, բոլոր ոյժով։

Enviable (ան), ած. Նախանձելի։

Envie (ան), էգ. Մախանք, նախանձ. Porter —, (նախանձիլ)։ 2 Տենչ, ախորժք, անձուկ, իղձ, ցանկութիւն, փափագ ☞ (հարցա)սիրութիւն. — de plaire. Avoir —, (սիրտն ուզել, յօժարիլ, փափաքիլ։ 2 Կարիք ունենալ, ⁊.). Passer son —, (փափաքն առնուլ). J'ai — de vous voir, (ձեզ տեսնել կ'ուզէ սիրտըս, ձեր կարօտը կը քաշեմ)։ 3 (Բնական) պէտք. — de vomir, (սիրտխառնուք). — de femme grosse, (ափեղցփեղ ախորժք յղի կնոջ, սրտաւեր Գ.) J'ai — de dormir (քուն ունիմ). J'ai — de pleurer, (լալս կուգայ, լալ կ'ուզեմ). J'ai — de me gratter, (կը քերուիմ). J'ai — d'aller à la selle, (փորս պիտի ելնէ)։ 4 Դժպհի հանգամանք, զարշութիւն. Jeter sur qn. toute l' — d'une vilaine action։ 5 Քցիմ. չէյքան բըրնաղը։ 6 Ի ծնէ սպիտակ, խալ †։ [նախանձելի։

Envié, e (ան), ած. Փնտռուած,

Envieilli, e (ան), ած. Հինօրեայ, հնացեալ։ [ն. Ծերացնել։

Envieillir (ան), չ. Ծերանալ։ ‖

Envier (ան), ն. Նախանձիլ։ 2 Փափաքիլ, ցանկալ, ըղձալ, տենչալ. — le pouvoir։ 3 Ագահել, զլանալ (բան մը)։

Envieux, euse (ան), ած. Յաչաղկոտ, նախանձոտ (որ և գ.)։ 2 Նախանձու (նայուածք)։ 3 Ցանկացող, փափաքող. — d'arrêter le carnage։ 4 Զլացող։ [ման)։

Enviné, e (ան), ած. Գինեհոտ (ա-

Environ (ան-ռօն), նխ. Դէպ ի, մօտ, մօտիկ։ ‖ մ. Գրեթէ, վեր վար, շուրջ, զոգցես, իբր։

Environnant, e (ան-վիռօն), ած. Չորս կողմի, շրջակայ։

Environner (ան-վիռօն), ն. Շրջա-

պատել, պարփակել, փակել (պարսպօք) ☞ (համա)պարփակ: 2 Զորս կողմն առնուլ, պաշարել : [բոլորտիք :

Environs (ան-ն), ար. յ+. Շրջակայք,

Envisager (ան), ն. (Մէկու) երեսը նայիլ: 2 Աչքը դարձընել, նայիլ, (մտքով) նկատել (որ և փ.) ☞ (ան)նկատ : 3 Խորհիլ, միտք բերել, մտածել :

Envol (ան), ար. Յղում, առաքում: 2 Խրկած բան, յղած † : [ծռուիլ:

Envoiler (s') (ան), չ. Կորանալ,

Envoisiné, e (ան), ած: Être bien —, Լաւ դրացիք ունենալ :

Envoler (s') (ան), չ. Փախիլ, Թռչիլ : 2 Սահիլ, սպառիլ, փ.

Envoûter (ան), ն. Զարադիւթել † (մէկը) իր պատկերով :

Envoyé (ան), ար. Առաքեալ, հրեշտակ, պատգամաւոր : ‖ էգ. Պատգամաւորի կին :

Envoyer (ան), ն. Առաքել, յղել, ղրկել : 2 Մարդ ղրկել (մէկու տուն) : 3 Արձակել (գնտակ), նետել (քար), տալ (լոյս) : 4 Հանել (գոլորշիք՝ ի գլուխ) : ‖ — promener, — paître, Կորսուէ ըսել, գրողին ղրկել :

Éolien,-ienne, Éolique, ած. Եւոլեան (բարբառ) : [լոյզ† գծի.

Éolipyle, ար. Եւոլպղուռ, հողմե-

Épacte, էգ. Վերադիր (տարւոյ).

Épagneul, e, գ. Սպ. որսաշուն մը, սպանիկ † :

Épais, aisse, ած. Թանձր: 2 Հաստ: 3 Անշնորհ՝ Թանձր (ձի) : 4 Ծանրախօս՝ ծանրա(լեզու) : 5 Խիտ (մազեր), կուռ (գումարտակք), Թանձրահոծ (գիր), Թանձրախիտ (անտառ). Aux sourcils —, (յօնեղ) : 6 Թանձրամած (խաւար) : 7 Թանձր ողխտութիւն. Etre—, (Թանձրամիտ լինել) : ‖ ար. Թանձրութիւն: ‖ մ. Խիտ խիտ, խիտ :

Épaisseur (է), էգ. Ստուարութիւն, հաստութիւն : 2 Թանձրութիւն (մտքի) : 3 Թաւութիւն (անտառի), խտութիւն (օդի՝ բազմութեան) :

Épaissir (է), ն. Ստուարել, հաստցընել : 2 Թանձրացնել (որ և փ.) : ‖ չ. Ստուարիլ, հաստնալ (մէջքի) : 2 Թանձրանալ, (որ և փ.) : 3 Հոծիլ, Թաւանալ, խտանալ : ‖ Se —, չ. Ստուարիլ : 2 Թանձրանալ (որ և փ.) : 3 Ծանրանալ (լեզուի) :

Épaississement (է), ար. Թանձրացում, Թանձրութիւն :

Épamprer (ն), ն. Որթը (ատմս) կտրտել՝ յապաւել :

Épanchement, ար. Թափելը, հոսում, հեղում: 2 Զեղում (սրտի) : 3 Զեղում, բժ.

Épancher (ն), ն. Թափել (որ և փ.): 2 Բխել, զեղուլ: 3 Դուրս Թափել (գաղտնիքը), բանալ (սիրտը) : ‖ S' —, չ. Թափիլ : 2 (Աչքերէ) վազել (քունի) : 3 Վազիլ, զեղանիլ, բժ. 4 Զեղանիլ (սրտի) : 5 Զեղուլ սիրտը :

Épandre (ն), ն. Տարածել, Թափել, սփռել: 2 Թափել՝ զեղուլ (բարիք):

Épanorthose (ō), էգ. Ուղղութիւն, հռ.

Épanouir, ն. Փթթել՝ բանալ (ծաղիկ) ☞ փթթազարդ, (դեռա)փթիթ, (ծաղկա)փթիթ : 2 Պարզել՝ զուարթացնել (երես) : ‖ S' —, չ. Փթթիլ, բացուիլ : 2 Զուարթանալ (դէմքի) : 3 Ուրախ լինել :

Épanouissement, ար. Բացում՝ փթթում՝ փթիթ (ծաղկանց) : 2 Զուարթութիւն (դէմքի) : 3 Բացուիլը (սրտի) : ‖ — de rate, Ուրախութիւն :

Éparcet, ար. **Éparcette,** էգ. Երեքնուկ, տկ.

Épargne, էգ. Խնայողութիւն, խնայութիւն : 2 Մէկգի դրած՝ պահած ստակ. Vivre de ses — : 3 հ. ժ. Արքունի գանձ. Billet de l'—, գլխ. 4 Տանձ մը, զեղընձայ † :

Épargner, ն. Խնայել (որ և անխ.). Ceux que le fer avait —, (սուրէն ազատողները): 2 Ազատ ձգել, չտալ, խնայել (աշխատանք՝ մէկէ). — qn. à. Épargnez-moi cette honte, (այս ամօԹը մի բերեր վրաս): 3 Մէկ կողմ ձգել, զեղչել (աւելորդ խօսքեր) : ‖ Ne pas—, Գէշ խօսիլ: 2 Ծեծել: | Ne rien—, Ամէն միջոց բանեցնել, բան մը պակաս չընել : ‖ S' —, չ. Իրարու խնայել: 2 Անձն անաշխատ ընել, խնայել (հոգէ՝ աշխատանքէ). Epargnez-vous ce soin, (այդ հոգը մի տանիր) : ‖ Ne pas s' —, Իր

տղէկ զէշ բաները խօսիլ։ | Ne pas s'— à, Բոլոր զօրութեամբը աշխատիլ, իր անձի չխնայել ։ [ում, ցրուում ։

Éparpillement, ար. Ճապաղ-

Éparpiller, ն. Ցիրուցանել, ցըրուել ․ — l'argent, իսկ — son argent, (փուճ բաներու) վատնել, Թափթըփել (ստակը) ։ ‖ S'—, չ. Ցրուիլ ։ 2 Միտքը ցրուիլ ։

Épars, e, ած. Սփիւռ, ցիրուցան ։

Éparvin (ì), ար. Մակուռ † ձիու կարթի, ճուռակէցք † ։

Épaté, e, ած. Կարճուտափակ (քիթ)։ 2 Ոտնբեկ (բաժակ) ։

Épater, ն. (Բաժակի) ոտքը կոտրել։ 2 Ապշեցնել, շլմորել, ռ.

Épaulard (ō), ար. Որքա, ձկ.

Épaule (ō), էգ. Ուս ։ ‖ Par-dessus l'—, Արհամարհանօք (նայիլ)։ 2 Զ(ընել) ։ 3 Զ(հաստուցանել), չ(վճարել)։ | De toutes les —, Ուսով չափ (վեր է քեզմէ) ։

Épaulée (ō), էգ. Ուսի ոյժ, ուս ։ 2 Թիկնատ† կողմ (ոչխարի)։ ‖ Par —, Հարեւանցի, այլ և այլ անգամներ (ընել բան մը) ։

Épaulement (ō), ար. Հողապատուար, հողապատնէշ † (կրակի դէմ) ։ 2 Հողակոյտ † որմ ։

Épauler (ō), ն. Խախտել՝ կոտրել ուս (անասնոց) ։ 2 Օգնել, կռնակ լինել, ռ. 3 Հողապատնէշով † պատսպարել (զօրք) ։ 4 Ուսին կռթնցնել՝ ուսել (հրացան)։ ‖ S'—, չ. Ուսը վիրաւորել (ձիու) ☞ ուսավէր ։ 2 Օգնել իրարու ։

Épaulette (ō), էգ. Ուսանոց (պարեգօտի) ։ 2 Ուսանոց (զինուորականի) ։ 3 Սպայութիւն. Obtenir l'—. Double —, (հարիւրապետութիւն) ։

Épave, ած. Կորսուած՝ անտէր (ինչք)։ ‖ էգ. Զփնտռուած տէրութեան ինկած բան, կորստեայ։ 2 Մնացորդք, բեկորք (նաւաստութեան)։ ‖ — maritimes, Ծովու դուրս նետուած բաներ։ | — d'eau, Գետէ կամ գետեզերքէ գտնուած բաներ ։

Épautre (ō), ար. Տեսակ մը ցորեն, ճօն ։

Épée, էգ. Սուսեր, սուր ․ Rendre son —, (պարտութիւն խոստովանիլ, տեղի տալ) ։ 2 Զինուորութիւն ․ Préférer la robe à l'—. Briser son —, (զինուորութիւնը Թողուլ)․ Les gens de l'—, (զինուորականք) ։ ‖ — de mer, Քսիփիէ, Թրաձուկ ։ | — de chevet, Բարձի տակ՝ սիրական գիրք ։ 2 Աջ բազուկ (մէկու մը), փ. | Poursuivre, Presser l'— dans les reins, Սաստիկ նեղը ձգել, տագնապել ։

Épeler, ն. Կապել՝ հեգել (բառ) ։

Épellation (21), էգ. Գիրերը կապելը, հեգ, հեգում ։

Épenthèse (ì), էգ. Բառի մը մէջ գրի կամ վանկի յաւելուած, ներյաւելած†

Épenthétique (ì), ած. Միջյաւելական (գիր) ։

Éperdu, e, ած. Խուճապեալ ։ 2 Խելքը գլխէն գացած, խելակորոյս † 3 Բուռն՝ ինքիրմէ ելած (սէր) ։ 4 (Սիրով) յիմարած ։

Éperdument, մ. Խելքը Թռցնելով, ոգւով չափ, խենթի պէս։ [ըխտա)։

Éperlan, ար. Զմարիտ† ձկ. (զմա-

Éperon, ար. Խթան. մահմուզ, (որ և փ.) ։ 2 Բիտ (աքաղաղի) ։ 3 Բիտ, բռ. 4 Սրածայր շինուած, քիթ։ 5 Սրամէտ որմած (իբր մոյթ պատի) ։ 6 Ցռուկ՝ քիթ (նաւու), հ. 7 Աչածայրի խորշումք ։

Éperonné, e (1n), ած. Խթանաւոր․ մահմուզլու։ 2 Բտաւոր, կր. և բռ. ‖ Il est —, Աչածայրի կողմը փոթեր ունի ։

Éperonner (1n), ն. (Ձին) խթել․ մահմուզլամագ ։ 2 Գրգռել, արթնցնել, խթել, փ. 3 (Մէկու) կօշկաց խթաններ դնել ։

Éperonnier (1n), ար. Խթան՝ սանձ ևն․ շինող՝ ծախող, սանձարար, սանձավաճառ ։ 2 Կրկնաքիտ սիրամարգ մը, երկբիտ † ։

Épervier, ար. Բազէի ցեղէ Թռչնուռակ ։ 2 Ուռկան մը ։ [դիկ † ։

Épervière, էգ. տ. ս. Ճբերվածա-

Épervin, ար. Տ. **Éparvin** ։

Éphèbe, ար. (Զափահաս) պատանի։

Éphélide, էգ. Բիծ՝ ցան (մորթի)։

Éphémère, ած. Սակաւօրեայ, վաղանցուկ, առօրեայ։ 2 Միօրեայ (չերմ՝ ծաղիկ) ։

Éphémérides, էգ. Էֆիմերտէ ։ ‖ յգ. էգ. Օրագրութիւն (մոլորակաց) ։ 2 Զանազան դարուց նոյնօրեայ դէպքեր, օրաւորակք։ 3 Օրագրութիւն (Աղեքսանդրի), հ.

Éphod (օs), ար. Վակաս (Ղեւտականաց), եփուդ ։ [ւոց) ։

Éphore, ար. Պարէտ (Սպարտաց-

Épi, ար. Հասկ. պաշաք ։ 2 Հասկաձեւ հունտք՝ ծաղիկք. Un — de diamants, (հասկայեռ ադամանդ). — de cheveux, (մազերու փնջիկ՝ միւսներու ներհակ ուղղութեամբ, փունջիկ Գ.) ։

Épiation, էգ. Հասկաւորութիւն ։

Épicarpe, ար. Վերնամաշկ (պըտղոց) ։

Épice, էգ. Համեմանք, բովինայք. պէհար։ ‖ յգ. Կծող լեզու, սլաք։ 2 հ. ժ. Շաքարեղէնք։ 3 հ. ժ. Դատաւորի վարձք։

Épicène, ած. Մակաւասար (բառեր), գ.

Épicer, ն. Համեմել, բովինել † պէհարլամաք ։ 2 հ. ժ. (Ծանր) վարձք առնուլ դատաւորի ։

Épicerie, էգ. Համեմեղէն. Commerce des — ։ 2 Նպարավաճառութիւն. պաքգալլըք ։

Épichérème (ʃk-k̄), ար. (Կարճ) ձեռնարկութիւն, տր.

Épicier, ière, գ. Նպարավաճառ. աթթար, պաքգալ։ ‖ ած. Նպարավաճառի։

Épicrâne (ա̄), ար. Վերագանկ ։ ‖ ած. Վերագանկային ։

Épicurien, ienne, գ. և ած. Եպիկուրեան ։ ‖ գ. Հեշտասէր, եպիկուրեան ։

Épicurisme (u), ար. Եպիկուրութիւն † 2 Հեշտասիրութիւն, եպիկուրութիւն ։

Épicycle, ար. Մակաշրջան, հ. ա.

Épicycloïde, ած. Մակբոլորակ, երկ.

Épidémie, էգ. Համաճարակ ախտ, տարախտ † հանրախտ † համաճարակ † ։

Épidémique, ած. Տարախտական, հանրախտական † համաճարակ ։

Épiderme, ար. Վերնամորթ. Il a l'— sensible, (դիւրազգած՝ դիւրախոց † մէկն է). Chatouiller à qn. l'—, (շողոմել) ։ 2 Վերնամաշկ, բս. 3 Վերնախաւ † (երկրագունդի) ։

Épier, չ. Հասկ կապել, հասկաւորիլ։ ‖ ն. Գաղտնի դիտել, լրտեսել (որ և անխ.)։ 2 Սպասել, դիտել (յարմար ժամանակ) ։

Épierrer (ɪr), ն. (Գետնի մը) քարերը մաքրել ☞ քարաքաղ ։

Épieu, ար. Նիզակ (որսորդի) ։

Épigastre, ար. Մակորովայն ։

Épigastrique, ած. Մակորովայնական ։

Épiglotte, էգ. Մակալեզու, կատիկ։

Épigrammatique (2m), ած. Վերտառական (քերթուած) ։

Épigrammatiste (2m), ար. Վերտառութիւնք շինող, վերտառող † ։

Épigramme, էգ. Ոտանաւոր՝ կծու խօսքով մը վերջացող, վերտառութիւն։ 2 հ. ժ. Կարճ ոտանաւոր, վերտառութիւն ։ 3 Կծու կամ հեգնական խօսք ։

Épigraphe, էգ. Վկայութիւն (գըրքի մը գլուխ), բնաբան, վերնաբան † 2 Վերնագիր (շէնքի մը) ։

Épigraphie, էգ. Վերնագրութեանց գիտութիւն ։ [կան ։

Épigraphique, ած. Վերնագրա-

Épigyne, ած. Վերաբողբոջ ։

Épilatoire, ած. Մազ թափող՝ հեռաթափ † (դեղ) ։

Épilepsie (u), էգ. Վերնոտութիւն. սարա, բժ.

Épileptique, ած. Վերնոտութեան ։ 2 Վերնոտ (որ և գ.) ։

Épiler, ն. Մազերը խլել՝ թափել ։ 2 Ճերմակ մազերը խլել ։

Épillet (kpɪjlɛk), ար. Հասկիկ, բս.

Épilogue, ար. Եզրակացութիւն, վերջաբան ։ [ստգտանել ։

Épiloguer, չ. և ն. Խծբծել,

Épilogueur, ար. Պարսաւադէտ, պարսաւագիր ։

Épinard, ար. Սպանախ, շոմին ։ ‖ — - fraise, Ծմել ։

Épinçoir (ʒ), ար. Սալարկուի մուրճ, քարուրագ † գալտըրըմճը քիւլիւնկի ։

Épine, էգ. Փշենի. — blanche, (սպափուշ). — noire, (մամխի) ։ 2 Փուշ (վարդենւոյ) ։ 3 Ողն, ողնայար (որ

և — dorsale) ։ ‖ — de bœuf, Արօրակալ, տկ. ‖ Une — au pied, Վարանքի պատճառ, մտատանջութիւն։ ‖ յգ. Դժուարութիւնք, նեղութիւնք, փուշք ։

Épinette, էգ. Եղեւին մը, փշեղեւին † 2 Պարարման վանդակ ։ 3 հ. ժ. Նուագարան մը, փետրահար ։

Épineux, euse, ած. Փշալից, փշուտ, փշոտ ☞ փշա(խնձոր)։ 2 Կընճռոտ, փշոտ ։ 3 Դժուարութիւնք հանող, կնճռասէր † ։

Épine-vinette, էգ. Կոծոխուր, ծորենի, Թփ. ամպէրպարիս ։ յգ. ե.

Épingle (ղ), էգ. Գնդասեղ, գնծիկ Գ. թօփլու ։ 2 Զարդասեղ ։ ‖ յգ. Մէկու կնոջ եղած նուէր. Ce sont les — de madame ։ 2 Թեմոն. փեյ ։ ‖ Mettre une — sur sa manche, Թաշկինակի ծայրը կապել (յիշելու համար) ։

Épingler (ղ), ն. Գնդասեղ խօթել, գնծիկով բռնել ։ 2 Գնծիկով բանալ՝ մաքրել ։

Épinglette (ղ), էգ. Հրետի փամփուշտը ծակող ասեղ, գնծիկ Գ. 2 Հրացանի ծակը բացող գնդասեղ, գնծիկ Գ.

Épinglier (ղ), ար. Գնծկարար † գնծկավաճառ † ։ [ծուծ ։

Épinière, ած. Moelle —, Ողնա-

Épiniers, ար. յգ. Փշալից Թաւուտք, փշուտք ։

Épinoche, էգ. Փշաձուկ † ։

Épiphanie, էգ. Աստուածայայտնութիւն, Յայտնութիւն ։

Épiphonème (է̄), ար. Մակազանջութիւն, հռ. [ղանԹ ։

Épiploon (օօղ), ար. ՄակաԹա-

Épique, ած. Դիւցազնական, դիւցազներգական ։

Épiscopal, e, ած. Եպիսկոպոսական ։ ‖ **Épiscopaux,** ար. յգ. Եպիսկոպոսեանք, Անկ.

Épiscopat, ար. Եպիսկոպոսութիւն ։ 2 Եպիսկոպոսք ։

Épisode (զ), ար. Միջանկեալ դէպք, յարավէպ † յարադէպ † ։

Épisodique (զ), ած. Երկրորդական, յարավիպական † յարադիպական † ։

Épispastique, ած. Դուրս քաշող՝ արտաձգական (դեղ) ։

Épisperme, ար. Վերնամիզն (հունտի), բս.

Épisser, ն. (Չուաններու՝) ծայրերն իրար հիւսել, ընդհիւսել † ։

Épistaminé, e, ած. Վերառէջ, բս.

Épistaxis (իս), էգ. ՔԹի արիւն, քԹարիւնութիւն † բժ.

Épistolaire (է̄), ած. Նամակագրական ։ ‖ ար. Նամակագիր (հեղինակ) ։

Épistolier, ière, գ. Նամակագիր (հեղինակ)։ 2 Նամակագիր։ [գիր ։

Épistolographe, ար. Նամակա-

Épistyle, ար. ԲովԹար, ճ.

Épitaphe, էգ. Դամբանագիր, տապանագիր ։

Épithalame, ար. Առագաստի երգ, հարսներգ ։

Épithélium (օ), ար. Վերնամաշկ † (լորձնամիզի) ։

Épithème, ար. Մակադեղ ։

Épithète, էգ. Ածական, մակդիր, վերադիր ։

Épitoge, էգ. Վերնաձորձ † մակաձորձ † Հ. 2 Գլխադիր մը, փակեղ, հ.Ֆ.

Épitome, Épitomé, ար. Գրքի համառօտութիւն, քաղուածոյք ։

Épître, էգ. Թուղթ, գիր, նամակ ։ 2 ԸնԹերցուած (պատարագի մէջ). Le côté de l'—, (սեղանի աջակողմ) ։

Épitrite, ար. Մակեռակ, մակեռորդ ։

Épitrope, էգ. Շնորհում, հռ.

Épizootie (սի), էգ. Շատ մ'անասնոց հիւանդութիւն, պաճարախտ, անասնախտ † ։

Épizootique, ած. Անասնախտական ։ [ուալից ։

Éploré, e, ած. Լալագին, արտասա-

Éployé, e, ած. Թեւատարած, զն.

Épluchage, Épluchement, ար. (Զուխայի) շիւղերը մաքրելը, մաքրում ։ 2 Մաքրելը՝ ստկելը (բանջար) ։ 3 Մանր քննութիւն ։

Éplucher, ն. (Զուխայի) շիւղերը մաքրել, մաքրել ։ 2 Մաքրել (բանջար), ստկել (բրինձ)։ 3 Խոտերն հանել, մաքրել (դաշտ) ։ 4 Մանր քննել, կրկտել (մէկու կեանք)։ 5 Փնտռտել պակասութիւնք, խըծբըծել։ 6 (Մէկու) ինչ մարդ լինելը հարցփորձել՝ պրպտել ։ ‖ S'—, ծ. Ինքզինք

քննել։ 2 Մազերնին՝ փետուրնին մաքրել, սրբուիլ (Թռչնոց)։

Éplucheur, euse, գ. Մաքրող (չուխայ)։ 2 Ստկող (բրինձ), մաքրող (բանջար)։ 3 Փնտռտող, որոնող, մանրակրկիտ։

Épluchoir, ար. Մաքրելու գործիք, մաքրանակ † մաքրոց †։

Épluchure, էգ. Աւելորդք, խեչերանք, ժախ Գ.

Épode, էգ. Վերջամաս, վերջերգ †։

Épointer, ն. Բթացնել, ծայրատել։

Épois, ար. յհ. Վերնաբողկունք † (եղջերուի)։

Éponge (Ն), էգ. Սպունգ. սփունկեր։ || Comme une —, Սաստիկ (խմել)։

Éponger (Ն), ն. Սպունգով մաքրել՝ սրբել, սպնգել։

Éponyme, ար. Անուանադիր, հ. Յ.

Épopée, էգ. Դիւցազներգութիւն։

Époque, էգ. Թուական, դարագլուխ. Faire —, (դարագլուխ կազմել)։ 2 Ժամանակ, ժամանակներ. À cette —։ 3 Դար, Էփէօք.

Époudrer, ն. Փոշին մաքրել՝ թօթուել ☞ փոշեթափ։

Épouffé, e (1f), ած. Շունչը կտրած, շնչասպառ։

Épouffer (s') (1f), չ. Փախչիլ, (կծիկը դնել։ 2 Մարիլ (խնդալէ)։

Épouiller, ն. Ոջիլները նայիլ՝ քաղել, քթուել։ [☞ շնչասպառ։

Époumoner, ն. Շունչը կտրել

Épousailles, էգ. յհ. Պսակի հանդէս, պսակ։

Épouse, էգ. Ամուսին, կին։ 2 Հարս. Les — de J. C. (կուսանք)։

Épousé, ար. Ամուսին, փեսայ։ || — e, էգ. (Նոր)հարս։

Épouser, ն. Ամուսնանալ, կարգուիլ։ 2 Միաբանիլ, կցորդ լինել, յարիլ։ || — la misère, Աղքատ աղջիկ մ'առնուլ։ | — une grosse dot, Մեծ պռոյգ առնուլ աղջիկէ։

Épouseur, ար. Կարգուիլ ուզող, կարգուող, փեսայ, Է.

Épousseter, ն. Փոշի թօթուել, խոզանակել † աւելակել † 2 Ծեծել, ծեծ քաշել, Է. 3 Անխնայ քննադատել։

Époussette, էգ. Փոշիի խոզանակ, աւելակ, (որ և յհ.)։

Épouvantable (Ն), ած. Զարհուրելի։ 2 Անհնարին, տարապայման, զարհուրելի։

Épouvantablement (Ն), մ. Անհնարին, սոսկալի, զարհուրելի։

Épouvantail (Ն), (յհ. —s), ար. Խրտուիլ, խրտուիլակ (որ և գ.)։ գօրգուլուգ։ 2 Ամենատգեղ մարդ։ || — à chènevière, Մարդակերպ խրտուիլակ։ 2 Անճոռնազգեստ տձեւ մարդ։

Épouvante (Ն), էգ. Ահուդող, արհաւիրք, զարհուրանք։

Épouvantement (Ն), ար. Խուճապ, զարհուրանք։

Épouvanter (Ն), ն. Ահուդող հանել, զարհուրել ☞ ահաբեկ։

Époux, ար. Կենակից, էրիկ։ 2 (Երկնային) փեսայ։ || Les —, Այրուկին։ 2 Կարգուածք։

Épreindre, épreint, e (Ն), ն. Մատերով քամել. սըզմագ ☞ բռնքամ։

Épreinte (Ն), էգ. Սրբանի խիթ. ճիք։

Éprendre (s') (Ն), չ. Սիրահարիլ, զարնուիլ։ 2 Բռնել, իյնալ (կրակի)։

Épreuve, էգ. Փորձ. Faire l'— de։ 2 Վիշտք, աղէտք, փորձանք. փորձութիւն։ || À l'—; Փորձէ ետք՝ փորձելով (առնուլ բան մը)։ 2 Դիմացող, անազդական (կրակէ), անստնանելի (ռումբերէ), անգծելի (նետերէ)։ | À toute —, Անվկանդ, անդղրդելի, անսասանելի, անդրդուելի։ | Faire l'—, Փորձն առնուլ։ Mettre à l'—, Փորձել (մէկը՝ բան մը)։ 2 Փորձութեան տակ դնել (համբերութիւն)։

Épris, e, ած. Սիրահար, զարնուած։ 2 Բռնկած, վառուած (բարկութեամբ)։

Éprouver, ն. Փորձել ☞ (հրա)փորձ։ 2 Փորձով տեսնել՝ հասկնալ. Il éprouva que ...։ 3 Կրել (վիշտ), հանդպիլ (ձախորդութեան), զգալ (ցուրտ՝ հաճոյք) ☞ (պաղ)իլ, (խորշ)իլ, (մարմաջ)ել։ 4 Կրել (փոփոխութիւնք)։ || S'—, չ. Փորձուիլ։ 2 Ինքզինք կամ իրար փորձել։

Éprouvette, էգ. Փորձիչ գործիք կամ անօթ, փորձանակ.

Épucer, ն. Լուերը (փիրէ) նայիլ՝ ժողվել ։

Épuisable, ած. Սպառելի, հատնող։

Épuisement, ար. Հատցնելը (ջուր), ցամքեցում։ 2 Ծիւրում, հալանք։ 3 Սպառում (գանձի) ։

Épuiser, ն. Ջուրը պարպել (հորի), հատցնել (ջուր), ցամքեցնել (արիւն) ։ 2 Ոյժերը սպառել, ոյժ՝ հոգի չձգել, ծիւրել, ուժասպառ ձգել (որ և անչ.) ☞ հալումաշ, ուժաթափ ։ 3 Պարտասել, ոգեսպառ ընել. Vous m' — ։ 4 Սպառել ոյժը (հողի)։ 5 Հատցնել՝ փճացնել (զօրք), հատցնել լմնցնել, սպառել լմնցնել (գանձք), որ և փ. 6 Գործածել՝ լմնցնել, (բարեկամաց վարկ), հատցնել (համբերութիւն) ։ 7 Կրած սպառած լինել (կենաց բոլոր վշտեր) . — le sort, (քամել բաղդի հարուածները) ։ 8 Թափել (բարկութիւնը մէկու վրայ) ։ 9 Բանեցնել (ամէն հնարք), թափել (բոլոր ճիգ՝ ոյժ) ։ 10 Ամէն բան ըսել, բան դուրս չթողուլ, սպառել (նիւթ) ։ ‖ — jusqu' à la lie, քամել (բաժակ) ։ ‖ S' —, չ. Ցամքիլ (աղբերակնի), հատնիլ (ուտելիքի) ։ 2 Սպառիլ (գրքի մ' օրինակներու) ։ 3 Ոյժէ իյնալ, ծիւրիլ ։ 4 Ոյժը թափիլ. S' — en efforts inutiles, (անօգուտ ճիգեր թափել) . S' — en regrets inutiles, (փուճ մրմռոքներով մաշիլ) ։ 5 Ինքզինք փճացնել (փուճ ծախքերով) . S' — en conjectures, (հազար ու մէկ կարծիքներու երթալ, կարծիքներու մէջ իյնալ) ։ 6 Ծիւրիլ (զեղխութեամբք) ☞ ոգեթափ. S' — par ։ 7 Թափել (սասկ՝ մարդիկ). S' — de։

Épulons (ն), ար. յփ. Կոչնապետ † քուրմք, Հ.

Épuration, էգ. Մաքրելը, զտում։ 2 Դուրս հանելը անարժաններ, մաքրում։

Épure, էգ. (Խոշոր) ծրագիր (պատի վրայ)։ 2 Գիծք ու կէտք (խնդիր մը լուծելու), երկ.

Épurer, ն. Մաքրել, յստակել, զտել ։ 2 Վնասակար բաներն հանել, մաքրել (հեղինակ) ։ 3 Ցղկել (լեզու) ։

Épurge, էգ. Քռիկան, տկ.

Équarrir (ֆառիռ), ն. Ուղղանկիւնի կտրել (քար՝ տախտակ)։ 2 Քառակուսել (ապակի) ։ 3 Յօշել (ձիու դիակ)։

Équarrissage (ֆառի), ար. Քառակուսած † 2 Յօշում (իշու դիակի) ։

Équarrissement (ֆառի), ար. Քառակուսում † 2 Քառակուսած † ։

Équarrisseur (ֆառի), ար. Յօշիչ (ձիու դիակի) ։ [կած ։

Équateur (ֆուա), ար. Հասարա-

Équation (ֆուա), էգ. Հաւասարութիւն, գրհ. [սարակածի ։

Équatorial, e (ֆուա), ած. Հա-

Équerre (էֆէռ), ար. Ջեւոց, ուղղաչափ † կէօնեա ։

Équestre (ֆիւ), ած. Ձիաւոր (արձան)։ 2 Ասպետաց (կարգ), Հ. [կիւն։

Équiangle (ֆիւի-ն), ած. Զուգան-

Équidifférent, e (ֆիւի-ն), ած. Զուգայլակերպ, զուգազան † ։

Équidistance (ֆիւի-ն), էգ. Զուգանջրպետ ։ [գանջատ † ։

Équidistant, e (ֆիւի-ն), ած. Զու-

Équilatéral, e (ֆիւի), ած. Հաւասարակողմ ։ [կողմն ։

Équilatère (ֆիւի), ած. Զուգա-

Équilibre (ֆի), ար. Հաւասարակշռութիւն ։ ‖ Faire, Mettre, Tenir en —, Զուգակշռել ։

Équilibrer (ֆի), ն. Զուգակշռել, հաւասարակշռել ։ [ղաց ։

Équilibriste (ֆի), գ. Կշռախա-

Équinoxe (ֆի), ար. Գիշերահաւասար, զուգօրութիւն ։

Équinoxial, e (ֆի), ած. Հասարակօրեայ. Ligne —, (երկրի հասարակածը) ։

Équipage (ֆի), ար. Նաւազք, նաւազեան ։ 2 Պիտոյք (որսի՝ շինութեան) ։ 3 Կառքերու՝ ձիերու եւ ծառաներու խումբ, կառքուծառայք † շքապատ † անդրուվար † Les — du prince. Son — est parti. Il marche sans suite et sans — ։ 4 Տան կառք, անդրուվար† Il est venu avec son —. Un bel — ։ 5 Հագուստ. En — de chasseur. Il est en fort mauvais — ։ ‖ — de guerre, Բանակի հանդերձանք, ռազմամթերք † ։

Équipe (ֆի), էգ. Բանւորներու խումբ ։ 2 Իրարու կապուած նաւակք ։

Équipée (ֆի), էգ. Անխորհուրդ բան։

Équipement (ֆի), ար. Կազմութիւն, պիտոյք, հանդերձանք։

Équiper (ֆի), ն. Կազմել, պատրաստել՝ սարքը շտկել (նաւու)։ 2 Պէտքերն՝ հագուստն հոգալ (զինուորի)։ 3 Հագուեցնել. Il a été bien —, (լաւ շտկեցին զինքը, ֆ.)։ || S'—, յ. Սարքը՝ պիտոյքը շտկել։ 2 Հագուիլ։

Équipollence (ֆի-21), էգ. Հաւասարազօրութիւն (նախադասութեանց)։

Équipollent, e (ֆի-21), ած. Հաւասար, հ. || À l'—, մ. Ըստ չափոյ, հ.

Équipoller (ֆի-21), ն. և չ. Հաւասարիլ, հ. [Զուգածանրութիւն։

Équipondérance (ֆուի-ն), էգ.

Équitable (ֆի), ած. Արդարադատ, արդարասէր † 2 Արդարացի (դատաստան)։

Équitablement (ֆի), մ. Արդարասիրութեամբ, արդարութեամբ։

Équitation (ֆուի), էգ. Հեծելութիւն։ [արդարասիրութիւն։

Équité (ֆի), էգ. Արդարութիւն,

Équivalence (ֆի-ն), էգ. Համազօրութիւն։

Équivalent, e (ֆի-ն), ած. Հաւասար, համազօր, համարժէք † || ար. Հաւասարը։

Équivaloir, -valu, e (ֆի), չ. Համարժէք լինել, համարժել †։

Équivoque (ֆի), ած. Երկդիմի (խօսք՝ մարդ). À mine —, (երկդիմեան)։ 2 Կեղակարծ (առաքինութիւն)։ || էգ. Երկդիմի միտք՝ խօսք, հոմաբանութիւն։

Équivoquer (ֆի), չ. Երկդիմաբանել † || S'—, յ. (Խօսքի մէջ) սխալ բառ մը գործածել։

Érable, ար. Թիծխի, դղբի, ծռ.

Éradication, էգ. Արմատաքի խլում։

Érafler, ն. Կեղըթել, սկրթել։

Éraflure, էգ. Կեղըթած, սկրթուք։

Éraillé, e, ած. Ծուատեալ. Il a les yeux —, (աչքերը կարմրածել՝ կամ կոպերը շրջած են)։ [թիւն։

Éraillement, ար. Կոպաշրջութիւն.

Érailler, ն. Ցաւատել, ճաթռտել, (ընդուս)։

Éraillure, էգ. Ցաւատածք, ճաթռտածք (պաստառի)։ [(խնդալ)։

Ératé, e, ֆ. Comme un —, Շատ

Érater, ն. Փայծաղը (տալակ) հանել։ || S'—, յ. Վազելէ շունչը հատնիլ։

Ère, էգ. Թուական (փրկչի)։ 2 Դարագլուխ։ 2 Դար. — primaire, secondaire, tertiaire, (առաջնակ՝ երկրորդակ՝ երրորդակ դար)։

Érèbe, ար. Դժոխք, երեբոս։

Érecteur, ած. Կանգնիչ (ղնդերք)։

Érectile, ած. Կանգնական։

Érection, էգ. Կանգնում։ 2 Հաստատում, հաստատութիւն. L'— d'une terre en duché, (երկիր մը դքսութիւն ընելը)։

Éreinter (ռէն), ն. Մէջքը կոտրել ☞ միջաբեկ։ 2 Ծեծ քաշել ☞ գանակոծ։ 3 Զարաչար յոգնեցնել, վայն ի գլուխ բերել, ճզմիկն հանել, ռմ. 4 Անունն աւրել, իշխանութիւնը կործանել, տունը փլել։ 5 Զարաչար քաշքշել՝ ողջ կողմը չձգել (լրագրի մէջ)։ || S'—, յ. Մէջքը դառնալ։ 2 Սաստիկ յոգնիլ, ճզմիկն ելնել, ռմ. 3 Իրար չարաչար քաշքշել՝ ողջ կողմը չձգել։ [նապաստական։

Érémitique, ած. Ճգնաւորի, ա-

Érésipèle (զ), ար. Օձացաւ. երլաւճրզ։ [զրգռութիւն, բժ.

Éréthisme (ս), ար. Բորբոքում,

Ergo, չ. Ուրեմն, ապա ուրեմն։

Ergot, ար. (Աքաղաղի) բիտ. մահմուզ. Monter, Se lever, Se tenir sur ses —, (գոռոզաբար՝ սպառնալեօք խօսիլ)։ 2 Հիւանդութիւն ցորենի են. բռախտ †։

Ergotage, ար. **Ergoterie**, էգ. Սուտ պատճառաբանութիւնք, փաստակութիւնք †։

Ergoté, e, ած. Բռաւոր (աքաղաղ)։ 2 Բռամէտ (հաճար)։

Ergoter, չ. Խաբէապէս վիճել, փաստասիրել † փաստակել † 2 Պակսութիւն գտնել։ [փաստակ †։

Ergoteur, ար. Խաբէապէս վիճող,

Ergotisme (ս), ար. Վիճասիրութիւն։ [Աւելուտայինք † բժ.

Éricacées, Éricinées, էգ. յ.

Ériger, ն. Կանգնել։ 2 Հիմնել,

հաստատել (տանել) . — une terre en duché, (երկիր մը կոմսութիւն ընել)։ 3 Կերպարանք տալ, ընել, դարձընել. — sa folie en sagesse։ ‖ S' — en, Կերպեր առնուլ, ինքզինք ծախել, կանգ-նիլ (դատաւոր), (օրէնք) դառնալ, կըտ-րիլ (գիտուն)։

Érigne, Érine, էգ. Պզտի ունե-լիք մը, ունիկ †։ [մարս։

Ermin (է). որ. Մաքսի իրաւունք։

Erminette, էգ. Ուրագ. քեսէր։

Ermitage, որ. Միայնանոց, ճըգ-նարան։ 2 Մենարան։ 3 Մեկուսի և ա-ռանձին տեղ, վանք. է. 4 Պզտի ամարա-նոց, ամարոցակ †։

Ermite, որ. Մենակեաց, ճգնաւոր։

Éroder, ն. Մաշել, ուտել։

Érosion (զ-է), էգ. Մաշում, կեր-ուած, մաշուած։

Érotique, ած. Տարփական։ ‖ որ. Սերերգակ բանաստեղծ։

Érotomanie, էգ. Տարփամոլու-թիւն, բժ. [թիւն։

Erpétologie, էգ. Սողնաբանու-

Errant,e(2r-է), ած. Աստանդական. Թափառական, Թափառիկ. Etoiles —, (մոլորակք). Vie —, (որ և՝ աննպա-տակ կեանք)։ 2 Ծփուն, յածուն ☞ (օդա)յած։ 3 Մոլորեալ (հաւատքի խնդի-րոց մէջ, որ և գ.)։

Errata (2r), որ. (Տպագրական) վրիպակք. եզ. **Erratum** (օմ)։

Erratique (2r), ած. Աստանդա-կան, յածական. Planète —, (գիսաւոր)։ 2 Անկանոն՝ անկարգ (ջերմ)։

Erre (ēn), էգ. Ընթացք, քալուածք. Aller grand' —, belle —, (շուտ շուտ երթալ։ 2 Շատ ծախսել, մեծ դուռ բանալ, ռ.)։ ‖ յգ. Հետք, շաւիղ։

Errements (1r), որ. յգ. Ճամ-բայ, ընթացք։

Errer (2r), չ. Յածիլ, Թափառիլ. Laisser —, (ազատ ձգել, ազատ ա-պարէզ տալ)։ 2 Վրիպիլ, մոլորիլ։

Erreur (2r), էգ. Վրիպանք, սխա-լում, սխալանք. Mettre en —, (սխա-լեցնել). Vous êtes en —, (սխալ ես)։ 2 Պատրանք։ 3 Սխալ կարծիք՝ վարդա-պետութիւն, մոլորութիւն. — popu-laire. Combattre l'—։ 4 Սխալ (հաշ-ուի). — dans la personne, — sur la substance, (անձի՝ բանի սխալ)։ 5 Թափառանք, յածանք, բնռ. ‖ յգ. Ան-կարգութիւնք, սխալանք։ [սխալ։

Erroné,e (2r), ած. Վրիպական,

Erronément (2r), մ. Սխալմամբ։

Ers (ēn). որ. տ. ս. Ժանտավիկն †։

Erse, որ. Բարձր Սկովտիոյ բարբառ, էրսերէն։

Erubescent, e (2ս), ած. Կար-միրելու սկսող։ [րուքա, տկ.

Érucage, Érucague, էգ. Է-

Éructation, էգ. Զգայռում, ձգերտ. կէյիրմէ։

Érudit, e, ած. Բազմուսումն, բա-զմահմուտ, հմուտ։ 2 Հմտալից (գիրք)։

Érudition, էգ. Բազմահմտութիւն. հմտութիւն։

Érugineux, euse, ած. Ժան-կառային։ 2 Ժանկառագոյն։

Éruptif, ive, ած. Հրաբխային։ 2 Դուրս տուող՝ եռացական (ջերմ)։

Éruption, էգ. Ժայթքում, հրա-շնչութիւն։ 2 Պարպուիլը (արեան)։ 3 Ելնելը (՛տղու ակռաներու)։ 4 Դուրս տալը, էլուկ Գ. բժ.

Érynge (է), էգ. **Éryngion**(է-է). որ. Երնջնակ, տկ.

Érysimon (զ-է), որ. Ալպիկոյ խոտ, րեսիմոն, տկ. [Օձագալային։

Érysipélateux, euse (զ). ած.

Érysipèle (զ), որ. Օձագալ. Եր-կանճրգ։ [գլուխ։

Érythrocéphale, ած. Կարմրա-

Ès (ēս), նխ. Մէջ, ի (գիտութիւնս).

Ès (ēզ) Arts, (յարուեստս)։

Escabeau, որ. կամ **Escabelle,** էգ. Աթոռ (անթեւ և անյենակ), աթոռակ, նստակ † 2 Պատուանդան, Ս. Գ.

Escache, էգ. Զուածև սանձ։

Escadre, էգ. Նաւախումբ (ծովա-կալի մը տակ)։

Escadrille, էգ. Թեթեւանաւուց գումարտակ, նաւախմբակ †։

Escadron (է), որ. Գունդ (սվո-րաբար ձիաւորներու), գումարտակ. — de lanciers, de chasseurs։ 2 Գունդ, գումարտակ։

Escadronner (4n) ; չ. (Զինւո․ րական) շրջաններ՝ շարժումներ ընել․ Ces troupes — bien ։

Escalade, էգ. Սանդուղներով յարձակում, Monter à l' —, (սանդուղներ դնել, սանդուղներով ելնել) ։ 2 Պատէն անցնիլը՝ մտնելը (գողի) ։

Escalader, ն. Սանդուղներով յարձակիլ՝ ելնել (բերդի վրայ) ։ 2 Պատէն՝ պատուհանէն մտնել (գողի) ։

Escale , էգ. Ծովեզերեայ քաղաք (Միջերկրականի մէջ) ։ || Faire —, Դադար առնուլ (նաւու) ։

Escalier, ար. Ելանելիք, սանդուղ։

Escalin (Ն), ար. Դրամ մը (65 սանթիմոց), սքալէն ։

Escamotage , ար. Ձեռնածութիւն․ հօզզաալազլըգ ։ 2 Վարպետ գողութիւն, թռցնելը, —.

Escamote, էգ. Ձեռնածուի (հօզգաալազ) գնդակ ։ 2 Ձեռնածուի անյայտ ըրած բան ։

Escamoter, ն. Ձեռքի մէջէն (բան մը) թռցնել, թռցնել։ 2 Վարպետութեամբ գողնալ, թռցնել, —. [գաալազ ։

Escamoteur, ար. Ձեռնածու․ հօզ-

Escamper (Ն). չ. Փախչել, կծիկը դնել, —. [փախուստի տեղ, —.

Escampette (Ն), էգ. Փախուստ,

Escapade, էգ. Փախուստ․ փաղուուք, —. 2 Խեռութիւն (ձիու)։ [մօտ)։

Escape, էգ. Բուն սեան (խարիխի

Escarbot , ար. Կոյադնդիռ․ պօգ պէօճէյի ։

Escarboucle , էգ. Կարմիր յակինթ (եագութ), կայծ ։ [ջախել։

Escarbouiller, ն. Ճմլել, ջախ-

Escarcelle, էգ. հ. ժ. Գօտեկախ† քսակ ։ 2° Քսակ, գ.

Escargot , ար. Տեսակ մը խխունջ (սալյանկէօզ), խռնչայլ † 2 Շրջանով խխնջաձև սանդուղ ։

Escarmouche, էգ. Թեթև կռիւ յառաջապահից մէջ. թերամարտ ։ 2 Դրչի կռիւ ։

Escarmoucher, չ. Թերամարտներու բռնուիլ. թերամարտիլ ։

Escarmoucheur , ար. Թերամարտիկ † ։

Escarole, էգ. Մոլախազար † տկ.

Escarotique , ած. Տ. **Escharotique** ։

Escarpe, էգ. Խրամի վերև պատ կամ հողակոյտ (բերդի կողմէ), սքարբ ։

Escarpé,e, ած. Ցից, սեպ, դժուարատեպ ։

Escarpement, ար. Ցցուութիւն, սեպ † 2 Սարահարթի դարուվար ։ 3 Ցից դարուվար (խրամի) ։

Escarper, ն. Վերէն վար ուղղորդ կտրել, սեպացնել ։

Escarpin (Ն), ար. Նրբամուճակ, բացմուճակ † շղուական † || յգ. Պրկարան (ոտից) ։

Escarpolette, էգ. Ճօճօրիկ, ճճրունիկ Գ. սալընճագ ։

Escarre, էգ. Փեռեկում. հ. 2 Տ. **Eschare** ։

Escavecade, էգ. Շրուշաքի (ձիու բերնի երկաթ) ցնցում, կարթացնցում†։

Eschare (f), էգ. Սև կեղեւ, սեւամաշկ † (մորթի վրայ ձեւացած) ։

Escharotique(f). ած. Սեւամաշկ ձեւացնող, սեւամաշկիչ † ։

Escient (սիան), À son —, մ. Իր գիտնալովը, գիտութեամբ ։ || À bon —, մ. Գիտութեամբ։ 2 Ճշմարտութեամբ, հաւաստեաւ ։

Esclaire (էռ), ար. Երկարաձարմին թռչուն մը, ձողահաւ † ։

Esclandre (Ն), ար. Գայթակղական շշնկոց, ժխոր, աղմուկ։ || Faire —, Շշնկոց հանել, պայթիլ։ | Faire —, Causer de l' —, Աղմուկ հանել ։ | Faire un — à qn. Հրապարակաւ կռուիլ ։

Esclavage , ար. Ստրկութիւն, ստրկանք, գերութիւն ։ 2 Գերութիւն, գ.

Esclavagiste, ար. Գերեվարեան†։

Esclave, ած. և գ. Ստրուկ, գերի ։

Escobar, ար. Վարպետ կեղծաւոր, երկդիմի խօսող, էսքօպար ։

Escobarder, չ. Երկդիմի խօսքերով խաբել ուզել, էսքօպարել † ։

Escobarderie, էգ. Էսքօպարութիւն† ։ [գլխադիր մը, սքօֆեակ†։

Escoffion (4f-Ն), ար. հ. ժ. Կանանց

Escogriffe, ար. Յանդուգն յափշտակող. շորթակ † ռ. || Un grand —,

կոպտաձև՝ ուղտանման մէկը, ուղտ, ը․

Escompte (գօնդ), ար․ Դրամազեղչ․ զեղչ ։

Escompter (գօնդ), ն․ Զեղչ ընել, զեղչել․ 2 Սեղանաւորութիւն ընել, անս․ 3 Կարճեցնել՝ զեղչել (կեանք) ։ 4 Ուտել լմնցնել (ժառանգութիւն), մաշել լմնցընել (կեանք) ։

Escompteur (գօնդ), ար․ Զեղչող․

Escope, էգ․ Տ․ **Écope** ։

Escopette, էգ․ Հին քարապին մը կամ հրացան մը, սքօբէդ ։

Escorte, էգ․ Ուղեկից զօրք ։ 2 (ի պատիւ) ուղեկցութիւն. Faire — à qn. Je vous servirai d' —, (Ձեզ ուղեկից պիտի լինիմ) ։ 3 Ուղեկից նաւք ։

Escorter, ն․ Ընկերել, ուղեկցիլ (ի պահպանութիւն)․ Il se fait toujours bien —, (պաշտպանութեան համար հետը միշտ շատ մարդ կ՚առնու) ։

Escouade, էգ․ Դասակ (տասնապետի տակ) ։ [յըշըը գամըը ։

Escourgée, էգ․ Սկեռայ․ չօզ զա-

Escourgeon (ն), ար․ Վաղահաս գարի մը (ձիու համար), վաղագարի † 2 Աշնագարի † (ձիու համար) ։

Escousse, էգ․ Ոյժ՝ Թափ առնուլը ցատքելու համար ։ [սրախաղ † ։

Escrime, էգ․ Սրախաղութիւն,

Escrimer, չ․ Սուր շարժել, սրախաղել † 2 Ամէն ճիգ Թափել ։ 3 Վիճիլ, պատերազմիլ, ը․ ‖ S' —, յ․ Կռուիլ, ծեծկուիլ ։ 2 Վիճիլ ։ 3 Եռեւէ իյնալ, վարժուիլ․ S' — de, S' — à ։ ‖ S' — des pieds et des mains, Ձեռքով ոտքով ՚աշխատիլ ։ ‖ S' — des mâchoires, des dents, Ակռայի կռիւ ընել, Թշել, ռ․

Escrimeur, ար․ Սրախաղութիւն գիտցող, սրախաղաց, սրաշարժ † ։

Escroc (գռօ), ար․ Գող, խաբեբայ, զրԹիչ † ։ [նալ, զրԹել † ։

Escroquer, ն․ (Խաբանօք) գող-

Escroquerie, էգ․ (Խաբանօք) գողութիւն, զրԹանք † ։

Escroqueur, euse, գ․ (Խաբանօք) գողցող, զրԹակ † ։

Esculape, ար․ Ասկղեպիոս ։

Ésope (գ), ար․ Եզովբոս ։

Ésotérique (գ), ած․ հ․ ժ․ Գաղտնու՝ ներքին (վարդապետութիւն) ։

Espace, ար․ Միջոց (ժամանակի)․ Dans l' — d'un mois, (մէկ ամսուան մէջ)․ L' — d'un matin, (առաւօտ մը, առտու մը) ։ 2 Տարածութիւն, տարածք․ Ce bois occupe l'espace d'une lieue (այս անտառս մէկ փարսախ տեղ կը բռնէ) ։ 3 Անսահման տարածք, անջրպետ (որ և յգ․)․ Se perdre dans les —, (բանդագուշել)․ — des airs, (ոլորտք երկնից)․ — imaginaires, (որ և երեւակայական աշխարհ, գ․) ։ 4 Երկինք, անջրպետ, (որ և՝ — céleste) ։ ‖ էգ․ Ձատական․ բացատ, տպ․

Espacement, ար․ Անջրպետութիւն, միջոց, բացատ ։

Espacer, ն․ Տեղ՝ միջոց ձգելով շարել, անջրպետել ։ 2 Բացատել, տպ․ ‖ S' —, յ․ Տարածուիլ ։

Espadon (ն), ար․ Սուսեր, ար․ 2 հ․ ժ․ Լայնասուսեր† 3 Թուր, Թրաձուկ ։

Espadonner (ձո), չ․ Սուսեր գործածել ։

Espadrille, էգ․ Մոյկ մը, խարուկ Գ․

Espagnol, e, ած․ Սպանիական ։ ‖ ար․ Սպաներէն ։

Espagnolette, էգ․ Պատուհանի նիգ ։ 2 Նուրբ կերպաս մը, սքանօլակ † ։

Espalier, ար․ Որմնայեց՝ արիշայեց ծառք ։ ‖ En —, (Որմնայեց՝ արիշայեց (ծառ) ։ [(նաւ) ։

Espalmer, ն․ Մաքրել ու Իւղոտել

Espar, ար․ Լծակ (Թնդանօթի) ։ 2 Գերանք (մանրակայմ են․ շինելու) ։

Esparcette, էգ․ տ․ ս․ Երեքնուկ ։

Espèce, էգ․ Տեսակ ☞ (ամեն)-ազգի, (այլա)սեռ, (համա)տեսակ ։ 2 (Մարդկային) ազգ՝ սեռ ։ 3 Հացի ու գինւոյ կերպարանք Հաղորդութեան մէջ, տեսակ․ Communier sous les deux —, (կրկին տեսակաւ հաղորդիլ)․ — eucharistiques, (Հաղորդութիւն) ։ 4 Տեսակ, հռ․ 5 Ստակ, դրամ (որ և յգ․)․ L' — est rare dans sa bourse ։ 6 Բուն դէպք, էր․ 7 Բուսախառնուրդ † ։ ‖ Une — de, Իբր Թէ (փաստաբան) մը, (փաստաբանի) կտոր մը ։

Espérance (ն), էգ․ Ակնկալիք ։

յոյս. De grande —, (մեծամեծ յուսատու)։ || յփ. (Ազգականէ) ժառանգութեան յոյս. Il a de belles —։

Espérer, ն. Յուսալ ☞ (դիւրա)-յոյս։ 2 Վստահիլ. Espère en ton courage։ [չարաճճի, չ.

Espiègle, ած. և գ. Ըզէգ, չուտիկ,

Espièglerie, էգ. Չարաճճութիւն, չ.

Espingole (՝), էգ. Լայնփող կարճ հրացան, սրէնիօլակ։

Espion, onne (՝), գ. Լրտես. ճասուս։ 2 Դէտ. կէօզճիւ։

Espionnage (1n), ար. Լրտեսութիւն. ճասուսլուգ։ [սել։

Espionner (1n), ն. Դիտել, լրտե-

Esplanade, էգ. Բերդի՝ շէնքի առջև միահարթ տեղ, հարթավայր։ 2 Բարձր տեղ։

Espoir, ար. Յոյս. Oter à qn. l'espoir, (յուսահատ ընել)։

Esponton (՝-՝), ար. Պզտի տէգ, սունակ։

Esprit, ար. Շունչ, ոգի (Աստուծոյ)։ 2 Աննիւթ էակ, հոգի. Dieu est un —. Le Saint-—, L'—-saint, (Հոգին սուրբ)։ 3 Ուրուական, ոգի. խօրթլագ, ճին. Il revient des —, (ոգիներ կու գան)։ 4 Կեանք, շունչ, հոգի. Un — vit en nous։ 5 Ոգի (ծծմբի)։ 6 Ոգիք, ոգի. — vitaux. Reprendre ses —, (ինքզինք գտնել, խելաբերիլ)։ 7 Հոգի (մարդու). L'— et le corps. Les — bienheureux. Vivre selon l'—. L'— est prompt, (հոգի յօժար է, Ս. Գ.)։ 8 Շնորհք՝ ոգի (մարգարէութեան)։ 9 Միտք. Cultiver son —. Pauvre d'—. Venir en —, (միտք գալ՝ իյ-նալ). Être bien. Se mettre bien dans les — de qn. (շնորհք գտնել)։ 10 Խելք, հանճարամտութիւն, ուշիմութիւն, սրամտութիւն. Homme, Traits d'—, (խելացի մարդ՝ խօսք). Avoir le bon — de ..., (ողջամտութիւն ունենալ, խելք ընել). Faire de l'—, Courir après l'—, (խելք ծախել՝ ցուցնել)։ 11 Հանճարաբանութիւն, սրախօսութիւն։ 12 Բնութիւն, ոգի ☞ (հեգա)միտ, (հեգա)հոգի, (ազատա)մտութիւն. Un — remuant, inquiet. — brouillon, (խռովարկու բարք։ 2 Խռովարկու). — querelleur, (կռուասէր). — léger, (թեթեւսօլիկ). — badin, (ծաղրաբան)։ 13 Կարծիք, ոգի (միապետական). — de parti, (կուսակցութիւն)։ 14 Սկզբունք, ոգի (օրէնսդրութեան)։ 15 Անձ, գլուխ, խելք. Les — généreux jugent tout par eux-mêmes. C'est un des meilleurs — de l'assemblée։ 16 Ընդունակութիւն, յարմարութիւն, ոգի. — du commerce։ 17 Իմաստ՝ ոգի (խօսքի), միտք (հեղինակի)։ 18 Մտածութիւնք (Մոնթէսքիէօյի)։ 19 Կոկորդէ հնչելը, թաւ. փ. — rude, (թաւի նշան, թաւ). — doux, (մեղմի նշան, մեղմ)։ 2 Փետրեղէն ցցունք (կանանց)։ || En —, Հոգւով, հոգեպէս։ 2 Երեւակայութեամբ, մտքով։ | — fort, Այլոց կարծիքին չը հաւնող, կրօնն արհամարհող, ծայթ ✝ | Avoir l'— de son âge, Իր տարիքի վայլածը ճանչնալ։

Esquicher (s'), չ. Պզտի թուղթեր տալ, չքռնել (որ և **Esquicher,** չ.)։ 2 Կարծիք չտալ, փախփխիլ։

Esquif, ար. Կուր, նաւակ։

Esquille, էգ. Փտած կամ կոտրած ոսկրի կտոր, ոսկրատ ✝։

Esquinancie, էգ. Փողացաւ, ԲԺ.

Esquine, էգ. Սքինենի ✝ տկ.

Esquipot, ար. Հողէ գանձանակ. (գումպարա)։ [գիծ։

Esquisse, էգ. Ուրուագիր, նախա-

Esquisser, ն. Ուրուագրել։

Esquiver, ն. և չ. Խուսափիլ, փըլդոռել։ || S'—, չ. Կամաց մը փաղոռել։

Essai, ար. Փորձ։ 2 (Գրական) Նախափորձ։ 3 Փորձ, ճաշակ (գրքի անուն). — de géométrie, (երկրաչափութիւն), — de morale, (բարոյագիտութիւն)։ 4 Նմոյշ, օրինակ (գինիի)։ 5 Համտեսութիւն ✝ (արքայի կերակրոց)։ 6 Համտեսքի ✝ բաժակ։ || À l'—, Իբր փորձ։ || Faire —, Փորձել։ | Faire l'—, Համը՝ փորձն առնուլ։

Essaim (kuuk՝), ար. Փեթակէ հեռացող մեղուաց գունդ, (փեթակաթող) մեղուապար։ 2 Գունդ (մարախներու)։ 3 Ամբոխ, հոյլք (բարբարոսաց)։

Essaimage (2u), ար. Փեթակա-

Թողի ժամանակ, փեթակաթողք †։

Essaimer (2ս), չ. Փեթակէ թռիլ մեղուախմբի † ☞ փեթակաթող։

Essanger (կսան), ն. Պաղջրել (մոխրաջուրը դնելէ յառաջ)։

Essarter (1ս), ն. (Անդի) փուշերը խլել (հերկելու համար)։

Essayage (1ս), ար. Փորձելը, փորձ։

Essayer (1ս), ն. Փորձել։ 2 Համը նայիլ, փորձել (գինի)։ || չ. Փորձել. — de. 2 Փորձ փորձել, ջանալ. — de, — à. || S'—, յ. Ոյժը՝ կարողութիւնը փորձել, ինքզինք փորձել։ 2 Իրար փորձել։

Essayeur (1ս), ար. Դրամափորձ. այարճը. 2 Ձգեստափորձ † (էգ. — **se**).

Esse (կս), էգ. Սռնակալ. արապա տինկիլի չիվիսի. 2 Լարակալ (կշռոցի). 3 Կարթ (չուանի ծայր)։ 4 Տ ի ձեւով բացուածք (ջութակի), տիւն † (ջութակի).

Essence, էգ. Բնութիւն, իսկութիւն, էութիւն. Par —, (էապէս)։ 2 Բնութիւն, տեսակ. Un bois d'— de chêne. 3 Ծուծ, մզածոյ ☞ (վարդ)իւղ.

Essénien (Ն), ար. Հրէից աղանդի մ'անուն, Յեսսեան։

Essentiel, elle (2ս-սի), ած. Կարեւոր, իսկական, էական. 2 Բուն՝ իսկական (բարեկամ)։ 3 Յատուկ. La rondeur est — au cercle։ 4 Մզած՝ մզածոյ (իւղ). || ար. Գլխաւորը, էականը.

Essentiellement (2ս-սի-1լ). մ. Յէութենէ, իսկապէս, էապէս. 2 Յետին աստիճան (սիրել)։

Essette (1ս), էգ. Կլորգլուխ եւ սրածայր մուրճ (չէքիճ), տիւնակ †։

Esseulé, e (2ս), ած. Մինակ ձըգուած, անոք։

Essieu (1ս), ար. Սռնակ. տինկիլ.

Essor (2ս), ար. Սլացք, Թռիչք, Prendre l'—, (Թռիչ առնուլ)։

Essorer (2ս), ն. Բաց օդին փռել (կտաւ)։

Essoriller (1ս), ն. Ականջները կտրել, ականջատել (շուն)։ 2 Մազերը տակէն կտրել։

Essoufflement (1ս-1ֆ), ար. Հեւում, շնչասպառութիւն։

Essouffler (1ս-1ֆ), ն. Շնչասպառ ընել։

Essui (1ս), ար. Փռելու՝ չորցնելու տեղ, չորարան։

Essuie-main (1ս-Ն), ար. Ձեռքի սրբիչ, դաստառակ, ձեռաջինջ։ յգ. ն. կամ Ն.

Essuyer (1ս), ն. Սրբել (քրտինք՝ արցունք)։ 2 Չորցնել (ճամբայ)։ 3 Կրել (աշխատանք)։ 4 Կրել՝ ընդունիլ (թըշնամւոյ կրակը)։ || — les plâtres. Չը չորցած՝ նոր տուն մը բնակիլ. 2 Առաջին դժուարութիւնները կրել. || S'—, յ. Վրան սրբել։ [ւելեան։

Est (կստ), ար. Արեւելք։ || ած. Արե-

Estacade, էգ. Ցցաթումբ † (նաւահանգստի բերան)։

Estafette, էգ. Թղթաբեր, սուրհանդակ, փութանակ։

Estafier, ար. Բարձրահասակ սպասաւոր, Իտ. 2 մ. գ. Զինեալ սպասաւոր, խա. [սպառնուածք, ք.

Estafilade, էգ. Անագին կտրուածք՝

Estame, էգ. Գործուած բուրդ. Bas d'—, (բուրդէ գուլպաներ)։

Estamet (մէ), ար. Բրդեայ պաստառ մը, էսդամիկ, (որ և Estamette, էգ.)։

Estaminet, ար. (Ծխելու) սրճարան. 2 Ծխարան, որ և էգ.

Estampage (Ն), ար. Կնիք՝ պատկեր դրոշմելը՝ սխեալը։

Estampe (Ն), էգ. (Փորագիր) պատկեր, փորագրութիւն։ 2 Դրոշմակ † գծի.

Estamper (Ն), ն. Պատկեր՝ կնիք տպել, դրոշմել. 2 Յողացեալ երկաթով դրոշմել։

Estampille (Ն-պիյլ), էգ. Նշան, կնիք, դրոշմ։ 2 Դրոշմակ † գծի.

Estampiller (Ն-պիյլէ), ն. Դրոշմ զարնել, դրոշմել։

Ester, չ. Դատի ելնել, դատի իյնալ.

Estère, էգ. Խսիր։

Esterlin (Ն), ար. հ. Դրամ մը, էսթերլին։ 2 28$^1/_2$ գարեհատ, էսթէրլէն։

Esteuble, էգ. Տ. **Éteule**։

Esthétique, էգ. Գեղագիտութիւն։ || ած. Ճաշակագիտական, գեղագիտական։

Estimable, ած. Արժանայարգ, յարգելի, յարգոյ, յարգի ☞ գէշ. մեծայարգ, մեծարոյ։

Estimateur, ար. Ճանչցող, գնա-

հատող ։ 2 Գին կտրող, գնահատ ։

Estimatif, ive, ած. Գնահատական։

Estimation, էգ. Գնահատութիւն ։ 2 Առնուած ճամբու հաշիւ, ն—.

Estime, էգ. Յարգ, համարում. Être en —, (յարգի լինել, պատիւ ունենալ) . Faire —, (բանի տեղ դնել) ։ 2 Գնահատութիւն (իր անձի) ։ 3 Կարծիք ։ 4 Մերձաւոր հաշիւ, ն—. [կան։

Estimé, e, ած. Յարգի, պատուա-

Estimer, ն. Գին՝ արժէք կտրել, արժեցնել ։ 2 Լաւ կարծիք՝ համարում ունենալ, յարգել ։ 3 Կարծել, համարել ։ 4 Կարծիքով հաշուել, ն—. ‖ S' —, յ. Իր կամ իրարու վրայ համարում ունենալ ։ 2 Ինքզինք սեպել (երջանիկ) ։ 3 Իր արժէքը ինք կտրել . S' — son prix, (իր վրայ ճիշդ գաղափար մ'ունենալ)։ [յին։

Estival, e, ած. Ամառի, ամառնա-

Estiver, ն. Արօտավայրը ձգել (արջառ ու ոչխար) ։ ‖ չ. Ամառը տեղ մ'անցընել ։

Estoc, ար. Արմ (ծառի) . Un bel — . À blanc —, (հողի հաւասար, որ և գ.) ։ 2 Զարմ, տոհմ. Être de bon — . Biens de côté — et ligne, (ազգատոհմի ինչք) . Dites-vous cela de votre —? (քեզմէ կ'ըսես զայդ) ։ 3 հ. ժ. Նեղ ու երկայն սուր, դուն † 4 Սուրի ծայր . d' — et de taille, (սուրի թէ ծայրով և թէ բերնով ։ 2 Որ և է կերպիւ)։

Estocade, էգ. Թուրի հարուած, ար. 2 Յանկարծ յարձակում ։

Estocader, չ. Թուրի հարուածներ տալ, ար. 2 Սաստիկ մաքառիլ՝ բռնուիլ, չ.

Estomac (մա), ար. Ստամոք ։ 2 Կուրծք. Il a reçu un coup dans l'—։

Estomaquer (s'), յ. Դժկամակիլ, պչարիլ, գժուարիլ ։ 2 Խօսելէ վրան ոյժ չմնալ ։

Estompe (ն), էգ. Կապարը թղթի վրայ տարածող կաշեմատիտ † թղթամատիտ † սթօնք ։ 2 Սթօնքեայ † գծագրութիւն, սթօնք ։

Estomper (ն), ն. Կաշեմատիտով † թղթամատիտով † շուք տալ՝ գծագրել, սթօնքել † ։ [touffée ։

Estouffade (1f), էգ. Տ. É-

Estrade, էգ. Տախտակամածի բարձրցած մաս, սարաւանդակ † 2 Ճամբայ, հ. Batteurs d' —, (փողոցները դարձողք ։ 2 Լրտեսք) . Battre l' —, լրտեսութեան ելնել (զօրաց) ։

Estragon (ն), ար. Խնկահոտ գնդածաղիկ մը, տղրախոն ։

Estramaçon (ն), ար. Երկայն ու երկսայրի սուր մը, խաղ † ։

Estramaçonner (1n), ն. Խաղով զարնել, խաղել † ։

Estrapade, էգ. Յանցաւորը չուանով վեր վերցնելով ծով ձգելը, ծովարկ † 2 Ձուանով գետին նետելը, գետընկեցութիւն † գետնարկ † 3 Յից՝ յանցաւորը վրան հանելու ու վար ձգելու, չարչարանքի գործիք ։ գուբուրդի ցից ։

Estrapader, ն. Ծովարկել † (յանցաւոր) ։ 2 Գետնարկել † չարդուբրդել † (յանցաւոր) ։ [նեցնել (ձին) ։

Estrapasser, ն. Զարաչար յոգ-

Estropié, e, գ. Հաշմ, հաշմոտ, խեղանդամ, խեղ. սագատ ։

Estropier, ն. Խեղել. սագատլամագ ։ 2 Աղաւաղել, ծամածռել (անուն՝ բառ), ծեքել ☞ ծեքածուռ ։

Estuaire (ⱪ), ար. Ջրողող խորշ (մակընթացքի ատեն) ։ 2 Բերան (գետի)։

Esturgeon (ն), ար. Թառխու, Թառափ. մեrsխն պալըղը ։

Ésule (զ), էգ. Շատ մ'ախարփիներու անուն, էզիւլենի † ։

Et, շ. Եւ, ու ։ ‖ Et cœtera (կղսեղեռա), Այլովքն հանդերձ, եւայլն (որ և etc.) ։

Établage, ար. Եզի՝ ձիու համար եզնոցի կամ ախոռի վարձք ։

Étable, էգ. Դաղարք եզի են. գոմ (եզն)ոց. — à brebis, (փարախ)։ 2 Ախոռ (Օժիսափ) ։

Établer, ն. Գոմը դնել, գոմել † (եզներ) ։ 2 Փարախել (ոչխարք) ։

Établi, ար. Գործասեղան. սեպակեան ։

Établir, ն. Դնել, հաստատել ։ 2 Ջետեղել (մեքենայ) ։ 3 Գործի դնել, տեղաւորել (որդիքը) ։ 4 Կարգել՝ տեղաւորել (աղջիկ) ։ 5 Ապացուցել, հաստատել (ճշմարտութիւն) ։ ‖ S' —, յ. Հաստատ-

ուիլ․ 2 Դիրք մի գտնել, հաստատուիլ․ 3 Բնակութիւն հաստատել, հաստատուիլ․ 4 Նստիլ, տեղաւորուիլ (տեղ մը)․ 5 Գործ բռնել, հաստատուիլ․ 6 Շնորհք գտնել, վստահութիւն շահիլ․ 7 Կարգուիլ․ 8 Կանգնիլ՝ լինել (դատաւոր՝ այլոց)․ 9 Ամրանալ, զետեղուիլ․ գէհ․

Établissement, ար․ Հաստատութիւն․ 2 Հիմնում, հաստատում․ 3 Հաստատուած տեղ՝ երկիր, կայան, հաստատութիւն․ Les — des Anglais dans l'Inde․ Faire un —, (հաստատուիլ երկիր մը)․ 4 Հաստատութիւն (կահագործի) ☞ (կահագործա)տուն✝․ — commercial, (տուն, դուռ)․ — des bains, (բաղանիք)․ 5 Տեղ մը կենալը (զօրաց)․ 6 Գործ, պաշտօն, տեղ․ Procurer un — à qn․ 7 Գործի դնելը, տեղաւորելը (որդին)․ 8 Կարգելը, տեղաւորելը (աղջիկը)․ 9 Հիմնարկութիւն, հաստատութիւն (ողորմասիրական)․ 10 Գործարան․ ‖ յգ․ Քաղուածոյք օրինաց (Սուրբն Լուիի ժամանակ)․

Étage, ար․ Յարկ, դստիկոն․ գաթ․ Menton à triple —, (ծալ ծալ կզակ)․ 2 Աստիճան, կարգ․ Gens de bas —, Sot à triple —, (յետին անմիտ)․

Étager, ն․ Կարգ կարգ կտրել (մազեր)․ 2 Իրարու վրայ շարել (ամրոցիկք✝)․ ‖ S'—, չ․ Իրարու վրայ շարուիլ․

Étagère, էգ․ Յարկադարան, դարակ Գ․ գաթ գաթ րաֆ․

Étai, ար․ Որմամոյթ ✝ նեցուկ, յենակ ✝ 2 Կայմակալ ✝ պարան․

Étaim (՝), ար․ Սանտրուած երկար բուրդ, պրօն․ [լայ․

Étain (՝), ար․ Կլայեկ, անագ, գա-

Étal, ար․ Սեղան (մսավաճառի)․ 2 Խանութ մսավաճառի․ յգ․ **Étaux**․

Étalage, ար․ Տարած՝ ցուցադրութիւն (վաճառաց)․ 2 Յուցավաճառք․ 3 Յուցադրութեան իրաւունք․ 4 Մեծ արդուզարդ, շքուածք✝ ը․ 5 Ծախելը, ցոյց․ Faire — de, (շոշոկել)․

Étalagiste, ար․ Ապրանքը փողոցներու մէջ տարածող՝ ցուցնող, տարածիչ ✝ փերեզակ․

Étale, ած․ Բարձրացած մնացած (ծով)․ 2 Ո՛չ այնքան սաստիկ (հով)․

Étaler, ն․ Ի ցոյց հանել՝ դնել, տարածել (ապրանք), (ոյ և այլն․)․ 2 Բանալ, տարածել (աշխարհացոյց)․ 3 Ծախել, ցուցնել, ի հանդէս բերել, շոշոկել․ — du luxe, (պերճանալ)․ 4 Գետին նենետել՝ փռել, ռ․ ‖ S'—, չ․ Ինքզինք ցուցնել, շոշոկել․ 2 Շոշոկանօք ցուցուիլ․ 3 Տարածուիլ՝ փռուիլ (խոտի վրայ)․ 4 Իյնալ՝ փռուիլ (գետին), ռ․ 5 Սփռիլ, տարածուիլ․

Étalier, ար․ Մսավաճառի սատար․ ‖ ած․ Մսավաճառի սատարի (մանչ)․

Étalinguer (՝), ն․ Պարանը խարըսխին կապել, նա․

Étalon (՝), ար․ Արու ձի՝ սերնդի համար, յովատակ․ Âne —, (խարատի էշ)․ 2 Օրինակ՝ բնօրինակ ✝ (չափուց՝ կշռոց), եօլչիւ այարը․

Étalonner (1n), ն․ Ճշդութեան կնիքը զարնել, զիւգոստատել ✝․

Étalonneur (1n), ար․ Չափուց՝ կշռոց վերակացու, զիւգոստատ․

Étamage, ար․ Անագում․ գալայլամա․ 2 Անագուածք․

Étambot (՝), ար․ Նաւու խելածայրի ✝ հեծան․

Étamer, ն․ Կլայեկել, անագել․ գալայլամագ ☞ անագազօծ․

Étameur, ար․ Անագիչ․ գալայճը․

Étamine, էգ․ Թեթեւ պաստառ մը, զզամին․ 2 Յանցառ հիւսուածք (բան մաղելու), շար․ Passer par l'—, (մաղէ անցընել կամ անցնիլ, փ․ 2 Փորձութեանց բովէն անցնիլ)․ 3 Ջտելու լաթ, զտակտաւ✝ (դեղի)․ 4 Արու գործարան, որձայ, բս․ [գործ, շարագործ✝․

Étaminier, ար․ Մաղի կտաւա-

Étampe (՝), էգ․ Դրոշմիչ կաղապար․ 2 Երկաթը ծակող գործի, ծակիչ ✝․

Étamper (՝), ն․ Ծակեր բանալ (պայտի վրայ)․ [նագ․ գալայ․

Étamure, էգ․ Անագելու նիւթ, ա-

Étanche (՝), ած․ Ջուրը բռնող՝ պահող (տակառ)․

Étancher (՝), ն․ Հոսումը դադրեցնել՝ կեցնել․ 2 Դադրեցնել (արցունքը)․ 3 Սրբել (մէկու արցունք, փ․)․ 4 Մարել՝ յագեցնել (ծարաւը)․ 5 Գոցել (ջուր առնող ծակը, նա․)․

Étançon (ն-ն), ա․ Փայտէ նեցուկ, փայտամոյթ † ։

Étançonner (ն-յո), ն․ Փայտամոյթ † դնել, փայտամուԹել † ։

Étang (ն), ա․ Լճակ, ջրկայք ։ 2 Ձկնոց․ Empoisonner un — ։ ‖ — salé, Ծովահաղորդ † ջրկայք ։

Étape, էգ․ Պաշարի հայԹայԹում, համբարակում † (չուող զօրաց) ։ 2 Պաբէնոց † (չուող զօրաց) ։ 3 (Ճամբու) օԹեւան (զօրաց) ։ 4 Միջոց օԹեւանէ օԹեւան, առօԹեւան․ Cette — est longue ։ 5 Ճամբայ, ֆ․ Faire une bonne — ։ 6 Վաճառաշահ քաղաք՝ տեղ, հրապարակ, հ․

Étapier, ա․ Պաշարապետ (զօրաց)։

État, ա․ Վիճակ․ — de santé, (որպիսուԹիւն) · Tenir en —, (պատրաստ պահել ։ 2 Հաստատուն պահել ։ 3 Եղած վիճակին մէջ պահել)․ Mettre en mauvais —, (աւրել) ։ 2 ԿացուԹիւն, դիրք, կարգ, վիճակ․ Avoir des goûts au-dessus de son —․ Être au-dessus de son — ։ 3 Հանգամանք․ — de mineur, (անչափահասուԹիւն) ։ 4 Ապրելու կերպ, կեանք․ Tenir — de prince, (իշխանի կեանք վարել)․ Tenir un grand —, (պերճ կեանք վարել, մեծ դուռ բանալ) ։ 5 Վիճակ, արուեստ ☞ (զինուորու)Թիւն․ Embrasser l' — de son père ։ 6 ՑայտարարուԹիւն, նկարագիր․ — de situation․ — de lieux․ 7 Ցանկ, հաշիւ․ — du personnel du ministère․ Dresser, Arrêter un — de dépenses ։ 8 ՏէրուԹիւն, գլխ․ — monarchique · Homme d' —, (պետական մարդ) ։ 9 Երկիր, վիճակ․ գլխ․ Les — du Grand-Seigneur․ — - Unis, (Միացեալ նահանգք, Ամ․) ։ ‖ En —, Լաւ վիճակի մէջ ։ 2 Նախնի վիճակի մէջ ։ | En l' —, Գործերն այսպէս լինելով ։ | En tout — de cause, Ի՛նչ որ ալ լինի ։ | Etre en — de, Կարողանալ, զօրել ։ | Etre hors d' —, Անկարող լինել։ | Mettre en —, — hors d' —, Կարողացնել, անկարող ընել ։ | Faire — de, Ապահով՝ վստահ լինել ։ 2 Միտքը դնել ։ 3 Բանի տեղ դնել, համարում ունենալ, յարգել ։ | Faire — que, Վստահ լինել ։ 2 Համարել, կարծել ։ | — civil, Քաղաքային հանգամանք, (ծնունդ, խնամուԹիւն և ընտանեկան իրաւունք) ։ | Les —, Les — généraux, (ՏէրուԹեան երեք դասերէ) հանրաժողով ։ [յ․ե․

État-major, ա․ Սպայակոյտ ։

Étau (ō), ա․ Մամուլ, ձեռամամուլ, մամլակ † (դարբնի)։ [Այժ տալ, ֆ․

Étayer, ն․ ՄոյԹեր դնել, մոյԹել ։ 2

Été, ա․ Ամառ․ Se mettre en —, (ամառուան լաԹեր հագնիլ) ։

Éteignoir (ն), ա․ Խափուցիչ (ճրագի), շիջակ † 2 Խափանիչ, խափուցիչ, ֆ․

Éteindre, éteint, e (ն), ն․ Անցունել, մարել ։ 2 Ջնջել (ցեղ), անճիտել ։ 3 Վերցնել (կեանք) ։ 4 Խափանել (լոյս՝ գիտուԹիւն) ։ 5 Խաղաղել (բարկուԹիւն)։ 6 Դադրեցնել, անցունել (ծարաւ) ։ 7 Անհետել (յիշատակ), ջնջել (կամք) ։ 8 Վճարել (պարտք) · — une rente, (ջնջել հասաւոր գլխաւորամ) ։ 9 Նուաղել, մեղմել (լոյս), նկ․ 10 Լռեցնել (Թշնամիի կրակը) ։ ‖ S' —, չ․ Շիջանիլ, մարիլ ☞ շիջանուտ ։ 2 Սպառիլ, մարիլ (զարմի) ։ 3 Անհետիլ, ջնջուիլ ։ 4 Մեռնիլ անցնիլ, մարիլ ։ 5 Լմննալ (օրուան) ։

Éteint,e(ն), ած․ Նուաղեալ (ձայն), շիջեալ (աչք) ։ 2 Շիջելափառ (մարդ) ։

Étendage (ն), ա․ Բան չորցնելու համար պարզուած չուաններ, ձգանք ։ 2 Չորցնելու տեղ, ձգարան ։

Étendard (ն), ա․ Դրօշ (հեծելազօրի), հեծնադրօշ † 2 Նշան, դրօշ․ Suivre les —, Se ranger sous les — de, (կուսակցուԹեան մը յարիլ) · Lever l' —, (կուսակցապետ հանդիսանալ) ։ 2 Շօշոկել, դրօշներ պարզել, ֆ․

Étendoir (ն), ա․ Բան փռելու տեղ, չորարան † 2 Բան փռելու ձող, փռելաձող ։

Étendre (ն), ն․ Տարածել։ 2 Պարզել, փռել (լաԹ) ։ 3 Տարածել, փռել (գետին) ☞ (դիա)Թաւալ ։ 4 Երկնցնել՝ տարածել (Թեւեր) ։ 5 Գառկեցնել (վիրաւորեալը) ։ 6 Ընդլայնել (նիւԹ), ընդարձակել (խօսքի իմաստ) ։ 7 Մեծցնել,

ընդարձակել (տէրութիւն) ։ 8 Տարածել (փառք՝ նայուածք՝ խնամքներ) ։ 3 Ջուր խառնել (գինիի մէջ) ։ ‖ S' —, դ. Տարածուիլ ։ 2 Երկննալ ։ 3 Ընդարձակուիլ (գաղափարներու)։ 4 Երկիրներն աւելցընել. Ce propriétaire s'est — de ce côté ։ 5 Տարածուիլ, հասնիլ (աչքի) ։ 6 Երկայն խօսիլ (նիւթի մը վրայ) ։ 7 Դիմանալ, տեւել (կեանքի) ։

Étendu, e (Ն), ած. Տարածեալ։ 2 Բազմատարած, լայնատարած, (—)ըսփիւռ, (—)ծաւալ, (—)տարր, (—)նիստ, ընդարձակ ։ 3 Մեծ, ընդարձակ ։ 4 Տարածուն † բնէ. 5 Ջուր խառնուած, ք.

Étendue (Ն), էգ. Տարածութիւն, տարածանք, տարած։ 2 Մեծութիւն, ընդարձակութիւն, տարածութիւն։ 3 Տեւականութիւն (կեանքի)։ 4 Երկայնութիւն (ճառի) ։

Éternel, elle, ած. Մշտնջենաւոր, յաւէժ, յաւիտենական, յաւիտենագիր (օրէնք) ։ 2 Ձանձրալի, մշտական, անմոռաց, անանց, անվերջ, անվախճան ☞ մշտա(յուշ) ։ 3 Տաղտուկ, անվերջ (շատխօս) ։ 4 Մշտափթիթ՝ մշտատեւ (գարուն), մշտափափաք (տենչ), մշտապայծառ (լոյս) ։ 5 Անդարձ (հրաժեշտ) ։ ‖ էգ. Անմեռուկ, տկ.

Éternellement (2l), մ. Ի յաւիտենից ։ 2 Յաւիտեան ։ 3 Միշտ, յաւիտեան ։

Éterniser, ն. Մշտնջենաւորել, յաւէրժացնել (անուն)։ 2 Երկնցնել, ծայրը չբերել ։ ‖ S' —, դ. Յաւիտեան մնալ, յաւէրժանալ ։ 2 Անմահ անուն Թողուլ ։ 3 Մինչև աշխարհի վերջը մնալ տեղ մը, ը.

Éternité, էգ. Յաւիտենականութիւն, յաւիտենութիւն † De toute —, (Ի յաւիտենից։ 2 Անյիշատակ ժամանակներէ)։ 2 Յաւիտենական անուն. Se promettre l' — ։ 3 Խիստ երկար ժամանակ, հուրն յաւիտենից, ը. Cette maison durera une —. Je vous ai attendu une — ։ ‖ L' — bienheureuse, Յաւիտենական երանութիւն։

Éternue, էգ. Փռնչակ † տկ.

Éternuement, **Éternûment**, ար. Փռնչիւն, փռնգտուք ։

Éternuer, չ. Փռնչել, փռնգտալ ։

Étésien (զ-Ն), ած. Տարեկան՝ տարեւոր (հովեր՝ Միջերկրականի մէջ) ։

Étêtement (է), ար. Գագաթնատում † (ծառի) ։

Étêter (է), ն. (Ծառի) կատարը կտրել, գագաթնատել † 2 Գլուխը հանել, գլխատել (գնդասեղ) ։

Éteuf (դko. ձայնաւոrk յառաջ՝ kof), ար. Խաղու գնդակ ։

Éteule, էգ. Հնձած ցորենի տկուք, խոզան ։ [Թեր ։ 2 Եթեր. ք.

Éther, ար. Վերին և նուրբ օդ, ե-

Éthéré, ած. Եթերական ☞ վերնա(գաւառ). La voûte —, (երկինք) ։

Éthérisation, էգ. Եթերացում ։

Éthériser, ն. Եթերով Թմբրեցնել, եթերել † 2 Եթեր խառնել, եթերել † ք.

Éthique, էգ. Բարոյագիտութիւն ։ ‖ ած. Բարոյագիտական ։

Ethmoïdal, e, ած. Մաղատեսակ (գանկոսկր)։ յգ. ար. — **aux** ։

Ethmoïde, ար. (Գանկի) ծակոտկէն՝ մաղատեսակ (ոսկր) ։ [Թիւն։

Ethnarchie, էգ. Ազգապետու-

Ethnarque, ար. Ազգապետ ։

Ethnique, ած. Հեթանոս, հեթանոսական։ 2 Ազգանունական (բառ) ։

Ethnographe, ար. Ազգագիր ։

Ethnographie, էգ. Ուսում ու նկարագիր զանազան ազգաց, ազգագրութիւն ։ [ազգախօսութիւն ։

Ethnologie, էգ. Ցեղաբանութիւն,

Ethnologique, ած. Ցեղաբանական, ազգախօսական ։

Éthologie, էգ. Բարախօսութիւն։

Éthopée, էգ. Բարուց ու կրից նկարագիր, բարառնութիւն ։

Éthyle, ար. ԵԹերանիւԹ ։

Étiage, ար. Ցետին նուազութիւն՝ ամենանուազութիւն † (գետի մը ջրոց) ։

Étier, ար. Առու՝ վիոս (ծովէ դէպ ի աղի աւազաններ) ։

Étincelant, e (Ն-Ն), ած. Լուսանշոյլ, (—)ճաճանչ, նշուլափայլ, շողշողուն (աստղ), հրափայլ, հրանշոյլ, բոցանշոյլ, փայլակնացայտ (քար)։ 3 Հրացայտ՝ կայծակնացայտ (աչք) ։

Étinceler (Ն), չ. Կայծեր արձակել, փայլատակել, շողալ, շողշողել ։

Étincelle (l), էգ. Կայծ. գըդըւ-ճրմ, (որ և փ.)։

Étincellement (l-1l), որ. Շող-շողում, կայծառածայութիւն ։ 2 Շողիւն, նշողիւն, շողշողիւն (աստեղաց)։

Étiolement (դի), որ. (Օդ ու լոյս չտեսնելէ) ճռզածութիւն, ոսնում, ծմակում ։

Étioler, ն. Ճռզել, ոսնել, ծմակել ։

Étiologie, էգ. Պատճառագիտու-թիւն ։

Étique, ած. Հիւծեալ՝ հատած (ե-րես) ։ 2 Բարակ (ջերմ) ։ 3 Մաշարա-յոտ † ը. բժ.

Étiqueter, ն. Թղթիկ դնել՝ փակ-ցընել, պիտակել (սրուակ) ։

Étiquette, էգ. Գիր կամ թղթիկ (ապրանքի վրայ), Նշանակ, պիտակ. Juger sur l' —, (դրսէն՝ վրայէն դա-տել) ։ 2 Կարգ, կարգուձեւ † ։

Étirer, ն. Քաշել, երկնցնել ։ ‖ S' —, յ. Ձգտիլ (յօրանջելով), ճապկը-տիլ, ը. [2 Ծիւրում ։

Étisie, էգ. Ծիւրախտ. մաշարայ †

Étoffe, էգ. Բուրդէ՝ դերձանէ եւն. կտաւ, պաստառ. — de soie, (կեր-պաս) ։ 2 Նիւթ, փ. 3 Ցատկութիւնք, տրամադրութիւնք, հանգամանք. Il a l'— d'un général ։ 4 Բարք, բնութիւն, խմոր. Gens de même — ։ 5 Հա-գուստ, նէ.

Étoffé, e (1f), ած. Գէր, լեցուն ։ 2 Զօրեղ՝ լեցուն (ձայն) ։ ‖ Bien —, Պաստառալիր (անկողին) ։ 2 Լաւ հագ-ուած (մարդ)։ 3 Լաւ կահաւորեալ (տուն)։

Étoffer (1f), ն. Պէտք եղած նիւ-թը՝ պաստառը դնել (բանի մը)։ 2 Շտկել շտկտել, զարդարել (կառք՝ անկողին) ։

Étoile, էգ. Աստղ. À la belle —, (բաց տեղ, բացօթեայ) ։ 2 Բաղդ, աստղ. Son —pâlit։ 3 Աստղ (շքանշան), աստ-ղանշան † L' — des braves, (պատ-ւոյ լէգէոնի խաչ) ։ 4 Աստղանիշ, տպ. Madame trois —, (եռաստղ [* * *] տիկինը) ։ 5 Աստղաձև ճաթռուած (ա-պակիի), աստղազէզք † 6 Ճերմակ նիշ (ձիու ճակատը) ։ 7 Ծառուղեաց կիցք ճամբու բերան ։ | — du matin, du soir, du berger, Արուսեակ, երեկոր-եայ, գիշերավար ։ | — filante, — tombante, Թռչող աստղ, ասուպ ։ | —de mer, Ծովաստղ.եըլտըզ պըեօճէյի։

Étoilé, e, ած. Աստղազարդ։ 2 Աստ-ղաձեւ ։ 3 Աստղաձև ճաթռուած՝ աստղա-զէզ † (ապակի) ։

Étoiler, ն. Աստղազարդել† 2 Աստ-ղաձեւ գիզել (ապակի)՝ ։ [հանայի) ։

Étole, էգ. Ուրար՝ փորուրար (քա-

Étonnamment (1n-1m), մ. Սքանչելապէս, զարմանապէս ։

Étonnant, e (նան), ած. Նորա-նշան, զարմանալի։ 2 Շուարիչ, ապշիչ ։ ‖ C'est — que, Զարմանք է որ . . . ։

Étonné, e (1n), ած. Զարմացած, զարմանահար, (որ և փ.) ։ 2 Փեռեկած. սասանած, ճ.

Étonnement (1n), որ. Զարմա-ցում, զարմանք ։ 2 Հիացում, սքան-չանք. Faire l' — de, (հիացնել) ։ 3 Շուարում, ապշութիւն։ 4 Սասանութիւն (գլխի) ։

Étonner (1n), ն. Զարմացնել ☞ (տիեզերա)հրաշ ։ 2 Շուարել, ապշեցնել։ 3 Սասանել (հարուածի՝ գլուխը) ։ ‖ S'—, յ. Զարմանալ ։ 2 Շրտնուլ, ապշիլ ։ 3 Ծանրութեան տակ ճնշիլ, ճ.

Étouffant, e (1f-l), ած. Մղձկուտ. խղդուկ ։

Étouffé, e (1f), ած. Հեղձուցիկ. խղդուկ ։ 2 Խեղդամահ (լինել) ։

Étouffée (1f), էգ. Փակեփէցք † բըքըւֆաքօ. Perdrix à l' —, (փակե-փեցիկ † կաքաւ) ։

Étouffement (1f), որ. Մարելը. խղդելը, հեղձում ։ 2 Ծանրաշնչութիւն, հեղձում ։

Étouffer (1f), ն. Խղդել ☞ հեղ-ձամղձուկ ։ 2 Խղդել՝ խափանել (կրակ) ։ 3 Մարել՝ խափանել (ապստամբութիւն)։ 4 Խղդել՝ ծածկել (կիրք՝ ձայն)։ 5 Լռեցը-նել (խիղճ) ։ ‖ չ. Շունչը կտրուիլ, խըղ-դուիլ ։ 2 Մարիլ (խնդալէ) ։ 3 Խղդուիլ (բարկութենէ) ։

Étouffoir (1f), որ. Անօթ կրակ մարելու, շիջոց ։ 2 Խղդուկ սենեակ ։ 3 Հեղձակ (դաշնակի լարերու) ։

Étoupe, էգ. Վուշի կամ կանեփի խոշրտուք, խծուծ ։

Étouper, ն. Խծուծով (իւսքիւփիւ) տխել, խծուծել † ‖ S'—, չ. Բամպակ դնել, խծկել † (ականջ)։

Étoupille (իյյլ), էգ. (Հրազէնի) պատրոյգ, ֆիթիլ։

Étoupillon (իյյլեօն), ար. Խծծապատրոյգ † (Թնդանօթի), խծծակ †։

Étourderie, էգ. Թեթեւամտութիւն, անխելքութիւն, անխորհրդութիւն։

Étourdi, e, ած. և գ. Չմտածելով գործ տեսնող, Թեթեւ, անխորհուրդ։ ‖ À l'— e, մ. Ցախուռն, անխորհրդաբար. սալլյաբաքի։ [խորհրդաբար։

Étourdiment, մ. Չխորհելով, ան-

Étourdir, ն. Հարուածով սասանել (գլուխ), (որ և գ.)։ 2 Թմբրեցնել, գինովցնել (որ և գ. նաև՝ անխ.)։ 3 Ընդարմացնել՝ Թմբրեցնել (ցաւ). — la grosse faim, (անօթութիւնը կտրել, ներսը բռնել)։ 4 Գլուխ պայթեցնել, գլուխը տանիլ (աղաղակով). Ces enfants m'—։ 5 Մէկու ականջները՝ գլուխը տանիլ (շատխօսութեամբ). — de։ 6 Ապշութիւն պատճառել, շփոթեցանել, Ce coup imprévu m'a fort —։ 7 Կրակի ցուցնել (միս՝ ջուր)։ ‖ — qn. Մտածումը մոռցնել, միտքը զբաղեցնել։ ‖ S'—, չ. Խելքը տալ, գրաւուած լինել (ցնորքներով)։ 2 Մտածմունքը Թօթուել՝ նետել, միտքը զբաղեցնել. S'— sur qch. (չմտածել, մոռնալ). Chercher à s'—, (խենթութեան զարնել)։

Étourdissant, e (ն), ած. Գլուխ սասանող, ականջ տանող։ 2 Խելքը դղըրդող, սասանիչ, ապշիչ, գ.

Étourdissement, ար. Սասանում, ապշութիւն, (որ և գ.)։ 2 Գլխու պտոյտ (բարձր տեղ ելնելէ). Avoir des —, (գլուխը դառնալ)։ 3 Թռռվում, մտքի շփոթում. Le premier — passé . . .։ 4 Չմտածելը (բանի մը վրայօք), մոռնալը (մտածում մը)։

Étourneau (ō), ար. (յգ. — x), Տարմահաւ, տարմ, Թռչ. սըղըքըճըգ։ 2 Թեթեւսօլիկ՝ անխորհուրդ մարդ։ 3 Գորշ դեղնագոյն † ձի։

Étrange (ն), ած. Անսովոր, նորօրինակ, նորատեսիլ, նորանշան, տարօրինակ։ 2 Օտարական, հ.

Étrangement (ն), մ. Կարգէ դուրս, տարօրինապէս։ [ցընել։

Étranger (ն), ն. Հեռացնել, փախ-

Étranger, ère (ն), ած. Օտար։ 2 Պանդուխտ, օտար։ 3 Օտարազգի, օտարական, օտար. Joug —, (օտարի լուծ). Prendre des mœurs —, (օտարանալ)։ 4 Խորթ, օտարախորթ, օտարամուտ, օտարոտի։ 5 Անգիտակ՝ օտար (իր երկրի մէջ)։ 6 Իրենը չեղող, անսեպհական, օտար. Tout cet attirail qui t'est —։ 7 Անհաղորդ, օտար, անմասն. Être — à, (մաս՝ մասնակցութիւն չունենալ)։ 8 Անտարբեր՝ հեռի (քաղաքականութենէ)։ 9 Անտեղեակ (գիտութեան մը) ☞ ան(երաժիշտ)։ 10 Վերաբերութիւն չունեցող, դուրս, օտար (նիւթէ)։ 11 Իրմէ դուրս, անսեպհական, անբուն. Un mérite qui lui est —. Se montrer sous des dehors —։ 12 Անծանօթ. Cette science m'est —։ ‖ գ. Դրսեցի, պանդուխտ, նշդեհ, օտարական (էգ. Օտարուհի)։ ‖ ար. Օտարը։ 2 Տարաշխարհ, օտարութիւն. Vivre à l'—. Passer à l'—։

Étrangeté (ն), էգ. Անսովորութիւն, տարօրինակութիւն։ 2 Տարօրինակ բան։

Étranglant, e (ն-ն), ած. Ապշիչ։ 2 Ցաղթահարիչ (պատճառ)։

Étranglé, e (ն), ած. Հեղձամահ, խեղդամահ։ 2 Խղդուողի (ձայն)։ 3 Նեղցած։ 4 Անձուկ՝ նեղ (հագուստ)։

Étranglement (ն), ար. Խեղդում, խեղդ։ 2 Նեղ լինելը, անձկութիւն։

Étrangler, ն. Խեղդամահ ընել, խղդել. Sa cravate l'—, (փողկապը խիստ նեղ է վզին)։ 2 Խուել, խոշտանգել (մէկը). J'ai un mot qui m'—, (բերնիս մէջ խօսք մը կայ որ կ'ուտէ զիս)։ 3 Կործանել, տունը փլել, ռ. 4 Նեղ ձգել՝ խեղդուկ ընել (անցք մը)։ 5 Հարկ եղած ընդլայնումը չտալ, կարճ ձգել (տեսարան մը)։ 6 Լաւ չդատել, կտրել Թափել, մեռցնել (գործ)։ ‖ չ. Խըղդուիլ։ 2 Մեռնիլ (ծարաւէ), պապակիլ։ ‖ S'—, չ. Ինքզինք խղդել։ 2 Իրարու կոկորդէն բռնել։ 3 Կոկորդը ցաւցնել (պոռալէ)։

Étranguillon (է-է), ար. Փողացաւ ձիու, եզի)։

Étrape, էգ. Մանգաղակ (խոզանի)։

Étraper, ն. Մանգաղակել † (խոզան)։

Étrave, էգ. Նաւաքթի հեծան։

Être (է), ար. Գոյութիւն, էութիւն. Le non-—, (անէութիւն)։ 2 Էակ. L'— suprême. L'— des —, (էից էակ). Le science de l'—, (էաբանութիւն). — de raison, (մտածին էակ՝ բան)։ 3 Արարած, մարդ, անձ. Quel — insupportable! Un cher petit —, (սիրելի մանուկ մը). Un pauvre petit —, (պզտիկ խեղճ տղեկ)։ 4 Ծնունդ, հոգի, կեանք. Donner, Recevoir l'—. J'ai pris un nouvel —։ 5 Էութիւն. C'est donc la pensée qui fait l'— de l'homme։ 6 Իրականութիւն. Préférer l'— au paraître։ 7 Դիրք, վիճակ, պայման։ | յգ. Տան զանազան մասունք։

Être (է), **été,** չ. Լինել ☞ (ինքն)-եղ, (ազան)ել, (կատար)իլ, (ազատա)-նալ ☞ — en, (ցնոր)իլ, (սքանչա)-նալ. Cela est, (այս ճշմարիտ է). Cela sera, (այս պիտի պատահի). Il ne m'est de rien, (ազգական չէ, մէկ բան չէ). Vous n'étiez pas encore, lorsque .... (դուն տակաւին չկայիր՝ երբ...). Il n'est plus, (մեռաւ, ոչ եւս է). Il fut des Juifs. (ատենօք Հրէայք կային)։ 2 Կենալ, գըտնուիլ. Soyez là. Où la vertu n'est point, (ուր առաքինութիւն չկայ՝ հոն ...)։ 3 Երթալ. À peine ai-je été les voir trois ou quatre fois ☞ Il a été à Rome, (Հռոմ գացած է), իսկ Il est allé à Rome, (Հռոմ գնաց)։ || — à, Լինել (գիւղ՝ հոգեվարքի մէջ)։ 2 Լինել (մեղադրանաց) արժանի ☞ (մեղադրե)լի։ 3 (Ցարկի) տակ՝ (կրակի) վրայ լինել։ 4 Ընելու վրայ՝ (աշխատանքին) հետ լինել։ 5 Զբաղած կամ ուշադիր լինել (բանի մը). — tout à, (խելքը միտքը տալ)։ 6 Ուշ դնել (ըսուածի)։ 7 Լինել (մէկու հրամանին տակ)։ 8 Վերաբերիլ, լինել (մէկու)։ 9 (Մէկու) ծառայութեան մէջ՝ քով լինել։ 10 (Պատկով) կապուած լինել։ 11 Բռնուած լինել (օրականով), (ժամն) այսքանի աշխատիլ։ 12 Ծառայելու՝ մտիկ ընելու պատրաստ լինել. Je serai à vous dans un moment։ 13 Այնպէս լինել. ... ինչպէս ... 2 est à 4 comme 8 est à 16։ 14 Ապրիլ՝ մնալ (հացով ու ջրով)։ | — de, (Արեւելք)էն, (արեւելք)ցի լինել։ 2 (Քաղ)եղէն՝ (եկեղեցա)կան լինել։ 3 Ունենալ. Il est d'un bon caractère, (լաւ բնաւորութեան տէր է). — de l'avis de qn. (համակարծիք լինել). — d'un bon débit, (դիւրավաճառ լինել)։ Մէջ լինել, մէջ գտնուիլ. Cela est de mon lot. Cela n'est pas du compte. Il en est։ 5 Կարգը լինել, մէջ լինել. Il est de service, de garde. Il est de jour, (իր ծառայութեան օրն է)։ 6 Պաշտօն ունենալ (գիշերը). — de nuit։ | — en (horreur), (Գարշելի) լինել։ | — ailleurs, Խելքն ուրիշ տեղ լինել։ | — après, (Բանի մը) ետեւէ լինել, (մէկու մը) ետեւէ իյնալ։ | — sur, Ետեւէ լինել (իր շահերու)։ 2 Վիճել (աւելիի կամ պակասի վրայ)։ | — pour beaucoup, Մեծ դեր խաղալ, օգուտը շատ դպած լինել (գործի մը մէջ)։ | En — à, (Հալու) աստիճան հասնիլ։ | En — là, (Գործին են.) մէջ լինել։ | En — pour, Վրայ տալ, տուժել, լինել (իր սակէ)։ | En êtes-vous là, Կը հաւտա՞ս ատոր, միտքդ ա՞յդ է։ | Où en est l'affaire, Գործն ո՞ւր հասած է, ի՞նչ ջուրի մէջ է։ | Où en sommes-nous, ի՞նչ պիտի ընենք, ի՞նչ ջուրերու մէջ ենք։ | C'en est trop, Չափը կ'անցնի։ | Ce qui en est, Ճիշդը՝ իրաւը (չգիտնալը)։ | Il n'en est de rien, Ճշմարիտ չէ, սուտ է։ | Y —, Տունը լինել։ | Il n'y est pour rien, Մաս՝ մաս չունի, ատոր մէջ չկայ։ | Vous n'y êtes pas, Չհասկցար։ 2 Չգտար (հանելուկը)։ | Il n'y est plus, Միտքն հոն չէ ա՛լ։ 2 Շփոթած մնացած է։ | J'y suis, Հասայ նպատակիս։ ☞ Fussé-je, Եթէ լինիմ իսկ. Sois-je du ciel écrasé, երկինք գլուխս փլչի եթէ .... Si j'étais que de vous, Quand je serais de vous, եթէ տեղդ լինէի։ ☞ բայ օժանդակ. Il est parti, մեկնած է,

մեկնեցաւ ․ Il serait parti, մեկնած պիտի ըլլար, մեկներ է եղեր, մեկնած լինի։ ‖ = Անդ․ Il est, է, են։ | Il n'est pas en moi de le faire, Ձեռքս չէ այդ ։ | Il est à (croire), (Յուսալի) է ։ | Ce n'est pas que, Չէ Թէ ։ | Ce que c'est que de...., Ի՜նչ բան է ....։ | Il est en vous de le faire, Ձայդ ընել ձեռքդ է ։ | Il en est de, Կը նմանի, պէս է ։ | Il n'est de pommes que de Normandie, Խնձոր ըսածդ ալ Նորմանտիայինն է ։ | Cela étant, Այս այսպէս ըլլալով, ☞ (Menteur) s'il en fut jamais, Նմանը չտեսնուած՝ ամենատ(ստախօս)։ | N'était, N'eût été, ԵԹէ (սէրս) չլինէր՝ եղած չլինէր ։ | Fût-il, Fussiez-vous, Լինի իսկ, լինիք իսկ։

Étrécir, Ն․ Նեղցնել ։ ‖ S' —, Չ․ Նեղնալ ։ 2 Մտերմութիւնն աւելնալ ։

Étrécissement, Ար․ Նեղցնելը, նեղնալը, անձկութիւն ։

Étreindre, étreint, e, Ն․ Պինդ կապել, պարապնդել ։ 2 Սեղմել ։

Étreinte, Իգ․ Պինդ մը կապելը, պարապնդում։ 2 Թեւերուն մէջ սեղմելը, գրկախառնութիւն ։ 3 Հանգոյց, կապ ։

Étrenne, Իգ․ Կաղանդչեայ, կաղանդիք (որ և յգ․) ։ 2 Պարգեւ ։ 3 Նախավաճառ, նախան․ սիֆթահ ։ 4 Նախավայելում † նախանք † (զգեստի) ։

Étrenner (ln), Ն․ Կաղանդչեայ տալ, կաղանդել ։ 2 Նախանքն † ընել՝ նախագործածել † (զգեստ) ։ 3 Նախագնորդ † լինել ։ 4 Առաջին տուողն լինել (աղքատի) ։ ‖ Չ․ Նախառուտուրն† ընել, նախանել † ։ [փայտամոյթ † ։

Étrésillon (q-l), Ար․ (Փայտէ) մոյթ,

Étrésillonner (q-ln), Ն․ Մոյթերով բռնել, փայտամոյթել† ։

Étrier, Ար․ Ասպանդակ․ ՙ․ Pied de l'—, (ձախ ոտք) ․ Le coup, Le vin de l' —, (հրաժեշտի բաժակ) ․ Tenir l' — à qn․ (օգնել ձեռնարկի մը մէջ) ։ 2 Ոտներակի կապ, ժեր․ 3 Գերանակալ նիգ ։ ‖ Perdre, Vider les —, Ձիէ իյնալ ։ 2 Շփոթիլ, իյնալ, փ․

Étrille, Իգ․ (Ձիու) քերիչ՝ քերոցգաշաղը ։ 2 Սուղ կապելայ, կողոպտոց† լօպկատուն Գ † ։

Étriller, Ն․ Քերել՝ քերոցել † (ձին) ։ 2 Զարչրկել, ծեծել, չ․ 3 Կողոպտել, սոկել, լօպկել Գ ․

Étriper, Ն․ (Անասնոյ) փորոտին կամ քաղիրԹը հանել ․ Aller à étripe-cheval, ձին սրարշաւ վազցնել, սրարշաւ երԹալ ։

Étriqué, e, Ած․ Նեղ ինկած, նեղ։ 2 Կարճ ինկած (տեսարան) ։ ‖ Ար․ Նեղ ինկածը ։

Étrivière ($\bar{k}$), Իգ․ Ասպանդակի փոկ, ասպանդակալ ․ ՙ ։ ‖ Յգ․ Ասպանդակալով ծեծ։ 2 Զարչրկում, Թշնամանք ։

Étroit, e, Ած․ Անձուկ, նեղ։ 2 Ամփոփ՝ նեղ (շրջանակ) ։ 3 Անձուկ (քաղաքականութիւն) ։ 4 Սերտ (բարեկամութիւն)։ 5 Խիստ (լուծ՝ կանոն)։ ‖ À l'—, Մ․ Նեղ տեղ ։ 2 Նեղութեամբ (ապրիլ), նեղի (լինել) ։

Étroitement, Մ․ Նեղ տեղ (բնակիլ) ։ 2 Սաստիկ՝ ուժով (գրկել) ։ 3 Ըրտանց՝ սերտիւ (կապուած) ։ 4 Խստիւ (պահել ծոմ) ։ 5 Խստապէս (պահել բանտարկեալը) ։ 6 Խստիւ (արգիլուած) ։

Étroitesse, Իգ․ Պզտիկութիւն, փոքրութիւն, անձկութիւն ։

Étron (l), Ար․ Պինդ աղբաւառ, կոյռ Գ․ ‖ — de Suisse, Վառօղեայ կոնիկ ։

Étronçonner (l-ln), Ն․ (Ծառի) գագաԹը տակէն կտրել, ստորատել (ծառի գագաԹ) ։ [զու.) ։

Étrusque, Ած․ Ետրուրեան (լե-

Étude, Իգ․ Ուսում ։ 2 Վարժք, ուսում․ Il a de l' —, (ուսմունք առած մէկն է) ․ Faire ses —, (ուսմունք առնուլ)։ 3 Սերտողութիւն (դերի)․ Mettre une pièce à l'—, (խաղի մը փորձերուն սկսիլ) ։ 4 Սերտողութիւն, ուսումնասիրութիւն (խնդիրի՝ երկաԹուղւոյ մը) ․ Mettre un projet de loi à l' — ։ 5 (Սորվելու համար) օրինակ (դաշտանկարի)․ Tête d' —, (օրինակցու գլուխ) ։ 6 Մասնաւոր խնամք, փոյԹ․ Toute leur — ... Il se fait une — de lui plaire։ 7 Կանխամտածութիւն ․ Barbare avec — ։ 8 Սորվելու՝ սերտելու բան ․ Votre exemple est partout une — pour moi ։ 9 Արուեստակութիւն ․ Elle plaît

sans—. Évitez l'apprêt et l'—. Cela sent la gêne et l'— : 10 Ուսումնասիրութիւն (գիրք) : 11 Սերտողութիւն (աշկերտի) · L'— du soir : 12 Սերտողութեան տեղ, սերտարան (դպրոցի) · Maître d'—, (կառավարիչ) : 13 Դրասենեակ (նօտարի) : 14 Յանձնարարք նօտարի, գրասենեակ · Acheter une — :

Étudiant (՝), ար. Ուսանող :

Étudié, e, ած. Սորվուած: 2 Ուսումնասիրուած, փ. 3 Խնամով եղած կամ մտածուած, աշխատուած : 4 Արուեստական, բեկբեկ · Cet homme est — :

Étudier, ն. Ուսանիլ, սորվիլ (որ և չ.) : 2 Բերնուց սորվիլ, սերտել (դաս): 3 Մտածել, պատրաստել (ճառ՝ պատուսախիրական խօսք): 4 Հետազօտել, ուշադիր քննել, իմաստասիրել (բարք), ուսումնասիրել (մէկը) : 5 Ուշադիր դիտել, նայիլ (յարմար առթի) : ‖ S'—, չ. Սորվուիլ : 2 Ինքզինք ուսումնասիրել : 3 Փոյթ տանիլ, ջանալ, ճգնիլ, նկրտիլ :

Étudiole, էգ. Գզրոցիկ (թղթերու):

Étui, ար. Պահարան, պատեան, աման (որ և փ.) ☞ (դանակա)տիփ, (ասղ)նոց · — de mathématique, (չափագիտական գործեաց տուփ) : 2 Նեղ տեղ :

Étuve, էգ. Տաքտուն, քրտնարան : 2 Բաղնիք, փ. Cette chambre est une — : 3 Ջերմավայր ✝ (գինին քացախի դարձնելու, պտուղ ևն. չորցնելու) :

Étuvée, էգ. Շոգիովը եփելը : 2 Շոգեփած ✝ միս :

Étuver, ն. Փուռը դնել : 2 Ջերմավայրը ✝ դնել : 3 Շոգիովը եփել : 4 Մեղմիկ լուալ վէրք : [բաղանապետ :

Étuviste, ար. Քրտնարանի տէր,

Étymologie, էգ. Ստուգաբանութիւն : [նական :

Étymologique, ած. Ստուգաբա-

Étymologiquement, մ. Ստուգաբանօրէն : [բան :

Étymologiste, ար. Ստուգա-

Eubage (ko), ար. Բրմաց դաս մը՝ գիտութեանց պարապող, եւբակ. հ. Յ.

Eucalyptus (ko-բւս), ար. Էօքալիբդիւս, տենդի ✝ ծառ.

Eucharistie (koʃ), էգ. Սուրբ Հաղորդութիւն, Հաղորդ :

Eucharistique (koʃ), ած. Սբ. Հաղորդութեան, Հաղորդի :

Eucologe, Euchologe (ko,ʃo), ար. Մաշտոց (կիրակի և տօն օրերու) :

Eucrasie (ko), էգ. Լաւ կազմածք, քաջառողջութիւն : [չափ :

Eudiomètre (ko), ար. Պարզա-

Eufraise (ko), էգ. Աչքախոտ ✝ :

Euh ! (ko), ձյ. Վա՜յ, էհ, էօ՜ֆ : ‖ Euh ! euh ! Սանկ նանկ :

Eulogies (ko), էգ. յո. Մաս : 2 Հաղորդութեան նշխարքի բեկորք, Յ.

Euménide (ko), էգ. Կատաղի, էօմէնիս :

Eunuque (ko), ար. Ներքինի, հատուլ : 2 հ. մ. (Ոչ կուրտ) սենեկապան արքունի, ներքինի : [տկ.

Eupatoire (ko), էգ. Պատերիոն,

Euphémique (ko), ած. Մեղմական :

Euphémisme (ko-u), ար. Մեղմ ըսուածք, մեղմաբանութիւն :

Euphonie (ko), էգ. Քաղցրահընչութիւն, փ. 2 Քաղցրաձայնութիւն, եր.

Euphonique (ko), ած. Քաղցրահընչական (գիր) :

Euphorbe (ko), ար. Ափարփի, տկ.

Euphorbiacées (ko), էգ. յո. Ափարփայինք, բո. [տկ.

Euphraise (ko), էգ. Աչքախոտ ✝

Européen, enne, ած. և գ. Եւրոպական, եւրոպացի :

Eurythmie, Eurhythmie (ko), էգ. Չափակցութիւն : 2 Կանոնաւորութիւն (երակի) :

Eustache (ko), ար. (Փայտակոթ) դանակիկ :

Eutychéen (ʃ), ար. Եւտիքական (աղանդաւոր) :

Eux (ko), դեր. Անոնք, իրենք : 2 Անոնց, իրենց. Entre —. Chez — :

Évacuant, e (՝), ած. Ապավիժիչ, վտարական, (որ և **Évacuatif, ive**): ‖ ար. Վտարադեղ ✝ :

Évacuation, էգ. Պարպելը (հիւանդանոց) : 2 Ելնելը՝ պարպելը (քաղաք) : 3 (Հիւթոց) պարպուիլը, ապավիժութիւն. — par haut et par bas. (վերէն վարէն ելնելը) : 4 Մարմնոյն ա-

ժեկորդներու դուրս ելնելը կամ դուրս ելածք, կղկղանք, ելք։

Évacuer, ն. Դուրս ելնել, պարպել (քաղաք)։ 2 Պարպել (տեղէ մը) զօրքեր։ 3 Դուրս ելնել, պարպուիլ (սրահը)։ 4 Դուրս հանել՝ Թափել (հիւԹերը)։ ‖ Ն. Վերէն վարէն դուրս տալ, ռմկ.

Évader (s'), յ. (Գաղտուկ) փախչիլ, կծիկը դնել, ռ. 2 Ինքզինք ազատել, պրծիլ։ [յածանք։

Évagation, էգ. Ցրում (մտքի),

Évaluation, էգ. Գին կտրելը, գնահատուԹիւն։ 2 Կարծիքով հաշիւ։

Évaluer, ն. Գին կտրել, գնահատել։ 2 Կարծիքով հաշուել։

Évangélique (Ն), ած. Ըստ Աւետարանի, աւետարանական։ 2 Բողոքական, աւետարանական։

Évangéliquement (Ն), մ. Ըստ Աւետարանի։

Évangéliser (Ն), ն. Աւետարանը քարոզել, աւետարանել։

Évangéliste (Ն), ար. Աւետարանագիր, աւետարանիչ։ 2 Քարոզիչ։

Évangile (Ն), ար. Աւետարան. Le côté de l' —, (ձախակողմ խորանի)։ 2 Նորասքանչ բան. C'est l' — du jour։

Évanouir (s'), յ. Անհետ կորսուիլ, փախչիլ, Թռիլ, ցնդիլ, փարատիլ, աներևոյթանալ։ 2 Նուաղիլ, մարիլ։ ‖ Faire évanouir, (Մէկու վրայ) մարելիք բերել։ 2 Ցրուել, փուճը հանել, փ. 3 Ջնջել (անծանօԹ), փբհ.

Evanouissement, ար. Փարատում, անհետում։ 2 Մարելիք, նուաղում։ 3 Ջնջում (անծանօԹի), փբհ.

Évaporable, ած. Ցնդելի, գոլորշական։

Évaporation, էգ. Ցնդում, գոլորշացում։ 2 ԹեԹեւամտուԹիւն։

Évaporé, e, ած. և փ. Անխորհուրդ, ԹեԹեւամիտ։

Évaporer, ն. Ցնդել, գոլորշեցնել։ 2 Թափել (բարկուԹիւն)։ ‖ S'—, յ. Գոլորշիանալ։ 2 Երեւան ելնել, դուրս Թափիլ, փ. 3 Միտքը ցնդիլ՝ կորսուիլ, փ. 4 ԹեԹեւուԹիւն ցուցնել, ԹեԹեւանալ, փ.

Évasé, e, ած. Լայներեան (բաժակ)։ 2 Լայնափինչ (քիԹ)։ [նում.

Évasement, ար. Լայնեցում, լայ-

Évaser, ն. (Ծակը) մեծցնել, (բերանը) լայնել։

Évasif, ive, ած. Խուսափական, փախստի։ [փանք։

Évasion, էգ. Փախուստ, խուսա-

Évêché (վէ), ար. ԵպիսկոպոսուԹիւն։ 2 Եպիսկոպոսանիստ քաղաք։ 3 Եպիսկոպոսարան։

Éveil, ար. Միտքն արԹնցնելը, ազդարարուԹիւն. Donner l' —. Être, Se tenir à l'—, (զգոյշ՝ արԹուն կենալ).

Éveillé, e, ած. Ուշադիր, աչալուրջ, արԹուն (իր շահուց)։ 2 ԶուարԹ, արԹուն ու զուարԹուն. Il a l'air —, (որ և փ.).

Éveiller, ն. ԱրԹնցնել։ 2 ԶուարԹացնել, փ. 3 Գրգռել, քրքրել, արԹընցնել, փ.

Événement, ար. Պատահմունք, պատահար, դէպք. C'est tout un —, (մեծ գործ մը՝ անակնկալ բան մ'է այդ). 2 Վախճան, կատարած, ելք։ ‖ Faire —, Զարմանք պատճառել։ ‖ À tout —, մ. Որ և է կերպիւ, ինչ ալ պատահի.

Évent (Ն), ար. Բացը դնելը, օդ, հով. Mettre à l'—. Donner de l'—. Il a la tête à l'—, (բամպակը նօսր է). 2 ԱւրուածուԹիւն (օդէ), օդառուԹիւն. Du vin qui sent l' —։ 3 Շունչի ծակ, շնչահան։ 4 ՔԹափողք (կիտաձկան)։

Éventail (Ն), ար. Հովահար, եելփազէ։ 2 Հովահարի վրայ նկար։ յփ. —s։

Éventailliste (Ն), ար. Հովահարագործ։ 2 Հովահարի նկարիչ։

Éventaire (Ն-Էռ), ար. (Ոզորահիւս) ափսեայ, Թափուր. քապլա.

Éventé, e (Ն), ած. և փ. Ցախուռն, անխորհուրդ։

Éventer (Ն), ն. Հովել, հովահրել (մէկը)։ 2 Բաց օդը դնել, հովոտել (կարասի)։ 3 Խառնել՝ հովոտել (ցորեն)։ 4 Ապականել, օդ ցուցնել (վառօդի՝ ըմպելիքի)։ 5 Գտնել, երեւան հանել. — une mine. 6 Ջանձրնել, հոտն առնուլ, երեւան հանել (գաղտնիք). — la mine, la mèche, la poudre, (գաղտնի խորհուրդ մը երեւան հանել)։ 7 Գտնել

(շան) որսահետք (որ և — la voie) : 3 Հովի առջև պարզել (առագաստ)։ ‖ S'—, չ. Հովահրուիլ ։ 2 Օդ տեսնել՝ օդ առնուլ (գինիի) ։ 3 Յայտնուիլ, վեր՝ երեւան ելնել (գաղտնիքի) ։

Éventoir (ն), ար. Կրակի հովահար (եէլփազէ), հրահար ։

Éventrer (ն), ն. Փորը ճեղքել՝ բանալ ։ 2 Կնճիթով փիրաւորել ։ 3 Կտրել՝ բանալ (կարկանդակ) ։

Éventualité (ն), էգ. Պատահականութիւն ։ 2 Ապագայ՝ անստոյգ դէպք։

Éventuel, elle (ն), ած. Դիպուածական, պատահական. Profits —. Traitement —, (պատահական ամսավարձք), (որ և L'—, գ.) ։

Éventuellement (ն-ն), մ. Պատահական կերպիւ, ըստ պատահման ։

Évêque (k̄), ար. Հօտապետ, առաջնորդ, եպիսկոպոս ։ [պալում ։

Éversion(u), էգ. Կործանում, տա-

Évertuer (s'), չ. Նկրտիլ, ջանալ, ճգնիլ ։ 2 Շարժիլ, անխ.

Éviction, էգ. Ստացուածի մ'իրաւունքէ մերժում, իրաւազրկութիւն ։

Évidemment (ամամ), մ. Ակներեւ, յայտնապէս. Prouver — ։ 2 Արդարեւ. —, vous êtes dans l'erreur։ 3 Անշուշտ, (պատասխանի մէջ) ։

Évidence, էգ. Յայտնի լինելը, ակներեւութիւն. Cela paraît avec —, (յայտնի կ'երեւի այդ). C'est de la dernière —, (ամենայայտնի բան մ'է) ։ ‖ Mettre en —, Ակներեւ ցուցնել ։ 2 Յայտնի տեղ մը՝ աչքի տակ դնել։ | Être en—, Դիտուիլ, ուշ գրաւել։ ‖ Se mettre en —, Ինքզինք նշանակելի ընել ։ 2 Յայտնուիլ ։

Évident, e (ն), ած. Ակներեւ, բացայայտ, յայտնի ☞ գեր. բաչայայտ ։

Évider, ն. Մէջը փորել, փողաձեւ ընել, ծակել։ 2 Մատնէքաձև ընել (սուրի երկաթ) ։ 3 Փորել (զգեստի մ'օձիք) ։ 4 Խարտոցել (ասեղի գլուխ)։ 5 Քանդակել։

Évidoir, ար. (Սրինգ) ծակելու գործի, ծակոց † փողիչ † ։ [մէջ) ։

Évier, ար. Լուացարան (խոհանոցի

Évincer (ն), ն. Դատով ձեռքէ առնուլ. Il a été —de, (ձեռքէն ելաւ)։ 2 Դաւով ձեռքէ առնուլ ։ ‖ S' —, չ. Իրար վանել ։

Évitable, ած. Խուսափելի.

Évitage, ար. Իր վրայ դառնալը (նաւու)։ 2 Դառնալու չափ տեղ (նաւու)։

Évitée, էգ. Տ. **Évitage** 2.

Éviter, ն. Խորշիլ, զգուշանալ, փախիփխիլ, խոյս տալ ։ 2 Խալսիլ, պրծիլ (բանտէ՝ իր բաղդէ) ։ 3 Ազատել, խնայել (մէկէ՝ աշխատանք) ։ ‖ չ. (Իր վրայ) դառնալ (նաւու) ։ ‖ S' —, չ. Խոյս տըրուիլ ։ 2 Իրարմէ կամ ինքն իրմէ խոյս տալ՝ փախչիլ ։

Évocable, ած. Կանչուող՝ երեւցող (դեւ) ։ 2 (Ատեանի մը) իր առջեւ քաշելիք (դատ), կոչելի † (դատ) ։

Évocation, էգ. Մեռելակոչութիւն։ 2 Դիւակոչութիւն, ոգեկոչութիւն։ 3 (Ատեանի մը) իր առջեւ քաշելը՝ հանելը (դատ), կոչում † (դատի) ։

Évocatoire, ած. Կոչական † (դատ)։

Évoé, Évohé (վօk), Հայպա Բաքոս, եւոյէ ։

Évoluer, չ. Բարեշրջիլ, զարգաշրջիլ † 2 Շարժիլ, շրջափոխիլ (զօրաց)։

Évolution, էգ. Բարեշրջում, զարգաշրջում † 2 Շարժում, շրջաբերութիւն, շրջափոխութիւն (զօրաց) ։ 3 Շրջան՝ շրջաբերութիւն (նաւուց)։ 4 Շարժմունք։

Évoquer, ն. Կանչել (դեւ՝ հոգի) ոգեկոչել ։ 2 Արթնցնել (յիշատակ մը) ։ 3 Խօսքը դարձնել (դիւցազանց հոգիներու)։ 4 Իր ատեանը քաշել, իր առջև կանչել (դատը) ։

Évulsion(u-ն), էգ. Հանելը, խլում։

Ex (kfu), Երբեմն (պաշտօնեայ) ։

Ex abrupto (kfq ապրիւբդօ), մ. Յանպատրաստից ։

Exacerbation (fզա), էգ. Զայրոյց (ախտի) ։

Exact, e (kկզագդ), ած. Ճիշդ, ճշգրիտ։ 2 Անսուտ (պատմագիր) ։ 3 Անվրէպ՝ ճիշդ (իր խօսքին)։ 4 Ճիշդ՝ ճշդապահ (պաշտօնաւոր) ։

Exactement (kկզագ), մ. Ճշդիւ, ճշդօրէն ☞ ճշդա(պահանջ) ։

Exacteur (kկզագ), ար. Անիրաւ հարկահան, կեղեքիչ ։ 2 Պահանջող ։

Exaction (kկզագ), էգ. Անիրաւ

հարկահանութիւն, կեղեքում։ 2 Պարտաբաշխի † (իբր պատիժ)։ 3 Պահանջանք։

Exactitude (էկզագ), էգ. Ճշդութիւն, ճշգրտութիւն։

Exagérateur (էկզա), ար. Մեծցընող, չափազանցող։ [փազանցական։

Exagératif, ive (էկզա), ած. Չա-

Exagération (էկզա), էգ. Չափազանցում, չափազանցութիւն։

Exagéré (էկզա); ար. Չափազանցը։ 2 Զգացմանցը մէջ չափազանց։ 3 Բուռն՝ ծայրայեղ կարծեաց տէր։

Exagérer (էկզա), ն. Ստուարացնել, մեծցնել, չափազանցել։ 2 Չափազանցել արժանիք (մէկու)։ ‖ S'—, չ. Չափազանցուիլ։ 2 Չափազանցել (իր միշտ)։

Exaltation (էկզալ), էգ. Բարձրացում, վերացում ☞ (խաչ)վերաց։ 2 Գահակալութիւն (Պապի)։ 3 Բարձրացում, փառաւորում (Աստուծոյ անուան)։ 4 Խանդ՝ բորբոքում (մտքերու)։ 5 Դըրգռաւորութիւն † (կենսական ուժոց)։ 6 Ջտում, վերացում (ծծմբի), հ.

Exalté, e (էկզալ), ած. Ցափշտակեալ։ 2 Ջերմաջերմ՝ տաքգլուխ (յեղափոխականք)։ ‖ գ. Տաքգլուխ մէկը։

Exalter (էկզալ), ն. Փառաւորել, երկինք հանել, բարձրացնել։ 2 Վառել, վառվռել, բորբոքել (որ և անփ.)։ ‖ — son âme, Հպարտանալ։

Examen (էկզա), ար. Քննութիւն։ 2 Հարցաքննութիւն։ [գ. Քննիչ։

Examinateur, trice (էկզա),

Examiner (էկզա), ն. Հարցաքըննել, քննել ☞ հարցաքննիլն։ 2 Ի քնին առնուլ, զննել ☞ (ան)զնիլն։ ‖ S'—, չ. Անձը քննել։ 2 Իրարու նայիլ։

Exanthème (էկզան), ար. (Մորթի) կարմրային հիւանդութեանց դաս մը, կարմրածք † կարմրանք †։

Exarchat (էքզառխա), ար. Էկզարքութիւն։ 2 Մարզպանութիւն (Րավէննայի)։

Exarque (էկզառք), ար. Էքզարք։ 2 հ. ժ. Մարզպան (Րավէննայի)։

Exaspération (էկզաս), էգ. Սաստիկ զայրացում, զայրացնութիւն † 2 Զայրացութիւն, բժ.

Exaspérer (էկզաս), ն. Սրտմտել, զայրացնել † 2 Զայրացնել (ցաւ)։

Exaucement (էկզօ), ար. Ընդունիլը, լսում † (աղաչանաց)։

Exaucer (էկզօ), ն. Մտիկ ընել, ընդունիլ, լսել աղաչանք։ ‖ S'—, չ. Լսելի լինել։

Ex cathédra, մ. Յաթոռոյ (խօսիլ)։

Excavation, էգ. Փորելը, պեղում։ 2 Խոռոչ. ջուգուր։

Excaver, ն. Բրել, փորել, պեղել։

Excédant, e (է), ած. Աւելցած՝ աւելի (ստակ)։ 2 Նեղացնող, յոգնեցնող։ ‖ ար. Աւելցած, աւելցուք։

Excédent (է), ար. Աւելորդ, յաւելուած։

Excéder, ն. Չափէն՝ սահմանէն անցնիլ։ 2 Աւելի գալ, աւելի (բարձր) լինել, աւելի լինել (հատոյթը՝ ծախքէն). Une dette qui — cent francs, (հարիւր ֆրանքէ աւելի պարտք մը)։ 3 Չարաչար յոգնեցնել, հոգին բերանը բերել ☞ (վաստակա)բեկ, (որ և գ.). Cette course m'a —։ 4 Ցոգնեցնել (շատխօսութեամբ)։ 5 Չարաչար ծեծել, ճզմիկն հանել (ծեծի տակ), ա. ‖ S'—, չ. Չարաչար յոգնիլ, ճզմիկն ելնել, ա.

Excéllemment (շամա), մ. Պատուական կերպով, գերազանցօրէն։

Excellence (ԷԼ-Ն), էգ. Պատուականութիւն, գերազանցութիւն. Il a une grande idée de sa propre —, (ինքզինք մեծ բան մը կը կարծէ)։ 2 Վսեմութիւն. S. E. le gouverneur, (վսեմափայլ կուսակալը). Une —, (վսեմափայլ մը)։ ‖ Par —, մ. Հրաշապէս, սքանչելապէս, գերազանցօրէն։ 2 Գեր ի վեր, գերազանցապէս։

Excellent, e (ԷԼ-Ն), ած. Ընտիր, պատուական, գեր ի վեր, գերազանց։ ‖ Etre — sur, Լաւ խօսիլ։ 2 Ծաղրել։

Excellentissime (ԷԼ-Ն), ած. Պատուականագոյն, գերընտիր։ 2 Ամենամեծար (պատուոյ անուն)։

Exceller (ԷԼ), չ. Վարպետը լինել, ծայրանալ, գերազանցել։

Excentricité (Ն), էգ. Այլանդակութիւն, արտակեդրոնութիւն։ 2 (Կեդրոնէ) հեռաւորութիւն, տարակեդրոնու-

թիւն (Թաղի) ։ 3 Կեդրոնազանցութիւն, այլակեդրոնութիւն, Ն.

Excentrique (ք), ած. Այլանդակ, տարօրինակ, արտակեդրոն ։ 2 Կեդրոնէ հեռի ։ տարակեդրոն (Թաղ) ։ 3 Կեդրոնազանց, այլակեդրոն, Ն.

Excepté, նխ. Դուրս, զատ, բաց ի ։ ‖ — que, շ. Այս տարբերութեամբ որ, միայն թէ ։

Excepter, ն. Մէկը չսեպել՝ չհամրել, դուրս ձգել՝ հանել, բացառել† ։

Exception, էգ. Բացառութիւն ։ 2 Պատճառ, պատասխանի† էջ. ‖ À l'— de, Դուրս, բաց ի ։ [Բացառիկ։

Exceptionnel, elle (ֆն), ած.

Exceptionnellement(ֆն-ֆլ) մ. Բացառիկ կերպիւ, բացառապէս ։

Excès, ար. Չափազանցութիւն, ծայրայեղութիւն ☞ (իշխանա)զանցութիւն. Avec —, (չափազանց, ուժով) . — de bonne chère, (որկորստութիւն)։ 2 Կերուխում. Nous avons fait un petit —, ը. 3 Աւելի մաս, յաւելեալ մաս, ըստ. 4 Հանումի արդիւնք, աւելցածը, թ— ‖ — de, Չափն անցած, չափազանց, ծայրայեղ (աշխատութիւն) ։ ‖ յգ. Զեղխութիւնք, անկարգութիւնք. Faire des — ։ 2 Թշնամանք, բռնութիւնք, ծայրայեղութիւնք. Se porter à des— ։ ‖ À l' —, Jusqu'à l' —, մ. Չափէ դուրս, չափն անցած, ցծայրայեղութիւն։

Excessif, ive, ած. Չափէ դուրս, չափազանց ։ 2 Ծայրայեղ (մարդ) ։

Excessivement, մ. Կարի յոյժ, սաստկագին, չարաչար, չափազանց ☞ ամենա(հարուստ) ։

Exciper (էքսի), չ. Յառաջ բերել, պատճառել (կանխազրաւութիւն), էջ. 2 Կռթնիլ, յառաջ բերել (Թուղթեր) ։

Excipient (էքսի), ար. Փոխոխիչ նիւթ, դեղ. [Անկ.

Excise (էքսիզ), էգ. Ըմպելաւակ†

Excision (էքսի), էգ. Հատում, բարձում (ուռեցքի). Վիր.

Excitabilité (էքսի), էգ. Գրգռականութիւն ։ [(դեղ) ։

Excitant, e (էքսի), ած. Գրգռիչ

Excitateur, trice (էքսի), գ. Յուզիչ, գրգռիչ ։

Excitation (էքսի), էգ. Գրգռութիւն ։

Exciter (էքսի), ն. Դրդել, գրգռել ։ 2 Քաջալերել, խրախուսել (զինուորներ՝ իր օրինակով), (որ և անխ.)։ 3 Զայրացընել, գրգռել (կենդանի) ։ 4 Շարժել (նախանձ), ձգել (կասկած), բերել (արցունք), գրգռել (թարկութիւն) ☞ (ախորժա)բեր ։ [գանչական ։

Exclamatif, ive, ած. Բացա-

Exclamation, էգ. Գոչիւն (ուրախութեան ևն.), բացագանչութիւն. Point d' —, (հիացական նշան) ։

Exclamer (s'), չ. Գոչել, բացագանչել ։

Exclure, ն. Դուրս ձգել, դուրս հանել, մերժել. Être —, (դուրս մնալ) ։ 2 Անհամաձայն լինել, արտաքսել. La bonté — l'avarice ։ ‖ S' —, չ. Ինքզինք կամ իրար դուրս ձգել ։ 2 Իրարու անհամաձայն գալ ։

Exclusif, ive (զ), ած. Զայլս դուրս ձգող. Un droit — de tout autre. Droit —, (առանձնական՝ ինքնայատուկ † իրաւունք) ։ 2 Մերժիչ (ձայն՝ ընտրութեան մէջ) ։ 3 Մենաշնորհեալ՝ առանձնական (ընկերութիւն)։ 4 Անհամաձայն (բանի մը հետ), արտաքսող. Des idolâtries — du salut։ 5 Ուրիշի կարծիք՝ ճաշակ չընդունող, ինքնակարծիք † ինքնաճաշակ † առանձնական † 6 Կղզիացեալ † հայրենասիրութիւն, մեկուսիկ † (ճաշակ) ։

Exclusion (զ), էգ. Դուրս ձգելը, մերժում ։ 2 Արգիլելը (բան մը՝ մէկու), մերժում ։ 3 Զմիաբանութիւն, անհամաձայնութիւն ։ 4 Առանձնական † մեկուսիկ † ոգի, ստաբամերժ † բնութիւն ։ ‖ À l'— de, նխ. Բաց ի, դուրս ձգելով։

Exclusivement (զ), մ. Միմիայն. — à ։ 2 Դուրս ձգելով. — à ։ 3 Դուրս ձգելով, մէկտեղ չհաշուելով. Jusqu'au mois d'août —, (մինչեւ յուլիսի վերջը) ։

Exclusivisme (զ-ս), ար. Մեկուսիկ † ոգի, ստաբամերժութիւն † մեկուսականութիւն † ։

Excommunication(ֆm), էգ. Տարագրում եկեղեցիէ, բանադրանք ։

Excommunié,e (1m), ած. Բանադրեալ, (որ և որ.) :

Excommunier (1m), ն. Եկեղեցւոյ հաղորդութենէ կտրել, բանադրել :

Excoriation, էգ. Քերթուած, սկրթուք :

Excorier, ն. Քերթել, սկրթել :

Excortication, էգ. Կեղեւը հանելը, կեղեւում :

Excrément (?), որ. Կղկղանք (մէզ, քրտինք, ապաւառ ևն.) : 2 Ապաւառ, կղկղանք ☞ (շան)փին :

Excrémenteux, euse, Excrémentitiel,elle(?), ած. Կղկղային † կղկղական † :

Excréteur,trice, ած. Արտաթորական :

Excrétion, էգ. Արտաթորութիւն (մէզի՝ լորձունքի՝ կղկղանքի). ‖ Les —, Կղկղանք :

Excrétoire, ած. Արտաթորիչ :

Excroissance (?), էգ. Աւելորդ միս (մարմնոյ վրայ), մսամոլ : 2 Աւելորդ ուռ (տունկի վրայ), մսկանոյթ † :

Excursion (u), էգ. Արշաւանք՝ հրոսում (Թշնամւոյ երկիրը) : 2 Արշաւ (գիտական): 3 Խոտորում (խօսքի կարգէ), արտաբանութիւն † :

Excursionniste (u-1n), որ. Զբօսաշրջիկ: 2 (Գիտական) արշաւորդ †:

Excusable, ած. Անմեղադրելի, ներելի :

Excusation, էգ. Պատժառ, հ.էք.

Excuse, էգ. Ջատագովութիւն, չըքմեղանք, պատճառ. Présenter, Donner une —. Ça vous servira d'—, (այս քու արդարացումդ պիտի լինի). Il n' y a pas d' — à faire, (այս ջուր չվերցներ). Bonne —, (իրաւացի պատճառ). Mauvaise —, (պատճառանք) : 2 Պատրուակ, պատճառանք. Je lui sers d' — pour ne pas voir ses amis. Donner pour —, (պատճառել) : 3 Պատճառ (պարտաւորութիւն մը չընդունելու՝ պարտքէ մ'ազատելու՝ դատի չգալու): 4 Թեթեւցնող պարագայ, պատճառ : 5 Ներողութիւն հայցելը. Exiger des —, (պահանջել որ ներում խնդրեն): ‖ Faire — à, Անմեղադրութիւն՝ թողութիւն խնդրել. Je vous fais —, (ներեցէք, ք.) : | Faire ses —, Զպիտի կրնամ (գալ) ըսել, պատճառն յայտնել, ներում խնդրել, իսկ՝ Recevoir les — de qn. (մէկու յայտնած պատճառներն ընդունիլ) : | Faire des — à qn. Ցաւ յայտնել, ներում խնդրել : | Faire — de, Հրաժարիլ (բան մ'ընելէ), չ(ընել) :

Excuser, ն. Ջատագով լինել, արդարացնել. Il l' a — auprès du roi. — qn. d'une faute. Vous m'excuserez à lui si ... : 2 (Մէկու) պատճառներն ընդունիլ, ներել : 3 Անմեղադիր ընել, արդարացնել. Rien ne peut vous — : 4 Ներել. Excusez cet oubli : 5 Ազատ ընել (ճաշելէ), ներել (որ չընէ բան մը). — de. Vous m'excuserez, (ինձ կը ներէք) : 6 Ներողամիտ լինել, ներել, անփ. Je vous prie d'— : ‖ — sur, (Բան մ'ուրիշի) վրայ նետել : ‖ S' —, չ. Ինքզինք արդարացնել. S'— sur : 2 Հրաժարիլ (բան մ'ընելէ), չ(ընել), (որ և անփ.) : 3 Ներուիլ, ներելի լինել : 4 (Ուրիշի վրայ) ձգել յանցանքը. S' — sur :

Exéat (էկզէադ), որ. Հրաման ուրիշ թեմի մէջ քահանայելու, ելցէ : 2 Հրամանի † դուրս ելնելու, ելցէ. Donner un —. Donner à qn. son —, (ճամբայ տալ) : 3 Հրամանի ; (Թանգարանէ) գիրք դուրս հանելու, ելցէ : յ. ն.

Exécrable (էկզէ), ած. Գարշ, գարշելի, գարշատեսիլ, նողկ, պժգալի : 2 Անիծալից (հայհոյութիւն) : 3 Անպիտան, ողորմելի (գիրք) :

Exécrablement (էկզէ), մ. Անպիտան կերպիւ, չարաչար :

Exécration (էկզէ), էգ. Գարշութիւն, գարշանք, պժգանք : 2 Նզովք, անէծք : 3 Պղծութիւն (սրբութեանց) : ‖ Etre en —, Գարշելի լինել: 2 Անիծուիլ:

Exécrer (էկզէ), ն. Անիծել, գարշիլ : ‖ S' —, չ. Իրար սաստիկ ատել:

Exécutable (էկզէ), ած. Գործադրելի :

Exécutant, e (էկզէ), գ. Նուագածու (կացուրդի մէջ) :

Exécuter (էկզէ), ն. Գլուխ հանել, կատարել, ի գործ դնել, գործադրել (որ և անփ.) 2 Ցօրինել (անդրի), (որ և անփ.) : 3 Նրգել՝ զարնել (կտոր մը) :

նուագել ։ 4 Պարտապանի ինչքը գրաւել (ծախու հանելու համար) ։ 5 Մահուամբ պատժել, մահու պատիժ տալ (մէկու), (որ և — à mort)։ ‖ — militairement, Մահուամբ պատժել՝ հրացանի բռնել (զինուոր) ։ 2 Զինուորական բոլոր խստութիւնք բանեցնել (քաղքի մը) ։ ‖ S' —, չ. Կատարուիլ, գործադրուիլ ։ 2 Արդարութիւնն՝ իրաւունքը՝ պարտքը կատարել ; (իր շահուց դէմ) հաւանիլ, պէտք եղածն ընել, ինքնին ընել. S'— de bonne grâce ։ 3 Ծախել (պարտքերը վճարելու համար) ։

Exécuteur, trice (*կէկզէ*), գ. Կատարող, գործադիր ☞ (կտակա)կատար ։ ‖ L' —, Դահիճ (որ և — de la haute justice, des hautes œuvres)։ ‖ ած. Գործադիր ։

Exécutif, ive (*կէկզէ*), ած. Գործադիր (իշխանութիւն) ։

Exécution (*կէկզէ*), իգ. Կատարում. գործադրութիւն. Mettre à —, (գործադրել). Homme d'—, (գլուխ հանող մարդ) ։ 2 Շինելը, յօրինում, արհ. 3 Յօրինուածք (անգրիի) ։ 4 Ճարտար յօրինուած, ճարտարութիւն, նկ. Ce peintre a de l'— ։ 5 Զարնելը, երգելը, նուագում, եր. 6 Երգուածք, զարնուածք, նուագածութիւն ։ 7 Վճռի գործադրութիւն ։ 8 Վաճառում (պարտապանի ընչից) ։ 9 Գլխատութիւն՝ սպաննում՝ մահապատժութիւն † (դատապարտեալի) ։ ‖ — militaire, Մահապատժութիւն † (զօրատեանի † կողմէ) ։ 2 Զինուորական պահանջանք՝ բռնութիւնք (քաղքի մը մէջ) ։

Exécutoire (*կէկզէ*), ած. Գործադրական, գործադրելի, իր. ‖ ար. Ծախուց հատուցման հրամանանութուղթ, (որ և Titre —) ։

Exégèse (*կէկզէժէզ*), իգ. (Բառ առ բառ) մեկնութիւն (բնագրի մը) ։

Exégète(*կէկզէ*), ար. Մեկնիչ (Սուրբ Գրոց) ։ [նողական ։

Exégétique (*կէկզէ*), ած. Մեկ-

Exemplaire (*կէկզան*), ած. Օրինակ լինելիք՝ օրինակական (պատիժ) ։ 2 Բարի օրինակ լինելիք, օրինակելի ։ ‖ ար. Օրինակ ։ 2 Սկզբնատիպ, նախազաղափար ։ 3 Հատ, օրինակ (գրքի) ։

Exemplairement (*կէկզան*), մ. Օրինակելի կերպիւ (ապրիլ)։ 2 Յօրինակ այլոց (պատժել) ։

Exemple (*կէկզան*), ար. Օրինակ. Homme de mauvais —, (չար-օրինակ մարդ) ։ 2 Օրինակ, յարացոյց ։ 3 Նման, հաւասար, օրինակ. Sans —, (անօրինակ) ։ 4 Օրինակ (գրի) ։ ‖ D' —, Իր օրինակով (քարոզել) ։ | Faire un — de qn. Յօրինակ այլոց պատժել ։ ‖ À l' — de, նխ. Ըստ օրինակի, նման ։ ‖ Par—, մ. Զոր օրինակ, օրինակ ։ 2 Բաբէ, ճն անդր. ամմա հա, ատամ սէն տէ ։

Exempt, e (*կէկզան*), ած. Ազատ ☞ ապա(հարկ) ։ 2 Հեռի, զերծ, անմասն, ազատ ☞ ան(վնաս), ան(նենգ)։

Exempt (*կէկզան*), ար. Ոստիկանութեան մարդ ։ 2 (Հեծեալներու) ենթասպայ ։

Exempter (*կէկզան*), ն. Ազատ ընել՝ թողուլ՝ ձգել, ազատել ☞ ապա(հարկ)ել ։

Exemption (*կէկզան*), իգ. Ազատութիւն ☞ ապա(հարկութիւն) ։ 2 Ազատութիւն, չենթակայութիւն † ։

Exequatur (*կէկզէքուա*), ար. Պաշտօնավարութեան հրաման (օտար գործակալի մը տրուած), վարեսցէ † 2 Գործադրութեան հրաման, գործադրեսցի † յփ. ն.

Exerçer (*կէկզէռ*), ն. Հրահանգել, մարզել, վարժել, կրթել ☞ մարզիկ, վարժ, կիրթ ։ 2 Ի կիր առնուլ, բանեցընել, գործածել (իրաւունք՝ տաղանդ՝ գրիչ)։ 3 Փորձի տակ դնել, փորձել (մէկու համբերութիւն)։ 4 Կատարել (պաշտօն), վարել (իշխանութիւն), ընել (բժշկութիւն) ☞(աւագակ)ել, (տոկոս)ել, (որ և անխ)։ 5 Բանեցնել (ազդեցութիւն), ի գործ դնել (մեծ հսկողութիւն) ☞ (ճոխա)նալ ։ 6 Յառաջ բերել (ներգործութիւն՝ բանի մը վրայ)։ 7 Ցուցնել (բարկութիւն), բանեցընել (անգթութիւն)։ 8 Տուրքի երթալ (գինեպանին), (որ և անխ.)։ ‖ S'—, չ. Կատարուիլ, ի գործ դրուիլ, գործադրուիլ ։ 2 Հրահանգուիլ, սորվիլ, վարժուիլ (բանի մը) ։ 3 Վարժիլ (մատերը դաշնակի) ։ 4 Սրուիլ, յարձակիլ. Leur critique

s' — sur ce livre։ 5 Փորձուիլ. Ma patience a de quoi s' — ։

Exercice (էկզէռ), ար. Հրահանգք, վարժութիւն, վարժք, կրթութիւն ☞ (նախա)կրթանք. — spirituels. (հոգեւոր կրթութիւնք)։ 2 Զինուորական մարզք՝ վարժք. Aller à l'—. — à feu, (հրացանի վարժութիւն)։ 3 Շարժում՝ կրթութիւն (մարմնոյ), մարմնավարժք † Faire de l'—, (շարժմունք ընել, տատան ընել Գ)։ 4 Կրթութիւնք (դասատրանի մէջ)։ 5 Կատարում (պաշտաման), հրահանգք (բարեպաշտութեան)։ 6 Պարապում. Tout autre — que la guerre leur était interdit։ 7 Բանեցնելը, գործածութիւն (մենաշնորհի մը)։ 8 Կատարելը (պաշտօն), վարելը (արուեստ). Être dans l' — de ses fonctions. (իր պաշտօնին վրայ գտնուիլ, գլուխը լինել)։ 9 Տարեկան գանձում ու գործածում տուրքերու, հարկավարութիւն † Année d' —. L' — de 1889. L' — courant։ 10 Աշխատանք, նեղութիւն. Donner de l' — à ses gens։ 11 Այց (հարկահանի)։ ‖ յք. (Ակադեմիոյ) պարապմունք՝ աշխատանք։

Exérèse (էկզէռէզ), էգ. Հանել վերցնելը, պարուրում, ձէք.

Exergue (էկզէռկ), ար. Դրամի վարի կողմը, ստորաբաժին։

Exfoliation, էգ. Թերթ թերթ ելնելը՝ իյնալը, թերթատութիւն †։

Exfolier (s'), չ. Թերթ թերթ թափիլ՝ իյնալ, թերթատիլ †։

Exhalaison (էկզալ-ն), էգ. Ցոլում, գոլորշի, արտաշնչութիւն։

Exhalant, e (էկզալ-ն), ած. Ծխիչ, վերածխիչ, ադ.

Exhalation (էկզալ), էգ. Ցոլում, արտաբուրում, արտաշնչութիւն։ 2 Վերածխութիւն (հեղուկներու)։

Exhaler (էկզալ), ն. Հանել (գոլորշի), բուրել, արտաբուրել, արտաշնչել ☞ (հոտ)արձակ, (քաղցրա)բոյր, (գարշա)հոտ։ 2 Փչել (հոգի)։ 3 (Դուրս) թափել (բարկութիւն)։ ‖ S' —, չ. Ելնել, ծխիլ, ցոլանալ։ 2 Գոլորշանալ (եթերի)։ 3 Պայթիլ՝ դուրս թափիլ (բարկութեան). S'— en injures, (նախատինքներ թափել)։

Exhaussement (էկզօ), ար. Բարձրացում (պատի)։ [բարձրացնել։

Exhausser (էկզօ), ն. Վեր հանել,

Exhérédation (էկզէ), էգ. Ժառանգութենէ զրկելը։ 2 Ժառանգազուրկ լինելը։

Exhéréder (էկզէ), ն. Ժառանգազուրկ ընել։ [ցնել։

Exhiber (էկզի), ն. Հանել, ցու-

Exhibition (էկզի), էգ. Հանելը, ցուցնելը։ 2 Ցոյց, հանդէս (պատկերաց)։

Exhilarant, e (էկզի), ած. Զուարթարար, զուարթիչ։

Exhortation (էկզօռ), էգ. Յորդորանք, յորդոր։ 2 Խրախոյս։

Exhorter (էկզօռ), ն. Յորդորել։ 2 Սիրտ տալ, խրախուսել (զօրք)։

Exhumation (էկզիւ), էգ. Գերեզմանէ հանում։

Exhumer (էկզիւ), ն. Գերեզմանէ հանել։ 2 Մոռացութենէ հանել, մէջտեղ հանել։ [մապահանջ, պահանջոտ։

Exigeant, e (էկզի-ն), ած. Բազ-

Exigence (էկզի-ն), էգ. Պահանջոտութիւն։ 2 Պահանջանք։ 3 Պէտք, հարկ, պահանջում (գործի մը)։

Exiger (էկզի), ն. Պահանջել։ 2 Կարօտիլ, պահանջել։

Exigibilité (էկզի), էգ. Պահանջականութիւն։ [լի։

Exigible (էկզի), ած. Պահանջե-

Exigu, ë (էկզիկիւ), ած. Անբաւական, քիչ, թեթեւ, դոյզն։

Exiguïté (էկզիկիւի), էգ. Անբաւականութիւն, փոքրութիւն, քիչութիւն։

Exil (էկզիլ), ար. Աքսորանք, աքսոր։

Exilé, e (էկզի), գ. Աքսորեալ, վտարանդի։

Exiler (էկզի), ն. Քշել, աքսորել ☞ վտարանդի. Je l'ai — de ma présence, (արգիլեցի որ դիմացս չելնէ)։ ‖ S' —, չ. Աքսորուիլ։ 2 Աքսորեալ լինել։ 3 Զգել երթալ, հեռանալ։ 4 Զգել քաշուիլ, գլուխը քաշել։

Existant, e (էկզիս-ն), ած. Ապրող, կեցող, գտնուող, գոյ։

Existence (էկզիս-ն), էգ. Էութիւն, գոյութիւն։ 2 Ապրիլը, կեանք. Donner l'—։ 3 Ընկերական դիրք. Avoir une

belle — ։ 4 Եղածը (վաճառատան մէջ) ։
Exister (էկզիս). չ. Գոյութիւն ունենալ, կենալ, լինել ☞ (ինքնա)գոյ, ան(եղ), (մշտա)կայ ։ 2 Մէջտեղ լինել, գտնուիլ, լինել. Il —, (կայ) ։ 3 Ապրիլ. Quand j'aurai cessé d' —, (երբ մեռնիմ) ։ [Թռամռւկ † ։
Exocet (էկզօսէ), ար. Ծովարծիւ,
Exode (էկզօտ), ար. Ելից գիրք, Ելք ։ 2 Ելք (ողբերգութեան), հ. ց.
Exonération (էկզօ), էգ. Զինուորական փոխանակութիւն՝ առկով, փոխզինուորում † 2 Թեթեւացում (տուրքերէ) ։
Exonérer (էկզօ), ն. (Ապրանքէ մը) մաքսաչառնուլ ։ 2 (Տէրութեան) առակ վճարել զինուորութենէ ազատելու համար ։ ‖ S' —, չ. Պարտք մը հատուցանել ։ 2 Զինուորութեանը գինը վճարել ։
Exophtalmie (էկզօֆ), էգ. Արտակայծութիւն † աչքի, աչադրութիւն † ։ [լոյս, ողորկելի † ։
Exorable (էկզօ), ած. Աղաչանք
Exorbitamment (էկզօռ-ժm), մ. Զափէ դուրս, չափազանց, տարապայման ։
Exorbitant, e (էկզօ-ն), ած. Զափէ՝ սահմանէ դուրս, չափազանց, տարապայման ։
Exorciser (էկզօռ), ն. Դեւ հանել, երդուընցնել, (որ և անխ.) ։ 2 Աղօթքներով դեւն հանել (այսահարի) ։ 3 Թախանձել, վրան լինալ ։ 4 Օրհնել (աղ՝ ջուր) ։
Exorcisme (էկզօռս), ար. Դեւ հալածելու աղօթքներ, երդուընցուցչութիւն ։
Exorciste (էկզօռ), ար. Դեւը դուրս հանող քահանայ, դիւահան † երդմնեցուցիչ ։ [2 Սկսուած, սկիզբ ։
Exorde (էկզօ), ար. Յառաջաբան, հռ.
Exosmose (էկզօսմօզ), էգ. Արտամղում, արտահոսում † բնգ.
Exostose (էկզօստօզ), էգ. Մակայտոյց † (ոսկորի) ։
Exotérique (էկզօ), ած. Դուրսի, արտաքին ։
Exotique (էկզօ), ած. Եկամուտ, տարաշխարհիկ (տունկ) ։
Expansibilité (քանսի), էգ. Սփռականութիւն, ծաւալականութիւն ։
Expansible (քանսի), ած. Սփռական, ծաւալական ։
Expansif, ive (քանսիֆ), ած. Ծաւալական ։ 2 Սիրտը դուրս թափող, սրտաբաց † սրտազեղ † (մարդ) ։
Expansion (քանսի), էգ. Սփռում, ծաւալում, բնգ. 2 Տարածում, ծաւալում ։ 3 Զեղում (սրտի), սրտազեղում † 4 Երկնալը, տարածում, անգ. քռ.
Expatriation, էգ. Հայրենիքէ հանելը՝ ելնելը, վտարանդում † տարաշխարհում † ։
Expatrier, ն. Հայրենիքէն մերժել՝ հանել, վտարանդել † տարաշխարհել ☞ տարաշխարհիկ † ‖ S' —, չ. Հայրենիքէ ելնել, տարաշխարհիլ † ։
Expectant, e (ն), ած. Սպասող, ակնկալու ։ 2 Սպասողական (մէթոտ) ։ ‖ ար. Առաջին կարգելի. Il fut reçu — à l'Hôtel-Dieu ։
Expectatif, ive, ած. Սպասելու իրաւունք տուող, յուսատու ։
Expectation, էգ. Ակնկալութիւն, սպասում ։ 2 Սպասողական մէթոտ, բժ.
Expectative, էգ. Յոյս, սպասում, ակնկալութիւն ։
Expectorant, e (ն), ած. Կուրծք մաքրող, մաղասաթափ † (դեղ) ։
Expectoration, էգ. Մաղասաթափութիւն † պալղամ սէօքիւլմէսի ։
Expectorer, ն. Մաղաս քակել՝ հանել ։ 2 Հրապարակել անուանում (կարտինալի մը) ։
Expédient (ն), ար. Ճամբայ, ելք, ճար, միջոց, հնարք ։ ‖ յգ. Յետին միջոցք առակ ճարելու. Être aux — ։ ‖ ած. Յարմար, դիւրացուցիչ, օգտակար. Il est — de . . . ։
Expédier, ն. Ճամբայ դնել, յղել, առաքել ։ 2 Փութացնել, լմնցնել, բուացնել (գործ). — une personne, (մէկու գործը բուացնել) ։ 3 Խօսիլ լմնցնել (պատճառները) ։ 4 Մսխել լմնցնել (առակ), ուտել լմնցնել (պաշար) ։ 5 Ճամբել՝ զըլխէն նետել (տաղտկալի մէկը) ։ 6 Միւս աշխարհ խրկել (հիւանդ) ։ 7 Օրինակել, պատճէնն հանել (թղթի մը) ։ ‖ S' —, չ. Փութալ, ճեպել ։ 2 Շուտով կատարուիլ, կտրուիլ թափուիլ ։

Expéditeur, ար. (Ապրանք) խըր-կող ։

Expéditif, ive, ած. Գործի մէջ շուտ, շոյտ ։ 2 Արագ (միջոց) ։ 3 Ձեռքը շուտ, նարագագիր ։

Expédition, էգ. Ցուղարկում, առաքում (ապրանքի)։ 2 Շուտ լմնցնելը, բուսցնելը (գործ), վաղուաարտութիւն † Homme d'—, (գործ բուսցնող մարդ) ։ 3 Արշաւանք. L' — de l'Egypte. — navale ։ 4 Աղուոր գործ, գեղեցիկ բան. հեգն. 5 Վաւերական պատճէն, ընդօրինակում ։ ‖ յգ. Նամականի, Թղթեան ։

Expéditionnaire (in-ϵ̄n), ար. Ցուղարկող, առաքիչ ։ 2 (Պաշտօնական) օրինակիչ։ ‖ ած. Արշաւող, արշաւանքի ։

Expérience (՝), էգ. Փորձ, փորձառութիւն. Faire de l' —, (որ և՝ վարժուիլ)։ 2 Տեղեկութիւն, փորձառութիւն ։

Expérimental, e (՝), ած. Փորձական, փորձառական։ յգ. — **aux** ։

Expérimentateur, trice (՝), գ. Փորձեր ընող, փորձող ։

Expérimentation (՝), էգ. Փորձ։

Expérimenté, e (՝), ած. Փորձառու, փորձ ☞ (ռազմա)փորձ ☞ գեր. քաջափորձ, բազմափորձ ։

Expérimenter (՝), ն. Փորձն ընել, փորձել։ ‖ S' —, չ. Փորձուիլ ։ 2 Փորձով սորվիլ՝ հասկնալ ։

Expert, e, ած. Վարպետ, իրազէտ, վարժ, փորձ, (որ և գ.) ։ ‖ ար. Իրազէտ՝ բան մ'ստուգելու կարգուած, քննիչ, փորձագէտ ։

Expertise, էգ. Փորձագէտի այց, քննութիւն. քէշֆ ։ 2 Փորձագէտի տեղեկագիր ։

Expertiser, չ. Փորձագիտական այց ընել, քննութիւն կատարել ։ ‖ ն. Քննել՝ գնահատել (ինչս) ։

Expiateur, trice, ած. Քաւիչ ։

Expiation, էգ. Քաւութիւն ։ 2 Քաւութեան զոհ ։ [Թեան ։

Expiatoire, ած. Քաւիչ, քաւու-

Expier, ն. Յանցանքը սրբել, քաւել։

Expirant, e (՝), ած. Օրհասական, մահամերձ ։ 2 Մարմրուկ՝ առկայծեալ (բոց)։ 3 Նուաղեալ (ձայն) ։

Expirateur, ած. Շնչարձակութեան (գնդեր)։

Expiration, էգ. Շնչարձակութիւն, շնչում ։ 2 Վերջ, վախճան ։

Expirer, ն. Շունչը դուրս տալ, շնչել ։ ‖ չ. Մեռնիլ, վերջին շունչը տալ։ 2 Լմննալ, վերջանալ, լրանալ (ժամանակի) ։ 3 Մարիլ, դադրիլ, փարատիլ։

Explétif, ive, ած. Իբր զարդ՝ Թարմատար (մասնիկ) ։

Explicable, ած. Բացատրելը դիւրին. բացատրելի ։ [ցատրող։

Explicateur, ար. Հասկցնող, բա-

Explicatif, ive, ած. Մեկնողական, բացատրիչ ։

Explication, էգ. Մեկնութիւն, բացատրութիւն ։ ‖ Avoir une — avec qn. Դիտումներն յայտնելու ստիպել մէկը։

Explicite, ած. Յայտնի, մեկին, բացայայտ ։ [մեկին ։

Explicitement, մ. Որոշակի,

Expliquer, ն. Բացատրել։ 2 Պատճառն հասկցնել, մեկնել ։ 3 Յայտնել, բացատրել (դիտաւորութիւններն) ։ 4 Մեկնել՝ լուծել (հանելուկ) ☞ (դժուարա)լոյծ ։ 5 Թարգմանել (դպրոցի մէջ). Cet écolier commence déjà à — Cicéron. On a trop peu de temps pour — ։ 6 Սորվեցնել. Ce professeur — la géographie. ‖ S' —, չ. Բացատրուիլ ։ 2 Իրարմով բացատրուիլ ։ 3 Բացատրութիւն ունենալ (մէկու հետ) ։ 4 Յայտնուիլ, պատմուիլ, բացատրուիլ ։ 5 Ինքզինք հասկցնել՝ յայտնել. Que n'est-il permis à votre douleur de s'— ։ 6 Հասկնալ. Je ne puis m' — votre conduite. 7 Կարծիքն յայտնել՝ հասկցընել. S'— d'une chose ։ 8 Ընդլայնիլ՝ պարզուիլ (ողբերգութեան) ։

Exploit, ար. Քաջագործութիւն, շահատակութիւն ։ 2 Ազդարարագիր † (բարապանի), դտր.

Exploitable, ած. Բանեցնելիք, շահագործելի (երկիր) ։ 2 Կտրուելիք, շահագործելի (անտառ) ։ 3 Գրաւում ու վաճառումը կարելի (ինչք) ։

Exploitant (՝), ած. Ազդարարագիր † մատուցանող (բարապան) ։ ‖ ար. Բանեցնող, շահագործող ։

Exploitation, էգ. Գործածելը, բանեցում, շահագործութիւն ☞ (ածխա)հանութիւն ։ 2 Շահագործութեան տեղի ։ 3 Շահ հանելը (մէկէ) ։

Exploiter, ն. Բանեցնել, շահեցընել, շահագործել (հանք) ։ 2 Օգուտ քաղել, շահ հանել (հասարակաց հետաքըրքրութենէ)։ 3 (Շահուն) գործածել (հասարակաց դիւրահաւանութիւն), կթել (մարդիկ) ։ 4 Ազդարարագրով † հրաւիրել (պարտապանի) ։ || չ. Քաջագործութիւնք ընել, շահատակել, հէգն. 2 Աւազակել (արքունի ճամբու վրայ) ։ 3 Ազդարարագիր † մատուցանել, փաստ.

Explorateur, ար. Ճամբորդելով հետազօտող, հետազօտութեանց կամ բան լրտեսելու դարձող, աշխարհադէտ ։ 2 Քննիչ, խուզարկու † || ած. Քննիչ, հետազօտիչ ։ 2 Հետազօտական, վէր.

Exploration, էգ. Խոյզուխնդիր† աշխարհագիտութիւն ։ 2 (Գիտական) հետազօտութիւն ։ 3 Քննութիւն, զննութիւն, բժ.

Explorer, ն. Ճամբորդելով հետազօտել, աչքէ անցընել, աշխարհագիտել ։ 2 Աչքը պտըտցնել ։ 3 Քննել (հին Թուղթեր) ։ 4 Քննել, զննել, բժ.

Explosible, **Explosif, ive** (զ), ած. Պայթուցիկ ։

Explosion (զ), էգ. Ճայթիւն, պայթիւն. Faire —, (ճայթիլ, պայթիլ) ։

Expolition, էգ. Բազմայեղանակ ձեւ, հռ. [արտածիչ ։

Exportateur, ար. Վաճառահան,

Exportation, էգ. Դուրս հանելը կամ դուրս հանուած ապրանք, վաճառահանութիւն, արտածում ։

Exporter, ն. (Ապրանք) դուրս հանել, վաճառահանել, արտածել ։

Exposánt, e (Ն), գ. Աղերսարկու ։ 2 Վաճառադիր (արուեստահանդիսի մէջ), հանդիսադիր, ցուցորդ։ 3 Ցուցիչ Թիւ, թըհ.

Exposé, e, ած. Առջեւ, առջեւ դրուած, ի տես դրուած, (աչաց) տակ։ 2 (Անձրեւի) տակ, (կրակի) առջև, (հովի) բերան, (արեւու) դէմ, (արեգ)դէմ. Etre — à, (դիմաց լինել ։ 2 Հայիլ) ։ 3 Տակ, ենթարկեալ, վտանգի մէջ, նշաւակ (հեգնութեանց) ։ || ար. Պատմութիւն, բրայայտութիւն, յայտք. Faire l'—, (աչաց տակ դնել) ։

Exposer, ն. Վտանգել (կեանք) ։ 2 Դնել՝ ձգել (վտանգի մէջ), տակ ձգել, առջեւ հանել, մատնել (չարիքներու), նշաւակ ընել (զրպարտութեանց). — à la risée du public, (խայտառակել) ։ 3 (Աչաց տակ) դնել, ձգել, բացադրել, ի ցոյց՝ ի տես հանել. — au grand jour, (հանրածանօթ ընել, հրապարակել) ։ 4 Ի ցոյց դնել շինածը, հանտեսել † Cet artiste n'a pas — cette année։ 5 Դնել (արեւին՝ բաց օդին) ։ 6 (Շղթայակապ) ի տես դնել, նշաւակել (ոճրագործ) ։ 7 Ընկեցիկ ընել՝ ձգել (մանուկ). Œdipe fut — ։ 8 Զետեղել, դարձնել, դիրք տալ (դէպ ի հիւսիս). Bien — un bâtiment ։ 9 Ձգել (մէկը՝ գազանի դիմաց) ։ 10 Հասկցնել, բացատրել, յայտնել (միտքը)։ 11 Յայտարարել. պատմել։ 12 Բացատրել (վարդապետութիւն մը), (որ և անխ.)։ || S'—, յ. Վտանգի մէջ լինել, վտանգի մէջ նետուիլ, անխ. 2 Ինքզինք ենթարկել՝ մատնել (մերժումի). առիթ տալ (անարգանքի), վազել՝ նետուիլ (վտանգի առջև). S' — à la risée de. (ծաղր՝ առակ նշաւակի լինել)։ 3 Առջեւ ելնել, կենալ, դիմագրաւել (Թշնամւոյ կրակի) ։ 4 Ի ցոյց՝ ի տես դրուած լինել ։ 5 Բացատրուիլ ։

Exposition, էգ. Ի ցոյց՝ ի տես հանում. Il en fit l'—, (ի տես՛ դրաւ զայն) ։ 2 (Շղթայակապ) ի տես դնում, նշաւակութիւն (ոճրագործի) ։ 3 Հանդէս (պատկերներու), (նկարա)հանդէս։ 4 Հանդէս, արուեստահանդէս. L'— de 1889։ 5 Զետեղուածք, դրուածք՝ դիրք (պատկերի) ։ 6 Նիստ՝ դիրք, նայեաց (դէպ ի հիւսիս) ։ 7 Ընկեցիկ ընելը՝ ձգելը (մանուկ) ։ 8 Պատմութիւն, յայտարարութիւն, իրայայտութիւն. L' — d'une affaire. L'— de la foi, par Bossuet. 9 Նիւթը հասկցնելը, առաջադրութիւն ։

Exprès, ար. Պատգամաւոր, բանբեր ։ || մ. Խորհրդով, դիտմամբ ։

Exprès, esse, ած. Լուսաւոր, մեկին, յայտնի, յայտնորոշ † ։

Express, ար. Ճեպընթաց շոգեկառք, քաջարշաւ † ։

Expressément (ս), մ. Մասնաւոր դիտմամբ, յատկապէս ։ 2 Որոշակի, մեկին ։

Expressif, ive (ս). ած. Լաւ յայտնող՝ բացատրող, յայտական, նշանական ։ 2 Արտայայտիչ † (դէմք), կենդանի (նայուածք), ոգելից † (աչքեր) ։

Expression (Չս), էգ. Ըսուածք, բացատրութիւն, բացատրութեան բառեր, բացատրութիւն. — géographique. La force de l'— . User d'une — basse. Au-dessus de toute — ։ 2 Բացատրութիւն, արտայայտում, արտայայտութիւն. L' — de la joie. L' — d'un tableau. Tête pleine d' —, (արտայայտիչ † գլուխ). Sans —, (մեռած, անհոգի, անկենդան, անարտայայտիչ†)։ 3 Բացատրութիւն, ուսք. Une — algébrique. Réduire à sa plus simple —, (պարզագոյն բացատրութեանը վերածել, որ և՝ փոքրագոյն թիւի կամ ծաւալի վերածել) ։ 4 Մզում, քամում, ճըմլում. Huiles tirées par — ։

Exprimable, ած. Ճառելի, բացատրելի ։

Exprimer, ն. Յայտնել, բացատրել, արտայայտել ։ 2 Յայտնել, ներկաել։ 3 Մզել, ճնշել. քամել, (որ և ք.)։ ‖ S' —, չ. Իր միտքն յայտնել՝ բացատրել, խօսիլ։ 2 Բացատրուիլ։ 3 Քամուիլ։

Ex professo, մ. Իբր տեղեակ, վարպետի պէս։ [հանութիւն։

Expropriation, էգ. Կալուածա-

Exproprier, ն. Ստացուածքն ձեռքէ առնուլ, կալուածահանել։ [րելի։

Expugnable, ած. Առնուող, տի-

Expulser (ս), ն. Վռնտել, արտաքսել ։. 2 Մերժել (ընկերութենէ) ։ 3 Դուրս հանել՝ վտարել (հիւթեր) ։

Expulsif, ive (ս), ած. Դուրս հանող, արտաքսիչ, վտարական ։

Expulsion (ս), էգ. Վտարում, մերժում, արտաքսում ։ 2 Արտավտարում † բժ.

Expurgation, էգ. (Գրքի մը) գէշ մասերը հանելը ; մաքրում ։

Expurgatoire, ած. Index —, Ցանկ՝ (Հռովմէ) արգիլեալ գրեանց.

Expurger, ն. (Գրքի մը) գէշ մասերը հանել. մաքրել (գիրք).

Exquis, e, ած. Բարակէ բարակ և ընտիր, պատուական, ազնիւ (կերակուրք) ։ 2 Ընտիր (կարասի՝ երկասիրութիւն) ։ 3 Փափուկ, ընտիր (բանուածք).

Exquisement (զ), մ. Պատուական կերպիւ, ընտիր։ [պակասարիւն†.

Exsangue (ս), ած. Արիւնապակաս,

Exsuccion (տսիւքսիօն), էգ. Քաշելը, ծծում ։

Exsudation (ս), էգ. Քրտնում.

Exsuder (ս), չ. (Քրտինքի պէս) դուրս ելնել ։

Extase (զ), էգ. Մտքի զարմացում՝ յափշտակութիւն։ 2 Սքանչանք, հիացում. Il la contemplait avec —. Ravi en —, (հիացեալ) ։ [հիանալ.

Extasier (s') (զ), չ. Սքանչանալ.

Extatique, ած. Հիացական ։ 2 Մտովի յափշտակուած, հիացեալ (որև ք.).

Extenseur (ս), ա. Երկայնիչ, տարածիչ (ջիղերը).

Extensibilité (ս), էգ. Տարածականութիւն ։ [տարածուն,

Extensible (ս), ած. Տարածական,

Extensif, ive (ս), ած. Տարածիչ. 2 Ընդարձակ (իմաստ՝ բառի մը) ։

Extension (ս), էգ. Երկնցնելը, երկննալը, տարածութիւն, տարածանք ։ 2 Աճում, ընդարձակում, տարածում, ք. 3 Ընդարձակում (բառի մ'իմաստի). Par —, (ընդարձակ առմամբ, լայնաբար), 4 Ձգտում՝ թուլացում (նեարդերու) ։

Exténuation, էգ. Ուժաթափութիւն, նքողում † 2 Թեթեւացում, ամոքում ։

Exténuer, ն. Ուժաթափ թողուլ, նքողել † 2 Թեթեւցնել, ամոքել ։ ‖ S'—, չ. Բարակնալ, փոքրիլ ։ 2 Նուազիլ ։ 3 Նքողիլ † ☞ ոգեթափ.

Extérieur, e, ած. Արտաքին, դուրսի ։ 2 Դուրսի երկիրներու, արտաքին ։ ‖ ա. Դուրսի կողմը, դուրսը ։ 2 Դուրսի երկիր, տարաշխարհ, դուրսը. Nouvelles de l' — ։ 3 Դուրսի երեւոյթ, արտաքինը, դուրսը։ ‖ À l' —, մ. Դուրսը, դրսէն, արտաքուստ.

Extérieurement, մ. Դուրսէն.

արտաքուստ ։ 2 Երեսանց, դուրսէն ։

Exterminateur, trice, ած. Սատակող, կոտորիչ, (որ և գ.)։ 2 Անդրանկամահ (հրեշտակ)։ [ջնջում ։

Extermination, իգ. Կոտորում,

Exterminer, ն. Ջարդել, ջնջել ☞ բնաջինջ. — la postérité, la race, (անճետել)։ ‖ S'—, չ. Իրար հալածել։ 2 Սաստիկ յոգնիլ ։

Externat, ար. Ցերեկեայ դպրոց, ցերեկօթիկ † 2 Արտաքին աշակերտք ։ 3 Այցելու (վարժապետ)։ 4 (Հիւանդանոցը) այցելու բժշկութիւն (ուսանողի) ։

Externe, ած. Արտաքին ։ 2 Ցերեկեայ (աշկերտ) ։ 3 Այցելու (վարժապետ)։ ‖ ար. Արտաքին աշակերտ, ցերեկօթիկ։ 2 (Հիւանդանոցի) այցելու Թերաբժիշկ † արտաքին ։

Extinction (Յ Յ), իգ. Մարել, շիջուցում։ 2 Մարիլը, շիջում։ 3 Պակսեցում (լոյսի) ։ 4 Ջնջում (զեղծմանց), հատնիլը (ոյժի). Jusqu'à —, (մինչեւ շունչին սպառիլը, մինչ խպառ)։ 5 Սպառում (ցեղի), (ազգա)հատութիւն ։ 6 Ջնջում (պարտուց), պարտա(ջնջութիւն) † — d'un privilège, (արտօնաւարտ) † ։

Extirpateur, ար. Ջնջող, խլող ։ 2 Խլիչ † (գէշ խոտերու), գծի.

Extirpation, իգ. Արմատէն հանելը, խլում ։ 2 Բարձում, ջնջում, գ.

Extirper, ն. Արմատաքի խլել, հանել ։ 2 Բնաջինջ վերցնել, ջնջել, գ. 3 Ջնջել (ցեղը), անճետել ։ [կորզել ։

Extorquer, ն. Բռնի առնուլ,

Extorsion (ս), իգ. Բռնի առնուլը, կորզում ։ 2 Կեղեքում, յափշտակութիւն ։

Extra, ար. Արտակարգ բան ։ 2 Արտակարգ † արտալաւ † կերակուր՝ ըմպելի ։ յգ. ն.

Extra-budgétaire (էռ), ած. Հաշուեցոյցէ դուրս ։ յգ. է.

Extractif, ive, ած. Դուրս հանող, անջատիչ, արտահանիչ ։ 2 Բոյսերէ հանուած, բուսամուզ † ։

Extraction, իգ. Դուրս հանելը, արտահանում ։ 2 Առժամեայ բանտահանութիւն † (բանի մը համար) ։ 3 Տոհմ, ընտանիք, ծագում ☞ (վատ)ազգութիւն. Cacher son —. De basse —, (վատատոհմիկ)։ 4 Թուոյ մ'արմատը հանելը, ելուզում ։ [նել (յանցաւոր)։

Extrader, ն. Իր տէրութեանը յանձ-

Extradition, իգ. (Յանցաւորը) յանձնելը իր տէրութեանը, տիրայանձնութիւն † արտայանձնութիւն † ։

Extrados (ō), ար. Դրսի կողմ կռնակ (գմբէթի), ողն † ։

Extra-fin, e, ած. Ամենալաւ, ազնուագոյն ։

Extraire, extrait, e, ն. Հանել։ 2 Հանել, մզել (իւղ՝ նիւթէ մը)։ 3 Քաղել (հատուած՝ գրքէ մը)։ 4 Համառօտել, ծայրաքաղել (գիրք)։ 5 Արմատ հանել, ելուզել, գրհ.

Extrait, ար. Մզուած, մուզ. խուլասա ։ 2 Կտորներ, քաղուածոյք (գրքէ մը)։ 3 Համառօտութիւն, քաղուած (գրքի մը)։ 4 Արձանագրական քաղուած, պատճէն ։ 5 Վստակող միակ Թիւ, մին.

Extrajudiciaire (էռ), ած. Դատաստանէ դուրս, արտադատ ։

Extrajudiciairement (էռ), մ. Արտադատ կերպիւ ։

Extra-muros (օս), մ. (Քաղքի) պարիսպներէ դուրս, արտապարիսպը † ։

Extraordinaire (էռ), ած. Կարգէ դուրս, արտաքոյ կարգի, արտակարգ (դեսպան). D'une sainteté —, (սրբութեան մէջ գերածայր)։ 2 Հազուադէպ, տարասովոր (հանճար)։ 3 Այլանդակ, անհեթեթ, անսովոր (լեզու՝ հագուստ)։ 4 Ոճրաքննին (դատավարութիւն), հ. ‖ ար. Արտասովոր՝ արտակարգ բան։ 2 Արտածախք † (հաշիւներու մէջ)։ ‖ D'—, Հաշուէ դուրս, աւելի ։

Extraordinairement, մ. Արտաքոյ կարգի ։ 2 Սաստիկ, անդիի ծայր, ամենա(հարուստ)։ 3 Նորօրինակ՝ նորանշան կերպիւ ։

Extravagamment (կամաՅ), մ. Արտառոց՝ այլանդակ կերպիւ ։

Extravagance (Յ), իգ. Արտառոցութիւն, այլանդակութիւն ։ 2 Խենթումենթ՝ արտառոց խօսք ։

Extravagant, e (Յ), ած. Անհեթեթ, արտառոց, այլանդակ ☞ մոլոսա(բանութիւն) ։

Extravaguer, չ. Խենթումենթ խօսիլ, բանդագուշել, զառանցել ։

Extravasation, **Extravasion** (զ), էգ. Դուրս Թափիլը, արտահոսում ✝ ։

Extravaser (s') (զ), յ. Դուրս Թափիլ, արտահոսիլ ✝ ։

Extrême (ֆ), ած. Վերջին ծայր, հուսկ՝ ծայրագոյն (սահման), խոր՝ յետին ծերութիւն ։ 2 Ամենասաստիկ, անհնարին (ուրախութիւն), յետին (աղքատութիւն)։ 3 Բուռն՝ ծայրագոյն (միջոց)։ 4 Վտանգաւոր՝ ծայրագոյն (դարմանք) ։ 5 Չափն անցընող, ծայրայեղ ։ 6 Ծայրայեղ (կլիմայ) ։ ‖ ար. Վերջին ծայր, ծայր. Pousser, Porter tout à l'—, (միշտ ծայրայեղին երթալ) ։ 2 Երկու ծայրեր, ծայրագոյնք. Les — se touchent ։ 3 Ծայրագոյն որոշում.

Extrêmement (ֆ), մ. Յետին աստիճանի, անդին ծայր։ 2 Սաստիկ, չափաչափ, անհնարին ☞ մեծս(փարթամ)։

Extrême-onction (ֆ), էգ. Վերջին օծում, հուսկօծում ✝ ։

Extrémité, էգ. Ծայր (աշխարհի). À l'— du Xe siècle, (ժ. դարուն վերջին)։ 2 Ամենածանր վիճակ, յետին նեղութիւն՝ տագնապ. Vous voyez en quelle — sont réduits les alliés։ 3 Ծայրագոյն խորհուրդ՝ որոշում, յետին ծայր, ծայրայեղութիւն. Le zèle tout seul se porte à des — dangereuses. Pousser les choses à l'—, (գործերը աղէտի մը տանիլ հասցնել). Pousser qn. à l'—, aux —, (համբերութիւնը հատցնել, սաստիկ զայրացնել) ։ 4 Ծայրայեղութիւնք (մեծամարտ, խռում, բռնութիւն). En venir à des —. Il s'est porté contre lui aux — les plus odieuses ։ 5 Սաստկութիւն՝ մեծութիւն (վտանգի), անչափութիւն (խեղճութեան) ։ 6 Չափազանցութիւն, ծայրայեղութիւն. La parfaite raison fuit toute —. Passer d'une — à l'autre ։ ‖ À l'—, À toute —, À la dernière —, ։ Յետին կէտի կամ վտանգի մէջ ։ ‖ յ+. Անդամք ։ 2 Ձեռք ու ոտք. Il est mourant, il a les — froides ։

Extrinsèque (ֆ-ս), ած. Արտաքին (պատճառ) ։ 2 Օրինական՝ արտաքին (արժէք) ։

Extrinsèquement (ֆ-ս), մ. Արտաքին պատճառներէ, արտաքին կերպով։

Exubérance (էկզիւ-ֆ), էգ. Անչափ առատութիւն, զեղում, յորդում, լիառատութիւն. — d'idées, (յորդառատ գաղափարք) ։

Exubérant,e (էկզիւ-ֆ), ած. Զեղուն, յորդուն, լիառատ ։

Exulcération, (էկզիւլ), էգ. Վրայի Թեթեւ կեղ, մակակեղ ✝ բժ.

Exulcérer (էկզիւլ), ն. Մակակեղել ✝ բժ.

Exultation (էկզիւլ), էգ. Ուրախութիւն ։

Exulter, չ. Ուրախութիւն յայտնել, ուրախանալ ։

Exutoire (էկզիւ), ար. Խարոց ✝ եազը։ 2 Դուրս ելնելու ճամբայ, ելք, ֆ.

Ex-voto, ար. Ուխտով ժամի տըրուած պատկեր, արգադիր նուէր։ յ. ն.

F

Fabago, ար. կամ **Fabagelle**, էգ. Սուտ կապարեփի ։

Fable, էգ. Շտկուած պատմութիւն, առասպել ։ 2 Դիցաբանութիւն, առասպելք. Les dieux de la —. Dictionnaire de la—, էլ. 3 (Դիցաբանական) առասպել. Les — sont l'histoire des temps grossiers ։ 4 Առասպել, առակ. Les — de La Fontaine ։ 5 Առասպել, սուտ ։ 6 Ծաղու նիւթ, առակ նշաւակի. Être la — de tout le monde, (ամէնու բերանը իյնալ) ։

Fabliau (ō), ար. Ոտանաւոր վէպ, յանգավէպ ։ յգ. — x ։

Fablier, ար. Առակագիր ։ 2 Առակագիրք † առակարան † ։

Fabricant (ì), ար. Շինող, արուեստագործ ☞ (խոյր)արար. — d'étoffes de soie, (կերպասագործ) ։ 2 Տարազագործ. Les — de Lyon ։

Fabricateur, trice, գ. Շինող. Le — souverain, (գերագոյն ճարտարապետ, Աստուած) ։ 2 Գտակ, հնարող, շտկող (սուտ լուր) ։

Fabrication, էգ. Շինելը, յօրինում։ 2 Ձեռագործական ճարտարութիւն, տարազագործութիւն ։ 3 Հանելը, շտկելը, կարկատում, հնարում ։

Fabricien, Fabricier, ար. (ժամի հասութից) հոգաբարձու ։

Fabrique, էգ. Գործարան, (որ և գ.) . Monter une — . Cela est կամ sort de sa —, (ինք շտկած է այդ, իր շտկոցն է) . De même —, (մէկ հորի ջուր, գ) ։ 2 Բանուորք՝ մարդիկ գործարանի . Toute la — est en émoi ։ 3 Շինութիւն, յօրինում . Ce drap est de bonne —, (լաւ շինուած չուխայ է) ։ 4 Շինութիւն, շինուած (եկեղեցւոյ) . Une — si immense ։ 5 Շէնք, շինուած, Նկ. 6 Շինուածանիւթոց † կարգադրութիւն՝ կազմուած, գ. Ce bâtiment présente de belles — ։ 7 Շէնք՝ զարդակերտք † պարտէզի . Une belle — rustique ։ 8 Գոյք՝ մուտքուզարդք † (եկեղեցւոյ) . La — de cette église est très riche . Le conseil de — ։ 9 Հոգաբարձուք (եկեղեցւոյ գոյից) . Adressez votre réclamation à la — ։ 10 Նստարան հոգաբարձուաց (ժամի մէջ)։ ‖ De —, Հասարակ՝ միջակ (ապրանք) ։

Fabriquer, Ն. Յօրինել, շինել ☞ (չուանա)ման ։ 2 Գործարան ունենալ՝ բանեցնել (որ և -Նբ.) . Il a cessé de — ։ 3 Կարկատել, հնարել, յօդել (պատմութիւն), շտկել (կտակ), կոփել (դրամ)։

Fabuleusement, մ. Առասպե[լախառն, առասպելօրէն։

Fabuleux, euse, ած. Ստայօդ, առասպելական ։ 2 Առասպելական (ժամանակք) ։ 3 Անհաւատալի (հարստութիւն) ։

Fabuliste, ար. Առակախօս ։

Façade, էգ. Ճակատ՝ երես (շէնքի)։

Face, էգ. Երես, դէմք ☞ (երկ)դիմի. Sa — s'allonge, (երեսը կը կախէ) ։ 2 Երես՝ պատկերագիր (դրամի)։ 3 Քունք. Il a les — dégarnies ։ 4 Ճակատ (շինուածի). 5 Երես (մարմարի՝ երկրի) ։ 6 Երեւոյթ, կերպարանք . Paris a changé de — ։ 7 Հանգամանք՝ կերպարանք (գործոց) . ‖ Faire —, Երեսը դարձընել, դէմ դառնալ ։ 2 Ճակատը դարձընել (Թշնամւոյ) ։ 3 Դիմացը գտնուիլ ։ 4 Հոգալ, գոցել (ծախք) ։ ‖ À la — de, մ. Դիմաց, ի ներկայութեան։ | À la — du soleil, (Հրապարակաւ) ։ | De —, մ. Առջեւի կողմէն, առջեւէն։ | En —, մ. Առջեւի կողմէն, առջեւէն (նայիլ բանի մը)։ 2 Դէմ առ դէմ (դիտել)։ 3 Երեսը նայիլ (մէկու) (որ և գ.)։ 4 Աներկիւղ՝ երես առ երես (նայիլ մահուան) ։ 5 (Մէկու) դիմաց (հաստատել բան մը) ։ 6 Երեսն ի վար (յանդիմանել), երեսին (զովել) ։ ‖ En — de, Նխ. (Մէկու) առջեւ . Se placer en — de qn. (դիմաց կենալ։ 2 Բացէ ի բաց դէմ կենալ)։ ‖ D'en —, Դիմացի ։ ‖ — à —, մ. Դէմ առ դէմ, երես առ երես ։

Facé, e, ած. Être bien —, Լեցուն երես՝ կամ ազնիւ դէմք ունենալ ։

Facétie (սի), էգ. Կատակ, ծաղրաբանութիւն ։ 2 Ծաղրածութիւն ։

Facétieusement (սի), մ. Զըւարճալի խօսքերով, ծաղրաբար ։

Facétieux, euse (սի), ած. և գ. Ծաղրաշարժ (խօսք) ։ 2 Զուարճախօս (մարդ) ։

Facette, էգ. Անկիւնաւոր երես, երեսիկ † (ադամանդի). ֆաչէրա. Taillé à —, (անկիւնոտ կտրուած) ։

Facetter (1t), Ն. Անկիւն անկիւն կտրել (ադամանդ), անկիւնոտել † ։

Fâcher (ա̄), Ն. Բարկացնել ☞ զայրագին. Prenez garde de le — ։ 2 Սիրտ նեղացնել, նեղացնել, սրդողցնել . Il ne faut — personne ։ 3 Վշտացընել, ցաւ պատճառել . Votre refus l'a — . Seriez-vous — d'être riche?

(չէի՛ք ուզեր հարուստ լինել)․ J'en suis —, կը ցաւիմ (տեսնել որ)։ ‖ Se —, չ․ Նեղանալ, նեղսրտիլ, սրդողիլ, դժուարիլ․ Je ne me — de rien ։ 2 Վշտանալ, տրտմիլ ։ 3 Բարկանալ․ Parlons sans nous — ։ 4 Գժտիլ, դժուարիլ (իրարու հետ) ։

Fâcherie(ա̄), էգ․ Դժկամակութիւն, սրտնեղութիւն ։ 2 Գժտութիւն ։

Fâcheusement(ա̄), մ. Ձախորդ՝ ցաւալի կերպիւ ։

Fâcheux, euse (ա̄), ած. Գէշ, տխրական, դժնդակ, տրտմալի, վշտաւոր, (լուր՝ պատահար)․ Il est — à dire․ Air —, (սրդողած՝ խոժոռ կերպարանք)։ Il est — de .... Il est — que ... (տխուր բան մ'է ... ցաւալի է որ ...) ։ 2 Դժուարին (ճամբայ), դժնդակ (կլիմայ)։ 3 Դժուարաբարոյ՝ դժնդակ (մարդ) ։ 4 Խիստ, դժնդակ․ Rome eût des maîtres— ։ 5 Ձանձրալի՝ տաղտուկ (անձ), (որ և գ.) ։ ‖ ար. Ցաւալի կողմը, ցաւալին ։ [կիւն) ։

Facial, e, ած. Երեսի ☞ դիմ(ան-

Facile, ած. Անջան, հեշտ, դիւրին ☞ դիւրա(սիրտ). Il a le travail —, (շուտ ու լաւ կ'աշխատի)։ 2 Դիւրին հասկցուող, դիւրահաս (հեղինակ)։ 3 Անաշխատ, դիւրագիր (ոճ), դիւրատաճ (գրիչ)։ 4 Դիւրածնունդ† (հանճար՝ տաղանդ)։ 5 Հեզ, բարեբարոյ, դիւրակամ (անձ)։ 6 Համբոյր՝ խելօք (ձով)։ 7 Նպաստաւոր՝ հաշտ (աստուածներ)։ 8 Դիւրալուր, դիւրանուաց† դիւրամատն† (կին)։ [հեշտեաւ, դիւրաւ ։

Facilement, մ. Դիւրին կերպիւ,

Facilité, էգ. Դիւրութիւն ։ 2 Յաջողակութիւն, դիւրութիւն (տղու) ։ 3 Դիւրատարութիւն, դիւրութիւն (ոճի) ։ 4 Կամարարութիւն, դիւրաբարութիւն (գործոց մէջ) ։ 5 Անչափ ներողամտութիւն, կամահաճոյութիւն ; տկարութիւն ։ ‖ յգ. Պայմանաժամ, դիւրութիւնք․ Obtenir des — ։

Faciliter, ն. Դիւրացնել, դիւրել ։

Façon (ս), էգ. Շինուածք, յօրինում. Cet ouvrage est de ma —, (այս գործս իմ շինածս է)․ C'est un tour de sa —, (իր մէկ խաղն է այս)։ 2 Շինողչէք․ Payer la — d'un habit. Payer tant pour la — ։ 3 Ձեւ, գործուածք, յօրինուած․ La — de cette étoffe est belle․ Venu à sa dernière —, (լմընցած) ։ 4 Մշակութիւն․ Les labours, hersages, etc. sont des — . Donner une seconde —, (կրկնարօրել)․ 5 Ձեւ, եղանակ, կերպ ։ C'est sa — · D'une — étrange․ En aucune —, (ոչ մէկ կերպիւ, ամենեւին)։ 6 Կիրտուածք, կերպարանք, ձեւ (մէկու)․ Avoir bonne — · Enfant de bonne — ։ 7 Նմանութիւն․ Meuble — d'ébène, (եղեւնանման կարասի) ։ 8 Աստիճան․ Des gens d'une certaine —, (աստիճանի մը տէր անձինք)։ ‖ — de․ Par — de, (կատակելու) ձեւով ։ | En bonne —; Կանոնի համեմատ, լաւ պայմաններու մէջ ։ | De toute —, Որ և է կերպիւ ։ | De — ou d'autre, Այս կամ այն կերպիւ ։ | De toute —, Ըստ ամենայնի ։ | — de voir, — de penser, Կարծիք, խորհուրդ ։ | — de parler, Խօսելու կերպ, խօսքի ձեւ ։ | — d'être, Կերպ, ձեւ ։ | Sans —, Առանց քաշուելու, առանց ձեւի, ընտանեբար․ Nous sommes sans —, (մեր մէջ ձեւեր չկան)։ 2 Զբաշուող՝ պարզ (մարդ) ։ 3 Անպաճոյճ (կերակուր) ։ | Sans plus de —, Sans autre —, Իսկոյն, անդէն ։ | De — à, նխ. (ինքզինք սիրցնելու) կերպով։ ‖ Par —, մ. Ձեւի համար ։ ‖ De la —, մ. Այս կերպով ։ | De — que, De telle — que, շ. Այնպէս որ, (չմոռնալու) կերպով։ ‖ = յգ. Կերպ, ձեւ․ De petites — qui plaisent․ Un homme sans — ։ 2 Բեկբեկում, նազանք, ձեւեր․ Faire des —, (բեկբեկիլ, պչրիլ)․ Femme pleine de —, (բեկբեկ կին)։ 3 Դժուարահաճութիւն, ձեւեր․ Que de — . Après bien des —, il consentit à ... ։ 4 Անչափ քաղաքավարութիւն, ծեքծեքանք, ձեւեր․ Ne faites point des — · Homme plein de — ։ 5 Խնամք, հոգ․ Cela ne mérite pas qu'on y apporte tant de — ։ 6 Հանդերձանք (բրածուկի) ։

Faconde (ս), էգ. Լեզուանութիւն ։

Façonner (n1), ն. Ձեւ տալ,

ձեւի բերել, բանիլ, շտկտել, յարդարել (փայտի կտոր) ☞ գործուն, յարգարուն ։ 2 Զարդը տալ, զարդեր դնել, զարդարել (անօթ՝ կերպաս) ☞ զարդարուն, բազմաձեւմուկ ։ 3 Գործել՝ բանիլ (երկիր) ։ 4 Կրթել, հրահանգել ։ 5 Սորվեցնել, ընտելացնել, վարժել (ոճիրի) ☞ ընտել, վարժ ։

Façonnier, ière (ձն), ած. Սաստիկ շքադիր, ծեքծեքող, ձեւասէր † (որ և գ.) ։ ‖ գ. Սուտառաքինի † ։

Fac-simile (շէ), ար. Ճիշդ նմանութիւն, ճշդօրինակ† նմանագրութիւն† յգ. ն։

Factage, ար. Փոխադրում (ապրանքի՝ տիրոջ խանութը) ։ 2 Ծրարներու են. փոխադրման ընկերութիւն, փոխադրիչ ընկերութիւն ։ 3 Վարձք բեռնակրի ։

Facteur, ար. Շինող, գործիչ ☞ (դաշնակ)արար, (երգիոնա)գործ ։ 2 Սատար, գործիչ, գործակ, գ. 3 Արտադրիչ, Թ. 4 (Դուրսը) գործակալ, տարագործակալ† (վաճառականի)։ 5 Նամակաբաշխ, (էգ. **Factrice**) ։ 6 (Փոխադրիչ հաստատութեան մը) բեռնակիր։ 7 (Արմտիք) աճուրդի հանող. Les — de la Halle, (որ և էգ.) ։ ‖ էգ. (Խանութի մէջ) գնորդապաշտ † կին ։

Factice, ած. Արուեստական, շինծու ։ 2 Անբնական, շինծու ։

Factieux, euse (սիէ), ած. Աղմըկիչ, խազմարար ։ 2 Խռովալից, խազմալից (ժամանակ) ։

Faction (սի), էգ. Խազմարարներու՝ անհանդարտներու կողմ՝ խումբ, հերձուած ։ 2 Պահպանութիւն, պահակերութիւն † նէօպէթ. Faire sa —. Relever de — ։ 3 Երկար սպասում. Faire — dans la rue ։

Factionnaire (սի-ընէռ), ած. Պահակեր (զինուոր) ։ ‖ ար. Պահակեր զինուոր, պահայոյզ † ։

Factorerie, Factorie, էգ. և ար. Գործակալատուն † (ընկերութեան մը՝ օտար քաղաք) ։

Factotum (օ), ար. (Տան մէջ կամ մէկու) ամէն գործերն ընող, բանհոգ † յ. —s ։

Factum (օ), ար. Յիշատակարան, (ամբաստանագիր † ջատագովագիր †)։ 2 Յիշատակագիր (դատախազի), հ. յգ. —s։

Facture, էգ. Վաճառագիր. Ֆաքուրա ։ 2 Շինուածք, յօրինուածք ։ 3 Տեսակ, չափ (երգեհոնի փողերու) ։

Facturer, ն. Շինել։ 2 (Ծախուածի) վաճառագիրը շինել ։

Facultatif, ive, ած. Ընելը կամ չընելը ազատ, կամաւոր ։ 2 Իշխանութիւն՝ իրաւունք մը տուող (հովուական Թուղթ) ։

Facultativement, մ. Ըստ կամս։

Faculté, էգ. Իրաւունք, միջոց, իշխանութիւն. Je n'ai pas la — de délibérer ։ 2 Զօրութիւն, կարողութիւն (մարմնոյ՝ մտքի) ☞ (ծննդա)կանութիւն ։ 3 Յատկութիւն՝ զօրութիւն (մագնէսի՝ երկաթը քաշելու) ։ 4 Տաղանդ, ձիրք. Doué de brillantes —. La — de bien dire ։ 5 (Համալսարանի) վարժապետացմարմին, վարժչակումբ† (Աստուածաբանութեան, իրաւագիտութեան՝ բժշկութեան և արուեստից) ։ 6 (Բժշկական) համալսարան. La —. Membres de la —. Médecin de la —. գկ. ‖ յգ. Գոյք, կարողութիւն ։

Fadaise (էզ), էգ. Անհամ խօսք, ցրտաբանութիւն, անհամութիւն ։ 2 Մնոտաբանութիւն, ան.

Fadasse, ած. Նողկալի կերպիւ անհամ, անհամագոյն ։

Fade, ած. Անլի, անհամ. Se sentir le cœur —, (զզուիլ) ։ 2 Յուրտ, անհամ, գ. 3 Ինքզինքը բան մը կարծող անհամ (մէկը), (որ և գ.) ։

Fadement, մ. Անհամ անհոտ կերպով, անհամօրէն ։

Fadeur, էգ. Անհամութիւն։ 2 Յըրտութիւն, անհամութիւն, գ. 3 Յրտաբանութիւն։ 4 Անհամ գովեստ, ցուրտ քծինք։

Fagot, ար. Ճիւղիկներու խուրձ, տրցակ, ոչխն † Sentir le —, (փայտակոյտ՝ հերետութիւն հոտիլ ։ 2 Կասկածելի լինել) ։ 2 Ծրար (նամակաց) ։ 3 Բարբանջք. Cette nouvelle est un —. Conter, Faire, Débiter des —, (սուտումուտ խօսքեր շտկել՝ խօսիլ) ։ ‖ C'est un — habillé, Գէշ՝ անճաշակ հագուած է։ | Comme un —, Անճոռնի

(հագուած) ։ 2 Տձեւ (շինուած) ։ ‖ Il y a — et —, Տարբերութիւններ կայ, տըր֊ցակ կայ տրցակ ալ կայ ։

Fagotage, ար. Տրցակ (անմէջ) կապելը, տրցակում † 2 Տրցակի փայտ։ 3 Շուտ ու անփոյթ գործ, շլտորած Գ.

Fagoter, ն. Տրցակ ընել, տրցակել։ 2 (Բան մը) խառնաշփոթ ընել ։ 3 Անճոռնի հագուեցնել ։ 4 Տակն ի վեր կարկատել (սուտ) ։ 5 Նիւթել (չարիք) ։

Fagoteur, ար. Փայտ տրցակող ։ ‖ Un — de romans, Անշահ վիպասան ։

Fagotin (՝), ար. Տրցակիկ ։ 2 Անճապարի կապիկ ։ 3 Խեղկատակ՝ ցուբա՝ անհամ ծաղրածութիւն ։

Fagoue, էգ. Գեղձ՝ հորթի վզի վրայ, վզնագեղձ † ։

Faible, ած. Անզօր, տկար ☞ — de, տկարա(բարոյ). Dans un âge —. (մանկութեան մէջ)։ 3 Փանաքի՝ ապիկար (հեղինակ) ։ 4 Թոյլ՝ տկար (սիրտ) ։ 5 Պզտի (ելամուտ), դոյզն (քանակութիւն)։ 6 Չրի՝ ԹեԹեւ (գինի՝ խաճուէ) ։ 7 Աղօտ (լոյս՝ յիշատակ) ։ 8 Պակաս (կանգուն) ։ ‖ ար. Տկարը ։ 2 Տկարակողմ (զերանի) ։ 3 Տկարութիւն, տկար կողմ, ‡.

Faiblement, մ. Տկար կերպիւ, տկարութեամբ ։ 2 Թուլակի, Թուլութեամբ ։

Faiblesse, էգ. Տկարութիւն ☞ տկարա(մտութիւն) ։ 2 Ապիկարութիւն, անզօրութիւն, տկարութիւն ։ 3 Ապիկարութիւն, փանաքութիւն, ‡. 4 Անարութիւն, տկարութիւն ։ 5 Տկարութիւն (մօր՝ իր որդւոց համար) ։ 6 Հրապուրուիլը (կնոջ), տկարութիւն։ 7 Բիչութիւն, Նուազութիւն (Թուոյ՝ բազմութեան) ։ 8 Պակասութիւն (չափի՝ կշռի)։ 9 Թալուկ, Նուաղում, մարելիք. Tomber en —. Revenir d'une —, (ուշաբերիլ) ։

Faiblir, չ. Թուլնալ, տկարանալ ։

Faïence (՝), էգ. Ֆայանսի ազնիւ խեցեղէն, արծափ † ֆայանս ։

Faïencerie (՝), էգ. Արծափեղէնք † ֆայանսեղէնք † 2 Ֆայանսագործութիւն † 3 Ֆայանսանոց † ։

Faïencier, ière (՝), գ. Արծափագործ † ֆայանսագործ † ֆայանսավաճառ † ‖ ած. Ֆայանսագործական † ֆայանսի † ։

Failli, e, ած. — de cœur. Cœur —. (Վատասիրտ)։ ‖ ար. Սնանկ. միւֆլիզ։

Faillibilité, էգ. Սխալականութիւն, վրիպականութիւն ։

Faillible, ած. Վրիպական, սխալող, սխալական ։

Faillir, չ. Վրիպիլ (նպատակէն) ։ 2 Մոռնալ. Pas n'y faudrai. J'irai là sans — ։ 3 Մոլորիլ, վրիպիլ, սխալիլ. Les plus doctes sont sujets à — ։ 4 Մեղանչել. Il est dans notre nature de — ։ 5 Կքիլ, տեղի տալ. Cet édifice a — par le pied ։ 6 Ծայրը հասնիլ, լմննալ, խոնարհիլ (օրուան). A jour faillant. À jour failli ։ 7 Նուազիլ, պակասիլ, Թերանալ (յիշողութեան). Le cœur faut, (սիրտը կ'անցնի). Le cœur me faut, (քաղցէ սիրտս կ'անցնի, մարելիք կուգայ) ։ 8 Սնանկանալ. Ce banquier a —, est — ։ 9 Մօտ լինել, քիչ մնալ, մազ մնալ. J'ai — mourir, de tomber. [լիզլիք։

Faillite, էգ. Սնանկութիւն. միւֆլիզլիք։

Faim (՝), էգ. Քաղց, անօԹութիւն, նօԹութիւն ։ 2 Սով. Le peuple à qui la — se faisait déjà craindre ։ 3 Քաղց, տենչ, ծարաւ, ‡. ☞ (ընչա)քաղցութիւն ։

Faim-valle (՝), էգ. ՆօԹախտութիւն † (ձիու) ։

Faîne, էգ. Հաճարիի խոզակ (գօզալագ), հիղրախոզակ † ։

Fainéant, e, ած. և գ. Գործատեաց, ղատարկ, ծոյլ։

Fainéanter (՝), չ. Ծոյլ լինիլ, ծուլանալ ։

Fainéantise (՝-զ), էգ. Անգործութիւն, ղատարկութիւն, ծուլանք ։

Faire (ֆէռ), ար. Ընելը ։ 2 Ընելու կարողութիւն։ 3 Գործուածք, յօրինուածք։

Faire, fait, e (ֆէռ), ն. Ընել ։ 2 Կատարել, գործել, ընել ☞ (զազրա)գործ ։ 3 Գործածել իբր, դարձընել, ընել. — ce qu'on veut de qn. 4 Հաստել, ստեղծել, ընել. Tous les jours que Dieu —. (Աստուծոյ օրը)։ 5 Ծնանիլ (զաւակ). Faire des petits, (ցընկնիլ)։ 6 Տալ (բողբոջ), հանել (տղու՝ ակռայ) ։ 7 Յօրինել, կազմել, գործել, շի֊

նել, ընել, քաշել (պատկեր) ☞ (գին)֊տրար, (խորանա)կար ։ 8 Թանալ (խառոչ մը)։ 9 Հանդերձել, յարդարել (ճաշ)։ 10 Մատենագրել, յօրինել, շինել ☞ (երգա)գրել, (վիպասան)ել։ 11 Նկարել. — l'histoire. — les animaux ։ 12 Պատճառ լինել (թերկրութեան), թերել (նախատինք), շարժել (նախանձ), առթել (տռփի), հանել (աղմուկ՝ մէկու գլուխը նեղութիւնք՝ թշնամիք), պատճառել (հիացում), լինել (մէկու ուրախութիւնը), լինել (ամօթ իր ընտանեաց) ☞ (հիա)ցնել, (վախ)ցնել, (ամչ)ցնել, (լռե)ցնել։ 13 Սերմանել, ցանել. J'avais — du blé d'hiver ։ 14 Ժողվել, կթել. Faire les foins, les moissons. On a fait beaucoup de vin en Bourgogne։ 15 Առնուլ, ժողվել, ճարել. — du bois. — les vivres։ 16 Գործ՝ գործեր ընել. Ce négociant fait les eaux-de-vie ։ 17 Ընել (ճամբայ), քալել՝ առնուլ (այսքան մղոն)։ 18 Հաւքտել (սենեակ), շլտկել (անկողին՝ սնտուկ) ։ 19 Կատարել, պահել, բռնել (տօն) ☞ (տօն)ել, (տօնախմբ)ել. — la St. Jean. — les Rois. — le lundi. (երկուշաբթին տօն բռնել) ։ 20 Կրթել, կազմել, հասցնել, հանել (լաւ աշակերտք)։ 21 Ընտելացնել, սովորեցնել. Les voyages l'ont—à la fatigue։ 22 Շեղջել, մթերել, կուտել, դիզել. — une somme. — des provisions։ 23 Հոգալ, ճարել. — de l'argent ։ 24 Տալ, դնել. — les fonds ։ 25 (Սորվելու) պարապիլ, սորվիլ. — son apprentissage. — ses humanités ։ 26 Փոխել (տէր). Cette servante a — beaucoup de maisons։ 27 Քաշել (հիւանդութիւն)։ 28 Դնել (պաշտօնի մը վրայ), հաստատել, նստեցընել (Թագաւոր). — de l'Académie, (ընտրել մէկն Ակադեմիոյ անդամ) ։ 29 Դնել (իր պայմանները)։ 30 Լինել. — besoin. La rente a — tant. *Cheval* — au pluriel *chevaux* ։ 31 Ծանիլ՝ տանալ (բարեկամ մը) ։ 32 Դեր՝ կատարել, ներկայացնել. — les amoureux ։ 33 Ներկայանալ, ինքզինք ցուցնել (իբր յիմար), ձեւանալ (մարգարէ), ինքզինք ծախել իբր (փիլիսոփայ) ☞ (պարկեշտա)նալ. — le ։ 34 (Նուաղուն) ձեւեր առնուլ. — l'impertinent, (լրբիլ). — le fou, le mort, (սուտ խենթ՝ սուտ մեռուկ լինել) ։ 35 Ձեւանալ, ծախել. Il fait de l'insensible ։ 36 Համարիլ, կարծել. On le faisait mort, mais il se porte bien ։ 37 Կազմել. Les qualités qui — le grand homme. Cela — un triste homme, (ոչինչ մէկն է) ։ 38 Ունենալ. — dessein, (միտք ունենալ) ։ 39 Արժեցնել. — un objet 20 francs ։ 40 Կարգել՝ կապել (ռոճիկ)։ 41 Նաւել. — le nord. — le sud ։ 42 Կտրել (մազերը ձիու) ։ 43 Թուղթ տալ, ևլն. 44 Սովորաբար խաղալ (մէկու հետ). — le whist de qn. ‖ N'avoir que —, Գործ մը չունենալ, պէտք մը չունենալ։ | Qu'est-ce que cela vous —? Քեզի ինչ, քեզի ինչ փոյթ ։ | Cela ne — rien, Հոգ չէ։ | — gloire, vanité de, Պարծիլ, պանծալ։ | — tout, Բարձրագոյն ազդեցութիւն մը ունենալ։ | — de la musique, Երաժշտել։ | — des siennes, Անխելքութիւններ՝ խենթութիւններ ընել։ | — son temps, Զինուորութեան ժամանակը լրացնել ։ 2 (Մէկու) ժամանակն անցած լինել ։ | En — à qn. d'un bras, (Կռուի մէջ) մէկու թեւը կտրել ։ | N'en — ni un ni deux, N'en pas — à deux fois, Շուտով որոշել, մէկ երկու չըսել ։ ‖ —, Գործել, ընել. Ainsi fit-il, (այսպէս ըրաւ)։ 2 Շարժիլ, գործ տեսնել, գործել. — en. — plus que ։ 3 Ազդել. Rien ne lui —, (բան մտիկ չըներ) ։ 4 Մաս մ'ունենալ (խաղի մէջ), երթալ. Faisons de moitié։ 5 Աւարտել, լմնցնել. Nous n'aurions jamais —, si nous voulions, ևն. 6 Պատասխանել, կրկնել, ըսել. Je ferai cela, lui fis-je ։ 7 Ճամբայ բռնել, վարուիլ. — de։ 8 Պէտք լինել, նպաստել. — à ։ ‖ — que, Այնպէս ընել որ ։ | — bien, Որ և՝ լաւ վարուիլ ։ 2 Յաջողիլ ։ 3 Յարմարիլ (գոյներու) ։ 4 Համելի՝ օգտակար լինել (բանի մը) ։ | Bien —, Բարիք ընել ։ 2 Ի դէպ գործել ։ | — mal, Չյարմարիլ (գոյներու)։ | Fasse le ciel que, Տայր երկինք որ, իցիւ թէ ։ | — pour ,

Աշխատիլ կամ նպաստաւոր լինել (մէկու)։ 2 (Մէկու) տեղը բռնել։ 3 (Մէկու) գործերը տեսնել։ 4 (Մէկու) երաշխաւորել։ | — dans les draps, Զուխայի գործեր ընել։ | C'est à — à lui de, Նա կարող է, անոր գործն է ☞ Ne — que, Շարունակ (աշխատիլ), (խաղալէ զատ) բան չընել. Je ne — que le voir, (զինք տեսայ միայն). Il ne fait que d'(arriver), դեռ հիմայ (հասաւ), նոր (հասաւ)։ = անդ. Il fait ... (Ցուրտ) կ'ընէ, (հով՝ արեւ) կայ, կը (փայլակ)է։ || Il fait beau, Գեղեցիկ օդ կ'ընէ։ 2 Գեղեցիկ է (տեսնել)։ 3 Գեղեցիկ ժամ է (պտըտելու)։ 4 (Կառքով երթալու համար) գետինը լաւ է։ 5 Գեղեցիկ բան կը լինէր։ | Il fait bon, Լաւ է։ 2 Լաւ օդ կ'ընէ։ | Il y fait bon, Առիթը լաւ է։ | Il ne — pas bon ici, Ապահով տեղ չէ հոս։ | Il — bien glissant, Սալայատակը սաստիկ լպիրծ է։ =Se —, չ. Լինել (բժիշկ), ☞ (հրէա)-նալ, (ծերա)նալ։ 2 Ստանալ, գտնել, շահիլ (բարեկամ), ընել (թշնամիներ), ընել (սովորութիւն)։ 3 Հանել (անուն)։ 4 Շտկել (հարստութիւն)։ 5 Իր վարպետն ինք լինել, իր անձը ինք կրթել։ 6 Հասնիլ բուսնիլ, զարգանալ. Ce jeune homme se fera։ 7 Ազնուանալ՝ լաւնալ (գինիի)։ 8 Գլուխ ելնել, կնքուիլ (հաշտութեան), կատարուիլ (բան մը մէկու ձեռօք)։ 9 Սովորիլ (աշխատանքի). Se — à։ 10 Սեպել իրեն (պատիւ՝ օրէնք), ընել (խղճմտանք՝ պատուոյ խնդիր)։ 11 Կազմել (գաղափար)։ || Se — (aimer), Ինքզինք (սիրելի) ընծայել՝ (սիր)ցնել։ | Se — (aider), par ... Մէկն՝ իրեն (օգնական) առնուլ։ | Ne pas se — dire deux fois, Իսկոյն՝ շուտով մ'ընել։

Faire-le-faut (ֆէռ լը ֆօ), ար. Կարեւոր՝ անհրաժեշտ բան։ [րելի։

Faisable (ֆըզ), ած. Լինելիք, կա-

Faisan (ն), ար. Փասիան. Խայտան թռչուն։ [վարձք։

Faisances (ֆըզ), էգ. յգ. Արտա-

Faisande (ն), ած. Poule —, էգ փասիան, փասիանի †։

Faisandeau (ն-օ), ար. Մատաղ փասիան, փասենիկ †։

Faisander (ն), ն. Առեն մը պահելով փասիանի համ տալ (երէի մսի)։

Faisanderie (ն), էգ. Փասիանոց։

Faisandier (ն), ար. Փասիան պահող, փասենաբոյծ †։ [սիանի †։

Faisane (ն), էգ. Էգ փասեան, փա-

Faisceau (ֆէսօ), ար. Խուրձ (զինուց՝ գաւազանաց եւն.)։ || յգ. (Իշխանական) գաւազանախուրձք † խրձունք Հ.

Faiseur, euse (ֆըզ), գ. Ընող ☞ (ոստոստ)ող։ 2 Ցօրինող, շինող. — de malles, (արկղագործ). — de livres, (հեղինակ). Cela est d'un bon —, (վարպետի գործ մ'է այդ)։ 3 Կարկատող. Des — de romans. Un — de phrases, (ճառաստող)։ 4 Աշխատող, (անխ.). Ce libraire a ses — attitrés. 5 Նոր բան մ'ընելու՝ շշնկոց հանելու հետամուտ, ինքզինք ծախող. (անխ.)։ 6 Նենգագործ, (անխ.)։ 7 Անպատիւ գործոց ձեռնամուխ, անպատիւ։ || — de tours, Ձեռնածու. հօքքապազ։ | — d'affaires, Գործակատար։ | — d'embarras, Մեծութիւն ծախող, գլուխ բռնող։

Fait, e, ած. Ցօրինուած, շինուած ☞ (մոմա)կերտ, (կրա)շաղախ, (ծաղկ)-եայ. Des habits tout —, (պատրաստ հագուստներ)։ 2 Հասած բուսած՝ կատարեալ (մարդ)։ 3 Ընդունուած (բառ), պատրաստ (խօսքի ձեւ)։ 4 Հագուած. Être — comme un voleur. Comme le voilà —! 5 Պայմանեալ (գնով)։ 6 Ուտելու կէտն հասած՝ եկած հասած (պանիր)։ 7 Վարժուած՝ եփուն (ձի)։ 8 Սովորած (բանի մը). — à. M'y voilà —։ 9 Սահմանեալ, եղած, կարող. Il n'est pas — pour un pareil emploi. Cette nouvelle était — pour l'affliger, (զինք վշտացնելիք լուր մ'էր այս)։ || Bien —, Ձեւաւոր, բարեկազմ։ 2 Ճարտարագործ (բան)։ 3 Առողջ՝ շիտակ (միտք). Avoir l'esprit bien —, (որ և կատակէ չբարկանալ)։ | Mal —, Տձեւ 2 Ծուռ միտք։ | C'en est —, Բանը եղաւ լմնցաւ, բանը բանէն անցաւ։ | C'est — de moi, Բանս լմնցած է։ | C'est bien —, Աղէկ եղեր է, օխ։ | Voilà qui est —, Ահ աս է։

Fait, ար. Անցք, եղելութիւն, իրողութիւն. Un — avéré. C'est un — que.

Aller, Venir au —, (բուն խնդրոյն գալ)· Le — est que, (բանն այն է որ)· Il est de — que, (իրողութիւն մ'է որ)· Le seul — que, (այն պարագայն միայն որ ...: 2 Բան, բաներ, գործ· C'est un — à part· Tout son — n'est rien qu' hypocrisie· Chacun répond de son —· Etre garant du — d'autrui· Cela est du — d'un tel, (այս ինչին գործն է այս)· Être sûr de son —, (ստուգութեամբ գիտնալ: 2 Բանին յաջողութեանը վստահ լինել): 3 Արուեստ, շահ, գործ· Entendre bien son —: 4 Գործին գալիք, յարմար բան, գործ· J'ai trouvé votre —· Cette fille n'est point son —: 5 Ընթացք, ըրած· Il y a un peu de malice dans son —: 6 Մաս, բաժին· Chacun a eu son —· Avoir son —, (չափն առնուլ, ֆ·)· Donner son — à qn· (չափը տալ՝ հասկըցնել)· Dire à qn· son —, (լաւ մը չեխել, բերնին չափը տալ): 7 Ունեցածը, ինչք, գոյք· Son — consiste en de pierres de prix: ‖ յգ· Շահատակութիւն, քաջագործութիւն· Des — glorieux· De hauts —· — d'armes, (ռազմական շահատակութիւնք): ‖ — de guerre, Պատերազմ: ‖ Au —, Բուն խնդրոյն եկուր: 2 Ամէն ինչ լաւ կշռելով: | Au — et au prendre, Գործի ժամուն, խօսելու ժամուն: | Mettre au —, Տեղեկացնել: | Se mettre au — de qch· Իմանալ, խելամուտ լինել, տեղեկանալ: | Etre au — de, Բանը քաջ գիտնալ, տեղեակ լինել: | Mettre, Poser en —· Իբր անժխտելի բան մը յառաջ բերել: | Prendre le — de qn· Prendre — et cause pour qn· Կողմ բռնել՝ ելնել՝ քաշել: | Prendre sur le —, Ըրած ատեն վրայ հասնիլ: ‖ De —, մ· Գործով, արդեամբք, իրապէս: 2 Ստուգիւ, իրաւ ալ, ը· | Par le —, Dans le —, Ճշմարտիւ, արդեամբք, իրօք: | En — de, նխ· (Կրօնքի խնդիրներու) մէջ, (քաղաքական) մասին: | Si —, մ· Այո, Je crois qu'il n'a pas été là· — Si fait, il y a été:

Faîtage (է), ար· Տանիքի ողնայարամագաղամա: 2 Յուադիւս † ցուակապար † 3 Տանիքի հարկ, ցուահարկ †:

Faîte (է), ար· Ծայր, կատար, Տ· **Faîtage**:

Faîtière (էռ), ած· Առիքակատարի † ‖ էգ· Յուակատարի † աղիւս: 2 Լուսանցոյց երդ:

Faix (է), ար· Ծանրութիւն, բեռ: ‖ Prendre son —, Նստիլ՝ զետեղիլ շէնքի:

Fakir, ար· Տ· **Faquir**:

Falaise, էգ· Ծովափանց վրայ ցիցքարաժայռ, խարակ:

Falaiser, չ· Խարակներու զարնուիլ (ալեաց): [զակ, հրանիզակ †:

Falarique, էգ· հ· ժ· Հրընկէց նի-

Falbala, ար· Փոթ փոթ պաստառեայ երիզ (պարեգօտի), համտակք:

Falcirostre, ած· Կռակտուց (Թըռչուն): [զանօք, խաբէութեամբ:

Fallacieusement (2l), մ· Նեն-

Fallacieux, euse (2l), ած· Նենգաւոր, խաբեբայ:

Falloir (1l), չ· անդ· Պէտք լինել: 2 Հարկ՝ պէտք լինել· C'est ce qu'il faudra voir, (տեսնէնք): 3 Արժան՝ պատշաճ լինել· Comme il faut (ֆօ), ըստ արժանւոյն (սիրել): 2 Բարեկիրթ, շնորհքով (մարդ): ‖ Il s'en faut beaucoup, de —, Il s'en faut bien, Շատ պակաս է, շատ բան պէտք է: | Peu s'en faut, Peu s'en est fallu, Փոքր մի ևս և ....: | Il ne s'en est guère — que ..., Քիչ մը եւս, քիչ մնաց որ, մազ մնաց որ: ‖ Tant s'en faut que, չ· Փոխանակ, չէ թէ միայն (չհաւանիր); (չհաւնելէ) զատ: | Si faut-il que, Encore faut-il que, չ· Դարձեալ պէտք է որ: | Tout s'en faut qu'au contraire, Ընդհակառակն, ը·

Falot, e, ած· Ծաղրաշարժ, զուարճալի: ‖ ար· Ծաղրածու: 2 Մեծ լապտեր (եխուք):

Falotement, մ· Ծաղրալից կերպով մը:

Falourde, էգ· Կոճղերու խուրձ

Falsificateur (ս), ար· Կեղծը շինող, նենգող, սըտաբար:

Falsification (ս), էգ· Սուտը շինելը, նենգում (գրի): 2 Խարդախում (գինիի): 3 Այլայլում՝ նենգում (բնագրի):

Falsifier (*ս*), *ն.* Կեղծը շինել, նենգել. — les clefs, (*սուտ բանալիներ շինել*)։ 2 Խարդախել (*գինի*)։ 3 Այլ ընդ այլոյ պատմել, կեղծ երեւոյթ տալ, նենգել։

Falun (*քօն*), *ար.* Խեցուտ հող։

Faluner (*լիւ*), *ն.* Խեցուտ հող Թափել (*անդի վրայ*)։

Falunière (*լիւ-իէռ*), *էգ.* Խեցուտ հողի հանք։

Famé, e, *ած.* Bien —, Բարեհամբաւ. Mal —, անուանարկ, վատանուն։

Famélique, *ած.* Քաղցաւոր, սոված, սովալլուկ, (*որ և ար.*)։

Fameusement, *մ.* Երեւելի կերպիւ մը։ 2 Սաստիկ, մեծապէս։

Fameux, euse, *ած.* Հռչակաւոր, համբաւաւոր, անուանի ☞ Գեր. գերահռչակ, մեծահամբաւ։ 2 Երեւելի (*գինով*)։

Familial, e, *ած.* Ընտանիքի, ընտանեկան։

Familiariser, *ն.* Ընտանեցնել։ 2 Վարժել, սովորել, ընտելել ☞ (*ան*)-ընտել։ ‖ Se —, *չ.* Ընտանութիւն կապել, ընտանենալ. Se — avec։ 2 Խիստ ընտանի ձեւեր առնուլ, *նխ.* 3 Վարժուիլ, սովորիլ. Se — avec։ 4 Ընտանի լինել (*լեզուի մը*). Se—avec։ 5 Քաջ գիտնալ, լաւ հասկնալ. Se — un auteur։ 6 Առնուլ, իւրացնել. Se — le style d'un auteur։

Familiarité, *էգ.* Ընդելութիւն, ընտանութիւն։ 2 Ընտանի՝ համարձակ ձեւ, համարձակութիւն. La — a toujours qq. fâcheuse conséquence։ ‖ *յգ.* Ընտանի ձեւեր՝ խօսքեր։ 2 Համարձակութիւն. Prendre, Se permettre des — avec qn.

Familier, ière, *ած.* Ընտանի (*բարեկամ՝ ձեւ՝ ոճ*)։ 2 Ընտանեկան (*խօսքեր*)։ 3 Ընտանեբար տեսնուող՝ ընտանեցող (*կին*)։ 4 Համարձակ, ընտանի։ 5 Դիւրընտել (*անասուն*)։ 6 Ընտանի, հասարակ, սովորական. L'allégorie est —aux poètes grecs։ 7 Ընտանի (*գրոց*)։ 8 Ծանօթ (*դէմք*). Notions — à tout le monde։ ‖ *գ.* Ընտանի, ընտանեակ։ 2 Պաշտօնեայ (*հաւատարմնութեան*)։ ‖ *ար.* Ընտանի ձեւ։

Familièrement, *մ.* Ընտանութեամբ, ընտանեբար։

Famille, *էգ.* Ընտանիք ☞ (*համա*)զարմ։ 2 Զաւակք. Avoir de la —. Père, Mère de —, (*զաւակաց տէր*)։ 3 Տառայք, Հ. և Տոհմ, ք.դ.

Famine, *էգ.* Սով. գըբլը.ք։ 2 Քաղց, անօթութիւն։ ‖ Prendre par —, Սով ձգելով տիրանալ։ 2 Պէտք եղածը կտրել՝ չտալ (*բան մ'ընել տալու համար*), (*որ և* Prendre par la —)։

Fanage, *ար.* Վեր վար ընելը հընձած խոտ, չորացում, ծոփում † 2 Զորցնողի վարձք, ծորողչէք † 3 Տունկի մը տերեւք։

Fanaison (*զօն*), *էգ.* Հնձուած խոտի չորացման ժամանակ, ծոփուցք Գ †։

Fanal, *ար.* Լապտեր (*նաւու*)։ 2 Կանթեղ (*փողոցի*)։ 3 Առաջնորդ, կանթեղ, ջահ։ *յգ.* — **aux**։

Fanariote, *գ.* Ֆէնէրցի Յոյն, ֆէնէրցի։

Fanatique, *ած.* Կրօնամոլ, մոլեռանդ, (*որ և գ.*)։ 2 Ինքզինք յերկնուստ ներշնչեալ կարծող, աստուածամոլ † (*որ և գ.*) Les illuminés étaient —։ 3 Չափազանց սիրահար, մոլի (*ազատութեան*) ☞ (*Հոմերա*)մոլ † (*որ և գ.*)։

Fanatiser, *ն.* Մոլեռանդ ընել, մոլեռանդել †։

Fanatisme (*ս*), *ար.* Կրօնամոլութիւն, մոլեռանդութիւն։ 2 Ինքզինք յերկնուստ ներշնչեալ կարծելը, աստուածամոլութիւն † 3 Կոյր եռանդ, կոյր յարում, մոլեգնութիւն։

Fandango (*ն-ն*), *ար.* Բամբռակաքաւ † Սպ. *յգ.* — **s**։

Fane, *էգ.* (*Թափած*) չոր տերեւ։ 2 Տերեւներ կամ ծառի բեկորներ (*իբր խըշտիք անասնոց*), ծեղ։ 3 (*Հողմածաղկի կամ հրանունկի ծաղիկներու*) պատեան։ 4 (*Գետնախնձորի՝ բակլայի ևն.*) ցօղունք։

Faner, *ն.* Հնձուած խոտը վեր վար ընել չորցնելու համար, ծոփել Գ. 2 Թառշամել, Թառամել (*ծաղիկ*)։ 3 Գոյնն աւրել, խամրել ☞ գունաթափ։ ‖ Se —, *չ.* Թարշամիլ, Թոռմիլ, խամրիլ։

Faneur, euse, *գ.* Հնձուած խոտերը վեր վար ընելով չորցնող, ծոփող Գ †։

Fanfan (*ն-ն*), *ար.* Մանկիկ, տղեկ։

2 *Անմիտ* · C'est un grand — ։

Fanfare (ֆ), *էգ.* *Փողերգ, վառվառ † ֆանֆառ ։ 2 Փողարներու խումբ, ֆանֆառ ։ 3 Պղնձի գործիներով նուագող երաժիշտք, ֆանֆառ ։ 4 Յաղթութեան հռչակ՝ ցոյցք ։*

Fanfaron, onne (ֆ), *ած.* *Անձնգով, սնապարծ, պարծուկ (որ և գ.)* · Faire le —, *(սնապարծիլ)* · Il n'est pas brave, il n'est que— ։ 2 *Անձնապարծ, պարծենկոտ, (որ և գ.)* · Il est brave et — en même temps ։ 3 *Սնապարծական, սնապարծիկ (խօսքեր)* ։ ‖ — de vertu, *Առաքինութիւն ծախող* ։ ‖ Un — de vice, *Եղածէն աւելի մոլի ցուցնող* ։

Fanfaronnade (ֆ-ֆն), *էգ.* *Մեծաբանութիւն, սնապարծութիւն, անձնգովութիւն ։* [*մեծաբանել* ։

Fanfaronner (ֆ-ֆն), *չ.* *Պարծիլ,*

Fanfaronnerie (ֆ-ֆն), *էգ.* *Սնապարծութիւն, մեծաբանութիւն ։*

Fanfreluche (ֆ), *էգ.* *Դիւրեղծ ամենապզտի բան ։ 2 Փուճումուճ զարդ ։*

Fange (ֆ), *էգ.* *Տիղմ, զայռ † ցամուր, սպալըրգ ։ 2 Անարգութիւն, տորնութիւն* · Nés dans la — · Couvrir de—, *(խայտառակել, տղմին մէջ խօթել)* ։

Fangeux, euse (ֆ), *ած.* *Ցեխոտ, տղմուտ, զայռուտ † 2 Տղմաթաթաւ ։*

Fanon (ֆօֆ), *ար.* *Նիզակի ծայրը դրօշ, նիզակադրօշ, (որ և* **Fanion**) ։ *2 Բազկուրար՝ բազպան (Լատին քահանայի) ։ 3 (Եզի՝ ցուլի՝ հնդկահաւի) վզի տակ կախուած կաշի, կախոն † 4 Եղջերատամն (կիտաձկան) ։ 5 Կոտրածի կապ ։ 6 Լայն ապարանջանք, չնգ.* ‖ *յգ.* *Եպիսկոպոսի խուրի տտունք՝ ծոպք ։*

Fantaisie (ֆ), *էգ.* *Մտահաճոյք, քմայք †* Cet homme a des — ridicules · Se passer la — de, *(քմայքը կատարել)* ։ 2 *Վաղանցուկ սէր, քմայք* · Inspirer des — · Il se prit de — pour . . . ։ 3 *Անցաւոր կամք, քմայք †* La — m'a pris de . . . . . , *(խելքս փչեց, տրամպեց որ)* ։ 4 *Ճաշակ, քիմք, քմայք* · À sa —, Avoir des — ։ 5 *Գաղափար, խորհուրդ, միտք* · Ceci m'est venu en — · Il a en — que, *(միտքը դրած է որ)* ։ 6 *Քմայք, քմայք † 7 Քըմշերգ † եր.* 8 *Քմշանկար † նկ.* 9 *Երեւակայութիւն, շ.* ‖ De —, *Երեւակայութեամբ, երեւակայածին † քմշոտ †* 2 *Երեւակայական (անուն)* ։ ‖ Une —, *Հետաքրքրական՝ նորանշան բան մը, (որ և* un objet de—) ։ | À la—, *Ըստ կամս, ըստ քիմս.* Vivre à sa — ։ 2 *Նորելուկի անհամաձայն՝ ինքնաճաշակ † (հագուստ)* ։ 3 *Քմայական՝ կեղծ (անուն)* ։

Fantaisiste (ֆ), *ած. և ար.* *Քմայանկար † 2 Քմայագիր † (հեղինակ)* ։

Fantasia (ֆ), *էգ.* *Ձիախաղութիւն (Արաբաց)* ։ *յ.* — **s** ։

Fantasmagorie (ֆ-ս), *էգ.* *Մութի մէջ լուսաւոր պատկերներ ցուցնելու արուեստ, ուրուացուցութիւն ։ 2 Զարմազանց ապաւորութիւնք պատրական միջոցներով, ուրուացուցութիւն, գր.*

Fantasmagorique (ֆ-ս), *ած.* *Ուրուատեսիլ, ուրուակերպարան ։*

Fantasmatique (ֆ-ս), *ած.* *Ուրուատեսիլ ։*

Fantasque (ֆ-ս), *ած.* *Խելքին փչածն ընող, քմշոտ † 2 Արտակարգ, անհեթեթ, արտառոց (զգեստ)* ։

Fantasquement (ս), *մ.* *Անհեթեթ՝ արտառոց կերպիւ ։*

Fantassin (ֆ-ֆ), *ար.* *Հետեւակազօր, հետեւակ ։*

Fantastique (ֆ-ս), *ած.* *Երեւակայական, ցնորական, ինքնահնար, մտածին, երեւակայածին ։ 2 Ուրուական (տեսիլ) ։ 3 Գերբնական՝ զարմանահրաշ (վէպեր)* ։

Fantoccini (չի), *ար. յգ.* *Խամաճիկներու (զուգլա) խաղ, խամաճիկք ։*

Fantôme, *ար.* *Մեռելի ոգի, ուրուական.* Ce n'est plus qu'un—, *(ստուերին նիհարցած է, գերեզմանէ փախած է)* ։ 2 *Ուրուական, տեսիլ, ստուեր, գ.* Mettre sur le trône un — pour roi ։ 3 *Երազ, ցնորք* · Tous ces — qui l'abusaient s'évanouirent · Combattre des —, *(չըլլուած բանի մը վրայ վիճիլ)* ։ 4 *Մարդապատկեր* ։ ‖ Se faire des — de rien, *Դժուարութիւնը՝ վտանգը մեծցնել* ։

Fanton (ֆ-ֆ), *ար.* *Տ.* **Fenton** ։

Fanum (ֆանօմ), ար. Տաճար, մեհեան, Հ.

Faon (ֆան), ար. Եղնիկի ձագ, եղնորթ, (որ և անբ.)։ 2 Ձագ՝ ուլ (այծեամի)։ 3 (Էշայծեամի) ձագ։

Faonner (ֆանէ), չ. Ծնանել եղնիկի, եղնորթել † || չ. Ցնկնիլ։

Faquin (ն), ար. Ցած ու ոչինչ մէկը, անճոռնի մէկը։

Faquinerie, էգ. Ոչնչութիւն, անճոռնութիւն, ցածութիւն։

Faquir, ար. Մահմետական կրօնաւոր, ֆագիր։ [ֆարանտօլ, Յր.

Farandole (ն), էգ. Կաքաւ մը,

Faraud, e (ō), գ. Հագուող կապուող, հագուստով գլուխ բռնող։

Farce, էգ. Խեղկատակութիւն. C'est une vraie —. Faire une — à qn. (խաղ մը խաղալ մէկու)։ 2 (Թատերական) խեղկատակութիւն, զաւեշտ. On joue une — après une tragédie։ 3 Զեւացում, խաղ. Ce sont des —։ 4 (Հաւի) փորը լեցուած միս, լիցք։ 5 (Սպառնախի) յօշածոյ † || Faire des —, Խեղկատակօրէն զուարճանալ։ | Faire ses —, Իր խաղերը դարձնել, գ. || ած. Զուարճալի (խօսքեր)։

Farceur, euse, գ. Հապխտ, խեղկատակ։ 2 Խեղկատակ, ծաղրածու։ 3 Անառակ, բարիպտուղ, — 4 Զվստահուելիք, բարիպտուղ, ը.

Farcin (ն), ար. Քոս (ույուզ) ձիերու՝ ջրեաց, ֆարսէն։

Farcineux, euse, ած. Ֆարսինային։ 2 Ֆարսինոտ †։

Farcir, ն. (Հաւի) փորը լեցնել։ 2 Խճողել, լեցնել, գ. || Se — l'estomac, Փորը լեցնել՝ զարբել Գ.

Farcissure, էգ. (Հաւի) փորը լեցնելը։ 2 Յօշած միս (փոր լեցնելիք), յօշած †։

Fard, ար. Երեսի ներկ, շպար, սընգոյր։ 2 Կեղծիք, շպար, գ. C'est un homme sans —։ 3 Սուտ զարդ, պաճոյճ, շպար (խօսքի մը)։

Fardeau (ō), ար. Բեռ։ 2 Ծանր տուրք, բեռ։ 3 Ծանրութիւն, բեռ։ յգ. — x.

Farder, ն. Սնգուրել (դէմք). զըլջէ սիւրմէք։ 2 Փայլ՝ շպար տալ, զեղերեսել (ապրանք)։ 3 Ծածկել, ծածկոտել, պարտկել (ճշմարտութիւն)։ 4 Պաճուճել՝ սեթեւեթել (խօսքեր)։ || չ. Նստիլ՝ կքիլ (պատի), խեչիլ Գ. 2 Գոգ առնուլ (առագաստի)։ || Se —, ց. Սընգուրիլ։ 2 Ծածկուիլ, պարտկուիլ։

Fardier, ար. Ցածանիւ սայլ, բեռնասայլ, բարասայլ †։

Farfadet, ար. Ոգի, ճեւեզիկ, շըւոտ Գ. 2 Թեթեւուկ մարդ։

Farfouiller, չ. Փնտռտել, վեր ի վայր ընել։ || ն. Խառնշտկել։

Faribole, էգ. Փուճ բան, սնոտիք։

Farinacé, e, ած. Ալիւրանման, ալիւրատեսակ։

Farine, էգ. Ալիւր. De même —. (Նոյն տեսակ, նոյն խմորէն)։

Fariner, ն. Ալիւրոտել, ալիւրել. || չ. Թեփոտիլ (մորթի)։ [եայ։

Farinet, ար. Միակողմանիշ † քու-

Farineux, euse, ած. Ալիւրատեսակ, —նման։ 2 Ալիւրալի, —րոտ։ 3 Ալիւրաւոր (տերեւ)։ 4 Թեփաւոր, Թեփոտ, բժ.

Farinier, ար. Ալիւրավաճառ։

Farlouse, էգ. Խօլարտոյտ, Թռչ.

Farniente (էնդէ), ար. Անոյշ անգործութիւն։ [ֆարօ։

Faro, ար. Պելճիքայի գարեջուր մը։

Farouche, ած. Անհամբոյր, անընտել. Apprivoiser une bête —. Cet homme n'est pas —, (այդ մարդը առնով կը վստահուի)։ 2 Խրտչող, անընտանի. Il était — dans sa jeunesse։ 3 Վայրագ, խստաբարոյ. Un maître —, (որ և գ.) Un —։ 4 Դժնեայ (աչք), վայրագ (դէմք). La vertu n'a garde d'être austère et —։ 5 Ահարկու՝ կատաղի (զօրք)։ 6 Անողորմ, խժդժ, վայրագ (ժողովուրդք)։

Farrago (2r), ար. (Հունտերու կամ ուրիշ բաներու) խառնակոյտ։

Fasce (ֆաս), էգ. Գօտի, զնք.

Fascé, e (ս), ած. Զուգամասպաւէն, զուգագօտի † զնք.

Fascicule (2u), ար. Տետր՝ պրակ (հրատարակութեան մը)։ 2 Անութի առնելու չափ խոտք, անթանցիկ։

Fascies (2u), էգ. յգ. Խեցեմորթի

պատեանի վրայ երիզագիծք † ։

Fascié (Չս), ած. Երիզ երիզ, երիզագիծ † (խեցեմորթ) ։

Fascinage (Չս), գո. Խրամ լեցընելու խրձունք պատրաստելը, ճեղանում † 2 Ճեղանաշէն ամրութիւնք ։

Fascinateur, trice (Չս), ած. Կախարդիչ, Թովիչ ։

Fascination (Չս), էգ. Կախարդանք. ախյխ։ 2 Կախարդիչ զօրութիւն՝ կախարդում † (օձի) ։

Fascine (Չս), էգ. Ոստերու խուրձ՝ խրամ լեցնելու՝ ճամբայ շտկելու, ճեղան։

Fasciner (Չս), չ. Կապել, կախարդել. ախյխլէմէք ։ 2 Դիւթել, կախարդել. Թովել, ։

Faséole (զ), էգ. Տեսակ մը լուբիա, ցկուղ. ակօյրիւլճէ ։

Fashion (շիօն), էգ. Մեծերու նորաձեւք, աւագաձեւք † 2 Երեւելեաց ընկերութիւն ։

Fashionable (շիօ), գ. Նորաձեւքի գլուխ, սպրկիկ † ‖ ած. Նորաձեւիկ † ։

Faste, գո. Պերճանք, շքեղութիւն. շուք ։ 2 Մեծապանծութիւն, սիգանք. Faire les choses avec — ։ 3 Ցուցամոլութիւն, ցոյց. Ce — de vertu ne m'en impose point ։ ‖ յգ. Յիշատակարանք. Les — sacrés de l'Eglise. (վկայաբանութիւն) ։ 2 Օրացոյց, տօմար ։ 3 Տօմարական տախտակք կամ աղիւսակք. տօմար, կաղանդացոյց ։ Հ.

Fastidieusement, մ. Տաղտկալի կերպիւ ։

Fastidieux,euse, ած. Ձանձրալի. ձանձիր, տաղտկալի. ⌈ (ոստք) ։

Fastigié, e, ած. Կատարահարթ

Fastueusement, մ. Փառաւորութեամբ, պերճութեամբ, շքեղութեամբ, շքով ։

Fastueux,euse, ած. Պերճ, պերճասէր (մարդ) ։ 2 Շքեղաշուք, մեծապայծ, պերճական (կառքուշուք †) 3 Ամբարտաւան՝ սէգ (ախտղոսք) ։

Fat, ած. Ինքնահաճ անխելք ։ 2 Ինքնահաճ անխելքութիւն. Je ne sais quoi de — ։ 3 Ինքզինք բանի տեղ դրած, զեղզէկ։ 4 Պճնող՝ զարդարկոտ զեղզէկ։ ‖ գո. Ինքնահաճ անխելք։ 2 Անմիտ, անխելք, Հ.

Fatal, e, ած. Ճակատագրէ նշանակեալ, ճակատագրային. Arrêt —. Le terme — de notre vie. L'heure —. (մահուան ժամը) ։ 2 Անդարձ ճակատագիր մը հետը բերող, անհրաժեշտ, ճակատագրական. Le tison — de Méléagre. Le cheveu — de Nisus ☞ հ. ժ. À ով եւ խնդիրով մը. C'était une chose — à la race de Brutus de... 3 Դժնդակ, եղեռնաւոր, չարաղէտ, աղիտաբեր, սեւ (ժամ). Amour — au repos. Depuis cette — époque. Le coup— ։ 4 Վերջնական (պայմանաժամ) ։ 5 Մեռելոց՝ Ախերոնեան (նաւակ), տէգ.

Fatalement, մ. Անհրաժեշտ ճակատագրով, ճակատագրապէս ։

Fatalisme (ս), գո. Ամեն բանի մէջ ճակատագիր ընդունիլը, ճակատագրապաշտ † դրութիւն, բաղդակրօնութիւն † ։

Fataliste, գո. Ճակատագրեան, բաղդակրօն † ‖ ած. Ճակատագրական, բաղդակրօն † ։

Fatalité, էգ. ճակատագիր։ 2 Չախորդ պարագայք, ձախորդութիւն. Quelle — ! (ինչ աղէտ) ։

Fatidique, ած. Բաղդագուշակ ։

Fatigant,e, ած. Յոգնեցնող, ծանր, տաժանաւոր (աշխատանք), բազմաշխատ (ուսում) ։ 2 Ձանձիր (խօսակցութիւն), պարտասիչ (մարդ) ։

Fatigue, էգ. Խոնջութիւն, յոգնութիւն, յոգնենք ☞ (ան)աշխատ ։ ‖ De —. Յոգնենքի եկող (մարդ)։ 2 Մանր աշխատանքի գործածուող (ձի) ։ 3 Աշխատանքի (հագուստ) ։

Fatiguer, չ. Խոնջեցնել, յոգնեցընել, (որ և անք.) ։ 2 Տաղտկացնել, յոգնեցնել ։ 3 Անխնայ վարել՝ յոգնեցնել (երկիր) ։ 4 Քրքրել ու բրբրել (հող), գարձմշտկել (աղցան) ։ 5 Մանր խնամով վրայէ անցնիլ (գործի մը) ։ 6 Սոսկ վերձին զգցնել (գոյնի մը) ։ ‖ ւ. Խոնջենալ, յոգնիլ. ⌈ տակութիւն, խառնակոյտ ։

Fatras (ռա̄), գո. Խառն ի խուռն կոյ-

Fatuaire (ւ̄էռ), գո. Գուշակ, բաղդագուշակ † ։

Fatuité, էգ. Ինքնահաճ անմտութիւն ։ 2 Ինքնահաւան զեղզէկութիւն ։

պեմզէկ յաւակնութիւն (յաջողութենէ յառաջ եկած) ։ 3 Ժպիրհ՝ լիրբ խօսք կամ գործ. Il a dit une grande — ։

Fatum (օ), ար. Ճակատագիր ։

Faubourg (ō), ար. Քաղքէ դուրս Թաղ, արուարձան։ 2 Թաղ (առենով արուարձան). Le — Saint-Germain ։ 3 Արուարձանաց բնակիչք, արուարձանեայք. Soulever les — ։

Faubourien, ienne (ō), ած. և ար. Արուարձական ։

Fauchage (ō), ար. Գերանդիով կտրելը, հնձում ։ 2 Հնձողչէք ։

Fauchaison (ֆօշէզօն), էգ. Հնձոց ժամանակ, հունձք ։

Fauche (ō), էգ. Հունձք ։ 2 Հնձոց ժամանակ, հունձք ։

Fauchée (ō), էգ. Մանգաղ չարելով կամ մէկ օրուան հունձք, հունձք մը ։

Faucher (ō), ն. Հնձել ։ 2 Կոտրել, հնձել, փ. 3 Խլել (զեղծմունք) ։

Fauchet (ō), ար. Խոտի փոցխ Գ. (թըրմըգ) ։

Faucheur (ō), ար. Արտորայ հնձող, արտուհձ ։ 2 Դաշտասարդ մը, փալանգ, (որ և **Faucheux**) ։ [սըըչըը ։

Faucille (ō), էգ. Մանգաղ. օրագ,

Faucillon (ō), ար. (Մանր փայտի) յատոց, հատոց Գ. † քիւչիւք սըըչըը ։

Faucon (ō-ն), ար. Բազէ. շահին։ 2 հ. ժ. Պզտի Թնդանօթ մը, ֆալքանիբետ† ։

Fauconneau (ֆōգօնō), ար. Բազէի ձագ, ճուագ ։ 2 հ. ժ. Տեսակ մը Թնդանօթիկ, ֆալքանէթ † ։

Fauconnerie (ō-ըն), էգ. Բազէի և ուրիշ Թռչնոց վարժում՝ առաջնորդում, բազէպանութիւն ։ 2 Որսաթռչնով որս՝ որսորդութիւն, որսաթռչնորսք† Aimer la — ։ 3 Բազէարան ։

Fauconnier (ō-ըն), ար. Որսի Թռչուններ վարժող ու առաջնորդող, հաւավարժ † հաւուսույց † ։

Fauconnière (ֆօգօնիէր), էգ. Հաւավարժի† մախաղ։ 2 Ձիու վրայ պայուսակ, Նիւսկեղթ ։ [դերձան։

Faufil (ō), ար. Կցանի (իլինքի),

Faufiler (ō), ն. Մեծ մեծ կարել, կցանել† (որ և ածն.) ։ 2 Սպրդեցնել ։ || չ. Ընկերակցիլ ։ || Se —, յ. Սողոսկիլ մտնել, սպրդիլ ։ [կցան ։

Faufilure (ō), էգ. Մեծ մեծ կար.

Faulx (ֆō), էգ. Գերանդի. օրագ, սըըչըը, հ.

Faune (ֆōն), ար. Դաշտերու աստուած՝ շահապետ, պայ, Հ. || էգ. Անասունք (երկրի մը) ։ 2 Անասնացուցակ † (երկրի մը) ։

Faussaire (ō-է), ար. Նենգութեամբ նմանցնող, նենգիչ, ըլտարար. սախթէքեար ։ 2 Ստախօս, խաբեբայ ։

Faussement (ō), մ. Ստութեամբ ☞ սուտ(գիր) ։

Fausser (ō), ն. Աւրել, բակել, լուծել, դրժել, ստել ։ 2 Նենգել, Թիւրել (օրէնքի միտքը) ։ 3 Խանգարել՝ Թիւրել (ձայն) ։ 4 Աւրել՝ ծռմռկել (բանալի) ։ 5 Աւրել (փականք) ։ 6 Մէջ մտնել, գոգացնել (զրահ) ։ 7 Անիրաւ ցուցնել (վճիռ) ։ || — compagnie, Գաղտնի երթալ, փախչել, — 2 Ժամադրութեան մը չգտնուիլ ։ 3 Խոստումը չբռնել ։ || չ. Սխալ ձայն հանել, սխալ (երգել) ։ || Se —, յ. Ծռուիլ (քանոնի) ։ 2 Ճշգրութիւնը կորսնցնել, աւրուիլ (ձայնի) ։ 3 Շտկութենէ ելնել (զօրաց) ։

Fausset (ō), ար. Գլուխէ ելած ձայն, Թերաձայն. Il a une voix de — ։ (բարակ ու սկար ձայն մ'ունի) ։

Fausseté (ō), էգ. Ստութիւն ։ 2 Սուտ. Recourir à des — ։ 3 Երկդիմութիւն, կեղծաւորութիւն, կեղծութիւն ։

Faute (ō), էգ. Սխալանք, վրիպանք, յանցանք ։ 2 Վրիպակ՝ սխալ (ուղղագրութեան) ։ 3 Պակասութիւն (նկարի մէջ) ։ 4 Նուազութիւն՝ պակասութիւն (ուտեստի) ։ 5 Ծերպ (խաղովակի մէջ) ։ || Faire —, Պակսիլ ։ | Faire — à կամ de, Թերանալ, չընել ։ | Se faire — de, Ետ կենալ (լալէ), չ(լալ) ։ | Ne pas se faire — de, Ուզածին չափ գործածել բան մը, չխնայել ։ || — de, նխ. Չգտնուելէն, պակսութենէ, առ ի չգոյէ. — d'argent. — de combats. C'est — d'attention que, (անուշադրութենէ է որ). — de quoi, (եթէ ոչ). | À — de quoi, Եթէ չկրնայ ընել զայդ. || Sans —, մ. Անվրէպ, անպատճառ, անշուշտ ։

Fauteuil (ō), ար. Թիկնաթոռ ։ 2 Աթոռ (կաճառորդի), (որ և անփ.)։ 3 Նախագահութիւն (ժողովքի), անփ.

Fauteur, trice (ō), գ. Ձեռք բռնող, պաշտպան։ 2 Օգնական՝ սատար (չարեաց) ։

Fautif, ive (ō), ած. Սխալական, սխալոտ ։ 2 Բազմասխալ, բազմավրէպ ։ 3 Սխալած, յանցաւոր ։

Fauve (ō), ած. Շէկ. գումբալ ։ || Bêtes —, Շիկերունք (եղջերուք, այծեամք, էշայծեամք) ։ || ար. Շէկ գոյն, շէկ ։ 2 Շիկերունք ։

Fauvette (ō), էգ. Շիկահաւ. պլօզ պիւլպիւլի ։ 2 Գեղեցկաձայն երգչունի, սոխակ ։ || — à tête noire, Թխկատար։

Faux (ō), էգ. Մեծ մանգաղ (պըչգը), գերանդի ։

Faux, Fausse (ō), ած. Ստայօդ. պատիր, ստապատիր, սուտ ☞ չ(ստացուած). — nouvelle. — rapports. Il est — que ..., (սուտ է որ ...)։ 2 Թիւր, մոլար. — doctrine. Religion — ։ 3 Տարապարտ, ընդունայն, սնոտի, անհիմն, փուճ, (պատկառանք՝ յոյս են.) — joie. — alarme, (Թշնամւոյն սուտ վախ տալը։ 2 Սնոտի վախ՝ իրարանցում)։ 4 Անհարազատ, օտարոտի, անբնական, խորթ (ճաշակ). Genre —. Coloris —. Couleur —, (անորոշ՝ տարտամ գոյն)։ 5 Անճիշդ, սխալ (հաշիւ). Raisonnement —. Argument — ։ 6 Սխալ (ձայն՝ ձեռնարկ). — démarches. — note, (այլ ընդ այլոյ խազ. իսկ՝ Note —, (սխալ խազ). — pas, (սայթաքում, գթում ։ 2 Սխալում). — jour, (սուտ՝ պատիր լոյս ։ 2 Հակառակ կողմէ՝ սխալ լոյս։ 3 Սուտ երեւոյթ գործերու)։ 7 Նենգեալ՝ սուտ (դրամ) ☞ (դրամա)նենգ. — clef, (սուտ բանալի. իսկ՝ clef —, (գաղտուկ բանալի). — carte, (խարդախուած՝ նիշուած խաղաքարտ). իսկ՝ Carte —, (մինակ՝ աննպաստ խաղաքարտ) ։ 8 Ձախորդ (գիրք) ։ 9 Խարդախ (կշիռ), ծուռ (քանոն). — poids ։ 10 Կեղծ, սուտ. — signature. — dents. Prétexte —. Diamants —. Un — ami. Un — brave. — attaque։ 11 Կանոնէ դուրս, տարականոն (սատանաւոր). Vers — ։ 12 Կեղծող, կեղծ. Un cœur —, Un air —. իսկ՝ Un — air, (նմանութիւն մը, շօշորթ) ։ 13 Անյարմար (դաշնակութիւն) ։ 14 Անդաշնակ՝ անկազմ (թել) ։ 15 Մանր մունր (ծախք) ։ || — ար. Ստութիւն, սուտ։ 2 Անբնականը, խորթը, գր. 3 Սխալ ձայն, եր. 4 Նենգեալ նմանութիւն, սուտ (թուղթ) շինելը. (ստորագրութիւն) կեղծելը. Commettre un — ։ 4 Կեղծութիւն (գործի մը) ։ || Être dans le —, Սխալիլ ։ || մ. Ստութեամբ՝ սուտ (երդնուլ)։ 2 Սխալ (տրամաբանել)։ 3 Սխալ ձայնով (երգել) ։ | À —. մ. Յանիրաւի; ստութեամբ, փուճ տեղը (ամբաստանել). Frapper à —, (ծուռ զարնել [բեւեռի])։ 2 Պշտամբանքը սխալ տեղ ուղղել, գ. Porter à —, (լաւ ապացուցուած չլինել ։ 2 Իրեն յենակէտին վրայ չլինել (գերանի) ։

Faux-fuyant (ō-ŭ), ար. Ծածուկ՝ կողմնակի ճամբայ ։ 2 Փախուստի ճամբայ, պատճառանք, խուսափանք ։

Faveur, էգ. Օճան, պաշտպանութիւն, նպաստաւորութիւն, (որ և անփ) Devoir tout à la —. — populaire, (ժողովրդականութիւն). Prendre —, (պատիւ գտնել). Les — de la fortune, (պատիւք, մեծութիւնք) ։ 2 Ընդունելութիւն, յարգ, պատիւ (մէկու քով). Sa — augmente. Être en —, (շնորհ գտած լինել). Mettre en —, (աչք մտցնել) ։ 3 Բարիք, երախտիք, շնորհք. Il le combla de —. Avoir, Obtenir les — du roi, (շնորհ գտնել արքայի քով). Se concilier les — de, (աչք մտնել). Faire perdre la —, (աչքէ հանել). Faites-moi la — de, (բարիքը՝ շնորհն ըրէք)։ 4 Ներողամիտ ոգի, ներողամտութիւն. Les juges l'ont traité avec —։ 5 Նեղ ժապաւէն. Nouer un paquet avec une — ։ || յգ. Կնոջ առջեւ շնորհք, նշան սիրոյ. Elle lui a accordé ses — ։ || De —, Պաշտպանութեամբ յառաջացած (մարդ) ։ 2 Պաշտպանութեամբ (պաշտօն) ։ 3 (Իբր շնորհ) ձրի մուտք (թատրոնի) ։ 4 Ձրի տոմսակ (մէկ անգամու) ։ || En — de, նխ. Նկատի առնելով, վասն, համար։ 2 Ի շնորհս՝ նպաստ (իր որդւոյն). Se déclarer

en — de, (մէկու կողմ ըլլալ) ։ | À la — de, նխ. (Գիշերուան) օգնութեամբ, (գիշեր)ույն ։

Favorable, ած. Զեռնտու, նպաստաւոր. Se rendre qn. —, (շահիլ՝ իրեն դարձնել մէկը)։ 2 Յաջող (հով), բարեյաջող (բախտ), բարեպատեհ (պատաճառ) . Le temps lui est —, (օդը յարմար է իրեն համար) ։

Favorablement, մ. Նպաստաւոր կերպիւ ։ 2 Սիրով, լաւ՝ բարեյօժար կերպիւ ։

Favori, te, ած. Սիրելի, սիրական ։ ‖ գ. Մտերիմ, սիրական, աչքի լոյս, ա. 2 Օճանեալք † (արքայի). Les — de la fortune, (հարուստք) ։ ‖ ար. Կողմնամօրուս † կիսամօրուս † ։

Favoriser, ն. Զեռք բռնել, պաշտպան կենալ, նպաստել, օճանել † 2 Շնորհն ընել, շնորհել. Il finit par me — de sa protection ։

Favoritisme (ս), ար. Իշխանութիւն՝ ազդեցութիւն (արքայի) օճանեալներու, օճանակալութիւն † ։

Favus (ֆւս), ար. Գանգութեան (քէլ-էլ.ք) թեփ ։

Fayence ևն. Տ. **Faïence** ևն.

Fayol (յօ), ար. Զոր լուբիա ։

Féage, ար. Աւատավարձքի † դաշնագիր կամ եղանակ ։

Féal, e, ած. Հաւատարիմ, հ. À nos —x ։ ‖ C'est mon —, Անձնուէր բարեկամս է ։ [Նոտ ։

Fébricitant, e (ի), ած. և գ. Ջերմ-

Fébrifuge, ած. Տենդահալած † տենդախոյս † (դեղ) ։ ‖ ար. Տենդադեղ †։

Fébrile, ած. Տենդային, ջերմնական ։ 2 Բուռն, տենդային, փ.

Fécal, e, ած. Matière —, Կղկղանք, ապաւառ ։

Fèces (սէս), էգ. յգ. Դիրտ, մրուր ։ 2 Կղկղանք, ապաւառ, բժ.

Fécial, ար. Իտալական Արամազդի քուրմ, ֆէսիալ ։ յգ. — **aux** ։ ‖ ած. Ֆէսիալներու ։

Fécond, e (ի), ած. Բազմածնունդ, բազմածին (կին) ։ 2 Բարեբեր, բերրի, արգաւանդ (երկիր)։ 3 Առատաբուխ (աղբիւր), ճոխ (նիւթ), հարուստ (հանք)։ 4 Բեղմնաւոր (միտք). La France — en grands noms ։ 5 Պտղաբար՝ բեղնաւորիչ (անձրեւ) ։

Fécondant, e (ի-ի), ած. Արգաւանդիչ, բեղնաւորիչ։ [Նաւորիչ ։

Fécondateur, trice, ած. Բեղ-

Fécondation (ի-ի), էգ. Բեղնաւորում ։

Féconder (ի), ն. Բեղնաւորել ։ 2 Պտղաբեր ընել, բեղնաւորել ։

Fécondité (ի), էգ. Արգասաւորութիւն, ծննդականութիւն (կնոջ) ։ 2 Բերրիութիւն (երկրի) ։ 3 Բեղմնաւորութիւն (մտքի) ։ 4 Ճոխութիւն (նիւթի) ։

Fécule, էգ. Զանազան բոյսերէ հանուած ալիւր, բուսալիւր † ։

Féculence (ի), էգ. Նշայաւորութիւն, ալիւրոտութիւն։ 2 Մրրոտութիւն (հեղուկի) ։

Féculent, e (ի), ած. Նշայաւոր, ալիւրոտ ։ 2 Մրրալի † մրրոտ † ։

Fédéral, e, ած. Դաշնաւորական ։

Fédéraliser, ն. Դաշնաւորութեամբ միացնել, դաշնաւորել ։

Fédéralisme (ս), ար. Դաշնաւորական վարչութիւն, դաշնաւորականութիւն † ։

Fédéraliste, ած. Դաշնաւորական ։ ‖ ար. Դաշնաւորականութեան կուսակից, դաշնաւորական † ։ [րային ։

Fédératif, ive, ած. Դաշնաւո-

Fédération, էգ. (Ամերիկեան) դաշնաւորութիւն ։ 2 Զինեալ դաշնաւորութիւն, Ֆ. յ. փ. 3 (Սահմանադրութեան համար) երդմնաժողով† (Ֆր. 1790) ։

Fédéré, e, ած. Դաշնաւոր ։ ‖ ար. Դաշնաւորութեան մ'անդամ, դաշնաւորեան† ։ [կազմել, դաշնաւորել ։

Fédérer, ն. Դաշնաւորութիւն մը

Fée, էգ. Պարիկ, ըղձանոյշ։ ‖ De —, Փարիկահրաշ (բան)։ ‖ Comme une —, Հիահրաշ կերպիւ (բանիլ) ։ ‖ ած. Դիւթեալ (ձի) ։ [օժտել, դիւթաւորել† ։

Féer, ն. Դիւթական յատկութեամբ

Féerie (ֆէռի), էգ. Կախարդութիւն, դիւթութիւն ։ 2 Դիւթական թատերախաղ, դիւթախաղ ։ ‖ C'est une —, une vraie —, Սքանչելի՝ դիւթահրաշ տեսարան մ'է ։

Féerique (ֆէռիք), ած. Կախարդական, դիւթական։ 2 Դիւթահրաշ (տեսարան)։

Feindre, feint, e (ֆ), ն. Ձեւացնել, կեղծել, (որ և ած.) — de ne pas entendre, (խուլ ձեւանալ)։ 2 Շինել, ստեղծել, հնարել (հիւանդութիւն). — des héros. — à qn. (ստութեամբ պատմել թէ)։ 3 Կարծել, համարել։ 4 Վարանիլ, դեդեւիլ. Vous ne devez point — à me le faire voir. Nous ne feignons point de mettre tout en usage։ 5 Թեթեւ մը կաղալ։ ‖ Se—, չ. Կեղծուիլ։ 2 Նմանցուիլ։ 3 Ինքզինք կարծել (յանցաւոր)։ 4 Կարծել տալ։

Feint, e (ֆ), ած. Պատիր, սուտ, ձեւացած։ 2 Շինծու՝ կեղծ (դուռ)։

Feinte (ֆ), էգ. Պատրանք, կեղծիք. Avoir une —, (բան մը կեղծել)։ 2 Փիւռ՝ կեղծիք (բանաստեղծի)։ 3 Ձայնած մէկ տեղէն զարնելը, անակնկալ հարուած։ 4 Թեթեւ կաղանք † (ձիու)։

Feintise (ֆ), էգ. Կեղծիք, հ.

Feld-maréchal, ար. Մարաջախտ։ յգ. **Feld - —chaux**։

Feldspath, ար. Կարծր քար մը, ֆէլտսբաթ †։

Fêlé, e (ֆէ), ած. Հերձատ, ճեղուն. Tête, Cerveau, Timbre —, (բախուկ, պակաս, ըն.)։

Fêler (ֆէ), ն. Ճեղքել, ճեղել։

Félicitation, էգ. Խնդակցութիւն, շնորհաւորութիւն։

Félicité, էգ. Երջանկութիւն, երանութիւն։ 2 Յաջող բաղդ, բարեբաղդութիւն։ 3 Երանեակ, Երանուհի (անուն)։

Féliciter, ն. Խնդակցիլ, ուրախակցիլ, շնորհաւորել։ ‖ Se —, չ. Իրար շնորհաւորել։ 2 Ինքզինք երջանիկ սեպել, ուրախ լինել։

Félin, e (ֆ), ած. Կատուանման։ 2 Կատուական։ 3 Կեղծանոյշ (ձեւեր)։

Félon, onne (ֆ), ած. և գ. Չար ու մատնիչ, դրուժան, ապիրատ։ 2 Տիրանենգ, դրուժան † ռմ.

Félonie, էգ. Դժնէութիւն, դրուժանութիւն, ապիրատութիւն։ 2 Դրուժանութիւն† (տիրադրժութիւն, Տիրանենգութիւն †) ռմ.

Felouque (ֆը), էգ. Երկար ու բարակ նաւակ, ֆալուգա։

Fêlure (ֆէ), էգ. Ճաթած, ճէգ։ 2 Մտքի պակասութիւն, բախածութիւն։

Femelle, էգ. Էգ, մատակ. արջի։ 2 Կին. Les avantages des mâles et des —։ 3 Բարիծաղիկ կին. C'est une adroite —։ ‖ ած. Էգ (կաքաւ). Le peuple —, (կանայք). C'est un démon —, (չարադեւ կին մ'է)։ 3 Կնոջ անցնող (դքսութիւն)։

Féminin, e (ֆ), ած. Կնային, կանացի. Le sexe —, (իգական սեռ)։ 2 Իգական, +. ‖ ար. Le —, Կանանց ազգ։

Féminiser, ն. Կնամարդի ընել, մեղկել։ 2 Իգականել † +.

Femme, էգ. Կին. — mariée (արամբի). Elle est bien —, (բուն կին մ'է)։ 2 Ամուսին։ 3 Էգ (անասնոց)։ ‖ յգ. Նաժիշտք, կանայք։ ‖ — de chambre, Սենեկապան կին։ | — de charge, Վերակացուհի տան մը, տնկալուչ կին։ | — de ménage, Տնարար կին, տանտիկին։ 2 (Այցելու) տնարարուհի †։

Femmelette, էգ. Տգէտ թեթեւ կին։ 2 Կանացի ձեւերով մարդ, կնայր †։

Fémoral, e, ած. Բարձոսկրային, բարձային, անդ. յգ. —**aux**։ [անդ.

Fémur, ար. Բարձոսկր, երանքոսկր †

Fenaison (ֆ), էգ. Խոտունձք †։

Fendant (ֆ-ֆ), ար. Պարծուկ, մեծաբան։ 2 Վերէ վար հարուած, ար.

Fenderie (ֆ), էգ. Երկաթը ձողիկ ձողիկ բաժնելը, ձողարարութիւն † 2 Հերձանոց † ձողանոց †։

Fendeur, euse (ֆ), գ. Ճեղքող։ ‖ ար. Երկաթէ ձողեր հանող, ձողարար †։

Fendiller (se) (ֆ), չ. Պայթոտիլ, փեռեկիլ, հերձատիլ, ճեղքոտիլ։

Fendoir (ֆ), ար. Ճեղքող գործի. հերձոց †։

Fendre (ֆ), ն. Պատառել, ճեղքել, ☞ (անդնդա)հերձ, (ամպա)ծրար։ 2 Պատառել (երկիր՝ արօրով)։ 3 Պայթել՝ ճաթեցնել (գլուխ), գ. 4 Ճեղքել անցնիլ. — la foule, la presse։ 5 Ցօշոտել՝ կտոր կտոր ընել (սիրտ), մորմոքել։ ‖ Se —, չ. Ճեղքուիլ։ 2 Բացուիլ (բազմութեան)։ 3 Կտոր կտոր լինել՝ փօշոտիլ

(սրտի) ։ 4. Աջ սրունքը կարկառել, ռբ․ 5 Արտակարգ ծախք մ'ընել, ծախքէ ելնել ։

Fendu, e (ժ), ած․ Հերձեալ, ճեղք։ 2 Մեծաբաց (աչքեր)․ Cheval à naseaux bien —, (լայնաքիթ ձի)։ 3 Երկայնաքարձ՝ բարձրասրուն (մարդ)։

Fenestré, e (նէղ), ած․ Տ. **Fenêtré**։

Fenêtrage (էղ), ար․ Պատուհանք (տան մը)։ 2 Կարգադրութիւն պատուհանաց, պատուհանք։

Fenêtre (էղ), էգ․ Օդանցք, պատուհան․ Se mettre à la —, (գլուխը պատուհանէն դուրս հանել)․ Jeter tout par les —, (գոյքը վատնել՝ թափել, ունեցածը ծովը թափել, ա․)։ [կոտրէն։

Fenêtré, e (էղ), ած․ Ծակ ծակ, ծա

Fenêtrer (էղ), ն․ Պատուհաններ բանալ, շրջանակ ու ապակի անցընել անոնց ։ 2 Ծակոտել (կտաւ)։

Fenil (նի, նիյլ), ար․ Խոտի համբարանոց, խոտնոց, մարագ ։

Fenouil, ար․ Հոտոմ սամիթ, ռազիան․ րէզէնէ։ 2 Սամթի հունտ, սամիթ․ Du — confit ։ ‖ — d'eau, — sauvage, Ծուփրայ ։ [2 Սամթախնձորի † ։

Fenouillet, ար․ Սամթախնձոր †

Fenouillette, էգ․ Սամթօղի․ րէզէնէ բագըրը ։

Fente (ժ), էգ․ Փեռեկում, ճեղքուածք, ճաթուք ☞ (որմա)ծերպք, Bois de —, (ճեղքցու փայտ)։ 2 Հերձք (ժայռի)։ 3 Ճաթռտուք՝ փապք (վիմաց)։

Fenton (ժ-ժ), ար․ (Քառակոյս) երկաթաշերտ † 2 Փայտիկ (բոյթ շինելու)։

Fenugrec, ար․ Հացհամեմ, բլթենի․ չէմէն։ [կան։ յգ․ — **aux**։

Féodal, e, ած․ Աւատի, աւատա

Féodalement, մ․ Աւատականօրէն ։

Féodaliser, ն․ Աւատական հիմնադրութիւնք տալ, աւատականել † ։

Féodalisme (ս), ար․ Աւատոճութիւն † ։

Féodalité, էգ․ Աւատականութիւն։ 2 Հաւատարմութեան երդում առ զերիշխանն ։ 3 Աւատական վարչութիւն, աւատականութիւն ։

Fer, ար․ Երկաթ ։ 2 Տէգ՝ սլաք (նիզակի)։ 3 Ծայր՝ երկաթ (խրացի)։ 4 Սուր, Թուր, երկաթ․ Tomber sous le — du meurtrier․ 5 Սուսեր․ Croiser, Engager le —, *(ռբ.)* 6 Դանակ (վիրաբոյժի)։ 7 Գործիք, երկաթ․ Un — à friser, գանգըրոց † (մազերու)․ — à repasser, (արդուկ, իւթիւ)։ 8 Երկաթ՝ դրոշմիչ † (կազմարարի)։ 9 Երկաթ, առղմնահան † ձեր․ 10 Պայտ․ նալ, (որ և — de cheval ։ ‖ յգ․ Կապանք, շղթթայք, երկաթք։ 2 Բանտ․ Jeter, Retenir qn․ dans les — ։ 3 Լուծ, գերութիւն, կապանք․ Dorer les —․ Gémir dans les — ։ ‖ — à cheval, Մանկաձև անդուղ ։ 2 Մանկաձեւ պատուար ։ 3 Պայտաձեւ բան ։ 4 Լուսնաքիթ չղջիկ ։ | En — à cheval, Մանկաձեւ ։ | — rouge, Կրակ դարձած երկաթ, շանթ ։ ‖ Le — et le feu, Ամենաբուռն միջոցք։ 2 Դանակ ու հրաշէկ երկաթ, ձեր․ [յ․ե․

Fer-blanc (ժ), ար․ Թիթեղ․ թէնէքէ։

Ferblanterie (ժ), էգ․ Թիթեղագործութիւն ։ 2 Թիթեղեղէնք † Թիթեղեայք † ։ [գործ․ թէնէքէճի ։

Ferblantier (ժ), ար․ Թիթեղա

Fer-chaud (ֆէռ-շօ), ար․ Տ. **Pyrosis** ։ [մրաքար ։

Féret, ար․ Կարմիր եմատիդ, կար

Férial, e, ած․ Լուր օրի։ յ. — **aux**։

Férie, էգ․ Լուր օր․ Faire l'office de la —․ Faire la — ։ 2 Տօն օր ։ 3 Պարապոյ օր, Հ․

Férié, ած․ Տօնական (օր), լու

Férir, ն․ Sans coup —, Առանց կռուի ։ 2 Առանց ընդդիմութեան՝ զըժուարութեան ։ [պել ։

Ferler, ն․ Առագաստը ծալլել կա

Fermage, ար․ Ագարակավարձք ։

Fermail, ար․ Գրքի ճարմանդ (զօփչա)։ յգ․ — **aux** ։

Fermant, e (ժ), ած․ Փակելի, փակուող․ À jour —, (գիշերի մօտ)․ À portes —, (դռնափակի ժամուն, դռնափակին)։

Ferme, ած․ Հաստատուն, կայուն՝ հաստատ, (որ և փ.)։ 2 Սերտ, կարծր, պինդ, տրամ (գետին)․ La terre —, (Եւրոպիոյ ցամաք)։ 3 Անշարժ, ամուր,

հաստատ. Être — sur ses pieds. à cheval. 4 Պնդակազմ, զօրաւոր, ուժեղ կէր. քաջապինդ. Avoir la main —. La main —, (որ և՝ անդողդոջ՝ հաստատուն ձեռք)։ 5 Հաստատամիտ (ընթացք)։ հաստատակամ (մարդ)։ 6 Անվեհեր, համարձակ, զօրեղ (ոճ՝ վրձին). Exécution —. D'une main —, (զօրեղ գրիչով մը)։ 7 Անխախտ՝ անդրդուելի (որոշմանցը մէջ), անյողդողդ (պարտուցը մէջ). Rester —, (անյեղլի՝ անվհատ՝ պինդ մնալ)։ || Être — sur ses étriers, Ձիուն վրայ ամուր նստիլ։ 2 Հաստատ կենալ։ 3 Հաստատ գիրք մ'ունենալ։ || մ. Հաստատուն ձեռքով մը, ամուր, պինդ մը (զարնել)։ 2 Զօրաւոր կերպով (խօսիլ մէկու)։ || Tenir —, Demeurer —, (Պինդ մնալ, հաստատ կենալ)։ || ձղ. Հասյմ, քաջութիւն։

Ferme, էգ. Վարձատրութիւն, վարձ. Donner, Prendre à —. La — des chaises d'une église. 2 Արքունի հարկաց գործակալութիւն, հարկաժողովութիւն. Il a fait sa fortune dans les —. — générale, (բաժահաններու՝ ընդհանուր վարչութիւն)։ 3 Վարձու տրուած ագարակ. Acheter une —։ 4 Ագարակապետի տուն. La cour d'une —։ 5 Ագարակի շահագործատուն՝ 6 Առաստաղակալք. չարքը տիրեքըլերի։ 7 (Տեսարանի) վիժակ, Թատ. || La — des jeux, Խաղատուններ բանեցնելու ազատութիւն։

Fermé, e, ած. Գոց, փակեալ, փակ։ 2 Երաշտ (երկինք)։ 3 Մէջերնին միայն կարգուող (ազնուապետութիւն)։

Fermement (ì), մ. Զօրութեամբ, ճաստատութեամբ։ 2 Պնդապէս, հաստատ։

Ferment (ì), ար. Խմոր. մայե։ 2 Գրգռող՝ վառ պահող բան, խմոր, փ.

Fermentaire (ì-ē), ար. Խմորատոյց։ [րիչ։

Fermentatif, ive (ì), ած. Խմո-

Fermentation (ì), էգ. Եռալը, խմորում. մայալանմա։ 2 Յոյզք, եռացում, փ.

Fermenter (ì), չ. Եռալ, խմորիլ. 2 Բորբոքիլ, յուզուիլ, եռալ։

Fermentescible (ì), ած. Եռալի, խմորելի։

Fermer, ն. Գոցել, խփել, փակել. — à clef, (կղպել, բանալիքել)։ 2 Ցանկել (պարտէզ), որմել (քաղաք)։ 3 (Նամակի) պորտաքարը դնել։ 4 Մուտքն արգիլել, գոցել (նաւահանգիստ)։ 5 Կնքել՝ գոցել (վիճաբանութիւն)։ || — sa porte Հիւր՝ մարդ չընդունիլ։ | — la marche, Ամենէ վերջէն գալ՝ քալել։ || չ. Գոցուիլ, փակուիլ. Cette porte — bien։ || Se —, յ. Փակուիլ։

Fermeté, էգ. Պնդութիւն, ներտութիւն, կարծրութիւն, սեղմութիւն (մսի)։ 2 Ամրութիւն, կայունութիւն, հաստատութիւն։ 3 Զօրութիւն, պնդութիւն (դաստակի)։ 4 Հաստատակամութիւն, հաստատութիւն (մտքի)։ 5 Անդրդուութիւն, համարձակութիւն (ձեռքի)։ 6 Զօրեղութիւն, անվեհերութիւն (վրձինի՝ ոճի)։ 7 Անխռովութիւն (ձայնի՝ նայուածքի). Parler avec —։ 8 Անդրդուութիւն, արիութիւն, պնդութիւն (վտանգի մէջ)։

Fermeture, էգ. Փակ, փականք 2 Փակում ☞ (դուռ)փակ։

Fermier, ière, գ. (Ագարակ՝ խաղատուն՝ ժամի աթոռներ են։) վարձու բռնող, վարձակալ։ 2 Հարկահան. միւլթեզիմ։ 3 հ. ժ. Վարձակալ արքայի բաժից, բաժահան ք (որ և — général)։ || ած. Բաժահանի (մանչ)։

Fermoir, ար. Գրքի ճարմանդ. քիրապ զօփչասը՝ քիլիտի)։ 2 (Ատաղձագործի) դուր. տէմիր զալէմ։

Féroce, ած. Արիւնախանձ, արիւնարբու (վագր). Bête —, (գազան)։ 2 Գազանամիտ, գազանաբարոյ, գազան (մարդ)։ 3 Գազանային (բարք)։ 4 Անհնարին, սաստիկ. Appétit —, (անկուշտ քաղց, շանքաղց ք)։

Férocité, էգ. Գազանութիւն (վագրի)։ 2 Վայրագութիւն, դժնէութիւն, գազանութիւն։

Ferrage (1r), ար. Պայտում (ձիու)։ 2 Երկաթ անցընելը (անիւի)։ [ղէնք ք)։

Ferraille (1r), էգ. Հներկաթե.

Ferrailler (1r), չ. Սուրերը իրար զարնել, շառաչել սուրերը։ 2 Խակօրէն սուր շարժել, ար. 3 Սրով կռուիլը սիրել, սուրով խաղալ։ 4 Սաստիկ վիճիլ. չ.

Ferrailleur (1r), ար. Հներկաթե-

ղէնք ծախող։ 2 Սրամարտ, գինամրցիկ։ 3 Վիճասէր։ [մը, ֆէրանտին։

Ferrandine, (1r-ն), էգ. Կերպաս

Ferrant (1r-ն), ած. Maréchal—, Պայտար. նալպէնտ։

Ferré, e (1r), ած. Երկաթապատ (գաւազան)։ 2 Երկաթակուռ, երկաթագամ, բեւեռապինդ † (մուճակք)։ 3 Երկաթամուխ (ջուր)։ 4 Սեղմ ու քարուտ. Voie —. իսկ՝ Voie —, (երկաթուղի)։ || Être —, — à glace sur, Բանի մը վարպետը՝ քաջը լինել։

Ferrement (1r), ար. Երկաթէ գործի, երկաթ։ 2 Արծան (դժուարածին կանանց համար)։ || յգ. Երկաթեղէնք (շէնքի մը)։

Ferrer (1r), ն. Երկաթով պատել ☞ երկաթապատ։ 2 Պատել (ոսկւով)։ 3 Պայտել (ձի). նալլամաք. — à glace, կռապայտել † (ձին՝ որ չսահի)։ 4 Կառավարել, համոզել. Se laisser—. Cet homme n'est pas facile à —։ 5 Ցունց մը տալ (կարթի լարի)։ 6 Անցընել մետաղի ծայր մը (ժապաւէնի), մետաղածայրել †։ [(ժապաւէնի)։

Ferret (1r), ար. Ծայրամետաղ †

Ferreur (1r), ար. (Խրացներու) մետաղեայ ծայր անցընող, մետաղածայրիչ † 2 Փականք անցընող՝ հաստատող։

Ferrière (1r), էգ. Պայտի (նալ) մախաղ։ 2 Փականագործի † պարկ։

Ferronnerie(1r-1n), էգ. Դարբնոց մեծ երկաթեղինաց, երկաթարան † տէմիրհանէ։ 2 Մանրերկաթեղէնք † մանրերկաթեայք †։

Ferronnier, ière (1r-1n), գ. Երկաթեղէնք ծախող, երկաթեղինաց վաճառուհի։

Ferronnière (1r-1n-ēր), էգ. Կանանց ճակտի զարդ, ճեղենակ։

Ferrugineux, euse (1r), ած. Երկաթային, երկաթախառն։

Ferrure (1r), էգ. Երկաթեղէնք (դրան)։ 2 Պայտում. նալլամա։ 3 Պայտուածք։ 4 Պայտք։

Fertile, ած. Արգաւանդ, բազմաբեր, բերրի։ 2 Բարեբեր (տարի)։ 3 Բազմածնունդ, բեղնաւոր, բեղուն (երեւակայութիւն). — en expédients, (բազմահնար)։ 4 Ճոխ (նիւթ)։

Fertilement, մ. Առատօրէն, բեղնապէս†։ [տիչ, արգաւանդիչ։

Fertilisant, e (ն), ած. Պարարտ-

Fertilisation, էգ. Արգաւանդում։

Fertiliser, ն. Պարարտել, արգաւանդել։

Fertilité, էգ. Պարարտութիւն, արգաւանդութիւն, պտղաբերութիւն (երկրի)։ 2 Առատութիւն. Année de —, (բարեբեր տարի)։ 3 Բեղնաւորութիւն (մտքի)։

Féru, e, ած. Վիրաւոր (ձի)։ 2 Սիրահարուած (մէկու)։ 3 Սրդողած (մէկու դէմ)։

Férule, էգ. Նարգէս, տկ. 2 Թաթ (աշկերտի ձեռքը զարնելու)։ 3 Թաթի հարուած. Donner des —։ 4 Խիստ իշխանութիւն, գաւազան. Être sous le — de qn. || Donner. Tenir la —, Վարժապետ լինել։ 2 Խստօրէն կառավարել։

Fervemment (վամա՛ն), մ. Ջերմաջերմ, եռանդագին, սրտեռանդն։

Fervent, e (ն), ած. Ջերմ, ջերմեռանդ, եռանդուն, սրտեռանդ։

Ferveur, էգ. Ջերմութիւն, եռանդում, եռանդ։

Fesse, էգ. Ցետոյք. երաստան, ռռ, ռ. գայմազ։ 2 Ցետոյք (նաւու)։

Fesse-cahier (քհ), ար. Խեղճ օրինակիչ։ յգ. ն. կամ Վ.

Fessée, էգ. Ոռին ծեծ. Il a eu la —, (ոռին կերաւ, ռ.)։ [կծծի։

Fesse-maille, ար. Ամենագահ,

Fesse-mathieu, ար. Կծծի վաշխառու, զօշաքաղ։ յգ. — — x։

Fesser, ն. Ոռին ծեծել, ոռին տալ, ռ. 2 Պատժել, պատիժ տալ. Se faire —, (ամենանարգ բաներու մատնել ինքզինք)։ 3 Շուտ ընել։ || — son vin, Շատ խմել, լակել գինին, ռ. [ռ։

Fesseur, ար. Ծեծող, փայտ քաշող,

Fessier, ար. Երաստան. ռռ, ռ. 2 Երաստանական ղնդերք։

Fessu, e, ած. Մեծերաստան † մեծ-ռռ, ռ.

Festin (ն), ար. (Մեծ) սեղան, հարկիք, հացկերոյթ, խնջոյք, կոչունք։

Festiner, չ. Կոչունք (զիյաֆէթ) ընել ։ ‖ ն. Կոչունք տալ ։ [յ․—s ։

Festival, ար. Նուագային հանդէս

Feston (Տ), ար. Ծաղկահիւսք, դրասանգ ։ 2 Օձաձև շարք. ծռտռտելով քալուածք. Cet ivrogne fait des — ։

Festonner (Տn), ն. Դրասանգօք զարդարել։ 2 Դրասանգաձև բանիլ՝ կտրըտել ։ ‖ չ. Ծռտռտելով քալել (զինովի) ։

Festoyer (դուա), ն. Լաւ ընդունիլ, պատիւներ ընել ։

Fête (ֆէդ), էգ. Տօն։ 2 Տօնախմբ. Payer sa —, (իր տօնի օրը կոչունք ընել) ։ 3 Տարեդարձի հանդէս, տօն (Ծննդեան)։ 4 (Հասարակաց) հանդէս, ուրախութիւն. Les — ont duré trois jours ։ 5 Փորձանք, հարսնիք, չ. Il ne se vit jamais à pareille — ։ ‖ De —, Հանդիսական (զգեստ)։ | Faire —, Տօնել, տօնախմբել ։ | Faire — à qn. Լաւ՝ սիրալիր ընդունելութիւն մ'ընել ։ | Faire — à qch. Մեծապէս ցանկալ բանի մը ։ | Faire — d'une chose à qn. Յուսով մ'ուրախացնել ։ | Se faire une — de qch. Միտք բերելով ուրախանալ, յառաջէն հրճուիլ ։ | Se donner une —, Քէֆ բռնել, զուարճանալ ։ [Հաղորդութեան ։ յ․ ա.

Fête-Dieu (ֆէդ), էգ. Տօն Մարմ

Fêter (ֆէդէ), ն. Տօնը կատարել, տօնել։ ‖ — qn. Մէկու տօնը կատարել ։ 2 Լաւ ընդունելութիւն ընել մէկու ։ ‖ — la bouteille, Գինին սիրել ։

Fétiche, ար. Թանձրակուռք † (Ափրիկէի սեւամորթից), ֆէդիշ, (որ և ած.)։ 2 Պաշտած կուռք, ‡. C'est son — ։

Fétichisme (ս), ար. Թանձրակռոց† պաշտօն, Թանձրապաշտութիւն † ֆէդիշութիւն † ։ [ֆէդիշական † ։

Fétichiste (ս), ար. Թանձրապաշտ†

Fétide, ած. Զարահոտ, ժանտահոտ, գազրահոտ, զարշահոտ։ 2 Գարշելի (հոտ)։

Fétidité, էգ. Ժանտահոտութիւն, զարշահոտութիւն ։

Fêtoyer, ն. Տ. **Festoyer** ։

Fétu, ար. Յարդի շիղ, ունգ† չէօփ. Cela ne vaut pas un —, (. բան մը չարժեր այս) ։ ‖ —-en-cul, Յարդատտուն, Թռչ.

Fétus (իւս), ար. Տ. **Fœtus** ։

Feu, ար. (յ․ — x), Հուր, կրակ ։ Il fut tout feu. Le — lui monta au visage, (կրակ կտրեցաւ) ։ 2 Հրդեհ, կրակ. Crier au —. Courir au —. Jeter des cris de —, (վայնասունը ձգել) ։ 3 Կրակ, խարոյկ, հրատ. Les — d'un bivouac. Cuire à petit feu, (մաղմաղ կրակով՝ մաղմաղով եփել) ։ Brûler à petit —, (կամաց կամաց այրել [դատապարտեալը]) ։ 4 Փայտակոյտ, խարոյկ. Condamner au — ։ 5 Կրակխաղութիւն. —de la Saint Jean. — de joie, (կրակխաղութիւն) ։ 6 Հրաշէկ երկաթով այրելը, խարան. Appliquer le —. Donner le — à un cheval ։ 7 Հնոց (երկաթագործի) ։ 8 Հրազէն պարպելը, հրացանութիւն, կրակ (թշնամիի)։ 9 Պատերազմ. Aller au —. Voir le — ։ 10 Վառարան. Chambre à — ։ 11 Ընտանիք, երդ. Il y a cent — dans ce village ։ 12 Լամբար, ջահ. Pêcher au —. — allumés sur la côte. Le fer et le — à la main ։ 13 Կանթեղ, լապտեր. Mettre des — sur les vaisseaux. Le — du Hâvre ։ 14 Ճրագ (աճուրդի). Après l'extinction de trois — ։ 15 (Արեւու՝ աստեղց) լոյս. L'orient était tout en —, (լուսափառ կը շողշողար արեւելք). Les — du firmament, de la nuit, (աստեղք) ։ 16 Կրակ (արեւու), տօթեր (ամառի) ։ 17 Փայլիւն, շողիւն (ադամանդի)։ 18 Տաքութիւն՝ կրակ (մարմնոյ մէջ). Il était tout en —, (կրակներու մէջ կ'այրէր, ա.) ։ 19 Սաստկութիւն (բարկութեան), հուր կրից. Jeter tout son —. Jeter son —, (Թափել սպառել հանճարի հուրը) ։ 20 Աշխոյժ (ատենաբանի), խանդ (գրողի) ։ 21 (Մտքի՝ ոճի) աշխոյժ. Un esprit tout de —, (հրեռանդ ┬ միտք) ։ 22 Ներշնչութիւն՝ ներշունչ (բանաստեղծի). Être plein d'un beau — ։ 23 Յափշտակութիւն (երկասիրութեան մը) ։ 24 Սիրոյ հուր, սէր, տռփի. Le — dont il brûle. Nourrir dans son âme des — criminels ։ 25 Յոյզք, խռարանգում, կիրք. Toute l'Europe est en — ։ 26 (Դե-

թատանի մը) վարձքէ դուրս ընդունածը, արտավարձք † 27 Ճէկ բիծ (շան վրայ)։ ‖ De —, En —, Հրային, հրեղէն, վառ, հրավառ, հրաբորբոք։ | À —, Ճոգեշարժ (ջրհան)։ 2 Կրականցոյց (ջըրհան)։ | — de file, Ետեւէ ետեւ հրացանում։ | N'avoir ni — ni lieu, Տուն տեղ չունենալ։ | Sans — ni lieu. Անտուն անուրեք։ | Être de —, tout de — pour. Խելքը միտքը տուած՝ սիրտը վառուած լինել։ | Faire —, Կրակ ընել (Թշնամւոյ դէմ)։ 2 Կրակ հանել (թախմամբ)։ | Faire — des quatre pieds, Ամէն ջանք ընել։ | Faire — de tribord et de bâbord. Ամէն ջանք Թափել։ | Mettre —, Կրակ ձգել։ | Mettre en —, Այրել մրկել։ | Mettre le — aux étoupes. Կրակը տալ. կրակ տալ. փ. | Mettre à — et à sang, Հրոյ և սրոյ տալ, աւերել, կոտորել։ | Prendre —, Բռնկիլ։ 2 Կրակը առնուլ, փ.

Feu, e, ած. Վախճանեալ. հանգուցեալ. — la reine. — les rois. La —e reine. Les —x rois de ....

Feudataire (ֆը), գ. Աւատատու։

Feudiste, ար. Աւատագէտ։

Feuillage, ար. Սաղարթք՝ տերեւք (ծառի)։ 2 Տերև (որ և փ.)։

Feuillaison (Ն), էգ. Տերեւոց բուսնիլը, տերեւաբոյսք †։

Feuillant (Ն). ար. Կրօնաւորաց կարգ մը, ֆէօյլեան։ 2 Զախաւոր արքայականաց երատի մ'անդամ (1791—1792. Յր.), ֆէօյլեան։

Feuillantine (Ն), էգ. Ֆէօյլեան կրօնուհի։ 2 Թերթ Թերթ հաստեայ մը. ծալ։ [սնունդ անաանոյ), տես Գ.

Feuillard, ար. Տերեւայից ոստք (ի

Feuille, էգ. Սաղարթ, տերեւ։ 2 Թերթ (վարդի)։ 3 Թիթեղ՝ Թերթ (ոսկիի)։ 4 Թեւ (փեղկի՝ հողմարգելի)։ 5 Թերթ (Թղթի). Un livre en —, (Թերթ Թերթ՝ չկազմուած գիրք)։ 6 Լրագիր, օրագիր, Թերթ. Les — du soir. 7 Արձանագիր, Թուղթ, Թերթ. — de présence։ ‖ De deux. De trois —, Երկամեայ՝ եռամեայ (գինի)։

Feuillé, e, ած. Տերեւաւոր, տերեւազարդ։ ‖ ար. Տերեւներու մաս, տերեւուտք † (նկարի մէջ)։ 2 Տերեւանկար։ [տերեւայարկ †։

Feuillée, էգ. Տերեւապատ յարկ,

Feuille-morte, ած. անփ. Չոր տերեւի գոյն (ժապաւէն)։

Feuiller, Ն. Տերեւներ նկարել, (որ և անփ.)։ ‖ Ն. Տերեւազարդ լինիլ, տերեւաւորիլ, (որ և Se —)։

Feuillet, ար. Կէս Թերթ, կիսաԹերթ (Թղթի)։ 2 Նուրբ տախտակ։ 3 Որոճայնոց երրորդ ստամոքս, հազարԹերԹիկ։

Feuilletage, ար. Ծալ ծալ խմորեղէն՝ հաստեայ, ծալծալ † 2 Ծալծալում † (հաստեայի)։

Feuilleter, Ն. Թուղթերը դարձընել, Թղթատել, շրջել Գ. 2 Վեր ի վերոյ կարդալ՝ քննել, Թղթատել։ 3 Ծալծալել † (խմորեղէն)։

Feuilleton (Ն), ար. Թերթօն (լրագրի ստորոտը)։ 2 Սեթիչեան տետրիկ։

Feuilletoniste, ար. Թերթօնագիր †։

Feuillette, էգ. 135 լիտրցու տակառ, կիսամօղ †։ [բեւալից.

Feuillu, e, ած. Տերեւախիտ, տե-

Feillure, էգ. Փորուած (մէջը դուռ՝ պատուհան անցընելիք՝ որ լաւ գոցուին). ազուցակ † (դրան)։

Feurre, ար. Ցարդ. սամաճ։

Feutrage, ար. Կաճ (քէչէ) շինելը, Թաղագործութիւն։

Feutre, ար. Թաղ, կաճ. Թաղիք. քէչէ։ 2 Թաղեայ գլխարկ. Թաղակ։ 3 Գլխարկ։ 4 Թաղեկօշիկ (խցի)։ 5 Մազ (Թամբ լեցնելու)։

Feutrer, Ն. Մազէ՝ կամ բրդէ Թաղիք (քէչէ) շինել. Թաղացնել։ 2 Մազ լեցնել (Թամբի մէջ)։ [ճի.

Feutrier, ար. Թաղագործ. քէչէ-

Fève, էգ. Ոլոռ, բակլայ։ 2 Ուրիշ ինչ ինչ տնկոց հունտ. — de haricot. (լուբիա)։ 3 Պատեանի մէջ միջատ. հարսնեակ։ ‖ À la —, Համեմեալ (ծխախոտ)։ ‖ La — de marais. La grosse —, Մեղանի բակլայ։ [մուս։

Féverole, էգ. Պզտի բակլայ, Թըր-

Février, ար. Փետրվար։

Fi, ձՆ. Խաւ լիցի. պակաս լինի, գէ-

տիկն անցնի, Թքեմ (վրան), թուհ, վայ, ամ. || Fi donc, Օ՛ն անդր։ 2 Զլսեմ։ || Faire — de, Անգոսնել, քթին չդնել։

Fiacre, ար. (Փողոցի) վարձակառք։ 2 (Վարձակառքի) կառավար. Donner pourboire à un—։ 3 Անպիտան կառք։ || Comme un —, Սաստիկ (հայհոյել)։ 2 Անպիտան (երգել)։

Fiançailles (ì), էգ. յգ. Նշան, [Նշանտուք։

Fiancé, e (ì), գ. Նշանած (փեսացու, հարսնցու)։

Fiancer (ì), ն. Նշանել. —sa fille. 2 Նշանուիլ. Il avait — cette fille.

Fiasco, ար. Կատարեալ անյաջողութիւն, անկում։

Fiat (ադ), գջ. Եղիցի.

Fibre, էգ. Նեարդ՝ բնաթել (ջղային)։ 2 Լարք՝ թելք (քնարի), բն. 3 Թելք (տնկոց)։ 4 Դիւրազգածութիւն. Cet homme a la — sensible. (դիւրազգաց՝ դիւրազգիր է այդ մարդը).

Fibreux, euse, ած. Նեարդապատ։

Fibrille (իլ՛), էգ. Մանրաթել, նեարդիկ։ [դիտ։

Fibrine, էգ. Թնանեարդ, նեար-

Fibroïde, ած. Նեարդանման։

Fic, ար. Մսի այտուցք մը մարմինի վրայ, Թզակ †։ [տկ.

Ficaire (ēr), էգ. Փոքր հովափայտ,

Ficeler, ն. Առասանով (սիճիմ) կապել, առասանել։ || Se —, յ. Հագուիլ, ռ.

Ficelle, էգ. Լար, առասանք, առասան սիճիմ. Tenir la —, (ուզածին պէս խաղցնել, գ.)։ 2 Թանձր վարպետութիւն՝ հնարք. On voit la —, (խաղին լարը կը տեսնուի)։ 3 Թանձր մասերը (արուեստի)։ 4 Գող, խաբեբայ։

Ficellier (1l), ար. Առասանի կարժառ. սիճիմ սարաձագ արշըն։

Fichant, e, ած. Բարձրատեղաց (հուր), հ.

Fiche, էգ. Ցցելը. վարսում. Ce pieu a un mètre de —, (այս ցիցս մէկ մէթր մխուած է)։ 2 Ճարմանդ (դրան)։ 3 Ոսկրանիշ (խաղի մէջ). — de consolation, (շահածէն աւելի տրուած ոսկրանիշ, աւելանիշ † 2 Պզտի հատուցում, մխիթարութիւն, գ.)։

Ficher, ն. Ցցել, մխել, խօթել, վարսել։ 2 Սեւեռել (աչք)։ 3 Խառնել, խօթել (խտալերէն)։ 4 Դնել, նետել։ 5 Քաշել (ծեծ)։ || Se —, յ. Մխուիլ, մտնել։ 2 Իր մարմնոյն խօթել։ 3 Խօթել (գլուխը), գ. 4 Իյնալ, ռ.

Fichet, ար. Ոսկրանիշ (շահուած խաղերու), շահանիշ † (տապալիի մէջ)։

Fichoir, ար. Երկճիղ՝ երկժանի ձող։

Fichu, ար. Վզպան (կանանց), պեղոզ, բօշի Գ. || ած. —, e, Անշնորհք, ծաղրելի, անճոռնի։ 2 Կորսուած, քանդուած, ռ.

Ficoïde, էգ. տ. ս. Ցիքենի †։

Fictif, ive, ած. Ստայօդ, անգոյ, շինծու։

Fiction, էգ. Կեղծիք. -- poétique. 2 Սուտ, առասպել, կեղծիք. || De —, Պայմանադրական, կեղծեօք։ [ծեօք։

Fictivement, մ. Կարծեօք, կեղ-

Fidéicommis (1m), ար. Հրիտակ՝ պարգեւ մէկու ձգուած՝ ուրիշի յանձնելու համար, փոխանցելի հրիտակ. փոխհրիտակ †։

Fidéicommissaire (1m-ēr), ած. Փոխանցելի հրիտակի, փոխհրիտակի †։ || ար. Գաղտնի աւանդառէր, բունհրիտակառու †։

Fidéjusseur, ար. Երաշխաւոր, էր.

Fidéjussion, էգ. Երաշխաւորութիւն, էր.

Fidèle, ած. Հաւատարիմ. 2 Ճիշդ (պատմագիր), հաւատարիմ (թարգմանիչ)։ 3 Ուղղափառ, հաւատացեալ (ժողովուրդ)։ || ար. Հաւատարիմ բարեկամ։ 2 Հաւատացեալ. Troupeau des —, (հօտ)։ [հաւատարմօրէն։

Fidèlement, մ. Ճշդութեամբ.

Fidélité, էգ. Հաւատարմութիւն. 2 Ճշդութիւն, ճշմարտութիւն. հաւատարմութիւն։

Fiduciaire (ēr), ած. Վստահական. Monnaie —, (թղթադրամ), գ. փ. 2 Աւանդառու՝ փոխանցական † (ժառանգորդ), Հ. էր.

Fief, ար. Պարգեւական վիճակ, աւատ. մալիքեանէ։

Fieffé, e (1f), ած. Երեւելի (գինով)։

տաստիկ՝ ամենա(տգէտ)։ 2 Պարզեւական (երկիր՝ վիճակ)։ 3 հ. ժ. Աւատառու։

Fieffer (1f), ն. Վիճակ պարգեւել, աւատ տալ։

Fiel, ար. Անասնոյ մաղձ, լեղի.հօտ։ 2 Վիշտ, դառնութիւն, լեղի։ 4 Ատելութիւն, ոխ, քէն, մաղձ, Թոյն, լեղի. Il est sans —, (ոչ ոխ ունի ոչ չարութիւն)։

Fiente (ֆ), էգ. Թակոր, Թրիք (անասնոց). հայվան թէրսի։ 2 Սպտուր (գայլի)։ 3 Ծիրտ (Թռչնոյ)։

Fienter (ֆ), չ. Աղբել, Թրքել (կովի)։ 2 Ծրտել (աղաւնիի)։

Fier, ն. Ցանձնել, վստահիլ, հաւատալ։ || Se —, յ. Ապաւինիլ, վստահիլ, հաւատալ. Fiez-vous à moi. (բանն ինձի Թող). Se — trop sur soi, (յանձնապաստան լինել)։

Fier, ière (ֆռ), ած. Հպարտ, սիգանձն, սէզ։ 2 Սիգապանծ (ձեւեր), սիգաճեմ (քալուածք), սէզ (կերպարանք)։ 3 Խրոխտ, անվեհեր, յանդուգն. Les plus — généraux։ 4 Հպարտացող, փառաւորուող, Թեւերն ուռած, օր. — de ses aïeux, — de ses richesses։ 5 Բուռն՝ ամեհի (երիվար). De — coursiers։ 6 Մեծանձն՝ մեծախրտ (բնաւորութիւն). Une âme —։ 7 Համարձակ ու զօրեղ (նկարուածք)։ 8 Սաստիկ (անմիտ), մեծ (քաղող). ոյժգին (համբոյր), երեւելի (անխորհրդութիւն). հ.. 9 Վայրենի. Perdrix —։ 10 Աշտանակամաշ, էնգ.

Fier-à-bras, ար. Խոշոր խոշոր ջարդող, մեծաբան, պարծուկ, բրդող, օր. յգ. ն.

Fièrement, մ. Գոռոզաբար՝ սէզօրէն (նայիլ մէկու)։ 2 Քաջութեամբ, աներկիւղ։ 3 Սիգալով (շրջիլ)։ 4 Լաւ մը (յանդիմանել). ը.

Fierte, էգ. Նշխարատուփ, հ.

Fierté, էգ. Սէզ արութիւն, աներկիւղութիւն. Sa — l'abandonne, il tremble։ 2 Մեծամտութիւն, սիգանք, գոռոզութիւն. Rabattre la — de qn. 3 Վեհանձնութիւն, մեծարտութիւն, մեծանձնութիւն. Il a une noble —։ 4 Սէզութիւն (կեցուածքի՝ կերպարանքի)։ 5 Ուժգնութիւն (նկարուածքի)։

Fièvre, էգ. Տենդ, ջերմ. բժ. Il a la —, (տենդ կը բռնէ զինք)։ 2 Յուզմունք, Թունդ, սիրտխաղ, օր. Tout lui donnait la —։ 3 Յոյզք, խռովութիւն. Paris avait la —, (յոյզքի մէջ էր Բարիզ)։

Fiévreusement, մ. Տագնապով, յուզմամբ։

Fiévreux, euse, ած. Տենդաբեր (կլիմայ)։ 2 Տենդոտ, (որ և գ.)։ 3 Սաստիկ, անհնարին, տենդոտ (եռանդ)։

Fiévrotte, էգ. Պզտի՝ Թեթեւ տենդ, տենդիկ † ը.

Fifi, ար. Տղեկ, մանկիկ. ը. 2 Թռչնիկ։

Fifre, ար. Զիլ ձայնով սրինգ մը, զլակ † 2 Զլակահար †։

Figement, ար. Սառում, Թանձրացում։

Figer, ն. Սառեցնել, Թանձրացնել։

Figue, էգ. Թուզ. խնճիր. — sèche, (պաղատխտ). Moitié —, moitié raisin, (կէս կամայ կէս ակամայ։ 2 Կէս աղէկ կէս գէշ։ 3 Կէս իրաւ կէս կատակ)։ || Faire la —, Բանի տեղ չդնել, ծաղրել։

Figuerie, էգ. Թզենիք, Թզաստան†։

Figuier, ար. Թզենի։ || — d'Adam, — des banians, Աղամաթզի։

Figuline, էգ. Թրծուն հողէ անօթ, Թրծանօթ †։

Figurant,e, գ. Պարուոր (էգ. պարուհի), Թատ. 2 Երկրորդական կամ անխօս դերասան, երեւակ, երեւորդ †։

Figuratif, ive, ած. Օրինակագոյց, ձեւացոյց† պատկերացոյց† (ծրագիր)։ 2 Ձեւագրոշմ (գիր)։ 3 Ժամանակակերտ† (տառ՝ բայերու), յ. գ. (որ և La — էգ.)։ 4 Խորհրդաւոր, նշանական, օրինակական. Tout était — dans l'ancienne loi։

Figurativement, մ. Առակաւ, օրինակաւ։ 2 Ձեւացուցաբար †։

Figure, էգ. Տիպ, ձեւ, կերպարան. La — de la terre. Sous une — humaine։ 2 Դէմք, կերպարանք (մարդու). — jolie. Il a une belle —. Il a de la —, (աչքի զարնող դէմք մ'ունի)։ 3 Երեւոյթ, կերպարանք. Sous la — de l'humanité. Chacun fait ici-bas la — qu'il peut. Faire triste —, (խեղճ կերպարան մ'ունենալ։ 2 Անշահ դեր մը խաղալ գործի մը մէջ)։ 4 Պատկեր (անասնոյ); ձեւ (գործիքի)։ 5

Մարդու պատկեր, մարդ, նկ. քնդ. — équestre. — de bronze. 6 Խաղի պատկերաւոր Թուղթ, պատկեր, պատկերաԹուղԹ † 7 Խորհուրդ, պատկեր, նշան, օրինակ. Jérusalem fut la — de l'Église. 8 Ձեւ (կարաւի). 9 Նշան. եր. 10 Ձեւ, դիր (մարմնոյ). առ. 11 Ձև. երկ. ե—. ա. || Faire —, Բարձր գրից մէջ լինել. 2 Մեծ շուքի մէջ լինել, փառաւոր երեւիլ. 3 Շատ ծախել. | Faire qq. — auprès du roi, Թագաւորին առջեւ յարգի լինել.

Figuré, e, ած. Ձեւացոյց † (յատակագիծ). 2 Նմանահան (օրինակ). Copie — d'une écriture, (նմանագրութիւն). 3 Բանի մը նմանող, ձեւունակ † (քար). 4 Ձեւազան † (պար). 5 Այլափոխ՝ այլասացիկ (միտք՝ բառք). 6 Հագուած, վրայգլուխով. Le voici plaisamment —. || ար. ՓոխաբերուԹիւն. Au —, (փոխաբերաբար).

Figurément, մ. Այլասացիկ կերպիւ, փոխաբերաբար.

Figurer, ն. Կերպարանել. 2 Ներկայացնել, ձեւացնել. 3 Ձեւն ունենալ. La corolle de la capucine — un capuchon. || չ. Երեւիլ, լինիլ, գտնուիլ (ցանկին մէջ). Son nom ne — pas sur la liste. 2 Տեսքի համար գտնուիլ. 3 Երկրորդական կամ անխօս դեր մը կատարել, երեւակել † Թատ. 4 Դեր մը խաղալ՝ կատարել, փ. 5 Փառաւոր՝ նշանաւոր լինիլ, փայլիլ. — à la cour. 6 Պատշաճիլ, լաւ երեւիլ (պատկերներու՝ վառարանի երկու կողմ). || Se —, յ. Աչքի առջեւ՝ միտք բերել, երեւակայել. 2 Երեւակայուիլ.

Figurine, էգ. Արձանիկ. 2 (Ետեւով) պատկերիկ, նկ.

Figurisme (ս). ար. Հին կտակարանը նորին օրինակ համարելու դրուԹիւն, օրինակականուԹիւն †.

Figuriste (ս), ար. Օրինակական. 2 Գաճէ (այլքը) պատկերագործ.

Fil, ար. Թել, (որ և փ.) De droit —, (շիփշիտակ). 2 Դերձան. 3 Թել (ոսկիի՝ մսի՝ սարդի՝ խամաճկի). 4 Երակ (մարմարի). 5 Բերան (սուրի). Donner le — à, (սաստիկ սրել). Passer au — de l'épée, (Թրէ անցընել). 6 ԸնԹացք՝ հոսանք (ջրի). Suivre le — de l'eau, (գետն ի վար երԹալ). Aller contre le — de l'eau, (ջրի ընԹացքի դէմ Թիակ քաշել, փ.). 7 ՇարունակուԹիւն Թել (խօսքի). || — de perles, Մարգարտայեռ ճիտակ (կէրտանլըգ). | — à plomb, (Ուղղաձգաց) լար, տրամալար. | De — en aiguille, Նիւթէ նիւթ, խօսքէ խօսք. | Avoir le —, Սրուած լինել (ածելւոյ). 2 Վարպետորդի լինել. | Donner du — à retordre, Մէկու նեղուԹիւն տալ, դժուարուԹիւնք հանել.

Filage, ար. Ոլորում, մանում. 2 Մանած.

Filagramme, ար. Տ. **Filigrane**

Filaire (էռ), էգ. Թելանման որդ մը, Թելուկ †.

Filament (1), ար. Թել (տնկոց).

Filamenteux, euse (1), ած. Թելերը շատ, բազմաԹել.

Filandière (1·էռ), էգ. Մանող կին, մանուհի † Les sœurs —, (պարկայք, մանուհիք †).

Filandres (1), էգ. յո. ԿարծրաԹելք † (մսի մէջ). 2 Օդի մէջ Թռող ճերմակ Թելեր, ԿուսաԹելք †.

Filandreux, euse (1), ած. Նեարդալից (միս), Թելոտ (բանջար). 2 Բազմերակ (քար). 3 Բազմամանուած, մանուածոյ, ոլորուտ † (ոճ).

Filant, e (1), ած. Մեղմիկ վազող, մեղմածոր.

Filasse, էգ. Կանեփի՝ վուշի կեղեւէ հանուած Թելք՝ դերձանի համար, քուղ. լիֆ. || De —, Քղազոյն (մազեր). | Ce n'est que de la —, (Այդ միսը) բոլոր նեարդ է.

Filassier, ière, գ. Քղագործ, քղավաճառ.

Filateur, ար. Մանարանի տէր, մանողապետ †.

Filature, էգ. Մանարան ☞ (սարա)մանոց. 2 Մանում, մանողուԹիւն.

File, էգ. (Իրարու ետեւէ) շարք, տողան †. Prendre la — des voitures, (կառքը միւսներուն ետեւէն ձգել). Chef de —, (շարքի՝ տողանի գլուխ. 2 Պարագլուխ). || À la —, Իրարու ետեւէ, տողաբար.

Filé, ար. Ոսկի՝ արծաթ թել ։

Filer, ն. Մանել (որ և անխ.)։ 2 Հիւսել, մանել (չուան)։ 3 Կորզանէ հանել, (ոսկի) թելեր շինել. — des cordes, (դաշնակի ևն. լարեր՝ թելեր շինել)։ 4 Հիւսել, բանել, մանել (շերամի՝ մետաքսի թել, մամուկի՝ ոստայն), (որ և անխ.)։ 5 Վարպետութեամբ յառաջացնել, հիւսել, նիւթել. Cette intrigue. Cette scène est bien —։ 6 Ոլորել (պարբերութիւն մը)։ 7 Հիւսել, մանել, ց. 8 Կամաց կամաց ձգել, (չուան), ծով. 9 Քալել նաւու՝ ճամբայ առնուլ (այսքան տեղ), (որ և անխ.)։ ‖ — sa corde, Իր (կախուելու) չուանը ինք պատրաստել ։ | — la carte, Լաւ թղթերն իրեն առնուլ ։ | — ses cartes, Թուղթ փախցնել ։ ‖ չ. Տողաքար երթալ (զօրաց)։ 2 Սլանալ (նաւու՝ երէի), Թռչիլ (աստղի)։ 3 Զգել երթալ, բանն երթալ. Allons, filez։ 4 Կպչուն թանձրութիւն մ'առնուլ (ըմպելեաց)։ 5 Թել թել երկննալ (կակուղ ու մածուցիկ բաներու)։ 6 Երկընկեկ լոյս հանել, մխալ (կանթեղի)։ 7 Խորդալ (կատուի)։ ‖ — doux, Ձայն չհանել, անմռունչ հպատակիլ ։

Fileric, էգ. Կանեփի մանարան, կանեփամանոց †.

Filet, ար. Բարակ թել, թելուկ. Le — de la vie, (կենաց թել). Il n'a qu'un — de vie, (ամենատկար կազմ մ'ունի)։ 2 Նեարդ՝ թել (տունկի), սրսկակալ † 3 Մանրաթելք (ջիղերու)։ 4 Գծաձեւ զարդ, գիծ, գծազարդ † Reliure avec —. տպգ. 5 Գալարած՝ պարոյր † (պտուտակի)։ 6 Կապ (լեզուի). Avoir le —, (ծանրալեզու լինել). Il n'a pas le —, (շատախօսան մ'է)։ 7 (Անասնոյ) կռնկի մսան, լար ։ 8 Բարակ հոսանք (ջրի). Cette fontaine ne donne qu'un — d'eau, (այս աղբիւրս դերձանի բարակութեամբ ջուր կուտայ). — de vinaigre, (համեմանքի մէջ պտուտ մը քացախ). Un — de voix, (տկար՝ բարակ ձայն)։ 9 Վարմ (Թռչունի), ուռկան (ձկանց)։ 10 Թակարդ, ծուղակ. Prendre qn. au —. D'un seul coup de —, (մէկ ցանց նետելով։ 2 Մէկ անգամով)։ 11 Հիւսկէն գործուած. Une bourse au —, (ցանցկէն † քսակ)։ 12 Մազ ծածկելու ցանց, փողոշուկ † 13 Ցանց (կառքի ծեղունէ կախուած)։ 14 Մանեակ, ծ.

Fileter, ն. Գալարը շինել, պարոյրել † (պտուտակ)։

Fileur, euse, ց. Մանող (ոսկե)ման ։ ‖ — de cartes, Քարտախաղի մէջ նենգող, քարտանենգ †։

Filial, e, ած. Որդիական. Soins —aux ։ [դիւաքար ։

Filialement, մ. Իբր որդի, որ-

Filiation, էգ. (Հօրմէ յորդի) յաջորդութիւն, ծննդակարգ † 2 Ծնունդ ։ 3 Որդիական կապ, որդեութիւն (վանքի՝ ուրիշ վանքի մը)։ 4 Ընդունուիլը, ընկալում (ընկերութեան մը՝ ուրիշէ մը)։ 5 Մէկը մէկալէ ծագում, յարակցութիւն, կապակցութիւն (գաղափարաց)։

Filicule, էգ. Պտերներու պզտի տեսակը, մանրապտերք †։

Filière (ֆի), էգ. Թել շինելու գործիք, կորզան, թելահան. հետուէ. Passer par la —, (որ և՝ խիստ ու երկար փորձերէ անցնիլ)։ 2 Կորզան, ձեռք, ց. Il faudra que votre pétition passe par toute une — d'employés ։

Filiforme, ած. Թելի պէս բարակ, թելանման ։

Filigrane, ար. Հիւսկէնած † ոսկերչի, ցանցազրուագ. ջիֆթ իշի ։ 2 Գործարանադրոշմ (թղթի վրայ)։

Filin (?), ար. Չուան (նաւու)։

Filipendule (?), ած. Նեարդակախ † (հունտ)։ ‖ էգ. Շիթախոտ † տկ.

Fille (ֆիյլ), էգ. Աղջիկ զաւակ, դուստր, աղջիկ ։ 2 Օրիորդ, աղջիկ. Une vieille —, (պառաւ աղջիկ, տունը մնացած, մնացական, ռմ.)։ 3 Կուսան, կոյս, դուստր. Les — du Calvaire ։ 4 Շառաւիղ՝ դուստր (կաճառի՝ մենաստանի, ց.) 5 Աղախին, աղջիկ. La — d'auberge. — de service, (սպասուհի)։ 6 Բոզ, պոռնիկ, (որ և՝ — de joie). — publique, (հանրակին)։ ‖ — d'honneur, Շքադիր օրիորդ ։ 2 Հարսնաւէր † | — de mémoire, Մուզայք ։ | — d'enfer, Դժոխքի կատաղիք ։

Fillette (ֆիյլ), էգ. Օրիորդիկ, աղջկուկ ։ [հօր)։

Filleul, e (ֆիյլ), ց. Սան (կնքա-

Filoche, էգ. Հիւսկէն մը (դերձա-նէ՝ մետաքսէ), փողոշուկ † ։

Filoir, ար. Մանելու մեքենայ, մա-նրագործի † ։

Filon (Ն), ար. Երակ (մետաղի՝ հան-քածուխի)․ տամար ։ [շրտուք։

Filoselle (զ), էգ. Մետաքսի խո-

Filou, ար. Վարպետ գող, կծիծ † 2 Գող (խաղի մէջ), խաղամենգ ։

Filouter, ն. Վարպետութեամբ գող-նալ, թռցնել, ա. 2 Գողնալ՝ նենգել (խա-ղի մէջ), խաղամենգել † ☞ (խաղա)-գրում ։ [թիւն, կծիծութիւն† ։

Filouterie, էգ. Վարպետ գողու-

Fils (ֆիս, ֆի), ար. Զաւակ, որդի․ Mon —, (որդեակ)։ 2 Ուստր, մանչ զա-ւակ։ 3 Ծնունդ, փ. ‖ — de France, Ար-քայորդի, Փր. ‖ Les — de Mars, Արէ-սի զաւակներ, մարտիկք ։ | Les — d'Apollon, Բանաստեղծք ։ | Les — d'Albion, Անգլիացիք ։ | — de ses œuvres, Ինքնին յառաջացած, իր գոր-ծոց զաւակը ։ | — du ciel, Չինաց Թա-գաւոր ։ | Un — de la terre, Աննշան մէկը՝ բարձրացած, հողէ ելած մէկը ։

Filtrage, ար. Զտոցում ։

Filtrant, e (Ն), ած. Մզիչ, զտիչ ։

Filtration, էգ. Քամում, զտում, մզում ։

Filtre, ար. Քամոց Թուղթէ՝ կտաւէ՝ աւազէ, զտոց † 2 Տ. **Philtre** ։

Filtrer, ն. Զտոցէ անցընել, զտո-ցել† ‖ չ. Զտոցէ անցնիլ։ 2 Անցնիլ (ջու-րի՝ բարակ երակներէ՝ նուրբ ծերպերէ), մզիլ անցնիլ ։

Filure, էգ. Մանուածք ։

Fin (Ն), էգ. Ծայր, վախճան, վերջ. Mettre — à, (դադրեցնել, վերջացնել)։ 2 Վախճան, մահ . Il eût une — tra-gique . Faire une bonne —, une belle —, (քրիստոնէաբար մեռնիլ) ։ 3 Միտք, նպատակ, դիտում, վախճան. Faire une chose à bonne — . La — justifie les moyens . À quelle — ? (ինչ նպատակաւ)․ À cette — . À ces —, (այս վախճանաւ, ասոր համար) . À toute —, (որ և է բանի՝ պարագայի համար) . En venir à ses —, (նպա-տակին հասնիլ) ։ 4 Խնդիր, պահանջանք, դատ. (որ և յփ.)։ ‖ — de non-rece-voir, Դատ մը չընդունիլը, մերժում, դատ. 2 Մերժում ։ | À telle — que de raison, Առ զգուշութեան, ի հարկին գործածելու համար։ 2 Որ և է դէպքի հա-մար ։ | Mettre à —, Գլուխ հանել, կատարել ։ | Faire une —, Բանի մը կապուիլ ։ 2 Կարգուիլ, հաւքոուիլ, ռմ. | Faire une — misérable, Հիքօրէն մեռնիլ ։ 2 Զարաչար մեռնիլ։ | N'avoir ni — ni cesse, որ և՝ Դուլ դադար չառ-նուլ ։ | Courir, Toucher à sa —, Հասնելու վրայ՝ լմննալու մօտ լինել ։ | En — de compte, Ուր ուրեմն, վերջա-պէս ։ ‖ À la —, մ. Վերջապէս, (որ եւ À la — des —, ռ.) ։

Fin, e (Ն), ած. Զուտ՝ մաքուր (ոս-կի) ։ 2 Ընտիր՝ ազնիւ (գինի՝ համեմ) ։ 3 Բուն՝ ճշմարիտ (մարգարիտ՝ տանթէլ՝ ասղնագործ) ։ 4 Ազնիւ, պատուական (կերակուրք)։ 5 Գերազանց՝ քաջ (համկը-ցող՝ ճանչցող)։ 6 Նրբին (ծիրեր), բարակ (գիմագծեր) ։ 7 Նուրբ՝ նրբագեղ (մէջք). Avoir la jambe — ։ 8 Նրբաւարտ (ձի)։ 9 Նուրբ՝ բարակ (դերձան՝ գրիչ՝ ծայր գործիքի)․ Becs —, (նրբակտուցք)։ 10 Նրբահիւս՝ բարակամահ (կտաւ), (որ եւ փ.) ։ 11 Սուր (քիթ՝ ականջ) . Avoir le nez —, (որ և՝ կորովամիտ լինել) . Avoir l'oreille —, (երաժշտական՝ բարակ ականջ ունենալ)։ 12 Նուրբ՝ բա-րակ (կատակ՝ բացատրութիւն)։ 13 Սրա-միտ, նուրբ (պատասխան) ։ 14 Սուր՝ կորովի (միտք) ։ 15 Կորովամիտ, խորա-գէտ, սրամիտ, նրբամիտ . Le renard est très — . Un — renard . Une — bête . Une — mouche, (վարպե-տորդի՝ սատանորդի մէկը), (որ և փ.) . De plus — y ont été pris comme moi ։ 16 Ճարտար, վարպետ ։ Le tour est — ։ ‖ En —, Բարակ (գրել) ։ ‖ Le — fond, Ամենահեռի կողմեր։ 2 (Ծովու) ամենէն խորերը ։ | Le — mot, Վեր-ջին՝ վճռական խօսք . Dire le — mot, (միտքը յայտնել)։ 2 Գաղտնի՝ բուն պատ-ճառ (գործի մը)։ | — seul, Միս մինակ, ռ. | Le — premier, Առաջնագոյնը ։ = ար. Ոսկի, արծաթ. C'est du —։ 2 Ա-մենանուրբ փետուրք (չայլամի) ։ 3 Բաց

քսակ ճերմկեղէնք. Blanchisseuse de — ։ ‖ Faire le —, Վարպետ ձեւանալ։ ‖ մ. Կողմնակի՝ բարակ զարնել (գնդակը)։

Finage, ար. Վիճակ, սահման ։

Final, e, ած. Վերջին, վերջի, վերջնական. յգ. ար.—**s**։ ‖ էգ. Վերջին վանկ։ 2 Վերջին ձեւ (քառորեալի) ։

Finale, ար. Վերջին հատուած, հուսկնուագ ✝ (օբերայի) ։ յգ. — **s** ։

Finalement, մ. Ետքը ետքը, վերջապէս, հուսկ յետոյ ։ [Թիւն ✝ ֆէլ։

Finalité, էգ. Վախճանականու-

Finance(ան)․ էգ. Պատրաստ ստակ. Moyennant —, (պատրաստ ստկով) ։ 2 Տէրութեան գանձի տնտեսութիւն. Un homme de —, (տէրութեան հասոյթները տնտեսող, ելեւմտագէտ ✝ 2 Դրամական մեծ գործառնութիւնք ընող, դրամավար ✝) . La haute —, (մեծ դրամատեարք, սեղանաւորք) ։ ‖ յգ. Դրամական վիճակ. Il est mal dans ses — ։ 2 (Տէրութեան) ելեւմուտք. Le ministre des —. Loi des — ։ 3 Տէրութեան ելեւմտից տնտեսութիւն. Employé aux —. Il sait bien les —, (լաւ գանձագէտ ✝ մ'է) ։ [րել ։

Financer(ան), չ. Ստակ տալ, վճա-

Financier (ան), ար. Դրամական մեծ գործեր ընող, դրամավար ✝ 2 Դրամական գործողութեանց տեղեակ, ելեւմտագէտ ։ 3 Ստկի տէր, մեծահարուստ, ը. 4 Արքայի քաժերու փարձակալ, քաժապետ ։ ‖ —, ière, ած. Տէրութեան ելեւմուտքի, ելեւմտական ։ 2 Ելեւստագիտաց կամ դրամավարաց (գոռոզութիւն)։ 3 Կլոր (գիր)։ ‖ À la —, Ազնիւ բաներով հանդերձուած, փարթամական ✝ (խորտիկ)։

Finasser, չ. Յաճ կերպով խորամանկել ։ [կութիւն ։

Finasserie, էգ. Յաճ խորամանկ-

Finaud,e (ō), ած. Խորամանկ, աղուեսաբարոյ ։ ‖ գ. Աղուէս, ք. և ը.

Finement, մ. Ազնիւ՝ բարակ կերպիւ։ 2 Նուրբ՝ բարակ կերպիւ ☞ Նրբա-(հիւս) ։ 3 Սուր կերպով, սուր (տեսնել՝ լսել)։ 4 Նրբամտութեամբ, նրբօրէն (գտնել բաները) . Cela est — pensé ։ 5 Խորամանկութեամբ՝ վարպետութեամբ (խաղել) ։

Finesse, էգ. Բարակութիւն, նրբութիւն (կտաւի) ։ 2 Փափկութիւն, նըրբութիւն (ծիրերու՝ դիմագծերու), գեղեցիկ փափկութիւն (վրձինի) ։ 3 (Գեղեցիկ) նրբութիւն (մէջքի) ։ 4 Բարակութիւն (տանթէլի), նրբութիւն (մազերու) ։ 5 Սրութիւն (ականջի) ։ 6 Կորովութիւն՝ սրութիւն (դատողութեան) ։ 7 Նրբամտութիւն, սրամտութիւն, նրբութիւն, (անխ.)։ 8 Խորամանկութիւն, վարպետութիւն. Par —. User de —. Chercher — à, (խաբէութիւններ ենթադրել, կասկածոտիլ) ։ ‖ Faire — d'une chose, Փուճ տեղը չխօսիլ՝ պահել, (որ և Faire —) ։

Finet, ette, ած. Պզտի վարպետ, վարպետիկ, ը.

Finette, էգ. Պատառամը, նրբուկ ✝։

Fini, e, ած. Լմնցած։ 2 Վերջին կատարելութիւնը տրուած՝ կատարուն ✝ (պատկեր) ։ 3 Դերազանց, կատարեալ (գող), ը. 4 Հունաւոր ✝ 5 Սահմանաւոր (մեծութիւն, չափ)։ ‖ ար. Սահմանաւորը, հունաւորը ✝ 2 Կատարուն վիճակ, կատարելութիւն։ ‖ Le — et l'infini. Հունաւորը և անհունը ։

Finir, ն. Գլուխ հանել, կատարել, վերջացնել, վերջը բերել, վերջ տալ, աւարտել, լմնցնել. L'instant qui va — sa vie, (կենացը վերջին վայրկեանը) ։ 2 Լմնցնել (պնակ), քամել (բաժակ) ։ 3 Վերջին ձեռքը տալ (գրուածի մը) ։ 4 Մեծ խնամով շինել՝ յօրինել (պատկեր), (որ և անխ.) . Ce peintre — trop, (այս պատկերհանս չափազանց խնամք կը տանի իր նկարներու)։ ‖ չ. Դադրիլ, վերջը բերել, վերջ տալ. — de parler. Finissez donc, vous me faites mal Je ne finirais pas à, (կարող չպիտի լինիմ, ծայրը չպիտի (բերեմ) ։ 2 Վերջ առնուլ, աւարտիլ, յանգիլ, լմնալ ☞ (ան)սպառ, (ան)վախճան. — en pointe, (սրածայր լինել) ։ 3 Ելք ունենալ. Cela finira mal, (աղոր ծայրը գէշի պիտի երթայ) ։ 4 Մեռնիլ, վախճանիլ. Ainsi finit ce prince. ‖ — par (se marier), Վերջապէս (ամուսնանալ) ։ | Ne pas —, Վերջը չբերել։ 2 Ծայրը՝ վերջը չգալ ։ | Ne plus —, Վերջ՝ ծայր չու-

նենալ։ | En —, Վերջ տալ, վերջը՝ ծայրը բերել, (բանը) լմնցնել։

Finissant, e, ած. Վերջը մօտ կամ հասած, լմնցող, օրհասական † (ընկերութիւն)։ [շէճիք։

Fiole, էգ. Փողակ, ապակեակ. շի·

Fioriture, էգ. Թրթռուն զեղղեղանք, Թրթռանք † եր.

Firmament (Ֆ), ար. Երկինք. Les feux du —, (աստղեր)։ 2 Հաստատութիւն, Ս. Գ.

Fisc, ար. Արքունի գանձ, գիմոս։ 2 Արքունի գանձի տեսչութիւն, գիմոսապետութիւն †։

Fiscal, e, ած. (յգ. — **caux**), Գանձային, գիմոսական։ 2 Արքունի գանձուց յօյժ նախանձաւոր, գիմոսախնդիր, գիմոսամոլ † || ար. հ. ժ. Ընդհանուր դատախազ, (որ և Avocat —, Procureur —)։

Fiscalité, էգ. Գանձային օրէնք, գիմոսօրէնք † 2 Արքունի գանձուց սաստիկ նախանձախնդրութիւն, գիմոսախնդրութիւն։

Fissipède (Ֆս), ած. Թաթահերձ (անասուն)։ 2 Հերձոտն (Թռչուն)։

Fissipenne (Ֆս-Ճ), ած. Հերձաթեւ (միջատ)։ [(Թռչուն)։

Fissirostre (Ֆս), ած. Հերձակտուց

Fissure (Ֆս), էգ. Հերձ, ճեղքուած։

Fistule (ս), էգ. Նեղքերան ու լայնյատակ կեղ, կեղանկ. մաքեա։

Fistuleux, euse (ս), ած. Կեղանկային։ 2 Սնամէջ, փողաձև, եւ.

Fixation, էգ. Սեւեռում, հաստատում։ 2 Սեւեռում (հողմացոյցի)։ 3 Սահմանում, հաստատում։ 4 Հաստատագործութիւն (հեղուկ կամ կազային մարմնոյ)։

Fixe, ած. Անշարժ (ցուց՝ կէտ). Idée —, (սեւեռուն գաղափար, սեւեռում). Avoir la vue, le regard, les yeux —, (աչքերը տնկած կամ անքթիթ նայիլ)։ 2 Հաստատուն (աստղ՝ Թոշակ)։ 3 Անփոփոխ՝ մէկ (գին)։ 4 Ամէն կողմէ նոյն՝ անյեղյեղ (գոյն)։ 5 Սահմանեալ՝ որոշեալ (օր)։ 6 Կրակէ անցնդելի, հաստատուն, փ. 7 Հաստատուն՝ անվերածելի † (կազեր)։ || ար. Հաստատուն Թոշակ։ 2 Միտքը դրած (բան մ'ընելու)։ || Les —, Հաստատուն աստեղք։ 2 Կրակէ անցնդելի, հաստատուն մարմինք, փ. || Զն. Առջևնիդ նայեցէք։

Fixement, մ. Աչքերը տնկած կամ անքթիթ աչքով, անքթիթ։

Fixer, ն. Սեւեռել, հաստատել, տեղը կեցնել, բռնել (առեզով) ☞ (զամ)ել։ 2 Ցառել, սեւեռել, տնկել. — ses yeux, ses regards, sa vue sur ... ☞ (երկնա)պիշ. իսկ — les regards, (գրաւել ուշ, իրեն քաշել նայուածքներ)։ 3 Անքթիթ՝ սեւեռուն ընել (աչքեր)։ 4 Անքթիթ նայիլ (մէկու)։ 5 Դրոշմել, գիր առնուլ. — ses idées sur le papier։ 6 Նկարել. — qch. sur la toile։ 7 Հաստատել (ուշադրութիւնը բանի մը վրայ), ընել (ընտրութիւնը մէկու մը վրայ)։ 8 Որոշ կէտի մը՝ կարծիքի մը բերել, կայկայել † (մտքերը)։ 9 Կարգի կանոնի տակ խօթել (վարք)։ 10 Հաստատել (գին՝ դրամներու)։ 11 Դնել (ժամ), սահմանել, նշանակել (ժամադրութեան վայր)։ 12 Որոշել՝ հաստատել (պատերազմի բաղդը)։ 13 Ճշդել, կարգադրել, սահմանել (խնդրի մը վիճակը), կտրել (գին), հաստատել (սահմաններ), կապել (Թոշակ)։ 14 Որոշ հիմեր ցուցնել (լեզուի մը), կայկայել † 15 Գրաւել, յանկուցանել. Aucune femme ne saurait le —։ 16 Հուրէ անցնդական ընել, հաստատագործել † փ. || — ses vues sur qn. Մէկն ընտրել (նպատակի մը համար)։ | — les désirs de qn. Մէկու փափաքները բանի մը բերել՝ կապել։ | — les soupçons sur qn. Կասկածներն մէկու վրայ դարձընել։ || Se —, ծն. Հաստատուիլ։ 2 Փակչիլ։ 3 Սեւեռիլ (աչքերու)։ 4 Բանի մը կապուիլ։ 5 Կարգուիլ, տուն տեղ լինել, առն. Il a résolu de se —։ 6 Ծամբու մտնել, զգաստանալ։ 7 Որոշում տալ. À quoi vous — -vous? Mon choix s'est — sur lui. (զայն ընտրեցի)։

Fixité, էգ. Ամրութիւն, անշարժականութիւն, հաստատութիւն։ 2 Անքթիթ նայուածք (աչքերու), անքթթութիւն † 3 (Կրակէ) անցնդականութիւն, փ.

Flabellum (Ֆլ-օ), ար. Քշոց (ժամու մէջ)։

Flaccidité, էգ. Կակղութիւն, Թուլութիւն (մսի) ։ [Դինիի շիշ ։
Flacon (Ն), որ. Սրուակ. շիշէ ։ 2
Flagellant (Ժլ-Ն), որ. հ. ժ. Ինքնածաղկեան † (աղանդաւոր) ։
Flagellation (Ժլ), էգ. Ձաղկանք, խարազանում. համշըլամա ։ 2 Ինքնածաղկութիւն † ։
Flageller (Ժլ), ն. Ձաղկել, խարազանել ։ 2 Սաստիկ հարուածներ տալ, ծաղկել, փ.
Flageoler, չ. (Յոգնենքէ) դողդղալ (ձիու ոտքի) ։ 2 Կթոտիլ (սրունքներու) ։ 3 Զլակով † նուագել. զլակել † ։
Flageolet, որ. Զլաձայն սրինգ մը, զլաւրինգ† Il est monté sur des —, (ամենաբարակ սրունքներ ունի) ։ 2 Տեսակ մը լուբիայ, մանրալովիա † ։
Flagorner, ն. Նուաստաբար շողոքորթել, շնթել, պոչիկ օրել, ը.
Flagornerie, էգ. Նուաստ շողոքորթութիւն, շնթանք, երեսպաշտութիւն†
Flagrant, e (Ն), ած. Նոյն պահուն գործուող (յանցանք). En — délit, (յանցանքի մէջ, բռած կէտին) ։
Flair (Է), որ. Հոտոտում ։ 2 Հոտառութիւն (շան) ։ ‖ Il a du —, Խորամանկ՝ փարպետ մարդ է ։
Flairer (Է), ն. Հոտուըտալ, հոտոտել ։ 2 Նախազգալ, հոտ առնուլ, փ.
Flaireur (Է), որ. Հոտ առնող. — de table, de cuisine, (հացկատակ) ։
Flamand, e (Ն), ած. Ֆլանտրական ։ ‖ որ. Ֆլանտրերէն ։ [Թռչ.
Flamant (Ն), որ. Փիւնիկաթեւ,
Flambant, e (Ն-Ն), ած. Բոցազէզ, բոցանշոյլ, բոցափառ ։ 2 Բոցանօս, ն+. ‖ Tout — neuf, Նոր նոր՝ կրճըր կրճըր (հագուստ), ո.
Flambe (Ն), էգ. Լուրջ շուշան. հիրիկ ։ 2 Բոցեղէն սուր (Միքայէլի) ։ 3 Բոց, հ.
Flambé, e (Ն), ած. Կորսուած, կործանուած, ը. ‖ որ. Լուսաթիթեռն, բ. պ.
Flambeau (Ն-Օ), որ. Ջահ (մոմէ), լամբար. Le pâle — de la nuit, (լուսին) ։ 2 Մոմէ ճրագ, ճրագ. Apportez des — ։ 3 Աշտանակ, լուսակալ† յփ. —x ։
Flambée (Ն), էգ. Խռիւներու կրակ, խռուահուր † ։

Flamber (Ն), չ. Բոց արձակել, բորբոքել, բոցանալ † ‖ ն. Կրակի ցուցնել, կրակի առջև դնել ։ 2 Յիմարաբար վատնել՝ ուտել (ինչքը) ։ 3 Վրան ստակ չձգել, կողոպտել ☞ ընչաթափ ։
Flamberge (Ն), էգ. Թուր (Րընօ տը Մօնթօպանի) ։ 2 Սուր, Գէգ. ‖ Mettre — au vent, Սուրը քաշել ։ 2 Յօխորտալ ։
Flamboyant, e (փլանպուայան), ած. Շողշողուն, բոցարձակ. Epée —, (բոցեղէն սուր) ։
Flamboyer (փլանպուայէ), չ. Շողշողել, փողփողել ։
Flamine, որ. Քուրմ, ֆլամին, Հ.
Flamme (ա), էգ. Բոց. այէվ ։ 2 (Պենկալեան) հուրեր ։ 3 Պատերազմ, գժտութիւն, կրակ. Mettre un pays en — ։ 4 Կիրք, կրակ. Les discours qui tendent à allumer de telles — ։ 5 Սիրոյ բոց, սէր. — criminelle. Brûler d'une secrète — ։ 6 Կայմադրօշիկ, բոյիկ ։ 7 Շողիւն՝ փայլ (գմբուխտի) ։ ‖ Etre de — pour, Զարնուած՝ սիրահարուած լինել ։
Flamme (ամ), էգ. Պայտարի նըշտարակ. նալպէնտ նիշթերի ։ [ըլըճըմ ։
Flammèche (Ժm), էգ. Կայծ. գը.
Flammerole (Ժm), էգ. Արտաշնչութիւն (ճահիճներու) ։ ‖ էգ. Տ. Feu Saint-Elme ։
Flan (Ն), որ. Սերէ՝ հաւկթէ ու ալիւրէ քաքար մը, ֆլան ։ 2 Ցարդարուն մետաղ (դրամացու) ։
Flanc (Ն), որ. Կուշտ, կող. պէօյիւր, եան ։ 2 Արգի. Des victimes vous-même interrogez le — ։ 3 Փոր, արգանդ, բն. Le — qui t'a conçu ։ 4 Խոռոչք՝ խինձք (ժայռերու) ։ 5 Կող (նաւու) ։ 6 Զառիվայր՝ կող (լեռի) ։ 7 Կողմ՝ կող (բանակի) ։ ‖ Être sur le —, Հիւանդ պառկիլ ։ [ուած † ո.
Flanconade (Ն), էգ. Կշտահար.
Flandrin, ine (Ն-Ն), ած. Ֆլանտրական ։ ‖ որ. Երկար ու բարակ մարդ, երկայն ձող, ո.
Flanelle, էգ. Աստուեակ, ֆլանել ։
Flâner (ա), չ. Պարապ պտըտիլ, վայրաշըջիլ † ։

Flânerie (ա̅), էգ. Վայրաշրջութիւն † ։

Flaneur, euse (ա̅). գ. Դատարկապորտ, վայրաշրջիկ † ։

Flanquer (ն). ն. Նետել (ապտակ՝ մէկու գլխուն) ։ 2 Նետել (մէկը՝ տունէ դուրս)։ 3 Իջեցնել (ապտակ)։ 4 Քովընտի նայիլ. Bastions qui — la courtine ։ 5 Քովընտի մարտկոց շինել ։ 6 Քովընտի պաշտպանել. Un régiment de cavalerie flanquait la division ։ 7 (Շինուածի ճակտի) ծայրը գտնուիլ, ։ 8 Քովընտի գտնուիլ. Trois ou quatre plats flanquaient ce pâté. ‖ Se —, դ. Իյնալ (աղմի մէջ) ։ [չրաշեղչ։

Flaque, էգ. Լճացեալ ջրակոյտ,

Flaquée, էգ. Ուժով մը սրսկուած՝ Թափուած հեղուկ, սրսկած † ։

Flaquer, ն. Նրեսի Թափել (ջուր)։

Flasque, ած. Թոյլ (մակր) ։ 2 Անջիլ՝ Թոյլ (մարդ) ։ ‖ ար. (Հրետանատակի) կողմափայտ ։

Flâtrer (ա̅). ն. (Խածուած շուն մը) խարել (կատաղութենէ պահելու համար) ։

Flatter (lt), ն. Շողոմել, շողոքորթել, (որ և անխ.) ։ 2 Գգուել՝ շոյել (մանուկ՝ ձի) ։ 3 Բծնիլ, քուլըտիլ (շան՝ իր տիրոջ քով) ։ 4 Խիստ մեղմ վարուիլ. Il ne faut pas — un peuple séditieux. Confesseur qui — son pénitent ։ 5 Ամենամեղմ դեղերը դնել (վէրքի)։ 6 Մեղմով զարնել (Թել)։ 7 Մեղմել՝ ամոքել (վիշտ)։ 8 Զուարճացնել, պարարել (ականջ), ամոքել (քիմք) ։ 9 Ուրախացնել, ախորժելի ըլլալ, ախորժել. Une telle préférence me — ։ 10 Նպաստաւորել, երեսին խնդալ. Ceux que la fortune — ։ 11 (Աչք մտնելու համար) փաղաքշել՝ շոյել (պակսութիւնք)։ 12 Գեղեցկացնել, գեղեցկել, նկ. (որ և անխ.) Le peintre l'a un peu —. Ce miroir —. Portrait —, (շողոմեալ պատկեր) ։ 13 Բաները լաւ երեւցնել, խաբել. Vous me —. Vain espoir qui me — ։ 14 Յոյսեր տալ, յուսացնել. On m'a — que. — d'une fausse espérance, (փուճ յոյսով մը խաբխբել) ։ ‖ — le dé, Քուեայն (զառ) մեղմիկ մը նետել ։ 2 Մեղմել զէշ բան մը ։ ‖ Se —, դ. Իրար ողոքել՝ շողոքորթել ։ 2 Շոյել (կզակը) ։ 3 Ինքզինք մեծ բան կարծել. Il est ridicule de se — ։ 4 Պերճանալ, խրոխտալ, մեծամտիլ. Se — de sa naissance, de ses talents ։ 5 Գոհ՝ ուրախ ըլլալ. Je me — de mon choix ։ 6 Յուսով սնանիլ, յուսալ. Il se — de plaire. Il se — qu'on aura besoin de lui. 7 Ինքզինքը խաբել (հիւանդի մը վրայ) ։ 8 Համոզուիլ, միտքը դնել, յուսալ. Il se — que vous approuverez sa conduite.

Flatterie (lt), էգ. Շողոմութիւն, շողոքորթութիւն ։

Flatteur, euse (lt), ած. Փաղաքուշ, շողոմ, շողոքորթ (լեզու՝ բարեկամ) ։ 2 Բծնի, շոյող. Le chien est un animal — ։ 3 Անոյշ (ձեւեր) ։ 4 Ախորժ՝ ողոքալի (յոյս) ։ 5 Գգուական՝ ողոքալի (խօսք)։ 6 Գեղեցկացնող (հայելի)։ ‖ գ. Շողոքորթ։ [րէն, շողոքորթօրէն։

Flatteusement (lt), մ. Շողոմօ-

Flatueux, euse, ած. Փուք (եկյ) պատճառող, փքուտ ։

Flatuosité, էգ. Որովայնի փուք, փքոտութիւն ։

Fléau (ō), ար. Գաւազան (ցորեն ծեծելու), կամնակ † 2 Աստուածատատ հարուած, երկնային պատուհաս, պատժիչ գաւազան, պատիժ, փորձանք ։ 3 Աղէտք, չարիք, պատիժ, փորձանք. C'est un grand — pour un père, qu'un mauvais fils. 4 Անտանելի մէկը, փորձանք, պատիժ. Un bavard est un — dans un salon ։ 5 Կշիռքի լծակ ։ 6 Դռնափակ, նիգ (կառանցիկ դրան) ։

Flèche, էգ. Փքին, նետ. օգ։ 2 Նետաձեւ նշան, նետաձեւ † (աշխարհացոյցի) ։ 3 Նետաձեւ բան, նետ. Elle avait une — d'or dans ses cheveux. — de lit. — de savon, (նետաձեւ օճառ) ։ 4 Սամի. արապա օգու ։ 5 Սուր ծայր՝ սլաք (զանգակատան) ։ 6 Տապակի լեզուակ. փուլ զօյաճագ եէր ։ 7 Բուն (ծառի) ։ 8 Բերդի ամրութիւն մը, փքին։ 9 Խոզի կռնկէ մինչև քարձքը հանուած շերտ, Թիկնիվար † շերտ (խոզի) ։ ‖ Faire — de tout bois, Ամէն հնարք բանեցնել, ամէն քար շարժել ։

Fléchière, էգ. Նետի, տկ.

Fléchir. ն. Կորացնել, ծռել, ճկել։ 2 Կրկնել (ծունր), (ծնրա)դրել ։ 3 Սիրտ շարժել, կակղել, ողոքել (Աստուծոյ բարկութիւն) ։ ‖ չ. Ծռուիլ, կորանալ ։ 2 (Ծունկ) կրկնուիլ ։ 3 Տեղի տալ, զիջանիլ, գլուխ ծռել ։ 4 Թուլնալ, կակուղնալ, փ. 5 Տկարանալ (զօրաց՝ Թշնամւոյ առջև) ։ ‖ Se —, յ. Ծռիլ ։ 2 Յարմարիլ ։ 3 Կակղիլ, զիջանիլ ։

Fléchissement, ար. Ծռելը, կորացնելը ։ 2 Կրկնելը (ծունր) ։

Fléchisseur, ար. Կրկնիչ՝ կորացուցիչ (ջղներ) ։ { լած ։

Flegmagogue, ած. Մաղասա-

Flegmasie, էգ. Տ. **Phlegmasie** ։

Flegmatique, ած. Աւշային (կազմ)։ 2 Պաղ՝ պաղարիւն (բնութիւն), (որ և գ.) ։

Flegme, ար. Մաղաս † պալղամ ։ 2 Զքքիւթ † 3 հ. ժ. Խօղ† սպէլղամ. հ. բժ. 4 Հանդարտութիւն, պաղարիւնութիւն ։

Flegmon, Flegmoneux, Տ. **Phlegmon, Phlegmoneux** ։

Flétrir, ն. Թառամել, խամրել (ծաղիկ) ։ 2 Աւրել (երես), եղծել (գոյն) ։ 3 Սրտաբեկել, վհատել, սմքեցնել (սիրտ) ։ 4 Դատապարտել, (որ և ―նխ.) ․ Un ouvrage — par un décret de Rome։ 5 Նշաւակել, խայտառակել․ Les tyrans que l'histoire — ։ 6 հ. ժ. Տաք երկաթով դրոշմել ։ ‖ Se —, յ. Թառամիլ, խամրիլ ։ 2 Ինքզինք անպատուել ․

Flétrissant, e (ն), ած. Թոռմիչ, խամրիչ ։ 2 Նշաւակիչ, խայտառակիչ ։

Flétrissure, էգ. Թոռմիլը, Թառամութիւն ։ 2 Եղծում (գոյնի) ։ 3 Կեղտ անուն, բիծ, արատ։ 4 հ. ժ. Տաք երկԹով դրոշմ ։

Fleur, էգ. Ծաղիկ. À —, (ծաղկեայ, ծաղկանկար)․ En —, (ծաղկեալ)․ Être en —, (ծաղկիլ) ։ 2 Պայծառագեղ ժամանակ, փայլ․ À la — de l'âge, de ses ans, de ses jours, (ծաղիկ հասակի մէջ) ․ Il est dans la — de sa jeunesse, (գեղածիծաղ երիտասարդութեան մէջ է) ․ Mort à la — de l'âge, (վաղամեռիկ) ։ 3 Զարդ, ծաղիկ․ Jeter qq․ — sur un sujet aride ․ — de rhétorique, (հռետորական ծաղիկք) ։ 4 ՍեԹեւեԹ, ծաղիկ։ 5 Պայծառ գոյն դէմքի, մոյնք ։ 6 Պայծառութիւն՝ փայլ (գեղեցկութեան), գեղ․ La jeunesse en sa — brille sur son visage, (երիտասարդութեան ծաղիկը կը փայլի իր երեսի վրայ) ։ 7 Կուսութիւն ․ Elle a perdu sa — ։ 8 Ազնիւ՝ ընտիր մաս․ Ne prendre que la — d'un sujet ․ La — du régiment․ Fine — de chevalerie․ (ընտրելագոյն ասպետ կամ ասպետք) ․ La — des chevaliers, (ասպետներու արիագոյնը) ․ La — des coursiers, (գերընտիր երիվար) ․ La — des pois, (բարձր՝ ընտրելագոյն անձինք) ․ — de farine, (նաշիհ) ․ La — des drôles, (յոռիագոյնէ ընտրեալ, չ.) ։ 9 Արտաքին կողմ, երես․ Ne contempler que la — des objets ։ 10 Բօղ (պտուղի), խաւ, մանդ. առաման ․ Des prunes couvertes de leur — ։ 11 Նախակայելում† նախանք † Avoir la — d'une étoffe ։ 12 Գերծուն կողմ (կաշիի) ։ 13 Բորբոս՝ ծաղիկ (գինիի) ․ քիւֆ ։ 14 Զտեալ մասունք, ծաղիկք (ծծմբի ևն.) ․ հ. փ. ‖ յփ. Կանացիք, ամսարիւն, հ. ‖ — de lis (լի), Շուշանակերպ զինանշանք, շուշան, հ. ֆ. 2 Ֆրանսա, բնա. 3 Շուշանակերպ խարան ։ | — de la passion, Անուածաղիկ. չարըղըֆէլէգ ։ | — blanches, Կնոջահոսք † ‖ À — de, նխ. Հաւասար (ջուրի երեսին) ․ Il a les yeux à — de tête, (աչքերը ճակտին հաւասար են) ․ Monnaie à — de coin, դրամ տակաւին անմաշ ։

Fleuraison (ն), էգ. ՓԹիԹ, ծաղկափԹիԹք † 2 ՓԹԹելու ժամանակ, փԹիԹք † ։

Fleurdeliser, ն. Շուշանազարդել ։ 2 հ. ժ. Շուշանակերպ խարանել ․

Fleuré, e, ած. Ծաղկապատ, ծաղկածիր † էփ.

Fleurer, չ. Հոտ սփռել, բուրել ։ ‖ Cela — comme baume, Անոյշ՝ լաւ կը հոտի այդ ։ 2 Շահաւէտ պէտք է լինի այդ ։

Fleuret, ար. ՎարժուԹեան սուր, քԹասուր † փորձասուր † ար. 2 Մետաքսի խոշրտուք, վարնոց մետաքս։ 3 (Պառ

տառներու մէջ) մետաքսի կամ բուրդի հետ խառնուած վարնոց մետաքս ։ 4 Վարնոց մետաքսէ ժապաւէն ։ 5 Անպիտան մետաքսէ պաստառ ։ 6 Գործիք մը, ծաղկածակ † պողպատ † ։

Fleurette, էգ. Պզտի ծաղիկ, ծաղկիկ։ 2 Քաղցրաբանութիւն, քծնաբանութիւն † Dire. Conter des — ։ 3 Ողոքալի բաներ, գովանք ։

Fleuri, e, ած. Ծաղկեալ, ծաղկազգեստ, ծաղկափթիթ, ծաղկուտ, ծաղկալից, ծաղկաւէտ։ 2 Ծաղկազուարճ (եղանակ)։ 3 Գեղամոյն † (երես՝ մորթ)։ 4 Նրբնագեղ (յաւմիկ)։ 5 Պայծառագեղ (գոյնք), ռչ. 6 Ճերմակ՝ ծաղկեալ՝ ալեծաղիկ (մօրուք)։ 7 Զարդարուն՝ պճնազարդ (ոճ)։ 8 Ծաղկեալ՝ զուարթածաղիկ (միտք)։ 9 Պաճուճազարդ (գոթաձև). ճ.

Fleurir, չ. Ծաղիկ բանալ, ծաղկիլ։ 2 Բուսնելու սկսիլ՝ ծաղկիլ (մօրուքի)։ 3 Պայծառանալ, բարգաւաճիլ, ծաղկիլ՝։ || ն. Ծաղիկ՝ ծաղկեփունջ դնել (մէկու)։ 2 Պաճուճել՝ պճնազարդել (ոճ)։ || Se —, յ. Ծաղիկներ առնուլ (ծաղկեփունջ շինելու կամ գլխարկի կոճակաքանի դնելու համար)։

Fleurissant, e (ն), ած. Ծաղկեալ. ծաղկազուարճ, ծաղկալից ։

Fleuriste, ար. Ծաղկադարման, ծաղկասէր։ 2 Ծաղկանկար, հ. || — artificiel, Արուեստածաղիկ շինող կամ ծաղիկ ։ || էգ. Կեղծ ծաղիկ շինող կին ։ || ած. Marchand —, Սուտ ծաղիկ ծախող։ Jardin—, ծաղկանոց, բուրաստան ։

Fleuron (ն), ար. Ծաղկաձև զարդ, ծաղիկ. Les — d'une couronne. C'est le plus beau — de sa couronne (իշխանին ամենակարեւոր գաւառներէ կամ մենաշնորհներէ մին է այդ ։ 2 Իրեն համար ամենէ օգտաւէտ բանն է այդ)։ 2 Զարդ (գրքի մէջ)։ 3 Ծաղկիկ (բարդ ծաղկի մը)։

Fleuronné, e (ln), ած. Ծաղկազարդ. Lettres —, (ծաղկատառք †)։ 2 Ծաղկապատ, բս.

Fleuve, ար. (Մեծ) գետ ։ 2 Ուղխք (փափկութեան), հեղեղ (արեան)։ 3 Գետի չաստուած, գետ ։

Flexibilité, էգ. Կակղութիւն, դիւրաթեքութիւն, դիւրադարձութիւն ։

Flexible, ած. Դիւրադարձ, դիւրաթեք, դիւրակոր, ճապուկ, ճկուն ։ 2 Կակուղ՝ դիւրընկալ (բնութիւն)։

Flexion, էգ. Ծռում, ճկում, թեքում, կրկնուած, կորութիւն. — de voix, (ոլորակ)։ 2 Փոփոխում, թաւալում (բայի՝ բառի), +.

Flexueux, euse, ած. Ծուռումուռ, բազմակոր, գելաթիւր ։

Flexuosité, էգ. Ծուռումռութիւն, կամակորութիւն, գելաթիւրութիւն ։

Flibuster, չ. Աւազակել, ծովահէնել ։ || ն. Գողնալ, թռցնել, ռմ.

Flibustier, ար. Հուղկահար, աւազակ ։ 2 Խարեբայ, զրթիչ ։ 3 հ. ժ. Ծովահէն (Ամ.)։ [շրմփ շրմփ ։

Flic, flac, Շրմփ, շրափ շրափ.

Flint, Flint-glass (ֆլինդ), ար. Խիճապակի, վանապակի ։

Floche, էգ. Ծուէն (զգեստի)։ || ած. Անոլոր (մետաքս)։

Flocon (ն), ար. Գնդակ (մետաքսի՝ բուրդի)։ 2 Հատիկ, գնդակ (ձեան), (ձիւնա)հատ. Il neige à gros —, (մեծ մեծ կը ձիւնէ)։

Flonflon (ն-ն), ար. Նագարաթ, ռ.

Floraison (ն), էգ. Տ. **Fleuraison** ։

Floral, e, ած. Ծաղկի, ծաղկային. Jeux Floraux, (Ֆլօրեան խաղք Հ.) (որ և Les Florales)։ 2 Ծաղկաբաշխ մրցմունք (Թուլուզի)։ 3 Մակածաղիկ † նր.

Flore, էգ. Ծաղկանոյշ, Ֆլօրա, դից. 2 Երկրի մը բոյսերը ։ 3 Անոնց նկարագիրը, Ծաղկացուցակ ։

Floréal, ար. Ծաղկօն. (8դ ամիս Ֆր. ա. հն. տօմ.)։ [ֆլօրանսեան † ։

Florence (ն), ար. Թեթև սնդուս մը.

Florentin, e (ն-ն), ած. Ֆլօրանսեան, ֆլօրանսի ։

Florès (էս), ար. Faire —, Պերճ կեանք մը վարել, փայլիլ, ռ. 2 Անուն հանել, ռ.

Florifère, ած. Ծաղկաբեր ։

Florin (ն), ար. Դրամ մը, ֆիօրին ։

Florissant, e (ն), ած. Բարգաւաճ, ծաղկեալ ։ 2 Քաջառողջ (առողջութիւն)։ 3 Անուն հանած, ի պատուի ։

Flot, *ար.* Ծփանք, կոհակ, ալիք ։ 2 Ծով. Errer sur les — ։ 3 Մակընթացութիւն. L'heure du — ։ 4 Ծածանում՝ ծփանք (մազերու) ։ 5 Ցորձանք (փոշիի), վտակ (արցունքի), հեղեղ (արեան). À grands —, (գունդագունդ. 2 Յորդառատ) ։ 6 Բազմութիւն, ամբոխ. Fendre les — d'un nombreux auditoire. 7 Գետի ընթացքի ձգուած փայտեր, լաստ մը փայտ ։ 8 Գետի ընթացքին լաստեր ձգելը, լաստարձակութիւն †. À — perdu, (փայտերն իրար չկապած). ‖ Être à —, Ծփալ, լողալ (ջուրի երես) ։ | Mettre à —, Ջուրին երեսը հանել ։ 2 Մէկը ծանծաղը հանել, փ. 3 (Փայտեր՝ գերաններ) ձգել գետի ընթացքին ։

Flottable (1t), *ած.* Ջրի երեսը կեցող, ջրածուփ ։ 2 Լաստիցոյց (գետ) ։

Flottage (1t), *ար.* Գետի ձգուած փայտ ։ 2 Գետն ի վար իջեցնելը (փայտ) ։

Flottaison (1t), *էգ.* Ջրածո ի մաս (նաւու). Ligne de —, (ծփական գիծ) ։

Flottant, e (1t-1), *ած.* Երես լողացող, ծովածուփ, ջրածուփ, ծփուն ։ 2 Ալեծուփ, ալեծածան, գեղածուփ (վարսեր) ։ 3 Տալ ի ծալ՝ լայնածալ † (հագուստ), ռկ. 4 Վարանեալ. տատանեալ՝ ծփուն (միտքեր) ։ 5 Անհաստատ, տատանեալ, գայթ ի գայթ (յոյս) ։ 6 Շարժուն՝ ծփուն (պարտք տէրութեան).

Flotte, *էգ.* Նաւատորմիղ, նաւատորմ, տորմիղ. տօնանմա ։ 2 Ջրածուփ տակառ (խարսխի պարանն վեր բռնող), խարսխատակառ ։ 3 Կարթատունկ. օլթա մանքարը. 4 Շատ մը, ռմ. Il en est arrivé une — ։

Flotté, e (1t), *ած.* Գետն ի վար իջեցուած (փայտ) ։

Flottement (1t), *ար.* Երկբայութիւն, վարանք, ծուփք ։ 2 Ալեձեւ շարժում, զի.

Flotter (1t), *չ.* (Ջուրի երես) ծածանիլ, ծփալ. 2 Ջուրի երեսը մնալ (փայտի), գետն ի վար իջնել. Le bois ne peut — dans ce cours. Faire — des bûches. 3 Ծածանիլ (դրօշի), գեղածփիլ (մազերու). 4 Թոյլ բռնուած լինել. Laisser — les rênes, (երասանը թոյլ ձգել) ։ 5 Կարգէ՝ գիծէ դուրս ելնել, արտագծիլ † զի. 6 Տատանիլ, երերիլ, տարուբերիլ. Ses idées flottaient dans une incertitude pénible. 7 Ալեծուփ տատանիլ, գեղեւիլ, վարանիլ. Mon cœur étonné — plus que jamais. 8 (Մաս) ունենալ (երկուքէ ալ). La finesse — entre le vice et la vertu ։ 9 Հաստատ չկենալ, երերալ, խաղալ. Sa couronne flottait sur sa tête ։

Flotteur (1t), *ար.* Լաստագործ ։ 2 Լաստավար. ‖ — d'alarme, Ազդարար ճչակ † (շոգեշարժ մեքենայից մէջ) ։

Flottille (1t), *էգ.* Նաւատորմիկ, նաւախումբ ։

Flou, *ած.* Փափուկ՝ թեթեւ (վրձինի) ‖ *ար.* Փափուկ յօրինուածք (նկարի).

Flouer, *ն.* Գողնալ, խաբել, ռմ.

Flou-flou, *ար.* Ֆրըշ ֆրըշ, ֆըշըլտուք (մետաքսեղէնի) ։ յ. ն.

Fluctuant, e (1), *ած.* Ալեծածան ։ 2 Թոյլ՝ շարժուն (ուռ) ։

Fluctuation, *էգ.* Անհաստատութիւն, ելեւէջք, ծուփք ։ 2 Շարժում (ուռի մէջի հեղանիւթին) ։

Fluctueux, euse, *ած.* Մրրկայոյզ, ալէտանջ ։ [կան, բժշ.

Fluent, e (1), *ած.* Զմնայի, սահա-

Fluer, *չ.* Վազել՝ հոսիլ (գետի) ։ 2 Աճել (ծովու). 3 Վիժել, ծորել (հիւթոց).

Fluet, ette, *ած.* Բնքուշ, նուրբ ☞ նրբա(մարմին).

Flueurs, *էգ. յփ.* — blanches, (Կանացի) հոսք † ։

Fluide, *ած.* Ծորան, հոսանուտ † ։ 2 (Մագնիսական) հեղուկ ։ ‖ *ար.* Հոսանիւթ, հոսանուտ. [սականութիւն †։

Fluidité, *էգ.* Ծորականութիւն, հո-

Fluor, *ած.* Տեսակ մը քար, ֆլիւորսպաթ, (որ է — spath, Fluorure de calcium). ‖ *ար.* Մարմին մը, ֆլիւօր, ռս.

Fluorhydrique (ռի), *ած.* Ֆլիւօր-ջրածին, ռս.

Flûte, *էգ.* Սրինգ. ֆլաւուրօ. Petite —, (Ճզարինգ †). Accordez vos —, (խօսքերդ իրար յարմարցուցէք ։ 2 Մէջերնիդ յարմարեցէք՝ միաբանեցէք).

2 Սրնգահար. C'est la première — de l'Opéra: 3 Երկայն հաց, սրնգահաց: 4 Երկարաձև բաժակ, սրնգագաւաթ: 5 Գրեխ, տկճոր: 6 հ. ժ. Թեռնոնաւ: ‖ — à l'oignon, Սոխասրինգ. պամբըշ տիւտիւք:

Flûté, e, ած. Սրնգաձայն (հնչիւն): 2 Անոյշ (ձայն):

Flûteau (ն), ար. (Մանկանց) սրինգ. տիւտիւք: 2 Սուլակ: 3 Հովուի փող, տկ.

Flûter, չ. Սրնգով նուագել, սրնգել†: 2 Խմել, կոնծել, քաշել, ռմ.

Flûteur, euse, գ. Սրնգահար, սրնգեան, հեգ. 2 Խմող, կոնծող, քաշող, ռմ.

Flûtiste, ար. Սրնգահար. ֆլաութօ չալան:

Fluvial, e, ած. Գետային, գետի:

Fluviatile, ած. Գետաբոյսն, գետային (խեցի):

Flux (ֆլիւ), ար. Աճում ծովու, մակընթացութիւն. — et reflux, (որ և ելևէջք): 2 Հոսում, զեղում. — de paroles, (շատախօսութիւն): 3 Դուրս հոսում, արտածորում †. — de bile: 4 Փորհարութիւն (որ և — de ventre): 5 Հալիչ, ք. Le borax est un excellent —: 6 Շատ մը համագոյն Թղթեր, քրտ. ‖ — de bouche, Յորդառատ լորձունք: 2 Շաղփաղփութիւն: | — de bourse, Մսխում, վատնութիւն: | — de sang. Արիւնախառն քչուք: | — menstruel. Դաշտան, ամսաբերն †:

Fluxion (ն), էգ. Հոսանք (հիւթոց՝ դէպ ի մէկ կողմ), հոսում: 2 Արեան ժողովում. — sur les yeux: 3 Այտի՝ լինդերու իջուածք: 4 Իջուածք (կուրծքի): 5 Հոսականութիւն, չափ. La ligne est la — du point:

Fluxionnaire (օնէր), ած. Հոսոտ, բժ. 2 Հոսմնային, բժ.

Foe, ար. Եռանկիւն առագաստ, ֆոք:

Focal, e, ած. (Հայելւոյ կամ ոսպնեակի) վառարանի, վառարանային:

Fœtus (ֆէդիւս), ար. Ցղութեան պտուղ արգանդի մէջ, սաղմ, անբեւտ Գ.

Foi, էգ. Հաւատ, հաւատք. La —, l'espérance et la charité. Mourir pour la —. Avoir la —. Il n'a ni — ni loi. (հաւատ օրէնք չունի): 2 Վստահութիւն, հաւատ. Avoir — a, en, dans. Digne de —, (արժանահաւատ, հաւատարիմ): 3 Հաստատութիւն, վկայութիւն. Croire sur la — d'autrui. Attester la — publique. En — de quoi, (ի հաստատութիւն որոյ). Faire —, (վկայութիւն տալ, վկայել, հաստատել: 2 Ոյժ ունենալ, վաւերական լինել): 4 (Ամուսնական) հաւատարմութիւն. La — que deux époux se sont jurée: 5 (Երդմամբ) հաւատարմութիւն (առ աւատապետն). Homme de —, (երդուեալ իշխանաւոր՝ հպատակ): 6 Խոստմնապահութիւն, հաւատ, հաւատարմութիւն. Sa — est un peu suspecte. La — des traités, des serments, (դաշնագրովք՝ երդմամբք ապահովում). Sur la — des traités, (պատուաւոր մարդոց միջև հաստատուած վստահութեան համեմատ): 7 Հաստատ խոստում, խօսք. Donner sa —. Jurer sa —, (երդմամբ հաստատել, երդնուլ): ‖ Sans —, Նենգաւոր (մարդ): | Sur la — de, Վստահելով, հաւատալով: | Sur sa bonne —, Իր խելքին (ձգել մէկը): | — de, Ma —, Sur ma —, Par ma —, Վկայ է Տէր, ճշմարիտ վկայ, հաւատա: | — de, (Պատուաւոր մարդու) խօսք: | Bonne —, Ուղիղ միտք, աննենգութիւն, ուղղամտութիւն, անկեղծութիւն. իսկ Mauvaise —, խարդախութիւն, անհաւատարմութիւն, անուղղամտութիւն: | En bonne —, De bonne —, Ուղիղ մտօք, անկեղծօրէն. 2 Շիտակը զրուցէ: | Être de bonne —, Հաւատացող՝ բարեսիրտ լինել. 2 Անկեղծ լինել:

Foie, ար. Լեարդ. զարա ճիյէր:

Foin (ն), ար. Հնձուած և չորցուցած խոտ, խար. Marché aux —, (խարաշուկայ †): 2 (Չհնձուած) խոտ, դալարիք. Une pièce de —. Les — sont beaux cette année. Faire ses —, (որ և մեծ շահեր ընել): 3 Մազմզուկք (կանկարի տակի): ‖ Mettre du — dans ses bottes, dans ses sabots, Ստկի տէր լինել, հարստանալ: ‖ Ձն. Վա՜յ անցնի, կորսուի, քո՛ւ:

Foinette, էգ. Չոր խոտը սայլին

վրայ դնելու երկժանի, եղան ։

Foire, էգ. Տօնավաճառ, ցեռ Գ. փանայըր ։ 2 Տօնավաճառի ատեն ընծայ, ցեռընծայ † Que me donnerez-vous pour ma — ? 3 Փորքշուք. Avoir la —, (որ և՝ վախնալ, տեղն ընել, ռ.)։

Foireux, euse, ած. Փորքշուք ունեցող, փորհար ։ ‖ ար. Վատ ։

Fois, էգ. Հեղ, անգամ ☞ (երկ)իցս. Une —, (որ և՝ ատենով) . Plus d'une —, (քանի մ'անգամ, անգամ անգամ) ։ ‖ Une bonne —, Համարձակ, յայտնապէս ։ | Une —, Une bonne —, Une — pour toutes, Վերջնական կերպիւ, միանգամ ընդ միշտ ։ ‖ De — à autre, Par —, մ. Ատեն ատեն ։ | À la —, Tout à la —, մ. Ի միասին, մէկէն, միանգամայն։ | Que de—, Քանի քանի անգամներ ։ ‖ Une — que, շ. Անգամ մը որ, մէյ մը որ, (մեկնելուս) պէս։

Foison (զօ՛), էգ. Սաստիկ առատութիւն, լիութիւն ։ ‖ À —, մ. Լիուլի։

Foisonner (զօնէ), չ. Առատ բերել, առատ՝ լեցուն լինել ☞ առատաբեր, (գին)աւէտ . Cette province — en vins ։ 2 Վխտալ ։ 3 Աճիլ, շատնալ (անասնոց) ։ 4 Առատանալ, շատնալ (եփելով) . պէրէքէթլէնմէք ։

Fol, Folle, ած. Տ. **Fou** ։

Folâtre (ա̅), ած. Զուարթ, ծաղկոտ, խօլ, խայտալից, կատակասէր. Jeu —, (կայտիռ) ։

Folâtrer (ա̅), չ. Կատակել, խաղալ, խաղալ խնդալ ։

Folâtrerie (ա̅), էգ. Կատակ, խաղ։

Foliacé, e, ած. Տերեւակերպ, տերեւանման, բս. [բեւային, բս.

Foliaire (է̅ռ), ած. Տերեւոց, տե-

Foliation, էգ . Տերեւաւորում ։

Folichon, onne (՛), ած. Ծաղրածու, զուարթ ։ [խաղալ ։

Folichonner (ֆն), չ. Կատակել,

Folie, էգ. Ցիմարութիւն, խենթութիւն։ 2 Անմտութիւն, յիմարութիւն ։ 3 Զուարճաբանութիւն, խեղկատակութիւն, զուարթութիւն . Une aimable —. Faire, Dire mille — ։ 4 Ծաղրալի պատկեր, ծաղրանկար ։ 5 Ծաղրաբանական գրուած ։ 6 Մեծածախ ամարոց. La — Beaujon։ ‖ Faire — de son corps. Պոռնկել։ | À la —, Զափէ դուրս, խենթենալու չափ (սիրել) ։

Folié, e, ած. Տերեւալից, բս. 2 Թերթաւոր, դեղ.

Folifère (է̅ռ), ած. Տերեւաբեր ։

Foliforme, ած. Տերեւակերպ ։

Folipare, ած. Տերեւածին ։

Folio, ար. Երկու երես (թերթի), կիսաթերթ. — recto, (առջի երեսը) ։ 2 Թիւ (երեսի), տպ. յգ. —s ։

Foliole, էգ. Տերեւիկ ։

Folioter, ն. Թուագրել (գրքի երես)։

Follement (ֆl), մ. Խենթօրէն, յիմարաբար ։ 2 Խեւնալով՝ խենթի պէս (սիրել) ։

Follet (ֆl), ած. Ծաղրաբան, ծաղրագործ, զուարթուկ † (որ և գ.)։ 2 Զարաճճի (ոգի), շըվօտ Գ. (որ և ար.)։ 3 Երջմոլիկ՝ մոլի (հուր)։ 4 Նոր՝ բարակ (մազ), աղուա(մազ) ։ [րիչ, անէգ.

Folliculaire (շl-է̅ռ), գ. Լրագ-

Follicule (շl), ար. Պատճային պտուղ-ինչ ինչ տնկոց, պատճուկ։ 2 Բժոժ. իփէք գօզալաղը ։ 3 Պարկաձեւ գեղձ, փշտիկ † անդ.

Fomentateur, trice (՛), գ. Յուզիչ՝ գրգռիչ (խռովութեան՝ ապստամբութեան) ։

Fomentation (՛), էգ. Մարմնոյ վրայ դրուած տաք ու ջրի դեղ, տած ։

Fomenter (՛), ն. Գրգռել, ճարակ՝ սնունդ տալ, վառ պահել, արծարծել, սնուցանել։ 2 Սնուցանել (մարմնոյ ցաւ) . Ce remède — le mal au lieu de le guérir. 3 (Փորի վրայ) տաք դեղ դնել, տած դնել, բժ.

Foncé, e (՛), ած. Մութ (գոյն), մթագոյն (կապոյտ) ։ 2 Ունեւոր. Cet homme-là est — ։ 3 Վարպետ, ճարպիկ (բանի մը մէջ) . Il est — sur.

Foncer (՛), ն. Մութցնել (գոյն) ։ 2 Տակ պատրաստել (հաստեայի) ։ 3 Ոռտակ դնել (տակառի) ։ 4 Փորել (հոր) ։ ‖ չ. Իյնալ (մէկու վրայ) ։

Foncier, ière (՛), ած. Կալուածներու, կալուածական։ 2 Հողային (տուրք) (որ և ար. Le —)։ 3 Խորամուտ (հմայտութիւն) ։

Foncièrement (ֆ), մ. Խորէն, հիմէն. հիմնովին (քննել) ։ 2 Ի բնէ՝ ի բնուստ (չար) ։

Fonction (ֆ-ֆ), էգ. Պաշտօնի գործ, սպաս, պաշտօն ☞ (դատաւորու)թիւն. Faire les — de sa charge, (իր պաշտօնի պարտքերը կատարել). Faire — de, (տեղը բռնել, պաշտօնը կատարել)։ 2 Գործ, պաշտօն. — publique. Il a repris ses — ։ 3 Պաշտօն, գործում, գործողութիւն (մարմնոյ անդամոց). Faire bien ses —, (իր բնական գործողութիւնները լաւ կատարել) ։ 4 Կախեալ. Cette quantité est — d'une autre. ըստ. 5 Պաշտօն՝ յատկութիւնք (մարմնոյ մը), ա.

Fonctionnaire (ֆ-օնէռ), գ. Պաշտօնատար ։

Fonctionnement (ֆ-ֆn), որ. Բանիլը, բանում, գործողութիւն, պաշտօնավարութիւն ։

Fonctionner (ֆ-ֆn), չ. Պաշտօնը կատարել, բանիլ, գործել ։

Fond (ֆ), ար. Ալք, խորք (անդունդի), տակ՝ յատակ (անօթի) ☞ (ան)յատակ ։ 2 Տակինը, տկուք (բաժակի) ։ 3 Յատակ՝ տակ (ծովու) ։ 4 Խորութիւն (ջրի). Il y a peu de —, ...։ 5 Յատակ, տեղ (վրան բանելու). Broder sur un — de satin, (ատլասի վրայ բանել)։ 6 Երես՝ յատակ (նկարի) ։ 7 Տակի գոյն (փետրոց՝ ներկուած նաւու) ։ 8 Հող, գետին. Bâtir sur un — peu solide։ 9 Խորագոյն կողմ, ներքնակողմ (խանութի), խորք (անտառի)։ 10 Խոր (տեսարանի). Le — représente une forêt։ 11 Յատակ՝ ու (արկղի՝ տուփի)։ 12 Ետեւի կողմ, յետնակողմ (կառքի՝ տափատի՝ հայելիի). 13 Խորք՝ հեռակողմ † (դաշտանկարի). Le — est occupé par des arbres։ 14 Հիմ, հոգի (բաներու). Un — de vérité, (ճշմարտութիւն մը). Venir au —, Venir au — des choses, (բանին խորը մտնել, ծովի քննել). Dire le —, (խելն ըսել)։ 15 Նիւթ (դատի). Plaider. Juger au — ։ 16 Խոր (սրտի), ծածուկք (մտքի)։ || — de bain, Լոգարանի տակի կտաւ։ | Le — du sac, Գործի մը ներքին կողմը ։ | Avoir du —, Հմուտ լինել ։ Դիմացկուն լինել ։ | Faire — sur qn, Մէկու յուսալ, ապաւինիլ, վստահիլ ։ || À —, մ. Բաւ (քննել) ։ 2 Հիմնովի, ջուրի պէս, ա. | À — de train, Սրարշաւ (վազել՝ ձիու) ։ | Au —, Dans le —, մ. Ի բնէ, ի բնուստ, ըստ ինքեան։ 2 Խորը՝ բունը քննելով։ | De — en comble, մ. Հիմնայատակ (քանդել), ի հիմանէ (-շինել) ։ 2 Ի հիմանէ, բոլորովին, գ.

Fondamental, e (ֆ-ֆ), ած. Հիմի, հիմնական ☞ հիմնա(քար) ։ 2 Առաջին, գլխաւոր, հիմնական ։

Fondamentalement (ֆ-ֆ-ֆ), մ. Լաւ հիման վրայ, հիմնաբար, հիմնապէս. Maxime — établie ։ 2 Իսկապէս, ի բնէ ։ 3 Ի հիմանէ, բոլորովին, հիմնապէս ։

Fondant, e (ֆ-ֆ), ած. Բերնի մէջ հալող, ջրջրուկ (տանձ) ։ 2 Բերնահամ (շաքարեղէնք), (որ և ար.) ։ 3 Ողողուն, Թաթխուած. — en larmes, (արտասուաթօր, արտասուալից) ։ 4 Լուծող՝ հալիչ (դեղ), (որ և ար.)։ || ար. Հալիչ նիւթ, հալիչ, ա.

Fondateur, trice (ֆ), գ. Հաստատիչ, հիմնարկու, հիմնադիր ☞ (աղանդա)հնար, (—)պետ ։

Fondation (ֆ), էգ. Հիմնարկութիւն, հիմնադրութիւն ։ 2 Հաստատում, հիմնադրութիւն ։ 3 Բարեպաշտական՝ բարեգործական նուէր՝ հիմնադրամ ։ || յգ. Հիմ (շէնքի), (որ և էղ.) ։ 2 Հաստատութիւն, ած. Les — de Louis XIV, (որ և էղ.) ։

Fondé, e (ֆ), ած. Հիմնուած ☞ (աւազա)հիմն, (հաստա)հիմն ։ 2 Հաստատուած. — en. — sur ։ 3 Հիմնաւոր (յոյս) ։ || Être — à, Պատճառ՝ իրաւունքներ ունենալ (կարծելու)։ || ար. Փոխանորդ. վէքիլ, (որ և — de pouvoir)։

Fondement (ֆ-ֆ), ար. Հիմ (շէնքի) ։ 2 Հաստատութիւն, խարիսխ, հիմ. Faire le — de, (հիմը կազմել, գ.) ։ 3 Պատճառ, իրաւունք, հիմ, գ. ☞ (ան)հիմն ։ 4 Ստուգութիւն, հաստատութիւն, հիմ ։ 5 Վստահութիւն. Il n'y a point de — à faire sur ։ 6 Նստա-

տեղ, ոռ, ա. | Jusqu'aux —, Հիմնայատակ (կործանել)։

Fonder (ֆ), ն. Հիմերը դնել, կանգնել, հիմնարկել, հիմնադրել։ 2 Հաստատել, հիմնել, փ. 3 Դնել՝ հիմնել (յոյսը մէկու վրայ)։ || — qn. de procuration, Մէկը իրեն փոխանորդ կարգել։ || Se —, չ. Հաստատուած լինել, յենուլ, հիմնուիլ։

Fonderie (ֆ), էգ. Ձուլարան (Թընդանօթի)։ 2 Ձուլում, ձուլագործութիւն։ 3 Հալարան (մետաղներու)։

Fondeur (ֆ), ար. Ձուլիչ (գրի՝ զանգակի)։ 2 Թափծու երկթի վաճառական։ 3 Հալեցնող, հալիչ (մետաղաց), (որ և ած.)։ [Նասնոց ճարպի)։

Fondoir (ֆ), ար. Հալարան (ա-

Fondre (ֆ), ն. Հալեցնել, հալել։ 2 Ձուլել, Թափել ☞ (ոսկե)ձոյլ. — une cloche. խսկ — la cloche, (գործի սկսիլ)։ 3 Վատնել՝ հալեցնել (ինչք)։ 4 Փարատել, հալեցնել, բծ. 5 Ի մի խառնել, ի մի ձուլել, փ. || չ. Հալիլ (որ և բծ.)։ 2 Փճանալ, հալիլ, փ. 3 Հիւծիլ, հալիլ. — à vue d'œil, (Թել ու դերձան դառնալ). Le ciel — en eau, (երկինքը ջուր կտրեր է)։ 4 Համակիլ, լողալ, Թաթաղուիլ. — en sueur, (քրտինքներ Թափել). — en larmes, (սաստիկ լալ, ողիկ ողիկ գալ)։ 5 Իյնալ, կործանիլ, փլուիլ. Des villes qui ont — tout d'un coup։ 6 Սաստկօրէն յարձակիլ, խոյանալ, նետուիլ, իյնալ (որսին վրայ)։ 7 (Մէկու) գլուխ Թափիլ (չարիք), իյնալ (վախ՝ մէկու փոր)։ || Se —, չ. Հալիլ. Le ciel se — en eau, (երկինք ջուր կտրեր է). Se — en sueur, (քրտինքներ Թափել)։ 2 Նուազիլ, հատնիլ, լմընալ, փճանալ։ 3 Գորովիլ, կակուղնալ։ 4 Խառնուիլ։ 5 Խառնուիլ՝ ձուլիլ (գոյներու)։ || Il s'est —, Il est —, Կորսուեցաւ, չիք եղաւ

Fondrière (ֆ-ֆռ), էգ. Տղմոտ փոս, մոր, տղմախոր †։ 2 Պատռուածք (գետնի)։

Fonds (ֆօն), ար. Գետին, հող (բան տնկելու՝ վրան բան շինելու). Riche en — de terre, (շատ գետիններ ունեցող)։ 2 Դրամ, գումար. Avoir des —. [illegible] ses — Faire les —, (հարկ եղած դրամը տալ՝ դնել). Le — et le revenu, (մայր ու եկամուտ). Nos — sont bas, (ստակնիս քիչ է)։ 3 Արժէթուղթք (որ և — publics). Les — sont en baisse, (որ և ստակը կը պակսի)։ 4 Խանութ (վաճառներով՝ կահերով և յաճախորդներով). Un — de boulanger. Un — de commerce. Vendre son —։ 5 Մթերք, գանձ, հիմ, դրամագլուխ (հմտութեան). Cet homme a de —, (այս մարդս հմտութեան տէր է)։ 6 Նիւթ. C'est un — très riche, et qu'on n'a point encore exploité։ || Etre en —, Պատրաստ դրամ ունենալ։ 2 Կարող լինել, զօրել (բան մ'ընելու)։ | Le — et le tréfonds, Իլ ծիլ (գործի մը)։ | — perdu կամ perdus, Ձեռքէ ելած՝ անպահանջելի † գումար՝ ցմահ հասոյթով։ || — de roulement, Սովորական ծախուց ստակ։

Fongible (ֆ), ած. Համբուող՝ չափուող կամ կշռուող։

Fongite (ֆ), էգ. Սնկաքար։

Fongosité (ֆ), էգ. Սնկանման այտուց, սնկայտուց † բժ. 2 Սնկանման միս

Fongueux, euse (ֆ). ած. Սնկային, մասնկային † բժ. 2 Սնկակերպ, բռ.

Fongus (ֆ-կիւս), ար. Աւելորդ միս (վէրքի մը մէջ), սունկ, մասունկ † 2 Ծովասունկ, բռ.

Fontaine (ֆօնդէն'), էգ. Աղբիւրակն, աղբիւր. պունար։ 2 Աղբիւր. չէշմէ։ 3 Ջուրի կարաս. սու քիւփի։ 4 Ծորակ. մուսլուգ։ [tenier.

Fontainier (ֆ-դյէ), ար. Տ. Fon-

Fontanelle (ֆ), էգ. Գլխոսկրներու կցուած տեղը, գաղտուն։ 2 (Վազուն) խարան (եազը)։

Fontange (ֆ-ֆ), էգ. հ. ժ. ժապաւէնէայ հանգոյց կանանց գլուխը, հանկուրց †։

Fonte (ֆ), էգ. Հալ, հալում. Remettre à la —, (նորէն հալեցնել)։ 2 Թափելը, ձոյլ, ձուլում։ 3 Թափծու երկաթ, (որ և Fer de —)։ 4 Ձուլագործութիւն †։ 5 Ձուլուած գիրեր, ձուլատառք † տպ. 6 Խառնում՝ ձուլում (ներկերու)։ 7 (Թարախական) հոսում, բժ. 8 Թամբի վրայ ատրճանակի պատեան,

Թափք ։ ‖ De —, Թափծու (Թնդանօթ) ։

Fontenier (՚), ար. Աղբիւրներու տեսուչ, աղբիւրապան, ջրապան, ջրաբաշ Գ. 2 Ջրի անօթավաճառ † ։

Fonticule (՚), ար. Խարան. եազը։

Fonts (ֆօն), ար. յգ. (Կնունքի) սուրբ աւազան ☞ (մկրտա)րան. Tenir sur les —, (կնունքն առնուլ, կնունքը բռնել, ևն.) ։

For, ար. Ատեան ։ ‖ Le — extérieur, Արդարութեան ատեան ։ ‖ Le — intérieur, Եկեղեցւոյ իշխանութիւն հոգւոց և հոգեւոր իրաց վրայ, հոգեւոր ատեան ։ 2 Խղճի դատաստան, խիղճ (որ է Le — de la conscience) ։

Forage, ար. Բանալը (հոր)։ 2 (Փողաձեւ) ծակում, ծակ բանալը (բանալիի) ։ 3 Ծակ ։ 4 Բաժ (ըմպելեաց), ևն.

Forain, e (՚), ած. Օտար, դրսեցի։ 2 Տարաբնակ (կալուածատէր) ։ 3 Տօնավաճառի (Թատրոն). Marchand —, (տօնավաճառներու Թանզար), (որ եւ Un —, ար.) ։ 4 Բաց՝ հողմամուտ † (նաւակայք) ։ ‖ Les —, Տօնավաճառի անպարարք (հօգգաալագ) ։

Foraminifères, ար. յգ. Ծաճանչաձեւք, նր.

Forban (՚), ար. Ծովու աւազակ, ծովահէն ։ ‖ — littéraire, Բանագող ։

Forçage, ար. Աւելակշիռ (դրամի)։

Forçat, ար. Ցկեանս աշխատութեան դատապարտուած, տաժանապարտ † 2 հ. ժ. Թիապարտ ։ ‖ Comme un — Ջարաչար (աշխատիլ) ։

Force, էգ. Զօրութիւն, ոյժ. Son exemple aurait —. Sans —, (տկար, անզօր). De première —, (ամենաքաջ). Un fou de sa —, (իր աստիճանին՝ իրեն նման խենթ մը). Je ne suis pas de votre —, (քու կարողութիւնդ՝ ոյժդ չունիմ ես) ։ 2 Կորիճ հասակ, ատիք. Etre dans toute sa —. Dans la — de l'âge. 3 Բռնութիւն. Employer la —. Repousser la — par la —. Céder à la —. — majeure, (հարկեցուցիչ պատճառ՝ պարագայ) ։ 4 Կարողութիւն, ոյժ, զօրութիւն ։ 5 Կորովութիւն (յղացման), կորով (ոճի). Ce penseur a de la —. Avoir une grande — de tête. 6 Քաջասրտութիւն, արիութիւն. Il lui manque la — d'âme. Avoir la — de. 7 Դիմացկունութիւն, տոկունութիւն (պատի՝ չուխայի) ։ 8 Հարկ՝ ոյժ (իրաց). Il me fut — de ..., (հարկ եղաւ ինձ ...) ։ 9 Շատութիւն. Il a — amis, (շատ բարեկամներ ունի) ։ ‖ յգ. Զօրութիւն, զօրք ։ 2 Մեծ մկրատ † կտրատ † ։ ‖ — est demeurée à la loi, Օրէնքը յաղթեց. յաղթութիւնը օրէնքին մնաց ։ | — armée, Զօրագունդ, զօրական (օրէնքը յարգել տալու) ։ | — m'est, — lui est. Il est bien —. Հարկ անհրաժեշտ է ։ | Etre de — à, Կարող լինել (երեքի դէմ կռուելու) ։ | Être en —, Ինքզինք պաշտպանելու կամ յարձակելու ոյժն ունենալ, զօրաւոր լինել ։ | Faire — à, Արգիլել, բռնադատել ։ | Faire — de rames, Ուժգին Թիավարել ։ | Faire — de voiles, Լայն մը պարզել առագաստները ։ 2 Բոլոր ճիգը Թափել ։ ‖ À —, մ. Սաստիկ, խիստ շատ (աշխատիլ) ։ | À — de, նխ. Շատ (կարդալ)էն, շատ (աղաչելով), սաստիկ (ջանք ընելով). À — de faire, (ընելէ ընելէ). À — de forger, (դարբնելով դարբնելով). À — de bras, (Թեւերու ոյժով, Թեւերով)։ ‖ À toute —, մ. Ամէն զօրութեամբ, ամէն միջոցներով, բացարձակապէս ։ 2 Ցետին կէտի մէջ, վերջը վերջը ։ 3 Ամէն ինչ լաւ կշռելով, որ և է կերպով ։ | De —, Par —, De vive —, À — ouverte, մ. Բռնի ։ | De —, De vive —, մ. Յարձակմամբ՝ բուռն յարձակմամբ (տիրել քաղաքի) ։

Forcé, e, ած. Բռնադատեալ, բռնի (աշխատութիւն) ։ 2 Դառնապարհակ՝ մշտատաժան † (աշխատութիւնք դատապարտեալի) ։ 3 Ակամայ՝ բռնի (ամուսնութիւն) ։ 4 Շուտ կամ երկար՝ բռնադատեալ (քալուածք) ։ 5 Կեղծ, սուտ, բռնի (զգացումներ). Il a un ris — ։ 6 Չարչրկուած՝ քաշկռտուկ (ոճ) ։ 7 Չափազանցեալ (երփնաւորութիւն), նկ.

Forcement, ար. Բռնադատում ։

Forcément, մ. Իր կամքի դէմ, բռնի ։ 2 Հարկաւ, ի հարկէ, ք.

Forcené, e, ած. Խենթ դարձած,

խելակորոյս ։ 2 Խենթ՝ մոլի (խաղի մը) ։ 3 Կատաղի, մոլեգին (ձայներ), (որ և ք.)։ ‖ Comme un —, Մոլեգնօրէն (տապըլտըկիլ) ։ [սաղմահան † վէբ.

Forceps (ֆօրսէփս), ար. Սաղմաքաշան,

Forcer, ն. Բռնի բանալ (դուռ), բռնաբարել ։ 2 Ծռմրտկել (բանլիք), բռնաբարել (փականք) ։ 3 Կամակորել՝ ծռմրկել՝ բռնազբօսել (խօսքերու իմաստ)։ 4 Բռնի առնուլ (քաղաք), յարձակմամբ տիրել (բանակատեղւոյ). — le passage, (բռնի անցնիլ տեղէ մը) ։ 5 Ցաղթել, խորտակել (թշնամին). — qn. dans ses derniers retranchements, (մէկու ամենէ զօրեղ փաստերը խորտակել) ։ 6 Բռնաբարել՝ լլկել (կին) ։ 7 Զարաչար աշխատցնել, հոգին հանել (ձիու). On — les nègres de travail ։ 8 Խուճապել (եղջերուն) ։ 9 Ցաղթել՝ խորտակել (արգելքներ)։ 10 Խորտակել (մէկը, ք.)։ 11 Բռնազբօսել, բռնադատել. — à. — de ։ 12 Ստիպել, հարկադրել, բռնադատել. — à. — de ։ 13 (Բռնի կամ Թախանձիւք) ձեռք բերել (քուէ՝ հաւանութիւն) ։ 14 Բռնի ազդել (յարգանք), բռնի շարժել (հիացում) ։ 15 Բռնազբօսել (տաղանդ), բռնադատել (ձայնը՝ բնականը)։ 16 Աւելի ցուցնել (հասոյթ)։ 17 Փութացնել՝ շուտցնել (քալուածք) ։ 18 Բռնելու ստիպել, ևլն. ‖ — la main, Սանձի մտիկ չընել, խեռել (ձիու) ։ | — la main à qn. Ընելու բռնադատել, բռնի ընել տալ ։ | — sa main, Ձեռքը յօգնեցնել (ճիգ մը թափելով) ։ | — la porte de qn. Արգելք մտիկ չընել, անարգել մտնել։ | — la consigne, Պահնորդի տրուած հրահանգը մտիկ չընել՝ բռնաբարել։ ‖ չ. Մեծցնել, ևլն. 2 (Առագաստից) թիւն աւելցնել. — de ։ | — de rames, Բոլոր ուժով թիավարել։ ‖ Se —, յ. Ճիգ թափել, ինքզինք նեղել՝ աշխատցնել ։ 2 Ջանալ՝ ճգնիլ (հաճելի լինելու) ։ 3 Իր վրայ ճիգ ընել. Forcez-vous, avalez cette médecine ։

Forclore, -clos, e, ն. Արտամերժել (ատենին անցնելուն), դատ.

Forclusion, էգ. Արտամերժում (ատենին անցնելուն), դատ.

Forer, ն. (Փողամէն) ծակել, ծակ բանալ (բանլիքի), բերան բանալ (թընդանօթի) ։ 2 Բանալ (հոր) ։

Forestier, ière, ած. Անտառական ։ 2 Անտառաբանական (դպրոց) ։ ‖ ար. Անտառապահ, (որ և Garde —) ։

Foret, ար. Ծակելու գործի, գայլիկոն ։

Forêt (րէ), էգ. Անտառ։ 2 Աւազակուտ, գողնոց † ք. Vous êtiez là dans une —, (գողերու մէջ էիր). — de Bondy, (աւազակաց որջ, ք.) ։ 3 Գերանք (առաստաղի), հեծանաձգութիւնք La — du dôme des Invalides ։ 4 Անտառ (մազերու). Une — de lances, de mâts, (անտառախիտ նիզակք՝ կայմք)։

Forfaire (ֆէռ), չ. Պարտուցը դէմ ընել, պատուոյն դէմ մեղանչել. — à ։ ‖ ն. Դանր յանցանքով մը կորսնցնել.

Forfait, ար. Ծանր յանցանք, ոճիր։ 2 Միահաղոյն սակարկութիւն. կէօթիւրիւ ալազար։ ‖ À —, Միահաղոյն (գնել)։

Forfaiture, էգ. Պաշտօնի դէմ յանցանք, պարտազանցութիւն ։ 2 Ուխտազանցութիւն, ատ.

Forfanterie (Ն), էգ. Պոռոտաբանութիւն, մեծխօսութիւն ։

Forge, էգ. Երկաթի գործարան, դարբնոց ։ 2 Հնոց, դարբնոց (ոսկերչի) ։ 3 Պայտարի (նալպանտ) խանութ։

Forgeable, ած. Կռելի, դարբնելի։

Forger, ն. Ծեծել (երկաթ), կռել՝ դարբնել, (որ և անխ.) ։ 2 Պատրաստել՝ դարբնել (իր շղթաները, ք.) ։ 3 Շտկել, գտնել, ստեղծել, հնարել (լուր) ։ ‖ Se —, յ. Դարբնուիլ։ 2 Իր անձին դարբնել կամ պատրաստել։ 3 Հնարուիլ։ 4 Մտքովը շինել՝ շտկել, երեւակայել. Se — des chimères ։

Forgeron (Ն), ար. Դարբին. չիլինկիր ։ 2 Երկաթագործարանի տէր ։ դարբնոցատէր † ։

Forgeur, ար. Ինչ ինչ բաներ դարբնող, դարբնիչ ։ 2 Շտկող, ստեղծող, հնարող, ք.

Forhuer, Forhuir (իւ), չ. Փող հնչեցնել (շուները կանչելու) ։

Forjeter, չ. Գծէ՝ շտկութենէ դուրս ելնել, ցիւռկիլ ։ [(երէն) ։

Forlancer (Ն), ն. Որջէն հանել

Forligner, չ. Դուրս ելնել, օտարանալ, խորթանալ ։ 2 Կորուսել (պատիւը) ։

Forlonger (1), չ. Տեղերէն՝ սահմաններէն հեռանալ (երէի) ։ 2 Շատ առջեւ լինել (եղջերուի՝ շուներէ) ։

Formaliser, ն. Դժկամակել, նեղացնել, զչարել ։ ‖ Se —, յ. Զչարիլ, դժուարիլ ։

Formalisme (ս), ար. Ձեւակերպութեան սաստիկ յարում, կարգապաշտութիւն, ձեւապաշտութիւն † 2 Կերպընկալութիւն, ֆէլ.

Formaliste, e, ած. Ձեւերու զերի, կարգապաշտ, ձեւապաշտ † ։

Formalité, իգ. Կարգ, ձեւ, ձեւակերպութիւն ։ 2 Չափազանց մեծարանք, ձեւեր, ձեւազանցութիւն † 3 Ձեւասիրութիւն † ։

Format, ար. (Տպեալ) Թերթ, ձեւ՝ դիր (գրքի) ☞ (մեծա)դիր ։

Formateur, trice, ած. և գ. Հաստիչ, կազմիչ ։ [փ.

Formatif, ive, ած. Կազմիչ (տառ),

Formation, իգ. Կազմելը (վաշտ), կազմում ։ 2 Ձեւացում, ձեւառութիւն, կազմութիւն. La — du fœtus. — calcaire ։ 3 Կարգում, կազմաւորութիւն (պատերազմի համար) ։ 4 Ձեւացում, կազմութիւն (ածականի), փ.

Forme, իգ. Ձեւ ։ 2 Տես, կերպարանք, ձեւ ։ 3 Եղանակ, ձև. Par — de, (ձեւով, իբրև) ։ 4 Կերպարանք, կերպ ։ 5 Կերպ (վարմունքի) ։ 6 Կարգ, կանոն, ձև (դատաստանի). Sans — de procès, (առանց որ և է դատաստանի ։ 2 Բան մը մտիկ չընելով). En —, En bonne —, Dans les —, (կանոնաւոր, ըստ կարգի, ըստ կանոնի, ըստ օրինի) ։ 7 Կաղապար. գալըպ. Mettre un chapeau sur — ։ 8 Գլուխը մտնող մաս՝ բարձր մաս (փեղոյրի) ։ 9 Քամոց (պանիրի) ։ 10 Երկաթ շրջանակ (շարուած երեսի), ռզ. 11 (Պաստառ անցուած) Նստարան. Une — de velours ։ 12 Նստարան (ժամի դասը) ։ 13 Որջ. Lièvre en — ։ 14 Նաւակերտութեան աւազան, նաւետղ † ‖ յգ. Վարմունք, կերպեր, ձեւեր. Avoir des —, (մարդավարի ձեւեր ունենալ) ։ 2 Ծիրք (մարմնոյ) ։ | En — de, (Ակօսա)ձև, (այրա)կերպ ☞ ե. զ. ճ. նշաձև ։ | — et fond, Հիւս և հիմ, ձև և հիմ ։ ‖ En — gracieuse, Շնորհական պայմանաւ ։

Formé, e, ած. Ձեւացած ☞ (մս)ուտ, (մսե)ղէն ։

Formel, elle, ած. Մեկին, բացայայտ ։ 2 Կերպական (պատճառ), ֆէլ.

Formellement (11), մ. Մեկին, բացայայտակի ։ 2 Բուն. առըլ ։

Former, ն. Կերպաւորել, կերպաձեւել, ձեւել, շինել, յօրինել, ձեւացնել, կազմել ☞ (ամպե)ղէն, (հողա)զանգուած ։ 2 Ձեւ տալ (ծառերու) ։ 3 Յօրինել, կազմել, փ. 4 Ձեւացնել, կազմել ☞ (դաշնա)կցիլ, (պղպջակ)ել. Nos deux âmes ne formaient plus qu'une âme. Voilà ce qui — le principal mérite de cet écrit. — des liens, des nœuds avec qn. (միանալ, կապուիլ) ։ 5 Առջեւ հանել, յառաջ բերել (զանգատ՝ առարկութիւնք) ։ 6 Հաստատել (տէրութիւն), կարգաւորել, կազմել (ընկերութիւն) ։ 7 Երկնել, յղանալ (ձեռնարկ՝ խորհուրդ՝ գաղափար). — des souhaits, des désirs, (ըղձալ, փափաքիլ) ։ 8 Նիւթել (դաւեր) ։ 9 Ձեռք զարնել (քաղքի մը պաշարման) ։ 10 Միտք ու սիրտ կազմել, հրահանգել, մարզել, Թեքել, կազմել, կրթել (միտք), հանել՝ հասցնել (աշակերտ), կրթել (առաքինութեան) ։ 11 Շտկել, ձեւել, կազմել (ոճը՝ ուրիշի մը վրայ) ։ ‖ Se —, յ. Ձեւանալ ։ 2 Յառաջ գալ, կազմուիլ, ձեւանալ ։ 3 Պատկերիլ, ձեւանալ (գաղափարներու՝ մտաց մէջ) ։ 4 Երեւան ելնել, բխիլ, յառաջ գալ. Plus on poursuivait les sorciers, plus il s'en formait ։ 5 Հաստատուիլ, կարգաւորուիլ, ձեւանալ (տէրութեանց) ։ 6 Շարուիլ, կարգաւորուիլ (զինուորաց), (որ և ած.) ։ 7 Հրահանգուիլ, կրթուիլ, սորվիլ, եփիլ, յառաջ գալ. Il s'était — tout seul. Il se formera avec le temps ։ 8 Հասնիլ, բուսնիլ, զարգանալ ։ 9 Զարգանալ (ձեւերու). Les enfants se — et grandissent ։ 10 Կատարելագործուիլ, կազմուիլ (ճաշակի) ։

|| Se — en, (Գալարս)նալ ։

Formica-leo (լեo), ար. Մրջնառիւծ ։ [ռաց (երակ), բժ.

Formicant (՚), ած. ար. Մրջնե-

Formidable, ած. Սոսկալի, ահեղ, զարհուրելի ։ [գործ ։

Formier, ար. (Կօշկի) կաղապարա-

Formique, ած. Մրջնական (Թթու)։

Formulaire (լէռ), ար. Ձեւերու գիրք, ձեւարան, ձեւագիրք գ. — des notaires. — pharmaceutique։ 2 Օրինակ, ձև (վիճակագրութեան)։ 3 Դաւանանքի ձև ։

Formule, էգ. Ձեւ, բանաձեւ, ձեւան (երգումի՝ կտակի)։ 2 Դաւանագիր գ. 3 (Քաղաքավարական) բանաձեւք։ 4 Տարազ՝ ձեւան (գրահաշուական)։ 5 Դեղաձեւ, բժ.

Formuler, ն. Ըստ օրինի՝ ձեւապէս գրել՝ շարադրել, ձեւագրել գ. (վճիռ)։ 2 Դեղագրել (բժշկի)։ 3 Ճշգիւ յայտնել, յայտնի ընել (միտքը)։

Fornicateur, trice, գ. Պոռնիկ։

Fornication, էգ. Պոռնկութիւն։ 2 Կռապաշտութիւն, պոռնկութիւն, Ս.Գ.

Forniquer, չ. Պոռնկիլ ։

Forpaiser, չ. Հեռուները փախիլ (երէի)։ [րակ փնտռել (երէի)։

Forpaître (լէդ), չ. Հեռուները ճա-

Fors, նխ. Բայց ի, զատ ։

Fort, e, ած. Ուժեղ, ուժով, զօրաւոր (մարդ) ☞ հաստատ(բազուկ), քաջ(լանջ). Le Dieu—, (Աստուած հզօր, Ս. Գ.). Plus — en nombre, (աւելի շատուոր)։ 2 Ամրական (պարիսպք), ուժով (կերպաս), ամուր (քաղաք) ☞ գեր. մեծամուր։ 3 Ստուար, յաղթ (մարդ՝ ձի)։ 4 Մեծ (Թռչակ), խոշոր (գումար), առուար (մեծամասնութիւն), լեցուն (պնակ)։ 5 Երեւելի՝ մեծ (տուն), Un — marchand, (մեծ գործեր ընող վաճառական)։ 6 Լեցուն՝ աւելի (կշիռ)։ 7 Աւելիի անցնող (դրամ)։ 8 Ստուար՝ Թաւ (ճնշում)։ 9 Փակչուն (գետին), զօրաւոր (սոսինձ)։ 10 Խիտ, կուռ, Թաւ. Les blés sont — cette année. Un bois extrêmement —։ 11 Կարծր (զսպանակ)։ 12 Դժուարին՝ ծանր (գործ՝ պարտականութիւն)։ 13 Թանձր (գոյն՝ արգանակ)։ 14 Բարկ (համեմունք), սաստիկ (ըմպելիք)։ 15 Թթու (կոզի), ծանրահոտ (իւղ), ծանր (հոտ՝ շունչ)։ 16 Սաստիկ (հով՝ ծով՝ ցաւ՝ ատելութիւն). La vérité est —, (ճշմարտութիւնը բուռն է). Cela est plus — que moi, (ուժէս վեր է այդ, ձեռքս չէ)։ 17 Ծանր (հիւանդութիւն)։ 18 Քաջասիրտ, կտրիճ, քաջ. Un caractère —. Une âme —. Une femme —։ 19 Զօրաւոր՝ զօրեղ (դատարարակութիւն)։ 20 Հմուտ՝ քաջ (բանի մը մէջ). Être — aux échecs, sur le piano. Il n'est pas —. Il est — pour le vin, (գինեմէր է). Un homme —, (կորովամիտ անձ)։ 21 Քաջ (աշակերտ)։ 22 Զօրաւոր (բացատրութիւն), կորովի (ոճ)։ 23 Կորովամիտ (մարդ). C'est une — tête. բուն Une tête —, (գինին լաւ վերցնող մէկը)։ 24 Չափն անցած, չափազանց, եւելօր (խօսք). L'épithète est un peu —. Cela est —, paraît —. C'est par trop —, (զարմանալի՝ անհաւատալի բան մ'է այդ)։ || — de, Ոյժն առած (այս ինչ բանէ)։ | Se faire —, Խոստանալ, երաշխաւորել։ | — en bouche, Համարձակախօս, լրբախօս ։ 2 Բրտերախ (ձի)։ | — en gueule, Պատրաստաբան, անզուսպ լեզու ։ || ար. Բեռնակիր (Բարիզու վաճառանոցի)։ 2 Զօրաւոր, հզօր։ 3 Հաստատուն կողմ, զօրաւոր մաս (գերանի)։ 4 Աւելին (դրամի)։ 5 Թաւուտ՝ խտագոյն կողմ անտառի, Թաւ. Courir dans le —։ 6 Թաւուտ մասի մէջ դադար (անասնոց), Թաւ ։ 7 Ամրութիւն, ամուր, ամրոց. Attaquer un —. Des — détachés. 8 Էական՝ գլխաւոր մաս (բանավէճի՝ ամբաստանութեան)։ 9 Սաստկագոյն աստիճան, սաստիկ բուն ժամանակ. Au — de la tempête. Dans le — de la colère. Au — de l'été, (բուն՝ խոր ամառի մէջ)։ 10 Զօրաւոր մաս կամ կողմ. L'algèbre est son —. Son —, c'est l'histoire, (իր ոյժը պատմութեան մէջ է)։ || Faire — sur, Վստահիլ, ապաւինիլ։ | Le plus —, Ամենէ դժուարը՝ ծանրը։ | Le — et le fin, (Արուեստի մը) դժուար մասը կամ իրը ծիրը ։ | Le — et le faible. Du

— au faible, Le — portant le faible. Տկարն ու զօրաւորն հաշուելով, միջին հաշուով, վրայէ վրայ. ‖ մ. Ուժգին, ուժով, սաստիկ ☞ պնդա-(կապ), լիա(գիրկ), ուժգնա(պիրկ). Frapper —. Aimer —: 2 Սաստիկ, խիստ, մեծապէս (հարուստ) ☞ մեծա-(հարուստ), բազմա(հնար), չարա(չլուկ): ‖ De plus en plus —, Աճեցուն ոյժով մը, եւ քան զեւս ոյժով:

Forte (դk), մ. Ուժգին, եբ.

Fortement, մ. Զօրութեամբ, ուժգին, ուժով: 2 Սաստկագին, սաստկապէս, սաստիկ: [դաշնամուր:

Forte-piano (դk), ար. Դաշնակ,

Forteresse, էգ. Բերդ, ամրոց:

Fortifiant,e (՝), ած. Զօրացուցիչ:

Fortificateur, ար. Բերդագործ, բերդակառոյց:

Fortification, էգ. Ամրութիւն, ամրացում: 2 Բերդակառութիւն, բերդագործութիւն, (որ և յգ.): ‖ յգ. Ամրոց, ամրութիւն (որ և եզ.) զայլէ, բայլեա:

Fortifier, ն. Ոյժ տալ, զօրացնել ☞ (հոգե)զրահ: 2 Ոյժ տալ (գոյներու): 3 Հաստատել (կասկածներ): 4 Ամրացնել (քաղաք) ☞ (մեծ)ամուր, վատ(ամուր)†:

Fortin (՝), ար. Բերդակ, ամրոցիկ, զայէհիք: [լի, եւ առաւել:

Fortiori(à) (սի), մ. Քանիօն աւե.

Fortitrer, չ. (Շանց) քովէն չանցնիլ, զգուշանալ (եղջերուի): [(ձի):

Fortrait, e, ած. Տաժանահար †

Fortraiture, էգ. Տաժանահարութիւն † (ձիու):

Fortuit, e, ած. Մտքէ չանցած, պատահական, յանկարծադէպ:

Fortuitement, մ. Յանկարծ, դիպուածով, ըստ պատահման:

Fortune, էգ. Բաղդի չաստուած, Բաղդ: 2 Բաղդ. Courir même —. Chercher —. Tenter —. La —. La bonne et la mauvaise —, (յաջողութիւն, ձախորդութիւն): 3 Վտանգ, պատահմունք, պատահար. La — des armes. Voilà une étrange —. Il court — de: 4 Դժբաղդութիւն. Dieu vous préserve de mal et de —. Contre — bon cœur. (ձախորդութեան մէջ անդրդուելութիւն, բաղդի կուրծք տալը). 5 Արկած. — de mer, (ծովարկած). 6 Գլխէն անցնելիքները, բաղդի փոփոխութիւնք, բաղդ. La — d'un livre. Suivre la — de son maître. Cette doctrine a eu des — très diverses. 7 Վիճակ, բաղդ. Se contenter de sa —. Les — médiocres. Chacun est artisan de sa —. Une grande —, (բարձր վիճակ մը): 8 Մեծնալը, մեծութիւն, բաղդ. Parvenir à une grande —: 9 Մեծեր. Adorer la —. Les grandes —: 10 Ինչք, հարստութիւն. Il est sans —. Jouir d'une grande —. Il est mal avec la —, (պէտքի նեղի մէջ է): ‖ De —, Հարուստ (մարդ): 2 Ինքիրմէ բարձրացած (զինուորական): 3 Առժամանակեայ (կայմեր): | Faire —, Հարստանալ: 2 Յաջողութիւն գտնել, յաջողիլ: | Faire sa —, Բաղդը շտկել: | Faire la — de, Յառաջ բշել, շինել (մէկու) բաղդը: | Être en —, Բաղդը բանիլ: 2 Պատուոյ մէջ լինել: 3 Խանդը վառուած լինել: | La — du pot, Ճաշն ինչպէս որ է: | Bonne —, Յաջողութիւն, բաղդ: 2 Բաղդ (կնոջ քով). Homme à bonne —, (սիրոյ մէջ յաջող մարդ): 3 Ժամադրութիւն. Être en bonne —: 4 Ապագայն, պատահելիքը. Dire la bonne —, (գուշակութիւնք ընել): ‖ De —, De bonne —, Par —, մ. Պատահմամբ, դիպուածով, բաղդովի.

Fortuné, e, ած. Բարեբախտիկ, բաղդաւոր, (որ և գ.): 2 Երջանկաւէտ (դար՝ երկիր): ‖ էգ. Երանուհի (անուն):

Forum (օ), ար. Վաճառանոց կամ հրապարակ, փորոն, Հ. յգ. ն.

Forure, էգ. Ծակ (բանալիքի):

Fosse, էգ. Փոս — aux lions, (գուբ առիւծուց). — à chaux, (կրագուբ): 2 Գերեզման, փոս. Creuser sa —. — commune, (աղքատաց փոս): 3 Փորոք. Les — nasales, (քթի ծակեր, քթափոսք): | — d'aisances, Կամարայարկ փոս՝ ուր ճեմիշներու աղտեղութիւնք կ'երթան, զայռանոց:

Fossé, ար. Փոս, խրամ. խէնտէք. Entourer de —, (խրամել †). Le grand —, (գերեզման):

Fossette, էգ. Պզտի փոս (խաղի), փոսիկ. հմտ Գ. չուզուր ։ 2 Փոսիկ (այտի վրայ) ։

Fossile, ած. Գետնի տակէ հանուած, հանածոյ, բրածոյ ։ 2 Հին օրինաց, ըլ. || ար. Հանածոյ ։

Fossoyage (սուա), ար. Խրամներով պատելը, խրամում † ։

Fossoyer (սուայէ), ն. Խրամներով պատել, խրամել † ։

Fossoyeur(սուայեօր), ար. Գերեզման փորող, փոսահատ ։ || La —euse, էգ. Մահ ։

Fou, Fol (ձայնաւորի կամ անձայն h ի առջեւ), **Folle,** ած. Ցիմար, խենթ. Devenir —, (խելքը թռցնել) ։ 2 Անխելք, յիմար, խենթ ։ 3 Խօլ (սէր), յիմար (յոյս), խենթ (ծախքեր) ։ 4 Չափէ դուրս՝ չափազանց (բազմութիւն), անլուր (յաջողութիւն), կարգէ դուրս՝ ամենաբարձր (գին). սաստիկ (գլխացաւ) ։ 5 Սաստիկ զուարթ, ամենազուարթ. Que vous êtes —! Humeur —. Gaieté —, (սաստիկ՝ խօլ զուարթութիւն) ։ 6 Աւրուած՝ խենթեցած (կողմնացոյց) ։ 7 Կատղած (շուն) ☞ Un — rire, անզուսպ ծիծաղ, իսկ Un rire —, սաստիկ ծիծաղ ։ || Être — de, խենթը լինել, խելքը թռցնել (մէկի համար) ։ 2 Խենթ դառնալ (ուրախութենէ) ։ || **Fou, Folle,** գ. Ցիմար, խենթ ։ 2 հ. ժ. Միմոս, հտպիտ (արքայի). Le — de François 1er. Les — de cour... ։ 3 Խօլահաւ, Թռչ. 4. Ճատրակի մէջ երկու քարեր, դրօշակիր ։ || Faire le —, Ընկերութեան մէջ խեղկատակել ։ | La — du logis, Երեւակայութիւն ։ [տակ եփած, նկան ։

Fouace, էգ. Նաշիհէ հաց՝ մոխրի

Fouage, ար. Տնահարկ, ...

Fouaille, էգ. Որսամաս (շան).

Fouailler, ն. Խարազանել, մտրակ քաշել (ձիու). ըլ. 2 Ծեծ քաշել (տղու), ըլ. 3 Հրեւ···սիով քանդել ։

-oudre, էգ. Շանթ, կայծակ, (որ և ար.) եըլտըրըմ ☞ շանթա(քար) ։ 2 Աստուածային ցասում՝ վրէժխնդրութիւն, շանթ ։ 3 (որ և ար.) Պատերազմի շանթք (Թնդանօթք, հրետանիք, ականներ [լաղըմլար]) ։ || Les — de l'Église, ար. և էգ. Բանադրանք՝ նզովք Եկեղեցւոյ, Վատիկանեան շանթք ։ | Les — de l'éloquence, ար. և էգ. Ցաղթահարիչ պատճառք, ճարտասանական շանթեր ։ || ար. Շանթ (Արամազդի ձեռք), (որ և ն.) ։ 2 Անհնարին աղէտք, կործանում, (որ և էգ.) ։ 3 Մեծ տակառ մը, ֆուտեր ։ || Un — d'éloquence, Քաջ՝ մեծ ատենախօս ։ | Un — de guerre, Անուոր մարտիկ, աշխարհակալ, դիւցազն ։ | Les — de la guerre, Շանթք պատերազմի (Թնդանօթք, հրետանիք) ։

Foudroiement, Foudroîment (տռուա), ար. Շանթահարում ։

Foudroyant, e (տռուա-ն), ած. Կայծակնաթափ, կայծակնացայտ, շանթընկէց ։ 2 Շանթահարիչ՝ յանկարծամահ† (կաթուած) ։ 3 Բարկացայտ (նայուածք), ցասմնալից (խօսքեր) ։ 4 Սարսափելի, շանթահարիչ (լուր) ։ || էգ. Հրթիռ (ֆիշէնք) մը, շանթիկ † ։

Foudroyer (տռուա), ն. Շանթահարել ☞ շանթահար, կայծակնահար ։ 2 Կրակներ թափել, շանթակոծել (քաղաք) ։ 3 Տապալել, ջախջախել, շանթահար ձգել, գ. 4 Խռովել, շփոթել, շանթահար ձգել, գ. || չ. Շանթեր արձակել, որոտալ ։

Fouée, էգ. Ջահերով Թռչնորսութիւն ։ 2 Փուռի (ֆըրըըն) կրակ ։ 3 Ոստեբու տրցակ ։

Fouet, ար. Մտրակ, խարազանգամչը. Donner du —, (խարազանել). Coup de —, (գան ։ 2 Խթում, մղում). Donner un coup de —, (շուտ մ'ընելու ստիպել, նեղել, սպառնալ) ։ 3 Գան, խարազան. Donner le — à un enfant. 4 Պատիժ, ձաղկանք ։ 5 Մտրակի ծայրը բարակ չուան, մտրակաթել ։ 6 Շռնչանը (ֆըռըլտաք) դարձունելու փոկ, պլատիկ. բուլա ։ 7 Ագեծայրի † մազեր ։ || Le — de l'aile, Թեւածայր† Թռչնոց ։

Fouetté, e (1t), ած. Մտրակեալ. Crême —, (փրփրուն սեր) ։ 2 Մնաշող † գրուած ։ 3 Գծախայտ (ծաղիկ) ։

Fouetter (1t), ն. Խարազանել, մտրակել (ձի). գամչըլամաք ։ 2 (Փոկով) դարձնել (շռնչան) ։ 3 Խարազանել,

ճաղկել ☞ զանակոծ ։ 4 Երգիծանել, ճաղկել։ 5 Փայտով զարնել, ծեծել (հաւկիթ) ։ 6 Զարնել (անձրեւի՝ երես, առապաստի՝ կայմ) ։ 7 Ծեծել (Թնդանօթի) ։ ‖ — le sang, Մզում տալ՝ մորակել արիւն ։ 2 Դրգռել արիւն, ֆ. ‖ չ. Բախել, զարնել ։

Fouetteur, euse (ʼt), ք. Մըտրակիչ, ճաղկիչ ։

Fougasse, էգ. Պզտի ական, ականի հնոց. լաղըմ օճաղը ։ 2 Խոլութիւն, խենթութիւն։ [(հոդ) ։

Fouger, չ. Կնճթով փորել, կնճթել

Fougeraie, էգ. Պտերուտ † ։

Fougère, էգ. Տունկերու տոհմ, պտեր ։ 2 Դինւոյ բաժակ, բնա.

Fougon (ʼ), ար. (Նաւու) խոհանոց։

Fougue, էգ. Ամեհութիւն, զայրոյթք, մոլեգնութք, մոլիւն †. Être en —։ 2 Սաստկութիւն, կրակ, Թափ (կրից)։ 3 Աշխոյժք (երիտասարդութեան)։ 4 Հուր, աւիւն (բանաստեղծի) ։

Fougueux, euse, ած. Ամեհի (ձի), մոլեգին (մարդ) ։ 2 Կատաղի (հեղեղ), կրակուբոց՝ մոլեգին (երիտասարդութիւն) ։ [ղում ։

Fouille, էգ. Փորելը, բրում, պեղ-

Fouille-au-pot (եō), ար. Խոհարարի մանչուկ, խոհեակ ։ յ. ն.

Fouiller, ն. Բրել, պեղել, փորել. 2 (Փորելով) փնտռել (ոսկի) ։ 3 Գրպանները փնտռել (մէկու) ։ 4 Խուզարկել (Թանգարան), պրպտել՝ քրքրել (գիրք) ։ 5 Քննել, հետազօտել (բնութիւնը) ։ 6 Քրքրել (մեռելոց աճիւն), ֆ. 7 Դիտել՝ լրտեսել (անտառ) ։ 8 (Մարմարի) զարգերը խորունկ փորել (դուրս ցատկեցնելու համար), նկ. ‖ չ. Փորել, պեղել։ 2 Կրկտել, փնտռտել (դարանի մէջ) ։ 3 Գրպանները նայիլ՝ խուզել (մէկու), (որ և — dans les poches։ 4 Խուզարկութիւնք ընել, խառնել, քննել, ֆ. ‖ Se —, յ. Իր կամ իրարու գրպանները նայիլ՝ փնտռտել ։

Fouillis, ար. Խառն ի խուռն շեղջակոյտ, խառնակոյտ ։

Fouine, էգ. Կուզ. սամսար ։ 2 Կուզամորթ, կզենի ։ 3 Որայն վերցնելու ու դիզելու գործի. անատոտ Գ. 4 Երեքժանի (ձկնորսի) ։

Fouir, ն. Բրել, փորել ☞ (գետնա)բիր ։ 2 Հողի մէջ Թաղել ։

Fouisseur, ած. և ար. Գետնաբիր (անասուն) ։

Foulage, ար. Կոխում, կոխ (խաղողի) ։ 2 Ճմլում, ճնշում (չուխայի) ։ լմում (Թաղիքի ։ քէչէ) ։

Foulant, e (ʼ), ած. Ճնշիչ օդամուղ (ջրհան) ։

Foulard, ար. Հնդիկ դիպակ, փուլար ։ 2 Մետաքս Թաշկինակ, ֆուլար ։

Foule, էգ. Բազմութիւն. Une — de, (շատ մը, բազմաթիւ) ։ 2 Խառնադանճ ամբոխ, խուժան. Se distinguer dans la —. La — ignorante ։ 3 Ճմլում (չուխայի), լմում (Թաղիքի. քէչէ)։ 4 Ճմլարան † 5 Լմարան † ‖ En —, մ. Խուռն, միախուռն, միահոյլ, երամովին, համագունդ, խմբովին ։

Foulée, էգ. Մէկ անգամէն ծեծուած մորթք, մէկ ծեծած ։ ‖ յգ. Ոտնահետք (խոտի վրայ), որս.

Fouler, ն. Կոխել (գետին), կոխել (ուրիշի պարեգօտի վրայ) ։ 2 Ճնշել՝ կոխել (անկողին) ։ 3 Ճմլել, կոխել (չուխայ) ։ 4 Լմել (բուրդ կամ մազ՝ Թաղիք [քէչէ] շինելու համար) ։ 5 (Կակղելու համար) կոխկռտել (մորթ) ։ 6 Կոխել (խաղող՝ հնձանի մէջ) . Fouler la vendange կամ une cuve, (խաղող կոխել)։ 7 Հարստահարել, կեղեքել, ճնշել (ժողովուրդ) ։ 8 Սաստիկ ձգտել, ճմլած պատճառել, ճմլել (ձեռք՝ոտք)։ 9 Քսուիլ, քակռտուիլ, վիրաւորել. La selle — ce cheval. ‖ — aux pieds, Ոտքերովը կոխել, առաւԹուր կոխել, ընդոտնել։ 2 Արհամարհել, առ ոտն կոխել, ֆ. ‖ Etre —, Կոխան լինել (ձիերու) ։ ‖ չ. Ճնշել, կոխել ։ ‖ Se —, յ. Սեղմուիլ, իրար կոխել (բազմութեան մէջ)։ 2 Ճմլիլ (ծունկի) ։ 3 Ճմլել (ծունկը) ։ ‖ Il ne se — pas, Ինքզինքը շատ չյոգնեցներ, ը.

Foulerie, էգ. (Զուխայ՝ կաշի) ճմլելու՝ կոխելու գործարան, ճմլատուն† ճմլանոց † 2 Ճմլիչ մեքենայ ։

Fouleur, ար. Խաղող կոխող, հընձանահար։ 2 Տ. **Foulon** ։

Fouloir, ար. Ճմլելու՝ կոխելու գործի, ճմլակ † 2 Ճմլարան † ։

Foulon (ֆ), ար. Աղօրիքով ասուեջէնները կոխող, թափիչ. Moulin à —, (ասուաղօրիք). Terre à —, (չուխայ մաքրելու կաւ, թափչակաւ)։

Foulque, էգ. Բարձրաարուն թըռչնոց ցեղ մը, փարփար։

Foulure, էգ. Կոխկռտում (կաշիի)։ 2 Ճմլում (չուխայի)։ 3 Ճմլածքի վէրք, ճմլում, ճմլած։ ‖ յգ. Ոտնահետք (եղջերուի)։

Four, ար. Փուռ. ֆուրուն. Pièce de —, (փուռը ստրուած հաստեայ, փռհաստեայ†). Petits —, (մանր կարկանդակք, մանրափուռք)։ 2 Թրծոց (ապակիի) ☞ (կրա)փուռ։ 3 Բանտ, խոր վիրապ, փ. Il y fait noir comme dans un —։ ‖ — à poulet, Ծիկ ծիկ հանելու փուռ։ | — de campagne, Դիւրատար փուռ։ | Faire —, Զյաջողիլ, ձախողիլ։ 2 Ներկայացնել չուզել (հասոյթը քիչ լինելուն, հ.)։

Fourbe, ած. Խարդախ, նենգաւոր, խաբեբայ։ ‖ էգ. Նենգ, նենգաւորութիւն, խաբէութիւն։ [խարդախել, նենգել։

Fourber, ն. Նենգօրէն խաբել,

Fourberie, էգ. Խարդախութիւն, նենգութիւն։ 2 Նենգասիրութիւն։

Fourbir, ն. Մաքրել, շփել։ ‖ Se —, յ. Շփուիլ։ 2 Զէնու զարդը մաքրել։

Fourbisseur, ար. Սուր մաքրող։

Fourbissure, էգ. Շփում, մաքրում։

Fourbu, ue, ած. Ոտնակարկամ, ոտքերը բռնուած (յոգնելէ)։ 2 Կարկամոտն † (ձի)։

Fourbure, էգ. (Ձիու) ոտքերու կարկամութիւն, կարկամոտնութիւն †։

Fourche, էգ. Երկժանի, երեքժանի. օք չաքալը. — à faner, (երկմատնի)։ 2 Հողակոշտ փշրող երկմատնի, հեծանոց։ 3 Երկժանի (խանութպանի)։ 4 Երկճիւղ փայտ։ ‖ — patibulaire, հ. ժ. (Բազմաճղի) կախաղան։ | — Caudines, Կորանաց կամար, կաւդեան ձաղկակամար. իսկ Passer par les — caudines, (կորացուցիչ պայմաններու ենթարկիլ, գլուխ ծռել)։ | Faire la —, Երկճղիլ† (գետի)։ | Faire à la —, Կոշտ կերպով՝ հարեւանցի ընել (բան մը)։ | Prendre une —, Աւելի կոթով վռընտել, չ.

Fourché, e, ած. Հերձ, երկճիւղ. Chemin —. Pied —, (որ և՝ երկաճղակ թաթահերձ դուարք։ 2 Թաթահերձներու բաժատուն †)։

Fourcher, չ. Երկուքի ճղքուիլ՝ բաժնուիլ, երկճղիլ † (ճամբու). La langue lui a —, (լեզուն դարձաւ վրիպեցաւ)։

Fourchette, էգ. Պատառաքաղ, ժանիք† Déjeuner à la —, (մսով նախաճաշ). Une bonne —, (Թշող. չ.). Il a un joli coup de —, (ախորժակը տեղն է)։ 2 Երկճիւղ փայտ։ 3 Հաւքաշեաշեաշ քէմիյի։ 4 (Շապկի) Թեզնիքի ճեղքուած։ 5 Ներքնակողմ ձիու սմբակի։ ‖ La — du père Adam, Մատներով կերակուր ուտելը։

Fourchon (ֆ), ար. (Պատառաքաղի) ժանիք, ակռայ, երեքժանւոյ (մատ), արձէն։ 2 Ոստարձակ † տեղ (ծառի)։

Fourchu, e, ած. Երկճիւղ, երկճղի, ճղլակ Գ. 2 Երկշուրթն՝ ճղլակ Գ. (լեզու օձի)։ 3 Հերձուն (ոտք որոճայնոց). իսկ Les pieds —, Թաթահերձք (եզ, ոչխար, այծ, խոզ, են.)։ [բաժ։

Fourchure, էգ. Ճեղքուած, ճեղ-

Fourgon (ֆ), ար. Հնոցի խարոյկը խառնելու երկաթ, հրակիշ † 2 Բեռնակառք։

Fourgonner (ֆn), ն. (Հնոցի) կրակը խառնել։ 2 Փնտռտել, վեր ի վայր ընել։

Fourmi, էգ. Մրջիւն. զարընձա։ ‖ Avoir des —, (Մարմնոյ մէկ կողմը) կծիլ՝ ծակծկիլ։ | — blanche, Տերմիտ։

Fourmilier, ար. Մրջնաքաղ, Թռչ. և ան.

Fourmilière, էգ. Մրջնաբոյն, մրջիւնոց։ 2 Մրջնակոյտ։ 3 Բազմակոյտ ամբոխ, վխտացող բազմութիւն ☞ (որդա)կոյտ։ [շիրմուրչէ։

Fourmi-lion, ար. Մրջնառիւծ։

Fourmillant, e, ած. Մարդաշատ, վխտացող, մրջնեռաց։

Fourmillement, ար. Վխտացում (ամբոխի)։ 2 Ծակծկում, մրջմուկ Գ.

Fourmiller, չ. Լեփլեցուն լինել։

վխտալ, վժվժալ, ու. 2 Կծիլ, ծակծկիլ (ձուքի)։ [փուռի եփողչէք։

Fournage, ու. Փռնապանի վարձք,

Fournaise (ֆէզ), էգ. (Մեծ) հնոց։ 2 Սաստիկ տաք տեղ, հնոց, քաղնիք, ֆ. 3 Քուրայ, բով. փօթա։

Fourneau (նօ), ու. Հնոց (ապակեգործի). Haut —, (կոշտ երկաթի հալարան)։ 2 Գզտի հնոց, Թուայ. օճագ։ 3 Ական. լաղըմ, (որ և — de mine)։ 4 Մուխքաշի վառարան. բիւրիւն լիւլէսի։

Fournée, էգ. Մէկ փուռ հաց. La première —։ 2 Մէկ Թրծոցի աղիւս՝ խեցեղէն անօԹք։ 3 Մէկ կարգմամբ՝ մէկ փուռէ (առենակալք), նոյնահասք. Une — de։ 4 Միահամուռ դատաստան. On n'a fait qu'une —de toute la bande, (բոլոր խումբը մէկէն դատեցին)։

Fourni, e, ած. Տրուած, հայԹայԹուած։ 2 Ունեցող, կազմեալ. — de graisse, (պարարտ). Bien—, (բրդ)ոտ, (սաու)եղ. Peu — de, սակաւա(մետաքս)։ 3 Ցոյրկեհ, լեցուկ։ 4 Թաւ, խիտ. Un bois bien —. Une barbe bien —։ [ֆուրունճու։

Fournier, ière, գ. Փռապան.

Fournil (նի), ու. Հաց շաղելու տեղ, զանգանոց, շաղանոց †։

Fourniment, ու. Կաշեայ կազմածք (բազըմ) զինուորի, կաշեաւրք † 2 հ. ժ. Վառօղաման։

Fournir, ն. Հոգալ, մատակարարել, հայԹայԹել, տալ (ցորեն՝ բանակի). — une maison, (տան մը պէտք եղածները տալ)։ 2 Ընծայել (փաստ՝ իրեն դէմ), տալ (զէնք)։ 3 Յարդարել, կազմել, զարդարել, սարքել Գ. — une maison de meubles։ 4 Տալ (ստակ մէկու). Les fruits—une nourriture saine։ 5 Յառաջ բերել (պատճառներ), տալ (տեղեկուԹիւնք), տալ (հաշիւները)։ 6 Ցուցընել՝ հանել (մուրհակ)։ 7 Լրացնել (գումարը)։ 8 Իջեցնել (հարուած), ու. || — la carrière. Բոլոր ասպարէզը դառնալ, ասպարէզի ծայրը հասնիլ (ձիու)։ | — sa carrière, Կեանքն աւարտել՝ լրացնել. Il a bien — sa carrière, (պատուով ապրեցաւ ցվերջ)։ | — une carrière, Բան մը՝ գործ մ'ընել լմնցնել։ || չ. Պէտք եղածը հայԹայԹել՝ տալ. C'est lui qui — dans cette maison։ 2 Իր կողմէ տալ, հասնիլ, օգնել. — à la dépense, aux frais։ 3 Բաւական լինել, բաւել. On ne saurait — à tout։ 4 (Նոյն գոյնէն) նետել, քրտ. — trèfle։ || Se —, յ. (Տան) պէտքերը գնել՝ հոգալ։

Fournissement, ու. (Վաճառակիցներու) դրամ՝ բաժին։ 2 Տալը, հայԹայԹանք, հ.

Fournisseur, ու. ՀայԹայԹիչ պիտոյից, հայԹայԹիչ։

Fourniture, էգ. Պաշար (զինեալի՝ փայտի են.)։ 2 ՀամբարածուԹիւն, հայԹայԹանք, մատակարարուԹիւն. Faire une —. Il est chargé de cette —։ 3 Իր կողմէ տուածը՝ դրածը, իւրադրած † (դերձակի). Le tapissier a pris tant pour façons et —։ 4 Մանրախոտ † (աղցանի համար)։

Fourrage (ֆր), ու. Բոյսերու ցօղունք՝ տերեւք և արմատք, ճարակ † բուսաճարակ † (անասնոց համար)։ 2 Խոտ (բանակի ձիերու համար)։ 3 Խոտ ժողվելը, խոտաքաղ † Aller au —. Faire un bon —. Ordonner un — général։ 4 Խոտաքեր զօրք. Les ennemis attaquèrent le —։ 5 Խոտ (Թնդանօթ խծկելու)։

Fourrager (ֆր), չ. Խոտաքաղի ելնել։ 2 Քաղել առնուլ, ժողվել (գրքերէ)։ || ն. Աւերել։ 2 Տակնուվրայել (Թուղթեր)։

Fourragère (ֆր), ած. Plante —, (ճարակաբոյս). Culture —, (ճարակաբուսոց մշակուԹիւն)։ [զօրական։

Fourrageur (ֆր), ու. Խոտաքեր

Fourré, e (ֆր), ած. Մուշտակեալ. Gants —. Un innocent — de malice, (միամտուԹիւն կեղծող վարպետորդի)։ 2 Մուշտակաւոր։ 3 Թաւափետուր (Թռչուն)։ 4 Ծառերով՝ Թփիկներով եւն. (երկիր), Թաւուտ† երկիր։ 5 Մացառախիտ (անտառ)։ 6 Ոսկեզրուագ† արծաԹազրուագ† (դրամ). Paix—, (երեսանց՝ կեղծ հաշտուԹիւն)։ 7 Բանտուած։ || ու. Թփուտք (անտառի)։ 2 Թաւուտ (լիճայի)։

Fourreau (ֆր-օ), ու. Ծածկոց (անձրեւոցի), պատեան (սուրի). Cou-

cher dans son —, (լաթերով պառկիլ)։ 2 Մանկան պարեգօտ ։

Fourrer (ֆr), ն. Մուշտակով պատել, մուշտակել ։ 2 (Մէկու) ձեռքը՝ գրպանը լեցնել (ստակ), (տղեկի) սուչերը լեցնել (ուտելիք) ։ 3 Մխել, խօթել (սուր՝ մէկու փոր) ։ 4 Դնել, խօթել. Fourrez cela dans votre poche ։ 5 Խառնել, խօթել, լեցնել (յունարէն) ։ 6 Խօթել՝ մտցնել (մէկը՝ բանի մը մէջ) ։ 7 Բանտ խօթել՝ նետել ։ ‖ — dans l'esprit, Գլխին մէջ խօթել, գլուխը խօթել։ ‖ Se —, չ. Մուշտակ կամ տաքուկ լաթեր հագնիլ ։ 2 Մտնել, խօթուիլ. Il ne sait où se — ։ 3 Մտնել (մատը՝ փուշ)։ 4 Խօթել (գլխին մէջ՝ գլուխը) ։ 5 Քիթը խօթել, ը. [վաճառ. քիւրքճիւ ։

Fourreur (ֆr), ար. Մուշտակա-

Fourrier (ֆr), ար. Յառաջընթաց, կարապետ (որ և էգ. — ère). La — du jour, (արշալոյս) ։ 2 Զօրաց ուտեստ և բնակութիւն հոգացող, վանապան ։

Fourrière (ֆr), էգ. (Մեծ տանց ետեւի կողմը) համբարակ † (փայտանոց, ածխանոց ևն.) ։ 2 Համբարակի † տնտեսութիւն՝ տնտես. La — a fourni tant de bois ։ 3 Փակարան † պահարկոց (գրաւեալ ձիերու՝ կառքերու ևն.) Mettre une voiture en — ։

Fourrure (ֆr), էգ. Մուշտակ. քիւրք ☞ (աղուէս)ենի ։ 2 Մուշտակէ հագուստ, մաշկեակ (նախագահի) ։ 3 Մուշտակաւոր մէկը ։

Fourvoiement, ար. Ճամբէ խոտորում, մոլորութիւն ։ 2 Սխալում, սխալանք ։

Fourvoyer (վուա), ն. Սխալ ճամբայ տանիլ, խոտորել, մոլորել, (որ և փ.) ։ ‖ Se —, չ. Ճամբէ խոտորիլ, զարտուղիլ, մոլորիլ, (որ և փ.)։ 2 (Թանձրապէս) սխալիլ ։ [աղաճը։

Fouteau (ō), ար. Հաճարի. գայըն

Foutelaie, էգ. Հաճարի ծառաստան ։

Foyer (ֆուայէ), ար. Կրակի տեղ, կրակետղ ։ 2 Խարոյկ, կրակ ։ 3 Վառարան (մուխքաշի) ։ 4 Կէտ՝ տեղ՝ վառարան (ջերմութեան) ։ 5 Բոյն (ապստամբութեան), աղբիւր (լուսաւորութեան), կեդրոն (հիւանդութեան), վառարան (գիտութեանց) ։ 6 Տուն, երդ. Le — domestique. Apporter le déshonneur à son — ։ 7 Հանրապարահ դերասանաց կամ հանդիսականաց, հաւաքետղ, հովարան † 8 Վառարան (զօզաւոր հայելիի) ։ 9 Վառարան, ի. 10 Գորգ վառարանի առջև, հնոցագորգ։ ‖ յգ. Հայրենիք. Rentrer dans ses — ։

Frac, ար. Պոչաւոր մեկնոցակ, գիսազգեստ ։

Fracas, ար. Ճայթմամբ խորտակում, ջախջախանք † 2 Թոմբիւն, Թնդիւն, շառաչ, շաչիւն, ճայթիւն ։ 3 Աղմուկ, ժխոր (աշխարհի) ։ 4 Հռչակ, համբաւ, շշուկ ։ 5 Կուտակութիւն, ժխոր, ևն. ‖ Faire du —, Ձայները ձգել ։ 2 Շշուկ հանել (աշխարհի մէջ)։ [ջախջախել։

Fracasser, ն. Խորտակել, ջարդել,

Fraction, էգ. Բեկում (հացի՝ պատարագի մէջ) ։ 2 Բաժին՝ մաս (ժողովքի մը) ։ 3 Կոտորակ, թ.

Fractionnaire (օնէր), ած. Կոտորաւոր՝ կոտորակաւոր (թիւ) ։

Fractionnement (ֆn), ար. Մաս մաս բաժնելը՝ կտրտելը ։

Fractionner (ֆn), ն. Մաս մաս բաժնել՝ կտրտել ։

Fracture, էգ. Խորտակում (դրան)։ 2 Բեկտութիւն, բեկած ։

Fracturer, ն. Բեկել, խորտակել ‖ Se —, չ. Կոտրիլ ։ 2 (Թեւը) կոտրիլ։

Fragile, ած. Բեկոտ † դիւրաբեկ. — comme le verre, (ամենաբեկուն†)։ 2 Եղծանելի, դիւրաքակ, սակաւատեւ, անկայուն, ջախջախ, անհաստատ, փ. ։ Տկար, մեղանչոտ, սխալոտ, դիւրագայթ, փ. La nature. La chair est — ։

Fragilité, էգ. Բեկոտութիւն † դիւրաբեկութիւն (ապակիի) ։ 2 Անկայունութիւն, դիւրայեղութիւն, անհաստատութիւն (մարդկային իրաց) ։ 3 Տկարութիւն, սխալականութիւն, դիւրագայթութիւն (մարդու) ։

Fragment (ã), ար. Բեկոր, կտոր (կոտրածի) ։ 2 Կտոր, հատուած. հատուկտոր, փ.

Fragmentaire, ած. Կտոր կտոր

Fragmenter (ã), ն. Հատուա

հատուած քաժնել, հատուածել։

Fragon (՞), ար. Խայթահար, Թփ.

Frai, ար. Մերձաւորութիւն, շուփ (ձկանց)։ 2 (Բեղնաւորեալ) հաւկիթ (ձուկի)։ 3 Մանրաձկունք. Mettre du — dans un étang։ 4 Հաւկիթ (զորտի՝ գօգօշի ևն.)։ 5 Մաշում (դրամի)։

Fraîchement (ֆռէ), մ. Զով տեղ (բնակիլ)։ 2 Զովին (քալել)։ 3 Զովապահ՝ զովուկ † լաթեր (հագնիլ)։ 4 Ցրտկեկ (ընդունիլ)։ 5 Այն ինչ, նոր (հասած) ☞ նորա(փթիթ)։

Fraîcheur (ֆռէ), էգ. Զովութիւն (գիշերի). La —, (օրուան զով պահը՝ ժամանակը). Marcher à la —, (զովին քալել)։ 2 Ցրտութիւն. Les — du soir sont perfides dans cette saison։ 3 Ցրտառութենէ ցաւ. Gagner des —։ 4 Պայծառութիւն, առուգութիւն, դալարութիւն, ⁊. 5 Առողջ՝ առոյգ կերպարանք։

Fraîchir (ֆռէ), չ. Սաստկանալ (հովի)։

Frairie, էգ. Զբօսանքի ու կերու- [խումի ընկերութիւն։

Frais, Fraîche (ֆռէ, ֆռէշ), ած. Զով։ 2 Զովաշունչ (հով)։ 3 Զովապահ, զովացիկ, զովուկ † (հագուստ)։ 4 Ուժկեկ՝ լաւ (հով), նա. (որ և ար.)։ 5 Նորոգ, նոր (լուր՝ նամակ՝ զօրք). Des traces toutes —. Chevaux —. (չյոգնած՝ նոր ձի). J'ai dormi une heure, je suis —, (ժամ մը քնացայ, և անձ յոգնենքս առած եմ). La plaie est encore —, (ցաւը տաք տաք է տակաւին, ⁊.) Avoir le souvenir —. la mémoire — de qch. (մտքէն ելած չը լինել)։ 6 Չչորցած՝ Թաց գիր։ 7 Թարմ (հաց՝ ձուկ)։ 8 Զաղած (խոզենի), Թարմ (կարագ)։ 9 Նորափթիթ, դեռափթիթ, Թարմագեղ † (աղջիկ)։ 10 Առոյգ, կայտառ. Un vieillard encore —։ 11 Նեղութենէ ազատած, Թեթևցած, հեգն. Vous avez perdu votre argent au jeu, vous voilà —! ‖ De — date, Նոր։ | Être — de, Նոր պատահածի պէս յիշել։ | Être tout — de, Նոր ելած լինել (դպրոցէ)։ ‖ ար. Զովութիւն, զով. Un — agréable. Mettre qn. au —, (բանտը՝ ծակը նետել [մէկը])։ ‖ մ. Զով (ընել)։ 2 Զով բան (խմել)։ 3 Այն ինչ, նոր. Il est tout — rélevé de sa maladie. Fleur fraîche éclose. (նորափթիթ ծաղիկ) ☞ նորա(կերտ), (նորա)շէն. ‖ De —, Նոր (ածիլուած)։ ‖ À la —, Օրուան զով ժամուն, զովին։

Frais (ֆռէ), ար. յգ. Ծախք ☞ (տըպող)չէք. À peu de —, (որ և՝ անաշխատ, դիւրաւ). Sur nouveaux —, (ըրածները ոչինչ սեպելով։ 2 Վերստին, նորէն)։ ‖ Faire les —, Les premiers —, Առաջ ինք խնդրել, նախաքայլն ինք ընել։ | Faire les — d'une chose, Բանի մը պէտք եղած ծախքը տալ։ | Faire les — de qch. Ամենէ աւելի նպաստել, նիւթը՝ առաղձը գտնել՝ տալ, ⁊. | Faire les —, tous les — de la conversation, Խօսակցութեան նիւթ մը հայթայթել։ ‖ Se mettre en —, Ծախքէ ելնել, ծախքերու մտնել։ ‖ Se mettre en — de, Ցաջողելու՝ աչք մտնելու աշխատիլ։ ‖ Être de grands —. Մեծ ծախուց դուռ բանալ, սուղի նստիլ։ | En être pour ses —, Ծախքերը վրայ տալ։

Fraise (ֆռէզ), էգ. Ելակ. չիլէք։ 2 Ելակաձև պիսակ, ելակուկ † 3 Ծակի բերան լայնցնող գործի, լայնակ † 4 Կլոր խարտոց (ժամագործի)։ 5 Հնդկահաւի կտուցի տակի կարմիր միս, մռուղ † 6 Միջաղի (հորթի՝ գառնուկի)։ 7 Արտացիցք † 8 հ. ժ. Վակաս, փոթօձիք. զըրմալը եագալըք։

Fraiser, ն. Փոթ փոթ ընել, փոթել։ 2 Ծաղել (խմոր)։ 3 Արտացիցեր դնել (պատնէշի)։

Fraisette (ֆռէ), էգ. հ. ժ. Պզտի փոթօձիք (զըրմալը եագալըք)։

Fraisier, ար. Ելակենի. չիլէք ֆիտանը։ ‖ — en arbre, Մաթզենի։

Fraisière (էռ), էգ. Ելակնոց. չիլէքլիք։

Fraisil (զի), ար. (Հնոցը մնացած) գետնածուխի մոխիր։

Framboise (՞), էգ. Արքայամոր. [ղմառուլա։

Framboiser (՞), ն. Արքայամորով համեմել։ [Թփ. ղմառուլա աղաճը։

Framboisier (՞), ար. Արքայամորի

Framée, էգ. Հին փրանկներու գեղարդ. մըզրագ։

Franc (ֆ), ար. Դրամ մը, ֆրանք ։ 2 Հին գերմանիկ ժողովուրդ մը, փրանկ ։ ‖ Au marc le —, Au centime le —, Ամէն մէկու տալիքի կամ առնելիքի համեմատութեամբ։ ‖ —, —que, գ. Եւրոպացի (Արեւելքի մէջ), ֆրէնկ ։ ‖ —, —que, ած. Եւրոպացի, ֆրէնկ. Langue —, (ֆրէնկերէն) ։ 2 հ. ժ. Փրանկեան (միապետութիւն) ։ ‖ À la —, մ. Ըստ եւրոպականին. ալաֆրանկա ։

Franc, che (ֆ), ած. Ազատ ։ 2 Ազատ, գ. ☞ ան(փառաւոր)։ 3 Անվթար, անմնաս (ազատիլ) ։ 4 Ազատ (պարտքէ՝ հարկէ). Terre — et quitte de toute dette. Il a ses ports —, (նամակի քաւ չվճարեր). Une lettre —de port, (ճամբու գինը վճարուած գիր)։ 5 Աննենգաւոր, ազատախօս, համարձակ, անկեղծ (մարդ՝ ընթացք). Avoir son — parler, (մտքինը ազատ խօսիլ) ։ 6 Ազատ՝ համարձակ (վրձին) ։ 7 Անապակ (գինի), ընտիր (քար). Terre —, (անքարուտ լաւ հող)։ 8 Անփոփոխ՝ միաշունչ † (հով)։ 9 Հարազատ, ճշմարիտ, բուն. Ce moineau est un — mâle. Une — sottise. Un — Gascon. Un — (անգ) animal. 10 Ամբողջ, լման (ութ օր), (առաւօտէն) ի բուն ։ 11 Անպատուաստ. Arbre —, Un arbre — de pied, (ի բնէ լաւապտուղ, բնազնիւ † ինքնաբարի † ծառ). Noisettes —. (անպատուաստ ծառէ կաղին) ։ ‖ — de collier, Լաւ քաշող (ձի) ։ | Il est — de collier, Գործելու մասին կասկածելու տեղ չունի, ե. ‖ À—étrier, Սանձարձակ (արշաւել)։ ‖ մ. Բացէ ի բաց, համարձակ, ազատօրէն (որ և — et net)։ 2 Ամբողջ, ամբողջովին, բոլոր. Il sauta le fossé —, tout — ։ 3 Պարտքէ՝ տուրքէ ազատ ։

Français, e (ֆ-սէ), ած. Ֆրանսերէն, ֆրանսական։ ‖ գ. Ֆրանսացի, ֆրանսուհի ։ ‖ ար. Ֆրանսերէն. Entendre le —, (որ և՝ խօսք հասկնալ, հայերէն հասկնալ)։ ‖ En bon—, Յայտնապէս՝ բացէ ի բաց (ըսել) ։ ‖ մ. Ֆրանսերէն. Parler —, (որ և՝ մեկին՝ որոշ խօսիլ։ 2 Իշխանաբար խօսիլ մէկու) ։ ‖ À la —, Ըստ ֆրանսականին ։

Franc-alleu (ֆ-լէ), ար. ժառանգական կալուած ապահարկ, ազատ երկիր, տե. յփ. — S. — X ։

Francatu (ֆ), ար. Խնձոր մը, պահուկ խնձոր † յփ. Ն.

Franc-étable (de) (ֆ), մ. Քիթ քթի (մօտենալ նաւերու) ։

Franc-fief (ֆ), ար. Անտոհմի մը պարգեւեալ աւատ։ յփ. Ի.

Franc-funin (ֆ-ֆ-ֆ), ար. Հաստ չուան, Նա. յփ. Ի.

Franchement (ֆ-ֆ), մ. Համարձակ, անկեղծօրէն (խօսիլ)։ 2 Անվեհեր, համարձակ (քալել յառաջ)։ ‖ — et quittement, Ամէն պարտքերէ ազատ ։

Franchir (ֆ), Ն. Անցնիլ (լեռներէ), կտրել անցնիլ (ծովեր) ։ 2 Անդին անցնիլ (սահմանէ), ելնել (չափէ). — les bords, (դուրս թափիլ) ։ 3 Ցատքելով անցնիլ, ցատքել (փոսէ՝ ցանկէ) ։ 4 Անվտանգ անցնիլ (խութէ), Նա. 5 Դեր ի վեր լինել, յաղթել, կոխել անցնիլ՝ կտրել անցնիլ (դժուարութիւնք) ։ ‖ — le pas, Հուսկ ուրեմն որոշումն ընել՝ միտքը դնել բան մը։ | — le mot, Համարձակ ըսել, խօսքը բերնէն հանել ։

Franchise (ֆ), էգ. Անկեղծութիւն, համարձակութիւն. Avec —, (համարձակ) ։ 2 Ինքնիշխանութիւն, ազատութիւն. Les — d'une ville, (քաղքի մը ազատութիւնք) ։ 3 Առանձին առաւելութիւն, ապահարկ. Jouir de certaines — ։ 4 Համարձակութիւն (վրձինի)։ 5 Ապահարկ (նամակներու) ։ 6 Ապաւէնի՝ ապաստանի իրաւունք (ժամի)։ 7 Ապաստանարան ։ 8 Համարձակութիւն, անվեհերութիւն (վրձինի) ։

Francisation (ֆ-զ), էգ. Գաղիականութեան գիր (նաւու) ։ 2 Գաղիականութիւն ։

Franciscain (ֆ-ֆ), ար. Փրանկիսկեան (կրօնաւոր) ։

Franciser, Ն. Գաղիացնել, գաղիականել † ։ փրանկացնել, փրանկացնել † ։

Francisque (ֆ), էգ. Տապար հին փրանկաց, փրանկակ † ։

Franc-maçon (ֆ-ֆ), ար. Ազատորմած, մասոն ։ յ. Ի.

Franc-maçonnerie (ֆ-ձը), էգ. Ազատորմածութիւն, մասոնութիւն ։

Franco (ֆ), մ. Առանց բան վճարելու, անծախս ։

Francolin(ն-ն), ար. Սալամբ, Թռչ. չիլ։ [արքայատանձ † յ. ե.

Franc-réal (ն), ար. Տանձ մը,

Franc-salé (ն), ար. Առանց տուրքի չափ մը աղ առնելու իրաւունք, աղխատացքի † իրաւունք։ յ. ե.

Franc-tireur (ն), ար. Արձակազէն (Ֆր. 1870)։ յ. ե.

Frange (ն), էգ. Ծոպ. սաչաք. À —, (ծոպաւոր)։ [ծոպիկ։

Frangeon (ն-ն), ար. Պզտի ծոպ,

Franger (ն), ն. Ծոպերով (սաչաք) պատել, ծոպել։ ‖ — կամ **Frangier** (ն), ար. Ծոպարար։ [քեկուն †։

Frangible (ն), ած. Կոտրուող,

Frangipane (ն-ն), էգ. Տեսակ մը հոտանիւթ, հոտանոյշ † Ֆրանկիբանիկ † Pommade à la —։ 2 Ցքանոյշ† 3 Տեսակ մը սեր (զայմաք), ման Գ. †. Tarte à la —։ 4 Մանքաքար † 5 Տանձի ցեղ մը, ֆրանկիբանիկ տանձ։ ‖ À la —, Հատաւէտ (ձեռնոցք)։ [քանի† Թփ.

Frangipanier (ն), ար. Ֆրանկի-

Franquette (ն), էգ. A la —, À la bonne —, Համարձակ, անկեղծօրէն։

Frappant, e (ն), ած. Աչքի՝ ականջի՝ մտքի զարնող, զարմացուցիչ, ուշագրաւ † ազդիչ † մտահար։

Frappe, էգ. Դրամադրոշմ. սիքքէ։ 2 Գրերու մայրեր, տպ.

Frappé, e (1p), ած. Զարնուած ☞ (կայծակնա)հար։ 2 Տակ ինկած ☞ (նզով)եալ։ 3 Ազդեալ, զարմացեալ, մտահար †. Il fut — de sa beauté, (գեղեցկութեանը վրայ զարմացաւ մնաց)։ 4 Կոխուած, դրոշմեալ. Pièce de monnaie bien —. Vers bien —, (քաջաւոր ոտանաւոր)։ 5 Վարակեալ (ախտով) ☞ (ախտա)հար։ 6 Պաշարուած (երկիւղով), համակուած (զարմացմամբ) ☞ (սարսափա)հար, (զարհուր)եալ։ 7 Պաղեցուցած (գինի)։ 8 Կուռուխիտ (չուխայ)։ ‖ — au bon coin, Լաւ (երկ)։

Frappement (1p), ար. (Ժայռին) զարնելը (Մովսէսի), (ժայռա)հարութիւն։

Frapper, ն. Զարնել, (որ և անխ.) ☞ (շանթա)հարել, (ոտնա)տրոփ. Le malheur qui vous —, (գլուխդ եկած աղէտքը)։ 2 Դոփել (ոտքով՝ երկիր), դամբել † (ձիու՝ երկիր)։ 3 Տառապել, հարուածել, զարնել, (որ և անխ.)։ 4 Հարուածել, կոտրել (Եգիպտացւոց անդրանիկները)։ 5 Կոխել՝ զարնել (ստակ). Bien — un vers, (լաւ ոլորել ոտանաւոր)։ 6 Թնդացնել՝ ձայնակոծել † (օդ)։ 7 Տակ ձգել, պառծել. — d'anathème, (նզովել)։ 8 Տառապեցնել, վրայ գալ (միւանդութեան) ☞ (կաթուածա)հար։ 9 Տպաւորութիւն ընել, զարնել (աչքի՝ ականջի). — les yeux, (ուշադրութիւն գրաւել)։ 10 Մտքի զարնել, մտահարել, ազդել (սրտի վրայ), (որ և անխ.) — de, ☞ (զարմա)ցնել, (ահա)բեկել. — de stupeur, de vertige, (պակուցանել)։ 11 Մէջը առնուլ, տարածուիլ. Hypothèque qui — tous les biens du débiteur, (անշարժ գրաւ պարտապանի բոլոր ընչից վրայ), (որ և անխ.)։ 12 Ենթարկել (տուրքի). — les marchandises d'un droit à l'entrée։ 13 Պաղեցնել սառի մէջ (որ և — de glace)։ 14 Կապել, հաստատել, ն—. ‖ — un coup, Հարուած մը տալ։ 2 Հարուած մը փորձել, ձ. | — son coup, Նպատակին հասնիլ։ ‖ — des coups en l'air, Ի զուր աշխատիլ, օդը ծեծել։ | — les grands coups, Վճռական միջոցներ ձեռք առնուլ, մեծ հարուածներ զարնել։ ‖ չ. Զարնել։ 2 Հասնիլ. — à։ 3 Մօտենալ. — à, ձ. ‖ Se —, յ. Ծեծել (կուրծքը)։ 2 Ինքզինք զարնել։ 3 (Զէնքով մը) զարնուիլ։ 4 Իրար զարնել։ 5 Անհաքեկիլ։

Frappeur, euse (1p), գ. Զարնող։ 2 Դարբին, սալ զարնող, ը.

Frasque, էէ. Արտառոցութիւն, ը.

Frater (դկռ), ար. Վիրաբոյժի աշկերտ։ 2 Սափրին բժիշկ կամ վիրաբոյժ։ 3 Սափրիչ (բանակի մէջ)։ յ.—s։ [կան։

Fraternel, elle, ած. Եղբայրա-

Fraternellement (1l), մ. Իբրեւ եղբայր, եղբայրաբար։

Fraterniser, չ. Եղբայրաբար ապրիլ, եղբայրանալ։ 2 Եղբայրաբար միանալ, եղբայրակցիլ †.

Fraternité, էգ. Եղբայրութիւն։ 2 Եղբայրական սէր, եղբայրակցութիւն ☞ (զինա)կցութիւն.

Fratricide, ար. և ած. Եղբայրասպան ։ 2 Քոյրասպան ։ || ար. Եղբայրասպանութիւն ։ 2 Քոյրասպանութիւն ։

Fraude (ō), էգ. Նենգ, խարդախանք, խարդաւանք ։ 2 Մաքսանենգութիւն ։ 3 Մաքսախոյս † մաքսանենգին † ապրանք ։ || En —, Մաքսը չվճարելով, անմաքս ։

Frauder (ō), ն. Անիրաւել, զրկել, զրժել, նենգել. — les lois, (օրէնքի դէմ գործել)։ 2 Նենգանօք չվճարել (հարկ՝ տուրք) ։ 3 Անմաքս անցընել, փախցնել. — du vin, des dentelles, են. 4 Խաբել, հ. — qn.

Fraudeur (o), ար. Բան փախցնող,

Frauduleusement(ō), մ. Նենգանօք, խարդաւանօք ։

Frauduleux,euse(ō), ած. Խաբերայ, խարդախ, նենգամիտ։ 2 Խարդախական, խարդախեալ, նենգաւոր ։ 3 Մաքսանենգ ։

Fraxinées, էգ. յգ. Հացխազգիք, բս.

Fraxinelle, էգ. Սպիտակ ողկուզուկ, բանկակ † տկ.

Frayer (ֆռէյէ), ն. Հարթել՝ ճարգել. — un chemin. — le chemin. (պատրաստել՝ բանալ ճամբայ, ք.)։ 2 Քերելով անցնիլ, քսուիլ. La roue m'a — la cuisse ։ 3 Քսել, շփել. Le cerf — sa tête aux arbres։ 4 Ձկնի զրամները նենգել (բնական մաշուք նմանցնելով), լոճել Դ † || չ. Շփուելով մաշիլ (ստկի), լոճիլ Դ. 2 Յարաբերութիւն ունենալ, տեսնուիլ։ 3 Զուգաւորուիլ՝ շըփուիլ (ձկանց)։ || Se —, յ. Իրեն (ճամբայ) բանալ ։ 2 Բակռտուիլ, սկրթուիլ ։ 3 (Ձիու) մորթը սկրթիլ. Se — aux ars ։

Frayeur (ֆռէյ), էգ. Ահուդող, արհաւիրք, զարհուրանք ։

Frayoir (ֆռէյ), ար. (Եղջերուի) կոտոշներու քսուածք ծառի վրայ, շփուանիշ†։

Fredaine, էգ. (Երիտասարդական) [անկարգութիւն՝ խենթութիւն։

Fredon (ɔ̃), ար. Նուագարան, կըրկնած † 2 Եռանձնեան† ժամադրութիւն ։ 3 Երբեակ նմանաքարար † հ. 4 Ձայն խաղցնելը, գեղգեղում, հ.

Fredonner (ɔn), ն. և չ. Քթի տակէ երգել՝ մրմնչել ։ 2 Գեղգեղել, հ.

Frégate, էգ. Մարտանաւ մը, ֆրէկատ ։ 2 հ. ժ. Նաւ մը, ֆրէկատ։ 3 Ծովլակ, Թռչ.

Frein (ɛ̃), ար. Սանձ, լկամ. կեմ ։ 2 Թումբ, սանձ, ք. 3 Կապ (լեզուի) ։ ար. 4 Զապակ † (շոգեկառքի) ։

Frelampier (ɛ̃), ար. Չպիտոյ՝ ոչինչ մարդ, հ.

Frelatage, **Frelatement**, ար. Խարդախում (գինւոյ) ։

Frelater, ն. Մէջը բան խառնել՝ խարդախել (գինի) ։ [խարդախող ։

Frelateur, ար. (Դեղ՝ գինի ևն.)

Frêle (ɛ̄l), ած. Անհաստատ, անտոկուն, քնքուշ, զղտորաշէն, տկար, խախուտ, բեկուտ, դիւրաբեկ ։

Frelon (ɔ̃), ար. Զիաստաց, ձիաւտիծ. ապ սիսէյի ։ 2 Խալթանարք† եք.

Freluche, էգ. Թելափնջիկ։ 2 Օդի մէջ Թռող մանրաթելը։ || յգ. Հովի բաներ, անտափ ։

Freluquet, ար. Սանձազամիկ զարտակ մարդ, ը.

Frémir, չ. Մրմռալ (ալիքի), զռալ՝ մռնչել (ալեաց), խարշափիլ (տերեւոց) ։ 2 Թրթռալ (քնարի Թելերու) ։ 3 Աղաղակ հանել, զռալ. La discorde en fureur — de toutes parts ։ 4 Եռալու սկսիլ՝ մռմռել (ջուրի) ։ 5 Դողալ. բառնիլ, սարսափիլ (սոսկումէ). Faire —, (բառնեցնել) ։

Frémissant, e (ɑ̃), ած. Մռնչուն (ալիք) ։ 2 Դողահար (զայրոյթէ), սարսռուտ, սարսռագին ։

Frémissement, ար. Մռնչիւն (ծովու), խարշափ (տերևոց)։ 2 Թրթռում (քնարի Թելերու) ։ 3 Ձայն, զոչիւն, զռռում ։ 4 Եռալ սկսելու ձայն, մռմռում (ջուրի) ։ 5 Բառնում, սարսուռ ։ 6 Դող, բժ.

Frênaie (ֆռէնէ), էգ. Հացիներու ծառաստան, հացիաստան † ։

Frêne (ֆռէն'), ար. Հացի. ափշապուտազ աղաճը ։

Frénésie, էգ. Մոլեգնութիւն, ք. 2 Զառանցանք, կատաղութիւն, փռենիտ† հ. բժ.

Frénétique, ած. Կատաղի, մոլեգին (կիրք). Transport —, (կատաղանք)։

2 Կատղական, փռենիտական † բժ. ‖ գ. Մոլեգին, փռենիտ † բժ.

– **Fréquemment** (ամա՛ն), մ. Սաէպ սաէպ, յոլովակի, յաճախակի :

Fréquence (ն), էգ. Յաճախութիւն, յաճախումն 2 Շուտութիւն (երակի)։

Fréquent, e (ն), ած. Սաէպ, յաճախ : 2 Արագ, շուտ, բժ.

Fréquentatif, ive (ն), ած. Յոլովական, յաճախական (բայ), գ.

Fréquentation (ն), էգ. Շատ երթալը, յաճախումն : 2 Յաճախ մերձեցումն (սուրբ խորհրդոց) :

Fréquenté, e (ն), ած. Վարուն՝ բանուկ (ճամբայ). Peu —, (անկոխագնաց) :

Fréquenter (ն), ն. Շատ երթալ, մտնել ելնել, ցանկորդել, յաճախել. Ne plus —, (ոտքը քաշել)։ 2 Յաճախ մերձենալ (սուրբ խորհրդոց) :

Frère (ֆռ), ար. Եղբայր : 2 Անդամակից, եղբայրակից, եղբայր ☞ (զինա)կից. Un faux — : ‖ յգ. Վարդապետական, ուսուցման եղբարք, (որ և — de la doctrine chrétienne, — des écoles chrétiennes) : ‖ — de père et de mère, Հարազատ՝ բուն եղբայր : ‖ — de père, — de mère, Համահայր, համամայր եղբայր : ‖ — de lait, Դայեկորդի, կաթնեղբայր :

Fresaie (զէ), էգ. Տեսակ մը բու, հաւապատիր :

Fresque, էգ. Որմանկար, նաղշ. Peindre à —, (որմանկարել †) :

Fressure, էգ. Լեարդ-սիրտ-թոքք† (խոզի) :

Fret (ֆռէ), ար. Նաւավարձութիւն : 2 Վարձագին նաւու, նաւողչեայ։ 3 Բեռնագին (նաւու) : 4 Նաւաբեռն †. Débarquer son — :

Frètement, ար. Նաւ վարձու տալը, նաւավարձութիւն :

Fréter, ն. Վարձու տալ (նաւ) : 2 Նաւավարձել † անն. 3 Վարձու բռնել (նաւ)։ 4 Հանդերձել, բեռնաւորել, կազմել (նաւ) : [վարձ † :

Fréteur, ար. Նաւավարձիչ, նաւատ-

Frétillant, e (ն), ած. Շարժող, խաղացող, կայտառող

Frétillement (ն), ար. Թինդ, շարժլումն, կայտիռ :

Frétiller, չ. Շարժիլ, խաղալ, կայտառել. La langue lui —, (լեզուն կը մարմաջէ, գ.). Les pieds lui —, (անհամբեր է ձգել երթալու) :

Fretin (ն), ար. Անպիտան՝ ոչինչ բան, թափթփուք : 2 Մանրաձկունք : 3 Ձկնիկ :

Frette, էգ. Երկաթ շրջանակ (ցցագլխի կամ անուաթաթի), դօղ Գ.

Fretter (էt), ն. Երկաթ շրջանակով պատել, դօղել † :

Freux, ար. Ագռաւ մը, ճեղագոտ :

Friabilité, էգ. Փշրականութիւն ; փխրականութիւն :

Friable, ած. Դիւրափշուր, փխրուն :

Friand, e (ն), ած. Համադամ՝ փափուկ (կերակուր) : 2 Համով (կտոր), գ. 3 Բարակ կերակուրները սիրող ու համակըցող, փափկակեր : 4 Փափուկ՝ փափկասէր † (ճաշակ) : 5 Սաստիկ սիրող, հոգի տուող. — de ☞ (մարդա)խանձ :

Friandise (ն), էգ. Փափկակերութիւն։ 2 Սաստիկ սէր (զովեստի). — de : ‖ յգ. Համով բաներ, կամակք† (հաստեայք ու շաքարեղէնք) : [պով խորտիկք :

Fricandeau (ն-ō), ար. Խոզանճար.

Fricassée, էգ. Ազանձած. պաուրմա : 2 Խառնուած՝ մալակոնած բաներ : ‖ Faire une —, Բան չթողուլ կոտրել.

Fricasser, ն. Ազանձել. պաուրմաք : 2 Խենթօրէն մսխել։ 3 Ի կորուստ մատնել : [խոհակեր (աշճը) :

Fricasseur, ար. Փցուն՝ անշամ

Friche, էգ. Անմշակ երկիր, խոպան, կորդ : ‖ En —, Անմշակ :

Fricot, ար. Մսապորանի † :

Fricoter, չ. Խոհակերել : 2 Լաւ ծամծմներ ուտել, ... 3 Արժէթղթոց առուտուր ընել : ‖ ն. Կերուխումի վատնել (ինչքերը) :

Fricoteur, euse, գ. Անշահ խոհակեր : 2 Անարժան շահեր հանող : 3 Առուտուրու զօրք : [վաշխառու :

Friction, էգ. Շփումն, մարձումն. Օ-

Frictionner (ın), ն. Շփել՝ մարձել (մարմին) : ‖ Se —, յ. Շփուիլ ;

Frigidité, էգ. Ցրտութիւն, ցրտա-

կանութիւն † 2 Զուգաւորութեան անզգայութիւն, շուշտանդամութիւն, բժ.

Frigorifique, ած. Ցրտաբեր †։

Frileux, euse, ած. Պաղոտ, մսկոտ։

Frimaire (ֆր), ար. Ցրտաբեր (3րդ ամիս Փր. ա. հւր. տոմ.)։

Frimas (մա̄), ար. Եղեամ. գրրտոր. La saison des —, (ձմեռ)։

Frime, էգ. Կեղծիք, ցոյց։

Frimousse, էգ. Դէմք, երես։

Fringale (ն), էգ. Սաստիկ անօթութիւն, շանքաղց †։

Fringant, e (ն ն), ած. Աշխոյժ, կայտառ, կայտառուն։

Fringuer, չ. Պարել, ցատքտել, ռմ.

Friper, ն. ճմռթկել. — sa robe։ 2 Մաշել, քրքրել, ռմ. Cet enfant — ses hardes en peu de temps։ 3 Ձեզխութեանց վատնել (ինչքը)։ 4 Անկուշտ ուտել, լափել, ռմ. 5 Գողնալ, Թռցնել, ռմ.

Friperie, էգ. Հինումին կարասիք՝ հագուստ, հնոտիք։ 2 (Գրական) հնոտիք։ 3 Հնոտեաց առուտուր, հնավաճառութիւն։ 4 Հնավաճառանոց. ախր փողոցը. Acheter un habit à la —։ ‖ Se mettre, Se jeter, Se ruer, Tomber sur la — de qn. Վրան խնալ ծեծելու համար։ 2 Բամբասել, ծաղրել, մասին վրայ փաթտել, ռմ.

Fripe-sauce (սօս), ար. Որկրամոլ։ 2 Անշահ խոհարար (աշճը)։

Fripier, ière, գ. Հնավաճառ † եսքինճի, պօզմաճը։ ‖ —d'écrits, Բանագող, բանագող։

Fripon, onne (ն), գ. (Վտակեա) գող։ 2 Խարդախ, խաբեբայ. C'est un tour de —։ 3 Սիրոյ մէջ խաբեբայ, սիրադրուժ մէկը. Un heureux —։ 4 Չարաճճի. Un — d'enfant. (շուտիկ Գ. տղայ մը)։ ‖ էգ. Խորամանկուհի։ ‖ ար. յս. Սիրած վարսեր ճակտի վրայ, փաշիկ Գ. ‖ ած. Խարդախ, գող։ 2 Արթուն՝ շուտիկ Գ. (կերպարանք)։

Friponneau (ն-ō), ար. Խեղճ գող։ 2 Դեռատի՝ պզտի գող։

Friponner (ն), ն. Վարպետութեամբ գողնալ, խաբելով կորզել, խաբել, նենգ գործել։

Friponnerie (ն), էգ. Նենգութիւն, խաբէութիւն, խաբանք։ 2 Չարաճճիութիւն (աշկերտի)։

Friquet, ար. Կայտառիկ † Թաչ.

Frire, frit, e, ն. Տապկել։ 2 Ոտել. Il n'y a rien à —, (որ և՛ չահ մը մնացած չէ [այս գործի մէջ])։ Il n' a plus de quoi —, (մէկ բանը մնացած չէ)։ ‖ չ. Տապկուիլ. Une sole qui —։ ‖ Faire —, Տապկել։

Frise, էգ. Սեան վերի կողման մասն է մին, ծոփոր։ 2 Զարդք (անօթի մը շուրջ)։ 3 Գանգրատուր † կտաւ, գանգրատուր † 4 Գանգրոց † բուրդի։ 5 Հոլանտական կտաւ մը, ֆրիզակ։

Friser, ն. (Մազերը) գանգրել, խոպոպել. զրվըլմազ. — qn. Fer à —, (գանգրոց †)։ 2 Բաւելով անցնիլ, քըսուիլ անցնիլ, քովէն՝ վրայէն անցնիլ. La balle lui a — le bras։ 3 Խիստ մօտէն անցնիլ. — qn. 4 Մօտենալ, մօտ լինել, քովէն անցնիլ, գ. — la quarantaine. (քառասունին չուրերին լինել). Il — l'impertinent. (լիրբի համեր ունի)։ ‖ — la corde, Չուանի խիստ քովէն անցնիլ։ 2 Վնասի մը չուրերուն մէջ գտնուիլ։ 3 Կախաղան համիլ, ը. ‖ չ. Խոպոպիլ (մազերու)։ 2 Գրկնատիպ երեւիլ (գիրերու), տպ. ‖ Se —, յ. Խոպոպիլ (մազերու)։ 2 Մազերը խոպոպել։ 3 Իրարու խիստ քովէն անցնիլ։ [գանգրէօղ†։

Frison (զօն), ար. Խոպոպիկ մ'օղակ,

Frisotter (տտ), ն. Մանր գանգուրներ ընել։

Frisque, ած. Զուարթ, կայտառ։

Frisquette, էգ. (Թերթապահ) շըրջանակ, Թերթապահ † տպ.

Frisson (ն), ար. Դող, սարսուռ։ 2 Բաւմնում, սոսկում, սարսուռ, գ.

Frissonnant, e (ֆրիսօնան), ած. Սարսռոտ, սարսռալի, սարսռացին։

Frissonnement (ֆրիսօնըման), ար. Սարսուռ (տենդի)։ 2 Դող, սարսուռ։

Frissonner (ֆրիսօնէ), չ. Դողալ, սարսռիլ։ 2 Խարշափել, խշխշալ Գ. (տերեւոց)։ 3 Բաւմնիլ, դողալ, սարսռալ (ահէ)։

Frisure, էգ. Գանգրուածք, գանգրում։ 2 Գանգրուոր մազ, խոպոպիք։

Frit,e, ած. Տապկուած։ 2 Կործանած, բանը բուսած. ըշ. { ւորապատկ, ռմկ.

Fritillaire (Ձl-ֆու), էգ. Թագա-

Fritte, էգ. Ապակիի զանգուած։

Friture, էգ. Տապկում։ 2 Տապկուածք։ 3 Բան տապկելու ճարպ՝ կոգի։ 4 Տապկած (կանկարի)։ 5 Տապկած ձուկ. Il ne mange point de —.

Friturier, ière, գ. Բան տապկող։ 2 Տապկածներ ծախող։

Frivole, ած. Փուճ. ունայն. սին, անօգուտ։ 2 Անոտեաց եռեւէ՝ նանրամիտ (մարդ). Esprit — et superficiel.

Frivolement, մ. Թեթեւութեամբ. նանրութեամբ։

Frivolité, էգ. Նանրութիւն, ընդունայնութիւն։ 2 Փուճ բաներ, սնոտիք։ 3 Դերձանով և ասղնով շինուած ծաղիկ մը, նանրածաղիկ, նանրակ †։

Froc, ար. Ջգեստի մաս՝ կրօնաւորի գլուխն և ուսն ծածկող, գլխոյ† զանի Դ † 2 Կրօնաւորի զգեստ, սքեմ. Prendre le —, (կրօնաւորիլ). Jeter le — aux orties, (կրօնաւորութիւնը Թողուլ կարգաԹող։ 2 Գործը՝ արուեստը Թողուլ)։

Frocard, ար. Աբեղայ. մոնոզանակ † անրգ.

Froid, e, ած. Պաղ, ցուրտ. ցրտաշունչ (հով), ցրտագին (օդ). 2 Ցրտասրտ (հագուստ). ցրտին (բնակարան)։ 3 Սառեցուցիչ (Թոյներ). 4 Մերձաւորութեան անզգայ, շուշտանդամ, բժ. 5 Պազարիւն՝ ցուրտ (մարդ)։ 6 Անշփոթ. անխռով (վտանգի մէջ)։ 7 Անտարբեր՝ սառ (տեսարանի մը). 8 Պաղուկ (ոճ՝ հեղինակ)։ ‖ Faire. Battre — à qn. Ցուրտ ընդունիլ. ‖ À —. մ. Զտարցուցած, պաղ պաղ. 2 Անխռով, պաղ կերպիւ։ ‖ գ. Faire le —. la —, ինքզինք անհոգ ցուցնել. ‖ ար. Ցրտութիւն. ցուրտ. Avoir —, (մսիլ). Prendre —, (մսած լինել)։ 2 Պաղութիւն, ցըրտութիւն, գ. Il lui répondit avec son — ordinaire. Cela jette du — sur cette scène։

Froidement, մ. Ցուրտ տեղ (բնակիլ)։ 2 Ցրտին † (հագուած լինել)։ 3 Պաղութեամբ՝ ցրտագին (ընդունիլ)։ 4 Պաղ կերպիւ (գովել)։

Froideur, էգ. Պաղութիւն, ցրտութիւն։ 2 Սառոյց (ծերութեան), գ.

Froidir, չ. Պաղիլ, (որ և Se—, ց.)։

Froidure, էգ. Ցրտութիւն, ցուրտ։ 2 Ձմեռ, բն.

Froissement, ար. Ճմռթքում (զգեստի)։ 2 Ճմլում, ջխջխում։ 3 Մըրցում, ընդհարում (շահերու են.)։ 3 Տհաճութիւն, դժկամակութիւն. Il a éprouvé des —։

Froisser, ն. (Ուժգին) բսել, ջխջխել (քարեր)։ 2 ՃմռԹկել (զգեստ)։ 3 Ճզմել, ճմլել. L'un me heurte d'un ais dont je suis tout —. 4 Ցորենը սեղմել հանել (հասկէ)։ 5 Վիրաւորել (մէկուն կարծիք), դէմ գալ, ընդհարիլ (մէկուն շահի)։ ‖ Se —, ց. Դժկամակիլ, վիրաւորուիլ։ 2 Ճմլուիլ (մէկ անդամը)։

Froissure, էգ. Ճմլում, ճմլած. եղիք, եղինքի։

Frôlement (ō), ար. Քերում, քըսուըսաուում (բօպայի)։ 2 Դպչիլը (լեզուի՝ քիմքին), շօշափում։

Frôler (ō), ն. Թեթև մը դպչիլ. քսուելով անցնիլ. քսուիլ։

Fromage, ար. Պանիր։ ‖ — à la glace, — glacé, Սերուցով՝ շաքարով են. կերակուր մը՝ սառով պաղեցուցած. ցրտախամ † ‖ — de cochon, խոզենիի յօշած (գլխու)։ ‖ — d'Italie, Հորթի կամ խոզի ջարդած ու ծեծած լեարդ՝ խազաճարպով. իտալեան լեարդախամ†.

Fromager, ère, գ. Պանրագործ. պանրավաճառ։ ‖ ար. Ծակ ծակ անօԹ պանիր շինելու, պանրագործոց † 2 Պանրենի, ծա.

Fromagerie, էգ. Պանրանոց † 2 Պանրագործութիւն. պանրավաճառութիւն. 3 Պանիր ցամքեցնելու կամ պահելու տեղ, պանրատուն։ 4 Պանրավաճառի խանուԹ. պանրավաճառոց†. { րոտ, պանրակամ.

Fromageux, euse, ած. Պան-

Froment (ֆ), ար. (Ազնիւ) ցորեն. — de saison, (աշնցան).

Fromentacée (ֆ), ած. Ցորենազգի (տունկ)։ { բենաշատ.

Fromenteux, euse, ած. Ցո-

Froncement (ֆ), ար. (Ցոնքերը) ամփոփելը, պռստում. զաշ ջոքմա.

Froncer (Ն), ն. Կծկել, կնճռել † (կաշի)․ 2 Ամփոփել՝ պռստել (յոնք)․ — qn․ (բարկացնել)․ 3 Վար կախել (շրթունքը)։ 4 Փոթ փոթ կարել, փոթփոթել † (շապիկ)։ ‖ Se —, չ. Խորշոմիլ, կնճռիլ † 2 Պռստիլ (յօնքերու)։ 3 Խոժոռիլ, ‡։

Froncis (Ն), ար. Փոթփոթած † (շապիկի)։

Fronde (Ն), էգ. Պարս, պարսատիկ. սափան ☞ պարսա(քար)։ 2 Կազ մը, պարսէտ, Վէր․ 3 Հակամազարինեան կուսակցութիւն, պարսաւորութիւն․ La guerre de la Fronde․ (Պարսաւորաց պատերազմ), Ֆր․

Fronder (Ն), ն. Պարսով (սափան) նետել, պարսել։ 2(Ուժով մը) նետել, հ. Չ Ծծգոճիլ, խծբծել, պարսաւել, (որ և անխ.)։ 3 Պարսաւորիլ, (անխ.), հ. Ֆր.

Frondeur (Ն), ար. Պարսաւոր. սափան արան։ ‖ —, euse, գ. Պարսաւորաց կուսակցութենէ, Պարսաւոր, հ. Ֆ. 2 Տէրութեան դէմ խօսող։ 3 Բննադատող, պարսաւադէտ, (որ և ած.)։ 4 Բան չհաւնող, պարսաւաէր։

Front (Ն), ար. Ճակատ (մարդու՝ շէնքի)։ 2 Գլուխ, (որ և ‡.)․ Sion à son — dans les cieux․ Donner du — contre une pierre․ Courber son —։ 3 Երես, (որ և ‡.)․ Un — sevère․ La rougeur qui couvrait leur —․ Le — rougit․ (մարդ կ'ամչնայ)։ 4 Անամօթութիւն, լրբութիւն․ Quoi! vous avez le — de․ (ինչ, երես ունիս․․․) De quel —․ (ինչ երեսով)։ 5 Ամօթ, երեսի ջուր․ N'avoir point de —․ Un — d'airain․ (սուրերես, կաշիերես)։ 2 Կաշի երես)։ 6 Գագաթ՝ գլուխ (լեռի)։ 7 Ճակատ (զօրաց)։ ‖ Le — levé, ճակատաբաց։ | Faire —, (Զօրաց) ճակատը դարձնել թշնամւոյն։ ‖ De —, մ. Դիմացէն, առջեւի կողմէն։ 2 Բովէ բով։ 3 Միասին, միանգամայն։ 4 Անխնայ, շիփշիտակ․ Une loi qui attaque de — un vice։ | — à —, մ. Ճակատ առ ճակատ, դիմացէ դիմաց․

Frontal, e (Ն), ած. (յգ. ար. — aux), ճակատի, ճակատային։ ‖ ար. Ճակատակալ։ 2 Ճակտի դեղ՝ պատան։ 3 Տանջանք մը, ճակտի պրկում․ ‡ Ֆ.

Fronteau 3։

Fronteau(Ն-ō), ար. Ճակտի կապ։ 2 Ճակտի ապարօշ (Հրէից), ճակատակալ † 3 Ձիու ճակատանոց։

Frontière (Ն), էգ. Սահման, սահմանագլուխ։ ‖ ած. Սահմանակից։

Frontispice (Ն), ար. Ճակատ (գրքի՝ մեծ շէնքի)։ 2 Պատկեր գրքի ճակատի։

Fronton (Ն-Ն), ար. Եռանկիւն ճակատ (մեծ դրան վրայ)։ (յել † ը.

Froquer, ն. Վանք գնել, աբեղայ·

Frottage (Ռt), ար. Շփում (խցի) տախտակամածի †։

Frottant, e (Ռt-Ն). ած. Բուեյկը՝ շփելի (նիւթ)։ (մը բան արկած։

Frotté,e(Ռt), ած. (Յունարէնէ) քիչ

Frottée (Ռt), էգ. Դան, ծեծ, ը. ‖ — d'ail, Սխտոր քսած հացակեղև։

Frottement (Ռt), ար. Շփում։ 2 Յաճախութիւն, շփում, ‡.

Frotter (Ռt), ն. Շփել․ — fort, (շփշփել)։ 2 Սրբել ու շփել (աթոռ՝ սենեկի տախտակամածը †), փայլարարել† (որ և անխ.)։ 3 Օծել, մարծել, քսել, շփել (իւղով)։ 4 Ծեծ քաշել, ծեծել (մէկը), (որ և՝ — les oreilles à qn.)։ ‖ — son nez, Քիթը ամէն տեղ խոթել։ ‖ չ. Քըսուըռալիլ, քսուիլ։ ‖ Se —, չ. Շփուիլ։ 2 (Իրար) շփել (ձեռքերը)։ 3 Յաճախել, քսուիլ, շփուիլ․ Il fait bon de se — aux savants։ 4 Մէկու հետ բաղխիլ, ընդհարիլ (մէկու հետ)․ Je ne vous conseille pas de vous — à lui։ 5 (Բանի մը մէջ) խառնուիլ․ Ne vous y — pas, (այդ բանին մէջ մի՛ նետուիր)։ 6 Մարծիլ, քսուիլ (իւղ)։ 7 Քիչ մը բան առնուլ, ներկ մ'առնուլ (Հայերէնէ)։ 8 Ծեծկուիլ։ ‖ Se — les yeux, Աչքերը շփել։ 2 Ջարմանալ, ապշիլ։

Frotteur(Ռt), ար. (Սենեկի) տախտակամածի† մաքրող ու շփող, փայլարարող†.

Frottoir (Ռt), ար. Կտաւ, շփոց (գլխի)։ 2 Սրբոց (ածելիի)։ 3 Խոզանակ (տախտակամածի)։ 4 Շփական քարծրիք քարծրիլ, ընդ.

Frouer, չ. Դիշերահաւի ձայն հանել՝ թռչուն կանչելու համար, ֆրուել†.

Frou-frou, ար. Մետաքսէ հագուստի ձայն, ֆըշըրտիւն ✝ ։

Fructidor, ար. Մրգօն (12րդ ամիս, Ֆր. Ա. հայ. տօմ.) ։ [տու ։

Fructifère, ած. Պտղաբեր, պտղա-

Fructification, էգ. Պտղաբերութիւն ։ 2 Պտղահասութիւն, պտղահասք ✝ 3 Պտուղք ։

Fructifier, չ. Պտուղ տալ՝ հասցընել, պտղաբերել ։ 2 Լաւ պտուղ յառաջ բերել, արդիւնաւոր լինել, պտղաբերել ։ ‖ Faire —, Արդիւնաւորել (գումար մը), պտղաբեր ընել (Տիրոջ այգին) ։

Fructueusement, մ. Շահեկանութեամբ, օգտիւ ։

Fructueux, euse, ած. Պտղատու ։ 2 Օգտաւէտ, շահեկան ։ 3 Շահաւէտ (գործ) ։

Frugal, e, ած. Պարզ ուտող, պարզակեր ✝ պարզասնունդ ✝ 2 Անպաճոյճ ։ ջորաքեկ, պարզ (սեղան) ։

Frugalement, մ. Պարզակեր ✝ պարզասնունդ ✝ (ապրիլ) ։

Frugalité, էգ. Պարզակերութիւն ։ 2 Պարզասէր (կեանք) ։ [ղակեր ։

Frugivore, ած. Բուսակեր, պըտ-

Fruit (ֆռիւի). ար. Միրգ. պտուղ ։ 2 Աղանդեր. չերեզ. Servir le —. On en est au — ։ 3 Պտուղ արտվայնի. Défaire. Détruire son — ։ 4 Զաւակ, ծնունդ. Il est le seul — de leur union ։ 5 Շահ, օգուտ, պտուղ. Avec —, (օգտակարապէս). Sans —, (ի զուր, յանօգուտ) ։ 6 Արդիւնք, արգասիք, պտուղ (ջանից) ։ 7 Պատի վերի մասի քարակապացում. Un mur à plomb n'a point de — ։ ‖ յգ. Բերք, պտուղք, արդիւնք (երկրի) ։ 2 Մուտք, հասոյթ, պտուղ, եւ. [պտղեղէնք ։

Fruitage (ֆռւիթի). ար. Մրգեղէնք,

Fruiterie (ֆռիւթրի). էգ. Պտուղ պահելու տեղ. մրգանոց ✝ 2 Շտեմարան պտղոց, մրգատուն ✝ 3 Մրգավաճառութիւն ✝ 4 Մրգավաճառոց ✝ ։

Fruitier, ière (ֆռիւթիէ). ած. Պըտղատու (ծառ) ☞ (մրգա)պարտէզ ✝ մրգ(ոց) ✝ ‖ գ. Մրգավաճառ ։ ‖ ար. Մըրգատան ։ 2 Մրգապահանոց, պտղատուն ։

Frusquin (?). ար. Ստակ, ունեցածը չունեցածը, — (որ և Saint-—),

Fruste, ած. Մաշուած (հին ստակ՝ քանդակ) ։ 2 Հնակոշտ ✝ (ոճ) ։

Frustratoire, ած. Վրիպեցուցիչ, զրկողական, եւ. ‖ ար. Մարսըմպելի ✝ (ճաշէ ետք) ։

Frustrer, ն. Վրիպեցնել, զլանալ, զրկել. — de ։ 2 Խաբել, պատրել. — l'attente de qn. Il fut — dans son attente, (իր ակնկալութեան մէջ խաբուեցաւ) ։ ‖ Se — de, յ. Ինքզինք զրկել ։

Frutescent, e (1n), ած. Թփակերպ, թփանման ։

Fucacé, e, ած. Ծովախիզանման ։ ‖ —cées, էգ. յգ. Ծովախիզազգիք ։

Fuchsia (ֆիւքսիա), ար. տ. ս. Ֆուքսիա ։

Fuchsine (ֆիւքսին), ար. Կարմիր ներկող նիւթ մը, ֆիւքսաներկ ✝ ։

Fucus (ֆիւս), ար. տ. ս. Ծովաւէզ ։

Fugace, ած. Կարճատեւ, վաղանցուկ, երագանցուկ ։ 2 Դիւրեղծ (գոյն) ։ 3 Մոռացկոտ (յիշողութիւն) ։

Fugitif, ive, ած. Փախստական, փախստեայ, (որ և գ.) ։ 2 Տարագիր, վտարանդի (Թագուհի) ։ 3 Սահուն (վայրկեան), երագահոս (ատուեր), երագախոյս՝ փախուստիկ (մտածմունք), փախըստական (փառք) ։ 4 Թեթեւ՝ Թռուցիկ (բանաստեղծութիւն) ։

Fugue, էգ. Փախուստ, կծիկը դնելը, ըզ. 2 Խուսափանք, եւ.

Fuie (ֆիւի), էգ. Պզտի աղաւնետուն, աղաւնոցիկ ✝ ։

Fuir (ֆիւիր), չ. Խոյս տալ, խուսել. փախչիլ ։ 2 Փախուստ տալ, խուսափիլ, փ. 3 Սահիլ անցնիլ, սպառիլ ։ 4 Խորշիլ, փախչիլ, փ. 5 Ծորել՝ վազել, (տակառի) ։ 6 Հեռուն սուզիլ, հեռաստանզիլ ✝ ռկ. ‖ ն. Հեռանալ, փախչիլ ։ 2 Միտք չգալ (բառի) ։ 3 Մօտէն վեր լինել ‖ Se —, յ. Իրարմէ փախչիլ ։ ‖ Se — soi-même. Վիշտը՝ խղճի խայթը մոռնալ, ինքզինքմէ փախչիլ ։

Fuite (ֆիւիթ), էգ. Խուսափանք փախուստ. Mettre. Tourner en — (փախցնել) ։ 2 Սպառում, սահում (ժամանակի) ։ 3 Խորշում, փախուստ (մեղքէ) ։ 4 Ծակ, ճեղք. Il y a une — à c

tonneau ։ 5 Դուրս վազող հեղուկ կամ կազ , արտածորած † ։ [Նացայտ ։

Fulgurant, e (՝), ած. Փայլուն։

Fulguration, էգ. Անորոտ փայլակում ։ 2 Շողում, գ.

Fuligineux, euse, ած. Սեւոտուկ , մրագոյն ։ 2 Մրախառն (գոլորշի)։ 3 Սեւցած՝ մրացեալ (շրթունք) . բժ.

Fulmi-coton(՝), որ. Հրաքամպակ։

Fulminant, e (՝), ած. Շանթարձակ, շանթընկէց (Արամազդ)։ 2 Շանթաբեր (ամպ) ։ 3 Ճայթուցիկ՝ պայթուցիկ (փառօդ) ։ 4 Սպառնալի , սրտոտալի, սրտոփնդոտ. Il est toujours — ։ 5 Բարկացայտ (նամակ) , ահեղաստատ (նայուածք) ։

Fulminate, որ. Շանթատ, գ.

Fulmination, էգ. Շառաչմամբ ճայթիլը , ճայթում ։ 2 Արձակում (կանոնակի) , շանթելը (նզովք) ։

Fulminer, չ. Փայլատակել , շանթել։ 2 Շառաչմամբ ճայթիլ, ճայթիլ, գ. 3 Սպառնալ, սաստել, շանթել, որոտալ, փ. ‖ ն. Հանել, արձակել , շանթել (նզովք)։

Fulminique, ած . Շանթական (ԹԹու) ։

Fumage, որ. Ծխելով ոսկեգոյն ընելը արծաթ, ծխում արծաթի ։ 2 Ծուխի ցուցնելը , ծխում. թիւթիւնլէմէ ։ 3 Աղբարկութիւն (արտի) ֆըշգը գօմա ։

Fumant, e (՝), ած. Ծխուն, ծխալից , ծխարձակ † (պատրոյգ) ։ 2 (Բըրտինքէ) ծխաշունչ ։ 3 Ծխաշունչ (աճիւն՝ մին փորոտիք) ։ ‖ — de colère, Բարկութեամբ բորբոքուն ։

Fumé, e, ած. Մրոտած կամ մրագոյն (ապակի) ։ 2 Կործանած , ապուրը կլլած , ռ.

Fumée, էգ. Ծուխ , մուխ ։ 2 Հրաշունչ շոգի, հրացայտ շունչ (վիրապի) ։ 3 Գոլորշի՝ ճենճեր . La — du rôt . Manger son pain à la — du rôt , (դիմացէն հոտն առնուլ միայն , փ.) ։ 4 Գոլորշի (շունչի՝ ճաճիճի) ։ 5 Ունայնութիւն , ծուխ ։ 6 Փուճ՝ սնոտի յոյս . Se repaître, S'enivrer de — ։ ‖ յգ. Վերածխութիւնք , գոլորշիք ։ 2 Ծուխ , գոլորշիք , փ. 3 Բիծք (աղամանդի)։ 4 Աղբ՝ ապուր (շիկերէի) ։

Fumer, չ. Ծխել, մխալ. L'encens — . Cette chambre — , (այս սենեկի վառարանը մուխ կը հանէ) ։ 2 Գոլորշիք հանել՝ արձակել (ճահիճի) , ճենճերիլ (մսի) . Son sang — encore, (արիւնը տաք տաք է , կը մխայ տակաւին) ։ 3 Բարկացած՝ նեղացած լինել, ռ. ‖ Faire — , Բարկացընել , սիրտը նեղացնել ։ 2 Խունկ ծխել (բագնաց) ։ ‖ ն. Մուխի ցուցընել, ծխել (միս)։ 2 Քաշել (ծուխ՝ սիկար՝ ափիոն) ։ 3 Ծխել , ռմ. 4 Աղբարկել, աղբել (անդ). ֆըշգը գօմագ ։

Fumerolle (ռօլ՛) , էգ. Գոլորշում՝ ծխում զետնածերպերէ ։

Fumeron (՝) , որ. Մուխ հանող փայտ , երտ Գ.

Fumet, որ. Անոյշ հոտ (մսի՝ գինիի)։ 2 Հոտ (անասնոց եւ անոնց յաճախած վայրերու) ։ [շահբէրէ ։

Fumeterre, էգ. Անծխոտ , տկ.

Fumeur, որ. Ծխող ։

Fumeux, euse, ած. Ծխալի , ծխոտ (կանթեղ) ։ 2 Գոլորշուտ (գինի) ։

Fumier, որ. Աղբախառն յարդ , աղբ (ախոռի) ։ 2 Աղբեւք , աղբիւսկիւպրէլիք ։ 3 Թշուառութիւն և անարգութիւն, աղբիւս † Les uns sur le —, les autres sur le trône . Mourir sur un — , (ամէն ինչ կորուսած՝ խեղճ մեռնիլ) ։ 4 Բոյն , փ. Il ne faut pas l'attaquer sur son — ։

Fumigation, էգ. Ծխում , բժ. թիւթիւլէմէ։ [թիւթսիյէ տայիը։

Fumigatoire, ած. Ծխողական.

Fumiger, ն . Ծուխի ցուցնել , ծխել, գ. 2 Ծխում տալ , բժ. [ճըք

Fumiste, որ. Ծխայարդար. օճաք.

Fumisterie, էգ. Ծխայարդարութիւն ։ [ծխածից † ։

Fumivore, ած. Ծուխը քաշող ։

Fumoir, որ. Ծխատուն ։

Fumure, էգ. Պարարտութիւն, աղբ (անդի) ։ [զաց. հանայագ.

Funambule (՝) , որ. Լարախաղ.

Funèbre, ած . Յուղարկաւորութեան. Devoir — . Les honneurs —. Pompe — . իսկ Les pompes — . (յուղարկաւորական գործակալութիւն) . Oraison — , (դամբանական) ։ 2 Դա-

դագաղակիր (կառք)․ մեռելա(կառք) † 3 Մահ(երգ)։ 4 Մահուան (անկողին)։ 5 Գուժաբեր(Թռչուն գիշերային)։ 6 Տխուր, տխրական, տխրազդեցիկ, տխրալուր․ մահաշշուկ, մահագոյժ․ Փ․

Funérailles, էգ․ յգ․ Յուղարկաւորութեան հանդէս․ Թաղում․ յուղարկաւորութիւն † 2 Մահ․ բն․.

Funéraire, ած․ Յուղարկաւորութեան․ Թաղման․ յուղարկաւորութեան †։

Funeste, ած․ Չախորդ․ գժնդակ, չարագուշակ, աղէտալի․ աղէտաւոր, աղէտաբեր․ Evénement —. La guerre lui a été —։ 2 Եղեռնական (մահ)։ 3 Բօթալի՝ սեւ (լուր)․ 4 Չարաբեր․ չար (օր)։ 5 Մահաբեր, մահառիթ (հարուած)։ 6 Տխուր ու ցաւագին․ տրտում տխուր, սեւ (խորհրդածութիւնք)․

Funestement, մ․ Աղէտաւոր աղէտալի կերպով․ [**gus**․

Fungus (ֆօնկիւս)․ որ․ Տ․ **Fon-**

Funiculaire (կըռ)․ ած․ Չուանեայ․

Funicule, որ․ Առասանակ․ բռ․

Funin (ֆընէն)․ որ․ Նաւու չուան․ նաւաստոռն † Franc —, (հաստ չուան)․

Fur, որ․ Au — et à mesure. À — et mesure, Ըստ չափու, որչափ եւ, հետզհետէ։

Furet, որ․ Յուզակ․ եապանի կէլինճիք։ 2 Ամէն տեղ պրպտող․ յուզանողիր․ պճկռտող, Փ․ 3 Խաղ մը, օղակապանուք †։

Fureter, չ․ Յուզակով (եապանի կէլինճիք) որսալ։ 2 Ամէն տեղ պրպտել, փնտռտել․ 3 Լուր փնտռտել, հետաքրքրքրել․ պճկռտել, Փ․ || ն․ Յուզակով որսալ (ճագար)։ 2 Փնտռտել՝ պճկռտել (լուր)․ Փ․

Fureteur, որ․ Յուզակով (եապանի կէլինճիք) որսի ելնող։ 2 Պրպտող, փնտռտող։ 3 Հետաքրքիր․ պճկռտող․ Փ․

Fureur, էգ․ Մոլեգնութիւն, կատաղութիւն․ Des accès de —. — amoureuse. (կրողութք անասնոց)։ 2 Յիմարութիւն։ 3 Կիրք․ մոլեգնութիւն․ Sers ma — et non pas ma raison. Il aime. Il hait avec —, jusqu' à la —. (Կ'ատէ՝ կը սիրէ մոլեգին)․ À la —, (խենթենալու չափ)։ 4 Մոլեգին փափաք․ խենթութիւն La — des duels. La — des Français, c'est d'avoir de l'esprit։ 5 Կատաղութիւն, հիւանդութիւն (խօսելու)։ 6 Զայրոյթ, կատաղութիւն․ S'exposer à la — du peuple։ 7 Բարկութիւն, սրտմտութիւն (Աստուծոյ, Ս․ Գ․)։ 8 Սաստկութիւն (պատերազմի)։ 9 Ամեհութիւն, կատաղութիւն (ալեաց)։ 10 Ուժին, խանդ, յափշտակութիւն (մտաց)․ — poétique, prophétique. Une sainte —, (սուրբ մոլեգնութիւն մը)։ || յգ․ Կատաղութիւն, մոլուցք։ || Faire —, Մեծ անուն հանել․ սաստիկ հաւնուիլ։

Furfuracé, e, ած․ Թեփանման․ Թեփատեսակ։ [գի․ մոլեգին։

Furibond,e (ֆ)․ ած․ և գ․ Կատա-

Furie, էգ․ Կատաղի (դժոխոց)․ ընգդայք․ դից․ (որ և գ)․ Անձնաչար և բարկացոտ կին․ կատաղի։ 3 Մոլեգնութիւն․ կատաղութիւն․ Plein de —. Entrer en —. De —, (կատաղութեամբ)․ Mettre en —. (որ և գժկամակել)։ 4 Գազանութիւն (վայրի անասնոց)։ 5 Բուռն յարձակում՝ գրոհ․ Թափ † La — française. (Ֆրանսացի զօրաց բուռն գրոհ)։ 6 Ուժգնութիւն․ սաստկութիւն․ մոլեգնութիւն (հովերու)․ ամեհութիւն (ալեաց)․ Dans la — de son mal (հիւանդութեան ամենասաստիկ ժամանակը)։ 7 Յիմար սէր, խենթութիւն, Փ․ N'écris plus, guéris-toi d'une vaine —։

Furieusement, մ․ Կատաղաբար։ 2 Սաստիկ․ սոսկալի (հարուստ), ամենա (հարուստ)․ ռ․

Furieux, euse, ած․ Մոլեգին, մոլեգնոտ (որ և գ․)։ 2 Կատաղի, մոլեգին (որ և գ․)․ Un peuple —. Un regard —. — contre ses rivaux. Il est —, (սաստիկ բարկացած է, փրփրած է)։ 3 Ուժգին (պատերազմ), սաստիկ (յարձակում)։ 4 Բուռն՝ ամեհի (ալիք)․ 5 Յետին, սաստիկ, սոսկալի, ռ․ Un — menteur. Un — travail։

Furolles, էգ․ յգ․ Հրավառ զոլորշիք (երկրի վրայ և ծովու երես)։

Furoncle (ֆ), որ․ Տաքագին ուռուէցք մը, ժինոս Գ․

Furtif, ive, ած. Գաղտնի, գողունի, գաղտագողի։ [գաղտուկ։

Furtivement, մ. Գաղտագողի։

Fusain (ն), որ. Իլենի, Թփ. ի՛ս աղաձը։ 2 Ծրագրութիւն իլենիի ածուխով, իլենագիր † 3 Իլենեով գծագրութիւն, իլենագիծ † Voilà un beau — ։ ‖ Un — . Իլենիէ մատիտ, իլենամատիտ †։

Fusarolle (օլ), էգ. Զարդ. մը. քայլ, ճ.

Fuseau (ō), որ. Իլ. ի՛ս. Le — des Parques, (կեանք)։ 2 Փուշք (խաղալիկ)։ 3 Բերենիկեայ Հիւսակ, հաւ. ‖ En —, Ամենաքարակ՝ եղէգանման (ոլորանք)։

Fusée, էգ. Իլի վրայի դերձան, իլ մը. Vider une — . Démêler une —, (գաղտնիք մը՝ կնճիռ մը հասկնալ)։ 2 Կեանք. Achever sa — ։ 3 Հրթիռ. Փիշէք. Jeter, Lancer des — ։ 4 Ժամացոյցի կոնիկ † (շղթան վրան փաթթուելու)։ 5 Փամփուշտ (պատերազմի). — à la Congrève, (Քոնկրէվեան փամփուշտ)։ ‖ De —, Փորը մեծ ինկած, քրանման (սիւն)։

Fuselé, e, ած. Իլաձև։

Fuser, չ. Լուծուիլ՝ տարածուիլ (գոյներու)։ 2 Հալիլ՝ տարածուիլ (մոմի)։

Fusibilité, էգ. Հալականութիւն։

Fusible, ած. Հալուն, հալական։

Fusiforme, ած. Իլաձև։

Fusil (զի), որ. Հրացան. թիւֆէնք։ Կայծատ, հրահան. չախմախ. Battre — . Pierre à —, (կայծքար)։ 3 Դանակի) սրոց. մասատ։

Fusilier, որ. Հրացանակիր։

Fusillade, էգ. Հրացաններ պարպելը, հրացանութիւնք։

Fusiller, ն. Հրացանի բռնել, հրացանել ☞ գնդակահ։ 2 Սրել (դանակ)։ (Կատակներով) հոգին՝ ճզմելն հանել, ‖ Se —, յ. Հրացաններով պատերազմիլ։

Fusion (ն). էգ. Հալանք, հալում։ 3 Ձուլում, համաձուլում † Faire —, (համաձուլիլ †)։

Fusionnement (ln), որ. Ի մի ձուլում, համաձուլում †։

Fusionner (ln), ն. Ի մի ձուլել, համաձուլել † ‖ Se —, յ. Համաձուլիլ †։

Fustet, որ. Սպարակ, ծառ.

Fustigation, էգ. Ջաղկանք. գանշըլամա։ [կել։

Fustiger, ն. Մաղակել, ձաղ-

Fût, որ. Բուն (սեան), (հրացանա)-բուն։ 2 Տակառ (գինիի)։

Futaie (կ), էգ. Ծառաքերձ † անտառ. Laisser monter un bois en —, (Թողուլ անտառէ ծառերը որ մեծնան). Bois de haute —, (ամենաբարձր ծառոց անտառ)։

Futaille, էգ. Տակառ (գինիի եւն.)։ 2 Տակառներ, տակառանի †։

Futaine, էգ. Դերձան ու բամպակէ պատառ, տիմիթօ։ [դի. ք.

Futé, e, ած. Խորամանկ, վարպետորդ-

Futée, էգ. Ծակեր՝ ճեղքեր գոցող տոփինձ, ճեղքախփից † տոփինձ։

Futile, ած. Փուճ, չնչին. ոչինչ, ☞ նանրա(խորհուրդ), ունայնա(խոհ)։

Futilité, էգ. Փճութիւն, նանրութիւն։ 2 Փուճումուճ բան, անօտիք ☞ զրա(բան)։ ‖ յգ. Նանրութիւնք։

Futur, e, ած. Հանդերձեալ, ապառնի ☞ (փեսա)ցու։ ‖ Le —, La —, գ. Փեսացու, հարսնցու։ ‖ Les —, որ. յգ. Հանդերձեալ ամուսինք։ ‖ որ. Լինելիքը, գալիքը, ապագան։ 2 Ապառնի, գ.

Futurition, էգ. Ապառնութիւն †։

Fuyant, e, ած. Փախստական, խուսափուկ։ 2 Հեռատեսնեայ՝ հեռաստոյզ † (շուք), նկ. 3 Դէպ ի ետեւ փախած, յետաստոյզ † (ճակատ)։ ‖ որ. Հեռաստոյզ † մասունք (պատկերի)։

Fuyard, e, ած. Փախչող, փախըստական, խուսափուկ (զօրք)։ ‖ որ. Փախստեայ. Des —։

G

Gabare, էգ. Մեծ նաւուց բեռնաւորման կամ բեռնաթափման նաւակ, կապառակ † 2 Ձկնորսի տեսակ մը նաւ, կապառակ † 3 Մեծ գետանաւ մը, կապառակ † 4 Ձկնորսի մեծ ուռկան մը, կապառացանց † ։

Gabarier, ար. Մեծ նաւուց բեռնաւորման կամ բեռնաթափման նաւակի տէր կամ նաւազ, կապառորդ † 2 Կապառակի բեռնակիր ։

Gabarit (ի), ար. Ճնաչափ † օրինակ (նաւու) ։

Gabatine, էգ. Donner de la — à qn. Հաւատացնել, կլլեցնել, ռ.

Gabegie, էգ. Նենգութիւն, խաբէութիւն, խաղ, ռ.

Gabelage, ար. Աղի պահեստի ժամանակ, աղապահեստք † 2 Նշան աղի վրայ ։ 3 հ. ժ. Աղահարկ † ։

Gabeler, ն. (Աղը) շտեմարան տանիլ (որ չորնայ) ։

Gabeleur, ար. Աղի մաքսաւոր։ 2 Աղի չորացման տեսուչ ։

Gabelle, էգ. հ. ժ. Մաքս՝ տուրք աղի. Frauder la —, (աղ փախցնել ։ 2 Վարպետութեամբ պրծիլ պարտքէ մը. ֆ.) 2 հ. ժ. Աղի շտեմարան։ 3 հ. ժ. Սակ, մաքս, հարկ։

Gabier, ար. Նաւու սարուածոց պահապան, սարապան։

Gabion (գ), ար. Հողալից սակառ (իբր պատնէշ), որթապատնէշ † ։

Gabionner (գն), ն. Որթապատնիշել † (մարտկոց) ։

Gâche (ա), էգ. Երկաթ՝ ուր դրան փականքի լեզուն կը մտնէ, աղխակալ † աղխառ † 2 Գանճի կամ բուռի խառնիչ. գծի. պլխիչ Գ † ։

Gâcher (ա), ն. Շաղել, զանգել (շաղախ) ։ 2 Թանձրապէս՝ անճաշակ շինել, կոշտ շինել ։ 3 Աչինչ գնով ծախել (ապրանքը) ։

Gâchette (ա), էգ. Փականքի աղխակի (քիլիտ տիլի) տակ պզտի երկաթ մը, կարթ ։ 2 (Հրացանի) կարթ ։

Gâcheur (ա), ար. (Շաղախ) զանգող։ 2 Անշահ բանւոր՝ ճեղինակ։ 3 Աչինչ գնով ծախող ։

Gâcheux, euse (ա), ած. Տղմաթոյր † կարախուռ † ։

Gâchis (ա), ար. Ջրատիղմ † կարախուռ † լապարէզ Գ. 2 Խառնաշփոթ գէշ գործ. տիղմ, մորառ, ֆ. 3 Խառնաշփոթ գրուած, շպլուք Գ. 4 Շաղախ (զանճ՝ կիր ու աւազէ), զանճակիր † ։

Gade, ար. Ձկանց սեռ. կատ ։

Gadelle, էգ. Կարմիր հաղարջ ։

Gadouard, ար. Գայռանոց պարպող, աղբակիր. լաղըմճը ։

Gadoue, էգ. Գայռանոցի աղբ մնտուութիւն ։ 2 Խանեբք † (փողոցի) ։

Gaffe, էգ. Ծանկաւոր ձող, կարթաձող † ։

Gaffer (ֆ), ն. Կարթաձողով ճանկել (նաւ) ։

Gage, ար. Գրաւ, գրաւական. բէհին ։ 2 Երաշխաւորութիւն, առհաւատչեայ, գրաւական (ճաւատարմութեան). — de l'amour, (զաւակ)։ || յգ. Վարձք՝ տարեկան (ծառայի) ։ 2 Թոշակ (նաւապետի)։ || À —, Վարձւոր։ 2 Վարձկան ։ || Être aux — de qn. Մէկու մը վարձւորը լինել, անորմէ բռնուած լինել ։

Gagé, e, ած. (Ապահովութեան համար) գրաւուած (կարասիք) ։

Gager, ն. Խոստանալ, խօսքը տալ։ 2 Գրաւ (պահճ) բռնել՝ դնել ☞ գրաւադիր. (որ և ան.)։ 3 Վարձքով բռնել, վարձել ։

Gagerie, էգ. Saisie —, Գրաւականութիւն։

Gageur, euse, գ. Գրաւ բռնող, գրաւադիր ։

Gageure (ժիւռ), էգ. Գրաւադրութիւն, գրաւ. Faire — que ....

(գրաւ դնել որ . . .) . Soutenir la — , (գրաւն ընդունիլ ։ 2 Յարատեւել , հաստատ մնալ) ։ 2 Գրաւ բռնուած բանը , գրաւական ։

Gagiste, ար. (Բանի մը համար) վարձքով բռնուած մէկը, վարձւոր ։

Gagnable, ած. Շահելի ։

Gagnage (Ն), ար. Արածելու տեղ, արօտ։ 2 Ցանուած արտօրայք ։

Gagnant, e (Ն-Ն) , ած. և գ. Շահող՝ վաստկող (խաղի մէջ) ։

Gagne-denier (Ն) . ար. Հացը հանող, օրապարէն։ յ. Վ.

Gagne-pain (Ն), ար. Օրուան հացը հանող միջոց՝ գործի, հացահան ։ յ. Ն.

Gagne-petit (Ն), ար. Փողոցի յեստնիչ. սիւելիճի ։ յ. Ն.

Gagner (Ն) , Ն. Շահիլ , վաստկիլ , (որ և ուն.) ։ 2 Ձեռք ձգել , ստանալ (յաղթութիւն) , շահիլ (մրցանակ) , վաստըկիլ (դատ) ։ 3 Արժանի լինել . — le paradis . Il — bien son argent . Il l'a bien — , (իր պատիժը գտաւ , արժանի էր) ։ 4 Շահ հանել , օգտուիլ ։ 5 Առնուլ (քաղաք) , վաստկիլ (հիւանդութիւն) , լինել (հարբուխ) . (հարբխ)իլ։ 6 Իրեն քաշել (սէրը), շահիլ (սիրտ), գրաւել (մարեր) . — qch . sur l'esprit de qn . (համոզեցնել, միտքն ընել) ։ 7 Շահիլ՝ վաստկիլ (մէկը) . Se laisser — , (վաստկուիլ) . — qn . à force d'argent, (կաշառել) . 8 Վաստկցնել, իրեն գրաւել . — a . Sa bonté lui gagne tous les esprits ։ 9 Տիրել, տէր լինել (պարապի)։ 10 Կոխել (ծովու՝ երկիրներ)։ 11 Դիմել (ապաստանավայրը) , հասնիլ (իրեն նաւը) , բռնել (կիրճերը) . — la porte , (դրան ճամբան բռնել , փախչել) ։ 12 Հասնիլ (Աշնանային) , հասնիլ (նաւու) ։ 13 Տարածուիլ , գրաւել , ճարակել , զալ բռնել , զալ հասնիլ . La gangrène a — la cuisse . Le feu gagnait la maison voisine . La nuit nous — . La faim , le sommeil me — , (քաղցը կ'առնու զիս, քունը կը կոխէ վրաս) ։ 14 Առնուլ տանիլ . Votre cheval vous — ։ ‖ — le large, Բաց ծովն ելնել։ 2 Փախչիլ։ | —les champs, la guérite, Փախչիլ։ ‖ — le haut կամ haut , Փախչիլ , բացը ելնել ։ | — le taillis , Ապահով տեղ մը մտնել՝ խնալ ։ | — sa vie , Ապրուստը ճարել , հացը հանել ։ | — ses éperons, Բաշ՝ ընտիր հանդիսանալ ։ | — du terrain , Քիչ քիչ առջև երթալ՝ պատիւ գտնել՝ յառաջանալ ։ | — du chemin , du pays , Յառաջանալ, ճամբայ առնուլ ։ | — de la main , ~~Յառաջ անցնիլ ։ 2 Կանխել~~ ։ | — au pied , Փախչիլ ։ | — qn . de vitesse , Աւելի շուտ հասնիլ ։ 2 Աւելի շուտ շարժիլ, կանխել, գ. ‖ Ն. Առջև երթալ, յաւնալ։ 2 Շահով ելնել։ 3 Պատիւն աւելնալ . Il y a des gens qui — à être extravagants ։ 4 Աւելի հաւնուիլ , հրապոյրն աւելնալ . Cet ouvrage — à la lecture ։ 5 Ճարակ գըտնել, ճարակիլ (ախտի) , ծաւալիլ (հրդեհի) ։ ‖ — sur qn . Հաւնեցնել բանի մը, շնորհ ստանալ որ . . . ։ 2 Վրայ ելնել , յաղթել ։ 3 Մէկու հասնիլ ։ ‖ Se — , Ն. Շահուիլ, վաստկուիլ։ 2 Ստացուիլ՝ վաստըկուիլ (ախտի) ։ 3 Իր անձին յաղթել ։

Gagneur (Ն). ար. Շահող ☞ (մարտա)յաղթ † ։ | աղջիկ ։

Gagui (կի). էգ. Դէբուզուարթ կին՝

Gai, e, ած. Զուարթ. Être un peu — , (գինին քիչ մը զուարթացած լինել)։ 2 Զուարթաբարոյ (բնութիւն) ։ 3 Բերկրալից (խնջոյք) ։ 4 Բաց՝ համարձակ (խօսք՝ պատմութիւն) ։ 5 Թոյլ՝ Թուլաշափ (տուփ) ։ 6 Աշխոյժ (ձի) ։ 7 Մերկ (ձի) , Ն. ‖ ձղ. Զուարթութիւն ։ 2 ՕՆ , հապճ ։ | սէր աղանը ։

Gaïac , ար. Կոյազենի . փեյղամ.

Gaiement, Gaîment(կէման). մ. Զուարթօրէն, զուարթագին ։ 2 Յօժար սրտիւ , կամովին ։

Gaieté, Gaîté(կէդէ), էգ. Զուարթութիւն . Il est en — , (գինին զուարթացած է) ։ 2 Աշխոյժ (ձիու) ։ ‖ յգ. Կատակք , զուարթաբանութիւնք ։ ‖ De — de cœur, Կամաւ ու առանց պատճառի ։

Gaillard, ած. Շէնուաշխոյժ† ճխացող† Une humeur— . Il est toujours — . Avoir l'esprit— ։ 2 Գինին զուարթացած . Il sortit de ce repas un peu — ։ 3 Համարձակ՝ բաց (երգ՝ գործք) . Dire des choses — ։ 4 Առոյգ . կայ-

տաա, կտրիճ. Le voilà tout à fait —. Un jeune homme — et dispos. 5 Յրտկեկ (ձով)։ 6 Յանդուգն. կտրիճ. հ. Se pousser dans le monde d'une — manière. ‖ ար. Յանդուգն. կայտառ. կտրիճ. C'est un —. ‖ էգ. Une —. Թաց կին, բարիժամիկ. ը. [սու).

Gaillard, ար. Բարձրաւանդակ (նա-

Gaillarde, էգ. ՈւԹաչափ † գիր. ուԹ բունդ. տպ. 2 Հին կաքաւ մը, ճխապար † ֆր.

Gaillardement, մ. ՁուարԹօրէն (ապրիլ)։ 2 Յախուռն. ԹեԹեւօրէն (ընել բան մը)։ 3 Աշխոյժ քաջուԹեամբ. կարճուԹեամբ (յարձակիլ)։ 4 Նորանշան կերպով մը (հագուած)։

Gaillardise, էգ. Աշխոյժ զուարԹուԹիւն. ճխանք. ը. 2 Համարձակ՝ բաց խօսք։

Gaillet, ար. Կարածի խոտ.

Gain (Ն), ար. Շահ. — d'une bataille. (յաղԹանակ կանգնելը). — de cause. (իրաւունք վաստկիլը. յաղԹանակ)։

Gaine (Ն՛), էգ. Պատեան. զըն. 2 Պատեան, բօ. անտ. 3 Լայնզլուխ պատուանդան (կիսարձանի)։

Gainier, ար. Պատենագործ. ծա. — commun. յուդայենի †.

Gaîté (կէ), էգ. Տ. **Gaieté**.

Gala, ար. ՈւրախուԹիւն. ցնծում. հանդէս։ ‖ De —, Հանդիսական (հագուստ). 2 Մեծ՝ փառաւոր (սեղան).

Galactomètre, ար. ԿաԹնաչափ.

Galamment (ամ), մ. Քծնի՝ կնահաճոյ կերպիւ (վարուիլ տիկնանց հետ)։ 2 Ճաշակով ու վայելչուԹեամբ, ընտիր կերպիւ (հագուիլ). 3 Լաւ ձեւեւով՝ շնորհքով՝ չէնք շնորհք, ռ. (գործ տեսնել)։ 4 Արիաբար. Il a soutenu cette affaire —։ 5 ՈւղղամտուԹեամբ՝ ուղղուԹեամբ (վարուիլ)։ 6 ՃարպկուԹեամբ, ճարտարուԹեամբ (պրծիլ բանէ մը). [խալանճան.

Galange (Ն), ար. Խօլնջան, տկ.

Galant, e (Ն), ած. Կանանց քով փուԹկոտ. անոնց աչքը մտնելու աշխատող, քծնի, կնահաճոյ, քծնայր † Un homme —. իսկ՝ Un — homme. (ազնիւ ու շնորհշով՝ ազնուաշնորհ † մարդ). Un vert —. (կնահաճ մարդ. 2 Աշխոյժ՝ առոյգ մարդ). 2 Կնահաճոյ (խօսքեր). Intrigue, Affaires —, (տարփական գործ, կնկան խնդիր)։ 3 Տարփող ան յարաբերուԹեանց մէջ, տարփատենչ (կին). 4 Վայելուչ. ընտիր. Cela a un tour spirituel et —. Un habit —, (որ և ար.)։ ‖ ար. Սիրահար, տարփածու։ 2 Սատանորդի, բարի պատուղ, ը. Notre — s'avisa de telle ruse. ‖ Un —. Շնորհքով մարդ. կիներէ հաճոյ մարդ.

Galanterie (Ն), էգ. Կնապաշտ փուԹկոտուԹիւն, քծինք. կնահաճուԹիւն։ La — française. 2 Կնահաճոյ խօսքեր. քծնաքանուԹիւն. De fades —. 3 Տարփանք, տարփածուԹիւն. Elle a une — avec un tel. 4 Պարգեւ, ընծայ (ընկերուԹեան մէջ). Il m'a fait une jolie —. 5 Անարժան գործ, ազնուուԹիւն (հեգն.). La — est un peu forte. 6 ՎայելչուԹիւն. ԱզնուականուԹիւն, հ.

Galantin (Ն-Ն), ար. Ծաղրելի Թացիկ քծնող, քծնակ †.

Galantine (Ն-Ն՛), էգ. Հաւէ՝ հորԹու մսէ ևն. կերակուր մը. կողանդին. 2 Ձիւնբեկ † տկ. [կանանչաթիկ. ը.

Galantiser (Ն), Ն. Քծնաքանել.

Galaxie, էգ. Ծիր կաԹին. ա.

Galbanum (օ), ար. Քաղբանազանի. ‖ Du —. Սուտ խոստմունք, սուտեր. ը.

Galbe, ար. Դիմային հանգամանք, դէմք։ 2 (Դեղեցիկ) բոլորակուԹիւն (սեան), ճ. [la —. Սատակ (չար).

Gale, էգ. Քոս. ույուզ. ‖ Comme

Galé, ար. Վայրի մրտենի, վայրամրտի †. [Մեծ նաւ մը, կալէ.

Galéace, Galéasse, էգ. մ. զ.

Galée, էգ. Պնակիտ, շարատախտ, տպ.

Galéga, ար. Քօշփեզենայ, տկ.

Galène (Ն՛), էգ. Կապարի ծծմբաւոր.

Galéniste, ար. Կալիէնեան (բժիշկ)

Galéonithèque, ար. Կապկաբիւ, ան. [կանեփ, խորԹկանեփ †.

Galéopsis (սիս), ար. տ. ս. Վայրի

Galer, Ն. ձանկռԹել. ‖ Se —, Ն. Քերուիլ. գաշըմամաք.

Galère, էգ. Յաւկանաւ. չէքթիրի ։ 2 Գերութիւն, շան տանջանք, ը. C'est une — ։ ‖ յգ. հ. ժ. Թիակի պատիժ, Թիարկութիւն. քիւրէք ։

Galerie, էգ. Տան մէջ վրան գոց տեղ՝ ճեմելու յարմար, ճեմելիք։ 2 Սովորական ճեմավայր, պտոյտ. Les champs-Elysées sont ses — ։ 3 Նեղ անցք, նրբանցք †. Cette — règne tout le long des appartements ։ 4 Սրահ (պատկերներու՝ նկարներու ևն.), Թանգարան ☞ (պատկեր)ոց †. — du Louvre. — publique ։ 5 Հանդիսարան (երեւելի մարդոց), Գ. 6 Պատշգամ (Թատրոնի մէջ) ։ 7 Վերնատուն (ժամի)։ 8 Բազմութիւն, մարդիկ, տեսնողք, հանդիսորդ, խաղատեսք. Ceux qui formaient la —. Consulter la —. Amuser la — ։ 10 Գետնափոր ճամբայ, ներքնուղի, գետնուղի † ։

Galérien (ն), ար. Յկեանս աշխատութեան դատապարտուած, տաժանապարտ † 2 հ. ժ. Թիապարտ ։ ‖ Comme un —, Շան պէս (աշխատիլ) ։ [ճամ։

Galerne, էգ. Հիւսիս-արեւմտեայ

Galet, ար. Ծովափի խիճ, խոտայ Գ. Le —, (խճակոյտ) ։ 2 Տեսակ մը խաղ՝ տափակ քար մը սեղանի վրայ քշելու, լեփխադ † ։

Galetas (ա), ար. Աճառք, ոճոռք. բավանի իջի ։ 2 Խեղճ բնակութիւն։

Galette, էգ. Կլոր ու շիտակ կարկանդակ, շոթ։ 2 Պաքսիմատ (նաւու) ։

Galeux, euse, ած. և գ. Քոսոտ. Brebis —, (ժանտաճար՝ մանոտ մէկը, Գ.). Qui se sent — se gratte. (ով քոսոտ է՝ թող քերուի, Գ.) ։

Galhauban (լօ-ն), ար. Երկայն չուան (կայմերու) ։

Galimafrée, էգ. Մսի աւելցուքէ պորանի ։ 2 Լղրճուկ կերակուր ։

Galimatias (ա), ար. Մութ՝ խառնաշփոթ խօսքեր, շփոթաբանութիւն. — double, (Թէ խօսողին և թէ լսողին համար անիմանալի խօսք) ։ 2 Շփոթութիւն, խառնաշփոթութիւն ։

Galion (ն), ար. հ. ժ. Գանձաբեր նաւ (Ամերիկէ յԵւրոպա), կալիոն ։

Galiote, էգ. Պզտի նաւ մը, կալիօդ ։ 2 Գետանաւ մը, կալիօդ ։

Galipot, ար. Բեւեկնի խէժ (ծառի վրայ պնդացած) ։

Galle, էգ. Տնկոց վրայ ծոլանուած ☩ (ճճիներու կերուածքէ), քոս ։ ‖ — du Levant, Noix de —, գխտոր. մազը

Gallican, e (ձլ-ն) ած. Գաղիական՝ կալլիքան (եկեղեցի) ։ ‖ ար. Կալլիքանեան † ։ [լիքանութիւն ։

Gallicanisme (ձլ-ս), ար. Կալ-

Gallicisme (ձլ-ս), ար. Գաղիաբանութիւն ։ [զէնք ։

Gallinacés (ձլ), ար. յգ. Հաւեր

Gallique (ձլ), ած. Հին գաղիական, կալլիական։ 2 Գիտորական (ԹԹու)։

Gallomane (ձլ-մ՛), ած. Գաղիամոլ, ֆրանսամոլ ։

Gallon (ձլ-ն), ար. Հեղանիւթերու չափ մը, կալօն. Անգ.

Gallophobie (ձլ), էգ. Գաղիատեցութիւն, ֆրանսատեցութիւն ։

Galoche, էգ. Վերնամոյկ † գալօշ. ‖ De —. Երկայն՝ կորածայր (դունչ), ը.

Galon (ն), ար. Ոսկի՝ արծաթ՝ մետաքս լար, արէզ ։

Galonner (լն), ն. Տրէզով պատել կամ զարդարել, արիզել ։

Galonnier (լն), ար. Տրիզագործ, արիզարար ։

Galop (լօ), ար. Ձիու չորս ոտք՝ քառարշաւ ընթացք. Mettre au —, (չորս ոտք վազցնել ձին) ։ 2 Կաքաւ մը, վարգապար † կալոպ ։ 3 Յանդիմանութիւն, քշիանք, ը. ‖ Aller, Courir le —, Անմենաշուտ քալել, արտորալ ։ ‖ Aller au —. Courir au —, Արտորնօք գործել, արտորալ ։

Galopade, էգ. (Ձիու) չորս ոտք վազելը, քառատրոփք † 2 (Ձիու) քառարշաւ †. D'ici là il n'y a qu'une —.

Galopant, e (ն), ած. Արագշաւ (Թոքախտ)

Galoper, չ. Չորս ոտք վազել (ձիու), քառատրոփել ։ 2 Քառատրոփ արշաւել (ձիաւորի) ։ 3 Արագշաւ վազել (ժամանակի) ։ 4 Հոս հոն վազել, վազվռտել, ը. 5 Շուտ շուտ քալել, վազել, ը. 6 Արտորնօք ընել ։ 7 Կալօք պարել, վարգապարել † կալօքել ։ ‖ ն. Քառաշ

Թրոփ վազցնել (ձին) ։ 2 Նժոյլէն իջնալ՝ ետեւէն վազել (մէկու). չ. 3 Զարաչար տանջել (չերմի). La peur le —. (սաստիկ վախն առած է զինք) ։

Galopin (ն). ար. Հոս հոն վազցնելու մանչ, մանչ։ 2 Խոհանոցի մանչ, խոհենակ. 3 Սատանայ մանուկ, լակոտին մէկը, ռ. [առծակ† կոչուածէ։

Galoubet, ար. Եռածակ սրինգ, ե.

Galuchat, ար. Պատեաններու գըրուած կաշի մը, կալուշա ։

Galvanique, ած. Կալվանեան։

Galvanisation (զ). էգ. Կալվա-

Galvaniser, ն. Վոլթայեան սիւնակով ելեքտրել. կալվանել ։ 2 Վայրկենական կեանք մը տալ. կալվանել. փ.

Galvanisme (ս). ար. Կալվանութիւն ։ [չափ, գծի.

Galvanomètre, ար. Կալվանա-

Galvanoplastie, էգ. Կալվանաձուլում. —կերտութիւն։ [վանակերտ։

Galvanoplastique, ած. Կալ-

Galvauder (ō). ն. Աւրել. տակնուվրայ ընել. 2 Անպատուել, փ. 3 Խառնակ անդիմանել. հ.

Gambade (ն). էգ. Ոստում. ցատքըտում. Faire des —. (ոք եւ՝ ուրախանալ)։ || Faire la —. Payer en —. Պարտքը չվճարելու պատճառներ բանել ։ 2 Ծաղրաբանութեամբ պատասխանել ։

Gambader (ն). չ. Ոստոստել, ցատքըտել ։

Gambiller (ն). չ. Ոտքերն օրել. չ.

Gamelle, էգ. (Փայտէ՝ Թիթեղէ) ամանակ † (զինուորաց). քեասէ ։ || Etre à la —. Manger à la —. Զինուորներու կերակուրէն ուտել ։ 2 Միւնոյն պնակէ ուտել ։

Gamin (ն). ար. Փողոցները թափառող տղայ. սասամբակ, Թափառիկ, փողոցի լակոտ, Թաղորդի. 2 (Ծխայարդարի [օճառածը] են.) մանչ ։ || —e. էգ. Զարաճճի աղջիկ. բղէզ. ռ. || ած. Զարաճճի։

Gaminer, չ. Փողոցները թափառ՝ սասանակել։ [սասանակութիւն։

Gaminerie, էգ. Զարաճճիութիւն.

Gamme, էգ. Եօթնձայնք † ձայնաշար. եր. 2 Յաջորդութիւն. աստիճանում.

(երանգներու)։ 3 Լեզու, ընթացք. Changer de — ։ 4 Սկզբունք, սարերը, փ.
|| Hors de —, Նեղն ինկած, անճրկած։

Gamologie, էգ. Ամուսնաբանութիւն ։

Ganache, էգ. Վարի ծնօտ (ձիու). խամձերը ։ 2 Անխելք ու ապիկար. անկոթ, ռ. [մոլ ։ շփթիկ, ռ.

Gandin (ն-ն). ար. (Ծաղրելի) պճնամոլ.

Ganglion (ն), ար. Կծիկ (ջղային)։ 2 Ուռ կարծր ու անցաւ, խոյլիկ † ։

Gangrène (ն). էգ. Փտութիւն մսի, քաղցկեղ։ 2 Ապականութիւն, քաղցկեղ. փ.

Gangrener (ն). ն. Փտեցնել (միսը). քաղցկեղել ։ 2 Ապականել, փտեցնել, փ. [Փտական, քաղցկեղային։

Gangréneux, euse (ն), ած.

Gangue (ն). էգ. (Ազամանդը) պատող օտար նիւթ, զուգձ ։

Ganse (կանս). էգ. Լամբակյու լարխիքլիք գայթան։ 2 Կոճակի օղակ, ծակ, լամբակ ։ || — de chevaux. Լարաձեւ հիւսուած՝ լարանիւս † մազեր ։

Gant (ն). ար. Ձեռնոց. Թաթպանեկոխիկէն. Jeter le —. (կռուի՝ առաջարկել կանչել). Relever, Ramasser le —. (կռուի կոչն ընդունիլ) ։ || — de (jasmin). (Յասմիկահոտ) Թաթպանք ։ || յր. Ընձեռայք. պախշիշ. Vous n'aurez pas les —, (լուրն առջէն գիտեմ, աւետչեայ չունիս). Avoir les — d'une chose. (բանի մ'առաջին մտածողն ըլլալ, արժանիքը կամ շահը իրենը ըլլալ) Se donner les — d'une chose. (բանի մը պատիւն իբր Թէ իրեն վերագրել) ։

Gantelée (ն), էգ. Աղուէսի Թաթպան. տկ. 2 Մատնուկ † տկ.

Gantelet (ն), ար. (Կաշեայ) ափապան† կամ բազկապան (արհեստաւորի)։ 2 Երկաթ ձեռնպան։ 3 Տ. **Gantelée** 1.

Ganter (ն), ն. Ձեռնոց հագցնել. Թաթպանել † 2 Ձեռքի լաւ գալ, յարմարիլ (Թաթպանի) ։ 3 Բանին գալ. Cela me — ։ || Se —, Թաթպան դնել, Թաթպանուիլ † ։

Ganterie (ն), էգ. Թաթպանարարութիւն ։ 2 Թաթպանարան † ։

Gantier, ière (ն), փ. Թաթպանարար ։ 2 Թաթպանավաճառ ։

Garançage (Յ). *ար.* Տորոնով (քէօք պօյա) ներկում, տորոնում:

Garance (Յ). *էգ.* Տորոն. զըզըլ պօյա, քէօք պօյասը. Étoffe teinte en —, (տորոնաներկ պաստառ) : || *ած.* *ածէ.* Տորոնաներկ : [տորոնել :

Garancer (Յ). *Ն.* Տորոնաներկել †

Garancière (Յ). *էգ.* Տորոնաստան. տորոնուտ :

Garant, e (Յ). *Գ.* Երաշխաւոր: 2 Վկայ, երաշխաւոր : || *ար.* Երաշխաւորութիւն : || *ած.* Երաշխաւոր :

Garantie (Յ). *էգ.* Երաշխաւորութիւն : 2 Ապահովութիւն, երաշխաւորութիւն. Il veut des — plus sûres.

Garantir (Յ). *Ն.* Երաշխաւոր լինել, երաշխաւորել. 2 Հաստատել, ապահովել, երաշխաւորել (առկի լման կերպ). — une nouvelle. Je vous le —. Je vous — que : 3 (ժամանակի մը համար) երաշխաւորել (ապրանք) : 4 Ազատել, պատսպարել, պաշտպանել, պահպանել : 5 Պահել պահպանել (բան մը). || Se —. *Չ.* Իր անձը պահպանել՝ ապահովել, պատսպարուիլ :

Garbure, *էգ.* Թանձրաթան † (հաճարի հացէ՝ կաղամբէ ու խոզաճարպէ).

Garce. *էգ.* Դէշ կին, բոզ.

Garcette, *էգ.* Հաստ զերձանէ չուան, Ծով. Գ. Ն.

Garçon (Յ). *ար.* Ուստր, տղայ, մանչ: 2 Պատանեակ, տղայ. Jeune —. (պատանեկիկ). 3 Երիտասարդ, մարդ. Brave —, (պատուական մարդ). Mauvais —, Méchant —, (անվախ՝ կռուարին՝ կռուարար մէկը). Beau. Joli —, (գինով). Se faire beau —. (ինչքը վատնել անառակութեամբ). Être petit — auprès de qn. (մէկու մը ծառայ անզամ չլինել, ...). 4 Ամուրի մարդ. Dîner. Déjeuners de —. 5 Ամուրի. Vivre en —. Il est encore —. Logement de —, (մէկ մարդու բնակարան). Faire sa vie de —, (անկախ կեանք վարել). 6 Աշկերտ, մանչ. — tailleur, (դերձակի աշկերտ). 7 Ծառայ, մանչ (պանդոկի) : || Bon —. Բարեբարոյ՝ լաւ մարդ : | — d'honneur. Քօղակալ † (հարսնեւորի), փեսաւէրք † | Les garçons de la noce. Հարսանեաց ծիւրամեծարք :

Garçonner (1n). *Չ.* Մանչերու հետ վազել՝ խաղալ, մանչանալ † (աղջկան) :

Garçonnière (1n). *էգ.* Մանչերու հետ վազվռտող՝ խաղացող աղջիկ, մանչուհի † :

Garde, *էգ.* Հոգատարութիւն, հսկողութիւն, պաշտպանութիւն, պահպանութիւն : 2 Զգուշութիւն. Se donner — de. Se donner de —, (զգոյշ կենալ, զգուշանալ) : 3 (24 ժամուան) պահականութիւն. պահ (զինուորաց գնդի մը). Monter la —, (պահարկել. պահակ կայնիլ). Descendre de la —, (պահականութիւնը լմնցնել, պահէ ելնել) : 4 Պահակ կայնողք. պահակերք. Relever. Changer la —. Doubler la — : 5 Ի պահ կեցած առտիկանք. պահակք. *ած.* La —. À la —. (հասէք պահակք) : 6 (Արքունի) Թիկնապահք. անձնապահք ☞ (կայսերա)պահք †. — royale. Il est entré dans la —. 7 Հիւանդապահ կին. 8 Կառուան՝ բռնատեղ (սուրի). Monter une —. (սուրին կոռուանն իր տեղը հաստատել). Խկ Monter une — à qn. (մտուրիկ յանդիմանել). S'en donner jusqu'aux —, (կիակուշտ ուտել ու խմել, ցյագ վայելել). 9 Անձնապահութիւն † (սուր ի ձեռին). *ար.* La —. Se mettre. Se tenir en —. En —! 10 Անապահութիւն. || *յ.* Գրքի առջեւ ու ետեւի զին դրուած Թուղթ. || — à vous. Պատրաստ, զ՛ն. 2 Զգոյշ. | À la — de Dieu. Աստուծոյ հովանւոյն տակ. 2 Աստուծոյ ձգուած, ը. | Être de —. Զաւրուիլ. լաւ մնալ (պտուղի) : 2 Հսկել, պահակել † (զինուորաց). | Être de bonne —. Պահող լինել : 2 Լաւ մնալ՝ պահեստի գալ (պտուղի). || Prendre —, Ուշ դնել, ուշադրութիւն ընել : 2 Դիտել որ ... | Prendre — à. Զգուշանալ, հսկել. 2 Հոգ տանիլ. | Prendre — de. Զգուշանալ. | N'avoir — de. Հեռի լինել, չուզել. 2 Չկրնալ. | Se donner de —. Se donner — de. Զխոտանիլ, զգուշանալ. | Être. Se tenir en —. Պատրաստ՝ ի զգուշի կենալ : | Grand' garde. Յառաջապահ հեծելազօր (բա-

նակի) ։ | Les — françaises, Արքայապահք, հ. | — nationale, Ազգային պահակալը ։

Garde, ար. Հսկող՝ պահապան (մէկու) ։ 2 Անձնապահ, Թիկնապահ (իշխանի). — royal, — du corps, (արքայապահ) ։ 2 Վերակացու՝ պահապան (արքայի կանուց) ☞ (գիւտնա)գլուխ, (անդա)պահ. — maritimes, (ձկնապանք)։ ‖ Les —, Արքայապահք, (որ և Le régiment des gardes ։ | — national, Ազգային պահակալ ։ | — des sceaux, Արդարութեան նախարար, կնքապետ, Յր.

Garde-barrière (1r), ար. Փակոցապահ, երկթ. 2 Մաքսաւոր (քաղքին դուռը)։ յ. ն. { յ. ն.

Garde-bois, ար. Անտառապահ ։

Garde-boutique, ար. Զբշուած ապրանք խանութի, անվաճառք † մնացորդք † յ+. ն. կամ ն.

Garde-cendre (1), ար. Անթեղոց (վառարանի) ։ յ. ն. կամ ն.

Garde-chasse, ար. Որսապահ ։ յ. ն. կամ ն.

Garde-chiourme, ար. Թիապարտներու պահապան, պարհակապետ † յ+. ն. { **Garde-fou** ։

Garde-corps, ար. (յ+. ն.), Տ.

Garde-côte, ար. Եզերապահ նաւ ։ յ+. ն. կամ է.

Garde-crotte, ար. Տղմապահ կաշի (անուոյ շուրջ), տղմարգել † յ. ն.

Garde-feu, ար. (Հրարգել) վանդակապատ (վառարանի), հրավանդակ † յ+. ն. կամ — - — x ։

Garde-fou, ար. Վանդակապատ. ծնօտ. փարմագլըզ, քէնար։ յ+. ն.

Garde-magasin (1), ար. Համբարապան ։ յ+. ն. կամ ն.

Garde-main (1), ար. (Գրելու ատեն) ձեռքի տակ Թուղթ, կեղտարգել † մաքրապահ † ջնջեակ † յ+. ն. կամ ն.

Garde-malade, գ. Հիւանդապահ ։ յ. ն. կամ ն.

Garde-manche (1), ար. Թեզանեաց պահպանակ, յ+. ն. կամ ն.

Garde-manger (1), ար. Պահարանք † (միս՝ ուտելեաց) ։ 2 Ուտեստարան † յ. ն.

Garde-meuble, ար. Պահարանք † (կարասեաց), կահավայր † 2 Արքունի կահավայր † 3 Արքունի կահապահութիւն † յ+. ն. կամ ն.

Garde-pêche (k̄), ար. Ձկնորսութեան վերակացու, ձկնապան։ յ+. ն. կամ ն.

Garder, ն. Զգուշանալ ։ ‖ ն. Պահել ☞ (բնա)պահ, (հեռ)ալ ։ 2 Հոգ տանիլ, պահել, պահպանել. — des provisions. — un enfant ։ 3 Պահել, պատրաստել. Personne ne sait ce que Dieu lui — ։ 4 Քով կենալ, հսկալ, նայիլ (հիւանդ) ։ 5 Արածել, արմանել, պահել (կով). — les dindons, (որ և գիւղն ապրիլ)։ 6 Փակուած մնալ, չելնել (սենեակէ), պառկած լինել (անկողին), (բանտ) մնալ. — le logis, (տունը մնալ). — un rhume, (հարբուխը վրան երկըննալ) ։ 7 Պահել, պաշտպանել (կիրճ) ։ 8 Մէկը վար դնել, պահել (ճաշի) ։ ‖ — à vue, Աչքին տակը պահել, աչքը վրան լինել ։ | — le mulet, Երկար սպասել։ | — son foyer, Քաշուած խաղաղիկ ապրիլ ։ | — les manteaux, Անգործ նստիլ, ինք չշարժիլ։ | La — à qn, La lui — bonne, En — une dent à qn. Քինալ, ոխ պահել ։ ‖ Se —, չ. Պահուիլ (միս) ։ 2 Ինքզինք պահել, պատըսպարուիլ ։ 3 Զգոյշ լինել, զգուշանալ. Gardez-vous de le croire, (չլինի թէ հաւտաս) ։

Garde-robe, էգ. Հանդերձատուն, (սենեակ) ։ 2 Լաթ կախելիք դարան, հանդերձարան ։ 3 Զգեստեղէնք, զգեստք. Cet homme a une — très-riche ։ 4 Պէտքի աթոռը դրուած սենեակ, ապարահանոց. Aller à la — ։ 5 Ապաւառ, կարիք, —. Une — ։ 6 Ցեցապահ տունկ ։ յ+. ն. ‖ ար. Առիգած, զոգնոց. փըօսքէլա ։ յ. ն.

Gardeur, euse, գ. Պահող (խոզի)։ ☞ (խոզ)արած, (ճագարա)պան ։

Garde-vue, ար. Աչապահ ։ յ. ն.

Gardien, enne, գ. Հսկող, պահապան ☞ (խրամա)պահ ։ 2 Խնամակալ, պաշտպան, պահապան ։ 3 Դէտ (Թանգարանի) ։ 4 Մեծաւոր (ինչ ինչ վանքերու). Le père — ։ ‖ — de la paix, Քաղաքապահ զինուոր ։

Gardon (դ), ար. Անուշ ջրի ձկնակ մը, կարմրաթեւիկ † ։

Gare, էգ. Կայարան երկաթուղիի, հանգրուան ։ 2 Ապրանքներու մթերանոց (երկաթուղեաց մէջ)։ 3 Խորշ, նաւախորշ† (գետի վրայ)։ ‖ ձգլ. Տեղ բաց, մէկդի ։ 2 Զգուշացիր, փախցիր (փայտէ). Sans dire —, (առանց ազդարարելու, յանկարծակի)։

Garenne (ռէն'), էգ. (Գիւղի մէջ) ճագարանոց ։ 2 Պահեստանոց † (ինչ ինչ անասնոց) ։ 3 (Ձկանց) աւազան (գետի մէջ)։ [պան ։

Garennier (էնիէ), ար. Ճագարա-

Garer, ն. Խորշը մտցնել ու կապել (նաւ), պատսպարել (խորշի մէջ)։ ‖ Se —, յ. Մէկ կողմ քաշուիլ (նաւու՝ կառատորմի՝ որ այլք անցնին)։ 2 Զգուշանալ, (որ և փ.)։

Gargantua (դիւա), ար. Աստղիկ շատակեր, Շարայ, Կարկանդուս ։

Gargariser, ն. Բերանը՝ կոկորդը ողողել, ստորդել, (որ և Se —, յ.)։

Gargarisme (ս), ար. Խաղաջ, ստորդում ։ 2 Սոսորդաջուր † ։

Gargotage, ար. Աղտոտ կամ անշահ կերակուր, բերան չդրուելիք բան ։

Gargote, էգ. Կապելակ (աժան կերակուրի), գինետուն ։

Gargoter, չ. Անշահ կապելակներ՝ գինետուններ յաճախել (բան ուտելու)։ 2 Աղտոտ կերպով ուտել՝ խմել. Ils sont là à —։

Gargotier, ière, գ. (Աժան կերակուրի) կապելակ բանեցնող ։ 2 Անփորձ խոհարար կամ խոհափաճառ ։

Gargouille, էգ. (Խողովակի) բերան ։ 2 Խողովակ՝ ջրմուղ (պատերու միջեւ)։ [կարկաջանք (փորի մէջ)։

Gargouillement, ար. Ձայն՝

Gargouiller, չ. Ձայն հանել, կարկաչել (փորի)։ 2 Կարկաչել (խողովակի բերնէ վազող ջուրի)։ 3 Տղմերու մէջ երթալ՝ խաղալ (տղեկի)։

Gargoulette, Gargouillette, էգ. Ջրի անօթ մը, ջրանօթ ։

Gargouillis, ար. Կարկաչ (բարձրէն վազող ջուրի)։ [փամփուշտ ։

Gargousse, էգ (Թնդանօթի)

Garigue, էգ. Անմշակ երկիր, երկ գ.

Garnement, ար. Ս[illegible]ակ, անառակ, անպիտան ։

Garni, e, ած. Շտկուած՝ հանդերձուած (Թանգարան)։ 2 Դրուած, լեցուած. Villages — de canons։ 3 Ծածկուած, լի. Mâchoires — de leurs dents. (ատամնուտ † ծնօտներ)։ 4 Զարդարուն ☞ (ադամանդա)զարդ, (—) եայ, (ծոպա)ւոր։ 5 Վարձու համար կազմիկ † (սենեակ)։ 6 Ամրացած ☞ (երկաթա)պատ, (—)կուռ. ☞ ե. գ. հ. երկաթապայր, ոսկեբեւեռ † ‖ Bien —, Լեցուն՝ հոխ (քսակ)։ 2 Խորտկալից (սեղան)։ 3 Բազմախիտ (մազեր)։ 4 Հերաշատ (գլուխ) ☞ (մետաքս)աւէտ։ ‖ Bien — de, փշալից (ցօղուն)։ ‖ ար. Un —, Կահաւոր վարձելի տուն (բանուորաց համար)։

Garnir, ն. Կազմել, հանդերձել, լեցնել (խանութ), շտկել (մատենադարան)։ 2 Լեցնել (բազմոց՝ Թամբ)։ 3 Հիւսել (յարդով՝ աթոռ)։ 4 Դնել (համեմ) ☞ (համեմ)ել ։ 5 Դնել (Թնդանօթներ՝ քաղքի մը), զէնք ու զօրք լեցնել (բերդաքաղքի մէջ)։ 6 Զարդարել (սենեակ՝ պատկերներով), շրջազարդել † (փեղկը՝ ժապաւէններով). — d'un cadre, (շրջանակ անցընել)։ 7 Զարդարել. — une robe ։ 8 (Կահա)ւորել, (կահա)զարդել † (սենեակ)։ 9 Դրուել, լեցնել (նաւերու՝ նաւահանգիստ, կանանց՝ Թատրոնի օԹեակ)։ 10 Ամրացնել, անցընել (շրջանակ՝ անուի, երկաԹ՝ երիզներու). — des bas, (կարկտել կամ տակ դնել [գուլպայի])։ 11 Զարդուած մանրախոտք դնել (աղցանի)։ ‖ Se —, յ. Պէտք եղածն առնուլ. Se — d'argent, (վրան ստակ առնուլ)։ 2 Ամուր հագուիլ (ցրտի դէմ)։ 3 Զարդարուիլ. Les robes se —։ 4 Լեցուիլ (սրահի)։ ‖ Se — la panse, Փորը լեցնել, Թշել, ռ.

Garnisaire (զէռ), ար. Հարկապահանջ ի տան, տնամնաց † հարկահան ։

Garnison (դ), էգ. Պահապան զօրք (քաղքի), քաղաքակալք † պահակք † պահնակք† քաղաքազօրք†. — de forteresse, (բերդապահք, բերդակալք, ամրականք). Ville de —, (զօրանիստ

քաղաք, զօրաքաղաք †)։ 2 Բնակավայր զօրաց, զինուորանոց. Passer sa vie dans des —։ 3 Պահապան կամ պահապանք զրաւեալ կարասեաց։ 4 Հարկապահանջք ի տան, տնամնացք† հարկահան կամ հարկահանք։ ‖ En —, Բերդակալ† քաղաքակալ † (զօրք)։ [րիչ, յարդարիչ։

Garnisseur, տր. Կազմիչ, զարդա-

Garniture, էգ. Պէտքի բաներ, կազմած† (փականքի)։ 2 Կահուկազմած (սենեկի՝ անկողնոյ)։ 3 Զարդուկազմածք† — de cheminée։ 4 Սպաս †. — de foyer։ 5 Զարդարանք՝ զարդք (կնոջ հագուստի վրայ). Mettre une —. des — à une robe։ 6 Ամրացնող բան, տակ (գուլպայի)։ 7 Գումարութիւն, հաւաք (կոճակներու)։ 8 Յարակիցք, զարդեղէնք. խոհ. 9 Սնդմակ † (էջերու), տպ.

Garou, տր. Դաժնեակ, տխ։ 2 Բոզանոց։ 3 Տ. **Loup-garou**։ [Թիւն։

Garouage, տր. Զբօսանքի ընկերու-

Garrot (1r). տր. Ուլ (ձիու). Օմուզ պաշը։ 2 Բեռի չուանը սեղմող փայտ, գելըրնակ Գ.

Garrotter (1r-1t). ն. Պինդ մը կապել, կաշկանդել։ 2 Ամէն կողմէ բռնել, կապել կաշկանդել (մէկը)։ [ը.

Gars (կառ). տր. Պատանի. տղեկ,

Garus (իւս), տր. Ստամոքսի իքսիր մը, կարուս։

Gascon, onne (Ն), գ. Կասքոնիացի։ 2 Պարծենկոտ, մեծ խօսիկ. ը. ‖ En —. Առանց ինքզինք վտանգելու։ ‖ տր. Կասքոնիական լեզու։

Gasconisme (ս). տր. Կասքոնի բառուածք, կասքոնաբանութիւն.

Gasconnade (1n), էգ. Ինքնագովութիւն, մեծխօսութիւն.

Gasconner (1n), չ. Կասքոնեան շեշտով խօսիլ։ 2 Մեծախօսել։

Gaspillage, տր. Վատնութիւն վատնում։

Gaspiller, ն. Վատնել՝ փճացնել (ինչքը)։ 2 Վեր ի վայր ընել (Թղթեր)։

Gaspilleur, euse, գ. Վատնիչ։

Gaster (դկռ). տր. Ստամոքս. փոր։

Gastéropodes, տր. յգ. Որովայնոտեայք † էր. [բժ.

Gastralgie, էգ. Ստամոքացաւ †

Gastrique, ած. Ստամոքի, ստամոքային, բժ.

Gastrite, էգ. Ստամոքատապ, բժ.

Gastrolâtre (ա), տր. Որկորի ծառայ, որկորապաշտ †։

Gastronome, տր. Լաւ կերուխում սիրող կամ գիտցող, պորտօրէն, որովայնամէտ †։

Gastronomie, էգ. Որովայնամէտութիւն † պորտօրէնութիւն։

Gastronomique, ած. Պորտօրինական։ [Թիւն † Վեր.

Gastrotomie, էգ. Փորահատու-

Gâté, e (ա), ած. Աւրուած ☞ (խորշակէ)հար, (ժանգա)կեր։ 2 Երես առած. Enfant —, (պայլանկ Գ.)։ 3 Գէշ հիւանդութիւն առած, ը. ‖ տր. Աւրուած մաս, փտած.

Gâteau (ա-օ), տր. Կարկանդակ։ 2 Շահ, կարկանդակ. պատառ, գ. 3 Ծաղկիւմէճ։ 4 Կաղպարի խառնուրդը գոցող հող կամ մոմ, սորախից † ‖ — des Rois, Յայտնութեան տօնի կարկանդակ (մէջը բակլայով մը). Trouver la fève au —. (լաւ բաղդի հանդիպիլ)։

Gâte-enfant (ա-ն-ն), տր. Տղեկները երես տուող, պայլանկցնող Գ. յգ. ն. կամ Վ.

Gâte-métier (ա), տր. Խիստ աժան ծախող կամ աշխատող, արուեստն աժանցնող, աւրող։ յգ. ն. կամ Վ.

Gâte-papier (ա), տր. Անպիտան հեղինակ, գիրք մրոտող։ յ. ն.

Gâte-pâte (ա-ա), տր. Անպիտան հացարար կամ ծաղարար։ 2 Անշահ բանուոր՝ աշխատաւոր։ յ. ն.

Gâter (ա), ն. Աւրել, (որ և գ.)։ 2 Ապականել, աղաւաղել, խանգարել, անպիտանել, աւրել։ 3 Աւրշակել (երկիր). հ. 4 Աղտոտել, արատել (լաթ)։ 5 Մրոտել (Թուղթ. գ.)։ 6 Համբաւ մրոտել, անունն աւրել (մէկու)։ 7 Փտեցնել։ 8 Երես տալ, աւրել (տղայ՝ կին՝ ծառայ)։ 9 Հիւանդութիւն տալ, ռ. ‖ — le métier, Խիստ աժան ծախել կամ աշխատիլ. արուեստն աւրել՝ աժանցնել։ ‖ չ. Տեղը ընել (հիւանդի)։ ‖ Se —, յ. Աւրուիլ. (որ և ան.)։ 2 Փտիլ. աւրուիլ (պտուղի)։ 3 Անունն աւրել.

Il s'est bien — ։ 4 Վլյան պղտոտել ։
Gâte-sauce (ա-օ), որ. Անշահ խոհարարներ ։ յփ. Ն. կամ Հ.
Gâteux, euse (ա), գ. Տեղն բռնող միւսող ։ 2 Խելքը սասանած տկարացած յիմար ։ [մը, կաղկղենի ✝ ։
Gattilier (ît), որ. Թուփերու սեռ
Gattine (ît), էգ. Շերամի միւսնցութիւն մը ։
Gauche (ō), ած. Թիւր, ծուռ (փայտ)։ 2 Անեակ, ձախ (ձեռք), ձախակողմեան (եզր)։3 Ընդդիմադիր (կողմ՝ ժողովի մէջ)։ 4 Անատակ, փցուն, անպրուեստ կամկար Գ. (լրած բանին մէջ)։ 5 Բռնազբօսիկ՝ անշնորհ (կերպեր)։ ‖ էգ. Ձախ, ձախակողմ. Prendre la — ։ 2 Ձախ թեւ (բանակի)։ 3 Ընդդիմադիր երեսփոխանք, ձախակողմեանք, անեկեանք✝ ‖ À — , մ. Դէպ ի ձախ ։ 2 Դէշ, ծուռ. Prendre une chose à — . Donner à — , (սխալիլ ։ 2 Դէշ՝ սխալ մտմբայ բանել) ։
Gauchement (ō), մ. Անշնորհ կերպիւ, անշնորհ (ներկայանալ) ։
Gaucher, ère (ō), ած. և գ. Ձախլիկ. սօլաղ ։
Gaucherie (ō), էգ. Ձախորդ գործ, տկարութիւն, փցնութիւն, կամկարութիւն Գ. 2 Անշնորհութիւն (ձեւերու) ։
Gauchir (ō), չ. Թիւրիլ, ծռիլ ։ 2 Փախուստ տալ (հարուածէ)։ 3 Ծուռ կողմ զարնել, խոտորիլ, (որ և փ.)։ 4 Ծուռումուռ ճամբայ բռնել, ծուռ երթալ, փ. — à, autour, contre ։
Gauchissement (ō), որ. Ծըռութիւն ։ 2 Ծռուածութիւն ։
Gaude (ō), էգ. Ալաժանիի, տկ. ճենճի։ Ձեղփազատագործենէ ամերայ, լազուրայ✝ ։
Gauder (ō), ն. Ալաժանիով ներկել, ալաժանիել ✝ ։ [2 Ծաղրել, հ.
Gaudir (se) (ō), ձ. Ուրախանալ, հ.
Gaudriole (ō), էգ. Զուարթ խօսք, բաց կա..ակ ։
[G]**aufre** (ō), էգ. Մեղրի պան, ծաղ. պայ կլիմենի ։ 2 Նուրբ ու թեթեւ հացտեսակ մը, ծաղ ։ 3 (Կոխուած) զարդանկարք, նկարատիպք ✝ ։
Gaufrer (ō), ն. Զարդարուն նկարներ կոխել, նկարատպել ։ [տպիչ ։
Gaufreur, euse (ō), գ. Նկարա-
Gaufrier (ō), որ. Մէջը ծաղ (պէօրէք) եփելու գործիք, ծաղեփոց ✝ ։
Gaufrure (ō), էգ. Նկարակերտ յօրինուած, նկարատիպ ✝ (պատառաբ) ։
Gaule (ō), էգ. Պտուղ թօթուելու փայտ, թափնոց ։ 2 Գաւազան, փայտ ։
Gauler (o), ն. Ձողով՝ թափնոցով զարնել (խնձորենին) ։
Gaulis (կօլի), որ. Կտրուած ծառի վրայ ձգուած ոստ, ոստ Գ. 2 Մեծ ոստեր (անտառի ծառոց), որ.
Gaulois, e (ō), ած. Հին գաղխական, կալլիական ✝ 2 Համարձակ, անխարդախ, հին ատենի (ուղղամտութիւն)։ 3 Կոշտ, բիրտ, հին ատեններու (կերպեր)։ 4 Հինցած՝ հին (բառածք) ։ 5 Բաց՝ համարձակ (բառ). Esprit —, (համարձակ՝ բաց խօսք)։ ‖ գ. Հին գաղխացի, կալլիացի. C'est un vrai, un bon —, (պարզ՝ անխենց մէկն է) ։ 2 Փորր ինչ կոշտ մարդ։ ‖ որ. Հին Գաղիերէն, կալլիերէն։ 2 Հին բառածք՝ ձև. C'est du — ։
Gaupe (ō), էգ. Աղտոտ ու անճաշակ կին, հատած կին, չ. [կապաշտ ։
Gaure (ō), որ. Զրադաշտեան, կրա-
Gausse (ō), էգ. Սուտ ։ [բել։
Gausser (se) (o), ձ. Հեգնել, ծաղ-
Gave, որ. Խածեակ թռչնոց. կտնառք Գ. զուրսաղ ։ 2 Հեղեղ (Պիրենեան լեռներէ) ։ [կերուեան մ՝ անգամ ։
Gaveau (ō), որ. Բանուորներու ըն-
Gaver, ն. Զափէ դուրս կերցնել, գխել, ո.
Gavial, որ. Հնդիկ տիմսեռ, խոյթ✝։
Gavion (ī), որ. Կոկորդ, ո.
Gavotte, էգ. Տեսակ մը կաքաւ կամ անոր վրայ եղանակ, կափօդ ։
Gayac, որ. Կայագենի. փէյղամպէր աղաճը ։
Gaz, որ. Կազ ։
Gaze, էգ. Ամենացանցառ պաստառ մը, տեռ, գազա ։ 2 Առագաստ, քող, փ.
Gazéifier, ն. Կազի փոխել, կազացնել ։ [գակերպ ։
Gazéiforme, ած. Կազանման, կա-
Gazelle, էգ. Վիթ. ան. ղազալ ։
Gazer, ն. Տեռով ծածկել, գազով ձգել։ 2 Քօղարկել, փ. [2 Լրաքաղ ։
Gazetier, որ. Լրագրող. լրագրիչ ։

Gazette, էգ. Լրաքաղ (Թաղի)։ 2 Լրագիր, հ. 3 Չոր ու անհամ գրուած ։
Gazeux, euse, ած. Կազոտ, կազային ։
Gazier, ière, գ. Կազարանի բանւոր ։ 2 Տեռի՝ զազայի բանուոր ։
Gazogène, ար. Սելցի ջուր շինելու կազմած, կազածին ։
Gazomètre, ար. Կազաչափ, գծի.
Gazon (՚), ար. Կարճ ու մանր խոտ։ 2 Դալարուտ խոտեր, դալարիք. Danser sur le — ։ ‖ յգ. Կանաչազեղ գուղձ, խարձ Գ. Lever des —, Il faut porter là des — ։
Gazonner (ɪn), ն. Կանաչազեղ գուղձով պատել, խարձել Գ ✝ 2 Կանաչազեղ զարդարել ։
Gazouillement, ար. Ճիվ ճիվ, ճռուողիւն (Թռչնոց)։ 2 Կարկաչ (ջուրի)։ 3 Ճվճվանք ✝ (պզտի տղչկանց) ։
Gazouiller, չ. Ճվճվալ, ճռուողել (Թռչնոց) ։ 2 Կարկաչել (ջուրի) ☞ կարկաչուն ։ 3 Ճվճվալ (տղչկանց) ։
Gazouillis, ար. Տ. **Gazouillement** ։
Geai (ժէ), ար. Ճայ. ալա զարդաւ ։ 2 Սգաւ, գ. C'est le — de la fable ։
Géant, e (՚), գ. Հսկայ, À pas de —, (մեծաքայլ ։ 2 Հսկայաքայլ, գ.)։ 2 Հայկ, համ. ‖ ած. Հսկայաբերձ, հսկայածեւ, հսկայ ։ [Թօշ ։
Gecko (f), ար. Սողուն մը, քարա-
Géhenne (ժէհէն), էգ. Դժոխք, գեհեան, Ս. Գ. 2 Չոր Ենովմայ, Ս. Գ.
Geindre, geint, չ. Մնչել, հեծել, ահ ու վահ ընել, ռ.
Gel, ար. Սառնամանեաց ժամանակ, սառնամանիք ✝ ։
Gélatine, էգ. Կենդանեաց ոսկորի պաղած հիւթ, մածուած, մածիտ ✝ ։
Gélatineux, euse, ած. Մածիտային ✝ 2 Մածիտակերպ ✝ ։
Gelée, էգ. Սառնամանիք, սառոյց. — blanche, (սառած ցօղ, եղեամ)։ 2 (Մսի) պաղած հիւթ, դոնդող. — de veau ։ 3 Եփած պտղի Թանձրցած հիւթ, բանջակ. — de pomme ։ 4 Մածուած (բուսականներու մզուանց) ։
Geler, ն. Սառուցանել ☞ (մշտա)-սառոյց ։ ‖ չ. Սառիլ, (որ և՝ Se —)։ ‖ անդէմ. Il — très fort, Il — à pierre fendre, (սաստիկ սառոյց կայ). Il a — blanc, (եղեամ կապեր է) ։
Gélif, ive, ած. Սառոյցէ ճեղքուած կամ ճեղքուող, պաղահերձ ✝ ։
Géline (Ճ'), էգ. Հաւ, ռ.
Gélinotte, էգ. Պարարտ՝ բտկան հաւուկ ։ 2 Հաւավայրի ✝ (որ և — des bois) ։
Gélivure, էգ. (Ծառերու) ճեղքուած սառոյցէ, պաղահերձք ✝ ։
Gémeaux (ō), ար. յգ. Երկուորեակք, (որ և ած.)։ 2 Երկաւոր, համ.
Géminé, e, ած. Կրկնուած (պատուէր)։ 2 Երկու երկու, երկուորեակ, բ..և՞.
Gémir, չ. Ողբալ, հեծել (որ և գ.)։ 2 Վշտանալ, հեծել. — de. — sur qch. Je — de votre aveuglement, (Կ'ողբամ՝ կ'աւաղեմ կուրութիւնդ). — de ses pêchés, (մեղացը վրայ լալ ու սգալ)։ 3 Տառապիլ, հեծել (լուծի տակ)։ 4 Հընչել, հեծել (ալի՝ կռանի տակ)։ 5 Մրմռալ (հովի), մնչել (տատրակի)։ 6 Կրել, հեծել (ծովու՝ նաւուց տակ). Faire — la presse, (շատ բան տպել, շատ գործ տալ մամուլի) ։
Gémissant, e (՚), ած. Լալահառաչ, կողկողագին, դառնահեծ ☞ (մըշտա)մռունչ ։
Gémissement, ար. Ողբ, վայիւն, հեծեծանք ։ 2 Մնչիւն (աղաւնիի)։ 3 Ձայն՝ մանչիւն (անտառի) ։
Gemmation (2m), էգ. Պտուկք (տունկի)։ 2 Պտուկներու մեծնալը, ցըցուիլ ✝ 3 Պտուկներու բացուելու ժամանակը, պտկափթթք ✝ ։
Gemme, ած. Ազնիւ (քար). Sel —, (հանքային աղ, աղուճակ. զայսքուցու)։ [քեր, բ..
Gemmipare (2m), ած. Պտկա-
Gémonies, էգ. յգ. Սանդուղ ուր կը գրուէր խղդուած ոճրագործի մարմինը, ժաղարան, կեմոնեայք, Հ.
Génal, e, ած. Այտերու, այտային ։
Gênant, e (է-՚), ած. Նեղող (մուճակ)։ 2 Ծանր, նեղացնող, նեղող, գ.
Gencive (՚), էգ. Ակռայի միս, լինտ, լինդ ։

Gendarme (Ն), *ար.* Քաղաքապահ զինուոր, քաղաքապահ † 2 հ. ժ. Սպառազէն ձիաւոր, զինուոր։ 3 հ. ժ. Մասնաւոր զուեղերու պատկանող հեծեալ, զինուոր. C'est un —, un vrai —, (կարին՝ յանդուգն կին մ'է, առնուհի † մ'է, ը.)։ 4 Բծիկ (աչքի վրայ)։ 5 Նիշ (ադամանդի վրայ)։ ‖ յ+. Կրակի կայծիկք ։

Gendarmer (se) (Ն), չ. Սիրտը նեղանալ, բռնկիլ, ը.

Gendarmerie (Ն), էգ. Քաղաքապահ զօրք, քաղաքապահք † 2 Ժանտարմանոց † 3 հ. ժ. Զինեալ ձիաւորք ։

Gendre (Ն), ար. Փեսայ. կիւվէյի, տամատ ։

Gêne (ժէն՛), էգ. Նեղութիւն. Être à la —, (նեղն լինել, նեղուիլ)։ 2 Նեղութիւն, բռնադատութիւն. Éprouver de la — en face de qn. (նեղուիլ մէկու մը դիմաց)։ 3 Կարօտութիւն, չքաւորութիւն, նեղութիւն. Être dans la —։ 4 հ. ժ. Տանջանք. Mettre à la —, (որ և՝ մեծ տագնապի՝ նեղութեան մէջ դնել). Se donner la —, (չարչրկուիլ, գլուխը ճաթեցնել)։ ‖ Sans —, Արձակ համարձակ։ ‖ C'est un sans —, Նկատմունք չունեցող՝ հանգիստը նայող մէկն է ։ | Être sans —, Իր հանգիստը նայիլ, ինքզինք չնեղացնել ։

Gêné, e (է), ած. Նեղուած (ձեւեր)։ ‖ Être —, Նեղուիլ (մէկու հետ)։ 2 Նեղն իյնալ, նեղը լինել, տագնապիլ, նեղուիլ։

Généalogie, էգ. Ազգաբանութիւն. Arbre de —, (տոհմացոյց ծառ, ազգաթիւ)։

Généalogique, ած. Ազգաբանական. Arbre — des sciences, (գիտութեանց ճիւղագրութիւն)։

Généalogiste, ար. Ազգաբան ։

Génepi, Génipi, ար. Ալպեանց գնդածաղիկ, մէնէքի ։

Gêner (է), Ն. Նեղել։ 2 Նեղութիւն տալ լինել, նեղացնել։ 3 Նեղը ձգել, նեղը մացնել (ստկի մասին). Je suis fort —, (շատ նեղն եմ)։ 4 Խափանել, նեղել (արեան շրջան)։ 5 Տառապել, չարչրկել, նեղել։ 6 հ. ժ. Տանջանքի դնել, տանջել։ ‖ Se —, չ. Նեղուիլ։ 2 Ինքզինք նեղացնել, նեղուիլ։ 3 Իրար նեղել։ 4 Սեղմուիլ (իրարու քով)։ 5 Յաւ ընել, անհանգիստ լինել ։

Général, e, ած. Հանրական, հանրային, ընդհանուր։ 2 Ընդհանրական (աբբայ), հանր(աբբայ)։ 3 Համագումար (ժողով)։ 4 Անորոշ՝ ընդհանուր (խօսքեր)։ յ+. ար. — aux ։ ‖ ար. Զօրավար, զօրապետ ☞ (վաշտա)պետ. — en chef, (սպարապետ)։ 2 Ընդհանրական աբբայ, հանրաբբայ։ 3 Հանրականը, ընդհանուրը։ ‖ En —, մ. Ընդհանրապէս ։

Généralat, ար. Զօրավարութիւն, —պետութիւն ։ 2 Ընդհանրական աբբայութիւն, հանրաբբայութիւն † ։

Générale, էգ. Զօրապետի տիկին։ 2 Թմբկահարութիւն, Թմբկակոչութիւն. Battre la —։

Généralement, մ. Հանրաբար, ընդհանրապէս ։

Généralisation, էգ. Հանրացում։

Généraliser, Ն. Հանրացնել, ընդհանրել (մէթոտ)։

Généralissime, ար. Վերին սպարապետ. սէրասքէրը էքրէմ ։

Généralité, էգ. Ընդհանրութիւն։ 2 Մեծ մաս, մեծամասն † (գիտնոց)։ 3 Հարկահանութեան սահման, հ. փ. — de Paris ։ ‖ յ+. Ընդհանուր տեղեկութիւնք։ 2 Ուղղակի առնչութիւն չունեցող՝ ընդհանուրէն խօսքեր ։

Générateur, trice, ած. Ծնող, ծնիչ։ 2 Ծննդական (գործարան)։ ‖ ար. Շոգեկաթսայ † ։

Génératif, ive, ած. Ծննդական։

Génération, էգ. Սերում, ծննդագործութիւն, ծնունդ. Les organes de la —, (ծննդական անդամք)։ 2 Ազգ, ծնունդ, սերունդ (Նոյի)։ 3 Սերունդ, պորտ. Il y a une — du père au fils. De — en —, (ազգէ յազգ)։ 4 (Ներկայ՝ ապագայ) գոր՝ սերունդ։ 5 Արտադրութիւն՝ ծնունդ (գաղափարաց)։ 6 Բխում (տնկոց)։

Généreusement, մ. Մեծանձնութեամբ, վեհանձնօրէն։ 2 Առատաձեռնօրէն, առատօրէն։ 3 Արիութեամբ, քաջութեամբ. Se défendre —. Répandre — son sang pour la patrie.

Généreux, euse, ած. Մեծ-

սիրտ, մեծահոգի, մեծանձն, վեհանձն Un homme, Un dessein — ։ 2 Առատաձեռն, (որ և ֆ․) . Main — . Don — . Faire le — ։ 3 Արի, քաջ․ Ces — martyrs. Un — et vaillant soldat ։ 4 Բազմաբեղուն (հող) ։ 5 Կազդուրիչ՝ ընտիր (գինի) ։

Générique, ած․ Սեռի՝ ցեղի յատուկ, սեռական, սեռօրէն† ☞ հանր․(անուն) . Terme — ։

Générosité, էգ․ Առատաձեռնութիւն. Des actes de — ։ 2 Մեծարտութիւն, մեծանձնութիւն, վեհանձնութիւն։ ‖ յգ․ Նուէր, ընծայ . Faire des — à ses amis, (որ և ԽՂ․) ։

Genèse, էգ․ Ծննդոց գիրք, Ծնունդք։ 2 Աշխարհածնական դրութիւն ։

Généslaque, ած․ Աշխարհածնական դրութեան ։ [կընեղեակ † տկ .

Genestrolle, էգ․ (Ներկական)

Genet (ժընէ), ար․ (Սպանիական) մատղաձի, բաչոյ Գ․ միտիլլի ։

Genêt (ժընէ), ար․ տ․ ս․ Կընէղենի† ։

Généthliaque, ած․ Ծննդենի (բերթուած) ։

Genette, էգ․ Անասնոց սեռ մը, ճէրնէթ ։ ‖ À la —, Կարճասպանդակ † (ձիավարել) ։

Genévrier, ար․ Ծառերու սեռ մը, գիհի † . — commun, (գի † արտըճ աղաճը) ։ [գիհուտ † ։

Genévrière, էգ․ Գիհաստան †

Géniculé, e, ած․ Ծնրեալ (մաս տունկի) ։

Génie, ար․ Ոգի. Le bon —, Le mauvais — de qn. (մէկու բարի հրեշտակը, չար սատանան) ։ 2 Բարք՝ ոգի (ազգի մը) ։ 3 Յատկութիւն, ոգի (լեզուի) ։ 4 Բնածին տաղանդ՝ տրամադրութիւն, ոգի, հանճար . Il a du — pour la musique . Le — des affaires, de l'intrigue. Avoir le — du mal ։ 5 Ներշնչող հանճար . Le cœur fut leur — ։ 6 Արտակարգ կարողութիւն՝ հնարողութիւն, հանճար. Beau, Puissant — . Homme de —, (գերահանճար մարդ) . C'est un homme de —, (հանճար մ'է նա)։ 7 Ճարտարարուեստ, ճարտարագիտութիւն. — civil, (քաղաքային ճարտարագիտութիւն [ճամբայ՝ կամուրջ ևն․ շինելու] ։ 2 Քաղաքային ճարտարագէտք) . — maritime, (Նաւակերտութիւն ։ 2 Նաւակերտիկ ճարտարագէտք) ։ 8 Զինուորական ճարտարագիտութիւն, զինարուեստութիւն . Ecole d'artillerie et du — . Le —, (զինարուեստական գունդ) . Il est entré dans le — ։ ‖ De —, Ինքնագիւտ կերպիւ՝ հանճարի ներշունչով (գրել) ։

Genièvre, ար․ Գի † արտըճ աղաճը ։ 2 Գիապտուղ, գի։ 3 Գիօղի ։

Génisse, էգ․ Մատաղ և չզուգուած կով, երինջ ։

Génital, e, ած․ Ծննդական. Parties —, (ծննդական անդամք) ։

Génitif, ար․ Սեռական (հոլով) ։

Génito-urinaire (ժէռ) ած․ Ծննդամիզական ։

Géniture, էգ․ Որդի, զաւակ ։

Genou, ար․ Ծունկ ։ յգ․ —x ։ ‖ À —, Ծունկի վրայ ։ 2 Մեծ խոնարհութեամբ ։ 3 Պաղատագին։ ‖ Mettre à —, Ծունկի իջեցնել ։ | Tomber, Se mettre à —, Ծունկի գալ, ծնրադրել ։

Genouillère, էգ․ Կօշկի ծունկի մասը, ծնգապան ։ 2 հ․ ժ․ Ծնգապանտիգ զըրհը։ [եան (կանոնիկոս)։

Génovéfain (ի), ար․ Ժէնըվիէվ-

Genre, ար․ Ազգ, սեռ. ճինս, սօյ ։ 2 Տեսակ, սեռ (մարդկային). Du même —, (նմանացեղ, նմանասեռ) ։ 3 Ձեւ, կերպ, տեսակ . Ce — d'ornement, (այս տեսակ զարդը) ։ 4 Ճաշակ, եղանակ. De mauvais genre, (անճաշակ, գէշ տեսակէ) ։ 5 Բեկբեկում, ձեւ . Il se donne un — . Le grand —, (բարձր ընկերութեանց սովորոյթք, բարձր ձեւեր, ՟ւ․) ։ 6 Գրուածք (հեղինակի), ձեւ՝ եղանակ (արուեստագիտի) . Son — est simple. Dans le — de Raphaël, (ըստ Ռաֆայէլի)։ 7 Մատենագրութիւն, մաս, ճիւղ. Le — descriptif. Cet écrivain a excellé dans plusieurs — ։ 8 Սեռ, ք․ Des deux —, (երկսեռ [ածական]) ։ ‖ De —, Մարդու՝ ծաղկանց և առտնին կենաց, մանրատեսակի † (պատկեր՝ պատկերհան) ։

Gens (ժան), ար․ յգ․ Մարդիկ ☞

(լաւ)որեար, (հանճարեղ)ք. Nos —, (մերայինք. մերինները). Mes —, (իմ ծառայքս՝ մարդիկս). Ils sont — à . . ., (այս ինչ բանն) ընտղ մարդեր են ։ ‖ — de cœur, d'honneur, Սրտի տէր՝ պատուակիր մարդիկ ։ ‖ — de robe, Դատաւորք ։ | — de loi, Օրինագէտք ։ 2 Ատեանի՝ արդարութեան մարդիկ ։ | — de lettres, Դրագէտք, գրաւորք ։ ‖ — de cour, Պալատականք ։ | — d'Église, Եկեղեցականք ։ | — d'épée, de guerre, Զինուորականք ։ | — d'armes, Տ. **Gendarme**, 2 ։

Gens (*ժէնս*), (յ. **Gentes**, *ժէնդէս*), էգ. Ազգատոհմ, տուն (Քոռնելեան), Հ.

Gent (ն), էգ. Ազգ, ցեղ. La — moutonnière. (որ և՝ ոչխարամիտք) ։ ‖ —, e, ած. Սիրուն, սիրունիկ, ը.

Gentiane (ն-սի), էգ. Բոզ, ակ. ճէնթիանա ։ [սերք † ։

Gentianées (ն-սի), էգ. յ. Բոզա-

Gentil, ille, ած. Սիրուն (բան՝ անձ), խեղօ Գ. 2 Ազնիւ (ընծայք) ։ 3 Ազնուական, նազելի, Հ. Le — pays de France ։ ‖ գ. Faire le —, la —, Սիրուն ձեւեր առնուլ ։ ‖ ար. Հեթանոս ։

Gentilhomme (ն-դիյլեօմ), (յ. **Gentilshommes** (*դիզօմ*), ար. Ազնուատոհմ մէկը, սեպուհ. Vivre en —, (անգործ ապրիլ) ։ 2 Ազայ, հեգն. ‖ — de la chambre, հ. մ. Սենեկապաս տեարք արքայասենեկի ։ | — ordinaires du roi, հ. մ. Պատուէրընկալ † տեարք արքայի ։ | — de la manche, հ. մ. Ընկերակից տեարք արքայորդւոյ, փր.

Gentilhommerie (*դիյլեօմրի*), էգ. Ազնուականութիւն, մեծազայութիւն ։ 2 Ազնուականք, մեծազայք ։

Gentilhommière (ն-դիյլեօմիէր), էգ. Մեծ ազայի ամարոցակ † ։

Gentilité (ն), էգ. Կռապաշտութիւն, հեթանոսութիւն ։ 2 Հեթանոսք. Toute la — ։

Gentillâtre (*ժանդիյլեաթր*), ար. Աղքատ ազնուական ։

Gentillesse (ն), էգ. Շնորհք՝ սիրունութիւն (մանկան) ։ 2 Սիրուն ձեւեր, խաղ (շան սորվեցուած) ։ 3 Սիրուն խօսքեր (խօսիլ) ։ 4 Բարիպտուղ՝ բաներ, սիրուն գործեր, հեգն. 5 Զքնաղեղէնք † (Թանգարանի մէջ), Հ.

Gentiment (ն), ար. Սիրուն կերպով (հագուած) ։ 2 Լաւ, աղուոր, հեգն.

Génuflexion, էգ. Ծնրադրութիւն ։

Géocentrique (ն), ած. Երկրակեդրոնական, երկրակեդրոնեայ † ։

Géodésie, էգ. Աշխարհաչափութիւն † երկրաբաշխութիւն † ։

Géodésique, ած. Աշխարհաչափական, երկրաբաշխական † ։ [թիւն ։

Géognosie (ոկ), էգ. Երկրագիտու-

Géogonie, էգ. Երկրածնութիւն ։

Géographe, ար. Երկրագիր, աշխարհագիր ։ [աշխարհագրութիւն ։

Géographie, էգ. Երկրագրութիւն,

Géographique, ած. Երկրագրական, աշխարհագրական ։

Géographiquement, մ. Աշխարհագրապէս, —բօրէն ։

Geôlage (*ժօ*), ար. Բանտապանի վարձք՝ բաժ (բանտականներու ելնելուն կամ մտնելուն) ։ [պանի բնակարան ։

Geôle (*ժօլ*), էգ. Բանտ ։ 2 Բանտա-

Geôlier (*ժօ*), ար. Բանտապահ, բանտապան ։ ‖ —ière, էգ. Բանտապանի կին ։ 2 Բանտապանուհի ։

Géologie, էգ. Երկրաբանութիւն ։

Géologique, ած. Երկրաբանական ։

Géologue, ար. Երկրաբան ։

Géomance, Géomancie (ն), էգ. Հողահմայութիւն ։

Géomancien, ienne (ն-ն), գ. Գետնահարց, հողահմայ ։

Géométral, e, ած. Տարած՝ ձեւ ու դիրք ներկայացնող, երկրաչափային † Chenille —, (գետինչափիկ †) ։

Géométralement, մ. Երկրաչափօրէն ։

Géomètre, ար. Երկրաչափ ։ 2 Զափագէտ. Newton fut un grand — ։

Géométrie, էգ. Երկրաչափութիւն ։

Géométrique, ած. Երկրաչափական ։ [չափօրէն ։

Géométriquement, մ. Երկրա-

Géonomie, էգ. Հողաբաշխութիւն ։

Géophage, ած. Հողակեր ։

Géoponie, էգ. Երկրագործութիւն ։

Géorgiques, իգ. յգ. Մշակականք (Վիրգիլիոսի) ։

Géosaure (սօռ), ար. Բրածոյ սողուն, երկրամողէզ ։ [**mancie**:

Géoscopie (ս), իգ. Տ. **Géo-**

Gérance (ղ), իգ. Հոգաբարձութիւն, յանձնանձում, պէտ գ. 2 Յանձանձողք, պէտ ընողք գ. [գիք, բ...

Géraniacées, իգ. յգ. Կռնկազ-

Géranium (օմ), ար. տ. ս. Կռնկենի. ըթըը ։

Gérant, e (ղ), գ. Հոգաբարձու, հոգացող, յանձանձող, պէտ ընող գ.

Gerbe, իգ. Որայ. պտուղտայ ամէմէքի. Mettre en —, (որայ կապել) ։ 2 Խոշոր փունջ (ծաղկանց). — d'eau, (խրձնաձև ջրացայտք) ։ 3 Հոմարձակ հրթիռք (ֆիշէկ), (որ և — de feu) ։ 4 Տասանորդ հնձոց, ...։ [խուրձ ։

Gerbée, իգ. Ցորենախառն յարդա-

Gerber, ն. Որայ կապել. պտուղտայը ամէմէք պաղչամազ ։ 2 Վրայէ վրայ դիզել (տակառ) ։ 3 (Բրդաձեւ) դիզել (գնդակք) ։ [ներու սեռ, ժէրպազ։

Gerboise, իգ. Տեսակ մ'առնաւոր-

Gerce, իգ. (Զորութենէ) ճեղքած (փայտի) ։ 2 Ցեց (կիւվէ) մը, շառատակ ։

Gercer, ն. Հերձատել, ճաթռտել, ճեղքռտել ։

Gerçure, իգ. Ճաթուք, ճեղքուած։

Gérer, ն. Վարել, յանձանձել, պէտ ընել գ.

Gerfaut (ֆօ), ար. Կերբազէ, Թռչ.

Germain, e (ղ), գ. Հարազատ եղբայր՝ քոյր, հարազատ, իգ. ‖ ած. Բուն, հարազատ. Cousin—, (բուն զարմիկ), (Տ. **Cousin**) ։ [գի՝ զերմանիկ ։

Germain, e (ղ), գ. Հին զերմանա-

Germandrée (ղ), իգ. տ. ս. Լերդախոտ ։ ‖ — aquatique, Սկորտիոն ։ | — maritime, Ալեւորեակ ։

Germanique, ած. Հին զերմանական ։ 2 Ալմանիացի, զերմանական ։

Germanisme (ս), ար. Գերմանաբանութիւն ։

Germe, ար. Նախակիզք գործիաւոր էակի, սերմ, ընձիւղ. Faux —, (սուտ սաղմ) ։ 2 Սերմի մաս՝ որմէ տունկը կը ձեւանայ, ծիլ (ցորենի) ։ 3 Ծլող ծայր, ծիլ. Les fourmis rongent le — du blé ։ 4 Պատճառ, սկիզբ, սերմ. փ. ‖ En —, Գաղտնի և աճելու պատրաստ ։

Germer, չ. Ծիլ արձակել, ծայր տալ, ծլիլ (ցորենի) ։ 2 Ընձիւղիլ, բողբոջիլ, փ. ‖ ն. Բխել, ծլեցնել, ծլել ։

Germinal, ար. Ծլոց, (7րդ ամիս ֆ. ա. հ. տոմ.)։ [թիւն, ծլումն

Germination, իգ. Ծլարձակու-

Germinipare, ած. Ծլածին ։

Gérofle, ար. Մեխակ. զարէնֆիլ։

Gérondif (ղ), ար. Ներկայ դերբայ, քր. փ. 2 Դերբայ, լտ. փ.

Géronte (ղ), ար. Պարզմիտ՝ տկարաբարոյ մարդ, կէրոնդ ։ [տկ.

Gerzeau (զօ), ար. Արջնդեղ, սոնիծ,

Gésier, ար. (Թռչնոց) բ. ստամոքս, քարճիկ. բաշլըզ ։ [բերք, հ.

Gésine, իգ. Որդեծնութիւն, տղա-

Gésir, չ. Ինկած մնալ, պառկած՝ երկնցած լինել։ 2 Պահուած լինել, գըտնուիլ. C'est là que gît le lièvre, (հոդ է կնճիռը՝ դժուարութիւնը) ։ 3 Կայանալ. La fable gît dans la moralité ։ 4 Տարածուիլ (ափանց), ն.

Gesse, իգ. Մարդու և անասնոց ուտելի տունկերու սեռ մը կամ անոնց հունտերը, տափոլոռ ։

Gestation, իգ. Յղութիւն (անասնոց) ։ 2 Տարուիլը՝ պտըտցուիլը (ձիով՝ կառքով ևն.) ։

Gestatoire, ած. Chaise —, Գահաւորակ (Ս. Պապի) ։

Geste, ար. Շարժում, շարժուածք. Du —, (շարժումներով, նշանացի) ։ ‖ յգ. Գեղեցիկ՝ նշանաւոր գործեր. Les faits et —, (մէկու գործերը՝ արարքը)։ ‖ իգ. հ. ժ. Վիպասանութիւն (Շարլըմանեի վրայ) ։ [ներով խօսող ։

Gesticulateur, ար. Շարժառուք.

Gesticulation, իգ. Սաստիկ շարժուած, շարժառըկանք ։

Gesticuler, չ. Շատ շարժուածներ ընել, շարժառըկիլ ։ [ձանձում ։

Gestion (ժըսդիօն), իգ. Վարում, յան-

Geyser (կէյզէռ), ար. Տաքջուրի աղբիւր ։

Gibbeux, euse (2b), ած. Ուռած, բարձրացեալ;

Gibbon (2b-ն), *ար. Կապիկ մը, կի-բոն*։ [*Թիւն.* գամպուրլըք ։

Gibbosité (*ժիպպօզ*), *էգ. Կզու-*

Gibecière, *էգ. Մախաղ* (*որսոր-դի*) ։ 2 *Հացպարկ՝ մախաղ* (*հովուի*) ։ 3 *Պարկ* (*ձեռնածուի*, հօքգապազ) . Tour de —, (*ձեռնածութիւն*)։ 4 *հ. ժ. Կախ-քսակ*†։ [(պուրղու), գելեկան Գ†։

Gibelet, *ար.* (*Տակառի*) *գայլիկոնիկ*

Gibelin (ն), *ար. Գերմ. կայսեր կու-սակից Ս. Պապի դէմ, կիպըլէն* ։

Gibelotte, *էգ. Ճագարէ պորանի* ։

Giberne, *էգ. Փամփշտատուփ* † *փամփշտոց* † ապքէր ֆիշէքլիյի ։

Gibet, *ար. Կախաղան* ։ 2 *Խաչ* ։

Gibier, *ար. Որսի կենդանիք, որսք, երէներ* ☞ *որսա(լից)* . Gros —, *մե-ծերէք* † (*եղջերու, էշայծեամ, վարազ*). Menu —, *մանրերէք* † (*նապաստակ, կաքաւ, արտոյտ են*) ։ ‖ — à plumes, *Փետրերէք*† (*կաքաւ, լորամարգի, են.*) ։ ‖ — à poil, *Մազերէք* † (*նապաստակ, ճագար, այծեամ, են.*) ։ ‖ — de potence, *Կախաղանի արժանի մէկը* ։ ‖ Cela n'est pas de son —, *Անոր գոր-ծը չէ* ։

Giboulée, *էգ. Յանկարծատարափ* (*հովով ու կարկտով*) ։ [*որսալ* ։

Giboyer (*պուա*), *չ. Որս բռնել*,

Giboyeur (*պուա*), *ար. Որսատենչ, որսասէր* ։ 2 *Որս ժողվող, որսաքաղ* † (*խանութպաններու համար*) ։

Giboyeux, euse (*պուա*), *ած. Որսալից, որսաշատ, որսաւէտ* ։

Gifle, *էգ. Ապտակ, հինգ աղբար*, *ռ.*

Gifler, *ն. Ապտակել* ։

Gigantesque (ն), *ած. Յաղթ, վիթխարի, յաղթանդամ, հսկայաձեւ, հսկայ* ։ 2 *Հսկայական, հսկայ*, *փ.*

Gigantomachie (ն-շի), *էգ. Դից-ընդդէմ մարտ հսկայից, հսկայամարտու-թիւն* ։ [*մազուկ կին*, *ֆլ.*

Gigogne, *էգ.* Une mère —, *Բազ-*

Gigot, *ար. Ոչխարի ճուռն* . փօյուն պուտու ։ ‖ *յ. Ցետնասրունք* † (*ձիու*)։ 2 *Սրունք* (*մարդու*)։ [*ղամ* (*շուն՝ ձի*)։

Gigotté, e (1t), *ած. Հաստան-*

Gigotter (1t), *չ. Սրունքները շարժուրկել* ։ 2 *Կարթերն թօթուել, մեռ-նիլ* (*նապաստակի*)։ 3 *Պարել, խաղալ*. *ռ.*

Gigue, *էգ. Սրունք, երկայն սրունք*. *ռ. ճիւ Գ.* 2 *Հին կաքաւ մը, ժիկ* ։

Gilet, *ար. Բաճկոնակ, ժիլէ* ։

Giletier, *ար. Ժիլէարար* † ։

Gille (*ժիլ*), *ար. Ապուշ ձեւացող դերասան, պանդոյր* † 2 *Պանդոյր մէկը* ։ ‖ Faire —, *Փախչիլ, կծիկը դնել*, *ռ.* 2 *Սնանկանալ* ։

Gimblette (*ժէն*), *էգ. Չոր ու կլոր հաստեայ մը, բոկեղ.* հալքա, սիմիթ։

Gin (*ճին'*), *ար. Տեսակ մը օղի, ճինօղի* † *ճին* ։ [*ուռը, շաղող* ։

Gindre (ն), *ար. Հաց շաղող բան-*

Gingas (*ժէնկա*), *ար. Անկողնի ե-րեսցու մը, ժինկա* ։

Gingembre (ն-ն), *ար. Կոճապղպեղ, հնդկապղպեղ* . զէնճէֆիլ ։

Gingival, e (ն), *ած. Լինտերերու, լնդային* ։

Gingivite (ն), *էգ. Լնդատապ* ։

Ginguet, ette (ն), *ած. Տկար* (*գինի*) ։ 2 *Ոչինչ* (*զգեստ*) ։ ‖ *ար. Թեթեւ գինի, գինեակ* ։ [*նի* † *տկ.*

Ginseng (*ժէնսան*), *ար. Կինսեննե-*

Giorno (**à**) (*ճիօռ*), *մ. Մեծապայ-ծառ, ցերեկանման* † *օրապայծառ* † ։

Gipsy (*ճիփսի*), (*յ.* — **sies**), *գ. Գնչու, բոշա.* չինկեանէ ։ [րաֆէ։

Girafe, *էգ. Ընձուղտ, անալուտ.* զիւ-

Girande (ն), *էգ. Խրձաձեւ ջրա-ցայտք* ։ 2 *Հրթիռներու խուրձ* ։

Girandole (ն), *էգ. Բազմաճղի աշ-տանակ, բազմակալ* † 2 *Ազնիւ քարերով գինդ* (քիւբէ), *զորշապահանգ*։ 3 *Փնջա-ծաղիկ*† *տունկ*։ 4 *Տ.* **Girande**, 1, 2։

Girasol (*ս*), *ար. Արեւադէմ, տկ.* 2 *Ազնիւ քար մը, արեւադէմ*։ [*ժում*)։

Giratoire, *ած. Պտուտական* (*շար-*

Giraumon, Giraumont (ն), *ար. Ամ. դդում մը, կիրոմոն* ։

Girie, *էգ. Սուտ արտունչ, սուտ լաց*։

Girofle, *ար. Մեխակ.* միյխէք. (*որ և* Clou de —) ։ [*կենիի կեղեւ*։

Giroflée, *ած.* Cannelle —, *Մեխա-*

Giroflée, *էգ. Շահպրակ*, (*տկ. և ծաղիկ*) . շէպպօյ ։

Giroflier, *ար. Մեխակենի.* գարէնֆիլ աղաճը ։

Girolle, էգ. Տեսակ մ'ուտելի սունկ, կիրօլասունկ † ։

Giron (Ժ), ար. Գոգ (նստող մէկու)։ 2 Ծոց՝ գոգ (եկեղեցւոյ)։ 3 Լայնք՝ երես (սանդղամատի)։ 4 Եռանկիւնի, Ինք.

Girondin, ine (Ժ-Ժ), ա. Ժիրօնտեան, (էգ. ժիրօնտուհի †)։

Gironner (Գn), ն. Բոլորակ ընել, կլորել ։

Girouette, էգ. Հողմացոյց, հողմադրօշ† (տանիքի վրայ)․ եէլ զօվանը․ 2 Շարունակ դարձող, ճշմարիտ հողմացոյց, գ.

Gisant, e (գ-Ժ), ած. Ինկած մնացած, երկնցած, պառկած։ 2 Խրած (նաւ)։

Gisement (գ), ար. Դիրք (ծովափանց)։ 2 Կարգ, շարք, դիրք։ [յէն]։

Gît, Ci —, Աստ հանգչի (**Gésir** բա-

Gitano, -ana, գ. Գնչու, գնչուհի. յգ. — s (օս), — s (աս)։

Gîte, ար. Դադար, բնակութիւն, տեղ. N'avoir point de — assuré ։ 2 Օթեւան՝ տեղ (ճամբորդութեան մէջ)։ 3 Կայան (նապաստակի)։ 4 Դիրք (մետաղանիւթոյ՝ գետնի տակ)։ 5 Ներքնակ Գ. տէյլիրմէնին ալթ թաշը.

Gîter, չ. Օթեւանիլ, (գիշերին) իջնել, պառկիլ, մնալ։

Givre, ար. Սառոյցի թեթեւ խաւ մարմնոց վրայ, ցօղեղեամ ։ ‖ էգ. Օձ, Ին.

Glabre, ած. Անմազ, ողորկ, լերկ։

Glaçant, e (Ժ), ած. Սառուցիչ, սառնաստառոյց ։

Glace, էգ. Սառոյց, սառ. պուզ. Les — de l'âge, (սառնամանիք ծերութեան)։ 2 Անզգայութիւն, սառնութիւն. Etre de — à, (անզգայ լինել բանի մը)։ 3 (Զեւերու ևն.) սառնութիւն. Quel accueil! Quelle —! 4 Պաղպաղակ, պաղակ † տօնտուրմա ։ 5 (Շաքարէ ու հաւկթի ճերմկուցէ) պատած (հացաեւայի վրայ), սառնակերպ † 6 Ապակի կամ բիւրեղ (հայելիի համար). Étamer une — ։ 7 (Մեծ) հայլի ։ 8 Խոշոր ապակի (դրան՝ պատուհանի)։ 9 Բիծ (ադամանդի)։ | À —, Հայելաւոր (դարան)։ ‖ À la —, Զանձրացուցիչ՝ սառ (զրուած)։

Glacé, e, ած. Ամենացուրտ, սառուցեալ. Être — de crainte, (վախէն սառիլ մնալ)։ 2 Սառնաբեկ† (ձեռք)։ 3 Պաղ՝ սառ (սիրտ)։ 4 Սառ (ընդունելութիւն)։ 5 Փայլուն, պաղպաջուն, ողորկ (ձեռնոց)։ 6 Շաքարապատ, սառնաշաքար† (միրգը)։ ‖ ար. Փայլ (Թղթի)։

Glacer, ն. Սառեցնել, (որ և գ.)։ 2 Սրտաբեկել, լեղին պատռել, սառեցունել (վախէ). Son aspect me — ։ 3 Զանձրոյթ՝ սառնութիւն պատճառել, (զմարդ) սառեցնել, (որ և ած.) Cet orateur a un débit qui — ։ 4 Փայլ տալ, ողորկել ։ 5 Փայլ տալ գոյնի (Թափանցիկ երանգով մը)։ 6 Շաքարապատել † սառնաշաքարել† (նարինջ)։ 7 Թանձրացամածել † (կերակուր)։ ‖ չ. Սառ բռնել՝ կապել, սառիլ ։ ‖ Se —, յ. Սառիլ ։ 2 Բռնուիլ, կապուիլ (լեզուի՝ վախէ)։ 3 Իր աշխոյժը կորսնցնել, պաղիլ ։

Glacerie, էգ. Հայելագործութիւն 2 Հայելագործարան։ 3 Պաղպաղութիւն. տօնտուրմաճըլըգ ։

Glaceux, euse, ած. Սառնայի, սառուցալի ։ 2 Բծաւոր (ադամանդ). պուզլու ։

Glacial, e, ած. Սառնեղէն, սառնաստառոյց (օդ)։ 2 Սառնապատ (ծով), սառուցեալ (ովկիանոս)։ 3 Սառ (մարդ՝ ընդունելութիւն)։ 4 Զանձրալի՝ սառ (զրուած)։

Glaciale, էգ. Սառնենի, տկ.

Glacier, ար. Հայելագործ ։ 2 Պաղպաղակագործ. տօնտուրմաճը ։ 3 Սառնակոյտ (բարձր հովիտներու մէջ)։

Glacière, էգ. Սառնակոյտ։ 2 Սառ բերկեալ խուռ սառ պահելու, սառնոց, սառնատուն ։ 2 Սաստիկ ցուրտ տեղ, սառնատուն ։

Glacis, ար. Հարթ ու հեշտ զառիվայր, որոց Գ. 2 Վերաներկ, փայլաներկ † (պայծառացնելու համար)։

Glaçon (Ժ), ար. Սառի կտոր՝ սառուհար † պուզլորակ Գ.

Gladiateur, ար. Մենամարտիկ, զինամրցիկ ։ 2 Սուսերամարտ (կրկէսի մէջ), Հ.

Gladié, e, ած. Սուսերաձև, Բս.

Glaïeul (կլայեօլ), ար. տ. ս. Թրաշուշան. գուղղուն զըլըճը. — puant, — des marais, (հոտած հիրիկ, եգիպտական հիրիկ)։

Glaire, էգ. Անեփ հաւկթի ճերմկուց։ 2 Հոյզ, փանկոյց Գ. սլեկղամ։ 3 Տղաբերքի ժամուն հոսած հիւթ, սրբանք Գ.

Glairer, ն. (Հաւկթի ճերմկուցով) փայլեցնել (գրքի ծածքեր)։

Glaireux, euse, ած. Հոյզային՝ փանկոյցային Գ †։

Glaise, էգ. Կաւ, բրտի կաւ. չէօմլէքճի թօփրաղը, (որ և Terre —)։

Glaiser, ն. Կաւի զանգուած դնել (ջուրը բռնելու)։ 2 Կաւ դնել, կաւոտել (անդ)։ [կաւային ։

Glaiseux, euse, ած. Կաւուտ,

Glaisière (կէռ), էգ. Կաւահանք։

Glaive (կ), ար. Սուսեր, սուր. La puissance du —, (կենաց ու մահու իշխանութիւն)։ 2 Իշխանութիւն. Le — temporel, spirituel. Le — de la parole, (ճարտասանութեան ոյժ՝ զօրութիւն)։ 3 Քաժիքէ, Թրաձուկ։ 4 Նիզակ, մ. ր. 5 Սուսերամարտութիւն, Հ.

Glama, ար. Այծուղտ։

Glanage, ար. Մնացած հասկերը ժողվելը, հասկաքաղ։

Gland (ն), ար. Խոզկաղին, մամոչ Գ. փալամուտ, փէլիտ։ 2 Գնդաձև զարդ, գնդակ, գոզձ Գ. 3 Գլուխ առնանդամի, մամոչ Գ †։

Glande (ն), էգ. Գեղձ. անտ. և բս. 2 Ուռ, խոյլ. — de l'aîne։

Glandée (ն), էգ. Խոզկաղին քաղելը, մամոչաքաղ †։

Glandivore (ն), ած. Կաղնաասուն, մամոչակեր †։ [duleux ։

Glandulaire(կռ), ած. Տ. **Glan-**

Glandule (ն), էգ. Պզտի գեղձ, գեղձիկ, անտ.

Glanduleux, euse (ն), ած. Գեղձանման, գեղձային, անտ.

Glane, էգ. Մնացած հասկերէ բուռ մը, ափնի. Faire —, (հասկաքաղել † է.)։ 2 Ցարդեղէն չուան, խրձիկ. — d'oignons, (յարդէ չուանի վրայ), սոխի շարան Գ.

Glaner, ն. Մնացած հասկերը ժողվել, հասկաքաղ ընել, (որ և անխ.)։ 2 Հասկաքաղ ընել, է. 3 Թողուած մանր մունր բաները ժողվել՝ քաղել։

Glaneur, euse, է. Հասկաքաղ։

Glanis (իս), ար. Ձուկ մը, կլանիս ձուկ։ [քաղուած, հասկաքաղք։

Glanure, էգ. Մնացած հասկերու

Glapir, չ. Կաղկանձել (աղուէսի)։ 2 Թնձկալ՝ վընկվընկալ (շան լակոտի)։ 3 Ճչել, կաղկանձել (մարդու)։

Glapissant, e (ն), ած. Կաղկանձուն † (ձայն)։

Glapissement, ար. Կաղկանձիւն (որ և է.)։ 2 Թնձկում՝ վընկվընկում (շան լակոտի)։

Glas (կլա), ար. Մեռելի կամ հոգեվարքի զանգակ, մահազանգակ։

Glaucome (օ-օ), ար. Աչքի ախտ մը, խաժախտ † բժ. [վազոյն ։

Glauque (օ), ած. Խաժագոյն, ծո-

Glèbe, էգ. Հողակոյտ, բունձ. բօփրագ քիւլչէսի։ 2 Արտ, դաշտ, բն. Arroser la — de ses sueurs։ 3 Գետին՝ կալուած (իր գերիներով), ա. Esclaves attachés à la —, (հողագործ ստրուկք)։

Glène, էգ. Ոսկրներու կցուածի խոռոչ, յօդախորշ †։

Glénoïdal, e, Glénoïde, ած. Յօդախորշային † (խոռոչ)։

Glette, էգ. Տ. **Litharge**։

Gleucomètre, ար. Քաղցուաչափ † գծի.

Glissade, էգ. Գայթում, սահում. գայմա. Faire une —, (գայթիլ)։ 2 Սխալում, վրիպում։ 3 Սառի վրայ բացուած տեղ, սահուղի † 4 Սահախաղ †, (մանկանց)։

Glissant, e (ա-ն), ած. Լպիրծ, լպրծուտ, սահուկ, սահուն. Il fait bien —, (սալայատակը սաստիկ լպիրծ է)։

Glissé, ար. Տ. **Coulé**։

Glissement, ար. Սահում։

Glisser, չ. Սահիլ։ 2 Սահելով իջնել։ 3 Գթել, այթաքել, սահիլ. Le pied lui a —, (ոտքը սահեցաւ։ 2 Սխալեցաւ)։ 4 Սահիլ անցնիլ, սահիլ կորսուիլ. Mes conseils — sur son esprit։ 5 Սպրդիլ, փախիլ, սահիլ (ձեռքէ)։ 6 Սպրդիլ մտնել, սպրսկիլ. Faire —, (սպրդել)։ 7 Հպարեւանցի անցնիլ, սահիլ անցնիլ (նիւթի մը վրայէ). — sur. Glissons là-dessus։ ‖ն. Սահեցնել։ 2 Կամաց մը դնել՝ մոցնել՝ խօ-

թել (ձեռքը՝ մէկու գրպանի մէջ), կամաց մը ձգել (տոմսակ՝ մէկու թղթերու մէջ), սպրդել (պայման մը՝ դաշնագրի մէջ)։ 3 Կամացուկ մը գլորել (պատուաստիրական խօսքեր)։ 4 Կամացուկ մ'ըսել (ականջի)։ ‖ Se —, չ. Կամաց մը մտնել, սողոսկիլ։ 2 Սայթքիլ, է. [սահորդ †։

Glisseur, ար. Սառի վրայ սահող,

Glissoire, էգ. Տ. **Glissade,** 3։

Globe, ար. Գնդաձև մարմին, գունտ։ 2 Երկիր, հոլագունտ։ 3 Ատինք (աշխկան), խնձոր, քնն. 4 Գունտ՝ Թագաւորի ձեռք, խնձոր։

Globulaire (է̄ռ), ած. Գնդաձեւ։

Globule, ար. Ամենափոքր գնդակ, գնդակիկ։ 2 Գնդակ՝ ոլոռ (արեան)։ 3 Դեղհատիկ, գնդակիկ։

Globuleux, euse, ած. Գնդիկաձև † 2 Գնդիկաւոր †։

Gloire, էգ. Փառք։ 2 Պարծանք, փառք։ 3 Փառաւորութիւն, փառք։ 4 Շքեղութիւն, փառք։ 5 Երանութիւն, փառք (արդարոց)։ 6 Մեծամտութիւն. La — le perdra. Vaine —, (զրափառութիւն, սնափառութիւն). Fausse —, (անդէպ փառասիրութիւն, սնափառութիւն)։ 7 Բացուած երկնքի նկար, փառանկար † գեղ. Une — de Titien։ 8 Լուսապսակ, փառապսակ, նկ. ‖ À la — de, ի փառս։ 2 ի պատիւ (արքայի)։ ‖ Faire —, Se faire —, Tenir à —, Mettre sa — à, Փառք՝ պարծանք համարիլ, պարծիլ, փառաւորուիլ։

Gloria, ար. Սաղմոսի վերջին տուն, Փառք Հօր, (որ և — Patri)։ 2 Տաքըմպելի † ըմպելի † (սուրճով՝ օղիով ու շաքարով)։ [րութեամբ, փառօք։

Glorieusement, մ. Փառաւո-

Glorieux, euse, ած. Պանծալի, փառաւոր, մեծափառ, մեծապանծ. Règne —. De — mémoire. (մեծայիշատակ †)։ 2 Փառաւորեալ (Սուրբ կոյս)։ 3 Երանելոց (մարմինք, Ա.)։ 4 Իր փառքը գիտցող. Soyons assez — pour ne point nous plaindre. Être — de qch. (պարծանք սեպել, փառաւորուիլ)։ 5 Փառամոլ. La nation des auteurs est un peu vaine et —։ ‖ ար. Մեծամիտ, սնապարծ։

Glorification, էգ. Փառաւորում, փառաւորութիւն (արդարոց)։

Glorifier, ն. Բարձրացնել, փառաւորել (մէկը՝ բան մը)։ 2 Փառաբանել, փառաւորել (զԱստուած) ☞ օրհներգու։ ‖ Se —, չ. Պանծալ, պարծիլ, փառաւորուիլ։ [չնչին փառք։

Gloriole, էգ. Սին փառասիրութիւն,

Glose (ō), էգ. Հինցած կամ մթին ջոյն բառ՝ ժողվուած ու պարզաբանուած, պարզաբանութիւն։ 2 Մեկնութիւն՝ պարզաբանութիւն (բնագրի մը)։ 3 Ծանօթութիւնք (բնագիր մը լուսաբանող)։ 4 Խեղկատակ նմանութիւն քերթուածի մը, ծեքատաղ † ծեքենայ † 4 Մեկնաբանութիւն, խծբծանք. C'est un texte où chacun fait sa —։

Gloser (ō), ն. Մեկնել, պարզաբանել։ 2 Խծբծել։ ‖ չ. Պարզաբանել. — sur։ 2 խծբծել, քաշքշել. — sur tout։ ‖ — sur l'Évangile, Խորամանգ լինել, խաչը ծոցէն հանել։ [քաշքշող։

Gloseur, euse (ō), գ. Խծբծող,

Glossaire (2ս-է̄), ար. Հին՝ մութ բառերու բառգիրք, մեկնական բառգիրք։ 2 Բառգիրք։

Glossateur (2ս), ար. Մեկնաբանութիւնք հաւքող կամ գրող, մեկնիչ։ 2 Բառագրիչ (հին՝ մթին բառերու)։

Glossite (2ս), էգ. Լեզուատապ, բժ.

Glossologie (2ս), էգ. Լեզուագիտութիւն։ 2 Բառագիտութիւն։

Glossopètre (2ս), ար. Ձկան քարացած ակռայ, քարատամն †։

Glotte, էգ. Խռչակի ծակ, խռչակբերան. — supérieure, (խռչակգլուխ)։

Glougloter, Glouglouter, չ. Ղօղանջել՝ կլուկլուել † (հնդկահաւի)։

Glouglou, ար. (Հնդկահաւի) կլկլու գ. 2 Կըլկըլ ձայն (շիշէ թափող գինիի), կլկլուք † կլկլունք գ.

Gloume, էգ. Տ. **Glume**։

Gloussement, ար. Կրկռուք (թխսող հաւի)։ 2 Ղօղանջիւն՝ կլուկլու (հնդկահաւի)։ [ւի)։

Glousser, չ. Կռկռալ (թխսող հա-

Glouteron (ì), ար. Կռատուկ. ասուլ ավրապ օթու։

Glouton, onne (ì), ած. և գ. Որ-

կորայ, —ուսա, որկրամէտ† Թշան Գ.

Gloutonnement (կն), *մ.* Որկորստութեամբ, որկորայարար ։

Gloutonnerie (կն), *էգ.* Որկորստութիւն, որկորամոլութիւն †,

Glu, *էգ.* Փակչող նիւթ մը՝ Թռչուն բռնելու, ստղ. kopuk: [տուկ, մածուցող ։

Gluant,e(կ), *ած.* Փակփկող, փակչը-

Gluau (ō), *ար.* Ոստղապատ գաւազան, ոստղափայտ † *յգ.* — x ։

Gluer, *ն.* Ոստղ (kopuk) քսել, ոստղել † 2 Փակչոտել (անոյշի՝ ձեռքերը), շպղել Գ.

Glui, *ար.* Հաճարի յարդ (տանիք ծածկելու) ։ 2 Հաճարի յարդակապ † ։

Glume, *էգ.* Կճեպ (ցորենի՝ վարսակի), ծանծ ։

Gluten (*կն*), *ար.* Ցօղող նիւթ, սինձ, *բ. պ.* 2 Նշահը (նիշասթէ) առնուելէ վերջ մնացած մածուցանիւթ մը, սնձան։ 3 Ազնիւ ցորենէ խմոր մը։

Glutinatif, ive, *ած.* Մածուցիկ (սպեղանի) ։

Glutine, *էգ.* Ոստեղին, *ք.*

Glutineux, euse, *ած.* Փակչոտ, մածուցիկ ։ 2 Սնձանաւոր, *ք.* [Թիւն ։

Glutinosité, *էգ.* Մածուցականու-

Glycérine, *էգ.* Քաղցուենի, *ք.*

Glycine, *էգ.* Պարկճաւորներու ցեղէ դաս մը, ճլեմէկ, սալզըմ։ [սինձ, *ք.*

Glycocolle (*գօլ*), *էգ.* Քաղցրա-

Glycose, *էգ.* Խաղողի կամ նշայի շաքար, քաղցրանիւթ ։ [**bète**։

Glycosurie (*զ*), *էգ.* *Տ.* **Dia-**

Glyphe, *ար.* Փորուած գիծ, փորուած, *ճ.* [(ազնիւ քարերու) ։

Glyptique, *էգ.* Քանդակարուեստ†

Gnaphale (*կնա*), *ար.* *տ. ս.* Ծաղճղուկ, կատուաթաթ ։ [ղապալ ։

Gnome (*կնօմ*), *ար.* Հողի ոգի, հո-

Gnomide (*կնօ*), *էգ.* Էգ հողոգի, հողապարիկ ։ [‖ *ար.* Առածագիր։

Gnomique (*կնօ*), *ած.* Առածական։

Gnomon(*կնօ-ն*), *ար.* Արեւու բարձրութիւնը ճանչնալու գործիք, ստուերաչափ † ստուերացոյց† 2 Արեւացոյցի ձլաք, ստուերացոյց † ։

Gnomonique (*կնօ*), *էգ.* Արեւու լուսնի՝ ստուերայց ժամացոյց գործիներ շինելու արուեստ, ստուերաչափութիւն, ստուերագիտութիւն ։

Gnose (*կնօզ*), *էգ.* Բարձրագոյն կրօնագիտութիւն։ 2 Վարդապետութիւն ճանաչականաց, կնոսութիւն † ։

Gnosticisme (*կնօ-ս*), *ար.* Կնոստականութիւն † ։ [կնոստեան։

Gnostique (*կն*), *ար.* Ճանաչական,

Gnou (*կնու*), *ար.* Եզջերուաձի. *ան.*

Go (Tout de), *մ.* Համարձակ ։ 2 Առանց ձեւերու ։

Gobbe, *էգ.* Թունաւոր պատառ (անասուն մեռցնող), դեղոտ ։

Gobelet, *ար.* Սկահ. քատակ ։ 2 Սկահակ (ձեռնածուի) · Joueur de —, (ձեռնածու ։ 2 Խաբեբայ) ։ 3 *հ. մ.* Արքունի մատակարարութիւն կամ մատակարարք ։

Gobeletterie (կt), *էգ.* Սկահագործութիւն ։ 2 Սկահավաճառութիւն ։

Gobelin(ն), *ար.* Ոգի, ճիւաղիկ։ ‖ *յգ.* Սրահակներու եւ ներկարարութեան գործարան (ի Բարիզ), կօպլէնք ։

Gobelotter (կt), *ն.* Քիչ քիչ խմել։ 2 Վարնոց գինետուններ յաճախել։

Gobe-mouches, *ար.* Ճանճորսակ, ճանճքաղ, (մողէզ. Թռչ. և այլ.) ։ 2 Պարապ՝ դարտակ մէկը։ 3 Ամենեւաց զբաղող, ճանճորս, հովկուլ ։ *յ. ն.*

Gober, *ն.* Իսկոյն կլլել, ներս նետել, *ռ.* 2 Բռնել ու կլլել · Tu la —, (նետուեցար, պատիժդ գտար) ։ 3 Հաւատալ, կլլել, *ռ.* 4 Կալանել, օձիքէն բռնել, բռնել, *ռ.* On l'a — au sortir de chez lui ։ ‖ — des mouches, du vent, ժամանակ կորսնցնել, հով կլլել։ ‖ — le morceau, l'hameçon, Դիւրին մը խաբուիլ, նետուիլ ։ ‖ Se —, *յ.* (Իսկոյն) կլլուիլ ։

Goberge, *էգ.* Փայտակոփի (մարանկող) ձող կամ մամլակ ։ ‖ *յգ.* Մահճակալ տախտակը ։

Goberger (se), *յ.* Հանգիստ մը նստիլ, հանգչիլ։ 2 Զուարճանալ։ 3 Ծաղրել, քթէ բռնել, *ռ.*

Gobet, *ար.* Պատառ, *ռ.* 2 Կեռաս մը, բերանլեցուկ† ‖ Un bon —, Պարզմիտ, կլլող ։ | Prendre au —, Յանկարծ բռնել (մէկը)։

Gobeter, ն. (Պատի) քարամէջերը ծեփել՝ լեցնել։

Gobeur, euse, գ. Կլլող (որև է)։ || — de mouches, Դիւրահաւան։ 2 Ճանճկուլ † Թռչ.

Gobin (̃), որ. Սապատող, կուզ։

Godaille, էգ. Կերուխում, ռ. 2 Անշահ գինի, ռ.

Godailler, ն. Խմելէ գլուխ չառնուլ, խմել ու խմել, ռ.

Godelureau (ō), որ. Կանանց քով բեկբեկ երիտասարդ, պչրանկ †։

Godenot, որ. (Ձեռնածուի) խամաճիկ Գ. զուգլա։ 2 Մանրուկ տձեւ մարդ, Եզոբոս, ռ.

Goder, ն. (Զգեստը) փոթ առնուլ՝ կոտրուած կենալ։

Godet, որ. Անոտք և անանկղ ամանիկ, հարթաման † ըմպակ † 2 Սկահակ (ներկի), նկ. 3 Իւղընկալ † սկահակ (կանթեղի)։ 4 (Ջրհան մեքենայի) դոյլ. պօւքան զույլաւու զօվաաը։ 5 Ջաղաց. խունի։ 6 Կոտրուած, փոթ (կերպասի)։

Godille, էգ. Ղեկ (նաւակի)։

Godiveau (ō), որ. Ջարդած միս՝ երշիկէ ևն. տաք կարկանդակ, կոտիվակ †։

Godron (̃), որ. Ջուաձև զարդ, ձուակ † (արծաթ անօթի ծնոտը)։ 2 Կլորփոթք † (լանջականկալի ևն. վրայ)։ 3 Կլորփոթիչ † գծի.

Godronner (1n), ն. Ջուաձև զարդեր շինել, ձուակազարդել † 2 Կլորփոթեր ձեւացնել, կլորփոթել †։

Goëland (̃), որ. Տարմորոր, Թռչ. (ղլարօս)։

Goëlette, էգ. Երկկայմ նաւ մը, կօլէդ։ 2 Ծովու ծիծառ։

Goëmon (̃), որ. Ծովախոտ †։

Goétie (սի), էգ. Չար ոգիները կանչելը, կիւսահմայք †։

Goffe, ած. Անճոռնի, Թանձր, հ։

Gogaille, էգ. Զուարթ սեղան՝ կերակուր։

Gogo (à), մ. Առատօրէն, հանգիստ։

Goguenard, e, ած. և գ. Հեգնօրէն կատակող, խնդացող, խեղկատակ, ծաղրասէր †։

Goguenarder, ն. Խեղկատակել։

Goguenarderie, էգ. Հեգնական կատակ, խեղկատակութիւն։

Goguettes, էգ. յ+. Խնդալու խօսք, կատակ։ 2 Զուարթութիւն, (որ և եզ.). Un homme en —. Être en —, en ses —. Se mettre en —, (գինիով զուարթանալ)։ 3 Նախատինք, (որ և եզ.). Chanter — à qn. (գէշ կամ ծանր խօսքեր խօսիլ)։

Goinfre (կ̃), որ. Շատ ու աղտոտուտող, որկորուստ, խոզ, ը.

Goinfrer (կ̃), ն. Որկորստանալ, խոզի պէս ուտել, ը. [խպլիպ։

Goître, որ. Գարանոցի առջև ուռ,

Goîtreux, euse, ած. Խպպային (ուռ)։ 2 Խպպաւոր (մարդ), (որ և գ.)։

Golfe, որ. Խորշ, ծովածոց։

Golgotha, որ. Գողգոթա։

Gombaut, Gombo (̃), որ. Գա. մի. սպամեա։

Gommage (1m), որ. Խիժոտում։

Gomme, էգ. Խէժ, սամղ։ 2 Լաստիգ (մատիտի գրածն աւրելու), անխ. 3 Կոմախտ † (ինչ ինչ ծառոց)։ || — arabique, Կուէզ † | — élastique, Զախէժ, լաստիգ։ | — laque, Դոճի խէժ, լաքա. լէօք։

Gomme-gutte, էգ. Կիւղախէժ † փուքալամալա։ յ+. ե.

Gommer (1m), ն. Խիժոտել։ 2 Խէժ խառնել ներկի, խիժոտել։ [տրն։ յ+. ե.

Gomme-résine, էգ. Խէժ-ռե-

Gommeux, euse (1m), ած. Խիժաբեր (ծառ)։ 2 Խիժային (հիւթ)։

Gommier (1m), որ. Խիժենի, ծռ.

Gommifère (1m), ած. Խիժաբեր։

Gommique (1m), ած. Խիժական։

Gomphose (̃), էգ. (Ոսկրներու) անշարժ յօդուածք, հեղուածք †։

Gond (̃), որ. Կրունկ, ծխնի. բէդէ։ || Faire sortir. Mettre hors des —, Սաստիկ բարկացնել, ինք իրմէ դուրս հանել։

Gondole (̃), էգ. Վենետկեան նաւակ մը, կոնտօլ։ 2 Օդապարկի նաւակ, օդանաւ։ 3 Նեղ ու երկայն բաժակ, սկահ † կոնտոլակ † 4 Հասարակաց կառք մը, կոնտօլակ. — parisiennes։

Gondoler (̃), ն. Ծայրերը վեր

քարձրանալ (նաւու)։ 2 Ուռիլ (փայտի)։

Gondolier (ն), ար. Կոնտոլի նաւավար, կոնտոլավար ։

Gonfalon, Gonfanon (ն-ն), ար. Խաչադրօշ, խաչվառ † ։

Gonfalonier, Gonfanonier (կօն), ար. Խաչվառակիր † վառակիր (եկեղեցւոյ) ։ 2 մ. գ. Հանրապետութեան մը գլուխ, վառակիր, իտ.

Gonflement (ն), ար. Այտում, փքում (ստամոքի) ։

Gonfler (ն), ն. Ուռեցնել ☞ (չըռ)-կուտալ։ 2 Փչել, ուռեցնել (փամփուշտ)։ 3 Ուռեցնել, փքացնել (ստամոք), (որ և ։)։ ‖ չ. Ուռիլ։ ‖ Se —, չ. Ուռիլ, (որ և ։) ։ 2 Լալը գալ, լեցուիլ (սրտի)։

Gong (կօնկ), ար. Տ. **Tamtam** ։

Gonin (նէն), ար. Maître —, Խաբեբայ, վարպետորդի, սատանորդի, ռ.

Goniomètre, ար. Անկիւնաչափ, գծի. [փութիւն ։

Goniométrie, էգ. Անկիւնաչա-

Gonorrhée (նօռէ), էգ. Հիւթերթութիւն (միզանցքէ), ճաճնում† 2 Սերմերթութիւն, հ.

Gord, ար. (Գետի մէջ) ձկնորսարան երկկարգեայ ձագարաձև ցիցերով՝ որոնց ծայրը ուռկանը կը գտնուի, կօրտ ։

Gordien (ն), ած. Nœud —, Անլոյծ՝ գորդեան հանգոյց ։

Goret, ար. Պզտի խոզ, խոզիկ, գոճի Գ. 2 Աղտոտ աղեկ, աղտոտ խոզ, ռ. 3 Նաւաւել † ։

Gorge, էգ. Վզի առջևի կողմ, վիզ. Tenir qn. à la —, (որ և՝ նեղը խոթել)։ 2 Վզի ներսի կողմը, կոկորդ, պուկ. Mal de —. Voix de la —. À pleine —, À — déployée, (բոլոր ոյժովը, մեծաձայն, կոկորդալիր)։ 3 (Կնոջ) լանջք, (ծոց, ստինք). Elle a trop de —. Une belle — ։ 4 Նեղ անցք՝ նեղ բերան (ինչ ինչ բաներու). Les — des Pyrénées, (Պիրէնեանց խինձ՝ անցք) ։ 5 (Ճաղէի) խածի, Թծուծ Գ. գուրսազ. — chaude, (ողջ՝ տաք տաք միս՝ որսահաւուց տրուած). Rendre —, (կլլածը փսխել։ 2 Ետ դարձնել, փսխել, ռ.) ։ ‖ Par sa —, Ցանդգնօրէն (ստել) ։ | Faire une — chaude, des — chaudes de, Խնդալ, ծաղրել, այպանել ։

Gorge-de-pigeon (ն), ած. անէ. Փոփոխուն գոյներով, աղաւնէվիզ ։ ‖ ար. Աղաւնէվզի գոյն ։

Gorgée, էգ. Ումպ, կուլ. Boire à petites —, (պուտ պուտ խմել) ։

Gorger, ն. Կեր դնել (աղաւնիի՝ ճնդկահաւի) կոկորդը ։ 2 (Մէկու) փորը լեցնել՝ խծկել՝ խճողել ։ 3 Լիացնել, Թաթաւել (ինչքերով) ☞ Թաթաւուն ։ 4 Ուռեցնել (ձիու սրունք) ։ ‖ Se —, չ. Փորը լեցնել, խճողիլ։ 2 Լեցուիլ՝ լիանալ (աւարով) ։ [կանանց, պերոզ ։

Gorgerette, էգ. հ. ժ. Վզկապ

Gorgerin (ն), ար. հ. ժ. Վզի պահպանակ, փողապան ։ 2 (Տօրիական) խոյակի մաս մը, փողք † ։

Gorgone, էգ. Կորկոնայ, դից. 2 Մեդուսայի գլուխ (Աթենասայ վահանի վրայ)։ 3 Պողիպոդի բոյնի տեսակ մը, կորկոնա † ։ [րիլլօ ։

Gorille, ար. Մարդակապիկ մը, կօ-

Gosier, ար. Կոկորդ։ 2 Փողակ՝ ուսկէ ձայնը կ'ելնէ, հագագ. Le — d'un rossignol. Un beau —, (գեղեցիկ ձայն) ☞ ձայն(եղ) ։ 3 Փող (երգեհոնի), պուկ։ ‖ Il a le — pavé, Ամենէ տաք բաները կ'ուտէ, անկէզ բերան մ'ունի, ռ. | Il a le — sec, Խմելը կը սիրէ, միշտ ծարաւ է ։ [պանրենի ։

Gossampin (2ա-ն-ն), ար. Հնդիկ

Gothique, ած. Գոթացի, գոթական։ 2 Հնաձև (հագուստ՝ կառավարութիւն) ։ ‖ ար. Գոթերէն ։ 2 Գոթացի ոճ՝ ձև, գոթականը † ճ. [2 Խիժանկար ։

Gouache, էգ. Խիժանկարչութիւն։

Gouailler, ն. Ծաղրել, ծաղրի առնուլ, ռ.

Goudron (ն), ար. Խայծղան, կադրան † ցուպան Գ. զաքրան. Boire du —, sur le —, (կադրանաջուր խմել) ։

Goudronné, e (1n), ած. Խայծղանեա(ջուր) † կադրանեա(ջուր) † ։

Goudronner (1n), ն. Խայծղանել, կադրանել † ։

Goudronnerie (1n), էգ. Կադրանարան ։ [Կադրանային։

Goudronneux, euse (1n), ած.

Gouet, ար. Մոզկի ոտք, տկ.

Gouffre, ար. Խորխորատ, վիհ, անդունդ ։ 2 Վիհ (անցելոյն) ։ 3 Կորստեան վիհ. Paris est un — ։

Gouge, էգ. (Հիւսերու են.) գործի մը, մատնեակ† 2 Աղախին։ 3 Կին, աղջիկ։

Goujat, ար. Բանակի ծառայ, բանակապապս † 2 Որմադրի աշկերտ ։ 3 Կոշտ ու աղտոտ մարդ։ 4 Անպիտան մարդ։

Goujon (Ն), ար. Երկաթ բոյթ, բուդուզ Գ. 2 Կլոր փայտիկ։ 3 Ջկներու սեռ մը, խարակածուկ, ժայռածուկ † 4 Սուտ. Faire avaler le — à qn.

Goulée, էգ. Մեծ պատառ, Թուռ ։ N'en faire qu'une —, (մէկ պատառ ընել) ։ [լակայքի) ։ 2 Տ. **Goulot,** 1։

Goulet, ար. Նեղ մուտք՝ կիրճ (նա-

Goulette, էգ. Տ. **Goulotte** ։

Goulot, ար. Ծիտ՝ վիզ (սրուակի) ։

Goulotte, էգ. Խողովակ անձրեւի ջուրց հոսման համար, շռնօթ Գ † ։

Goulu, e, ած. Որկրամոլ, որկրածէտ, ուտան, ռ. 2 Փեճեկն ուտուող (ոլոռ) ։

Goulûment, մ. Որկորստութեամբ, որկրամոլութեամբ. Manger —, (Թշել, ռ.) ։ [պզտի բոյթ, բուդուզիկ Գ † ։

Goupille, էգ. (Երկաթէ՝ արուրէ)

Goupillon (Ն), ար. Օրհնած ջուր սրսկելու գործի, մշտիկ† ։ [կուրամի։

Gourami, ար. Ջինական ձուկ մը,

Gourd, e, ած. Ցուրտէ ընդարմացած՝ փայտ կտրած՝ սառնահար † (ձեռքեր). Il n'a pas les mains —, (ձեռքերը պարապ չեն կենար, փ.) ։

Gourde, էգ. Սնամէջ դդում (զինուորի), դդմակ † կօշ Գ. 2 Կնիւնապատ շիշ ։ 3 Դրամ մը, կուրտադրամ † (որ եւ Piastre—). ։ [զաւաղան, վիրգ† ։

Gourdin (Ն), ար. Հաստ ու կարճ

Goure, էգ. Նենգուած դեղ ։ 2 Խաբէութիւն ։

Goureur, euse, գ. Դեղ նենգող, դեղանենգ։ 2 Մարդ խաբող (գործի մէջ) ։

Gourgandine (Ն), էգ. Բարիպտուղ կին, չրի բան, ի նոցանէ, ռ.

Gourgane, էգ. (Սեղանի) պզտի բակլայ, մանրոլոռ † ։

Gourmade, էգ. Կռուփ (երեսի), բռունցք, բ. **եումրուգ** ։

Gourmand, e (Ն), ած. Պորտամոլ, որկրամոլ։ 2 Վնասակար (խոտք)։ 3 Ոյժերն իրեն քաշող, շատ մեծցող՝ սուրերես Գ. (ոստ), (որ և ար. Un —) ։ 4 Շատ ճիւղեր արձակող՝ սուրերես Գ. (ծառ) ։ ‖ — de, Սիրող (այս ինչ կերակուր) ։ ‖ ար. Որկրամոլ ։ 2 Լաւ ուտելիք սիրող, պորտօրէն, խունասէր ։

Gourmander (Ն), ն. Սաստիկ յանդիմանել, կշտամբել, չեխել ☞ սաստկակոծ ։ 2 Սաստիկ սանձակոծել (ձին) ։ 3 Զսպել, նուաճել, սանձահարել (կիրք) ։ ‖ ն. Որկրամոլիլ, հ. ‖ Se —, յ. Իրար վնասել (ծառերու) ։

Gourmandise (Ն), էգ. Որկրամոլութիւն։ ‖ յգ. Համադամք, բարակ բաներ, բ.

Gourme, էգ. Ձիու ախտ մը, պընչատապ† 2 (Մանկանց) քերքէշ. **բուֆեա.** Il jette sa —, (մորթը հիւանդ է) ։ 2 (Երիտասարդական խենթութիւնք կ'ընէ, որդերը կը Թափէ, ռ.) ։

Gourmé, e, ած. Être —, Բիրտ-վիզ և ինքնահաւան ձեւ մ'առնուլ ։

Gourmer, ն. Բռնցի ծեծել, կըռփել. **եումրուգ վուրմագ**։ 2 (Ձիու) կզակակալ շղթան դնել ։ ‖ Se —, յ. Իրար կռփել ։ 2 Բիրտվիզ կերպարանք մ'առնուլ ։

Gourmet, ար. Նուրբ որկրամոլ, փափկակեր, որկորագէտ† (որ և ած.)։ 2 Գինիէ հասկցող, գինեգէտ ։

Gourmette, էգ. (Ձիու) սանձի շղթայ կզակակալ ։ 2 Սանձ, փ.

Goussant, Goussaut (սō), ար. Թանձրավիզ կարճ ձի ։ 2 Ցոյր եւ ծանր շուն ։

Gousse, էգ. Կանաչ պատեան, փոճոկ, պարկուճ (լուբիայի են.) ։ 2 Պճեղ՝ ակռայ (սխտորի) ։ ‖ յգ. Տեսակ մը զարդ խոյակի, պարկուճք ։

Gousset, ար. Անթմէջ. **qoլթուգ չուգուրու** ։ 2 Անթի հոտ, անթահոտ † Sentir le—, (անութ հոտիլ) ։ 3 Անթոց (շապկի) . **qoլթուգ ալթը** ։ 4 (Գոտետեղի) գրպանիկ (տաբատի) . — de montre։ 5 Գրպան, քսակ. Il a le — garni, plat, (քսակը լեցուն՝ դատարկ է) ։

Goût, ար. Ճաշակելիք, համառու-

թիւն. Avoir le — fin. exquis. Aigre au—, (թթուահամ). Cela plaît au—, chatouille le —, (քիմքի լաւ՝ քերնի համով կուգայ) ։ 2 Ճաշակ, համ ☞ (մեղրա)համ. Bon— . De bon—, (համեղ) . — agréable, acerbe, (համեղութիւն, տտպութիւն). Haut —, (համեմանք) . De haut —, (համեմեալ) ։ 3 Հոտ ☞ (մշկա)հոտ. Un — de renfermé. Ce tabac a un — de pourri։ 4 (Ուտել խմելու) տենչանք, կերակուրի համ, ախորժք. Perdre le — . Le — ne lui est pas encore revenu. Ce malade ne trouve — à rien ։ 5 Արուած կերակուր, ճաշակ . Dites votre — ։ 6 Ճաշակ, փ. Le — français. Bon — . Il a le — bon. S'habiller avec —, (վայլեցնել) ։ 7 Ընտիր՝ կիրթ ճաշակ, ոճ. Décadence du — . Mauvais —, (յոռի ճաշակ, անճաշակութիւն)։ 8 Հակում, յօժարութիւն, ախորժանք, ճաշակ ☞ (զարդա)սիրութիւն. Il a du — pour . . . . Il a du — à, (կը սիրէ . . .) . Il prend du — à, (կ'ախորժի) . C'est de votre —, (քմացդ՝ ճաշակիդ համաձայն է)։ 9 Յօժարութիւն, տենչ, ախորժք. Il a des — honnêtes . Il est en —, (փափաք՝ ախորժ ունի) . Mettre en —, (ախորժը շարժել, տենչը բերել). Il est au — de, du — de, (իր փափաքին համեմատ է, իր փափաքն է) ։ 10 Ընտրողութիւն, ճաշակ. Il ne faut point disputer sur les — ։ 11 Ոճ, օրինակ, ճաշակ. Des ornements d'un — mesquin ։ ‖ Dans le — de, Նման, ձեւով, ը. 2 (Ըասին)եան (ոտանաւորներ)։ | Le grand —, (Բարձր՝ վսեմ ձեւ) ։ | Par —, Իր հաճութեանը համար (ընել բան մը)։

Goûter, ար. Նախընթրակ. իքինտի եէմէյի։ 2 Հրամենք (նախաճաշի ու ճաշի միջև), ակռաժամիկ Գ.

Goûter, ն. Համն առնուլ ։ 2 Հոտուըտալ . Goûtez ce tabac ։ 3 Բերանը դնել, համը նայիլ, համտեսել (համեմանք) ։ 4 Հաւնիլ, ախորժիլ, համ առնուլ. Je — ce que vous dites. Il — peu ..., (այնքան համ չառնուր) ։ 5 Վայելել (առտուան զովութիւն՝ յաղթութեան պտուղ) ։ ‖ չ. Համը նայիլ, ճաշակել ։ 2 Հոտուըտալ. Goûtez à ce tabac ։ 3 Փորձն ընել, փորձել, համն առնուլ. — de la vie. — de l'empire ։ 4 (Զմահ) ճաշակել, Ս. Գ. 5 Նախընթրակ ընել, նախընթրել։ 6 Նախաճաշի ու ճաշի մէջտեղ բան ուտել, հրամենք † ընել։

Goutte, էգ . Շիթ, կաթ, կաթիլ։ 2 Խլինք . Avoir la — au nez ։ 3 Արցունքի կաթիլ . De grosses — coulaient le long de ses joues։ 4 Բիչ մը (գինի՝ մաի ջուր)։ 5 Գաւաթիկ (օղիի ևն). Offrir la — ։ 6 Շթիկք, զանգակիկք † ճ. 7 Մազի չափ, բնաւ, ամենեւին. Je ne vois —, (բան մը չեմ տեսներ) ։ 8 Յօդային կաթուած, յօդատապ †. — aux pieds, (ոտնատութիւն †) . Il n'a pas la — aux pieds, (վազելու՝ փախչելու լաւ ոտքեր ունի) ։ ‖ De —, Ծորածոյ (մեղր) ։ | — sereine, Աչքի վարազոյր, մթարութիւն ։ | — militaire, Հին միզկաստապ, շթախտ † ։

Gouttelette (1t), էգ. Պզտի շիթ, կաթիկ, շթիկ ։ | Յօդատապոտ† ։

Goutteux, euse (1t), ած. և գ.

Gouttière (1t), էգ. Ստորեզերք† (տանիքի) ։ 2 Տանիք ։ 3 Տանիքի խողովակ, ջրորդան. En—, (կէս-գլանաձև)։ 4 Կաշեքիւ † (կառքի) ։ 5 Փողաձև փորուած, մատնէք† (ոսկորի վրայ)։ 6 Գըրքի կռնկի հակառակ կողմ, մատնէք † ։

Gouvernable, ած. Կառավարելի։

Gouvernail (յգ. —s), ար. Ղէկ (նաւու) . սիւմէն ։ 2 Վարչութիւն ։

Gouvernant, e (?), ած. Վարող, կառավարող։ ‖ ար. յգ. Վարչութիւն, վարիչք ։

Gouvernante (?), էգ. Դաստիարակուհի ։ 2 (Մէկու) տան հոգաբարձուհի ։ 3 Կուսակալուհի կամ քաղաքապետուհի ։ 4 Տիկին կուսակալի ։

Gouverne, էգ. Ընթացքի առաջնորդ, վարուելու կանոն, ուղղութիւն † ։

Gouvernement, ար. Կառավարութիւն ։ 2 Առաջնորդութիւն (հոգւոց) ։ 3 (Տէրութեան) կառավարութիւն, ոճխ. 4 Կուսակալութիւն։ 5 Կառավարչութիւն (ղեկավ)։ 6 Վերակացութիւն (արքայի տան) ։ 7 (Քաղաքապետի տակ) քաղաք ,

(կուսակալի տակ) գաւառ, կառավարու-
թիւն. Un — d'une grande étendue:
6 Կառավարութեան պալատ. J'ai dîné
au —: [Կառավարական:

Gouvernemental, e (՚ն), ած.

Gouverner, ն. Կառավարել: 2
Ղեկավարել (նաւ), (որ և անփ.): 3 Վա-
րել, առաջնորդել, կառավարել (որ և
անփ.): 4 Իշխել (իր կրից՝ իր էրկան).
Se laisser —, (իշխուիլ). Il n'a pas
— sa langue, (իր լեզուին տէր չեղաւ):
5 Կառավարութիւնն ունենալ, մատակա-
րարել (գինի՝ մառան): 6 Հոգ տանիլ,
հոգալ (հիւանդ): 7 Դաստիարակը լինել
(մանկան մը): 8 Դարմանել, խնամել
(կենդանի): 9 Առնուլ (հայցական, +.):
‖ — une province, Կուսակալել: ‖
Ն. Ղեկի անսալ՝ հնազանդիլ (նաւու): ‖
Se —, չ. Կառավարուիլ: 2 Ինքզինք
կառավարել: 3 Իր անձին իշխել: 4 Վար-
ուիլ:

Gouverneur, ար. Կուսակալ: 2
Քաղաքապետ. Le — de Namur: 3
Կառավարիչ (ղղեակի): 4 Վերակացու
(արքայի տան): 5 (Ընդհանուր) վարիչ,
կառավարիչ. Le — de la Banque de
France: 6 Դաստիարակ. Sage —:

Goyave (կօյ), էգ. Պտուղ մը, հնդկա-
տանձ, կօյավ: [տանձի † կօյավենի:

Goyavier, ար. Ծառ մը, հնդկա-

Grabat, ար. Խեղճ անկողին, խըշտ-
ձակ. Il est sur le —, (հիւանդ պառ-
կած է). Mettre qn. sur le —, (հի-
ւանդացնել, անկողին ձգել):

Grabataire (էռ), գ. Անկողնի հի-
ւանդ: 2 հ. ժ. Տեսակ մը աղանդաւորք,
մահճականք:

Grabuge, ար. Կռիւ, կռուըստուք, ը.

Grâce (ա), էգ. Վայելչութիւն,
շնորհազեղութիւն, գեղ, շնորհք. Elle
est belle, mais elle n'a aucune —.
Elle a des —. Qui danse avec —,
(գեղապար). Les — naissantes du
printemps, (նորափթիթ գեղ գարնան):
2 Բարեսիրութիւն (մէկէ մը), շնորհ. Il
est en — auprès de qn. (այսինչի
առջեւ շնորհ գտած է). Revenir en
—, (նորէն շնորհ գտնել). Rentrer en
— avec, (նորէն սիրուիլ). Perdre
les bonnes — de, (աչքէ ելնել). Ce-
la est de bonne —, (շնորհքով՝ շէնք
շնորհք բան մ'է այդ). Il n'a pas bonne
—, Il a mauvaise — de, à, անշնորհքան
կ'ընէ (հօրը դէմ դատ բանալով): 3 Շնորհ.
Faites moi la — de. Demander
en —, (իբր շնորհ խնդրել): 4 Շնորհք
(Աստուծոյ). Rien n'est impossible à
la —. An de —, (Քրիստոսի թուա-
կան, ամ շնորհաց): 5 Ներում, թողու-
թիւն, շնորհք. Demander —. Trou-
ver — aux yeux, devant les yeux,
(թողութիւն գտնել, նաև՝ շնորհ գտնել):
6 Պատժի շնորհում, թողութիւն (թագա-
ւորէ). Droit de —. Recours en —:
7 Ներմնագիր † (արքայի), (որ և Let-
tres de —): 8 Գոհութիւն, շնորհա-
կալութիւն, (որ եւ Actions de —).
Rendre —, (շնորհակալ լինել). — en
soient lui rendues, (շնորհակալութիւն
իրեն). — à Dieu, (գոհութիւն՝ փառք
Աստուծոյ): 9 Շնորհափայլութիւն, շնոր-
հափայլ (դուքս), Անկ. ‖ յ+. Աղօթք սե-
ղանէ ետք, գոհութիւն. Dire —. Dites
vos —: 2 Քարիթայք, Շնորհք. դէց.
‖ —! Կեցիր, շնորհք: 2 Թողութիւն: |
— à vous, Ձեր շնորհիւ. — à son (cou-
rage), իր (արիութեամբ): | De —,
Շնորհ ըրէք: 2 Նոր պայմանաժամի (օ-
րեր): 3 Շնորհ ընելով, ազնուութեամբ:
4 Շնորհական (վիճակ, Ա.): | Bonnes —,
Շնորհ: 2 Գլխի ու ոտքի կողմի վարագոյր
(անկողնի): | Faire — à, Ընդունիլ
(բան մը): | Faire — de, Զպահան-
ջել, շնորհել: 2 Խնայել բան (մէկէ),
(բանի մը) շնորհն ընել: | Être en — a-
vec l'argent, Ստկի տէր լինել: | De
bonne —, Շնորհքով, շէնք շնորհք, ա.
2 Մտադիւր, սիրով, իսկ՝ De mauvaise
—, (անշնորհք: 2 Դժկամակութեամբ): |
Être, Entrer dans les bonnes — de
qn. (մէկու առջև շնորհ գտնել):

Graciable, ած. Թողութեան ար-
ժանի, ներելի: [Նորհել:

Gracier, ն. Ներել, (պատիժը) շը-

Gracieusement, մ. Շնորհալի
կերպով, ազնուաբար: 2 Ազնուասրտու-
թեամբ: [Ներ ցուցնել, ը.

Gracieuser, ն. Մեծ ազնուութիւն-

Gracieuseté, էգ. Ազնիւ մարդավարութիւն, ազնուութիւն ։ 2 Ազնիւ նուէր ։

Gracieux, euse, ած. Վայելչագեղ, շնորհաշուք, գեղանազ, շնորհազարդ, շնորհալից, բարեբիկ (ձեւեր). Des traits —, (շնորհագիծ † կերպարանք) ։ 2 Քաղաքավար, քաղցրաբարոյ, շնորհալի, ազնիւ. Il est — pour tout le monde. À titre —, (իբր շնորհ) ։ 3 Սխրալի (պատկեր), գեղիմաստ † (վէպ) ։ 4 Շնորհաձիր † (վեհապետ) ։ ‖ որ. Շնորհագեղ բան։ 2 Տ. **Gracioso**։

Gracilité, էգ. Նրբութիւն (ձայնի)։

Gracioso, որ. Խեղկատակ (Սպանական կատակերգի մէջ) ։ յգ. —**s** ։

Gradation, էգ. Յաջորդական անցում, աստիճանում ։ 2 Աստիճանաբար աճում, աստիճանում ։

Grade, որ. Պատուոյ աստիճան, աստիճան ☞ (տասնապետու)թիւն։ 2 Աստիճանագիր ։ [գող, աստիճանեալ †։

Gradé, ած. որ. Աստիճան մ'ունե-

Gradin (ն), որ. Աստիճանատախտ† (խորանի), աստիճան ։ 2 (Վրայէ վրայ) նստարանք (Թատրոնի՝ դասարանի), աստիճան, Le — le plus élevé. Il est encore sur les —, (դասարանի աշակերտ է տակաւին) ։

Graduation, էգ. Աստիճանական բաժանում (ջերմաչափի), աստիճանում։ 2 Հետզհետէ ամփոփում. աստիճանաւորում † ռ.

Gradué, e, ած. Աստիճանաւոր ։ ‖ որ. (Բժշկական) վարժչակումբի մէջ աստիճանաւոր։

Graduel, elle, ած. Աստիճանական. Psaumes —, (սաղմոսք՝ օրհնութիւնք աստիճանաց) ։ ‖ որ. Աւետարանի ու առաքելական թուղթերու միջեւ կցորդ, մեսեդի ։ 2 Պատարագի երգարան (գրակալի վրայ) ։ [աստիճանաբար ։

Graduellement (ll), մ. Տակաւ,

Graduer, ն. Աստիճան աստիճան բաժնել, աստիճանել ։ 2 Աստիճանաբար սաստկացնել ։ 3 (Բժշկական) վարժչակումբի մէջ աստիճաններ տալ ։

Graffito, որ. Որմագիր (հին շէնքերու վրայ) ։ յգ. —**ti** ։

Graillement, որ. Խուլ կամ կերկերուն ձայն։ [չելու համար), որ.

Grailler, ն. Փողել (շուները կան-

Graillon (ն). որ. Ճարպի կամ այրած մսի հոտ՝ համ ։ 2 Մնացորդք՝ աւելցուք (կերակրոյ) ։

Grain (ն), որ. Հատ (ցորենի՝ գարիի՝ հաճարի). Poulets de —, (ընդաբոււ հաւեր)։ 2 Հունտ (գիհի), պտուղ (դափնիի), հատ (խաղողի), հատիկ ։ 3 Հատ (աղի՝ աւազի), զանակ (ոսկիի) ։ 4 Հատ (համրիչի). Catholique à gros —, (խիղճը լայն կաթոլիկ) ։ 5 Դեղհատիկ, հատիկ ։ 6 Ուլունք, պուճուղ. Un collier de — ։ 7 Գարեհատ, ցորենահատ (կշիռ). Cette pièce d'or est légère d'un — ։ 8 Մանր անհարթութիւնք(կաշիի՝ պաստառի վրայ), հատոյք† պեպեն. Ce maroquin est d'un beau —. Gros —, (Լիոնի հաստկերպաս †)։ 9 Ծաղիկ ախտի խաղաւարտք ու նշանք, պեպեն Գ. 10 Մրրկախառն անձրեւ. Nous allons avoir un — ։ 11 Յանկարծական մրրիկ, յեղամրրիկ † (որ և —de vent)։ 12 Մրրկագոյժ ամպ. Voilà un — bien noir. Veille au —. խկ Veiller au —, (իր շահուց հսկել) ։ ‖ յգ. Արմտիք. Le commerce des —. Gros—, (ցորեն ու հաճար, աշնցան Գ.). Menus —, (գարի, վարսակ, կորեակ են. գարնցան, Գ.) ։ ‖ — de beauté, Ծին. պէճն ։ | Un — de ..., Կտոր մը, քիչ մը (հպարտութիւն), նշոյլ (խելքի) ։ | Un — d'encens, Կտոր մը խունկ ։ 2 Քիչ մը խունկ, փ. | Avoir un —, un — de folie dans la tête, Խելքի պակասութիւն մ'ունենալ, պակաս լինել ։

Graine, էգ. Կուտ, ունդ, հունտ (սեխի են.). C'est une mauvaise —, (բարկպտուղին մէկն է) ։ 2 Շերամի հաւկիթ. De quelle provenance est votre —? ‖ — joyeuse, Բլթենիի հունտ։ | — d'écarlate, Որդան կարմիր, կարմրակ հատիկ ։ | — de perroquet, Սափուրի հունտ ։ ‖ À — d'épinards, Բարձր կարգի (ուսանոցք)։ [tier։

Grainetier, որ. Տ. **Grène-**

Grainier, ière, է. Ցորենավաճառ։

Graissage, *ար.* ճարպ քսելը ։ Եղոտումն 2 Քսելիք (ճարպ՝ եղ) ։

Graisse, *էգ.* ճարպ՝ իւղ (մարմնոյ)։ Prendre de la —, (գիրնալ, պարարիլ)։ 2 Գիրութիւն, պարարտութիւն. La — l'incommode. Faire de la —, (եղ կապել, անհոգ միսերը բռունիլ, ու.)։ 3 Պարարտութիւն (երկրի)։ 4 Գինւոյ աւրուիլ մը, իւղոտութիւն † ։

Graisser (ս), *ն.* ճարպ քսել, իւղել, իւղոտել ։ 2 Ճենճոտել, եղոտել (զգեստ)։ ‖ — ses bottes, ճամբու կամ մահուան պատրաստուիլ. սնտուկները կապել, ը. | — le marteau. Դռնապանին ստակ տալ (ներս մտնելու համար)։ | — la patte à qn. Կաշառել, կաշառ կերցնել, ը. ‖ ը. Թանձրնալ՝ իւղոտիլ (գինին)։ ‖ Se —, յ. Վրան իւղոտել, իւղոտիլ ։ [պալի, ճարպային ։

Graisseux,euse (ս), *ած.* ճարպ-

Gramen (մէն), *ար.* տ. ս. Սիզաբոյս ։ յգ. —s ։

Graminée, *ած.* էգ. Սիզատեսակ (բոյս) ։ | էգ. յգ. Սիզատեսակք ։

Grammaire (ամէռ), էգ. Քերականութիւն ։

Grammairien (1m-ի), *ար.* Քերականագէտ, քերական ։ 2 հ. ժ. Դպրութեանց հետամուտ, գրամարտիկոս ։

Grammatical, e (1m), *ած.* Քերականական ։ [Քերականօրէն։

Grammaticalement (1m), մ.

Grammatiste (1m), գ. (Քերականութեան) վարժապետ ։ 2 հ. ժ. Դրել կարդալ սորվեցնող, վարժապետ։ [կրամ։

Gramme, *ար.* Տուրք 1/3 տրամ,

Grand, e (ն), *ած.* Մեծ, մեծատարած, մեծատարր, մեծամեծ. De — taille, (բարձրահասակ). De — prix, (մեծագին). Porte toute — ouverte, (երեսի վրայ բաց դուռ). Un — mot, (ծանրակշիռ խօսք). — mots, (մեծ մեծ բառեր) ։ 2 Բարձրահասակ, մեծահասակ. Un — cheval. Une — femme. Un homme —. *իսկ*՝ Un — homme, (մեծ մարդ) ։ 3 Տարիքը մեծ, տարիքոտ. Une — personne, Les — personnes ։ 4 Ստուար (մեծամասն), ընդարձակ (տեղեկութիւնք) ։ 5 Մեծցած, մեծ. Des enfants déjà —. Deux — heures, (երկու ժամ և աւելի) ։ 6 Շատ. Il y aura — monde chez lui ce soir. Il n'a pas — argent, (մեծ ստկի մը տէր չէ). Le — air, (արձակ՝ բաց օդ) ։ 7 Ուժգին՝ սաստիկ (հով), ոխերիմ (Թշնամի), խոր (ծերութիւն), մեծ (անձրև՝ յոգնութիւն) ։ 8 Խուռն՝ մեծ (բազմութիւն) ։ 9 Գլխաւոր՝ մեծ (սկզբունք) ։ 10 Բարձր, նշանաւոր, հոյակապ, մեծ (իշխան). Une — dame, (մեծուհի) ։ 11 Քաջ, մեծանձն, մեծահոգի. Il fut — dans l'adversité ։ 12 Ազնիւ, վեհ (դիմագծեր) ։ 13 Աւագ, մեծ (քուրմ), (քըրմա)պետ ։ 14 Մայր (տոմար) ։ 15 Զայնաւոր (պատարագ)։ ‖ — Dieu! Աստուած իմ, Տէր Աստուած։ | — dieux! Ո՛ դիք ։ ☞ (աչ)եղ, մեծա(քայլ), լայնա(հանճար), (ծանրա)կշիռ, (շատա)կեր, քաջա(հմտութիւն), բազմա(—) ։ ‖ *ար.* Մեծ մարդ. Les — du royaume, (աւագանի տէրութեան). Un — d'Espagne, (աւագ Սպանիոյ). Les —, (որ և՝ երիցագոյնք, մեծերը) ։ 2 Բարձրութիւն, մեծութիւն, մեծը. Il y a du — dans cette pensée ։ 3 Շռայլութիւն, պերճանք. Donner dans le — ։ ‖ En —, մ. Բնական մեծութեամբ՝ համակաչափ † (պատկեր) ։ 2 Մեծ չափով. Les petites machines ne réussissent pas toujours en — ։ 3 Մեծաքանակ, ընդարձակ (մշակութիւն) ։ 4 Ընդարձակ ծրագրով մը, ընդարձակօրէն (աշխատիլ) ։ 5 Ազնիւ՝ վեհ կերպիւ մը (խօսիլ) ։ | À la —, մ. Աւագօրէն, փառաւոր ։ [տական։

Grand-ducal, e, *ած.* Դքսապե-

Grand-duché (ն), *ար.* Մեծ դքսութիւն, դքսապետութիւն ։ [կակ։

Grandelet, ette (ն), *ած.* Մեծ-

Grandement (ն), մ. Մեծութեամբ. Faire les choses —, (ծախքի չխնայել բնաւ) ։ 2 Ցոյժ, սաստիկ, մեծապէս ☞ մեծա(բաց). Se tromper —. Il est — temps, (ակ ժամանակն է) ։ 3 Առատօրէն, շատ շատ. Il a — de quoi vivre, (ապրուստը լիուլի կը բաւէ իրեն) ։ [Սպ-

Grandesse (ն), էգ. Աւագութիւն,

Grandeur (ն), էգ. Մեծութիւն.

D'une belle —, (անձնեայ, անձնեղ)։ 2 Երկայնութիւն (ճամբու)։ 3 Սաստկութիւն, մեծութիւն (վտանգի)։ 4 Փառաւորութիւն, իշխանութիւն, մեծութիւն. Né au sein des —։ 5 Բարձրութիւն՝ վեհութիւն (մարդու՝ կերպարանքի), վսեմութիւն (նիւթի). — d'âme. (մեծանձնութիւն). Un air de —, (մեծութեան ձեւեր)։ 6 Դերապատուութիւն, Մեծութիւն (եպիսկոպոսի տիտղոս)։ 7 Քանակութիւն, քանիօնութիւն, չափ.

Grandiose (ն). ած. Մեծագործ, մեծակառոյց, հոյաշէն, վեհապանծ, հոյակապ։ 2 Մեծատեսիլ (ցոյց)։ || գր. Վեհապանծութիւն, հոյակապութիւն։

Grandir (ն), չ. Աճիլ, մեծնալ։ 2 Զարգանալ, փ. — en sagesse. (զարգանալ իմաստութեամբ)։ 3 Երճանալ, մեծնալ։ || ն. Բարձր ցուցնել, բարձրացընել։ 2 Մեծցնել. փ. || Se —. ձ. Բարձրնալ, մեծնալ։

Grandissime (ն-2ս). ած. Խիստ մեծ, ամենամեծ։ [հանիկ. մամ։ յփ. Ն.

Grand' mère (ն), էգ. Մեծ մայր.

Grand-oncle (ն). ար. Պապեղբայր † մամեղբայր † յփ. Ե.

Grand-père (ն), ար. Հաւ, պապ. stst։ յփ. Ե.

Grand' tante (ն-ն). էգ. Պապքոյր † մամքոյր † յփ. Ն.

Grange (ն). էգ. Որայի համբարանոց, որենոց, որայամբար † 2 Յորեն ծեծելու տեղ, կալօրայ † կամնոց † Batteur en —. (ցորենահար, կալոտի).

Granit (իդ). ար. Կարծրաքար † կրանիդ։ [(կուճ).

Granitelle, ած. Կրանիդակերպ

Granivore, ած. Կտակեր՝ հատակեր (թռչուն)։

Granulation, էգ. Հատացում՝ հատաւորում (մետաղի)։ 2 Կլոր ուռիկներ (թոքի վրայ), հատիճ։

Granuler, ն. Մանր հատերու վերածել (մետաղ), հատաւորել։

Granuleux, euse, ած. Հատիկ հատիկ՝ հատաւոր (հող)։ 2 Հատճաւոր (թոք), բժ.

Graphique, ած. Պատկերագրական, ծրագրական։ 2 Դրի. գրչական։

Graphiquement, մ. Ծրագրութեամբ, ծրագրելով։ [քար։

Graphite, ար. Ուրուաքար, գրա-

Graphomètre, ար. Անկիւնաչափ, գծի.

Grapin (ն). ար. Տ. **Grappin**։

Grappe, էգ. Ողկոյզ. ճուԹ Դ. սալգլմ. Vin de —, (ծորածոյ գինի, էջ Դ)։ 2 (Ձիու) ոտքի ախտ մը, կոյզ։ || ած. Փոշիացեալ (տորոն)։

Grappillage (1p). ար. Ճռաքաղութիւն. պաշագլամա։ 2 Պզտի զողութիւն։ 3 Պատառ մը հանելը, փ.

Grappiller (1p). չ. Ճռաքաղ ընել. պաղր պաշագլամագ։ 2 Պզտի շահ մը՝ պատառ մը հանել, (որ և ն.)։

Grappilleur, euse (1p), փ. Ճռաքաղ. պաշագլայըճը։ 2 Պզտի շահեր՝ պատառներ հանող։ [կոյզ. ճիւ. չըճըլը.

Grappillon (1p-ն), ար. Մանր ող-

Grappin (1p-ն). ար. Խարխիկ՝ ճանկ (նաւակի)։ 2 Թշնամի նաւը բաշելու՝ ճանկ, զգեռ † Jeter. Mettre le — sur qn. (ճանկին անցընել մէկը. փ.)։

Grappu, e (1p), ած. Ողկուզալից. ողկուզաւէտ։

Gras, asse (ա). ած. Իւղոտ, պարարտ (նիւԹ)։ 2 Ճարպոտ, պարարտ. Cette sauce est trop —։ 3 Գէր, պարարտ. Il est gros et —. Poularde —։ 4 Մսէ (կերակուր)։ 5 Պարարտաբոյս (երկիր). — pâturages. (պարարտարօտ դաշտեր)։ 6 Ուտիքի (ապուր). Jours —, (ուտիք օրեր։ 2 Բարկենդանի վերջին քառօրէք † լտ.). Lundi —. (բարկենդանի վերջին երկուշաբԹի. լտ.). Mardi —, (բարկենդանի վերջին օր. լտ.)։ 7 Քանկը լեցուն, պարարուն Sortir bien — d'une affaire. Il n'est pas plus — pour cela. 8 Հազոտ ու մաղասոտ (կուրծք), մաղասոտ (հազ)։ 9 Զօրեղ՝ կրաւէտ † (շաղախ)։ 10 Տղմուտ ու փակչոտ. Terre —, (որ և՝ կեղտահամ կաւ)։ 11 Մսուտ (տունկեր), ստուարա- (տունկք)։ 12 Թանձրացող (իւղ)։ 13 Թանձրցած՝ իւղոտ (գինի)։ 14 Աղտոտ՝ եղոտ (մազ՝ գլխարկ)։ 15 Թանձր. Avoir un parler —. la langue —, (Թանձրաբանել) ☞ Թանձրալեզու։ 16 Լպըր-

ժուն (սալայատակ)․ Il fait — marcher, (սալայատակը տղմոտ է, ոտք կը սահի)։ 17 Հաստ ինկած (գերան)։ 18 Անհամեստ՝ ցոփիկ† (խօսքեր)։ ‖ ար․ Եղոտ մաս (մսի)։ 2 Մսեղէն կերակուր, միս, ձէթ․ Il aime le —․ Servir en — et en maigre․ Légumes au —, (ճարպով եփած՝ ճարպահանդերձ† ընդեղէնք)։ ‖ Le —, Ոտքի կերակուրք, միս, լտ․ | Le — de la jambe, Բուծք, դնդղուց Գ․ պալշր․ | Faire —, Manger —, Պահքն աւրել, ուտիք ընել․ | Tourner, Pousser au —, Թանձրանալ (գինիի)․ ‖ ք․ Parler —, Թանձրաբանել, ղալաբանել․ ‖ — cuit, Անեփ՝ անեկ (հաց)։

Gras-double (ա), ար․ Եզան ստամոքսի Թաղանթ, ճարպԹաղանթ† յծ․ — — s։

Gras-fondu, ար․ **Gras-fondure**, էգ․ Հալքշուք† (ձիու)․

Grassement, մ․ Առատութեան մէջ՝ խիստ հանգիստ (ապրիլ)։ 2 Առատօրէն (վարձատրել)․ [րուկ։

Grasset, ette, ած․ Լեցուկ, գի-

Grassette, էգ․ տ․ ս․ Սազալեզու։

Grasseyement, ար․ Ղալաբանութիւն․

Grasseyer, չ․ Թանձրաբանել, ղալաբանել, (R ը ղ արտասանել)։

Grassouillet, ette, ած․ Փոքր քիչ գիրուկ, լեցունկեկ, ը․

Grateron (ղ), ար․ Բանի մը տընկոց անուն․ քերենի †։

Graticuler, ն․ Քառագծեակներու † բաժնել (նկար՝ պզտիկը քաշելու համար), մանրագծել †․

Gratification, էգ․ Պարգեւ․

Gratifier, ն․ Շնորհել, պարգեւել։ 2 Վրայ ձգել, պարգեւ ընել․ Il me — de ses bévues․

Gratin (ղ), ար․ Պտուկի տակ փակած մաս, քերուած։ 2 Վրան հացակեղեւի քերԹուկներով եփուածք․ Bœuf au —, (հացաքերԹուկով † եզնենի)․ ‖ Un —, Հացաքերթուք (կերակուր)․

Gratiole (սի), էգ․ տ․ ս․ Զուփա։

Gratis (իս), մ․ Ձրիաբար, ձրի․ ‖ ար․ Ձրիականութիւն․ [Թիւն․

Gratitude, էգ․ Երախտագիտու-

Grattage (1t), ար․ Քերելը, քերածք

Gratte-cul (գիւ), ար․ Մասուր, կիւլ պուրնու․ յծ․ ն․ կամ ն․ [չորքոս †․

Grattelle (1t), էգ․ Մանրաքոս †

Gratte-papier, ար․ Բան օրինակող՝ մրոտող, մրագիր․ յծ․ ն․ կամ ն․

Gratter (1t), ն․ Քերել, (որ և ք․)․ — l'épaule à qn․ (մէկու ուսք մանելու աշխատիլ)․ Il le — où il se démange, (մէկու հաճոյից համեմատ խօսիլ՝ գործել)։ 2 ՔերԹել։ 3 ՔերԹել մաքրել (տուն) երեսը 4 Ոտքով գետին փորել՝ պտռել (հաւի են․) պտեղել Գ․ 5 Քրքրել (հող)։ ‖ — le papier, le parchemin, Խեղճ գրագրուԹեամբ ապրիլ։ ‖ չ․ (Թանով են․) գետին փորել․ 2 Եղունգներով կտել, շոյել (դուռ)․ — à։ 3 Մանր շահեր հանել։ 4 Կտոր մ'ստակ աւելցնել՝ պահել։ 5 Զարնել՝ կտել (կիԹառ)․ — de․ ‖ Se —, ձ․ Քերուիլ․ 2 Քերել (գլուխը)․ 3 Ինքզինք շողոքորԹել․ 4 Իրար խնկարկել, ք․

Gratteur (1t), ար․ — de papier, Անշահ հեղինակ, գիրք մրոտող։ [քերԹիչ†․

Grattoir (1t), ար․ ՔերԹելու գմէլի․

Gratuit, e, ած․ Ձրի․ 2 Ձրիավարժ (դպրոց)․ 3 Առանց պատճառի, տարապարտ, ձրի․

Gratuité, էգ․ ՁրիուԹիւն։ 2 Շնորհատուր պարգեւ (Աստուծոյ)․

Gratuitement, մ․ Ձրիաբար, ձրի․ 2 Առանց պատճառի, տարապարտուց, ձրի․ [լորդ․

Gravatier, ար․ Փլածներու սայ-

Gravatif, ive, ած․ Ծանրական (ցաւ)․ [**vois**, 1։

Gravats (վա), ար․ յծ․ Տ․ **Gra-**

Grave, ած․ Ծանր (մարմին)․ 2 Զգօն, ծանրակաց, ծանրաձգլուխ, ծանր․ Un homme —․ Maintien —․ Un — magistrat․ 3 Կշռաւոր, մեծարգոյ․ Une autorité, Un auteur —․ 4 Կարեւոր, ծանր․ Motif —․ Garde-toi de rire en ce — sujet†։ 5 Ծանրակշիռ, ծանր․ Une affaire —։ 6 Վտանգաւոր, ծանր․ Blessure —։ 7 ԲուԹանիշ † Un a —։ 8 Ստուար՝ հաստ (ձայն), էգ․ ‖ ար․ Ծանր։ 2 Ծանր մարմին, ծանր։

Gravelée, ած․ էգ․ Cendre —, Մոխիր՝ գինեմրուրի այրուքէ։

Graveleux, euse, ած. Կոպիճուտ ։ 2 Աւազի (տիղմ) ։ 3 Աւազախտի † (ցաւ)։ 4 Աւազամէտ † (որ և ար.)։ 5 Անհամեստ (վէպ) ։

Gravelle, էգ. Աւազ (մէզի մէջ)։ 2 Աւազախտ † 3 Գինւոյ չորցուցած մրուր։

Gravelure, էգ. Անհամեստ խօսք։

Gravement, մ. Ծանր ձեւով մը, ծանրութեամբ ։ 2 Ծանր (հիւանդ) ։

Graver, ն. Փորել, փորագրել, (որ եւ գ.) գալէմ իլէ իշլէմէք, գազմազ ☞ (Աստուածա)գիր։ 2 Փայտի՝ պղնձի վրայ փորագրել, տնխ. 3 Քանդակել, դրոշմել, տպաւորել, գ. [☞ (քարա)կոփ։

Graveur, ար. Փորագրիչ, փորագրող

Gravier, ար. Կոպիճ. չագըլ թաշըը գում։ 2 Պզտի քար, խիճ † (մէզի մէջ)։

Gravigrade, ած. Ծանրագնաց, կդ.

Gravir, ն. և չ. Մագլցելով ելնել, մագլել (պատ) ։ 2 Ելնել (բլուրի գլուխ)։

Gravitation, էգ. Ծանրողութիւն, ծանրականութիւն, բնգ.

Gravité, էգ. Ծանրութիւն։ 2 Զգօնութիւն, ծանրութիւն ։ 3 Կարեւորութիւն, ծանրակշռութիւն, ծանրութիւն։ 4 Հաստութիւն (ձայնի) ։

Graviter, չ. Ծանրութեամբ հակիլ, ծանրակշռիլ † 2 Զգտիլ, գ.

Gravois, ար. Աւերածք, փլածք. մոլօզ ։ 2 (Մաղած) գաճի խոշորտուք ։

Gravure, էգ. Փորագրութիւն ։ 2 Փորագիր պատկեր, փորագրութիւն ☞ պատկերա(զարդ) ։

Gré, ար. Կամք, հաճութիւն. Contre le — de qn. 2 Յօժարութիւն, կամք. De son —. Contre son —. Bon —, (յօժար կամք, մտադիւրութիւն). De bon —, (սրտանց, սիրով, սիրայօժար) ։ 3 Կարծիք. À mon —, ce discours est très beau. Le sang, à votre —, coule trop lentement ։ 4 Երախտագիտութիւն. Il n'exige de vous que le — du cœur. Savoir bon —, mauvais —, (զոհ՝ շնորհակալ, դժգոհ՝ դժկամակ լինել). Se savoir —, bon — de, (զոհ՝ ուրախ լինել) ։ ‖ À —, Յարմար, հաճելի։ | Au — de, Ըստ հաճոյս, ըստ (իր բաղձանաց) ։ 2 Ըստ կարծեաց (մէկու) ։ ‖ De — à —, Երկուստեք † հաւանութեամբ ։ | Bon — mal —, De — ou de force, Կամայ ակամայ ։ | Avoir en —, Հաւնիլ, ընդունիլ։ | Prendre en —, Ախորժիլ։ 2 Սիրով ընդունիլ ։ [զակի փետուրք։

Grèbe, ար. Սուզակ, Թռչ. 2 Սու-

Grec, ecque, ած. Յունական, յոյն ։ ‖ գ. Յոյն ։ ‖ ար. Յունարէն. Cela est du — pour moi, (ինձ համար չինարէն է այդ)։ 2 Յունագէտ։ 3 Խաղի մէջ գող, խաղադրուժ։ ‖ էգ. Յունադրուագ, ճ.

Gréciser, ն. Յունական ձեւ տալ, յունացնել ։

Grécité, էգ. Յոյն լեզու, յունարէն ։ 2 Յունականութիւն (բառի) ։

Gréco-romain, e (ì), ած. Յունահռովմէական ։

Gredin, e (ì), գ. Ոչինչ մէկը ։ 2 Մուրացիկ, հ. 3 Երկայնամազ շնիկ մը, մազեղիկ †։ [ցածութիւն, բ.

Gredinerie, էգ. Ստորնութիւն,

Gréement, ար. Կազմակերտք՝ սարքուած (նաւու). կէմի թագըմը ։ 2 Կազմակերտութիւն՝ սարքուածում † (նաւու)։

Gréer, ն. Սարքուածել† (նաւ). կէմի տօնաթմագ ։ [ւու սարքուածիչ†։

Gréeur, ար. Նաւ հանդերձող, նա-

Greffe, ար. Դատարանի դիւանատուն՝ արձանագրատուն † ատենադիւան †։ ‖ էգ. Պատուաստ. աշլամա։ 2 Պատուաստ, պատրոյս. աշ ։ ‖ — par rameaux ou scions, — en fente, Ճղապատրոյս։ | — par bourgeons, en écusson, Կեղեւապատրոյս։ | — en approche, Մերձապատրոյս ։ | — en flûte, Սրնգապատրոյս։ [պատրուսել. աշլամագ։

Greffer (1f), ն. Պատուաստել,

Greffeur (1f), ար. Պատուաստող, պատրուսող ։

Greffier (1f), ար. Ատեանի դիւանապետ ։ | էգ. Կին դիւանապետի ։

Greffoir (1f), ար. Պատուաստի դանակ, պատուաստոց † ։

Grège, ած. Soie —, (Շերամի) բոժոժներէ հանուած մետաքս, բոժոժական † մետաքս։ [նական (հուր) ։

Grégeois, ար. Յոյնք, հ. ‖ ած. Յու-

Grégorien, ienne, ած. Գրիգորեան (երգ՝ տոմար) ։

Grègue, իգ. Վարտիք. Laisser ses —, (մեռնիլ, ոտքերը տնկել, ռ.)։

Grêle (կռէլ), ած. Նուրբ ու երկայն, նրբաձիգ† (ցօղուն), խռուակերպ† (սրունք). Intestin —, (նրբաղի)։ 2 Նրբամարմին† (մարդ)։ 3 Ծռզած՝ ազազուն (կերպարանք)։ 4 Բարակ ու տկար, ճռզուն † (ձայն)։ 5 Ամենասուր ձայն (փողի), (որ և ար.). Sonner — կամ du —։ ‖ իգ. Կարկուտ։ 2 Տարափ (նետերու)։ 3 Ժանտախտ, մահ, փ. On le craint comme la —։ 4 Գարեակ † (կոպերու մէջ), կորկոտիճ. արփաճըգ։ ‖ La— est tombée sur vos vignes, Ջիւնը մեծ է գլխուդ, փ.

Grêlé, e (կ̄է), ած. Կարկտահար. Il a l'air —, (խեղճ հազուած է, ողորմելի կերպարանք մ'ունի)։ 2 Ծաղիկէ աւրուած՝ կեղոտ (երես), (որ և փ.)։

Grêler (կ̄է), անդէմ բայ. Կարկուտ գալ, կարկտել։ | — sur le persil, Իր ոյժը խեղճ մարդերու՝ չնչին բաներու վրայ ցուցնել։ ‖ ն. Կարկուտով աւրել, կարկտահար ընել. Je suis —, (անդերս կարկտահար եղան). Cet homme a été —, (այս մարդուս գլուխը մեծ ձիւներ եկան, ը.)։ [ւու)։

Grelin (՞), ար. Ջուան՝ ճոպան (նաւ-

Grêlon (կ̄է.՞), ար. Կարկուտ, կարկտահատ։

Grelot, ար. Բոժոժ. չընղըրագ. Attacher le —, (նախաքայլն ընել, բոժոժը կախել)։ ‖ En —, Բոժոժաձեւ (ծաղիկք)։

Grelottant, e (լէ.՞), ած. Ցուրտէ դողդղացող, ցրտաստրուռ, սրսփուն, ռ.

Grelotter (լէ). չ. Դողդղալ՝ սարսռալ ցուրտէ, սրսփալ, ռ. [**ment**։

Grément (՞), ար. Տ. **Grée-**

Grémial, ար. Ծնգանոց (ժամարար եպիսկոպոսի, լտ.)։ յգ. —**aux**։

Grémil (իլ), ար. Քարասերմնիկ, տկ.

Grenade, իգ. Նուռ։ 2 Նռնաձեւ զարդ, նռնակ† (զինուորի զգեստի վրայ)։ 3 Նռնակ, նռումբ † էլ գումպարասը։

Grenadier, ար. Նուռի ծառ, նռնենի։ 2 Բարձրահասակ ընտրեալ հետեւակազօր, սկայազօր †. C'est un —, (բարձրահասակ համարձակ կին մ'է, տխտանուհի մ'է)։ 3 հ. ժ. Նռմբաձեւ † նռմբաւոր †։

Grenadière, իգ. Նռնակի (էլ գումպարասը) պարկ, նռմբապարկ † 2 Երկրորդ օղամանեակ (հրացանի)։

Grenadille (տիյլ). իգ. Անուածաղիկ. չարգը ֆէլէք։

Grenadin (՞), ար. Պզտի Թռչուն մը, նռնահաւ †։ 2 Տեսակ մը շահոքրամ, կրընատէն։ 3 Փորը լեցած հաւ։ ‖ ած. Նռնական։

Grenadine, իգ. Մետաքսէ Թեթեւ պաստառ մը, կրընատին։ 2 Սեւ տանթէլի համար մետաքս, կրընատին։

Grenage, ար. Հատաւորում։

Grenaille, իգ. Ընդեղէն (հաւի տալու)։ 2 Գնտեակ † սաչմա։

Grenailler, ն. Հատիկներու վերածել, հատաւորել։

Grenat, ար. Ազնիւ քար մը, կարկեհան. սէյլան։ 2 Դամասկեալ կտաւ մը, կրընա։ ‖ ած. Նռնագոյն։

Grené, ար. Հատաւորութիւն։ 2 Հատաւոր երես։ 3 Կիտաւորածք † (նըկարի)։

Greneler (կռէ), ն. Բանի մը երեսը հատ հատ ընել, հատաւորել։

Grener, չ. Շատ հատեր տալ (ցորենի), ատոքանալ։ ‖ ն. Մանրել, հատաւորել։ 2 Հատաւոր ընել (կաշի)։ 3 Զտել (աղ՝ ճերմկցնելու համար)։ ‖ Se —, չ. Բիւրղանալ (աղի)։ [Թիւն։

Grèneterie, իգ. Հնտավաճառու-

Grènetier, ière, գ. Սերմնավաճառ, հնտավաճառ։ ‖ ած. Marchand —, Ցորենավաճառ։ [(դրամի), հատածիր†։

Grènetis (դի), ար. Հատաւոր ծիր

Grenette, իգ. Դեղին ներկի հատ (բաճէ), յակրեհատ † 2 Անոր փոշին, յակրեփոշի †։

Grenier, ար. Ջեղուանայարկ † բավան իչի †. Il va du — à la cave, (մէկ ծայրէն միւսը կերթայ՝ կը Թռի, փ.)։ 2 (Տան վերի յարկը) համբար, շտեմարան ☞ (ցորե)նոց, (խոտ)նոց։ 3 Նաւու լցարան, նաւ. Charger en — du blé, du sel։ 4 Արտադրող, աղբիւր, փ. C'est un beau — à tracasserie։ 5 Ցորենաւէտ՝ սնուցանող երկիր, համ-

թարանոց. La Sicile est le — de l'Italie ։ || Un — à coups de poing, Ծեծ ու փետի տղայ ։՛ | — publics, — d'abondance. Պահեստի ամբարք (սովի համար) ։ | — à sel, Աղամբար։ 2 Ազատեան † ։

Grenouille, էգ. Գորտ. գուրպաղը ։ 2 (Ընկերութեան մը) պահեստի գումար, պահեստի †. Manger la — ։

Grenouillère , էգ. Գորտերու ճահիճք, գորտատատան ։ 2 Վատառողջ խոնաւ տեղ։

Grenouillet, ար. Սանտրուկ, տկ. թաբէ'մի սիւ լէյման. 2 Տ. **Grenouillette,** 1 ։

Grenouillette, էգ. Ջրարբի խառածաղիկ ։ 2 Պզտի ուռ լեզուի տակ, գորտք ։

Grenu, e, ած. Հատալից, ատոք (հասկ). Bien —, (ատոքահատ) ։ 2 Խիտ խիտ գեղեցիկ հատերով՝ հատագեղ† (կաշի) ։ || ար. Հատաւորութիւն։

Grès (է), ար. Աւազաքար, խճաքար. Pavé de — ։ 2 Խճաքարեայ սալայատակ ։ 3 Խճաքարի փոշի ։ 4 Կաւաւազ † կաւազ † (անօթներ շինելու) ։ 5 Կաւաւազեայ † անօթք ։ [սիկլիկ Գ.

Grésil (իյլ), ար. Մանր կարկուտ,

Grésillement, ար. Ոլորում, գալարում ։ 2 Ծղրիթի (չըրքլաֆ) երգ ։

Grésiller, ն. Ոլրել, գալարել ։ || ան. Մանր կարկուտ գալ, սիկլիկ Գ. տեղալ ։

Gresserie (ս), էգ. Աւազաքարի կամ խճաքարի հանք։ 2 Խճաքար. Cette tour est faite de — ։ 3 Կաւաւազեայ անօթք, կաւազեղէնք † ։

Grève, էգ. (Աւազուտ) ափ՝ եզր, աւազեզր † 2 հ. ժ. Գլխատութեան հրապարակ ի Բարիզ, Կրէվ ։ 3 Գործադուլ՝ բանդուլ (բանւորաց՝ վարձուց յաւելման համար). Se mettre en —, (բանդուլ ընել) ։ 4 Սռնապան, հ.

Grevé, e, ած. Անշարժ գրաւի (րէհին) տակ իյնկած ։ || — de substitution, (Ուրիշներու ձգելու պայմանաւ) ցկեանս ժառանգ՝ հրխտակատար, փոխանակորդ † (որ և գ.) ։

Grever , ն. Գրաւի (րէհին) տակ ձգել, ծանրաբեռնել (հարկերով) ։ 2 Զըրկել, վշտացնել, վնասել ։

Gréviste , ած. և ար. Բանդուլ ընող, գործաթող ։ [խաբլոր ։

Grianneau (անô), ար. Պզտի գաւ-

Griblette, էգ. Կասկարեփի† միս։

Gribouillage, ար. Անշահ նկար, անճոռնի գիր, ձաքռտուք †։

Gribouiller, չ. և ն. Անշահ նկարել, անճոռնի գրել, ձաքռտել։

Gribouillette , էգ. Մանկանց խաղ մը, հանող-առնողին † ։

Grief, ève , ած. Ծանր (մեղք). 2 Ցաւագին, ծանր ։ || ար. Զրկանք, վնաս ։ 2 Դանգատի բան, տրտունջ ։ || յգ. (Վճռէ մը յառաջ եկած վնասուց) բողոքագիր ։

Grièvement, մ. Սաստիկ, ծանրապէս ։ [րութիւն (մեղքի)։

Grièveté, էգ. Մեծութիւն, ծան-

Griffade (1f), էգ. Ճիրանի հարուած, ճանկռտուք ։

Griffe, էգ. Ճանկ, մագիլ, ճիրան, (որ և գ.). Donner un coup de —, (ճանկռտել։ 2 Մէկու գործն աւրել, խածնել, ճանկել † գ.) ։ 2 Տպուած ստորագրութիւն, ձեռագրի դրոշմ (գրքի մէջ)։ 3 Ձեռագրատիպ† գործի։ 4 Ճիրանակերպ գործի, ճանկ։ 5 Ոլրած ծիլ (պատատուկ տնկոց), խիղք, ճիրան ։ 6 Արմատ՝ ոռխիկ (ինչ ինչ ծաղկանց) ։

Griffer (1f), ն. Ճիրանով զարնել, ճանկռտել ։ 2 Ճիրանովը բռնել ։

Griffon (1f-ì), ար. Կորճ. Թռչ. թավշանճըլ ։ 2 Առասպելական կենդանի մը. կորճառիւծ. անգա գուշու. սիմուրղ ։ 3 Անգլ. շուն մը, կրիֆոնակ † 4 Կրկին կարթ (օլթա չէնկէլի), կրկնակարթ † ։

Griffonnage (1f-1n), ար. Զկարդացուելիք՝ անշահ գիր, ձաքռտուք † 2 Ոչինչ գրուած ։

Griffonner (1f-1n), ն. Անշահ գըրել, ձաքռտել ։ 2 Շուտ և անփոյթ շարադրել՝ ծրագրել, ձաքռտել † ։

Griffonneur (1f-1n), ար. Անշահ գրող, ձաքռտող ։ 2 Շատ՝ շուտ եւ անփոյթ գրող հեղինակ, ձաքռտակ † ։

Grignon (ì-ì), ար. Հացի կոխուծ կեղեւ, կողունձ ։

Grignoter (ì), ն. և չ. Կրծել։ 2 Պզտի

շահ մը հանել. ոսկոր մը կրծել. կրծնլ, ֆ.
Grignotis (Ն·դի). ար. Դողդոջուն կէտք կամ գիծք (փորագրի մէջ). եզան շոլիկ Գ. [Ագահ, ճղճիմ։
Grigou, ար. Մուրացիկ. խեղճ։ 2
Gril (կռի, կռիյլ), ար. Կասկարայ. ըսգարա. Être sur le —, (մտատանջ՝ սրտմաշութի մէջ՝ փուշի վրայ լինել)։
Grillade, էգ. Կասկարայի (ըսգարա) վրայ եփելը, կասկարանք † 2 Կասկարած †։
Grillage, ար. Կասկարում † 2 Կասկարում† (նուշի՝ կաղինի)։ 3 Կասկարածք † 4 Բաց օդի մէջ կիզում, մուրկ † փ.°5 Մետաղը հալեցնելէ յառաջ անգամ անգամ կրակէ անցընելը. մուրկ †։ 6 Վանդակապատք † Թելավանդակ † (մառանի պատուհանի)։ 7 (Արգելիչ) ձողք (ձկնարանի)։
Grille (կռիյլ՝), էգ. Վանդակապատք. վանդակ (պատուհանի՝ բանտի)։ Être sous les —, (բանտը լինել)։ 2 Վանդակապատ՝ վանդակորմ (դղեակի)։ 3 (Վանքի խօսարանի) վանդակորմ. փարմագլըգ։ 4 Խօսարան (վանքի մէջ)։ 5 Կասկարայ (ճնոցի), ածխակալ † 6 Ծակոտած Թիթեղ (պանրի բերիչի)։
Grillé, ար. Խանձած խաղողք, այրածութիւն (այգիի մէջ)։
Griller, ն. Վանդակով պատել (պատուհան) ☞ վանդակապատ։ 2 Վանք դնել (աղջիկ)։ 3 Կասկարել. ըսգարա էթմէք։ 4 Այրել խորվել. խանձել, այրել, (որ և անխ.)։ 5 Այրել մրկել (արեւի՝ տունկեր)։ 6 (Ձուլելէ առաջ) անգամ անգամ կրակէ անցընել (մետաղ), մրկել† ‖ չ. Տոչորիլ, տապկուիլ, այրիլ։ 2 Անհամբերութենէ ուտուիլ, փորեփէց լինել, ուտուիլ. — de, (որ և — dans sa peau)։ ‖ — de, Այրիլ տոչորիլ, խելքը Թռցնել, կարօտ քաշել ☞ կարօտակէզ։ ‖ Se —, ց. Կասկարիլ։ 2 Խանձիլ, այրիլ։ 3 Այրիլ մրկիլ (տնկոց)։ 4 Այրել՝ խանձատել (մատը)։ [Թռչուն), Ֆռ.
Grilleté, e, ած. Բոժոժակիր† (շուն՝
Grillon (Ն), ար. Ծղրիթ. չըրթլագ.
Grimaçant, e (Ն). ած. Ծռկտող, ծամըռտկող։
Grimace, էգ. Ծռկտանք՝ ծամըռտուք (երեսի). (դիմա)ծռութիւն † 2 Կեղծիք. ձև, ձեւացում, ֆ. ‖ յգ. Քեկբեկմունք Faire des —, (ծամըռտըկուիլ)։ ‖ Faire la —, Երեսը ծռել ծամըռտկել. քիթը բերանը ծռել, ֆ. 2 Ծռմըռտկիլ † (հագուստի)։ ‖ Faire la — à qn. Քիթ բերան ընելով ընդունիլ։
Grimacer, չ. Երեսը ծռկտել՝ ծամըռտկել։ 2 Փոթփոթել † ծամըռտկուիլ. Cet habit —։ ‖ ն. (Տգեղօրէն) նմանցընել՝ կեղծել։ [Թիւն †։
Grimacerie, էգ. Դիմածռու-
Grimacier, ière, ած. Դէմքը ծամըռտկող, դիմածռիկ † (որ և գ.)։ 2 Կոտրտուող, ծամըռտկուող, (որ և գ.)։ 3 Կեղծ, կեղծաւոր, (որ և գ.). Démonstrations —. Ils donnent bonnement dans le panneau des —։
Grimaud (ō), ար. Անշահ հեղինակ, գիրք մրոտող։ 2 Անշահ արուեստագէտ։ 3 Իմաստակ։ 4 Վարի դասու աշակերտ, հ. ‖ —, e, ած. Տրտմաբարոյ †։
Grime, ար. Անպիտան աշակերտ։ 2 Ծաղրելի ծերի դեր, ծաղրելի ծեր, (որ և ած). Jouer les grimes, les pères —։
Grimelin (Ն), ար. Պզտի տղայ։ 2 Կծծի խաղացող։
Grimelinage, ար. Չնչին՝ կծծի խաղ։ 2 Դոյզն շահ, (կրծելու) ոսկոր, ֆ.
Grimer (se), ց. Ծերի դէմք առնուլ (դերասանի)։
Grimoire, ար. Ժաժմունք † կախարդագիրք † 2 Մութ խօսք, խառնակ գիր. ‖ Savoir, Entendre le —, Բանին մէջ յաջողակ՝ վարպետ լինել։
Grimpant, e (Ն Ն), ած. (Վեր) մագլող (այծ)։ 2 Մագլցի ելնող՝ մագլցիկ† (տունկ)։
• **Grimper** (Ն), չ. Մագլցի ելնել. վեր մագլել. 2 Բարձրն ելնել, ելնել (տանիքի վրայ)։ [Թռչնոց սեռմը, ծառագնացք
Grimpereau (Ն-ō), ար. Պզտի
Grimpeurs (Ն), ար. յգ. Ծառագնացք, մագլողք, Բ·ղ. [ճիւն (ակռաներու)։
Grincement (Ն), ար. Կրճում՝ կըր-
Grincer (Ն), ն. Կրճտել՝ կրճել (ակռաներ)։ ‖ չ. Ակռաները կրճտել, (որ և ֆ. ու անխ.)։ 2 Ճռնչել (դուռի), ճռալ Գ.

Grincheux, euse (ֆ), ած. Դաժան, խստաբարոյ ։

Gringalet (ֆ), ար. Տկար ու վտիտ մարդ, բարակ եղէգ ։ 2 Ոչինչ մարդ, կոբած, ըն.

Gringotter (1t), չ. Ճռուել (Թռչնիկի) ։ 2 Անշահ երգել, (որ և ն.) ։

Gringuenaude (ֆ-ō), էգ. Աղտ (քԹի) շուրջ, կորկ ։ 2 Մնացուկք (ուտելեաց) ։

Griotte, էգ. Բալ. վիշնէ ։ 2 Թուխ ու կարմիր խայտուցներով մարմար, բալակուճ † ։ [Ըէ աղանը ։

Griottier (1t), ար. Բալենի. վիշ.

Grippe, էգ. Հաճոյք, քմայք, ախորժք. C'est sa — d'acheter des livres ։ 2 Համաճարակ դում, համադում † ‖ Prendre qn. en — Գէշ աչքով առնուլ, հակառակ լինալ մէկու հետ։

Gripper (1p), ն. Ճանկովը բռնել, ճանկը նետել ։ 2 Գողնալ, Թռցնել, ըն. 3 Բռնել, կալանել ։ 4 Նախապաշարել (մէկու դէմ), դէմ հանել, լեցնել, ըն. ‖ Յ. Խորշոմիլ՝ քաշուիլ (պաստառի), (որ և Se —, Յ.) ։ ‖ Se —, Յ. Հակառակ լինալ (մէկու) ։

Grippe-sou, ար. Ջօշաքաղ, փնԹի, ըն.

Gris, e, ած. Մոխրագոյն, գորշ ։ 2 Աղեբեկ, ալէխառն (գլուխ). Être tout —, (աղեբեկ մազեր ունենալ) ։ 3 Նսեմ, մուԹ. Il fait —, (օդը ցուրտ է ու ամպամած) ։ 4 Անախորժ. Faire — mine à qn. (խոժոռ ընդունիլ մէկը). En voir de grises, (մեծ դժկամակութեանց հանդպիլ) ։ | Etre —, Կէս-գինով՝ Թերգինով † գինեգուարԹ † լինել ☞ ած. անփոփոխ. Couleur — de fer. — de souris, (արծաԹափայլ գորշ). — de perle, (մարգարտագոյն). — de more, (սեւորակ Թուխ, սեւագորշ) ։ ‖ ար. Գորշ գոյն, գորշ ։ 2 Գորշ հագուստ, գորշեր (հագնիլ). Il ne porte que du — ։ ‖ Le —, Սեւ ու ճերմակ՝ ճանճկէն գոյն (ձիու) ։ | — pommelé, Սեւ ու ճերմակ ։

Grisaille, էգ. Սեւ ու ճերմակ գոյներով նկար, գորշանկար ։ 2 Ալէխառն մազեր (կեղծամի մէջ) ։

Grisailler, ն. Գորշ ներկել, գորշ դարձնել ։ ‖ չ. Գորշանալ ։

Grisâtre (զա̄), ած. Գորշի զարնող, մԹնագոյն ։

Griser, ն. ԶուարԹացնել, արբշռեցնել † 2 Գլուխ զարնել (գինիի) ։ 3 Գինովցնել, ժ. [գա գուշու), ենքանեակ †։

Griset, ար. Պզտի եկքանիկ (սագ-

Grisette, էգ. (Աժան) գորշ հագուստ ։ 2 Բանւորուհի ։ 3 Բարիծաղիկ բանւորուհի, կրիգիկ †։ [տի) ։

Grisoller (1l), չ. Երգել (արտոյ-

Grison, onne (ֆ), ած. Աղեբեկ՝ սպիտակախառն (մազեր) ։ 2 Ալէխառն (մարդ). Il devint — ։ ‖ ար. Ալէխառն ։ 2 Ալէխառն մարդ ։ 3 Էշ, իշուկ, ըն.

Grisonnant, e (1n-ֆ), ած. Մէջը ճերմակ ինկած՝ ալէծաղիկ (մազեր) ։

Grisonner (1n), չ. Ճերմակ իյնալ (մազերու մէջ), աղեբեկիլ † ։

Grisou, ար. Բորբոքուն կազ մը, ածխակազ † գորշակազ † ‖ ած. Գորշկազային † (հուր) ։

Grive, էգ. Տորդիկ. ursph quiւcui ։ ‖ Comme une —, Սաստիկ (գինով) ։

Grivelé, e, ած. Գորշով ու ճերմկով խառնուած, գորշապիսակ ։

Griveler, չ. Պաշտնի շահեր՝ կըրծելու ոսկոր մը հանել ։ ‖ ն. Հանել (կտոր մ'ստակ) ։ [խայտուցք ։

Grivelure, էգ. Գորշուճերմակ

Grivois, e, գ. Համարձակ և արԹուն մէկը, սԹափիկ մէկը †. ‖ ած. ԶըւարԹ, անհամեստիկ, համարձակ ։

Grog, ար. Տեսակ մը պոնճ, կրոկ ։

Groguard, e (ֆ), ած. և գ. Տրտնջող, մրմռ, ըն. ‖ Un —, Ծեր զօրական ։ 2 Ծեր զօրական (ՊոնաբարԹի տոնեէն) ։

Grognement, ար. Տրտունք, մրմռունք ։ 2 Խանչիւն (խոզի) ։ 3 Գանչիւն (սկիւռի) ։

Grogner, չ. Տրտռալ, մրմռալ ։ 2 Խանչել (խոզի) ։ 3 Գանչել (սկիւռի) ։ ‖ ն. Սաստել, չեխել ։

Grognerie, էգ. Տրտունք, մրմռունք ։

Grogneur, euse, ած. և գ. Տըրտըռ, մրմռ ։ [չեխող ։

Grognon (ֆ-ֆ), ած. և գ. Սաստող,

Groin (կռուէֆ), ար. ՔիԹ՝ կնճիԹ (խոզի) ։ 2 Տգեղ դէմք ։ [լա ։

Grolle, էգ. Տեսակ մ'ագռաւ, կրօ-

Grommeler (ım), չ. Քթին տակէն մրմռալ, տրտռալ։ [Մրմռող։

Grondant,e (ñ-ñ), ած. Մռնչող։ 2

Grondement (ñ), ար. Մռնչիւն, մրմռում։ 2 Թնդիւն (որոտման)։

Gronder (ñ), չ. Մռնչել՝ մրմռալ (շան), Թունթունալ Գ. (արջի)։ 2 Քթին տակէն մրմռալ, տրտռալ։ 3 Մռնչել (ալեաց), գոռալ (Թնդանօթի)։ ‖ ն. Սաստել, չեխել, (որ և անփ.)։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք կամ իրար սաստել՝ չեխել։

Gronderie (ñ), էգ. Սաստ, չեխ։

Grondeur, euse (ñ), ած. և գ. Զեխող, սաստիչ։ [կան †։

Grondin (ñ-ñ), ար. Ձուկ մը, խանչ-

Groom (կռում), ար. Պզտի ծառայ, ճորտիկ † սպասիկ † 2 Ձիապարման, ձիապան։

Gros, osse (ō), ած. Մեծ, յաղԹ, ստուար, մեծղի, խոշոր ☞ (Թիկնա)-ւէտ, (Թիկն)եղ. — femme. Pas plus — que rien, (ամենապզտի), — et gras, (յոյր)։ 2 Գէր, յոյր. Cet homme est — comme un bœuf։ 3 Բարձրացած, ուռած. La rivière est —. Il a la joue —։ 4 Լեցուն. Avoir les yeux — de larmes. Avoir le cœur —, (մեծ վիշտ մ՚ունենալ). Cœur — de soupirs, (հառաչալիր† սիրտ)։ 5 Ծանրած, յղի. Femme —. Grosse de six mois. Une nuée — d'orages, (մրրկալից ամպ). L'avenir est — de malheurs, (ապագան սպառնալից է)։ 6 Ուռած, կոհակաղէզ. La mer est —։ 7 Մրրկալից (օդ)։ 8 Խոշոր՝ մեծ (խաղ), ստուար՝ ստուարաԹիւ (բանակ)։ 9 Մեծ՝ ծանր (գործ՝ տենդ՝ հայհոյանք)։ 10 Հարուստ (վաճառական՝ քաղաքացոր). Une — maison, (մեծ դուռ, գ. 2 Ծախսը մեծ տուն)։ 11 Հաստ (Թել՝ կտաւ՝ չուխայ). Un — lourdaud, — animal, — bête, (հաստագլուխ, էշ, անբան)։ 12 Հաստ՝ ծանր (գործեր՝ տան)։ 13 Յայտնի՝ շօշափելի (բաներ). Un — bon sens, (ամենապարզ ողջամտուԹիւն)։ 14 Հաստ ու խոշոր (ձայն)։ 15 Բարձրաձայն (ծիծաղ), մեծաձայն (զուարԹուԹիւն), խոշոր (կռուիւ)։ 16 ՄուԹ (կապոյտ)։ ‖ — bonnet, Մեծ աղայ։ | — mot, Ծանր խօսք։ | De — mots, Յիշոցք։ 2 ԱմօԹ՝ բաց խօսքեր։ | — vérités, Խիստ՝ ծանր ճշմարտուԹիւնք։ | En —, Խոշոր՝ մեծ (գրել)։ | À la —, Թանձր՝ հաստ (շինուած), Թանձրա(գործ)։ 2 Մեծ տոկոսով։ ‖ ար. Հաստ մաս. — de l'arbre, (կոճղ։ 2 Զօրաւոր կողմ)։ 2 Մեծ՝ ստուար մաս (բանակի), ամբոխ (հեծելոց)։ 3 ԲազմուԹիւն. Un — de courtisans։ 4 Մեծ՝ գլխաւոր մաս (պատմուԹեան), բուն (պատմուԹիւն)։ 5 Մեծաքանակ առուտուր՝ վաճառում. Tenir le —. Marchand en —. Demi- —, (մանրի ու խոշորի վաճառականուԹիւն)։ 6 Բաժ՝ բաժանմունք (զինիի)։ 7 Մէկ ուԹերորդ ունկիի, ունկիկ † Un — d'argent, de soie։ 8 Հին դրամ մը, մանրալիտր † ‖ — de Naples, Խոշոր հաստաւոր կերպաս մը, նաբօլեակ † | Le —, Բուն եկամուտ (ժողովրդապետի)։ ‖ մ. Խոշոր (գրել՝ շահիլ). Il y a — à parier que, (մեծապէս հաւատալի է որ…)։ | En —, մ. Ամէնը մէկ. En — j'ai fait de vous un portrait avantageux։ 2 Հակիրճ մը (պատմել բան)։ | En — et en détail, Մեծաքանակ ու փոքրաքանակ (ծախել)։ | Tout en —, Ընդամէնը, ամէնը ամէնը, ու. [կտրիկ † Թռչ. յգ. — - — s։

Gros-bec, ար. Սոնքակտուց† խած.

Groseille (ū), էգ. Հաղարջ. Groseille (ū), էգ. Հաղարջ. ՃՐԷՅՖ իւզիւմիւ. — verte, — à maquereau, (փշալից խաղող)։ ‖ ած. Հաղարջագոյն։

Groseillier (ō), ար. Հաղարջենի, Թփ. — à maquereau, (փշալից խաղողենի). — noir, (գաախսենի)։ [գեղջուկ։

Gros-Jean (ō-ñ), ար. Շինական,

Gros-noir (ō), ար. Սև խաղող մեծ հաս երով, եզնակն † յգ. — - — s։

Grosse (ō), էգ. Տասներկու երքառեակք † (կոճակի)։ 2 Խոշոր գիր (նոր սկսողի)։ 3 Բուն օրինակ (վճիռի)։

Grosserie (ū), էգ. ԵրկաԹ գործիքներ։ 2 Մեծաքանակ վաճառականուԹիւն։ [յղուԹիւն։

Grossesse (ō), էգ. ԾոցւորուԹիւն,

Grosseur (ū), էգ. ՍտուարուԹիւն, հաստուԹիւն, խոշորուԹիւն։ 2 Ուռ։

Grossier, ière (ō), ած. Կոշտ,

հաստ, Թանձր (զգեստ)։ 2 Անարուեստ՝ կոշտ (բանուածք). հաստ (նմանութիւն), Թանձր (պատկեր)։ 3 Թանձրամիտ (անտափառութիւն), Թանձր (հաճութիւնք)։ 4 Անհրահանգ, հաստ, Թանձրաբարոյ (ժողովուրդ)։ 5 Տգիտական, Թանձր (սխալ), ճաստ (հնարք)։ 6 Խորունկ, Թանձր (տգիտութիւն)։ 7 Տմարդի՝ անկիրթ՝ անոպայ՝ կոպիտ (մարդ), (որ և գ.)։ 8 Դռեմիկ՝ ըստորին՝ ցած՝ կոշտ (Թշնամանք)։ 9 Անհամեստ՝ լկտի (խօսքեր)։ 10 Վեր ի վերոյ՝ Թերի (գաղափար՝ բանի մը վրայ)։

Grossièrement (ō), մ. Հաստ՝ Թանձր կերպիւ (հագուած)։ 2 Խոշոր (աղացած)։ 3 Անարուեստ կերպիւ, կոշտ՝ Թանձր (բանուած)։ 4 Տգիտօրէն, Թանձրապէս (սխալիլ)։ 5 Կոշտ՝ կոպիտ (վարուիլ)։ 6 Վեր ի վերոյ (դատել՝ բանի մը վրայ). Voilà — ce qu'il a dit sur ce sujet։

Grossièreté (ō), էգ. Կոշտութիւն, հաստութիւն, Թանձրութիւն (բանուածքի)։ 2 Մեծութիւն՝ Թանձրութիւն (սխալի)։ 3 Հաստութիւն՝ կոշտութիւն (լեզուի՝ բարուց)։ 4 Կոշտութիւն, կոպտութիւն։ 5 Կոշտ խօսք, կոպիտ բան։

Grossir (ō), ն. Խոշորցնել։ 2 Մեծցնել, աւելցնել, աճեցնել։ 3 Չափազանցել, խոշորցնել, փ. ‖ չ. Ստուարանալ, խոշորնալ։ 2 Աճիլ, շատնալ. La mer —, (ալիքները կը կուտակին՝ կը շատնան)։ ‖ Se —, յ. Ստուարանալ, աճիլ։

Grossissant, e (ō-ՙ), ած. Խոշորցնող (ապակի)։ 2 Խոշորցող, աճող։

Grossissement (ō), ար. Խոշորցնելը։ 2 Մեծնալը, խոշորնալը։

Grossoyer (ō-ուա), ն. (Վճիռի) բուն օրինակն հանել։

Grotesque, ած. Անհեթեթ՝ այլանդակ (նկար)։ 2 Ծաղրելի, այլանդակ, արտառոց, փ. ‖ ար. Այլանդակը, անհեթեթը։ 2 Կաքաւիչ, խեղկատակ։ ‖ յգ. էգ. Հնաձեւ արաբեսկք։

Grotesquement, մ. Ծաղրելի՝ արտառոց կերպիւ, անհեթեթ (հագուած)։

Grotte, էգ. Քարանձաւ, անձաւ, այր։

Grouillant, e (ՙ), ած. Եռուեփ ելնող, եռացկոտ, եռուն։ 2 Վժվժացող ☞ (ոջլա)լից, (որդն)եռաց։

Grouillement, ար. Գրկռոց (փորի)։

Grouiller, չ. Շարժիլ, խլրտալ, Թնդալ, ռ. 2 Դողդղալ (գլխի)։ 3 Գռգռալ՝ կրկռալ (փորի)։ 4 Վխտալ, վժվժալ։ ռ. Ce fromage — de vers, (այս պանրի մէջ որդեր կը վխտան)։

Group (կռուբ), ար. Ստկի կնքուած ծրար, դրամածրար։

Groupe, ար. Խումբ (հետաքրքիրներու)։ 2 Նկարախումբ † (պատկերի մէջ)։ 3 Արձանակոյտ, խմբանդրրի † Փոք. 4 Զուգադիր † սիւնեար։ 5 Գումարում, խմբում, փ. 6 Գրակոյտ (բառգրքի էջերու վերեւը)։ [խմբում։

Groupement, ար. Գումարում,

Grouper, ն. Ժողովել, գումարել, խմբել։ 2 Խմբովի նկարել, խմբել։

Gruau (ō), ար. Փեճեկներն հանուած ու խոշոր աղացած վարսակ՝ ցորեն՝ գարի, ձաւար։ 2 Փուռի մէջ չորցած գարիի՝ վարսակի ալիւր, փոխինդ † 3 Ամենազնիւ ալիւր, սիմինտ. Pain de —։ 4 Զաւարէ (խոշոր աղացած ալիւր) աԹերայ (լափա)։

Grue, էգ. Խորդ, կռունկ, Թռչ. բուրճա. Un cou de —, (երկար վիզ)։ 2 Անմիտ, տխմար։ 3 Կռունկ, համ. 4 Ծանր բեռեր վերցնող մեքենայ, խորդակ։

Grucrie (կրիւռի). էգ. հ. ժ. Անտառաց ատեան։ 2 Անտառական վէճերու դատաւորութիւն։

Gruger, ն. Ակռայով կոտրել (շաքար)։ 2 Ուտել, անոյշ ընել, ը. 3 (Մէկու) բոլոր ունեցածը ուտել լմնցնել։

Grume, էգ. Փայտի վրայ ձգուած կեղեւ. En —, (կեղեւը վրան)։

Grumeau (ō), ար. Կունտ՝ փառ (աղի)։ 2 Մակարդած մաս, փառ (կաԹի)։ յգ. —x։ [Թանձրանալ (կաԹի), փառիլ։

Grumeler (se), յ. Կտոր կտոր

Grumeleux, euse, ած. Փառ փառ (արիւն)։ 2 Խորտուբորտ (եամրը եումրու) տանձ։

Gruyer, ère, ած. Կռնկանման (փասեան)։ 2 Կռնկորսակ (բազէ)։ ‖ ար. հ. ժ. Անտառի աւատապետ։ 2 հ. ժ. Անտառներու դատաւոր։

Gruyère, ար. Պանիր մը, կրավիէր։

Guano (կու), *տր. Ծովային Թռչնոց միրտ (իբր պարարտութիւն), կուանօ ։*

Gué, *տր. Գետի մէջ ջուրը քիչ տեղ՝ ոտքով անցնելու, անցք, հուն.* Passer la rivière à —, *(գետի հունէն անցնիլ)։*

Guéable, *ած. Հունաւոր (գետ).* կէչիտլի ։

Guèbre, *տր. Կրակապաշտ ։*

Guède, *էգ. Լրջու.* չիվիտ օթու ։

Guéder, *ն. Լրջուով* (չիվիտ օթու) *ներկել ։ 2 Կշտացնել ։*

Guéer, *ն. (Գետի) հունէն* (կէչիտ էօլու) *անցնիլ ։ 2 Գետին մէջ լուալ, ցայել Գ.*

Guelfe, *տր. հ. ժ. Ս. պապի կուսակից Գերմանիոյ կայսերաց դէմ, Կէլֆեան։*

Guenille (Ճիյլ), *էգ. Կապերտ, քուրջ։ 2 Հին ու մաշ հագուստ, ցնցոտիք, զրզլիք.* En —, *(քզիկ քզիկ լաթերով) ։ 3 Զնչին՝ փուճ բան, ը.*

Guenillon (Ն), *տր. Քուրջի կտոր, կապերտիկ։ 2 Թուղթի կտոր, ոչինչ Թուղթ։*

Guenipe, *էգ. Ստորին և աղտոտ կին, հոտած, ը. 2 Վարնոց՝ գէշ կին ։*

Guénon (Ն), *էգ. Կապիկներու սեռ մը, կէնոն։ 2 Էգ կապիկ, կապկի ✝.* Une petite — ։ *3 Ամենատգեղ կին, կապկուհի։ 4 Բոզ։ [Մանրուկ տգեղ կին, կապիկ։*

Guenuche, *էգ. Էգ կէնոնիկ ։ 2*

Guépard, *տր. Հնդիկ-կատուի տեսակ մը, կէքար ։*

Guêpe (ē), *էգ. Իշամեղու, պիծակ.* ճապաճ արըսը, *(որ և* Mouche - —). Taille de —, *(մեղուի մէջք, ♦.)* ։ ‖ — -frelon, *Զքու ճանճ, ձիապիծակ ։*

Guêpier (ē), *տր. Պիծակի բոյն։ 2 Գէշ գործ, կասկածելի մարդիկ.* Tomber dans un — ։ *3 Խարուելիք գործ.* Se mettre la tête dans le —. Cette affaire est un —, *(այս գործը ծուղակ մ'է, տակը խաբէութիւն կայ)։*

Guère *(քնն. մէջ* **Guères**), *մ. Քիչ, ը.* Je vais vous verser du vin. — Guère, je vous prie. Ne —, *(քիչ).* Ce vin n'est — bon, *(լաւ գինի մը չէ այս).* Je n'ai — d'argent, *(ստակս քիչ է).* Il ne s'en est fallu que, *(քիչ մնաց որ ...)* ։ ‖ Ne ... guère, *Գրեթէ բնաւ.* C'est un don que le ciel ne nous refuse — ։ ‖ Ne ... guère ... que ... *Գրեթէ, միմիայն, միայն.* Il n'y a — que vous qui ayez lu ce livre.

Guéret, *տր. Հերկեալ-ու չցանուած երկիր ։ 2 Արտ, անդաստան, բն.*

Guéridon (Ն), *տր. Միոտանի կլոր սեղան՝ վրան բաներ դնելու, ջահակալ, միոտանի ✝ ։*

Guérilla (ռիյլեա), *էգ. Արձակամարտ զօրք, արձակազօրք ։ յգ.* — **s** ։

Guérir, *ն. Բժշկել, բուժել ☞ (նորա)բոյժ.* L'art de —, *(բժշկութիւն).* Cela ne — de rien, *(բանի մը չգար այդ)։ 2 Փարատել (կասկած) ։ ‖ չ. Բժըշկուիլ, բուժիլ ☞ (ինքնա)բոյժ ։ ‖* Se —, *յ. Բժշկուիլ ։ 2 Ինքզինք բժշկել ։*

Guérison (Ն), *էգ. Բժշկութիւն, բոյժ.* Rendre la —, *(բժշկել) ։*

Guérissable, *ած. Բժշկելի ։*

Guérisseur, *տր. Բժշկող, բուժիչ.*

Guérite, *էգ. (Պահնորդի) խուց.* պէճճի գուլիպէսի ։ *2 Պզտի դիտանոց (շէնքի մը վերեւը)։ 3 Ապաւէն.* Gagner la —, *(փախչիլ) ։*

Guerre (ē), *էգ. Կռիւ, մարտ, պատերազմ ✝ ☞ (ծովա)մարտութիւն.* Petite—, *(որ և՝ ռազմափորձ ✝ մարտափորձ ✝ կեղծամարտ ✝).* Moitié —moitié marchandise, *(երկքայական կերպիւ ։ 2 Կէս կամայ կէս ակամայ) ։ 2 Պատերազմի արուեստ.* Ce général sait la —. Homme de —, *(ռազմագէտ մարդ).* Gens de —, *(զինուորականք)։ 3 Արշաւանք.* S'en aller en — ։ *4 Պատերազմի պաշտօնատուն.* Être employé à la —. Chef de bureau à la — ։ *5 Հակառակութիւն, կռիւ.* Il est toujours en — avec ses voisins ։ ‖ En —, *Պատերազմի ատեն։* | De — lasse, *Մարտնչելէ յոգնած ։ 2 Շատ դիմանալէ վերջը (տեղի տալ) ։* | De bonne —, *Պատերազմի օրինաց համեմատ ։ 2 Օրինաւորապէս ։* | Faire bonne —, *Մարդասիրութեամբ պատերազմիլ ։ 2 Իր շահը պատուաւոր կերպիւ պաշտպանել, օրինաւոր վարուիլ ։* | Faire la —, *Մարտ մղել ։* | Faire la — à, *Մրցիլ, պատերազմիլ։ 2 Յարձակիլ։ 3 Ետին անցնիլ (հացի), իյնալ (հացին վրայ)։ 4 (Մէջ*

կու) ետին խնկած լինել։ 5 (Թռչուն) զարնելու ելնել, որսի ելնել։ || Faire la — à l'œil, Եղածները՝ Թշնամւոյ շարժմունքը ուշի ուշով դիտել։ | Mettre en, — Պատերազմի դրդել՝ հանել։ | À la — comme à la —, Ըստ տեղւոյն նեղուիլ, ըստ տեղւոյն զբօսնուլ պէտք է։

Guerrier, ière (1r), ած. Պատերազմի, մարտական։ 2 Ռազմիկ, պատերազմիկ, ռազմասէր † 3 Ռազմագէտի (կերպարանք)։ || ար. Պատերազմող, մարտիկ, (էգ. մարտուհի †)։ 2 Զինուոր, զօրական. Il rassemble autour de lui ses —։

Guerroyer (կեռուա), չ. Մարտընչիլ, պատերազմիլ, պատերազմ բանալ, ըլ.

Guerroyeur (կեռուա), ար. Պատերազմասէր։

Guet, ար. Դիտելը, պահ. կէօզլէյիւ. Faire le —. Avoir l'œil, l'oreille au —, (ուշադիր դիտել՝ ականջ դնել). Ce chat est au — d'une souris, (այս կատուն ակնդէտ մուկի կ'սպասէ). Ce chien est de très bon —, (այս շունս լաւ կը պահանորդէ †)։ 2 Գիշերապահութիւն. Faire le —։ 3 Գիշերապահք. Chevalier du —, (գիշերապահաց գլուխ). Mot du —, (իրար ճանչնալու բառ, նշանաբան). Se donner le mot du —, (խօսք մէկ ընել)։ 4 Պահանորդ, պահնակ. Poser le —։

Guet-apens (?), ար. Դարանակալութիւն, դարան (կողոպտելու). Tuer qn. de —, (նենգաւ՝ դաւով սպաննել)։ 2 Դաւաճանութիւն։ յգ. —s. — (կէդ-աքան)։

Guêtre (k̄), էգ. Հեսկ. բօզլուզ. Tirer ses —, (ձգել երթալ). Il y laissa ses —, (հոնտեղ մեռաւ)։

Guêtrer (k̄), ն. (Մէկու) հեսկերը (բօզլուզ) հագցնել։ || Se —, յ. Հեսկերը դնել։

Guetter (1t), ն. Դիտել. կէօզլէմէք։ 2 Դարանիլ (կատուի)։ 3 (Ճամբան) սպասել։ 4 Սպասել (առթի)։

Guetteur (1t), ար. Պահանորդ, դէտ։

Gueulard, e, գ. Պոռպռան շատխօս։ 2 Որկորի տէր, Թշան, ըլ.

Gueule, էգ. Բերան (մարդու), երախ (գազանի). En un tour de —, (մէկ պատառով). Quelle — il a! (ինչ լեզու՝ ինչ ձայն ունի). Fort en —, (լիրբ ու շատախօս). Il a la — morte, (բերանը պապանձեր է)։ 2 Որկոր. La — tue plus de gens que l'épée. Certain hâbleur à la — affamée. — fine, (լաւ պատառները ճանչցող, որկորի վաճառական, ըլ.)։ 3 Երես. Donner sur la — à qn. lui paumer la —, (քթին բերնին իջեցնել։ 2 Պապանձեցնել, բերանը կարկել)։ || La — enfarinée, Անխելք յուսով՝ բերանը հովին բացած (գալ)։ || — ferrée, Թշնամանք ի բերան, լրբախօս։ 2 Ջերմատար † անտապ † (բերան)։ | — -de-loup, Գայլերախ † տկ.

Gueulée, էգ. Խոշոր՝ լեցուն պատառ, Թուռ։ 2 Աղտոտ խօսքեր։

Gueuler, չ. Բարձրաձայն շատխօսիլ կամ գանգտիլ, պոռպռալ։ || ն. Ակռաներով բռնել, ար..

Gueusaille, էգ. Սինլքորներու՝ մուրացկաններու գունդ։

Gueusailler, չ. Մուրացկանութիւն ընել, մուրալ, ռ.

Gueuse, էգ. Ձուլած կոշտ երկաթ։

Gueuser, չ. Մուրալ, մուրացկանութեան դառնալ, ըլ.

Gueuserie, էգ. Կարօտութիւն, խեղճութիւն։ 2 Մուրացկանութիւն։ 3 Ոչինչ՝ խեղճին բան, ըլ.

Gueux, euse, ած. Չքաւոր, կարօտ. Cet homme est fort —. Un avare est toujours —. — comme un rat, (յետին աղքատ)։ 2 Խեղճ մնացած, կարօտ. C'est un gentilhomme fort —։ 3 Աղքատին. Un équipage —։ || ար. Մուրացիկ, մուրացկան։ 2 Նեղի մէջ մէկը։ 3 Անառակ, սինլքոր, անպիտան։ 4 Խաբեբայ. Méfiez-vous de cet homme, c'est un —։ || Un —. Une — de, Թշուառական (մուկ մը). || էգ. Գէշ կին, անառակուհի. C'est une —, une vieille —։ 2 Մուրացուհի † || ար. յգ. Les Gueux, Մուրողք (Ֆլանտրիոյ կալվինականք, ԺԶ դար)։

Gui, ար. Մղամուրճ. սյուրհ աղանը.

Guichet, ար. Դռնակ, միջնադուռ։ 2 Դռնակ (պահարանի)։

Guichetier, ա. Բանտապետի ծառայ, դրանց պահապան, դրոյլ։

Guide, ա. Ուղեցոյց, առաջնորդ։ 2 Թիկնապահք (զօրապետի), հ. ֆր. || էգ. (կառամիջ ձիու) երասանի փոկ կամ չուան, երասանակ. Conduire à grandes —, (արարշաւ վազցնել ձին). Mener la vie à grande —, (ինչքը վատնել, առողջութիւնը փճացնել)։ 2 Ամէն մէկ հանգոյցի՝ սուրհանդակի իրաւունք, հան գոյցի իրաւունք. Payer les —։

Guide-âne (գիդ'ան), ա. Վարժութեան գիրք, ուղեցոյց†։ 2 Պզտի տօնացոյց։ 3 Տողաշար։ յ. ն. կամ Լ։

Guider, ն. Ճամբայ ցուցնել, ուղեւորել, առաջնորդել։ 2 Վարել՝ ուղղել (նաւ)։ 3 Տանիլ, առաջնորդել, Փ.

Guidon (կ), ա. Առաջնորդ (գիրք)։ 2 Դրօշիկ զօրաց (ուղղութեան գիծ ցուցընող), վառ։ 3 հ. ժ. Դրօշ։ 4 հ. ժ. Դրօշակիր։ 5 հ. ժ. Դրօշակրութիւն։

Guignard (կ), ա. Խոլոտկահաւ † Թռչ. [հալիք †։

Guigne (կ), էգ. Անոյշ կեռաս մը,

Guigner (կ), չ. Աչքի ծայրով՝ պոչով նայիլ։ || ն. Գաղտնի նայիլ՝ դիտել։ 2 Աչքը տնկել, աչք ունենալ (մէկու կամ բանի)։ [ծառ, հալիքենի †։

Guignier (կ), ա. Անոյշ կեռասի մը

Guignon (կ-կ), ա. Զաջողութիւն, ձախորդութիւն, չ. [նեղացնող, ա.

Guignonant, e (կ-կ), ած. Սիրտ

Guildive, էգ. Շաքարօղի։

Guilée, էգ. Ցանկարծատարափ †։

Guillage (կիյյ), ա. Եռացում (գարեջրի), խմորում։

Guillaume (եօմ), ա. Բերիչ մը (rէGsէ), գէսագործի †։

Guilledou (կիյյ), ա. Բոզանոց։

Guillemet (կիյյ), ա. Չակերտ (« »)։

Guillemeter (կիյյըմըթէ), ն. Չակերտով զատել, չակերտել։ [(գարեջրի)։

Guiller (կիյյ), չ. Եռալ՝ խմորիլ †

Guilleret, ette, ած. Զուարթիկ։ 2 Թեթեւ (գիրք)։ 3 Թեթեւ ընկած (հագուստ)։ 4 Համարձակ՝ լրբիկ † (վէպ)։

Guilleri (կիյյ), ա. Ճռուողիւն՝ ճիվ ճիվ (ճնճղուկի)։

Guillocher (կիյյ), ն. Իրար կտրող գծերով զարդարել, խաչագծել† կիլօշել†։

Guillochis (կիյյ), ա. Իրար կտրող գծերով զարդ, խաչագիծք † կիլօշած †։

Guillotine, էգ. Գլխատման մեքենայ, կիլօտին, կառափնատ, կառափնատ։ || À —, Վեր ելնելով բացուող՝ սահնուկ † (պատուհան)։

Guillotiner, ն. Կառափնատ գործիքով գլուխ կտրել, կառափնատել †։

Guimauve (օ), էգ. Տուղտ. տկ. կիւլխաթէմ.

Guimbarde (կէկ), էգ. Վրան զոց երկարատայլ մը, վաշէ † 2 Ակռայի վին, տատամնավին † աղըզ բամպուրասր։ 3 Անշահ կիթառ։ [(կուսանի)։

Guimpe (կէնբ), էգ. Լանջանոց

Guindage (կ), ա. (Մեքենայով) վեր քաշելը (բեռեր), վերամգութիւն † 2 Տնկելը (կայմ)։ [(նաւու դրօշի)։

Guindant (կ-կ), ա. Լայնութիւն

Guindé, e (կ), ած. Բարձրաթռիչ, արուեստապերճ, ստապերճ †. Discours —. Cet auteur est —. Il est toujours —, (բռնազբօսիկ կերպարանք մ'ունի. միշտ ծանր կ'ուզէ երեւիլ)։ 2 Պիրկ նստած (ձիու վրայ)։

Guinder (կ), ն. Վեր քաշել (մեքենայով)։ 2 Տնկել (կայմ)։ 3 Շինծու պերճութիւն՝ բարձրութիւն տալ (ոճի)։ || Se —, յ. Ինքզինք վեր հանել, բարձրանալ (չուաններով)։ 2 Մեծութիւն ծախել։ 3 Բարձրէն Թռիլ, բարձրերը Թռիլ (գրուածքի մէջ)։

Guinée, էգ. Անկլ. ոսկի մը, կինէ։ 2 Բամպակէ բարակ կտաւ մը, կուինէ։

Guingan (կ-կ), ա. Բարակ ղերձանէ պաստառ մը, կէնկան։

Guingois (կ), ա. Ծռութիւն (որ եւ Փ.). || De —, մ. Թիւր, ծուռ։

Guinguette (կ), էգ. (Քաղքի ղըրսերը) գինետուն։ 2 Գիւղի տնակ։

Guipure, էգ. Տեսակ մը տանդէլ, կիբիւրակ †։

Guirlande (կ), էգ. Շղթայ՝ բոլորք ծաղկանց՝ տերեւոց, պսակ, բոլոր։ 2 Ծաղկաքաղ (քերթուածներու)։

Guise, էգ. Քիմք, ճաշակ, կերպ, եղանակ։ || En — de, Դէս, իբր, կերպով։

Guitare, էգ. Կիթառ։ 2 (Զանձրալի) կրկնութիւն, գ.
Guitariste, գ. Կիթառահար †։
Guit-guit (կի-կի), ար. Գեղեցկափետուր թռչուն մը, կիկի։
Guivre, էգ. Օձ, Ինք. [ճաշակի։
Gustatif, ive, ած. Ճաշակական,
Gustation, էգ. Ճաշակում, ճաշակառութիւն։
Gutta-percha (Չt-f), էգ. Բասուչուի նման նիւթ մը, կուղաբերգայ։
Guttural, e (Չt), ած. Կոկորդի, կոկորդային (հագ՝ ձայն՝ գիր)։
Gymnase (զ), ար. Մարմնամարզարան, մարզարան. Les — militaires։ 2 Մրցումի՝ սկուտեղ նետելու տեղ, մարզարան † հ. Յ. 3 Կրթարան, ժիմնազ, Գերմ. (որ եւ **Gymnasium**)։
Gymnasiarque (զ), ար. Մարմնամարզիչ † մարզապետ † (դպրոցի մէջ)։ 2 Մարզարանի գլուխ, մարզապետ † հ. Յ.
Gymnaste (u), ար. Մարմնամարզը ցուցնող, մարզուսոյց † 2 Ոյժի խաղեր ընող։ 3 հ. ժ. Ըմբշամարտի վարժապետ, ըմբշավարժ †։
Gymnastique, ած. Մարմնամարզական, մարմնակրթական։ || էգ. Մարմնամարզութիւն, մարմնակրթանք։ 2 Մարզավայր †։
Gymnique, ած. Ըմբշական (խաղք)։ || էգ. Ըմբշական արուեստ, ըմբշութիւն։
Gymnoptère, ած. Մերկաթեւ (միջատ)։ [Մերկիմաստասէր։
Gymnosophiste (սօ), ար. հ. ժ.
Gymnosperme (օս), ած. Մերկասերմ, բո. || էգ. Մերկահունտ †։
Gymnospermie (օս), էգ. Մերկասերմնեայք †։
Gymnote, ար. Ելեքտրաձուկ։
Gynandre (ժան), ած. Որձուէգ (տունկ)։ [բո.
Gynandrie (ժան), էգ. Որձուէգք,
Gynécée, ար. Տիկնունի, կանանոց։
Gynécocratie (սի), էգ. Տէրութիւն՝ ուր կինը կրնայ թագաւորել, կնապետութիւն։
Gypaète, ար. Անգղարծիւ, Թռչ.
Gypse, ար. Գաճաքար †։
Gypseux, euse (սէօ), ած. Գաճաքարային †։
Gyratoire, ած. Պտուտական։
Gyromancie (Ն), էգ. Շրջահմայութիւն։
Gyrovague, ար. հ. ժ. Շրջիկ՝ մուրացիկ կրօնաւոր, շրջուն աբեղայ։

H

Ha! (հա), ձյ. Բաբէ՜, հա՜, ա՜ ա՜, վա՜յ. Ha, vous voilà!
Habeas-corpus (ապէաս գօրբիւս), ար. Երաշխաւորով բանտէն ազատելու օրէնք, անձնակալութեան օրէնք, Անգ.
Habile (ա), ած. Ճարտար, վարպետ, հմուտ, քաջ, յաջողակ, ճարպիկ, (որ եւ ար.)։ 2 Շոյտ, արագ, ճարպիկ։ 3 Իրաւունքն ունեցող, կարող, էր. || Habile, habile! ձյ. Շո՜ւտ։
Habilement (ա), մ. Ճարտարութեամբ, վարպետութեամբ, ճարպկօրէն։ 2 Փութով, շուտով։
Habileté (ա), էգ. Ճարտարութիւն, հմտութիւն, վարպետութիւն, ճարպկութիւն։
Habilité (ա), էգ. Կարողութիւն, բաւականութիւն, էր. [րողացնել, էր.
Habiliter (ա), ն. Կարող ընել, կա-
Habillage (ա), ար. Հանդերձանք շամփրամսերու † 2 Մսի հանդերձանք (ապանդանոցի մէջ)։ [(պաստառ)։
Habillant, e (ա), ած. Վայլող

Habillé(ա), ած. Հագուած. Un habit —, (հանդիսական զգեստ մը)։ ‖ գ. Un — de noir, Սեւազգեստ մէկը. Un — de soie, խոզ։

Habillement(ա), ար. Հագուստ։ 2 Հարկ եղած հագուստները տալը, զգեստաւորում։

Habiller (ա), ն. Հագուեցնել։ 2 Հագուստ տալ, հագուստները տալ, զգեստաւորել։ 3 (Մէկուն) զգեստ շինել՝ կարել, (որ և անբ.). Ce tailleur — très bien։ 4 Զարաչար քամքասել, ողջ կողմը չթողուլ, (որ եւ — qn. de toutes pièces)։ 5 Դարձնել (բան մը՝ ոտանաւորի)։ 6(Այլաբուն)դրոշմ կամ նկարագիր մը տալ. Le poète — à la française les héros de l'antiquité։ 7 Լաւ երթալ, վայլել. Ce costume vous — bien. Cette étoffe — bien։ 8 Պատեան լինել, փաթտել. Ses vers iront chez l'épicier — le sucre et la cannelle։ 9 Միսը հանդերձել (սպանդանոցի մէջ)։ ‖ S'—, յ. Հագուիլ։ 2 Զգեստներն շինել տալ. Il s'— chez les premiers tailleurs։ 3 Զգեստներն հոգալ՝ առնուլ. S'— à la friperie։ 4 Վրան առնուլ, փ.

Habilleuse (ա), գ. (Դերասանուհեաց) ազուցիչ կին։

Habit (ա), ար. Լաթ, հագուստ, ըզգեստ. — d'été. — de deuil, (սեւեր). — monacal, (սքեմ)։ 2 Մեկնոց (սէրթի). Un — noir. Boutonner son —. Prendre la mesure d'un —. Cet — vous habille bien. — long, (պճղնաւոր, կապայ). — court, (կղերականի մեկնոց)։ 3 Սքեմ. Prendre l'—, (սքեմ առնուլ, սքեմաւորիլ). Prise d'—, (սքեմառութիւն)։

Habitable (ա), ած. Բնակելի։

Habitacle (ա), ար. Յարկ, բնակարան, (Ս. Գ. եւ բն.). L'— de la raison, (վերնատուն, փ.)։ 2 Կողմնացոյցի արկղիկ, ն.

Habitant, e (ա), գ. Բնակիչ, բնակ ☞ (դաշտա)կան։ ‖ Les — des airs, des forêts, des eaux, Թռչունք, գազանք, ձկունք։

Habitation (ա), էգ. Բնակութիւն, բնակում։ 2 Բնակակցութիւն (կնոջ մը հետ)։ 3 Տուն, կայան, բնակարան։ 4 Կայան (անասնոյ)։ 5 Հաստատութիւն, կալուած. Les Français établirent une — dans le Canada։ 6 Երկիր՝ կալուած (գաղթականի)։

Habiter (ա), ն. և չ. Բնակիլ ☞ (մարդա)շէն, (մարդա)բնակ ☞ ե. գ. հ. համայարկ։ 2 Բնակակցիլ՝ մերձաւորիլ (կնոջ մը հետ), էր.

Habitude (ա), էգ. Ունակութիւն, սովորութիւն. Se faire une —, (սովորութիւն ընել). C'est un homme d'—, un bête d'—, (սովորութեանցը հետ ապրող մէկն է)։ 2 Յաճախում, յարաբերութիւն. Avoir — avec qn. 3 Սիրային յարաբերութիւն. C'est une —, une vieille —։ 4 Կազմուածք, յօրինուածք (բոյսի՝ կենդանիի). L'— du corps se modifie peu à peu dans la convalescence։ ‖ D'—, Ըստ սովորութեան։ | Par —, Սովորութեան ոյժով։

Habitué (ա), ար. Յաճախող, մտնող ելնող (տուն մը)։ 2 Ժողովրդապետութեան մ'անպաշտօն քահանայ։

Habituel, elle (ա), ած. Սովորական։ 2 Մնացական (շնորհք), Ա.

Habituellement (ա), մ. Ըստ սովորութեան, սովորաբար։

Habituer (ա), ն. Ընդելել, սովորեցնել։

Hâbler (հա), չ. Մեծ մեծ չարդել, կոկոզաբանել, մեծաբանել։

Hâblerie (հա), էգ. Կոկոզանք, մեծաբանութիւն։

Hâbleur, euse (հա), գ. Կոկոզաբան, մեծաբան։

Hache (հ), էգ. Փայտատ, կացին, տապար. պալթա։ 2 Տապար (գլխատման)։ ‖ — d'armes, հ. ժ. Պատերազմի տապար, սակր †։

Hache-paille (հ), ար. Յարդ կամ խոտ մանրող գործի, յարդատ։ յգ. ն.

Hacher (հ), ն. Կտրտել, յօշել, ջարդել. Je me ferais — en pièces plutôt que de ...., (կտոր կտոր կը լինիմ քան թէ ....)։ 2 Անշահ կտրտել, ջարդուբուրդ՝ կտոր կտոր ընել։ 3 Աւերել, ջարդուբուրդ ընել (հունձքեր)։ 4 Վանդակակերպ գծիկներ՝ խաչագծեր † քաշել, նկ. ‖ — son style, ses phrases, Կտրտուկ գրել։

Hachereau (հ-ռ), տբ. Պզտի կացին, կացնիկ, [տապարիկ:

Hachette (հ), էգ. Պզտի տապար.

Hachich (հ), տբ. Հնդկականեփի տերեւ՝ ծխելու կամ ծամելու, և անով շինուած արբշռիչ ըմպելի, հաշիշ:

Hachis (հ), տբ. Ցօշած ✝ (կերակուր). գրյմա:

Hachoir (հ), տբ. Ցօշոց. գրյմա թահթասը: 2 Դանակ. գրյմա պալթասը.

Hachure (հ), էգ. Վանդակակերպ գծիկք, խաչագծիկք ✝.

Hagard, e (հ), ած. Խոժոռ, խոլոր, վայրագ, դաժան: 2 Դժուարընտել (բազէ).

Hagiographe (ա), ած. Livres —, Սրբագիրք (բացի Հնգամատեանէ ու մարգարէութիւններէ): ‖ տբ. Սրբազան մատենագիր, սրբագիր: 2 Վարք սրբոց գրող, սրբագիր: [սութիւն.

Hagiographie (ա). էգ. Սրբախօ-

Hagiographique (ա), ած. Սըրբախօսական:

Haha (հահա), տբ. (Պարտէզի) արմածակ: [ռաչ, տբ.

Hahé (հահէ), տբ. Կեցիր. մի յա-

Hai (հէ). ձյն. Տ. **Hé**.

Haie (հէ), էգ. Ոստերէ՝ փուշերէ զրմած, ցանկ. չիթ. — vive, (դալար ցանկ), — morte, (չոր ցանկ): 2 Պատնեար (վահաններու, ֆ.): 3 Մարդոց՝ զօրաց կարգ՝ շար. Border la —, Former կամ Faire la —, (կարգաւ շարուիլ, շար կազմել): 4 Ցարժիչ մաս արօրի. գործեւար Գ. ✝ ‖ ձյն. Օ՜ֆ, ո՜ւֆ.

Haïe! (հայ), ձյն. Ցաւա՜չ, տա՜հ (ձայն սայլորդի):

Haillon (հայյիօն), տբ. Հին քուրջ, ցնցոտի, զրզլիք. Couvert de —, (բըրդզզեալ):

Haine (հէն՛), էգ. Ատելութիւն ☞ (ազգ)ատեցութիւն: 2 Ատելի. Craignez d'être sa —: 3 Զսիրելը (բռնաւորներ), ատեցում. La — des tyrans: 4 Խորշում. Avoir en —, (խորշիլ, ատել): ‖ En — de, Առ ատելութեան:

Haineusement (հէ), մ. Ատելութեամբ: 2 Քինայուզութեամբ:

Haineux, euse (հէ), ած. Քինայօյզ, ատեցող:

Haïr (հ), ն. Գէշը ուզել, ատել ☞ (ազգ)ատեաց: 2 Հակառակ լինել, խորշիլ, չսիրել. Il haïssait l'étude: ‖ Faire —, Ատելի ընել: | Ne pas —, Բաւական սիրել, չէ չըսել, ախորժիլ (գինիէ): ‖ Se —, յ. Ինքզինք կամ իրար ատել:

Haire (հէռ), էգ. (Ձիու՝ այծի) մազէ շապիկ (ապաշխարութեան համար), խարազ ✝:

Haïssable (հ), ած. Ատելի:

Halage (հ), տբ. Նաւաքարշութիւն, նաւաձգութիւն:

Halbran (հ-ն), տբ. Մատղաշ՝ պզտի վայրաբադ ✝.

Halbrené, e (հ), ած. Փետրաբեկ (բազէ): 2 Յոգնած, խոնջ, հ.

Hâle (հա՛լ՛), տբ. Երես այրող չոր օդ: 2 Խորշակ (խոտերը խանձող՝ չորցնող):

Haleine (ա), էգ. Շունչ ☞ (կարճա)շնչութիւն. Retenir son —, (շունչը բռնել: 2 Ձայն ձիւն չհանել). De longue —, (արտասանելը երկար: 2 Երկար աշխատութեանց կարօտ, բազմավաստակ ✝): 2 Շնչառութիւն. Hors d'—, (շնչասպառ). À perte d'—, (շունչը կտրելու չափ). Faire des discours à perte d'—. (փուճ ու երկար բարակ խօսքեր ընել): 3 Ոյժ, կարողութիւն. Il a assez d'— pour un grand ouvrage: 4 Շունչ (հովերու). ‖ D'une —, Եռեւէ եռեւ, առանց ընդմիջութեան: | Tout d'une —, Մէկ շնչով: | En —, Հրահանգի՝ վարժութեան մէջ (պահել): 2 Տարակոյսի՝ երկբայութեան մէջ (պահել): | Être en —, Բան մ'ընելու վրայ լինել: 2 Լաւ տրամադրութեան մէջ լինել:

Halenée (ա), էգ. Բերնի շունչ. Une — de vin, (գինիի շունչ՝ հոտ):

Halener (ա), ն. (Մէկու) բերանը՝ շունչը հոտուըտալ: 2 Հոտ առնուլ (շան), տբ.

Haler (հ), ն. Ձուանն իրեն քաշել. չուանով քաշել, ն—. 2 (Վեր հանելու համար) չուանով կապել: 3 Շունը գրգռել (մէկու դէմ), քը՛ս քը՛ս ընել: ‖ — le vent, Հովի ուղղութեան մօտենալ, ն—.

Hâler (հա), ն. Թուխցնել, կիզել, այրել (երեսը՝ արեւու կամ օդի) ☞ արեւակէզ: 2 Զորցնել՝ խանձել (հովու՝

տունկերը) ☞ խորշակահար։ ‖ Se —, չ. Արեւակէզ լինել։

Haletant, e (հ-ն), ած. Ոգեսպառ, շնչասպառ, հեւ ի հեւ. Être —, (հեւալ)։ 2 Տենչացող, հեհեւացող, ը.

Haleter (հ), չ. Թասել, հեւալ։ 2 Տենչալ, հեհեւալ, ը. [նաւաքարշ։

Haleur, euse (հ), գ. Նաւաձիգ,

Halieutique (ա), ած. Ձկնորսական։ [րակ մը խոնաւած (մորթ)։

Halitueux, euse (ա), ած. Բա-

Hallage (հ-ll), ար. Ապրանքը վաճառանոցի մէջ ի ցոյց դնելու տուրք, վաճառանոցի բաժ։

Hallali (ալալի), ար. Երէն նեղն ինկած է, ալալ † որս. ‖ ար. Երէի յանձնուելու եղանակ, ալալ †։

Halle (հալ'), էգ. (Վրան գոց) վաճառանոց, վաճառափող †. Les dames de la —. Langage des —, (գռեհիկ լեզու)։ 2 Բաց շէնք. Ce salon est une —, (դահլիճ չէ այս, բաց հրապարակ է, գ.)։

Hallebarde (հ-ll), էգ. Նիզակ մը, գեղարդ. հարպա։ 2 Տեղատարափ, գ.

Hallebardier (հ-ll), ար. Գեղարդաւոր։ [ճոռնի անձ, ուղտ, ը.

Hallebreda (հ-ll), էգ. Խոշոր ան-

Hallier (հ-ll), ար. Վաճառանոցի պահապան, վաճառանոցապան † 2 Վաճառանոցի Թանգար։ 3 Մացառներու Թաւուտ, մացառուտ †։

Hallucination (ա-շl), էգ. Զգայարանաց պատրանք, բանդագուշանք, զգայախաբութիւն † բժ.

Halluciné, e (ա-շl), ած. և գ. Բանդագուշեալ, զգայախաբ †։

Halo (հ), ար. Լուսաբակ՝ պսակ՝ բակ (լուսնի)։ 2 Ծիր (ծծապտկի)։ [մին)։

Halogène (հ), ած. Աղածին (մար-

Haloir (հ), ար. Չորարան (կանեփի)։

Halot (հ), ար. Ծակ՝ որ (ճագարի)։

Halotechnie (հ-ք), էգ. Աղերու կազմութեան ուսում, աղագիտութիւն †։

Halte (հ), էգ. Դադար (զօրաց). Faire —, (հանգչիլ, դադար առնուլ)։ 2 Դադարի տեղ, կայան, հանգրուան։ 3 Կերակուր (դադարի միջոցին), դադարաճաշ † 4 Հանգիստ, դադար։ ‖ ձՁ. Կեցի՛ր, կեցի՛ր։ | —. là, Հոդ կեցի՛ր, կանգ ա՛ռ։

Haltère (ա), ար. Կիցգնդիք † (մարմնամարզի)։

Halurgie (հ), էգ. Աղագործութիւն, 2 Աղ հանելու արուեստ, աղահանութիւն †։

Hamac (համագ), ար. Կախմահիճ † ճօճք Գ. համագ։

Hamadryade (ա), էգ. Ծառանոյշ † համատրիադ, դից.

Hamaxobiens (ա-ն), ար. յգ. Սայլակենցաղք։ [յգ. —x։

Hameau (հ-ō), ար. Գիւղակ, շէն։

Hameçon (ա-ն), ար. Խանձոց, կարթ. օլթա չէնկէլի. Mordre à l'—, (խաբուիլ, հրապուրուիլ, ծուղակ իյնալ)։ 2 Հրապոյրք, խանձ, գ. 3 Կեռասայր † (տունկի)։

Hampe (հ-ն), էգ. Կոթ, բուն։

Hamster (հ), ար. Անասնոց ցեղ մը, համստեր։ [կու մը ձայն, հը՛։

Han (հան), ար. Ուժգին զարնող մէ-

Hanap (հանապ), ար. Խմելու մեծ աման, հանապ, հ.

Hanche (հանշ), էգ. Ազդր. գալչա պաշը. Il a de la —, (ազդրեղ † է)։ 2 Նաւի յետակողմը բոլորաձեւ մաս, զիստ։

Hanebane (հ), էգ. Բանգ. պէնճ օթու։

Hangar (հան), ար. Սայլերու և գործիքներու պատսպարութեան յարկ, սայլատուն։

Hanneton (հ-ln-ն), ար. Ջորեակ. զիմա պէօճէյի։ 2 Անխորհուրդ, անխելք։

Hanse (հանս), էգ. Վաճառակցական՝ հանսական դաշնակցութիւն (զանազան քաղաքաց, Գերմ.)։

Hanséatique (անս), ած. Վաճառակից՝ հանսական † (քաղաք, Գերմ.)։

Hansière (հան), էգ. Տ. **Haussière**։

Hanté, e (հ-ն), ած. Ոգիներէ յաճախուած՝ ոգէայցիկ † (տուն)։

Hanter (հ-ն), ն. Ստէպ երթալ, մտնել ելնել, յաճախել։ [յաճախում։

Hantise (հ-ն), էգ. Յաճախանք,

Happe (հ), էգ. Առնակի, սեռնապահ † ծայրուց։ 2 Երկաթաճանկ (գերաններ կցող)։ 3 Կանթ (գուլփի) կաթսայի։

Happelourde (հ-lp), էգ. Սուտ քար, խարմեայ † արչա։ 2 Գեղադէմ այլ

զարտուկ մէկը։ 3 Տեսքոտ այլ Թոյլ ձի, հ.

Happer (հ-ԷՓ), ն. Ցանկարծ կալանել, ձեռք անցունել։ 2 Ցափշտակել (շան)։ ‖ ռ. (Լեզուի) փակչիլ։

Haquenée (հ), էգ. Հանդարտաքայլ ձի, հիզնայ. Il va la —, (միակողմանի քալուածք (էշֆին) ունի)։ ‖ — des Cordeliers, Ջեռքի գաւազան։ | Une grande —, Տձեւ կին՝ ոսկորները փրթածի պէս։

Haquet (հ), ար. Նեղ ու երկայն սայլ, երկարասայլ †։ [սայլորդ †։

Haquetier (հ), ար. Երկարա-

Harangue (հ-Է), էգ. Ատենաբանութիւն, ճառախօսութիւն։ 2 Երկայնաբանութիւն, քարոզ, շան քարոզ, ը.

Haranguer (հ-Է), ն. Ատենաբանել, ճառախօսել։ 2 Ճոռոմաբանել։ 3 Կշտամբել, քարոզ կարդալ, ը.

Harangueur (հ-Է), ար. Ատենախօս, ճառախօս։ 2 Շատ խօսող՝ յանդիմանող, շանքարոզ կարդացող, ը.

Haras (հառա), ար. Ձի բազմացընելու տեղ, յուտոց, ասպաստան †. Directeur des —, (յուտապետ)։ 2 Ձիանց երամակ, կոյտք։

Harassement (հ), ար. Խոնջութիւն, պարտասում։

Harasser (հ), ն. Զարաչար յոգնեցնել, հոգին հանել, պարտասել ☞ տաժանաբեկ։ ‖ Se —, չ. Հոգին ելնել։

Harceler (հ), ն. Նեղել, անհանգստել, խուել, չարչրկել։ 2 Հանգիստ չթողուլ (Թշնամին)։

Harcellement (հ-ԷԼ), ար. Նեղելը, տագնապեցում։

Harde (հ), էգ. (Այծեամի ևն.) երամակ. սիւրիւ։ 2 Երամ (Թռչնոց)։ 3 Փոկ՝ տոռ (շուները չորս չորս՝ վեց վեց կապելու). — de chiens, (շատ մը կապուած շուներու զոյգեր)։ ‖ յգ. Զգեստեղէնք։

Harder (հ), ն. Շուները չորս չորս կամ վեց վեց կապել, քառատոռնել † վեցտոռնել † (շուներ)։

Hardi, e (հ), ած. Համարձակ, յանդուգն, զոռ, դիմագրաւ, խիզախ ☞ ֆէր. քաջայանդուգն։ 2 Անվեհեր, աներկիւղ (դէմք՝ խորհուրդ)։ 3 Անպատկառ, լիրբ, լրբենի (դէմք), ժըպիրհ (ձեւեր). Un — menteur. Un — coquin. Il a l'air —. — comme un page։ 4 Քաջայանդուգն, գեղեցկայանդուգն † (ոճ՝ գրիչ՝ վրձին)։ 5 Անվեհեր՝ համարձակ (գրութիւն). Le jeu de ce musicien est —։ ‖ Գէ. Հայտն, ծն. հայտէ։

Hardiesse (հ), էգ. Խիզախութիւն, համարձակութիւն։ 2 Ժպրհութիւն, յանդգնութիւն. La — de ses manières me déplait. Avoir la — de, (համարձակիլ, երես ունենալ, յանդգնիլ)։ 3 Անվեհերութիւն, յանդգնութիւն։ 4 Ցանդգնութիւնք (ոճի՝ վրձինի)։ 5 Նորայանդուգն † շինուածք (կամրջի)։ 6 (Կանոնէ դուրս) ազատութիւն, յանդըգնութիւն (հեղինակի)։

Hardiment (հ), մ. Անվեհեր կերպիւ, համարձակ, բարձրագլուխ, յանդուգն. Parler, S'avancer —։ 2 Անամօթօրէն, լրբօրէն. Mentir —։ 3 Ազատօրէն, համարձակ. Dites lui — que.....

Harem (հ), ար. Կանանոց (տանճկաց)։ 2 Կանանի։

Hareng (հառան), ար. Հրինկ † րինկա պալըղը. Serré comme des —, (խիտ առ խիտ սեղմուած)։

Harengcaison (հառան-Է), էգ. Հրինկորսութիւն †։

Harengère (հառան), էգ. Հըրինկավաճառ՝ ձկնավաճառ կին։ 2 Կոպիտ կին։

Hargneux, euse (հ), ած. Դըժուարաբարոյ, կռուասէր, դեգ։ 2 Խածան (շուն)։

Haricot (հ), ար. Լովիա, լուբիա. — vert, (պատեանն ուտուող լուբիա, սլեկ Գ.)։ ‖ — de mouton, Ոչխարի պորանի (շողգամով ու գետնախընձորով)։

Haridelle (հ), էգ. Վտիտ անշահ ձի։ 2 Բարձր վտիտ կին, երկայն ձողուհի † ը. [լանդանգր †։

Harle (հ), ար. Թռչուն մը, խ-

Harmale (հ), էգ. Վայրի փեգենայ, սպանդ. մախմուր չիչէյի։

Harmonica (առ), ար. Նուագարան մը, Ներդաշնակ †։

Harmonie (առ), էգ. Դաշնակ, դաշնակութիւն, ներդաշնակութիւն։ 2 Համաձայնութիւն, միաբանութիւն, ներդաշնակութիւն. Mettre en —, (յարմարել)։ 3 Փչական նուագարանք (երաժշտախմբի մէջ). Concert d'—։ 4 Դաշնակութեան գիտութիւն, դաշնակութիւն, եւ. ‖ — des Évangiles, Համաբարբառ։

Harmonieusement (առ), մ. Ներդաշնակութեամբ, դաշնակութեամբ։ 2 Գեղեցիկ յարմարութեամբ, ներդաշնակ կերպիւ։

Harmonieux, euse (առ), ած. Քաղցրանուագ, դաշնակաւոր, ներդաշնակ։ 2 Քաջայարմար՝ ներդաշնակ (գոյներ)։

Harmonique (առ), ած. Դաշնակաւոր, դաշնակական։ 2 Յարմարաւոր, քաջայարմար։ ‖ ար. Դաշնակաւորութիւն† ‖ էգ. Դաշնակական լարեր, դաշնակաձիք †։

Harmoniquement (առ), մ. Դաշնակութեան օրինաց համեմատ, դաշնակօրէն †։ [րել, դաշնակել։

Harmoniser (առ), ն. Յարմա-

Harmoniste (առ), ար. Դաշնակիչ, ներդաշնակագէտ † 2 Գոյներու դաշնակութենէ հասկցող պատկերահան, դաշնակիչ։

Harmonium (առ-օմ), ար. Սրահի երգեհոն, դաշնակարան։ յգ. —s։

Harnachement (առ), ար. Ձիու մը զէնուզարդերն անցընելը, ասպազինումն։ 2 Կազմած՝ զէն ու զարդ ձիու, ասպազէն։ 3 Անճոռնի հագուստ, պերճեւեթ †։

Harnacher (առ), ն. Ասպազինել, զէնուզարդել † (ձին)։ 2 Անճոռնի հագցնել, պերճեւեթել † ‖ Se —, չ. (ծաղրելի՝ անճոռնի) հագուիլ, պերճեւեթիլ †։

Harnais (հ-է), **Harnois** (բն. ձէ), ար. հ. ժ. Սպառազինութիւն, զէն ու զարդ. Blanchir sous le —, (զինուորութեան կամ արուեստի մը մէջ ծերանալ)։ 2 Զինուորական որ և է զգեստ։ 3 Ասպազէն՝ զէն ու զարդ (ձիու). թազրմ. 4 Կաշեսարք † (կառքի ձիերու)։ 5 Սարք՝ կազմած (որսի՝ ձկնորսի)։ 6 Սայլուձիան †. C'est un chemin trop étroit pour les —։ ‖ De —, Սայլի (ձի)։

Haro (հ), ար. Ժողովրդի մէջ աղմուկ՝ աղաղակ. Le —. Crier — sur qn. (սաստիկ բողոքել՝ ձայները ձգել մէկուն դէմ)։ 2 հ. ժ. Բռնեցէք. Clameur de —, (աւեան, աւեան)։

Harpagon (առ-ն), ար. Ընչաքաղց եւ ագահ մարդ, հարփակոն։

Harpailler (se) (հ), չ. Կծու կերպով կռուիլ, իրար բռնուիլ, ը.

Harpe (հ), էգ. Տաւիղ. սանթուր։ 2 Տաւղաձուկ † 3 Ճիրան (շունի)։ 4 Պատէն դուրս ցցուած քար, կռուան։ 5 Շարժուն կամուրջ։

Harpé, e (հ), ած. Փորը նեղ և ստամոքսէն խիստ բարձր, տաւղակերպ† (բերձէ. թազր)։

Harpeau (հ-ō), ար. Ճանկ, ն..

Harper (հ), ն. Տաւիղ (սանթուր) զարնել, տաւղել † ‖ ն. Պինդ մը բռնել։

Harpie (հ), էգ. Կնադէմ անգղ (առասպելական), հարպիայ։ 2 Չար կամ յափշտակիչ, ագուռ զազան։ 3 Չարուդեգ կին, դժոխքի ժանտ։

Harpiste (հ), գ. Տաւղահար. սանթուր չալան։ [նորսի). զրպզրն։

Harpon (հ-ն), ար. Երեքժանի (ձըկ-

Harponner (հ-ոն), ն. Երեքժանին նետել՝ միսել (ձուկի)։

Hart (հառ), էգ. Փայտեայ կապ տըրցակի, ոգոր։ 2 Չուան, խեղդ, ճոպան։

Haruspice (առ), ար. Տ. **Aruspice**։

Hasard (հ), ար. Պատահում, դիպուած. Coup de —, (անակնունելի բան՝ դիպուած)։ 2 Բաղդ. Jeux de —։ 3 Հաւանականութիւն. La doctrine des —։ 4 Վտանգ. Au — de la vie. J'entreprends le — sur moi. Mettre au —, en —։ ‖ Les —, (Պատերազմի) վտանգք. բն.. | De —, Զեռքէ կամ աժան, ըստ դիպաց (ապրանք)։ ‖ Au —, մ. Ըստ պատահման, ըստ բաղդի։ 2 Առանց մտածելու, յախուռն։ | Au — de, նխ. (Մեռնելու) վտանգով։ | Par —, մ. Յանակնկալս, դիպուածով☞ յանկարծա(գիւտ), (որ և De —)։ 2 Արդեօք։ | À tout —, մ. Որ և է կերպիւ, ինչ որ ալ լինի։

Hasardé, e (հ), ած. Վտանգի մէջ, վտանգուած։ 2 Անստոյգ (տեղեկագիր)։ 3

Անվաւեր, անհիմն (կարծիքներ)։ 4 Սովորականէ դուրս՝ յանդուգն (ըսուածք՝ ձեւ)։ 5 Հոտիլ սկսած՝ ծանրցած (միս) ։ 6 Շառագոյնի զարնող (խարտեաշ)։

Hasarder (հ), ն. Ի կշիռ՝ վտանգի մէջ դնել, վտանգել ։ 2 Նետել (վտանգի՝ շահադիտութեանց մէջ), մատնել (վտանգի) ։ 3 Յանդգնութեամբ՝ վտանգով փորձ փորձել (պատերազմի մը), մէջտեղ նետել (առաջարկ մը), դնել (ունեցածները) խաղի· —une démarche, (շարժում մը՝ ձեռնարկ մը փորձել)· — un mot, une prière, (վախն ի վախ բառ մ'ըսել, աղաչանք մ'ընել)· — une façon de parler, — une expression, (նոր՝ նորանշան ըսուածք մը՝ ձեւ մը գործածել) ։ ‖ — le paquet, Նետել՝ գլորել խօսք մը։ 2 (Տարակուսելի) բանի մը մէջ նետուիլ։ ‖ չ. Վտանգի մը մէջ մտնել, նետուիլ։ ‖ — de, Վտանգի մէջ իյնալ, ինքզինք վտանգի մատնել ։ 2 (Վտանգով) փորձ փորձել ։ ‖ Se —, յ. Վտանգի մէջ դրուիլ։ 2 Ինքզինք ի կշիռ դնել, ինքզինք վտանգել՝ մատնել վտանգի։ 3 Ինքզինք նետել՝ նետուիլ (վտանգի մէջ)։ 4 (Փափուկ) փորձ մը փորձել ։ ‖ Se — à, (Վտանգով) փորձ փորձել, գլորել (առաջարկ), ելնել (բան մ'ընելու), (որ եւ Se — de, հ.)· Se — contre, ելնել (մէկու) դէմ։

Hasardeusement (հ), մ. Ինքզինք ի կշիռ դնելով, վտանգով։ 2 Վտանգաւոր կերպիւ ։

Hasardeux, euse (հ), ած. Վըտանգէ չվախցող, յանդուգն։ 2 Վտանգաւոր, վտանգալի ։ [chich։

Haschisch (հաշիշ), ար. Տ. Ha-

Hase (հազ), էգ. էգ նապաստակ, նապաստակի † 2 էգ ճագար, ճագարի †։

Hast (աստ), ար. Նիզակ. Arme d'—, (երկայնաբուն զէնք) ։

Hastaire (աստէռ), } ար. Նիզա-
Hastat (հաստա), } կաւոր, Հ.

Haste (հ), էգ. հ. ժ. Երկայն նիզակ, մկունդ † ։

Hasté, e (հ), ած. Տիզակերպ, բ.

Hâte (հա̄տ), էգ. Շտապում, շտապ, հապճեպ, աճապարանք. En toute —, (շտապաւ, ճեպ ի ճեպոյ). Avoir —, (արտորանքի մէջ լինել, շտապեալ լինել) ։ | En —, Avec —, մ. Ճեպով, արտորնօք։ | À la —, մ. Հապճեպով, շտապաւ։

Hâté, e (հա̄), ած. Արտորանքի՝ շտապի մէջ։ 2 Կանխահաս, վաղահաս (եղանակ) ։

Hâter (հա̄), ն. Շուտցնել, փութացնել, ճեպել, արտորցնել ։ 2 Շուտ հասցնել, փութացնել (պտուղ)։ 3 Շուտ լմնցնել (գործ), փութացնել (ճաշ)։ ‖ Se —, յ. Փութալ, աճապարել, արտորալ ։

Hâteur (հա̄), ար. հ. ժ. Արքունի խոհարարպետ ։

Hâtier (հա̄), ար. Շամփրակալ. ֆէպապ շիշի գօյաճագ սաճայագ ։

Hâtif, ive (հա̄), ած. Վաղահասուկ, վաղահաս, կանխահաս ։

Hâtiveau (հա̄-վո̄), ար. Շուտ հասնող տանձ մը, վաղհասուկ † ։

Hâtivement (հա̄), մ. Ամենէն յառաջ, վաղագոյն։ 2 Ճեպով, արտորնօք։

Hâtiveté (հա̄), էգ. Շուտ հասնիլը, վաղահասութիւն (ծաղկի) ։

Hauban (հո̄-ն), ար. Կայմակալ չուան կողմնակի կամ առջեւէ, սարան ։

Haubergeon (հո̄-ն), ար. հ. ժ. Տեսակ մը վերտ զրահիկ, Թոռոպիկ † ։

Haubert (հո̄), ար. Հիւսած՝ վերտ զրահի տեսակ մը, Թոռոպ † ։

Hausse (հո̄ս), էգ. Բարձրացում (արժէթուղթի ևն.) ։ 2 Բարձրացնող բան կամ կտոր, մուԹակ ։

Hausse-col (հօս), ար. (Սպայներու վզի) մահիկ։ յդ. ն. կամ զ.

Haussement (հօսըման), ար. Բարձրցնելը (պատ)։ 2 Թօթուելը՝ վեր ընելը (ուս)։ 3 Գնոց աճում, բարձրացում։

Hausser (հո̄սէ), ն. Բարձրցնել (ձայն՝ գին՝ պատ)։ 2 Վեր վերցնել (բազուկները)։ 3 Թօթուել՝ վեր ընել (ուսը)։ 4 Աւելցնել (վարձք ծառայի) ։ ‖ — le cœur, le courage à qn. Քաջալերել, սրտապնդել ։ ‖ — le coude, — le temps, Սաստիկ խմել։ ‖ չ. Աճիլ, բարձրանալ, աւելնալ. Il a une épaule qui —, (մէկ ուսը աւելի բարձր է միւսէն)։ | — d'un ton, Ձայնը բարձրացնել, ‡. ‖ Se —, յ. Բարձրացուիլ։ 2 Բարձրանալ. Il se — sur de grands talons, (բարձ-

թակրուկ մուճակներ կը հագնի) ։ 3 Ելնել կայնիլ (ոտքի մատներու վրայ)։ 4 Բարձր՝ մեծերեւնալու աշխատիլ։ 5 Բացուիլ(օդի)։

Haussier (հօ), ար. Արժէթղթոց վրայ դնելուն խաղացող, բարձրախաղաց † ։ [րեքկղի չուան, խառան † Նա.

Haussière (հօ), էգ. Նրեքկղի՝ չո-

Haut, e (հօ), ած. Բարձր ☞ ծանրա(գին), մեծա(գին), բարձրա(սրուն), (հինգկանգն)եայ ☞ գեր. բարձրաբերձ. À — voix, (բարձրաձայն, մեծաբարբառ) ։ 2 Բարձր՝ վերի (յարկ՝ առաքատք). Le temps est —, (ամպերը բարձր են)։ 3 Վերի (քաղաք) ։ 4 Բարձրաւլաց (Թռիչ) ։ 5 Բարձր, վերին. La — Égypte ։ 6 (Գլուխը) տնկած՝ վեր ☞ բարձր (ի գլուխ). Le front —, (համարձակադէմ) ։ 7 Խորաչուր, խորունկ. La Seine est —. L'eau est — en cet endroit ։ 8 Բարձրացած. Les blés sont —. Les eaux sont —. La mer est —։ 9 Բաց (ծով)։ 10 Պայծառ՝ սաստիկ (գոյն). — en couleur, (երեսը գունեղ, կարմրադէմ) ։ 11 Հին (յունաբէն), խոր (հնութիւն)։ 12 Գերագոյն (ատեան), բարձրագոյն (իշխանութիւն), բարձրադիր (դասեր՝ ընկերութիւն), մեծ (վաճառականութիւն). Très — prince, (հոյակապ իշխան). — société, (մեծամեծք). — naissance, (քաջատոհմութիւն). De — rang, (բարձրաստիճան). De — race, (վսեմազարմ). De — lieu, (տոհմիկ). Le très —, Բարձրեալն (որ և Le Dieu très —)։ 13 Երեւելի (գործեր՝ յաղթութիւն), մեծ (փառք)։ 14 Վեհ, բարձր. Avoir le cœur —։ 15 Սէգ, սիգացած. Son cœur en est plus —։ 16 Գոռոզ, բարձրամիտ. Ton —. C'est une femme —. Être — en parole, (գոռոզաբար խօսիլ) ։ 17 Սաստիկ, յետին, ամենամեծ (անխելքութիւն). De — importance, (կարեւորագոյն). — trahison, (քրէական մատնութիւն)։ 18 Մեծ (Թուղթեր), քրտ. 19 Վերջին (նորելք) ։ ‖ — lieu. Ամենաբարձր տոհմ ։ 2 Արքունիք։ | Les — lieux, Բարձունք, Ս. Գ. 2 Հերետիկոսական տաճարք։ | En — lieu, Արքունեաց մէջ, արքայի քով։ | — mal, Լուսնոտութիւն ։ | La — main, Գերիշխանութիւն, է. | — à la main, Սաստիկ, ուժգին, բուռն(լինել)։ 2 Խրոխտ, բարձրամիտ։ | Le — bout, Պատուաւոր կողմ, գլուխ (սեղանի) ։

Haut (հօ), ար. Բարձրութիւն. Dix mètres de — ։ 2 Գագաթ, կատար (որ և է.). Du — des cieux, (երկնից բարձրութենէ, երկնքէն)։ 3 Բլուր, բարձրաւանդակ։ 4 Վերնամաս † (նաւու)։ ‖ De —, Վերէն ։ | Le — du pavé, Բարձր կողմ սալարկի։ 2 Առաջին աստիճան, առեւլակշռութիւն։ | Le — du jour, Կէս օր։ | Du — de sa tête, Բոլոր ուժովը (պոռալ)։ | De կամ Du — en bas, Du — de sa grandeur, Արհամարհոտ մեծամտութեամբ մը։ | Du — et du bas, Մերթ մէկ տեսակ՝ մերթ ուրիշ (ընթացքի մէջ) ։ 2 Բարիք ու չարիք (աշխարհի) ։ ‖ մ. Վեր, վերը, բարձրը ☞ բարձրա(թըռիչ), բարձրա(դիր). Monter —. — perché. Porter — la tête, (գլուխը վեր բռնել։ 2 Գլուխ բռնել) ։ 2 Բարձրաձայն. Parlez —. Parler —, (համարձակ կամ լրբօրէն խօսիլ)։ 3 Անցեալ ժամանակներ, դէպ ի վեր, վեր. Remonter plus —. De plus —, (աւելի վերէն)։ ‖ Plus —, Վերեւ, վերը։ | — la main, Սանձը վեր բռնած։ 2 Իշխանաբար։ 3 Բուռն զօրութեամբ։ | — le pied, Ոտքը վերցնելով։ 2 Քալէ, կծիկը դիր։ | Faire — pied, Փախչիլ։ ‖ En —, մ. Վերը։ | D'en —, Par en —, մ. Վերէն։ 2 Երկնքէն, ի վերուստ։ | Là - —, մ. Վերը ։ 2 Երկինք ։ ‖ En — de, նխ. Վերի կողմը ։

Haut-à-bas (հօդ), ար. Սապատաւոր, փերեզակ. հ.-յգ. ն. [իս, է՞հ, ար.

Haut-à-haut (հօդ), ար. Եկո՛ւ, առ.

Hautain, e (հօդէն), ած. Հպարտ, մեծամիտ, գոռոզ, բարձրամիտ։

Hautainement (հօ), մ. Մեծամտութեամբ, հպարտութեամբ ։

Hautbois (հօ), ար. Բարձրասրինգ։ 2 Բարձրասրնգար † 3 Հովուական բանաստեղծութիւն, հովուամրմունջք † ։

Hautboïste (հօ), է. Բարձրասըրնգար † ։

Haut-de-chausse կամ **Haut-de-chausses,** (հօ-շօu), ար. Վարտիք, հ.-յգ. ա.

Haute-contre (հō-ն), էգ. Ձիլ ձայն (մարդու)։ 2 Ձլաձայնեայ † ըստ. ու.

Hautement (հō), մ. Հպարտութեամբ, գոռոզաբար, մեծամտութեամբ։ 2 Փառաւորապէս։ 3 Ազդու կերպիւ, սաստկութեամբ։ 4 Յայտնապէս, յայտ յանդիման. Montrons-leur — que... ։ 5 Արիաբար, ազատօրէն, համարձակ (խօսիլ)։ 6 Բարձրաձայն, մեծաբարբառ։

Hautesse (հō), էգ. Մեծութիւն, Վեհութիւն, Վեհ (Սուլթան)։

Haute-taille (հօդ՚-դա՛յլ'), էգ. հ. ժ. Թէնօրի ձայն։ յ. ե.

Hauteur (հō), էգ. Բարձրութիւն։ 2 Զառիվերութիւն ։ 3 Բլուր, բարձրաւանդակ. Gagner la — ։ 4 Ետեւէ ետեւ կարգ, խորութիւն (վաշտի)։ 5 Խորութիւն. Jeter la sonde pour prendre la — ։ 6 Մեծութիւն, վեհութիւն, բարձրութիւն, փ. 7 Մեծարտութիւն, սէգութիւն ։ 8 Գոռոզութիւն, խրոխտանք։ || յգ. Ամբարտաւանութիւնք։ || Être à la — de, Հասկնալու կարող լինել։ 2 (Իր պաշտօնի կամ դիրքին) մարդն լինել։ 3 (Կղզւոյ մը հետ) մէկ լայնութեան աստիճանի մէջ գըտնուիլ, ն—.

Haut-fond (հō-ն), ար. Ծանծաղուտ խրուտ (ծովու մէջ)։ յգ. ե.

Haut-le-cœur (հō), ար. Սիրտխառնուք։ յ. ն.

Haut-le-corps (հō), ար. Ընդոստ շարժում։ 2 Ոստում (ձիու)։ յ. ն.

Havane (հ), ար. Հավանայի սիկար, հավանա։ [դեղնած ու հատած ։

Hâve (հա՛վ), ած. Տժգոյն ու վտիտ,

Havi (հ), ար. Հացն այրելը (փուռի)։

Havir (հ), ն. (Միսը) դուրսէն այրել, ներսը հում ձգել։

Havre (հ), ար. (Տեղատուութեամբ ցամքող) նաւահանգիստ ։ 2 Նաւահանգիստ, հ. [մախաղ, տցակ Գ. յգ. Վ.

Havre-sac (հ), ար. Պայուսակ,

Hé! (հ), ձյ. Ա՛յ, է՛յ, է՛, ինձ նայէ, իշտ, ու. 2 Եհէ, է՛հ ։ 3 Մե՛ղք, ափսոս, վա՛յ։ || — bien! է՛հ նայինք, է՛հ։ | Hé, hé. Այո՛, այո՛։ [ւարտ մը, սրազագած †։

Heaume (հօմ), ար. Հին սաղա-

Hebdomadaire (կպ-տը), ած. Շաբաթական, շաբաթեայ ։

Hebdomadier (կպ), ար. Շաբաթական պաշտօն ունեցող քահանայ, շաբաթապաս † եօթնեկապաս † քահանայ ։

Hébé (կ), էգ. Հեպէ, դից. 2 Գինիի մատռուակուհի, հեպէ։

Héberge (կ), էգ. Բաժանակէտ † երկու որմակից շէնքերու։

Héberger (կ), ն. Իր տունն ընդունիլ, ասպնջականել։ [րամիտ ։

Hébété, e (կ), ած. Ապուշ, Թանձ-

Hébéter (կ), ն. Թանձրամիտ՝ ապուշ դարձնել, բթացնել ։

Hébraïque (կպ), ած. Եբրայական։

Hébraïsant (կպ-ն), ար. Եբրայագէտ։ [բանութիւն, եբրայաբանութիւն։

Hébraïsme (կպ-ս), ար. Հրէա-

Hébreu (կպ), ած. ար. Եբրայական ։ || ար. Հրէայ, Եբրայեցի ։ 2 Եբրայերէն. C'est de l'—, (չիներէն է այդ)։

Hécatombe (կ-ն), էգ. հ. ժ. Հարիւրեզնեան զոհ, հարիւրեզնեան ։ 2 Արիւնհեղութիւն, կոտորած ։ [հեկտար։

Hectare (կգ), ար. Հարիւրակալ,

Hectique (կգ), ած. Ծիւրական (ջերմ), ծիւրա(ջերմ)։ [թիւն † ։

Hectisie (կգ), էգ. Ծիւրաջերմու-

Hectoédrique (կգ), ած. Վեցկողմանի ։ [ար. Հարիւրակրամ ։

Hecto, Hectogramme (կգ),

Hectolitre (կգ), ար. Հարիւրալիդր ։ [մէթր ։

Hectomètre (կգ), ար. Հարիւրա-

Hédéracé, e (կ), ած. Բաղեղանման։ || յգ. Բաղեղազգիք ։

Hédérine (կ), էգ. Խէժառետնային հիւթ բաղեղի, բաղեղիտ † ։ [թիւն։

Hégémonie (կ), էգ. Գերազահու-

Hégire (կ), էգ. Տանկաց Թուական (622), հէճիր։

Heiduque (կտյուք), ար. Հունգարազօր մը, էտուք ։ 2 Հունգարազգեստ † ծառայ, էտուք ։

Hein! (հկն), ձյ. Այնպէս չէ, ինչ կ'ըսես, հէ՛ ։ 2 Վա՛յ ։

Hélas (կլա՛ս), ձյ. Աւա՛ղ, վա՜հ, վա՜յ։ || ար. Ափսոսանք։ [Ձայն տալ (նաւու)։

Héler (հ), ն. Հեռուէն կանչել ։ 2

Hélianthe (կ), ար. տ. ս. Արեւածաղիկ. այ չիչէյի ։

Hélianthème (*է-ն-թ̄է*), *ար. տ. ս. Արեւանթեմ, ոսկենի* † ։

Héliaque (*է*), *ած. Արեւային*։

Héliastes (*է*), *ար. յ+. Արփիական ատենակալք, էլիասդք, հ. Յ.*

Hélice (*է*), *էգ. Գլանի շուրջը պարուրաձեւ գիծ, քեղիկոն*։ 2 *Պտուտակ շոգենաւի*, (*որ և* — propulsive)։ 3 *Պարուրաձեւ խեցեմորթ, գալարախեցի* † ‖ En —, *Պարուրաձեւ (սանդուղք)* ։

Hélicon (*է-ն*), *ար. Մուսայից լեռ, հելիկոն*։ 2 *Բանաստեղծութիւն*։

Héliocentrique (*է-ն*), *ած. Արեւակեդրոնական*։ [*րութիւն*։

Héliographie (*է*), *էգ. Արեւագ-*

Héliomètre (*է*), *ար. Արեւաչափ, գծի*. [*դէտ, գծի*.

Hélioscope (*է-ս*), *ար. Արեւա-*

Héliotrope (*է*), *ար. Արեւաշուրջ*. կիւն չիչէյի։ 2 *Արեւու յասպի*. խէթայի եէշիմ։ [*քեղիկոն*։

Hélix (*էլիքս*), *ար. Ականջի եզերք*,

Hellanodices, Hellanodiques (*էլլա*), *ար. յ+. Ողիմպիական ճանդիսադիրք, ոլիմպիադիրք* †։ [**bore**։

Hellébore (*էլլէ*), *ար. Տ.* **Ellé-**

Hellénique (*էլլէ*), *ած. Հելլենական*։ 2 *Հելլէն (լեզու)*։ ‖ *ար. Հելլեներէն*։

Hellénisme (*էլլէ-ս*), *ար. Յունաբանութիւն, հելլենաբանութիւն*։ 2 *Հելլենականութիւն*։ [*հելլենագէտ*։

Helléniste (*էլլէ*), *ար. Յունագէտ,*

Helminthe (*էլ-ն*), *ար. Փոր-որդ* †։

Hem! (*հէմ*), *ձյ. Ա՛յ դու, ինձ նայէ, ծօ,* —. 2 *Աղէ*։

Hématine (*է*), *էգ. Արենիտ, ց.*

Hématite (*է*), *էգ. Էմաթիդ, արիւնաքար*. զաճ թաշը։

Hématocèle (*է*), *էգ. Արիւնային այտում, արիւնանք, բժ.* [*ծութիւն*։

Hématose (*է*), *էգ. Արիւնագոր-*

Hématurie (*է*), *էգ. Արիւնմիզութիւն*։ [*փիագեղ* †։

Hémérocalle (*է*), *էգ. տ. ս. Ար-*

Hémicycle (*է*), *ար. Կիսաբոլոր սրահ*։ 2 *Կիսագունդ*։

Hémine (*է*), *էգ. Հին չափ մը, հիմէն*։ [*էշաձի* †։

Hémione (*է*), *էգ. Տեսակ մը ձի,*

Hémiplégie (*է*), *էգ. Կիսագօսութիւն, բժ.* [*Թեւք*։

Hémiptères (*է*), *ար. յ+. Կիսա-*

Hémisphère (*է*), *ար. Կիսագունդ*։

Hémisphérique (*է*), *ած. Կիսագնդային*։

Hémistiche (*է*), *ար. Կիսատող (ալեքսանդրեան ոտանաւորի)*։ [*Թիւն*։

Hémoptysie (*է*), *էգ. Արիւնթքու-*

Hémorr(h)agie (*էմօռա*), *էգ. Արիւնհոսութիւն, արիւներթութիւն*։

Hémorroïdes (*էմօռօ*), *էգ. յ+. Տեռատեսութիւն, թութք*. մայասըլ ։

Hémorroïsse (*էմօռօ*), *էգ. Տեռատես (կին), Ս. Գ.*

Hémostatique (*է*), *ած. Արիւնարգել* † (*դեղ*) ։

Héndécagone (*էն*), *ար. Մետասանանկիւն*։ [*տասնմանկեայ*։

Hendécasyllabe (*էն*), *ած. Մե-*

Henné (*էնէնէ*), *ար. Հինայ (եղունգ ներկելու)*. զընա։ [(*ձիու*). Քիշնէմէք։

Hennir (*ռանիռ*), *չ. Վրնջել*

Hennissement (*ռանիսմ̄*), *ար. Վրնջիւն (ձիու)*։

Hépar (*է*), *ար. Ծծմբաւոր, տ.*

Hépatique (*է*), *ած. Լեարդի* ☞ *լերդ(անցք)* ։ ‖ *էգ. տ. ս. Լերդատունկ*. զարանըյէր օթու ։ 2 *Խոստոունկերուցեղ մը, քարհինայ*. գայա զընասը։

Hépatite (*է*), *էգ. Լերդատապ, բժ.* 2 *Լերդագոյն քար մը, լերդաքար*։

Heptacorde (*էբ*), *ար. Եօթնաղի քնար, եօթնաղի*։ [*մարմին, եօթնանիստ*։

Heptaèdre (*էբ*), *ար. Եօթնանիստ*

Heptagone (*էբ*), *ած. և ար. Եօթնանկիւն*։ [*բ.*

Heptagyne (*էբ*), *ած. Եօթնիգայ* †

Heptaméron (*էբ-ն*), *ար. Եօթնօրեայ պատմութիւն կամ գիրք, եօթնօրեայ*։ [*ձայ (տունկ)* ։

Heptandre (*էբ-ն*), *ած. Եօթնար-*

Heptarchie (*էբ*), *էգ. Եօթնապետութիւն, Անկ.* [*կան, —բանական*։

Héraldique (*է*), *ած. Կնքագիտա-*

Héraut (*էռօ*), *ար. հ. մ. Պատեբազմի եւ. պատգամաւոր, քարոզ* ։

Herbacé, e (*էռ*), *ած. Խոտեղէն, խոտային (տունկք)*։

Herbage (*hn*), *ար.* Դալարեղէնք, խոտեղէնք: 2 Դաշտի՝ արօտի խոտ:
Herbager (*hn*), *ար.* Եզարոյծ †:
Herbe (*hnպ*), *էգ.* Խոտ. Sur quelle— a-t-il marché aujourd'hui? (այսօրուան սրտնեղութեանը պատճառն ինչ է): 2 Դալարիք, խոտ. Faire de l'—, (խոտ կտրել): || En —, Նորաբոյս (ցորեն): 2 Մեծութեան մը հասնելու՝ պաշտօնի մ'անցնելու վրայ. Docteur en —, (բժիշկցու): | — aux chats, Կատուախոտ: | — aux cuillers, Դգալախոտ: | — aux puces, Լուածեղ: | — au coq, Հոռոմանանուխ, լեղընտրուկ. մար-սեմանի: | — aux gueux, Կլիմատիտ: | — aux épices, — de toutes épices, Սեաւ չաման: | — de la Saint Jean, Ծմակենի † | — à la coupure, — aux charpantiers, — militaire, Հազարտերեւուկ:
Herbeiller (*hn*), *չ.* Խոտ ուտել, ճարակիլ (կնճի): [րածել:
Herber (*hn*), *ն.* Խոտի վրայ տա-
Herbette (*hn*), *էգ.* Կարճ ու բարակ խոտ, մանրախոտ:
Herbier (*hn*), *ար.* Բուսարան † (գիրք): 2 Չոր բուսոց ժողովածոյ, բուսարան: 3 Բուսոց պատկերներու ժողովածոյ, բուսարան, (որ և — artificiel): 4 Տ. **Panse**, 2: [ռուհի:
Herbière (*hn*), *էգ.* Խոտի վաճա-
Herbivore (*hn*), *ած.* և *ար.* Խոտաճարակ, խոտակեր: [սաքաղութիւն:
Herborisation (*hn*), *էգ.* Բու-
Herboriser (*hn*), *չ.* Բոյս փնտըռել՝ քաղել, բուսաքաղել:
Herboriseur (*hn*), *ար.* Բուսախնդիր, բուսաքաղ: [ծախող:
Herboriste (*hn*), *գ.* Դեղաբոյս
Herboristerie (*hn*), *էգ.* Դեղաբուսոց խանութ:
Herbu, e (*hn*), *ած.* Խոտալից, խոտաւէտ: [Ամրագործութիւն:
Hercotéctonique (*hn*), *էգ.*
Hercule (*hn*), *ար.* Հերակլէս: 2 Զօրաւոր, զօրեղ, հերակլէս: 3 Վահագն, համ. [Հերակլեան:
Herculéen, enne (*hn*), *ած.*
Hère (*hhn*), *ար.* Աղքատ՝ խեղճ մէկը: 2 Թուղթի խաղ մը, աստխաղ †:
Héréditaire (*h-է*), *ած.* Ժառանգական: 2 Հայրենաւանդ, *գ.* 3 Թագաժառանգ (իշխան):
Héréditairement (*h*), *մ.* Ժառանգաբար, ժառանգօրէն:
Hérédité (*h*), *էգ.* Ժառանգութիւն. միրաս: 2 Ժառանգականութիւն, *բժ.*
Hérésiarque (*h*), *ար.* Աղանդապետ, հերետիկոսապետ, հերեսապետ †:
Hérésie (*h*), *էգ.* Հերետիկոսութիւն, աղանդութիւն, հերեսութիւն:
Héréticité (*h*), *էգ.* Հերետիկոսականութիւն † հերեսականութիւն †:
Hérétique (*h*), *ած.* Հերետիկոսական: 2 Հերետիկոս (որ և *գ.*):
Hérissé, e (*h*), *ած.* Քստմնեալ՝ տնկուած (մազեր): 2 Անհամբոյր՝ դըրբուկ † (մարդ): 3 Կարծր ու փշոտ (ոճ): 4 Ծածկուած (նիզակներով): 5 Անտառախիտ (նիզակք): 6 Լեցուն (փուշերով), (փշա)լից: 7 Փուշ փուշ (տունկեր): || — de grec, Շարունակ յոյն վկայութիւններ յառաջ բերող:
Hérissement (*h*), *ար.* Ցցումն (փետուրներու), քստմնում (մազերու):
Hérisser (*h*), *ն.* Քստմնել՝ տնկել (մազը): 2 Ցից ցից տնկուիլ, ցցուիլ (ժայռերու). Les buissons qui — le bord d'un sentier, (նրբուղիի մ'եզերքը ցցուած մացառներ). — de pieux un bastion, (մարտկոցի մը շուրջը ցցեր տնկել). — son style de nouveaux mots, նորանոր բառերով ցցել (ոճ): 3 Վերածեփել (պատ): || *չ.* Քստմնիլ, ցցուիլ, տնկուիլ: || Se —, *ձ.* Քստմնիլ՝ տնկուիլ (մազերու): 2 Մազերը՝ փետուրները տնկել: 3 Ծածկուիլ (փշերով՝ նիզակներով):
Hérisson (*h-ն*), *ար.* Ոզնի. Քիփրի: 2 Դժուարաքարոյ՝ փշոտ † մարդ: 3 Սեպատատմնաւոր † անիւ մը, ոզնանիւ † 4 Փուշ փուշ գերան: 5 Երկաթափուշք † (վանդակորմի): || — de mer, Տ. **Oursin**:
Hérissonner (*h-ն*), *ն.* Վերածեփել (պատ): || Se —, *ձ.* Մազերը՝ փետուրները տնկել:
Héritage (*h*), *ար.* Ժառանգութիւն, (որ և *գ.*). Faire un grand —,

(Մեծ ժառանգութիւն մ'առնուլ) ։ 2 Ժառանգական կալուածք. Vendre un — ։

Hériter (*է*), Ն. և Չ. ժառանգել։

Héritier, ière (*է*), Գ. ժառանգ, ժառանգորդ ☞ (զանա)ժառանգ։ 2 Զաւակ, ժառանգ։ ‖ Էգ. Մէկ հատիկ աղջիկ՝ մեծ ժառանգութեան մը տիրանալիք, միամօր ժառանգուհի † ։

Hermaphrodisme (*էռ-ս*), Ար. Արուէգութիւն։

Hermaphrodite (*էռ*), Ար. Հերմափրոդիտ, Գէց. 2 Արուէգ մէկը ։ ‖ Ած. Երկասեռ, արուէգ, Բս. Էգ.

Herméneutique (*էռ*), Էգ. Սրբազան գրոց մեկնութիւն, մեկնողականը. **L'—** sacrée։ ‖ Ած. Սրբազան գրոց մեկնութեան, մեկնողական (արուեստ)։

Hermès (*էռ*), Ար. Հերմէսի արձան. L'art d'—, (քիմիագործութիւն) ։ 2 Հերմազլուխ պատեան (սուրի)։

Hermétique (*էռ*), Ած. Հերմազլուխ (սիւն) ։ 2 Հերմէսական, հերմական (վարդապետութիւն) ։ 3 Քիմիագործական, հերմեան (գիտութիւն) ։ 4 Հերմական (փակում), Գ.

Hermétiquement (*էռ*), Մ. Բուն իր հալած նիւթովը՝ հերմապէս † (փակուած, Գ.)։ 2 Ամրա(փակ), պնդա(փակ)։

Hermine (*էռ*), Էգ. Սպիտակ կըզաքիս, կնգում. զագում ։ 2 Կնգմենի. զագում fիւrf։

Herminette (*էռ*), Էգ. Տ. **Erminette**.

Hermitage, Hermite (*էռ*), Ար. Տ. **Ermitage, Ermite**։

Hermodacte, Hermodatte (*էռ*), Էգ. Արմատ մը, սորնջան. սիւրէնճան։ [փութեան ։

Herniaire (*հ-էռ*), Ած. Աղէթա-

Hernie (*հ*), Էգ. Դուրս ելնելը (աղիքներու), աղէթափութիւն։ 2 Տեղէն ելնելը (Թոքի). (Թոքէ)Թափք †։

Hernieux, euse (*հ*), Ած. Աղիքը դուրս ինկած, աղէթափ։

Herniole (*հ*), Էգ. Պզտի տունկ մը, խլիրդաղեղ † ։ [քայր, հերնուզ։

Hernute (*հ*), Ար. Մորավեան եղ-

Héroï-comique (*է*), Ած. Դիւ-ցազնա-կատակերգական, դիւցազնակատակ ։ [ցազնագիր † ։

Héroïde (*է*), Էգ. (Տարփական)դիւ-

Héroïne (*է*), Էգ. Դիւցազնուհի ։

Héroïque (*է*), Ած. Դիւցազնեայ, դիւցազնական ։ 2 Դիւցազնասիրտ՝ դիւցազն (ծերունի)։ 3 Ազգողագոյն (դեղ)։ 4 Երկոտասանոտն (ոտանաւոր)։ 5 Հ. Ժ. Վեցաչափ (ոտանաւոր) ։ 6 Դիւցազներգակ (քերթուած).

Héroïquement (*է*), Մ. Դիւցազնօրէն, դիւցազնաբար ։ [թիւն ։

Héroïsme (*է-ս*), Ար. Դիւցազնու-

Héron (*է-ն*), Ար. Երկայնակտուց ճայ, տառեղ † 2 Տառեղի փետուր։

Heronneau (*հէռօնօ̄*), Ար. Տառեղիկ † ։

Héronnier, ière (*հ-վռ*), Ած. Տառեղորսակ † (բազէ) ։ 2 Զոր ու ցամաք (Թռչուն, Գ.)։ ‖ Էգ. Դադարք. (տառեղի) ։ 2 Տառեղի բունձարան † տառեղոց † ։

Héros (*հէռօ̄*), Ար. Դիւցազն ։ 2 Գլխաւոր անձ (վէպի). դիւցազն ։

Herpès (*էռպէս*), Ար. Մորթային ախտ մը, հէրբէս ։ [սային, Էգ.

Herpétique (*էռ*), Ած. Հերբէ-

Herpétologie (*էռ*), Էգ. Սողնաբանութիւն ։ [2 Յաքած։

Hersage (*հէռ*), Ար. Յաքելը(անդ)։

Herse (*հէռս*), Էգ. Հողակոշտեր փշրելու և հունտերը ծածկելու գործի, ցաքան Գ. ցաք Գ. մանկեռ Գ. 2 Երկրորդ դուռ բերդի՝ տակէն երկաթ փուշերով, ցաք Գ. 3 Եռանկիւնի ճրագարան ժամի, բազմակալ ։ [քել Գ. (անդ)։

Herser (*հ-ս*), Ն. Յաքանել Գ. ցա-

Herseur (*հ-ս*), Ար. Յաքող Գ. ցաքուոր Գ. [սոտ, վարանեալ ։

Hésitant, e (*էզ-ն*), Ած. Տատամ-

Hésitation (*էզ*), Էգ. Տարակուսանք, տատամսում, վարանք։ 2 Կմկմալը, կակազում. Réciter sans — ։

Hésiter (*էզ*), Չ. Տարակուսիլ, տատամսիլ, վարանիլ ☞ (ան)երկմիտ։ 2 Կակազել, կմկմալ ։

Hespérides (*էս*), Էգ. յգ. Երեկորենեայք, Գէց. ‖ Des —, Երեկորենական (պարտէզ) ։

Hétère (*k*)· էգ. Բոզ, էդաիր, հ. Յ.

Hétéroclite (*k*), ած. Զարտուղի, անկանոն։ 2 Անհեթեթ, արտառոց, ը.

Hétérodoxe (*k*), ած. Այլահաւատ, այլափառ, չարափառ։

Hétérodoxie (*k*), էգ. Այլափառութիւն, չարափառութիւն։

Hétérogène (*k*), ած. Օտարացեղ, —սեռ, այլազգի, այլասեռ։

Hétérogénéité (*k*), էգ. Օտարացեղութիւն, այլազգութիւն։

Hétérosciens (*k-ւս-ն*), ար. յգ. Թարեխառն գօտիներու բնակիչք, այլաստուերեանք։

Hetman (*k-ն*), ար. Ցեղապետ՝ հեթման (Խազախաց)։ [աղանք ։

Hêtre (*հk̄*), ար. Հաճարի. գայրն

Heur (*kօռ*), ար. Երջանկութիւն, բախտ։

Heure (*kօռ'*), էգ. ժամ. A l'— où je vous parle, (այս ժամուս։ 2 Այս ժամանակներու մէջ)։ 2 Ժամանակ, ժամ։ ‖ յգ. ժամագիրք, գլխ. (որ և Livre d'—). — canoniales, (ժամերգութիւն, ժամակարգութիւն)։ ‖ Une—d'horloge, Երկար երեւցող ժամ։ ‖ Avoir l'—, Քովը ժամացոյց ունենալ։ 2 Ժամը գիտնալ։ | Être à l'—, ժամով աշխատիլ, ժամն այսքանի աշխատիլ։ 2 Ժամացոյցը ճիշդ լինել։ 3 Ճիշդ ժամուն գալ՝ հասնիլ։ | Se mettre à l'—, ժամացոյցը շտկել։ | Bonne —, Դիպող՝ յարմար ժամ։ | De bonne—, Շուտ։ 2 Կանուխ։ | À la bonne —, Լաւ, կ'ընդունիմ։ 2 Աղէկ որ։ 3 Յաջողութի՜ւն։ 4 Յարմար ժամանակ (հասնիլ)։ ‖ À l'—, մ. Առանց ուշանալու, հիմայ։ ‖ Sur l'—, մ. Այս ժամուս, հիմա՛յ։ |. Pour l'—, մ. Առ ժամս, առ այժմ։ | Tout-à-l'—, մ. Քիչ մը՝ պահ մը յառաջ։ 2 Քիչէն, մէկ պահեկէն։

Heureusement (*ko*), մ. Երջանկօրէն, երջանիկ (ապրիլ)։ 2 Յաջող կերպիւ, յաջողութեամբ (գործածել զէնք), ողջամբ, անվտանգ (ծնիլ՝ ազատիլ վտանգէ)։ 3 Յաջող բաղդով, բաղդայաջող ✝ (խաղալ)։ 4 Բարեբաղդաբար, աղէկ որ. — il y a toujours d'honnêtes gens. — que...։ 5 Լաւ՝ յաջող՝ նպաստաւոր կերպիւ. Pays — situé։ 6 Լաւ ծիրքերով (ծնած)։ 7 Ճարտար՝ նորանշան կերպիւ, յաջողապէս (բացատրուած)։

Heureux, euse (*ko*), ած. Բարեբաստիկ, երանիկ, երջանիկ. Homme —. Une condition —. L'âge — de l'enfance. — celui qui... (երանի՜ անոր որ...). Il est — comme un roi, (գերերջանիկ մէկն է). Nous fûmes assez — pour, (բաղդը մեզ յաջողեց). Il est — que, (աղէկ որ...)։ 2 Բաղդաւոր. Il est plus — que sage. Être un — mortel. Un — scélérat։ 3 Բարեբաղդ (ծնած), բաղդաւոր (խաղի մէջ), յաջող (սիրահար)։ 4 Բարեբաստիկ (երկիր)։ 5 Երանաւէտ (բնակութիւն)։ 6 Երջանիկ (ժամ), երանական (օր)։ 7 Բարենշան (դուշակութիւն)։ 8 Լաւ՝ բարեբաղդ (հանդիպում)։ 9 Բարեպատեհ՝ բարեյաջող (առիթ)։ 10 Պատուական, ընտիր. — naturel. Génie —։ 11 Յաջող (տարբ՝ ընտրութիւն), յաջող (պատերազմի մէջ). Homme —. Être — dans, (յաջող լինել, յաջողիլ). Cela ne lui a pas été —, (այս բանս յաջող չգնաց իրեն). Il a la main —, (յաջող մարդ է)։ 12 Յաջողակ. Les femmes sont — dans le choix des termes qui...։ 13 Անվնաս (անկում), անվտանգ (նաւարկութիւն), ողջամբ (ժամանում), բարեյաջող (փորձ), յաջող (զաւակաբերութիւն)։ 14 Նպաստաւոր (դիրք՝ կլիմայ՝ փոփոխութիւն), լաւ (կերպարանք)։ 15 Լաւ (յիշողութիւն)։ 16 Յաջողած (ոտանաւոր), գեղեցիկ (խօսքի ձև), ընտիր (կարգադրութիւն բառերու), յաջողակ (պատասխան). C'est une rencontre —, (ընտիր գիւտ մ'է)։ 17 Լաւ (խորհուրդ՝ գաղափար)։ ‖ D'— mémoire, Բարեյիշատակ։ | — que, Աղէկ որ։ | Trop — si, Երջանիկ բան պիտի լինէր եթէ...։ | C'est —, très —, Լաւ, փա՛ռք Աստուծոյ։ | Être — de, Բաղդ ունենալ։ 2 Ուրախանալ։ ‖ ար. Երջանիկ. Les — du monde, (մեծատունք). ‖ Faire un —, des —, Օգնութիւն ընել, երջանկութեան նպաստել։

Heurt (*հkօռ*), ար. Բախում, զարնուածք։ 2 Զարնուածքի նշան։

Heurtement (*հ*), ար. Բախում։ 2 Տ. **Hiatus**։

Heurter (հ), ն. Զարնուիլ, բախիլ։ 2 Բովէ քով պատահիլ (ձայնաւորներու), խաղել։ 3 Վշտացնել, վիրաւորել։ 4 Դէմ գալ (շահերու)։ 5 Մտքի դէմ գալ։ 6 Կարծր նկարել (պատկեր)։ ‖ ն. Զարնել, զարնուիլ։ 2 Զարնել (դուռ). — à. ‖ Se—, չ. Զարնուիլ (բանի մը)։ 2 Իրար զարնուիլ, ընդհարիլ։ 3 Զարնել (գլուխը՝ պատի)։ [նակ. չագչագ։

Heurtoir (հ), ար. Դռնահար, ուռ-

Hexacorde (էկզ), ած. Վեցաղի։

Hexaèdre (էկզա), ած. և ար. Վեցանիստ։ [ցանկիւնային։

Hexagonal, e (էկզա), ած. Վե-

Hexagone (էկզակօն'), ած. Վեցակողմ. վեցանկիւն (ձև)։

Hexaméron (էկզ-ն), ար. Վեցօրեայ (Սուրբ Բարսղի)։

Hexamètre (էկզա), ած. Վեցոտնեայ † (ոտանաւոր)։ [ձայ (տունկ)։

Hexandre (էկզան), ած. Վեցոր-

Hexandrie (էկզան), էգ. Վեցորձայք, բս. [տերևեան, վեցատերեւ։

Hexaphylle(էկզաֆիլ'),ած.Վեց-

Hexaples (էկզ), ար. յգ. Վեցօրինակք՝ վնցիշեանք (Օրիժէնի)։

Hexapode (էկզ), ած. Վեցթաթեան †։ [(շինուած)։

Hexastyle (էկզ), ած. Վեցասիւն

Hiatus (իադիւս), ար. Պատահակցութիւն երկու ձայնաւորներու, խաղում։

Hibernal, e (իպ'), ած. Ձմերային, ձմերական։

Hibernation (իպ), էգ. Ձմեռնաքուն (ինչ ինչ անասնոց)։

Hibou (հ), ար. Բու. պայգուշ։ 2 Մելամաղձոտ, մարդախոյս † յգ. —x։

Hic (հիգ), ար. Դժուարութիւն. C'est là la —, (բանն հոդ է, ինչ կ'ուտեսն հոն է, ը.)։

Hidalgo (ի), ար. Սպանիացի ազնուական, հիտալկօ։ յգ. —s։ [(տգեղ)։

Hideusement (հ), մ. Սոսկալի

Hideux, euse (հ), ած. Սոսկալի տգեղ, ժանտատեսիլ։ 2 Բատմնելի, սոսկալի։

Hie (հի), էգ. Սալահար. զալsրըմ թօզմադր։ 2 Ցցահար տոփան, խոյ։

Hièble (իէ), էգ. Ծառ մը, վայրի թանթրուենի, եպլենի † եէր միւրվէրի։

Hiémal, e (իէ), ած. Ձմերական, ձմեռնային։ [կել † (ցից)։

Hier (հիէ), ն. Թակով վարսել, Թա-

Hier (իէռ), մ. Երէկ. Sa fortune date d'—, (իր հարստութիւնը նոր է, դեռ երէկուընէ է). Il est né d'—. Il est fait d'—, (անփորձ՝ երէկուան մէկն է)։ [րիր, բս.

Hiéracium (իէ-օ), ար. Բզնածա-

Hiérarchie (հ), էգ. Կարգապետութիւն, Նուիրապետութիւն (Եկեղեցւոյ՝ հրեշտակաց)։ 2 (Ընկերական) դասակարգութիւն։

Hiérarchique (հ), ած. Կարգապետական, Նուիրապետական։

Hiérarchiquement (հ), մ. Նուիրապետական կարգով, Նուիրապետօրէն †։ [կան, Նուիրական։

Hiératique (իէ), ած. Քրմա-

Hiéroglyphe (իէ), ար. հ. ժ. Նշանագիրք Եգիպտացւոց, մեհենագրոշմ. Ce sont des — pour moi, (ատոնք ինձ համար արպերէն են)։

Hiéroglyphique (իէ), ած. Մեհենագրոշմ (գիր)։

Hiéronique (իէ), ած. Յաղթող (խաղերու մէջ), հ. Յ.

Hiérophante (իէ-ն), ար. Քրմապետ (Ելեւսեան պաշտամանց)։

Hilarité (ի), էգ. Քաղցր զուարթութիւն։ 2 (Յանկարծական) զուարթութիւն։ [թօխում կէօպէյի։

Hile (հիլ'), ար. (Հունտի) պորտ.

Hindoustani (էն), ար. (Արդի) հնդկերէն։ [Ներու ցեղ մը, ձիակերպ։

Hippe (իբ), էգ. Ողորկապատեան-

Hippiatrique (իբբիա), էգ. Ձիաբուժութիւն։

Hippique (իբբիք), ած. Ձիական։

Hippocampe(իբբօ-ն), ար. Պզտի ձուկ մը, ձիաձուկ։ 2 Դիսիցոնի ձիերու անունն, հիբօզամբ։

Hippocentaure (իբբօսան-դօռ), ար. Տ. **Centaure**։

Hippocrène (իբբօ), էգ. Մուսայից աղբիւր, մուսաղբիւր †։

Hippodrome (իբբօ), ար. Ձիարձակարան. աք մէյտանը։

Hippogriffe (*իփփօ*), *ար.* *Թեւաւոր ձի (առասպելական), ձիակորճ։*

Hippolithe(*իփփօ*), *ար.* *Ձիաքար։*

Hippophage (*իփփօ*), *ած.* *Ձի ուտող, ձիակեր (որ և ար.)։*

Hippopotame (*իփփօ*), *ար.* *Գետաձի, ձիագետի.* սու աթը։

Hippuride (*իփփիւ*), *էգ.* *տ. ս. Ձիաձետ ։* [*քաղ (որ և ֆ.)։*

Hircocerf (*իռ*), *ար.* *Եղջերուա-*

Hirondeau (*ի-ō*), *ար.* *Ծծռնակ ✝ ծծռնեակ ✝ ։*

Hirondelle (*ի*), *էգ.* *Ծիծառ, Թռչ.* գըրլանղըճ. Venir avec les —, (*գարնան գալ*). Partir avec les —, (*աշնան երթալ*)։ || — de mer, *Ծովածիծառ* ։ 2 *Ծիծառաձուկ* ։

Hirudiné, e (*ի*), *ած.* *Տզրկանման* || *յգ. էգ.* *Տզրկազգիք։* [*ծի, ֆռ.*

Hispide (*իս*), *ած.* *Թաւ, Թաւար-*

Hisser (*հիսէ*), *ն.* *Վեր վերցնել, վեր քաշել, բարձրացնել, ցցել։* || Se —, *յ.* *Ելնել (մինչեւ պատուհան)։*

Histoire (*իս*), *էգ.* *Պատմագրութիւն, պատմութիւն* ։ 2 *Պատմութիւն* . Faire l'— de. Je sais bien son —, (*իր բոլոր կեանքը գիտեմ*). C'est toute une —, (*երկար բան է, պատմութիւն մ'է այդ*)։ 3 *Սուտ պատմութիւն, սուտ, շտկոց, ռ.* C'est une —. — que tout cela. Couter des —. Il me fit là-dessus je ne sais quelle —։ 4 *Գործ, բան.* C'est une autre —. Que d'—! Voilà bien des —, (*ո՛րքան կ'երկնցընես բանը* ։ 2 *Այդ ո՛րքան ձեւեր են*). Voilà bien une autre —, (*ահա քեզի ուրիշ դժուարութիւն մ'ալ*։ || — de, *Որպէս զի, համար* . Jouons aux cartes, — de passer le temps։ [*բանութիւն։*

Histologie (*իս*), *էգ.* *Հիւսուածա-*

Historien (*իս-ի*), *ար.* *Պատմաբան, պատմագիր* ։ 2 *Պատմիչ, պատմող* ։

Historier(*իս*), *ն.* *Զարդարել (պատմութիւն)* ։ 2 *Մանր զարդեր դնել, զարդարել* ։ 3 *Ըստ պատմութեան նկարել* ։ 4 *Պատմել* ։ [*մութիւն, վէպիկ* ։

Historiette (*իս*), *էգ.* *Պզտի պատ-*

Historiographe (*իս*), *ար.* (*Պաշտօնական*) *պատմագիր* ։

Historique (*իս*), *ած.* *Պատմագրական, պատմական* ։ || *ար.* (*Բանի մը*) *պատմութիւն* ։

Historiquement(*իս*), *մ.* *Պատմական ոճով, պատմաբար, պատմաբանօրէն* . Raconter un fait — ։ 2 *Առանց սուտ խառնելու, ճշմարտապէս.* Rapporter un fait — ։ 3 *Պատմութեան կանոնաց համեմատ, պատմագրաբար* . Examiner — une question ։

Histrion (*իս-ի*), *ար.* *Խեղկատակ, հոպիտ.* մուզալլըս ։

Hiver (*իվէռ*), *ար.* *Ձմեռ.* L'— de l'âge, des ans, (*սառնամանիք ծերութեան*). Il comptait soixante —, (*գլխէն վաթսուն ձմեռ անցած էին, քռ.*)։

Hivernage (*ի*), *ար.* *Ձմեռում, ն.* 2 *Ձմեռելու նաւահանգիստ.* Un bon —։ 3 *Ինչ ինչ երկիրներ մրրիկներու և անձրեւներու ժամանակ, ն.* 4 *Ձմերական հերկ, ձմերահերկ ✝*։

Hivernal, e (*ի*), *ած.* *Ձմերական, ձմերային։* || Les —aux, *ար. յգ.* *Ձմեռը ցանուած՝ ձմերացան ✝ հունտք։*

Hiverner (*ի*), *չ.* *Ձմեռն անցընել, ձմերել։* || *ն.* *Ձմերի հերկը տալ* ։ || S'—, *յ.* *Մարմինն առաջին ցուրտերուն վարժել։*

Ho! (*հօ*), *ձյն.* *Ա՛յ դու, քեզ կ'ըսեմ, ծօ՛, ինշտ* ։ 2 *Ո՛հ, ո՛հ ո՛հ* ։

Hobereau (*հ-ō*), *ար.* *Պզտի Թռչուն մը, հոպահաւ ✝* 2 *Գիւղի ազնուական։*

Hoc (*հօգ*), *ար.* *Քարտախաղ մը, հօգ* ։ 2 *Ապահով բան, ապահով* ։

Hoca (*հ*), *ար.* *Բաղդի խաղ մը, հօգա։*

Hoche (*հ*), *էգ.* *Հաշուեփայտի* (չէթլէ). *Նիշ՝ կտրած, կտրանիշ ✝* Ce couteau a des —, (*այս դանակի բերանը կոտրուքներ ունի*)։

Hochement (*հ*), *ար.* *Թօթուելը, ցնցում (գլուխի)։*

Hochepied (*հ*), *ար.* *Նախայարձակ Թռչուն (տառեղի վրայ)* ։

Hochepot (*հ*), *ար.* (*Եզի*) *յօշածոյ պորանի* ։

Hochequeue (*հ*), *ար.* *Տտներեր, Թռչ.* գույրուգ սալլայան ։

Hocher (*հ*), *ն.* *Թօթուել, շարժել, ցնցել* ։ || *չ.* — du nez, *Քիթը վեր վեր*

ընել, սանձը շարժել (ձիու)։ 2 Քիթը բերանը ծռմռկել։

Hochet (*հ*). *ար. Ակռայ հանող մանկան բերնի խաղալիկ, կոզոփոց* † *2 Զբօսանք, խաղալիկ*։

Hodomètre (*օ*). *ար.* Տ. **Odomètre**։

Hogner (*հ*), *չ. Քթի տակէ մրմռալ*։ *2 Մրմռալ (շան)*։

Hoir (*ուար*), *ար. Ժառանգորդ* ☞ (ան)ժառանգ։

Hoirie (*ուարի*). *էգ. Ժառանգութիւն*։

Holà (*հ*). *ձգ. Ա՜յ, այ դու, քեզ կ'ըսեմ, ծօ, իշտ, ինձ նայէ*։ *2 Է՜յ, բաւ է*։ ‖ Mettre le —, *Կռիւ մը՝ ծեծ մը դադրեցնել*։

Hollande (*հօլանտ*), *էգ. Նուրբ կտաւ մը, հոլանտակ* † *2 Տեսակ մը հաւկիթ* (ԺԻ՛ՆԿ իւզիւմիւ), *հոլանտիկ* † *3 Գետնախնձոր մը, հոլանտիկ* † ‖ *ար. Հոլանտեան պանիր*։

Hollandé, e (*հօլանտ*), *ած. Դիմացկուն (նրբակտաւ)*։

Hollander (*հօլանտ*), *ն. Փետուր գրչի փողը մաքրել, հոլանտել* †։

Holocauste (*օ-գօսդ*), *ար. (Հրէից) ողջակէզ.* զուրպան. Offrir en —, (*ողջակիզել*)։ *2 Զոհ, պատարագ*։

Holographe (*օ*), *ած. ար. Համինքնագիր* † (*կտակ*)։

Holothurie (*օ*). *էգ. Ծովակղբիակ*, [լէգ.

Homard (*հ*). *ար. Ծովու մեծ խեցգետին, ատակոս*։ [մը, օմպրայ։

Hombre (*օմ*), *ար. Թուղթի խաղ*

Homélie (*օ*), *էգ. (Հոգեւոր) ճառ*։ *2 Խրատ, քարոզ, շանքարոզ, ռեչէ*.

Homéopathe (*օ*), *ար. Նմանաբոյժ, (որ և* Médecin —)։ [բուժութիւն։

Homéopathie (*օ*). *էգ. Նմանա-*

Homérique (*օ*). *ած. Հոմերեան*։ *2 Մեծաձայն ու անվերջ, հոմերեան (քըրքիջ)*։

Homicide (*օ*), *ած. Սպանիչ, մարդախողող*։ ‖ *գ. Սպաննող, մարդասպան* ☞ (*ինքնա*)*սպան*։ ‖ *ար. Սպանութիւն, մարդասպանութիւն* ☞ (*անձնա*)*սպանութիւն*։

Homicider (*օ*). *ն. Մեռցնել, հ.*

Hommage (*օմաժ*). *ար. Հպատակութեան դաւանութիւն, ծառայութեան հարկ,* — · — lige, franc. Rendre —. Rendre — à la vérité, (*ճշմարտութիւնը ճանչել՝ խոստովանիլ*). Rendre — de, (*բան մը մէկէ մ'ընդունած լինելը ճանչել*)։ *2 Հպատակութիւն, պատիւ, մեծարանք*. Devoir — à. Rendre — à. Toujours à sa vertu vous rendiez quelque —։ *3 Մեծարանաց քարեւք, մեծարանք*. Présenter. Offrir. Rendre ses — à qn. *4 Նուէր*. Je lui ai fait — de mon livre։ [պարտ (*երկիր*), *ար.*

Hommagé, e (*օմա*), *ած. Հարկա-*

Hommager (*օմա*), *ար. Հարկապարտ ճորտ (որ և* Vassal —)։

Hommasse (*օմաս*), *ած. Առնակերպ՝ առնացի (կին)*. Elle est —, (*առնուհի* † *մ'է*)։

Homme (*օմ*), *ար. Մարդ.* L'—, (*մարդ*). Le vieil —, (*հին մարդը, ք.*)։ *2 Էրիկ մարդ, մարդ*։ *3 Էրիկ, մարդ*։ *4 Զինուոր* — de recrue, (*դեռընծայ զօրականք*). — de cheval, (*հեծեալ*)։ *5 Թշնամի*. Tuer son —։ *6 Հպատակ, ար.* *7 Մարդկային տկարութիւն՝ բնութիւն, մարդ*. L'— perce dans le philosophe։ *8 Կարող, մարդ*. Il est — à tout tenter։ ‖ L'homme - Dieu, *Յիսուս Քրիստոս, Աստուածամարդ*։ | C'est mon —, *Ուզած մարդս է*։ | Un — à tout, *Ամէն բանի եկող մարդ*. | — de main, *Գործ լմնցնող մարդ*։ | — d'ordre, de progrès, d'avenir, *Կարգասէր՝ յառաջդիմասէր՝ ապագան մեծ մարդ*։ | — d'action, *Գործող մարդ*։ | — de parole, *Խօսքին տէր մարդ*։ | — d'affaires, *Գործակատար*։ | — de guerre, *Զինուորական*։ | — de lettres, *Դպրագէտ*։ | — de loi, *Իրաւագէտ*։ *2 Ատեանի՝ արդարութեան մարդ*։ | — d'armes, *Սպառազէն ձիաւոր, հ.* | — des bois, *Օրանկութանկ*։ *2 Վայրի մարդ*։ | — marin, *Փոկ, ան.* *2 Լամանդին, ձկ.* | L'— propose et Dieu dispose, *Խորհուրդ մարդկան, կամք Աստուծոյ*։

Homocentrique (*օ-ն*). *ած. Կեդրոնակից, համակեդրոն*։

Homogène (*օ*). *ած. Նմանասեռ, համացեղ, համազգի*։ *2 Նմանամասն, միատարր*. Un tout —։

Homogénéité (օ), էգ. Համացեղութիւն, համազգութիւն:

Homologation (օ), էգ. Ատենական հաստատութիւն՝ վաւերում:

Homologue (օ), ած. Համադիր, երկ. 2 Համապաշտօն, ոչ.

Homologuer (օ), ն. Հաստատել՝ վաւերել (թուղթ):

Homonyme (օ), ած. Անուանակից, նոյնանուն (որ և ար.): 2 Նոյնաձայն, նոյն հնչիւն (բառ), (որ և ար.):

Homonymie (օ), էգ. Նոյնաձայնութիւն (բառից), համանունութիւն: 2 Համանուանախաղ †:

Homophonie (օ), էգ. Նոյնաձայնութիւն (բառից): 2 հ. ժ. Միաձայն երաժշտութիւն: [chets:

Honchets (հօՆ), ար. յգ. Տ. Jon-

Hongre (հօՆ), ած. ար. Կրտուած՝ որձատ † (ձի): [տել † (ձի):

Hongrer (հօՆ), ն. Մալել՝ որձա-

Hongrier, **Hongroyeur** (հօՆ), ար. Հունգարամորթի † յարդարիչ:

Honnête (օնէդ), ած. Ցարմար, պատշաճ. Il n'est pas — de. Cela n'est pas — à. Habit —: 2 Օրինաւոր, շնորհքով, պատշաճ. Don —. Prix. Récompense —: 3 Պատուաւոր. Retraite —. Sylla crut qu'il était plus — de....: 4 Պատուական՝ պարկեշտ (ընտանիք): 5 Առաքինական, արդարասիրական, պարկեշտ, բարեկիր. Action —. Pensées —. Une âme —. Cœur —: 6 Քաղաքավար, բարեկիրթ, ազնիւ. Il est — avec tout le monde. Manières —. Langage —: 7 Երեւոյթը ճշմարիտ, շնորհքով (մերժում): 8 Ո՛չ վար ո՛չ վեր, միջին. — grosseur. Naissance, Condition —. — aisance, (լաւ բաւականի հարստութիւն): ‖ — femme, Ողջախոհ՝ պատուական կին: ☞ Un homme —, Բարեկիրթ մարդ, (յգ. Des gens —). Իսկ՝ — homme, (ուղիղ՝ պատուական մարդ): 2 Շնորհքով մարդ. Un — homme demande à vous parler: 3 Համով մարդ, հ. - յգ. — gens: ‖ ար. Առաքինականը, պատուաւորը:

Honnêtement (օնէ̄), մ. Ըստ պատշաճի, շնորհքով. Il lui a parlé fort —. Il l'a reçu le plus — du monde: 2 Պատուաւոր կերպիւ (ապրիլ): 3 Ողջախոհութեամբ, պարկեշտութեամբ. Elle s'est toujours couduite —: 4 Պատուասիրաբար. Traiter — les rois vaincus: 5 Ըստ բաւականի, բաւական, հեգ. Il en a mangé —. Elle est — laide: 6 Իբր համով մարդ, համով կերպով մը, հ.

Honnêteté (օնէ̄), էգ. Պատշաճութիւն. Les règles de l'—. Il n'est pas de l'— de, (վայելուչ՝ շնորհքով բան չէ): 2 Պատուաւորութիւն. L'— de l'âme, des principes. Je réponds de son —: 3 Ողջախոհութիւն, ամօթխածութիւն, պարկեշտութիւն, համեստութիւն. L'— d'une femme. Des paroles contre l'—. L'— des mœurs: 4 Քաղաքավարութիւն, բարեկրթութիւն, ազնուութիւն. Il a beaucoup d'— pour. Il n'a pas eu l'— de. C'est l'— même: 5 Քաղաքավարական գործեր՝ խօսքեր, քաղաքավարութիւնք. Il lui a fait mille —: 6 Ազնուութիւն. L'— de son procédé: 7 Երախտագիտական նուէր. Cela mérite bien une —. Je lui ai fait une —:

Honneur (օնէօռ), ար. Պատիւ ☞ (ան)փառունակ. Les — suprêmes, funèbres, (յուղարկաւորութիւն): 2 Համարում, համբաւ, պատիւ: 3 Առաքինութիւն, պատիւ. C'est un homme plein d'—: 4 Պարկեշտութիւն, պատիւ (կնոջ): 5 Մեծարանք, շուք, պատիւ. Faire, Rendre —, (շուք դնել): 6 Մեծութիւն, պատիւ: 7 Զարդ, պարծանք, պատիւ (իր տոհմի): 8 Զբօսանք. Ne jouer que pour l'—: 9 Ցաղթուկի (qoq) պատկեր, ‡ըռ. ‖ À (son) —, Ցաջողութեամբ, յաջող կերպիւ: ‖ Par —, Պատուոյ համար: | D'—, Պատուական (մարդ): 2 Պատուական (նախագահ): 3 Պատուագիր (ապետ): 4 Շքադիր (տիկին՝ Թագուհւոյ): 5 Պատուոյ վրայ (խօսք՝ խոստում): 6 Գլխաւոր՝ պատուոյ (սանդուղ): 7 Պատուաւոր (տեղ): 8 (Խաղի) պարտք: | — du pas, Նախաթոռութիւն: | Avec les — de la guerre, Պատուաւոր կերպով, պատիւով: | Faire — à, Պատիւ բերել

(հայրենեաց)։ 2 Վճարել (փոխանագիր)։ 3 Վերագրել (մէկու բան մը)։ | Faire — à ses affaires. Գործոցը մէջ պատուաւոր վարուիլ։ | Faire — à ses engagements, Խոստումները բռնել ։ 2 Պարտքերը բոլոր վճարել ։ | Faire les — d'une maison, (Պատուով) հիւրերն ընդունիլ։ | Faire les — de son esprit, Խելք ցուցնել ։ | Faire les — de qn. Մէկու վրայ խօսիլ ։ 2 Զարտախօսել։ | Se faire un —, Իրեն պատիւ սեպել։ | Se faire — de, Զարդարուիլ (բանով մը) ։

Honnir (հ-ին), ն. Նշաւակել, խայտառակել (որ և անխ.) ։ 2 Անպատուել (կին)։ [ւորութիւն։

Honorabilité (օ), էգ. Պատուա-

Honorable (օ), ած. Պատուաւոր (գիրք)։ 2 Արժանայարգ, մեծարոյ (ծերութիւն)։ 3 Մեծաշուք, պատուաւոր. C'est un homme fort —. Il tient une maison — ։ 4 Պատուարժան (երեսփոխան) (որ և աբ.). Un —, (երեսփոխան մը)։

Honorablement (օ), մ. Պատուաւոր կերպով, պատուով։

Honoraire (օ-էռ), ած. Տիտղոսն ու առանձնաշնորհներն վրան մնացած, պատուակալ (նախագահ) ։ || յգ. Վարձք (բժշկի՝ փաստաբանի՝ քահանայի), (որ և ծղ.) ։

Honoré, e (օ), ած. Պատուելի, մեծարելի ։ 2 Մեծարոյ, պատուական. Mon — confrère.

Honorer (օ), ն. Մեծարել, պատուել։ 2 Պատիւներ տալ։ 3 Պատիւ բերել (իր սեռի) ։ 4 Ընդունիլ ու վճարել (փոխանագիր)։ || S'—, չ. Իր անձին պատիւ բերել ։ 2 Պատիւ առնուլ ։ 3 Պանծալ, պարծիլ. S'— d'un titre. Et qui de ma faveur se voudrait —? 4 Իրար պատուել։ [բեր (տիտղոս)։

Honorifique (օ), ած. Պատուա-

Honte (հօնդ), էգ. Անպատուութիւն, խայտառակութիւն, ամօթ. Il fait la — de sa famille, (իր ընտանեաց նախատինքը՝ երեսի կեղտն է). Fair mille —, (սաստիկ Թշնամանքներ տեղալ). Plein de —, (խայտառակ, կորակոր). Couvrir de —, (խաղք խայտառակ ընել). — publique, (Նշաւակութիւն)։ 2 Պատկառանք, ամօթ. Avoir —, (ամչնալ). Il a perdu toute —, Il a toute — bue, (երեսի ջուրը գացած է, ամօթ ինչ է չգիտեր)։ 3 Ամօթոյք, ամօթ, Ս. Գ. || A la — de, Յամօթ... ։ | Faire — à, Ամօթ պատճառել, ամչցնել։

Honteusement (հօն), մ. Կորաւ կոր, խայտառակաբար։

Honteux, euse (հօն), ած. Խայտառակ, ամօթալից. Fuite —. Un — trafic. Ce qu'il y a de plus — dans sa conduite։ 2 Ամօթով, ամօթապարտ, (—)հար. — de sa conduite ։ 3 Խղճոտ, ամչկոտ. Ne soyez donc pas si —. Le morceau —, (պնակի մէջ մնացած պատառ) ։ 4 Մուրալ ամաչող (աղքատ)։ 5 Ընդունած կարծիք մը խոստովանիլ չիշխող, ամաչող ։ 6 Ափրոդիտեան (ախտ) ։ || Etre — à, Ամօթ պատճառել, ամչցնել։ | Etre — de, Ամչնալ։

Hôpital (օ), (յգ. —aux), աբ. Անկելանոց, հիւանդանոց ☞ (յիմարա)նոց. C'est un —, (այս տուն չէ հիւանդանոց է) ։ 2 Աղքատութիւն, Թշուառութիւն. Réduire qn. à l'—. Prendre le chemin de l'—։ [հետեւակ, հ. Յ.

Hoplite (օ), աբ. Ստուարազէն

Hoquet (հօ), աբ. Հեծկլտանք, հեծուկ, կլԹիկ Գ. Avoir le —, (հեծկլտալ)։ 2 Բախում։

Hoqueton (հօ-ն), աբ. Լայնաթև հագուստ, տառատոկ։ 2 Դրան պատաւորի են. բերեթիններու տառատոկ, հ.փ. 3 Քեբեթին, տառատոկաւոր ✝։ [ժամական։

Horaire (օռէռ), ած. Ժամերու ,

Horde (հ), էգ. Ջոկ՝ հրոս (աւազակաց) ։ 2 Թափառիկ ժողովուրդ, հրոս (բարբարոսաց)։ 3 Հրոս (վարչկատուն Թաթարաց)։ [2 Բոս մը, երբ ✝ ։

Horion (հ-ն), աբ. Ուժգին հարուած։

Horizon (օ-ն), աբ. Հորիզոն (որ և ք.)։

Horizontal, e (օ-ն), ած. Հորիզոնային։ 2 Հարթ հաւասար, հորիզոնական. Se mettre dans la position —, (պառկիլ)։ [Հորիզոնաբար։

Horizontalement (օ-ն), մ.

Horloge (օռ), էգ. (Մեծ) ժամացոյց, պահացոյց ✝ ☞ (արեւու)ցոյց,

(չրա)ժամ, (աւազա)ժամ։ 2 Ժամանոր. — d'une église. L'— sonne midi.

Horloger (օռ). ար. Ժամագործ։ ‖ —ère, էգ. ժամագործի կին։ ‖ ած. էգ. Ժամագործ։ 2 Ժամագործական։

Horlogerie (օռ). էգ. Ժամագործութիւն։ 2 Ժամացոյցք. Faire le commerce de l'—.

Hormis (օռ). նխ. Բաց ի, զատ։

Horographie (օ). էգ. Տ. **Gnomonique**։

Horoscope (օռօu), ար. Մէկու ծնած ատեն աստղ նայիլը, ժամադիտութիւն, աստղադիտութիւն † Faiseur, Tireur d'—, (ժամադէտ, աստղադէտ†)։ 2 Ժամադիտակ՝ աստղադիտակ † կէտ։ 3 Նախագուշակութիւն, մարգարէութիւն (մէկու կամ բանի մը վրայ, ը.)։

Horreur (օռռօռ), էգ. Սոսկում. Ses cheveux se hérissent d'—։ 2 Դող, ահուգող, սարսափ, սոսկում. Je frémis d'—. Etre saisi d'—. Glacer d'—. Faire —, (սոսկում պատճառել). C'est une —, (սոսկալի բան մ'է)։ 3 Ատելութիւն, զզուանք, գարշում, սոսկում. Avoir — de. (սոսկալ). Avoir. Prendre en —, (գարշիլ, սոսկալ). Être en — à, (սոսկում պատճառել)։ 4 Սոսկալիութիւն, ահաւորութիւն (մի-ճակի՝ բանի՝ գիշերի). սոսկմունք (պատերազմի). L'— d'un supplice. (տանջանքի ահագնութիւն). — de la mort. (մահու արհաւիրք)։ 5 Ահագնութիւն (մեղքի)։ 6 Սոսկալի բան, անճնարին չարիք. La vie de cet homme n'est qu'un tissu d'—. Un tel excès d'—..., (այսպիսի ամենասոսկալի բան մը)։ ‖ յգ. Զարախօսութիւնք, անպատուիչ բաներ. Dire des — de qn. 2 Նախատինք, դէշ խօսքեր, ը. Il nous a dit des —։ 3 Պիղծ՝ լկտի խօսքեր։

Horrible (օռռի), ած. Սոսկալի։ 2 Անճնագին, քստմնելի, սոսկալի։

Horriblement (օռռի). մ. Սոսկալի կերպիւ։ 2 Սոսկալի դէշ (խաղալ)։ 3 Աննմարին, սոսկալի (ագեղ)։

Horripilation (օռռի), էգ. Քստմնում, բժ.

Hors (հ), մ. Դուրս։ ‖ նխ. (Տնէն) դուրս։ 2 Բաց ի, զատ, դուրս։ | — de. նխ. Դուրս. — d'ici! (դուրս կորսուէ). — de prix, (գին չկտրուելիք). — de dispute, (անվիճելի, անժխտելի) ☞ (ան)երկբայ, (շնչա)սպառ։ ‖ — de soi. (Ինքզինքէ ելած, խելայեղ)։ | Mettre qn. — de lui, Զայրացնել, ինքզինքէ դուրս հանել։

Hortensia (օռդանսիա), ար. Ծաքրնավարդ, հորդանսիա։ յ. —s։

Horticole (օռ), ած. Պարտիզական † պարտիզպանական †։

Horticulteur (օռ), ար. Պարտիզի մշակութեամբ պարապող, բուսադարման † պարտիզորդ †։

Horticulture (օռ), էգ. Բուսադարմանութիւն, † պարտիզորդութիւն †։

Hosanna (օզ-2ն), ար. Ովսաննա (աղօթք)։ 2 Գովութիւն, օրհնութիւն, ովսաննա։ յգ. —s։

Hospice (ou), ար. Աղքատանոց, դարմանոց ☞ (ծերա)նոց։ 2 Հիւրատուն, հիւրանոց (Սէն-Պէրնարի)։

Hospitalier, ière (ou), ած. Ասպնջական, հիւրընկալ, հիւրամեծար, հիւրասէր։ 2 Ասպնջական (կրօնաւորք)։ 3 Հիւանդաց վանատու՝ ասպնջական (քորք) (որ և էգ. Les —ières)։ 4 Հիւանդանոցական (խնամք). À titre —, (իբր հիւանդանոցի մէջ ընդունուելու արժանի). Maisons —, (հիւանդատունք †)։ ‖ ար. Հիւանդապահ։

Hospitalièrement (ou), մ. Հիւրասէր կերպիւ մը, հիւրասիրաբար։

Hospitalité (ou), էգ. Հիւրընկալութիւն, հիւրոյթք, հիւրասիրութիւն. Donner l'—, (ասպնջականել)։ 2 Հիւրութիւն (նախնեաց մէջ)։ [տար (Վալաքիոյ)։

Hospodar (ou), ար. Իշխան՝ հոսպո-

Hostie (ou), էգ. Զոհ, (որ և ք.)։ Նշխար (պատարագի)։

Hostile (ou), ած. Թշնամի, Թշնամական։ 2 Դէմ, հակառակ. L'opinion est — au ministère.

Hostilement (ou), մ. Թշնամութեամբ, Թշնամօրէն։

Hostilité (ou), էգ. Թշնամութիւն։ 2 Հակառակութիւն (Թերթերու՝ պաշտօնէից դէմ)։

Hôte, esse (օդ), գ. Ասդնջական, հիւրընկալ ։ 2 Հիւր. Régaler ses —. Les — du bois, (անտառի կենդանիք)։ 3 Իջաւանապետ † պանդոկապետ. L'— de la Croix blanche. Faire venir l'— pour compter։ 4 Ուղեւոր, իջաւոր ։ 5 Տանուտէր, հ. 6 Վարձաքնակ, հ.

Hôtel (օ), ար. Շքեղ տուն, ապարանք. Avoir un —. L'—, (ոըքունիք, հ.)։ 2 Հասարակաց մեծ շինուած, ապարանք. L'— des Invalides. — de ville, (քաղաքատուն). — des Monnaies, (փողերանոց. զարպխանէ). Hôtel-Dieu, (Մայր-հիւանդանոց ։ յգ. ա.)։ 3 Օթեւան, պանդոկ. Demeurer à l'—. Le maître d'un — ։

Hôtelier, ière (օ), գ. Պանդոկապետ։ 2 Հիւրընկալ (վանքի)։

Hôtellerie (օ-ԷԼ), էգ. Օթեվան, պանդոկ։ 2 Հիւրատուն (վանքի)։

Hotte (հօդ), էգ. Կռնկի կողով, որթ։

Hottée (հօդէ), էգ. Կողով մը՝ որթ մը (հող)։ [վաւոր, որթաւոր։

Hotteur, euse (հ-Էt), գ. Կողո-

Houblon (հ-Ն), ար. Հմուլ, գայլուկ, տկ. հոմէլ ։ [դնել (գարեջրի մէջ) ։

Houblonner (հ-Էn), ն. Հմուլ

Houblonnière (հ-Էn), էգ. Հըմուլի դաշտ, հմլուտ † ։

Houe (հ), էգ. Տեսակ մը բրիչ (զազմա), մարկեղ։ [մարկեղել։

Houer (հ), ն. Մարկեղով փորել,

Houille (հույյ'), էգ. Հանքածուխ, գետնածուխ։ [ծխային։

Houiller, ère (հ), ած. Գետնա-

Houillère (հ), էգ. Ածխահանք։

Houilleur (հ), ար. Ածխահանքի բանւոր, ածխահան † ։ [նածխուտ-

Houilleux, euse (հ), ած. Գետ-

Houlan (հ-Ն), ար. Տ. **Uhlan** ։

Houle (հ), էգ. (Մրրիկէ վերջ) ծփանք (չալգանրր), կոծանք † ։

Houlette (հ), էգ. Ցուպ (հովուի)։ 2 Հովուութիւն. Porter, Quitter la —, բն.. 3 Բահակ (պարտիզպանի), կոճղիզահան։

Houleux, euse (հ), ած. (Մրրկէ ետք) ալեծուփ՝ կոհակալից (ծով) ։

Houlque (հ), էգ. տ. ս. Հոլգենի † ։

Houper (հ), ն. Ընկերը կանչել, որս.

Houppe (հ), էգ. Փունջ (խաչգդակի). փիւսկիւլ։ 2 (Մազի՝ փետուրի) փունջ։ 3 Մազմզուկք (հաւնոտի ծայր)։ [գաքիուլ։

Houppelande (հ-Էp), էգ. Դրատ.

Houpper (հուբէ), ն. Փունջ փունջ ընել (մետաքսը)։ 2 Սանտրել (բուրդ)։

Houra (հ), ար. Տ. **Hourra** ։

Hourailler (հ), չ. Անշահ շնիկներով որսի ելնել։

Hourdage (հ), ար. Կոշտ հաստաբակ պատ, կոշտորմ † 2 Կոշտածեփ † զապա սըվա ։ [մը) շինել ։

Hourder (հ), ն. Կոշտ (միջնորմ

Hourdis (հ), ար. Տ. **Hourdage** ։

Houret (հ), ար. Պզտի անշահ որսաշուն։

Hourque (հ), էգ. Անշահ նաւ ։ 2 Թեռնաբարձ նաւ մը, հուրքանաւ † ։

Hourra (հ-Էr), ար. Կեցցէ. Il fut salué par des — ։ 2 Կեցցէ, հուռա՜, Անկ. 3 Պատերազմի աղաղակ կամ աղաղակով յարձակում Ռուսաց, հուռա՜։

Hourvari (հ), ար. Շուները ետ կանչելու ձայն, ետ՜, որս. 2 Մեծ աղմուկ, շշնկոց, ը. [Տ. **Hussard** ։

Housard, Houssard (հ), ար.

Housé, e (հ), ած. Տղմաթաթաւ ։

Houseaux (հ-զօ), ար. յգ. Անձրեւի ու տղմի դէմ սռնապան մը, հեսկ։

Houspiller (հուս), ն. Բաշկռտել։ 2 Քշփել, զարնել, ե.

Houssage (հ), ար. Աւելակով մաքրում, աւելակում † ։

Houssaie (հուսէ), էգ. Ժանտափշոց † ժանտափշուտ † ։

Housse (հուս), էգ. Ծածկոց, ծածկոյթ (աթոռի՝ բազմոցի), էօրթիւ։ 2 Տապճակ. հաշա. En —, (ձի հեծած)։

Houssé, e (հ), ած. Ծածկոցաւոր (կարասի)։ 2 Տապճակաւոր (ձի)։

Housser (հ), ն. Աւելակով մաքրել, աւելակել † ։

Houssine (հ), էգ. Բարակ փայտ՝ գաւազան, ճիպոտ ։

Houssiner (հ), ն. Բարակ փայտով՝ ճիպոտով զարնել (հանդերձներ)։ 2 Ծեծ քաշել, ը. [րաւել † ։

Houssoir (հ), ար. Աւելակ։ 2 Փետ-

Housson (հ-ն), ար. Տ. **Houx-frelon**։

Houx (հ), ար. Ժանտափուշ, դալարափուշ † ծռ. 2 (Դալարիփշէ) ցպիկ ։ ‖ — - frelon, Խայթանոր † Թփ. (որ և Petit —)։

Hoyau (հուայօ), ար. Շեղեզր բրիչ (զազմա) մը, չեղամարկեղ †։

Huard (հ), ար. Ոսկրկուլ, Թռչ.

Hublot (հ), ար. (Նաւու կողի վրայ) պզտի ծակ կամ պատուհան։

Huche (հ), էգ. (Հաց շաղելու) տաշտ, մակտրայ։ 2 Հացամբր, հացարկղ։ 3 Արկղ՝ ուր ալիւրը կ'իջնէ, ալիւրտուն։

Hucher (հ), Ն. Կանչել։

Huchet (հ), ար. Եղջերափող (հեռուանց խմացնելու)։

Hue (հիւ), Տհհ (ձայն սայլորդի)։

Huée (հ), էգ. Հայ հուչ. եուհա։ 2 Հի՜ւյ (պոռչտուք գայլի ետեւէ)։

Huer (հ), Ն. Հայ հուչ (եուհա) ընել, հայհուչել։ 2 Հիւյ պոռալ (գայլի ետեւէ), հիւյել †։

Huette (հ), էգ. Գիշերային Թռչուն մը, հիւյակ † 2 Բու մը, բուինակ †։

Huguenot, e (հ), գ. Կալվինական, հիւկնօ, հիւկեան † հեգն.

Huguenote (հ), էգ. Հողէ աման՝ անոտն, կաղպրիկ Դ †։

Huguenotisme (հ-ս), ար. Կալվինականութիւն։ [(ձայն սայլորդի)։

Huhau, Hurhau (հ-հօ), Ցմչ. տհհ

Hui (իւի), մ. Այսօր, հ.

Huilage (իւի), ար. Ձէթ քսելը, իւղոտում, ձիթոտում։

Huile (իւիլ'), էգ. Ձէթ. զէյթին եաղը. — sainte, (Հրէից օծութեան իւղ). Les Saintes —, (Մեռոն։ 2 Վերջին օծման իւղ)։ 2 Իւղ (կտաւատի եւն.)☞ իւղա(նկար). — d'amandes douces, (Նշաձէթ). Couleurs à l'—, (իւղաներկք)։ 3 Աշխատանք, տքնութիւն. Cet ouvrage sent l'—։ ‖ De l'— de cotret, ծեծ, գաւազանի իւղ, ը. [տալ, ձիթել։

Huiler (իւի), Ն. Ձիթոտել, իւղո-

Huilerie (իւի), էգ. Ձիթահանք. եաղխանէ։ 2 Իւղանոց † ձիթարան †։

Huileux, euse (իւի), ած. Իւղային (նիւթ)։ 2 Իւղոտ (մորթ)։

Huilier (իւի), ար. Իւղակալ. եաղտանը։ 2 Ձիթահան։ 3 Ձիթավաճառ.

Huis (իւի), ար. Դուռ։ հ. À — clos, գաղտնաբար (նիստ)։

Huisserie (իւի), էգ. Դրան փայտեղէնք։

Huissier (իւի), ար. Դրանապան։ 2 Սպասաւոր, քարտապան. Les —s de l'Institut։ 3 Ատեանի վճիռները գործադրող պաշտօնեայ, նուիրակ, քարտապան։

Huit (իւիդ, իսկ բաղաձայնէ յառաջ՝ իւի), ած. Ութ։ 2 Ութերորդ (երես)։ ‖ ար. Ութ։ 2 Ութնոց (խաղի մէջ)։

Huitain (իւիդէն), ար. Ութտողեան ոտանաւոր կամ ոտանաւորի տուն, ութտողեայ †։

Huitaine (իւի), էգ. Ութ հատ կամ ութի չափ, ութեակ։ 2 Ութ օր, ութեակ։

Huitième (իւի), ած. Ութերորդ։ ‖ ար. Ութերորդ։ 2 Ութերորդ օր։ 3 Ութերորդ դասու աշակերտ։ ‖ էգ. Ութերորդ դաս։ [րորդ։

Huitièmement (իւի), մ. Ութե-

Huître (իւի), էգ. Ոստրէ. ըսթրիտիա։ 2 Ապուշ, աւանակ, ը.

Hulan (հ-ն), ար. Տ. **Uhlan**։

Hulotte (հ), էգ. Տ. **Huette**, 1։

Hum (հօմ), Ձք. Է՜հ։ 2 Է՜հ, ը՜հ։

Humain, e (իւ-ն), ած. Մարդու, մարդկեղէն, մարդկային ☞ մարդա(գոհ)։ 2 Հեզ, գթոտ, մարդասէր. Un homme —. Un visage —. Avoir des sentiments —. Il n'a rien d'—, (անողորմ՝ բարսիրտ մէկն է)։ ‖ ար. Մարդկային բնութիւն, մարդկութիւն։ ‖ յգ. Մարդիկ։

Humainement (իւ), մ. Մարդու պէս, իբր մարդ։ 2 Մարդկապէս, մարդկօրէն. Cela est — impossible. — parlant։ 3 Բարեսրտութեամբ, մարդասիրաբար (վարուիլ)։

Humaniser (իւ), Ն. Մարդկային բնութիւն տալ, մարդացնել։ 2 Քաղաքակրթել, մարդասէրոյ ընել։ 3 Մեղմացնել, խոսքի պառկեցնել. On trouvera moyen de l'—։ ‖ S'—, չ. Կակղանալ, մեղմանալ։ 2 Մարդամօտ լինել։ 3 Ցածնալ։

Humaniste (իւ), ար. Բանասիրութեանց՝ դպրութեանց աշկերտ, դպրավարժ † 2 Դպրուսոյց †. Un bon —,

Humanitaire (իւ-էռ). ած. Մար-դաշահ, մարդօգուտ։

Humanité (իւ), էգ. Մարդկութիւն. Payer le tribut à l'—, (տկարութիւն մը գործել։ 2 Հասարակաց ճամբան երթալ, մեռնիլ)։ 2 Մարդասիրութիւն։ || յգ. Բանասիրութեանց՝ դպրութեանց դասեր, դպրավարժք ✝։

Humble (քօ̃), ած. Խոնարհամիտ, խոնարհ (մարդ), (որ և գ.)։ 2 Խոնարհական, խոնարհ (լռութիւն)։ 3 Անփառունակ, անշուք, խոնարհ (յարկ՝ մանուշակ՝ մշակ)։ 4 Տրուպ, նուաստ, խոնարհ (պաշտօն)։ 5 Դոյզն (համարտութիւն)։

Humblement (քօ̃), մ. Խոնարհութեամբ, խոնարհաբար։ 2 Համեստութեամբ. La violette se cache — sous les bois. Vivre —, (անփառունակ՝ համեստ կեանք մը վարել)։

Humectant, e (իւ-ն̃), ած. Ներսը թրջող, խոնաւիչ ✝ բժ. [խոնաւումէ։

Humectation (իւ), էգ. Թրջելը,

Humecter (իւ), ն. Թրջել, խոնաւել ✝ || S'—, չ. Տամկանալ, թրջուիլ։ 2 Թրջել (կուրծքը)։ 3 Գինի խմել, ներսը թրջել, ռ.

Humer (է), ն. Շունչը քաշելով կըլլել. — un œuf, (կլլել հաւկիթ)։ 2 Ներս քաշել (հովը)։ 3 Քաշել (քթախոտ)։ || — l'odeur des mets, կերակուրներն ախորժիւ հոտուըտալ։

Huméral, e (իւ), ած. Բազկային։ 2 Բազկոսկրային։ [կոսկր։

Humérus (իւմէրիւս), ար. Բազ-

Humeur (իւ), էգ. Հիւթ, խոնաւահիւթ (մարմնոյ)։ 2 Ապականեալ հիւթ, ցում ✝ Évacuer les —. Les — froides, (խոյլ. սըրաճա)։ 3 Բնաւորութիւն, բնութիւն, խառնուած. — sauvage, (անընդելութիւն). — noire, (մելամաղձութիւն). Il est d'— enjouée, (զուարթաբարոյ է). Être d'— à... (տրամադրութիւն՝ բնութիւն ունենալ)։ 4 Տրամադրութիւն. De quelle — êtes-vous aujourd'hui ? Bonne —, (լաւ տրամադրութիւն՝ ժամ). Il est en belle —, (զուարթ ժամն է). Il est en mauvaise —, (սիրտը նեղացած է, խոժոռ է, գէշ ժամն է). Il est en — de rire, (խնդալու ախորժակ ունի)։ 5 Դժկամակութիւն, սրտնեղութիւն, ահ. Il a toujours de l'— Il y a de l'— dans.... Avoir, Prendre de l'—, (դժկամակիլ, նեղսըրտիլ)։ 6 Դժգմնում, քմահաճութիւն, քմայք. Par —. Chacun a ses —. C'est une mauvaise — qui lui a pris. Les tristes — d'une femme grondeuse. Un homme d'—, (քմայոտ ✝ մարդ)։ 7 Կատակասիրութիւն, զուարճաբանութիւն։ || Par —, Քմայքով։ 2 Ինքնագլուխ՝ ներշունչով։

Humide (իւ), ած. Տամուկ, խոնաւուտ, խոնաւ։ 2 Թաց՝ արտասուալի (աչքեր)։ 3 Տամկուտ ✝ (նայուածք)։ 4 Ջրեղէն, ջրային. L'— élément, (ջուր). L'— empire, (ծով)։ || ար. Խոնաւութիւն, խոնաւ։ [տեղ, ի խոնաւի։

Humidement (իւ), մ. Խոնաւ

Humidité (իւ), էգ. Տամկութիւն, խոնաւութիւն. L'— du regard, (տամկալի ✝ աչքեր)։

Humiliant, e (ի-ն̃), ած. Պզտի ձգող, ամօթով ձգող, կորացուցիչ։

Humiliation (իւ), էգ. Խոնարհեցում, խոնարհում։ 2 Պզտիկ ձգող խօսք՝ բան, պզտիկութիւն, կորանք։

Humilier (իւ), ն. Խոնարհեցնել (սիրտը)։ 2 Ամօթով՝ պզտի ձգել, կորացընել, քիթը քսել, ռ. || S'—, չ. Խոնարհիլ։ 2 Անձը խոնարհեցնել (Աստուծոյ առջև)։ 3 Իրար ամօթով՝ պզտի ձգել։

Humilité (իւ), էգ. Խոնարհութիւն. En toute —, (ամենայն խոնարհութեամբ)։

Humoral, e (իւ), ած. Հիւթերէ յառաջ եկած, հիւթական, բժ.

Humorisme (իւ-ս), ար. Հիւթականութիւն, բժ.

Humoriste (իւ), ած. Կատակախօս, զուարթաբան։ 2 Կատակաբարոյ (հեղինակ), (որ և ար.)։ 3 Հիւթական (բժիշկ). Les —, (հիւթականք)։ 4 Դժուարաբարոյ, նեղսիրտ (որ և գ.)։

Humoristique (իւ), ած. Զուարթաբանական։ 2 Կատակաբարոյ (հեղինակ)։

Humour (իւմուռ կամ հիո՛ւմըռ), ար. Կատակաբարոյութիւն, խնդամտութիւն ✝։

Humus (*հումիւս*), *ար.* *Բուսահող*։
Hune (*հ*), *էգ.* *Հայեկ* † կէմի sի-րէյինին չանագլըրը։ [*գառառ*
Hunier (*հ*), *ար.* *Հայեկի* † *առա-*
Huppe (*հ*), *էգ.* *Յոպոպ.* հիւտհիւտ գուշու։ 2 *Բրուկ. Դ.* գուշ բէփէլիկի։
Huppé, e (*հիւբէ*), *ած.* *Բրկաւոր* † (*Թռչուն*)։ 2 *Բարձրատոհմ, մեծահարուստ, երեւելի.* Il y avait quantité de femmes, et des plus —. Les plus — y sont pris, (*ամենէ վարպետներն խակ խաբուած են տար*)։
Hure (*հ*), *էգ.* *Քառմիտներ* † *կամ գիտախոզ գլուխ*։ 2 *Անտառոյ կտրած գլուխ, խալամ*։
Hurhau (*հիւռհօ*), *Ա՜չ*, *տի՜հ*, (*ձայն սայլորդի*)։
Hurlement (*հ*), *ար.* *Ոռնում* † (*գայլի*), *կաղկանձիւն* (*շան*)։ 2 *Երկար ճիչ, ոռնում* †։
Hurler (*հ*), *չ.* *Ոռնալ* (*գայլի*), *կաղկանձել* (*շան*). Il faut — avec les loups, (*հարկ է գիտացիններուն յարմարիլ*)։ 2 *Երկար ճչեր ձգել, ոռնալ*։ 3 *Ոռնալու ձայներ հանել, պոռալ կանչել, ոռնալ* (*որ և ֆ.*)։ ‖ *ն.* *Զայրագնամբ ըսել, գռռալով երգել, ոռնալ.* — un chant barbare.
Hurleur (*հ*), *ար.* *Մոլեգին ձայներ հանող, ոռնացող*։ 2 *Ոռնակ* † *ան.*
Hurluberlu (*հ*), *ար.* *Յախուռն, անխորհուրդ, ափեղցփեղ*։
Hussard (*հ*), *ար.* *Հունգարացի հեծեալ, հիւսար*։ 2 *Հուսարի նման հագուստներով հեծեալ, հիւսար*։ ‖ De —, *Բաց՝ կոշտ՝ զինուորականի*(*խօսքեր*)։ ‖ À la hussarde, *Անպարկեշտ, անզգոյշ*։ 2 *Աւարառութեամբ* (*ապրիլ*)։
Hutin (*հ-ն*), *ած.* *և ար.* *Յամառ*։
Hutte (*հ*), *էգ.* *Հիւղ, անիկ*։ 2 *Զօրանիւղ* †։ [*զօրանիւղ շինել*։
Hutter (**se**) (*հիւդէ*), *յ.* *Հիւղ կամ*
Hyacinthe (*իասէնթ*), *էգ.* *Յակինթ.* զիւմպիւլ։ 2 *Յակինթ.* սարը եագութ։ ‖ *ած.* *Մանիշակագոյն կապոյտ, մանիշակագոյն* † (*գոյն*)։
Hyades (*իատ*), *էգ.* *յգ.* *Ալաւունք, եօթնկի* † *աստ.* [*ասկ*։
Hyalin, e (*իա-ն*), *ած.* *Ապակետե.*
Hyaloïde (*իա*), *էգ.* *Ապակենի*, (*որ և* Substance, Humeur —)։
Hybride (*իպ*), *ած.* *Օտարածին՝ տարատեռ* † (*կենդանի*)։ 2 *Այլայլախառն* (*տունկ*)։ 3 *Տարբեր լեզուներով շինուած, այլայլուկ, խառնուկ* † (*բառ*)։
Hydracide (*իտ*), *ար.* *Ջրաթթու, ք.*
Hydragogue (*իտ*), *ած.* *Ջրավար, ջրաթափ* † *էգ.*
Hydrate (*իտ*), *ար.* *Ջրատ, ք.* [*ք.*
Hydraté, e (*իտ*), *ած.* *Ջրատաւոր,*
Hydraulique (*իտռօ*), *ած.* *Ջրերը բարձրացնող՝ ջրաքաշխական* (*մեքենայ*)։ 2 *Ջրաշարժական* † (*աշխատութիւնք*)։ 3 *Ջրաշարժ* † (*երգեհոն*) ☞ (*ջր*)*անիւ*։ 4 *Ջրաճնշիկ* † (*մամուլ*)։ 5 *Ջրապնդիկ* † (*կիր*)։ ‖ *էգ.* *Ջրերը շարժելու ու բարձրացնելու գիտութիւն, ջրաքաշխութիւն*։
Hydre (*իտռ*), *էգ.* *Խոթնագլուխ օձ, հիդրայ, դէց.* (*որ և ֆ.*)։ 2 *Հիդրա, համ*։ 3 *Ջրօձ, կդ.* 4 *Պողիպող մը, հիդրա*։
Hydrocarbonate (*իտ*), *ար.* *Ջրաքածխատ, ք.* [*Թիւն* †։
Hydrocèle (*իտ*), *էգ.* *Ջրափոշտու-*
Hydrocéphale (*իտ*), *էգ.* *Ջրագլխութիւն*։ [*րաջլատ, ք.*
Hydrochlorate (*իտ-ք*), *ար.* *Քլո-*
Hydrocotyle (*իտ*), *էգ.* *Խորտեբեկ* † *տկ.* [*կիանի, տկ.*
Hydrocyanique (*իտ*), *ած.* *Ջրա-*
Hydrodynamique (*իտ*), *էգ.* *Ջրաշարժութիւն* † *ջրազօրութիւն*։ ‖ *ած.* *Ջրազօրական* † *ջրաշարժական* †։ [*զեյֆ*։
Hydrofuge (*իտ*), *ած.* *Խոնաւալ-*
Hydrogène (*իտ*), *ած.* *և ար.* *Ջրածին, ք.* [*խառն, ք.*
Hydrogéné, e (*իտ*), *ած.* *Ջրածնա-*
Hydrographe (*իտ*), *ար.* *Ջրագիր*։
Hydrographie (*իտ*), *էգ.* *Ջրագրութիւն*։ 2 *Ծովը ճանչնալու ու չափելու գիտութիւն, ծովագրութիւն* †։
Hydrologie (*իտ*), *էգ.* *Ջրաբանութիւն*։ [*հմայութիւն*։
Hydromancie (*իտ-ն*), *էգ.* *Ջրա-*
Hydromel (*իտ*), *ար.* *Մեղրաջուր.* պալ շէրպէթի։ [*գծի.*
Hydromètre (*իտ*), *ար.* *Ջրաչափ,*
Hydrométrie (*իտ*), *էգ.* *Ջրաչափութիւն*։

Hydrophobe (իտ), ած. և գ. Ջրախոյս, ջրատեաց։ 2 Կատաղի, ջրավախ ✝։

Hydrophobie(իտ), էգ. Ջրախուսութիւն։ 2 Կատաղութիւն, ջրավախութիւն ✝ զուտուզ։

Hydropique(իտ), ած. և գ. Ջմոստոտ ✝ ջրգող. սրսզայր։

Hydropisie (իտ), էգ. Ջմոստ, ջրգողութիւն. սրսզա։

Hydropneumatique (իտ), ած. Կազամղով (կարասւ)։ [ջրայէտ։

Hydroscope (իտ), ար. Ջրախոյզ։

Hydrostatique (իտ), էգ. Ջրակշռութիւն։ ‖ ած. Ջրակշռական. Balance —, (ջրակշռոյ)։

Hydrosulphate, Hydrosulfure (իտ), ար. Ծծմբաջրատ, գ.

Hydrotechnique (իտ-ք), էգ. Ջրարուեստութիւն։ [բուժութիւն։

Hydrothérapie (իտ), էգ. Ջրա-

Hydrothérapique (իտ), ած. Ջրաբուժական։ [Ջրալանջութիւն, բժ.

Hydrothorax (իտ-աքս), ար.

Hydrure (իտ), ար. Ջրաւոր, գ.

Hyémal, e (իէ), ած. Ձմեռնային (տունկք)։ [սըրբլան։

Hyène (իէն՛), էգ. Բորենի, ան.

Hygiène (ի), էգ. Առողջապահութիւն, առողջարանութիւն։

Hygiénique (ի), ած. Առողջարանական, ողջապահիկ։

Hygromètre (իկ), ար. Խոնաւաչափ (օդի), գծի. [չափութիւն։

Hygrométrie(իկ), էգ. Խոնաւա-

Hygroscope (իկ), ար. Խոնաւադէտ, գծի.

Hymen (իմէն), ար. Հարսանեաց չաստուած, հիմէն։ 2 Ամուսնութիւն, հարսանիք։ 3 Կնիք կուսութեան, խորայ։

Hyménée (ի), ար. Ամուսնութեան չաստուած, հիմեն։ 2 Ամուսնութիւն։

Hyménographie (ի), էգ. Թաղանթագրութիւն։

Hyménoptère (ի), ած. Թաղանթաթեւ (միջատ)։ ‖ յգ. Թաղանթաթեւք։

Hymne (իմն՛ը), ար. Երգ, տաղ։ 2 Երգ, օրհնութիւն, օրհներգ։ ‖ էգ. Շարական (եկեղեցւոյ)։

Hyoïde (իօիտ), ար. Խոսկր, անգ.

Hypallage (ի-Ձ), էգ. Փոխակարգութիւն, փ. [Թիւն, փ.

Hyperbate (ի), էգ. Արտադրու-

Hyperbole (ի), էգ. Չափազանցութիւն, ուռուցաբանութիւն, ճռ. 2 Անդրաձիգ, երկ.

Hyperbolique (ի), ած. Չափազանցական, չափազանց։ 2 Չափազանցող, չափազանցախօս։ 3 Անդրաձգական, երկ.

Hyperboliquement (ի), մ. Չափազանցօրէն։ 2 Անդրաձգօրէն ✝ երկ.

Hyperboréen, enne (ի), ած. Ծայրագոյն հիւսիսային, գերհիւսիսային (որ և **Hyperborée**)։ 2 Ամենացուրտ տեղերու (տունկեր)։

Hyperchlorique(ի-ք), ած. Վերաքլորի (թթու)։

Hypercritique(ի), ար. Չափաչափ քննադատ, սաստիկ պարսաւադէտ։

Hyperdulie (ի), էգ. Մեծարանաց պաշտօն առ Ս. Կոյսն, գերծառայութիւն։

Hypéricon (ի-ն), ար. տ. ս. Պալգակ։ [նական։

Hyperphysique (ի), ած. Գերբ-

Hypertrophie (ի), էգ. Ընդարձակում, անդաւազանցութիւն (սրտի)։

Hypèthre (ի), ար. Անյարկ շէնք տաճար։ [ծական ✝։

Hypnotique (իբ), ած. Քնա-

Hypnotisme (իբ-ս), ար. Քնածութիւն ✝։ [լորի, գ.

Hypochlorique(ի), ած. Ենթաք-

Hypociste (ի), էգ. Ասպալանճ, տկ.

Hypocondre (ի-ն), ար. Տխուր, սեւամաղձոտ։ 2 Արտաւոր, խենթ (որ և ած.)։ 3 Ախոնդիք, անգ.

Hypocondriaque (ի-ն), ած. Ախոնդանոտ, բժ. (որ և ար.)։ 2 Ախոնդանոտութեան, բժ. 3 Ցիմար, խենթ։

Hypocondrie (ի-ն), էգ. Ախոնդանոտութիւն, բժ. 2 Տխրութիւն, սեւամաղձութիւն։

Hypocras (ի-աս), ար. Հիպոկրատեան գինի, հիպոքրաս։ [րութիւն։

Hypocrisie (ի), էգ. Կեղծաւո-

Hypocrite (ի), ած. Կեղծաւոր, փարիսեցի, ան. (որ և գ.)։ 2 Կեղծաւորական, կեղծաւոր։

Hypocritement (ի), մ. Կեղծաւորաբար։ [ենթորովայն †։

Hypogastre (ի), ար. Գանձակ †

Hypogée (ի), ար. հ. ժ. Գետնադամբան։ ‖ ած. Գետնափոր։

Hypoglosse (ի), ար. Լեզուաչիղ (որ և **Nerf** —)։ [ենթամծին, բո.

Hypogine (ի), ած. Ստորաբողբոջ,

Hypophosphoreux, euse (ի), ած. Ենթաֆոսֆորային, գ. [ռէշ, բո.

Hypostaminé,e (ի), ած. Ստորա-

Hypostase (ի), իգ. Անձնաւորութիւն, ինքնութիւն, Ա. 2 Մէզի մրուր, նստոյց։ [ւորական, Ա.

Hypostatique (ի), ած. Անձնա-

Hyposulfureux, euse (ի), ած. Ենթածծմբային, գ. [ենթածմր † ե.

Hypoténuse (ի), իգ. Հակուղիղ,

Hypothécaire (ի-քռ), ած. Անշարժ գրաւի. Inscription —։ 2 Անշարժ գրաւով (պարտք). Créancier —, (գրաւատէր †)։

Hypothécairement (ի-քռ), մ. Անշարժ գրաւով. միւլք րէհինիյլէ։ 2 Անշարժ գրաւի վերաբերութեամբ։

Hypothèque (ի), իգ. Անշարժ գրաւ (պարտապանի կալուածոց վրայ), գրաւական †. — générale, (բոլոր ընչից վրայ գրաւական)։ ‖ En —, Գրաւական (տալ)։ 2 Գրաւականի տակ (ինչք). (որ և Chargé, Grevé d'—)։

Hypothéqué, e (ի), ած. Անշարժ գրաւի տակ(ինչք)։ ‖ Être —, Bien, Mal —, Աւերուն առողջութիւն մ'ունենալ։

Hypothéquer (ի), ն. Գրաւական դնել, գրաւադրել † (ինչք). րէհին գօմագ։ [թիւն, վարկած։

Hypothèse (ի), իգ. Ենթադրու-

Hypothétique (ի), ած. Կարծական, ենթադրական։ [Ենթադրաբար։

Hypothétiquement (ի), մ.

Hypotypose (ի-օզ), իգ. Աչքի տակ դնելը, (կենդանի) նկարագիր, հռ.

Hypsométrie (իբսօ), իգ. Բարձրաչափութիւն։ [զուճա։

Hysope (իզ), իգ. Զոպայ, տկ.

Hystaspide (իս), ար. Վշտասպեան։

Hystéralgie (իս), իգ. Արգանդացաւ։ [մը, հիսթէրութիւն †։

Hystérie (իս), իգ. Կանացի ջլախտ

Hystérique (իս), ած. Արգանդային։ 2 Հիսթերական † (ախտ). Vapeurs —։ 3 Հիսթերամէտ †. Cette femme est —։ [անկում։

Hystérocèle (իս), իգ. Արգանդի

Hystérotomie (իս), իգ. Արգանդահատութիւն։

I

Ïambe (իանպ), ար. Մեծավերջ տող (ոտանաւորի)։ 2 Մեծավերջ չափ, Յ. և Հ. ‖ յգ. Խոտորայանգ կծու քերթուած՝ ‖ ած. Մեծավերջ։ [(ոտանաւոր)։

Ïambique (իամ), ած. Մեծավերջ

Ib, Ibid, Ibidem, Հոն, միեւնոյն տեղը։ յ. ն. [հաւ։

Ibis (իս), ար. Բաջահաւ, եգիպտա-

Icelui, icelle, դեր. Սա, այս, այն։

Ichneumon (+), ար. Փարաւոնի մուկ, օձամարտ, հետահան։ 2 մջտ. ս. Հետահան։

Ichnographie (ք), իգ. Ջեւագրութիւն (շինուածի), հետագրութիւն։

Ichor (ք), ար. Գէշ վերքերէ ելած ջուր ու թարախ, կառնաջուր †։

Ichoreux, euse (ք), ած. Կառնաջրային †։

Ichtyolithe (ք), ար. Ձկնաքար։

Ichtyologie (ք), իգ. Ձկնաբանութիւն։ [նակեր։

Ichtyophage (ք), ած. և ար. Ձըկ-

Ichtyosaure (ք), **Ichtyosaurus** (ք-սօրիւս), ար. Ձկնամողէզ։

Ici, մ. Այստեղ, հոս. Jusqu'ici, (որ և՝ մինչև հիմայ). Il n'est pas d'ici.

(առ ուրացողի չէ) • 2 Հիմայ • D'— à demain• D'— là, (մինչև այն ատեն)• ‖ —
• bas, մ• Այս աշխարհի մէջ • [օղլանի•
Icoglan (ի) • ար• Մանկլաւիկ • իչ
Iconoclaste , ար • Պատկեր չըն-
դունող՝ խորտակող, պատկերամարտ •
Iconographe, ար• Հին պատկեր-
ներ կամ յիշատակարաններ ճանչցող՝ ճանա-
չցող, պատկերագէտ •
Iconographie , էգ• Պատկերա-
գիտութիւն• 2 Հաւաքոյթ նշանաւոր ան-
ձանց պատկերներու • [պաշտ•
Iconolâtre (ա̄), ար• Պատկերա-
Iconologie, էգ• Հին պատկերաց՝
յիշատակարանաց մեկնութիւն , պատկե-
րաբանութիւն •
Iconomaque , ար • Պատկերաց
թշնամի, պատկերամարտ• [քսանանիստ•
Icosaèdre (զ), ար• Քսանակողմ,
Icosandre (զան), ած• Քսանորձայ
(տունկ)• [դալուկ• սարըլըգ •
Ictère (քռ), ար• Հիւանդութիւն մը,
Ictérique , ած • Դալկան, դալկա-
ցին• 2 Դալկոտ •
Idéal, e, ած• Տեսլական (էակք)• 2
Մտացածին, անգոյ (հաստատութիւնք) • 3
Իտէական , տեսլական (գեղեցկութիւն) •
‖ ար• Տեսլականը, մտատիպար •
Idéaliser, ն• Տեսլականել• [թիւն•
Idéalisme (ս), ար• Տեսլականու-
Idéaliste, ած• Տեսլական •
Idéalité, էգ• Իտէականութիւն †•
Idée , էգ• Գաղափար • 2 Նախագա-
ղափար, ¢էլ. 3 Յիշատակ• 4 Տեսլական ,
իտէական• Il est mon — plus que jamais• 5 Տեսիլ, պատկեր• Ne me rappelez pas une trop chère —• 6 Պա-
րապ խելք , փուճ մտածում, ցնորք • Se repaître d'—• Ce ne sont que des
—• Quelle —! (ինչ խելք) • 7 Կարծիք•
խորհուրդ , գաղափար • — sublime •
Voilà une excellente —• 8 Հնարողու-
թիւն, գիւտ• Cet auteur a des —• 9 Ե-
րեւակայութիւն, միտք• Il me revient
à l'—, en — que…• 10 Քիչ մը բան ,
քիչ մը• Une — seulement • ‖ Avoir
—, Մտածել, երեւակայել• | Avoir de
l'— խելք՝ հնարագիտութիւն ունենալ• |
Ne pas se faire d'—,Չկրնալ հասկնալ•

Id, Idem, մ• Նոյն• 2 Նոյնպէս •
Idémiste, ար• Անանկ է ըսող՝ նոյն-
պիսեան• [ցնելը, նոյնացում•
Identification (ի), էգ • Նոյնա-
Identifier (ի),ն• Նոյնօրինակ ընել,
մէկ ընել, միաւորել, նոյնացնել• ‖ S'— •
չ• Միանալ, նոյնանալ •
Identique (ի), ած• Նոյնօրինակ ,
նոյն• 2 Համիմաստ •
Identiquement (ի) , մ• Նոյն
կերպով, նոյնպէս , նոյնօրէն •
Identité (ի), էգ• Նոյնութիւն ☞
(ցեղա)կցութիւն• 2 Ա՛ն լինելը, նոյնու-
թիւն, ինքնութիւն• [նիշ † իտէանիշ†•
Idéogramme, ար• Գաղափարա-
Idéographie, էգ • Գաղափար մը
նշաններով ներկայելը, գաղափարագրու-
թիւն •
Idéologie, էգ• Մտային կարողու-
թեանց գիտութիւն , գաղափարագիտու-
թիւն•
Ides, էգ• յգ• Իդոս (Հ• տոմարի մէջ)•
Idiome (օմ), ար• Ազգայատուկ լե-
զու, բարբառ• 2 Գաւառաբարբառ• 3 Ա-
ռանձնաւորութիւն, Ա.
Idiopathie, էգ• Զատ՝ անկախ հի-
ւանդութիւն , ինքնախտ † 2 Առանձին
յօժարութիւն•
Idiosyncrasie (սէն-զի) , էգ •
Ինքնախառնութիւն, բժ•
Idiot, e, ած• և գ• Մտօք հաշմ , ա-
պուշ , թերամիտ † ցանգ † 2 Ի ծնէ ա-
պուշ, ցանգ † բժ•
Idiotisme (ս), ար• Յատկաբանու-
թիւն (լեզուի մը)• 2 Ապշութիւն, ցանգու-
թիւն † 3 Ի ծնէ ապշութիւն , ցանգու-
թիւն † •
Idoine, ած• Կարող, հ•
Idolâtre (ա̄) , ած• Կռապաշտ (որ
և գ•)• 2 Կռապաշտական , կռապարիշտ•
3 Սիրահար, երկրպագու, պաշտող •
Idolâtrer (ա̄), ն• Կուռք պաշտել•
‖ S'—, չ• Ինքզինք սաստիկ սիրել՝ պաշ-
տել• 2 Իրարու հոգի տալ •
Idolâtrie (ա̄) , էգ • Կռապաշտու-
թիւն• 2 Զախազանց սէր•
Idole , էգ • Կուռք (որ և գ•) • 2 Ե-
ռանդ՝ հիացում պատճառող մարդ, կուռք•
L'— du jour• 3 Պաշտուած, աչքին լոյ-

որ, հոգի. Cet enfant est l'— de sa mère։ 4 Պաշտուած բան, պաշտելի կուռք։ 5 Անշարժ կուռք, արձան, ֆ.

Idylle, էգ. Հովուերգութիւն։

If, ար. Սմիդակ, ծռ. պօրսուղ աղա-ճը։ 2 Փայտաշէն եռանկիւնի (կանթեղաց)։

Igname, էգ. Տիօսքօր, տկ.

Ignare, ած. և ար. Տգէտ, անուսում։

Igné, e (իկ), ած. Կրակէ, հրեղէն։

Ignescent, e (իկ), ած. Հրաքորբոք։

Ignicole (իկ), ած. Կրակապաշտ, հրապաշտ։

Ignition (իկ), էգ. Այրում, կիզում։ 2 Կրակի մէջ կարմրցնելը, ատրաշէկու-թիւն։

Ignoble, ած. Անարգ, վարնոց, անազնիւ, վատթար, ցած։ 2 Աղքատիկ՝ խեղճ (երակ մետաղի)։ [կերպիւ։

Ignoblement, մ. Անարգ՝ ցած

Ignominie, էգ. Խայտառակութիւն, նշաւակութիւն, խայտառակութիւն։

Ignominieusement, մ. Խայտառակաբար։

Ignominieux, euse, ած. Նախատալից, խայտառակ։

Ignoramment (ամ), մ. Տգիտաբար, տգիտօրէն։

Ignorance (ն), էգ. Տգիտութիւն։ 2 Չգիտանք, անգիտութիւն ☞ ան(երաժշտութիւն)։ 3 Տգիտական սխալ, տգիտանք։

Ignorant, e (ն), ած. Անուս, տըգէտ։ 2 Տգիտական (վճիռ)։ 3 Անտեղեակ, չգէտ, անգէտ. Etre — du fait. — en. — dans. — sur։

Ignorantin (ն-ն), ած. ար. Les frères —, Անուս եղբարք, ուսուցման եղբարք, ֆրէրք, (որ և Les —, ար. յգ.)։

Ignorantissime (ն), ած. Ամենատգէտ։ [ղերէ) անգէտ։

Ignoré, e, ած. Անծանօթ, (մար-

Ignorer, ն. Չգիտնալ, անգիտել Je n'— pas, (գիտեմ)։ 2 Չճանչնալ (մարդերը)։ ‖ չ. Ne pas — de, Տեղեակ լինել։ ‖ S'—, յ. Ինքզինք չճանչնալ, ինքզինք անգիտել։ [իկուան։

Iguane (կու), ար. Մեծ մողէզ մը,

Il, դեր. Անիկա, ան, նա։ (յգ. Ils, անոնք)։

Île, էգ. Կղզի։ ‖ յգ. Մերձիկեան կղզիք, եւն.

Iléon, Iléum (օ), ար. Գալարաղի։

Iles, ար. յգ. Ստորակող ✝ անդ. Os des—, (կշտոսկր)։ [ղրուագ ՏԷօնմԷսի։

Iléus (իւս), ար. Աղեդարձք ✝ պա-

Iliade, էգ. (Հոմերոսի) Եղիական։

Iliaque, ած. Կողերու, կուշտի. Os —, (կշտոսկր)։ [անդ.

Ilion, Ilium (օ), ար. Գալարոսկր,

Illégal, e, ած. Ապօրինաւոր, ապօրինի։ [ապօրինի։

Illégalement, մ. Ապօրինաբար,

Illégalité, էգ. Ապօրինութիւն։

Illégitime, ած. Չօրինաւոր, անվաւեր, անհարազատ։ 2 Անարժան, անիրաւ (պահանջանք)։ [րինաւոր կերպիւ։

Illégitimement, մ. Անհիմն՝ չօ-

Illégitimité, էգ. Անհարազատութիւն, անվաւերութիւն, չօրինաւորութիւն ✝։ [րաւոր ✝։

Illettré, e, ած. Անուսում, անգը-

Illibéral, e, ած. Անառատաձեռն։ 2 Անազատական։

Illicite, ած. Անվայել, ապօրինաւոր. Gain —, (զօշաքաղութիւն)։

Illicitement, մ. Ապօրինապէս, ապօրինի։ [ման։

Illimité, e, ած. Անեզր, անսահ-

Illisible, ած. Չկարդացուելիք, չըկարդացուելու, անընթեռնլի։

Illisiblement, մ. Չկարդացուելու կերպիւ։

Illogique, ած. Անտրամաբանական։

Illuminateur, ար. Լուսատու, լուսաւորիչ. Le céleste —, (արեւ)։ 2 Լուսավառիչ։ [րական։

Illuminatif, ive, ած. Լուսաւո-

Illumination, էգ. Լուսաւորում, լուսաւորութիւն, (որ և ֆ.)։ 2 Լուսավառութիւն, լուսահանդէս։ 3 Երփնագրութիւն՝ նկարք (մագաղաթներու)։

Illuminé, e, ֆ. Երազատես 2 Տեսակ մ'աղանդաւոր, լուսակրօն։

Illuminer, ն. Լուսաւորել ☞ լուսափայլ։ 2 Ճրագավառել, լուսավառել։

Illuminisme (ս), ար. Լուսակրօնից աղանդ, լուսակրօնութիւն։

Illusion (շլ), էգ. Պատրանք (մտքի՝

աչքի)։ 2 Խաբէական երեւոյթ, պատիրք (դիւական)։ 3 Տեսիլ, երազ, անուրջք, ցնորք, խաբ, պատրանք. Douces —. Faire — à, (մէկու պատրանք պատճառել)։ 4 Ցնորական խորհուրդ, ցնորք, երեւակայութիւն, պատրանք (ինքնախաբութեան). Il se repaît d'—։ ‖ Se faire — à soi-même, Ինքզինք խաբել։

Illusoire (իլ), ած. Պատիր, խաբէական, պատրական։ 2 Փուճ (խոստում), ցնորական (խորհուրդ)։ [թեամբ։

Illusoirement (իլ), մ. Խաբէու-

Illustration (իլ), էգ. Փառաւորութիւն, մեծափառութիւն։ 2 Հռչակաւոր մեծանուն մարդ. Les — de l'époque։ 3 Մեկնութիւն, լուսաբանութիւն։ 4 Պատկեր (գրքերու մէջ)։ 5 Գունաւոր զարդ (հին ձեռագրաց)։

Illustre (իլ), ած. Պերճ, հռչակաւոր, գերապանծ, քաջափառ, մեծանուն, քաջանուն, վեհանուն։ 2 Երեւելի (ոճիրներ)։

Illustré, e (իլ), ած. Պատկերազարդ։

Illustrer (իլ), ն. Հռչակաւոր ընել, երեւելի հանդիսացնել, փառաւորել, պայծառացնել։ 2 Մեկնել, լուսաբանել (ձեռագիր)։ 3 Պատկերազարդել։

Illustrissime (իլ), ած. Մեծապայծառ, գերաշնորհ, վեհապատիւ, վեհաշուք։

Ilot, ար. Կղզեակ։ [տացւոց)։

Ilote, ար. Գերի՝ ստրուկ (Սպար-

Ilotisme (ս), ար. Գերութիւն, ստրկութիւն։

Image, էգ. Պատկեր։ 2 Տիպ, նմանութիւն, պատկեր։ 3 (Հոգեւորական) պատկեր։ 4 Գաղափար, պատկեր։ 5 Նկարագրութիւն, նկարագիր։ 6 Փոխաբերութիւն, նմանութիւն. Presque tout est — dans Homère։ [նկարէն (ոճ)։

Imagé, e, ած. Նմանութեամբք լի,

Imager, ն. Նմանութեամբք ճոխացնել. նկարէն ընել (ոճը)։ ‖ —, ère, գ. Պատկերավաճառ, հ. [թիւն։

Imagerie, էգ. Պատկերավաճառու-

Imaginable, ած. Երեւակայելի։

Imaginaire (ժէռ), ած. Մտածին, ցնորական, երեւակայական։ 2 Մտքովը (յաղթող), ինքնակարծ (հիւանդ)։ 3 Անգոյ՝ անհնարին (արժէք)։ գրհ. (որ և էգ.)։

Imaginatif, ive, ած. Երեւակայական։ 2 Երեւակայուն † երեւակայող † ‖ L'—ive, էգ. Երեւակայական զօրութիւն, երեւակայականը †։

Imagination, էգ. Երեւակայութիւն։ 2 Հնարողութիւն, երեւակայութիւն. Roman plein d'—։ 3 Խորհուրդ, գաղափար, մտածութիւն. Voilà une belle —։ 4 Ցնորական բաներ, ցնորք. Se repaître d'—։

Imaginer, ն. Երեւակայել։ 2 Գտնել, հանճարել, հնարել։ ‖ S'—, չ. Մըտքին առջև բերել, երեւակայել։ 2 Միտքը դնել, կարծել, հաւատալ։ 3 Երեւակայուիլ։

Iman (ի), ար. Իմամ (Տաճկաց)։ 2 Ցեղապետ։ [մարէթ (Տաճկաց)։

Imaret (ռէ), ար. Դարմանոց, ի-

Imbécile (ի), ած. Մարմնով ու մտքով խեղճ, խեղճ, անկարող, անատակ (սեռ՝ ծերութիւն)։ 2 Խելքը պակաս, տղայացած՝ տղայամիտ (ծեր). Le grand âge et les infirmités l'ont rendu —։ 3 (Մարմնով ու մտքով) տկարացած։ 4 Անխելք, յիմար, շլամիտ † ‖ գ. Մանկամիտ, տղայամիտ։ 2 Խեղճ, պակասամիտ, տկարամիտ։

Imbécilement (ի), մ. Անխելքութեամբ, շլամտութեամբ։

Imbécilité (ի), էգ. Մարմնոյ և մտքի տկարութիւն, անկարողութիւն։ 2 Տկարամտութիւն, բժ. 3 Անխելքութիւն, անիմաստութիւն, շլամտութիւն †։

Imberbe (ի), ած. Անմօրուս, անմօրուս (կզակ)։ 2 Մանկահասակ, մանուկ։

Imbiber (ի), ն. Թրջել, ողողել։ 2 (Տունկի) ծծել՝ քաշել (ջուրը)։ ‖ S'—, չ. Խմել, Թրջուիլ, ողողուիլ։ 2 (Մէջը) մտնել՝ թափանցել։

Imbibition (ի), էգ. Թրջում, տոգորում։ 2 Խմելը, ծծելը, առմկածծութիւն, տոգոր, բն.

Imboire, -bu, e (ի), ն. Թրջել, հ. 2 Տոգորել, գ. 3 Տոգորուիլ, գ. (որ և S'—)։

Imbriqué, e (ի), ած. Պատենաւոր † կղմինտրաշար, բն. պ.

Imbroille, Imbroglio (էնպռոլիօ), ար. Շփոթութիւն, խառնակութիւն։ 2 Կնճռոտ Թատերախաղ։ յգ. —ի։

Imbu, e (ֆ), ած. Թրջուած։ 2 Թա-թաւուն, տարրացեալ, տոգորուն † փ.
Imitable, ած. Հետեւելի, նմանելի։
Imitateur, trice, ած. և գ. Հե-տեւող, նմանող։
Imitatif, ive, ած. Նմանողական, նմանական։ 2 Նմանցնող ։
Imitation, էգ. Հետեւողութիւն, նմանութիւն ։ 2 Նմանութիւն Քրիստոսի (գիրք), գւխ. 3 Նմանագործութիւն. քաֆ-լիս. Bijoux en—։ ‖ D'—, Նմանողական (արուեստ)։ ‖ À l'— de, նխ. Ըստ օրի-նակի, նման ։
Imiter, ն. Նմանող՝ հետեւող լի-նել, նմանիլ ։ 2 Նմանցունել (գիր) ։ 3 Նմանիլ (արտամանգի) ։ ‖ S'—, յ. Իրեն նմանող լինել՝ նմանիլ։ 2 Իրարու հետե-ւիլ։ 3 Նմանելի լինել։
Immaculé, e, ած. Մաքուր, ան-բիծ, անարատ։ 2 Անարատ, Ա.
Immanent, e, ած. Կայուն, փծւ. 2 Ներքին, Ա. 3 Մնայուն, բնակաւոր։
Immangeable (էՆ-Ն), ած. Անու-տելի։ [պելի, անվրէպ։
Immanquable (էՆ-Ն), ած. Անվրի-
Immanquablement (էՆ-Ն), մ. Անշուշտ, անպատճառ, անվրէպ ։
Immarcescible, ած. ԱնԹառամ, անեղծ ։ [Թիւն։
Immatérialité, էգ. ԱննիւԹու-
Immatériel, elle, ած. Աննիւ-Թական, աննիւԹ։ [նիւԹապէս։
Immatériellement, մ. Ան-
Immatriculation, էգ. Արձա-նագրում, արձանագրուԹիւն։ [Թիւն ։
Immatricule, էգ. Արձանագրու-
Immatriculer, ն. Տետրակին ան-ցնել, արձանագրել։ [անմիջական ։
Immédiat, e, ած. Անընդմիջական,
Immédiatement, մ. Անմիջա-պէս։ 2 Անմիջական կերպով, անմիջաբար։
Immémorial, e, ած. Անյիշատակ, անյիշատակ. De temps —, (անյիշա-տակ ժամանակներէ ի վեր) ։
Immense (Ն), ած. Անչափ, ան-սահման, անեզր, անբաւ, աննման ։ 2 Ա-մենամեծ, ահագին։
Immensément (Ն-սէ), մ. Ան-բաւ՝ աննման կերպիւ, յաննմանս։

Immensité (Ն-սի), էգ. Անբա-ւուԹիւն, աննմանուԹիւն ։ 2 Անբաւ տա-րածուԹիւն, աննմանուԹիւն։ 3 Սաստկու-Թիւն (փափաքի), անբաւուԹիւն (հարըս-տուԹեան)։ [չափելի։
Immensurable (սիւ), ած. Ան-
Immergé, e, ած. Ընդջրեայ † (բոյսեր)։ 2 Ստուերասայզ † (աստղ)։
Immerger, ն. Մխել, ընկղմել (ջրի մէջ)։
Immérité, e, ած. Անիրաւ, անար-ժանաւոր, տարապարտ։
Immersion, էգ. Մխում (ջրի մէջ), ընկղմում։ 2 ՋրասուզուԹիւն † (երկիրնե-րու)։ 3 Ստուերասայզք † (լուսնի), սոյզք։
Immeuble, ած. Հաստատուն՝ ան-շարժ (ստացուածք) ։ ‖ ար. Կալուած. միւլք։
Immigrant, e, ած. և գ. Եկա-ւոր, պանդուխտ, ներգաղԹիկ † ։
Immigration, էգ. Եկաւորու-Թիւն, պանդխտուԹիւն, ներգաղԹուԹիւն։
Immigrer, չ. Եկաւորել, պան-դխտել, ներգաղԹել † ։
Imminemment (Նամսն), մ. Մօ-տալուտ կերպիւ։
Imminence (ինանս), էգ. Մօտա-ւորուԹիւն, վերահասուԹիւն (վտանգի) ։
Imminent, e (ինան), ած. Մեր-ձակայ, մօտալուտ, վերահաս։
Immiscer (s') (:m), յ. Բինը մէջ խոԹել, խառնուիլ ։ 2 Մտնել (ժառան-գուԹեան մէջ)։
Immixtion (իքսեն), էգ. Խառնելը. խառնուիլը ։ 2 Մէջ խառնուիլը, միջա-մտուԹիւն, միջամխում † 3 (ժառանգու-Թեան մէջ) մտնելը։
Immobile, ած. Զշարժող, անշարժ։ 2 Անսասան, անդրդուելի։
Immobilier, ière, ած. Անշարժ ընչից, կալուածի։ ‖ ար. Կալուածք, հ.
Immobilisation, էգ. Անշար-ժուն ընելը, անշարժագրում † ։
Immobiliser, ն. Անշարժ ընչից դարձնել, անշարժուն ընել, անշարժա-գրել † ։ [2 ԱնգործուԹիւն ։
Immobilité, էգ. ԱնշարժուԹիւն։
Immodération, էգ. Անչափու-Թիւն, անչափաւորուԹիւն ։

Immodéré, e, ած. Անչափաւոր։ 2 Տարապայման, չափազանց (փափաք)։

Immodérément, մ. Չափ չպահելով, անչափ։

Immodeste, ած. Անվայելուչ, անպարկեշտ, անհամեստ։ [տաբար։

Immodestement, մ. Անհամես-

Immodestie, էգ. Անպարկեշտութիւն, անհամեստութիւն։ 2 Յայրատութիւն (նայուածքի)։ 3 Անհամեստ բան։

Immolateur, ար. Զոհագործ, զոհարար։

Immolation, էգ. Զոհագործութիւն, զենում։ 2 Կոտորած, ջարդ։

Immoler, ն. Զոհագործել, զոհել, մորթել (զոհեր)։ 2 Պատարագել, զենուլ։ 3 Սպաննել, մեռցնել (մէկը)։ 4 Մոռնալ՝ զոհել (ոխը), զոհել (մէկը՝ իր ոխին)։ 5 Հեգնութեան առնուլ (մէկը)։ ‖ S'—, չ. Զոհուիլ, ինքզինք զոհել։ 2 Պատարագուիլ (Յիսուսի)։ ‖ Je m'—, Տեղի կուտամ։

Immonde (՚), ած. Աղտեղի, գարշելի։ 2 Անսուրբ, պիղծ. Devenir —, (պղծիլ)։

Immondice (՚), էգ. Պղծութիւն, աղտեղութիւն։ ‖ յգ. Աղտեղութիւն՝ աղբեր (փողոցի), (որ և Ե՞ղ.)։

Immoral, e, ած. Անբարոյական։ յգ. — aux։ [պէս։

Immoralement, մ. Անբարոյա-

Immoralité, էգ. Անբարոյութիւն։

Immortalisation, էգ. Անմահացում։

Immortaliser, ն. Անմահել։ 2 Յաւէրժել, անմահել։ ‖ S'—, չ. Անուանն անմահել։ 2 Յաւէժանալ։

Immortalité, էգ. Անմահութիւն։ 2 Անմահ յիշատակ, անմահութիւն։

Immortel, elle, ած. Անմեռ, անմահ։ 2 Անանց, յաւէժական, անմահ։ ‖ Les —, Դիք, անմահք։ ‖ Un —, Ակադեմական մը, անմահ մը։

Immortelle, էգ. Անմեռուկ. զաsիմէ չիչէյի։ [հաբար։

Immortellement, մ. Անմա-

Immortification, էգ. Անմեռուցում (մարմնոյ)։ [ցած (հոգի)։

Immortifié, e, ած. Չմահացու-

Immuable, ած. Անփոփոխ, անյեղ։ 2 Անսասան, անայլայլակ, անյողդողդ, անյեղլի։ [կերպիւ։

Immuablement, մ. Անփոփոխ

Immunité, էգ. Տուրքէ՝ պարտականութենէ ևն. ազատութիւն, ապահարկութիւն, ազատութիւն։ 2 Անախտացութիւն † ախտազերծութիւն †։

Immutabilité, էգ. Անայլայլութիւն, անփոփոխութիւն։

Impair, e (էնբէռ), ած. Անզոյգ, կոճատ, փարտ. թէք։

Impalpable (էն), ած. Ամենանուրբ, անշօշափելի։

Impanation (էն), էգ. Քահանայագործեալ նշխարի հետ Քրիստոսի մարմնոյ գոյակցութիւն, հացեղութիւն։

Impardonnable (էն-յն), ած. Աններելի։

Imparfait, e (էն), ած. Թերակատար, կիսկատար, անկատար։ 2 Թերի (գիրք)։ ‖ ար. Անկատար, +.

Imparfaitement(էն), մ. Թերի՝ անկատար կերպիւ։ 2 Աղօտ (տեսնել)։

Imparisyllabique(էն-21), ած. Անզուգավանկ (բառ)։ [անզուգութիւն։

Imparité (էն), էգ. Զոյգ չլինելը։

Impartial, e (էն), ած. Անաչառ, անկողմնակալ, անկողմնապահ։ յգ. — aux։

Impartialement (էն), մ. Անկողմնաբար։

Impartialité (էն), էգ. Անաչառութիւն, անկողմնակալութիւն։

Impartibilité (էն), էգ. Անբաժանութիւն, անքակութիւն։ [նել։

Impasse (էն), էգ. Անել փողոց, ա-

Impassibilité (էն-2u), էգ. Անցաւութիւն, անչարչարութիւն։

Impassible(էն-2u), ած. Անվիշտ։ 2 Անայլայլ, անզգած։ 3 Անաչառ (դատաւոր)։

Impastation (էն), էգ. Զանգուածում։

Impatiemment (էն-աման), մ. Անհամբերութեամբ, անհամբեր։ 2 Սրտնեղութեամբ։

Impatience (էն), էգ. Անհամբերութիւն. Avec —, (անհամբեր)։ 2 Նեղսրտութիւն. Avoir des —, (նեղսրտիլ)։ 3 Անհանգստութիւն. Avoir des — dans les jambes։

Impatient, e (էն). ած. Անժուժ. նեղսիրտ, անհամբեր ։ ‖ — de, Անհամբեր. Il est — de partir, (ելլելը մտքը երթալ է)։ 2 Չհանդուրժող, անըմբեր, բն. — du joug ։

Impatientant, e (էն). ած. Համբերութիւն հատցնող, սիրտ նեղացնող, սրտաթափուկ, ա.

Impatienter (էն). ն. Սիրտ թափել, համբերութիւն հատցնել ։ ‖ S'—, Անհամբերիլ։

Impatroniser (s'). յ. Իբր տէր հաստատուիլ, տէր լինել, տիրանալ ։

Impayable (էն). ած. Գին չկտրուելիք, անգին (պատկեր՝ բանուոր) ։ 2 Զուարճալի, նորօրինակ, տարօրէն, չգտնուելիք ։

Impayé, e (էն). ած. Անվճար։

Impeccabilité (էն-2c). էգ. Անմեղանչականութիւն ։

Impeccable(էն-2c). ած. Անսխալական, անսխալ։ 2 Անմեղանչական, Ա.

Impénétrabilité (էն). էգ. Անթափանցութիւն ։ 2 Ընդդիմակցութիւն (մարմնոց)։ 3 Խելք չհասնիլը, անհասութիւն (Աստուծոյ խորհրդոց)։ 4 Ծածկամըտութիւն ։

Impénétrable (էն). ած. Անանցանելի, անթափանցական, անընդմուտ † 2 Անմտանելի։ 3 Աննշոյլ (գիշեր)։ 4 Անըզգայ՝ անազդական † (սիրտ)։ 5 Ընդդիմակաց (նիւթ), ընդդիմահար (մարմին) ։ 6 Խորիմաց, անքննին, անհաս (խորհուրդք)։ 7 Խորախորհուրդ՝ անթափանցելի (մարդ)։

Impénitence (էն). էգ. Անզղջութիւն. Mourir dans l'— finale, (անզեղջ մեռնիլ ։ 2 Կարծեացը վրայ մինչ ցվերջ պինդ մնալ)։

Impénitent, e (էն-ն). ած. Անապաշաւ, անզեղջ (որ և գ.)։

Impense (էն), էգ. Նորոգութեան ծախք, գ.գ.

Impératif, ive (էն). ած. Հրամայող. հրամայական։ ‖ ար. Հրամայական. ք.

Impérativement (էն). մ. Հրամայաբար։ [մարզացնծու Գ.

Impératoire (էն). էգ. Տունկ մը,

Impératrice (էն). էգ. Կայսրուհի։ 2 Սալոր մը, կայսրուհիկ † ։

Imperceptible (էն). ած. Անըզգալի, անտես, անզննելի, աննշմարելի ։ 2 Ամենափոքր։

Imperceptiblement (էն). մ. Անզգալի կերպիւ, կամաց կամաց։

Imperdable (էն). ած. Անկորուստ (դատ)։

Imperfectibilité (էն). էգ. Կատարելութեան անընդունակութիւն, անկատարելիութիւն †։ [տարելագործելի։

Imperfectible (էն). ած. Անկա-

Imperfection (էն), էգ. Անկատարութիւն։ 2 Պակասութիւն, Թերութիւն։

Imperforation (էն), էգ. Գոցութիւն, անծակութիւն, բժ.

Impérial, e (էն). ած. Կայսերական. S. M. I. (վեհափառ կայսրը). Prince —, (կայսերազն). Prune —, (հաղէճան Գ. կէօֆնէ սուլթան) ։ ‖ էգ. յգ. — aux, Կայսերականք։ 2 հ. ժ. Կայսերացուներ † (Գերմանիոյ), գժ.

Impériale (էն). էգ. Վերնամաս † (անկողնի), բարձրաւանդ (կառքի) ։ 2 Փնչմօրուք † (վարի շուրթի տակ)։ 3 Կայսերագրամ † 4 Թղթի խաղ մը, կայսերախաղ † 5 Կայսերապսակ † տկ. 6 Սալոր մը, հաղէճան Գ. կէօֆնէ սուլթան։

Impérialiste (էն), ար. Կայսերական։ ‖ ած. Կայսերականաց (կարծիքք)։

Impérieusement (էն). մ. Գոռոզաբար, տիրաբար ։ 2 Ստիպողական կերպիւ, անհրաժեշտ (պէտք ունենալ) ։

Impérieux, euse (էն). ած. Գոռոզ, խրոխտ, ամբարհաւան, սէգ (մարդ)։ 2 Սէգ, իշխանական, իշխանատառ ։ 3 Ստիպողական, անհրաժեշտ (հարկ)։

Impérissable (էն), ած. Անկորստական, անկորուստ։ 2 Անանց, անեղծ, անկորուստ, անմոռաց (յիշատակ)։

Impéritie (էն-սի), էգ. Համբակութիւն, անհմտութիւն, անվարժութիւն։

Imperméabilité (էն). էգ. Անթափանցութիւն։

Imperméable (էն). ած. (Լոյսէ) անթափանց ։ 2 Անջրանցիկ † ջրարգել † Cuir —։

Impermutable (էն). ած. Անփոխանակելի ։

Impersonnalité (էն). էգ. Ան-

անձնաւորութիւն, քէլ. 2 Միադիմութիւն (բայերու)։

Impersonnel, elle (էն), ած. Զատ մէկու մը չեղող, անանձնաւոր։ 2 Միադէմ, անդէմ, +.

Impersonnellement (էն-ll), մ. Անանձնաւորաբար, քէլ. 2 Միադիմօրէն, անդիմօրէն, +.

Impertinemment (էն-ամաճ), մ. Լրբօրէն, լրբաբար (պատասխանել)։ 2 Արհամարհաբար, անճահ (խօսիլ)։

Impertinence (էն), էգ. Արհամարհոտ անձնահաճութիւն, ժպրհութիւն, լպրշութիւն. Ces mots remplis d'—։ 2 Անվայել բաներ, ափեղցփեղ խօսքեր. Faire des —. Dire des —։ 3 Անպատեհութիւն, ափեղցփեղութիւն. Les — que contiennent les fables։ 4 Ափեղցփեղ՝ խենթուխելօք գործ՝ բան։

Impertinent, e (էն), ած. Անկիրթ, տմարդի, ժպիրհ, լիրբ. Les plus — des hommes, (որ և գ.)։ 2 Ափեղցըփեղ, անհեթեթ. L'— auteur, (որ և գ.)։ 3 Խելքի դէմ, յարմար անյարմար, անհեթեթ, ափեղցփեղ (առակներ)։ 4 Անճահ, անյարմար. Ces questions sont — à l'égard de...։

Imperturbabilité (էն), էգ. Անշփոթութիւն, անխռովութիւն։

Imperturbable (էն), ած. Անշփոթ, անվրդով, անխռով։

Imperturbablement (էն), մ. Անշփոթ, անխռով։

Impétigo (էն), ար. Մորթային ախտ մը, էնբէտիկ †։

Impétrable (էն), ած. Ստանալի։

Impétrant, e (էն), գ. Ստացող (տիտղոս՝ վկայական)։ [ռելը, ստացում։

Impétration (էն), էգ. Ձեռք բե-

Impétrer (էն), ն. Առնուլ, ստանալ։ 2 Աղերսագրով ստանալ։

Impétueusement (էն), մ. Սաստիկ, ուժգին, Թափով։

Impétueux, euse (էն), ած. Բուռն, ուժգին, սաստիկ, անզուսպ։ 2 Սաստկաշունչ (հով)։ 3 Մոլեգին՝ սաստկահոս † (գետ)։ 4 Բուռն, անզուսպ (որ և գ.)։

Impétuosité (էն), էգ. Սաստկութիւն, ուժգնութիւն, անզսպութիւն, Թափ։ 2 Սրընթացութիւն։ 3 Կրակ, եռանդ, ուժգնութիւն, Թափ, +.

Impie (էն), ած. Աստուծոյ դէմ ելնող, ամպարիշտ, (որ և գ.)։ 2 Հայրենեաց՝ հօր դէմ, ամպարիշտ (հրաման)։

Impiété (էն), էգ. Ամպարշտութիւն։ 2 Ամպարիշտ խօսքեր։

Impitoyable (էն-դուա), ած. Անգութ, անագորոյն, անողորմ. Être —, (բնաւին չներել՝ աչք չգոցել)։

Impitoyablement (էն-դուա), մ. Անգթօրէն, անողորմաբար։ [անողոք։

Implacable (էն), ած. Անհաշտ,

Implacablement (էն), մ. Անհաշտ՝ անողոք կերպիւ։

Implantation (էն-ն), էգ. Մէջը կամ վրան տնկելը՝ տնկուիլը, ներտնկութիւն։

Implanter (էն), ն. Բան մ'ուրիշ բանի մէջ կամ վրայ տնկել, ներտնկել։ 2 Մտցնել, խոԹել, տնկել։ [մաման։

Implexe (էն), ած. Մէջէ մէջ, բարդ-

Implication (էն), էգ. Կցորդութիւն, խառնում, պատատում (ոճիրի մը մէջ)։ 2 Հակասութիւն (երկու խօսքերու մէջ)։ [րութեամբ հասկցուած։

Implicite (էն), ած. Լռելեայն՝ զօ-

Implicitement (էն), մ. Զօրութեամբ, լռելեայն։

Impliquer (էն), ն. Կցորդ ընել, խառնել, պատատել (ոճիրի մը մէջ)։ 2 (Զօրութեամբ) մէջն ունենալ, ենթադրել. Nécessité — privation։ ‖ Cela —, Հակասական է այս։

Implorant, e (էն-ն), ած. Հայցող։

Imploration (էն), էգ. Հայցում, պաղատանք, պաղատ։

Implorer (էն), ն. Աղերսել, պաղատիլ։ 2 Հայցել, կարդալ (օգնութիւն)։

Impoli, e (էն), ած. և գ. Անկիրթ, անքաղաքավար։ [վարութեամբ։

Impoliment (էն), մ. Անքաղաքա-

Impolitesse (էն), էգ. Անկրթութիւն, անքաղաքավարութիւն։

Impolitique (էն), ած. Անքաղաքագէտ, անքաղաքական։ [կշռելի, Բնք.

Impondérable (էն-ն), ած. Ան-

Impopulaire (էն-էռ), ած. Ժո-

ղովուրդի անհաճոյ, անժողովրդական։

Impopularité (էն), էփ. Անժողովրդականութիւն։

Importance (էն-ն), էփ. Մեծութիւն, ծանրութիւն, կարեւորութիւն. D'une grande—, D'une haute—, (կարեւորագոյն). Sans —, (անկարեւոր, ոչինչ, աննշան)։ 2 Պատիւ, ազդեցութիւն, ծանրակշռութիւն. Cette place lui donne de l'—։ 3 Մեծութիւն ծախելը, գլուխ բռնելը, անձնավստահութիւն, ծանրակշռութիւն. Des airs d'—. Il fait l'homme d'—։ ‖ Mettre, Attacher de l'— à, (Բանի մը) կարեւորութիւն տալ։ ‖ D'—, մ. Սաստիկ՝ լաւ մը (ծեծել)։

Important, e (էն-ն), ած. Մեծ, ծանր, կշռաւոր։ 2 Ծանրակշիռ, կարեւոր. Peu —, (գուզնաքեայ, անկարեւոր)։ 3 Վարկաւոր, ազդեցիկ (պաշտօնեայ)։ 4 Մեծութիւն ծախող, անձնավստահ. Un ton décisif et —, (որ և փ.)։ ‖ ար. Կարեւոր կէտը, կարեւորը։ [Ներքերող։

Importateur (էն), ար. Ներածող†

Importation (էն), էփ. Երկիր մը օտար ապրանք մտցնելը, վաճառաբերութիւն, ներածութիւն։ 2 Դուրսէն եկած ապրանք, ներածոյք։ 3 Բերելը, ներածումն (քոլերայի)։ ‖ D'—, Ներածական (վաճառականութիւն)։

Importer (էն), ն. Երկիր մը մտցնել (ապրանք), ներածել։ 2 Մտցնել (օտար բառ մը), բերել (ժանտախտ)։ ‖ չ. Կարեւոր՝ պէտք լինել. — à։ 2 Վտանգ՝ կարեւորութիւն ունենալ. — de։ ‖ N'importe, Փոյթ չէ, հոգ չէ։ | Qu'—, Ի՞նչ փոյթ։ | Que m'—, Ի՞նչ հոգս է, ինծի ինչ։

Importun, e (էն-ն), ած. Գլուխ ցաւցնող, ձանձրացնող, ձանձիր, տաղտուկ, (որ և փ.)։

Importunément (էն), մ. Տաղտուկ կերպիւ մը, գլուխ ցաւցնելով։

Importuner (էն), ն. Գլուխ տանիլ՝ ցաւցնել, նեղել, տաղտկացնել։

Importunité (էն), էփ. Գլուխ ցաւցնելը, տաղտկացնելը։ 2 Տաղտուկ խնդրուած, ձանձրութիւն, նեղութիւն։

Imposable (էն), ած. Հարկելի †։

Imposant, e (էն), ած. Վեհ, վեհաշուք, հոյակապ, պատկառելի. Majesté, Grandeur —, (ահաւորութիւն)։ 2 Բազմաթիւ (զօրք), մեծ՝ պատկառելի (ոյժ)։

Imposé, e (էն), ած. Տուրք վճարող, ընդհարկեալ։

Imposer (էն), ն. Վրան դնել (ձեռքը), դնել (ձեռք)։ 2 Դնել (անուն)։ 3 Դնել (տուրք) ☞ (հարկ)ել։ 4 Տուրք դնել (գինիի վրայ), (այսքան) տուրքի ենթարկել (քաղաք)։ 5 Կարգել՝ դնել (իշխան՝ երկրի մը վրայ)։ 6 Ընդունելու հարկադրել (անձ մը՝ կարծիք մը), հարկ դնել (բան մը)։ 7 Վրայ դնել (լուծ՝ պատիժ), (պարտականութեանց) տակ դնել, հրամայել՝ դնել (պայմաններ)։ 8 Ազդել յարգանք։ 9 Յարգանք՝ մեծարանք ազդել, մեծարոյ երեւիլ. C'est un homme dont la présence —, (որ և՝ En—)։ 10 Հաւատացնել, խաբել, (որ և՝ En —)։ 11 Կարգաւ դնել (տպուելի երեսները)։ ‖ — silence, Լռեցնել։ 2 Սանձել (կիրք)։ ‖ S'—, ը. Դրուիլ (անուն՝ տուրք)։ 2 Վրայ դրուիլ (լուծ). L'amour ne s'— pas, (սէրը բանի չլինիր)։ 3 Վրայ իյնալ, ծանրանալ, հարկ լինել (պարտք)։ 4 Իր վրայ դնել (տէր՝ ապաշխարանք). S'— la loi, (իր անձին կանոն դնել). S'— des privations, (ինքզինք զրկանաց մատնել)։ 5 Ինքզինք ընդունելու հարկադրել, (բռնի) ինքզինք դնել (Թագաւոր)։ 6 Պարտք՝ պաշտօն ստանձնել։ 7 Իր վրայ տուրք դնել։ 8 Տուրքի ենթարկուիլ (գինիի)։ ‖ Cela s'— de soi-même, Ըստ ինքեան յայտնի է, անժխտելի՝ անուրանալի է։

Imposition (էն), էփ. Դնելը (ապաշխարանք) ☞ (անուանա)դրութիւն։ 2 Վրան դնելը (ձեռքերը), (ձեռնա)դրութիւն։ 3 Բաժ, տուրք, տնահարկ, հարկ։ 4 Կարգաւ դնելը (տպելի երեսներ)։ 5 Դրուածք (երեսներու)։

Impossibilité (էն), էփ. Անկարելիութիւն, անհնարութիւն. Il est de toute — que, (անհնար բան է որ...)։

Impossible (էն), ած. Անկարելի, անհնարին, անհնար։ ‖ Par —, Անհնարինը ենթադրելով, որ անհնարին է։ ‖ ար. Անկարելին. Réduire qn. à l'—, (անկարելին պահանջել։ 2 Հակասութեան մէջ ձգել)։ | Faire l'—, Ձեռքէն ամէն-եկածն

ընել։ ‖ Gagner, Perdre l'—, Շատ շահիլ՝ կորսնցնել։ | À l'—nul n'est tenu, Ո՛չ մէկը պարտական է անկարելին ընելու։

Imposte (էն), իգ. Կամարի դուրս տնկուած պատուանդանը, դարեւանդ։ 2 (Անշարժ) վերնամաս (դրան), ճակտնոց Գ.

Imposteur (էն), ար. Խաբեբայ, (որ և ած.)։ 2 Մուր քսող, զրպարտ։

Imposture (էն), իգ. Խաբեբայութիւն։ 2 Մուր, զրպարտանք։ 3 Խաբէութիւն։ 4 Պատրանք, փ.

Impôt (էնբօ̄), ար. Հարկ, տուրք։

Impotable (էն), ած. Չխմուելիք, անըմպելի։ |խեղութիւն. սաքաsյրq։

Impotence (էն), իգ. Հաշմութիւն,

Impotent, e (էն), ած. և ար. Հաշմանդամ, խեղ. սաքաs։

Impraticable (էն), ած. Անգործադրելի։ 2 Անանց, դժուարագնաց (ճամբայ)։ 3 Անբնակելի՝ անգործածելի (սենեակ)։ 4 Դժուարահամբոյր, անգործածելի (մարդ)։ [չարամաղթութիւն, օրէր †։

Imprécation (էն), իգ. Անէծք,

Imprécatoire (էն), ած. Անիծական, չարամաղթական։

Imprégnation (էն), իգ. Թաթաւում, տոգոր։ 2 Բեղնաւորութիւն, բ. գ.

Imprégner (էն), ն. Թաթաւել, տոգորել ☞ Թաթաւուն։ 2 (Մէկու) միտքը լեցնել, տոգորել (կարծիքով մը)։ 3 Բեղնաւորել, բ. գ.

Imprenable (էն), ած. Անառիկ։ 2 Անգործածելի (ծխախոտ)։

Impresario (էնբրէզ), ար. Թատրոնի ընկերութեան մը գլուխ, Թատրարկու։ չ. —s։

Imprescriptibilité (էն), իգ. Աննախագրելիութիւն, անկորստութիւն, անկապտելիութիւն։

Imprescriptible (էն), ած. Ժամանակ անցնելով չկորսուող, անկորնչելի, աննախագրելի։

Impresse (էն), իգ. Espèces —, Տպաւորեալ գաղափարք, տպաւորութիւնք։

Impression (էն), իգ. Ազդեցութիւն, ազդում, տպաւորութիւն. Faire —, (ուշ գրաւել։ 2 Ազդել)։ 2 Նշան, տպաւորութիւն։ 3 Հետք, շոշորթ, ու. Laisser qq. — de douleur։ 4 Տպագրութիւն, տիպ (գրքի). Fautes d'—, (տպագրական վրիպակք)։ 5 Տպում (կերպասի)։ 6 Ներկ (պատկերի յատակի)։ 7 Դրոշմում, տպաւորում։ 8 Դրոշմ, դրոշմած։ 9 Ճնշում, (որ և փ.)։ 10 Տալը (յատկութիւն մը՝ բնութիւն մը)։

Impressionnable (էն), ած. Դիւրազգաց, դիւրազգած † դիւրազդելի †։

Impressionner (էն), ն. Տպաւորութիւն ընել՝ Թողուլ։ 2 Զգածել, ազդել, տպաւորել։ ‖ S'—, չ. Զգածուիլ, տպաւորուիլ։

Imprévoyance (էն-ն), իգ. Անըզգուշութիւն, աննախատեսութիւն։

Imprévoyant, e (էն-ն), ած. Անզգոյշ, աննախատես։

Imprévu, e (էն), ած. Ցեղակարծ, տարակարծ, յանկարծադէպ, —հաս, անկարծելի, անակնկալ։ [արժանի, տպելի։

Imprimable (էն-ն), ած. Տպելու

Imprimé (էն), ար. Տպագիր։ 2 Տպագիր Թերթ՝ գրքոյկ, տպագիր։

Imprimer (էն), ն. Տպագրել, տըպել (գիրք) ☞ տպագիր, (ան)տիպ։ 2 Կոխել՝ տպել (պաստառ) ☞ տպածոյ։ 3 Հրատարակել. Il n'a encore rien —. Se faire —, (երկ մ'ի լոյս ընծայել)։ 4 Դրոշմ կոխել, Նշան ընել՝ Թողուլ, պատկերել, դրոշմել։ 5 Դրոշմել (բանի մ'անմահութեան կնիք)։ 6 Տալ՝ հաղորդել (շարժում)։ 7 Մտքի՝ սրտի՝ յիշողութեան մէջ դրոշմել, Թողուլ (վախ), ազդել (յարգանք)։ 8 (Պատկերի) յատակի ներկը տալ։ ‖ S'—, չ. Տպուիլ։ 2 Տպաւորուիլ, քանդակուիլ, փ. 3 Մտքին՝ սրտին մէջ քանդակել (բան մը)։ 4 Նշան մը Թողուլ։

Imprimerie (էն), իգ. Տպագրատուն, տպարան։ 2 Տպագրութիւն ☞ (պատկերա)տպութիւն։

Imprimeur (էն), ար. Տպագրապետ, տպագրիչ։ 2 Տպող բանւոր, տպիչ † 3 Տպարանի բանւոր։

Improbabilité (էն), իգ. Անհաւանականութիւն։ [նական։

Improbable (էն), ած. Անհաւա-

Improbateur, trice (էն), ած.

Չհաւանութեան, չհաւնելու: || գ. Չհաւնող:

Improbation (էն), էգ. Չհաւնում, չհաւանութիւն: [նուղիղ †:

Improbe (էն), ած. Անարդար, ա-

Improbité (էն), էգ. Անուղիղ ընթացք, անուղղութիւն †:

Improductif, ive (էն), ած. Անբեղուն, անպտուղ, անբեր:

Impromptu (էնբռօնդիւ), մբ. Յանպատրաստից բան, յանկարծական. Ce concert était un —: 2 Ափյափոյ † (յանկարծերգ † յանկարծատաղ † յանկարծախաղ †): || — fait à loisir, Պատրաստուած վէպ՝ ոտանաւոր են. || ած. և մ. Յանպատրաստից:

Impropre (էն), ած. Անյարմար, անյատուկ (բառ): 2 Անատակ՝ անյարմար (գործի):

Improprement (էն), մ. Անյատուկ կերպիւ, պիտակաբար:

Impropriété (էն), էգ. Անյարմարութիւն, պիտակութիւն (բառից):

Improuver (էն), ն. Խոտել, եպերել, չհաւնիլ:

Improvisateur, trice (էն), գ. Ափյափոյ յօրինող: 2 Յանկարծաբան:

Improvisation (էն), էգ. Յանպատրաստից՝ ափյափոյ յօրինում: 2 Ափյափոյ † (յանկարծաբանութիւն, յանկարծերգ են.):

Improviser (էն), չ. Յանպատրաստից՝ ափյափոյ յօրինել նուագ՝ ոտանաւոր: 2 Յանկարծաբանել: || ն. Յանպատրաստից յօրինել: 2 Յանկարծակի յօրինել՝ հանել՝ պատրաստել ☞ յանկարծահիւս † յանկարծակազմ. — une explication, (յանպատրաստից բացատրութիւն մը տալ):

Improviste (à l') (էն), մ. Յեղակարծում, յանակնկալս, յանկարծուստ:

Imprudemment (էն-բաման), մ. Անխոհեմաբար, յանխոհեմս: [մութիւն:

Imprudence (էն), էգ. Անխոհե-

Imprudent, e (էն), ած. Անզգոյշ, անխորհուրդ, անխոհեմ: || գ. Անխոհեմ:

Impubère (էն), ած. Անչափահաս, անարբուն †:

Impuberté (էն), էգ. Անչափահասութիւն, անարբունութիւն †:

Impudemment (էն-բաման), մ. Անամօթաբար:

Impudence (էն), էգ. Լրբութիւն, աներեսութիւն, անամօթութիւն: 2 Անամօթ գործ: [լպիրշ, աներես, անամօթ:

Impudent, e (էն), ած. և գ. Լիրբ,

Impudeur (էն), էգ. Լպրշութիւն, անամօթութիւն, անպարկեշտութիւն, անպատկառութիւն:

Impudicité (էն), էգ. Անպարկեշտութիւն, յայրատութիւն, լկտութիւն:

Impudique (էն), ած. և գ. Անպարկեշտ, յայրատ, լկտի: [տօրէն:

Impudiquement (էն), մ. Լրկ-

Impugner (էն), ն. Դէմ ելնել, դէմ կենալ, հ.

Impuissance (էն), էգ. Անզօրութիւն, անկարողութիւն: 2 Անկարողութիւն, բժ.

Impuissant, e (էն), ած. Անզօր, անկարող: 2 Առնութիւն չունեցող, անկարող, բժ. 3 Անզօր, ապիկար (ատելութիւն): [(զօրութիւն):

Impulsif, ive (էն-ս), ած. Մղիչ

Impulsion (էն-ս), էգ. Մղում: 2 Գրգիռ, զարկ, մղում:

Impunément (էն), մ. Անպատիժ կերպով, անպատիժ: 2 Առանց անպատեհութեան, անվնաս: 3 Առանց վրիժառութեան. Néron — ne sera pas jaloux:

Impuni, e (էն), ած. Անպատուհաս, անպատիժ:

Impunité (էն), էգ. Անպատիժ մնալը, անպատժութիւն:

Impur, e (էն), ած. Աղտոտ, անմաքուր: 2 Գարշ, գազիր, պիղծ (ոգի՝ ձեռք): 3 Անպատիւ, պիղծ (կեանք՝ արիւն): 4 Լկտի, պիղծ (կին՝ բարք):

Impurement (էն), մ. Անսրբութեամբ, պղծութեամբ:

Impureté (էն), էգ. Անմաքրութիւն, աղտոտութիւն: 2 Զազրութիւն, պղծութիւն: 3 Լկտութիւն. Vivre dans l'—. Livre plein d'—:

Imputable (էն), ած. Վերագրելի, ընծայելի, համարելի: 2 (Հաշիւի մը) սեպելի, համակշռելի. — sur: 3 Մերձեցուցանելի. Les mérites du Christ nous sont —:

Imputation (*էն*), *իգ.* *Մէկու վը-րայ ձգելը (յանցանք), մեղադրութիւն ։ 2 Ուրիշի վրայ ձգուած յանցանք, մեղադ-րանք ։ 3 Մերձեցնելը իրեն (Քրիստոսի արժանիք)։ 4 Գումար մ'ուրիշ գումարի բռնելը, գումար մ'ուրիշ գումարէ հա-նելը, համակշռութիւն։*

Imputer (*էն*), *ն.* *Համարիլ՝ սե-պել (մէկու՝ մեղք).* — à crime, *(յան-ցանք՝ մեղք սեպել) ։ 2 Վրան ձգել, հա-մարիլ, վերընծայել (մէկու բան մը) ։ 3 Մերձեցնել անձին (Քրիստոսի արժանիքը)։ 4 Հաշիւի սեպել, պարտքի բռնել, հաշ-ուէ իջեցնել, համակշռել, վճ.* ‖ S'—, *չ. Իր անձին սեպել (մեղք) ։ 2 Վերընծայ-ուիլ (մէկու՝ բան մը)։ 3 Իրարու վրայ ձը-գել (յանցանք)։ 4 Հաշիւի անցնիլ՝ բռնը-ուիլ։* [*Զփտող, անփուտ։*

Imputrescible (*էն-Չս*), *ած.*

Inabordable, *ած.* *Անհպելի, ան-մատչելի, անմերձելի, անմատոյց։ 2 Դըժ-ուարամատոյց, փ. 3 Խիստ սուղ, անմատ-չելի ։*

Inabrité, e, *ած.* *Անպատսպար։*

Inacceptable, *ած.* *Անընդունելի։*

Inaccessibilité, *իգ.* *Անհպելի-ութիւն, անմատուցութիւն* † ։

Inaccessible, *ած.* *Անմուտ, ան-մատոյց, անմատչելի ։ 2 Դժուարամա-տոյց, փ. 3 (Մտքէ) վեր, անհաս ։ 4 Ա-նըմբռնելի՝ անազդելի* † *(սէրէ)։*

Inaccommodable (*1*m), *ած.* *Անկարգադրելի (կռիւ) ։*

Inaccordable (*1*c), *ած.* *Անշնոր-հելի (խնդիր) ։ 2 Անհամաձայնելի (բառ-քեր)։* [*ձհնալի, անմատոյց։*

Inaccostable (*1*c), *ած.* *Անմեր-*

Inaccoutumé, e (*1*c), *ած.* *Անսո-վոր, անսովորական։ 2 Զսովորած, անընդել։*

Inachevé, e, *ած.* *Անկատար, ա-ւարտ։* [*անգործօն։*

Inactif, ive, *ած.* *Անգործունեայ,*

Inaction, *իգ.* *Անգործութիւն։*

Inactivité, *իգ.* *Անգործունէութիւն։*

Inadmissibilité, *իգ.* *Անընդու-նելիութիւն ։*

Inadmissible, *ած.* *Անընդունելի։*

Inadvertance (*ն*), *իգ.* *Անզգուշու-թիւն, անմտադրութիւն ։*

Inaliénabilité, *իգ.* *Անօտարա-ցութիւն։*

Inaliénable, *ած.* *Որ ուրիշի չանց-նիր, անօտարացու* †։ [*2 Անմիաբան, փ.*

Inalliable (*1*l), *ած.* *Անմիանալի։*

Inaltérabilité, *իգ.* *Անայլայլու-թիւն։* [*անայլայլակ, անայլայլ։*

Inaltérable, *ած.* *Անայլայլելի,*

Inamissibilité, *իգ.* *Անկորստա-կանութիւն, Ա.* [*կորստական, Ա.*

Inamissible, *ած.* *Անկորուստ, ան-*

Inamovibilité, *իգ.* *Անխախտա-կանութիւն։*

Inamovible, *ած.* *Կենսատեւ՝ ան-խախտ (պաշտօն)։ 2 Անխախտական (դա-տաւոր)։*

Inanimé, e, *ած.* *Անկենդան, ան-շունչ։ 2 Սատկած, մեռած, անհոգի, ան-կենդան, փ.* [*նութիւն։*

Inanité, *իգ.* *Նանրութիւն, ունայ-*

Inanition, *իգ.* *Անօթութենէ հիւ-ծում, անսնունդութիւն, դադարմունք։* [*լի։*

Inaperceevable, *ած.* *Աննշմարե-*

Inaperçu, e, *ած.* *Անտես, աննշմար։*

Inappétence (*1*p-*ն*), *իգ.* *Անա-խորժութիւն ։*

Inapplicable (*1*p), *ած.* *Անդէպ, անյարմար։ 2 Անգործադրելի (օրէնք)։*

Inapplication (*1*p), *իգ.* *Անհո-գութիւն, անփութութիւն։*

Inappliqué, e (*1*p), *ած.* *Զգոր-ծածուած, չկիրարկեալ։ 2 Անփոյթ, անհոգ։*

Inappréciable (*1*p), *ած.* *Անկը-շիռ, անգին։ 2 Հազիւ զգալի, զոյզն, ան-զանազանելի։*

Inapte, *ած.* *Անընդունակ։*

Inaptitude, *իգ.* *Անատակութիւն, անքաւականութիւն, անընդունակութիւն։*

Inarticulé, e, *ած.* *Անյօդաւոր՝ անյօդ (ձայն)։ 2 Անյօդաւոր, բ. դ.*

Inassouvi, e (*Չս*), *ած.* *Չկշտա-ցած, անյագ։*

Inattaquable (*1*t), *ած.* *Անմար-տընչելի, անվկանդ, անյարձակելի։*

Inattendu, e (*1*t-*ն*), *ած.* *Յան-կարծական, յեղակարծ, յանկարծադէպ, —հաս, անակնկալ։*

Inattentif, ive (*1*t-*ն*), *ած.* *Ա-նուշադիր, անմտադիր։*

Inattention (Կt-Ն), էգ. Անուշադրութիւն, անմտադրութիւն։

Inaugural, e (ō), ած. (Եկեղեցւոյ) նուիրման, (հիւանդանոցի) բացման, (արքայի) օծութեան ։ 2 Վարժապետութեան սկսելու՝ նաւակատեաց (ճառ)։

Inauguration (ō), էգ. Օծում (տաճարի) ։ 2 Նուիրում (անդրիի), բացում (հիւանդանոցի), նաւակատիք. Discours d'—, (վարժապետութեան սկսելու՝ նաւակատեաց ճառ) ։

Inaugurer (ō), ն. Բացումն ընել (դպրոցի), նուիրել (եկեղեցի), օծել (արքայ), նաւակատիք ընել ։ 2 Սկիզբ ընել, սկսիլ։ [լի։

Inavouable, ած. Անխոստովանե-

Inca (Էն), ար. Բերուի հին արքայից անուն, էնքա։ [պել, հ.

Incaguer (Ն), ն. Ոտքին տակ սե-

Incalculable (Ն), ած. Անթիւ, անհամար, անհաշուելի։

Incamérer (Ն), ն. Հռովմայ եկեղեցւոյն կալուածներուն խառնել, եկեղեցականել † ։

Incandescence (Ն), էգ. Ջերմըկնալու աստիճան տաքնալը, ատրապայտակութիւն † հրաշողութիւն † 2 Բուռն գրգռութիւն, հրավառ բորբոքում, փ.

Incandescent, e (Ն), ած. Ատրապայտակ † հրաշող † Rendre —, (շողացնել)։ 2 Սաստիկ բորբոքուն։

Incantation (Ն), էգ. Դիւթական բառերու գործածում, դիւթութիւն։

Incapable (Ն), ած. Անկարող ։ 2 Անատակ, ապիկար, անճարակ, անկարող։ 3 Զճանչցող, անընդունակ (վախի). Il est — de lâcheté, (վատութեան անկարող է) ։ 4 Ապստամբ (դեղերէ) ☞ ան(ապացուցանելի). Des mots — d'être définis, (անսահմանելի բառեր) ։ 5 Անկարող, էր. (որ և փ.)։

Incapacité (Ն), էգ. Անկարողութիւն, (որ և էր.)։ 2 Անճարակութիւն, ապիկարութիւն, անկարողութիւն, (ատեն.)։

Incarcération (Ն), էգ. Բանտարկութիւն ։ [բանտել։

Incarcérer (Ն), ն. Բանտարկել,

Incarnadin, e (Ն-Ն), ած. Վարնակարմիր ։

Incarnat (Ն), ար. Կեռասի և վարդի միջև գոյն, հալողի գոյն։ || —, e, ած. Հալողի (Թաւիշ) ։

Incarnation (Ն), էգ. Մարմնացում, մարդեղութիւն (Քրիստոսի) ։ 2 (Վէրքին տեղը) միս բուսնիլը, վէր.

Incarné, e (Ն), ած. Մարմնացեալ, մարմնաւոր։ 2 Մսամուտ † (եղունգ) ։

Incarner (Ն), ն. Մարմնացնել։ || S'—, չ. Մարմնանալ, մարդանալ։ 2 Մսի մէջ մտնել (եղունգի)։

Incartade (Ն), էգ. Ձեխ, սաստ ։ 2 Արտառոցութիւնք, խենթութիւնք ։

Incendiaire (Ն-ēռ), ած. Բոցնկցնող՝ հրդեհիչ (նիւթ)։ 2 Խռովայոյզ՝ բորբոքիչ՝ հրդեհարկու † (գրուած)։ 3 Հրարկու (նայուածք)։ || փ. Հրձիգ ։ 2 Խռովայոյզ ։

Incendie (Ն), ար. Հրկիզութիւն, կրակ, հրդեհ. եանղըն ։ 2 Խռովութիւն, կրակ ։ [ուածները այրած, հրկիզեալ ։

Incendié, e (Ն-Ն), փ. Տունը՝ կալ-

Incendier (Ն-Ն), ն. Կրակի տալ, կրակ ձգել, այրել, հրկիզել, հրդեհել ։ 2 Կրակ ձգել, կրակը տալ, փ. || S'—, չ. Կրակը դնել՝ տալ իր տան։

Incertain, e (Ն-Ն), ած. Անյայտ, անհաւաստի, երկբայական, անստոյգ. La victoire fut longtemps —։ 2 Անըստոյգ՝ անհաստատ (օդ) ։ 3 Վարանոտ, տարտամ, երկմիտ. Être —, (վարանիլ, երկբայիլ, երկմտիլ)։ 4 (Ծրերը) տարտամ (գծագրութիւն)։ || ար. Երկբայականը, անստոյգը։ [յութեամբ։

Incertainement (Ն), մ. Երկբա-

Incertitude (Ն), էգ. Անստուգութիւն։ 2 Անհաստատութիւն։ 3 Տարակուսանք, վարանք, երկբայութիւն։

Incessamment (Ն), մ. Անդուլ, անդադար, շարունակ։ 2 Բիչ ատենէն, ի մօտոյ։ [շարունակ։

Incessant, e (Ն-Ն), ած. Անդադար,

Incessible (Ն), ած. Չզիջելի, անփոխանցելի, էր.

Inceste (Ն), ար. Ազգական առնուլը, ազգապղծութիւն։ || ած. Ազգապղծական։ || փ. Ազգապիղծ։ [գապղծութեամբ։

Incestueusement (Ն), մ. Ազ-

Incestueux, euse (Ն), ած. Ազ-

գապիղծ (կին)։ 2 Ազգաշապախ, ազգապղծական։ [Սկզբնաւորական (բայ)։

Inchoatif, ive (*kՆfo*), ած.

Incidemment (Ն-սամաՆ), մ. Ըստ դիպաց, պատահմամբ, պատահաբար։

Incidence (Ն-Ն), էգ. Պատահակցութիւն, ե. 2 Մականկութիւն, բնգ.

Incident (Ն-Ն), ար. Միջադէպ։ 2 Խնդիր, դժուարութիւն, միջադէպ։ ‖ —, e, ած. Միջանկեալ (խնդիր)։ 2 Միջանկեալ (ճառագայթ)։ ‖ Une —, էգ. Միջանկեալ խօսք։

Incidentaire (Ն-Ն-ԷՌ), ած. Խընդիր՝ միջադէպ հանող, բանագիւտ։

Incidenter (Ն-Ն), չ. Խնդիր՝ պատճառանք՝ դժուարութիւնք հանել։

Incinération (Ն), էգ. Աճիւնացում, մոխրում։ [մոխրել։

Incinérer (Ն), ն. Աճիւնացնել,

Incirconcis, e (Ն), ած. Անթլփատ։ 2 Զմահացուցած, անթլփատ, փ.

Incirconcision (Ն), էգ. Անթլփատութիւն, (որ և փ.) ‖ L'—, Հեթանոսք, անթլփատք։ [ուած, միջանկեալ։

Incise (Ն-զ), էգ. Միջանկեալ հատ-

Inciser (Ն-զ), ն. Կտրել՝ խզտել՝ ճեղքել (դանակով)։

Incisif, ive (Ն-զ), ած. Հերձ(ատամունք), (որ և էգ. Les —ives)։ 2 Վերնաշրթի (ղնդերք), (որ և ար. Les —ifs)։ 3 Դանակի պէս կտրող, սուր, հատու (ոճ)։ 4 Հիւթերը բաժնող՝ անօսրող (դեղ), (որ և ար.)։

Incision (Ն-զ), էգ. (Դանակով) կըտրած՝ խզտած՝ ճեղքած։ 2 Կտրում, ճեղքում։

Incitant, e (Ն-Ն), ած. Դրդիչ (դեղ)։

Incitation (Ն), էգ. Գրգիռ, Թելադրում, դրդում։ 2 Դրդում, բժ. 3 Գրգըռութիւն։

Inciter (Ն), ն. Գրգռել, Թելադրել, դրդել։ ‖ S'—, յ. Իրար դրդել։

Incivil, e (Ն), ած. Անմարդավար, անքաղաքկիրթ։

Incivilement (Ն), մ. Անքաղաքկիրթ կերպիւ, անկրթօրէն։

Incivilité (Ն), էգ. Անմարդավարութիւն, անկրթութիւն։

Incivique (Ն), ած. Անհայրենասէր՝ յոռի քաղաքացիի (ընթացք)։

Incivisme (Ն-ս), ար. Յոռի քաղաքացիութիւն։ [կութիւն, խստութիւն։

Inclémence (Ն-Ն), էգ. Դժնդա-

Inclément, e (Ն), ած. Դժնդակ, խիստ։ [խոտորում, հակում։

Inclinaison (Ն-Ն), էգ. Ծռութիւն,

Inclinant, e (Ն-ՆաՆ), ած. Հարաւամէտ (արեւացոյց)։

Inclination (Ն), էգ. Հակամիտութիւն, միտում, հակում ☞ (չարա)սիրութիւն, (—)բարութիւն. Avoir de l'—, (միտիլ)։ 2 Բարեկամութիւն, սէր. Sentir de l'— pour qn. Mariage d'—։ 3Սիրած բանը, սիրածը. La chasse est mon —. Cette demoiselle est l'— d'un tel։ 4 Ծռելը (աման մը). Verser par —։ 5 Խոնարհում (գլխի՝ մարմնոյ)։

Incliné, e (Ն), ած. Հակամէտ, հակեալ, մէտ։ 2 Ծռած, խոնարհած։ 3 Ծուռ (մակարդակ)։ 4 Տ. **Inclinant**։

Incliner (Ն), ն. Ցածարել, միտել (մէկը՝ բանի մը)։ 2 Ծռել (անօթ)։ 3 Խոնարհել (գլուխ)։ ‖ չ. Ծռիլ, հակիլ։ 2 Հակամիտիլ։ 3 Մօտենալ՝ միտիլ (դէպ ի վախճան)։ ‖ S'—, յ. Ծռիլ, խոնարհիլ։

Inclure, Inclus, e (Ն), ն. Մէջը դնել, ներփակել։

Inclus, e (Ն), ած. Ներփակեալ, ներփակ։ 2 Մէջն առնելով. Jusqu'à la page cinq —։ ‖ էգ. L'—, Ներփակեալ գիրը։

Inclusivement (Ն), մ. Միասին հաշուելով, մէջն առնելով, ներփակաբար։

Incoercible (Ն), ած. Կեցնելն անկարելի, անարգելական։ 2 Անճնշելի, անբռնադատելի, բնգ.

Incognito (-Ն եի), մ. Ծանծանօթս, ծպտեալ։ 2 Առանց մէկու մը տեսնելուն՝ գիտնալուն, գաղտնի։ ‖ ար. Անծանօթութիւն. Garder l'—, (ինքզինք չճանչցնել)։ յգ. —s։

Incohérence (Ն-*k*), էգ. Անյօդաւորութիւն, անկապակցութիւն։

Incohérent, e (Ն-*k*), ած. Անյօդ, անյար, անկից, անկապակից, անքաղաքոյց † 2 Լոյծ, անմիատարր † բնգ.

Incolore (Ն), ած. Անգոյն։

Incomber (Ն-Ն), չ. Պատկանիլ, իյնալ։

Incombustibilité (ն-ն), էգ. Անկիզութիւն։ [կիզելի, անկէզ ։

Incombustible (ն-ն), ած. Ան-

Incommensurabilité (ն-2m-ս), էգ. Անչափութիւն ։ 2 Անհամաչափութիւն, թուա. եզլ.

Incommensurable (ն-2m-ս), ած. Անչափելի, անչափ ։ 2 Անհամաչափ, թուա. եզլ. [Անհանգստիչ։

Incommodant, e (ն-1m), ած.

Incommode (ն-1m), ած. Անդիւր (բան), դժուարակիր (գործի), անհանգիստ (տուն)։ 2 Նեղացնող (ճճի), նեղիչ մարդ ։

Incommodé, e (ն-1m), ած. Նեղի մէջ, նեղուած ։ 2 Տկար, անհանգիստ։ 3 Վնասուած (նաւ)։

Incommodément (ն-1m), մ. Անհանգիստ կերպիւ։

Incommoder (ն-1m), ն. Նեղել, անհանգստել ։ 2 Վնասել, նեղացնել ։ 3 Խափանել՝ նեղել (տեսք)։ ‖ S'—, յ. Ինքզինք նեղել՝ նեղը ձգել, նեղուիլ։ 2 Իրար նեղել։

Incommodité (ն-1m), էգ. Նեղութիւն, անհանգստութիւն։ 2 (Ստկի)Նեղութիւն. Ce procès lui cause de l'—։ 3 Տկարութիւն, անհանգստութիւն։ 4 Տագնապ. նեղութիւն, ն—.

Incommunicable (ն-1m), ած. Անհաղորդական ։

Incommutabilité (ն-1m), էգ. Անխախտ հաստատութիւն ։

Incommutable (ն-1m), ած. Անխախտ (ստացուածք), էր.

Incomparable (ն-ն), ած. Անհամեմատ; անզուգական, անկշիռ, աննման։

Incomparablement (ն-ն), մ. Անբաղդատելի՝ անհամեմատ կերպիւ։

Incompatibilité (ն-ն), էգ. Անհամաձայնութիւն, ներհակութիւն, ընդդիմակրութիւն։ 2 Անլծորդականութիւն † անհաշտութիւն † (երկու պաշտօններու)։

Incompatible (ն-ն), ած. Անհամաձայն, ներհական, ներհակակիր, ընդդիմակ։ 2 Անլծորդելի † անհաշտելի † (պաշտօններ)։

Incompétemment (ն-ն-դամաՆ), մ. Անձեռնհասութեամբ ։

Incompétence (ն-ն-ն), էգ. Անբաւականութիւն, անձեռնհասութիւն ։

Incompétent, e (ն-ն-ն), ած. Անբաւական, անձեռնհաս ։

Incomplaisant, e (ն-ն-ն), ած. Անհաճոյարար † անկամարար † ։

Incomplet, ète (ն-ն), ած. Թերակատար, անկատար (գիրք)։

Incomplétement (ն-ն), մ. Անկատար կերպիւ։ [պարզ։

Incomplexe (ն-ն), ած. Անյօդ,

Incompréhensibilité (ն-ն-անս), էգ. Անհասութիւն ։ 2 Անիմանալի բան ։

Incompréhensible (ն-ն-անս), ած. Անիմանալի, անհաս, անհասկանալի։

Incompressibilité (ն ս), էգ. Անճնշականութիւն ։

Incompressible (ն-ն-2ս), ած. Անճնշելի։ 2 Անճնշական, բնգ.

Incompris, e (ն-ն), ած. Չհասկցուած, անիմանալի։ 2 Ցարգը չճանչցըւած, չգնահատուած (մէկը), (որ և գ.) ։

Inconcevable (ն-ն), ած. Անհասանելի, անըմբռնելի ։ 2 Անհասկանալի, անբացատրելի։

Inconciliable (ն-ն), ած. Անհամաձայնելի, անհաշտ, անհաշտելի։ 2 Անհամաձայն, անմիաբան (առածներ)։

Inconduite (ն-ն), էգ. Ցոռի վարք՝ ընթացք։

Incongru, e (ն-ն), ած. Անդէպ, անպատշաճ (հարցուած)։ 2 Սխալ՝ անքերական (խօսք)։ 3 Պատշաճից դէմ գործող (մարդ)։

Incongruité (ն-ն), էգ. Անճահութիւն, անպատշաճութիւն։ 2 Անյարմար՝ անպատեհ խօսք՝ բան։ 3 Քերականական սխալ։ 4 Ձայնով տտռելը, ամօթ բան, չ.

Incongrûment (ն), մ. Անյարմարաբար, անպատշաճաբար ։

Inconnu, e (ն), ած. Չճանչցուած, անգիտելի, անծանօթ ։ 2 Աննշան, անանուն ։ ‖ ար. Անծանօթը ։ ‖ էգ. Անծանօթ քանակութիւն, չ—գ. [Անգիտակցութիւն։

Inconscience (էնգօնսիանս), էգ.

Inconscient, e (ն-ն), ած. Անինքնագէտ, անգիտակից։

Inconséquence (ն-ն-ն), էգ. Ան-

հետեւութիւն (խօսքի՝ գործի մէջ)։ 2 Անխորհուրդ՝ անյարմար խօսք կամ գործ։ 3 Թեթեւութիւնք (վարքի մէջ), անյարմարութիւնք։

Inconséquent, e (ȝ-ȝ-ȝ), ած. Անհետեւական † (պատճառաբանութիւն)։ 2 Ինք իր հետ անհամաձայն, անհետեւամիտ † հակասամիտ † 3 Հետեւանքը չըմտածող, անխորհուրդ (մարդ)։ 4 Անյարմար բաներ ընող, անխորհուրդ (կին)։

Inconsidération (ȝ-ȝ-ȝ), էգ. Անմեծարութիւն. Tomber dans l'—։ 2 Անմտածութիւն։ 3 Անհանճարութիւն, անխորհրդութիւն։

Inconsidéré, e (ȝ-ȝ), ած. Չմըտածուած, անխորհուրդ։ 2 Չմտածող, անխորհուրդ։

Inconsidérément (ȝ-ȝ-ȝ); մ. Չկշռելով, չմտածելով, անխորհրդաբար։

Inconsistance (ȝ-ȝ-ȝ), էգ. Յողդողդութիւն, անհաստատութիւն։

Inconsistant, e (ȝ-ȝ-ȝ), ած. Յեղյեղուկ, չկայուն, անհաստատ։

Inconsolable (ȝ-ȝ), ած. Անմխիթար։ || Être —, Տրտում տխուր լինել։

Inconsolablement (ȝ-ȝ), մ. Անմխիթար կերպիւ, անմխիթար։ [թար։

Inconsolé, e (ȝ-ȝ), ած. Անմխի-

Inconstamment (ȝ-ȝ-դամաȝ), մ. Փոփոխամտութեամբ, յեղամտութեամբ։

Inconstance (ȝ-ȝ), էգ. Փոփոխամտութիւն, յեղամտութիւն։ 2 Անհաստատութիւն, փոփոխականութիւն, անկայութիւն։ 3 Յողդողդութիւն (սիրոյ)։

Inconstant, e (ȝ-ȝ), ած. Անհաստատ, յեղյեղուկ, փոփոխամիտ, յեղամիտ։ 2 Յողդողդ (սիրոյ մէջ), (որ և գ.)։ 3 Չմնալի, անհաստատ, անկայուն։

Inconstitutionnel, elle (ȝ-ȝ-սիօնէլ), ած. Անսահմանադրական։

Inconstitutionnellement (ȝ-ȝ-սիօնէլմաȝ), մ. Անսահմանադրական կերպիւ։

Incontestable (ȝ-ȝ), ած. Հաւաստի, անհակառակելի, անժխտելի։

Incontestablement (ȝ), մ. Անժխտելի կերպիւ։

Incontesté, e (ȝ-ȝ), ած. Յայտնի, ակներեւ, ընդունուած։

Incontinence (ȝ), էգ. Անժուժկալութիւն։ || — de langue. Անզուսպ լեզու։ | — d'urine, Միզարձակութիւն։

Incontinent, e (ȝ-նաȝ), ած. Անժուժկալ։ || մ. Նոյն հետայն, մէկէն։

Inconvenance (ȝ-ȝ-նաȝս), էգ. Անպատեհութիւն, անպատշաճութիւն։ 2 Անվայել բան։

Inconvenant, e (ȝ-ȝ-նաȝ), ած. Անճահ, անպատեհ, անպատշաճ, անյարմար։

Inconvénient (ȝ-ȝ-ȝ), ար. Գէշութիւն, նեղութիւն, վնաս, անպատեհութիւն։

Inconvertible (ȝ-ȝ), ած. Անփոփոխ, անշրջելի։ 2 Անապաշաւ, անդարձ։

Incoordination (ȝ), էգ. Անյարդարութիւն։ [նութիւն։

Incorporalité (ȝ), էգ. Անմարմ-

Incorporation (ȝ), էգ. Խառնութիւն, խառնում, ընդխառնում։

Incorporel, elle (ȝ), ած. Անմարմնական, անմարմին։

Incorporer (ȝ), ն. Ի մի խառնել, խառնել։ 2 Յարել, միաւորել, խառնել։ [ճիշդ, անճշգրիտ։

Incorrect, e (կȝգօռկգդ), ած. Ան-

Incorrectement (ȝ-ղr), մ. Անճշգրիտ կերպիւ, սխալ։

Incorrection (ȝ-ղr), էգ. Սխալ, անճշգրտութիւն, անճշդութիւն։

Incorrigibilité (ȝ-ղr), էգ. Անուղղայութիւն †։ [բագրելի, անուղղայ։

Incorrigible (ȝ-ղr), ած. Անսըր-

Incorruptibilité (ȝ-ղr), էգ. Անփտութիւն, անապականութիւն, աննեղծութիւն։ 2 Անայլայլութիւն, գ. 3 Անկաշառութիւն։

Incorruptible (ȝ-ղr), ած. Անփուտ, աննեղծ, անապական։ 2 Անայլայլելի, գ. 3 Անկաշառելի՝ անկաշառ (դատաւոր)։

Incorruption (ȝ-ղr), էգ. Անապականութիւն, աննեղծութիւն։

Incrassant, e (ȝ-ȝ), ած. (Արիւն կամ հիւթ) Թանձրացնող, հ.

Incrédibilité (ȝ), էգ. Չաւատալիութիւն †։

Incrédule (ȝ), ած. Դժուարամիտ,

դժուարահաւան· Esprit —։ 2 Չհաւատացող, անհաւան. — à ։ 3 Թերահաւատ· C'est un esprit —. (որ և գ.)։

Incrédulité (Ն), էգ. Դժուարահաւանութիւն, անհաւանութիւն։ 2 Թերահաւատութիւն։ [գոյ, անստեղծական։

Incréé, e (Ն), ած. Անեղ, ինքնա-

Incriminable (Ն), ած. Ցանցանք ընդունելիք, ստգտանելի։

Incrimination (Ն), էգ. Ամբաստանք, մեղադրութիւն։ [մեղադրել։

Incriminer (Ն), ն. Ամբաստանել,

Incrochetable (Ն), ած. Կեռերկաթի (քավչան քիլիտի) դիմադրող։

Incroyable (էնգռուա), ած. Անհաւատալի։ 2 Խելքէ դուրս, կարգէ դուրս, անլուր, անհաւատալի ։ 3 Տարօրինակ՝ ծաղրելի (անձ)։ ‖ գ. Զարդարկոտ, պչրանասէր, հ.

Incroyablement (էնգռուա), մ. Խելքէ մտքէ դուրս, սաստիկ։

Incroyant (էնգռուայա՛Ն), ար. Անհաւատ ։

Incrustation (Ն), էգ. Դրուագում, դրուագ· գափլամա։ 2 Կեղեւ բռնելը (մարմնոյ մը վրայ)։ 3 Քարուտ կեղեւ ։

Incruster (Ն), ն. Դրուագով զարդարել, դրուագել· գափլամագ ։ 2 Կեղև բռնել, քարուտ կեղեւով պատել ։

Incubation (Ն), էգ. Թուխս նըստիլը, թուխս։ [զադեւ, մակաղէտ դեւ։

Incube (Ն), ար. Առնակերպ ցայ-

Inculpation (Ն), էգ. Մէկու վրայ յանցանք ձգելը, ամբաստանք, մեղադրութիւն ։

Inculper (Ն), ն. Վրայ յանցանք ձգել, ամբաստանել, մեղադիր լինել ։

Inculquer (Ն), ն. Ստէպ կրկնել՝ յիշեցնել, յեղյեղել, մտքի մէջ խոթել՝ դրոշմել։

Inculte (Ն), ած. Կորդ, անարօր, խոպան, անմշակ։ 2 Խոպանացեալ՝ անմըշակ (միտք)։ 3 Անխնամ ձգուած՝ անյարդար (մօրուք)։ [անմշակութիւն։

Inculture (Ն), էգ. Խոպանութիւն,

Incunable (Ն), ած. 15րդ դարու՝ սկզբնական (տպագրութիւն) ։ ‖ ար. 15րդ դարու՝ նախնատիպ † գիրք։

Incurabilité (Ն), էգ. Անբուժելիութիւն, անբուժութիւն։

Incurable (Ն), ած. Անբուժելի, անբոյժ։ ‖ գ. Անբուժելի հիւանդ։ ‖ ար. յգ. Անբոյժներու հիւանդանոց, անդարմանելեաց տուն, գլխ.

Incurablement (Ն), մ. Անբուժելի կերպիւ, անբոյժ (հիւանդ)։

Incurie (Ն), էգ. Անհոգութիւն։

Incurieux, euse (Ն), ած. Անհետաքրքիր, անհետաքնին † ։

Incuriosité (Ն), էգ. Անհետաքրքրութիւն, անհետաքննութիւն † ։

Incursion (Ն-ս), էգ. Արշաւանք։ 2 Քննական ուղեւորութիւն, արշաւանք։

Incuse (Ն), ած. և էգ. Մէկ երեսն անդրոշմ (դրամ)։

Inde (Ն), ար. Լեղակի (չիվիտ) կապոյտ ։ 2 Քամպէշենի, ծռ. (որ և Bois d'—) ։ ‖ էգ. — orientale. (Հնդկաստան)· — occidentale, (Ամերիկա)։

Indébrouillable (Ն), ած. Անպարզելի, անլոյծ։ [Անվայել կերպիւ։

Indécemment (Ն-սամա՛Ն), մ.

Indécence (Ն-Ն), էգ. Անպատշաճութիւն, անվայելչութիւն։ 2 Անպարկեշտ՝ անվայել խօսք կամ բան։

Indécent, e (Ն-Ն), ած. Անպարկեշտ, անպատշաճ, անվայել։

Indéchiffrable (Ն-ֆր), ած. Անմեկնելի, անլուծելի ։ 2 Անընթեռնլի ։ 3 Խրթին՝ մութ (հանելուկ) ։ 4 Անբացատրելի, անհասկանալի (մարդ) ։

Indécis, e (Ն), ած. Լուծում՝ որոշում չտրուած, անորոշ (խնդիր)։ 2 Երկբայական, անհաւաստի, անստոյգ, անորոշ (յաղթութիւն) ։ 3 Որոշում մը չընող, վարանական, վարանամիտ, տարտամ (մարդ), (որ և գ.) ։ 4 Սահմանելը՝ սահման մը տալը դժուար, տարտամ, անորոշ։

Indécision (Ն), էգ. Երկմտութիւն, վարանում, անորոշութիւն ։ 2 Աղօտութիւն՝ տարտամութիւն՝ անորոշութիւն (գոյներու)։ 3 Տարտամ՝ անորոշ մաս (հաշիւի)։ [լովականութիւն, փ.

Indéclinabilité (Ն), էգ. Անհո-

Indéclinable (Ն), ած. Անհոլովական, անհոլով (բառ), փ. 2 Անփոփոխ (բառ՝ մասնիկ)։ 3 Անխուսելի (կերպիւ)։

Indécomposable (Ն-Ն), ած. Անքակ, անլոյծ։

Indécrottable (Ն-Կt), ած. Անծրբագրելի՝ անտաշ (մարդ)։ 2 Անմաքրելի (կօշիկ)։ [անսպառական։

Indéfectible (Ն), ած. Անպակաս,

Indéfini, e (Ն), ած. Չսահմանեալ, անսահման, անսահմանական, անորոշ։ 2 Անորոշ, ք. ‖ À l'—, մ. Անվախճան, յանհունս։ ‖ ար. Անսահմանելին, անսահմանականը, ք.

Indéfiniment (Ն), մ. Անսահման կերպիւ, յանպայմանս, անսահմանաբար։ 2 Անորոշ մտքով, անորոշակի, ք.

Indéfinissable (Ն), ած. Անսահմանելի։ 2 Անպատում, անբացատրելի (մարդ)։ [Անինքնաբաց, բս.

Indéhiscent, e (Ն-իսաՆ), ած.

Indélébile (Ն), ած. Անեղծ, անջինջ։ 2 Անջնջելի, ք. [լով, չխորհուած։

Indélibéré, e (Ն), ած. Չխորհե-

Indélicat, e (Ն), ած. Անփափուկ, փափկազուրկ †։

Indélicatement (Ն), մ. Անփափուկ կերպիւ, անփափկօրէն։

Indélicatesse (Ն), էգ. Անփափկութիւն։ 2 Անփափուկ ընթացք։

Indemne (էՆտէմնը), ած. Անվըթար, անվնաս։

Indemnisation (էՆտամ), էգ. Վնասը հատուցանելը, տուժում, փոխարինում, վնասատրութիւն։ 2 Փոխարինութեան մը գումարը որոշելը։

Indemniser (էՆտամ), ն. Վնասը տալ, վնասը տուժել, վնասատրել։ 2 Փոխարէնը հատուցանել, մուցնել։ ‖ S'—, յ. Վնասի փոխարէնն հանել՝ առնուլ։

Indemnité (էՆտամ), էգ. Վնասի հատուցում, վնասատրութիւն։ ‖ — de logement, Բնակարանի տեղ դրամ։

Indéniable (Ն), ած. Անուրանալի։

Indépendamment (Ն-տամաՆ), մ. Անկախ կերպով, անկախօրէն։ 2 Մէկդի չդնելով, չնայելով. — de tout événement։ 3 Բաց ի, զատ. — de ces avantages։

Indépendance (Ն-Ն), էգ. Անձնիշխանութիւն, անկախութիւն։ 2 Անկախ դիրք՝ վիճակ։

Indépendant, e (Ն-Ն), ած. Անկախ։ 2 Օտար՝ դուրս (խնդիրէ)։

Indéracinable (Ն), ած. Անխլելի, անքաղելի։ [տում, աննկարագրելի։

Indescriptible (Ն), ած. Անպա-

Indestructibilité (Ն), էգ. Անեղծութիւն, անեղծականութիւն։

Indestructible (Ն), ած. Անկործան, անջնջելի, անեղծական, անեղծ։ 2 Անմոռանալի (տպաւորութիւն)։

Indéterminable (Ն), ած. Ճշգրիւ գտնելը կամ իմանալը անկարելի, անորոշելի †։

Indétermination (Ն), էգ. Վարանք, անորոշութիւն։ 2 Անորոշութիւն։

Indéterminé, e (Ն), ած. Չսահմանեալ, անյայտ, անորոշ։ 2 Որոշում չըրած, երկմիտ, տարտամ, անորոշ։

Indéterminément (Ն), մ. Անորոշ կերպով, անորոշակի։

Indévot, e (Ն), ած. Անջերմեռանդ։

Indévotion (Ն), էգ. Ցրտութիւն, անջերմեռանդութիւն։

Index (էՆտէքս), ար. Ցանկ (գրքի)։ 2 (Հռոմէ) արգիլեալ գրոց ցանկ. Mettre à l'—, (որ և՝ արգիլել)։ 3 Ցուցամատ։ յ. ն. ‖ ած. (Ցուցա)մատ։

Indicateur, trice (Ն), գ. (Ցանցաւորը) մատնող, հ. ‖ ար. Ցուցամատ։ 2 Ժամացուցակ (երկաթուղւոյ), գլխ. ‖ ած. Ցուցնող։ 2 Ցուցա(մատ)։

Indicatif, ive (Ն), ած. Ցայտնող, ցուցական։ 2 Սահմանական (եղանակ), ք.

Indication (Ն), էգ. Ջեկուցում, ցուցում. Il fut arrêté dans la foule sur l'— d'un tel։ 2 Տեղեկութիւն, ծանօթութիւն. Fausse —։ 3 Նշանակ, նշան (բանի մը)։ 4 (Դարմանման) նշան, նշանակ, ցուցում † բժ. 5 Ցայտարարութիւն (ընչից պարտապանի)։

Indice (Ն), ար. Հետք, նշանակ, նշան։ 2 Մատնութիւն, հ. 3 Տ. **Index**։

Indicible (Ն), ած. Անպատում, անասելի։

Indiction (Ն), էգ. Հրաւէր, գումարում, կոչում (ժողովքի մը)։ 2 Պատուէր (ծոմի մը)։ 3 15 տարուան շրջան, ընդիկտիոն. — première, (Ա. տարի ընդիկտիոնի)։

Indicule (Ն), *ար. Փոքր ցանկ՝ ցանկիկ † (գրքի)։*

Indienne (Ն), *էգ. Հնդիկ պաստառ, հնդկտաւ † 2 Հնդկտաւէ † հագուստ։*

Indifféremment (Ն-ռամա՛ն), *մ. Անտարբեր կերպիւ ։ 2 Անխտրաբար, անխտիր։*

Indifférence (Ն-Ն), *էգ. Անտարբերութիւն։ 2 (Կրօնքի՝ սիրոյ) անտարբերութիւն։*

Indifférent, e (Ն-Ն), *ած. և գ. Անտարբեր։* ‖ Les —, *Մեր աչքին՝ մեր քով անտարբեր անձինք ։*

Indifférentisme (Ն-Ն-ս), *ար. (Կրօնական) անխտրականութիւն ։*

Indifférentiste (Ն-Ն), *ար. (Կրօնքի մասին) անխտրական, անտարբերեայ։*

Indigénat (Ն), *ար. Տեղացիութիւն, բնաշխարհութիւն ։*

Indigence (Ն-Ն), *էգ. Կարօտութիւն, չքաւորութիւն.* Être dans l'— . Être à l'—, *(իբր կարօտ արձանագրուած լինել)։ 2 Կարօտք, չքաւորք, անխ. 3 Աղքատութիւն (մտքի)։* [բնաշխարհիկ։

Indigène (Ն), *ած. և գ. Տեղացի,*

Indigent, e (Ն-Ն), *ած. և գ. Կարօտ, չքաւոր։ 2 Աղքատ (լեզու)։*

Indigeste (Ն). *ած. Դժուարամարս, տհալ, ՝ անմարս։ 2 Խառնիխուռն՝ խառնաշփոթ (գիրք)։* [սութիւն։

Indigestion (Ն-դի), *էգ. Անմար-*

Indigète (Ն), *ած. Տեղացի, բնիկ (չաստուածք)։*

Indignation (Ն), *էգ. Ցասում, զայրացում, սրտմտութիւն ։*

Indigne (Ն), *ած. Անարժան ☞ չ(քահանայ).* Il est — de vous, *(ձեզ արժանի չէ)։ 2 Անպատշաճ, անարժան ։ 3 Անարգ, արհամարհ, վատթար, անարժան.* Prêtre —. Mes — soldats. D'— traitements։ *4 Տրուպ, անարժան.* Un tel, prêtre —։ *5 (Կշտամբանաց) արժանի չեղող։* ‖ *գ. Անարգ անձ, անարժան։*

Indignement (Ն), *մ. Անարժանութեամբ (հաղորդուիլ)։ 2 Անարժանաբար (վարուիլ մէկու հետ) ։* [մտեցնել։

Indigner (Ն), *ն. Զայրացնել, սրտ-*

Indignité (Ն), *էգ. Անարժանութիւն ։ 2 Վատթարութիւն, անարժանութիւն (գործի մը)։ 3 Անելի անարժան բան.* Commettre des —։ *4 Թշնամանք.* Souffrir des —։

Indigo (Ն), *ար. Լեղակ (ներկ և տունկ).* չիվիտ։ *2 Կապոյտ՝ լեղակի գոյն։*

Indigoterie (Ն), *էգ. Լեղակի (չիվիտ) գործարան, լեղակարան † 2 Լեղակի կարաս։*

Indigotier (Ն), *ար. Լեղակի տունկ, լեղակ։ 2 Լեղակի բանւոր։* [լեղակիտ։

Indigotine (Ն), *էգ. Բնալեղակ,*

Indiquer (Ն), *ն. Ցուցնել (մատով) ☞ (մատնա)ցոյց։ 2 Նշանակել, հասկցնել (տուն մը, երեւոյթի մը պատճառներ)։ 3 Նշանակել օր (ժողովի մը)։ 4 Ցայտնել.* Ce mémoire — une plume exercée։ *5 Մատնել, հ.*

Indirect, e (Ն-ռէգդ), *ած. Կողմնակի, անուղղակի ։*

Indirectement (Ն), *մ. Անուղղակի կերպիւ, անուղղակի։*

Indisciplinable (Ն-սի), *ած. Անխրատ, անհրահանգելի։*

Indiscipline (Ն-սի), *էգ. Անկարգութիւն, անհրահանգութիւն։*

Indiscipliné, e (Ն-սի), *ած. Կարգէ կանոնէ զուրկ, անկարգ, անհրահանգ։*

Indiscret, ète (Ն), *ած. Անզգոյշ, անխոհական, անխորհուրդ, (որ և գ.)։ 2 Անխորհրդապահ, բացբերան (սիրահար). (որ և գ.)։ 3 Անզգոյշ (բառ՝ լեզու)։*

Indiscrètement (Ն), *մ. Անխորհրդաբար։ 2 Բացբերանութեամբ ։*

Indiscrétion (Ն), *էգ. Անխորհըրդութիւն։ 2 Բացբերանութիւն։*

Indiscutable (Ն), *ած. Անվիճելի։*

Indispensabilité (Ն-Ն), *էգ. Անհրաժեշտ հարկ, անհրաժեշտութիւն։*

Indispensable (Ն-Ն), *ած. Անհրաժեշտ։* ‖ *ար. Անհրաժեշտ պէտքը, անհրաժեշտը։*

Indispensablement (Ն-Ն), *մ. Անհրաժեշտ կերպիւ, անհրաժեշտ ։*

Indisponible (Ն), *ած. Անտնօրինելի, անտրամադրելի։* [հանգիստ։

Indisposé, e (Ն), *ած. Տկար, ան-*

Indisposer (Ն), *ն. Տկարութիւն պատճառել, անհանգիստ ընել։ 2 Նեղացնել, սրդողցնել։*

Indisposition (Ն), էգ. Տկարութիւն, անհանգստութիւն ։ 2 Սրտնեղութիւն, սրդողում։

Indisputable (Ն), ած. Անվիճելի։

Indissolubilité (Ն), էգ. Անլուծութիւն։

Indissoluble (Ն), ած. Անլոյծ, անքակ։ 2 Անլուծական, գ.

Indissolublement (Ն), մ. Անլոյծ՝ անքակ կերպիւ։ [շփոթ, անորոշ։

Indistinct,e (Ն-դկՆ), ած. Աղօտ,

Indistinctement (Ն-Ն), մ. Շփոթ կերպիւ, անորոշակի ։ 2 Անխտիր. On les punit tous —։

Individu (Ն), ար. Անհատ։ 2 Անձ, անհատ ։ 3 Մարդ. Quel est cet —? || Son —, Իր անձը՝ մարմինը։

Individualiser (Ն), ն. Անհատական ընել, անհատականել † ։

Individualisme (Ն-ս), ար. Անհատականութիւն † էէլ.

Individualité (Ն), էգ. Անձ, անհատ ։ 2 Անհատականութիւն։ 3 Անհատաւորութիւն † էէլ.

Individuel, elle (Ն), ած. Ուրոյն, անցնիւր, անհատական։ 2 Առանձնավարժ (եղանակ)։

Individuellement (Ն-Ել), մ. Իբր անհատ, անհատաբար։ 2 Զատ զատ, ուրոյն. Prêter serment —։

Indivis, e (Ն), ած. Անբաժանելի։ 2 Անբաժանաբար (ստացորդք)։ 3 Չբաժնուած, անբաժին, գոր. || Par —, մ. Միասին, անբաժանաբար ։

Indivisément (Ն), մ. Անբաժան կերպով, անբաժանաբար։ [նականութիւն։

Indivisibilité (Ն), էգ. Անբաժա-

Indivisible (Ն), ած. Անբաժանելի։

Indivisiblement (Ն), մ. Անքակ կերպիւ։

Indivision (Ն), էգ. Անբաժանական վիճակ, միասին տիրութիւն, անբաժանութիւն ։ [Թածալ գիրք։ յփ. ն.

In-dix-huit (էՆ), ար. Տասնու-

Indocile (Ն), ած. Խեռ, անսաստ, անլսող, անհլու։

Indocilité (Ն), էգ. Խեռութիւն, անսաստութիւն, անհլութիւն։

Indocte (Ն), ած. Անգէտ, անուսում։

Indo-germanique (Ն), ած. Հնդկագերմանական (լեզուք)։

Indolemment (Ն-յամաՆ), մ. Անհոգ մը, անհոգաբար ։

Indolence (Ն-Ն), էգ. Անփութութիւն, անհոգութիւն։ 2 Անզգայութիւն։ 3 Անզգածութիւն, անկրաւորութիւն, էէլ. 4 Անցաւութիւն, բժ.

Indolent, e (Ն-Ն), ած. Անփոյթ, անհոգ ։ 2 Անզգայ. On n'a aucune prise sur les naturels —։ 3 Անցաւ (ուռեցք)։

Indomptable (էՆսօՆդ), ած. Ամեհի, անսաստ, անզուսպ, անընկճելի, աննուաճ ։

Indompté, e (էՆսօՆդէ), ած. Չզսպուած՝ անմուղ՝ աննուաճ (ձի)։ 2 Կատաղի, ամեհի (ձի՝ ձուլ)։ 3 Աննուաճ (ազգ)։ 4 Անսաստ՝ անսանձ (կիրք)։ 5 Անընկճելի՝ անզուսպ (հպարտութիւն)։

In-douze (էՆ), ար. Երկոտասանածալ գիրք։ յփ. ն.

Indu, e, ած. Տարօրէն՝ տարադէպ (պահանջանք)։ 2 Անյարմար՝ անպատեհ, տարադէպ (ժամ)։ 3 Պարտքը չեղած, էգ. || L'—, ար. Պարտքը չեղածը ։

Indubitable (Ն), ած. Անտարակուսելի, աներկբայ։

Indubitablement (Ն), մ. Անշուշտ, աներկբայ, անտարակոյս ։

Inductif, ive (Ն), ած. Մակածական։ 2 Թելադրող (չարի)։

Induction (Ն), էգ. Բանէ մ'ուրիշ բան հանող տրամաբանութիւն, մակաբերութիւն, մակածութիւն։ 2 Պատճառներէ արդիւնքի՝ հետեւութիւններէ սկզբունքի՝ մասնաւորէ ընդհանուրի երթալը, մակածութիւն, էէլ. 3 (Մակածութեամբ) հետեւութիւն, հետեւանք ։ 4 Դրդելը, Թելադրութիւն, հ.

Induire, Induit, e (Ն), ն. Հետեւանք հանել, մակածել, (որ և անէ.)։ 2 Առաջնորդել, դրդել, մղել.— à erreur. 3 Զգել (փորձութեան մէջ). — en erreur, (սխալեցնել։ 2 Դիտմամբ խաբել)։

Indulgemment (Ն-ժամաՆ), մ. Ներողամտաբար ։

Indulgence (Ն-Ն), էգ. Ներողութիւն, ներողամտութիւն. Avoir de l'—,

(Ներողամիտ լինիլ)։ 2 Ներողութիւն (Հռովմէ տրուած)․ Donner des —։

Indulgent, e (Դ-Դ), ած․ Ներող, ներողական, ներողամիտ ։

Indult (ԷՆտիւլդ), գր․ (Հոգեւոր հասապաշտօնի մը) կարգման շնորհաթուղթ (Հռովմէ տրուած)։ 2 Հոգեւոր հասապաշտօններէ դպրապետի իրաւունք, հ. փր.

Indultaire (Դ-Էռ), գր․ հ. ժ. Հոգեւոր հասապաշտօնէ մ'արտօնաւոր ։

Indûment (Դ), մ. Տարօրէն կերպով, ապօրինի, տարապարտ ։

Induration (Դ), էգ․ Կարծրացում, կարծրութիւն։ [տարականութիւն † ։

Industrialisme (Դ ս), գր․ Ճար-

Industrie (Դ), էգ․ Ձեռնարհեստ, արուեստ․ Exercer une —. — manuelle, (ձեռագործութիւն, ձեռագիտութիւն)։ 2 Հարստութեանց արտադրութեան օգնող բոլոր գործողութիւնք, ճարտարարուեստք, ճարտարութիւն․ L'— agricole, commerciale, manufacturière․ L'— française ։ 3 Ճարտարութիւն, վարպետութիւն, արուեստ․ Avoir de l'—. Fait avec beaucoup d'—։ 4 Հնարք, հնարագիտութիւն, վարպետութիւն․ Vivre d'—. Appliquer son — à․ Il a mille — pour․

Industriel, elle (Դ), ած․ Ճարտարութեան, ճարտարական ։ ‖ գր․ Արուեստաւոր, ձեռագէտ, ճարտար † ։

Industrieusement (Դ), մ. Արուեստաբար, ճարտարութեամբ ☞ (արուեստա)գործ։

Industrieux, euse (Դ), ած․ Ճարտար, քաջարուեստ, վարպետ։ 2 Ճարտարամիտ, վարպետ։

Induts (Դ), գր․ յգ․ (Սարկաւագներու) ընթերակայ քահանայ, լտ.

Inébranlable, ած․ Անխախտ, հաստատուն, անշարժ, անսասան։ 2 Անյողդողդ, անդղրդելի, անդրդուելի, փ.

Inébranlablement, մ. Անսասան՝ անդրդուելի կերպիւ ։

Inédit, e, ած․ Չհրատարակեալ՝ անտիպ (գործ)։ [Թիւն։

Ineffabilité (1f), էգ․ Անճառու-

Ineffable (1f), ած․ Անպատում, անճառ։

Ineffaçable (1f), ած․ Անջնջելի, անջինջ։ [զօր, անազդեցիկ, անազդու։

Inefficace (1f), ած․ Տկար, ան-

Inefficacement (1f), մ. Տկար՝ անազդու կերպիւ ։

Inefficacité (1f), էգ․ Տկարութիւն, անզօրութիւն, անազդուութիւն։

Inégal, e, ած․ Անհաւասար ։ 2 Անողորկ, անհարթ (գետին) ։ 3 Անկանոն, անկարգ, անհաւասար (շարժում)։ 4 Լաւն ու գէշը խառնուկ, անհաւասար (ոճ՝ ընթացք) · L'homme du meilleur esprit est — ։ 5 Ցեղյեղուկ՝ անհաստատ (բնութիւն)։ 6 Փոփոխական՝ յեղաբարոյ † (մարդ)։ [կերպով։

Inégalement, մ. Անհաւասար

Inégalité, էգ․ Անհաւասարութիւն։ 2 Անողորկութիւն (փայտի), անհարթութիւն (գետնի)։ 3 Անկանոնութիւն (երակի)։ 4 Անկանոնութիւն, ա․ 5 Լաւ ու գէշի խառնկութիւն, անհաւասարութիւն (ոճի)։ 6 Փոփոխականութիւն, անհաւասարութիւն (բարուց)։

Inélégance (Դ), էգ․ Անվայելչութիւն, անողորկութիւն, անկոկութիւն ։

Inélégant, e (Դ), ած․ Անվայելուչ, անողորկ, անկոկ։ [Թիւն։

Inéligibilité, էգ․ Անընտրելիու-

Inéligible, ած․ Անընտրելի։

Inéluctable, ած․ Որու դէմ չմրցուիր, անզօրելի։ [մելի, անպատում։

Inénarrable (1r), ած․ Անպատ-

Inepte, ած․ Անպատկան, անյարմար․ Des raisons —։ 2 Անմիտ, ոչինչ, դատարկ, ը․ (որ և գ․) 3 Անընդունակ, անկարող․ Homme — à tout, գ.

Ineptie (սի), էգ․ Անմտութիւն, դատարկութիւն ։ 2 Անմիտք, դատարկք։ 3 Անպատեհ՝ անհեթեթ խօսք՝ գործք, դատարկութիւն, ը․ [հատնում, անսպառ։

Inépuisable, ած․ Անսպառ, ան-

Inerme, ած․ Անփուշ, բս.

Inerte, ած․ Անշարժ, անգործ ։ 2 Թոյլ, ծոյլ, հեղգ, փ.

Inertie (սի), էգ․ Անշարժութիւն, անգործութիւն ։ 2 Հեղգութիւն, ծուլութիւն, փ.

Inespérable, ած․ Անյուսալի։

Inespéré, e, ած․ Անակնկալ, անյոյս։

Inespérément, մ. Ցանականկալս։

Inestimable, ած. Անկշիռ, անգին։

Inévident, e (ան), ած. Մթին, անյայտ։

Inévitable, ած. Անճողոպրելի, անփախուստ, անհրաժեշտ, անխուսափելի։

Inévitablement, մ. Անվրէպ, անհրաժեշտ։

Inexact, e (ինէկզաքդ), ած. Անճիշդ, անճշգրիտ։ 2 Անփոյթ (օրինակող), անճշդապահ (մարդ)։

Inexactement (ինէկզաքդ), մ. Վրիպանօք, անճշդութեամբ։

Inexactitude (ինէկզաքդ), էգ. Անճշգրտութիւն. անճշդութիւն։ 2 Անփութութիւն, անճշդապահութիւն։

Inexcusable, ած. Աններելի, անարդարանալի։ [րելի։

Inexécutable, ած. Անգործադ-

Inexécution, էգ. Անգործադրութիւն։ [վարժ։

Inexercé, e, ած. Անփորձ, ան-

Inexigible, ած. Անպահանջելի։

Inexorable (կզօ), ած. Բան մըտիկ չընող, անողոքելի, անողոք։

Inéxorablement (կզօ), մ. Անողոքաբար։

Inexpérience (ան), էգ. Անվարժութիւն, անփորձութիւն։

Inexpérimenté, e (ան), ած. Անվարժ, անտեղեակ, անփորձ։ 2 Չփորձուած, անփորձ։ [քաւ։

Inexpiable, ած. Անքաւելի, ան-

Inexplicable, ած. Անբացատրելի։ 2 Անիմանալի, անհասկանալի։ [անլոյծ։

Inexpliqué, e, ած. Չմեկնուած,

Inexploité, e, ած. Չբանեցուած, չշահագործուած։

Inexploré, e, ած. Չպտըտուած չքննուած, անքնին՝ անխոյզ մնացած։

Inexplosible, ած. Անպայթելի, անպայթուցիկ։ [լի, անբացատրելի։

Inexprimable, ած. Անպատմե-

Inexpugnable (քիւկնա), ած. Չառնուելիք, անվկանդ, անառիկ։

Inextensible (դանս), ած. Անտարածական։ [բողջապէս, ամբողջ։

In extenso (ին էքսդէնսօ), մ. Ամ-

Inextinguible (դէնկիւյի), ած. Չմարող, անշիջանելի, անշէջ։ 2 Անվերջանալի (քրքրուկ)։

In extremis (ին-միս), մ. Մահուան կէտին, յետին ժամուն։

Inextricable, ած. Անզերծ, անելանելի, անել։

Infaillibilité (ն), էգ. Անսխալութիւն։ 2 Անվրիպութիւն։

Infaillible (ն), ած. Անսխալելի, անսխալական, անսխալ։ 2 Ստոյգ, անվըրիպելի, անվրէպ։

Infailliblement (ն), մ. Անշուշտ, անվրէպ։ 2 Առանց սխալելու, անվրէպ։

Infaisable (էնֆըզ), ած. Անլինելի, անհնարին։

Infamant, e (ն-ն), ած. Անհամբաւիչ, անուանարկիչ, խայտառակիչ (պատիժ)։

Infamation (ն), էգ. Անուանարկութիւն, նշաւակութիւն, խայտառակութիւն, հ.

Infâme (ն-ա̅), ած. Անուանարկ, վատահամբաւ, վատանուն. Rendre —, (նշաւակել)։ 2 Օրէնքէ նշաւակեալ, անուանարկ։ 3 Խայտառակ՝ լրբենի (սէր), վատ՝ անարժան (խորհուրդ). Cela est —. Faire un trafic —. Lieu —, (գէշ տեղ, լկտանոց †)։ 4 Աղտեղի՝ աղտոտ (հագուստ՝ բնակութիւն)։ || գ. Անուանարկ, վատանուն։

Infamie (ն), էգ. Վատ անուն, վատանունութիւն, խայտառակութիւն, նշաւակութիւն. Noter d'—, (նշաւակել)։ 2 Խայտառակութիւն (ընթացքի)։ 3 Անվայել՝ անարժան գործք. Faire des —։ 4 Խայտառակ գրուածք՝ Թատերախաղ, խայտառակութիւն։ || յգ. Պատուոյ դպչելիք խօսքեր, Թշնամանք. Il lui a dit mille —։

Infant, e (ն-ն), գ. Յետածին արքայազուն, (Սպ. և Փորթ.), ինֆանդ։

Infanterie (ն-ն), էգ. Հետեւակազօր, հետեւակք, հետեզօր †։

Infanticide (ն-ն), ար. Որդեսպանութիւն, մանկասպանութիւն։ || ած. և գ. Որդեսպան, մանկասպան։ [խոնջ։

Infatigable (ն), ած. Չյոգնող, ան-

Infatigablement (ն), մ. Անխոնջ կերպիւ, անխոնջ։

Infatuation (Ն), էգ. Կուրօրէն խելք տալը, յիմար կանխակալութիւն, անխելք համարում։

Infatuer (Ն), ն. Քրւծ համարում մ'ազդել, խելքը միտքն առնուլ՝ գրաւել, գլուխը խօթել, նախապաշարել † 2 Մէկուն գլուխը լեցնել (բանով մը)։ ‖ S'—, չ. Միտքը լեցուիլ, կուրօրէն խելքը տալ, խելքը միտքը տալ, միտքը գրաւուիլ։

Infécond, e (Ն-Ն), ած. Անպտուղ, անծնունդ։ 2 Անբերրի, անբեր, անբեղուն։

Infécondité (Ն-Ն), էգ. Անպտղութիւն, անբերրութիւն։

Infect, e (ẽՆֆẽգդ), ած. Նեխական, չարահոտ, չարաշունչ, ժանտահոտ, ժահահոտ։ 2 Զզուելի, փ. [ժահաբոյր †։

Infectant, e (Ն-Ն), ած. Հոտած,

Infecter (Ն), ն. Հոտեցնել, ժահահոտել։ 2 Վարակել, ապականել ☞ (Թուն)ել։ 3 Գէշ հոտ հանել, հոտիլ, չէզ. 4 Գլծել, ապականել։ ‖ S'—, չ. Վարակուիլ։ 2 Իրար վարակել։

Infection (Ն), էգ. Ապականութիւն, գարշահոտութիւն, ժանտահոտութիւն, նեխահոտութիւն, ժահահոտութիւն. Foyer d'—, (վարակիչ աղբիւր՝ կեդրոն)։

Inféodation (Ն), էգ. Վիճակատուութիւն † աւատում †։

Inféoder (Ն), ն. Աւատի տալ, աւատել † ‖ S'—, չ. Ոտքով գլխով յարիլ, ինքզինք տալ (կուսակցութեան մը)։

Infère (Ն), ած. Շարամերձ (բաժակ), բս. [տեւցնել։

Inférer (Ն), ն. Իմաստաբանել, հե-

Inférieur, e (Ն), ած. Վարի, ստորային, ստորին (շուրթ)։ 2 Աւելի քիչ, աւելի պակաս, աւելի վար, վար, նուաստագոյն. — à. — en. Être — à une place. (պաշտօնին արժանի չըլլալ)։ 3 Ստորին (կարգ՝ ատեան), վարի (դասեր)։ ‖ գ. Վար. Vous êtes mon — en tout։ ‖ գ. Ստորակարգեալ, ստորադաս †։

Inférieurement (Ն), մ. Վարի կողմէ, ի վայրուստ։ 2 Վար կերպով, ըստորնագոյն։

Infériorité (Ն), էգ. Խոնարհագոյն աստիճան, ցածութիւն, վարութիւն, ըստորութիւն, վարութիւն.— du nombre, (Թուինուազութիւն, աւելի քիչւորութիւն)։

Infernal, e (Ն), ած. Դժոխքի, դժոխային։ 2 Սանդարամետ (դիք)։ 3 Կիզա(քար), դժոխա(քար)։ 4 Սոսկալի, դիւական, դժոխային, փ. 5 Սրարշաւ (կալօր)։ [ղուն, անբերրի։

Infertile (Ն), ած. Ամուլ, անբե-

Infertilité (Ն), էգ. Ամլութիւն, անբերրութիւն։

Infester (Ն), ն. Հինել, ասպատակել։ 2 Նեղել, անհանգիստ ընել։ 3 Անբնակ ընել։ 4 Աւրել, ապականել։ [Թիւն։

Infibulation (Ն), էգ. Օղարկու-

Infidèle (Ն), ած. Անհաւատարիմ, (որ և գ.)։ 2 Ուխտադրուժ, սիրադրուժ, անհաւատարիմ։ 3 Անճշգրիտ (պատմութիւն)։ 4 Ճիշդ չցուցնող՝ անհաւատարիմ (հայելի)։ 5 Տկար (յիշողութիւն)։ 6 Հեթանոս, անհաւատ, (որ և գ.)։

Infidèlement (Ն), մ. Անհաւատարմութեամբ։

Infidélité (Ն), էգ. Անհաւատարմութիւն։ 2 Անճշդութիւն, անհաւատարմութիւն։ 3 Տկարութիւն (յիշողութեան), ան(յիշողութիւն)։ 4 Ճիշդ չցուցնելը՝ անհաւատարմութիւն (հայելիի)։ 5 Հեթանոսութիւն։

Infiltration (Ն), էգ. Ծակերէ անցնելը, ներսը անցնիլը, ընդմտում։

Infiltrer (s'), չ. Թափանցանց մտնել, ներսն անցնիլ, քամուիլ մտնել։ 2 Կամաց կամաց մտնել, սպրդիլ։

Infime (Ն), ած. Յետին, յետնորդ, ստորնագոյն, յետնագոյն։

Infini, e (Ն), ած. Անեզր, անսահման։ 2 Անհուն (երանութիւն)։ 3 Անպատ՝ ահագին (նամակ), անվերջ (տանջանք)։ 4 Անհուն (ծով), անքաւ (տեսարան)։ 5 Անթիւ, անհամար (անկարգութիւնք)։ ‖ գ. Անսահմանը։ ‖ À l'—, մ. Ցանչափս, յանբաւս, յանհունս։ 2 Խիստ շատ, անչափ։

Infiniment (Ն), մ. Ցանչափս, յանհունս, յանսահմանս։ 2 Կարի յոյժ, անդիի ծայր, ամենա(խելացի)։

Infinité (Ն), էգ. Ամբաւութիւն, անսահմանութիւն։ 2 Սաստիկ երկարութիւն՝ անչափութիւն (նամակի)։ 3 Սաստիկ շատութիւն, անչափութիւն. Une — d'affaires, de gens, (անթիւ գործեր՝ մարդեր)։

Infinitésimal, e (ն-զի), ած. Յանհունս փոքր, անհներորդ † 2 Անվախճանական (հաշիւ) ։

Infinitif (ն), ար. Անորոշ դերբայ, աներևոյթ, ‡. [չնչող, էր.

Infirmatif, ive (ն), ած. Եղծող,

Infirmation (ն), էգ. Եղծում, ջնջում, էր.

Infirme (ն), ած. Անզօր, ապիկար, տկար, (որ և գ.)։ 2 Հիւանդոտ, ցաւագար (ծեր), (որ և գ.). — des deux pieds, (ոտիւք հաշմ)։

Infirmer (ն), ն. Ոյժը կտրել, նուազել, տկարացնել։ 2 Եղծանել, ջնջել (դատակնիք) ։

Infirmerie (ն), էգ. Հիւանդանոց (վանքի մէջ), հիւանդատուն † ։

Infirmier, ière (ն), գ. Հիւանդապահ։ ‖ ած. Հիւանդապահի (օգնական)։

Infirmité(ն), էգ. Տկարութիւն, (որ և ‡.)։ 2 Սովորական հիւանդութիւն կամ տկարութիւն ։

Inflammabilité (ն-2m), էգ. Դիւրավառութիւն։ [րավառ ։

Inflammable (ն-2m), ած. Դիւ-

Inflammation (ն-2m), էգ. Վառում՝ բորբոքում (վառօդի)։2 Բորբոքում, տապ, բժ. 3 Բարկութիւն, բորբոքում։

Inflammatoire(ն-2m), ած. Բորբոքալի, տապագին, բժ. [ծռել։

Infléchir (ն), ն. Կորացնել, շեղել,

Inflexibilité (ն), էգ. Անկորացութիւն, անԹեքութիւն † 2 Խստութիւն, անդրդուութիւն, անզիջողութիւն, անողոքութիւն։

Inflexible (ն), ած. Չծռող, անկորանալի, անԹեքելի † 2 Խիստ, անտեղիտալի, աննուէր, անդրդուելի, անողոք ։

Inflexiblement (ն), մ. Անընկճելի՝ անողոքելի կերպիւ, անդրդուելի ։

Inflexion (ն), էգ. Ծռում, Թեքում։ 2 Շեղում, բեկում, Թեքում, բնգ. լոգ. 3 Ձայնի՝ շեշտի փոփոխմունք՝ Թեքում. Des — justes ։ 4 Դիւրադարձութիւն (ձայնի)։ 5 Փոփոխմունք (հոլովում, խոնարհում. ‡.)։

Infliger (ն). ն. Սահմանել, վրայ դնել՝ տալ (պատիժ) ☞ (պատժ)ել ։ ‖ S'—, յ. Վրայ դրուիլ։ 2 Իր վրայ դնել։

Inflorescence (ն-Չս-ն), էգ. Ծաղկակարգութիւն ։

Influence (ն-ն), էգ. Ազդում, ներգործութիւն, ազդեցութիւն։ 2 Ոյժ, ազդեցութիւն ։

Influencer (ն-ն), ն. Ազդեցութիւն բանեցնել, ներգործել, ազդել։

Influent, e (ն-ն), ած. Ազդեցութեան տէր, բանկոյ, ազդեցիկ ։

Influer (ն), չ. Ազդեցութիւն ունենալ, ազդել ։ [յգ. ն.

In-folio (ին), ար. Միածալ գիրք։

Information (ն), էգ. Տեղեկութիւն ։ 2 Նախաքննութիւն (ոճիրի) ։ 3 Կերպարանատուութիւն, ձեւատուութիւն, փլլ. [պարան, անձև։

Informe (ն), ած. Անարդ, անկեր-

Informé, e (ն), ած. Bien —, Տեղեակ։ ‖ ար. Un plus ample —, Ընդարձակագոյն քննութիւն (դատի) ։

Informer (ն), ն. Իմացնել, ծանուցանել, տեղեկացնել. Se faire — de, (տեղեկութիւնք ժողվել տալ)։ 2 Ձև՝ կերպարանք տալ, փլլ. ‖ չ. Հարցափորձ՝ քննութիւն ընել, դատ. ‖ S'—, յ. Տեղեկութիւններ առնուլ, հարցնել, ծանօԹանալ, տեղեկանալ ։

Infortiat (ին-սի), ար. Յուստինիանոսի † մէկ ստորաբաժանումը, Մակաբաժանում † ։

Infortune(ն), էգ. ԴժբաղդուԹիւն, չարաբաստութիւն, աննսեհութիւն † ։

Infortuné, e (ն), ած. և գ. Դըժբաղդ, չարաբաստիկ, աննսեհ † ։

Infracteur (ն), ար. Զպահող, դըրժող, օրինազանց ☞ (դաշնա)զանց։

Infraction (ն), էգ. Անպահպանութիւն, դրժում ☞ (օրինա)զանցութիւն։

Infranchissable (ն-ն), ած. Անանցանելի, անանց։ 2 ԱնյաղԹելի, ‡.

Infréquenté, e (ն-ն), ած. Չյաճախուած, անկոխ։

Infructueusement (ն), մ. Ի զուր, յունայն, անօգուտ, վայրապար։

Infructueux, euse (ն), ած. Անպտուղ։ 2 Անօգուտ, անշահեկան, անպտուղ, ‡. [Չագարաձեւ ։

Infundibuliforme (ն-ն), ած.

Infus, e (ն), ած. Սփռուած, Թափ-

նուած ։ 2 Բնատուր․ հնդական (գիտու-
Թիւն)։

Infuser (ն), ն․ Թափել, մոցնել ։
2 Եռացեալ ջուրի մէջ դնել, Թրջոց դնել ։

Infusible (ն), ած․ Անլոյծ, անհալ։

Infusion (ն), էգ․ (Ջուր) Թափելը, հեղում ☞ (ջրա)ցանուԹիւն։ 2 Սփռում՝ հեղում (շնորհաց) ։ 3 Թրջոց դնելը ։ 4 Թրջոց։

Infusoires (ն), ար․ յգ․ (Մանրադիտական) ջրաճճիք, ջրակենսիկք † ։

Ingambe (ն ն), ած․ Շոյտ, ԹեԹեւանդամ, արագոտն ։

Ingénier (s') (ն), չ․ Խելք Թափել, ճամբայ փնտռել, բան հանճարել, ճարտարամտել ։

Ingénieur (ն), ար․ Ճարտար, ճարտարագէտ․ մինհէնտիս։

Ingénieusement (ն), մ․ Խելքով, ճարտարաբար, հանճարաբար ։

Ingénieux, euse (ն), ած․ Հնարագէտ, հանճարեղ, հանճարիմաց, ճարտար։ 2 Ճարտարագործ, ճարտարարուեստ, հանճարարուեստ, ճարտար (գիւտ) ։

Ingéniosité (ն-ō), էգ․ Հանճարեղութիւն ։

Ingénu, e (ն), ած․ և գ․ Աննենգ, անխորամանկ, պարզ, պարզմիտ։ 2 հ․ ժ․ Ազատածին։ ‖ էգ․ Պարզմիտ աղջկան դեր։

Ingénuité (ն), էգ․ ՄոշնուԹիւն, պարզուԹիւն, պարզմտուԹիւն ։ 2 հ․ ժ․ ԱզատածնուԹիւն։ ‖ յգ․ Պարզմիտ աղջկան դերեր ։

Ingénument (ն), մ․ Պարզմտաբար ։ 2 Անկեղծօրէն, պարզօրէն (խոստովանիլ)։

Ingérence (ն-ն), էգ․ Խառնուիլը, միջամտուԹիւն, միջամխուԹիւն։

Ingérer (ն), ն․ Բերնէն վար տանիլ, ստամոքս իջեցնել, ստամոքել † (կերակուր)։ ‖ S'—, չ․ Ինքզինք մէջ նետել, մտնել, խառնուիլ ☞ միջամուխ։

Ingestion (ն-դի), էգ․ Ստամոքս իջնելը (կերակուրի), ստամոքում †։

Ingouvernable (ն), ած․ Անկառավարելի ։

Ingrat, e (ն), ած․ Ապաշնորհ, ապերախտ ։ 2 Զշահեցնող, չփոխարինող, ապաշնորհ (երկիր՝ աշխատանք)։ 3 Ամուլ (նիւԹ)։ 4 Աննպաստ (դէմք)։ 5 Անախորժ (ձեւ) ։ ‖ գ․ Ապերախտ ։ Յ Սիրոյ մէջ ապերախտ, տարփամերժ ։

Ingratitude (ն), էգ․ ԱպաշնորհուԹիւն, ապերախտուԹիւն։

Ingrédient (ն-ն), ար․ Մէջ դրուած բան, նիւԹ, բան ։ [ժեշտ։ անբոյժ։

Inguérissable (ն), ած․ Անբու-

Inguinal, e (էնկիւի), ած․ Յայլի, ցայլական ☞ ցայլա(կալ)։ [նետել։

Ingurgiter (ն), ն․ Կլլել, ներս

Inhabile (ինա), ած․ Անընդունակ, անկարող, անկար (բանի մը) ։ 2 Փցուն․ անկարող, կամկար Գ․

Inhabilement (ինա), մ․ ԱնկարողուԹեամբ ։

Inhabileté (ինա), էգ․ ԱնբաւականուԹիւն, անկարողուԹիւն։

Inhabilité (ինա), էգ․ ԱնկարողուԹիւն, էգ․ [կելի։

Inhabitable (ինա), ած․ Անբնա-

Inhabité, e (ինա), ած․ Անշէն, անմարդի, անբնակ։

Inhalation (ինա), էգ․ Ներս քաշելը, ծծում, ներաշնչուԹիւն † ։

Inhaler (ինա), ն․ Ծծել, ներս քաշել, ներաշնչել †։ [ցում, յարելուԹիւն։

Inhérence (ինէ-), էգ․ Տարրա-

Inhérent, e (ինէ-), ած․ Անբաժին, յարակից։

Inhiber (ինի), ն․ Արգիլել, հ․

Inhospitalier, ière (ինօս), ած․ Անհիւրասէր, հիւրատեաց, հիւրադաւ, հիւրամերժ ։

Inhospitalité (ինօս), էգ․ ԱնհիւրասիրուԹիւն, հիւրամերժուԹիւն։

Inhumain, e (ինիւ-), ած․ Դաժան, անգուԹ, անողորմ․ Beauté —, (քարսիրտ՝ տարփամերժ [կին])։

Inhumainement (ինիւ), մ․ Դաժանօրէն, անողորմաբար։

Inhumanité(ինիւ), էգ․ ՔարսրտուԹիւն, անգԹուԹիւն, անողորմուԹիւն։

Inhumation(ինիւ), էգ․Թաղում։

Inhumer (ինիւ), ն․ Հողը դնել, Թաղել։ [կայելի։

Inimaginable, ած․ Աներեւա-

Inimitable, ած․ Աննմանելի, աննման ։

Inimitié (ղի), էգ. Թշնամութիւն։ 2 Հակառակութիւն։

Inintelligence (ինէնդ-Ժ), էգ. Անիմացութիւն։

Inintelligent, e (ինէնդ-Ժ), ած. Անուշիմ, անմտացի։

Inintelligible (ինէնդ-Ժ), ած. Անհաս, անիմաց, անիմանալի։

Ininterrompu, e (ինէնդէռօմ), ած. Անընդհատ։ [նարդար։

Inique, ած. Անօրէն, անիրաւ, ա-

Iniquement, մ. Անարդար կերպիւ, անիրաւաբար։

Iniquité, էգ. Անիրաւութիւն, անարդարութիւն։ 2 Ապականութիւն. L'— avait couvert la terre. Porter les — d'autrui. Il en portera l'—, (ատոր պատիժը՝ մեղքը պիտի քաշէ)։ 3 Մեղք, անօրէնութիւն. Mets-lui devant les yeux ses —։

Initial, e (սի), ած. Սկիզբի, սկզբնական։ ‖ էգ. Սկզբնատառ։

Initiateur, trice (սիա), ած. և էգ. Խելամուտ ընող, ծանօթացնող, սորվեցնող, ներքնածու, խորհրդազգաց ✝։

Initiation (սիա), էգ. Գաղտնի կամ բարձր բաներու խելամուտ ընելը, ներքնածութիւն, խորհրդազգացութիւն ✝ 2 Մասնակցութիւն (մասնական)։ 3 հ. ժ. Խորհրդազգածութիւն։

Initiative (սիա), էգ. Սկիզբ, սկզբնում, նախասկիզբ, նախաշարժում, նախաձեռնութիւն. Prendre l'—, (առաջին անգամ սկսիլ, նախաձեռնել ✝)։ 2 Առաջարկութեան իրաւունք, նախաձեռնութիւն։

Initié, e (սի), ած. և գ. Գաղտնիքի մը հաղորդ, խելամուտ, իրազէկ։ 2 Մասնակցեալ (ընկերութեան մը)։ 3 հ. ժ. Խորհրդազգած, խորհրդազէտ։

Initier (սի), ն. Սորվեցնել, (խորհրդի մը) մասնակից, (կրօնքի մը) խելամուտ ընել։ 2 Ի մասնակցութիւն ընդունիլ, ընդունիլ, առնալ (ընկերութեան մը մէջ)։ 3 Ընդունիլ՝ մասնակից ընել տալ, մտցնել. Sa fortune l'— dans le grand monde։ 4 Տեղեկացնել, մտցնել, խելամուտ ընել (փիլիսոփայութեան)։ ‖ S'—, չ. Մտնել։ 2 Խելամուտ լինել։

Injecté, e (ն), ած. Արիւնոտ, արիւնագեղ ✝ (աչք)։

Injecter (ն), ն. (Գործիքով) ներս ցայտեցնել, ներարկել, ներսրսկել ✝ 2 Ներսրսկում ✝ ընել (վէրքի մէջ)։ ‖ S'—, չ. Ներսրսկուիլ ✝ 2 Արեամբ լեցուիլ։

Injection (ն), էգ. Ներարկում, ներսրսկում ✝ 2 Ներսրսկած ✝ 3 Արիւնագեղութիւն ✝ (երակներու)։

Injonction (ն-ն), էգ. Պատուէր, հրաման։ [2 Անբերելի

Injouable (ն), ած. Անխաղալի։

Injure (ն), էգ. Թշնամանք, լուտանք, նախատինք. Faire — à qn. 2 Վնաս. Faire une — à qn. 3 Վնաս, աւերում, աւեր (ժամանակի)։ 4 Չարիք, անիրաւութիւնք (բաղդի)։ ‖ Faire —, Նախատինք բերել (անուան)։ 2 Տարապարտ կասկածիլ (հաւատարմութեան վրայ)։

Injurier (ն), ն. Թշնամանել, լուտալ, նախատել ☞ նախատ։ ‖ S'—, չ. Իրար նախատել։

Injurieusement (ն), մ. Նախատանօք։ 2 Անիրաւաբար։

Injurieux, euse (ն), ած. Թշնամանիկ, նախատական։ 2 Անիրաւ (բաղդ)։ [պարտ, անիրաւ։

Injuste (ն), ած. Անիրաւ։ 2 Տարա-

Injustement (ն), մ. Ցանիրաւի։ 2 Տարապարտուց։ [2 Անիրաւք։

Injustice (ն), էգ. Անիրաւութիւն։

Injustifiable (ն), ած. Անարդարանալի։ [փնընծեանլի։

Inlisible (ն), ած. Չկարդացուելիք։

In manus (ին-մանիւս), մբ. Dire son —, (Մահուան ժամուն) Աստուծոյ ձեռք յանձնել հոգին։

In naturalibus (ին-պիւս), մ. Բոլորովին մերկ, մօրէ մերկիկ։

Innavigable (ինն), ած. Աննաւարկելի, աննաւելի։ [դաբոյս, բնածին։

Inné, e (ինն), ած. Բնաբոյս, ըն-

Innéité (ինն), էգ. Բնածին հանգամանք, ընդաբուսութիւն ✝։

Innocemment (ինօսամա), մ. Անմեղութեամբ, անմեղաբար։ 2 Անմտաբար։

Innocence (ինօսանս), էգ. Անմեղութիւն։ 2 Անփորձութիւն, անմեղա-

Թիւն (տղեկի՝ զառնուկ);։ 3 Միամտու-Թիւն. Il est d'une grande —։

Innocent, e (ինօսան), ած. Ան-պարտ, անմեղ, (որ և գ.) Le sang —, (անմեղներու արիւն)։ 2 Անվնաս, անմեղ (զառնուկ)։ 3 Արիւն չմտած (սուր)։ 4 Պարզ, միամիտ, (որ և գ.) Une jeune fille —։ 5 Դիւրահաւան, անմիտ, (որ և գ.) Un grand —։ ‖ ար. Մանկիկ։ ‖ ար. յգ. Les —, Les saints —, Անմեղ մանկունք (Բեթղեհեմի), գյխ. 2 Աղաւն-եակք(սեղանի վրայ). Des—aux truffes։

Innocenter (ինօսան), ն. Ան-պարտ անմեղ հրատարակել։ [Թիւն։

Innocuité (իննիւի), էգ. Անվնասու-

Innombrable (իննօն), ած. Ան-Թիւ, անհամար։

Innombrablement (իննօն), մ. Չհամրուելու կերպով, անԹիւ։

Innomé, Innommé, e (իննիւօ), ած. Առանց սեպհական անուան մը, անա-նուն։ [նուն (ոսկր), անգ.

Innominé, e (իննիւօ), ած. Անա-

Innovateur (իննիւօ), ար. Նորու-Թիւն հանող, նորաձեւիչ †։

Innovation (իննիւօ), էգ. Նորու-Թիւն, նորաձեւուԹիւն։

Innover (իննիւօ), ն. ՆորուԹիւն մտցնել, նոր բան հանել, նորել, նորաձեւել, (որ և անխ.) ☞ նորաձեւ, նորամուտ։

Inobservance (ա-ն), էգ. Չպա-հելը, չկատարելը, չպահում ☞ (կա-նոնա)զանցուԹիւն։

Inobservation (ա), էգ. Անհա-մակերպում, անպահպանուԹիւն † ☞ (խոստմնա)զանցուԹիւն, ան(խոստմնա)-պահուԹիւն։

Inoccupé, e (ıc), ած. Դատարկ, անզբաղ։ 2 Չգրաւուած, չբռնուած։

In-octavo (ին), ար. ՈւԹածալ գիրք, ուԹածալ † յգ. ն.

Inoculateur, trice, գ. Պատ-ուաստող. ա... իstն։

Inoculation, էգ. Պատուաստում (ծաղիկ ախտի)։ 2 ՓոխանցուԹիւն, ծա-ւալում, փ.

Inoculer, ն. Պատուաստել (ծա-ղիկ ախտ)։ 2 Ծաւալել, հաղորդել, փ.

Inodore, ած. Անհոտ։

Inoffensif, ive (ıf-ն), ած. Ան-մեղ, անվնաս։ [նիրաւ՝ զրկող (կտակ)։

Inofficieux, euse (ıf), ած. Ա-

Inofficiosité (ıf-սիō), էգ. Ա-նիրաւութիւն, զրկողուԹիւն † (կտակի)։

Inondation (նօն), էգ. Ջուր կո-խելը, ողողում, ողող։ 2 ՅորդուԹիւն, հե-ղեղում (զօրաց)։ 3 ՅորդուԹիւն, հեղեղ (գրուածներու)։

Inonder (նօն), ն. Հեղեղել, ծովա-ցընել, ողողել ☞ հեղեղամած, ջրողող։ 2 Խխում ընել, ողողել. La sueur l'inon-dait. (քրտնաԹաԹաւ էր)։ 3 Բազմու-Թեամբ լեցնել, ուղխօրէն ծածկել, զեղուլ, ծովացնել, ողողել, փ. ‖ S'—, յ. Ինքզինք ողողել։ 2 Ողողուիլ։ 3 Խղդուիլ (գինիի մէջ)։

Inopiné, e, ած. Յեղակարծ, յան-կարծական, —դէպ, անկարծ։

Inopinément, մ. Յանկարծակի, յեղակարծ։ [ժամ, անդէպ։

Inopportun, e (ıp-ն), ած. Ան-

Inopportunité (ıp), էգ. Տա-րաժամուԹիւն, անժամուԹիւն։ [նիկ †։

Inorganique, ած. Անգործարա-

Inouï, e, ած. Չլսուած, չտեսնուած, անլուր։ [զնտան † (վանքի մէջ)։

In pace (ին բասէ), ար. Գէշ բանտ՝

In partibus (ին-պիւս), Ի կող-մանս անհաւատից (եպիսկոպոս), (որ և — infidelium)։ 2 Անպաշտօն (վարժա-պետ)։ [ներքէն, զաղտնի։

In petto (ին-Չt), մ. Մտքին մէջ.

In-plano (ին), ար. Մէկ կողմը մի-այն տպուած գիրք, ատլանտեայ †։

In-promptu (էն-բռօնբ), ար. Տ. **Impromptu**։

Inqualifiable (ն), ած. Անուն չունեցող, անորակելի։

In-quarto (էն-քուարդօ), ար. Քա-ռածալ գիրք, քառածալէ † յգ. ն.

Inquiet, ète (ն), ած. Անհան-գարտ։ 2 Վինակէն դժգոհ, անհանդարտ (բնուԹիւն)։ 3 Վրդովի՝ հոգի՝ սիրտմտա-նումի մէջ, մտատանջ, մտածուփ, մտա-յոյզ, անհանգիստ. — de, — sur։

Inquiétant, e (ն-ն), ած. Հոգ պատճառող, նեղիչ, խռովիչ, վրդովիչ, անհանգստիչ։

Inquiéter (ն), ն. Անհանգիստ ընել, անհանգստել․ 2 Հանգիստ չթողուլ, նեղել, նեղացնել, (որ և անբ.). 3 Վախ՝ կասկած պատճառել, խռովել, վրդովել, մտայոյզ ընել․ մտատանջել ։ ‖ S'—, չ. Անհանգիստ՝ մտայոյզ լինիլ, խռովիլ, վրդովիլ․ Je ne m'— pas, (հոգս չէ)։

Inquiétude (ն), էգ. Վարանք, մտատանջութիւն, մտմտուք. Soyez sans —, (անհոգ՝ անկասկած եղիր)․ 2 Մտայուզութիւն, վրդով։ 3 Անհանդարտութիւն. L'— naturelle à l'homme։ 4 Նեղութիւն, անհանգստութիւն (հիւանդի)։ ‖ յգ. Ցաւ, նեղութիւն ։

Inquisiteur (ն), ար. Խուզարկու, հետազօտիչ։ 2 Սրբաքննիչ, կրօնաքննիչ, հաւատաքննիչ, (որ և ած.)։

Inquisition (ն), էգ. Քննութիւն, խուզարկութիւն, հետազօտութիւն ։ 2 Սրբաքննութիւն, կրօնաքննութիւն, հաւատաքննութիւն։

Inquisitorial, e (ն), ած. Հաւատաքննիչի, սրբաքննիչի։ 2 Կամահաճ, բռնական։

Insaisissable (ն-զի), ած. Ձեռք չանցնող՝ անըմբռնելի (գող)։ 2 Անհանդիպելի (մարդ)։ 3 Անգրաւելի (ինչք)։ 4 Աննշմարելի, անհասկանալի, անըմբռնելի (իմաստ)։ [հոսութիւն։

Insalivation (ն), էգ. Լորձնա-

Insalubre (ն), ած. Վատառողջ, անառողջ։

Insalubrité (ն), էգ. Վատառողջութիւն, անառողջութիւն։

Insanité (ն), էգ. Ցիմարութիւն, խելագարութիւն ։

Insatiabilité (ն-սի), էգ. Անկըշտութիւն, անյագութիւն։ [անյագ։

Insatiable (ն-սի), ած. Անկուշտ,

Insatiablement (ն-սի), մ. Անկուշտ մը, անյագօրէն ։

Insciemment (էնսիաման), մ. Անգիտօրէն, յանգէտս։

Inscription (ն), էգ. (Քարի՝ մարմարի ևն. վրայ) արձանագիր, մակագրութիւն†. L'Académie des — et belles-lettres։ 2 Ազգագիր†(յայտնի տեղ մը)․ 3 Ծանօթութիւն, ազդ։ 4 Անցունելը (տետրակ մը), արձանագրութիւն (ուսանողական ցանկի մէջ)․ 5 Ուամսեայ արձանագրութիւն․ Prendre ses — en droit։ ‖ — de faux, — en faux, Դիմացինին թուղթը սուտ հանելը։

Inscrire,-it, e (ն), ն. Գրել, արձանագրել․ 2 Գծել (ձեւի մը մէջ ուրիշ ձեւ), ներագրել։ ‖ S'—, չ. Գրուիլ։ 2 Ներագրուիլ, շրջ. ‖ S'— en faux, Սուտ է ըսել, սուտի հանել, գրգ. [անքննին։

Inscrutable (ն), ած. Անքննելի,

Insécable (ն), ած. Անանջատելի, անբաժանելի։ [մէկը, խլըրդ Գ.

Insecte (ն), ար. Մժղուտ ։ 2 Ոչինչ

Insecticide (ն), ած. Միջատասպան (փոշի)․ [ջատակեր ։

Insectivore (ն), ած. և ար. Մի-

Insécurité (ն), էգ. Անապահովութիւն ։

In-seize (ին), ար. Վեշտասանածալ գիրք, վեշտասանածալ † յ. ն.

Insensé, e (ն-ն), ած. Մտակորոյս, պակասամիտ, յիմար, խելառ, խօլ․ 2 Խելքի դէմ՝ խենթ (գործեր)․ ‖ գ. Խելաթափ, խեւ ։ [յել ։

Insensibiliser (ն-ն), ն. Անզգա-

Insensibilité (ն-ն), էգ. Անզգայութիւն ։

Insensible (ն-ն), ած. Զգայազիրկ, անզգայ։ 2 Անկարեկիր, անկարեկից, անըզգայ ․ 3 Անզգալի. Pente — ։

Insensiblement (ն-ն), մ. Մեղմով, տակաւ, անզգալապէս։

Inséparable (ն), ած. Անանջատ, անքակ, անբաժան, անբաժանելի ։

Inséparablement (ն), մ. Անանջատ, անբաժանաբար։

Insérer (ն), ն. Մէջ խօթել, մէջ դնել, հագցնել, յեռուլ, մտցնել ։ 2 Մէջ խառնել, մտցնել, դնել (յօդուած՝ թերթի մը մէջ)։ ‖ S'—, չ. Կցուած լինիլ, բ. պ. և անբ.

Insermenté, e (ն-ն), ած. Չերդուեալ՝ աներդում (քահանայ), (Ֆր. 1790)։

Insertion (ն), էգ. Դնելը, խօթելը, մտցնելը, յեռում։ 2 Կցուած, բ. պ.

Insidieusement (ինսի), մ. Դաւով, նենգաւ, նենգանօք ։

Insidieux, euse (ինսի), ած. Գաղտնորոգայթ, նենգաւոր, նենգապա-

տիր ։ 2 Դարանալից, դաւախառն, նենգոտ (խորհուրդք) ։

Insigne (ն), ած. Ականաւոր, նշանաւոր։ 2 Երեւելի (գող)։ ‖ ար. Պատուանշան ։ [նութի՚ւ

Insignifiance (ն-ն), էգ. Աննշ...

Insignifiant, e (ն-ն), ած. Չնչին, դուզնաքեայ, աննշան ։ 2 Անիմաստ (խօսք)։

Insinuant, e (ն-ն), ած. Մեղմաթափանց՝ սողոսկուն † (ջուր) ։ 2 Մուտ գտնող, յանկուցիչ, մարդահաճ, սպրդուն, սողոսկուն † ։

Insinuation (ն), էգ. (Մէջը) մըտնելը։ 2 Կամացուկ մը՝ հեռուէն բան մը հասկցնելը, սպրդում ։ 3 Վարպետօրէն սողոսկում, յանկուցում, մտահաճութիւն, սպրդում † 4 Վարպետութեամբ ըսուած խօսք, ակնարկութիւն, սպրդում. Une — perfide ։

Insinuer (ն), ն. Վարպետութեամբ՝ կամաց մը մտցնել, սպրդել։ 2 Կամացուկ մը հասկցնել, զգալ տալ, սադրել, սպըրդել. Lui insinuant que…, ‖ S'—, յ. Կամաց կամաց մտնել, սողոսկիլ մտնել, (որ և ք.) S'— dans l'esprit de qn. (մէկու մտաց մէջ սպրդիլ, աչք մտնել), 2 Սպրդիլ մտնել. սողոսկիլ (մեծերու քով)։

Insipide (ն). ած. Անհամ անհոտ. անլի, անհամ ։

Insipidité (ն), էգ. Անհամութիւն։

Insistance (ն-ն), էգ. Վրայ իյնալը, թախանձանք, ժտութիւն։

Insister (ն-ն), չ. Յամառիլ, պնդել կենալ, պնդել ։ 2 Թախանձել. վրայ իյնալ։ [կանութիւն։

Insociabilité (ն), էգ. Անընկերա-

Insociable (ն), ած. Հետը չապրուելիք, անհամբոյր, անընկերական։

Insolation (ն), էգ. Արեւին դնելը, յարեւադրութիւն † 2 Տօթահարութիւն։

Insolemment (էնսօլաման), մ. Լրբօրէն, ժպրհութեամբ ։

Insolence (ն-ն), էգ. Լրբանք, լըրբութիւն։ 2 Խրոխտանք, ժպրհութիւն (ստորէն հպարտացողի)։ 3 Լիրբ՝ լրբենի խօսք կամ բան, լպրշանք, լրբութիւն ։

Insolent, e (ն ն). էգ. Լրբենի ։ լիրբ. Rendre —, (լրբացնել). — de ses succès, (յաջողութիւններէն լրբացած)։ 2 Լպիրշ, լիրբ (կանանց հետ)։ 3 Խրոխտ՝ ժպիրհ (հպարտութիւն) . Vainqueur —։ 4 Անլուր՝ կարգէ դուրս՝ սովորէն (բաղդ մը) . ը. ‖ գ. Լիրբ. լպիրշ։

Insoler (ն), ն. Արեւին դնել, յարեւադրել † ։

Insolite (ն), ած. Անսովոր ։ [թիւն։

Insolubilité (ն), էգ. Անլուծու-

Insoluble (ն), ած. Անլուծական, անլոյծ։ 2 Դժուարալոյծ, անլոյծ, գ.

Insolvabilité(ն), էգ. Անկարողութիւն (պարտապանի), անհատուցութիւն։

Insolvable (ն), ած. Անկարող (պարտապան), անհատոյց։ [անքնութիւն։

Insomnie (ն), էգ. Քնատութիւն,

Insondable (ն-ն), ած. Անչափելի, անյատակ (վիհ)։ 2 Անքննելի (գաղտնիք)։

Insouciamment (ն-ամ), մ. Անհոգութեամբ։ [գութիւն։

Insouciance (ն-ն), էգ. Անհո-

Insouciant, e (ն-ն), ած. Անփոյթ, անհոգ ։ [փոյթ։

Insoucieux, euse (ն), ած. Ան-

Insoumis, e (ն), ած. Աննուաճ։ 2 Զարձանագրեալ (բոզ)։

Insoumission (ն), էգ. Անհնազանդութիւն, անհլութիւն։

Insoutenable (ն), ած. Խախուտ, անպաշտպանելի։ 2 Զզիմանալիք, անհանդուրժելի (մարդ), անհանդուրժական (ձեւեր)։

Inspecter (ն), ն. Քննութեան ելնել, քննութեան դառնալ, այցել, աչքէ անցընել, քննել ։

Inspecteur, trice (ն), գ. Այցելու, տեսուչ ։ 2 Տեսուչ՝ վերակացու (աշխատութեանց)։

Inspection (ն), էգ Քննութիւն, զննութիւն։ 2 Հսկողութիւն քննութիւն (դպրոցաց)։ 3 Վերակացութիւն, տեսչութիւն (անտառապահի)։

Inspirateur, trice(ն), ած. Ազդող, դրդող, ներշնչող, (որ և գ.)։ 2 Ներշնչման (գնդեր)։

Inspiration (ն). էգ. Օդը ներս առնելը, ներշնչում. — et expiration. (առւր և առ շնչի)։ 2 Ազդեցութիւն, շունչ.

ծնչում (առոգանական)։ 3 Ներշնչութիւն՝ ներշունչ (բերթողական)։ 4 Խորհուրդ. թելադրութիւն. Agir par l'— de…։

Inspiré, e (Ն)․ ա․ Հոգեկիր՝ հոգեշունչ մէկը։

Inspirer (Ն)․ ն․ Շունչ (ներս) առնուլ, ներշնչել (օդ) — et expirer. (շունչ առնուլ և տալ)։ 2 Շունչ՝ օդ փչել, փչել. իւմլեմէք։ 3 Ազդել. ներշնչել ☞ (հոգե)շունչ, (—)շարժ, (աստուած)ուսու, (—)ազդեցիկ. Je fus bien —… (լաւ խորհուրդ միտքս ինկաւ, լաւ ինելք ըրի)։ 4 Ազդել. թելադրել, տալ (ծաղրի՝ խրատ խորհ), ձգել (նախանձ). (սր-իո)ցնել ☞ (նախանձ)արկու. (ահ)ընկէց. (ուրախ)աբար։

Instabilité (էնս)․ էգ․ Անհաստատութիւն. անկայունութիւն։ [հաստատ։

Instable (էնս)․ ած․ Անկայուն. անհաստատ։

Installation (Ն-ll)․ էգ․ Նստեցընելը, կարգում, հաստատում։ 2 Տեղաւորում տան. զետեղում։

Installer (Ն-ll)․ ն․ Պաշտօնին վըրայ հաստատել. նստեցնել։ 2 Զետեղել. նստեցնել, տեղաւորել։ || S'—․ չ․ Նստիլ. հաստատուիլ, տեղաւորուիլ։

Instamment (Ն-ամ)․ մ․ Ստիպողաբար, թախանձանօք։

Instance (Ն-Ն)․ էգ․ Վրայ ինալը. թախանձ, ժտանք. Faire de vives —, (սաստիկ թախանձել)։ 2 Փոյթ. խնամ։ 3 Դատանշանք. դատ. Former une —. La cause est en —. Tribunal de première —, (նախադատ ատեան)։

Instant, e (Ն-Ն)․ ած․ Ստիպողական, թախանձագին։ 2 Վերահաս՝ մօտալուտ (վտանգ)։

Instant (Ն-Ն)․ ար․ Կէտ, վայրկեան, պահ։ || Un —, Քիչ մ'սպասէ, կեցիր։ | En un —, Վայրկեանի մը մէջ. շուտով։ | L'— d'après, Քիչ մը ետք։ || À tout —, À chaque —, մ․ Ամէն ժամ. անընդհատ, շարունակ։ | À l'—, Dans l'—, մ․ Նոյն կէտին, նոյն հետայն, անդէն խակ. խակոյն։ 2 Մէկ վայրկեանէն։

Instantané, e (Ն-Ն)․ ած․ Վաղանցուկ, յանկարծական. վայրկենական։

Instantanéité (Ն-Ն)․ էգ․ Վայրկենականութիւն։

Instantanément (Ն-Ն)․ մ․ Վայրկեան ժամանակի մէջ, յական թօթել։

Instar (à l'), (Ն)․ նխ․ Ըստ օրինակի, հետեւելով. նման։

Instauration (Ն-դօ)․ էգ․ Հիմնում, հաստատութիւն։ [տատել։

Instaurer (Ն-դօ)․ ն․ Հիմնել, հաստատել։

Instigateur, trice (Ն)․ գ․ Թելադրիչ, գրգռիչ, գրգիչ։

Instigation (Ն)․ էգ․ Թելադրութիւն, գրգիռ, գրգռում։ [րել, գրգել։

Instiguer (Ն)․ ն․ Թելադրել, սադրել, գրգել։

Instillation (Ն-2l)․ էգ․ Կաթեցում։

Instiller (Ն-2l)․ ն․ Շիթ շիթ վազցնել, կաթեցնել։

Instinct (Ն-էՆ)․ ար․ Դրդում, մղում, ազդում. Par — de nature։ 2 Բնազդում, բնազդ։ 3 Ընդունակութիւն, բնազդում. Ce chien a de l'—։ 4 Մեծ դիւրութիւն, ձիրք. Il a l'— de la musique։

Instinctif, ive (Ն-Ն)․ ած․ Բնազդական, բնազդեցիկ։ [մամբ։

Instinctivement (Ն-Ն)․ մ․ Բնազդմամբ։

Instituer (Ն)․ ն․ Հաստատել (տօն մը)։ 2 Պաշտօնի վրայ կարգել (դատաւոր)։ 3 (Կտակով) կարգել (ժառանգորդ)։ 4 Հիմնադրութեամբք օժտել (ազգ մը)։ || S'—․ չ․ Ինքզինք կարգել։ 2 Հաստատուիլ։

Institut (Ն)․ ար․ Օրէնք, սահմանադրութիւն (միաբանութեան մը). Cela est de leur —։ 2 Միաբանութիւն, ուխտ (Յիսուսեանց)։ 3 Հաստատութիւն, հիմնարկութիւն։ 4 (Գրագիտաց՝ գիտնոց՝ ճարտարաց) կաճառ, կաճառ. L'— de Bologne։ 5 Հնգակաղեմեայք † Ֆրանսայի, ճեմարան, գէթ. || Instituts, ար. յգ. Տ. **Institutes**.

Institutes (Ն)․ էգ․ յգ․ Տարերք (Հռովմէական) իրաւաբանութեան։ || Les —. Յուստինեան իրաւաբանութիւն։

Instituteur, trice (Ն)․ գ․ Հիմնադիր. հաստատող։ 2 Ուսուցիչ, մանկավարժ, վարժիչ։ 3 Դպրոցի մը տէր։

Institution (Ն)․ էգ․ Հիմնադրութիւն, հաստատութիւն։ 2 Մարդկային հիմնարկութիւն. Ce qui est d'— est sujet à changement։ 3 Անուանում

(ժառանգորդի) ։ 4 Դաստիարակութիւն, կրթութիւն, վարժք (մանկանց)։ 5 Ուսումնարան † Un chef d'—։ ‖ Les —, Հիմնական օրէնք (տէրութեան մը)։

Instructeur (ȝ), ար. Վարժիչ։ 2 Հրահանգիչ՝ կրթիչ (զօրաց), (որ և ած.)։ 3 Հեծնուսոյց † ‖ ած. Յանցաքննիչ՝ նախաքննիչ † (դատաւոր)։

Instructif, ive (ȝ), ած. Հրահանգիչ, կրթական։

Instruction (ȝ), էգ. Վարժք. հրահանգք, կրթութիւն. L'— publique, (որ և՝ Կրթութեան Պաշտօնարան)։ 2 Գիտութիւն. հմտութիւն, ուսում. Avoir de l'—. Homme d'une grande —, (բազմուսում մէկը)։ 3 Դաս, խրատ. Vous lui donnez là une — salutaire. 4 Տեղեկութիւն. Je vous demande cela pour mon —, (տեղեկանալու համար կը հարցնեմ զայս)։ 5 Մէկու մը տրուած բացատրութիւնք՝ խորհուրդք՝ հրամանք, հրահանգք (դեսպանի մը)։ 6 Դատի նախակարգ քննութիւն, պատրաստութիւն. Juge d'—, (յանցաքննիչ՝ նախաքննիչ † դատաւոր)։

Instruire, -truit, e (ȝ), ն. Ուսուցանել, վարժել, կրթել։ 2 Մարզել, վարժել, կրթել։ 3 Սովորեցնել։ 4 Տեղեկութիւն տալ. տեղեկացնել. Instruisez-moi de ce qui se passe ։ 4 Նախաքննութիւնն ընել, պատրաստել (դատ)։ ‖ — le procès de qn. Մէկու դէմ եղեռնական դատ բանալ, (որ և — contre qn.)։ 2 Մէկու գործերը խստիւ քննել։ ‖ S'—, յ. Ուսում առնուլ, կրթուիլ ☞ (ինքն)ուս ։ 2 Դատուելու վիճակի մէջ դրուիլ, պատրաստուիլ (դատի)։

Instruit, e (ȝ), ած. Կրթուած. ուսումնական, ուսեալ ☞ գէր. (բաջա)-կիրթ, (բաջ)ուսումն ։ 2 Խելամուտ, տեղեկացած ☞ (աստուած)ուսոյց ։ 3 Սովորած ։

Instrument (ȝ-ȝ), ար. Գործիք ☞ (տանջանա)րան ։ 2 Կառ՝ հանդերձանք (զոհերու)։ 3 Նուագագործի. նուագարան, գործի, (որ և — de musique). 4 Միջնորդ, պատճառ, առիթ, գործիք. 5 Դաշնագիր, թուղթ. L'— d'un mariage։

Instrumentaire (ȝ-ḗռ), ած. Témoin —, Թուղթի մը վկայ (Նօտարի առջեւ)։

Instrumental, e (ȝ-ȝ), ած. Գործիական ։ 2 Գործիական. փ. 3 Նուագարաններով. գործիական ։

Instrumentation (ȝ-ȝ), էգ. Լաւ գործածում նուագարանաց, լաւ գործիաւորութիւն։ 2 Նուագարանական մասի յարդարում, գործիաւորութիւն ։

Instrumenter (ȝ-ȝ), չ. Օրինական՝ վաւերական թուղթեր գրել ։ 2 Մէն մի նուագարանի մասը գրել ։ ‖ ն. (Օբերայի մը) նուագարանական մասը գրել։

Instrumentiste (ȝ-ȝ), ար. Նըւագարանար † ։

Insu (à l'), (ȝ). մ. Գաղտնի, առանց (իմ) գիտնալուս. À l'— de. À (mon) — ։

Insubmersible (ȝ-ս-ս), ած. Անընկղմելի, անսոյզ † ։

Insubordination (ȝ), էգ. Հեստութիւն, անհնազանդութիւն, խեռութիւն, անսաստութիւն ։

Insubordonné, e (ȝ), ած. Անհնազանդ, խեռ, անսաստ։

Insuccès (ȝ), ար. Անյաջողութիւն։

Insuffisamment (ēնսիւֆիզամա̃ն), մ. Անբաւական կերպիւ ։

Insuffisance (ȝ-1ſ-ȝ), էգ. Անբաւականութիւն։ 2 Անկարողութիւն ։

Insuffisant, e (ȝ-1ſ-ȝ), ած. Անբաւական ։ 2 Անկարող։

Insufflation (ȝ-1ſ), էգ. Մէջը փչելը, ներփչում † ։ [ներփչել։

Insuffler (ȝ-1ſ), ն. Մէջը փչել.

Insulaire (ȝ-ḗռ), ած. և գ. Կղզեցի։

Insultant, e (ȝ-ȝ), ած. Թշնամանիչ. նախատական ։

Insulte (ȝ), էգ. Նախատանք † Թշնամանք † 2 Հեգնութիւն. ծաղր. C'est une — aux douleurs de notre vie. 3 Յանկարծ յարձակում. Une place exposée aux — de l'ennemi։

Insulter (ȝ), ն. Թշնամանել, նախատել։ 2 (Յանկարծ) յարձակիլ. On insulta le chemin couvert։ ‖ չ. Արհամահել, ծաղրել. — aux dieux. — aux malheureux։ [Թշնամանող ։

Insulteur (ȝ), ար. Նախատող.

Insupportable (ɛ̃-ւp), ած. Դժպհի, անբերելի, անժուժելի, անտանելի ։ [մ. Անտանելի կերպիւ ։
Insupportablement (ɛ̃-ւp).
Insurgé, e (ɛ̃), ած. Ապստամբած, վտարանջեալ † ‖ գ. Ապստամբ, վտարանջեալ † ։
Insurgents (ɛ̃-ɛ̃), ար. յգ. Հունգարական արտակարգ գունդեր, արտագունդք † 2 Ապստամբ Ամերիկեանք Անկլիոյ դէմ, ապստամբք։
Insurger (s'), (ɛ̃), չ. Գլուխ վերցնել, ապստամբիլ, վտարանջել † ։
Insurmontable (ɛ̃-ɛ̃), ած. Աննըկուն, անյաղթ, անյաղթելի ։
Insurrection (ɛ̃-2r), էգ. Ապըստամբութիւն, վտարանջութիւն † ։
Insurrectionnel, elle (ɛ̃-2r-ւn), ած. Ապստամբական, վտարանջական † ։
Intact, e (էնդագդ), ած. Ձեռք չդպցուած, ողջ, ամբողջ ։ 2 Զարբուած, անեղծ, անվթար (յիշատակերտ)։ 3 Մաքուր կոյս, անարատ (համբաւ)։
Intactile (ɛ̃), ած. Անշօշափելի ։
Intaille (ɛ̃), էգ. Խորաքանդակ՝ խորաղրօշ † քար ։
Intangible (ɛ̃-ɛ̃), ած. Անշօշափելի։
Intarissable (ɛ̃), ած. Մշտաբուխ, մշտահոս։ 2 Անհատնում, անսպառ, փ. 3 Խօսքերն անսպառ, անսպառական † . Il est — sur ce sujet։
Intégral, e (ɛ̃), ած. Ամբողջ, ամբողջական։ 2 Ամբողջական (հաշիւ), ևայլն.
Intégralement (ɛ̃), մ. Լիով, ամբողջապէս ։ [նութիւն։
Intégralité (ɛ̃), էգ. Ամբողջակա-
Intégrant, e (ɛ̃-ɛ̃), ած. Լրացուցիչ, ամբողջարար ։ [կանը գտնելը, ևայլն.
Intégration (ɛ̃), էգ. Ամբողջա-
Intègre (ɛ̃), ած. Ուղիղ, անբիծ, արդարակորով։ 2 Անայլայլ, անարատ (առաքինութիւն) ։
Intègrement (ɛ̃), մ. Ուղիղ՝ անբիծ՝ անարատ կերպիւ ։
Intégrer (ɛ̃), ն. (Տարբերական քանակութեան մը) ամբողջականը գտնել, ևայլն.
Intégrité (ɛ̃), էգ. Լմանութիւն, լրութիւն, ամբողջութիւն, (որ և փ.) ։ 2 Ողջութիւն, անապականութիւն. L'— de ces fruits, si bien conservés։ 3 Արդարութիւն, ուղղութիւն, անարատութիւն։ 4 Անկաշառութիւն։ [իմացութիւն։
Intellect (էնդէլլէգդ), ար. Միտք,
Intellectif, ive (ɛ̃-2l), ած. Մտային, իմացական։
Intellectuel, elle (ɛ̃-2l), ած. Մտաւորական, իմացական ։ 2 Աննիւթ, հոգեղէն, իմանալի. L'âme est un être —։ [Մտքի մէջ, մտաւորապէս ։
Intellectuellement (ɛ̃-2l), մ.
Intelligemment (ɛ̃-2l-ւm), մ. Խելամտութեամբ, խելքով։
Intelligence (ɛ̃-2l-ɛ̃), էգ. Մտաւոր կարողութիւն, միտք, իմացականութիւն։ 2 Հասկացողութիւն, ուշիմութիւն, խելք, ռմկ. L'éléphant a beaucoup d'—. Avoir de l'—, (ուշիմ լինիլ)։ 3 Իմացութիւն, հասկացողութիւն. Avoir l'— des affaires. Il m'a donné l'— de ce passage, (այս կտորս հասկցուց ինծի)։ 4 Հոգեղէն էութիւն, հոգի. Dieu est la suprême —։ 5 Ծանօթութիւն, հմտութիւն, գիտութիւն. Avoir l'— de quatre langues, (չորս լեզու գիտնալ)։ 6 Համաձայնութիւն (լոյսէ՝ տեսարանէ են.)։ 7 Ճարտարութիւն, ուշիմութիւն, խելք. S'acquitter d'une mission avec —։ 8 Յարաբերութիւն, հաղորդակցութիւն. Avoir des — avec l'ennemi. Il a une double —, (երկու կողմի կամ բանակի մէջ ալ մարդիկ ունի)։ 9 Համաձայնութիւն, համամտութիւն. En bonne, En parfaite —, (սիրով, միաբան)։ ‖ Être d'—, Խօսքը մէկ՝ համախոհ լինիլ, միաբանիլ։ 2 Յարմար՝ միաբան լինիլ։ | Être de l'—, Բանին՝ խորհրդին մէջ գտնուիլ։ | Être de l'— de qn. Մէկու հետ համաձայնիլ
Intelligent, e (ɛ̃-2l-ɛ̃), ած. Իմացող, մտաւոր, մտացի ։ 2 Հասկցող (ճըշմարտութիւնը). — de։ 3 Ճարպիկ, մտացի, մտառու, ուշիմ, բանիմաց, խելացի. Un élève, un domestique —. Il est fort — dans les affaires ։
Intelligibilité (ɛ̃-2l), էգ. Դիւրիմացութիւն։
Intelligible (ɛ̃-2l), ած. Դիւրի-

մանալի, դիւրահաս, դիւրիմաց. Cet auteur n'est pas —. Peu —, (խրթին, մթին)։ 2 Լսելի՝ իմանալի (ձայն)։ 3 Իմացական (բաներ), (որ և ար. L'—)։ 4 Մտքի մէջ միայն, մտացածին (էակք)։

Intelligiblement (Ն-21), մ. Հասկնալի՝ դիւրիմաց կերպիւ. 2 Յըստակօրէն (արտասանել)։ 3 Մտաւորական կերպիւ, խելքով։

Intempéramment (Ն-Ն-ամ), մ. Անչափ, չափէ դուրս։

Intempérance (Ն-Ն-Ն), էգ. Անժուժկալութիւն (կերակրոց). — de langue, (անզուսպ լեզու, լեզուագարութիւն †)։ 2 Անսակաւապետութիւն, անկարգութիւն, անբարեխառնութիւն։ 3 Անչափութիւն, չափազանցութիւն։

Intempérant, e (Ն-Ն-Ն), ած. Անսակաւապէտ, անբարեխառն։ 2 Անզուսպ, անժուժկալ (լեզու)։

Intempéré, e (Ն-Ն), ած. Անբարեխառն, անկարգ։

Intempérie (-Ն), էգ. Անբարեխառնութիւն, անկարգութիւն։

Intempestif, ive (Ն-Ն), ած. Անդէպ, անժամ, տարաժամ։

Intempestivement (Ն-Ն), մ. Անյարմար ատեն, տարաժամ։ [Նելի։

Intenable (Ն), ած. Անպաշտպա-

Intendance (-Ն-Ն), էգ. Տեսչութիւն (հարուստի մ՚ընչից)։ 2 Հոգաբարձութիւն, վերակացութիւն։ 3 հ. ժ. Կուսակալութիւն, դատաւապետութիւն. Pendant son —. Cela n'est pas de son—։ 4 Դատաւապետի ապարանք։ ‖ — militaire. Զինուորական հոգաբարձութիւն։

Intendant (Ն-Ն-Ն), ար. (Հարուստի մը կալուածոց) տնօրէն, քահկակալ (տան մը)։ 2 Վերակացու, հոգաբարձ։ 3 հ. ժ. Կուսակալ, դատաւապետ։ 4 (Զինուորական) հոգաբարձու։ ‖ էգ. Մեծատոհմի (կանքի)։ 2 հ. ժ. Դատաւապետի տիկին։

Intense (ԷՆղանս), ած. Ուժգին, սաստիկ։ [թիւն, սաստկութիւն։

Intensité (Ն-Նսի), էգ. Ուժգնու-

Intenter (Ն-Ն), ն. Ընել (ամբաստանութիւն), բանալ (դատաստան)։

Intention (Ն-Ն), էգ. Միտք, դիտաւորութիւն, դիտում։ 2 Կամք. L'— de votre père est que..... ‖ A l'— de, (Ինձ) հաճելի ըլլալու համար։ 2 (Անոր) հոգւոյն համար։ 3 (Քեզմէ) քաշուելով. (քեզի)համար։ 4 (Ինձ) ուղղուած։ ‖ D'—, Մտքով (մէկու հետ ըլլել)։ | En — de կամ que, Կամքով։

Intentionné, e (Ն-Ն-ըն), ած. Bien —, Լաւ միտք՝ դիտում ունեցող, բարեմիտ, բարեխորհուրդ։

Intentionnel, elle (Ն-ըն), ած. Մտքի, դիտաւորութեան. Espèces —, (տպաւորութիւնք)։ [ըլ), մ. Դիտմամբ։

Intentionnellement (Ն-Ն-ըն-

Intercadent (Ն-Ն), ած. Անհաւասար, անկանոն (զարկ երակի)։

Intercalaire (Ն-Էռ), ած. Աւելեաց (օր)։ 2 Կրկնելի (տողք երգոց), հազներգ։

Intercalation (Ն), էգ. Յաւելում (օրուան մը՝ նահանջ տարւոյ վրայ)։ 2 Յեռում, ներքսադրութիւն։

Intercaler (Ն), ն. Նահանջ տարւոյ վրայ օր մ՚աւելցնել, աւելեաց ընել։ 2 Դնել, յեռուլ, մտցունել, ներքսադրել։

Intercéder (Ն), չ. Միջնորդել, բարեխօսել։

Intercellulaire (Ն-ըլ-լԷռ), ած. Միջախորշային, խորշամիջային †։

Intercepter (Ն), ն. Ճամբան կըտրել, խափանել (լոյս), կտրել (հաղորդակցութիւն)։ 2 Յանկարծ գրաւել, վար դընել, բռնել (նամակ)։

Interception (Ն), էգ. Արգելում, ընդմիջում, խափանում։ 2 Ձեռք անցնելը, բռնելը (նամակ)։ [խօս։

Intercesseur (Ն), ար. Միջնորդ, բարե-

Intercession (Ն), էգ. Միջնորդութիւն, բարեխօսանք։

Intercostal, e (Ն), ած. Միջակողային, կողամիջային, (ար. յոգ. —aux)։

Intercourse (Ն), էգ. Առեւտրական կապ (երկու երկիրի միջև)։

Intercurrent, e (Ն-2ր-Ն), ած. Մէջ խառնուող, միջընթացիկ։

Intercutané, e (Ն), ած. Մաի ու մորթի միջև, մորթամիջային։

Interdiction (Ն), էգ. Արգելք, արգելանք, արգելում. Եաստագ։ 2 Պաշտօնէ արգելում, դադարեցում, պաշտօ-

նադուլ: 3 Արգելում՝ գրկում քաղաքային իրաւունքներէ ։ 4 (Եկեղեցական) արգելում ։ 5 Իր անձը կամ ինչքը կառավարելէ զրկելը, արգելադրութիւն † եւ. Provoquer l'— d'une personne:

Interdire, -dit, e (Ն), ն. Խափանել, արգիլել: 2 Դադրեցնել (պաշտօնէ): 3 Արգելքի տակ դնել (քահանայ): 4 Իր անձի կամ ընչից տէր չձգել, արգելանքի տակ դնել, եւ. 5 Խելքը գլուխէն առնուլ, ապշել, շփոթել: ‖ S'—, չ. Արգելքի տակ իյնալ, արգիլուիլ: 2 Իր անձի արգիլել (բան մը) ։ 3 Իրմէ կտրել, ինքզինք զրկել (ամէն զուարճութենէ) ։ 4 Շուարած՝ շփոթած մնալ:

Interdit, e (Ն), ած. Demeurer- — ։ Շփոթած մնալ ։ ‖ գ. (Եկեղեցական) արգելում ։

Intéressant, e (Ն-Ն), ած. Ցանկուցիչ, գրաւիչ, սրտագրաւ: 2 Հետաքրքրական, շահեկան, մտագրաւ, ուշագրաւ: 3 Ինքզինք սիրցնող, ցանկալի, համակրելի ։ 4 Կարեկցութիւն շարժող, գթաշարժ, գթալի: 5 Փափուկ. État —, Position —, (յղութիւն):

Intéressé, e (Ն), ած. Շահասէր, շահախնդիր. Il est fort —, (շահամոլ մէկն է) ։ 2 Շահակից (բանի մը մէջ) ։ 3 Շահ ունեցող. — en. Il est — à cela, (այս բանին մէջ շահ ունի). Très — à savoir ce qui se passait, (անցած դարձածը գիտնալ իրեն պէտք լինելով): 4 Վտանգուած. Ma conscience n'y est pas —, (խղճիս համար բան մը չկայ մէջը): ‖ յ+. գ. Շահ ունեցողք, շահուներք † 2 հ. ժ. Շահակից (արքունի գործոց մէջ):

Intéresser (Ն), ն. Շահ մը տալ, կցորդել (գործի մը մէջ): 2 Շահ ցուցնել, շահակից ընել, մէջ խառնել, մէջ առնուլ (բանի մը). Cette affaire ne saurait se faire sans lui, il faut l'—. J'intéressai sa gloire: 3 Շահ մը դնել (խաղին մէջ) ։ 4 Կարեւոր՝ շահեկան լինիլ. Cela — ma santé, m'— beaucoup ։ 5 Վտանգել. Bien loin qu'on pensât à — qq. principes de notre siècle: 6 Մէջ մտնել, միջամտել (առողջ մասը), եւ. 7 Հոգասիրութիւն՝ բարեսիրութիւն շարժել, գութ՝ սիրտ շարժել, (ի նպաստ) յօժարեցնել. Intérressons dans notre cause les gens du bien. Cette femme — ։ 8 Միտք յափշտակել, ուշ գրաւել, գրաւել. Ce récit m'a vivement —. Cette tragédie — ։ 9 Հետաքրքրել. Les livres ne l'— pas, (գիրքերէ համ չառնուր): ‖ S'—, չ. Մասնակցիլ, կցորդիլ. S'— dans, (որ եւ S'— à, 18րդ դարու մէջ): 2 Մէկու օգուտն՝ աղէկութիւնը, գործի մը յաջողութիւնը ուզել, հոգ տանիլ, հոգը տանիլ, հոգը լինել, փոյթ ընել. S'— à. S'— en. S'— pour. S'— dans: 3 Համ առնուլ, հետաքրքրիլ: ‖ S'— contre, Հակառակ իյնալ ։

Intérêt (Ն-ռՔ), գ. Տոկոս, շահ. ՃայՒq ։ 2 Օգուտ, շահ ։ 3 Շահասիրութիւն, շահախնդրութիւն, շահ, անձ. 4 Սիրալիր հոգածութիւն, փոյթ. Il m'inspire beaucoup d'—. Porter — à qn. (խնամ ցուցնել, հոգը տանիլ) ։ 5 Հետաքրքիր ուշ, հետաքրքրութիւն. L'— qui naît dans l'âme du spectateur. J'ai lu cet ouvrage avec un vif — ։ 6 Ուշագրաւ՝ մտագրաւ հանգամանք, հետաքրքրութիւն. Histoire pleine d'—. Chose digne d'—, (ձանր՝ կարեւոր բան): ‖ Prendre — à, Հոգ ընել, հոգը տանիլ, յաջողութիւնն ուզել՝ հոգը տանիլ (գործի մը), (որ եւ Prendre — en, dans): | Prendre les — de qn. Ջատագովը՝ պաշտպանը լինիլ: | Être dans les — de qn. Նպաստաւոր լինիլ, կողմ քաշել (մէկու): | Mettre, Engager qn. dans les — de, (ուրիշի) շահերու մէջ առնուլ, նպաստաւոր ընել (մէկը) ։ | Mettre qn. hors d'—, Մէկու վնասը տալ ։

Interfolier (Ն), ն. (Գիրքի մը մէջ) ճերմակ թղթեր անցընել, թղթանցիկ կազմել ։

Intérieur, e (Ն), ած. Ներսի, ներքին (մարդ). ‖ գ. Ներսի կողմ, ներքնակողմ, ներսը ☞ ներքն(աշխարհ) ։ 2 Ներսի կողմ. ներսերը. Les produits de l'—. Ministre de l'—, (ներքին գործոց պաշտօնեայ) ։ 3 Առտնին՝ ներքին (կեանք). Je suis malheureux dans mon —. Aimer son —, 5 Գաղտնիք,

ներքին կողմ. Il connaît l'— de ce ménage: 6 Սրտի խորքեր, միրտ. Découvrir son — à son confesseur: 7 Առտնին կենաց պատկեր: ‖ L'—, Ներքին գործոց պաշտօնէութիւն:

Intérieurement (Ն), մ. Ներքուստ, ներսէն: 2 Սրտին մէջ, ներսէն:

Intérim (Ն), ար. (ժամանակի) միջոց. wrw, մուսstp. Par —, (առժամեայ): 2 Առժամեայ փարչութիւն (բուն պաշտօնէին բացակայութեանը). Être chargé de l'— : [եալ (պաշտօնեայ):

Intérimaire (Ն-Է̄Ռ), ած. Առժամ-

Interjection (Ն), էգ. Ձայնարկութիւն, միջարկութիւն, փ. ‖ — d'appel, Բողոք (վճռի մը դէմ): [ղոքել. էբ.

Interjeter (Ն), ն. — appel, Բո-

Interligne (Ն), ար. Տողերու միջոց, տողամէջք: ‖ էգ. Ջատակն, տողամէջք, տպ.

Interligner (Ն), ն. Տողերը հեռացնել՝ բաժնել. 2 Ջատական դնել, տպ.

Interlinéaire (Ն-Է̄Ռ), ած. Երկու տողի միջեւ գրուած, տողամիջական:

Interlocuteur, trice (Ն), գ. Խօսող, խօսակից:

Interlocution (Ն), էգ. Խօսակցութիւն (տրամախօսութեան մէջ): 2 Վճիռ նախակարգ քննութիւն կատարելու:

Interlocutoire (Ն), ար. Նախակարգ քննութիւն կատարելու վճիռ:

Interlope (Ն), ար. Վաճառք փախցնող նաւ, նենգանաւ. ‖ ած. Գողացիկ՝ նենգաշահ (նաւ): 2 Կասկածելի՝ կեղակարծ (ընկերութիւն):

Interloquer (Ն), ն. Ապշեցնել, շուարել, շփոթել: 2 Նախակարգ քննութեան վճիռ տալ:

Intermaxillaire (Ն-2l-Է̄Ռ), ած. Կզակամիջային (ոսկր):

Intermède (Ն), ար. Միջնախաղ (երկու արարուածի միջեւ): 2 հ. ժ. Պզտի օբերա: 3 Միջնորդ, միջոց:

Intermédiaire (Ն-Է̄Ռ), ած. Միջանկեալ, միջատահման, միջին, միջնական: ‖ ար. Միջին բան մը: 2 Միջոց, միջնորդութիւն: 3 Միջնորդող, միջնորդ:

Intermédiat, e (Ն), ած. Միջանկեալ, միջին:

Interminable (Ն), ած. Անվերջանալի, անվերջ: [տութիւն:

Intermission (Ն), էգ. Ընդհա-

Intermittence (Ն-2t-Ն), էգ. Դադրիլ ու սկսիլը, ընդհատութիւն, ընդհատում: 2 Ընդհատականութիւն, բժ.

Intermittent, e (Ն-2t-Ն), ած. Դադրող ու սկսող, ընդհատ (աղբիւր): 2 Ընդհատական՝ ընդհատ (ջերմ):

Intermusculaire (Ն-Է̄Ռ), ած. Ջղերամիջային:

Internat (Ն), ար. Գիշեր ցորեկով՝ գիշերօթիկ դպրոց, գիշերօթիկ † 2 Գիշերօթիկ աշակերտութիւն կամ աշակերտք: 3 Ներքնաբնակութիւն բժիշկցուի հիւանդանոցի մէջ, ներքնաբժշկութիւն †:

International, e (Ն), ած. Ազգերու միջև, միջազգային: ‖ էգ. Միջազգային ընկերութիւն (զանազան երկրաց բանւորներու), էնթերնասիօնալ:

Interne (Ն), ած. Ներքին, ներսի: 2 Ներքին՝ գիշերօթիկ (աշկերտ), (որ և գ.): ‖ ար. (Հիւանդանոցի մէջ) ներքնաբնակ բժիշկցու, ներքնաբժիշկ †:

Internement (Ն), ար. Տեղ մը արգիլելը (մէկը). արգելում, դիպահում †:

Interner (Ն), ն. Ներսերը մտցնել (ապրանք): 2 Տեղ մ'արգիլել (մէկը), դիպահ դնել, դիպահել † ‖ չ. Ներսերը երթալ բնակիլ:

Internonce (Ն-Ն), ար. Առժամեայ նուիրակ, միջնանուիրակ † (Ս. Պապի):

Interocéanique (Ն), ած. Միջովկիանական: [Ոսկրամիջային:

Interosseux, euse (Ն-2u), ած.

Interpellateur, trice (Ն-2l), գ. Հարցապնդող:

Interpellation (Ն-2l), էգ. Հարցում, հարցափորձ: 2 Պաշտօնեայէ բացատրութիւն խնդրելը երեսփոխանի, հարցապնդում: 3 Հրաւէր, խնդիր, հարցում, դատ.

Interpeller (Ն-2l), ն. Բացատրութիւն խնդրել, հարցապնդել (պաշտօնեայ): 2 Հրաւիրել, պահանջել, դատ.

Interpolateur (Ն), ար. Բան խառնող (բնագրի մէջ):

Interpolation (Ն), էգ. Խառնուած՝ աւելցուած բան (բնագրի մէջ):

Interpoler (ŋ), ն. Բան խառնել՝ աւելցնել (բնագրի մէջ)։

Interposer (ŋ), ն. Մէջտեղը դը-նել ։ 2 Գործածել, մէջտեղ դնել, ֆ. || S'—, չ. Մէջտեղը կամ մէջտեղ մտնել։

Interposition (ŋ), էգ. Միջնոր-դութիւն, միջամտութիւն ։ 2 Մէջտեղ գտնուիլ, միջակայութիւն † 3 Մէջտեղ դնելը, միջադրութիւն, էգ.

Interprétatif, ive (ŋ), ած. Բացատրական, մեկնական ։ 2 Մեկնու-թեան ենթակայ։

Interprétation (ŋ), էգ. Մեկ-նութիւն։ 2 Թարգմանութիւն. — én։ 3 Բացատրութիւն ☞ (երազա)հանու-թիւն † ։

Interprète (ŋ), ար. Թարգման։ 2 Թարգմանիչ։ 3 Բացատրող, մեկնող ☞ (երազա)հան, (—)լոյծ։

Interpréter (ŋ), ն. Թարգմանել։ 2 Մեկնել (Աւետարան)։ 3 Մեկնութիւնը տալ (օրէնքի), բացատրել (երազ) ☞ (Նշանա)լոյծ ։ 4 (Աղէկի կամ գէշի) մեկ-նել. Mal —, (կամակորել)։ 5 Հեղինակի միտքն արտայայտել (դերի մը մէջ) ։

Interrègne (ŋ-2r), ար. Անիշխա-նիկ միջոց, խափանուած, զահընդմիջու-թիւն † ։

Interrogant, e (ŋ-1r-ŋ), ած. Հարցական (մասնիկ) ։ 2 Հարցաքննող, հարցափորձող ։

Interrogateur, trice (ŋ-1r), ֆ. Հարցունող, հարցափորձող ։ 2 Հար-ցաքննող, քննիչ։ [Հարցման, հարցական։

Interrogatif, ive (ŋ-1r), ած.

Interrogation (ŋ-1r), էգ. Հար-ցում, հարցափորձ. Point d'—, (հար-ցանիշ) † ֆ. [Հարցնելով։

Interrogativement (ŋ-1r), մ.

Interrogatoire(ŋ-1r), ար. Հար-ցուպատասխան՝ հարցափորձ (ատեանի մէջ)։

Interroger (ŋ-1r), ն. Հարցաքըն-նել, հարցուփորձել, (որ և ած.)։ 2 Քննել, խորհուրդ հարցնել, հարցնել։

Interroi (ŋ-2r), ար. Միջիշխան † (միջարքայ կամ միջաքրդեշխ † Հ.)։

Interrompre (ŋ-1r-ŋ), ն. Դա-դարել, խափանել, կտրել ։ 2 Խափանել, ընդհատել՝ ընդմիջել, ֆ. || — qn. Խօսքը կտրել, ընդմիջել (մէկը) ։ 2 Խափանել, կասեցնել (մէկը)։ || S'—, չ. Ընդ միջուիլ։ 2 Իր խօսքը կտրել՝ ընդմիջել ։ 3 Կասիլ ըրածէն ։

Interrompu, e (ŋ-1r-ŋ), ած. Ընդհատ. Non —, (անընդհատ)։ 2 Անզօդ՝ անյարիր † (խօսքեր)։

Interrupteur (ŋ-1r), ար. Ընդ-հատիչ, ընդմիջող։

Interruption (ŋ-1r), էգ. Ընդ-միջում։ 2 Խափանում։ || Sans —, Անընդ-հատ ☞ յարա(հոս) ։

Intersection (ŋ-ukq), էգ. Կէտ հատման, կտրած, ֆ.

Interstice (ŋ), ար. Միջոց (ժամա-նակի)։ 2 Անջրպետ (մարմնոց)։

Intertropical, e (ŋ), ած. Մի-ջարեւադարձային ։

Intervalle (ŋ), ար. Անջրպետ, բա-ցատ, միջոց։ 2 Ժամանակամիջոց, ժամա-նակ ☞ (ամա)մէջք. À peu d'— l'un de l'autre, (հուպ ընդ հուպ) ։ 3 Տար-բերութիւն, հեռաւորութիւն, անջրպետ, ֆ. L'— qui nous sépare ։ || Par —, Մէջ ընդ մէջ, ատեն ատեն ։

Intervenant, e (ŋ-ŋ), ած. Մէջ մտնող՝ միջամուխ (կողմ)։ 2 Ծագող, մէջ-տեղ ելնող (դժուարութիւնք) ։

Intervenir, -nu, e (ŋ), ն. Մէջ՝ մէջտեղ մտնել, միջամտել ։ 2 Մէջտեղ իյնալ, միջնորդել։ 3 Միջամտել (իբր զօ-րաւոր)։ 4 Պատահիլ, մէջտեղ ելնել (գոր-ծի մ'ընթացքի մէջ)։

Intervention (ŋ-ŋ-ŋ), էգ. Մէջ՝ մէջտեղ մտնելը, միջամտութիւն։

Interversion (ŋ-uիoŋ), էգ. Վե-րիվայրում ։

Intervertir (ŋ), ն. Ցեղաշրջել, վերիվայրել։ 2 Կարգը փոխել։

Intervertissement (ŋ), ար. Շրջում, վերիվայրում ։

Intestat (ŋ), ած. Անկտակ (մեռնիլ)։

Intestin, e (ŋ-ŋ), ած. Ներսի, ներ-քին։ 2 Ընտանի՝ ներքին (պատերազմ) ։ || ար. Ընդերք, աղիք. պաղըրսաղ. Gros —, (ստուարաղի) ։ [ընդերական։

Intestinal, e (ŋ), ած. Աղեաց,

Intimation (ŋ), էգ. Ծանուցանե-

լր. գեկր. ցում. 2 Դատակոչութիւն ։

Intime (ն), ած. Ներքին (համոզում) 2 Սերտ, մտերիմ. Union —. Relations —. Amitié —, (մտերմութիւն)։ 3 Մտերիմ, (որ և գոյ.) ։

Intimé, e (ն), գ. Բողոքընդդէմ. L'appelant et l'— ։

Intimement (ն), մ. Պնդապէս, սերտիւ ։ 2 Ներքուստ (համոզուած) ։ 3 Սրտիւ, մտերմաբար։

Intimer (ն), ն. Ծանուցանել, զեկուցանել։ 2 Ատեան կանչել (բողոքի մը համար)։ 3 (Սինոդի մը համար) տեղ ու ժամանակ սահմանել։ [ահարկութիւն ։

Intimidation (ն), էգ. Վախցնելը,

Intimider (ն), ն. (Աչքը) վախցընել։ ‖ S'—, չ. (Աչքը) վախնալ ։

Intimité (ն), էգ. Մտերմութիւն։ 2 Սերտ կապակցութիւն։ 3 Խոր (խղճի) ։

Intitulé (ն), ար. Անուն, վերնագիր (գրքի)։ 2 Վրայի սովորական բանաձև, վերնագիր։

Intituler (ն), ն. Անուն դնել, մակագրել, վերնագրել։ 2 Սկիզբի բանաձեւը դնել, վերնագրել։ ‖ S'—, չ. Ինքզինք կոչել (իշխան)։ [անհանդուրժելի։

Intolérable (ն), ած. Անժուժալի,

Intolérablement (ն), մ. Անհանդուրժելի կերպիւ։

Intolérance (ն-ն), էգ. (Կրօնական) անթոյլտուութիւն, աններողութիւն։ 2 Զվերցընելը (դեղ մը)։

Intolérant, e (ն-ն), ած. Աններող (ի կրօնականին), անթոյլտու ։

Intolérantisme (ն-ն-ս), ար. Աններողականութիւն ։

Intonation (ն), էգ. Ձայնի ելեւէջ (կարդալու ատեն)։ 2 (Երգի) սկսուած։ 3 Եղանակում. էզկի զօմա։ [ւորում։

Intoxication (ն), էգ. Թունա-

Intrados (ն-sō), ար. Ներքնակողմ, գոգ † (կամարի)։ [մանելի։

Intraduisible (ն), ած. Անթարգ-

Intraitable (ն), ած. Դաժան, դժնդակ, անհամբոյր ։ 2 Խօսք չհասկցող, մտիկ չընող ։

Intra-muros (էն-ռօս), մ. (Քաղաքին) պարսպին ներսը, քաղքին ներսի կողմը, պարսպամէջի † (տուն) ։

Intransigeant, e (ն-զի-ն), ած. Չհամաձայնող, անհաշտական † ։

Intransitif, ive (ն-զի), ած. Չանցողական (բայ)։

In-trente-deux (էն), ար. Երեսներկածալ գիրք, երեսներկածալ † չ. ն.

Intrant (ն-ն), ար. հ. ժ. Բարիզի համալսարանի վարիչը ընտրող չորսերէն մին, վարչընտիր † ։

Intrépide (ն), ած. Գոռ, աներկիւղ, անվեհեր, (որ և ար.) ։ 2 Անվհատ' անկասելի (հետամուտ)։

Intrépidement (ն), մ. Աներկիւղ, անվեհեր ։

Intrépidité (ն), էգ. Գոռութիւն, անվախութիւն, անվեհերութիւն։

Intrigailleur (ն), ար. Գձուձ դաւերու ետեւէ, դաւակ † ։

Intrigant, e (ն-ն), ած. Ձեռքի տակէ գործող, հնարագիտութեանց' դարձուածոց ետեւէ, խաղեր դարձնող, մեքենայող, չարարուեստ, դաւամիտ † դաւասէր † ։

Intrigue (ն), էգ. Ձեռքի տակէ հնարք, մեքենայութիւն, չարարուեստութիւն, հնարագիտութիւն, խաղ, դարձուածք, դաւասիրութիւն †. Homme d'—, (խաղեր դարձնող մէկը) ։ 2 Դիպուածք' դարձուածք (թատերախաղի). Comédie d'—, (կնճռոտ † թատերախաղ)։ 3 Գաղտնի սիրահարութիւն, յարաբերութիւն. — galante ։ 4 Դժուարութիւն, կնճիռ. Sortir d'—. Me voilà hors d'— ։

Intrigué, e (ն), ած. Մտատանջ ։ 2 Վարանեալ ։ 3 Քաջակնճիռ † (խաղ) ։

Intriguer (ն), ն. Հոգի' մտմտուքի մէջ ձգել ։ 2 Հետաքրքրել (դիմակաւորի' մէկը) ։ 3 Դարձուածք մը դնել, կնճռել (խաղ)։ ‖ S'—, չ. Հնարքներ բանեցնել, խաղեր դարձնել, մեքենայել։ ‖ S'— partout, Ամեն բանի խառնուիլ, քիթը մէջը խօթել։ 2 Հոգի մէջ իյնալ։

Intrinsèque (ն-ն-սէք), ած. Բուն, բնիկ, ներքին։ 2 Բուն' յատուկ (դնդեր) ։

Intrinsèquement (ն-ն-սէք), մ. Ներքին կերպով, ի բնուստ։

Introducteur, trice (ն), գ. Մտցնող, խօթող։ 2 Ներկայացուցիչ (դեսպանաց)։ 3 Ներածու, գ.

Introductif, ive (Ն). ած. Սկըզբ-նաւորական, ներածական ։

Introduction (Ն). էգ. Մտցնելը, մուծում։ 2 Ներկայացնելը (արքային)։ 3 Ներս խօթելը, մուծում, ներքսածութիւն (ապրանքի) ։ 4 Մուտք տալը, մուծում, ներքսածութիւն (մարդու մը). Lettre d'— ։ 5 Պատրաստութիւն (գիտութեան մը), ներածութիւն. — à ։ 6 Նախաբան՝ ներածութիւն (գրքի) ։

Introduire, -duit, e (Ն). ն. Տանիլ, մտցնել ։ 2 Խօթել ☞ ներքսածուտ ։ 3 Մուտք տալ (մէկու), մտցնել, ներկայացնել։ 4 Ի հանդէս բերել, ներածել։ 5 Հաստատել, ներածել, փ. ‖ S'—, չ. Մտնել։ 2 Մուտք գտնել։

Introït (Ն·իդ). ար. Պատարագի սկիզբը աղօթք, ժամամուտ։

Intromission (Ն-2ս), էգ. Մտնելը։ 2 Մտցնելը ։

Intronisation (Ն), էգ. Աթոռ նստեցնելը (եպիսկոպոս), գահակալութիւն ։ 2 Արքայի աթոռ նստելու ժամը, գահակալութիւն։ 3 Գահակալում † (վարդապետութեան մը) ։

Introniser (Ն), ն. Հանդիսիւ աթոռ նստեցնել։ 2 Աթոռ շնորհել, թագաւորեցնել, փ. [զննութիւն †։

Introspection (Ն), էգ. Ինքնա-

Introuvable(Ն). ած. Անգտանելի, անգիւտ։

Intrus, e (Ն), (**Intruire** բայէն), ած. Ինքնամուտ (եկեղեցական), ինքնամուխ, (որ և ար.)։ 2 Ինքնակոչ (պաշտօնի մը մէջ), (որ և ար.)։ ‖ ար. Ինքնակոչ բազմական, ինքնակոչ։

Intrusion (Ն-զիօՆ), էգ. Սպրդում՝ մխում (պաշտօնի մը մէջ), ինքնամտութիւն †. Par —, (ինքնակոչ կերպիւ) ։ ‖ D'—, Ներամխական† (ժայռք, երկր.)։

Intuitif, ive (Ն), ած. Դէմ յանդիման (տեսութիւն Աստուծոյ) ։ 2 Յայտ յանդիման (ստուգութիւն) ։

Intuition (Ն), էգ. Դէմ յանդիման տեսութիւն (Աստուծոյ). — divine, (աստուածատեսութիւն) ։ 2 Յայտ յանդիման հասկցողութիւն, տեսութիւն մտաց, յայտնատեսութիւն։

Intuitivement(Ն), մ. Յայտ յանդիման (ըմբռնելի)։ 2 Դէմ յանդիման, Ա

Intumescence(Ն-2ս-Ն), էգ. Ուռիլը. այտում ։

Intussusception (Ն-սիւսսէբ). էգ. Սնունդի նիւթերը ներս ընդունիլը, ներառութիւն ։

Inule, էգ. տ. ս. Լուաղեղ։

Inuline, էգ. Բնակղմուխ, կղմխիտ†։

Inusable, ած. Անմաշ։ [անսովոր։

Inusité, e, ած. Անգործածական,

Inutile, ած. Սին, ունայն, անօգուտ (բան). 2 Ընդունայն՝ վայրապար (ջանք) ☞ զուր(ջան)։ 3 Անպէտ (մարդ), (որ և գ.) Laisser qn. —, (մէկու տաղանդը չգործածել) ։ ‖ Être, Devenir —, Անպիտանիլ ։

Inutilement, մ. Ի զուր, ընդունայն, վայրապար, յանօգուտ ☞ զուր (խնդիր)։

Inutilité, էգ. Փճութիւն, անօգտութիւն (դեղի)։ 2 Անպիտանութիւն (մէկու)։ 3 Անգործածութիւն. Un homme qu'on laisse dans l'— ։ 4 Անօգուտ բան, ունայնութիւն. Discours rempli d'—։ [մնացած, չյաղթուած։

Invaincu, e (Ն-Ն), ած. Անպարտելի

Invalidation (Ն), էգ. Անվաւերական ընելը, անվաւերացում։

Invalide (Ն), ած. Տկար, ապիկար, անկարող (զինուոր)։ 2 Ոյժ չունեցող՝ անվաւեր (թուղթ)։ ‖ փ. Վատառողջ, անառողջ։ ‖ ար. Անկարող զինուոր։ 2 Անկարող զինուորի՝ անկարողութեան հանգստաթոշակ. Recevoir ses —, գմ. 3 Հանգըստաթոշակ. Avoir ses —, գմ. ‖ Les —, գմ. Անկարող զինուորաց անկելանոց, Ապիկարոց † (որ և Hôtel des —) ։

Invalidement (Ն), մ. Անվաւերաբար։

Invalider (Ն), ն. Անվաւեր ընել։ 2 (Թուղթի մը) անվաւերութիւնն հաստատել ։ [րութիւն ։

Invalidité (Ն), էգ. Անվաւերու-

Invariabilité (Ն), էգ. Անայլայլութիւն, անփոփոխում։

Invariable (Ն), ած. Անյեղլի, անայլայլակ, անփոփոխ ։ 2 Անփոփոխ, փ.

Invariablement (Ն), մ. Անյեղլի՝ անփոփոխ կերպիւ, անփոփոխ։

Invasion (ն-ն), էգ. Արշաւանք. Faire —, (խուժել, արշաւել, կոխել)։ 2 Տէր ելնելը, գրաւում։ 3 Սկիզբ՝ արշաւում (հիւանդութեան)։

Invective (ն), էգ. Ծանր՝ Թշնամանիկ խօսքեր, լուտանք †։

Invectiver (ն), չ. Ծանր՝ Թշնամանիկ խօսքեր ընել, լուտալ †։ [ռելի

Invendable (ն-ն), ած. Անվաճա-

Invendu, e (ն-ն), ած. Չծախուած, անվաճառ։

Inventaire (ն-ն-էռ), ար. Ցուցակ (ընչից՝ ապրանաց՝ կարասեաց), ընչագիր, ☞ (վաճառա)ցուցակ, (կահա)գիր։ 2 Գնահատութիւն (մնացեալ ապրանքներու)։ 3 Անուրդ. մէզաթ։ ‖ Faire son —, քննել Թէ ինչ ունի չունի։ 2 Մի առ մի Թուել. ք.

Inventer (ն-ն), ն. Ստեղծել, մըտքէն հանել, հնարել ☞ (նորա)գիւտ։ 2 Մտքով ստեղծել, կարկատել, հնարել։ ‖ Il n'a pas — la poudre. Խելքի տէր մէկը չէ, դարտակին մէկն է, ը.

Inventeur, trice (ն-ն), գ. Հնարիչ։ 2 Գտնող, գտակ ☞ (նախա)գիւտ։ 3 Մտքէն հանող, հնարիչ։

Inventif, ive (ն-ն), ած. Գտողական, հնարող, հնարագիւտ։ 2 Ճարտար, հնարագիւտ. — pour։

Invention (ն-ն), էգ. Հնարում։ 2 Հնարողութիւն։ 3 Գիւտ. Une belle —։ 4 Գտանք, գիւտ ☞ (խաչ)գիւտ։ 5 Գիւտ, հ. 6 Ճամբայ, հնարք. Trouver qq. — pour vivre. Vivre d'—, (հնարագիտութեամբ ապրիլ)։ 7 Ինքնահնար բան, սուտ, շտկոց, ռ. C'est une pure —։

Inventorier (ն-ն), ն. Ցուցակն անցնել, ցանկել, ցուցակել †։

Inversable (ն-ս), ած. Գլխի վայր չդառնալիք, անշրջելի (կառք)։

Inverse (ն), ած. Հակառակ։ 2 Շըրջուն (նախադասութիւն)։ 3 Խոտորնակ (համեմատութիւն)։ ‖ ար. Անդրադարձը, հակառակը։ ‖ էգ. Շրջուն նախադասութիւն։

Inversement (ն), մ. Հակադարձ՝ հակառակ կերպիւ։

Inversion (ն-ն), էգ. Փոփոխում կարգի, հակադարձութիւն, շրջում։ 2 Վերլուծական կարգի հակառակ դասաւորութիւն, արտուղութիւն, ք. [յար, էդ.

Invertébré, e (ն), ած. Անողնա-

Investigateur, trice (ն), ած. և գ. Խուզարկու, հետազօտիչ։

Investigation (ն), էգ. Քննութիւն, խուզարկութիւն, հետազօտութիւն։

Investir (ն), ն. Տալ (մէկու՝ իշխանութիւն)։ 2 Զօրս կողմն առնուլ, պատել պաշարել։ ‖ S'—, յ. (Ինքնիրեն) առնուլ (իշխանութիւն)։

Investissement (ն), ար. Պաշարում. Faire l'— de, (պատել պաշարել)։

Investiture (ն), էգ. Տալը, տուչութիւն (աւանդի կամ իշխանութեան)։

Invétéré, e (ն), ած. Հինցած (ախտ), հին (ատելութիւն), արմատացած (չարիք)։ [արմատանալ։

Invétérer (s') (ն), յ. Հիննալ,

Invincible (ն-ն), ած. Անպարտելի, անյաղԹ, անյաղԹելի։ 2 Անդիմադրելի (զգուանք)։

Invinciblement (ն-ն), մ. Անդիմադրելի՝ անյաղԹելի կերպիւ։

Inviolabilité (ն), էգ. Անբռնաբարութիւն (դեսպանի)։ 2 Անդրժականութիւն (երդման)։

Inviolable (ն), ած. Անբռնաբարելի։ 2 Անդրժական, անքակ, անդրժելի։

Inviolablement (ն), մ. Անդըրժելի հաւատարմութեամբ, անդրժելի կերպիւ, անվԹար։ [աներեւութիւն։

Invisibilité(ն), էգ. Անտեսութիւն,

Invisible (ն), ած. Աներեւոյթ, աներեւակ, անտես։ 2 Երեսը չցուցնող, անտեսանելի. Tyrans —. Être —, (քիչ անգամ երեսը ցուցնել). Cet homme est —, (այս մարդս բնաւ տունը չգտնըւիր)։ ‖ ար. Անտեսանելին։

Invisiblement (ն), մ. Անտեսանելի կերպիւ, անտեսաբար։

Invitation (ն), էգ. Կոչ, հրաւէր։ 2 Դրգիռ, յորդոր։

Invitatoire (ն), ած. Կցուրդ մը (լատին ժամի մէջ), հրաւիրան։

Invite (ն), էգ. Խաղը դիմացինին հասկցնող Թուղթ։

Inviter (ն), ն. Հրաւիրել ☞ հրա-

ւիրանի, (նախա)հրաւէր։ 2 Յորդորել, հրաւիրել։ 3 Դրդել, գրգռել։ || S'—, ։. Անհրաւէր գալ։ 2 Զիրար հրաւիրել։

Invocation (ն), էգ. Կոչում, կարդալը (զԱստուած)։ 2 Աղերս՝ կոչում † (առ Մուսայն)։ || Sous l'— de, (Աստուածածնի) նուիրուած։.

Involontaire (ն-ն-ֆէռ), ած. Անկամ, անկամաւոր, ակամայ։ 2 Ինքնաշարժ (գնդեր)։ [Յակամայս, ակամայ։

Involontairement (ն-ն), մ.

Involucre (ն), աբ. Պատատ, բս.

Involuté, e (ն), ած. Ներս դարձած, ներադարձ † բս. [դարձիկ † բս.

Involutif, ive (ն), ած. Ներա-

Involution (ն), էգ. Կնճիռ, խառնակութիւն։ 2 Ներադարձութիւն, բս.

Invoquer (ն), ն. (Օգնութեան) կանչել, կոչել։ 2 Հայցել (նպաստութիւն)։ 3 Վկայութեան բերել (օրէնք), մէջ բերել վկայութիւն)։ [Անհաւանական։

Invraisemblable (ն-սան). ած.

Invraisemblablement (ն-սա), մ. Անհաւանական կերպով մը։

Invraisemblance (ն-սան), էգ. Անհաւանականութիւն։

Invulnérabilité (ն), էգ. Անխոցութիւն։ [անխոցելի, անազդելի։

Invulnérable (ն), ած. Անվէր,

Iode, աբ. Պարզ մարմին մը, իօտ։

Iodé, e, ած. Իօտախառն։

Iodeux, euse, ած. Իօտային։

Iodure, աբ. Իօտաւոր։

Ionien, ienne(ն), ած. Յոնիական։

Iota, աբ. Յոյն այբուբենի տառ մը, իօդա։ 2 Նշանախեց, կէտ, փ.

Ipécacuana, աբ. Արմատ մը, ոսկիտակ, իբեքա։ [զայդ ընելով։

Ipso facto (սօ), մ. Այդ գործով,

Iranien, enne (ն), ած. Իրանեան (ցեղ)։ [տութիւն։

Irascibilité (2ս), էգ. Յասկո-

Irascible (2ս), ած. Բարկացոտ, ցասկոտ։ 2 Ցասմնական։

Ire, էգ. Բարկութիւն, ցասում, հ.

Iridées, էգ. յգ. Հիրիկատեսակք, բս.

Iridium (օ), աբ. Ճերմակ մետաղ մը, իրիտիոն։

Iris (իս), էգ. Հիրիկ դիցուհի, Հիրիկ։ 2 Պատգամուհի † Հիրիկ։ 3 Սիրուած՝ սիրական կին, Հիրիկ։ || աբ. Ծիածան։ 2 (Աչաց) ծիածան։ 3 Ծիածանի քար, (որ և Pierre d'—)։ 4 Թիթեռնիկ մը, ծիածան։ 5 Հիրիկ. մավլի զէմպաք, կէօք սուէն. — d'Allemagne, (Գերմանիկ շուշան)։ 6 Հիրիկեան փոշի, հիրիկ, (որ և Poudre d'—)։ || — jaune կամ — des marais, Եղտիւրի հիրիկ։

Irisation (զա), էգ. Ծիածանումն։

Irisé, e (զէ), ած. Ծիածանի գոյնելով, ծիածանեալ։

Ironie, էգ. Հեգնք, հեգնութիւն։

Ironique, ած. Հեգնական։

Ironiquement, մ. Հեգնօրէն։

Iroquois, e, փ. Իրոքացի։ 2 Այլանդակ մարդ, (որ և ած.)։ [գնելի։

Irrachetable (2ր), ած. Անվերա-

Irradiation (2ր), էգ. Ճողարձակութիւն, ճառագայթում։

Irradier (2ր), չ. Ճառագայթել։ 2 Տարածուիլ, համատարիլ † բժ.

Irraisonnable (2ր), ած. Անհեթեթ, անբանաւոր։

Irrationnel, elle (2ր-ln), ած. Անբանաւոր։ 2 Անհամաչափ, չափ.

Irréalisable, ած. Անլինելի, անիրանալի †։

Irréconciliable (ն), ած. Անհուէր, անհաշտելի, անհաշտ։ 2 Անհամաձայն։

Irréconciliablement (ն), մ. Անհաշտ կերպիւ, անհաշտ։

Irrécouvrable, ած. Անգանձելի (տուրք)։ [անմերժելի։

Irrécusable, ած. Անմերժական,

Irréductibilité (2ր), էգ. Անվերածականութիւն։

Irréductible, ած. Անվերածելի։ 2 Նորէն տեղը դնելը անհնար, անտեղելի †։

Irréfléchi, e, ած. Զմտածուած (գործ)։ 2 Անխորհուրդ (մարդ)։

Irréflexion, էգ. Զմտածութիւն։

Irréformable, ած. Անբարեկարգելի։ 2 Անփոփոխելի (վճիռ)։ [կելի։

Irréfragable, ած. Անհակառա-

Irréfutable, ած. Անհերքելի, անժխտելի։

Irrégularité, էգ. Անկանոնու-

թիւն։ 2Անկանոնականութիւն (քահանայի)։

Irrégulier, ière, ած. Անկանոն։ 2 Անկանոնական (քահանայ)։

Irrégulièrement, մ. Անկանոն կերպիւ, անկանոնաբար։ [նաբար։

Irréligieusement, մ. Անկրօ-

Irréligieux, euse, ած. Անկրօն։ 2 Հակակրօն † (խօսքեր)։

Irréligion, էգ. Անկրօնութիւն։

Irrémédiable, ած. Անդարմանելի, անդարման։ [դարմանելի կերպիւ։

Irrémédiablement, մ. Ան-

Irrémissible, ած. Անթողլի, աններելի։ [թողութեան։

Irrémissiblement, մ. Առանց

Irréparable, ած. Անդարմանելի։ 2 Անկորկանելի։ 3 Անդիւտ, անդարձ. La perte du temps est —։ 4 Անկանգնելի, անյարիր։ [մանելի կերպիւ։

Irréparablement, մ. Անդար-

Irrépréhensible (անս), ած. Անբասիր, անպարսաւ։ 2 Անստգիւտ (ոպանաւոր)։ [անզսպելի։

Irrépressible, ած. Անարգել,

Irréprochable, ած. Անարատ, անպարսաւ, անբասիր, անստգիւտ։ 2 Անմերժելի (վկայ)։

Irréprochablement, մ. Առանց արատի, անստգիւտ կերպիւ։

Irrésistibilité, էգ. Անընդդիմակութիւն։ [անդիմադրելի։

Irrésistible, ած. Անընդդիմակ,

Irrésistiblement, մ. Անդիմադրելի կերպիւ։

Irrésolu, e, ած. Չլուծուած։ 2 Երկմիտ, տարտամ, վարան, վարանամիտ. Etre —, (տարտամիլ)։

Irrésolument, մ. Վարանելով կերպով մը, երկմտօրէն։

Irrésolution, էգ. Վարանք, անորոշութիւն, տարտամութիւն։

Irrespectueusement, մ. Անակնածու կերպիւ։

Irrespectueux, euse, ած. Չակնածու, յարգազանց † 3 Ցարգանքի դէմ՝ անմեծար † (ձեւեր)։

Irrespirable, ած. Անշնչելի։

Irresponsabilité, էգ. Անպատասխանատուութիւն։

Irresponsable, ած. Անհամարատու, անպատասխանատու։

Irrévéremment (ռամա̃ն), մ. Առանց ակնածութեան, անակնածու կերպիւ։

Irrévérence, էգ. Անմեծարութիւն, անակնածութիւն։ 2 Անակնածու բան։ [Անմեծար †։

Irrévérencieux, euse, ած.

Irrévérent, e (ռա̃), ած. Անակնածու։

Irrévocabilité, էգ. Անփոփոխութիւն, անդարձութիւն։

Irrévocable, ած. Անփոփոխելի, անդառնալի, անդարձ։

Irrévocablement, մ. Անդառնալի կերպիւ, անդարձաբար։

Irrigable (2r), ած. Ոռոգելի։

Irrigateur (2r), որ. Գործի մը, ոռոգիչ † 2 Տեսակ մը զրեխ, ոռոգիչ †։

Irrigation (2r), էգ. Ջրում, ոռոգում։

Irrigatoire (2r), ած. Ոռոգման։

Irriguer (2r), ն. Ջրել, ոռոգել։

Irritabilité (2r), էգ. Զայրացկոտութիւն, դիւրազրգռութիւն։ 2 Գրգռականութիւն (ջլաց)։

Irritable (2r), ած. Զայրացկոտ, դիւրագրգիռ։ 2 Գրգռական (ջղեր)։

Irritant, e (2r-ա̃), ած. Գրգռիչ՝ բարկաշարժ (խօսք)։ 2 Գրգռիչ՝ զայրացուցիչ (դեղ)։ 3 Խափանիչ, ջնջող, էր.

Irritation (2r), էգ. Բարկութիւն, զայրոյթ † 2 Գրգռոյթ † բժ.

Irriter (2r), ն. Բարկացնել, սրդողեցնել, զայրացնել։ 2 Կրակ տալ, գրգռել, ֆ. ‖ S'—, ձ. Բարկանալ, սրդողիլ, գրգռուիլ։ 2 Նեղսրտիլ։ 3 Վառուիլ, գրգռուիլ։ 4 Գրգռուիլ, բժ.

Irroration (2r), էգ. Ցօղի տակ դնելը։ 2 Սրսկում, ցօղում. Bain par —։

Irruption (2r), էգ. Կոխելը, հրոսում. Faire —, (հրոսել)։ 2 Բանի ներս մտնելը, խուժում. Faire —, (խուժել)։

Isabelle (զ), ած. Ճերմկի ու դեղնի մէջ տեղը, դեղնաբար (ձիապաւէն)։ 2 Բաց դեղնագոյն՝ դեղնաբար (ձի)։ [օրու։

Isatis (դիս), որ. Կոկուկ. չիլիս

Ischion (իսքիօն), որ. Զստոսկր, անթ.

Ischurie (իսքիւ), էգ. Միզարգելութիւն. սիտիf qornւ.

Islaque (զի). ած. Իսլանդական ։ 2 Իսլանդական (տախտակ) ։

Islamisme (ս-ս), որ. Մահմետականութիւն, իսլամութիւն։ 2 Իսլամական աշխարհ։ [զուգարձ (եռանկիւն)։

Isocèle, Isoscèle (զ), ած. Զու-

Isochrone (զ-ք), ած. Զուգաժամանակ։ [գաժամանակութիւն ։

Isochronisme (զ-ք-ս), որ. Զու-

Isogone (զ), ած. Զուգանկիւն։

Isolant, e (զ-ն), ած. Զատուցիչ (մարմին)։

Isolateur (զ), որ. Տ. **Isoloir**։

Isolation (զ), էգ. Զատուցում (ելեքտրական Թելի)։

Isolé, e (զ), ած. Զատուած, կղզիացած։ 2 Զատ, մեկուսի, մենաւոր (տուն)։ 3 Զատուած, ուրոյն (առաջարկ) ։ 4 Մենաղէպ † (զեանաշարժք)։ 5 Անհատէ մ'եղած, մենաւոյն † (կայութիւնք)։

Isolement (զ), որ. Միայնաւորութիւն, առանձնութիւն, մենութիւն (տան)։ 2 Միայնակեցութիւն, մենութիւն։ 3 Մեկուսացում ։ 4 Զատուցում, բնէ. 5 Միջոց, անջրպետ, ճ.

Isolément (զ), մ. Առանձին, ուրոյն։ 2 Առանձին՝ զատ (ապրիլ)։

Isoler (զ), ն. Զարա կողմէ զատել, կղզիացնել, մեկուսացնել ։ 2 Անջատել, մեկուսացնել։ || S'—, չ. Հեռանալ, մեկուսանալ (մէկու)։ 2 Բաժնուած՝ զատուած լինիլ ։

Isoloir (զ), որ. Զատուցիչ սպասաւանդան (ելեքտրականալի մարմնոց), զատուցակ † ։

Isomère (զ), ած. Զուգամասն, գ. և հնէ. [լԹիւն, գ.

Isomérie (զ), էգ. Զուգամասնու-

Isométrique (զ), ած. Զուգաչափ † ։

Isomorphe (զ), ած. Զուգաձև †։

Isopérimètre (զ), ած. Զուգաշրջանակ, ե.

Isoscèle (զ-ս), ած. Զուգակողմ† ե.

Isotherme(զ), ած. Զուգաջերմ, բնէ.

Israélite (ս), որ. Իսրայելացի։

Issu, e (իսիւ), (**Issir** բայէն), ած. Ծնած, իջած, սերած ։ || Issus de germain, Երկու եղբարց կամ քերց Թոռներ ։

Issue (իսիւ), էգ. Ճամբայ, դուռ, ելք. Sans —, (անել)։ 2 Կատարած, ելք։ 3 Դրսի մասերը, արտակայք † (տան՝ քաղքի)։ 4 Հնարք, ճար, ելք։ 5 Անասունէ մ'ելածները, մանրակտուրք † խրրքիրրքր։ || յէ. Ազացումէ մնացածք, ապացունչ † || À l'— de, նէ. Ի կատարած, վերջին, լմննալուն ։

Isthme (իսմ), որ. Պարանոց (Կորընթոսի)։ 2 Կիրճ, անգ. — du gosier. (փողանցք, անգ.) ։

Isthmique (իսմիք), ած. ԻսԹմեան (խաղք), իսԹմիա(կանք) ։

Italianiser (զ), ն. Իտալացնել։

Italianisme (ս), որ. Իտալաբանութիւն ։

Italique, ած. Իտալական. Race — ։ 2 Հին Իտալիոյ. Les peuples — ։ 3 Նօտր գիր, (որ և՝ որ.) ։

Item(իդէմ), մ. Եւս, նոյնպէս, դարձեալ։ || որ. Հաշուի ամէն մէկ տող՝ կտոր, հա յէ.ն. 3 Կրճիմ. Voilà l'—, (կնճիռը հոդ է)։

Itératif, ive, ած. Կրկին կրկին ։

Itérativement, մ. Կրկին կրկին։

Ithos (pou), որ. Ցորդորակ։ 2 Բարք, հռ. — et pathos, (որ և՝ բեկբեկ խըրԹնաբանութիւն)։

Itinéraire (ի̄ռ), ած. Ճանապարհական ։ 2 Ճանապարհացոյց † (սիւն), ուղե(սիւն) † || որ. Ճամբայ, ուղեգիծ. Tracez moi mon — ։ 2 Ուղեգիրք, ուղեցոյց †. Un bon — ։ 3 Ճամբորդի համար աղօԹք ։

Iule (իիւլ), որ. Ծաղկի մաս մը, կատուիկ։ 2 Օձաստանոր մը, հուլիկ։

Ive, Ivette, էգ. Ծանկխոտ, գետնամայր, տկ. եէr չամբ ։

Ivoire, որ. Ժանիք (փղի են.), փղոսկր. Ֆիլ տիշի։ 2 Փղոսկրեղէնք, փղոսկրեայք † 3 Փղոսկրեայ քանդակ. Un bel — ։ 4 Փղոսկրի ճերմկութիւն. L'— de son cou. Un cou d'—, (ազխտակաթայլ միզ) ։

Ivoirerie, էգ. Փղոսկրաքանդակ ։

Ivoirier, որ. Փղոսկր քանդակող, փղոսկրաքանդակ։

Ivraie (ռչ), էգ. Վնասակար խոտ մը, որոմ. տէյիճէ օթու ։

Ivre, ած. Արբեալ, գինով ։ 2 Անարժան, զուարճացեալ, արբշիռ, փ. 3 Զղջմեալ, արբեալ (հպարտութենէ)։ || — mort. Սաստիկ արբած, ամենագինով, գինեկից † լօլիկ, Գ.

Ivresse, էգ. Գինովութիւն։ 2 Զղջխում, աւիւն, արբշռութիւն, փ.

Ivrogne, ած. և որ. Գինեմոլ, արբշիռ, խման ։

Ivrogner, չ. Արբշռիլ † ։

Ivrognerie, էգ. Խմանութիւն, գինեմոլութիւն, արբշռութիւն։ || յփ. Արբեցութիւն ։ (չռուճի † ։

Ivrognesse, էգ. Խման կին, արբ-

Ixia, էգ. ա. ս. Իքսեա ։

Ixiacées, էգ. Իքսիազգիք † բ.

J

Jà, մ. Արդէն, հ. 2 Արդարեւ, հ.

Jabiru, որ. Ժապիրու, Թռչ.

Jable, որ. Փորուած (տակառաշերտերու վրայ՝ տակի տախտակները խոթելու համար)։ [ռաշերտ)։

Jabler, ն. Փորուածել † (տակա-

Jablière, Jabloire, էգ. Փորուածագործի † ։

Jabot, որ. (Թռչնոց) խածեակ † (qուռսաq)։ 2 Փոր. Remplir son —։ 3 Շապկի բացուածքի զարդ, լանջածոպ. Faire —, (լանջածոպը ցուցնել ։ 2 Սիգալ)։ [սել, զարգաշել ։

Jaboter, չ. Ցած ձայնով շատխօ-

Jacasse, էգ. Շատախօսուհի։

Jacasser (ս), չ. Շատախօսել ։ 2 Կարկաչել (անձեղի) ։

Jacée, էգ. տ. ս. Դառնենի †։ [տէրւէք.

Jacent, e, ած. Զինտառուած, ան-

Jachère, էգ. (Արտի) հանգիստ. Laisser une terre en —, (չցանել՝ հանգիստ ձգել երկիր մը) ։ 2 Հանգիստ Թողուած անդ։ [հերկել, արօրադրել։

Jachérer, ն. Հանգչած անդ մը

Jacinthe (ն), էգ. Յակինթ. սիւմպիլ ։ 2 Մանուշակագոյն երկար ծաղիկ մը, կոկոմեղոն † ։

Jacobée, էգ. Յակոբենի † տկ.

Jacobin, e, փ. Տոմինիկեան (էգ. Տոմինիկեայ †)։ || որ. Ծայրայեղ ռամկավարական, ժաքօպէն (1789. ֆր.). (որ և ած.)։

Jacobinisme (ս), որ. Ժաքօպէնութիւն։ [տառ մը քամպակէ, ժաքօնէ։

Jaconas (տ), որ. Ցանցառ պա-

Jacquerie (ք), էգ. Գիւղականաց ապստամբութիւն (1358. ֆր.), գեղջկայուզութիւն ։ [գեղջկայ ։

Jacques, որ. Յակոբ։ 2 Գիւղական,

Jactance (ն). էգ. Անապարծութիւն, պարծանք, պանծանք ☞ (ան). պարծ ։ [պլտկում, մանճայուզութիւն։

Jactation, էգ. Անկողնի մէջ տա-

Jaculatoire, ած. Բարձրացայտիկ (աղբիւր). Oraison —, (սրտեռանդն մաղթանք)։

Jade, էգ. Աշմ, յասմկաքար. եէշիմ։

Jadis, մ. Առենով։ || ած. Անցած՝ հին (ժամանակ)։ [կենդանի մը, ինձ ։

Jaguar (կու), որ. Խայտաբղէտ

Jaïet, որ. Տ. **Jais** ։

Jaillir, չ. Բխիլ, ցայտել ☞ (լուսա)բուխ. (հրա)ցայտ։ [ցայտուն։

Jaillissant, e (ն), ած. Ցայտող,

Jaillissement, որ. Բխում, ցայտում ։

Jais (ժէ), որ. Տեսակ մը կարծր ամենասեւ կպուր, գագատ։ 2 Գոյնզգոյն ապակի. գագատ։ [վրայ տուրք, նա.

Jalage, որ. Փոքրավաճառ գինւոյ

Jalap (ապ), որ. Ժալապ. տկ. Faux —, (ցայգածաղիկ [կէճէ սէֆա])։

Jale, էգ. Տաշտ։

Jalet, որ. հ. ժ. Ռմբաքար։

Jalon (ն), որ. Ուղղութեան ցից. նշանահար. չրփը գազըղը։ 2 Սկզբնական կամ հիմնական գաղափար, նշանահար ։

Jalonner (լօ). ն. Ուղղութեան

ցիցեր՝ գնել, նշանաձողել, (որ և չ.)։ 2 Ուղղութեան շաւիղը ցուցնել, նշանաձողել, փ.

Jalonneur (ln), ար. Նշանաձող։ 2 Իբր նշանաձող կեցող մարդ, նշանացոյց †։ [Թեամբ, նախանձով։

Jalousement, մ. Նախանձու-

Jalouser, ն. Նախանձիլ ☞ նախանձաբեկ։ || Se —, յ. Իրար նախանձիլ։

Jalousie, էգ. Նախանձ։ 2 Նախանձոտութիւն, նախանձութիւն (սէրի)։ 3 Նախանձաւորութիւն, նախանձախնդրութիւն։ 4 Հոգ, խռովութիւն, գլխ. 5 (Պատուհանի) վանդակապատ. զամէս. Regarder au travers d'une —։ 6 Արեւարգել փեղկ, շերտափեղկ †. Baisser la —։ 7 Եռագոյն Թուրինչակ (որ և՝ Fleur de —)։ || Faire la — de, Նախանձելի լինիլ, նախանձ շարժել։

Jaloux, ouse, ած. Նախանձող, նախանձաբեկ, նախանձոտ, (որ և փ.)։ 2 Նախանձաւոր, նախանձախնդիր (իր պատուոյն)։ 3 Փափաք տածող, նախանձաւոր. Il est — d'acquérir votre estime։ 4 Նախանձոտ (սիրոյ մէջ), (որ և փ.)։ 5 Խափանող, արգիլող, նախանձոտ (քող), բռ. 6 Ցարձակմանց նշանակ (բերդաքաղաք)։ 7 Երերող (նաւ)։ 8 Ծլրտուող (կառք)։ || Être — sur, Մրցիլ, կռուիլ (բանի մը համար)։

Jamais (մէ), մ. Բնաւ։ 2 Երբեք։ Il m'est plus cher que —. (երբեք այսքան սիրած չեմ զինքը. ամէն ատենէ աւելի սիրելի է ինծ)։ || À —, À tout —, Յաւիտեան, անդարձաբար, յաւիտեան։ | Au grand —, Բնաւ երբեք, բնաւ ամենեւին։ | Pour —, Յաւիտեան, յաւիտեանս յաւիտենից։

Jambage (ն), ար. Կափածոյ քարերու՝ աղիւսներու զոտի՝ շէնքը բռնող, շինուածակալ †. 2 Դրանդիք (դրան)։ 3 Սիւն՝ սիւնակ (m, n և u գիրերու)։

Jambe (ն), էգ. Սրունք. պաճազ. Passer la — à qn. (մէկու ոտքը կարթել. այազ չէլմէք։ 2 Հնազանդել)։ 2 Սրունք (անասնոց) ☞ (բարձր)արբուց։ 3 Քալելու ոյժ. N'avoir plus de —։ 4 Ոտք (կարկինի)։ || Par-dessus la —, Դիւրաւ։ 2 Արհամարհանօք (վարուիլ)։ | À toutes —, Արշաւակի, սրարշաւ, չորս ոտքով (փախչիլ)։ | — de ci, — de là, Առնացի ձեծած։ | Faire — de vin, Լաւ քալելու համար գինի ...ծել։ | Prendre ses — à son cou, Իսկոյն փախչիլ, կծիկը դնել, չ.

Jambé, e (ն), ած. Bien —, Mal —, Բաջասրուն, վատասրուն †։

Jambette (ն), էգ. Պզտի սրունք։ 2 Դրպանի դանակ։ || Donner la — à qn. Մէկու ոտքը կարթել, Թաթել։

Jambier, ière (ն), ած. Սրունքի, առնային (ջիղեր)։ || էգ. Սռնապան †։

Jambon (ն ն), ար. Ժամպոն, խոզապուխտ ☞ (աղչ)ապուխտ։

Jambonneau (ն-ln-ó), ար. Պզտի ժամպոն, ժամպոնիկ †։

Jan (ն), ար. Տաւլիի չորս բաժանումներէ մէն մին, տուն. Faire son grand —, (բոլոր դռները բռնել)։

Janissaire (սէռ), ար. Եէնիչէրի։ 2 Արքանեակ (իշխանութեան մը)։

Jansénisme (ս-ս), ար. Յանսենեան վարդապետութիւն՝ աղանդ, յանսենութիւն։ 2 Մեծ խստութիւն փոքր բաներու խսի, արտաքոյ գաղափարի չափազանցութիւն, յանսենութիւն։

Jante (ն), էգ. Անուոյ շրջանակի մէն մի կոր փայտը, Յեւան։

Janvier (ն), ար. Յունվար։

Japon (ն), ար. Ճափոն։ 2 Ճափոնեան ապակի, ճափոնեայ †։

Jappement (lp), ար. Կաղկանձում (շան ձագի), վընկվընկանք Գ.

Japper (lp), չ. Կաղկանձել (շան ձագերու), վընկվընկալ, Գ. 2 Թնծկալ † (շան)։ 3 Պոռպռալ։ [մը, ժարքիկ † Հ.

Jaque, էգ. Կարճ ու նեղ հագուստ

Jaquemart, ար. Ժամահար արձան, ժամարձան։

Jaquette, էգ. Պարեգօտիկ մանկանց, ժաքէդ։ 2 հ. մ. Մինչև ծունկերն իջնող հագուստ, ժաքէդ։

Jaquier, ար. տ. ս. Հացածառ։

Jardin (ն), ար. Պարտէզ ☞ (բանջարա)նոց, (ձիթ)աստան. — des fleurs. (բուրաստան †)։ 2 Արգաւանդ երկիր, դրախտ, փ. || — des plantes, Բուսաբանական պարտէզ։

Jardinage, ար. Պարտիզպանութիւն։ 2 Պարտէզ. Tout ce pays n'est qu'un —. La moitié de cette ville est en —, (այս քաղքին կէսը պարտէզ է)։ 3 Բանջարեղէն. Voiture de —։

Jardiner, չ. Պարտէզ մշակել։

Jardinet, ար. Պարտիզիկ։

Jardineux, euse, ած. Անմաքուր՝ պղտոր (զմրուխտ)։

Jardinier, ière, ած. Պարտիզի, պարտիզական. Méthode —, (պարտիզպանութիւն)։ || գ. Պարտիզպան, (էգ. պարտիզպանուհի)։ 2 Պարտիզագէտ։ 3 Պարտիզաձնի։ || էգ. Վրան ծաղկի սնտուկ դնելու կահ, Թաղարակալ † 2 Զարդած բանջարներէ կերակուր մը, բանջարաղամ †։

Jargon, ար. Խանգար՝ աղաւաղ խօսուածք՝ լեզու։ 2 Օտար՝ անծանօթ լեզու, չինարէն. Cela est — pour moi։ 3 Մասնաւոր՝ ծածուկ լեզու ոմանց, ծածկաբանութիւն։ 4 Դեղին ադամանդ մը, ճարկոն։

Jargonner (1n), չ. Խանգար՝ աղաւաղ լեզու մը խօսիլ, (որ և ն.)։ 2 Քթի տակէ խօսիլ, (որ և ն.)։ 3 Սագի նըման պօռալ։

Jarre, էգ. Կարաս. ֆիւփ։ 2 Թըրծուն հողէ աղբիւր, Թրծաղբիւր †։

Jarret (1r), ար. Ծնկան ետեւի կողմ, կարթ. Être ferme sur ses —, (հաստատ կենալ, դիմանալ)։ 2 Կարթ՝ խոտուց † (անասնոց)։ || — d'acier. Զօրեղ։ || Avoir du —, Լաւ քալել, լաւ պարել։ | Faire le —, Անհարթութիւն մ'ունենալ, գ.

Jarreté, e (1r), ած. Ցետնաոտքուները ներս դարձած՝ մերձակարթ (ձի)։

Jarretière (1r), էգ. Գուլպայի կապ ծնկան վրայ, ծնկակապ. L'ordre de la —. Il ne lui va pas à la —, (անորմէ շատ վար է, գ.)։

Jars, ար. Արու սագ. Il entend le —, (դիւրաւ խաբուող չէ)։

Jas (ժա̄), ար. (Նաւու) խարսխի [փայտաթեւ։

Jaser (զ), չ. Շաղակրատել։ 2 Բացբերանութիւն ընել, շաղակրատել։ 3 Խօսքեր արտաբերել, խօսիլ (անձեղի ևն.)։ || Faire —, Խօսեցնել, բերնէ բան առնուլ։ 2 Բամբասանքի առիթ տալ։ | — comme une pie. — une borgne. Շատախօսել։

Jaserie (զ), էգ. Շաղակրատութիւն։

Jaseur, euse (զ), գ. Շաղակրատ։ 2 Լածը խօսող, շատախօս։ || էգ. Գագկայ մը, շատախօսան †։

Jasmin (ս-ն), ար. Յասմիկ. եասէմին. Gants de —, (յասմկաբոյր ձեռնոցք)։

Jasminées (ս), էգ. Յասմիկազգիք.

Jaspe (ս), ար. Քար մը, յասպ, յասպիս. եէսպ. — fleuri, (բազմերփեան յասպիս)։ 2 (Գրքի) հարթուածի գոյներ։

Jaspé, e (ս), ած. Յասպանման։

Jasper (ս), ն. Յասպանման գունաւորել, յասպել։ [Յասպած։

Jaspure (ս), էգ. Յասպում։ 2

Jatte, էգ. Անօթ կլոր և անշուրթ, գուշ։

Jattée (1t), էգ. Գուշ մը (կաթ)։

Jauge (ō), էգ. (Անօթի մը) լման՝ օրինաւոր չափ. Ce tonneau n'est pas de —, (այս տակառին չափը լման չէ)։ 2 Տակառի տարողութիւնը չափելու ձող, տակառաչափ. իսքիմարա։ 3 Զափատու † չափացոյց † տակառ։ 4 Տակառաչափում † 5 Տակառաչափութիւն։ 6 Չափիչ գծի. 7 Աղբիւրաչափ † 8 Ճիշդ չափ, չափ (ատաղձագործի)։

Jaugeage (ժō), ար. Չափում (տակառի)։ 2 Չափման վարձք, չափողչէք։

Jauger (ժō), ն. Չափել (տակառ)։ 2 (Նաւու) տարողութիւնը չափել։ 3 (Մէկու) կարողութեան չափն առնուլ։ 4 (Ջրհանի) հանած ջուրը չափել։

Jaugeur (ժō), ար. Չափը նայող, չափող (տակառ)։

Jaunâtre (ō-ā), ած. Դեղնորակ, դեղնկեկ։ || ար. Դեղնորակը։

Jaune (ō), ած. Դեղին ☞ դեղնած (չերմ)։ 2 Դեղնագոյն (ցեղ)։ || Être —, Դեղնած ըլլալ (յողնենքէ ևն.)։ || ար. Դեղին գոյն, դեղինը. — citron, (լեմոնի դեղին). D'un — d'aurore, (բրքմագոյն)։ 2 Դեղին ներկ. — de Naples։ 3 Դեղնուց (հաւկթի)։ || — antique. հ. մ. Նումիդական †։

Jaunet, ette (ō), ած. Դեղնուկ։ || ար. Ոսկի դրամ, դեղին. —. [նեցնել։

Jaunir (ō), չ. Դեղնիլ։ || ն. Դեղ-

Jaunissant, e (ō-ǐ). ած. Դեղնող։

Jaunisse (ō). էգ. Մարմի դեղնութիւն։ 2 Դալուկ. սարըլըգ. բժ.

Jaunissement (ō). ար. Դեղնացում։ 2 Դեղնում։ (գի)։

Javart, ար. Ոտնուռ ✝ (ձիու ու ե.

Javeau (ժō). ար. Սկաւառ կղզի (յորդութենէ մը ձեւացած)։ (փորակ)։

Javelé, e, ած. Անձրեւատեւ ✝

Javeler, ն. Կտրած ցորենը դէզ դէզ ձգել որ չորնայ, օրանել ✝։ ‖ չ. Դեղնիլ (որաններու)։

Javeleur, ար. Կտրած ցորենը դէզ դէզ ձգող որ չորնայ, օրանող ✝։

Javeline, էգ. Երկար ու բարակ նիզակ, սունակ ✝։

Javelle; էգ. Կտրուած դէզ մը ցորեն՝ որուն կապելէ յառաջ, օրան ✝ 2 Բաւրունակի (սամա տալը) խուրձ։ 3 Ժավելա(ջուր)։

Javelot, ար. Նիզակ. մըզրագ։ 2 Տեսակ մ'օձ, նետօձ։ (լուգլեալս)։

Je, դեր. Ես. — soussigné. (ստո-

Jeannette (In), էգ. Վզէ կախուած խաչ։ (անխելք.

Jeannot (In). ար. Անփորձ, խակ.

Jectisses, ած. յգ. Փոխադրեալ կամ փոխադրելի (հողեր)։

Jéhovah (ժէ'օ), ար. Որ էն, Եհովա։

Jejunum (ժէ-ժօմ), ար. Սինաղի դատարկաղի։

Jérémiade, էգ. Ստէպ ու ձանձիր ողբում, երեմիական։

Jésuite, ար. Ճիզվիթ, Յիսուսեան (կրօնաւոր)։ 2 Կեղծաւոր, ճիզվիթ։

Jésuitique, ած. Յիսուսեանց, ճիզվիթական։

Jésuitisme (ս). ար. Յիսուսականութիւն ✝ 2 Ճիզվիթութիւն։

Jésus, ար. Յիսուս. Papier —. (մեծադիր Թուղթ մը, յիսուսաթուղթ ✝)։ ‖ De —, Յիսուսեան (միաբանութիւն)։

Jet, ար. Արձակելը, նետելը ☞ (քար)ընկէցութիւն, (հրա)ցանութիւն, (նր)ձգութիւն, (ցանց)արկ. Armes de —, (ձգաչէն ✝)։ 2 Կաղապարի մէջ Թափելը, ձուլում. D'un seul —, (միաձոյլ. 2 Մէկ ձուլումով, մէկ շնչով. փ.)։ Premier —, (ուրուագիծ, նախագիծ)։ Du premier —, (առաջին անգամէն)։ 3 Ցայտում (հեղուկի՝ շողիի) ☞ (ջր)ցայտ։ 4 Յնցուղ (լուսոյ)։ 5 Ծառի նոր շառաւիղ, ատեղն, (որ և՝ — de bois). Faire de beaux —, (գեղեցիկ շառաւիղներ արձակել)։ — de la vigne, (տորք)։ D'un seul —, (անմասնակ ✝ միաձիգ ✝ [ցայկ])։ 6 Ծով Թափելը, ծովարկութիւն ✝ (ապրանքի)։ 7 Գրկնուած՝ ծալած (փաԹերու. ևլն.)։ ‖ — de pierre. Քարընկէց մը. պիր թաշ աթըմը։ | — d'eau, Շատրուան, ջրցայտ։ | — d'abeilles, ՓեԹակաԹող մեղուապար ✝։

Jeté, ար. Կիսաքայլ (կաքաւի մէջ)։

Jetée, էգ. (Նաւահանգստի բերան) Թումբ. սէտտ, սըէտս։ 2 Ճամբու վրայ Թափուած քար ու աւազ, ափէնք ✝ 3 Նոր պար մեղուներու (՝Նորապարս ✝։

Jeter, ն. Նետել ☞ (նր)ընկէց. (ծովա)մոյն, (հրա)բուխ. — au vent. (հովի տալ, երնել)։ 2 Ձեռքէ նետել (զէնքեր)։ 3 Ծով նետել (ապրանք)։ 4 Փլել՝ վար առնուլ (տուն). (որ և՝ — bas)։ 5 Դնել՝ ձգել (հիմեր) ☞ (հիմն)արկել։ 6 Լեցնել (զօրք՝ բերդի մէջ)։ 7 Ձգել (գլուխ՝ դէպ ի ետև)։ 8 Ձգել (վերարկու՝ մէկու կռնակ)։ 9 Վերագրել, նետել՝ ձգել (մէկու վրայ, փ.)։ 10 Ձգել (բող՝ բանի մը վրայ)։ 11 Ձգել (վախ), ազդել (դող) ☞ (զարհուրե)ցնել։ 12 Ձգել (գժտութիւն), (պառակտ)ել։ 13 Ձգել (լոյս՝ առուեր)։ 14 Թողուլ (խայտառակութիւն՝ ճակտի վրայ)։ 15 Տալ (գոյն՝ բանի մը)։ 16 Հանել՝ արձակել (բանադրանք) ☞ (բանադր)ել։ 17 Արձակել (լոյս), հանել (կայծեր) ☞ (ծխ)ել, (հրա)բուխ, (—)ցայտ։ 18 Արձակել ծիլեր, (որ և՝ ած.) ☞ (ծլ)իլ, (ծլ)արձակ. — des œufs, (ձուածին լինիլ)։ 19 Հանել (Թարախ), (որ և ած.). (Թարախ)ել։ 20 Հանել (գահու վրայ). Il fut — malgré lui sur le trône. 21 Նոր խումբեր՝ պարեր հանել (մեղուաց)։ 22 Հանել (ջուր)։ 23 Հանել (հառաչանք) ☞ (հառաչ)ել, ձգել (ձայներ)։ 24 Հանել աչքէն (արտասուք)։ 25 Թափել (արտօնակլիր)։ 26 Դուրս Թափել (սրտի Թոյն)։ 27 Ձուլել, Թափել. — en sable. (աւազի մէջ կաղապարն հանել։ 2 Մէկ շնչով կլլել)։ 28 Մէկու բերանը

բանալ. Feignons, pour le — sur l'amour de son maître: 29 Թողուլ (ճերմակ անգլ.), տղ. 30 Ծակքերը առնել (հացուածին), նկ. 31 Որսի արձակել (բազէն): || — par terre, Տապալել, զգետնել: 2 Փլել (տուն): | — loin, Նոքի ձգելու պարտաւոր ըլլալ: 2 Բամնահրել: | — son bien par les fenêtres, Ինչքը վատնել՝ ծովը Թափել: | — feu et flamme, Հուր ու բոց շնչել կրակ կտրիլ: | — son feu, ԲարկուԹիւնը Թափել: 2 Խելքին բոլոր ոյժը Թափել: | — la pierre à qn. Պարսաւել, դատապարտել: | — le chat aux jambes de, Յանցանքը մէկու վրայ նետել: | — la poudre aux yeux, Աչք խաբել, աչք ներկել: | — sa langue aux chiens, Չկրնալ գուշակել, պարտուԹիւնը խոստովանիլ: | — son bonnet par-dessus les moulins, ԴատմուԹիւնը ուր կապելը չգիտնալ: 2 ՊատշաճուԹիւններն՝ այլոց կարծիքներն առ ոչինչ գրել: | — y son bonnet, ԴժուարուԹիւնը չկրնալ լուծել: | — la manche après la cagnée, Վհատած Թողուլ գործ մը, ձեռընԹափ լինիլ: | — une chose à la tête de qn. Ոչինչ գնով տալ (ապրանք): 2 Զինդրուած՝ տալ (աղջիկը): | — qch. au nez de qn. Բան մը մէկու երեսին զարնել, ֆ. | — au sort, Վիճակի դնել, վիճակ ձգել: | — sur le papier, Շուտ մը գրի զարնել: || Se —, յ. Նետուիլ ☞ (ծով)ընկէցիկ, (գետա)վէժ: 2 Վատնուիլ՝ ծով Թափիլ (ատկի), ֆ. 3 Թափիլ (գետի): 4 Գալ (ծունկի), (ծնրա)դրել: 5 Իյնալ (մէկու ծունկերուն): 6 Նետուիլ՝ իյնալ (Թըշնամեաց հողի վրայ): 7 Իյնալ՝ նետուիլ (ուրիշ գիտումներու մէջ): 8 Ինքզինք նետել՝ ապաստանիլ (վանքի մը մէջ): || Se — à la tête de qn. Զինդրուած՝ ինքզինք առաջարկել, մէկուն վրայ իյնալ: | Se — au travers, Բան չպահել խօսիլ: | Se — au travers, à la traverse, entre, Գալ նեղել՝ անհանգիստ ընել: | Se — sur, Խօսիլ (բանի մը վրայ): | Se — sur la friperie de qn. (Մէկու) վրայ իյնալ: 2 Մասին փաԹտել մէկը, ֆ. || Se — à la côté, Նաւը եզերքը խրել՝ նըստեցնել:

Jeton (ժ), ար. Դրամաձեւ նշան, նիշ, գրամանիշ † խղ. 2 ՓեԹակաԹող մեղուապար †:

Jeu (յժ. — x), ար. Խաղ, (որ և ֆ.) ☞ (բառա)խաղ, (քարտա)խաղ. — de prince. — de la nature: 2 ԶուարճուԹիւն, զբօսանք. Ce sont — de prince. Se faire un — de qch. (անխորժ զգալ: 2 Խաղալիկ ընել): 3 Կատակ, խաղ. Par manière de —. — de main. — de main. — de vilain, (ձեռքի կատակ, իշու կատակ): 4 Գործ. Le dessous du —. Entrer en —, (որ և վէճի մը մէջ մտնել): 5 Ձեռքի ԹուղԹերը, խաղ, ֆըր. Couvrir. Cacher son —, (որ և՝ ափարքը՝ դիտումները յայտնի չընել). Donner beau —, (որ և՝ լաւ առիԹ տալ, հացին եղ քսել, ռ.). Il verra beau —, (գլխուն գալիքը պիտի տեսնէ): 6 Կազմածք (խաղի), (բազրմ, sեupէ), տախտակ (ճատրակի) ☞ (ճատրակա)րան. Un — complet. Un vieux —. Un — de cartes, (տրցակ մը քարտէս, խաղաքարտք): 7 Շահ. C'est son —. C'est son — de tirer l'affaire en longueur: 8 Խաղադրամ † խաղ. Jouer gros —, (որ և՝ մեծ վտանգի մէջ ձգել ինքզինք): 9 Սուր շարժելու ձեւ, զինաշարժուԹիւն. J'ai étudié son —. Je sais son —: 10 Խաղետղ, խաղարան. Un — de paume. — publics: 11 Գործելու եղանակ. Savoir le — de qn. 12 Գործածում (գեղարդի): 13 Զարնուածք (դաշնակի). Avoir le — brillant: 14 Փակաղակ (երգիոնի փողերու). — de flûtes. — de voix humaine: 15 Ներկայացում, ձեւացում. Ce comédien a le — noble: 16 Դիմային արտայայտուԹիւնք: 17 Յոյմունք (լուսոյ): 18 Շարժելու՝ խաղալու դիւրուԹիւն. Donnez du — à cette porte: 19 Շարժելու տեղ, միջոց (շրհանի մխոցի): 20 Խաղալը, շարժիլը, բանիլը (դարպասանկի՝ մեքենայի մասանց): || յժ. ՈւրախուԹեան դիք, Խաղք, դէջ. 2 Արշաւք, խաղք ☞ (ԻսԹմիա)կանք, (Նէմ)եայք: || En —, ԳործողուԹեան մէջ: | — d'esprit, Մտքի խաղ, խելքի խաղ: | — de combinaison, Հաշուոյ խաղ: | Avoir le — serré. Զգուշաւոր խաղով՝ շարժիլ: | Mettre

au —, Ոտավ գնել խաղին։ 2 Մեծ վը-տանգի մէջ ձգել։ | Mettre en —, Բանի մը մէջ մէկու անունը տալ, բանի մը մէջ խառնել՝ նետել (մէկը)։ 2 Գործածել, բանեցնել (ամէն հնարք)։ 3 Վտանգի մէջ դնել։ | Bon —, bon argent, Անկեղծօրէն, ճշմարտիւ, իրաւի։ | Le — n'en vaut pas la chandelle, Բանը չարժեր, չարժեր։ [(աւագ հինգշաբթի)։

Jeudi, *ար.* Հինգշաբթի. — absolu,

Jeun (à), *մ.* Անօթի փորանց, անօթի։

Jeune, *ած.* Մատաղ, մատաղորեայ, մատաղատի, փոքրատի, աղարծի (մանուկ), մատաղերամ (մանկտի)։ 2 Դեռաբոյս, նորահաս, ծաղկահասակ, մանկահասակ, դեռատի (աղջիկ), մանկամարդ (կին), անտիսական (պատանի). — domestique, (մանուկ ծառայ). — homme, (պարմանի, երիտասարդ). — garçon, (պատանի, պատանեկիկ). Le — Bedrossian, (Պետրոսեանի տղան). C'est un — fou, (խենթաւ երիտասարդ մ'է). Mourir —, (վաղամահ լինիլ). Redevenir —, (մատաղանալ). N'être plus —, (տարիքն առած լինիլ)։ 3 Պզտի, կրտսեր. Sa — sœur. Pline le Jeune։ 4 Մատաղ (ձի), կոտակ (այծ) ☞ (ոչխար)ակ։ 5 Նորատունկ (որթ), մատղաշ (ծառ), մատաղ (տունկ)։ 6 Ջուարթածաղիկ, նորաբողբոջ, նորածիլ (հասակ). Dès ses plus — ans, (մատաղ տարիքէ, ճիղմ՝ տղայ հասակէն)։ 7 Նորածիլ (սիրտ), երիտասարդական (ճաշակք)։ 8 Նորածին, նորահասակ, նոր. La nature était toute — encore։ 9 Նոր (կաթ), մատաղ (դէմք), առոյգ (ձայն)։ 10 Խակ, մանուկ. Je crois qu'il sera toujours —։ 11 Պարզամիտ, միամիտ. Vous croyez cela, vous êtes —։ || — premier, Միրահար, Թոր. || *գ.* Երիտասարդ. Faire le —։ || — de langue, Թարգմանցու աշակերտ (արեւելեան լեզուաց), ֆր.

Jeûne, *ար.* Բերանը բան չդնելը, անօթութիւն, անսուաղութիւն. — absolu, (ծոմ)։ 2 Պահք, (որ և գ.)։

Jeunement, *ար.* Իբր մանուկ, իբր երիտասարդ։ 2 Նոր բուսած. Cerf de dix cors —։

Jeûner, *չ.* Քիչ ուտել։ 2 Բան չուտել։ 3 Պահք բռնել, պահել։ 4 Ծոմել ☞ ծոմապահ։

Jeunesse, *էգ.* Մատաղութիւն, պարմանութիւն, երիտասարդութիւն. Première —, (մատաղ տարիք, պատանեկութիւն). Tendre —, (մատաղ մանկութիւն). Dans une — extrême, (մատաղ հասակի մէջ)։ 2 Առոյգ մնալը, առտիք † (մորքի)։ 3 Մանկութիւն (աշխարհի)։ 4 Երիտասարդութիւն, մանկտի. Enseigner la —։ 5 Երիտասարդք. La — turque. On arma toute la —։ 6 Նորութիւն (գինւոյ)։ 7 Մատաղութիւն (ձիու)։ 8 Մատղաշութիւն (ծառի)։ 9 Անխոհեմութիւն, տղայութիւն։ || Une —, Պարմանի։ 2 Պարմանուհի։ | De —, Երիտասարդ հասակէ։

Jeunet, ette, *ած.* Մատաղուկ, մատաղիկ։ [2 Ծոմապահ։

Jeûneur, euse, *գ.* Պահեցող։

Joaillerie, *էգ.* Ազնիւ քարեր, պակեղէնք † ճէվահիր։ 2 Ակնագործութիւն, ակնավաճառութիւն։

Joaillier, ière, *գ.* Ակնագործ, ակնավաճառ. ճէվահիրճի։ [կուլաշ †։

Jobard, *ար.* Ապուշ, դիւրահաւան,

Jockey (*ժօքի՛*), *ար.* Կառավար մանուկ՝ ձի հեծած, ժօքէ։ 2 Արշաւի մէջ ձի հեծնող, ձիարշաւիկ †։

Jocko (*f*), *ար.* Կապիկ մը, ժօքօ։

Jocrisse, *ար.* Անմիտ Ամբակում, *ը.* 2 Տան կնիկ-Կարապետը, *ը.* 3 Անշնորհք խակ ծառայ, անկոթ Կիրակոս, ժօքրիս։

Joie, *էգ.* Հրճուանք, բերկրանք, խինդ, ուրախութիւն † 2 Զուարճութիւն, ուրախութիւն. La — bruyante des convives։ 3 Վայելում, վայելք. Avoir la — d'une chose։ || Être à la — de son cœur, Bondir, Tressaillir de —, Հրճուիլ։ || *յգ.* Վայելմունք, հեշտութիւնք։

Joignant, e (Դ-Դ), *ած.* Կից (տուն)։ || *նխ.* Ճիշդ քովը, կից։

Joindre, joint, e (Դ), *ն.* Միաւորել, միացնել։ 2 Կպցնել, յարակցել (տախտակները)։ 3 Իրար միացնել (դատեր՝ գետեր)։ 4 Կցել, խառնել (երկու դաշտ)։ 5 Խառնել, զուգել, զուգորդել, լծորդել (օգտակարը հաճելիին)։ 6 Կապել, միա-

ցնել ։ 7 Աւելցնել ․ Joignez à cela que.... 8 Միանալ․ Le régiment a — sa divison։ 9 Կից լինիլ․ Une cabane qui — les murs du parc ։ 10 Ետեւէ հասնիլ։ ‖ — qn․ Ետեւէն հասնիլ։ 2 Գտնել։ | — les deux bouts․ Ծայրը ծայրին բերել, ֆ․ ‖ չ․ Լաւ միանալ, կցիլ։ ‖ Se —, յ․ Խառնուիլ, յօդիլ, միանալ, կցիլ։ 2 Միանալ (մէկու հետ)։ 3 Իրարու հանդըպիլ, իրար գտնել։ 4 Զուգուիլ (անասնոց)։

Joint, e (ժ), ած․ Կցեալ, միացեալ ☞ (ձեռնտ) մած․ Ci - —, (առկցեալ, առկից)։ ‖ — que, չ․ Միանգամայն ։ ‖ ար․ Ոսկրագօղ ։ 2 Կցուած՝ կիցք (քարերու)։ 3 Լաւագոյն կերպ՝ ճամբայ, ֆ․ Trouver le —։ ‖ — que, չ․ Ո՛չ միայն, աւելցուր որ ։ [Ճախանոցի տեղը կարճ (ձի)։

Jointé, e (ժ), ած․ Court - —։

Jointée (ժ), էգ․ Զոյգ ափ մը լեցուն, կուց մը (ցորեն)։

Jointif, ive (ժ), ած․ Յարեալ, կից։

Jointoyer (ժ-դուա), ն․ Շաղախ՝ զաճ լեցնել (քարակցուածներու մէջ)։

Jointure (ժ), էգ․ Ոսկրագօղ ։ 2 Կցուած՝ կիցք (տախտակներու)։

Joli, e, ած․ Սիրուն ☞ (մարմնա)-դեղ։ 2 Պատուական՝ աղէկ (պաշտօն)։ 3 Համովիկ, անուշիկ, հեգ․ Vous êtes — de me parler de la sorte, (այս կերպ խօսիլդ սիրուն է ստուգիւ)։ 4 Զուարթ, մտացի, աշխոյժ, հ․ ‖ Etre — garçon. Գինովնալ ։ 2 Մեծ ուտել ։ 3 Վիճակը գէշ լինիլ։ | Un — cœur, Պչրող, բեկբեկ ։ | Faire le — cœur, Կոտրտուիլ։ ‖ ար․ Սիրունը։ 2 Սիրուն կողմը, համովը։

Joliet, ette, ած․ Սիրունիկեկ, սիրունիկ։

Joliment, մ․ Աղէկ՝ սիրուն (պարել)։ 2 Լաւ կերպիւ, լաւ մը։ 3 Պատուական կերպով, լաւ մը, հեգ․ 4 Շատ. Nous avons été — téméraires ։

Jonc (ժօն), ար․ Կնիւն, ճիլ, սազ։ 2 Կնիւնէ ցպիկ, անփ․ 3 Ճրչանակը ճարթ հաւասար մատնի ։ ‖ — odorant. Վաղամեռուկ. բիպճիք մէքքէ։ | — du Nil. Պրտու ։ [յգ․ Կնիւնազգիք † բս.

Joncacées, Joncées (ժ), էգ․

Jonchaie (ժ), էգ․ Կնիւնաստան ։

Jonchée (ժ), էգ․ Գետնին սփռուած խոտք՝ ծաղիկք, խոտաւէտիքիւն ։ 2 Զարդ, կոտորած ։ 3 Թարմ պանիր, մածնաւուկ։

Joncher (ժ), ն․ Տարածել՝ սփռել (խոտք՝ ծաղիկք)։ 2 Ցիրուցան սփռել, ծածկել (դաշտ՝ դիակներով)։

Jonchère (ժ), էգ․ Կնիւնաստան, կնիւնուտ †։

Jonchets (ժ), ար․ յգ․ Խաղացուպք †։

Jonction (ժ), էգ․ Միաւորութիւն, միացում (բանակաց), խառնում (գետոց)։

Jongler (ժ), չ․ Ձեռնածութիւնք ընել, ձեռնածել †։

Jonglerie (ժ), էգ․ Ձեռքի շուտութիւն, ձեռնածութիւն։ 2 Ի՛ ռէակին ձեւեր ։

Jongleur (ժ), ար․ Ձեռնածու․ հօքքապազ ։ 2 Խաբող, խաբեբայ ։ 3 հ. ժ. Շրջիկ բանաստեղծ՝ երաժիշտ, շրջերգակ։

Jonque (ժ), էգ․ Չինաց և Հնդկաց նաւ մը, ժօնքայ ։

Jonquille (ժ), էգ․ Ոսկինարգէս, տկ․

Joseph, ած․ անփ․ Papier —, Բարակ ու Թափանցիկ Թուղթ մը, ժօզէֆին Թուղթ ։ [ատՁև ։

Jouail, ար․ (Նաւու) խարսխի փայ-

Jouailler, չ․ Քիչ ստկով՝ զբօսանքի համար խաղալ, զբօսնուլ ։ 2 Երաժըշտական † մուկերը փափցնել, ռ.

Joubarbe, էգ․ տ․ ս․ Գառնադմակ․ քայա՝ տամ քօրուղու։

Joue, էգ․ Այտ, Թուշ ☞ Թառ(չիր)։ 2 Երես ․ Donner sur la — à qn. ‖ Mettre en —, (Հրացանով) նշան առնուլ ։ | S'en donner par les —, Բոլոր ինչքերը կերուխումի տալ ։

Jouer, չ․ Խաղալ․ — de, du, au, avec ։ 2 Ստկով խաղալ, անփ․ 3 Զուարճանալ։ 4 Կատակել, խաղալ․ — sur les mots, (բառախաղել †)։ 5 Գործածել՝ շարժել (զօրծիք՝ զէնք)․ — de. ☞ (հնչ-ածաւոր)իլ։ 6 Զարնել (զաշնակ), հնչեցընել (փող), նուագել (արնգով), (արնգ)ել․ — de։ 7 Դառնալ (բանալիքի), բանիլ (մեքենայի՝ զսպանակի)․ շարժիլ (զսպանակի)․ Faire — toutes sortes de ressorts. (ամէն բար շարժել, ֆ․)։ 8 Շարժիլ՝ խաղալ (նաւու՝ իր խարսխի վրայ)։ 9 Ցայտել (աղբերանց)․ Les eaux jouèrent tout le jour։ 10 Պայթիլ (ականներ, բա-

ղցմ)։ 11 Այծամկութիւն (Թնդանօթի)։ 12 Երանգ երանգ լինիլ, ծփալ (կանաչի ու մանիշակագոյնի մէջ տեղ)։ || Faire —. Խաղցնել, բանեցնել (շրհան)։ 2 Պայթեցընել (ական, լաղըմ)։ 3 Շարժել, ոտք հանել (ամէն կիրքեր)։ | — serré. Զգուշաւոր խաղալ։ 2 Կռուան չտալ (հակառակորդի)։ | — cartes sur table. Դաղտնի բան չընել, բացէ ի բաց գործել։ | — bon jeu, bon argent. Կանխիկ ստակով խաղալ։ | Ne — que pour l'honneur. Առանց ստկի խաղալ։ | — à la baisse, à la hausse. Թուղթերու իջնելուն՝ վրայ գնելուն խաղալ։ | — au fin, au plus fin. Վարպետութիւն՝ խորամանկութիւն բանեցնել։ | — au plus sûr. Ապահովագոյնն ընտրել։ | — de malheur, de bonheur. Չախորդ երթալ, յաջող երթալ։ | — avec bonheur. Խաղի մէջ բաղդ ունենալ։ | — du bâton. Գաւազան խաղցնել։ | — d'adresse. Խորամանկութիւն՝ վարպետութիւն բանեցնել։ | — des mains. Ձեռքի կատակ ընել։ 2 Ձեռքերը գործ ածնել (ծեծել, զարնել)։ | — des mâchoires. Ուտել, ակռայ խաղցնել։ | — des jambes. Ոտքերը վերցնել փախչիլ, կրծիկը դնել, ու. | — des couteaux. Սուրերով կռուիլ։ | — de son reste. Մնացած ստակովը խաղալ։ 2 Իր ինչքը ուտել լմնցնել։ | — des gobelets. Սկահակներով աճպարարել † 2 Խաբելու աշխատիլ։ | — de la poche. Քսակը բանալ (վճարելու)։ | — de la prunelle. Աչքերով խօսիլ, աչք ունք ընել, ու. | — en (cœur). (Սրտիկ, զուփա) խաղալ՝ նետել, ևայլն. || Ն. Խաղալ (խաղ)։ 2 Նետել (Թուղթ) 3 Մեծ վտանգի դնել (կեանքը)։ 4 Զարնել, նուագել (եղանակ՝ դաշնակի վրայ), (որ և ան.)։ 5 Խաղալ, ներկայացնել, ձեւացնել, (որ և ան.). Il — Oreste. — un personnage. — un mauvais personnage, (գէշ վարմունք ունենալ)։ 6 Դեր խաղալ, ձեւացընել. — la douleur. — l'homme d'importance. 7 Կատարել, խաղալ (դեր)։ 8 Ծաղրել, ծաղրի առնել (բան մը)։ 9 Նմանիլ, տեսքն ունենալ. Cette étoffe — la soie. || — qn. Խաբել, նետել, ջ. 2 Հետն իյնալ, ծաղրի առնել։ | — le jeu. Ըստ կանոնի խաղալ։ | — un récit. Ձեւերով՝ շարժումներով պատմել բան մը։ | — la comédie. Դերասանել † 2 Խնդալու՝ զուարճալի բաներ ընել։ 3 Զգացումները կեղծել, ձեւացնել։ | Ne — que l'honneur. Առանց ստկի խաղալ։ || Se —, չ. Խաղցուիլ։ 2 Նուագուիլ։ 3 Խաղալ, զբօսնուլ. Se — de. Il ne faut pas se — à son maître. Ne vous — pas à cela. Faire qch., en se jouant, (դիւրին մը՝ որպէս թէ խաղալով մ'ընել)։ 4 Խաղալիք սեպել, խաղալ (դժուարութեանց հետ). Se — de։ 5 Խնդալ, ծաղրի առնել (մէկը՝ բան մը). Se — de։ 6 Խաղալիկ ընել, խաղալ (ուրիշներու կեանքի հետ). խաղալ (կատուի՝ մկան հետ). Se — de։ || Se — de qn. Ծաղրել, վրան խնդալ։ 2 Խաղալիկ ընել։ 3 Խաբել, խաբխբել։ | Se — à qn. Յախուռն յարձակիլ վրան։ | Se — soi-même. Ինքզինք խաբել։

Jouet, ար. Խաղալիկ (մանկանց)։ 2 Խաղ, խաղալիկ, է. ☞ (կոհակս) կոծ։

Joueur, euse, է. Խաղացող ☞ (գնդա)խաղաց։ 2 Խաղամոլ, ան. 3 Առընկով խաղցող, դրամախաղաց. Bon —, Beau —, (անտարբեր խաղացող)։ 4 Զարնող (դաշնակ) ☞ (քնարա)հար։

Joufflu, e (ֆլ), ած. Մեծայտ, Թուշերը մեծ, Թշեղ։

Joug (ժուկ), ար. Եզնալուծ, լուծ։ 2 Ծառայութիւն, անուր, լուծ։ 3 (Կշիռքի) լուծ։ 4 Զաղանաց կամար, ձաղակամար † հ. իտ.

Jouir, չ. Հեշտանալ, վայելել. — de, (որ և ան.)։ 2 Հաճոյք զգալ, ուրախանալ. — de la détresse de qn. 3 Հեշտանալ (լաւ պատառով մը)։ 4 Վայելել, տէր լինիլ, ունենալ (երկիր՝ պաշտօն). Il ne — pas de sa raison. (պակաս է, ցնդած է)։

Jouissance (ֆ), էգ. Բերկրանք, հաճոյք, վայելք։ 2 Վայելում։ 3 Վայելում, գործածում (ինչքի՝ իրաւունքի մը)։ 4 Տոկոսի կամ բաժնի իրաւունք։ 5 Տոկոսամճար † (ակրութենէ). — du 22 mars. Խաղկլիք Գ. † ։ — X.

Joujou, ար. Խաղալիկ (մանկանց),

Jour, ար. *Օր*. Un de ces —, Quelqu'un de ces —. Au premier —, (*այս օրերս*). Tous les deux —, (*օր ընդ մէջ*). Il est dans ses mauvais —, (*դէշ օրն է*)։ 2 *Ցորեկի՝ արեւու լոյս, արև, ցորեկ*. Petit —, (*արշալոյս*). Avant le —, (*չլուսցած*). Faire —, (*օրը լուսնալ, առաւօտիլ*). Le — se lève, (*կը լուսնայ*). Le — venu, (*լուսնալուն*). Grand —, (*պայծառ արեւ ։ 2 Հրատարակութիւն*). Au grand —, (*ի լոյս, յայտնապէս*). Il est déjà grand —, (*ցորեկ է արդէն*). Mettre au grand —, (*բացայայտ ընել*). En plein —, (*ցորեկ ատեն*). Tant qu'il est —, (*մինչ ցորեկ է*). Il est — chez lui, (*քունէն ելած է*)։ 3 *Լոյս (ճրագի՝ կազի)*։ 4 *Կեանք*, (*որ և յգ.*). Perdre le —. Je tremblais pour vos —. Ceux qui m'ont donné le —, (*ծնողքս*)։ 5 *Պայծառութիւն, լուսաքանութիւն, լոյս*. Jeter du — sur des questions. 6 *Լուսաւորում, լոյս* (*առարկայից*). Ce tableau devrait être placé dans un autre —, (*այս պատկերս պէտք էր լոյսն ուրիշ կողմէ առնուլ*)։ 7 *Լոյս*. Dans ce tableau le — vient d'en haut. 8 *Լուսամուտ*. Des — bien pratiqués. 9 *Պատռուածք, փեռեկում*. Il y a du — entre ces deux planches. 10 *Ելք, ճարք, լոյս*. Je vois — à réussir. || յգ. *Ժամանակք, օրեր*. Plein de —, (*մի տարիքը, խիստ ծեր*). Sur nos vieux —, (*մեր ծերութեան մէջ*)։ || — de l'an, *Կաղանդ*։ | À —, *Աչք աչք, ծակ ծակ, ծակոտկէն, հիւսկէն, լուսանցիկ* † 2 *Խաղխամեայ, վանդակակերպ*։ | Tous les —, *Ամեն օր*։ 2 *Օրէ օր*։ | Du —, *Այսօրուան, օրուան*։ | D'un —, *Վաղանցուկ, միօրեայ, առօրեայ (ծաղիկ)*։ | De nos —, *Մեր օրերը*։ | De mes —, *Կենդանութեանս մէջ*։ | De tous les —, *Սովորական, հասարակ*։ | De — à autre, *Ատեն ատեն*։ | Du — au lendemain, *Այսօր վաղը*։ | Au — la journée, *Օրն.օրին (ապրիլ)*, (*որ և* Au — le —)։ 2 *Առանց հաստատ մարի մը*։ 3 *Շարունակ*։ | Mettre au —, *Կեանք տալ*։ 2 *Հատանել*։ 3 *Ի լոյս ընծայել (գիրք)*։ 4 *Հրապարակել (բան մը)*։ | Mettre en —, *Պատշաճ լոյսի մը դիմաց դնել*։ 2 *Լաւ Ձև մը տալ, ֆ.* | Mettre dans son —, *Յարմար լոյսի մը դնել (պատկեր)*։ 2 *Լաւ կերպիւ ներկայել՝ ի յայտ բերել*։ | Mettre. Placer à son —, *Իր պատշաճ լոյսին դնել (պատկեր)*։ | Mettre à tous les —, *Ամէն ատեն գործածել, չափն անցընել*։ | Se mettre à tous les —, *Ինքզինք չխնայել, ամենապզտի բաներու մէջ խոկ մտնել*։ | Se mettre à —, *Նամակները՝ հաշիւները կարգադրել*։ | Se faire —, *Յայտնուիլ*։ 2 *Անցնիլ*։ 3 *Ճամբայ բանալ*։ 4 *Իրեն ճամբայ բանալ*։

Journal, ար. (յգ. —**aux**), *Օրագիր, լրագիր* ☞ (*շաբաթա*)*գիր*։ 2 *Օրագիր, օրագրութիւն*։ 3 *Օրհաշիւ*, (*որ և* Livre —)։ 4 *Ծ. ժ. Անդերու չափ մը, օրավար*։

Journalier, lère, ած. *Օրական, ամենօրեայ*։ 2 *Մէկ օրէ միւսը փոխուող, յեղյեղուկ*։ || ար. *Օրականով բանւոր, սարակ Գ.*

Journalisme (ս), ար. *Լրագրութիւն*։ 2 *Լրագիրք*։ 3 *Լրագրի ազդեցութիւն, լրագրականութիւն* †։

Journaliste, ար. *Լրագրիչ*։

Journée, էգ. *Օր*։ 2 *Օրական գործ*. Homme de —, (*օրական բանող, սարակ Գ.*)։ 3 *Աւուրչէք, օրական*. On lui doit dix —. Il a bien gagné sa —։ 4 *Մէկ օրուան ճամբայ, օրագնաց*. La — est trop grande. Marcher à petites —։ 5 *Ճակատամարտի օր, ճակատամարտ*. La — de Fontenay. || À la —, *Օրական (բանիլ)*։ 2 *Շարունակ (ատել)*։ | À grandes —, *Մեծարշաւ (ճամբայ ընել)*։
[*Աստուծոյ օրը*։

Journellement, մ. *Ամեն օր*.

Joute, էգ. *Արդնընկէց խաղ (ձիաւորաց), նիզակամարտ, նիզակախաղութիւն* † 2 *Պուպար, կռիւ*.

Jouter, չ. *Նիզակամարտիլ*։ 2 *Կըռուիլ (աքաղաղներու)*։ 3 *Մրցիլ, մաքառիլ*։

Jouteur, ար. *Նիզակամարտ՝ նիզակախաղ (ձիու վրայ)*։ 2 *Մրցող, ֆ.*

Jouvence, էգ. Fontaine de —, էգ. *Մատաղացուցիչ աղբիւր, գէջ.*

Jouvenceau,elle (ժ·սօ), գ· Պատանի, պարմանի, (էգ· պարմանուհի)։

Jovial,e, ած· Կատակ ու ծիծաղ սիրող, զուարթաբարոյ։ 2 Զուարթ (դէմք)։

Jovialement, մ· Զուարթութեամբ։ [թիւն †։

Jovialité, էգ· Զուարթամտու-

Joyau, ար· Գոհար, պսակ † ‖ յգ· Պակեղէն †։

Joyeusement, մ· Խնդալից, զուարթօրէն։ [կամ բան։

Joyeuseté, էգ· Խնդալու խօսք

Joyeux, euse, ած· Ուրախ, զուարթ, շէն։ 2 Ուրախալի (կեանք)։ 3 Ցնծալից (ձայներ)։

Jubé, ար· Եկեղեցւոյ դասի ու խորանի միջեւ բարձր տեղ, հուպէ, միջնաբեմ † ‖ ..., Հպատակութեան՝ ըզգաստութեան (գալ)։

Jubilaire (էռ), ած· Յոբելեանի 2 Յոբելեաններորդութեանց պատրաստուած։

Jubilate, ար· Կարմիր կիրակի (Զատկէ ետք)։ [թիւն, ցնծութիւն։

Jubilation, էգ· Մեծ ուրախու-

Jubilé, ած· Յիսուն տարի պաշտօն վարած, յոբելենիկ † ‖ ար· Յիսներորդ տարեդարձ, յոբելեան, յիսնամեակ· Mariage de —։ 2 Յոբելեան ներողութիւն (կաթոլիկներու)։ 3 Ամ թողութեան, յոբելեան տարի (Հրէից)։ ‖ Faire —, Խաղն աւրել՝ խառնշտկել։ | Faire son —, Յոբելեան ներողութեան համար ամէն պարտքերը կատարել։ [ցնծալ։

Jubiler, չ· Ցնծումի մէջ լինիլ,

Jucher, չ· Ոստի կամ ձողակի վըրայ դադարիլ, թառիլ։ 2 Բարձր տեղ մը՝ ցիցը բնակիլ· թառիլ։ ‖ ն· Բարձր տեղ մը դնել, ցիցը հանել, ... ‖ Se —, ղ· Թառիլ։ [(հաւնոցի մէջ)· Թառ։

Juchoir, ար· Թառելու փայտեր

Judaïque, ած· Հրէական, յուդայական։ 2 Տառական (մեկնութիւն)։ 3 (Հրէա)բար։ [ւան։ 2 Վերստին հրէացած։

Judaïsant, e (Ձ), ած· Հրէադա-

Judaïser, չ· Հրէական օրէնքի հետեւիլ, հրէանալ։ 2 Տառապէս մեկնել։

Judaïsme (ս)։ ար· Հրէականութիւն, հրէութիւն։

Judas (տա), ար· Յուդա։ 2 Մատնիչ, յուդայ, (որ և ած·)։ 3 Տախտակամածի ծակ՝ վար նայելու, յուդայածակ † ‖ De —, Շառագոյն (մազ)։

Judelle, էգ· Թռչուն մը, ժուռէլա։

Judicature, էգ· Դատաւորութիւն։

Judiciaire (էռ), ած· Դատաւորական։ 2 Ատենական, դատաստանական։ 3 Ատենական (ճիւղ), հռ· 4 Դատողական (կարողութիւն)։ ‖ էգ· Դատողականը †։

Judiciairement (է), մ· Ըստ օրինաց դատաստանի, դատաստանապէս †։

Judicieusement, մ· Դատողութեամբ (խօսիլ)։

Judicieux, **euse**, ած· Դատողութեան տէր, դատող, տրամախոհ † 2 Դատողութեամբ՝ խելացի (ընտրութիւն)։

Juge, ար· Դատաւոր։ 2 Դատարան· ...· Renvoyer devant le —։ 3 Իրաւարար, դատաւոր։ 4 Ճանչցող, հասկցող, դատաւոր· Il est mauvais — en cela։ ‖ Les Juges, Գիրք Դատաւորաց։

Jugé, ած· Անփոյթ (surru) առնըւած (մարդ)։ ‖ ար· Le mal —, Պակասաւոր վճիռ։

Jugement, ար· Դատաստան։ 2 Վճիռ։ 3 Դատում, կարծիք, դատաստան· Au — des docteurs։ 4 Տրամախոհութիւն, դատողութիւն· Il manque de —։ ‖ Mettre qn· en —, Դատի տակ ձգել։

Juger, ն· Դատել։ 2 Որոշում ընել, վճիռ տալ, վճիռ կտրել· դատել։ 3 Կարծիք կազմել՝ յայտնել, դատել։ 4 Համարիլ, կարծել· — à propos· — nécessaire de։ 5 Միտք բերել, խորհիլ, իմաստասիրել· Jugez quelle fut ma joie։ ‖ չ· Դատել։ 2 Կարծիք կազմել, հասկնալ, գնահատել· — de։ 3 Ճանչցող լինիլ, գնահատել· Il — bien de la poésie· Juger des coups· (երկու կողմի խաղացուածքը դիտել։ 2 Պայքարի՝ դէպքերու հանդիսատես լինիլ)։ 4 Երեւակայել, միտք բերել· Jugez de ma surprise։ ‖ Se —, ղ· Նայուիլ, դատուիլ։ 2 Ինքզինք կամ իրար դատել։

Jugulaire (էռ), ած· Վզի, փողական ☞ փող(երակք)։ ‖ էգ· Փողերակք։ 2 Կզակակապ (սաղաւարտի)։

Juguler, ն. Մորթել․ 2 Կործանել, տունը փլել․ 3 Հոգին հանել, ը.

Juif, ive, գ. Հրեայ․ 2 Վաշխառու․ 3 Ագահաճառ, զօշաքաղ․ ‖ Comme un —, Բոլիկոսի պէս (հաւատաւոր լինել)․

Juillet, ար. Յուլիս․

Juin (ժիւէն), ար. Յունիս․

Juiverie, իգ. Հրէից Թաղ, հրէանոց․ 2 Ապօրինաւոր տոկոսի, վաշխական առկարկութիւն․ 3 Վաշխառական հաստատութիւն, վաշխառութ †․ {ճիւճնաղ․

Jujube, իգ. Պտուղ մը, յունապ․

Jujubier, ար. Յունապի․ ճիւճնաղ աղաճը․

Jule, ար. Օձաստանոր մը, նուլիկ․

Julep (էբ), ար. Հանդարտիչ ըմպելի մը, ճուլապ․

Julien, ienne, ած. Յուլեան․ ‖ իգ. Բանջարներով Թան, ընդարպուր † խառնաԹան † 2 ՄեԹուր, տկ. մէճսուր․

Jumart, ար. Մտացածին անասուն մը, կովէշ, ցլէշ․

Jumeau, elle (ō), ած. Երկուորի, երկուորեակ, համածին․ էքիզ․ 2 Զոյգ, երկակի (գնդերը)․ ‖ գ. Երկուորեակ․ ‖ Les —x, Զոյգգնդերը † անտ.

Jumelles, իգ. յհ. Զուգադիտակ † զուգակ․ 2 Զոյգնեծանք † (մեքենայի)․

Jument (ì), իգ. Մատակ ձի, ճալիկ, զամբիկ․

Jungle (ժօղ), իգ. Եղեգով ծածկուած Թաւուտ դաշտ, ճունկլա․

Junon (եօղ), իգ. Հերա, դից. և առփ. Oiseau de —, (սիրամարգ)․

Junte (ժօնդ), իգ. Խորհրդի ատեան, խորհուրդ, ժունդա, Սպ. և ՓորԹ.

Jupe, իգ. Շրջազգեստ․ ճիւսան․

Jupin (ì), ար. Արամազդ, ը.

Jupiter (էռ), ար. Դիոս, Արամազդ․ 2 ԼուսնԹագ (մոլորակ)․ 3 Անագ, գալայ, հ. գ.

Jupon (ì), ար. Կարճ շրջազգեստ տակէն, վտաւակ † միւօ․

Jurande (ì), իգ. Արուեստապետութիւն․ էսնաֆ քէթխուտալըղը․ 2 Արուեստապետք․ ((հող)․

Jurassique (ս), ած. Ժուրայեան

Jurat, ար. հ. ժ. Քաղաքապետական մը, ֆր.

Juratoire, ած. Caution — Երդմամբ երաշխաւորութիւն, դատ.

Juré, e, ած. Երդմամբ խոստացուած, երդուեալ․ 2 Ուխտեալ (Թշնամի)․ 3 հ. ժ. Երդուեալ (կտաւագործ) : Maîtres —, (երդուեալ արուեստապետք)․ ‖ ար. Երդուեալ քաղաքացի դատաւոր, երդուեալ․ 2 հ. ժ. Երդուեալ արուեստապետ․ 3 հ. ժ. Համայնքի մը ժողովական․

Jurement, ար. Հայհոյանք, յիշոց․ քիւֆիւր․ 2 Փուճ երդում․

Jurer, ն. Երդնուլ. Je — par le Seigneur, (Աստուած վկայ, կենդանի է Տէր)․ 2 Ուխտել, երդնուլ․ 3 Հաստատ որոշել, վճռել, ուխտել․ Votre perte est —․ 4 Հայհոյել. — le nom de Dieu․ ‖ — ses grands dieux, Բազէ ի բաց երդնուլ․ ‖ չ. Երդնուլ․ Je — par le Seigneur, (կենդանի է Տէր)․ 2 Երդումներ ընել․ 3 Հաստատել, պնդել. Il ne faut — de rien․ 4 Հայհոյել. — comme un païen, (սոսկալի հայհոյութիւնք ընել)․ 5 Իրարու դէմ լինել, չյարմարիլ. Le vert — avec le bleu․ 6 Գէշ ձայն հանել, ճռնչել (ջութակի)․ 7 Մռնչել (բարկացած կատուի)․ ‖ — sur la parole du maître, Փիլիսոփայի մը կուրօրէն հետեւիլ․ ‖ Ne — que par qu. Մէկու վրայ կոյր հաւատք մ'ունենալ․ ‖ Se —, Իրարու երդնուլ՝ ուխտել․ 2 Երդմամբ հաստատուիլ.La paix se jura entre eux․

Jureur, ար. Երդմնահար, երդմնաւէր † 2 Երդում առնող (անգիր օրէնքի մէջ)․ 3 Հայհոյիչ․

Juridiction, իգ. Իրաւասութիւն (դատաւորի)․ Cela n'est point de votre —, (ատոր մէ խառնուիր, գիտնալու բանդ չէ այդ)․ 2 Ատեան․ Ce juge appartient à telle —․

Juridictionnel, elle (ʼn), ած. Իրաւասական․

Juridique, ած. Ըստ օրինաց դատաստանի, ատենական․

Juridiquement, մ. Դատաստանով, —նօրէն․ {օրէնսգէտ․

Jurisconsulte, ար. Իրաւագէտ․

Jurisprudence (ì), իգ. Օրէնսգիտութիւն․ 2 Իրաւագիտութիւն․ La

— romaine․ 3 Դատական եղանակ, դատելու կերպ։

Juriste, *ար.* Իրաւագիտական խնդրոց վրայ գրող, իրաւաբան։ [Հայհոյանք։

Juron (՝), *ար.* Սովորական յիշոց։ 2

Jury, Juri, *ար.* Ցանցանքի մասին վճիռ կարող քաղաքացեաց ժողով, երդուեալք։ 2 Քննիչ յանձնախումբ. — de peinture. — d'expropriation.

Jus (*ժիւ*), *ար.* Ջուր, քամուք (կենդանի). — de la vigne, de la treille, (գինի)։ 2 (Մսի) ջուր։ 3 Մուզ (մաստուտակի)։ [տեղատուութիւն։

Jusant (՝), *ար.* Տեղատուութիւն,

Jusque *կամ* **Jusques**, *նխ.* Մինչև ց(առարկա)։ 2 Մինչև անգամ. Tuer jusqu' ux femmes. ‖ Jusqu'ici, Որ և՝ մինչև այս կէտս, ցարդ։ | — là. Որ և՝ մինչև այն կէտը։ 2 Այդչափ։

Jusquiame, *էգ.* *տ. ս.* Բանգ, պէճf օթու։ [ման, հ.

Jussion (՝), *էգ.* Արքունի հրա-

Justaucorps (*դՍ*), *ար.* Մէջք սեղմող հագուստ՝ մինչև ծունկերը, վարտապանակ։ *յգ. ն.*

Juste, *ած.* Արդար։ 2 Արդարաբան, —գործ, —դատ։ 3 Իրաւացի (բան), արդարակշիռ (վարձք). Comme de —. (ինչպէս իրաւունք է)։ 4 Իրաւացի՝ արդարացի (կշռակամք), արդար (բարկութիւն)։ 5 Ճշգրիտ, ճիշդ (ձայն՝ ականջ՝ կշիռ՝ գաղափար). Cette pensée est —։ 6 Ճշգաձայն † (նուագարան)։ 7 Ճշգիւ յարմարող, ճիշդ ու ճիշդ, քաշայարմար (բանի մը)։ 8 Անվրէպ (հրացան)։ 9 Կարճ (հագուստ), նեղ (մուճակ). Il est chaussé trop —. (մուճակները խիստ նեղ են)։ ‖ — Dieu! — ciel! Տէր Աստուած, արդարադատ երկինք։ ‖ *ար.* Արդար։ 2 Արդարը։ 3 Ուղղագործ, արդարագործ։ ‖ *մ.* Ճշգութեամբ, ճշգիւ, ճիշդ, (որ և՝ Tout —)։ 2 Ճիշդ տեղին (զարնել)։ 3 Ճիշդ ու ճիշդ. Cela entre —. Cela sera bien —, (ատենը նեղ նեղ պիտի բաւէ, ճիշդ ու ճիշդ պիտի գայ)։ ‖ Au —, *մ.* Ճշգրտիւ, ճշգիւ։ [դարապէս։ 2 Ճշգիւ, ճիշդ։

Justement, *մ.* Իրաւապէս, ար-

Justesse, *էգ.* Ճիշդ գալը, յարմարութիւն։ 2 Ճշգրտութիւն, ճշգութիւն (չափու) կցութիւն. — de l'oreille. (ճիշդ ականջ)։ 2 Ճշգիւ յարմարիլը, պատշաճութիւն (փոխաբերութեան մը)։ 3 Ուղղութիւն, ճշգրտութիւն (կշռոյ)։

Justice, *էգ.* Արդարութիւն։ 2 Իրաւունք, արդարութիւն. C'était —. De toute —, (ամեն իրաւունքներով)։ 3 Դատ կտրելու՝ իրաւունք ընելու իշխանութիւն, արդարութիւն. La — humaine, divine։ 4 Դատաւորութիւն. — de paix. (հաշտարար դատաւորութիւն)։ 5 Արդարութեան պաշտօնատուք՝ ատեանք։ 6 Արդարութեան պաշտօնարան. La —. *գմ.* 7 Իրաւատութիւն (աւատապետի). Haute —, Basse —։ 8 Կախաղան, —. ‖ *յգ.* Արդար գործեր, արդարութիւնք։ 2 (Երկնային) պատիժք։ ‖ Faire —. Արդար վճիռ կտրել։ ‖ Faire — de, Ըստ արժանւոյն պատժել։ 2 Իրաւամբ ապերել, դատապարտել (բան մը)։ | Faire — au mérite. Արժանիքը ճանչնալ։ | Se faire —, Ցանցանքը ճանչել, ինքզինք դատապարտել։ | Se faire — à soi-même. Իր դատը ինք կտրել, իր վրէժն ինքնին լուծել։

Justiciable, *ած.* և *գ.* Դատաւորի մ'իշխանութեան ենթարկեալ, դատելի։

Justicier, *ն.* Մահուան վճիռը գործադրել, մահ տալ։ ‖ *ար.* Արդարախորով, —ասէր։ 2 Դատելու իշխանութիւն ունեցող, դատող. Haut —, (բարձրագոյն դատաւոր)։

Justifiable, *ած.* Արդարանալի։

Justifiant, e (՝), *ած.* Արդարացուցիչ (շնորհք)։

Justificateur, trice, *ած.* Արդարացուցիչ։ ‖ *ար.* Գրերու հաւասարիչ, *տպ.*

Justificatif, ive, *ած.* Ջատագովիչ, արդարացուցիչ։ 2 Հաւաստի, ապացուցող։

Justification, *էգ.* Արդարացուցում։ 2 Հաստատում, ապացուցում (եղելութեան մը)։ 3 Արդարացում (մեղաւորի)։ 4 Տողերու երկայնութիւն, *տպ.*

Justifier, *ն.* Արդարացնել։ 2 Ջատագովել (ոճիրներ)։ 3 Հաստատել, իրաւունք տալ, արդարացնել (մարգարէութիւն)։ 4 Հաստատել, ապացուցանել (հակառա-

կը)։ 3 Հարկ եղած երկայնքը տալ (տողի), ներգ. (որ և ներգ.)։ ‖ Se —, չ. Արդարանալ։ 2 Ինքզինք արդարացնել։ 3 Իր խղճի առջև արդարացնել (բան մը)։ [թալի։

Juteux, euse, ած. Ջրոտ, հիւ-

Juvénile, ած. Երիտասարդական։

Juvénilement, մ. Երիտասարդական ձևով մը։

Juxtalinéaire (ք̄ռ.), ած. Ընթերատող ✝ յարադիր ✝ (Թարգմանութիւն)։

Juxtaposer, ն. Քովը դնել, ընթերադրել ✝ յարադրել ✝ ‖ Se —, չ. Յօդուիլ միանալ, յարադրիլ ✝։

Juxtaposition, էգ. Ընթերադրութիւն ✝ յարադրութիւն ✝ 2 Խուռնային աճում, խառնաճում ✝ (քարերու)։

K

Kabak, ար. Վարնոց կապելայ, կապելայի ✝ (Ռուսիոյ մէջ)։

Kabin, ար. Թողուած կնկան մը վըճարուած սակ, կապէնք։ [պակիրիայ, էգ.

Kahouanne (քաուն), էգ. Միջա-

Kakatoès (դուա), ար. Թռչնոց սեռ մը, քաքաթու։ [տակ ✝։

Kaléidoscope, ար. Գեղադի-

Kali, ար. Տեսակ մը օշնան, քալի, քօ. [լարտամաւ։

Kamichi, ար. Թռչուն մը, սագա-

Kan, ար. Խան (Թաթարաց)։ 2 Իշխան, խան։ [մը, խանչէր։

Kandjar, ար. Երկսայրի դաշոյն

Kangourou, Kanguroo (կ-ռու), ար. Անասնոց սեռ մը, ագեվազ։

Kaolin (կ̈), ար. Ճերմակ կաւ մը, քաօլէն։

Karabé, ար. Սաթ. քէհրիպար։

Karat (ռա), ար. Տ. **Carat**։

Karata, ար. Տեսակ մը հալուէ, քարաթա։

Katakoua, ար. Տ. **Kakatoès**։

Keepsake (քիփսէք), ար. Պարգեւցու՝ պարգեւի գիրք, յիշատակի գիրք։ գ. **—s**։ [քէփի։

Képi, ար. Կաշի գլխանոց (զօրաց),

Kératophyte, ար. Եղջերատունկ։

Kermès, ար. Տեսակ մը որդի պատեան՝ որ շիկակարմիր գոյն կուտայ, կարմրակ ✝ (որ և — animal)։ 2 Բուժական ըմպելի մը, կարմրակ. (որ և — minéral)։ 3 Սեղանի գինի մը, կարմրակ ✝ (որ և՝ **Alkermès**)։ [ինչ տեղեր)։

Kermesse, ար. Տօնավաճառ (ինչ

Ketmie, էգ. Մոլոշազգեաց սեռ մը, խաթմի։ [զարակրամ։

Kilo, Kilogramme, ար. Հա-

Kilolitre, ար. Հազարալիտր։

Kilomètre, ար. Հազարամէթր։

Kilométrer, ն. (Ճամբու մը վըրայ) հազարամէթրերը նշանակել։

Kilométrique, ած. Հազարամէթրական։ [նոց, քինկ։

King (քինկ), ար. Սրբազան Գիրք Չի-

Kino, ար. Բուժական նիւթ մը, քինօ։

Kiosque, ար. Հովանոց, քէօշք։ 2 Լրագիր ծախելու խանութիկ, քէօշք։

Kirsch, Kirsch-wasser (վասըռ), ար. Կեռասօղի, քիրշ։

Knout (քնուդ), ար. Խարազան կամ խարազանի տանջանք (Ռուսիա), քնութ։

Kopeck, ար. Ռուսի սակ մը, կոպեկ։

Kouan (կ̈), ար. Կարմրենի ✝ տկ.

Koumis (միս), ար. Ձիու կաթի շճուկ, գմուզ։ [տունկ մը, քուսօ։

Kousso, ար. Փորի որդերը ջնջող

Kremlin (շէն), ար. Ձարին ապարանքը ի Մոսկուա, քրէմլին։

Kreutzer (քօցռ.), ար. Դրամ մը, քարանթան, քրէօցէր, Գերմ. [(լեզու)։

Kymrique (քիմ), ած. Կիմրեան

Kyrielle, էգ. Տէր ողորմեա, լիտանեայք։ 2 (Երկար) շարք, երկար քարակ բան, երկայն ալէլուիա։

Kyste, ար. Փամփշտաձեւ այտոյց մը, քուշտ, փամփշտուռ ✝։

Kystique, ած. Բշտային, փամփշտուռային ✝։ [տութիւն։

Kystotomie, էգ. Փամփշտահա-

Լ

La, յօդ. էգ. (Սին)ը։ ‖ դեր. էգ. Զայն, զինքը, զնէ։

Là, մ. Հոն, հող։ 2 Այդ բանին մէջ։ 3 Աղէ, հապա, է՞հ նայինք. Là, dites-moi franchement։ 4 Այդ. Ce paresseux-là, (այդ ծոյլը). Cet homme-là, (այդ մարդը)։ ‖ De là, Այն տեղէն։ 2 Այն ատենէն։ 3 Անկէ, ադկէ, այդ պատճառով։ | Par là, Այն տեղէն, անկէ։ 2 Այն ճամբէն։ 3 Այն պատճառով, անկէ։ 4 Այն միջոցով, անով։ 5 Այդ խօսքերով։ ‖ Là-dessus, մ. Վրան։ 2 Ասոր վրայ։ 3 Այս մասին։ | Là-dessous, մ. Ասոր տակը, տակը։ [սանկ։

Là là, ձ. Աղէ, հապա, է՞հ։ 2 Սանկ

Labarum (օ), ար. Դրօշ Կոստանդիանոսի, լաբարոն։

Labeur, ար. Ծանր ու շարունակ աշխատութիւն, վաստակ, տաժանք † 2 Հերկ. չիմք սիւրմէ. Terres en —. Bête de —։ [2 Շրթնաձայն (գիր)։

Labial, e, ած. Շրթունքի, շրթնային։

Labié, e, ած. Շրթնաձեւ † (ծաղիկ)։ 2 Շրթնաւոր (տունկ)։ ‖ էգ. յգ. Շրթնաւորք։

Labile, ած. Տկար, սահեկան, գայթոտ։ 2 Թափող, դիւրաթեռ, բժ.

Laboratoire, ար. Գործանոց։ 2 Տարրագործարան, քնալուծարան †։

Laborieusement, մ. Դժուարութեամբ, դժուար։ 2 Աշխատելով։

Laborieux, euse, ած. Ժիր, երկասէր, աշխատասէր ☞ քեր. ժիրաժիր, քաջաժիր։ 2 Մեծաջան, աշխատալի, տաժանելի (խուզարկութիւնք)։ 3 Դժուար (մարսում)։ [չիմք սիւրմէ։

Labour, ար. Արօրադրութիւն, հերկ.

Labourable, ած. Հերկելի, վարոյ Գ. [հերկումն։ 2 Հողագործութիւն։

Labourage, ար. Արօրադրութիւն,

Labourer, ն. Արօրադրել, հերկել. չիմք սիւրմէք ☞ (ան)վար։ 2 (Խլուրդի՝ հրետի) փորել՝ խարխալել (հողը)։ 3 Զարդ ու բուրդ ընել, ակօսներ բանալ (հրետի՝ Թշնամւոյ կարգերու մէջ)։ 4 Խորշոմել, ակօսներ բանալ (վշտերու՝ ճակտի վրայ)։ 5 Հողին՝ յատակին քսկատուիլ (նաւու)։ 6 Տաժանքով գրել, տառապիլ (գործի նամակներով)։ 7 Նեղութիւնք՝ դըժուարութիւնք քաշել. — sa vie, (տառապանքով ապրիլ)։ ‖ — à demeure, Վերջին անգամ հերկել։ [դագործ։

Laboureur, ար. Հերկարար, հո-

Labyrinthe (յ), ար. Լաբիւրինթոս, բաւիղ։ 2 Ծառուղեօք զարդարուն անտառակ պարտիզի մէջ, ծառաբաւիղ † 3 Բաւիղ (ականջի)։ 4 Խառնակութիւն, լաբիւրինթոս։ 5 Մութ խնդիրք, լաբիւրինթոս։

Lac, ար. Լիճ. կէօլ։

Lacer, ն. (Կապով՝ խրացով) սեղմել, խրացել † (սեղմակ)։ 2 (Կնոջ) սեղմակը պնդել։ 3 Օղակներ շինել, հիւսել (ցանց)։ ‖ Se —, յ. (Իր) խրացքը կապել։

Lacération, էգ. Պատռում (գըրուածքի մը), եր.

Lacérer, ն. Պատռել, խզտել, եր.

Lacerne, էգ. Լակերնայ. եաղմուր-լուգ՝, Հ.

Laceron (յ), ար. տ. ս. Կաթնբեկ։

Lacert, ար. Սարդաձուկ։

Lacet, ար. (Երկաթաձայր) կապ, խրաց (հագուստի)։ 2 Վարմ (կաքաւի)։ 3 Ոլորգայթ, Թակարդ, փ. 4 Ջուան (Թըշնամւոյ վրայ նետուած)։ 5 Խղդելու լար, խեղդ։

Lâche (լա՜շ), ած. Վատասիրտ, վատ, (որ և փ.)։ 2 Անարգ, արհամարհ, գձուձ, վատ. Mon — cœur s'intéresse pour lui։ 3 Փոքրոգի, վատ։ 4 Ձձգտըւած, Թոյլ։ 5 Յանցաւ (ճամփ՝ կտաւ)։ 6 Լոյծ, Թոյլ (փոր)։ 7 Թոյլ (ոճ)։ 8 Հեզգ, յոյլ. — au travaill, (որ և փ. Un grand —, ամենաԹոյլ մէկը)։

Lâchement (լա՜), մ. Վատօրէն (փախչիլ)։ 2 Թուլօրէն (աշխատիլ)։ 3

Թոյլկեկ՝ Թուլակի (կապուած)։ 4 Թոյլ ոճով մը (գրել)։

Lâcher (լա̄), ն. Թուլցնել(չուան). — la bride, (որ և՝ ազատ ձգել։ 2 Ինքզինք յանձնել)։ 2 Թուլցնել (փոր). (որ և անփ.)։ 3 Թող տալ, արձակել (բանտարկեալը). Թողուլ (էշը՝ արօտի մէջ). Ce malade — tout sous lui, (այս հիւանդը տեղը կ'ընէ)։ 4 Արձակել՝ հանել (մարդ՝ մէկու ետեւէ)։ 5 Թողուլ ձեռքէ, ձգել, Թողուլ։ 6 Արձակել՝ նետել (Թնդանօթ)։ 7 Տալ (հարուած), իջեցնել (ապտակ)։ 8 Հանել՝ նետել պարսաւատետր՝ ժողովրդի մէջ։ || — prise, Բռնածը Թողուլ ձեռքէ։ 2 Առածը բանի ետ տալ։ 3 Թողուլ վէճ՝ կռիւ։ | — pied, Փախիլ։ 2 Տեղի տալ։ | — la main, Իր պահանջումներէ զիջանիլ։ 2 Աւելի ազատ ձգել (մէկը)։ | — la bonde, (Ջկնոցի) ջուրերը ձգել։ 2 Ազատ ընթացք տալ, Թափել (բարկութիւնը)։ | — de l'eau, Միզել, ջուր Թափել, ե. | — un vent, Փուք արձակել, տառել, ե. | — une parole, un mot, Նետել խօսք մը։ 2 Բերնէն խօսք մը փախցնել։ | — la parole, le mot, Վերջին գինն ըսել։ 2 Դժուար՝ ծանր բան մը խօսիլ՝ խոստովանիլ։ || ե. Թոյլնալ (չուանի)։ 2 Նետուիլ (հրացանի)։ || Se —, ն. Թոյլնալ (զսպանակի)։ 2 Անզգոյշ խօսքեր ընել։

Lâcheté (լա̄), էգ. Վատութիւն։ 2 Թուլութիւն, Թուլութիւն. Élève d'une — incorrigible.

Lâcheur (լա̄), ար. Բարեկամները ձուտով մը Թող տուող, բարեկամաԹող †։

Lacinié, e, ած. Անհաւասար կտրըտուած, անհարԹահատ † բս.

Lacis (սի), ար. Ցանցակերպ գործուածք, ցանցկէն։

Lack, ար. Հարիւր հազար (րուբի)։

Laconique, ած. Լակոնացի. —կան։ 2 Կարճառօտ, լակոնական։ 3 Կարճաբան, լակոնաբան †։ {լակոնաբար †։

Laconiquement, մ. Կարճօրէն,

Laconisme (ս), ար. Լակոնականութիւն, —բանութիւն։

Lacrymal, e, ած. Արտասուական. անփ. ☞ արտօսր(աման)։ 2 Արտօսրամանի (կեղանկ), բժ.

Lacrymatoire, ար. Հին Հռոմէացւոց գերեզմանաց մէջ գտնուած աման, կօշարայ։

Lacs (լա̄), ար. Չուան, լար։ 2 Լար՝ հազք (Թռչնորսութեան)։ 3 Վարմ, ծուղակ, փ. 4 Նեղ՝ դժուարին վիճակ. Etre, Tomber dans le —։

Lactate, ար. ԿաԹնատ, ք.

Lactation, էգ. Դիեցում, կաԹնատուութիւն։

Lacté, e, ած. ԿաԹնային ☞ կաԹնա(տենդ)։ 2 Մամացաբեր (երակ)։ 3 ԿաԹնառատ, —աւէտ։ {կաԹնաւէտ։

Lactescent, e, ած. ԿաԹնալից.

Lactifère, ած. ԿաԹնատար (խողովակք)։ 2 ԿաԹնաւէտ (տունկք).

Lactique, ած. Ճճական (ԹԹու).

Lactucarium (օմ), ար. Հազաբահոյզ †։

Lacune, էգ. Պակաս տեղ. պակաս բան, բաց, Թերի. պակաս. ընդհատ † 2 Վասաք. անփ.

Lacustre, ած. Լճային.

Ladanum (օմ). ար. Անուշահոտ խէժ մը, լաստախօն։

Ladre, ած. Բորոտ, գող † ուրուկ † Femme —. Truie —. 2 Անզգայ. Il est —, il ne sent rien։ 3 Ամենակծծի։ 4 Մորաբնակ † (նապաստակ)։ || —-resse, գ. Բորոտ (էգ. բորոտուհի †)։ 2 Ամենակծծի։

Ladrerie, էգ. Բորոտութիւն։ 2 Բորոտանոց † 3 Ուրկութիւն (խոզի)։ 4 Փնթի ագահութիւն.

Lady (լէ), էգ. Տիրուհի, լորտուհի † յգ. —s կամ **Ladies**.

Laetare (լէդաւէ), ար. 4րդ (ըստ մեզ 5րդ) կիւրակէ մեծպահքի։

Lagophtalmie, էգ. Նապաստակնութիւն, բժ.

Lagune, էգ. (Ծանծաղ) ծովակ. ծովալճակ † լիկ † 2 Լճակ կամ ջրակոյտ (մօրուտ տեղուանք), ճայղ †։

Lai, e, ած. Աշխարհական. Conseiller —. Les —։ 2 Աշխատաւոր եղբայր (վանքի մէջ)։ || ար. Քերթուածիկ. մրմունջ։ 2 Ողբ։

Laïe, ար. Աշխարհական։

Laîche, էգ. տ. ս. Խռնաւէնի †.

Laid, e, ած. Տգեղ, գէշուկ. ա. (որ և գ.)։ ‖ ար. Տգեղը։

Laidement, մ. Տգեղ կերպիւ։ 2 Անվայելուչ կերպիւ. գէշ։

Laideron (ն). էգ. Տգեղուհի։

Laideur, էգ. Տգեղութիւն։

Laie (լէ). էգ. Էգ կինճ, (եապան սօմուզու). կնճի † 2 Տ. **Ligne.** 12։

Lainage, ար. Բրդեղէն ապրանք. բրդեղէնք։ 2 Բուրդ (ոչխարի)։ 3 Բրդազգութիւն։

Laine, էգ. Ասր. բուրդ ☞ (սպիտակա)կիզն։ 2 Խիտ ու գանգուր մազ՝ բուրդ մազ (սեւերու)։ 3 Բուրդ (տունկի)։ ‖ À —, Ասրաբեր (կենդանիք)։ [(չուխայ)։

Lainer, ն. Սանտրել. ներճներել †

Lainerie, էգ. Բրդեղէնք, ասուիք։ 2 Հերճերոց † (չուխայի)։ 3 Բուրդ կտրելու տեղ, խուզարան † (ոչխարաց)։ 4 Բրդավաճառոց † 5 Բրդագործութիւն.

Laineur, euse, գ. (Չուխայի) ներճերող. (էգ. ներճերուհի †).

Laineux, euse, ած. Բրդեղ. բրդոտ։ 2 Թաւ (չուխայ)։ 3 Բրդոտ (տունկ)։ 4 Բրդային։ 5 Բրդակերպ՝ բուրդ մազեր։

Lainier, ière, գ. Բրդագործ. 2 Բրդավաճառ. հ.

Laïque, ած. Աշխարհական. աշխարհիկ. (որ և գ.)։ 2 Աշխարհականի։

Lais, ար. (Անտառի մէջ) չկտրուած՝ ձգուած նոր ծառ։ 2 Հողաբարդ † (ափանց վրայ), ջրատութիւն † (որ և՝ Les — et relais de la mer)։

Laisse, էգ. Շանկապ †. Mener qn. en —, (քթին պախուցն անցունել, ուզածին պէս դարձնել)։ 2 Լար (գլխարկի)։ ‖ Une — de. Զոյգ մը (որսաշուն)։

Laissées, էգ. յ+. Քակոր՝ կու (գայլի ևն.)։

Laisser, ն. Ձգել, Թողուլ։ 2 Ձեռքէ Թողուլ, Թողուլ։ 3 Հաւատալ. յանձնել. Թողուլ. Laissez-moi faire, (բանն ինձ Թող)։ 4 Մոռնալ, Թողուլ. Il a — sa montre. 5 Լռել. զանց ընել, Թողուլ. ‖ Laissez donc. Լմնցուր։ | — là. Թողուլ։ 2 Ձեռքէ Թողուլ։ 3 Մերկանալ (հագուստը). հանուիլ։ | — faire. Ազատ Թողուլ. Թողուլ. 2 (Մէկու) ըրածը հոգ չընել։ | — aller. Ազատ Թողուլ, Թողուլ։ 2 Համբերել (պատահած բաներու)։ | — aller sous soi. Տեղն ընել (հիւանդի). | — tout aller. Ամեն ինչ երեսի վրայ ձգել։ 2 Տեղն ընել (հիւանդի)։ | — dire. (Մէկու) ըսածը հոգ չընել։ | — passer. Զպատասխանել, Թոյլտուութիւն ընել. հոն չըլլել, ե. | — échapper. Փախցընել։ | — voir. Ցուցնել։ 2 Յայտնի ընել։ | — paraître. Ցուցնել։ | — pénétrer. Յայտնի ընել։ | — pousser. — croître. Թողուլ (մօրուք)։ | — dormir. Անպըտուղ ձգել (դրամագլուխ)։ | — tomber. Ձեռքէն իյնալ։ 2 Զանց ընել. Թողուլ։ 3 Միտ չդնել. զանց ընել։ 4 Ձգել (նայուածք մը)։ 5 Իջեցնել (ձայն)։ 6 Նետել (խարիսխ)։ | — tomber ses paroles. Անփոյթ մը խօսիլ. Սափթփիլ խօսքերը։ | — à désirer. Պակասաւոր՝ անհաճանձելի ըլլել։ | — en blanc. Ճերմակ տեղ ձգել (գրուածի մէջ)։ | Y — ses oreilles. Վնասուած՝ մէկ կողմը կտրած ետ դառնալ։ | — qn. sur sa... Մէկու (ուղղամտութեանը) ձգել։ | Ne pas — de. Զդադրիլ (բան մ'ընելէ), (հանճելի ըլլիլ) միշտ, (որ և՝ Ne pas — que de). Il ne — pas d'être honnête homme. (ուղիղ մարդ մ'է սակայն)։ ‖ Se —, յ. Ձգուիլ, Թողուիլ։ 2 Ինքզինք ձգել՝ Թողուլ, դէմ չդնել, Թոյլ տալ. Elle s'est — marier. (դէմ չդրաւ կարգուեցաւ). Elle s'est — vaincre. (ինքզինք Թողուց, յաղԹուեցաւ). Se — gouverner. (ուրիշէ կառավարուիլ). Se — tomber, enchanter, prendre, abattre. (իյնալ, դիւԹուիլ, խաբուիլ, վհատիլ). Se — désarmer. (կակղիլ)։ ‖ Se — lire. Կարդացուելիք ըլլիլ (գիրքի)։ | Se — faire. Դէմ չդնել, Թողուլ. | Se — aller. Իր քերմանց հետեւիլ. Թուլնալ։ 2 Դէմ չդնել, տեղի տալ (հրապուրանաց), ինքզինք ձգել. իյնալ (յուսահատութեան մէջ)։ | Se — désirer. Ինքզինք սուղ ծախել։ | Se — dire telle chose. Թողուլ որ մէկը այս ինչ բանն ուզածին պէս խօսի։ | Se — mourir. Մեռնիլ։ ‖ Cela se — manger. Լաւ կ'ուտուի այդ.

Laisser-aller, ար. Ինքզինք ձը-

դելը, անփոյթ ձեւ ։ 2 Դիւրահամոզութիւն ։ յ. ն. [հրաման, անցցէ ։ յ. ն.

Laissez-passer, ար. Անցնելու

Lait, ար. Կաթ ։ 2 Մտքի՝ հոգւոյ սընունդ, կաթ. փ. 3 Ջրոտ մաս՝ ջուր (խաշած հաւկթի) ։ 4 (Կաթագոյն) ըմպելի, ջուր (նուշի)։ 5 Ճերմակ հիւթ՝ կաթ (տունկի)։ || De —, Կաթնա(տենդ)։ 2 Կաթնակից (քոյր) ☞ կաթ(եղբայր) ։ 3 Դիեցիկ՝ կաթնակեր (խոզ)։ | A —, Կթան (կով)։ || — clair, Ջրոտ՝ ջրի կաթ ։ 2 Ջուր, շճուկ (մածունի) ։ | — de poule, Տաք շաքարջուրի մէջ լուծուած հաւկթի դեղնուց, հազաջուր † հաւակաթ † | — de chaux, Կրաջուր։ | — battu, Անժխոտ | — d'âne, Կաթնքեկ, տկ.

Laitage, ար. Կաթէ կերակուր, կաթեղէնք, շաշ, Գ. [(որ և Laite) ։

Laitance (?), էգ. Ձկնասերմ †

Laité, e, ած. Սերմնաւոր (ձուկ) ։

Laiterie, էգ. Կաթ պահելու՝ կոգի պանիր շինելու տեղ, կաթնարան ։

Laiteron (?), ար. տ. ս. Կաթնքեկ, տկ. պազլէ՛րր եէնու.տիյէ ։

Laiteux, euse, ած. Կաթնային ։ 2 Կաթնաւոր (տունկ) ։ 3 Կաթանման (հիւթ)։ 4 Կաթագոյն (ապակի)։

Laitier, ière, գ. Կաթնավաճառ. Une bonne —, (կաթնաւէտ կով)։ || ած. Կաթնաբեր (կով)։ || ար. Տ. **Scorie** ։

Laiton (?), ար. Արոյր. փիրինճ ։

Laitue, էգ. Վայրի հազար, հազարվայրի †. — pommée, (գնդահազար†)։

Laize (լէզ), էգ. Լայնութիւն (պաստառի), մար Գ.

Lama, ար. Պուտտայի քուրմ, լամա. Le grand —, (լամայապետ)։ 2 Այծուղտ, լամա ։

Lamaneur, ար. Նաւուղիղ՝ ուղեցոյց (նաւահանգստէ ելնել մտնելու) ։

Lamantin (?-?), ար. Ջրակով, կովաձուկ † տէնիզ ինէյի ։

Lambeau (?), ար. Կտոր. Des — de chair, (մսի կտորուանք)։ 2 Պատըռտած զգեստի կտորուանք, ծուէնք ։ 3 Կտոր, հատակոտոր (ճառի մը)։ || En —, Կտոր կտոր, պատառ պատառ ։ 2 Բըրդցցել (աղքատներ)։ | Mettre en —, Ծուէն ծուէն ընել, քրքրել ։

Lambin (?-?), գ. Դանդաղկոտ, ծանրաշարժ, կրիայ, ը. || ար. Հեղգերէ, ան.

Lambiner (?), չ. Դանդաղ՝ կրիայի պէս շարժիլ ։

Lambis (?-պի), ար. Ժժմակ մը (գապուգլը պէօճէք), մանուածուտ † ։

Lambourde (?), էգ. Ցատակակալ հեծան։ 2 Հեծան՝ ուր մարդակի ծայրը կը կռթնի, առորմի Գ. 3 Կակուղ քար մը, լանպուրտ ։

Lambrequins (?-?), ար. յգ. Կտրտածք՝ կտրտազարդք † լեզուազարդք † (փայտի՝ պաստառի)։ 2 Կատարազարդք † (վրանի) ։

Lambris (?), ար. Որմադրուագ (սենեկի). քափլամա։ 2 (Սենեկի) ձեղունի ծեփ կամ տախտակամած, պրշակ։ 3 Շքեղ տան մը ներքին զարդարանք, պրշակ. քն. 4 Ոճոռքի՝ ձեղունայարկի գմբեթ † այչը սրվա ։ 5 Կամար (երկնից, քն.)։

Lambrissage (?), ար. Որմադըրուագ. քափլամա ։ 2 Գմբեթեփք † ։

Lambrisser (?), ն. Պատել, դրուագել. քափլամազ։ 2 Գմբեթեփել † (ներքնատատաղ) ։

Lambruche, Lambrusque (?), էգ. Վայրի որթատունկ (ասմա), որթավայրի † ։

Lame, էգ. Ալիք, կոհակ (ծովու)։ 2 (Պղնձէ) թիթեղ՝ կռած ։ 3 Ոսկի՝ արծաթ տափաթել † անխ. 4 Տափակ բարակ մաս, թերթ (քարի) ։ 5 Շերտ (կեղեւի)։ 6 Նրբափայտք † (վանդակափեղկի)։ 7 Լեզուակ (տապալիի). խանէ ։ 8 (Դանակի՝ զմելիի ևն.) երկաթ, շեղբ. Une bonne —, (որ և՝ քաջ սուր գործածող)։

Lamé, e, ած. Ոսկի՝ արծաթ տափաթելերով զարդարուն (հագուստ) ։

Lamelle, էգ. Թերթիկ ։

Lamellé, e (?l), ած. Թերթիկ թերթիկ, թերթաւոր։ [մաթերթ։

Lamelleux, euse (?l), ած. Բազ

Lamellibranche (?l-?), ած. Շերտախռիկ, էր. [տակտուց, էր.

Lamellirostre (?l), ած. Շեր

Lamentable (?), ած. Ողբալի. ախտալի։ 2 Ողբագին, կողկողագին, կականալի. Cri —, (ողբ, կական)։

Lamentablement (?), մ. Ող

բազին, կականալի, կողկողագին ։

Lamentation (՝), էգ. Հեծ, կոծ, վայիւն, կողկողանք, ողբ, կական ։

Lamenter (՝), ն. և չ. Աշխարել, ողբալ ։ ‖ Se —, չ. Հեծել, ողբալ, կոծել, կականել ☞ կոծադիր ։

Lamentin (՝-՝), ար. Տ. **Lamantin** ։

Lamie, էգ. Լամիա, ձկ. 2 Միջատներու սեռ, լամիա ։ 3 Հ. Ժ. Մանկակեր ճիւաղ, լամիա ։

Lamier, ար. (Ոսկե)Թիթեղիչ † կըռիչ † 2 տ. ս. Եղինճամայր ։

Laminage, ար. Թիթեղում † կըռում † 2 Թիթեղած † կռած † 3 Թիթեղուածք † ։

Laminaire, ած. Զուգահեռիկ թերթերով ։ 2 Թերթաթերթ † (բեկած) ։ ‖ էգ. Թիթեղնատեսակ, բս.

Laminer, ն. Բարակ թիթեղի վերածել, կռել, թիթեղել † ☞ կռածոյ ։ 2 Ձողի վերածել, ձողագործել † (երկաթ) ։

Laminerie, էգ. Կռանոց † (մետաղներու) ։

Lamineur, ար. Մետաղ թիթեղող, կռիչ բանուոր ։

Lamineux, euse, ած. Թերթ թերթ, թերթաթերթ † ։

Laminoir, ար. Կռոց † թիթեղոց, գծիչ. 2 Դժնդակ փորձութիւնք ։

Lampadaire (՝-ՙէռ), ար. Կանթեղակիր աշտանակ կամ ծառ, կանթեղակալ ։ 2 Հ. Ժ. Ջահակիր (կայսեր առջև) ։

Lampadiste (՝), ար. Ջահարշաւիկ † Հ. Յ.

Lampadophore (՝), ար. Հ. Ժ. Լամբարակիր (կրօն. հանդէսներու, Հ. Յ.) 2 Տ. **Lampadiste** ։

Lampas (՝-բա̄ս), ար. Չինական կերպաս մը, լամպաս, ճենակերպաս † ։

Lampas (՝-բա̄), ար. Քմուռ † (ձիու) ։ 2 Կոկորդ, հ.

Lampe (՝), էգ. Լապտեր, կանթեղ ։

Lampée (՝), էգ. Մեծ ումպ ։ 2 Բիծ (իւղի) ։

Lamper (՝), ն. Մեծ ումպերով կըլլել ։

Lamperon (՝-՝), ար. Կանթեղի բերան, պատրըգկալ Գ.

Lampion (՝-՝), ար. Կանթեղիկ ։ 2 Եռանկիւն գլխարկ, ռ.

Lampiste (՝), ար. Կանթեղագործ ։ 2 Կանթեղավաճառ ։ 3 Կանթեղավոյոյց՝ լուսարար (վանքի) ։

Lamprillon (՝-՝), ար. Ձուկ մը, խռկայլէզ † ։

Lamproie (՝), էգ. Քարադիւյգ. համճարմէֆ պայլըդը ։

Lamproyon (լանբռուայօն), ար. Տ. **Lamprillon** ։

Lampyre (՝), ար. Փոսուռայ. աթէշ պէօճէյի ։

Lampsane (՝ u), էգ. Տունկ մը, խռբու † ։

Lançage (՝), ար. Տ. **Lancement** ։

Lance (՝), էգ. Նիզակ. մըզրագ ։ 2 Նիզակաւոր ։ 3 (Դրօշի) ձող ։ 4 Նիզակաձեւ օդերեւոյթ, նիզակ ։ 5 Նշտրի. ճիզպէր ։ ‖ — à outrance, Հ. Ժ. Սրատէգ † նիզակ ։ | — courtoise, gracieuse, բթատէգ † նիզակ ։

Lancé, e (՝), ած. 'րինովկեկ, գլուխը քաշուած, ը.

Lancement (՝), ար. Նաւը ծով իջեցնելը, ծովարկութիւն ։

Lancéolé, e (՝), ած. Տիգաձեւ, բս. (որ և Lancéolaire).

Lancer (՝), ն. Նետել, արձակել ☞ (քարս)ձիգ, (հրա)ցան, (հրա)ցայտ, (տէգ) ընկէց, (ճառագայթա)նշոյլ, (պարսաքար)ել, (փայլատակ)ել ։ 2 Հեռուանց թափել ։ 3 Շեշտել (հարուած) ։ 4 Հանել (հրաման) ։ 5 Հանել (վերտառութիւն մը մէկու դէմ) ☞ (երգիծաբան)ել ։ 6 Վազցնել (շուները՝ գողի ետեւէ) ։ 7 Սրարշաւ վազցնել (ձին) ։ 8 Դուրս հանել (կինճը՝ գայլը) ։ 9 Ծով իջեցնել, ծովարկել † (նաւ) ☞ ծովիջոյց ։ 10 Ջեռք զարնել կամ մէջտեղ նետել (գործ) ։ 11 Յառաջ մղել, հրապարակ՝ մէջտեղ հանել (մէկը) ։ ‖ Se —, չ. Նետուիլ ։ 2 Մէջտեղ նետուիլ, առաջ նետուիլ ։ 3 Իրարու նետել (խօսքեր) ։

Lancette (՝), էգ. Երակահատ, նշտրակ. ճիզպէր ։

Lanceur (՝), ար. Գործ մը սկսող՝ մէջտեղ նետող ։

Lancier (՝), ար. Նիզակաւոր. մըզրագլը ։ 2 Կաքաւ մը, տիգապար † ։

Lancinant, e (՝-՝), ած. Խթող՝ խոստող (ցաւ) ։

Landamman (՝ ցաւման), ար. Նախատենակալ † (Զուիցերիոյ նահանգի մը), լանտաման ։

Landau, Landaw (՝-ցօ), ար. Քառանիւ մը, լանտակառք ։ յգ. —s ։

Lande (ì), էգ. Ամայի երկիր՝ գէշ բոյսերով ծածկուած, եղեգ ։

Landgrave (լանտս), ար. Աշխարհակալ, լանտկրավ, Գերմ.

Landgraviat (լանտս), ար. Աշխարհակալութիւն, լանտկրավութիւն ։

Landier (ì), ար. Մեծ փայտակալ (խոհանոցի) ։

Landsturm (լանցտուրմ), ար. Միաժամանակ զօրաժողով, լանտշտուրմ, Գերմ.

Landwehr (լանցվէր), էգ. Պահեստի զօրք, լանտվեր, Գերմ.

Lanceret, ար. Տեսակ մը բազէի արուն, բուպիճ † ։

Langage (ì), ար. Բարբառ, լեզու։ 2 Լեզու, փ. ☞ (վայելչա)բանութիւն ։

Lange (ì), ար. Մանուկը որոցի մէջ փաթթելու կտաւ, պինդ Գ. 2 Խորձուձ (մանկան), շոր, Գ. [ւաղանօք։

Langoureusement (ì), մ. Նը-

Langoureux, euse (ì), ած. Սիրահալ, նուաղուն, (որ և փ.)։ 2 Տկար, նուաղ, հ. ‖ ար. Faire le —, Նուաղուն ձեւեր առնուլ։ [կինոս մը, բարձանկ †։

Langouste (ì), էգ. Անճանկ կար-

Langue (ì), էգ. Լեզու ☞ (հայ)երէն. Il a bien de la —, Il a la — bien longue, (շատախօս մ'է, բերանը բան չթրջիր)։ 2 Դատաստան, բամբասանք. Etre sujet aux —, (բերան իյնալ)։ | — de terre, Ցամաքալեզու։ 2 Նեղ երկիր, լեզու։ | — - de-cerf, Տ. **Scolopendre**: | — d'aspic, Bonne —, Mauvaise —, Չարլեզու։ ‖ — dorée, Կորովաբան, քաջաբան։ | — bien pendue, Խօսելու մեծ դիւրութիւն, սահուն լեզու։ | Prendre —, Տեղեկութիւնք ժողվել, տեղեկանալ ։ | Faire la — à qn. Մէկուն մը բերանը դնել, սորվեցնել ։

Languette (ì), էգ. Լեզուակ ։ 2 Լեզու (կշիռքի), մէտ 3 Անջրպետութիւն, միջնորմ ։

Langueur (ì), էգ. Տկար՝ նուաղուն վիճակ, նուաղութիւն. Être en —. Maladie de — ։ 2 Նուաղում (սէրէ), նուաղանք. Yeux pleins de — ։ 3 Թուլութիւն, փ. 4 Մեղկութիւն, անջըլութիւն (ոճի)։ 5 Թուլութիւն (առեւտրքի)։ 6 Խեղճութիւն, թուլութիւն (գործերու) ։

Langueyer (ì), ն. (Խոզի) լեզուն նայիլ (որ ուրկութիւն չունենայ) ։

Languier (ì), ար. Ապուխտ (պաստրմա) խոզի լեզուի ու կոկորդի, լեզուապուխտ † ։

Languir (ì), չ. Հիւծիլ, տկարանալ, հալիլ մաշիլ։ 2 Տառապիլ, հիւծիլ (բանտի՝ անստուգութեան մէջ)։ 3 Նուաղիլ (անօթութենէ)։ 4 Ծնգիլ (տնկոց)։ 5 Ծնգիլ (ձանձրութեամբ)։ 6 Փտիլ (շղթաներու տակ)։ 7 Կորանալ, թուլնալ։ 8 Սէրէ ծնգիլ՝ տառապիլ։ 9 Կորով չունենալ, անջիլ՝ մեղկ լինիլ. Ces vers —. La conversation —, (խօսակցութիւնը կը թուլնայ՝ կ'իյնայ). Les plaisirs—, (զըւարճութեանց նուաղութիւն կայ)։ 10 Երթալով իյնալ, խեղճնալ, կաղալ, թուլնալ. Le commerce —. L'affaire —, (գործը կ'երկննայ)։ 11 Անհամբեր սպասել, սիրտն հատնիլ, սրտամաշուք լինիլ. Ne me fais plus —, dis promptement. ‖ — de, — que, Հնձնալ, մեռնիլ (որ բան մը լինի, ե.) ։

Languissamment (ì-սաման), մ. Նուաղանօք (նայիլ)։ 2 Մեղկօրէն, թուլօրէն ։

Languissant, e (ì-ì), ած. Ոյժէ իյնող, ծնգոտ (հիւանդ), կթոտ (առողջութիւն)։ 2 Նուաղուն (ձայն), նուաղկոտ (նայուածք)։ 3 Մեղկ (յուզմունք)։ 4 Թոյլ (բան մ'ընելու)։ 5 Թոյլ՝ նուաղկոտ (ձեւեր)։ 6 Թոյլ (առուտուր՝ խօսակցութիւն)։ 7 Թոյլ՝ անջիլ (ոճ) ։

Lanice, ած. Bourre —, Բրդի խաշըրտուք ։ [քուպճի †։

Lanier, ար. Տեսակ մը բազէի էգը,

Lanière, էգ. (Խարազանի) փոկ. գայլը ։

Lanifère, ած. Գեղմնաւոր, բրդոտ

Lanigère, ած. Թաւամազ, բրդաթաւ † Բ. Գ. [վաճառական, Հ.

Laniste, ար. Սուսերամարտներու

Lansquenet (ì), ար. Խաղ մը, լանսքընէ։ 2հ.մ. Հետեւակ զօրական, լանսքընէ, Գերմ. [Հանդանենի, Թփ.

Lantana, Lantanier (ì), ար.

Lanterne (ì), էգ. Լապտեր. Ֆէնէր ։ 2 Աշտարակիկ (գմբէթի վրայ)։ 3 Վերնատուն գաղտնի դիտելու, խուլ վեր-

նատուն ։ ‖ À la —, Կախմնք (փողոցի լապտերներու չուանով), հ. ֆր. ‖ յփ. Անճոռնի՝ անտեղի խօսքեր, ցրտաբանութիւնք ։ [ատեն կորուսած ։

Lanterné, e (ն), ած. Խաբուած,

Lanterner (ն), չ. Վարանիլ, տնտնալ ։ ‖ ն. Տնտնացնել ։ 2 Յուրտ ու անճոռնի բաներ խօսիլ, բարբանջել, անճոռնաբանել † ը. 3 Տաղտկացնել, սիրտ նեղացնել ։

Lanternerie (ն). էփ. Տնտնացում, վարանք, դանդաղանք ։ 2 Յապաղում։ 3 Փուճ խօսք, ցրտաբանութիւն ։ 4 Փուճ՝ չնչին բան ։

Lanternier (ն), ար. Լապտերագործ · ֆէնէրճի ։ 2 (Փողոցի) լապտերալոյց, լապտերավառ † 3 Վարանամիտ ։ 4 Սնաբան ։

Lantiponner (ն-Կո), ն. և չ. Աւելորդ ու տաղտուկ խօսքեր խօսիլ, աւելաբանել † ձանձրաբանել † ։

Lanturelu, Lanturlu, ար. Փախստի պատասխան, Թրալալալա, ը. 2 Արհամարհոտ մերժում ։

Lanugineux, euse, ած. Բրդոտ 2 Բրդանման մազերով, բրդահեր † ։

Laper, ն. և չ. (Լեզուի ծայրով) խըմել՝ լակել ։ [գար (աsա թավշանը) ։

Lapereau (ռօ), ար. Մատղաշ ճա-

Lapidaire (էռ), ար. Ակնավաճառ · ճէվահիրճի ։ 2 Ակնահատ, ակնագործ ։ ‖ ած. Արձանագրական՝ վէմնագրական † (ոճ) ։ [կոծութիւն ։

Lapidation, էփ. Քարկոծում, քար-

Lapider, ն. Քարի բռնելով մեռցընել, քարկոծել (մարդարէ) ։ 2 Քարկոծել (որ և փ.) ։ [ձութիւն, քարացում ։

Lapidification, էփ. Քարադար-

Lapidifier, ն. Քար դարձնել, քարացնել ։ [քարացուցիչ ։

Lapidifique, ած. Քար ձեւացնող,

Lapin (ն), ար. ճագար · աsա թավշանը ։ ‖ — de clapier, Ընտանի ճագար ։ | — de garenne, Վայրի ճագար (անտառի կամ արգելոցի) ։ | En —, Նապաստակի քով նստած (ճամբորդ) ։

Lapine, էփ. Էգ ճագար, ճագարի †. C'est une —, (բազմածին կին մ'է, ածան է, ը.) ։

Lapis (բիս), ար. Լազուարթ · լաճիվէrs, (որ և՝ Lapis-lazuli) ։

Laps (լափս), ար. (Ժամանակի միջոց, ժամանակ ։ ‖ Laps et relaps, —e et —e, ած. Կաթոլիկ եղած ու նորէն դարձած, վերադարձող ։

Lapsus (սիւս), ար. Սխալ, վրիպակ ։ ‖ — linguae, — calami, Լեզուի՝ գրչի սխալ ։

Laquais (քէ), ար. (Տիրոջ ետեւէն գացող) սպասաւոր, լաճ ։ ‖ Comme un —, Աներեսաբար (ստել) ։

Laque, էփ. Դոճի խէժ, լաքա · լէօf ։ 2 Լաքայ, նկ. լէօf պօյաuը ։ ‖ ար. Չինական վերնիշ, լաքա, (որ և Vernis —) ։ [նման ։ 2 Լաքայագոյն ։

Laqueux, euse, ած. Լաքայա-

Laraire (էռ), ար. Առտնին մեհեան, Թերափատուն † Հ.

Larcin (ն), ար. Գաղտնի գողնալը, գողութիւն ։ 2 Գողցած բան, գողանք, գողօն ։ 3 Բանագողութիւն ։

Lard, ար. Խոզաճարպ · Gros —, (ճարպոտ կտոր, սովկ ճարպ) · — maigre, Petit —, (փափխակի ճարպում) ։ ‖ Faire du —, Դիրնալ, եղ կապել ։

Larder, ն. Խոզաճարպի շերտեր դընել, ճարպաշերտել † (միս), (որ և ոնխ.) ։ ‖ — qn. Սուրով խոցոտել ։ 2 (Երգիծանութիւնք) տեղացնել (մէկու դէմ) ։ 3 Լեցնել (գրուածք՝ յոյն բառերով) ։

Lardoire, էփ. Շամփրիկ † (միս խոզաճարպելու) ։

Lardon (ն), ար. (Խոզի) ճարպաշերտ (մսի մէջ խօթելու) ։ 2 Հեգնութիւն, երգիծանութիւն ։ 3 Լրագիր, հ. ‖ Le — scandaleux, Օրուան բամբասանքը ։

Lare, ար. Ընտանի չաստուած, Թերափ ։ 2 Պաշտպան ոգի (քաղքի ևն.) ։ ‖ յփ. Տուն, երդ. քնս.

Large, ած. Լայն ☞ (Թիկն)եղ, (Թիկն)աւէտ ։ 2 Ընդարձակ (իշխանութիւն) ։ 3 Խիստ ազատ՝ լայնարձակ † (կարծիքներ), բարակը չնայող, լայն (խղճմտանք) ։ 4 Լայնաբար † (բանավէճ) ։ 5 Անվեհեր, լայնարձակ, լայնագիծ † նկ. 6 Մեծաշուք, ճոխ (կեանք) ։ 7 Առատաձեռն, հ. Il n'est pas — ։ ‖ ար. Լայ-

նութիւն, լայնք ։ 2 Ծովամէջք, բաց ծով. Prendre le —, (բաց ծովն ելնել ։ 2 Փախչիլ, կծիկը դնել), (որ և Gagner le —)։ || Au —, Բացը, հեռուն ։ 2 Հեռուէն ։ || մ. Լայնաբար (նկարել). S'habiller —, (լայն զգեստներ հագնիլ)։ | Au—, մ. Հանգստեան մէջ, հանգստեամբ ։ 2 Լայն տեղ, ընդարձակի (բնակիլ) ։ 3 Ճոխութեան մէջ (լինիլ) ։

Largement, մ. Առատօրէն, լիուլի ։ 2 Լայնազիծ, լայնաբար (նկարել)։ 3 Լայնաբար † (վճարել)։ ¼ Ապահովապէս, առնուազն . Il a — dix mille livres de rente։

Largesse, էգ. Առատաձեռնութիւն, բաշխոյք։ || Faire ses —, Պարգև տալ (պանդոկի ծառաներու) ։

Largeur, էգ. Լայնութիւն, լայնք ։ 2 Մեծութիւն, ընդարձակութիւն ։

Larghetto, մ. Ծանր, եւ.

Largo, մ. Ամենածանր, եւ.

Largue, ած. Կողմնակի հով ։ || ար. Բաց ծով. Prendre le — ։ [տե չուան)։

Larguer, ն. Թուլցնել (առագաս-

Larigot, ար. Նախնեաց փող կամ սրինգ ։

Larix (իքս), ար. Ծառերու սեռ մը, Թեօղ . — européen, (կուենի . qարրաճ աղաճր) ։

Larme, էգ. Արտօսր, արտասուք, արցունք. En —, (արտօսրաձեւ). Tout en —, (լալագին)։ 2 Արտասուաձև զարդ, արցունք ։ 3 Կաթիլ մը, պուտ մը . Ne m'en versez qu'une —. Une — de… ։ 4 Հիւթ' արցունք (ծառի)։ || — de l'aurore, Ցօղ, բն. | — batavique, — - de-verre, Պաթաւեան արտօսր ։ | — - du-Christ, Քարասերմնիկ, տկ.

Larmier, ար. Ծնօտ (տանիքի) ։ 2 Ներքնանկիւն, աղբիւր (աչքի) ։ 3 (Ձիու) քունք։ 4 Ընդակնեայ † խոռոչ (եղջերուի), (որ և՝ Larmières, էգ. յգ.) ։

Larmoiement, ար. Արցունքոտում, լալագնութիւն † ։

Larmoyant, e (մուա՛յ), ած. Արցունքոտ, լալագին, արտասուալի ։ 2 Լացնող՝ արտասուաբեր . La comédie [Թափել, լալ ։

Larmoyer (մուա՛), չ. Արցունք

Larron, onnesse (ըն-ն), գ. Գող. Ils s'entendent comme — en foire, (խօսք մէկ ըրած են, միաբանած են, գ.)։ 2 Աւազակ, Ս. Գ. [մինչքրր գող։

Larronneau (ռօնօ), ար. Գզտի

Larve, էգ. Որդնական վիճակ միջատի, Թրթուր ։ 2 Վնասակար ոգի (ճիճ), խուճապ ։

Laryngé, e, Laryngien, ienne (ժ-ն), ած. Խռչափողի, խռչակային, անտ. [էժ.

Laryngite (ն), էգ. Խռչակատապ.

Larynx (ռէնքս), ար. Խռչափող, խռչակ . խրրխպզ ։

Las, lasse (լա՛), ած. Յոգնած, պարտասած։ 2 Տաղտկացած, ձանձրացած։ || Un — d'aller, Ծոյլ, դատարկ ։ || Ձն. Եղո՜ւկ, աւա՜ղ ։

Lascif, ive (Ձս), ած. Ցանկասէր, վաւաշ։ 2 Լկտի, յոյրատ (նայուածք)։ 3 Խայտասէր † (ուլ)։ [տօրէն, վաւաշաբար։

Lascivement (Ձս), մ. Ցայրա-

Lasciveté (Ձս), էգ. Ցանկասիրութիւն, վաւաշութիւն։ 2 Լկտութիւն, յայրատութիւն (պատկերի մէջ) ։

Lassant, e (լասա՛ն), ած. Յոգնեցնող, պարտասիչ ։ 2 Տաղտուկ ։

Lasser (լասէ), ն. (Չարաչար) յոգնեցնել, պարտասել ☞ տաժանաբեկ ։ 2 Յոգնեցնել, ձ. 3 Ձանձրացնել, տաղտկացնել։ || Se —, չ. Յոգնիլ, տաժանիլ ։ 2 Սիրտը Թափիլ, ձանձրանալ, տաղտկանալ . Se —. Se — de ։

Lassitude (լասիւտ), էգ. (Սաստիկ) յոգնութիւն, տաժանք։ 2 Տաղտկութիւն ։

Last կամ **Laste** (լաստ), ար. 2000 քիլօկրամ, լաստ ։

Latanier, ար. Լատանենի, ծռ.

Latent, e (ն), ած. Ծածուկ, Թաքուն ։

Latéral, e, ած. Կողմնական. Canal —, (գետի քովէն ջրանցք)։ 2 Կողմնազիծ † (ազգականութիւն) ։ 3 Կողմնարձակ (պտկունք) ։ [կողմնակի ։

Latéralement, մ. Առ ի կողմ,

Laticlave, ար. Միջնածիրանի (ծերակուտականաց, Հ.

Latin, e (ն), ած. Լատինական, լատին ։ 2 Եռանկիւն (առագաստ) ։ 3 Եւ

ռանկիւն տուագամտներով (նաւ)։ ‖ Pays —, Quartier —, Դպրոցներու կողմ՝ Թաղ (ի Բարիզ)։ ‖ գ. Լատին։ ‖ ար. Լատիներէն։ [ծէս (հայ)։

Latinisant, e (ն), ած. Լատինա-

Latiniser, ն. Լատինացնել, լատինել † ։ [բանութիւն ։

Latinisme (ս), ար. Լատինա-

Latiniste (ս), ար. Լատինագէտ ։

Latinité, էգ. Լատինութիւն։ 2 Լատիներէն. Basse — ։

Latitude, էգ. Ընդարձակութիւն, տարածութիւն, փ. 2 Գործելու իշխանութիւն, դիւրութիւն. Je vous laisse toute —։ 3 Լայնութիւն, տ. աշխ. 4 Գօտի, կլիմայ. Les hautes —, (հիւսիսային երկիրներ)։ [(իբր բանտ)։

Latomie, էգ. հ. ժ. Քարահատք

Latrie, էգ. Culte de —, Աստուծոյ երկրպագութեան պաշտօն ։

Latrines, էգ. յգ. Ճեմիշ, արտաքնոց։

Latte, էգ. Ծիտակ երկար տախտակ, կաւար, Գ. 2 Երկարաձեւ տափակ երկաթ ։ 3 Երկայն նեղ Թուր ։

Latter (lt), ն. Ծիտակ երկայն տախտակներով պատել, կաւարել ։

Lattis (լադի), ար. Կաւարամած † իննէ բախթա գափլամասը ։

Laudanum (լօ-նօմ), ար. Լօտանօն. աճիօն ռուհու։ 2 Գովասանութիւն, խունկ ։ [Թեան, դրուատական ։

Laudatif, ive (լօ), ած. Գովու-

Laudes (լօս), էգ. յգ. Երկրորդ մաս ժամերգութեան, օրհնութիւնք, լտ.

Lauréat (լօ), ած. Պսակաւոր՝ դափնեպսակ (քերթող)։ 2 Մրցանակաւոր (աշակերտ), (որ և ար.)։ 3 Դափնեզարդ (նամակ), Հ.

Lauréole (լօ), էգ. Դափնեակ, տկ.

Laurier (լօ), ար. Սարդենի. sէճնէ։ 2 Յաղթական փառք, դափնի, փ. Cueillir, Moissonner des —, (յաղթանակներ տանիլ, դափնիք շահիլ)։ ‖ — sauce, Հասարակ սարդենի ։ | — rose, Դափնեվարդ. զըզըմ։ | — épineux, Փշարմաւ ։ | — cerise, Ծուաղենի. գարա եէմիշ աղաճը, (որ և՝ — amendier)։

Laurinées (լօ), էգ. յգ. Սարդենազգիք † (որ և՝ Lauracées), բս.

Lavabo, ար. Լուացման կամ խուցի մէջ, լօգակահ † 2 Ձեռքերը լուալը (պատարագողի)։ 3 Պատարագողի կտաւ՝ մատ սրբելու, դաստառակ † 4 Աղօթք մը, լուացայց։ յ. —s ։

Lavage, ար. Լուալը, լուացում ։ 2 Լուալու համար Թափուած ջուրերը, ողող։ 3 Ջրի՝ լղրճուկ բան, լուացաջուր † Cette soupe n'est qu'un —։ 4 Չափէ դուրս ջուր կամ ըմպելի, խմած †. Vous vous trouverez mal de tout ce —։ 5 Լուացատեղ † 6 Վաճառում, ծախս, տ.

Lavanche, Lavange (ն), էգ. Տ. **Avalanche** ։

Lavande (ն), էգ. Հուսամ. հիւսամէ օթու, լավանդա ։

Lavandier (ն), ար. հ. ժ. Արքունի լուացարար։ ‖ —ière, էգ. Լուացուհի։ 2 Տանկրեր, Թռչ. զույրուգ սալլայան։ 3 Սարդաձուկ ։ [լավարէդ ։

Lavaret, ար. Լճական ձուկ մը.

Lavasse, էգ. Տեղատարափ։ 2 Ջրի՝ լղրճուկ բան ։ [լավա ։

Lave, էգ. Հրաբխային նիւթ, փրփուր,

Lavé, e, ած. Թրջուած (խար)։ 2 Աղօտ. Cheval de poil bai —։ 3 Տկար (գոյն), նկ. 4 Ծուք՝ գոյն տրուած (գծագիր)։

Lave-main (ն), ար. Ձեռք լուալու կոնքիկ, լական, դաստիշոն։ յ. ն.

Lavement. ար. Լուալը, լուացում ☞ (ոտն) լուայ ։ 2 Գրեխի (հօզնա) ջուր, գրեխաջուր † ։

Laver, ն. Լօգել, լուալ։ 2 (Սեղանէ յառաջ) ձեռք լուալ, անխ. 3 Քովէն հոսել՝ անցնիլ (գետի), Թրջել (ծովու)։ 4 Ջնջել՝ սրբել (բիծ). — ses pêchés avec ses larmes։ 5 Մաքրել (մեղքերը)։ 6 Վրէժը լուծել, պատժել. Il a — ma honte. — une injure dans le sang։ 7 (Ջուրի մէջ) լուալ (գոյներ)։ 8 Գոյները տարածել։ 9 Գունաւորել (ծրագիր)։ 10 Ծախել։ ‖ — la tête à qn. Խստիւ կշտամբել, լուալ։ | À — la tête d'un âne, on perd son savon, Խենթը խրատը ինչ ընէ, սեւը՝ սապոնը ։ ‖ Se —, յ. Լուացուիլ ։ 2 Ձեռքերը լուալ ։ 3 Արդարանալ, մաքրուիլ (զրպարտութենէ մը)։ 4 Ջնջուիլ՝ սրբուիլ (մեղքերու)։ ‖ Se — les mains

de, Մեղքը ուրիշին շլնիքը Թողուլ, եւ անպարտ եմ ըսել ։ [լու կտաւ, ջնջան ։

Lavette, էգ. Սեղանատօթներն լուա-

Laveur, euse, գ. Լուացող, լուացուհի։ 2 Մոխիրէն ոսկի՝ արծաթ զատող։

Lavis, ար. Գունաւորելը (գծագրութիւն) ։ 2 Գունաւոր գծագրութիւն ։

Lavoir, ար. Լաթ լուալու տեղ, լուացարան ։ 2 Լուացանոց (խոհանոցի) ։ 3 (Աւանդատունը) ձեռք լուալու տեղ, լուացարան ։

Lavure, էգ. Լուալը ։ 2 Լուացուկք (ափսեամաններու)։ 3 Հողէ՝ մոխիրէ ոսկի կամ արծաթ զատելը։ 4 Աւելածքէ՝ մոխրէ զատած՝ հանած ոսկի եւն. || — de vaisselle, Ջրի Թան կամ արգանակ, լղճուկ։

Laxatif, ive, ած. (Փոր) Թուլցնող դեղ, լուծիչ ։

Layer (լէյէ), ն. Անտառի մէջ նեղ ճամբայ բանալ, կածանել ✝ 2 Զկտրուելիք ծառերն նշանակել ։ [արկղագործ ։

Layetier(լէյըդիէ), ար. Սնտուկագործ,

Layette(լէյէդ), էգ. Գզրոց. չէմէճէ։ 2 Թղթերու արկղիկ (դիւանի մէջ)։ 3 Կտաւիք եւ խանձարուրք երախայի, զուրճ։

Layetterie (լէյէդըրի), էգ. Արկղագործութիւն ։

Lazaret, ար. (Ժանտախտի համար) զգուշարան, մաքրանոց ։ [նաւոր)։

Lazariste, ար. Լազարեան (կրօ-

Lazarone (նէ), ար. Նափոլիի մուրացկան, լազարոն ։ յգ. **—ni** ։

Lazulite, էգ. Քար մը, լաջուարթ. լաճիվէրտ։

Lazzi (լացի), ար. յգ. Գէշ կատակք, խեղկատակութիւնք ։ 2 Անխօս ձեռք ու շարժմունք, մնջյարժմունք ✝ (Թատերախաղի մէջ) ։ յգ. ն. կամ —s ։

Le, յօդ. ար. (Երկինք)ը ։ || դեր. ար. Զինքը, զանիկա, զայն։ 2 Այդ բանը, այդպէս, այնպէս. Cette femme est belle et le sera longtemps ։ ☞ ե. գ. հ.

Lé, ար. Լայնք (պաստառի), մար Գ.

Léans (՟), մ. Հոն ներսը, այդ տունը։

Lèche, էգ. Բարակ շերտ, նրբաշերտ։

Léché, e, ած. Լզուած. Un ours mal —, (տձեւ տղեկ ։ 2 Տձեւ մարդ ։ 3 Կոշտ մարդ։ 4 Փռշոտած [Թատերախաղ])։ 2 Մանր աշխատուած (պատկեր) ։

Lèchefrite, էգ. ճարպընկալ աման խորովոյքի, ճարպա ✝ ։

Lèche-doigts(à), մ. Մատերը լզելով։ 2 Քիչ մը, մէկ ակռայի համար, ըմ

Lécher, ն. Լզել, (որ եւ ռմբ.) ։ 2 Ամենամեծ խնամով յօրինել (նկար)։ || — la poussière, Զախրզանց խոնարհիլ, ոտք ձեռք պագնել ։ | — l'ours, Լզել ձեւի բերել արջի՝ իր ձագը, (հնոց կարծիքով)։ 2 Գործ մը սերտել՝ ուսումնասիրել։ || Se —, չ. Լզուիլ ։ 2 Ինքզինք լզել, լզպռտուիլ, —. 3 (Մօրուքը) լզել ։

Leçon (՟), էգ. Համար, դաս։ 2 Դաստիարակութիւն ։ 3 Ընթերցուած (ձեռագրաց) ։ 4 Ընթերցուած (Սուրբ Գրքէ) ։ 5 Ըսուածք, պատմուածք, պատմած. Voilà votre récit, mais il y a une autre — ։ 6 Խրատ. Je me passerai bien de vos— ։ 7 Կշտամբանք. Donner des —, (կշտամբել)։ || — de choses, Իրագիտութիւն։ | Faire —, Դաս տալ ։ | Faire — à qn. Կշտամբել ։ | Faire la — à qn. Ըսելիքը՝ ընելիքը սորվեցնել, համարը բերանը դնել ։ 2 Կշտամբել ։

Lecteur, trice, գ. Վերծանող, ընթերցող, (էգ. ընթերցուհի). Un grand —, (ընթերցասէր)։ 2 (Այլոց առջեւ) վերծանող ✝ 3 Փորձ սրբագրող, սրբագրիչ, տղ. 4 Քահանայութեան չորս պզտի աստիճաններէն մին ընդունած, զրակարդաց։ 5 Դասատու (փիլիսոփայութեան, Գերմ.)։

Lecture, էգ. Կարդալը, ընթերցում։ 2 Բարձրաձայն ընթերցում։ 3 Ընթերցուած, ընթերցանութիւն, (որ եւ յգ.) ։ 4 Գրքերով հմտութիւն, ընթերցանութիւն. Avoir beaucoup de —, (շատ բան կարդացած ըլլալ) ։ 5 Գրավարժութիւն, ընթերցանութիւն ։ || յգ. Դասախօսութիւնք ։

Légal, e, ած. Օրինաւոր, օրինական։ 2 Մովսիսական օրէնքի, օրինական (պղծութիւն) ։ [րինի, օրինաւպէս ։

Légalement, մ. Օրինօք, ըստ օ-

Légalisation, էգ. Վաւերացում

Légaliser, ն. Վաւերել (Թուղթ մը)։ 2 Օրինաւորել։ [օրինականութիւն։

Légalité, էգ. Օրինաւորութիւն,

Légat, ար. Առաքեալ նուիրակ, լեկատ (Ս. Պապի), (որ եւ — à latere

(դէռէ)։ 2 հ. ժ. Ս. Պապի կողմէ կուսակալ, լեկատ։

Légataire (էռ). գ. Որու կտակ մը ձգուած է, հրիտակառու։

Légation, էգ. Առաքելութիւն, դեսպանութիւն։ 2 Դեսպանութեան մը մարդիկ, դեսպանորեար † 3 Դեսպանատուն։ 4 Առաքելութիւն (Մովսիսի)։ 5 հ. ժ. Կուսակալութիւն՝ լեկատութիւն (Ս. Պապի կողմէ)։ [(Նախանց), Հ.

Légatoire, ած. Կուսակալութեան

Lège, ած. Թեթեւաբեռ (նաւ)։ 2 Դատարկ դառնալը, Նա.

Légendaire (Դ-էռ), ար. Վարք Սրբոց։ 2 Վարք Սրբոցի հեղինակ, սրբագիր։ ‖ ած. Ժողովրդային՝ հրաշապատում (վէպ)։

Légende (Դ), էգ. Վարք Սրբոց. — dorée. (Վարք Սրբոցէ ծաղկաքաղ)։ 2 Հրաշավէպ, աւանդավէպ † (Շարլըմանի)։ 3 Զրոյց, աւանդավէպ † առասպելավէպ † 4 Երկայն բարակ գրուածք (իր նախնեաց գործոց վրայ), յայտմաւուրք † 5 Շրջագիր † (դրամի), ընթերցուած։ 6 Դրուած (նշանագրոշմի մէջ), ընթերցուած։ 7 Բացատրութիւնք (յատակագծի մը), ընթերցուած։

Léger, ère, ած. Թեթեւ. Se sentir —, (բեռը սրտէն ելնել). Il a la voix —, (ձայնը դիւրաշարժ է)։ 2 Թերակշիռ՝ պակաս (դրամ)։ 3 Թեթեւահող (գետին)։ 4 Արագ, թեթեւաշարժ, թեթեւ. Marcher d'un pied —. Je suis allé là de mon pied —, (ոտքով գացի հոն)։ 5 Թեթեւաթռիչ (Թռչուն)։ 6 Թեթեւազէն (ձիաւոր)։ 7 Թեթեւա(զօր)։ 8 Թեթեւընթաց. Vaisseau —. խկ՝ Bâtiment —, (թեթեւամարմին † նաւափայտ)։ 9 Առոյգ (ձի)։ 10 Բարակ (գոյն՝ շոգի)։ 11 Բարակ սիրուն (մէջք)։ 12 Հեշտ ու սիրուն՝ դիւրընթաց (ոճ՝ խօսակցութիւն). Թեթեւ (քերթուածք)։ 13 Թեթեւամիտ, Թեթեւ. — de caractère, (Թեթեւաբարոյ). C'est une tête —, (Թեթեւօլիկին մէկն է)։ 14 Անխորհուրդ՝ Թեթեւ (իր ընթացքի մէջ)։ ‖ Etre — de. Զունենալ (բան մը)։ | Etre — de la main. Զարնելու պատրաստ ձեռք մ'ունենալ։ ‖ À la —, մ. Թեթեւ կերպիւ, Թեթեւ։ 2 Անխորհուրդ կերպով, Թեթեւօրէն։ | Do —, մ. Առանց մտածելու, դիւրաւ։

Légèrement, մ. Թեթեւօրէն, Թեթեւ ☞ Թեթեւա(զէն)։ 2 Շուտ, Թեթեւակի, Թեթեւաքայլ (երթալ), (որ և գ.)։ 3 Թեթեւ մը զանգտիլ (մէկէ)։ 4 Փոքր ինչ (վիճասէր)։ 5 Թեթեւ ու փափուկ (յօրինուած)։ 6 Թեթեւութեամբ (հաւատալ)։

Légèreté, էգ. Թեթեւութիւն, (որ և գ.)։ 2 Արագութիւն։ 3 Դիւրաշարժութիւն (ձայնի մէջ)։ 4 Անհաստատութիւն, Թեթեւութիւն։ 5 Թեթեւամտութիւն։ 6 Սիրունութիւն, փափկութիւն (ոճի)։

Légion (Դ), էգ. Զօրագունդ, լէգէոն։ 2 Բազմութիւն, գունդ, լէգէոն. Ils étaient une —։ ‖ — d'honneur. Պատուոյ Լէգէոն։ ‖ յգ. Լէգէոնք (գիւաց), Ս. Գ.

Légionnaire (օնէռ), ած. Լէգէոնի (զինուոր)։ ‖ ար. Պատուոյ Լէգէոնի անդամ։ 2 Լէգէոնեան † Հ.

Législateur, trice, գ. Օրէնք դնող, օրէնսդիր։

Législatif, ive, ած. Օրէնսդիր (իշխանութիւն). Corps —, (երեսփոխանաց ժողով, հ. ֆր.)։ 2 Օրէնսդրական (տնօրէնութիւնք)։ ‖ էգ. La —, Օրէնսդիր ժողով, (հ. ֆր.), հկր.

Législation, էգ. Օրէնսդրական իրաւունք, օրէնսդրութիւն։ 2 Օրէնք, օրինադրութիւն. Réformer la —։ 3 Օրէնսգիտութիւն. Un cours de —։

Législature, էգ. Օրէնսդիր իշխանութիւնք, օրէնսդիրք։ 2 Օրէնսդիր ժողով, հ. ֆր.

Légiste, ար. Օրէնսգէտ։

Légitimaire (էռ), ած. Օրինական ժառանգաբաժնի (մաս)։

Légitimation, էգ. Հարազատագործութիւն, հարազատում † 2 Ճանչնալը, վաւերացում (երեսփոխանի)։

Légitime, ած. Օրինական, օրինաւոր։ 2 Արդարացի, իրաւացի։ 3 Հարազատ (որդի)։ ‖ էգ. Օրինական ժառանգաբաժին † էր.

Légitimement, մ. Օրինաւորապէս։ 2 Իրաւունքով, արդարացի կերպով։ 3 Ներելի կերպով մը։

Légitimer, ն. Հարազատել (զաւակ)։ 2 Վաւերական ընել, օրինաւորել (իշխանութիւնը)։ 3 Ներելի ընել, արդարացնել։

Légitimiste, ած. և գ. Պուրպօնեանց կուսակից, օրինաւորեան † ֆր.

Légitimité, էգ. Օրինաւորութիւն։ 2 Օրինաւոր ծնունդ, հարազատութիւն։ [հրիտակ։

Legs (լէ), որ. Կտակուած բան,

Léguer, ն. Կտակով թողուլ, կտակել, (որ և ձնխ.)։ 2 Թողուլ, աւանդել։ 3 Յանձնարարել, կտակել։

Légume, որ. Խոտեղէն, կանաչեղէն։ 2 Կանանչ պատեան (ոլոռի են.), պարկուճ։ 3 Ունդք, ընդեղէնք (ոլոռ, մաշ, լուբիա). — verts, secs։

Légumier, ière, ած. Բանջարական (տունկ)։ 2 Բանջարեղէնի (պարտէզ)։

Légumineux, euse, ած. Պարկճաւոր (տունկք)։ ‖ յգ. էգ. Պարկճաւորք, բս. ‖ որ. յգ. Խոտեղէն կերակուրք, կանանչեղէնք։ [չարրութիւն, առած։

Lemme, որ. Նախակարգ յառա-

Lémures, որ. յգ. (Մեռելոց) ուրուականք, լեմուրք, Հ.

Lémurien, ienne, ած. Աղուէսացռուկ (կապիկք)։

Lendemain (Ն-Ն), որ. Հետեւեալ՝ յաջորդ օրը, վաղորդայն †։

Lendore (Ն), գ. Թմրած, սատկած, ռ. սէրսէմ։

Lénifier, ն. Կակղել, բժ.

Lénitif, ive, ած. Կակղիչ (դեղ), բժ. ‖ որ. Կակղիչ, բժ. 2 Սփոփութիւն, թեթեւութիւն,

Lent, e (Ն), ած. Յամր, ծանրաշարժ, դանդաղ, ծանր ☞ ծանրա(քայլ), ծանրա(լեզու)։ 2 Յամրազդեցիկ † (թոյն), յամրաքայլ՝ յամրահաս † (մահ)։ 3 Մաղմաղ (կրակ)։

Lente (Ն), էգ. Ոջիլի հաւկիթ, անիծ։

Lentement (Ն), մ. Ծանր, դանդաղ ☞ յամրա(գնաց), ծանրա(շարժ)։ 2 Յամրաքայլ, ծանրաքայլ։

Lenteur (Ն), էգ. Յամրութիւն, ծանրութիւն, դանդաղութիւն։ 2 Դանդաղութիւն (մտքի)։

Lenticulaire (Ն-Քո), **Lenticulé, e** (Ն), **Lentiforme** (Ն), ած. Ոսպնակերպ, ոսպնաձեւ։ ‖ էգ. Une lenticulaire, Տեսակ մը քարածոյ, ոսպնաքար† (որ և՝ Pierre —)։

Lentille (իյլ), էգ. Ոսպ. մէրճիմէք։ 2 Ոսպնաձեւ ապակի, ոսպնաձեւ, բնգ. 3 Մանրացոյց, ոսպնեակ։ 4 (Ոսպնաձեւ) ծանրոց (մեծ ժամացոյցի)։ 5 Սառնենի (աչաց)։ 6 Բիծ՝ ցան (մորթի վրայ)։ ‖ — d'eau, de marais, Ջրոսպ, տկ.

Lentisque (Ն), որ. Հերձի. սագըզ աղաճը։

Léonin, e (Ն), ած. Առիւծի, առիւծական։ 2 Շահերը մէկու կամ ոմանց միայն մնացող, առիւծաբաժին † (ընկերութիւն)։ 3 Ամենաճոխ՝ քաջ (յանգեր)։ 4 Լէօնեան (տաղաւոր), հ.

Léonure, Léonurus (իւս), որ. Առիւծագի, տկ.

Léopard, որ. Ընձառիւծ. փառս։ 2 Ընձառիւծ, Անկլիա, բնս. 3 Զինանշանք Անկլիոյ, զնգ. [լեքսա։

Lépas (բաս), որ. Խեցեմորթ մը,

Lépidier, որ. տ. ս. Կոտեմնուկ Գ.

Lépidolithe, որ. Թեփաքար։

Lépidoptère, ած. Թեփաթեւ (միջատ)։ ‖ որ. Թեփաթեւ։ [ուլուզ։

Lèpre, էգ. Բորոտութիւն, բոր.

Lépreux, euse, ած. և գ. Բորոտ։

Léproserie, էգ. Բորոտանոց։

Lequel, Laquelle, դեր. Որ։ 2 Որը որ։ 3 Զոր։ 4 Ո՞վ։ 5 Ո՞րը։ 6 Զո՞րը։ յգ. **Lesquels, Lesquelles**։

Lérida, որ. Երգիծական երգ։

Lérot, որ. Վրձնագի առնէտ (կէմէ սըչանը), վրձնագի †։

Les, յօդ. յգ. (Տուն)եր, (տուն)ք, (մարդ)իկ։ 2 (Մարդ)երը, զ(մարդ)իկ։ 3 (Պուրպօն)եանք։ ‖ դեր. Զիրենք, զանոնք։

Lèse, ած. էգ. (Մարդկ)ընդդէմ (ոճիր). Crime de —-majesté, (քրէական յանցանք)։ [բժ.

Léser, ն. Վնասել։ 2 Վիրաւորել,

Lésine, էգ. Կծծութիւն. խըյըզլըգ։

Lésiner, չ. Կծծութիւն ընել, կծծիանալ։

Lésinerie, էգ. Կծծի բան կամ բնութիւն, կծծութիւն։

Lésion (զ), էգ. Զրկանք, վնաս ։ 2 Վնասում, վնասած † (Թոքի)։

Lesse, էգ. Տ. **Laisse** ։

Lessive, էգ. Մոխրաջուր. Couler la — ։ 2 (Մոխրաջրով) լուացք, մոխրաջուրք † պուղասա. Faire la —, (լուացք ընել)։ 3 Մոխրաջուրէ անցընելը, մոխրաջրում† 4 Լուացուելիք՝ լուացուած կտաւներ, լուացք. Forte —. Donner sa —. Écrire sa —։ 5 Լօգանք † ռ. 6 Լօգանք, լուացում (մազի) ։ 7 Խոշոր կորուստ (խաղի մէջ). Il a fait une — ։

Lessiver, ն. Մոխրաջրով լուալ, լուացքի դնել։ 2 Լուալ, մաքրել ։ 3 Ջուր թափել (նիւթի մը վրայ՝ որ լուծական մասերն ելնեն), լօգել † ։

Lest (լէսդ), ար. Նաւախիճ. կէմի սապուրասը ։ 2 Աւազ (օդապարկի) ։ 3 Չափաւորութիւն. կշռոյթ †. Cet homme a besoin de — ։ ‖ Sur son —, Անբեռն՝ դատարկ (նաւ)։ [մէջ), խճադիրք†։

Lestage, ար. Խիճ լեցնելը (նաւու

Leste, ած. Թեթեւանդամ, թեթեւաշարժ. Avoir la main —, (զարնելու արագ լինիլ)։ 2 Թեթեւազգեստ՝ թեթեւասար † (զօրքեր)։ 3 Թեթեւասար † (նաւ)։ 4 Թեթեւ՝ ազատ (հագուստ)։ 5 Հնարագէտ, վարպետ (գործերու մէջ)։ 6 Բարակը չնայող՝ չփնտռող, թեթեւ՝ թերանկատ † (ընթացք) ☞ թեթեւա(բան)։ 7 Անվայել (խօսք)։

Lestement, մ. Թեթեւակի՝ կայտառ (քալել)։ 2 Շոյտ ու ճարտար կերպիւ, ճարտարաշոյտ † (պրծիլ բանէ մը)։ 3 Անխորհուրդ թեթեւութեամբ (որոշել բան մը)։ 4 Թեթեւամտութեամբ (պատասխանել)։ 5 Անվայել կերպիւ՝ թեթեւօրէն (վարուիլ) ։

Lester, ն. Խիճ եւն. լեցնել (նաւու մէջ), նաւախիճ † դնել, խճադրել † 2 (Բանի մը) վարի ծանրութիւնն աւելցնել։ ‖ Se —, չ. Փորը կշտացնել՝ լեցնել ։ 2 Գլուխը խելք դնել ։

Lesteur, ար. Խճակիր նաւակ, (որ և Bateau —)։ 2 Խճադիր ։

Léthargie, էգ. Մահաքուն թըմբրութիւն, մահաքուն † քնափ † 2 Անըզգայ անփութութիւն, թմբրութիւն, քուն, փ.

Léthargique, ած. Մահաքուն թմբրութեան մէջ, քնափ † 2 Քնափական։ 3 Խիստ անհոգ, անզգայ, թմբրած ։

Léthé, ար. Մոռացութեան գետ, լեթէ, դից.

Léthifère, ած. Մահաբեր ։

Lettre, էգ. Գիր. En toutes —, (որ և՝ ամէն մասերովը, ամբողջապէս) ։ 2 Գիր, նշանագիր, փղ. — grise, historiée, (զարդագիր)։ 3 Ներքնագիր (պատկերի). Estampe avant la —, (ներքնագիրը դեռ չդրուած պատկեր) ։ 4 Բառական իմաստ, տառ (օրէնքի). La — tue et l'esprit vivifie, (մտքին նայելու է, չէ թէ բառերուն) ։ 3 Թուղթ, գիր, նամակ ։ ‖ յգ. Նամականի ։ 2 Գիր, թուղթ, հրովարտակ։ 3 Դպրութիւնք, գրագիտութիւն ☞ (ան)գրագէտ. Cet homme a des —. Homme de —, (գրագէտ). Les saintes —, (Սուրբ Գիրք) ։ ‖ — morte, Ոյժ չունեցող՝ խափան պատուէր, մեռեալ տառ։ | À la —, Au pied de la —, Բառական իմաստով, տառապէս † 2 Ճշդիւ, կէտ առ կէտ (ճշմարիտ)։ | — d'avis, Ազդարարագիր ։ | — de change, Փոխանակագիր, փոխանագիր. փօլիչա ։ | — de créance, Ընծայագիր (դեսպանի)։ 2 (Ուղեւորի ձեռք) գիր՝ տեղէ մ'ստակ վերցնելու, ընծայագիր ։ | — close, Գաղտնիք, մութ բան, ը. 2 Կնքեալ գիր (արքայի)։ | — de cachet, Արքունադրոշմ հրամանաթուղթ ։ | — de marque, Արտօնագիր մասնաւոր նաւուց վրայ յարձակելու։ | — patentes, (Տիտղոսի եւն.) հրովարտակ ։

Lettré, e (1t), ած. և գ. Գրագէտ, գրաւոր † ։

Lettrine (1t), էգ. Ծանօթանիշ † տառ, ծանօթատառ † փղ. 2 Գլխագիրք (բառգրքի էջերու) ։

Leucorrhée (2r), էգ. Սպիտակ ապարահ (կանանց)։ [(արքայի), հ. ֆ.

Leude, ար. Ընկեր՝ հաւատարիմ

Leur, ած. և դեր. Իրենց, անոնց։ ‖ ար. Le —, Իրենցը։ ‖ Les —, Իրենցները (ազգականք ու բարեկամք)։

Leurre, ար. Սուտ խայծ (կարթի վրայ) ։ 2 Խայծ, հրապոյր ։ 3 Կաշեայ թռչուն (բազէ) կանչելու, լէօռ. Oiseau de —, (լէօռավարժիկ † թռչուն)։

Leurrer (Ir), ն. Ցուցադրել, խաբել, հրապուրել ։ 2 Վարժել (բազէն) կաշեայ Թռչունին վրայ դառնալու, լէօռավարժել ✝ ։

Levain (Ն), ար. Խմոր, (որ և ք.) մայա։ 2 Հիւանդութեան պատճառ, բողբոջ, սերմ, խմոր։

Levant (Ն), ած. ար. Նորածին՝ ծայրակարմիր (արեւ). À soleil —, (արեւածագին)։ ‖ ար. Արեւելք ։

Levantin, e (Ն-Ն), ած. Արեւելքցի, արեւելեան։ ‖ գ. Արեւելքցի ։ ‖ էգ. Կերպաս մը, լէվանթին ։ [կալ ✝ ։

Lève, էգ. Գնդակաբարձ դգալ, գնդա-

Levé, e, ած. Վեր բռնած. Le front —, (բարձրագլուխ) ։ 2 Ուռած (խմոր) ։ ‖ ար. Հանելը, ծրագրում (յատակագծի)։

Levée, էգ. Վերցնելը, ամբարձում։ 2 Հողէն հանելը (մեռել)։ 3 Բաղոց, կուԹք։ 4 Ձեռք մը (խաղի մէջ). Faire une —, (ձեռք մ'առնուլ) ։ 5 Վերցնելը՝ հանելը (կնիք) ։ 6 Տուփէն հանելը նամակները, ԹղԹածրարով։ 7 Ցրուելի նամակք։ 8 Պաստառի լայնքէ հանուածը. Il y a là la — de deux chemises, (երկու շապիկ կ'ելնէ ասկէ) ։ 9 Վերցնելը (արգելք), բարձում (պաշարման)։ 10 (Մէկու քովէ) առնելը՝ վերցնելը (ԹղԹեր)։ 11 Տուրք ժողվելը, (հարկա) հանուԹիւն։ 12 Զօրաժողով. Nouvelles —, (Նորաժողով զօրք) . — en masse, (միահամուռ զօրաժողով)։ 13 Ժողվուած զինուորք ։ 14 Վախճան (ժողովի), արձակում (ատեանի)։ 15 Ամբարտակ (Թումբ կամ խճուղի)։ 16 Ծրագրում (յատակագծի)։ ‖ — de boucliers, Դիմադարձութիւն, զինամբարձութիւն ։ 2 Ասպարամբարձք ✝ (ի նշան ապստամբութեան, Հ.), զինամբարձութիւն ✝ ։

Lever, ար. Վեր վերցնելը ։ 2 Բանալը (վարագոյր) ։ 3 Անկողնէ ելնելու ժամ։ 4 Այցորելի ժամ (արքայի) ։ 5 Ծագում (արեւու), (որ և՝ — du jour) ։ 6 Ծրագրում (յատակագծի). Des — à vue։ ‖ Un — de rideau, Պզտի խաղ մը մեծէ առաջ, նախախաղ ✝ ։

Lever, ն. Վեր վերցնել, բարձրացնել. — les yeux sur, (որ և՝ տենչալ, աչք տնկել) . J'en lèverai la main, (այդ բանի վրայ կ'երդնում)։ 2 Վերցունել (ձեռք՝ մէկու դէմ) ։ 3 Թօթուել՝ վեր ընել (ուսերը, ք.) ։ 4 Կանգնել (տակառ), (ոտքի վրայ) վերցնել (մէկը)։ 5 Վերցնել (խարխուխ՝ կապ՝ նզովք՝ մեռել) . — le siège, (որ և՝ ձգել երԹալ)։ 6 Փարատել (տարակոյս), բառնալ (դժուարուԹիւնք)։ 7 Վերցնել՝ հագուեցնել (մէկը) ։ 8 Որջէն հանել (Նապաստակ). Il a — le lièvre, (բանը ինք բրբրեց, ինքը նախ ճար մը՝ հնարք մը գտաւ)։ 9 Վերջացնել՝ վերցնել (ժողովք) ։ 10 Հանել (ուսը ոչխարի) ։ 11 Հանել զգեստ (պաստառէ մը) ։ 12 Քաղել (բերք) ։ 13 Վերցնել առնուլ (մէկու քովէ ԹղԹեր)։ 14 Հանել (ծրագիր), (ծրագր)ել ։ 15 Ժողվել (ձեռք՝ բարեր, խղ.)։ 16 Առնուլ՝ շարել (գիր), ազ. ‖ — le front, Գլուխ բարձրացնել, ք. | — un arêt, Վճիռի մ'օրինակն հանել տալ՝ առնուլ։ | — boutique, Խանութ բանալ ։ | — le pied, Փախչիլ, կծիկը դնել, ռ. | — le menton à, (Աղջկան) ծնօտը գգուել։ 2 Պաշտպան կանգնիլ (մէկու)։ ‖ չ. Ծլիլ, բուսնիլ։ 2 Ուռիլ (խմորի), (խմոր)իլ։ ‖ Se—, յ. Վերցուիլ, բարձրացուիլ։ 2 Բացուիլ (վարագոյրի)։ 3 Ոտք ելնել, կանգնիլ. Levez-vous, (հապա, ելիք)։ 4 Ելնել (աԹոռէ՝ սեղանէ) ։ 5 Վերջանալ՝ փակուիլ (ատեանի)։ 6 Ծագիլ (արեւու), ելնել (աստղի՝ հովի) ։ 7 Պայծառանալ՝ բացուիլ (օդի) ։ 8 Ժողվուիլ (տուրքի) ։ [տարագի մէջ) ։

Lever-Dieu, ար. Վերացում (պա-

Léviathan (Ն), ար. Մեծ վիշապ, լէվիաԹան ։ [(որ և ք.) ։

Levier, ար. Լծակ . մաճավէլա ։

Lévite, ար. Ղեւտացի։ 2 Քահանայ։ ‖ էգ. Երկլնկէկ լօդիկ մը, ղեւտալօդիկ ✝ ։

Lévitique, ած. Ղեւտական։ ‖ ար. Գիրք Ղեւտացւոց, Ղեւտական։ [վազել։

Levrauder (ռō), ն. Ետեւէ իյնալ՝

Levraut (ռō), ար. Մատղաշ նապաստակ ։

Lèvre, էգ. Շուրթ, պռկունք, շրթունք. — inférieure, (ստորին Գ.) ։ 2 Բերան, լեզու ☞ (միա)շուրթն, (համա)լեզու։ ‖ Avoir sur le bout, sur le bord des —, (Բառ մը) լեզուին ծայրը լինիլ, չկրնալ յիշել ։ [քերծէի ✝ ։

Levrette, էգ. Էգ քերծէ (բազը) ։

Levretté, e (lt). ած. Նրբիրան † (շուն)։ [ռող, խուզակ։

Lévrier, ար. Բերձէ ·բազր։ 2 Փընտ-

Levron (ʒ). ար. Բերձէիկ † բազր եավրուսու։ 2 Կարճահասակ բերձէ, մանրաբերձէ †։

Levûre, էգ. Գարեջրի փրփուր (իբր հացի խմոր)։ 2 Խոզանծարքի (կեղեւ)։

Lexicographe, ար. Բառգիրք շինող, բառագիր։ [րութիւն։

Lexicographie, էգ. Բառագը-

Lexicographique, ած. Բառագրական։ [Թիւն։

Lexicologie, էգ. Բառագիտու-

Lexicologique, ած. Բառագիտական։

Lexique, ար. (Հեղինակի մը) յատկաբանութեանց բառգիրք։ 2 (Յունարէն՝ լատիներէն) բ ..գիրք՝ բառգրքուկ։

Lez (lɛ̃), նխ. Մօտ, կից. Plessis-lez-Tours։

Lézard, ար. Մողէզ. կէրթէնկէլէ։

Lézarde, էգ. Էգ մողէզ † խլէզ † 2 Պատի ճեղքուած՝ ճաթած։ [(պատը)։

Lézarder, ն. Փեռեկել՝ ճաթեցնել

Liais (lɛ̃), ար. Կարծր քար մը, լիաս, (որ և՝ Pierre de —)։

Liaison (ʒ), էգ. Կցում, կցուածք։ 2 Կապակցութիւն՝ զօդ (խօսքի մասերու)։ 3 Շաղկապ, +. 4 Յարակցութիւն, կապ։ 5 Կապակցութիւն, կապ. — étroite. — de parenté. 6 Բարեկամութիւն, ծանօթակցութիւն, կցորդութիւն։ 7 Կցաշաղախ † (քարերու), (որ և՝ — de joint)։ 8 Յարակցող՝ ամրացնող փայտք (նաւու), կապարան, (որ և՝ Pièces de —)։ 9 Հալկթի դեղնուց (ամոքանքի խառնուած)։ 10 Բառի վերջին գիրը յաջորդ բառին յարելը, տառազօդում † || յ+. Ընտանութիւնք, յարաբերութիւնք։

Liaisonner (ʒn), ն. Շաղախատել † (քարերու կցուածք)։ 2 Փոխընդփոխել † փոխանիւսել † փոխակարգել † (քարեր)։

Liane, էգ. Ամերիկեան մի շատ պատաղիճներու անուն, ճկենի †։

Liant, e (ʒ), ած. Իրեն կապող՝ գրաւիչ (մարդ՝ բնութիւն)։ 2 Շուտ մտերմացող։ 3 Կակուղ (զսպանակք կառքի)։ 4 Դժուարաբեկ՝ անբեկուն (փայտ)։ || ար. Կակղութիւն, քաղցրութիւն, քաղցրաբարոյութիւն։ 2 Անբեկնութիւն †։

Liard, ար. Մանրադրամ, լիարտ, հ. ֆ. 2 Բնիոն, դանգ, +.

Liarder, չ. Իր լուման տալ, իր ստակը դնել։ 2Կծծութեամբ վճարել, կծծիանալ։ [Թածրար։

Liasse, էգ. Թուղթերու խուրձ, Թըղ-

Libage, ար. Թանձրակոփ որմաքար։ 2 Պատի մէջ քար։

Libation, էգ. հ. ժ. Գինեձօնք. Coupe à —, (նուիրանոց)։ || յ+. Գաւաթներ պարպելը. Faire des —։

Libelle, ար. Գրքոյկ։ 2 Պարսաւատետր, պարսաւագիր։ 3 հ. ժ. (Կրօնական հալածանքէ) ապահովութեան տոմս, զերծատոմս †։

Libeller (2l), ն. Կանոնաւոր ձեւով գրել, դա. 2 Նշանակեալ գումարի մ'ուր երթալը նշանակել։

Libelliste(2l), ար. Պարսաւագրող։

Libellule(2l), էգ. Ճերեփագի. մջտ.

Liber (kռ), ար. (Ծառի) կեղեւի ու փայտի միջեւ մաշկ, փառ։ [յ+. —s։

Libera, ար. Ննջեցելոց աղօթք։

Libéral, e (յ+. —aux), ած. Տրատէր, լիաձիր, առատաձեռն։ 2 Ազատական ☞ ազատ (արուեստք †). Esprit —, (ազատամտութիւն)։ || ար. Ազատամիտ։

Libéralement, մ. Առատաձեռնօրէն (տալ)։ 2 Ազատամտութեամբ։

Libéralisme (u), ար. Ազատականութիւն։

Libéralité, էգ. Առատաձեռնութիւն։ 2 Նուէր, պարգեւ։ 3 Ազատասիրութիւն, ազատամտութիւն։

Libérateur, trice, գ. Ազատիչ, ազատարար։

Libération, էգ. Ազատութիւն (պարտքէ)։ 2 Ազատում (զինուորութենէ)։ 3 Արձակում (զինւորաց)։

Libéré, e, ած. Պատիժը լմնցնելով թող տրուած թիապարտ, թիազերծ †։

Libérer, ն. Ազատել։ 2 Ազատ ձգել (զինուորութենէ)։ 3 Արձակել (զինուորներ)։ || Se —, չ. Ազատիլ։ 2 Պարտքը վճարել. պարտքէ ազատիլ։

Liberté, իգ. Ազատութիւն ։ 2 Համարձակախօսութիւն, ազատախօսութիւն, համարձակութիւն, (որ և՝ — de langage)։ 3 Ընտանութիւն, համարձակութիւն . Je n'aime pas cette —. Se donner des —. Prendre des — avec qn. 4 Հրաման, Թոյլտուութիւն. Demander la —։ 5 Դիւրութիւն (շարժմանց), դիւրաշարժութիւն (զսպանակի՝ անդամոց) . Faire tout avec — et aisance ։ 6 Դիւրութիւն, ազատութիւն (վրձինի) ։ 7 Արձակութիւն (որովայնի) ։ ‖ յգ. Ապահարկք, ազատութիւնք ։ ‖ Prendre la — de, Համարձակիլ։ ‖ En —, մ. Անարգել, համարձակ ։

Liberticide, ած. Ազատասպան ։

Libertin, e (ն), ած. Անկարգ, լկտի, անառակ, բորբոլիտ, ցոփ † (որ և գ.) ։ 2 Խելքը խաղի, անառակ . Cet enfant est fort —, (որ և գ.) ։ 3 Կամազնաց՝ ստահակ (երևակայութիւն) ։ 4 Ազատախոհ, հ. (որ և գ.)։ 5 Ազատասէր, հ.

Libertinage, ար. Անկարգութիւն, լկտութիւն, անառակութիւն, ցոփութիւն† 2 Ստահակութիւն (գրչի՝ երևակայութեան)։ 3 Անհաւատութիւն, հ.

Libertiner, չ. Անառակիլ։ 2 Խելքը խաղի տալ, անառակիլ (աշկերտի)։

Libidineux, euse, ած. Վաւաշոտ, վաւաշ ։ [գրածախ։

Libraire (ēռ), ար. Գրավաճառ,

Librairie (ē), իգ. Գրավաճառութիւն ։ 2 Գրավաճառք ։ 3 Գրավաճառանոց։ 4 Մատենադարան, հ.

Libration, իգ. Ճօճում, բնգ. աստ. 2 Հաւասարակշռութիւն, ճօճում, փ.

Libre, ած. Ազատ ։ 2 Ազատամիտ, ազատախօս ։ 3 Համարձակ, ազատ . La jeunesse est — en ses propos. Etre — avec qn. 4 Սիրտն արձակ՝ ազատ ։ 5 Զկարգուած, ամուրի . Cette jeune personne est — ։ 6 Ինքնակամ (զօվեստք) ։ 7 Անմտազբաղ, հոգեզերծ † . Avoir l'esprit — ։ 8 Անվտանգ, անխափան, բաց. Les chemins sont —, Cette place est —, (այդ պաշտօնը բաց է). Il a la voix —, (ձայնն ազատ՝ անարգել կ'ելնէ). La mer est —, (սառոյցները հալած են, ծովը բացուած է). Les mers sont —, (ծովահէնի վախ չկայ, ծովերն ազատ են). La campagne est —, (դաշտավայրը ազատ է Թշնամիներէ)։ 9 Անվայել, անհամեստ, բաց (ձեւեր). Être — en paroles, en actions։ 10 Դիւրաշարժ (զսպանակ), Թեթեւ՝ ազատ (մէջք)։ 11 Ազատ, համարձակ, վարժ (ձեռք՝ վրձին)։ 12 Անդրոշմ (Թուղթ)։ 14 Կանոնաւոր (փոր)։ ‖ — à vous de, Ազատ էք (ընելու)։ [փոխանակութիւն։

Libre-échange (ն), ար. Ազատ

Libre-échangiste (ն), ար. Ազատ-փոխանակեան † ։

Librement, մ. Ազատօրէն։ 2 Համարձակ։ 3 Անարգել, անխափան։ 4 Ինքնաբերաբար։ 5 Անհամեստ (խօսիլ)։

Librettiste (2t), ար. Թատրատետր գրող։ [յգ. —s կամ **Libretti**։

Libretto (2t), ար. Թատրատետր†։

Lice, իգ. Արշաւավայր, կռուանոց, մրցարան։ 2 Մաքառում, պայքար։ 3 Մըրցարան, ասպարէզ, փ. 4 Էգ որսաշուն։ 5 Ոստայնանկի գործիի վրայ երկնցած Թելեր, ազբն. Haute —, Basse —. (ուղղորդառէչ † հարԹառէչ † սրահակ) ։

Licence (ն), իգ. Չափազանց համարձակութիւն, ժպրհութիւն . Prendre une — ։ 2 Անկարգութիւն, այլերասանութիւն. Arrêter la — des soldats։ 3 Ազատութիւն, բնա. գեղ. 4 Թոյլտուութիւն, հրաման ։ 5 Երկրորդ աստիճան (իրաւագիտութեան ևն. մէջ), միջնաստիճան † ։

Licencié (ն), ար. (Վարդապետութեան) երկրորդ աստիճանն առած, միջնաստիճան † ։

Licenciement (ն), ար. Արձակուրդ (զօրաց), (զօր)արձակութիւն ։

Licencier (ն), ն. Ճամբայ տալ, արձակել (զօրքերը)։ ‖ Se —, չ. Չափազանց համարձակիլ, չափն անցընել ։

Licencieusement (ն), մ. Ցոփութեամբ, անառակութեամբ ։

Licencieux, euse (ն), ած. Անկարգ, անառակ, զեղծ (կեանք՝ ընկերութիւն) ։ 2 Անպարկեշտ . Conversation —. — en paroles ։ [Թիւն։ յգ. —s։

Licet (կդ), ար. Հրաման, Թոյլտուու-

Lichen (լքէն'), ար. Տեսակ մը բոյ-

սեր, քարաքոս. — des rochers, (ժայռաքոս †)։ 2 Մորթի դուրս տալ մը, աքած. [նուելիք բանի մը)։

Licitation, էգ. Աճուրդ (չբաժ-

Licite, ած. Օրէնքէ չարգիլուած, օրինաւոր։ [նօք։

Licitement, մ. Օրինապէս, օրի-

Liciter, ն. Աճուրդի (մէզատ) հանել։

Licol, ար. Տ. **Licou**։

Licorne, էգ. Առասպելեալ կենդանի մը, միեղջերու. կէրկէտան։ ‖ — de mer, Միաժանի, ձկ.

Licou, ար. Ձիու կապ, ծամ Գ. 2 (Մէկը կախելու) չուան։

Licteur, ար. Արքանեակ։ 2 Սակրաւոր, նուիրակ, Հ.

Lie, էգ. Մրուր, գիրտ. թօրթու ☞ (գինե)մրուր։ ‖ — du peuple, Խուժան, սինլքորք։ [Մնկենի։

Liège, ար. Սունկ. մանթար. 2

Lien (՝), ար. Կապ։ 2 Հանգոյց, կապանք, փ. 3 Զօդ, կապ ☞ (արենա)կցութիւն։ ‖ յփ. Կապանք. Briser ses —, (գերութենէ ազատիլ, շղթաները խորտակել)։ 2 Գերութիւն, կապ, կապանք, փ.

Lienterie (՝), էգ. Թերամարսիկ, քչուք, տհալերթ †։

Lier, ն. Կապել, (որ և փ.) ☞ (տըրցակ)ել, (երիզա)պինդ. — en gerbe, (որայ կապել)։ 2 Հանգուցել՝ կապել (ժապաւէն)։ 3 Կրակցել † (քարեր)։ 4 Իրար կցել (տառեր)։ 5 Կցել, կապակցել, զօդել (գաղափարներ)։ 6 Միաւորել, զօդել, փ. 7 Հաստատել՝ կապել (բարեկամութիւն), բռնել (սէր), մտնել (խօսակցութեան)։ 8 Կարգադրել (զուարճութեան ընկերութիւն մը). Il a bien — sa partie, (իր գործը լաւ կարգի դրաւ)։ 9 Որայ կապել, խուրձ կապել, անխ. 10 Թանձրացընել (ամոքանք)։ 11 Յարակցել (նաւու մասեր)։ 12 Մազիլներու մէջ առնուլ (որսը)։ ‖ — partie Բանի մը համար ուրիշներու հետ համաձայնիլ։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք կապել։ 2 Կապուիլ (երդումով)։ 3 Բարեկամանալ։ 4 Կցուիլ, խառնուիլ, միանալ։ 5 Թանձրանալ (ամոքանքի)։

Lierre, ար. Բաղեղ. սարմաշըգ, տկ. | — terrestre, Ծմակենի † տկ.

Liesse, էգ. Ուրախութիւն, հ.

Lieu, ար. Վայր, տեղ ☞ (ժողով)արան, (ժողով)եւտղ, (սրբա)վայր, (արգել)ոց. Sur le —, (հոն տեղ). — reculé, (ծակ, փ.) — de sûreté, (ապահով տեղ։ 2 Բանտ). En premier, En second —, (առաջին, երկրորդ)։ 2 Կարգ. Chaque créancier viendra en son —։ 3 Բնակութիւն, տեղ. Sans —. L'homme est tombé de son vrai —։ 4 Ընտանիք, տոհմ. Sortir de bon —. Bon —, (որ և՝ լաւ աղբիւր։ 2 Ընտիր ընկերութիւն)։ 5 Տուն. Vider les —։ 6 Զանազան մասեր (տան՝ ագարակի). Visiter, Réparer les —։ 7 Պատճառ, իրաւունք, առիթ. Si j'étais en — de vous donner des —. Avoir —, (որ և՝ կատարուիլ, տեղի ունենալ)։ 8 (Հասարակաց) տեղիք, հ—. 9 Արտաքնոց, ճեմիշ։ ‖ Le — saint, Le saint —, Սրբավայր։ | Les — saints, Les saints —, Սուրբ Տեղիք։ | Les —, (Ոճիրի) վայր, (ոճրա)վայր † դօթ. ‖ Au — de, նխ. Փոխանակ, տեղ։ ‖ Au — que, շ. Մինչդեռ։

Lieue, էգ. Հրասախ, փարսախ. ֆէրսէնք։ 2 Փարսախ, մղոն, փ. Sentir qn. d'une —, (հեռուանց՝ մղոն մը հեռուէն մէկու գալուն հոտն առնուլ։ 2 Դիտումները գուշակել)։ [րայ)։

Lieur, euse, փ. Կապող (խոտ՝ ո-

Lieutenance (՝), էգ. Տեղապահութիւն, տեղակալութիւն։

Lieutenant (՝), ար. Տեղապահ, տեղակալ։ 2 Տեղակալ. միւլազիմ. — — colonel, (գնդապետի տեղակալ. գայմագամ)։ 3 հ. ժ. Ատենակալ, դատաւոր. — civil. — criminel, (էգ. —e, ատենակալի կին)։ | — de vaisseau, Ֆրէկաթի երկրորդ նաւապետ։ | — général du royaume, Արքայական փոխանորդ (Թագաւորի գերի ինկած ատեն ևն.)։ | — général de police, հ. ժ. Ոստիկանապետ Բարիզի։

Lièvre, ար. Նապաստակ. թավշան. Courir le même —, (միեւնոյն բանին ետեւէն իյնալ)։ 2 Նապաստակ, համ. 3 Գաղտնիք, հոգի, շ. C'est là que gît le —։ ‖ De —, Կարճ՝ ճնճղուկի (յիշողութիւն)։ [դակապ, նեարդակապ †։

Ligament (՝), ար. Նեարդային յօ-

Ligamenteux, euse (՚). ած. Նեարդականային †։

Ligature, իգ. Կապելը. վէր. 2 Կապ. Երակկապ։ 3 Կապ (կախարդական)։ 4 Կցուած գրեր, կցատառք։

Lige, ած. Անպայման հաւատարմութիւն խոստացող, լիգիոն. ադ. [լհ.

Lignage (՚), աբ. Տոհմ, ազգատոհմ.

Lignager (՚), աբ. Տոհմակից. իգ.

Ligne (՚), իգ. Գիծ. Hors —, (գերազանց, արտակարգ)։ 2 Տող. Deux —, (երկտող՝ 2 կարճ յիշատակութիւն)։ 3 Ճամբիղ. Suivre la — du devoir. — de conduite, (կանոն, ճամբայ)։ 4 Կարգ. Être sur la même —. En première —։ 5 (Ընդհանուր) գիծք. ֆեզ. 6 (Ուղղութեան) լար։ 7 Կարթի լար կամ կարթը. օլթա իփի, օլթա. Pêcheur à la —, (կարթորդ †)։ 8 Շարք՝ կարգում (զօրաց). Être en —. Rentrer en —. Marcher en —, (շարքը պահելով քալել). Rompre, Forcer la —, (յառաջ անցնիլ). Troupe de —, (ճակատող՝ կանոնաւոր գումարտակ), (որ և՝ La —)։ 9 Գումարտակ (նաւուց)։ 10 Դիրք. զբ. Être en —, (դիրք առնուլ)։ || Երկաթուղի, գիծ. La — de Paris à Orléans։ 12 Նրբաշաւիղ † (անտառի մէջ), կածան † 13 Հասարակած. Passer la —. Passage de la —։ 14 Պզտի չուան, ն.. 14 12րդ Մասն բթաչափի, գծաչափ, հ. || յգ. Ղակիշ (բանակի), (որ և խղ.). Travailler aux —։ 2 Ամրութիւնք. Les — de Weissembourg։ || À la —, Կարգով։ 2 Վարի տողէն (գրել)։ 3 Լուսանցքի վրայ (գրել՝ հաշիւ)։ | — de compte, Լուսանցքի գումար։ | Mettre, Faire entrer en — de compte, Հաշիւի մէջ առնուլ՝ դնել։ 2 Ի հաշիւ առնուլ, փ. | Mettre, Tirer hors —, Լուսանցքի վրայ գրել (գումար մը)։

Lignée (՚), իգ. Զարմ ու զաւակ, սերունդ։ [ուռկան շինելու։

Lignette (՚), իգ. Առասան (սիճիմ)

Ligneul (՚), աբ. Կօշկակարի առասան. սիճիմ. [նիւթ, փայտային։

Ligneux, euse (՚), ած. Փայտա-

Lignite (շիկ), աբ. Բրածոյ ածուխ նորակազմ, փայտաքար։

Ligue, իգ. Դաշնակցութիւն, նիզակակցութիւն։ 2 Դաւ, մեքենայութիւն, միաբանութիւն։

Liguer, ն. Դաշնաւորել, միաբանել։

Ligueur, աբ. Միաբանակից, դաշնակցաւոր † հ. ֆ.

Lilas (շա̄), աբ. Եղրեւանի. լէյլաք։ || ած. Տժգոյն մանիշակագոյն, եղրեւանի։

Liliacé, e, ած. Շուշանազգի, բս.

Limace, իգ. **Limas** (մա̄), աբ. Շողոտ, խռնչայլ. սիւմիւքլիւ պէօճէք։

Limaçon (՚), աբ. Խղունջ. սալյանկէօզ. — de mer, (կոքլի)։ 2 Ականջի բուղի մէկ խոռոչը, խալիզոն։ || En —. Պտուտակաձեւ (սանդուղ)։ [լէյէնքի։

Limaille, իգ. Խարտած, խարտուք.

Limande (՚), իգ. Խարտոցաձուկ, խարտաձուկ †։

Limbe (՚), աբ. Լուսափայլ շրջանակ, լուսպսակ † 2 Եզր, ծայր, ա. լսֆ. 3 Սպառուած (տերեւի)։ || յգ. (Նախապետաց՝ անկնունք մանկանց) կայանք, լիմպոս։ || Il est dans les —, Ծնդեր է։

Lime, իգ. Խարտոց. էյէ։ 2 Եղկում։ 3 Անոյշ լեմոն։

Limer, ն. Խարտել. էյէլէմէք։ 2 Ողորկել՝ յղկել (գրուածք)։

Limettier (լt), աբ. Ծառ մը, անոյշլեմոնի † (որ և՝ Citronnier —)։

Limeur, աբ. Խարտող։

Limier, աբ. Խոշոր երէներու որսաշուն, յուզաշուն։ 2 Բանի մը հետամուտ։ 3 Ոստիկանութեան մարդ՝ լրտես։

Liminaire (էռ), ած. հ. ժ. Պատարագիչ՝ նախակարգ (Թուղթ՝ գրքի գլուխը)։

Limitatif, ive, ած. Սահման դնող, սահմանարկու † իգ. [մանում

Limitation, իգ. Որոշում, սահ-

Limite, իգ. Սահման։ 2 Չափ, սահման, փ. ☞ (ան)եզր։

Limité, e, ած. Սահմանաւոր։

Limiter, ն. Սահման դնել, սահմանել։ 2 Սահման կտրել, որոշել։ 3 Չափ դնել, սահմանաւորել։ [սահմանորդ։

Limitrophe, ած. Սահմանակից։

Limon (՚), աբ. Սիկ (ճահիճի նստակ), կիլ. պաքազ։ 2 Տիղմ (մոլութեան)։ 3 Ծագում, հող, կաւ, փ. 4 Թե-

տաւաչք † (կառքի՝ սայլի) ։ 5 Ամենաթթու չրով լեմոն մը, նուռմայ ։

Limonade, էգ. Լեմոնչուր ։

Limonadier, ière, գ. Օշարակավաճառ, պաղպաղակ ։

Limoneux, euse, ած. Սկախառն, ակոտ ։

Limonier, ար. Ամենաթթու լեմոնենի մը, նուռմայենի ։ 2 Կառաձիգ ձի ։

Limonière, էգ. Թեւք (կառքի) ։ 2 Տեսակ մը կառք, լիմոնիէր ։

Limo(u)sinage, ար. Թանձրածիւս՝ անարուեստ պատ ։

Limousine, էգ. Սայլորդի կրկնոց (այծենիէ՝ փարմոց բրդէ), լիմուզակ † ։

Limpide (ն), ած. Մաքրափայլ, ականակիտ, յստակ, պայծառ, վճիտ ։

Limpidité (ն), էգ. Յստակութիւն պայծառութիւն ։

Limure, էգ. Խարտում, խարտ. է յէլէմէ ։ 2 Խարտած, խարտուք ։

Lin, ար. Տունկ մը, վուշ, վշենի † ֆէթէն. Graine de —, (կտաւատ. ֆէթէն թօխումու). Huile de —, (կտաւատի իւղ. պէզր եաղը) ։ 2 Վուշէ կտաւ, վուշ ։

Linaire (ēռ), էգ. Տունկ մը, վայրավուշ † եապան ֆէթէնի ։

Linceul (ն), ար. (Մեռելի) պատանք ։

Linéaire (ēռ), ած. Գծերու, գծային. Dessin —, (ծրագրութիւն, գծանկար †) ։ 2 Գծակերպ, քն. 3 Երկայնութեան (չափեր) ։

Linéal, e, ած. Գծային ։ 2 Ազգատոհմական ։

Linéament, ար. Նախագիծ ։ 2 Ուրուագիծ ։ 3 (Դիմա)գիծք † ։

Linge (ն), ար. (Վուշէ՝ կանեփէ՝ բամպակէ) կտաւ. Gros —, (հաստ կտաւիք). — de corps. (շապիկ, Թաշկինակ են.) ։ 2 Սպիտակեղէն ։ 3 Կտաւիք (խոհանոցի) ։ 4 Կտաւի կտոր, լաթ ։

Linger, ère (ն), գ. Կտաւավաճառ, կտաւագործ ։ 2 Ճերմկեղինաց վերակացու (մեծ տան մը), կտաւեպան † || ած. Կտաւի (վաճառական), կտաւա(ծախ) ։

Lingerie (ն), էգ. Կտաւավաճառութիւն ։ 2 Ճերմկեղէնի սենեակ (վանքը), կտաւատուն † ։

Lingot (ն), ար. (Ոսկիի՝ արծաթի) կտոր՝ կաղապարէ ելած, ձոյլ ։ 2 (Երկաթ՝ կապար) գլանուկ † (հրացան լեցնելու) ։

Lingotière (ն), էգ. (Ոսկիի՝ արծաթի) ձոյլի կաղապար, դարփնակ ։

Lingual, e (ն-կու), ած. Լեզուի ։ 2 Լեզուային (գիր) ։ || էգ. Լեզուային գիր ։

Linguille (ն), էգ. Լեզուախեցի ։

Linguiste (լէնկիւիսդ), ար. Լեզուագէտ ։

Linguistique (լէնկիւիսդիք), էգ. Լեզուներու սկզբանց և յարաբերութեանց ուսում, լեզուաբանութիւն ։ || ած. Լեզուագիտական, լեզուաբանական ։

Linier, ière, ած. Վշական, վշի ։ || գ. Վուշ պատրաստող ։ 2 Վշավաճառ || էգ. Վշաստան † վշարտ † ։

Liniment, ար. Իւղանիւթ՝ շփելու, տոլէ, քծ.

Linon (լնօն), ար. Խիտ բարակ կտաւ մը, նրբավուշ † ։

Linot, ար. Կտաւաքաղ, վշահաւ † ֆէթէն գուշու ։ || —otte, էգ. Էգ վշահաւ, վշահաւի † 2 Վշահաւ ։ || C'est une —, Ճնճղկի չափ խելք չունի ։

Linteau (ն-դō), ար. (Դրան) վերի սեամը, բարաւոր ։ չփ. —x ։

Lion (ն), ար. Առիւծ ։ 2 Նշանաւոր մարդ (օրուան) ։ 3 Զարդարկոտ երիտասարդ, պճնակ †. C'est un — || — marin, Ծովառիւծ ։ || Lionne, էգ. Իգառիւծ † առիւծի † 2 Զարդարկոտ կին, պճնուհի ։

Lionceau (ն-սō), ար. Առիւծաձագ, (առիւծա)կորիւն ։

Lipogramme, ար. Դրուած՝ ուր գիր մը գործածուած չէ, Ներագրութիւն ։

Lipothymie, էգ. Թալկացում, նուաղում

Lippe, էգ. Վարի շրթունք խոշոր կամ դուրս ինկած, մռութ գ. || Faire sa —, Քիթը բերանը ծռել, կախել ։

Lippée (lp), էգ. (Սերակերոյ) լաւ կտոր. Franche —, (ձրի լաւ ճաշ). Chercheur de bonnes —, (պատառաքոյծ) ։ 2 (Սեղակերոյ) պատառ, գ. || Une bonne —, Լաւ շահ մը՝ պատառ մը ։

Lippitude (2p), էգ. Բծակնութիւն † քծ.

Lippu, e (2p), ած. Վարի շրթունքը խիստ խոշոր, մռթեղ † ։

Liquation (քուա), էգ. Հալում, լուծում, մետաղալուծութիւն † փ.

Liquéfaction (*fk*), *էգ.* Հալում, լուծում ։ [լուծելի ։

Liquéfiable (*fk*), *ած.* Հալելի,

Liquéfier (*fk*), *ն.* Հալել, լուծել։

Liqueur, *էգ.* Լոյծ, հոսանուտ ։ 2 Ըմպելիք. — fraîches. 3 Ոգելից ըմպելիք, ոգելից †. — bachique, (գինի). Vins de —, (անոյշ գինի՝ ճաշէ ետք). Ce vin a de la —, (այս գինիի մէջ շատ ալքոլ կայ)։ [կենի. ծա.

Liquidambar (?), *ար.* Ստիւրա-

Liquidateur, *ար.* Հաշիւները կանոնող մաքրող, հաշուեյարդար ։

Liquidation, *էգ.* Մաքրում՝ կարգադրութիւն (հաշուոց)։

Liquide, *ած.* Լոյծ, հեղուկ. La plaine —, (ծով). Le — élément, (ջուր)։ 2 Լոյծ՝ ծորան (մելան՝ ըմպելի). 3 Հալած (մետաղ) ։ 4 Պարտքէ ազատ, մաքուր, զուտ. Une fortune claire et — ։ 5 Կակուղ՝ նայ (բաղաձայնք), (որ և՝ Les —, էգ.) ։ ‖ *ար.* Լոյծ նիւթ, հեղանիւթ։ 2 Ոգելից ըմպելի, ոգելից † ։

Liquider, *ն.* Հաշիւները մաքրել՝ պարզել՝ կարգադրել. — une succession. ‖ — son bien. Ինչքերու մէկ մասը ծախել ու պարտքերը վճարել ։ ‖ Se —, *յ.* Պարտքերը մաքրել ։ [ծութիւն։

Liquidité, *էգ.* Ծորանութիւն, լու-

Liquoreux, euse, *ած.* Ոգելից՝ անոյշ (գինի). [ծախող ։

Liquoriste, *գ.* Ոգելից † շինող՝

Lire, lu, e, *ն.* Կարդալ ☞ ընթերցա(ւէր). Il a beaucoup lu, (շատ բան կարդացած է). Il ne sait pas —, (կարդալ չգիտեր. 2 Սատոնիկ տղէտ է)։ 2 Բացատրել. — Virgile à des écoliers. 3 Դիտնալ, ճանչնալ, հասկնալ, կարդալ (սրտի մէջ). — dans les astres. — dans l'avenir. (ապագան տեսնել)։ ‖ — des yeux. — des doigts, Աչքէ անցընել, Թղթատել։ ‖ — entre les lignes. Գրուածքի մը Թաքուն միտքը հասկնալ ։ ‖ Se —, *յ.* Կարդացուիլ ։ 2 Տեսնուիլ, հասկցուիլ։

Liron (?), *ար.* Տեսակ մ՛առնէտ (կէմէ սպչանը), վրձնագի † ։

Lis (*լիս*), *ար.* (Ճերմակ) շուշան, տիզամպազ ։ 2 Շուշանածաղիկ, շուշան. Teint de —, (շուշանագեղ մայն)։ ‖ Les Lis. Ֆրանսա։ 2 Ֆրանսայի Թագ. քն. ‖ — des marais. Եղտիւրի հիրիկ ։ ‖ — de mai, des vallées. Հովտաշուշան.

Liséré, e, *ած.* Զիկաւոր † (ծաղիկ), քն. ‖ *ար.* Զգեստեզերքի նեղ ժապաւէն, զիկ ։ [րու չիչէյի ։

Liseron (?), *ար.* Պատուտակ. պօ-

Liset, *ար.* Յանկոց պատուտակ, գեղձ † (որ և՝ Grand —) ։ 2 Դաշտաց պատուտակ, գեղձ † (որ և՝ Petit —).

Lisette, *էգ.* Ծիլքեկ † մյտ.

Liseur, euse, *գ.* Ընթերցող, ընթերցասէր, (էգ. ընթերցուհի) ։

Lisible, *ած.* Ընթեռնլի։ 2 Ընթերցման արժանի, կարդացուելիք ։ [պով ։

Lisiblement, *մ.* Ընթեռնլի կեր-

Lisière, *էգ.* (Պաստառի երկայնքէն) եզերք ։ 2 Նորաքայլ մանուկը վեր բռնող գօտի, բռնալար։ 3 Առաջնորդ, նեցուկ, փ. 4 Վերջին ծայր, սահման՝ սահմանածայր † (անտառի), (որ և փ.) ։ 5 Անտառածիր † ծառեր ։

Lisse, *ած.* Կոկ, ողորկ ։ 2 Հարթ՝ ողորկ (ոփւն)։ 3 Լերկ (կաշի) ։ ‖ *ար.* Հարթութիւն, ողորկութիւն։ ‖ *էգ.* Գօտի (շինուող նաւու)։ 2 Տ. **Lice**, 5 ։ [Թիւն ։

Lissé (*ս*), *ար.* Յղկութիւն, ողորկու-

Lisser (*1ս*), *ն.* Յղկել, կոկել, ողորկել ։ 2 Շաքարով պատել ։ [Թա)կոկ։

Lissoir, *ար.* Յղկոց † գծի. ☞ (Թղ-

Liste, *էգ.* Ցուցակ, ցանկ. Grossir la — de. (Թիւն աւելցնել)։ ‖ — civile. Արքայի կզուած տաակ և ինչք։ 2 Արքունի հասոյթից վարչութիւն։ [teaux ։

Listel, *ար.* Կանոնագիծ, *Տ.* *յ.* **Lis-**

Lit, *ար.* Մահիճ, անկողին. Être au —, Garder le —, Ne pas quitter le —, (հիւանդ պառկիլ). Mourir dans son —. (բնական մահուամբ մեռնիլ) ։ 2 Մահճակալ. — de fer. 3 Նուարտան (մահճակալի). Un — de damas ։ 4 Ամուսնութիւն, անկողին. Les enfants du premier — ։ 5 Ն. մ. Մահիճ՝ ճաշելու ատեն, ակումբ † 6 Փոռ(գետի), յատակ (ծովու) ։ 7 Ուղղութիւն (հովի) ։ 8 Դիրք՝ նիստ (քարերու՝ երկիրի տակ) ։ 9 Խաւ՝ կարգ (հողի՝ շաքարի)։ ‖ — de parade. Բարձր անկողին՝ մեռելը վրան դը-

նելու, չքամահիճ † ‖ Faire le —, Անկողին շտկել ։ | À son — de mort, Մեռնելէ յառաջ, մեռնելու կէտին ։ | Être à son — de mort, Կեանքը յետին վտանգի մէջ լինիլ ։ | — de travail, de misère. Petit —. Տղաբերքի՝ երկանց անկողին ։ | — de justice, Աւագաժողով (արքայի ներկայութեամբ), հ. ֆր. 2 Արքայաթոռ (աւագաժողովի մէջ)։

Litanie, էգ. Երկայն քարոզ պատմութիւն, երկայն շարք ‖ յգ. Մաղթանք. լիտանիայք, լտ.

Liteau (լդō), որ. Ցերեկի որջ գայլի կադրոց † 2 Դունաւոր եզերագիծք † (սփռոցի) ։ յգ. —x. [որջաւորք † ։

Litée, էգ. Մէկ որջի կենդանիք ։

Literie, էգ. Անկողնի կազմած, անկողնայք ։ [ջէհէզի ։

Litharge, էգ. Մարմարցանկ. միւր-

Litharge, Lithargyré, e, ած. Մարմարցանկեալ ։ [քարեղութիւն, բժ.

Lithiase, Lithiasie, էգ. Քա-

Lithocolle, էգ. Ականագործի սինձ (մասթիգ), քարասինձ ։ [վիմագիր ։

Lithographe, որ. Վիմագրող ։

Lithographie, էգ. Վիմագրութիւն ։ 2 Վիմագրատուն ։

Lithographier, ն. Քարի վրայ փորել՝ գրել, վիմագրել ։ [րական ։

Lithographique, ած. Վիմագ-

Lithologie, էգ. Քարագիտութիւն, քարաբանութիւն ։ [րահալ (դեղ), բժ.

Lithontriptique (՞), ած. Քա-

Lithophage, ած. Քարակեր, բ. դ.

Lithophyte, որ. Քարատունկ ։

Lithosperme, որ. Քարասերմնիկ, տկ. [գծի. վէր.

Lithotome, որ. Փամփիշտահատ ։

Lithotomie, էգ. Փամփիշտահատութիւն, վէր.

Litière, էգ. Դահաւորակ † բախթի րէվան ։ 2 Անասնոց տակ դրուած յարդ են. խշտիք. Il est sur la —, (հիւանդ՝ անկողինն է ։ 2 Գործելու անկարող է) ։ ‖ Faire — de, Վատնել, շռայլել ։ 3 Զարաչար զոհել (պատիւը) ։

Litigant, e (՞), ած. Դատախազ, հ.

Litige, որ. Դատ, հակառակութիւն ։

Litigieux, euse, ած. Կռուական. Cas — ։ 2 Կռուասէր, հակառակասէր ։

Litorne, էգ. Մոշահաւ Գ † ։

Litote, էգ. Մեղմաբանութիւն, հռ.

Litre, որ. Չափ մը, մէկ խորանարդ տասնորդամեթր, լիտր ։ 2 Լիտր մը գինի ։ ‖ էգ. (ժամի շուրջ) սգազօտի † (մեռնողի զինանիշերով) ։

Litron (՞), որ. 36 խորանարդ թթաչափ, լիտրոն, հ.

Littéraire (1t), ած. Գրական ։

Littérairement (1t), մ. Գրականօրէն ։

Littéral, e (1t), ած. Բառական (իմաստ) 2 Բառ առ բառ (թարգմանութիւն) ։ 3 Գրոց (յունարէն). L'arménien —, (գրաբառ) ։ 4 Նշանագրական (քանիօնութիւն), ուսպ. ‖ որ. Տառական ճշդութիւն ։ [իմաստով, բառ առ բառ ։

Littéralement (1t), մ. Բառական

Littéralité (1t), էգ. Բառառբառութիւն (թարգմանութեան) ։

Littérateur (1t), որ. Գրագէտ ։

Littérature (1t), էգ. Գրագիտութիւն, գրականութիւն ։ 2 Մատենագրութիւն, գրականութիւն ։ 3 Գրագէտք ։

Littoral, e (2t), ած. Ծովեզերեայ ։ յգ. —aux ։ ‖ որ. Ծովափունք, ծովեզերք ։ [տամունք ։

Liturgie, էգ. Եկեղեցական պաշ-

Liturgique, ած. Եկեղեցական պաշտամանց ։ [տամանց հմուտ ։

Liturgiste, որ. Եկեղեցական պաշ-

Liure, էգ. Սայլի բեռը կապելու չուան, բաշ Գ. [օթու ։

Livèche, էգ. Կապնդեղ. սէլամ

Livide, ած. Կապուտագոյն, կապարագոյն. մօրարմը, գուրշունի ։ ‖ որ. Կապուտակութիւն ։

Lividité, ն. Կապուտակութիւն ։

Livrable, ած. Յանձնելի ։ ‖ որ. Պատրաստ ապ··նք ։

Livraison (ռէ-՞), էգ. Յանձնելը, յանձնում. Prendre — de, (ստանալ) ։ 2 (Գնողի) յանձնուած ապրանք ։ 3 Հրատարակութեան վրայ եղող գրքի մը թերթ, տետր, պրակ ։

Livre, որ Մատեան, գիրք ☞ (թժըշկա)րան, գրա(յուցակ). — de vie կամ des vivants. (Դպրութիւն կենաց, Ս-

Գ.)։ 2 Հազներգութիւն, գիրք (Եղիականի)։ 3 Հատոր, պրակ, եր. 4 Տետրակ, տոմար ☞ (հաշուի)գիր. — de caisse' (դրամատետր). Tenir les —, (տետրակ բռնել)։ 5 (Դեղին՝ կարմիր են.) տետրակ (խորհրդարանի մատուցուած)։ || Les —, Աստուածաշունչ։ | Grand —, Մայր տետրակ։ 2 Մայր տոմար (տէրութեան)։ | — noir, Կախարդաբանութիւն (գիրք)։ | À — ouvert, Յանպատրաստից, մէկ տեսնելով։

Livre, էգ. Կշիռ մը, լիվր, հ. ֆր. 2 Հաշուի դրամ մը, լիվր, հ. ֆր. 3 Ֆրանք, (հասոյթի վրայ խօսելով). Mille — de rente։ 4 Լիրայ, ոսկի. Une — turque։ || Au sou, Au marc la —, Ամէն մէկու դրածին կամ պահանջքին համեմատ։

Livrée, էգ. Նշանազգեստ (ճոխ տան մը ծառայից). Homme de —, Gens de —, (Նմանազգեստ ծառայ՝ ծառայք). Il porte la —, (ծառայ է). Il porte la — de, (բոլորովին անձնուէր է այս ինչին)։ 2 Նմանազգեստ սպասաւորք։ 3 Կերպարանք, նշան. La —, Les — de la misère։ 4 Փետուրք (Թռչնոց)։ 5 Մազ (մատղաշ չորքոտանիի)։ 6 Համանման ժապաւէնք (տիկնոջ մը գործածածներու)։

Livrer, ն. Յանձնել (ապրանք)։ 2 Տալ (աւարի՝ կրակի), մատնել (մահուան)։ 3 Ձեռք տալ, մատնել (մէկը կամ քաղաք)։ 4 Տալ (առագաստները՝ հովի, սիրտը՝ յուսոյ), Թողուլ՝ բանալ (հովին՝ յուսոյ)։ 5 Թողուլ՝ լքանել (կեանքը)։ 6 Ընել (յարձակում), մղել (ճակատ). տալ (պատերազմ), (պատերազմ)իլ։ 7 Երաշխաւորել. Je vous — cet homme-là pieds et poings liés, (այդ մարդն ձեռքերնուդ մէջ պիտի լինի)։ || — en proie, Թողուլ՝ նետել (անասնոց առջեւ)։ 2 Թողուլ՝ մատնել (կրից ձեռք)։ | Se —, յ. Մղուիլ (պատերազմի)։ 2 Ինքզինք յանձնել։ 3 Ինքզինք տալ՝ Թողուլ՝ յանձնել։ 4 Անձնատուր՝ գերի լինիլ (կրից), զարնել (ծուլութեան), իյնալ (ուսման), ինքզինք տալ (յուսահատութեան), ինքզինք մատնել (մահուան) ☞ (մոլեգն)իլ, (զեղխ)իլ։ 5 Ի գործ դնել, ընել (անզգութիւններ), տալ (աւարի)։ 6 Ետեւէ երթալ (փուճ յոյսի), ետեւէ իյնալ (բանի մը)։ 7 Հաղորդասէր լինիլ, —նք. լնակի մէջ)։

Livret, ար. Գրքոյկ։ 2 Տոմար (բա-

Lixiviation, էգ. Մոխրալուացութիւն, —. [ցական ✝ (աղեր)։

Lixiviel, elle, ած. Մոխրալուա-

Llama (լեա), ար. Տ. **Lama**, 2։

Lobe, ար. Բլթակ, —նք. և բո. ☞ (լերդա)բոյթ։ 2 Կակուղ միս ականջի, ունկնաբոյթ, ականջթոռ, —.

Lobé, e, ած. Բլթակաւոր, բ. գ.

Lobélie, էգ. Լոպելիա, տկ.

Lobule, ար. Պզտի բլթակ, բլթակիկ։

Local, e, ած. Վայրական, տեղական։ || ար. Վայր, տեղ։ յգ. —**aux**։

Localement, մ. Տեղական կերպիւ։

Localisation, էգ. Զետեղելը, զետեղում։ 2 Տեղ մը զարնելը (ախտի)։

Localiser, ն. Զետեղել, դնել (տեղ մը)։ 2 Սահմանափակել, տեղափակել (պատերազմ)։ || Se —, յ. Տեղ մը ժողվուիլ, զարնել, բծ. [մանք։ 2 Տեղ։

Localité, էգ. Տեղական հանգա-

Locataire (ի՛ռ), գ. Վարձաքնակ, վարձակալ. Principal —, (ենթավարձիչ ✝)։

Locatif, ive, ած. Վարձակալի, վարձակալութեան։ 2 Վարձաբեր (արժէք՝ տան)։

Location, էգ. Վարձում։ 2 Վարձած բան, վարձած ✝ 3 Վարձագին, վարձք։ 4 (Թատրոնի օթեակներու) վարձատուութեան գրասենեակ։ [անշահ ձիւ

Locatis (դիս կամ դի), ար. Վարձու

Loch (լօֆ), ար. Երագաչափ, լոք, ն—.

Loche, էգ. Պզտի ձուկ մը, լօշիկ ✝։

Locher, չ. Տեղէն շարժիլ, երերալ (պայտի). Il a toujours qq. fer qui —, (մէկ կողմը ծուռ՝ տկար է միշտ). Il y a qq. fer qui —, (բանին մէջ արգելք մը կայ)։ [ուածք։

Lochies, էգ. յգ. Արգանդի յաւել-

Locman (?), ար. Տ. **Lamaneur**։ [լի ✝ || էգ. Շարժագործի ✝։

Locomobile, ած. Վայրաշարժե-

Locomobilité, էգ. Վայրաշարժելիութիւն ✝։ [ղաշարժ

Locomoteur, trice, ած. Տե-

Locomotif, ive, ած. Տեղափոխական. Faculté —, (շարժականութիւն)։ ‖ իգ. Շոգեկառք, (որ և՝ Machine —։ [կանութիւն †։

Locomotilité, իգ. Տեղաշարժա-

Locomotion, իգ. Տեղափոխութիւն։ [կանութիւն †։

Locomotivité, իգ. Տեղափոխա-

Locuste, ար. Մարախ. չէքիրկէ։ 2 Կարիդոս. բէքէ։

Locution, իգ. Ասք, ասացուած. — conjonctive, (շաղկապական). — adverbiale, (մակբայակերպ)։

Lods (լō), ար. յգ. — et ventes, Գնման բաժ (առ աւատատէրն)։

Lof, ար. Հովակողմ։ [նել, ն.

Lofer, ն. Դէպ ի հովակողմ դար-

Logarithme, ար. Թուանշանակ, դիպահամար։ [համարի։

Logarithmique, ած. Դիպա-

Loge, իգ. Հիւղիկ։ 2 Խուց (դռնապանի)։ 3 (Պատկերհանութեան) մրցորդներէ ամէն մէկու փակուած խուցը, խցիկ։ 4 Ծեմելիք, պատշգամ, հտ. Les — du Vatican։ 5 Պզտի խանութ (տօնավաճառի)։ 6 Օթեակ (թատրոնի)։ 7 Սենեակ (դերասանի), օթեակ։ 8 Ժողով (մասոններու), օթեակ. Tenir une —։ 9 Խցիկ (խենթերու)։ 10 Խցիկ՝ արկնոց (արգելոցի, հայվանխանէ)։ 11 Շնյարկ։ 12 Փքարան (երգեհոնի)։ 13 Խորշ (պտուղի), խինձ(սրտիկի), բս. 14 Խորշ (նաւահանգստի մէջ)։ ‖ Une —, Օթեակի մը հանդիսականք։ [գիստ, բնակելի։

Logeable, ած. Բնակութիւնը հան-

Logement, ար. Տեղ, բնակութիւն։ 2 Իջեվան (արքայի հետեւորդներու համար)։ 3 Տուներ ցուցնելը (չուող զօրաց), օթաւորում †. Billet de —։ 4 Ամրածածուկ կայան (պաշարողաց)։

Loger, ն. Նստիլ, բնակիլ։ 2 Դըրուած՝ զետեղուած լինիլ։ ‖ ն. Տեղ՝ իջեվան տալ, բնակեցնել։ 2 Ներսն ընդունիլ, ներընդունիլ։ 3 Հանգչեցնել, տեղաւորել, մխել (գնդակ՝ մէկու սրտին մէջ)։ ‖ — le diable dans sa bourse, Ստակ չունենալ, անարծաթութենէ թռիլ, —. ‖ Se —, չ. Նստիլ, բնակիլ։ 2 Բնակութիւն՝ բնակարան շտկել։ 3 Տուն շինել. Il s'est — très agréablement à la campagne։ 4 Ամրանալ, զն. 5 Մնալ (գնդակի՝ վէրքի մէջ)։ 6 Դրուիլ, կենալ։

Logette, իգ. Խղիկ։ 2 Խորշիկ, բս.

Logeur, euse, գ. Կահազարդ սենեակներ վարձու տուող, օթաւորիչ †։

Logicien (յ), ար. Տրամաբան։ ‖ —enne, իգ. Տրամաբանող կին։

Logique, ած. Տրամաբանական։ ‖ իգ. Տրամաբանութիւն։ 2 Ուղիղ միտք, տրամաբանութիւն։ 3 Գաղափարաց կապակցութիւն. Un défaut de —։ [բէն։

Logiquement, մ. Տրամաբանօ-

Logis, ար. Տուն, բնակութիւն։ 2 Պանդոկ, իջեվան. Un bon —։ 3 Ուղեղ, գլուխ, գ.

Logographe, ար. Մեկնական բառագիր։ 2 Առաջին պատմաբանք Յունաց, գրուցապատում։

Logogriphe, ար. Բառակռիւ, բառհանելուկ† 2 Մութ լեզու, հանելուկ։

Logomachie, իգ. Բառակըռուութիւն։ 2 Հակառական բառեր.

Logos (ou), ար. Բանն, Ա.

Loi, իգ. Օրէնք. Homme de —, (իրաւագէտ). Il est sans —, (անօրէն մ'է)։ 2 Հին՝ մովսիսական օրէնք. Les livres de la —։ 3 Օրէնք, կանոն. Se faire une — de, (իրեն կանոն դնել, կանոն ընել). Prendre — de, (հրամանները ուրիշէ ընդունիլ)։ 4 Օրէնք, իշխանութիւն. La — du plus fort. Être sous les — d'une femme. Il vivait sous —. Donner la —, (հրամայել). Ranger sous ses —, (տակ առնուլ, նուաճել). Recevoir la — de qn. (հրամանի տակ լինիլ)։ 5 Կանոնք (խաղի)։ 6 Պարտք, պարտիք, օրէնք (քաղաքավարութեան)։ 7 Օրէնք (ձգողութեան)։ 8 Օրինական կշիռ (դրամի)։ ‖ — des nations, Ազգաց իրաւունք։ | Faire —, Օրէնքի տեղ բռնել, իբր օրէնք զօրել։ | Faire, Imposer la —, Օրէնք՝ կանոն դնել։ | Mettre hors la —, Մահապարտ ընել առանց դատի՝ դատաստանի։

Loin (յ), մ. Հեռի, հեռու. Non — de, (մօտ)։ 2 Հեռուն. Mener —. Voir —. Ce malade n'ira pas —։ 3 Ետեւ, ուշ. Ce retard nous remet bien —։

‖ — de, Նխ. Հեռի. — de moi! (քաւ լիցի որ....): | — de, Bien — de, que, Նխ. Փոխանակ, ոչ միայն (չընեք) այլ և.... — d'être touché, (չզգալէ զատ): | — de là, Նա մանաւանդ, ընդհակառակն. | Être — de son compte, Հաշիւներուն մէջ սխալի լ: 2 Մեծ տարբերութիւն ունենալ, հեռուներըը գտնուիլ, ։ ‖ De —, մ. Հեռուէն. Je vous vois venir de —, (ըսելիքդ՝ ընելիքդ կը գուշակեմ): 2 Ի վաղուց. Averti de —: | Au —, մ. Հեռուն, հեռուները: | — à —, De — à —, Իրարմէ հեռու, հեռու հեռու: | Au plus — que, մ. Որքան հեռուն որ: | Du plus —. D'aussi — que, չ. Ամենէ հեռուէն որ: 2 Որքան առաջէն որ:

Lointain, e (ն). ած. Հեռի. հեռաւոր ☞ տար(աշխարհ): 2 Հին հեռաւոր (դարեր): ‖ աբ. Հեռի մասը՝ հեռուն (պատկերի): ‖ En —, Dans le —, Հեռուն: [Ծոյլ:

Loir, աբ. Անէտ. կէմէ որջանր: 2

Loisible, ած. Արժան, ներելի:

Loisir, աբ. Ազատ ժամանակ, պարապ: 2 Հանգիստ ժամանակ, պարապոյ ժամ: 3 Ժամանակ. Je n'ai pas en le — de: ‖ Être de —, Գործ չունենալ: | À —, Tout à —, մ. Պարապով, հանգստեամբ:

Lok, աբ. Տ. **Looch**:

Loliacées, էգ. յգ. Որոմազգիք. բ.

Lombaire (ն. ճր.), ած. Մէջքի, միջային:

Lombard, e (ն), ած. և գ. Լոմպարտացի: ‖ աբ. հ. մ. Սեղանաւոր, վաշխառու: 2 Լոմպարտաթղթեր. Acheter des —:

Lombes (ն), աբ. յգ. Մէջք. պէյ:

Lombric (ն), աբ. Բոստ. սօղու լ. ճաճ: 2 Որդ՝ բոստ (փորի): [լոնտոնիկ:

Londrin, աբ. Լոնտոնի չուխայ,

Long, Longue (ն), ած. Երկայնաձեւ, երկայն, երկար. Être —, (որ և՝ երկար երեւիլ): 2 Երկար ժամերայ. Prendre le plus —: 3 Երկարատև. Le temps n'a point de — injustices. Il ne la fera pas longue, (երկար չպիտի ապրի): 4 Երկայնաձիգ (խօսքեր): 5 Երկարաբան. J'évite d'être —: 6 Հեռաւոր (լոյս): 7 Երկար (վանկ): 8 Դանդաղ, կամկար. Les vieillards sont — en tout. Que vous êtes —! ‖ էգ. Երկայն վանկ, երկար: ‖ Les — et les brèves, Իլը ծիլը (գիտնալ): ‖ աբ. Երկայնութիւն, երկայնք. Deux aunes de —: 2 Շատ բաներ. Il nous en a dit —, bien —. En savoir —, bien —, (շատ բան գիտնալ): ‖ De son —, Tout de son —, Բոլոր երկայնութեամբը (տարածուիլ): ‖ Le —, Tout le —, Au — de, Նխ. Երկայնութենէն, եզերքէն: | Tout le — de (la journée), (Օրն) ի բուն: | Tout du —, Եզերքէն երթալով: 2 Ամբողջապէս: 3 Անընդհատ: 4 Երկար բարակ: | En donner tout du —, Լաւ մը ծեծել: 2 Լաւ խաղ մը խաղալ: | Tout du — de, Նխ. Բոլոր երկայնութեանը: 2 (Օրն) ի բուն. Tout du — de l'aune, (անընդհատ). Il en a tout du — de l'aune, (լաւ մը ծեծեցին՝ շատ կեցին գինը): ‖ À la —, մ. Համբերութեամբ, քիչ քիչ, ժամանակաւ: | De — main, մ. Վաղուց: | De — et de travers, Բոլոր հատակովը՝ յետին (անխել): | De — en, մ. Երկայնքէն: | De — en large, En — et en large, Երկայնքէ ու լայնքէ, վեր վար (քալել): | Au —, Tout au —, մ. Երկար բարակ, երկարօրէն: | Le —, Tout le —, Au — de, մ. Եզերքէն երթալով: [մտութիւն:

Longanimité (ն), էգ. Երկայն-

Longe (ն), էգ. Կապ՝ չուան՝ փոկ (անասնոց): 2 Մէջք (հորթի՝ այծեամի):

Longer (ն), Ն. (Գետին) երկայնութեամբը քալելով երթալ: 2 Երկայնքը տարածուիլ. Un bois qui — la côte:

Longévité (ն), էգ. Բազմակեցութիւն, երկարակեցութիւն: [չափութիւն:

Longimétrie (ն), էգ. Երկայնա-

Longirostre (ն), ած. Երկայնակտուց: [Թիւն. ա. և ած.

Longitude (ն), էգ. Երկայնութ-

Longitudinal, e (ն), ած. Երկայնքէ տարածուած, ըստ երկայնութեան, ընդ երկայն: [Ընդ երկայնս

Longitudinalement (ն), մ.

Longtemps (լօնդան), մ. Երկար ատեն, շատ ժամանակ, ընդ երկար. De-

puis —, (շատոնց, վաղուց). Aussi — que, (որչափ ատեն որ): || Etre — sans, Երկար ատեն (բան չուտել): || Être bien — à, Ուշանալ (դառնալու):

Longuement (ն), մ. Երկար, ընդ երկար: 2 Երկարօրէն ☞ երկայնամ(բանել) : [կենի շ.

Longuet, ette (ն), ած. Երկըն-

Longueur (ն), էգ. Երկայնութիւն, երկարութիւն. — du temps, (երկար միջոց): 2 Երկարաբանութիւն: 3 Դանդաղութիւն, դանդաղանք. || En —, մ. Երկայնքէն. Tirer une affaire en —, (գործ մ'երկնցնել): [ցիւրպին:

Longue-vue (ն), էգ. Դիտակ.

Looch (լօք), ար. Շրուբի Թանձրութեամբ դեղ, լօք: [խաբկայբին(ձուկեր):

Lophobranche (ն), ած. Փնջա-

Lopin (ն), ար. Կտոր, պատառ:

Loquace (քուա), ած. Շատախօս, բազմաբան, շատաբան:

Loquacité (քուա), էգ. Շատախօսութիւն, բազմաբանութիւն, շատաբանութիւն: [չա. En —, (ծուէն ծուէն):

Loque, էգ. Ծուէնք, կապերտ. փար.

Loquèle (քուէլ), էգ. Հասարակ լեզուանութիւն, դիւրախօսութիւն ✝:

Loquet, ար. Դռնափակ, մղլակ. չըրքլագ. [նի) մղլակ. չըրքլագ:

Loqueteau (դօ), ար. (Պատուհա-

Loquette, էգ. Կտորիկ, ծուէնիկ:

Lord (լօռ), ար. Տէր, լորտ. Անկ. || — - maire, Շահապ Լոնտրայի: [րէդ✝:

Lorette, էգ. Խառնակեաց կին, լօ-

Lorgner, ն. Աչքերը դարձնելով գաղտուկ մը նայիլ, ակնել ✝ (որ և այլ.): 2 Դիտակել ✝ (դերասան): 3 Ուշի ուշով նայիլ (մէկու): 4 Աչք ունենալ, աչք տնկել (պաշտօնի մը):

Lorgnerie, էգ. Ստէպ ստէպ աչքի պոչով նայիլը, ակնումն ✝:

Lorgnette, էգ. Ձեռնակնոց ✝.

Lorgneur, euse, գ. Աչքի պոչով նայող, ակնող ✝:

Lorgnon (ն), ար. Միակնոց, միապակի ✝ pէf կէօզլիւf:

Loriot, ար. Ցիլօրեակ, Թռչ. ժիլօրեա: 2 Գարիկ. կէօզ արփաճըղը:

Lors, մ. Pour —, Այն ժամանակ, այն միջոցին. Dès —, Այն ատենէ: 2 Անով, այդ պատճառաւ. || — de, նխ. (Մեկնելու) ատեն: | Dès — que, Քանի որ, (ընելուն)համար, (ընելով)ը: || — même que, շ. Եթէ (ատէ) խսկ:

Lorsque, շ. Երբոր, երբ, (ըսել)ուն:

Los (լօ), ար. Գովեստ, գովաւտիք, հ.

Losange (զ-ն), ար. Շեղանկիւն. փաքլավա պիչիմի.

Lot (լօ), ար. Բաժին: 2 Բաղդ, բաժին: 3 Մէկու շահածը վիճակահանութեան մէջ, վիճակ. Gros —, (խոշոր վիճակ, մեծ Թիւ).

Loterie, էգ. Վիճակահանութիւն:

Loti, e, ած. Bien —, Լաւ (բաղդի) վիճակած:

Lotier, ար. տ. ս. Քարառուոյտ:

Lotion, էգ. Լուացումն: 2 Լոգանք: 3 Լոգանք (Թաց լաթով կամ սպունգով, բժ.): 4 Լոգաջուր:

Lotionner (ոն), ն. Լուալ:

Lotir, ն. Մասերու բաժնել: 2 Մաս մաս բաժնել:

Lotissage, ար. Անգործ մետաղէ մաս մը առնուլը (փորձելու համար):

Lotissement, ար. Մաս մաս բաժնելը (վիճակի ձգելու համար):

Loto, ար. Խաղ մը, վիճակախաղ:

Lotophage, ած. Լոտոսակեր:

Lotte, էգ. Լողաձուկ ✝ լողակ ✝:

Lotus (իւս), **Lotos** (օս), ար. Հայրենիք մոռցնող պտուղ, լոտոս. Manger du —, (յիշողութիւնը կորսնցնել): || — arborescent, Լոտոսենի: | — sacré, Nymphéa —, Անիւփ, տկ.

Louable, ած. Գովելի ☞ բարեն(պատակ): 2 Լաւորակ, լաւ, բժ. 3 Հարկ եղած (տրամադրութեան մէջ): || ար. Գովելի կողմ:

Louablement, մ. Գովելի կերպիւ:

Louage, ար. Վարձելը, վարձ: || De —, Վարձու (կառք):

Louange (ն), էգ. Դրուատիք, գովեստ. Chanter les —, (փառաւորել: 2 Աղէկ խօսիլ): 2 Արժանիք, փառք. Il faut lui donner la — de....

Louanger (ն), ն. Գովեստներ տալ, գովաբանել:

Louangeur, euse, գ. Խնկարկու,

գողիչ ։ || ած. Գողաստանական (խօսքեր)։

Louche, ած. Շիլ. շաշի, (որ և գ.)։ 2 Անյստակ՝ պղտոր (գոյն) . Ce vin est —, (այս գինիին մէջ բաներ կայ)։ 3 Կասկածելի (վարք)։ 4 Անորոշ՝ մթին (խօսք)։ || ար. Կասկածելի բան։ 2 Մթութիւն ։ || էգ. Մեծ դգալ . շերեփ ։

Loucher, չ. Շիլ նայիլ, շլել։ [մա։

Louchet, ար. Բրիչ, հողաբիր. զաղ-

Louchir, չ. Պղտորիլ (գինիի) ։

Louer, ն. Վարձու տալ կամ բռնել, վարձել։ 2 Գովաբանել, գովել, (որ և անխ.)։ || Se —, ձ. Վարձուիլ։ 2 Վարձքով ծառայել։ 3 Ինքզինք կամ իրար գովել։ || Se — de qn. de qch. Գոհունակութիւն յայտնել , գոհ լինիլ՝ մնալ ։

Loueur, euse, գ. Վարձատու։ 2 Գովող , գովաբան ։ [լուկրա ։

Lougre, ար. Պզտի մարտանաւ մը,

Louis, ար. Գաղիական ոսկի, լուիզ։

Loup, ար. Գայլ. գուրս . Froid de —, (ամենասաստիկ ցուրտ) . Il a vu le —, (շատ բան տեսած է, գլխէն շատ բաներ անցած են)։ 2 Չար մարդ, կիժ Գ. 3 Գայլ, համ. 4 Սեւ Թաւիշէ դիմակ , գայլադիմակ։ 5 Տեսակ մը կեղ , գայլցաւ ։ || Comme un —, Անկուշտ (ուտել)։ | — gris, — blanc, Ծեր գայլ՝ իր նախճիրներով երեւելի, քանաստ։ | Comme le — gris, Comme le — blanc, Քաջ (ճանչցուած է)։ | — de mer, Լաբրակ . լէվրէկ ։ 2 Ծեր կորիճ նաւազ կենցաղէ անգէտ, ծովու գայլ , գ. | — marin , Փոկ . տէնիզ տանասը ։ [գայլ։ յգ. Ի.

Loup-cervier, ար. Եղջերուա-

Loupe, էգ. Ընդմորթեայ ուռ մը , գայլատ ։ 2 Ծառերու ուռ , մայծրայ ։ 3 Կուզ (ուղտի ուսի վրայ) ։ 4 (Երկուռուցիկ) ոսպնեակ . փէրթավարզ ։ | — de rubis , Թերակատար՝ տհաս սուտակ ։

Loupeux, euse, ած. Ուռաւոր՝ մայծրայոտ † (ծառ) ։

Loup-garou, ար. Մարդագայլ . զարազօնճօլօզ ։ 2 Մարդատեաց՝ վայրենի մէկը, (որ և ած.)։ յգ. Ի.

Lourd, e, ած. Ծանր ։ 2 Ծանրակիր, ծանր (բեռ) ։ 3 Դժուարին՝ ծանր (գործ) ։ 4 Բազմածախս (տուն) ։ 5 Ցամաշարժ (քայլ) , ծանրանդամ (ձի). Il est devenu bien — , (սաստիկ դանդաղցած է)։ 6 Անյաջողակ, կոշտ (ձեռքեր), Թանձր (մարդ) . Homme à — mine , (Թանձրատեսիլ մարդ)։ 7 Դանդաղ՝ Թանձր (ոճ)։ 8 Թանձր (հնարքներ)։

Lourdaud, e (տō), գ. Մտքով ու մարմնով Թանձր, Թանձր, Թանձրադանդաղ ։

Lourdement, մ. Թանձրապէս (կատակել)։ 2 Ծանրապէս (սխալիլ՝ իյնալ) ։ 3 Բոլոր ծանրութեամբը՝ ծանրադանդաղ (քալել)։ 4 Ծանր լաթեր (հագած), ծանր (հագուած) ։

Lourderie, էգ. Անշնորհութիւն , Թանձրութիւն (ընթացքի) ։

Lourdeur, էգ. Ծանրութիւն (բեռի) ։ 2 Ծանրաշարժութիւն (քայլերու) , Թանձրութիւն (ոճի) ։ 3 Թանձրութիւն (շէնքի) ։ [սխալ ։

Lourdise, էգ. Անշնորհ՝ Թանձր

Loure, էգ. Տկճոր. գայտա ։ 2 Գիւղական կաքաւ մը, լուրա։

Lourer, ն. Խաղերը կցել , եր.

Loustic (լուսդիգ), ար. Կոշտ խեղկատակ ։ [մուրու ։

Loutre, էգ. Ջրադուէս. սու սէմ-

Louve, էգ. Մատակ գայլ , գայլի † Les fils de la —, (Հռովմայեցիք) ։ 2 Անառակուհի, խենեշուհի † 3 Քարի լըծակ ։

Louver, ն. Լծակով վերցնել (քար)։

Louvet, ette, ած. Գայլագոյն (ձի)։

Louveteau (դō), ար. Գայլակորիւն։ 2 Ցափշտակիչ մարդիկ, քանաստրիկք † ։

Louveter, չ. Ծնիլ՝ ցնկնիլ (գայլի)։

Louveterie, էգ. Գայլորսութիւն։ 2 Կազմարան † (գայլորսութեան) ։

Louvetier, ար. Գայլորսապահ ։ 2 հ. ժ. Գայլորսապետ։ [լուվիէ։

Louviers, ար. Լուվիէի չուխայ ,

Louvoyer (վուա), չ. Շրջան՝ պըտոյտ ընել (նաւու) . օլթա վուրմազ ։ 2 Մանուածոյ ճամբայներ բռնել ։

Louvre, ար. Լուվր (Բարիզի)։ 2 Ապարանք, պալատ ։

Lovelace, ար. Կնորս , լօվլաս ։

Loxodromie, էգ. Շեղընթացութիւն, ն.

Loyal, e (լուա), ած. Անկեղծ, հաւատարիմ, աննենգ, ուղիղ, ուղղամիտ: 2 Կանոնաւոր՝ օրինաւոր (ապրանք): 3 Օրինաւոր (ծախք), գ-գ. յփ. **—aux**.

Loyalement (լուա), մ. Աննենգ կերպիւ, ուղղամտութեամբ:

Loyauté (լուայօ), իգ. Աննենգութիւն, ուղղութիւն, ուղղամտութիւն:

Loyer (լուա), ար. Վարձք (տան): 2 Հատուցում, վարձք: [լավա պիշիմի:

Lozange(՚), ար. Շեղանկիւն. պազ-

Lubie, իգ. Խելքի փչած, տըմարած, ը.

Lubricité, իգ. Սաստիկ ցանկասիրութիւն, յայրատութիւն, պակշոտութիւն †: [ընել:

Lubrifier, ն. Սահուն՝ լպրծուն

Lubrique, ած. Սաստիկ ցանկասէր, յայրատ, կաթոտ, պակշոտ †:

Lubriquement, մ. Յայրատօրէն, պակշոտութեամբ †:

Lucarne, իգ. Լուսերդոյց երդ, երդիք † բավաճ փէճճիրէսի, պաճա:

Lucide, ած. Լուսաւոր, պայծառ: 2 Խելքը գլուխը, զգաստ. Avoir quelque moment —: 3 Խելայարբեալ (միջոց՝ խենթի):

Lucidité, իգ. Լուսաւորութիւն, յստակութիւն, պայծառութիւն: 2 Յայտնատեսութիւն † յստակատեսութիւն †:

Lucifer, ար. Լուսաբեր, արուսեակ: 2 Դիւապետ, սատանայ:

Lucratif, ive, ած. Շահաբեր, շահաւոր ☞ գեբ. մեծաշահ:

Lucre, ար. Շահ. գազանճ, fեար:

Lucubration, իգ. Տ. **Élucubration**. [լուկուլլոս, բօչիլտ:

Lucullus, ար. Մեծահարուստ,

Luette, իգ. Պզտի լեզու, զանգիկ:

Lueur, իգ. Աղօտ լոյս: 2 Նշմարանք, նշոյլ, ֆ.

Lugubre, ած. Սուգի, սգալի, սգազգած, սգաւոր: 2 Ողորմ, Թախծագին՝ աղիողորմ (ձայներ). Plainte —, (ողբ): 3 Տխրաշունչ † (մարդ):

Lugubrement, մ. Ողորմ, տըրտմագին, Թախծագին. Vêtu —, (սգազգեստ):

Lui, դեր. Ինքը: 2 Անիկա, ան: 3 Անոր, իրեն. Dites-lui: 4 Զան, զինքը. N'aecusez que —.

Luire, lui, չ. Լուսաւորել, ծագիլ. Le jour a —, (այգացաւ): 2 Շողալ, փայլիլ (սուրերու): 3 Երեւիլ, շողալ, ծագիլ, ֆ.

Luisant, e(՚), ած. Փայլուն, փայլփլուն, շողաւոր, լուսանշոյլ, լուսափայլ. ‖ ար. Փայլիւն, փայլ: ‖ իգ. Պայծառատող † փայլատող †:

Lumachelle, իգ. Մէջը շատ մը խեցիներով մարմար մը, խեցեմարմար †:

Lumbago (լօ՚), ար. Մէջքի ցաւ միջացաւ:

Lumière, իգ. Լոյս. Porter la —, (լուսաւորել): 2 Արեւու լոյս. Il a perdu la —, (որ և՝ կեանքը՝ արեւը կորսնցուց): 3 Կեանք. Chérir la —. Jouir de la —. Voir la —. Commencer à voir la —, (ծնիլ). La — du jour. (կեանք, արեւ). Voir. Revoir la —, (բանտէ ելնել): 4 Ճրագի լոյս, ճրագ. Lire à la —. Apportez-nous de la —, (լոյս բերէք): 5 (Հրացանի) տակի ակք՝ ծակ: 6(Երգիոնի խողովակի) ծակ: 7 Լոյս, հըմտութիւն, խելամտութիւն ☞ ուսումնասիրութիւն). Dieu est la source de toute —. Ce prince qui avait des —. Je soumets cette question à vos —: 8 Ականաւոր մարդ, լուսաւոր աստղ, արփի. Il a été la — de son siècle:
‖ Mettre en —, Յայտնի ընել, դուրս ցատքեցնել: 2 Ի լոյս ընծայել (գիրք): 3 Սփռել (ճշմարտութիւն): | Les — de la raison. Մտքի լոյսը:

Lumignon (՚·՚), ար. Վառուած պատրուգածայր, վառուած քիթ:

Luminaire(ֆn), ար. (Եկեղեցւոյ) ջահեր: 2 Ճրագք, լոյսեր (երեկոյթի): 3 Արեւ ու լուսին, լուսաւոր: 4 Աչքի ազբիւր, աչքի ճրագ, ը. [կերպիւ:

Lumineusement, մ. Լուսաւոր

Lumineux, euse, ած. Լուսատու, լուսազեղ, լուսալիր, լուսաւոր, (որ և ֆ.) ☞ (մշտա)լոյս: 2 Լուսեղէն (ճառագայթ): 3 Լուսազիծ (շաւիղ): 4 Հմտալից (բաներ), հմտաշատ (մէկը):

Lunaire (ֆn), ած. Լուսնի, լուսնական: ‖ իգ. Լուսնենի † տկ.

Lunaison (ճֆ-՚), իգ. Շրջան լուսնի, լուսնաշրջան:

Lunatique, ած. (Պարբերաբար) աչացաւոտ (ձի)։ 2 Ցիմար, լուսնաժէտ, լուսնոտ, Ս. Գ. (որ և գ.)։ 3 Այլանդակ, արտառոց, (որ և գ.)։

Lunch, Luncheon (լէօնշ, լէօնշէն), ար. Նախաճաշի ու ճաշի միջեւ կերակուր, միջնաճաշ †։

Lundi (Ն), ար. Երկուշաբթի։

Lune, էգ. Լուսին ☞ լուսնա(նոր). Pleine —, (լիալուսին։ 2 Լրում լուսնի). Demander la —, Vouloir prendre la — avec les dents, (անկարելին ուզել)։ 2 Լուսնկայ, լուսնակ, (որ և՝ Clair de —)։ 3 Լուսնական ամիս, լուսին։ 4 Քմահաճոյք, քմայք. Avoir des —. Il est dans sa —, (աղէկ ժամն է)։ ‖ — de miel. Նախամիս † ամուսնութեան, մեղրանոյշ ամիս, մեղրամիս †։

Lunettier, ière, գ. Ակնոցարար։ ‖ ած. Ակնոցաւոր։

Lunette, էգ. Դիտակ. սիւրպին, (որ և՝ — d'approche, — de longue-vue)։ 2 Բերդի ամրութիւն մը, կիսալուսնակ։ 3 Պզտի պատուհան (կամարի)։ 4 (Ժամացոյցի) ապակին անցնելու մաս, մանեակ։ 5 (Արտաքնոցի նստարանի) ծակ։ ‖ յգ. Ակնոց. կէօզլիւք։ 2 Աչապահք (ձիու)։ [նարեւական։

Luni-solaire (կո), ած. Լուս-

Lunule, էգ. Արքանեակ (Լուսնթագի, Երեւակի)։ 2 Մահկաձեւ, մահիկ, Ե.

Lupanar, ար. Բոզանոց, լկտանոց։

Lupercales, էգ. յգ. Պանատօնք † Հ.

Lupin (Ն), ար. Թրմուս, եգիպտոսլոռ. աճր պագլա։

Luron (Ն), ար. Զուարթ մարդ։ 2 Հուժկու և կտրիճ մարդ։ ‖ —onne, էգ. Զուարթ՝ անվեհեր կին։

Lustral, e, ած. Մկրտութեան (ջուր)։ 2 հ. ժ. Սրսկման՝ քաւութեան (ջուր)։ յգ. —**aux**։

Lustration, էգ. հ. ժ. Մաքրութեան հանդէս։ 2 Ջուր սրսկելը (Նորածին մանկան վրայ), Հ.

Lustre, ար. Փայլութիւն, փայլիւն, փայլ։ 2 Փայլիչ բաղադրութիւն, փայլարեղ † 3 Ջեղունէ կախուած ջահ, ճառ. ավիզէ։ 4 Հնգամեայ ժամանակ. Il fournit à peine un —, (հազիւ հնգամեայ է). Elle a cinq —, (քսան և հինգ տարին բոլորած է)։

Lustrer, ն. Փայլ տալ, փայլեցնել։

Lustreur, ար. Փայլեցուցիչ, փայլարար †։

Lustrine, էգ. Մետաքսեայ պաստառ մը. փայլուկ † 2 Փայլակտաւ † փայլուկ †։ [ցելու ծեփ, մորտ։

Lut (լիւդ), ար. Անօթի մը բերան գո-

Luter, ն. Մորտով ծեփել, մորտել (անօթի մը բերան)։

Luth (լիւթ), ար. Վին. լաւթա։

Luthéranisme (ս), ար. Լուտերականութիւն։ [Լուտերական։

Luthérien, ienne, ած. և գ.

Luthier, ար. Վնագործ. լաւթաճը։

Lutin, e (Ն), ած. Արթուն, շուտիկ. ‖ ար. Ցայգոգի † ցայգաշվօտ † 2 Չարաճճի, չաչարոն Գ.

Lutiner, ն. Անհանգիստ ընել, չարչրկել։ ‖ չ. Չարաճճիութիւն ընել։

Lutrin (Ն), ար. Գրակալ (ժամի)։ 2 Դասք ձայնաւորք։

Lutte, էգ. Ըմբշամարտ, մերկամարտ. գոտեմարտ, քուշտիկ, Գ. կիւրէշ, փէհլիվանլըգ։ 2 Պատերազմ, կռիւ, պայքար, մրցում. De haute —, (տիրաբար, բռնի)։ ‖ De bonne —, Առանց նենգութեան, անկեղծ կերպիւ։

Lutter (1t), չ. Գիրկընդխառն մըրցիլ, գոտեմարտիլ †. կիւրէշմէք։ 2 Պատերազմիլ, կռուիլ, ոգորիլ, մրցիլ։

Lutteur (1t), ար. Ըմբիշ. ըմբշամարտիկ, գոտեմարտիկ. փէհլիվան։

Luxation, էգ. Տեղէն ելնելը, խախտում (ոսկորի)։

Luxe, ար. Չափազանց շքեղութիւն՝ զեղխութիւն, պերճանք, զուգս, (որ և գ.). Vivre dans le —, (զեղխիլ)։ 2 Յորդութիւն, շռայլութիւն, առատութիւն. — de précautions, (չափազանց զգուշութիւնք). Un grand — de comparaisons, (շռայլ բաղդատութիւնք)։ 3 Զարդ, շքեղութիւն. — typographique. ‖ C'est du —, Անօգուտ բան է։

Luxer, ն. Տեղէն հանել, խախտել (ոսկր) ☞ (ոսկրա)բանց։

Luxueux, euse, ած. Շքեղազարդ, ամենաշռայլ։

Luxure, էգ. Անխառնութիւն, բըղ-ջախոհութիւն. չէհվէթ ։

Luxuriant, e (ի), ած. Յորդառատ, ուռճագարդ (բուսականութիւն) ։

Luxurieusement, մ. Անխառնութեամբ, բղջախոհութեամբ ։

Luxurieux, euse, ած. Բղջախոհ ։ 2 Յորդառատ, փառաշուքեան ։ [ճա։

Luzerne, էգ. Առուոյտ. գապա եօն-

Luzernière, էգ. Առուոտուտ † ։

Lycanthropie (ի), էգ. Գայլախտութիւն, գայլախտ † ։

Lycée, ար. Երկրորդական ուսմանց վարժարան, լիկէոն ։ 2 Հաստատութիւն՝ ուր գիտութեանց և գրականութեան կը պարապին, լիկէոն ։ 3 Դպրոց կամ վարդապետութիւն Արիստոտէլի, լիկէոն ։

Lycéen (ի), ար. Լիկէոնի աշակերտ, լիկէոնեան ։ [ար. Շողովարդ ։

Lychnide (ֆ), էգ. **Lychnis** (ֆ),

Lycopode, ար. Տունկ մը կամ անոր փոշին, ճոտխոյ ։

Lydienne, էգ. Լիւդաքար ։

Lymphatique (լէն), ած. Աւիշային, անգ.

Lymphe (լէնֆ), էգ. Աւիշ, անգ.

Lynx (լէնքս), ար. Լուսան, քաւթար. վաշագ. Avoir des yeux de —, (քաջատես՝ սրատես ըլլալ)։

Lyre, էգ. Քնար, (որ և փ.). Les maîtres de la —, (մեծ քերթողք) ։ 2 Քնար, համ. 3 Սարդամուկ ։

Lyrique, ած. Քնարերգական ։ 2 Երգելի՝ ձայնագրելի (ողբերգութիւն), քընարերգական։ 3 Քնարերգական (թատրոն)։ || ար. Քնարերգակ բանաստեղծ, քնարերգու ։ 2 Քնարերգակ ճիւղ՝ տաղանդ, քնարերգականը ։ 3 Ոճի սաստ պերճութիւն, քնարերգականութիւն † ։

Lyrisme (ս), ար. Ներշնչեալ լեզու, բանաստեղծական պերճութիւն (Աստուածաշնչի)։ 2 Քնարերգական անպատեհ ոճ, ճոռոմութիւն, քնարերգականութիւն † 3 Եռանդ, աշխոյժ, ուժգին. Cet homme a du — ։ [ակեղէգ, տկ.

Lysimachie (ֆի), էգ. Ոսկի եղէգ,

Ma, ած. ստաց. էգ. Իմ ։

Macabre, ած. էգ. Danse —, Պարգ մը նկարներ՝ ուր մահը պարելով զամէնքը ճետը կ'առնու կը տանի, մակաբեան՝ մեռելական կաքաւ ։

Macadam, ար. Մաքատամեան խճայատակ (կոտրտած կրանիթով), մաքատամ ։

Macadamiser, ն. Մաքատամել ։

Macaque, ար. Տեսակ մը կապիկ, մաքաք ։ [պան ։

Macaron (ն), ար. Հաստեայ, նշա-

Macaronée, էգ. Մակարոնեան ոտանաւոր ։ [յգ. —s ։

Macaroni, ար. Դղմած. մագարնա։

Macaronique, ած. Poésie —, Լատինամերձ ռամկերէնով ծաղրաբերթուած. մակարոնեան քերթուած ։

Macédoine, էգ. Զանազան բանջարներով կամ պտուղներով կերակուր, մասեդոնիկ † 2 Խառնակոյտ զումարութիւն, անուշապուր, փ.

Macer, ն. Տ. **Masser**։

Macération, էգ. Թրջում, թուրջ, ջէր. 2 Թրջոց ։ 3 Ճնշութիւն (մարմնոյ), վշտամբերութիւն, խստամբերութիւն ։

Macérer, ն. Թրջոց դնել, թրջել, ջէր. 2 Խստամբերութեան ենթարկել, ճնշել (մարմին) ։ || Se —, ձ. Անձը մաշեցնել, փ.

Maceron (ի), ար. Ձիայախուրթ տկ.

Machabées (ֆ), յգ. Մակաբայեցւոց գիրք ։ [ջար մը, ճաւալղան։

Mâche (մաշ), էգ. Աղցանի բան-

Mâché, e (մա), ած. Խզատուած (հաց) ։

Mâchecoulis (մա-գի), ար. հ. ժ. Ներքնածակ ճեմելիք (քար ևն. նետելու)։ 2 Ճեմելիքի ծակ (քար ևն. նետելու), արկոց ։

Mâchefer (մաշֆէր), ար. Կղկղանք տղտ երկաթի ։

Mâchelière (մա), ած. Ծնօտի, ծնօտային ։ || էգ. յգ. Լեստատամունք, (որ և՝ Dents —) ։

Mâcher (մա), ն. Ծամբել, ծամել։ 2 Պատրաստել (մէկու ընելիք աշխատանքը) ։ 3 Ծամել բերանը դնել, փ. 4 Ակռայներով անզմել, ծամծմել (տղու՝ խաղալիկը)։ 5 Հանճոյքով Թշել, Թշել, անոյշ ընել, ռ. ը. || Se —, չ. Ծամուիլ ։ || Se — le cœur, Սիրտմաշուկ լինիլ, ը.

Mâcheur, euse (մա), փ. Ծամող։ 2 Ուտող, Թշան, ը. [ավէլեան։

Machiavélique(շի), ած. Մաքի-

Machiavélisme(շի-ս), ար. Մաքիավէլեան քաղաքականուԹիւն, մաքիավելուԹիւն։ 2 ՆենգուԹիւն, մաքիավելուԹիւն ։ [քիավէլեան ։

Machiavéliste (շի), փ. Մա-

Mâchicatoire (մա), ար. Ծամելու բան, ծամոն ։ [**Mâchecoulis**։

Machicoulis (մա-կի), ար. Տ.

Machinal, e, ած. Մեքենական, (որ և փ.)։ յգ. —**aux** ։

Machinalement, մ. Մեքենայի պէս, մեքենաբար ։

Machinateur, trice, փ. ՆիւԹող, մեքենայող ։ [նայուԹիւն ։

Machination, էգ. Դաւ, մեքե-

Machine, էգ. Գործի, մեքենայ։ 2 Կազմած, մեքենայ. L'horloge est une —. La — ronde, (երկիր։ 2Տիեզերք, քնա.)։ 3 Մարմնային կազմած, (որ և՝ — animale) ։ 4 Մեքենական կազմածք, մեքենայ. Թտ. Opéra à —։ 5 Հնարք, փարպեցուԹիւն, մեքենայուԹիւն. Remuer des —, (հնարքներ բանեցնել) ։ 6 Ոյժ, զսպանակ. փ. 7 Հանճարի գործ, (հոյակապ) շինուած. L'Église de Saint-Pierre de Rome est une étonnante —։ | Une —, Մեքենանման մէկը ։ | Être —, ՍովորուԹեան գերի մէկը լինիլ։ | — de guerre, հ. ժ. Ռազմագործիք † մանգղիոն † ։ [պարարի սեղան ։

Machiné, e, ած. Table —, Ահ-

Machiner, ն. ՆիւԹել, մեքենայել, (որ և ան.)։ 2 Մեքենադրել (Թատրոնի մէջ) ։

Machiniste, ար. Մեքենորդ † (մեքենագիտ, մեքենագործ, մեքենավար)։ 2 Մեքենապետ (Թատրոնի) ։

Mâchoire (մա), էգ. Դունչ, ծնօտ, կզակ. Jouer des —, (ակռայ խաղցնելու սկսիլ, ը.). Il a la — lourde, pesante, (Թանձր՝ անշնորհ խօսուածք մ'ունի)։ 2 Ունելիք, ծամծեկ. գրսաան։ || Une —, Անկարող, անխելք, Թանձրամիտ։

Mâchonner (մա 1ն), ն. ԱնխուԹօրէն ու դժուարաւ ուտել, լոմլոմել։ 2 Յստակ չխօսիլ, ծամծմել (բառերը)։

Mâchurer(մա), ն. Սեւցնել, մրոտել, ը. 2 Աղտոտ տպել ։

Macis (սի), ար. Մշկընկուզի ներսի կեղև, պէսպասինկ † ։

Macle, էգ. Խաչաքար ։ 2 Ջրակաղկենի † տե. 3 Անոր պտուղը, ջրակասկ †։

Maçon (1), ար. Որմածու, որմնադիր. տիվարճր. Ce sont de vrais — (Թանձր գործ կ'ընեն) ։ 2 Ազատ-որմածու, մասոն ։ || De —, ԱմենաԹանձր (Թան)։ | Comme un —, Շատ (ուտել)։ || —, onne, ած. Շաղախով քոյն շինող, բունագործ † (Թռչուն)։ [մաքոն ։

Mâcon (ա-1), ար. Մաքոնի գինի,

Maçonnage (1ն), ար. Որմադրի գործ՝ աշխատուԹիւն, շինուած (պատի), որմած ։

Maçonner (1ն), ն. Պատ շինել ։ 2 (Քարով կամ ցանով) գոցել, որմել (դուռ) ։ 3 Թանձր՝ հաստ գործ մ'ընել, ը.

Maçonnerie (1ն), էգ. ՈրմածուԹիւն, որմադրուԹիւն. տիվարճրլըգ ։ 2 Որմադրի շինուած, պատ, որմածք ։ 3 Ազատ-որմածուԹիւն, մասոնուԹիւն ։

Maçonnique (1ն), ած. Մասոնական ։ [Թակ. քօզմազ ։

Macque, էգ. (Կանեփի՝ փուշի)

Macre, էգ. (որ և՝ — flottante) Տ. **Macle** ։

Macreuse, էգ. Սեւաբադ, էր.

Macrobiotique, էգ. ԵրկայնակեցուԹեան արուեստ, երկայնակեցական։

Macrocéphale, ած. Մեծագլուխ։

Macrocosme (ս), ար. Ամբողջ աշխարհ, մեծաշխարհ † ։

Macroscien, enne (Յս), ած. Երկարաստուեր † (ժողովուրդք) ։

Maculature, էգ. Աղտոտելը, մրոտելը, դղ. 2 Մրոտած Թերթ։ 3 Բան պլլելու Թերթ, փաթթոթ † ։

Macule, էգ. Արատ, բիծ ։

Maculer, ն. Աղտոտել, մրոտել, դղ. ‖ ն. Մրոտիլ (Թերթերու) ։

Madame, էգ. Տիկին, (յգ. Mesdames). Elle fait la —, (այդ կինը մեծութիւն կը ծախէ)։ 2 հ. մ. Արքայածնուհի օրիորդ՝ տիկին, թամբիշ †. Madame Élisabeth. Mesdames de France ։ 3 հ. մ. Արքային կամ Նախծին արքայորդւոյ անդրանիկ աղջիկ, թամբիշ† ֆր. (անխ.)։ 4 Արքայեղբօր կին (Լուի ԺԴ.ի ատեն), թամբիշ † ։

Madapolam, ար. Հաստ կտաւ մը, մատափօլ ։ [կացում, դեղ.

Madéfaction, էգ. Թրջելը, տամ-

Madeleine (լէն), էգ. Մագդաղենացի։ 2 Պզտի կարկանդակ մը, մագդաղին † 3 Տեսակ մը դեղձ՝ տանձ, մագդաղին † ‖ Une —. Ապաշխարուհի † ‖ Comme une —, Շատ մը (լալ) ։

Madelonnettes (լօն), էգ. յգ. Մագդաղինեավանք † ապաշխարավանք † 2 Զղջատարան (անառակուհեաց) ։

Mademoiselle, էգ. Օրիորդ, (յգ. Mesdemoiselles)։ 2 հ. մ. Արքայեղբօր աղջիկ, (Լուի ԺԴ.ի ատեն), օրիորդ, թամբիշ † ֆր. 3 հ. մ. Առաջին արքայազն օրիորդ, թամբիշ, (անխ.) ֆր. 4 հ. մ. Կարգուած կին, տիկին ։ [մատերա ։

Madère, ար. Մատերեան գինի,

Madone, էգ. Տիրամօր պատկեր, Աստուածածին։ [ներով որսարան, Թարբ։

Madrague, էգ. Ցանցերով ու չուան-

Madras (ս), ար. Տեսակ մը Թաշկինակք, մատրասի † 2 Բամպակէ կտաւ մը, մատրասի † ։

Madré, e, ած. Խայտ, պխաւոր, խատուտիկ. պէնէ՛ պէնէ՛ ։ 2 Խորամանկ, վարպետորդի, (որ և գ.) ։

Madrépore, ար. Պողիպոդներու տեսակ մը քարուտ բոյն, քարամայր։

Madrier, ար. Կաղնիէ հաստատախտակ ։

Madrigal, ար. Մանրերգ, քծներգ† 2 Քծնաբանութիւն, գգուաբանութիւն ։ յգ. —**aux** ։

Madrure, էգ. Երակք՝ պխաւոր (փայտի)։ 2 Խայտուց, պխաւորուց (մորթի կամ փետուրներու վրայ) ։

Maëstral, ար. Տ. **Mistral** ։

Maëstro, ար. Մեծ Նուագայօրագար, վարպետ։ յգ. —**s** ։

Maffié, e, Mafflu, e (ֆլ), ած. Մեծայտ, Թշեղ, (որ և գ.) ։

Magasin (զէն), ար. Խանութ, վաճառատուն ։ 2 Մթերանոց (ապրանքի) և ն.— de vivres. (համբարանոց) ☞ (զինա)նոց, (վառօդա)րան։ 3 Շտեմարան, գ. 4 Պաշար, համբար. Cette bonne ménagère a fait un — de fruits pour l'hiver։ 5 Բեռնարկղ † (կառքի մէջ) ։

Magasinage, ար. Մթերանոց դնելը՝ մնալը, շտեմարանում (վաճառքի) ։ 2 Մթերագին † ։ [մթերապան † ։

Magasinier, ար. Մթերապահ,

Mage, ած. Juge —, հ. մ. Գաւառական փոխ-դատաւոր, փոխ-սենեսկալ †։ ‖ ար. Հին Պարսից քուրմ, մոգ ։

Magicien, enne (սիէն), գ. Կախարդ, մոգ ։ 2 Դիւթիչ, կախարդիչ, գ. (որ և ած.) ։

Magie, էգ. ԿախարդուԹիւն, մոգութիւն. — noire. (դիւական կախարդութիւն). C'est la — noire. (խելք չհասնելիք բան մ'է)։ 2 Հմայք, կախարդանք, գ. 3 Տ. **Magisme** ։

Magique, ած. Կախարդական, մոգական։ 2 Հմայիչ, դիւԹական, մոգիչ, գ.

Magisme (ս), ար. ՀրապաշտուԹիւն, մոգակրօնուԹիւն † ։

Magister (դէռ), ար. Դիւղի վարժապետ, գիւղի պատուելի ։

Magistère, ար. ԿարգապետուԹիւն † (ՄալԹայի ասպետաց)։ 2 Աւագդեղ, դեղ.

Magistral, e, ած. Կարգապետական (հաստապաշտօնք) ։ 2 Իշխանական, վարդապետական. Un air — ։ 3 Վարպետի (նկարուածք)։ 3 Վարպետի մ'արժանի (երկեներ գրքի մէջ) ։ 4 Գլխաւոր՝ աւագ (գիծ՝ ծրագրի)։ 5 Դեղագործէ նոյն կէտին պատրաստուած, բժշկագիր † (դեղ) ։ [վարդապետօրէն ։

Magistralement, մ. Տիրաբար,

Magistrat, ար. Ատենակալ (դատաւոր, ոստիկան, կառավարիչ) ։ 2 Քաղաքային բարձր պաշտօնատարք, ատենակալք. ածկ. Plus le — est nombreux, plus....։

Magistrature, էգ. Ատենակալութիւն, ատենակալք. La — assise, (դատաւորք). La — debout, (տէրութեան ատենակալք). [պէօճէյի ։

Magnan (Ն-Ն), ար. Շերամ. իփէք

Magnanerie (Ն), էգ. Շերամատածութիւն։ 2 Շերամոց ։

Magnanier (Ն), ար. Շերամատած։

Magnanime (Ն), ած. Մեծանձն, մեծոգի, մեծահոգի, (որ և ար.) ։

Magnanimement, մ. Մեծանձնութեամբ ։ [ութիւն, մեծանձնութիւն ։

Magnanimité (Ն), էգ. Մեծհոգի-

Magnat (մակ), ար. Աւագ (Լեհերու՝ Հունգարներու), մակնատ ։

Magnésie (Ն), էգ. Մակնէզիա, ք.

Magnésium (Ն), ար. Մակնէզիոն, ք. [կան ։

Magnétique (Ն), ած. Մագնիսա-

Magnétisation (Ն), էգ. Մագնիսում ։

Magnétiser (Ն), ն. Մագնիսել (մէկը)։ 2 Մեծ ազդեցութիւն ձեռք բերել (մէկու վրայ) ։ [նիսող ։

Magnétiseur, euse (Ն), գ. Մագ-

Magnétisme (ս), ար. Մագնիսականութիւն ։

Magnificat (մաՆ-գադ), ար. Օրհնութիւն Սբ. Կուսին, Մեծացուցէ ։

Magnificence (Ն-Ն), էգ. Պերճութիւն, մեծութիւն, մեծագործութիւն, շուք, պայծառութիւն, շքեղութիւն, փառաւորութիւն ։ || յգ. Առատաձեռնութիւն ։ 2 Շքեղութիւն։ [ւորել ։

Magnifier (Ն), ն. Մեծցնել, փառա-

Magnifique (Ն), ած. Պերճ, փառաւոր, հոյակապ, գերապանծ, շքեղ, մեծաշուք։ 2 Պերճասէր, առատաձեռն (իշխան), (որ և ար.) ։ 3 Մեծամեծ՝ փառաւոր (խոստումներ)։ 4 Սքանչելի (օդ)։ || Le —, Պերճահաւ † ։

Magnifiquement (մաՆ), մ. Մեծաշուք փառաւորութեամբ, շքեղութեամբ
☞ մեծա(շէն)

Magnoliacées (մակ), էգ. յգ. Մակնոլիազգիք, բս.

Magnolier (մակ), ար. Ծառերու ու Թփերու սեռ, մակնոլա, (որ և՝ **Magnolia**) ։

Magot, ար. Խոշոր կապիկ մը, մակօ։ 2 (Այլաբանական) պատկեր (քարէ ևն.) — de Chine, — de Saxe ։ 3 Գաղտուկ ստակ, գանձ. On a trouvé son — ։ || Un —, Խիստ տգեղ մէկը, կապիկ մը ։ || ած. Le peuple —, Կապիկք ։

Mahaleb, ար. Ծառ մը, մահալէպ, (որ և՝ Cerisier —)։ [Մահմէտական։

Mahométan, e (օ-Ն), ած. և գ.

Mahométisme (օ-ս), ար. Տաճկութիւն, մահմէտականութիւն ։

Mahonne (մաօն՚), էգ. Մահունայ։

Mai, ար. Մայիս։ 2 Մայիս 1ին ի պատիւ մէկու՝ դրանը առջև տնկուած ծառ, մայիսի ծառ, մարերածառ † ։

Maie, էգ. Մակարայ. խամուր թէքնէսի։ 2 Հաց պահելու արկղ, հացամղիր ։

Maïeur, ար. Քաղաքապետ ։

Maigre, ած. Վտիտ, նիհար ։ 2 Անիւղ ու անմիս (հասարակ) ։ 3 Պահքի պահք (օր) ։ 4 Պահքուան (Թան), ջրա-(Թան) † 5 Դոյզն, քիչ. — chère. Un — repas, իսկ Repas —, (պահքուան կերակուր՝ սեղան)։ 6 Խեղճ (ընդունելութիւն). Faire un — visage, (պաղ ընդունիլ)։ 7 Վատոյժ՝ նիհար (հող)։ 8 Տկար՝ կրադոյզն † (շաղախ)։ 9 Վտիտ՝ ճռզած (հասկեր)։ 10 Ոչինչ, տկար, խեղճ (պատճառներ). Un — sujet, (ոչինչ պատճառ, չնչին բան). իսկ Un sujet —, (չոր՝ ամուլ նիւթ)։ 11 Չոր, ցամաք, նիհար, վտիտ, ք. 12 Վատոյժ, նիհար (վրձին) ։ 13 Բարակ՝ վտիտ (գիր) ։ || ար. Ցամաք կտոր (միս) ։ 2 Պահքուան կերակուր. Le — me fait mal. Faire —, (պահք բռնել)։ 3 Ցամաքեալ՝ ջրատ † կողմ (գետի) ։ 4 Մեծ ձուկ մը, հզօրուկ † || մ. Վատոյժ, նիհար (նկարել) ։ [նիհարկեկ ։

Maigrelet, ette, ած. Նիհարուկ։

Maigrement, մ. Ագահօրէն, խեղճօրէն ։

Maigret, ette, ած. Նիհարուկ ։

Maigreur, էգ. Վտտութիւն, նիհարութիւն ։ 2 Վատուժութիւն (երկրի) ։ 3

Յամառութիւն (ոճի), չորութիւն (նիւթի)։

Maigrir, չ. Վտիտնալ, նիհարիլ։ ‖ ն. Նիհար ցուցնել։ Զթարակցնել (փայտ)։

Mail (մայլ), ար. Մականն՝ ճոկան (գնդակ քշելու)։ 2 Մականախաղ, ճոկանախաղ † 3 Մականախաղի վայր, ճոկանավայր † 4 Հասարակաց ճեմավայր։

Maille (մա̃յլ), էգ. (Հիւսուածքի՝ ուռկանի) օղ, աչք։ 2 Օղ (զրահի)։ 3 Օղակ (շղթայի)։ 4 Պիսակ (փետրոց վրայ)։ 5 Բիծ (աչքի վրայ)։ 7 հ. ժ. Կէս-դենար, քնիոն, գանգ. մանղըր. Cela ne vaut pas une —։ 8 Ամենեւին, մազի չափ. De nouveauté dans mon fait il n'est —։ ‖ Avoir — à partir avec qn. Կռիւ ունենալ։

Maillé, e (ա̃), ած. Օղակ օղակ։ 2 Փոխ-քառեակներով † (որմած)։

Maillechort, ար. Խառնուած պղնձի՝ զենկի ու նիքէլի, մայլշօռ։

Mailler (ա̃), ն. Հիւսել (ուռկան)։ 2 Վերտ զրահներ հագցնել, վերտաւորել † 3 Դրթակել † թօգմագլամագ։ ‖ չ. Պիտակինալ (պզտի կաքաւի), (որ և՝ Se —, յ.)։

Maillet, ար. Փայտէ երկգլխի Թակ, գրթակ Դ. թօգմագ։

Mailloche, էգ. Մեծ գրթակ (թօգմագ), մանտրրթակ †։

Maillon (ն), ար. Ծակիկ, օղակ։

Maillot, ար. Խանձարուր. գունճագ։ 2 Խանձարրապատ մանուկ։ 3 Մանկութիւն։ 4 Պնդափաթթիք (պարուհեաց, թտ.) սըգը տիզլիք ։ լայէնքլէր։

Maillure, էգ. (Թռչնոց) խայտուցք։

Main (ն), էգ. Ձեռք. À belles —, (ուզածին չափ, առատօրէն). À pleine —, (ձեռք լեցնող). À pleines —, (լիաձեռն). De première —, (քուն աղբիւրէ, փ.). Grand comme la —, (փոքրիկ). Tenir dans la —, (խիստ փոքր ըլլալ). Mettre la dernière —, (վերջին ձեռքը տալ, լմնցնել). J'en mettrais ma — au feu, (ձեռքս կրակը կը դնեմ, փ.). Les — m'en tombent, (կը զարմանամ [կը մնամ)։ 2 Պատերազմող զօրութիւն, ձեռք։ 3 Սանձ. Mener un cheval à la —։ 4 Ճարտարութիւն, ճարտար ձեռք. Ce peintre a de la —։ 5 Դրութիւն, գիր. Une belle —. Imiter la — de qn. 6 Ամուսնութիւն. Offrir sa — à qn. (ամուսնութիւն առաջարկել). Donner sa — à qn. (կարգուիլ). Donner la — de sa fille à qn. (աղջիկը մէկու տալ). J'aspire à votre —, (քեզ հետ կարգուիլ կը բաղձամ)։ 7 Թև. Donner, Offrir la — à, (Թեւը մատուցանել։ 2 Աջակցիլ, ձեռնտու ըլլալ)։ 8 Կողմ, Թև։ À — droite. À — gauche։ 9 Բանուորք. La — de l'ouvrier est chère։ 10 Ձեռք, Թաթ † (կապիկի)։ 11 Ոտք՝ Թաթ † (պապագայի), մագիլ, Թաթ † (որսական Թռչնոց)։ 12 Խիթք (որթի)։ 13 Հորի չուանի ճանկ. գաք։ 14 Թի (կրակ առնելու)։ 15 Օղակ (դարանի)։ 16 Ձափիկ մը՝ ձեռք մը (մետաքս)։ 17 25 Թերթ, տրցակ մը (Թուղթ)։ 18 Ձեռք (խաղի մէջ). Une —։ 19 Առաջնութիւն (խաղի մէջ). Avoir, Tenir la —. Donner, Perdre la —։ ‖ — chaude, Խաղ մը, ջերմաձեռնիկ։ | — haute, Աջ ձեռք, հ. | La — haute, Իշխանութիւն։ | — courante, Ձեռատետր։ | — de fer, Ճանկ։ | En —, Ձեռաց մէջ, ի ձեռին։ 2 Ձեռքի տակ։ | De la —, Ձեռքով։ | De —, Կողմէ, ձեռքէ։ | À — ouverte, Լիաձեռն։ | À la —, Ի ձեռին։ 2 Ձեռքով։ 3 Ձեռագիր (լուրեր)։ 4 Մօտ՝ ձեռքի տակ (ճեմավայր)։ 5 Դիւրահամբոյր (ըլլալ)։ | Fait à la —, Պատրաստուած (բան մը)։ ‖ Aux —, Պատերազմի մէջ։ | De la — à la —, Ձեռքէ, ձեռն ի ձեռն, առանց գրի։ | De — en —, Բերնէ բերան։ | De la — gauche, Հասարակ կնոջ հետ (ամուսնութիւն)։ 2 Անհաւասար (ամուսնութիւն)։ | De bonne —, Վարպետ ձեռքէ։ 2 Ստուգապէս, աղէկ տեղէ։ | À toute —, À toutes —, Չորս ձեռքով (առնուլ)։ 2 Ամէն կերպիւ՝ չորս ձեռքով ծառայող (մարդ)։ | Être en —, Ձեռնհաս՝ կարող ըլլալ։ | Faire — basse, Աւարել։ 2 Անխնայ երթալ։ | Faire sa —, Դողնալ, կողոպտել, գաղտնի շահեր հանել։ | Avoir en —, Բանի մը հոգն ստանձնել։ | Avoir la —, Իշխել։ 2 Թուղթ տալ, Թուղթ տուողը ըլլալ, ‡‡‡. (որ և՝ Faire la —)։ | Avoir la — à la pâte, Գործի մը վրայ ըլլալ։ | Avoir la —

dans une affaire, Գործի մը գաղտնի օգնել, մէջը մատ ունենալ: | Avoir la — bonne, Ձեռքն յաջողակ՝ շնորհքով լինիլ: | Avoir la — légère, որ և՝ Ձեռքը պատրաստ լինիլ զարնելու: 2 Դաւազանը թեթեւ լինիլ, Փ. | Avoir la — haute, Հրամայել: | Avoir la — forcée, Բռնադատուած լինիլ: | Avoir la — heureuse, Սուէպ շահիլ: 2 Յաջող մարդ լինիլ: | Avoir les — longues, Ձեռքէն շատ բան գալ, Թեւը հեռուն հասնիլ: | Donner les —, Պարտութիւնը խոստովանիլ, գիջանիլ: 2 Հաւանիլ (բանի մը): | Prendre en —, Ձեռք առնուլ, ստանձնել: | Mettre la — à la pâte, Ի՛նք աշխատիլ, անձամբ գործել: | Mettre la — à qch. Գործածել (աշխատանքի մը): | Mettre la — à l'œuvre, Ձեռք զարնել, աշխատիլ: | Mettre la — à la plume. Գրիչը ձեռք առնուլ: | Mettre la — sur qch. Առնուլ, գրաւել: 2 Գտնել: | Mettre la — sur. Գտնել (յանցաւորը): 2 Մէկու մարքին իշխել: 3 Ձեռք վերցնել: | Mettre aux —, Տէր ընել: 2 Պատերազմի մղել: 3 Կռիւի՝ վէճի մէջ նետել՝ ձգել:

Main-d'œuvre (Ն), էգ. Աշխատութիւն, բանուածք: 2 Բանողչէք. յգ. ա.

Main-forte (Ն), էգ. Օգնութիւն, զօրավիգ † || À — forte. Բռնութեամբ, բռնի: | ցնող գիր, բարձում

Mainlevée (Ն), էգ. (Արգելք) վեր.

Mainmise (Ն), էգ. Ձեռք վերցնելը, ծեծ: 2 Դրաւում, ա. 3 Ազատագրութիւն ստրուկներու, ա.

Mainmortable (Ն), ած. Իրաւամեռի ենթակայ, ա. Biens —, (միաբանութեանց անժառանգելի ինչք):

Mainmorte (Ն), էգ. Անզաւակ ստրկի զրկում՝ իր ինչքերը տրամադրելէ, ուստատէրին մնալը, իրաւամեռ: 2 Անժառանգելի լինելը (միաբանութեան ընչից). անդարձութիւն:

Maint, e (Ն), ած. Շատ (անգամ):

Maintenant (Ն-նան), մ. Այժմ, արդ, հիմայ:

Maintenir, -nu, e (Ն), ն. Հաստատ՝ անվթար պահել (օրէնքներ): 2 Պինդ հաստատ բռնել, բռնել: 3 Պնդել, հաստատել: || Se —, չ. Ամուր՝ հաստատ կենալ, լաւ մնալ, մնալ, դիմանալ: 2 Դիրքը պահել, դիմանալ (զօրաց):

Maintenue (Ն), էգ. Դատաստանով տէր մնալը՝ պահելը:

Maintien (Ն-Ն), ար. Պահպանութիւն (կարգ կանոնի): 2 Երեւոյթ, կերպարանք. ձև. On voit à son — qu'il a été bien élevée. Noble —. Perdre son —, (ինչ ձև առնելիքը չգիտնալ, շփոթիլ). Avoir un —, (ինչ ձև առնելիքը գիտնալ, ձև գիտնալ):

Maïolique, էգ. Տ. **Majolique**.

Mairain (Ն), ար. Տ. **Merrain**.

Maire (մէռ), ար. Քաղաքապետ, շահապ. Lord —, (Լոնտոնի շահապ): || — du palais. Արքայի տան վերակացու, (որ և ետքէն՝ քաղաքական գործոց վերակացու. հ. ֆ.):

Mairie (մէ), էգ. Շահապութիւն: 2 Շահապատուն: || — du palais. Արքայի տան՝ և ետքէն տէրութեան գործոց վերակացութիւն, հ. ֆ.

Mais (մէ), մ. — oui. Այո՛ անշուշտ, անշո՛ւշտ, անտարակոյս: || շ. Այլ, սակայն, բայց: || — encore. Այլ և, այլ նաև:

Maïs, ար. Եգիպտացորեն, լազուտ Գ.

Maison (մէզօն), էգ. Տուն ☞ (խաղա)տուն, (խաղա)րան. — de campagne. (ամարոց). Le maître de la —, (տանտէր): 2 Տուն տեղ, տուն. Avoir une — montée. Tenir la —, (նոյնի՝ հոգալ տուն տեղ): 3 Վաճառատուն, տուն, գուռ, (որ և՝ — de commerce). Une très bonne —: 4 Ծառայք, տան մարդիկ. Avoir une nombreuse —. Un valet et deux servantes composent toute sa —. Entrer en —, (ծառայ մտնել): 5 Դուռ՝ մարդիկ (իշխանի՝ մեծերու). — du souverain, (վեհապետի մարդիկ՝ սպասաւորք †): 6 Տուն, զարմ, տոհմ. La — souveraine. La — de France. Soutenir l'honneur de sa —. La — royale. impériale, (արքայազուն, կայսերազուն). Les grandes —, (ամենաբարձր տոհմեր): 7 Միաբանութիւն, ուխտ (կրօնաւորաց). La — de Sorbonne. հ. || La —, Արքունի Թիկնապահք, (որ և՝ — du

roi, — militaire)։ | — de ville, — commune, Քաղաքատուն ։ | — de charité, Աղքատանոց † ողորմատուն†։ | — religieuse, Վանք։ | — de santé, Հիւանդատուն (առկով), բուժատուն † | — d'arrêt, de détention, Արգելան, բանտ։ | — du roi, Բանտ, ծակ, ռ. | — de force, de correction, de pénitence, Զղջնարան, զգաստարան։ | — publique, d'amour, de tolérance, Լկտանոց, պոռնկարան։ | — du soleil, Կենդանակերպք, հ. | Bonne —, Ամէն ինչը լաւ ու յստակ տուն ։ 2 Ազնիւ տոհմ ։ 3 Մեծատնպատուած տոհմ ։ || De bonne —, Տոհմիկ (տղայ)։ | Avoir une bonne —, Առատ սեղաններ տալ։ | Faire bonne —, Շատ ստակ դիզել ։ | Par-dessus les —, Զափազանց՝ մինչև վիզը (պարտքեր)։ |ընտանիք, տուն, ռ.

Maisonnée (In), էգ. Տնեցիք,

Maisonnette (In), էգ. Տնիկ, տնակ։

Maître (մէ), ած. ար. Գլխաւոր։ || ար. Տէր ☞ (տիեզերա)կալ. Faire le —, (ճոխանալ). Il est son —, (իր տէրը ինքն է). Il est — de son sujet, (իր ճառած նիւթին տէրն է). Se rendre — de, (տէր լինիլ, իշխել, տիրանալ։ 2 Արգիլել, զսպել, նուաճել)։ 2 Վարժապետ, ուսուցիչ, (դաշնակի) վարպետ. Instruit par le malheur, ce grand — de l'homme. — de chant, (երգուսոյց). — d'armes, en fait d'armes, (զինաշարժի ուսուցիչ). — d'académie, (հեծնուսոյց). — de musique, (նուագուսոյց։ 2 Զօրագնդի երաժշտապետ). — d'école, ([նախնական] վարժապետ։ 2 Դպրոցի տէր)։ 3 Տէր, ռաբունի, Ս. Գ. 4 Հմուտ, տեղեակ, ճարտար, վարպետ. Il est — en poésie. Les — de l'école française. En matière de fourbe il est — ։ 5 Արհեստաւոր, վարպետ. Passer —, (վարպետ ընդունուիլ ։ 2 Բանի մը վարպետն եղած լինիլ)։ 6 Արուեստանոցի տէր, վարպետ. 7 Գլուխ (դպիրներու), (նաւազա)պետ ։ 8 Տեսուչ, վերատեսուչ ☞ (հաշուա)պետ, (արարողա)պետ. — des requêtes, (աղերսապետ)։ 9 Փաստաբանի՝ նօտարի տրուած անուն, վարպետ. — un tel. Mᶜ Lachaud. 10 Աղքատ, վարպետ. — un tel ։ 11 Երեւելի՝ մեծ (անխելք)։ 12 Գլխաւոր՝ մայր (գերան)։ || En —, Տիրաբար։ 2 Իբր վարպետ։ | — d'œuvre, Գործաւորապետ. | — des basses œuvres, Կոյանոց մաքրող, կոյաչինչ. լաղրմճը։ | — d'hôtel, Սեղանապետ † սեղանակազմ † (մեծի՝ արքայի)։ | — valet, Ազատակի սպասաւորապետ † | Un — homme, Բանիբուն՝ վարպետ մէկը ։ | Grand —, Կարգապետ (Մալթայի ասպետաց) ։ 2 Գլուխ, հ. | Le grand —, Աստուած ։ 2 Գերիշխան տէր։ | Être le — du pavé, Իշխել։ | Tel — tel valet, Ատանկ տիրոջ ատանկ ծառայ ։

Maîtresse (մէ). էգ. Տիկին. — de maison, (տան տիկինը)։ 2 Տէր. — de soi-même. Nos armées — de Naples. Être la —, (ուզածն ընել)։ 3 Իշխանուհի, տիրուհի։ 4 Սիրուհի. Il a eu plusieurs — ։ 5 Ուսուցիչ վարժուհի (դաշնակի)։ 6 Սորվեցնող, ք. 7 Մեծ՝ երեւելի (անպիտանուհի մը)։ 8 Մայր (խարիսխ). գլխաւոր (գերան), բնա(գերան) ։ | — d'école, Դպրոց բացած՝ դպրոցի տէր կին ։ | Une — femme, Հաստատամիտ՝ ճարպիկ կին ։

Maîtrise (մէ), էգ. Իշխանութիւն, տէրութիւն ։ 2 Ճարպկութիւն, վարպետութիւն. Ces grands coups de — ։ 3 (Արհեստաւոր) վարպետի աստիճան. Gagner la — ։ 4 Դասապետութիւն (եկեղեցւոյ)։ 5 (Մայր եկեղեցւոյ) դպրաց վարժարան, դպրանոց † 6 Դասապետի և մանուկներու բնակարան։ || —, Grande —, Իշխանութիւն (անտառաց)։ 2 Կարգապետութիւն (Մալթայի ասպետաց) ։

Maîtriser (մէ), ն. Տէր լինիլ, իշխել։ 2 Զսպել, նուաճել (ձի), (որ և ք.). || Se —, չ. Իր անձի տէր լինիլ ։

Maje, ած. Տ. **Mage**, ած.

Majesté, էգ. Մեծվայելչութիւն, քաջափառութիւն, մեծութիւն, վեհութիւն. Plein de —, (վեհ, վեհապանծ). — terrible, (ահաւորութիւն)։ 2 Արքայական իշխանութիւն ։ 3 Վեհափառութիւն. Votre —. S. M. I. (վեհափառ կայսրը)։ 4 Մեծաշուք փառաւորութիւն, վսեմութիւն, վեհութիւն (տաճարի) ։

Majestueusement, մ. Մեծաշուք վսեմութեամբ, վեհօրէն։

Majestueux, euse, ած. Թագավայել, վսեմաձեւ, շքեղ, շքեղազարդ, մեծափառ, մեծաշուք։

Majeur, e, ած. Մեծագոյն (մաս)։ 2 Մեծագոյն (ոլորակ, եւլն)։ 3 Կարեւոր, մեծ, ուժեղ (գործ)։ 4 Հասուն, հասակաւոր. Un roi —. Une femme —, (որ և գ.)։ || էգ. Մեծագոյն նախադասութիւն, ար. [(Իտ. Սպ.). մաժորկեայ †։

Majolique, էգ. Հին ֆայանսեղէնք

Major, ար. Համարակալ (գնդի). (որ և՝ Gros —). — général, (բանակի մեծ համարակալ)։ 2 Աւագ սպաշտօնակալ (բերդի)։

Majorat, ար. Անփոխանցելի կալուածք (դքսութեան մը), յարակալուածք †։

Majordome, ար. Սեղանապետ † (Ս. Պապի, Սպ. արքայի)։

Majorité, էգ. Օրինական տարիք, չափահասութիւն։ 2 Մեծամասնութիւն, մեծամասն։ 3 Համարակալութիւն (գնդի)։ 4 Համարակալի գրասենեակ. La — de Cherbourg։

Majuscule, ած. և էգ. Գլխագիր։

Mak, ար. Աղուեսակապիկ, մակի։

Mal (յգ. **Maux**), ար. Չարիք, աղէտ, դժբախտութիւն, չար. Quel — vous ai-je fait? (քեզի ինչ վնաս հասցուցի). Il vous en prendra —, (գլուխդ բան՝ ձիւն պիտի գայ)։ 2 Չար. La science du bien et du —. Il n'y a pas de — à.... (վնաս մը՝ մեղք մը չը կայ....)։ 3 Հիւանդութիւն, ցաւ ☞ (ծով)ախտ, (ծով)ատռութիւն, (գլխու)ցաւութիւն. J'ai — ici, (հոստեղս կը ցաւի). Je sens bien du —, (մեծ դժուարութիւն մը կ'զգամ). Les —, (ցաւագարութիւնք, պզտիկ ցաւեր). Maux de nerfs, (ջղային նեղութիւնք)։ 4 Աշխատանք, տառապանք. À chaque jour suffit son —. Se donner du —, (աշխատիլ, յոգնիլ)։ 5 Կորուստ, դժբախտութիւն, վնաս. La gelée a fait beaucoup de — aux vignes. 6 Անպատեհութիւն. Le — est que, (դէշն այն է որ)։ 7 Չարախօսութիւն, գէշ բաներ. Dire du — de qn. 8 Գէշ միտք. Prendre tout en —։ || Un —, Ուռ, խոց, եւ. | — d'aventure, Մատնաշուրթ. տօլամա։ | — caduc, — sacré, — Saint-Jean, Վերնոտութիւն, սարա։ | — de cœur, Սրտխառնուք, Զզուանք։ | — d'enfant, Երկանց՝ տղաբերքի ցաւ, երկունք։ | De — en pis, Դէշէն գէշը, երթալով գէշ։ | Faire —, Վիշտ կամ հիւանդութիւն պատճառել։ | Faire du —, Վնաս հասցնել։ 2 Դէշ բան ընել, եւ. | Avoir du — à faire qch. Դժկամակութեամբ ընել։ | մ. Յոռեպէս, չարաչար, գէշ կերպով, գէշ. Savoir —, (լաւ չգիտնալ, չգիտնալ). Faire —, (բան մը լաւ չընել). — fermé, (լաւ չգոցուած, թերափակ †). — éclairé, (լոյսը քիչ, մութկեկ). — affermi, (անհաստատ). — assuré, (խախուտ). — dégrossi, (խակ, անտաշ). — élevé, (անկիրթ). — intentionné, (չարախորհուրդ). — satisfait, (դժգոհ). — habile, (խակ, անյաջողակ). — avoisiné, (դրացիները գէշ). — fortifié, (վատամուր †). — dirigé, (վատուղիղ †). — acquis, (անիրաւութեամբ ստացուած)։ 2 Անշգօրէն (վճարել)։ 3 Դժուարաւ. Il gagne — son argent։ 4 Թիւր, սխալ. — dire. — compris. Prendre — un passage։ 5 Դէշը (խօսիլ), չարա(խօս)։ 6 Դէշ տեղ (դնել՝ բնակեցնել)։ || Être —, Տգեղ ըլլալ։ 2 Դէշ՝ ծանր վիճակի մէջ ըլլալ։ 3 Գժտուած՝ գէշ ըլլալ (մէկու հետ)։ 4 Երեսէ ինկած ըլլալ (արքունեաց մէջ)։ | Être — en (biens), (Հարստութիւնը) քիչ ըլլալ։ | Être — en femme, Դէշ՝ չար կին ունենալ։ | Être — avec la fortune, Դժբաղդ ըլլալ։ | Pas —, Դէշ չէ։ 2 Բազմաթիւ, շատ մը. ոչ սակաւ (հետաքրքիրք կային)։

Malachite, էգ. Ազնիւ քար մը, դաճանակ։ Կանաչախարճակ †։

Malacie, էգ. Ախտաւոր ախորժակ.

Malacoptérygien, ienne (!). ած. Կակղաթեւ։

Malade, ած. և գ. Հիւանդ. — de poitrine, (կուրծքը հիւանդ)։ 2 Դէշ վիճակի մէջ, հիւանդ. Cette entreprise est —։

Maladie, էգ. Հիւանդութիւն ☞ (յուսահատ)ութիւն։ 2 Համաճարակ, տարախտ, հիւանդութիւն. La — est dans

ce pays ։ 3 Չափէ դուրս սէր, հիւանդութիւն ☞ (դրս)մոլութիւն ։ || Faire une —, Հիւանդ ըլլալ, հիւանդանալ (որ և փ.) ։ [և փ.)։

Maladif, ive, ած. Հիւանդոտ. (որ

Maladrerie, էգ. Բորոտանոց. ու-յու զխանէ

Maladresse, էգ. Անաջողակութիւն, անճարպկութիւն, անտաշութիւն, փցնութիւն։ 2 Ձախողակութիւն՝ անշնորհութիւն (բանւորի)։ 3 Ձախորդ բան՝ ընթացք. անյաջողութիւն, ը.

Maladroit, e, ած. Փցուն, անտաշ, անաջողակ, ձախողակ (բանւոր), անշնորհ (ձեռք)։ 2 Անճարպիկ՝ ձախող (դիմումներ)։ [կի, ձախողաբար։

Maladroitement, մ. Ձախողա-

Malaga, ար. Սպ. գինի մը, մալակա։

Malaguette, էգ. Կուինէեան պղպեղ, մալակէդ։

Malai, e, Malais, e, գ. Մալայացի ։ || ար. Մալայերէն ։

Malaise, էգ. Նեղութիւն, (որ և փ.)։

Malaisé, e (զէ), ած. Դժուար ։ 2 Անհանգիստ՝ անդիւր (սանդուղ)։ 3 Նեղի մէջ, անդիւր †։ [րաւ, դժուար։

Malaisément (զէ), մ. Դժուա-

Malandre (դ), էգ. (Ձիու) ծունկի կրկնուածի վրայ ճեղքուած ։ 2 Փայտի փտած վարակ (պուտագ), փտավարակ †։

Malandreux, euse (դ), ած. Փտած վարակներով, վարակամուտ † (փայտ)։ [յելուզակ ։

Malandrin (դդ), ար. Աւազակ,

Mal-appris, e (ւp), ած. Կոպիտ, անկիրթ, (որ և փ.)։

Malart, ար. Արու վայրաբադ †։

Malaventure (դ), էգ. Դէշ՝ ձախող պատահար։ [անխոհեմ, անզգոյշ։

Malavisé, e, ած. և փ. Անխորհուրդ,

Malaxer, ն. Կակղելու համար շաղել, շաղվել. թէլ։

Malbâti, e (պտ̄), ած. և փ. Ձեւը գէշ, մարմնով անշնորհ։ [Դժգոհ, տհաճ։

Malcontent, e (դ-դ), ած. և փ.

Maldisant, e (դ), ած. և փ. Չարախօս, չարլեզու ։ [բաժանում ։

Maldonne, էգ. (Թուղթերու) սխալ

Mâle, (մա̄լ'), ած. Որձ, արու, (որ և ար.)։ 2 Որձ (խունկ)։ 3 Հուժկու, այրական, առնացի, առնական ։

Malebête (էդ), էգ. Վայրագ գազան։ 2 Վտանգաւոր անձ, չար կենդանի, ը.

Malédiction, էգ. Անէծք ։ 2 Ձախողութիւն, դժբաղդութիւն ։

Malefaim (ֆէդ), էգ. Սաստիկ քաղց, անսուաղութիւն ։

Maléfice, ար. Հմայք, չարադիւթութիւն. պիւյիւ ։ [2 Ախտաժէտ։

Maléficié, e, ած. Կախարդուած ։

Maléfique, ած. Չարազդեցիկ՝ չար (աստղ)։ [լման, ը.

Malemort, էգ. Դէշ՝ չարաչար

Malencontre (դ-դ), էգ. Չար պատահար, ձախողութիւն ։

Malencontreusement (դ-դ), մ. Ձախորդ կերպով մը, գէշ բաղդով ։

Malencontreux, euse (դ-դ), ած. Վատաբաղդ, ձախորդ, (որ և փ.)։ 2 Չարագուշակ, աղետաւոր, աղետաբեր (բաղդ՝ մարդ)։ [հիւանդ վիճակի մէջ։

Mal-en-point (դ-դ), մ. Խեղճ կամ

Malentendu (դ-դ), ար. Սխալ հասկցուած բան, թիւրիմացութիւն ։

Malepeste, ձգ. Ի՜նչ, բաբէ՜, ա՜յ։

Mal-être (էդ), ար. Անհանգստութիւն։ 2 Ապերջանկութիւն։ [կամ։

Malévole, ած. Միտքը գէշ, չարա-

Malfaçon (դ), էգ. Պակասութիւն (շինուածքի մէջ)։ 2 Նենգ, խաբէութիւն։

Malfaire (ֆէռ), չ. Չարիք՝ գէշութիւն ընել. [րութիւն, չարարարութիւն։

Malfaisance (ֆէզանս), էգ. Չարա-

Malfaisant, e (ֆէզան), ած. Չարասէր, չարարար, (որ և փ.)։ 2 Վնասակար (գինի)։ [կագործ ։

Malfaiteur, ար Ոճրագործ, չա-

Malfamé, e, ած. Անուանարկ, վատահամբաւ ։ [շնորհ ։

Malgracieux, euse, ած. Ան-

Malgré, նխ. Թէպէտև (հիւանդ), (քաջութեամբը) հանդերձ, (այս ապացոյցներով) մէկտեղ, (մրրիկի) չնայելով՝ միտ չդնելով, (աղաչանքներու) անհլու։ 2 (Հօրը) կամքին հակառակ ։ || — lui. Ակամայ ։ | — lui et ses dents, Ջանիցը հակառակ։ | — tout, Ի՛նչ որ ալ ըլլի ։ | — tout cela. Սակայն և այնպէս, || —

que j'en aie, qu'il en ait են. Կամքիս՝ կամքին դէմ, հակառակ՝ ակամայ։

Malhabile (լա), ած. Անաչողակ,

Malhabilement (լա), մ. Անատակութեամբ։

Malhabileté (լա), էգ. Անատակութիւն, անաչողակութիւն։

Malheur, ար. Անբաղդութիւն, ձախողութիւն, խեղճութիւն, դժբաղդութիւն. Qui porte —, (չարաբեր, վատոտն). Éprouver un —. (ձախողիլ). Être en —, (ձախորդ երթալ)։ 2 Չար պատահար, չարիք. Étrange —. Accablé de —. Courrier, Messager de —, (գուժկան, բօթաբեր)։ || — à, sur, Անէ՛ծք, վա՜յ։ | Le grand —, Տես ստ եղած բանը, ձի՛ւն ու կարկուտ, հէքն. | Faire le — de, Դժբաղդ ընել։ | Pour le —, Դժբաղդութենէն, ի վնաս։ | Pour mon —, Ու բաղդէս, մեղքէս։ || Par —, մ. Դժբաղդ դիպուածով մը, դժբաղդաբար։

Malheureusement (լէօ), մ. Ափսոս որ, դժբաղդաբար։ 2 Հիքօրէն, խեղճօրէն (մեռնիլ)։

Malheureux, euse (լէօ), ած. Հէք, ապերջանիկ, անբաղդ, տարաբաղդ, դժբաղդ. Il est —. Que je suis —! (վա՜յ ինծ)։ 2 Ողորմ, ողորմելի, խեղճ ու կրակ, խեղճ (կեանք՝ ճաշ՝ հեղինակ՝ փորձեր՝ յիշողութիւն). Une — pièce de 5 francs։ 3 Չախող, չարաշուք, չարաղէտ, աղէտալի. Événement —. Époque —. Un choix bien —. Une guerre —։ 4 Անյաջող, ձախորդ. Concurrent —. Passion —. Avoir la main —, (կոտրան լինիլ։ 2 Ձախողիլ)։ 5 Չարաշուք, անպիտան, Թշուառական. Voilà qu'Arius, ce — prêtre.... 6 Անպիտան, անիծեալ. Ma — chanson court la ville։ 7 Չնչին՝ ողորմելի (ծառայ)։ || գ. Թշուառ, դժբաղդ։ 2 Անարգ մարդ, չար մարդ, վատթար մէկը։ || էգ. Անարգ՝ անպատիւ կին։

Malhonnête (լօնէդ), ած. Անուղիղ, խարդախ, անպատիւ. Un action —. Un — homme։ 2 Տմարդի, անկիրթ. Manières, Procédés —. Un homme

Malhonnêtement (լօնէդ), մ. Անուղղութեամբ, անպատիւ կերպով. Agir —։ 2 Տմարդութեամբ, անկրթօրէն։

Malhonnêteté (լօնէդ), էգ. Անպատիւ ընթացք, խարդախութիւն, անուղղութիւն։ 2 Տմարդութիւն, անկրթութիւն. Il m'a parlé avec —։ 3 Անկիրթ գործ՝ խօսք։

Malice, էգ. Վնասասիրութիւն, չարասիրութիւն, չարութիւն. Être plein de —. Le méchant périra par sa —. La — de ses discours. — noire, (սոսկալի յոռութիւն)։ 2 Չար գործ, չարութիւն. On sait toutes les — dont il est capable. Les — du sort. 3 Սատանայութիւն, չարաճճիութիւն. Méditer une —։

Malicieusement, մ. Չար մըտքով, նենգաւ, չարութեամբ։

Malicieux, euse, ած. Չարահնար, չարարուեստ, չարանիւթ, չար, չարաբարոյ, (որ և ար.)։ 2 Չար (ձի)։ 3 Սատանայ, չարաճճի, ը. [թեամբ, չարութեամբ։

Malignement, մ. Չարամտու-

Malignité, էգ. Չարասիրութիւն, չարամտութիւն, չարութիւն։ 2 Վնասակարութիւն, գէշութիւն (օդի)։ 3 Վտանգաւորութիւն՝ ծանրութիւն (տենդի)։

Malin, Maligne (Ն), ած. Չար, չարամիտ, չարասէր, (որ և՝ ար.) Homme —. Interprétation —. Esprit —. L'enfant —, (Սէր, Կուպիտոն). — joie, (վնասի խնդալը, չարասէր ուրախութիւն). L'esprit —, (սատանայ), (որ և՝ Le —)։ 2 Չարաճճի. Un regard —. Un esprit —, (չարաճճի մէկը)։ 3 Խորամանկ, վարպետորդի, լակոտ, ը. (որ և ար.) Il est trop — pour se laisser attraper. C'est un —։ 4 Դժնեայ, վնասակար (ազդեցութիւն)։ 5 Ծանր (տենդ), գէշ (կեղ), չարաչար (հիւանդութիւն)։

Maline, էգ. Մեծ ծովախաղացք † || յգ. Խիստ նուրբ տանթէլ մը, մալին։

Malingre (Ն), ած. Տկար, տկարակազմ †։

Malintentionné, e (Ն-Ն-Դն), ած. Չարախորհուրդ, չարակամ, չարամիտ։

Malique, ած. Խնձորական (Թթու), ք.

Malitorne, գ. Անշնորհ ու կամկար մէկը, (որ և ած.) ։ [դատաստան ։

Mal-jugé, ար. Թիւր վճիռ, սխալ

Malle, էգ. (ճամբորդի) սնտուկ. Faire sa —, (սնտուկը շալկել). Faire ses —, (սնտուկները պատրաստել, գ.)։ 2 Թղթատար կառք, նամակակառք ✝ 3 Նամակաց ծրար, պայուսակ. La — de l'Inde։ 4 Փերիզակի սապատ. չէրչի սէփէթի ։

Malléabilité (2l), էգ. Կռելութիւն։

Malléable (2l), ած. Կռելի. չէքիճլէճիր։ 2 Հլու, ճկուն ։

Malléole (2l), էգ. Ոտից կոճ, պճեղն։

Malle-poste, էգ. (յգ. ե.) Տ. **Malle** 2 ։

Mallette (1l), էգ. Սնտուկիկ ։ 2 (Փերեզակի) սապատիկ ։

Mallier (1l), ար. Ուղեկառքի ձի ։

Malmener, ն. Խիստ վարուիլ, խիստ երթալ, կշտամբել, խուել ։ 2 Մեծ ջարդ տալ, հարուածել, զարնել. L'ennemi nous a — ։

Malotru, e, գ. Կոշտ անճոռնի մէկը։

Malpeigné (ն), ար. Աղտոտ և հագուստը խեղճ մարդ ։ [չախորժելի։

Malplaisant, e (ն), ած. Անախորժ,

Malpropre, ած. և գ. Աղտոտ, անմաքուր ։

Malproprement, մ. Աղտոտ կերպիւ։ 2 Դէշ ու հաստ՝ անպիտան (բանիլ) ։ [աղտոտութիւն ։

Malpropreté, էգ. Անմաքրութիւն,

Malsain, e (սէն), ած. Անառողջ. Cet homme est — ։ 2 Անբարոյական (գրականութիւն) ։ 3 Առողջութեան վնասակար, վտառողջ. Un pays, Un hôpital — ։ [անվայել ։

Malséant, e (ն), ած. Անվայելուչ,

Malsonnant, e (1n-ն), ած. Անվայել, անբարոյական։ 2 Ուղիղ վարդապետութեան անհամաձայն, ժպիրհ՝ մոլորամէտ ✝ (առաջարկ), Ա.

Malt (մալդ), ար. Գարեջրի համար պատրաստած գարի, մալդ ։ [ժառ

Malthe, էգ. Նիւթ մը, մաղթ, քարգ-

Maltôte (ō), էգ. Անիրաւ հարկապահանջութիւն, կեղեքում։ 2 Հարկապահանջութիւն ։ 3 Հարկապահանջք ։

Maltôtier (ō), ար. Անիրաւ հարկապահանջ, կեղեքիչ ։ 2 Հարկապահանջ ։

Maltraiter, ն. Դէշ՝ չարաչար վարուիլ (խօսքով կամ գործքով), խոշտանգել, կեղեքել, կափել, խուել, չարչրկել. — de paroles, (կշտամբել) ։ 2 Ջարդ տալ. վնաս հասցնել. Le régiment fut très — dans le combat. Il a été très — dans cette banqueroute, (այդ սնանկութենէ մեծ վնաս տեսաւ) ։ 3 Անիրաւել. Ce père a — son fils dans son testament ։

Malvacées, էգ. յգ. Մոլոշազգիք, բս.

Malveillance (ն), էգ. Թշնամութիւն, չարակամութիւն ։

Malveillant, e (ն), ած. Թշնամի, չարակամ։ 2 Թշնամական։ ‖ ար. Չարակամ ։

Malversation (u), էգ. Վատթար՝ չարաչար ընթացք, անկարգութիւն, վատթարութիւն ։ 2 Պաշտօնի մէջ խարում, զրկութիւն, յափշտակութիւն ։

Malverser (u), չ. Պաշտօնի մէջ խարել, զրկել, յափշտակել ։

Malvoisie, էգ. Խիստ անոյշ գինի մը, մալվազիա ։ [ուի, անախրելի ։

Malvoulu, e, ած. Որու գէշը կ'ուզ-

Maman (ն), էգ. Մայրիկ. Belle —, (մօրու. էօյէ անա)։ 2 Կին. Grosse — ։ ‖ Grand'—, Մամ, մամիկ, ճոչիկ Գ. յգ. Հ. (որ և՝ Bonne —) ։

Mamelle, էգ. Ստինք, ծիծ. À la —, (դիեցիկ, ստնդեայ)։ 2 Մատաղ տարիք. Dès la — ։

Mamelon (ն), ար. (Ծիծի) պտուկ. էմճէք ։ 2 Կլոր կունդ, գնտակ ։ 3 Կլոր բլրակ ։ [կաւոր, գնտիկաւոր, բ. պ.

Mamelonné, e (1n), ած. Գնտա-

Mamelu, e, ած. Ծիծերը մեծ, մեծաստնի ։

Mameluk (լուք), ար. հ. ժ. Հեծեալ զինուոր (յեգիպտոս), մամլուք։

Mamillaire (միլլէռ), ած. Պտկաձև, անտ. 2 Գնտակաւոր, բս.

Mammaire (մամմէռ), ած. Ծիծի, ստնային ։

Mammifère (2m), ած. Ստնաւոր, (որ և ար.), բ. պ.

Mammouth (մամմութ), ար. Տե-

սակն անճիտած հսկայ փիղ մը. մամմութ։

Manant (մանան), ար. Անկիրթ, շինական. C'est un —։ 2 Գիւղացի, անկ. 3 Աւանի կամ գիւղի բնակիչ, շինական, հ. գոտ. [խնձոր։

Mancenille (ն-իյլ), էգ. ժանտա-

Mancenillier (ն ճիյլեիէ), ար. Ծառ մը, ժանտախնձորի։

Manche (ն), ար. Մեղեխ, բուն, կոթ։ 2 Մաճ (արօրի)։ 3 Դաստակետղ (կիթառի՝ ջութակի)։ ‖ — de couteau, Դանակին. սուլիճէզ։ ‖ էգ. (Զգեստի) Թեւ, Թեզանիք. C'est une autre paire de —. (այդ ուրիշ բան է)։ 2 Իշխանութիւն, ձեռք. Tenir qn. dans sa —։ 3 Խղճմտանք. Il a la — large։ 4 (Կաշեայ) փող (նաւուն մէջ)։ 5 Կոնաձև ուռկան։ 6 Բազուկ ծովու, ջրադարձ։ 7 (Խաղի մէջ) սակ. փարթի. Avoir une —. Être — à —։

Mancheron (ն-ն), ար. (Արօրի) կոթ, մաճ։ 2 Մաճը վարող, մաճավար։

Manchette (ն), էգ. Թեւնոց, Թեզանեակ։ 2 Երկու մատով մէկու դաստակը սեղմելը. Donner les — à qn. 3 Լուսանցքի ծանօթութիւն, դզ. [տակ։

Manchon (ն-ն), ար. Ձեռնամուշ-

Manchot, e (ն), ած. Ձեռնբեկ, փեցի, միաձեռն, ձեռնատ. չօլաղ, (որ և գ.)։ ‖ ար. Թեւատք, կր.

Mandant (ն-ն), ար. Իր անունով գործելու իշխանութիւն տուող, յանձնարար։ [պաշտօնեայ, մանտարէն։

Mandarin (ն-ն), ար. (Չինական)

Mandarine (ն), էգ. Մանիլեան նարինջ, մանտարին։ [րինի † ծռ.

Mandarinier (ն), ար. Մանտա-

Mandat (ն), ար. Գործի մը հոգը ուրիշի յանձնող Թուղթ, պատուիրակագիր † յանձնագիր †. Remplir son —։ 2 Հրաժանգ ընտրողներէ, պատգամ †. Député fidèle à son —. — impératif։ 3 Հրամանի Թուղթ՝ գումար մը մէկու վճարելու, պատուիրագիր. Un — sur la poste։ 4 Վճարագիր † (գանձատան վըճար)։ 5 Հրաման, պատուէր (ատեան գալու՝ բերելու). — d'arrêt, (բանտարկութեան հրաման)։

Mandataire (ն-էռ), ար. Որուն մը յանձնուած կամ հրամայուած է, պատուիրուկ. — du peuple. (երեսփոխան)։ [պատուիրագիր մը տալ։

Mandater (ն), ն. Հատուցման

Mandement (ն-ն), ար. Կոչի հրաման. Au premier —, (առաջին կանչուելուն)։ 2 (Հրատարակեալ) հրաման, պատուէր։ 3 Պատուիրանագիր (եպիսկոպոսի)։

Mander (ն), ն. Խրկել (լուր՝ նամակ). Mandez-moi un petit mot։ 2 Խրկել հրաման որ խաւրեն. ուզել (իր ձիերը)։ 3 Գալու ազդ կամ հրաման խրկել. ուզել, կանչել տալ, կանչել. — qn. 4 Լուր խրկել, մարդ խրկել։ 5 (Դրով) հրամայել, հրաման խրկել. — que. Mandons et ordonnons։

Mandibule (ն), էգ. Կզակ, դունչ, ք.

Mandille (ն), էգ. հ. ժ. (Ծառայի) տառատոկ. quփուբ։

Mandoline (ան), էգ. Տեսակ մը փոքր վին, մանտօլին։ [մանտօրա։

Mandore (ն), էգ. Տեսակ մը վին.

Mandragore (ն), էգ. Մարդախոտ, մանրագոր. ցաճ գուրուտաճ, ասամ ֆէօֆիւ։ [մանտրիլ։

Mandrill (ն-իղ), ար. Կապիկ մը.

Mandrin (ն-ն), ար. Հերիւն (տաք երկաԹ ծակելու)։ 2 Ծակ լայնցնող գործի. լայնակ † 3 Փայտէ կամ երկաԹէ գլան (ինչ ինչ արուեստից մ ջ), գլանակ † 4 Սեղմակ † (ին. ինչ արուեստից մէջ)։ 5 Հուղկահար. մանտրէն.

Manducation (ն), էգ. Ուտելը. ուտում † 2 Հաղորդութիւն առնուլը, հաղորդուիլը։ [լեցնելը (նաւազի)։

Manéage, ար. Նաւ պարպելը կամ

Manège, ար. Վարժք (ձիու). ձիավարժը, ձիավարժութիւն. Cheval propre au —. Terme de —։ 2 Հեծելարան, ձիավարժոց †. Un — couvert։ 3 Ձիու մասին հմտութիւնք, ձիագիտութիւն † 4 Նաւ ուղղութեան արուեստ, նաւուղղութիւն։ 5 Խորամանկութիւն, վարպետութիւն, հնարք. Le— des femmes։ 6 ԸնԹացք, վարմունք։ 7 Մեքենաշարժ կազմած, շարժեակ †։ [ոգիք (Աքիլլէսի)։

Mânes (մանն'), ար. յգ. Ուրուականք.

Manganèse (ն), ար. Արջնաքար. մանկանէզ

Mangeable (ն). ած. Ուտելի ։

Mangeaille(ն). էգ. Ուտելիք, կեր, ծամոց, ը.

Mangeant, e (ն-ն). ած. Ուտող ։

Mangeoire(ն). էգ. Մսուր. ԵԷՄլիՔ։

Manger (ն). որ. Կերակուր, ուտեստ։ ‖ ն. Ուտել ☞ (մսա)կեր, (խոտա)ճարակ ։ 2 Բերանը բան դնել, բան ուտել, անխ. 3 Ուտել (ցեցի) ☞ (ցեցա)մէս, (ցեցա)հար ։ 4 Վատնել, սպառել, ուտել (ինչք)։ 5 Մոռնալ՝ ուտել (հրաման)։ 6 Ուտել՝ սրածել (կեղի՝ սրունքը)։ 7 Տունը քակել, կործանել. Ses valets. Ses chevaux le — ։ 8 Կեղեքել, արիւնը ծծել, փ. 9 Ուտել՝ մաշել (ժանգի), ուտել մաշել (գետի՝ իր ափունքը), ուտել (գարփնոցի՝ շատ ածուխ)։ 10 Եղծել (լոյսի՝ գոյները)։ 11 Փայել փայփայել (մէկը), (որ և՝ — de caresses) ։ ‖ — des artichauts à l'huile, Իւղամոք † (կանկառ) ուտել։ | — la prison, Բանտը հինցնել կամ հինցուցած լինել։ | — son blé en herbe կամ en vert, Հասոյթն առաջէն ուտել լմնցնել։ | — de la vache enragée, Շատ զրկանք ու տաժանք քաշել, մեծապէս տառապիլ։ | — de toutes les dents, Շատ ու շուտ ուտել։ | — à qn. le blanc des yeux, lui — la vue, Մէկու դէմ սաստիկ բարկանալ։ ‖ Se —, յ. Ուտուիլ։ 2 Իրար ուտել, (որ և փ.)։ 3 Մսխուիլ ։ 4 Ջեղչուիլ (ձայնաւորի) ։ ‖ Se — des yeux, Տարփագին նայիլ իրարու ։

Mangerie (ն), էգ. Շատակերութիւն, Թշ[illegible], ը. 2 Կեղեքում, փ. 3 Իրեարազրկութիւն † ։ [նիչ։ յ. ն.

Mange-tout (ն), որ. Շռայլ, վատ-

Mangeur, euse (ն), փ. Ուտող. Un petit —, (սակաւակեր). — de livres, (ուսումնատէր)։ 2 Վատնիչ, մսխող ։ 3 Ուրիշի ինչքն ուտող, կեղեքող ։ ‖ — de charrettes ferrées, de petits enfants, Մնապարծ ։

Mangeure (մանժիւռ), էգ. Կերուած՝ կրծուած տեղ, կերուած ։

Mangle (ն), էգ. Մանկլենիի պտուղ, մանկլա ։

Manglier (ն), որ. Մանկլենի, ծռ.

Mangonneau (ն-կօնօ), որ. (Միջին դարու մէջ) մանգղիոն ։ [դենի, ծռ.

Mangoustan(ն-ն), որ. Մանգուս-

Mangouste (ն), էգ. Մանգուստենւոյ պտուղ, մանգուստ։ 2 Տ. **Ichneumon**, 1 ։ [մանգ.

Mangue (ն), էգ. Մանգենիի պտուղ,

Manguier (ն), որ. Մեծ ծառ մը, մանգենի ։

Maniable, ած. Ձեռքի եկող, գործածելի։ 2 Բանի բերելը դիւրին, դիւրավար † (երկաթ) ։ 3 Գործածելի (մարդ), դիւրանուաց (բնութիւն)։ 4 Միտք դիւրաւ բացատրող, դիւրայարմար † դիւրաթեք † (լեզու) ։

Maniaque, ած. Խելայեղ, մոլագար † (որ և փ.)։ 2 Խենթ՝ այլանդակ սովորութեանց գարկած, սարունակ †. Homme —. Esprit —, (որ և փ.)։

Manichéen, enne(շէ-ն), փ. Մանիքեցի (աղանդաւոր) ։

Manicle, էգ. Տ. **Manique**։

Manie, էգ. Խելայեղութիւն, մոլագարութիւն † 2 Խենթութիւն, մենագարութիւն †. Sa — est de se croire de verre ։ 3 Մտքի այլանդակութիւն. Flatter la — de qn. 4 Չափազանց սէր, շամբշութիւն † հիւանդութիւն (պատկերներու) ☞ (լատինա)մոլութիւն։ 5 Մոլեգնուցք, շամբշութիւն † բժ.

Maniement, Manîment, որ. Շօշափելը, շօշափում (կերպասի մը), մաժում Գ. — des armes, (զինաշարժութիւն զինուորաց)։ 2 Գործածութիւն, դիւրաշարժութիւն (մարմնոյ մասերու)։ 3 Շարժում (գրչի)։ 4 Գործածութիւն (մլաքերու)։ 5 Կիրարկութիւն, գործածում (գոյներու)։ 6 Կառավարութիւն, տեսչութիւն, վարչութիւն (գործերու)։ 7 Գանձապետի ձեռքէ անցած ստակ, ստկի մաժում Գ. Avoir un — considérable ։

Manier, որ. Շօշափում. Au —, (շօշափմամբ) ։ ‖ ն. Շօշափել (չուխայ), մաժել Գ. 2 Սաէպ շօշափել, ձեռնոտել, մաժել Գ. Ne maniez pas ces fruits։ 3 Շարժել՝ գործածել (Թուր՝ գրիչ՝ լեզու)։ 4 Կիրարկել, գործածել. Il — bien l'ironie. Ce boulanger — bien le levain. Ce maçon — bien le plâtre. 5 Վարել (ձի)։ 6 Ուղղել, վարել, գործա-

ձել. Esprits difficiles à —, 7 Յանձանձել, անսեսել, մատակարարել, կառավարել. — une affaire. Il — tous les biens de cette maison. Avoir des deniers à —. || ու. Հնազանդիլ (ձիու). || Se —, չ. Գործածուիլ: 2 Կառավարուիլ (ժողովրդի):

Manière, էգ. Ձև, եղանակ, կերպ ☞ (խօս)ուածք ☞ D'une —, (որաշա)պէս, (ազնուա)բար ☞ և զ. ճ. որաշակերպ, քաղցրաշունչ. Il n'y a que la —, (ամէն ինչ ձևի՝ կերպի վրայ է). De la bonne —. De la belle —, (լաւ կերպով, լաւ ձևով, աղէկ տեսակէն). 2 Ճամբայ, ոճ, ձև, ան. C'est sa —. À sa —, (իր ձևովը). — de parler, (խօսելու ձև). — de penser, (խորհելու կերպ, խորհուրդ, մտածութիւն). — de voir, (կարծիք). — d'être, (մտածելու վիճակ, որպիսութիւն, ճանաչամունք). 3 Կերպ, տեսակ. Il fut abordé par une — de valet de chambre: 4 Եղանակ, կերպ, ոճ (պատկերճանի՝ հեղինակի), (որ և ան.): 5 Զամբազանցութիւն, պաճուճանք, սեթևեթ, ան. Il y a de la — dans ce discours, dans ce tableau: || յգ. Վարմունք, կերպ, ձև. Les belles —. Manquer de —: || De — ou d'autre, Այսպէս կամ այնպէս: || À la — de, Նման, ձևով ☞ (որէա)բար: | Par — de dire, d'entretien, Խօսելու ձևով մը, ճոն չլինելով, ը. | D'une — que, Այնպէս մը որ: | De la — qu'il.... (Հասկցած) կերպովը: | De toutes les —, Ամէն կերպով: || De — à, նը. (Համոզելու) կերպով՝ ձևով, անանկ որ: || De — que, ու. Այնպէս որ:

Maniéré, e, ած. Արուեստակեալ, պաճուճազարդ, սեթևեթ: || ար. Սեթևեթ ոճ՝ ձև, սեթևեթ:

Manieur, ար. — d'argent, Ստակ շատ շօշափող, ստակ մաժող ✝:

Manifestant (ն), ար. Ցուցարար:

Manifestation, էգ. Յայտնում, յայտնութիւն: 2 Շարժում՝ ցոյց:

Manifeste, ած. Յայտնի, բացերև, բաչայայտ, բացայայտ: || ար. Յայտարարութիւն:

Manifestement, մ. Բացերեւ, յայտնապէս:

Manifester, ն. Յայտնի ընել, յայտնել, բացայայտել: || Se —, չ. Յայտնուիլ: 2 Իր անձը յայտնել, յայտնուիլ: 3 Ինքզինք ցուցնել, երևիլ:

Manigance (ն), էգ. Մեքենայութիւն, դարձուածք, խաղ, ը.

Manigancer (ն), ն. Ձեռքի տակէ պատրաստել, մեքենայել, նիւթել:

Maniguette, էգ. Տ. **Malaguette**:

Manille, էգ. Սեւի երկուքնոց, կարմիրի եօթնոց, էր. 2 Մանեակ (ոտքի և թեւի):

Manioc, ար. Մանիօք, Թփ.

Manipulaire (լn), ած. Դասակի, Հ. || ար. Դասակապետ, Հ.

Manipulateur, ար. Ձեռքով շինող, ձեռնածուխ ✝ ա. և գեղ.

Manipulation, էգ. Ձեռքով շինելը, ձեռնածուխութիւն, ա. և գեղ.

Manipule, ար. Բուռ մը, դասակ մը (խոտ): 2 Բազկուրար: 3 Դասակ, զօրադասակ ✝ Հ.

Manipuler, ն. Ձեռքով շինել, ձեռնածուխել, (որ և ան.), ա. և գեղ.

Manique, էգ. Թաթպան (գործաւորի). Il est de la —, (կարուակ մ'է). Il entend la —, (ճարպիկ մէկն է):

Manitou, ար. Ամ. վայրենեաց չաստուած, մանիթու:

Maniveau (ō), ար. Զկնավաճառի ափսէայ (սէլլէ), ձկնորթ ✝ տառապանք:

Manivelle, էգ. (Դարձնելու) կոթ, բանալեղ, մանիճ Գ.

Manne (մա՛ն), էգ. Մանանայ, (որ և ք.): 2 Դազգէն. զուsrէp ճէլվաար: 3 Հայթէ ժողվուած տեսակ մը ճոյզ, մանայ ✝. — de Calabre. — en larmes. La — est purgative:

Manne (մա՛ն), էգ. Երկընկէկ սակառ մը, բունկի Գ. || — d'enfant, Օրօրանիկ որրոց:

Mannequin (մանքըքէն), ար. Փայտէ կամ մոմէ մարդ, մարդապատկեր: 2 Կլոր ու բարձր սակառ մը, պտուղոց Գ. 3 Ծառ մեծցնելու կողով, պտուղոց Գ. || C'est un —, Այս մարդն ուզածիդ պէս կը դառնայ, ը.

Mannequiné, e (ln), ած. Արուեստակեալ, բանագողիկ:

Mannette (ln), էգ. Երկընկեկ սակառիկ մը, քունկիկ † քունկեձագ †։

Manœuvre, էգ. Շարժում, շարժուած։ 2 Բանուորաց ու մեքենայից շարժում, գործողութիւն. Il faut laisser de la place pour la —։ 3 Նաւու շարժում, նաւավարութիւն, նաւուղղութիւն. Commander la —։ 4 Նաւավարի գործ, նաւավարութիւն. Apprendre la —։ 5 (Նաւու) չուան, (նաւա)տոռն †. Amarrer une —։ 6 Շարժում (զօրաց). De savantes —։ 7 Հնարագիտութիւն, հնարք. Une habile —։ || ար. Ձեռքով աշխատող, ձեռնարուեստիկ։ 2 Օգնական բանուոր, սատար (որմադրի). — littéraire, (երկասիրութեան մը սատար)։ 3 Թանձր արուեստաւոր. Ce n'est qu'un —։ 4 Խորամանկ, վարպետորդի, ըն. C'est un fin —։ || De —, ժամանակի՝ համբերութեան (գործ)։

Manœuvrer, ն. Նաւի գործողութիւնները կատարել, նաւավարել. L'équipage a bien —. Ce navire — bien, (այս նաւս իր շարժումները լաւ կը կատարէ)։ 3 Շարժումներ կատարել, ըէն. Ces troupes ont bien —։ 4 Շարժումներ կատարել տալ (զօրաց). Le général manœuvrait pour couvrir la retraite։ 5 Հնարքներ բանեցնել. — sourdement. Il a bien — dans cette affaire։ || ն. Շարժումներ ընել տալ (նաւի), գործածել (չուանները), (նաւա)վարել։

Manœuvrier, ար. Նաւավարութեան տեղեակ։ 2 (Զօրաց) շարժմանց տեղեակ։

Manoir, ար. Բնակութիւն, բնակարան. Le sombre —, (սանդարամետք). Le liquide —, (խոնաւ յարկք, ծով, քն..)։ 2 (Աւատապետի) դղեակ, մ. դ.

Manomètre, ար. Անզայտաչափ, գծի. [գծի.

Manoscope, ար. Անզայտադէտ.

Manouvrier, ière, գ. (Օրականով) բանուոր, սարակ Գ.

Manquant, e (ՂՂ), ած. Պակսող, պակաս, (որ և՝ գ.)

Manque (Ղ), ար. Չգոյութիւն, պակսութիւն. — de respect, (անմեծարութիւն) ☞ ան(ակրութիւն), չ(կամութիւն), թերա(հաւատութիւն). — d'énergie, (թուլամտութիւն). — de courage, (վատասրտութիւն). Trouver qch. de —, (պակաս գտնել). De quelle — as-tu lieu de te plaindre? (ինչ պակաս է որ գանգատիս)։ 2 Գայթում (ձիու)։ 3 Կոչի չգտնուիլը, ըէն. || — à gagner, Շահու առիթը փախցնելը։ || — de. Par — de, Չունենալով, չլինելուն, առ ի չգոյէ։

Manqué, e, ած. Վրիպեալ (հարուած), դերեւած՝ ջուրն ինկած (խորհուրդ), չյաջողած (կերակուր)։ 2 Անտաղանդ (վաստաքան)։ 3 Հարուածէ ազատած, փախցուած (նապաստակ)։

Manquement (ՂՂ), ար. Սխալմունք, վրէպ։ 2 Զանցելը, դրժում (դաշինքի). — de parole, (խոստմնազանցութիւն)։ 3 Չգոյութիւն, պակասութիւն ☞ ան(յիշողութիւն)։

Manquer (Ղ), ն. Փուճ ելնել, չը հասնիլ, վրիպիլ (քանէ մը), կորսնցնել (առիթ). — un projet, un mariage. — le train, (շոգեկառքը փախցնել). Le moment fut —, (պատեհ ժամը կորսուեցաւ)։ 2 Չկրնալ զարնել, փախցնել (նապաստակ)։ 3 Չկրնալ համոզել։ 4 Չգտնուիլ, փախցնել. — le spectacle. || — son coup, Չաջողիլ։ | — qn. Չհանդիպիլ, փախցնել։ 2 Չկրնալ հարուածել, հարուածը ի դերեւ ելնել. Il ne l'a pas —, (քերնին չափը տուաւ)։ | La — belle, Յարմար առիթը փախցնել։ || չ. Պակաս լինիլ, թերանալ, պակսիլ (որ և ան.) La poudre vint à leur —, (վառօդնին հատաւ՝ պակսեցաւ)։ 2 Կեանքէ վրիպիլ, մեռնիլ. Si vous veniez à nous —, (եթէ զքեզ կորսնցնենք)։ 3 Իջնել, կքիլ, փախչիլ. Le sol — sous ses pieds։ 4 Սահիլ, գայթիլ. Le pied lui a —. Tout nous —, (ամէն ինչ կը սահի կը փախի ձեռքերնէս)։ 5 Սխալիլ, վրիպիլ. Le cœur ne — pas։ 6 Թալկանալ, նուաղիլ, մարիլ. Les forces lui —. Le cœur me —, (սիրտս կը նուաղի)։ 7 Կթոտիլ (ծունկերու). Il ne peut plus se soutenir, les jambes lui —։ 8 Կործանիլ, փլուիլ, իյնալ. Cette

maison — par les fondements ։ 9 Զաչողիլ, փուճը ելնել, ջուրն իյնալ, վրիպիլ. L'expérience a complètement —. Il ne — jamais dans ses entreprises. Faire —, (ի դերեւ հանել)։ 10 Կրակ չառնուլ (հրացանի) ։ 11 Ձծլիլ (հուներու) ։ 12 Պակասութիւն քաշել, կարօտիլ ☞ (հացա)կարօտ. La terre — d'hommes. Nous — d'argent, (ստակ չունինք, ստակ կը պակսի մեզ). Nous — de tout, (ամէն բանէ զուրկ ենք). Il ne — pas de savoir, (գիտութիւն չպակսիր իրեն. գիտութենէ չթերանար)։ 13 Դրժել, սուտել ☞ (խոստմնա)-զանց. — de parole, — de foi, (անկեղծ չլինիլ)։ 14 Զգանուլիլ (ժամադրութեան) ։ 15 Զարահել, Թերանալ. — de respect, (անպատկառ վարուիլ) ։ 16 Զանց ընել, մոռնալ. Ne manquez pas de venir։ 17 Մեղանչել, յանցել. Être sujet à — ։ 18 Անփոյթ լինիլ, չօգնել, չգտնուիլ, չհասնիլ. Vous nous —. — aux misérables ։ 19 Օգուտ չքաղել, կորանցնել, փախցնել. Un ennemi capable de — à sa fortune։ 20 Պարտքի մէջ Թերանալ, պարտքը մոռնալ, Թերանալ (մէկու դէմ). Je croirais — à la vérité, au public. Il m'a — essentiellement. Je n'y manquerai pas. (գլխուս վրայ)։ 21 Զկատարել, չպահել, չքանել, Թերանալ (պարտքէ). — à son devoir. — à sa parole ։ 22 Թերանալ (բան մ'ընելու մէջ)։ 23 Վտանգի մէջ լինիլ, վտանգ քաշել. Nous avons — de tomber. (քիչ մնաց որ պիտի իյնայինք)։ 24 Սնանկանալ, սեղանաւորեկ լինիլ. Ce banquier a — ։ ‖ Sans —, մ. Անշուշտ, անվրէպ ։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք կամ իրար չկրնալ զարնել՝ սպաննել։ ‖ Se — à soi-même, Իր պատիւը վտանգել՝ մոռնալ ։ ‖ անդ. Il s'en —, Բանը Թերի է, լրացած չէ ։

Mansarde (Ն-ս), էգ. Առաստաղի պատուհան, մանսարտ, (որ և՝ Fenêtre en —)։ 2 Ընդառաստաղեայ † սենեակ, մանսարտ. Étage en —, (մանսարտեան յարկ) ։

Manse (մանս). էգ. (Ընտանիքի մը) բաւականաչափ գետին, —. 2 Տ. **Mense**։

Mansuétude (Ն ս). էգ. Քաղցրութիւն, հեզութիւն ։

Mante (Ն), էգ. Կանացի կրկնոց. կրկնոց ։ 2 Սողուններու սեռ, հարցուկ ։

Manteau (Ն-դō), ար. Կրկնոց, վերարկու. մանթօ, գափուտ, ճիւպպէ ։ 2 Քօղ, ծածկոյթ, վերարկու, փ. Le — de la nuit։ 3 Տարիքոտ ու ծանրգլուխ մարդու դեր. Jouer les —. Rôle à — ։ 4 Պատրուակ, պատճառանք, դիմակ (առաքինութեան) ։ 5 (Թռչունի) այլագոյն Թիկնամէջք, տարաբէճք † ‖ — de cheminée, Կարկառուն մաս՝ դարաւանդակ բուխերիկի. օճագ եաշմաղը ։ | Sous le —, Գաղտնի կերպիւ (ծախել արգիլեալ բան) ։ | Sous le — de la cheminée, Գաղտնի, ծածուկ ։ | — gris, Գորշագոյն որի ։

Mantelé, e (Ն), ած. Թիկնամէջքն այլագոյն, տարաբէճ † (Թռչուն) ։

Mantelet (Ն), ար. Կրկնոցակ. քիւչիւք մանթօ, գափուտճուգ ։ 2 (Կառքեայ) պահարանակ։ 3 հ. ժ. Մեքենայ մը, շարժուն տախտակապատնէշ † (բերդի վրայ յարձակողներու) ։

Mantelure (Ն). էգ. Այլագոյն Թիկնամաս, տարաբէճք † (շան) ։

Mantille (Ն-դիյլ՛), էգ. Լայն ու երկայն խլամեռ Սպանուհեաց, քղանի ։

Manuel, elle, ած. Ձեռքով (պատիժ)։ 2 Ձեռագործ, ձեռակերտ, ձեռական. L'industrie —, (ձեռագիտութիւն) ։ ‖ ար. Համառօտութիւն, պզտի մատեան, գրքոյկ. — léxique, (բառագրքոյկ) ։ ‖ էգ. Դոյլ (գինի հանելու) ։ 2 Ոլորոց † (չուանագործի) ։

Manuellement (11), մ. Ձեռքէ ձեռք, ձեռքէ, ձեռքով ։

Manufacture, էգ. (Ձեռքով՝ մեքենայով) յօրինում, արուեստագործութիւն, գործուած, տարազագործութիւն † 2 Գործարան, արուեստանոց † տարազարան † (չուխայի). Monter une — ։ 3 Արուեստանոցի բանւորք, տարազագործք։ 4 Գործարան (ստուԹեանց), փ.

Manufacturer, ն. Շինել, յօրինել, տարազագործել † ։

Manufacturier, ière, ած. Տարազագործական (ճարտարութիւն)

Ouvrier —, (տարազագործ † բանւոր)։ 2 Տարազագործական † (քաղաք)։ ‖ ար. Արուեստանոցի տէր, գործարանապետ †։

Manumission, էգ. հ. ժ. Ազատագրութիւն ստրուկի ։

Manuscrit, ite, ած. Ձեռագիր ։ ‖ ար. Ձեռագիր մատեան, ձեռագիր, գրչագիր։ 2 Ձեռագիր (տպարան տրուած) ։ ‖ En —, Տակաւին անտիպ, ձեռագիր ։

Manutention (ʼ), էգ. Կառավարութիւն՝ տեսչութիւն (մէկու գործոց)։ 2 Պահպանութիւն (օրէնքի՝ կարգերու)։ 3 Հացագործարանոց՝ հացանոց † (զօրաց) ։

Mappe, էգ. Յատակագիծ, քարտէս։

Mappemonde (ʼp-ʼ), էգ. Համատարած աշխարհացոյց, հարթագունդ։

Maquereau (ō), ար. Թիւնիկ, ձկ. ուսկումրու։ ‖ —, elle, գ. Կաւատ, կաւատուհի ։

Maquerellage (ʼl), ար. Կաւատութիւն. վէզէվէնքլիք։ [(գալըպ), ռմկ.

Maquette, էգ. Կոշտ կաղապար

Maquignon (ʼ), ար. Ձիավաճառ. Bon —. Riche —։ 2 Խաբեբայ ձիավաճառ։ 3 Միջնորդ. միյանճր, արայա կիրէճ. (էգ. —onne)։

Maquignonnage (ʼn), ար. Ձիավաճառութիւն ։ 2 Խաբեբայ ձիավաճառութիւն։ 3 Խարդախութիւն ։

Maquignonner (ʼn), ն. Պակասութիւնները ծածկել, լաւ երեւցնել (ձին)։ 2 Միջնորդել (գործերու)։ [ըլ (դերասանի)։

Maquillage (fիյյ), ար. Երես ներկել.

Maquiller (fիյյ), ն. Երես ներկել։ ‖ Se —, չ. Երեսը ներկել ։ [մարի։

Maquis (fի), ար. Ալուխաւկայրի,

Marabout (պու), ար. Աֆրիկէի մէջ ժողովրդապետ կամ կրօնաւոր, մարպետ. մուրապիդ։ 2 Պզտի մզկիթ կամ աղօթարան ուր մարպետը հաւատոյ բաները կը սորվեցնէ, մարպետարան։ 3 Դամբան մարպետի։ 4 Անշնորհ՝ տգեղ մարդ։ 5 Լայնափոր սրճաման։ 6 Թըռչուն մը, մարպետ։ 7 Մարպետափետուրք, մարպետ. Chapeau orné de —։

Maraîcher, e (ու̄), ած. Բանջարի, բանջարական։ ‖ ար. Բանջարեղէնի պարտիզպան, բանջարապան ։

Marais (ու̄), ար. Եղտիւր, ճահիճ. պաքազ, պայլչըգ. Fièvre de —, (եղտիւրական տենդ)։ 2 Բանջարաբեր ցած երկիր (Բարիզի շրջակաները), բանջարանոց. Un bon —։ 3 Բարիզի Թաղ մը՝ Մարէ։ 4 Չափաւորականք. Դաշտականք † (1792, Ֆր.)։ ‖ — salant. Աղաւազան † աղարան †։ [րում, հալումաշ, հիւծում

Marasme (ս), ար. Սաստիկ ծիւ-

Marasquin (ʼ), ար. Բալօղի. ճիճէ րազըըր ։

Marâtre (ու̄ա), էգ. Խորթ մայր, մօրու։ 2 Գէշ մայր, մօրու։ ‖ ած. Ապաշնորհ, անգութ։ [մարհ մէկը, անպիտան

Maraud, e (ō), գ. Անարգ՝ արհա-

Maraudage (ō), ար. Յափշտակութիւն (զինուորաց)։ 2 Գողութիւն (երկրի բերքերու)։ [(զօրաց)։

Maraude (ō), էգ. Յափշտակութիւն

Marauder (ō), չ. Աւարի՝ յափշտակութեանց ելնել ։ ‖ ն. Կողոպտել, աւարի տալ ։

Maraudeur (ō), ար. Յափշտակիչ՝ աւարառու զօրք ։ 2 Բնական բերքերու գող ։ [մը, մարավիտ, Սպ.

Maravédis (տի), ար. Մանր դրամ

Marbre, ար. Կուճ, մարմարիոն, մարմար։ 2 Մարմար արձան, անխ. 3 Քարէ սեղան, վիմասեղան † տպ. 4 Ներկ ու դեղանիւթ տրորելու քար, լեառն, տրորակ †։

Marbrer, ն. Մարմարակերպ շինել՝ յօրինել՝ նկարել, կճակերպել † մարմարածել †։

Marbrerie, էգ. Կճագործութիւն։ 2 Կճագործարան ։ 3 Կճեղէն, մարմարեղէն. Ouvrage de —։

Marbreur, ար. (Թուղթ ևն.) մարմարակերպ յօրինող, մարմարածող †։

Marbrier, ար. Մարմարագործ, մարմարակոփ ։ 2 Մարմարավաճառ ։ 3 Տապանաքար շինող, դամբանաքար † ‖ —ière, ած. Մարմարագործական, մարմարական ։ ‖ էգ. Մարմարահանք, կճահանք ։

Marbrure, էգ. Մարմարի նմանութիւն, մարմարած † (գրքի ծածքի վըրայ)։ 2 Մարմարակերպ նկար, մարմարած † (պատի տախտակամածի վրայ)։ 3 (Յուրտէն մորթի վրայ) կճակերպ նշանք, մարմարած †։

Marc (մառ). ար. Պտղի կամ խոտի մնացորդ (կոխուելէ՝ քամուելէ՝ խաշուելէ ետք). — de raisin, (կոխած, շիւ. ճիպ-րէ). — de café, (սրճի մրուր)։ 2 Մէկ կոխած (խաղողի՝ խնձորի ևն.)։ 3 հ. ժ. Ութ ունկի, մարկ. Le — d'or, d'argent, (մէկ մարկցու ոսկի՝ արծաթ)։

Marcassin (ա-ն), ար. Դզտի՝ մատղաշ կինճ (եապան տօմու զու)։ 2 Գզտի խոզ։ (ռօշեայ. ռուշքնա։

Marcassite (ս), էգ. Լուսաքար.

Marcation, էգ. Ligne de —, Սահմանագիծ։

Marcelliens (Զl ն), յգ. Մարկե-լեան հերետիկոսք, մարկելիոսք։

Marchand, e (ն), գ. Վաճառա-կան (էգ. վաճառուհի) ☞ (ծախկա)վա-ճառ, (գինե)ծախ։ 2 Գնող, գնորդ. Trouver —. Attirer les —։ 3 Թանգարա-նաւ † || ար. Վաճառական (ազգեր)։ 2 Վաճառականական (անուն՝ ապրանքի մը)։ 3 Թանգարական † (նաւահանգիստ՝ հրապարակ)։ 4 Ընտիր՝ վաճառելի (ցո-րեն)։ 5 Վաճառականաց մէջն, միջաԹան-գարային † (գին)։ 6 Վաճառաշահ (քաղաք)։ 7 Վաճառա(նաւ) †. Capitaine —, (վաճառանաւի պետ)։ 8 Թան-գարաբնակ (Թաղ)։ 9 Անազնիւ, ստորին. Il ne se peut rien de plus — que ce procédé։

Marchandage (ն), ար. Սակար-կուԹիւն։ 2 Գործաւորի մը բան մը վրան առնուլը և այլոց ընել տալը, գործառու-Թիւն †։

Marchander (ն), ն. Սակարկու-Թիւն ընել, սակարկել. պազարլաշմագ, (որ և ան.)։ 2 Սակել աշխատուԹիւն մը (գործաւորի մը հետ)։ 3 Սակարկել, գ. || — qn. Մէկու դէմ դժուարուԹիւնք հանել։ | Ne pas —, Զխնայել (մէկու)։ 2 Զվարանիլ տալու, չխնայել (հեանքը)։ || չ. Վարանիլ, տատամսիլ։ || Se —, յ. Սակարկուիլ։ 2 Իրար խնայել։

Marchandeur, euse (ն), գ. Սակարկող։ 2 Գործառու քանւոր։

Marchandise (ն), էգ. Վաճառք, ապրանք։ 2 Առուտուր. Faire —. Aller en —, (գործի համար ճամբորդել)։

Marche, էգ. ԸնԹացք, քալուածք։ 2 ճամբայ. Il y a d'ici trois heures de —։ 3 Զու (զօրաց), զօրաչու †. Fausse —, (կեղծ շարժում)։ 4 Օրուղի † (զօ-րաց)։ 5 Շարժում (ժամացոյցի՝ աստեղաց ճառագայԹի քարերու)։ 6 ԸնԹացք, գ. Il a une — équivoque. — de l'esprit humain։ 7 Յառաջխաղացութիւն, ըն-Թացք (երկրի մը)։ 8 ԸնԹացք՝ շարժում (ոճի)։ 9 Աստիճան՝ սրոշք (սանդուղի)։ 10 Պատուանդան (ատաղձանկի)։ 11 Քայ-լերգ, եր. 12 հ. ժ. Տէրութեան մը զին-ուորական սահման, մարզ։ || Se mettre en —, Մեկնիլ, ճամբայ ելնել։ | Être sur les — du trône, Թագաժառանգ լինիլ։

Marché, ար. Առուծախ, առու-տուր. Le — n'a rien valu aujourd'hui։ 2 Վաճառ. Il y a — dans cette ville deux fois par semaine։ 3 Վա-ճառատեղի, շուկայ ☞ (ձկնա)յան. Aller au —։ 3 Առուտուրի քաղաք, հրա-պարակ. Alexandrie est un grand —։ 4 Գնած բաներ, գնածոյ. Montrez-moi votre —. Faire son —, (հարկ եղածներն գնել)։ 5 Դարձ, սակարկուԹիւն. — avantageux. C'est lui qui a fait notre —. Faire un bon, un mauvais —. Un sot —. Par-dessus le —, (ատր վրայէն, վրայէն, ը.)։ 6 Գին. Bon —, Grand —, (աժան գին). Le bon —, (աժանուԹիւն). À bon —, (ա-ժան)։ || Avoir bon — de qn. Դիւրաւ մը յաղԹել։ | Faire bon — de, Զխնա-յել, վատնել, բանի տեղ չդնել։ | Mettre à qn. le — à la main, Սակարկու-Թիւնն աւրելու ազատ ձգել։ 2 Բանի մ'ո-րոշում տալու սախպել։ | Aller, Courir sur le — d'un autre, Գինը աւելցը-նել։ 2 Ուրիշի շահը կամ գործը կորզելու աշխատիլ։

Marchepied, ար. Աստիճան (դահի՝ սեղանի), բազրոտն, (որ և գ.)։ 2 Պատ-ուանդան, ոտնդիր † (բանի մը հասնե-լու համար), (որ և գ.)։ 3 Պատուանդան (կառքի)։ 4 ԱԹոռակ (տեղ մ'ելնելու)։ 5 Գետեզերեայ ճամբայ։

Marcher, ար. Քալուածք։ 2 ճամբայ. || չ. Ոտքերով շաղել, կոխկռտել (կաւ)։ 2 Զեռքերով լմել (գլխարկի պաստառը)։

‖ ։ Երթալ, քալել ☞ (մեղմիկ)քայլ, (յամր)ընթացք, (օդա)գնացք, (օդա)խաղացք, (ան)գնալիք, (ան)կոխ. — fièrement, avec orgueil, (սիգալ). Il a — sur une mauvaise herbe, (բան մ'եկած է գլուխը)։ 2 Ճամբայ ընել։ 3 Գործել. Il a — sur mes pieds։ 4 Ամէն տեղ հանդիպիլ, առէկ դիմաց ելնել. On — sur les sots։ 5 Զուել, շարժիլ (զօրաց)։ 6 Ծարժիլ (առատեղայ)։ 7 Բանիլ (ժամացոյցի)։ 8 Քալել՝ առնիլ (ժամանակի)։ 9 Ընթանալ՝ դիմել (ի մահ՝ ի կորուստ)։ 10 Ցատաց քալել, անջ. 11 Վարուիլ, երթալ, քալել, ք. — droit. ‖ — sur les pas, sur les traces de qn. Մէկու ետեւէն քալել։ 2 Հետեւող լինիլ, հետեւիլ։ | — sur des charbons ardents, Հրատապ նիւթի մը վրայէ շուտով մ'անցնիլ։ | — sur les gens, Ան ու ան բանի տեղ չդնել։ | — ensemble, Ցարմարիլ՝ երթալ իրարու հետ։ | — au pas, Զինուորական գնացքով քալել։ | — sous, Հրամանի տակ լինիլ, հնազանդիլ։

Marcheur, euse, գ. և ած. Քալող ☞ (երագ)ոտն։ [Թալ. sուլsւրմա։

Marcotte, էգ. Ակուռի, տաշտառ-

Marcotter (1t). ն. Տաշտաթաղ ընել, ակուռայել †։

Mardi, ար. Երեքշաբթի։

Mare, էգ. Ջրակոյտ. Une — de sang, (արեան լիճ)։ լկաբազ, կոլչըգ։

Marécage, ար. Ճահիճ, եղտիւր.

Marécageux, euse, ած. Մօրուտ † եղտիւրուտ † պաթագլը։ 2 Մօրաբնակ † (անասուն)։

Maréchal, ար. (յգ. —**aux**), Պայտար. նալպանն, աք նէֆիմի, (որ և՝ — ferrant, — vétérinaire)։ 2 Պաշտօնակալ. Grand — du palais։ 3 հ. ժ. Վերակացու. — des écuries, (ախոռապետ)։ ‖ — de France, Սպարապետ՝ մարաջախտ Ֆրանսայի, (էգ. —e, մարաջախտի կին)։ | — des logis, Հեծելազնդի յիսնապետ։ | — de camp, Վաշտապետ. միրիլիվա։ [Թիւն։

Maréchalat, ար. Մարաջախտու-

Maréchalerie, էգ. Պայտարութիւն. նալպէնտլիք։

Maréchaussée (շō), էգ. Սպարապետութիւն՝ մարաջախտութիւն (Ֆըրանսայի)։ 2 Հեծեալ ոստիկանք, հեծնոստիկանք †։

Marée, էգ. Ծովու ջրերու ելնել ու իջնելը, ծովախաղացք †. — montante, (մակընթացութիւն). — descendante, (տեղատուութիւն)։ 2 Ծովաձուկ, ձուկ. Panier à —. Marchande de —.

Marelle, էգ. Մանկանց խաղ մը. ընկու Գ. 2 Հողի վրայ գծուած ձև այս խաղի համար, ընկու Գ †.

Mareyeur, ար. Ձկնավաճառ։

Margarique, ած. Մարկարական (Թթու)։ [(հր. Ամերիկոյ մէջ)։

Margay (կէ), ար. Վագրակատու †

Marge, էգ. Դիքի եզր, լուսանցք։ 2 Եզր (ճամբու)։ ‖ Avoir de la —, Ընդարձակ ժամանակ կամ միջոցներ ունենալ։

Margelle, էգ. Հորի քար կամ հորի եզրը կազմող քարաշար, եզնակ Գ.

Marger, ն. Լուսանցք թողուլ (տպելի թերթերու)։ [լուսանցային։

Marginal, e, ած. Լուսանցադիր †

Marginer, ն. Լուսանցքի վրայ գրել՝ նշանակել, լուսանցագրել †։

Margot, էգ. Անձեղ. կաչաղակ. սագսաղան։ 2 Շատախօսուհի։

Margotin (Յ), ար. Ոստերու սրցակիկ (կրակ վառելու)։

Margouillis, ար. Տղմուտ ու ժախոտ տեղ, ժախուտ †։ 2 Աղտոտ խառնուրդ (Թանի՝ համեմներու են.)։ 3 Տաղնապ. ք. Mettre qu. dans le —.

Margrave, ար. հ. ժ. Սահմանակալ, Գերմ. [կալութիւն։

Margraviat, ար. հ. ժ. Սահմանա-

Marguerite, էգ. Մարգարտածաղիկ, ապրիմ մեռնիմ Գ. (որ և՝ Petite —)։ 2 Մարգարիտ, Ս. Գ.

Marguillerie (կիյլ), էգ. Վերակացութիւն (եկեղեցւոյ)։ 2 Ժամի դիւան։

Marguillier (կիյլ), ար. Վերակացու (եկեղեցւոյ)։

Mari, ար. Էրիկ, ամուսին։

Mariable, ած. Որ կրնայ ամուսնանալ, ամուսնանալի, կարգըլցու, ը.

Mariage, ար. Ամուսնութիւն. Donner en —, (փեսայացնել, հարսնա-

ցնել, ամուսնացնել) · Né hors de —, (անհարազատ)։ 2 Պսակ, հարսնիք · Être invité à un — ։ 3 Ինչք, օժիտ · Il a donné un très bon — à son fils, à sa fille ։ 4 Միացում, միաբանութիւն (գործի մը համար) ։ 5 Միացում (երկու գետերու) ։ || Faire un —, Խնամխօս լինել։ | Faire un bon, Պատուական ամուսնութիւն մ'ընել կամ գլուխ հանել ։

Marié, e, ած. Կարգուած, ամուսնացած ☞ (ան)այր, (ան)կին · Homme —, (կանամբի, կնաւոր). Femme —, (արամբի) ։ 2 Երկու երկու՝ անխտան (յանգեր)։ || ար. (Նոր) փեսայ։ || իգ. (Նոր) հարս։ 2 Նոր հարս, անփ. De jeune — (հարսանեկան) ։

Marier, ն. Կարգել, ամուսնացնել ☞ (նորա)պսակ ։ 2 Զուգել, զօդել, խառնել, միացնել, ‡. 3 Յարմարցնել (գոյներ) ։ || Bien —, Աղէկ տեղ ձգել (աղջիկը)։ || Se —, չ. Ամուսնանալ, կարգուիլ, աշխարհ մտնել։ 2 Զուգուիլ, լծակցիլ, լծորդիլ, միաբանիլ ։

Marie-salope, իգ. Թափթփած կին, ռ. 2 Տիղմ կրող նաւակ, սիանաւակ † չ. ե. լԹիւն սիրող, խնամախօս ։

Marieur, euse, գ. Խնամախօսու-

Marin, e (ն), ած. Ծովու, ծովական, ծովային ☞ ծով(առիւծ)։ 2 Նաւական (ժամացոյց) ։ 3 Զինուորական (երկիրներ)։ || ար. Ծովու մարդ, նաւորդ, նաւական †. — d'eau douce, (ծով չտեսած նաւական, գետի նաւորդ, անփ.) ։

Marinade, իգ. Աղջուր (միս անեղծ պահելու)։ 2 (Տարիներ դիմացող) նաւուտեստ † 3 (Եփելէ յառաջ) քացախ ու համեմներով հանգերձանք (միս՝ ձուկի), քացախամորանք † կճացախամոք † միս՝ ձուկ։

Marine, իգ. Նաւարկութիւն, նաւականութիւն † · Il entend bien la — ։ 2 Ծովային զօրք, ծովազօրք · Le corps de la — · Officier de —, (ծովապայ † նաւապայ †)։ 3 Ծովային զօրութիւն (տէրութեան մը), (որ և՝ — militaire) ։ 4 Ծովային պաշտօնարան · Employé à la — ։ 5 Ծով · Cela sent la —, a un goût de — · Peintre de —, (ծովանկարիչ) ։ 6 Ծովանկար · Il a excellé dans les — ։

Mariner, ն. Աղել՝ քացախհամեմել † — des vivres ։ 2 Համեմած քացախի մէջ կակղել · — du chevreuil ։

Maringouin (ն-ն), ար. (Տաք երկիրներու) մժղուկ, մժժակ, ռ.

Marinier, ար. (Գետի) նաւավար։ 2 Նաւաստի, հ.

Marionnette (tn), իգ. Խամաճիկ, լիկլիկոն · զուզլա · Il fait jouer les — · Joueur de —, (լարախաղ)։ 2 Միջոց, Թելեր, ‡. Faire jouer les grandes — ։ 3 Թոյլ՝ ըստ կամս դարձուելիք մարդ ։

Marisque, իգ. տ. ս. Մարիսքա։ 2 Խոշոր անհամ Թուզ մը, մարիսքա ։

Marital, e, ած. Էրիկի, այրական։

Maritalement, մ. Իբր էրիկ, իբր այր ։ 2 Իբր այրուկին, ամուսնօրէն։

Maritime, ած. Ծովական, ծովային ։ 2 Ծովահայեաց, ծովեզերեայ (քաղաք)։ 3 Նաւարկութեան պարապող, նաւարկու (ժողովուրդ) ։

Maritorne, իգ. Տգեղ ու աղտոտ աղջիկ, աղտոտ սպասուհի ։

Marivaudage (վõ), ար. Զախազանց նուրբ ձեւեր ու զգացումներ գործածող ոճ, մարիվոյութիւն ։

Marjolaine, իգ. Մարեմխոտ, տկ. մէրզէնճիւշ։ [խոզ։ 2 Քծնի երիտասարդ։

Marjolet, ար. Յանխրունութիւն ծա-

Marli, ար. Շղարշ։ 2 Պնակի շուրթ ։

Marmaille, իգ. Տղեկներու բազմութիւն, մանկտեակ, ճիժուբիժ, Գ.

Marmelade, իգ. Խիւսանոյշ · էզմէ րէչէլ ։ || En —, Շատ եփած, խաւբծ դարձած, ը. 2 Ջարդուկոտոր, ջարդուբուրդ ։ [—, Անստա (առ ի զարդ) ։

Marmenteau (ն-õ), ած. Bois

Marmite, իգ. Սան, պղինձ, պտուկ · թէնճիրէ ։ [ցաւագար, (որ և գ.), հ.

Marmiteux, euse, ած. Հէք ։

Marmiton (ն), ար. Խոհանոցի ստորին պաշտօնեայ, խոհեակ ։ [**ronner** ։

Marmonner (tn), ն. Տ. **Ma-**

Marmoréen, enne, ած. Մարմարեայ ։ 2 Մարմարակերպ։

Marmot, ար. Անհեթեթ արձանիկ ։ 2 Մանկիկ, տղեկ, լամուկ Գ. (իգ. **Marmotte**)։ 3 Կապիկ, հ.

Marmotte, էգ. Արջամուկ, մրկնարջ. տաղ սըչանը։ 2 Կանացի գլխանոց մը, մարմօզ ։ [մումիալ ։

Marmotter (1t), ն. Քրթմնջել,

Marmouset, ար. Անհեթեթ արձանիկ։ 2 Պզտի մանչ, մանրուկ մէկը, պլուզ Գ. (որ և՝ Visage de —)։ 3 Ոչինչ երիտասարդ ։ 4 (Վառարանի) արձանաւոր փայտակալ ։

Marnage, ար. Հողի մէջ մարնայ խառնելը, մարնոտում ։ [հող, մարնայ։

Marne, էգ. Կրախառն ու կաւային

Marner, ն. Մարնոտել (արտի հողը)։

Marneux, euse, ած. Մարնախառն ։

Marnière, էգ. Մարնահանք † ։

Maronite, ած. և գ. Կաթոլիկ ասորի, մարոնիդ ։ [տակէ) մըմռալ ։

Maronner (1n), ն. և չ. (Քթի

Maroquin (1), ար. Մարոքենի, քեմուխտ † սախթիյան ։ 2 Քեմխտանման † Թուղթ, մարոքաթուղթ † ։

Maroquiner, ն. Քեմխտել † մարոքել (կաշի)։ 2 Մարոքակերպել † (Թուղթ)։

Maroquinerie, էգ. Քեմխտագործութիւն, մարոքագործութիւն ։ 2 Քեմխտի՝ մարոքենւոյ առուտուր ։ 3 Քեմխտանոց † մարոքանոց †։ [եան (ոճ)։

Marotique, ած. Մարոյի՝ մարոյ-

Marotte, էգ. Բոժոժաւոր մական խենթութեան, մարեակ։ 2 Ցիմարութեան առարկայ, յիմարութիւն ։

Maroufle, ար. Կոպիտ մարդ ։ 2 Անպիտան, խլլրդ, — ‖ էգ. Թիստ մածան սոսինձ մը, փակոյց † ։

Maroufler, ն. (Նկարի կտաւը) փակցնել։ 2 Կտաւ փակցնել ։

Marquant, e (1), ած. Երեւելի, նշանաւոր։ 2 Կէտեր վաստկցնող (Թղթեր)։

Marque, էգ. Դրոշմ, նշան, (որ և գ.)։ 2 Դրոշմ՝ կնքանշան (մաքսի)։ 3 (Ապրանքներու) դրոշմի բաժ, դրոշմատուրք † La — des cuirs ։ 4 Ապրանքի կամ գործուածի մը վրայ պատկեր կամ Թուանիշ, նշան, նիշ. La — de la fabrique, du fabricant. Farine de première —, (նաշիհի ալիւր, նաշիհ). Les — Françaises, (Ֆրանսական ապրանքներ)։ 5 Գաղտնի Թուանիշ, նիշ (ապրանքի վըրայ)։ 6 Անուանատառք † տառանիշ † (կտաւի վրայ)։ 7 Դրոշմելու՝ նիշելու գործի, կնքոց, նիշոց †. La — pour marquer la vaisselle։ 8 Խարան՝ խարանադրոշմ † (պատժապարտի ուսը), (որ և գ.) տամղա ։ 9 Հետք, նշան ☞ (տանա)հետ. Ces murs portent la — du feu. — de petite vérole (չեչ)։ 10 Ի ծնէ նշան՝ բիծ, նիշ † խալ †. — de Judas, (կարմիր բիծեր. ցանք)։ 11 (Ձիու) ակռայի նշան։ 12 (Պատուոյ՝ աստիճանի) նշանակ, նշան. — d'honneur, (արքայաշնորհ պատիւներ)։ 13 Շուք, պատիւ. Un homme de —, (բարձրաստիճան՝ նշանաւոր մարդ)։ 14 Հաշուեփայտ. չէթէլէ։ 15 Նշան (գրքի մէջ), նիշ (խաղի մէջ)։ 16 Նշանակ, նշան. Porter la — de. Donner des — de.... ։

Marqué, e, ած. Նշանեալ, դրոշմաւոր ☞ (աստուածա)դրոշ, (արիւնա)նշան, (ապխտակա)նիշ. — de petite vérole, (երեսը չեչոտ՝ ծաղկաւեր †). Né —, (խալաւոր †)։ 2 Խալաւոր † նիշաւոր † բ. դ. 3 Շեշտուած (դիմագիծք)։ 4 Նշանաւոր. Un jour — par une bonne action ։ 5 Սահմանուած, նշանակուած. Votre heure est —. Le temps — de Dieu։ 6 Յայտնի, նշանաւոր, ակներև, երեւուն †. De la manière la plus —. Dépeindre sous des traits forts et —. Un gout — pour.... ։ 7 Առաջին երիտասարդութենէ ելած, միջերիտասարդ † Թտ. ‖ — au coin de, (Անմահութեան) դրոշմ կրող։

Marquer, ն. Նշան դնել, նշան զարնել, նշանել, նիշել, դրոշմել, (որ և գ.) 2 Տառանիշել † (կտաւ)։ 3 Դրոշմել (հրաշէկ երկաթով), խարանել † (պատժապարտ)։ 4 Հետք՝ նշան Թողուլ (հարուածի), յայտնի ընել. Le torrent a — son passage par un grand dégât ։ 5 Նշան դնել (գրքի մը)։ 6 Գրել, նշանակել. J'ai — cela dans mon agenda ։ 7 Ցուցնել, նշանակել ☞ (քանակ)ել. L'horloge — midi. — la mesure, le pas. — la place où il faut frapper։ 8 Յայտնի ընել, յայտնել, ցուցնել. Voilà qui — de la méchanceté ։ 9

Սահմանել, որոշել, նշանակել. — un terme. Dieu avais — le jour de leur chute. 10 Յայտնել, իմացնել, հասկցնել. Je voulais lui en — mon inquétude: 11 (Յարգանքի) նշաններ տալ, ցուցնել (մէկու՝ սէր): 12 Հռչակ տալ, նշանաւոր ընել, հռչակել. De grands faits ont — son règne: 13 Վաստկած կէտերը նշանակել, խղ. || չ. Ցուցնել. Ce cadran solaire — encore. Ce cheval — encore, (այս ձիու տարիքը դեռ ակռաներէն կ'որոշուի): 2 Հետք՝ նշան թողուլ. 3 Նշանաւոր լինիլ, աչքի զարնել. Il n'y a dans ce livre rien qui —: 4 Յառաջ գալ, ինքզինք ցուցնել. Cette nouvelle allée commence à —: || Se —, յ. Դրոշմուած լինիլ, 2 Ինքզինք ցուցնել՝ ճանչցնել: [ակել †:

Marqueter, ն. Բիծ բիծ ընել. պի-

Marqueterie (*fk*), էգ. Փայտի՝ մարմարի ևն. գոյնզգոյն դրուագներով շինուած բան կամ բան շինելու արուեստ, երփնապրուագ. Une table de —. — d'ivoire. Bien connaître la —: 2 Հատակոտոր բան՝ գրուած. [մի զանգուած:

Marquette, էգ. (Չհալեցուցած) մո-

Marqueur, ար. Դրոշմիչ՝ կնքադիր (չուխայի): 2 Խաղի կէտերու նշանակիչ:

Marquis, ար. Դուքսի ու կոմսի մէջև տիտղոս, մարքիզ: 2 Մեծամիտ երիտասարդ, լորտ. C'est un —: 3 հ. ժ. Մարքիզական երկրի տէր, մարքիզ: 4 հ. ժ. Սահմանակալ, մարզպետ:

Marquisat, ար. հ. ժ. Մարքիզութեան երկիր, մարքիզութիւն: 2 հ. ժ. Սահմանակալի իշխանութիւն, մարզպետութիւն:

Marquise, էգ. Մարգիզուհի: 2 Մեծութիւն ծախող կին, լորտի կին, հեգն. 3 Վրանի վերնափեղկ (անձրևէ պատըսպարող): 4 Քիւ՝ վերնափեղկ (Թատրոնի դրան): 5 Տեսակ մը հովանոց, մարքիզ.

Marraine (1r), էգ. Կնքամայր:

Marre, էգ. Երկրագործի բահ, մարկեղ-պէլ: [ցուած, ն.

Marri, e (մառի), ած. Զղջացած,

Marron, onne (մառօն), ած. Փախած (սև գերի). Il est —: 2 Վայրենացած (խոզ): 3 Գաղտագողի (միջնորդ), անհրաման (տպագրիչ): || ած. անփ. Մաշկամրգի գոյն, կասկագոյն † (որ և ար.): || ար. Մեծ շագանակ մը, մաշկամիրգ † կասկ † 2 Հրախաղի տեսակ մը փամփուշտ, կասկափամփուշտ † 3 Խոշոր խոպոպի: || Un —, Գաղտատիպ † գիրք: | — d'eau. Ջրակասկ †:

Marronnage (1r-1n), ար. Սև գերիի փախուստ: 2 Անհրաման տպում: 3 Գաղտագողի միջնորդութիւն:

Marronner (1r-1n), ն. Խոշոր խոպոպել (մազեր):

Marronnier (1r-1n), ար. Մաշկամրգի † կասկենի † ծռ. [ծէրվաhիյուն.

Marrube (2r), ար. Մեղրածուծ, տկ.

Mars (մառս), ար. Մարտ (ամիս): 2 Արէս, դից. 3 Պատերազմ, քնն. Les travaux de Mars. (պատերազմ): 4 Մարտիկ. Ce jeune Mars qu'on loue...: 5 Հրատ (մոլորակ): 6 Երկաթ, հ. տ. Teinture de: 7 Ցերեկի թիթեռնիկ մը, գեղաթիթեռն † || յք. Գարնային ցան, գարնցան Գ. [ուի (սէօյիւs), որձուռի:

Marsault (սō), ար. Տեսակ մ'ու-

Marseillaise, էգ. Մարտաշունչ երգ մը (ֆր. 1792), մարսէյլեէզ:

Marsouin (սուէն), ար. Խոզակ ձուկ, ծովախոզ: 2 Աղտոտ տձև մէկը:

Marsupial, e, ած. Քսակաձև, բ. պ. 2 Քսակակիր: || ար. Պարկաւոր, բ. պ. || —aux, ար. յք. Պարկաւորք, բ. պ. || ած. Պարկաւորներու, բ. պ.

Martagon (ն), ար. Կարմիր շուշան մը, մարդակոն:

Marte, էգ. Տ. **Martre**:

Marteau (դō), ար. Մուրճ, ուռնչէքիճ. À coups de —, (ուռնադղորդ): 2 Ուռնակ (դաշնակի): 3 Ուռնակ † (դրան), դռնահար † ճկիկ Գ. չագչաг: 4 Ականջի ոսկրերէ մին, ուռնակ: 5 Ուռնաձուկ: 6 Ուռնախեցի † || — d'eaux et forêts, Ծառանիշ † մուրճ (պաշտօնեայի): | — d'armes, հ. ժ. Մէկ կողմը կլոր մուրճի ձևով զէնք, մուրճ: [Charles Martel.

Martel, ար. Հոգ, հնհնուք: 2 Մուրճ.

Martelage, ար. Ուռով զարնելը, կռանահարութիւն: 2 Մրճանիշ † (կտրելի ծառոց վրայ):

Martelé, e, ած. Աշխատուած (ոտանաւոր)։ 2 Ձայներն որոշ որոշ, եր.

Marteler, ն. Մրճով (չէքիճ) զարնել, կռանել † մրճել † ☞ կռանակուռ։ 2 Մրճանիշել † (կորելի ծառ) ։ 3 Աշխատելով շինել (ոտանաւոր) ։ 4 Հոգ՝ հնհընուք պատճառել ։ [չէքիճ ։

Martelet, ար. Ուռնակ · քիւչիւք

Marteleur, ար. Ուռով (չէքիճ) զարնող , մրճահար † ։

Martial,e(սի). ած. Արէսեան, պատերազմիկ, — մական · Cour — , (զինուորական ատեան) ։ 2 Երկաթախառն (դեղ) ։

Martin (Ն) , ար. Մարթինահաւ † ։

Martin-bâton (Ն-պա֊Ն). ար. Գաւազանաւոր։ 2 Գաւազան։

Martinet , ար. Ձեռնաշտանակ · քիւչիւք էլ չամչաղը։ 2 Ջրաշարժ մուրճ։ 3 Զուանեայ խարազան։ 4 Վայրի ծիծառ, քարածիծառ. — noir, — de muraille, (մանգաղթեւ) ։

Martingale (Ն) , էգ. Գլխափոկ (ձիու) ։ 2 Ամէն մէկ անգամ կորուսածին կրկինը դնելը , խղ. [ղանդաւոր) ։

Martiniste, ար. Մարթինեան (ա-

Martin-pêcheur (Ն) . ար. Ալկիոն, Թռչ. մարթի։ յփ. Ե.

Martin -sec (Ն) , ար. Տանձ մը , կսկուծիկ † յփ. Ե.

Martre, Marte, էգ. Կզաքիս, անզէրտէվա։ ‖ — mineure, Աքիս. կէլինճիք։ | — blanche, Կնգում. քաքում։ | — zibeline , Սամոյր . սամուր ։ | — domestique , — des hêtres , Կուզսամսար ։

Martyr , e , ած. Նահատակ ։ ‖ գ. Նահատակ , մարտիրոս, (էգ. վկայուհի) ☞ (նախա)վկայ ։ 2 Տանջուող , չարչրկուող, նահատակ. Il est le — de la goutte. (յօդատապէ կը տանջուի)։

Martyre , ար. Նահատակութիւն , մարտիրոսութիւն. Souffrir, Endurer le — , (մարտիրոսանալ) ։ 2 Տանջանք , տառապանք , չարչարանք . փ. Souffrir le —, (տանջուիլ, խաչը ելնել)։ 3 Սիրոյ տառապանք . Conter son — ։

Martyriser , ն. Նահատակել ։ 2 Տանջել . չարչարել ։

Martyrologe, ար. Ցանկ մարտիրոսաց՝ սրբոց, վկայաբանութիւն։ 2 Մահերու կամ տառապանքներու երկար ցուցակ, մարտիրոլոք † ։ [մը, հալեւորիկ։

Marum (ոմ), ար. Հոտաւէտ տունկ

Mascarade, էգ. Ծպտանք, դիմակաւորութիւն։ 2 Կեղծիք , դիմակաւորութիւն։ 3 Դիմակաւորք։ 4 Դիմակաւորներու կաքաւ։

Mascaret , ար. (Սաստիկ մակընթացութենէ) գետն ի վեր ելնող ջուրեր։

Mascaron (Ն) , ար. Անհեթեթ գըլուխ (դուռի վրայ) ։

Masculin , e (Ն) . ած. Արուի, արական ։ 2 Արական , գ. (որ և ար.)։

Masculinité, էգ. Արուութիւն։

Masque , էգ. Տգեղուհի , գէշուհի , հ. ‖ ար. Դիմակ ։ 2 Երկաթաթել դիմակ , ար. 3 Դիմային հանգամանք , դէմք. Cet acteur a un bon — ։ 4 Դիմակաւոր . Un joli — ։ 5 Սուտ երեւոյթ , պատրուակ, դիմակ. Sous le — de . Arracher . Ôter le — à . (դիմակաթափ ընել) ։ [Կեղծող ։

Masqué , e , ած. Դիմակաւոր ։ 2

Masquer , ն. Ծպտել , դիմակաւորել։ 2 Տեսքը ծածկել՝ զոցել, անյայտ ընել, ծածկել. Ce mur — ma maison. — une batterie. — un mouvement. Le sucre brûlé — les odeurs fétides։ 3 Քողարկել՝ ծածկել (դիտումներ)։

Massacrant, e (ս-Ն), ած. Կոտորող։ 2 Նեղսիրտ՝ անհամբոյր (բնութիւն)։

Massacre (ս), ար. Սպանդ, կոտորած, ջարդ։ 2 Աւրելը (պատուական բան մը) . C'est un — , (մէկ ատկի եղաւ , մե՞ղք)։ 3 Սպաննում (օքեղայի մը)։ 4 Անպիտան կտրտում (հաւի)։ 5 Գործ աւրող բանուոր։ 6 Սպաննուած եղջերուի գլուխ. On a rapporté le — ։

Massacrer (ս), ն. Կոտորել, ջարդել, (որ և անփ.)։ 2 Սպաննել։ 3 Ողջ կողմը չծգել ☞ վիրալից . Il a été — ։ 4 Խանգարել , աւրել , մէկ ատկի ընել . — ses hardes։ 5 Անպիտան կտրտել (հաւ)։ 6 Սպաննել, մէկ ատկի ընել, խաղքռել, ար. — une pièce. — de la besogne ։

Massacreur (ս) , ար. Կոտորող , ջարդող։ 2 Աւրող, սպաննող, խաղքռող, ար.

Massage (ս). ար. Շփելը, մարձում (մարմնոյ)։

Masse, էգ. Զանգուած. — de chair. (մսեղէն բլուր)։ 2 Հատոր՝ զանգուած (կապարի)։ 3 Կոյտ, զանգուած. La — de l'univers. La — des connaissances humaines. (մարդկային գիտութեանց ամբողջութիւն)։ Des —, (մեծամեծ քանակութիւնք)։ 4 Ամբողջութիւն, Փ. 5 Խումբ, կոյտ. La — des insurgés։ 6 Ժողովուրդ, ամբոխ. Cela est bon pour la —. S'adresser aux —։ 7 Գումարութիւն, կոյտ. Une — de plumes. Des soies en —։ 8 Դրամագլուխ. — sociale. Il faut qu'il rapporte cela à la —։ 9 Ընդհանուր մասեր, (որ և Նկ.) Il faut moins considérer les détails que les —։ 10 Խաւ՝ նիստ (քարահանքի)։ 11 (Երկաթէ) մեծ մուրճ, մատուռ Գ. † 12 Երկաթ մահակ, մանկլաւ. տէմիր սօփա, (որ և՝ — d'armes)։ 13 (Ոսկեզլուխ) գաւազան (հանդիսի մէջ)։ || En —, մ. Համախումբ, խմբովի։ 2 Մէկանց, միահաղոյն, միահամուռ։ 3 Միակտուր, միապաղաղ։

Màsse, էգ. Խաղադրամ, հ.

Massepain (՚), ար. Շաքարէ ու ծեծած նշէ հաստեայ, զանգհաստեայ, Նշածաղ †։

Masser (ս), ն. Ժողվել, կուտել։ 2 Խիտ խիտ շարել, համախմբել, միախմբել † (զօրք)։ 3 Շփել, շփշփել, մարձել (մարմին)։ [մաստուռիկ †։

Massette (ս). էգ. տ. ս. Մրճուկ †

Massicot (ս), ար. Կապարաքուռ. չէօմլէք սըրը։ [(համալսարանի)։

Massier (ս), ար. Գաւազանակիր

Massif, ive (ս), ած. Ծանր ու ստուար, մեծղի. Pilastre —։ 2 Կուռ, միապաղաղ, ձոյլ, միաձոյլ. Meubles d'acajou —. Une croix d'argent —, (արծաթաձոյլ խաչ)։ 3 Հաստ, Թանձր, փ. Esprit —։ || ար. Խարսխակալ, հիմնորմ։ 2 Թաւուտք (Թփոց՝ տնկոց՝ ծառոց են.) քուսաԹաւուտք †։

Massivement (ս), մ. Ծանր ու ստուար կերպիւ, մեծղի։ [Թիւն։

Massiveté (ս). էգ. Ստուարու-

Massorah, Massore (չս), էգ. Աստուածաշնչի վրայ եբրայեցի վարդապետաց քննութիւն, մասօրա։

Massorètes (չս). ար. յգ. Աստուածաշնչի եբրայեցի քննիչ վարդապետք, մասօրեանք †։

Massue (ս). էգ. Լախտ. թօփուզ. Coup de —. (անակնկալ փորձանք)։

Mastic, ար. Կիւ. մազտաքէ. սագըզ։ 2 Խմոր՝ մածիկ † (ապակեգործի)։

Mastication, էգ. Ծամողութիւն. ծամքում †։ [դեղ, ծամոն Գ. քձ.

Masticatoire, ար. Ծամելու նիւթ՝

Mastigadour, ար. Ծամելու նիւթ (հիւանդ անասնոց համար), ծամոն Գ †։

Mastiquer, ն. Կպցնել, փակցնել (ապակեգործի)։ || չ. Ուտել, ներանեռել, —.

Mastoc, ար. Հաստ ու Թանձր մարդ։

Mastodonte (՚), ար. Բրածոյ անասուն մը, պտկաժանի։

Mastoïde, ած. Պտկակերպ։

Mastoïdien, ienne (՚), ած. Պտկակերպ ելուստի, պտկակերպեան †։

Masturbation, էգ. Սերմնահեղութիւն, գիջութիւն։

Masulipatan (գ-՚), ար. Հնդիկ կտաւ մը, մազիւլիբաթան։

Masure (գ), էգ. Աւերակ դարձած շէնք, աւերակ։ 2 Խարխուլ տուն։

Mas(o)urka (գ), էգ. Կաքաւ մը, մազուրքա, (որ և՝ Polka —)։

Mat, e (մաղ), ած. Անփայլ. տուճուզ։ 2 Հոծ ու ծանր (հաց)։ || Etre —, Կորսնցնել (ճատրակի մէջ)։ || ար. Պաշարում արքայի (ճատրակի մէջ), մաթ։ 2 Ամէն ինչ աւրող դէպք։ || Donner un —, Զախորդութեան մը հանդիպցնել։

Mât (մտ), ար. Կայմ (նաւու)։ 2 Սիւնակ (վրանի).

Matador, ար. Ցլապան (մրցումի մէջ)։ 2 (Բանի մը մէջ) երեւելի։

Matamore, ար. Սուտ կտրիճ։ 2 Շահատակութեամբքը պարծող (Սպ. հին կատակերգութեանց մէջ). Le capitan —։

Matassin (՚), ար. Խեղկատակ կաքաւիչք։ [ըմպելի. մաղէ։

Maté, ար. Թուփ մը կամ այդ Թուփէ

Matelas (շտ), ար. Պաստառ, անկողին, տապաստակ † տէօշէք։ 2 Բարձ (կառքի երկու կողմ)։

Matelasser (ս), ն. *Բարձերով զարդարել (սենեակ), բարձեր դնել (կառքի), պատառասլիր ընել (անկողին)* ։

Matelassier, ière, գ. *Անկողնագործ, տապաստակագործ* †։

Matelot, ար. *Նաւաստի, նաւազ* ։ 2 *Ծովու մարդ, նաւական* †. Duquesne fut habile — ։ ‖ — d'un vaisseau. *Ուղեկից՝ օգնական նաւ*, (որ և՝ Vaisseau -). — d'arrière, (*հետեւորդ նաւ*) ։ [2 *Նաւազավարձք* †։

Matelotage, ար. *Նաւազութիւն* ։

Matelote, էգ. *Նաւազապուրք* † 2 (*Օձաձուկի*) *գինեզամ* † ‖ À la —, մ. *Նաւազներու ձեւով* ։

Mater, ն. *Թագաւորը պաշարել (ճատրակի մէջ), մաթ ընել* ։ 2 *Ույժ չթողուլ, թեւերը կոտրել*, գ. 3 *Մահացնել՝ ճնշել (մարմին)* ։ 4 *Խոնարհեցնել (մէկը)* ☞ *նկուն* ։

Màter (*մա̄*), ն. (*Նաւու*) *մանրակայմերը դնել*։ 2 *Կանգնեցնել* ։ [կայմ։

Màtereau (*մա̄-րօ̄*), ար. *Մանրա-*

Matérialiser, ն. *Նիւթեղէն համարել, նիւթացնել* †։

Matérialisme (ս), ար. *Նիւթակրօնութիւն, —պաշտութիւն*։ [—պաշտ։

Matérialiste, գ. *Նիւթակրօն*,

Matérialité, էգ. *Նիւթականութիւն* ։

Matériaux (*հօ̄*), ար. յգ. *Շէնքի մը նիւթեղէնք, շինուածանիւթք* ։ 2 *Փլածեղէնք* † 3 *Նիւթք, ատաղձք (բառգրքի մը)*։

Matériel, elle, ած. *Նիւթական*։ 2 *Նիւթեղէնքը շատ, հաստ, թանձր*. Cette orfèvrerie est — ։ 3 *Ծանրամարմին (մարդ)*։ 4 *Թանձրամիտ*. Il est —. C'est un esprit —։ 4 *Հեշտասէր, զգայասէր*։ ‖ ար. *Նիւթականը*։ 2 *Նիւթական մասը* ։ 3 *Կահուկազմած՝ կահեար (բանակի՝ տպարանի)* ։

Matériellement (ֆլ), մ. *Նիւթապէս*։ 2 *Հաստ՝ թանձր կերպիւ (շինուած)*։

Maternel, elle, ած. *Մայրական, մայրենի* ☞ *մայրա(գորով)* ։ 2 *Մօրենական* ։ 3 *Մօր կողմէ*. Oncle —, (*մօրեղբայր*) ։ [րօրէն, մայրաբար ։

Maternellement (ֆլ), մ. *Մայ-*

Maternité, էգ. *Մայրութիւն* ։ 2 *Ծննլու մօտ կանանց դարմանոց, ծննդանոց* † *մայրանոց* † 3 հ. ժ. *Պիտակնոց* †։

Mathématicien, ար. *Քանակագէտ, չափագէտ* ։

Mathématique, ած. *Քանակագիտական, մաթեմաթիկեան, չափագիտական* ։ 2 *Ուսումնական (հորիզոն՝ աշխարհագրութիւն)*։ ‖ էգ. յգ. *Մաթեմաթիք, չափագիտութիւն, (որ և եզ.)*։

Mathématiquement, մ. *Չափագիտօրէն* ։ 2 *Ամենաճիշդ կերպիւ* ։

Matière, էգ. *Նիւթ* ☞ (*ներկա*)*նիւթ, (ելեքտրա)նիւթ*։ 2 *Մարմին, նիւթ*. S'élever au-dessus de la —. Être enfoncé dans la —. Avoir la forme enfoncée dans la —, (*Թանձրամիտ լինիլ*) ։ 3 *Մարդկային մարմնոյ արտաթորմունք, նիւթ*. La — des vomissements, (*փսխունք*)։ 4 *Թարախ (վէրքէ)*։ 5 *Նիւթ (գրքի)*. Riche — à traiter. Table des — ։ 6 *Պատճառ, առիթ, նիւթ*. Donner — à rire. — à procès ։ 7 *Դատ, խնդիր*. — criminelle ։ 8 *Երեւելի նշանակ (խորհրդոյ մը), նիւթ, Ա*. ‖ — médicale, *Բուժանիւթոց գիտութիւն, դեղագիտութիւն* † ‖ En — de, նխ. *Ի մասին, մասին, (հաւատոյ) բաներու մէջ* ։

Matin (ֆ), ար. *Առաւօտ*. Dès le —, (*առտուընէ*). Du — au soir, (*որ և՝ այսօր վաղը, խիստ շուտով*) ։ 2 *Այգ, օր*, քնռ. 3 *Սկիզբ՝ առաւօտ (կենաց)*։ 4 *Կէս գիշերէ ցկէսօր*. Une heure du —, (*կէս գիշերուան ժամը մէկին*)։ ‖ Du —, *Կանուխ* ։ | Être du —, *Կանուխ արթնցած ելնել* ☞ *վաղայարոյց*։ | Dès le —, De bon —, De grand —, *Առտու կանուխ (ելնել)* ։ | Un de ces —, Un beau —, *Օրին մէկը*, ռ. ‖ մ. *Առտուանց, առտու* ։

Màtin (*մա̄-ֆ*), ար. *Պահապան շուն, գամփռ* ։ 2 *Անզգամ, անպիտան, շուն*, (էգ. —e) ։

Matinal, e, ած. *Առաւօտեան (սիւք)*։ 2 *Կանուխ ելած, վաղազարթոյց* † ։

Màtineau (*մա̄-օ̄*), ար. *Գամփռիկ*։

Matinée, էգ. *Առաւօտէ մինչեւ կէսօր, առաւօտ* ։ 2 (*Նուագային*) *ակումբ (կէսօրէ ետք)*։

Mâtiner (մա), ն. Մատակի վրայ ձգնել (շան)։ 2 Անարգել, բզիկել, ը.

Matines, էգ. յգ. Առտուան ժամերգութիւն, առտուայք։

Matineux, euse, ած. Կանուխ արթնցող, վաղայարոյց։

Matinier, ière, ած. Առաւօտեան. L'étoile —, (Արուսեակ)։

Matir, ն. Անփայլ ընել՝ դարձնել (արծաթ)։

Matois, e, ած. և գ. Խորամանկ, վարպետ. Un fin —, (վարպետորդի)։

Matoiserie, էգ. Խորամանկութիւն, վարպետորդիութիւն։ 2 Խաբէութիւն։

Matou, ար. Չկրտած՝ անկուրտ կատու։ 2 Անշահ կապիկ, գ. [սրուակ, ապակէփող։

Matras (ռա), ար. Երկայնափող

Matricaire (քռ), էգ. Խնձադեղ, տկ. փափաթեա օթու։

Matrice, էգ. Մոր փորը, արգանդ. Col de la —, (ծնափող)։ 2 Կաղապար գրերու, մայր։ 3 Մետաղներու կազմուած տեղ, արգանդ։ 4 Բնօրինակ † (չափուց՝ կշռոց), մայր չափ, մայր կշիռ։ 5 Մայր արձանագիր (հարկերու)։ ‖ ած. Մայր՝ հնագոյն եկեղեցի։ 2 Մայր (լեզու)։ 3 Պարզ՝ մայր (գոյներ)։

Matricide, գ. Մայրասպան։ 2 Հայրասպան։ ‖ ար. Մայրասպանութիւն։

Matriculaire (քռ), ար. Անունն արձանագրի տոմարին մէջ գտնուող, արձանագրեալ։ ‖ ած. Անուանց տոմարի։

Matricule, էգ. Անուանց տոմար, ցանկ անդամոց, անուանագիր։ 2 Արձանագիր (զօրականաց), անուանագիր։ 3 Արձանագրում, անուանագրութիւն։ 4 (Արձանագրէ հանուած) վկայագիր։

Matrimonial, e. ած. Ամուսնական։ յգ. —**aux**։

Matrone, էգ. (Հռովմայեցի) տիկին։ 2 Տարիքոտ մեծարելի կին, խաթուն. C'est une respectable —։ 3 հ. ժ. Մանկաբարձ (զկանայս զննող), զննուհի։ [զուտ † մետաղ։

Matte, էգ. Թերամաքուր † Թերա-

Maturatif, ive, ած. Վէրքը հասունցնող, Թարախաբեր † (դեղ)։

Maturation, էգ. Հասուննալը, հասունութիւն։

Mâture (մա), էգ. Կայմք նաւու, կայմեար † կայմըրանք Գ. 2 Կայմափայտ։ 3 Կայմագիտութիւն։ 4 Կայմաձիգ † մեքենայ։ 5 Կայմանոց, կայմարան։

Maturité, էգ. Հասունութիւն։ 2 Առողջութիւն (հասկերու)։ 3 Հասուն միտք. Avec —, (հասուն կերպիւ)։

Matutinal, e, ած. Առաւօտեան։

Maudire, -dit, e (մօ), ն. Անէծք Թափել, անիծել։ 2 Դատապարտել, անիծել. Caïn a été — de Dieu։ [պարտ

Maudissable (մօ), ած. Անիծա-

Maudisson (մօ-ն), ար. Անէծք, ը.

Maudit, e (մօ), ած. Անիծեալ. — soit! (անէծք)։ 2 Թշուառական, անպիտան, անիծեալ, ը. [հոյել։

Maugréer (մօ), ն. Անիծել, հայ-

Maupiteux, euse (մօ), ած. Անգութ, հ. ‖ ար. Faire le —, Ողբալ՝ տրտնջալ առանց մեծ պատճառի։

Maure, Mauresque, Mauricaud, Տ. **More** են.

Mausolée (մօզ), ար. Հոյակապ շիրիմ, դամբարան, մօսոլիոն։

Maussade (մօսաս), ած. Թթուաբարոյ, դեգ. թէրս, աքսի. Enfant, Caractère —. Le temps est —, (օդը տխուր է ու ամպամած)։ 2 Տձև, անճոռնի, անճաշակ. անշնորհ. Habit, Bâtiment —։ [շնորհ՝ անհաճոյ կերպիւ։

Maussadement (մօ), մ. Ան-

Maussaderie (մօ), էգ. Դեգութիւն. թէրսլիք։ 2 Անճոռնութիւն, անճաշակութիւն, անշնորհութիւն։ 3 Անշնորհ ձեւեր։

Mauvais, e (մօ), ած. Անպիտան, յոռի, գէշ ☞ մոլա(խոտ), վատա(խորհուրդ), ան(ճաշակութիւն), չ(ազգ). — chance, (ձախորդութիւն). — patriote, (ազգատեաց). — excuse, (պատճառանք). — défaite, (կարկտան)։ 2 Անազնիւ (խաղացող)։ 3 Անհանգիստ՝ գէշ (գիշեր)։ 4 Անհամ (կատակ), անշահ (հեղինակ), անպիտան (երաժիշտ)։ 5 Անպիտան՝ անշահ (սրունքներ). Avoir les yeux —։ 6 Վտանգաւոր՝ յոռի (գիրք)։ 7 Անկարգ (կեանք)։ 8 Սուտ (ջերմեռանդ)։ 9 Տարապարտ, անպատեհ, ձախորդ (նախանձ), փուճ (ամօթ՝ դժուարութիւնք)։ 10 Աւ-

քուած. Avoir — visage, — mine, խակ՝ Faire — visage, — mine à. (ցուրտ ընդունիլ՝ վարուիլ)։ 11 Անպատեհ՝ գէշ (տարաժամնութիւն), չարագուշակ (օր), ձախող (գուշակութիւն)։ 12 Վնասակար, գէշ. Les excès sont — à la santé։ 13 Անախորժ փտած (առնելիք)։ 14 Անիրաւ (դատ)։ 15 Ծուռ, խոժոռ. Voir de — œil, (խէթիւ նայիլ)։ 16 Չարաքեր՝ գէշ (աչք). — œil։ 17 Չարասէր (մարդ). Le — ange, (սատանայ)։ 18 Անպիտան կամ անպիտաններու (ընկերութիւն)։ 19 Չար. Air —, խակ՝ — air, (յոռի ընկերութեան ձեւեր)։ 20 Չարաճճի. Vous êtes bien —, tous vos propos sont des épigrammes, (որ և գ.) Oh! le —! Ah! petite —։ 21 Կռուասէր, կռուարար. — garçon, (կռուարար՝ կտրիճ մարդ), (որ և գ.) Faire le —։ || ☞ — esprit, Դիւրահեստ ✝ ոգի։ | Un — esprit, Դատողութիւնը ծուռ՝ Թիւրամիտ ✝ մարդ։ 2 Բաները գէշի դարձնող, չարամիտ։ || ար. Յոռի, գէշ։ || մ. Գէշ (հոտիլ) ☞ չարահոտ)։ || Il fait —, Գէշ օդ կ'ընէ։ 2 Վտանգաւոր է (այս ինչ բանն ընել)։

Mauve (մօվ), էգ. տ. ս. Մոլոշ. էպէմ կիւմէճի։

Mauviette (մօ), էգ. Տեսակ մը գէր արտոյտ (չայըր գուշու), ժուլակ։ 2 Նիհար՝ ճռզած՝ տկար մէկը, կոլած։ || Comme une —, Թռչնոյ չափ (ուտել)։

Mauvis (մօվի), ար. Տեսակ մը տորդիկ (արտըճ գուշու), մալւիտ։ 2 Կատարաւոր արտոյտ (չայըր գուշու), աբեղաձագ Գ. [կի, կզակային։

Maxillaire(մախսիլլէռ), ած. Կզա-

Maxime, էգ. Կանոնի տեղ անցնող ընդհանուր խօսք, առած.

Maximum (մօմ), ար. Ծայրագոյն աստիճան. Atteindre le —, (ծայրն հասնիլ)։ 2 Ամենաշատը, առաւելագոյնը. Le — de la dépense sera de 1000 fr. 3 Սաստկագոյն պատիժ, առաւելագոյնը. Condamner au — de la peine։ 4 Բարձրագոյն՝ ծանրագոյն նիհ (բարիֆա). Loi du —։ յգ. —s։ 5 Առաւելագոյնն, լտք. յգ. **Maxima**։ մանք ալ, մայօնէզ։

Mayonnaise (յօնէզ), էգ. Համե-

Mazdéisme (իսմը), ար. Զրադաշտական կրօնք, զրադաշտութիւն ✝։

Mazette, էգ. Մանր անշահ ձի։ 2 Տկար՝ անկարող մարդ։ 3 Անհմուտ, համբակ (խաղի մէջ), (որ և գ.)։

Mazourka, Mazourque, էգ. Տ. **Masurka**։

Me, դեր. Զիս։ 2 Ինձի։

Meâ-culpâ (մէա-քիւլբա), ար. Մեղայ. Faire, Dire son —, (յանցանքը խոստովանիլ, մեղայ ըսել)։

Méandre (ն), ար. Մէանտր (գետ)։ 2 (Գետի) ոլորուտ շրջանք, ոլորուտք ✝ 3 (Խօսքի) դարձուածք, պատուած։ 4 Ոլորուկ զարդ իրար անցած, մէանտր, ն.

Méat (ա), ար. Խողովակ, ճամբայ, անցք ☞ (ականջա)փող։ 2 (Միզա)բերան։

Mécanicien(ն), ար. Մեքենագէտ, (էգ. -ienne)։ 2 Մեքենորդ ✝ (մեքենագիւտ, մեքենագործ, մեքենավար)։ 3 Մեքենավար (շոգեկառքի)։ 4 Իր արուեստի մեքենական մասը գիտցող, մեքենամիտ✝ Ce versificateur n'est qu'un —։

Mécanique, ած. Մեքենական։ 2 Ձեռագործական՝ մեքենական (արուեստ), ձեռն(արհեստ)։ 3 Ստորին, գռեհիկ. Une âme vile et —։ 4 Նիւթական՝ մեքենական (գործողութիւնք)։ 5 Մեքենագիտական (օրէնք)։ || էգ. Մեքենագիտութիւն։ 2 Յօրինուածութիւն (մարմնոյ՝ ժամացոյցի), մեքենականութիւն։ 3 Մեքենայ. — compliquée. Etoffe fabriquée à la —, (մեքենացի ✝ շինուած պաստառ)։ [կերպիւ, մեքենապէս։

Mécaniquement, մ. Մեքենական

Mécaniser, ն. Մեքենայ դարձընել (մարդը)։ 2 Մեքենականի վերածել (արհեստներ)։ [կազմուած, շինուած։

Mécanisme (ս), ար. Յօրինուած,

Mécène, ար. Պաշտպան ուսմանց՝ արուեստից, մեկենաս։ [րութեամբ։

Méchamment (շամա̃), մ. Չա-

Méchanceté (ն), էգ. Չարութիւն։ 2 Յամառութիւն (մանկան)։ 3 Գէշ՝ չար (խօսք)։ 4 Անպիտանութիւն, խեղճութիւն, անշահութիւն (ստանաւորի)։

Méchant, e (ն), ած. Անբարի, չարասէր, չարսիրտ, չար. Une — action.

Un — esprit։ 2 Ցամաք (մանուկ.)։ 3 Զարաճճի։ 4 Վտանգաւոր, գէշ․ Une — affaire. Cela aura de — effets։ 5 Յոռի, անպիտան, գէշ, անշահ ☞չ(ազգ)․ Un — cheval. Un — musicien։ 6 Խեղճ, ողորմելի․ Une — santé․ Nous n'avions à souper qu'un — poulet։ 7 Տխուր․ Être de — humeur։ ‖ — garçon, Սպառնացող՝ մեծաքան մէկը։ ☞ Un — homme, չար մարդ, իսկ՝ Un homme —, չարաբան, չար լեզու, (որ և՝ — langue)․ ☞ Une — épigramme, անպիտան վերտառութիւն, իսկ՝ Une épigramme —, կծու վերտառութիւն. ☞ De — vers, անշահ ոտանաւոր, իսկ՝ Des vers —, չարամիտ ոտանաւոր․ ☞ Une — mine, ողորմելի՝ խեղճ կերպարանք, իսկ՝ Une mine —, չար կերպարանք։ ‖ տբ․ Չար։ ‖ Faire le —, Սպառնալիքներ ընել, ը․

Mèche, էգ․ Բուծին, պատրոյգ․ ֆիթիլ։ 2 Պատրոյգ (վէրքի՝ Թնդանօթի)։ 3 Պատրոյգ (տակառը ծծմբահոտ ընելու)։ 4 Լուցկի․ զավ։ 5 Փունջ (մազի)։ 6 (Խարազանի) չուաննեայ ծայր։ 7 Գայլիկոնի (պուրղու) պտուտաձև ծայր, պտուտ † գալար † ‖ Il n'y a pas —, Ճար չկայ։

Méchef, տբ․ Աղէտք, փորձանք, հ․

Mécher, ն․ (Վառուած պատրոյգով) ծծմբոտել † (տակառ), պատրուգել։

Mécompte (գօնդ), տբ․ Հաշիւի սխալ, սխալ։ 2 (Գումարի մը մէջ) պակաս։ 3 Ի դերեւ ելած յոյս, սխալ հաշիւ՝ կարծիք, սխալանք։

Mécompter (se) (գօնդէ), յ․ Հաշիւի մէջ սխալիլ, սխալ հաշուել։ 2 Խաբուիլ, սխալիլ։ ‖ չ․ Սխալ զարնել (ժամացոյցի)։

Méconium (օմ), տբ․ Հիւթ մեկոնի, մեկոնիոն։ 2 (Նորածին մանկան) կղկըղանք, մեկոնիոն †։ [Անճանաչելի։

Méconnaissable (ա̄քսաբլ), տծ․

Méconnaissance (ա̄քսանս), էգ․ Չճանաչնալը։ 2 Երախտամոռութիւն †։

Méconnaissant, e (ա̄քսան), տծ․ Չճանչող։ 2 Երախտամոռ։

Méconnaître, -connu, e (գօնէ̄), ն․ Չճանչնալ։ 2 Չճանչնալ ձեւացնել։ 3 (Մէկու) յարգը չճանչնալ։ 4 ժխտել (բան մը)։ 5 Սխալիլ (բանի մը վրայ)։ ‖ Se —, յ․ Իր անցեալը՝ իր անձը մոռնալ։

Mécontent, e (ն-ն), տծ․ Տհաճ, անգոհ, ոժգոհ։ [Տժգոհութիւն։

Mécontentement (ն-ն-ն), տբ․

Mécontenter (ն-ն-ն), ն․ Տհաճութիւն պատճառել, դժգոհել †։

Mécréance (ն), էգ․ Անհաւատութիւն, անկրօնութիւն։

Mécréant, e (ն), տծ․ Անկրօն։ 2 Այլահաւատ, այլակրօն։ ‖ տբ․ Անկրօն։

Mécroire, ն․ և չ․ Չհաւատալ։

Médaille, էգ․ Շքադրամ, մետալ։ 2 Մետալ (ի յիշատակ մէկու մը՝ դէպքի մը)։ 3 Օրհնած պատկեր, մետալ։ 4 Հին դրամ, հնադրամ․ Le cabinet de —․ Le revers d'une —, (որ և՝ գէշ՝ յոռի կողմ, ‡.)։ 5 Թուակիր մետաղեայ Թիթեղ բեռնակրի, վաճառակ †։

Médaillé, e, տծ․ Շքադրամ ընդունած, մետալաւոր, (որ և տբ․)։

Médaillier, տբ․ Հնադրամի ժողովոյթ, հնադրամարան † 2 Հնադրամի դարան։

Médailliste, տբ․ Հնադրամի հետաքրքիր, հնադրամէ հասկցող։

Médaillon (ն), տբ․ Ցուշապակ, մետալիոն։ 2 Մեծ դաճեկան, մետալեօն։ 3 Կլորաձեւ հարթքանդակ, վահանակ։

Médecin (ն), տբ․ Բժիշկ․ — oculiste, (ակնաբոյժ)․ — des âmes, (խոստովանահայր, քահանայ)։ ‖ — d'eau douce, Անզօր դեղեր տուող, անշահ բժիշկ։

Médecine, էգ․ Բժշկութիւն։ 2 Դեղ (որ և ‡.)։ 3 Սրբադեղ, մաքրողական․ Prendre une —։

Médeciner, ն․ Դեղեր տալ։ ‖ Se —, յ․ Դեղերու ետեւէ լինիլ։

Médial, e, տծ․ Միջին (գիր՝ բառի մը)։ [կայ, տծգ․ ☞ միջնա(ջիլ)։

Médian, e (ն), տծ․ Միջին, միջնա-

Médianoche, տբ․ Պահք օրի մը կէս գիշերէ ետք ուտիքուան ճաշ, նախուտիք †։ [իգ․

Médiante (ն), էգ․ Միջնոլորակ․

Médiastin, e (ն), տծ․ Միջնամաշկային † ‖ տբ․ Միջնամաշկ † տծգ․

Médiat, e, ած. Միջնորդի ձեռքով եղած, միջնական †։

Médiatement, մ. Միջնորդու-Թեամբ, միջնապէս †։ [մտնող, միջնորդ։

Médiateur, trice, գ. Մէջտեղ

Médiation, էգ. ՄիջնորդուԹիւն։

Médiatiser, ն. Ուղղակի հպատա-կուԹենէ հանել, միջնականել †։

Médical, e, ած. Բժշկական։ 2 Բժշկիչ, բուժական։ յգ. —**aux**։

Médicament (ŋ), ար. Դեղ։

Médicamentaire (ք̄ռ), ած. Դեղական։

Médicamenter (ŋ), ն. Դեղեր տալ։ || Se —, յ. Դեղեր առնուլ։

Médicamenteux, euse (ŋ), ած. Դեղի ոյժ ունեցող, դեղական։

Médication, էգ. ԴեղատուուԹիւն։

Médicinal, e, ած. Բժշկական, դեղական։

Médimne, ար. (տիմ), հ. ժ. Յունական չափ չոր բաներու, կեղԹ †։

Médiocre, ած. Մեծի ու պզտիկի՝ լաւի ու գէշի մէջտեղը, միջին, միջակ, սանկ նանկ, ը. ☞ միջա(հասակ)։ 2 Դուզնաքեայ, դոյզն, հետեւակ, սանկ նանկ, ը. Un homme —. Un poète —։ || ար. Սանկ նանկը, միջակը։

Médiocrement, մ. Միջակ աստիճանաւ, քիչ, սանկ նանկ. Il est — riche. Assez —, (խիստ քիչ)։

Médiocrité, էգ. Միջակ աստիճան, միջակուԹիւն (հարստուԹեան)։ 2 ՓանաքուԹիւն, միջակուԹիւն. Homme d'une grande —. La — en poésie est rebutante։ 3 Փանաքի գործ՝ երկ։ 4 Միջակ խելքի՝ տաղանդի տէր մէկը, միջակ մէկը. C'est une —։ 5 Միջակք, միջականի † 6 Միջակ դիրք՝ վիճակ. Vivre dans la —։ 7 Միջին չափ, ը. Il faut garder la — en toute chose։

Médique, ած. Մեդաց, մարական։

Médire, -dit, ն. Չարախօսել, բամբասել։

Médisancc (ŋ), էգ. ՉարախօսուԹիւն, բամբասանք։ 2 Չարախօսք։

Médisant, e (ŋ), ած. և գ. Բամբասող, չարախօս։

Méditatif, ive, ած. Խորհող, խոկացէր։ 2 Խոկման, խորհական (կեանք)։ 3 Մտախոհ (կերպարանք)։

Méditation, էգ. Որոճք, մտախոհուԹիւն, խոկում։ 2 ՄտածուԹիւնք, խոկմունք (գիրք)։ 3 Մտաւորական աղօԹք, մտածական. Entrer en —. Les religieux font la —։

Méditer, ն. Ի որհիլ, խոկալ ☞ (նենգա)խոհ, (չարա)նիւԹ, (չարա)հնար։ || ե. Մտածել, որոճել, խոկալ, խորհիլ ☞ մտախոհ։ 2 Սուրբ խոկմանց պարապիլ, մտապէս աղօԹել. Un religieux qui — dans un cloître։

Méditerrané, e (2r). ած. Միջերկրական, —կրեայ (ծով)։

Méditerranéen, enne (2r-ŋ), ած. Միջերկրական ծովու, Միջերկրականի։

Médium (օմ), ար. Ցարմարելու ճամբայ, կերպ, հնարք։ 2 Միջնաձայն, եր. 3 Միջնորդ (ոգեհարցական)։ յգ. —**s**։

Médius (իւս), ար. Միջնամատ։

Médullaire (տիւլլք̄ռ), ած. Ոսկրածծային, ծծային † 2 Ուղղալից՝ ծծային † (նիւԹ՝ ծնկոց)։

Méduse, էգ. Մեդուսա, դից. Ce fut pour moi la tête de —, (ապշած մնացի)։ 2 Ծովամայր, մեդուսա. տէճիզ անասը, ս. [խումբ † միդինկ, Անկ.

Meeting (միդինկ), ար. Համա-

Méfaire (ֆք̄ռ), ն. Չարիք գործել։

Méfait, ար. Գէշ գործ, չարիք։

Méfiance (ŋ), էգ. Կասկած, անվստահուԹիւն։ [ծոտ, անվստահ։

Méfiant, e (ŋ), ած. և գ. Կասկա-

Méfier (se), յ. Կասկածիլ, չհաւտալ, չվստահիլ. Méfiez-vous, (զգուշացիր)։ [ծոյ մեծ մողէզ մը, մեծամողէզ։

Mégalosaure (սօռ), ար. Բրա-

Mégarde (Par) —, մ. Չզիտելով, անզգուշաբար։

Mégathère, Mégathérium (օմ), ար. Ոսկերոտին միայն գտնուած անասուն մը, մեծազազան։

Mégère, էգ. Երեք Կատաղիներէն մին, Մեկերա, դից. 2 Չար ու մոլեգին կին, կատաղուհի † մեկերա։

Mégie, էգ. ԿաշեկոկուԹիւն †։

Mégisser, ն. Մազերն հանել, կոկել (կաշի)։

Mégisserie, էգ. Կաշեկոկութիւն †: Կոկած կաշիի գործ: [շեկոկ † :

Mégissier, ար. Կաշեկոկիչ †: կա-

Meilleur, e, ած. Աւելի լաւ, լաւագոյն : 2 Մեծագոյն (մաս) : ‖ De — heure, Աւելի կանուխ : ‖ ար. Լաւագոյնը: 2 Հետաքրքրականը: 3 Աղուորը, հեգն. 4 Լաւագոյն գինի. Boire du — : ‖ Du — de l'âme, du cœur, Սրտագին :

Meistre (մէս), ար. Աւագակայմ † :

Mélampyre (Ն), ար. Կովացոր-եան, տկ.

Mélancolie (Ն), էգ. Սեւամաղձութիւն. quru ulvu : 2 Տրտմութիւն, տխրանք, մաղձոտութիւն : 3 Երազուն տխրութիւն, մելամաղձութիւն. La — lui a inspiré des vers touchants : 4 Սեւ մաղձ, հ. բժ.

Mélancolique (Ն), ած. Սեւամաղձոտ, բժ. (որ և գ.) : 2 Տրտում, տխրոտ, տխրասէր, մելամաղձոտ : 3 Մելամաղձիկ (քերթուած) :

Mélancoliquement (Ն), մ. Տխրօրէն, մելամաղձօրէն :

Mélange (Ն), ար. Խառնուած, խառնուրդ : 2 Տարզուգում, խառնուրդ (ցեղերու) : ‖ Sans —, Անխառն (երջանկութիւն) : 2 Կատարեալ՝ լիուլի (երջանիկ) : ‖ յգ. Քաղուածոյք, խառնուրդք, խառներկք :

Mélangé, e (Ն), ած. Խառնուած, խառնուածոյ, խառնուկ : [(գինիներ) :

Mélanger (Ն), ն. (Իրար) խառնել

Mélasse, էգ. Շաքարի բիւրեղացումէ մէկ ետք մնացած շուրուք, մելասակ :

Mêlé, e (մէ), ած. Խառնուած (չրա)խառն : 2 Խառն՝ ազատ (ռամկաւոր) : 3 Խառնշտկուած՝ թնճկած (մազեր). Il a les dents —, (չկրնար խօսիլ, լեզուն կը դառնայ) : 4 Շփոթուած՝ խառնուկ (գործեր) :

Mêlée (մէ), էգ. Խառնուրդ (պատերազմի մէջ) : 2 Վէճ՝ ծեծկռուք՝ կռիւ (բազմութեան) : 3 Մաքառում՝ պայքար (շահուց) :

Mêler (մէ), ն. Միաւորել, (իրար) խառնել : 2 Խառնակել, խառնշտկել (դեղձան) : 3 Խառնել (խաղաքարտեր) : 4 Աւրել (կղպակ) : 5 Միացնել, լծորդել, զուգել, խառնել. ‖ — le ciel à la terre, Երկինք երկիր իրար անցընել : | — son mot, Խօսակցութեան մը մէջ մտնել : ‖ Se —, չ. Խառնուիլ, (որ և գ.) : 2 Ազգական լինիլ, խնամենալ : 3 Տարզուգիլ՝ խառնակիլ (օտարացեղ անասնոց) : 4 Նետուիլ՝ խառնուիլ (բազմութեան մէջ) : 5 Գործը ձեռքի հանել. On se —, on combat : 6 Խառնշտկուիլ՝ թնճկիլ (մազերու), (որ և գ.) : 7 Խառնուրդ մտնել, խառնուիլ. Le sang romain se mêlait : 8 Միանալ, խառնուիլ, գ. 9 Հոգ տանիլ, խառնուիլ. Se — seul de ses affaires : 10 Ետեւէ իյնալ, ելնել. Se — d'être législateur : [ղտնր :

Mélèze, ար. Կուենի. զաթրանն ա-

Mélilot, ար. տ. ս. Մեղրածում :

Mélinet, ար. Մեղուածաղիկ, տկ.

Mélisse, էգ. Թրնջխոտ, պատրինջ գ. ogunւլ opnւ :

Mellifère (2l), ած. Մեղրաբեր, մեղրագործ : ‖ ար. յգ. Մեղրաքաղք, կ.

Méllite (2l). էգ. Մեղրաքար :

Mélodie, էգ. Քաղցր նուագ, գեղգեղ, քաղցրերգութիւն. Cet air a beaucoup de —, (այդ եղանակը շատ անոյշ է) : 2 Քաղցրահնչութիւն : 3 Մրմնջերգք † (Շիւպէրի) :

Mélodieusement, մ. Քաղցր նուագով, գեղգեղով, քաղցրանուագ :

Mélodieux, euse, ած. Գեղեցկանուագ, քաղցրանուագ. Chant —, (գեղգեղ) : [կան, գեղգեղական † էգ.

Mélodique, ած. Քաղցրանուագա-

Mélodrame, ար. Տեսակ մը ժողովրդային ողբերգութիւն, մէլօտրամ : 2 հ. ժ. Տեսակ մը տրամ՝ նուագախառն, նուագատրամ † մէլօտրամ :

Mélomane, գ. Երաժշտութեան խենթ, նուագամոլ : [թիւն :

Mélomanie, էգ. Նուագամոլու-

Melon (Ն), ար. Սեխ. qավnւն : 2 Սեխենի : ‖ —d'eau, Ձմերուկ.qarpnւq :

Mélongène(լօՆ), **Merangène** էգ. Տ. **Aubergine**: [զավունլուղ :

Melonnière(1n), էգ. Սեխաստան.

Mélopée, էգ. Հատուած մը քարձրաձայն կարդալու արուեստ, ողում † 2 Երգայարդարութիւն :

Méloplaste, *ա.* Ձայնարան, եւ․

Mémarchure, *էգ.* Դառնալը ոտքը (ձիու ոտքի)։

Membrane (մամ), *էգ.* Մաշկ, պարուտակ, միզն, Թաղանթ։

Membraneux, euse (մամ), *ած.* Մաշկային, Թաղանթային, Թաղանթեայ։

Membre (ն), *ա.* Անդամ։ 2 Անդամակից, անդամ ☞ (ժողովա)կան, (կաճառ)որդ, (Ցիսուս)եան։ 3 հ. ժ. Մաս (երկրի)։ 4 Անդամ՝ մաս (խօսքի)։ 5 Մաս, հ. ‖ Les — de Jésus-Christ, de Dieu, de l'Église, Հաւատացեալք։

Membré, e (ն), *ած.* Bien —, Թարեկազմ, քաջանդամ. — fortement, (հաստանդամ)։ [անձնեղ †։

Membru, e (ն), *ած.* Ցաղթանդամ,

Membrure (ն), *էգ.* Անդամք, անդամոտի † 2 Փայտշրջանակ † ագուցակ † 3 Նաւու ամոլք։ 4 Վառելի փայտի չափ մը, քառոտնեակ †։

Même (ē), *ած.* Միեւնոյն, նոյն. De — espèce, (նոյնազգի) ☞ համա(նիւթ), (համակա)կից, միա(գոյն), զուգա(Թիւ). Dans un — volume, (մէկ հատորի մէջ). Le jour —, (առօրին)։ ‖ *ա.* Նոյն բանը, նոյնը։ 2 Իսկ, նոյն. Moi - —, (ես ինքն, ես անձամբ, ես). C'est le roi — qui, (նոյն ինքն արքայն)։ Il a fait cela de lui - —, (այդ բանն իրմէ ըրաւ)։ ‖ Lui - —, Նոյն ինքն։ 2 Ինքնին, անձամբ ☞ ինքնա(գիր), ինքնա(կերտ)։ | En lui - —, Մտքէն, ինքնին։ ‖ *մ.* Նաև, իսկ, անգամ. Il lui a donné tout, — ses habits։ 2 Այլ և, մանաւանդ Թէ. Non seulement.... mais —։ | À —, *մ.* Նոյնէն, անկէ. Voilà une cruche, buvez à —. Boire à — d'une cruche, (նոյն իսկ սափորէն խմել)։ ‖ Être à — de, Կարող լինիլ, ձեռքէն գալ։ | Mettre à — de, Կարողացնել։ ‖ De —. Tout de —, *մ.* Նոյն՝ միեւնոյն կերպով, նոյնպէս։ | Tout de —, Սակայն և այնպէս, բայց դարձեալ։ | De — que, Զոր օրինակ, ինչպէս։ | De — que.... de —.... ինչպէս.... այնպէս։

Mêmement (մē-ն), *մ.* Նոյնպէս, հ.

Mémento (մէն), *ա.* Միտք ձգող նշան, նշան։ 2 Յիշատակ կենդանեաց և մեռելոց (պատարագի մէջ)։ *յգ.* —s։

Mémoire, *էգ.* Ուշ, միտք, յիշողութիւն։ 2 Յիշում, յիշատակ. Je n'ai point du tout — de cela. D'éternelle —, (անմոռանալի, յաւէրժայիշատակ)։ 3 Յիշատակ, անուն։ 4 Մնիմոսին, Ցուշունի, դից. ‖ De —, Յիշողութեամբ (շինուած)։ 2 Բերնուց (ըսել)։ | De — d'homme, Ոչ ոք կը յիշէ (որ այսքան ցուրտ եղած լինի երբէք)։ ‖ *ա.* Գրաւոր ծանօթութիւն, տեղեկութիւն։ 2 (Դատի մը) յիշատակարան. Les — de Beaumarchais։ 3 Հաշիւ. J'ai demandé le — du menuisier։ 4 Քննախօսութիւն, յիշատակարան։ 5 Աղերսագիր, ևայլն. ‖ *յգ.* Յիշատակարանք (Ակադեմիոյ)։ 2 Յիշատակագիրք։

Mémorable, *ած.* Նշանաւոր, յիշատակելի։ [տակագիր։ *յգ.* —s։

Mémorandum (ն-օմ), *ա.* Յիշա-

Mémoratif, ive, *ած.* Յիշող. Être — de, (յիշել)։

Mémorial, *ա.* Յիշատակ։ 2 Յիշատակարան։ 3 Յուշարան † յուշատետր † (վաճառականի)։ *յգ.* —**aux**։

Menaçant, e (ն), *ած.* Սպառնական, սպառնալից. Être — de, (սպառնալ)։

Menace, *էգ.* Սաստ, սպառնալիք։ 2 Երկիւղալի նշաններ, վախեր (կաթուածի)։

Menacé, e, *ած.* Être — de (fièvre), Տենդի վտանգ՝ վախ ունենալ։

Menacer, *ն.* Սպառնալ, (որ և *ած.*) ☞ (աստուածա)սաստ. — de mort, (մահ սպառնալ)։ 2 Յոյս տալ. Il nous — d'un excellent repas, *ը.* 3 Եկած հասած՝ մօտալուտ լինիլ, սպառնալ. Une mort certaine les —։ ‖ — ruine, Խարխուլ լինիլ։ 2 Վերջը մօտ լինիլ։ | — le ciel, Մինչեւ երկինք հասած լինիլ (ծառի)։

Ménade, *էգ.* Բաքոսի տօնը կատարող կին, աստուածապարարկ։ 2 Մոլեգին կին։

Ménage, *ա.* Տան կառավարութիւն, տնտեսութիւն, տուն. Les soins du —. Il conduit bien son —։ 2 Տան պիտանի անօթներ. Acheter un —

complet ։ 3 (*Սեննկի*) *կահուկազմած*, *կարասի* ։ 4 *Մաքրութեան ու յարդարման խնամք, տնարարութիւն*. Elle est plus propre au — qu'à la cuisine. Faire des —, (*տուն նայիլ, տնարարել* †)։ 5 *Խնայասէր ընթացք, խնայութիւն*. Entendre bien le —. — de bouts de chandelle. Vivre de —, (*խնայութեամբ ապրիլ*)։ 6 *Տնեցի, տնուոր, տուն*. — de huit personnes. Il y a trois — logés dans cette maison ։ 7 *Ամուսնական վիճակ, ամուսնութիւն*. Se mettre en —. Ils font bon —, mauvais —, (*այր ու կին սիրով կ'ապրին, կը կռուըտին*). Faire bon — avec qn. (*մէկու հետ սիրով ապրիլ*) ։ 8 *Խմաստուն կառավարութիւն*։ 9 *Անկարգութիւն*. C'est que je ne puis voir tout ce — -ci։

Ménagement, *ար. Ակնածութիւն, զգուշութիւն*. On a des — avec ses ennemis mêmes. Sans —, (*անխնայ*)։ 2 *Կարգադրութիւն, գործածութիւն* (*չերմութեան*) ։ 3 *Կառավարելու արհեստ, գործածութիւն* (*մարդերու՝ գործքերու*)։

Ménager, *ն. Խնայելով գործածել, խնայել*. — sa vie. — une étoffe. — ses troupes. — son cheval. Il a bien — son revenu. — pour l'avenir. — ses paroles, (*քիչ խօսիլ*) ։ 2 *Վարել, կառավարել, գործածել*. Après avoir — les destins de Rome. — les esprits։ 3 *Զգուշութեամբ՝ վարպետութեամբ կարգադրել, պատրաստել*. — une entrevue. — la paix. — de կամ que, (*այնպէս մ'ընել՝ քերել որ....*)։ 4 *Գործածելը գիտնալ, գործածել*. — son crédit. — deux partis, (*երկու չրի մէջ լողալ*). Ce chanteur — bien sa voix, (*այս երգիչը իր ձայնը լաւ կը գործածէ, նաեւ՝ խնայելով կը գործածէ*)։ 5 *Հոգ տանիլ*. — sa santé. — les intérêts de qn. 6 *Հայթայթել, հոգալ*. Je lui ai — une place, une pension ։ 7 *Յարդարել, կարգագրել*. Bien — les incidents d'une tragédie, l'ombre et la lumière dans son tableau։ 8 (*Կամաց կամաց*) *պատրաստել*. — une gradation. — une triste nouvelle. — l'occasion, (*յարմար ժամ՝ առիթ պատրաստել*) ։ 9 *Յարգանօք վարուիլ, չվիրաւորել, աղէկ երթալ, անոյշ երթալ, գործածել*. Homme à —. — les préjugés ։ 10 *Վնասէ պահպանել* ։ 11 *Տեղ ձգել* (*սանդուղի*), *ձգել* (*դուռ*)։ ‖ — qn. *Խնայելով վարուիլ, խնայել* ։ 2 *Գէշ չխօսիլ, խնայել*։ | — une personne, *Վարպետութեամբ վարուիլ, գործածել* ։ | — le temps, son temps, *ժամանակը լաւ գործածել* ։ | — le terrain, *Գետինն օգտիւ գործածել*։ 2 *Ձեռքն եղած միջոցները խոհեմաբար գործածել* ։ | — les termes, les expressions, *Մեծ զգուշութեամբ խօսիլ* ։ ‖ Se —, *չ. Կարգադրուիլ, հոգացուիլ*։ 2 *Իրեն հայթայթել* ։ 3 (*Վարպետութեամբ*) *պատրաստել իրեն* ։ 4 *Իր անձի հոգ տանիլ*։ 5 *Զգուշութեամբ՝ վարպետութեամբ վարուիլ* (*ամէնու հետ*)։ 6 *Իրարու հետ ակնածութեամբ վարուիլ*։ ‖ Ne pas se —, *Զափաւորութիւն՝ զգուշաւորութիւն չունենալ* ։

Ménager, ère, *ած. Տնտեսող*։ 2 *Խնայող*, (*որ և գ.*)։ ‖ *գ. Տնարար, տնաշէն*, (*էգ. տանտիկին, ն.*)։ 2 *Խնայող*։ ‖ *էգ. Մէկու մը տունը դարձնող սպասուհի, տնարար* ։

Ménagerie, *էգ. Օտար հազուագիւտ կենդանեաց հաւաքման տեղ, արգելոց, գառագիղ* ։ 2 *Տօնավաճառները ցոյց տրուած կենդանիք, գառագիղ* † 3 *Թռչուն՝ անասուն պահելու տեղ, կոտոց, հ.*

Mendiant, e (ն-ն), *ած. Մուրացկան, մուրացիկ*։ ‖ *ար. Մուրացկան*. Faire le —, (*մուրալ*) ։ ‖ Les quatre —, *Զորս-մուրացիկք* (*ժաքօպէնք, փրանկիսկեանք, օգոստինեանք և կարմելեանք*) ։ 2 *Զոր քառամիրգք* † (*Թուզ, կաղին, չամիչ և նուշ*), [*թիւն*։ 2 *Մուրացիկք* ։

Mendicité (ն), *էգ. Մոյր, մուրացու-*

Mendier (ն), *ն. Մուրալ* ☞ *մուրացիկ* ։ [*մանտօլ* ։

Mendole (ն), *էգ. Ձուկերու սեռ*,

Meneau (*նօ*), *ար. Բունք ու խտորնակք, հատածք* (*պատուհանի*) ։

Ménechme (*kf*), *ար. Ուրիշի նմանող մարդ, նմանադէմ* † ։

Menée, *էգ. Խորամանկութիւն, հնարագիտութիւն, հնարք*։ 2 *Շաւիղ* (*եղջերուի*)։

Mener, ն. *Տանիլ,* ☞ *(առաջնորդ)ել։ 2 Բերել.* Je sais ce qui vous —, *(գալուդ պատճառը գիտեմ)։* 3 *Տանիլ, ելնել, հանել.* Ce chemin — à tel endroit. Cela ne — à rien. *(առկէ օգուտ մը՝ բան մը չելլեր)։ 4 Պարել տալ, խաղցնել.* Tout était préparé pour le bal; le roi mena la reine։ 5 *Առաջնորդել, յառաջ վարել, գլուխ լինիլ.* — la danse, le négoce, la maison, une affaire, une intrigue. Le capitaine — sa compagnie. — la bande, *(խմբին գլուխ լինիլ, ջ.)։ 6 Վարել (այլ՝ կառք), (որ և ածէ.)* Un cocher qui — bien։ 7 *Առաջնորդել, տանիլ.* — en prison։ 8 *Վարել, կառավարել, դարձնել.* — son mari. — les esprits. Il le — comme il le veut. — qn. par le nez, par le bout du nez, *(քթէն բռնած տանիլ մէկը)։ 9 Խաբխբել.* Il y a six mois que vous me — sans que je voie aucun effet de vos promesses։ 10 *Վարել (երջանիկ կեանք)։ 11 Քաշել (գիծ կէտէ մը դէպ ի միւսը)։* || Mal —, *Խուել, խոշտանգել։* | — loin. *Հետեւանքներ ունենալ, հեռուները տանիլ։ 2 Երկար դիմանալ (պաշարի)։* | — battant. *Թշնամւոյն ետեւէն ինկած հալածել։* | — tambour battant. *Սաստիկ խուել (մէկը), անխնայ վարուիլ։* | — rudement, *Մեծ վնաս հասցնել, ջխ. 2 (Մէկու) գլուխը փորձանքներ հանել, (որ և՝* — qn. comme il faut)։ | —beau bruit, grand bruit. *Շատ աղմուկ հանել։* | — grand deuil de. *Ցոյժ տխրած լինիլ (բանի մը համար)։* | —un train, un grand train. *Պերճօրէն ապրիլ, դուռը մեծ բանալ։* | —qn. bon train, de la belle manière. *Անխնայ վարուիլ։* | —à la boucherie. *Անվրէպ՝ ստոյգ մահուան վարել (զօրքերը)։* | — à la baguette. *Իշխանութիւն բանեցնել, գաւազանին տակ ունենալ։* | — à bien, à fin, à bonne fin, *(Յաջողութեամբ) գլուխ հանել։* || Se —, յ. *Առաջնորդուիլ։ 2 Գործուիլ, յառաջ վարուիլ։ 3 Իր կառքն ինք վարել։*

Ménestrel, ար. *Շրջուն բանաստեղծ՝ երաժիշտ, շրջերգակ։*

Ménétrier, ար. *(Գարի) ջութակահար։*

Meneur, ար. *Առաջնորդող, տանող։ 2 Շրջեցնող, ցուցնող.* — d'ours, *(արջապան)։* || —, euse, է. *Առաջնորդ, գլուխ։ 2 Դուռի մը՝ խռովութեան մը գլուխ; պարագլուխ։*

Menhir *(մէնիր),* ար. *Ի հնուստ կանգնուած մեծ մեծ քարեր, երկայնաքար։*

Méniane, էգ. *Գզտի պատշգամ (դուրսը տեսնելու), պատշգամիկ։* [տկ.

Ménianthe (ն), ար. *Ջրատուոյտ,*

Menin *(մէն),* ար. *Արքայորդւոյ ծառայող վեց ազնուականներէ մին, մէնին, հ. ֆ.*

Méninge *(մէնժ),* էգ. *Ուղեղի երեք թաղանթք, ուղեղապատք † մզնիք †։* [բժ.

Méningite *(մէն),* էգ. *Մզնքատապ։*

Ménisque, ար. *Գոգ-կորնթարդ ապակի դիտակի, մահիկ։*

Ménologe, ար. *Յայսմաւուրք։ 2 Ազգերու ամսոց վրայ գիրք, ամսաքանութիւն †։* [քեմխտայծ †։

Menon *(մօն),* ար. *Արեւելքի այծ մը,*

Menotte, էգ. *Գզտի ձեռք, ձեռնիկ, թաթիկ, ջ.* || յգ. *Ձեռակապ։*

Mense *(մանս),* էգ. *Աբբայութեան հացք, աբբայահացք † 2 հ. ժ. Սեղան։*

Mensonge (ն-ն), ար. *Ստութիւն, սուտ։ 2 Մոլար վարդապետութիւն, մոլորութիւն.* Le père du —, *(ստութեանց հայր, սատանայ)։ 3 Առասպել, կեղծիք։ 4 Ունայնութիւն, պատրանք։*

Mensonger, ère (ն-ն), ած. *Խաբէական, ստայօդ, սուտումուտ, ստապատիր։ 2 Ստախօս, ստաբան։* [թեամբ։

Mensongèrement (ն-ն), մ. *Ստու-*

Menstrue *(նս),* ար. *Լուծիչ նիւթ, լուծիչ, հ.* || էգ. յգ. *Ամսարիւն, դաշտան։*

Menstruel, elle *(նս),* ած. *Դաշտանի, դաշտանային, բժ.*

Mensuel, elle *(նս),* ած. *Ամսական, ամսօրեայ, միամսեայ.* Journal —, *(ամսագիր)։* [բժ.

Mentagre (ն), էգ. *Մօրուաթափք,*

Mental, e (ն), ած. *Մտքի, մտային։ 2 Մտքով, մտաւորական (աղօթք)։*

Mentalement (ն), մ. *Մտքէն, մտովի, մտապէս †։*

Menterie (ն), էգ. *Սուտ, շտկոց, ջ.*

Menteur, euse (Ն), ած. Սուտ-զրուց, ստախօս։ 2 Պատիր՝ սուտ (խօսք)։ || Գ. Ստախօս ։ [նանէ ։

Menthe (Ն), էգ. տ. ս. Անանուխ.

Mention (Ն·Ն), էգ. Յիշում, յիշատակութիւն ։ 2 Պատուաւոր յիշատակութիւն. Sa pièce de vers a obtenu une — ։

Mentionner (Ն·ՙn), ն. Յիշել, յիշատակել ☞ (վերոյ)գրեալ։ 2 Պատւով յիշատակել ։

Mentir (Ն), չ. Սուտ խօսիլ, ստել. Il en a —, (այդ բանին մէջ ստեց). Il en a — par la gorge, (սուտ ըսաւ) ։ || Sans —, À ne point —, Ստուգիւ, իրաւ որ։ || Faire — qn. (Մէկու) ցուցնել որ դատողութեանը մէջ սխալած է։ | Faire — le proverbe, Ընել բան մ'որ հասարակաց կարծեօք անհաւանական է ։ | Se — à soi-même, Սուտ լինելը գիտնալով համոզուիլ ։

Menton (Ն-Ն), ար. Կզակ, ծնօտ, դունչ, ը. || Jusqu'à —, Յյազ ։ 2 Յած (նստած լինիլ) ։ || — de galoche, Երկայն և սուր կզակ ։

Mentonnet (Ն-ՙn), ար. Երկաթ՝ ուր մղլակի (մանճալ) ծայրը կը մտնէ, մղլակաւ ☨ 2 Մեքենայի մաս մը, սեպատամն ։ [տակապ, կզակապ ։

Mentonnière (Ն-ՙn), էգ. Ծնօ-

Mentor (մէՆ), ար. Մենտոր ։ 2 Առաջնորդ, մենտոր ։

Menu, e, ած. Պզտի, բարակ, մանրիկ, մանր ☞ մանրա(խոտք). — bois. — monnaie, (մանրուք)։ 2 Մանր մունր (նորոգութիւնք)։ || — plaisirs, Փոքրիկ հաճոյք, մանր՝ գրպանի ծախք ։ 2 Մանր ծախք (արքայի). Intendant des — plaisirs, (արքայի քաղկակալ) ։ | — Plaisirs, հ. ժ. Մանրածախուց վարչատուն։ | — peuple, Աղքատ դասեր, խաժամուժ ։ | — suffrages, Մանր մունր շահք (պաշտօնի մը, հ.)։ | — rôt, Մանր խորովելիք (լոր, կաքաւիկ, ջրակտցար են.) ։ || ար. Մանր պարագայք, մանրամասունք. Raconter par le —, (մանրամանր պատմել)։ 2 Ցանկ (կերակուրի), (խորտկա)ցուցակ ։ 3 Մանր լուացք ։ || մ. Մանր մանր, մանր (ջարդել) ։

Menuaille, էգ. Մանր դրամներ, մանրուք։ 2 Մանր ձկունք։ 3 Խեշերանք. Թափթփուք ։

Menuet, ար. Ցամբապար ☨ մանրաւոր։ 2 Մանրաւորի եղանակ ։

Menuiser, ն. Բարակ բարակ կըտրել՝ բանիլ, հիւսնել ☨ (որ և ան.) ։ 2 Շինել (տախտակորմ) ։

Menuiserie, էգ. Կահագործութիւն, հիւսնութիւն ☨ դօղրամաճըլըգ ։ 2 Հիւսան գործք, հիւսնած ☨ ։

Menuisier, ար. Փայտակոփ, հիւսն. դօղրամաճը։ || —ière, էգ. Հիւսան կին։ 2 Ծառաբնակ (մրջիւնք). Abeille —, (փայտածակ ☨) ։

Méphitique, ած. Հոտած ու Թունաւոր, ապականարար, նզոտ (կազ) ։

Méphitisme (ս), ար. Ժանտահոտ վերածխութիւն կամ ապտաշնչութիւն, նիզ։

Méplat, e, ած. Թերահարթ (գիծ) ։ 2 Մէկ կողմը աւելի հաստ (փայտ) ։ 3 (Դլխի) զանազան յատակները՝ մասերը ցուցնելը, Թերահարթութիւն, ն։.

Méprendre (se), Mépris, e, յ. Վրիպիլ, սխալիլ ։

Mépris, ար. Անգոսնութիւն, արհամարհանք. Tomber dans le — ։ 2 Քամահանք, արհամարհութիւն. Le — de la mort։ || յ+. Արհամարհական խօսք՝ գործք։ || Être à —, Արհամարհանք շարժել։ | Mettre, Avoir à —, Արհամարհել ։ | Faire —. Արհամարհանօք վարուիլ։ || Au — de. նխ. Հակառակ, յարհամարհանս։ | En — de, նխ. Քամահելով ։ [արհամարհ, քամահելի։

Méprisable, ած. Անարգ, խոտան.

Méprisant, e (Ն), ած. Քամահական։ 2 Քամահող (մարդ) ։ [պանք ։

Méprise, էգ. Խաք, սխալանք, վրի-

Mépriser, ն. Անգոսնել, քամահել, արհամարհել ☞ (տիր)անարգ, (հայր)անարգու ։ 2 Առ ոտն կոխել, արհամարհել (օրէնք)։ 3 Առ ոչինչ գրել, արհամարհել (մահ)։ || Se —, յ. Ինքզինք կամ իրար քամահել ։

Mer, էգ. Ծով. Pleine —, Haute —, (բաց ծով). Aller sur —, Faire voyage par —, (նաւարկել). Les deux —, (Ովկիան և Միջերկրական) ։ 2 Կճ

հարեան), ծով (զառնուԹեան)։ 3 ՄակընԹացուԹիւն. Grandes —. La — est pleine։ 4 Գինիի անօԹ, գինեման։ || Sur —, Ծովեզերեայ (քաղաք)։ | Mettre en —, Ճամբայ հանել (նաւ)։ 5 Նաւահանգստէ մեկնիլ. (որ և՝ Mettre à la —)։ | Mettre à la —, Ծով նետել (նաւ)։ | Se mettre en —, Նաւ նստիլ։ | Prendre la —, ՆաւարկուԹեան մը ձեռք զարնել։ | Par — et par terre, Ամէն տեղ (փնտռել մէկը)։ | C'est la — à boire, Երկար բարակ բան է։ | Ce n'est pas la — à boire, Դիւրին բան մ'է։

Mercantile (՚), ած. Առեւտրական, Թանգարական։ 2 Շահասէր, շահախնդիր. Esprit —։

Mercantilisme (Ն-ս), ար. ԹանգարականուԹիւն †։ [բառուստուր †։

Mercantille (Ն-դիյլ՚), էգ. Ման-

Mercenaire (էռ), ած. Վարձքով, վարձական (աշխատանք)։ 2 Վարձքով աշխատող, վարձկան. Troupes —, (օտարազգի վարձազօր †)։ 3 Ստկի համար ամէն բան ընող, վարձկան. Cet homme est —, (որ և ար.)։ || ար. Վարձկան։ 2 Վարձքով բանուոր, վարձկան, վարձաւոր։ 3 Վարձկան օտարազգի (բանակի մէջ)։ 4 Կաշառակուրծ, վարձկան. C'est un vil —։ || Comme un —, Ստրուկ՝ շան պէս (աշխատիլ)։ [Վարձկանօրէն։

Mercenairement (նէ), մ.

Mercerie, էգ. ՓերեզակուԹիւն. չէրչիլիք։ 2 Փերեզակի ապրանք, փերեզեղէնք †։

Merci, էգ. Շնորհք։ 2 Շնորհք, գԹուԹիւն. N'attends aucune —. Homme sans —, (անագորոյն մարդ). Être, Se mettre à la — de qn. (ինքզինք մէկու գԹուԹեան յանձնել). L'ordre de la Merci, (Գերազատ† ուխտ, ԳԹուԹեան ուխտ)։ || À la —, Մատնեալ, նշաւակ, ձեռքը։ | Prendre, Recevoir à —, Ներել, շնորհել։ || ար. ՇնորհակալուԹիւն. Dire —, (շնորհակալ լինիլ)։ 2 Շնորհակա՛լ եմ, (որ և՝ Grand —)։

Mercier, ière, գ. Մանր բաներ ծախող (մանաւանդ հագուստի յատկացեալ), փերեզակ։ 2 (Շրջուն) փերեզակ։

Mercredi, ար. ՉորեքշաբԹի. — des cendres. (օր մոխրոց, լտ.)։

Mercure, ար. Տիւր. Հերմէս. դից. 2 Սիրոյ պատգամաւոր, հերմէս։ 3 Սնդիկ. ճիվա։ 4 Մոլորակ մը, Փայլածու։

Mercuriale, էգ. Ձեխ, կշտամբանք. Faire une bonne —։ 2 Ատեաններու վերաբացման ճառ։ 3 հ. ժ. ՉորեքշաբԹեան† ատեանագումարում (Բարիզի)։ 4 հ. ժ. ՉորեքշաբԹեան † ճառ. Le premier président fit une belle —։ 5 Գնատոմար † (արմտեաց՝ խարի են.)։ 6 տ. ս. Կրմլըշտրուկ։ || էգ. Հերմաստոնք †։

Mercuriel, elle, ած. Սնդկաւոր։ 2 Սնդկային։ [կոտներ, քարքլաններ, ը.

Merdaille, էգ. Մանր տղեկներ, յա-

Merde, էգ. Ապաւառ, քաք ☞ (շան)փին. Couleur — d'oie (մկռտուա), (դեղնի ու կանաչի մէջտեղ)։

Merdeux, euse, ած. Ապաւառոտ, քաքոտ։ || գ. Ստահակ, լակոտ։

Mère, էգ. Մայր ☞ (եօԹնա)ծին։ 2 Կուսան, մայր, կոյս. On demande au parloir la — une telle։ 3 Ծնող, պատճառ, աղբիւր, մայր, գ. 4 Դայեակ (արուեստից)։ || — nourrice, Դայեակ, ծծմայր։ | La — une telle, Այս ինչ կինը։ | — de perles, Սատափ. սէտէֆ։ || ած. Մայր (լեզու)։ 2 Գլխաւոր՝ մայր (ճիւղ). — perle, (մարգարիտներ պարունակող խեցի, մարգարտամայր †)։ 3 Անխառն. — goutte, (խաղողը կոխելէ յառաջ վազած գինի, էջ Գ.) — laine, (կռնկի բուրդ՝ ազնիւ բուրդ մաքիի)։

Méreau (ռօ), ար. հ. ժ. Պայմանադրական դրամ (հաշիւի ծառայող), մերաղ։

Mérelle, էգ. Տ. **Marelle**։

Méridien, ienne (Ն), ած. Միջօրէական։ || ար. Միջօրէական շրջանակ (Բարիզի)։ || La —, էգ. Միջօրէագիծ † միջօրէական (Բարիզի)։ 2 Կէսօրի քուն։

Méridional, e, ած. Հարաւային։ յգ. **—aux**։ || ար. Հարաւաբնակ։

Meringue (Ն), էգ. Ազնիւ հաստեայ մը, մէրինկ։

Mérinos (նօս), ար. Սպանիական ոչխար մը. և անոր բուրդէն կերպաս, մերինոս։ [բակեռաս †։

Merise, էգ. Վայրի կեռաս, վայ-

Merisier, *ար. Վայրակեռասի ✝:*

Méritant, e (ʔ), *ած. Արժանեաց տէր, արժանաւոր: 2 Ազնիւ (տեսակ ծառի):*

Mérite, *ար. Արժանաւորութիւն, արժանիք.* Qu'il soit récompensé selon ses —. Avoir du —. Les — de la passion de Jésus-Christ, *(չարչարանք ու մահ Քրիստոսի).* Les — des saints, *(սուրբերու բարի գործքերը).* Se faire un — de, *(իրեն փառք՝ արժանիք սեպել): 2 Արդիւնք.* Les méchants sont soufferts pour l'instruction ou pour le — des justes: *3 Գովելի հանգամանք, արժանիք (ոճի): 4 Ճարտարութիւն, տաղանդ, արժանիք.* Il est bon juge du — militaire: *5 Արժանեաց տէր մարդիկ.* Honorer le —: ‖ De —, *Արժանեաց տէր (մարդ):*

Mérité, e, *ած. Արժանացեալ, իրաւացի, արժան, արժանի, արժանահաս (պատիժ).* Mort non —, *(տարապարտ մահ):*

Mériter, *ն. Արժանի լինիլ՝ գտնուիլ, արժանանալ ☞ (մահա)պարտ.* — beaucoup, *(վարձատրութեան արժանի լինիլ): 2 Վարձուց արժանի՝ արդիւնական լինիլ.* Ce ne sont pas les austérités du corps, mais les bons mouvements du cœur qui —: *3 Կարօտ լինիլ.* Cette nouvelle — confirmation: ‖ Bien — de, *Մեծապէս ծառայել, վաստակաւորը լինիլ (հայրենեաց):* ‖ — qch. à qn. *Մէկը արժանի ընել բանի մը:* ‖ Se —, *յ. Արժանի՝ արժանացեալ լինիլ.* L'estime ne se — que par les talents, *(տաղանդով միայն մարդ համարումի կ'արժանանայ: 2 Մէկ մէկու արժանի լինիլ:*

Mérithalle, *ար. Միջնահանգոյց, բս.*

Méritoire, *ած. Արժանավարձ, արդիւնական:* [մը, մէրլան (սքավրիs):

Merlan (ʔ), *ար. Փափկամիս ձուկ*

Merle, *ար. Կեռնեխ, սարեակ, Թռչ.* պարա բաւուզ. Fin —, *(խորամանկ մարդ).* Vilain —, *(տհաճոյ մարդ).* Jaser comme un —, *(շատ խօսիլ):* ‖ — blanc, *ճերմկած կեռնեխ.* Rare comme un — blanc, *(ամենահազուագիւտ).* Je vous donnerai un — blanc, *(ինչ ուզես կուտամ եթէ....):*

Merlette, *էգ. էգ կեռնեխ* (զարա բաւուզ), *կեռնեխի ✝ 2 Անոտք անկտուց Թռչուն. Ըն.*

Merlin (ʔ), *ար. Մսագործի լախտ (եզան ճակատը իջեցնելու): 2 Կացին (փայտ ճղքելու):*

Merlon (ʔ), *ար. Պատուարի ժանիքներու միջեւ անցքպետ, բացատ ✝:*

Merluche, *էգ. Չորցուցած ձուկ և յատկապէս թրաձուկ, ձկնաչիր ✝:*

Merrain (1r·ʔ), *ար. Տախտակ: 2 Տակառաշերտի փայտ: 3 Կատոշանիւթ ✝ (եղջերուի):*

Merveille, *էգ. Սքանչելիք, հրաշալիք.* Crier —, à la —, *(հիացումը սատտկապէս յայտնել).* Dire —. Dire des — de, *(սքանչելի բաներ ըսել: 2 Սաստիկ գովել): 2 Զարմանալի բան, զարմանք.* C'est — que. Ce n'est pas — de *կամ* que: *3 Կակաչ.* La — d'Amsterdam: ‖ Être la — de, *Հիացնել:* | Faire —, *Սաստիկ հաւնուիլ:* | Faire —s, des —, *Քաջայաղթ հանդիսանալ: 2 Նշանաւոր՝ սքանչելի հանդիսանալ:* ‖ À —, *մ. Պատուական, հրաշապէս, սքանչելի ☞ հրաշա(պատում):* | Pas tant que de —, *մ. Ո՛չ շատ, ո՛չ այնքան, հ.*

Merveilleusement, *մ. Սքանչելապէս, սքանչելի ☞ սքանչելա(գեղ):*

Merveilleux, euse, *ած. Մեծահրաշ, հիահրաշ, սքանչելահրաշ, զարմանասքանչ, զարմանահրաշ. հրաշալի ☞ հրաշ(անուն): 2 Սքանչելի (գինի՝ կրթութիւն):* ‖ *ար. Հրաշալի կողմ, հրաշալին: 2 Սքանչելին:* ‖ *գ. Ինքզինք բանի տեղ դնող, տիտա, հ. ✓ լածականներու:*

Mes, *յոգն. էգ.* **Mon** *և* **Ma** *ստաց.*

Mésair (զէռ), *ար. Թեթեւավազք. ա*բրն Ճիմ սէֆմէսի: [*Թիւն. Նեղութիւն:*

Mésaise (զէզ), *ար. Անհանգստու*

Mésalliance (11-ʔ), *էգ. Վար մէկու մը հետ խնամութիւն՝ ամուսնութիւն, վատախնամութիւն, ստորամուսնութիւն ✝:*

Mesallier (41), *ն. Վար մէկու մը հետ կարգել, ստորամուսնել ✝* ‖ Se —, *յ. Ստորամուսնիլ ✝ 2 Անզնուականութեանը դէմ գործել, նուաստանալ:*

Mésange (զ-ն), էգ. Երաշտահաւ, Թռչ. [նալ, գլուխը գէշ բան գալ:

Mésarriver, չ. Գէշ ելք ունե-

Mésavenir, չ. և անդ. Գէշ հետե-ւանք ունենալ: [ծիւն, փորձանք:

Mésaventure(ն), էգ. Չախորդանք,

Mésentère (ն), արք. Միջընդերք, միջադի. պաղրուագ փերտէսի:

Mésentérique (ն), ած. Միջըն-դերական:

Mésestime, էգ. Համարում չունե-նալը, չյարգութիւն:

Mésestimer, ն. Համարում չու-նենալ, անյարգել † 2 Վար գին կարել, ամգնել (ազամանդ):

Mésintelligence (ն-Հլ-ն), էգ. Գժտութիւն, անհամաձայնութիւն:

Mesmérisme (մ-ս), արք. Մես-մերութիւն: [Միջադօտ:

Mésobraque (զ), ած. Pied —,

Mésocarpe, արք. Միջնամաշկ (պըտ-ղոյ):

Mésoffrir, չ. Վար գին տալ:

Mésomacre (զ), ած. Pied —, Միջերկար:

Mesquin, e (ն), ած. Անշուք, խեղճ, գձուձ. Mine —. Air —: 2 Փոքրոգի, նկնախոհ, փանաքի, գձուձ. Politique —. Idée —: 4 Ճղճիմ, կծծի, ռիշդ. Cet homme est fort —. Un présent —:

Mesquinement, մ. Խեղճօրէն, գձուձ (հագուած): 2 Փանաքի՝ գձուձ կեր-պիւ: 3 Կծծօրէն, ռշդօրէն:

Mesquinerie, էգ. Խեղճութիւն, գձձութիւն: 2 Կծծութիւն, ռշդութիւն:

Message (ս), արք. Զրուցատարու-թիւն, պատգամաւորութիւն. Aller en —, (պատգամաւոր երթալ): 2 Զրոյց, պատ-գամ. Porter les —: 3 Պատգամագիր. — du président de la République:

Messager, ère (ս), գ. Բանբեր, հրամանաբեր, պատգամաբեր, —ուհի: 2 Յառաջընթաց, ազդարար: 3 Սուրհանդակ, Թղթատար. — à pied, à cheval: 4 Օ-ձաքաղ, Թռչ. || — de malheur, Սև լուր բերող, բոթաբեր, գուժաբեր: | La —, Համբաւ, դից.

Messagerie (ս), էգ. Սուրհանդա-կական կառք. Aller par la —. Prendre la —, les —: 2 (Կառքերու) սուրհան-դակատուն. Les — générales. Etablir une —: 3 Սուրհանդակութիւն: || — nationales, Ֆր. շոգենաւուց երթեւեկ Ֆրանսայի և արև. Հնդկաց միջեւ, ֆրան-սական Թղթատարութիւնք:

Messaline (ս), էգ. Խիստ անա-ռակ կին, մեսալին:

Messe, էգ. Պատարագ: 2 Պատա-րագի երաժշտութիւն: || — de paroisse, — haute. Grand'—. Ձայնաւոր պա-տարագ: | — de minuit, Ծննդեան գի-շերի պատարագ:

Messéance (ս-ն), էգ. Անպատշա-ճութիւն, անվայելչութիւն. Il y a de la — à, (անվայել բան է):

Messéant, e (ս-ն), ած. Անպատ-շաճ, անվայել: [լել:

Messeoir (ս), չ. Չյարմարիլ, չվայ-

Messer (մեսէր), արք. Տէր, պա-րոն, հ. || — gaster, Փոր: [(Բլօքագօրի):

Messiade (ս), էգ. Մեսիական

Messidor (ս), արք. Հնձար (10րդ ա-միս Ֆր. ա. հոլ. տոմ.):

Messie (ս), արք. Օծեալ, Մեսիա:

Messier (ս), արք. Անդապահ, մըր-գապահ:

Messire (ս), արք. հ. ժ. Տէր, աղայ. || Un Messire Jean, Տանձ մը, յովհան-նատանձ †:

Mestre, արք. Աւագակայմ † ն—.

Mestre-de-camp (ն), արք. (Հե-ծելոց կամ հետազօրաց) գնդապետ: || էգ. Գունդի (ալայ) առաջին դասակ:

Mesurable, ած. Չափելի:

Mesurage, արք. Չափելը, չափումն 2 Անդաչափութիւն, գետնաչափութիւն: 3 Գետնաչափի տեղեկագիր:

Mesure, էգ. Չափ, (որ և գ.): 2 Քանակ, միութիւն, չափ, ե. և բ—. 3 (Ցորեն) չափելու անօթ, կոտ Դ.†. Grande —. Une — de sel: 4 Ժամանակ, չափ. եր. ☞ (երկ)ամանակ. Hors de —. Battre la —: 5 Ընդարձակութիւն, չափ. Les — d'un bâtiment: 6 Հնար, ճամ-բայ, միջոց, զգուշութիւն. Une sage —. Demi- —, (կիսատ միջոցք՝ անօրէնու-թիւնք). Prendre des —, (հարկ եղած միջոցներն ձեռք առնուլ): 7 Սահման,

չափ. Dans la — du possible. Cela passe la — de son esprit, (իր խելքէն վեր է այդ)։ 8 Զափաւորութիւն, չափ. Il lui a parlé avec beaucoup de —։ 9 Յարմար հեռաւորութիւն, չափ, ար. Être à la —. Rompre la —. Être hors de —, (որ և՝ բան մ'ընելու այլ ևս կարող չլինիլ)։ ‖ À —, Հետզհետէ (վճարել)։ ‖ De —, Օրինաւոր չափով։ | En —, Զափով (պարել)։ | Être en — de, (Բան մը ընելու միջոցները՝ դիւրութիւնքը ունենալ։ | Mettre qn hors de —, Ծփոթել, խանգարել մէկու խորհուրդներ։ 2 Համբերութիւնն հատցնել։ | Mettre hors de toute —, Աննմարին զայրացնել։ | Se mettre en —, Պատրաստուիլ։ | Rompre, Traverser les — de qn. Խափանել մէկու խորհուրդներ։ ‖ À — de, նխ. Համեմատութեամբ, չափովը։ ‖ À — que, ն. Ըստ չափու, որչափ։ | Sans —, Outre —, մ. Տարապայման, չափազանց, անչափ։

Mesuré, e, ած. Զափուած։ 2 Ըստ, համեմատ, Récompense — au service։ 3 Կանոնաւոր (քայլ)։ 4 Պատշաճաւոր, չափաւոր։ 5 Զգուշաւոր։ 6 Լաւ կշռուած։ 7 Ոտանաւոր, չափածոյ. Il a fait imprimer un volume de sottises —։

Mesurer, ն. Զափել, (որ և ֆ.)։ 2 Զափով տալ՝ ծախել, չափել։ 3 Համեմատել, կշռել. — ses entreprises à ses forces։ 4 Զափել չափչփել, կշռել. Mesurez bien vos actions։ 5 Կշռել (հարուած)։ ‖ — la terre, Իյնալ, գետինը չափել։ | — son épée avec qn. Մենամարտիլ։ | — des yeux, Աչքով չափել։ 2 Վերէն վար նայիլ՝ դիտել (մէկը)։ ‖ Se —, յ. Զափուիլ։ 2 Համեմատ լինիլ։ 3 Իրար չափչփել (աչքերով)։ 4 Ինքզինք բաղդատել (մէկու հետ)։ 5 Կռուիլ՝ չափուիլ (մէկու հետ)։

Mesureur, ար. Զափող։

Mésuser, չ. Զարաչար գործածել։

Métabole, էգ. Յարայեղութիւն † հռ.

Métacarpe, ար. Դաստակի ու մատերու մէջտեղը, վերնաձեռն։

Métacarpien, ienne (?), ած. Վերնաձեռնային։

Métachronisme (f-u), ար. Թուականի մը սխալմամբ յառաջ դնելը, կանխաթուութիւն։

Métairie (դհ), էգ. Վարձու բըռնուած՝ վարձքով ագարակ։ [յգ. — aux։

Métal, ար. Հանքային նիւթ, մետաղ։

Métalepse, էգ. Փոխակարգութիւն, հռ.

Métallique (2l), ած. Մետաղեայ, — ղային։ 2 Հնադրամոց † (գիտութիւն)։ 3 Դրամուանդ † (պատմութիւն)։ 4 Դրամական (պոհեստ սեղանատան)։ ‖ էգ. Մետաղագործութիւն, հ. [ղացում։

Métallisation (2l), էգ. Մետա-

Métalliser, ն. Մետաղի դարձնել, մետաղացնել։ 2 Մետաղ քսել (հայելիի)։

Métallographie (2l), էգ. Մետաղագրութիւն։ 2 Մետաղագիտութիւն։

Métalloïde (2l), ած. և ար. Մետաղակերպ։

Métallurgie (2l), էգ. Մետաղ հանելու և բանելու արուեստ, մետաղագործութիւն։ [տաղագործ։

Métallurgiste (2l), ար. Մե-

Métamorphique, ած. Կերպարանափոխ (ժայռեր), երկրաբ.

Métamorphisme (u), ար. Ծըրջում, կերպարանափոխում, երկրաբ.

Métamorphose (ֆօզ), էգ. Փոխխում, կերպարանափոխութիւն։ 2 Այլակերպութիւն։

Métamorphoser (ֆō), ն. Կերպարանափոխ ընել, այլակերպել։ 2 Դարձնել, փոխել, (շրայլ մը) ընել։ [հռ.

Métaphore, էգ. Փոխաբերութիւն,

Métaphorique, ած. Փոխաբերական։ [բերաբար։

Métaphoriquement, մ. Փոխա-

Métaphysicien (?), ար. Բնազանցագէտ։

Métaphysique, էգ. Բնազանցութիւն։ 2 Վերացեալ գաղափարներու զեղծում, բնազանցութիւն. Il y a bien de la — dans ce livre։ 3 Բարձրագոյն մասեր (գիտութեան կամ արուեստի մը), բնազանցութիւն. La — du droit։ ‖ ած. Բնազանցական։ 2 Ամենավերացեալ (գաղափար)։

Métaphysiquement, մ. Բնազանցաբար, — օրէն։

Métaphysiquer, չ. Խիստ վերացեալ խօսիլ՝ գրել ։

Métaplasme (ս), ար. Բառի մը գրերու կամ վանկերու փոփոխում, փոխակերպութիւն ։

Métastase (ս·զ), էգ. Տեղ փոխելը ախտի, տեղազանցութիւն ։

Métatarse (ս), ար. Վերնաթաթ, անդ. [Վերնաթաթային, անդ.

Métatarsien, ienne (ս), ած.

Métathèse, էգ. Տեղափոխութիւն գրի մը, գրափոխութիւն։

Métayage (դէյ), ար. Ագարակի վարձատուութիւն (կէս արդիւնքը առնելով)։ [վարձակալ։ 2 Կիսավարձակալ †։

Métayer, ère (դէյ), գ. Ագարակի

Méteil, ար. Հաճարախառն ցորեն ։

Métempsycose (դանբսիգօ̄զ), էգ. Հոգիի մ'ուրիշ մարմնոյ մէջ անցնիլը, հոգեփոխութիւն ։

Météore, ար. Օդերեւոյթ, մէտէօրա ☞ (օր)երեւոյթ. — aériens, (հովերը) ։

Météorique, ած. Օդերեւութական, մէտէօրական. Pierre —, (երկնաքար)։ [ցութիւն † (փորի), էգ.

Météorisme (ս), ար. Փքուռու-

Météorologie, էգ. Օդերեւութաբանութիւն, մէտէօրաբանութիւն ։

Météorologique, ած. Մէտէօրաբանական։

Météorologiste, Météorologue, ար. Օդերեւութաբան, մէտէօրաբան ։ [դէտ, գծի.

Météoroscope, ար. Մէտէօրա-

Méthode, էգ. Մէթոտ։ 2 Կարգ, ոճ, շաւիղ, ճամբայ, մէթոտ։ 3 Կանոնաւոր կարգ, կարգաւոր ոճ, մէթոտ. Il y a de la — dans ce livre։ 4 Տարրական գիրք, մէթոտ. — de violon։ 5 Լաւ երգելու կամ երաժշտելու կանոնք, մէթոտ, անբ. Cette chanteuse n'a pas de —։ 6 Սովորութիւն, եղանակ, կերպ. Chacun a sa —։

Méthodique, ած. Կարգաւոր, յօրինաւոր, մեթոտաւոր. Ordre —. Enseignement —։ 2 Կարգասէր, մեթոտաւոր †. Homme, Esprit —։ 3 Կանոնուած, չափչփուած, կանոնախնդիր, մեթոտամոլ † (բժիշկ)։ 4 Հաշիւով, մեթոտաւոր (պատերազմ)։

Méthodiquement, մ. Կարգաւոր մեթոտաւոր կերպիւ։ [կանութիւն†։

Méthodisme (ս), ար. Մեթոտա-

Méthodiste, ար. Կարգաւորեան՝ մէթոտական (բողոքական)։

Méticuleusement, մ. Սաստիկ խղճամիտ կերպիւ, բանբարակ կերպիւ Գ.

Méticuleux, euse, ած. Սաստիկ խղճամիտ, բանբարակ Գ.

Méticulosité, էգ. Սաստիկ խըղճմտութիւն, բանբարակութիւն Գ.

Métier, ար. Ձեռնարհեստ, արհեստ† ☞ (ձկնորսու)թիւն. Un homme de —, (արհեստաւոր, ձեռագէտ). Faire d'un art un —, (արուեստ մը մեքենական գործ ընել)։ 2 (Ձեռքի) ճարտարութիւն, ն. անբ. գրոյ. Avoir du —։ 3 Որ և է արուեստ, արուեստ. Cet avocat fait bien son —. Jalousie de —. Le — des armes, (զինուորութիւն). Homme du —, (արուեստին հմտացող մարդ). Apprendre à qn. son —, (սորվել). Faire un vilain —, (բանի մը մէջ գէշ վարուիլ)։ 4 Մեքենայ, գործի. Des bas faits au —. — à la Jacquart. Un — de tisserand։ 5 Գրասեղան, գործասեղան, գ. Vingt fois sur le — remettez votre ouvrage։ 6 Կարկահ. Քէրկէֆ. — à tapisserie. Broderie faite au —։ || Par —, De —, Արհեստ ըրած, իբր արհեստ։ | Par —, De son —, Արհեստիւ (դերձակ)։

Métis, isse (իս), ած. Սև ու ճերմակ ծնողքէ սերած, խառնածին, (որև գ.)։ 2 Խառնազգի, կ. բս. [նափոխութիւն, հռ.

Métonomasie (զի), էգ. Անուա-

Métonymie, էգ. Փոխանունութիւն, հռ. [ճակատ (սեան)։

Métope, էգ. Քառակուսի միջոց,

Métoposcope, ար. Դիմագիծք զննելով բնութիւն հասկցող կամ գլուխը գալիքներն գուշակող, խարադիմայ ։

Métrage, ար. Մեթրաչափութիւն։

Mètre, ար. Չափ մը, մէթր։ 2 Չափ, ոտք (ոտանաւորի)։ 3 Տաղաչափութիւն. Les — d'Horace։

Métrer, ն. Մեթրաչափել, մեթրել։

Métrète, էգ. հ. ժ. Հեղանիւթոց չափ մը (27 լիտր), մար։

Métrique, ած. Մեթրական (դրութիւն)։ 2 Չափուց ու կշռոց, չափական. Les divers systèmes —։ 3 Չափով, չափածոյ, չափական։ || էգ. Հին ոտանաւորներու կանոնաց գիտութիւն, չափագութիւն։

Métrite, էգ. Արգանդատապ. բժ.

Métrologie, էգ. Չափաբանութիւն։

Métromane, գ. Տաղամոլ։

Métronome, ար. Նուագի չափը կանոնող գործի մը, չափահար †։

Métropole, ած. Արքեպիսկոպոսական (եկեղեցի)։ || էգ. Արքեպիսկոպոսանիստ քաղաք։ 2 Մայրաքաղաք, ոստան †. La — des empires։ 3 Մայր-երկիր, մայր-տէրութիւն (գաղթականաց). La —։ 4 հ. ժ. Մայրաքաղաք (գաւառի)։

Métropolitain, e (1), ած. Արքեպիսկոպոսական։ 2 Ոստանիկ † (քաղաք)։ 3 Մայր-երկրի, մայր-տէրութեան։ || ար. Le —, Իր տակ շատ մ'եպիսկոպոսներ ունեցող արքեպիսկոպոս, մետրապոլիտ։ || էգ. La —, Մայր երկիր (գաղթականաց)։

Mets, ար. Խոհ, խորտիկ, կերակուր. — délicats, (համադամք), լնուելիք։

Mettable (1t), ած. Զգենլի, հագ.

Metteur (1t), ար. — en œuvre, (Ազնիւ քարերու) ընդելուզիչ. մրխլայըճը։ || — en pages, Երեսներու՝ թերթերու յարդարիչ, տպ. | — au point, Արձան հարթող՝ տաշող։

Mettre, mis, e, ն. Դնել ☞ (ձեռնա)դրել։ 2 Թելադրել, խօթել (բան մը մէկու գլուխ)։ 3 Հագնիլ, դնել. — son habit. Il ne — plus que des bottes։ 4 Գլխարկը գլուխը դնել, անխ. Allons, mettez։ 5 Հագցնել. — un habit à qn. 6 Հանել (ճամբայ). — en։ 7 Լծել (ձիերը կառքի). — à. Les chevaux sont —։ 8 Հաղորդ՝ կցորդ ընել, խառնել (գործի մը մէջ). — dans. Il me mit de sa partie de chasse, (զիս իր որսորդութեան մէջ առաւ)։ 9 Բանեցնել, ցուցնել. — de l'adresse dans sa conduite։ 10 Հաստատել, կայացնել, դնել. — son bonheur dans la vertu. Jésus-Christ a — l'honneur à souffrir. — sa gloire à, (իրեն փառք՝ պարծանք սեպել)։ 11 Զոհել, դնել (կեանքը բարեկամին համար). — le tout pour le tout. (ամէն ինչ վտանգի դնել)։ 12 Զոհել, անցունել, գործածել. Il — deux mois à faire cela. (երկու ամիսի մէջ կ'ընէ զայս). Il — du temps à. (շատ ատեն կ'անցընէ, ժամանակի կարօտ է..)։ 13 Գործածել. Inconstance qui ne — la raison à rien։ 14 Դասել, դնել. — qn. au rang de ses meilleurs amis։ 15 (Ծծկանի) տալ՝ քով ձգել (մանուկ), դնել (զաւակը աշկերտութեան). — en։ 16 Տալ (ատակը հողային կալուածներու). — en։ 17 Տալ՝ փատնել (շատ ատակ՝ ձիերու). — en։ 18 Անցընել (մէկը ցուցակի՝ լրագրի մէջ). — sur. — dans։ 19 Դրել (լուսանցքի վրայ). — en։ 20 Դարձնել (ի փոխուստ). (փոխ)ցնել. — en։ 21 Ձգել (մէկ ակարութեան մէջ). — dans։ 22 Ձգել (յուզման մէջ). — en colère, (բարկացնել)։ 23 Տակ ձգել, ենթարկել (քննութեան). (քնն)ել. — en։ 24 Թարգմանել (հայերէնի). դարձնել (ոտանաւորի). — en։ 25 (Տրամախօսութեան) ձեւ տալ. — en։ 26 Դարձնել (մոխիր), ընել (ծրար), (ծրար)ել. — en. — en pièces, (կտոր կտոր ընել)։ 27 Հանդերձել (կերակուր այս ինչ ձեւով). — une carpe au bleu. — des fruits en compote, (մրգանոյշ† շինել)։ 28 Ցանել (դաշտը գարի). — en։ 29 Բերանը բանալ, խօսեցնել. Je l'ai — sur ce mariage։ 30 Յօժարութիւնը շարժել (խօսելու), (խօսե)ցնել. — à. || — mal, Գժտեցնել, իրար ձգել։ | — bien ensemble, Հաշտեցնել։ | — bas, Գետին դնել։ 2 Ծնկնել (անասնոց)։ | — habit bas, Մեկնոցը հանել։ | — ses habits bas, Հանուիլ։ | — la différence, Զանազանել։ | — la discorde, Պառակտել։ | — à mal, Յաղթել։ 2 Զիջանիլ տալ։ | — aux fers, Շղթայել։ | — à l'eau. — au lait, Ջուրի՝ կաթի հրաման տալ միայն, միայն ջրով՝ կաթով ձգել։ | — au jeu, (Խաղի մէջ) ստակ դնել։ | — à la loterie, Վիճակահանութեան տոմսակ առնուլ։ | — en plein jour, Բա-

ցորոշ յայտնել։ | — du sien, Իր գրպանէն ստակ դնել։ 2 Իր կողմէ բաներ աւելցնել։ 3 Աշխատիլ։ 4 Զիջումներ ընել։ | — sur qn. Աւելի գին տալ (աճուրդի մէջ)։ || Se —, յ. Դրուիլ ։ 2 Հագնուիլ (զգեստի) ։ 3 Հագուիլ. Se — bien. Se — mal. Se — avec goût ։ 4 Ինքզինք դնել (վտանգի մէջ). Se — à. Se — au hasard de ։ 5 Ինքզինք դնել (հրամանի տակ), պատրաստ լինիլ (հրամանի). Se — à ։ 6 Ինքզինք դնել (կանոնի տակ), խմել, գործածել (կաթ). Se — à ։ 7 Դնել (բան մը մորին մէջ) ։ 8 Մտնել (մէջ) ☞ (դարանա)մուտ, մըտնել (անկողին՝ լոգարան), մտնել (աշտուրի), մտնել (Թաշակիւ տուն). Se — à. Se — en. Se — dans. L'épouvante se mit partout. L'homme ne sait à quel rang se —. Le feu s'est — chez moi, (հրդեհը տունս բռնեց)։ 9 Ելնել՝ իյնալ (ճամբայ). Se — en ։ 10 Ելնել (հաւքատուրի) ։ 11 Իյնալ (հիւանդութիւն՝ բանակի մէջ), (վախը) բռնել (ամէն կողմ). Se — dans։ 12 Կենալ. Se — au soleil. Le côté où je m'étais — ։ 13 Անցնիլ (դիտակի դիմաց). Se — à ։ 14 Կենալ (աղօթքի). Se — à. Mettez-vous là, (նստիր, տեղդ նստիր). Ne savoir où se —, (ինչպէս Թնդալը չգիտնալ, ե.)։ 15 Ելնել (բարկութեան), (կատղութիւնը) բռնել, (կատաղ)իլ. Se — en։ 16 Ձեռք զարնել, (երգելու) սկսիլ. Se — à ։ 17 Խօսիլ սկսիլ, ձեռք առնուլ (այս ինչ նիւթը). Se — sur ։ 18 Իր անձը տալ, նկըրտիլ, ետեւէ իյնալ (ուսման). Se — à ։ 19 Պատրաստուիլ (կերակրոց)։ 20 Ընկերանալ, մէջ մտնել. Se — de ։ 21 Ապրիլ (կնոջ մը հետ)։ || Se — à, Գին կըտրուիլ։ | Se — à tout, Ամէն առԹի մէջ օգնել՝ հասնիլ։ | Se — à fruit, Պտղաբերութեան սկսիլ (ծառի) ։ | Se — en (grumeaux), (Փուր)իլ ։ | Se — en pièces, Բոլոր ջանքերն ընել, կտոր կտոր լինիլ, ‡. | Se — en (société), (Ընկեր) լինիլ։ | Se — en état de, Ինքզինք կարողացնել։ | Se — sur la cérémonie, Մեծարանքներ ընել ։ | Se — sur les rangs, Փափաքիլ, տենչալ։ | Se — au-dessus de, Առ ոչինչ գրել (նախապաշարմունք) ։ | Se — bien auprès, Մէկու առջեւ շնորհ գտնել։ | S'y —, Բանի մ'ետեւէ իյնալ ։

Meublant, e (ն), ած. Կահաւորման յարմար. Meubles —, (կահ կարասիք) ։

Meuble, ած. Կակուղ (հող) ։ 2 Փոխադրելի՝ շարժուն (ինչք)։ || ար. Կահուկազմած, կարասի. Mettre une femme dans ses —, (սիրուհւոյն կահ կարասի տալ)։ 2 Առարկայ, բան. Ce couteau est un — fort commode, (այս դանակս դիւրակիր է)։ 3 Զարդ, կազմած, ‡. La vertu sans l'argent n'est qu'un — inutile ։ 4 Կարասի (սենեկի). Il a un beau — dans son salon ։ 5 Շարժուն ինչք, էր. || Être dans ses —, (Վարձած սենեակներուն) կահ կարասին իրը լինիլ։ | Se mettre dans ses —, Սենեկի կարասիք դնել ։

Meublé, e, ած. Կահաւոր (սենեակ) ☞ (ան)կահ. Tête bien —, (հմտալից՝ լեցուն գլուխ). Avoir la bouche bien —, (աղուոր ակռաներ ունենալ)։

Meubler, ն. Կահաւորել, կահել (սենեակ). Cette étoffe — bien, (այս պաստառս սենեակի լաւ կուգայ)։ 2 Զարդարել, լեցնել, ճոխացնել (միտք) ։ || Se —, յ. Կահեր դնել՝ շտկել ։

Meuglement, ար. Պոռչալը՝ բըչիւն (եզի), պոռոչիւն։ [2 Պոռպռալ։

Meugler, չ. Պոռչալ՝ պոռոչել (եզի)։

Meule, էգ. Երկանաքար, երկան. Տէյիրմէն թաշը ։ 2 Ցեանիւ † պիլէյի թէփէրլէկի։ 3 Տափակ ու կլոր պանիր, երկանակ † 4 Խոտի կամ յարդի դէզ, բարդ։ || — courante, tournante, Վերին երկան, վերնակ Գ. | — gisante, Ստորին երկան. ներքնակ Գ.

Meulière, էգ. Երկանի վէմ, (որ և՝ Pierre —)։ 2 Երկանի հանք, երկանահատք ։

Meunerie, էգ. Մլաղացութիւն. աղօրեպանութիւն. տէյիրմէնճիլիք ։

Meunier, ար. Մլաղաց, աղօրեպան ։ 2 Գետաձուկ մը, կապտատ ։ 3 Ալիւրատունկ † 4 Մլահաւ † || ած. Աղօրեպանի (մանչ)։ || —ière, էգ. Աղօրեպանուհի ։ 2 Աղօրեպանի կին ։ 3 Երկայնա-

պոչ երաշտահաւ, մլաղացուհի †։

Meurt-de-faim (Ն), ար. Օրուան հացը չճարող կամ չունեցող ։ յ. Ն.

Meurtre, ար. Մարդասպանութիւն, սպանութիւն. Crier au —, (մարդասպանը պոռալ ։ 2 Անիրաւութեան կամ վնասի մը համար բողոքել) ։ 2 Ցանցանք, մեղք. Quel —! C'est un — de l'éveiller. C'est un —, (մեղք բան է, մեղք եղեր է) ։

Meurtrier, ière, ած. Մարդ մեռցնող, խողխողիչ, կոտորիչ (ախտ), մահաբեր՝ մարդախոշոշ (սուր), բազմախողխող (երկաթ), արիւնայեղց (պաշարում), մարդակոտոր (պատերազմ) ։ || գ. Սպաննող, մարդասպան ☞ (ողբե)-սպան ։ || էգ. Բերդի որմածերպ՝ դուրսը զէնք քաշելու համար, հրածերպ † ։

Meurtrir, Ն. Կապուտակել (մարմինը՝ հարուածով)։ 2 Ճմլել՝ եզմել (պտուղ)։ 3 Կակղել (կաշի)։ 4 Սպաննել, հ.

Meurtrissure (ս), էգ. Կապոյտ նշան, ճմլած, կապուտակ։ 2 Ճմլած (պտուղի) ։

Meute, էգ. Որսաշանց խումբ, պառակ։ 2 Կուսակցութիւն, խումբ. Chef de — ։ 3 Բազմութիւն, վոհմակ (Թշնամեաց) ։

Mévendre (Ն), Ն. Վնասով ծախել։

Mévente (Ն), էգ. Վնասով վաճառում։ 2 Անվաճառութիւն. քէսատլըգ։

Mézair (էր), ար. Տ. **Mésair** ։

Mézéréon (Ն), ար. Դափնեակ, տկ.

Mezzanine (tz), էգ. Երկու մեծ դստիկոններու միջեւ պզտիկ մը, միջայարկ † 2 (Թատրոնի) պատուհանիկ ։

Mezzo-termine (ծօ-են), ար. Միջին հնարք, միջին ճամբայ։ յ. Ն.

Mezzo-tinto (ծօ-Ն), ար. Սեւաթոյր՝ կիսաներկ փորագրութիւն ։ յ. Ն.

Mi (բառ անփոփոխ), կէս ☞ կիսա(մեռ). Jusqu'à — corps, (ինչուան մէջքը). À — chemin, (կէս ճամբան)։ || La — (juin), (Յունիսի) կէսը ։ | La — carême, Միջինք ։

Miasmatique (ս), ած. Ժահահոտական † ժահաբուրային † ժահածխային † ։

Miasme (ս), ար. Ժահահոտութիւն † ժահաբոյր † ժահածխութիւն †։

Miaulement (ō), ար. Մլաւիւն (կատուի), միաու Գ. [միաւել Գ.

Miauler (ō), չ. Նուալ, մլաւել.

Mica, ար. Խումբ մը հանքերու անուն, փայլար, միքա ։

Micacé, e, ած. Փայլարանման, միքայանման † 2 Փայլարախառն, միքայախառն † ։

Micaschiste (գաշիստ), ար. Բրածոյ քար մը, զարծամիքա † ։

Miche, էգ. Մէկ կամ երկու լիվրնոց հաց, նկան։ 2 Կլոր մեծ հաց, հաց ։

Micmac, ար. Դաղտնի հնարք, գործունէք, ը. յէ. — Տ ։ [պիչ աղանը։

Micocoulier, ար. Լոտենի. չէբլէմ.

Microbe, ար. Միքրօպ, կենդիկ †։

Microcéphale, ած. Փոքրագլուխ։

Microcosme (ս), ար. Մարդ, փոքր աշխարհ (ըստ փիլիսոփայից) ։

Micrographie, էգ. Մանրադիտական բաներու նկարագիր, մանրագրութիւն ։ [Թիւն †։

Micrologie, էգ. Մանրաբանու-

Micromètre, ար. Մանրաչափ, գծի. [գծի.

Microscope, ար. Մանրադէտ,

Microscopique, ած. Մանրադիտական ։ 2 Ամենամանր (բան) ։

Microzoaire (էո), ած. Ամենամանր, Ն. || ար. յէ. Մանրակենդանիկք † ։

Miction (սիօն), էգ. Միզում, բէ.

Midi, ար. Միջօրեայ, կէսօր. — un quart, (կէսօրը քառորդ անցած). — trois quarts, (մէկին քառորդ մնացած)։ 2 Հարաւակողմ, հարաւ ։ 3 Հարաւային երկիրներ. Les peuples du Midi ։ 4 Կէսօրին արեւու դիմաց տեղ, արեւադէմ տեղ. Mettre une serre au — ։

Mie, էգ. Հացի փոր՝ միջուկ, միջուկ։ 2 Հացի փշրանք, հ. 3 Բարեկամուհի. Sa douce — ։ 4 Սպասիկ մանկանց, մանկական ։ || մ. Բնաւ, հ.

Miel, ար. Մեղր. պալ ։ 2 Սաստիկ անուշութիւն, մեղր ։ 3 Մեղրածորան խօսքեր՝ լեզու ։

Miellé, e (եէ), ած. Մեղրոտ ։ 2 Մեղրադեղին † (յակինԹ)։ 3 Մեղրանոյշ † (խօսքեր) ։

Mielleusement (4l), *մ.* Կեղծաւորայշ † ձեւով մը ։

Mielleux, euse (4l), *ած.* Մեղրական, մեղրահամ։ 2 Անհամ-ամոքշ, մեղրանոյշ †. Ce vin a un goût — ։ 3 Մեղրահոս, մեղրածորան, կեղծանոյշ † Homme —. Caractère —. Paroles — ։

Mien, ienne (ն), *դեր. իմ.* Un — frère, (մէկ եղբայրս) ։ ‖ *ար.* Իմս. Du —, (իմ կողմէս). Je mets du —, (իմ կողմէս կ'աւելցնեմ, կը հնարեմ) ։ ‖ *ար. յհ.* Les —, Իմիններս (մերձաւորք, ազգականք, կուսակիցք)։ 2 Խենթութիւններ. J'ai fait des — ։

Miette, *էգ.* (Հացի) փշրանք ։ 2 Պզտի մաս, փշուր. Mettre en —, (ջարդուփշուր ընել, փշրել) ։

Mieux, *մ.* Լաւ եւս, լաւագոյն, աւելի աղէկ. Il vaut —, — vaut, (լաւագոյն է) ։ ‖ Du —, Ամենալաւ կերպիւ ։ ‖ Des —, Լաւագոյն խօսողներու պէս, ամենալաւ (խօսիլ)։ ‖ *ած.* Ի դէպ, լաւագոյն. Rien n'est — que ce que vous dites։ 2 Աւելի վեր, աւելի. Cette dame se donne trente ans, elle a — que cela։ ‖ Être —, Որպիսութիւնը՝ վիճակը լաւագոյն լինիլ ։ 2 Գեղեցկագոյն լինիլ կամ երեւիլ ։ 3 Լաւագոյն ընթացք՝ բնութիւն ցուցնել։ ‖ *ար.* Լաւագոյնը. En attendant —. Le — est de n'en point parler. C'est le — que vous puissiez faire. (լաւագոյն բանը որ կրնաք ընել՝ այս է). Je ferai de mon —, (կրցածս պիտի ընեմ). Faute de —, (ի չգոյէ լաւագոյնին) ։ 2 Լաւագոյն վիճակ (հիւանդի), բարւոքում. Le — se soutient. Il y a du — dans son état ։ 3 Չոհոզութիւն, շատ շատ. Tout le — qu'on puisse faire։ ‖ Le — du monde, Ամենալաւ ։ 2 Խիստ սիրով։ ‖ De — en —, Երթալով աւելի լաւ ։ ‖ Au —, Tout au —, *մ.* Ամենալաւ ։ ‖ Du — que, *շ.* Հնար եղածին չափ լաւ. Il a fait du — qu'il a pu, (կրցածն ըրաւ) ։

Mièvre, *ած.* Կայտառ, չաչարոն Գ. շուտիկ Գ. (որ եւ *ար.*) ։ 2 Թոյլ, բեկբեկ (ոճ) ։

Mièvrement, *մ.* Իբր կայտառ տղայ, իբր շուտիկ Գ.

Mièvrerie / **Mièvreté** *էգ.* Կայտառութիւն, շուտիկութիւն Գ. (տղու) ։ 2 Բեկբեկում ։

Mignard,e(ն), *ած.* Բեկբեկ բնքշութեամբ, նազելի՝ քնքշենի † (խօսուածք) ։ 2 Փափուկ ու քնքուշ (մէկը), Հ. ‖ Faire le —, Սիգալ։

Mignardement (ն), *մ.* Նազելի կերպիւ, քնքշենի † 2 Փափկօրէն, քնքըշօրէն ։

Mignarder (ն), *ն.* Քնքշենի ձեւ տալ (ոճի) ։ 2 Փափուկ՝ քնքուշ նայիլ (տղեկ) ։ ‖ Se —, *յ.* Գրգիլ ու զգուիլ, քնքշալ ։

Mignardise (ն), *էգ.* Փափկութիւն, քնքշութիւն (դէմքի) ։ 2 Քնքշենի ձեւ, քնքշանք † (ոճի) ։ 3 Զարդագանց խնամք, քնքշակութիւն † Նկ. 4 Տեսակ մը շահոքրամ, քնքշիկ † ‖ *յհ.* Մեղմեղանք, փայփայանք, փաղաքշանք ։

Mignon, onne (ն-ն), *ած.* Սիրուն՝ սիրունիկ (երես) ։ 2 Փափուկ՝ սիրուն (տաղ)։ 3 Սօվորական՝ սիրական (մեղք)։ 4 Ըստ հաճոյս գործածելի (սասակ) ։ ‖ *ե.* Սիրելի, սիրուն. Mon —. Ma — ։ 2 Սիրունիկ, անուշիկ։ ‖ *ար.* Սիրելին, սիրականը, (որ եւ *ե.*) ։ 2 Իզացեալ պատանի ։ ‖ *էգ.* Սիրուհի։ 2Օրիորդիկ, աղջկուկ. Figurez-vous la plus jolie petite —։ 2 Եօթն բունդ գիր, քնքշագիր † *ող.* 3 Քնքշատանձ † 4 Քնքշադեղձ † ։

Mignonnement (ն-ln), *մ.* Սիրուն կերպիւ ։

Mignonnette (ն-ln), *էգ.* Ծաղկատի աղջիկ կին, քնքշանոյշ † 2 Տեսակ մը տանթէլ կամ նուրբ հիւսկէն, քնքըշիկ † 3 Կոտրուած պղպեղ։ 4 Մանրատառ † *ող.* 5 Տեսակ մը տանձ եւ շահոքրամ, քնքշիկ † ։

Mignoter (ն), *ն.* Գիրգ ու փափուկ պահել, գրգել։ ‖ Se —, *յ.* Քնքշալ, Հ.

Migraine, *էգ.* Կէս գլխի ցաւ, անգար ։

Migration, *էգ.* Պանդխտութիւն, տեղափոխութիւն, չու։ 2 Չու (անասնոց)։

Mijaurée (ժօ), *էգ.* Ծեքծեքուհի †.

Mijoter, *ն.* Մեղմ կրակով՝ մաղմա-

զով եփել։ 2 Չափազանց դիւրութ նայիլ, գրգել ու զգուել։ ‖ Se —, չ. Մեղմ եփիլ։ 2 Գրգիլ ու զգուիլ։ 3 Նիւթուիլ՝ եփուիլ (դաւ)։

Mil, ած. Տե՛ս. S. **Mille,** ած. Տե՛ս.

Mil (միյլ), ար. Կորեակ. տարը.

Milady (միլէտի), էգ. Տիկին, Անգ. յգ. —s։

Milan (Ն), ար. Ցին, Տե՛ս. չայլագ։

Miliaire (է՛ռ), ած. Կորեկանման (եռացում), բժ. 2 Ամենապզտի (անուանում)։ ‖ էգ. Կորեկկըտիկ. տարը հիւմմաը, (որ և՝ Fièvre —)։

Milice, էգ. Զօրք, բանակ։ 2 Քաղաքացի՝ տեղացի զօրք, քաղաքազօր † 3 Արշաւանք, (որ և գ.)։ 4 Զինուորութիւն, հ. ‖ — célestes, Զօրութիւնք երկնից (հրեշտակք։ 2 Աստեղք)։

Milicien (Ն), ար. Քաղաքացի զինուոր, քաղաքազէն †։

Milieu, ած. Մէջ տեղի՝ միջին (կէտ)։ ‖ ար. Մէջ, մէջտեղը. Passer au — de, (մէջտեղէն անցնիլ). Le — du corps, (մէջք). Royaume, Empire du Milieu, (Միջնաշխարհի՝ Չինական պետութիւն). Sur le — du jour, (կէսօրի միջոցները)։ 2 Միջնաշխարհ՝ միջնավայր (Ֆրանսայի)։ 3 Մէջտեղը (ճառի)։ 4 Մէջտեղը, միջնորդ. L'homme est un — entre rien et tout։ 5 Մէջտեղը, չափաւորութիւն, միջին չափ, չափ. Il faut savoir en tout garder le —. Le juste —, (ճիշդ չափ, չափ). իսկ՝ Un juste —, (չափաւորական)։ 6 Միջին ճամբայ. Essayer de trouver qq. — pour.... Point de —, (միջին ճամբայ չկայ)։ 7 Վայր, տեղ մը. Nous voguons sur un — vaste։ 8 Ընկերութիւն ուր կ՚ապրինք, միջավայր։ 9 Տարր, միջավայր. L'air est le — dans lequel nous vivons։ 10 Միջավայր, բնգ. ‖ Au — de, մ. Մէջտեղ, մէջ։ 2 Ժամանակ, միջոցները։ ‖ Au — de tout cela, Ասով մէկտեղ, սակայն և այնպէս ‖ Du — de, (ծոցովին) մէջէն։

Militaire (է՛ռ), ած. Զինուորական ☞ ռազմ(ուղի)։ ‖ ար. Զինուորական, զօրական։ ‖ Le —, Զինուորական ապարէզ։ 2 Զօրականք։

Militairement (է՛ռ), մ. Զինուորական կերպով՝ եղանակաւ, զինուորօրէն. Exécuter —, (հրացանի բռնել)։ 2 Զինուորական օրինօք (դատել)։

Militant, e (Ն), ած. Զինուորեալ (եկեղեցի)։ 2 Յարձակող, պատերազմող։

Militarisme (ս), ար. Զինուորական դրութիւն կամ գերակայութիւն, ռազմապետութիւն †։ {տալ, նպաստել։

Militer, չ. Նպաստաւոր լինիլ, ոյժ

Mille, ած. Հազար. Dix —, (բիւր)։ 2 Անթիւ (անձինք), հազարումէկ (գործեր), բիւր (շնորհակալիք). — et —, (հազարներ)։ ‖ ար. Հազար. Un — de fagots, (հազար կտոր, հազար տրցակ)։ 2 Մղոն։ 3 Հազար քայլ, մղոն, Հ.

Mille-feuille, էգ. Հազարատերեւուկ, տկ. ճիվան փէրչէմի։ յ. Է.

Mille-fleurs, էգ. Eau de —, Հոտաւէտ ալքոլ. Rosolis de —, բիւրածաղիկ քաղցրօղի։

Millénaire (Չլ է՛ռ), ած. Հազարաւոր (թիւ)։ ‖ ար. Հազարամեայ ժամանակ, հազարամեակ։ 2 Տեսակ մ՚աղանդաւոր, հազարամեան։ լտկ.

Mille-pertuis, ար. Մկանաղիք.

Mille-pieds, ար. Միջատներու տեսակ մը, օձաոտնը. գըրգ այագ։

Millépore (Չլ), ար. Պոլիպողներու քարուտ բոյնի տեսակ մը, բիւրածակ։

Millésime (Չլ-զ), ար. Մտկի թուական, ամաթիւ †։

Millet (միյլեէ), ար. Կորեակ. տարը, (որ և՝ Petit —), իսկ՝ Gros —, (եգիպտացորեն։ 2 տ. ս. Քուրլիմ Գ. գուրա). — jaune, (դաւարս), — noir, (սև ցորեն)։ 2 Կորեկանման բշտիկ, կորեակ, բժ. ‖ — à grappes, Չիակորեակ, տկ. ‖ — long, Թռչնակեր Գ. տկ.

Milliaire (Լլ-է՛ռ), ած. Մղոնական՝ մղոնացոյց. Borne, Pierre —, (մղոնաքար)։ ‖ ար. Մղոնաքար։

Milliard (Լլ), ար. Հազար միլիոն, երկիլիոն։ 2 Մէկ երկիլիոն ֆրանք։

Milliasse (Լլ), էգ. Երեքիլիոն, հ. ‖ Une — de, Բիւրաւոր (մուրացկաններ)։ [(մաս)։

Millième (Լլ), ած. Հազարերորդ

Millier (Լլ), ար. Հազար հատ, հա-

զար. Un — d'écus։ 2 Հազար լիվր. Un —. Un — de fer։ 3 Հազարաւոր. Des — de morts։ || À —, Par —, մ. Անհամար, հազարաւոր ։ Լրբորրդակրամ։

Milligramme (2l), ար. Հազարերորդ գրամ։

Millimètre (2l), ար. Հազարերորդամէթր ։

Million (l), ար. Հազար անգամ հազար, միլիոն։ 2 Մէկ միլիոն ֆրանք. Il a deux — de bien. Riche à —, (միլիոնատէր)։ 3 Բիւրաւոր՝ միլիոնաւոր (մարդիկ), բիւր (շնորհակալիք)։ ՟(մաս)։

Millionième, ած. Միլիոներորդ

Millionnaire (օնէր), ած. և գ. Մեծահարուստ, միլիոնատէր. Deux fois —, (երկու միլիոն ֆրանքի տէր)։

Milord (միլօռ), ար. Պատուոյ անուն, միլօրտ, Անգ. 2 Ամենահարուստ մէկը. C'est un —, ը. 3 Կառք մը, քառանիւ Թըթրակ ։

Mime, ար. Ուրիշի լեզուն՝ ձեւերը նմանցնող, միմոս, (որ և ած.)։ 2 հ. մ. Հտպիտ, միմոս։ 3 Խեղկատակութիւն, միմախաղ † Հ.

Mimer, ն. Շարժումներով հասկցընել։ 2 Անշկատակել † (դեր մը)։

Mimique, ած. Շարժումներով նըմանցնող՝ հասկցնող, մնչկատակի. Langage —։ 2 Խեղկատակական, միմախաղական †. Pièce —։ ||, ար. Միմախաղի † հեղինակ, միմագիր † || էգ. Շարժումներով հասկցնելու արուեստ, մնչկատակութիւն ։

Mimologie, էգ. (Մէկու մը) ձայնի նմանեցում ։

Mimosa (մօ), էգ. Պարկճաւորներու սեռ մը, միմուկ † միմենի † ։

Minable, ած. Խեղճ, ողորմելի ։

Minage, ար. Ցորենի քած՝ իրաւունք, —.

Minauder (նօ), ն. Դէմքով կոտըրտուիլ, դէմքով մեղմեղել † ալէվըլկիլ Գ.

Minauderie (նօ), էգ. Դէմքի կոտրտուք՝ մեղմեղանք † ալէվըլկուք Գ. 2 Բեկբեկմունք, ալէվըլկուք Գ.

Minaudier, ière (նօ), ած. Դէմքով մեղմեղող, ալէվըլուկ Գ. (որ և գ.)։ 2 Կոտրտուող, ալէվըլուկ Գ.

Mince (l), ած. Նուրբ, բարակ ։ 2 Քիչ, պզտի, խեղճ, դուզնաքեայ, նիհար, †.

Mine, էգ. Հանքի տեղ, բովք, հանք ☞ (ոսկե)հանք, (պղնձա)հանոք. Peine des —, (հ. մ. բովահատիկ † պատիժ, մետաղք). Ecole des —, (հանքաբանական դպրոց)։ 2 Քրէական նիւթ, հանք. De la — d'or, d'argent. — de plomb, (գրաքար)։ 3 Հանք, †. C'est une — de savoir, (գիտութեան ծով մ'է)։ 4 (Պատերազմի) ական, նաղմ. լաղըմ։ 5 Ջեռքի տակէ բան, գաղտնի գապանակ, †. 6 հ. մ. Ջափ մը, կիսաքսեստ (78 լիտր, 73)։ 7 Կշիռ մը (324 կրամ), մնաս, հ. Յ. 8 Արծաթ դրամ մը (69 ֆր.) մնաս, հ. Յ.

Mine, էգ. Դէմք, կերպարանք. Méchante —. Juger à la —, par la —, sur la —. Affecter une — grave։ 2 Երեւոյթ. Tel est cru défunt qui n'en a que la —։ 3 Երեսի կամ մարմնոյ շարժուածք. Sans —, sans grimace. À quoi bon toutes ces —? Il n'a ni — ni façon, (ձև՝ շնորհք չունի)։ 4 Ընդունելութիւն. Faire bonne —, mauvaise — à qn. Faire triste —, grise —, froide — à qn. (ցուրտ ընդունիլ, երես ընել)։ || Bonne —, Հաճելի կերպարանք։ | De bonne —, Հաճոյադէմ։ | Avoir bonne —, Avoir de la —, Լաւ երես՝ տեսք ունենալ ։ | Avoir une bonne —, Առողջ կերպարանք՝ աղէկ դէմք ունենալ ։ | Avoir la — longue, Դէմքը կախուած լինիլ, ժանիք ընել ։ | Avoir la — de, Երեւալ, տեսքն ունենալ, (ուզելու) պէս ընել, (որ և՝ Faire la — de, les — de)։ | Être sur sa bonne —, Արդուզարդ ընել, աղուորներկայանալ։ | Faire bonne — à mauvais jeu, Ջախորդութեան մէջ զուարթ երեւիլ ։ | Faire la —, Խոժոռ երեւիլ։ | Faire — de, (Բան մ'ընելու) միտք յայտնել, կարծեցնել։ | Faire des —, Աչք ունք ընել, աչք ընել ։ 2 Դէմքով կոտրտուիլ։ | Faire des —, de petites — à qn. Դէմքով ու աչքով կոտրտուիլ՝ մեղմեղել † ։

Miner, ն. Ական (լաղըմ) բանալ, փորել, նաղմել † 2 (Կամաց կամաց) փորել, ուտել. La mer — ses bords։ 3 Ներսը բանիլ, մաշեցնել, ուտել, †.

Minerai, *ար. Անգործ՝ անզուտ մետաղ. հանածոյ †* ։

Minéral, e, *ած. Հանքի, հանքային* ☞ *հանքա(ջուր)*։ || *ար. Հանք* ։ *յ.* **—aux** ։

Minéralisation, *էգ. Մետաղի հանածոյ դառնալը, հանածոյում*։ 2 (*Ջուրերու*) *հանքաւորում †* ։

Minéraliser, *ն. Հանքի կամ հանածոյի փոխարկել, հանածոյել †*։ [*Թիւն*։

Minéralogie, *էգ. Հանքաբանու-*

Minéralogique, *ած. Հանքաբանական* ։ [*հանքաբան* ։

Minéralogiste, *ար. Հանագէտ,*

Minerve, *էգ. Աթենաս, դից.* 2 *Գլուխ, ուղեղ, միտք*։ 3 *Ջզօն ու գեղեցիկ կին* ։ [*Քէնթիկ, ա.*

Minet, *ար. Կատուիկ*։ || —ette, *էգ.*

Mineur, e, *ած. Փոքրագոյն.* Asie —, (*Փոքր Ասիա*). Les quatre ordres —, (*եկեղեցւոյ չորս պզտի աստիճանք*). Frères —, (*փրանկիսկեանք*)։ 2 *Փոքրագոյն* (*կերպաւորութիւն † եւ.*), (*որ և ար.*)։ 3 *Կրտսեր, անչափահաս,* (*որ և գ.*)։ || *էգ. Փոքրագոյն նախադասութիւն*։ || *ար. Բովահատ, հանքահան,* (*որ և՝* Ouvrier —)։ 2 *Ականահատ, նաղմափոր* ․ լաղըմճը ատէր, (*որ և ած.*)։ || —, euse, *գ. Ականահատ անասուն,* (*որ և ած.*)։

Miniature, *էգ. Մանրանկար.* Peintre en —, (*մանրանկարիչ*)։ 2 *Պզտի՝ սիրուն բան, մանրանկար.* Cette boîte est une —։ 3 *Պզտի բան.* Ce ruisseau est un torrent en —, (*այս առուակը պզտի հեղեղ մ'է*)։ 4 *հ. ժ. Կարմիր գիր՝ գրուածքի գլուխ, սրիկոնագիր †*։ [*րիչ*։

Miniaturiste, *ար. Մանրանկա-*

Minier, ière, *ած. Հանքային*։ || *էգ. Հանք, բով* ։

Minimâ (à) (*մա*), *մ.* (*Պատիժի*) *փոքրութեան դէմ, ի փոքրագունէ* (*բողոք*)։

Minime, *ած. Ամենապզտի, ամենադոյզն*։ 2 *Թուխ շագանակագոյն*։ || *ար. Սէն Ֆրանսուա տը Բօլէ հիմնեալ ուխտի մը կրօնաւոր, կրտսերեան †* ։

Minimum (*օմ*), *ար. Փոքրագոյնը, նուազագոյնը*։ *յ.* **—s**։ 2 *Նուազագոյնը, ստէ. յ.* **Minima** ։

Ministère, *ար. Պաշտօն.* Remplir les devoirs de son —. Le — de la parole, de l'éloquence, (*ճարտասանութիւն պահանջող պաշտօններ*). Le —, Le saint —, Le — des autels, (*քահանայական պաշտօն, քահանայութիւն*)։ 2 *Միջնորդութիւն.* Offrir son —. Par son —, (*իր ձեռքովը*)։ 3 (*Տէրութեան*) *պաշտօնէութիւն.* — des finances. — de la justice, (*որ և՝ դատաւորութիւն*)։ 4 *Պաշտօնարան, պաշտօնատուն* ☞ (*ելեւմտա*)*րան* ։ Aller au —։ 5 *Պաշտօնէութիւն, պաշտօնեայք.* Le — donna sa démission։ 6 *Ձեռնարհեստ, արհեստ.* Exercer les plus vils —։ || — public, *Տէրութեան առենակալք՝ դատախազք* ։

Ministériel, elle, *ած. Պաշտօնի մը վերաբերեալ, պաշտօնային.* Une indignité —։ 2 *Նախարարական, պաշտօնէական.* Les agents —. Les fonctions —, (*պաշտօնէութիւն*)։ 3 *Պաշտօնէութեան կուսակից, պաշտօնէական.* Journal —, (*որ և՝ ար.* C'est un —)։

Ministériellement (*ll*), *մ. Պաշտօնէական ձեւով, պաշտօնէաբար* ։

Ministre, *ար. Նախարար, պաշտօնեայ.* Premier —, (*նախապաշտօնեայ.* պաշ վէքիլ). — d'Etat, (*անպաշտօն նախարարք*)։ 2 *Պաշտօնեայ* (*ուրիշ տէրութեան մը քով*), *պատգամաւոր †*։ 3 *Քարոզիչ* (*բողոքականաց*), (*որ և՝* — du saint Evangile, *Աւետարանի ատաքեալ*)։ 4 *Միջնորդ, գործիք, պաշտօնեայ.* Le — de ses charités. Ma main, — de ma volonté ։ || Les — du Seigneur, Les — saints, Les — de la religion, des autels, *Աստուծոյ պաշտօնեայք, քահանայք*։ [լիւյէն։

Minium (*օմ*), *ար. Սրիկոն.* սիւ

Minnesinger (*միննէզինկեր*), *ար. Սիրերգակ բանաստեղծ ԺԲ-ԺԴ. դարուց մէջ,* (*Գերմ.*), *մինսինկէր* ։

Minois, *ար. Կերպարանք, երես*։ 2 *Սիրուն դէմք*։ 3 *Սիրուն աղջիկ*։ [*սիկ* ։

Minon (*նօն*), *ար. Կատու, փիսի* ։

Minoratif, *ար. Մեղմ սրբագեղ* ։

Minorité, *էգ. Փոքրութիւն, անչափահասութիւն*։ 2 *Փոքրամասնութիւն, փոքրամասն* ։

Minot, ար. Հին չափ մը (39 լիտր 36) քառորդաքսեստ ✝ · [տաւրոս, գէշ.
Minotaure, ար. Մինովտաւրոս. մինո-
Minuit, ար. Միջագիշեր, կէս գիշեր։
Minuscule, ած. Մանր (գիր)։ ‖ էգ. Մանրատառ։
Minute, էգ. Րոպէ, վայրկեան Dans une —, (վայրկեանէ մը). Dans la —, (իսկոյն). Il est à la —, (ճշդապահ մէկն է)։ 2 Վաթսներորդ մաս, մանրամաս (բոլորակի աստիճաններու)։ 3 Մանր գիր։ 4 Առաջին ձեռք, նախագիծ, նախատիպակ. Faire la — d'une lettre։ 5 Բուն օրինակ դաշնագրութեան (նոտարի քով), բնագիր։ 6 Բուն օրինակ վճիռի (դիւանի մէջ), բնագիր։ 7 Առ. ետեղ՝ նախատիպակ ծրագիր։

Minuter, ն. Նախատիպակն հանել, (գրուածի մը), նախագծել։ 2 Խիստ բարակ գրել։ 3 Իսկոյն կատարելու վրայ մտածել, շուտ (նմանց մը) մտածել։
Minutie (սի), էգ. Չնչին բաներ, մնոտիք։
Minutieusement (սի), մ. Մանրակրկիտ կերպիւ, մանրակրկիտ ☞ (մանրա)խոյզ։
Minutieux, euse (սի), ած. Մանրախոյզ։ 2 Մանրակրկիտ (խնամ)։ [տկ.
Minyanthe (?), ար. Ջրառուոյտ,
Mioche, գ. Պզտի տղայ՝ աղջիկ, մուկ Գ. մկնակ Գ.
Mi-parti, e, ած. Կէսը (ճերմակ) կէսը (սև), երկմասնեայ։ 2 Երկուքի բաժնուած, կիսուակէս, կիսատեալ. Les avis sont —։ յգ. է.
Miquelet, ար. (Զինուորական) կողմնապետի Թիկնապահ, Սպ. 2 հ. ժ. Ցեղուզակ (Պիրենեան լերանց)։
Mirabelle, էգ. Դեղնագոյն մանր սալոր մը, միրապէլ։
Miracle, ար. Սքանչելիք, հրաշք. Crier —, Crier au —, (զարմա՜նք պոռալ). Cela se peut sans —, (տարկայ դիւրին է)։ 2 Զարմանալիք. Faire des —. Une vie pleine de —. L'éléphant est un — d'intelligence, (փիղը զարմանալի խելք մ'ունի)։ ‖ Faire —, Faire des —, Սքանչելի կերպիւ յաջողիլ։ 2 (Աղէկ) գործ տեսնել, հեգն.
‖ À —, մ. Խիստ լաւ, սքանչելապէս։
Miraculeusement, մ. Հրաշիւք։ 2 Հրաշապէս։
Miraculeux, euse, ած. Հրաշալի (ազատում)։ 2 Հիանալի, զարմանալի, հրաշալի, զարմանահրաշ։ 3 Սքանչելագործ, հրաշագործ (մարդ)։
Mirage, ար. Կրկներեւոյթ։ 2 Պատրանք, խաբ։ [լութացուց)։
Miramolin (?), ար. Ամիրապետ (Ա-
Mire, էգ. Նշանակոճակ ✝ ուղղակ ✝ (հրացանի ծայր). Prendre sa —, (նշան առնուլ). Point de —, (նպատակակէտ)։
Miré, ած. Ծերացած՝ անվտանգ (կինճ)։
Mirer, ն. Ուշադիր նայիլ։ 2 Լոյսին նայիլ (հաւկիթը)։ 3 Նշան առնուլ, ուղղել (նպատակի), (որ և տնխ.)։ 4 Աչքը տնկել (պաշտօնի մը)։ ‖ Se —, յ. Նայիլ (ջուրի՝ հայելիի մէջ)։ 2 Խիստ փայլուն կամ ջինջ լինիլ, մէջը իբր հայելի նայուիլ։ 3 Ինքզինք տեսնել՝ ճանչնալ։ 4 Նայելով պանծալ, հաւնիլ, պերճանալ (իր գործին վրայ). Se — dans։
Mirifique, ած. Արմանալի զարմանալի, հեգն. [երիտասարդ։
Mirliflore, ար. Պչրող՝ պճնասէր
Mirliton (?), ար. Սոխասրինգ. զամըռ տիւտիւք։ ‖ De —, Անշահ (ոտանաւոր), հետեւակ (քերթուած)։ [don։
Mirmidon (?), ար. Տ. **Myrmi-**
Mirobolant, e (?), ած. Հիանալի, խելք թռցնելիք։
Miroir, ար. Հայելի, հայլի. այնա. Présenter le —, (ճշմարտութիւնը բացէ ի բաց ըսել). Consulter le —, (հայլիի մէջ երեսը նայիլ)։ 2 Հայելի, փ. Ce parquet est un —, (այս տախտակամածը հայելիի նման կը փայլի). Le — des eaux, (մաքրափայլութիւն ջուրերու)։ 3 Օրինակ. Cet homme est un — de patience։ 4 Հայելեօք զարդարեալ փայտ, հայելի. Chasser au —. Prendre des alouettes au —։ 5 Մըրճանիշ ✝ (ծառի վրայ)։ 6 Տ. **Tableau**, 8։ ‖ — ardent, Այրեցիկ հայելի։
Miroitant, e (?), ած. Հայլիի նման ցոլացիկ։
Miroité, e, ած. Հայլիի նման։ 2 Պայծառափայլ ✝ (մազեր՝ ձիու)։

Miroitement, ա. Վէտ վէտ ցոլումն։ [‖ չ. Վէտ վէտ ցոլալ ։
Miroiter, չ. Հայլիի նման ըլլալ ։
Miroiterie, էգ. Հայլեվաճառութիւն ✝ ։ [յեյլավաճառ։
Miroitier, ա. Հայելագործ, հա-
Miroton (1), ա. Արդէն եփուած միս շերտերէ կերակուր մը, միրոդօն։
Mis, e, ած. Bien —, Լաւ հագուած։
Misaine, էգ. Առաջակայմ։ 2 Առաջակայմի առագաստ ։
Misanthrope (1), ա. Մարդատեաց ։ ‖ ած. Մարդատեցիկ, մարդատեաց։
Misanthropie (1), էգ. Մարդատեցութիւն ։ [դատեաց, մարդատեցիկ։
Misanthropique (1), ած. Մար-
Miscellanea, Miscellanées (2u-2l), ա. յգ. Ժողովածոյք, խառներկք։
Miscibilité (2u), էգ. Խառնականութիւն ։ [խառնելի ։
Miscible (2u), ած. Խառնական,
Mise, էգ. Դրուած ստակ, դրամ ✝ Doubler sa —. Retirer sa — ։ 2 Աճուրդի մէջ տրուած գին. Ma — a couvert la sienne. Faire une —, (աւելցնել)։ 3 Ընթացականութիւն, յարգունութիւն ✝ (դրամի) . Monnaie de —, (անցնող՝ յարգուն դրամ). Cet homme est de —, (բարեկիրթ մարդ է) . Une excuse de —, (տեղին յարմար չքմեղանք). Cette étoffe n'est plus de —, (այս լաթս ալ չհագնուիր)։ 4 Հագուածք. Avoir une — décente, (վայելուչ հագուիլ)։ ‖ — hors, Առաջէն ծախք։ | — à prix, Գին խօսիլը՝ յայտնելը ։ | — à l'eau, Ծովը ձգելը (նաւ) ։ | — en liberté, Ազատ արձակելը, ազատ ձգելը։ | — en accusation, Ամբաստանքի տակ ձգելը, ամբաստանութիւն ✝ | — en possession, Տէր ըլլալը ։ | — en vente, Ծախու հանելը։ | — en œuvre, Բանի բերելը՝ գործածելը (նիւթ մը)։ | — en demeure, Հրաւէր (բան մ'ընելու)։ | — en scène, Ներկայացման մը պատրաստութիւնք, հանդէս ✝ | — en pages, Երեսները՝ թերթերը կազմելը, ալ.
Misérable, ած. Հէք, խեղճ, խըղճալի, ողորմ, թշուառ, ողորմելի ։ 2 Փանաքի, խեղճուկրակ, խեղճողորմելի, խեղճ. Un auteur —. Il a fait un discours —։ 3 Անարգ, ապիրատ, թշուառական. Il faut être bien — pour faire une telle action ։ ‖ է. Խղճալի, ողորմելի . C'est un —, (վատշուէր մէկն է). C'est une —, (անպիտան կին մ'է, անառակուհի մ'է) ։
Misérablement, մ. Խղճալի կերպով, խեղճօրէն (ապրիլ)։ 2 Չարաչար (մեռնիլ)։ 3 Անշահ՝ խեղճօրէն (գրել)։
Misère, էգ. Հիքութիւն, խեղճութիւն, թշուառութիւն։ 2 Ձախորդութիւն՝ գէշութիւն (ժամանակի) ։ 3 Ոչնչութիւն՝ խեղճութիւն (մարդու)։ 4 Զրկանքութիւն, խեղճութիւն. Grande —. Tomber dans la —. Il est mort de faim et de —. Mal de —, (Թշուառամեռ ✝ էգ.)։ 5 Նեղութիւն, խեղճութիւն. C'est une grande — que les procès. Faire des —. (նեղութիւն տալ)։ 6 Բամբասանք, գէշ խօսքեր. Il a dit toutes sortes de — de vous ։ 7 Փոքրոգի՝ խեղճ բան . Quelle — de s'offenser de...! 8 Փուճ՝ ոչինչ բան . Il s'est fâché pour une —։ 9 Խեղճ՝ ոչինչ բան. Il a volé cent francs, c'est une —. Pour une — de cinq francs, (հինգ ֆրանքի համար միայն) ։ ‖ La —, Աղքատք, Թշուառք ։
Miséréré, ա. Ողորմեա ինձ. Աստուած։ 2 Աղեգարձութիւն, էգ. յգ. —s ։
Miséricorde, էգ. Ողորմութիւն, գթութիւն։ 2 Թողութիւն. Faire —. Obtenir la — du prince. Être, se remettre à la — de qn. (մէկու գթութեան յանձնուիլ) . Crier —, (ո՜ւ պօռալ։ 2 Տէր ողորմեա պօռալ)։ 3 Աշխարհամատրան կիւրակէ, Կանաչ կիւրակէ ։ 4 Գզտի դաշոյն (հին ասպետաց)։ ‖ Sans —, Առանց ներելու ։ 2 Անողորմ (մարդ)։ | De —, Մայր (խարիսխ)։ ‖ ձյ. Ողորմած Աստուած, Տէր ողորմեա. À l'aide; —! (գութ ունեցէք, հասէք) ։
Miséricordieusement, մ. Գթով, ողորմութեամբ ։
Miséricordieux, euse, ած. Բարեգութ, ողորմած ։ ‖ ա. Ողորմած ։
Miss էգ. Օրիորդ, Անկ.
Missel (1u), ա. Խորհրդատետր.

Mission, էֆ. Մէկու տրուած պաշտօն՝ իշխանութիւն երթալ բան մ՚ընելու, առաքում, պատգամաւորութիւն. Recevoir une —. Agir sans —, (առանց իշխանութիւն առած ըլլալու՝ առանց պաշտօնի գործել). Aller en —, (պատգամաւոր երթալ)։ 2 Պաշտօն (դարու մը)։ 3 Առաքելութիւն. Il a demandé la — de son supérieur. La — des apôtres, (առաքելոց պաշտօն)։ 4 Առաքեալք, քարոզիչք. La — de la Chine. On envoya une — dans les Indes. — qui fait de grandes conversions։ 5 Քարոզիչներու ճառեր՝ քարոզներ. François Xavier est célèbre par ses — au Japon. La — a duré deux mois. Faire la — dans une ville. Pères de la Mission, (Քարոզիչ Հայրք). Prêtres des Missions étrangères, (ի Հնդիկս Քարոզիչ Քահանայք)։ 6 Քարոզիչ Հայրց վանատուն, հ. Aller à la —. Être en retraite à la —։ 7 Քարոզիչներէ կրթուած ժողովրդոց կեդրոն՝ կայան։

Missionnaire (օնէռ), տր. Քարոզիչ, (որ և ֆ.)։ [|| էֆ. Նամակ, գիր։

Missive (իվ), ած. Յղելի (նամակ)։

Mistigri, տր. Կատու, փիսիկ, ռ. 2 Առուայտի մանչ, (որ և՝ **Misti**), թա-պաքի պաճաղը։ [հով։

Mistral, տր. Հիւսիս-արեւմտեայ

Mitaine, էֆ. Կիսաձեռնոց։ || յֆ. Զգուշութիւն, ռ.

Mite, էֆ. Որդ (պանիրի), ուտիճ (զգեստի)։ 2 Ոջիլ (Թռչունի)։

Mithra, տր. Միհր աստուած, միհր։

Mithridate, տր. Միհրդատեան անդեղայ, միթռիտատ. Vendeur de —, (խաբեբայ բժիշկ։ 2 Մեծ մեծ խոստացող)։

Mitigation, էֆ. Մեղմում, ամոքում։

Mitiger, ն. Թեթեւցնել, մեղմել, ամոքել։ [պիլէֆլիֆ։ 2 (Հացի) միջուկ։

Miton (՞), տր. (Կանանց) դաստապան.

Mitonner (տոն), չ. Կտիկ կտիկ եփիլ. La soupe —։ || ն. Կտիկ կտիկ եփել։ 2 Գրաւել մէկու միտք, կամաց կամաց եփել, ֆ. 3 Մեղմով պատրաստել, եփել (գործ)։ 4 Փնքշել, զգուել։ || Se —, ձ. Կամաց կամաց եփիլ, (որ և ֆ.)։ 2 Գրգիլ ու զգուիլ։

Mitoyen, enne (դուայ), ած. Մէջտեղը բռնող. մէջտեղի, միջին ☞ միջն-(որմ)։ 2 Միջին (կարծիք՝ վիճակ)։

Mitoyenneté (դուա-տն), էֆ. Մէջտեղը ըլլալը, միջնութիւն †։

Mitraillade (ռայյ), էֆ. Գնդացնութիւն † գնդածարութիւն †։

Mitraille (ռայյ), էֆ. Թնդանօթ լեցնելու գնդակք և երկաթի կտորք, քարտիճ։ 2 Հին Երկաթեղէնք, պղնձի կտորուանք, հ. Պղինձ դրամիկք։

Mitrailler (ռայյէէ), չ. Քարտիճայի Թնդանօթ արձակել, գնդածարել † || ն. Գնդածարել † (Թշնամին)։

Mitrailleur (ռայյէօր), տր. Ժողովրդեան գնդածար † || —euse, էֆ. Թնդանօթ մը, գնդածար † գնդացան †։

Mitre, էֆ. Թագ՝ խոյր՝ (եպիսկոպոսի), միթր։ 2 Պապական իշխանութիւն։ 3 հ. ժ. Դլխաղիր մը, միթր։ [րաւոր։

Mitré, e, ած. Խուրաւոր, միթ-

Mitron (՞), տր. Հացթուխի մանչ։ 2 Թղթախոյր † Թղթամիթր †։

Mixte, ած. Խառն։ 2 Խառնուած, խառնուածոյ, խառն։ || տր. Խառն մարմին, գ.

Mixtiligne (՞), ած. Խառնագիծ, ե-

Mixtion (դիօն), էֆ. Խառնուած՝ խառնում (դեղոց)։ 2 Խառնուրդ։

Mixtionner (դի-տն), ն. Բան խառնել (գինիի մէջ)։ [նաղեղ։

Mixture, էֆ. Խառնուրդ։ 2 Խառ-

Mnémonique, ած. Յիշողական (արուեստ)։ || էֆ. Յիշագիտութիւն, մնեմոնութիւն։ [մնեմոսին, դէց.

Mnémosyne (զ), էֆ. Յուշանոյշ†

Mnémotechnie (ֆ), էֆ. Տ. **Mnémonique,** էֆ.

Mnémotechnique (ֆ), ած. Տ. **Mnémonique,** ած.

Mobile, ած. Շարժական, շարժուն։ 2 Շարժական (տօներ)։ 3 Փոփոխական, անհաստատ, յեղյեղուն † (դէմք), փոփոխուն † (բնութիւն)։ || տր. Շարժիչ։ 2 Դրդիչ, շարժիչ, մղիչ, շարժառիթ (բանի մը)։ || Un —, Շարժեալ մարմին մը։ 2 Շարժուն պարեկապան։ || La —, էֆ. Շարժուն պարեկապանք։ [ընչից։

Mobiliaire (էռ), ած. Շարժուն

Mobilier, ière, ած. Շարժուն ընչից, շարժագոյից. Société générale de crédit —, (շարժուն արժէքից վարկատուն †)։ 2 Շարժական (գոյք մատանցուԹեան մը)։ 3 Շարժագոյից վրայ (իրաւունք)։ || ար. Կարասիք. Un beau —։ 2 Շարժուն ինչք, շարժագոյք։ || ար. Կարասիք. Un beau —։

Mobilisable, ած. Շարժականելի†։

Mobilisation, էգ. Զօրքը շարժուն վիճակի մէջ դնելը, շարժականում † 2 Շարժականում † (կայուն ընչից)։

Mobiliser, ն. Շարժուն վիճակի մէջ դնել, շարժականել † (զօրքեր)։ 2 Շարժականել † (անշարժ ինչք)։

Mobilité, էգ. ՇարժականուԹիւն։ 2 Հաղորդուած շարժում։ 3 ՓոփոխականուԹիւն (գործոց), յեղականուԹիւն † (դէմքի)։

Modal, e, ած. Եղանակական, ձեւ. և էր. 2 Կերպաւորական † (խազեր)։ յգ. —aux։ || էգ. Սահմանափակիչ խօսք, (որ և՝ Proposition —)։

Modalité, էգ. Հանգամանք, որպիսուԹիւն, եղանակաւորուԹիւն, ձեւ.

Mode, ար. Պայման, օրինակ, կերպ, եղանակ։ 2 Պայման, կերպաւորուԹիւն † ձեւ. 3 Եղանակ, ք. 4 (Զայնական) կերպաւորուԹիւն † տարազ † էր. — majeur։ || էգ. Հաճոյք, քիմք, կերպ, եղանակ. Chacun vit à sa —. À la vieille —, (հին ժամանակներու նման)։ 2 ՆորաձեւուԹիւն, նորելք, նորոյԹ † նորաձեւք †. Nouvelle —. Un habit à la —, (նորելուկ հագուստ). Hors de —, (ձեւն անցած, ձեւազանցիկ †)։ || À la —, Օրուան նորելուկն եղած։ 2 Փնտռուած, պատիւներ գտած (մարդ)։ | À la — de, Ըստ սովորուԹեան (Իտալիոյ)։ | Oncle, ante à la — de Bretagne, Հօր կամ մօր քուն զարմիկ՝ քուն զարմուհի։ | Neveu, Nièce à la — de Bretagne, Քուն զարմիկի՝ քուն զարմուհւոյ տղայ՝ աղջիկ։ || յգ. Նորաձեւ զլխազարդք և փեղոյրք կանանց, նորելք, նորանորք †։

Modelage, ար. Կաղապարում։

Modèle, ար. Յարացոյց, օրինակ։ 2 (Նկարելու համար) իբր օրինակ կեցող անձ, պատկերացու †Faire le métier de —. Fait comme un —, (քաջեկազմ)։ 3 Օրինակ, կաղապար, զալըպ։ 4 Նախատիպ, օրինակ, տիպար, ք. C'est un —, (տիպար մէկն է)։

Modeler, ն. Օրինակը՝ կաղապարը հանել, կաղապարել, (որ և ձեւ.)։ 2 Դուրսի ձեւը տալ. L'Océan a contribué à — le globe։ 3 Նմանցնել, յարմարցնել, ձեւել. — sur։ || Se —, չ. Օրինակ առնուլ, ձեւուիլ։

Modeleur, ար. Կաղապար (զալըպ) հանող, կաղապարիչ։

Modénature, էէ. Պատկազդէսքի նկարագիր և համեմատուԹիւն, կաղապարանք † ֆ. [փաւորականուԹիւն։

Modérantisme (Դ-ս), ար. Չա-

Modérateur, trice, գ. Ուղղիչ, վարիչ։ 2 Ծայրայեղ կարծիքներն մեղմացնող, չափաւորիչ։ || ար. Կանոնիչ սարուած, կանոնիչ. Lampe à —։

Modération, էգ. ԶգօնուԹիւն, չափ, չափաւորուԹիւն։ 2 Մեղմացում (պատժի), ԹեԹեւացում՝ չափաւորում (հարկերու)։

Modéré, e, ած. Զգօն, զգաստ, չափաւոր։ 2 Չափաւոր (տաք)։ 3 Չափաւորական (կուսակցուԹիւն)։ || Un —, ար. Չափաւորական։ [ւորուԹեամբ։

Modérément, մ. Չափով, չափա-

Modérer, ն. Չափ դնել, չափաւորել։ 2 Մեղմացնել, ԹեԹեւցնել, պակսեցնել։ || Se —, չ. Ինքզինք բռնել, չափը պահել։ 2 Պակսիլ՝ իջնալ (ցուրտի)։ 3 Չափաւորուիլ (եռանդի)։

Moderne, ած. Այժմու, արդի։ 2 Նոր (պատկեր)։ || ար. Հիմակուան մարդ. Les —, (արդիք)։ 2 Հիմակուան բան։ || À la —, մ. Այժմու՝ նոր ձեւով։

Modernement, մ. Արդի եղանակաւ։ [դել (շէնք), նորացնել †։

Moderner, ն. Արդի ձեւով նորո-

Moderniser, ն. Նոր դրոշմ՝ նոր նկարագիր մը տալ, նորացնել †։

Modeste, ած. Համեստ, չափաւոր. Prix —. — dans sa dépense. Former des vœux —։ 2 Անշուք, պարզ, համեստ. Avoir une table —. Faire une dépense —։ 3 Համեստ. Un refus —. Un homme — ne parle point

de soi, (որ և ար. Faire le —)։ 4 Անմօթզած, պարկեշտ, համեստ. Une femme —. Un langage —։

Modestement, մ. Զափաւորութեամբ (ապրիլ), համեստութեամբ (խօսիլ)։

Modestie, էգ. Զափաւորութիւն. La — dans la dépense։ 2 Համեստութիւն։ 3 Պատկառանք, պարկեշտութիւն. Mettez dans vos discours un peu de —։ 4 Պարկեշտ կեցուածք։

Modicité, էգ. Քիչութիւն, նուազութիւն։ [փոփոխակ †։

Modificateur, ար. Փոփոխիչ,

Modificatif, ive, ած. Փոփոխիչ, եղանակաւորիչ (բառ)։

Modification, էգ. Փոփոխում, փոփոխոյթ † 2 Եղանակաւորում, փոփոխում, +.

Modifier, ն. Փոփոխութիւն մը տալ, կերպ մ'ընել, փոփոխել։ 2 Եղանակաւորել, +. 3 Բարեփոխել, փոփոխել. — un projet de loi. — le plan d'une maison։ 4 Մեղմել, չափաւորել. — une peine, une amende։

Modillon (մոտիյօն), ար. Պսակաքարի տակ մայթ, ընդքուեայ † մայթ։

Modique, ած. Պզտի, դոյզն։

Modiquement, մ. Դոյզն կերպիւ, դուզնաքար։

Modiste, գ. ի. մ. Նորաձեւերի բանուոր։ 2 ի. մ. Նորաձեւութեանց վաճառական։ || էգ. Փեղոյրազարդուհի † (կանանց)։ [բում †։

Modulation, էգ. Եղանակաւո-

Module, ար. Համեմատութեանց չափ, չափարան, Ճ. 2 Զափող գործի, չափ. Le mètre est le — des longueurs։ 3 Տրամագիծ (դրամի)։

Moduler, ն. Նուագել, գեղգեղել, բնաբ. (որ և չ.)։ 2 Եղանակաւորել † էզ. (որ և չ.)։ 3 Եղանակաւորել (խօսքերը)։

Moelle (մուալ'), էգ. Ծուծ (ոսկրի). — d'une plante, (սրտուկ, փորոտի, սօթ †)։ 2 Լաւ կտոր՝ լաւագոյն մասը, ուղուծուծ (գրքի մը)։ || — épinière, Ողնածուծ։

Moelleusement (մուալեօ), մ. Փափուկ ու ազդու, փափկազդու †։

Moelleux, euse (մուալէօ). ած. Ուղղալից, ծուծալից † 2 Բաղցր ու զօրեղ (գինի)։ 3 Լեցուն ու կակուղ (պատառ)։ 4 Անոյշ ու լեցուն (ձայն)։ 5 Պայծառ ու անոյշ (գոյն)։ 6 Բաղցրամեղմ † (ոճ՝ վրձին)։ || ար. Լայնազիծ փափկականութիւն † (արուեստից մէջ)։

Moellon (մուալօն), ար. Ճերմակ ու կակուղ որմաքար, փոքրաքար † 2 Փոքրաքարէ պատ։

Mœuf, ար. Եղանակ (բայերու); հ.

Mœurs (մէօռ), էգ. յգ. Կենցաղ, վարք, բարք. Réformer les —. Rigide dans ses —, (խստակրօն). Bonnes —, (ընտիր՝ բարեկիր վարք)։ 2 Ընտիր բարք, ածխ. Avoir des —. Homme sans —, (յոռի բարոյից տէր մէկը)։ 3 Սովորոյթք, ունակութիւնք, բարք. Autres temps, autres —. Les —, plus que les lois, font et caractérisent une nation։ 4 Յօժարութիւնք, բերմունք. Chaque âge a ses plaisirs, son esprit et ses —։ 5 Բնական բերմունք, բնութիւնք (անասնոց)։ 6 Բարք (ազգի՝ ժամանակի՝ անձանց)։ 7 Սովորութիւնք, տարազ, բարք (տեղերու՝ տարբեր ժամանակներու), նկ. 8 Բարք, հո.

Mofette, էգ. Անշնչելի կազ, հ. փ. — atmosphérique, (անկենդան կազ). — inflammable, (գործակազ† բռնկուկ†)։ 2 Ժանտերէ † (որ և՝ **Moufette**)։

Mohatra (ադ), ած. Վաշխառական † (դաշնագիր), հ.

Moi, դեր. Ես։ 2 Զիս. Menez-moi։ 3 Ինձ. Dites- —։ || De —, Ինձմէ։ 2 Իմ վրաս։ 3 Իմ. En mémoire de —։ | —-même, Ես ինքս եմ։ | À moi, Ինձի։ 2 Իմ։ 3 Եկէք, հասէք։ ☞ ե. գ. հ. Faites-moi taire ces gens-là. Prends-moi le bon parti։ || ար. Անձ, ես. Renoncer à son —. Le non-—, (արտաքին աշխարհ, առարկայ)։ 2 Իր բաներուն յարում, եսլ. Le — est haïssable։

Moignon (մօնյօն), ար. Անացորդ (անդամի մը), կոճղ։ 2 Կտրուած ճիւղի մնացորդ, կոճղ։ [բեղեան, ածբք.

Moinaille, էգ. Վանականք, ա-

Moindre (մուէնտր), ած. Աւելի պզտի. աւելի քիչ, փոքրագոյն, նուազագոյն. En

— nombre, (աւելի քիչուոր) ։ 2 Վար, պակաս. Ils étaient plus que rois, ils sont — qu'esclaves ։ 3 Նուազ լաւ, վատ. Ce vin-là est — que l'autre։ 4 Ամենէ պզտի, ամենապզտի. Au — signe. Le — bruit, (կռինչ մը). C'est le — de mes soucis, (ամենեւին հոգս չէ). Il ne m'a pas dit le — mot, (ամենեւին բան մը չըսաւ ինծ) ։ || ք. Le —, La —, Ամենէ պզտիկը, յետինը։ || տր. Le —, Ամենէ քիչը, նուազագոյնը ։

Moine, տր. Վանական, միայնակ, աբեղայ ։ 2 Անկողնի ջեռուցակ † մոնոզոն։ || — bourru, Անհամբոյր մարդ ։ 2 հ. մ. Ոգի, ուրուական, ճիւաղ ։

Moineau (նօ), տր. Ճնճղուկ (սէր. չէ գուշու). — franc, (ընտանի ճընճղուկ) ։ 2 Բժանկին մարտկոցիկ, բժամարտկոց † ։

Moinerie, էգ. Վանականք, աբեղեան, անրգ. 2 Աբեղեան ոգի՝ բնութիւն, աբեղականութիւն † 3 Աբեղանոց։

Moinesse, էգ. Միանձնուհի, աբեղուհի † անգ.

Moinillon (մւյլեօն), տր. Պզտի կամ աննշան աբեղայ, աբեղակ † ։

Moins, մ. Ոչ այնքան, պակաս, նուազ. Il est — instruit que son frère, (եղբօրը չափ ուսեալ չէ). Votre frère est — spirituel qu'il n'est instruit, (եղբայրդ խելքէ աւելի ուսմունք ունի). Sa famille est — nombreuse que la vôtre, (իր ընտանիքը քու կինէդ քիչուոր է). Parlez — haut, (աւելի ցած խօսէ). Soyez un peu — en colère, (այնքան բարկութեան մի ելլեր). La mort est — funeste que.. (ոչ այնքան աղէտալի է մահը, որքան...) ։ 2 Ամենէ քիչ. Nous demandons au ciel ce qu'il nous faut le — ։ || — que jamais, Ամենեւին։ | Le — du monde, Ամենեւին (չըլլաց)։ | En — de, Dans — de, (Մէկ ժամէ) աւելի քիչ միջոցի մէջ։ | En — de rien, ի բթթել ական ։ Être en —, Պակսիլ։ | Encore —, Որքան աւելի, թող թէ, ուր մնաց ։ | C'est — que rien, Ամենաոչինչ բան մ'է ։ 2 Զրօ մ'է։ | Ne.... pas —, n'en.... pas —, Սակայն և այնպէս, դարձեալ, սակայն. Je suis souffrant, mais je n'en irai pas moins à la cérémonie ։ | Moins.... plus.... Որքան քիչ.... այնքան աւելի. Moins vous en direz, plus il en fera ։ | Moins.... moins.... Որքան քիչ.... այնքան աւելի քիչ.... Moins on travaille, moins on veut travailler ։ || տր. Նուազագոյն մաս, նուազը. Le plus et le — ։ 2 Ամենաքիչը. Le — qu'on puisse faire ։ 3 Բարձման նշան գծիկ (—), նուազ, չտք. A — B. 4 Գծիկ (—), րդ. || Ա —, Աւելի աժան ։ 2 Աւելի քիչ աշխատանքով։ 3 Աւելի պզտի պատճառով. La tête tourne à — ։ || Pas le — du monde. Ամենեւին։ | À — de, նխ. (Տաս ֆրանքէ) պակասի ։ 2 Բայց եթէ, միայն թէ, (որ և՝ Ա — que de). Tout est perdu, à — d'un prompt remède, (ամէն ինչ կորսուած է եթէ շուտ դարման չտարուի) ։ || À — que, շ. Եթէ ոչ, բայց եթէ, միայն թէ. Il n'en fera rien, à — que vous ne lui parliez, (եթէ չխօսիս՝ բան չպիտի ընէ) ։ | Au —, շ. Գոնէ, գէթ, (որ և՝ Tout au —. Pour le —, A tout le —)։ 2 Ամէն բանէ աւելի, մանաւանդ։ 3 Առ նուազն։ | Du —, շ. Առով մէկտեղ, սակայն։ || De —, մ. Պակաս. Pour qch. de —, (աւելի աժան, աւելի պակասի)։

Moire, էգ. Պաստառի վէտ վէտ տեսք մը տալը, վէտվիտում † 2 Փայլփլուն՝ վէտ վէտ պաստառ, վիտակ. — antique, (լայնալի † վիտակ) ։ 3 (Փոքր Ասիոյ) այծեմազէ պաստառ, այծապաստառ † ։

Moirer, ն. Վէտ վէտ ու փայլփլուն ընել (պաստառ), ալեզործել † վէտվիտել † ։

Mois, տր. Ամիս ։ 2 Ամսական. Les — d'une nourrice ։ || յ+. Ամսական, ամսաթիւն ։

Moise, էգ. Տան տապաձքը բռնող տափակ գերանք, պահանգ։ (պահանգել †)։

Moiser, ն. Պահանգներով բռնել.

Moisi, e (զ), ած. Բորբոսած, մգլոտած, մգլած ։ || տր. Մգլած, բորբոս ։ 2 Մգլոտութիւն, բորբոս ։

Moisir (զ), ն. Մգլոտել, բորբոսել։ ‖ չ. Մգլիլ, բորբոսիլ, (որ և՝ Se —, ց.)։

Moisissure (զ-ա), էգ. Մգլոտու-
թիւն, բորբոս. ֆիւճ։ 2 Մգլած մաս, մըգ-
լած ։ [րունակք (ամմա տալը)։

Moissine, էգ. Ուռճազարդ բա-

Moisson (ս-ն), էգ. Հնձելը, հունձք.
պիչին։ 2 Հունձքի ժամանակ, հունձք։ 3 Քաղուած արմտիք, հունձք ։ 4 Տարի, հունձք. Depuis trois — ։ 5 Հունձք, փ. 6 Հոգիներու դարձ, հունձք, Ս. Գ.

Moissonner (ս-1n), ն. Քաղել, հնձել, (որ և փ.)։ 2 Կոտորել, հնձել. Le fer a — tout ։

Moissonneur, euse (ս-1n), գ. կթող, հնձող, արտուճ ։ ‖ էգ. Հնձող մեքենայ, հնձակ ✝ ։

Moite, ած. Խոնաւկեկ, Թացկեկ ։

Moiteur, էգ. Թացկեկ լինելը, տամ-
կութիւն ։

Moitié, էգ. Կիսամաս, կէս. La plus belle — du genre humain, (գեղե-
ցիկ սեռը)։ 2 Կին, կողակից. Comment se porte votre —? ‖ — de la vie, — de moi-même, Աչքիս լոյսը, հոգ-
ւոյս ճրագը ։ ‖ մ. Կէս ։ | À —, մ. Կէս (ճամբան)։ 2 Կիսով չափ, կիսովի ☞ կի-
սա(կործան)։ 3 Բերքերը կիսելով. Louer une terre à — fruits. Prendre des terres à — ։ ‖ Être, Se mettre de —, Կէս առ կէս ընկեր լինիլ ։ 2 Մասնա-
կցիլ։ ‖ De —, De la —, մ. Յոյժ. Le plus sûr de la —, (ապահովագոյնը) ։

Moka, ար. Մոքայի խահուէ, մոքա ։

Mol, Molle, ած. Տ. **Mou** ։

Molaire (էռ), էգ. յփ. Լեստտա-
մունք, աղօրիք, (որ և՝ Dents —)։

Môle (մօլ), ար. Պատ՝ ամբարտակ (նաւահանգստի) ։ 2 Նաւահանգիստ, հ. ‖ էգ. Անկերպարան զանգուած արգանդի մէջ, մօլակ ✝ ։ [կան (ձգողութիւն) ։

Moléculaire (էռ), ած. Մասնկա-

Molécule, էգ. Մարմնոյ մ'ամենա-
պզտի մաս, մասնիկ, մասնեակ ✝ ։

Molène (լէն), էգ. Խռնդատ, տկ.
սըդըր գուլրուղու ։ [չըկուժ ։

Molestation, էգ. Նեղացնելը, չար-

Molester, ն. Նեղել, նեղացնել, չարչրկել ։

Molette, էգ. Ներկ ճզմող քար, լեծ-
սան, տրորան ✝ 2 Խթանիւ ✝ (կօշկի), մահմուզ երլտրգը ։ [նութիւն ։

Molinisme (ս), ար. Մոլինակա-

Mollasse (1l), ած. Թոյլ, Թուլիկ ✝ Թուլամեղկ ✝ 2 Թուլամիս ✝ (մարդ) ։

Mollement (1l), մ. Թոյլ կերպիւ մը, Թուլակի ։ 2 Գեղեցիկ անփութու-
թեամբ, Թուլակի (օրուիլ), (որ և փ.) ։ 3 Մեղկօրէն (ապրիլ) ։ 4 Հանդարտիկ (հո-
սիլ) ։

Mollesse (1l), էգ. Կակղութիւն, Թուլութիւն։ 2 Մեղմութիւն՝ կակղութիւն (օդի) ։ 3 Քաղցրութիւն (լեզուի մը) ։ 4 Գեղեցիկ Թուլութիւն (գծուածքի մէջ՝ պարի շարժումներու մէջ) ։ 5 Թուլու-
թիւն (ոճի՝ վրձինի)։ 6 Մեղկութիւն, Թու-
լամորթութիւն, Թուլութիւն, փ. 7 Չա-
փազանց ներողամտութիւն, Թուլութիւն (հօր)։ 8 Կնատութիւն, մեղկութիւն. La — asiatique ։

Mollet, ette (1l), ած. Թուլկեկ ։ 2 Կակուղիկ (անկողին) ։ 3 Թերխորով՝ Թոյլ (հաւկիթ)։ ‖ ար. Բումբ, դնդղուց Գ. պալտըր ։

Mollifier (1l), ն. Կակղել, բժ.

Mollir (1l), չ. Թուլնալ, կակղիլ։ 2 Տկարանալ Թուլնալ. Les plus hardis —։ 3 Գայթոտ՝ Թուլապուն ✝ լինիլ (ձիու) ։ [կակղամորթ, կ.

Mollusque (1l), ար. Թուլամորթ,

Molosse, ար. (Ըստ Նախնեաց) հօտերու պահապան շուն, մոլոս ։ 2 Պա-
հապան շուն, մոլոս, բնս. [կը, ապանդ։

Moly, ար. Հոմերոսի յիշած մէկ տունկ-

Molybdène, ար. Ծերմակ մետաղ մը, կապարարծաթ ։ [լակոտ Գ.

Môme (մօմ), ար. Պզտի մանուկ,

Moment (ն), ար. Ժամ, պահ, վայր-
կեան. En ce —. Compter les —. Les derniers —, (կենաց վերջին ժա-
մերը, օրհաս). Il a de bons —, (լաւ ժամեր ունի)։ 2 Առիթ, յարմար՝ բարե-
պատեհ ժամ. Un bon. Un mauvais —. Profiter du —. Le — fut man-
qué։ 3 Ժամ, ժամանակ. Chacun a ses — de folie. Il n'a pas un — à soi, (իր ժամանակին տէրը չէ)։ 4 Կէտ, մէտ, Ֆզ. ‖ Un —, Պահ մը։ 2 Պահ մ'սպասէ ։

| En un —, Վայրկեանի մը մէջ։ | Dans un —, Պահէ մը, շուտով։ | Dans le —, Շուտով մը։ | À ce —, Այն ատենը։ | Dès ce —, Այն ատենէն։ | À tout —, À chaque —, Ամէն ատեն, անդուլ, շարունակ։ | Pour le —, Առ այժմ, հիմակուհիմայ։ 2 Առ ժամն։ | De — en —, Վայրկեան առ վայրկեան։ 2 Անընդհատ, շարունակ։ || Au — de, նխ. (Երթալու) կէտին՝ ժամուն։ || Au —, Dans le — où կամ que, շ. Երբոր, (ըրած) ատենս, (ըրած) ժամուս, (բանալ)ուս։ | Du — que, շ. Քանի որ, (ճանչնալէս) ի վեր։ 2 Որովհետեւ, ըստ որում։ | Depuis le — que, Ցորմէհետէ։

Momentané, e (՚), ած. Վաղանցուկ, վայրկենական։

Momentanément (՚), մ. Վայրկեան մը միայն, խիստ քիչ ատեն։ 2 Առժամանակեայ։

Momerie, էգ. Ծաղրալից սովորութիւն, միմոսութիւն † 2 Կեղծիք, ձեւացում, միմոսութիւն † 3 Խեղկատակութիւն։ 4 Դիմակաւորութիւն, հ.

Momie, էգ. Հին Եգիպտացիներէ զմռսուած մարմին, մոմիա. C'est une —, (չորցած սեւ մէկն է, մոմիա կը նմանի)։ 2 Անհոգ ու չպիտոյ մարդ, ատոկած, կորած, ը.

Momification, էգ. Դիակի մը մոմիա դառնալը, մոմիացում † 2 Սաստիկ նիհարում, մոմիացում †։

Momifier, ն. Մոմիա ընել (դիակ մը). մոմիայել † || Se —, ձ. Սաստիկ նիհարնալ, մոմիա դառնալ։

Momon (՚), որ. Դիմակաւորութիւն։ 2 Դիմակաւորաց կաքաւ մը, մոմոն։

Momus (իւս), որ. Ծիծաղի եւ երգոց աստուած, միմոս։ [ոպաց. ած. Խմ։

Mon (՚), որ. (էգ. **Ma**. յգ. **Mes**),

Monacaille, էգ. Տ. **Moinaille**։

Monacal, e, ած. Վանական, աբեղայական. Habit —, (սքեմ)։ յգ. **—aux**։

Monacalement, մ. Վանականօրէն։

Monachisme (ս), որ. Աբեղայութիւն, վանականութիւն։

Monade, էգ. Մենաւոր (ըստ Պիւթագորեանց եւ ըստ Լէյպնիցի)։ 2 Միակ (Սիւ)։ 3 Կիտակերպ ճճիք, կիտաճճիք †։ [(տունկ)։

Monadelphe, ած. Խմբորձայ †

Monadisme (ս), որ. Մենատարրութիւն †։ [(տունկ)։

Monandre (նանդ), ած. Միորձայ

Monarchie, էգ. Միահեծան իշխանութիւն, միապետութիւն։

Monarchien (՚), որ. Միապետական † (Ֆր. 1791)։

Monarchique, ած. Միապետական։ || որ. Le —, Միապետութիւնը։

Monarchiquement, մ. Միապետօրէն։ [կան։

Monarchiste, որ. Միապետա-

Monarque, որ. Միապետութեան մը գլուխ, միապետ։ 2 Թագաւոր, ք.

Monastère, որ. Վանք, մենանոց, մենաստան †։ ,—, (միանձնութիւն)։

Monastique, ած. Վանական. Vie

Monaut (նօ), ած. Մէկ ականջով, միականջ †։

Monceau (՚.սօ), որ. Բլրաձեւ կոյտ, շեղջ, կուտակ. — de gerbes, (դարիզ). Des — de morts, (դէզ դէզ դիակք)։ յգ. **—x**։

Mondain, e (՚.՚), ած. Երկրաւոր, աշխարհային։ 2 Գետնաքարշ, կենցաղասէր, աշխարհասէր։ 3 Զուարճասէր (կին)։ || գ. Աշխարհասէր։ 2 Զուարճասէր։

Mondainement (՚), մ. Սնոտիասէր՝ աշխարհասիրի կերպիւ։

Mondanité (՚), էգ. Աշխարհի սէր, աշխարհասիրութիւն։

Monde (՚), ած. Մաքուր, սուրբ (անասուն), Ս. Գ. || որ. Աշխարհ. Se créer un —, (մտքի աշխարհ մ'ստեղծել). De quel — venez-vous? (դու այս աշխարհէ չես)։ 2 Երկիրներ, ընկերութիւն, աշխարհ. Le — grec. Le — chrétien. Le — savant, Le — des lettres, (գիտունք, գրագէտք)։ 3 Մարդեր, մարդիկ. Le —. Connaître le —. Il y avait peu de —. Il a amené beaucoup de — avec lui, (հետը մեծ բազմութիւն բերաւ). Connaître son —, (գիտնալ մարդը ճանչնալ. նաեւ՝ իր չափը ճանչնալ)։ 4 Այցելու, հիւր, մարդիկ. Avoir du —. Recevoir du —. N'entrez

pas, il y a du — dans son cabinet. (մի մտներ, իր սենեակը մարդ կայ)։ 5 Ծառայք, ծառաներ. Congédier tout son —։ 6 Հրամանի տակ մարդիկ, մարդիկ. Ce capitaine a son — avec lui։ 7 Ընտանիք. Tout mon — vous fait ses compliments. (բոլոր իմիններս կը բարեւեն զձեզ)։ 8 Նաւաստք. Tout le — sur le pont ! 9 (Մարդկան) ընկերութիւն, աշխարհ. L'usage du —. Être du —. Faire parler de soi dans le —. Aller dans le —, (ընկերութիւններ յաճախել). Homme du —, (ընկերութեան մարդ, կենցաղագէտ † 2 Հասարակ մարդիկ, աշխարհի մարդիկ), (յ+. Gens du —). L'entrée dans le —, (ընկերութիւնք յաճախ. լու սկիզբը)։ 10 Կենցաղագիտութիւն. Avoir du —. Savoir son —. Manquer du —, Être sans —, (աշխարհ տեսած չլինել)։ 11 Աշխարհական կեանք. Quitter le —։ 12 Անազին տարբերութիւն, բոլոր աշխարհ. Mettre un — entre..... ‖ De par le —, Այս աշխարհի մէջ, տեղ մը։ | Un —, Ամենամեծ բան։ | Un — de, Բազմութիւ (ծառայք)։ | Mettre au —, Ծնանիլ, աշխարհ բերել։ | Grand —, Բազմութիւն։ | Le grand —, Բարձր ընկերութիւն, մեծատունք, մեծերը։ | Le — élégant, Վայելչասէրք։

Monder (՚), ն. Կեղեւել, փճճկել, կատել, մաքրել։ [բժ.

Mondifier (՚), ն. Մաքրել (վէրքը),

Monétaire (էռ), ած. Դրամական։ ‖ ար. հ. ժ. Պաշտօնական դրամահատ։

Monétisation, էգ. (Ոսկին) դրամի դարձնելը, դրամադարձութիւն։

Mongolique (՚), ած. Մոնկոլական։

Moniteur, ար. Ազդարար, խրատող։ 2 Ուսուցիչ աշակերտ (իրերափարժ դրութեամբ), ուսանդիչ † (էգ. Monitrice)։ 3 Ազդարար (լրագրի անուն)։

Monition, էգ. Ազդարարութիւն (քանադրանքէ յառաջ)։

Monitoire, ար. հ. ժ. Ազդարարագիր (գիտցածներն յայտ խօսելու)։

Monitor, ար. Մողէսներու սեռ մը, ազդարար † 2 Զրահաւոր նաւ մը, ազգանաւ, մոնիդոր։

Monitorial, e, ած. Lettres — (Ազդարարաթուղթք)։

Monnaie (մօնէ), էգ. Դրամ, դրամ հեկան, ստակ։ 2 Մանր ստակ, մանրուք. Je n'ai pas de — sur moi. 3 Փողերանոց. զարպխանէ, գ.. [հատութիւն

Monnayage (մօնէյաժ), ար. Դրամա-

Monnayer (մօնէյէ), ն. Դրամ կտրել, դրամ կոխել։ 2 Դրամի դրոշմը տպելով դրամ կոխել։

Monnayeur (մօնէյէօր), ար. Դրամահատ (փողերանոցի մէջ). Faux —, (դրամանենգ. զալբազան։ 2 Կեղծող խաբեբայ)։

Monocéphale, ած. Միագլխի։

Monochrome (քռօմ), ած. Միագոյն՝ մենագոյն (նկար)։

Monocle, ար. Մէկ աչքի ակնոց, միակնոց։ 2 Աչակապ, ֆէր.

Monocline, ած. Միադնոց, բս.

Monocorde, ար. Մէկ Թելով միալի նուագարան, միալի։

Monocotylédone, ած. Միաբլթակ (տունկ), (որ և՝ **Monocotylédoné, e**)։

Monocule, ար. Միականի։

Monodelphe, ած. Միակից (առէջք)։ [յ+. Միարգանդք † է.

Monodonte (՚), ած. Միատամն։

Monœcie (սի), էգ. Մենատուն, բս.

Monogame, ած. Մէկ կին ունեցող, միակին † 2 Մէկ անգամ կարգուած, միապսակ †։

Monogamie, էգ. Միակնութիւն։

Monogramme, ար. Փակագիր։

Monographie, էգ. Առանձին ճիւղի մը վրայ գրուածք, մենագրութիւն։

Monoïque, ած. Մենատուն (բոյս)։

Monolithe, ած. Միակտուր քարէ, մենաքար, (որ և ար.)։ [(դերասանի)։

Monologue, ար. Մենախօսութիւն

Monomane, ած. և գ. Մենամոլ, բժ. [լական. մենամոլիկ †։

Monomaniaque, ած. Մենամո-

Monomanie, էգ. Մասնաւոր բանի մը վրայ խենթութիւն, մենամոլութիւն։

Monôme (նօմ), ար. Միաման քանիօնութիւն, միաքաշխ։

Monomètre, ած. Միաչափ։

Monopérigyne, ած. Մենաշրջա-ծին, բս.

Monopétale, ած. Միաթերթ, բս.

Monophylle, ած. Միատերեւ, բս.

Monopole, ար. Մենավաճառու-թիւն, մենածախ † մենավաճառ † (որ և գ.)։ 2 Մենաշնորհ։ ‖ ած. Մենավաճառիկ † 2 Մենաշնորհեալ ։

Monopoleur, ար. Մենավաճառ։

Monopoliser, ն. Մենավաճառն ընել, մենավաճառել ։ 2 Մենավաճառ ը-նել ։

Monoptère, ած. Միաթեւ, բ. պ. 2 Միաթեւ (տաճար), հ. ճ. (որ և ար.)։ ‖ ար. Ձուկ մը, միաթեւ ։

Monoptérigien, ienne (ի), ած. Միաթեւ (ձուկ)։

Monoptote, ար. Միահոլով բառ, գ.

Monorchide (*քիտ*), ած. և ար. Միորձի ։

Monorime, ած. Նոյնայանգ, մի-այանգ ։ [ժակ). բս.

Monosépale, ած. Միաթերթ (բա-

Monosperme, ած. Միասերմ (տունկ)։ [և ար.)։

Monostique, ած. Միատող, (որ

Monosyllabe (2l), ած. Միա-վանկ (բառ), (որ և ար.)։ [ավանկային։

Monosyllabique (2l), ած. Մի-

Monothéisme (*ս*), ար. Մէկ Աս-տուած միայն ընդունիլը կամ պաշտելը, միաստուածութիւն ։ [տուածեան ։

Monothéiste, ած. և ար. Միաս-

Monothéliste, ար. Միականեան (աղանդաւոր)։ [ձեւ, միօրինակ ։

Monotone, ած. Միակերպ, միա-

Monotonie, էգ. Միօրինակութիւն, միակերպութիւն ։

Monotrème, ած. Միածակ, կ.

Mons (*մօնս*), ար. Պարոնիկ, ը. և անըգ.

Monseigneur (ի-ի), ար. (յգ. **Messeigneurs** և **Nosseigneurs**), Սրբազան Հայր, Սրբազան Տէր ։ 2 Ամե-նապատիւ այս ինչ, Գերապատիւ այս ինչ։ 3 Գերապայծառ այս ինչ, լտ. 4 Վե-հազն † վերճաշուք † իշխան։ 5 Տէր իշ-խան ։ 6 Մեծաշուք Մարաջախտ, ֆր. 7 Տէր Մարաջախտ ։ 8 Փականաբեկ լծակ, փականկոտրուկ † ։

Monseigneuriser (ի-ի), ն. «Տէր իմ» ով խօսիլ ։

Monsieur (*մօսիէօ*), ար. (յգ. **Messieurs**), Աղայ, էֆէնտի, տէր, պարոն. Un beau —, (վայելչագգեստ մէկը ։ 2 Անհամին մէկը)։ 2 Տէր (մա-րաջախտ, ֆր.)։ 3 Տանտէր, աղայ, անխ. — est-il chez lui? — est sorti, գլխ. 4 Անդրանիկ արքայեղբայր, ֆր. Վեհեղ-բայր † Աւագեղբայր †. La maison de —։ 5 Սալոր մը, աղայի սալոր, (յգ. monsieurs), (որ և՝ Prune de Mon-sieur)։ ‖ — de Paris, Բարիզի դահիճը։ 2 հ. ժ. Եպիսկոպոս՝ Գերապայծառ Բա-րիզի։ | Faire le —, Աղայութիւն ծա-խել։ | Donner le — à qn. «Պարոն»ով խօսիլ ։

Monstre (ի), ած. Խիստ մեծ, ա-մենախոշոր, ահագին, պարտապանաց Գ. Bouquet —։ ‖ ար. Հրէշ։ 2 Ճիւաղ, հրէշ։ 3 Վիթխարի կենդանի. Les — des fo-rêts, (գազանք, բնո.). Les — marins, (մեծ կիտազգիք, հնանգք †)։ 4 Ամենախո-շոր ձուկեր. On a servi des — sur cette table։ 5 Հրէշ, ցուցանք, գ. Néron est un —. Ces — d'hommes, (այս հրէշ մարդերը). Un — d'ingratitude, (սոս-կալի ապերախտ մը)։ 6 Սոսկալի տգեղ, հրէշ. (որ և՝ Un — laideur)։ ‖ Quels — d'(opinions), Ի՜նչ հրէշային (կարծիք-ներ)։ | Faire un — de qch. Իբր վտան-գաւոր՝ ամենադժուար ներկայացնել ։ | Se faire un — de qch. Ամենածանր՝ ամենադժուար համարիլ ։

Monstrueusement (ի), մ. Ան-չափս, սաստիկ, սոսկալի ։

Monstrueux, euse (ի), ած. Հրէշաւոր, հրէշային ։ 2 Անհեթեթ՝ հրէ-շային (զուգաւորութիւն)։ 3 Սոսկալիթ-խար (էակ), ահագին (գլուխ)։ 4 Սոսկա-լի՝ հրէշային (տգեղութիւն), ահագին՝ աննման (ապերախտութիւն)։ 5 Անօրի-նակ՝ անճոռնի բան, հրէշային բան. Cela est —։ 6 Անհեթեթ, խելքէ մտքէ դուրս, չափը սահմանն անցած, տարօրէն, ան-ճոռնի ։

Monstruosité (ի), էգ. Անճոռնու-թիւն, հրէշաւորութիւն, հրէշութիւն ։ 2 Հրէշային բան, (որ և գ.)։

Mont (Ն), ար. Լեռ, սար † || յգ. Լեռանց գօտի, լերինք։ 2 Ալպեան լեռներ. Passer les —. Au-delà des —։ || Un — d'or. Անհագին գումար մը։ | — -de-piété, Գրաւով ստակ վերցնելու տեղ, գրաւատուն։ յգ. ա. || Par monts et par vaux, մ. Սար ու ձոր՝ ամէն կողմ (փընտռել)։

Montage (Ն), ար. Ելնելը, բարձրանալը։ 2 Վեր հանելը (փայտ)։ 3 Շըտկելը, կարգադրելը, յեռուած։

Montagnard, e (Ն-Ն), ած. Լեռնաբնակ, լեռնցի, լեռնական, (որ և գ.)։ 2 Լեռնցիի (երգ)։ || գ. Ծայրայեղ ռամկապետական, ծայրայեղեան † լեռնական, ֆր.

Montagne (Ն-Ն), էգ. Լեռ։ 2 Սար. La — d'Athos։ 3 Շեղջ, դէզ, ‡. || La —, գփ. Ծայրայեղ ռամկապետական կուսակցութիւն, ծայրայեղեանք † լեռնականք, ֆր.

Montagneux, euse (Ն-Ն), ած. Լեռնային, լեռնոտ ☞ լեռնա(գաւառ)։

Montant, e (Ն Ն), ած. Բարձրացող, վեր ելնող. Bateau —, (գետն ի վեր ելնող նաւակ). Garde —, (պահակափոխ զինուոր)։ 2 Դէպ ի վեր (ճամբայ)։ 3 Գոց՝ անհոլանի † (պարեգօտ)։ || ար. Մակընթացութեան միջոց։ 2 Ուղղորդ փայտ կամ երկաթ, բուն †. Les — d'une échelle։ 3 Զոյգհեծանք † (մամուլի)։ 4 Բուն (տնկոց)։ 5 Գումար (հաշուի մը)։ 6 Կծուութիւն (գինիի՝ մանանուխի)։ 7 Մօտաւոր յաջորդ, հ. Ce lieutenant est le premier —։

Monte (Ն), էգ. Զուգաւորութիւն (ձիու)։ 2 Ոստն ի վեր ելնելը (շերամի)։

Monté, e (Ն), ած. Բարձրացած, ելած։ 2 Յեռուած, ընդելուզուած ☞ (ականա)կուռ, (—)կապ, (—)յեռ։ 3 (Այսինչ ձայնի) յարմարցուած (դաշնակ). Il est — sur un ton plaisant, (կը կատակէ)։ 4 Տաքցած. Avoir la tête —։ 5 Պղտորած (գինի)։ || — en couleur, Գունեղ (երես)։ | Être —, Բարձրացած լինիլ։ | Être bien —, Լաւ ժամը լինիլ, բարեյօժար լինիլ։ 3 Լաւ ձիան ունենալ ☞ քաջաձի, (որ և՝ Être bien — en chevaux)։ | Être bien — en, Շատ (հագուստներ) ունենալ։ | — haut, Haut —, Ցից սրունքներով (ձի)։

Montée (Ն), էգ. (Վեր) ելնելը, ելք, վերելք։ 2 Դէպ ի վեր ելնելու տեղ, մատոյց. La — de ce coteau est fort raide. Petite —, (զառիվերակ)։ 3 Սանդուղ. Descendre la —։ 4 (Սանդուղի) աստիճաններ՝ ոտքեր, սանդղամատ։ 5 Բարձրութիւն (կամարի, ճ.)։ 6 Կաթերուն գալը, կաթնագալ †։

Monter (Ն), չ. Հեծնել. — à cheval, (որ և ձիավարել)։ 2 Մտնել (նաւ՝ կառք). — sur. — en։ 3 (Վեր) ելնել, (ծառի) վրայ ելնել, ելնել (սենեակը). — à։ 4 Ելնել (գահը), ելնել (բեմ). — à. — en։ 5 Վերանալ (երկինք). — à։ 6 Բարձրանալ (ծովու՝ գներու՝ օդապարկի)։ 7 Մեծնալ՝ բարձրանալ (բոյսերու)։ 8 Աճիլ՝ աւելնալ (պերճութեանց)։ 9 Բարձրանալ (պաշտոնոյ մէջ), բարձրանալ (հարիւրապետութեան). — en. — à, (որ և անխ.)։ 10 Գլուխ զարնել (գինիի), գլուխը ելնել (արեան). — à. La rougeur lui monte au visage, (կարմրեցաւ)։ 11 Հասնիլ (հինգ հազարի). A quel point son insolence — ! 12 Թռչիլ (բազէի)։ || — trop haut, Խիստ բարձր, ցից լինիլ (պատի)։ | — à l'assaut, Բերդի վրայ յարձակիլ։ | — en, (Հունտի) երթալ, (հասկեր) կապել։ | — sur mer, Նաւ նստիլ։ | — sur le théâtre, — sur les planches, Տեսարան ելնել։ | — sur ses grands chevaux, Սաստով խօսիլ։ || ն. Ելնել (լեռ). — les degrés, (սանդուղէն վեր ելնել)։ 2 (Գետն) ի վեր ելնել։ 3 Վեր հանել, հանել (ցորենը շտեմարան)։ 4 Հեծնել (ձի)։ 5 Վարժել (ձի). — soi-même ses chevaux։ 6 Մըտնել՝ նստիլ (նաւ), նաեւ՝ կառավարել (նաւ)։ 7 Երիվար ու կազմած տալ, հանդերձել (ձիաւոր)։ 8 (Տան) պէտք եղածները հայթայթել, տալ՝ հոգալ (տպարանի՝ իր մամուլները). — une personne en linge, (մէկու հարկ եղած կտաւիքը տալ)։ 9 Լարել (ժամացոյց՝ շամփրադարձոյց մեքենայ)։ 10 Այլ և այլ մասունքը մէկ բերել, շտկել (մեքենայ), կանգնել (մահճակալ)։ 11 Նիւթել (մեքենայութիւն), պատրաստել (գործ մը). — un coup, (հար-

ուած մը՝ խաղ մը պատրաստել)․ — une partie, (զբօսանաց ընկերութիւն մը կազմել)․ — un métier, (կարկառ կազմել՝ պատրաստել․ ֆէրքէճ գուրմաք)։ 12 Ընդելուզել, ագուցել, յեռուլ (ադամանդեայ խաչ)․ — une estampe, (պատկերի մ՚ապակի անցընել)։ 13 Կազմել՝ յարդարել (փունջ), շտկել՝ կազմել՝ յարդարել (շապիկ՝ կնոջ գդակ)։ 14 Կազմել պատրաստել (Թատրոն՝ մարտկոց)։ 15 (Ներկայացման) պատրաստել (Թատերախաղ)։ 16 Նոր Թելեր դնել, շտկել․ — un violon․ — un instrument de musique, — une corde de violon, (նուագարանի մը՝ ջութակի մը ձայնը բարձրացնել)։ 17 Լարել (քնարը, ↓.)։ 18 Աւելցնել (ծախքը)։ 19 Սաստկացնել (գոյն)։ 20 (Մէկու) գլուխը տաքցնել, ը. (որ և՝ — la tête à qn.)։ ‖ — la tranchée, Խրամի մէջ պահպանութիւն ընել։ | — une garde à qn. Սասարիկ կշտամբել։ ‖ Se —, չ. (Վեր) ելնուիլ։ 2 Հեծնուիլ։ 3 Ճարել՝ գտնել (ձի)։ 4 Առնուլ՝ հոգալ (ճերմկեղէնք)․ Se — en։ 5 Յարդարուիլ, կազմուիլ, կանգնիլ (մեքենայի)։ 6 Ելնել, բարձրանալ, ↓. 7 Գլուխը տաքնալ, ↓. Cet homme se — facilement։ 8 Աւելնալ (փառքի)։ 9 Հասնիլ՝ ելնել (այսքանի)։

Monteur (Ն), ար. Ընդելուզիչ, յեռիչ, ագուցիչ․ մըխլայըճը։ ‖ Un — de coups, Խաբէութիւններ՝ խաղեր պատրաստող։ ‖ — euse, էգ. Գդակի յարդարուհի † 2 (Փունջի) յարդարուհի †։

Montgolfière (Ն), էգ. Մոնկոլֆիէրի օդապարիկ, մոնկոլֆիակ †։ [Նակ։

Monticule (Ն), ար. Սարակ, լեռ-

Mont-joie (Ն), էգ. Քարակոյտ (ճամբայ ցուցնող կամ ի նշան յաղթանակի)։ 2 Քարակոյտի վրայ խաչ։ 3 Հապճ (պատերազմի աղաղակ, հ. ֆր.), (որ և՝ Mont-joie Saint-Denis!)։

Montmorency (Ն-Ն), էգ. Թթու կեռաս մը, մոնմօրանսիկ † յ. ն.

Montoir (Ն), ար. Քար՝ կոճղ՝ ձի հեծնելու համար, հեծելքար։

Montrable (Ն), ած. Մարդու ցուցուելիք, ցուցուելիք։

Montre (Ն), էգ. (Ծոցի) ժամացոյց։ 2 Ցոյց․ Faire —, (բան մը ծախել, շուշտկել)։ 3 Օրինակ, նմոյշ․ Une — de blé. Acheter du blé sur —։ 4 Դուրսը դրուած ապրանք, ցուցապրանք։ 5 (Ոսկերչի) ապակետուփ։ 6 Ցուցարան † ↓. 7 Ձիավաճառանոց։ 8 Տեսք, երեւոյթ․ N'être que pour la —․ La — des blés est belle։ 9 Թոշակ (զօրաց)։ 10 Զօրահանդէս, հ.

Montrer (Ն), ն. Ցուցնել։ 2 Նշանակել, ցուցնել, յայտնել։ 3 Երեւցնել, յայտնել։ 4 Սորվեցնել․ — les langues, la grammaire, à écrire. Il — bien aux enfants. Il a été bien —, mal —. Il — aux plus hardis à braver le danger։ ‖ — les talons, Փախչիլ։ | — le cul, le derrière, Փախչիլ։ 2 Ձգեստներն պատռտուն լինիլ։ | — le bout de l'oreille, Միտքը յայտնի ընել։ | — les cornes, Ինքզինք պաշտպանել։ | — du doigt, Մատովը ցուցնել։ | — au doigt, Հրապարակաւ ծաղրել, մատնանիշ ընել։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք ցուցնել։ 2 Երեսը ցուցնել, երեւիլ։ 3 Հանդիսանալ (լաւ բարեկամ), գտնուիլ (այերախտ) ☞ (պարկեշտա)նալ։ ‖ Se bien —, Քաջ հանդիսանալ, արիանալ։

Montreur (Ն), ար. Ցուցիչ ☞ (գազանա)ցոյց․ — de marionnettes, (լարախաղ․ գուգլաճը)։

Montueux, euse (Ն), ած. Անհարթ, լեռնային։

Monture (Ն), էգ. Հեծնելու կենդանի, հեծնելի †. Le cheval est le meilleur de toutes les —։ 2 Ընդելուզուած, յեռուած․ կէչիրմէ, մըխլամա․ — fort belle. Il en a coûté tant pour la —։ 3 Կազմած † յեռուածք †. Une — d'or։ 4 (Դործիքի մը) մասերը հաստատող՝ բռնող բան, կազմած (երմաչափի)։ 5 Թելեր (ջութակի)։

Monument (Ն), ար. Յիշատակ, յիշատակարան, յիշակերտ † 2 Հոյաշէն հնութիւն, հնակերտ †․ Faire une étude des —։ 3 Հոյակապ շէնք, հրաշակերտութիւն † հոյակերտ †․ Les — d'une ville. Les anciens —։ 4 Շիրիմ, մահարձան †. Elever un magnifique —։ 5 Հոյակապ գրուած, կոթող.

Cet ouvrage est un véritable —։ 6 Վկայ, յիշատակ. Un — de son amour։ ‖ — éternel, Յաւէրժական արձան՝ կոթող, փ.

Monumental, e (ղ), ած. Յիշատակերտական † —յին † հոյակերտական † Architecture —. Édifice —. Fontaine —։ 2 Հոյակապ, փ.

Moquer (se), չ. Ծաղրի առնուլ, ծաղրել. Se — de։ 2 Խարել, վըրայ խնդալ. Des charlatans en tout genre se — de nous։ 3 Բանի տեղ չդնել, անգոսնել. Se — d'un présent. Je me — de lui, je ne le crains pas. Se — des lois, (օրէնքները ծաղրել). C'est se — du monde, (կատակ մ'է, զմարդիկ ծաղրել է....)։ 4 Խենթութիւնն ընել. Elle se — de se piquer de jeunesse։ 5 Լրջօրէն չխօսիլ, կատակ ընել, կատակել. Vous vous —. C'est se — que de soutenir un pareil fait. Quand je dis cela, vous voyez bien que je me —. Vous vous — de vouloir me reconduire։ ‖ Se — comme de l'an quarante, Ամենեւին հոգը չընել։ | Se faire —, Ծաղրելի դառնալ, վրան խնդացնել։

Moquerie, էգ. Ծաղրանք. ծաղր. C'est une — que de, (անտեղութիւն մ'է, մարդ ծաղրել է....)։

Moquette, էգ. Տեսակ մը պաստառ, մօքէդ։

Moqueur, euse, ած. Հեգնաքան, ծաղրող։ 2 Ծաղրալից, ծաղրի (ժպիտ)։ ‖ ար. Ծանակ, Թռչ.

Morailles, էգ. յգ. (Խեռ) Ձիու քիթը սեղմող աքծան, կռճէք։

Moraillon (այլեօն), ար. Սողնակի կազմած (սնտուկի) կափարչի վրայ, արտախուլակ †։

Moraine (ռէն'), էգ. Քարակոյտ, կարկառ։ 2 Սեպեգր, խարակ † Երկր-բ.

Moral, e, ած. Բարոյական։ 2 Իմաստական, բարոյական։ 3 Բարոյալից. Ce discours est fort —։ 4 Բարոյականի տէր՝ բարոյաւոր (մարդ)։ 5 Հոգեկան, բարոյական. Les facultés, Les sciences —։ յգ. —**aux**։ ‖ ար. Հոգեկան կարողութիւնք, բարոյական։ 2 Արիութիւն, բարոյական. Relever le — d'une armée։ 3 (Բանի մը) բարոյականը։

Morale, էգ. Բարոյագիտութիւն, բարոյական։ 2 Բարոյականի գիրք, Բարոյական։ 3 Խրատ (գրքի մէջ), (որ և՝ Leçon de —). ‖ Faire la —, de la — à qn. Խրատներ տալ։ | Faire une —, une bonne — à qn. Խստիւ խօսիլ, յանդիմանել։

Moralement, մ. Ըստ կանոնաց բարոյականի, բարոյապէս։ 2 Ըստ ամենայն հաւանականութեանց, (որ և՝ — parlant). Cela est — impossible։

Moralisateur, trice, ած. Բարոյիչ † բարոյարար †։ [րում։

Moralisation, էգ. Բարոյաւո-

Moraliser, չ. Բարոյական խորհրդածութիւնք ընել, բարոյախօսել։ ‖ ն. Բարոյացնել, բարոյել † 2 Խրատաբանել † 3 Յանդիմանել։ [րոզել։

Moraliseur, ար. Բարոյական քա-

Moraliste, ար. Բայախօս, բարոյագէտ։

Moralité, էգ. Բարոյական խորհրդածութիւն. Un recueil de —։ 2 (Դրքի մը) բարոյականը։ 3 հ. ժ. Բարոյախաղ † 4 Ընտրողութիւն. Les actions des fous sont dénuées de —։ 5 Բարոյական հանգամանք, բարոյականութիւն. — des actions։ 6 Բարոյք, բարոյական. Homme sans —։

Morbide, ած. Ախտաւոր՝ հիւանդագին (վիճակ)։ 2 Թուլուփափուկ † Նկ. քնդ.

Morbidesse, էգ. Թուլիկ դիւրադարձութիւն։ 2 Թուլուփափուկ † հանգամանք, Նկ. քնդ.

Morbifique, ած. Ախտաբեր։

Morbleu, ձլ. Գետինն անցնի, շունշանորդի, խելքն անիծած, քաքէ՛։

Morceau (սօ), (յգ. —x). ար. Պատառ. Manger un —, (պատառ մը բան ուտել). Doubler les morceaux, (երկու երկու դնել բերանը). Par petits —, (մանր մանր)։ 2 Պատառ, փ. 3 Մաս, շերտ, կտոր (փայտի). Mettre en —, (չարդել)։ 4 Մաս, պատառ. Un — de terre, (կտոր մը երկիր)։ 5 Կտոր՝ մաս

(կեանքի) ։ 6 Հատուածք (Բանինի) · — choisis, (հատընտիրք) ։ 7 Կերակուր, ուտելիք · Un faisan est un beau —· Les bons — ։ 8 (Արուեստագիտական) գործ· La colonnade du Louvre est un beau — ։ 9 Գրուած (քաղաքականութեան վրայ)։ 10 Կտոր, հատուած, էջ. ‖ — d'Adam, Տ· Pomme d'Adam։

Morceler, ն. Մաս մաս՝ կտոր կտոր բաժնել, կտրատել ։

Morcellement (11), ար. (Կտոր կտոր) բաժանում, կտրատում ։

Mordache, էգ. Փայտունելի (վարարանի), փայտունիկ † ։

Mordacité, էգ. Մաշիչ զօրութիւն, մաշողականութիւն † 2 Խայթողութիւն, խածանութիւն, փ.

Mordant, e (?), ած. Խածնող ։ 2 Ծակող, խայթող, խածան † փ. 3 Ականջ թափանցող (ձայն) ։ 4 Մաշիչ (թթու) ։ ‖ ար. Մաշիչ նիւթ ։ 2 Յարամերձիչ † նիւթ (ներկարարութեան մէջ) ։ 3 Սեւեռիչ † նիւթ (ոսկեզօծքի մէջ)։ 4 Թափանցողութիւն (ձայնի)։ 5 Սրութիւն (խելքի)։

Mordicant, e (?), ած. Կծու, քարկ, կծուակիծ. ֆէսֆիճ, ֆէֆրէ։ 2 Ծակող, խայթող, ոլաքալեզու ։

Mordicus (գիւս), մ. Յամառութեամբ, պինդգլխութեամբ։

Mordienne, էգ. — de vous! Դրողը տանի զքեզ, գետինն անցնիս · À la grosse —, առանց ձեւերու, համարձակ ։

Mordieu, ձն. Տ· **Morbleu** ։

Mordiller (իյլ), ն. Խածխծել, խածատել ։ [(մուճակներ) ։

Mordoré, e, ած. Ոսկեգորշ †

Mordre, ն. Խածնել (որ և անփ.)։ 2 Կծել՝ խայթել (լուի) ։ 3 Զարախոսել, խածնել։ 4 Ուտել, ծակել, փորել, մաշել, կրծել · Les flots — le rivage ։ ‖ — ses ongles. Եղունգները կրծել։ 2 Վշտի՝ անհամբերութեան մատնուած լինիլ։ 3 Բան մը գրելու համար միտքն աշխատցնել։ | — la terre, la poudre, la poussière, Իյնալ՝ մեռնիլ (պատերազմի մէջ) ։ | — la teinture, Ներկն ընդունիլ (պաստառի)։ | — à, Համ առնուլ, յառաջանալ (գիտութեանց մէջ) ։ | — à l'hameçon, Կարթը խածնել ։ Փ Ծուղակ իյնալ, խաբուիլ ։ | — à la grappe, Բերնին համով գալ, անմիջապէս յարիլ։ ‖ չ. Կրծել, ուտել, մաշել · L'eau-forte — sur les métaux ։ 2 Մխուիլ՝ մտնել (գերանի՝ պատին մէջ)։ 3 Փակչիլ՝ սեւեռիլ (ներկի՝ կտաւի վրայ)։ 4 Կռուան գտնել, հաստատուիլ՝ մխուիլ (խարսխի)։ 5 Ակռայ ակռայի գալ, ընդկռուիլ † (անիւի) ։ 6 Խծբծել, չարախօսել, խայթել։ ‖ — dans l'étoffe, Պաստառի ներսէն կարել ։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք խածնել ։ 2 Խածնել (թեւը) ։ 3 Իրար խածնել, (որ և փ.) ։ ‖ Se — la langue, Լեզուն խածնել ։ 2 Բան մ'ըսելու միջոցին լռել, լեզուն բռնել։ 3 Զղջալ (խօսելուն) ։ | Se — les lèvres, Պըրկունքը սեղմել (չխնդալու համար)։ 2 Զղջալ (բանի մը համար)։ | Se — les doigts, Մատերը կրծել (մտածման միջոցին) ։ | S'en — les doigts, les pouces, Ըրածին վրայ զղջալ ։

More, ար. Մաւրիտանացի, մաւրիտանիկ ։ 2 Մուղրի (Տաճիկ Տէրութեան տակ)։ 3 Խափշիկ · Il a un More pour domestique ։ ‖ Cap de —, Cavecé de —, Սեւագլուխ (ձի) ։

Moreau (ռō), ած. Բաչասեւ՝ սեւափայլ † (ձի) ։

Morelle, էգ. տ. ս. Մորմ ‖ — tubéreuse, Գետնախնձոր ։

Moresque, ած. Մաւրիտանիկ ։ ‖ էգ. Մաւրիտուհի † մաւրուհի † 2 Ըստ մաւրիտականին՝ մաւրիտանիկ պար՝ նկար, (որ և Danse —, Peinture —, à la—) ։

Morfil (իլ), ար. Նուրբ թելեր՝ փշրուք (ածելիի բերանը)։ 2 Փղի ոսկր, չբանուած փղոսկր ։

Morfondre (?), ն. Մսեցնել։ ‖ Se —, յ. Ցուրտ առնուլ, մսիլ։ 2 Ժամանակ կորսնցնել, սպասել ։

Morfondu, e, ած. Մսած ։ ‖ ար. Սպասող ։ 2 Վնաս տեսած մէկը ։

Morganatique, ած. Իրմէ վարի հետ, ձախաձեռնեայ՝ մորկանեան (ամուսնութիւն իշխանի) ։

Morgeline, էգ. Բզրուկ, տկ. ‖ — d'été, Տզրուկ խոտ ։

Morgue, էգ. Անձգիտ և սէգ կերպարանք, վէսութիւն † 2 Ինքնահաւանութիւն և հպարտութիւն, վէսութիւն † Les pédants sont pleins de —. 3 Մահատուն, դիարան (մեռելին ով ըլլալը ճանչնալու համար)։ 4 Բանտի քով խցիկ, զննարան (կալանաւորաց)։

Morgué, դք. Վա՜յ անիծած, խերն անիծած, վա՜յ։

Morguer, ն. Խոժոռել, քամահել †։

Moribond, e (ն), ած. և գ. Օրհասական, մահամերձ. Être tout —. (Նուաղուն վիճակ ունենալ, մեռելի պէս լինիլ)։

Moricaud, e (ō), ած. Թխադէմ, սեւուկ, ը. 2 Խափշիկ, սեւ, ը.

Morigéner, ն. Յանդիմանել, ճամբու բերել։ 2 (Մէկու) քիթը կրթել, հ.

Morille (իյյ), էգ. Ուտելի սունկ (մանքար) մը, մորկեղ։

Morillon (իյյեօն), ար. Սեւ ու անոյշ խաղող մը, խէյաչ Գ † || յգ. Զքանուած զմրուխտներ։

Morion (ն), ար. հ. ժ. Թեթեւ սաղաւարտ մը, կորդակ † 2 Ազնիւ քար մը, մօրիոն։

Mormon, onne (ն), ած. Մորմոնեան։ || ար. Մորմոն (աղանդաւոր)։

Mormonisme (u), ար. Մորմոնութիւն։

Morne, ած. Տխրադէմ, տխուր, տրտում։ 2 Մութ (օդ)։ 3 Մութ (գոյն)։ || ար. Լեռնակ, սարակ։ || էգ. հ. ժ. Ծայրօղակ † (նիզակի)։

Morné, e, ած. Օղակածայր † (նիզակ)։

Mornifle, էգ. Ապտակ, հնգեղբայր, ը. 2 Բարտախաղ մը, մօրնիֆէլ։

Morose, ած. Տխուր (բնութիւն), տխրաբարոյ՝ տխրոտ † (մարդ). Humeur —, (Թախծադէմ կերպարանք)։

Morosité, էգ. Տխրութիւն, Թախծութիւն։

Morphée, ար. Քունի աստուած, Մորփէոս։

Morphine, էգ. Ափիոնի և մեկոնի մէջ գտնուած տարր մը, մորֆին, մորֆիտ †։

Morpion (ն), ար. Ցայլոջիլ. գարը պիթի։

Mors, ար. Սանձ. կէմ, (որ և գ.)։ || Prendre le — aux dents, Գլուխն առնուլ երթալ (ձիու)։ 2 Սանձարձակ մատնուիլ իր կրից։ 3 Բարկութիւնը բըռնել։ 4 Եռանդնոտիլ։

Morse, ար. Ծովափիղ, ձկ.

Morsure (u), էգ. Խածանք։ 2 Խածուածք։ 3 Խայթուած, (որ և գ.)։ 4 Մաշողականութիւն † (քացախի)։

Mort, e, ած. Մեռած ☞ (կիսա)մեռ. (յանկարծա)մահ. — au monde, (աշխարհի համար մեռած). — de fatigue, (վաստակաբեկ)։ 2 Փտած (միս)։ 3 Չորցած, մեռած. Arbre —. Bois —, (կտրուած կամ չորցած ծառ), խիկ —. bois, (փուշք, մորենիք, անպիտան փայտեր)։ 4 Անկենդան (բնութիւն)։ 5 Մեռելատիպ (դեղնութիւն), մահատիպ (գոյն)։ 6 Մարած (աչքեր), տժգոյն (շրթունք)։ 7 Մութ և անփայլ, մեռած (գոյն)։ 8 Անզգայացած՝ մեռած (սրունք)։ 9 Թոյլ ձըգուած (ձեռք)։ 10 Ոյժը կորուսած (գնդակ)։ 11 Անշարժ (ջուր)։ 12 Մեռեալ կամ անգործ (ժամանակ). — saison. Saison —։ 13 Անզրոշմ (Թուղթ), հ. || գ. Մեռեալ, մեռել ☞ դիա(կիր). Jour des —, (մեռելոց). Danse des —, Տ. **Macabre**։ || Faire le —. Սուտմեռուկ լինիլ։ 2 Մեռելութիւն ձեւացնել։

Mort, էգ. Մահ. La — au monde. (աշխարհի համար մեռնիլը). Mille —, (անհնարին ցաւեր՝ տանջանքներ՝ վտանգներ)։ 2 Մահու պատիժ, մահ. Voter la —. Juger à —. Crime de —, (մահապարտութեան ոճիր)։ 3 Կորուստ, մահ, ջնջում. La — de l'industrie. La — du paganisme։ 4 Սաստիկ կսկիծ, անհնարին վիշտ. Avoir la — dans l'âme, (սաստիկ վշտի մէջ գտնուիլ ☞ ծանրաթախիծ)։ || — aux rats, Մուկ սատկեցնող դեղանիւթ, մկնդեղ։ || Donner la —, Սպաննել։ 2 Անհնարին վիշտ պատճառել։ | Avoir la — sur les lèvres, Մահու կերպարանքն զգենուլ։ | Avoir la — entre les dents, Մահը շուրթը դառնալ, գ. || À —, մ. Մահու չափ (կռիւ), ի մահ (վիրաւորել)։ 2 Չափէ դուրս (խմել)։ | À la —, մ. Սաստիկ, մահու չափ (ատել)։

Mortadelle, էգ. Իտալիայի հաստ երշիկ (սուճուգ) մը, սանդերշիկ։

Mortaillable, ած. Որու ժառանգութիւնը իր մեծին կ'իյնայ, մեռհարկելի, —. [—.

Mortaille, էգ. Մեռհարկութիւն †

Mortaise (էզ), էգ. Ծակ՝ փորուած փայտի մէջ՝ ուրիշ փայտի մը ծայրը մէջը մտնելու, Թորիծ Գ. 2 Սողնակային ծակ ։

Mortalité, էգ. Կոտորած, մահ, մեռելութիւն, մարդամահ † ☞ (արջառ)մահ. La — fut grande dans le choléra: 2 Տարուէ տարի մեռնողներու Թիւ, մահ. մեռելութիւն, մեռելահաշիւ, մահունք †. La — de Paris ։ 3 Մահկանացութիւն ։ 4 Մարդկային վիճակ ։ 5 Մահաբերութիւն † (վէրքի) ։

Mortel, elle, ած. Մահկանացու. La dépouille —, (անիւնք մեռելի, դիակ)։ 2 Մահաշունչ, մահածին, մահառիթ, մահատու, մահաբեր (Թոյն)։ 3 Մահացու (մեղք)։ 4 Մահու չափ՝ ոխերիմ (Թշնամի)։ 5 Դժնդակ, ալխտաբեր, մահաշունչ † La gloire, qu'y a-t-il pour les chrétiens de plus —? 6 Սաստիկ, անհնարին, սոսկալի (ցուրտ), մահու չափ (ատելութիւն). Ennui . Être dans des transes — ։ 7 Երկար ու ձանձրալի, մեռնելիք. Quinze — jours. Il y a d'ici deux — lieues ։

Mortellement (il), մ. Մահացու կերպիւ։ 2 Վշտալի կերպիւ, վշտագին. Du bruit de son trépas — frappé: 3 Սաստիկ, անհնարին, մահու չափ (ատել) ։

Morte-paye (բէ), էգ. Փուճ տեղը Թոշակ առնող։ 2Անկարող հարկատու ։ յ.ե.

Mort-gage, ար. Դրաւ՝ շահը կամ պտուղը պարտատէրին, մեռած գրաւ ։ յ.ե.

Mortier, ար. Շաղախ. սրվա չամուրու. Cette soupe est du —, (այս Թանս շաղախի պէս Թանձր է)։ 2 Անկան, սանդ. հավան ☞ (ասազ)ծեծ † 3 Սանդաւր. հավան թօփու ։ 4 Գլխանոց (ատեանի նախագահի), սանդակ ։ 5 Նախագահ, սանդակւոր †. Il traite les — de bourgeoisie ։

Mortifère, ած. Մահաբեր, բժ.

Mortifiant, e (ն), ած. Մարմինը ճնշող՝ չարչրկող, մահացուցիչ, մեռուցիչ։ 2 Կորացուցիչ, զկծիչ (մերժում) ։

Mortification, էգ. Ճնշութիւն (մարմնոյ), մեռուցում (կրից), անձնահարութիւն, մահացուցում, մահացում ։ 2 Ամօթ, կորանք, զկծանք. Cruelle —. On lui a donné de grandes — ։ 3 Արկածք, փորձանք (բարոյչի լեզուով). Dieu nous envoie des — ։ 4 Պահել կակուղցնելը (միս) ։ 5 Փտութիւն (մարմնոյ), բժ.

Mortifier, ն. Ճնշել (մարմին), զսպել (զգայարանք), մեռցնել (կիրք), մահացնել ։ 2 Կորացնել, պզտի ձգել, զկծել, (որ և ած.). Ce refus me mortifierait beaucoup: 3 (Պահելով) կակղել (միս)։ 4 Փտեցնել (մարմին), բժ. ‖ Se —, յ. Անձը մահացնել, մահանալ ։ 2 Փտիլ (մսի), բժ. [ռելածին ։ յ. է.

Mort-né, Mort-née, ած. Մե-

Mortuaire (էռ), ած. Մեռելի (տուն՝ անկողին). Drap —, (դագաղի ծածկոյթ)։ 2 Մահու(տոմար †). Extrait —, (մահատոմարէ † քաղուածք) ։ ‖ Un —, ար. Մահուան դէպք մը, մահ մը ։ ‖ Une —, էգ. Մեռելոց հաշիւ՝ ցուցակ, մահացուցակ † ։

Morue, էգ. Բրաձուկ, փրփրուկ. պաղգալա պալըղը. — franche, (Թարմ բրաձուկ). — verte, (աղած բրաձուկ)։

Morve, էգ. Խլինք։ 2 Ձիու ախտ մը. ռնգածորք † ։ [Գ. ար.

Morveau (վօ), ար. Քթի քաք, կիծ

Morveux, euse, ած. Խլինքոտ (աղեկ)։ 2 Խլնամէտ † ռնգածոր † (ձի)։ ‖ գ. Խլինքը քԹին վրայ, լամուկ, անբէ.

Mosaïque (զ), ած. Մովսիսադիր (օրէնք) ։ ‖ էգ. Խճանկար † միւսիւն ։ 2 Խճանկարութիւն † միւսիւն։ [կան օրէնք։

Mosaïsme (զ-ս), ար. Մովսիսա-

Mosaïste (զ), ար. Խճանկար շինող, միւսիւնարար † ։ [rabe.

Mosarabe (զ), ած. Տ. **Moza-**

Moscouade, էգ. Դոյն տրուած անզործ շաքար ։

Mosquée, էգ. Մզկիթ. ճամի ։

Mot, ար. Անուն, բառ. Pas un —, (բացարձակ լռութիւն). N'entendre pas un — de qch. (բանէ մը չհասկնալ բնաւին). Dire son —, (ըստ պատշաճի խօ-

տիլ, կարծիքը տալ, խօսքի մէջ մտնել). Dire deux — à l'oreille de qn. (սպսռնալ: 2 Մենամարտի կանչել): 2 Խօսք. En un —. — pour rire. J'ai un — à vous dire. Un — de Socrate. Dernier —, (վէճի մէջ յաղթելը: 2 Վերջին որոշում: 3 Վերջնական լուծում: 4 Վերջին գին). Au premier —, (առաջին խօսքին, քանն հասկցուելուն պէս). Dire deux — de, (բանի մը վրայ խօսիլ). Je lui en dirai deux —, (բանն իրեն պիտի հասկցնեմ): 3 Խօսելու՝ սաարկելու իրաւունք. N'avoir pas le —, le plus petit — à dire: 4 Դըրուածք, բան. Je lui en écrirai un —. Donnez-moi un — de votre main. Un —. Deux —, (կարճ գիր, երկտող): 5 Բառ. Il n'y a pas là le plus petit — pour rire: 6 Գիր. Le premier —: 7 Բացատրութիւն, լուծում. Le — de l'énigme. Le — de la situation. Chercher. Avoir le — d'une chose: 8 Իրար ճանչնալու համար բառ, նշանաբան, (որ և՝ — d'ordre). Le — de passe. Le — du guet. Prendre le | : || — de gueule, Լկտի՝ ամօթ խօսքեր: | Prendre au . Խօսքը բերանը ձգել, խսկոյն ընդունիլ: | Prendre le — de qn. Հրամաններն մէկէ մ'առնալ: | Avoir le —, Գաղտնիքը գիտնալ: | Avoir le — pour rire, Զուարճաբան լինիլ: | Avoir le —, Donner le —, Սորվիլ՝ սորվեցնել Թէ ինչ պէտք է ըսել կամ ընել: | Se donner le —, le — du guet, Խօսքը մէկ ընել: | Avoir un — sur la langue, sur le bord de la langue, Բառ մը լեզուին ծայրը լինիլ: | Avoir des —, Իրար յանդիմանել: | Ne dire, Ne répondre, Ne sonner, Ne souffler —, Բառ մը բերնէն չհանել, բնաւ պատասխան չտալ: | En un —, comme en cent, comme en mille, Վերջին խօսքս այս է, մէկ խօսք:

Motet, ար. Հոգեւոր երգ՝ համառօտ:

Moteur, trice, գ. Շարժիչ զօրութիւն, շարժիչ: 2 Շարժիչ, պատճառ, դրդիչ (պատերազմի): || ած. Շարժիչ (ջղերը):

Motif, ար. Պատճառ, շարժառիթ: 2 Ճներգ † հիմներգ †:

Motilité, էգ. Շարժականութիւն:

Motion, էգ. Շարժում: 2 Առաջարկ (ժողովի մէջ):

Motiver, ն. Պատճառներ յայտնել, պատճառաբանել, պատճառաբանել: 2 Պատճառ լինիլ, արդարացնել. Ce qui — une mesure: 3 Պարագաներու յարմար ընել:

Motte, էգ. Գունդ, բուռն, հողակոշտ. fէսէf: 2 (Արմատի կպած) հող, հինայ. Lever un arbre en —: 3 Բլուր, հողակոյտ: 4 Կտոր՝ զանգուած (կարագի):

Motter (1t), ն. Ոչխարի վրայ հողակոշտ նետել (հնազանդեցնելու համար), քնծարկել † || Se —, չ. Հողակոշտի ետեւ պահուիլ (կաքաւի) ☞ քնծաղօղ †.

Motteux (1t), ար. Ճռակտցար, Թռչ.

Motuproprio (de), մ. Ինքնին, ինքնայօժար:

Motus, ձլ. Լռա, ձայն մի հաներ:

Mou, Molle, ած. Թոյլ, կակուղ (միս). Le temps est —, (օդը Թուլցած է): 2 Թուլցող (տանձ): 3 Անոյժ, անզօր, Թոյլ. Cheval —. Homme — au travail: 4 Եսաւէ չիյնող, Թոյլ. C'est un homme — à servir ses amis: 5 Թոյլ (ոճ՝ վրձին): 6 Կնատ, մեղկ, մեղկասէր, Թուլամորթ: 7 Տկարհոգի, Թուլասիրտ, Թոյլ (կամապարութիւնք). Nos mœurs sont très —: || ար. Թոյլ բան, Թոյլը: 2 Թոյլ միս (չուանի). Donner du — à, (Թուլցնել): 3 Թոք (հորԹի): Լլրտես:

Mouchard, ար. (Ոստիկանութեան)

Moucharder, ա և ն. Լրտեսել:

Mouche, էգ. Ճանճ: 2 Մեղու, (որ և՝ — à miel): 3 Ցոհաննաճանճ, դեղձանճ † qուsուq պէօճէյի: 4 (Դեղճանճէ) սպեղանի, դեղճանճ †. Appliquer une —: 5 Շինծու պիսակ (պէճէf), կեղծպիսակ †. Elle a le visage couvert de —: 6 Ամենամանր նկար (կերպասի վրայ): 7 Բթասուրի ծայրակոճի † ար. 8 (Վարի շրթունքի վրայ) մօրուսաիկունչ, մաԹափունջ † 9 Նշանակէտ, սեւնիշ †. Faire —, (սեւնիշին զարնել): 10 Ճանճանման խանձ (ձուկերու): 11 Լրտես: 12 Լրտեսանաւ † լրանաւակ † 13 Շոգենաւակ: 14 Քարտախաղ մը, միաշիկլի:

կ5 ճանճ, համ. || յփ. Նախերկունք † || Prendre la —, Ոչինչ բանի բարկանալ։ | — du coche, Փութկոտ ձեւացող։ | — volantes, Աչքի երեւցած կէտեր՝ թելեր, առայօր կէտեր։

Moucher, ն. Քիթը սրբել, խնչել։ 2 Քիթը կտրել, շտկել (ճրագ). — la chandelle, (որ և՝ ստորին պաշտօններ վարել)։ 3 Լրտեսել։ || — du sang, Խընչելու ատեն արիւն գալ։ | — qn. Պատժել, ծեծել, շտկել։ || Se —, չ. Քիթը խնչել։

Moucherolle, ար. Ճանճկեր † թռչ.

Moucheron (՝), ար. Պատրոյգի քիթ։ 2 Ճանճիկ, մուն։ 3 Պատանեակ, մուկ, լակոտ, ա.

Moucheté, e, ած. Խայտ, խայտապիսակ, խատուտիկ (կերպաս)։ 2 Բիծ բիծ՝ պիսակոտ (վազր)։ 3 Ճանճկէն (ձի)։ 4 Ածխաճար (ցորեն)։ 5 Կաշեծայր † (սուր)։ || ար. Օձ մը և մողէզ մը, խատուտիկ †։

Moucheter, ն. Խայտապիսակ ընել, խատուտել. պէնէքլէմէք։ 2 (Կնգմենիի վրայ) պուտ պուտ սև մուշտակներ կարել, խատուտել † 3 Կաշեծայրել † (Թուր. ար.)։

Mouchette, էգ. Ծնօտեգր † (շէնքի պսակի)։ 2 Քերիչ (րէնտէ) մը։ || էգ. յփ. Քթառիչ. մում մաղաար։

Moucheture, էգ. Խայտք † խատայտք † պէնէքլիկի։ 2 Պուտ պուտ սև մուշտակք (կնգմենիի վրայ), խատայտք † 3 Խայտուցք (անասնոց մորթի). պէնէք։ 4 Ամենաթեթեւ շառատած (հանամաք), քարակշառատածք †։

Moucheur, euse, գ. Խնչող։ || ար. հ. ժ. (Թատրոնի) ճրագայարդար։

Mouchoir, ար. Թաշկինակ. Jeter le —, (շատ մը կիներէ մէկն ընտրել)։ 2 Վզի Թաշկինակ. պերոզ։ || En —, Առ ի շեղ։ [րոյգի) կտրուած քիթ։

Mouchure, էգ. Խնչած։ 2 (Պատ-

Mouçon (՝). էգ. Տ. **Mousson**։

Moudre, moulu, e, ն. Աղալ (ցորեն). իւյիւթմէք։ 2 Աղօրիքով լեսուլ՝ փշրել՝ մանրել, աղօրել † || — de coups, Սաստիկ ծեծել։

Moue, էգ. Պրկունքը երկնցնելը կամ ծռմռտկելը, ծռկտուք, խեղուանք Գ. Faire la —, (պրկունքը խեղուել Գ. 2 Բերանը չքանալ, երեսը կախել, խոժոռիլ)։

Mouée, էգ. Որսաշանց թան՝ եղէի արիւն խառնած, շանի։

Mouette, էգ. Ամար. Թռչ.

Moufette, էգ. Տ. **Mofette**.

Mouflard, e, գ. Լեցուն ու կլորիկ երեսով, լայնադէմ՝ լիերես † մէկը։

Moufle, էգ. Միայն բթամատով Թաթպան, Թերաթաթպան † 2 Երկաթածող † (պատերու)։ 3 Բազմաճախարակ մեքենայ, ճայրոտ Գ † || ար. Հողէ անօթ մը, խուեակ, ք. 2 Ճենապակիի փուռ։

Mouflé, e, ած. Համագործ (ճախարակ)։ [լանն

Mouflon (՝), ար. Վայրի խոյ մը,

Mouillage, ար. Թրջելը։ 2 (Գինիի մէջ) ջուր դնելը։ 3 Խարսխում, խարսխարկ։ 4 Խարիսխ նետելու տեղ, խարսխակէք։

Mouillé, e, ած. Թրջուած ☞ (ան)թաց. — jusqu'aux os, (ջրաթաթախ, խխում)։ 2 Թաց օդ. Quand il fait —։ 3 Կակղահնչիւն՝ կակուղ (գիր)։ || ար. Թացը։ 2 Կակուղ հնչում։

Mouille-bouche, էգ. Ջրոտ տանձ մը, բերանթրջիկ † յփ. ն. կամ գ.

Mouiller, ն. Թանալ, Թրջել, (որ և անխ.) ☞ (ցօղ)ել, (ցօղ)արկել։ 2 Ոռոգել (տունկ)։ 3 Ջուր դնել՝ խառնել (գինիի)։ 4 Երկաթը՝ խարիսխը նետել։ 5 Կակուղ հնչել (l, ll, gn գրերը)։ || Se —, չ. Թրջուած լինիլ։ 2 Խարիսխ նետած լինիլ։ 3 Կակուղ հնչուիլ (գրի)։

Mouillette, էգ. Հացաշերտ (հաւկիթը Թաթխելու)։

Mouilloir, ար. Քուրջ կամ մատի ծայրը Թրջելու անօթ, Թրջանօթ †։

Mouillure, էգ. Թրջում։ 2 Թըրջուածք։ [մէջ), մուժիք։

Moujik, ար. Գիւղացի (Ռուսիոյ

Moulage, ար. Կաղապար շինել կամ հանելը, կաղապարում։ 2 Աղացում։ 3 (Փայտա)չափութիւն։

Moufle, ար. Կաղապար. գալըպ. Fait au —, (ճախարակէ անցած, Թափծու, գ.). Le — en est rompu. perdu. (կաղապարը կոտրուած է, նմանը մէյ մ'ալ

ջնջներ, փ.)։ 2 Կաղապար. օրինակ։ 3 հ. ժ. Փայտի չափ մը, փայտաչափ † 4 (Գործակի) փայտ կամ ոսկր։ || Le — du pourpoint, Մարմին։ || էգ. Զինականք, սլականք Գ. միտեա։

Moulé, e, ած. Կաղապարուած։ 2 Տպուած կամ տպածանման (գիր)։ || ար. Տպուած գրեր։ || էգ. Տպածանման գիր։

Mouler, ն. Կաղապարել (գալըպ) շինել, կաղապարի մէջ թափել, կաղապարել։ 2 (Մարմնոյ ձեւը) լաւ երեւցնել (զգեստի)։ 3 հ. ժ. Չափել (փայտ)։ 4 Օրինակել, ձեւել (բան մը՝ ուրիշ բանի վրայ)։ || Se —, յ. Կաղապարով շինուիլ։ 2 Ճշգիւ յարմարիլ։ 3 Օրինակ առնուլ, ձեւուիլ։

Mouleur, ար. Կաղապար ձուլող, կաղապարող։ 2 հ. ժ. Փայտաչափքի վերակացու։

Moulinière, էգ. Սլականչուտ † միտեալըգ։

Moulin (ն), ար. Աղօրիք. տէյիրմէն ☞ (հողմ)աղաց, (ջր)աղաց. — à bras, (ձեռնաղաց)։ || — à parole, Խօսքի փըքոց, ժիժի, ռ.

Moulinage, ար. Աղօնը, աղացում։ 2 Մետաքս կարժել մանելը, աղօրում †։

Mouliner, ն. (Մետաքսը) կարժել մանել, աղօրել †։

Moulinet, ար. Խաչաձեւ կազմած մը, դարձեակ † (բեռ քաշելու)։ 2 Փայտեայ կազմած ոտքով անցնողները միայն թող տալու, դարձեակ † 3 Ձուան պնդելու փայտ, գելըրնակ Գ. 4 Աղօրապատոյտ † աղօրիք † (բատրիկի մէջ)։ 5 Փայտ՝ փրփրոց (չոքոլաղի)։ 6 Հողմաղացի անուակ։ 7 Պզտի աղօրի, աղօրեակ, հ. || Faire le —, Գլխին շուրջը խաղցնել փայտ՝ սուր։

Moulinier, ար. Մետաքս կարժող մանող, աղօրիչ † (որ և՝ **Moulineur**)։

Moult (մուլդ), մ. Յոյժ, շատ, հ.

Moulu, e, ած. Աղացիկ։ 2 Ծեծ կերած. J'ai le corps tout —, (մարմինս խուրդուխաշ է, ռ.)։

Moulure, էգ. Զարդական դարեւանդ, զէօք, ցցուակ † ն.

Mourant, e (ն), ած. Մահամերձ՝ օրհասական (մարդ)։ 2 Օրհասականնի (նայուածք)։ 3 Խանդակած՝ առկայծեալ † (աչք)։ 4 Նուաղ՝ մարմրած (ձայն)։ 5 Մարող՝ մարմրող (լոյս)։ 6 Մեղմահակ † (ափեր)։ 7 Տժգոյն՝ մարմրած (գոյն)։ 8 Նուաղուն † մարմրուն † (գոյներ, նկ.)։ || ար. Օրհասական։

Mourir, mort, e, չ. Մեռնիլ. — de soif, (պապակիլ, պասքիլ). — sous les coups, (թակամահ լինիլ). C'était pour —, (մեռնելիք բան էր). 2 Սատկիլ (շուն)։ 3 Գօսանալ, չորնալ (ծառի)։ 4 Մարիլ (խնդալէ)։ 5 Հոգին տալ (մէկու համար)։ 6 Հոգին ելնել (ձանձրոյթէ) ☞ (նախանձա)բեկ։ 7 Սաստիկ վշտանալ, տառապիլ, մեռնիլ։ 8 Կամաց կամաց տկարանալ (գոյները), մարմրիլ (կրակի՝ ձայնի), կամաց կամաց կենալ (գնդակի)։ 9 Մոռցուիլ (յիշատակի)։ 10 Մորիլ (կրից), դադրիլ (բարկութեան)։ 11 Կիսատ՝ բերանը մնալ (խօսքի)։ 12 Յաւիտեան հրաժարիլ (կրքերէն), մեռնիլ (աշխարհի համար). — à։ 13 Սաստիկ յոգնիլ, կեանքը մաշել (գրքի մը վըրայ)։ || A —, Մեռնելու չափ, մեռնելու աստիճան։ | — à la peine, Տաժանքի՝ յոգնութեան մէջ մեռնիլ։ 2 Գործը ձեռքէ չթողուլ բնաւ։ | — comme un chien, Անզիղջ մեռնիլ։ | — dans son pêché, Զուղղուիլ։ | Bien —, Արիաբար մեռնիլ։ 2 Իբր բարի քրիստոնեայ մեռնիլ։ | Faire —, Մեռցնել։ 2 Մահուան պատճառ լինիլ։ 3 Մահու աստիճան բերել։ 4 Սաստիկ վշտացնել։ 5 Համբերութիւնը հատցնել։ | Faire — à petit feu, Կամաց կամաց մեռցնել։ | En mourant, (Տախտակը) քիչ քիչ բարակցնելով (աղոցել)։ || Se —, յ. Մահու մօտ՝ մահամերձ լինիլ. Se — d'amour, (սաստիկ սիրել, սէրէն խելքը թռցնել)։ 2 Հոգին ելնել (անհամբերութենէ)։ 3 Մարիլ (կանթեղի)։

Mouron (ն), ար. Տզրուկ խոտ. — des oiseaux, (բզըրուկ, տկ.). Grand —, (զառնամանուկ, տկ.)։ [Խտ.

Mourre, էգ. Խաղ մը, մատնախաղ,

Mousquet, ար. հ. ժ. Պատրուգաւոր հրացան, պատրուգաւոր †. Porter le —, (հետեւակազօրի մէջ լինիլ)։

Mousquetade, էգ. Հրացանում, հ. 2 Հրացանութիւնք, հ.

Mousquetaire (քռ), ար. հ. ժ.

Հրացանակիր զինուոր և ետքէն՝ արքունի հեծելազօր , հրացանակիր ։

Mousqueterie (fk). էգ. Հրացանաձգութիւնք , հրացանաձգութիւնք † ։

Mousqueton (Ն). ար. Կարճափող հրացան մը, կարճփող † 2 Հեծելազօրի և հրետազօրի հրացան ։

Mousse, ած. Գուլ՝ բութ (տապար). Chèvre —, (անեղջիւր այծ, քոլիկ Գ.)։ || ար. Նաւի մանուկ, նաւաց մանուկ։ || էգ. Մամուռ. եօսուն ։ 2 Փրփուր (գարեջրի՝ օճառի)։ 3 Տեսակ մը փրփրուն սեր, փրփրուն † || — aquatique. Ջրամամուռ ։

Mousseline, էգ. Մարմաշ, մուսլին † տիւլպէնտ։ || ած. անփ. Դերազնիւ (ապակի).

Mousser, չ. Փրփուր հանել, փրփրիլ. քէօփիւրմէք։ 2 Կատղիլ, փրփրիլ ‡. || Faire —, Փրփրեցնել։ 2 Չափազանցել, մեծցնել։ |եօսուն մանթարը։

Mousseron (Ն). ար. Լօռասունկ.

Mousseux, euse, ած. Փրփրադէզ կամ մամռանման (տունկք)։ 2 Մամռաւոր (վարդ)։ 3 Փրփրուն (գարեջուր)։

Moussoir, ար. (Կաթ) փրփրեցնող փայտ, փրփրոց։ |Հնդկաց ծովու, մուսոն

Mousson (Ն). էգ. Վեցամսեայ հով

Moussu, e, ած. Մամռապատ. մամռոտ ։ 2 Մամռաւոր (վարդ) ։

Moustache, էգ. Ընչացք, պեխ. պըյըգ . Brûler la — à qn. (մօտէն հրացան պարպել մէկու)։ 2 Զինուոր, զօրական. Vieille —. Des —. || Sur la —, Մէկու աչքին դիմաց. քթին տակ, (որ և՝ Sous la —)։ || Donner sur la — à qn. Մէկուն երեսին զարնել ։

Moustiquaire (քր). էգ. Մոծկացան, մժկապահ † ճիպինլիք ։

Moustique, ար. Մժղուկ, մժիկ † սիվրի սինէք ։

Moût, ար. Խաղմուզ, քաղցու, մըռմռուկ Գ. շիրա ։ լամուկ. —.

Moutard, ար. Պզտի տղեկ, մուկ.

Moutarde, էգ. Մանանեխ. խարտալ. C'est de la — après dîner. (շատ ուշ է)։

Moutardier, ար. Մանանեխի անօթ, մանանխանօթ † 2 Մանանխավաճառ։

Moûtier, ար. Վանք, հ. (որ և՝ **Moutier**).

Mouton (Ն). ար. Կրտած խոյ, մալ. գրվրճրգ։ 2 Կրտած խոյի միս, մալենի † 3 Խաշինք, ոչխարք (խոյ, մաքի, գառնուկ). Troupeau de —. Revenons à nos —. (մեր խօսքին գանք)։ 4 Ոչխարի կաշի, ոչխարենի. Reliure en —։ 5 Հեզ մարդ, գառնուկ։ 6 Բանտրապ † լրտես (բանտարկեալի մօտ)։ 7 Ցցահար Թակ, ցցահար † թօգմագ ։ 8 Դերան (զանգակ կախելու)։ || — de Panurge. Կոյր զկուրայն հետեւող՝ ոչխարամիտ † մարդիկ. || յր. Փրփրալից ալիք ։

Moutonné, e (Յն). ած. Դէզ դէզ ճերմակ ամպերով, ալեկոծուած բամպկէ (երկինք).

Moutonner (Յն). չ. Դանգուր ու օղակ օղակ ընել, գանգրել † 2 (Կոյանաւորի) վատահութիւնը շահիլ ։ || չ. Ծփիլ՝ ճերմկնալ (ծովու ջրերու)։

Moutonnerie (Յն). էգ. Անբանութիւն ոչխարութիւն։ 2 Անմիտ հետեւողութիւն, ոչխար ամտութիւն †։

Moutonneux, euse (Յն). ած. Փրփրած՝ ճերմկած (ծով)։

Moutonnier, ière (Յն). ած. Ոչխարազգի † 2 Ուրիշի ըրածն ընող, ոչխարամիտ, ոչխարաբարոյ ։

Mouture, էգ. Աղացում (ցորենի)։ 2 Աղացագործի † 3 Աղալու վարձք, աղացագին † 4 Ցորենի՝ հաճարի ու գարիի խառնուրդ, եռախառնուրդ †։

Mouvance (Ն). էգ. Աւատական կախում, հպատակութիւն ։

Mouvant, e (Ն). ած. Շարժիչ (ուժ՝ պատճառ)։ 2 Շարժող, շարժուն. Ce n'est qu'une idole —։ 3 Ծնող, ելնող, ելն. 4 Ոտքը մէջ Թաղուող, ամնաայգ † (գետին՝ աւազ)։ 5 Կախեալ, հպատակ, —։

Mouvement (Ն). ար. Շարժում ☞ (մշտա) շարժութիւն. En —. Se donner bien du —, (շարժօտկիլ, վազվռտել։ 2 Շարժման մէջ լինիլ)։ 2 Ընթացք, շրջան, շարժում, —. 3 Երթեւեկի կարգադրութիւն, շարժում, ևլն. 4 (Քանակութեան մէջ) փոփոխութիւն, ելեւէջ, շարժում. — de population. — des rentes. Le — d'un port. (Նաւահան-

զատի մէջ մտած եղած նաւեր՝ նաւատկյան շարժում)։ 5 Փոփոխութիւն, յառաջացում. Il y aura un dans cette administration։ 6 Ոյժեւորութիւն (պատկերի մէջ)։ 7 Այլազանութիւն, է. 8 Կերպ կերպ լինիլը, անհաւասարութիւն (գետնի)։ 9 Ոգեւորութիւն, կենդանութիւն. Style sans —. Les — oratoires. (ճառի մը ոգեշունչ հատուածներ)։ 10 Յոյզք, դրդում, կիրք, խլրտում. Les — de l'âme. N'avoir aucun — de compassion. (կարեկցութիւն չզգալ բնաւ). De son —. De son propre —. (ինքնայօժար, ինքնակամ, ինքնաբերաբար). Le premier —. (առաջին դրդում՝ զգացում)։ 11 Յոյզք, խլրտում. On annonce un — dans Paris. Des — populaires։ 12 Շարժում, նորախարդութիւն †. Le parti du —։ 13 Շարժիչ մեքենայ (ժամացոյցի)։ ‖ — perpétuel. Մշտաշարժ գործի։ 2 Անլոյծ խնդիր։ | — de fièvre. Թեթեւ ջերմ, բժ. | — de terre. Հող կրել տանիլը, հող կրելը։

Mouvementé, e (ՙ). ած. Անհաւասար, այլազան, այլափոխ (գետին)։ 2 Կենդանի (տեսարան)։ ՙ(Ատղարի հողը)։

Mouver, ն. Քրքրել՝ խառնշտկել

Mouvoir, mû, mue, ն. Տեղէն շարժել, շարժել։ 2 Դրդել, ընել տալ, շարժել (բանի մը), (որ եւ ան.)։ 3 Յառաջացնել, հանել (վէճ)։ ‖ չ. Տակը լինիլ, հպատակ լինիլ. ան. ‖ Faire —, Շարժել։ ‖ Se —, ձ. Խլրտիլ, շարժիլ ☞ (օդա)խաղաց։

Moxa, ար. Վառ բամպակով խարան (եազր), վառխարան †. [մէջ)։

Moye (մուա). էգ. Կակուղ մաս (քարի

Moyen, enne (մուայէն). ած. Մէջտեղ գտնուող, միջակայ։ 2 Միջին (հասակ) ☞ միջա(հասակ)։ 3 Միջին, ք. Homme de — vertu. 4 Միջին (դար)։ | — terme. Միջին հնարք՝ ճամբայ։ 2 Միջին եզր (հաւաքաբանութեան՝ համեմատութեան)։ ‖ էգ. Միջին քանակ, միջին, (որ եւ՝ — géométrique, — proportionnelle)։

Moyen (մուայէն). ար. Միջնորդութիւն. Au — de. (ձեռքով, միջոցաւ)։ 2 Հնարք, ճար, ճարակ, ճամբայ, միջոց (հարուստնալու). Les grands —. (զօրաւոր միջոցներ)։ 3 Կարողութիւն, միջոց. Je n'ai pas le — de. Il n'y a pas — de faire cela. (զայդ ընելու հնար չկայ). Le — que je vous obéisse? (ինչպէս հնազանդիմ քեզի). Quel —? (ինչ կերպով, ինչպէս։ | — d'existence. Գլխու ճար, ապրուստ։ ‖ յ+. Հարստութիւն, կարողութիւն. Vivre selon ses —. Je ne connais pas ses —. Mes — ne me permettent pas. (ինձ ձեռք չտար, կարողութենէս վեր է)։ 2 (Ֆիզիքական՝ բնական՝ բարոյական) կարողութիւնք. Un homme sans —. 3 Պատճառք, էր. — de cassation.

Moyennant (մուայէնան). նխ. Միջոցով, օգնութեամբ, ձեռքով ☞ (տակ)ով. — quoi. (որով)։ ‖ — que, շ. Այն պայմանաւ որ, միայն թէ։

Moyennement (մուա-էն). մ. Միջին կերպով, միջին աստիճան։ 2 Միջին ճամբով մը։

Moyenner (մուա էն). ն. Հոգալ՝ ճարել (միջնորդութեամբ). հ.

Moyeu, ար. Հաւկթի դեղնուց, միջուկ։ 2 Սալորի անուշած † 3 Անիւի մէջ տեղը. առեղ. միջանիւ։ յ+. —x.

Mozarabe, ար. Քրիստոնեայ (Մահմետականաց հպատակ), մոզարապ. Սպ.

Mû, mue, ած. Շարժեալ։ 2 Դրդեալ։

Muable, ած. Անհաստատ, յեղյեղուկ, փոփոխական։

Muance (ՙ). էգ. Փոփոխում (ձայնի)։

Mucilage, ար. Բուսահոյզ † հոյզ † 2 Խիժաջուր † հոյզ †. [զային †։

Mucilagineux, euse, ած. Հու-

Mucosité (գօզ). էգ. Լորձնամիզային հիւթ, լորձնահիւթ † 2 Հիւթ (ինչ ինչ տնկոց)։

Mue, էգ. Նորափոխք † (մազափոխ † մորթափոխ † փետրափոխ † եղջիւրափոխ)։ 2 Նորափոխքի ժամանակ, նորափոխք † 3 Թափած եղջիւր՝ փետուր՝ մազ։ 4 Խորխ (օձի)։ 5 Մթափանդակ † (Թռչուն գիրցնելու կամ երգել տալու)։ 6 Ձայնի հատնալը, ձայնափոխութիւն (պատանեկոյ)։ ‖ ած. Անձայն (կատղութիւն շան)։

Muer, չ. Մազ՝ մորթ՝ փետուր՝ եղջիւր փոխել, նորափոխքի † մէջ լինիլ

☞ Նորափետուր ։ 2 Փոխուիլ՝ հաստանալ (պատանւոյ ձայնի)։ ‖ Ն. Փոխել։

Muet, ette, ած. Մունջ, համր, (որ և գ.)· Il n'est pas —, (խօսուն է, ը.)· Rester. Demeurer —, (պապանձիլ)։ 2 Առանց անուններու՝ համր (աշխարհացոյց)։ 3 Լուռ, անձայն, անբարբառ, անխօս (վկայ)· Personnage —. Sa douleur était —. Être —, (լռել)։ 4 Անձայն՝ համր (գիր)։ ‖ էգ. Համր գիր ։ ‖ ար. յգ. հ. ժ. Համր ապատուորք արքայի, համերը։ ‖ À la —, Անձայն կերպիւ ։

Mufle, ար. Կենդանի ծայր, քիթ, դունչ։ 2 Երես. Donner sur le — à qn. 3 Անճոռնի կապիկ, պագերես, գ. ‖ — de veau, de bœuf, de chien, Պարտէզի շանբերան, տկ.

Mufier, ար. Շանբերան, տկ. պուզաղը պուրնու ։

Muge, ար. Կեփալ, գլխան. քէֆալ պալըղը ։ ‖ — volant, Թռաձուկ † ։

Mugir, չ. Գոչել (ցուլի՝ եզի՝ կովի), բչել, պոռոչել։ 2 Պոռչտալ, մռնչել (կատաղութենէ)։ 3 Մռնչել (հովի)։

Mugissant, e (ñ), ած. Բչող, պոռոչող։ 2 Ահեղագոչ՝ մռնչուն (ալիք)։

Mugissement, ար. Բչիւն, պոռոչիւն։ 2 Աղաղակ՝ մռնչիւն (ծովու)։

Muguet, ար. Քօղահեղձ, տկ. 2 Պճնասէր ու քծնող, տիտար։ 3 Ախտ մը, երախախտաշկք †։ [2 Աչք տնկել։

Mugueter, չ. Քծնիլ, քծնաբանել։

Muid, ար. Հին չափ մը, մոդ։ 2 Այդ չափով տակառ մը, մոդ։ 3 Տակառ, գ.

Mulassier, ière, ած. Ջորեծնութեան պատկանեալ, ջորեծնական † (երկիր)։ [մակ ծնողքէ ծնած, խառնածին։

Mulâtre (ā), ած. և գ. Սև ու ճեր-

Mulcter, ն. (Տուգանքի) դատապարտել, հ. 2 Նեղել, չարչրկել, հ.

Mule, էգ. Մատակ ջորի, ջորիի † 2 Հողաթափ։ ‖ յգ. Ցրտախած (կրունկի)։

Mulet, ար. Ջորի. գաթըր։ 2 Խառնածին անասուն՝ տունկ, խառնածին † 3 Տ. **Muge**։

Muletier, ար. Ջորեպան. գաթըրճը։ ‖ —ière, էգ. Ջորեպանի կին։

Mullette (ll), էգ. Երկլորդ ստամոքս. քարճիկ (որսական Թռչնոց)։ 2 (Հաւթու) մակըրդոց. գըրզ պայըր ։ [մուկ։

Mulot, ար. Դաշտամուկ մը, շիկա-

Multicolore, ած. Բազմագունի, բազմերփեան, բազմերանգ։

Multiflore, ած. Բազմածաղիկ։

Multiforme, ած. Բազմակերպ, բազմաձև ։ 2 Սեպաձև (ոսկր)։

Multinôme (ō), ար. Տ. **Polynôme**։

Multipare, ած. Բազմածին։

Multiple, ած. Բազմադիմի, բազմապատիկ։ 2 Բազմապատիկ, թւ.

Multipliable, ած. Բազմապատկելի, թւ. [պատկելի, թւ.

Multiplicande (ñ)· ար. Բազմա-

Multiplicateur, ար. Բազմապատկիչ, թւ.

Multiplication, էգ. Աճիլը, բազմանալը, բազմացում։ 2 Բազմապատկութիւն, թւ.

Multiplicité, էգ. Շատութիւն, բազմութիւն, բազմաւորութիւն †։

Multiplier, ն. Շատցնել, բազմացնել։ 2 Բազմապատկել, թւ. ‖ չ. Բազմանալ, շատնալ ։ ‖ Se —, յ. Բազմանալ, բազմապատկիլ։ 2 Հարիւր կտոր լինիլ, ամէն տեղ հասնիլ։

Multitude, էգ. Բազմութիւն, շատութիւն։ 2 Ամբոխ, բազմութիւն։ 3 Խուժանը, ամբոխը. Flatter la —։

Multivalve, ած. Բազմապատեան՝ բազմատիփ (խեցի)։

Municipal, e, ած. Քաղաքաբաշխական, Թաղապետական. Garde —e, (Բարիզի պահազօրք †)։ 2 Ինքնօրէն (քաղաք) հ. ‖ ար. Թաղապետական պաշտօնեայ, Թաղապետական † ‖ Un —, Garde —, Բարիզի պահազօր †։

Municipalité, էգ. Քաղաքաբաշխութիւն, Թաղապետութիւն։ 2 Թաղապետք։ 3 Թաղապետական շրջանակ։ 4 Թաղապետարան †։

Municipe, ար. Ինքնօրէն քաղաք, հ. 2 Ինքնօրէն քաղքի։

Munificence (ñ), էգ. Առատաձեռնութիւն, առատասրտութիւն †։

Munir, ն. Զէնք ու պաշար լեցնել, պէտքերը հոգալ, ամրացնել։ 2 (Մէկու)

ձեռքը առնել (յանձնառութիւն)։ || Se —, չ. Պատսպարուիլ (գրաէ)։ 2 Հօգալ, առնուլ. Se — de։ 3 Ձեռք առնուլ (համբերութիւն). Se — de ։

Munition, էգ. Ռազմամթերք. — de bouche, (պաշար)։ || De —, Զինուորի (հաց)։ 2 Հետեւզօրի (հրացան)։

Munitionnaire (Մն-ֆէռ), ար. Զօրաց ուտեստ հայթայթող, համբարակալապետ, պաշարապետ †։

Muqueux, euse, ած. Լորձնաւոր (գեղձք), լորձնա(գեղձք †). Membrane —, (լորձնամաշկ † լորձնամիզն †), (որ և՝ **Muqueuse**, էգ.)։ 2 հ. մ. Լորձնանիւթային † (հեղուկ՝ հիւսուածք)։ 3 Հիւթային (տունկ), հ.

Mur, ար. Որմ, պատ. Entre quatre —, (չորս տան մը մէջ։ 2 Բանտը)։ 2 Քաղաքորմ, պարիսպ. Le — d'Adrien. Cette église est hors des —. Ces hommes-là sont des —, (այս զինուորք անպատան կը մնան կրակի դէմ)։ 3 Քաղաք. Il est dans nos —։ 4 Որմ, պաշտպանութիւն, փ. 5 Քօղ, պատուար, փ. Le — de la vie privée։ 6 Վարի կողմ (քովի)։ || — de clôture, Բակի՝ պարտիզի պատ։ | — d'airain, Անառիկ պարիսպ։ 2 Բաժանիչ պատնէշ, անջրպետ։

Mûr, e, ած. Հասած, հասուն (պըտուղ)։ 2 Հասուն (տարիք՝ մարդ)։ 3 Խոհական՝ հասուն (մարդ)։ 4 Անտենն հասած, հասուն (գործ)։ 5 Մանրազննին, հասուն (խորհուրդ)։ 6 Մաշած՝ քըրտած (հագուստ)։

Muraille, էգ. (Բարձրկեկ հաստ) պատ, որմ. Entre quatre —, (չորս տան մը մէջ։ 2 Բանտը)։ 2 (Բերդի) պարիսպ (քաղաք) որմ։ 3 Քաղաք. Ce fleuve serpente autour de nos —։ 4 Ներքին պատեան (նաւու)։ || Les — parlent, Պատերը ականջ ունին, ը.

Mural, e, ած. Որմական. պատի (աշխարհացոյց)։ 2 Առաջին պարսպելքի † պարսպական (պսակ), Հ. 3 հ. մ. Պարսպապատ † (մեքենայք)։

Mûre, էգ. Թթենիի պտուղ, թութ. || — sauvage, — des haies, Մոր. պէօյիւրթլէն եէմիշի։

Mûrement, մ. Իմաստութեամբ, հասուն խորհրդով, քաջ (կշռել)։

Murène, էգ. Փողոչ, միւռինէս. մօրինա պալըդը։

Murer, ն. Զորս կողմը պատ քաշել, պատուարել, որմել։ 2 Պատով գոցել (դուռ), որմել, որմափակել †։

Murex, ար. Կոնքեղ. խուֆէրլէք պէօճէյի։

Muriate, ար. Քլորաջրատ, հ.

Muriatique, ած. Քլորաջրատական։

Mûrier, ար. Թթենի. — blanc. — de la Chine, (հասարակ թթենի)։

Mûrir, ն. Հասունցնել։ || չ. Հասուննալ ☞ (նորա)հաս։

Murmurant, e (՚), ած. Կարկաչուն (աղբիւր)։ 2 Կարկաչահոս (գետ)։ 3 Մրմռուն (հով)։ 4 Սօսափուն † շրշուն † (տերեւք)։

Murmurateur, ար. Տրտնջող, մրմռացող։

Murmure, ար. Պղտի ձայն, կարկաչ (ջրի)։ 2 Մրմռում (հովի), շշունչ (ալեաց)։ 3 Սօսափիւն՝ շրշիւն (տերեւի)։ 4 Շշնջիւն՝ շշունչ (հաւանութեան)։ 5 Քրթմնջիւն (բազմութեան)։ 6 Քրթմնջիւն՝ մրմռանք (մէկու)։ 7 Խլրտմունք (սրտի), շշնջիւն (կրից)։

Murmurer, չ. Պղտի ձայն մը հանել, կարկաչել (ջրի) ☞ կարկաչա(հոս)։ 2 Մրմռել (հովի)։ 3 Սօսափել՝ շրշել † (տերեւի)։ 4 Մրմնջել, շշնջել, մրմռալ (մէկու)։ 5 Դիմադրել, մրմռալ ☞ (ան)մռունչ. La chair —. La bouche obéit mal lorsque le cœur —։

Muron (՚), ար. Մոր. պէօյիւրթլէն եէմիշի։ 2 Վայրի արքայամորմի։

Murrhin, e, ած. Vase —, Ցարգի անօթ մը նախնեաց, միւռինեան անօթ։

Musagète, ած. Առաջնորդ մուսայից, մուսավար։

Musaraigne (՚), էգ. Մկնաքիս։

Musard, e, ած. և գ. Սնոտեաց զբաղող, ժամավաճառ †։

Musc, ար. Մշկապորտ այծեամ, մշկերէ. միսք ճէյրանը։ 2 Մուշկ. միսք։ 3 Թխորակ պատուտ։ || De —, Մշկահոտ (կաշի)։

Muscade, էգ. Մշկընկոյզ. Հինտիստան ճէվիզի, (որ և՝ Noix —)։ 2 Մըշկա(վարդ)։ 3 Գնդակ (ձեռնածուի)։

Muscadet, տր. Տեսակ մը գինի, մշկակ † ։

Muscadier, տր. Մշկենի † 2 Մշկընկուզի. (որ և՝ — **aromatique**)։

Muscadin (Ն), տր. Մշկախառն պզտի բլիթ, մշկաբլիթ † 2 Պճնասէր, սպրկիկ։ 3 Մշկառնէտ֊ֆան. (որ և՝ **Muscardin**)։ [մշկունի ։

Muscari, տր. տ. ս. Լեռնային

Muscat, ած. Մշկահոտ ‖ տր. Մըշկահոտ (միսքէթ) խաղող, մշկախաղող † 2 Մշկահոտ գինի, մշկագինի † 3 Մշկատանձ ։

Muscatelline, էգ. Մշկենի † տկ.

Muscipape, էգ. Թռչնոց սեռ, ճանճքաղ ։ [ճանճակեր, ։

Muscivore, ած. Ճանճակուլ †

Muscle, տր. Մկունք, ջիղեր ։

Musclé, e, ած. Ջիղերաւոր։ 2 Ջիղերը զօրաւոր՝ յայտնի, քաջաջիղեր † (պատկեր)։

Musculaire(*kn*), ած. Ջիղերային։

Musculature, էգ. Ընդհանուր ջիղերը, ջիղերեան † ։

Muscule, տր. հ. ժ. (Պաշարողներու) պաշտպանիչ մեքենայ ։

Musculeux, euse, ած. Ջիղերաշատ։ 2 Կաշըմքուռն (մարդ)։

Muse, էգ. Մուսայ. Dixième Muse, (քաջ քերթողուհի)։ 2 Բանաստեղծութիւն. — française։ 3 Բանահիւսական խանդ՝ ներշունչ, անխ. 4 Սեպհական դրոշմ, մուսայ. La — de Racine։ 5 Բանաստեղծք, բանաստեղծը։ 6 Ներշնչիչ, մուսայ. L'indignation est sa — ։ 7 Կտղուցքի ըսկիզբը ։ ‖ յգ. Գեղեցիկ դպրութիւնք և մանաւանդ բանաստեղծութիւն, մուսաները. Cultiver les — ։

Museau (*qō*), տր. Դունչ, ցռուկ (շան)։ 2 Երես՝ դէմք (մարդու), անքէ.

Musée, տր. Թանգարան, մուզէօն ։

Museler, ն. (Շան) բերանակապ դնել, ցռկակապել ։ 2 Բերանը կապել (մամուլի)։ [կակապ ։

Muselière, էգ. Բերանակապ, ցըռ-

Muser, չ. Անօտեօք ժամանակ անցընել, անօտեօք խաղալ։ 2 Կտղուցքի մտնել (եղջերուի)։ [սանձի, քթակալ ։

Muserolle, էգ. Քթի անցած մասը

Musette, էգ. Հովուական, տիկնոպբուլում։ 2 Հովուական եղանակ ։ 3 Հովուական զուարթ բանաստեղծութիւն ։ 4 Վարսակի պարկ (ձիու վիզն անցուած)։

Muséum (*qkoմ*), տր. Թանգարան, մուզէօն։ 2 Ալեքսանդրիոյ մուզէօնը, յ. — **s**։

Musical, e, ած. Երաժշտական։ յգ. — **aux** ։ [Թեան, երաժշտօրէն։

Musicalement, մ. Ըստ երաժշտու-

Musicien, ienne (Ն), գ. Նուագածու, երաժիշտ, (որ և ած.) ։ 2 Նուագածու ։ 3 Երգայարդար ։

Musico, տր. Զբօսարան (Հոլանտայի մէջ), երաժշտոց ։ յ. — **s** ։

Musique, էգ. Նուագագիտութիւն, երաժշտութիւն ☞ Նուագ(ուսոյց) ։ 2 Երաժշտութիւն, նուագ ☞ Նուագատետր). Composer de la —. Mettre en —, (ձայնագրել † խօսքեր). — de... (ձայնագրութիւն այսինչի) ։ 3 Երաժըշտութիւն (գործիքներով կամ ձայնով), նուագածութիւն. Nous avons entendu de bonne —. Faire de la —, (երաժշտել †)։ 4 Նուագածուք, նուագախումբ† Une — de régiment. La — de l'Opéra. Chef de —, (երաժշտապետ) ։ 4 Աներդ ձայն, ողորմելի խօսքեր, երաժըշտութիւն ։

Musiquer, չ. Երաժշտել ։

Musqué, e, ած. Մշկահոտ (լաթեր)։ 2 Մշկոտած † (մարդ)։ 3 Մշկահամ (տանձ)։ 4 Անթեւեթիկ (հեղինակ)։ 5 Շողոմ՝ անոյշ անոյշ (խօսքեր)։

Musquer, ն. Մշկել, մշկահոտել ։

Mussepot (**à**), մ. Գաղտնի, (որ և՝ **à muche-pot**)։ [մէտաղյան ։

Musulman, e(*q*-Ն), ած. և գ. Մահ-

Musurgie, էգ. Ձայնարուեստութիւն † ։ [Թիւն, փոփոխականութիւն ։

Mutabilité, էգ. Անհաստատու-

Mutation, էգ. Փոփոխութիւն (ձեւի)։ 2 Անձանց փոփոխութիւն (վարչութեան մը մէջ)։ 3 Փոխանցութիւն, շըրջուած † էր. 4 Դարձուածք, շրջուած (պետութեանց)։

Mutilation, էգ. (Քիթ) կտրելը, (քթի) յապաւում, ծայրատութիւն ։

Mutiler, ն. Խեղել, յապաւել, կըրճատել ☞ կրճատ. — qn. d'un bras,

(մէկու Թեւը կարել) . — qn. du nez, (զնչատել) ։ 2 Ներքինացնել ։ 3 Խեղել, Թալրատել (անդրի) ☞ ծայրատիտուր ։ 4 Կրճատել (ծառ) ։ 5 Կրճատել (ճշմարտութիւն) ։ 6 Ցապաւել, հատմել (գրուածք) ։ || Se —, չ. Ցապաւուիլ, կրճատուիլ ։ 2 Ինքզինք ներքինել ։

Mutin, e (՝), ած. Անսաստ, հեստ, խեռ (տղայ՝ բնութիւն) ։ 2 Կայտառ՝ արթուն (աչք՝ կերպարանք) ։ || գ. Faire le —, Faire la —, Բարկանալ, զայրանալ ։

Mutiner (se), չ. Ապստամբիլ ։ 2 Զայրանալ ։

Mutinerie, էգ. Խեռութիւն, հեստութիւն, հեստանք ։ 2 Ցամառութիւն (բարկացողի) ։ [Լռութիւն, համրութիւն ։

Mutisme (ս), ար. Համրութիւն ։ 2

Mutualité, էգ. Փոխադարձութիւն ։

Mutuel, elle, ած. Փոխխական, փոխադարձ ☞ իրերա(վարժութիւն) ։ || La —, էգ. Փոխադարձ ապահովագրութիւն ։ 2 Իրերավարժ դպրոց ։

Mutuellement (ll), մ. Փոխադարձաբար. S'aimer —, (իրար սիրել) ։

Mutule, էգ. Շէնքի պատկի զարդ մը, խեցակ, ճ.

Myélite, էգ. Ողնածծատապ, բժ.

Mygale, էգ. Մկնասարդ ։ [Թիւն ։

Myographie, էգ. Ջնղերագրու-

Myope, ած. և գ. Կարճատես ։ || էգ. Թաղկակեաց միջատաց սեռ, ճանճկերպ † ։

Myopie, էգ. Կարճատեսութիւն ։

Myosotis (զ-ս), ար. տ. ս. Մկնականջ ։ || palustre, Ցիշածաղիկ ։

Myotomie, էգ. Ջնղերահատութիւն ։

Myriade, էգ. Տաս հազար, բիւր ։ 2 Բիւր բիւրուց, անհամար. Des — de....

Myriagramme, ար. Բիւրակրամ ։

Myriamètre, ար. Բիւրամէթր ։

Myriapode, ար. Օղակաւորաց սեռ մը, բիւրոտն † || ած. Բազմոտնեայ † ։

Myriare, ար. Մէկ քառակուսի հազարամէթր, բիւրակալ ։

Myrmidon (՝), ար. Միրմիդոն ։ 2 Կարճուկ երիտասարդ, միրմիդոն ։ 3 Տկար՝ ոչինչ մարդ, միրմիդոն ։

Myrobolan (՝), ար. Հնդկաստանէ եկած շատ մը չորցուցած պտուղներու անուն, հալիլայ ։

Myrobolant, e (՝), ած. Սքանչելի, իւլը Թողնելիք ։

Myrrhe, էգ. Զմուռս . միւռ. Essence. Huile de —; (տաշխ) ։

Myrrhis (միռռիս), ար. Գղոցնիճ, տկ. [բո.

Myrtacées, էգ. յգ. Մրտազգիք †

Myrte, ար. Մուրտ, մրտենի. մէրսին ադաճը ։

Myrtiforme, ած. Մրտատերեւ, մրտակերպ ։ [հապալասի

Myrtille (դիլ՝). էգ. Կիտաթուփ մը,

Mystagogue, ար. հ. ժ. Կրօնքի խորհուրդները սորվեցնող, խորհրդուսոյց † ։

Mystère, ար. Խորհուրդ (կրօնից). Les saints —, Les sacrés —, (պատարագի խորհուրդ) ։ 2 Խորհուրդ՝ խորհրդապաշտօնք † (հեթանոսութեան մէջ) ։ 3 Խորհրդաւոր գաղտնութիւն ։ 4 Գաղտնիք. Les — du cœur humain. Les — de la politique. Il y a qq. — caché là-dessous ։ 5 Դժուարութիւն հանելը. կարեւորութիւն տալը. Pour être heureux faut-il tant de —? Voilà bien des —. Mettre du — à qch. (գաղտնի ընել). Ne pas entendre — à une chose, (բանի մը մէջ վարպետութիւն մը չտեսնել) ։ 6 Զգուշաւորութիւն, Թաքնութիւն. Il est sorti en grand — ։ 7 Խորհրդախաղ † մ. դ. Le — de la passion de Notre-Seigneur ։ || Faire —. Faire un — de, Գաղտնի պահել, պահել (բան մը) ։

Mystérieusement, մ. Խորհրդաւոր՝ խորհրդալի կերպիւ ։ 2 Պահուելով, ծածուկ ։

Mystérieux, euse, ած. Խորհրդաւոր (միտք Սբ. Գրքի) ։ 2 Թաքուն, ծածուկ, խորհրդալի, գաղտնախորհուրդ, գաղտնի (խօսք). Ils ont eu ensemble un entretien — ։ 3 Խորհրդալից, գեղ. 4 Ամէն ինչ գաղտնի պահող, գաղտնապաշտ †. C'est un homme tout —. || ար. Խորհրդաւորը ։

Mysticisme (ս), ար. Աստուծոյ հետ գաղտնի հաղորդակցութիւն ունենալու կարծիք կամ հաւատք, միսթիքականութիւն ։ 2 Սրբազան գրոց՝ աշխարհի

գործոց գաղտնի միտք մ՚ընծայելը . միթիքականութիւն ։

Mysticité, իգ. Ի հոգեւորս նրբութիւն , հոգենրբութիւն . միսթիքութիւն. Des sentiments de — ։ 2 Ջերմեռանդութեան մէջ խիստ բարակները երթալը, միսթիքութիւն ։

Mystificateur, ար. Քթէ բռնող . խաբելով խնդացող , խաղարար ։

Mystification, իգ. Խաբելով խնդցալը, մարդ բռնելը, խաղարարութիւն։

Mystifier, ն. Քթէ բռնել . խաբելով խնդալ , մարդ բռնել , ը.

Mystique, ած. Այլաբանական . խորհրդական . L'Église est le corps — de Jésus-Christ։ 2 Հոգեւոր և ջերմեռանդական նիւթերու մէջ բարակները ցացող, հոգենրբական.·հոգենրբեան† միսթիքեան . Auteur , Livre — ։ ‖ ար. Հոգենրբականը, միսթիքականը։ ‖ գ. Ինքզինքը Աստուծոյ հետ գաղտնի հաղորդակցութեանց տուողը , միսթիքական ։

Mystiquement, մ. Խորհրդական իմաստով . խորհրդաբար (մեկնել Սուրբ Գիրքը) ։

Mystre, ար. հ. մ. Յունական չափ մը հեղուկներու , միստռա ։

Mythe, ար. Առասպել ։ 2 Անգոյ էակ ։ 3 Անգոյ բան . առասպել ։

Mythique, ած. Առասպելական ։

Mythologie, իգ. Դիցաբանութիւն։

Mythologique, ած. Դիցաբանական ։ (որ և՝ **Mythologue**) ։

Mythologiste, ար. Դիցաբան ։

Myure, ած. Քիչ քիչ տկարացող . կարատմէտ † (երակ) ։

N

Nabab, ար. Մահմէտական հնդիկներու իշխան , նապապ ։ 2 Մեծահարուստ , Բոչիլտի թոռ , նոր Բոչիլտ , նապապ ։

Nababie, իգ. Նապապութիւն ։

Nabot, e, գ. Կարճիկ . կարճուկ , թզուկ , անրգ.

Nacarat, ար. Կեռասի ու վարդի միջեւ կարմիր գոյն, հալողի ‖ ած. անփ. Հալողի (կերպաս) ։

Nacelle, իգ. Նաւակ, կուր։ 2 Օդապարկի նաւակ, օդանաւ։ ‖ — de Saint Pierre, Հռովմայ եկեղեցի ։

Nacre, իգ. Սադաֆ. սէտէֆ, (որ և՝ — de perles) ։

Nacré, e, ած. Գաղտակրափայլ (գոյն). Corindon — , (ազնիւ քար մը , կատուակն)։ 2 Սադափաւոր (խեցի) ։

Nadir, ար. Սուզակէտ, նատիր, տ.

Nafé, ար. Օգտակար պտուղ մը, նաֆէ։

Naffe, իգ. Eau de — , Նարնջածաղկի ջուր ։

Nage, իգ. Լիւղ. À la — , (լողալով, ի լիւղ). Se jeter à la — , (լողալու համար ջուր նետուիլ) . En — . Tout en — , (արիւն քրտինքի մէջ, քրտնալից)։

Nagée, իգ. Մէկ լող. պիր եիւզիւշ։

Nageoire, իգ. Թեւ (ձկանց), լողարան , լուղանթեւ ։ 2 Լողալու դդում կամ փամփուշտ , լողակ † լողարան † ։

Nager, չ. Լողալ։ 2 Թի քաշել , թիավարել, ն․. Il faut — pour aborder. Ceux qui mènent les gondoles — debout ։ 3 Ջուրի երեսը մնալ , ծփալ . Le liège — ։ 4 Թաղուիլ , լողալ (հարստութեան՝ արեան մէջ) ☞ (յղփանալ ։ 5 Թաթղուիլ (իր արեան մէջ) ։ 6 Տարտամ լինիլ (նայուածքի) ։ | — en grande eau, Մեծ ջուրերու մէջ լողալ. փ. | — entre deux eaux, Ջուրի տակէն լողալ։ 2Երկու կողմն ալ աղէկ բռնել, փ.

Nageur, euse, գ. Լուղակ , լուղորդ։ 2 Թիավար, ն․. ‖ ած. Oiseau — , Մաշկոտն , լուղահաւ † ‖ յփ. Զորքոտանեաց տոհմ մը , լուղակք † ։

Naguère, Naguères, մ. Անկէ քիչ առաջ , շատ ատեն չկայ ։

Naïade, իգ. Գետի ու աղբիւրի դիցուհի, նայուհի, նայադուհի †։

Naïf, ïve, ած. Բնական, անպաճոյճ, պարզ. Une description —. Les grâces — de l'enfance ։ 2 Աննենգ, անկեղծիկ, պարզ (միտքը)։ 3 Միամիտ, պարզամիտ. C'est un homme —. Une réponse —. Un amour-propre —. Vous-êtes — de croire cela։ 4 Բնածին. De son teint la — blancheur, հ.

Nain, e (՝), ած. Թզուկ, Թզահասակ։ 2 Անդեղնուց (հաւկիթ)։ ‖ գ. Թզուկ, գաճաճ. ճիւճէ ։ ‖ — jaune, Թուղթի խաղ մը, դեղին Թզուկ, Թզախաղ †։

Naïre, ար. Ազնուական հնդիկ (Մալապարի), նայիր ։

Naissance (՝), իգ. Ծնունդ. Donner la —, (ծնիլ)։ 2 Ջարմ, տոհմ, սերունդ. — basse. Rougir de sa —. De bonne. De haute —, (տոհմիկ). Haute —, (բարձրատոհմութիւն). De basse —, (անտոհմիկ) ։ 3 Ազնուականութիւն, զարմ, անխ. Digne de sa —. Homme de —, (տոհմիկ մէկը). Homme sans —, (անտոհմ, անազգի) ։ 4 Սկիզբ (գարնան), ծագում (բաղքի). Donner —, (ծնունդ տալ, յառաջ բերել, պատճառել)։ 5 Ծլում (դալարեաց), փԹիԹք (ծաղկանց). — du jour, (արեւածագ) ։ 6 Բուսած սկսած տեղը, սկիզբ, սկսած † (սեան ճիւղի՝ շնչերակի)։ ‖ De —, Ծննդեամբ, ի ծնէ (կոյր)։

Naissant, e (՝), ած. Դեռածին՝ նորածին (մանուկ)։ 2 ԴեռատիԹիԹ (ծաղիկ), դեռաբոյս՝ նորաբոյս (տունկ)։ 3 Ծագող՝ նորածագ (աստղ), նորանշոյլ (արշալոյս)։ 4 Նորածին (ուէր), նորաշէն (քաղաք), նորահաստատ՝ նորասկիզբ † (տէրուԹիւն)։ 5 Դալարաներ (գլուխ)։

Naître, né, e, չ. Ծնիլ. Ce que l'on est —, (բնուԹիւն, ծնունդ)։ 2 Բուսնիլ (տունկի)։ 3 Ծագիլ, սերիլ, ծնիլ (ազնիւ տոհմէ). Il est — dans la robe, (դատաւորական տոհմի մը զաւակ է)։ 4 Ծագում առնուլ, սկսիլ. Le ruisseau — ici։ 5 Յառաջ գալ, ծնանիլ, ‡. 6 Ծագիլ, սկսիլ. J'ai vu — cet amour. Un pouvoir qui ne fait que —։ ‖ — sous les pas, Մեծ առատուԹեամբ յառաջ գալ, վխտալ։ | Faire —, (Այս ինչ տեղ) ծնած է ըսել։ 2 Պատճառ լինիլ, յարուցանել, ծնիլ ։

Naïvement, մ. Անպաճոյճ՝ բնական կերպով։ 2 ՊարզմտուԹեամբ, պարզուԹեամբ ։

Naïveté, իգ. ԱննենգուԹիւն, պարզմտուԹիւն, պարզուԹիւն։ 2 Բնական՝ գեղեցիկ պարզուԹիւն (խօսքի՝ վրձինի)։ 3 ՊարզուԹիւն, սրբրդմտուԹիւն, միամտուԹիւն. Son orgueil est d'une — risible ։ 4 Տգիտական խօսքեր, տգիտաբանուԹիւն. Dire des —։

Naja, ար. Թունաւոր օձ մը, նայայ։

Nanan (՝), ար. Շաքարեղէն, անոյշ ման, նեմնէ, մ. լ. 2 Պատուական բան, ըս.

Nankin (k՝), ար. Նանքինեան կըտաւ, նանքինակ ։

Nanti, e (՝), ած. Il est bien —, ինքզինք հոգացած է, սատակ պահած է ։

Nantir (՝), ն. Գրաւով (րէհին) ապահովել, գրաւ տալ (պարտքի համար)։ 2 ՀայԹայԹել, ճարել, տալ ։ ‖ Se —, յ. Առնելիքի տեղ բան մը գրաւել (առ ի ապահովուԹիւն)։ 2 Գրաւել. Se — des effets d'une succession։ 3 Իր անձին հոգալ, առնուլ (վերարկու) ։ 4 Նախաճաշն ընել (մեկնելէ յառաջ)։ 5 Շահեր ընել, սատակ պահել (պաշտօնի մը մէջ) ։

Nantissement (՝), ար. ԱպահովուԹիւն, գրաւական ։

Napée, իգ. Անտառաց ու լերանց յաւերժահարս, խոխոմանոյշ †։ [մը, նափէլ։

Napel, ար. Աքօնիդ տունկի տեսակ

Naphte, ար. ՆաւԹ. նէֆթ եաղը. (որ և՝ Huile de —)։ [մը, նափօլէօն։

Napoléon (՝), ար. Գաղիական ոսկի

Nappe, իգ. (Խորանի) ծածկոյԹ ։ 2 (Սեղանի) փռոց։ 3 Շիկերէի գետին փըռուած կաշի, փռոց։ 4 Փռուած՝ սփռոցաձև բան. — de filet, (տարածուն ցանց)։ ‖ — d'eau, Հանդարտ՝ միատարած ջուր։ 2 Սաւանահոս † հայրԹահոս † ջրվէժ։ | — de feu, Բոցբոցուն տարածուԹիւն մը ։

Napperon (Ap.՝), ար. Սեղանի ծածկոյԹի վրայ փռուած լաԹ, փռոցակ, մակափռոց † ։

Narcisse, ար. տ. ս. Նարգէս. նէր-

կիս։ 2 Ինք իր անձի սիրահար, նարկիս։ || — jonquille, Ոսկի նարգէս։ [բրիտ։

Narcotine, էգ. Ափիոնիտ † Թըմ.

Narcotique, ած. Թմրրիչ։ || ար. Թմրրադեղ։

Nard, ար. Նարդոս, տկ. Ճէրսիճ։ 2 Անուշահոտ արմատ մը՝ իբր բուրանիւթ հնոց, նարդոս։ || — sauvage, Մրուանտակ, կազմորէ, տկ.

Nargue, էգ. Քամահանք. Dire — d'une chose, (ան ինչ է որ ըսել, արհամարհել, առ ոչինչ գրել)։ || Faire — à qn. Զանցել. ան ո՞վ է ըսել, արհամարհել. Nos vins font — aux vôtres, (մեր գինիները ձերիններուն քով Թագաւոր են, բ.)։

Narguer, ն. Արհամարհել, քամահել, ոտքին տակ սեպել։

Narguilé, ար. Նարկիլակ. Նարկիլէ։

Narine, էգ. Քթախող։ || յգ. Ռընգունք։

Narquois, e, ած. և գ. Հեգնասէր ու խաբէասէր, նենգամիտ †։ [մող։

Narrateur, trice (2r), գ. Պատ-

Narratif, ive (2r), ած. Պատմական, պատմաբանական։ 2 Մանրամասն պատմող. Procès-verbal — du fait։

Narration (2r), էգ. Պատմութիւն, պատմաբանութիւն։ 2 Շարադրութեան նիւթ (աշակերտի տրուած), պատմութիւն. Abrégez votre —. — latine, (լատիներէն գրելիք պատմութիւն)։

Narré (2r), ար. Պատմութիւն (բանի մը)։

Narrer (2r), ն. Վիպել, պատմել։

Narval, ար. Կիտազգիներու սեռ, միաժանի, նարվալ։ յգ. —s։

Nasal, e, ած. Քթի, քթային ☞ քթա(փող)։ 2 Քթէ հնչուած, ռնգային, ռնգական։

Nasalement (q), մ. Ռնգական հնչմամբ, քթէ։ [կանութիւն։

Nasalité (q), էգ. Քթէ հնչում, ռնգա-

Nasard (q), ած. Ռնգական։ || ար. Ռնգական հնչում (երգիոնի)։

Nasarde (q), էգ. Քթի պոնդ՝ պլըշտրիկ Գ. (Ճիւֆթէ). Donner une —, (պոնդել քթի)։ 2 Ծաղր. Donner une —, des — à, (ծաղրել). Homme à —, (ծաղրի ու քիթուպնչի մարդ)։ || Recevoir, Essuyer des —, Նախատուիլ, ծաղրուիլ։

Nasarder (q), ն. (Մէկու) քթին պոնդեր տալ, պոնդել քթի։ 2 Արհամարհանօք ծաղրել։

Naseau (qō), ար. (Ձիու) ռնգախողերու դուրսի բերան, պինչք † (ձիու)։

Nasi (q), ար. (Հրէից ատեանի) գահերէց, նազի։

Nasillard, e (q-եառ), ած. Ռնգական, ռնգաձայն։ || գ. Ռնգախօս. Խըմխըմ։

Nasillement (q-եյ̂), ար. Ռնգախօսութիւն։

Nasiller (q եյ), չ. Քթէ խօսիլ, ռնգախօսել։ [տիմ, տկ.

Nasitort (q), ար. Պարտիզի կո-

Nasse, էգ. Ձկնորսական ուռկան մը, օգորաքօք † օգորակ † 2 Թռչուն բռնելու ցանց մը, նասակ † 3 Թակարդ, ծուղակ։ 4 Ամենադժուար դիրք, տագնապ. Être dans la —։

Natal, e, ած. Ծնած (օր), ծննդեան՝ հայրենի (երկիր)։ [վերաբերութեամբ)։

Natalité, էգ. Ծնունդք (բնակչաց

Natation, էգ. Լողալը, լող։ 2 Լողորդութիւն, լողացութիւն։

Natatoire, ած. Լողալու, լուղական։

Natif, ive, ած. Ծնած, ծնունդ. — de Paris, (բնիկ Բարիզցի)։ 2 Անխառն՝ զուտ (ոսկի՝ հողի տակ)։ 3 Ընդածին՝ բնածին (յատկութիւն)։ 4 Վայրենի (վիճակ մարդու)։ 5 Բուն (լոյսը՝ աստղի մը)։ || ար. Բուն բնակիչ տեղի մը, բնիկ. Un — de Smyrne, (բնիկ Իզմիրցի մը)։

Nation, էգ. Ազգ. De la même —, (համազն, համազգի). Toutes les —, (ազգք և ազինք)։ 2 Համազգիք (օտար երկրի մէջ). Le consul de la — Anglaise, (Անգլիացւոց հիւպատոսը)։ 3 Բարիզի հին համալսարանը կազմող նահանգք, համալսարանական նահանգք։ || յգ. Ազգք, կռապաշտք, հեթանոսք, Ս. Գ.

National, e, ած. Ազգային. 2 Միջազգային (առեւտրութիւնք)։ || Les —aux, յգ. ար. Համազգիք, ազգայինք։

Nationalement, մ. Ազգային եղանակաւ, ազգայնապէս։ 2 Ազգի հրամանաւ, ազգովին։

Nationalité, էգ. Ազգայնութիւն, ազգութիւն ։

Nativité, էգ. Ծնունդ ։ 2 Ծնունդ (Քրիստոսի՝ Սբ. Կուսի և ինչ ինչ սրբոց)։ 3 Տօն ծննդեան, ծնունդ, անք. 4 Աստեղաբաշխական հանգամանք ծննդաժամու. Dresser une — ։

Natron (ն), **Natrum** (օմ), ար. Բնածին կալիաքարի, նատրոն ։

Natte, էգ. Խսիր, փսիաթ ։ 2 Հիւսուած, հիւս, հիւսակ (մազերու) ։

Natter (1t), ն. Փսիաթներով պատել (որմ)։ 2 Հիւսել, հիւսակել † (մազեր) ։

Nattier (1t), ար. Փսիաթագործ, փսիաթավաճառ ։

Naturalibus (in) (իւս), մ. Ադամական վիճակի մէջ, մերկ ի մօրէ ։

Naturalisation, էգ. Բնաշխարհութիւն, բնիկացում ։

Naturaliser, ն. Բնաշխարհիկ ընել, բնիկացնել ։ 2 Փոխադրել, ներմուծել, բնիկացնել, փ. ‖ Se —, չ. Բնաշխարհիկ լինիլ, բնկանալ † 2 Սովորիլ (մեղքի)։

Naturalisme (ս), ար. Բնականութիւն (կարծեցեալ հրաշքի մը)։ 2 Բնակրօնութիւն, բնապաշտութիւն ։

Naturaliste, ար. Բնախօյզ, բնապատում։ 2 Բնակրօն, բնապաշտ։ 3 Բնապատմեղինաց † վաճառական ։

Naturalité, էգ. Բնական վիճակ ։ 2 Բնիկութիւն ։

Nature, էգ. Բնութիւն. État de —, (բնական վիճակ). L'état de pure —, (ադամային վիճակ, մերկութիւն). La — humaine, (որ և՝ մարդկային ազգ)։ 2 Յատկութիւնք, բնութիւն. Chaque animal a sa —. De même —, (համաբուն). Passer en —, (բնական դառնալ)։ 3 Կազմութիւն, բնութիւն. Chaque être a sa —. Sanguin de sa —, (կազմով արիւնային)։ 4 Բնական զգացմունք, բնական, բնութիւն. Je suivais la — et cherchais la sagesse. Ce crime fait frémir la — ։ 5 Հանգամանք, բնաւորութիւն, բնութիւն. Une — heureuse. De bonne —, (բարեմոյն). Il est gai de sa —, (զուարթաբարոյ մէկն է). De —, Par —, (բնութեամբ, բնականէն) ։ 6 Ընտանեկան՝ արենակցական զգացմունք, բնութիւն. Le cri de la —. Les droits de la —. Imposer silence à la — ։ 7 Տեսակ՝ բնութիւն (հողի) ։ 8 Բնական տարիքայ, օրինակ. Peindre d'après —, (բնականին վրայէն՝ ըստ բնականին նկարել)։ 9 Իրերու բնական վիճակ, նիւթական բան, բուն նիւթ. La dîme se levait en — sur... ։ ‖ Contre —, Բնականի դէմ ։ | — morte, Սպանեալ կենդանիք, նկ.

Naturel, elle, ած. Բնական ☞ բնա(պատմութիւն), բնա(գիտութիւն). Il lui est — de, (իրեն բնութիւն եղած է)։ 2 Ապօրինաւոր, անհարազատ. Enfant —, (շնորդի, պխտակ). Enfant légitime et —, (բուն՝ հարազատ զաւակ)։ 3 Բնածին, բնական. Esprit —. Qualités — ։ 4 Բնական, ինքնեղ (լիճ), ինքնափոր (քարանձաւ) ։ 5 Աննենգ՝ բնական (գինի) ։ 6 Բնածին (հպատակք տէրութեան)։ 7 Օրինական (դատաւորք)։ 8 Անսեթեւեթ, անարուեստ, բնական. Un poète — et vrai. Il a l'esprit —. Grâces — ։ 9 Պարզ կերպիւ պատրաստած՝ ըստ բնականի (եղնենի)։ ‖ ար. Բուն բնակիչ, բնիկ ։ 2 Բնական վիճակ, բնականը։ 3 Բնութիւն, բնաւորութիւն ☞ (բարե)բարութիւն. Heureux —. Jaloux de son —, (բնութեամբ նախանձ)։ 4 Սէր, գորով, զգացողութիւն †. Des enfants ingrats et sans —. C'est une méchante mère, elle n'a point de —։ 5 Մարդասիրութիւն, կարեկցութիւն, զգացողութիւն †. Il faut être sans — pour...։ 6 Անսեթեւեթը, բնականը. Le — a tant de charmes que...։ 7 Բնականութիւն (գրուածի մէջ)։ 8 Բնական ձև բանի մը, բնականն։ ‖ Au —, մ. Ըստ բնականի ։ 2 Պարզ պատրաստած, ըստ բնականի. Du bœuf au — ։

Naturellement (1l), մ. Ի բնէ, բնականաբար։ 2 Բնութեան ոյժով միայն, բնական կերպիւ. Cela ne peut pas se faire —. Cela ne se fait pas —, (սովորաբար չպատահիր այդ ։ 2 Տակը խաբէութիւն մը կայ)։ 3 Բնական հետեւութեամբ, բնականապէս. On l'attaqua, — il se défendit ։ 4 Դիւրաւ, պարզ՝ բնական կերպով. Cela s'explique

—: 5 Ընտանիքով, ծննդեամբ. Il était riche —: 6 Անտրուեստ կամ անսեթեւեթ, բնականօրէն. Ecrire —: 7 Համարձակ, անկեղծօրէն, պարզ կերպով. Parlez-moi —:

Naufrage (նօ), տր. Նաւաբեկութիւն. Faire —, (նաւաբեկիլ). Faire — au port, (որ և՝ յաջողելու կէտին փորձանքի հանդիպիլ): 2 Կորուստ, աղէտ, կործանում, փորձանք. Faire —, (ծիւն՝ փորձանք գալ գլուխը): || Le — du temps, ժամանակի պատճառած մոռացում:

Naufragé, e, ած. Ծովակուր (նաւ). Personnes —, (նաւաբեկք): || տր. Նաւաբեկ:

Naulage (նօ), տր. Նաւավարձութիւն: 2 Նաւողչէք, նաւավարձք:

Naumachie (նօ), էգ. (Զեւացեալ) նաւամարտ, Հ. 2 Նաւակռուարան:

Nauséabond, e (նօզ-ն), ած. Սիրտ խառնող, նողկարար † 2 Զզուելի, նողկալի, ‡.

Nausée (նօզէ), էգ. Սիրտ խառնուք, նողկանք. Avoir des —, (նողկալ): 2 Զզուանք, նողկանք:

Nautile (նօ), տր. Ծովու խեցեմորթ մը, խորշխորշեան: || — papyracé, Նաւախեցի:

Nautique (նօ), ած. Նաւարկութեան. նաւական:

Nautonier (նօ), տր. Նաւավար, նաւուղիղ:

Naval, e, ած. Նաւական ☞ ծովա(մարտ):

Navée, էգ. Նաւու մը բեռ, նաւաբեռ:

Navet, տր. Շողգամ. շալկամ:

Navette, էգ. Իւղաբեր շողգամ մը, մազոզ † 2 Մազոզիւղ † 3 Խնկանոց (ժամի): 4 Կկոց. մէքիք. Faire la —, (կկոցի նման երթալ գալ, ‡.):

Naviculaire (կռ), ած. Նաւակաձև (ոսկր):

Navigable, ած. Նաւելի, նաւարկելի:

Navigateur, տր. Նաւարկու, (որ և ած.): 2 Նաւավարութենէ հասկցող, նաւավար. C'est un excellent —:

Navigation, էգ. Նաւարկութիւն:

Naviguer, չ. Նաւել, նաւարկել ☞ (գետա)նաւել: 2 Նաւը վարել, ղեկավարել. Ce pilote — bien: 3 Քալել. Ce vaisseau — bien:

Naville, էգ. Առու (արտ ոռոգելու):

Navire, տր. Նաւատիայտ, նաւ:

Navrant, e (ն), ած. Սիրտ խշխըշցնող, աղիողորմ, աղեկէզ, սրտաճմլիկ, խշխշուկ, —.

Navrer, ն. Սիրտ ճմլել՝ խշխշցնել, մորմոքել. Être —, (սիրտը խշխշալ): 2 Վիրաւորել:

Ne, Ոչ, չ(գլխնալ): || Ne... que, Ո՛չ... բայց եթէ. Nous n'avons que cinq pains, (հինգ հաց ունիմք միայն). Il ne fait que tousser, (շարունակ կը հազայ) ☞ երբեմն քաղմաշար. Tu écris mieux que tu *ne* parles. (գրելդ աւելի լաւ է քան թէ խօսիլդ). Il est moins malheurex que je *ne* le suis, (ինձի չափ դժբաղդ չէ):

Né, e, ած. Ծնեալ ☞ (նորա)ծին: 2 Ի ծնէ (կոյր). Bien-né, (բարեծնար, լաւամէտ: 2 Բարետոհմ): 3 Ի բնուստ, ի բնէ. Ennemi-né:

Néanmoins (ն-կն), մ. Աստով մէկտեղ, սակայն և այնպէս, այլ սակայն:

Néant (ն), տր. Անգոյութիւն, անէութիւն, չիք, ոչինչ, ոչնչութիւն. Réduire au —, (ոչնչացնել). Mettre à —, (ջնջել, փճացնել): 2 Ոչնչութիւն, ոչինչ. Mes jours ne sont qu'un —. L'homme ne voit que son —: 3 Անտոհմութիւն, ոչնչութիւն. Tirer qn. de —. Homme de —, (պզտի՝ ոչինչ մարդ): 4 Բնաւ, ոչինչ. Quant à l'esprit, —: 5 Ո՛չ, չէ. Je vous accorde votre première demande, mais, quant à l'autre, —: || Pour —, մ. Ոչինչ տեղը.

Nébuleux, euse, ած. Ամպամած, մթագին: 2 Մրգապատ, մթագին, մռայլ, մութ, ‡. 3 Մութ (քարեր): 4 Ճերմակ ամպերով, միգամած (վանակն): || էգ. Միգամած աստղ, միգաստղ † (որ և՝ Étoile —): 2 Ճերմակ լոյսի մէջ խառնուած աստղախոյլ, միգամած:

Nébulosité (օզ), էգ. Շողենման՝ ամպանման նիւթ, ամպ: 2 Մթութիւն, ամպ, ‡.

Nécessaire (կռ), ած. Կարեւոր,

հարկաւոր. Un ministre —, (*անհրաժեշտ պաշտօնեայ մը*)։ 2 *Անհրաժեշտ*, *ֆէլ*. Lois —. Causes —. Vérités —. L'Etre —, (*Աստուած*)։ ‖ *-ը*. *Պիտանին*, *պէտքը*. Il a le —. Faire le —, (*որ և՝ իր անձը անհրաժեշտ ցուցնել*)։ 2 *Անհրաժեշտը*։ 3 *Պիտեւան*. Խօլ գուբու-սու. Des — de voyage. 4 *Պիտեւանի գործիք՝ սարք*. Un — en argent։ 5 *Աղնեգործի արկղիկ, պիտեւան* †։

Nécessairement (*սէռ*). *մ. ի հարկէ, առ հարկի, հարկաւորապէս*։ 2 *Անվրէպ*։

Nécessitante (?). *-ծ. էֆ.* Grâce —, *Հարկեցուցիչ* (*շնորհ. Ա.*). De nécessité —, *անհրաժեշտ հարկաւ*։ 2 *Զքաւոր, կարօտ*. Les Muses —։

Nécessité, *էֆ.* *Պէտք, հարկ, հարկաւորութիւն*։ 2 *Բռնադատութիւն, հարկ*. Ne me réduisez pas à la — de..... Faire de — vertu, (*անախորժ հարկ մը սիրով կատարել*)։ 3 *Պիտոյք, պէտք*. Quelle — y a-t-il? 4 *Զքաւորութիւն, կարօտութիւն*. Extrême —. ‖ De —, *մ. ի հարկէ, հարկաւ*։ ‖ Par —, *մ. Առ հարկի, ի հարկէ*։ 2 *Զքաւորութեան պատճառաւ*։ ‖ *յ+. Պիտոյք, պէտք*։ 2 *Սովկի պէտք*։ 3 *Բնութեան՝ բնական պէտքեր*։ ‖ Faire ses —. Aller à ses —, *Հարկաւորի երթալ*։

Nécessiter, *ն. Պահանջել, պէտք ընել, հարկել*։ 2 *Հարկադրել*։

Nécessiteux, euse; *-ծ. Զքաւոր, բազմակարօտ, կարօտ,* (*որ և գ.*)։

Nec plus ultra (*լիւլ*), *-ը. Դեբազանց սահման, վերջին սահման*։

Nécrologe, *-ը. Մեռելոց տոմար, մահատոմար* † 2 *Ժամանակակից անուանի մեռելոց յիշատակի գիրք, մահագիր* †։

Nécrologie, *էֆ. Մահ. մեռեալք. մեռելաբանութիւն*։ [*յուեթիւն*։ 2 *Մոգութիւն*։

Nécromancie (?). *էֆ. Մեռելահմա-*

Nécromancien, ienne (?-?), *գ. Մեռելահմայ*։ 2 *Կախարդ, մոգ*։

Nécromant (?), *-ը. Տ.* **Nécromancien**։ [*մշտ.*

Nécrophore, *-ը. Գիշաթող* †

Nécropole, *էֆ. հ. մ. Գերեզմանոց, մեռելաստան*։

Nécrose, *էֆ.* (*Ոսկրի*) *փտութիւն*։ 2 *Սեւախտ* † (*արմտեաց*)։

Nectaire (*ֆէռ*), *-ը. Ծաղկի մեղրատման, նեկտարիոն*։

Nectar, *-ը. Աստուածըմպելի, դիցըմպելի* † *նեկտար*։ 2 *Դերընտիր՝ ըմպելի՝ գինի, նեկտար*։ 3 *Մեղրահիւթ, բ.*

Nef, *էֆ. մասն գանէն ինչուան դասը. կոնք, խմբարան*. — latérales, (*եկեղեցւոյ թեւեր*)։ 2 *Նաւ*. Moulin à —, (*նաւակի վրայ ջրաղաց, նաւաղօրի* †)։

Néfaste, *-ծ. Աղետալի, ձախորդ*. Action —. Guerre —. Jour —, (*աղետալի պատահարով մը նշանաւոր օր, չարաղէտ՝ սև օր*). Jours —, (*առգի՝ սև օրեր*։ 2 *Հանգստեան օրեր ատեաններու և հասարակաց գործերու համար, Հ.*)։

Nèfle (*ճէ*), *էֆ. Զկեար, զկեռ*. մուշմուլա։ [խայանը։

Néflier, *-ը. Զկենի*. մուշմուլա

Négateur, trice, *-ծ. Ժխտանէր* † ‖ *-ը. Ուրացող*։

Négatif, ive, *-ծ. Ժխտական, բացասական*։ 2 *Մերժող* (*մարդ*). *մերժուն* † (*կերպարանք*)։ 3 *Իրական՝ դրական յատկութիւններէ զուրկ, ժխտական*. Il est pis que nul, il est —. La félicité de l'homme ici-bas n'est qu'un état —։ 4 *Ժխտական, գ. բնգ.* ‖ *էֆ. Ժխտական յառաջադրութիւն*։ 2 *Բացասական բառ, գ.* 3 *Ժխտում. մերժում*. Des — sèches et rigoureuses. Il est fort sur la —, (*կը զլանայ՝ չէ կ'ըսէ միշտ*)։

Négation, *էֆ. Ժխտում, բացասութիւն*։ 2 *Բացասական բառ, գ.*

Négativement, *մ. Ժխտողաբար, բացասաբար*։

Négligé, e, *-ծ. Զնայուած՝ հինցուցած* (*ախտ*)։ 2 *Անխնամ* (*պարտէզ*). *անփոյթ* (*երկ՝ հեղինակ*)։ 3 *Անյարդար* (*մօրուք*)։ 4 *Թափթփած* (*մարդ*)։ 5 *Անարդ՝ անյարդար* (*կին*)։ ‖ *-ը. Անարդ վիճակ, անարդութիւն՝ անյարդարութիւն* (*կնոջ*)։ 2 *Առաւօտեան տանհագուստ, առաւօտեայ հագուստ*։ 3 (*Ոճրուն*) *անփութութիւն, գեղեցիկ հարեւանցի* † *ֆէռ*։

Négligeable, *-ծ. Զանցառելի* † (*քանակ*)։

Négligement, *-ը. Անփութութիւն*.

Négligemment (*ժաման*), *մ.* *Անհոգաբար, ճարեւանցի, անփութօրէն :*

Négligence (ն), *էգ.* *Անփութութիւն : 2 Անփութութիւն (իր անձի՝ հագուստի), անխնամութիւն* †. Sa — faisant du tort à sa beauté. 3 *Զանց առնելը (մ.կը) :*

Négligent, e (ն), *ած. և գ.* *Անհոգ, թերահոգ, անփոյթ :*

Négliger, *ն.* *Հոգ չտանիլ, անհոգանալ, զանց՝ առնել ընել, անփոյթ լինիլ (իր առողջութեան): 2 Անկատար թողուլ (մաս մը, նկ.) : 3 Օգուտ չքաղել, փախցնել (առիթ): 4 Հոգ չընել (թշնամւոյ սպառնալիքը) : 5 Զանց ընել, չ.ք.* ‖ — qn. *Զանց ընել, չանսալ : 2 Պաղիլ մէկէ : 3 Մոռնալ, չփնտռել* ‖ Se —, *յ. իր անձի խնամ չտանիլ, ինքզինք թողուլ: 2 Անհոգութեան զարնել, անհոգանալ:*

Négoce, *ար.* *Գործառնութիւն, գործեր.* Faire un vilain —, (*ամօթալի բանի մը ելնել*). 2 *Առուտուր.* Faire le —. Se mettre dans le —: [*ճառելի:*

Négociable, *ած.* *Փոխադրելի, վա-*

Négociant (ն), *ար.* (*Մեծ*) *վաճառական :* [*վաճառականի՝ շահադիտիկ ոգի :*

Négociantisme (*ս*), *ար.* *Շահա-*

Négociateur, trice, *գ.* *Միջնորդ, բանագնաց.* Elle est la — du mariage, (*խնամխօսը այդ կինն է*) : ‖ *ար.* *Բանակցող, բանագնաց :*

Négociation, *էգ.* *Միջնորդութիւն, բանակցութիւն, բանագնացութիւն: 2 Բանակցելի գործ, բանակցութիւն : 3 Գործ՝ առուտուր (փոխանագրի մը) :*

Négocier, *չ.* *Առուտուր ընել, (չուխայի) գործ ընել.* — en : ‖ *ն.* *Միջնորդել, խօսիլ, բանակցիլ (բանի մը վրայ), (որ և ան.).* Il a —. C'est lui qui a — ce mariage, (*խնամախօսն նա եղաւ*): 2 *Երրորդի մ'անցընել, ծախել (փոխանագիր) :*

Nègre, *ած.* *Սեւամորթ, սև :* ‖ *ար.* (*Աֆրիկեցի*) *խափշիկ: 2 Սեւամորթ գերի:* ‖ Comme un —, *Շան պէս (աշխատիլ) : 2 Իբր առ շուն (վարուիլ) :*

Nègrerie, *էգ.* *Ծախու խափշիկներու տեղ, սեւաստան : 2 Խափշիկներու աշխատավայր.*

Négresse, *էգ.* *Խափշկուհի † սեւուհի † :*

Négrier, *ած.* *Սեւամորթ գերեաց (նաւ), խափշկա(նաւ) † գերենաւ † 2 Գերենաւի † (պետ). գերենաւա(պետ) †* ‖ *ար.* *Խափշկանաւ † գերենաւ † 2 Գերեվաճառ, սեւավաճառ :*

Négrillon, onne (ն), *գ.* *Պզտի սև՝ սեւուհի, սեւուկ, խափշեակ † :*

Négromancien, ienne, *գ.* *Տ.* **Nécromancien**: [*զաւոր, նեկուս:*

Négus (*կիւս*), *ար.* *Հապէշաց Թա-*

Neige, *էգ.* *Ձիւն.* Blanc comme la —, (*ձիւնափայլ*). Il a de la — sur la tête, (*մազերը ճերմկած են*) : ‖ De —, *Ոչինչ (գիւղացին):* [*ամկախայա † (ձի):*

Neigé, e, *ած.* *Ձիւնապատ: 2 Սպի-*

Neiger, *ան.* *Ձիւն գալ, ձիւն մաղուիլ, ձիւնել.* Il a — sur sa tête, (*մազերը ճերմկած են*) :

Neigeux, euse, *ած.* *Ձիւնային (եղանակ): 2 Ձիւնաբեր (օդ): 3 Ձիւնալից, ձիւնապատ (լեռեր) :*

Nématoïde, *ար.* *Որդ մը, Թելուկ:*

Néméens, *ար. յ.* *Նեմէական խաղք, նեմեայք:* ‖ Néméennes, *էգ. յ.* *Նեմէականք (Պինդարոսի):* [*կանանց, Հ.*

Nénies, *էգ. յ.* *Ողբ՝ երգեր լալկան*

Nenni (*նանի*), *մ.* *Ո՛չ, չէ, ցըք, ը.*

Nénufar, Nénuphar, *ար.* *Հարսնմատ, կոկոռ, տկ.* նուֆուֆար.

Néocatholique, *ած. և գ.* *Նորակաթոլիկ :* [*նապան † :*

Néocore, *ար.* *Մեհենակալ, մեհե-*

Néographe, *ած. և ար.* *Նորագիր:*

Néographie, *էգ.* *Նոր ուղղագրութիւն, նորագրութիւն :*

Néographisme (*ս*), *ար.* *Ուղղագրականութիւն † :*

Néo-grec, ecque, *ած.* *Արդի Յոյն, նորայոյն :* [*զու*):

Néo-latin, e, *ած.* *Նորալատին (լե-*

Néologie, *էգ.* *Նոր բառից՝ նոր առմանց գործածում, նորաբանութիւն :*

Nélogique, *ած.* *Նորաբանական :*

Néologisme (*ս*), *ար.* *Նորաբանութիւն: 2 Նորաբանական ոգի, նորասիրութիւն † :* [*բաբան:*

Néologiste, Néologue, *ար.* *Նո-*

Néoménie, էգ. Լուսնանոր, հ. ա. 2 հ. ժ. Նոր լուսնի տօն, լուսնատօնք † 3 հ. ժ. Ամսագլուխ (Աթենացւոց) ։

Néophyte, ար. Նորահաւատ, նորընծայ, նորադարձ ։

Néoplasme (ա), ար. Նորակազմ հիւսուած, նորահիւսք † անք.

Néo-platonisme (ա), ար. Նորպլատոնութիւն ։

Népenthe, Népenthès (բէն-բէս), ար. Կիսաթիփոց սեռ, անտրտմակ † ։

Néphrétique, ած. Երիկամի, երիկամային ։ 2 Երիկամախտիթքի † (դեղ) ։ ‖ էգ. Երիկամախտիթք † (որ և՝ Colique —) ։ ‖ ար. Երիկամնախտիթք ունեցող, երիկամախտիթ † 2 Երիկամնախտիթքի դեղ ։

Néphrite, էգ. Երիկամացաւ, բժ.

Népotisme (ա), ար. հ. ժ. Ս. Պապի ազգականաց չափազանց իշխանութիւն, ներգործականութիւն † 2 Տէնչ նախարարի՝ իր ազգականքը յառաջ քշելու, ներբոտութիւն † ։

Neptune, ար. Ծովու չաստուած, Պոսիդոն ։ 2 Պոսիդոն (մոլորակ) ։

Néréide, էգ. Յաւէրժահարս ծովու, ծովահարս † ներանոյշ † 2 Ծովահարս, կ.

Nerf (նէռֆ. նէռ. յգ. նէռ), ար. Ջիղ, ջիլ. սինիր ։ 2 Լար (քնարի) ։ 3 Լար (գրքի կռնկի) ։ 4 Ոյժ, զօրութիւն, ջիլ. Il a du —, (ջլապինդ մէկն է) ։ Le — des affaires, de la guerre, (սատակ) ։ | — de bœuf. Արջառաջիլ, ջիլ. զըրպաչ ։ ‖ Avoir des —, ses —, Ջղերը վրան լինիլ, ը.

Nerf-férure (նէռ), էգ. Ճմլաքութիւն † (ձիու) ։

Nérite, էգ. Խեցեմորթ մը, նայախեցի † ։

Néroli, ար. Նարնջածաղկի իւղ, լնեբոլակ ։

Nerprun (՝), ար. Ցակրի ։

Nerval, e, ած. Ջղօգուտ † 2 Տերեւաջղային † բս. յգ. —**aux** ։

Nervé, e, ած. Ջլաւոր, ջլուտ. բս.

Nerver, ն. Ջլերով զարդարել, ջլեր փակցնել ☞ ջլամած † 2 (Գրքի կռնկի) լարերը կանգնել, կազմ.

Nerveusement, մ. Ջղոտ կերպով մը ։ 2 Ուժով մը ։

Nerveux, euse, ած. Ջիլերու, ջղային ։ 2 Դիւրազրգիռ՝ ջղոտ (մարդ). Être — ։ 3 Հուժկու, կարշնեղ, ջլապինդ (բազուկ) ։ 4 Ջլուտ (մասեր մարմնոյ) ։ 5 Կորովի, կորովաբան, ջլուտ (ոճ) ։ 6 Հաստատապինդ (երկաթ) ։ 7 Ջլեղ † (տերեւներ) ։

Nervin (՝), ած. ար. Ջլօգուտ † (դեղ) ։

Nervure, էգ. Ջիլ (տերեւի) ։ 2 Գէսքի ցցուած, ջիլ, ճ. 3 (Գրքի կռնկի վրայ) լարերու ցցուածք ։

Nescio-vos (Չա-վըս), Բանդ գնա, չեմ ճանչեր զքեզ ։

Nestor, ար. Նեստոր ։ 2 Ծերազոյն և մեծարոյ անձ, նեստոր ։

Nestorien, ienne, գ. Նեստորական (աղանդաւոր), (որ և ած.) ։

Net, ette, ած. Ջինջ, յստակ, մաքուր, (որ և գ.). Il a les mains —, (ուղիղ մարդ է). Il en a les mains —, (այդ բանի մէջ մաս չունի, ձեռքերը մաքուր են) ։ 2 Մաքուր, խիղճը մաքուր. Je suis — là-dessus. Son cas n'est pas —, (անմեղ չէ) ։ 3 Անենգ՝ մաքուր (հոգի) ։ 4 Անխառն՝ մաքուր (ցորեն), (որ և գ.) ։ 5 Յստակ, որոշ, պայծառ, մաքուր (գիր) ☞ յստակօ(ձայն), —(տես) ։ 6 Մաքուր՝ զուտ (եկամուտ) ։ 7 Զուտ (կշիռ) ։ 8 Բուն՝ զուտ (գին) ։ 9 Յստակ (միտք՝ լեզու՝ ծանօթութիւն) ։ 10 Ճշգրիտ ու պայծառ, մաքուր (ոճ) ։ 11 Յստակաբան՝ պայծառաբան † (հեղինակ) ։ 12 Շտկէ շիտակ (կարծիք), բացայայտ (պատասխան), մեկին՝ բաց (հաշիւ), բաց՝ յայտնի (ընթացք) ։ 13 Պարզ ու բացայայտ, բաչայայտ. Cela est — ։ 14 Անկնճիռ, անխառնակ, մաքուր (գործեր) ։ 15 Թափուր, դատարկ ☞ (ձեռն)ունայն. Faire place — ։ ‖ ար. Mettre au —, Մաքուրն առնուլ՝ քաշել ։ ‖ մ. Յանկարծ, շտկէ շիտակ, պարզապէս. Cela s'est cassé — comme un verre. 2 Շտկէ շիտակ (խօսիլ) ։ ‖ Tout —, մ. Համարձակ, շտկէ շիտակ ։

Nettement (1t), մ. Յայտնի՝ որոշ կերպիւ, յստակօրէն, պայծառապէս (յղանալ բան մը) ։ 2 Մաքուր (բռնել տեղայ մը) ։ 3 Համարձակ, շտկէ շիտակ (խօսիլ) ։ 4 Պարզապէս, շտկէ շիտակ ։

Netteté (1t), էգ. Մաքրութիւն, (որ և գ.). — des mains, (անենգութիւն, ձեռքի մաքրութիւն) ։ 2 Ջնջու-

թիւն ✝ մաքրութիւն (ջուրի) ։ 3 Պայծառութիւն, յստակութիւն (մտքի՝ խօսքերու՝ ձայնի ևն.)․ — de style, (յստակ ոճ)։

Nettoiement } (դուա)․ ար․ Մաքրում, մաքրութիւն ։ 2 Սրբելը (ցորեն)։
Nettoyage }

Nettoyer (դուա)․ ն․ Սրբել, մաքրել, (որ և անխ․) ☞ (կոյա)ցինչ ։ 2 Սոկել (ցորեն)։ 3 Բոլոր ստակը փառակել, ստկել (մէկը)։ 4 (Պարտքերէ՝ գլըխաւներէ) մաքրել (ինչքը)։ 5 Բան չթողուլ, պարպել (սենեակ)։ 6 Վռնտել, մաքրել (ծովը՝ հէներէ)։ 7 Աւելի յստակ նկարել (ծիրերը)։ | — le tapis, Սեղանի բոլոր ստակները շահիլ ։ ‖ Se —, չ․ Սրբուիլ, մաքրուիլ ։ 2 Մաքրել (ակռաները)։

Neuf (նէօ՝ բաղաձայնի առջեւ․ նէօվ՝ ձայնաւորի առջեւ, նէօֆ՝ խօսքի վերջ կամ երբ եսեւէն փ. կամ ած. չըլլալ), ած. Ինն ։ 2 Իններորդ (երես)։ ‖ ար․ Ինն։ 2 Իններորդ․ Louis IX։ 3 Իններորդ օր (ամսի)։ 4 Իններորդ ամիս (յղութեան)։ 5 Իննոց (խաղի մէջ)։

Neuf, neuve, ած․ Նոր․ Terre —․ Faire corps —, (գէշ հիւանդութենէ մ՚ ազէկնալ, նորէն ծնիլ)։ 2 Նորադէպ։ 3 Սանձի անվարժ՝ նոր (ձի)։ 4 Անփորձ, նորընծայ, նորավարժ, խակ, նոր․ — aux affaires․ — dans le métier ։ 5 Սայլով կամ նաւակով բերուած (փայտ)։ ‖ ար․ Նոր բան, նորը։ 2 Նորութիւն։ ‖ À —, մ․ Նոր լաթեր (հագած)։ 2 Նորէն․ Refaire à —, (նորցնել)։ ‖ De —, մ․ Նոր լաթեր (հագցնել)։

Neutralement, մ․ Չէզոքաբար, փ․

Neutralisant, e (՚), ած․ Չէզոքիչ (նիւթ)։

Neutralisation, էգ․ Չէզոքացում (Քիմիայի)։ 2 Ոյժը կտրելը, չէզոքացում, փ․

Neutraliser, ն․ Չէզոք ընել, չէզոքացնել ։ 2 Անազդեցիկ ընել, չէզոքացնել, փ․ 3 Փճացնել (Թշնամեաց խորհուրդներ)։ ‖ Se —, չ․ Չէզոքանալ ։ 2 Իրար ջնջել ։

Neutralité, էգ․ Որ և է կողմ չլինիլը, չէզոքութիւն։ 2 Չէզոքութիւն, փ․

Neutre, ած․ Չէզոք ։ 3 Ո՛չ արու ոչ էգ, չէզոք։ 4 Չէզոք (բառ կամ բայ)․ (որ և ար․)։ ‖ յգ․ Չէզոք տէրութիւնք, չէզոքք։

Neuvaine, էգ․ Իննօրեայ աղօթք՝ պատարագ, իննօրեայք։ 2 Մէկզմէկ եկած ինն բան կամ հոգի, իննեակք ✝ ։

Neuvième, ած․ Իններորդ ։ ‖ ար․ Իններորդը։ 2 Իններորդ օր, իննը (լուսնի)։ 3 Իններորդ ամիս (յղութեան)։

Neveu (յգ․ —x), ար․ Եղբօրորդի կամ քեռորդի․ Petit - —, (եղբօր կամ քրոջ թոռ)։ ‖ Les —, յգ․ Ապագայ սերունդ, որդիք ու թոռունք։ (ըլլացա, բն․

Névralgie, էգ․ Ջղացաւութիւն․

Névralgique, ած․ Ջղացաւական։

Névrite, էգ․ Ջղատապ, ․բժ․

Névroptère, ած․ Ջղաթեւ (միջատ)։

Névrose, էգ․ Ջղերու ախտ, ջղախտ ✝ ։

Névrotomie, էգ․ Ջղահատութիւն։

Newtonianisme (նէօդօ-ս), ար․ Նեւտոնականութիւն ։

Nez, ար․ Քիթ․ — enluminé, (գինովի՝ կարմիր քիթ)․ Allonger le —, (որ և՝ երեսը կախել)․ Je lui ai mis le — sur, (ցուցուցի, շօշափել տուի)։ 2 Աչք․ Avoir le — sur qch․ 3 Երես․ — à —․ Montrer son —․ Fermer à qn․ la porte au —․ Mettre son manteau sur son —․ Mettre le — dehors, (քիթը դուրս հանել)․ Donner du — en terre, (երեսն ի վար իյնալ։ 2 Չյաջողիլ, յաղթուիլ)․ Donner sur le — à qn․ (քթին բերնին տալ, ը․ 2 Յանդիմանել)։ 4 Բերան, փ․ Ce n'est pas pour son —։ 5 Հոտառութիւն․ Ce chien a du — ։ 6 Կորովամտութիւն, հոտառութիւն, փ․ Des gens qui ont bon —․ Avoir du —, (գուշակել, հոտառնուլ)․ Mettre le — dessus, (բանը գուշակել)։ 7 Ցռուկ՝ քիթ (նաւու)։ ‖ — au vent, Քիթը վեր՝ հոտուըռտացող (շուն)։ 2 Գլուխը վեր բռնած (քալել)։ ‖ Au — de, (Մէկու) առջեւ, (մէկու) երեսին։ 2 Երեսին՝ երեսն ի վեր (խնդալ՝ ծաղրել)։ 3 Երեսին (զարնել բան մը)։ | Sous le —, Խիստ մօտէն՝ քթին տակէն (երթալ նայիլ մէկը)։ | Mettre le —, Քիթը խօթել։ | Mettre le — dans une affaire, Քննել ։

Ni, շ. Ո՛չ, (մէկը) ոչ (միւսը)։ 2 Եւ ոչ։ 3 Եւ. Pelletier écrit mieux qu'Ablancourt ni Patru.

Niable, ած. Ժխտելի, ուրանալի։

Niais, e (ē̄), ած. Պարզմիտ, խակ. Un garçon —. Il a l'air —։ 2 Անմիտ, անխելք, անփորձ, խակ. Des raisonnements —. Une démarche —։ 3 Բոյնէն բռնուած (բազէ)։ ‖ գ. Անփորձ, անխելք, խակ. C'est un —. Faire le —, (անխելք ձեւանալ)։ ‖ մ. Անխելք կերպով. Rire —. Parler —.

Niaisement (ē̄), մ. Անխելք կերպով, անմտութեամբ։ [տահն անցընել.

Niaiser (ē̄), շ. Անխելք բաներով

Niaiserie (ē̄), էգ. Անմտութիւն, անխելքութիւն։ 2 Անխելք բան։

Nice, ած. Տխմար, անգէտ, հ.

Niche, էգ. Խաղ, չարութիւն. Faire des — à qu. 2 Որմախորշ † բատուց Գ. ղիւճիւէ։ 3 Սենեկի մէջ խորշ՝ անկողնի համար, անկողնոց † 4 Առանձնոց (պարտիզի մէջ)։ 5 Խշտեակ (շան)։ 6 Բնակութիւն, առանձնարան, բոյն, ‡.

Nichée, էգ. Բոյնի մէջ Թռչունի ձագեր, բոյն, ձագերամ։ 2 Տան մանկունք, մանկերամ։ 3 Կոյտ՝ բազմութիւն (գէշ մարդոց), որչ. Mettre dehors toute la —.

Nicher, շ. Բոյն դնել, բունել։ ‖ ն. Բնակեցնել. On vous a mal —, (գէշ տեղ դրեր են զքեզ)։ 2 Բանտ՝ ծակ նետել, ը. ‖ Se —, յ. Կենալ, պահուըտիլ, բունիլ ☞ (սորա)մուտ. Il s'est — dans une bonne maison, (լաւ տուն մը գտած է)։ [եուվուրքա։

Nichet, ար. Բոյնկալ. ֆօլ. ֆօլլուզ

Nicheur, ար. Բունատիր † (Թռչուն)։

Nichoir, ար. Թխսարան † Թխսավանդակ։

Nickel (*f*), ար. Մետաղ մը, նիքէլ։

Nicodème, ար. Պարզմիտ, անխելք, Նիկոդիմոս։

Nicotiane (*սի*), էգ. Ծխախոտ, հ.

Nicotine, էգ. Ծխախոտիտ † նիքոտիտ † ք.

Nid, ար. Բոյն. եուվա. Il n'y a plus que le —, (չգտանք, պարապ տեղը գտանք միայն)։ 2 Ձագերամ, բոյն։ 3 Բնակութիւն, բոյն. — à rats, (մուկի տեղ՝ ծակ)։ 4 Խեղճ սենեակ, ծակ։

Nidoreux, euse, ած. Հոտած՝ նեխահամ † (վերաբուրմունք †), բժ.

Nièce, էգ. Եղբօրաղջիկ, եղբօրդեայ † 2 Քեռաղուստր, քեռորդեայ †. Petite —, (եղբօրորդւոյ՝ քեռորդւոյ աղջիկ)։

Nielle, էգ. Սեւուկ ճնտիկ, սեւ ճընտիկ. չէօրէկօթու։ 2 Ածխախարութիւն (ցորենի՝ հաճարի են.)։ ‖ ար. Սեւ կիտած † (միճէ). սեւկիտած †։

Nieller (ll), ն. Ածխահար ընել (ցորենը)։ 2 Սեւ կիտածով (միճէ) զարդարել, սեւկիտել †։

Nielleur (ll), ար. Սեւկիտող †։

Nier, ն. Ժխտել, ուրանալ. Je ne — pas que je ne l'aie dit, (ըսած ըլլալս չեմ ուրանար)։ 2 Չընդունիլ, ուրանալ (սկզբունք)։ 3 Չտալ, զլանալ։

Nigaud, e (ō), ած. և գ. Անմիտ, հաստագլուխ, հաստականչ, ը. ‖ ար. Ապուշահաւ † Թռչ. [հաստականչութեամբ.

Nigaudement (o), մ. Անմտօրէն,

Nigauder (ō), շ. Փուճ բաներով ատեն անցընել, անմտանալ։

Nigauderie (ō), էգ. Անմտութիւն, հաստակինչութիւն, ը.

Nigelle, էգ. Սեւենի † տկ.

Nihilisme (*նիհի-ս*), ար. Ոչնչականութիւն։

Nihiliste (*նիհի*), ած. և գ. Ոչնչական։ 2 Յեղափոխական, ոչնչական (ի Ռուսիա)։ [մոյր. Նիլկօ, էգ.

Nilgaut (*կō*), ար. Տեսակ մը յա-

Nilomètre, ար. Նեղոսաչափ։

Nimbe (*ն*), ար. Լոյս պսակ, ճաճանչ (սուրբի գլուխ)։ 2 Պսակ (հին դրամի վրայ)։

Nippe, էգ. Զարդուղամ † (որ և յգ.)։ 2 Շահ։ ‖ յգ. Հին հագուստ՝ ճերմակեղէն, քըրքրուած, ը. [տալ.

Nipper (np), ն. Զարդուղամներ †

Nique, էգ. Faire la — à qn. Գլխով արհամարհանքի նշան մ'ընել։

Nitée, էգ. Տ. **Nichée.**

Nitouche, էգ. Sainte —, Միամիտ աղաւնի, անմեղ գառնուկ, հեգ.

Nitrate, ար. Բորակատ, փ. [չիլէ.

Nitre, ար. Քարաղ. բորակ. կիւհէր.

Nitreux, euse, ած. Բորակային ։

Nitrière, էգ. Բորակահանք ։

Nitrique, ած. Բորակական (ԹԹու)։

Nitroglycérine, էգ. Բորաքաղցուենի ։

Niveau (ō), ար. Հարթաչափ, գծի. 2 Հարթ երես, երես, հարթութիւն (գետնի)։ 3 Երես՝ հարթութիւն † (ծովու)։ 4 Հաւասարեցում. Le — démocratique։ 5 Հաւասարութիւն, աստիճան. Il n'est pas à notre — pour la fortune ։ ‖ De —, Au —, նխ. և մ. Հարթ, հարթ հաւասար. Mettre de —, (հաւասարել)։

Niveler, չ. Չափել՝ հարթաչափել (գետ)։ 2 Հարթ հաւասար ընել, չխտակել (ճամբայ) ☞ հարթայատակ։ 3 Հաւասարել, փ.

Niveleur, ար. Չափող, հարթաչափող։ 2 (Ընկերական ստորճաններն) հաւասարող, հարթարար †։

Nivellement (ll), ար. Հարթաչափութիւն։ 2 Հարթում, հաւասարում, (որ և փ.)։

Nivet, ար. Ցանձնակատարի մը տըրուած զղջանի մաս, հ.

Nivôse (ō), ար. Ձիւնաբեր, ձիւնար (4րդ ամիս ֆ. հն. տօմ.)։

Nobiliaire (ḱn), ած. Ազնուականաց, ազնուական ☞ ազատա(մասնիկ †)։ ‖ ար. Ազնիւ տոհմերու տոմար, ազատատոմար †։

Nobilissime, ած. Քաջազնեայ, Հ. ‖ ար. հ. ժ. Իշխան, քաջազն ։

Noble, ած. Մեծազարմ, ազնուազարմ, քաջատոհմ, քաջազգի, տոհմիկ, ազնուական. — de naissance. Terre —, (ազատի երկիր)։ 2 Գեղեցիկ (ձի)։ 3 Որսավարժիկ † (Թռչուն)։ 4 Ազնուական, ազնիւ. Les créatures les plus —։ 5 Հոյակապ, վսեմ, վեհ. Une des plus — couronnes de l'Europe։ 6 Վեհապանծ, վեհ. Un cœur —. Jouir d'un — repos ։ 7 Առատաձեռն, վեհանձն, վեհ. Quoiqu'il n'y ait jamais eu de roi plus — ։ 8 Ռամիկ լեզուէ բարձր, ազնուական, ոստանիկ † (ոճ). Le genre —. Un mot —, (գրաբառ մը)։ ‖ ար. Ազնուական. Les — Venitiens. Les —, (ազատանին)։ 2 Ազնուական քան, ազնուականք ։ 3 հ. ժ. Ազնուազարմ ։

Noblement, մ. Ազնուականօրէն։ 2 Վեհանձնօրէն, վեհօրէն. Penser —, (ազնիւ մտածութիւններ ունենալ)։ 3 Վսեմօրէն, ճէլ։ 4 Իբր ազնուական՝ իբր քաջազն (ապրիլ)։

Noblesse, էգ. Ազնուազգութիւն, քաջատոհմութիւն, ազնուականութիւն։ 2 Ազնուականք, ազատանի. Haute —. Le roi accompagné de sa — ։ 3 Բարձրութիւն, մեծութիւն, վեհութիւն. — de cœur. — dans les sentiments։ ‖ — oblige, Ազնուականութիւնը պարտքեր՝ պարտաւորութիւններ ունի ։

Noce, էգ. Հարսնիք. Une — de village. Il est des —, (հարսնեւոր է)։ 2 Հարսնեւորք. Toute la — est à la promenade ։ ‖ յգ. Ամուսնութիւն. Le jour des —. Se marier en secondes —, (երկրորդ անգամ կարգուիլ). — d'argent, (ամուսնութեան քսանհինգեամեակ)։ ‖ Faire —, Ուրախանալ։ | Faire la —, Կերուխումի՝ զուարճութեանց ետեւէ լինիլ։ | N'être pas à la —, Դէշ՝ դժուարին դիրքի մէջ գտնուիլ ։ | Etre aux —, Ուտել խմել ։

Noceur, euse, գ. Զբօսասէր։

Nocher, ար. Նաւավար, քն. Le — du Styx, (Քարոն, դից.)։

Noctambule (ŋ), ած. և գ. Քնաշրջիկ։ 2 Ցայգագնաց †։ նաշրջութիւն։

Noctambulisme (ŋ-u), ար. Քը-

Nocturne, ած. Գիշերուան, գիշերական, գիշերային։ 2 Գիշերախիթիթ (ծաղիկ)։ 3 Գիշերորսակ † (Թռչունք), (որ և ար. Les —)։ ‖ ար. Գիշերային ժամերգութիւն, ցայգապաշտօն ։ 2 Երազուն հատուած, գիշերերգ †։

Nodosité, էգ. Կապ, վարակ, բժ. 2 Վարակաւորութիւն։ 3 Կարծր ուռ, վարակ † բժ. 4 Վարակաւորութիւն † ։

Nodus (իւս), ար. (Յօդաշուրջ) վարակ † բժ. 2 Ուռած (ոսկրի)։

Noël, ար. Ծնունդ։ 2 Ծննդեան երգ, ծննդերգ ։ 3 Երգիծերգ † 4 հ. ժ. Ուրախութեան ձայն, կեցցէ՛. —! Crier — ։

Nœud, ար. Կապ, հանգոյց, կղթկապ Գ. պաղ, տիւյիւմ. Faire un —,

(հանգուցել)։ 2 Հանգոյց, խեղդկապ. Le — fatal. Avoir un — à la gorge. — coulant, (շարժուն հանգոյց, խեղդկապ)։ 3 Հանգուցազարդ, զարդակապ † Un — de diamants։ 4 Մզան, հանգոյց, ն. Filer dix — à l'heure։ 5 Կապանք, կապ. Il détacha ses —։ 6 Թակարդ, ֆ. 7 Պատուածք (օձի)։ 8 Էական մաս, հանգոյց. Voilà le — de l'affaire։ 9 Զօդ, կապ (սիրոյ՝ ազգականութեան)։ 10 Կնճիռ, հանգոյց (վէպի մը)։ 11 Հանգոյց, ա. 12 Հանգոյց, ծունր (գողունի)։ 13 (Դերանի) փարակ. պուտաք։ 14 (Մարմարի) երակ։ 15 (Ձեռքի մատերու) յօդեր, կոճ։ 16 Ձեռաակր † (ձիու)։ 17 Ցաման † (կոկորդի), փլատուղ Դ. Un rire qui ne passe pas le — de la gorge, (բռնի ծիծաղ)։ 18 Վարձք ու, փարակ, ֆէ.

Noir, e, ած. Սեւ, սև. Bête —, (սատանէ)։ 2 Սեւորակ (գոյն)։ 3 Կապտատկեալ, սեւցած. մօրարմըշ. Avoir l'œil tout —։ 4 Խաւարին, խաւար, մութ (բանտ), սև (ամպ). Il fait — comme dans un four. La nuit —, (գիշերի ամենամութ ժամ). Froid —, (մութ ու ցրտին օդ)։ 5 Աղտոտ, կեղտոտ, սեւցած. Des mains —. Du linge —։ 6 Սեւմաղձիկ, տխուր, սև. Humeur —. Idées —. Un — chagrin։ 7 Խոժոռ՝ մռայլ (աչք՝ նայուածք)։ 8 Սիրտը սև, ներքը սև. Ce censeur qu'ils ont peint si —....։ 9 Ցանցաւոր, սեւերես. Il y a tant d'esprits — et mauvais qui.... Blanc ou —, (պարզերես կամ սեւերես)։ 10 Չար, ապիրատ, ժանտ, սև. Une action si —. Une — trahison, (եղեռնական մատնութիւն)։ 11 Սոսկալի (յոռութիւն), եղեռնական (ապերախտութիւն). Rendre —, (զըրպարտել, մրոտել)։ 12 Աղետաւոր, սև. Sous le plus — auspice։ 13 Մոգական (գրքեր), կախարդա(մատեանք)։ || ար. Սև գոյն, սեւը։ 2 Սգի հագուստ, սեւեր. Quitter le —։ 3 Տխրագին բան, տըխրութիւն. S'enfoncer dans le —. Cela met un — dans ma vie։ 4 Կապոյտ՝ սև նշան, ճմլած. Il a des — sur tout le corps։ 5 Խափշիկ, սեւամորթ, սև. Affranchissement des —։ 6 Սեւախտ † (արմտեաց)։ || — de fumée, (Ամենատև) մուր։ | — animal, Ոսկրածուխ, (որ և՝ Charbon animal)։ | Faire du —, Տխուր բաներ մտածել։ | Mettre du — sur du blanc, Գրել, շարադրել։ | Tirer, Pousser au —, Սեւոտիլ (պատկերի)։ || մ. Մելամաղձօրէն, տըխրագին. Vous rêvez —. Il voit —, (սև բաներ կ'սպասէ միշտ)։ 2 Խոժոռ (նայիլ)։

Noirâtre (ա̄). ած. Սեւորակ, սեւ-ւկակ, սեւուկ։

Noiraud, e (ō), ած. և գ. Սեւագոյն, սեւուկ։

Noirceur, էգ. Սեւութիւն։ 2 Խաւար (գիշերի), մթութիւն (անտառի)։ 3 Սև նշան. Il a des — au visage։ 4 Տխրութիւն (խորհրդոց)։ 5 Տխուր մտածմունք. Les — dans l'esprit...։ 6 Ապիրատութիւն, ժանտութիւն, սեւութիւն. La — d'un crime. La — d'une âme։ 7 Վնասակար բաներ, չարութիւն. Faire une —. Dire des —։

Noircir, չ. Սեւնալ։ || ն. Սեւցնել. — de fumée, (մրել, մրոտել). — du papier, (գրել, թուղթ մրոտել)։ 2 Տխրեցնել. Cette lecture m'a — l'esprit։ 3 Մուր քսել, մրոտել. — la conduite de qn. || Se —, չ. Սեւնալ։ 2 Սեւցնել (մազերը)։ 3 Խաւարիլ, մթնալ (երկինքը)։ 4 Աստելի լինիլ, ինքզինք մրոտել։ 5 Իրար մրոտել։

Noircissure, էգ. Սև բիծ, սեւութիւն։ 2 Աւրուիլը, սեւնալը (գինիի)։

Noire, էգ. Սեւ խազ, սեւ, էր. 2 Սև գնդակ։

Noise, էգ. Կագ, կռիւ. Chercher — à qn. (կռիւ մ'սկսիլ)։

Noiseraie, էգ. Ընկուզուտ †։

Noisetier, ար. Կաղնենի † ֆընտըգ աղաճը։ || — franc, Խոշոր պտուղ կաղնենի, սոնքկաղնենի †։

Noisette, էգ. Կաղին. ֆընտըգ. — franche, (խոշոր կաղին, սոնքկաղին †)։ || ած. Կաղնագոյն։

Noix, էգ. Ընկոյզ. ճէվիզ։ 2 Կովի անութի վրայ աւշային կծիկ, ընկուզակ։ 3 Ատամնանիւ † (սրճաղօրիքի)։ || — d'Inde, — de coco, Նարգիլակ, քօքօզ. — de pipe, Ծխակալ. լիւլէ։

Noli me tangere (*մէ դանժէ-րէ*), *գ. Մի՛ դպչիր ինձ, անմերձենալի բոյս* 2 *Դարմանով զայրացող, անմերձենալի կեղ*: 3 *Դիւրագրգիռ Թել, փ.*

Nolis (*լի*), *գ. Նաւավարձութիւն*, (*որ և՝* **Nolisement**): 2 *Նաւավարձք*:

Noliser, *ն. Վարձու բռնել՝ վարձել* (*նաւ*):

Nom (*ն*), *գ. Անուն*. Petit —, — de baptême, (*աւազանի անուն*): 2 *Անձ, մարդ*. Les grands —: 3 *Համբաւ*. Se faire. S'acquérir un —, (*անուն հանել*). C'est un sans —, (*աննշան մէկն է*): 4 *Ազնուականութիւն, անուն*. Polyeucte a du —: 5 *Բառ, անուն, փ.* ‖ — de religion. *Աբեղայական անուն*: | — de guerre. *Մականուն*. լաղապ: 2 *Սուտ անուն*: 3 *Նոր անուն* (*զինուորի*): ‖ Au — de, *ի դիմաց, կողմէ*. En mon —, (*իմ անունովս*): 2 *Ի սէր՝ յանուն* (*մտերմութեան*): ‖ De —, *մ. Յանուանէ, անունով*: 2 *Անունով միայն, անուանական*:

Nomade, *ած. Թափառական, վրանաբնակ, (որ և գ.)*: [*լպետ, հ. Եգիպտ.*

Nomarque, *գ. Կուսակալ, նոմա-*

Nombrant (*ն-ն*), *ած. Վերացեալ* (*Թիւ*):

Nombre (*օն*), *գ. Թիւ*: 2 *Շատութիւն, շատուորութիւն, բազմութիւն*. Le voleur dut céder au —. — de, (*շատ մը, շատ*). De quel —? (*քանի, որքան*). Petit —, (*քիչուորութիւն, սակաւութիւն*). Petit —, En petit —, (*քիչուոր, սակաւաթիւ*). Bon —, Un grand —, (*բազմաթիւ*). En —, (*շատուոր*). Pour faire —, (*Թիւ լեցնելու համար*: 2 *Երեւնալու համար*): 3 *Թիւ, փ.* 4 *Ներդաշնակութիւն, կշռութիւն*. Ce style a du —, manque de —: ‖ Les —, *Գիրք Թուոց, Թիւք*: ‖ — d'or, *Ոսկեթիւ, ա.* ‖ Au — de, Du — de, *նխ. Մէջ, կարգը*: 2 *Անոնց մէջ, մէջերնին*: | Dans le —, *մ. Շատերու մէջ*: | Sans —, *մ. Անթիւ, անհամար*: [(*Թիւ*):

Nombré, e (*ն*), *ած. Թանձրացեալ*

Nombrer (*օն*), *ն. Համրել, Թուել, համրել*:

Nombreux, euse (*օն*), *ած. Բազմաթիւ, բազմահոյլ, խուռն. շատ, շատուոր*. Peu —, (*սակաւաթիւ, քիչուոր*): 2 *Բազմացունց* (*զօրք*), *մեծաթիւ* (*բանակ*): 3 *Ներդաշնակաւոր՝ կշռաւոր* (*ոճ*):

Nombril (*նօնպրի*), *գ. Պորտ*. կէօպէք: 2 *Պորտ* (*պտուղի*):

Nome, *գ. Տող ի պատիւ Ապողոնի, նոմոս*: 2 *Երգ, նոմոս*: 3 *Նահանգ, նոմ, հ. Եգիպտ.*

Nomenclateur (*ն*), *գ. Անուանադիր*: 2 (*Գիտութեան մը*) *բառերը ժողվող՝ կարգադրող, անուանադիր*: 3 *Քաղաքացւոց անունները տուող գերի, անուանաթարգման, հ.* 4 (*Կիկերոնի*) *գործածած յատուկ անուանց հաւաքոյթ, անուանացանկ* †:

Nomenclature (*ն*), *էգ.* (*Բառագրքի մը*) *բառեր, բառացուցակ*: 2 *Անուանացանկ* †: 3 (*Արուեստի մը՝ գիտութեան մը*) *բառերու հաւաքոյթ, անուանախմբութիւն* † ‖ — chimique. *Տարրալուծական անուանակոչութիւն*:

Nominal, e, *ած. Անունի* (*սխալ*) ☞ *անուանա(կոչ)*: 2 *Անուամբ միայն, անուանական*: 3 *Ոչնչական* (*ածական*): ‖ Les —aux, *գ. յգ. Անուանական փիլիսոփայք, անուանականք*:

Nominalement, *մ. Անունով միայն, անուամբ*: [*լնականութիւն*:

Nominalisme (*ս*), *գ. Անուանա-*

Nominataire (*դէր*), *գ. հ. ժ.* (*Հասարակաշտօնի մը*) *անուանեալ*:

Nominateur, *գ. հ. ժ.* (*Հասարակաշտօնի մը*) *անուանող*:

Nominatif, ive, *ած. Անուանական, անունով*: ‖ *գ. Ուղղական, փ.* 2 *Անուն բայի, սէր բայի* (*անհոլով լեզուաց մէջ*):

Nomination, *էգ. Կարգում, անուանում* (*պաշտօնի մը*): 2 *Անուանելու իրաւունք*: [*նէ, անունով*:

Nominativement, *մ. Յանուա-*

Nommé, e (*1m*), *ած. Անուանեալ, անունով*, (*Պետրոս*) *անուն*, (*որ և գ.*). Il est bien —, (*անունը յարմար է իրեն*): 2 *Անունով նշանակուած, յիշուած*: 3 *Նշանակուած*. À jour —:

Nommément (*1m*), *մ. Յանուանէ, յակնանէ անուանէ*: 2 *Մասնաւորապէս*:

Nommer (1m), ն. Կոչել, անուանել ։ 2 Անունը տալ՝ ըսել (մէկուն), անուանել (մէկը). — ses complices ։ 3 Ցուցնել, նշանակել. La mort entre nous deux nommera le vainqueur ։ || — les choses par leurs noms, Ամէն բան իր անունովը ըսել ։ 2 Անվայել բառեր գործածել ։ || Se —, չ. Անուանուիլ, կոչուիլ ։ 2 Ինքզինք յայտնել, անունը տալ ։

Non (նօն), բյռ. մակբ. Ոչ, ոչ ☞ ան(ողորկ)։ || — pas, Ո՛չ ։ | — que, Ո՛չ թէ ։ || — plus, մ. Նոյնպէս, ոչ ալ (ես)։ | — plus que, մ. Նման, աւելի. Il ne bouge — plus qu'une statue, (եթէ արձան մը կը շարժի՝ նա ալ կը շարժի). On ne doute — plus de sa volonté que de son être, (ոչ անոր էութեանը և ոչ կամքին վրայ տարակոյս կայ)։

Non-activité, էգ. (Առժամեայ) անպաշտօնութիւն † ։

Nonagénaire (ժէռ), ած. Իննըսուն տարեկան, իննսնամեայ. (որ և գ.)։

Nonagésime, ար. Իննսներորդ աստիճան ։ || ած. Իննսներորդ (աստիճան)։

Nonante (ն), ած. Իննսուն, հ.

Nonce (նօնս), ար. Ս. Պապի դեսպան, նուիրակ ։

Nonchalamment (ն-1m), մ. Անփութօրէն, անհոգութեամբ ։ 2 Մեղկութեամբ, թուլակի ։

Nonchalance (ն-ն), էգ. Անփութութիւն, անհոգութիւն ։ 2 Ինքզինք ձգելը, թուլութիւն, մեղկութիւն ։

Nonchalant, e (ն-ն), ած. Անփոյթ, անհոգ, (որ և գ.)։ 2 Մեղկ, թոյլ (քալուածք)։

Nonciature (նօն), էգ. Ս. Պապի կողմէ դեսպանութիւն, նուիրակութիւն ։ 2 Նուիրակատուն ։

Non-conformiste (նօն), գ. Անկլ. եկեղեցիէ հեռացող, այլադաւան ։

None (նօն), էգ. Իններորդ ժամու աղօթք, լտ. 2 Օրուան չորրորդ մասը, Հ. || յգ. Մայիսի՝ յուլիսի՝ հոկտեմբերի 7ը և ուրիշ ամսոց 5ը օրը, Նոնայք, Հ.

Non-être (նօ-նէտր), ար. Ոչնչացում ։ 2 Անէութիւն, չէլը. [հար. տօմ.)։

Nonidi, ար. Իննշաբթի † (Ֆր. ա.

Non-intervention (նօ-նէն-ն), էգ. Անմիջամտութիւն ։

Nonius (իւս), ար. Չափագիտական ինչ ինչ գործեաց աստիճան, Նոնիոս ։

Non-jouissance (նօն-ն), էգ. Չվայելում, զրկում ։

Non-lieu (նօն), ար. Ordonnance de —, Ցայտարարութիւն թէ դատի տեղի չկայ, արձակման հրաման ։ կոյս, ը.

Nonnain (նօնէն), էգ. Կուսան,

Nonne (նօն'), էգ. Կրօնուհի, կուսան ։

Nonnette (1n), էգ. Դեռահաս կրօնուհի, կուսիկ † 2 Տեսակ մը համեմաւոր կլոր հաց, նոնակ † ։

Nonobstant (ն), նխ. Առանց միտ դնելու, չնայելով, թէպէտեւ ։ || մ. Սակայն և այնպէս ։ [անզոյգ. բէf ։

Non-pair, e (նօն), ած. Կոճատ,

Nonpareil, eille (նօն), ած. Անզուգական, աննման ։ || ար. Աննմանիկ † թռչ. || էգ. Ամենամանր բան ։ 2 Ամենանեղ ժապաւէն, նեղերիզ † 3 Ամենամանր գիր կամ շարատառ ։ || — des Florides, Աննմանիկ † թռչ. [րում ։

Non-payement (նօն), ար. Չվճա-

Non-plus-ultra (նօն), ար. Գերագոյն աստիճան, վերջին սահման ։ [գին ։

Non-prix (նօն), ար. Վար՝ չնչին

Non-résidence (նօն-ն), էգ. Իր տեղը չգտնուիլը ։ տարականցութիւն † ։

Non-réussite (նօն), էգ. Չաջողութիւն ։ [տողութիւն, անիմաստ խօսք ։

Non-sens (նօն-սան), ար. Անմտ-

Nonuple, ած. Իննպատիկ ։ հ.

Non-usage (նօն), ար. Խափանում, անկիրառութիւն ։

Non-valeur (նօն), էգ. Դնի կտորիլը՝ վար զարնելը, անարժէքութիւն ։ 2 Անվաճառ ապրանք ։ 3 Անգանձելի՝ հասոյթական (պահանջք)։ [պատ օգ, նա.

Non-vue (նօն), էգ. Մառախլա-

Nopal, ար. Նոբալիկ, որդանենի † տնկ. յգ. —s ։

Nord, ած. Հիւսիսային ։ || ար. Հիւսիս. Etoile du —, (հիւսիսային աստղ)։ 2 Հիւսիսակողմ (երկրի մը)։ 3 Հիւսիսային ազգք ։ || Le —, Հիւսիսային երկիրք. գմ. 2 Հիւսիսային հով, հիւսիսի ։

Nord-est (նօրդ), ար. Հիւսիսային

արեւելք։ 2 Հիւսիս-արեւելեան հով, անհ.

Noria, էգ. Ջրհան մեքենայ ՝ սու-քաճ զուլյուլու ։

Normal, e, ած. Բուն, կանոնաւոր (վիճակ)։ 2 Իբր օրինակ ծառայող, տիպար (հաստատութիւն). Ecole —, (վարժապետանոց)։ || էգ. Ուղղահայեաց գիծ, (որ և՝ Ligne —)։ [կերպիւ։

Normalement, մ. Կանոնաւոր

Normand, e (1), ած. Նորմանտացի։ 2 Նորմանտական։ 3 Խորամանկ, վարպետորդի, ձ. 4 Երկդիմի (պատասխան)։ 5 Սուտ (հաւշտութիւն)։ || գ. Նորմանտացի։ 2 Խորամանկ. C'est un —. Répondre en —, (ոչ այո ըսել ոչ չէ), գխ.

Nos (նօ), Յոգնակի **Notre** ստացականին՝։ [Թիւն։

Nosographie, էգ. Ախտագրու-

Nostalgie (ս), էգ. Կարօտ հայրենեաց † կարօտախտ † հայրենացաւ †։

Nostoc, ար. Տեսակ մը լոռ, լուսնաթուք։

Nota, Nota bene (պէնէ), ար. Միտ դիր, նշանակէ։ || ար. Լուսանցքի ծանօթութիւն։ յ. ն.

Notabilité, էգ. Նշանաւորութիւն։ 2 Նշանաւոր մարդ, երեւելի։

Notable, ած. Մեծ, երեւելի, նշանաւոր։ || ար. Un —, Մեծ, երեւելի։

Notablement, մ. Սաստիկ, մեծապէս։ [Մեծիպար։

Notaire (Է՛Ռ), ար. Նոտար։ 2 հ. ժ.

Notamment (1m), մ. Մասնաւորապէս, մանաւանդ։ [կան։ յգ. —aux։

Notarial, e, ած. Նոտարի, նոտարա-

Notariat, ար. Նոտարութիւն։

Notarié, e, ած. Նոտարէ գրուած, նոտարի առջեւ եղած, նոտարեալ։

Notation, էգ. Նշանագրութիւն. — algébrique։

Note, էգ. Նշան (գրքի մէկ կողմը). Homme de —, (նշանաւոր մարդ)։ 2 Դիտողութիւն (գրուածի մը վրայ)։ 3 Ծանօթաբանութիւն, —գրութիւն, ծանօթութիւն. — marginales. On a imprimé ce poème avec des —։ 4 Համառօտ պատմութիւն, համառօտ գրուած թուղթ, գիր. Remettez-moi une — de votre affaire։ 5 (Դիւանագիտական) ծանօթագիր։ 6 (Վճարելի) հաշիւ. Demander sa —։ 7 Դիտողութիւնք վարժապետի, աշկերտի վիճակ. — hebdomadaires. — d'un fonctionnaire, (ՙմեծի մը՚ կարծիք՝ գնահատութիւնք պաշտօնեայի մը վրայ)։ 8 Անպատիւ՝ գէշ կէտ, բիծ. Sa conduite déloyale dans cette affaire est une — dans sa vie։ 9 Ձայնանիշ, խազ, եւ. — d'agrément, (զարդախազ† խազիկ, եւ.). À basse —, En basse —, (ցած ձայնիւ). Il ne sait qu'une —, (միշտ նոյնը կ'ըսէ). Changer de —, (լեզուն՝ ընթացքը փոխել). Donner la —, (ի՛նչ լեզու բռնելիքը սորվեցնել)։ || — infamante, — d'infamie, Վատահամբաւում, էգ. | Faire une — sur, Prendre —, Նշանակել, յիշագրել † | Prendre des —, Եղածները՝ ըսուածները նշանակել։

Noté, e, ած. Mal —, Վատանշան։

Noter, ն. Նշանակել, նշանել. — un passage։ 2 Միտ դնել, դիտել, նշանակել. Notez l'heure. Notez bien que.... 3 Նշանակել. Voilà qui le notera aux yeux du public։ 4 Խազել, ձայնագրել։ || — d'infamie, Նշաւակել։

Noteur, ար. Երաժշտութիւն օրինակող, օրինակիչ։

Notice, էգ. Համառօտ տեղեկութիւն, ծանօթութիւն։ 2 Գրացանկ (մատենադարանի)։ 3 հ. ժ. Երկրացոյց. La — des Gaules։ [ազդ, զեկոյց։

Notification, էգ. (Օրինական)

' **Notifier**, ն. Օրինապէս ազդարարել, նշանակել, զեկուցանել։

Notion, էգ. Գաղափար, ծանօթութիւն։ || յգ. (Տարրալուծական) գիտելիք։

Notoire, ած. Յայտնի, քաջայայտ, հանրածանօթ †։

Notoirement, մ. Ծանօթ՝ հանրայայտ † կերպիւ, յայտնապէս։

Notoriété, էգ. Աշխարհածանօթ յայտնութիւն, յայտյանդիմանութիւն. Il est de — que, (հանրածանօթ բան մ'է որ....)։ || De —, Նոտարի առջեւ եղած՝ նոտարացեալ (Թուղթ)։

Notre, ած. ստաց. Մեր։ յգ. **Nos**։

Nôtre (օ), դեր. ար. Le —, Մերը։

‖ Les —, ար. յգ. Մերինները, մերա-յինք։ ‖ Les —, յգ. էգ. Մեր խաղերը, մեր խենթութիւնները. Nous avons bien fait des —։

Notre-Dame, էգ. Աստուածա-մայր, Աստուածածին։ 2 Աստուածա-ծնայ տօն. La — d'août, (Վերափո-խում). La — de septempre, (Ծնունդ Աստուածածնայ)։ 3 Աստուածածնայ ե-կեղեցի, Աստուածամայր. — de Paris։ 4 Տիրամօր պատկեր։ յգ. ն. [Թիւն։

Notule, էգ. Համառօտ ծանօթու-

Noue, էգ. Խոնաւ մարգագետին, ջրամարգ։ 2 Առաստաղակիցք † ճ. 3 Հո-սաղիւս † 4 Հոսարան † (յորդած գետի)։

Noué, e, ած. Ոսկրաթեք (մանուկ), (որ և գ.)։ 2 Կարկամեալ (միտք)։

Nouer, ն. Հանգոյց ընել, կապել, կղթել, հանգուցել։ 2 Նիւթել (դաւ), կազ-մել (զբօսանքի ընկերութիւն)։ 3 Կապել (բարեկամութիւն)։ 4 Ցօրինել հանգոյց (թատերախաղի), հանգուցել։ 5 Իրար մի-ացնել (պարի խումբեր)։ 6 Ծրարել՝ կա-պել (թաշկինակի մէջ)։ ‖ — son fruit, Պտուղ կապել (ծառի)։ ‖ չ. Պտուղ կա-պել, գլուխ կապել, գնդանալ (ծաղկի)։ ‖ Se —, չ. Գլուխ կապել, գնդանալ (պտուղի)։ 2 Ոսկրաթեք լինիլ (մանկան)։

Nouet, ար. Կապուած լաթ, ծրար։

Noueux, euse, ած. Ուռոտ (կոճղ)։ 2 Կապ կապ՝ փարակոտ (փայտ)։

Nougat, ար. Նուշէ կամ ընկուզէ հրուշակ, նշհրուշակ † օճկա։ լէվրիճբէ։

Nouilles, Noules, էգ. յգ. Տրէ.

Noulet, ար. Գոգափող † (ջրերու հոսման)։

Nourrain (1r-3), ար. Տ. **Alevin**։

Nourri, e (1r), ած. Սնած ☞ (կաթնա)բոյծ. Cet homme est bien —, (այս մարդս խիստ գէր է)։ 3 (Խորհըր-դածութեամբք) լի (գրուած)։ 4 Կազմուած, եփած, սորված, սնած. — aux que-relles. — dans l'erreur։ 5 Անընդ-հատ (կրակ)։ 6 Լեցուն՝ առոք (ցորեն)։ 7 Ճոխ, առատ (ոճ)։ ‖ N'être pas —, Լաւ սնունդ չառնուլ, լաւ չուտել։

Nourrice (1r), էգ. Ստնտու, ծըծ-մայր, ծծկան. — sur lieu, (տան մէջ ծծկան). Mettre en —, (ծծկանի քով տալ, ծծկանի տալ). Elle est la — de ses enfants, (տղոցը ինք կաթ կու-տայ)։ 2 Սնուցիչ, տածիչ, ապրեցնող. La Sicile était la — de Rome։

Nourricier, ière (1r), ած. Սնուցիչ։ ‖ ար. Տածիչ, կերակրիչ, սնու-ցիչ։ 2 Ծծմօր էրիկ, (որ և՝ Père —)։

Nourrir (1r), ն. Դիեցնել, կաթ ջամբել, ծիծ տալ, (որ և ռմկ.)։ 2 Սնունդ տալ, կերակրել ☞ սննդարար, (ան)-սնունդ, (որ և ռմկ.)։ 3 Հասցնել. Dieu lui nourrissait un vengeur։ 4 Սնու-ցանել, կրթել ☞ (փափկա)սուն. Il a été — dans les délices։ 5 Պահել (ե-զեր) ☞ (եզա)բոյծ։ 6 Տածել, վառ՝ անշէջ պահել (յոյս). Le bois — le feu։ 7 Սնուցանել, ունենալ. Ce pays — une nombreuse population։ 8 Սնուցանել, պարարել. La bonne terre — les plantes։ 9 Նոր ստակ դնել (թամնեզինի մը)։ 10 Ուժովցնել՝ ճոխացնել (ոճ)։ ‖ — le feu, Անընդհատ կրակ ընել։ ‖ Se —, չ. Սնանիլ, ուտել ☞ (կաթնա)կեր, (խոտա)ճարակ, (չրա)սուն, (մշտա)բոյծ. Cet enfant se — mal, (այս մանուկս կերածէն սնունդ՝ ոյժ չառնուր)։

Nourrissage (1r), ար. (Պահա-րա)բուծութիւն։ լդարար, սննդաւէտ †։

Nourrissant, e (1r-3), ած. Սնըն-

Nourrisseur (1r), ար. Կովա-բոյծ. ինէք պէսլէյէն։

Nourrisson (1r-3), ար. Ծծկանի տրուած, դայեկասուն մանուկ, ստնդեայ։ 2 Աշակերտ, ձեռնասուն. Les — des Muses, (բանաստեղծք)։

Nourriture (1r), էգ. Ծիծ տալը, դիեցում, ստնտուութիւն։ 2 Ձեռնասուն. Sa chère —։ 3 Բուտ, սնունդ, ուտեստ, կերակուր. Chercher sa —. On a pris ce domestique pour sa —, (հացազի-նով առած են այդ ծառան)։ 4 Սնուցիչ հիւթ, սնունդ (ծառի)։ 5 Ճարակ, ջամբ, նիւթ, սնունդ, փ. 6 Կրթութիւն. — passe nature, հ. ‖ Faire des —, Դիեցնել, ծիծ տալ։ 2 Կենդանի բուծել՝ պահել։

Nous, դեր. յգ. Մեք, մենք։ 2 Զմեզ։ 3 Մեզի։ 4 Զիրար. Aimons - —։ ‖ — autres, Մենք։

Nouure, էգ. Կապելը։ 2 Ոսկրաթե-

քուԹիւն † (տղեկի) ։ 3 Գլուխ կապելը ․ գնդացում (պտուղի) ։

Nouveau (վō), **Nouvel, Nouvelle**, ած. Նոր ☞ (ամս)նոր, (մշտա)-նորոգ, (տարե)գլուխ. Toujours —, (նոր ի նորոյ). — lune, (ծնունդ լուսնի, լուսնանոր). La saison —, (գարուն). Sur — frais, (նորէն, վերստին) ։ 2 Նորօրինակ, նորանշան. Il est — de, (նորօրինակ բան է....)։ 3 Անփորձ, համբակ, նորընծայ, նորավարժ. Être — dans le monde ։ || ☞ Un — habit, Նոր ըզգեստ. Un habit —, նորաձեւ զգեստ. ☞ — livre, նոր գիրք. Livre —, նորատիպ գիրք։ || աբ. ՆորուԹիւն, նորը։ || մ. Ա՛յն ինչ, նոր ☞ նորա(մուտ), նոր(եկք), այժմա(ծին), դեռա(բոյս)։ | De —, մ. Նորէն, վերստին։ | À —, մ. Երկրորդ անգամ ։ 2 Նոր հաշուի վրայ ։

Nouveau-né, e (վō), ած. և աբ. Նորածին ։ յգ. ճ.

Nouveauté (վō), էգ. ՆորուԹիւն։ 2 Նորանշան՝ նոր բան. Rechercher des —. C'est une — de vous voir, (քեզ տեսնելը հրաշք մ'եղած է)։ 3 ՆորաձեւուԹիւն. Le peuple est amateur de —։ 4 Նոր խաղ՝ Թատերախաղ. Je n'ai pas encore vu la — ։ 5 Կանխահաս պտուղ, նորի ։

Nouvelle, էգ. Նորալուր, լուր. Bonne —, (աւետիս). Mauvaise —, (գոյժ). Je sais de vos —, (բաներդ գիտեմ). Point de —, (բան մը չկայ, ոչինչ, ըւ.). Vous m'en direz des —, (ետքը պիտի տեսնես, պիտի խօսինք քեզի հետ, ըւ.)։ 2 ԱռողջուԹեան վիճակ, ողջիուԹիւն. Demander des — de qn. Vous aurez, Vous entendrez de mes —, (ըրածդ քովդ չպիտի մնայ, կը տեսնես) ։ 3 ԼրտեսուԹիւն. Envoyer aux —, չէն. 4 Կարճ պատմուԹիւն, վիպակ †. — de Boccace. Les cent Nouvelles nouvelles։ || Faire la —, Ռեշ գրաւել, լուրը լինել ։

Nouvellement (ll), մ. Քիչ ատենէ ի վեր, այն ինչ, նոր ☞ նորա-(շէն), դեռա(փԹիԹ) ։ լԹիւն, էգ.

Nouvelleté (ll), էգ. Ձեռնձգու-

Nouvelliste (ll), աբ. Լրաբէր, լրապատում. — à la main, (ձեռագիր լրոց հեղինակ) ։

Novale, էգ. Նորահերկ երկիր։ || յգ. հ. մ. Նորահերկ հողերու տասանորդ ։

Novateur, trice, գ. Նորակարգիչ, նորաձեւիչ. — en religion, (նորաղանդ, նորակրօն) ։ [խում ։

Novation, էգ. Նորոգում, փոխա-

Novelles, էգ. յգ. Յուստինեան օրէնք՝ կանոնք ։

Novembre (Ն), աբ. Նոյեմբեր։

Novice, գ. Նորընծայ. Ferveur de —, (նորընծայի եռանդ, գ.)։ 2 Խակ, անփորձ, նորընծայ, ըւ. 3 Դեռակիրթ, Թերավարժ, համբակ, նորընծայ, (որ և ած.) ։

Noviciat, աբ. ՆորընծայուԹիւն (կրօնաւորի)։ 2 Նորընծայարան. Il est au — ։ 3 ԱշակերտուԹիւն, նորընծայուԹիւն. Faire son — à ։

Noyade (նուա), էգ. ՋրահեղձուԹիւնք † 2 Կործանում, գ.

Noyale (նուա), էգ. Առագաստացու կտաւ, առագաստացու † ։

Noyau (նուայō), աբ. Կորիզ կուտ (պտուղի)։ 2 Ստակ, կուտ, ըւ. 3 Նախատարր, նախազանգ † (գաղԹականուԹեան մը)։ 4 Կարծրագոյն մաս, կեդրոն, սիրտ (քարի՝ լեռի)։ 5 Բուն մաս, մարմին (զինաւորի) ։ 6 Զանգուած (կաւի ևն.) ։ 7 Դրուագուած մաս, տակը, ներքնակողմ †։

Noyé, e (նուա), ած. Խեղդուած, (որ և գ.) ☞ (ջրա)սոյզ։ 2 Ծովակուր, ջրահեղձ, (որ և գ.) ։ 3 Արտասուաասոյզ † (աչքեր)։ 4 Ընկղմած՝ Թաղուած (հաճոյից մէջ) ։ ւկուզի · ճէվիզ աղաճը ։

Noyer (նուա), աբ. Ընկուզենի, ըն-

Noyer (նուա), ն. Խեղդել, (որ և գ.)։ 2 Կործանել (մէկը)։ 3 Մոռնալ, Թաղել. — son chagrin dans le vin ։ 4 Կորընցնել, Թաղել. — sa raison dans le vin։ 5 Ողողել՝ հեղեղել (երկիր)։ 6 Խլսում լնել (անձրեւի)։ 7 Ճապաղել. — sa pensée dans un déluge de mots ։ || — son vin d'eau, Գինիին ջուր լեցնել։ || Se —, յ. Խեղդուիլ ☞ ջրասոյզ, ջրահեղձ, ծովակուր ։ 2 Կործանիլ ։ 3 Խեղդուիլ (պարտքի տակ) ։ 4 Թաղխուիլ (արեան մէջ), ողողիլ (արտասուաց մէջ) ։ 5 Տա-

պլտելիլ (անտառակութեանց մէջ), Թաղուիլ (ջինիի մէջ) ։

Noyon (Նուայօն), ար. Սահման (գունդմղուք խաղի) ։

Nu, e, ած. Մերկ, մերկանդամ ☞ մերկա(ոտն). Tout —, — comme la main, (մօրէ մերկ). La tête —, (գլխիբաց). Pieds —, (բոկոտն, բոպիկ)։ 2 Անթամբ ու անսանձ՝ մերկ (ձի) ։ 3 Առանց դիտակի՝ պարզ՝ մերկ (աչք) . Observer à l'œil —։ 4 Առանց տակառի, լոկ (գինի)։ 5 Մերկապարզեան (սուր)։ 6 Անկահ՝ մերկ (տուն)։ 7 Ճահճուրիչի անցնող, մերկ (սեպհականութիւն) ։ 8 Անպաճոյճ, անզարդ, մերկ (ոճ)։ 9 Անպատրուակ, անսքօղ, մերկ (ճշմարտութիւն)։ 10 Զուրկ, Թափուր, մերկ. — de ։ ‖ ար. Մերկ մաս (պատի) ։ 2 Մերկ մաս, նկ. ծնր. 3 Անզարդութիւն, մերկութիւն, ճ. ‖ À —, մ. Մերկ վիճակի մէջ, մերկանդամ, մերկ. Mettre à —, (մերկել). Monter un cheval à —, (մերկ ձի մը հեծնել) ։ 2 Յայտնապէս՝ մերկապարանոց (ցուցնել, ֆ.)։ 3 Անխառն, մերկ, ֆ. Mettre du charbon à —, (մերկատարրել † ածուխ) ։

Nuage, ար. Ամպ, (որ և ֆ.)։ 2 Մէգ, մառայլ, ամպ, ֆ. 3 Տարակոյս, կասկած, ամպ։ 4 Վիշտ, նեղութիւն, ամպ. Exempt de —, (անվիշտ, անամպ)։ 5 Պղտորութիւն (մէգի), ամպ ։ ‖ Un — de lait, Պուտ մը կաթ (Թէյի մէջ) ։

Nuageux, euse, ած. Ամպամած, ամպապատ, ամպոտ ։ 2 Ամպանման ։ 3 Մութ (ոճ), մթաքան † (հեղինակ)։ 4 Ամպափսակ † բ. գ. 5 Պղտոր՝ ամպոտ † (քար) ։ [մը՝ օղի մը, ն.

Nuaison (Ն), էգ. Տեւողութիւն հովի

Nuance (Ն), էգ. Գոյներու աստիճան, երփն։ 2 Գունոց խառնուրդ, երփնաւորում †. — rude. Des — mal entendues ։ 3 Նուրբ՝ մանր խտիր կամ զանազանութիւն, նուրբ գոյն՝ երակ կամ թել, երանգ, նրբերանգ ։

Nuancer (Ն), ն. (Գոյները) լաւ յարմարցնել, երփնել † ☞ երփնազեղ, երփնագոյն։ 2 Զանազանել, զեղեցիկ ատրճանել, ֆ.

Nubécule, էգ. Միգատեսութիւն, բժ.

Nubile, ած. Կարգուելու տարիքի մէջ, զարգուն † ։ [նութիւն † ։

Nubilité, էգ. Արբունք, զարգու-

Nudité, էգ. Մերկութիւն ։ ‖ յգ. Մերկ նկարներ, մերկութիւնք։

Nue, էգ. Ամպ։ 2 Երկինք, ֆ. Élever jusqu'aux —։ ‖ Aller, Etre aux —, Մինչեւ երկինք ելնել, ֆ. | Monter, Sauter aux —, Bondir dans les —, Բարկութենէ երկինք ելնել, ֆ.

Nuée, էգ. (Խոշոր) ամպ. Colonne de —, (սիւնեղէն ամպ)։ 2 Անթիւ բազմութիւն, ամբոխ, հրոսս (բարբարոսաց), տարմ (ագռաւուց). Une — de témoins, (վկայներու բանակ մը) ։ 3 Թանձր ամպ՝ տարափ (նետերու)։ 4 Մրրիկ, ամպրոպ, ֆ. La — a crevé sur ce pays ։

Nuement (Նիւման), մ. Տ. **Nûment** ։

Nuer, ն. Գոյները յարմարցնել ։

Nuire, nui, չ. Վնաս տալ, վնաս հասցնել, վնասել, (որ և ան.)։ ‖ Ne pas —, Օգնել, օգտակար լինիլ. Abondance de bien ne — pas, (շատ ինչքը աչք չհաներ)։ ‖ Se —, յ. Իր անձին կամ իրարու վնասել ։ [կար ։

Nuisible, ած. Վնասաբեր; վնասա-

Nuit, էգ. Գիշեր. Il se faisait —, La — tombait, (գիշեր կը լինէր, գիշերը կը կոխէր) ։ 2 Խաւար, մթութիւն, (որ և ֆ.) ։ ‖ — close, — fermée, Մթնկոխ, ճրագվառում ։ | La — des temps, Անյիշատակ՝ ամենախոր հնութիւն ։ 2 Գալիք ժամանակներ, ապագայ. Percer la — des temps։ | La — du tombeau, Յաւիտենական գիշեր, մահ ։ ‖ De —, Գիշերային։ 2 Գիշերայն ։ | La — porte conseil, Մտածելու ժամանակ ձգելու է ։ [գիշերայն ։

Nuitamment (1m), մ. Գիշերով,

Nuitée, էգ. Գիշերի մը միջոց, գիշեր մը ։

Nul, nulle, ած. Ոչ մէկ (մարդ), ոչ (ոք) ։ 2 Ոչ մէկ (տեղ), ոչ (ուրեք) . — parure que la simplicité, (ոչ մէկ պաճոյճ պարզութենէ զատ) ։ 3 Ոչինչ, զրոյ, փուճ . Votre observation est —. Son talent est —, (տաղանդ ինչ է՝ չունի)։ 4 Անվաւեր, փուճ. Donation

— . Leur mariage fut déclaré — ։ 5 Ոչինչ մէկը . Être — pour qn. ‖ ար. Ոչ մէկը, ոչ ոք, (անէ.)։ ‖ էգ. Աննշանակ վանկեր՝ խօսքեր (ժամկագրի մէջ) ։

Nullement (11) , մ. Ոչ մէկ կերպով , ամենեւին , բնաւ ։

Nullité (2l) , էգ. Դատարկութիւն , ոչնչութիւն . Une — , (դատարկ՝ ոչինչ մէկը) ։ 2 Անհաստատութիւն , անվաւերութիւն ։

Nûment , մ. Մերկ վիճակի մէջ , մերկ։ 2 Բան չաւելցնելով, առանց զարդարելու, անյերիւր †. Ecrire les faits — et sèchement ։ 3 Անտրօղ , անպաճոյճ . Raconter — et simplement les faits ։

Numéraire (ﬓռ), ած. Օրինական (արժէք)։ ‖ ար. Ստակ, դրամ. — fictif , (մուրհակ , թուղթ) ։

Numéral , e , ած. Թիւ յայտնող , թուական ։ յգ. —**aux** ։

Numérateur, ար. Համարիչ, Թու.

Numération, էգ. Համրելը, Թուելը, Թուարկութիւն։ 2 Հաշուելը, հաշիւ ։

Numérique, ած. Թուերու, Թուական։ 2 Թուաբանական (հաշիւ)։ 3 Թուական (գերազանցութիւն) ։

Numériquement , մ. Թուով, ըստ Թուոյն , Թուապէս ։

Numéro, ար. Թուագիր , Թուահամար, Թիւ։ 2 Արժէք. Connaître le — de qn. 3 Աստիճան . Premier — ։ 4 (Վիճակահանութեան) Թիւ . Un bon —, (գինուորութենէ ազատող՝ յաջող Թիւ ։ 2 Բաղդովլի՝ յաջող բան)։ ‖ — 100, ճեմիշ , հարկատոր , ա.

Numérotage , ար. Թուագրում, Թուանշանում ։ [Նշանել ։

Numéroter, ն. Թուագրել, Թուա-

Numismate (ս), ար. Դրամագէտ (որ և՝ **Numismatiste** , հ.) ։

Numismatique (ս) , ած. Դրամագիտական ։ ‖ էգ. Հին դրամներու գիտութիւն , դրամագիտութիւն ։

Numismatographie (ս) , էգ. Դրամագրութիւն ։

Nummulaire (2m-ﬓռ) , էգ. Տունկ մը, դրամենի † 2 Բարացեալ փոքր խեցի , ոսպնախեցի † ։ [(կտակ) ։

Nuncupatif (ճօն) , ած. Բերնուց

Nundinal, e (ճօն), ած. Վաճառի (օր). Lettres —, (վաճառի նշանագիրք, Հ.) ։

Nuptial , e (սի) , ած. Հարսնիքի , հարսանեկան . Chambre — , (առագաստ , հարսանենեակ †) ։

Nuque , էգ. Շիշք, ծոծրակ . էնսէ ։

Nutation, էգ. Երերում (գլխի)։ 2 Ճօճում , ա.

Nutritif, ive, ած. Սննդարար ։ 2 Սննդական . Faculté — , (սննդառութիւն) ։ [սնունդ ։

Nutrition , էգ. Սննդառութիւն ։

Nyctalopie, էգ. Ցայգատեսութիւն, բժ. [ար. Հարսնամատն, կոկոռ, փն.

Nymphæa , Nymphéa (ճէն) ,

Nymphe (ճէնֆ) , էգ. Լերանց՝ գետոց՝ անտառաց դիցուհի , յաւէրժահարս ☞ (լեռ)անոյշ ։ 2 Զքնաղ աղջիկ , յաւէրժահարս , բա. 3 Հարսնեակ (իր երկրորդ վիճակին մէջ) , նիմֆակ ։

Nymphéacées (ճէն), էգ. յգ. Կոկոռազգիք , բս.

Nymphée (ճէն), էգ. Ջրաւէտ տեղ՝ արձաններով՝ աւազաններով ևն. Նիմֆարան ։

Nymphomanie (ճէն), էգ. Տռփախտ † (կանանց), արգանդամոլութիւն †.

O

Ô , ձլ. Ո՛վ , ո՜ ։ 2 Ո՜հ , օ՜հ , բաբէ՜ ։

Oasis (զիս), էգ. Դալարավայր (անապատի մէջ) , օվասիս ։

Obédience (ն) . էգ. Հնազանդութիւն (վանականաց) ։ 2 Գրաւոր հրաման (վանահօր). Partir sans — ։ 3 Պաշտօն (վանքի մէջ)։ ‖ D'—, Ուսուցչական վկայագիր (մեծաւորէ) ։ 2 Հնազանդութեան (դեսպան առ Ս. Պապն) ։

Obédiencier (ն), ար. (Մեծաւորի

մը) հնազանդաւոր ։ 2 Հոգեւոր պաշտօնի մը առժամապէս գլուխ, հնազանդաւոր ։

Obédientiel, elle (սի). ած. Ս. Պապի իշխանութեան տակ, հնազանդական ։

Obéir, չ. Անսալ. հնազանդիլ ։ 2 Տակը լինիլ, հպատակիլ. Trézène m' — ։ 3 Դլուխ ծռել, տեղի տալ, հնազանդիլ (ոյժի) ։ 4 Ճկիլ, ծռիլ (փայտի) ։

Obéissance (ՙ). էգ. Հնազանդութիւն։ 2 Հրաման, ՙշխանութիւն. Vivre sous l'— d'un père. Les terres de l'— du roi ։

Obéissant, e (ՙ). ած. Հնազանդ։ 2 Հլու, հնազանդ։ 3 Ծռող, ճկուն (փայտ)։ 4 Դիւրադեկ † (նաւ) ։

Obélisque, ար. Քըրկըթող, կոթող . sիfիլի բաշ ։

Obérer, ն. Պարտքերով ծանրաբեռնել, պարտուց տակ ձգել։ || S'—, չ. Պարտքեր ընել։ [պարար, սնբ, տկռօշԳ.

Obèse, ած. Թանձրամիս, գիրա-

Obésité, էգ. Թանձրամսութիւն, սնբութիւն. տկռօշութիւն Գ. [—) ։

Obier, ար. Ոփի. (որ և՝ Viorne

Obit (իդ), ար. Հոգու պատարագ տարեկան, հոգուց † յէ. —s ։

Obituaire (էռ), ար. Մեռելոց տոմար, մահատոմար ։

Objecter, ն. Մէջ բերել, առարկել։ 2 Երեսին զարնել, ֆ. || S'—, չ. Առարկուիլ ։

Objectif, ive, ած. Արտաքին առարկաներէ եկած, առարկական, ֆէլ. || ար. Առարկական ապակի (հեռադիտի), (որ և՝ Verre —) ։ [ռարկութիւն ։

Objection, էգ. Ընդդիմութիւն, ա-

Objectivement, մ. Առարկայապէս, ֆէլ. [թիւն † ֆէլ.

Objectivité, էգ. Առարկականու-

Objet, ար. Առարկայ. Les bienfaits dont il a été l'—, (տեսած բարիքները)։ 2 Բան. — utile. Un — de peu de valeur. Un grand —. Un — de dépense. Vendre divers —. — de luxe, (զուզանքէն †)։ 3 Նիւթ, բան ☞(զանակե)ղէնք. Il vend toute sorte d'—։ 4 Նիւթ (գիտութեան՝ արուեստի), ժախճան. Une science doit se borner à son —. Les corps naturels sont l'— de la physique. L'— de la conversation ։ 5 Շարժառիթ, պատճառ, առարկայ. Նիւթ. Puis-je d'un tel chagrin savoir quel est l'—? — de moquerie, de dérision, (առակ նշաւակի, նշաւակ). — de honte, (կեղտ, նախատինք). Être un — de pitié, (գթութիւն շարժել). Être l'— de la risée de, (ծաղրի նշաւակ լինիլ). Être l'— de la haine publique, (ամենու ատելին լինիլ)։ 6 Դիտում, վախճան, նպատակ, կէտ նպատակի. Actions sans —. Cet homme n'a pour — que.... Remplir son —, (նպատակին հասնիլ) ։ || L'— aimé, Սիրած կինը, սիրածը ։ [հո-

Objurgation, էգ. Կշտամբանք,

Oblat, ար. հ. ժ. Վանանուէր † տղեկ։ 2 հ. ժ. Աշխարհիկ կրօնաւոր (վանքի մէջ) ։ [2 Նուէր, ձօնի ։

Oblation, էգ. Մատուցում, ձօնում։

Obligataire (էռ), ար. Արժէթըղթատէր † արժէթղթորդ †։

Obligation, էգ. Պարտ, պարտաւորութիւն, պարտականութիւն ։ 2 Շնորհապարտութիւն, պարտականութիւն. Avoir des — à qn. (շնորհապարտ գտնուիլ) Avoir l'— de... à, ([այս ինչ բանի] պարտաւոր լինիլ)։ 3 Ծառայութիւն մատուցանելը, շնորհապարտ ձգելը։ 4 Մուրհակ, ձեռագիր, պարտաթուղթ, պարտամուրհակ. Une — de mille francs. Faire honneur à ses —, (պարտքերը վճարել) ։ 5 Արժէթուղթ (երկաթուղիի) ։ || D'—, Հարկեցուցիչ, կարեւոր ։

Obligatoire, ած. Հարկաւոր, հարկադրական, պարտադիր, պարտաւորիչ ։

Obligé, e, ած. Երախտապարտ, շնորհապարտ, պարտաւոր, պարտական. Je vous suis —. Etre l'— de qn. (պարտական մնալ, բերան ծռել, ե.)։ 2 Սովորութիւն եղած, կարեւոր, պարտաւորական †. Compliments — ։ 3 Պարտապան, պարտական ։ || Bien —, Շատ շնորհակալ եմ ։ || ար. Պարտապան ։ 2 Վարպետ ու աշկերտի մէջ Թուղթ՝ դաշն ։

Obligeamment (ɑm), *մ.* Պատուասիրաբար, ազնուութեամբ ։

Obligeance (ʒ), *էգ.* Պատրաստականութիւն, ազնուութիւն, ազնուամտութիւն, բարեսիրութիւն ։

Obligeant, e (ʒ), *ած.* Պարտաւորող, ազնիւ, ազնուամիտ, բարեսէր ։

Obliger, *ն.* Ստիպել, հարկել, պարտաւորել, (որ և *անխ.*)։ 2 Յորդորել, դրդել, շարժել (բանի մը) ։ 3 (Պարտաւորութեամբ մը) կապել. Envers un ennemi qui peut nous —? 4 Գրաւի դնել. — tous ses biens. — des fonds ։ 5 Պատրաստականութիւն ցուցնել, ծառայել, գոհ՝ շնորհակալ ընել. — ses amis, (որ և՝ *անխ.*) ։ 6 Շնորհն ընել. Oblige-moi à, de։ || S'—, *չ.* Ինքզինք պարտական ընել՝ պարտաւորել։ 2 Երաշխաւոր լինիլ (մէկու համար) ։ 3 Յանձն առնուլ, խոստանալ. S'— à. S'— de։ 4 Իր անձի ծառայութիւն մատուցանել, ինքզինք շնորհակալ ընել ։

Oblique, *ած.* Ծուռ, Թիւր, խոտոր, շեղ ։ 2 Խոտորնակ, ծուռ, թիւր, *փ.* 3 Կողմնակի (կրակ) ։ 4 Անուղիղ, ծամածուռ, խոտորնակ (մարդ՝ ընթացք)։ 5 Անուղղակի (գովեստ) ։ 6 Ո՛չ ուղղական և ո՛չ կոչական, անուղղակի † (հոլով, *ք.*) ։ || *էգ.* Ծուռ գիծ։ || *ար.* Խոտորնակ դնդեր։

Obliquement, *մ.* Կողմնակի, խոտորնակի, առ ի շեղ։ 2 Անուղիղ կերպիւ, ծուռ, խոտորնակի (գործել)։ 3 Անուղղակի (պարսաւել) ։ [(զօրաց), շեղիլ ։

Obliquer, *չ.* Առ ի շեղ դառնալ

Obliquité (քուի), *էգ.* Ծռութիւն, շեղութիւն։ 2 Հակում (խաւարման ծրի)։ 3 Անուղղութիւն, ծռութիւն, խոտորութիւն (մէկու ընթացքի) ։

Oblitération, *էգ.* Ջնջում, եղծում ։ 2 Խցում կամ յարելութիւն, *անդ.*

Oblitérer, *ն.* Ջնջել, անհետ ընել, աւրել, եղծել։ 2 Մոռցնել։ 3 Խցել, *անդ.*

Oblong, ongue (ʒ), *ած.* Երկայնաձեւ, երկընկեկ ։

Obole, *էգ.* *հ. ժ.* Աթենացւոց կշիռ մը (75 հարիւրորդակրամ), դանգ։ 2 *հ. ժ.* Աթէնքի դրամ մը (16 սանդիմնոց), դանգ։ 3 Կէս դենար, դանգ, *հ. ֆ.* [լինիլ։

Obombrer (ʒ), *ն.* Ծածկել, հովանի

Obreptice, *ած.* Ճշմարտութիւն մը լռելով ձեռք բերուած, սքօղազրաւ † (շնորհ) ։

Obrepticement, *մ.* Իրաւածածկութեամբ ։ [թիւն † ։

Obreption, *էգ.* Իրաւածածկու-

Obscène (օպսէն), *ած.* Պիղծ, գարշ, խայտառակ, յայրատ, լկտի ։

Obscénité (օպսէ), *էգ.* Լկտութիւն ։ 2 Լկտի բան, խայտառակ խօսք ։

Obscur, e, *ած.* Նսեմ, անլոյս, խաւարին, խաւար, մութ (գիշեր). Il fait —, (մութ օր մ'է) ։ 2 Աղօտ, մթագին, մութ (գոյն)։ 3 Թմբրած՝ մութ (կերպարանք) ։ 4 Դժուարիմաց, մթին, մութ, խրթին (ոճ)։ 5 Մթախօս, խրթնաբան. Je deviens —։ 6 Աննշան, անծանօթ, անանուն. Homme —. Le vulgaire —. D'une famille —, (ապատոհմ)։ 7 Անշուք, անփառ, անփառունակ (մահ՝ ծերութիւն) ։ 8 Անծանօթ, անյայտ. L'avenir —։ || *ար.* Մթութիւն, մութ ։

Obscurant, e (ʒ), *ած.* Խաւարասէր, խաւարեալ, *փ.*

Obscurantisme (ս), *ար.* Խաւարասիրութիւն ։ 2 Խաւարեալք ։

Obscurcir, *ն.* Խաւարել, նսեմել, մթցնել։ 2 Խրթնել, մթացնել։ 3 Աղօտել, մթագնել, նսեմել (փառք) ։ || S'—, *չ.* Մթագնիլ, մթանալ։ 2 Նսեմիլ, աղօտիլ, *փ.* 3 Վատանալ (աչքի) ։ 4 Գժգմնիլ՝ մըռայլիլ † (դէմքի) ։

Obscurcissement, *ար.* Մթագնում ։ 2 Վատիլը (աչքի)։ 3 Մթութիւն, խրթնութիւն ։

Obscurément, *մ.* Ընդ աղօտ ։ 2 Մութ կերպիւ։ 3 Աննշան կերպիւ, անփառունակ (ապրիլ)։ 4 Անստոյգ կերպիւ, մթօրէն (թաղուած տարակոյսի մը մէջ)։

Obscurité, *էգ.* Մթութիւն, խաւար, մութ ։ 2 Մթութիւն, խրթնութիւն (ոճի). Poète d'une grande —, (խըրթին բանաստեղծ) ։ 3 Անշքութիւն, անյայտութիւն, անփառութիւն, մթութիւն. — de la naissance, (անտոհմութիւն). Vivre dans l'—, (աննշան ապրիլ) ։

Obsécration (ս), *էգ.* Պաղատանք, հ—. || *յք.* Համաղերս † (զդիս հաշտեցնելու, Հ.) ։

Obséder (*u*), *ն.* (*Մէկու*) *քղանցքը չթողուլ, շուրջն առնուլ, պատել պաշարել, դագել* † 2 *Հանգիստ չթողուլ, ձանձրացնել, նեղացնել, հալածել, դագել* †. Il est — par la foule des solliciteurs, (*հայցարկուներու բազմութենէ հանգիստ չունի*)։ 3 *Սուտ տեսիլներով՝ պատրանքներով չարչրկել, ցնորակոծել* (*դեւի*) ☞ *դիւայլուկ*։

Obsèques (*u*), *էգ. յգ.* (*Փառաւոր*) *յուղարկաւորութիւն, թաղման հանդէս, թաղում*։

Obséquieusement (*u*), *մ.* *Սաստիկ մեծարանօք, անչափ պատուադրութեամբ, մեծ պատիւով*։

Obséquieux, euse (*u*), *ած.* *Սաստիկ պատուադիր, կարեմեծար*։

Obséquiosité (*u*), *էգ.* *Չափէ դուրս՝ տարապայման մեծարանք*։ [*նելի*։

Observable(*u*), *ած.* *Դիտելի, զըն-*

Observance (*u-ն*), *էգ.* (*Օրինա*)*պահութիւն,* (*կանոնա*)*պահութիւն*։ 2 *Օրէնք՝ կանոն* (*կրօնական*). — légales, (*օրինական խտրութիւնք Հրէից*)։ 3 *Կանոնապահ՝ խստակրօն միաբանութիւն*. Etroite —, (*կրօնական ուխտի մը խըստակրօն ճիւղ, կանոնախիստք* †)։

Observantin (*u-ն-ն*), *ած.* *Խըստակրօն Փրանկիսկեան, խստակրօնեան* †։

Observateur, trice (*u*), *գ.* *Պահպանող, կատարող* ☞ (*օրինա*)*պահ*։ 2 *Դիտող, դէտ, դիտաւոր* † 3 *Դիտող, զննող* (*մարդկային սրտի*), (*որ և ած.*)։ 4 *Բնագննի*։ 5 *Աստղադէտ սպայ, ն—.* 6 *Հանդիսատես, հանդիսորդ, դիտող*. J'étais là comme —։

Observation (*u*), *էգ.* *Կատարում* ☞ (*օրինա*)*պահութիւն*։ 2 *Պահելը՝ բըռնելը* (*կիրակի*)։ 3 *Դիտողութիւն, զննութիւն*. Il a l'esprit d'—, (*դիտող միտք մ'է*)։ 4 *Զննութիւն, —.* 5 *Աստղադիտութիւն, ն—.* 6 *Պատմութիւն, քննութիւն, բժ.* 7 *Դիտողութիւն* (*քննաքանի*)։ 8 *Խորհրդածութիւն, դիտողութիւն*. Je vous ferai une —։ ‖ D'—, *Հսկող՝ դիտող* (*բանակ*)։ | Être, Se tenir en —, *Դիտելու տեղ մը կենալ, դիտելու վրայ լինիլ*։ [*նոց՝ դիտարան* (*աստղագիտի*)։

Observatoire (*u*), *ար.* *Դիտա-*

Observer (*u*), *ն.* *Կատարել* (*պատուիրան*), *պահել* (*օրէնք*) ☞ (*ուխտա*)*պահ,* (*ուխտա*)*կալ,* (*օրինա*)*կիր*։ 2 *Պահել* (*լռութիւն*) ☞ (*լռ*)*ել*։ 3 *Նկատել, դիտել, զննել* (*բնութիւն*) ☞ (*ան*)*զնին*։ 4 *Քննութիւնք՝ զննութիւնք ընել, անխ.* 5 *Քննել՝ սահմանել* (*հեռաւորութիւնք*)։ 6 *Նայիլ, քննել, դիտել* (*մէկու դէմք*)։ 7 *Լրտեսել, դիտել*. On vous —. Je suis —։ 8 *Ուշ դնել, դիտել*. Observez que… ‖ Faire —, *Ուշադրութիւն հրաւիրել, դիտել տալ*։ | — les longues et les brèves, *Կարճ խղճամիտ կամ ձեւապէր լինիլ*։ ‖ S'—, *չ.* *Պահուիլ, կատարուիլ*։ 2 (*Ուշադիր*) *իրար դիտել*։ 3 *Զգոյշ՝ զգուշաւոր լինիլ*։

Obsesseur (*u-u*), *ար.* *Պատող պաշարող, հանգիստ չթողող, դագ* †։

Obsession (*u-u*), *էգ.* *Չորս կողմն առնուլը, հալածում, պաշարում, դագում* † 2 *Անվերջ չարչարանք, նեղութիւն, հալածում*. Ces visites sont pour moi des —։ 3 *Չարչրկուիլը, ըլկանք* (*դեւէ*), *դիւայլկութիւն*։

Obsidiane, Obsidienne (*u*), *էգ.* *Ոպսիտաքար, ոպսիտակ* †։

Obsidional, e (*u*), *ած.* *Պաշարման*։ 2 *Պաշարեալ քաղքի* (*դրամ*)։ 3 *Պաշարմնահատիկ* † (*պսակ, Հ.*)։ [(*բառ*)։

Obsolète (*u*), *ած.* *Անգործածական*

Obstacle, *ար.* *Խոչ, խափան, արգել*. Mettre —, (*արգելք հանել, դիմադրել*)։ 2 *Ընդդիմակ* † *բնգ.*

Obstétrique, *էգ.* *Մանկաբարձութիւն*։ [*թիւն, յամառութիւն*։

Obstination, *էգ.* *Պնդգլխու-*

Obstiné, e, *ած.* *Պնդող կեցող, պինդգլուխ, յամառ,* (*որ և գ.*). — en diable, (*ամենայամառ*)։ 2 *Հաստ՝ յամառ* (*հարբուխ*)։ 3 *Անսասան* (*հաւատք*), *անսասան* (*մեռնելու*)։ 4 *Անվհատ* (*աշխատութիւն*)։ [*յամառօրէն*։

Obstinément, *մ.* *Յամառութեամբ,*

Obstiner, *ն.* *Յամառ ընել, յամառեցնել*։ ‖ S'—, *չ.* *Յամառութեամբ շարունակել, յարատեւել, յամառիլ մնալ, պնդել մնալ*. Je voulus m'— à vous être fidèle, (*ուզեցի մինչ ցվերջ հաւատարիմ մնալ քեզ*)։

Obstruction, էգ. Խցում, բժ. 2 Լեարդի կամ փայծաղի կալածք † բժ.

Obstruer, ն. Գոցել, խափանել, խցել ։ [ճնազանդիլ ։

Obtempérer (դ), չ. Հպատակիլ,

Obtenir, -nu, e, ն. Ստանալ, ձեռք ձգել, ձեռք բերել (բարեկամութիւն), տանիլ (յաղթանակ), հանիլ (պաշտօնի). Je lui ai — cela, (իրեն համար այս բանս ձեռք բերի) ։ 2 Հրաման ձեռք բերել. J'ai — de demeurer auprès de lui ։ 3 Շնորհք ձեռք բերել. Le juste ne peut pas même — que… Pour — du peuple, il vaut mieux… 4 Ջնարել, յառաջ բերել, ձեռք բերել (կազմը) ։ || S'—, յ. Ձեռք անցուիլ, ձեռք բերուիլ ։

Obtenteur (դ), ար. Ձեռք բերող, ստացող ։ 2 Նոր տեսակ բոյս մը յառաջ բերող ։

Obtention (դ), էգ. Ընդունիլը, ձեռք բերելը, ստացում ։ 2 Նոր տեսակ բոյս մը յառաջ բերելը ։

Obturateur, trice, ած. Ծածկախից (ղնդեր) ։ || ար. Խցիչ, խցան † ։

Obturation, էգ. Խցում, խցողութիւն ։

Obtus, e, ած. Բութ (տեթեւ). À tête —, (տափագլուխ)։ 2 Բութ (անկիւն)։ 3 Բութ, փ. [(ճռանկիւն)։

Obtusangle (գ-դ), ած. Բութ

Obus (իւզ), ար. Տեսակ մը պզտիկ ռումբ (ռումպարա), հրազուիդ † ։

Obusier (զի), ար. Ռմբկապանդ † ռմբիւզապանդ † ։ [կան տուրք ։

Obvention (դ), էգ. Եկեղեցա-

Obvier, չ. Ձզուշանալ, առջեւ առնուլ ։ [մատ ։

Oca, ար. Բոյսի մ'արմատ, հացար-

Occase (2c), ած. Amplitude —, Մտից լայնութ, —.

Occasion (1c), էգ. Պատեհութիւն, առիթ. À l'—, (ի դէպ ժամանակի, առտեններ). — favorable, (լաւ առիթ). Prendre, Saisir l'—, (առիթէն օգուտ քաղել, պատեհ առնուլ) ։ 2 Դէպք, պարագայ, առիթ. En toute —. Les grandes —. Il s'est distingué dans cent — ։ 3 Պատճառ, առիթ. — de dispute ։ 4 Մեղքի առիթ ։ 5 Պատերազմ, բախում, հ. || L'— fait le larron, Առիթը մարդէն չանցածը ընել կուտայ մարդու ։ || À l'— de, Առթիւ ։ | Par —, Պատահմամբ, ըստ դիպաց ։ || D'—, Ձեռքէ կամ աժան, պատահիկ † (ապրանք) ։ 2 Ձնչին՝ աննշան (դիւցազն) ։

Occasionnel, elle (1c-1n), ած. Առիթ եղող, առթիչ (պատճառ) ։

Occasionnellement (1c-1n-1l), մ. Դէպքը բերած ատեն, դիպուածով, ըստ դիպաց ։

Occasionner (1c-1n), ն. Առիթ՝ պատճառ լինիլ, յառաջ բերել, առթել։

Occident (դ), ար. Արեւմուտք. D'—. (արեւմտեան)։ 2 Արեւմտեան Եւրոպա, Արեւմուտք ։

Occidental, e (դ), ած. Արեւմտեան, արեւմտեայ ։ || Les —aux, Արեւմտեան ազգք, Արեւմտեանք ։

Occipital, e, ած. Ենթագլխի յետակողման, ենթազանկեան։ յգ. —aux։

Occiput (բիւդ), ար. Գլխի վարի յետակողմ, ենթազանկ ։ [մեռցնել, հ.

Occire, occis, e, ն. Սպաննել,

Occision (զ), էգ. Սպանութիւն ։

Occlusion (2c-զ), էգ. Գոցուիլը, փակում, բժ.

Occultation (1c), էգ. Թաքուստ 2 Ընդլուսնութիւն (աստղի՝ մոլորակի), ընդմոլորակութիւն † (արբանեակի), ընդծածկում ։

Occulte (1c), ած. Ծածուկ, Թաքուն։

Occultement (1c), մ. Ծածկապէս, Թաքնաբար ։

Occupant, e (1c-դ), ած. Ստացող, տէր ։ 2 Գործ հանող՝ նեղացնող (մարդիկ)։ 3 Դատ ստանձնող։ || ար. Premier —, Նախատիրող, նախագրաւող ։

Occupation (1c), էգ. Տիրում, գրաւում. Armée d'—, (գրաւիչ բանակ)։ 2 Տիրութիւն, էր. 3 Կանխում, հ. 4 Գործ, պարապում, զբաղում. Les — de sa charge. Donner de l'— à, (որ և՝ գլուխը գործ հանել) ։ 5 Ձբաղում, ոեփ.

Occuper (1c), ն. Տիրել, գրաւել։ 2 Գրաւել, տիրանալ, էր. 3 Գրաւել, բռնել. Le lit — toute la place. — un

trône, (գահ նստիլ)։ 4 Բնակիլ. Il — sa maison։ 5 Աշխատցնել, գործ տալ, զբաղեցնել, պարապեցնել. — des ouvriers։ 6 Գրաւել (միտք)։ 7 Նուիրել. — ses loisirs à։ ‖ — la postérité. Պատմութեան մէջ անուն թողուլ։ ‖ չ. Դատ ստանձնել։ ‖ S'—, յ. Գրաւուիլ։ 2 Պարապիլ, զբաղիլ. Il aime à s'—, (աշխատանքը կը սիրէ)։ 3 Աշխատիլ (պարտիզին)։ 4 Իրեն գործ ընել, ետեւէ լինիլ (աղէկութեան). Ne s' que de… (բան գործ ընել)։ 5 Հոգ՝ փոյթ տանիլ, մտածել (մէկու կամ բանի մը վրայ). Je ne m'en — pas. (փոյթս՝ հոգս չէ)։

Occurrence (1c-2r), էգ. (Յանկարծական) դէպք, պատահմունք։ 2 Պատահակցութիւն † (երկու տօնի)։

Occurrent, e (1c-2r), ած. Պատահած։ 2 Պատահակից † (տօներ)։

Océan (Ն), ար. Ովկիանոս, էլե. 2 Ծով. L'— étonné են. L'orageux — du monde։ 3 Անբաւութիւն, անհունութիւն, ծով. Un — de lumière։ ‖ —e, ած. Ովկիանական (ծով)։

Océanide, էգ. Ծովու յաւէրժահարս, ովկիանոյշ։ [կիանեան։

Océanique, ած. Ովկիանական, ով-

Ocelot, ար. Վագրակատու։

Ochlocratie (f-uի), էգ. Ամբոխապետութիւն։

Ocque, Oque, էգ. Օխայ, քաշ, ա.

Ocre, էգ. Գունահող. — jaune, (դեղնդեղ, դեղնակաւ † աշը պօյա). — rouge, (կարմրակաւ †)։ [յին։

Ocreux, euse, ած. Գունահողա-

Octaèdre, ար. Ութանիստ (մարմին)։ [ջան, ութամեակ † ա.

Octaétéride, էգ. Ութամեայ շըր-

Octandre (Ն), ած. Ութորձայ (տունկ)։ [բս.

Octandrie (Ն), էգ. Ութորձայք,

Octant (Ն), ար. 45 աստիճանի աստղամիջոց, ութերորդեան միջոց † 2 Գործի մը, ութնեակ † ա. ‖ —e, ած. Ութսուն, հ.

Octastyle, ած. Ութասիւն ճակատով, ութասիւն, ճ.

Octave, էգ. Ութօրէք (մեծ տօներու)։ 2 Ութօրէքի վերջին օր, ութերեակ։ 3 Ութտողեայ տուն (ոտանաւորի), ութեակ։ 4 Ութերորդ ձայն, ութերեակ, եր. 5 Ութ ձայնաստիճանք, ութեակ, եր. 6 Մանրասրինգ, ութերեակ †։

Octavin (Ն), ար. Տ. **Octave**, 6։

Octavon, onne (Ն), գ. Ճերմկէ և ճերմակ ու խառնածնէ սերած, ութերորդեան։ [հօր տօմ.)։

Octidi, ար. Ութշաբթի † (ֆ. ա.

Octil (դիլ), ած. Aspect —, Ութերորդեան դիրք (երկու մոլորակի)։

Octobre, ար. Հոկտեմբեր։

Octogénaire (ֆո), ած. և գ. Ութսնամեայ։ [յգ. —**aux**։

Octogonal, e, ած. Ութանկիւն։

Octogone, ած. և գ. Ութանկիւն։

Octogyne, ած. Ութիգայ, բս.

Octostyle, ած. Տ. **Octastyle**։

Octroi, ար. Շնորհում, արտօնութիւն. Lettres d'—։ 2 Մաքս, քաղաքաբաժ. րուխսաթիյէ. L'— de Paris։ 3 Մաքսանոց, բաժատուն † 4 Բաժապետութիւն։ 5 Դրամօգն †(արքայի տրուած)։

Octroyer (դռուա), ն. Տալ, պարգեւել, շնորհել։

Octuple, ած. Ութպատիկ.

Octupler, ն. Ութպատկել։

Oculaire (ֆո), ած. Աչքի, ակնային (չիլ) ☞ ակն(ապակի)։ 2 Ականատես (վկայ)։ ‖ ար. Ակնապակի † (հեռադէտի)։

Oculairement (ֆ), մ. Աչքովը տեսնելով, իր աչքով։ (Médecin —)

Oculiste, ար. Ակնաբոյժ, (որ և

Odalisque, էգ. Հարճ. օտալըգ.

Ode, էգ. Տուն տուն ոտանաւոր, տաղ։

Odelette, էգ. Պզտի տաղ, տաղիկ։

Odéon (Ն), ար. Բարիզի թատրոն մը, Օտէոն։ 2 հ. ժ. Նուագային փորձերու տեղ, օտէօն։

Odeur, էգ. Բուրում, հոտ. Se mettre de l'—, (հոտեր քսուիլ). Il est en bonne —, (լաւ անուն ունի)։ ‖ յգ. Անոյշ հոտեր, հոտեղէնք † ‖ — de sainteté, Անոյշ բոյր սրբոց գերեզմանի։ 2 Սուրբ ճանչցուիլը. Il n'est pas en — de sainteté auprès de moi, (լաւ մարդու տեղ դրած չեմ զինքը)։ ‖ En — de sainteté, Շնորհական վիճակի մէջ՝ սրբութեամբ (մեռնիլ)։

Odieusement, *մ.* Դժպհի՝ ատելի կերպիւ ։

Odieux, euse, *ած.* Ատելութիւն շարժող, դժպհի, ատելի ։ ‖ *ար.* Դժպհի՝ ատելի հանգամանք, դժպհութիւն † ։

Odomètre, *ար.* Ուղեչափ, գծի. [բժ.

Odontalgie (Ն), *էգ.* Ատամնացաւ,

Odontoïde (Ն), *ած.* Ատամնաձև, ատամնակերպ, *անզ.* [քանութիւն։

Odontologie (Ն), *էգ.* Ատամնա-

Odorant, e (Ն), *ած.* Բուրող, հոտաբեր։ 2 Բուրազուարթ, հոտաւէտ։

Odorat, *ար.* Հոտոտելիք, հոտառութիւն ։

Odorer, *Ն. և չ.* Հոտոտել ։

Odoriférant, e (Ն), *ած.* Հոտաւէտ, քաղցրաբոյր ։

Odyssée (Չս), *էգ.* Ոդիսական (Հոմերի)։ 2 Արկածալի պատմութիւն, ոդիսական։ 3 Կարգ՝ ճամբորդութիւն (մէկու մը), ոդիսական ։ [եզերականութիւն ։

Œcuménicité (*էգիւ*), *էգ.* Տի-

Œcuménique (*էգիւ*), *ած.* Տիեզերական. Patriarche —, (Պոլսոյ յոյն պատրիարք) ։

Œdémateux, euse (*էտէ*), *ած.* Ջրուռեցիկ † 2 Ջրուռեցական †։

Œdème (*էտէմ*), *ար.* Ջրուռեց, բժ.

Œdipe (*էտիփ*), *ար.* Հանելուկ լուծող, մութ բաներ մեկնող, եդիպոս ։

Œil (*յգ.* **Yeux**), *ար.* Ակն, աչք. Il a des — au bout des doigts, (մատուըները կը տեսնեն ։ 2 Վարպետ ձեռք ունի). Il n'a des — que pour vous, (զքեզ միայն կը տեսնէ). Un bel —, De beaux —, (գեղեցիկ կին մը). Pas plus que dans mon —, (ոչ բնաւ, ամենեւին) ։ 2 Նայուածք, աչք. D'un — de compassion, (կարեկցաբար)։ 3 Արթնութիւն, հսկողութիւն, աչք. Être tout yeux, (աչքերովը ուտել, գ.). Être tout yeux, tout oreilles, (բոլորովին աչք ու ականջ կտրիլ ։ 2 Աչքը չորս բացած հսկել)։ 4 Ակնոց, ը. Il a oublié ses — chez lui. Il porte ses — dans sa poche։ 5 Շողիւն. փայլիւն. L'— de ce noir n'est pas beau. Cette pierre n'a pas un bel — ։ 6 Նուրբ գոյն, երանգ (փետուրներու). Cela lui donne un — verdâtre ։ 7 Գոյն. Un — de poudre. Vin — de perdrix, (Թեթեւ կարմրորակ գինի). Ce vin a un — louche։ 8 Գոյն, կերպարանք, գ. Cette affaire a un — louche։ 9 Ծակ. — de meule. — de bombe. — de dôme։ 10 Աչք. Les — du pain, du fromage։ 11 Աչք (մուրճի՝ տապարի), կոթառ գ. 12 Աչք (գրի)։ 13 Ակնուռ՝ աչք (ոստի)։ ‖ Aux — de, Աչաց առջև, առջև։ 2 (Իր) աչքին, (մարդոց) առջև, գ. | D'un —, Մէկ աչքով։ 2 Նայուածքով մը, աչքով մը։ | Des —, Աչքերով (իրարու խօսիլ)։ | — de perdrix, Անուանական ծաղկէտ † 2 (Ոտնամատերու մէջև) կոշտ (Gaupr); *յգ.* Yeux de perdrix. | — - de - loup, Ինչ ինչ քարացածք, գայլակն ։ *յգ.* Œils - de - loup ։ | — - de - serpent, Մատնիի քարիկ մը, օձակն ։ *յգ.* Œils - de - serpent ։ | — - de - chat. Ազնիւ քար մը, կատուակն։ *յգ.* Œils - de - chat. | — - de - bœuf, Կլոր պատուհան, եզնակն ։ *յգ.* Œils - de - bœuf։ 2 Եզնակն, տկ. 3 հ. ժ. Այգորելի սրահ (Վերսայլի պալատան մէջ) ։ | Avoir de l'—, Գեղեցիկ երեւիլ։ | Avoir l'— à, l'— sur, Tenir l'— à, Աչքը վրան լինիլ, հսկել ։ | Avoir l'— au guet, Անցածը դարձածը դիտել, աչքը չորս լինիլ ։ | Faire l'—, Faire de l'—, Աչքերով ուզելը յայտնել։ | Faire des — à qn. Faire des gros —, Աչքով սաստել՝ հրամայել, աչքերը դարձնել։ ‖ À l'—, *մ.* Աչքով ։ 2 Ցայտնի, աչքի տակ ։ 3 Ապառիկ. վէրէսիյէ ։ | Entre deux —, *մ.* Անքթիթ (նայիլ) ։ | Entre quatre — (*գ-իkօ*), *մ.* Բերան ի բերան, առանձին։ | Jusqu'aux —, Մինչև երեսը։ 2 Մինչև վիզը, գ. | Par-dessus les —, Խիստ շատ, չափէն աւելի, մինչեւ վիզը. J'en ai par-dessus les —, (ձալ չեմ դիմանար, մինչև հոս եկած է, ռ.) ։

Œillade (*էօյյատ*), *էգ.* Հայուածք, նայուածք ։

Œillère (*էօյյէռ*), *էգ.* Վերին շնատամունք, (որ և Dents —)։ 2 Պզտի աման՝ աչք լուալու, աչաման ։ 3 (Ձիու) աչապահք ։

Œillet (*էօյյէ*), *ար.* Ծակ, աչք.

օղակ։ 2 Ծահոքրամ (տունկը և ծաղիկը)։ զարէնճիլ. — barbu, — de poète, (վաշտեւորի Գ. [նիւանիւ եռւսուճ]) ։ 3 Աձուենի մեկոն. Huile d'— ։

Œilleton (ըսյլլըթօն), ար. (Ինչ ինչ արմատներու) շառաւիղ ։

Œillette (ըօյլլէթ), էգ. Աձուենի մեկոն ։ 2 Աձուենի մեկոնի իւղ ։

Œnanthe (էնանթ), էգ. Այգիի ծաղիկ, գինեծաղիկ, տկ.

Œnologie (էնօ), էգ. Գինեբանութիւն ։ 2 Գինեգործութիւն ։

Œnomancie (էնօ-ն), էգ. Գինեհմայութիւն ։ [գծի.

Œnomètre (էնօ), ար. Գինեչափ,

Œnophile (էնօ), ած. Գինեսէր։

Œnophore (էնօ), ար. հ. ժ. Գինեման։ 2 Գինիի տեսուչ, գինեպետ։ [անգ.

Œsophage (էզօ), ար. Ստուգն,

Œstre (էս), ար. Միջատներու սեռ, կնիւ։ 2 Գրգռութիւն, եռանդ, ուժին։

Œuf (էօֆ. յգ. **Œufs**, էօ), ար. Ձու, հաւկիթ. — de Pâques, (որ և՝ Զատկի ընծայ)։ ‖ — blanc, Անդեղնուց հաւկիթ ։ [ձուալից (ձուկ)։

Œuvé, e, ած. Հաւկիթ ունեցող՝

Œuvre, էգ. Ձեռագործ, ձեռակերտ, գործ. — merveilleuse, (հրաշակերտութիւն) ։ 2 Գործառնութիւն, գործ։3 Երկասիրութիւնք՝ երկք (Բանինի)։ 4 Մատնիի կապին, ճանակ. քաշ էվլի։ 5 Մուտք (եկեղեցւոյ). L'— de cette paroisse est fort riche. | — de main, Վարպետ բանւորի յատուկ գործ։ | Les —, Արդիւնական գործեր։ | Mettre à l'—, Գործ մ'սկսել տալ, աշխատանքի դնել ։ | Mettre en —, Գործ տալ, գործածել (մարդիկ) ։ 2 Բանի բերել, գործածել ։ 3 Ընդելուզել (քար) ։ | Être à l'—, en —, Se mettre à l'—, en —, Գործի ձեռք զարնել, գործի սկսիլ, գործել ։ | Mettre tout en —, Ամէն միջոց գործածել։ ‖ ար. Գործք, երկք, (նուագք, փորագիր պատկերք). L'— de Mozart, de Callot ։ 2 Շինուած, ճ. Les — sont hors de terre, (շէնքը գետնէն վեր բարձրանալու սկսած է). Gros —, (ամենահաստ պատեր) ։ ‖ Le grand —, Ոսկեշրջութիւն, աւագ գործ։

‖ Dans —, մ. Բուն շինուածին մէջ (սանդուղ) ։ | Hors d'—, մ. Զընդելուզուած կամ ազոյցքէ ելած (ազամանդ) ։ 2 Շինուածէն դուրս, (որ և ար.). Un hors d'—, (յաւելուածոյ մաս) ։ 3 (Գրքի մը) նիւթէ դուրս, յաւելուածոյ, (որ և ար.). Un hors d'—։ յգ. ն. 4 (ար.) Մանր ուտելիք (Թանէ վերջ), արտադամք † յգ. ն. ‖ Sous —, En sous-—, մ. Շէնքին՝ պատին տակ. Reprendre un mur en sous-—, (հիմերը նորոգել) ։ [Նախատական, Թշնամանիկ ։

Offensant, e (օֆ-սան), ած. Ծանր,

Offense (օֆ), էգ. Նախատինք, Թըշնամանք ։ 2 Մեղք, յանցանք. Pardonnez-nous nos —. Une — de Dieu, (Աստուծոյ դէմ մեղք) ։

Offenser (օֆ-ն), ն. Նախատել, Թշնամանել, (որ և անն.) ։ 2 Դպչիլ, վիրաւորել, ձ. Cette peinture — la pudeur ։ 3 Դէմ մեղանչել. — Dieu. — les lois, la grammaire ։ 4 Վնասել, վիրաւորել (գնդակի՝ Թոքը, լոյսի՝ աչքը)։ ‖ S'—, չ. Ինքզինք Թշնամանել ։ 2 Չչարիլ, դժուարիլ ։ [նիչ, Թշնամանող ։

Offenseur (օֆ-ն), ար. Թշնամա-

Offensif, ive (օֆ ն), ած. Յարձակողական (դաշնադրութիւն) ։ 2 Վնասիչ (զէնքեր)։ ‖ էգ. Յարձակողականը. Prendre l'—, (յարձակողականի սկսիլ)։

Offensivement (օֆ-ն), մ. Յարձակողական կերպիւ, մխասողաբար ։

Offerte, էգ. **Offertoire**, ար. Ձօնում (հացի ու գինւոյ), ընծայում ։ 2 Ձօնումէ յառաջ աղօթք, ընծայում։ 3 Ընծայման նուագ, ընծայում ։

Office, էգ. Աղանդերի (չէրէզ) մառան։ ‖ ար. Պարտք. La probité dans les — de la vie civile. Les —, (Յաղագս Պարտուց, գիրք)։ 2 Գործ, պաշտօն ☞ (դատաւորու)Թիւն. Faire l'— de juge. Faire son —. Faire l'— de, (պաշտօնը կատարել, տեղը բռնել)։ 3 Գրասենեակ, դուռ. Des — de publicité։ 4 Օգնութիւն, ծառայութիւն, (որ և՝ Bons —). Ce malheur me rend un favorable —. Mauvais —, (գործ աւրելը, գէշութիւն, վնաս) ։ 5 հ. ժ. Պաշտօն, իշխանութիւն. L'— de

connétable. Acheter un —. Le saint —, (Հռովմի հաւատարիմներից ատեան, սուրբ ատեան)։ 6 (Արքունի) սպասարկութիւն. Les — de la garde-robe։ 7 Սեղան շակելու արհեստ, սեղանադրութիւն. Savoir bien l'—։ 8 Սեղանի սպասաւորք։ 9 (Աստուածային) պաշտօն, ժամասացութիւն, ժամերգութիւն, (որ և՝ — divin). Assister à l'—. — du dimanche. Livre d'—, (սրբատետր ✝)։ 10 Աղօթք (ի պատիւ սուրբի մը). L'— de saint Jean Baptiste։ 11 Հոգեհանգիստ՝ պաշտօն (մեռելոց)։ || D'—, մ. Ի պաշտամանէ։ 2 Ինքնաբերաբար, ինքնայօրդոր։

Official, ար. հ. ժ. Եկեղեցական դատաւոր՝ Եպիսկոպոսի կողմէ. օֆիսիալ։

Officialité, էգ. հ. ժ. Եկեղեցական դատաւորութիւն կամ դատարան, օֆիսիալիդէ։

Officiant (ɲ), ած. և ար. Ժամարար, պատարագիչ։ || —e, էգ. Դասապետ կոյս (շաբաթաւոր)։ [պաշտօնական։

Officiel, elle, ած. Ի պաշտօնէ,

Officiellement (ll), մ. Պաշտօնական կերպիւ, պաշտօնապէս։

Officier (օֆիսիէ՝ չըրս վանկով), չ. Ժամերգութիւնք կատարել. Il — bien à table, (լաւ կ'ուտէ կը խմէ, սեղանի պաշտօնը լաւ կը կատարէ, ձ.)։

Officier (օֆիսիէ՝ եռավանկ), ար. Պաշտօնատար, —վար, —տէր, —աւոր. — de justice. — de police, (ոստիկան)։ 2 Պաշտօնակալ, սպայ, սալար. — supérieurs. — généraux. — d'infanterie։ 3 Պաշտօնակալ (պատուոյ լէգէոնի)։ 4 հ. ժ. Աւագ պաշտօնեայ (իշխանի մը տան)։ 5 Մառանապետ (մեծ տան մը մէջ)։ || — de santé, Տօքթօրութենէ մէկ աստիճան վար բժիշկ, թերբժիշկ ✝։ || — d'Église, Եկեղեցւոյ մարդ՝ սպասարկու ✝ (լուսարար, դպիր, ժամկոչ)։ | — municipaux, Թաղապետութեան անդամներ։ | — ministériels, (Վաւերացեալ) պաշտօնաւորք (նօտար, իրաւայր, դատարանի դիւանադպիր, բարապան, պաշտօնական գնահատ, փոխանակութեանց միջնորդ, միջնորդ)։

Officieusement (lf), մ. Պատրաստական կերպիւ մը, յօժարափոյթ։ 2
2 Անպաշտօնական կերպիւ։

Officieux, euse (lf), ած. Յօժարափոյթ, պատրաստական։ 2 Բարեսէր (եռանդ)։ 3 Առ շնորհուկս (սուտ)։ 4 Տէրութենէ իբր պարզ տեղեկութիւն հաղորդուած, պարզ՝ անպաշտօն (տեղեկութիւնք). Officiel et —, (պաշտօնական և անպաշտօն)։ || ար. Փութկոտ. Écarter les —. Faire l'—, (փութկոտութիւն ծախել)։

Officinal, e (lf), ած. Պատրաստ (դեղ)։ 2 Դեղական (տունկք)։

Officine (lf), էգ. Գործանոց (դեղավաճառի)։ 2 Խանութ, դարբնոց, գործանոց, ‡.

Offrande (lf-ɲ), էգ. Ընծայաբերութիւն, մատաղ, ձօնի։ 2 Նուէր, ժամուց։ 3 Ընծայ, նուէր։

Offrant (ɲ), ար. Մատուցող. Au plus —, (ամենէ բարձր գին տուողին)։

Offre, էգ. Մատուցում. Demande et —, (խնդրարկ և առաջարկ)։ 2 (Ծառայութեան) առաջարկութիւն։ 3 Ընծայ, նուէր. Une belle —. Accepter une —։

Offrir, offert, e (lf), ն. Ընծայել, մատուցանել։ 2 Մատուցանել (զոհ մը), (որ և ներ.)։ 3 Հրամցնել։ 4 Առաջարկել. — la propriété d'une chose. Il a — tant de ma ferme. (առաջարկեց այսքան գին տալ)։ 5 (Մէկու) ծառայութեան տակ դնել, նուիրել. — sa fortune, son épée, son bras à qn. Je lui offris ma bourse։ 6 Ներկայացնել. Offrir la main à une dame։ 7 Ներկայել, ընծայել. La campagne — un bel aspect. Ce poème — de nombreuses beautés։ 8 Թողուլ (զինուց ընտրութիւնը՝ իր հակառակորդին)։ || J'— de, Վրաս կ'առնում, կը խոստանամ։ || S'—, չ. Մատուցուիլ։ 2 Անձը մատուցանել, ինքզինք նուիրել։ 3 Ինքզինք՝ իր անձը առաջարկել. Il s'offrit à cette commission։ 4 Առաջարկել, ուզել, միտքը դնել. Puisqu'il s'— à vous voir.... 5 Դիմաց գալ, այլև՝ դիմաց ելնել. Le premier objet qui s'est — à mon esprit. S'— aux coups. Ne vous —

jamais à ma vue. Jamais l'occasion ne s'offrira si belle, (այսպիսի գեղեցիկ առիթ երբեք չպիտի պատահի) ։

Offusquer (ֆ), ն. Մթնցնել, ծածկել։ 2 Տեսքը արգիլել, խափանել (տեսք)։ 3 Շլացնել՝ աչք առնուլ (լոյսի)։ 4 Ծածկել, քօղ ձգել, աղօտացնել, մթագնել, խափանել, փ. 5 Գէշ երեւիլ, վախ տալ, նախանձ շարժել, աչքի փուշ լինիլ, ը. Ce rival vous — ։ [րանկիւն † ֆ.

Ogival, e, ած. Գոթական. կամա-

Ogive, էգ. Կամարի դուրս ցցուած անկիւն, կամարանկիւն †. En —, (գոթաձև, սրակամար †) ։

Ognon (նիօն), ար. Տ. **Oignon**։

Ogre, Ogresse, գ. Մարդակեր ճիւաղ՝ ճիւաղուհի, տէվ, —. 2 Ուտան, տէվ, —. 3 Սոսկալի մէկը, ճիւաղ ։ 4 Վախնալու մէկը, հէգն. [մա, ռռ ։

Oh (օ), ձղ. Ո՜հ։ 2 Ա՜յ, վա՜յ ։ 3 Ա՛,

Ohé, ձղ. Է՜հ, ի՜շտ, հնձ նայէ ։

Oïdium (օի), ար. Խաղողի մնասող մանր սունկ մը, օիտիօմ ։ [գդումգլուխ ։

Oie, էգ. Սագ. գազ։ 2 Անմիտ, սագ,

Oignon (օնեօն), ար. Սոխ. Vêtu comme un —, (սաստիկ փաթթըրտուած)։ 2 Կոճղէզ, սոխ (ինչ ինչ արմատներու) ։ 3 Յաւոտ կօշտ (ոտքի), քլիթեն ։ 4 Յաւոտ ուռ (ձիու ոտքը), քլիթեն † ։

Oignonet (օնեօնէ), ար. Ամառի տանձ մը, սոխատանձ ։

Oignonière (օն), էգ. Սոխաստան։

Oille (օյլ՛), էգ. Զանազան մսերէ թան, սպանիաթան † ։

Oindre, oint, e (ուէն), ն. Իւղ քսել, օծել, իւղել ։ 2 Օծել (մեռոնով) ։ ‖ S'—, չ. Քսուիլ (իւղ)։ [նաև իւղելու)։

Oing (ուէն), ար. Ճարպ (կառքի սըռ-

Oint (ուէն), ար. Օծեալ ։

Oiseau (զօ), ար. Թռչուն. Le rare —, (հազուագիւտ մարդ). Un bel —, (սիրուն տատրակ, փ. և հէգն.) ։ 2 Որսի վարժուած թռչուն, որսահաւ †. Chasse à l'—. Faire voler l'—. 3 Ուսի վրայ շաղախ կրելու տաշտ, ուսատաշտ † ։ ‖ — de proie, Գիշատիչ թռչուն, գիշահաւ ։ 2 Յափշտակիչ, փ. | — de Minerve, Բու ։ | — de Vénus, Աղաւնի ։ | — de Junon, Սիրամարգ ։ | — de Jupiter, Արծիւ ։ | — de saint Luc, Էշ ։ | — -mouche, Ճանճահաւ ։ | — -de-paradis, Դրախտահաւ ։ | Aux —, Շատ աղէկ ։ [Որսավարժել † (բազէ)։

Oiseler, չ. Թռչուն բռնել ։ ‖ ն.

Oiselet, ար. Թռչնիկ ։

Oiseleur, ար. Թռչուն բռնող՝ պահող, թռչնորս, թռչնապահ † ։ ‖ ած. Թըռչնորս՝ թռչնասուն (օձ) ։

Oiselier, ար. Թռչնավաճառ ։

Oisellerie (ել), էգ. Թռչնաբուծութիւն ։ 2 Թռչնաբուծարան † ։

Oiseux, euse, ած. Գործատեաց, դատարկապորտ, դատարկասէր ։ 2 Անշահ, անպտուղ, ընդունայն, պարապ ☞ ունայնա(բանութիւնք) ։

Oisif, ive, ած. Անզբաղ, անգործ, դատարկ, (որ և գ.)։ 2 Անգործածական, պարապ ։ 3 Անպտուղ (ստակ) ։

Oisillon (զիյլ), ար. Թռչնիկ ։

Oisivement, մ. Անգործութեան մէջ, դատարկութեամբ ։

Oisiveté, էգ. Անգործութիւն, պարապութիւն, դատարկութիւն ։

Oison (զօն), ար. Սագի (գազ) ձագ ։ ‖ Un —, Տխմար՝ ապուշ մէկը ։ ‖ Ces — -là, Այս տեսակ մարդիկ ։

Oléacées, Oléinées, էգ. յգ. Ձիթենազգիք, բս.

Oléagineux, euse, ած. Իւղանման ։ 2 Իւղաւոր, ձիթաւոր ։

Oléandre (ն), ար. Դափնեվարդ, զըրզըմ ։ [իւղայինք ։

Oléides, ար. յգ. Իւղային մարմինք,

Oléifère, ած. Իւղաբեր ։

Oléigène, ած. Իւղածին ։

Oléine, էգ. Ձիթիտ, իւղիտ, ք. [ք.

Oléique, ած. Իւղիտական † (թթու),

Olfactif, ive, ած. Հոտոտելեաց, հոտառական ։

Olfaction, էգ. Հոտառութիւն ։

Oliban (ն), ար. Տեսակ մը խունկ, լիբանոն ։

Olibrius (իւս), ար. Ինքզինք կըտրիճ՝ քանիքուն ծախող, սնապարծ ։

Olifiant (ն), ար. հ. ժ. Փող (սապետի) ։

Oligarchie, էգ. Քիչերու ձեռք գտնուած իշխանութիւն, սակաւապետութիւն ։

Oligarchique, ած. Սակաւապետ-տական ։

Olim (իմ), ար. Խորհրդարանի հին տոմարք, հ. ֆր. [օլինտեան շնչք ։

Olinde (ն), էգ. Թուրի երկաթ մը,

Olivaire (էռ), ած. Ձիթապտղի ձեւով, ձիթաձեւ † ։

Olivaison(վէ-ն), էգ. Ձիթակութք † ։

Olivâtre (վա), ած. Ձիթապտղի գոյն, ձիթագոյն ։

Olive, էգ. Ձիթապտուղ, ձէթ. զէյթուն. Couleur —, (ձիթագոյն). Vert —, (ձիթականանչ †) ։ 2 Ձիթենի. Jardin des —։ 3 Ձիթակ † ձ. [մեկին։

Olivète, էգ. Ցանուած՝ ածուենի

Olivettes, էգ. յգ. Ձիթակութքի կաքաւ ։ [ղանճր ։

Olivier, ար. Ձիթենի. զէյթուն ա-

Ollaire (օլլէռ), ած. Pierre —, Թրտի քար, քրուտաքար † ։

Olla-podrida(եա), էգ. Տ. **Oille**։

Olographe, ած. Համինքնագիր † ։

Olympe, (լէնփ), ար. Ողիմպոս ։ 2 Դիք, չաստուածք, գլխ. 3 Երկինք ։

Olympiade (լէնփ), էգ. Քառամեայ շրջան, ողիմպիադ, հ. Յ.

Olympien, enne (լէնփ), ած. Ողիմպիական (դիք) ։ 2 Հզօր, մեծաշուք, մեծափառ. Front, Regard — ։

Olympique (լէնփ), ած. Ողիմպիական (խաղք՝ մրցմունք) ։ ‖ էգ. Պինդարոսի ողիմպիական ։

Ombelle (ն-պէլ), էգ. Հովանոցակ, բս. En —, (հովանոցակերպ)։ [կերպ, բս.

Ombellé, e (ն-պէլ), ած. Հովանոցա-

Ombellifère (ն-պէլ), ած. Հովանոցաւոր † հովանոցաբեր † բս.

Ombilic (ն), ար. Պորտ. կէօպէկ ։

Ombilical, e (ն), ած. Պորտի, պորտային ։ յգ. —**aux** ։

Ombiliqué, e (ն), ած. Պորտաւոր ։ 2 Միջագոգ † (տերեւ) ։

Ombrage (ն), ար. Հովանի, շուք (ծառի)։ 2 Մթութիւն։ 3 Հոգ, խրտուռ, խէթ, կասկած. Donner —, (խռովել, տարտուցանել, նախանձ շարժել)։ ‖ Faire —, Խռովել, կասկած ձգել։ 2 Մութ ձգել։ | Prendre —, de l'—, Շրտնիլ, նախանձիլ ։

Ombrager (ն), ն. Հովանի լնել, շուք տալ, հովանաւորել ։ 2 Շուք տալ, նկ. 3 Նսեմացնել, մթնցնել, ստուերացնել։ 4 Ծածկել (մազերու՝ գլուխը), (որ և փ.). Les lauriers — sa tête.

Ombrageux, euse (ն), ած. Իր շուքէն վախցող՝ խրչան (ձի) ։ 2 Կարծիք ընող՝ կասկածոտ (մարդ) ։

Ombre(ն), ար. Օմպրինկ † ձկ. ‖ էգ. Հովանի, ստուեր, շուք. Faire de l'—. Mettre à l'—, (շուքի տակ դնել ։ 2 Բանտ դնել։ 3 Սպաննել). Jeter une — sur, (նսեմացնել, փ.)։ 2 Մութ, ստուեր, բս. 3 Շուք, նկ. 4 Վախ. Tout lui fait —. Jeter de l'—, (խռովել, նախանձը գրգռել)։ 5 Դաղտնութիւն, ստուեր. Les — du mystère. Dans l'— du secret. 6 Հանդարտութիւն, առանձնութիւն. Dans l'— de la paix. 7 Ոգի՝ ուրուական՝ ստուեր (մեռելի)։ 8 Նշոյլ, հետք, ստուեր. Il n'y a pas — de doute. Une — de puissance ։ 9 Անկատար պատկեր, երեւոյթ, ստուեր (բանի մը). փ. 10 Օմպրահող, ստուերահող, (որ և Terre d'—) ։ ‖ C'est une — au tableau, Այդ պզտի պակասութիւն մ'է, խօսքը չինիր. | Faire — à, Պատիւը արժանիքը աղօտացնել։ ‖ À l' de, նխ. Ընդ հովանեաւ, Յովանիի տակ, (որ և փ.) ։ | Sous — կամ l'— de, նխ. Պատրուակաւ։ | Sous — que, շ. Այն պատրուակաւ որ ։ [Նոցակ ։

Ombrelle(ն), էգ. (Կանացի) հովա-

Ombrer (ն), ն. Շուք տալ (նկարի). ստուերարկել † ։ [նաւոր, շքոտ ։

Ombreux, euse (ն), ած. Հովա-

Oméga, ար. Օմեղա. Alpha et —, (սկիզբ և վախճան, այբ և ֆէ) ։

Omelette, էգ. Ձուածեղ ։

Omettre, omis, e, ն. Զանց ընել, դուրս ձգել, մոռնալ ։

Omission (իս), էգ. Զանցառութիւն, մոռացում։ [համակառք † ։

Omnibus(պիւս), ար. Հանրակառք,

Omnipotence (ն), էգ. Ամենազօրութիւն, ամենակարութիւն։ 2 Գերիշխանութիւն † (խորհրդարանի) ։

Omnipotent, e (ն), ած. Ամենազօր, ամենակար ։

Omniscience (ս-ն). էգ. Ամենագիտութիւն։

Omnivore, ած. Ամենակեր, բ. դ.

Omophage, ած. Հմակեր։

Omoplate, էգ. Ուսոսկր, Թիկնոսկր † 2 Ուսերու տախտակ, տափողն։

On (օն), դեր. Մարդ, մարդս, մարդիկ (ես, դու, ան, մենք, դուք, անոնք). — ne surmonte le vice qu'en le fuyant. — dit que. (կ'ըսուի Թէ, կ'ըսեն Թէ). Il y a longtemps qu' — ne vous a vu. (վաղուց չեմ տեսած զքեզ). — a dit plus haut. (վերն ըսուած է, վերն ըսինք)։

Onagre, ար. Վայրի էշ, ցռէշ, ցիռ։ 2 հ. մ. Քարընկէց մեքենայ, էշ։ 3 ա. ս. Իշախոտ †։ [յոնանուԹիւն։

Onanisme (ս), ար. Օնանու մեղք,

Onc, Onques (օնգ), մ. Բնաւ, երբէք, հ.

Once (ն). էգ. Հին կշիռ մը, ունկի, ունկի։ 2 Տրամ, փ. Il n'a pas une — de sens commun։ 3 Դրամ մը, ունձա։ 4 Խայտաբղէտ կենդանի մը, լինձ, (որ և՝ Chat —)։ || — d'or, Ոսկի դահեկան։

Oncial, e (ն). ած. Lettre —. հ. մ. Երկաթագիր, գլխագիր։

Oncle (ն). ար. Հօրեղբայր, հօրաք, գ. 2 Մօրեղբայր, մօրաք, գ. || Grand' —. (Պապի [stst] կամ հանիի [ԱեԱէ] եղբայր)։ | — d'Amérique, Հեռուներէն յանկարծ մէկու մեծ հարստուԹիւն բերող մարդ. բաղդի հօրեղբայր։

Onction (ն). էգ. ՕծուԹիւն, օծում։ 2 ՄխիԹարուԹիւն, ազդեցուԹիւն (Հոգւոյն Սրբոյ), օծում. L'— de la grâce։ 3 Հոգեւոյզ՝ հոգեշահ հանգամանք, քաղցրուԹիւն, օծուԹիւն. L'— de Fénelon. Prêcher avec —։ 4 Օծանք † բժ.

Onctueusement (ն), մ. Հոգեշարժ՝ հոգեշահ խօսքերով։

Onctueux, euse (ն), ած. Իւղաւոր, իւղոտ։ 2 Իւղականուղ † (հող)։ 3 ՕծուԹեամբ լի, հոգեւոյզ (քարոզ), քաղցրաբան (հեղինակ)։

Onctuosité (ն), էգ. ԻւղոտուԹիւն։ 2 Իւղանման կակղուԹիւն։

Onde (ն), էգ. Վէտ, ալիք, (որ և փ.)։ 2 Ջուր. Sur le bord d'une — pure։ 3 Ծով, կապուտակ, բն. L'— amère. Sur la terre et sur l'—։ 4 Վէտ. Les — d'une moire, d'un camelot. Des cheveux en —, (վէտ վէտ՝ ալեկերպ մազեր)։ 5 Օձապտոյտ գծեր (խեցեմորԹի պատեանի), վէտք։ 6 Բիծ՝ վէտ (ապակիի վրայ)։ || L'—noire, Ստիւքս (գետ). դից. | — sonores, Ձայնական ծիրում (օդի մէջ)։ [վէտ։

Ondé, e (ն), ած. Ալեկերպ, վէտ

Ondée (ն). էգ. Յանկարծապատրաստ. Թօն. սաղանակ։ 2 Տարափ, փ.

Ondin, e (ն-ն), գ. Ջրոգի † ջրապայ † (էգ. ջրանոյշ †)։

Ondoiement (ն), ար. Ծածանում, վէտվէտ † (կոհակաց)։ 2 Առանց արարողուԹեան կնունք, ջուրը Թաթխելը։

Ondoyant, e (օնsուայան), ած. Ծփալից, ծփական, գեղածուփ, ծածանուտ։ 2 Գեղածածան † (մէջք)։ 3 Ալեծածան (մազեր)։ 4 Ալեկերպ (ծիրեր, ևն.)։ 5 Կորագիծ † ալեգիծ † բ. դ. 6 Եղեւէջիկ † (Նախչ)։

Ondoyer (օնsուայէ), չ. Վէտ վէտ ալեկերպ ծփիլ, ծալ առնուլ, գեղածփիլ, ծածանիլ, ալեծփիլ †։ || ն. Առանց արարողուԹեան կնքել, ջուրը Թաթխել։

Ondulant, e (ն-ն), ած. Ծփին ծածան † ալեծածան †։

Ondulation (ն), էգ. Ծփանք ծուփք (հեղուկի մը)։ 2 Վէտ վէտ՝ ալեկերպ ծածանում. Les — d'un champ de blé agité par le vent։ 3 Ծածանում, ևն. 4 Ծածանում † (ձայնի)։ || Faire des —, Ծփիլ, ծածանիլ։

Ondulatoire (ն), ած. Ալեձեւ ալեծածան † (շարժումներ)։

Ondulé, e (ն), ած. Ծածանեալ, վէտ վէտ։ [ծածանիլ։

Onduler (ն), չ. Վէտ վէտ ծփիլ,

Onduleux, euse (ն), ած. Ալիքներ ձեւացնող, վէտ վէտ։ 2 Խորշ խորշ, խորշաւոր։ [նամակալ), հ.

Onéraire (էռ), ած. Գործօն (իր-

Onéreusement, մ. Դժուարակիր՝ ծանր կերպիւ մը։

Onéreux, euse (ն), ած. Դժուարաբեռն, դժուարակիր, ծանր։

Ongle (ն), ար. Եղունգ. բըռնագ։ 2

Մագիլ, ճիրան (անասնոց): 3 (Ձիու) սմբակ. բըռնագ: 4 Կճղակ (եզի): 5 Կոբամայր գործի՝ երկթէ, եղունգ: 6 Եղունգ (աչքի), վէր. 7 Մանկաձև պալար (աչքի). մահիկ: || Sur l'—, Քաջ մատի վրայ (գիտնալ): | Donner sur les —, Պատժել, սաստել: | Ronger, Manger ses —, Վշտի՝ անհամբերութեան մատնուած ըլլալ: [մագլուոր:

Onglé, e (՝), ած. Ճիրանաւոր,

Onglée (՝), էգ. Մատերու ցրտընխած, քծմութիւն Գ. 2 Թաղանթած † (ձիու աչքի):

Onglet (՝), ար. Մատնոց (ասղնագործի): 2 Փորագրագործի մը, եղունգ: 3 Ստորակողմ † (թերթի), բ..4 Թղթագօտի † (գրքի կռնակը): 5 Վերատիպ կիսաթերթ, տպ. 6 Եղընգաձև կտրած (տախտակի):

Onglette (՝), էգ. Տ. **Onglet,** 2:

Onguent (՝-՝), ար. Սպեղանի † օծանք †. մէրհէմ: 2 Անոյշ իւղ, իւղ. C'est de l'— miton mitaine, (այդ դեղը՝ այդ հնարքը ոչ օգուտ ունի ոչ վնաս):

Onguiculé, e (՝), ած. Եղնգաւոր: 2 Եղնգաձև:

Ongulé, e (՝), ած. Սմբակաձև: 2 Սմբակաւոր (ձի): 3 Կճղակաւոր (եզ):

Onirocritie (սի), էգ. Երազահանութիւն:

Oniromance, Oniromancie (՝), էգ. Երազահմայութիւն:

Onocrotale, ար. Տեսակ մը հաւալուս, խշաքրօղալ †: [ուանց, անուանց:

Onomastique, ած. Յատուկ ան-

Onomatopée, էգ. Նմանաձայնութիւն: 2 Նմանաձայնական բառ:

Ontologie (՝), էգ. Էաբանութիւն:

Ontologique(՝), ած. Էաբանական:

Onyx (իքս), ար. Եղնգաքար, ունիօն. սիւլէյմանի, (որ և՝ Agate —):

Onze (՝), ած. Մետասան: 2 Մետասաներորդ:

Onzième (՝), ած. Մետասաներորդ: || ար. Մետասաներորդ օր կամ մաս:

Onzièmement (՝), մ. Մետասաներորդ:

Oolithe, ար. Ցուղիդայ, ձուաքար:

Opacité, էգ. Անթափանցկութիւն: 2 Մթութիւն:

Opale, էգ. Ազնիւ քար մը, արեւակն: 2 Արեւակնի գոյն: [գոյն:

Opalin, e (՝), ած. Արեւակնա-

Opaque, ած. Անթափանցիկ: 2 Մութ (շուք):

Opéra, ար. Նուագաւոր թատերախաղ, նուագախաղ † օբերա: յգ. —s:

Opérateur, trice, գ. Հանդերձող, գործող: 2 Գործող, գ. 3 Բժշկական գործողութիւն ընող (արագործ՝ վիրահատ ևն.): 4 Սուտ դեղեր ծախող:

Opération, էգ. Գործողութիւն: 2 Գործ, գործողութիւն: 3 Ազդեցութիւն (Հոգւոյն Սրբոյ): 4 Ներգործութիւն (դեղի): 5 Հաշիւ, գործողութիւն: 6 (Առեւտրական) գործառնութիւն: 7 Շարժում, գործողութիւն. զին. 8 (Բժշկական) գործողութիւն (ձեռքով կամ գործիքով), (հատում. ճեղքում, ծակում ևն.):

Opératoire, ած. Բժշկական գործողութեան: 2 Գործողական † (բժշկութիւն): [րան (ձիու ականջի), խփան:

Opercule, ար. Ծածկոյթ՝ ծածկա-

Operculé, e, ած. Խփանաւոր:

Opéré, e, ար. Բժշկական գործողութիւն կրած, (վիրահատեալ, հիւանդ):

Opérer, ն. Գործողութիւն ընել, գործել. Vous avez bien —. (լաւ գործ տեսար, հեգն.): 2 Ազդեցութիւն ընել, ազդել, ներգործել, անխ. 3 Գլուխ հանել, կատարել. գործել: 4 Շարժումներ ընել, գործողութիւնք կատարել, զին. 5 Ընել (բազմապատկութիւն): 6 Բժշկական գործողութիւն կատարել (կտրել, կտրել հանել, ծակել, վիրահատել ևն.). — une fistule. Se faire —. Ce chirurgien — bien, (ձեռքն յաջողակ վերաբոյժ մ'է): || ն. Ազդել, ներգործել (դեղի): || S'—, չ. Կատարուիլ: [րակ †:

Opérette, էգ. Պզտի օբերա, օբե-

Opes, ար. յգ. Որմածակ † (գերանի):

Ophicléide, ար. Նուագարան մը, օձափող: [նման, է. || ար. յգ. Օձազգիք:

Ophidien, ienne (՝), ած. Օձա-

Ophioglosse, էգ. Օձալեզու, տկերլան օթու:

Ophiolâtrie (յա̄), էգ. Օձապաշտութիւն:

Ophite, ար. Օձակուճ, ոփիտէս, (որ

և՝ Marbre —)։ 2 Օձապաշտ, ոփիտեան (հերետիկոս)։

Ophiucus (*գիւս*), ար. Օձակալ, հմմ.

Ophtalmie, էգ. Աչացաւ։

Ophtalmique, ած. Աչքի, ակնային † ☞ ակնա(չիղ)։ 2 Աչացաւի՝ աչօգուտ † (դեղ)։

Ophtalmoscope (*ս*), ար. Ակնադէտ, գծի.

Opiacé, e, ած. Ափիոնախառն, ափիոնաւոր։

Opiat, ար. Ափիոնաւոր դեղ, ափիոն։ 2 Ակռայ մաքրող դեղ, ափիոն։

Opilation, էգ. Գոցուիլը (անցքի մը), խցում, բժ.

Opimes, ած. Dépouilles —, ծոխ աւար (զօրապետի), Հ.

Opinant (ղ), ար. (ժողովքի մէջ) կարծիք տուող, կարծատու։

Opiner, չ. (ժողովքի մէջ) կարծիք տալ՝ յայտնել։ ‖ — du bonnet. Այլոց կարծիքը ընդունիլ, գլուխ օրել։

Opiniâtre (*ա̅*), ած. Կամակոր, յամառ, (որ և ար.)։ 2 Ջերմաջերմ՝ յամառ (պատերազմ)։ 3 Անշէջ (ատելութիւն), անկասելի (արիւթիւն՝ վրէժխնդրութիւն), յարատեւ (եռանդ), երկարատեւ՝ անվհատ (աշխատանք)։ 4 Ըմբոստ՝ յամառ (հազ)։

Opiniâtrément (*ա̅*), մ. Յամառութեամբ։ 2 Հաստատութեամբ, պնդութեամբ։

Opiniâtrer (*ա̅*), ն. Յամառութեան գրգռել, յամառ ընել։ 2 Յամառութեամբ շարունակել։ 3 Յամառիլ մնալ, ռմկ. ‖ S'—, չ. Պնդել, յամառիլ մնալ, յամառիլ։

Opiniâtreté (*ա̅*), էգ. Կամակորութիւն, յամառութիւն։ 2 Հաստատութիւն, պնդութիւն։

Opinion (ղ), էգ. Միտք, Խուհք, կարծիք. Bonne —, Haute —, (լաւ կարծիք, համարում). L'— avancée, (խիստ ազատական կարծեաց տէր)։ 2 Լաւ կարծիք. Avoir — de։ 3 Կուսակցութիւն, կարծիք. L'— légitimiste։ ‖ յգ. Ձայն, քուէ, կարծիք. Recueillir les —։

Opisthodome, ար. Տաճարի յետնակողմ, հ. յ.

Opistothonos (*օս*), ար. Ձգտում ջղերու՝ մարմինը կռնկի վրայ դառնալով, լորցք։

Opium (*օմ*), ար. Ափիոն. աֆիօն։

Oplomachie, էգ. Զինամարտութիւն։

Opobalsamum (*սամօմ*), ար. Մեքքէի բալասան։

Opopanax (*նաքս*), ար. Խէժ կամ ռետին մը, ջոշիր. ճավշիր։

Opossum (*օբօսսօմ*), ար. Ոպոնոն, ան.

Opportun, e (ւp), ած. Պատշաճ, դիպող, յարմար։

Opportunément (ւp), մ. Ի դէպ ժամու, յարմար ժամուն։

Opportunité (ւp), էգ. Յարմարութիւն, դիպողութիւն, պատեհութիւն։ 2 Դիպող ժամ, պատեհ առիթ, պատեհ։

Opposable (*օբօ̅*), ած. Դիմաց բերելիք, հանդիպադրելի։ 2 Դէմ հանուելիք, ընդդիմական †։

Opposant, e (*օբօ̅-ղ*), ած. Հանդիպաքեր † ռմկ. (որ և ար.)։ 2 Ընդդիմակաց, ընդդիմադիր. — à, (որ և ար.)։ 3 Ընդդիմակաց, ընդդիմորդ † գրոց. 4 Ընդդիմադիր (կողմ՝ ժողովի մէջ), (որ և ար.)։

Opposé, e (*օբօ̅*), ած. Դիմացի կամ դիմացէ դիմաց, հանդիպակաց (տունք)։ 2 Հակադիր (տերեւք՝ անկիւնք)։ 3 Հակիմաստ՝ ընդդիմակ (բառեր), (որ և ար. յգ. Les —)։ 4 Հակառակ, ընդդիմակաց. — aux brigues։ 5 Ընդդիմամարտ՝ հակակայ (կողմեր)։ 6 Ներհակ, հակառակ. Des jugements —. Leurs intérêts sont tout à fait —. — d'opinions, (հակակարծիք)։ ‖ ար. Հակառակը, ընդդէմը։

Opposer (*օբօ̅*), ն. (Հայելի մը պատուհանի) դիմաց դնել, հանդիպադրել † 2 Կանգնել՝ դնել դիմաց. — une digue aux flots։ 3 Հանել, դէմ հանել. — un obstacle à. — la force à la force. — de bonnes raisons. Opposons la constance aux périls. — une grande résistance, (մեծ ընդդիմութիւն մ'ընել)։ 4 Առարկել. Qu'opposez-vous à ce raisonnement? 5 Ախոյեան հանել, դէմ հանել. — Aristote à Platon։ 6 Դիմացէ դիմաց դնել՝ բերել, համեմատել, դէմ ընդդիմել. — les anciens aux modernes։ ‖ S'—, չ. Դիմացը հանուիլ։ 2

Դէմ ելնել ։ 3 Իրարու դէմ գալ ։ 4 Դէմ դնել, դիմադրել, ընդդիմանալ ։

Opposite (օբō). ար. Հակառակը, ընդդէմը։ ‖ À l'—, մ. (Իրարու) դիմաց։ 2 Ընդ հակառակն ։

Opposition (օբō). էգ. Դիմաց դնելը, հանդիպադրութիւն † 2 Հանդիպակացութիւն † ա. La lune en —, (հանդիպակաց լուսին) ։ Արգելք, հակառակութիւն, ընդդիմութիւն ։ 4 Ընդդիմակացութիւն † ընդդիմորդութիւն † փոխ. Mettre —. Faire — à ։ 5 Հակառակութիւն, ներհակութիւն. Des — de caractères. Ces — que nous avons à Dieu et à notre propre bien ։ 6 (Խորհրդարանի մէջ) հակառակ՝ դիմադիր կողմ, ընդդիմադրութիւն, ընդդիմութիւն. Faire de l'—. L'— l'emporta. Un journal de l'— ։ 7 Հակապատկեր, հակադրութիւն. Les — de la nature ։ 8 Հակադրութիւն, նչ. ճ. 9 Հակառակաբանութիւն, հռ. 10 Դիմադրութիւն, ար. Être en — ։ ‖ En —, Մրցումի՝ մաքառումի մէջ ։ 2 Կարծիքնին իրարու հակառակ ։

Oppresser (1p). ն. Ճնշառութիւնը նեղել, մղձկել, ճնշել. Je suis —, (սիրտս կը գոցուի) ։ 2 Ճնշել, փ. 3 Հարստահարել, ճնշել ։

Oppresseur (1p). ած. և ար. Բռնօն, հարստահարական, —հարիչ.

Oppressif, ive (1p). ած. Հարըստահարական ։

Oppression (1p). էգ. Ճնշում։ 2 Նեղութիւն, ճնշում ։ 3 Սիրտ գոցուիլը, սրտի ճնշում, անխ. 4 Բռնահարութիւն, հարստահարութիւն, ճնշում ։ 5 Բռնաւորութիւն (մօրուի) ։ [եալ ։

Opprimé (1p). ար. Հարստահար-

Opprimer (1p). ն. Կոխել, ճնշել, կռփել, տառապել, բռնանալ, բռնահարել, հարստահարել։ 2 Ճնշել (բեռի)։

Opprobre (1p). ար. Ամօթ, նախատինք, խայտառակութիւն, ծանակութիւն. Chargé d'—, (նախատակոծ). — des humains, (մարդկային ազգի ամօթ) ։

Optatif, ive, ած. Մաղթական, ըղձական ։

Opter, չ. Ընտրել ։

Opticien (՝). ար. Տեսաբան, տեսագէտ։ 2 Տեսողական գործիք շինող՝ ծախող, դիտագործ † դիտավաճառ † ։

Optime, մ. Շատ աղէկ, շատ լաւ։

Optimisme (ս). ար. Լաւատեսութիւն։ 2 Աշխարհի ամէն բաները ամենալաւ սեպելը, լաւապաշտութիւն, հէլ.

Optimiste, ար. Լաւատես ։ 2 Լաւապաշտ, հէլ. (որ և ած.) ։

Option (սիօՆ). էգ. Ընտրութիւն։

Optique, ած. Աչքի, տեսողական. Illusion — ։ ‖ էգ. Տեսագիտութիւն, տեսաբանութիւն։ 2 Հեռուանց տեսք, հեռատեսիլ. L'— du théâtre. իսկ — du théâtre, (տեսարանական պայմանք)։ 3 Դիտատուփ † (պատկերներու)։

Opulemment (շամաՆ). մ. Փարթամապէս, ճոխապէս ։

Opulence (Ն). էգ. Ցլփութիւն, փարթամութիւն, ճոխութիւն ։

Opulent, e (Ն). ած. Մեծահարուստ, փարթամ, ճոխ ։ [սեռ, օբունդենիա

Opuntia (օբօՆսիա). ար. Թուփերու

Opuscule, ար. (Գիտական՝ գրական) մատենիկ, սուփեր † ։

Or, շ. Արդ։ 2 Որովհետեւ, իսկ արդ, արդ։ 3 Աղէ, հապա. Or, dites-nous.

Or, ար. Ոսկի, (որ և փ.) ☞ ոսկե-(հիւս). Saint Jean bouche d'—, (բացբերան։ 2 Համարձակախօս)։ 2 Ոսկիի զանազան գոյներ, ոսկի. Une boîte de deux —. Des — jaunes, rouges et verts ։ 3 Ոսկի դահեկան, ոսկի. Payer en — ։ 4 Ոսկեփայլ բան. L'— des moissons, (ոսկեշող հունձք) ։ ‖ D'—, Ոսկեղէն (դար) ☞ ոսկե(թիւ) ։ 2 Ոսկեթել (աղնեգործ)։ 3 Ոսկեփայլ (մազեր) ։ 4 Շահաւէտ՝ սքանչելի (սակարկութիւն՝ գործ)։ 5 Ազնիւ՝ գոհար (սիրտ) ։ 6 Պիտանի՝ պատուական (գիրք)։ 7 Սքանչելի (մէկը՝ գործի մը համար)։ 8 Սքանչելի (խօսիլ)։ 9 Աղուոր աղուոր (խօսիլ)։ | — potable, Ոսկեջուր։ | — de coquille, en coquilles, Մեղրի ու ոսկեփոշւոյ զանգուած ։

Oracle, ար. հ. ժ. Պատգամ (դից). En style d'—, (երկդիմի ձեւով) ։ 2 Պատգամատու չաստուած, պատգամ. L'— est muet. Consulter l'— ։ 3 Պատգամ՝

խօսք (Աստուծոյ) ։ 4 Պատգամ, վճիռ ։ 5 Պատգամախօս, պատգամ ։ 6 Սրբութիւն սրբութեանց (Երուսաղէմի տաճարի մէջ), դաբիր ։ || Comme un —, Խիստ լաւ (խօսիլ) ։

Orage, ար. Փոթորիկ, մրրիկ ։ 2 Աղէտք, ձախորդութիւն, վիշտ, փորձանք, մրրիկ. Les — de la vie ։ 3 Խազմ, ապստամբութիւն, պատերազմ, մրրիկ ։ 4 Ցոյզք, ծուփք, ալէկոծանք, մրրիկ, փ. 5 Ցանդիմանութիւն, կշտամբանք, փոթորիկ ։

Orageusement, մ. Մրրկալի կերպիւ, մրրկալի ։

Orageux, euse, ած. Մրրկածին, մրրկաբեր, մրրկայոյզ ։ 2 Մրրկալի՝ մրրկոտ (ծով) ։ 3 Մրրկալի՝ մրրկայոյզ (գիշեր) ։ 4 Եռովեալ, բազմածուփ, ալեկոծ, փոթորկեալ, փոթորկալի, փ.

Oraison (ոկ-ն), էգ. Աղօթք. — dominicale. Être en —. Dire ses — ։ 2 Խօսք, փ. — claire ։ 3 Բեմաստացութիւն, ճառ. Les — de Cicéron. — funèbre, (դամբանական) ։

Oral, e, ած. Բերնի, բերանային ։ 2 Բերանացի (դասատուութիւն) ։ 3 Անգիր՝ աւանդական (օրէնք) ։

Orange (ն), էգ. Նարինջ. փօրթուգալ. Un ruban —, couleur d'—, (նարնջագոյն ժապաւէն). — amère, (Թուրինջ) ։ 2 Նարնջենի, հ. 3 Տանձ. — musquée, (մշկանարինջ †). — rouge, (կարմրանարինջ †). — d'hiver, (ձմեռնարինջ †) ։ || ար. Նարնջագոյնը ։

Orangé, e (ն), ած. Նարնջագոյն, (որ և ար.) ։ [րակ, նարնջաշուր ։

Orangeade (ն), էգ. Նարնջի օշա-

Orangeat (ն), ար. Նարնջակեղեւէ շաքարահատք կամ չոր քաղցրաւենի, նարընջեայ † ։

Oranger, ère (ն), ած. և գ. Նարընջավաճառ ։ || ար. Նարնջենի ։

Orangerie (ն), էգ. Նարնջաստան ։ 2 Նարնջենեաց ջերմանոց, նարնջանոց ։

Orang-outang (օռան-ուդան), ար. Մարդակապիկ մը, օրանկուդան ։ յգ. ե.

Orateur, ար. Ճարտարախօս, հրապարակախօս, ատենաբան ։ 2 Հասարակաց խորհրդարանի նախագահ, Անգ. || — du barreau, Դատամուտ † փաստաբան ։

Oratoire, ած. Հրապարակախօսական, ատենաբանական ։ || ար. (Տան մէջ) աղօթարան ։ 2 Վարժապետող կրօնական ուխտ մը, Օրաթուար, (որ և՝ L'— de Jésus) ։ 3 Օրաթորեանց եկեղեցի. Allons à l'— ։ || L'— à Paris, գլխ. Կալվինեան տաճար ի Բարիզ ։ [կան ձեւով ։

Oratoirement, մ. Ատենաբանա-

Oratorien (ն), ար. Օրաթորական կրօնաւոր, օրաթորեան † ։ [— Տ ։

Oratorio, ար. Հոգեբրգութիւն ։ յգ.

Orbe, ար. (Մոլորակի) շրջանի մակերեւոյթը, ոլորտ † 2 Երկնային մարմին, գունդ, բռ. 3 Ծիր (վահանի) ։ || ած. Ճմլիչ (հարուած) ։ 2 Անդուռ ու անպատուհան, միապաղաղ (պատ) ։

Orbiculaire (կո), ած. Բոլորշի, բոլորաձեւ ։ [լորաձեւ շրջանով ։

Orbiculairement (կո). մ. Բո-

Orbitaire (կո), ած. Ակնակապճային, ակնախորշային † ։

Orbite, էգ. Շաւիղ՝ ոլորտոյթ † (մոլորակի) ։ 2 Խորշ (աչքի), ակնակապիճ ։

Orcanète, էգ. Կարմիր ներկող արմատ մը, խալի ։

Orchestique (ք), ած. հ. ժ. Կաքաւական (հրահանգք) ։ || էգ. հ. ժ. Կաքաւի և մնջկատակի արուեստ ։

Orchestration (ք), էգ. (Նուագարանական) յարմարագրութիւն † համագրութիւն † ։

Orchestre (ք), ար. Նուագածուք, նուագախումբ † 2 Երաժշտարան, նուագատեղ † (Թատրոնի մէջ) ։ 3 Առջեւի աթոռք, նախաթոռք † Թտր. Un —. Billet d'—. Aller à l'— ։ 4 Նախաթոռներու հանդիսորդք, նախաթոռք † 5 Նուագարանական մաս, երաժշտութիւն ։ 6 Նուագարանք ։ 7 (Նուագարանական) յարմարագրութիւն † համագրութիւն †. Un — savant ։ 8 Կաքաւարան (Թատրոնի), հ. Յ. 9 Ծերակոյտի և Վեստեանց կայան (Թատրոնի մէջ), Հ.

Orchestrer (ք), ն. Նուագարանաց մասերը յարմարել, յարմարագրել † համագրել † ։ [խոլորձայինք † բռ.

Orchidées (ք), էգ. յգ. Շանձուք,

Orchis (քիս), ար. Զուածաղիկ, խոլորձ † ։

Ord, e, ած. Ամենաղտոտ, հ.

Ordalie, էգ. Անմեղութեան փորձ, Աստուծոյ դատաստան, մ. դ.

Ordinaire (ֆէռ), ած. Հասարակ, սովորական։ 2 Կանոնաւոր (բժիշկ արքայի դրան)։ 3 Դուզնաքեայ՝ հասարակ (մարդ)։ || ար. Սովորութիւն, սովորական. Contre mon —. Taille au-dessus de l'—։ 2 Սովորական կերակուր, սովորաղամ. Un bon —. Il n'a que deux plats à son —։ 3 (Պանդոկի մէջ) կերակրոյ բաժին, կերակուր, (և մասնաւորապէս պախուցան †). Manger un —. Faire venir un — de chez le traiteur։ 4 Գինի՝ գինեբաժին † (ծառաներու). Il a eu son —։ 5 Չափ վարսակի, վարսակ (ձիու տրուած)։ 6 Ապրելու կերպ, սովորական կեանք։ 7 Հաստատուն աղօթք (պատարագի)։ 8 (Սովորական) Թղթատար, Թղթաբեր. L'— de Rouen։ 9 Թղթատարի օր։ || յհ. Ամսարիւն † (կանանց)։ || L'—, Անձի մը բնական դատաւոր։ 2 Թեմական եպիսկոպոս, առաջնորդ. Monastère soumis à l'—։ | D'—, Սեղանի (գինի)։ || À l'—, մ. Սովորական կերպով, ըստ սովորականի։ | D'—, Pour l'—, մ. Սովորաբար։

Ordinairement (ֆէռ), մ. Սովորապէս, սովորաբար։

Ordinal, e, ած. Դասական, թ. 2 Դասակարգական, էր. [ընծայացու †։

Ordinand (նան), ար. Ձեռնադրելի,

Ordinant (նան), ար. Ձեռնադրող (եպիսկոպոս)։ [2 Կարգադրութիւն։

Ordination, էգ. Ձեռնադրութիւն։

Ordo, ար. Առաջնորդ (օրական) պաշտամանց, Առաջնորդ քահանայի (գիրք)։

Ordonnance (նո-ն), էգ. Կարգ, կարգադրութիւն, կարգաւորութիւն։ 2 Յօրինուած, հ. 3 Հրաման. Afficher des —. Faire des —, (հրամաններ հանել)։ 4 Հրովարտակ, հրամանագիր. Il a été nommé par — du roi։ 5 Վճիռ (դատաւորի)։ 6 Օրէնք՝ սահմանադրութիւնք (արքայից, հ. ֆր.). Les — françaises. — d'Orléans։ 7 Պատուէր (բժշկի)։ 8 Դեղագիր. rէչէթա։ 9 Զինուոր բանբեր (բարձրագոյն պաշտօնակալի), կունդուռ Գ † (որ և ար. L'— s'est mal conduit). Officier d'—, (բանբեր սպայ)։ 10 Վճարման գիր՝ հրամանի † || D'—, (Զօրաց) միաձեւ (զգեստ), համա(զգեստ)։ 2 Առանձին՝ ազատ (դասակ)։

Ordonnancer (նո-ն), ն. (Հաշուոյ մը) վճարումը հրամայել՝ ստորագրել։

Ordonnateur (նո), ար. Կարգաւորող, յարդարիչ, կարգադիր, (որ և էգ. —trice)։ 2 Հատուցման հրամանատու։ || ած. Կարգաւորիչ, տնօրէն. Commissaire —, (բանակածախքի վճարման հրամանատու)։

Ordonné, e (նո), ած. Կանոնաւոր, անխ. || Bien —, Բարեկարգ, կարգաւոր, կանոնաւոր (ողորմասիրութիւն)։ 2 Լման՝ կանոնաւոր (գլուխ)։ || — que, Հրամայուած լինելով որ...։ || էգ. Հակակտրատ † Եւկ.

Ordonner (նո), ն. Կարգադրել, կարգաւորել։ 2 Կարգ տալ, ձեռնադրել։ 3 Պատուիրել, հրամայել, (որ և անխ.). Ce médecin — trop, (այս բժիշկը շատ պատուէրներ կը դնէ)։ || չ. Կանոններ դնել. — de։ 2 Հրամայել, սահմանել, տրամադրել, տնօրինել. — de. — sur։ || S'—, յ. Պատուիրուած լինիլ։ 2 Կանոնի տակ մտնել. S'— à։

Ordre, ար. Կարգ։ 2 Կարգադրութիւն, յօրինուած, կարգաւորութիւն, կարգ։ 3 Շար, շարադասութիւն, կարգ։ 4 Կարգադրութիւն՝ շարուածք (նաւուց), կարգ (զօրաց). — de bataille, (ճակատ, ռազմ)։ 5 Կարգ կանոն, բարեկարգութիւն. Troubler l'—. Avoir de l'—. Mettre l'— dans les finances. Donner — à ses affaires. Il manque d'—, (կարգ կանոն չունի). Un homme d'—, (կարգ կանոն սիրող՝ կանոնաւոր մարդ). Mettre en —, (բարեկարգել)։ 6 Կանոն, կարգ. L'— commun. L'— social, (ընկերական բարեկարգութիւն). C'est dans l'— que, (իրերու կարգին մէջ է, կանոն է որ...)։ 7 Օրէնք. — physique, astronomique. — moral. L'— de la nature։ 8 Կարգ, դասակարգ. Il y avait trois — parmi les Gaulois, (որ և բ. դ.)։ 9 Երեք դասեր (Ֆրանսայի), եռակարգք † 10 Խումբ՝ դաս (փաստաբաններու). Conseil de

l'— ։ 11 Գունդ՝ դաս (հրաձգնակաց) ։ 12 Կարգ, աստիճան. Talents du premier —, (առաջնակարգ տաղանդք)։ 13 Տեսակ, կարգ. Des puissances d'un — différent ։ 14 Կարգ՝ միաբանութիւն (կրօնական), եղբայրութիւն (զինուորական), ուխտ (Ցանարականաց). L'— de Saint-Louis. L'— de la Légion d'honneur։ 15 Շքանշան, պատուանշան. Porter tous ses —։ 16 Աստիճան՝ կարգ (Եկեղեցւոյ). Les quatre — mineurs. — majeurs, (աւագ աստիճանք). Prendre les —, (քահանայ ձեռնադրուիլ)։ 17 Կարգ, ճ. L'— dorique։ 18 Պատուէր, հրաման. Jusqu'à nouvel —, (մինչեւ նոր տնօրինութիւն). Je suis à vos —, (հրամանիդ պատրաստ եմ)։ 19 Նշանաբան. Prendre l'—. Porter l'— aux capitaines. Les ennemis avaient surpris l'—. Venir à l'—, (նշանաբանն առնելու գալ). Le mot d'—, (նշանաբան ։ ՚ Միահամուռ որոշում)։ 20 Հրատարակութիւնք (զօրապետի հրամանաւ) կամ այդ հրատարակութեանց ժամ. Mettre à l'— un soldat pour sa belle conduite. Cette nouvelle s'est débitée à l'—։ 21 Փոխանցութիւն, հրաման. Mettre son — au dos d'un billet։ || Par —, Հրամանաւ ։ ? Յաջորդաբար, կարգաւ ։ | Sans —, Խառնի խուռն։ | — du jour, Օրուան կարգ, օրակարգ (ժողովի). Passer à l'— du jour, (խնդիր մը խորհրդի չդնել, օրակարգին անցնիլ). Demander l'— du jour, (առաջարկի մը մէկ կողմ դրուիլը՝ օրակարգը խնդրել)։ | Mettre — à, Ճամբու՝ կանոնի դնել (խիղճը)։ | Mettre, Donner — que, Այնպէս մը կարգադրել որ....։ | Mettre, Donner, Apporter —, Mettre, Donner bon —, Պէտք եղածն ընել, հոգ տանիլ ։

Ordure, էգ. (Մարմնոյ) աղտեղութիւն (ապաւառ, Թարախ). Ce chien a fait là son —. Cet abcès a bien jeté de l'—։ 2 Աղտեղութիւն (սենեկի՝ սանդուղի), ժախ Գ. ժախին Գ. Tas d'—, (աղբեւք, աղբընոց Գ. ժախնոց Գ. չէօփլիւք)։ 3 Աղտեղութիւն (փոշի, փետուր, շիւղ ևն.). Nettoyez votre manteau. il est tout plein d'—. Il lui est entré une — dans l'œil. (աչքին մէջ բան մը մտեր է)։ 4 Զազրութիւն, աղտեղութիւն, Փ. 5 Զազրաբանութիւն, աղտոտ խօսք, բերնի Թափթփուք, Ը. Vous dites là une —։

Ordurier, ière, ած. Պարշաբան, զազրախօս։ 2 Աղտոտ՝ պիղծ (երգ)։ || աւ. Աւելածներու սնտուկ, աղբաման ✝։

Oréade, էգ. Լերանց յաւէրժահարս, լեռանոյշ։

Orée, էգ. Եզր (անտառի), հ.

Oreillard, e, ած. Ականջները երկայն ու կախ, ականջեղ։ || աւ. Չղջիկ մը, ականջեղ ✝։

Oreille, էգ. Ունկն, ականջ. De toute —, (ականջները չորս բացած). Il fait la sourde —, (խուլ ականջ կը լինի). Il n'entend pas de cette — là, (չհաւանիր)։ 2 Լսելիք, ականջ ☞ (ժանրա)լուր. Il a de l'—, Il a l'— juste, (ականջ ունի, Ը.). Il a l'— fausse, (ականջ չունի)։ 3 Քղանցք, փէզ, Փ. Être toujours pendu aux — de qn. 4 Ուշադրութիւն, վստահութիւն. Je dois l'— à d'autres intérêts. Il a l'— de ce ministre, (պաշտօնեային մտիկ կ'ընէ անոր)։ 5 Ականջք (մուճակի), ականջ (արօրի)։ || Être tout —, Մեծ ուշով՝ ականջները չորս բացած մտիկ ընել։ | Faire une —, (Գրքի մը) Թուղթը ծռել (իբր նշան)։ | Avoir l'— basse, Պզտիկ իյնալ, ականջները կախել կամ կախուած լինիլ, Փ. | Avoir les — battues, rebattues de. Ականջները յոգնած լինիլ (տաղտկալի խօսքերով)։ | Avoir sur les —, Ծեծ ուտել։ 2 Յանդիմանանք լսել։ | En avoir sur l'—, Յոգնած՝ սմքած լինիլ։ | N'avoir point d'— pour, Մտիկ չընել (մէկը)։ 2 Հաճութիւն չունենալ (բանի մը)։ | Se prendre par les —, Կռուիլ, ծեծկուիլ։ | Etourdir, Rompre les — de qn. (Մէկու) ականջները տանիլ, գլուխը ցաւցնել։ | Montrer, Laisser passer le bout de l'—, Ի՛նչ լինիլը՝ միտքը յայտնի ընել։ | — d'ours, Արջնականջ, տկ. | — de souris, Դաշտերու անմոռուկ, տկ. || Jusqu'aux —, Ճ. Յոտից ցգլուխ,

ցմիզ։ 2 Ոտքով գլխով. փ. | Par-dessus les —, մ. Անտանելի շատ, մինչեւ վիզը (պարտական)։

Oreiller, *ար.* (Երեսի) բարձ, սնար։

Oreillette, *էգ.* Սրտի խորշ, բլթակ, սրտախորշ †։ [տապայտում, ականջիկ †։

Oreillon (յ), *ար.* Ցարականջային

Orémus (միւս), *ար.* Աղօթք։

Oréographie, *էգ.* Նկարագիր լեռանց, լեռնագրութիւն։ [Հիմակուընէ։

Ores կամ **Ors,** *մ.* D'— et déjà,

Orfèvre, *ար.* Ոսկերիչ. գույումճու։ ‖ — bijoutier, Ոսկի զոհարներ ծախող կամ շինող, ոսկերիչ։

Orfèvrerie, *էգ.* Ոսկերչութիւն. գույումճուլուգ։ 2 Ոսկերչի գործ, ոսկերչեղէն †։ [ոսկերչակերտ †։

Orfévri, e, *ած.* Ոսկերչէ շինուած,

Orfraie (ռէ), *էգ.* Գետարծիւ, ոսկրկուլ։

Orfroi, *ար.* Ոսկեհուռ զարդարանք (շուրջառի)։ 2 հ. ժ. Եզերքցու ասղնագործ, Թլփակիտուած †։

Organdi (յ), *ար.* Ամենացանցառ մարմաշ (տիւլպէնտ), օրկանտի։

Organe, *ար.* Գործարան (մարմնոյ)։ 2 Ձայն (մարդու). Avoir un bel —։ 3 Միջնորդ, գործի. Il est l'— du prince։ 4 Բերան, Թերթ. Ce journal est l'— du ministère։ 5 Կտոր, մաս. Les — d'une machine։

Organeau (նօ), *ար.* Երկաթ օղակ (հալգա) պարանի, լամբ։

Organique, *ած.* Գործարանական։ 2 Կազմուածոյ, գործարանաւոր. Notre corps est —։ 3 Գործարաններու, գործարանական, բժ. 4 Կազմակերպական՝ կազմական † (օրէնք)։ ‖ էգ. հ. ժ. Գործիական երաժշտութիւն։ [Կազմակերպիչ։

Organisateur, trice, *ած.* և գ.

Organisation, *էգ.* Կազմաւորութիւն, կազմակերպութիւն։ 2 Կազմութիւն. — délicate։

Organisé, e, *ած.* Կազմաւորեալ, կազմակերպեալ։ 2 Գործարանաւոր. Les êtres —։ ‖ Être bien — pour, Բնական յարմարութիւն ունենալ....։

Organiser, *ն.* Կազմաւորել, կազմակերպել։ 2 Կարգադրել, պատրաստել, կազմել, փ. 3 Երգեհոն կցել (դաշնակի), երգիոնաւորել † (դաշնակ)։

Organisme (ս), *ար.* Յօրինուածք, յօրինուածութիւն։

Organiste, *ար.* Երգիոնահար։

Organsin (ն-սէն), *ար.* Կրկնոլոր մետաքս։ [կրկին ոլորել։

Organsiner (ն-սի), *ն.* Մետաքսը

Orge, *էգ.* Գարի. արփա. Pain d'—, (գարեհաց)։ ‖ Faire ses —, Բանի մը մէջ գործը շտկել, ծրարը կապել, ը. ‖ *ար.* — mondé, Սոկած գարի։ | — perlé, Բոլոր կճեպներն հանած, մաքրուած գարի։ | — carré, Աշնագարի †։

Orgeat, *ար.* Նշըմպելի. սիւպիէ։

Orgelet, *ար.* Գարիկ, կըլըզտրուկ գ. կէօզ արփաճըղը։

Orgies, *էգ. յգ.* Բաքոսատօնք։ 2 Շուայտանք, կերուխում, (որ և եզ.)։

Orgue, *ար.* (յգ.ի մէջ էգ.), Երգեհոն, երգիոն։ 2 Երգիոնատուն (ժամի մէջ). Aller à l'—։ ‖ — de Barbarie, (Փողոցի) երգիոնիկ։

Orgueil, *ար.* Մեծամտութիւն, գոռոզութիւն, հպարտութիւն։ 2 Ազնիւ հպարտութիւն, հպարտանք. Sujet d'—, (հպարտանալու բան). Faire l'— de, Être l'— de, (հպարտութիւն ազդել, Թեւերն ուռեցնել, ը.)։ 3 Շքեղութիւն, պերճանք, սիգանք. Le luxe qui l'entoure, l'— de ses édifices։

Orgueilleusement, *մ.* Հպարտութեամբ, հպարտօրէն։

Orgueilleux, euse, *ած.* Գոռոզ, մեծամիտ, հպարտ. Il est — de, (կը հպարտանայ)։ 2 Բարձրայօն (լեռ), սիգապանծ (ալիք)։ ‖ գ. Հպարտ։

Oribus (իւս), *ար.* Մարխ. չըրա։

Orient (յ), *ար.* Արեւելք։ 2 Փայլիւն՝ ջուր (մարգարտի)։ ‖ Grand —, Մասոններու մեծ՝ ընդհանուր ժողով մայրաքաղաքի մը մէջ, Մեծ-Արեւելք։

Oriental, e (յ), *ած.* Արեւելեան, արեւելեայ։ 2 Նախայգային † (մոլորակ)։ ‖ էգ. Պուտ, պտիկ, պտուկկոտրուկ. ծղ. ‖ *ար. յգ.* Les —aux, Արեւելեան ազգք, արեւելեանք։

Orientaliste (յ), *ար.* Արեւելեան լեզուաց տեղեակ, արեւելագէտ։

Orientation (ն), էգ. Երկնքի չորս ծագերը որոշելը՝ գտնելը, արեւելագիւտ։ 2 (Բանի մը) դիրքը բեւեռներու նկատմամբ, բեւեռային դիրք։ 3 (Պատշաճ՝) ուղղութիւն (առագաստի)։ 4 Դիրք (տան)։

Orienté, e (ն), ած. Bien —, Պատշաճ դիրքով (տուն)։

Orienter (ն), ն. (Երկնքի չորս կողմանց համեմատ) պատշաճ դիրք կամ ուղղութիւն տալ, պատշաճ դիրքով հաստատել. — une serre, un cadran։ 2 Առարկայից ուղղութիւնը ցուցնել, հողմավարդ դնել (ծրագրի)։ 3 (Առագաստի) պատշաճ ուղղութիւն տալ։ 4 Շտկել, կարգադրել, զետեղել։ || S'—, չ. Ուղղութիւնը՝ արեւելքը գտնել։ 2 Գործի մը չորս կողմը գտնել, հասու լինիլ, հմտանալ, ինքզինք գտնել, փ. [Բերան, անց.

Orifice, ար. Մուտք, բերան։ 2

Oriflamme, էգ. հ. ժ. Պզտի դրօշ (Փր. արքայից), ոսկեվառ։

Origan (ն), ար. տ. ս. Ջուխրակ։

Originaire (էռ), ած. Ծագումը այս ինչ տեղէն, բնիկ, բուն. — du pays, (տեղացի). Le tabac est — d'Amérique, (ծխախոտը Ամերիկայէ ելած է, սկիզբը Ամերիկայէն է)։ 2 Սկզբնական Vice —։

Originairement (մէռ), մ. Ըստ ծագման, սկզբնաբար, ի բնէ։

Original, e (յգ. —**aux**), ած. Սկզբնական, նախնական, բուն. Le tableau —. Texte —, (բնագիր). Modèle —, (նախատիպ)։ 2 Ինքնագիւտ, ինքնաստեղծ, ինքնատիպ. Pensée —. Le jeu de cet acteur est —։ 3 Նորահանճար՝ ինքնատիպ (հեղինակ)։ 4 Մէկու չհետեւող, ինքնատիպ, ինքնօրինակ † 5 Արտառոց, նորօրինակ. Manières —. On n'est pas plus — que lui, (անկէ աւելի արտառոց մարդ չգտնուիր)։ || ար. Բուն ձեռագիր, ինքնագիր, սկզբնագիր։ 2 Բնամատեան, բնագիր։ 3 Նախանկարը (պատկերի), բունը՝ նախատիպը (արձանի)։ 4 Նկարագրուած մարդ, պատկերին տէրը, սկզբնատիպ. L'injure fait à l'image retombait sur l'—։ 5 Օրինակ (նկարի), (որ և փ.)։ 6 Նախատիպ † խոէյատիպար։ 7 Խսկատիպ հեղինակ՝ վարպետ. Les anciens sont des —։ 8 Տ. **Orignal**։ || D'—, մ. Ինքնաստեղծ, ինքնատիպ։ 2 Ուղղակի աղբիւրէ։ 3 Բուն աղբիւրէ։ || փ. Այլանդակ՝ տարօրինակ մէկը. — sans copie, (անօրինակ մէկը կամ բան մը)։ || En —, մ. Բուն օրինակին մէջ, բնագրին մէջ։ | En propre —, (իրապէս, անձամբ)։

Originalement, մ. Ինքնագիւտ՝ նոր կերպով մը։

Originalité, էգ. Ինքնատպութիւն, նորութիւն։ 2 Անհեթեթութիւն, այլանդակութիւն, արտառոցութիւն։

Origine, էգ. Ծնունդ, ծագում, ըսկիզբ։ 2 Աղբիւր, ծագում։ 3 Սերում, ծագում. Tirer son —, (սերիլ). De basse —, (անազգի)։ 4 Ստուգաբանութիւն՝ ծագում (բառի)։ || Dès l'—, մ. Ի սկզբանէ անտի, ի բնէ։ | Dans l'—, մ. Ի սկըզբանէ, սկիզբը։

Originel, elle, ած. Նախաւոր, սկզբնական։ [ի սկզբանէ։

Originellement (ւլ), մ. Ի ծնէ,

Orignal (ն), ար. Տեսակ մ'եղջերու, օռէնեաք։ յգ. - **aux**։ [**Oreillard**։

Orillard, e (ռիյլ), ած. Տ.

Orillon (ռիյլ-ն), ար. Ականջ (ափոբի)։ || յգ. Տ. **Oreillon**։

Orin (ն), ար. Պարան (խարիսխը խթանշանի կապելու)։ [2 Հայկ, հմմ.

Orion (ն), ար. Հսկայ մը, Օրիոն, դիցբ.

Oripeau (ō), ար. Արուրաթիթեղ † վարագ։ 2 Սուտ ոսկիէ կամ արծաթէ պաստառ, շրջանակ։ 3 Անարժէք խօսքեր, սուտ զարդ։ [տակ)։

Orle, ար. Եզր (խոյակի ձուարդի

Orléans (ն), ար. Թեթեւ պաստառ մը, օրլէանիկ։ [տան † կնձնուտ †։

Ormaie, Ormoie, էգ. Կնձնաս-

Orme, ար. Կնձնի. qարա աղաճ։

Ormeau (մō), ար. Մատղաշ կնձնի (qարա աղաճ), կնձնիկ †։

Ormille (միյլ՛), էգ. Կնձնեկիկ † 2 Կնձնեկուտ † կնձնեկաստան † 3 Կընձնիկներէ պատնէշ, կնձնեպատնէշ †։

Ormin (ն), ար. Տունկ մը՝ օրմէնի †։

Orne, ար. Ծառ մը, քարհացի Գ.

Orné, e, ած. Զարդարուն, զեղազարդ ☞ (ժապաւին)եալ. Lettre —,

(զարդագիր) ։ 2 Զարդարուն (միտք) ։ 3 Ձոյլ (նիւթ՝ պատկերի համար) ։

Ornemaniste, ար. Զարդագործ, դրուագագործ ։

Ornement (ն), ար. Զարդարանք, զարդ ։ 2 Զարդանկար. Un recueil d'—։ 3 Դրուագ, ճ. 4 Պատիւ, պարծանք, զարդ (իր սեռի) ։ 5 Զարդ՝ պաճոյճ (խօսքերու) ։ || յգ. Եկեղեցական զգեստք ։

Ornemental, e (ն), ած. Զարդական ։ 2 Դրուագական, ճ.

Ornementation (ն), էգ. Զարդագործութիւն, դրուագագործութիւն ։

Orner, ն. Պճնել, պաճուճել, զարդարել ։

Ornière, էգ. Անիւի հետք, անուահետ ։ 2 Հնացեալ՝ կոյր սովորութիւն, հին ճամբայ ։ [տոր ։

Ornithogale, ար. տ. ս. Շնախըս-

Ornithologie, էգ. Թռչնաբանութիւն ։ [նահմայութիւն ։

Ornithomancie (ն), էգ. Թռչ-

Ornithorynque (ռէնֆ), ար. Յուկեղ, կղ. [խոտ, տկ.

Orobanche (ն), էգ. Առիւծա-

Orobe, էգ. Քիտամ, քուշնայ, տկ.

Orographie, էգ. Լեռնագրութիւն ։

Oronge (ն), էգ. Ուտելի սունկ մը, ճապերատունկ † ։

Orpailleur, ար. Գետի աւազէն ոսկի ժողվող, ոսկեքաղ † ։

Orphelin, e (ն), ած. և գ. Որբ. էօքսիւզ. — de père, (ի հօրէ որբ). || Les —, Որբանոց ։ [էօքսիւզլիք ։

Orphelinage, ար. Որբութիւն.

Orphelinat, ար. Որբանոց ։

Orphéon (ն), ար. Ընկերութիւն ձայնական երաժշտութեան և խմբերգութեան, օրֆէօն ։ 2 Անուադաշնակ † օրֆէօնիկ † ։

Orphéoniste, ար. Օրֆէօնի անդամ, օրֆէօնեան ։

Orphique, ած. Որփէոսեան ։ || ար. յգ. Որփէոսեան միլխտիայք, որփէոսեանք. 2 Որփէական քերթուածք, որփէականք ։ || էգ. յգ. Բաքոսատօնք ։

Orpiment (ն), ար. Զառիկի դեղին ծծմբաւոր, զառնիայ ։

Orpin (ն), ար. տ. ս. Որբինակ † 2 Տ. **Orpiment** ։

Orque, էգ. Որքայ, ձկ. (որ և՝ Phocène —) ։ [քոս, վիմաքոս † ։

Orseille (ա), էգ. Տեսակ մը քարա-

Ort, ած. ան. Peser —, (Ապրանքները) պատատներով մէկտեղ կշռել ։

Orteil, ար. Ոտքի մատ, ոտնամատ ։ 2 Բթամատ ոտքի, պպի Գ. (որ և՝ Gros —) ։

Orthodoxe, ած. Օրթոտոքս, ուղղափառ, (որ և ար.) ։ 2 Ուղղակարծ, ուղիղ ։ [թիւն ։

Orthodoxie, էգ. Ուղղափառու-

Orthodromie, էգ. Ուղղընթացութիւն, ն.

Orthogonal, e, ած. Ուղղանկիւնի ։

Orthographe, էգ. Ուղղագրութիւն. Une dictée d'—, (ուղղագրութիւն). Faute d'—, (որ և՝ գէշ վարմունք, սխալմունք) ։

Orthographie, էգ. Երկրաչափական քարձրութիւն շէնքի, ուղղագիր ։ 2 Ամրութեան մը ուղղորդ կտրած, ուղղագիր ։ 3 Ուղղագրութիւն, հ.

Orthographier, ն. Գրել, ուղղագրել ։ || S'—, չ. Ըստ ուղղագրութեան գրուած լինել ։ [գրական ։

Orthographique, ած. Ուղղա-

Orthographiquement, մ. Ըստ ուղղագրութեան ։ [թիւն ։

Orthologie, էգ. Ուղղախօսու-

Orthopédie, էգ. Մարմնուղղութիւն † ։

Orthopédique, ած. Մարմնուղղական † ։ [ղիչ † ։

Orthopédiste, ար. Մարմնուղ-

Orthopnée, էգ. Նստելու ստիպող դժուարաշնչութիւն, ուղղաշնչութիւն ։

Orthoptère, ած. և գ. Ուղղաթեւ ։

Ortie (դի), էգ. Եղինճ. ըսըրղան օթու ։ 2 Խարան բանեցնելու պատրոյգ, եղինճ ։ || —-grièche, Հոռոմ՝ ժանտ եղինճ ։

Ortive, ած. Amplitude —, Ելից լայնոյթ, աս. [եէլքէ զուէու ։

Ortolan (ն), ար. Դրախտապան.

Orvale, էգ. Բարեխոտ † լաւենի † ։ || — des prés, Մարգեղէսպակ † տկ.

Orvet, ար. Անվնաս պզտի օձ մը, կուրօձ † աչիկայ † ։

Orviétan (ն), ար. հ. ժ. Տեսակ մը

քաղցրախնւս (մանուն), օրվիէզան. Marchand d'—, (տեւտ դեղեր ծախող) 2 Խաբեբայ)։ 2 Խաբեբայ բան. On laisse les bonzes débiter leur — dans les places publiques ։

Oryctologie, Oryctographie, էգ. Բրածոաբանութիւն ։

Os (ö. նաեւ ös), ար. Ոսկր. Il ne fera pas de vieux —, (երկար կեանք չունի)· Il y laissera ses —, (հոն պիտի մեռնի)։ 2 Եղջերուի բիտ. մահմուզ։ || յգ. Նշխարք, ոսկերոտիք ։ [(ակռայ)։

Osanore (ս), ած. Փղոսկրէ ատամ

Oscillant, e (2ս-2l), ած. Ճօճուն։

Oscillation (2ս-2l), էգ. Տատանում, ճօճում։ 2 Անհաստատութիւն, ծփանք, ծուփք, գ. [նական, ճօճական։

Oscillatoire (2ս-2l), ած. Տատանա-

Osciller (2ս-2l), չ. Տատանիլ, ճօճիլ ։ 2 Տատանիլ, ծփիլ, գ.

Osé, e (զ), ած. Ժպիրհ, յանդուգն ։

Oseille (զ), էգ. Թրթնջուկ, տկ. գուզուլ զուլաղը. — de bûcheron, (կկուի հաց, տկ.)։

Oser (öզ), ն. և չ. Սիրտ ընել, իշխել, յաւակնիլ, համարձակիլ։ 2 Յանդգնօրէն ձեռք զարնել, առաջ նետուիլ, համարձակիլ ։ [տան, ոզորուտ ։

Oseraie (öզէրէ), էգ. Ոզորուտ.

Osier (զ), ար. Թուփ մը, ջրուռի, ոզորի. Franc comme l'—, (շիտակ անկեղծ մարդ)։ 2 Ոզորիի ոստ, ոզոր. D'—, (ոզորահիւս)։ [տորք † մանրիւթ †։

Osmazôme (ou-qöմ), էգ. Մսա-

Osmium (ouմիօմ), ար. Մետաղ մը, ոսմիօն ։ [պտեր ։

Osmonde (ou-Ն), էգ. տ. ս. Ջրա-

Ossature (2ս), էգ. Ոսկրային կազմած, ոսկերք։ 2 Զօղ, զօղակապ ։

Osséine (2ս), էգ. Ոսկերիտ ։

Osselet (öսլէ), ար. Պզտի ոսկր, ոսկրիկ։ 2 Վէզ, կոճ (խաղալու)· աշըգ։ 3 Ոսկրայտուց † (ձիու ոտնակոճի)։ 4 Տանջանքի գործի մը, կոճ † ։

Ossements (öսմման), ար. յգ. Ոսկերք, ոսկրոտի ։

Osseux, euse (2ս), ած. Ոսկրեղէն, ոսկրեայ ։ 2 Ոսկրաւոր (ձուկ)։

Ossianique (2ս), ած. Ոսիանեան։

Ossification (2ս), էգ. Ոսկր դառնալը, ոսկրացում ։ [ոսկրացնել։

Ossifier (2ս), ն. Ոսկրի փոխել ։

Ossifrage (2ս), ած. Ոսկրակոտոր։ || ար. տ. ս. Ոսկրաբեկ † ։ [ոսկրուտ։

Ossu, e (2ս), ած. Ցաղթանդամ,

Ossuaire (2ս-Էռ), ար. Ոսկրակոյտ ։ 2 (Մեռելներու) ոսկրանոց † ։

Ost (օսդ), ար. Բանակ, հ.

Ostéine (ս), էգ. Բնոսկր, ոսկրիտ †։

Ostéite (ս), էգ. Ոսկրատապ ։

Ostensible (ս-Ն-ս), ած. Որ կրնայ ցուցուիլ, ցուցանելի։ 2 Յայտնի (ճշմարտութիւն)։

Ostensiblement (ս-Ն-ս), մ. Ցուցանելի՝ յայտնի կերպով ։

Ostensoir, Ostensoire (ս-Ն), ար. Սրբութեան ճաճանչ, ճաճանչ ։

Ostentateur, trice (ս-Ն), գ. Անձնացոյց, ցուցամոլ ։ [ցամոլութիւն ։

Ostentation (ս-Ն), էգ. Ցոյցք, ցու-

Ostéocolle (ս), էգ. Ոսկրասինձ ։

Ostéocope (ս), ած. Ոսկրատանջ (ցաւեր), ոսկրա(ցաւք) † ։ [մութիւն ։

Ostéogénie (ս), էգ. Ոսկրակազ-

Ostéographie (ս), էգ. Ոսկրագրութիւն ։ [ոսկր, ոսկրաքար ։

Ostéolithe (ս), ար. Քարացած

Ostéologie (ս), էգ. Ոսկրաբանութիւն ։ [տութիւն ։

Ostéotomie (ս), էգ. Ոսկրահա-

Ostracé, e (ս), ած. Խեցենման, բ. պ. 2 Ոստրէանման, բ. պ. || ար. յգ. Les —, Ոստրէազգիք ։

Ostracisme (ս-ս), ար. հ. ժ. Տասնամեայ աքսոր երբեւելի Աթենացւոց, խեցեվճիռ ։

Ostracite (ս), էգ. Խեցեքար ։

Ostréiculture (ս), էգ. Ոստրէատածութիւն ։

Ostrogot, e (ս-կօ), գ. Արեւելեան Գոթացի, Օսթրոգոթ ։ 2 Շինական, լեռնէ իջած, ը.

Ostryer (ս), ար. տ. ս. Թեփկի ։

Otage, ար. Պատանդ. րէհին ։

Otalgie, էգ. Ականջացաւ ։

Ôté (ö), նխ. Բաց ի, զատ, թող ։

Ôter (ö), ն. Հանել ։ 2 Վերցնել ։ 3 Կապել՝ կտրել (ախորժակ)· — les for-

ces, (տկարացնել)։ 4 Քաղել (ոչիլ)։ 5 Կտրել (ոտս մը՝ ծառէն)։ 6 Մէկզի տանիլ, հեռացնել. Qu'on l'— de mes yeux, (վերցուցէք՝ տարէք առջեւէս)։ 7 Վրայէն առնուլ, առնուլ. Les voleurs lui ont — ses habits։ 8 Կորզել, առնուլ. Je ne veux pas vous — ce plaisir. — la vie à qn. (կենազրաւ ընել)։ 9 (Մէկու) վրայէ վերցնել (վստահութիւն)։ 10 Խափանել (տեսք)։ 11 Ջնջել՝ հանել (բիծ)։ 12 Փարատել (գլխի ցաւ), կտրել (տենդ)։ 13 Ազատել, հանել. Ôtez-moi de ce doute։ || S'—, չ. Ինքզինք զրկել (բանէ մը). S'— la vie, (ինքզինք մեռցնել)։ 2 Հանել (բան մը մարէն)։ 3 Հեռանալ՝ ելնել (տեղէ մը)։ 4 Հանուիլ՝ ելնել (բծի)։ || S'— le morceau, les morceaux de la bouche, Իր բերնէն կտրել։

Ottoman, e (Չէ-Ն), ած. Օսմանեան։ || էգ. Արեւելեան բազմոց, սատր։

Ou, շ. Կամ, և կամ, կամ Թէ, (որ և՝ — bien)։ 2 Ուրիշ անունով, կամ, որ է։

Où, մ. Ուր. Le jour —, (այն օրը որ)։ 2 Տեղ. Il n'avait pas — reposer la tête։ 3 Ո՞ր տեղ. ուր։ 4 Ո՞ւրկէ։ 5 Ի՞նչ բանի, ինչ բաներու։ 6 Ո՞ւր տեղերը, ուր։ 7 Որու մէջ, որոնց մէջ։ 8 Որու տունը, որու մօտ. L'hôtesse — vous avez logé։ 9 Որմէ, որոնցմէ։ 10 Որու. ուր։ 11 Որոնց, ուր։ || — que, Ուր որ։ | — . . . . que, Ո՞ւր . . . . բայց եԹէ։ | C'est où, Ատոր մէջ, հոն։ || D'—, մ. Ուրկէ, ուստի։ 2 Որմէ, որոնցմէ։ | D'— vient que, Ի՞նչ պատճառաւ։ | Par —, մ. Ո՞ր կողմէ, ուսկէ, ուրկից։ 2 Որմէ որ։ 3 Ի՞նչ բանով, ինչպէս։ 4 Որմէ, որոնցմէ։ 5 Որով, որոնցմով։

Ouaiche, էգ. Նաւահետք։

Ouaille (ուա՜յլ), էգ. Ոչխար (հոգեւոր հովուի)։ [բարէ՛,

Ouais (ուէ՜, միավանկ), ձյն. Հէ՛,

Ouate, էգ. Ազնիւ փափուկ բուրդ՝ մետաքս կամ բամպակ, վաղկայ։ [կայել։

Ouater, ն. Վաղկայով պատել, վաղ-

Oubli, ար. Մոռացութիւն, մոռացում. Mettre en —, (մոռնալ). — des injures, (անյիշաչարութիւն)։ [Թիւն։

Oubliance (Ն), էգ. Մոռացկոտու-

Oublie, էգ. Բարակ ու կլորածեւ հատտեւայ մը, ծաղուկ †։

Oublier, ն. Մոռնալ. Je l'ai —, (մտքէս ելաւ). Cet homme n'a jamais —, (այս մարդս բան չմոռնար, ոխակալ մէկն է)։ 2 Թողուլ՝ մոռնալ (ցուպը)։ 3 Զանց ընել, մոռնալ։ || — qui l'on est, Իր չափը մոռնալ։ || S'—, չ. Մոռցուիլ ☞ (ան)մոռաց։ 2 Ինքզինք մոռնալ։ 3 Իր անձի կամ շահուց անփոյԹ լինիլ, ինքզինք մոռնալ. Il ne s'— pas։ 4 Իր չափը մոռնալ։ 5 Գործի՝ ժամերը մոռնալ, յափշտակուիլ. Heureux l'auteur avec qui on s'—։

Oubliettes, էգ. յգ. հ. ժ. Խոր վիրապ, անյուշ բանտ։ 2 հ. ժ. Գուբ, վիրապ։ || Mettre aux —, Մէկ կողմ նետել, ‡.

Oublieur, ար. Ծաղավաճառ տղայ։

Oublieux, euse, ած. Մոռցող, մոռացկոտ։

Ouest (ուէսդ), ար. Արեւմտակողմ, արեւմուտք։ 2 Արեւմտեան հով։

Ouf! ձյն. Ո՜ւյ, օ՜խ, ո՜ւֆ։

Oui, մ. Հրամերես, այո՛։ 2 Իրաւ, հա՛. Il a dit telle chose; oui? || ար. Այո. Prononcer le grand —, (կարգուիլ)։

Ouï-dire, ար. Լսուած խօսք, լուր, զրոյց։ յգ. ն. || Par —, Ի լրոյ։

Ouïe, էգ. Լսողութիւն, լսելիք։ 2 Լսելը. À l'— de, (լսելով, լսելուն)։ || յգ. (Ձկան) ականջ։ 2 Ծակք (ջութակի վերի տախտակին վրայ), ականջք։

Ouiller (ույլէ), ն. (Ցնդած պակսած) գինիին տեղ նոր լեցնել։

Ouïr, ouï, e, ն. Լսել ☞ (ազգա)լուր. J'ai — dire à certaines gens, (ոմանցմէ լսեցի Թէ . . .)։ 2 Մտիկ ընել՝ ունկնդրել (դատաւորի).

Ouistiti, ար. Պրազիլի կապիկ մը, ուիսդիդի։ [ամպրոպ, ուռական։

Ouragan (Ն), ար. Սոսկալի մրրիկ,

Ourdir, ն. Հինելու համար առէջի Թելերը շարել, նիւԹել։ 2 Մեքենայել՝ նիւԹել (դաւ)։ 3 Ցեռուլ, հիւսել, ‡.

Ourdissage (ս), ար. Նիւթում (կտաւի)։ [(կտաւ)նիւթող, (ոստայն)անկ։

Ourdisseur, euse (ս), ‡.

Ourdissoir (ս), *ար. Տասամանող Գ.* չուլհա թէզկեահը ։

Ourler, *ն. Եզերքը դարձնելով կարել, խծպել, լուել ։*

Ourlet, *ար. (Կտաւի) դարձուած եզերք, խծիպ.* Faux —, *(աւելցուած կտորով խծիպ) ։*

Ours, *ար. Արջ.* այը։ 2 *Ընկերութենէ փախող մարդ, վայրենի ։* ‖ —e, *էգ. էգ արջ. արջի* † 2 *Հիւսիս. բն.* ‖ Grande, Petite —, *Մեծ՝ փոքր Արջ, համ.*

Oursin (*ueՅ*), *ար. Կենդանատունկի սեռ մը. երինօս.* տէնիզ քէսթանէսի ։

Oursine (ս), *էգ. Արջու ոտք, տկ.*

Ourson (*uoՅ*), *ար. Ձագ արջի, Թոժիւն ։*

Ourvari, *ար. Տ.* **Hourvari** ։

Outarde, *էգ. Արօս.* բոյ գուշու ։

Outardeau (*sō*), *ար. Արօսի ձագ, արօսաձագ* † ։ *[ձեռագործի* † ։

Outil (*դի*), *ար. Կազմած, գործի,*

Outillage (*դիյլ*), *ար. Կազմածք, գործիներ ։*

Outillé, e (*դիյլ*), *ած.* Bien, Mal —, *Պատրաստուած, անպատրաստ, ք.*

Outiller (*դիյլ*), *ն. Գործիներով հանդերձել, գործիներ հայթայթել, գործիաւորել ։*

Outrage, *ար. Ամենածանր անարգանք, Թշնամանք, նախատինք, լուտանք* † 2 *Վնաս, վԹար, եղծուածք (ժամանակի)։* ‖ Faire — à, *(Խելքի) գլխովին հակառակ բան ըսել կամ ընել ։*

Outrageant, e (Յ), *ած. Թշնամանիկ. նախատական, լուտական* † ։

Outrager, *ն. (Չարաչար) նախատել, լուտալ* † 2 *Անարգել, Թշնամանել.* — la pudeur. N'outragez pas les morts։ 3 *Նախատինք լինիլ.* Un bonheur qui m'—։ 4 *Պղծել.* — le saint lieu, les lois et la nature։ 5 *Բռնաբարել (կին) ։*

Outrageusement, *մ. Անհնարին Թշնամանօք, յետին անարգանօք, լուտանօք* † 2 *Չարաչար, սոսկալի (ծեծել)։*

Outrageux, euse, *ած. Թշնամանող՝ լուտացող* † *(մարդ)։* 2 *Թշնամանից՝ լուտական* † *(խօսքեր)։*

Outrance (Յ), *էգ.* À —, À toute —, *Չարաչար ։* 2 *Չափն անցած, չափն անցնող, չափազանց ։* 3 *Ամենահեռուն (մղել բան մը) ։*

Outre, *էգ. Տիկ.* թուլում ։

Outre, *նխ. Բաց ի, զատ, Թող.* — cela։ 2 *Մէկալ կողմը, անդին* ☞ *անդրը(ծովեայ)։* 3 *(Չափէ) դուրս* ☞ *ան-(չափ), տարա(պայման) ։* ‖ *մ. Աւելի յառաջ, աւելի հեռուն.* Passer —, *(աւելի յառաջ՝ աւելի հեռուն երԹալ։* 2 *Բան մտիկ չընել)։* | En —, *մ. Դարձեալ, անկէ զատ* | D'—en —, *մ. Մէկ կողմէ միւսը. Թափ(անցնիլ նետի) ։* ‖ — que, *շ. Թող Թէ ։*

Outré, e, *ած. Չափազանց, ծայրայեղ, (որ և ար.)։* 2 *Չափն անցընող (հեզինակ) ։* 3 *Տաժանաքեկ, հոգին ելած.* Cheval —. — de։ 4 *Համակուած՝ գրգռուած (բարկուԹեամբ)* ☞ *ծանրա(ցաւում)։* 5 *Զայրացած.* — de, *(որ և անխ.)։*

Outrecuidance (Յ), *էգ. Ցանձնապաստանութիւն ։*

Outrecuidant, e (Յ), *ած. Ցանձնապաստան ։* 2 *Ցանդուգն (բան)։*

Outre-marin, e (Յ), *ած. Անդրծովեայ* † ։ *[ճան, չարաչար։*

Outrément (Յ), *մ. Ցետին աստի-*

Outremer, *ար. ԼազուարԹի* (լաճիվէrs թաշը) *կապուտակ, ծովազուարԹ*† Bleu d'—, *(ծովու կապուտակ) ։*

Outrepasse, *էգ. Սահմանազանցք փայտահատութիւն ։*

Outrepasser, *ն. (Սահմանէ) անդին անցնիլ.* — les ordres qu'on a reçus, *(հրամայուածներէ աւելին ընել)։*

Outrer, *ն. Սահմանէն անցնիլ, չափն անցընել, (որ և անխ.) ։* 2 *Չափազանցել ։* 3 *Չարաչար աշխատցնել (ծառայ)։* 4 *Սաստիկ դառնացնել՝ զայրացընել։* ‖ S'—, *չ. Չարաչար յոգնիլ ։*

Ouvert, e, *ած. Բացուած* ☞ *(ակն)բաց։* 2 *Բաց (դուռ)։* 3 *Ձմրացած, բաց.* Pays —։ 4 *Արձակ, ընդարձակ.* Un pays —. Une mer —, *(բաց՝ արձակ ծով) ։* 5 *Լայն (ճակատ) ։* 6 *Ցայտնի (պատերազմ)։* 7 *Հաղորդական, սրտաբաց*† *(այլոց հետ) ։* 8 *Աննենգ, անկեղծ.* C'est un homme —. Il a le visage —.

Ouvertement, *մ. Ցայտնապէս,*

արձակ համարձակ, բայց ի բաց ։

Ouverture, էգ. Բանալը, բացում. À l'— du livre, (գիրքը բանալուդ). L'— d'un corps, (դիակի ճեղքում)։ 2 Բացութիւն ☞ (միտ)բացութիւն. — de cœur, (անկեղծութիւն, բաց սիրտ)։ 3 Ճեղքուած, ծակ, բացուածք ։ 4 Ծակ, բացուած, օդամուտ † (դուռ, պատուհան ևն.), ն. 5 Բացուածք (կարկինի), բացուած (անկեան)։ 6 Մուտք (նաւահանգստի)։ 6 Բերան (տոպրակի)։ 7 Սկիզբ՝ բացում (խորհրդարանի՝ ուսուցումներան ևն.)։ 8 Վերսկսում (դասերու)։ 9 Յայտնում (սնանկութեան)։ 10 Նախերգան (օբերայի)։ 11 Խօսք բանալը, խոստովանութիւն. Faire des — indiscrètes։ 12 Առաջարկք, նախառաջարկք † (հաշտութեան)։ 13 Պատճառ, առիթ. Donner — à ։ 14 Հնարք, ճամբայ, առիթ. Je ne vous donnerai aucune — pour։ 15 Կամարարութիւն, միտում. Celles qui auront de l'— pour vous։ || Faire l'— de, Բանալ ։

Ouvrable, ած. Գործի՝ բանի (օր)։

Ouvrage, ար. Գործ ։ 2 Աշխատութիւն, գործ. Se mettre à l'—. Cet ouvrier n'a pas d'—, (այս գործաւորս ձեռքը գործ չունի)։ 3 Գործուած, շինուած, գործ. ☞ — de, (դարբնե)-դէն. L'— l'emporte sur la matière. Il y a beaucoup d'— à ce vase. — en métal fondu, (ձուլածոյ). — de charpente, (հիւսան գործ). — d'esprit, (մտային արտադրութիւն, գիրք)։ 4 Շէնք, դաստակերտ. — publics։ 5 Ամրութիւնք։ 6 Կար, ձեռագործ (կանանց). Panier à —։ 7 Գործք՝ դաստակերտք՝ ձեռակերտք (Աստուծոյ)։ 8 Գիրք, երկասիրութիւն, երկ. Faire un —։ || — d'art, Վարպետի գործ, տարազու գործ ։

Ouvragé, e, ած. Բազմաշխատ (աղնեգործ)։ 2 Հանդերձեալ, բանուած (մետաղներ)։

Ouvrager, ն. Զարդագործել † ։

Ouvrant, e (ì), ած. Բացուող (պատկեր). À jour —, (այգուց). À portes —, (քաղքի դռները բացուելուն)։

Ouvré, e, ած. Բանուած՝ շինուած (նիւթեր)։ 2 Բանուած՝ զարդարուն (կտաւ)։ 3 Շտկուած՝ յարդարուն (երկաթ)։ 4 Բանուած (մետաղներ)։

Ouvreau (nō), ար. Ծակ (ապակեոյ հնոցի)։ յգ. —x ։

Ouvrer, ն. Շինել (առակ)։ 2 Պատրաստել (արխառակ)։ || չ. Աշխատիլ, հ.

Ouvreur, euse, գ. Բացող։ || էգ. (Թատրոնի մէջ) օթեակ բացող կին, օթեպանուհի †։

Ouvrier, ière, ած. Գործաւոր՝ բանւոր (դաս)։ 2 Բանի (օր)։ 3 Ջէզոք՝ գործաւոր (մեղուներ), (որ և՝ Les—ères, էգ.)։ || գ. Բանւոր, գործաւոր. De main d'—, (վարպետի ձեռքէ, գ.). Le grand —, L'— souverain, (գերագոյն ճարտարապետը, Աստուած)։ 2 Յառաջ բերող, հեղինակ, գործող, յօրինող. Il est l'— de sa fortune. Cette comédie est d'un bon —։ 3 Մշակ, սատար, Ս. Գ. Les — d'iniquités։ 4 Աշխատաւոր, բանւոր, գ. || ար. Պատուաստատու † ծառ։ || — hydraulique, Ջրհան մեքենայ։

Ouvrir, ouvert, e, ն. Բանալ։ 2 Դուռ բանալ, խանութ բանալ, բանալ, անխ. 3 Կտրել (սեխ)։ 4 Ծակել (պատ)։ 5 Փորել (երկիր)։ 6 Լայնցնել՝ սարածել (կուրծք)։ 7 Միտք ձգել, ցուցնել. Le moyen que je vous — est sans doute plus honnête։ 8 Սկսիլ՝ բանալ (պարահանդէս)։ 9 Առաջարկել (խորհուրդ)։ || — qn. Մէկու դիակը բանալ ։ || — la main, Շատ ծախսել, քսակը բանալ։ | — de grands yeux, Ապշած շուարած նայիլ, աչքերը մեծ մը բանալ ։ || չ. Բացուիլ ։ 2 Խանութ բանալ. — à huit heures։ 3 Սկսիլ, բացուիլ ։ || S'—, չ. Բացուիլ։ 2 Ճեղքուիլ (սառոյցի)։ 3 Ճեղքել (գլուխը՝ իյնալով)։ 4 Ճամբայ բանալ, բացուիլ (բազմութեան)։ 5 Իր առջև՝ իրեն բանալ (ճամբայ)։ 6 Առջևը ելնել, երեւիլ ։ 7 Սկսիլ, գ.

Ouvroir, ար. Աշխատելու տեղ, վաստականոց † 2 Գործարան † կարատուն †։ [Սեբինարան (տնկոց)։

Ovaire (ĕr), ար. Ձուարան ։ 2

Ovalaire (lĕr), ած. Ձուաձեւակերպ †։

Ovale, ած. և ար. Ձուաձեւ ։ ‖ En
—, մ. Ձուաձեւ ։
Ovation, էգ. Պատուոյ ցոյց, պա-
տիւ, պատուադրութիւն † (կայսերինք,
Թափօր են.)։ 2 Փոքր յաղթամուտք, Հ.
Ove, ար. Ձուաձեւ զարդ. ձուակ † ։
Ové, e, ած. Ձուարդ †։ [անցքի տեղ.
Oviducte, ար. Ձուընկէց, ձու-
Ovine, ած. էգ. Ոչխարական ։
Ovipare, ած. և գ. Ձուածին ։
Ovoïdal, e, ած. Ձուակերպային †
յգ. —**aux** ։
Ovoïde, ած. և ար. Ձուակերպ †։ [ծին, է.
Ovovivipare, ած. Ձուակենդանա-
Ovule, ար. Ձուիկ ։
Oxalate, ար. Գառնակական թթու, տ.
Oxalide, էգ. Գառնականչազգեաց
տիպար եղող հարիւրի չափ տեսակներ,
գառնակ․անչիկ ։

Oxalidées, էգ. յգ. Գառնական-
չազգիք. բս. [(ԹԹու)։
Oxalique, ած. Գառնականչական
Oxydable, ած. Ոքսիտելի ։
Oxydation, էգ. Ոքսիտացում ։
Oxyde, ար. Ոքսիտ (ժանգ)։
Oxyder, ն. Ոքսիտել։ [Թիւն, տ.
Oxygénation, էգ. Թթուածնու-
Oxygène, ար. Թթուածին, (որ և՛
Gaz —)։
Oxygéner, ն. Թթուածնել ։
Oxymel, ար. Քացախամեղր. սիր-
քէնճիւպին ։ [բառ, յանգաշեշտ ։
Oxyton (?), ար. Շեշտով վերջացող
Oyant, e (ուայյան). գ. Մտիկ ընող,
լսող ։ [ժահ, բժ.
Ozène, ար. Քթի գէշ հոտ, ռնգա-
Ozone, ար. Ոզոն, տ.
Ozonisation, էգ. Ոզոնացում, տ.

P

Pacage, ար. Արօտատեղ, արօտ,
օթլաղ ։ [ծել ։
Pacager, ն. Ճարակեցնել, արա-
Pacant (?), ար. Շինական, տմարդի, հ.
Pachyderme, ած. և ար. Թան-
ձրամորթ, բ. . գ. [Խաղաղարար ։
Pacificateur, trice, ած. և գ.
Pacification, էգ. Խաղաղացում,
խաղաղում ։ 2 Հաշտութիւն ։ [ցնել ։
Pacifier, ն. Խաղաղել ։ 2 Հաշտե-
Pacifique, ած. Խաղաղարար,
—սէր, (որ և գ.)։ 2 Խաղաղական, —ա-
ւէտ ։ 3 Հանդարտ (քաղաք)։ ‖ Le —,
Խաղաղական Ովկիանոս, գլխ.
Pacifiquement, մ. Խաղաղօրէն,
խաղաղ, հանդարտիկ ։ [լնապղինձ ։
Packfong (ֆօ?), ար. Ճենապղինձ,
Pacotille, էգ. Նաւու մէջ հետն
առած ապրանք։ 2 Ապրանք (նաւու վը-
րայ)։ 3 Անշահ ապրանք. C'est de la
— ։ 4 Բաւական քանակութիւն (բանի
մը)։ ‖ De —, Վարնոց (ապրանք)։

Pacte, ար. Միաբանութիւն, յարմա-
րում, ուխտ, դաշն ։
Pactiser, չ. Դաշինք դնել. դաշնա-
դրել ։ 2 Յարմարիլ, միաբանիլ ։
Pactole, ար. Ոսկեհոս գետ Լիւդիոյ,
Պակտոլ։ 2 Հարստութեան աղբիւր. պակ-
տոլ ։
Padou, ար. Մետաքսի խոշրտուքէ
ժապաւէն, բատուակ †։ [հնադրամ † ։
Padouane, էգ. Կեղծ՝ շինծու
Pagaie (կէ). էգ. (Հնդկական) Թիակ։
Paganiser, ն. Հեթանոսացնել ։
չ. Հեթանոսօրէն շարժիլ՝ խորհիլ։ [Թիւն ։
Paganisme (ս), ար. Հեթանոսու-
Page, էգ. Երես. Ce livre a tant de
—։ 2 Գործք, անցք. C'est la plus belle —
de sa vie ։ ‖ ար. Սպասիկ՝ մանկլաւիկ
(իշխանի). Tour de —, (չարաճճիու-
թիւն). Effronté comme un —, (յան-
դուգն մինչեւ ցանամօթութիւն)։ ‖ Hors
de —, Հպատակութենէ ազատ, ինքնա-
գլուխ ։

Pagination, էգ. (Գրքի) երեսներու թիւեր, իջագրութիւն †:

Paginer, ն. (Գրքի) երեսները թըւագրել, իջագրել †:

Pagne (Յ). ար. Ղենչակ, միջապատ (վայրենեաց):

Pagnon (Յ-Յ). ար. Գերընտիր չուխայ մը, փանեօն:

Pagnote (Յ). ած. Թուլասիրտ, երկչոտ, (որ և գ.). Mont —, (բարձրաւանդակ՝ պատերազմ դիտելու):

Pagnoterie (Յ), էգ. Անարութիւն, վախկոտութիւն: 2 Էշութիւն:

Pagode, էգ. Կռատուն: 2 Կուռք. Une — d'or: 3 Գլխերեր արձանիկ. Il a des — sur sa cheminée: 4 Հնդկական ոսկի մը, փակօտ:

Pagre, ար. Փակրոս, ձկ.

Paiement, Païment (բէ-Յ). ար. Տ. **Payement**

Païen, enne (Յ), ած. Հեթանոս: 2 Կռապաշտ, հեթանոս: 3 Հեթանոսական: 4 Բնական (փիլիսոփայութիւն): || ար. Հեթանոս: 2 Ամբարիշտ, հեթանոս:

Paillard, e, ած. և գ. Ցանկասէր, ցոփ, անառակ:

Paillardise, էգ. Անառակութիւն, ցոփութիւն:

Paillasse, էգ. Ցարդանկողին, ապառն †: || ար. Թանձր ածպարար: || Ce n'est qu'un —, Անպատիւ՝ ոչինչ մէկն է:

Paillasson (ս-Յ), ար. Ոտք սրբելու փսիաթ, ոտնախսիր † 2 Ցարդէ պատըսպարան, յարդապատ † (տնկոց):

Paille (բայլ), ած. անփ. Ցարդագոյն: || էգ. Ցարդ. սաման: 2 Ցարդի խուրձ. Un millier de —: 3 Փոճոկ՝ ծանծ (վարսակի են.): 4 Թշուառութիւն. Coucher sur la —, (խիստ աղքատ լինել). Il mourra sur la —, (վերջը հիւանդանոցն է, ը.): 5 Ջուլուածքի ճեղքուած (ապակիի վրայ): 6 Մթարութիւն (ադամանդի): || Une —. Ցարդի ունգ, շիւղ: | De —, Անպիտան՝ ոչինչ (մարդ): 2 Անունը փոխ տուող՝ ծախող (մարդ): 3 Ցարդի վրայ չորցած խաղողէ (գինի): | —-queue, —-en-cul, Ցարդատուտ, Թռչ. յէ. ն. | Mettre de la — en ses souliers, Քիչ ատենի մէջ հարուստնալ: [Ջուլուածքէ ճեղքուտ:

Paillé, e, ած. Ցարդագոյն, բ. պ. 2

Pailler, ère, ած. Ցարդանոցը անած: || ար. Ցարդի բակ, յարդանոց: || Sur son —, Իր տեղը, իր բոյնին մէջ, գ.

Paillet, ած. ար. Կարմրուկ՝ յարդագոյն (գինի): 2 Ցարդի վրայ չորցած խաղողէ գինի:

Pailleté, e, ած. Վահանակերպ: 2 ահանաձեւ, բ.. 3 Թերթիկ թերթիկ:

Paillette, էգ. (Ոսկի՝ արծաթ են.) վահանակ. փուլ: 2 Ջնչազարդք † (ոճի): 3 Գետի աւազէ հանուած մանր ոսկի, զանակ: 4 Թիթեղիկ (ինչ ինչ քարերու): 5 Պակասութիւն (ադամանդի վրայ):

Pailleur, euse, գ. Ցարդավաճառ: 2 Ցարդակիր: 3 Ցարդաթոռ հիւսող:

Pailleux, euse, ած. Ցարդեայ: 2 Ցարդաւոր: 3 (Ծինուածքին մէջ) պակասաւոր:

Paillon (Յ), ար. Ափ մը յարդ: 2 Պղնձաթիթեղ: 3 Անագաթերթ: 4 Մածոյցի (լէհիմ) պզտի կտոր: 5 Խոշոր վահանակ (փուլ):

Pain (Յ), ար. Հաց ☞ հացա(թան), (հացա)ծառ. — azyme, (բաղարջ): 2 Ոգեպահիկ, պարէն, հաց: 3 Նշխար (պատարագի), (որ և՝ — à chanter, — d'autel): 4 Զանգուած՝ հատոր (կոզիի), գլուխ (շաքարի). En — de sucre, (կոնաձեւ). — de savon, (դիր մը [պիր գալըպ] օճառ, լոհ Գ.): 5 Քամուածի զանգուած. — de noix. — d'olives: || — bénit, Օրհնած հաց (պատարագի ատեն): | C'est — bénit, Պատուական բան է: 2 Աղէկ եղեր է: | — à cacheter, Կնքոյ նշխար (նամակի), նշխար † | — de bougie, Մոմպատ: | — de proposition, Առաջաւորութեան հացք (հին օրինաց մէջ): | Du — cuit, Նախապատրաստուած գործ: 2 Մէկ կողմ դրուած ստակ: | —-de-pourceau, տ. ս. Թաղթ: | — de coucou, Կկուի հաց, տկ. | —-de-hanneton, Կնձնիի պըտուղ, կինձ †:

Pair, e (բէռ), ած. Հաւասար, նման, զոյգ: 2 Զոյգ (թիւ): || — ou non, Խաղ մը, դար ու կոճատ. թէք մի չիֆթ: || ար. Ընկեր, հաւասար. — et compagnon. Vivre avec ses —: 2 Ընկեր՝ զոյգ (տատրակի): 3 Հաւասարու-

Թիւն (փոխանակագնոց), բուն գինէն ու-նենալը, գլուխ գլխի գալը (առևտրութեան Թղթերու). Etre au —, (որ և՝ ափակասը լրացնել, գլուխ գլխի բերել [աշխատանքը]) ։ 4 Վերին խորհրդարանի անդամ, աւագ † Անկ. և հ. ֆր. 5 Աւագ † հ. ֆ. Cour des — ։ 6 հ. ժ. Ասպետ. Les douze — de France ou de Charlemagne ։ ‖ De —, մ. Զոյգ, հաւասար ☞ զուգ(ընԹաց) ։ | De — à compagnon, իբր հաւասար (վարուիլ)։ | Hors de —. Hors du —, մ. իր հաւասարներէ՝ նման բաներէ վեր ։

Paire (բէռ), էգ. Զուխտ, զոյգ (տատրակի)։ 2 Զուխտ մը, երկու (բարեկամ), զոյգ մը (վառեակ)։ 3 Կրկնամասն բան մը. Une — de ciseaux. (մկրատ). Une — de lunettes, (ակնոց) ։

Pairement (բէ), մ. pair, Թիւ՝ որու կէսն ալ զոյգ է, յարազոյգ † (Թիւ) ։

Pairesse (բէ), էգ. Աւագուհի. Անկ.

Pairie (բէ), էգ. Վերին խորհրդարանի անդամութիւն, աւագութիւն † 2 Աւագութիւն, — . 3 Աւագային † կալուած՝ վիճակ, —.

Paisible (բէ), ած. Խաղաղասէր ։ 2 Հանդարտ։ 3 Խաղաղական։ 4 Անվրդով (ստացորդ) ։ 5 Հանգստաւէտ՝ խաղաղաւէտ (առանձնութիւն)։ 6 Խաղաղ (քուն)։ 7 Հեզասահ (վտակ) ։

Paisiblement (բէ), մ. Հանդարտիկ, խաղաղիկ ։ [առունկի) նեցուկ ։

Paisseau (բէսօ), ար. (ՈրԹա-

Paisson (բէսօն), էգ. Ճարակ (անասնոց) ։ 2 Ճարակում ։

Paître, pu, e, ն. Հովուել՝ արածել (հօտ), (որ և փ.)։ 2 Ճարակելու տանիլ ։ 3 Ուտել (խոտ՝ կաղին), ճարակել, (որ և անփ.) . Envoyer — (բարկութեամբ ճանբել ։ 2 Վրայէն նետել [բան մը]) ։ 4 Ուտելիք տալ, կերցնել (բազէ) ։ 5 Սնուցանել, փ. ‖ Faire —, Mener —, Հովուել, արածել։ ‖ Se —, չ. Սնանիլ, ուտել։ 2 Պարարիլ (փուճ յոյսերով), խաբուիլ։ ‖ Se — de vent, Գովեստէ ախորժիլ ։

Paix (բէ), էգ. Խաղաղութիւն. Dieu lui fasse —, (Աստուած ողորմի հոգւոյն)։ 2 Հանդարտութիւն, խաղաղութիւն. Laisser en —, (հանդարտ՝ հանգիստ Թողուլ ։ 2 Չպատերազմիլ ։ 3 Չդպչիլ բանի մը)։ 3 Միաբանութիւն (ընտանիքի մէջ)։ 4 Հաշտութիւն. Traité de —. Paroles de —, (հաշտութեան առաջարկք). Donner la —, (հաշտութեան համբոյրը տալ)։ 5 Լռութիւն՝ հանդարտութիւն (անտառի) ։ 6 Սուրբ սեղանի անօԹ, մաղզմայ . Baiser la — ։ ‖ ԳԲ. Լռութիւն, լռեա ։ ‖ De —, Խաղաղարար (դատաւոր)։ 2 Խաղաղասէր (մարդ)։ | Faire la —, Հաշտուիլ։ | Faire sa —, Նորէն շնորհք գտնել՝ աչք մտնել։ | Mettre en —, Հանդարտել (խղճմտանքը) ։ | Ne donner ni — ni trève, Դուլ դադար չտալ, հանգիստ չԹողուլ ։

Pal, ար. Ցցի պատիժ, ցից. զազըզ ։ 2 Ձող, հն. յ. —s կամ **Paux** ։

Paladin (ն), ար. Շարլըմանեի հետեւող ասպետ, քաջատէն ։ 2 Թափառիկ ասպետ, քաջատէն ։

Palais (լէ), ար. Քիմք, առաստաղ բերնի ։ 2 Համառութիւն ։ 3 Արքունիք, պալատ։ 4 Ապարանք (իշխանի) ☞ (եպիսկոպոսա)րան ։ 5 Ատեան. Jours de —. Les gens du —, (ատենական մարդիկ)։ 6 Ատեանի պաշտօնեայք, ատենականք ։ 7 Փաստաբանութիւն ։

Palan (ն), ար. Կրկնաճախարակ կազմած մը, կրկնաճայր † ։

Palançons (ն-ն), ար. յ. Ցարդախառն շաղախը բռնող փայտի կտորուանք, մոլախայտք † ։

Palanque (ն), էգ. Ցցապատնէշ, շերտաւոր. cէrամբով ։

Palanquin (ն-ն), ար. Գահաւորակ (Հնդկաց), քալանկա. թախթի րէվան ։ [(Փականքի) տուփ ։

Palastre, Palâtre (լաթր), ար.

Palatale, ած. էգ. Քմային (նշանագիրք) ։

Palatin, e (ն), ած. Քիմքի, քմական։ ‖ ած. ար. հ. ժ. Պալատի մէջ պաշտօն ունեցող, պալատինոս, պալատունի. Comtes —, (ատենաւոր՝ պալատինոս կոմսեր)։ 2 Պալատինեան (լեռ)։ ‖ ած. էգ. Maison —, Կայսրընտիր պալատինոսի՝ պալատունի տոհմ. Princesse —, (պա-

լատունի իշխանուհի) ։ || *ար.* Կուսակալ, պալատինոս (Բրուքովիոյ)։ 2 Փոխարքայ, պալատինոս (Հունգարիոյ)։ || *էգ.* (Կանանց) վզի մուշտակ, պալատին †։

Palatinat, *ար.* Պալատինութիւն։ 2 Մէն մի գաւառ Լեհաստանի, պալատինութիւն։ || Le — du Rhin, Պալատունի՝ Հայսրընտիր երկիր, պալատունիք։

Pale, *էգ.* Թաթ (Թիակի)։ 2 Դռնակ, փական։ 3 Սկիհի կափարիչ։

Pâle (ա), *ած.* Գունատ, դեղնած, տգոյն, տմոյն, տժգոյն, աչնադէմ (որբ. որդ), դալկահար † (դէմք)։ 2 Աղօտ, գունատ։ 3 Հասարակ (վարդեր)։ || Les — ombres, Մեռելոց հոգիներ։ | — couleurs, Բլուռոս, տմոյնք † էգ.

Palée, *էգ.* Ձողիք, ցիցք, ցցաշար։

Palefrenier, *ար.* Ձիաբոյծ սպասաւոր, ձիապան։ [Նժոյգ։

Palefroi, *ար.* հ. ժ. Հանդիսի ձի,

Paléographe, *ած.* և *ար.* Հնագրող։

Paléographie, *էգ.* Հին ձեռագիրք կարդալու արուեստ, հնագրութիւն։

Paléographique, *ած.* Հնագրական։

Paléontologie (ի), *էգ.* Բրածոյ տնկոց ու անասնոց գիտութիւն, հնէաբանութիւն։ [աբանական։

Paléontologique (ի), *ած.* Հնէ-

Paléontologiste, *ար.* Հնէաբան։

Paléothérium (օմ), *ար.* Թանձրամորթ բրածոյ կենդանի մը, հնագազան։

Paleron (ի), *ար.* (Ձիու) ուսի տափակ ու մսուտ մաս, նուս †։

Palestine, *էգ.* Պաղեստին։ 2 Երկու բունք գիր, պալեստին։ [2 Մարզանք։

Palestre, *էգ.* հ. ժ. Մարզարան։

Palestrique, *ած.* հ. ժ. Մարզական։ || *էգ.* Մարմնամարզութիւն։

Palet, *ար.* Կլոր քար կամ մետաղ խաղի, լեփ Գ. գայլերագ։

Paletot, *ար.* Հաստ զգեստ մը, բալթօ։

Palette, *էգ.* (Փետրագունդ խաղալու) Թաթ։ 2 Թաթ (աշկերտի ափը զարնելու)։ 3 Գունատախտակ նկարչի, գունակալ †. Charger sa —, (գունակալի վրայ երանգներ դնել)։ 4 Ցօրինուածք, վրձին. La — d'un peintre, La — du poète։ 5 Թիակք (շոգենաւի անիւներու)։ 6 Զաղացանուոյ տախտակ։ 7 Պզտի Թի, *ար.* 8 Մեքենաթի † *գդ.* 9 Առնուած արիւնի անօթ, արիւնակալ։

Palétuvier, *ար.* Ջանազան ծառոց անուն, բալեդուվի։

Pâleur (քա), *էգ.* Գունատութիւն, տժգունութիւն, դեղնութիւն (մահու)։

Pâli, *ար.* Սէյլանի սրբազան լեզու, բալի, (*ած.* *ան.*)։ [գուՁիկ. սան֊աճըրգ։

Palier, *ար.* (Սանդուղի գլուխ)

Palification, *էգ.* Ցիցերով երկրի հաստատութիւն տալը. ցց[illegible]ութիւն։

Palimpseste (շէնք [illegible]ստ), *ած.* Կրկնագիր՝ ջնջագիր (մագաղաթ)։ || *ար.* Ջնջագիր։

Palingénésie (ի), *էգ.* Վերածընութիւն, վերկենդանութիւն։ 2 Միեւնոյն յեղաշրջմանց վերադարձ, յարաշրջութիւն †։

Palinod (նօ), *ար.* Բերթուած ի պատիւ Աստուածածնայ անարատ յղութեան, վերերգութիւն։

Palinodie, *էգ.* Ցետս կոչում. Chanter la —, (յետս կոչել, առջինին հակառակն ըսել)։ 2 (Քաղաքական) մտաշրջութիւն †։

Pâlir (քա), *չ.* Գոյնը նետել, դեղնիլ, գունատիլ, տժգունիլ՝ 2 Աղօտանալ։ 3 Տժգոյն երեւիլ, *ն.* || — sur les livres, Աչքի լոյս Թափել, կեանքը մաշել (գրքերու վրայ)։ | Faire —, Վախ պատճառել։ 2 Խաւարել։

Palis (լի), *ար.* Ցցաշարք, չերտք։ 2 Ձողափակ †. Entrer dans le —։ 3 Տեսակ մ'ուռկան։

Palissade (ս), *էգ.* Ցցապատնէշ, չէն. 2 Ցցապատնիշի չերտ։ 3 Ծառապատնէշ։ 4 Ձողափակ †։

Palissader (ս), *ն.* Ցցապատնէշով ամրացնել, ցցապատել † 2 Պատել (ծառերով՝ պարտիզի որմեր)։

Palissage (ս), *ար.* (Ծառի) ճիւղերը պատին կապելը, ոստապնդ[illegible]մ †։

Palissandre, **Palixandre** (ի), *ար.* Ծիրանեփայտ։

Pâlissant, e (քա.ն), *ած.* Տժգունեալ։ 2 Աղօտեալ։ [(ծառի ոստեր)։

Palisser (ս), *ն.* Որմակապել †

Palladium (21-օմ), *ար.* Պալլասի

արժան, Պալլատիոն ։ 2 Երաշխաւորութիւն (բանի մը պահպանութեան), պալլատիոն ։ 3 Պալլատիոն, մետ.

Pallas (բալլա̄ս), իգ. Աթենաս, Պալլաս ։ 2 Մոլորակ մը, Պալլաս ։

Palliatif, ive (2l), ած. Առժամեայ ամոքիչ, փափոքիչ † ‖ ար. Պարտկող, քարեքիչ, փափոքիչ † 2 Անբաւական՝ փափոքիչ † (հնարք) ։

Palliation (2l), իգ. Քողարկում, պարտկում, փափոքում † 2 Բարեքում, փափոքում † բժ.

Pallier (2l), ն. Քողարկել, ծածկել, սքօղել, պարտկել, փափոքել † 2 Առժամեայ ամոքել, քարեքել, փափոքել † բժ. (որ և չ.) ։

Pallium (բալլիօմ). ար. Եմփիփորոն, պալլիուն (եպիսկոպոսի)։ [ղատ, տկ.

Palma-christi (ƒ), ար. Տզկաղ-

Palmaire (մ̄էռ), ած. Ափային։

Palme, իգ. Արմաւենի. Huile, Vin de — ։ 2 Արմաւենիի ոստ, արմաւենի. — du martyre. (արմաւենի մարտիրոսաց ձեռք ։ 2 Մարտիրոսութեան փառք՝ պսակ) ։ 3 Յաղթութեան նշան, քրաքիոն, պսակ. Remporter la — ։ 4 Արմաւենեակ † ճ. ‖ ար. հ. ժ. Ուզուկ (չորս մատնաչափ)։ 2 Երկայնութեան չափ մը, ուզուկ ։ [կակաղ † (ոտք սագի) ։

Palmé, e, ած. Ափաձեւ. բս. 2 Մաշ-

Palmette, իգ. Զմեծցող արմաւենի, արմաւենիկ † 2 Արմաւենւոյ տերեւի ձեւով զարդ, արմաւենի, ճ. [աղաճր։

Palmier, ար. Արմաւենի. խուրմա

Palmipède, ած. -և գ. Թաղանթոտն, մաշկոտն, չ.

Palmiste, ար. Կաղամբաւոր արմաւենի, արմաւեակ † ։

Palmite, ար. Ծուծ, սրտուկ, սօթ † (արմաւենիի)։ [պանի կիւվէրճինի։

Palombe (ʾ), իգ. Հաւփալ. եա-

Palonnier (1n), ար. Փայտ՝ ուր կառամրի փոկերը կապուած են, փոկակալ ։

Palot, ար. Կոպիտ գիւղացի, գեղջուկ։

Pâlot, otte (բա̄), ած. Փոքր ինչ դունատ, տժգունիկ,

Palpable, ած. Շօշափելի, (որ և ար.) ։ 2 Յայտնի, զգալի, շօշափելի ։

Palpablement, մ. Զգալի՝ շօշափելի կերպիւ, ակներեւ ։

Palpe, իգ. Մօրուք (ձկանց) ։ 2 Պզտի եղջիւր, շօշափուկ (միջատաց) ։

Palpébral, e, ած. Կոպերու, կոպային, անգ. [ընդունիլ, անխ.

Palper, ն. Շօշափել ։ 2 Ստակ

Palpitant, e (ʾ), ած. Տրոփուն, բաբախուն (սիրտ) ։ 2 Սրտաթունդ բան. Cela est —. Question — d'intérêt. (ամենահետաքրքրական խնդիր) ։

Palpitation, իգ. Թնդիւն (սրտի), տրոփում։ 2 Խաղալը՝ շարժտկում (կոպի)։

Palpiter, չ. Տրոփել, բաբախել։ 2 Թնդալ, շարժտկիլ ։

Palsambleu, Palsangué, Palsanguienne (ա-ʾ), ձգ. Բարէ՛։

Paltoquet, ար. Կոշտ մարդ ։ 2 Ոչինչ մարդ. C'est un franc — ։

Paludéen, enne (ʾ), ած. Ճահճային, եղտիւրային ։ [պաթաղ։

Palus (իւս), ար. Ճահիճ, եղտիւր.

Palustre, ած. Ճահճային, եղտիւրային ։ 2 Եղտիւրասուն ։

Pâmer (բա̄), ն. և չ. Թալկանալ, նուաղիլ, մարիլ, (որ և՝ Se —) ։ ‖ Se — de rire, Rire à se —, խնդալէ մարիլ։ [ղում ։

Pâmoison (ʾ), իգ. Թալուկ, նուա-

Pampa (ʾ), ար. Ընդարձակ դաշտ (հար. Ամ.), բանբա ։ յգ. —**s** (աս) ։

Pampe (ʾ), իգ. Տերեւ (ցորենի՝ գարիի՝ են.)։ [րակ։ 2 Պարսաւատետր։

Pamphlet (ʾ), ար. Գրքոյկ, տետ-

Pamphlétaire (ʾ-ʿէռ), ար. Տետրագիր, պարսաւագիր † ։

Pamplemousse (ʾ), իգ. Բանբլըմուսի, ծռ. 2 Անոր պտուղը, բանբլըմուս։

Pampre (ʾ), ար. Որթի (ասմա) տերեւալից ճիւղ, բարունակ ։ 2 Զարդ մը, բարունակ, ճ.

Pan (ʾ), Բաթ, չաթ։ ‖ ար. Պան, դէք. 2 (Մեծկակ) մաս զգեստի, փտաւատ ։ 2 Մաս (պատի), մասնորմ † 3 Անկիւնաւոր ճակատ, կողմ (աշտարակի)։ ‖ — de bois, Փայտորմ (երկու խուցի միջև)։

Panacée, իգ. Ամենաբոյժ դեղ, համադեղ ։

Panache, ար. Փետրափունջ՝ իբր

զարդ, ցցունք։ 2 (ժամի կանթեղի) գլուխ։ 3 Երփնագիծք † (ծաղկի վրայ)։

Panaché, e, ած. Ցցունաւոր (Թըռչուն)։ 2 Ցցունազարդ (սաղաւարտ)։ 3 Երփնագոյն (ծաղիկ), գոյնզգոյն, երփներանգ (պաղպաղակ)։ 4 Երկու կամ շատ խոտերէ, խառնուածոյ (աղցան)։

Panacher, ն. Ցցունքով զարդարել, ցցունազարդել † 2 Երփներանգ գոյներ տալ, երփներանգել † (ծաղիկ)։ || ը. Երփներանգիլ † (ծաղկանց)։

Panachure, էգ. (Ճերմակ կամ գոյնզգոյն) պիսակք (տերեւի)։

Panade, էգ. Հացաթան։ 2 Թոյլ քուրջի նման մէկը։ [բալել, սիգալ։

Panader (se), յ. Կատարուելով

Panage, ար. Խոզարածքի իրաւունք, ծարակագին †։

Panais (նէ), ար. տ. ս. Դազար։

Panama, ար. Նուրբ կնիւնէ գըլխարկ, բանամա։ յգ. —**s**։

Panard, ած. Առջի ոտքերը դէպ ի դուրս, Թաթուլք ի դուրս (ձի)։

Panaris (ռի), ար. Մատի խոց, մատնաշուրթ։

Panathénées, էգ. յգ. Աթենատօնք † համաթենականք։ [կաւչամք։

Pancaliers (ն), ար. Բանքալիկ

Pancarte (ն), էգ. Յայտարարութիւն, ազդագիր։ 2 Թղթի կտոր, գիր, Թուղթ. Ôtez-nous toutes ces —։ 3 Թղթապան քարդօն։ 4 Այցատոմար †։

Pancrace (ն), ար. հ. ժ. Համամարտ, պանկրատ, (զօտեմարտ ու կռփամարտ)։ [բատայաղթ։

Pancratiaste (սի), ար. Պանկ-

Pancréas (ն·աս), ար. Փորի մէջ գեղձ մը, բանքրէաս։ [ատիկ †։

Pancréatique (ն), ած. Բանքրէ-

Pandanées (ն), էգ. յգ. Փանտանասերք, բս. [տունկ մը, փանտան։

Pandanus (ն·նիւս), ար. Սենեկի

Pandectes (ն), էգ. յգ. Յիսնաւորակ, բանդեկտայք, (որ և՛ **Digeste**)։

Pandémonium (ն·օմ), ար. Ժողովարան դիւաց, համադիւարան։ 2 Զարաժողով †։ [տուժ, ճապկտուք, Գ. բժ.

Pandiculation (ն), էգ. Քոշքո-

Pandore (ն), էգ. Պանդորա, դէյ. Boîte de —, (չարեաց տուփ կամ աղբիւր)։ 2 Փանդիռ։

Pandour, Pandoure (ն), ար. Մաճառ անկանոն զօրք, բանտուր։ 2 Խառնաթ հետեւակ զօրք, բանտուր։ 3 Աւարառու։ 4 Շինական, կոպիտ։

Panduriforme (ն), ած. Փանդըռնաձեւ (տերեւ)։ [ռապեալ, Թշուառ

Pané, e, ած. Հացա(չոր)։ 2 Տա-

Panégyrique, ար. Գովութեան ճառ, ներբողեան։ 2 Գովութիւն, գովասանութիւն։ || ած. հ. ժ. Մեծախումբ (խաղեր)։

Panégyriste, ար. Ներբողաբան։ 2 Գովող, ներբողիչ, գովասան։

Paner, ն. Հացի փշրուանքով պատել, փշրապատել †։

Panerée, էգ. Սակառ մը (խաղող)։

Paneterie (նէդր), էգ. Հացարաշխարան։ 2 Արքունի հացաբաշխարան կամ հացաբաշխք։ 3 Հաց պահելու տեղ, հացարան, չէն.

Panetier (նդ), ար. Հացաբաշխ։ || Grand —, հ. ժ. Հացապետ, Փր.

Panetière (նդի), էգ. Կաշեայ պարկ հացի, հացագիր։ [մազերմանութիւն։

Pangermanisme (ն·ս), ար. Համ-

Pangolin (ն·ն), ար. Թեփամողէզ. Ն.

Panhellénisme (էլլէ·ս), ար. Համհելլէնութիւն։

Panic, Panis, ար. Զիակորեակ. առնուտ տարբեր։ [քենի †։

Panicaut (գօ), ար. տ. ս. Բանի-

Panicule, էգ. Ծաղկանց շարուածքի ձև մը, յուրան, բս.

Paniculé, e, ած. Յուրանաւոր, յուրանածաղիկ † բս.

Panier, ար. Սիրիզ, սակառի, սակառ. — à bouteilles, (խորշասակառ †). — au papier, (աւելորդ Թղթերու կողով)։ 2 Ողորկայ Թեթեւ կառք, ողորակառք † 3 Վանդակ (լաթ տաքցնելու). ջեռուցակ † 4 Սռկի կողով, խղ. 5 Կողովի տակը։ 6 (Մեղուի) փեթակ։ 7 հ. ժ. Կանանց կիտակրապատ վտաւակ մը (միուօ), սակառ։ || — percé, Մսխող մարդ։ 2 Ամենակարճ յիշողութիւն։ | Comme un —, Սագի նման (անխելք)։

Panification, էգ. Հացի փոխուի-

րը, հայեցողութիւն։ 2 (Մեքենական) հացագործութիւն։

Panifier, ն. Հաց շինել։

Panique, էգ. Յանկարծական փուճ վախ, պանական երկիւղ։

Panne (բանն'), էգ. Մորթանմարպ † (խոզի)։ 2 Բերան (մուրճի)։ 3 Թաւշանման կերպաս մը, փանիկ † 4 Առաստաղի հեծան մը, ծպեղակալ։ ‖ Être dans la —, Թշուառութեան մէջ լինիլ։ | Mettre en —, Նաւու ընթացքը նըւազեցնել։ | Rester, Se tenir en —, Գործելէ դադրիլ, առթի սպասել։

Panné, e (պնէ), ած. Տառապեալ, Թշուառ։

Panneau (բանօ), ար. Թակարդ, ցանց, վարմ։ 2 Թակարդ, որոգայթ, փ. Donner dans le —։ 3 (Դրան) երեսիկ՝ զարդական դարեւանդներով պատած, տապակ. Une porte à —. Un — de lambris. — de sculpture, (տապակի քանդակք)։ 4 Պատկերցու տախտակ։ 5 Թամբի (էյէր) բարձ։ 6 Նաւու շտեմարանի բերան, իջանելիք։ 7 Իջանելիքի կափարիչ՝ խուփ։ [լարել, ոչ.

Panneauter (բանօ), չ. Թակարդ

Panneton (բանըն), ար. (Բանալիքի) ժանիք՝ լեզու։ [Նշանի վահան։

Panonceau (նօն սօ), ար. Զինա-

Panoplie, էգ. Զինաշարոց։ 2 հ. ժ. Սպառազինութիւն (ասպետի)։

Panoramа, ար. Համայնացոյց † համապատկեր † յք. —s։

Pansage (ն-ս), ար. Դարման՝ սարս (ձիու). թիմար։

Panse (բանս), էգ. Փոր։ 2 Նախաստամոքս (որոճայնոց)։ 3 Փոր (շիշի). Il n'a pas fait une — d'a, (բան մը գըրած չունի)։

Pansement (ն-ս). ար. Դարման՝ պատում (վէրքի)։ 2 Դարման (ձիու). թիմար։

Panser (ն-ս), ն. Դարմանել՝ պատել (վէրք)։ 2 Դարմանել՝ մաքրել (ձի)։ 3 Ուտելիք տալ (շան)։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք խնամել։ 2 Դրգիլ ու զգուիլ, քնքշիլ։

Panslavisme (բանս-ս), ար. Համասլաւութիւն։

Pansu, e (ն-ս), ած. և գ. Թանձրափոր, փորեղ, մեծփոր, ը.

Pantalon (ն-ն), ար. Տաբատ։ 2 Նախաձեւ † (քատրիլի)։ 3 Ծեր ձեւացնող խեղկատակ, Բանդալօն, խտ. 4 Ամեն ձև առնող՝ ամեն դեր խաղցող մարդ։

Pantalonnade (ն-նո), էգ. Բանդալօնեան խեղկատակութիւն։ 2 Ծաղրելի խուսափանք, փախուստի ձեւեր։ 3 Սուտ ցոյց, ձեւացում։

Pantelant, e (ն-ն), ած. Հեւացող, Թասուն։ 2 Դողդոջուն (միս՝ նորազեն կենդանւոյ).

Panteler (ն), չ. Թասել, հեւալ։

Panthée (ն), ած. Figure —, Ամենադից արձան։ [մաստուածութիւն։

Panthéisme (ն-ս), ար. Համ-

Panthéiste (ն), ար. Համաստուածեան։

Panthéon (ն-ն), ար. Ամենադից մեհեան, Պանթէօն։ 2 Սրբուհւոյն Ժընըվիէվի տաճար ի Բարիզ, Պանթէօն։ 3 Մեծանուն մարդերու նշխարաց յիշատակարան, Պանթէօն։ 4 Աստուածութիւնք (հեթանոսաց). Le — grec։ 5 Ամենադից արձան։ [վազ։

Panthère (ն), էգ. Գազան մը, յո-

Pantière (ն-դի), էգ. (Վերէ վար ձգուած) վարմ։

Pantin (ն-ն), ար. Թղթէ պատկեր՝ թելերով շարժող, լիկիդոն † 2 Ծաղրալից կերպիւ շարժտկող, լիկիդոն † 3 Մատի վրայ խաղցուած մարդ, խամաճիկ, փ. 4 Յեղյեղուկ մարդ, խամաճիկ։

Pantographe (ն), ար. Բան օրինակելու գործիք, համագրող։

Pantoiement (ն), ար. Ծանրաշնչութիւն՝ զմայ (Թռչնոց)։

Pantois, e (ն); ած. Ոգեսպառ, շնչասպառ։ 2 Շփոթած, շշկլած, ը. [գծի.

Pantomètre (ն), ար. Ամենաչափ,

Pantomime (ն), էգ. Լռիկ՝ ձեւերով միայն ներկայացում, Մնջկատակ։ 2 Մնջկատակ պար։ ‖ ար. Մնջկատակ։

Pantoufle (ն), էգ. (Տզի) հողաթափ։ ‖ En —, Ամէն հանգստութեամբ, հանգիստ։ | Mettre en —, (Մուճակի) ետի կողմը ծռել։

Paon (բան), ար. Սիրամարգ. թաուս գուշու։ 2 Թիթեռնիկ մը, սիրա-

մարգիկ†. — du jour, (այգասիրամարգ)։

Paonne (քաՆ'), էգ. Էգ սիրամարգ, սիրամարգի †։ [լրամարգ, սիրամարգիկ։

Paonneau (քաՆօ), ար. Պզտի սի-

Papa, ար. Հայրիկ ։ ‖ Grand —, Bon —, Հաւ, պապ, մեծհայր ։

Papable, ած. Պապութեան յարմար։

Papal, e, ած. Հռովմայ պապի, պապական ։

Papalin, e (Ն), ած. Պապական ։ ‖ ար. Զինուոր պապի, պապազօրք † 2 Պապադրամ † ։ [(Հռովմայ) ։

Papauté (քօ), էգ. Պապութիւն

Papavéracé, e, ած. Մեկոնանման։ ‖ էգ. յգ. Մեկոնազգիք, բս.

Papayer (քէյէ), ար. Հնդիկ սեխենի, բաքէյի † ։

Pape, ար. Հռովմայ հայրապետ, պապ ։ 2 Պապահաւ, Թռչ.

Papegai, ար. Թռչնակերպ նշան՝ նպատակ, պապկայ ։ [պարիշտ † ։

Papelard, ար. Կեղծաւոր, ստա-

Papelardie, Papelardise, էգ. Կեղծաւորութիւն, ստապաշտութիւն †։

Papeline, էգ. Տ. **Popeline** ։

Paperasse, էգ. Ոչինչ գիր՝ Թուղթ։

Paperasser, չ. Թուղթեր փնտըռտել՝ քրքրել ։ 2 Թուղթ մրոտել, ֆ.

Paperassier, ար. Թղթեր փնտըռտող՝ քրքրող։

Papesse, էգ. Կին պապ, պապուհի։

Papeterie (քէդը), էգ. Թղթածախութիւն։ 2 Թղթագործութիւն։ 3 Թղթագործարան, Թղթարան † 4 Գրի բաներու տուփ՝ պիտեւան ր [2 Թղթագործ ։

Papetier (քԹի), ար. Թղթավաճառ։

Papier, ար. Թուղթ. Dire, Confier au —, (իր գաղտուկները գրի առնուլ). Être écrit sur les — d'un autre, (մէկու պարտք ունենալ) ։ 2 Ցիշատակարան, հաստատագիր, Թուղթ. Des — d'affaires. Être dans les petits — de qn. (մէկու սիրելի լինիլ). Être bien dans les —, sur les — de qn. (մէկու քով համարում ունենալ). Rayez cela de vos —, (մտքէդ հանէ զայդ) ։ 3 Մուրհակ, փոխանագիր, տէրութեան Թուղթ են. Թուղթ ։ 4 (Սենեկի) որմաԹուղթ †. Voilà un joli —, (որ և՝ — peint, — tenture). 5 Հաշուեգիր, հ. ‖ Être sur les — de, Իր վրայօք գէշ տեղեկութիւնք տրուած լինիլ (ոստիկանապետին)։ 2 Պարտական լինիլ (մէկու)։ | — -monnaie, Թղթադրամ։ | — publics, — -nouvelles, Լրագիրք ։ | — brouillard, Ծծանթուղթ † 2 Զտոցաթուղթ † (որ և՝ — gris) ։ | — mâché, — mouillé, Տկար, անզօր, ֆ.

Papilionacé, e, ած. Թիթեռնակերպ, բս. ‖ յգ. էգ. Թիթեռնածաղիկք։

Papillaire (քիյլէռ), ած. Կոնոնային † կոնոնաւոր † անդ.

Papille (քիյլ'), էգ. Կոնաձեւ պզտի այտուց, կոնոն † անդ.

Papillon (իյլ-Ն), ար. Թիթեռնիկ ։ 2 Թեթեւամիտ ։ 3 Սնոտիք. Courir après des — ։ ‖ — noirs, Սեւ տեսիլներ ։ [**Papilionacé** ։

Papillonnacé, e (քիյլ), ած. Տ.

Papillonner (իյլ-ն), չ. Թրթըռալ, Թռչտիլ ։

Papillotage (իյլ), ար. Գանգրիչ Թղթիկք, գանգրաԹղթիկք † 2 ԳանգրաԹղթում † (մազերու)։ 3 Խաղալը (աչքի)։ 4 Շլացնող՝ չափազանց պայծառութիւն ։

Papillote (իյլ), էգ. Գանգրիչ Թղթիկ, գանգրաԹղթիկ † (մազերու) ։ 2 Թղթապատ շաքարահատ ։ ‖ En —, Թղթապատ ։ 2 Թղթագանգրած † (մազեր) ։ 3 Կիսաբաց (աչքեր) ։

Papilloter (իյլ), ն. (Մէկու) մազերը Թղթագանգրել † ‖ չ. Շարժիլ՝ խաղալ (աչքերու) ։ 2 (Չափազանց լուսով) աչք յոգնեցնել (պատկերի)։ 3 (Շողշողուն ձեւերով) միտք յոգնեցնել (ոճի) ։ 4 Գրերը կրկնակի տպուած լինիլ ։

Papion (Ն), ար. Կապիկ մը, պապիոն։

Papisme (ս), ար. Պապականութիւն ։ 2 Անդրալեռնականութիւն, պապութիւն ։ [պապական ։

Papiste, ած. և ար. Պապադաւան,

Papule, էգ. Ուռիկ † բժ. բս.

Papyracé, e, ած. Թղթի նման չոր ու բարակ, Թղթակերպ ։

Papyrus (իւս), ար. Տեսակ մը եղէգ, պրտու, պապիր։ 2 ՊրտուեԹուղթ † պապիր † 3 Պապիրեայ ձեռագիր, պապիրագիր † ։

Pâque (բա՛ք), ար. Զատիկ (քրիստոնէից)։ (որ և Pâques)։ || էգ. Զատիկ՝ պասեք (Հրէից)։ || էգ. յգ. — fleuries, Ծաղկազարդ։ | — closes, Նոր կիւրակէ, կրկնազատիկ։ | Faire ses —, Զատկի հաղորդութիւնն առնուլ։

Paquebot, ար. Նաւ, շոգենաւ։

Pâquerette (բա՛), էգ. Զատկածաղիկ. բասֆալեա չիչէյի։

Paquet, ար. Ծրար, պատատ, փաթոթ. Mettre en —, (ծրարել)։ 2 Նամակ, գիր. Fermer un —։ 3 Նամակք. Le — de France։ 4 Խիստ գէր, տակառ, տիկ, ժ. 5 Ծանրութիւն, նեղութիւն. Il a eu le — d'aller annoncer cette nouvelle։ 6 Պատասխան, բերնի չափ, ռ. Donner à qn. son —, (որ և՝ ճամբայ տալ)։ 7 Գէշ ու սուտ խօսքեր, մուր. Faire un —, des — sur qn. 8 Կապուած տողեր, տպ. || Un — de mer, Խոշոր ալիք մը։ | Faire son —, Ծրարները պատրաստել։ | Avoir son —, Ակնկալութեանը մէջ խաբուիլ։ | Donner un — à qn. Խաբել։ 2 Գէշ բան մը մէկու վրայ ձգել։ | Risquer, Hasarder le —, Դիմագրաւել՝ նետուիլ (բանի մը մէջ)։

Paquetage, ար. Ծրարում։

Paqueter, ն. Ծրար ընել, ծրարել։

Paquetier, ար. Տողեր կապող, տպ.

Pâquis (բա՛), ար. Արօտատեղ, արօտ. օթլագ։

Par, նխ. (Շոգենաւ)ով, (վարպետութեամբ, յ(անուան)է, (նշանա)ցի. ☞ Il a commencé —, (Նախ և առաջ [պարզ զինուոր մ'եղաւ]). Il a fini —, (վերջը վերջը՝ վերջապէս [բոլոր ինչքը փճացուց])։ 2 Ձեռքով, (մէկ)է մը։ 3 (Ծուլութեան) պատճառաւ՝ երեսէ։ 4 Առ (Նախանձու), (Նախանձ)էն։ 5 Յանուն, վրայ. Jurer — son souverain. Il en jure — sa foi։ 6 (Պատուհան)էն, (վար)էն, (ծով)էն (երթալ), (ձեռք)էն (բռնել), (Բարիզ)էն (անցնիլ)։ 7 Մէջ, ի. On dit — la ville que. Voyager — France. Nous étions — trente degrés de latitude. Courir — les rues, (փողոցները վազվռտել)։ 8 (Երես)ին, (երեսն) ի վար. Il lui cingla un coup de fouet — le visage։ 9 Ըստ, համեմատ. — les dernières nouvelles։ || De —, նխ. Հրամանաւ, յանուն (արքային)։ || — (an), (Տարին) մէջ, (տար)ուէ (տարի). (տարի)ն. ☞ — morceaux, — chapitres, կտոր կտոր, գլուխ գլուխ. — tête, մարդ գլուխ. — troupes, երամովին՝, գունդագունդ։

Parabolain (՛լ), ար. հ. ժ. Յանդուգն սուսերամարտ, չահատակ։ 2 հ. ժ. Ժանտահար դարմանող։

Parabole, էգ. Առակ (անառակին)։ 2 Զուգորդ, յարաձիգ † ե. [ե.

Parabolique, ած. Զուգորդական,

Paraboliquement, մ. Առակով (խօսիլ)։ 2 Զուգորդօրէն, ե. [ե.

Paraboloïde, ար. Զուգորդակերպ,

Parachèvement, ար. Աւարտում, աւարտ։ [տել։

Parachever, ն. Լմնցնել, աւար-

Parachronisme (ք-ս), ար. Դէպք մը սխալմամբ եղածէն ուշ դնելը, յետամանակութիւն։

Parachute, ար. Բարձրէն անվնաս իջնելու հովանոց, անկարգել, անկապահ †։

Paraclet, ար. Հոգին Սուրբ, մխիթարիչ։

Paracrotte, ար. Տղմարգել։

Parade, էգ. Ցոյց. — politique. Cela n'est mis là que pour —։ 2 Ցուցամոլութիւն, ցոյց. Servir de —. Faire — de, (պարծիլ)։ 3 Սուտ ցոյց, ձև. Ses larmes n'étaient qu'une —։ 4 Պարեկապանաց զօրահանդէս. Assister à la —։ 5 Ձեռնածուաց խեղկատակութիւնք (թատրոնի դրան առջև)։ 6 (Հարուածէ) խուսափանք, ար. Prompt à la —։ 7 Կանգառում (ձիու)։ 8 Ձիավարժանոց։ || De —, Առ ի զարդ, զարդի (կարասի)։ 2 Հանդիսի (ձի)։ | Faire —, Դրօշազարդել (նաւ)։

Parader, չ. Ցոյց ընել, ձևացընել։ 2 Զօրահանդէսն ընել (պարեկապանաց)։ 3 Սիգալ։ 4 (Նաւերու) երթևեկել (կռուի պատրաստուելով)։ || Faire —, Փորձեր ընել տալ՝ (ձախու ձիու)։

Paradigme, ար. Ցարացոյց, օրինակ, ք.

Paradis, ար. Արքայութիւն։ 2 Ե-

գեմական դրախտ, Եդեմ ։ 3 Դրախտ, փ. 4 Վերնատուն (Թատրոնի) ։ 5 Դրախտի խնձորենի, դրախտախնձորի † (որ և՝ Pommier de —) ։ 6 Դրախտախնձոր, (որ և՝ Pomme de —) ։ ‖ Mettre en —, Փառաւորել ։ | Être en —, Se croire en —, Ուրախութենէ Թռիլ ։ 2 Ցաւութիւն առնուլ, փ. [Թեան ։

Paradisiaque, ած. Արքայու-

Paradisier, որ. Դրախտահաւ ։

Paradoxal, e, ած. Նորօրինակ, զարմանալի, նորանշան, տարակերպ ։ 2 Նորօրինակ կարծեաց սիրող, նորակարծասէր ։ 3 Անհասկանալի՝ զարմանալի (կեանք) ։ յփ. —**aux** ։

Paradoxe, որ. Նորօրինակ՝ զարմանալի՝ նորակերպ՝ նորալուր կարծիք, տարակերպութիւն † ‖ ած. Տ. **Paradoxal**, 1 ։ [կարծութիւն, հ-.

Paradoxisme (u), որ. Ցարա-

Parafe, որ. Գծերու հիւսակ՝ անունը գրելէ ետք, պատուածք, սահհ ։

Parafer, ն. Իր անուան հիւսակը դնել, պատուածել ։

Paraffine (2f), էգ. Խունկամերձ, ս.

Parage, որ. Նաւարկելի կողմ, ծովակողմ, կողմ. Dans ces —, (այդ ջուրերու մէջ) ։ 2 Կողմ, փ. De haut —, (մեծազգի) ։

Paragoge, էգ. Վերջի վանկի վըրայ յաւելուած, վերջադրութիւն, փ.

Paragraphe, որ. Պարբերութիւն, հատուած (գրքի մէջ) ։ 2 Հատուածի նշան (§), հատուածանիշ † ։

Paraguante (կու-ն), էգ. Ընծայ, պարգև, հ.

Paraître, paru, e (ռէ), որ. Ցոյց, երևոյթ ։ ‖ չ. Երևիլ. Il — soixante ans, (վաթսուննոց մը կ'երևայ, ռ.). — chez qn. (մէկու տուն այցել) ։ 2 Տեսնուիլ, երևիլ ։ 3 Մէջտեղ՝ երևան ելնել, երևիլ ։ 4 Ներկայանալ (առեան) ։ 5 Հրատարակուիլ (գրքի) ։ 6 Ներկայացուիլ. Le Cid parut en 1636 ։ 7 Ինքզինք ցուցնել, փայլիլ, աչքի երևիլ. Il cherche à — ։ ‖ Faire —, Ցուցնել ։ 2 Հրատարակել ։ ‖ անդ. Il —, Կ'երևի. Il y —, Կ'երևայ. Il a — des hommes qui..., Մարդիկ ելան որ... ։

Paralipomènes, որ. յփ. Գիրք Մնացորդաց, Մնացորդք ։ [ռութիւն, հ-.

Paralipse, էգ. Անցում, զանցա-

Parallactique (2l), ած. Տեղաշարժական (անկիւն) ։ [նութիւն, ա.

Parallaxe (2l), էգ. Տեղաշարժա-

Parallèle (1l), ած. Զուգահեռական, զուգահեռիկ † 2 Ժամանակակից՝ յարանման † (տպագրութիւն) ։ 3 Բաղդատական ։ ‖ էգ. Զուգահեռագիծ ։ 2 Զուգահեռիկ խրամ (պաշարողաց), զուգահեռակ ։ ‖ որ. Հասարակածի զուգահեռիկ շրջանակք, զուգահեռական ։ 2 Համեմատութիւն, զուգակշիռ. Mettre en —, (բաղդատել) ։ [հեռակի ։

Parallèlement (1l), մ. Զուգա-

Parallélinervé, e (1l), ած. Զուգահեռաջիղ (տերև) ։

Parallélipipède (1l), որ. Երկայնաձև խորանարդ ։

Parallélisme (1l-u), որ. Զուգահեռականութիւն, զուգահեռութիւն † ։

Parallélogramme (1l), որ. Զուգահեռական ձև ։

Paralogisme (u), որ. Թիւր պատճառաբանութիւն ։

Paralyser, ն. Լուծել, անդամալուծել ։ 2 Փճացնել, յօդալուծել, ջլատել ։

Paralysie, էգ. Անդամալուծութիւն, լուծոտութիւն † fէoprիւմյիf ։

Paralytique, ած. և գ. Անդամալոյծ, լուծոտ † ։ [չափ, ե.

Paramètre, որ. Առընթերա-

Parangon (ն-ն), որ. Բաղդատութիւն, հ. 2 (Գեղեցկութեան) օրինակ՝ տիպար, հ. 3 Դերընտիր բան՝ մէկը, հ. 4 Խոշոր ու աղուոր քար, հ. 5 Անայլայլելի † յարընտիր † ծաղիկ, հ. 6 Փորձաքար, հ.

Parangonner, ն. Յարմարցնել տարբեր գրեր, տպ. 2 Համեմատել, հ. ‖ Se —, յ. Անայլայլելի մնալ (ծաղկի) ։

Parant, e (ն), ած. Զարդարիչ ։

Paranymphe (ակէնֆ), ած. հ. ժ. Հարսնածու ։ ‖ որ. հ. ժ. Միջնատրեանններու ներբողեան (համալսարանի մէջ) ։

Parapet, որ. Բարձրիկեկ եզր, ծնօտ (կամրջի) ։ 2 Ծնօտ՝ պատ (պատուարի) ։

Paraphe, Parapher, Տ. **Parafe, Parafer** ։

Paraphernal, e, ած. Biens —aux, Կնոջապատկան † ինչք ։

Paraphrase (ֆռա̄զ). էգ. Ընդարձակ Թարգմանութիւն՝ մեկնութիւն, յարասութիւն ։ 2 Երկայնաբանութիւն։ 3 (Գէշ) մեկնութիւն ։

Paraphraser (ֆռա̄զէ). ն. Ընդարձակօրէն Թարգմանել, լայնօրէն մեկնել, յարասել ։ 2 Մեծցնել՝ աւելցնել (խօսքը)։ [գ. Խօսք մեծցնող՝ աւելցնող ։

Paraphraseur, euse (ֆռա̄).

Paraphraste (ս). ար. Ընդարձակ մեկնող կամ Թարգմանող, յարասող ։

Parapluie, ար. Անձրեւոց. եաղմուր չէմսիյէսի ։

Parasange (զ-ն), էգ. 5250 մէԹր. հրասախ (հին Պարսից մէջ) ։ [Թիւն։

Parasélène (ս), էգ. Շրջալուսնու-

Parasite(զ), ար. Հացկատակ. տալգաւուզ ։ ‖ ած. Ուրիշ կենդանիի վրայ ունող, մակաբոյծ (միջատ)։ 2 Մակաբոյ. (տունկ), (որ և էգ.)։ 3 Վնասակար (տունկ՝ արտի մէջ)։ 4 Աւելորդ՝ Թարմատար (բառեր) ։

Parasitique (զ), ած. Հացկատակի ։ 2 Մակաբուծական (հիւանդութիւնք)։ ‖ էգ. Հացկատակութիւն ։

Parasitisme (զ.ս). ար. Հացկատակութիւն։ 2 Մակաբուծութիւն (տնկոց)։

Parasol, ար. Հովանոց, արեւոց † չէմսիյէ։ ‖ En —, Հովանոցաձեւ ։

Paratitles, ար. յգ. Համառօտ մեկնութիւն (իրաւագիտական գրոց) ։

Paratonnerre (ln). ար. Շանթապահ (տանիքի վրայ), շանԹարգել ։

Parâtre (ռա̄). ար. Յօրայ, հօրու. էօյէ պապա ։

Paravent (ն). ար. Հովէ պատըսպարող կազմած, հողմարգել։ [տարակոյս։

Parbleu, ձկ. Է՜հ, բաբէ՜ ։ 2 Ան-

Parc (բառզ). ար. Զորս կողմը մեծ պարտէզ (ճեմելու), բուլ Գ † 2 Փակարան երէներու, որսարան։ 3 (Փոստապատ) արօտ (եզերու)։ 4 Յանկապատ՝ ամառը խաշինք պահելու, մակաղատեղ ։ 5 (Ցանցապատ) ձկնորսարան, (որ և՝ — de mer)։ 6 Ամբարանոց (զօրաց). — d'artillerie, (հրետանոց †)։ 7 Թանակի աայլեար † ‖ — aux huîtres. Ոստրէի աւազան ոստրէոց † ։

Parcage, ար. Մակաղում (խաշինքներու ։ [կտոր, մաս մաս ։

Parcellaire (սէլլէռ). ած. Կտոր

Parcelle, էգ. Փոքրիկ մաս, կտորիկ։ 2 Զանակ (ոսկիի)։ 3 Մաս մաս գետին (պաշտօնական տոմարի մէջ) ։

Parce que, շ. Վասնզի, զի, ինչու որ, քանզի ։

Parchemin (ն). ար. Կաշի՜ վրան բան գրելու, մագաղաԹ։ 2 Մուրհակ, Թըղ-Թեր. Allonger, Étendre le —, (դատն երկարել ու երկարել)։ ‖ De —, Դեղին ու չորցած (դէմք)։ ‖ յգ. Ազնուականութեան Թղթեր, տոհմուրհակք ։

Parcheminé, e, ած. Մագաղաթակերպ, —նման ։

Parcheminerie,էգ. Մագաղաթի գործ։ 2 Մագաղաթագործութիւն։ 3 Մագաղաթարան ։ [Թածախ, —գործ ։

Parcheminier, ար. Մագաղա-

Parcimonie, էգ. Չափազանց խնայութիւնք ընելը, կցրութիւն † ։

Parcimonieusement, մ. Կըցրութեամբ ։

Parcimonieux, euse, ած. Չափազանց խնայող, կցիր † ։

Parcourir, -ru, e, ն. Հոս հոն երթալ, դառնալ (բոլոր քաղաքը)։ 2 Ճամբայ ընել, քալել, պտըտիլ, կտրել անցնիլ, հոսիլ (գետի)։ 3 Աչքէ անցունել, (որ և՝ — des yeux)։ ‖ Se —, չ. Աչքէ անցուիլ ։ [Արածելու՝ արօտի իրաւունք։

Parcours, ար. (Ըրած) ճամբայ։ 2

Pardessus, ար. Վերանոց † ։

Pardi, Pardieu, ձկ. Աստը տարակոյս կայ, անշուշտ ։

Pardon (ն). ար. Թողութիւն, ներում. Le — des injures. (անյիշաչարութիւն)։ 2 Ուխտաւորութիւն, ուխտատեղի. Le — de Ploërmel. 3 Տ. **Angélus** ։ ‖ յգ. Ներողութիւնք (Հռ. եկեղեցւոյ). Croire gagner les —, (աղէկ բան մ'ըրած կարծել) ։

Pardonnable, ած. Ներելի ։

Pardonner, ն. Թողութիւն տալ, ներողամիտ լինիլ, ներել ։ ‖ չ. Ներել ։ 2 Խնայել. La mort ne — à personne. Cette maladie ne pardonne à personne. (այս ախտէ ազատում չլինիր) ։

‖ Se —, չ. Ներուիլ ։ 2 Իր անձի կամ քիրարու ներել ։

Paréage, Pariage, ար. Համիրաւունք † (մէկ հողի վրայ), տե.

Paréatis (դիս), ար. հ. ժ. Ուրիշ տեղէ ելած վճիռ մը գործադրելու հրամանագիր, գործադրագիր † 2 հ. ժ. Գործադրութեան խնդրագիր ։

Pareil, eille, ած. Հաւասար, նման, (որ և գ.)․ — en âge, (հասակակից)․ Toutes choses —, (ամէն ինչ հաւասար լինելով) ։ 2 Սոյնզունակ, սոյնպիսի, այսպիսի (գրքեր)․ On n'a rien vu de — ։ ‖ Sans —, À nul autre —, Անզուգական, աննման ։ ‖ էգ. La —, Փոխադարձը, փոխարէնը, նոյնը․ Rendre la —, (փոխարէնն ընել) ։ ‖ À la —, մ. Նոյն կերպով ։ 2 Ե՛ս ալ նոյնը պիտի ընեմ ։

Pareillement, մ. Նոյն կերպով, նոյնպէս ։ 2 Նմանապէս, ևս ։

Parélie, ար. Տ. **Parhélie**. [բու.

Parelle, էգ. Աւելուկ, տկ. աճխուն օ-

Parement, ար. Զարդ, զարդարանք ։ 2 (ժամի) սեղանի զգնոց ։ 3 Պաստառեայ զարդ (Թեզնիքի՝ համազգեստի վրայ) ։ 4 Զգեստի Թեւնոցի դարձած եզր, հանգրէճ ։ 5 Տրցակի խոշոր փայտերը ։ 6 (Պատի քարերու) դուրսի մասը, երես ։ 7 (Ցատակուած ճամբու) եզրավէմք † 8 Տեսնուելիք կողմ (պրշակի) ։

Parenchymateux, euse, ած. Ոստայնային, անդ. ‖ ար. յգ. Ոստայնաւորք ։

Parenchyme (Ն), ար. Ոստայն, անդ. բո.

Parénèse, էգ. Յորդորանք, խրատ ։

Parent, e (Ն), գ. Ազգական ։ 2 Խնամի ։ ‖ յգ. Ծնողք ։ 2 Հարք, նախահարք, նախնիք ☞ (նախա)ծնողք․ Nés de — illustres ։ [Թիւն ։

Parentage (Ն), ար. Ազգականու-

Parenté (Ն), էգ. Տոհմակցութիւն, ազգականութիւն ։ 2 Ազգականութեան աստիճան ։ 3 Ընդհանուր ազգականք ։

Parentèle (Ն), Ազգականք, բ. 2 Ազգականութիւն ։

Parenthèse (Ն), էգ. Միջանկեալ խօսք ։ 2 Աւոր նշանը ( ), փակագիծ ։ ‖ Par —, մ. Այս առԹով, անցողակի, անցողաբար ։

Parer, ն. Պճնել, զարդարել, (որ և գ.) ։ 2 Շտկտել, յարդարել (ծառուղիք) ։ 3 (Բոյսի մը) ոստերը՝ արմատները մաքրել․ — le pied d'un cheval, (ձիու սմբակը կտրել) ։ 4 Գէշ մասերը հանել, մաքրել, խոհ. 5 (Մսի) ճարպերը հանել ։ 6 Կարգադրել (խարիսխը ևն. նա.) ։ 7 Զգուշանալ (նաւաքարիքէ, նա.) ։ 8 Անցնիլ (հրուանդանէ մը, նա.) ։ 9 Զգուշանալ, խոյս տալ, առջեւն առնուլ․ — le coup․ — un coup, une botte․ — la balle․ — un inconvénient, un fâcheux mariage․ 10 Հեռացնել, խոտորել․ Cent coups étaient portés et — à l'instant. (որ և անդ.) ։ 11 Պաշտպանել, պատսպարել․ — de․ — contre ։ ‖ — du corps. Մարմինը մէկ կողմ քաշել հարուածէ, ար. ‖ — de la pointe, Հարուածն հեռացնել, ար. ‖ չ. Կանգ առնուլ (ձիու) ։ 2 Ինքզինք պաշտպանել, առջեւն առնուլ․ — à ։ ‖ Se —, չ. Շտկուիլ, հագուիլ շքուիլ, զարդարուիլ ։ 2 Զարդարուած լինիլ ։ 3 Առնուլ, ցուցնել, զարդարուիլ․ Se — des vertus qu'on n'a pas ։ 4 Զգուշանալ, պատսպարուիլ․ Se — de ։ ‖ Se — de qn. Մէկու անունով պարծիլ ։

Parère, ար. Վաճառականաց կարծիք (գործերու վրայ) ։

Paresse, էգ. Ծուլութիւն ։ 2 Դանդաղութիւն, հեղգութիւն ։ 3 Դանդաղութիւն․ Du jour trop long accuser la [լնել, ծուլնալ, հ.

Paresser (ս), չ. Ծուլութեան զար-

Paresseusement (ս-զ), մ. Ծուլաբար, ծուլօրէն ։

Paresseux, euse, ած. Ծոյլ (որ և գ.) ։ 2 Դանդաղ, դանդաղկոտ ։ ‖ ար. Յամրերէ † ան. [աւարտիչ (գործաւոր) ։

Pareur, ար. Վերջին ձեռքը տուող,

Parfaire, -fait, e (ֆէռ), ն. Գլուխ հանել, լմնցնել, կատարել, աւարտել ։ 2 Լրացնել (վճարում) ։

Parfait, e (ֆէ), ած. Կատարեալ ։ 2 Անթերի ։ 3 Այլափոխութիւնները լրացուցած, կատարուն † (միջատ) ։ 4 Լրացուցած (վճարում) ։ ‖ ար. Կատարելութիւն ։ ‖ ար. յգ. Կատարեալ մարդիկ ։

Parfaitement, մ. Քաջ, կատա-

բելապէս ☞ ամենա(յարմար)։ 2 Գլխովին (ծայրերի)։ 3 Այս, կատարելապէս։

Parfilage, ար. Թել թել քակելը, Թելերն հանելը (դիպակի), Թելաքաղ։ 2 Հանուած թելեր։

Parfiler, ն. Թել թել քակել, Թելերն հանել։ 2 Բաղել, ք.

Parfois (փառւա̄), մ. Մերթ, երբեմն։

Parfondre (Ն), ն. Հալապար կերպիւ հալեցնել, յարահալել †։ [ցնել։

Parfournir, ն. Անթերի տալ, լրա-

Parfum (քօն), ար. Անոյշ հոտ, անուշահոտութիւն, բուրմունք, բոյր։ 2 Հաճոյք՝ բերկրութիւն՝ խունկ (լաւած գովեստներու)։ 3 Հոտեր, խունկ, բուրանիւթ, հոտեղէն։ 4 Մաքրիչ հոտ, ծխելիք. թիւթիւ։

Parfumer, ն. Խնկել, հոտաւէտել (զգեստ)։ 2 Անոյշ հոտ սփռել, անուշահոտ ընել (օդ)։ 3 Ծուխ տալ, ծխել (նամակներ). թիւթիւլէմէք։ || Se —, յ. Հոտեր դնել՝ քսուիլ, բուրուիլ †։

Parfumerie, էգ. Հոտեղէնք։ 2 Հոտեղինաց խանութ, բուրատուն † 3 Հոտեղէններու արուեստ, խնկեփեցութիւն, հոտարարութիւն †։

Parfumeur, euse, գ. Խնկեփեց, բուրագործ † հոտարար †։

Pargué, Parguenne, Գէ. Տ. **Pardieu**։

Parhélie (ռէ), էգ. Շրջարեւութիւն։

Pari, ար. Գրաւադրութիւն, գրաւ. պէս. Tenir le —, (գրաւն ընդունիլ)։ 2 Գրաւի գումարը, գրաւական։

Paria, ար. Հնդկաց յետին դասակարգէ մարդ, բարիա։ 2 Ընկերութենէ տարամերժ մարդ, մերժիկ, բարիա։

Pariade, էգ. Զուգուած կաքաւներ։ 2 Կաքաւախառնք †։

Parier, ն. Գրաւ դնել՝ բռնել. Je — ma tête, (գլուխս կը դնեմ որ). Il y a beaucoup, gros, tout à —, (բոլորովին հաւանական է որ)։ 2 Հաստատել։

Pariétaire (Է̄ռ), էգ. Ապակեխոտ, կռուինչ. եափրըզաճ։

Pariétal, e, ած. Կողմնական (ոսկրզանկի), (որ և գ. Les —aux)։ 2 Որմային (տունկք)։ [ւաղիր։

Parieur, ար. Գրաւ բռնող, գրա-

Parisienne, էգ. Բարիզուհի։ 2 Հինգ բունդ գիր, բարիզեան, տպ.

Parisis (զիս), ած. ան. Բարիզեան (դենար), բարիզիկ †։

Parisyllabique (2Լ), ած. Հաւասարավանկ, զուգավանկ։

Parité, էգ. Զուգութիւն, հանգիտութիւն, զուգականութիւն. Mettre en —, (հաւասար դնել)։ 2 Նմանութիւն. Prouver par une —։

Parjure, ած. և գ. Սաերդում։ 2 Ուխտանենգ, երդմնազանց։ || ար. Սուտ երդում, ստերդմնութիւն։ 2 Երդմնազանցութիւն։

Parjurer (se), յ. Սուտ երդնուլ, երդմնահարել։ 2 Երդումը ուտել, երդմնազանց լինիլ։ [բանութիւն։

Parlage, ար. Շատախօսութիւն, փճա-

Parlant, e (Ն), ած. Խօսուն։ 2 Կենդանի (պատկեր), խօսուն (աչք)։

Parlement (Ն), ար. Խորհրդարան։ 2 Աւագաժողով, հ. ֆ. 3 Բարձրագոյն ատեան արդարութեան, դարպաս † (հ. ֆ. 1789 է յառաջ)։

Parlementaire (Ն-Է̄ռ), ած. Խորհրդարանական։ 2 Խորհրդարանի սովորութիւն յարմար, խորհրդարանական. Ce procédé n'est pas —։ 3 Քաղաքավար, վայելուչ. Ce langage n'est pas —։ 4 Արքայութեան բարձրագոյն ատենի, դարպասական † հ. ֆ. 5 Բանակցութեան (դրօշակ)։ || ար. Բանակցող, բանագնաց։ [Խորհրդարանականութիւն։

Parlementarisme (ս), ար.

Parlementer (Ն), չ. Բանակցիլ (բերդը յանձնելու համար)։ 2 Իրաւախոհութեան մտնել։

Parler, ար. Խօսիլը, խօսք ☞ (ազատ)խօսութիւն։ 2 Խօսուածք։ || չ. Բերնէն խօսք հանել, խօսիլ ☞ (ան)բարբառ, (քաղցրա)խօս, (հեգնա)բանել. Pour ainsi —, (այսպէս ըսենք, սանկ ըսենք). Cela — de soi, (բանն ինքնին կը խօսի, ինքնայայտ է). Il faut que qn ait —, (մէկը բան խօսած պիտի լինի)։ 2 Խօսիլ, խօսակցիլ, ճառել։ 3 Պաշտպանել, խօսիլ (փաստաբանի)։ 4 Յանձնարարել, խօսիլ։ 5 Զայն հանել՝ խօսիլ (նուագարանի)։ 6 Հայցել (որսաշան)։ || —

au cœur, Սիրտ յուզել՝ շարժել ։ | — des grosses dents, Սաստել, սպառնալեօք խօսիլ ։ | Faire —, Լեզուն բանալ, խօսեցնել ։ 2 (Մէկու) բերանը բանալ, ֆ. 3 Իբր (մէկէ) ըսուած պատմել, (մէկու) բերան խօսքեր դնել ։ 4 Տարաձայնութեան առիթ տալ, ամենուն բերանը բանալ ։ | Quand on — du loup on en voit la queue, Անձ ան ալ եկաւ ։ || Ն. Ըսել, խօսիլ ։ 2 Խօսելու պէս արտաբերել ։ 3 Ճառել, խօսիլ (գործերու վրայ). — affaires ։ || — chrétien, Մեկին՝ յայտնի կերպով խօսիլ ։ | — gascon, Կասքոնի հնչումով խօսիլ ։ | — raison, Բանաւոր խօսիլ ։ 2 Բարեհամբոյր դառնալ ։ || Se —, Չ. Խօսուիլ ։ 2 Խօսակցիլ ։ 3 Ինքնիրեն խօսիլ ։

Parlerie, էգ. Շատախօսութիւն ։

Parleur, euse, գ. Խօսող ☞ (ճղա)բան, (որ և ած.) ։ 2 Շատախօս ։ || ար. Ատենախօս ։ || Faire le grand —, Ճոռոմաբանել ։

Parloir, ար. Խօսարան (վանքի) ։ 2 հ. ժ. Ատեան. Les — du roi ։ [խնձոր ։

Parmentière (ն), էգ. Գետնա-

Parmesan (գաւ), ար. Փարմաւ պանիր † քարմէզեան ։

Parmi, նխ. Մէջ ։ | De —, նխ. Մէջէն ։ || մ. Մէջը, մէջերնին ։

Parnasse, ար. Պառնասոս (լեռ), Պառնաս ։ 2 Բանաստեղծութիւն, բանաստեղծք, Պառնաս ։

Parodie, էգ. Խեղկատակ նմանութիւն գրուածի մը, ծեքենայ † 2 Խեղկատակ նկարագիր, ծաղրալից այլակերպութիւն, խեղկատակում, ֆ.

Parodier, ն. Խեղկատակութեան դարձնել, ծաղրօրէն նմանցնել, խեղկատակել, ծեքենայել † 2 Նմանցնել (մէկու լեզու՝ շարժմունք) ։ [քենայիչ † ։

Parodiste, ար. Խեղկատակիչ, ծե-

Paroi, էգ. Ներքնակողմ (խողովակի) ։ 2 Ներքնակիրանք † ներքնապատ † (կուրծքի) ։ 3 (Խուցի) միջնորմ. սրա ցիվարք ։ 4 Պատ, հ. Une — de rochers, (ժայռորմեր †) ։

Paroisse, էգ. Ժողովրդապետութիւն. ծառօթիա ։ 2 Ժողովրդապետական ժամ ։ 3 Ժողովրդապետութեան մը բնակիչք, ծխականք, ժողովուրդ ։ || De deux —, Անզոյգ (քանիր) ։ 2 Երկու կողման, ֆ.

Paroissial, e, ած. Ժողովրդապետական ։ յգ. —**aux** ։

Paroissien, ienne (ն), գ. Ժողովրդապետութեան մը ծուխ, ծխական ։ 2 Անհատ մը, մէկը ։ || ար. Աղօթագիրք ։

Parole, էգ. Խօսք ☞ (հեգնա)բանութիւն, բանա(կռուութիւն) ։ 2 Բառ ։ 3 Խօսելու իրաւունք՝ հրաման խօսք. Ôter, Retirer la —. Avoir la —, (որ և՝ ինք միայն խօսիլ) ։ 4 Խօսիլը, խօսողութիւն. Les organes de la —. L'art de la —, (ճարտարախօսութիւն). Il a le don de la —, Il manie bien la —, (լաւ խօսող է, լեզուանի է) ։ 5 Ոլորում ձայնի, խօսուածք. Il a la — rude, agréable. Cette — douce, simple, insinuante. 6 Բանականութիւն, խօսք. Il est en — pour vous. 7 (Երկուստեք) առաջարկք, ձայն. — de paix. Porteur de —, (բանբեր, պատգամաւոր) ։ 8 Խոստում, խօսք. Sur sa —. Donner, Reprendre sa —. Avoir de la —, Être de —, (խոստմնապահ ըլլալ) ։ || յգ. (Ծանր)խօսք. Il y a eu qqs. — entre nous. Se prendre de —, (խօսքի գալ) ։ 2 Երգի մը բառեր, խօսք ։ || — d'honneur, Ma —, Պատուոյս վրայ ։ | Sur —, Ուրիշներու խօսքով՝ հաւատալով ։ | Sur sa —, Իր խօսքին՝ իր հաստատութեան վրայ ։ 2 Իր խօսքը՝ խոստումը սալէ եսը ։ | Prendre la —, Խօսելու սկսիլ, բերանը բանալ ։ | Avoir la — haute, Etre haut en —, Ճոխաբար՝ գոռոզաբար խօսիլ ։

Paroli, ար. Կրկնապատիկը, կրկինը, ֆր. || Donner, Faire, Rendre le — à qn. Մէկու ըսածը կամ ըրածը մեծցնել՝ աւելցնել ։ [նութիւն, հա-

Paronomase, էգ. Յարանու-

Paronomasie, էգ. Զանազան լեզուաց բառերու նմանութիւն, յարաբանութիւն † ։

Paronyme, ար. Յարանուն. Bailler et bâiller sont des — ։

Parotide, էգ. Ականջի քով գեղձ, յարականջ † 2 Յարականջի այտուց, յարականջի † ։

Poroxysme (*քսիս*), ար. *Բորբոքում, զայրագնութիւն* ։

Parpaillot, ար. *Կալվինական, դարձած.* ը. 2 *Անհաւատ, ծոյթ* † ։

Parpaing (*էն*), ար. *Պատի հաստութեանը քար, երկկողմեայ որմաքար* ։ 2 *Միջնորմատակի* † *քար* ։

Parque, էգ. *Կենաց թելը մանող ու խզող դիցուհի. Պարկայ.* 2 *Օրհաս. մահ* ։

Parquer, Ն. *Փակել (մարդիկ)* ։ 2 *Արգելոցել* † *(եզեր)* ։ 3 *Մակաղել (ոչխարներ)* ։ || չ. *Մակաղիլ (ոչխարաց)* ։ 2 *Դրուիլ, փակուիլ* ։

Parquet, ար. *Դատաւորաց կայան (ատեանի մէջ)* ։ 2 *Կայան (տէրութեան ատենակալաց).* Le — du procureur. 3 *(Ատեանի մէջ) տէրութեան ատենակալք.* C'est au — à ordonner là-dessus ։ 4 *Բարապանաց կայան (դատի ատեն)* ։ 5 *Փոխանակութեան գործակալաց կայան*։ 6 *Տախտակայատակ* † *(սենեկի)*։

Parquetage, ար. *(Սենեակի) տախտակայատակք* † ։

Parqueter, Ն. *Տախտակայատակ* † *հաստատել, տախտակայատակել* † *(սենեակ)*։

Parqueterie (*քէ*), էգ. *Տախտակայատակում* † *(սենեկի)* ։ [*կող*։

Parqueteur, ար. *Տախտակայատա-*

Parrain (ɪr-ɛ̃), ար. *Կնքահայր* ։ 2 *Զանգակի անուն դնող. կնքահայր*։ 3 *Նոր ակադեմական մը ներկայացնող կաճառորդ. կնքահայր*։ 4 հ. ժ. *Վկայ (ասպետի մը՝ մենամարտի մէջ)* ։

Parrainage (ɪr), ար. *Կնքահայրութիւն* ։ 2 *Կնքամայրութիւն* ։

Parricide (ɪr), ած. և գ. *Հայրասպան, մայրասպան, ծնողասպան* ։ 2 *Հաւասպան, մամասպան* ։ 3 *Արքայասպան, տիրասպան* ։ 4 *Հայրենամատ* ։ || ար. *Հայրասպանութիւն, մայրասպանութիւն, ևն. ըստ վերնոյն* ։

Parse, ած. և գ. *Զրադաշտական* ։ || ար. *Զրադաշտեանց լեզու, պարսերէն* ։

Parsemer, Ն. *Հոս հոն նետել, ցանել, սփռել* ☞ *(ծաղկա)սփիւռ. (մարգարտա)զարդ. (—)յեռ* ։ 2 *Սփռուած՝ ցանուած լինիլ* ։

Parsi, e, ած. *Զրադաշտեան. (որ և ար.)*։ 2 *Հին պարսկերէն, ֆարսի.*

Part, ար. *Որդի, ծնունդ.* էք. Exposition de —, *(երախայ մը փողոց ձգելը)* ։ 2 *Ծննդում (անասնոց)* ։

Part, էգ. *Մասն, բաժին.* Faire trois —. Une bonne —, *(մեծ մաս)*։ 2 *Մասնակցութիւն, կցորդութիւն, գործակցութիւն.* Avoir — à une œuvre. 3 *Տեղեկութիւն, ազդարարութիւն.* Faire — de ses espérances. Faire —, Billet de faire —, *(ազդարար տոմսակ [ամուսնութեան ևն.])*։ 4 *Անձ, կողմ.* J'ai su cela d'autre —. De bonne —, *(լաւ տեղէ)* ։ 5 *Կողմ, տեղ.* Nulle —. De toutes —. Aller qq. — ։ 6 *Միտք.* Prendre en bonne, en mauvaise — ։ || Pour ma —, *իմ մասիս, իսկ ես* ։ | — active, *Գործակցութիւն* ։ | — du lion, *Ամենախոշոր բաժին*։ | Être de —, *Մաս ունենալ*։ | Mettre de —, *Շահերու մասնակից ընել*։ | Prendre — à, *Մասնակից՝ հաղորդ լինիլ, մաս ունենալ* ☞ *(ցաւա)կցիլ* ։ 2 *Խառնուիլ, մտնել (խօսքի) մէջ*։ | Faire — de qch. à qn. *Բաժին հանել* ։ 2 *Տեղեկացնել* ։ | Faire la — de, *Հաշիւ դնել, հաշիւի առնուլ*։ | Faire la — du feu, *Հրդեհի պատճառաւ շէնքեր փլել*։ 2 *Մաս մը զոհել՝ մնացածը ապահովելու համար* ։ || De — et d'autre, մ. *Հոս հոն* ։ 2 *Ասկէ անկէ, ամէն կողմէ* ։ 3 *Երկու կողմէ, իրարմէ* ։ 4 *Երկու կողմէ ալ, երկու տեսակէտով ալ*։ | De — en —, մ. *Մէկ կողմէ միւսը՝ թափ (անցնիլ)* ։ | À —, մ. *Առանձին՝ մեկուսի՝ զատ (ճաշել).* Faire bande à —, *(միաբանութենէ բաժնուիլ)* ։ 2 *Մէկ կողմ (առնուլ՝ ձգել)*։ 3 *Մասնաւոր՝ զատ (նպատակ)*։ 4 *Զատ՝ բացառիկ (մարդ)*։ 5 *Մէկ կողմ դնելով, առանց, մէկ կողմ. (կատակը) մէկդի.* || À —, նխ. *Ի բաց հանելով, բաց ի (իր աշխոյժէն)*։ | À — moi, *Մինակ, առանձին*։ 2 *Լռելեայն, ինքնիրեն*։

Partage, ար. *Բաժանում (ստացքի).* Faire le — de, *(բաժնել, բաժնուիլ)* ։ 2 *Մաս, բաժին (ժառանգութեան).* Cela m'est échu en —, *(ինծ բաժին ինկաւ)*։ 3 *Ժառանգի բաժանման թուղթ.* Produire son —. 4 *Մասնակցութիւն, բաժնեկցութիւն* †. Entrer en — de, *(մասնակցութեան մտնել)*։ 5 *Բաժին,* գ. 6 *(Կարի-*

ձևաց) բաժանում, անհամախոհութիւն † տարամտութիւն † 7 Հաւասար բաժանում, կիսում (կարծեաց՝ քուէից)։ ‖ Sans —, Ամբողջ, բոլորովին, միմիայն ։ | Avoir en —. Վիճակած լինիլ ։

Partagé, e, ած. Փոխադարձ (սէր)։ 2 Կիսուած (կարծիքներ) ։ 3 (Լաւ) վիճակեալ.

Partageable, ած. Բաժանելի ։

Partageant (ն). գր. Բաժանակից։

Partager, ն. Բաժնել ։ 2 Երկուքի բաժնել, կտրել. Ce fleuve — la province ։ 3 Բաժանում պատճառել, երկուքի բաժնել. Cette question a — la chambre ։ 4 Հաղորդ՝ մասնակից լինիլ ☞ համ(աթոռ), (իշխանա)կից. (գահա)կցիլ, (գուտ)կցիլ. — la faveur du souverain. Je — ses sentiments. (իր կարծիքէն եմ, համակարծիք եմ) ։ 5 Մաս՝ բաժին հանել. Son père l'a — en aîné. La nature l'a bien —, (բնութիւնը լաւ ձիրքեր շնորհած է անոր). Il est bien — du sort, (լաւ բաղդի վիճակած է, բաղդաւոր է) ։ ‖ չ. Մաս ունենալ. — en frères, (հաւասար բաժնուիլ)։ | Se —, յ. Բաժնուիլ ։ 2 Իր սէրը՝ հոգը՝ ժամանակը բաժնել, ինքզինք բաժնել։ 3 Մէջերնին բաժնել։ 4 Տարբեր լինիլ (կարծիքներու) ։

Partageur, գր. Բաժնող։ 2 Կարգ մ'ընկերավարք, բաժանական † (որ. և՝ **Partageux**) ։

Partance (ն), իգ. Մեկնում, երթ (նաւու). En —, (մեկնելու վրայ) ։

Partant (ն), գր. Մեկնող։ ‖ չ. Ուստի, հետեւաբար ։

Partenaire (նէռ), գ. Խաղակից, խաղընկեր † 2 Պարակից, պարընկեր †։

Parterre (էռ), գր. Ծաղկոց (պարտիզի). — d'eau, (ջուրերու ածուակերպ բաժանում)։ 2 Գետնավայր † գետնայարկ † (Թատրոնի). Aller au —. Prendre un billet de —. (որ և՝ իյնալ) ։ 3 Գետնայարկի հանդիսորդք, գետնավայր †. Les sifflets du — ։ 4 Ժողովուրդ. L'affaire réjouit fort le —։

Parthénon (ն), գր. Աթենասի մեհեան Աթէնքի մէջ, Պարթենոն ։

Parthique, ած. Պարթեւական ։

Parti, e, ած. Գացած, մեկնած։ 2 Բաժնուած ։

Parti, գր. Կողմ, դրօշ, կողմնակցութիւն, կուսակցութիւն. Homme de —. Esprit de —. Avoir un —. — du mouvement ։ 2 Կողմ. ‡. Être, Se ranger du — de qn. Il est toujours du — des opprimés։ 3 Որոշում. Demi- —. Prendre un —. (որոշում մը տալ, ճամբայ մը բռնել) ։ 4 Հնարք, ճամբայ. Se décider pour le — le plus prompt. Prendre le — le plus sûr, (ամենէ ապահով ճամբան բռնել)։ 5 Միջին ճամբայ՝ միճակ. Il y a un — à trouver entre։ 6 Կեանք, պաշտօն, արուեստ. Le — de la robe. Le — des armes։ 7 Օգուտ, շահ. Tirer un bon — ։ 8 Կարգուելու անձ, փեսայ, աղջիկ. — avantageux. Refuser un grand —։ 9 Առաջարկ, դիրք. Accepter le —. C'est un bon — pour lui. C'est lui faire un bon —։ 10 Լրտես՝ դիտող գործագունդ. Mener, Conduire un —. Un — de cinq cents chevaux. Les — vinrent jusqu'aux portes de Paris։ 11 հ. ժ. Միահողոյն սակարկ (տուրք ժողվելու՝ բան հայթայթելու). Le — des vivres. Mettre les tailles en —. S'enrichir dans les — ։ 12 Հաւանականութիւն, ‡. ‖ — pris, Կանխամտութիւն † կանխորոշութիւն։ | Par — pris, Կուրզկուրայն։ | C'est un — pris, Որոշուած բան է։ | Prendre —, Կողմ՝ դրօշ մ'ընտրել ։ 2 Կարգուիլ ։ | Prendre — pour qn. contre qn. Կողմ ելնել, դէմ ելնել։ | Prendre — pour, le — de. Se mettre du — de, (Մէկու) կողմ քաշել՝ բռնել, պաշտպանել ։ | Prendre son —, (Հաստատ) միտքը դնել ։ 2 Համակերպիլ, անձը առնուլ, ‡. | Faire un mauvais, un méchant — à, Գէշ խաղ մը խաղալ, ‡.

Partial, e (սի), ած. Կողմ քաշող, ակնառու, կողմնասէր, կողմնապահ ։ յգ. **—aux** ։ [Թեամբ. կողմնապահութեամբ։

Partialement (սի), մ. Ակնառու.

Partialité (սի), իգ. Ակնառութիւն, կողմնասիրութիւն, կողմնապահութիւն։ 2 Պառակտում ։

Partible, ած. Ինքնաբաժան, բն.

Participant, e (՚), ած. Հաղորդ, մասնակից ։

Participation, իգ. Կցորդութիւն, մասնակցում, —ցութիւն։ 2 Մասնակցութիւն, մաս (գործի մը մէջ) ։

Participe, ար. Ընդունելութիւն, դերբայ, +.

Participer, չ. Կցորդ լինիլ, մասնակցիլ ☞ (ան)հաղորդ. — à ։ 2 Մասնակից լինիլ, ☞ (սգա)կից՝ (խնդա)կից լինիլ. — à։ 3 Մաս ունենալ, մօտենալ. Cela — de la nature du feu. Le mulet — de l'âne et du cheval։

Particulariser, ն. Մասնաւորել ։ 2 Պարագայիւք՝ մանրամասն պատմել, մանրամասնել † ։

Particularité, իգ. Առանձին հանգամանք, մասնաւոր պարագայ, հանգամանք։ 2 Մասնաւորութիւն ։

Particule, իգ. Պզտի մաս, մասնիկ ։ 2 Մասնիկ, +.

Particulier, ière, ած. Առանձին, մասնաւոր, յատուկ ։ 2 Առանձնական, մասնաւոր (շահ)։ 3 Առանձին (ունկընդրութիւն), մասնաւոր (հաստատութիւն) ։ 4 Մանրամասն. Les circonstances les plus —. Il me fit le détail — de, (պարագայիւք պատմեց ինձ)։ 5 Զատ՝ առանձին (խուց՝ սենյան)։ 6 Գաղտուկ՝ մասնաւոր (բան՝ երկու անձանց մէջ)։ 7 Նորանշան, անսովոր, մասնաւոր. Avoir un talent —. Cela est —, (զարմանալի է այդ) ։ 8 Առանձնակեաց՝ անհաղորդական (մարդ)։ 9 Առանձին (կարծիքներ)։ ‖ ար. Մասնաւորը ։ 2 Առանձին հանգամանք, մասնաւոր պարագայ ։ 3 Մտերիմներու ընկերութիւն, ներքին կենակցութիւն. Le roi les admettait dans son — ։ ‖ Un —, Սովական մը, մասնաւոր մը ։ 2 Մարդուն մէկը, ըւ. | Le —, Մասնաւորը։ 2 Առանձին խօսակցութիւն։ | Etre en son —, Սենեակը քաշուած լինիլ։ | Se mettre, Vivre en son —, Հացը տունը ուտել։ ‖ En —, մ. Մասնաւորապէս։ 2 Մեկուսի, զատ, առանձին ։ | En mon —, Pour mon —, Ինձի գալով, իսկ ես ։

Particulièrement, մ. Մասնաւորապէս, յատկապէս ։ 2 Առանձին՝ յատուկ կերպով (պատուել) ։ 3 Մտերմութեան մէջ՝ մտերիմ կերպիւ (ճանչնալ) ։ 4 Մի ըստ միոջէ՝ պարագայիւք (պատմել) ։

Partie, իգ. Մաս։ 2 Բաժին։ 3 Մաս՝ կողմ (գետի) ։ 4 Մասն (բանի, +.) ։ 5 Չափ (ապրանքի). Une — considérable de café, (մեծաքանակ խահուէ) ։ 6 Նուագամաս † եր. ☞ (երկ)մասնեայ։ 7 (Խաղի) սակ. բարթի. La — est inégale. (անհաւասարութիւն կայ). C'est une — perdue. (կորսուած գործ մ'է). Il fait bien ses —, (իր գործը՝ օգուտը գիտէ)։ 8 Խորհուրդ (գործի). La — ainsi faite, il vient avec ses gens. Nous avons fait la — d'aller voir un tel, voulez-vous en être? Remettre la —, (բան մ'ուրիշ ատենի Թողուլ) ։ 9 Զբօսանքի խորհուրդ. Faire la — d'aller se promener. Une — de campagne, (գիւղ երթալու խորհուրդ)։ 10 (Ընկերութեամբ) զբօսանք. Faire une — de promenade. Être d'une —, (որ և՝ բանի մը մէջ ինքն ալ մաս ունենալ). Se mettre de la —, (մասնակցիլ, հաղորդ լինիլ) ։ 11 Դատախազ, հակառակորդ, հակառակ կողմ. Sa — l'a fait condamner aux dépens. Être juge et —. Forte —, (զօրաւոր հակառակորդ)։ 12 Ծուխ (փաստաբանի), պաշտպանեալ։ 13 Դերասան, գործող։ 14 Դեր, մասն։ 15 Արուեստ. Son père est marchand de vin, il le mettra dans la — ։ 16 Ձիրք, յատկութիւն (ատենախօսի), հ. 17 Պարտք, հ. Acquitter une — ։ ‖ յգ. Կողմեր. — intéressées. — belligérantes ։ 2 Հաշիւ (գործաւորի) ։ 3 Ամօթոյք, (որ և՝ — honteuses. — naturelles) ։ ‖ — . . . . . . — . . . . . . Կէս մը (քու սիրոյդ) կէս մը (իր շահուն համար)։ | À, En — simple, double, Պարզ՝ կրկնատոմար (հաշուեկալութիւն)։ | Faire —, Մասնակցիլ, մէջ գտնուիլ։ | Faire bien, Tenir bien sa —, Իր պարտքը լաւ կատարել ։ | Faire la — de qn. (Սովորաբար) մէկու հետ խաղալ։ | Prendre à —, Դատ բանալ (մէկու դէմ՝ դատաւորի դէմ)։ 2 (Գէշութեան մը) պատ-

ճառ բանել (մէկը) ։ || En —, մ. Ըստ մասին, մասամբ մը ։

Partiel, elle (սի). ած. Մասնական ։ 2 Մաս մաս (լմնթերցում) ։

Partiellement (սի-ll). մ. Մաս մաս, ըստ մասին ։

Partir, չբ. Մեկնում || ն. Բաժնել || չ. Երթալ, ելնել երթալ, մեկնիլ. ելնել (քաղքէ)։ 2 Աշխարհէ մեկնիլ, մեռնիլ. 3 Փախչիլ, Թռչիլ, Թռիչ առնուլ, սրանալ. Le cerf partit comme un trait. Le chien a fait — la perdrix. 4 (Ուժով մը) ելնել, սրանալ, Թռչիլ. Le trait partit avec impétuosité. La foudre qui — de la nue ։ 5 Պայթուիլ (հրացանի) ։ 6 Դուրս Թափիլ. Il abondait en saillies charmantes qui partaient malgré lui. 7 Առաջ երթալ, ծագում ելնել (սկսալ սկզբունքով). Partant de là, je conclus. 8 Սկսիլ, բխիլ, սկիզբ՝ ծնունդ առնուլ, ելնել. Les nerfs qui — du cerveau ։ 9 Յառաջ գալ, բղխիլ. Ce langage — du cœur. 10 Սկսիլ, եւ. || — d'un éclat de rire. Քրքիջ մը՝ քահքահ մը ձգել ։ | — de la main, Կամարար մէկը լինիլ ։ 2 Քալուկ լինիլ (ձիու) ։ || À — de, նխ. Սկսեալ, (այն օր)էն։ | À — de là. Այդպէս են-Թադրելով ։

Partisan (՚). չբ. Պաշտպան. կողմնաժու, կողմնակից, կուսակից ☞ (միապետա)կան. Être —, (կողմ բռնել) ։ 2 Անկանոն զօրք, մեկնակազէնք. Guerre de — ։ 3 Մեկնակազինուց զօրավար. C'est un grand — ։ 4 հ. ժ. Հարկերու վարձակալ, հարկապետ. Un riche —։

Partitif, ive, ած. Մասնական. +.

Partition, էգ. Բաշխում, բաժանում. 2 (Օքերայի մը) բոլոր մասերու ժողովածոյ, համաձայնութիւն †. [tenaire.

Partner (բառդնէր), չբ. Տ. Par-

Partout, մ. Ամէն տեղ, ամենուրեք ☞ ամենայ(սփիւռ), միա(տարած). — où, (ուր որ). — ailleurs, (ուրիշ ամէն տեղ)։ [լակամծնութիւն։ 2 Ցնկնում։

Parturition, էգ. (Բնական) զա-

Parure, էգ. Զարդ, պճինք, պըճնանք, զարդարանք. — de pierres fines, (ականակապ զարդ)։ 2 Յարմարութիւն կամ նմանութիւն (բաներու մէջ) • Cheveux. Meubles de même —. 3 Կտրուած հանուածը. յապաւոյք †. La — du pied d'un cheval ։ || Une —, Համանման օձիք ու Թեզնիք. || յ+. Կաշիի կտորուանք (սափրելու՝ ջնջելու)։

Parvenir, -nu, e, չ. Հասնիլ։ 2 Ձեռք հասնիլ (նամակի) ։ 3 Բարձրասնալ, հասնիլ (աստիճանի) ։ 4 Հարուստնալ, մեծնալ, անթ. Le secret de — ։

Parvenu, e, ա. Եարքէն հարուստցած կամ մեծցած, նորափարթամ † նորատես † չատես, ը.

Parvis, չբ. ժամի հրապարակ ։ 2 Տաճար ։ 3 հ. ժ. Գաւիթ (Երուսաղէմայ տաճարի) ։ || յ+. Գաւիթ, շրջապատ ։ 2 Յարկք. Les célestes —. (երկինք) • Les sacrés —. (յարկք սրբութեան, եկեղեցի) ։

Pas (բա). չբ. Քայլափոխ, ոտնաքայլ, քայլ. Faire un —. (քայլ մ'առնուլ). Au petit —, (ծանրաքայլ). Où portez-vous vos — ? (ուր կ'երթաք). Du même —, (միեւնոյն քայլուածքով). Il a fait les premiers —, (նախառաջարկն ինք ըրաւ, նախաքայլն ինք ըրաւ)։ 2 Ընթացք, քայլուածք (զօրաց) • — accéléré. — redoublé. — de charge. Marcher au —, (հանդարտաքայլ երթալ)։ 3 Հանդարտ քայլուածք (ձիու). Ce cheval va au —. Cheval de —. (հանդարտագնաց ձի) ։ 4 Քայլ, ընթացք. Observer les — de qn. 5 Ոտնաձայն, ոտնահետք (աւազի վրայ) ։ 6 Քայլաչափ, քայլ. La longueur de cent —. Il n'y a qu'un —, (քանի մը քայլ կայ միայն). Ne pas quitter d'un —, (մազի չափ չհեռանալ մէկէ)։ 7 Անցք. Un mauvais —. (անցնիլը դժուար տեղ, վտանգաւոր տեղ. (որ և +.)։ 2 Դէշ՝ խառնակ գործ) . Un — glissant, hasardeux. (վտանգաւոր բան՝ դէպք՝ արիթ) ։ 8 Կապան, կիրճ (Թերմոփիլի) ։ 9 Նեղուց (Քալէի) ։ 10 Սեամ (դուռի) ։ 11 (Դուռի առջեւ) աստիճան, սանդղամատ։ 12 Յառաջադասութիւն, նախաթռութիւն † նախաքայլութեան † իրաւունք. Avoir le — sur qn. Disputer le — à qn. Avoir le —, (զօրանալ, յաղթել)։

13 Նախաքայլութիւն †. Donner le — à qn. 14 Աշխատանք, երթեւեկ. — et démarches. Plaindre. Regretter ses —. Faire des — pour qn. ‖ — de vis, Պտուտակամէջք † | — de clerc, Թակ՝ անխոհեմ գործ։ | — d'âne, տ. պ. Խոճկորակ։ 2 Ձիու բերանը բաց բռնող գործիք, երախճան։ | Sur les —. Sur les — de, Ետեւէն։ | À — de loup, Անձայն (քալել)։ | À — mesurés, Երջանհայեցութեամբ (շարժիլ)։ | Dans le —. Sous le — d'un cheval, Դիւրաւ, ոտքին տակը. ք. | Mettre au —, Զգաստացնել, ճամբու բերել։ ‖ —, մ. Ոչ, չ(ուզեր)։ | À —, մ. Հանդարտաքայլ։ 2 Քայլ առ քայլ, ք. | De ce —. Tout de ce —. Tout d'un —, մ. Այս ժամուս, իսկոյն։

Pascal, e, ած. Զատկի, զատկական։ 2 (Հրէից) զատկի, պասեքի։

Pasigraphie (զ), էգ. Համաշխարհական գիր, ամենագրութիւն։

Pasquin (ն), ար. Հռովմի մէջ Բասքինեան արձան, Բասքին։ 2 Անշահ խեղկատակ, զռեհիկ երգիծաբան, Բասքին։ 3 Երգիծաբանութիւն։ 4 Սպասաւոր (կատակերգութեանց մէջ), բասքին։

Pasquinade, էգ. Երգիծական գիր բասքինեան արձանի փակցուած, բասգինագիր † 2 Անհամ և զռեհիկ հեգնութիւն, բասքինութիւն։

Passable (բա̄), ած. Զեռք տուող, չափաւոր, անցնելիք, տանելի։

Passablement (բա̄), մ. Ձեռք տալու չափ, գոհ մնալու չափ, ըստ բաւականի, սանկ նանկ, ըմ. 2 Բաւական (տգեղ)։

Passade (բա̄), էգ. Անցնիլը, անց. Je n'ai fait là qu'une —, (անկէ անցայ միայն)։ 2 Պզտիկ սէր՝ յարաբերութիւն։ 3 Ձին վազցնելը։ 4 Լուղորդի մ'ուրիշի տակէն անցնիլը. Donner une —։ 5 Անցած քաղքէ մը խնդրուած ողորմութիւն՝ օգնութիւն, հ. ‖ À la —, Անցած ատեն։ | De —, Անցնելով միայն։ 2 Անցողակի։ | Pour une —, Մէկ անգամի համար։

Passage (բա̄), ար. Անցնիլը, անց, անցում. Sur son —, (անցած ատենը, ճամբուն վրայ). D'un grand —, (անցուկ, բանուկ)։ 2 Ջու, անցք (Թռչնոց՝ ձկանց)։ 3 Անցնելու ժամը. On guetta son —։ 4 Անցք, ճամբայ. Ôtez-vous du —. Donner —. Il l'attendit au —. Se frayer un —։ 5 Վրան զոց ճամբայ, անցարան. — des Panoramas, à Paris։ 6 Անցք (խուցերու միջեւ)։ 7 Ծովու ճամբորդութիւն, նաւարկութիւն։ Nous avons eu un beau temps pendant notre —։ 8 (Նաւու) ուղեգին. Payer son — sur le bateau à vapeur։ 9 Կամրջագին † անցատուրք † 10 Անց, ա. 11 Ճամբայ, ք. Donner — à։ 12 Անցում (բանէ մ'ուրիշ բանի)։ 13 Փոխոխում, անցում, ք. 14 Փոխում, մահ։ 15 Նուազամաս, հատուած, եր. 16 Հանդերձանք (կաշիի)։ 17 Դաշնակաւոր քալուածք, անցմնցանք Գ † (ձիու)։ ‖ De —, Անցաւոր, անցորդ. Oiseau de —, (որ և անցորդ մը)։ 2 Անցաւոր (երանութիւն)։ 3 Առժամեայ (բանակետղ)։ 4 Գեղգեղական (խազեր, եր.)։

Passager, ère (բա̄), ած. Անցաւոր, անցորդ։ 2 Անցաւոր, դիւրանց, կարճատեւ, փաղանցուկ։ ‖ գ. Անցորդ։ 2 (Նաւի) ուղեւոր, նաւորդ։

Passager (բա̄), ն. Կանոնաւոր կերպիւ քալեցնել, անցմնցնել Գ (ձին)։

Passagèrement (բա̄), մ. Քիչ ատենի համար, անցակի †։

Passant, e (բա̄-ն), ած. Բանուկ (փողոց)։ 2 Հասարակաց՝ անցանելի (ճամբայ)։ ‖ գ. Անցորդ։

Passation (բա̄), էգ. Կռելը (դաշինք), (դաշնա)գրութիւն։

Passavant (բա̄-ն), ար. Անցագիր (ապրանքի), ազատանց։ 2 Անցարան (նաւու)։

Passe (բա̄), էգ. Անց (Թռչնոց). Le temps de la —։ 2 Ուրիշ պաշտօնի անցնիլը, պաշտօնափոխ †. Lettres de —։ 3 Ջրանցք՝ անցք (երկու ցամաքի կամ խութի մէջ). Sonder une —։ 4 Ուղեւորի տրուած ողորմութիւն։ 5 Մանրուք (գումար մը լրացնելու)։ 6 Դրամը (խաղի մէջ)։ 7 Դիրք. Dans la — où j'étais à la cour. Etre en —, (լաւ դիրքի՝ ճամբու մէջ լինիլ)։ 8 Մարմնոյ

շարժում (պարի մէջ)։ 9 Ձեռքերով շարժում, ձեռնաշարժք † (մագնիսողի)։ 10 Ցառաջացում, խաղացք † ար. 11 Պուքակգլուխ աւելի Թուղթ, աւելաթուղթ † ար. 12 Երեսամաս (կանանց) փեղոյրի.

Passé, e (բա̄), ած. Անցած. 2 Անցեալ, գ. 3 Թառամած։ || — en habitude. Սովորութիւն դարձած։ || Նխ. Հաստատակամէ (անդին)։ 2 (Յունիսէ) ետքը։

Passe-carreau (բա̄սբ̄·գառօ)․ ար. Հարթուկի տախտակ ։ յգ. — · —x ·

Passe-cheval (բա̄սբ̄). ար. Ձիավիր նաւակ ։ յգ. — · **chevaux** ·

Passe-debout (բա̄սբ̄)․ ար. (Ապրանքն) անմաքս անցընելու, ազատանցի † հրաման. յգ. Ն.

Passe-droit (բա̄սբ̄)․ ար. Իրաւունքի դէմ շնորհ, խտրաշնորհ. 2 Զրկում ուրիշը նախընտրելով, խտրաշնորհ. յգ. Ն.

Passée (բա̄)․ էգ. Անցնիլը, անցք. 2 Գիշերային անցք կտցարի. 3 Երէի հետք. 4 Եղջերուի անցած տեղ։ 5 ԵրԹեւեկ (կկոցի) ։ 6 Մէկ կարասի (մէջ դրուած) կաշիներ ։ [**ger**, ն.

Passéger (բա̄)․ ն. Տ. **Passa**-

Passe-lacet (բա̄սբ̄)․ ար. Խրաց անցընող գործի. կառչելիք. յգ. Ն.

Passement (բա̄սբ̄)․ ար. Հիւսազարդ † սուզակ Գ † ·

Passementer (բա̄սբ̄) , ն. Հիւսազարդերով պճնել. սուզակազարդել †։

Passementerie (բա̄սբ̄) , էգ. Հիւսազարդի՝ սուզակի առուտուր. 2 Սուզակագործութիւն † 3 Սուզակեղէնք †։

Passementier, ière (բա̄սբ̄)․ գ. Սուզակագործ † սուզակավաճառ † ·

Passe-méteil (բա̄սբ̄)․ ար. Մէկ երրորդ հաճարով ցորեն. յգ. Ն.

Passe-musc (բա̄սբ̄)․ ար. Մշկապտուղ † dիuf fէsիuի․ յգ. Ն.

Passe-parole (բա̄սբ̄)․ ար. Զօրաց հրաման՝ բերնէ բերան, խօսքանց †. յգ. Ն.

Passe-partout (բա̄սբ̄)․ ար. Շատ դուռեր բացող բանալիք. համաբանալիք † 2 Միեւնոյն դուռը բացող բանալիքներ , համաբանալիք † 3 (Փղձեայ) շրջանակ (պատկերի) ․ յգ Ն.

Passe-passe (բա̄սբ̄-բա̄ս)․ ար. Աճպարարի խաղեր , աճպարարութիւն . (որ և՝ Tours de —) ․ 2 Վարպետ խաբէութիւն ։ 3 Բոլորակ խաղ (մանկանց) , շրջապարք † յգ. Ն.

Passe-pied (բա̄սբ̄)․ ար. Կաքաւ մը և անոր եղանակը, ոտնանցիկ † յգ. Ն.

Passe-pierre(բա̄սբ̄)․ էգ. Քրիսթմարին, քարբեկ. տկ. յգ. Ն. կամ Ն.

Passe-poil (բա̄սբ̄)․ ար. (Զգեստի ինչ ինչ մասերը) պատող զիկ , պատուկ , Գ. յգ. Ն. կամ Ն.

Passe-port (բա̄սբ̄)․ ար. Ճամբու Թուղթ , անցագիր. յգ. Ն.

Passer (բա̄)․ չ. Անցնիլ. Cela lui a — par la tête · Իսկ՝ Cela lui a — de la tête · (մտքէն ելաւ) · Ne faire que —, (անցնիլ միայն։ 2 Կարճ տեւել)։ 2 Երթալ, (որ և գ.) · — à l'étranger · — trop avant · — plus loin · — outre, (որ և՝ սկսիլ կամ շարունակել. գործ.)։ 3 Մտնել (բառի մ'ուրիշ լեզուի մէջ) ։ 4 Յառաջանալ, ելնել. լինիլ. — capitaine. 5 Փոխուիլ, դառնալ, լինիլ · — en · — à l'état de squelette , (կմախք դառնալ)։ 6 Տեւնել , անցնիլ · Passons au second. 7 Առջև ելնել · — à un conseil de guerre ։ 8 Դատուիլ ըստ · Cette affaire a — à l'avis du rapporteur. 9 Հաղորդուիլ , հասնիլ · Cette nouvelle a — jusqu'à lui · — à la postérité, (անմահ մնալ)։ 10 Երթալ դէպ ի. Cette couleur — au jaune doré։ 11 Մեռնիլ · Il vient de — · Il a — comme une chandelle , (ճրագի նման մարեցաւ) · 12 Ընդունուիլ · — maître · La loi. L'avis a — · Le mot a — · — sous les drapeaux. 13 Քննութիւն անցնել · Quand passez-vous? 14 Տանելի լինիլ, քաշուիլ. Ce vin peut —, 15 Մարսուիլ. Cet aliment — facilement. 16 Աւրուիլ, Թառմիլ · La beauté — · Ces couleurs — vite։ 17 Չխաղալ, անցնիլ · նաև՝ ետեւէ ետեւ շահիլ (խաղի մէջ)։ || Passe , Այնպէս լինի, ինչ և իցէ · || En passant , մ. Հարեւանցի կերպիւ , անցողաբար , անցողակի · || — devant, Առջեւէ քալել ։ 2 Նախապատուութիւն ունենալ ։ | — chez qn. Մէկու տուն երթալ կամ գալ, մէկու տունէն

անցնիլ։ 2 Մէկուն քաղքէն անցնիլ ։ | — en revue. Զօրահանդէսի ելնել. ի հանդէս ելնել (գունդի մը)։ | — à, (Թշնամւոյ) կողմն անցնիլ ։ | — sur, Վրայէն անցնիլ, չծանրանալ, ։ 2 Աչք գոցել ։ 3 Յառաջանալ, ։ | — sur le ventre de qn. Գետին զարնել, տապալել։ | — pour, Ճանչցուիլ, համարուիլ, (հարուստի) տեղ դրուիլ՝ անցնիլ։ | — par. Անցնիլ (որէ) ։ | En — par, Հպատակիլ, համակերպիլ, յանձնառու լինիլ, կատարել։ | En — par ler verges, Դաւազանով ծեծ ուտել։ | Y —, Կամայ ակամայ կրել, անցունել։ 2 Մեռնիլ։ 3 (Նոտարի) ձեռքով լինիլ, (նոտարի) ձեռքէ անցնիլ։ | Faire —, Մսցնել։ 2 Քալեցնել (առջեւէ) ։ 3 Հասցնել (սառի՝ մեկու ձեռք) ։ 4 Ընդունել տալ։ 5 Զնջել (բիծ)։ 6 Մարել (փափաք) ։ | Faire — sur, Փնտռել չտալ, անտես ընել տալ ։ | Faire — pour, Հաւատացնել, ճանչցնել, անցընել տալ (իբր նոր) ։ | Se faire — pour, Ինքզինք ճանչցնել՝ ծախել իբր ։ | Faire — par, Ցուցնել (կրակի) ։ | Faire — par les armes, Հրացանի բռնել տալ ։ || Չ. Անցնիլ (ծով)։ 2 Քալել կամ շարունակել (ճամբան) ։ 3 Բարձր՝ վեր լինիլ, անցնիլ. Ces bas ne — point le genou. Il vous — de toute la tête ։ 4 Անդին անցնիլ, աւելի լինիլ, գերազանցել, անցնիլ. Le plaisir de l'esprit — celui des yeux։ 5 Վեր լինիլ. Cela — mes forces, mon intelligence. Cela me —, (խելքս չհասնիր)։ 6 Տարածայնիլ, դուրս ելնել. Que cela ne nous — pas ։ 7 Վարպետութեամբ մը յիշել, (վրայէ) անցնիլ. Il a — cela adroitement. 8 Զանց ընել, Թողուլ, անցնիլ. Passez cet endroit, (որ և այլն). Passez։ 9 Անցունել. 10 Վրան անցընել (շապիկ) ։ 11 Քշել՝ անցունել (կեղծ դրամ)։ 12 Անցունել (չափ), ելնել (չափէ)։ 13 Քամել, զտել, անցընել (կտաւէ). — dans ։ 14 Մաղել (ալիւր) ։ 15 Անցունել (քացախէ). — des lettres au vinaigre. — au feu, — par la flamme, (կրակի՝ բոցի ցուցնել) ։ 16 Բոսել (ձմեռուան), անցունել. Il faut que ces provisions nous — l'hiver. 17 Տանիլ բերել, շփել, քսել, պտըտցնել. — ses mains sur ses cheveux. — des rasoirs sur la pierre. — la plume sur. (գրչով ջնջել) ։ 18 Պտրտցնել (աչքեր) ։ 19 Մխել, վարսել (Թուր) ։ 20 Հանդերձել, պատրաստել (կաշի՝ պաստառ)։ 21 Դատաստանի տակ ձգել, քննութեան ենթարկել։ 22 Ընել, կռել (նոտարի առջեւ). — un contrat. — une procuration. 23 Ծախել, տալ. Il me l'a — à un prix modéré ։ 24 Հաւանիլ, ընդունիլ (հաշիւ մը). Passez-moi cette proposition. 25 Թողուլ, ներել. — une faute à qn. Je vous le — ։ 26 Յագեցնել՝ առնուլ (փափաք), Թափել (բարկութիւն) ։ || — condamnation, Յանցանքը ճանչնալ։ 2 Հաւանիլ, ընդունիլ, . | — qn. Մէկը մոռնալ (բաշխումի մը մէջ) ։ | — le pas, Ակամայ ընել բան մը ։ 2 Դժուար՝ մեծ բան մ'ընել։ 3 Մահը գտնել, մեռնիլ։ | — la porte, Տունէ մ'ելնելու ստիպուիլ։ | — l'éponge, Սպունգով սրբել ։ 2 Ներել, մոռնալ ։ | — la jambe à qn. Մէկուն ոտքը կարթել։ 2 Վնաս հասցնել ։ | — la plume par le bec. Մէկուն յոյսերը պարապը հանել։ | — mal son temps, Տառապիլ։ 2 Զարաչար ընթացք մը տեսնել ։ | — au fil de l'épée, Թրէ անցընել ։ | — en revue, Հանդէս ընել (զօրքերու)։ 2 (Մի առ մի) քննել ։ | — en blanc, Ճերմկցնել (կաշիներ). | — en fraude, Փախցնել (ապրանք). | — par les armes. Հրացանի բռնել (զինուոր)։ | — sous silence, Լռութեամբ անցնիլ ։ | Passez-moi la rhubarbe, je vous passerai le séné. Այս բանիս մէջ դուն զիջում ըրէ, ուրիշ առթիւ ալ ես կ'ընեմ։ || Se —, Յ. Անցնիլ (ժամանակի)։ 2 Ոյժը՝ փայլը կորսնցնել, անցնիլ ։ 3 Թառամիլ (ծաղկի)։ 4 Կատարուիլ, տեղի ունենալ, պատահիլ. Comment la chose s'est —? Ce qui s'est —, (անցած դարձածը)։ 5 Կատարել (փափաք մը)։ 6 Շատանալ, հերիք սեպել. Il se — de peu. Se — à։ 7 Քաշուիլ, ձեռք քաշել, հրաժարիլ, ժուժկալել, պէտք չունենալ, չգործածել ☞ (ան)կարօտ. Il se — de feu. Je ne saurais me — de toi, (ա-

ռանց քեզ չեմ կրնար)։ 8 Ինքզինք զերա֊զանցել ։ 9 Իր անձի ներել . C'est un homme qui ne se — rien։ 10 Իրարու ներել ։ || Se — bien de. volontiers de. Ախորժ չունենալ. (մտիկ չընելը) ա֊
ջելի լաւ սեպել։ [տակ. տկ. խoroußnւզ։

Passerage (*բասէր*), *ար. Նուար.*

Passereau (*բասէրռօ*), *ար. ծընճ֊ղուկ. սէrչէ ։ || յփ. ճնճղկաներ ։*

Passerelle (*բասէր*). *էգ. Անցա֊քան, Նրբակամուրջ ։* [մասկավարդ ։

Passe-rose (*բաս-ռօզ*), *էգ. Դա.*

Passe-temps (*բաս-Ֆ*), *ար. Թե֊Թեւ զբաղում, զբօսանք։ յ. ն.* [(գետի)։

Passeur (*բա*), *ար. Նաւավար*

Passe-velours (*բասէր*), *ար. Թաւշակ † տկ. յ. ն.*

Passe-volant (*բաս-Ֆ*), *ար. Կեղծ նաւաստի։ 2 հ. ժ. Կեղծ զինուոր (զօրա֊հանդէսի մէջ) ։ 3 Անվճար հանդիսորդ ։ 4 Անկոչ բազմական։ 5 Անցողակի գտնուող։ յփ. Լ* [նուԹիւն ։

Passibilité (*շս*), *էգ. Կրակա֊*

Passible (*շս*), *ած. Ցաւ՝ հաճոյք զգալու կարող, կրական ։ 2 Պատժելի ☞ (տուժա)պարտ ։*

Passif, ive (*շս*), *ած. Կրող, կրա֊ւորական։ 2 Կրաւորական, ք. 3 Անգործ, կրաւորական։ 4 Կոյր (հնազանդուԹիւն)։ || ար. Պարտք, տալիք ։ 2 Կրաւորական (բայի) ։* [դիկ. չարգի ճէլէf ։

Passiflore (*շս*), *էգ. Անուածա֊*

Passim (*բասսիմ*), *մ. Հոս հոն ; ուրեք ուրեք ։*

Passion (*բա*). *էգ. Ցոյզ, հոգւոյ կարիք, կիրք.* — noble. — honteuse. *2 Սէր, սիրահարուԹիւն, տարփ, տրփի, տռփանք.* Une grande —. Déclarer sa —. Faire une —, (*սաստիկ սէր ազդել*)։ *3 Սաստիկ սէր, հիւանդուԹիւն, մոլուԹիւն ☞ (խաղա)մոլուԹիւն.* Avoir la — des tableaux. Il a la — de la gloire, (*փառքի խենԹ է*) ։ *4 Սաստիկ փափաք՝ տենչ.* Je souhaite avec une grande —, (*տենչագին կը փափաքիմ*) ։ *5 Սիրոյ առարկայ.* Cette femme est sa —, (*այս կնոջ սիրահա֊րած է*). L'étude est sa —, (*ուսմունքը սաստիկ կը սիրէ*) ։ *6 ԿողմնակցուԹիւն, նախապաշարում, կիրք.* Juger avec — ։ *7 Կենդանի նկարագիր, ազնուու֊Թիւն, խանդ. գեղ. 8 ԿրաւորուԹիւն, գէլ. 9 Չարչարանք (Քրիստոսի).* Le dimanche de la —, (*ըստ մեզ՝ գալըստ֊եան կիւրակէ*). *գլխ. 10 Չարչարանաց՝ աւագ ուրբաԹի քարոզ.* Il a prêché la — ։ *11 Չարչարանաց Աւետարան.* La — selon St. Jean։ *12 ՀօգերգուԹիւն.* — de Sébastien Bach. *գլխ.* || — iliaque. *ԱղէգարձուԹիւն. բժ.* || De —. À la —. *մ. Սաստիկ, խանդավառ, խանդագին (սիրել)* ։

Passionné, e (*ս*), *ած. ԿաԹոգին, ջերմաջերմ, խանդակաԹ, խանդավառ, սիրավառ ։ 2 Սիրող, սիրահար, խենԹ (բանի մը) ☞ (կնա)մոլ.* — pour. — de ։ *3 Միտքը սաստիկ պաշարուած կրքոտ (պատմագիր)* ։ [տիկ. խանդագին։

Passionnément (*ս*), *մ. Սաս֊*

Passionner (*ս*), *ն. Սէր շարժել, յանկուցանել։ 2 Մեծ հրապոյր ունենալ, վառել, ոգեւորել.* La musique le — ։ *3 Կենդանի՝ ազդու ընել, ոգեւորել.* — son chant ։ || Se — ։ *յ. Կրքով գործել, կրքոտիլ ։ 2 Սիրահարուիլ, հոգի տալ (բանի մը).* Se — de. Se — pour.

Passivement (*շս*), *մ. Կրաւո֊րապէս ։*

Passiveté, Passivité (*շս*), *էգ. ԿրաւորականուԹիւն, գէլ.* [սիւզկէչ։

Passoire (*բա*), *էգ. Պարզուտ.*

Pastel, *ար. Ներկախառն մատիտ, ներկամատիտ † 2 Ներկամատիտով նկար, մատտանկար † կապարանկար † 3 Կո֊կուկ. չիվիs oբու ։*

Pastenague, *էգ. Տրիգոն. ձկ.*

Pastèque, *էգ. Ձմերուկ. qarփուզ։*

Pasteur, *ար. Խաշնարած, հովիւ ։ 2 Հօտապետ, առաջնորդ, հովիւ ։ 3 (Բո֊ղոքական) ժողովրդապետ, հովիւ ։*

Pastiche, *ար. Նմանողական պատ֊կեր կամ երկ, ՆմանուԹիւն ։ 2 Քաղուա֊ծոյ օբերա, քաղերգ † ։*

Pastille, *էգ. Անուշահոտ ծխելիք, բուրակ † qnւru.* — du sérail. (*Պոլ֊սական բուրակ*) ։ *2 Քաղցրահամ գնդակ, բլիԹ ։*

Pastoral, e, *ած. Հովուական (որ*

և գ.)։ 2 Եպիսկոպոսական (մատնի) ։ յգ. —**aux**։ ‖ ար. Հովուական մատենագրութիւն ։ 2 Հովուական Թուղթ (Ս. Գրիգորիոս Պապի)։ ‖ էգ. Հովուավէպ † 2 Հովուախաղ † ։

Pastoralement, մ. Իբր հովիւ ։ 2 Իբր հովիւ քաջ, հովուաբար, գ.

Pastoureau, elle (ռō), գ. Հովիւ տղայ՝ աղջիկ, հովուեակ։ ‖ էգ. Չորրորդ ձև քառուիլի, չորրորդաձև † ։

Patache, էգ. Զրուցատար նաւ ։ 2 Մաքսատան նաւ, մաքսանաւ։ 3 Թղթատար գետանաւակ, զրանաւակ † 4 Համակառք։ 5 հ. ժ. Պահախոյզ մարտանաւ, սյատասը ։ { մօտ), բաղակօն ։

Patagon (3), ար. Դրամ մը (3 ֆր.ի

Pataquès (քս), ար. Բառի վերջին գրի սխալ, յետնավրէպ † ։

Pataraffe, էգ. Խառնակ գծեր, խառնաշփոթ գիր ։ [դանգ ։

Patard, ար. Հին մանրադրամ մը,

Patate, էգ. Բաղադ, տկ. 2 Բաղադ (գետնախնձոր ու գետնատանձ) ։

Patatras (ռա̄), Դղրդումով մը, փա՜ֆ, ը. [անհեթեթ։ ‖ ար. Թաթեղ շնիկ։

Pataud (դō), ած. և գ. Ուղտի նման,

Patauger (դō), չ. Տղմի՝ ցեխոտ ջրի մէջ քալել, ցըխցըխալ, գ. 2 Շփոթիլ, կակազել ։

Patchouli (չու), ար. Անուշահոտ տունկ մը, բաչուլի . բէճարիխ ։

Pate, էգ. Տ. **Patte** ։

Pâte (բա̄դ), էգ. Զանգուած, խմոր, (որ և գ.) . Ils sont de la même —, (մէկ հորի ջուր են)։ 2 Թերակարծր զանգուած, խմորակ † գեղ. 3 Բուն նիւթ (ժայռի)։ 4 Պատկերի մը գոյներ ։ 5 Կազմութիւն, կազմ. Homme de bonne — . խսկ՝ C'est une bonne — d'homme, (բարեբարոյ մարդ մ'է) ։

Pâté (բա̄), ար. Մսածաղ, ձկնածաղ, կարկանդակ։ 2 Մելանի բիծ։ 3 Խառնուած գրեր, տպ. 4 (Բաղքէ հեռի) տնակոյտ † 5 Կլոր՝ քառակուսի տուն կամ տներ ։

Pâtée (բա̄), էգ. Խմոր՝ խիւս (հաւ պարարելու) ։ 2 (Շան՝ կատուի) լակ գ. լափա ։

Patelin, ine (3), ած. Խարուսիկ, փաղաքուշ, շնթուն † (ձայն) ։ ‖ ար. Անոյշ խօսքերով խաբող, փաղաքուշ, մեղրբերան, ը. [ղաքշանք ։

Patelinage, ար. Մեղմեղանք, փա-

Pateliner, չ. Խորամանկութեամբ՝ մեղմեղանօք վարուիլ, փաղաքշել ։ ‖ ն. Անոյշ լեզուներով խաբել, մեղրբերանել † 2 Ճարտարութեամբ վարել (գործ)։ .

Patelineur, euse, գ. Մեղմեղանօք վարուող, փաղաքուշ ։

Patelle, էգ. Խեցեմորթ մը, լեպաս։

Patemment (դամա̃), մ. Յայտնապէս ։

Patène, էգ. Սուրբ անօթ՝ սկաւառակի ձևով, մաղզմայ . Baiser la — ։

Patenôtre (նō), էգ. Հայր մեր։ 2 Աղօթք . Dire sa —, ses — ։ 3 Փուճ խօսքեր ։ ‖ յգ. Օրհնարան . բէսպիհ ։ 2 Օրհնարանի հատիկներ ։ 3 Հատաձև զարդ, հատակ † ճ.

Patenôtrier (նō), ար. Օրհնարան (բէսպիհ) շինող՝ ծախող, համրչագործ † համրչավաճառ † ։ [նի ։

Patent, e (3), ած. Ակներև, յայտ-

Patente (3), էգ. Հրովարտակ, վկայագիր, Թուղթ ։ 2 (Նաւական) առողջագիր . — brute, (անմաքուր Թուղթ՝ վկայագիր) ։ 3 Տարեքած † (առևտրական), Թանգարաքած † 4 Թանգարաքածի † անդորրագիր, քածագիր ։

Patenté, e (3), ած. և գ. Թանգարաքածորդ † 2 Վկայաւոր ։

Pater (դէռ), ար. Հայր մեր. Il ne sait pas son —, (ամենատգէտ մէկն է) ։ 2 Օրհնարանի (բէսպիհ) խոշոր հատեր ։ յ. ն. ‖ De — à amen, Սկիզբէն մինչև վերջ ։

Patère, էգ. Զոհի բաժակ. սկահ։ 2 Կալակ † ունակ † (վարագոյրի)։ 3 Տեսակ մը զարդ, սկահակ † ճ.

Paterne, ած. Հայրական, ը.

Paternel, elle, ած. Հօր, հայրական, հայրենի։ 2 Հօր կողմէ, հօրենական (ժառանգութիւն) . Oncle —, (հօրեղբայր)։ 3 Հայրագութ, հայրախնամ, հայրենի ։ [հայր, հայրաբար ։

Paternellement (41), մ. Իբր

Paternité, էգ. Հայրութիւն ։

Pâteux, euse (բա̄), ած. Կիսեփ՝ խմոր (հաց) ։ 2 Բերնի փակչող, խմորա-

նման՝ շաղախուն † (տանձ)։ 3 Թանձր (գինի)։ 4 Պղտոր (շողիւն ագամանդի)։ 5 Սկախառն՝ շաղախուն † (ճամբայ)։ 6 Թանձր՝ շաղախուն † (ոճ)։

Pathétique, ած. Կարեշարժ, կարեյոյզ † հոգեյոյզ † 2 Կրական (ջիղ)։

Pathétiquement, մ. Հոգեյոյզ կերպիւ։ [Ախտացոյց (Նշան)։

Pathognomonique (կնօ), ած.

Pathologie, էգ. Ախտաբանութիւն։

Pothologiste, ար. Ախտաբան։

Pathos (pou), ար. Հոգեյոյզ ձեւեր, կարիք, հ. 2 Ուռուցիկ՝ փքացեալ խօսքեր. Voilà bien du —։

Patibulaire (ēռ), ած. Կախաղանի. Mine, Figure —, (կախծու մարդու դէմք)։ || ար. Կախաղան։

Patiemment (սիամա՛ն), մ. Համբերութեամբ։

Patience (ն), էգ. Համբերութիւն. Une — d'ange, une — de saint, (Ցոբ երանելիի համբերութիւն)։ 2 Երկայնմտութիւն, յարատեւութիւն, համբերութիւն։ 3 Պայմանաժամ, համբեր Գ. 4 Մինակը Թուղթ խաղալ մը, համբերախաղ. Faire une —։ 5 Աւելուկ, աւխունճ օթու։ || Prendre en —, Համբերութեամբ քաշել։

Patient, e (ն), ած. Երկայնամիտ, համբերող։ 2 Համբերատար, համբերող։ 3 Կրող։ || ար. Համբերող։ 2 Յարատեւող։ 3 Կրող։ 4 Մահապարտ. Le — était dans la charrette։ 5 Հիւանդ։ 6 Հիւանդ (վիրաբոյժի մը ձեռք)։

Patienter (ն), չ. Համբերութիւն ընել, համբերել։

Patin (ն), ար. Սահամոյկ † չմուշկ, սահուկ † 2 հ. ժ. (Կանացի) բարձր մուճակ մը, չմուշկ։ 3 Սանդուղի տակով հաստ տախտակ, չմուշկ †։

Patinage, ար. Չմշկում։

Patine, էգ. (Հին դրամներու՝ արձաններու) ժանկ։

Patiner, չ. Սառի վրայ սահիլ, չմշկել։ 2 Շօշափող, ձեռնոտող։

Patineur, ար. Սառի վրայ տեսակ մը մուճակով սահող, չմշկող։ 2 Շօշափող, ձեռնոտող։

Pâtir (բա̄), չ. Բան քաշել, չարչարուիլ, տանջուիլ, տառապիլ։ 2 Զրկում կրել, նեղուիլ։ 3 Վնասուիլ. Cet arbre a —։ 4 Վնասը տեսնել, վնաս կրել, տուժել. Il a fait des excès, sa santé en a —. — pour qn.

Pâtis (բա̄դի), ար. Անմշակ տեղ իբր արօտ, արօտավայր։

Pâtisser (բա̄), չ. Հատտեայ շինել, ծաղաբարել † հաստէել †։

Pâtisserie (բա̄), էգ. Ընդ. պղակուկտ, հատտեայ, խամուր իշի, պէօրէք, 2 Ծաղաբարութիւն, հաստէագործութիւն †։ [ղուրար, հաստէարար †։

Pâtissier, ière (բա̄), գ. Ծա-

Pâtissoire (բա̄), էգ. Ծաղաբարի սեղան, ծաղասեղան †։

Patois, ար. Գաւառացւոյ՝ գիւղացւոյ՝ բանւորի լեզու, գեղջկաբարբառ, կորճայ։ 2 Կոշտ ու աղքատ լեզու, կորճայ։ 3 Անշահ ոճ, կորճայ. Quel —!

Pâton (բա̄-ն), ար. Խմորի կտոր, խմոր (հաւերու տրուած)։

Patraque, էգ. Անպիտան կազմած, հինուհին բան։ 2 Տկար՝ հիւանդոտ մէկը, (որ և ած.)։ [անդէորդ։

Pâtre (բա̄), ար. Տաւարած, հովիւ։

Patriarcal, e, ած. Պատրիարքական։ 2 Հայրապետական։ 3 Նահապետական։

Patriarcat, ար. Պատրիարքութիւն։ 2 Պատրիարքարան։ 3 Հայրապետութիւն։

Patriarche, ար. Պատրիարք։ 2 Հայրապետ։ 3 Նահապետ։ 4 Հիմնադիր (վանական ուխտի մը), նահապետ։

Patrice, ար. Պատրիկ. պէյ, Հ.

Patriciat, ար. Պատրկութիւն. Հ. 2 Պատրիկք. Հ.

Patricien, ienne (ն), ած. Ազնուական, պատրիկական։ 2 Ազնուականի՝ պատրիկի (ձեւեր)։ || գ. Ազնուական, պատրիկ։ || ար. Պատրիկ, Հ.

Patrie, էգ. Հայրենիք. La céleste —, (երկինք)։ 2 Յարմար երկիր, երկիր՝ բնագաւառ (տունկի)։

Patrimoine, ար. (Հայրենական) ժառանգութիւն։ 2 Ընտանեկան ինչք։ 3 Ստացուածք, ժառանգութիւն, է. 4 Ե. ժ. Կալուածք (ժամի)։

Patrimonial, e, ած. Հայրենական ։ յգ. **—aux** ։

Patriote, ած. և գ. Ազգասէր, հայրենասէր ։

Patriotique, ած. Ազգասիրական, հայրենասիրական ։

Patriotiquement, մ. Ազգասիրաբար, հայրենասիրաբար ։

Patriotisme (ս), ար. Ազգասիրութիւն, հայրենասիրութիւն ։

Patrociner, չ. Երկար խօսիլ, քարոզ կարդալ, հ.

Patrologie, էգ. Սուրբ Հարց վրբայ հմտութիւն, հայրաբանութիւն ։

Patron, onne (Ն). գ. Պաշտպան ։ 2 Սուրբ՝ որու անունը կը կրէ մէկը, պաշտպան սուրբ ։ Saint Jean est son —. Le jour de la fête du —. 3 Հովանաւոր, պաշտպան. ռ. Le — d'un remède ։ 4 Տէր (հաստատութեան մը) ։ 5 (Գերե)տէր ։ 6 Տէր, պաշտպան. Հ. 7 Բարեկամ, վարպետ. Bonjour, —. 8 Տանուտէր. Le — de la case. Demander le —. 9 (Մակուկա)պետ ։ 10 հ. ժ. Տէր, պատրոն (Ամերիկի) ։ 11 Եկեղեցական հաստապաշտօնի կարգող, պատրոն † ‖ ար. Կաղապար, օրինակ. գալըպ, էօրնէք ։ 2 Կտրտուած թուղթ (վրան բան ձեւելու կամ նկարելու), ձեւակ † ։

Patronage, ար. Հովանաւորութիւն, պաշտպանութիւն ։ 2 հ. ժ. Հոգեւոր հաստապաշտօնի կարգելու իշխանութիւն. կարգողութիւն † պատրոնութիւն † ։

Patronal, e, ած. Տեղւոյն սուրբին. պաշտպան սուրբի (տօն) ։ յգ. **—aux** ։

Patron-jaquet (Ն), ար. Խիստ կանուխ, մութնուլուսին, բ.

Patronner (ւn). Ն. Ձեռք բռնել, պաշտպանել ։ 2 Մեծ ընկերութեանց մէջ մտցնել, ամէնու ճանչցնել ։ ‖ չ. Կտրտուած թղթով՝ օրինակով (թղթի՝ կտաւի վրայ) նկարել, ձեւակել † ։

Patronnesse (ւn), ած. էգ. Խնամակալուհի (հանդիսի մը), (որ և՝ Dame —) ։

Patronymique, ած. Հայրանունական ։

Patrouillage, ար. Տղմոտում (մօրուտի մէջ քալելէ) ։

Patrouille, էգ. Գիշերապահութիւն. գօլ կէզմէ ։ 2 Գիշերապահք. — grise. (գիշերապահ ոստիկանք) ։

Patrouiller, չ. Շրջիլ (գիշերապահներու), պահակ շրջիլ (գիշերը) ։ 2 Մօրուտի մէջ քալել ։ ‖ Ն. Աղտոտ ձեռքերով շօշափել (պտուղ) ։

Patrouillis, ար. Մօրուտ. պալչրգ, պաթագ ։

Patte, էգ. Թաթուլ, Թաթ (առիւծի) ։ 2 Ճանկ (խեցգետնի) ։ 3 Ոտք (ճանճի) ։ 4 Ոտք, Թաթ. Marcher à quatre —. 5 Ձեռք. Թաթ. Cet homme a une grosse vilaine —. — croisées. 6 Ձեռք. ճանկ. ф. Tomber sous la — de qn. 7 Ոտք (բաժակի). Un verre à —. La — d'un flambeau. 8 (Մորթ-ձեւ) արմատ (յին, ին, անկող) ։ 9 Մէկ ծայրը սուր մխելու ատամիկ բեւեռ. գաբ Գ. (որ և՝ — fiche) ։ 10 Մխ կոխելու կտցաւոր երկաթ, գաբ Գ. 11 Ճիրանք (Նաւախարսխի) ։ 12 Գծոց (Նուագաթըղթի) ։ ‖ À —, Ոտքով. —. | Sous la —, Ձեռքի տակ ։ | — d'araignée. Նիհար մատեր ։ | — de mouche. Ծռված՝ չկարդացուելիք գիր, ճանճի ոտքեր ։ | — de chat. Անյայտնի՝ անշահ գիր ։ | Donner la —, Թաթիկ տալ (շուն) ։ | Mettre la — sur qn. Խուել, ծեծել ։ | Faire — de velours. Թաւիշ թաթիկ ընել (կատուի) ։ 2 Ճանկը պահել, ф.

Patté, e (ւt), ած. Թաթաւոր ։ 2 Թաթածայր, չն.

Patte-d'oie, էգ. (յգ. ա.) Ճանապարհակիցք, ճամբուբերան † 2 Խորշք՝ փոթուած (աչքի ծայրը) ։ 3 Ձեռքի գծեր ։

Patte-pelu, e, գ. Մեղմեղ, աղու ։ ‖ էգ. Յօրենորդ ։

Pattu, e (ւt), ած. Թաթեղ ։ 2 Փետրոտ (աքաղաղ). չաճգրըլը ։

Pâturage (յա), ար. Արօտավայր, արօտ ։ 2 Արածում, արօտ ։

Pâture (քա). էգ. Կերակուր, կեր, ճարակ ։ 2 Խոտ ու յարդ, ճարակ (արջառոց) ։ 3 Արօտ. Une belle —. Mettre en —, (արծել, ճարակել) ։ 4 Կերակուր (մարդու) ։ 5 Ջամբ, սնունդ, ճարակ, ф.

Pâturer (քա). չ. Արածիլ, ճարակիլ ։

Pâtureur (քա), ար. Ձիարած (թանակի մէջ) ։

Paturon (Ն), ար. (Ձիու) ոտնակապի տեղը, ճախանոց ։

Paulo-post-futur (բօ-բոսդ), ար. Մօտաւորյն ապառնի, ք.

Paulownia (բօլօնիա), ար. Բաւլօնիա, ծռ.

Paume (բօմ), էգ. Բուռ, ափ. ափուճ: 2 Ձիու հասակի չափ մը, բռնաչափ: 3 Գունդխաղ, ափուճ. թօփ օյնուճու. Jeu de —, (գունդխաղարան):

Paumelle (բօ), էգ. Տեսակ մը գարի, փոքրագարի †:

Paumer (բօ), ն. — la gueule de qn. Մէկու երեսին բուռ մ'իջեցնել:

Paumier (բօ), ար. Գունդխաղարանի տէր, գունդխաղապետ:

Paumure (բօ), էգ. (Եղջերուի) գագաթնաճղամ †:

Paupérisme (բօ-ս), ար. Աղքատականութիւն, չքաւորութիւն †:

Paupière (բօ), էգ. Կոպ. կէօզ գափաղը: 2 Արտեւանունք, թարթեւան. քիրփիք:

Pause (բօզ), էգ. Հանգիստ, դադար: 2 Լռութիւն, հանգիստ, եր.

Pauser (բօ), չ. Հանգիստ մ'առնուլ, լռել: 2 (Երգի մէջ) վանկ մ'երկնցընել:

Pauvre (բօ), ած. Աղքատ. Mine —. Un cœur —. Sujet —. Cet hospice est —. Un homme —, խեղճ Un — homme, (խեղճ մարդ): 2 Աղքատիկ, խեղճ. Une — demeure: 3 Խեղճ. C'est un — poète. Faire un — effet. Je ne l'ai vu qu'une — fois, (անգամ մը միայն տեսայ զինք). Il ne m'a pas dit un — mot, (մխիթարանքի մարդամաբութեան չոր բառ մը չհանեց բերնէն): 4 Թափուր (տաղանդէ): ‖ Un — hère, խեղճին մէկը: | Un — sire, Ոչինչ՝ խեղճ պարոն մը: ‖ ար. Մուրացիկ, աղքատ: ‖ — d'esprit, Մտքով խեղճեր: 2 Հոգւով աղքատք, Ս. Գ.

Pauvrement (բօ), մ. Աղքատ կերպիւ, աղքատօրէն: 2 Խեղճօրէն. Vêtu —. Il est logé —, (խեղճ տուն մը կը նստի): [աղքատուհի:

Pauvresse (բօ), էգ. Մուրացուհի,

Pauvret, ette (բօ), ած. Եղկելի, խեղճուկ, խեղճ:

Pauvreté (բօ), էգ. Աղքատութիւն, (որ և ք.): 2 Խեղճութիւն, ք. 3 Անշահ բան, խեղճ խօսք: 4 Ձնչին՝ հետեւակ. խեղճին բաներ, չքաւորութիւն, էգ. ‖ — d'esprit. Մտքի խեղճութիւն: 2 Հոգւով աղքատութիւն:

Pavage, ար. Քարայատակ ☞ (խճա)յատակ: 2 Յատակում, սալարկում:

Pavane, էգ. Ծանր կաքաւ մը. սիգապար †: [սամպարել, սիգալ:

Pavaner (se), չ. Սիգօրէն քալել.

Pavé, e, ած. Յատակեալ, յատակաւոր. Gueule, Gosier —, (անտապ † բերան): 2 Լեցուն: Les rues en sont —, (կը վխտան). L'enfer est — de bonnes intentions, (լաւ դիտաւորութիւնք շա՛տ այլ ապարդիւն կը մնան):

Pavé, ար. Քար, յատակաքար † գալդրրմ քաշը: 2 Քար, ք. C'est le — de l'ours, (ձախողակ գովեստ մ'է): 3 Յատակ, քարայատակ (փողոցի): 4 Քարայատակ, փողոց. Le — est glissant. Il est sur le —, (փողոցը մնացած է: 2 Պաշտօն չունի). Abandonner le — à qn. (տեղի տալ):

Pavement, ար. Յատակում: 2 Յատակ. Le — en mosaïque d'une église: [տակ շինել, ձեւ.

Paver, ն. Յատակել: 2 Քարայա-

Pavesade, էգ. հ. ժ. Պատսպարոց (աղեղնաւորի): 2 հ. ժ. Պատսպարոց (նաւու շուրջը):

Paveur, ար. Յատակիչ, սալարկող.

Pavie, էգ. Միսը կուտին փակած դեղձ մը, բավիակ †:

Pavillon (ի), ար. Դրօշ: 2 Ծովային զօրութիւն, դրօշ: 3 Նշան. Chaque page était marqué par un —: 4 Վրան. չադր: 5 (Ակախ) արտաքին անկողնի, վրանակ † 6 Ծածկոց՝ քող (հաղորդատուփի): 7 (Քառակուսի) շինուած, տաղաւար, պորմ. քէօշք: 8 Շէնքի մ'անկիւնածայր † (փողոցի վրայ): 9 (Լայնցած) բերան (ձագարի. խուճի). — de l'oreille, (ականջամուտք): ‖ Mettre — bas, Յանձնուիլ: 2 Տեղի տալ: | Le — couvre la marchandise, Ձէզոք ազգաց առուտուրն ազատ է: 2 Այս ինչի պատասխանատուութեան տակ է այդ:

Pavois, ար. հ. ժ. Վահան. Elever

sur le —. (մեծ պատիւ կամ հռչակ տալ)։ 2 հ. ժ. Տօնադրօշ։ 3 հ. ժ. Նաւապատ կտաւ (կռուի ատեն)։

Pavoisement, ար. Դրօշազարդութիւն (նաւու)։

Pavoiser, ն. Դրօշազարդել (նաւ)։

Pavot, ար. Մեկոն, խաշխաշ. Les —, (քուն, բնա.)։ [րելի։

Payable, ած. Հատուցանելի, վճա-

Payant, e (յ), ած. Վճարող, (որ և գ.)։ 2 Վճարմամբ (նուագահանդէս), ստկով (տոմսակ)։

Paye, էգ. Թոշակ (զօրաց), վարձք (բանւորի)։ 2 Վճարում. Jour de —։ 3 Վճարող. C'est une bonne —։

Payé, e, ած. Il est — pour, փորձնըրած է, համն առած է. Il n'est pas — pour, իրաւունքներ ունի (չվըստահելու)։

Payement, ար. Վճարք, վճարում։ 2 Հատուցում, վարձք, գ. [Տ. **Païen**։

Payen, enne (բայիէն), ած. և գ.

Payer, ն. Հատուցանել, վճարել. Faire — trop cher, (սուղ ծախել). Se faire —, (ստկով ընել, տոակ առնուլ). Se faire bien —, (շատ ստակ ուզել, սուղ առնուլ)։ 2 (Առարկաքի) գինը վճարել. Il me le payera, (իրմէ վրէժս պիտի առնում). Cela est à —, (անգին՝ աննման մէկն է)։ 3 Վարձել՝, կաշառել. — des assassins։ 4 Վարձատրել. On a bien — ses services. — d'ingratitude, (ապաշնորհ գտնուիլ). — qn. de retour, (փոխադարձն ընել, պատասխանել)։ 5 Փոխարէնը հատուցանել, մոռցնել, փոխարինել. Ce moment de bonheur l'a — de toutes ses peines։ 6 Գնել, ձեռք բերել. — cher une victoire. — de sa vie, (կեանքովը գնել)։ 7 Քաւել. Néarque a — son forfait։ 8 Պատիժը տալ, պատժել. On l'a — de son insolence. Il a été — pour l'injure qu'il a dite. Il a été —, (պատիժը գտաւ). — pour les autres, (այլոց պատիժն ինք քաշել)։ 9 Հատուցում տալ. — d'excuses, de belles paroles, (ներումներ խնդրելով՝ սուտ խոստումներով գործը լմնցնել). — de raison, (լաւ պատճառներ յառաջ բերել)։ 10 Ցուցնել. — d'effronterie. Il — de bonne mine. (տեսք մ'ունի միայն, տեսքը տեղն է). Il ne — pas de mine, (տեսք չունի)։ ‖ — argent sec, bas, sur table, Իսկոյն վճարել, ստակները համրել։ | — les violons, Այլոց վայելածն ինք վճարել։ | — les pots cassés, Վնասին ծախքը քաշել, տուժել. | — en monnaie de singe, Խաբել կամ ծաղրի առնուլ պարտատէրը։ |— de sa personne, Վտանգի մէջ նետուիլ, իր անձը նուիրել։ 2 Ի հարկին ձեռքերը սօթտել։ 3 Իր ձեւերովը՝ խելքովը հաւնուիլ։ | — en pirouette, Պատճառանքներով պրծիլ (պարտատէրէ)։ ‖ Se —, յ. Հատուցուիլ, վճարուիլ. Cela ne se peut —, (ատոր գին չկայ՝ գին չլինիր)։ 2 Փոխարինութիւնը գտնել, վճարուիլ։ 3 Գոհ լինիլ, գոհ մնալ. Le monde se — de paroles։ ‖ Se — de raisons, Դիմացինին պատճառներուն համոզուիլ։

Payeur, euse, գ. Հատուցանող, վճարող. Un bon —, (դիւրահատոյց մէկը)։ 2 Քասկակալ (բանակի)։

Pays, ար. Կողմ, աշխարհ, գաւառ, երկիր. Courir le —, (հոս հոն երթալ, դառնալ։ 2 Ամէնու բերան լինալ)։ 2 Հայրենիք, երկիր. Le —. Quitter son —. Mal, Maladie du —, (հայրենեաց հիւանդութիւն, հայրենեաց անձուկ, հայրենացաւ †)։ 3 Հայրենակից. C'est mon —. C'est un de mes —, (էգ. **Payse**)։ 4 Երկիր, աշխարհ, գ. Il faut renvoyer cela au — des chimères։ ‖ De —, Տեղացի (գինի)։ | En — de connaissance, Ծանօթներու մէջ։ 2 Ծանօթ տարրի մէջ, ծանօթ նիւթի մը վրայ։ | — latin, Ուսանողաց թաղ (ի Բարիզ)։ | —. Bas, Ստորին-Նահանգք։ | De quel — venez-vous? Դու այս աշխարհէն չես, դու միայն կաս յերուսաղէմ։

Paysage (բէի), ար. Տեսարան, բնավայր։ 2 Դաշտանկար, տեսլանկար †։

Paysagiste (բէի), ար. Դաշտանկարիչ, տեսլանկարիչ †։

Paysan, anne (բէի-յ), ած. Գիւղացիի։ ‖ գ. Գիւղացի, գիւղական։ 2 Անկիրթ, գեղջուկ, շինական։ ‖ À la —, մ. Գիւղացիի կերպ, ըստ գիւղականի։

Paysannerie (բէզի-ն), էգ. Գիւղականութիւն։ [ուղեբամ։ 2 Բամաստուն։

Péage, ար. Ճամբու իրաւունք՝ բամ,

Péager, ար. Ճամբու բամառու։

Peau (բօ), էգ. Մորթ. Il n'a que la — et les os, (ոսկոր ու կաշի մնացած է). Il mourra dans sa —, (անուղղայ մէկն է). Il mourra dans la — d'un insolent, (միրբ եկեր է միրբ պիտի երթայ)։ 2 Գլուխ, կեանք, անձ. Avoir soin de sa —. Trembler pour sa —։ 3 Կախուած կաշի։ 4 Կարծր մաս (մսի մէջ), կաշի։ 5 Մագաղաթ. Greffier à —։ 6 Կեղև, պատեան, մորթ (բոյսերու՝ պտուղներու)։ 7 Թաղանթ, մաշկ (կաթի վրայ)։ ‖ — (de tigre, de lion), (Վագր)ենի, (առիւծ)ենի։ | — de chien, Շանաձկենի։ | Dans sa —, Ներսէն (բարկանալ)։ | Être dans la — de, (Մէկու) տեղը լինիլ։ | — -rouge, Կարմրամորթ (Ամերիկայի)։

Peausserie (բօսըռի), էգ. Մորթեղէնք, մորթեան։ 2 Մորթեգործութիւն։ 3 Մորթի առուտուր։

Peaussier (բօսիէ), ար. Մորթագործ։ 2 Մորթավաճառ։ 3 Մորթաշարժ ջիղեր, (որ և՝ **Peaucier**)։

Pec, ած. ար. Նոր աղած հրինկ (րինգկա)։ ‖ ար. Փշաձուկ ✝։

Peccable (Չc), ած. Մեղանչական։

Peccadille (Չc), էգ. Թեթև մեղք, չնչին յանցանք։ [վատա(հիւթ), հ. բժ.

Peccant, e (Չc-ն), ած. Գէշ (հիւթ),

Peccata (Չc), ար. Էշ (զազանամարտի մէջ)։ 2 Անխելք, էշ։

Peccavi (Չc), ար. Զղջում, մեղայ, ը.

Pêche, էգ. Դեղձ. Деղձ. ծէխքալի։ 2 Ձըկնորսութիւն ☞ (կիտ)որսութիւն, (ցանց)որդութիւն, (կարթ)ընկէցութիւն։ 3 Ձըկնորսելու իրաւունք. Avoir la — d'une rivière։ 4 Բռնուած ձուկեր, ձուկի որս. J'ai mangé de votre —։ 5 Ջանելը ծովէ, որս (բուստի) ☞ (բստա)քաղութիւն։

Péché, ար. Մեղք. Pour ses —, (ի պատիժ). Dire les sept — mortels de qn. (մէկու ողջ կողմը չձգել, գ.)։ 2 Յանցանք։

Pécher, չ. Մեղանչել. Faire —, (մեղքի խօթել)։ 2 Սխալիլ, մեղանչել. — contre la langue։ 3 Պակսութիւն ունենալ, մեղանչել. Ce n'est pas là qu'il —, (պակսութիւնն այդ չէ). Il — par trop de zèle, (իր պակասութիւնը չափազանց եռանդ ցուցնելն է). Il — par trop d'esprit, (չափն անցած խելք կը ցուցնէ)։

Pêcher (բէ), ար. Դեղձենի, դեղձիծէխքալի ադաճը։ ‖ չ. Ձուկ որսալ, ձկնորսել, (որ և անդ.). — un étang, (լճակի բոլոր ձուկերը որսալ՝ բռնել)։ 2 Ծովէ հանել, որսալ (բուստ)։ 3 Գտնել, առնուլ. Où avez-vous — cette nouvelle։ [Մեղաւոր կին, մեղուհի։

Pécheresse, ած. Մեղաւոր։ ‖ էգ.

Pêcherie (բէ), էգ. Ձուկի որսարան, ձկնորսարան։

Pécheur, ար. Մեղաւոր։

Pêcheur, euse (բէ), ած. Ձըկնորսի, ձկնորսական։ ‖ ար. Ձկնահան, ձկնորս ☞ (կարթ)ընկէց, (ցանց)որդ, (փոկ)որս, (սպնգա)քաղ։ 2 Աղկիոն, Թռչմարբի։ ‖ էգ. Ձկնորսուհի։

Pécore, էգ. Անասուն, կենդանի։ 2 Անբան, էշ։ [խող դարտակուհի։

Pecque, էգ. Բանգիտութիւն ծա

Pecten (պէկն), ար. Խեցեմորթ մը, սանտրակ։

Pectoral, e, ած. Կուրծքի, լանջական. Muscles —, (լանջաղնդերք, որ և՝ Les —aux)։ 2 Կրծօգուտ (դեղ)։ ‖ ար. Լանջանոց (հրէայ քահանայապետի)։

Péculat, ար. Հասարակաց գանձէ գողութիւն, գանձահատութիւն։

Pécule, ար. Ստակ, վաստակ։ 2 Պզտի գումար, ստակ։ 2 (Գերիի մը) վաստակ, Հ.

Pécune, էգ. (Պատրաստ) ստակ, հ.

Pécuniaire (բէռ), ած. Դրամական։

Pécuniairement, մ. Դրամապէս։ [ստկի տէր, մամոնայի տէր, ը.

Pécunieux, euse, ած. (Հնչուն)

Pédagogie, էգ. Մանկավարժութիւն։ 2 Մանկավարժարան։ [ժական։

Pédagogique, էգ. Մանկավար

Pédagogue, ար. Մանկավարժ։ 2 հ. ժ. Տղեկները դպրոց տանող, մանկածու ✝ 3 Վարժապետ, պատուելի, անգէ.

4 *Պարսաւելու ենթող. պարսաւաղէտ* ։ || ած. *Վարժապետական. անգ.*

Pédale, իգ. *Ոտնափող (երգիոնի)* ։ 2 *Ոտնարան † ոտնկալ † (դաշնակի)* ։

Pédané, ած. հ. ժ. *Ոտնակալ (դատաւոր գիւղի)* ։

Pédant, e (Ն), ած. *Իմաստակ* ։ 2 *Իմաստակի. —կական* ։ || գ. *Իմաստակ* ։ 2 *Նրբակրկիտ † իմաստակ* ։ || ար. *Վարժապետ, պատուելի, անգ.* [անգ.

Pédanter (Ն), չ. *Վարժապետել* ։

Pédanterie (Ն), իգ. *Իմաստակութիւն* ։ 2 *Հմտութիւն ծախելը, նրբախնդիր պահանջանք, վարդապետական ոգի, իմաստակութիւն* ։ [կական ։

Pédantesque (Ն), ած. *Իմաստա-*

Pédantesquement (Ն), մ. *Իմաստակօրէն* ։

Pédantiser (Ն), չ. *Հմտութիւն ծախել, վարդապետօրէն խօսիլ, ամէնու վարժապետ կտրիլ, իմաստակել* ։

Pédantisme (Ն-ս), ար. *Իմաստականութիւն †* ։ [ուագէտ ։

Pédéraste, ար. *Մանկամոլ, ար-*

Pédestre, ած. *Ոտքով՝ հետի (ճամբորդութիւն)* ։ 2 *Ոտնակաց (արձան)* ։

Pédestrement, մ. *Ոտքի, հետիոտս, հետի* ։ [ծղիկ † բ.

Pédicelle, ար. *Պզտի կոթուն*,

Pédiculaire (քու), ած. *Ոջլի (հիւանդութիւն), ոջլ(ախտ)* ։ || իգ. *Ոջլատունկ* ։

Pédicule, ար. *Կոթ, կանթ, անգ. բ.*

Pédiculé, e, ած. *Կոթաւոր, կանթաւոր, անգ. բ.*

Pédicure, ար. *Ոտքի կոշտեր հանող. կոշտահան † (որ և՝* Chirurgien —) ։ [*նալոգանք †* ։

Pédiluve, ար. *Ոտնալուալ, ոտ-*

Pédimane, ար. *Պարկաւորներու ցեղ մը, ձեռնոտանի, բ. գ.*

Pédomètre, ար. *Ուղեչափ*.

Pédoncule (Ն), ար. *Կոթուն (ծաղկի՝ պտուղի)* ։ [բ.

Pédonculé, e (Ն), ած. *Կոթնաւոր*,

Pégase, ար. *Թեւաւոր ձի, Պեգասոս, գէց.* 2 *Բանաստեղծական աւիւն.* Monter, Enfourcher son —, (*քերթողել, քերթել*) ։ 3 *Պեգասոս, համ.*

Pègre, իգ. *Գողերու ընկերշակութիւն* ։ [*Պահլաւերէն* ։

Pehlvi (բէլ), ած. *Պահլաւիկ* ։ || ար.

Peigne (Ն), ար. *Սանտր.* — de corail, (*բստազարդ սանտր*). Coup de —, (*կոխւ*) ։ 2 (*Բուրդի*) *սանտր, զզոց †* 3 *Կտրն.* տէնիզ թարաղը, բ. գ.

Peigné, e (Ն), ած. Mal —, *Աղտոտ ու անճոռնի հագուած* ։ || Bien —, *Լաւ խնամուած (պարտէզ)* ։ 2 *Ամենակոկ (ոճ)* ։ [*զզոց † բուրդ* ։ 2 *Կոխւ* ։

Peignée (Ն), իգ. *Մէկ սանտր՝ մէկ*

Peigner (Ն). ն. *Սանտրել* ։ 2 *Գզել՝ սանտրել (բուրդ)* ։ 2 *Մաքրել, յղկել, կոկել (ոճ)* ։ 3 *Ծեծել.* Je l'ai bien — ։ || Se —, չ. *Սանտրուիլ* ։ 2 *Մազ մազի գալ, ծեծկուիլ* ։ [*զզող, (իգ. զզուհի †)* ։

Peigneur, euse (Ն), գ. *Սանտրող*,

Peignier (Ն), ար. *Սանտրագործ, սանտրավաճառ* ։

Peignoir (Ն), ար. (*Սանտրուած ատեն*) *ուսի կտաւ, վարշամակ* ։ 2 *Բաղնիքէ ելնողի առած կտաւ, սաւան* ։ 3 *Առտնին լայն հագուստ կանանց, աւոտեալ †* ։

Peignures (Ն), իգ. յր. *Սանտրուած ատեն ինկած մազեր, սանտրուենչ †* ։

Peinant, e (ճան), ած. *Վշտառիթ*,

Peindre, peint, e (Ն), ն. *Պատկերն հանել, նկարել* ☞ (*ճարտարա*)-*հան.* Achever, S'achever de —, (*բանը՝ կործանումը կատարեալ ընել*) ։ 2 *Նկարազարդել, նկարել.* — une galerie, — un plafond ։ 3 *Ներկել.* — une porte, un mur. — en détrempe, (*ջրաներկ զարնել*) ։ 4 *Գծել, գրել, (որ և անգ.).* Il — si mal, qu'on ne peut lire son écriture ։ 5 *Նկարագրել, նկարել.* Il nous a — sa misère, (*որ և անգ.*). — en beau, (*եղածէն լաւ ցուցնել*) ։ || À —, Fait à —, *Նկարելու արժանի, նկարելի* ։ 2 *Վայելչագեղ (զգեստներ)* ։ || Se —, չ. *Միտքը բերել, երեւակայել* ։ 2 *Իր պատկերն հանել, ինքզինք նկարել* ։ 3 *Ինքզինք նկարագրել* ։ 4 *Ներկել (մազերը)* ։ 5 *Զարդարուիլ, նկարագեղիլ † բ.*

Peine, իգ. *Պատուհաս, պատիժ.* — infamante. Infliger une —. Encou-

rir une —. Âme en —, (դատապարտեալ՝ պատժապարտ † հոգի). Il est comme une âme en —, (հնհնուքի մէջ է, մտատանջ է)։ 2 Վիշտ, ցաւ. Les — du corps, de l'esprit. Les — de la vie. Une — cruelle. Faire —, (ցաւ պատճառել). Faire de la — à qn. (դժուարութիւնք հանել, նեղութիւն տալ). Etre dans la —, (նեղի՝ կարօտութեան մէջ լինիլ)։ 3 Հնհնուք, տագնապ, հոգ. Être en —, en — de. Ce qui me met en —. Ma — est grande. Il m'ôta de — en disant...... Etre en — que, (վախնալ որ). Il est en — de sa personne, (կը մտածէ թէ ինչ պիտի լինի)։ 4 Թշուառութիւն, նեղութիւն. Laisser qn. dans la —։ 5 Ցոգնութիւն, աշխատանք. Nul bien sans —. Regretter sa —. Voilà pour votre —. Épargner à qn. une —. Ce n'est pas la —, (չարժեր). Se donner la —, Se donner beaucoup de —, (աշխատ լինիլ, յոգնիլ). Prenez la — de vous asseoir, (նստեցէք կ'աղաչեմ). Donnez-vous la — de venir me voir, (եթէ կարելի է՝ ինձ եկէք տեսնելու). Il en est pour sa —, (ի զուր աշխատեցաւ, աշխատանքը վրայ գնաց, ե.). Mourir à la —, (տատանքի մէջ մեռնիլ). Homme de —, (մարմնոյ աշխատութեամբ ապրող, մարմնավաստակ † մարդ). 6 Վարձք (գործաւորի). Payez sa — à cet ouvrier. Il ne faut pas retenir la — du mercenaire։ 7 Արգելք, դժուարութիւն. Je n'ai pas de — à vous croire. Il a de la — à marcher, (դժուարաւ կը քալէ)։ 8 Անյօժարութիւն, խորշում. Avoir de la — à se mettre au travail. J'ai —, de la — à, (ծանր կուգայ ինձ....). Ça fait de la —, (գէշ մը կուգայ)։ ‖ Sans —, Անջան, անաշխատ, դիւրաւ ։ | Sous — d'(amende), (Տուգանքի) պատժով, ծայրը (տուգանք) լինելով, (տուգանք)ով։ | Sous — de vie, Կեանքի վտանգով ։ | Sous — de la vie, Sous — de mort, Կեանքի տոյժով, եթէ ոչ մահ կայ։ ‖ À —, մ. Հազիւ թէ, հազիւ ☞ Թեթա(քամ), դեռ(փթիթ)։ 2 Դժուարաւ. Télémaque suivait à —։ | À grand —, À toute —, Մեծ դժուարութեամբ, խիստ դժուարաւ ։ | Avec —, Դժուարաւ, ակամայ ։

Peiné, e, ած. Նեղուած, ցաւած, վշտացած։ 2 Աշխատուած, բազմաշխատ (ոճ)։

Peiner, ն. Աշխատցնել, յոգնեցնել։ 2 Ցաւ պատճառել, վշտացնել ։ 3 Շատ աշխատանք թափել (պատկերի մը)։ ‖ չ. Ցոգնիլ։ 2 Զուզել, չախորժիլ, ծանր գալ, դժկամակիլ. Il — à punir. Il me — de vous faire faire cette besogne. ‖ Se —, չ. Աշխատիլ, նեղուիլ ։

Peint, e (ʒ), ած. Նկարուած ։ 2 Ծաղկեայ, նկարակերպ, նկարէն. Toiles — ։ 3 Պատկերաւոր (խաղաքարտ)։

Peintre (ʒ), ար. Նկարիչ, պատկերհան ☞ (դաշտա)նկար ։ 2 Ներկիչ — en bâtiments ։ 3 Գունազարդող, նկարազարդող, նկարող (ձեղուն). — de décor, (փայտակերպ՝ կճակերպ) նկարող։ 4 Նկարագրիչ, նկարիչ ։

Peinturage (ʒ), ար. Գոյն զարնելը, ներկում։ 2 Ներկուած ։ 3 Կոշտ նկար ։

Peinture (ʒ), էգ. Նկարչութիւն, պատկերհանութիւն. — à fresque, (որմանկար)։ 2 Պատկեր, նկար ։ 3 Ներկարարութիւն (շէնքի). — en bâtiments 4 Ներկ. La — de ce carrosse est fraîche. Dieu donne aux fleurs leur aimable —։ 5 Նկարագրութիւն, նկարագիր։ ‖ En —, մ. Փուճ կերպով, առ երեսս, արտաքուստ։ 2 Պատկերի մէջ, պատկերով. Ne pouvoir voir en —, (խորշիլ, պատկերն իսկ չկրնալ տեսնել)։

Peinturer (ʒ), ն. Ներկ զարնել, ներկել։ 2 Պատկեր մրոտել, ձ.

Peintureur (ʒ), ար. Ներկիչ ։ 2 Պատկեր մրոտող։ [ստորարկիչ † (բառ., ձ.)։

Péjoratif, ive, ած. Եղծական՝

Pékin (fkĕ), ար. Փէքինեան կերպաս, փէքին։ 2 Տ. **Péquin**.

Pelade, էգ. Հերաթափութիւն, մազթափ † ։ [գոյն ։

Pelage, ար. (Անասնոյ) մազերու

Pelamide, էգ. Պիլամիդ. փալամուտ պալըղը ։

Pelard, ար. Կեղեւած՝ քերծած փայտ, (որ և՝ Bois —)։

Pelargonium (օմ), ար. տ. ս. Տառեղատունկ։ [սողնակ։

Pêle (բէլ), ար. Փականքի լեզու.

Pelé, e, ած. Հերաթափ (վիզ)։ 2 Ճաղատ (գլուխ)։ 3 Չոր՝ մերկ (լեռ)։ 4 Կեղեւուած (տանձ)։ || ար. Ճաղատ մէկը։

Pêle-mêle (է-է), մ. Խառն ի խուռն, խառնաշփոթ։ || ար. Խառնակութիւն։

Peler, ն. Կեղեւը հանել, կեղեւել։ 2 (Կաշիի) մազերը թափել, մազաթափել։ || չ. Մորթը թափիլ՝ ելնել։ || Se —, դ. Մազերը թափիլ, կնտանալ։

Pèlerin, e (ի), գ. Ուխտաւոր։ 2 Պանդուխտ, ուղեւոր։ 3 Անձ, մարդ, ը.

Pèlerinage, ար. Ուխտաւորութիւն. Faire le — de la Mecke, (Մեքքէ ուխտաւոր երթալ)։ 2 Ուխտատեղի, ուխտավայր։ 3 Ճամբորդութիւն, պանդխտութիւն։ 4 Կեանք, պանդխտութիւն, փ.

Pèlerine, իգ. Կանանց ուսն ու լանջը ծածկող զգեստ, բէլէրին։

Pélican (ի), ար. Հաւալուսն, Թռչ. ռախամ։ 2 Երկկտուց Թորանոց, երկկտուց † փ. 3 Ատամնահան, գծի.

Pelisse, իգ. Մուշտակ. քիւրք.

Pellagre (ll), իգ. Ախտ մը, բեղակրա, բժ. [քիւրէք։

Pelle, իգ. (Փայտէ՝ երկաթէ) Թի.

Pellée, Pellerée, Pelletée (ll), իգ. Թի մը (հող)։

Pelleterie (ll), իգ. Մուշտակք։ 2 Մուշտակագործութիւն։ 3 Մուշտակի առուտուր։

Pelletier, ière (ll), գ. Մուշտակագործ, մուշտակավաճառ։ [փառ։

Pellicule (2l), իգ. Բարակ մաշկ,

Pelote, իգ. Կծիկ։ 2 Ասեղի բարձիկ։ 3 Գնդակ (ձիւնի)։ 4 Կունտ (խմորի)։ 5 Ճերմակ նիշ (ձիու ճակատը)։ 6 Գումար. Faire sa —, (գումար դիզել, ծրարը կապել, ը.)։

Peloter, ն. Կծիկ փաթթել, կծիկ ընել։ 2 Ծեծել (խուել, զարնել), ը. || չ. Գունդ խաղալ (առանց ստկի)։ || Se —, դ. Կծիկ լինիլ։ 2 Ծեծկուիլ։

Peloton (ի), ար. Կծիկ. Se mettre en —, (կծիկ լինիլ, կծկուիլ)։ 2 Փոքրիկ խումբ (մարդկան)։ 3 Պար (մեղուաց)։ 4 Զինուորաց պզտի գունդ, գումիկ †։

Pelotonner (ln), ն. Կծիկ փաթթել, կծիկ ընել։ || Se —, դ. Կծիկ լինիլ։ 2 Կսկլոր լինիլ, կծկուիլ։ 3 Ժողվուիլ, հաւքուիլ, երամանալ։

Pelouse, իգ. Խոտ բուսած տեղ, մարմանդ † 2 (Մարմանդի) խոտեր։

Peltaste, ար. Ասպարակիր, հ. յ.

Pelte, իգ. Մահիկաձև վահանիկ, ասպարիկ, հ. յ. [րեւ)։

Peltinerve, ած. Վահանաջիղ (տե-

Pelu, e, ած. Մազոտ, Թաւամազ։

Peluche, իգ. Թաւշանման պաստառ մը, Թաւշակերպ † բլիւշ։

Peluché, e, ած. Թաւ, Թաւամազ։

Pelucher, չ. (Պաստառի) Թելերը հիւսուածէն դուրս ելնել, բլիւշանալ †։

Pelucheux, euse, ած. Թելերը դուրս ելած՝ բլիւշացած (պաստառ)։ 2 Մէկ կողմը Թաւարծի (պաստառ)։

Pelure, իգ. Կեղեւ (պտուղի)։ 2 Լօդիկ. ձրէնճ սէքրիսի։

Pelvien, ienne (ի), ած. Որովայնակոնքի, կոնքային, անտ.

Penaillon (ի), ար. Քրքլեակ, քուրջ։ 2 Աբեղայ, աբեղայի կտոր։

Pénal, e, ած. Պատժական. Clause —, (տուգանքի պայման՝ հաստուած)։

Pénalité, իգ. Պատժական օրինագրութիւն, պատիժ։ 2 Պատժելիութիւն, պատժականութիւն։ [վարած ծեր, ռմկ.

Penard, ար. Խորամանկ՝ հնանած-

Pénates, ար. յգ. հ. ժ. Ընտանի դիք, Թերափք, (որ և՝ Dieux —)։ 2 Տուն, երդ. Il voit de loin ses —։

Penaud, e (ō), ած. Շփոթած, ամօթով, ամօթահար։

Penchant, e (ի-ի), ած. Հակեալ, ծռած, (որ և փ.)։ 2 Նուաղեալ, անկուն † 3 Մէտ, հակեալ։ || ար. Զառիվայր, դարվար. Être sur le — de sa ruine, (կործանման մօտ՝ վրայ լինիլ)։ 2 Եզր, փ. Se retenir sur le — du précipice։ 3 Անկամերձ † խոնարհուն † վիճակ, խոնարհում, նուազում. Le —

de l'âge. Etre sur son —, (իյնալու յմնալու մօտ լինիլ)։ 4 Թուռն մղում, յօժարութիւն, դիւրութիւն, քերում, միտութիւն, հակամիտութիւն ☞ (կնա)սիրութիւն, (բարկա)ցոտութիւն. — pour, vers, à. Suivre son —։

Penché, e (Ն), ած. Ծռած, հակեալ, ստորահակ ։ 2 Հիւանդ, քիթը կախ. Un air — (իսկ Des airs —, թեկրեկ շարժումներ, կոտրտուք, ε.)։ 3 Հակամէտ, հակեալ ։ [հում, հակում։

Penchement (Ն Ն), ար. Խոնար-

Pencher (Ն-Ն), ն. Իջեցնել, ծռել, խոնարհել, հակել ։ 2 Հակեցնել, միտել. փ. || չ. Ծուռ լինիլ, ծռիլ, հակիլ (պատի)։ 2 Մօտենալ, խոնարհիլ (ի կործանում)։ 3 Յօժարիլ, միտիլ, հակամիտիլ, փ. — à, pour, vers. Faire — du côté de....

Pendable (Ն), ած. Կախաղանի արժանի. Le cas n'est pas —, (մեծ մեղք մը չկայ հոդ)։ 2 Ամենաչէշ (խաղ)։

Pendaison (ցԷ), իգ. Կախաղանի պատիժ, կախաղան ։

Pendant, e (Ն-Ն), ած. Կախուած, կախ, առկախ ։ 2 Վերահաս ։ 3 Քննութեան տակ (դատ), (հաստարակից) ատեանը հանուած (խնդիր) ։ || ար. Նմանը, զոյգը ։ 2 Կապարան (Թրազօտիի) ։ || — d'oreilles, Օղի քար, գինդաքար † || նխ. (Տարի) ժամանակ, (ձմեռուան) մէջ, (գիշեր)այն ☞ ե. զ. հ. ձմեռնաստուն ։ || — que, չ. Մինչդեռ, մինչ, երբ ։

Pendard, e (Ն), գ. Չիք լինելիք, անպիտան ։

Pendeloque (Ն), իգ. Օղի քար, գինդաքար † 2 Բիւրղահատ † (ճառի) ։ 3 Պատառուն զգեստի կախուած կտոր, ծուէն ։

Pendentif (Ն-Ն), ար. Գմբեթակամարի գնդաձև մաս, ողնոյց † ։ [կախող։

Pendeur (Ն), ար. Դահիճ, մարդ

Pendiller (Ն-ցիյլ), չ. Կախուած շարժիլ (օդի մէջ), կախորրիլ ։

Pendre (Ն), ն. Կախել։ 2 Կախել, կախաղանել, (որ և անփ.). — à la croix, (խաչել). — haut et court, (կարճ չուանով կախել բարձրէն)։ || չ. Կախուած լինիլ, կախուիլ։ 2 Քննութեան տակ իյնալ (դատի)։ || — à l'oreille, Գլխի վրայ կախուած լինիլ, փ. || Se —, յ. Կախուիլ ։ 2 Ինքզինք կախել. Il y a là de quoi se —, (մեռնիլը բան մ'ընել չէ) ։ || Se — à la sonnette, Զանգակը ուժգին և շարունակ հնչեցնել, զանգակը կոտրտել, —. | Se — à l'oreille de qn. Շարունակ բան փսփսալ մէկու ականջի ։

Pendu, e (Ն), ած. Կախաղան ելած, կախուած, (որ և գ.). Je veux être — si, (գլուխս կը կտրեմ եթէ...)։ || Etre — aux oreilles de qn. (անդադար բանի մը վրայ խօսիլ մէկու) ։

Pendule (Ն), ար. Կշռոց, ճօճանակ, ճօճան † (ժամացոյցի)։ || իգ. Ճօճանաւոր ժամացոյց, ճօճանաւոր † ։

Pêne (բէն), ար. Փականքի լեզու, սողնակ ։ [կանութիւն ։

Pénétrabilité, իգ. Թափանցա-

Pénétrable, ած. Թափանցական։ 2 Հասկանալի, իմանալի ։

Pénétrant, e (Ն), ած. Թափանցող, ընդմուտ։ 2 Սուր (հոտ՝ տեսութիւն), կորովի (միտք) ։ 3 Խորաթափանց (աչք՝ նայուածք) ։ 4 Ազդող, Թափանցուն † (ցուրտ)։ 5 Սիրտ յուզող, ազդական, փ.

Pénétratif, ive, ած. Թափանցող, դիւրաթափանց ։

Pénétration, իգ. Ներս մտնելը, Թափանցում։ 2 Մտքի կորովութիւն, ուշիմութիւն, կորովամտութիւն ։

Pénétré, e, ած. Տոգորուած ։ 2 Լեցուած, յուզուած, համակուած ☞ (ամօթա)հար, (վշտա)բեկ։ 3 Սաստիկ զգացեալ (կերպարանք) ։

Pénétrer, ն. Մէջը մտնել, անցնիլ, Թափանցել։ 2 Խորերը երթալ, ներսերը մտնել, (որ և գ.). Le grand froid — la terre ։ 3 Խելք հասցնել, Թափանցել, հասկնալ (գաղտնիք), (որ և անփ.). — qn. (մէկու միտքը հասկնալ) ։ 4 Յուզել (սիրտ), համակել (վշտով), (որ և անփ.) ։ || չ. Ներսերը՝ խորերը երթալ, մտնել, Թափանցել, (որ և գ.). — fort avant dans, (խորերը երթալ, խորունկը մտնել, փ.) ։ 2 Հասնիլ. — jusqu'au ministre, (մինչև պաշտօնեային քով երթալ) ։ 3 Փնտռել գտնել, խելք հասցնել, հասկնալ։ || Se —, յ. Իրարու մէջ մտնել՝ անցնիլ։ 2 Իր ներսն ընդունիլ,

քաշել, տոգորուիլ. La terre se — de la chaleur du soleil։ 3 Միտքը լեցընել, մտքին մէջ դրոշմել. տոգորուիլ. Se — du sentiment de ses devoirs։

Pénible, ած. Ծանր՝ տաժանելի (աշխատութիւն)։ 2 Աշխատայի (ոճ)։ 3 Դժուարին, դժնդակ։

Péniblement, մ. Աշխատութեամբ։ 2 Դժուարաւ (խօսիլ)։

Péniche, էգ. Թեթեւ բարակ մակոյկ մը, բէնիշ. [կերպ, քու.

Pénicillé, e (Զl), ած. Վրձնա-

Pénide, ար. Զտուած շաքար, փենիտ։ [ջամաս։

Penil (Նիլ), ար. Ցայլոսկրի առա-

Péninsulaire (Նէնսիւլէռ), ած. Թերակղզային։

Péninsule (Նէնս), էգ. Ցամաքակղզի, Թերակղզի։ || La —, Սպանիա ու Փորթուկալ, Թերակղզի։ [դամ, ա.

Pénis (իս), ար. Առնանդամ, ան-

Pénitence (Ն), էգ. Ապաշխարութիւն։ 2 Զղջում, ապաշաւ։ 3 (Քահանայի դրած) ապաշխարանք։ 4 Ապաշխարութեան գործեր, ապաշխարութիւն. Faire —, (ապաշխարել։ 2 Ապաշխարանքը քաշել [իր գէշ ընթացքի])։ 5 Պատիժ. Mettre un enfant en —։ 6 Պատիժ (խաղի մէջ)։ || Faire — avec le sac et la cendre, Մեղքերուն վրայ լալ ու սգալ։

Pénitencerie (Ն), էգ. Ապաշխարահայրութիւն։ 2 Արձակման ատեան (Հռովմի մէջ)։

Pénitencier (Ն), ար. Վերապահեալ մեղքերէ արձակող քահանայ, ապաշխարահայր. Grand —, (արձակիչ կարդինալ)։ 2 Բանտ, զգաստարան։

Pénitent, e (Ն), ած. Ապաշաւող, զղջաւոր։ || գ. Ապաշխարող. Il a l'air d'un —, (տրտում դէմք մ'ունի)։ 2 Խոստովանորդի, խոստովանադուստր։ 3 Ինչ ինչ կրօնական ուխտեր, ապաշաւողք։ 4 Ապաշաւող եղբայր (աշխարհական)։

Pénitentiaire (Ն-սիէռ), ած. Զգաստարար, —ական։

Pénitentiaux (Ն-սիօ), ած. յգ. Ապաշխարութեան (սաղմոսք)։

Pénitentiel, elle (Ն-սիէլ), ած. Ապաշխարութեան։ || ար. Ապաշխարութեան կանոնգիրք։

Pennage (Զn), ար. Թեւափետուրք (Թռչնոց)։ 2 Փետուրք (գիշակեր Թռչնոց)։

Penne (բէն), էգ. Երկարափետուրք † (Թռչնոց)։ 2 Վարազափետուրք † (գիշակեր Թռչնոց)։ [կերպ (տերեւ)։

Penné. e (բէննէ), ած. Փետրա-

Pennon (բէննօն), ար. Նշան, դըրօշ։ 2 Փքենի փետուր։

Pénombre (նօն), էգ. Աղօտ լոյս, Թերալոյս † 2 Թերաստուեր, ա. 3 Լոյսէ մուԹի անցնիլ, մԹանց † նէ.

Penon (նօն), ար. Հողմացոյց դրօշ կամ փետուրք։

Pensant, e (ն·ն), ած. Մտածող, խոհուն։ || Bien —, Mal —, Տէրութեան կողմ՝ դէմ։ 2 Հաւատով, անհաւատ։ 3 Բարեզգած (մարդ), չարազգած կամ չարախորհուրդ (մարդ)։

Pensé, e (ն), ած. Մտածուած. Ouvrage bien —, (լաւ յղացուած երկ)։

Pensée (ն), էգ. Մտածութիւն. — vive։ 2 Խորհրդածութիւնք (գիրք). — détachées. Les — de Pascal։ 3 Իմաստ, միտք. Affaiblir la — d'un auteur։ 4 Միտք, կարծիք. Dire sa —. Ce n'est pas là ma —։ 5 Դիտաւորութիւն, դիտում, խորհուրդ, միտք. Il a changé de —. Lire dans la — de qn. 6 Խորհողութիւն. Toute notre dignité consiste en la —։ 7 Միտք. Cela m'est venu dans la —։ 8 Մտախոհութիւն. S'enfoncer dans ses —։ 9 Ցիշատակ. Mais il ne put si tôt en bannir la —։ 10 Խորունկ մտածութիւն, խորունկ իմաստ, խորիմաստ միտք. Il y a de la — dans cet ouvrage։ 11 Ծըրագիր, գաղափար. Il n'a encore jeté sur le papier que la — de son ouvrage։ 12 Հինգթերթի մանիշակ, խնդածաղիկ. հէրճայի մէնէֆշէ։ 13 Մութ մանիշակագոյն, (որ և՝ Couleur de —). Le pensée. Des rubans *pensée*.

Penser (ն), ար. Խորհողութիւն, մտածողութիւն։ 2 Մտածութիւն, քնա. || չ. Խորհիլ, մտածել։ 2 Համարիլ, կարծել. Je — mes raisons meilleures

que les vôtres. À ce que je —, (ըստ իմ կարծեաց)։ 3 Կարծիք ունենալ, մտածել. Je ne sais que — de։ 4 Գտնել, հանճարել, մտածել. Celui qui a — tout l'édifice est le seul architecte։ ‖ չ. Խորհիլ, մտածել։ 2 Հաշուել, համարիլ, կարծել. Le péril est pressant plus que vous ne —։ 3 Յուսալ, միտքը դնել. Il — voir en pleurs dissiper cet orage. Qui eut pu seulement — que.....? 4 Միտքը դնել. Nous pensions par tiraujourd'hui։ 5 Միտք ունենալ. Ils croient être convertis, dès qu'ils — à se convertir. — à une personne։ 6 Տենչալ, մտքէ անցընել. Par un bonheur où je n'osais —։ 7 Յիշել. Je n'y ai plus —։ 8 Հոգ տանիլ, մտածել. — à sa santé։ 9 Զգուշանալ. Vous avez des ennemis, pensez à vous։ 10 Մօտ՝ վրայ՝ կէտին մէջ լինիլ. J'ai — mourir, (քիչ մնաց պիտի մեռնէի). Il pensa lui en coûter la vie, (մազ մնաց որ կեանքը տուժէր)։ ‖ Pensez à moi, Յիշածաղիկ։ | — tout haut, Մըտքինը համարձակ խօսիլ։ | — bien, — mal, Լաւ՝ գէշ կարծիք ունենալ։ 2 Օրինաւոր՝ ուղիղ կարծեաց, հակառակ կարծեաց տէր լինիլ։ | Bien —, Mal —, Ուղիղ՝ մոլար կարծիքներ դաւանիլ։ | — à mal, Գէշ միտք մ'ունենալ։ | Sans y —, Բնական կերպիւ մը, անշան։ ‖ Se —, չ. Մտածուիլ։ 2 Ինքզինք կարծել։

Penseur (ն), ար. Խորհող ☞ (ազատա)խոհ։ [մտախոհ։

Pensif, ive (ն), ած. Մտածկոտ,

Pension (ն-ն), էգ. Վարձք։ 2 Թոշակ. — de retraite. — sur l'État։ 3 Հարկ, հ. 4 Բնակութեան և կերակուրի վարձք, Թոշակ. Payer —. Demi - —, (միայն ուտելու սատակ, հացաԹոշակ †)։ 5 Թոշակաւոր առնող տուն, Թոշակատուն †. — bourgeoise. Se mettre en —. Demi - —, (հացաԹոշակ † տուն)։ 6 ԳիշերօԹիկ դպրոց. L'éducation est chère dans cette —։ 7 ԳիշերօԹիկ աշակերտ, գիշերօԹիկ †. — nombreuse։ 8 ԳիշերօԹիկի Թոշակ. Demi - —, (ցերեկօԹիկի Թոշակ)։

Pensionnaire (ն-նռ-ն̄ռ), էգ. Թոշակառու, Թոշակաւոր. Il est — du roi։ 2 Ֆրանսայի ծախիւք 6. նկ. և քնդ. աշակերտ ի Հռովմ, Ֆրանսայի Թոշակաւոր։ 3 Թոշակաւոր դերասան։ 4 Վարձքով տեղ մը բնակող ու բան ուտող, Թոշակաւոր. Demi - —, (միայն բան ուտող Թոշակաւոր, հացաԹոշակ †)։ 5 Ներքին՝ գիշերօԹիկ աշակերտ. Demi - —, (կերակուրի մնացող՝ ցերեկօԹիկ աշակերտ)։ 6 հ. ժ. Գիտութեանց ճեմարանի անդամ։ 7 հ. ժ. Նախապաշտօնեայ (Հոլանտայի)։ [Թիկ դպրոց, գիշերօԹիկ †։

Pensionnat (ն-նռ), ար. Գիշերօ-

Pensionner (ն-նռ), ն. Թոշակ կապել, Թոշակել։

Pensum (բէնսօմ), ար. Աշկերտի վրայ դրուած աշխատութիւն՝ իբր պատիժ, գրապատիժ † յ. —s։

Pentacorde (բէն), ար. հ. ժ. Հընգաղի քնար, հնգաղի †։ [հնգլեզուեան։

Pentaglotte (բէն), ած. Հնգալեզու,

Pentagone (բէն), ած. և ար. Հընգանկիւն։ [քօ.

Pentagyne (բէն), ած. Հնգիգայ †

Pentamètre (բէն), ած. Հնգաչափ՝ հնգոտնեայ (ոտանաւոր)։ [քօ.

Pentandre (բէն ն), ած. Հնգորձայ,

Pentapole (բէն), էգ. Հնգաքաղաքք, Պեթսեպօլիս։

Pentateuque (բէԹ կամ բան), ար. Հնգամատեան (Մովսիսի)։

Pentathtle (բէն), ար. հ. ժ. Հընգամարտիկ կռիւ, պենտաԹլոն։

Pente (ն), էգ. Զառիվայր, զառիԹափ, դարվար, (որ և ք.). Rues en —, (դարվար փողոցներ). — rapide, (ուղղորդութիւն, ցցուութիւն). Petite —, (քեշ Գ.)։ 2 Զառիվարացոյց † զառիվարիկ † գծի. 3 Անկողնի ձեղունէ կախուած կտաւ, փեղկ. — de tente, (վրանի փեղկ)։ 4 Գործիքի ծայրի տրուած ծռութիւն։ 5 Յօժարութիւն, բերում, միտում. Avoir une — à, (հակամէտ լինիլ, միտիլ)։

Pentecôte (ն-ō). էգ. Պենտեկոստէ, Հոգեգալուստ։ 2 Պենտեկոստէ (Հրէից)։ [դետասանանկիւն։

Pentédécagone (բէն), ար. Հըն-

Pentière (Դ), էգ. (Վերէ վար ձըգ-ուած) ցանց՝ վարմ։ [ծխնի. տիշի րէզէ։

Penture (Դ), էգ. (Դռնեձև) էգ

Pénultième, ած. Վերջինին առ-ջինը, վերջընթեր։ ‖ էգ. Վերջընթեր վանկ։

Pénurie, էգ. Սաստիկ նուազութիւն՝ պակսութիւն. 2 Աղքատութիւն (լեզուի)։ 3 Զքաւորութիւն. Il vit dans la —։

Peotte, էգ. Մեծ նաւակ մը Ադրիա-կանի մէջ, բէօզզա ։

Péperin (Դ), ար. Պղպեղաքար ։

Pépie, էգ. Լեզուախտ † (Թռչնոց). տիլճիֆ. Il a la —, (ծարաւ ունի). Il n'a pas la —, (լեզուն բնաւ չկենար, ը.)։

Pépier, չ. Ճռուողել (ճնճղուկի), բիբել ։ [de raisin, (Թին)։

Pépin (Դ), ար. (Խնձորի) կուտ. —

Pépinière, էգ. (Փոխադրելի) մատղաշ ծառոց տնկարան, տորրանոց. 2 Տորրանոցի ծառեր։ 3 Սերմնարան, տըն-կարան, ք.

Pépiniériste, ար. (Փոխադրելի) մատղաշ ծառոց պարտիզպան, տնկարկ, (որ և՝ Jardinier —)։

Pépite, էգ. Հատիկ (զուտ ոսկիի)։

Peplum (օմ), **Péplon** (Դ), ար. հ. ժ. (Կանանցի) նափորտ, տեռ ։

Pepsine, էգ. Ստամոքսահիւթի նիւթ մը, եփիփ † բէքսին։ [րակունց), անրգ.

Péquin (Դ), ար. Քաղքցի (ըստ զօ-

Percale, էգ. Բերքալ, հիւմայուն պէզզի ։ [պաստառ մը, բերքալին ։

Percaline, էգ. Բամպակէ փայլուն

Perçant, e (Դ), ած. Ծակող, սուր։ 2 Կորովի՝ սուր (աչք), կորովարիբ (տե-սութիւն)։ 3 Բարձրաձայն՝ սուր (աղաղակ)։ 4 Թափանցող (ցուրտ)։ 5 Խորաթափանց (միտք)։

Perce (en), ն. Mettre du vin en —, Գինւոյ տակառին ծակ մը բա-նալ ։

Percé, e, ած. Ծակուած. — de trous, (ծակ ծակ). — à jour, (մէկ կողմէ միւսը վիրաւորուած։ 2 Վշտահար, վշտաբեկ (սիրտ)։ ‖ — jusqu'aux os, Խխուսմ ։ ‖ Bien —, Քաջաղիր † պա-տուհանօք (տուն)։ 2 Քաջուղի † (ս ն տառ)։ 3 Ուղղագիծ (փողոց)։ ‖ ար. Տ **Percée**.

Perce-bois, ար. Տախտակորդ † ոլոռն † 2 Փայտածակ † (մեղու)։ յ. ն.

Percée, էգ. Ծակ բանալը, ծակելը։ 2 Ճամբայ բանալը (անտառի մէջ)։ ‖ Faire une —, Դուռ՝ պատուհան բա-նալ (պատին մէջ)։ 2 Ներսերն երթալ, յառաջանալ։ ‖ յգ. (Շէնքի ճակատի վրայ) լոյս առնելու տեղեր ։

Perce-feuille, էգ. Եզնակող, տկ. յգ. Ն. [որսորդ։ յգ. Ն.

Perce-forêt (ռ̄k), ար. Անվախ

Perce-lettre, ար. Թղթածակ, գծի. յգ. Ն.

Percement, ար. Ծակելը, բանա-լը ։ 2 Պատի մէջ բացուած ծակ։ [յգ. Ն.

Perce-neige, էգ. Ձիւնբեկ † տկ.

Perce-oreille, ար. Ունկնամուտ, ականջմտուկ. մազաս պէօճէյի։ յգ. Ն.

Perce-pierre, էգ. Քարբեկ † սու րէզէնէսի։ յգ. Ն.

Percepteur, ար. Դրամաժողով, բաժաժողով, հարկաժողով։

Perceptibilité, էգ. Գանձելիու-թիւն, հաւաքելութիւն ։ 2 Նշմարելիու-թիւն։ 3 Զգալիութիւն, ազդելիութիւն։ 4 Ըմբռնելութիւն ։

Perceptible, ած. Գանձելի, հա-ւաքելի։ 2 Նշմարելի։ 3 Զգալի, ազդելի։ 4 Ըմբռնելի ։ [ըմբռնողական ։

Perceptif, ive, ած. Ըմբռնման,

Perception, էգ. Գանձում։ 2 Գանձողի պաշտօն, բաժաժողովութիւն, հարկաժողովութիւն. Il a fait avoir une — à son fils։ 3 Ըմբռնում, ‡էլ. 4 Ըմբռնողութիւն ։

Percer, ն. Ծակ բանալ, ծակել ։ 2 Բանալ (փողոց՝ ծառուղի). — un pays, un bois, (երկրի մը՝ անտառի մը մէջ ճամբաներ բանալ)։ 3 Զարնել (վիրաւո-րել, սպաննել) ☞ (Նետա)հար. Les bêtes que les nymphes avaient — de leurs flèches. de coups, (վիրո-տել). Les os lui — la peau, (ոսկորները տնկուած են)։ 4 Մէջ անցնիլ, մէջէ անց-նիլ, Թափանցել. La pluie perça les tentes. les manteaux. Le soleil — les nuages. Il a été tout —, (խխուսմ եղաւ). La lumière — les ténèbres, (լոյսը մութի մէջէն կ'երեւի, որ և ք.)։ 5

կորզել անցնիլ, ճամբայ բանալ. — la foule. — l'armée ennemie. — les forêts, (որ և անտ.)։ 6 Լեցնել՝ Թնդացնել (օդ՝ իր ձայներով). Crier à — les oreilles. (սուր աղաղակներ հանել)։ 7 Վշտացնել, ի խոր խոցել (սիրտ)։ 8 Հասկնալ, Թափանցել (գաղտնի պատճառներ). — l'avenir. (ապագան տեսնել, նախատեսել)։ || — un tonneau. — du vin. Գինիի տակառին ծակ բանալ։ | — une porte. Պատի մէջ դուռ բանալ։ | — à jour. Ծակ ծակ ընել։ || չ. Բացուիլ (խոցի)։ 2 Բուսնիլ (ակռայի՝ եղջիւրի)։ 3 Թափանցել, մտնել. Le coup perça dans les chairs։ 4 Ջուր առնուլ. C. [illegible]te étoffe ne — point։ 5 Դուռ ունենալ, բացուիլ. Cette maison — dans deux rues։ 6 Իրեն ճամբայ բանալ, հասնիլ. — jusqu'aux Indes. — au delà des cieux, (երկնքէն բարձր ելնել)։ 7 Երեւիլ. Le soleil — à travers le nuage։ 8 Հեռուանց տեսնել, Թափանցել. — dans. — jusqu'à, ‡. 9 Յայտնուիլ, յայտնի լինիլ, երեւան ելնել. La vérité — tôt ou tard։ 10 Տարածուիլ, հասնիլ։ 11 Անուն հանել, ինքզինք ճանչցնել. On a bien de la peine à —. Cet auteur commence à —։ || Se —, յ. Ծակուիլ։ 2 Ինքզինք վիրաւորել՝ զարնել. Il s'est — le cœur, (դանակը սրտին զարկաւ)։ 3 Իրար զարնել (վիրաւորել, մեռցնել)։ 4 Շարժիլ՝ զգածուիլ (սրտի)։

Perceur, ար. Ծակող։

Percevable, ած. Հաւաքելի. գանձելի։ 2 Ըմբռնելի։

Percevoir, ն. Ժողովել՝ հաւաքել (տուրք)։ 2 Ըմբռնել, իմանալ, ընդունիլ. — une sensation, les sons.

Perche, էգ. Պերկէ. խանիյէ պալըղը։ 2 Ձող, կանճոխ. սըրըգ։ 3 հ. ժ. Չափ մը, ձողաչափ. Cent — carrées faisaient un arpent։ 4 Բուն (եղջիւրի)։

Perché, e, ած. Թեւերը միտքը տուած. — sur. || On est — sur cette chose. Այս աԹոռս հանգիստ չէ։

Percher, չ. կամ Se —, յ. Դադարիլ, Թառիլ. զօնմագ. Où est-il allé se —? (մինչև ուր ելեր է՝ կամ ելեր կը բնակի)։

Percheron (?), ար. Բերշեան ձի, ֆր.

Perchlorure (քիմ), ար. Վերքլորաւոր, տ. [ձող, Թառ։

Perchoir, ար. (Թռչնոց) Թառելու

Perclus, e, ած. Բռնուած, անդամալոյծ։ 2 Տկար (ուղեղ)։ [պուրղու։

Perçoir, ար. (Տակառի) գայլիկոն.

Percussion, էգ. Բախում. հարուած։ 2 Հարուած՝ զարկուած ‡ (ներքին վիճակը հասկնալու համար), բժ. || De —. Հարողական (նուագարան)։

Percuter, ն. Զարնել։ [չելի։

Perdable, ած. Կորսուելիք, կորըն-

Perdant, e (?), ած. Կորուսող։ || գ. Յաղթուող, կորուսող։

Perdition, էգ. Ի կորուստ մատնելը, կորուստ։ 2 Մսխում. վատնում. S'en aller en —, (փճանալ)։ 3 Դատապարտութիւն, կորուստ. Le chemin qui mène à la —։ 4 Կորստի վտանգ, ծով.

Perdre, ն. Կորսնցնել ☞ (ան)կորուստ, (հոգե)կորոյս, ան(համբեր)իլ. On lui — tout, (իր ամէն բաները կը կորսնցնեն). Vous y perdrez vos pas. (չպիտի յաջողիս)։ 2 Փախցնել (առիԹը)։ 3 Զլսել (խօսակցութեան մէկ մասը)։ 4 Չհասկնալ (ըսուածներու մէկ մասը)։ 5 Չտեսնել (տեսարանի մէկ մասը)։ 6 Իյնալ (ոյժէ՝ պատիւէ)։ 7 Կործանել. Son indiscrétion l'a —. On se perdait en voulant — l'innocence. 8 Կորըստեան վիհը ձգել, կորստեան պատճառ լինիլ, ի կորուստ մատնել. C'est un homme qui vous perdra. Ses débauches le —։ 9 Աւրել, ապականել, խանգարել. — qn. par des flatteries. — une femme. Les mauvaises sociétés — la jeunesse. La pluie a — mon chapeau։ 10 Ի զուր յառաջ բերել. Ne perds plus de raisons à combattre ma flamme։ 11 Սխալ ճամբէ տանիլ, մոլորել. Ce postillon nous a —։ 12 Հետ խառնել. Il faut — cette nuance dans les autres։ || — sa couleur. Գոյնը նետել, տժգունիլ. | — ses cheveux, ses feuilles. Մազերը Թափիլ. տերեւները մերկանալ ☞ (տերեւա)Թափ. | — sa pointe.

Ծայրատիլ. | — le poli. Փայլը ելնել, փայլատիլ † | — ses rides. Խորշոմները շտկուիլ՝ անհետիլ. | — l'espoir, l'haleine. Յոյսը՝ շունչը կտրիլ. | — le sommeil. Քունը աչքերէն կտրիլ. | — la vie. Մեռնիլ. | — la faveur, les bonnes grâces de. Աչքէ ելնել՝ իյնալ. | — la parole, l'usage de la parole. Բերանը կապուիլ, լեզուն բռնուիլ. | — la vue. Աչքերը կուրնալ. | — la raison, l'esprit. Խելքը թողնել, խենթենալ. | — la tête. Գլխատուիլ. 2 Յիմարիլ ☞ մտախորոյս. 3 Ինչ ընելիքը չգիտնալ, շփոթիլ մնալ. | — la car[te]. Շփոթիլ, շուարիլ մնալ. | — les car[tes]. Քիչ ձեռք առնուլ՝ վաստկիլ. | — sa peine, son latin. Ի զուր աշխատիլ ժամանակը կորսնցնել. | — pied. Ջուրին մէջ ոտքը պարապը մնիլ, (որ և՝ — terre). 2 Ո՛ւր մնիլը չգիտնալ. | — terre. Ցամաք չտեսնել, Ն.. | — du terrain. Ընկրկիլ. 2 Առջի ոյժը՝ պատիւը չունենալ, իյնալ. | — de vue. Աչքին տակէն փախցնել, կորսնցնել, (որ և †.) Ne le — pas de vue. (աչքդ վրան լինի). 2 Ա՛լ չտեսնուիլ մէկու հետ. 3 Մէկու վրայ երկար ատեն բան չլսել. 4 Ոչ եւս զբաղիլ (բանի մը վրայօք). 5 Հեռանալ (նիւթէն). 6 Միտքը հեռանալ (բանէ մը). | — auprès de, dans l'esprit de. Աչքէ հանել, յարգը կոտրել (մէկու առջեւ). || չ. Վնաս կրել, վնասուիլ, կորսնցնել. 2 Իյնալ. Les actions ont —. Cet homme a beaucoup — dans l'esprit de. 3 Գէշնալ, աւրուիլ. Ces fruits — à attendre. 4 Տեղատուել † (ծովու). || Faire — le hoquet. (Մէկու) հեծկլտուքը կտրել. || Se —, յ. Ինքզինք կորսնցնել. 2 Ինքզինք կործանել, իր կորստեան պատճառ լինիլ. 3 Կորսուիլ. Je m'y perds. (խելքս չհասնիր). Ma tête se —. (միտքս կը ցնորի). 4 Փճանալ, կորսուիլ. 5 Ցնդիլ (հոտի). 6 Խափանիլ (սովորութեանց). 7 Գետնաւոյզ † լինիլ, կորսուիլ (գետի). 8 Հետքերը կորսուիլ, շփոթիլ (ճամբու). 9 Անհետանալ, կորսուիլ (բազմութեան մէջ). 10 Խառնուիլ (հեթանոսներու մէջ). 11 Խառնուիլ (գոյներու). 12 Իր ոչնչութիւնը ճանչնալ, կորանալ †. Se — en Dieu. 13 Ընկղմիլ (խորհուրդներու մէջ), իյնալ (հակասութեանց մէջ). Se — en. || Se — d'honneur. Պատիւը՝ անունը աւրել. | Se — dans l'esprit de. (Մէկու առջեւ) համարումը կորսնցնել. | Se — à crédit, à plaisir, de gaieté de cœur. Անխորհուրդ ընթացքով ինքզինք կործանել. | Se — en explications. Բացատրութեանց մէջ շպղուիլ մնալ, շպղուիլ. (կաքաւ, կաքաւիկ.

Perdreau (rō), ար. Տարեկան

Perdrigon (?), ար. Կաքաւասալոր.

Perdrix (ri), էգ. Կաքաւ. Քէքլիք.

Perdu, e, ած. Կորսուած. 2 Անճիտած. 3 Մոլորեալ (ոչխար). 4 Անհետացած (բազմութեան մէջ). 5 Ընկղմած՝ թաղուած (ցաւի մէջ). 6 Յառաջադէտ (պահնորդ), յառաջա(պահակ) † 7 Ըստ պատահման (հարուած). 8 Աւազակայատակ (հոր). 9 Չտեսնուելիք, անյայտ լինելիք, անյայտնի (կարկտան). Ballon —, (չկապուած օդապարիկ). 10 Մէկ կողմ մնացած (երկիրներ). Նետուած (թաղ). 11 Փուճ, ընդունայն, անօգուտ. C'est peine —. Il n'y a rien de — dans sa conversation. Cet exemple est — pour vous. Moments —. Heures —, (պարապոյ ժամ). Causes —, (անիրաւ՝ փուճ դատեր՝ խնդիրներ). 12 Ինկած, կործանած. — dans l'estime publique. — de dettes. Être — d'honneur, (պատիւը կորուսած լինիլ). Un homme —, (անբարոյական մարդ). Une femme —, (անառակ կին). C'est une tête —, (խելայեղ մէկն է). 13 (Յօդատապով) աւերուն. — de. || ար. Comme un —. Բոլոր զօրութեամբ՝ խենթի նման (վազել).

Père, ար. Հայր (որ և †.). 2 Հիմնադիր, ստեղծող, հայր (քերթողութեան). 3 Աստուած (գինիի). 4 Պատճառ, աղբիւր. Le travail est le — du plaisir. 5 Հայր. Les — Capucins. Le — un tel. 6 Տարիքոտ անձ մարդ մը, հայր, ախպար. Le — Mathurin. || Le Père éternel. Հայր Աստուած. | Les —. Ատենական Հարք, Հ. | Les Pères. Les Pères de l'Eglise. Սուրբ Հարք.

| Les Pères du concile. *Սիւնհոդական Հարք՝ Հայրապետք ։* | Les Pères du désert. *Անապատական Հարք.* Les vies des — du désert. (*վարք Հարանց*) ։ | — noble. *Հայր. Թտ.* | — maître. *Նորընծաներու վերակացու. նորընծայապետ ✝ (վանքի մէջ)։* | De — et de mère. *Հարազատ (եղբայր)։* | Un — la joie. *Ծաղրածու ։* | Un — aux écus. *Ոսկիի տէր ։*

Pérégrination, *էգ. Հեռաւոր ճամբորդութիւն, տարադիմութիւն ✝ ։*

Pérégrinité, *էգ. Օտարականութիւն, էր.*

Péremption (՚ն). *էգ. Ջնջում, անվաւերութիւն (դատի ընդհատութեամբ)։*

Péremptoire (՚ն). *ած. Ցնպատասխանելի, վճռական։ 2 Անվաւեր ընող. էր.* [ռաքար ։

Péremptoirement (՚ն). *մ. Վըճ-*

Pérennité (ռէննի). *էգ. Երկարատեւութիւն։* [ւասարաքաշխութիւն։

Péréquation (քուա). *էգ. Հա-*

perfectibilité, *էգ. Կատարելականութիւն ✝ ։* [գործելի ։

Perfectible, *ած. Կատարելա-*

Perfection, *էգ. Կատարելութիւն։ 2 Կատարում։* ‖ En —, Dans la —, *մ. Կատարելապէս, քաջ ։*

Perfectionnement (ֆն). *ար. Կատարելագործութիւն ։* [րելագործել ։

Perfectionner (ֆն). *ն. Կատա-*

Perfide, *ած. և գ. Նենգաւոր, նենգամէտ, դրժող, դրուժան ✝ ։*

Perfidement, *մ. Նենգաւ, նենգօրէն, դրժանօք ։* [դրժողութիւն ։

Perfidie, *էգ. Նենգութիւն, դրժանք,*

Perfolié, e, *ած. Տրամածղօտ, պարացօղուն ✝ բս.* [Թարամուտ ✝ բս.

Perforant, e (՚ն). *ած. Ծակող ։ 2*

Perforation, *էգ. Ծակում ։ 2 Ծակուածք, ծակ, բժ.*

Perforer, *ն. Ծակ բանալ, ծակել։*

Péri, *ար. Պարիկ. փէրի ։*

Périanthe (՚ն). *ար. Ծաղկի դուրսի պատեան, պարածաղիկ ։*

Péribole, *ար. Պարամիջոց ✝ (շինուածի)։ 2 հ. ժ. Մեհենապար ✝ ծառաստան ։*

Péricarde, *ար. Սիրտը պատող մաշկային պարկ, սրտակրանք ։*

Péricardite, *էգ. Սրտակրանատապ, սրտակրանքի ✝ բժ.*

Péricarpe, *ար. Հունտերու պատիճ, սերմնակրանք, բս.*

Périchondre (քօն), *ար. Կռճիկները պատող մաշկ, աճառակրանք ։*

Péricliter, *չ. Վտանգի մէջ լինիլ.* Faire —, (*վտանգի մէջ ձգել*) ։ [բս.

Péricorollé, e, *ած. Շրջապսակ.*

Péricrâne (գռան), *ար. Գանկապատ Թաղանթ, գանկակրանք ✝ ։*

Péridot, *ար. Դեղնորակ կանանչ քար մը, ձիթաքար ։*

Péridrome, *ար. Ծածկուած ճեմելիք՝ շինուածքի շուրջ, շրջաճեմելի ✝ ։*

Périgée, *ար. Երկրամերձ կէտ, մերձակէտ, աս.* [արջնաքար ։

Périgueux, *ար. Բէրիկեան քար,*

Périgyne, *ած. Շրջաբողբոջ, շրջածին ✝ բս.* [կէտ, արեւամերձ, աս.

Périhélie (էլի), *ար. Արեւամերձ*

Péril (ռիյլ), *ար. Տագնապ, վտանգ.* Au — de. (*վտանգով*). Il y a — en la demeure. (*դանդաղելէ վնաս կուգայ, դանդաղելու չգար*) ։ [Վտանգով ։

Périlleusement (ռիյլ). *մ.*

Périlleux, euse (ռիյլ). *ած. Վտանգաբեր, վտանգաւոր ։*

Périmer, *չ. Ա՛լ ոյժ չունենալ, հիննալ, փտիլ, ատ.* [բագիծ ✝ ե.

Périmètre, *ար. Շրջագիծ, պա-*

Périnée, *էգ. Սրբանի և ամօթի մէջտեղը, միջնայք ✝ ատորայք ✝ ։*

Période, *էգ. Շրջան (լուսնի)։ 2 ժամանակի շրջան, դարաշրջան. շրջան։ 3 Պարբերութիւն.* — courte. — à deux membres. — musicale. *4 Միջոց, ժամանակ։* ‖ *ար. Ծագ, ծայր, ծայրակէտ։ 2 Միջոց, ժամանակ.* Un long — de temps ։

Périodicité, *էգ. Շրջանաւոր դարձ, պարբերական հրատարակութիւն (գրքի), պարբերականութիւն ։*

Périodique, *ած. Շրջանաւոր ։ 2 Պարբերական.* La presse —, (*լրագիրք, թերթք*) ։ *3 Պարբերութիւնները շատ, պարբերաշատ ✝ ։*

Périodiquement, մ. Կանոնաւոր կարգով, պարբերաբար ։ 2 Պարբերաւէտ † ոճով (խօսիլ) ։ [շարնակք ։

Périœciens (ռիk-ն), ար. յփ. Շըր-

Périoste, ար. Ոսկրամիզն, ոսկրակրանք †, անգ.

Péripatéticien, ienne(ն), ած. Արիստոտէլեան, ճեմական, (որ և ար.) ։

Péripatétisme (ս), ար. Արիստոտելութիւն, ճեմականութիւն ։

Péripétalé, e, ած. Շրջաթերթ, բս.

Péripétie (սի), էգ. Իրաց վիճակը փոխող յանկարծական դէպք, յեղակարծ դարձուած, իրադարձութիւն ։

Périphérie, էգ. (Կոր ձեւի մը) շրջապատ ։ 2 Հաստատուն մարմնոյ մ՚արտաքին երես ։

Periphrase (ռա̄զ), էգ. Խօսքերու դարձուած. շրջաբանութիւն ։

Périphraser (ռա̄զ), չ. Դարձուածներով խօսիլ. շրջաբանել ։

Périple, ար. հ. մ. Շուրջանակի նաւարկութիւն, շրջանաւութիւն ։

Péripneumonie, էգ. Թոքատապ, բժ.

Périptère, ար. Սիւնապատ շինուած ։ ‖ ած. Սիւնապատ ։

Périr, չ. Կորսուիլ ։ 2 (Զարաչար) մեռնիլ, կեանքը կորսնցնել, կոտրտուիլ, ջարդուիլ, կորսուիլ. — par le glaive. (սրոյ ճարակ լինիլ) ։ 3 Ծովակուլ լինիլ՝ ծովակուր կորսուիլ (նաւու) ։ 4 Փլուիլ՝ կործանիլ (տան) ։ 5 Ջնջուիլ, կործանիլ, կորսուիլ, փ. Son nom ne périra pas, (անունն անմոռաց պիտի մնայ) ։ 6 Փճանալ. Ne laissez rien — ։ 7 Հիննալ՝ փտիլ (դատի) ։ 8 Ոչ ու փուճ լինիլ, չիք լինիլ, կորսուիլ. Périssent avec eux leurs détestables ouvrages ! 9 Հոգին ելնել՝ մեռնիլ (ձանձրոյթէ). S'ennuyer à —, (սոսկալի ձանձրանալ) ։

Périsciens (Չս-ն), ար. յփ. Շըրջաստուերեանք ։ [բս.

Périsperme (ս), ար. Շրջասերմ,

Périssable (ս), ած. Անցաւոր, կորստական ։ [դաբանութիւն ։

Périssologie (Չս), էգ. Աւելորդ-

Péristaltique, ած. Mouvement —, Վերէ վար կծկում (աղեաց) ։

Péristyle, ած. Սիւնազարդ ։ ‖ ար. Սիւնազարդ շէնք ։ 2 Սիւնազարդ վայր ։ 3 Սիւնաճակատ † (Պանթէօնի) ։ [անգ.

Périsystole, էգ. Ընդհատամիջոց†

Péritoine, ար. Ներքնամաշկ † (փորի), փորամաշկ † ։ [փորամաշկի † բժ.

Péritonite, էգ. Փորմաշկատապ †

Perkale, **Perkaline**, էգ. Տ. **Percale**, **Percaline** ։

Perle, էգ. Մարգարիտ. — fines, (բուն մարգարիտք) ։ 2 Ուլունք. պունճուզ, անգ. 3 Ամենէ լաւը, ընտրելագոյնը, ադամանդ. C'est la — des hommes. 4 Շիթ (ցօղի) ։ 5 Գեղեցիկ՝ մարգարիտ ակռաներ. Avoir des — dans la bouche ։ 6 Ամենամանր գիր, մարգարիտ գիր † տպ. 7 Մարգարտաձեւ զարդք, մարգարտակք † ճ. ‖ De —, Մարգարտազարդ, —յեռ, —կապ ։ | Les — de l'aurore, Առաւօտեան շիթեր, ցօղ ։

Perlé, e, ած. Մարգարտազարդ ։ 2 Մարգարտագոյն, բ. դ. 3 Մարգարտափայլ, բ. դ. 4 Սպիտակախայտ † 5 Կըրկնեփ (շաքար), 6 Գեղեցկակերտ, գեղաճաշակ. C'est un ouvrage —. Écriture —, (մարգարտաշար գիր). C'est —, (շատ լաւ է) ։ 7 Պայծառ, յստակ, եր.

Perler, ն. Խիստ լաւ՝ սքանչելի շինել ։ 2 Մեծ կատարելութիւն տալ (գեղգեղանքի) ։ 3 (Գարիները) կլորցնել ։ ‖ չ. Քրտինքով) ծածկուիլ ։ [ւոր. —քեր ։

Perlier, ière, ած. Մարգարտա-

Perlimpinpin (ն-ն-ն), ար. Poudre de —, Փուճ՝ դարտակ դեղ ։

Perlure, էգ. Խորտուբորտիկք † (եղջիւրի վրայ) ։

Permanence (ն), էգ. Շարունակութիւն, յարակայութիւն, մնացականութիւն, տեւականութիւն. En —, (հաստատուն՝ մնայուն կերպիւ). L'assemblée se déclara en —, (ժողովը յայտարարեց որ մինչև գործին լմննալը նիստը պիտի շարունակէ) ։ 2 Մնայուն վիճակ (բանակներու) ։ 3 Ցարակայութիւն (Քրիստոսի մարմնոյ՝ հաղորդութեան մէջ) ։

Permanent, e (ման), ած. Տեւական, կայուն, հաստատուն, մնայուն ։

Perméabilité, էգ. Թափանցականութիւն ։

Perméable, ած. Թափանցական :

Permesse, ար. Պերմէս (գետ). Le dieu du —, (Ապողոն). Nymphes du —, (Մուսայք) :

Permettre, permis, e, ն. Թոյլ՝ հրաման տալ: 2 Ներել. Permettez-moi de vous dire. Permettez: 3 Թոյլտուութիւն ընել, թոյլ տալ: 4 Կարելի ընել: || Se —, յ. Ներելի լինիլ: 2 Ներելի համարիլ, համարձակիլ. Ne pas se —, (չհամարձակիլ, քաշուիլ).

Permis, e, ած. Ներելի. Il est —: 2 Դիւրին, կարելի. Il m'est —. — à vous de, (ազատ էք [բարկանալու]): || ար. Հրամանագիր, հրամանի † :

Permission, էգ. Թոյլտուութիւն, հրաման. Abuser de la —, (չափն անցընել, համը փախցնել, ը.): [փոխնորդելի:

Permutable, ած. Փոխանակելի,

Permutant (ն), ար. Պաշտօնն ուրիշի հետ փոխող, փոխանակիչ, փոխնորդիչ : [թիւն :

Permutation, էգ. Փոխանակու-

Permuter, ն. Փոխանակել, փոխնորդել: 2 Իրարու հետ փոխել պաշտօն կամ գունդ: || Se —, յ. Փոխանակուիլ, փոխնորդուիլ: 2 Իրար փոխանակել (գիրերու):

Pernicieusement, մ. Վնասակար կերպով մը: 2 Վնասակար մտքով:

Pernicieux, euse, ած. Վտանգաւոր, վնասակար. Fièvre —, (ժանտատենդ) : [պատճառաւ, մահուամբ :

Per obitum (դօմ), մ. Մահուան

Péroné, ար. Սրունքի երկայն ու բարակ ոսկր, ճարմանդ : [ական.

Péronier, ière, ած. Ճարմանդի,

Péronnelle (ln), էգ. Դարտակ շատախօսուհի, դարտակ անձեղ, ը.

Péroraison (ռէ-ն), էգ. Վերջաբան (ճառի) : [կարդալ, ճառատել :

Pérorer, չ. Ճառախօսել, քարոզ

Péroreur, ար. Երկար բարակ խօսող, ճառատող :

Pérou, ար. Փերու (աշխարհ): 2 Ճահաւէտ բան. Gagner le —, (սաստիկ հարստանալ): || Ce n'est pas le —, (մեծ բան մը չէ):

Peroxyde, ար. Վերօքսիտ, ք.

Perpendiculaire (ն-լէռ), ած. Վերէ վար, ուղղահայեաց, ուղղորդ (գիծ): || էգ. Ուղղորդ գիծ :

Perpendiculairement (ն), մ. Վերէ վար, ուղղորդ :

Perpendicularité (ն), էգ. Ուղղահայեցութիւն, ուղղորդութիւն :

Perpendicule (ն), ար. Կապար՝ կապարագունտ † (խորութիւն կամ ուղղութիւն չափելու): 2 Ուղղորդ բարձրութիւն :

Perpétration, էգ. Կատարում:

Perpétrer, ն. Գործել, ի գործ դնել (ոճիր) :

Perpétuation, էգ. Մշտատեւութիւն, մշտնջենաւորութիւն :

Perpétuel, elle, ած. Յարակայ, յաւերժական, մշտնջենաւոր : 2 Անձայն՝ մշտասառոյց † (ձիւներ) : 3 Ցկեանս (աքսոր՝ քարտուղար): 4 Անպակաս, շարունակ, անդադար, անվերջանալի (աշխատութիւն) ☞ մշտա(շարժութիւն):

Perpétuellement (ll), մ. Շարունակ, անդադար, անպակաս, մշտնջենապէս :

Perpétuer, ն. Մշտատեւ ընել, յաւերժացնել, մշտնջենաւորել: || Se —, յ. Տեւել, մնալ միշտ, յաւիտեանս շարունակուիլ, մշտնջենաւորիլ : 2 Բոլորովին հաստատուիլ (պաշտօնի մը մէջ):

Perpétuité, էգ. Անդադար տեւողութիւն, մշտնջենաւորութիւն : || À —, մ. Ցկեանս, մշտնջենի: 2 Շարունակ:

Perplexe, ած. Վարանեալ, վարանամիտ: 2 Վարանիչ՝ վարանական (գործ):

Perplexité, էգ. Տատամսութիւն, վարանում : [խուզարկութիւն :

Perquisition, էգ. Փնտռտուք.

Perrière (lr), էգ. Քարահանք : 2 Քարընկէց մեքենայ, վիրգահան, մ. դ.

Perrin-Dandin (ն-ն-ն), ար. Տգէտ՝ ծակաչք դատաւոր :

Perron (lr-ն), ար. (Դրան առջև) վերնագաւթակ :

Perroquet (lr), ար. Թութակ. փափաղան: 2 Ինչ ինչ հորիզոնակայմք † հարթակայմ † Թութակ :

Perruche (lr), էգ. Էգ թութակ. պապկայ † 2 Տանեղ թութակիկ :

Perruque (lr), էգ. Սուտ մազ.

կեղծամ. Tête à —, (կեղծամաբարի փայտագլուխ †)։ 2 Նախապաշարեալ անխելք ծեր ։ 3 Իր պաշտօնին համար ծերացած մարդ ։ 4 Հինցլուխ՝ հինօրեայ մարդ ։ || ած. Հինաւուրց, հինօրինաց, ըն.

Perruquier (1r), ար. Կեղծամաբար † 2 Սափրիչ ։ || ած. Կեղծամաբարի (մանչ)։ || —ère, էգ. Կեղծամաբարի կին։

Pers, e, ած. Մութ կապոյտ, ծաւի † La déesse aux yeux —, (Աթենաս)։ || ար. Ծաւասուի †.

Per saltum (օմ), մ. Առանց կարգի հետեւելու ոստմամբ (ձեռնադրութիւն)։ [|| ար. (Արդի) պարսկերէն ։

Persan, e (Ն), ած. Պարսկական ։

Perse, ած. Հին պարսկական, պարսկեան։ || ար. Հին պարսկերէն։ || էգ. Նկարէն կտաւ մը, պարսկակտաւ †.

Persécutant, e (Ն), ած. Հալածող, (որ և ար.)։ 2 Ետեւէ իյնող, տաղտուկ, նեղացնող ։

Persécuter, ն. Հալածել, (որ և ընդ.)։ 2 Չարչրկել, հալածել ☞ չարալլուկ։ 3 Ետեւէն իյնալ, ետին անցնիլ, նեղացնել, նեղել ։ || Se —, յ. Ինքզինք կամ իրար հալածել ։

Persécuteur, trice, գ. Հալածող, (որ և ած.)։ 2 Տաղտկացնող, նեղացնող ։

Persécution, էգ. Հալածում, հալածանք։ 2 Թախանձանք, հալածանք։

Persée, ար. Պերսէոս, հմմ.

Persévéramment (1m), մ. Հաստատութեամբ, յարատեւութեամբ։

Persévérance (Ն), էգ. Հաստատութիւն, յարատեւութիւն ։ 2 Հաստատ հաւատք՝ բարեպաշտութիւն, ընդ. Le don de —.

Persévérant, e (Ն), ած. Հաստատ, յարատեւող ։ 2 Տեւական, յարատեւ (չարիք), մշտամռունչ՝ մշտահայց (աղօթք)։

Persévérer, չ. Հաստատ մնալ, դիմանալ, յարատեւել. Je —, (միշտ նոյն կարծիքին վրայ եմ)։ 2 Բարիին մէջ յարատեւել, ի սպառ համբերել, ընդ. 3 Շարունակել ։ [րեւ † տկ.

Persicaire (քռ), էգ. Դեղձատե-

Persicot, ար. Դեղձօղի ։

Persien, ienne (Ն), ած. Պարսկական։ || էգ. Վանդակափեղկ, շերտգոյր †.

Persiflage, ար. Ֆթէ բռնելը, ծաղր, հեգնութիւն ։

Persifler, ն. Ֆթէ բռնել, ծաղրել։ 2 Կատակել, հեգնել, (որ և ընդ.)։

Persifleur, ար. Հեգնող։ [suɩɓou

Persil (սի), ար. Ազատքեղ. մաղ.

Persillade (սիյլ), էգ. Ազատքեղով համդերձուած եզենիի շերտերէ պորանի, ազատքեղեայ †։

Persillé, e (իյլ), ած. Կանանչ բիծերով, կանաչախայտ ։ [կային ։

Persique, ած. Հին Պարսից՝ պարս-

Persistance (Ն), էգ. Մնալը, շարունակութիւն, հաստատութիւն, յարատեւութիւն, տեւականութիւն ։

Persistant, e (Ն), ած. Միշտ մնացող, հաստատ, դիմացող, յարատեւող։ 2 Մնայուն (տերեւ)։ 3 Կայուն (կոտոշ)։

Persister, չ. Հաստատ մնալ, չփոխուիլ բնաւ, յարատեւել, շարունակել, պնդել մնալ, պնդել ։ 2 Նոյն կարծիքի վրայ մնալ, պնդել ։

Personnage, ար. Մարդ. անձ ։ 2 Նշանաւոր անձ, մեծ մարդ. Il se croit un —. Trancher du — ։ 3 Անձ (Թատերախաղի մէջ). Les — de Molière, (Մոլիէրի դերանձինք †)։ 4 Դեր. Elle fait le — d'Andromaque։ 5 Պաշտօն, դեր, փ. Il joue bien son —. — allégorique, (այլաբանական անձ՝ էակ)։ 6 Մարդապատկեր (նկարի մէջ). Tapisserie à —, (մարդանկար սրահակ)։

Personnaliser, ն. Անձնացնել, անձնաւորել ։ || չ. Անձնականի դպչիլ ։

Personnalité, էգ. Անձն, անձնաւորութիւն։ 2 Ինքնութիւն, անձնաւորութիւն. Le sentiment de notre —. 3 Անձնական խնդիր, անձնականութիւն ։ 4 Անձնասիրութիւն. Il est d'une — insupportable ։ 5 Անձնականի դէմ խօսք, Թշնամանք. Une — offensante. Se permettre des — ։ || յգ. Անձնական մանր պարագաներ.

Personne, էգ. Անձ. Aimer sa —, sa petite —, (իր հանգստութիւնը սիրել, ինքզինք նայող լինիլ)։ 2 Մէկը.

մարդ, անձ (այր կամ կին)։ Une — de mérite. Il est — à.... (.... ընող մէկն է)։ 3 Կին. Une jeune —. C'est la plus belle — du monde։ 4 Դէմք, փ. || Par —, Մարդգլուխ։ | En —, Ինքնին, անձամբ։ 2 Նոյն իսկ, բուն իսկ։ | De sa —, Ինքնին, անձամբ։ 2 Մարմնով (գեղապատշաճ)։ | En la — de, Անձին վրայ, յանձն. Le premier homicide a été en la — du premier juste, (առջի սպանութիւնը առաջին արդարին վրայ եղաւ)։ | La — du roi. La — royale, Թագաւորը։ || դեր. Մարդ, մէկը. — oserait-il le nier? 2 Ոչ ոք, ոչ մէկը. Je n'ai vu —, (մէկը չտեսայ). Il n'y a plus —, (որ և՝ խելքը Թռցուց, նաև՝ մեռաւ)։

Personnée (1n), ած. էգ. Կնճթակերպ, բս.

Personnel, elle, ած. Անձի յատուկ, առանձին, անձնական. Ce fait m'est —. Entrée —. Intérêt —։ 2 Անձի ուղղուած, անձնական. Critique —. Action —։ 3 Անձնական. Contribution —. Loi —։ 4 Ինքնասէր, անձնասէր. Caractère —. Cet homme est très —։ 5 Անձնական (դերանուն), դիմաւոր (բայ)։ || ար. Մարդիկ, պաշտօնեայք։ 2 Պաշտօնէից վարչութիւն։ 3 Բնաւորութիւն, հ.

Personnellement (1l), մ. Անձնապէս։ 2 Անձամբ։

Personnification, էգ. Անձնաւորում։

Personnifier, ն. Մարդու դէմք՝ լեզու՝ զգացում տալ, անձնաւորել։ || — en, (Անձին վրայ) ներկայացնել, անձնաւորութիւնն լինիլ, անձնաւորել։

Perspectif, ive, ած. Հեռատեսիլ, հեռանկար †։ || էգ. Հեռանկար. Dans ce tableau, il y a de la —. Ce peintre a fait une belle —։ 2 Հեռապատկեր, (որ և փ.). Une riante —. Faire une belle —, (գեղեցիկ հեռանկար մը կազմել)։ 3 Հաւանական յոյս, ակնկալութիւն. Il a la — d'une grande gloire. Ce malade a la — d'une mort certaine, (այս հիւանդիս դիմաց հաւաստի մահ կայ)։ || En —, մ. Դիմացէն, հեռուանց։ 2 Ապագայի մէջ։

Perspicace, ած. Սրամիտ, կորովամիտ։

Perspicacité, էգ. Սրամտութիւն, կորովամտութիւն։

Perspicuité, էգ. Յստակութիւն, բացայայտութիւն։

Perspiration, էգ. Թեթև քրտինք, Թերաքրտինք ։ բժ.

Persuader, ն. Համոզել, (որ և ներ.)։ 2 Հաւատացնել։ || Se —, յ. Համոզուիլ։ 2 Իրար համոզել։ 3 Համոզուած լինիլ։ 4 Կարծել, երեւակայել, միտքը դնել։ 5 Համոզմամբ լինիլ. La religion se — et ne se commande pas։

Persuasif, ive (զիֆ), ած. Համոզիչ, համոզակեր։

Persuasion (զիօն), էգ. Համոզողութիւն։ 2 Համոզում։ 3 Վստահութիւն, հաւատք, համոզում։

Persulfure, ար. Վերծծմբաւոր, փ.

Perte, էգ. Կորուստ ☞ (քնա)հատութիւն. — de la vie, (կեանքէ զրաւում, մահ)։ 2 Մահ. La — d'un époux։ 3 Վնաս, կորուստ։ 4 Կործանում. Ce serait la — des affaires, du crédit։ 5 Կործանում կամ մահ. Résoudre la — de qn. 6 Կոտորած՝ կորուստ (Թշնամեաց)։ 7 Փուճի երԹալը (աշխատութեան)։ 8 Կորսուած մաս, կորուստ. Il y aura de la — dans la coupe de cet habit։ 9 Ծակերէ փախիլը, կորուստ. Il y a des — d'eau։ 10 Անյայտում † սուզում † (գետի)։ 11 Արիւն կորսնցնելը, արիւնահոսութիւն։ || Etre en — de, Կորուսած լինիլ։ || À —, մ. Վնասով։ | À — de vue, մ. Աչք չհասնիլ՝ չկտրելու չափ, անսպառ, անծայր։ 2 Անծայր, փ. 3 Անվերջ (խօսքեր)։ 4 Տարտամ՝ փուճ (պատճառաբանութիւնք)։ | À — d'ouie, մ. Ձլսելու չափ հեռուն։ | À — d'haleine, մ. Շունչը կտրուելու չափ՝ շնչասպառ (վազել)։ 2 Փուճ և անվերջ (խօսքեր)։

Pertinemment (նամա՛ն), մ. Ի դէպ. ըստ պատշաճի։ 2 Գիտնալով։

Pertinence (նանս), էգ. Յարմարութիւն, պատշաճութիւն։

Pertinent, e (նան), ած. Ի դէպ, յարմար, պատշաճ։

Pertuis, ար. Ծակ։ 2 Նաւանցք

ծակ, անցք (գետաթումբի)։ 3 Նեղ ճամբայ, անցք, կիրճ (գետի մէջ)։

Pertuisane, էգ. Դեղարդի տեսակ մը, արդն։

Perturbateur, trice, գ. Վրդովիչ, խռովիչ։ || ած. Խանգարիչ, տակնուվրայիչ, վրդովիչ։

Perturbation, էգ. Շփոթութիւն, խռովութիւն, տակնուվրայութիւն, խառնակութիւն։

Pervenche (ն), էգ. տ. ա. Կուսածաղիկ։

Pervers, e, ած. Չարասէր, չար, յոռի, խոտորնակ, թիւր, ապիրատ, վատթար † || գ. Թիւր, վատթար †։

Perversion (սի), էգ. Յոռացում, վատթարում։ 2 Խանգարում՝ անկարգութիւն (ախորժակի)։

Perversité (սի), էգ. Յոռութիւն, թիւրութիւն, ապիրատութիւն, վատթարութիւն †։

Pervertir, ն. Աւրել, թիւրել, վատթարել † 2 Խռովել, խանգարել (իրաց կարգ)։ 3 Այլայլել, թիւրել (խօսքի իմաստ)։ || Se —, յ. Յոռենալ։

Pervertissement, գ. Խանգարում, յոռացում։

Pesade, էգ. Առջեւի ոտքերը վեր վերցնելը (ձիու), երիքամիգ †։

Pesage, գ. Կշռում։ 2 Ձիարշաւիկները կշռելը. կշռում. L'enceinte du —։

Pesamment (զամա՛ն), մ. Ծանր կերպիւ, ծանրաբար, ծանր. Armé —. (ծ. ժ. սպառազէն)։ 2 Ծանրադանդաղ. գ.

Pesant, e (ն), ած. Ծանր. 2 Ծանրակիր, ծանրաբեռ, ծանր. 3 Կշիռը ճիշդ լման (ստակ). Espèces —. 4 Բուռն ծանր (հարուածներ). 5 Ծանր (ձեռք). 6 Հումկու (ձեռք), գ. Il a la main —։ 7 Ծանրաշարժ (ձեռք), ծանր (քալուածք). Il a la main —։ 8 Թանձր, դանդաղ, ծանրադանդաղ †. Cette femme devient —. Style —. Il se croit grave et n'est que —։ 9 Բռնաշունչ † ն. || գ. Il vaut son — d'or. Ոսկի կ'արժէ, անգին մէկն է։ || մ. Կշիռքով. Mille livres —։

Pesanteur, (ն), էգ. Ծանրութիւն։ 2 Սաստկութիւն (անկման), ծանրութիւն (հարուածի)։ 3 Դանդաղութիւն, թանձրութիւն (ոճի), թանձրամտութիւն։

Pesée, էգ. Կշռում։ 2 Կշռած, կշիռ։ 3 Ուժով մը կոթնիլը, ույժ տալը (լծակին). Faire une —, (լծակով հրել կամ վերցնել)։

Pèse-lait, գ. Կաթնաչափ, յ. ն.

Pèse-lettres, գ. Նամակակշիռ։

Pèse-liqueurs, գ. Անօսրաչափ, յ. ն. կամ ն.

Peser, ն. Կշռել (հաց)։ 2 Քննել, կշռադատել, կշռել, (որ և ան.)։ || չ. Ծանրութիւն ունենալ, ծանր լինիլ, կշռել. 2 Լման լինիլ. Ce pain —. Cette pièce d'or ne — pas, (այս ոսկին պակաս է)։ 3 Բուռն ճնշել (հովի)։ 4 Ծանրութեամբ հակիլ, ծանրակշռել † La lune — sur la terre. 5 Ծանր գալ, ծանր կոխել. Ce fardeau — à mes épaules. — sur les épaules. (տաղտկացնել, քթի վրայ լինիլ)։ 6 Արժէքը՝ կշիռն ունենալ (մէկու)։ 7 Ույժ տալ (լծակի). — sur. 8 Ծանրանալ, ճնշում բանեցնել, կոխել, գ. — sur. 9 Ստամոքսը ծանրցնել, սրտի վրայ նստիլ. Son déjeuner lui a — toute la journée. 10 (Սրտի վրայ) մնալ, գ. 11 Անհանգիստ ընել, ծանրութիւն տալ, դժուարը գալ, ծանր գալ, սրտի վրայ լինիլ. L'argent lui —. Rien ne — tant qu'un secret. (գաղտնիք մը պահելը դժուար բան է)։ 12 Ծանրանալ. — sur. 13 Ծանրութիւն բեռ լինիլ. — à. || — sur les bras. Ծախքը (մէկու) վրայ լինիլ. [միգամեր։

Peseur, գ. Կշռող. քարբբիր,

Peson (զօն), գ. Կշռոց † կշռակալ զամբար.

Pesse, էգ. Եղեւին. չամ աղաճ։

Pessimisme (Չս-ս), գ. Ամէն բան գէշ համարիլը, յոռետեսութիւն։

Pessimiste (Չս-ս), գ. Յոռետես։

Peste, էգ. Մեծ համաճարակ կամ տարափոխիկ, սրածութիւն. — bovine. (արջառամահտ †)։ 2 Մահ, ժանտախտ ետ մուրհազ ☞ ժանտա(հար)։ 3 Մահ, ժանտախտ, գ. 4 Ժանտախտ, մահ, փորձանք. Les loirs sont la — des jardins. Des — de valets j'admire

l'insolence· C'est une méchante —, (չարաճճի լակոտ մ'է, չուտփկին մէկն է, ը·) ։ || Ձկ· — ! La — ! Ի՞նչ, բարէ՜ ։ || La — le . . . ! — soit le . . . ! La — du . . . ! — soit du . . . . ! Աստուծոյ պատժին զայ, զետինն անցնի ։ | Que la — te crève! Գետինն անցնիս ։

Pester, չ· Սրտնեղութիւն յայտնել, ճըչզռհալ ։ [արականիչ, գ·

Pestifère, ած· ժանտաբեր ։ 2 Ա-

Pestiféré, e, ած· ժանտախտէ բռնուած, ժանտահար, (որ և գ·) ։ 2 ժանտախտով վարակուած, ժանտահար· (տեղ)։ [կամ տարափոխիկ, ժանտ † հ·

Pestilence (ľ), էգ· ժանտախտ

Pestilent, e (ľ), ած· ժանտային։ 2 ժանտաբեր ։ 3 Մահաշունչ, ժանտաժուտ, գ·

Pestilentiel, elle (ľ-սիէլ), ած· ժանտ · Maladie —, (ժանտախտ) ։ 2 ժանտախտիկ † (տենդ)։ 3 ժանտաբեր ։ 4 Մահաշունչ, կորստական, ժանտաժուտ, գ·

Pet, ար· Փուք (որովայնի). տեռ։ || — d'âne, Էշտտռուք † տկ· [կաթերթ †։

Pétale, ար· Թերթ (ծաղկի), շափրա-

Pétalisme (ս), ար· հ· մ· Հնգամեայ տարագրութիւն, տերեւակոյտ վճիռ։

Pétarade, էգ· Փքարձակութիւնք, տառուք։ 2 Բերնով տռուք (արհամարհելու համար)։ 3 Ճայթիւն, թռմբիւն, հեգն·

Pétard, ար· Վառօդալից փամփուշտ հրախաղութեան, պայթակ † Tirer un —, (արտառոց բան մ'ընել անուն հանելու համար) ։ 2 Վառօդատուփ † (դուռ խորտակելու), պայթակ †։

Pétarder, ն· Պայթակով † օդը հանել (դուռ)։ [2 Պայթակադիր †։

Pétardier, ար· Պայթակարար †

Pétase, ար· Գլխարկ ։

Pétaud (դօ), ար· La cour du roi —, Խառնափնդոր՝ առկոցառակ տեղ, ը·

Pétaudière (դօ), էգ· Անկարգ՝ առկոցառակ ժողով, ը·

Pétéchial, e, ած· ժանտաբծայրն † բժ· 2 ժանտաբծուտ (տենդ)։ [բժ·

Pétéchies, էգ· յգ· ժանտաբիծք †

Pet-en-l'air, ար· Կարճ անատրոց †

Péter, չ· Փուք արձակել, տռել ։ 2 Շաչել, չառաչել, ճայթել, ճարճատել ։ 3 Պայթիլ (հրացանի՝ ձեռաց մէջ) ։ || — dans la main, Պէտքի ատեն պակսիլ։

Péteur, euse, գ· Փքարձակ, տռուան ։

Pétillant, e (դիյլ), ած· Եռացկոտ՝ պճպճոտ (գինի) ։ 2 Բոցափայլ՝ պճպճող (աչք) ։ 3 Եռանդուն՝ ոգելից (գրուած)։ 4 Վառիվառ † (երեւակայութիւն) ։ || — de, (Հանճարով) պճպճուն՝ (հանճարա)շող † (աչքեր) ։ 2 (Անհամբերութենէ) պճպճող (արիւն) ։

Pétillement (դիյլ), ար· Ճայթիւն, շառաչիւն, ճարճատիւն ։ || — de joie, Եռանդալից հրճուանք ։

Pétiller (դիյլ), չ· Ճայթիլ, ճարճատել։ 2 Բոցափայլ շողալ՝ պճպճալ (աչքերու)։ 3 Կրակի նման մէկը լինիլ, գ· 4 Եռալ (արեան), պճպճալ (գինիի) ։ 5 Եռալ՝ պճպճալ (խելքի)։ 6 Եռալ՝ պճպճալ (խելքով) · — de ։ 7 Եռալ (ուրախութենէ), եփիլ՝ պճպճալ (անհամբերութենէ). — de ։ 8 Եռալ՝ եփիլ (բան մ'ընելու) · — de ։ 9 Անհամբերիլ, եփիլ, ռմկ· [կոթուն ։

Pétiole (սի), ար· Տերեւի կոթիկ ։

Pétiolé, e (սի), ած· Կոթնաւոր (տերեւ) ։

Petiot, e, ած· Պզտիկուկ ։

Petit, e, ած· Փոքր, փոքրիկ, մանր, պզտիկ, պզտի ☞ (հողմ)իկ, (գետ)ակ, (մանչ)ուկ· — mangeur, (սակաւակեր)։ 2 Դոյզն (եկամուտ)։ 3 Կարճ (մազեր)։ 4 Խիտ ցանուած (սոխեր) · Aux — oignons, (կծու կերպիւ) ։ 5 Մաղմաղ (կրակ) ։ 6 Թիւ (պատմառագ) ։ 7 Տկար՝ ոչինչ (կազմութիւն) ։ 8 Կարճահասակ, մանրուկ · Un — homme · Une — femme։ 9 Դոյզն, ղուզնաքեայ, փանաքի · Marie, humble, retirée, — à ses yeux· C'est un — génie· Un — esprit, (անձուկ միտքի տէր մէկը) ։ 10 Փոքրոգի, գձուձ· Cela est bien — ։ 11 Գձուձ, անձուկ, գէշ։ 12 Կանուխ, սկիզբ· La — pointe du jour։ 13 Սիրելի, սիրական, անուշիկ · Mon — mari · Ma — femme։ 14 Նազելի, համեղիկ, հեգն· Avec son — air langoureux et

discret. Mais, mon — monsieur… Ce — monsieur, (այս պարոնիկը, այս նազելին)։ ‖ Le — monde, Պզտիկները։ | Le — peuple, Ռուճիկը։ 2 Մանկը-տիք։ | — pieds, Զանազան համեղ Թռչ-նիկք, մանրուտունք։ | — jour, Արշալոյս։ | Au — pied, Մանրի՝ պզտիկի վրայ, փոքր։ | De — soins, Մանր հոգողու-Թիւնք, բարակ ուշադրուԹիւնք։ | Etre aux — soins auprès de qn. Ետեւէ առջեւէ դառնալ, աչքին մէջը նայիլ, ը. | En être aux — soins avec qn. ՈւշադրուԹիւններ ունենալ, պատիւներ ընել մէկու։ | Se faire —, Կծկիլ։ 2 Խոնարհիլ, պզտիկնալ։ | Être — devant qn. Մէկու քով պզտիկ երեւիլ, ֆ. ‖ ֆ. Պզտիկ, սիրելի, սիրական. Ma —։ 2 Մանուկ, պզտիկ. Mon — est malade։ ‖ ար. Փոքրիկը։ 2 Զագ. Faire des —, (ցնկնիլ։ 2 Ածել, ֆ.)։ ‖ ար. յգ. Կար-ճահասակք, մանրուքները։ ‖ Un —, Քիչ մը, հ. | Du — au grand. Մեծ բաները պզտիկներու բաղդատելով։ ‖ En —, մ. Մանր օրինակաւ, փոքր չափով. Un modèle en —, (փոքր կաղապար մը)։ | — à —, մ. Փոքր առ փոքր, քիչ քիչ, կտիկ կտիկ (հարուստնալ)։ [ընիայ։ յգ. ե.

Petite-fille, էգ. Աղջիկ Թոռ, Թոռ-

Petite-maîtresse (մէ), էգ. Բեկբեկ կին, բեկբեկուհի †։ յգ. ե.

Petitement, մ. Սակաւ, քիչ։ 2 Նեղ տան մէջ (բնակիլ)։ 3 ԿծծուԹեամբ՝ գծուծ կերպիւ (ապրիլ)։ 4 Գէշ կերպով (վրէժ առնուլ). Cela est — fait։

Petites-maisons, էգ. յգ. Ցի-մարանոց (Բարիզի մէջ)։

Petitesse, էգ. ՊզտիկուԹիւն, փոք-րուԹիւն։ 2 Ստորին վիճակ, նկնուԹիւն, փանաքուԹիւն, փոքրուԹիւն, ֆ. 3 ԳծծուԹիւն, փոքրոգուԹիւն (ընԹացքի). — de cœur։ [յգ. —s. —։

Petit-fils (ֆի), ար. Տղայ Թոռ, Թոռ։

Petit-gris, ար. Տեսակ մ'սկիւռ, հիւսիսկիւռ † 2 Սկիւռիկ մուշտակ. սինճ-ճապ fիւrf։ յգ. —s. —։

Pétition, էգ. Աղերսագիր։ ‖ — de principe, ԿրկնուԹն սկզբան, ար.

Pétitionnaire (օնէռ), գ. Աղեր-սարկու։

Pétitionnement (1n), ար. Ա-ղերսագրուԹիւն, աղերսարկուԹիւն։

Pétitionner (1n), չ. Աղերսագիր տալ, աղերսագրել։ [շճուկ։

Petit-lait, ար. Մածունէ ելած ջուր,

Petit-maître (մէ), ար. Զարդար-կոտ, պճնասէր։ յգ. ե.

Pétitoire, ար. Պահանջական դատ։

Petit-romain (ն), ար. Ինն բուՆԹ գիր, ինընուՆԹեայ † տպ. - յգ. ե.

Petits-enfants (ն ն), ար. յգ. Թոռներ։ [տիկ. ը.

Peton (ն), ար. Պզտի ոտ, ոտիկ, ոտ-

Pétoncle (ն), էգ. Տեսակ մը խե-ցեմորԹք, բեղոնքլա † (ըլիքէճիա)։

Petrée, ած. Քարանման՝ քարա-կարծր (նիւԹ)։ 2 Ապառաժ (Արաբիա)։

Pétrel, ար. Պետրահաւ, Թռչ. — damier, (ծովաղաւնի †)։

Pétrifiant, e (ն), ած. Քարացու-ցիչ։ 2 Արիւն ցամքեցնող, սառեցնող, ֆ.

Pétrification, էգ. Քարացում։ 2 Քարացած նիւԹեր, քարացած։

Pétrifier, ն. Քարացնել։ 2 Արիւնը ցամքեցնել, սառեցնել, ֆ.

Pétrin (ն), ար. Հաց շաղելու տաշտ, մակտրայ։ 2 Տագնապ, վարանք։

Pétrir, ն. Թրել, շաղել (հաց) ☞ (ան)զանգ, (որ և անփ.)։ 2 Լմել, շաղել (կաւ), (որ և ֆ.)։ 3 Լմել, ճմլել, ճմռել։ 4 Շինել, կազմել, շաղել, ֆ.

Pétrissable (ս), ած. Շաղուող, Թրելի։ [Թրում։

Pétrissage (ս), ար. Շաղում,

Pétrisseur (ս), ար. Շաղող, Թը-րող. — mécanique, (Թրիչ մեքենայ)։

Pétrole, ար. ՔարձէԹ, քարիւղ, (որ և՝ Huile de —)։ [քարիւղարան։

Pétrolerie, էգ. ՔարձիԹարան,

Pétroleur, euse, գ. (ՔարձէԹով) հրձիգ, իւղահրձիգ †։

Pétrosilex, ար. Լեռնակայծքար։

Pétulamment (1m), մ. Թա-փով, ուժգնակի։ [կրակ, Թափ։

Pétulance (ն), էգ. ՈւժգնուԹիւն,

Pétulant, e (ն), ած. Ուժգին, բուռն։

Petun (բըղքօն), ար. Ծխախոտ, հ.

Pétunia, ար. Ծաղիկ մը, բեղիւնիա։

Pétunsé (ն-սէ), **Pétunzé** (ն).

ար. Տեսակ մը քար, թեղունգան †։

Peu, *ար.* Սակաւ, սակաւիկ, դոյզն, քիչ ☞ ան(կարող), ան(ազնիւ), դեռա-(վարժ). — clair, (մուԹկեկ). Son — de mémoire, (իր յիշողուԹեան տկարուԹիւնը). Son — d'application, (իր անջանասիրուԹիւնը). Le — que je possède, (ունեցած քիչ մը բանս). Le — d'affection que vous lui avez témoignée, (ցոյց տուած քիչ մը սէրդ). Le — d'affection que vous lui avez témoigné, (իրեն սէր չցուցնելդ)։ 2 Կարճ. Il a — d'haleine. De — de durée, (կարճատեւ)։ 3 Պզտի. L'amour a — de part à ses justes soupçons։ 4 Փոքր ինչ, փոքր մի, քիչ մը. Un tout petit —, (ամենաքիչ)։ 5 Այն, անանկի պէս բան մը, ը. Vous avez fait cela? — Un —։ 6 Քիչ մարդիկ, քիչեր. — font cela. Il s'en trouva — qui...։ 7 Քիչ հոգի, քիչուոր. Nous étions — à cette fête։ || De —, Դուզնաքեայ (մարդ)։ | — de chose, Քիչ կամ պզտիկ բան։ | De — de chose, Սանկ ընտանիքէ մը։ | C'est — de chose, Ոչինչ մէկն է։ 2 Ոչինչ բան մ'է։ | C'est — de chose que de nous, Մենք մարդիկս ոչինչ բաներ ենք։ || *մ.* Ո՛չ այնքան, քիչ. Il goûte — votre société. — capable, (անկարող). Il est — complaisant, (հաճոյարար մէկը չէ). Dieu les épargne si — que, (Աստուած ա՛յնքան չխնայեր անոնց որ....)։ | — souvent, Քիչ անգամ։ | C'est — de, que, Քիչ է որ։ | — à —, *մ.* Քիչ քիչ։ | Dans —, Sous —, *մ.* Ընդ հուպ, քիչ ատենէն։ | Depuis —, Il y a —, Քիչ ատեն կայ որ։ | À — près, À — de chose près. *մ.* ԳրեԹէ, շուրջ։ | Si — que rien, Ամենաքիչ բան։ || Si — que, *շ.* Որքան քիչ որ։ | Pour — que, *շ.* ԵԹէ քիչ մը, քիչ մը (բարկանաս)։

Peuplade, *էգ.* Ցեղ, ժողովուրդ։ 2 ԳաղԹական խրկուած ժողովուրդ, գաղԹական †։

Peuple, *ար.* Ժողովուրդ։ 2 Ազգ, ժողովուրդ։ 3 ԲազմուԹիւն, ամբոխ. Le — des auteurs. Avoir tout un — d'adorateurs։ 4 Մանրաձկունք։ 5 Տաուիղ (ծառի)։ || *ած.* Գռեհիկ, հասարակ. Un air —. Il faut être bien — pour...։ [մարդաշէն։

Peuplé, e, *ած.* Շէն, բազմամարդ,

Peuplement, *ար.* Բնակիչ լեցնելը, բազմամարդելը։ 2 (Հաւնոցը) լեցնելը։ 3 Ձկնաւէտում † (լճակի)։ 4 Ծառաւէտում † (անտառի)։

Peupler, *ն.* Բազմամարդել։ 2 Տատցնել, լեցնել. — la terre de mendiants. — un pays de gibier, (որսաւէտել † երկիր). — un étang, (ձկնաւէտել † լճակ)։ 3 Ծառաւէտել † (անտառ)։ 4 Տատնալ, լեցնել. Les races qui ont — l'Amérique. Le chêne — nos forêts։ 5 Լեցնել. Les souvenirs — ma solitude։ 6 Պատկերներ լեցնել (նկարի մէջ)։ || *չ.* Բազմանալ, շատնալ։ || Se —, *յ.* Բազմամարդիլ, շէննալ։

Peuplier, *ար.* Կաղամախ. զաւազ աղաճը։

Peur, *էգ.* Երկիւղ, վախ։ | Avoir —, Վախնալ։ | Prendre —, Աչքը վախնալ։ | N'avoir que la —, Վախովը մնալ։ | Faire —, Վախցնել։ | À faire —, Սոսկալի կերպով։ | De —, *մ.* Առ ահի, առ երկիւղի, վախով։ | De — de, *նխ.* Վախնալով որ, վախուն։ | De — que, *շ.* Չըլլնի Թէ, մի գուցէ։

Peureusement, *մ.* Երկչոտաբար, վախկոտուԹեամբ։

Peureux, euse, *ած.* և *գ.* Երկչոտ, վախկոտ։

Peut-être (կդոշ), *մ.* Թերեւս, գուցէ։

Phaéton (՚), *ար.* Փայետոն, դից. 2 Կառավար, սայլորդ, փայետոն։ 3 Քառանիւ բաց կառք, փայետոն։

Phagédénique, *ած.* Մաշող, ուտող։ 2 Ճարակող՝ փաղաղիչ † (կեղ)։

Phalange (՚), *էգ.* Վաշտ, գունդ, փաղանգ. Les célestes —։ 2 Հետազօրք, փաղանգ, հ. Յ. 3 Գումարտակ՝ փաղանգ (մակեդոնական)։ 4 Համայարկ գերդաստանք, համախմբակք † (ըստ Ֆուրնիէի)։ 5 Մատնոսկր, անր.

Phalanstère (՚), *ար.* Համատուն † համայարկ † (ըստ Ֆուրնիէի)։

Phalanstérien, ienne (՚), *ած.*

Համաքննակեան † (ըստ Ֆուրնիէի) ։
Phalaris (իս), ար. Փալարիկ, տկ.
Phalène, էգ. Թեփաթեւ միջատաց սեռ, ցայգաթիթեռ ։
Phaleuce, **Phaleuque**, ար. Փալեկեան ոտանաւոր ։
Phallus (ֆալլիւս), ար. Առնանդամոց պատկեր (հին հանդէսներու մէջ), փալլոս ։
Phanariote, գ. Ֆեներցի յոյն։
Phanérogame, ած. Յայտասեր (տունկ) ։ [**tasmagorie**։
Phantasmagorie, էգ. Տ. **Fan-**
Pharaon (Ն), ար. Փարաւոն ։ 2 Քարտախաղ մը, ֆարաօն ։
Phare, ար. (Նաւերու համար) լուսաշտարակ, փարոս ։ 2 Լապտեր (փարոսի)։ 3 Առաջնորդ, փարոս, փ. 4 Նեղուց (Մեսինայի) ։
Pharisaïsme (զ·ս), ար. Փարիսականութիւն։ 2 Կեղծաւորութիւն, փարիսեցիութիւն ։
Pharisien, ienne (Ն), ած. Փարիսեցիի։ || ար. Փարիսեցի։ 2 Կեղծաւոր, փարիսեցի ։
Pharmaceutique, ած. Դեղագործական ։ || էգ. Դեղաբանութիւն ։
Pharmacie, էգ. Դեղագործութիւն, դեղարարութիւն ։ 2 Դեղատուն, դեղարան։ 3 Դեղատուփ. Il porte toujours en voyage une petite — ։
Pharmacien (Ն), ար. Դեղագործ, —րար, —վաճառ ։
Pharmacopée, էգ. Դեղագիրք։
Pharmacopole, ար. Դեղորայ ծախող. դեղավաճառ † ։ [բանային, անգ.
Pharyngien, ienne (Ն), ած. Ըմ-
Pharyngite (Ն), էգ. Ըմբանատապ, բժ. [բերան, ըմբան, անգ.
Pharynx (ռէՆքս), ար. Ստուգնա-
Phase, էգ. Զանազան երեւոյթք (լուսնի են.), երեւոյթ, փուլ։ 2 (Յաջորդական) կերպարանք, փոփոխմունք, երեւոյթ ։
Phaséole, էգ. Դկուղ. պէօյրիւլճէ։
Phasque, ար. տ. ս. Գետնամամուռ ։
Phébé, էգ. Լուսին. Փեբէ, դից.
Phébus, ար. Արեւու աստուած, Ապողոն, Փեբոս, դից. 2 Փքուռոյց շփոթաբանութիւն, ճամարտակութիւն։ 3 Դեղեցկաբանութիւն ծախող, ճամարտակ։
Phénicoptère, ար. Փիւնիկաթեւ, թռչ. [փենա(ԹԹու) ։
Phénique, ած. Փենոլի (ԹԹու),
Phénix, ար. Առասպելական թռչուն մը, փիւնիկ ։ 2 Գերազանց՝ անզուգական մէկը՝ բան մը, փիւնիկ ։ 3 Փիւնիկ, համ.
Phénol, ար. Փենոլ, գ.
Phénoménal, e, ած. Զարմանալի, նորանշան, նորահրաշ ։
Phénomène, ար. Երեւոյթ (ելեքտրութեան) ։ 2 Զարմանալի՝ նորանշան երեւոյթ, հրաշք, երեւոյթ ։
Philadelphe, ած. Եղբայրասէր։
Philanthrope (Ն), ար. Մարդասէր ։ [դասիրութիւն ։
Philanthropie (Ն), էգ. Մար-
Philanthropique (Ն), ած. Մարդասիրական ։
Philharmonique (լառ), ած. Երաժշտասէր, նուագասէր ։
Philhellène (լէլլէՆ), ար. Հելլենասէր, Յունասէր ։
Philippique (2p), էգ. Դեմոսթէնի ճառ Փիլիպպոս արքայի դէմ, փիլիպպականք ։ 2 Կիկերոնի ճառեր Մարկոս Անտոնինոսի դէմ, փիլիպպեանք։ 3 Թշնամալի՝ բուռն ճառ ։
Philologie, էգ. Բանասիրութիւն։ 2 Լեզուագիտութիւն, լեզուաքննութիւն. — grecque. — comparée ։
Philologique, ած. Բանասիրական ։ 2 Լեզուաքննական ։
Philologue, ար. Բանասէր։ 2 Լեզուաքննին ։ [նասիրական։
Philomathique, ած. Ուսում-
Philomèle, էգ. Ֆիլոմէլ, դից. 2 Սոխակ, քնր.
Philosophale, ած. Pierre —, Ոսկեշրջիկ քար, փիլիսոփայաքար † 2 Ոսկիի հանք, փ. Il faut qu'il ait trouvé la pierre — ։ 3 Զանուելիք բան. C'est la pierre
Philosophe, ար. Իմաստասէր, փիլիսոփայ։ 2 Քաշուած ու խաղաղ կեանք վարող, փիլիսոփայ։ 3 Ազատախոհ, փի-

լիսոփայ։ 4 Փիլիսոփայութեան աշակերտ (գպրոցի մէջ)։ 5 Քիմիագործ։

Philosopher, չ. Իմաստասիրել, փիլիսոփայել։ 2 Զափազանց նրբութեամբ վիճաբանիլ, նրբախօսել †։

Philosophie, էգ. Փիլիսոփայութիւն։ 2 Իմաստասիրութիւն, փիլիսոփայութիւն։ 3 Տառն բունթ նշանագիր. տառնբունդեայ † տպ.

Philosophique, ած. Փիլիսոփայի։ 2 Իմաստասիրական, փիլիսոփայական։ [լիսոփայօրէն։

Philosophiquement, մ. Փի-

Philosophisme (իս), ար. Սուտ փիլիսոփայութիւն, փիլիսոփայականութիւն †։

Philotechnique (ք), ած. Արուեստասէր, —սիրական։

Philtre, ար. հ. ժ. Սիրայորդ ըմպելի, սիրօշարակ †։

Phimosis (զիս), ար. Առնանդամի գոցութիւն, կապութիւն։

Phlébite, էգ. Երակատապ, բժ.

Phlébotome, ար. Նշտրակ (արիւն առնելու), երակահատ †։

Phlébotomie, էգ. Երակէ արիւն առնուլը, երակահատութիւն։

Phlegmasie (գ). էգ. Բորբոքում, բորբոք † բժ. [բոկան † բժ.

Phlegmasique (գ), ած. Բորբո-

Phlegmatique, Phlegme, Տ. **Flegmatique, Flegme**։

Phlegmon (ն), ար. Ենթամորթային տապ, ենթատապ †։

Phlegmoneux, euse, ած. Ենթատապային †։ [կիզմնատորր †։

Phlogistique, ար. Կիզմնանիւթ †

Phlogose, էգ. Բորբոք, տապ. բժ.

Phlomide, էգ. տ. ս. Փլոմիս։

Phlox, ար. Փլոքս, տկ. [խաշ.

Phlyctène, էգ. Ջրալի ուռիկ մը։

Phocène, էգ. Խոզակ ձուկ. ծովախոզ։

Phœnicure (ֆէ), ար. Տեսակ մը շիկահաւ, սորահաւ †։ [սորակեաց։

Pholade, էգ. Կակղամորթ մը.

Phonétique, ած. Ձայնական.

Phonique, ած. Ձայնական, ձայնի։ 2 Արձագանգող † (կամար)։ || էգ. Ձայներն յարմարելու արուեստ. ձայնաւ գիտութիւն †։ [գծի.

Phonographe, ար. Ձայնագիր.

Phonomètre, ար. Ձայնաչափ. գծի.

Phoque, ար. Փոկ. sէնիզ անասուն. չ.

Phosphate, ար. Լուսածնատ. ֆոսֆատ տ. [(Աղօտ) լոյս, ք.

Phosphore, ար. Ֆօսֆոր, տ. 2

Phosphorescence (Հս), էգ. Ֆօսֆորափայլութիւն։ [Ֆօսֆորափայլ.

Phosphorescent, e (Հս). ած.

Phosphoreux, ած. Ֆօսֆորային (Թթու). ֆօսֆորա(Թթու) †։

Phosphorique, ած. Ֆօսֆորական, տ.

Phosphure, ար. Ֆօսֆորաւոր, տ.

Photogénique, ած. Լուսածնային †։ [լուսանկար.

Photographe, ար. Լուսագրող.

Photographie, էգ. Լուսագրութիւն, լուսանկար։ [լուսանկարել։

Photographier, ն. Լուսագրել.

Photographique, ած. Լուսագրական, լուսանկար։

Photolithographie, էգ. Լուսավիմագրութիւն. [գծի.

Photomètre, ար. Լուսաչափ.

Photophobie, էգ. Լուսատեցութիւն. լուսախուսութիւն † բժ.

Phrase, էգ. Ասացուածք. բառուածք, տող, խօսք. Une — élégante. Faire de belles —. (ճառատել). 2 Խօսքի ձև, դարձուած. La — latine a de la majesté։ 3 (Նուագային) դարձուած։ || Des —. De grandes —. Սեթեւեթ՝ մեծ մեծ խօսքեր։ | Faire des —. Սեթեւեթիկ խօսիլ, պաճուճաբանել։ 2 Շատ մ՚անիմաստ բաներ խօսիլ, բառեր խօսիլ միայն։

Phraséologie, էգ. Խօսքերու շարք. շարաբանութիւն։ 2 Փուճ՝ անիմաստ խօսքեր։

Phraser, չ. Սեթեւեթիկ խօսիլ։ 2 Անիմաստ բաներ խօսիլ։ 3 Ոճը հատուածաւոր † ընել։ 4 Դարձուածներ յօրինել, նւ.

Phraseur, ար. Շատ մը բառեր խօսող. շատախօս։ [պաճուճաբան.

Phrasier, ար. Սեթեւեթիկ խօսող.

Phrénésie, Phrénétique, Տ. **Frénésie, Frénétique** ։

Phrénique, ած. Մտքի, մտաւորական ։ 2 Ստոծանիի, անդ. [Թիւն ։

Phrénologie, էգ. Մտաբանու-

Phrénologiste, Phrénologue, ար. Մտաբան ։

Phrygien, ienne (ՙ), ած. Փռիւգիացի, փռիւգական ։ [էծ.

Phtiriasis (զիս). ար. Ոջլախտ.

Phtisie, էգ. Ծիւրախտ, էծ. 2 Թոքախտ. վէրէմ. (որ և՝ — pulmonaire).

Phtisique, ած. և գ. Թոքախտաւոր, Թոքախտ ։ [համայիլ ։

Phylactère, ար. Կզարթ, հմայեկ.

Phylarque, ար. Ատենակալ՝ ցեղապետ (Աթենացի) ։

Phyllérie, էգ. տ. ս. Նորգենի ։

Phyllie, էգ. Միջատներու սեռ, տերեւաթեւ ։

Phyllithe (21), ար. Քարացած տերեւ, տերեւաքար ։ [լուրճ, փիլոքսերա

Phylloxera (21), ար. Որթա-

Physicien (ՙ), ար. Բնագէտ ։ 2 Բնագիտութեան ուսանող։ 3 Բժիշկ, մ. գ.

Physiognomonie (կնո), էգ. Դիմագիտութիւն. բնազննութիւն ։

Physiographie, էգ. Բնութեան բերքերու նկարագիր, բնագրութիւն.

Physiologie, էգ. Գործարանաց պաշտօններու վրայ խօսող գիտութիւն, բնախօսութիւն ։ [կան ։

Physiologique, ած. Բնախօսա-

Physiologiste, ար. Բնախօս։

Physionomie, էգ. Կերպարանք, դէմք ։ 2 Աշխոյժ արտորժելի դէմք. անդ. Avoir de la —. Manquer de — ։ 3 Յատուկ կերպարանք. յատկագիմութիւն։ 4 Մարդը դէմքէ ճանչնալու արուեստ, դիմագիտութիւն ։

Physionomiste, ար. Դիմագէտ։

Physique, ած. Ֆիզիքական, բնական. Le monde —. Les sciences —. Géographie — ։ 2 Նիւթական. բնական. Plaisirs — ։ 3 Ֆիզիքական՝ մարմնական (ցաւ)։ 4 Բնագիտական (օրէնքներ)։ 5 Իրական, խակական, նիւթական. Certitude — ։ ‖ էգ. Բնագիտութիւն ։ 2 Բնագիտութեան դասագիրք ։ ‖ ար. Դէմք. կերպարանք. Un beau — ։ 2 Բնական հանգամանք (երկրի մը)։ 3 Բնական կազմած (մարդու). Un bon —. Le — influe sur le moral. (ֆիզիքականը բարոյականին վրայ կ'ազդէ). Au — et au moral. (ֆիզիքապէս ու բարոյապէս)։ 4 Նիւթական՝ ֆիզիքական կողմ. Analysons le — de nos actions. 5 Բժշկութիւն, մ. գ.

Physiquement, մ. Իրապէս, նիւթապէս. բնապէս ։ 2 Ֆիզիքապէս՝ մարմնապէս (տառապիլ) ։

Phytographie, էգ. Տնկագրութիւն ։ [եղեմնուտ ։

Phytolaque, ար. տ. ս. Լայքունի

Phytolithe, ար. Հողի տակէ հանուած բոյս, բուսաքար † 2 Տնկադրոշմքար, տնկաքար ։

Phytologie, էգ. Բուսաբանութիւն, տնկաբանութիւն ։ [Թեան (զոհ)։

Piaculaire (լէո), ած. Քաւու-

Piaffe, էգ. Ցոյց, պանծանք, սիգանք, հ.

Piaffer (1f), չ. Պերճանալ, սիգալ։ 2 Ոտքով գետին զարնել (ձիու), դոփել։

Piailler, չ. Ճչել (Թռչնեկի) ։ 2 Ղօռպռալ (մանկան)։ 3 Պոռչտալ, կանչուըռտել ։ [Գոչիւն, պոռչտուքը

Piaillerie, էգ. Ճչիւն (Թռչնեկի)։ 2

Pian (՝), ար. Ամերիկեան մորթախտ մը. բիան. [հար ։

Pianiste, գ. Դաշնակահարէտ, —ա-

Piano, ար. Դաշնակ ։ յգ. — s. (որ և՝ — - forte). (դէ, յգ. ն.)։ ‖ մ. Մեղմօրէն ։ 2 Մեղմ, դաշն, եւ.

Piast, Piaste (սաստ), ար. Լեհացի արքայական զարմի պայազատ, բիաստ։

Piastre, էգ. Դահեկան. ղրուշ ։ 2 Սպանիոյ դահեկան (5 ֆր. 40)։

Piauler (ō), չ. Ճչել։ 2 Լալով հեծել (տղեկի) ։

Pic, ար. Լեռի սուր ծայր, սար ։ 2 Լեռ. Le — du Midi ։ 3 Մուրճ, քարհատ. ճիւլիւնճ. 4 Գազ Դ. էնsազէ ։ 5 Ծառակոտիկ փայտփոր. Թռչ. ադաճ զագաճ. 6 Կրկին երեսուն (բիքէդ խաղի մէջ)։ ‖ À —, մ. Վերէ վար շիտակ, ուղղորդ ։ [ժակ, մոլախոտ † ։

Pica, ար. Խանգար՝ անկարգ ախորժ-

Picador, ար. Նիզակահար (ցլամարտի մէջ) ։

Picéa, ար. Եղեւին․ չամ աղաճը։

Pichenette, էգ. Տ. **Chiquenaude** ։ [ծիծաղոտուղ ։

Picholine (*fo*), էգ. Բիքօլինեան

Pickpocket (*fkղ*), ար. Քսակահատ . եաճքէսիճի ։

Picorée, էգ. Ուտելիքի աւարառութիւն, կերուառ † 2 Մրգագողութիւն † 3 Աւար, ծաղկաքաղութիւն (մեղուի) ։

Picorer, չ. Ուտելիք աւարել ։ 2 Ծաղկաքաղ երթալ (մեղուի) ։ 3 Աւարի ելնել, բանագողութիւն ընել, ք.

Picoreur, ար. Կերաւառ † զինուոր։ 2 Փայտագող (անտառէ) ։ 3 Գող, բանագող, ք.

Picot, ար. Գէշ կտրուած փայտի փուշ՝ սուր ծայր, փայտամազ ։ 2 Սրածայր մուրճ (քար վերցնելու) ։ 3 Ատամնիկ (տանթէլի) ։

Picoté, e, ած. — de petite vérole, Ծաղկոտ, չէչոտ ։

Picotement, ար. Կծում, ծակծկում, ասղնոտում, գ.

Picoter, ն. Կտցել (թռչունի՝ պտուղը)։ 2 Խթել (ձին) . մահմուզլամազ ։ 3 Կծել, ծակծկել (մորթը)։ 4 Խայթել, կծել, ք. || Se —, յ. Իրար բարկացնել՝ գրգռել ։ [խայթանք, կծանք † ։

Picoterie, էգ. Կծող խօսքեր,

Picotin (*ǐ*), ար. (Ձիու տրուած) չափ մը վարսակ ։

Picrate, ար. Բիքրատ, փ.

Picrine, էգ. Մատնուկ տունկէ հանուած նիւթ մը, դառնիտ † ։

Picrique, ած. Բիքրատեան (թթու)։

Picris, ար. տ. ս. Եղերդավայրի †։

Pic-vert (*բի*), ար. Կանաչ փայտփոր, Թռչ.

Pie, էգ. Անծեղ, կաչաղակ, Թռչ. սագըրղաճ ։ || — -grièche, (յ+. ե.) Կռուարար կին ։ 2 Հոռոմ անծեղ, (որ և՝ — agasse, — de buisson) ած. Ողորմածիրական (գործ) ։ 2 Սպիտակասեւ † (անասուն)։ 3 Ճարտուկ (ձի), (որ և՝ Une —, էգ.)։ || Le —, ար. Սպիտակասեւութիւն † ։

Pièce, էգ. Մաս, կտոր ։ 2 Ամբողջ կտոր, պուրսակ. թօփ. Une — de drap, de toile, de ruban։ 3 Ծաղ, հաստեայ. — montée. — de pâtisserie, (խմորեղէն)։ 4 Կապերտ, կտոր. Mettre une — à un habit. Mettre la — à côté du trou։ 5 Տակառ. — de vin, d'huile. Demi-—, (կէս գինետակառ †)։ 6 Կտոր. — de tapisserie. Une — de vaisselle. — de bétail, (դուարի մէն մի կենդանի, անասուն, կտոր). — de gibier, (սպաննուած երէ, կտոր)։ 7 Դիակի կտոր (զննութեան դրուած), (որ և՝ — anatomique)։ 8 Բան. Une — rare. Une — d'orfèvrerie։ 9 Մէն մի, ամէն մէկը, կտորը, հատը. Combien la —? Ces chevaux coûtent mille francs —, la —։ 10 Մաս, սենեակ, աչք, կտոր. Appartement de cinq —։ 11 Գնդընկէց, թնդանօթ, (որ և՝ — de canon). — de siège — de campagne, (բանակի թնդանօթ)։ 12 Ստակ, դրամ, (որ և՝ — de monnaie). Une — d'or, (ոսկի). — de cinq francs, (հինգ ֆրանքնոց). Petites —, (մանրուք)։ 13 Վարձք, ստակ. Il m'a demandé la — pour sa peine. Donner la —։ 14 Քար, և յատկապէս՝ աւագ քար (ճատրակի մէջ)։ 15 Թուղթ. — relatives à une négociation. — justificatives. Il a chargé l'avocat de ses —։ 16 Գրուածք, երկ. Je hais les — d'éloquence. — fugitives։ 17 Թատերախաղ, խաղ. La — a réussi։ 18 (Նուագային) հատուած։ 19 Հատուած (արձակի՝ ոտանաւորի)։ 20 Խաբէութիւն, խաղ. La — est plaisante. Jouer une —, Faire — à։ 21 Անձ. հոգի, ք. Une méchante —. Voyez la bonne — avec ses révérences։ || À la —, À ses —, Կտորով՝ կտորի վրայ (աշխատիլ)։ | En —, Կտոր կտոր, ջարդուբուրդ։ | Mettre en —, Կտոր կտոր ընել, պատառել, (որ և ք.)։ 2 Բամբասել, բզիկ բզիկ ընել ։ 3 Առ ոչինչ գրել, չպահել, լուծել ։ 4 Կտորներ կարդալ (գրքէ)։ 5 Հատուածներ քաղել (հեղինակէ մը) ։ | — de (blé), (Ցորենի) անդ ։ | — d'eau, Աւազան, լիկ † | — de

terre, (Մէկի մարդու) հող՝ գետին ։ | — d'écriture, Մաքուր գրուած երես։ | — de bois, Գերան ։ 2 Տախտակ ։ | — de cabinet, Հազուագիւտ՝ չնաշխարհիկ բան՝ կտոր։ | — d'honneur, Պատկ՝ զաւազան՝ Թուր (յուղարկաւորութեան մէջ), պատուոյ նշանակք։ | — de résistance, Մսոտ՝ մեծ կտոր։ | — de bœuf, Փոր կշտացնող բան։ 2 Տունի հաց, ա. | — de rapport, Մանր կտորուանք (մօզայիքի)։ | De — de rapport, Հատուածոյ, հատակարկատ, (որ և՝ Fait de — et de morceaux)։ | Ajuster, Habiller, Accomoder de toutes —, Ծեծել ։ 2 Զարդաշար բամբասել։ || — à —, մ. Կտոր կտոր, մաս մաս ։ | Tout d'une —, մ. Անընդհատ։ 2 Միաձոյլ, միապաղաղ, միակտուր. Il est tout d'une —, (փայտի պէս՝ փայտի նման մէկն է)։

Piécette, էգ. Դրամիկ, Սպ.

Pied, ար. Ոտք. Il a toujours le — en l'air, (տեղափոխութեան մէջ է միշտ)։ 2 Ոտք՝ Թաթ (անասնոց)։ 3 Հետք, ոտնահետ. J'ai vu dès — dans le parterre. On a reconnu au — que c'était une biche։ 4 Տակի մաս, ստորոտ, արմ. Assis au — d'un arbre. Arroser une plante au —, par le —. Une récolte sur —, (արմատի վրայ՝ չքաղուած բերք երկրի)։ 5 Ստորոտ (լեռի), ոտք (աշտարակի)։ 6 Ոտնակողմ (անկողնի)։ 7 Հատ, կտոր. Cent — — d'arbres, de tulipe, (հարիւր կտոր ծառ՝ կակաչ)։ 8 (Տրուած) խարիսխ՝ ծռութիւն. Ce mur a du —. Donner du — à une échelle։ 9 հ. մ. Ոտնաչափ (33 հարիւրորդամէտր), ոտք, (որ և՝ — de roi). Un — de crotte, (մատ մը ցեխ). Un — de terre, (ափ մը երկիր)։ 10 Ոտնաչափ քանոն. Un — en buis։ 11 Հիմ, չափ. Est-ce au — du savoir qu'on mesure les hommes? (զմարդ իր գիտութեանը վրա՞յ կը չափեն). Cette maison est montée sur un grand —, (այս տանս դուռը մեծ բացուած է. փ.)։ 12 Ընթացք. Aller du même —, փ. 13 Դիրք. Etre sur un bon —, sur le bon —. Être sur un grand —. Mettre qn. sur un bon —, (որ և ճամբու բերել). Le — de guerre, (պատերազմական դիրք՝ վիճակ)։ 14 Տրամադրութիւն, պայման, ընթացք. Sur quel — sont-ils ensemble? (իրարու հետ ինչ ջուրերու վըրայ են). Je me suis mis sur ce — avec lui. (այս մասին յարմարեցայ իրեն)։ 15 Ոտք (տաղաչափութեան)։ 16 Երկու վանկ (ֆր. տաղաչափութեան մէջ)։ || De —, Հետի, հետեւակ ։ | De son —, Ոտքովը (գալ)։ | De — en cap, Յոտից ցգլուխ։ | En —, Ոտքի վըրայ՝ կանգուն (պատկեր)։ | Sur ses —, Կանգուն։ | Sur le — de, Համեմատ, ըստ համեմատի, (հինգ) ղրուշի վրայ. | Sur ce —, Sur le — où sont les choses, Գործերն այսպէս լինելով, այդ կերպով։ | À — d'œuvre, Շինուածին մօտ՝ մօտովը. | — marin, Անսասան ոտք (ալեկոծութեան ատեն)։ 2 Անխռովութիւն ։ | — de mouche, Նիհար՝ ճռզած գիր։ 2 Զնչին՝ փուճ բան։ | Faire le — de veau, Գձձօրէն շնթել։ | Faire le — de grue, Ոտքի վրայ երկար սպասել։ | Un — de nez, Երկար՝ կանգուն մը քիթ։ | Faire un — de nez, Ծաղրել։ | Avoir un — de nez, Պզտիկ իյնալ։ | Etre en —, Պաշտօնի վրայ լինիլ ։ | Etre sur —, Զօրութեան մէջ լինիլ ։ | Être sur le — de, Սեպուիլ, համարուիլ։ 2 Իբր (հաւասար) վարուիլ ։ | Avoir bon — bon œil, Ողջը՝ առողջութիւնը տեղը լինիլ։ 2 Զգուշանալ, արթուն լինիլ։ | Avoir le — dans l'étrier, Մեկնելու վրայ լինիլ ։ 2 Ճամբան բաց լինիլ իր առջեւ, փ. | Il y a —, (Ջուրի մէջ) ոտքը գետին կը հասնի՝ կը կոխէ։ | Il n'y a pas —, Կոխելու տեղ չկայ։ | Mettre — à terre, Իջնել (ձիէ)։ 2 Ելնել (նաւէ)։ 3 Հանգիստ առնուլ ։ | Mettre au — du mur, Սախալել, նեղը խօթել, փախուստի տեղ չթողուլ։ | Mettre un — devant l'autre, Քայլ առնուլ ։ | Mettre sur —, Պատերազմի հանել (զօրք)։ 2 (Մէկու) գործերը շըտկել։ | Se mettre sur le — de, Ինքզինք ծախել, կարծել (մեծ՝ ազնուական)։ | Prendre —, (Ջուրի մէջ) ոտքը գետին կոխել ։ 2 Հաստատութիւն առնուլ .

հաստատուն իր։ | Prendre — sur. Պատճառ բռնել, ոյժ առնուլ. | Prendre au — levé. Բռնել (մէկը) մէկնելու միջոցին։ 2 Մտածելու ատեն չձգել. || À —. մ. Ոտքով, հետի. | Être à —. Կառք չունենալ։ 2 Ինկած լինիլ. ֆ. | — à —. մ. Քիչ քիչ, ոտ առ ոտ։ | De — ferme. մ. Անշարժ, աննահանջ. 2 Աներկիւղ.

Pied-à-terre (բիէդ). որ. Ոտքդ դադար, դադարիկ։ չ ն.

Pied-d'alouette, որ. Իրիկնածաղիկ. հէզարէն. չ. ու.

Pied-de-biche, որ. Կռածայր գործի մը, եղնատիկ † 2 (Կարծանազ) վիրաբուժ. չ. ու. | մը. ձիու սմբակ † չ. ու.

Pied-de-cheval, որ. Մեծ ոստրէ

Pied-de-chèvre, որ. Լծակ մը. այծու ոտիկ. չ. ու. | ոտիկ. ակ.

Pied-de-veau (վօ). որ. Հոլմա

Pied-droit, որ. Ուղղորդ որմ (կամարի). ուղղորմ † 2 Կամարակալ մայթ. 3 Դրանդիի մաս, կանգնէք † չ. է.

Piédestal, որ. Պատուանդան (արձանի)։ չ. **—aux**.

Pied-fort, որ. Օրինակցու համար կեն դրամ, նախադրամ † չ. է.

Piédouche, որ. Պզտի պատուանդան. պատուանդանիկ.

Piège, որ. Ծուղակ, որոգայթ.

Pie-mère, էգ. Ուղեղի ներքին մաշկ, զօրավենի, ներքնենի †.

Pierraille (ւր). էգ. Մանրիկ քարերու խառնակոյտ. քարուքանդ.

Pierre, էգ. Քար. Un cœur de —, (ապառաժ սիրտ). Être comme une —, (ապշած մնալ, քար կտրիլ). 2 Գերեզմանաքար, տապանաքար. Personne ne vient prier sur sa —. 3 Վէմ (անկեան) քար (գայթակղութեան) 4 Ադամանդ, քար. Voilà une belle —. 5 Քար (փամփուշտի). Opération de la —։ 6 Քարախտ, բժ. 7 Քարանման մաս (ինչ ինչ պտղոց մէջ). քար։ 8 Կորիզ (պտուղի)։ || — artificielle. Ադիւռ. բուղլա։ | — d'attente. Պատերու ծայրը կռուանի քար. կռուան. 2 Սկսելու ծառայող բան։ | — à rasoir. Ածելիի յեսան։ | — à broyer. Լեսան։ | — à laver. Լուացարան (սեղանանոթոց †).

| — à feu. — à fusil. Կայծհան, կայծքար. չախմագ. | — de foudre. Շանթաքար։ | — d'aigle. Արծուեքար։ | — d'aimant. Մագնիս | — d'affection. Հետաքրքրական (ազնիւ) քարեր. | Faire d'une — deux coups. Մէկ քարով երկու թռչուն զարնել. | À — perdues. Ջրընկէց վէմերու վրայ (շէնք).

Pierrée (ւր). էգ. (Ջուրի) խողովակ անհիւս քարերէ. քարփող †.

Pierrerie (ւր). էգ. Ազնիւ քարեր

Pierrette (ւր). էգ. Քարիկ. 2 Էգ ճնճղուկ.

Pierreux, euse (ւր). ած. Քարալից, քարուտ. Chemin —. 2 Քարեղէն, քարային. Concrétion —. 3 Քարուտ (տանձ). 4 Քարացուցիչ. 5 (Փամփուշտի) քարի. || էգ. Գոեհի բող.

Pierrier (ւր). որ. Թնդանոթիկ (նաւի). 2 հ. ժ. Քարընկէց մեքենայ, վիրգահան. 3 հ. ժ. Քարատանդար † նռնատանդար †.

Pierrot (ւր). որ. Ճերմակ հագուած. անճպարար. բիէրօ. 2 Բիէրօ եղած դիմակաւոր. բիէրօ. 3 Գիւղական, շինական. 4 (Ընտանի) ճնճղուկ. սերչէ գուշու.

Pierrures (ւր). էգ. յ. Քարանման բաներ եղջիւրի արմատի շուրջ. խօռայք Գ †.

Piété, էգ. Աստուածպաշտութիւն. բարեպաշտութիւն. 2 Երկիւղածութիւն. մեծարանք. — filiale. — pour les morts. || Une —. Աստուածածին մանուկ Յիսուս ի գիրկ. նկ. քնդ.

Piéter, չ. Ոտքը նշանակուած տեղը դնել (գունդխաղի մէջ). || ն. Սև ներկելիք կերպասի կապոյտ գոյն տալ. || Se —. չ. (Ոտքերուն վրայ) ուղղորդ կանգնիլ. 2 Հաստատ պինդ կենալ.

Piétinement, որ. Ոտքերու ուժով որոփում.

Piétiner, չ. Ոտքերը ուժով որոփել. || ն. Կոխել, կոխկռտել.

Piétiste, որ. Տեսակ մ' աղանդաւոր. բարեպաշտօնեայ.

Piéton, onne (ւ). գ. Ոտքով գացող. հետեւակ. 2 Քալող. Un bon —. 3 (Նամակի) ցրուիչ (գիւղերը)։ 4 հ. ժ. Հետազօր †.

Piètre, ած. Փցուն, խեղճ, ողորմելի։ [մելի կերպով։

Piètrement, մ. Գձձօրէն, ողոր-

Piètrerie, իգ. Անշահ՝ ոչինչ բան։

Piette, իգ. Ջրանձեղ, Թռչ. [—x։

Pieu, ար. Շեփս, ցից. զազրգ։ չ.

Pieusement, մ. Բարեպաշտութեամբ. Croire une chose —, (առանց քննութեան հաւատալ)։

Pieux, euse, ած. Աստուածապաշտ, բարեպաշտօն, —պաշտ։ 2 Բարեպաշտական, —իկ. — méditations. Legs —, (ողորմութիւնական հիմնարկ)։ 3 Սիրալիր, գթալիր։ 4 Աս բարին (վարպետութիւն)։

Pif, ար. Խոշոր՝ ահագին քիթ։

Piffre, esse, գ. Սաստիկ դէր, ակռօշ Գ. 2 Որկրամոլ։

Piffrer (se), յ. Զափէ դուրս ուտել, լաւ մը Թշել, ը.

Pigeon (ժ), ար. Աղաւնի։ 2 Աղաւնի, պարզմիտ, որս, փետտելիք հաւ, ը. | — plongeur, Ծովաղաւնի։

Pigeonneau (ժոնօ), ար. Աղաւնեակ, ձագ։ 2 Միամիտ է փտտարդ, փետտելիք հաւ, որս, ը. [աղաւնեատուն։

Pigeonnier (ժոն), ար. Աղաւնոց,

Pigment (ժ), ար. (Մորթի) երփնանիւթ †։

Pigne, իգ. Սնդիկի ցնդելէ մնացած ոսկի կամ արծաթ, զտացիկ †։

Pignocher, չ. Կամաց կամաց՝ առանց ախորժի հաց ուտել, քերնէ Թափթփել։

Pignon (ժ-ժ), ար. Առամնաւոր՝ ժանեւոր անուակ։ 2 Շոճիի պտուղ, խոզակ։ 3 Որմի եռանկիւնի կատար, պատի եռանկիւնի։ || Avoir — sur rue, Առանձին տուն ունենալ։

Pignoratif, ive (կնօ), ած. Contrat —, Ծախսի դաշն՝ վերադնման ազատութեամբ, որքանաւոր դաշն։

Pilaire (էռ), ած. Մազերու, մազային։ [մոյթ։

Pilastre, ար. Քառակուսի սիւն,

Pilau (լօ), ար. Փիլավ։

Pilchard, ար. Սէլանաձուկ †(էճէզ)։

Pile, իգ. Վրայ վրայի շարուած բան, սիւնակ, դէզ. En —, (իրարու վրայ շարած, դիզած)։ 2 Վոլթայեան սիւնակ բարդ։ 3 Կամարակալ (կամրջի)։ 4 Լուանալու՝ ծգմելու քար, ծեծքար. Donner une — à qn. (լաւ ծեծ մը քաշել, ը.)։ 5 Դրամի յետակողմ, շրջօնք։ || — ou face, Խաղ մը, երես կամ ետեւ (ատկի), (որ և Croix ou —)։ [(նուշ)։

Piler, ն. Սանդահարել, ծեծել

Pileur, ար. Սանդահարող, ծեծող։

Pileux, euse, ած. Մազերու, մազային։

Pilier, ար. Սիւն, մոյթ։ 2 Սրունք. Avoir de bons gros —։ 3 Անշարժելի ցից (ախոռի մէջ)։ 4 (ժամացոյցի մէջ) սիւնակ։ 5 Նեցուկ, ոյժ, սիւն, գ. Ils étaient les — de la religion. — de café. (սրճարանէ չպակսող, անշարժ ծուխ)։ 6 հ. ժ. (Բազմահեղի) կախաղան։ || — du palais, Քմական մոյթ։

Pillage (բիյյ), ար. Աւար, աւարառութիւն, Թալլում։ 2 Կողոպուտ, Թալլում։ 3 Վատնում, մսխում, գ. 4 Բանագողութիւն, կողոպուտ։

Pillard, e (բիյյ), ած. Աւարառու, —սէր։ 2 Կռուասէր (շուն)։ || ար. Աւարառու։ 2 Բանագող։

Piller (բիյյ), ն. Աւարի առնել, աւարի տալ, աւարել, Թալլել, (որ և ...)։ 2 Կողոպտել, Թալլել։ 3 Հարստահարել, Թալլել։ 4 Գողնալ. Ces vers sont — de կամ dans Racine։ 5 Ցարձակիլ (շան), վրայ խնալ. On nous voit tous — sur le survenant։ || Se —, յ. Իրարմէ գողնալ։ 2 Իրարու վրայ խնալ։

Pillerie (բիյյ), իգ. Աւարում, Թալլում։ 2 Գողութիւն, յափշտակութիւն։

Pilleur (բիյյ), ար. Աւարառու, Թալլիչ։

Pilon (ժ), ար. Սանդղիտոռն, սանդակոթ. հավան էլի։ 2 Թափ, դրԹակ Գ. poqմազ։ || Mettre, Envoyer au —, Պատռտել (գիրք մը)։

Pilori, ար. Ցից՝ որու յանցաւորը կը կապէին՝ ի ցոյց դնելու համար, ցուցարան, նշաւակացից †. Mettre, Attacher au —, (նշաւակացցի կապել, նշաւակել)։

Pilorier, ն. հ. ժ. Նշաւակացցի

կապել։ 2 Նշաւակել, խայտառակել ։

Piloris, ար. (Անգղիեանց) մշկամուկ։

Piloselle, էգ. Էբերվենի † տկ.

Pilot, ար. Խոշոր ցից, ստուարացից † գազըգ ։

Pilotage, ար. Նաւուղղութիւն ։ 2 (Նաւահանգստի մէջ) նաւուղղութիւն ։ 3 Նաւուղղի իրաւունք ։ 4 Ցից վարսելը, ցցահարութիւն. գազըգ գագմա։ 5 (Վարսուած) ցիցք ։ —

Pilote, ար. Նաւուղիղ ։ 2 Ճամբայ ցուցնող, առաջնորդ, փ. 3 Եզերացոյց ատլաս։ 4 Պոմպիլոս, ձկ.

Piloter, ն. (Նաւահանգստի մէջ) առաջնորդել՝ ուղղել (նաւը) ։ 2 Առաջնորդ լինիլ, առաջնորդել ։ 3 Ցիցեր վարսել, ցցահարել † (գետին)։ || չ. Ցից վարսել, ցցել † գազըգ տիքմէք ։

Pilotin (չ), ար. Ղեկավարի աշկերտ։

Pilotis (դի), ար. Վարսուած հաստ ցից (գազըգ), վարսացից † 2 Վարսացիցք † ։

Pilule, էգ. Հատադեղ, դեղահատ. հապ։ 2 Անախորժ բան, դեղահատ։

Pimbêche (բէնպէշ), էգ. Հպարտ՝ քիթը մեծ լրբուհի ։

Piment (չ), ար. Դարապղպեղ, հընդկապղպեղ † պան պիպէր ։

Pimpant, e (չ-չ), ած. Հագուած շքուած, թռած թռուցուած Գ.

Pimprenelle (չ), էգ. Վարդազգիներու սեռ մը, բիմբինէլ ։ [ղաճը։

Pin (չ), ար. Թեղօշ, շոճի. չամ ա-

Pinace, Pinasse, էգ. հ. ժ. Տեսակ մը նաւ, բինասս ։

Pinacle, ար. Ամենաբարձր մաս, աշտարակ (Երուսաղէմայ տաճարի) ։ || Etre sur le —, Բաղդի գագաթնակէտը լինիլ։ | Mettre qn. sur le —, Բարձրացնել, երկինք հանել, փ. [առճ.

Pinastre, ար. Վայրի սոճ, մայա-

Pinçard (չ), ար. Պայտի (նալ) քթին վրայ կոխող (ձի) ։

Pince (չ), էգ. Ուժով բռնուածք, պնդում. Cet instrument n'a pas de — ։ 2 Դաստակ. Avoir la — forte. Craindre la —. Gare la —! 3 Բռնուիլը, ձերբակալութիւն ։ 4 (Վաճառականի) մեծ ունելիք, կռլակ † զուգորդ † 5 Ունելիք, աքցան, լախտ, զուգորդ † չիմք, գըսսաճ ։ 6 Առջեւի ծայր, քիթ (կենդանեաց ոտքի)։ 7 Քիթ (պայտի) ։ 8 (Նեղամէտ †) կրկնուած (լաթի) ։ 9 Երկաթի նիգ, լծակ ։ || յգ. Ճանկք՝ մկրատք (խեցգետնի)։ 2 Հերձատամնիք † (խոտակեր կենդանեաց)։ [սիկ, սեղմաձեւիկ †։

Pincé, e, ած. Սեղմուած, սեղմազբօ-

Pinceau (չ-սօ), ար. Վրձին ։ 2 Նկարչութիւն, վրձին. Vivre de son — ։ 3 Նկարելու կերպ, վրձին. Il a un beau — ։ 4 Գրելու կերպ, գրիչ. Admirables coups de — ։ 5 Վրձնակերպ բան. Un — de poils noirs, (վրձնակերպ սեւ մազեր) ։

Pincée (չ), էգ. Երկու-երեք մատով առնուած բան, պտղունց ։

Pincelier (չ), ար. Վրձինները լըւալու անօթ, վրձնանօթ ։

Pince-maille (չ), ար. Խիստ ագահ, ճղճիմ։ յ. ն. կամ է.

Pincement (չ), ար. Եղնգով ոստի ծայրը կտրելը ։

Pince-nez (չ), ար. Քթակնոց։ յ. ն.

Pincer (չ), ն. (Մատով) սեղմել, կամթել, (որ և անխ.) ։ 2 Խլել, կտրել ։ 3 Ծայրահատել † (ոստեր) ։ 4 Մատերով թրթռեցնել (չուաթակի թելեր) ։ 5 Կծել (կիթառ), (տաւղ)ել։ 6 (Աքցանով) բռնել, սեղմել, աքցանել † (որ և անխ.)։ 7 Սեղմել. — les lèvres. — des livres. Cette robe lui — la taille ։ 8 Խթանել † (ձի) ։ 9 Ցաւցնել, խայթել. Le coup de fouet a — le cheval. Le vent me pinçait le visage։ 10 Ձեռք անցընել, բռնել (գողը) ։ 11 Վրայ հասնիլ, բռնել (բան գողցող մը). Se faire —. (յանցանքի մը համար պատժուիլ) ։ 12 Հեգնել, նպերել (որ և անխ.). Il l'a — rudement. 13 Սուր կամ նուրբ ձեւ տալ (նաւու)։ || չ. Մատով զարնել, կտել. — de ։

Pince-sans-rire (չ), ար. Կամաց մը ծաղրող, սմսեցուկ։ յ. ն.

Pincettes (չ), էգ. յգ. Ունելիք կայծառ. մաշա, (որ և եզ.)։ 2 Մազախլ. ճըմպըզ ։ 3 Ունելեակ, լաստեակ † գըսսաճ ։ [քէնչինա

Pinchina (չ), ար. Հաստ չուխայ մը

Pinçon (ն-ն), ար. Կսմիթի նշան, կսմիթ։ 2 Ջրու պայտարքթի շուրթ։ [(էրգ)։

Pindarique (ն), ած. Պինտարեան

Pindariser (ն), չ. Ուռուցիկ խօսիլ՝ գրել, պաճուճաբանել, պինդարել †։

Pindariseur (ն), ար. Պաճուճաբան։

Pinde (ն), ար. Ապողոնի և Մուսայից լեռ, Պինդոս. Les habitants, Les nourrissons de —, (Մուսայք)։

Pinéale, ած. Նախուղղակային † (գեղձ)։ [մը, դիմիթ Գ †։

Pineau (նօ), ար. Մանր սև խաղող

Pingouin, Pinguin (ն-կուէն), ար. Բէնկուէն, Թռչ.

Pingre (ն), ած. և գ. Ագահ։

Pinnée (բիննէ), ած. Փետրակերպ (տերեւ)։ [եպենէս. փինէզ։

Pinne-marine, էգ. Պինայ, պին,

Pinnipède (բիննի), ած. Լողակոտն, չ. [զեռուն մը, պինապաս։

Pinnotère (բիննօ), ար. Ծովու

Pinnule (բիննիւլ), էգ. Բարակ պղինձ (շարժուն քանոնի կամ ալիտատի ծայրերը), տրամաղէտ † 2 Պզտի լողաթեւ։ 3 (Փետրակերպ տերեւի) Թերթիկ։

Pinque (ն), էգ. Բեռի նաւ մը, քինքա։ [փինօս։

Pinson (ն-սօն), ար. Խայտիտ. իս-

Pintade (ն), էգ. Նումիդահաւ, փայտահաւ։

Pinte (ն), էգ. հ. ժ. Գինիի և այլ ըմպելեաց չափ մը, բինդ. Boire —, (գինովնալ)։ [գլուխը քաշել, ռ.

Pinter (ն), չ. Գինիի մէջ թաթղուիլ,

Pioche, էգ. Բրիչ, փորիչ Գ. զազմա։ 2 Սաստիկ աշխատութիւն։

Piocher, ն. Բրել, փորել։ || ն. և չ. (Անդուլ) աշխատիլ։ || Se—, յ. Ծեծկուիլ։

Piocheur, ար. Փորող։ 2 Ժիր աշխատաւոր։

Pion (ն), ար. Քար (աղիւսախաղի)։ 2 Վաճանակ՝ հետեւակ (ճատրակի մէջ)։ 3 Հսկող (դպրոցի մէջ)։

Pionner (ճn), չ. Հետեւակներ առնուլ՝ զերել (ճատրակի մէջ)։ 2 Առաջին չափ քար կորսնցնել (աղիւսախաղի մէջ)։ 3 Ճամբայ հարթել, ռահվիրայել †։

Pionnier (ճn), ար. (Ժիր) աշխատող։ 2 Ճամբայ հարթող զօրական, ռահվիրայ։ 3 Խոպան երկիրներ մշակող, առաջին գաղթական, ռահվիրայ։

Piot, ար. Գինի, ուրախարար, ռ.

Pipe, էգ. Ծխափող, մուխքաշ. բիւբիւն չրպուղու։ 2 Ծխելու սովորութիւն, ծուխ։ 3 Մեծ տակառ, մէկուկէս մողնեց։

Pipeau (օ), ար. Հովուական փող՝ սրինգ։ 2 Սրինգ (Թռչուն որսալու), յգ. —x։ || յգ. Սոսնձած ոստ (Թռչուն բռնելու)։ 2 Խաբէութիւն, ծուղակ։

Pipée, էգ. Սրնգով Թռչնորսութիւն։

Piper, չ. Ծխափող քաշել։ 2 Պզտի ձայն մը հանել (հաւի՝ Թռչունի)։ 3 Գիշերահաւի ձայնը նմանցնել։ || ն. Սրնգով Թռչուն որսալ, (որ և առն.)։ 2 Անոյշ բռնել, խաբխբել։ 3 Խաղի մէջ նենգել։ 4 Պատրաստել (բուեալ)։ 5 Նշան դնել (խաղաթղթերու)։ || Se—, յ. Ինքզինք խաբել։

Piperie, էգ. Նենգ (խաղի մէջ), խաբէութիւն, խաղադրժութիւն †։

Pipeur, ար. Խաղի մէջ նենգող, խաղադրուժ։ 2 Խաբեբայ։

Pipi, ար. Շռեղը, մէզ, չէռ, մ. լ.

Piquant, e (ն), ած. Խայթող։ 2 Կծու՝ կծուահամ (գինի)։ 3 Բարկ (համեմանք)։ 4 Կծու (հով՝ ցուրտ)։ 5 Խայթող՝ կծու (խօսք)։ 6 Համով (գեղեցկութիւն՝ խօսակցութիւն). Sa conversation abonde en traits —. Elle a l'air —. Physionomie —։ || ար. Փուշ տունկի՝ անասնոյ վրայ, (որ և փ.)։ 2 Համով կողմ։ 3 Համովութիւն, համ։

Pique, էգ. Տէգ. մըզրաք։ 2 Տիգաւոր։ 3 Տէգի երկայնութիւն, տիգաչափ † Il y a une — d'eau dans ce fossé. 4 Կանգուն, փ. 5 Մղոն, փ. Vous en êtes à cent —։ 6 Տէգ, ալաք † տանձիկ † մաչա, Թղթ. 7 Կռիւ, գժտութիւն։ || Mettre en —, Կռիւ հանել։

Piqué, e, ած. Բացխելու վրայ (գինի). Goût de —, (դարձածի համ)։ 2 Կիտանիշ † (խազեր), եր. || ար. Բամպակեայ կտաւ մը, բիքէ։ 2 Կիտանիշ † խազ։

Pique-assiette, ար. Հացկատակ. տալգաւուզ։ յ. ն.

Pique-bois, ար. Սև փայտփոր։ յ. ն.

Pique-nique, ար. Հանգանակով հացկերոյթ, հանգանակ։ յ. ն.

Piquer, ն. Խայթել, ծակել (մատը)։ 2 Կարթին անցընել (ձուկ)։ 3 Նշտրակել† (արիւն առնելու համար), բանալ (երակը)։ 4 Խայթել (օձի), շիթել (պիծակի). Quelle mouche l'a —? (ո՞րու հետ է, ո՞վ բարկացուց զինք)։ 5 Ուտել, կրծել, ծակծկել (ցեցի) ☞ (որդնա)հար, ցե(ցա)կեր։ 6 Խթել (ձի՝ եզ), (որ և անխ.). — des deux. (ուժով մը խթել)։ 7 Դերբնկել † (բար)։ 8 Կիցկարել † (վերմակ)։ 9 Զարդակարել † ասեղնակիտել † (մեկենցի օձիկ)։ 10 Մէջ դնել՝ խօթել. — des oignons de clous de girofle, խոհ. — de la viande, (մսի մէջ խոզի ճարպաշերտք դնել)։ 11 Բացակայ նշանակել. On l'a — quatre fois ce mois-ci։ 12 Խայթել, կծել. Ce fromage —. Ce vin — la langue։ 13 Կսկծել, ծակել, խայթել ☞ (երգիծան)ել։ 14 Գրգռել (մէկու հետաքրքրութիւն)։ 15 Արթնցնել, գրգռել, շարժել. — de générosité, (վեհանձնութիւնը գրգռել). — d'honneur, (պատուոյ թելին զարնել, պատիւը խթել՝ գրգռել)։ 16 Հաճելի լինիլ, համով գալ, (որ և անխ.). Je ne sais quoi qui — et qui attire։ 17 Բարկացնել, գրգռել. La moindre chose le —, (որ և անխ.)։ ‖ — une tête, Գլխիվայր նետուիլ կամ իյնալ ջուրի մէջ։ | — les tables, Հացկատակել։ | — au vif, Ի խոր խոցել, խորապէս վիրաւորել։ 2 Սաստիկ գրգռել՝ բարկացնել։ ‖ չ. (Դիմացինին դէմ) կէտեր շահելու սկսիլ. — sur։ ‖ Se —, չ. Խայթուիլ (մարմինը), ծակծկուիլ, (որ և ն.)։ 2 Ծակել (մատը)։ 3 Ցեց իյնալ (զգեստի) ☞ ցեցակեր։ 4 Թթուելու սկսիլ, դառնալ (գինիի)։ 5 Դեղնիլ՝ բծաւորիլ (թղթի)։ 6 Սիրահարիլ, զարնուիլ. Se — de, pour։ 7 Պարծիլ, պանծալ, գովուիլ, ը. Il se — d'esprit։ 8 Զչարիլ, առնուիլ. Il se — d'un rien։ ‖ Se —, Se — au jeu, Թէև կորուսած՝ խաղալ միշտ։ 2 Դժուարութիւններէ չթուլնալ, շարունակել միշտ։ | Se — d'honneur, Սովորականէ աւելի (արիութիւն) ցուցնել, պատուոյ թելը խթուիլ՝ գրգռուիլ։ | S'en —, բանի մը մէջ ինքզինք խիստ վարպետ կարծել։

Piquet, ար. Ցից, (որ և ն.)։ 2 Ցից (վրանի)։ 3 Բանակ. Lever le —. Planter le —, (բանակ դնել։ 2 Տեղ մը խարխիսը նետել, ն. և ը.)։ 4 Հեծնազօրաց բոյլ † 5 Զօկատ՝ հոյլ † (զօրաց)։ 6 Նշանի ձողեր, նշանաձողք † 7 Կայնելու պատիժ։ 8 Թղթախաղ մը, բիքէթ. Un —, (բիքէթի թուղթ). — voleur, (եռանձն բիքէթ)։

Piquette, էգ. Գինեակ, չանչագինի։ 2 Անչահ գինի։

Piqeur, euse, ն. Մուճակակարգ† օդակար † (էգ. օդակարուհի †)։ ‖ էգ. (Մագաղաթի վրայ) տանելի գծագրուհի † ‖ ար. Յառաջընթաց սպասաւոր իշխանի կառքի, նախընթացիկ † 2 Ձիավարժիկ † սպասաւոր։ 3 Բանուորներու հսկող՝ տեսուչ։ 4 Բացակայ կանոնիկոսները նշանակող։ 5 Մսի մէջ ճարպաշերտք դնող։ | — de vins, Գինեգէտ։ | — de tables, d'assiettes, Հացկատակ։

Piquier, ար. Տիգաւոր զօրական, տիգաւոր։

Piqûre, էգ. Ծակուածք, խայթուած։ 2 Վէրք ձիու, ոտնավէրք † (պայտուելու ատեն)։ 3 Ծակ՝ բացուածք (երակի)։ 4 Կծուած՝ խայթուած (մեղուի)։ 5 Կերուած, ծակծկած (որդերու)։ 6 Խայթուած, խայթում, ն. 7 Կիցկարան † pէյէլ. 8 Զարդակարան † ասեղնակիտած †։

Pirate, ար. Ծովու աւազակ, ծովահէն։ 2 Յափշտակող։ {կել, ծովահինել †։

Pirater, չ. Ծովու վրայ ասպատա-

Piraterie, էգ. Ծովահինութիւն։ 2 Յափշտակութիւն, զօշաքաղութիւն։ 3 Բանագողութիւն։

Pire, ած. Աւելի գէշ, չար եւ, վատթարագոյն, յոռեգոյն։ ‖ ար. Յոռեգոյնը։

Piriforme, ած. Տանձակերպ (դընգեր)։ {փոք նաւակ, վայրենակուր։

Pirogue, էգ. Վայրենեաց ծառա-

Pirole, էգ. Տունկ մը, սպնդուկ, Գ.

Pirouette, էգ. Դարձդարձիկ, ճըրլըցաղ։ 2 Ինք իր վրայ շրջան, պտուտքում † 3 Կատակ։

Pirouetter (1t), չ. Իր վրայ դառնալ, դարձմշտկել, պտուտքիլ † 2 Միևնոյն բանը կրկնել։ 3 Ձին դարձմշտկել։ 4 Հոս հոն դառնալ, ը. ‖ Faire —, Շատ մը դարձընել, դարձմշտկել։

Pirrhonien, են. Տ. **Pyrrhonien** են ։

Pis, ար. Մոլինք, ծիծ (կովու)։ ‖ մ. Աւելի գէշ ։ ‖ ած. Զարագոյն, յոռեգոյն ։ ‖ ար. Յոռեգոյնը. Qui est —, (ամենէ գէշն այն է որ, և որ յոռեգոյնն է)։ 2 Յոռեգոյն կողմ. Prendre les choses au — ։ ‖ — aller, ար. Յոռեգոյն պատահում, յոռեգոյն բան։ 2 Ի չգոյէ լաւագունի բան. La vertu n'est pas un — aller ։ 3 Ամենամեծ չարիք. Faire du — qu'on peut. ‖ Mettre au —, Կըրցածդ ըրէ ըսել։ 2 Ամենէ գէշը ենթադրել։ | Mettre à faire —, Կրցած չարիքդ ըրէ ըսել. 2 Եթէ կարող ես՝ աւելի գէշն ըրէ ըսել։ ‖ Au — aller, մ. Շատ շատ, գէշը գէշը. | De — en —, De mal en —, մ. Երթալով գէշ։ [տածութիւն։

Pisciculture (շս), էգ. Ձկնա-

Piscine (շս), էգ. Աւազան (մկըրտութեան) ։ 2 հ. ժ. Աւազան ձուկերու, ձկնոց ։ [Թուրծ աղիւսէ շէնք։

Pisé (զ), ար. Անթուրծ աղիւս։ 2 Ան-

Pissasphalte (շս), ար. Կպրաձիւթ, հանքաձիւթ † ։

Pissat (ս), ար. Մէզ (անասնոց), զոզ։

Pissement (ս), ար. Միզելը. — involontaire, (միզարձակութիւն) ։

Pissenlit (ս-ն), ար. Անկողնի մէջ միզող, շռան, ռ. 2 Կռաբանջար, տկ.

Pisser (ս), չ. և ն. Միզել, շռել ։

Pisseur, euse (ս), գ. Ստէպ միզող, շռան ։

Pisseux, euse (ս), ած. Միզանման ։ 2 Միզահոտ ։

Pissoir (ս), ար. Միզելու տեղ, միզարան ։ [տէպ միզել, միզմիզել †։

Pissoter (ս), չ. Քիչ ու ստէպ ըս-

Pissotière (ս), էգ. Սակաւաջուր աղբիւր կամ շատրուան։ 2 Տ. **Pissoir**։

Pistache, էգ. Պիստակ. ֆըստըգ։

Pistachier, ար. Պիստակենի. ֆըստըգ աղաճը ։

Piste, էգ. Ոտնահետ, հետք։ 2 Որինակ, հետք. Suivre la — de qn. 3 Ճամբայ, շաւիղ, (որ և գ.)։ ‖ Être, Se lancer à la — de qn. Փնտռտել ։

Pistil (դիլ), ար. Տունկի էգ գործարան, իգայ ։

Pistole, էգ. Հին ոսկի դրամ մը, բիստօլ։ 2 Տասն ֆրանք, ֆր. 3 Վարձքով զատ սենեակ (բանտի մէջ). Être à la — ։

Pistolet, ար. Ատրճանակ. փիշթօվ։ 2 Արտառոց՝ այլանդակ մարդ. ռ.

Piston (ն), ար. Միջին ձող (ջրհանի), մխոց, մխակ † 2 Մխակաւոր գալարափող, բիստօն, (որ և՝ Cornet à —)։

Pitance (ն), էգ. Կերակրոյ բաժին, կերաբաժին † (վանքի մէջ)։ 2 Պաշար. Aller à la — ։ 3 Օրուան պարէն ։

Pitaud, e (դō), ած. Թանձրակազմ գիւղացի, գիւղի արջուկ, ռ. 2 Կարճխելք։

Pite, էգ. Ծառ մը, հնդկազգիմունի † 2 հ. ժ. Պղնձի դրամիկ մը, բիքըռ ։

Piteusement, մ. Ողորմ՝ խեղճ՝ ողորմելի կերպով, խեղճուկրակ, ռ.

Piteux, euse, ած. Խղճալի, ողորմելի ։ 2 Խեղճ ողորմելի, խեղճուկրակ, ռ. Ton —. Figure —. Faire une — chère, (խեղճ կերակուր մ'ուտել)։ ‖ ար. Faire le —, Առանց պատճառի հեծել։

Pithèque, ար. Անպոչ կապիկ մը, թեպեկ ։

Pitié, էգ. Խղճալը, արգահատութիւն, գթութիւն, գութ ։ ‖ Par —, Առ գթութեան։ | Avoir —, Գթալ։ | Faire —, Գութ շարժել։ | À faire —, Ողորմելի կերպիւ (երգել) ։ | C'est —, C'est une grande —, խղճալի բան մ'է ։ | C'est grande — que de nous, (մենք մարդիկս խղճալի բաներ ենք) ։

Piton (ն), ար. Օղազլուխ բեւեռ, օղաբեւեռ † 2 Բարձրագոյն սար (լեռի), պարեխ † ։

Pitoyable (դուա), ած. Գթաշարժ, գթալի, խղճալի ։ 2 Ողորմելի՝ խղճալի (գրուածք)։ 3 Գթասիրտ, գթած։ 4 Գթոտ (նայուածք)։ 5 Գթութեան (վայրեր)։

Pitoyablement (դուա), մ. Խըղճալի կերպով, ողորմելի։ 2 Գէշ (գրել)։

Pitre, ար. Աճպարարի ծառայ՝ օգնական ։ 2 Խեղկատակ ։

Pittoresque (շt), ած. Նկարչական. La composition — ։ 2 Նկարչային, նկարու, նկարագեղ, նկարավայել. Ce site est — ։ 3 Խիստ ճարտար նկարուած, գեղանկար. Ce groupe est fort — ։ 4 Պատկերազարդ. Le Magasin — ։

|| գր. Նկարագեղութիւն, նկարականու-
թիւն †: [յին՝ նկարագեղ կերպիւ:
Pittoresquement, մ. Նկարչա-
Pituitaire (էռ), ած. Մաղասային:
Pituite, էգ. Մաղաս · պէլղամ: 2
Տ. **Flegme**. 3: ||յգ. Առաւօտեան մա-
ղասք: [սոտ:
Pituiteux, euse, ած. Մաղա-
Pityriasis (զիս), գր. Թեփոխ-
տութիւն, Թեփախտ, Թեփուկ † բժ.
Pivert, գր. Կանաչ փայտփոր, Թռչ.
Pivoine, գր. Եզնակ, Թռչ. (որ և
էգ.)· Grosse — , (կարմրականուց †):
|| էգ. Փեոնուկայ, փեոնիայ· այր կիւլիւ:
Pivot, գր. Առանցք. sիճկիլ· 2 Գըլ-
խաւոր նեցուկ, առանցք, փ. 3 Գլխաւոր՝
բուն արմատ (ծառի)։ 4 Եղջերակիր կըրկ-
նուկերը (այծեամի):
Pivotant, e (ն), ած. Շիտակ խորը
գացող, ուղղարմատ (ծառ):
Pivoter, չ. Առանցքի վրայ կամ ա-
ռանցքի պէս դառնալ: 2 Ուղղորդ ար-
մատներ ձգել:
Pizzicato (ցի), գր. Մատնահար
բաղխում (լարերու): || մ. Մատնահար
բախմամբ:
Placage, գր. Վրայ փակցնելը,
դրուագում: 2 Նուրբ տախտակով դրու-
ագ, դրուագագործութիւն: 3 Կցուածոյ
մասունք (գրքի մը), կցուածոյք †:
Placard, գր. Ազդագիր, որմագիր,
յայտարարութիւն: 2 Խռովայոյզ կամ
Թշնամանիկ Թուղթ, յայտարարութիւն: 3
Առձեռն փորձ, տպ. 4 Փայտակուռած †
(դարանի դրան)։ 5 Որմափոր դարան, որ-
մադարան: 6 Կունտ կունտ դիզուած բան,
դէզ, կունտ (հոտանիւթի):
Placarder, ն. Թուղթ՝ յայտարա-
րութիւն փակցնել։ 2 Թուղթ հանել մէկու
դէմ։ 3 Պատի մէջ դարան փորել։ 4 Կունտ
կունտ դնել (ներկ):
Place, էգ. Տեղ: 2 Վայր, կայան,
տեղ, (որ և փ.): 3 Հրապարակ. — pu-
blique· — de fiacres · Une voiture
de — : 4 Գետին. — vaines et va-
gues· Acheter une — : 5 Վաճառա-
կանաց՝ սեղանաւորաց ժողովեալ, հրա-
պարակ. Ces billets perdent sur la
—· Jour de —, (վաճառականաց գու-
մարման օր)։ 6 Վաճառականք, հրապա-
րակ. La — de Paris։ 7 Քաղաք, տեղ։
8 Բերդաքաղաք, (որ և՝ — forte. —
fortifiée)։ 9 Աստիճան, դիրք. Tenir sa
— dans le monde։ 10 Պատիւ, իշխա-
նութիւն, պաշտօն. C'est le ministre
qui nomme à cette —. Perdre sa
—. Une bonne —, (լաւ տեղ մը).
Être en —, (պաշտօնի վրայ լինիլ).
Entrer en —, (տեղ մտնել): 11 Աշ-
կերտի ստացած կարգ. Une bonne —.
Donner les —: || — d'armes, Զին-
ուորական հրապարակ, զօրաց գումարա-
վայր † 2 (Սահմանագլխի վրայ) ամրա-
քաղաք † զինատուն † | À la —,
Տեղը։ | En —, Իրենց տեղը։ 2 Տեղդ (կե-
ցիր): | Sur la —, Գետին (փռել):
| Faire —, Տեղ բանալ կամ տեղ տալ
(մէկու): 2 Տեղի տալ, գլուխ ծռել:
| Faire la —, Վաճառատուներ պտըտ-
տիլ՝ բան ծախելու։ | Prendre —, Նըս-
տիլ։ | Prendre la — de, Յաջորդել,
տեղն անցնիլ։ | Se mettre à la — de,
Ինքզինք մէկուն տեղ դնել: | Avoir sa
— au soleil, Աստիճանի՝ դիրքի մը տէր
լինիլ:
Placé, e, ած. ☞ (Բարձրա)դիր.
Bien —, լաւ պաշտօնի վրայ: 2 Լաւ
դիրք մը բռնած: 3 Լաւ տեղ մը նստած՝
բռնած: 4 Իրաւացի (վստահութիւն): 5
Յարմար, պատշաճաւոր: 6 Պատշաճաւոր
(ուսեր): 7 Պատուական (սիրտ): || —
partout, Bien — partout, Ընկերու-
թեանց կամ մեծ պաշտօններու յարմար
մէկը:
Placement, գր. Զետեղում, տե-
ղաւորում։ 2 Գործ տալը (բանուորի), տեղ
դնելը (ծառայ): 3 Գնորդ գտնելը (ապ-
րանքի): 4 Շահադրութիւն † (սակի): 5
Շահու դրած սակ:
Placenta (էն), գր. Տեսակ մը Թուլ
մարմին սաղմը արգանդին հաղորդող, պլա-
կինդի։ 2 Պլակինդի, բս.
Placer, ն. Դնել, (որ և փ.): 2 Զե-
տեղել, տեղաւորել: 3 Հանդիսորդները
տեղաւորել, ան. Il fut chargé de —։
4 Գործի դնել (զաւակը): 5 Տեղաւորել
(աղջիկը)։ 6 Տեղ գտնել (ծառայի)։ 7 Շա-
հու դնել (սակ): 8 Գնորդ գտնել (ապ-

յանքի), բշել՝ ծախել (տոմսակ), տեղաւորել։ || — un mot, un propos, Խօսիլ։ 2 Տեղին ըսել խօսք մը, տեղը դնել։ | — un nom sur un visage, Տեսած անձին անունը տալ։ | — bien ses charités, Յարմար՝ արժանաւոր անձանց ընել ողորմութիւն՝ նուիրել սէր։ || Se —, չ. Զետեղուիլ, տեղաւորուիլ։ 2 Շարուիլ (բառերու)։ 3 Պաշտօն առնուլ, տեղ գտնել։ 4 Տուն մը մտնել։ 5 Տեղ մը բռնել, դիրք մը գրաւել, դիրք մ'առնուլ, փ. 6 Ելնել (դիւցազանց կարգ)։

Placer (քռ), ար. Ոսկի գտնուած տեղ, ոսկետեղի † ոսկետղ †։

Placet, ար. Աղերսագիր, հ. 2 Ոտնաթոռ, հ.

Placeur, euse, գ. Տ. **Placier**։

Placide, ած. Հեզ, խաղաղ, հանդարտ։

Placidement, մ. Հեզաբար, հանդարտօրէն, հանդարտ։

Placidité, էգ. Հեզութիւն, հանդարտութիւն։

Placier, ière, գ. Հանդիսարդի տեղ ցուցնող, տեղաւորիչ †։

Plafond (ն), ար. Ձեղուն. բավան։ 2 (Աւազանի) յատակ։

Plafonnage (ֆն), ար. Ձեղունում † 2 Ձեղունի յօրինուած, ձեղունած †։

Plafonner (ֆն), ն. Ձեղուն դնել, ձեղունել † (խուց)։ || — une figure, Ձեղնանկար † մը իր բարձրութեանը յարմարցնել։

Plafonneur (ֆն), ար. Ձեղուն շինող, ձեղունարար †։

Plagal, ած. Mode —, (լտ. հարթերգութեանց) տանական գոյն։

Plage, էգ. Ծովեզր։ 2 Գաւառ, աշխարհ, երկիր, բնս. 3 Մաս (երկնից)։

Plagiaire (ֆէռ), ար. Բանագող, (որ և ած.)։ 2 Մարդելոյզ, մարդագող։

Plagiat, ար. Գողութիւն, բանագողութիւն։ 2 Մարդելուզութիւն, մարդագողութիւն։

Plaid, ար. Վերարկու (Սկովտիոյ լեռնականաց)։ 2 Ճամբորդութեան վերմակ։ 3 Դատաւորաց ժողով, ատեան։

Plaidant, e (ն), ած. Դատ վարող։ 2 Դատամուտ † (փաստաբան)։

Plaider, չ. Դատ վարել։ 2 (Մէկու) դատը պաշտպանել։ 3 Խօսիլ. L'avocat a bien —։ || ն. Պաշտպանել. — une cause. — la cause de, (պաշտպանել)։ 2 Հաստատել. — que։ || — qn. Դատ բանալ, դատի քաշել (մէկը)։ | — un fait, Ի նպաստ իրողութեան մը խօսիլ։ | — le faux pour savoir le vrai, Պարապը նետել՝ լեցունը բռնելու համար, ը. || Se —, չ. Վարուիլ (դատի)։ 2 Իրարու դէմ դատ վարել։

Plaideur, euse, գ. Դատ վարող, դատաստանաւոր։ 2 Դատասէր։

Plaidoirie, էգ. Դատավարութիւն։

Plaidoyer (տուա), ար. Ճառ (փաստաբանի), դատապաշտպանութիւն †։

Plaie (պլէ), էգ. Վէրք։ 2 Վէրքի նշան, սպի։ 3 Աղէտ, վիշտ, ցաւ, վէրք։ || Les — d'Egypte, Պատիժք՝ հարուածք Եգիպտոսի։

Plaignant, e (ն-ն), ած. և գ. Դատախազ։ 2 Գանգատող։

Plain, e (ն), ած. Հարթ, շիտակ, միահարթ։ 2 Բաց (դաշտեր)։ 3 Միահարթ (պաստառ), հ. || De — - pied, Մի և նոյն յարկի վրայ՝ միահարթ (սենեակք)։ 2 Առանց ելնել իջնելու, շփիշիտակ։ 3 Առանց դժուարութեան, դիւրին մը։ || ար. Le —, Բաց ծով։ || Le — pied, ար. Միահարթ սենեակներ։

Plain-chant (ն-ն), ար. Երգեցողութիւն (լտ. ժամի), հարթերգ †։ չ. ե.

Plaindre, plaint, e (ն), ն. Ցաւիլ. խղճալ։ 2 Արգահատիլ, կարեկցիլ, խղճալ։ 3 Խնայել, մեղքնալ (ստակը)։ 4 Ացաղել. ափսոսալ (ձախի ձեռքի՝ աշ ձեռքի տուածը)։ || չ. Հեծել, ողբալ։ || Se —, չ. Ինքզինք կամ իրար մեղքնալ։ 2 Կոծկոծել. ողբալ, հեծել։ 3 Տրտնջալ։ 4 Խնայելով զրկել ինքզինք, մեղքնալ (հացը՝ ջուրը)։ || Se — que la mariée est trop belle, Ուրախանալու տեղ գանգատիլ։

Plaine, էգ. Շիտակ երկիր, դաշտ, դաշտագետին։ 2 հ. մ. Զափաւորեանք † փր. || La —, Դաշտաբնակք։

Plainte (ն), էգ. Տրտունջ, գանգատ։ 2 Ամբաստանութիւն, բողոք, տրտունջ։ 3 Հեծութիւն, ողբ, կոծ։

Plaintif, ive (ն), ած. Աղիողորմ,

վշտագին, ցաւագին, ողբագին։ 2 Մրմնջող՝ մնչող (տատրակ)։ 3 Տրտնջող, տրտնջասէր. C'est le plus — de tous les hommes։ [ցաւագին, ողբագին։

Plaintivement (՝), մ. Ողորմ,

Plaire, plu, չ. Հաճելի՝ հաճոյ լինիլ, հաճոյ թուիլ, աղէկ երեւիլ, աչք մտնել, հաճոյանալ. La chasse lui —. Les jeux lui —, (խաղէ համ կ'առնու՝ կը զուարճանայ). Tu lui —, (քեզ հաւնած է). Elle — à tout le monde, (ամենէ կը հաւնուի)։ || անդ. Que vous plaît-il que je fasse? Ի՞նչ կը հաճիք որ ընեմ։ | S'il vous plaît, եթէ կարելի է։ 2 Կ'աղաչեմ։ | Plaît-il? Ի՞նչ հրամեցիք։ | Plaise à. Թող հաճի (ատեանը)։ | Plaise à Dieu. Plût à Dieu. Երանի՜ թէ, տայ Աստուած որ։ || Se —, չ. Ինքզինք հաւնիլ։ 2 Իրարու հաճոյանալ։ 3 Ախորժ զգալ, համ առնուլ. Se — à, en, dans, avec։ 4 Ախորժիլ. Se — à la campagne։ 5 Յառաջ գալ, ախորժիլ, սիրել (ծառի այս ինչ տեղ). Se — sur, dans։

Plaisamment (1m), մ. Հաճելի՝ զուարճալի կերպիւ (պատմել)։ 2 Ծիծաղելի կերպիւ (հագուած լինիլ)։ 3 Զարմանալի կերպիւ, չարաչար. C'est — reconnaître vos services։

Plaisance (՝), էգ. De —, Հաճոյից, զբօսանաց ☞ զբօսա(նաւ)։

Plaisant, e (՝), ած. Հաճոյական, համով, ախորժելի ☞ (ակնա)հաճոյ։ 2 Խնդացնող։ 3 Զուարճալի (պատմութիւն)։ 4 Զուարճաբան. Un homme —. C'est le plus — homme du monde։ 5 Տարօրինակ, այլանդակ, ծաղրելի. Un — homme. Voilà de — gens։ || ար. Խնդացնող, ծաղրածու. Faire le —. Un mauvais —, (գէշ կատակներ ընող)։ 2 Ծաղրաշարժը, զուարճալին։ || Le —, (Գործին) զուարճալի կողմը։

Plaisanter (՝), չ. Կատակաբանել, կատակել. C'est un homme qui ne — pas, (հետը կատակ չլինիր). Il ne — pas là-dessus, (այս մասին խիստ է). Je ne — pas. (լրջօրէն կը խօսիմ)։ || ն. Ծաղրել։ || Se —, չ. Իրարու կատակներ ընել։

Plaisanterie (՝), էգ. Կատակաբանութիւն, կատակ. Tourner en —, (ծաղրի առնուլ)։ 2 Ծաղր, այպանք։ Je suis las de cette —. Cela dégénère en —։ || — à part, Կատակը մէկ դի, լրջօրէն խօսելով։

Plaisir, ար. Ախորժ, բերկրանք, հաճոյք, հաճութիւն։ 2 Գոհունակութիւն, հաճութիւն. Il y a — à, (հաճութիւն է)։ 3 Զբօսանք, զուարճութիւն. — noble. Le — de la chasse. Jouer pour le —. Homme de —, (զբօսասէր մարդ)։ 4 Կամք, հաճութիւն. Si c'est votre —, j'irai là. Est-ce votre — que je fasse telle chose? Tel est notre —։ 5 Երախտիք, շնորհք. Il m'a fait un — insigne։ 6 Բարութիւն, հաճութիւն. Faire le — de։ 7 Տեսակ մը ծալ, բերնիհամով †. Marchande de —։ || Avec —, Հաճութեամբ։ 2 Սիրով, անէ. | Bon —, Քմահաճութիւն, հաճոյք։ 2 Կամք, հաճութիւն. Sauf votre bon —, (հաճութեամբդ, եթէ հաճիս)։ | Faire —, Գոհ ընել, հաճելի լինիլ։ | À faire —, Անդիի ծայր (անմիտ)։ | Avoir du — à, Prendre — à, de, que, Հաճութիւն՝ ախորժ զգալ, ախորժիլ։ | Prendre son — de, Ախորժիլ։ || À —, մ. Քմահնար † (պատմութիւն)։ 2 Առանց պատճառի (յուզուիլ)։ 3 Խնամով (շինուած կահ)։ | Par —, մ. Զբօսանքի՝ զուարճութեան համար։ 2 Փորձի համար։

Plamée, էգ. (Մորթագործի) կիրզերծակիր † կրանթեղ, Գ.

Plamer, ն. (Կրով) կակղել (մորթ)։

Plan, e (՝), ած. Հարթ, հարթհաւասար, շիտակ, միահարթ։ || ար. Հարթ՝ շիտակ երես, մակարդակ։ 2 Յատակագիծ։ 3 (Երկի մը) ծրագիր։ 4 Խորհուրդ, դիտաւորութիւն, յատակագիծ։ 5 Հեռաւորութիւն, մաս, կարգ (նկարի մէջ). Placer une figure au premier —։

Planche (՝), էգ. Տախտակ, (որ և ‡.). Entre quatre —, (դագաղի մէջ)։ 2 Բեկոր, ‡. C'est une — qu'il a sauvée du naufrage. 3 Ապաւէն. Une —, Une — dans le naufrage, (վերջին ապաւէն)։ 4 Փորագրութեան տախտակ. Une — de cuivre. La — est

usée ։ 5 Փորագրեալ պատկեր, տախտակ. Un atlas composé de vingt —։ 6 (Երկընկեկ) ամու. Une — d'oignons։ 7 (Զորիի) պայտ. նալ ։ ‖ յգ. (Թատրոնի) դերասան. Cet acteur connait les —։ ‖ Faire —, Հայլիի նման լինիլ (ծովու)։ ‖ Faire la —, Կռնկի վրայ լողալ ։ 2 Դիւրութիւն տալ, դիւրացնել, (որ և՛ Faire une —)։

Planchéier (Ն), ն. Տախտակով պատել գետին՝ ձեղուն, տախտամածել †։

Plancher (Ն), ար. Առաստաղ, ոճոռք. թավան ։ 2 (Սենեակի) առաստաղ կամ տախտայատակ † 3 Ներքին երես, ռմկ. ‖ Le — des vaches, Յամաքը ։

Planchette (Ն), էգ. Տախտակիկ։ 2 Ծրագիր հանելու գործի, ծրագրոց †։

Plançon (Ն-Ն), ար. Գետին տնկուելու ոստ, չաչ ։ [Ծառ մը, սօսեդրքի †։

Plane, էգ. Քերիչ. rենst ։ ‖ ար.

Planer, չ. Օդի մէջ թեւատարած կենալ (թռչունի), սաւառնիլ։ ‖ ն. Սրճով կամ քերիչով յղկել՝ հարթել ։

Planétaire (էռ), ած. Մոլորակային։ ‖ ար. Մոլորակացոյց † գծի.

Planète, էգ. Արեւու շուրջ դարձող աստղ, մոլորակ ։ 2 Աստղ, փ. Né sous une heureuse —։

Planeur, ար. Ողորկիչ, հարթիչ։

Planimétrie, էգ. Հարթաչափութիւն ։ [փակւան ։

Planimétrique, ած. Հարթաչա-

Planirostre, ած. Տափակտուց ։ 2 Տափագռուկ ։

Planisphère, ար. Համատարած տախտակ, հարթագունդ ։

Plant (Ն), ար. Նորատունկ ցօղուն՝ բուն, փայտ. Je voudrais bien avoir du — de cet arbre. Jeune —, Nouveau —, (Նորատունկ ծառ՝ որթ)։ 2 Տնկելի տունկ՝ ծառ. — de buis, de chou, (տնկցու տօսախ՝ կաղամբ են.)։ 3 Նորատունկ (կնձնեաց) բոյլ. Un — d'ormes ։ 4 Նորատունկ ծառաստան, նորատնկոց ☞ (ձիթ)աստան։ 5 Ծառերու շարուածք ։ ‖ En —, Մէկ դի՝ մէկ կողմ (ձգել) ։ 2 Գրաւի տակ (դնել)։

Plantage (Ն), ար. Տնկելը։ 2 Ծխախոտ ու շաքարեղէգ. Ամ.

Plantaginées (Ն), էգ. յգ. Գառնալեզուաւոռք, բս. [սինիրլի օթ ։

Plantain (Ն-Ն), ար. Գառնալեզու.

Plantaire (Ն-էռ), ած. Գարշապարի, ներբանային ։

Plantard (Ն), ար. Տ. **Plançon**։

Plantation (Ն), էգ. Տնկելը, տընկարկութիւն։ 2 (Տեղի մը) ծառեր, ծառատունկք ։ 3 Բուն տնկուած տեղ ☞ (ձիթ)աստան ։ 4 Գաղթականաց բնակութիւն յԱմերիկա, տնկարան ։

Plante, էգ. Բոյս, տունկ. Une jeune —, (Նորաբոյս մէկը)։ 2 Բժշկական խոտ, բուժախոտ † ռմկ. 3 Նորատունկ որթ ։ ‖ — du pied, des pieds, Գարշապար, ներբան. թապան ։

Planté, e (Ն), ած. Bien —, Գեղեցիկ ծառուղեօք (ճամբայ)։ 2 Գեղեցկանիստ (տուն)։ 3 Գեղեցիկ կանգնած, կանգնագեղ † (մարդ՝ արձան)։ ‖ Etre — qq. part, Տեղ մը գամուած լինիլ, փ.

Planter (Ն), ն. Տնկել, (ձեռա)տունկ։ 2 Ցցել, մխել, վարսել (ցից), տընկել (խաչ)։ 3 Կռթնցնել (սանդուղ՝ պատին)։ 4 Դնել, նետել. Devant moi justement on — un grand potage ։ 5 Իջեցնել (ապտակ), տալ ուժգին (հարուած)։ 6 Դնել՝ կեցնել (մէկը՝ լրտեսութեան)։ ‖ En —, Էրիկը խաբել ։ ‖ — là qn. Թողուլ, յանկարծ ձգել երթալ ։ 2 Մէկու հետ աւրուիլ, երեսը չնայիլ ։ ‖ — là qch. Զզբաղիլ, Թողուլ, լքանել, մէկ կողմ ձգել, մէկ դի ձգել ։ ‖ — là qch. au nez de, Անպատշաճ բան մը խօսիլ ։ 2 Կշտամբել, երեսը զարնել։ ‖ — des choux, Aller — des choux, Գիւղ քաշուիլ։ ‖ Se —, չ. Տնկուիլ։ 2 Կենալ, սպասել։ 3 Բնակութիւն հաստատել։

Planteur (Ն), ար. Տնկող, տնկարկ։ 2 Տնկարկ գաղթական, տնկարկ ։

Plantigrade (Ն), ած. Ներբանագնաց (կենդանի)։ [տնկափայտ ։

Plantoir (Ն), ար. Տնկարկի գործի.

Planton (Ն-Ն), ար. Պատգամատար զինուոր, կունդուռ Գ † . Etre de —, (պատգամատար լինիլ)։

Plantule (Ն), էգ. Բուսական սաղմ, բուսասաղմ †։ [ռատապէս ։

Plantureusement (Ն), մ. Ա-

Plantureux, euse (՝), ած. Յորդ, առատ, յորդառատ։ 2 Յուռթի՝ առատաբեր (երկիր)։ |թալաշ ։

Planure, էգ. (Փայտի) տաշեղ.

Plaque, էգ. Մետաղեայ տախտակ, Թիթեղ. — de fer, (տախտակ երկաթ, երկաթ տախտակ). — de verre dont on fait les miroirs, (հայլիի համար ապակի)։ 2 Որմաշտանակ։ 3 Թուղթի պղինձ (բեռնակրի ևն.)։ 4 Շքանշան, պատուանշան։ 5 Ձեռքը ծածկող մաս՝ սուրի կռուանի, ձեռապան † || — de feu. Բուխերիկի յատակերկաթ։

Plaqué, e, ած. Համահնչուն (ձայնադաշներ)։ || ար. Դրուագած մետաղ, դրուագած † || Du —, Դրուագանօթք †։

Plaqueminier, ար. տ. ս. Բլաքմինի։

Plaquer, ն. Վրան փակցնել, ղըրուագել. — le bois, (փայտի վրայ բարակ փայտ փակցնել)։ 2 Ոսկեղրուագ՝ արծաթապատ ընել, դրուագել, դրուագագործել †. — des bijoux, de la vaisselle։ 3 Զարդարել, դրուագել, գ. 4 (Շաղախը) զարնել (պատին)։ 5 Իջեցնել՝ զարնել (ապտակ՝ մէկու երեսին)։ 6 Համահնչել † (ձայնադաշներ)։ || — qch. au nez de. Կշտամբել, երեսը զարնել։

Plaquette, էգ. Նուրբ հատոր (գրքի)։ 2 Պղնձադրամ, խերբեւէշ։

Plaqueur, ար. Դրուագիչ, դրուագագործ † 2 Փոհարի՝ անօթի դրուագիչ։

Plasticité, էգ. (Կաղապարում) կերպընկալութիւն, ձեւառութիւն։

Plastique, ած. Կազմիչ, ձեւացուցիչ, կերպարանիչ, ձեւակերտական. Force —. Les natures —։ 2 Կերպընկալ. L'argile est —։ || էգ. Կազմաւորիչ արուեստ, ձեւակերտութիւն † (որ և՝ Art —)։

Plastron (՝), ար. Լանջապահ։ 2 Պատուար, գ. 3 Ծաղրի նշաւակ մէկը։

Plastronner (in), ն. Լանջապահով պատել։

Plat, ար. Խորունկ սկաւառակ, պընակ. Faire les — nets, (բան չթողուլ, սրբել պնակները)։ || — de balance, Կշիռքի աչք՝ նժար։ | À — couverts, Ձեռքի տակէ, գաղտնի։ | C'est un — de son métier, Իր խաղերէ մէկն է այս։ | Donner, Servir un — de son métier, Իր արուեստին մէկ նմոյշը ցուցնել։ 2 Խաղ մը խաղալ։ 3 Օգնել, գործակցիլ։

Plat, e, ած. Հարթ, տափարակ, միահարթ. Calme —, (հանդարտութիւն։ 2 Անշարժութիւն, գ.). Pays —, (դաշտական երկիր). — pays, (դաշտավայր։ 2 Հարթ՝ անկրուկ մուճակ)։ 3 Հարթահոս † (շատրուանք)։ 4 Հարթ (կռնակ), տափակ (երես)։ 5 Լայն ու տափակ. Pied —, (որ և՝ անպիտան, չնչին, անարգ)։ 6 Շիտակ (մազեր)։ 7 Տափակ (աղնեգործ)։ 8 Տափս(նաւ)։ 9 Դատարկ. Avoir la bourse —, le ventre —։ 10 Զոյգ զոյգ՝ անխառն (յանգեր)։ 11 Անհամ (գինի)։ 12 Անհամ (դերասան), տափակ (ոճ)։ 13 Աննշան՝ հասարակ (կերպարանք)։ || Un — personnage, Անարժէք՝ ոչինչ մէկը։ | À — couture, մ. Բոլորովին, չարաչար։ || ար. Տափակ կողմ, կռնակ (Թուրի)։ 2 Հասարակը, զռեհիկը։ || Le — de la langue, Շատախօսութիւն, լեզուի ոյժ։ 2 Սուտ սուտ խոստմունք։ || Tout —, մ. Գետնատարած։ 2 Յայտնի, յայտնապէս։ | À —, Tout à —, մ. Գետնին վրայ։ 2 Բոլորովին։ | À — ventre, Երեսն ի վար։

Platane, ար. Սօսի. չինար աղաճը։

Platanées, էգ. յգ. Սօսազգիք †ե..

Plataniste, ար. հ. ժ. Սօսեզարդ վայր, սօսուտ։ [(Նաւի)։ յ. ե.

Plat-bord, ար. Շրջանակ՝ ծնօտ

Plateau (դօ), ար. Ափսեայ, ափսէ. թէփսի։ 2 Նժար՝ Թաթ (կշիռքի)։ 3 Տափակ բան. — de bois։ 4 Սարահարթ։

Plate-bande (՝), էգ. Վերապատ † (քազլիքի)։ 2 Հարթ ու լայն շըրջանակ, լայնացցուակ † ճ.. 3 Ծաղկոցի զօտի՝ եզր։ յ. ե. [հանուր հիմնորմ։

Platée, էգ. Պնակ մը (միս)։ 2 Ընդ-

Plate-forme, էգ. Միահարթ տանիք, տամալ. տիւզ տամ։ 2 Հրետակալ սարահարթ։ յ. ե.

Plate-longe (՝), էգ. Լայն չուան (ձին անշարժ բռնելու)։ 2 Փոկ (ձիու կազմածի մէջ), կիցարգել †։ յ. ե.

Platement, մ. Գռեհիկ՝ հետեւակ

կերպիւ։ || Tout —, Պարզապէս, շիտկէ շիտակ։ [րակ (մետաղի)։

Plateure, էգ. Յատակահարթ ե-

Platine, ար. Լանռակի, փլաթին։ || էգ. (Երկաթ) Թիթեղ (գործիքի վրայ), կռած † 2 Փականքի վահանակ. fիլիs աղըզլըղը։ 3 Փակալակ (հրազէնի). թիւ-ճէf չազմաղը։ 4 Ճնշող տախտակ, ճըն-շան † (մամուլի). թղ. 5 Լաթ չորցնող կազմած, ցամքոց †։

Platitude, էգ. Հասարակութիւն, հետեւակութիւն (ոճի)։ 2 Անհամ՝ հետե-ւակ խօսք։ 3 Անարժան գործ, ստորնու-թիւն։ 4 Անհամութիւն (գինիի)։

Platonicien, ienne (ն), գ. Պլատոնական։ 2 Պլատոնեան, (որ և ար.)։

Platonique, ած. Պլատոնական։ 2 Խոհական՝ պլատոնական (սէր)։

Platonisme (ս). ար. Պլատոնեան փիլիսոփայութիւն, պլատոնութիւն։

Plâtrage (ա), ար. Գաճեայ գործ՝ քան, գաճեղէն † 2 (Պարարտութեան համար) գաճ թափելը, գաճոտում † 3 Գաճ դնելը, գաճոտում † (գինիի)։

Plâtras (ա-ա). ար. Գաճեղէննե-րու կտորուանք։ 2 Անպիտան շինուա-ծանիւթք։

Plâtre (ա), ար. Գաճ. ալչը. — cru, (եփցու գաճ)։ 2 Գաճեայ քան, գա-ճեղէն։ 3 Գաճանդրի †. Un — antique։ 4 Գաճեայ կաղապար (մէկու կամ արձանի)։ 5 Սպիտակպադեղ՝ սպիտակ (երեսի)։ || յք. Գաճեայք † (շինուածի). Les — sont secs։ || De —, Գաճեայ՝ սուտ (սատ-ուածք)։ || Comme un —, Զարաչար (ծեծել)։

Plâtré, e (ա), ած. Կեղծ՝ առ երեսս (հաշտութիւն)։

Plâtrer (ա). ն. Գաճով ծեփել, գա-ճել։ 2 Գաճել (անդաստան)։ 3 Գաճոտել † (գինի)։ 4 Ծածկել, պարտկել, քարքրել, փ. || Se —, չ. Երեսին ճերմակ քսել, ճեր-մակ քսուիլ։ [ճոտ։

Plâtreux, euse (ա), ած. Գա-

Plâtrier (ա), ար. Գաճագործ, գա-ճածախ։ 2 Որմնադիր։

Plâtrière (ա). էգ. Գաճահանք։ 2 Գաճ շինելու տեղ, գաճարան †։ [ութիւն։

Plausibilité (օ), էգ. Հաւանելի-

Plausible (օ), ած. Գովելի, ըն-դունելի, հաւանելի։ [նելի կերպիւ մը։

Plausiblement (օ), մ. Ընդու-

Plèbe, էգ. Ստորին դաս, խուժան։ 2 Ռամկական, ժողովուրդ, Հ.

Plébéien, ienne (պլէբէէն), գ. Հասարակ կարգէ՝ հասարակ մարդ, ռամ-կական։ || ած. Հասարակ, ժողովրդային։

Plébiscite (շս), ար. Ազգավճիռ † ազգարուէ † 2 Ժողովրդավճիռ † Հ.

Plectognathe, ած. Կցածնոտ, է.

Pléiades (բլէի), էգ. յք. (որ և էզ.) Բազմաստեղք։ 2 Բոյլք, եօթնաստեղք † փ. — poétique. La — française։

Pleige (պլէժ). ար. Երաշխաւոր, հ.

Plein, e (ն), ած. Լեցուած, առլի, լիուլի, լի. — de vin, (գինով). — de courage, (քաջասիրտ). — de vie, (քաջառողջ։ 2 Սաստիկ ոգեւորեալ). Mourir — de jours, (խոր ծերութեան մէջ մեռնիլ)։ 2 Լեցուն (քամակ)։ 3 (Ոչխարով) ծածկուած։ 4 Սիրտը լի, համակուած (երախտագիտութեամբ)։ 5 Միտքը զբաղուած, միտքը լեցուն, խելքը միտքը տարուած. — de son pays. — de ses parents. — de lui-même, (ինքզինք սաստիկ հաւնած). Auteur — de son sujet, (իր նիւթի վրայ քաջ խորհած հե-ղինակ)։ 6 Կշտացած, յագ. — et content du monde։ 7 Դէր, յղի, լեցուն, կլոր (երես). Corneille était assez grand et assez —։ 8 Լիահոծ (ցոլուն)։ 9 Փորը լեցուն, յղի (անասուն)։ 10 Բո-լոր՝ լման (օր)։ 11 Լուսնի լման (տա-րի)։ 12 Ուժեղ՝ լեցուն (ձայն)։ 13 Սեղմ՝ լեցուն (փայտ). Bois —. խիտ — bois. (նաւու ջրավեր մաս), ջրավեր † 14 Լի-ազօր՝ լիակատար (իշխանութիւն)։ 15 Կա-տարեալ՝ լիուլի (յաղթութիւն). En — repos. Un sommeil —, (անդադ քուն). ☞ — de, լիա(թոր). լիա(բերան). (զառա-նա)լի. (ոչխա)լից. (ծաղկա)լից. (ծառ)ա-ւէտ. (մացառա)խիտ. (սրտա)շատ. (ջրա)-յեղց. (փշ)ոտ, (յորձան)ուտ, (ճարպա)-ւորէ (քծ)ոտ, (խնամ)ոտ, (հիւթ)եղ, քաջ-(առողջ). քաջա(յոյս), քաջա(վայելուչ), բազմ(ամբոխ), բազմա(հնար). մեծա-(յոյս), մեծա(հաւատ), բարե(շնորհ),

(շնորհիս)փայլ, գերս(հանճար), ամենա-(զուարճ). ☞ À —, լիս(ձեռն), (կոկորդս)լիր, (առագաստս)լիր: ‖ En —, Մէջ. En — champ, (դաշտերու մէջ, բաց տեղ). En — vent, (հովի դիմաց). En — air, (բացօթեայ). En — hiver, (սաստիկ՝ բուն ձմեռի մէջ). En — midi, (ցորեկ ատեն, հրապարակաւ): | — mer, Բաց ծով, ծովախորք: 2 Սաստիկ մակընթացքի ժամանակ (որ և՝ — marée): | Être — de religion, Կրօնասէր լինիլ: | De — droit, Լիուլի իրաւունքով: | Le — saut, Յանկարծ, ցատքելով, ոստումով: ‖ աբ. Լին, լրութիւն, լիութիւն: 2 Լրում (լուսնի): 3 Մէջտեղը (անօթի). Mettre dans le —, en —, (նպատակի բուն կէտին զարնել): 4 Հատոյը, լեցունը (գեղագրութեան մէջ): 5 Միապաղաղը, միայարը, ճ. ‖ նխ. Լեցուն. Il a — ses poches d'argent: ‖ À —, En —, Tout en —, մ. Կատարելապէս, բոլորովին: | Tout —, մ. Շատ. Tout — de gens: [լիովին:

Pleinement, մ. Գլխովին, լիով,

Plénier, ière, ած. Կատարեալ (ազատութիւն): 2 Լիակատար (ներողութիւն): [ած. Լիազօր (պաշտօնեայ):

Plénipotentiaire (Յ սիֆլա-),

Plénitude, էգ. Լիութիւն (իշխանութեան): 2 Կատարելութիւն (Աստուծոյ): 3 Ամբողջութիւն, լրութիւն (կարողութեանց): 4 Լեցունութիւն. բժ. Լրում (ժամանակաց). — de jours, (լիութիւն աւուրց, խոր ծերութիւն Ս. Գ.): ‖ — de cœur, Զգացմանց յորդութիւն, լրութիւն (սրտի):

Pléonasme (ս), աբ. Աւելադրութիւն, ճ. 2 Աւելաբանութիւն:

Plésiosaure (զ-սօռ), աբ. Բրածոյ սողուն մը, մերձամողէզ:

Pléthore, էգ. Արեան և հիւթոց յորդութիւն, յեղցանք †: [Յեղցալից †:

Pléthorique, ած. Յեղցուն † 2

Pleur, աբ. Տ. **Pleurs**:

Pleurant, e (Յ), ած. Լացող. Il est toujours —, (միշտ կուլայ):

Pleurard, աբ. Լալկան:

Pleure-misère, աբ. Միշտ լացող ագահ: ժ. Ն.

Pleurer, չ. Արտասուել, լալ: 2 Արցունքոտիլ (աչքի): 3 Ջրոտիլ (որթի). ‖ — comme un veau, une vache, Սաստիկ լալ: ‖ ն. Արտասուել, կոծել, լալ: 2 Թափել (արցունք մը):

Pleurésie, էգ. Կողատապ †:

Pleurétique, ած. Կողատապային † 2 Կողատապոտ † կողատապ †:

Pleureur, euse, ած. Լացող, լալկան, (որ և գ.): 2 Ոստահակ † վարսաւոր (ուռի): ‖ էգ. հ. ժ. Լալկան կին (մեռելի վրայ), եղերամայր: ‖ յ+. էգ. Սգակապք † (Թեզնիքի վրայ):

Pleureux, euse, ած. Լացած կամ լալու, լալական † լալագին †:

Pleurnicher, չ. Սուտէն լալ, սուտ լալ: [ցունք, սուտ լաց:

Pleurnicherie, էգ. Սուտ ար-

Pleurnicheur, euse, գ. Սուտ լացող: [կողախիթ †:

Pleurodynie, էգ. Կողացաւ †

Pleuronectes, աբ. յ+. Տափաձկերու սեռ մը, կողմնալիւղք †:

Pleuropneumonie, էգ. Կողաթոքատապ. սաթլիճանըն ճիւմմա:

Pleurs, աբ. յ+. Արտասուք, արցունք, (որ և էգ.). Les — de l'aurore, (ցօղ): 2 Ողբ, կոծ, (որ և էգ.): [կորած, ք.

Pleutre, աբ. Վախկոտ և չսիրուն,

Pleuvoir, plu, անդ. Անձրևել. Comme s'il en pleuvait, (անձրեւօրէն, առատօրէն): 2 Թափուիլ, տեղալ:

Plèvre, էգ. Լանջամաշկ †:

Plexus (ֆլէքս), աբ. (Ջղերու) հիւսակ, (ջղա)հիւսակ: [ոզոր:

Pleyon (յօն), աբ. Ոզորիէ կապ,

Pli, աբ. Ծալք. Mauvais —, (խորշոմ, փոթ). Faux —, (խորշ, կոտրուած). Ne pas faire un —, (փոթ չընել: 2 Դըժուար չլինիլ): 2 Դարձուած, գ. Donner un bon — à une affaire: 3 Ծալքի նշան, նշան (գրքի թղթի ծայրը): 4 Փոթ (կարելու ատեն): 5 Ծալք, փոթեր (մորթի): 6 Նամակի ծալլուածք, ծրարի՝ նամակի պահարան, նամակ, ծրար. — cacheté. Je vous envoie sous ce — .... 7 Ծալլուած տեղը, կրկնուած (արմուկի): 8 Խորշ (գետնի): 9 Սովորութիւն, ունակութիւն. Le — du vice.

Ce jeune homme a pris un bon —։ 10 Խորշք (սրտի)․ (որ և՝ — et replis)։ || Donner le — à, Զգեստը վրան սովրեցնել։ | Prendre son —․ Ծալուածքի տեղերը պահել։ 2 Ունակութիւն ընել․

Pliable, ած. Ճապուկ, ճկուն ։ 2 Համբոյր, կակուղ, փ.

Pliage, ար. Ծալլում։ 2 Ծալլուածք։

Pliant, e (ն), ած. Դիւրադարձ, ճկուն։ 2 Դիւրաբարոյ, համբոյր, հլու ։ 3 Ծալ(աթոռ) † (որ և՝ Un —, ար.)։

Plica, ար. Գիսախռիւք †։ [լուն †։

Plicatile, ած. Խոնարհուն † ծա-

Plie, էգ. Տափաձուկ ։ [մէջ)։

Plié, ար. Ծունկի կրկնում (պարի

Plier, ն. Ծալլել ☞ ծալուն ։ 2 Ծռել (ոտն)․ Il faut — les épaules, (պէտք է գլուխ ծռել)։ 3 Կրկնել (ծունր)։ 4 Սովորել, խոնարհել. — les esprits. Pliez vos enfants à vos volontés ։ 5 Յարմարել, ճկել. — son caractère aux circonstances ։ || — bagage, Բանակը վերցնել, չուել։ 2 Կծիկը դնել։ 3 Ոտքերը անկել, միւս աշխարհ չուել ։ | — son paquet, Գաղտնի փախչիլ, փողոտել, —. 2 Մեռնիլ։ || չ. Խոնարհիլ, ծռիլ ։ 2 Կքիլ՝ խոնարհիլ (բեռի տակ)։ 3 Տեղի տալ, զիջանիլ, ճկիլ, խոնարհիլ ։ 4 Ընկրկիլ՝ քաշուիլ (բանակի)։ || Se —, յ. Ծռուիլ, կրկնուիլ (թեւի)։ 2 Հպատակիլ, խոնարհիլ։ 3 Յարմարիլ ։

Plieur, euse, գ. Ծալլող։ || էգ. յգ. Տերեւաքոյն † Թրթուրք ։

Plinthe (ն), էգ. Ստորատախտ † ճ. 2 Ստորեզր † (շէնքի՝ սենեկորմի)։

Plioir, ար. Թուղթ ծալլելու ու կտրելու դանակ, ծալոց ։

Plique, էգ. Գիսախռիւք † բժ.

Plissé (ս), ար. Ծալծալ † (շապկի)։

Plissement (ս), ար. Ծալծալ †։

Plisser (ս), ն. Խորշ խորշ՝ ծալ ծալ ընել, ծալծալել † || չ. Ծալծալել † (որ և՝ Se —, յ.)։ [Ծալծալք †։

Plissure (ս), էգ. Փոթածալք † 2

Ploc, ար. Կովու մազ ։

Plomb (ն), ար. Կապար. գուրշուն. À pas de —, (ծանրաքայլ). Il a du — dans la tête, (գլուխը լման՝ կշիռը յման մարդ է)։ 2 Շարուած, տպ. Lire sur le — même։ 3 Տան կապարեղէնք. կնքապարածածք. կապարներ. Poser le —. Les —. Les — de Venise. (հ. ժ. Վենետիկի կապարայարկ բանտ)։ 4 Կապարեայ գունդ, խորաչափ կապար, կապար. Jeter le — ։ 5 Կապարակնիք † (ապրանքի)։ 6 Տրամալար (որմնադրի). չրփր իփի. (որ և՝ Fil à —). Mettre, Dresser à —, (ուղղորդ ընել)։ 7 Տաշտ (աղտոտ ջրերու)։ 8 Վնասակար կազ (կոյանոցի)։ 9 Այդ կազէ անշնչացում ։ || De —, Կապարաձոյլ (զինուորներ)։ 2 Անմնածանր (քուն)։ | Mettre du — dans la tête de qn. Հրացանը գլխուն պարպել։ || À —, մ. Շիտակ վերէ վար, ուղղորդ գծով, շխիշխտակ ․

Plombage (ն), ար. Կապար պատելը, կապարում ։ 2 Կապարակնքում † (ապրանքի)։ 3 Լեցնելը (ակռայ)։

Plombagine (ն), էգ. Գրաքար։

Plombé, e (ն), ած. Սեւ ու կապոյտ. կապարագոյն ։

Plomber (ն), ն. Կապարով պատել, կապարել ։ 2 Կապարածայրել † (դաւազան)։ 3 Կապարեայ կնիք դնել, կապարակնքել † (ապրանք)։ 4 Տրամալարով ուղղորդութիւնը զննել (պատի), տրամագննել † 5 Լեցնել (ակռայ)։ 6 Կապար դնել (ցանցի)։ 7 (Կապարի կտորով) յղկել (մարմար)։ 8 (Գրաքարով) ապիկել (հողէ անօթ)։ 9 Ծեծել՝ տափել (հող)։ 10 Հիւանդութիւն տալ, —. Il a été — ։ || Se —, յ. Սեւ ու կապոյտ լինիլ, կապարագոյն դառնալ ։

Plomberie (ն), էգ. Կապար ձուլելն ու բանիլը, կապարագործութիւն ։ 2 Կապարեղէն ։ 3 Կապարատուն † ։

Plombeur (ն), ար. Կապարեայ կնիք դնող (ապրանքի), կապարահար ։

Plombier (ն), ար. Կապարագործ։ 2 Կապարեղինաց գործաւոր ։

Plombifère (ն), ած. Կապարաբեր։ 2 Կապարաւոր. Un vernis — ։

Plongé, e (ն), ած. Ջրասոյզ (տունկ)։

Plongeant, e (ն-ն), ած. Վերէ վար, վերէն. Feu —, (բարձրատեղաց հրձգութիւն)։ [ուարի, վերօրոկ †։

Plongée (ն), էգ. Վերին որոկ պատ-

Plongeon (ն-ն), ար. Միրճում,

սուզում. Faire des —: 2 Թռչնոց սեռ, հողամաղ. զարա պաքազ: || Faire le —, Ջուրին խորը երթալ: 2 Գլուխը խոնարհել (հրացան պայթուած ատեն): 3 Թուսափիլ, փախչիլ: 4 Թուլանալ:

Plonger (Ժ), ն. Խոթել, մխել, ընկղմել: 2 Նետել (բանտը): 3 Համակել, Թաղել, ընկղմել, խօթել (սուգի մէջ), ձգել (Թըշուառութեան մէջ). Tout est — dans le silence, (խոր լռութիւն կը տիրէ): || չ. (Ծովու) խորն երթալ՝ իջնել, ջուրի մէջ Թաղուիլ, սուզուիլ: 2 Խոյանալ, նետուիլ, իյնալ (Թռչնոյ՝ որսի վրայ): 3 Խորերը իջնել՝ մխուիլ, սուզուիլ ☞ խորամուխ: 4 Վերէն նայիլ. L'œil — dans l'abime: 5 Վերէ վար իջնել՝ ուղղուիլ. Ce coup d'épée va en plongeant: || Se —, դ. Ընկղմիլ: 2 Թաթղուիլ (արեան մէջ), մտնել (արիւնը՝ մէկու): 3 Սուզուիլ, Թաղուիլ, ք.

Plongeur (Ժ), ար. Սուզորդ † տալդրճ: 2 Սուզորդ ձկնորս: 3 Սուզակ, Թռչ. || յգ. Սուզակք, կ.

Ploquer, ն. Կաղրանուտմազով տոգորել (նաւ), տոգորել †:

Ployer (բլուայէ), ն. Ծալլել (կըտաւ): 2 Կրկնել (ծունր): 3 Ծռել (ոստ): 4 Խոնարհել, հակել, ծռել, ք. || չ. Ծռիլ: 2 Խոնարհիլ: || Se —, դ. Յարմարիլ, ճկիլ:

Pluche, էգ. Տ. **Peluche**:

Pluie, էգ. Անձրեւ: 2 Տեղացում, տարափ: || De la — et du beau temps, Անպատբեր բաներու վրայ (խօսիլ): | Faire la — et le beau temps, Ամէն բան ձեռքը լինիլ, տէր լինիլ:

Plumage, ար. (Թռչունի) փետուրներ, փետրանի †:

Plumail, ար. Փետուրէ պզտի աւել, փետրաւելակ † 2 Տ. **Plumet**:

Plumasseau (մասօ), ար. Փետուրէ աւել, փետրաւել: 2 Փետրիկք (իբր զարդ նետի):

Plumasseri (րի), էգ. Փետրավաճառութիւն:

Plumassier (ս), ար. Փետրավաճառ:

Plume, էգ. Փետուր. Il y a laissé des —, de ses —, (այդ գործէն վնասով ելաւ). Il n'est pas de —, (կապարի նման ծանր է): 2 Փետուրք (Թըռչունի): 3 Փետուր անկողինի, փետրանկողին †. Tous ses valets quittent la — oiseuse: 4 Փետուր գրիչ. Préparer des —: 5 Գրիչ. — de platine: 6 Գիր. Une belle —. Homme de —, (գրագիր): 7 Ոճ, գրիչ. Une — élégante: 8 Հեղինակ, գրիչ. C'est une bonne —: || Avoir des — de qn. Մէկէ ստակ շահիլ (խաղի մէջ):

Plumeau (մօ), ար. Խոշոր փետրաւել: 2 Գրչաման:

Plumée, էգ. Փետտելը (սագ): 2 Փետուրք (Թռչնոյ): 3 Մէկ գրիչ (մելան):

Plumer, ն. Փետտել ☞ փետրաԹափ: 2 Կողոպտել, փետտել:

Plumet, ար. (Զօրականի) փետուր (գլխարկի վրայ), զարդափետուր † 2 (Ձիւնորի փեղոյրի վրայ). փետրափունջ † 3 Զօրական, հ.

Plumetis (տի), ար. Ուռուցիկ ասղնագործ, կուռակիտ †:

Plumeux, euse, ած. Փետրալի: 2 Փետրեղէն: 3 Փետրանման: 4 Մազմզկոտ, փետրակերպ, եւ.

Plumitif, ար. Ընագիր (վճիռի): 2 Տետրակ բանոց, դրագիր:

Plum-pudding (բլօմ-բուտինկ), ար. Տեսակ մը չամիչեղէն կարկանդակ, բլօմբուտինկ:

Plumule, էգ. Փետրիկ:

Plupart (la), էգ. Մեծ մասը, շատը, շատերը: 2 Շատ մարդիկ, շատեր, ևն. || La —, Pour la —, մ. Շատ մեծի մասին, մեծ մասամբ: | La — du temps, մ. Շատ անգամ, իրաւ սովորաբար:

Pluralité, էգ. Մեծ մաս, մեծամաս (մարդկան): 2 Բուէից մեծամասն. — absolue, (բացարձակ առաւելութիւն): 3 Բազմաւորութիւն (աշխարհներու): 4 Բազմ(ատտուածութիւն): 5 Յոգնակի. Le signe de la —:

Pluriel, elle, ած. Բազմաւոր, բազմաքար, յոգնական, յոգնակի: || ար. Յոգնակին:

Plus, ար. Առաւելը, աւելին: 2 Յաւելման նշան (+), աւելի, չափ. || Il y a —, Bien —, Qui — est, մ. Որ մեծն է, և որ աւելին է, Թող զայդ: | Au —, Tout au —, մ. Առ առաւելն, շատ շատ

| De —, մ. Աւելի. Une vertu de —, 2 Եւ ևս, Թող զայդ, աղէկ զատ. De —, il faut remarquer.... | En —, մ. Վրայէ, աւելի (զումարներ). || մ. Առաւել, աւելի ☞ (աղնուա)գոյն. Il est — heureux que vous ne l'êtes, (քեզմէ երջանիկ է). Le — payé, (ամենէ աւելի վճարուածը). Le — commodément possible, (ամէն կարելի հանգստեամբ). — loin, (հեռագոյն, 2 Վարը): 2 Այնքան. Rien ne serait — selon l'humanité. De — loin que, Au — loin que, (որքան հեռուէն որ, որքան հեռուն որ): 3 Ոչ ևս, ալ. Je n'y retournerai —. Il n'est —, (ոչ ևս է, մեռաւ). — de larmes, je vous prie, (ալ մի լար, կ'աղաչեմ): 4 Դարձեալ, այլ ևս. Il leur défendit d'y — songer. Si j'y retombe —..... 5 Անկէ զատ. —, une pièce de drap. || — d'un, Մէկէ աւելի, շատ մը. || Sans —, մ. Ո՛չ աւելի. 2 Առանց այլ ևս (յապաղելու): | — ou moins, Աւելի կամ նուազ: 2 Գրեթէ, վեր վար, (մեծ)կակ, (հարուստ)կեկ: | Plus.... plus.... Որքան.... այնքան.... — on est riche, — on doit être généreux: | Plus... moins... Որքան աւելի...այնքան քիչ... — vous le presserez, moins il en fera: | De — en —, մ. Եւս քան զեւս, երթալով.

Plusieurs, ած. յգ. Բազում, շատ մը, շատ. 2 Շատերը, շատեր:

Plus-pétition, էգ. Աւելի պահանջում, աւելախնդրութիւն, փաստ.

Plus-que-parfait(բլա-գ̄ք), ար. Գերակատար, գ.

Plus-value, էգ. Աւելի գին, աւելի մուտք, աւելագին † աւելամուտք †:

Plutocratie (սի), էգ. Արծաթապետութիւն †.

Plutonien, Plutonique, ած. Պլուտոնական՝ ներքնահրային † (գետին):

Plutonisme (ս), ար. Պլուտոնութիւն † ներքնահրութիւն †.

Plutôt, մ. Մանաւանդ, աւելի. 2 Լաւագոյն կը սեպեմ. — la mort que l'esclavage. 3 Մանաւանդ թէ. Il faut vous oublier, ou — vous haïr.

Pluvial, e, ած. Անձրեւի, անձրեւային ☞ անձրեւա(ջուր). || ար. Նափորտ, շուրջառ.

Pluvier, ար. Թռչնոց սեռ, քարադր. Եաղմուr զուշու.

Pluvieux, euse, ած. Անձրեւաբեր, —յին, —ոտ (ամառ): 2 Անձրեւաշատ (երկիր). 3 Անձրեւաբեր (հով).

Pluviomètre, ար. Անձրեւաչափ:

Pluviôse (ōզ), ար. Անձրեւաբեր, տեղօն (5րդ ամ. ֆր. ա. հա. տոմ.).

Pneumatique, ած. Օդային. Machine, Pompe —, (օդահան մեքենայ, օդահան): || էգ. Օդագիտութիւն.

Pneumatocèle, էգ. Օդանք, բժ.

Pneumatologie, էգ. Հոգեխօսութիւն †.

Pneumonie, էգ. Թոքատապ.

Pneumonique, ած. Թոքամիտութեան † (դեղ): 2 Թոքամէտ † (որ և գ.). [լակ (Աթէնքի մէջ), պնիքս.

Pnyx(բնիքս), ար. Խորհուրդի հրապա-

Pochade, էգ. (Վէր ի վերոյ) ուրուագիր, նախադրական †.

Pochard, ար. Գինեմոլ, խման, ռ.

Poche, էգ. Գրպան. ճէպ. Avoir ses mains dans ses —, (ձեռքերը կապած նստիլ). 2 Պարկ (ցորենի ևն.). Acheter, Louer des —. 3 Պարկացանց †. — à perdrix: 4 Խածեակ † կտնառք Գ. զուռսազ. Des pigeons qui ont la — pleine. 5 Պարկ՝ քսակ (պարկաւորներու, Լ.): 6 Խորշուկ † (վէրքի): 7 Խորշ, կտրուած. Cet habit fait des —: 8 Գրպանի ջութակ: 9 (Թանի) դգալ: 10 Դգալ, կոթեղ † (ձուլիչի): 11 Օղակ (գրի ծայրը). || Se mettre dans la — de qn. (մէկու քովէ չզատուիլ).

Poché, e, ած. Ուռած ու սեւածիր (աչքեր), (որ և՝ Yeux — au beurre noir).

Pocher, ն. Ուռեցնել (մէկու աչք): 2 (Եղի մէջ) եփել (հաւկիթ). 3 Ծայրողել † (գիր): 4 Հարեւանցի ուրուագրել, նախադրակել † 5 Պարկի մէջ դնել, հ.

Pocheter, ն. Ատեն մը գրպանը պահել (շագանակ).

Pochette, էգ. Պզտի գրպան, գըրպանիկ: 2 Ցանցիկ: 3 Գրպանի ջութակ.

Podagre, էգ. Ոտնացաւութիւն, ոտնառութիւն ✝ Ճիզրիս ։ ‖ ած. Ոտնացաւ ✝ ։

Podestat, ար. հ. ժ. Ատենակալ (Իտալիոյ մէջ), փօտէստա ։

Podium (օմ), ար. հ. ժ. Որմած (կռուանոցի)։ 2 հ. ժ. Կայսեր ծերակուտի և ատենակալաց (կրկէսի մէջ), պօտիօն. Հ.

Podocarpe, ար. Կանթապտուղ ։

Pœcile (պէ), ար. հ. ժ. Նկարէն գահլիճ ։

Poêle (պուալ'), ար. (Հարսանիքեան) քող. պսակի քող ։ 2 Ծածկոյթ դագաղի, մեռելի չուխայ։ 3 Ամպհովանի։ ‖ էգ. Տապակ. թավա ։

Poêle, Poile (պուալ'), ար. Հրատուն. սօպա։ 2 Հրանենակ ✝ հրատուն ✝ Գերմ.

Poêlée (պուալ), էգ. Տապակ (թավա) [մը (Յունկ) ։

Poêlier (պուալ), ար. Հրարան շինող՝ տեղը դնող, հրարանագործ ✝ ։

Poêlon (պուալօն), ար. Պզտի տապակ (թավա) մը, տապակիկ ։ 2 Երկարակոթ պտուկ ։

Poêlonnée (պուալ-նէ), էգ. Մէկ [տապակ ։

Poème, ար. Քերթութիւն, քերթուած ։ 2 (Օբերայի մը) խօսքեր ։

Poésie, էգ. Քերթողութիւն ։ 2 Բանաստեղծութիւն, (որ և ք.) ☞ (հովու)երգութիւն։ 3 Գեղեցիկ զգացում, բանաստեղծութիւն . Il a de la — dans l'esprit ։ 4 Տաղաչափութիւն, ոտանաւոր ։ ‖ յ+. Քերթուածք ։

Poète, ար. Քերթող, պոէտ, բանահիւս, բանաստեղծ ☞ (հովու)երգակ ։

Poètereau (ռօ). ար. Անշահ բանաստեղծ, քերթակ ✝ պոէտիկ ✝ ։

Poétesse, էգ. Բանաստեղծուհի, քերթուհի ✝ ։

Poétique, ած. Քերթողական, բանաստեղծական։ ‖ էգ. Քերթողականը, Քերթողարան ✝ 2 Վսեմ բաներու բացատրութիւն, բանաստեղծականը ։

Poétiquement, մ. Բանաստեղծօրէն։ 2 Բանաստեղծական մասին ։

Poétiser, չ. Ոտանաւորել, քերթել։ ‖ ն. Բանաստեղծական ընել (ոճը) ։

Poids, ար. Ծանրութիւն ։ 2 Կշիռ (դրամի) . Cette monnaie est de —, (այս դրամս լման է) ։ 3 Կշիռ . տիրհէմ, օգգա ։ Vendre à faux —, (կշիռը պակաս ծախել) ։ 4 Կշռոց՝ ծանրոց (ժամացոյցի)։ 5 Նեղութիւն, յոգնութիւն, ծանրութիւն, բեռ ։ 6 Ոյժ, կարեւորութիւն, կշիռ. Cela donne du — à vos raisons. Homme de —, (արժանեաց տէր՝ կշռաւոր մարդ)։ ‖ Le — public, Կշռատուն ✝ | Au — de l'or, Խիստ սուղի (գնել) ։ | Faire le —, (Կշիռի աչքերը) ճիշդ բերել ։ | Faire bon —, Լեցուն լեցուն կշռել ։ 2 Արդարասէր լինել ։

Poignant, e (փօնեան), ած. Ծակող. խայթիչ։ 2 Սաստիկ, կսկծագին, կըսկծիչ ։

Poignard (պօն), ար. Դաշոյն . [խանչէր։ 2 Սաստիկ վիշտ ։

Poignarder (պօն), ն. Դաշոյնով զարնել, դաշունել ✝ ☞ դաշունահար ։ 2 Սիրտը դանակ խոթել, ք. 3 Ուտել, ծակել. La curiosité le — ։ ‖ Se —, Յինքզինք դաշունել ։

Poigne (պօնեը, պուանեը), էգ. Դաստակի ոյժ, դաստակ ։

Poignée (փօն-պուան), էգ. Բուռ մը, ափաչափ. պիր ավուճ։ 2 Տրցակ մը՝ բուռ մը (խոտ)։ 3 Քիչուոր, ափ մը (զինուոր)։ 4 Բռնելիք տեղ, դաստապան, կոթ (թուրի) ։ 5 Ձեռք՝ դաստ ✝ (տաք անօթ մը բռնելու)։ ‖ Une — de main, Ձեռասեղմութիւն։ | Donner une—de main, Բարեկամաբար ձեռք սեղմել ։

Poignet (պօնեէ, պուանեէ), ար. Դաստակ (ձեռքի). պիլէկ ։ 2 (Շապկի) Թեզանիքի եզր, դաստակ ։

Poil, ար. Մազ . — de chèvre, (այծեայ)։ 2 Մազեր. Couvert de —, (Թաւարծի) ։ 3 Մազի գոյն, գոյն . Quel est le — de votre chien? 4 Մօրուք. Son fils dont le — va fleurir։ 5 Թել. S'arracher la moustache — à —։ 6 Թաւակողմ, մազեր (չուխայի) ։ 7 Մազմզուկ՝ թելեր (տունկի)։ 8 Կաթնարգելութիւն ✝. Cette nourrice a le —։ ‖ À —, Անվախ (մարդ)։ 2 Անթամբ՝ մերկ (ձի մը հեծնել) ։ | De tout —, Ամէն գոյնէ (ձի)։ 2 Ամէն տեսակէ (մարդիկ)։ | Au — et à la plume, Շատ բանի յարմար ։ 2 Ամէն տեսակ որսի յարմար (շուն)։ 3 Մէկու դէմ դնելու կարող։ ‖ Faire le —,

Սափրել: 2 Շտկել՝ կտրել (ձիու) մազերը:

Poileux, euse, Poilu, e, ած. Թուխարծի, մազեղ: [տաժանելի †:

Poincillade (Նախշ), էգ. Դրախ-

Poinçon (կՆ), ար. Հերիւն. պիզ: 2 Փորագրելու գործիք, ալար: 3 Դրոշմածոյ գործի (ստկի), դրոշմածոր † 4 Հայր տառ, հայր † ոզ. 5 Դրոշմագործի (անօթներու): 6 Առանցք (մեքենայի): 7 Ուղղագերան † կանգնաւոր † (առաստաղի): 8 Երկու երրորդ մողնոց՝ Թերամող † տակառ: [մածարութիւն:

Poinçonnage (կՆ-Խn), ար. Դրոշ-

Poinçonner (կՆ-Խn), Ն. Դրոշմել, կնքել, դրոշմածարել:

Poindre (կՆ), Ն. Ծակել, խայթել: || Ն. Բուսնիլ (խոտի՝ մազի): 2 Ծագիլ (արեւու). Le jour commançait à —, (կը լուսնար):

Poing (կՆ), ար. Բուռն. Եումռուզ: 2 Ձեռք. Fermer le —. Il fut condamné à avoir le — coupé:

Point (կՆ), ար. Կէտ: 2 Կողմ, տեղ, կէտ. Sur divers —: 3 Հարց՝ խնդիր (աստուածաբանական): 4 (Դժուար) խնդիր, դժուար կէտ. Un — d'histoire. Éclaircir un —. Des — de religion: 5 Հատուած. Le premier — d'un discours. Sermon divisé en trois —: 6 Գլխաւոր մաս, էական կէտ. Venir au —. C'est là le — de l'affaire: 7 Դիրք, վիճակ կացութիւն, կէտ. Le bon —. L'affaire en est à ce —. Se trouver au même —. Mal en —, (գէշ վիճակի մէջ): 8 Կէտ, աստիճան. Le — de fusion du fer. Au dernier —. Jusqu'à un certain —. Au — de mendier, (մուրալու աստիճան): 9 (Նաւու) գտնուած տեղ. Faire le —, Faire son —, (Նաւու գտնուած կէտը ճշդել՝ որոշել): 10 Ժամ, պահ, կէտ. Sur le — de mourir. Être sur le — de, (մօտ՝ վրայ ըլլալ): 11 Կէտ (գրութեան մէջ). Un —, (վերջակէտ). Deux —, (միջակէտ). — et virgule, (ստորակ). — d'admiration, (զարմացական նշան): 12 Մակակէտ (a գրի): 13 Կէտ (գետնաճարգութեան մէջ). Jeter les —: 14 Կէտ (բուեայի վեց կողմերը), Թիւ (խաղի մէջ), համրանք: 15 Կէտ, նիշ, կիտանիշ † (աշկերտի ընթացքի). Un bon —: 16 Չափ՝ Թիւ (կօշկակարի՝ քանոնի). Chausser à huit —: 17 Չափ՝ բունԹ (գրի), ոզ. 18 Ամենապզտի մաս մը, կէտ: 19 Արատ, բիծ. Il a un — rouge à l'œil: 20 (Խայթող) ցաւ. Avoir un — au dos. — de côté, (քովի ցաւ): 21 Ասեղ զարկը, կարուածք, կար, ասեղնակէտ †. — arrière, (տաշէ ետև կար). Ouvrage de —, (ասեղի գործ). Faire un — à une chemise qui est décousue. Raccommoder un accroc en qq. —, (պատռուած մը կարել): 22 (Ասեղով) ժանեակ. Le — de cette tapisserie est beau. — d'Angleterre: 23 (Բարակ դերձանէ) տանԹէլ. — de France, d'Alençon, de Venise, d'Angleterre. Des manchettes de —: 24 Ծակ (փոկի, գաւտի). Allonger la courroie d'un —: 25 Հանոյք, քիմք. Mettre à son —. Faire venir qn. à son —, (իր ցուցերուն բերել): || — d'appui, Յենակէտ: | — de départ, Սկզբնակէտ, նախակէտ † | — de vue, Տեսակէտ: | — de mire, Նպատակակէտ, նպատակ: | — noir, Սև ամպ: 2 Սև կէտ, †. | — d'honneur, Պատուոյ նիւԹ՝ խնդիր: | — de passage, Լերանցամէջք, կիրճ: | — du jour, Արշալոյս, արեւագալ: | — d'orgue, Հանգիստ կամ հանգստի նշան, եր. | Mettre au —, Յարմար աստիճանին բերել: | Mettre en —, Հանդարտել (խիղճ): | Mettre les — sur les i, Մանրամասն բացատրել: 2 Միտքը բացայայտ հասկցնել: 3 Չափազանց ճշդուԹիւն պահանջել: | Se faire un — de, Մեծ կարեւորուԹիւն տալ: | Se faire un — d'honneur, Բան մը մեծ խնամքով ընել: | Pour un — Martin perdit son âne, Պզտի բաներէ երբեմն մեծ վնաս յառաջ կուգայ: || À —, Մ. Յարմար ատեն, ատենին, ժամուն, ի դէպ: 2 Ճիշդ աստիճանին (եփած): | À — nommé, Մ. Ճիշդ ատենին, ճիշդ ժամուն: | De — en —, Մ. Ճշդիւ. կէտ առ կէտ: | De tout —, En tout —, Մ. Ամէն մասամբ, ամէն կերպով, բոլոր ամենայնիւ:

Point (կՆ), Մ. Բնաւին, ամենեւին,

քնաւ. — de nouvelles, (լուր չկայ)։ ‖ — du tout, Բնաւ ամենեւին, բնաւ. ւին ոչ ։

Pointage (կէ), ար. Նպատակին ուղղելը։ 2 Նաւու գտնուած տեղը ճշդելը՝ որոշելը ։ 3 Կիտանիշ † (տեսնուած հաշիւի քով)։ [հաստատական ։ յհ. —**aux** ։

Pointal (կէ), ար. Նեցուկ, մոյթ,

Pointe (կէզ), էգ. Սուր ծայր, սայր, սլաք, ծայր։ 2 Ծայր (կզզիի՝ ոտքի քանակաթեւի)։ 3 Կատար՝ ծագ (լեռի)։ 4 Հրուանդանիկ † (ծովու մէջ), (որ և՝ — de terre)։ 5 Սրակտուր լաթ (զգեստի լայնքի դրուած) ։ 6 Սրածայր պերոզ. Une — de velours։ 7 Ծայրանկիւն † (մարտկոցի)։ 8 Թրածայր †. Un coup de —։ 9 Գրոց, սլաք (քանդակագործի). — sèche, (Նրբասլաք †)։ 10 Նրբաբեւեռ † սեւեռ †. — de Paris. Enfoncer des —։ 11 Խայթուած, խայթ. Cruelles — de douleur., (որ և փ.)։ 12 Համով կծուութիւն, բարկախորժ † համ (գինիի). Une petite — d'ail. Sentir une petite — de jalousie, (պզտի նախանձ մ'զգալ)։ 13 Բառախաղ, արուեստակեալ հանճարաբանութիւն, ճախարաբանութիւն †. Faire des —. Les — sont passées de mode ։ 14 Երեւալու՝ ծագելու սկսող բան. La — du jour, (արեւածագ). À la — du jour, (այգուն)։ 15 Խորհուրդ, նպատակ, ձեռնարկ, բան. Suivre, Poursuivre, Pousser sa —։ 16 Վերոտնում † (ձիու)։ 17 Ճախրանք (Թռչունի)։ 18 Սոռքամաս (վահանի, ։նւ.)։ ‖ — d'épigramme, Վերատառութեան մը վերջի սուր խօսքերը։ | — de diamant, Ադամանդ (ապակի ճղքելու)։ | La — de l'esprit, Խելքի սուր՝ նուրբ կողմ։ | Une — de raillerie, d'ironie, Ծաղրելու խօսք, հեգնաբանութիւն ։ | Une — de vin, Զուարթացուցիչ բաժակ ։ | À la — de l'épée, Զէն ի ձեռին, սրով ։ 2 Բռնի, ճգամբք։ | À la — de l'argent, Ստկի ոյժով ։ | Sur la — des pieds, Ոտքի մատերու վրայ (քալել)։ | Sur la — d'une aiguille, Ջնչին բանի վրայ (վիճիլ)։ | Avoir des —, Ոտքի մատերու վրայ պարել գիտնալ ։ | Faire une —, Ճամբէն խոտորիլ, յանկարծ ուրիշ ճամբայ բռնել։ 2 Գործողութեան գծէն հեռանալ, չէն. ‖ En —, մ. Սրամէտ, սրածայր։ | De —, Par la —, Սուր կողմէն ։

Pointé, e (կէ), ած. Կիտաւոր (խազ)։ ‖ ար. Ուղղելը (դիտակը) ։

Pointement (թուկէ), ար. Երեւալը, երեւը ելնելը։ 2 Տ. **Pointage**։

Pointer (կէ), ն. Նպատակին ուղղել (դիտակը). Cet artilleur — bien, (այս հրետաձիգը լաւ նշան կ'առնու)։ 2 Թրածայրով զարնել։ 3 Կէտեր նշանակել, կիտանշանել, կիտանիշել † (որ և անն.)։ 4 Ներկաներն ու բացակաները նշանակել, կիտանիշել † 5 Կիտաւորել † (խազ, եւ.)։ 6 (Աշխարհացոյցի վրայ) նշանակել նաւու մը դիրքը ։ ‖ չ. Դլուխը ցուցնել, ցցուիլ (խոտի)։ 2 Կանգնիլ՝ վերոտնիլ † (ձիու)։ 3 Վեր բարձրանալ, ճախրել (Թռչունի)։ ‖ Se —, յ. Դիմել, ուղղուիլ։

Pointeur (կէ), ար. Հրետաները նպատակին ուղղող, ուղղիչ ։ 2 Ներկաները նշանակող կանոնիկոս, նշանակիչ ։

Pointillage (կէդիյլ), ար. Կիտանիշում † 2 Պզտի պզտի կէտեր, կիտուած ։

Pointille (կէդիյլ), էգ. Ջնչին բան։ 2 Ջնչին վէճ, բծախնդրութիւն ։

Pointillé, e (կէդիյլ), ած. Կէտ կէտ։ ‖ ար. Կէտ կէտ՝ կիտուածային նկարում՝ փորագրութիւն, կիտած † 2 Կիտուածաւոր փորագրութիւն, կիտած † ։

Pointiller (կէդիյլ), ն. Կիտանշանել, կիտանիշել † 2 (Խօսքով) ծակել, խայթել ։ ‖ չ. Կիտուածներով շինել՝ նկարել՝ քանդակել, կիտածել † 2 Խըծբծել, բծախնդրել ։

Pointillerie (կէդիյլ), էգ. Ջնչին բանակռիւ, բծախնդրութիւն ։

Pointilleux, euse (կէդիյլ), ած. Խծբծող, բծախնդիր, նրբախնդիր † ։

Pointu, e (կէ), ած. Սլաքեալ, սրածայր, ծայրասուր ։ 2 Խծբծող, բծախընդիր. Avoir l'esprit —, (որ և ար. Un —)։ 3 Ճախրաքանիկ † (ոճ)։ 4 Բարակ՝ սուր (ձայն) ։

Pointure (կէ), էգ. Թերթասլաքոց. 2 Թերթասլաքի ծակ։ 3 (Մուճակի)

մեծութեան չափ, Թիւ. 4 Խոյթուած, Հ.

Poire, էգ. Տանձ. արմուտ. En —, (տանձաձեւ). Une — de pendeloques, (տանձաձեւ գինդաքարեր †)։ 2 Հակաքարշ (կշռորդի)։ ‖ — sauvage, Խոզատանձ ։ | — d'étranguillon, Մղձկատանձ † | — d'ambrette, Մշկատանձ։ | — d'angoisse, Ժանտատանձ։ 2 Լեղի պատառ, փ. 3 Կորանք։ | — à poudre, Վառօդաշիշ † (որսորդի)։ | Entre la — et le fromage, Աղանդերի ատեն ։

Poiré, ար. Տանձօղի ։

Poireau (բօ), ար. Պրաս. փրասա։ 2 Ելունդ. սիյիլ ։ յ. —x ։

Poirée, էգ. Կառապրաս † տկ. (որ է՝ Carde —)։ 2 հ. ժ. Պրասաթան † ։

Poirier, ար. Տանձենի, տանձի. արմուտ աղաճի ։

Pois, ար. Ոլոռն. պէզէլիա, (որ և՝ Petits —, — verts). — sans cosse, — goulu, — gourmand, — mange-tout, (փճճեկն ուտելի ոլոռ)։ ‖ — chiche, — gris, Սիսեռ. նօխուտ ։ | — à fleur, — de senteur, Ծաղկոլոռ † հոտոլոռ † տկ. ըտըրճաճի ։

Poison (զ), ար. Թոյն, (որ և փ.)։ 2 Թունաւորութիւն. Crime de — ։ 3 Անչահ ուտելիք՝ խմելիք, լղրճուկ բան ։

Poissard, e (ս), ած. Գռեհիկ, ստորին ։ ‖ էգ. Լկտած կին ։ 2 Վաճառանոցի կին։

Poisser (ս), ն. Ձիթել, ձիթոտել. զիֆթլէմէք։ 2 Շաղախել՝ շպղել (ձեռքերը՝ անուշով)։

Poisseux, euse (ս), ած. Ձիւթոտ (ձեռքեր)։ 2 Փակչոտ (ձեռքեր)։

Poisson (զ), ար. Ձուկ։ 2 Հեղուկներու չափ մը, քառորդաքսեստ (1/8 քինթ)։ ‖ յդ. Զոդիակոսի նշաններէ մին, ձուկն։ ‖ — d'avril, Թիւնիկ, ձկ. ուսգումրու։ 2 Ապրիլի սուտ ‖ — volant, Թռաձուկ † 2 Թռչող Ձուկ, համ. լնիկ։

Poissonnaille (սն), էգ. Ձկ-

Poissonnerie (սն), էգ. Ձուկի վաճառանոց, ձկնարան † ։ [Ձկնաւէտ։

Poissonneux, euse (սն), ած.

Poissonnier, ière (սն), գ. Ձկնավաճառ ։ ‖ էգ. Ձկնատապակ ։

Poitrail (ռայլ), ար. Լանջ ձիու, երբուծ ։ 2 Լանջապան (ձիու)։ 3 Հաստ գերան, յենագերան։ յ. —Տ ։

Poitrinaire (ինէր), ած. և գ. Թոքախտաւոր, Թոքամէտ † ։

Poitrine, էգ. Կուրծք ☞ (քաջա)լանջ ։ 2 Ձայն. Il n'a point de —. Cet acteur a une bonne — ։

Poivrade, էգ. Աղուպղպեղ ու եղուքացախով համեմանք, աղուպղպեղած † ‖ À la —, Աղուպղպեղով (ուտել կանկառ)։

Poivre, ար. Պղպեղ, տաքդեղ։ ‖ — d'Inde, de Guinée, Դարապղպեղ ։

Poivré, e, ած. Պղպեղած։ 2 Աղուպղպեղած, փ. 3 Սուղ, աղի, ռ.

Poivrer, ն. Պղպեղով համեմել, պղպեղել։ 2 Սուղ ծախել, սուղ առնուլ։ 3 Հիւանդութիւն տալ, ռ.

Poivrier, ար. Պղպեղենի։ 2 (Պզտի) պղպեղաման ։

Poivrière, էգ. Պղպեղաման ։ 2 Պղպեղաստան † պղպեղուտ † 3 (Պահանորդի) խուց ։

Poix, էգ. Ձիւթ. զիֆթ։ ‖ — résine, Բեւեկնոյ խէժ։ | — minérale, Կպրաձիւթ ։ | — de Judée, Ասփալտ։

Polacre, Polaque, ար. Լեհ ձիաւոր։ ‖ էգ. Տեսակ մը նաւ, բոլակրա։

Polaire (էռ), ած. Բեւեռային ։ ‖ էգ. Բեւեռաստղ † ։ [ար. Բեւեռաչափ։

Polarimètre, Polariscope,

Polarisation, էգ. Բեւեռացում։

Polariser, ն. Բեւեռացնել, բնփ. ‖ Se —, չ. Բեւեռանալ, փ. և բնփ.

Polarité, էգ. Բեւեռամիտութիւն՝ բեւեռականութիւն (մագնիսի)։

Polder (տէռ), ար. Թմբապատ դաշտավայր (Հոլանտայի մէջ), փոլտէր ։

Pôle (բօլ), ար. Բեւեռ (երկրի)։ 2 Հիւսիսային բեւեռ, անփ. 3 Ուղղիչ, բեւեռ, փ.

Polémarque, ար. Զօրապետ, հ.Յ.

Polémique, ած. Վիճաբանական, բանակռուական † գրավիճական † ‖ էգ. Գրաւոր վէճ, բանակռիւ † գրավէճ † ։

Polémiste, ար. Վիճաբան, բանակռիւ † գրավիճող † ։

Polenta (էն), էգ. Գարւոյ ալիւրէ աթերան, փոխինդ ։

Poli, e, ած. Կոկ, փայլուն, ողորկ (մարմին)։ 2 Կրթեալ, կիրթ (ժողովուրդ)․ Nos vices —, (մեր ազնիւ մոլութիւնները)։ 3 Քաղաքավար, քաղաքավար, բարեկիրթ. Un homme —. Des manières — ։ || ար. Փայլ, փայլիւն, յղկում ։

Police, էգ. Ոստիկանութիւն. Tribunal de —. Faire la —, (որ և՝ խառնուիլ)։ 2 Քաղաքական կազմակերպութիւն. Des peuples sauvages qui vivent sans loi, sans — ։ 3 Կարգք՝ կանոնագրութիւն (ժողովքի). Chaque société a sa — particulière. — médicale, sanitaire ։ 4 Տառերու մէկ ձուլուածք, ևն. || — correctionnelle, Պատժական ատեան։ | — d'assurance, Ապահովագիր։ | — de chargement, Բեռնագիր։

Policer, ն. Քաղաքակրթել, կրթել։

Polichinelle, ար. Հտպիտ (խաղալիկ մէջ), բոլիշինէլ։ 2 Փայտէ խամաճիկ (զուգլա), բոլիշինէլ ։ 3 Բոլիշինէլի հագուստով դիմակաւոր, բոլիշինէլ։ 4 Ոչինչ ու ծաղրելի մէկը. C'est un vrai —, (ծաղրելի խեղկատակ մ'է)։ || էգ. Խեղկատակ կաքաւ մը, բոլիշինէլ ։

Poliment, ար. Յղկում ։ 2 Յղկուածք։ || մ. Քաղաքավարութեամբ (մերժել)։ 2 Մաքուր ոճով (գրել)։

Polir, ն. Փայլեցնել, մաքրել, կոկել, յղկել։ 2 Միտք զարդարել, բարքերը ազնուացնել, կրթել։ 3 Կիրթ՝ բարեկիրթ ընել։ 4 Շտկտել, յարդարել, կոկել (գրուած)։ || Se —, չ. Փայլիլ, մաքրուիլ, կոկուիլ, յղկուիլ։ 2 Մազերը փայլեցնել։

Polissage (ս), ար. Փայլում, յղկում ։ [ողորկիչ, յղկիչ ։

Polisseur, euse (ս), զ. Փայլիչ,

Polissoir (ս), ար. Յղկիչ գործի, յղկոց ։ [(կօշկի) ։

Polissoire (ս), էգ. Տղմաչնչակ †

Polisson (սօն), ար. Փողոցի տղայ, ստահակ, (էգ. —onne)։ 2 Սատանորդի, ստահակ. Un — de collège։ 3 Խեղկատակ. Vous serez donc toujours un —? 4 Ոչինչ մարդ ։ 5 Ցոփ, ցոփբերան ։ || ած. Խեղկատակ։

Polissonner (ս-ն), չ. Փողոցները ստահակել † ։

Polissonnerie (ս-ն), էգ. Ստահակութիւն (տղու)։ 2 Սատանորդութիւն, ստահակութիւն ։ [յղկում ։

Polissure (ս), էգ. Յղկուածք,

Politesse, էգ. Քաղաքավարութիւն, բարեկրթութիւն։ 2 Բարեկութիւն, նրբավարութիւն †. La — de l'esprit consiste à….։

Politique, ած. Քաղաքական. Sciences —. Droit —. Parti — ։ 2 Աշխարհավարական, քաղաքագիտական ։ 3 Նրբամիտ ու վարպետ, հնարագիտական. Conduite — ։ || ար. Աշխարհավար, քաղաքագէտ։ 2 Խորագէտ, խորամանկ. De fins —։ || էգ. Աշխարհավարութիւն, քաղաքագիտութիւն ։ 2 Քաղաքականութիւն (տէրութեան)։ 3 Քաղաքական սկզբունք, քաղաքականութիւն (Թերթի մը) ։ 4 Ընթացք, քաղաքականութիւն ։ 5 Վարպետութիւն, քաղաքականութիւն։ || Par —, Քաղաքակագիտական պատճառներով ։

Politiquement, մ. Քաղաքագիտօրէն։ 2 Ճարտարութեամբ, քաղաքագիտութեամբ ։

Politiquer, չ. Քաղաքաբանել †։

Polka, էգ. Տեսակ մը կաքաւ և անոր եղանակը, բոլքա։ [սրսկափոշի † բս.

Pollen (բօլլէն), ար. Բեղնափոշի †

Pollicitation (շl), էգ. Անընկալ խոստում՝ յանձնառութիւն, էբ.

Polluer (շl), ն. Պղծել (տաճարը)։ || Se —, չ. Գիջանալ ։

Pollution (շl), էգ. Տաճարապղծութիւն։ 2 Գիջութիւն։ 3 Սերմնահոսութիւն, հոսք † ։

Polonaise, էգ. Լեհացի կաքաւ մը, բոլոնիկ † 2 Տեսակ մը լօդիկ, բոլօնիկ †։

Poltron, onne (ն), ած. Անսիրտ, վախկոտ, վատասիրտ, (որ և զ.). — révolté, (սրտութիւն ցուցնող վախկոտ)։

Poltronnerie (ն), էգ. Անսրտութիւն, վատասրտութիւն ։

Polyadelphe, ած. Բազմակից † բս.

Polyandre (ն), ած. Բազմայր (կին) ։ 2 Բազմորձայ (տունկ) ։

Polyandrie (ն), էգ. Բազմայրութիւն։ 2 Բազմորձայք, բս. [բս.

Polyanthe (ն), ած. Բազմածաղիկ։

Polyarchie, էգ. Բազմիշխանութիւն ։

Polychreste (*f*), *ած. Բազմապի-տանի* † :

Polychrome (*f*), *ած. Բազմա-Թոյր, բազմերանգ :* [*մին, բազմանիստ:*

Polyèdre, *ար. Բազմանիստ մար-*

Polygala, Polygale, *ար. ԿաԹն-խոտ, տկ.*

Polygame, *գ. Բազմակին մարդ : 2 Բազմայր կին : 3 Շատ անգամ կար-գուած, բազմամուսնիկ † 4 Բազմասե-րիկ † տունկ :*

Polygamie, *էգ. ԲազմակնուԹիւն: 2 ԲազմայրուԹիւն : 3 Բազմամուսնու-Թիւն :*

Polyglotte, *ած. Բազմալեզուեան, բազմալեզու: 2 Բազմալեզուագէտ † բազ-մալեզու, (որ և ար.) : ‖ էգ. Բազմալեզ-ուեան Աստուածաշունչ :*

Polygonal, e, *ած. Բազմանկիւնի:*

Polygone, *ած. Բազմանկիւն (ձև): ‖ ար. Բազմանկիւնի : 2 Հրետաձիգներու հրահանգավայր :*

Polygraphe, *ար. Բազմագիր հե-ղինակ: 2 Բազմագրող գործի, բազմագիր †:*

Polygraphie, *էգ. Բազմագիր հե-ղինակաց դարան (գրատան մէջ):* [*Թիւն:*

Polymathie, *էգ. Բազմահմտու-*

Polymorphe, *ած. Բազմակեր-պարան :*

Polynôme, *ար. Բազմաբաշխ, ւրկ.*

Polype, *ար. Բազմոտանի, պոլիպոդ. ըխտափոբ : 2 Աւելորդ միս (քԹի մէջ), աւելամիս † պոլիպ † :* [*ղիկ) :*

Polypétale, *ած. ԲազմաԹերԹ (ծա-*

Polyphylle, *ած. Բազմատերեւ (տունկ) :* [*պոլիպաբոյն †:*

Polypier, *ար. Պողիպոդներու բոյն,*

Polypode, *ար. Պասպայրճ, շա-տոտուփ, տկ.* պէսփայէ :

Polyptique, *ար. Տ.* **Pouillé** :

Polystyle, *ած. Բազմասիւն :*

Polysyllabe (2l), *ած. Բազմա-վանկ (բառ): ‖ ար. Բազմավանկ :*

Polysyllabique (2l), *ած. Բազ-մավանկ :* [*ղովուԹիւն :*

Polysynodie (*u*), *էգ. Բազմաժո-*

Polytechnicien (*f-ì*), *ար. Բազ-մարուեստանոցի աշակերտ :*

Polytechnique (*f*), *ած. Բազ-մարուեստեան.* École —, (*բազմար-ուեստանոց †) :* [*տուածուԹիւն :*

Polythéisme (*u*), *ար. Բազմաս-*

Polythéiste, *ած. Բազմաստուած-եան : ‖ ար. Բազմաստուած :*

Polytypage, *ար. Բազմատպու-Թիւն, բազմատիպք :*

Pommade (1m), *էգ. Օծանակ † քիս † 2 Օծանոյշ † քիմանոյշ † 3 Մէկ ձեռքով շրջան ձիու Թամբի վրայ :*

Pommader (1m), *ն. Օծել, օծա-նուշել † (մազեր) :*

Pomme, *էգ. Խնձոր.* էլմա : *2 Գե-ղեցկուԹեան մրցանակ.* Donner la — à une femme: *3 Մրցանակ.* Il a emporté la — : *4 Հոծ՝ ուռուցիկ տերեւ (կա-ղամբի), պորտ : 5 Գունդ, խնձոր, խնձո-րակ †.* Des — de lit. Canne à — d'or : *6 Գլուխ (ցնցուղի) :* | — de terre, *Գետնախնձոր.* փաթաթէս: | — d'amour, *Լոլիկ.* բօմաթ: | — de paradis, *Դրախտախնձոր †* | — d'anis, *Սամթախնձոր †* | — de chêne, *Գըխ-տոր.* մազը : | — épineuse, *Արջընկոյզ :* | — de pin, *Շոճիի՝ եղեւինի պտուղ, խոզակ †* | — d'Adam, *Խռչա-փողի ցցուած մաս, խռտում :*

Pommé, e (1m), *ած. Ուռուցիկ, գնդաձեւ: 2 Կատարեալ (խենԹուԹիւն):*

Pommeau (*բօմō*), *ար. (Սուրի) երախակալի գունդ: 2 Թամբի գունդ:*

Pommelé (1m), *ած. Գորշ ու ճերմակ կլոր ամպիկներով, պիսակեալ † (երկինք): 2 Գորշախայտ (ձի): ‖ ար. Պի-սակեալ վիճակ (երկնքի) : 2 Գորշա-խայտք † :*

Pommeler (se) (1m), *յ. Գորշ ու ճերմակ կլոր ամպիկներով ծածկուիլ, պիսակիլ (երկնքի) : 2 Գորշախայտիլ † (ձիու) :* [*(խողովակի բերանը) :*

Pommelle (1m), *էգ. Ծակուտ †*

Pommer (1m), *չ. Գլուխ կապել՝ գնդանալ (կաղամբի):* [*ձորուտ :*

Pommeraie (1m-*ռէ*), *էգ. Խընձ-*

Pommette (1m), *էգ. Ցցուած մաս այտի, խնձոր : 2 Գնդաձեւ զարդ, խնձորակ.* — de bois: *3 Խնձոր՝ տանձ ժողվելու գործի, տանձքաղ † :*

Pommier (1m), *ար. Խնձորենի,*

խնձորի․ էլմա աղաճը։ 2 Անօթ (խնձոր եփելու) ։

Pomone, էգ․ Մրգանոյշ, Բոմոնա ։ 2 Երկրի մը պտղատու ծառեր, բոմոնա ։

Pompe (ՙ), էգ․ Պերճութիւն, փառաւորութիւն, շքեղութիւն, շուք․ — funèbre, (յուղարկաւորութեան հանդէս, յուղարկահանդէս †)։ 2 Պերճութիւն (ոճի) ։ 3 Ընդունայնութիւն, նանրութիւն (աշխարհի)։ 4 Ջրհան, ջրացան† սու քուլումպասը․ — à incendie, (հրշէջ †)։ | — de cellier․ Փող՝ տակառի գինին ճաշակելու, մառանի փող։

Pomper (ՙ), ն․ (Ջրհանով) վեր հանել (ջուր), ջրհանել։ 2 (Ծնչելոյգ գործիքով) պարպել օդ։ 3 Վեր քաշել․ L'éléphant — l'eau avec sa trompe ։ 4 Քաշել (խոնաւութիւնը)։ ‖ — qn․Բերնէ զաղտնիք՝ տեղեկութիւն առնելու աշխատիլ։ ‖ չ․ Ջրհանել ։ 2 Սաստիկ խմել ։

Pompeusement (ՙ), մ․ Մեծ շքով, փառաւորապէս, առօք փառօք, ը․ 2 Պերճ բառերով, պերճօրէն ։

Pompeux, euse (ՙ), ած․ Պերճ, շքեղ, շքեղաշուք, մեծահանդէս, մեծաշուք։ 2 Պերճ, պերճական, պերճասէր, պերճափայլ † (ոճ)։ 3 Մեծամեծ (զովութիւնք)։ ‖ — galimatias․ Անիմաստ բառակոյտ † ‖ ար․ Պերճական ոճ, ոճի պերճականութիւն ։

Pompier (ՙ), ար․ Հրանցոյց, ջըրհանկիր † թուլումպաճը ։ 2 Ջրհանագործ ։

Pompon (ՙ-ՙ), ար․ Ձնչազարդ (կանանց) ․ ճիճի պիճի։ 2 Բրդեայ զարդ (զօրաց գլխարկի), բրդակ † ։

Pomponner (ՙ-1n), ն․ Պճնել, զարդարել։ 2 Սեթեւեթել (ոճը)։ ‖ Se —, յ․ Հագուիլ շքուիլ, զարդարուիլ ։

Ponant (ՙ-ՙ), ար․ Արեւմուտք, հ․ 2 Արեւմտեան հով։ 3 Ովկիանոս, գվ․

Ponce (ՙ), էգ․ Ձեչաքար․ փումզա, (որ և՝ Pierre —)։ 2 Ածխեքսակ † (ստուերագրելու համար), քրձիկ † բօնսակ † 3 Տեսակ մը մելան կտաւափերթի ծայրը նշանելու, բօնսակ † ։

Ponceau (ՙ-ō), ար․ Կամրջակ ։ 2 Վեռի խաշխաշ։ 3 Ամենապայծառ կարմիր։)

Poncer (ՙ), ն․ Ձեչաքարով յղկել՝ մաքրել ։ 2 Ածխեքսակով ստուերագրել՝ անդրադարձնել, բօնսակել † 3 Ձեչաքարով գծել (Թուղթ)։ 4 Բօնսակով նիշել (կտաւափերթի ծայր) ։

Poncif (ՙ), ար․ Տ․ **Poncis**, 1 ։

Poncire (ՙ), ար․ Լեմոն մը և անոր ծառը, մարալեմոն † fէպաs լիմօնու ։

Poncis (ՙ), ար․ Ածխեքսակը՝ քըրձիկը քսելով նմանը հանելիք ծրագիր, քրձկան † բօնսական † 2 Սովորական բան, հասարակ՝ հնաւանդ ձև․ Cela est bien —․ Cette peinture sent le — ։

Ponction (ՙ), էգ․ Ծակում (փորի)։

Ponctualité (ՙ), էգ․ Մեծ ճշդութիւն, ճշգրտութիւն ։

Ponctuation (ՙ), էգ․ Կետադրութիւն։ 2 (Սեմական լեզուաց մէջ ձայնաւորի տեղ) կիտանիշ † ։

Ponctué, e (ՙ), ած․ Կիտաւոր (գիծ)։ 2 Պիսակ (մողէզ)։ [ճիշդ, ճշգրիտ։

Ponctuel, elle (ՙ), ած․ Ամենա-

Ponctuellement (ՙ-1l), մ․ Մեծ ճշդութեամբ, անվրէպ ։

Ponctuer (ՙ), ն․ Կետադրել ։

Pondage (ՙ), ար․ Կշռաքաժ † (ապրանքի վրայ), Անգ․ [կանութիւն†։

Pondérabilité (ՙ), էգ․ Կշռա-

Pondérable (ՙ), ած․ Կշռելի։

Pondérant, e (ՙ-ՙ), ած․ Կշռական ։ [Հաւասարակշռիչ ։

Pondérateur, trice (ՙ), ած․

Pondération (ՙ), էգ․ Հաւասարակշռութիւն ։ [ւասարակշռել։

Pondérer (ՙ), ն․ Զուգակշռել, հա-

Pondeuse (ՙ), ած․ Ածան (հաւ)։ ‖ էգ․ Բազմածին կին, ածան, ը․

Pondre (ՙ), ն․ Հաւկիթ ածել, ածել․ Il — sur ses œufs, (հարուստ է և ամէն հանգիստ ունի) ։ [մը, բօնէ ։

Poney (ՙk), ար․ Մազեղ մանրաձի

Pongo (ՙ), ար․ Մեծ կապիկ, բոնկօ։

Pont (ՙ), ար․ Կամուրջ․ Servir de —, (դիւրութիւն տալ, ճամբայ բանալ)։ 2 Ցարկ՝ դստիկոն (նաւու) ․ ամպար չ Vaisseau à deux —․ Un deux —, (կրկնայարկ նաւ, կրկնայարկ) ։ 3 Խածք (նաւու) ․ կէօվէրթէ ։ 4 Փոր՝ կափարիչ տաբատի)։ ‖ Faire le — à․ (Մէկու) յա-

չողութեան օգնել։ | — de bateaux, Նաւակամուրջ, գոմ։ | — aux ânes, Դիւրին՝ ամէնու գիտցած բան։ | — d'or, Տրուած առաւելութիւնք, լեցուն փոխարինութիւն։ 2 (Թշնամւոյ) տրուած դիւրութիւն։ | — s et chaussées, Ուղիներու՝ կամուրջներու՝ ջրանցներու տեսչութիւն, ուղիք ու կամուրջք։

Ponte (ɔ̃), էգ. (Հաւկիթ) ածելը, ձուարկութիւն։ 2 Ածած հաւկիթներ։ || ար. Խաղաթղթի դէմ խաղացող։

Ponté (ɔ̃), ած. Միայարկ (նաւ)։

Ponter (ɔ̃), չ. Ծածք շինել (նաւի)։ 2 Խաղաթղթի դէմ խաղալ (Թուղթի մէջ)։

Pontet (ɔ̃), ար. Հրացանի ձգանի մաս, կամրջակ։ 2 Կամար (Թամբի)։

Pontife (ɔ̃), ար. Եպիսկոպոս, առաջնորդ. Le souverain —, (Հռովմայ հայրապետ՝ քահանայապետ)։ 2 Քահանայապետ (Հրէից)։ 3 Քրմապետ։

Pontifical, e (ɔ̃), ած. Առաջնորդի, եպիսկոպոսական, հայրապետական. Habits —aux. Dignité —, (Հռովմայ քահանայապետութիւն)։ 2 Քահանայապետական. Etats —։ 3 Քրմապետական։ || ար. Եպիսկոպոսաց մաշտոց։

Pontificalement (ɔ̃), մ. Իբրեւ եպիսկոպոս, եպիսկոպոսաբար։

Pontificat (ɔ̃), ար. Եպիսկոպոսութիւն, հայրապետութիւն։ 2 Հռովմայ հայրապետութիւն, քահանայապետութիւն։ 3 Քրմապետութիւն։

Pont-levis (ɔ̃), ար. Շարժուն կամուրջ։ 2 Տ. **Pont**, 4։ յգ. — **s** — —։

Pont-neuf (ɔ̃), ար. Նոր-Կամուրջ (Բարիզի)։ 2 Ռամկերգ, գռեհերգ † յ. ե.

Ponton (ɔ̃-ɔ̃), ար. Երկու նաւով կամուրջ, նաւակամուրջ։ 2 Կամրջարկու † նաւ։ 3 Տափակ նաւ մը, կամրջանաւ։ 4 Հին նաւ՝ բանտ եղած, նաւաբանտ։

Pontonage (ɔ̃), ար. (Գետի) անցարած †։

Pontonnier (ɔ̃n), ար. Գետանցքի բաժառու։ 2 Կամրջող զօրական։

Pontuseau (ɔ̃-զö), ար. Թղթի կաղապարի առէջքէն անցնող մետաղեայ թել, կամրջակ։ 2 Թղթի լայնքէն գծեր, թեզան։

Pope, ար. Ռուս քահանայ, բոբ։

Popeline, էգ. Կտաւ մը, բոբլին։

Poplité, e, ած. Ծնկի կարթի, կարթային։

Populace, էգ. Խաժամուժ, խուժան։

Populacier, ière, ած. Խաժամուժի, խուժանի։

Populaire (k̄), ած. Ժողովրդի, ժողովրդային։ 2 Ռամկական (ոճ). Façon de parler —. Le sens usuel et — des mots։ 3 Ժողովրդի յարմար, ժողովրդային (պերճախօսութիւն՝ ջերմեռանդութիւն)։ 4 Դիւրահասկանալի, ժողովրդային. Rendre une science —։ 5 Ժողովրդի սիրտը շահած կամ շահող, ժողովրդական (Թագաւոր՝ կերպ՝ լեզու). Se rendre —, (ժողովրդական լինիլ)։ || ար. Խուժանը, ժողովուրդը։

Populairement, մ. Ժողովրդի ձեւով։ 2 Ժողովրդի մէջ. Aucune secte établie —։

Populariser, ն. Ժողովրդի մէջ տարածել, ժողովրդականել † հանրացնել † (գիտութիւն)։ 2 Ժողովրդի սիրելի ընել, ժողովրդականել † || Se —, յ. Առհասարակ տարածուիլ, հանրանալ † 2 Ժողովրդի սիրտը շահիլ, ինքզինք ժողովրդական ընել։

Popularité, էգ. Ժողովրդի սիրտ շահիլը կամ շահելու կերպ, ժողովրդականութիւն։ 2 Ժողովրդեան սէր, ժողովրդականութիւն։

Population, էգ. Բնակիչք, ժողովուրդ։ 2 Երկրի մը բնակչաց թիւ, բնակիչք, բազմամարդութիւն։

Populéum (օմ), ար. Կաղամախեան օպեղանի։

Populeux, euse, ած. Մարդաշատ, բազմամարդ։

Populo, ար. Ցոյր տղայ, թոթոշիկ տղայ, ռ.

Poque, ար. Քարտախաղ մը, բոք։

Poracé, e, ած. Տ. **Porracé**։

Porc (յօռ), ար. Խոզ, (որ և վ.)։ 2 Խոզի միս, խոզենի. Manger du —։ 3 Կինճ, վայրի խոզ, (որ և՝ — sauvage)։ || — marin, Խոզակ ձուկ։ 2 Դլփին։

Porcelaine, էգ. Ճենապակի. չինի, ֆաղֆուր։ 2 Ճենապակեայ անօթ, ճենապակի. Il a de très belles —։ 3 Օրօճ. մանղալա բաշը պէօճէյի։ || ած. Խայտաբղէտ (ձի)։

Porcelainier, ière, ած. Ճենապակիի ։ ‖ ար. Ճենապակարար † ։

Porcelet, ար. Նեպուկ. բէսպիհ պէօճէյի ։

Porc-épic (բօռք-էբիգ), ար. Խոզուկ. պէօյիւք քիփրի ։ յգ. ե. (բօռք-էբիգ) ։

Porchaison (՚), էգ. Կնճռոտու-Թեան եղանակ, կնճռոտք † ։ [մաց) ։

Porche, ար. Գաւիթ (ժամի դի-

Porcher, ère, գ. Խոզարած ։ 2 Աղտոտ ու կոպիտ, խոզ ։

Porcherie, էգ. Խոզանոց ։ 2 Աղտոտ տեղ, խոզանոց ։

Porcine, ած. Խոզական (ազգ). Bêtes —, (խոզեան †) ։

Pore, ար. (Մորթի) ծակտի, վտառ ։

Poreux, euse, ած. Ծակոտ, ծակոտկէն, վտառուտ † ։

Porosité, էգ. ԾակոտուԹիւն, վտառոտուԹիւն † ։

Porphyre, ար. Պորփիւր. սումաքի մէրմէր ։ 2 Լեսան (դեղագործի) ։

Porphyrion (՚), ար. Արքայահաւ ։

Porphyrisation, էգ. Ամենանուրբ փոշիի դարձնելը, աղկում † ։

Porphyriser, ն. Ամենանուրբ փոշիի դարձնել, աղկել † ։

Porphyrogénète, ած. Ծիրանածին ։ [կերպ ։

Porphyroïde, ած. Պորփիւրա-

Porracé, e (1r), ած. Տժգոյն կանաչ, պրասագոյն ։

Porreau (բօռօ̃), Տ. **Poireau**։

Porrection (2r), էգ. Ձեռքէ տալը, տուչուԹիւն ։

Port, ար. Նաւահանգիստ. Arriver à bon —, (անվտանգ հասնիլ։ 2 Լմնցնել)։ 2 Նաւահանգստեայ քաղաք. J'ai habité deux ans dans un — de mer։ 3 ԱնքոյԹ՝ ապահով տեղ, հանգիստ, հանգրուան. S'assurer un — dans la tempête ։ 4 Վերցուցածը, տարողուԹիւն (նաւու). Vaisseau du — de cent tonneaux։ 5 Ճամբու՝ փոխադրուԹեան ծախք, ուղեգին †. Cela a coûté tant de frais de —. — payé։ 6 Կեցուածք, քալուածք. — noble. Elle a le — d'une reine. (Թագուհւոյ մը ձև՝ կերպարանք ունի)։ 7 Բռնելը, բռնուածք (գլուխի)։ 8 (Այս ինչ գոյնէ) Թղթեր բռնելը, ևլն. 9 Տեսք, հանգամանք (տունկի)։ 10 Լեռանցամէջք. Le — de Venasque։ ‖ — d'armes, ՁինակրուԹիւն ։ 2 ՈրսորդուԹեան հրաման ։ 3 Բարեւի կենալը (զինուորի)։ | Prendre —, Նաւահանգիստ մտնել։ 2 Նպատակին հասնիլ ։

Portable, ած. Փոխադրելի, տանելի։ 2 Տեղը՝ ձեռքը տարուելիք (հասոյԹ)։ 3 Հագնուելիք։

Portage, ար. Կրելը, տանիլը ։ 2 (Նաւէն կամ նաւու) կրուած ապրանք ։ 3 Մակոյկը ցամաքէ տանիլը (արգելքի պատճառաւ)։ 4 Ջրվէժ (գետի մէջ)։

Portail, ար. Ժամի մայր դրան ճակատ, մայրաճակատ ։ յգ. —s ։

Portant, e (՚), ած. Bien —, Mal —, Առողջ, հիւանդ ։ ‖ ար. Անկղ՝ Թև (սնտուկի)։ 2 Օղակամբ՝ ագոյց (գահաւորակի)։ 3 Փայտեայ բուն (տեսարանի կողմանցի) ։

Portatif, ive, ած. Դիւրակիր (ակնոց), դիւրատար (բան)։ 2 Առձեռն (բառգիրք)։ 3 Ձեռքի տակ՝ առձեռն (զումար)։ ‖ ար. Առձեռն տոմար ։

Porte, էգ. Դուռ, (որ և գ.). — de derrière, (որ և՝ պարտուԹիւն, խուսափանք). Fausse —, (սուտ դուռ ։ 2 Գաղտնի դուռ) ։ 2 Դրան ճամբան, գ. Montrer la — à qn. Prendre la —, (քաշուիլ, փախչիլ, փաղոռել, ե.)։ 3 (Արքունի) դուռ, դուռ. La —, La Sublime —, (Բարձրագոյն Դուռ, Դուռ)։ 4 Դուռ, բանալի, գ. 5 Դռնակ (դարանի)։ ‖ յգ. Կիրճ, կապան, դրունք։ ‖ À la —, Դրան առջեւը, դուռը։ 2 Վռնտուած (ըլնիլ)։ 3 (Մէկու) պատկից (բնակիլ)։ | — à —, Պատկից (ըլնիլ) ։ | Par une bonne, Par une mauvaise —, Պատուաւոր՝ անպատիւ կերպիւ։ | Par la — et par les fenêtres, Ամէն կողմէ։ | — d'agrafe, Ճարմանդառ † ‖ De — en —, մ. Տունէ տուն, դռնէ դուռ։ | De — à —, Երեսին։ | À — close, Գաղտնի ։

Porté, e, ած. Ձգուած (շուք) ։ 2 (Գետին) տապալուած։ 3 Հագնուած. Cela est bien —, (ձեռերը՝ վայելչաւէրք կը

հագնին գայս)։ ‖ Tout —, Ձեռքին տակ, պատրաստ։ | — à, Հակամէտ, դիւրամէտ, յօժար ☞ (ցանկա)սէր, (չարա)մէտ։ | Être — pour, Համ առնուլ (մէկէ մը)։ | Être — sur, Զուզելով կոխկըռտել։ | Etre — d'amitié, Բարեկամ լինիլ։ ‖ ար. D'un joli —, Աղուոր ցուցնող (գոտի)։

Porte-affiche, ար. Ազդագրի շըրջանակ, ազդակալ † յգ. ն. կամ է.

Porte-aigle, ար. հ. ժ. Արծուէկիր սպայ, արծուէկիր։ յգ. ն. կամ է.

Porte-aiguille, ար. Վիրաբուժի գործիք, ասեղնակալ։ յգ. ն. կամ է.

Porte-allumettes (41), ար. Լուցատուփ։ յգ. ն.

Porte-arquebuse, ար. հ. ժ. (Որսի ատեն) հրացանակիր արքայի։ յ. ն. կամ է. [ձողակալ † յգ. ն. կամ է.

Porte-baguette, ար. (Հրացանի)

Porteballe, ար. Սապատաւոր՝ շրջուն փերեզակ (չէրչի), փերեզիկ †։

Porte-barres, ար. յգ. Կզակօղ (ձիու)։ յ. ն.

Porte-bonheur, ար. Հարթհաւատար ապարանջան, հարթապռճան † յ. ն.

Porte-bougie, ար. Լայնակալ † գծի. վէր. յգ. ն. [Պզտի Թաղար։

Porte-bouquet, ար. Փնջակալ։ 2

Portechape, ար. Նափորտակիր (քահանայ)։ յգ. —S։ [գրաստ։

Portechoux, ար. Բանջարակիր

Porte-cigare, ար. Սիկարակալ † 2 Սիկարատուփ † յգ. ն. կամ է.

Porte-clefs, ար. Փակակալ (բանտի)։ յ. ն. [յ. —S։

Portecollet, ար. Փողնոցակալ։

Porte-couteau (դō), ար. (Սեղանի) դանակակալ։ յգ. ն. կամ — . —X։

Portecrayon (Ն), ար. Կապարակալ, մատիտակալ։ [խաչկիր † յ. ն.

Porte-croix, ար. Խաչ բռնող,

Porte-crosse, ար. Գաւազանակիր (եպիսկոպոսի)։ յ. ն.

Porte-Dieu, ար. Թոշակատար † (քահանայ)։ յ. ն. [ն. կամ — . —X։

Porte-drapeau, ար. Դրօշակիր։ յ.

Portée, իգ. Մէկ ծննդով ձագեր, ծնունդ. D'une même —, (համածնունդ). D'une —, En une —, (մէկ անգամով)։ 2 Հասողութիւն (գնդակի՝ հըրացանի). Une — de trait, (նետընկէց մը). Fusil à longue —, (հեռատար հրացան)։ 3 (Ձեռքի՝ ականջի՝ աչքի) հասնելու միջոց, տարածութիւն. Une — de voix, (ձայնահաս մը)։ 4 Հասողութիւն (մտքի). Esprit d'une grande —, (հեռահաս † քաջիմաց † միտք)։ 5 Կար, կարողութիւն. Ceci est hors de sa —. Cette place est à sa —, (այդ պաշտօնը ձեռքէն կուգայ)։ 6 Ոյժ, զօրութիւն, մեծութիւն. La — de sa haine. Ce raisonnement a une grande —. Il ne s'exagère pas la — de ses forces, (իր ուժի չափը՝ աստիճանը մտքովը չչափազանցեր)։ 7 Տարողութիւն (նաւու)։ 8 (Քարի՝ գերանի տակ) արձակ մաս, տարողութիւն. Cette poutre plie dans le milieu, par ce qu'elle a trop de —։ 9 (Խազերու) հինգգծեայ † հնգայ † 10 Եղջերուի ծռած կամ կոտրած ոստեր։ ‖ À —, Յարմար հեռաւորութեան մէջ։ 2 Հասնելու չափ։ | À — de, Հասկանալի։ | Etre à — de qch. Բան մ'ընելու կամ ընդունելու ձեռքը հասնիլ, կարող լինել։ | À la —, Ձեռքի տակ։ 2 Հպելի, հասկանալի։ | Hors de la —, Շատ հեռուն՝ (բան մ'ընելու համար)։ 2 Կարողութենէ վեր։ | — d'eau, Վազած ջուր (այսքան ատենի մէջ)։

Porte-enseigne (Ն), ար. Դրօշակիր, հ. — յգ. ն. կամ է. [կամ է.

Porte-épée, ար. Թրակալ † յ. ն.

Porte-étendard (Ն), ար. (Հեծնազօրի) դրօշակիր։ յ. ն. կամ է.

Porte-étriers, ար. յգ. Ասպատանդամփոփ փոկ, ասպատանդամփոփ †։

Porte-étrivières, ար. յգ. Ասպանդակալի օղակք։ [համմալ։

Portefaix (ֆē), ար. Բեռնակիր.

Porte-fer, ար. Պայտակալ † Նալ զապը։ յ. ն. կամ է.

Portefeuille, ար. Թղթակալ (փաստաթղթի)։ 2 Թղթապանակ. ճըզտան. 3 Պաշտօնէութիւն. Le — de la marine. Ministre sans —, (անպաշտօն՝ խորհրդոյ նախարար)։ 4 Ձեռագիր երկասիրութիւն, ձեռագիր. Il a plusieurs

ouvrages en —: 5 Պատկերներու՝ ծըրագիրներու ժողովածոյք. Un riche —. Le — d'un peintre: 6 Արժէթուղթք, թուղթեր. Le — de la Banque. Avoir tout son bien en —: [Ջահակիր: յ. ն.

Porte-flambeau (ֆ-պō), ար.

Porte-hache (հ), ար. (Զօրաց) տապարակալ: յ. ն. կամ Հ.

Porte-lettres, ար. Պզտի թղթապանակ, գրապանակ: յ. ն.

Porte-liqueurs, ար. Սրուակակալ, սրուակալ † յ. ն.

Porte-malheur, ար. Չախող, փառոտն. ուղղուրունւզ: յ. ն.

Portemanteau (ֆ-դō), ար. հ. ժ. Կրկնոցակիր † (արքայի): 2 հ. ժ. Քղանցակալ (Թագուհւոյ վերարկուի): 3 Զօրձակալ (պատի վրայ): 4 Կաշի կամ կտաւ պայուսակ: յ+. —x:

Portement, ար. — de croix, Քրիստոս խաչ ի յուս (պատկեր):

Porte-monnaie (մօնէ), ար. Դրամապանակ: յ. ն.

Porte-montre (Ն), ար. Ժամացուցակալ: 2 Ժամացուցի բարձիկ, ժամաբարձիկ † յ. ն. կամ Հ.

Porte-mors, ար. Սանձակալ: յ. ն.

Porte-mouchettes, ար. Քթառիչի ափսէ, բազմակալոց: յ. ն.

Porte-mousqueton (Ն), ար. Հրացանակալ երկաթ (հեծելայի), հրացանակալ † 2 Կարթիկ (ժամացոյցի շղթայի): յ. ն. կամ Հ.

Porte-musc, ար. Մշկերէ †:

Porte-pierre, ար. Դժոխաքարը բռնելու գործի, քարակալ: յ. ն. կամ Հ.

Porte-plume, ար. Գրչակալ: յ. ն. կամ Հ. [2 Թրթեռ: յ. ն. կամ Հ.

Porte-queue, ար. Քղանցակալ:

Porter (դէռ), ար. Անգլ. գարեջուր մը, փօրթէր:

Porter, ն. Վերցնել. Des colonnes qui — une galerie. Le cheval qui le portait, (տանկի ձին): 2 Կրել, տանիլ. — du bois: 3 Տանիլ, բերել, ☞ (աւետ)ել, (զուժա)բեր. Se faire — en chaise, (դարգիճով երթալ): 4 Տանիլ՝ ձգել (նաւը՝ ժայռերու վրայ): 5 Փոխադրել. Vous portâtes soudain la guerre en Perse: 6 Կրել ☞ (Թագա)կիր: 7 Քաշել (պատիժը). — la peine de son crime: 8 Ձեռքն ունենալ (ցուպ), վրան ունենալ (սուակ), դրած լինիլ (մատնի), կախել (մետալ), հագած լինիլ (զգեստ), գործածել (ակնոց՝ կեղծամ), կրել (զէնք). Il a — la livrée, (ծառայ էր). Elle — la culotte, le haut-de-chausses, (էրկանը կ'իշխէ): 9 Փորին մէջ՝ արգանդը կրել. Le fils qu'elle a — neuf mois: 10 Յղի մնալ. Les cavales — onze mois: 11 Պատճառել, բերել ☞ (մահա)տու, (մահա)բեր, (խաղաղ)արար. — préjudice, (վնաս հասցնել, վնասել). Il — malheur, (ձախող՝ փառոտն մէկն է): 12 Յառաջ բերել, բերել, տալ (պտուղը) ☞ (ցորենա)բեր. Cette somme — intérêt. Rome a — de grands hommes: 13 Բռնել. — la tête haute. Ce cheval — beau, (այս ձին գլուխը լաւ կը բռնէ): 14 Ունենալ, կրել. — un cœur sensible. — un beau nom. — qn. dans son cœur. Il — la mine d'un fripon. — de la haine à qn. — beau jeu. — une couleur, (գոյնէ մը շատ ունենալ): 15 Բարձրացնել (գագաթը՝ մինչև երկինք): 16 Տարածել, երկնցնել. Il faut — plus loin le mur. Il — ses soupçons sur tel, (կասկածը այսինչէն է): 17 Մղել. — à la débauche. Quel démon vous irrite et vous — à médire? 18 Բարձրացնել, հանել (արքայական աթոռը), հասցնել (փառքը մինչև երկինք): 19 Տանիլ, վերցնել. Ce vin — bien l'eau. — bien le vin. S'ils n'ont pas plus d'esprit que ne — leur condition: 20 Հանդուրժել, տանիլ. — noblement une disgrâce: 21 Պաշտպանել. Il y a des personnes puissantes qui le —: 22 Ձայնը՝ քուէն տալ. — un candidat. Qui portez-vous? 23 Առջև հանել. Je — ma plainte aux pieds du trône: 24 Յայտնել, ցուցնել. — un grand esprit de recherche. — dans tout un esprit étroit: 25 Պաշտօնի մը համար նշանակել, ցոյց տալ. L'opinion publique le — au ministère: 26 Ը.

տել, յայտնել. L'ordonnance — que. Que — la lettre que vous avez reçue? 27 Անցընել (մէկը՝ ցանկի վրայ)։ 28 (Ծախքին) գրել՝ անցընել. — en: 29 Հաշուել, հասցնել. On — ses dettes à un milion: 30 (Մեծ) լինիլ, ունենալ. Cette poutre — six mètres de long: || — loin, Հեռուն տանիլ՝ մղել։ | — haut, Բարձրին հանել։ 2 Հեռուն մղել։ | — coup, Մեծապէս ազդել։ 2 Վնասաբեր լինիլ։ | — plainte, Ամբաստանել, դատախազել։ | — envie, Նախանձ տածել, նախանձիլ։ | — amitié, Բարեկամ լինիլ։ | — respect, Յարգել։ | — bateau, Նաւարկելի լինիլ (գետի)։ | — parole, Մէկու կողմէ խոստանալ։ | — la parole, Մէկու կողմէ խօսիլ։ 2 Առաջարկ մ'ընել (մէկու)։ | — la barbe, Մօրուք ձգել։ | — son ombre, Շուք ձգել։ | — la mort, le carnage, Մահ սփռել։ | — la vie, Հոգի՝ կեանք տալ։ | — le ravage, Աւերել։ | — les armes, Մարտ մղել, պատերազմիլ։ 2 Զինուորական բարեւի կենալ։ | — l'épée, la robe, la soutane, le petit collet, le froc, Սպայ՝ ատենակալ՝ կարգաւոր՝ աբբայ՝ աբեղայ լինիլ։ | — le feu et la flamme, Ի հուր և ի սուր մատնել (երկիր մը)։ | — des fers, Գերի լինիլ։ 2 Սիրահարուած լինիլ։ | — la santé de qn. — un toast, — une santé, Կենաց խմել։ | — la robe, la queue de qn. Մէկու քղանցքը բռնել։ | — le deuil de qn. Մէկու համար սեւեր հագնիլ։ | — la main sur qn. Ձեռք վերցնել։ 2 Բռնել։ | — une loi, un arrêt, Օրէնք մը դնել, վճիռ մը տալ։ | — un jugement, Վճռել, դատել։ | — un coup, une botte, Հարուած մը տալ։ | — les yeux, les regards, Աչքը դարձնել, դիտել։ | — sa vue bien loin, Հեռուն տեսնել, ք. | — ses vues bien haut, Մեծ բաներու աչք ունենալ։ | — ses pas en, Քայլերն ուղղել դէպ ի։ | — en terre, Թաղելու տանիլ։ | — par terre, Զգետնել։ | — aux nues, Երկինք հանել։ | — au vent, — le nez au vent, Գլուխը վեր բռնել (ձիու)։ 2 Խրոխտ՝ յանձնա-

պաստան կերպարանք մ'ունենալ։ | Le — haut, Բարձրէն Թռիլ, ինքզինք մեծ բանի տեղ դնել։ | Bien —, Պատուով՝ արժանիքով կրել։ | Bien — son âge, Առողջ մնացած լինիլ։ 2 Տարիքը ցուցնել։ || Ն. Հաստատուած՝ կեցած լինիլ, կռթնիլ, (որ և ք.). Tout l'édifice — sur ces colonnes: 2 Պնդացած լինիլ, մարդ՝ կառք վերցնել (սառի). La glace ne — pas encore: 3 Զարնել, հասնիլ, (որ և ք.). Ce canon — loin. Tout tes traits ont —: 4 Ազդեցութիւն ընել. Il n'y a pas un mot dans votre lettre, qui ne —: 5 Նպատակ՝ առարկայ ունենալ. Cette observation — sur telle chose: 6 Հասնիլ. Sa vue — loin. Le bruit du canon — à plusieurs lieues: 7 Հանդպիլ (հարուածի). Le coup a — sur l'os: 8 Զարնուիլ. La tête a — contre une pierre: 9 Յառաջանալ դէպ ի (հիւսիս), Ն.— 10 Գլուխը գալ, իյնալ. La perte porta sur nous. La maladie porta sur ceux qui....: || — juste, Նպատակին հասնիլ, ճիշդ զարնել։ | — à la tête, Գլուխ զարնել (հոտի՝ գինիի)։ | — sur les nerfs, Ջղերու դպչիլ։ || Se —, ն. Վերցուիլ, տարուիլ։ 2 Ինքզինք տանիլ։ 3 Դիմել, երթալ. Le roi s'y porta de sa personne: 4 Հասնիլ (օգնութեան)։ 5 Ուղղուիլ (նայուածքի)։ 6 Հագնուիլ. Cette étoffe ne se — plus: 7 Ընթացք բռնել, վարուիլ. Il s'y est — un peu mollement: 8 Հակամիտիլ, յօժարիլ (ի չարն)։ 9 Իյնալ (ամօթալի գործոց մէջ). Se — à: 10 Երթալ՝ ելնել (ծայրայեղութեանց)։ 11 Իբր ընտրելի ներկայանալ։ 12 Ինքզինք ցուցնել՝ ներկայացնել իբր. Se — pour héritier: || Se — bien, mal, Առողջ՝ հիւանդ լինիլ։ | Se — fort pour qn. Մէկու կողմէ խօսք տալ։ 2 Երաշխաւոր լինիլ։ | Se — partie contre qn. Դատի մէջ մէկու դէմ միջամտել։

Porte-respect (pk), ար. Պաշտպանական զէնք։ 2 Պատուոյ արտաքին նշան։ 3 Մեծարոյ մարդ։ յ. ն.

Porte-tapisserie, էք. Վրժակակալ (դռան վերեւը)։ յ. ն. կամ է.

Porte-trait, *ար. Փոկանկալ (կառ-քի ձիու)։ յ. ն. կամ է։*

Porteur, euse, *գ. Բեռնաբարձ, վերցնող, կրող ☞ (ջր)կիր, (կացնա)-ւոր։* 2 *Դարգձակիր † (որ և՝* — de chaise)։ 3 *(Գրա)բեր, (դուժ)կան։* 4 *Գրաբեր։* 5 *Ձեռքն ունեցող, տէր ☞ (արժե)տէարք։* 6 *Վրան ունեցող (Թուղթ՝ գործիք՝ բան)։* 7 *Լրագիր են. բաժնող, ցրուիչ։* 8 *Կառավարի հեծած ձի։* ‖ — de paroles, *Առաջարկ մը բերող։*

Porte-vent (ՙ), *ար. Հողմափող (երգիոնի)։ յ. ն.* [*յ. ն. կամ է։*

Porte-verge, *ար. Գաւազանակիր։*

Porte-vis (*վիս*), *ար. Հրացանի պտուտակագլխի յենարան, պտուտակալ։*

Porte-voix, *ար. Ձայնատար փող, ձայնատար † յ. ն.*

Portier, ière, *գ. Դռնապան։* ‖ — de comédie, *Կաշառակեր դըռ-նապան։* ‖ *ած. Դռնապան։* 2 *Զուգաւորու-թեան յարմար, զուգցու † (կով)։* ‖ *էգ. Դրան վարագոյր։* 2 *(Կառքի) դռնակ։*

Portion, *էգ. Բաժին, մաս։* 2 *(Կե-րակուրի) բաժին։* ‖ — congrue, *Ամե-նադոյզն Թոշակ։* 2 *հ. ժ. Տարեթոշակ ժո-ղովրդապետի։* [*մասիկ։*

Portioncule (ՙ), *էգ. Պզտի մաս,*

Portique, *ար. Սիւնազարդ սրահ, անդաստակ †* 2 *Դպրոց Զենոնի, Ստո-յայ։* 3 *Ստոյիկութիւն, Ստոյայ †։*

Portor, *ար. Ոսկեխայտ սեւակուճ։*

Portraire, -trait, e (*ՙէռ*), *ն. Կենդանագրել, հ.* 2 *Նկարագրել, հ.*

Portrait, *ար. Նկար, պատկեր, կենդանագիր։* 2 *Պատկեր, փ.* 3 *Նկարա-գրութիւն (մէկու)։* 4 *Նկարագիր, պատ-կեր, փ.* 5 *Մէկը նմանցնելը։* ‖ C'est son — tout craché, *ճիշդ կը նմանի, կար-ծես թէ քթէն ինկած է։*

Portraitiste, *ար. Կենդանագրող։*

Portraiture, *էգ. Կենդանագիր։* 2 *Կենդանագրութիւն.* Livre de —։

Portulan (ՙ), *ար. Նկարագիր նա-ւահանգստից (գիրք)։* [*տեղը, զետեղում։*

Posage (*բō*), *ար. Դնելը, հաստա-*

Pose (*բōզ*), *էգ. Դնելը, տեղը դնելը, հաստատելը, զետեղում։* 2 *Պահակցու-ցունդ, պահակները.* Il était de la pre-mière —։ 3 *Կեցուած՝ դիրք (մարմնոյ)։* 4 *Կացք † (պատկերհանի առջեւ)։* 5 *Գլուխ բռնելը, ձև, ճոխանք †։*

Posé, e (*բō*), *ած. Հաստատուած, ընդունուած.* Vérité —. Cela —, (*այս այսպէս ընդունելով*)։ 2 *Պատուոյ տէր.* Homme —, bien —։ 3 *Հանդարտ, ծանրաբարոյ, զգօն, ծանրագլուխ.* Le plus — homme du monde. ‖ — que, *ենթադրելով որ։* [*հանդարտիկ։*

Posément (*բō*), *մ. Մեղմով.*

Poser (*բō*), *ն. Զետեղել, դնել (տե-ղը)։* 2 *Դնել (զետին)։* 3 *Դնել (զօրք՝ հիմ՝ առաջին քար)։* 4 *Դնել՝ շարել (Թուանշանք)։* 5 *Թողուլ, վար դնել (զգեստ՝ զէնք) ☞ (զէն)ընկէց.* Faire — le masque à։ 6 *Դնել, հաստատել (վարդապետութիւն)։* 7 *Ընել (հարցում մը)։* 8 *Ճշդիւ դնել (խնդիրը)։* 9 *Ենթադ-րել, համարիլ.* — le cas que..... Po-sons la chose comme vous le dites. 10 *Պատիւ տալ (մէկու)։* 11 *Զօրաւոր կերպով իյնալ (ձայնի վրայ)։* ‖ *չ. Կռթնած լինիլ, յենուլ, (որ և փ.)։* 2 *Պատկերը հանելու համար կենալ։* 3 *Գլուխ բռնել, մեծութիւն ծախել, ճոխանալ։* ‖ Faire —, *խաբել, քթէ բռնել։* ‖ Se —, *յ. Դա-դարիլ, դարիլ, կենալ.* Son pied se po-sait sur le tapis. (*ոտքը օթոցը կը կո-խէր*)։ 2 *Ինքզինք ծախել իբր.....*

Poseur, euse (*բō*), *գ. Մեծու-թիւն ծախող, գլուխ բռնող։* ‖ *ար. Տեղը դնող, դնող, հաստատող։*

Positif, ive (*բō*), *ած. Ստոյգ, ի-րական, հաւաստի.* Ce fait est —։ 2 *Փորձերու՝ իրողութեանց վրայ կռթնող, դրական.* Sciences —. Philosophie —։ 3 *Որ երեւակայութենէ՝ իտէականէ բխած չէ, դրական.* Des idées —. 4 *Ամէն բանի մէջ օգուտ և իրականութիւն փնտռող, դրական.* Esprit —. Un homme —, (*որ և՝ ամէն բանի մէջ շահ նայող՝ դրական մարդ*)։ 5 *Գրաւոր, դրա-կան.* Droit —։ 6 *Դրական (աստուածա-բանութիւն)։* 7 *Դրական, ըստ. և բնք.* ‖ *էգ. Դրական աստուածաբանութիւն.* ‖ *ար. Դրականը։* 2 *Հաւաստին, դրակա-նը։* 3 *Ստոյգը, իրականը, դրականը.* 4 *Նիւթապէս օգտակարը, օգտաւէտը.* 5

Դարզը, դրականը, ֆ. 6 Մերձերզիծնիկ†:

Position (բō), էգ. Դիրք, (որ և ֆ.): 2 Կացք, կեցուածք. Être gêné dans sa —.—naturelle: 2 Նստուածք՝ դիրք (ձիու վրայ): 4 Դիր (ոտքի՝ կաքաւի մէջ): 5 Բռնուածք՝ դիրք (ձեռքի), եր. 6 Կայան, դիրք, զէն. Prendre —, (դիրք բռնել): 7 Վիճակ, դիրք. — critique. Être en — de: 8 Վարդապետութեան կէտ՝ առած, յառաջադրութիւն: 9 (Բնագրի մը) ընթերցուածքը ստուգելը:

Positivement (րō), մ. Հաստատապէս, հաւաստեաւ. Je ne le sais pas —: 2 Ճշգրիտ կերպիւ, ճշդիւ. Répondre —: 3 Դրականապէս, բնք.

Positiveté, Positivité (յō), էգ. Դրականութիւն:

Positivisme (յō ս), որ. Դրական փիլիսոփայութիւն, դրագիտութիւն †:

Positiviste (յō ս), որ. Դրական փիլիսոփայ, դրագէտ †: [ազատանի:

Pospolite (ս), էգ. Զինեալ (լեհ)

Possédé, e (ս), ած. և գ. Այսահար, դիւահար:

Posséder (ս), ն. Ունենալ, տէր լինիլ: 2 Բանի տէր լինիլ, բան ունենալ, ռնի. 3 Ունենալ. Ce pays — des mines de fer, (այս երկրի մէջ երկթի հանքեր կան): 4 Գրաւած լինիլ. Elle — l'affection de son époux: 5 Ամուսինը լինիլ. Si un autre la devait —: 6 Վայելել. — qn. — les bonnes grâces d'une personne: 7 Տեսնել, վայելել. — Dieu, (որ և՝ զԱստուած ունենալ): 8 Իշխել, սանձել, ձեռքին մէջ ունենալ, գրաւել, տէր լինիլ. Il faut tâcher de — un peu son âme. Toute la terre était — de la même erreur, (բոլոր աշխարհ միեւնոյն սխալման մէջ ինկած էր). Le diable le —, Il est — du diable, (դիւահարին մէկն է, ֆ.): 9 Գիտնալ, ձեռքին մէջ ունենալ (մէկու գաղտնիքը): 10 Հմուտ լինիլ, քաջ գիտնալ. — un instrument. — le grec. — sa langue, son sujet, son Homère: ‖ — son âme en paix, Միտքը յարատև հանդարտութեան մը մէջ բռնել: ‖ Se —, յ. Ինքզինք բռնել, անձին տէր լինիլ. Il ne se — pas de joie, (ուրախութենէ ինքզինք կորուսած է):

Possesseur (ս-ս), որ. Ստացիչ, ստացող, տէր: [ցական, ֆ.

Possessif, ive (ս-ս), ած. Ստա-

Possession (ս-ս), էգ. Ունենալը, տէր լինիլը, ստացողութիւն † տիրութիւն †. Aspirer à la — de, (աչք ունենալ): 2 Ունեցածը, ստացուած, բան. Vous avez là une belle —. — de famille: 3 Վայելում. — de l'objet aimé: 4 Տեսնելը՝ վայելելը (զԱստուած): 5 Իշխանութիւն. Quelle — il avait prise de mon cœur! 6 Դիւահարութիւն: 7 Ստացականութիւն † ֆ. ‖ յգ. Կալուածք, երկիր. Les — de la France aux Antilles: ‖ En — de, Տէր: | Mettre en — de, Տէր ընել: | Prendre — de, Տէր լինիլ: 2 Նստիլ՝ գլուխ անցնիլ (պաշտօնի): | Être en — de, Վայելել (ամէնու) համարում: 2 Սովորութիւն՝ իրաւունք ունենալ (ամէն բան ըսելու). | Être en — du théâtre, Եզական Թատերգակ մը լինիլ:

Possessionnel, elle (ս-ս), ած. Ստացողական †:

Possessoire (ս-ս), ած. Action —, Ստացողի մնալու դատ: ‖ որ. (Կալուածի մը) ստացողութիւն †: [թիւն:

Possibilité (ս), էգ. Հնարաւորու-

Possible (ս), ած. Կարելի, հնարաւոր, հնարին. Autant que —, (ըստ կարի): 2 Հնար եղածին չափ. Le moins d'erreurs —: ‖ որ. Կարելին, հնարաւորը: 2 Գուցէ, հ. ‖ Au —, Սաստիկ, յետին աստիճան: ‖ մ. Թերեւս:

Postal, e, ած. Թղթատարական: յգ. —**aux**:

Postcommunion (1m), էգ. (Պատարագի մէջ) աղօթք՝ հաղորդէ ետք:

Postdate, էգ. Յետնաթուութիւն:

Postdater, ն. Յետնագոյն թուական նշանակել, յետնաթուել:

Poste, էգ. Ճամբորդներու ձի փոխելու տեղ, օթեւան, հանգոյց. D'une — à l'autre. Cheval de —. Maître de —, (հանգուցապետ). Courir une —, (մէկ օթեւան առնուլ): 2 Սուրհանդակ ձիերով ճամբորդութիւն. Voyage en

—. Courir la —, (սուրհանդակով ճամ-բորդել. 2 Սրարշաւ երթալ. 3 Սաստիկ արտորալ). 3 Ձիերու կայան, հանգոյց. Il n'y a plus un seul cheval à la —. 4 Երկու մղոն տեղ, օթեվան, հանգոյց, ֆր. Faire trois — à l'heure. 5 Թղթատարական վարչութիւն, Թղթատարութիւն. Petite —, (քաղքի Թղթատարութիւն). 6 Թղթաբեր, Թղթատար. La — va partir. 7 Նամակատուն, Թղթատուն. 8 Գնդակ (հրացանի). 9 (Գալարաձև) տափազարդ ☨ ճ. ‖ En —, En courant la — ճեպ ի ճեպոյ, սուրհանդակի պէս. | — restante, Մինչև փըն-տռուիլը Թղթատուն սպասելիք նամակ, Յանցագիր.

Poste, ար. Պաշտօն. — élevé. 2 Տեղ, պաշտօնավայր. Aller à son —. Être à son —. 3 Կայան (զօրաց). — avancé. Guerre de —. 4 Պահակ-անոց, պահակերոց. La garde partit du —. 5 Պահակք. Relever un —. Doubler les —. 6 Տեղ (նաւու մը). ‖ À — fixe, Մնայուն կերպիւ (տեղ մը լինիլ).

Posté, e, ած. Bien —, Լաւ դիրքի՝ կացութեան մէջ. [Յ. (Տեղ մը) կենալ.

Poster, ն. Դնել, կեցնել. ‖ Se —,

Postérieur, e, ած. Վերջէն եկող, կրտսեր, յետնագոյն. 2 Ետեւի՝ յետնակողմեան (մաս). ‖ ար. Յետոյք, ետեւը, է. [ետքը.

Postérieurement, մ. Յետոյ,

Posteriori (à) (դk), մ. Ի յետնագունէ. [(ժամանակի).

Postériorité, էգ. Յետնութիւն

Postérité, էգ. Որդիք ու Թոռունք, սերունդ ☞ (ան)զաւակ. 2 Ապագայ սերունդ, յետինք. La — en jugera.

Postface, էգ. Ձեկ՝ գրքի վերջը, վերջազդ ☨,

Posthume, ած. Հօրը մեռնելէ ետքը ծնած, որբածին, (որ և ար.). 2 Մահուընէ ետք՝ ապաման (գիրք՝ պատիւներ). 3 Գրքերը մահուընէ ետքը տպուած, վերջատիպ ☨ (հեղինակ).

Postiche, ած. Կեղծ՝ սուտ (մազ՝ կոմս). 2 Իրենց տեղին անյարմար, ապավայր ☨ (տողեր). 3 Ետքէն դրուած՝ ապադիր ☨ (զարդ).

Postillon (դիյլ-ն), ար. Սուրհանդակ. սիւրիւճիւ. 2 (Կառքի) առաջաձիգ ձիու վրայ հեծած կառավար, նախակառավար ☨.

Postscénium (բօսդսէնիօմ), ար. հ. ժ. Յետատեսարան ☨ (Թատրոնի).

Poste-scriptum (բօսգրիբդօմ), ար. Յետ գրութեան, յետագրութիւն, (P. S. - Յ. Գ.).

Postulant, e (ն), գ. Թախանձաւոր ☨ հայցարկու. 2 Վանք մտնել ուզող, վանատենչիկ ☨ հայցորդ ☨ 3 հ. ժ. Պաշտօնավար փաստաբան.

Postulat, ար. (Նորընծայութենէ յառաջ) փորձութեան ժամանակ. 2 Խընդրուած, (որ և՝ **Postulatum** [օմ]).

Postulation, էգ. Դատառութիւն ☨ 2 Հայցարկութիւն ☨ (մէկու մը կարգման համար).

Postuler, ն. Թախանձանօք խընդրել, հայցել, հայցարկել. 2 (Մէկու) ընտրութիւնը խնդրել. ‖ չ. Դատ մը յառաջ քշել.

Posture, էգ. Կացք՝ դիրք (մարմնոյ). 2 Պայման, վիճակ, դիրք. Se mettre en —, (յարմար դիրք մ'առնուլ).

Pot, ար. Անօթ, աման. զապ ☞ (կաթ)աման. — de terre, (պտուկ, կճիճ). — de fer, (երկաթ պտուկ). 2 (Գինիի) չափ մը, անօթ. Vendre à — et à pinte. 3 (Միս եփելու) աման, պղինձ. բէճճիրէ. Mettre le — au feu. Cuiller à —, (շերեփ). Faire petit —, (խեղճօրէն ապրիլ). Courir la fortune du —, (զտածն ուտելու հարկադրիլ). 4 Մանկանց խաղ մը, սորակ ☨ ‖ յգ. Արբեցութիւն. ‖ Comme un —, Ամենա(խուլ). | — à l'eau, Կոյժ, փարչ. | — à fleurs, Թաղար. | — à moineau, ճնճղուկի բոյնցու աման. | — de chambre, Միզաւան, միզաման. խավրուզ. | — aux roses, Վարդիւղի աման. 2 Բանի մը հոգին՝ գաղտնիքը. | — au noir, Սև բանի աման, սեւաման ☨ 2 Անախորժ բան, փորձանք. | — à feu, Պոյտաձև հրթիռ. 2 Հրաման ☨ (պաշարմանց մէջ). 3 Խնկանոց, ճ. | — au-feu, Միս պտուկ կրակի վրայ. 2 Պտուկ դըրուելիք միս. 3 Միս ու միս ջուր պտուկի

մէջ՝ յ. ն. | — de vin, Գորգէն չփ. ա. | — pourri, Խառնագամ † 2 Խառնափունջ † 3 Խառնանուագ † 4 Հատընտիր գրուած։ | Mettre le —, Մսի պղինձը կրակին դնել։ | Mettre au —, Պղնձին մէջ միս դնել՝ եփելու։ | Faire — à part, Զատուիլ, զատ գործ տեսնել։ | Être à — et à rôt, Կարի ընտանեբար ապրիլ։ | Faire le — à deux anses, Ձեռքերը մէջքին դնել։ 2 Աջ ու ձախէ Թև տալ կանանց։ [արբուն։

Potable, ած. Խմուելիք, ըմպելի,

Potage, ար. Թան, ապուր։ || Pour tout —, Ընդ ամէնը, միայն։

Potager, ère, ած. Բանջարի. Herbes, Plantes —, (բանջարք)։ || ար. Բանջարանոց, պախչէ, (որ և՝ Jardin —)։ 2 Թանեփէց Թուայ (օճաղ)։

Potasse, էգ. Բօղաս, ք. լկան, ք.

Potassique (Չս), ած. Բօղասա.

Potassium (Չս-օմ), ար. Բօղասիօն, ք.

Pote, ած. Խոշոր՝ ուռած (ձեռք)։

Poteau (դօ), ար. Ուղղորդ գերան, դուկան † 2 Ցից. Des — indicateurs. L'infâme —, (Քրիստոսի խաչ)։

Potée, էգ. Պոյտ մը ջուր։ 2 Բազմութիւն (մանկանց)։ [Թոթոշիկ։

Potelé, e, ած. Գէր, յոյր, Թոթոշ,

Potelet, ար. Պզտի գերան (դուռի), դուկանիկ †։

Potence (Ն), էգ. (T գրի ձեւով) անԹացուպ։ 2 Հասակ չափելու կազմած, հասակաչափ †. Avoir cinq pieds sous —։ 3 Կախաղան, կախան։ 4 (Եռանկիւնի գլխով) գերանամոյԹ։ 5 Ծայրուլոր † երկաԹ (պատշգամի տակ)։ || En —, T տառի ձեւով։ [գլուխ։

Potentat (դան), ար. Պետ, իշխան,

Potentiel, elle (սի), ած. ԶօրուԹենական, ար. 2 Ցետոյ ազդող, ապազդիկ † (դեղ)։ 3 Թէական (մանիկ)։ || ար. Թէական, +. [Հզօրուկ։

Potentille (Ն դիյլ), էգ. տ. ս.

Poterie, էգ. Խեցեղէն անօԹներ, բրուտեղէնք † 2 ԿաւագործուԹիւն, բրուտուԹիւն։ 3 Կաւագործարան, բրուտարան։ 4 Մետաղագաւաթ † մետաղիք † (տան)։ 5 Թրծափողք † (շէնքի մէջ)։

Poterne, էգ. Գաղտադուռ (պարըսպի)։

Potiche, էգ. Ճենապակեայ անօԹ։

Potier, ար. Կաւագործ, բրուտ, չէօմլէքճի։ || — d'étain, Անագէ անօԹք շինող, անագագործ։

Potin (Ն), ար. ՇատախօսուԹիւն։ 2 Դեղին ու քիչ մ'ալ կարմիր պղինձներու խառնուրդ, դեղնապղինձ † (որ և՝ — jaune)։ 3 Անագախառն կամ կապարախառն պղինձ, գորշապղինձ † (որ և՝ — gris)։ [լդեղաջուր։

Potion (Ն), էգ. Ջուր, դեղըմպելի,

Potiron (Ն), ար. Խոշոր դդում մը, շինկղ † 2 Մեծ սունկ մը, փտուռ։

Potron-jacquet, Potron-minet (Ն), ար. Տ. **Patron-jaquet**։ [affamé, ԱնօԹիին մէկը, ք.

Pou, ար. Ոջիլ, յգ. —**x**. || Un —

Pouacre, ած. և ար. Աղտոտ, կեղտոտ, փնԹի, —.

Pouah (ա), ձգ. Փո՛ւ, քո՛ւհ. փիւճ։

Pouce, ար. Բթամատ, բոյԹ. պաշ փարմաք։ 2 Մատ. Faire aller une montre au —. Jouer du —, (ստակ համրել, ձեռքը խաղցնել, ք.)։ 3 Բթաչափ։ 4 Ափ մը (հող)։ 5 Ոտք. Manger sur le —։ || Mettre les —, Հուսկ ուժերն տեղի տալ։ [մը վէպի մէջ, բթուկ։

Poucet, ար. Petit —, Պզտի Թզուկ

Poucettes, էգ. յգ. Բթակապ։

Poucier, ար. Բթամատի մատնոց, բթանոց Դ. 2 Մղլակի (չըրթլաք) բթանոց †։

Pou-de-soie, ար. Մետաքսէ կերպաս մը, քատուամետաքս † յգ. —**x-de-**—։

Pouding (կն), ար. Տեսակ մը չամչեայ կարկանդակ, քուտինկ։ [Եւէ:Բ.

Poudingue (Ն), ար. Զօղաքար †

Poudre, էգ. Փոշի. 2 Հող. Tu es —, et tu retourneras en —։ 3 Փոշի (մազի ցանելու՝ մազ ճերմկցնելու), հերափոշի † 4 Աւազ (գիր չորցնելու)։ 5 Վառօդ. պարութ, (որ և՝ — à canon). — à tirer, — de chasse, (մանրավառօդ †). Faire parler la —, (պատերազմ սկսիլ)։ Le feu prend aux —, (յանկարծ կը բռնկի, ք.)։ || Les —, Վառօդական տեսչուԹիւն։ | En —, Փոշէ-

ածեալ ։ 2 Կործանած ։ | Mettre, Réduire en —, Ոչնչացնել ։ 2 Փշրել, ֆ. | Faire de la —, Մեծութիւն ծախել։ | — de plomb, Կապարահատ † գանէնք † սաչմա։ | — de coton, Հրաբամպակ։ | — de projection, Քիմիագործական փոշի ։

Poudrer, ն. Փոշիով ճերմկել, փոշի ցանել (մազերու), փոշարկել † ☞ փոշեշպրել † ☞ (ալիւր)ոտել։ || Se —, յ. Մազերուն փոշի ցանել ։

Poudrerie, էգ. Վառօդարան ։

Poudrette, էգ. Չորցած փոշի դարձած աղբ մարդու, փթիր Գ.

Poudreux, euse, ած. Փոշելի, փոշոտեալ, փոշոտ. Pied —, (դատարկասուն) ։

Poudrier, ար. Վառօդագործ ։ 2 Աւազնոց. բօզ գալյը։ 3 Աւազաժամ † ։

Poudrière, էգ. Աւազնոց. բօզ գալյը։ 2 Վառօդատուփ † 3 Վառօդանոց։ 4 Վառօդարան ։

Poudroyer (ռուա), ն. Փոշիով լեցնել։ || չ. Փոշենման բարձրանալ, ամպանալ † (աւազի). Le soleil —, (արեւու մէջ փոշիներ կ'երեւին)։ || Se —, յ. Փոշիանալ ։

Pouf, ած. Փթրտուկ՝ փխրուն (քար)։ || ար. Թնդիւն, բոմբիւն, բաֆ ։ 2 Խոշոր աթոռակ, բաֆ ։ || Faire —, Տունէ ելնել։ 2 Ստակը չվճարել։

Pouffer (ﬂf), չ. Մարիլ (խնդալէ)։

Pouillé (եկ), ար. (Թեմի մը) հասարաշատօններու Թուում՝ ցուցակ։

Pouiller (եկ), ն. Կշտամբել, քըշփատել, ռ. 2 Ոջիլ նայիլ։ || Se —, յ. Իրար նախատել ։ [քշփռատուք, ռ.

Pouilles, էգ. յգ. Կշտամբանք,

Pouilleux, euse (եկօ), ած. և գ. Ոջլոտ ։

Poulaille, էգ. Հաւք, հաւեղէնք ։

Poulailler (եկ), ար. Հաւատուն, հաւնոց։ 2 Հաւավաճառ։ 3 Ձուավաճառի կառք ։ 4 Անշահ՝ հին կառք ։ 5 Խեղճ տուն։ 6 Խեղճ բերդ։ 7 Վերնատուն (Թատրոնի) ։

Poulain (ն), ար. Մտրուկ, քուռակ. բայ ։ 2 Ցայլքի բորբոքուն ուռ, ցայլքայ † ։

Poulaine, էգ. Նաւակտուց ։ || À la —, Սրակտուց (մուճակ) ։

Poulan (ն), ար. Թուղթ տուողի աւելի դրած ստակը, ճեւելադրած † ։

Poularde, էգ. Գիրցուցած՝ բըտկած հաւուկ ։

Poule, էգ. Հաւ։ 2 Էգ կաքաւ՝ փասիան, կաքաւի † փասիանի †. — d'Inde, (հնդկահաւի †)։ 3 Սիրական, անուշիկ, տատրակ ։ 4 Երրորդ ձև քատրիյլի, եռաձև † || — d'eau, Ջրհաւ։ | — d'Afrique, Նումիդահաւ։ | — laitée, Տկար՝ կնատ մէկը ։ | — mouillée, Վեհերոտ մէկը ։ 2 Նեղի չեկող մարդ ։

Poulet, ար. Հաւձագ, վառեակ ։ 2 Հոգիս, զաւնուկս, անուշիկս ։ 3 Սիրատոմս, սիրագիր † 4 Ձ․որդաքարտ † (սիրագրի համար)։ 5 Նամակ, գիր, ռ. || — d'Inde, Հնդկահաւիկ ։

Poulette, էգ. Մատաղ հաւ, հաւիկ ։ 2 Մանկամարդ կին՝ աղջիկ, տատրակ։ 3 Համեմանք մը, բուլէզ ։

Poulevrin (ն), ար. Մանրավառօդ։ 2 Վառօդաշիշ † ։

Pouliche, էգ. Մատաղ զամբիկ, ճակ † բայ գլուրագ ։ [Գ. մագարա։

Poulie, էգ. Ճախարակ Գ. ծծռնուկ †

Poulin, ար. **Pouline**, էգ. Տ. **Poulain, Pouliche** ։

Pouliner, չ. Ծնանիլ (ձիու), քուռակել † ։

Poulinière, էգ. Սերունդի համար պահուած՝ խարատի զամբիկ, դեժպուհի։

Pouliot, ար. Վայրի դաղձ, խոռ, տկ. ճիլիսքիւն ։

Poulot, ար. Պզտիկս, ձագուկս։

Poulpe, ար. Կակղամորթ մը, ութաքազկեան † || էգ. Տ. **Pulpe** ։

Pouls (բու), ար. Երակազարկ, երակ, զարկ. Le — lui bat, (վախէն սիրտը կը զարնէ) ։

Poumon (ն), ար. Թոք. աք ճիյէր։ 2 Ձայն. La force des —. Il a de bons —, (զօրեղ ձայն ունի) ։

Poupard, e, ած. Խանձարուրի մանկան, մանկկի ։ || ար. Խանձարուրի մանուկ, մանկիկ ։ 2 Մանկակերպ պուպրիկ Գ. (պէպէք), պաճուճակ † ։ [քար։

Poupart, ար. Խեչեփառ մը, քու-

Poupe, էէ. Ցետակողմնաւու, խելք. Le vent en —, (հովն ետեւէն, յաջող հովով) : 2 Ծիծ (էգ անասունի) :

Poupée, էէ. Խուծիկ Գ. պուպրիկ Գ. գուգլա, պէպէք : 2 Գաճեայ պատկեր իբր Թիրախ, պուպրիկ † 3 Իլի վրայ փաթ-տուած խծուծ, քժոժ Գ. 4 Տեսակ մը պատուհաստ, շորպատք † 5 Լաթ փաթ-տուած (ցաւոտ) մատ, փաթտուած մատ :

Poupin, e (?). ած. Պճնեալ, պա-ճուճեալ. 2 Բեկրեկ (ձեւեր) :

Poupon, onne (?), գ. Թոթոշե-րես տղեկ՝ աղջկուկ, Թոթոշիկ :

Pour, նխ. Վասն, համար ☞ (շա-ղկի)ցու. — mon malheur, (ի դժբաղ-դութիւն իմ, ու քաղդէս). — Dieu, (Աս-տուծու համար լինի) : 2 Պատճառաւ, համար. 3 Ի նպաստ, կողմ. Être — qn. Il a — lui le peuple. Je parlerai — lui. 4 Նկատմամբ, մասին. La fidé-lité — les hommes. Une femme douce — les domestiques. 5 Համե-մատ, նայելով. Vous êtes bien sa-vant — moi. Dépenser beaucoup — son revenu. 6 Իսկ, մասին, գալով. — moi, je n'en ferai rien. — du blé, il n'y en avait point : 7 Տեղ, (զրուշ)ի. J'ai eu ce livre — un franc. 8 Համեմատութեամբ, (հազարին) տոկոսն, (այսքան) առ (հարիւր). Dix — cent. Tant — mille. 9 Փոխանակ, տեղ՝. Il monte la garde — lui. Écrire un mot — un autre. 10 Իբր. Laissé — mort. Je vous donne — cer-tain que.... — toute récompense. Je voudrais l'avoir — ami. (կը բաղ-ձամ զինք բարեկամ ունենալ) : 11 Յա-նուն, կողմէ. Il commande la pro-vince — le roi. 12 Ընդ, տեղ. Œil — œil. (ակն ընդական) : 13 Այս ալ (մեռնիլ), ան ալ (մեռնիլ), քանի որ (մեռնիլ) կայ. Mourir — mourir.... 14 Առ. Traduire mot — mot : || — (grand) que soit, Որքան (մեծ) ալ լինի. | — quand? Ե՞րբի համար, ե՞րբ : | — jamais, — toujours, Յաւիտ-եան : | — ne pas dire, Չըսեմ. | — que, Որպէս զի, որ. || աչ. Նպաստաւորը. Le — et le contre, (Թերն ու դէմը) :

Pourana, աչ. Սրբաքերթուածք † (Հնդկաց), բուրանա. [ձեռամիլոյ. — Տ.

Pourboire, աչ. Ձեռքի պարգև.

Pourceau (սō), աչ. Խոզ : | — de mer, Խոզակ ձուկ. | Un — d'Epicure. Հեշտամոլ † :

Pourchasser, ն. (Ետեւէ ին-կած) հալածել. 2 Ետեւէ իյնալ, ք.

Pourfendeur (?), աչ. Un grand — de géants, Անձնզով, պար-ծուկ : [վար ճեղքել :

Pourfendre(?), ն. (Սուրով) վերէ

Pourir, Pourissage, Տ. **Pourrir, Pourrissage** :

Pourlécher, ն. Լզուըռտկել : || Se —, յ. Շրթունքը լզուըռտել :

Pourparler, աչ. Բանակցութիւն.

Pourpier, աչ. Փրփրեմ. սէմիզ օթու. — doré, (Նորածիլ փրփրեմ) :

Pourpoint, աչ. Բաճկոնակ, հ. ֆր. || Se mettre en —, Ծեծկուելու պատ-րաստուիլ :

Pourpre, էէ. Ծիրանի ներկ, ծի-րանի. իւֆէրլէք պօյասը : 2 Կարմիր գոյն, ծիրանի. Ses joues animées de la plus belle —. 3 Ծիրանի պատմուճ. ծիրանի. Manteau de — : 4 Բդեշխնե-րու իշխանութիւն, ծիրանի, Հ. 5 Արքա-յական պատիւ, ծիրանի. Né dans la —. Respectez votre — : 6 Կարդի-նալութիւն, ծիրանի. Elever qn. à la — : || ած. Ծիրանեգոյն, ծիրանի : || աչ. Ծիրանախտ. հասպա :

Pourpré, e, ած. Ծիրանեփայլ, ծիրանեգոյն. Fièvre —, (ծիրանախտ) :

Pourprin, e (?), ած. Ծիրանե-գոյն. || աչ. Ծիրանի գոյն (ծաղկի) :

Pourpris, աչ. Բնակութիւն, շըր-ջապատ :

Pourquoi, շ. Ի՞նչու համար, ինչ պատճառաւ : 2 Որու համար. Est-ce un sujet — vous fassiez են. || C'est —, շ. Այս պատճառաւ, ասոր համար : || մ. էր, ինչու. || աչ. Le —, Պատճառ. 2 Հարցում :

Pourri, e (1r), ած. Փտած, փտու. 2 Ապականեալ : 3 Խոնաւ, վատառողջ (օդ). 4 Բուլն ծախող (աւան), Անկ. || աչ. Փտութիւն.

Pourrir (1r), չ. Նեխիլ, ապականիլ, փտիլ ։ 2 Երկար մնալ, մնալ, փտիլ (բանտի մէջ)․ Il ne pourrira pas dans cet emploi, (պիտի բարձրանայ)։ 3 Թանթափիլ, ծրդիլ (աղտի մէջ)։ 4 Հասուննալ (խոցի)։ || ն. Ապականել, փտել։ 2 Աւրել (մանուկ)։ 3 Հասունցնել (հարբուխ)։

Pourrissage (1r), ար. Քուրջերը Թրջոց դնելը, քրջափտութիւն, քրջաթուրմ †։

Pourrissoir (1r), ար. (Քուրջի) փտարան (Թղթաշինութեան համար)։

Pourriture (1r), էգ. Նեխութիւն, փտութիւն, փուտ։

Poursuite, էգ. Ետեւէ իյնալը, հալածանք, հալածում, հետապնդութիւն, հետամտութիւն. Faire la — de, (հալածել)։ 2 Փոյթ, հետամտութիւն, փ. Etre à la — de, (ետեւէ լինիլ)։ 3 Աչք մտնելու ջանքեր, Թախանձք, հետամտութիւն։ 4 Դատական ձեռնարկք, դատաստան, դատ. Faire des —. — d'un crime. — en justice, (դատախազութիւն)։

Poursuivant, e (ʔ), ած. Դատի քաշող, դատախազ։ || ար. Պահանջող, դատախազ ։ 2 Ետեւէ իյնող, ուզող, հետամուտ ։

Poursuivre, -vi, e, ն. Ետեւէն վազել, ետեւէն իյնալ, հալածել։ 2 Ետեւէ իյնալ, հալածել, փ. 3 Տանջել, նեղել, հալածել։ 4 Աշխատիլ (բանի մը), ետեւէ՝ հետամուտ լինիլ. — l'empire. — les plaisirs. — en mariage, (կարգուելու համար ետին իյնալ)։ 5 Դատի քաշել, դատախազել (մէկու դէմ). — un débiteur ։ 6 Դատի մը՝ գործի մը ետեւէ իյնալ ։ 7 Յառաջ քշել՝ վարել, շարունակել. — sa route ։ 8 Շարունակել. — à, de. (որ և անխ.)։ || Se —, չ. Դատի քաշուիլ։ 2 Շարունակուիլ (դատի)։

Pourtant (ʔ), մ. Բայց սակայն, սակայն և այնպէս ։

Pourtour, ար. Շրջապատութիւն, շրջան ։

Pourvoi, ար. Բողոք, դիմում (բարձր ատեանը)։ || — en grâce, Շնորհախնդրութիւն (պատժոյ)։

Pourvoir, չ. Հոգը տանիլ, պէտքը հոգալ տալ, պակասը լեցնել, ճարը տեսնել, մատակարարել, հոգալ. — aux besoins d'une famille։ 2 Անուանել, կարգել. — à un emploi, à un bénéfice. || ն. Անուանել, կարգել (պաշտօնի). — de։ 2 Հոգալ, տեղաւորել (զաւակները)։ 3 Հոգալ, տալ. — de munitions. — une citadelle d'un fossé, (միջնաբերդի մը խրամ բանալ)։ 4 Պճնել, զարդարել. La nature l'a — de toutes les grâces։ || Se —, չ. Պէտք եղածն առնուլ, ինքզինք հոգալ։ 2 Դտնել, առնուլ. Se — de livres pour la traversée. 3 Էրիկ գտնել։ 4 Դիմել (բարձր ատեանի). Se — en cassation, (վճռաբեկութիւն խնդրել)։ 5 Վճռաբեկ ատենի դիմել, անխ. || Se — en grâce, Շնորհում խնդրել (արքայէ)։ | Se — en cour de Rome. Հռովմ դիմել (շնորհ մը խնդրելու համար)։

Pourvoirie, էգ. Նպարականոց ։ 2 Նպարակիչք ։

Pourvoyeur, euse (վուա), գ. Հայթայթող ։ 2 Մատակարար, նպարակիր ։ 3 Կաւատ, կաւատուհի ։

Pourvu, e, ած. Ունեցող, տէր ☞ (անրակա)ւոր ։ 2 (Եկեղեցական) պաշտօնի մը տէր ։ 3 Պաշտօնի մը կարգուած ։ 4 Ամուսնացած ։ || — que, մ. Հերիք է որ, միայն թէ ։

Pousse, էգ. Նորածիլ շառաւիղ, ընձիւղ, բուղխ † 2 Բուսնիլը (ակռայի՝ փետուրի)։ 3 Նորէն դուրս տալը (հիւանդութեան մէջ)։ 4 Դժուարաշնչութիւն (ձիու)։ 5 Պղտորում՝ խմորում (գինիի)։ 6 Փոշի (ապրանքի), պակասում։ 7 Նուէրակք, փասուորք, հ.

Poussé, e (u), ած. Մղուած։ 2 Սեւցած (պատկեր)։ 3 Խմորուն † (գինի)։

Poussée (u), էգ. Մղելը, հրելը։ 2 Ուժը տալը, կոխելը (կամարի՝ պատը)։ 3 Դէպ ի վեր շարժում, վերմղում † (ջուրն ինկածի)։ 4 Խուռն գործ։ 5 Գործ, հէգն. 6 Դուրս տալը, էլուկ Գ. բժ. || Donner une —, Սաստիկ զարնուիլ (մէկու)։ | Donner la — à, Հալածել, փախցնել։

Pousser (u), ն. Մղել ։ 2 Մղել, քշել, հրել. Il va comme on le —. (ուր հրես՝ հոն կ'երթայ)։ 3 Հրել՝ խթել մշտել (զգուշացնելու համար)։ 4 Ընկրկել։

-մղել (Թշնամին)։ 5 Յառաջ քշել, վարել (զունդերը)։ 6 Մղում տալ, քշել։ 7 Առջեւ նետել (փաստ)։ 8 Մխել (զամ՝ պատի մէջ)։ 9 Հրել (դուռ)։ 10 Թր ՝ծայրի հարուած մը տալ. Poussez en tierce։ 11 Հանել (ձայն), (հառաչ)ել։ 12 Սաստկօրէն յայտնել, դուրս տալ, ցուցնել (զեղեցիկ զգացմունք)։ 13 Արձակել (ճառագայթ), տալ (լոյս)։ 14 Ծնունդ տալ. Un moment — et rompt un transport violent։ 15 Տարածել, երկնցնել, քշել (ծառուղին մինչեւ այս ինչ տեղ)։ 16 Երկարել (բնակութիւնը քաղքի մը մէջ)։ 17 Հասցնել (պատմութիւնը մինչեւ այս ինչ Թուական, քաջութիւնը մինչեւ յանդգնութիւն)։ 18 Յառաջ տանիլ (աշխատութիւնք), յառաջ վարել (յաջողութիւնք)։ 19 Շարունակել, անփ. Poussez։ 20 Յառաջ մղել (ուսմունքները). — jusqu'au bout, (մինչեւ ծայրը մղել՝ հասցնել)։ 21 Մինչեւ ծայրը քշել (բաղդը), մինչեւ ծայրը տանիլ՝ մղել (գործերը). մինչեւ ծայրը հասցնել (բաները)։ 22 Առջեւ քշել (բան մը)։ 23 Ընդլայնել, առջեւ քշել. — le parallèle։ 24 Յառաջ տանիլ (աշակերտ), յառաջ քշել (մէկը). — qn. dans le monde։ 25 Վազցնել՝ քշել (ձին)։ 26 Շարժել, դրդել, մղել. Quel motif le —? On l'a — à....։ 27 Տագնապել, նեղը ձգել։ 28 Արծարծել (կրակը)։ 29 (Աճուրդի մէջ բանի մը) գինը բարձրացնել։ 30 Յառաջ բերել, արձակել (ոստեր) ☞ (տերեւ)իլ։ 31 Հանել (ակռայ)։ 32 Հիմնապէս քննել։ ‖ — qn. Թշնամանել։ | — loin, Հեռուն մղել, հեռուներ տանիլ. չափն անցնել։ | — à bout, Նեղը ձգել։ 2 Համբերութիւնը հատցնել, սիրտ Թափել։ 3 Համը փախցնել։ | — de, Խճողել (կերակրով)։ 2 Խեղդել (հարցումներով)։ | — une botte à, Թրածայրով հարուածել։ 2 Յարձակիլ, նեղը ձգել, չ. ‖ չ. Մղել, հրել։ 2 Ույժը տալ, կոխել, ։ Le mur — en dehors, (պատը դէպ ի դուրս կը ծռուի)։ 3 Յառաջանալ (Թշնամւոյ կարգերուն մէջ)։ 4 Երթալ՝ երկննալ (դէպ ի քաղաք)։ 5 Ձեւալ (դժուարաշունչ ձիու)։ 6 Մեծնալ՝ երկննալ՝ բուսնիլ (խոտի՝ մորուքի)։ 7 Բուսնիլ (ակռայի)։ 8 Մեծնալ (տղայի)։ 9 Խմորիլ (գինիի)։ ‖ — à la roue, Օգնել։ | — au noir, Սեւնալ (պատկերի)։ | — au large, Հեռանալ, բացը ելնել. նա. ‖ Se —, չ. Մղուիլ։ 2 Մղուիլ, քշուիլ, հրուիլ։ 3 Իրար հրել։ 4 Հրելով յառաջանալ։ 5 Շարունակուիլ, յառաջ քշուիլ (պաշարման)։ 6 Բաղդ շահիլ, յառաջ երթալ. Il s'est — dans le monde։ ‖ Se — de nourriture, Շատ ուտել, որովայնը խճողել։

Poussette (ս), էգ. Տղու խաղ մը, գնդկախաղ։

Poussier (ս), ար. Ածուխի փոշի, մոծիր։ 2 Վառօդի փոշի։

Poussière (ս), էգ. Փոշի. Faire, Soulever de la —, (սիզալ). Laisser sur la —, (գետին փռել)։ 2 Ձնչին բան։ 3 Անարգ՝ Թշուառ վիճակ, փոշի։ 4 Աճիւն (մեռելի)։

Poussif, ive (ս), ած. Դժուարաշունչ՝ Թասուն (ձի)։ 2 Ծանրաշունչ (մարդ), (որ եւ ար.)։

Poussin (ս-ն), ար. Հաւի նորածին ձագ, ճուտ Գ. ծիկծիկ Գ.

Poussinière (ս), էգ. Հաւձագի վանդակ, ճետնոց Գ. 2 Բազմաստեղք։

Poussoir (ս), ար. Դլան (կրկնահար ժամացոյցի), մղակ † 2 Մղակ † գծի.

Poussolane (ս), էգ. Տ. **Pouzzolane**։

Pout-de-soie, ար. Տ. **Pou-de-soie**։

Poutre, էգ. Գերան. sիrէf։

Poutrelle, էգ. Գերանիկ։

Pouvoir, pu, e, չ. Կարող լինիլ. կրնալ. Je n'y — que faire, (ատոր բան մը չեմ կրնար ընել)։ 2 Կարելի լինիլ ☞ (անցնել)լի. Je ne — que.... (չէ կարելի որ ես....)։ 3 Առնուլ, ազմիլ. Cette salle est grande, il y — cent personnes. ‖ Puissé-je, Puisses-tu, Puisse-t-il, Ո՜ւր էր որ, երանի՜ Թէ, ո՜չ Թէ։ ‖ ն. Կարող լինիլ, զօրել, ատիկել. Il — beaucoup, (շատ բանի կարող է). On ne — rien de plus habile, (աւելի վարպետ բան չկրնար ըլլուիլ՝ ըսուիլ)։ 2 Ազդեցութիւն ունենալ. ազդել. La fortune ne — rien sur elle. — tout sur qn. ‖ On ne — plus, Աւելին անկարելի ☞ ամենա(ծայլ)։ | N'en — plus, Յոգնած լինիլ, կարողութիւնը

չմնալ, բանը լմննալ։ | — mais de… Պատճառ ինք լինիլ։ | N'en — mais, ինք պատճառ չլինիլ։ || Se —, յ. Կարելի՝ հնարաւոր լինիլ. Tout ce qui se —, (որքան կարելի է)։

)**Pouvoir**, ար. Իշխանութիւն ☞ (լիա)զօր։ 2 Կարողութիւն, կար. Cela passe mon —։ 3 Զօրութիւն. Le feu a le — de calciner։ 4 Պատիւ, ոյժ, ազդեցութիւն. Avoir du — auprès du ministre։ 5 (Փոխանորդական) իշխանութիւն. Donner un —. Outre-passer ses —։ 6 Փոխանորդագիր. Montrer son —, ses —։ 7 Իշխանութեան գլուխները, մեծերը. Flatter le —։ || En —, Իշխանութեան մէջ։ 2 (Էրիկի) ձեռքի տակ։ | En son —, Ձեռքին տակ։ || յգ. (Պաշտօն մը) վարելու իրաւունք՝ իշխանութիւն։ 2 Ընտրութեան հանգամանք, ընտրութիւնք. Vérification des —։

Pouzzolane (1z), իգ. Հրաբխային աւազ մը՝ շաղախցու, բուզօլան։

Pragmatique, իգ. Եկեղեցական կանոնագիր, (որ և՝ Sanction —)։

Prairial, ար. Մարգաց, մարգօն (9րդ ամ. ֆր. ա. հսր.)։

Prairie, իգ. Մարգագետին, մարգ. L'émail des —, (մարգածաղիկք †)։

Praline (բռա̅), իգ. Շաքարի մէջ աղնձած նուշ, բրալին։

Praliner (բռա̅), ն. Բրալինել † 2 Բրալինի նման աղանձել, բրալինել †։

Prame, իգ. Միայարկ նաւ մը՝ Թիակներով և առագաստներով, բրամ։

Praticable, ած. Գործածելի, գործադրելի։ 2 Երթեւեկելիք՝ գնալի (ճամբայ)։ 3 Կենակցելի † (մարդ)։ 4 Գործածելի (դուռ)։

Praticien (ի), ար. Դատագէտ։ 2 Ուսելի գործնականին պարապած, գործնագէտ † (որ և ած.)։ 3 Փորձ բժիշկ։ 4 Փորձառական բժիշկ։ 5 Տաշիչ, պատրաստող (անդրի)։

Pratiquant, e (ի), ած. Կրօնքի բաները ճշդիւ պահող, պաշտօնապահ †։

Pratique, ած. Գործնական (մարդ)։ || իգ. Գործնական մաս, գործնականը (արուեստի մը). Réduire en —։ 2 Գործադրութիւն, կատարում. La — des vertus. Mettre en —. Lisez-vous l'Évangile dans un esprit de —? La — de la médecine, (բժշկութիւն ընելը, բժշկութիւն)։ 3 Կերպ, ճամբայ, եղանակ. — utile, ingénieuse։ 4 Սովորութիւն, սովորոյթ. Suivre les — de son pays։ 5 Ընթացք։ 6 Փորձառութիւն, վարժութիւն. Avoir la — des affaires. La — du théâtre. Avoir de la —։ 7 Ունակութիւն, վարժութիւն. Il n'a que de la —. Ne calculer que par —։ 8 Ոճ, կերպ (արուեստագիտի). Il a une grande, une belle — du pinceau, de la couleur։ 9 Մեքենական վարժութիւն (արուեստի մէջ)։ 10 Գործողութիւն, ձեռնաշարժք † (մագնիսաշնողի)։ 11 Յարաբերութիւն. Vivre loin de toute —։ 12 Մերձենալու հրաման (տարափոխիկ ախտէն նաւու տրուած). Refuser —, (չընդունիլ). Obtenir —, (ընդունուիլ). Entrer en —, (ազատօրէն մտնել)։ 13 Յաճախորդ (վաճառականի), ծուխ (փաստաբանի). C'est une bonne —. Une — très étendue։ 14 Յաճախորդք, ծուխեր։ 15 Յաճախորդութիւն. Vous n'aurez plus ma —, (զիս ալ յաճախորդ չպիտի ունենաս)։ 16 Դատավարութիւն. Termes de —. Connaître la —։ 17 Լարախիլի գործի՝ ձայնը փոխելու, ձայնփոխիկ † || յգ. Կրօնքի՝ պաշտաման բաներ, գործք, հրահանգք. — de piété. Une religion chargée de —։ 2 Համախոհութիւն, յարաբերութիւն (թշնամւոյ հետ)։ || De —, Վարքով, գործնական կերպիւ։ 2 Գործնականի ծառայող (ճշմարտութիւնք)։ 3 Մտքով՝ վարժութեամբ (պատկեր)։

Pratiquement, մ. Գործնականապէս, գործնապէս †։

Pratiquer, ն. Գործել, գործադրութեան դնել, ի կիր առնուլ, ի գործ դնել, կատարել։ 2 Գործել, անխ. 3 Ընել (բժշկութիւն)։ 4 Բժշկութիւն ընել, արուեստը վարել, անխ. 5 Յաճախել. — les gens de bien։ 6 (Գաղտնի) շահիլ, հրապուրել (վկաներ՝ ծառաներ). — des intelligences, (գաղտնի մարդիկ շահիլ [թշնամեաց մէջ])։ 7 (Բան մը) գաղտնի ձեռք բերելու աշխատիլ։ 8 Բանալ

(ծակ), հորդել (ճամբայ)։ 9 Բանալ (սանդուղ՝ պատի մէջ)։ 10 Կատարել (վիրահատութիւն)։ 11 Պատրաստել (քարերով ապաստանարան)։ ‖ Se —, չ. Ի գործ դրուիլ, կատարուիլ։ 2 Գործուիլ, լինիլ։

Pré, ար. Արօտ, մարգ։ 2 Մենամարտի տեղ. Se rendre sur le —։ ‖ — aux Clercs, հ. մ. Բարիզի դաշտավայրին մը, ուսանողաց ժամադրավայր։ | Faire son — carré, Իր երկիրն ընդարձակել։

Préalable, ած. Յառաջընթաց, կանխական։ ‖ ար. Կանխականը։ ‖ Au —, մ. Ամէն բանէ յառաջ, նախ և յառաջ։

Préalablement, մ. (Ամէն վէճէ) յառաջ, նախ և յառաջ։

Préambule (ն), ար. Յառաջաբանութիւն, կանխաբանութիւն։ 2 Նախաշաւիղ։

Préau (ō), ար. Վայրագաւիթ (վանքի)։ 2 Զբօսարան (աշակերտաց)։

Prébende (ն), էգ. Կանոնիկոսութիւն։ 2 Կանոնիկոսի հասոյթ։

Prébendé, e (ն), ած. Հասաւոր (կանոնիկոս)։

Prébendier (ն), ար. (Կանոնիկոսներու տակ) դասը սպասաւորող կարգաւոր։

Précaire (կռ), ած. Ուրիշէ կախեալ, թոյլտուութեամբ, խնդրեալ, մուրացածոյ, անհաստատ, անստոյգ, անկայուն։ ‖ ար. Par —, À titre de —, Տ. Précairement։

Précairement, մ. Առ ժամանակ մը, անհաստատ կերպիւ։

Précaution (ō), էգ. Զգուշութիւն։ 2 Խոհեմութիւն։

Précautionné, e (ō-ɪn), ած. Խոհեմ, զգուշաւոր, զգոյշ։

Précautionner (ō-ɪn), ն. Զգուշացնել։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք պատսպարել, զգուշանալ։

Précédemment (սամմ), մ. Յառաջագոյն, կանխաւ։

Précédent, e (ն), ած. Առջի, նախընթաց, նախորդ։ ‖ ար. Հաստատեալ յաջորդութիւն, նախընթաց օրինակ, օրինակ. Sans —, (նմանը չտեսնուած, աննախորդ †)։ 2 Անցեալ. De mauvais —։

Précéder, ն. Առջևէ քալել՝ երթալ. La musique précédait le régiment. — et suivre, (առջևէ ու ետևէ երթալ)։ 2 (Ուրիշէ) յառաջ գալ, կանխել. Je le — de qqs. moments. Ceux qui nous ont — et ceux qui viendront après nous, (մեր նախորդները ու յաջորդները). Les siècles qui nous ont —, (մեզմէ առջի դարերը). Les âmes ont — les corps, (հոգին մարմինէ յառաջ եղած է)։ 3 Կանխութիւն ունենալ, առաջ լինիլ. Chez les Romains la monarchie a — la république. Sylla m'a — dans ce pouvoir suprême, (ինձմէ յառաջ Սիլլա վարած է այս գերագոյն իշխանութիւնը)։ 4 Առջև գտնուիլ. Dans le chapitre qui —, (նախընթաց գլուխը). Le mot qui —, (առջևի բառը)։ ‖ չ. Գերազանցել, առաջ լինիլ. — en dignité։ ‖ Se —, չ. Իրարմէ յառաջ լինիլ։

Préceinte (ն), էգ. Ներսէն հաստ կողնոցք (նաւու), ներքնազօտիք †։

Précepte, ար. Կանոն, պատուէր։ 2 Հրաման, պատուէր։ 3 Պատուիրան (Աստուծոյ)։

Précepteur, ար. Խրատիչ, ուսուցիչ։ 2 Դաստիարակ։

Préceptoral, e, ած. Ուսուցչական։ յգ. —aux։

Préceptorat, ար. Վարժապետութիւն, դաստիարակութիւն։

Précession (շս), էգ. Կանխում (գիշերահաւասարի)։

Prêche (է), ար. Քարոզ (բողոքական պաշտօնեայի). Assister au —։ 2 Բողոքականութիւն. Quitter le —. Aller au —, (բողոքական լինիլ)։ 3 Աղօթանոց (բողոքականաց), ժողովարան, քարոզարան։ 4 Ճառ, քարոզ, հեգն.

Prêcher (է), ն. Աւետարանել, քարոզել, (որ և անգ.)։ 2 Հռչակել, քարոզել. — la morale. Il ne fait que — misère, famine, (բերնէն միայն թշուառութեան՝ սովի խօսքեր կը լսես)։ 3 Գովել, դրուատել, քարոզել. — ses vertus։ 4 Յորդորել, գլուխը կոտրել. On le — pour se marier։ 5 Դիտողութիւնք ընել, խրատել, քարոզ կարդալ, (որ և անգ.)։ ‖ — (l'auvent),

(Յինակամիջոցին) քարոզել ։ | — un converti , Արդէն համոզեալը համոզելու աշխատիլ ։ | — dans le désert , Պատերուն խօսիլ ։ | — d'exemple , Խրատածը նախ ինք ընել ։ | — pour son saint , pour sa paroisse , Իր շահուն համեմատ խօսիլ , իր կարապետը լալ , Հ․

Prêcheur (ē)․ ար․ Քարոզ խօսող, քարոզող , հեգն․ 2 Խրատող, քարոզ կարդացող, հեգն․ || Un — éternel, Շարունակ գիտողութիւնք ընող, քարոզ կարդացող, (որ և էգ․ Une —euse)։ || յգ․ Տոմինիկեանք , (որ և՝ Frères —) ։

Précieuse, էգ․ Բեկբեկուհի։ 2 հ․ ժ․ Բանգիտուհի †․ Les — ridicules ։

Précieusement , մ․ Իբր Թանկագին բան մը , մասունքի պէս , —․ 2 Սաստիկ խնամով (նկարուած)։ 3 Բեկբեկ կերպիւ մը , բեկբեկօրէն ։

Précieux , **euse** , ած․ Թանկագին, մեծագին․ Pierres — ․ (պատուական քարեր)․ Métal — , (սուղ՝ ազնիւ մետաղ) ։ 2 Թանկագին (կեանք) , պատուական (գիւտ) ․ Les moments sont — , (ժամերը սուղ են)։ 3 Անգին, պատուական․ Le mérite m'est toujours — ։ 4 Արուեստակեալ՝ բեկբեկ (կերպեր)։ || ար․ Սեթեւեթ , բեկբեկանք † ։

Préciosité , էգ․ Լեզուի ու ձեւերու արուեստակութիւն, բեկբեկում ։

Précipice , ար․ Գահաւանդ , գահավէժ․ ուչուրում։ 2 Անդունդ, խորխորատ , ‡․

Précipitamment (1m), մ․ Արտորնօք, շտապաւ, հապշտապ, գահավիժանօք ։ սուզիչ (նիւթ)։

Précipitant (ĩ) , ար․ Վայրա-

Précipitation, էգ․ Գահավիժում։ 2 Սաստիկ արտորանք, շտապ, հապճեպ․ Marcher avec — ։ 3 Շուտափութիւն , գահավիժանք , ‡․ Faire les choses avec — ։ 4 (Ջուրի) տակը իջնելը, (նիւթի մը)․ վայրասուզում , վայրէջք † ։

Précipité, e, ած․ Դժուարատեալ․ ցից (հեղեղատ)։ 2 Շատ շուտ, արտորայի (ընթացք), շուտափոյթ (Թաղում), հապճեպ (փախուստ)։ 3 Յախուռն՝ գահավէժ (մարդ՝ բնութիւն)։ 4 Վայրասուզող , ար․ || ար․ Վայրասուզեալ նիւթ, վայրասուզեալ ։

Précipiter , ն․ Խորունկ տեղ մը նետել, վար նետել, գահավիժել ☞ գահարհօս, գահավէժ․ Il fut — de sa voiture , (կառքէն վար գլորեցաւ) ։ 2 Իջեցնել (գերեզման)։ 3 Նետել, ձգել, գլորել, ‡․ 4 Փութացնել , արտորցնել , շտապել (քայլ)։ 5 Գահավիժանօք կատարել (գործ)։ 6 Յատակը իջեցնել , վայրասուզել , ար․ || — les jours , les années de qn․ Մէկու մահը փութացնել ։ || Se — , յ․ Ինքզինք նետել , նետուիլ , գահավիժիլ ☞ (խորա)սոյզ, (ծովա)վէժ, (որ և ‡․)։ 2 Վար Թափիլ (գետի)։ 3 Սրընթաց արշաւել (գետի)։ 4 Իյնալ (մէկու մը վրայ՝ մէկու մը ոտքերուն), նետուիլ (մէկու վիզը), վազել (մէկու առջև)։ 5 Գլորիլ (յուսաբեկութեան մէջ)։ 6 Սրանալ՝ վազել անցնիլ (օրերու)։ 7 Շտապել , արտորալ․ Ne vous — pas ։ 8 Վայրասուզիլ , ար․

Préciput (բիւ), ար․ Աւելի բաժին (ժառանգորդի մը), նախամասնութիւն ։

Précis , **e** , ած․ Կարճ ու ճիշդ, որոշ, մեկին, ճշգրիտ ։ 2 Ճիշդ (կշիռ)։ 3 Բացայայտ , մեկին ․ Dire qch․ de — ։ 4 Հակիրճ (ոճ)։ 5 Որոշեալ (ժամանակ), կտրուած (օր), ճիշդ (ժամուն)։ || ար․ Համառօտութիւն ․ — d'histoire , (համառօտ պատմութիւն) ։

Précisément, մ․ Ճշդիւ, ճիշդ։ 2 Այո, այդպէս է, ճիշդ այդպէս , Հ․

Préciser, ն․ Ճշդիւ սահմանել՝ նշանակել , ճշգրտել , ճշդել ։

Précision , էգ․ Մեծ ճշդութիւն , ճշգրտութիւն։ 2 Ճշդութիւն ու համառօտութիւն , ճշգրտաբանութիւն ․ Cet ouvrage est un modèle de — ։ || De — , Ամենաճիշդ (գործիներ) ։

Précité, e, ած․ Վերոյիշեալ ։

Précoce , ած․ Շուտահաս , վաղահաս, կանխահաս ։ 2 Վաղհասուկ (կեռասենի)։ 3 Կանուխ, վաղահաս, վաղաժամ, տարաժամ , ‡․

Précocité, էգ․ Կանխութիւն, վաղահասութիւն (պտուղի) ։

Précompter (ĩ), ն․ Առաջէն հաշուէ իջեցնել, նախազեղչել † ։

Préconçu, e, ած. Առաջէն յղացուած, նախընկալ (կարծիք)։

Préconisation, էգ. Գովութեամբ հռչակելը, հռչակում։

Préconiser, ն. Կարդինալաժողովի մէջ գովութեամբ հռչակել (արքայէ անուանեալ առաջնորդը)։ 2 Գովաբանել, գովասանել։

Précordial, e, ած. Մակորովայնի (կողմ)։ 2 Նախասրտային †։

Précurseur, ար. Նախակարապետ։ ‖ ած. Յառաջընթաց, նախագնաց †։

Prédécéder, չ. Ուրիշէ մը յառաջ մեռնիլ. էր. [մահ, նախամահ։

Prédécès, ար. Ուրիշէ մը յառաջ

Prédécesseur (ս). ար. Նախորդ։ ‖ յգ. Նախնիք, հարք, նախորդք։

Prédestination, էգ. Նախասահմանութիւն։ 2 Ճակատագիր։

Prédestiné, e, ած. և գ. Նախասահմանեալ։ ‖ De —, Լեցուն ու կարմրափայլ (երես)։

Prédestiner, ն. Ի յաւիտենից փրկութեան սահմանել, նախասահմանել։ 2 Կանխասահմանել, նախասահմանել։

Prédéterminant, e (Ն), ած. Նախորոշիչ, Ա. [խորոշում։

Prédétermination, էգ. Նա-

Prédéterminer, ն. Յառաջէն սահմանել, նախորոշել (մարդու կամքը)։

Prédicable, ած. Ստորոգելի, հ.

Prédicament, ար. Ստորոգեալ, ստորոգելի, տր. 2 Ստորոգութիւն, ար. L'être est le premier de tous les —։ 3 Համբաւ, անուն, հ.

Prédicant (Ն), ար. Բողոքական պաշտօնեայ՝ քարոզիչ։

Prédicateur, ար. Քարոզիչ։ 2 Քարոզ, քարոզիչ։ [2 Քարոզ։

Prédication, էգ. Քարոզութիւն։

Prédiction, էգ. Գուշակութիւն։

Prédilection, էգ. Աւելի՝ նախամեծար սէր, նախասիրութիւն։ ‖ De —, Նախասիրած (հեղինակը)։

Prédire, -dit, e, ն. Յառաջէն քսել, մարգարէանալ, գուշակել։ ‖ Se —, դ. Գուշակուիլ։

Prédisposant, e (Ն), ած. Նախապատրաստող (պատճառ)։

Prédisposer, ն. Նախապատրաստել։ [պատրաստութիւն։

Prédisposition, էգ. Նախա-

Prédominance (Ճաչս). էգ. Աւելակշռութիւն։ 2 Գերակայութիւն (ուժերի)։ [Իշխող, տիրող, աւելակշիռ։

Prédominant, e (Ճան). ած.

Prédominer, չ. Իշխել, տիրել։

Prééminence (Ճաչս), էգ. Նախապատուութիւն, նախակայութիւն †։

Prééminent, e (Ճան), ած. Գերազանց, գեր ի վեր, նախապատիւ։

Préemption (Ն), էգ. Առաջէն գնելը, կանխագնում. Droit de —, (Նախագնման իրաւունք։ 2 Ապրանքը գնելու իրաւունք (մաքսի))։ [տատել։

Préétablir, ն. Նախապէս հաս-

Préexistant, e (ս), ած. Նախագոյակ, նախագոյ։

Préexister (ս), չ. Առաջէն գոյութիւն ունենալ, նախագոյ լինիլ։

Préface, էգ. Յառաջաբան (գրքի)։ 2 Յառաջաբանութիւն, ե. 3 Պատարագի նախականոն մաս։

Préfectoral, e, ած. Գաւառապետի, —պետական։ յգ. **—aux**։

Préfecture, էգ. Կուսակալութիւն։ 2 Գաւառապետի պաշտօն, գաւառապետութիւն, ֆր. 3 Ապարանք գաւառապետի։ 4 Գաւառապետանիստ քաղաք։ 5 Կուսակալութիւն, կողմնապետութիւն, Հ. 6 Տեսչութիւն, Հ. — de la ville, (քաղաքապետութիւն)։ 7 Վերակացութիւն, Հ. — du prétoire, (պրետորապետութիւն)։ ‖ — de police, Ոստիկանապետութիւն։ 2 Ոստիկանատուն։ ‖ — maritime, Նաւական շրջանակի քաղաքագլուխ։

Préférable, ած. Լաւագոյն, ընտրելի, նախապատիւ, նախամեծար։

Préférablement, մ. Նախապատուութիւն տալով, նախամեծարութեամբ։

Préférence (Ն), էգ. Նախապատուութիւն, նախամեծարութիւն։ ‖ De —, Par —, մ. Նախապատուութիւն տալով, նախընտրելով, լաւ ևս։

Préférer, ն. Լաւագոյն համարիլ, ընտրելի սեպել, նախադասել, ընտրել։

նախընտրել ։ ‖ Se —, ՚չ. Իր անձը նախապատիւ բռնել՝ սեպել ։

Préfet, ար. Գաւառապետ, ֆր՞. 2 Կուսակալ, կողմնապետ, Հ. Le — des Gaules ։ 3 Տեսուչ, վերակացու, գլուխ, Հ. — du prétoire, (պրետորապետ) ։ 4 Ուսումնապետ, (որ և՝ — des études)։ 5 Գլուխ (ինչ ինչ վանքերու) ։ ‖ — de police, Ոստիկանապետ (Սէնի վիճակին մէջ)։ | — apostolique, Պապական հովուապետ (գաղթականութեանց մէջ) ։ | — de Rome, Հռովմայ ոստիկանապետ կարդինալ ։ 2 Քաղաքապետ Հռոմի, Հ.

Préfinir, ն. Ժամանակ կտրել՝ սահմանել, դատ. [որոշեալ (օր)։

Préfix, e (իքս), ած. Սահմանեալ,

Préfixe, ած. Նախադաս (մասնիկ)։ ‖ ար. Նախամասնիկ † ։. [պայմանաժամ։

Préfixion, էգ. Ժամանակակէտ,

Préhension (անս), էգ. Բռնելը, կալում ։ [խապատմական ։

Préhistorique (իս), ած. Նա-

Préjudice, ար. Վնաս, կորուստ, զեան ։ ‖ Au — de, Ի վնաս ։ 2 (Պատուոյն՝ խօսքին) դէմ։ | Sans — de, Առանց վնասելու (իրաւունքս), առանց ետ կենալու (իրաւունքէս) ։ [կար ։

Préjudiciable, ած. Վնասա-

Préjudiciaux (սիօ), ած. յր. Նախադատական (ծախք) ։

Préjudiciel, elle, ած. Բուն դատէ յառաջ, նախադատական ։ [վնասել։

Préjudicier, չ. Վնաս հասցնել,

Préjugé, ար. Կանխակալ կարծիք, նախապաշարում ։ 2 Նշան, առհաւատչեայ (յաջողութեան)։ 3 Օրինակ լինելիք վճիռ, կանխադատութիւն, օրինակ (դատի մը համար) ։ [Գուշակել ։

Préjuger, ն. Կանխադատել ։ 2

Prélasser (se) (ս), ՚չ. Սիգալ, նազել, պերճանալ ։

Prélat, ար. Մեծաւոր, առաջնորդ։ 2 Բարձրաստիճան եկեղեցական (Հռովմի արքունիքը), մեծաւոր ։

Prélature, էգ. Առաջնորդութիւն։ 2 Մեծաւորք (Հռովմայ արքունիքը)։

Prêle (էլ), էգ. Ձիագի, տկ.

Prélegs (լէ), ար. Յառաջաբաժին (հրիտակի) ։

Préléguer, ն. Յառաջէն բաժին հանել հրիտակէ ։

Prélèvement, ար. Առաջէն բջեցնելը՝ հանելը, կանխահանում ։ [հանել։

Prélever, ն. Վար դնել, կանխա-

Préliminaire (միէռ), ած. Նախակարգ, նախաշաւիղ։ ‖ ար. Նախաշաւիղ (խաղաղութեան)։ 2 Յառաջաբանութիւն, ը. ‖ — de conciliation, Հաշտութեան փորձ (պաշտօնաւորի առջեւ) ։

Préliminairement (մէ), մ. Ամեն բանէ յառաջ, նախ ։ [կարդալ, դդ.

Prélire, -lu, e, ն. Առաջէն փորձը

Prélude, ար. Նախերգան։ 2 Պատրաստութիւն, նախաբան, նախաշաւիղ ։ 3 Ձայնի փորձ ։ 4 Նուագարանի պատրաստութիւն ։

Préluder, չ. Փորձել ձայն՝ նուագարան, նախերգել, նախափորձել † 2 Նախափորձ † ընել (դպրութեանց՝ բանաստեղծութեան մէջ) ։ 3 Փորձել, պատրաստուիլ. — à des victoires, (որ և անխ.) ։

Prématuré, e, ած. Վաղահաս, կանխահաս, տարաժամ (ծերութիւն) ։ 2 Ատենէ յառաջ՝ կանուխ (կրթութիւն). տհաս (ձեռնարկ) ։

Prématurément, մ. Ատենէ յառաջ, կանուխ ☞ վաղա(մեռիկ), (խակա)կուռ ։ [վաղահասութիւն ։

Prématurité, էգ. Կանխութիւն.

Préméditation, էգ. Առաջէն մտածելը, կանխամտածութիւն ։

Préméditer, ն. Առաջէն մտածել, խորհիլ ☞ յառաջախոհ † ։

Prémices, էգ. յր. Երախայրիք։ 2 Առաջին պտուղ, նորիք, երախայրիք, է. 3 Սկզբնաւորութիւն, սկիզբ։

Premier, ière, ած. Առաջին ☞ (նախա)մարդ, (բժշկա)պետ. La — idée. իսկ Idée —, (գլխաւոր գաղափար) ։ 2 Սկզբնաբոյս (հաստկ) ։ 3 Առաջին անգամ, առաջ. Il m'a salué le — ։ 4 Առջև, առաջ. Venir le —. Passer le —. Tomber la tête la —, (գլխի վայր իյնալ) ։ 5 Կարեւոր, անհրաժեշտ. Les — besoins de la vie. Chose de — nécessité, (ամենակարեւոր բան) ։ 6 Զբանուած՝ նախնական (նիւթեր), նա-

խա(նիւթք †)։ || Au — jour, Բիչ օրէն։ | Le — venu, La — venue, Le beau —, Առաջին հանդիպածդ, ով որ լինի, որ և է մէկը։ | Le — côté venu, Որ և է կողմէ, որ կողմէ ալ լինի։ || ար. Առաջինը։ 2 Մէկը (ամսի) ☞ (տարե). գլուխ։ 3 Առաջին բառ (բառեդծուածի)։ 4 Առաջին յարկ։ || — Paris, Նախյօդուած (լրագրի)։ | En —, Առաջին աստիճանի (նաւապետ)։ || էգ. Առաջին կարգի տեղ՝ օթեակ։ | En —, Նախափորձի† (Թերթ), տղ.

Premièrement, մ. Նախ և յառաջ, նախ։

Premier-né, ած. և ար. Անդրանիկ, առաջինեկ։ յ. ե.

Prémisses, էգ. յգ. Համաքաբանութեան առջի երկու նախադասութիւնք, նախադրեալ։

Prémontrés, ար. յգ. Բրեմոնդրեան կանոնիկոսք, բրեմոնդրեանք։

Prémotion, էգ. Նախաշարժութիւն, Ա.

Prémunir, ն. Պատրաստել, զգուշացնել։ || Se —, չ. Անձը պատսպարել, զգուշանալ։

Prenable, ած. Դիւրառիկ (բերդ)։ 2 Բռնուող, դիւրահրապոյր։ 3 Ստգտանելի։ 4 Խմուելիք, քաշելիք, գործածելի։

Prenant, e, ած. Բռնող։ 2 Պատառող (պոչ կապկի)։

Prendre, pris, e, ն. Բռնել, (որ և ք.)։ 2 Առնուլ։ 3 Հագնիլ, դնել ☞ (սքեմա)ւորիլ. — son chapeau. Il a pris des bottes au lieu de souliers. — le deuil, (սգաւորիլ, սեւերը մտնել)։ 4 Կորզել, յափշտակել, գողնալ, առնուլ. On m'a — ma bourse. Ce chat a — le fromage. 5 Տիրել, առնուլ. — une forteresse. 6 Ազդել, շահիլ, որսալ, բռնել. Il est facile de — les hommes. Se laisser —. 7 Վրայ հասնիլ, բռնել. Je l'ai — à voler des fruits. — en faute. Je vous y —, (կը բռնեմ քեզի)։ 8 Գնել, առնուլ. Je lui ai — en bloc toute la marchandise. C'est à — ou à laisser, (կամ առ կամ ձգէ)։ 9 Ուտել, խմել. — du café. — un aliment, (բան մ'ուտել). Je n'ai rien — de la journée, (բոլոր օրը բերանս բան չդրի)։ 10 Սկսիլ. — le trot, le galop. — la perruque, (կեղծամ դնելու սկսիլ)։ 11 Ընդունիլ. — ses grades. — les ordres sacrés. Ce jaspe — très bien le poli. — la parole de qn. (մէկէ խօսք առնուլ)։ 12 Ընդունիլ, յարմարիլ. — les choses comme elles viennent։ 13 Ենթադրել, սեպել. Prenez que.....։ 14 Գերի բռնել. — mille hommes à l'ennemi։ 15 Վարձու բռնել, բռնել. — un appartement։ 16 Ընտրել. — un expédient. — le bon parti։ 17 Ձեռք առնուլ. — des mesures, des précautions։ 18 Դառնալ, բռնել, (ամփ.). — à gauche։ 19 Կտրել, ձեւել. Le tailleur a mal — cette étoffe։ 20 Մեկնել, հասկնալ. — bien le sens d'un auteur. Le bien —, (ճիշդ գաղափար մը կազմել). À le bien —, (ճիշդ մեկնութիւն մը տալով)։ 21 Կողմ ելնել, պաշտպանել. — les intérêts de qn. 22 Զգալ, ունենալ, կրել. Prenez des sentiments plus justes. — du chagrin de, (տրտմիլ). — l'épouvante, (յանկարծ դող ելնել)։ 23 Ձեռք բերել, առնուլ. Vous savez quel empire il a — sur mon âme։ 24 Չափել. — la hauteur de la lune. (որ և ամփ. — hauteur)։ 25 Յարձակիլ, վրայ իյնալ. — les ennemis en flanc. Va, tu l'as — en traître։ 26 Պատել, շրջապատել. Cette draperie — tout le corps։ 27 Ազդել. Les choses qui nous — par les entrailles։ 28 Բռնել. La fièvre le —. Le sommeil me prit, (քունս եկաւ). Il fut pris d'un sommeil profond, (խոր քուն մը մտաւ). Le repentir me —, (զղջը զգացի)։ || — qn. Հետն առնուլ։ 2 Տունն ընդունիլ՝ առնուլ։ | — foi, créance, Հաւատալ, վստահիլ։ | — loi, Հնազանդիլ։ | — courage, Սիրտ առնուլ։ | — droit, Իրաւունք վաստկիլ։ | — du dégoût, de la jalousie, Տաղտկանալ, նախանձիլ։ | — jour, Օր սահմանել։ | — le jour de qn. Մէկու յարմար օրը ժամը առնուլ՝ ընտրել։ | — les jours de qn. Կեանքէ զրկել։ | — la fuite,

Փախչիլ | — le frais. Զով օդ շնչել. | — les avis. les voix. Կարծիքը՝ ձայնը ժողվել | — des livrées. Ծառայ լինիլ | — le haut bout. Գլուխն՝ պատուաւոր կողմն անցնիլ | — le haut ton. Le — sur le haut ton. Le — haut. Գոռոզաբար խօսիլ | Le — haut. très haut. Ամբարտաւանիլ. | — en. Առնուլ (ի նկատ). 2 Զգալ (ամենյուԹիւն) ☞ (գԹ)ալ. 3 Ցղանալ (բարեկամու-Թիւն). 4 (Համբեր)ել. | — de plus haut. Աւելի սկիզբէն՝ ծայրէն բռնել (պատմուԹիւն): | — au corps. Ձերբակալել. բռնել. | — pour. Առնուլ (օ-րինակ). 2 Առնուլ (մէկը ուրիշի մը տեղ). 3 Համարիլ. (հարուստի) տեղ դնել. | — dans. (Դրքէ մը) առնուլ. 2 Ժողվել՝ քա-ղել (անտառէ). | — sur. Առնուլ (Թիով կրակ). 2 Առնուլ (գումարէ մը՝ այսքան զրուշ). 3 Կտրել (բռնէն՝ բան մ'ընելու համար). — sur sa bouche. (բերնէն հացէն կտրել). | — sur soi. Վրան առ-նուլ. 2 Որոշել. միտքը դնել. 3 Ինքզինք բռնադատել, ակռան սեղմել. | À tout —, Ամէն ինչ լաւ կշռելով. | Je n'y —, je n'y mets. Ո՛չ կ'աւելցնեմ ոչ կը պակսեցնեմ. || ։ Արմատանալ, բռնել. Ces plantes —. 2 ՅաջողուԹիւն գտնել, յաջողիլ. Ce livre n'a pas —. 3 Փակչիլ. բըռ-նել. Le vésicatoire a —. Cette couleur ne — pas. 4 Կծել. La moutarde — au nez. Ce ragoût — à la gorge. 5 Բռնկիլ, բռնել. Le feu a — à cette maison. 6 Թանձրանալ, սա-ռիլ, սառոյց բռնել. Le lait —. La rivière a —. 7 Միտքը՝ սիրտը մտնել. L'envie me prit de, (փափաք զգացի, սիրտս ուզեց). 8 Վրայ գալ, բռնել (հի-ւանդուԹեան). || Se —, ։. Բռնուիլ, (որ և ։.). Se — par la main, (ձեռք ձեռ-քի բռնել). 2 Կառչիլ, բռնուիլ, հան-գչիլ. Sa robe se prit à un clou. 3 ՓաԹտուիլ, բռնել. Un homme qui se noie se — à tout. 4 Սիրահարիլ, բըռ-նուիլ. Mon cœur s'est —. 5 Իրար առնուլ. Ils se sont — pour mari et femme. (այր ու կին եղան). 6 Յարձա-կիլ, հետ լինել. Il fait mal se — aux poètes. Se — à plus fort que soi, (իրմէ զօրաւորի հետ լինել). 7 Ցանցանք գտնել, պատճառ բռնել, կռուիլ, սրդո-ղիլ. Qu'il s'en — aux destins. 8 Ձամբայ բռնել, շարժիլ. գործը բռնել. S'y — adroitement. Ne savoir comment s'y —. 9 Սկսիլ. Se — à rire. (խնդուքը բռնել). 10 Վաստկուիլ. առնուիլ (ախտի). 11 Հասկցուիլ. առ-նուիլ. Ce mot se — au sens propre. 12 Գործածուիլ. Ce verbe se — figurément. 13 Սառիլ (հեղի). || Se — de vin. Գինովնալ. | Se — d'amour. Սիրահարիլ. | Se — de paroles avec qn. Խօսքի գալ.

Preneur, euse, գ. Առնող. 2 Տիրող. 3 Խմող. քաշող. գործածող. 4 Վարձու բռնող. վարձող. 5 Գերող (նաւ).

Prénom (չ), ար. Աւազանի անուն, կնքանուն. 2 Բուն անուն, Հ.

Prénotion, էգ. ՆախածանօԹու-Թիւն † 2 Առաջին՝ Թերի ծանօԹուԹիւն.

Préoccupation (1c), էգ. Մտազ-բաղում. 2 Կարծիք, նախապաշարում. 3 ՆախազբաղուԹիւն, էր.

Préoccuper (1c), ն. Միտքը սաստիկ զբաղեցնել, մտազբաղ ընել. 2 Նախապաշարել՝ կանխազբաղել (մէկու միտք).

Préopinant (նան), ար. Նախորդ խօսող՝ կարծիք տուող, նախատաց.

Préopiner, չ. Ուրիշէ յառաջ կար-ծիք տալ.

Préordination, էգ. Կանխա-սահմանում †. [մանել †.

Préordonner, ն. Կանխասահ-

Préparateur, ար. Պատրաստիչ.

Préparatif, ար. Պատրաստու-Թիւն, հանդերձանք. Faire des —. (պատրաստուԹիւն տեսնել).

Préparation, էգ. Պատրաստու-Թիւն. 2 ՆախակրԹանք. 3 Կամաց կամաց պատրաստուԹիւն. 4 Հանդերձանք (կա-շիի՝ բուրդի). || Sans —, Յանպատրաս-տից. առ յանկոյ.

Préparatoire, ած. Նախապատ-րաստական. École —, (նախապատրաս-տարան). || ար. ՊատրաստուԹիւն.

Préparer, ն. Պատրաստել. 2 Յար-դարել, կազմել, հանդերձել, պատրաս-

տել ☞ (ան)կազմ. 3 Նախակրթել. պատրաստել. 4 Մտքերը պատրաստել, յօժ. || Se —, յ. Պատրաստուիլ. 2 Իր անձին պատրաստել.

Prépondérance (ր-ն). էգ. Աւելի ծանրութիւն, առելակշռութիւն † 2 Աւելի իշխանութիւն՝ ազդեցութիւն, գերակշռութիւն †.

Prépondérant, e (ր-ն). ած. Աւելի կշիռ՝ ազդեցութիւն ունեցող. հզօրագոյն, առելակշիռ † գերակշիռ † 2 Որոշիչ (ձայն՝ հաւասար քուէի մէջ). 3 Համոզիչ՝ յաղթահարիչ (պատճառ).

Préposé (բօ). որ. Տեսուչ, վերակացու ☞ (գրա)պետ. [գլուխ դնել.

Préposer (բօ). ն. Վերակացու՝

Prépositif, ive (բօ). ած. Յառաջադիր (մասնիկ), նախա(մասնիկ †). 2 Նախադրական. Locution —. (նախադրակերպ). [թիւն. +.

Préposition, էգ. Նախադրու-

Prépuce, որ. Ծեփուկ (առնանդամի).

Prérogative, էգ. Առանձնաշնորհութիւն, արտօնութիւն † 2 Մենաշնորհ. †.

Près, մ. Մերձ, մօտ. Tout —, (մօտիկ). — à —, (քովէ քով, մօտ մօտ). 2 Տակէն. Moucher la chandelle trop —. || À..... —. À qq. siècles —. (Քանի մը դար վեր վար). 2 Ի բաց թողլով, զուրս. À une grande vanité —. 3 Բաց ի. Il fut roi au titre —, (Թագաւորի միայն անունը չկրեց). || À cela —, Աղէկ դուրս, թող զայդ. 2 Զնայելով, քիչ մը վեր քիչ մը վար. Il n'en est pas à cela —, (ատոր չնայիր, այդ տեղերը չէ. ը.). || De —. Տակէն (կարել մազերը). 2 Մօտէն, ի մօտուստ. Voir. Veiller. Combattre. Suivre. Poursuivre de —. Il y regarde de —. (խիստ բարակը կը նայի). 3 Սաստիկ. Presser de —. || — de, նխ. Քով, մօտ. 2 Համեմատութեամբ. քով. 3 Գրեթէ, մօտ. || Etre — de ses pièces. Ստակը քիչցած լինիլ.

Présage (զ). որ. (Գուշակութեան) նշան. Bon —. D'heureux —. (բարենշան). 2 Գուշակութիւն. Tirer un —. (գուշակութիւն մը հանել).

Présager (զ). ն. (Առաջէն) ցուցնել, յայտնել. 2 Գուշակել. Je ne — rien de bon.

Pré-salé, որ. Ծովեզր մարգի մէջ ճարակած՝ աղաճարակ † ոչխար. 2 Աղաճարակ ոչխարենի. յ. ե. բացատես †.

Presbyte (ս). ած. և գ. Հեռատես.

Presbytéral, e (ս). ած. Քահանայական. 2 Ժողովրդապետի (տուն). յգ. —aux.

Presbytère (ս). որ. Ժողովրդապետի տուն, երիցատուն. 2 Երիցաժողով †.

Presbytérianisme (ս-ս). որ. Սկովտիոյ տիրող աղանդ, երիցականութիւն. (որ և՝ **Presbytéranisme**).

Presbytérien, ienne (ս-ն). ած. և գ. Երիցական. [սութիւն.

Presbytisme (ս). որ. Հեռատե-

Prescience (սի). էգ. Նախագիտութիւն, կանխագիտութիւն.

Prescriptible, ած. Ժամանակ անցնելով կորսուող, նախագրելի, էր.

Prescription, էգ. Պատուէր. 2 Ժամանակ անցնելով տիրացում կամ պարտքէ ազատում, կանխագրաւութիւն. նախագրութիւն, էր.

Prescrire, -crit, e, ն. Հրամայել, պատուիրել. 2 Սահմանել (օր). 3 Ժամանակ անցնելով տիրանալ կամ ազատիլ պարտքէ, կանխագրաւել, նախագրել. || չ. Կանխագրաւութիւն շահիլ. On ne peut — contre les mineurs. || Se —. յ. Հրամայուիլ. 2 Իրեն վրայ դնել (օրէնք). 3 (Նախագրութեամբ) կորսուիլ կամ շահուիլ, նախագրիլ †.

Préséance (ս-ն). էգ. Առաջնութիւն, նախաթոռութիւն.

Présence, էգ. Ներկայութիւն. 2 Տեսութիւն, տեսք. 3 Գտնուիլը (Թոյն՝ կերակուրի մէջ). || — d'esprit. Պատրաստաբանութիւն, անշփոթութիւն, արթնութիւն. || En —, մ. Երբար դէմ. դիմացէ դիմաց. | En — de, Առջև, դիմաց. 2 Երեսին, լու ի լու (գովել մէկը).

Présent, e (ն). ած. Ներկայ. Dieu est — partout. (Աստուած ամէն տեղ է). Si vous aviez été —. (եթէ հոս՝ հոն գտնուէիր). Cela se passa

moi —, (իմ առջեւս եղաւ այս). Il n'est jamais —, (խելքը երբեք վրան չէ)։ 2 Վրան. Avoir la mémoire —, (բաները լաւ յիշել). Avoir l'esprit —, (արթնամիտ ըլլիլ)։ 3 Աչքի առջև, մտքի մէջ. Ses bienfaits me sont —։ 4 Սոյն այս՝ ներկայ (գիրը). Le — porteur, (թղթաբերս)։ 5 Ներկայ (դար), արդի (ժամանակ)։ 6 Ազդու, զօրաւոր, ևն. Remède —. Vengeur — de la majesté violée։ || ար. Ներկայն։ 2 Ներկայ, ք. || էգ. La —, Սոյն նամակս։ || ար. յգ. Գտնուողք, ներկայք։ || À —, մ. Այժմ, հիմա։ | Dès à —, մ. Այժմէն, հիմակուընէ։ | Pour le —, մ. Այժմիկ, այսատենս։ | De —, մ. Այժմ։

Présent (՝), ար. Ընծայ, նուէր, պարգև։ 2 Կաշառ. Corrompre par des —, (կաշառել) ☞ (կաշառ)առու, (—)-կուրծ։ || — du ciel, Երկնածիր պարգև։ | — de noces, Հարսի տրուած պարգեւք։

Présentable (՝), ած. Մարդու դիմաց հանուելիք՝ ելնելիք, ներկայանալի, ընծայելի †։ [տօնի մը) ներկայացնող։

Présentateur, trice, գ. (Պաշ-

Présentation (՝), էգ. Ներկայացում։ 2 Ներկայանք †. Il y a — à la cour։ 3 (Պաշտօնի մը) ներկայացնելը, ներկայումն։ 4 Ընծայում (Սբ. Կուսի)։ || À —, Իսկոյն՝ ի տես (վճարելի)։

Présentement (՝), մ. Ներկայիս մէջ, հիմայ։

Présenter (՝), ն. Ներկայացնել ☞ (գրա)մատոյց։ 2 Տալ (աթոռ՝ ուտելիք), մատուցանել (աղերսագիր)։ 3 Առջև հանել (առիթք), ընծայել (դժուարութիւնք՝ առաւելութիւնք)։ 4 Տանիլ (տղայ մը կնունքի). — le corps à la paroisse, (մեռելը ժամ տանիլ)։ 4 Աչքի տակ դնել, ցուցնել (հայելին)։ 5 Երկընցնել՝ մատուցանել (թեւը՝ արիւն առնելու համար), կարկառել (կուրծքը՝ գնդակներու։ 6 Ցուցնել (կողը՝ թշնամւոյն)։ 7 Ցուցնել (սուրին՝ սուրի ծայր)։ 8 (Փորձի համար) մօտեցնել. — une serrure avant de la poser։ 9 Ներկայացնել (պաշտօնի մը), (որ և անդ.)։ 10 Առջև դնել, բացատրել, յայտնել, ներկայել. — ses idées avec clarté։ || — les armes, Հրացանով բարեւի կենալ։ || Se —, յ. Ներկայանալ։ 2 Ելնել (հօրը դիմաց)։ 3 Մէկու տուն երթալ, (որ և՝ Se — à la porte de qn.)։ 4 Ինքզինք ներկայացնել (ընտրողներու)։ 5 Ի յայտ գալ, երեւիլ. La vérité se — d'elle-même. Se — aux yeux, (աչքի դիմաց ելնել)։ 6 Իյնալ (միտքը)։ 7 Երեւոյթ ունենալ, երեւիլ. Une affaire qui se — bien։ 8 Մէջտեղ ելնել, առջև ելնել. Un embarras nouveau se —։

Préservateur, trice, ած. Պահպանող, նախապահիկ։

Préservatif, ive, ած. Նախապահեստ (դեղ)։ || ար. Նախապահեստ։

Préservation, էգ. Պահպանութիւն։

Préserver, ն. Պահել, պահպանել։ || Se —, յ. Զգուշանալ, ինքզինք պահել (մեղքէ)։ [թիւն, նախագահութիւն։

Présidence (՝), էգ. Գահերէցու-

Président (՝), ար. Գահերէց, նախագահ։ || —e, էգ. Նախագահուհի † 2 Նախագահի կին։ [Նախագահական։

Présidentiel, elle (՝-սի), ած.

Présider, չ. Նախագահել, (որ և ն.)։ 2 Գլուխ կենալ, հսկել. — à un concours. — aux préparatifs d'une fête։ 3 Առաջնորդել։ 4 Իշխել. La raison — dans les conseils de ce prince. Cérès présidait aux moissons։ [(Սպանիացւոց յԱփրիկէ)։

Présides, էգ. յգ. Թիարան †

Présidial, ար. հ. ժ. Վերին ատեան։ յ. —**aux**։ || —, e, ած. Վերին ատեանի։ [րին վճռով (դատել)։

Présidialement, մ. հ. ժ. Վե-

Presle (բռէլ՛), էգ. Ձիագի, տկ.

Présomptif, ive (զօնբ), ած. Héritier —, Մօտազոյն ժառանգ։ 2 Գահաժառանգ։

Présomption (զօնբ), էգ. Մեծամտութիւն, ինքնահաւանութիւն, յանձնապաստանութիւն։ 2 Ենթադրութիւն, կարծիք, վարկած. Il y a de grandes — contre lui։

Présomptueusement (զօնբ), մ. Յանձնապաստանութեամբ։

Présomptueux, euse (զօյզ), ած. Յանձնապաստան ։

Presque, մ. Սրպէ Թէ . գրեԹէ ։

Presqu'île, էգ. Թերակղզի։

Pressamment (սամամ), մ. Ստիպ-ալու , ստիպողապէս ։

Pressant, e (սան) , ած. Սեղմող (Թեւեր)։ 2 Ստիպիչ, նեղիչ. Vous êtes trop —. Manière, Sollicitation —, (Թախանձ) 3 Սաստիկ՝ նեղիչ (ցաւ) ։ 4 Ստիպիչ՝ ստիպողական (պէտք)։

Presse, էգ. Մամուլ. մեքենէ ։ 2 Մամուլի գործաւորք , տպողք . Embaucher une —. — active։ 3 Տպագրութիւն . մամուլ ։ 4 Ըմբռնիչ՝ սեղմակ † (հիւանդի)։ 5 Բազմութիւն, ամբոխ, կոխնուրդ Գ. Au milieu de la —։ 6 Վազելու՝ շտապելու բան. Il y a. Il n'y a pas — . La — y est, (հիմայ ատոր ետեւէն անցած են) ։ 7 Բռնի նաւազգրութիւն † (Անկ.) . La — n'est plus usitée aujourd'hui։ 8 Ցաւ, հընհնուք, տագնապ. Il est en —, (նեղ վիճակի մէջ է)։ 9 Վրայ իյնալը , Թախանձանք , ստիպում ։ 10 Անհամբերութիւն , արտորանք, շտապում։ 11 Արտորալի աշխատանք. Nous avons eu une —։ 12 Դեղձ մը , բերաադեղձ † || Mettre en —, Մամլոյ տակ դնել։ 2 Սաստիկ ճնշել։ 3 Գրաւի դնել ։

Pressé, e (ս), ած. Ճմլեալ, ճընշեալ ։ 2 Խռնեալ ։ 3 Խռնեալ , խիտ առ խիտ, կուռ։ 4 Կուռ՝ սեղմ (ոճ) ։ 5 Սեղմաբան † (հեղինակ)։ 6 Արտորանքի մէջ, շտապեալ. Il est bien — ։ 6 Ստիպողական (գործ՝ նամակ) ։ 7 Նեղի մէջ , նեղուած, տագնապած ։ 8 Նեղուած (քաղցէ) ☞ (սովա)լլուկ ։ 9 Վառուած (փափաքով) ։ 10 Անձոյժ (լմնցնելու) ։ || Aller , Courir au plus — , Առաջ ստիպողականն ընել ։

Pressée (ս), էգ. Սեղմում։ 2 Ջուրն հանելը պտուղներու ։ 3 Պտուղներէ հանած ջուր ։

Pressement (բղէ), ար. Ճնշում։

Pressentiment (ս), ար. Սրտի վկայութիւն, նախազգացում ։

Pressentir , e (ս). ն. Սիրտը վկայել, ներսէն գալ, նախազգալ։ 2 Գուշակել (առաջիկութիւն)։ 3 Հասկնալու աշխատիլ, հետազօտել (մէկու դիտումը)։

Presse-papiers , ար. Ծանրոց (Թղթերու) ։

Presser (ս). ն. Սեղմել, (որ և գ.)։ 2 Ճմլել, ճնշել։ 3 Սեղմել, քամել (որ և գ.)։ 4 Բարակ քննել, սեղմել. Il ne faut pas trop — cette maxime ։ 5 Ծանրանալ (քունի՝ կոպերու վրայ) ։ 6 Ոյժը տալ , ճնշել (օդի) ։ 7 Սեղմ ձև մը տալ (ոճի՝ գաղափարներու) ։ 8 Նեղը ձգել՝ խոԹել , նեղել , տագնապել (մէկը) ։ 9 Նեղել (պարտապանը) ։ 10 Վրայ իյնալ , Թախանձել , ստիպել , (որ և անք.) . Il me — de partir։ 11 Խղդել (հարցումներով)։ 12 Տանջել՝ նեղել (ծարաւի)։ 13 Վերահաս լինիլ , ստիպել . Le danger le — de toutes parts ։ 14 Ճեպել , փութացնել, արտորցնել. — son départ։ 15 Շուտցնել (շարժում՝ քայլուածք) ։ 16 Փութացնել (ձի) ։ 17 Հրել , քշել . Les flots — les flots ։ 18 Բռնի նաւազգրել , Անկ. || — l'éponge , Շատ դրամ կորզել մէկէ ։ 2 Առածը եա դարձնելու հարկադրել ։ || չ. Ստիպողական լինիլ . Le temps —, (ժամանակը սուղ է) ։ 2 Նեղիչ լինիլ (ցաւի) ։ || Se — , չ. (Քով քովի) ամփոփուիլ . Se — contre le mur, (երԹալ պատին փակչիլ)։ 2 Դիզուիլ, խռնիլ. La foule se — autour de lui։ 3 Ճմլիլ (սրտի)։ 4 Սեղմախօսել † (իրարու դէմ) ։ [ւոր , փաչ-

Pressier (ս), ար. Տպող, մամլա-

Pression (ս), էգ. Ճնշում։ 2 Բըռնադատութիւն, ճնշում ։ (խոտերու) ։

Pressis (սի), ար. Քամուք (մսի՝

Pressoir (ս) , ար. Խաղող ճմլելու մեքենայ, հնձան։ 2 Ճնշան † (այլ և այլ բաներու)։ 3 Հնձանատեղ։

Pressurage (ս) , ար. Ճնշում ։ 2 Ճմլում խաղողի, հնձանահարք † 3 Ջանչագինի . ճիպրէ շիրասը ։ 4 Հնձանավարձք † ։

Pressurer (ս) , ն. Հնձանով ճըմլել, հնձանահարել † 2 Քամել (լեմոն) ։ 3 (Հարկերով) կԹել, քմել Գ. 4 ՇորԹել , կԹել , քոշնել Գ.

Pressureur (ս) , ար. Հնձանով ճմլող , հնձանահար ։

Prestance (Ն), էգ. Ծանր՝ ազնիւ կերպարանք. ծանրաշքութիւն։

Prestant (Ն), ար. Մայր-երգիոն (որու միւսները կը յարմարին)։

Prestation, էգ. Տալը. մատուցում, տուչութիւն։ || — de serment. Երդում տանելը, երդնուլը։

Preste, ած. Շոյտ. արագաշարժ, արագ. Réplique —, (պատրաստաբանութիւն)։ || մ. Արագ արագ, շուտ [տով։

Prestement, մ. Շուտով մը, շու-

Prestesse, էգ. Արագութիւն, շուտութիւն ☞ արագա(ձեռնութիւն), —(միտութիւն). La — de ses réponses. (պատրաստաբանութիւն)։

Prestidigitateur, ար. Աճպարար. կէօզ պայրճը. [րարութիւն։

Prestidigitation, էգ. Աճպա-

Prestige, ար. Կախարդանք. պատրանք, կեղծիք։ 2 Ազդեցութիւն, դիւթութիւն, հմայք։

Prestigieux, ած. Հրաշալի. հմայական, դիւթական։ [(քահանայի)։

Prestimonie, էգ. Եկամուտ

Presto, Prestissimo, մ. Արագ, արագագոյն, եր. [դերայ։

Prestolet, ար. Ոչինչ քահանայ,

Présumable, ած. Մտքի մօտ, կարծելի, ենթադրելի։

Présumer, ն. Միտքը դնել, ենթադրել, համարիլ, կարծել։ 2 Մեծ կարծիք՝ համարում ունենալ ☞ ինքնահաճ. Trop — de son talent։

Presupposer (Ւր-ō). ն. Կանխաւ ենթադրել։ 2 Ենթադրել. Le remords — le doute.

Présupposition (Ւր-ō). էգ. Կանխակարծ ենթադրութիւն։ [մայյասը։

Présure (զ), էգ. Խմորոց. միւս

Prêt, e (ē), ած. Կազմ, պատրաստ։ || — à. (Մեռնելու) վրայ, (ինալու) կէտին մէջ։ 2 Յօժար (ըսելու), (որ և՝ — de. հ.)։ || ար. Փոխ. — gratuit. (անտոկոս ստակ)։ 2 Ամէն հինգ օր զինուորաց տրուած ստակ, հնգօրեակ ✝։

Pretantaine (Ն), էգ. Courir la —, Հոս հոն վազվռտել։

Prétendant, e (Ն), գ. Փափաքող, հետամուտ, Թեկնածու (պաշտօնի)։ 2 Թագապահանջ։ || ար. Կին ուզող, հետամուտ։

Prétendre (Ն), ն. (Իբր իրաւունք) պահանջել. Il — marcher avant lui։ 2 Պահանջմունք ընել, չէզ. 3 Ամուսնութեան ուզել, փափաքիլ, ուզել, (որ և՝ — la main de)։ 4 Հաստատել, պնդել. Je — ceci. Ce que je — c'est que... — une chose bonne, mauvaise. 5 Միտքը դնել. Je — voyager. Il — connaître toutes choses. 6 Ուզել. De lui seul il — qu'on reçoive la loi. || — cause d'ignorance. Անգիտութիւնը պատճառ ցուցնել. 2 Զգիտնալ ձեւացնել։ || չ. Հետամտիլ. Թեկնածել (պաշտօնի). — à la main de. (մէկու հետ կարգուիլ ուզել)։

Prétendu, e (Ն), ած. Սուտ, կարծեալ (իմաստուն)։ 2 (Փեսայա)ցու։ || ար. Կնութեան ուզող, ուզող։ || գ. Փեսայացու, հարսնացու։ [Թեամբ։

Prétendument (Ն), մ. Սուտ-

Prête-nom (ē-նօն), ար. Անունը տուող ի գործածութիւն, անուանատու։ [taine.

Pretentaine, էգ. Տ. **Pretan-**

Prétentieux, euse (Ն-սի), ած. Ինքզինք բանի տեղ դրած, յաւակնոտ, (որ և գ.)։ 2 Յաւակնոտ ✝ (ոճ)։

Prétention (Ն), էգ. Իր կարծեօք ունեցած իրաւունք, պահանջանք. Les — d'un roi. — sur telle chose. 2 Պահանջում. Cet homme est exagéré dans ses —. 3 Իր վրայ մեծ՝ բարձր համարում, պահանջատութիւն, յաւակնութիւն. Il a des — à l'esprit. Il n'a aucune —. Homme à —, (զինք բանի տեղ դրած մէկը). Homme sans —, (պարզ՝ համեստ մարդ մը). Elle a encore des —, (այդ կինը իր վրայ տակաւին յոյսեր ունի)։ 4 Յաւակնոտ յոյս. մեծամտութիւն. Je n'ai pas la — de vous convaincre.

Prêter (ē), ն. Փոխ տալ. (որ և չէզ.). — à intérêt. (շահով ստակ տալ)։ 2 Տալ (կեանք՝ հրապոյրներ՝ իր լոյսը). — l'oreille. (ականջ կախել)։ 3 Տալ՝ շնորհել (կեանք՝ Թեւեր). հայթայթել՝ ձեռքը տալ՝ տալ (զէնքեր)։ 4 Մա-

տուցանել (ուշադրութիւն), ընծայել (հա-
ւատ) ։ 5 Փոխ տալ՝ տալ (անունը բանի
մը համար) ։ 6 Նուիրել (մէկու իր Թեւը՝
մրցնորդութիւնը). — l'esprit à, (ուշա-
դրութիւն ընծայել). — sa voix à, (խօ-
սիլ ի նպաստ մէկու). — ses amis à qn.
(բարեկամաց ձեռքով օգնել մէկու) ։ 7
Վերագրել, ընծայել. — à qn. des torts,
un travers. — à qn. un ouvrage,
(գրքի մը հեղինակ կարծել մէկը)։ 8 Նիւթ՝
պատճառ՝ առիթ տալ. — au ridicule,
à la critique. || — silence, Լռել։ | —
serment, Երդում առնուլ, երդնուլ։ | —
aide, secours, main-forte, Օգ-
նել, ձեռնտու լինիլ։ | — l'épaule, Օգ-
նել, նպաստել։ | — la main, Ձեռնտու
լինիլ ։ 2 (Բանի մը մէջ) մաս ունենալ ։
| — sa main, Թեւը նուիրել, (երկնից
վրէժխնդրութեան) գործադրողը լինիլ ։
| — le collet à qn. Կռուիլ։ 2 Ոգորիլ։
փ. | — le flanc, Պատճառ՝ առիթ՝ զէնք
տալ։ || չ. Տարածուիլ, երկննալ. Étoffe
qui —. C'est un sujet qui —, (ընդ-
լայնելի նիւթ մ'է) ։ || Se —, ձ. Փոխ
տրուիլ, տրուիլ ։ 2 Իրարու փոխ տալ։ 3
Զան մը ինքզինք ձգել՝ Թողուլ (զուար-
ճութեան). Se — à soi-même, (իր
քերմանց եւեւէ երթալ) ։ 4 Յարմարիլ,
հանիլ (կարգադրութեան մը)։ 5 Թոյլտու՝
կամարար գտնուիլ (մարդկային խեղճու-
թեանց) ։ 6 Յարմարիլ (պարագաներու՝
կատակի) ։ 7 Յարմար գալ, յարմարիլ,
գալ։ || Se — la main, Իրարու աջակցիլ։

Prétérit (իդ), ար. Անցեալ ժամա-
նակ, անցեալ, փ.

**Prétérition, Prétermis-
sion** (ս), էգ. Լռելը ։ 2 Մէկ դի Թո-
ղուլը, զանցառում ։

Préteur, ար. Ատենակալ կամ կու-
սակալ, պրետոր, Հ. [տուող, փոխատու։

Prêteur, euse (է), փ. Փոխ

Prétexte, ար. Պարուքք, պատճա-
ռանք, պատրուակ։ || Sous —, մ. Պատ-
ճառանքով ։ || էգ. Եզրածիրանի, Հ. (որ
և՝ Robe —)։ [պարուրել, պատրուակել։

Prétexter, ն. Պատճառ բռնել,

Prétintaille (յ-ա̄), էգ. հ. մ.
Կտրուն զարդք՝ կտրազարդք † (պարե-
գօտի վրայ)։ 2 Յարակից մաս ։

Prétoire, ար. (Հռչտարար դատա-
ւորի) ատեան ։ 2 Պրետորատուն † Հ.

Prétorien, ienne (յ), ած.
Պրետորական, Հ. (որ և ած.)։ 2 Մեծ ազ-
դեցութիւն՝ իշխանութիւն ձեռք անցու-
ցած խումբ, պրետորեան ։

Prêtraille (է-ա̄), էգ. Մօրուք-
ւորք, տէրտէրանք † գերայանք † ։

Prêtre (է), ար. Երէց, քահանայ,
տէրտէր, ռ. 2 Քահանայ (Հրէից) ։ 3
Քուրմ (հեթանոսաց)։ || Grand —, Քա-
հանայապետ ։ 2 Քրմապետ ։ [քրմուհի ։

Prêtresse (է), էգ. Քրմանոյշ,

Prêtrise (է), էգ. Քահանայու-
թիւն ։ 2 Քահանայք ։ 3 Քրմութիւն ։

Préture, էգ. Պրետորութիւն, Հ.

Preuve, էգ. Նշան, ապացոյց ։ 2
Ցոյց, նշան (բարեկամութեան) ։ 3 Փորձ
(հաշուի)։ || Faire — de, Ցուցնել (ճա-
շակ)։ 2 Հաստատել (ազնուականութիւնը)։
| Faire des — de, Ապացոյցները տալ
(բանի մը)։ | Faire ses —, Իր արժէքը՝
ինքզինք ցուցնել ։ 2 Ազնուականութիւնը
հաստատել Թղթերով ։

Preux, ած. և ար. Քաջ, արի, կտրիճ։

Prévaloir, -valu, չ. Յաղթող
ելնել, յաղթել, շահիլ, զօրանալ։ || Se —
de, ձ. Իր օգտին գործածել, օգտիլ ։ 2
Պարծիլ, հպարտանալ ։

Prévaricateur, ած. և ար. Յան-
ցաւոր, զանցառու, պարտազանց ☞ (օ-
րինաց)զանց ։ [ցութիւն ։

Prévarication, էգ. Պարտազան-

Prévariquer, չ. Օրինազանց՝
պարտազանց գտնուիլ,

Prévenance (յ), էգ. Ինքնայօ-
ժար կամարարութիւն, կանխահոգու-
թիւն † կանխահաճութիւն † ։

Prévenant, e (յ), ած. Կանխա-
հոգ † սիրահոգ † կանխահաճ † (մարդ)։
2 Հաճոյական՝ լաւ (կերպարանք)։ 3 Նա-
խաժամեան (շնորհք) ։

Prévenir, -nu, e, ն. Յառաջէն
իմացնել, ազդարարել. — d'un dan-
ger. Il m'a fait — de son retour ։
2 Յառաջ գալ՝ հասնիլ, կանխել ☞
նախաժամեան. La nouvelle a — le
courrier. Le goût — la réflexion ։
3 Յառաջ շարժիլ. Il faut — l'enne-

mi. — qn. par toutes sortes de bons offices, (առաջ հնք ամէն կերպ ծառայութիւնք մատուցանել, ծառայութիւններովը կանխել մէկը)։ 4 Յառաջ ընել. — le supplice par une mort volontaire, (տանջանքէ ազատելու համար ինքզինք մեռցնել). Mes refus ont — vos larmes. (մերժումս լացերէդ յառաջ էր)։ 5 Յառաջէն կատարել, կանխաւ հոգալ. — tous les désirs de qn. — les besoins de qn. 6 Առջեւն առնուլ. — le mal, la maladie։ 7 Կանխաւ պատասխանել (առարկութեանց), կանխաւ լուծել (դժուարութիւնք)։ 8 (Թեր կամ դէմ) պատրաստել, լեցնել (մէկը), նախապատրաստել՝ պաշարել (դատաւորներու միտք). — le ministre en sa faveur. Se laisser —։ || Se —, չ. Իրարու բաղձանքներն կանխաւ կատարել։ 2 (Թեր կամ դէմ) նախապաշարուիլ։

Préventif, ive, ած. Կանխարգել։ 2 Նախադատական (կալանք)։

Prévention, էգ. Կանխակալ կարծիք, կանխակալութիւն, նախապաշարում։ 2 Ամբաստանութիւն. Être en —, (ամբաստանքի տակ լինիլ)։ 3 Կանխում, հ—.

Préventivement (ւ), մ. Իբր ամբաստանեալ։

Prévenu, e, ած. Միտքը պաշարուած, կանխապաշար † 2 Ամբաստանեալ, (որ և գ.)։

Prévision, էգ. Կանխատեսութիւն, նախատեսութիւն։ 2 Կարծիք, գուշակութիւն։

Prévoir, ն. Կանխատեսել, նախատեսել։ 2 Նախահոգալ. On ne peut pas tout —։

Prévôt (վօ), ար. հ. ժ. Վերատեսուչ, դատաւոր, պրոպոսիտ։ || — de Paris, հ. ժ. Բարիզի դատաւորապետ † | — de l'hôtel, Grand —, Grand — de France, հ. ժ. Դրան դատաւոր։ | — des marchands, Թաղապետութեան գլուխ, հ. ֆր. | — de l'armée, Բանակի քննիչ-դատաւոր, հ. ֆր. | — de salle, Երկրորդ սրավարժիչ †։

Prévôtal, e (վօ), ած. Դատաւորական կամ վերին դատաւորական, պրոպոսիտական †։

Prévôtalement (վօ), մ. հ. ժ. Անբողոքելի կերպիւ, պրոպոսիտօրէն †։

Prévôté (վօ), էգ. հ. ժ. Դատաւորութիւն, պրոպոսիտութիւն †։

Prévoyance (վուա), էգ. Նախատեսութիւն, հեռատեսութիւն։

Prévoyant, e (վուա), ած. Հեռատես, նախատես։

Priapée, էգ. Լկտի երգ, պրիաբերգ † 2 Պրիաբանկար †։

Priapisme (ս), ար. Ցարականգնութիւն † պրիապութիւն, բժ.

Prié, e, ած. Հրաւիրեալ, (որ և գ.)։ 2 Հրաւէրի (ճաշ)։ [չէofէնէյի։ ,. ն.

Prie-Dieu, ար. Աղօթարան. sիq

Prier, ն. Աղօթել ☞ (մշտա)-մռունչ։ 2 Խնդրել, աղաչել։ 3 Հրաւիրել. — à dîner. On l'a — de la noce. || Se faire —, Ծանրէն քաշել։ || Se —, չ. Իր անձին աղաչել։ 2 Ինքզինք հրաւիրել։

Prière, էգ. Աղօթք. Être en —, (աղօթել)։ 2 Վճարանք (տաճկաց)։ 3 Աղաչանք. À ma —, (իմ աղաչանքիս վըրայ)։

Prieur, ար. Վանահայր, մեծաւոր, (որ և՝ — conventuel régulier)։ 2 Գլխաւոր, առաջակայ † || Grand —, հ. ժ. Առաջակայ ասպետ։ 2 Նախարեղայ † (աբբայէ ետք)։

Prieure, էգ. Վանամայր † || Grande —, Նախակուսան † (վանամայրէ ետք)։

Prieuré, ար. (Վանքի) մեծաւորութիւն։ 2 Վանք։ 3 Վանքի տուն՝ ժամ, վանատուն։

Prima-donna, էգ. Նախագուսան †։ յգ. — -**donne** (solilik)։

Primage, ար. Նաւապետի վարձք (նաւարեռի վրայ)։

Primaire (մէռ), ած. Սկզբնական-նախնական։ 2 Գլխաւոր (մոլորակք)։

Primat, ար. Նախեպիսկոպոս, (որ և՝ Archevêque —)։ 2 Գլխաւոր † (յոյն կղզեաց)։

Primatial, e (սի), ած. Նախեպիսկոպոսական։ — **aux**։

Primatie (սի), էգ. Նախեպիսկոպոսութիւն ։

Primauté (մō), էգ. Գլխաւորութիւն, գերազանցութիւն, առաջնութիւն։ 2 Հոգեւոր իշխանութիւն (հռովմէական պապին)։ 3 Առաջնութիւն ։

Prime, էգ. Ապահովագրութեան գին, ապահովագին ։ 2 Դրամական խրախոյս, պարգև (երկրագործի տրուած) ։ 3 Պարգև (բաժանորդի տրուած) ։ 4 Տուգանք (սակարկութիւն մ'ետ ընելու համար)։ 5 Արժէթղթի մը բուն գինէն աւելին ։ 6 Առաջին ժամերգութիւն, նախաժամ † լտ. 7 Առաջին դիրք. ած. 8 Գերազնիւ բուրդ ․ — de Ségovie։ 9 Քարտախող մը, քառերփնեակ† ‖ — d'(émeraude). (Զմրխտագոյն)ակնվանի։ ‖ ած. Առաջին։ ‖ De — face, մ. Առաջին տեսնելուն, ի սկզբան։ ‖ De — saut, մ. Յանկարծ ։

Primer, չ. Գերազանցել, գլել, առաջին լինել ։ 2 Առաջինը լինել (գունդխաղի մէջ) ։ ‖ ն. Գերազանցել, գլել ։ 2 Առաջ լինել, էր. 3 Պարգեւով քաջալերել, պարգև տալ ։

· **Prime-sautier, ière** (սō). ած. Արտորնօք որոշում ընող. վաղվաղուկ։ յ. Վ.

Primeur, էգ. Նորի. բուրճանձա։ 2 Նորիք † նախանք † բուրճանձա վազքը ։ 3 Նորութիւն (գինւոյ) ։ ‖ Avoir la —, Առաջին անգամ վայելել ։

Primevère, էգ. տ. ս. Գարնածաղիկ, կովացնծուկ Գ.

Primicériat, ար. Նախերիցութիւն † (կանոնիկաժողովի մէջ) ։

Primicier, ար. Նախերէց † (կանոնիկաժողովի մէջ) ։ [հս. տօմ.)։

Primidi, ար. Միաշաբթի † (ֆր.

Primipare, ած. Առաջնածին, անդրանկածին ։

Primipilaire (ḱn) . **Primipile,** ար. Նախհարիւրապետ † Հ.

Primitif, ive, ած. Սկզբնական. նախնական ։ 2 Նախնական՝ արմատ † (լեզու) ։ 3 Արմատ (բառ), (որ և ար.) ։ 4 Նախնական՝ գլխաւոր (գոյներ)։ 5 Նախատիպ (տունկք) ։ 6 Ամենապարզ բան ․ Cela est bien — ։ [ները. ի սկզբան։

Primitivement, մ. Առջի ատեն.

Primo, մ. Նախ և առաջ, նախ։

' **Primogéniture,** էգ. Անդրանկութիւն, էր.

Primordial, e, ած. Սկզբնական, նախաւոր ։ 2 Առաջին (տերեւներ) ։ յ. — **aux** ։ [սկզբնաբար † ։

Primordialement, մ. Ի բնէ,

Primulacées, էգ. յգ. Գարնածաղկայինք, բս.

Prince (Ն), ար. Իշխան։ 2 Վեհապետի որդիք՝ եղբարք՝ հօրեղբարք, իշխանազունք † ռնկ. 3 Առաջին, գլուխ (ատենաբանից) ☞ (քերթողա)հայր, (առաքելա)պետ։ ‖ Le — des ténèbres, Իշխան խաւարի, սատանայ ։ | — de l'Église, Իշխանք Եկեղեցւոյ (կարդինալք և եպիսկոպոսք)։ | — de la synagogue, Հրէից ժողովրդապետք, իշխանք ժողովրդեան ։

Princeps (Ն սէբս), ած. Առաջին՝ նախաւոր (տպագրութիւն հեղինակի մը)։

Princerie (Ն), էգ. Տ. **Primicériat** ։

Princesse (Ն), էգ. Իշխանուհի։ 2 Թագուհի ։ 3 Երկարակճեպ լուբիա, արքայալուբիա † 4 Նրբակեղեւ նուշ ։

Princier, ière (Ն), ած. Իշխանական ։ 2 Հոյակապ՝ իշխանավայել (տուն)։ ‖ ար. Տ. **Primicier**։ [խան։

Princillon (Ն-սիյյ), ար. Մանրիշ-

Principal, e (յգ. **—paux**), ած. Առաջին, գլխաւոր։ 2 Մայր (դուռ՝ գումար)։ 3 Բուն (պարտապան)։ ‖ ար. Գըլխաւորը։ 2 Բուն խնդիր, դատ. 3 Դրամագլուխ գումար, մայր. Intérêt et —։ 4 Գլուխ՝ գլխաւոր (դպրոցի) ։ 5 (Զինուորական հիւանդատան) բժշկապետ ։ ‖ յգ. Երեւելիք, գլխաւորք ։ —

Principalat, ար. Գլխաւորութիւն (համալսարանական վարչութեան մէջ) ։ [ւանդ, գլխաւորապէս ։

Principalement (Ն), մ. Մանա-

Principat (Ն) , ար. Իշխանի պատիւ, իշխանութիւն։ 2 Կայսերութիւն, Հ.

Principauté (բō), էգ. Իշխանի պատիւ, իշխանութիւն ։ 2 Իշխանապետութիւն (Մօնաքօյի)։ ‖ յգ. Երրորդ դաս հրեշտակաց, Իշխանութիւնք ։

Principe (Ն), ար. Ծագում, նախապատճառ, աղբիւր, սկիզբ. Dieu est

le — des choses. Dans le —, (ի սկզբան)։ 2 Առիթ, պատճառ, արմատ. Un — d'erreur. Les deux —, (բարւոյ ու չարի սկզբունք՝ արմատք)։ 3 Կազմող մաս, յատաչանիւթ, տարր (մարմիններու)։ 4 Տարր, ք. Le — actif d'un acide։ 5 (Անդրական) մասեր։ 6 Բնական պատճառ, տարր (չերմութեան). — vital։ 7 Տարր, հիմ. Frappé dans son —։ 8 Սկզբունք՝ տարերք (երկրաչափութեան)։ 9 Հիմ, սկիզբ. Poser un —. L'omission d'un — mène à l'erreur. Premiers —, (առաջին ճշմարտութիւնք՝ սկզբունք)։ 10 Օրէնք (Արքիմեդի)։ 11 Կարծիք, կանոն, առած, սկզբունք. — de politique. Il avait pour — de.... || յգ. (Լաւ) սկզբունք. Homme sans —։ 2 Անդրական մասեր։

Principion (Ն.Ն.), ար. Իշխանիկ։

Printanier, ière (Ն), ած. Գարունի, գարնային ☞ գարնա(Թան) †։

Printemps (Ն.Ն.), ար. Գարուն։ 2 Տարի, գարուն. Elle compte quinze —։ 3 Ծաղիկ հասակ, գարուն։

Priori (à), մ. Ընդունուած սկիզբի մը համեմատ, ի յառաջագունէ։

Priorité, էգ. Առաջնութիւն, նախաւորութիւն։

Pris, e, ած. — de vin, (Գինով)։ || Bien — dans sa taille. Բարեկազմ, ձեւաւոր։ | C'est autant de — sur l'ennemi. Այդչափն ալ շահ մ'է՝ բան մ'է։

Prise, էգ. Տիրում. De facile —, (դիւրառիկ)։ 2 Բռնելը, բռնուիլը, կալանք (զողի). Quitter —, (բռնածը Թողուլ)։ 3 Նաւաւգերութիւն †. Le code des —։ 4 Բռնուած նաւ, աւար. Une riche —. Amener sa — dans le port. Part de —։ 5 Բռնելու դիւրութիւն, բռնելու տեղ, կռուան. Ce vase n'a point de —. Avoir —. Trouver —. Hors de —, (չհասնուելիք)։ 6 Բռնելիք տեղ, ազդեցութիւն, կռուան, ք. Le remords n'a point de — sur ce cœur endurci։ 7 Պատճառ, տեղ, նիւթ. Donner — à la critique։ 8 Հալածում, յարձակում, վնաս. Ainsi j'échapperai à toutes vos —։ 9 Վէճ, կռիւ. Avoir — avec qn. En venir, En être aux —, (ձեռնկռուիլ, կռուիլ)։ 10 Աղորում, մարտում. Être. En être aux —. (մարտիլ). Je les ai mis aux —. (իրարու դէմ հանեցի զիրենք)։ 11 Մէկ պտղունց քԹախոտ, մէկ քաշելիք. (որ և՝ Une — de tabac)։ 12 Մէկ առնելիք (դեղ)։ 13 Պնդանալը. (որ և՝ — de consistance). La — des ciments. Faire —, (պնդանալու սկսիլ)։ || De bonne —, Աւարելի (նաւ)։ 2 Արդար՝ օրինաւոր աւար։ | — à partie. Դատաւորի դէմ դատ բանալը։ | — d'armes. Զինուորում։ 2 Ասպատամբութիւն։ | — d'habit. Սքեմառութիւն։ | — de bec. Խօսքի զալը, խօսքով կռիւ։ | — de possession. Տէր լինիլը։ 2 (Պաշտօնի) նստիլը՝ գլուխ անցնիլը։ | — de corps. Ձերբակալութիւն կամ ձերբակալութեան վճիռ։ | — d'eau, (Գետէ) ջուր առնելը, ջուրը դարձընելը։ 2 Ջուրը դարձնելու արտօնութիւն։ 3 (Գետէ) դարձուած ջուր։ {գին, գնահատութիւն։

Prisée, էգ. Գին դնելը, դրուած

Priser, ն. Գին կտրել, գին դնել, արժեցնել. (որ և ք.)։ 2 Յարգը գիտնալ, արժէք տալ, պատիւ ընել, յարգել. — beaucoup un orateur։ 3 Գովել։ || չ. ՔԹախոտ քաշել։ || Se —, յ. Գին կտրուիլ։ 2 Յարգը գիտցուիլ, յարգուիլ։ 3 Ինքզինք բանի տեղ դնել։

Priseur, euse, գ. ՔԹախոտ գործածող։ || ար. Գին կտրող, գնահատ։

Prismatique (u), ած. Հատուածակողմեան, պրիսմայեան †։

Prisme (u), ար. Հատուածակողմ, պրիսմա։ 2 Դիտակ, ք. Le — de l'amour-propre. Voir dans un —. Regarder à travers un —, (ըստ իր կրից՝ բաղձանաց նկատել ամէն բան)։

Prison (Ն), էգ. Բանտ։ 2 Բանտարկութիւն։ 3 Գերութիւն. Une longue —։ 4 Արգելան, բանտ, ք. 5 Սահման, ք.

Prisonnier, ière (In), գ. Բանտարգել, բանտական։ 2 (Պատերազմի) գերի. Faire —, (գերի բռնել)։ || ած. Գերի ինկած (զինուոր)։ 2 Կալանաւոր, ք.

Privatif, ive, ած. Պակասական (մասնիկ)։

Privation, էգ. Զրկում. — de la

vue, (աչքը կորսնցնելը)։ 2 Զրկանք, զրկումն 3 Պակասութիւն։ [լով. առանց։

Privativement, մ. Դուրս ձգե-

Privauté (վօ), էգ. Մեծ ընտանութիւն, համարձակութիւն։

Privé, e, ած. Թափուր, անմասն, անբաժին, զուրկ. — de. ☞ ան(Թաղ), (խելա)կորոյս, (կենա)զրաւ։ 2 Մասնաւոր, սովորական. Homme — . Vie —։ 3 Առանձին, մասնաւոր (բան)։ 4 Ընտելացած (Թռչուն)։ 5 Ընտանեցած (ծառայ). հ. || ար. Արտաքնոց, ճեմիշ։

Privément, մ. Իբր սովորական (ապրիլ)։ 2 Ընտանեբար. հ.

Priver, ն. Զրկել։ 2 Ընտանեցնել։ || Se —, յ. Ինքզինք զրկել, զրկուիլ։ 2 Ընտանենալ։

Privilège, ար. Արտօնութիւն, առանձնաշնորհ, մենաշնորհ † 2 Մենաշնորհի Թուղթ։ 3 Առանձին ձիրք՝ յատկութիւն. La raison est le — de l'homme։ 4 Ձիրք. La beauté est un heureux —։ 5 Ցանկութիւն, հանգամանք. Il a le — de me déplaire։ 6 Ազատութիւն, համարձակութիւն. Il a le — de faire dans cette maison tout ce qu'il lui plaît։ 7 Նախադասութիւն՝ նախապատուութիւն (պարտատէրի)։

Privilégié, e, ած. Մենաշնորհեալ, առանձնաշնորհ, (որ և ար.)։ 2 Բնածիր, մենաշնորհեալ. L'homme est une créature —. Génie —։ 3 Նախադասելի (պարտատէր)։ [պարգեւել։

Privilégier, ն. Առանձնաշնորհ մը

Prix, ար. Գին. A vil —, (ոչինչ գնով). A non —, (արժէքէ վար). Qui n'a point de —, (անգին)։ 2 Յարգ (մէկու), արժէք (ժամանակի). J'attache beaucoup de — à son amitié։ 3 Զոհողութիւն, գին. Dieu met la vie éternelle à ce —. Au — de son sang. (արիւն Թափելով, արիւնովը)։ ☩ Տրիտուր, փոխարէն, վարձ ☞ (բանող)-չէք. Exiger le — de ses peines. Pour — de, (ի վարձատրութիւն)։ 5 Պատիժ, փոխարէն. Il a reçu le — de ses forfaits։ 6 Պարգև, մրցանակ. — de la course. Remporter le —. — du combat, du concours. (մրցանակ)։ 7 Գրքերու պարգեւ (դպրոցի մէջ) ☞ պարգեւա(բաշխ †)։ || A — d'or. Hors de —, Խիստ սուղ։ | De —, Մեծագին, սուղ։ | A bon —, Դիւրագին, աժան։ | Être à —. Ոսկով ծախուիլ. կաշառքով լինիլ։ | Mettre à —, Այս ինչ գինը դնել. իսկ Mettre la tête d'un homme à —, (այս ինչը մեռցնողին առատ խոստանալ)։ | A tout —, Որ և է գնով։ 2 Բանի մը չնայելով։ || — pour —, մ. Քանի որ նոյն գինն է։ 2 Հանգամանքները կշռելով։ || Au —, Au — de, նխ. Համեմատութեամբ, քովը։

Probabilisme (ս), ար. Հաւանականութեանց վարդապետութիւն, հաւանապաշտութիւն †։

Probabilité, էգ. Հաւանականութիւն։ 2 Հաւանապաշտութիւն † —կրօնութիւն։ [հաւանական։

Probable, ած. Հաւանելի, հաւ-

Probablement, մ. Հաւանօրէն։

Probant, e (Ն), ած. Ապացուցիչ։

Probatique, ած. Պրոպատիկէ (աւազան)։ [բողացոյց (ուսանողի), հ.

Probatoire, ած. Acte —, Կա-

Probe, ած. Ուղիղ, լաւ։ [Թիւն։

Probité, էգ. Ուղղութիւն, լաւու-

Problématique, ած. Զապացուցուած, անյայտ, խնդրական։ 2 Երկբայական՝ կեղակարծ (լուր)։ 3 Երկդիմի՝ կեղակարծ (ընԹացք)։

Problématiquement, մ. Երկբայական՝ խնդրական ձեւով մը։

Problème, ար. Խնդիր։ 2 Առեղծուած. Cet homme est un —, (անբացատրելի մէկն է)։

Proboscide (շս), էգ. (Փղի) պատիճ. խորրում։ [ճաւոր. է.

Proboscidiens (շս), ար. յգ. Պատ-

Procédé, ար. ԸնԹացք, վարմունք, կերպ։ 2 Կերպ, եղանակ, հնարք։ 3 (Գնդակախաղի) ծայրակաշի † || յգ. Վարմունք, լաւ ձեւեր՝ կերպեր. Manquer de —։

Procéder, ն. Գործի սկսիլ, սկիզբ ձեռնամուխ լինիլ. — à. Procédons par ordre. (կարգաւ գործ տեսնենք)։ 2 Վարուիլ, շարժիլ. — avec lenteur. — en homme d'honneur։ 3 Դատ

վարել ․ — criminellement contre qn․ 4 Ոճրական դալ, ծնանիլ, բխիլ ։

Procédure, էգ․ Դատ վարելու կերպ, դատավարութիւն։ 2 Դատաքննութիւն ։ 3 Դատի (Թղթեր) ։

Procès (սէ), ար․ Դատ ։ 2 Դատախօսութիւն ✝ ‖ Faire le —, Քննադատել։ 2 Դատաւոր կանգնիլ ։ ‖ Faire le — à, Իբր ոճրագործ դատի քաշել (մէկը)։ 2 Քննադատել, ամբաստանել, դատ բանալ, փ․ 3 Եպերել, դատապարտել (բան մը)։ ‖ Faire un — à qn․ Մէկու հետ դատի մտնել ։

Processif, ive (ս) ․ ած․ Դատական (ձև)։ 2 Դատասէր (մարդ) ։

Procession (ս), էգ․ Թափօր։ 2 Բխումն (Հոգւոյն Սրբոյ) ։

Processionnal (ս-1ն), ար․ Թափօրի երգարան ։ յգ․ —aux ։

Processionnel, elle (ս-1ն), ած․ Թափօրի, Թափօրական։ 2 Տ․ **Processionnal** ։ (-1l), մ․ Թափօրիւ ։

Processionnellement (ս-1ն

Procès-verbal, ար․ Ատենագրութիւն ։ 2 Տեղեկագրութիւն ։ յգ․ — — aux ։

Prochain, e (ՙ), ած․ Մօտ ։ 2 Մօտաւոր, մերձակայ, մօտակայ ։ 3 Գալ (ամիս)։ ‖ ար․ Ընկեր, մերձաւոր ։

Prochainement, մ․ Ի մօտոյ, ընդ հուպ ։

Proche, ած․ Մերձաւոր, մօտաւոր։ 2 Մօտ ։ ‖ ար․ յգ․ Ազգականք, մերձաւորք։ ‖ նխ․ Մերձ, մօտ։ ‖ մ․ Մօտ ։ ‖ De — en —, մ․ Քիչ քիչ, տակաւ։ 2 Եռեւէ ետեւ ։

Prochronisme (ք․ս), ար․ Թուականը սխալմամբ յառաջ դնելը, Նախաժամանակութիւն ։

Proclamation, էգ․ Հրատարակումն, հռչակումն ։ 2 Յայտարարութիւն, յայտարարագիր ✝ ։

Proclamer, ն․ Հրատարակել, հռչակել ։ 2 Հռչակել, քարոզել ։ ‖ Se —, Հռչակուիլ։ 2 Ինքզինք քարոզել իբր.... ։

Proclitique, ած․ Շեշտահաղորդ✝ (բառ), փ․

Proconsul (Ց), ար․ Անթիփիւպատ, անթիպատ, Հ․ 2 Հարստահարիչ կուսակալ ։

Proconsulaire (էո), ած․ Անթիպատական, Հ․ [...]տութիւն, Հ․

Proconsulat (Ց), ար․ Անթիպատութիւն․

Procréation, էգ․ Ծնունդ, որդեծնութիւն ։

Procréer, ն․ Ծնանիլ, սերել ․

Procurateur, ար․ Արքունի գործակալ՝ փոխանորդ, Հ․ 2 Հոգաբարձու (վենետկեան հսր․) ․

Procuration, էգ․ Փոխանորդութիւն ։ 2 Փոխանորդագիր ․

Procurer, ն․ Հայթայթել, հոգալ, գտնել, ճարել (գործ՝ մէկու)։ 2 Տալ (վնաս՝ հանգստութիւն), բերել (բուն), (բնա)ցնել ☞ (չահա)բեր։ 3 Հող տանիլ․ Le prince doit — que.... ‖ Se —, ն․ Ձեռք բերուիլ։ 2 Ճարել (ստակ)։ 3 Ձեռք բերել (երջանկութիւն)։ 4 Գլուխը բերել (գէշ բան) ։

Procureur, ար․ Փոխանորդ (էգ․ —trice, փոխանորդուհի) ։ 2 (Դատի) փոխանորդ (էգ․ —euse, փոխանորդի կին) ։ 3 Գործակալ հայր, գործակատար (ուխտի մը)․ — général․ 4 Դատախազ․ — du roi․ — impérial․ — général, (էգ․ —euse, կին ընդհանուր դատախազի) ։

Prodigalement, մ․ Վատնելով, շռայլօրէն ։

Prodigalité, էգ․ Շռայլումն․ 2 Շռայլութիւն։ ‖ յգ․ Անչափ ծախք, վատնումն ։

Prodige, ար․ Հրաշք, սքանչելիք, զարմանալիք․ Des — de valeur․ (քաջութեան սքանչելի՝ աննման քաջութիւնք)․ Cet homme est un — d'esprit․ (զարմանալի խելք մ'ունի)․ Un — de cruauté․ (նմանը չտեսնուած անգութ) ․

Prodigieusement, մ․ Սքանչելի կերպիւ։ 2 Կարի յոյժ, առաւել։

Prodigieux, euse, ած․ Սքանչելի, հրաշալի ։ 2 Զարմանալի ։ 3 Սաստիկ բարձրահասակ, շատ Գ․ 4 Գերահանճար ։

Prodigue, ած․ Մսխող, շռայլ ․ (որ և գ․) ։ 2 Շռայլող, շռայլ ․ — de louanges․ 3 Չխնայող․ — de sa vie ․ Être — de son sang․ (արիւնը չխնայել)։ 4 Անառակ (որդի)։ ‖ Être — de

soi-même, *Մեծ զոհողութիւնք ընել*, ‖ *տր. Անառակ որդի, (Ս. Գ.)։*

Prodiguer, *ն. Անխնայ տալ, վատնել, շռայլել։ 2 Շռայլել (գովեստք)։ 3 Փճացնել (ջորքերը)։ 4 Վտանգել (կեանքը)։ 5 Տարածել (գաղտնիք)։ 6 Ցուցնել (տաղանդները)։* ‖ Se —, *չ. Շռայլուիլ։ 2 Իրարու շռայլել (գովանք)։ 3 Հարկէր կտոր լինիլ. փ.* [*Նախանիշ, բժ.*

Prodrome, *տր. Նախաբան։ 2*

Producteur, trice, *ածկ. Ծնող։* ‖ *տր. Արտադրիչ, փ. տ.*

Productif, ive, *ածկ. (Բան) յառաջ բերող։ 2 Շահաբեր (գործ), արդիւնաբեր (երկիր)։*

Production, *էգ. Արտադրութիւն։ 2 Բերք՝ արդիւնք (երկրի)։ 3 Ծնունդ, յառաջբերութիւն, արտադրութիւն։ 4 Ցուցնելը։ 5 Հանելը (Թղթերը), դտր. 6 Հանուած Թղթեր։ 7 Երկայնում, անտ.*

Produire, -duit, e, *ն. Գոյացնել, արտադրել, (որ և անփ.)։ 2 Ծնանել, յառաջ բերել, (որ և անփ.)։ 3 Արդիւնք տալ, յառաջ բերել, տալ (պտուղ), (որ և անփ.)։ 4 Հանել (մեծ մարդեր)։ 5 Յօրինել՝ հանել (գիրք), (որ և անփ.)։ 6 Բերել (շահ)։ 7 Շահ տալ, հասոյԹ բերել, բերել.* Sa charge lui — tant par an. *8 Պատճառ լինիլ, առԹել, հասցնել (չարիք), յառաջ բերել (հնազանդութիւն)։ 9 Յառաջ բերել (պատճառանքներ)։ 10 Ի լոյս ածել (իր մտածութիւնները)։ 11 Ցուցնել (երեսը)։ 12 Ճանչցնել՝ ծանօԹացնել (մէկը), հանել (ընկերութեանց մէջ)։ 13 Հանել (վկաներ՝ Թուղթեր)։ 14 Յառաջ մղել։* ‖ Se —, *չ. Երեսը ցուցնել, երեւալ։ 2 Ինքզինք ճանչցնել։ 3 Ի հանդէս գալ, մէջտեղ ելնել (կարծիքի մը)։ 4 Ցուցուիլ՝ հանուիլ (մուրհակի)։*

Produit, *տր. Արտադրութիւն, արտադրանք* † *2 Բերք (երկրի), հասոյԹ (պաշտօնի), արդիւնք (աշխատութեան).* Il vit du — de sa plume. *(գրչովը կ'ապրի)։ 3 Ծնունդ.* Le — de l'âne et de la jument. *4 Արտադրեալ, Թո.*

Proéminence (*ի*), *էգ. Արտափարկառութիւն։*

Proéminent, e (*ի*), *ածկ. Արտափարկառ* ☞ *դարա(ճակատ)։*

Profanateur, trice, *ածկ. Պղծիչ, (որ և տր.)։*

Profanation, *էգ. Պղծութիւն։*

Profane, *ածկ. Անսուրբ, պիղծ.* Vie —. Discours —. *2 Եկեղեցւոյ չպատկանող, աշխարհական, արտաքին.* Lecture —. Auteur —. ‖ *տր. Կրօնքի բաները չյարգող։ 2 Աշխարհական։ 3 Անգէտ, օտար.* C'est un — en peinture. *4 Ընկերութեան մը մէջ չընդունուած մարդ, արտաքին։ 5 Կրօնքի գաղտնեաց անգիտակ, օտար։* ‖ Le —, *Աշխարհականը, արտաքինը։* [*պղծել, փ.*

Profaner, *ն. Պղծել։ 2 Եղծել։*

Proférer, *ն. Բերնէ հանել, արտաբերել, տալ (Աստուծոյ անունը)։*

Profès, esse (*ֆէ*), *ածկ. Ուխտեալ (կրօնաւոր)։ 2 Ուխտեալ կրօնաւորաց։*

Professer (*ս*), *ն. Հրապարակաւ խոստովանիլ, դաւանիլ։ 2 Ուսուցանել, վարժապետել, (որ և անփ.)։ 3 Վարել (արուեստ), ընել (բժշկութիւն)։*

Professeur (*ս*), *տր. Ուսուցիչ, վարժապետ* ☞ *(մարտ)ուսոյց։ 2 Վարդապետ, փ. 3 Իբր արուեստ գործածող, արուեստ ըրած, արուեստաւոր։*

Profession (*ս*), *էգ. Վիճակ, գործ, արուեստ* ☞ *(բժշկու)Թիւն.* Tailleur de —, de sa —, *(արուեստիւ դերձակ)։ 2 Հրապարակական յայտարարութիւն, դաւանանք.* — de foi, *(հաւատոյ կամ սկզբանց դաւանանք)։ 3 Ուխտադրութիւն (կրօնաւորի)։* ‖ Faire — de, *Յայտարարել, խոստովանիլ, դաւանիլ։ 2 Համարձակ պաշտել (կրօնք մը)։ 3 Պարծիլ (բանով մը)։*

Professionnel, elle (*ս-ին*), *ածկ. Արուեստի, արուեստավարժ (դպրոց)։*

Professoral, e (*ս*), *ածկ. Ուսուցչական, վարժապետական։*

Professorat (*ս*), *տր. Ուսուցչութիւն, վարժապետութիւն։*

Profil, *տր. Կողմնական տեսք (երեսի), կիսադէմ։ 2 Կողմնական տեսք (Թարիզի՝ Քաղաքատան)։ 3 Կտրած (շինուածի), ճ.* ‖ De —, *Կողմնակի (երես)։*

Profiler, *ն. Կողմնակի ցուցնել՝ նկարել, ճ.* ‖ Se —, *չ. Իր ծիրերը ցուցնել՝ պարզել։*

Profit, ար. Շահ, օգուտ. Tirer du —, (օգուտ քաղել). Au — de, (ի նպաստ)։ || յփ. Պարգեւ (ծառայի), ռնփ. || À —, Օգտակարապէս։ 2 Սաստիկ (մաշած)։ | Mettre à —, Բանի բերել։ | Faire —, Շահ հանել։ | Faites-en votre —, Բարով վայելէք։ 2 Յօգուտ գործածեցէք։

Profitable, ած. Շահաւոր, օգտակար։

Profitablement, մ. Օգտակար կերպիւ.

Profitant, e (ֆ), ած. Գործածութիւնը շահաւոր, շահաւոր։

Profiter, չ. Շահիլ, օգտիլ։ 2 Օգուտ քաղել, օգտիլ։ 3 Շահաւոր լինիլ, շահ բերել. Ce commerce lui a bien —. Faire — son argent, (ստակը շահեցնել)։ 4 Ծառայել, օգուտ ունենալ, օգտակար լինիլ. Cela n'a — ni à lui ni aux siens. Bien mal acquis ne — jamais։ 5 Յառաջադիմել, յառաջանալ. — en vertu։ 6 Մեծնալ, զարգանալ (տունկի՝ մանկան)։

Profond,e (ֆ). ած. Խորունկ, խոր, (որ և փ.) ☞ փէր. անյատակ։ 2 Խորայատակ (գետ)։ 3 Երկայն՝ խոր շէնք։ 4 Խորիմաց, խորամիտ, խորունկ, խոր, փ. 5 Բազմահմուտ (չափաբերութեան մէջ)։ 6 Կատարեալ (չարագործ)։ 7 Մեծ, սաստիկ, խոր (լռութիւն)։ 8 Ծանր՝ խորունկ (քուն)։ 9 Մութ (սև)։ || յփ. Ալք, խորք։

Profondément (ֆ). մ. Խորունկ, խոր ☞ խոր(արմատ), քաջա(հմուտ)։ 2 Ի խոր (խոցեալ)։ 3 Սաստիկ (սեւցնել)։

Profondeur (ֆ), իգ. Խորք, խորութիւն, (որ և փ.)։ 2 Երկայնութիւն՝ խորութիւն (բանկի)։ 3 Ներսերը՝ խորերը (երկրի մը)։ 4 Բարձրութիւն, խորութիւն, փ. 5 Անհասութիւն, խորութիւն (խորհրդոց)։

Profusément, մ. Սաստիկ շատ, առատ առատ։

Profusion, իգ. Անչափ ծախք կամ առատաձեռնութիւն, յորդառատութիւն, շռայլութիւն։ || À —, En —, Շատ շատ, առատ առատ։

Progéniture, իգ. Ծնունդ, զաւակ, ը.

Prognathe (րոկ). ած. Երկայնածնօտ։

Progné (րոկ). իգ. Բրոկնէ, դից. 2 Ծիծառ, բնս.

Prognostique (օկ), ած. Կանխագոյց (նշանք), բժ.

Programme, ար. Ցուցագիր (հանդիսի)։ 2 Հիմնագիր (ուսմանց)։

Progrès, ար. Յառաջատուութիւն, —դիմութիւն։ 2 Յառաջացում (ալեւի), ճարակում (հրդեհի)։ 3 Յառաջ քալելը, սաստկացում (հիւանդութեան)։

Progresser, չ. Յառաջանել, յառաջադիմել։

Progressif, ive (u), ած. Յառաջդիմական։ 2 Յառաջխաղաց (շարժում լուսնի)։ 3 Յառաջադէմ (շարժում), փ. 4 Յառաջատական (հարկ)։ 5 Աճեցուն (ծախքեր)։

Progression (u), իգ. Յառաջ քալելը, անընդհատ շարունակութիւն, յառաջատուութիւն (գաղափարաց)։ 2 Քալողութիւն, տեղափոխութիւն, յառաջխաղացութիւն. Mouvement de —։ 3 Յառաջատուութիւն, չափ. ե.

Progressiste (u), ած. և գ. Յառաջդիմական, —դիմասէր, յառաջատենչ †։

Progressivement (u), մ. Յառաջատաբար։ 2 Յառաջխաղաց շարժումով։

Prohiber (h), ն. Արգիլել։

Prohibitif, ive (h), ած. Արգելիչ, արգելարկու †։

Prohibition (h), իգ. Արգելում։

Proie, իգ. Որս (զազանի) ☞ (ծովա)կուր։ 2 Կապուտ, աւար։ 3 Կեր, ճարակ, փ. || En — à, Մատնեալ, ճարակ, նշաւակ։ || Etre la — de, Նշաւակ լինիլ.

Projectif, ive, ած. Արտաձգիչ † (ոյժ)։

Projectile, ած. Ընկեցական, արտաձիգ † || ար. Զօրութենէ մը նետուած մարմին, արտաձիգ † 2 Ձգական † օդընկեց † (գունդ, գնդակ, ռումբ)։

Projection, իգ. (Ծանր մարմին մը) նետելը, ընկեցում, արտաձգութիւն † 2 Թափելը։ 3 Մակերեւոյթի մը վրայ առարկայի մ'երեւալը, ստուերարկ † 4 Ստորաձգում, ե.

Projecture, իգ. Դուրս ելած մաս, արտամաս †։

Projet, ար. Միտք, դիտում, խորհուրդ։ 2 Կարգուելու միտք. Avoir des

— sur une femme: 3 Ծրագիր. — de loi, (օրինագիծ †).

Projeter, ն. Արձակել, նետել: 2 Ձգել (ստուեր): 3 Գծել, ծրագրել: 4 Սառաձգել, է. 5 Խորհիլ, միտքը դնել, միտք ունենալ, (որ և անբ.): || Se —, չ. Դուրս երկննալ, արտաձգիլ: 2 Խորհուիլ:

Projeteur, ար. Խորհուրդք երկնող:

Prolégomènes, ար. յգ. Ընդարձակ յառաջաբան, նախաշաւիղ, նախաճառ:

Prolepse, էգ. Կանխում, հռ.

Proleptique, ած. Կանխիչ (ջերմ):

Prolétaire (ԷՌ), ար. Ընչազուրկ, անինչ † (որ և ած.): 2 Աղքատ՝ յետին քաղաքացի, ամնլքոր, Հ.

Prolétariat, ար. Զքաւոր վիճակ, անընչութիւն: 2 Անընչականք: [քա.

Prolifère, ած. Ծնիչ, արտադրիչ,

Prolifique, ած. Բեղմնաւորիչ, ձննդագործ, —արար, —զօր: [կայն (ոճ):

Prolixe, ած. Երկայնաբան: 2 Եր-

Prolixement, մ. Երկայնաբանօրէն, երկայն:

Prolixité, էգ. Երկայնաբանութիւն:

Prologue, ար. Յառաջաբան, նախաբան: 2 Նախաշաւիղ. Le — de la loi salique: [ձգութիւն, երկարում:

Prolongation (Ն), էգ. Երկարա-

Prolonge (Ն), էգ. Ձուան (Թնդանօթի): 2 Ռազմամթերք սայլ, մթերասայլ †:

Prolongement (Ն), ար. Երկայնում, շարունակութիւն: 2 Շառաւիղ. — médullaires, քս.

Prolonger (Ն), ն. Երկարել, երկարաձգել: 2 Ուշացնել, երկարել: 3 Երկնցնել (պատը): 4 (Առնուեքի) քովէն երթալ, քերել, նա. || Se —, չ. Երկարիլ: 2 Տարածուիլ, երկննալ: 3 Տարածուիլ. չէն.

Promenade, էգ. Ճեմ, շրջագայութիւն, պտոյտ. Ce n'est qu'une —, (ճեռու չէ): 2 Պտըտելու տեղ, ճեմավայր:

Promener, ն. Պտըտցնել. — ses pas, (դառնալ, պտըտիլ): 2 Խաբել՝ խաղցնել (մէկը): || Se —, չ. Ճեմել, պտըտիլ. Allez vous —, (կորիր): 2 Շրջիլ, յածիլ, փ.

Promeneur, euse, փ. Պտըտցնող: 2 Ճեմող, պտըտող: 3 Ճեմաւէր: 4 Խաբող, խաղցնող, Ը. [մանոց †:

Promenoir, ար. Ճեմելիք, ճեմ-

Promesse, էգ. Խօսք, խոստում. Avoir —, (խօսք առած լինիլ): 2 Պարտամուրհակ: 3 Բաղդատումն: [տացող:

Prometteur, euse (Ն), փ. Խոս-

Promettre, -mis, e, ն. Խոստանալ, (որ և անբ.): 2 Վստահացնել, հաստատել. Je vous — qu'il sera puni: 3 Աւետել, խոստանալ, գուշակել. Je vous — du beau temps: 4 Ծանուցանել, խոստանալ: 5 Յուսացնել, խոստանալ. || — qn. Մէկու տեսութիւնը խոստանալ: | — des monts d'or, — monts et merveilles, Մեծ մեծ խոստումներ ընել: || չ. (Մեծ) յոյսեր տալ. Cet enfant —: || Se —, չ. Իր անձը խոստանալ: 2 Իրարու խոստանալ: 3 Յուսալ. Se — la victoire, du plaisir: 4 Միտքը դնել. Il se — de profiter de vos conseils: [տարաւանդիլ, հ.

Prominer, չ. Բարձրացած լինիլ.

Promis, e, ած. Խոստացեալ. Terre —, (աւետեաց երկիր): || փ. Նշանած: [թիւն, խառնութիւն:

Promiscuité, էգ. Խառնակու-

Promission (Ս), էգ. Terre de —. Աւետեաց երկիր:

Promontoire (Ն), ար. Սարաւանդ: 2 Հրուանդան, հ.

Promoteur, trice, ած. Դըրդիչ (պատճառ): || ար. Գլխաւոր պատճառ՝ մղիչ, նախաշարժիչ: 2 Խնամածու † (հաստատութեան մը):

Promotion, էգ. Պաշտօնոյ մը հանելը (շատ մ'անձեր), յառաջադրութիւն. Faire une — de quatre cardinaux. (չորս հոգի կարդինալութեան բարձրացնել). Nous sommes de la même — lui et moi. (աստիճաննիս միեւնոյն ժամանակի առուցած ենք): 2 Բարձրանալը յաստիճանում †: 3 Յառաջացում. Obtenir une — de classe:

Promouvoir, -mu, e, ն. Հասցնել՝ հանել (աստիճանի մը), յաստիճանել: 2 Տալ, հայթայթել:

Prompt, e (բռօն), ած. Վաղ,

շուտ. Il a la repartie —, (պատրաստաբան է)։ 2 Արագահաս † (արդարութիւն)։ 3 Վաղաղէզ † (հարստութիւն)։ 4 Արագընթաց, արագ. Une course —. — à la course. 5 Վաղանցուկ, անտև † Sa joie fut —։ 6 Շուտ, արագ. — à parler. — à prendre un parti, (շուտով որոշումը ընող)։ 7 Ժիր, արագ, անխ. 8 Շուտ հասկցող՝ սուր՝ շուտիմաց † (միտք)։ 9 Ցասկոտ. Il est d'humeur —, (ցասկոտ է). Il a la main —, (զարնող է)։

Promptement (օնդ), մ. Փութով, փութապէս, շուտով, շուտ։

Promptitude (օնդ), էգ. Ճեպ, արագութիւն, շուտութիւն ☞ դիւրա(հասատութիւն)։ 2 Սրութիւն (մտքի)։ 3 Ցասկոտութիւն. Il est d'une grande —։ 4 (Յանկարծական) ցասում կամ յոյզք, կիրք. Quand sa — est passée։

Promptuaire (օն-կը), ար. — de droit, Առձեռն իրաւագիտութիւն։

Promulgation, էգ. Հրատարակութիւն (օրինաց)։ [(օրէնք)։

Promulguer, ն. Հրատարակել

Pronaos (ou), ար. Առաջակողմ (նախնեաց տաճարներու)։ [դեր)։

Pronateur, ած. Վայրաձիգ† (ղըն-

Prône (ō), ար. Հոգեւոր ճառ, քարոզ (կիւրակէի)։ 2 Դիտողութիւն, կշտամբանք, քարոզ, ը.

Prôner (ō), ն. Քարոզ խօսիլ, քարոզել, (որ և անխ.)։ 2 Կշտամբել, յանդիմանել, քարոզել։ 3 Գովաբանել։

Prôneur (ō), ար. Քարոզիչ։ 2 Կշտամբող, քարոզ կարդացող, (էգ. —euse)։ 3 Գովասան։

Pronom (նօն), ար. Դերանուն, ք.

Pronominal, e, ած. Դերանուանական։ յք. —**aux**։ [նունաբար։

Pronominalement, մ. Դերա-

Prononcé, e (ն), ած. Քաջ արտայայտուած, շեշտուած † || Bien —, Քաջորոշ † անխ. || ար. Le — de l'arrêt, Ծանուցուած վճիռ։

Prononcer (ն), ն. (Վճիռ) տալ, վճռել։ 2 Ծանուցանել (նախագահի՝ վճիռը)։ 3 Ճառել, խօսիլ. — un éloge, (որ և անխ.)։ 4 Հնչել, արտասանել ☞ (Թանձրա)լեզու, (դիւրա)հնչիւն, (որ և անխ.)։ 5 Տալ՝ ընել (մէկու անունը)։ 6 Լաւ դուրս հանել, շեշտել † անխ. || ն. Իր վճիռը յայտնել՝ խօսիլ։ 2 Կարծիքը տալ, միտքը յայտնել. J'attends que vous ayez —. || Se —, չ. Արտասանուիլ։ 2 Կարծիքը խօսիլ, միտքը յայտնել։

Prononciation (ն), էգ. Վճիռը տալը։ 2 Խօսիլը, արտասանում։ 3 Հընչում։ 4 Ըսուածք, խօսուածք։

Pronostic, ար. Գուշակութիւն։ 2 Նշան, կանխանիշ (մէկու անկման)։ 3 Կանխաժանութիւն (բժշկի)։

Pronostique, ած. Գուշակական։ 2 Կանխաժանական (ախտանիշք)։

Pronostiquer, ն. Յառաջէն գիտնալ, գուշակել։ 2 Գուշակել տալ։

Pronostiqueur, ար. Գուշակող, գուշակ։

Propagande (ն), էգ. Կրօնատարած ժողով (ի Հռովմ), ծաւալոց։ 2 (Ինչ ինչ) կարծիքներ ծաւալող, գաղափարածաւալ (ընկերութիւն)։ || Faire de la —, Կարծիք մը տարածելու ջանալ։

Propagateur, trice, ած. Սերիչ։ 2 Ծաւալիչ, ք. || ար. Տարածիչ, ծաւալիչ, ք.

Propagation, էգ. Աճում, սերում։ 2 Տարածում, ծաւալում, ք.

Propager, ն. Շատցնել, սերել։ 2 Տարածել, ծաւալել, ք. [յարաշեշտ։

Proparoxyton (ն), ար. Նախա-

Propension (ն-ս), էգ. Միտում։ 2 Բերում, հակամիտութիւն։ [րապարոյկ։

Propérispomène (ս), ար. Յա-

Prophète, ար. Մարգարէ, (որ և ք.)։ 2 Գէտ, իղձ, հարցուկ։

Prophétesse, էգ. Մարգարէուհի։

Prophétie (սի), էգ. Մարգարէութիւն, (որ և ք.)։ 2 Պատգամ, մարգարէութիւն (հեթանոսաց մէջ)։ [կան։

Prophétique, ած. Մարգարէա-

Prophétiquement, մ. Մարգարէաբար։ [մարգարէանալ։

Prophétiser (զ), ն. Գուշակել,

Prophylactique, ած. Նախապահեստ, բժ. || La —, էգ. Կանխազգուշութիւն† (որ և՝ **Prophylaxie**, էգ.)։

Propice, ած. Նպաստաւոր, հաճ,

ճաշտ (աչք)։ 2 Յաջող (հով)։ 3 Պատեհ (ժամանակ)։ [Թիւն, հաշտութիւն։

Propitiation (սիա), էգ. Քաւու-

Propitiatoire (սիա). ած. Քաւութեան, հաշտարար ։ || գ. Սեղան քաւութեան, քաւութիւն։ [ռապօլու։

Propolis (լիս). էգ. Ակնամոմ. փի-

Proportion, էգ. Համեմատութիւն ։ 2 Պատշաճութիւն, համեմատութիւն։ || À —, En —, Par —, նխ. Համեմատութեամբ, ըստ համեմատի, համեմատ ։ || À — que, ը. Ի՛նչ չափով որ, որքան որ։ || — gardée, Toute — gardée, Համեմատութեամբ ։

Proportionnalité (1n), էգ. Համեմատականութիւն ։

Proportionné, e (1n). ած. Համեմատ. Bien —, (կանոնաւոր, համաչափ, համեմատաւոր †) ։

Proportionnel, elle (1n). ած. Համեմատ. համեմատական ։

Proportionnellement (1n-41). մ. Ըստ համեմատի. համեմատութեամբ։

Proportionnément (1n), մ. Ըստ չափու, համեմատութեամբ ։

Proportionner (1n). ն. Համեմատութիւնը պահել, համեմատ ընել, յարմարցնել, համեմատել ։ || Se —, չ. Համեմատ լինիլ։ 2 Յարմարիլ ։

Propos (բօ̄). գ. Խօսք. ☞ (զագրա)բանութիւն. Un sot —. — de table. — interrompus, (կցկտուր խօսքեր)։ 2 Փուճ խօսք, չարախօսութիւն, խօսք. Je me moque des —. On a tenu des — à son compte։ 3 Նպատակ. նիւթ, խօսք. Revenons à notre — ։ 4 Առաջարկութիւն, բանակցութիւն, խօսք. Des — d'accommodement ։ 5 Որոշում, յառաջադրութիւն. Ferme —. Faire un — ։ || — d'antichambre, Ծառաներու խօսք։ || À —, ած. Յարմար։ || գ. Պատշաճութիւն, յարմարութիւն. L'à —. Qui a beaucoup d'à —, (պատրաստաբան)։ || À —, մ. Տեղին. ատենին, ի ճահ ի դէպ ☞ ձեռ. քաջադէպ։ 2 Աղէկ միտքս բերաւ ։ || À — de, նխ. Համար, մասին։ | À ce —, Այս մասին, առ այս ։ | À — de rien, Առանց պատճառի. փուճ տեղը. (որ և՝ À — de bottes)։ | À quel —? À — de quoi? Ի՞նչ պատճառաւ, ինչ բանի համար ։ || À tout —, մ. Ամէն ժամ, ամէն առթիւ ։ | Mal à —, մ. Անճահ, տարադէպ ։ 2 Առանց պատճառի ։ | Hors de —, մ. Առանց պատճառի. À —, hors de —, (պատճառով կամ առանց պատճառի)։ | De — délibéré, մ. Դիտմամբ, խորհրդով ։ [կելի ։

Proposable (բօ̄), ած. Առաջար-

Proposant, e (բօ̄-ն), գ. Առաջարկու, (որ և ած.)։ 2 (Բողոքական) ժողովրդապետացու ։

Proposer (բօ̄). ն. Առաջարկել։ 2 Առջև դնել, առջև հանել ։ 3 Աչքի առաջ դնել (օրինակ)։ || չ. Առաջադրել ։ || Se —, չ. Առաջարկուիլ ։ 2 Ինքզինք առաջարկել։ 3 Դնել իրեն (նպատակ)։ 4 Առնուլ իրեն (օրինակ)։ 5 Տալ անձը (օրինակ)։ 6 Միտքը դնել, առաջադրել ։

Proposition (բօ), էգ. Առաջարկութիւն, առաջարկ։ 2 Դաշանի կամ գէշ առաջարկ. Faire des — ։ 3 Նախադասութիւն, առաջադրութիւն ։ 4 Սր. Գրոց մեկնութիւն (բողոքականաց մէջ)։

Propre, ած. Սեպհական. յատուկ, բուն. Le caractère — d'une chose. Tuer de sa — main, (իր ձեռքով սպաննել). Se rendre —, (իրեն սեպհականել)։ 2 Յատուկ (անուն)։ 3 Բնիկ՝ բուն նշանակութիւն (բառի)։ 4 Իրական (շարժում ատոմի մը)։ 5 Միեւնոյն. բուն. Il demeure dans la maison — où vous logez. Ce sont ses mots —. Je lui ai dit cela en — termes։ 6 Պատշաճ, յարմար ☞ (կայմ)ցու, (հերկե)լի, (լծ)կան. Ce bois est — à bâtir. Les qualités — au commandement. Le mot — ։ 7 Ընդունակ, յարմար ☞ (տէրտէր)ցու, (ընկերա)կան. Cet homme est — à l'étude. Il est — à tout. (ամէն բանի կուգայ)։ 8 Վայելուչ, կոկիկ. Ses habits sont toujours fort — ։ 9 Մաքուր. Cet homme est très —. Mains —. Linge —. — sur soi. (վրան գլուխը մաքուր)։ || գ. Յատկութիւն. Le — des oiseaux, c'est de voler. C'est le — des grands hommes de. (Մեծ մարդոց յատուկ է...)։ 2 Բնիկ՝

բուն իմաստ (բառի)· Le — et le figuré· Au —, (բնիկ առմամբ)։ 3 Ժառանգական՝ սեպհական առացուած· Ce bien est un —։ 4 Առանձին ինչք (էրկան կամ կնոջ), մենատուացք †· — fictif· 5 (Օրուան) պատշաճ աղօթք։ || En —, Սեպհական՝ յատուկ կերպիւ (տէր լինիլ)։ | Un — à rien, Բանի չեկող, անպիտան մէկը։

Proprement, մ. Ճշդիւ· C'est — ce que cela veut dire։ 2 Բնիկ իմաստով· Ce mot s'emploie —։ 3 Կոկիկ, մաքուր· Parler —։ 4 Ըստ պատշաճի, շնորհքով, կոկիկ· Danser —· Se mettre —։ 5 Ընտիր ու կոկիկ· Chanter, Jouer —· Cela est fait —։ 6 Մաքուր· Maison tenue —։ || — dit, Բուն։ | — parlant, À — parler, Ճշդիւ՝ բուն բառովը խօսելով։

Propret, ette, ած. Չափն անցած մաքրասէր, սպրկիկ, ը·

Propreté, էգ. Մաքրութիւն։ 2 Հագուստի՝ կարասեաց վայելչութիւն, կոկութիւն. Il est d'une grande —, (բոլոր բաները կոկիկ կ'ուզէ)։

Propréteur, ար. Վաղեմի պրետոր, Հ· 2 Կուսակալ (երբեմն բդեշխ), Հ·

Propriétaire (ēռ), է· Ստացիչ, տէր ☞ (հողա)կալ· Nu —, (մերկ սեփականորդ†)։ 2 (Վարձուած տան) տէր։ 3 Կալուածատէր, սեփականատէր։

Propriété, էգ. Սեփականութիւն։ 2 Կալուած· La grande —, (մեծ կալուածներ)։ 3 Առանձին հանգամանք, յատկութիւն ☞ (տարածա)կանութիւն։ 4 Պատշաճութիւն (բառից)։ [բար։

Proprio-motu, մ. Ինքնաբերա-

Propulseur, ած. Յառաջ մղող, մղիչ։ || ար. Մղիչ, յառաջավար †։

Propulsion (ս), էգ. (Դէպ ի յառաջ) մղում, մղում, յառաջվարութիւն †։

Propylée, ար. (Տաճարի) գաւիթ։ || յգ. Նախադրունք (Պարթենոնի)։

Prorata (au), մ. Համեմատութեամբ, չափով։ || ար. Մաս, բաժին։ յ. ն. [ձգող։

Prorogatif, ive, ած. Երկարա-

Prorogation, էգ. Երկարաձգում։ 2 Դադարում (խորհրդարանի մինչև այս ինչ օր)։

Proroger, ն. Երկարաձգել։ 2 Յետաձգել (նիստ)։ 3 Դադարել (խորհրդարան մինչև այս ինչ օր)։ || Se —, չ. Նիստերը դադրեցնել (մինչև այս ինչ օր)։

Prosaïque (զ), ած. Արձականման † 2 Անշուք, հետեւակ։

Prosaïquement (զ), մ. Հետեւակ կերպիւ, հետեւակօրէն· Écrire —։

Prosaïser (զ), չ. Արձակ գրել, արձակաբանել † || ն. Անշուք՝ հասարակ բան մը դարձընել, հետեւակել † || Se —, չ. Հետեւակ դառնալ։

Prosaïsme (զ-ս), ար. Ոտանաւորը արձակի նման գրելը, արձակոճութիւն։ 2 Միօրինակութիւն, հետեւակութիւն։ [հեղինակ, արձակագիր։

Prosateur (զ), ար. Արձակաբան

Proscénium (Չս-օմ), ար. Տեսարան (նախնեաց թատրոններու)։

Proscripteur, ար. Տարագրիչ։

Proscription, էգ. Բռնութիւն՝ հալածանք (ներքին խռովութեանց ժամանակ), տարագրութիւն։ 2 Խափանում տարագրութիւն (բառի մը)։ 3 Ի մահ դատապարտելը առանց դատաստանի, տարագրութիւն, Հ·

Proscrire, -crit, e, ն. Խիստ միջոցք ձեռք առնուլ (ներքին խռովութեանց ատեն), տարագրել։ 2 Մէջտեղէ վերցնել, ի կորուստ մատնել· J'ai voulu — une tête si chère։ 3 Մերժել, տարագրել (մէկը՝ ընկերութենէ)։ 4 Ջնջել, տարագրել (բառ)։ 5 Տարագրել, (որ և ած.), Հ·

Proscrit, ար. Տարագրեալ, տարագիր։

Prose (ōզ), էգ. Արձակ շարագրութիւն, արձակ։ 2 Տաղ (լտ. եկեղեցւոյ մէջ)։ | De la — de qn· Մէկու մը գրուածքը՝ նամակը։

Prosecteur (ս), ար. (Դասի համար) դիակի կտորներ պատրաստող, հերձիչ։

Prosélyte (զ), ար. Նորամուտ (հրէութեան մէջ)։ 2 Նորահաւատ։ 3 Նորադարձ։

Prosélytisme (զ-ս), ար. Մարդաշահութիւն † մարդորսութիւն †։

Prosenchyme (զ-ն), ար. Թոյլոստայն, բս.

Prosodie (*q*), իգ. Տեղտերու համեմատ կանոնաւոր հնչում, առոգանութիւն։ 2 Վանկերու երկայնութիւն ու կարճութիւն։ 3 Երկայն ու կարճ վանկերու գիտութիւն, չափողութիւն։

Prosodique (*q*), ած. Առոգանութեան։ [թիւն, հռ.

Prosopopée (*q*), իգ. Դիմառնու-

Prospectus (*իւս*), ար. Յայտարարութիւն, յայտագիր։ [բարեյաջող։

Prospère, ած. Յաջող. բարգաւաճ,

Prospérer, չ. Յաջողութիւն գտնել, յաջողիլ։ 2 Առջև երթալ, ծաղկիլ, բարգաւաճիլ։

Prospérité, իգ. Յաջողութիւն։ 2 Բարգաւաճութիւն (տէրութեան)։

Prostate, իգ. Յառաջագեղձ. կատանիկ † անր.

Prosternation, իգ. **Prosternement,** ար. Երկրպագութիւն։

Prosterner, ն. Երկրպագել տալ, մէկու ոտքին խոնարհեցնել։ 2 Գետին տապալել, հ. || Se —, չ. Յերկիր խոնարհիլ, երկրպագել։ 2 Խոնարհիլ, հ.

Prosthèse, իգ. Գրի կամ վանկի յաւելուած՝ բառի սկիզբը, յարադրութիւն։

Prostituée, իգ. Բոզ, պոռնիկ։

Prostituer, ն. Պոռնկութեան մատնել, պոռնկել։ 2 Ծախել (գրիչը)։ || չ. Պոռնկիլ։ 2 Անարգօրէն անձնատուր լինել։ 3 Ինքզինք ծախել (հեղինակի)։

Prostitution, իգ. Բոզութիւն, պոռնկութիւն։ 2 Անարգօրէն թողուլը, մատնութիւն (օրէնքի)։ 3 Կռապաշտութիւն, պոռնկութիւն, Ս. Գ.

Prostration, իգ. Երկրպագութիւն։ 2 Ուժասպառութիւն † կթոտութիւն † բժ.

Prostyle, ած. Սիւնազարդ (տաճար)։ || ար. Սիւնազարդ սրահ։

Protase (*q*), իգ. Նախամասն՝ յառաջադրութիւն (խաղի)։ [ջադրութեան։

Protatique, ած. (Խաղի մը) յառա-

Prote, ար. (Տպարանի) վերակացու։ 2 Սրբագրիչ, տպ.

Protecteur, trice, ած. Պաշտպան։ 2 Մեծի՝ պաշտպանողի (ձեւեր)։ 3 Ծաղկապահ † (տերեւք)։ || գ. Պաշտպան։ 2 Խնամակալ, պաշտպան։ 3 Գլուխ, գըլխաւոր. Le roi est le — de l'Académie française. Cette communauté a un évêque pour —. — de la confédération du Rhin. Cromwell, — d'Angleterre։ 4 (Երկրի մը քանախաղորդիայի գործոց կամ կրօնական ուխտերու շահուց) հոգատար † (ի Հռովմ). Ce cardinal est — de France. Le — des affaires de France։ | — du genre humain, Ամէնու պաշտպան։

Protection, իգ. Պաշտպանութիւն։ 2 Խնամակալութիւն, պաշտպանութիւն։ 3 Պաշտպան. Il a de belles —։ 4 (Ի Հռովմ) հոգատարութիւն † (Ֆրանսայի) կրօնական ուխտերու շահուց կամ քանախաղորդիայի գործոց)։ || De —, Մեծի՝ պաշտպանողի (ձև)։ 2 Պաշտպանական (դրութիւն), ք. տ.

Protectionnisme (*ս-ին*), ար. Պաշտպանականութիւն † ք. տ.

Protectionniste (*ին*), ար. Պաշտպանական † ք. տ.

Protectorat, ար. Թեւարկութիւն (տէրութեան մը)։ 2 Գլխաւորութիւն (Քրոմվէլի)։

Protée, ար. Պրոդէոս, դից. 2 Մըշտափոփոխ մարդ, պրոդէոս։

Protéger, ն. Պաշտպան՝ կռնակ լինիլ, պաշտպանել։ 2 Թեւարկել, պաշտպանել։ 3 Պահպանել, պատսպարել (ցրտի դէմ)։ [ղոքական, պրոտ Գ.

Protestant, e (*ն*), ած. և գ. Բո-

Protestantisme (*ս-ս*), ար. Բողոքականութիւն։ 2 Բողոքական ազգք։

Protestation, իգ. Բողոք։ 2 Բողոքագիր։ 3 Խոստում, հաւաստիք (անձնուիրութեան)։ 4 Դաւանութիւն, յայտարարութիւն (իր հաւատարմութեան)։

Protester, ն. Բողոքել։ 2 Հաստատութեամբ խոստանալ՝ յայտնել, ապահովել, հաւաստել, (որ և անխ.). Je vous le —. Il lui protesta que...։ || չ. Բողոքել. — contre։ 2 Հանդիսապէս յայտարարել. — de. — contre։

Protêt (*դէ*), ար. Բողոք։

Prothèse (*q*). իգ. Պակասած (անդամի) տեղ կեղծ մը դնելը, յարադրութիւն։

Protocanonique, ած. Առաջնականոն։

Protocarbure, ար. Նախբնածխաւոր, փ.

Protochlorure (ք), ար. Նախաքլորաւոր, փ.

Protocole, ար. Ատենագրութիւն, արձանագիր, դիւանագիր † 2 Պատճէնաբան † (նամակի՝ նօտարի)։ 3 Յառաջաբան, ըւ.

Protonotaire (էռ), ար. Դպրապետ։

Protoplasme (ս), ար. Նախահիւթ † նախախմոր †։

Protosyncelle (սէլ), ար. (Յոյն պատրիարքի՝ եպիսկոպոսի) փոխանորդ։

Prototype, ար. Սկզբնատիպ, նախատիպար։

Protoxyde, ար. Նախօքսիտ, փ.

Protubérance (ն), էգ. Ուռոյց, դարաւանդ, ցցուածք։

Protubérant, e (ն), ած. Ուռուցիկ, դարաւանդիկ †։

Protuteur, ար. Հոգատար, խնամատար † (անչափահասի)։

Prou, մ. Շատ։

Proue, էգ. Յռուկ, առաջք, նաւառաջք։

Prouesse, էգ. Քաջութիւն։ 2 Քաջագործութիւն, հէքն.

Prouver, ն. Ապացուցանել. Il a été — l'inventeur. (հնարիչը նա լինելը ապացուցուեցաւ)։ 2 Ցայտնել, ցուցնել։ || Se —, չ.Ա. ապացուցուիլ։

Provéditeur, ար. Տեսուչ, վերատեսուչ։

Provenance (ն), էգ. (Դուրս տեղէ) եկած բան ☞ (ստարա)մուտ. Les — du Midi. Café de — africaine, (Աֆրիկէէ եկած խահուէ)։ 2 Ծագում, աղբիւր, ք.

Provende (ն), էգ. Պաշար։ 2 Պարարբուտ † (արջառ ու ոչխարի համար)։

Provenir, -nu, e, չ. Ծնանիլ, ծագիլ, բխիլ, յառաջ գալ։

Proverbe, ար. Առակ. Faire —, (առակ դառնալ՝ լինիլ)։ 2 Առակախաղ։

Proverbial, e, ած. Առակական. Des dictons —aux. 2 Առակ դարձած։

Proverbialement, մ. Առակական ձեւով մը, առակօրէն †։

Providence (ն), էգ. Նախախնամութիւն։ 2 Նախատեսութիւն, հեռատեսութիւն։

Providentiel, elle (սի), ած. Նախախնամական։

Providentiellement (ն-սի-էլ), մ. Նախախնամօրէն։

Provignement, ար. Տաշտաթաղք † swɪsprɪfɪu։

Provigner, ն. Տաշտաթաղել ÷ (որթատունկ), (որ և ընթ.)ի || չ. Տաշտաթաղով շատնալ։ 2 Բազմանալ, աճիլ։

Provin (ն), ար. (Որթատունկի) տաշտաթաղ։ 2 Տաշտաթաղցու ոստ։

Province (ն), էգ. Նահանգ, գաւառ. De —, (գաւառական, գաւառացի)։ 2 Գաւառներ. Paris et la —. Partir pour la —։ 3 Գաւառացիք. Toute la — en parle։ 4 Գաւառ, վիճակ. Les Cordeliers de la — de France։

Provincial, e (ն), ած. Նահանգական, գաւառական։ || ք. Գաւառական, գաւառացի։ || ար. (Ֆրանկիսկեան) վանուց գաւառապետ, վիճակահայր †։

Provincialat (ն), ար. (Ֆրանկիսկեան) վանուց գաւառապետութիւն, վիճակահայրութիւն †։

Provincialisme (ն-ս), ար. Գաւառական շեշտ՝ բառուածք, գաւառաբանութիւն։

Proviseur (զ), ար. Վերակացու (լիկէոնի)։ 2 Հոգաբարձու (Սորպոնի)։

Provision, էգ. Մթեր, համբար, պաշար. — de bouche, (ուտեստ)։ 2 Բուն վճռէ յառաջ ընձեռուած գումար. Demander une —. 3 Փոխանագիր մը վճարելու գումար, նախահոգութիւն։ 4 Միջնորդագին, բանսարարչեայ։ 5 Կարգման իրաւունք, կարգողութիւն † (վիճակի մը)։ || յ+. Տան պաշարք։ 2 Կարգման թուղթ՝ հրովարտակ։ || Faire — de, Պաշար պատրաստել, (որ և՝ Faire des —, ք.)։ | En avoir sa —, (Բանէ մը) պէտք եղածն ունենալ։ || Par —, մ. Նախ և յառաջ։ 2 Առ ժամս, առ այժմ։ 3 Առժամեայ (վճիռ)։

Provisionnel, elle (ın), ած. Առժամանակեայ, առժամեայ։

Provisionnellement (ın-ıl), մ. Առժամեայ կերպիւ։

Provisoire, ած. Առժամանակեայ, առժամեայ ։ || աչ. Առժամեայ բան ։

Provisoirement, մ. Առժամս, առժամապէս † ։ [(լինելոնի)։

Provisorat, աչ. Վերակացութիւն,

Provisorerie, էգ. հ. ժ. Հոգաբարձութիւն (Սորպոնի) ։

Provocant, e (ն), ած. Գրգռիչ ։ 2 Սիրագրգիռ † (նայուածք)։ [Գրգռիչ։

Provocateur, trice, ած. և է.

Provocation, էգ. Գրգռութիւն, գրգռում, գրգիռ ։ 2 Մենամարտի հրաւէր։ 3 Բերելը (քուն)։

Provoquer, ն. Դրդել, գրգռել. — au combat, (պատերազմի կանչել) ։ 2 Պատճառել (քուն), բերել (քրտինք)։ || — une action, Դատ բանալ ։

Proxénète, աչ. Միջնորդ պոռնկութեան, կաւատ, կաւթարար Գ.

Proximité, էգ. Մօտաւորութիւն, մօտութիւն. À —, (քով, մօտիկ)։ 2 Ազգականութիւն, մերձաւորութիւն ։

Prude, ած. Սուտզգաստ † զգօներես † || էգ. Սուտզգաստ կին ։

Prudemment (տամաՆ), մ. Խոհեմաբար ։

Prudence (ն), էգ. Խոհականութիւն, խոհեմութիւն. — mondaine, de la chair, du siècle, (իմաստութիւն աշխարհի, Ս. Գ.)։ [կան, խոհեմ ։

Prudent, e (ն), ած. և աչ. Խոհա-

Pruderie, էգ. Սուտզգօնութիւն † սուտզգաստութիւն † || La —, Սուտհամեստուհիք † սուտզգաստուհիք †։

Prud'homie, էգ. Ուղղութիւն, լաւութիւն ։

Prud'homme, աչ. Հմուտ, իրազէտ. Conseil de —, (բանւորներու և վարպետներու ատեան, իրազիտաց ատեան †). Les —, (իրազէտ ատեանի անդամք)։ 2 Խոհեմ և ուղիղ մարդ, հ. 3 Իմաստուն ու կորիճ մարդ, հ.

Prune, էգ. Սալոր. Էրիկ ։ 2 (Հրացանի) գնդակ, ռ. Il a reçu une — ։ || Pour des —, Պզտի բանի համար, փուճ տեղը ։

Pruneau (նօ), աչ. Չորցուցած սալոր, սալորչիր։ յգ. —x ։

Prunelaie (լէ), էգ. Սալորուտ ։

Prunelle, էգ. Բիբ (աչքի)։ 2 Նայուածք, աչք. Baisser la — ։ 3 Լոյս (աչքի), է. 4 Վայրի սալոր մը, մամուխ. Du jus de —, (գաւաթ՝ անշահ գինի)։ 5 տ. ս. Մամուխ։ 6 Պաստառ մը ։

Prunellier (յլ), աչ. Մամխի, ծռ.

Prunier, աչ. Սալորենի, ծռ. — épineux, (մամխի) ։

Prurigineux, euse, ած. Մարմաջական, եռքոտ, Գ.

Prurigo, աչ. Եռքոր Գ † բժ.

Prurit (ռի), աչ. Սաստիկ քերուըտուք, եռք Գ.

Prussiate աչ. Բրուսիատ, փ.

Prussique, ած. Բրուսիական (թթու), փ. [տան, հ. Յ.

Prytane, աչ. Առենակալ, պրիւ-

Prytanée, աչ. Ջրի դպրոց տէրութեան վաստակաւորներու զաւակաց, պըրիւտանիոն։ 2 Պրիւտանիոն (ատեան կամ շէնք), հ. Յ. [սերգու ։

Psalmiste (ս-ս), աչ. Սաղմո-

Psalmodie (ս), էգ. Սաղմոսերգութիւն։ 2 Միօրինակ ընթերցում՝ ոգում։

Psalmodier (ս), ն. և չ. Սաղմոսել ։ 2 Մէկ ձայնի վրայ երգել՝ ճառել՝ կարդալ ։ [րան մը, սաղմոսարան ։

Psaltérion (ս-ն), աչ. Նուագա-

Psaume (բսօմ), աչ. Սաղմոս. Les — pénitentiaux, (եօթ Սաղմոսք) ։

Psautier (բսօ), աչ. Սաղմոսարան, սաղմոս ։ 2 Քօղ (կրօնուհւոյ) ։

Pseudonyme (ս), ած. Կեղծանուն, սուտանուն ։ || աչ. Սուտանուն հեղինակ ։ [մարգարէ ։

Pseudo-prophète, աչ. Սուտ

Psora, աչ. **Psore** (ս), էգ. Մորթի այլ և այլ խազաւարտաւոր ախտից անուն. քսոր ։ 2 Քոս, քսոր ։ [կան ։

Psorique, ած. Քսորային, — ա-

Psyché (ս-շէ), էգ. Կանանց շարժուն հայելի, փոքէ ։

Psychique (ս), ած. Հոգեկան ։

Psychologie (ս-ք), էգ. Հոգեբանութիւն ։ [գեբանական ։

Psychologique (ս-ք), ած. Հո-

Psychologiste, Psychologue (ս-ք), աչ. Հոգեբան ։

Psylle (ս), աչ. Օձի թովիչ, թովիչ

Psyllion (ll). ար. Լուախոտ. զար- ճր ճարդ ։

Ptarmique, էգ. Փռնգտիք, տկ.

Ptérodactyle, ար. Մաշկամատն, կ.

Pteropode, ած. Թեւոտն, կ. || յգ. Թեւոտանիք, կ. [Թիւն ‡ ։

Ptyalisme (u), ար. Շատաթքու-

Psamment (1m), մ. Հատած՝ զար- շանոտ կերպիւ ։ 2 Լրբաբար (ատել)։

Puant, e (1), ած. Հոտող, հոտած, զարշահոտ, ժահահոտ ։ 2 Անամօթ (սուտ)։

Puanteur (1), էգ. Գէշ հոտ, զար- շահոտութիւն, ժահահոտութիւն ։

Pubère, ած. և գ. Արբունքի հա- սած, չափահաս ։ [սութիւն ։

Puberté, էգ. Արբունք, չափահա-

Pubescent, e (2u), ած. Աղուա- մազոտ ‡ բս.

Pubien, ienne (1), ած. Ենթա- գանձակային ‡. Région — ։ 2 Ցայլա- կրային. Symphyse — ։

Pubis (իս), ար. Փորի ստորակողմ՝ մազով ծածկուած, աղուամազուտ ‡ են- Թագանձակ ‡ 2 Ցայլոսկր, (որ և՝ Os —)։

Public, ique, ած. Հասարակաց ։ 2 Ժողովրդի՝ հանրական (կարծիք) . հա- սարակաց (շահ) ։ 3 Կառավարութեան, տէրութեան. Autorité —. Fonction- naire —. Services —, (տէրութեան վարչանիւղեր ‡). La chose —, (տէ- րութիւն) ։ 4 Աշխարհածանօթ, —լուր. Un bruit —. Il est — que.... Ren- dre —, (հրապարակել) ։ 5 Հրապարա- կական (վիճաբանութիւնք) ։ || ար. Հան- րութիւն, ժողովուրդ ։ 2 Հանդիսատեսք, ժողովուրդ։ || En —, մ. Հրապարակաւ ։

Publicain (1), ար. Հարկահան, Հ. (մաքսաւոր ըստ Հրէից) ։ [Թիւն ։

Publication, էգ. Հրատարակու-

Publiciste, ար. Հրապարակագիր։ 2 Ազգաց իրաւանց վրայ գրող կամ այդ գիտութեան հմուտ, իրաւագիր ‡ ։

Publicité, էգ. Հրապարակութիւն։ 2 Հրատարակութիւն ։ 3 Հանրապատկա- նութիւն ‡ հանրականութիւն ‡ ։

Publier, ն. Ի լոյս ածել, հրատա- րակել։ 2 Հռչակել, հրապարակել։ 3 Քա- րոզել ☞ աշխարհալուր. — qch. sur les toits ։

Publiquement, մ. Հրապարակաւ ։

Puce, էգ. Լու. փիրէ. — à l'o- reille, (հոգ, հնհնուք)։ || ած. անփ. Լուա- գոյն (հագուստ) ։

Pucelage, ար. Կուսութիւն ։

Pucelle, էգ. Կոյս (աղջիկ). Les doctes —, (իննը մուսայք) ։ 2 Աղջիկ. կոյս ։ [պիքի ։

Puceron (1), ար. Լուիճ. ֆիսաճ

Puddler (1d), ն. Հանքածխով ձուլածոյ երկաթը զտել, պուտլել ‡ ։

Pudeur, էգ. Ամօթխածութիւն ։ 2 Համեստութիւն. Discours qui bles- sent la — ։ 3 Ամօթ, պատկառանք. Son front a rougi de — ։ || Sans —, Ան- պատկառ ։ [ամչկոտ ։

Pudibond, e (1), ած. Պատկառոտ,

Pudicité, էգ. Հոգւոյ ու մարմնոյ անբծութիւն, պարկեշտութիւն, ամօթլեա- ծութիւն ։

Pudique, ած. Ողջախոհ, զգաստ. պարկեշտ, պատկառոտ, ամօթլեած ։

Pudiquement, մ. Զգաստու- Թեամբ, պարկեշտութեամբ ։

Puer, չ. և ն. Գէշ հոտիլ, հոտիլ։

Puéril, e, ած. Մանկական։ 2 Անա- տի, տղայական ։ [յաբար ։

Puérilement, մ. Տղայօրէն, տղա-

Puérilité, էգ. Խակութիւն, տղա- յութիւն։ 2 Տղայաբանութիւն։

Puerpéral, e, ած. Տղաբերքի ։ 2 Ծննդականի (ջերմ)։ յգ. —**aux**.

Puiné, e, ած. Կրտսեր, յետածին (քոյր՝ եղբայր)։ || գ. Յետածին ։

Puis, մ. Յետոյ, ապա, ետքը ։ || Et —, Անկէ զատ, և անկից ետքը ։

Puisage (q), ար. Ջուր հանելը՝ առնուլը ։ [հոր, ջրփոս ‡ ։

Puisard (q), ար. Աւելորդ ջրոց

Puisatier (q), ար. Հոր բացող, հորահատ ‡ հորող ‡ ։

Puiser (q), ն. (Անօթով) հանել, առնուլ (ջուր)։ 2 Առնուլ ջուր (գետէ). 3 Առնուլ, քաղել, փ. (որ և անփ.). — dans la source, (բուն աղբիւրէ քաղել)։

Puisque, շ. Ըստ որում, որովհետև։

Puissamment (1u-1m), մ. Զօ- րեղապէս, հզօրապէս։ 2 Մեծապէս, սաս- տիկ, ամենա(հարուստ) ։

Puissance (ի), էգ. Տէրութիւն։ 2 Իշխանութիւն. En — de, (իշխանութեան՝ հրամանի տակ). Se croire une —, (ինքզինք մեծ մարդ կարծել)։ 3 Ազդեցութիւն, զօրութիւն ։ 4 Ոյժ, զօրութիւն. La — du cheval. La — de ses raisons ։ 5 Զօրութիւն, կարողութիւն. L'étendue de la — de l'homme. Il n'est pas en ma — de, (ձեռքս չէ) ։ 6 Զօրութիւն, չափ. մեք. 7 Թանձրութիւն խաւի, հնք. ‖ յգ. Իշխանք ։ 2 Մեծամեծք, մեծերը. Flatter les —։ 3 Հրեշտակաց չորրորդ դաս, իշխանութիւնք ։ ‖ — publique, ժողովրդի ոյժ ։ | — des clefs, Կապելու և արձակելու իշխանութիւն ։ | De — en —, Հաւասար առ հաւասար։ | Avoir, Tenir en sa —, Ձեռքին մէջ ունենալ (մէկը)։ | Les — du ciel, Հրեշտակք ։

Puissant, e (ի), ած. Զօրաւոր, հզօր։ 2 Զօրաւոր (դեղ)։ 3 Ազդեցութիւն բանեցնող, ազդեցիկ. — sur. — auprès du ministre։ 4 Խորունկ (հաշուագէտ)։ 5 Մեծահարուստ, ճոխ. Un — capitaliste. Un — armateur. — en fonds de terre, (բազմահող † մէկը) ։ 6 Խոշոր. Un bœuf est plus — que toi (lion)։ 7 Գէր. Un homme — et robuste ։ ‖ ար. Հարուստք, զօրաւորք, (որ և էզ.). Les — de la terre, (մեծերը) ։

Puits, ար. Ջրհոր, հոր ։ 2 Ծակ՝ հոր (հանքն իջնելու). — de mine, (քանահոր) ։ 3 (Վրան ծածկուած) փոս՝ ջուր, չէն. 4 Գուբ, Ս. Գ. Le — de l'abîme, (դժոխք)։ ‖ Un — de science, Ամենագիտուն, ծով գիտութեան ։ | C'est un —, Խիստ գաղտնապահ է, անոր փորը հոր է, ռ. [շատնալը, մոլում †

Pullulation (21), էգ. Սաստիկ

Pulluler (21), չ. Շուտով աճիլ, խիստ շատնալ, մոլիլ։ 2 Ամէն կողմ բըռնել, ճարակիլ, ‡.

Pulmonaire (ե̄ռ), ած. Թոքային. Phtisie —, (Թոքախտ). Catarrhe —, (ցղատապ †)։ 2 Թոքաւոր, ե. ‖ էգ. Թոքախոտ, տկ. — du chêne, (կաղնույ քարաքոս) ։

Pulmonie, էգ. Թոքացաւ ։

Pulmonique, ած. և գ. Թոքացաւ, Թոքացաւոտ։

Pulpation, էգ. Խիւսացում, դեղ.

Pulpe, էգ. Միս (պտուղի)։ 2 Կակղամաս † (ուղեղի)։ 3 Խիւս, դեղ.

Pulper, ն. Խիւսի դարձնել, խիւսացնել † դեղ. [(պտուղ)։

Pulpeux, euse, ած. Մսուտ

Pulsatif, ive (u), ած. Տրոփուն Թնդական ։

Pulsation (u), էգ. Թնդիւն, զարկ (երակի) ։ 2 Տրոփում † (հիւանդ մասի մէջ)։ 3 Թրթռում (ձայնի)։

Pulvérateur, trice, ած. Փոշեթաւալ † ե.

Pulvérin, ար. Մանրավառօդ † 2 Ջրաշթիկ † 3 Վառօդաման † հ.

Pulvérisateur, ար. Մղեղակ † ձարձատիչ Գ † գծի. [ձարձատում Գ †։

Pulvérisation, էգ. Փոշիացում,

Pulvériser, ն. Փոշիացնել, ձարձատել Գ. 2 Ոչնչացնել, կործանել, փըշրել, ‡.

Pulvérulent, e (ի), ած. Փոշելից, փոշուտ † 2 Փոշեպատ † բս. 3 Փոշետեսակ ։

Puma, ար. Կատուառիւծ ։

Pumicin (ի), ար. Արմաւիւղ † ։

Pumicite, Pumite, էգ. Ձեչաքար. փումպա ։

Punais, e (ն̄ե), ած. Ժահահոտ։ 2 Քիթը հոտող, ժահաքիթ, (որ և գ.)։

Punaise (ե̄զ), էգ. Փայտոջիլ, մլուկ ։ 2 Լայնգլուխ կարճ բեւեռ մը, գոքս † ։

Punaisie, էգ. Գէշ հոտ, գարշահոտութիւն։ 2 Քթի հոտիլը, քթաժահ † բժ.

Punch (բօնչ), ար. Ջերմօղի, փօնչ։

Punique, ած. Կարքեդոնական, փիւնիկեան. Foi —, (դրժողութիւն) ։

Punir, ն. Պատուհասել, պատժել ☞ (հեղեղա)սաստ ։ 2 Զալաչար փոխարինել ։

Punissable (u), ած. Պատժոյ արժանի, արժանապատիժ, պատժապարտ։

Punisseur (u), ած. և ար. Պատժիչ, պատժածու ։ [տիժ։ 2 Պատժում ։

Punition, էգ. Պատուհաս, պա-

Pupillaire (21-ե̄ռ), ած. Բբի,

քքայրին ։ 2 Որբի, որբական, եւ.

Pupilarité, էգ. Որբութիւն. Էէ-քիմլիի։

Pupille (*բիլ*), էգ. Բիբ (աչքի)։ || գ. Որբ. Էէքիմ։ 2 Սան, ձեռնասուն։

Pupitre, ար. Դրակալ ։ 2 Ծռասեղան (գրելու) ։

Pur, e, ած. Զուտ ։ 2 Անխառն (ցեղ), անապակ (գինի), զուտ (ոսկի). Fleur —, (միագոյն † ծաղիկ) ։ 3 Մաքուր (ջուր), ջինջ (երկինք)։ 4 Մաքուր՝ սուրբ (զոհեր)։ 5 Զուտ, անապակ (սէր), անխառն (երանութիւն) ։ 6 Անարատ (մարդ), սուրբ՝ ամբիծ (հոգի)։ 7 Ողջախոհ, սրբասէր, սուրբ. Vierge très —. Elle s'est toujours conservée —։ 8 Յըստակ (ոճ), մաքուր (հայերէն)։ 9 Կոկիկ՝ յստակախօս (հեղինակ)։ 10 Ճշգրիտ, կոկիկ, նկ. եւ. 11 Մի միայն, պարզ (դիպուած), լոկ (ճշմարտութիւն), զուտ (քմայք)։ 12 Պարզ, անպայման. En — don։ | — et simple, Անպայման, պարզ։ || — de, Ազատ, մաքուր, անխառն։ || À — et à plein, մ. Ամբողջապէս, լիովին։ | En — perte, մ. Փուճ տեղը, յանօգուտս, վայրապար ։ [մաս (կղմինտրի) ։

Pureau (*րօ*), ար. Բաց՝ ազատ

Purée, էգ. Ծեծած, խիւսակ † բուռէ։ || — de septembre, Գինի ։

Purement, մ. Ամբիծ վարուք՝ սրբութեամբ (ապրիլ) ։ 2 Կոկիկ (գրել), մաքուր (խօսիլ) ։ 3 Կոկիկ (ծրագրել) ։ 4 Մի միայն, էապէս, պարզապէս (շահու համար)։ || — et simplement, Պարզապէս։ 2 Անպայման ։

Pureté, էգ. Զտութիւն (ոսկւոյ), մաքրութիւն (օդի) ։ 2 Անխառնութիւն՝ սեռնութիւն (ցեղի՝ տոհմի). Une espèce dans sa plus grande — ։ 3 Սրբութիւն (բարուց), ամբծութիւն (կենաց) ։ 4 Ողջախոհութիւն, սրբութիւն, մաքրութիւն. Conserver sa —։ 5 Յըստակութիւն (ոճի). — du langage, (մաքուր լեզու)։ 6 Յստակախօսութիւն † (հեղինակի) ։ 7 Կատարելութիւն (ճաշակի) ։

Purgatif, ive, ած. Մաքրողական։ || ար. Մաքրադեղ † ։

Purgation, էգ. Մաքրում։ 2 Մաքրադեղ առնուլը, ներսը մաքրելը, մաքրում։ 3 Մաքրադեղ † 4 հ. ժ. (Կանոնական) արդարացում ։

Purgatoire, ար. Քաւարան ։ || Faire son — en ce monde, Մեղքերը այս աշխարհի մէջ քաւել ։

Purge, էգ. Ազատելը, մաքրում (անշարժ գրաւէ)։ 2 Մաքրողական ։

Purger, ն. Մաքրել, (որ և փ.). — sa conscience, (խոստովանիլ)։ 2 Զտել։ 3 Մաքրել՝ սրբել (միտքը՝ նախապաշարումէ), հանել (հոգ՝ մտքէ), փարատել ։ 4 Քաւել՝ մաքրել (մեղք), սրբել (մկրտութեան՝ հոգին) ։ 5 Վրէժը լուծել, սրբել (նախատինք)։ 6 Կոկել՝ մաքրել (լեզու)։ 7 Վնասակար մասերը հանել, մաքրել (գիրք)։ 8 Արդարացնել, մաքուր հանել. — de։ 9 Ազատել (անշարժ գրաւէ), մաքրել (ինչք մը՝ պարտքերէ) ։ 10 Ներսը մաքրել (հիւանդի) ։ 11 Մաքրադեղ † տալ. Son médecin l'a —, (որ և ան.)։ || — sa quarantaine, Քառասնակն ընել լմնցնել ։ || Se —, չ. Զտուիլ, մաքրուիլ, (որ և փ.) ։ 2 Ինքզինք արդարացնել՝ մաքուրի հանել։ 3 Ներսը մաքրուիլ։ 4 Մաքրողական առնուլ ։ [զտիչ։

Purifiant, e (*ն*), ած. Մաքրիչ,

Purificateur, ար. Սրբիչ, սրբարար ։

Purification, էգ. Զտում, մաքրում։ 2 (Օրինական) մաքրութիւն (Հրէից) ։ 3 Տօն Սրբութեան Կուսի, Տեառնընդառաջ ։ [բիչ։

Purificatoire, ար. (Սկիհի) սըր-

Purifier, ն. Զտել, մաքրել ։ 2 Պղծութենէ մաքրել։ 3 Սրբել (սիրտ)։ 4 Մաքրել (բարքեր)։ 5 (Շրթունքը) սուրբ՝ մաքուր պահել ։

Puriforme, ած. Թարախակերպ։

Purin (*ն*), ար. (Ախոռի) աղբի ջըրուտ մաս, կոյաջուր ։

Puriner, ն. Կոյաջրել (անդ)։

Purisme (*ս*), ար. Լեզուի ճշդութեան՝ մաքրութեան միայն ուշ դնելը, յստակամոլութիւն † յստակեանութիւն †։

Puriste, գ. Յստակաբան։ 2 Յստակամոլ † 3 Ամբծութիւն ցուցնող ։

Puritain, e (*ն*), ած. և գ. Մաքրակրօն ։ 2 Խստապաշտ † ։

Puritanisme (*ս*), ար. Աղանդ մը.

մարքրակրօնութիւն ։ 2 Խստապաշտութիւն † ։ [ալա չալար ։

Purpurin,e (Ն), ած. Ծիրանեգոյն.

Purpurine, էգ. Աղացիկ անագապղինձ։ 2 Ծիրանիտ † գ. [կանութիւն։

Purulence (Ն), էգ. Թարախա-

Purulent, e (Ն), ած. Թարախային, Թարախատեսիլ ։

Pus (փիւ), ար. Թարախ ։

Pusillanime (զիլլա), ած. Երկչոտ, վեհերոտ, վատասիրտ ։

Pusillanimité (զիլլա), էգ. Երկչոտութիւն, վատասրտութիւն ։

Pustule, էգ. Թարախող պզտի այտուց մորթային, խաղաւարտ ։

Pustuleux, euse, ած. Խաղաւարտային ։

Putain (Ն), էգ. Պոռնիկ, բոզ ։

Putassier, ière (ս), ած. Բոզական ։ || ար. Բոզասէր ։

Putatif, ive, ած. Համարեալ, պիտակ (հայր) ։

Putois, ար. Ժանտաքիս, ան.

Putréfaction, էգ. Փտութիւն, Նեխութիւն, նեխ ։

Putréfier, ն. Նեխել, փտեցնել։

Putrescible (2ս), ած. Փտական։

Putride, ած. Նեխական, նեխուտ ։

Putridité, էգ. Փտածութիւն ։ 2 Փտութիւն, բժ. [բարձրաւանդակ ։

Puy (փիւի), ար. Լեռ, լեռնակ ։

Pygargue, ար. Եփենէ, փենէ, Թռչ. — orfraie, (ոսկրկուլ) ։ 2 Ցամուրի տեսակ մը, վերջատպետ ։ [և ֆ.) ։

Pygmée, ար. Գաճաճ, Թզուկ, (որ

Pylône (ō), ար. Նախադուռն (եգիպտ. մեհեանի) ։ [սոր ։

Pylore, ար. Ստամոքսի ստորածակ,

Pylorique, ած. Սորային, անդ.

Pyracanthe (Ն), էգ. Հրափուշ, ծռ.

Pyrale, էգ. Վնասակար միջատ մը, ճռուկ † ։

Pyramidal, e, ած. Բրգաձև ։ 2 Հսկայ՝ աճազին (գործ) ։ || —e, էգ. Բրգածաղիկ ։ [Բրգաձև։

Pyramide, էգ. Բուրգ ։ || En —,

Pyramider, չ. Բրգաձև շարուած լինիլ։ 2 Բրգաձև բարձրանալ ։ [թու։

Pyrèthre, ար. Իգաբող. Ճիւղլէ օ-

Pyrexie, էգ. Ջերմ ։ 2 Ջերմոտութիւն ։ [Feux —, (հրախաղք) ։

Pyrique, ած. Հրային (փորձեր) ։

Pyrite, էգ. Հրաքար ։

Pyroligneux, euse (Ն), ած. Հրափայտային (ԹԹու) ։

Pyromètre, ար. Հրաչափ ։

Pyrope, ար. Ազնիւ քար մը, հրակնը

Pyrophore, ար. Օդի մէջ կրակ առնող փոշի մը, հրակիր ։

Pyroscaphe, ար. Շոգենաւ ։

Pyrosis (ռōզիս), ար. Հրատապ ցաւ մակորովայնի, հրացաւ †։

Pyrotechnie (f), էգ. Հրարուեստութիւն ։ [ուեստական ։

Pyrotechnique (f), ած. Հրար-

Pyroxile, ար. Հրաբամպակ ։

Pyrrhique (2r), էգ. հ. ժ. Զինակաքաւ։ || ար. Սղավերջ, անգայտ, Հ. և Յ.

Pyrrhonien, ienne (2r-Ն), ած. Պիւռոնեան։ 2 Ամէն բանի վրայ երկբայող կամ երկբայիլ ցուցնող, պիւռոնեան։

Pyrrhonisme (2r-ս), ար. Պիւռոնութիւն։ 2 Երկբայողութիւն, պիւռոնութիւն ։

Pythagoricien, ienne (Ն), ած. և ար. Պիւթագորեան։ [գորութիւն ։

Pythagorisme (ս), ար. Պիւթա-

Pythie, էգ. Պիւթեան գուշակուհի՝ հարցուկ, պիւթիա ։ [եան ։

Pythien, ienne (Ն), ած. Պիւթ-

Pythiques, ած. յգ. Պիւթեան (խաղք)։ || էգ. Պիւթական † (Պինդարոսի) ։

Python (Ն), ար. Պիւթոն, դից. 2 Տեսակ մը օձ, պիւթոն ։

Pythonisse, էգ. Հարցուկ, գուշակուհի † 2 Գուշակուհի՝ պիթոնիս ։

Q

Quadragénaire (*քուա-ժէն*), ած. Քառասնամեայ † (Թիւ)։ 2 Քառասնամեայ, (որ և գ.)։

Quadragésimal (*քուա-զ*), ած. Մեծ պահոց, քառասնորդական, քառասնօրեայ։

Quadragésime (*քուա-զ*), էգ. Մեծ պահոց նախակիւրակէ †։

Quadrangle (*քու-ն*), որ. Քառանկիւն։ [ած. Քառանկիւն։

Quadrangulaire (*քուա-ն-ժէռ*),

Quadrat (*քուա*), ած. Aspect —, Զորրորդեան դիրք (երկու մոլորակներու)։

Quadrat, Quadratin (*քաs*). որ. Տ. **Cadrat, Cadratin**։

Quadratrice (*քուա*), էգ. Քառակուսիչ կոր գիծ, քառակուսիչ †։

Quadrature (*քուա*), էգ. Քառակուսում (բոլորակի). C'est la — du cercle, (վայր գտնել անկարելի բան է)։ 2 Զորրորդեան դիրք (երկու աստեղցս)։

Quadrature (*քաs*), էգ. Տ. **Cadrature**։

Quadriennal, e (*քաs-կէնալ*), ած. Տ. **Quatriennal**։ [հերձ, բ..

Quadrifide (*քուա*), ած. Քառա-

Quadriflore (*քուա*), ած. Չորեքծաղկեան, բ.. [րեքտերեւեան, բ..

Quadrifolié, e (*քուա*), ած. Չո-

Quadrige (*քուա*), որ. հ. ժ. Երկանիւ կառք չորս ձիով, քառաձիք։

Quadrilatéral, e (*քուա*), ած. Չորեքկողմեան, քառակողմ։

Quadrilatère (*քուա*), որ. Քառակողմ, ե. 2 Չորեքբերդեան քառանկիւնի, քառաբերդք †։

Quadrille (*քաs*), որ. Կաքաւ մը և անոր եղանակը, քատրիլ։ 2 Թղթի խաղ մը, քառախաղ։ ‖ էգ. հ. ժ. (Համահանդերձ) հեծելախումբ։

Quadrillé, e (*քաs*). ած. Աղիւսագիծ, քառեկաւոր (Թուղթ)։

Quadrinôme (*քուաs-նօմ*), որ. Քառաքաշխ, էր.

Quadrisaïeul, e (*քուա-զ*), գ. Ապօպապի՝ ապոմամի հայր՝ մայր, երկպապ, երկմամ։ [քառավանկ բառ։

Quadrisyllabe (*քուա-Զl*), որ.

Quadrivium (*քուա-օմ*), որ. Քառուսմունք † մ. դ. [Քառաձեռնի, չ.

Quadrumane (*քուա*), ած. և որ.

Quadrupède (*քուա*), ած. և որ. Քառոտանի, չորքոտանի։

Quadruple (*քուա*), ած. Քառապատիկ, (որ և որ.)։ 2 Քառեակ (դաշնակցութիւն)։

Quadrupler (*քուա*), ն. Քառապատկել։ ‖ չ. Քառապատկիլ։

Quai, որ. Քարափ (նաւահանգստի)։ 2 Գետափողոց † ափնուղի † 3 Դարափ † (կայարանի)։

Quaiage (*քէյ*), որ. Տ. **Quayage**։

Quaker, Quakre (*քուաքռ*). որ. Երերական (աղանդաւոր), քուաքէր։ ‖ էգ. Quakeresse, Քուաքէրուհի։

Qualifiable, ած. Անուն ունեցող, որակելի։

Qualificateur, որ. Աստուածաբան (հաւատաքննիչ ատենի)։

Qualificatif, ive, ած. Ինչպէս լինելը յայտնող, որակական։

Qualification, էգ. Յորջորջանք, անուանում։

Qualifié, e, ած. Ազնուական. Une personne —. Il est —, (ազնուատոհմ մէկն է)։ 2 Անուանի, մեծ. Les personnes les plus — d'une ville։ 3 Մեծ (ոճիր). հ. [նել։ 2 Որակել, գ.

Qualifier, ն. Անուն տալ, անուա-

Qualité, էգ. Որակ, հանգամանք, որպիսութիւն, տեսակ (գինիի). Bonne —, (լաւութիւն). Mauvaise —, (յոռութիւն)։ 2 Յատկութիւն. Bonnes, Mauvaises —։ 3 Չիրք, բարեմասնութիւն, յատկութիւն, ախ. Il a des —. Ce vin a de la —, (լաւ տեսակ գինի է)։ 4 (Բարձր) ազնուականութիւն, քաջատոհմութիւն. Homme de —, (քա-

-ջատոհմ մարդ) : 5 Յորջորջանք , անուն . La — de citoyen, (քաղաքացիութիւն)։ 6 Կարողութիւն, հանգամանք, էր. Disputer la — de qn. Avoir — de , (իշխանութիւն ունենալ [բան մ'ընելու]) : || — de , (Մայրու)թիւն : | En — de , Ծրրեւ (հայր) :

Quand (՚), մ. Երբոր, երբ, (եղած) ատեն: || A —, Ո՞ր ատենի, ո՞ր օրի: | — et — , մ. Միեւնոյն ժամուն , (մեզի) հետ : || Quand , — même , — bien même, շ. Թէպէտեւ, եթէ (ուզէի) իսկ : | — même , Ի՛նչ որ ալ լինի :

Quanquam (քուանքուամ) , ար. Աշակերտի լատիներէն ճառ : [can, 2:

Quanquan (քանքան) , Տ. **Can.**

Quant à, մ. Իսկ, գալով (անոր)։

Quantes (՚), ած. յգ. Ո՛րչափ՝ քանի՛ (անգամ) , հ.

Quantième (՚) , ած. Քանեորդ : || ար. (Ամսուն) քանին: [կական :

Quantitatif, ive (՚), ած. Քանա-

Quantité , էգ. Որքանութիւն, քանիօնութիւն , քանակութիւն , քանակ : 2 Քանակ., ուսմ. 3 Շատութիւն , բազմութիւն . Une grande — de monde , (շատ մը՝ բազմաթիւ մարդիկ). Une petite — de gens , (քիչ մը մարդիկ) . Petite — , (սակաւութիւն). Certaine — , (չափ մը, բաւական). Grande — de blé, (շատ մը՝ մեծաքանակ ցորեն). La grande — de , (շատութիւն , շատուորութիւն) : 4 Բազմաթիւ , շատ . — de gens : 5 (Երկար ու կարճ վանկերու) չափ . քանիօնութիւն . Savoir la — . Faute de — : || En — , Բազմաթիւ , շատ: | En grande — , Շատ մը. շատ, մեծաքանակ : [չափութիւն :

Quantum (քուանդօմ) , ար. Որ-

Quarantaine (՚) , էգ. Քառասնեակ : 2 Մեծ պահքի միջոց , քառասնեակ, ոմն. 3 Քառասունը (տարիք) , ը. Approcher de la — : 4 Արգելան (զգուշարանի մէջ) , քառասնեակ † 5 Առժամեայ արգելում. Mettre qn. en — :

Quarante (՚) , ած. Խ—. Քառասուն , (որ և ար.) : || Les — , Քառասունք (ֆր. Ակադեմիոյ)։ | Les — heures, Prières de — heures, Քառասնամք † (լտ. եկեղեցւոյ). Քառասնորու-ռա :

Quarantenaire (քէռ), ած. Քառասնամեայ : [նից ատեան :

Quarantie (՚), էգ. հ. ժ. Քառասու-

Quarantième (՚) , ած. Քառասներորդ : [տակի) անկիւնը կլորել:

Quarderonner (ՙn), ն. (Տախ-

Quarre, Quarré, հն. Տ. **Carre, Carré** հն.

Quart, e, ած. Չորրորդ, հ. 2 Չորեքօրեայ (ջերմ)։ || ար. Չորրորդ մաս, քառորդ։ 2 Քառորդ (ժամու) . Midi et un — , (կէս օրը քառորդ անցած) . Midi et trois —, (մէկին քառորդ մնացած). Un mauvais — d'heure, (գէշ ժամ : 2 Դժնդակ՝ գէշ բան) : 3 Քառորդ (կանգունի՝ գրիւի). Cette étoffe a trois — . Un — de blé, 4 Հողմագիծ, (որ և՝ — de vent) : 5 Պահպանութիւն նաւու , պահու ժամանակ, պահ. Officier de —. Faire le — : || — d'heure de Rabelais , Վճարելու ժամ : 2 Դժուարին՝ անախորժ ժամ. | — de cercle , Քառորդակ † գծի. ուսմ.

Quartaine , ած. Que la fièvre — te serre, Գետինն անցնիս, ը. [րի:

Quartan (՚), ար. Կնճի չորրորդ տա-

Quartanier, ար. Քառամեայ կինճ:

Quartaut (դօ) , ար. Մէկ չորրորդ մողցու անօթ , քառակ † 2 Տակառիկ:

Quarte, էգ. Մէկ մանրերրորդի վաթսուներորդը, չորեակ: 2 Չորեակ † եր. 3 Երկու բինդ (գարեջրի)։ 4 Խուսափի շարժում (դաստակը դուրս բռնելով) , չորեակ † ար. [ար. Թաղապահ :

Quartenier, Quartinier,

Quarteron, onne (՚), գ. Ճերմակ ու խառնածնէ ծնած, չորրորդեան: || ար. Մէկ չորրորդ լիվր , քառեակ † 2 Քսանհնգեակ † (խնձոր) :

Quartidi (քու), ար. Չորեքշաբթի, (ֆր. ա. հս. տ.)։

Quartier , ար. Քառորդ մաս , մէկ չորրորդ (խնձոր). Un — de noix, (ընկուզի պճեղ, Գ.). Bois de —, (քառահերձ փայտ) : 2 Մէկ չորրորդ կանգուն . Un — d'étoffe, հ. 3 Քառորդ (լուսնի)։ 4 Եռամսեայ (Թոշակի՝ վարձակալու-

Թեան)։ 5 Եռամսեայ պաշտօն՝ պաշտօնավարութիւն. Il est de —, en —. Servir par —. Sortir de —. Médecin par —։ 6 (Թիկնոցի) քառամասեր †։ 7 Մեծ կտոր (քարի՝ խոզանակի)։ 8 Մաս, շերտ, բաժին (նարնջի՝ կարկանդակի՝ գետնի)։ 9 Յետնամաս † (մուճակի)։ 10 Թաղ (քաղքի). Médecin de —։ 11 Թաղեցիք. Le — était en émoi։ 12 Զօրանիստ քաղաք, զօրաքաղաք † Être en —. Ce n'est pas une place forte, ce n'est qu'un —։ 13 Զօրանոց (հեծնազօրի)։ 14 Բանակետղ. — de cavalerie, d'infanterie։ 15 Բանակեալ զօրք. Rassembler les —, ses —. Mettre l'alarme au —։ 16 Բնակութիւն, տեղ, կայան. Rentrer au —, (իր տունը՝ տեղը մտնել՝ քաշուիլ)։ 17 Կայան՝ վայր (երէի)։ 18 Սերտարան (դպրոցի մէջ)։ 19 Սերտարանի աշակերտք, սերտողք։ 20 (Ազնուականաց սերնդի) աստիճան. Le premier — de noblesse est le meilleur։ 21 Կեանքի շնորհ, գթութիւն (յաղթուողներու մասին). Faire, Demander, Donner —. Sans —, (անխնայ)։ || Mettre en —, Չորս կտոր ընել (մահապարտ)։ | — des vivres, Համբարանոց (բանակի)։ | — de rafraîchissement, Զօրաց հանգըստակայան † | — général, Սպարապետի կայան, բուն բանակետղ։ 2 Ընդհանուր սպայակոյտ։ | — d'hiver, Ձմեռոց (զօրաց)։ 2 Ձմերումն | Prendre ses — d'hiver, Ձմերոցներու մէջ հաստատուիլ։ || À —, մ. Մէկ կողմ, մեկուսի։

Quartier-maître (մ̄է), ար. (յգ. ե.), Արկղակալ (զօրաց)։ 2 Տանապետ, նա. [նապետ (օտար հեծնազօրաց)։

Quartier-mestre, ար. հ. ժ. Յիս-

Quartile (քու), ած. Aspect —, Չորրորդեան նայեցք. [մը, քուարց։

Quartz (քուարց), ար. Կարծր քար

Quartzeux, euse (քուարց), ած. Քուարցային։

Quasi (քազի), մ. Գրեթէ, սեպէ թէ։

Quasi-contrat (քազի), ար. Թեքադաշն, կիսադաշն † յգ. Է.

Quasi-délit (քազի), ար. Ակամայ յանցանք, կէս յանցանք։ յգ. Է.

Quasiment (քազի), մ. Գոցցես գրեթէ։ [րակէ, կրկնազատիկ։

Quasimodo (քազի), էգ. Նոր կիւ-

Quassia (քուա), ար. Դառնաքուասիի կեղև, քուասիա, (որ և՝ — amara)։

Quassier (քուա), ար. Թուփերաւսեռ, քուասենի։

Quaternaire (քուա-թ̄էռ), ած. Քառեակ (թիւ)։ 2 Չորրորդակ † երկրաբ.

Quaterne (քա), ար. Քառաթիւ † (վիճակահանութեան մէջ)։

Quatorze, ած. Թւ. Տասն և չորս չորեքտասան (ամեայ), (որ և ար.)։ 2 Տասն և չորրորդ։ || ար. Տասնըչորսը (ամսի)։

Quatorzième, ած. Տասն և չորրորդ, (որ և ար.)։ || ար. Տասն և չորսը (լուսնի)։ [և չորրորդ։

Quatorzièmement, մ. Տասն

Quatrain (՞), ար. Քառատող ոտանաւոր կամ տուն, քառեակ։

Quatre, ած. Թւ. Չորս։ 2 Չորրորդ (երես)։ 3 Քանի մը. À — pas d'ici. J'ai à lui dire — mots։ || À —, Չորսերնին մէկ։ 2 Չորս հոգի (բռնել մէկը)։ || En —, Քառածալ (Թերթ)։ 2 Քառահիւս (դերձան)։ | Comme —, Խիստ (խելացի), խիստ շատ (ուտել), տաս հոգիի (խելք), ըւ. | Se mettre en —, Ամէն ճիգ Թափել, կտոր կտոր լինիլ։ | Fendre, Couper un cheveu en —, Նուրբ զանազանութիւնք ընել։ || ար. Չորս։ 2 Չորսը (ամսոյն)։ 3 Չորսնոց, ւ. էւ. || — de chiffre, Ծուղակ (մուկի)։

Quatre-temps (՞), ար. յգ. Չորս եղանակաց պահք, Քառեղանակաց պահք †. յգ. Ն.

Quatre-vingt (՞), ած. Թւ. Ութսուն. — mille. — -dix, (ինըսուն)։ 2 Ութսուներորդ։ [սուներորդ։

Quatre-vingtième (՞), ած. Ութ-

Quatre-vingts (՞), ած. Թւ. Ութսուն. — hommes. Nous sommes —։

Quatrième, ած. Չորրորդ, (որ և ար.)։ || ար. Չորսը (ամսու)։ 2 Չորրորդ յարկ (տան)։ || Un —, Չորրորդ դասաւաշկերտ։ || էգ. Չորրորդ դաս։ 2 Կարգաւ չորս միազոյն Թղթեր, քառեակ † էւ.

Quatrièmement, մ. Չորրորդ։

Quatriennal, e (էննալ), ած. Քառամեայ ։ 2 Չորս տարին մէկ (պաշտօն)։ յգ. —**aux**։ [նուագ, քառերգ✝։

Quatuor (քուա), ար. Քառաձայն

Quayage (քէյ), ար. Քարափի վըրայ ապրանք պարպելու բամ ։

Que, դեր. Զոր, զորս. L'homme — j'ai vu ։ 2 Ի՛նչ. Je ne sais — faire. Qu'est ce là ? (ինչ է այդ). Insensé — j'étais de.... (ի՛նչ անմիտ էի, անմիտս....)։ 3 Բան. Mon esprit satisfait n'aura — désirer։ 4 Ինչո՞ւ, ինչ. — tardez-vous? 5 Ո՛րչափ, քանի՛. — Dieu est bon ! — de fois ! 6 Երբը, երբոր. Arrivé qu'il fut, il se mit à la besogne, (հասնելուն պէս.)։ 7 Որ. À présent que.....։ 8 Որով, որմէ, ուստի. Du côté — partait la voix ։ 9 Թէպէտև, որքան որ. Tout sage qu'il est ։ 10 Ըստ որում. Habile qu'il se jugeait. La cruelle qu'elle est, (անգութը) ☞ ե. գ. հ. Ce fut un grand homme — César ։ ‖ շ. Որ ։ 2 Թէ։ 3 Թող. Que cela soit. Que je meure si, (մեռնիմ եթէ). 4 Պէ՛տք է. Qu'il fasse une telle action ! (այսպիսի՛ գործ մ'ընէ՜)։ 5 Առանց, մինչև. Cela ne finira pas qu'il ne vienne։ 6 Եւ սակայն, տակաւին ։ 7 Մինչդեռ. La voiture est venue, — j'étais malade, (կառքը եկած ժամուն հիւանդ էի)։ 8 Այն պատճառն, անանկ մը որ. On le régala — rien n'y manquait ։ 9 Քան թէ. Il est plus heureux — sage։ 10 Բայց եթէ, բաց միայն, միայն. Rien ne donne l'assurance — la vérité ։ 11 Թէպէտ, թէ. Qu'il vienne, qu'il ne vienne pas, (գայ թէ չգայ)։ ‖ Ne.... que, Միայն. Je ne veux que le voir. (միայն երեսը տեսնել կ'ուզեմ). Il n'y a que trop longtemps que. (շա՜տ ժամանակ է որ...)։ ‖ — si, Եթէ (խօսքի սկիզբ)։ | — si, — non, Կորիւ, այո և ո՛չ։

Quel, Quelle, ած. Ի՛նչ. Voilà — je suis et — je veux être։ 2 Ո՛ր. Je ne sais — auteur a dit que...։ 3 Քանի. — âge avez-vous ? ‖ — que, Ո՛վ ալ (լինի)։ 2 Ի՛նչ ալ (լինի)։ 3 Ո՛ր (տեղ ալ լինի)։

Quelconque (Ք) ած. Որ և է (մարդ) ։

Quelque, ած. (Անձ) մը, (կղզի) մը, (ատեն) մը. — chose de bon, (աղէկ բան մը)։ 2 Դոյզն ինչ, քիչ մը, քանի մը. Cela me fait — peine. À — temps de là, (ատենէ մը ետք)։ 3 Ի՛նչ. De — manière que cela soit, (որ և է կերպիւ)։ ‖ յգ. Ինչ ինչ, քանի մը (հոգի)։ | — chose, Բան մը։ 2 Քիչ մը բան։ | — peu, Վեր վար, փոքր ինչ (հպարտ)։ ‖ մ. Գրեթէ, մօտ, (քսան տարիի) չափ ։ | — .... que, մ. Որքան և, որչափ և։

Quelquefois, մ. Մերթ, երբեմն։

Quelqu'un, e (Ք), գ. Մէկը. Quelques-uns, (ոմանք)։ 2 Մեծ մարդ, մարդ, ը. ‖ Hé — ! Hola — ! Ո՞վ կայ հոդ, տղա՛ք։ [մուրալ, գլուխ ցուցնել, ը.

Quémander (Ք), ն. և չ. Գաղտնի

Qu'en dira-t-on (Ք), ար. Մէկու մէկալի ըսելիքը, ուրիշներուն խօսքերը։ յգ. ն. [մարգրիտ, ը.

Quenotte, էգ. (Մանկան) ակռայ,

Quenouille, էգ. Աղեկատ, լոք. torէfէ ։ 2 Մանեկիք մետաքս ևն. աղեկատ։ 3 Սիւն (անկողնի)։ ‖ — des prés, Փշականգառ ։

Quenouillée, էգ. Աղեկատի մը նիւթ, մէկ աղեկատ (torէfէ) ։

Quérable, ած. Անձամբ փնտռելիք (եկամուտ)։ [կաղնի ✝ ։

Quercitron (քէռ-Ք), ար. Դեղնա-

Querelle, էգ. Պայքար, կագ, կըռիւ. Chercher — à qn. (մէկու հետ կռիւ փնտռել՝ հանել)։ 2 Պատերազմ, կռիւ ։ ‖ Prendre —, Մէկու հետ կռիւ ունենալ ։ | Embrasser, Épouser, Prendre la — de qn. Կռուի մը մէջ մէկու կողմ ըլլալ՝ քաշել ։

Quereller (ռէլէ), ն. Կռուիլ, (որ և անձ.)։ 2 Սաստել, յանդիմանել. Son père l'a —։ 3 Բարկանալ (մէկու դէմ)։ ‖ Se —, յ. Կռուըտիլ ։

Querelleur, euse (ռէլէօռ), ած. և գ. Կռուասէր, կռուարար։ [գատ, ը.

Quérimonie, էգ. Տրտունջ, գան-

Querir (քիր), ն. Aller —, Երթալ բերել. Envoyer —, մարդ խրկել (բժըշկի). Venir —, (գալ փնտռել)։

Questeur, *ար.* Ծախուց հսկող, գանձաւոր: 2 Գանձապետ, Հ.

Question, *էգ.* Հարցուած, հարցում: 2 Խնդիր, հարց. Une — de fait, de droit. L'homme en —, (յիշուած՝ այն մարդը). L'affaire en —, (ըսած գործս, այն գործը). Il est — de, (խօսք կայ, կը խօսուի). Qu'il n'en soit plus —, (ալ ատոր խօսքը չլինի): 3 Լլկանք, տանջանք (ամբաստանեալի տրուած). — ordinaire, extraordinaire. Appliquer, Mettre à la —. Il a tout avoué à la —: ‖ Être en —, Վէճի՝ խնդրոյ տակ լինիլ: | Mettre en —, Խնդրի տակ ձգել: 2 Վտանգել: | — préalable, (Առաջարկի մը) անքննութեան որոշում (ժողովի մէջ):

Questionnaire (օնէռ), *ար.* Հարցարան: 2 Տանջադիր † (ամբաստանեալի): [ներ ընել, հարցնել:

Questionner (1n), *ն.* Հարցում-

Questionneur, euse (1n), *գ.* Հարցնող, հարցափորձող:

Questure, *էգ.* Գանձաւորաց դիւան (երեսփ. ժողովի մէջ): 2 Գանձապետութիւն, Հ.

Quête (քէթ), *էգ.* Խոյզ և խնդիր, փնտռտուք. Être en —, (ի խնդիր լինիլ, փնտռտել): 2 Հետախուզութիւն (որսաշան): 3 Ժողովարարութիւն † ժողովոյթ † ժողված †:

Quêter (քէ), *ն.* Փնտռել, հետախուզել, փնտռտել: 2 Ողորմութիւն ժողվել, ժողված ընել. Se faire —, (իրեն համար ժողված ընել տալ): 3 Փնտռել, մուրալ (գովեստ):

Quêteur, euse (քէ), *ած.* Հետախոյզ (շուն): 2 Ողորմութիւն ժողվող, տրաժողով, (որ և գ.):

Queue, *էգ.* Պոչ, (որ և գ.): 2 Ագի՝ պոչ (ձիու). — d'un mouton, (դմակ). Il n'en reste pas la — d'un, (մէկ հատ իսկ չմնաց): 3 Կոթ (պտուղի՝ տերեւի՝ ծաղկի): 4 Կարգ եւեւէ ձգուած, վարստոտուան †. Porter la —. Se faire faire la —. Ruban de la —, (որ և՝ երկար ճամբայ ուղեւորի առջև): 5 Ծայր՝ տուտն (հանդերձի). Porter la — de qn. (մէկուն զգեստի քղանցքը բռնել): 6 Վերջնամայր † (պատառի): 7 Ծայր (դրօշի՝ անտառի): 8 Վերջ՝ վախճան (ձմեռի): 9 Մնացորդ՝ Թափթփուք (կուսակցութեան մը), պոչ, ը. 10 Վերջնակարգ † (Թափօրի՝ վաշտի). Prendre la —. (վերջին կարգերուն մտնել). Prendre en —, (թանակի վերջնակարգերուն վրայ յարձակիլ): 11 Թատրոնի դուրսը սպասողներու շար՝ պոչ, տողան† Se mettre à la —. Faire —, (եւեւէ եւե սպասել): 12 Գնդամուղ փայտ, գլնդափայտ † 13 Մոդուկէս տակառ: 14 Տ. **Queux**: ‖ À —, Ագեւոր (դաշնակ): 2 Կոթաւոր (կոճակ): | À une, À deux —, հ. ժ. Միադուղեան † երկդուղեան † (փաշայ): | À la —, En —, Ետեւէ, ետեւէն: | — à —, Ետեւէ ետե: | Sans —, Լոկ, միմիայն, առանց պոչի: | Avoir une —, Հետեւանքներ ունենալ: | Faire la —, Խաբել, ստակ քաշնել, ռ. | — -de-cochon, Տեսակ մը գայլիկոն, խոզագի † յ. ռ. | — de rat, Հերատ պոչ: | — -de-rat, Կլոր խարտոց, մկան պոչիկ † 2 Որբին՝ ձիու սրունքը, մկնագի: 3 Մկնագի, տկ. | — -de-souris, Մկան պոչիկ† տկ. | — -de-pourceau, Սրիցանուկ Գ. տկ. [րովին նոյն, ը.

Queussi-queumi (ս), *մ.* Բոլո-

Queuter, *չ.* Մէկ հարուածով երկու գունդ մղել, զուգամղել †:

Queux, *էգ.* Տեսակ մը յեսան (պիլէյի բաշը), խանդքոր Գ† ‖ *ար.* Խոհակեր:

Qui, *դեր.* Որ, որք, որոնք: 2 Ով որ: 3 Զով. — aimez-vous? 4 Ո՞վ, որո՞նք: 5 Մարդ, մէկը. N'avoir — tromper. Pour — sait choisir, (ընտրել գիտցողի մը համար): ‖ À — mieux mieux. Մրցելով, իրարմէ աւելի: | C'était à — à parler, Կը մրցէին թէ ով պիտի լինի խօսող: | À — de droit, Առ որ անկ է: | — que ce soit, Որ և է մէկը, ով որ (գայ): 2 Ո՛չ մէկը (գտայ): | Qui… qui… Մէկը…. մէկը. ոմանք…. այլք. կէսք…. այլք: | — plus, — moins. Որը շատ, որը քիչ:

Quia (քուիա). Être à —, (պապանձիլ). Mettre à —, (պապանձել):

Quibus (բիւս), *ար.* Դրամ. Il a du —, (ստակի տէր է):

Quiconque (Ն), դեր. ար. Ո՛վ որ։

Quidam (Ն), ար. **Quidane**, էգ. Մարդուն մէկը, կին մը, մէկը. Certaines —, (ոմանք)։ [Թլւն, ‡էը

Quiddité (ֆիւիսդի), էգ. Ինչու-

Quiescent, e (ֆիւի-Չս), ած. Անձայն՝ համր (գիր)։ [հանդարտ, հ.

Quiet, ète (ֆիւիկ), ած. Խաղաղ,

Quiétisme (ֆիւի-ս), ար. Հանգստականութիւն։ [կան (աղանդաւոր)։

Quiétiste (ֆիւի), ար. Հանգստա-

Quiétude, էգ. Խաղաղութիւն, հանդարտութիւն։ 2 Հանգիստ (հոգւոյ)։

Quignon (եօն), ար. Հացի մեծ կտոր։ [(Խարտխարկի իրաւունք), հ.

Quillage (ֆիյլ), ար. Droit de —,

Quille (ֆիյլ), էգ. Ողնուց՝ ողնափայտ (նաւու). կէլի օնուրղասը։ 2 Կոնախաղի փայտերէ մին, կոն. Jeu de —, (կոնախաղ)։ 3 Ցից, ռ. Il est planté là comme une —։ ‖ յգ. Սրունք, ռ.

Quiller (ֆիյլ), չ. Կոնարկել † (առաջին խաղցողը կամ ընկերները համակցուելու համար)։ [գետին տնկած։

Quillette (ֆիյլ), էգ. Ուռենի փայտ

Quillier (ֆիյլ), ար. Կոնախաղի վայր, կոնարան։ 2 Կոնեար։

Quina, ար. Տ. **Quinquina**։

Quinaire (էռ), ած. Հնգաւոր։ 2 Հինգով բաժանելի, հնգաւորական։ ‖ ար. Մանր հնադրամ։ [Մոլցած, ամօթով, հ.

Quinaud, e (նօ), ած. Սեւերես

Quincaille (Ն), էգ. Երկաթէ ու պղինձէ մանր անօթք և գործիք, մանրերկաթիք † խուրտավաթ։ 2 Պղնձադրամ, պղինձ։ [կաթեայք †։

Quincaillerie (Ն), էգ. Մանրեր-

Quincaillier (Ն), ար. Մանրերկաթավաճառ †։

Quinconce (Ն-Ն), ար. Փոխփոխ քառեակներով ծառաշար կամ ծառաստան։ [Հնգետասանանկիւն։

Quindécagone (ֆիւէՆ), ար.

Quindécemvirs, Quindécimvirs (ֆիւէՆ-վէՆ), ար. յգ. Հնգետասանպետք, Հ. [2 Հնգամթիւք † վէճ.

Quine, ար. Զոյգ հնգեակ. տիւ սէշ։

Quinine, էգ. Քինաքինայ, քէնքինին † դ.

Quinquagénaire (ֆիւէնֆուաժէռ), ած. և գ. Յիսնամեայ։

Quinquagésime (ֆիւէնֆուազ), էգ. Բուն բարեկենդանի կիւրակէ։

Quinquaïeul (ֆիւ), ար. Հայր երկպապի, երրորդ պապ։ ‖ —e, էգ. Երրորդ մամ։ [**Quintette**։

Quinque (ֆիւէնֆիւէ), ար. Տ.

Quinquennal, e (ֆիւէնֆիւէննալ), ած. Հնգամեան, հնգամեայ։

Quinquenove (ֆէն), ար. Հին խաղ մը, հնգիննեակ։

Quinquerce (ֆիւէնֆիւէռս), ար. Հնգամարտիկ կռիւ, Հ.

Quinquérème (ֆիւէնֆիւէռէմ), էգ. հ. ժ. Հնգկարգեան ցռկանաւ։

Quinquet (ֆէՆ), ար. Տեսակ մը կանթեղ, քէնքէզ։ [նա։ 2 Քինածառ †։

Quinquina (Ն), ար. Քինա, քէնքի-

Quint (Ն), ար. Հինգերորդ մաս։ 2 Հինգերորդ, հնգեակ։ ‖ ած. Հինգերորդ. Sixte - —։

Quintaine (Ն), էգ. հ. ժ. Նշանացից (նետաձգութեան)։ 2 Կէտ նպատակի, փ. [թար. յգ. —**aux**։

Quintal (Ն), ար. Կենդինար. գան-

Quintan (Ն-Ն), ար. Անշնորհ կերպիւ զարնուած ատեն՝ կռնկի զարնող մարդապատկեր, հարայր †։

Quintane (Ն), ած. Հնգօրեայ (ջերմ)։

Quinte (Ն), ած. Հնգօրեայ (ջերմ)։ ‖ էգ. Սաստիկ դարձ հազի, հազաթափ † հազադարձ † 2 Քմայք, այլանդակութիւն. Quelle — vous a pris? 3 Խենութիւն (ձիու)։ 4 Մեծկակ ջութակ մը, ալթօ։ 5 Հնգերեակ † եր. 6 Հինգերորդ դիրք թեւի, հնգերեակ † ար. 7 Հնգեակ (րիքէդ խաղի մէջ)։

Quintefeuille (Ն), էգ. Հնգատերև, սիւրալախուր, տկ. պէշ փարմագ։

Quintessence (Ն-Չս), էգ. Նըրբանիւթ մաս, ծուծ, հ. փ. 2 Եթեր։ 3 Ամենանուրբը՝ ծուծը (նախանձի)։ 4 Ուղուծուծ (գրքի մը)։ 5 Գերընտիր մաս։ 6 Ծաղ, օգուտ, ուղուծուծ։

Quintessencier (Ն-Չս-Ն), ն. Ուղուծուծը հանել։ 2 Նրբացնել. փ.

Quintette (ֆիւէՆ), ար. Հնգմանեայ նուագ, հնգմանեան †։

Quinteux, euse (Քէնթէօ, էօզ). ած. Այլանդակ, քմահաճ։ 2 Դարձուոր † Թափոտ † (հազ)։ [(Ֆր. ա. հա. տօմ.)։

Quintidi (ֆիւէն). ար. Հինգշաբթի։

Quintile (ֆիւէն). ած. Aspect —, Հնգերորդեան նայեաց (երկու մոլորակաց)։

Quinto (ֆիւէն). մ. Հինգերորդ։

Quintuple (ֆիւէն), ած. Հնգեկին, հինգպատիկ։ [պատկել։

Quintupler (ֆիւէն). ն. Հնգա-

Quinzain (Քէնզէն). ած. ոնք. Nous sommes —, Տասնուհինգական ունինք։

Quinzaine (Քէնզէն). էգ. Հնգետասնեակ։ 2 Տասն և հինգ օր, հնգետասնեակ†։

Quinze (Քէնզ). ած. Թւ. Տասնուհինգ։ 2 Տասնուհինգերորդ։ 3 Հնգետասնեակ † (Զատկի)։

Quinze-Vingts (Քէնզ վէն). ար. յգ. Երեքհարիւրներու կուրանոց, Եռաքիւրոց† 2 Եռաքիւրոցի կոյրեր։ || Un Quinze-Vingt. Եռաքիւրոցի կոյր։ 2 Կոյր։

Quinzième (Քէնզիէմ). ած. Տասնհինգերորդ, (որ և ար.)։ || ար. (Լուսնի) տասնուհինգը։ [կարք † (գրի տեղ)։

Quipos (քիբօս). ար. յգ. Հանգուցա-

Quiproquo, ար. Մէկը կամ բան մը ուրիշի տեղ առնուլը. վրիպանք, այլընդայլանք †։ յգ. ն. կամ — s։

Quittance (Քիթանս). էգ. Անդորրագիր. հայրա բեարրսր։

Quittancer (Քիթանսէ), ն. Ընկալագիր տալ, անդորրագրել։

Quitte, ած. Պարտքէ ազատած, պարտալոյծ †. — envers l'honneur, (պատուոյ պարտքը կատարած). Ton devoir est —, (պարտքդ կատարած ես)։ 2 Ազատած (հոգէ մը). J'en ai été — pour cent francs, (հարիւր ֆրանքով պրծայ). J'en ai été — pour ma peur, (վախս ինծի մնաց)։ || — à, — pour, (Ցանդիմանուելու) պայմանաւ, | Être — à, Իրարու պարտք չմնալ հաւասար լինիլ։ | Faire — à —, Փոխարէնն ընել իրարու։ ' — ou double, Կորուստը հանելու կամ կրկնելու սակ (բարթի)։

Quitter, ն. Թողուլ, (որ և ք.). Il a — la vie, la terre, La vie le quitta, (մեռաւ). C'est un homme qui ne — pas aisément, (բռնածը դիւրաւ ձգող մարդ չէ, ք.)։ 2 Տեղի տալ. ոնք. J'aime mieux — que de disputer։ 3 Բաժնուիլ. Quand l'âme — le corps. Ce souvenir ne me quittera jamais, (այս յիշատակը մտքէս չպիտի ելնէ). Ne — jamais un auteur, (հեղինակ մը ձեռքէն չձգել)։ 4 Հեռանալ (մեծերէ), Թողուլ (հայրենի յարկ)։ 5 Մեկնիլ, ելնել (քաղքէ)։ 6 Ելնել (սենեակէ՝ անկողնէ՝ ուղիղ ճամբէ)։ 7 Հրաժարիլ (հաճոյքներէ), ետ կենալ (ձեռնարկէ), քաշուիլ (աշխարհէ՝ գէշ սովորոյթներէ), Թողուլ (պաշտօն)։ 8 Հանել (զգեստները), հանել (սեւեր)։ 9 Մերկանալ (տերև)։ 10 Ազատ ընել, արձակել. — qn. d'une amende. — une dette, (պարտքը շնորհել). Je le —, (տեղի կուտամ)։ || — prise. Բռնածը ձգել։ 2 Խորհրդէ մը ետ կենալ։ | — la partie. Պարտութիւն խոստովանիլ։ 2 Քաշուիլ, ձեռքը քաշել բանէ մը։ 3 Ձգել երթալ։ | — sa peau. (Օձի) փոխել շապիկը։ 2 Հին բնոյթը Թողուլ։ | — des yeux, de la vue. Աչքը հեռացնել (մէկու վրայէ)։ || չ. Հեռանալ. մէկ զի երթալ, ձգել երթալ. Ne quitte point։ 2 Փրթիլ (պտուղի)։ 3 (Աշխատանքէ մը) քաշուիլ։ || Se —, յ. Զգուիլ. մէկ զի դրուիլ։ 2 Ինքզինք Թողուլ։ 3 Իրարմէ զատուիլ։

Quitus (ֆիւիդիւս), ար. Հաշուեփակ։

Qui-va-là, Qui va là? Ո՞վ է հոդ, ո՞վ է։

Qui-vive, Qui vive? ար. Ո՞վ է. յգ. ն. || Être sur le —, Զգոյշ՝ արթուն կենալ, աչքը չորս լինիլ, չ. 2 Վախկոտ ու կասկածոտ լինիլ։ 3 Զչարող լինիլ։

Quoailler (ֆուայյէ), չ. Պոչը շարժտկել։

Quoi, դեր. Ի՞նչ. À —, (ինչ բանի). En —, (ինչ բանի մէջ)։ 2 Որ, որք. À —, (որու, որոնց). Sur —, (որու վրայ). Par —, (որով). Ensuite de —, (որմէ ետք)։ 3 Զոր. — faisant։ 4 Բան. Ce à — nous pensons. Il n'a pas de — payer, (վճարելու սակ չունի). Est-ce là tant de —? (այդ ալ ծանր՝ մեծ բան

մ՚է). Il n'y a pas de —, (որ և՝ ըրածս մեծ բան չէ, բան մը չէ)։ | — que, Ի՛նչ որ։ | — qu'il en soit, Ինչպէս և լինի։ | Avoir de —, Ունեւոր լինիլ ։ 2 (Զուարճանալու) բան ունենալ ։ 3 Կարող լինիլ, (զարմացնող) բան լինիլ։ | Quoi… que….. Ի՞նչ….. բայց եթէ։

Quoique, շ. Թէպէտ, թէև ։

Quolibet, ար. Գռեհիկ խօսք, ցուրտ՝ անհամ կատակ։

Quote-part, էգ. Բաժին՝ մաս (ամէն մէկու) ։

ֆ **Quotidien, ienne** (ն), ած. Ամօրեայ, ամէնօրեայ, օրուան (հացը)։

Quotidiennement (ւn), մ. Ամէն օր ։

Quotient (սիան), ար. Քանէրորդ-քանորդ ։

Quotité, էգ. Բաժնի գումար, բաժին, հանգանակ։ 2 Որչափութիւն ։

R

Rabâchage (պա̄), ար. Կրկնաբանութիւն ։ [ու կրկնել, կրկնաբանել ։

Rabâcher (պա̄), չ. և ն. Կրկնել

Rabâcherie (պա̄), էգ. (Զանձրալի) կրկնաբանութիւն ։ [Կրկնաբան ։

Rabâcheur, euse (պա̄), գ.

Rabais (պէ̄), ար. Նուազում (արժէքի), զեղչ ։ 2 Իջնալը (գնոյ). Au —, (վար գնով, զեղչով)։ 3 Զեղչ (ատենէ յառաջ վճարելու համար) ։ 4 Անունը կոտրելը, վար զարնելը. Mettre au —, (վար զարնել) ։ ‖ Au —, Ամէնէ վար գնով վրան առնողին (տալը), նուազուրդով (ընձեռում)։

Rabaissement (պէ̄), ար. Ցածցնելը, ցածում ։ 2 Գինը կոտրելը (դրամներու)։ 3 Նուազում (հարկերու)։ 4 Վար զարնելը, կոտրելը, գ.

Rabaisser (պէ̄), ն. Ցածել, (վար) իջեցնել ։ 2 Խոնարհեցնել, գ. 3 Կարճել (ոստ) ։ 4 Արժէքը նուազել՝ պակսեցնել, գինը կոտրել (ապրանքի), վար զարնել (յաղթութիւն)։ 5 Նուաստացնել, գ. ‖ Se —, յ. Վար իջեցուիլ ։ 2 Խոնարհիլ, իյնալ, գ. 3 Իրար վար զարնել ։

Rabat, ար. Թերօձիք † (արանց) ։ 2 Գրապան (կարգաւորաց՝ ատենակալաց՝ վարժապետաց). Les —, (գրապանակիրք †)։ 3 Նուազում (գնոց)։ 4 Երէները դէպ ի մէկ տեղ քշելը ։

Rabat-joie, ար. Խնդութիւն խափանող բան, խնդահատ† ‖ C'est un —, Այլոց ուրախութեան թշնամի՛ է ։ 2 Աւագութեան մէկն է, ը.

Rabattre, ն. Վար իջեցնել, իջեցնել, (որ և գ.). — l'orgueil de qn. (մէկու քիթը փշրել, ը.). Ne rien —, (բան մը չպակսեցնել). Il n'en voulait rien —. (բարձրերէն վար չէր իջներ, գ.)։ 2 Տափակել (ծալք)։ 3 Կարճել (ոստ՝ ծառ)։ 4 Գինը իջեցնել, պակասի տալ. Il n'en rabattrait pas un sou. Ceux qui voudront — ։ 5 Գնոյն վրայ զեղչ մ'ընել, (որ և ած.)։ 6 Պակաս գին տալ, պակաս տալ։ 7 Նուազել՝ իջեցնել (տուրք)։ 8 Պակսեցնել ։ 9 Յապաւել, զեղչել, (որ և գ.)։ 10 Իջեցնել (վարձքէ). Je le rabattrai sur vos gages ։ 11 Զափել (թափ ձիու)։ 12 Որսերը մէկ կողմ քշել։ ‖ — les sillons, Ակօսները լեցնել (եզերքի հողով) ։ | — un coup. [illegible]փիլ հարուածէ (դիմացինի սուրը վար իջեցունելով) ։ | — les coups, [illegible] կողմը խաղաղել՝ յորդորել ։ 2 Փորձանքներէ պահել։ | En — beaucoup. En — de moitié, Համարումը շատ պակսեցնել։ ‖ չ. Վար իջնել, իջնել, (որ և գ.). Il en faut —. (քիչ մը իջնելու է, գ.) ։ 2 Դառնալ դէպ ի, զարնել (աջը) ։ ‖ Se —, յ. Վար իջնել, իջնել. La fumée se —. Se — sur ։ 2 Խոտորիլ, դառնալ, իյնալ. Se — sur telle place։ 3 Անցնիլ-իյնալ. Se — sur la politique ։ 4 Շատանալ (մուկերով), (մուկերու) իյնալ։

Rabattu, e, *ած.* Վար իջած ։ 2 Եզրահակ † (փեղոյր)։ 3 Կախ (ոտեր)։

Rabbi (2b), **Rabbin** (1b), *գր.* Ռաբունի, ռաբբի. խախամ. Grand rabbin, (քաբունապետ)։

Rabbinage (1b), *գր.* Ռաբունեաց գրքերու ալսրապում, քաբունագիտութիւն †։

Rabbinique (1b), *ած.* Ռաբունական. Langue —, (Հրեայերէն)։

Rabbinisme (1b-u), *գր.* Ռաբունեաց վարդապետութիւն, քաբունականութիւն †։

Rabiniste (1b), *գր.* Ռաբունագէտ † (որ և՝ Rabbaniste)։ 2 Ռաբունական։ [logie, են.

Rabdologie, *են.* Տ. **Rhabdo-**

Rabêtir (պէ), *ն.* Անբան դարձնել, անբանել † ‖ *չ.* Անբանիլ։ [զոնգեղ։

Rabiole, *էգ.* Մեծ զոնգեղ, շերնա-

Rabique, Rabien, enne, *ած.* Կատաղութեան (ժահր)։

Râble (ռա), *գր.* Բան խառնելու գործի, խառնիչ † 2 Գաւակ (ճագարի)։ 3 (Ձորեղ) մէջք, *ը.*

Râblé, e, Râblu, e (ռա), *ած.* Գաւակեղ † (ճագար)։ 2 Քաջակող † (տղայ)։ [‖ *չ.* Լաւագունիլ։

Rabonnir (1n), *ն.* Լաւագունել։

Rabot, *գր.* Քերիչ (փայտ յղկելու). rեն̈st. Passer le —, Donner un coup de —, (յղկել, *ф.*)։ 2 Կիր խառնելու գործի, թնթոց †։

Raboter, *ն.* Տաշել, տապղքերել † rեն̈stելէմէf ☞ տաշածոյ։ 2 Ողորկել, յղկել, *ф.* [լող Գ † rեն̈stելէյիքի։

Raboteur, *գր.* Տաշող, տապղքե-

Raboteux, euse, *ած.* Խորտուբորտ, անհարթ։ 2 Անհարթ, *ф.*

Rabougri, e, *ած.* Ճռզած, ոսին, ապազուն։

Rabougrir, *ն.* Ճռզած թողուլ, ոսնել † ‖ *չ.* Ոսնիլ, ճռզիլ. (որ և՝ Se —)։

Rabouillère, *էգ.* Ծակ՝ սոր (ճագարի)։ 2 Ցնկնասոր † (ճագարի)։

Raboutir, *ն.* Ծայր ծայրի կարել։

Rabrouer, *ն.* Խստութեամբ վըռնտել։ [նիւթ մը, քարքախու։

Racahout (խաու), *գր.* Սննդարար

Racaille, *էգ.* Սինլքորք, Թափթփուք, *ը.* 2 Թափթփուք, *ф.*

Raccommodage (1c-1m), *գր.* Նորոգում։ 2 Կարկտում։

Raccommodement (1c-1m), *գր.* Հաշտութիւն։

Raccommoder (1c-1m), *ն.* Շտկել։ 2 Նորոգել, շտկել։ 3 Կարկտել, (որ և *ան.*)։ 4 Շտկել (գործեր), շտկտել (մազեր՝ ճառ)։ 5 Հաշտեցնել. — qn. avec lui-même, (մէկու խիղճը հանդարտել)։ ‖ Se —, *յ.* Շտկուիլ։ 2 Հաշտուիլ։

Raccommodeur, euse (1c-1m), *գ.* Նորոգող, շտկող, յարդարող ։ 2 Կարկտող։ [թիւն, կցուածք։

Raccord (1c), *գր.* Շարակապու-

Raccordement (1c), *գր.* Շաղկապում, կցում։ 2 Միաւորութիւն (երկաթուղեաց)։ [կապել։

Raccorder (1c), *ն.* Կցել, շարա-

Raccourci, e (1c), *ած.* Կարճեցուցած։ 2 Կարճ (մէջք՝ հասակ)։ 3 Կարճառօտ (պատկեր), *ф.* ‖ *գր.* Կարճեցուցածը. Ce — d'atome, (այս ամենակարճ հիւլէն)։ 2 Կարճ ցուցնելը, *նկ.* 3 Կարճութիւն։ ‖ En —, *մ.* Համառօտ, կարճ ի կարճոյ, կարճօրէն։

Raccourcir (1c), *ն.* Համառօտել, կարճել։ 2 Ամփոփել (բազուկ)։ 3 Գլխատել։ ‖ *չ.* Կարճնալ։ ‖ Se —, *յ.* Կարճնալ։ 2 Ամփոփուիլ, կարճնալ։

Raccourcissement (1c), *գր.* Կարճում, կարճութիւն։ [կարկտել։

Raccoutrer (1c), *ն.* Նորոգել.

Raccoutumer (se), *յ.* Նորէն սովորիլ, վերասովորիլ †։

Raccroc (ռագռօ), *գր.* Դիպուածական հարուած, յաջողուած †։

Raccrocher (1c), *ն.* Նորէն տեղը կախել։ 2 Նորէն ձեռք անցընել։ 3 Մարդ հրապուրել (գռեհիկ բոզի)։ ‖ *չ.* Դիպուածական հարուածներ ընել։ ‖ Se —, *յ.* Փակչիլ, փաթտուիլ, բռնել (ճիւղ)։ 2 Նորէն յարիլ՝ փակչիլ (մէկու)։ 3 Նորէն մտնել (զինուորութեան)։ 4 Վնասն հանել. Il trouvera moyen de se —։

Raccrocheur (1c), *գր.* Բաղդովի հարուածներ ընող։ ‖ —euse, *էգ.* Գռեհիկ բոզ։

Race, էգ. Ցեղ ։ 2 Անխառն՝ ազնիւ ցեղ. Ce cheval a de la —. Chien de —, (քաջազգի շուն)։ 3 Սերունդ. La — future. Les — à venir. La — humaine, (մարդկային ազգ) ։ 4 Զարմ, տոհմ. La — des Carlovingiens. Cacher sa — et son pays։ 5 Սերունդ, շառաւիղ, զաւակ. Faire —. Vivez, digne — des dieux։ 6 Դաս, ազգ. La — des poètes. Les usuriers sont une — maudite. Méchante —, Méchante petite —, (չա՛ն լակոտ). — de vipères, (Ծնունդք իժից, Ս. Գ.) ։ ‖ — rouge, Կարմրամորթ, Ամ.

Rachalander (՚), ն. Նորէն յաճախորդ քաշել ։

Rachat, ար. Վերագնում ։ 2 Գումար մը տալով դադրեցնելը (Թոշակ մը), գնում, փրկանք † փրկանաւորում †. — d'une pension, d'une rente, d'une servitude ։ 3 Ազատում (գերիներու), փրկուԹիւն՝ փրկանք (մարդկային ազգի)։

Rachetable, ած. Վերագնելի ։ 2 Գումարով մը դադրելի, գնելի, փրկանելի † (հաս) ։

Racheter, ն. Ծախածը ետ առնուլ, վերագնել ։ 2 Փրկանաւորել (հաս՝ գերի) ։ 3 (Երիտասարդի մը) զինուորագինը վճարել։ 4 Ազատել՝ փրկել (Յիսուսի՝ զմարդիկ) ։ 5 Քաւել՝ գնել (մեղքերը՝ ողորմուԹեամբ) ։ 6 Ծախու առնուլ (կեանքը՝ նենգուԹեամբ մը). Je voudrais l'avoir — de mon sang, (իրեն տեղ ես մեռնէի) ։ 7 Մոռցնել, փոխարինել, ծախու առնուլ. Un si grand bonheur — bien des peines. — ses vices par ses talents։ 8 ՊակսուԹիւն մը սքօղել, յարդարել, Ճ. ‖ Se —, չ. Փրկանաւորիլ (հասի) ։ 2 Փրկանք վճարել։ 3 ԶինուորուԹեան փրկանքը վճարել։ 4 Փրկանքով ազատիլ (պատժէ մը)։ 5 Ազատիլ, Ք. 6 Համակշռիլ, փոխարինուիլ. Ses vices se rachetaient par ses vertus ։

Rachidien, ienne (՚), ած. Ողնայարական, ողնայարի ։

Rachis (խս), ար. Ողնայար։

Rachitique, ած. ՈսկրաԹերաճան † (ախտ)։ 2 ՈսկրաԹեք † ոսկրակարկամ † (որ և ար.)․ 3 Ոսին (տունկ)։

Rachitis (խս), **Rachitisme** (ս), ար. ՈսկրաԹեքուԹիւն † 2 ՈսնուԹիւն (ցորենի) ։

Racinage, ար. Արմատանի † (բուսեղէն, շողգամ ևն.)։ 2 Ընկուզաներկ † 3 Արմատանի † (գրքի ծածքի վրայ)։

Racinal, ար. Հաստ հեծան, դուրան † յք. —**aux** ։

Racine, էգ. Արմատ. Prendre —, (արմատ բռնել, արմատանալ։ 2 Կենալ, զամուիլ մնալ, Ք.), (որ և՝ Jeter —)։ 2 Արմատ, Ք. և Հմք. 3 Սկիզբ, արմատ, Ք. 4 (Լեռի) ստորոտ, (լեռն)ոտն։ 5 Ընկուզաներկ † ‖ Dans sa —, Արմատէն խլել (չարը) ։

Rack, ար. Օրգօղի ։

Raclée, էգ. Ծեծ։ 2 Գերծում (մարկեղով), մարկեղում † ։

Racler, ն. Գերծել, քերել, քերԹել։ 2 (Ցորենի չափի աւելին) արդակով մէկ դի առնուլ, արդակել † 3 Դէշ զարնել, չարչրկել (ջուԹակ), (որ և անխ.) ։ 4 Զարչըրկել (երգ)։ [Անշահ ջուԹակահար։

Racleur, ար. Քերող, քերԹող ։ 2

Racloir, ար. Քերոց, քերԹոց †։

Racloire, էգ. Ցորենի չափ աւելին մէկ դի առնելու տախտակ, արդակ։

Raclure, էգ. Քերում, քերԹում։ 2 Քերուած, քերԹուք ։

Racolage, ար. ԶինուորուԹեան որսալը։ 2 Զինուորի որսացողուԹիւն։

Racoler, ն. ԶինուորուԹեան յորդորել՝ որսալ։ 2 Գտնել՝ որսալ (կուսակից)։ [Թիւն ։

Racontage (՚), ար. Շատախօսու-

Raconter (՚). ն. Պատմել ։ ‖ En —, Երկար կամ չափազանցեալ պատմուԹիւններ ընել։ ‖ Se —, չ. Պատմուիլ։ 2 Իր պատմուԹիւնն ընել ։

Raconteur, euse (՚), գ. Պատմելու խենԹ, պատմասէր ։ [չացնել։

Racornir, ն. Կարծրացնել, կա-

Racornissement, ար. Կարծրացում, կաշացում ։

Racquitter (ֆ), ն. Վնասը հանել տալ։ 2 Փոխարինել։ ‖ Se —, չ. Վնասը հանել ։

Rade, էգ. (Նաւու) կայան, նաւա-

դայր։ ‖ Mettre en —, կոյանքէ հանել (նաւ)։ [լաստ· սալ։

Radeau (sō), ար· Լաստափայտ,

Rader, ն· Նաւակայքէ հանել (նաւ)։ 2 (Աղա)չափի աւելին մէկ դի հանել։

Radeur, ար· հ· ժ· Աղաչափ։

Radiaire (էռ), ած· Ճաճանչաձև, ճառագայթաձև, չ·

Radial, e, ած· Ճառագայթային, նէ· 2 Ճաճանչոսկրային, անգ·

Radiant, e (ն), ած· Ճառագայթարձակ։ 2 Շառաւիղարձակ † (կէտ)։

Radiation, էգ· Ճառագայթում։ 2 Ջնջում (անուան՝ ցանկէ մը)։ 3 Ջնջագիծ։

Radical, e (յգ· —**aux**), ած· Արմատական, —յին։ 2 Կատարեալ՝ արմատական (բոյժ)։ 3 Արմատական, գ· և քր· 4 Քաղաքական կարգի հիմնական բարենորոգման հետամուտ, արմատական, (որ և ար·)։ ‖ ար· Արմատական բառ՝ մարմին, արմատ։ [մատայէս։

Radicalement, մ· Հիմնովին, ար-

Radicalisme (ս), ար· Արմատականութիւն։

Radicant, e (ն), ած· Ցաւելարմատ։

Radicelle, էգ· Արմատիկ, մազմզուկ։

Radicule, էգ· Արմատիկ։ [դիկ)։

Radié, e, ած· Ճառագայթաձև (ծա-

Radier, ն· Ջնջել։ ‖ ար· Սահանակալ † վանդակ։

Radieux, euse, ած· Լուսաճաճանչ, նշուլազարդ, ճաճանչաւոր։ 2 Պայծառ՝ խնդափայլ † (երես)։ [չափ։

Radiomètre, ար· Ճառագայթա-

Radis (ի), ար· Բողկ· թուրփ։

Radius (իւս), ար· Ճաճանչոսկր։

Radotage, ար· Զառանցանք, բարբանջք, աղճատանք։

Radoter, չ· Զառանցել, բարբանջել, աղճատաբանել։ [թիւն։

Radoterie, էգ· Աղճատաբանու-

Radoteur, euse, գ· Աղճատաբան, զառանցեալ։ [թիւն (նաւու)։

Radoub (տուպ), ար· Նորոգու-

Radouber, ն· Նորոգել (նաւ)։ ‖ Se —, յ· Նորոգուիլ։ 2 Վնասը դարմանել։ 3 Ինքզինք գտնել։

Radoucir, ն· Ամոքել, անոյշցնել, կակղել, մեղմել։

Radoucissement (սմ), ար· Մեղմում, մեղմութիւն։ [Ցամաքահով·ծա-

Rafale, էգ· Ցանկարծահողմ † 2

Raffermer (1f), ն· Վերավարձել։

Raffermir (1f), ն· Հաստատել, պնդացնել։ 2 Պնդել, ամրացնել, գ·

Raffermissement (1f), ար· Պնդացում, սերտացում, հաստատութիւն։ 2 Զօրացում, սերտացում, գ· [զտում։

Raffinage (1f), ար· Մաքրում,

Raffiné, e (1f), ած· Զտեալ։ 2 Եռացում կրած՝ հին (պանիր)։ 3 Բարակները գացած, բարակէ բարակ, բարակ, նուրբ, նրբասէր † նրբին † (կեղծաւոր)։ ‖ ար· Բարակները գացող, բարակը փնտռող, նրբացեալ † նրբասէր †։

Raffinement (1f), ար· Բարակութիւն, նրբանք †։

Raffiner (1f), ն· Մաքրել՝ զտել (շաքար)։ 2 Աւելի ազնիւ համ մը տալ (պանիրի)։ 3 Բարակցնել՝ նրբել (ճաշակ)։ ‖ չ· Բարակները երթալ, բարակնալ։ ‖ Se —, յ· Բարակնալ։ [(շաքարի)։

Raffinerie (1f), էգ· Զտարան

Raffineur (1f), ար· Զտիչ (շաքարի)։ 2 (Բանի մը) բարակը փնտռող՝ գացող, նրբախնդիր։

Raffoler (1f), չ· Խենթը լինիլ, խենթենալ (բանի մը), ռ·

Rafistoler, ն· Կարկտել, ռ·

Rafle, էգ· Հատերը թափած ողկոյզ, շրուանդ։ 2 Զոյգ թիւ. Faire —, (զոյգ թիւ բերել), խղ· 3 Ուռկան՝ ցանց (թռչնիկի)։ ‖ Faire —, Բան չձգել, ամէն բան վերցնել։ [մէն բան)։

Rafler, ն· Բան չձգել, վերցնել (ա-

Rafraîchir (է), ն· Զովացնել, (որ և անխ·). — le sang, (որ և՝ հաճոյք պատճառել, սիրտ հանգստացնել)։ 2 Պաղեցնել (գինին)։ 3 Նորոգել (պատ)։ 4 Խարխարել՝ բրբրել (հող)։ 5 Ծայրէ-րէն կտրել (մազ), ծայրէն առնուլ (վերարկուի), ծայրատել (արմատներ)։ 6 Երիտասարդացնել՝ նորոգել (երեւակայութիւն). — à qn· la mémoire de qch· (յիշեցնել, միտք ձգել)։ 7 Ուտեստ ու հանգիստ տալ, կազդուրել (զօրքերը)։ 8 (Բերդի) պաշարը նորոգել։ ‖ չ· Պաղիլ, զովանալ։ 2 Հանգիստ առնուլ՝

կազդուրել (զօրաց)։ 3 Բան ուտել՝ խմել, հանգչիլ, հոգի առնուլ. Venez vous —. Faites — vos gens։ 4 Հանդարտեցնել (միտքը)։ [Զովացուցիչ, զովարար։

Rafraîchissant, e (է·ն), ած.

Rafraîchissement (է), որ. Զովութիւն, զովացում։ 2 Ցրտացում (գինւոյ)։ 3 Զովարար բան, զովացութիւն. Avoir besoin de —։ 4 Նորոգում (պատկերի). — de mémoire, (նորոգուած յիշատակ)։ 5 Սփոփանք։ 6 (Ուտելիքով ու հանգստով) կազդուրում (զօրաց)։ || յգ. Նոր պաշար (բերդի)։ 2 Մեծարանք, —. Servir des —, (մեծարանք հանել, —)։

Ragaillardir, ն. Աշխոյժ տալ, զուարթացնել։

Rage, էգ. Կատաղութիւն (շան). — blanche, (խածան կատաղութիւն)։ 2 Սաստիկ՝ բուռն ցաւ. La — de la faim. Une — de dent։ 3 Մոլեգնութիւն, կատաղութիւն։ 4 Բուռն փափաք, մոլեգնութիւն (խաղալու)։ || Faire —, Տակնուվրայ ընել։ 2 Երեւելի հանդիսանալ, քաջանալ։ 3 Յարձակիլ (մէկու դէմ)։ || À la —, մ. Մոլեգին կերպիւ, անդիր ծայր, ք.

Rager, չ. Կատղիլ։ [ցասկոտ։

Rageur, euse, գ. Բարկասիրտ,

Ragot, e, ած. Հաստ ու կարճ (մարդ՝ ձի), (որ և գ.)։

Ragoût, որ. Համեղ կերակուր։ 2 Համեմուած կերակուր զանազան նիւթերէ, աղորանի Գ. Une langue en —, de persil couronnée։ 3 Տենչաշարժ բան, գրգիռ։ 4 Ախորժանք, համ. Quel — trouvez-vous à cela?

Ragoûtant, e, ած. Ախորժաբեր † (կերակուր)։ 2 Ցանկալի՝ ախորժ (դէմք)։

Ragoûter, ն. Ախորժակը բանալ։ 2 Փափաքը բերել՝ գրգռել։

Ragrafer, ն. Նորէն ճարմանդել։

Ragrandir (ն), ն. Աւելի մեծցնել։

Ragréer, ն. Նորոգել, նորցնել (տուն՝ տան ճակատ)։ 2 Վերջին ձեռք մը տալ (շինուածի, ճ.)։ 3 Ցղկել, ողորկել (կահագործական բան մը)։ || Se —, դ. Գակասը լրացնել, առնուլ նոր (կայմ), ն—.

Ragrément, որ. Նորոգում, վերայարդարում †։ [(պարան), ն—.

Ragué, ած. (Ըմփուելէ) պատռտած

Rai (է), որ. Ճառագ, անուաձող †։

Raide, ած. Ձգտուող, անճկուն, կարծր, անզգայ. Il est tout — de froid, (ցրտէ լրտացած՝ փայտ դարձած է)։ 2 Սաստիկ ձգտեալ, պիրկ (չուան)։ 3 Զգտեալ՝ պիրկ † (շարժմունք), խիստ (ոճ), կարծր (ծիրեր). Se tenir —, (ցից՝ փայտի պէս կենալ։ 2 Անդրդուելի մնալ)։ 4 Խիստ՝ անողոք (սկզբունք), անզգայ՝ ցից (բնութիւն)։ 5 Բիրտվիզ † (մարդ), տըկնկող, Գ. 6 Ուղղորդ՝ ցից (եզերք՝ սանդուղ)։ 7 Սուր (ընթացք գետի), արընթաց (թռիչ)։ || մ. Ուժով, սաստիկ, շուտ։ || Cela est —, Անընդունելի՝ խիստ է այս։ | Être tué —, Tomber — mort, Դիտապաստ իյնալ, գետին փռուիլ։

Raideur, էգ. Անճկունութիւն, կարծրութիւն, բրտութիւն, անզգայութիւն † 2 Պրկում։ 3 Զ. ութիւն (շարժմանց), կարծրութիւն (ոճի՝ ծիրերու)։ 4 Սաստիկ խստութիւն, խստաբարոյութիւն, բրտվզութիւն † անզգայութիւն † է. 5 Արագութիւն, ուժգնութիւն, սաստկութիւն, խստութիւն †. Une balle lancée avec —։ 6 Ուղղորդութիւն, ցցութիւն † (սանդուղի)։

Raidillon (իյլ), որ. Բարձրաւանդակ։ 2 Ցից ու կարճ (ճամբայ)։ 3 Բիրտվիզ † մարդ։

Raidir, ն. Ուժով ձգտել կամ երկընցնել, պրկել (թել)։ 2 Փայտ դարձնել, բրտացնել (ծունկ)։ 3 Անողոք ընել, անզգայել † (մէկը)։ || չ. Փայտնալ, կարծրանալ, բրտանալ։ || Se —, դ. Կարծրանալ, փայտնալ, բրտանալ։ 2 Անյողդողդ՝ խիստ մնալ։

Raie (ռէ), էգ. Գիծ. À —, (գծաւոր). Passer une — sur, (գիծ քաշել, ջնջել)։ 2 (Մազերու) ջոկագիծ †. Faire sa —, (հերագիծ † բանալ)։ 3 Ակօսամէջ։ 4 Կատուաձուկ. փիսի պալըղը։

Raifort, որ. Բողկավայրի † մոլաբողկ †։ — (գիծ † (երկաթուղւոյ)։

Rail (ռայ. ռէյ), որ. Երկաթ

Railler, չ. Ծաղրի առնուլ, այպանել, (որ և ն.)։ 2 Կատակել։ || Se —, դ. Ծաղրել, այպանել։ 2 Իրար ծաղրել։ 3 Կատակաբանել։

Raillerie, էգ. Ծաղր. այպանանք

թիւն ։ 2 Կատակաբանութիւն, կատակ. C'est une — froide. Il n'y a pas de — à cela ։

Railleur, euse, ած. Ծաղրող, ծաղրասէր, (որ և գ.). Vous êtes un —, (կատակ կ'ընէք, իրաւ չէք խօսիր)։ 2 Ծաղրական (խօսք)։ [յգ. —s ։

Railway (ռէյլուէ), ար. Երկաթուղի.

Rainceau (սօ), ար. Տ. **Rinceau**։

Raine, էգ. Գորտ, հ. 2 Մացառագորտ † ։ [2 Գորտախնձոր † ։

Rainette, էգ. Մացառագորտ †

Rainure, էգ. Փողաձև փորուած, ակօսիկ † ։

Raiponce (ʿ), էգ. Ռափոյ † տկ.

Raire, չ. Գոչել՝ կանչել (եղջերուի)։

Rais, ար. Ճառագայթ։ || յգ. Տ. **Rai**։ || — de cœur, Սրտաձև զարդ, սըրտակ † ճ.

Raisin (ʿ), ար. Խաղող, խաւող, Գ. — sec, (չամիչ)։ 2 Չամիչ. — de Damas. — de Corinthe, (հոռոմ չամիչ)։ || Grand —, Ազնիւ թուղթ մը, խաղողաքարտ † ։

Raisiné, ար. Անոյշ՝ խաղողի ու մրգերու հիւթէ, մրգասինձ † ։

Raison (ʿ), էգ. Միտք, բան, բանականութիւն, բանավարութիւն. Doué de —, (բանական). Perdre la —, (խելքը թռցնել). Avoir sa —, toute sa —, (խելքը գլուխը լինել)։ 2 Բանն. La — suprême ։ 3 Ողջմտութիւն, իմաստութիւն, մտքի ճշդութիւն, խելք. Ses discours sont pleins de —. La — s'y oppose ։ 4 Իրաւունք. Avoir —. Entendre —, (խօսք հասկնալ). Mettre à la —, (զգաստացնել։ 2 Նուաճել). Comme de —, (ինչպէս իրաւունք է). Avoir — et demie, (լիուլի իրաւունք ունենալ)։ 5 Հաշիւ, տեղեկութիւն, բացատրութիւն. Entrer en — avec qn. Point de —. Demander à qn. — de qch. Faire —, (բացատրել). Rendre — de qch. (պատճառները բացատրել)։ 6 Իրաւունք, գոհացում, հատուցում. Je vous ferai avoir — de vos prétentions. Tirer — de, ([պարտապանէն] իրաւունքն առնուլ)։ 7 (Թշնամանաց) հատուցում. Faire —. Tirer — d'une offense. Demander — de. Se faire —, (վրէժն ինքնին լուծել). Demander — à qn. (մենամարտի կանչել). Rendre — à qn. (մենամարտիլ)։ 8 Փաստ, իրաւունք։ 9 Պատճառ. Juste —. À plus forte —, (առաւել, քանի՛ն աւելի)։ 10 Պատճառընկատողութիւն (ընտանեկան)։ 11 Անուն, ստորագրութիւն (վաճառատան). — sociale, (ընկերութեան անուն)։ 12 Առնչութիւն, համեմատութիւն, չփ. — arithmétique։ 13 Բաժին (ընկերի)։ 14 Բաժին (ուտելիքի), հ. || De —, Մտածին (էակ)։ 2 Բանական (հասակ)։ 3 Խոհեմական † (ամուսնութիւն)։ 4 Մայր (տոմար)։ | Avoir —, Faire — de qn. Յաղթանակել, գլուխ ելնել։ | Faire — à qn. Բաժակակցիլ † (մէկու կենաց համար)։ | Contre toute —, Չափը՝ սահմանը անցած։ | Plus que de —, Պէտք եղածէ աւելի ։ || À — de, նխ. Համար ։ 2 Ըստ համեմատի, հաշուով, վրայ ։ | En — de, նխ. Ի պատճառս, համար ։ 2 Համեմատութեամբ. En — directe, inverse, (ուղիղ՝ խոտորնակ համեմատութեամբ)։

Raisonnable (1n), ած. Բանական, բանաւոր։ 2 Խելքով շարժող, խօսք իրաւունք հասկցող, խոհական, ողջամիտ, (որ և գ.). Il est devenu fort —. Il n'est pas — d'agir ainsi. Cet enfant parle comme une personne —, (այս տղան մեծի պէս կը խօսի)։ 3 Համբերող, խոհական. Votre malheur est grand, mais soyez — ։ 4 Իրաւացի՝ բանաւոր (առարկութիւնք). Il est bien — que ։ 5 Օրինաւոր (գին)։ 6 Բաւական (հասակ), ըստ բաւականի (հարըստութիւն)։

Raisonnablement (1n), մ. Բանաւորապէս, բանաւորի † (խօսիլ)։ 2 Օրինաւոր կերպով, ըստ բաւականի (ուտել՝ վճարուիլ). Il est assez — logé, (բաւական տուն մ'ունի)։ 3 Չեռք տալու չափ, բաւական (տգեղ), ը.

Raisonnant, e (1n), ած. Դէմ խօսող, պատասխան տուող ։

Raisonné, e (1n), ած. Տրամաբանութեան յարմար, տրամախոհական. Cela est —. Bien —! (լա՛ւ տրամա-

քանութիւն)։ 2 Դատողութեամբ (ընտրութիւն)։ 3 Պատճառաբանեալ (քերականութիւն)։

Raisonnement (1n), *ար.* *Տրամաբանութիւն, տրամախոհութիւն.* Homme d'un juste —։ 2 *Ձեռնարկութիւն, պատճառաբանութիւն.* — juste. — captieux. 3 *Խօսք.* L'amour même entre-t-il dans ses —? 4 *Դիտողութիւն.* Tant de — offensent ma colère. Point tant de —, (*խօսք պէտք չէ*)։

Raisonner (1n), *չ.* *Խորհիլ, տրամաբանել*։ 2 *Պատճառաբանել (խնդրոյ մը վրայ)*։ 3 *Պատճառներ յառաջ բերել, դէմ խօսիլ.* Je n'aime pas les enfants qui —։ ‖ — pantoufle, comme une —, *Բերնին եկածն ընել*։ ‖ *ն.* *Մտքով դատել, դատողութեամբ ընել (բան մը)*։ 2 *Խօսակցիլ (բնազանցութեան վրայ)*։

Raisonneur, euse (1n), *գ.* *Խորհող, պատճառաբանող*։ 2 *Յոռի պատճառաբանութեամբք յոգնեցնող, պատճառաւէտ.* — éternel, (*որ և ած.* Siècle —)։ 3 *Պատճառներ յառաջ բերող, պատասխանող, (որ և ած.)*։ [*բանաւ*

Rajah, Raja, *ար.* *Հնդիկ իշխան,*

Rajeunir, *ն.* *Երիտասարդութիւն տալ, երիտասարդել* † 2 (*Մէկու*) *տարիքը պզտիկցնել*։ 3 *Առոյգութիւն տալ.* Cette bonne nouvelle l'a tout —։ 4 *Աճիլել*։ 5 *Դէշ ոստերը կտրտել, նորոգել (ծառ)*։ 6 *Խուզել, կտրել*։ 7 *Նոր ձև մը տալ, նորոգել (շէնք՝ բառեր)*։ ‖ *չ.* *Երիտասարդիլ*։ 2 *Առոյգանալ*։ 3 *Նոր ոյժ առնուլ*։ ‖ Se —, *յ.* *Երիտասարդիլ*։ 2 *Երիտասարդ երեւիլ*։ 3 *Տարիքը պզտիկցնել*։

Rajeunissement, *ար.* *Երիտասարդում, մանկացում*։ 2 *Խուզում, կըտրում, յապաւում*։ 3 *Նոր՝ արդի կերպարանք տալը, նորցնելը*։

Rajustement, *ար.* *Նորէն շտկելը, վերայարդարում*։ 2 *Հաշտութիւն*։

Rajuster, *ն.* *Նորէն յարդարել՝ շտկել*։ 2 *Նորէն լմանցնել, վերճշդել (չափ)*։ 3 *Շտկել (գործ), կարգադրել (կռիւ)*։ 4 *Հաշտեցնել*։ ‖ Se —, *յ.* *Նորէն շկտուիլ*։ 2 *Նորէն շտկըտուիլ*։

Râle (*ռա̄լ'*). *ար.* *Հռնչիւն (մահուան)*։ 2 *Խորդամարգ, Թռչ.* ‖ — de genêt, *Լորամայր*։

Râlement (*ռա̄*), *ար.* *Հռնչիւն*։

Ralentir (ն), *ն.* *Կամացցնել, դանդաղել, յամրացնել*։ 2 *Նուազել, Թուլցնել, տկարել, փ.* ‖ *չ.* *Թուլնալ*։ ‖ Se —, *յ.* *Նուազիլ, Թուլնալ, յամրանալ*։

Ralentissement (ն), *ար.* *Նուազում, Թուլացում, յամրացում*։

Râler (*ռա̄*), *չ.* *Հռնչել (հոգեվարքի)*։

Ralingue (ն), *էգ.* *Եզրալար (առագաստի)*։ [*եզրալարեր կարել*։

Ralinguer (ն), *ն.* (*Առագաստի*)

Ralliement (*ռալի*), *ար.* *Վերաժողովում, վերախմբում.* Point de —, (*համաձայնման՝ միաբանման կէտ*)։ 2 *Իրար ճանաչում.* Mot de —. Signe de —, (*ծանօթանշան* †)։

Rallier (ll), *ն.* *Վերաժողվել, վերախմբել*։ 2 (*Նաւի մը*) *նորէն միանալ*։ 3 *Մօտենալ (ցամաքի)*։ 4 *Միաբանել (մէկը՝ իր կարծիքին)*։ 5 *Յարել (մէկը իր դատին), միաբանել (բան մ'ընելու համար)*։ ‖ — son poste, *Առջի տեղը բռնելու շարժումներ կատարել, ն.* ‖ Se —, *յ.* *Վերախմբուիլ*։ 2 *Իրարու միանալ, ն.* 3 *Մօտենալ (ցամաքի)*։ 4 *Յարիլ, միաբանիլ*։

Rallonge (ll-ն), *էգ.* *Յաւելուած, յաւելորդ* †. Table à —, (*երկնցող սեղան*)։ [*կայնում*։

Rallongement (ll-ն), *ար.* *Եր-*

Rallonger (ll-ն), *ն.* *Աւելի երկայնել*։ 2 *Երկայնել*։

Rallumer (ll), *ն.* *Նորէն վառել*։ 2 *Նորէն զրգռել՝ արծարծել, փ.*

Ramage, *ար.* *Դայլայլիկ, ճիվճիվ, ն.* 2 *Ճիւղոյին՝ կարկաչ (տղեկաց)*։ 3 *Բարբանջք.* Le — barbare des grammairiens. 4 *Ոստք, ճեղան.* Velours à —, (*ճեղանեայ* † *Թաւիշ*)։

Ramager, *չ.* *Դայլայլել, ճվճվալ, ն.*

Ramaigrir, *ն.* *Նորէն նիհարել*։

Ramaigrissement, *ար.* *Վերըստին նիհարում*։

Ramas (*մա̄*), *ար.* *Ժողովոյթ*։ 2 *Կուտակութիւն, կոյտ, (որ և փ.)*։ 3 *Կոյտ, հրոսակ (աւազակաց)*։

Ramasse, էգ. Լեռան բալխիր, դահուկ, գ.

Ramassé, e, ած. Դէր ու կարճ։

Ramasser, ն. Հաւքել, ժողվել ☞ (կրկնա)քաղ։ 2 (Դետնէն) վերցնել (Թաթոյան), վերցնել (մէկը)։ 3 Դիզել (տակ)։ 4 Կծկել, ամփոփել (մարմինը)։ 5 Կուտել, զումարել. փ. 6 Ընդունիլ՝ առնուլ (կառքին մէջ)։ 7 Հօգը տանիլ, ժողվել (աղքատ)։ 8 Խուել՝ շահել (մէկը)։ 9 Լեռան բալխիրով քաշել մէկը, դահկել † ‖ — son paquet, ses hardes. Փախչիլ, հծիկը գնել, ռ.

Ramasseur, euse, գ. Ժողվող ☞ (քաղո)ժողով։ 2 Դահկավար։

Ramassis (մա̄սի), ար. Խառնափնդոր կոյտ, խառնակոյտ։

Rambour (Ն), ար. Ռանպուրի խնձոր, ռանպուրիկ։

Rame, ար. Պզտի ոստ՝ իբր նեցուկ, խեչակ։ ‖ էգ. Բոան տրցակ Թուղթ, պուքակ։ 2 Թիակ՝ Թի (նաւու). fիւrէf ։ ‖ Être à la —, Tirer à la —, Տաժանելի պաշտօն մ'ունենալ, տաժանիլ։ ‖ Mettre à la —, Իբր պատառ գործածել (գրքի մը Թերթեր)։ 2 հ. ժ. Թիարկութեան դատապարտել։

Rameau (մօ), ար. (յ. —x), Ճղիկ, ոստ. Jour des —, (Ծաղկազարդ)։ 2 Ճիւղ, անպ. 3 Ճիւղ (ազգատոհմի)։ 4 Թեւ (լեռան) ‖ յ. Եղչիւրք՝ առեղեան † (եղջերուի)։

Ramée, էգ. Իրար անցած ճիւղեր, հովանեակ։ 2 Տերեւալից ոստեր։

Ramender (Ն), ն. Նորէն աղբ գնել, վերաղբել † (անդ)։ ‖ չ. Գինն իջնալ, աժըննալ։

Ramener, ն. Նորէն բերել, ետ բերել, դարձընել։ 2 Բերել։ 3 Բերել՝ հաւքել (մազերը՝ դէպ ի առջև)։ 4 Նորէն երկնցնել (ձեռքը)։ 5 Իրեն քաշել՝ ետ քաշել (գործիք)։ 6 Նորէն տանիլ, դարձընել։ 7 Դարձունել։ 8 Ետ դարձունել, փ. 9 Բերել՝ դարձնել (իր պարտուց), (որ և ան.)։ 10 Ետ դարձընել (մոլորանքէ)։ 11 Ողոքել, դարձնել։ 12 Կենդանացնել (յուսահատ գործ մը)։ 13 Վերածել (խընդիրը իր բուն կէտին)։ 14 Վերադարձնել կենաց։ 15 Վերահաստատել (վստահութիւն)։ 16 Դլուխը վար բռնել տալ (ձիու)։ ‖ — en arrière. Ընկրկել (Թշնամին)։ ‖ — une affaire de bien loin. Բոլորովին ապրուած գործ մը շահել։ ‖ Se —, չ. Նորէն դառնալ, վերադառնալ, փ. 2 Վերածուիլ։ ‖ Se — en soi. Մտովի ամփոփուիլ։

Ramentevoir (Ն), ն. Յիշեցնել։

Ramequin (Ն), ար. Պանիրով հաստեայ մը, ռամակ †։

Ramer, ն. Խեչակի կռԹնցնել, խեչակել † ‖ չ. Թիավարել։ 2 Չարաչար յոգնիլ։ [կիկ † Թաչ.

Ramereau (ռօ), ար. Հաւփա-

Ramette, էգ. Պուրակիկ (Թղթի)։ 2 Անգամի շրջանակ, տպ.

Rameur, ած. Թեւաձիգ † (Թըռչունք)։ ‖ ար. Թիավար։ ‖ յ. Մակոյկավարք † է.

Rameux, euse, ած. Ճիւղոտ, ճղուտ։ 2 Բազմաւղէշ (եղջիւր)։

Ramier, ար. Վայրի աղաւնի, հաւափալ, (որ և՝ Pigeon —)։ [2 Ճիւղ, փ.

Ramification, էգ. Ճիւղաւորում։

Ramifier (se), չ. Ճիւղ ճիւղ ըլլնիլ, ճիւղաւորիլ։

Ramilles (միյլ'), էգ. յ. Մանրուտք, մանրոստեան †։ [(ձի)։

Ramingue (Ն), ած. ԽԹանահեստ†

Ramoindrir (Ն), ն. Քիչցնել, նուազել։ [(Սպունգով) Թրջել, տպ.

Ramoitir, ն. Վերատամկել † 2

Ramolli (11), ար. Ուղեղը Թուլցած, Թուլուղեղ †։

Ramollir (11), ն. Կակղել։ 2 Մեղկել, Թուլցնել։ ‖ Se —, չ. Ուղեղը Թուլնալ։ [և գ. Կակղիչ (դեղ)։

Ramollissant, e (1l-u), ած.

Ramollissement (1l-u), ար. Կակղում։ 2 Թուլացում (ուղեղի)։

Ramon (Ն), ար. Աւել, հ.

Ramonage, ար. Ծխանի (օճաք) մաքրում, ծխանաչնչութիւն։

Ramoner, ն. (Ծխան) մաքրել։ 2 Ջեխել։ [ծխանաչինչ։

Ramoneur, ար. Ծխան մաքրող,

Rampant, e (Ն-Ն), ած. Սողալով քալող, սողուն (կենդանի)։ 2 Գետնաստղ (տունկ)։ 3 Սողկագնաց (արմատ)։ 4

Ստորին, նուաստ ։ 5 Նուաստ, գետնասող, գետնաքարշ. Un ton —. Homme vil et — ։ 6 Անշուք՝ ստորին (ոճ) ։ 7 Վայրահակ (կամար)։ || ար. Վայրահակութիւն, ճ. || յգ. Սողոսկք ✝ ։

Rampe (Ն), էգ. (Սանդղի) բաժին ։ 2 (Սանդղի) բազրիք. փարմագլըգ ։ 3 Կանթեղաշար (տեսարանի եզրը)։

Rampement (Ն), ար. Սողացում։

Ramper (Ն), չ. Սողալ, (որ և գ.). — sur la terre, (սողունի կեանք անցընել)։ 2 Գետնի վրայ տարածուիլ (որթատունկի) ։ 3 Պատատիլ (բաղեղի) ։ 4 (Անարգաբար) խոնարհիլ, սողալ։

Ramure, էգ. Ոստեան ✝ (ծառի)։ 2 Եղջիւրք, ստեղեան ✝ ։

Rancart (Ն), ար. Mettre au —, Մէկ կողմ ձգել, մէկ դի նետել.

Rance (Ն), ած. Աւրուած, ծթռած (կարագ)։ || ար. Sentir le —, Ծթռածի համ ունենալ։ [բանոյ բոյթ, բութորոշք ✝ ։

Ranche (Ն), էգ. Սանդղամատի տեղ

Rancher (Ն), ար. Բութաւոր սանդուղ, բութասանդուղ ✝ ։

Rancidité (Ն), էգ. Կծուահամութիւն, ծթռածութիւն ։ [Նի, Սպ. բանձիօ։

Rancio, ար. Հնութենէ դեղնած գի-

Rancir (Ն), չ. Կծուիլ, ծթռիլ, (որ և՝ Se —, ձ.)։

Rancissure (Ն-ս), էգ. Ծթռում։

Rançon (Ն Ն), էգ. Փրկութեան գին, փրկանք, փրկանակ. Mettre à —, (կողոպտել, փրկանք առնուլ) ։ || C'est la — d'un roi, (Անգին գումար մ'է այդ)։

Rançonnement (ln), ար. Փըրկանոյթ ✝ 2 Չափազանց գին պահանջելը։

Rançonner (ln), ն. Թող տալու համար փրկանք առնուլ, փրկանակել ։ 2 Հարստահարել, կեղեքել ։ 3 Ջուելօք պահանջել, կողոպտել, պոլոկել, Գ.

Rançonneur, euse (ln), գ. Ջուելօք գին պահանջող, պոլոկող, Գ.

Rancune, էգ. Խէթ, քէն, ոխ։

Rancunier, ière, ած. և գ. Ոխակալ, քինապահ ։

Rang (Ն), ար. Կարգ։ 2 Շարք, կարգ. À triple —, (երեքշարեան) ։ 3 Կարգ (զօրաց). Mettre en —. Etre chassé des — de l'armée, (բանակէ վռընտուիլ)։ 4 Դաս, աստիճան, կարգ. Tenir un bon — dans sa classe. Au — de. (մէջ, կարգը) ։ 5 Վիճակ, պատիւ, աստիճան. De haut —, (բարձրաստիճան)։ || Être sur les —, Հետամուտներէ մէկը լինիլ։ || En — d'oignon, մ. Մէկ գծի վրայ ։

Rangé, e (Ն), ած. Կանոնաւոր (կեանք՝ մարդ)։ 2 Դէմ առ դէմ (պատերազմ) ։ 2 (Հիւսիսի) ուղղութիւն առած (հով) ։

Rangée (Ն), էգ. Կարգ, շարք։

Rangement, ար. Շարելը, դասաւորում ։

Ranger (Ն), ն. Շարել, դասել, շարել ։ 2 Կարգի դնել (սենեակ), հաւքտել, —. 3 Մէկ կողմ դնել (աթոռ). Faire — le peuple, (մէկ կողմ ընել ժողովուրդը)։ 4 Դասել՝ դնել (աստուածոց կարգ) ։ 5 Առնուլ (մէկը իր կողմը)։ 6 Դնել (լուծի տակ). — au. — sous. — sous ses lois, (իր տակը առնուլ)։ 7 Բերել (ճամբու՝ ուղղութեան). — au devoir, (պարտքը ճանչցնել) ։ 8 Ճամբու դնել՝ կարգի բերել (մէկը)։ 9 Կանոնաւոր մէկը ընել. Le mariage va me — ։ 10 Քովէն անցնիլ՝ նաւել, ն—. — la côte, la terre։ 11 (Հովի) ուղղութեան մօտենալ, ն—. || Se —, ձ. Շարուիլ. Se — en bataille, (ճակատիլ զօրաց) ։ 2 Բոլորուիլ՝ շարուիլ (կրակի շուրջ)։ 3 Մտնել (մէկու դրօշի տակ, գ.) ։ 4 Ելնել՝ բռնել (մէկու կողմ)։ 5 Կողմ անցնիլ, ելնել կողմ (ճշմարտութեան). Se — à, avec. Se — à l'avis de qn. (ձայնակցիլ մէկու) ։ 6 Մէկ կողմ կենալ, ճամբայ բանալ. Se — devant qn. 7 Հաստատուիլ, տեղաւորուիլ (իր տան մէջ)։ 8 Հնազանդիլ, հպատակիլ, մտնել (իշխանութեան տակ) ։ 9 Կանոնաւոր կեանք մ'ունիլ։ 10 (Հիւսիսի) ուղղութիւնը բռնել (հովի) ։ || Se — à son devoir, Պարտաւորութիւնն ընել ։ | Se — contre le mur, Երթալ պատին փակչիլ։ | Se — à bord, Քովէ քով կենալ ուրիշ նաւի հետ, ն—.

Ranimer, ն. Ողջնցնել, կենդանացնել, յարութիւն տալ։ 2 Ոյժ՝ հոգի տալ, ոգեւորել ։ 3 Արթնցնել, կենդանացնել, վառել, արծարծել, գ. 4 Ոյժ՝ հոգի տալ.

փ. 5 Նորոգել, կենդանացնել, փ. ‖ Se —, չ. Յարութիւն առնուլ ։ 2 Հոգի առնուլ, կենդանանալ, փ.

Ranule, էգ. Ընդլեզուեայ պզտիկ ուռ, գորտ ։ [Արջատերգ, հօտերգ †։

Ranz (ս), ար. — des vaches,

Rapace, ած. Յափշտակիչ (Թռչուն)։ 2 Յափշտակող, յափշտակասէր։ ‖ յգ. Գիշահաւք ։

Rapacité, էգ. Անյագօրէն որսին վրայ իյնալը, անյագութիւն, գիշախանձութիւն ։ 2 Յափշտակողութիւն, անյագութիւն ։ [քել՝ հանդարտել ։

Rapaiser (բէզէ), ն. Նորէն ողո-

Rapatelle, էգ. Ձարեայ կտաւ (մազի են.), ձարատայն † ։

Rapatriage, ար. Հաշտութիւն, ռ.

Rapatriement (ռի), ար. Հայրենիք վերադարձնելը։ 2 Հաշտութիւն։

Rapatrier, ն. Հայրենիք դարձնել (մէկը)։ 2 Հաշտեցնել ։

Râpe, էգ. Քերոց (շաքարի). rɛՁst։ 2 Հատտ խարտոց մը (էյէ), տերփու Գ † 3 Տ. **Rafle**, 1 ։ ‖ յգ. Ձիու ծնկան կըրկնուածի վրայ պատռուածք ։

Râpé, e (ռա̄), ած. Սաստիկ մաշած. Il est bien —, (զգեստները հինումաշ են)։ ‖ ար. Ձանչէ (ճիպրէ) և ջրէ ըմպելի, չանչըմպելի † 2 Նոր խաղող (աւրուած գինին շտկելու). — de raisin, — -raisin, (Նոր խաղողով շտկած գինի)։ 3 Խառնագինի † (կապելայի մէջ) ։

Râper (ռա̄), ն. Քերթել, քերոցել† 2 Խարտել ։ ‖ Se —, չ. Սաստիկ մաշիլ (զգեստի) ։

Rapetasser(ս), ն. (Կոշտ կերպիւ) կարկտել, կարկատել † 2 Կարկտել, փ.

Rapetisser (ս), ն. Փոքրել, պըզտիկցնել, (որ և փ.)։ ‖ չ. Կարճիլ, պզտիկնալ։ ‖ Se —, չ. Կարճնալ։ 2 Պզտիկնալ, փ.

Rapide, ած. Արագընթաց, սրընթաց, արագ. Au cours —, (սրընթաց)։ 2 Դարվար՝ զառիթափ (բլուր) ։ 3 Սաստիկ՝ ցից (դարվար)։ 4 Սաստիկ, շուտ, երագ, փ. ‖ ար. Գետի յորձանք (սաստիկ զառիթափէ ձևւացած) ։ [զօրէն, արագ։

Rapidement, մ. Շուտով, արա-

Rapidité, էգ. Շուտութիւն, արագութիւն, (որ և փ.) ։ 2 Սրընթացութիւն (հեղեղի)։ 3 Սաստկութիւն (զառիվայրի)։

Rapiécement, ար. Կապերտում† 2 Կապերտած † ։

Rapiécer, ն. Կապերտներ՝ կտորներ դնել, կապերտել † ։

Rapiécetage, ար. Կտորիկներ դնելը ։ 2 Կարկատուն բան ։

Rapiéceter, ն. Կտորիկներ դնել, կտորիկներով կարկատել։ 2 Կարկատել, փ.

Rapière, էգ. Երկայն ու բարակ սուր, երկարաթուր † ։

Rapin (Ն), ար. Նկարչի նոր աշկերտ՝ զանազան գործեր կատարող, մնծ Գ. 2 Ոչինչ նկարիչ ։

Rapine, էգ. Յափշտակութիւն ։ 2 Գողութիւն, յափշտակութիւն ։

Rapiner, չ. Խորել, գողնալ, ռ.

Rappareiller (1p), ն. Նմանը կամ նմանները գտնել, վերազուգել։

Rapparier (1p), ն. Նորէն զոյգ ընել, վերազուգել։ 2 Զոյգը գտնել (եզի)։

Rappel (1p), ար. Դարձի հրաման, կոչում (դեսպանի)։ 2 Վերակոչ † (արքունէ). Lettres de —։ 3 Հրաւէր, կոչում (ի կարգ) ։ 4 Կոչելը (մէկը՝ ժառանգութեան), կոչում։ 5 Կոչի թմբուկ. Battre le —, (որ և՝ բոլոր ոյժը՝ միջոցները մէկտեղ բերել)։ 6 (Թղթակի) մնացորդի վճարում, վրայէն վճարելը. — de compte.

Rappeler (1p), ն. Նորէն կանչել, վերակոչել ։ 2 Դարձունել, կանչել. Du tombeau tu sais nous — ։ 3 Կանչել (մէկը՝ ժառանգութեան)։ 4 (Ետ) կանչել (դեսպան), կանչել (արքորէ) ։ 5 Վերադարձնել (կենաց). — à la raison, (զգաստացնել)։ 6 Կոչել (ի կարգ)։ 7 Նորէն ձեռք առնուլ, նորէն գտնել, վերըստանալ (նախկին յանդգնութիւն). — son courage, (Նորէն արիանալ). — ses sens, (ուշաբերիլ)։ 8 Հրաւիրել, կանչել. Ses affaires le — à Paris ։ 9 Միտք բերել. En rappelant le souvenir de..... Quand je — en ma mémoire le..... (երբ միտքս կը բերեմ)։ 10 Միտք ձգել, յեշեցնել. Rappelez-lui d'aller à.... — la mémoire, le souvenir de, (յիշատակը նորոգել, յիշեցնել). խսկ՝ — sa mémoire, (միտքը բերելու աշխատիլ). Rappelez-moi à

son souvenir, (զիս միտքը ձգէ, բարեւներս խօսէ) ։ || ը. Կոչի Թմբուկը զարնել ։ || Se —, յ. Յիշել։ 2 Ինքզինք ձգել (մէկու միտք)։ 3 Իյնալ (մէկու միտք)։ 4 Վերաձուիլ ։

Rapport, ար. Տեղեկագիր։ 2 Զրոյց, տեղեկութիւն . — exact . Au — d'un tel։ 3 Մէջ բերելը, վկայութիւն . Le — des paroles d'autrui. Je ne le sais que sur le — d'autrui ։ 4 Լսածը ուրիշին ձգելը, բամբասանք. Faire des — . Ajouter foi aux — . Noircir par d'infâmes — ։ 5 Նմանութիւն (բնութեանց), յարաբերութիւն (լեզուի մ'ուրիշ լեզուի հետ)։ 6 Պատշաճութիւն, միաբանութիւն (երկու բաներու միջև). En — avec, (համեմատութեամբ, համեմատ)։ 7 Կապակցութիւն, վերաբերութիւն, յարաբերութիւն. — de la cause à l'effet . Avoir — à . ☞ (առարկա)կան ։ 8 Հաղորդակցութիւն, յարաբերութիւն (մէկու հետ). Dans de bons — , (սիրով)։ 9 Յարաբերութիւն, ք. 10 Համեմատութիւն, ուփ. 11 Արտադրութիւն, արդիւնք, մուտք, բեր . Sol d'un excellent —. Être en — . Vigne, Charge de grand —, (խաղողատունկ այգի, շահաւէտ պաշտօն)։ 12 Տանելը՝ բերելը (տեղ մը). Terres de —, (ուրիշ տեղէ բերուած հող)։ 13 Ետ դարձնելը (առած ստակ). — à la succession, à la masse ։ 14 Վերածխութիւն, բժ. || Sous ce —, Այս կողմէ, այս մասին։ || Par — à, նխ. Համար, նկատմամբ ։ 2 Բաղդատելով, համեմատութեամբ (արեւի)։

Rapportable, ած. Վերագրելի ։ 2 Ժառանգութեան մը վերադառնալի ։

Rapporter, ն. Նորէն բերել ։ 2 Ետ բերել։ 3 Բերել, (որ և ք.)։ 4 Բերել (հող)։ 5 Ձեռք ձգել, քաղել (շատ փառք՝ գործքէ մը)։ 6 Որսը կամ նետուած բանը բերել (շան)։ 7 Շահ բերել, արդիւնք տալ, արտադրել, (որ և ք.). Bien-fonds qui — beaucoup ։ 8 Պատմաբերել (մինենոյ)։ 9 Ետ դարձնել (առած բաժինը)։ 10 Տեղեկութիւն տալ, պատմել ։ 11 Ականջ ձգել, ականջ հասցնել, փսփսել † (որ և ան.). Il — tout. Il fut accusé de — ։ 12 Մէջ բերել, յիշել (Պատուած-ներ)։ 13 Հաստատել, յառաջ բերել. Escobar — qu'il est permis de . . . . 14 Պատմութիւնն ընել, տեղեկագրել, (որ և ան.)։ 15 Ուղղել դէպ ի, դարձնել. Ils rapportaient tous leurs exercices à la guerre. — tout à soi։ 16 Ընծայել, վերագրել. On — la fondation de Marseille aux Phocéens. — à telle époque la fondation d'une ville. — l'effet à la cause ։ 17 Բաղդատել. — des mesures à une mesure commune ։ 18 Ջնջել, խափանել. La loi fut —. — un arrêté։ 19 Կցել, յարել. Il a fallu — une bordure à cette tapisserie ։ 20 (Թուղթի վրայ) գծել՝ գծագրել (անկիւններ)։ || ը. Կուտակիլ՝ բարձրանալ (ծովու)։ || Se —, յ. Միաբանիլ, նմանիլ, յարմարիլ ։ 2 Վերաբերութիւն ունենալ, վերաբերիլ, (որ և ք.)։ 3 Իրարու միանալ՝ կցուիլ։ || S'en—à qn. Վստահիլ, հաւատալ։ 2 (Մէկու) վճռոյն՝ դատաստանին ձգել բանը, (որ և՝ Se — à qn. de qch.)։

Rapporteur, euse, գ. Ականջ ձգող՝ հասցնող, բաւ † փսփսու † 2 Տեղեկագրող (դատի), (որ և ած.)։ 3 Տեղեկաբեր (յանձնախմբի մը)։ 4 Հարցաքննիչ (զին. ատեանի մէջ), (որ և ած.)։ || ար. Անկիւնաչափ գործիք մը, վերածիչ † ։

Rapprendre, rappris, e, ն. Նորէն սորվիլ ։ [ընտանեցնել։

Rapprivoiser (1p), ն. Նորէն

Rapproché, e, ած. Մօտ. L'objet le plus — ։

Rapprochement, ար. Միացում, մերձեցում ։ 2 Հաշտութիւն, մերձեցում։ 3 Խտացում, փ.

Rapprocher, ն. Նորէն. մօտեցնել։ 2 (Աւելի) մօտեցնել (աթոռներ)։ 3 Մօտ ցուցնել (ակնոցի)։ 4 Մօտաւորել, մօտեցնել, ք. 5 Խտացնել, փ. || Se —, յ. Մօտենալ ։

Rapsode (ս). ար. (Հոմերոսի) տաղերը քաղէ քաղաք երգող, հագներգու, հ. ց.

Rapsodie (ս), էգ. Հագներգութիւն ։ 2 Անշահ գրուածոց խառնուրդ, անշահ կարկատանք։

Rapsodiste (ս), ար. Կարկատա-
բար ✝ ֆ. [շիկ), առեւանգ ✝։
Rapt (ռափդ), ար. Գողնալը (աղ-
Râpure, էգ. Քերուք, խարտուք։
Raquetier, ար. (Խաղի) Թաթ շի-
նող, Թաթագործ։

Raquette, էգ. Գունդխաղի գոր-
ծի, Թաթ։ 2 Թաթաձև կազմած՝ ձիւնի
վրայ քալելու, լազան Գ. 3 Հնդկաթզի ✝։
|| Sur la —, Ինքիրմէ (գալ՝ շահու)։

Rare, ած. Քիչ տեսնուած՝ գտնու-
ած, դժուարագիւտ, դուզնագիւտ, սա-
կաւագիւտ, հազուադէպ, չնաշխարհիկ,
հազուագիւտ։ 2 Գերազանց՝ չնաշխար-
հիկ (հանճար)։ 3 Զգտնուելիք՝ անգիւտ✝
(մարդ), ը. 4 Նորանշան, աննման, նոր-
օրինակ. Ce procédé est —։ 5 Անօսր՝
ցանցառ (մազ՝ խոտ) ☞ Նօսրա(հեր)։
6 Ցանցառ (այցեր)։ 7 Ցանցառ (գարկ՝
երակի)։ 8 Անզայտ (օդ)։ || Devenir,
Se rendre —, Աւելի ցանցառ երեւիլ՝
տեսնուիլ։ || ար. Հազուագիւտ բան, հազ-
ուագիւտը։ 2 Նորանշանը. Le — est
que . . . : [անզայտութիւն։

Raréfaction, էգ. Անօսրութիւն,
Raréfiable, ած. Անզայտելի։
Raréfiant, **e**, **Raréfactif**,
ive, ած. Անզայտիչ։
Raréfier, չ. Անօսրել, անզայտել
(օդ)։ 2 Ընդարձակել, բանալ, ֆ.

Rarement, մ. Քիչ անգամ, դուն
ուրեք ☞ սակաւա(գիւտ)։

Rareté, էգ. Նուազութիւն (անձրե-
ւի)։ 2 Հազուագիւտութիւն (ադամանդի)։
3 Հազուագիւտ բան. Montrer une —.
Par —, (իբր հազուագիւտ բան). Vous
êtes d'une grande —, (երեւաք տեսա-
նող չկայ)։ 4 Նորօրինակութիւն. Pour
la — du fait։ 5 Անզայտութիւն (օդի)։
|| յգ. Չնաշխարհիկ՝ հազուագիւտ բաներ.
Cabinet de —։ [ուագիւտ։

Rarissime (2ս), ած. Ամենահազ-
Ras, **e** (ռա̅), ած. Կարճակտուր (մօ-
րուք)։ 2 Մօտագերծ ✝ (գլուխ)։ 3 Կար-
ճամազ (Թաւիշ). Chien à poil —, (կար-
ճամազ շուն)։ 4 Անմազ՝ լերկ (մորթ)։ 6
Հարթ հաւասար՝ շիփշիտակ (դաշտ)։ 7
Ինչուան բերանը լեցուած, հարթալիր
(չափ՝ գրիւ)։ || À —. Ցբերան (լեցնել
բաժակ)։ || ար. Մազերը չերեւցող՝ ան-
մազ պաստառ։ || — de marée. Տ-
Raz։ || մ. Տակէն (խուզել՝ կտրել)։ || À
—, Au —, մ. Հարթ հաւասար, հպա-
սար (ջուրերու)։

Rasade (զ), էգ. Լեցուն բաժակ մը։
Rasant, **e** (զ-ն), ած. Ցածկեկ (ամ-
րութիւնք)։ 2 Գետնամերձ ✝ (Թռիչ)։ 3
Հորիզոնական (հրացանութիւն)։

Rasement (զ), ար. Գերծում, ա-
ծիլում։ 2 (Հարթյատակ) քանդում։

Raser (զ), չ. Գերծել, սափրել, ա-
ծիլել. Ce rasoir — mal, (այս ածելին
սուր չէ). Se faire —, (մօրուքն ածիլել
տալ)։ 2 հ. ժ. Գլուխն ածիլել (իբր պա-
տիժ), ան. 3 Կործանել, ը. 4 Հիմնայա-
տակ ընել (տուն), քանդել (բերդ)։ 5
Քսուելով անցնիլ, քերել (պատ)։ 6 Նա-
ւել (եզերքէն)։ 7 (Գետնի) մօտէն Թռչիլ
☞ (գետնա)Թռիչ։ 8 Իր ձանձիր խօս-
քերը մտիկ ընել տալ։ || Se —, չ. Սափ-
րուիլ, ածիլուիլ։ 2 Ածիլել (դունչը)։ 3
Պորտ ի վայր պահուիլ (երէի)։

Rasibus (զ-ս), նխ. Խիստ մօտէն,
քսուելով, ռ.

Rasoir (զ), ար. Ածելի. ուսթուրա.
Cuir à —, (սրոց)։ 2 Տաղտուկ մարդ,
սափրիչ, ը. Quel — ! [պուճուգ։

Rassade (ս), էգ. Ապակուլունք։
Rassasiant, **e** (ս-զ), ած. Փոր
կշտացնող, յագեցուցիչ։

Rassasiement (ս-զ), ար. Կըշ-
տացում, յագեցում, յագուրդ։ 2 Ցափ-
րանք, ֆ.

Rassasier (ս-զ), չ. Յագեցնել,
կշտացնել, (որ և ֆ.). Je ne pouvais
— mes yeux de. (նայելէ չէի կշտա-
նար)։ 2 Ցափրացնել. On le rassasia
de fêtes, de musique.

Rassemblement (սան), ար.
Ժողովում, հաւաքում։ 2 Գումարում (զօ-
րաց)։ 3 Խռնում, ամբոխ. Dissiper les
—։

Rassembler (սան), չ. Նորէն
ժողվել։ 2 Ժողվել, հաւաքել (հազուա-
գիւտ բաներ)։ 3 Խմբել՝ գումարել (զօրք)։
4 Մէկ տեղ բերել, միացնել, ֆ. 5 Նորէն
տեղերնին դնել՝ անցընել (տախտակներ)։
Rassoir, **rassis**, **e**, չ. Նորէն

նատեցնել ։ 2 Նորէն հաստատել ։ 3 Հանդարտեցնել , հանդարտել , ℥. ‖ Se —, Ց. Նորէն նստիլ։ 2 Հանդարտիլ։ 3 Կենալով զտուիլ՝ յստակիլ (գինիի) ։

Rasséréner (ս). Ն. Պարզել՝ պայծառացնել (օդ) ։ 2 Զուարթացնել (դէմք) ։

Rassis, e (ս). Ած. Հանդարտած (միտք)։ 2 Հանդարտ միտքով (խորհուրդներ)։ De sens —, (առանց յուզուելու, անխռով)։ 3 Օթեկ (հաց). պայար։ ‖ Ար. (Վերագամուած) հին պայտ (նալ)։

Rassortir (ս). Ն. Նորէն յարմարել։ ‖ Se —, Ց. Նորէն շտկել (խանութ)։

Rassoter (ս). Ն. Գլուխը խօթել, խելքն առնուլ, խենթեցնել, ℥.

Rassurant, e (ս-ն). Ած. Միտք հանդարտող, քաջալերող, ապահովիչ։

Rassurer (ս). Ն. Ապահովել ։ 2 Ամրացնել, հաստատել։ 3 Ամրացնել, զօրացնել, ամրապնդել , ℥. ‖ — les capitaux, Դրամատեարց վստահութիւն ներշնչել ։ ‖ Se —, Ց. Վախը՝ կասկածը փարատիլ, հանդարտիլ ։ 2 Գեղեցկանալ (օդի) ։

Rat, e, ℥. (Մեծ) մուկ, (էգ. մկան℥)։ 2 Քմահաճոյք, քմայք. C'est un homme qui a des —. Il lui prend un — ։ ‖ Prendre un —, Կրակ չառնուլ ։ 2 Ձյաջողիլ։ | Être comme un — en paille, Ամէն բանը տեղը լինիլ ։ | — d'eau, Ջրամուկ ։ | — d'Égypte, de Pharaon, Օձամարտ, հետահան ։ | — d'église, Միշտ ժամ վազող, ժամի առել, ℥. | — de cave, Կճատ, մամապատ։ 2 Անուղղակի տուրք պաշտօնեայ ։

Ratafia, Ար. Մրգոյի րաթաֆիա լմփ.

Ratanhia (Ռիա). Ար. Ռաթանենի.

Ratatiné, e, Ած. Փոթ փոթ (գետնախնձոր)։ 2 Կծկած՝ քաշուըած (ծերէ) ։ [կծկտիլ ։

Ratatiner (se), Ց. Կարճնալ ,

Rate, էգ. Փայծաղ. տալագ։ ‖ Dilater, Épanouir la —, Զուարճացնել, սրտին խնդացնել, ℥.

Raté, e, Ած. Մկնոտած ։

Râteau (ռաթօ). Ար. Փոցխ Գ. տըրմուխ Գ. թըրմըզ։ 2 Խաղատեղանի ստակները ժողվելու գործի, քաղոց։

Râtelée (ռա̄). էգ. Մէկ փոցխ (խոտ)։

Râteler (ռա̄). Ն. Փոցխով (թըրմըզ) ժողվել (վարսակ), փոցխել։ 2 Փոցխով հարթել՝ մաքրել (ծառուղի), փոցխել ։ [ղուտր Գ.

Râteleur, euse (ռա̄). ℥. Փոց-

Râtelier (ռա̄). Ար. Մսուրի (եէմլիք) վանդակ. Manger à plus d'un —. (շատ տեղէ շահ հանել) ։ 2 Կազմած (զէնք հրացան դնելու), հրացանակալ։ 3 Ակռաներու կրկին շարք , ատամնաշար ։

Rater, Ն. Կրակ չառնուլ (հրացանի)։ ‖ Ն. (Զէնքը կրակ չառնելուն) վրիպեցնել (որս)։ 2 Պարապը ելնել, չյաջողիլ։

Ratier, ière, Ած. Մկնորսակ (շուն). (որ և Ար.)։ 2 Քմայոտ, տըմարդ Գ. (որ և Ար.) ։ ‖ էգ. Մկնադարան, ճիճեղ Գ. սրչաճ զամփանը ։

Ratification, էգ. Վաւերացուցում, վաւերում։ 2 Վաւերագիր։ չեբէլ։

Ratifier, Ն. Վաւերացուցել . վա-

Ratine, էգ. Տեսակ մը գանգրամազ պստուտ , ռադինակ ℥ ։

Ratiner, Ն. Գանգուր ընել (պստուտի երես), ռադինել ℥ ։

Ration, էգ. Օրապահիկ ℥ օրուտեստ ℥ ‖ Mettre à la —, Չափով տալ (մէկու պիտոյքը)։ [բանականապետի)։

Rational, Ար. Կրծանոց (Հրէայ

Rationalisme (ս), Ար. Բանապաշտութիւն ։ [պաշտ ։

Rationaliste, Ած. և Ար. Բանա-

Rationnel, elle (ln). Ած. Բանաւոր. Méthode —. Il est plus — de penser que ։ 2 Համաչափ՝ բանաւոր (քանակ) ։ 3 Մտքով միայն ըմբռնելի, մտաւոր։ 4 Իմանալի (հորիզոն)։

Rationnellement (ln-ll), Մ. Բանաւոր եղանակաւ ։

Rationner (ln), Ն. Չափով տալ (հաց՝ ջուր), չափաւորել։ 2 (Նաւորդներու) օրուտեստը տալ։ [թում։ 2 Փոցխում։

Ratissage (ս), Ար. Քերում, քեր-

Ratisser (ս), Ն. Մաքրել, քերել, քերթել։ 2 Փոցխել (ծառուղի) ։

Ratissoire (ս), էգ. Քերթիչ ℥ քերթակ ℥ ։ [թուք ։

Ratissure (ս), էգ. Քերուք, քեր-

Raton (ռ), ար. Մկնակ ։ 2 Կատու, մկնորսակ։ 3 Մկներէ † ան. 4 Հաստեայ մը, ռադօն ։

Ratopolis (իս). էգ. Մկնաքաղաք։

Rattacher (ռt), ն. Նորէն կապել։ 2 Հաստատել, բռնել։ 3 Նորէն կապել՝ զօդել, փ. — les fers. (սիրոյ շղթաները նորէն անցընել) ։ 4 Զօդել, կցել (խնդիր մ'ուրիշ խնդրի)։ ‖ Se —, յ. Բռնուիլ, հաստատուիլ։ 2 Նորէն յարիլ (մէկու)։ 3 Նորէն իրեն յարել (մէկը)։ 4 Կապակցութիւն ունենալ, կապուած լինիլ, փ.

Ratteindre, ratteint, e (ռt), ն. Նորէն բռնել։ 2 (Մէկու) ետեւէն հասնիլ ☞ հետամնաս ։

Rattraper (ռt), ն. Նորէն բռնել. On ne m'y rattrapera plus, (ալ չպիտի խաբուիմ ։ 2 Ա՛լ ասր չպիտի կոխեմ հոն)։ 2 Նորէն գտնել (հանգիստը) ։ 3 Նորէն շահիլ, հանել (կորուստը) ։ 4 (Մէկու) ետեւէն հասնիլ ։ ‖ Se —, յ. Փաթթուիլ, բռնել (ծառի մը ճիւղ) . ‖ se — toujours, (օձիքը կ'ազատէ միշտ)։ 2 Վնասն հանել ։

Rature, էգ. Գրչով աւրուածք, քաշուած գիծ։ 2 Քերուած, քերթուք։

Raturer, ն. Գրչով աւրել, գծեր քաշել։ 2 Քերթել (կաշի) ։ [(ձայնի)։

Raucité (ռō), էգ. Խռպոտութիւն

Rauque (ռōք), ած. Հաստ՝ խռպոտ (ձայն) ։

Ravage, ար. Աւեր, աւերում, (որ և փ.)։ 2 Մեծ վնաս, աւեր ։ 3 Ջարդ, կոտորած, աւեր ։ 4 Տակնուվրայութիւն, աղմուկ. Faire — dans une maison։

Ravager, ն. Քանդել, աւերել ։ 2 Մեծ ջարդ ընել։ 3 Շատ չարիք հասցնել, աւերել ։

Ravageur, ար. Աւերիչ ։

Ravalé, e, ած. Ցած, անարգ ։ 2 Ստորին (բառեր) ։ 3 Վար իջած (գուլպայ) ։

Ravalement, ար. Վար զարնելը, կոտրելը (արժէք) ։ 2 Վար իյնալը, նուաստութիւն, նկնութիւն ։ 3 Խոնարհութիւն (քրիստոնէական) ։ 4 Վերէ վար ծեփում (պատի)։ 5 Վար իջեցնելը, հ.

Ravaler, ն. Ցարգը՝ արժէքը կոտրել, վար զարնել, փայլարկնել † 2 Իջեցնել (անասնոց կարգ)։ 3 Կլլել (շոգիք) ։ 4 Ետ կլլել (փսխածը) ։ 5 Չխօսիլ՝ ետ կլլել (ըսելիքը) ։ 6 Ետ առնուլ (գէշ խօսք) ։ 7 Վերէ վար ծեփել (պատ) ։ 8 Վար իջեցնել, հ. ‖ չ. Գինը իջնել, իյնալ (ցորենի)։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք նուաստացնել, նուաստիլ, վար իյնալ ։

Ravaudage (վō), ար. Կարկտուք (գուլպայի) ։ 2 Հաստ գործ, ոչինչ գըրուած, անշահ կարկտուք ։

Ravauder (վō), ն. Կարկտել (վարտիք) ։ 2 Կշտամբել, քշփել ։ 3 Բերնէն թափել թափթփել (շատ մ'անվայել խօսքեր) ։ ‖ չ. Կարգադրել, շտկռտել ։ 2 Շատախօսել ։ [կատուն խօսքեր, չ.

Ravauderie (վō), էգ. Փուճ՝ կար.

Ravaudeur, euse (վō), գ. Կարկտող, ճնակարկատ։ 2 Զրաբան ։

Rave, էգ. Կարմրաբողկ †. Petites —, (բողկ) ։ [կլխալուսին ։

Ravelin (ռ), ար. Ամրութիւն մը.

Ravi, e, ած. Յափշտակեալ ։ 2 (Մտովի) վերացեալ (երկինք)։ 3 Յափըշտակեալ, դ. — de joie. — d'étonnement ։ 4 Մեծապէս ուրախ, խնդամիտ. Être — de qch. Être — que.... ‖ Être — en extase, Զարմացման՝ հիացման մէջ լինիլ, մտովի յափշտակուիլ։

Ravière, էգ. Կարմրաբողկի արտ։

Ravigote, էգ. Բարկ համեմանք մը, բարկթացան † ։

Ravigoter, ն. Ոյժ տալ, զօրացնել։

Ravilir, ն. Անարգութեան իջեցնել, նուաստացնել, գձձել ։

Ravin (ռ), ար. Հեղեղէ բացուած ճամբայ, հեղեղատ։ 2 Խոր՝ փոս ճամբայ, խոխոմ ։

Ravine, էգ. Բարձրէն իջնող հեղեղ. հեղեղատ։ 2 Հեղեղներէ փորուած տեղ, հեղեղատ ։

Ravir, ն. Յափշտակել, (որ և փ.) ։ 2 Առեւանգել (կին) ։ 3 Վերցնել, առնուլ, զրկել, խլել, փ. 4 Հիացնել, զմայլեցնել, յափշտակել, (որ և ած.) ։ 5 Գրաւել (հիացում) ։ ‖ A —, մ. Սքանչելի կերպիւ, խիստ գեղեցիկ։ ‖ Se —, յ. Յափըշտակուիլ ։ 2 Ինք իր ձեռքէն խլել, ինքզինք զրկել։

Raviser (se), չ. Կարծիքը փոխել, միտքը փոխել:

Ravissant, e (ն), ած. Յափշտակող (գայլ): 2 Հիանալի, սիրալի, զմայլելի: 3 Բազմախորժ (մարդ):

Ravissement, ար. Յափշտակութիւն: 2 Առեւանգում (աղջկան): 3 Հիացում, յափշտակութիւն. Être dans le —: 4 Հոգեզմայլ հիացում:

Ravisseur, ար. Յափշտակիչ: 2 Առեւանգիչ:

Ravitaillement, ար. Համբարակում: 2 Վերահամբարում †:

Ravitailler, ն. Նորէն ուտելիք ու ռազմամթեր լեցնել, համբարակել, վերահամբարել †:

Raviver, ն. Արծարծել (կրակ): 2 Նորէն պայծառել (պատկերի գոյներ): 3 (Վէրքի) առողջ գոյն մը տալ: 4 Դրգռել՝ սաստկացնել (վշտեր): 5 Կենդանացնել (բառեր): 6 Հրահրել (յոյսեր): || Se —, չ. Արծարծիլ, հրահրուիլ:

Ravoir, ն. Նորէն բռնել: 2 Նորէն ձեռք անցընել, նորէն գտնել: || Se —, չ. Կազդուրիլ, ինքզինք գտնել, ը.

Rayé, e, ած. Գծաւոր. Âne —, (վագրաձի): 2 Մատնէքաւոր† (հրացան):

Rayer, ն. Գիծ գիծ ընել, գծել: 2 Ակօսել † (հրացանի ներսի դին), մատնէքել † 3 Գիծ քաշել, ջնջել: 4 Ջնջել, փ. Rayez cela de vos papiers, (մտքէդ հանէ զայդ): 5 Սրբել մէկու անունը, ջնջել: 6 Ջնջել (տարեթոշակ): 7 Ոչինչ համարիլ: [որոմ, գծատունկ †:

Ray-grass (ռէ), ար. Մշակուած

Rayon (ն), ար. Շող, ճաճանչ, շառաւիղ, ճառագայթ: 2 Նշոյլ, ճառագայթ, փ. 3 Շառաւիղ (բոլորակի). À dix lieues de —, (տասն փարսախ շուրջը): 4 Ծղուղ, անուամատ † 5 Դարակ (պահարանի). ռաֆ: 6 Ակօսիկ (ծառուղւոյ եզրը): 7 Ճաճանչաձկը, (որ և՝ L'os du —): || — de miel, Մեղրախորիսխ. պալ կիւմէճի:

Rayonnant, e (ln-ն), ած. Նշուլացեղ, ճաճանչաւոր, ճառագայթարձակ: 2 Ճառագայթարձակ ուրախութեամբ, խնդաղայլ † (դէմք). Il est —: 3 Ճաճանչաձև, բ. դ. || — de gloire, Փառապանծ:

Rayonné, e (ln), ած. Ճառագայթաձև: 2 Ճառագայթազարդ: || ար. յգ. Ճառագայթաձեւք:

Rayonnement (ln), ար. Փայլիւն, շողիւն, ճառագայթում:

Rayonner (ln), չ. Ճառագայթներ՝ շառաւիղներ արձակել, փայլիլ, նշողել, ճառագայթել. Il — de joie, (դէմքն ուրախութեամբ կը փայլի): 2 Ճառագայթաձև շարուած լինիլ: 3 Ազդեցութիւնը շուրջը սփռել. L'armée rayonnait. || ն. Դարակներով (ռաֆ) պատել (սենեակ):

Rayure, էգ. Գիծ քաշելը, ջնջումն: 2 Գծաւորում (պաստառի): 3 Գիծ, գծած (տպակիր վրայ): 4 Մատնէք † (հրացանի):

Raz (ռա̄), ար. Յորձանք (կրճի նեղ կողմը): || — de marée, Սաստիկ ուռոյց՝ սաստկուռոյց † (ծովու):

Razzia (lz), էգ. Յափշտակութեան արշաւ, կողոպտութիւն: 2 Վերցնելը, զրաւում: [ջական:

Réacteur, trice, ած. Յետադիմ-

Réactif, ive, ած. Ընդդիմազործ, յետադարձիկ: || ար. Հակազդակ, փ. (որ և ած.):

Réaction, էգ. Հակազդեցութիւն, հակազդում † 2 Վերգործութիւն, հակազործութիւն, փ. 3 Վերգործութիւն, բժ. 4 Ընդդիմագործութիւն, յետադարձութիւն. — religieuse, politique: 5 Յետադիմականք: [տադարձական:

Réactionnaire (ռէ̄կ-ռ), ած. Յե-

Réactionner (ln), ն. Նորէն դատի քաշել: || չ. Նորէն իջնել (գիներու):

Réaggrave, էգ. Վերջին ազդարարագիր (բանադրանքէ յառաջ):

Réagir, չ. Հակազործել, հակազդել: 2 Փոխադարձաբար ազդել, հակազդել: 3 Փոխոխակի ազդել, հակազդել, փ. || — contre, Մրցիլ, ոգորիլ, փ. (որ և անփ.): [կակոչ, վերակոչ † փաստ.

Réajournement, ար. Նոր ե-

Réajourner, ն. Նոր եկակոչ ընել:

Réal, e, ած. Գլխաւոր՝ մայր (ցլռականու): 2 Մայրցռկանուի † (դրօշ): || էգ. Մայրցռկանաւ † || ար. 23 սան-

Թիմոց դրամ մը, րէալ. Սպ. յփ. —**aux**, (որ և՝ **Réale**, էգ.) ։

Réalgar, ար. Զնարէկ.թ. [բանալի։

Réalisable, ած. Իրագործելի, ի-

Réalisation, էգ. Կատարում, իրագործում։ 2 Ստակի դարձնելը, ստակ ընելը (ինչք) ։

Réaliser, ն. Կատարել, արդիւնաւորել, իրականել, իրագործել։ 2 Իրական համարիլ, իրականել † ‡ել։ 3 Ինչքը պատրաստ ստակի վերածել ։ ‖ — des offres, Պատրաստ ստկով առաջարկներ ընել։ ‖ Se —, յ. Իրանալ ։ [Թիւն ։

Réalisme (ս), ար. Իրապաշտու-

Réaliste, ար. Իրապաշտ ։

Réalité, էգ. Իրականութիւն ։ 2 Գոնութիլը, ներկայութիւն, Ս. ‖ En —, մ. Իրապէս, իրօք ։ [րեւում։

Réapparition (1p), էգ. Վերե-

Réappel (1p), ար. Երկրորդ կոչ։

Réappeler (1p), ն. Երկրորդ անգամ կանչել։ 2 Վերաբերբել։

Réapposer (1p), ն. Նորէն զարնել (կնիք), վերա(կնք)ել ։

Réassignation (ս), էգ. Երկրորդ կոչ, էր. 2 (Պարտքի մը վճարման) նոր գումար մը ցուցնելը, վերայատկացում † ։

Réassigner, ն. Երկրորդ կոչ ընել։ 2 Վերյատկացնել † (նոր գումար մը)։

Réatteler (1t), ն. Վերալծել (ձիերը)։ [տակ (լինիլ)։

Réatu (in) (ի՛), մ. Ամբաստանքի

Réaux (ō), ար. յփ. Իրապաշտք, ‡ել։

Rebaisser (պէ), ն. Նորէն իջեցնել ։

Rebander (ՙ), ն. Վերալարել (աղեղ) ։ 2 Վերապատել † (վէրք) ։

Rebaptisants (պադիզ), ար. յփ. Կրկնամկրտիչք ։ [մկրտիլ ։

Rebaptiser (պադիզէ), ն. Վերա-

Rébarbatif, ive, ած. Դաժան (դէմք), դաժանադէմ † (մարդ) ։

Rebâtir (պա), ն. Վերաշինել ։

Rebattre, ն. Նորէն զարնել՝ ծեծել ։ 2 (Տակառի) շերտերը սեղմել ։ 3 Նորէն խառնել (խաղաքարտ) ։ 4 Նորէն պտըտիլ՝ դառնալ. La cavalerie rebattit la campagne. 5 Կրկնել ու կըրկնել. — qch. Il m'en a souvent — les oreilles. (շատ անգամ գլուխս տարած՝ ցուցուցած է սոով). J'en ai les oreilles —. (ականջներս ալ յոգնած են ատկէ)։ | — ses voies, Եա դառնալ. որս.

Rebattu, e, ած. Անցուկ՝ բանուկ (ճամբայ) ։ 2 Բիւր անգամ կրկնուած (վէպ)։ 3 Տափակացած (բանէ մը)։

Rebaudir (պō), ն. Շոյելով գըրգռել, որս. ‖ չ. Պոչը վերցնել (շան)։

Rebec, ար. հ. ժ. Երեքաղի ջութակ մը, րիպէք † ։

Rebelle, ած. Ապստամբ, (որ և գ.)։ 2 Ըմբոստ, հեստ ։ 3 Սիրոյ դէմ ապըստամբ, սիրահեստ † 4 Դժուարաբոյժ (կեղ), դեղահեստ † (ախտ) ։ 5 Կրակի դիմացող. հրըմբոստ † (մետաղ) ։

Rebeller (se) (2l), յ. Գլուխ վերցնել, ապստամբիլ։ [բութիւն ։

Rébellion (2l), էգ. Ապստամ-

Rebénir, -ni, e, -nit, e, ն. Վերօրհնել ։ [տալ, դիմադարձել ։

Rebéquer (se), յ. Պատասխան

Rebiffer (se) (1f), յ. Դէմ դառնալ՝ ելնել ։ [2 Նորէն բուել (պատ)։

Reblanchir (ՙ), ն. Նորէն լուալ։

Reboire, rebu, e, ն. Նորէն խմել ։ [ւէտել (տեղ մը)։

Reboiser (զ), ն. Նորէն ծառա-

Rebondi, e (ՙ), ած. Ուռուցիկ, կակլոր, ը.

Rebondir (ՙ), չ. Ցատքել, ոստել։ 2 Ոստոստել։ ‖ Se —, յ. Կակլոր լինիլ։

Rebondissement (ՙ), ար. Ոստում։ 2 Ոստոստում ։

Rebord, ար. Բարձրացած եզր, շուրթ (սեղանի) ։ 2 Դուրս ելած եզր, ծնօտ (վառարանի)։ 3 Ներս դարձած եզր, դարձ (ականջի՝ վերարկուի) ։

Rebordé, e, ած. Ներս դարձած՝ ներադարձ † (ականջ) ։

Reborder, ն. Նոր Թլիփ դնել, նորաԹլիփել † ։ [չիկները դնել ։

Rebotter (se) (1t), ն. Նորէն կօ-

Reboucher, ն. Վերափակել (ծակ) ։ 2 Գոցել (ծակ), ‡. 3 ԲԹել, ծռել (սուր). հ.

Rebouillir, չ. Նորէն եռալ՝ եփել. Faire —, (նորէն եռացնել)։

Rebours, e, ած. Անհամբոյր, խոտորնակ † || ար. Հակառակ կողմ (պաստառի), շրջոնք † 2 Ներհակը, անդրադարձը, ը. || À —, մ. Յետս ընդդէմ, խոտորնակի † թէրսինէ ։ 2 Մազ ի վեր (խոզանակել) ։ || À — de. Au — de, նխ. (Ուղիղ խելքի) հակառակ ։

Rebouteur, ար. Խախտաբոյժ † բէկլիւքճի † չըգըգճը ։ [կոճկել ։

Reboutonner (Կո), ն. Վերա-

Rebrasser (u), ն. Հանգրիճել, փոթոտել, ը. [ցել † (ձի)։

Rebrider, ն. Նորէն պախու-

Rebrocher, ն. Նորէն Թղթակազմել (գիրք)։ [ծել՝ բանիլ։ 2 Վրայէն բանիլ։

Rebroder, ն. Նորէն ասղնեգոր-

Rebrousse-poil (à), մ. Մազ ի վեր։ 2 Հակառակ կողմէն, յետս ընդդէմ։

Rebrousser (u), ն. Հակառակ կողմ՝ յետս ընդդէմ դարձնել (մազեր) ։ || — chemin, — son cours, Ցանկարծ ետ դառնալ, ճամբէն դառնալ։ | — le cours de, Հոսանքն ի վեր նաւել։ || չ. Ետ դառնալ ։ 2 Ազդեցութիւն չունենալ, չբռնել ։

Rebuffade (ԼՖ), էգ. Խիստ խօսքերով մերժում, խստամերժութիւն ։

Rébus, ար. Բառական պառեղծուած՝ նկարաւոր, կեղծագրութիւն, նկարհանուկ † 2 Երկդիմի բառ, համաբանութիւն. Ne parler que par — ։ 3 Անշահ բառախաղ, անհամ կատակ ։

Rebut, ար. Խստիւ մերժում։ 2 Մերժուածը ։ 3 Անպիտան բան, խեշերանք, աւելցուք, Թափթփուք։ || De —, Անպիտան՝ Թափթփուկ (ապրանք) ։ | Mettre au —, Իբր անպիտան մէկ դի ձգել ։ 2 Մէկ կողմ դնել (անյայտ նամակ)։

Rebutant, e (Ն), ած. Աչք վախցնող, վհատիչ, խրտուցիչ ։ 2 Անախորժ (մարդ), խորշելի (տգեղութիւն) ։

Rebuter, ն. Խստօրէն մերժել ։ 2 Մերժել (խորհուրդ՝ ուտելիք՝ դրամ) ։ 3 Աչք՝ վախցնել, վհատել, խրտեցնել. Le péril ne vous — point. Il est — de la guerre. 4 Խորշեցնել, խրտեցնել. Il a des manières qui — ceux qui ont affaire à lui. (որ և ածխ.)։ || Se —, ց. Վհատիլ, խրտչիլ ։

Recacheter, ն. Վերակնքել (նամակ) ։

Récalcitrant, e (Ն), ած. Անսաստ, հեստ, ըմբոստ ։

Recalcitrer, չ. (Ցառաջանալու տեղ) կից զարնել, աքացել † 2 Անսաստել, հեստել ։ [քաղ † ։

Récapitulatif, ive, ած. Վերա-

Récapitulation, էգ. Համառօտ կրկնութիւն, գլխաւորում, վերաքաղ † ։

Récapituler, ն. Համառօտիւ կրկնել, գլխաւորել, վերաքաղել † ։

Recarder, ն. Վերագզել † (բուրդ)։

Recasser (u), ն. Նորէն կոտրել։

Recéder, ն. Նորէն Թողուլ, ձգել (մէկու՝ ծախուած բանը)։ 2 (Գնածը մէկու) տալ՝ Թողուլ ։ [գողակցութիւն † ։

Recel, ար. Գողօնապահութիւն †

Recélé, ար. (Ժառանգութեան՝ ընկերութեան ընչից) Թաքուստ ։

Recèlement, ար. Պահելը (գողցուած բան՝ մարդասպան), Թաքոյթ † ։

Recéler, ն. Պահել, ծածկել։ 2 Պահել (գողօն)։ || չ. և ց. Ղօղիլ, պահուիլ։

Recéleur, euse, գ. Պահող ։ 2 Պահող (մարդասպան), ապանապահ † պահորդ † 3 Գողօնապահ † գողակից † ։

Récemment (սամանՆ), մ. Այն ինչ, նոր ☞ Նորա(գիւտ), (դեռա)բոյս ։

Recensement (Ն-u), ար. Թուում, համար ։ 2 Աշխարհամար (բնակչաց) ։ 3 Նոր քննութիւն (կշռոց՝ հաշուոց)։

Recenser (Ն u), ն. Թուել, աշխարհամար ընել։ 2 Նորէն քննել (հաշիւներ) ։ [մար ընող, աշխարհամար։

Recenseur (Ն-u), ար. Աշխարհա-

Recension (Ն-u), էգ. Բաղդատում (գրչագիրներու հետ) ։ 2 Վերաքննեալ բնագիր ։

Récent, e (Ն), ած. Նորոգ, նոր։ 2 Զմոռցած, յիշող. Je ne suis pas assez — de mon grec. (յունարէնս լաւ չեմ յիշեր). Avoir la mémoire — de. (միտքը մնացած լինել, յիշել) ։

Recepage, ար. Տակէն կտրելը (ծառ), բնատում † ։ [մառ անտառի ։

Recepée (uk), էգ. Ծառաբնատ †

Receper (uk), ն. Ինչուան բունը կտրել, բնատել † (ծառ) ։

Récépissé (չս). ար. Ընդունագիր։
— **S**. [Հաւաքարան, ընդունարան, ֆ.
Réceptacle, ար. Ընդունարան։ 2
Récepteur, ար. Ընկալուչ ✝ գծի.
Réception, էգ. Ընդունելութիւն։ 2 Ընդունում ✝ 3 Հաւանում (քննութենէ ետք)։

Réceptionnaire (սիօնէր), ար. Ապրանք մ'ընդունող, վաճառատու ✝։

Recercler, ն. Նոր գօտիներ՝ շըրջանակներ դնել։

Recette, էգ. Մուտք, հասոյթ։ 2 Ժողովում. Faire une —. Faire la — des rentes de qn. 3 Հարկաժողովութիւն. — générale d'un département. Il fait la — de ce département։ 4 Հարկաժողովի գրասենեակ. Aller à la —. 5 Ինչ ինչ դեղոց բաղադրութիւն, նուսխայ։ 6 Նուսխայագիր։ 7 Հնարք, եղանակ, կերպ. La — pour faire des conserves։ 8 Ընթացք, կերպ։ [Թիւն։

Recevabilité, էգ. Ընդունելիու-
Recevable, ած. Ընդունելի ☞ (ան)ընկալ։

Receveur, euse, գ. Դրամաժողով։ 2 Հարկահաւաք, հարկաժողով ☞ (հարկա)ժողով։ 3 Ընդունող ☞ (հիւր)ընկալ։ ‖ էգ. Դրամաժողովի կամ հարկաժողովի կին։ 2 Տոմսառուհի ✝ (Թատրոնի)։

Recevoir, ն. Ընդունիլ։ 2 Առնուլ։ 3 Ձեռքին մէջ ընդունիլ, բռնել (գնդակ)։ 4 Հանդիպիլ՝ գալ (կռփնար՝ գլխուն)։ 5 Ունենալ (գէշ ընդունելութիւն), հանդիպիլ (բարութեանց)։ 6 Տունն ընդունիլ, ժողովել։ 7 Հիւր՝ մարդ ընդունիլ. անէ. 8 Հաստատիլ. ընդունիլ. — un concile։ 9 Ժողվել (հարկ)։ 10 Ուտել (ապտակ)։ ‖ — la mort, Սպաննուիլ։ | — la loi, Հնազանդիլ։ | — la bataille, Ցարձակումը Թշնամիէն սպասել։

Recez (սէ̄), ար. Արձանագրութիւն։

Réchampir (ն), ն. Ինչ ինչ մասեր վեր ցատքեցնել։

Rechange (ն), ար. Պահեստ, փոխնորդ. ԷԷstԷf։ 2 Երկրորդ փոխանակագին։ ‖ De —, Պահեստի (կայմ), փոխնորդ (հագուստ)։ [պրծիլ, ը.

Réchapper (1p), չ. Ազատիլ,

Rechargement, ար. Կրկին բեռնաւորում, վերաբեռնում ✝ 2 (Ճամբու մը վրայ) Նորէն քար Թափելը։

Recharger, ն. Վերաբեռնել ✝ (ձի)։ 2 Վերաշալկել ✝ (փայտ)։ 3 Նորէն լեցնել (հրազէն). (որ և անէ.)։ 4 Նորէն յարձակիլ։ 5 Նորէն յանձնել՝ հրաման տալ. Je vous ai chargé et — de....։ 6 (Ճամբու մը) Նորէն քար Թափել։ 7 (Սանակի) մաշուածքը՝ (տախտակամածի) աւրուածքը նորոգել։ 8 Հող բերել լեցնել (տեղ մը)։

Rechasser, ն. Նորէն վռնտել։ 2 Վարել, քշել (կենդանիներն՝ ախոռ)։ 3 Նորէն մղել։ ‖ չ. (Միեւնոյն տեղն) Նորէն որսի ելնել։ [մանկալ։

Réchaud (շō), ար. Կրակակալ.

Réchauffé (շō), ար. Նորէն տաքցուցած բան։ 2 Նորէն մէջտեղ նետուած բան։

Réchauffement (շō), ար. Նորէն տաքցնելը։ 2 Նոր աղբ (ածուն տաքցնելու)։

Réchauffer (շō), ն. (Նորէն) տաքցնել։ 2 Տաքցնել, գ. 3 Եռանդ գըրգռել, տաքցնել։ 4 Նոր ոյժ տալ, արծարծել, գ. 5 (Ածուի) նոր աղբ (կիւպրէ) դնել, վերադրել ✝ ‖ — un serpent dans son sein, Ապերախտի բարերարել։ ‖ Se —, չ. Նորէն տաքնալ։ 2 Նոր ոյժ առնուլ։

Réchauffoir (շō), ար. Պնակ տաքցնելու Թուայ, ջեռարան ✝։

Rechausser (շōսէ), ն. Նորէն կօշիկը՝ գուլպան հագցնել։ 2 (Պատի) տակը նորոգել։ 3 (Ծառի մը տակը) հող դնել։ 4 Նոր ժանիք դնել (մեքենայի)։

Rêche (ռէշ), ած. Ժանտ, դաժան (խնձոր)։ 2 (Շօշափելը) խիստ, կարծր (պաստառ)։ 3 Հեստաբարոյ ✝ (մարդ)։

Recherche, էգ. Հետազօտութիւն, խուզարկութիւն։ 2 Ատենական քննութիւն, խուզարկութիւն։ 3 Քննութիւն՝ հետազօտութիւն (մէկու մը վրայօք). La — des faux nobles, des concussionnaires։ 4 Հետամտութիւն (կնութեան առնելու համար)։ 5 (Մէկու) բարեկամութիւնը փնտռելը։ 6 Բառակները երթալը, արուեստակութիւն, սնթեւէթ.

նրբանք †. Mise avec —. — des expressions. Des — de cruautés, (նրբակրկիտ † անգթութիւնք)։ 7 Նոր քարեր գնելը (ադամանդի)։

Recherché, e, ած. Զափազանց հոգ տարուած, սեթեւեթիկ (ոճ). Parure —, (պճնանք, գեղազարդութիւն). Air trop —, (հպարտնք)։ 2 Սեթեւեթ (հեղինակ)։ 3 Նրբակրկիտ † (տանջանք), նրբակտուտ † (մահ)։ 4 Բարակէ բարակ, նրբակրկիտ † նչ. փնտ. || ար. Սեթեւեթը։

Rechercher, ն. Նորէն փնտռել։ 2 Հետազօտել, փնտռտել։ 3 (Մէկու) վրայօք քննութիւններ կատարել, (մէկու) վարքը հետազօտել. On pourrait vous — qq. jour։ 4 Խուզարկել, փնտռել։ 5 Փնտռել (փառք՝ մէկը)։ 6 Ետեւէ ըլլալ (կնութեան առնելու համար)։ 7 Պակասութիւնները շտկել՝ շտկռտել, խնամով յարդարել, ար֊հ. || Se —, չ. Փնտռուիլ։ 2 Իրար փնտռել։ 3 Իրար (ամուսնութեան) ուզել։ 4 Բարակը փնտռել, սեթեւեթիլ, նրբասիրել †։ [ն. և չ.

Rechiguer, չ. Քիթը բերանը ծռել,

Rechoir, rechu, e, չ. Նորէն իյնալ, հ.

Rechute, էգ. Վերանկում † 2 Կրկնում՝ վերադարձ (հիւանդութեան)։ 3 Դարձ (հին սովորոյթի մը)։ 4 Վերանկում † վերամեղ †։

Récidive, էգ. Կրկնում (ախտի)։ 2 Վերայանցութիւն † վերապարտութիւն †։

Récidiver, չ. Վերսկսիլ † (հիւանդութեան)։ 2 Վերյանցել † վերապարտիլ †։ [վերապարտ †։

Récidiviste, ար. Կրկնաւոր †

Récif, ար. Ջրի երես ժայռազօտի, վիմուտք։ [(Դեղերու) Նուսխայ։

Récipé, ար. Դեղագիր (բժշկի)։ 2

Récipiendaire (ռ-ցէռ), ար. Նորամուտ (յԱկադեմիա)։

Récipient (՝), ար. (Թորանոցի՝ օդահանի) ընդունարան։ [Թիւն։

Réciprocité, էգ. Փոխադարձու-

Réciproque, ած. Փոխադարձ (սէր)։ 2 Փոխադարձ (բայ)։ 3 Երկկողմանի (յառաջադրութիւնք)։ 4 Մէկը միւսին տեղ գործածուող, փոխադարձիկ † (բառեր)։ || ար. Փոխարէն, փոխադարձ. || էգ. Հակադարձը, ար.

Réciproquement, մ. Փոխադարձաբար. S'aimer —, (իրար սիրել)։

Récit, ար. (Եղած բանի մը) պատմութիւն. — historique, (պատմաբանութիւն)։ 2 Առանձին երգ՝ նուագ; մեներգ † 3 Դովեստ. Faire un —. de grands — de։

Récitant, e (՝), ած. Մեներգող † (ձայն)։ 2 Մեներգեալ † (մաս)։

Récitateur, ար. Դոց՝ բերնուց խօսող։ [նուագ † (օբերայի մէջ)։

Récitatif, ար. Աննուագ մաս, ան-

Récitation, էգ. Խօսիլը (դասը)։ 2 Մեներգութիւն † էգ.

Réciter, ն. Խօսիլ (դասը)։ 2 Բերնուց խօսիլ, անգիր ըսել (տաղ)։ 3 Բարձրաձայն կարդալ, վերծանել † (տաղ)։ 4 Պատմել (վէպ)։ 5 Յիշել, յառաջ բերել հատուած (հեղինակէ մը)։ 6 Մեներգել † էգ. [կու. էգ.

Réclamant, e (՝), դ. Բողոքար-

Réclamateur, ար. (Նա) պահանջող։ [2 Բողոքարկութիւն, բողոք։

Réclamation, էգ. Պահանջանք։

Réclame, էգ. (Յաջողցնելու համար) հռչակ տալը։ 2 (Լրագրական) հռչակոյթ † հռչակի յօդուած, փողանք † տարփողանք † 3 Երեսի մը տակը բառ՝ յաջորդ երեսը կրկնուած. կոչում։ 4 Վերջին բառ, Թտ. || ար. Ձայն կամ նշան (բազէն) կանչելու, կոչում։ 2 Հաւակոչ սրինգ, հաւասրինգ †։

Réclamer, չ. Դէմ ելնել՝ դէմ խօսիլ (առաջարկի մը)։ 2 Բողոքել (անիրաւութեան դէմ)։ || ն. Պահանջել (իրաւունք՝ առնելիք)։ 2 Կարօտիլ (խնամոց)։ 3 Միջամտել, ուզել (իր մարդը)։ 4 Պաղատիլ, հայցել (օգնութիւն)։ 5 Կանչել (սուրբերը)։ 6 Կանչել (շուները)։ || Se —, չ. Պահանջուիլ։ 2 Իրար կանչել (Թռչնոց)։ 3 Բողոքել, հ. || Se — de qn. Մէկու անունը տալ (ազատելու համար)։

Reclouer, ն. Վերագամել։

Reclure, ն. Փակել, մենաւորել †.

Reclus, e, ած. Փակեալ, մենացեալ։ || դ. Մենակեաց։

Reclusion (զ), էգ. Փակում, մե-

Ճանաչողութիւն ։ 2 Երախտագիտութիւն։

Recogner (ǃ), ն. Դարձեալ զարնել (զամը) ։ 2 Ներս քաշել (արցունքը) ։ 3 Խստիւ մերժել, ծեծել ։ 4 Վռնել, հ. ‖ Se —, չ. Զարնել (գլուխը)։ [մանու։

Récognitif, ive (ŋ). ած. Ճանաչ-

Recoiffer (ǃf), ն. (Մէկու) գլուխը նորէն շտկել ։

Recoin (ǃ), ար. Գաղտնի խորշ՝ անկիւն. Coins et —, (ծակուծուկք)։ 2 Մեկուսի տեղ, ծակ ։ 3 Ամենագաղտնի յուն։ 4 (Սրտի) ծածուկները։ [քննութիւն։

Récolement, ար. Ստուգում,

Récoler, ն. (Վկաներու առջև) իրենց վկայութիւնքը կարդալ ։

Récollection (ǃl), էգ. Մտքի ամփոփում, հ. [փակցնել ։

Recoller (ǃl), ն. Նորէն սոսնձել՝

Récollets (ǃl), ար. յղ. Փրանկիսկեանց կարգի մ'անուն, մտամփոփեանք †։

Recolliger (se) (2l), չ. Միտքը ժողվել՝ ամփոփել ։

Récolte, էգ. Երկրի արդիւնքները ժողվելը, կուԹք, քաղոյք †. Faire —, (քաղել)։ 2 Հունձք (ցորենի)։ 3 Քաղուած բերքք, արդիւնք, կուԹք։ 4 ԿուԹք, քաղուածոյք, ժողված, փ.

Récolter, ն. Ժողվել, կԹել, քաղել։

Recommandable (ǃm-ǃ), ած. Պատուական, մեծարոյ, գովելի ։

Recommandation (ǃm), էգ. Յանձնարարութիւն. Lettre de —, (յանձնարարական)։ 2 Յանձնարարական. փ. 3 Խորհուրդ, պատուէր, յանձնարարութիւն ։ ‖ Avoir en —, Պատուական համարիլ։ | Être, Mettre en —, Մեծարելի լինիլ՝ ընել ։

Recommander (ǃm-ǃ), ն. Յանձնարարել, (որ և ածն.)։ 2 Յանձնել (մէկու՝ աւանդ)։ 3 Ապսպրել (բան մ'ընելու) ☞ (Յիսուս)աւանդ ։ 4 Մեծարոյ ընել. Rien ne le —, (գովելի բան մը չունի)։ 5 Արգիլել արձակումը (պարտապանի) ։ ‖ Se —, չ. Յարգելի լինիլ. Le vrai mérite se — de lui-même ։ 2 (Աստուծոյ) օգնութիւնը հայցել. Se — à ։ ‖ Se — de qn. Մէկու նպաստաւոր վկայութիւնը յառաջ բերել։

Recommencer (ǃm), ն. Նորէն սկսիլ, վերսկսիլ, (որ և չ.). C'est toujours à —, (որքան ընես չլմննար, գլուխ չելներ) ։ ‖ — sur nouveaux frais, Դարձեալ ծայրէն սկսիլ (բան մը չեղածի պէս) ։

Récompense (ǃǃ), էգ. Փոխարէն, վարձք ։ 2 Պատիժ, հատուցում ։ 3 Փոխարինութիւն, հատուցում։ ‖ En —, մ. փոխարէն, անոր տեղ ։

Récompenser (ǃ-ǃ), ն. Վարձատրել։ 2 Պատժել։ 3 Փոխարինել, մոռցնել, փոխարէնը հատուցանել։ ‖ Se —, չ. Վարձատրուիլ։ 2 (Վնասի) փոխարէնն առնուլ՝ ընդունիլ ։

Recomposer (ǃ), ն. Վերակազմել։ 2 Նորէն յօրինել՝ շարադրել ։ 3 Նորէն շարել, տպ. 4 Վերբաղադրել † փ. (որ և ածն.) ։

Recomposition (ǃ), էգ. Վերբաղադրութիւն, փ. 2 Նորէն շարում, տպ.

Recompter (գօնդէ), ն. Նորէն համրել, վերահաշուել ։

Réconciliable (ǃ), ած. Հաշտելի։

Réconciliateur, trice, գ. Հաշտիչ, հաշտարար ։

Réconciliation (ǃ), էգ. Հաշտութիւն ։ 2 Վերընկալում † (եկեղեցւոյ գոգ)։ 3 Օրհնութիւն (պղծեալ տաճարի) ։

Réconcilier (ǃ), ն. Հաշտեցնել, հաշտել ։ 2 Միաբանել, հաշտել ։ 3 Գէշ կարծիքները փարատել, հաշտեցնել (մարդկութեան հետ)։ 4 Մեղքէ արձակել (հերետիկոս), արձակել (մեղաւոր) ։ 5 Օրհնել (պղծեալ տաճար) ։ ‖ Se —, չ. Հաշտուիլ։ 2 Նորէն արձակում ընդունիլ։ 3 Աստուծմէ մեղացը արձակումը ընդունիլ, (որ և՝ Se — avec Dieu)։ 4 Նորէն գրուել՝ շահիլ (մէկը) ։ ‖ Se — avec soi-même, Խղճին հետ հաշտուիլ։

Reconduction (ǃ), էգ. Վարձման շարունակութիւն, վերավարձք †։

Reconduire, -duit, e (ǃ), ն. Տեղը տանիլ, ուղեկցիլ, յուղարկել, (որ և ածն.) ։ 2 Տանիլ՝ ձգել (մինչև սահմանագլուխ) ։ 3 Ետ վռնտել, ճամբել (Թըշնամին), ռ. [2 ճամբում

Reconduite (ǃ). էգ. Յուղարկում

Réconfort (ǃ), ար. Օգնութիւն, սփոփանք, հ.

Réconforter (ֆ), ն. Զօրացնել, կազդուրել ։ 2 Սփոփել ։ 3 Մխիթարել ։ ‖ Se —, չ. Սիրտ առնուլ ։ 2 Մխիթարուիլ ։

Reconnaissable (գօնֆ), ած. Յայտնի (գիր). ճանաչելի (մարդ) ։

Reconnaissance (գօնֆ), էգ. Երախտագիտութիւն ։ 2 Վարձք (ծառայութեան համար)։ 3 Ճանչելը, ճանաչում։ 4 Իրար ճանչնալը. Signaux de —։ 5 Փնտռութիւն՝ զննութիւն (երկրի՝ տեղի՝ թուղթերու)։ 6 Զննութիւն (գետնի՝ թշնամւոյ դիրքի), զննանք †. Faire une —. Aller en —։ 7 Զննութիւն, զննոյթ † ռ—. 8 Ընդունագիր, ձեռնագիր. — du mont-de-piété. Faire, Donner, Vendre une —. Engager des —։ ‖ — d'enfant. Իբր զաւակ ճանչնալու թուղթ ։

Reconnaissant, e (գօնֆ) ած. Երախտագէտ ։

Reconnaitre, -connu, e, ն. Ճանչել. On ne le — plus. (ուրիշ մարդ եղած է)։ 2 Հասկնալ. On a — son innocence. 3 Խոստովանիլ՝ ճանչել (պարտք)։ 4 Վարձատրել (ծառայութիւն)։ 5 Իբր իրը ճանչել (գիր՝ զաւակ)։ 6 Իբր տէր ճանչել, հպատակիլ. Tous reconnaissaient Charles Martel. 7 Դիտել՝ զննել (երկիր)։ 8 Շրջիլ, քննել (երկիրներ՝ անծանօթ ծովեր)։ 9 Զննել՝ քննել (երկիր՝ խումբ՝ նաւ), ռ—. 10 Քննութիւնք՝ զննանք † ընել, զէն. 11 Քննանք † ընել՝ ստուգել (գիշերապահներ)։ ‖ Se —, չ. Ճանչուիլ ։ 2 Ինքզինք ճանչել ։ 3 Իր նմանութիւնը գտնել, ինքզինք ճանչել (հայլիի մէջ)։ 4 Իր սրտի՝ մտքի պատկերը տեսնել (զաւակին վրայ). Se — dans. 5 Իրար ճանչել ։ 6 Յիշել՝ միտքը բերել (տեղ մը). Se — dans un endroit. Il commence à se —, (գտնուած տեղը կ'սկսի յիշել)։ 7 Զգաստանալ կամ ուշաբերիլ, ինքզինք գտնել ։

Reconquérir, -quis, e (ֆ), Նորէն նուաճել ։ 2 Նորէն ձեռք ձգել ։

Reconstitution (ֆ), էգ. Նորէն կազմելը՝ սահմանելը ։ 2 Նոր հաս հաստատելը (փոխատուութեամբ հինը ջնջելով), վերահաստոյթ † ։

Reconstruction (ֆ), էգ. Վերաշինութիւն ։

Reconstruire, -truit, e, ն. Վերաշինել ։

Reconvention (ֆ ֆ ֆ), էգ. Հակապահանջք † (դատախազի դէմ)։

Reconventionnel, elle (ֆ-ֆ-ֆն), ած. Հակապահանջական † ։

Recopier, ն. Նորէն օրինակել ։

Recoquillement, ար. Գալարում ։

Recoquiller (քիյլ), ն. Գալարել, կծկել ։

Recorder, ն. Յիշելու համար կրկնել, սերտել (համարը)։ 2 (Մէկու) միտքը ձգել ։ ‖ Se —, չ. Ըսելիքը՝ ընելիքը միտքը բերել ։ 2 Միաբանիլ (մէկու հետ)։

Recorriger (իր), ն. Վերսրբագրել ։

Recors, ար. Վկայ՝ օգնական (բարապանի)։

Recoucher, ն. Նորէն պառկեցնել ։

Recoudre, -su, e, ն. Նորէն կարել ։

Recoupe, էգ. (Ջեւուածէ աւելցած) կտոր։ 2 Տաշուք (քարի)։ 3 Թեփէ հանուած ալիւր, թեփալիւր։

Recoupement, ար. Պատի նրբացում ։

Recouper, ն. Նորէն կտրել ։ 2 Նորէն ձեւել։ 3 Խառնել (գինիներ)։

Recoupette, էգ. Թեփէ երրորդ անգամ հանուած ալիւր, նոր թեփալիւր։

Recourber, ն. Նորէն ծռել, վերածռել։ 2 Ծայրը կորել, կոռել Գ.

Recourir, -ru, չ. Դարձեալ վազել ։ 2 Վազել դառնալ ։ 3 Դիմել (մէկու)։ 4 Իյնալ (դեղերու)։ ‖ — en cassation, Վճռաբեկ ատենի դիմել ։

Recourre, recous, e, ն. Նորէն հալածել (երէ)։ 2 Հալածել նոր երէ. 3 Ազատել ։

Recours, ար. (Մէկու) իյնալը. դիմում. Avoir —, (դիմել)։ 2 Ապաստան, ապաւէն. La retraite est mon seul —։ 3 (Երաշխաւորութեան) դատ. Avoir — contre qn. ‖ — en grâce. (Պատժոյ) շնորհախնդրութիւն ։ | — en cassation, Բեկախնդրութիւն † (վճռոյ).

Recousse, էգ. Ազատելը (յափշտակուած բան), հ.

Recouvrable, ած. Գանձումը հնարին, գանձելի.

Recouvrance (ֆ), էգ. Օգնութիւն, հ.

Recouvrement, ար. Նորէն ձեռք անցընելը, վերստացում ☞ (առողջա)ցում։ 2 Ժողովում՝ գանձում (տանելիքի)։ 3 Ծածկելը, ծածկուիլը, ծածկում։ 4 Ծածկող մաս (քարի են.)։ ‖ յգ. Գանձանք, առնելիք։

Recouvrer, ն. Նորէն ձեռք բերել՝ անցընել, գտնել, վերստանալ. — la santé. (առողջանալ)։ 2 Ժողվել՝ գանձել (հարկ՝ պահանջք)։

Recouvrir, -vert, e, ն. Նորէն ծածկել. — de terre les semences. (հունտերուն վրայ հող ծածկել)։ 2 Վերայարկել (տուն՝ տանիք)։ 3 Ծածկել։ 4 Նոր շարգուր դնել (գրքի)։ 5 Պատրուակել, ծածկել, ‡. ‖ Se —, չ. Նորէն ամպոտիլ (երկնքի)։ [Դուրս Թքնել։

Recracher, ն. Նորէն Թքնել։ 2

Récréance (Ն), էգ. Առժամեայ վայելում (դատի տակ հասոյԹի). Lettres de —, (դարձագիր [դեսպանի])։

Récréatif, ive, ած. Զբօսական, զբօսիչ։ [Զբօսաժամ ‡ (դպրոցի մէջ)։

Récréation, էգ. Զբօսանք։ 2

Recréer, ն. Վերստեղծել, վերահաստել։ 2 Վերահաստատել։

Récréer, ն. Նոր կեանք տալ։ 2 Զուարճացնել (աչք)։ 3 Զբօսցնել։ ‖ Se —, չ. Զբօսնուլ։

Récrément, ար. (ՆիւԹի մը խառնուած) աղտ, դրախանք ‡ 2 Արիւնադարձ ‡ հիւԹ։

Recrépir, ն. Վերածեփել։ 2 (Դէմքի) փաԹերը շպարել։ 3 Շտկտել՝ շպարել (գիրք)։ 4 Նոր ձև մը տալ (հին վէպի)։ 5 Ծածկել, շպարել, ‡.

Récrier (se), չ. Պոռալ, բացագանչել։ 2 Բողոքել, պոռալ. — contre։ 3 Ձայնը սաստկացնել (շան)։

Récrimination, էգ. Դէմամբաստանք ‡։ [բաստանիկ ‡։

Récriminatoire, ած. Դէմամ-

Récriminer, չ. Ամբաստանողը ամբաստանել, դէմամբաստանել ‡։

Récrire, récrit, e, ն. Նորէն գրել, կրկնագրել։ 2 Նորէն յօրինել։ ‖ չ. Նորէն գրել։ 2 (Գրով) պատասխանել։

Recroître, recrû, e, չ. Նորէն բուսնիլ, նորէն աճիլ։

. **Recroqueviller (se)** (վիյլ), չ. Քաշուիլ, կծկուիլ։ [նած դադրած։

Recru, e, ած. Վաստակաբեկ, յոգ-

Recrudescence (Ջս), էգ. Սաստկացին վերադարձ, նոր սաստկուԹիւն։

Recrue, էգ. (Նոր) զօրաժողով. On a cessé la —։ 2 Դեռընտիր զօրք, դեռազօրք. Armée de —. Faire des —, (նոր զօրք ժողվել)։ 3 Նոր բան, նոր պաշար, ‡. 4 Յանկարծ եկողք, նորահիւրք ‡ ‖ La —, Soldats de —, Դեռազօրքեր։ | Faire la — de qn. Մէկը ներս՝ ընկեր առնուլ։

Recrutement, ար. Զօրաժողով։

Recruter, ն. Զօրք ժողվել, ժողվել (նոր գունդ)։ 2 Ներս առնուլ (նոր ընկերներ), (որ և անէ.)։ ‖ Se —, չ. Գունդերը լրացնել (բանակի)։ 2 Պակասները լրացնել (ծերակոյտի)։ [(ապայ)։

Recruteur, ար. Զօրահաւաք

Recta, մ. Ճիշդ, ճշդիւ, ը.

Rectangle (Ն), ած. Ուղղանկիւն։ 2 Ուղիղ (եռանկիւն)։ ‖ ար. Ուղղանկիւնի։

Rectangulaire (Ն-լէռ), ած. Ուղղանկիւնի։

Recteur, ար. Համալսարանապետ ‡ հ. Ց. 2 Համալսարանական ակադեմիոյ մը գլուխ, կաճառապետ ‡ 3 Ժողովըրդապետ, ծխականեր։

Rectifiable, ած. Ուղղելի։

Rectificatif, ive, ած. Ուղղիչ։

Rectification, էգ. Սրբագրում, ուղղում։ 2 Ուղղելիք ‡ ուղղածք ‡ 3 Շիտակցնելը, ուղղում (ճամբու մը)։ 4 (Կոր գծի) երկայնուԹեան չափը գտնելը, ուղղոյԹ ‡ 5 ՎերաԹորում, ‡.

Rectifier, ն. Ուղղել՝ շիտակել (ճամբայ)։ 2 Շտկել, սրբագրել, ուղղել։ 3 ՈւղղոյԹը գտնել (կոր գծի)։ 4 ՎերաԹորել, ‡.

Rectiligne, ած. Ուղղագիծ։ 2 Շիփշիտակ, ‡. [ուղղուԹիւն։

Rectitude, էգ. ՇիտակուԹիւն,

Recto, ար. (ԹերԹի) առաջին՝ բուն երես։ յգ. —s։

Rectoral, e, ած. Համալսարանապետական ‡ հ. Ց. 2 Կաճառապետական ‡։

Rectorat, ար. ՀամալսարանապետուԹիւն ‡ հ. Ց. 2 ԿաճառապետուԹիւն ‡։

Rectrice, ած. Թեւուղիղ (փետուրք)։ [փան, յետնաղի †։

Rectum (օմ), ար. Ուղաղի, Թա-

Reçu, ար. Ընկալագիր։ || —, e, ած. Être — à, (Բան մ՚ընելու) իրաւունքն՝ արտօնութիւնն ունենալ. On serait mal — à..., (գէշ բան կը լինէր)։

Recueil, ար. Հաւաքում, քաղուածոյք, ժողովոյթ †։

Recueillement, ար. Հաւաքում, ժողովում։ 2 Միտքը վրան ժողվելը, ամփոփում մտաց։ [(կերպարանք)։

Recueilli, e, ած. Մտամփոփ †

Recueillir, ն. Ժողվել։ 2 Ժողվել, քաղել (երկրի բերքեր), (որ և անխ.)։ 3 Քաղել, հնձել, փ. 4 Ընդունիլ՝ ստանալ (ժառանգութիւն), (ժառանգ)ել։ 5 Ամփոփել, հաւքել, հաւաքոյթ ընել։ 6 Բովանդակել՝ ամփոփել (բացատրուած բան մը)։ 7 Իմաստասիրել, հետեւցնել. Recueillons de ces notions que....։ 8 Սիրով ընդունիլ, հիւրընկալել, ժողվել (Թշուառը)։ || — ses esprits, ses idées, Միտքը՝ ուշադրութիւնը ժողվել։ || Se —, յ. Ժողվուիլ։ 2 Ամփոփուիլ։ 3 Մտովի ամփոփուիլ։ 4 Հետեւցուիլ։

Recuire, recuit, e, ն. Նորէն եփել։ 2 Նորէն Թրծել (աղիւս)։ 3 Նորէն տաքցնել (երկաթ)։ [փած (հացակեղեւ)։

Recuit, e, ած. Կրկնեփ։ 2 Շատ ե-

Recuit, ար. Նորէն տաքցնելը, (որ և՝ **Recuite**, էգ.)։ [ընկրկում։

Recul, ար. Դէպ ի ետ երթալը,

Reculade, էգ. Ետ ետ երթալը, ընկրկում։

Reculé, e, ած. Հեռի, հեռաւոր. L'antiquité la plus —, (ամենահին ժամանակք)։ 2 Յետնեալ, յետադէմ։

Reculée, էգ. Ետ ետ երթալու տեղ՝ միջոց. Feu de —, (սաստիկ կրակ)։

Reculement, ար. Ետ ետ երթալը, ընկրկում։ 2 Ընդարձակում (սահմաններու)։ 3 Յետամձիգ փոկ (կառամձիի)։

Reculer, ն. Ետ քաշել (տղան՝ կրակէ)։ 2 Ետ հրել (աթոռ)։ 3 Աւելի անդին քշել (պատ)։ 4 Ընդարձակել (սահման)։ 5 Հեռացնել (նպատակէ), անդին տանիլ (աչքերէ)։ 6 Ետև ձգել (մէկը), ետ ձգել (գործեր)։ 7 Ուշացնել, աւելի ետքի ձգել (ամուսնութիւն՝ վրէժխնդրութիւն)։ 8 Հին ժամանակներու հանել (իրեն ծագում)։ || չ. Ետ երթալ՝ քաշուիլ, ընկրկիլ. Faire —, (ետ քշել)։ 2 Ետ երթալ, նահանջել, փ. 3 Տեղի տալ, ընկրկիլ։ 4 Վախնալ, ընկրկիլ. Il ne — à rien, (աշխատութենէ բնաւ չփախչիր)։ 5 Ետքի մնալ, յետաձգուիլ։ 6 Ուշացնել, ձգձգել. Il n'y a plus moyen de —։

Reculons (à), մ. Ետ ետ երթալով, ետ էտ, ռուազատիկ Գ.

Récupérer, ն. Նորէն ձեռք ձգել, վերստանալ։ || Se —, յ. Վնասն հանել։

Récurer, ն. Մաքրել։

Récurrent, e (2r-ղ), ած. Յետադարձ † (ջիղ)։ [մերժելի։

Récusable (զ), ած. Զընդունելի,

Récusation (զ), էգ. Զընդունիլը, մերժում։

Récuser (զ), ն. Զընդունիլ, մերժել։ || Se —, յ. Զընդունուիլ։ 2 Անձեռնհաս եմ ըսել, քաշուիլ։

Rédacteur, trice, գ. Շարադիր, խմբագիր ☞ (լրագրա)պետ։ (էգ. խըմբագրուհի)։

Rédaction, էգ. Խմբագրութիւն։ 2 Խմբագիրք։ 3 Խմբագրատուն։

Redan (ղ), ար. Իրար կտրող երկու երեսներով ղակիչ, ըռտան։ 2 (Դարվարի վրայ շինուած պատի) յենարան։

Reddition (2d), էգ. Անձնատուութիւն, անձնատրութիւն † 2 Ներկայացնելը (հաշիւ), համարատրութիւն †։

Redéfaire, -faite, e, ն. Նորէն քակել, աւրել։ [ցնել։ 2 Ետ ուզել։

Redemander, ն. Նորէն հար-

Rédempteur (ռէդանքթօռ), ար. Ազատիչ, փրկիչ (Քրիստոս)։

Rédemption (ռէդանփսիօն), էգ. Ազատութիւն, փրկութիւն։ 2 Փրկութիւն (գերեաց). Pères de la —, (գերեԹափ Հարք)։

Redescendre (ս), չ. Նորէն իջնել։ || ն. Աւելի վար դնել (պատկեր)։ 2 Նորէն վար իջնել (սանդուղէ)։

Redevable, ած. Տակաւին պարտական. Il m'est — de peu de chose, (քիչ պարտքը մնացած է)։ 2 Պարտական, պարտապան, (որ և գ.). Il m'est

— de cent francs: || ար. Պարտական ։

Redevance (Ղ), էգ. (Որոշ ժամանակներու մէջ) տուրք՝ հաս։ լտու, հ.

Redevancier, ière, գ. Հաստ-

Redevenir, -nu, e, ըզ. Դարձեալ լինիլ. — jeune, (մանկանալ) ։ 2 Լինիլ, դառնալ ։ [ւրն) պարտքը մնալ։

Redevoir, -dù, e, ն. (Տակա-

Rédhibition (*տի*), էգ. Ծախ մը ետ ընելը, ծախաքեկութիւն † սակաքեկութիւն †։ [քեկելի † սակաքեկելի †։

Rédhibitoire (*տի*), ած. Ծախա-

Rédiger, ն. Շարագրել՝ խմբագրել (Թերթ) ։ 2 Կարգադրել, խմբագրել ։ 3 Դրել, ամփոփել ։

Rédimer (se), յ. Ինքզինք փըրկել՝ ազատել, ազատիլ։ [ժrէնf սէքrիսի։

Redingote (Ղ), էգ. Թիկնոց †

Redire, redit, e, ն. Կրկնել. Ne pas se le faire —, (իսկոյն հնազանդիլ)։ 2 Պատմել։ 3 (Լսածը) խօսիլ, երեւան հանել ։ 4 Յանցանք՝ պակասութիւն գտնել, մեղադրել. — à tout։

Rediseur, euse, գ. Նորէն նորէն ըսող, կրկնաբան։ 2 Բաց բերան, ըզ.

Redite, էգ. Կրկնաբանութիւն։

Redondance (Ղ-Ղ), էգ. Աւելորդ խօսք, աւելորդաբանութիւն ։

Redondant, e (Ղ-Ղ), ած. Աւելաբան (ոճ)։ 2 Աւելորդ (բառ) ։ 3 (Ածականներով) լեցուն ։

Redonder (Ղ), ըզ. Էւելօք՝ աւելորդ լինիլ ։ 2 Լեցուն լինիլ (վկայութեամբք) ։

Redonner, ն. Նորէն տալ։ 2 Նորէն տալ, դարձունել ։ 3 Նորէն պարգեւել ։ 4 Հաղորդել՝ հասցնել (լուր) ։ || ըզ. Նորէն իյնալ (նոյն ծուղակի մէջ)։ 2 Դարձեալ յարձակիլ ։ || — de plus belle, Սաստկանալ (անձրեւի)։ || Se —, յ. Ինքզինքին կամ իրարու նորէն տալ ։ 2 Նորէն (գործերու) իյնալ ։ 3 Նորէն պատճառ՝ առիթ տալ (ցաւի մը)։

Redorer, ն. Նորէն ոսկեզօծել։ 2 Զարդարել, ճոխացնել, փ.

Redoublé, e, ած. À coups —, Նորէն նորէն (զարնել դուռ) ։

Redoublement, ար. Սաստկացում, կրկնապատկում ։ 2 Կրկնում (արմատ վանկի) ։

Redoubler, ն. Կրկնել, կրկնապատկել ։ 2 Սաստկացնել, կրկնապատկել։ 3 Վերաստառել։ || ըզ. Սաստիկ աւելնալ, սաստկանալ. — d'attention, (ուշադրութիւնը կրկնապատկել) ։ || — de jambes, Աւելի շուտ քալել ։ || Se —, յ. Սաստկանալ ։ 2 Մանրճ մանրճ լինիլ (օձի) ։

Redoul, ար. Տ. **Roudou** ։

Redoutable, ած. Ահեղ, ահարկու, ահաւոր ։

Redoute, էգ. Տեսակ մը բերդ՝ բոլորովին գոց, ըլտուղ։ 2 Զբօսավայր։

Redouté, e, ած. Ահաւոր ։

Redouter, ն. Սաստիկ վախնալ, դողալ, զարհուրիլ ։

Redressement, ար. (Նորէն) շտկելը, ուղղում ։ 2 Ուղղում (սխալներու)։ 3 Հատուցում (զրկանաց) ։

Redresser, ն. Նորէն շտկել, ուղղել. (ծառ) ։ 2 Վերցնել (գլուխ) ։ 3 Վերականգնել (արձան) ։ 4 Սրբագրել, ուղղել ։ 5 Շիտակ ճամբան ցուցնել ։ 6 Ճամբու՝ ուղղութեան բերել, զգաստացնել ։ 7 Հատուցում ընել, դարմանել, ուղղել (զրկանք). — les torts, (զրկելոց օգնել)։ 8 Շտկել, փ. և ըզ. || Se —, յ. (Նորէն) շտկուիլ՝ կանգնիլ։ 2 Ոտք ելնել։ 3 Շիտակ կայնիլ. Redressez-vous։ 4 Ճամբու գալ ։ 5 Գլուխ բռնել, հպարտանալ, գոռոզանալ ։

Redresseur, ար. — de torts, Զրկելոց պաշտպան (ասպետ)։ 2 Աշխարհք ուղղելու ելնող, ըզ. [պարտք։

Redû, ար. Մնացեալ պարտք, վերա-

Réducteur, trice, ած. Վերածիչ, փ. || ար. Վերազետեղիչ † վէր.

Réductibilité, էգ Վերածականութիւն ։

Réductible, ած. Նուազելի. Donation —։ 2 Շրջելի, վերածելի։ 3 Վերածելի, փ. 4 Վերազետեղելի † վէր.

Réductif, ive, ած. Վերածիչ։

Réduction, էգ. Նուազեցում, պակսեցում, նուազում։ 2 Պզտիկը հանելը (բանի մը), փոքրի վերածում։ 3 Նուաճում. — à l'obéissance, (հնազանդեցում) ։ 4 Վերածում, ե. փ. Բնագ. 5 Վերազետեղում † վէր.

Réduire, réduit, e, ն. Վերածել. 2 Պզտիկը հանել (պատկերի՝ ձևի մը), փոքրի վերածել, ամփոփել. 3 Ամփոփել (խօսքերը). 4 Պակսեցնել, պզտիկցնել, նուազել. — sa fortune. — du sirop. — les rentes d'un cinquième. — en cendres. — en poudre. (ոչնչացնել. 2 Փշրել, ք.). 5 Վերածել, թ. ե. թուա. եր. 6 Յօժարեցնել, բերել (աշխարհը՝ իր ճանչցած ճշմարտութեան). 7 Վիճակի՝ հարկի մէջ ձգել, բռնադատել, պարտաւորել. — qn. à demander pardon. — au silence, (կարկել, լռեցնել). — à l'obéissance, (հնազանդեցնել). 8 Հասցնել (մէկը՝ յետին թշուառութեան), ձգել (յետին տագնապի՝ յուսահատութեան մէջ), (ողորմութեան) կարօտ ձգել. — à la pauvreté, (աղքատ ձգել). 9 Տակն առնուլ, նուաճել. — une place. — un enfant indocile. — sous ses lois. (նուաճել). 10 Նուաճել (ձի). 11 Վերադասել, եր. ‖ — son avis, Քիչ խօսքով կարծիքն յայտնել. | — à néant, Ջրել. | — au néant, Ոչնչացնել. | — qn. à l'impossible, Անկարելին պահանջել. 2 Սաստիկ նեղը ձգել. | — à sa plus simple expression, Իր ամենապարզ ձևին վերածել. ‖ Se —, չ. Վերածուիլ. 2 Ամփոփիլ՝ իջնել (ստակական կեանքի). 3 Ստիպուած՝ ինկած լինիլ (բանի մը). 4 Շրջիլ, փոխուիլ, դառնալ (մոխիր). 5 Բաւականանալ, զիջանիլ (պարտքի մը կէսին). 6 Հպատակիլ. 7 Քիչնալ, պակսիլ, մնալ (կէսը). 8 Յանգիլ, հասնիլ. C'est à quoi se — tout son raisonnement. Se — en acte, (ծայրը գործի ելնել)

Réduit, e, ած. Վերածուած. — à. 2 Վիճակ հասած. — à. — dans. 3 Ինկած, ք. ան. 4 Հասած, ինկած. — à. 5 Մնացած (իր ունեցածովը). — à. 6 Ստիպուած. — à. 7 Եղած, դարձած. — en. 8 Ծայրը հասած, յանգած. — à.

Réduit, ար. Առանձնոց, ծակ, խորշ. 2 Ներքնամրոց † 3 Ջրօսարան, հ. [կան.

Réduplicatif, ive, ած. Կրկնա-

Réduplication, էգ. Կրկնում (վանկի՝ գրի). [Թիւն.

Réédification, էգ. Վերաշինու-

Réédifier, ն. Վերաշինել.

Rééditer, ն. Նորէն տպագրել, վերատպել. [վերատիպ †.

Réédition, էգ. Նոր տիպ ըստ հնոյն.

Réel, elle, ած. Իսկական, իսկ, իրական. 2 Պատրաստ դրամով. Offre —. 3 Ընչական. Droit —. Action —. Statuts —. Taille —.

Réélection, էգ. Վերընտրութիւն.

Rééligible, ած. Վերընտրելի.

Réélire, -lu, e, ն. Նորէն ընտրել, վերընտրել.

Réellement (11), մ. Իրօք, իրապէս. 2 Դատարանի ձեռքով (գրաւել).

Réexpédier, ն. Նորէն խաւրել, վերայղել.

Réexpédition, էգ. Վերայղում.

Réexportation, էգ. Վերարտածում. [(ներածեալ ապրանք).

Réexporter, ն. Վերարտածել †

Réfaction, էգ. Զեղչ (ապրանքը լաւ կամ լման չելնելուն). 2 Նորոգութիւն.

Refaire, refait, e, ն. Նորէն ընել. 2 Նմանն ընել. 3 Նորէն յօրինել. 4 Նորոգել՝ շտկել (տուն՝ հագուստ). 5 Նորէն բռնանիլ (փետուրը), նորէն հանել (ակռայ). — sa tête, (նորէն եղջիւրը բռնանիլ). 6 Զօրացնել (հիւանդ). 7 Հանգիստ տալ (զօրաց). 8 Խաբել, նենգել, ռ. On l'a —. ‖ — un ami, Նոր բարեկամ գտնել (հնոյն տեղ). ‖ չ. Վերսկսիլ. 2 Նորէն Թուղթ տալ. ‖ Se —, չ. Նորէն շինուիլ. Se — jeune, (նորէն երիտասարդանալ). 2 Նորէն բռնանիլ. 3 Փոխուիլ, նոր մարդ լինիլ. 4 Կազդուրիլ. 5 Հանգիստ առնուլ (զօրաց). 6 Գործերը նորէն շտկել. [Նորեղջիւր †.

Refait, ար. Նոր՝ որոշիչ խաղ. 2

Refaucher (ֆօ), ն. Նորէն հնձել, վերահնձել.

Réfection, էգ. Ճաշ (վանքի մէջ). 3 Կազդուրում. Manger sa —, (ըստ բաւականի ուտել). 3 Նորոգութիւն, հ.

Réfectoire, ար. Սեղանատուն, ճաշատուն.

Refend (ֆ), ար. Բաժանում, ճեղքում. 2 Միջնորմ. ‖ De —, Միջն(որմ). 2 Անկիւնա(քար). 3 Երկայնքէ սղոցած (փայտ).

Refendre (՝). ն. Նորէն ճեղքել։ 2 Երկայնքէն ճեղքել՝ սղոցել ։

Référé, ար. Առժամեայ հրամանի մը համար դատաւորի դիմում ։

Référence, էգ. Տեղեկութիւնք (վաճառատան մը վրայ) ։ 2 Դիմելի անձ (տեղեկութեան համար) ։ 3 Դիմում կամ յուղարկում (հատուածի մը). Ouvrages de —, (հարցափրելի գրքեր) ։

Référendaire (ēn), ած. Տեղեկագրող։ ‖ ար. Grand —, Ծերակուտի վերատեսուչ, հ. ֆ. 2 Կնքապահ, հ. ֆ.

Référer, ն. Համարել, վերագրել, ընծայել (մէկու՝ բանի մը պատիւը) ։ 2 Դիմացինին Թողուլ (երդումը՝ ընտրութիւնը)։ 3 Բաղդատել. — la citation à l'original. ‖ չ. Տեղեկագրել։ ‖ Se —, դ. Պատշաճիլ, վերաբերիլ ։ 2 (Մէկու) Թողուլ գործը, (մէկու) յանձնուիլ ։

Refermer, ն. Նորէն գոցել ։ 2 Կցել (վէրք) ։ [(ձի) ։

Referrer (1r), ն. Նորէն պայտել

Réfléchi, e, ած. Մտածուած (ոճիր) ։ 2 Խոհուն (միտք) ։ 3 Անդրադարձ (բայ) ։

Réfléchir, ն. Ետ խրկել՝ անդրադարձնել (ձայն), ցոլացնել (լոյս)։ 2 Ցայտել, ցոլացնել, փ. ‖ չ. Անդրադառնալ, ցոլանալ։ 2 Ցայտել, ցոլանալ, փ. 3 Լաւ խորհիլ, խորհրդածել։ ‖ Se —, դ. Ցոլանալ ։ 2 Անդրադառնալ (ձայնի) ։ 3 Անդրադարձիլ, փ. 4 Ետև՝ դուրս ծռիլ, բս.

Réfléchissant, e (՝), ած. Ցոլացիկ։ 2 Խոհուն։ [դարձութիւն, ցոլացում։

Réfléchissement, ար. Անդրա-

Réflecteur, ած. Ցոլացիկ (հայելի), (որ և ար.) ։

Reflet, ար. Ցոլացում, ցոլք, ցոլում։

Refléter, ն. Ցոլացնել (լոյս), (որ և փ.)։ ‖ չ. Ցոլանալ, (որ և՝ Se —) ։

Refleurir, չ. Վերածաղկիլ ։

Réflexe, ած. Ցոլական փ ։ [Թիւն։

Réflexibilité, էգ. Ցոլականու-

Réflexible, ած. Ցոլական ։

Réflexion, էգ. Ցոլացում, անդրադարձութիւն։ 2 Խոկում, մտախոհութիւն։ 3 Մտածութիւն։ ‖ À la —, Խորհրդածութեամբ ։ | De —, Խորհրդով շարժող (մարդ) ։ | Faire ses —, Լաւ խորհիլ ։

Refluer, չ. Ետ դառնալ, ետ հոսիլ։ 2 Դառնալ իյնալ, ետ Թափիլ, փ. 3 Նուազիլ (ծովու)։ է Խառնուիլ (մաղասի՝ արեան մէջ) ։

Reflux (ֆլիւ), ար. Տեղատուութիւն (ծովու)։ 2 Ետ դառնալը, ետ Թափիլը (բազմութեան) ։

Refonder (՝), ն. Վերահիմնել։

Refondre (՝), ն. Նորէն ձուլել, վերաձուլել, (որ և փ.) ։ 2 Հալեցնել (դրամներ) ։ 3 Բարքերը փոխել, վերաձուլել ։

Refonte (՝), էգ. Վերաձուլում։ 2 Հալեցում (դրամներու) ։ 3 Փոփոխում, վերաձուլում ։ [կարգելի ։

Réformable, ած. Ուղղելի, բարե-

Réformateur, trice, է. Նորոգիչ, բարեկարգիչ, բարենորոգիչ։ ‖ Faire le —, Այլոց ուղղիչ հանդիսանալ։

Réformation, էգ. Նորոգում, բարեկարգում, բարենորոգում ։ 2 Բարձում (անկարգութեանց), ուղղում՝ բարեկարգում (զեղծմանց) ։ 3 Բողոքականութիւն, Նորադանդութիւն, տնխ.

Réforme, էգ. Նորոգում (տօմարի)։ 2 Բարեկարգում, բարենորոգում։ 3 Զգաստացում, բարեփոխութիւն. Se mettre à la — ։ 4 Բարձում՝ ուղղում (զեղծմանց)։ 5 Բողոքականութիւն, Նորադանդութիւն, նորոգութիւն, տնխ. 6 Բողոքականութիւն. Suivant la — ։ 7 Արձակում՝ ճամբում (անկարող զինուորաց). Congé de —։ 8 հ. ժ. Արձակում սպայից ։ 9 Նորեր դնելը (անպիտանցած ձիերու տեղ)։ 10 Պակսեցնելը պաշտօնեաներ ։ 11 Պակսեցնելը ծախք, պզտիկցնելը դուռ ։

Réformé, e, ած. Նորոգեալ ։ 2 Նորադանդ, նորոգեալ. Culte —. La religion —, prétendue —, (բողոքականութիւն), (որ և ար.) ։ 3 Արձակեալ (սպայ)։ ‖ ար. յփ. Նորադանդք ։

Reformer, ն. Վերակազմել ։

Réformer, ն. Բարենորոգել (տէրութիւն), բարեկարգել (կրօնական ուխտ)։ 2 Բարեփոխել, ուղղել (կեանք՝ բարք)։ 3 Բարեփոխել (հրովարտակ) ։ 4 Փոփոխել (վճիռ) ։ 5 Վերցնել (պերճանք), ուղղել (զեղծմունք) ։ 6 Պակսեցնել (զօրք)։

sa dépense, son train. (դուռը պըրգ-տիկցնել, ֆ.)։ 7 Արձակել (անկարող զին-ուոր)։ 8 Հեռացնել՝ հանել (անպիտան-ցած ձի)։ 9 (Դրամի) արժէքը կամ դրոշ-մը փոփոխել։ || Se —, չ. Ուղղուիլ. բա-րեփոխիլ։

Réformiste, ած. և գ. Բարե-կարգեան † բարենորոգեան †։

Refoulement, գ. Ետ մղելը, ետ մղուիլը. ընկրկում։

Refouler, ն. Ետ մղել, ընկրկել (հեղեղ)։ 2 Դէմ դնել (գետի հոսանքի)։ 3 Նորէն ճմլել՝ կոխել (կերպաս՝ խաղող)։ 4 (Թնդանօթի) լիցքը հրել, խծկել † 5 Տափ տափ ծեծել (մետաղ)։ || չ. Ետ հոսիլ. ետ Թափուիլ։ 2 Իջնել՝ նուազիլ (ծովու)։

Refouloir, գ. Գաւազան (Թնդա-նօԹի), խծկան։

Réfractaire (ֆռ.), ած. Ապըս-տամբ, ըմբոստ, անսաստ։ 2 Զինուորու-Թենէ փախող, (որ և գ.)։ 3 Ուխտա-զանց (բռնանալ)։ 4 (Կրակի) դիմացող։ 5 Հրակիր † անկէզ (աղիւս)։ 6 (Գոյն) մեր-ժող՝ չընդունող [(ճառագայԹ)։

Réfracter, ն. Բեկել՝ բեկբեկել

Réfractif, ive, ած. Բեկիչ, բեկ-բեկիչ։ [կում։

Réfraction, էգ. Բեկում, բեկբե-

Refrain (ֆ), գ. Երգադարձ † ծայ-րերգ, հագներգ † յանկերգ † կրկնակ † 2 Միշտ կրկնածը, նաքարաԹ, ռմ. C'est son —։ [կանուԹիւն։

Réfrangibilité (ֆ), էգ. Բեկա-

Réfrangible (ֆ), ած. Բեկբեկելի, բեկական։ [Նորէն կոխել (դրամ)։

Refrapper, ն. Նորէն զարնել։ 2

Refréner, ն. Զսպել, սանձել։

Réfrigérant, e, ած. Ցրտացու-ցիչ։ 2 Զովացուցիչ (դեղ)։ || գ. Զովա-ցուցիչ, բժ. 2 Ցրտարան (Թորանոցի)։

Réfrigératif, ive, ած. Զովա-ցուցիչ (դեղ)։

Réfrigération, էգ. Ցրտացում։

Réfringent, e (ֆ), ած. Բեկբեկիչ։

Refrogné, e, ած. Դէմքը խոժո-ռած, խոժոռ։ [|| Se —, չ. Խոժոռիլ։

Refrogner, ն. Դէմքը խոժոռել։

Refrognement, գ. (Դէմքի) խոժոռուԹիւն։

Refroidir, ն. Ցրտացնել, պաղե-ցնել։ || չ. և չ. Պաղիլ։ 2 Ուժանալ, ցըր-տանալ։

Refroidissement, գ. Ցրտա-ցում, 2 ՈւժուԹիւն, պաղուԹիւն, ֆ. 3 ՑրտառուԹիւն, ցուրտ։

Refuge, գ. Ապաստանարան, ա-պաւէն, ապաստան։ 2 Թիկունք, նեցուկ, ապաւէն, ապաստան։ 3 Պատրուակ, ա-պաւէն. La dénégation est son —։ 4 Ապաստանարան (աղքատաց)։ 5 Զգաս-տարան (կանանց)։

Réfugié, e, ած. Հալածանքէ փա-խած, փախստական, (որ և գ.)։ 2 Տա-րագրական † (ոճ). հ. ֆ.

Réfugier (se), չ. Ապաւինիլ, ա-պաստանիլ։ || ն. Պատսպարել։ 2 հ. ժ. Ապաւէն շնորհել (գերիի)։

Refuir, չ. (Խաբելու համար) ետ դառնալ (երէի)։ 2 Փախուստ տալ (երէի)։

Refuite, էգ. (Հալածուած երէի) ճամբայ։ 2 ՀնարագիտուԹիւնք (երէի)։ 3 Խուսափանք, փախուստ, ֆ.

Refus, գ. Մերժական պատասխան, մերժում. Cela n'est pas de —, (մեր-ժելիք բան չէ)։ 2 Մերժած բան, մերժա-ծը. Je ne veux point du — d'un autre։ || Au — de, Մերժելուն վրայ։ | Jusqu'à — de mouton, Ցկայ (ցցա-հար տոփանի)։ | De —, Եռամեայ (եղ-ջերու)։

Refuser, ն. Մերժել, (որ և անփ.)։ 2 Չընդունիլ, մերժել։ 3 Ցանձն չառնուլ, չհաւանիլ, զլանալ, (որ և անփ.)։ 4 Չտալ, զլանալ. La nature lui a — la beauté. Qui eût pu lui — son admiration ? 5 Պատերազմի չխառնել (աջ բա-նակաԹեւը)։ || — la porte à qn. Ներս չընդունիլ։ || չ. Չէ ըսել, մերժել։ 2 Խե-ռիլ (ձիու)։ 3 Չբռնել (գործիքի)։ 4 Չկտրել (դանակի)։ 5 Կասիլ (ցցահար տոփանի)։ || Se —, չ. Մերժուիլ։ 2 Իր անձի զլանալ (բան մը)։ 3 Զուզել, յանձ-նառու չլինիլ, մերժել. Se — à travailler. Se — à une chose. Il ne se — à rien, (ամէն բանի պատրաստ է)։ 4 Ներելի չըլլալ. Le temps se — à cela. || Se — à l'évidence, Ցայտնի ճշմար-տուԹիւն մը մերժել։

Réfusion, էգ. Հեղում: 2 Վճարում (դատազանցութեան ծախուց), հ.

Réfutable, ած. Հերքելի: [քումն

Réfutation, էգ. Եղծ, ջրում, հեր-

Réfuter, ն. Ջրել, հերքել: 2 Փաստերը հերքել:

Regagner, ն. Նորէն շահիլ: 2 Վնասը հանել (ուրիշ բանէ): 3 Ետ առնուլ (բերդ՝ դրօշ): 4 Նորէն հասնիլ (եզերք): 5 Ետևէ հասնիլ (զօրաբանակի): 6 Նորէն բռնել (ճամբայ): 7 Նորէն մըտնել, դառնալ (անկողինը): || — du terrain, Նորէն առջև քալել կամ երթալ:

Regaillardir, ն. Նոր աշխոյժ տալ: || Se —, չ. Առջի զուարթութիւնը գտնել, վերազուարթիլ †:

Regain (ՙ), ար. Խոտերու նոր հընձում: 2 Նոր խոտ: 3 Երկրորդ պտղաբերութիւն (Թզենիի): 4 Վերառուգութիւն. — de jeunesse, (վերածաղկում †):

Régal, ար. Կոչունք, խնճոյք: 2 Պարգև: 3 Հրճուանք, խնդութիւն. C'est un — pour moi de le voir: 4 Զուարճութիւն, հարկիք, հ. || յգ. —s:

Régalade, էգ. Խնճոյք տալը: 2 Լաւ կրակ (ի պատիւ): || À la —, Հեռուէն (խմել): [զուարճալի, ը.

Régalant, e (ՙ), ած. Զբօսիչ,

Régale, ած. Արքայա(ջուր): || ար. Մարդաձայն փող (երգիոնի): || էգ. հ. ժ. Արքունի իրաւունք (Թափուր Թեմի մ'արդեանց վրայ):

Régalement, ար. Հարթում (գետնի): 2 Հաւասար բաշխում (հարկերու):

Régaler, ն. Ուրախացնել (բանով մը), տալ (մէկու ցայգերգ՝ պարգև). — de: 2 Ցուցնել (զուարթ դէմք). — de: 3 Մեղան տալ (բարեկամներու), (որ և անէ.): 4 Հրամցնել, մեծարել, ֆ. — de: 5 (Ծեծի) պատիւ ընել, պարգևել (ապտակ). — de: 6 Մոռցնել. Pour vous — du souci: 7 Հաւասարել (գետին): 8 Հաւասար բաշխել (հարկեր), հ. || Se —, չ. Աղէկ ուտել, աղուոր բաներ ուտել, վայելել: 2 Իրարու մեղաններ տալ:

Régalien, ienne (ՙ), ած. Արքայական: 2 Արքունի (իրաւունք):

Régaliste, ար. հ. ժ. Արքայի կողմէ եկեղեցական Թափուր հաստապաշտօն մ'առացած մէկը՝ հաստապաշտօնեայ †:

Regard, ար. Ակնարկ, հայուածք, նայուածք: 2 Աչք. Tourner ses — vers le ciel. Pour mon —, (իմ աչքիս): 3 Ուշադրութիւն, նայուածք, (որ և յգ.). Ce livre est indigne de vos —: 4 Դէմ առ դէմ պատկեր. Un — d'un Christ et d'une Vierge. Se faire peindre en —: 5 Ուղղութիւն. Selon le — des quatre vents: 6 Նայեաց (երկու աստղերու): 7 Բացուած աչք, ծակ (ջրմուղը զննելու): || En —, մ. Դիմացը | Au — de, մ. Համար, նկատմամբ, մասին: 2 Համեմատութեամբ, քովը:

Regardant, e, (ՙ), ած. Նայող, (որ և ար.). Près —, Trop —, (շատ բարակը նայող՝ փնտռող):

Regarder, ն. Նայիլ ☞ (երկնա)պիշ: 2 Հայիլ, նայիլ: 3 Քննել, դիտել: 4 Դառնալ՝ նայիլ (մագնիսի՝ հիւսիս): 5 Վերաբերիլ. Cette succession le —. Cela le —, (իր գիտնալու բանն է): 6 Ուշ դնել, նայիլ: 7 Աչառել, նայիլ: 8 Բանի տեղ դնել, երեսը նայիլ. Il n'y fut — de personne: 9 Կարևորութիւն տալ, նայիլ: 10 Դիմաց լինիլ ☞ (ծովա)հայեաց. Le côté que l'orient —: || — comme, pour, en, Համարիլ, տեղ դնել, նկատել, սեպել: | — en dessous, Աչքին տակէն նայիլ: | Se faire —, Ինքզինք ի տեսիլ հանել: || չ. Նայիլ: 2 Զգուշանալ, ուշ դնել, դիտել, նայիլ (ծախքին). Sans — que: || — de près, Բարակը նայիլ, մանր քննել: 2 Կարճատես լինիլ: | Y — deux fois, Ցախուան չնետուիլ [illegible] || Se —, չ. Նկատուիլ, նայուիլ: 2 Ինքզինք նայիլ: 3 Նայիլ (ոտքը): 4 Իրարու նայիլ: 5 Ինքզինք քննել: 6 Դէմ առ դէմ լինիլ (տանց): || Se — comme, Ինքզինք տեղ դնել՝ սեպել:

Regarnir, ն. Նորէն հանդերձել: 2 Նորէն լեցնել: 3 Նորէն ծառաւէտել † (անտառ): 4 Նորէն զարդարել (պարտէզը):

Régate, էգ. Նաւարշաւ:

Regazonner (ՙn), ն. Նորէն խոտաւէտել՝ կանաչոտել (գետին):

Regel, ար. Նոր սառոյց:

Regeler, ն. Նորէն սառեցնել ։ || չ. Նորէն սառիլ ։

Régence, ած. անփ. Ապականեալ (բարքեր)։ || էփ. Խնամակալութիւն (արքայի պզտիկ կամ բացակայ եղած ատեն)։ 2 Թաղապետական վարչութիւն (Գերմ. Հոլ. Պելճ.)․ Secrétaire de la —։ 3 Կառավարութիւն՝ իշխանապետութիւն (Տըրիպօլսոյ)։ 4 Վարժապետութիւն (դպրոցի մէջ), հ.

Régénérateur, trice, ած. Վերածնիչ։ || փ. Վերանորոգիչ, վերածնիչ։

Régénération, էփ. Նորոգութիւն, վերածնութիւն ։ 2 Վերածնութիւն (ի Քրիստոս)։ 3 Նորէն գոյացում, նորոգութիւն (մսերու)։ 4 Ծնունդ (մետաղաց)։

Régénérer, ն. Վերանորոգել, վերածնել ։ 2 Վերածնել (ի Քրիստոս) ։ 3 Նորէն բուսցնել, նորոգել (միսեր) ։ || Se —, յ. Նորոգուիլ ։ 2 Նորէն բուսնիլ ։ 3 Վերածնիլ, փ.

Régent, e (ἱ), ած. Խնամակալ (արքայի պզտիկ կամ բացակայ եղած ատեն) ։ || փ. Խնամակալ։ || ար. Արքունի մեծ ադամանդ մը, խնամակալական ադամանդ, ֆր. 2 (Ֆր. Դրամանոցի) խորհրդոյ անդամ ։ 3 հ. ժ. Վարժապետ (դպրոցի մէջ), (որ և փ.)։

Régenter (ἱ), չ. (Դպրոցի մէջ) վարժապետել։ 2 Ճոխանալ, տիրել, իշխել։ || ն. Սորվեցնել ։ 2 Վարժապետօրէն սորվեցնել։ |2 Արքայասպան, (որ և ած.)։

Régicide, ար. Արքայասպանութիւն։

Régie, էփ. Մատակարարութիւն, տեսչութիւն (ընչից) ։ 2 Հարկաժողովութիւն (տէրութեան)։ 3 (Հարկաժողով) հոգաբարձութիւն, բէժի (ծխախոտի) ։ 4 Բէժիի գրասենեակք, բէժիատուն փ. Aller à la — ։ || Mettre en —, Հոգաբարձութեան տակ դնել (ինչքեր) ։ 2 Տէրութեան հաշուին կատարել տալ (շինութիւնք) ։

Regimber (ἱ), չ. Կից զարնել, աքացել։ 2 Աքացել (խթանի դէմ, փ.) ։ 3 Հեստել, դիմադրել ։

Régime, ար. Կառավարութիւն ։ 2 Վարչական ձև, վարչութիւն, կառավարութիւն. — dur. — féodal. Ancien — ։ 3 Տնտեսութիւն՝ դրութիւն (բանտերու)։ 4 Կանոն՝ դրութիւն (ուխտի վանքի) ։ 5 Տրամադրութիւն, դրութիւն, էբ. — de communauté. — dotal. (պռուգապահիկ ✝ դրութիւն) ։ 6 Առողջական կանոն. (կեանքի) կանոն. Suivre un —. Vivre de —, (կարգով կանոնով ապրիլ). Être au —, (չափով ու կանոնով ուտել։ 2 Զրկուիլ)։ 7 Խնդիր, փ. — direct. (խնդիր սեռի). — indirect, (խնդիր բնութեան)։ 8 Հոսուածք (ջուրերու)։ 9 Պտղակոյտ ✝ ծաղկակոյտ ✝ (ճիւղի ծայրը) ։

Régiment, ար. Զօրագունդ, գունդ. ալայ։ 2 Բազմութիւն, վաշտ, փ.

Régimentaire (ἐռ), ած. Զօրագնդային։ 2 Զինուորաց (դպրոց) ։

Reginglette (ἱ), էփ. (Պզտի Թռչունի) որոգայթ։

Région, էփ. Ընդարձակ աշխարհ, երկիր, գաւառ. — des neiges, (ձիւնազօտի լերանց մէջ) ։ 2 Գաւառ, սահման ☞ (վերնա)գաւառք, փ. 3 Կողմ, մաս (լուսնի) ։

Régional, e, ած. Գաւառային ։ 2 Մէկ կողմի պատկանեալ, դեհական ✝ (ախտ) ։ յփ. —aux։

Régir, ն. Կառավարել, հովուել, վարել։ 2 Տնտեսել, կառավարել։ 3 Առնուլ խնդիր, փ.

Régissant, e (ἱ), ած. Խնդրառու, փ.

Régisseur, ար. Տնօրէն, հոգաբարձու ։ |(կոնդակաց են.)։

Régistrateur, ար. Արձանագրիչ

Registre (ռը), ար. Արձանագիր, մատեան, տումար. Les — du temps, (տարեգիրք). Cet homme est sur mes —, (այս մարդուն ըրածը միտքս պահած եմ)։ 2 Փակաղակ՝ քանոն (երգիոնի փողերու) ։ 3 Փոփոխում (երգաձայնի) ։ 4 Ընդդիպութիւն ✝ (երեսներու տողից), տպ.

Registrer (ռը). ն. Արձանագրել։

Règle, էփ. Կանոն ։ 2 Կարգ, օրէնք, կանոն. Votre avis est ma —։ 3 Բարեկարգութիւն, կանոն (տան մը մէջ)։ 4 Օրինակ, կանոն։ 5 Սահմանադրութիւն, կանոն (վանականաց) ։ 6 Գործողութիւն, կանոն, թ.. 7 Կանոն, քանոն. նեsվէլ ։ || En —, Կանոնաւոր վիճակի մէջ։ | De —, Ըստ կանոնի։ | Dans les —. Կանո-

նաւոր։ | Dans toutes les —, կատարեալ (խենթութիւն)։ | Il est de — que, կանոն է որ ։

Réglé, e, ած. Կանոնաւոր։ 2 Դաշտանն սկսած դաշտանեալ † (աղջիկ)։ ‖ Bien —, Դաշտանը կանոնաւոր (կին)։

Règlement, ար. Կարգադրութիւն։ 2 Կանոնաւորում, կանոն (կեանքի)։ 3 Կանոնագրութիւն, կանոնագիր։

Réglément, մ. Կանոնաւորապէս, կանոնաւոր ։

Réglementaire (ե̄ռ), ած. Կանոնադրական (օրէնք)։ 2 Կանոնաշատ՝ կանոնապաշտիկ † (վարչութիւն)։

Réglementarisme (ս), ար. Կանոնապաշտութիւն † բազմականոնութիւն † ։ [նոնադրութիւն †։

Réglementation (ն), էգ. Կա-

Réglementer (ն), չ. Շատ մը կանոններ դնել, կանոնապաշտել † ‖ ն. Կանոնադրել ։

Régler, ն. (Քանոնով) գծել (Թուղթ)։ 2 Կանոնի տակ դնել, կանոնաւորել ։ 3 Շտկել, համաձայնել, յարմարել (ծախքը՝ եկամուտին)․ — sur․ à։ 4 Ուղղել, կանոնել ։ 5 Կարգի կանոնի դնել, կարգ դնել, բարեկարգել, կարգադրել (ծախք՝ գոյներ)․ — sa table, (սեղանի ծախքը կանոնի դնել)։ 6 (Խիղճը) ճամբու դնել։ 7 Ուղղել՝ կարգի դնել (տարին), շտկել (ժամացոյց)։ 8 Որոշել, կարգի դնել ։ 9 Որոշել, հաստատել, սահմանել․ On a — que․ — un choix sur։ 10 Կարգադրել (կռիւ՝ հաշիւ)։ 11 Որոշել․ L'amour ne — pas le sort d'une reine։ ‖ Se —, չ. Կարգադրուիլ ։ 2 Սահմանուիլ, ուղղուիլ ։ 3 Կանոնաւորիլ (ջերմի)։ 4 Կարգի՝ կանոնի մտնել ։ 5 Շտկուիլ (ժամացոյցի)։ ‖ Se — sur, (Մէկը) իրեն օրինակ առնուլ։ 2 (Բան մը) իրեն կանոն բռնել։

Réglet, ար. Գծիկ, հ. 2 Քանոնակ, ն.

Réglette, էգ. Քանոնակ, տպ.

Régleur, ար. Գծիչ (տոմարի ևն.)։

Réglisse, էգ. Մատուտակ. միյան քէօքիւ ։ [Գծուածք (Թղթի)։

Réglure, էգ. Գծում (Թղթի)։ 2

Régnant, e (ն-ն), ած. Իշխող, Թագաւորող. Ville —, (մայրաքաղաք)։ 2 Տիրող, փ. 3 Ճարակող (ախտ)։

Règne, ար. Արքայութիւն, Թագաւորութիւն ։ 2 Իշխանութիւն (Մազարէնի)։ 3 Իշխանութիւն, Թագաւորութիւն, փ. 4 Դասակարգ, աշխարհ † (բուսական)։ 5 Արտախոյր (Ս. Պապի)։ 6 Թագ (աւագ սեղանի վրայ)։

Régner, չ. Իշխել, Թագաւորել ☞ (բռնա)կալել։ 2 Տիրել, իշխել, փ. 3 Տիրել (հովի՝ լռութեան՝ գժտութեան)։ 4 Ճարակիլ, տիրել (ախտի)։ 5 Տարածուիլ, պատել. Un balcon — autour de cette chambre ։ [ղացի, երկրցի։

Régnicole (ռկկ), ած. և գ. Տե-

Regonflement (ն), ար. Նորէն փչելը՝ ուռեցնելը (օդապարիկ)։ 2 Բարձրանալը (արգելքի հանդպած ջուրերու)։

Regonfler (ն), ն. Նորէն փչել՝ ուռեցնել (օդապարիկ)։ 2 Նորէն ուռեցնել։ ‖ չ. Բարձրանալ (արգիլեալ ջուրերու)։ [ղութիւն ։

Regorgement, ար. Զեղում, յոր-

Regorger, չ. (Կոկորդէն) դուրս տալ. Manger jusqu'à — ։ 2 Առածը ետ փսխել, ռմկ. 3 Դուրս Թափիլ, զեղուլ (գետի)։ 4 Զեղուն՝ Թաթաւուն լինիլ, զեղուլ, (որ և փ.)։ ‖ — de santé, Առողջութեամբ փայլիլ, քաջառողջ լինիլ։

Regouler, ն. Քշփելով մերժել։ 2 Ցափրացնել, Թըխել, ռ.

Regrat, ար. (Ձեռքէ) մանրավաճառութիւն։ 2 Աղավաճառոց † 3 Աւելցուկ կերակրոց վաճառում, կերուքածախութիւն ։

Regratter (1t), ն. Նորէն քերել (գլուխ)։ 2 (Շէնքի) սեցած քարերը քերել։ ‖ չ. Հաշուի մանր մասերէն զեղչել։

Regratterie (1t), էգ. Ձեռքէ մանրածախութիւն † 2 Մանրապրանք † (աղ, ածուխ ևն.)։

Regrattier, ière (1t), գ. (Ձեռքէ) մանրավաճառ ։ 2 Հաշիւի մանր մասերէն կտրող, մանրակծիծ։ 3 Գրչակ։

Regrès, ար. Հասաւոր պաշտօն մը վերստանալու իրաւունք, վերստանձնում † 2 հ. ժ. (Պաշտօնի մը) վաճառումը ետ ընելու ազատութիւն, եղծ † ։

Regret, ար. Սրտի ցաւ, մորմոք, ցաւ. Avoir —, (ցաւիլ)։ 2 Զեղջ, ապաշաւ, ցաւ։ Un immense — de ses pé-

chés. En être aux —, (զղջացած լի-նիլ)։ ‖ յփ. Հեծումթիւնք, ողբք. Ce sont des — inutiles. ‖ À —, մ. Ակամայ։

Regrettable (1t), ած. Աւաղելի, ցաւալի։ 2 Կորուստը ցաւալի, փնտռուե-լիք (անձ)։

Regretter (1t), ն. Վշտանալ, ցա-ւիլ (կորստեան մը վրայ)։ 2 Կորուստը ցաւիլ, ցաւելով փնտռել, աւաղել, ափ-սոսալ. — son ami. — ce que l'on aime. — sa peine, son argent։ 3 Զղ-ջալ (բարկանալուն)։ ‖ Se —, ց. Ցաւելով փնտռուիլ։ 2 Իրար փնտռել։ 3 Իր անձի վրայ ցաւիլ.

[ւորում։

Régularisation, էգ. Կանոնա-

Régulariser, ն. Կանոնաւոր ը-նել, կանոնաւորել։

Régularité, էգ. Կանոնաւորու-թիւն։ 2 Կանոնապահութիւն (կրօնաւոր-ներու)։ 3 Վանականութիւն. La — et la sécularité։

Régulateur, trice, ած. Կանո-նաւորող, կանոնիչ։ ‖ ար. Ուղղող, վարող։ 2 Կանոնիչ մաս՝ սարուած (մեքենայի), կանոնիչ։

Régule, ար. Արքայիկ։ 2 Արքայիկ, Թռչ. 3 հ. ժ. Անտարածուն մետաղա-նիւթ. — d'antimoine, (զուտ ծար-րաքար). — d'arsenic, (սև զառիկ)։

Régulier, ière, ած. Կանոնաւոր։ 2 Կանոնապահ (մէկը)։ 3 Ճշգրիտ. — à tenir sa parole, (խոստմնապահ)։ 4 Վանական. Le clergé —. Habit —։ ‖ ար. Կրօնաւոր, վանական։ ‖ ար. յփ. Կա-նոնաւոր զօրք։

Régulièrement, մ. Կանոնաւոր կերպիւ, կանոնաւորապէս։ [հանել, էժ.

Régurgiter, ն. Փսխել, դուրս

Réhabilitation (ա), էգ. Վերա-հաստատում (առջի դիրքին մէջ), վերա-տանում, վերականգնում † 2 Պատիւի վերականգնում, վերապատուում †։

Réhabiliter (ա), ն. Վերահաս-տատել (առջի դրից՝ իրաւանց մէջ), վե-րատակել։ 2 (Մէկու) անունը շտկել՝ պատիւը վերականգնել, վերապատուել †։

Réhabituer (ա), ն. Նորէն սովո-րեցնել։

Rehaussement (ռէօ̄), ար. Բարձ-րացնելը (պատ)։ 2 Բարձրացում (դրա-մի)։

Rehausser (ռէօ̄), ն. Աւելի բար-ձրացնել (պատ՝ ձայն)։ 2 Աւելի վեր հա-նել, աւելցնել, բարձրացնել, (որ և փ.). — le courage de, (սիրտ տալ)։ 3 Եր-կինք հանել (մէկու մը գործեր)։ 4 Գեղա-զարդել (ոսկւով՝ մետաքսով)։

Rehaut (ռէօ̄), ար. Դուրս ցատքե-ցնող, վերադպում, արտափայլում։ 2 Փայլերանգք † (պատկերի)։ 3 Սպիտակ խաչագիծք † (փորագրութեան մը)։

Réimportation (ն), էգ. Վերնե-րածում (ապրանքի)։ [(ապրանք)։

Réimporter (ն), ն. Վերներածել

Réimposer (ն-բօ̄), ն. Նոր հարկ դնել (երկրի մը վրայ)։ 2 Նոր կարգա-դնել (թերթ), տպ.

Réimposition (ն), էգ. Նոր տուրք։ 2 Նոր կարգադրութիւն (թերթից), տպ. [տպում։

Réimpression (ն), էգ. Վերա-

Réimprimer (ն), ն. Վերատպել։ 2 Նորադրոշմել †։

Rein (ն), ար. Երիկամ. պլէօպրէֆ. Abcès dans le —, les —։ ‖ յփ. Կռնկի վարի մաս, մէջք. Mal aux —։ 2 Ողնա-յար, քամակ, մէջք. Il a des — forts, (որ և փ.)։ 3 Ոյժ, երիկամունք, Ս. Գ. Sonder, Éprouver les —. Se cein-dre les —, (մէջքը պնդել)։ 4 Երիկա-մունք (կամարի)։ [խոթել՝ խառնել։

Réincorporer (ն), ն. Նորէն

Reine (ռէ̄ն), էգ. Դշխոյ, Թագու-հի, (որ և փ.). La — mère, (արքա-յամայր). La — des enfers, (Պերսե-փոնէ). — des nuits, (լուսին)։ ‖ — du bal, (Պարահանդէսի գեղեցկագոյնը՝ Թա-գուհին)։ | — des prés, Մեղուախոտ։

Reine-claude (ռէ̄ն-քլօ̄տ), էգ. Ընտիր սալոր մը, վեհասալոր † յփ. ա-կամն. [էգ. Ճենաստղիկ † տկ. ց. ե.

Reine-marguerite (ռէ̄ն),

Reinette, էգ. Գորտախնձոր †։

Réinstallation (ն-11), էգ. Վե-րահաստատում (պաշտօնի մէջ)։

Réinstaller (ն-11), ն. Նորէն նստեցնել, վերահաստատել։ [(շուն)։

Reinté, e (ն), ած. Լայնակող

Réintégrande (Ն-Ն), էգ. Վերահաստատում (վայելումի), էր.

Réintégration (Ն-Ն), էգ. Վերահաստատութիւն ։

Réintégrer (Ն), ն. Վերահաստատել (իրաւանց՝ պաշտօնի մէջ) ։ 2 Նորէն դնել (բանտ), վերա(բանտ)ել ։ 3 Նորէն ամբողջականը գտնել, հտգ. || Faire —, Նորէն տեղերնին դնել տալ (կարասիք) ։

Réitération, էգ. Երկրորդում, կրկնում ։

Réitérer, ն. Կրկնել, երկրորդել ։

Reître, Rêtre (ռէ̄), արք. հ. ժ. Գերմանացի հեծեալ, բէդէլ. Un vieux —, (աշխարհ դարձած, հմնած վարած)։

Rejaillir, չ. Ետ ցատքել ։ 2 Ետ ցայտել, ցոլանալ (լուսոյ) ։ 3 Ցայտել (արեան՝ զգեստի վրայ)։ 4 Իյնալ, հասնիլ, ցայտել (փառաց) ։ [տուն ։

Rejaillissant, e (Ն), ած. Ցայ-

Rejaillissement, արք. Ցայտում (ջրոյ)։ 2 Ցոլում, (որ և փ.) ։

Rejet, արք. Մերժում ։ 2 Անցունելը (ուրիշ հաշուի) ։ 3 Միւս տողի ձգուած բառ, տողանց † բառարկ † . Un heureux — ։ 4 Նոր ընձիւղ՝ շառաւիղ ծառի, ստեղն։ 5 Փոսի մը հող (քովով նետուած)։ 6 Մեղուաց գունդ՝ պարս ։ 7 Նոր հարկադրութիւն, հ.

Rejetable, ած. Մերժելի ։

Rejeter, ն. Նորէն նետել ։ 2 Ետ նետել (գնդակ)։ 3 Դուրս նետել (բան մը մէկը)։ 4 Նորէն (Թարախ)իլ, (որ և անխ.)։ 5 Դուրս տալ՝ փսխել (կերածը) ։ 6 Վեր(ընձիւղ)իլ (ծառի), (որ և անխ.)։ 7 Տանիլ Թափել, նետել (փոսի հողերը)։ 8 Նետել (անկիւն մը), փ. 9 Միւս տողի ձգել, տողարկել † (բառ), (բառ)արկել † 10 Ձգել (ծանօԹուԹիւնք՝ գրքի մը վերջին)։ 11 Անցունել (ծախք՝ ուրիշ հաշուի մը)։ 12 Փոխադրել՝ անցընել (վախը՝ ուրիշի)։ 13 Նետել (յանցանք՝ ուրիշի վրայ) ։ 14 Չընդունիլ, մերժել (մարդ՝ պարգև) ։ 15 Հեռացնել, (հեռուն) ձգել ։ 16 Ձգել՝ նետել (հեռաւոր ատենի)։ || Se —, չ. Մերժուիլ։ 2 Քաշուիլ (կառքին խորը)։ 3 ԵրԹալ՝ քաշուիլ (ետ ետ), փ. 4 Նետուիլ (մէկու բազկաց մէջ) ։ 5 Դիմել, իյնալ (յոյսի վրայ) ։ 6 Ճառած բանին վրայ նորէն դառնալ՝ ծանրանալ ։ 7 Պատճառ բռնել, յանցանքը ձգել (պարագայից վըրայ)։ 8 Իրարու վրայ ձգել (յանցանք) ։

Rejeton (Ն), արք. Շառաւիղ ։ 2 Ծնունդ, զաւակ, շառաւիղ.

Rejoindre, rejoint, e, ն. Նորէն միացնել՝ միաւորել։ 2 Վերակցել։ 3 ԵրԹալ գտնել, նորէն միանալ, գտնել ։ 4 ԵրԹալ միանալ (իր գունդին), (որ և անխ.)։ || Se —, չ. Նորէն միանալ ։ 2 Իրար գտնել ։

Rejointoyer (Ն-դուա), ն. Նորէն շաղախոտել (քարերու կցուածք)։

Rejouer, ն. Նորէն խաղալ, (որ և չ.)։ 2 Նորէն նուագել ։ 3 Նորէն ներկայացնել ։

Réjoui, e, ած. Զուարճացած, ուրախացած։ 2 ԶուարԹ (մարդիկ)։ || փ. Գիրուկ զուարԹ, զուարԹ Թոնթոշիկ, ը.

Réjouir, ն. Ուրախ ընել, բերկրեցնել, ուրախացնել։ 2 Զբօսցնել, զուարճացնել։ 3 Պարարել (աչք)։ || Se —, չ. Ուրախ լինիլ, ուրախանալ։ 2 Զբօսնուլ, զուարճանալ։ 3 Խնդալ. Se — des défauts d'autrui ։

Réjouissance (Ն), էգ. Ուրախութիւն ։ 2 Անշահ կտոր (մսագործէ տրուած), յաւելուկ † || յգ. (Հասարակաց) հանդէսք, ուրախութիւնք ։

Réjouissant, e (Ն), ած. ԶուարԹացուցիչ, ուրախարար ։

Relâchant, e (լա̄), ած. Թուլցնող (դեղ) ։ 2 Հանգստացուցիչ (զուարճութիւնք) ։

Relâche (ա̄), արք. Դադարում, հանգիստ, դադար. Ne donner point de —, (դուլ դադար չտալ) ։ 2 Ընդհատում (ցաւի՝ ներկայացմանց), հանգիստ. Faire — ։ || Sans —, մ. Ծայրը չձգելով, անդուլ ։ || էգ. Դադար (նաւու). Faire — ։ 2 Դադար առնելու տեղ, դադար։

Relâché, e (լա̄), ած. Թուլցած։ 2 Լոյծ (որովայն)։ 3 Մեղկ, լոյծ, Թոյլ, փ.

Relâchement (լա̄), արք. Թուլացում, (որ և փ.)։ 2 ԹուլուԹիւն, բժ. 3 ԿակղուԹիւն (փորի), լուծուԹիւն ։ 4 Կակղացում (օդի)։ 5 Տկարացում, յուլացում, ԹուլուԹիւն, փ. 6 Շունչ առնուլը, հանգիստ ։

Relâcher (լա̄), ն. Թոյլցնել։ 2 Հանգիստ տալ (մտքի)։ 3 Տկարացնել, մեղկել, Թոյլցնել, փ. 4 Կակղել (օդ)։ 5 Պակսեցնել. Lorsque je — qch. de mon attention. 6 Շնորհել, Թողուլ (պարտքի կէսը)։ 7 Ազատ ձգել, հանել (բանտէ)։ 8 Թողուլ (որսը), փ. || չ. Թոյլնալ (խստութենէն)։ 2 Դադար առնուլ, ծով. || Se —, յ. Թուլնալ։ 2 Կակղիլ (օդի)։ 3 Տկարանալ (ջերմի), նուազիլ (ատելութեան)։ 4 Տեղի տալ, իջնել, Թուլնալ։ 5 Հանգչիլ (մտքի)։ 6 (Մտքին) հանգիստ տալ։

Relais (լէ), ար. Փոխնորդ ձիան, փոխձիան †. Placer des — en route. Venir en —։ 2 (Որսի համար) սպասցուած շուներ. Donner le —, (սպասցուած շուները երէի ետեւէ վազցնել)։ 3 Փոխնորդ ձիոց՝ սպասցուած շանց կայան, երամակավայր † 4 Սուրհանդակ ձիոց կայան, հանգոյց. Il y a tant de — de Paris à Lyon. || De —, Փոխնորդ (հազուստ՝ կառք՝ ձիան)։ | Être de —, Պարապոյ մէջ լինիլ։

Relaisser (se) (լէ), յ. Կանկ առնուլ։ 2 Յոգնած կանկ առնուլ (երէի)։

Relancer (ն), ն. Նորէն նետել (գնդակ)։ 2 Սաստել, չեխել, քշիել, ռ. 3 Նորէն ոտք հանել (երէ)։ || — qn. Երթալ գտնել, Թախանձել, գլուխ ցաւցնել։

Relaps, e (ըլաբս), ած. Նորէն դարձած (հերետիկոս), վեր(հերես) † 2 Վերամեղ † || գ. Վերհերես †։

Rélargir, ն. (Աւելի) լայնցնել։

Relater, ն. Պատմել։ 2 Յիշատակել։

Relatif, ive, ած. Վերաբերեալ, պատկանեալ ☞ (երազա)կան։ 2 Առընչական (բառեր)։ 3 Վերբերական՝ յարաբերական (գաղափարք), համեմատական (ճշմարտութիւնք)։ 4 Յարաբերական (դերանուն)։

Relation, էգ. Յարաբերութիւն։ 2 Առնչութիւն, փիլ. տր. 3 Պատմութիւն. Terme de —, (երկրի մը բառ՝ ճամբորդէ յիշուած)։

Relativement, մ. Վերաբերութեամբ, յարաբերաբար։ 2 Համեմատաբար՝ վերբերապէս (ճշմարիտ)։

Relaver, ն. Նորէն լուալ։

Relaxation, էգ. Արձակում (բանտէ)։ 2 Նուազութիւն, Թողում (պատժի)։ 3 Թուլութիւն, բժ. [Թուլցնել, չ. ն.

Relaxer, ն. Ազատ Թողուլ, էր. 2

Relayer (լէյ), ն. Փոխանակել (զիրար)։ 2 Ետեւէ ետև զբաղեցնել (միտք և մարմին)։ || չ. Նոր ձիան առնուլ (հանգոյցէ)։ || Se —, յ. Փոխն ի փոխ աշխատիլ, իրար փոխանակել։ [վտարումն

Relégation, էգ. Տեղ մը նետելը.

Reléguer, ն. Նետել, վտարել։ 2 Խրկել՝ նետել (որդին՝ գիւղը)։ 3 Մէկ կողմ ձգել, ձգել, նետել, վտարել, փ. || Se , յ. Վտարուիլ։ 2 Քաշուիլ, առանձնանալ։ [կահամութիւն † (մսի)։

Relent (ն), ար. Խոնաւի համ, տամ-

Relevailles, էգ. յգ. Օրհնութիւն (ծննդական կնոջ ժամ գալուն առԹիւ), ժամեկէք †։ [Թեան տակ, կախեալ։

Relevant, e (ն), ած. Իշխանու-

Relevé, e, ած. Վերականգնեալ։ 2 Աւելի նշանաւոր եղած, բարձրացած։ 3 Բարձր (ոճ՝ դիրք), վեհ (զգացում)։ 4 Սէգ՝ ազնիւ (կերպարանք)։ 5 Բարկ (ամոքանք)։ 6 Տնկած (քիԹ). — d'or, (ոսկեհուռ ոյռոյցներով)։ 7 Տղաբերքէ ելած։ || ար. Վեր վերցնելը (կոպը)։ 2 Հանել ու նորէն զամելը (պայտ)։ 3 Յաջորդ՝ նոր կերակուր։ 4 Հաշիւ (ծախուց), ցուցակ (սխալներու)։ 5 Քաղուածք (հաշիւէ մը)։ 6 (Երէի) որջէ ելնելու ժամ, որջելք †։

Relevée, էգ. Կէս օրէ ետք, միջօրէտք †։

Relèvement, ար. (Աւելի) բարձրացում (պատի)։ 2 Վերականգնում, փ. 3 Վերամասունք † (նաւի)։ 4 Հաշիւ՝ ցուցակ (ծախուց)։ 5 Բանի մը դիրքը նշանակելը. Prendre des —։

Relever, ն. Ոտք հանել, վերցնել։ 2 Ազատել՝ վերցնել (խրած նաւ)։ 3 Վեր վերցնել (քող), վեր ժողվել (պարեգօտ)։ 4 Բարձրացնել, (որ և փ.)։ 5 Նորէն կանգնել (արձան)։ 6 Վերականգնել (պատնէշ՝ ընտանիք)։ 7 Նորոգել (խրամ)։ 8 Շատցնել՝ աւելցնել (հարստութիւն)։ 9 Մղում՝ աշխոյժ տալ (խօսակցութեան), արԹնցնել (արիութիւն), արծարծել (յոյս)։ 10 Ազնուացնել (անասնոյ ցեղ)։ 11 Համեմել՝ բարկ ընել (ամոքանք)։ 12 Համե-

մել (ոճ)։ 13 Վեր՝ դուրս ցատքեցնել, պայծառացնել. L'esprit — la beauté։ 14 Վեր ցատքեցնել, նկ. 15 Դրուատել, պանծացնել. Homère — dans ses héros la force, l'adresse ou l'agilité։ 16 Նշանակել, վեր հանել. — les beaux endroits d'un livre. Cela ne méritait pas d'être —. — les fautes de, (սխալներն հանել)։ 17 Արձանագրել, նշանակել. — des inscriptions։ 18 (Սաստիկ) պատասխանը տալ. — une épigramme, un mot piquant։ 19 Յանդիմանել. — qn. — qn. du péché de paresse։ 20 Վերցնել (մէկու վրայ դրուած արգելանք)։ 21 Քակել՝ արձակել (երդումէ), լուծել (ուխտէ)։ 22 Տեղն անցնիլ, փոխանակել (աշխատանքի մը մէջ). Je suis fatigué de lire, relevez-moi. Cette troupe va — telle compagnie։ 23 Տեղը ուրիշը դնել, փոխել. — le timonier. — la garde. — de garde, (պահանորդները փոխել). — de sentinelle, (որ և՝ պատիժը տալ). — une compagnie, les tranchées, (դասակի՝ պատնէշի պահակները փոխել)։ 24 Հանել կերակուր (ուրիշ կերակուրի մ'եանէ)։ 25 Հանել (ծառ՝ ուրիշ տեղ տնկելու համար)։ 26 Հանել ու վերագամել (պայտ)։ 27 Դիրքը նշանակել (առափնայի)։ 28 Տեսքը գծագրել (կղզիի)։ 29 Լեցնել աչք (զուլպայի)։ 30 Մրճով ընդարձակել (կաթսայ)։ 31 Վերագտնել հետք (երէի), (որ և՝ — le défaut)։ ‖ — le toupet, Յանդիմանել։ ‖ չ. Իշխանութեան տակ՝ կախեալ լինիլ. — de։ 2 (Հիւանդութենէ) ելնել. On ne croit pas qu'il en —, (չկարծուիր թէ ազատի). Elle — de couches, (տղաբերքէն ելած է)։ 3 Ժամեկէքի ✝ օրհնութիւնն ընդունիլ (ծննդական կնոջ). Elle relèvera demain։ 4 Գիշերայն դուրս ելնել (երէի)։ ‖ Se —, յ. Ոտք ելնել, կանգնիլ։ 2 Անկողնէ ելնել։ 3 Հիւանդութենէ ելնել։ 4 Տղաբերքէ՝ քառասունքէ ելնել։ 5 Վերականգնիլ, (որ և փ.) ☞ (ան)յարիր։ 6 Բարձրանալ։ 7 Արծարծիլ (յոյսի)։ 8 Իրարու տեղ անցնիլ։

Releveur, ար. Ամբարձիչ ղնդեր։

Reliage, ար. (Տակառի) շրջանակում։

Relief, ար. Բարձրացած՝ տնկուած մաս, ցցուածք ✝ (որ և փ.)։ 2 Ուռուցիկ յատակագիծ։ 3 Ցցուեալ քանդակ. Haut —, (բարձր քանդակ)։ 4 Բարձրութիւն (նաւու՝ ջրէ վեր)։ 5 Դուրս ցատքուածք, արտացայտք ✝ (նկարի մէջ). Ces figures ont beaucoup de —։ 6 Վեր ցատքեցնելը, վեր հանելը, փ. Donner du —, (վեր ցատքեցնել)։ 7 Պատիւ, փառք, բարձրացում, փ. Se donner du —, (բարձրանալ)։ 8 Աւատ ժառանգելու տուրք։ 9 (Սեղանէ) վերցուածը, մնացորդ, հ. ‖ En —, Ուռուցիկ (գրեր՝ յատակագիծ)։ 2 Բարձրաքանդակ (փորագրութիւն)։

Relier, ն. Նորէն կապել։ 2 Կազմել (գիրք), (որ և անխ.)։ 3 Շրջանակել (տակառ)։ 4 Միացնել, կցել, (որ և փ.)։ ‖ Se —, յ. Կապուած՝ զօդուած լինիլ։

Relieur, ար. Դրակազմ, կազմարար։

Religieusement, մ. Աստուածպաշտութեամբ (ապրիլ)։ 2 Հաւատարմօրէն, խղճմտօրէն, երկիւղածօրէն (պահել խօսքը)։

Religieux, euse, ած. Կրօնի, կրօնական։ 2 Բարեկրօն, կրօնասէր, երկիւղած (մարդ). Il mène une vie —։ 3 Ճշգրիտ, հաւատարիմ (իր խօսքի վըրայ)։ 4 Վանական (հագուստ), վանական (կեանք). La vie —. Maison —, (վանք)։ ‖ ար. Վանական, կրօնաւոր։ ‖ էգ. Կուսան, հաւատուհի։ 2 Կուսանահաւ ✝։

Religion, էգ. Կրօնք։ 2 Աստուածպաշտութիւն, բարեպաշտութիւն, հաւատք, կրօնք ☞ (ան)կրօն. Il a beaucoup de —։ 2 Պատկառանք, մեծարանք, երկիւղածութիւն (բանի մը մասին). La — du serment. La — d'un peuple pour .... Violer la — du serment, (երդումը դրժել). Surprendre la — des juges, (դատաւորները խաբել). Se faire une —, (անհրաժեշտ պարտաւորութիւն սեպել)։ 3 Կրօնաւորութիւն, վանականութիւն. Nom de —. Être en —. Entrer en —. (կրօնաւորիլ). Mettre en —, (վանք դնել, հաւատուհի ընել)։ ‖ La —, Նոբաղանդութիւն։

Religionnaire (ժիօլիէռ), գ. Բողոքական, նորադանդ։

Religiosité, էգ. Կրօնասիրու-

Թիւն։ 2 Երկիւղած ճշդութիւն, երկիւղածութիւն ։ [տուփ, մասնատուփ։

Reliquaire (ֆքռ), ար. Մասունքի

Reliquat, ար. Մնացորդ (հաշուի)։ 2 Շոշորթ (հիւանդութեան) ։

Reliquataire (քռ), է. Տակաւին պարտական, պարտքը մնացած։

Relique, էգ. Նշխարք, մասունք. Je n'en veux pas faire des —, (մասունքի պէս պահելու միտք չունիմ) ։ || յգ. Մնացորդք, նշխարք ։

Relire relu, e, ն. Նորէն կարդալ։ || Se —, չ. Գրածը կարդալ։

Reliure, էգ. Կազմ (գրքի) ։

Relocation, էգ. Վերավարձում ։ 2 Ենթավարձում ։

Relouer, ն. Վերավարձել ։ 2 Ենթավարձել։ 3 Նորէն գովել ։

Reluire, relui, Հ. Փայլիլ, փայփլիլ, արտափայլիլ ։

Reluisant, e (զան), ած. Փայփլուն ։ 2 Անգուրափայլ † (դէմք) ։

Reluquer, ն. Աչքի պոչով նայիլ, Ը. 2 Աչք տնկել (հողի մը), Ը.

Remâcher (մա̄), ն. Նորէն ծամել։ 2 Մտքի մէջ որոճալ։

Remaniement, Remanîment, ար. Նորէն շտկելը, փոփոխում, վերայարդարում † 2 Փոփոխում (շարուած երեսներու գրքի), տպ.

Remanier, ն. Նորէն շօշափել (կերպաս)։ 2 Նորէն շտկել, փոփոխել։ 3 Փոփոխել, վերայարդարել † (գրուած) ։ 4 Փոփոխել (երեսներու դիրք ևն.), տպ.

Remarier, ն. Նորէն ամուսնացնել, վերամուսնել † ։ [Նշանաւոր։

Remarquable, ած. Երեւելի,

Remarquablement, մ. Նշանաւոր կերպիւ, մեծապէս, նշանաւոր ։

Remarque, էգ. Դիտողութիւն։

Remarquer, ն. Ուշադրութիւն ընել, միտ դնել, դիտել ։ 2 Զանազանել, որոշել, նշմարել։ 3 Վերանշանել † (արծաթեղէն) ։ [տատել՝ ծրարել։

Remballer (ն-լլ), ն. Նորէն պա-

Rembarquement (ն), ար. Նորէն նաւ դնելը՝ մտնելը։

Rembarquer (ն), ն. Նորէն նաւ դնել։ || Հ. Նորէն նաւ նստիլ, (որ և՝ Se —)։ || Se —, չ. Նորէն նետուիլ, նորէն գլուխը զարնել (բանի մը), Ը.

Rembarrer (ռանպա̄ռէ), ն. Սաստիկ մը մերժել (մէկը՝ մէկու ըսածը՝ ըրածը) ։ [փելը։ 2 Թափուած հող։

Remblai (ն), ար. Հող բերել թա-

Remblaver (ն), ն. (Առաջինին տեղը) նորէն ցանել ։ [լեցնել (խոռոչ)։

Remblayer (ն), ն. Հող թափել,

Remboîtement (ն), ար. Վերահաստատում † 2 Վերազօդում †։

Remboîter (ն), ն. Վերահաստատել † (ոսկր)։ 2 Վերազօդել † (տախտակք)։ || Se —, չ. Տեղը դրուիլ՝ հաստատուիլ ։

Rembourrement (ն-ռ), ար. (Մազով՝ բրդով ևն.) լեցնելը, խծկում †։

Rembourrer (ն-ռ), ն. Մէջը լեցնել, լեցնել, խծկել † . Coussin — de noyaux de pêche, (կարծր՝ քարի պէս բարձ)։ || Se —, չ. Լաւ մը թշել, Ը.

Remboursable (ն), ած. (Ցետս) վճարելի, հատուցանելի։

Remboursement (ն), ար. Վճարում, հատուցում ։

Rembourser (ն), ն. Ետ դարձնել, վճարել, հատուցանել։ 2 Փոխարինել, հատուցանել ։ 3 Ընդունիլ, ուտել (ծեծ)։ || Se —, չ. Վճարուիլ ։ 2 Տուածն առնուլ, վճարուիլ ։

Rembruni, e (ն), ած. Թուխցած։ 2 Տրտում՝ մութ (երես), Ը.

Rembrunir (ն), ն. Թուխցնել։ 2 Տրտմեցնել, մութցնել, Ը.

Rembrunissement (ն), ար. Թուխնալը, թխացում։ [բեղարձ †(երէի)։

Rembuchement (ն), ար. Մո-

Rembucher (se) (ն), չ. Նորէն մտնել (գազանի՝ իր թաւը՝ իր մորին)։

Remède, ար. Դարման, դեղ. Faire des —. Se mettre dans les —, (դարմանի ենթարկուիլ). C'est un — d'amour, (սիրոյ բժշկիչ դե՞ղ մ'է)։ 2 Գրեխ. Prendre un —. Garder longtemps un — ։ 3 Հնարք, ճար, դեղ, դարման ☞ (ան)դարմանելի ։

Remédiable, ած. Դարմանելի։

Remédier, ն. Դեղ ընել, դարման տանիլ, դարմանել ։

Remêler (մէ), ն. Նորէն խառնել.

Remembrance (ՌՆ), էգ. Յիշում, յիշատակ, հ. Մտածք, յուշարար.

Remémoratif, ive, ած. Յիշա-

Remémorer, ն. Յիշեցնել: || Se —, չ. Յիշել.

Remener, ն. Նորէն տանիլ. 2 Տեղը դարձնել, (ետ) տանիլ:

Remerciement, Remercîment (սի), ար. Շնորհակալութիւն, շնորհակալիք.

Remercier, ն. Շնորհակալ լինիլ: 2 Քաղաքավարութեամբ մերժել. 3 Քաղաքավարութեամբ ճամբել (բժիշկ). || Se —, չ. Ուրախ լինիլ: 2 Իրար ճամբել.

Réméré, ար. Ծախածն ետ առնելու դաշն՝ պայման, յետառիկ դաշն:

Remettre, remis, e, ն. Նորէն դնել: 2 Տեղը դնել (փեղկը). 3 (Տեղը) տանիլ, դարձնել (մէկը). 4 Վերահաստատել (Թոշակ). 5 Դարձունել (բան մ'իր առջի վիճակին): 6 Կազդուրել. Les eaux m'ont —. — des fatigues du voyage: 7 Կարգադրել (գործ), շտկել (գինի). 8 Հանգստել, անդորրել (միտքերը). Cette nouvelle l'a —. Es-tu — de ta terreur? (երկիւղդ փարատեցա՞ւ). 9 Ուրիշ ատենի Թողուլ, յետաձգել (բան՝ մարդ): 10 Զգել (միւս օրուան): 11 Տալ, դարձնել, աւանդել, յանձնել: 12 Խրկել՝ անցունել (ստակ՝ ուրիշ քաղաք). — dans: 13 Նորէն սկսել տալ, դարձնել (այբուբէնի): 14 Վստահիլ, Թողուլ (մէկու դատաստանին), ձգել (մէկու՝ գործի մը հոգ). 15 Ձեռքը քաշել, Թողուլ (պաշտօն մը). — une charge, un bénéfice: 16 Շնորհել (տուգանքը), Թողուլ (պարտքի մէկ մասը): 17 Ներել, Թողուլ (մեղք), (որ և ան.). 18 Հաշտեցնել, (որ և՝ — bien). On les a — ensemble: 19 ճանչնալ, յիշել. Il me remit aussitôt: — dans son esprit, (միտքը բերել). || — qn. à sa place, Զափը ճանչցնել. | — sur pied, Ոտք հանել (հիւանդ): | — sur le théâtre, — au répertoire, Դարձեալ ներկայացնել: | — en mémoire, Յիշեցնել: | — en honneur, Նորէն պատիւ տալ: | — en vigueur, Նորէն զօրացնել: || ը.Նորէն պարզել՝ բանալ (աշագաստ). — à: 2 Նորէն բռնել (առջի ճամբան). — à: || Se —, չ. Վերահաստատուիլ: 2 Նորէն տեղը դրուիլ: 3 Նորէն մտնել (անկողին): 4 Նորէն իյնալ (ճամբայ). 5 Նորէն նստիլ (սեղան): 6 Նորէն սկսիլ (բան մը): 7 Վերադառնալ (բանտ). 8 Դառնալ, նորէն մտնել (կանոնի). Se — dans: 9 Բերել (միտքը). Se — dans: 10 Յիշել. Se — l'état où l'on a vu qn. 11 Բերել (աչքին առջև): 12 Իրար ճանչնալ՝ յիշել: 13 Յապաղում կրել, ետքի ձգուիլ. 14 Ինքզինք յանձնել (Աստուծոյ ձեռք): 15 Ինքզինք գտնել, կազդուրուիլ. Il ne peut se —.Se — de: 16 Գործերը նորէն շըտկել, ինքզինք գտնել. Se — de: 17 Գեղեցկանալ (օդի). 18 Անկասկած լինիլ, հանդարտիլ, ինքզինք գտնել, (որ և ան.). Se — d'une crainte. (վախը փարատիլ): 19 Հաշտուիլ, (որ և՝ Se — bien avec). 20 Ներուիլ. 21 Իջնալ՝ դադարիլ (կաթուածի). | Se — à qn. S'en —, Բանը մէկու ձգել, վստահիլ: [բել, վերակահելՙ].

Remeubler, ն. Նորէն կահաւո-

Rémiges, էգ. յգ. Թիափետուրք,չ.

Réminiscence (Ձա-Ն), էգ. Յիշում, յիշատակ: 2 Ուրիշի խօսք՝ կարծիք՝ միտք մնացած ու իբր մերը գործածուած, յուշաւորութիւն, յիշածոյ † յիշանք †

Ce vers est une —.

Remise, էգ. Տալը, աւանդում, յանձնում (ծրարի): 2 Խրկուած կամ անցուած ստակ. 3 Սեղանաւորի տրուած շահ՝ վարձք: 4 Թողուլը, շնորհում (պարտքի մէկ մասին). Il demande une —: 5 Շնորհելը (տուգանք), շնորհելը (բանտի) պատիժ. 6 Գանձողի Թողուած՝ տրուած վարձք: 7 Զեղչ (գրքերու գնի վրայ). 8 Յետաձգում. — d'une audience. Partir sans aucune —. 9 Նորէն ձեռք առնուլը, նորէն ներկայացում (խաղի մը): 10 Կառատուն (տան մէջ). 11 Դադար (որսէ հանուած երէի). 12 Տուգանք (խաղի մէջ): || Il est sous la —, Պաշտօնը կորուսած է. 2 Ծերացած գործէ դադրած է. || ար. (Կառատան) վարձակառք † (որ և՝ Voiture de —).

Remiser, ն. Կառատուն դնել

(կառք)։ || Se —, յ. Դաշտն ապաստանիլ (կարքաւի) ։ [րելի ։

Rémissible (2u), ած. Թողլի, նե-

Rémission (1u), էգ. Գթութիւն, ներողութիւն. Homme sans —, (անգութ, անողոք) ։ 2 Թողում՝ շնորհում (պատժոյ)։ 3 Թողութիւն (մեղաց)։ 4 Թեթեւացում, պակասում, նուազում ։

Rémissionnaire (1n·օնէր), ար. հ. ժ. Շնորհընկալ ։

Rémittent,e (2t-ն), ած. Ամեն ատեն պակսող՝ թեթեւցող, մեղմընդհատ † բժ.

Remmailloter (ռան), ն. Նորէն խանձարրել ։ [րէն կոթ դնել ։

Remmancher (ռան-շ), ն. Նո-

Remmener (ռան), ն. Նորէն հետը տանիլ, ետ տանիլ։ |lade։

Rémolade, էգ. Տ. **Rémou-**

Remontage (ն), ար. Գետ ի վեր ելք (նաւու)։ 2 Վերալարում (ժամացոյցի) ։ 3 Վերակազմում (քակուած մասերու)։ 4 (Կօշկի) նորոգում ։

Remonte (ն), էգ. Գետ ի վեր նաւարկում ։ 2 Նոր ձիան տալը (հեծնազօրի)։ 3 Ձիան գնելը (բանակի համար)։ 4 Ցովատակներ գնելը ։

Remonter (ն), չ. Նորէն հեծնել։ 2 Նորէն մտնել (նաւ) ։ 3 Նորէն վեր ելնել ։ 4 Նորէն ելնել (սենեակ) ։ 5 Ելնել (ջրի երես), (որ և ք.)։ 6 Ելնել (գետն) ի վեր։ 7 Նորէն բարձրանալ (ծանրաչափի՝ հասերու)։ 8 Սկսիլ՝ բռնել (աւելի առաջէն՝ վերէն), ելնել (մինչև ջրհեղեղ). Un roi .... qui voit jusqu'à Cyrus — ses aïeux, (Թագաւոր մը՝ որու նախահարք մինչև Կիւրոս կ'ելնեն) ։ 9 Ելնել (պատճառին՝ սկիզբին)։ 10 Երթալ՝ զարնել (դէպ ի կարմիր) ։ 11 Վերածաղկիլ (եղանակէ ետք)։ || — sur sa bête. Կորուստը հանել։ || ն. Նորէն դնել՝ հեծցնել (կառք)։ 2 Նորէն վեր հանել։ 3 Վեր հանել (զանգակ)։ 4 Բարձրացնել (պատ)։ 5 Նոր ձի տալ (հեծեալի) ։ 6 Նորէն ելնել (լեռ) ։ 7 Նաւել ելնել (գետի հոսանքէ) վեր։ 8 Երթալ՝ ելնել (գետ)եզերքն ի վեր։ 9 Նոր ձիան գնել, վերակազմել (ախոռ)։ 10 Վերահանդերձել (տպարան)։ 11 Նորէն լեցնել, վերակազմել (խանութ՝ ապրանքով)։ 12 Նորոգել՝ նորել (կօշիկ)։ 13 Նոր լարեր դնել (կիթառի) ։ 14 Վերակազմել (քակուած մասեր) ։ 15 Վերալարել (ժամացոյց՝ զսպանակ) ։ 16 Վերապատրաստել (թատերախաղ) ։ 17 Նորէն յեռուլ, վերագուցել † 18 Զօրացնել, հոգի տալ. Cette liqueur l'a —. — la tête, le courage, (Նորէն սիրտ տալ) ։ 19 Նորէն վառել (երեւակայութիւն) ։ || — les finances de qn. Մէկու դրամական վիճակը շտկել։ || Se —, յ. Նոր ձի առնուլ ։ 2 Նորէն պէտք եղածներն առնուլ ։ 3 Նորէն զօրանալ՝ հոգի առնուլ ։ || Se — la tête, Իրար քաջալերել ։

Remontoir, ար. Լարիչ կազմած, լարակ † || À —, ծոթէն լարուող (ժամացոյց) ։

Remontrance (ն-ն), էգ. Դիտողութիւն, ազդարարութիւն ։ 2 Խրատ, ազդարարութիւն ։

Remontrer (ն), ն. Նորէն ցուցնել ։ 2 Նորէն սորվեցնել ։ 3 Առջեւը դնել (իր ընթացքի հետեւութիւնք), ցուցնել (սխալմունքը)։ 4 Հասկցնել, ազդարարել. — que....։ || չ. Խրատել, ազդարարել։ 2 հ. ժ. Դիտողութիւնք ընել (խորհրդարանի) ։ 3 Սորվեցնել (իրմէ աւելի քան գիտցողի)։ || Se —, յ. Նորէն երեւիլ՝ երեսը ցուցնել ։ [գելք, ըւ.

Rémora, ար. Նաւակալ, ձկ. 2 Ար-

Remordre, ն. Նորէն խածնել։ 2 (Խիղճը) տանջել։ || չ. Նորէն խածնել. — à l'hameçon, (Նորէն ծուղակն իյնալ)։ 2 Նորէն յարձակիլ. Il n'y veut plus —, (ալ վհատած է, ալ չուզեր այդ բանի մէջ նետուիլ) ։

Remords, ար. Խղճի խայթ՝ տագնապ. Il a des —, (խիղճը կը տանջէ)։

Rémore, էգ. Տ. **Rémora** ։

Remorquage, ար. Նաւաձգութիւն, նաւաքարշութիւն ։

Remorque, էգ. Նաւու մ'ուրիշ նաւ քաշելը, նաւաքարշութիւն. Conduire à la —, (քաշելով տանիլ). Se mettre à la — de, (նաւն ուրիշ նաւու կապել՝ որ քաշէ ։ 2 Ուրիշէ մղուիլ, ք.)։ 2 Նաւաձիգ պարան ։

Remorquer, ն. Ետեւէն ուրիշ նաւ մը քաշել (նաւու), քաշելով տանիլ։ 2 Վակոններ քաշել ։

Remorqueur, -ծ. Նաւաձիգ ։ || -ր. Նաւաձիգ նաւ ։ 2 Նաւաձգի նաւավ ։ 3 (Նաւ) քաշող ։ || —euse, էգ. (Կաւախումբը քաշող) շոգեկառք։ [նել)։

Rémotis (à) (դիս). Մէկ կողմ (դը-

Remoudre, -lu, e, ն. Նորէն աղալ ։ [սրել՝ յեսանել ։

Rémoudre, -lu, e, ն. Նորէն

Rémoulade, էգ. Բորկ համեմանք մը, րէմօլատ։ [Թեքակ † ։

Rémouleur, -ր. Փողոցի յեսանիչ,

Remous, -ր. Ջրապտոյտ (ղեկի ետեւի ջին) ։ 2 Հակահոսանք, պտոյտ (գետեզերքի քով)։ [րահիւսել (աԹոռ)։

Rempailler (Ն), ն. Յարդով վե-

Rempailleur, euse (Ն), գ. ԱԹոռի վերայարդիչ † ։

Remparer (se) (Ն), չ. Պատնէշ կանգնել, ամրանալ։ 2 Նորէն տիրել։

Rempart (Ն), -ր. Պատուար, պատնէշ ։ 2 ՊաշտպանուԹիւն, պատուար։ || յփ. Քաղաք, պատնէշ, եւն.

Remplaçant, e (Ն-Ն), գ. Ուրիշի տեղը բռնող, փոխանորդ ։ || -ր. Ուրիշի տեղ զինուոր, փոխազինուոր † ։

Remplacement (Ն), -ր. Մէկու կամ բանի մը տեղ ուրիշ մը դնելը, փոխանակուԹիւն. En — de, (փոխանակ, տեղը) ։ 2 Ստակը պառկեցնելը (ուրիշ կալուածի), վերյատկացում † ։

Remplacer (Ն), ն. (Մէկու՝ բանի մը) տեղը բռնել, (որ և տնխ.)։ 2 (Մէկու) տեղն անցնիլ, յաջորդել։ 3 Փոխանորդել (մէկու՝ զինուորուԹեան մէջ)· Se faire —, (տեղն ուրիշ մը դնել) ։ 4 (Մէկու) տեղը դնել. On l'a — par son fils· — un arbre mort, (չորցած ծառի տեղ նոր մը տնկել) ։ 5 Պառկեցնել (ստակը՝ ուրիշ կալուածի), վերյատկացնել † || Se —, չ. Տեղը դրուիլ։ 2 Տեղը բռնել։ 3 Իրարու տեղ բռնել ։ 4 Նորէն ապրանք շտկել, տնխ.

Remplage (Ն), -ր. (Տակառի պակասը) լեցնելը ։ 2 Պատերու անջրպետք լեցնող քարուըրտանք, խիպար։

Rempli, e (Ն), -ր. Ջգեստի ամփոփում, հանգրէճք † զաամա ։ 2 Կարի համար ծզուած մաս։ [(զգեստ)·զաամազ։

Remplier (Ն), ն. Հանգրիճել

Remplir (Ն), ն. Լեցնել, (որ և փ.) ☞ (ծաղկ)աւէտ, (մարդա)շէն ։ 2 Նորէն լեցնել ։ 3 Լրացնել (Թիւ) ։ 4 Լաւ հնչել. Ces vers — bien l'oreille։ 5 Կուշտ բռնել, փոր լեցնել (ուտելիքի մը)։ 6 Յագեցնել (սիրտ)· — qn· de soi, (ինքնահաւան ընել մէկը) ։ 7 Բռնել, փ. — un poste· — la place de· — une place, (որ և՝ նստիլ) ։ 8 Դրաւել (այսքան տարի)։ 9 Անցունել, գործածել. Une vie qui n'est — que de· · · · ։ 10 Ի կատար ածել, կատարել, արդեամբ լրացնել, իրացնել, ի գործ դնել (երդում՝ դիտում)· — sa place, (պաշտօնն ի գործ դնել) ։ 10 Արդեամբ պատասխանել (իր անուան), պատասխանել (մէկու ակընկալուԹեան)։ 11 (Անդորրագրի) բաց մասերը լեցնել։ 12 Դարձունել, հատուցանել (մէկու ծախք)· — une veuve de sa dot։ || Se —, չ. Լեցուիլ ։ 2 Փորը լեցնել (մսով) ։ 3 Լեցնել (փոր՝ միտք)։ 4 Մտքին մէջ դրոշմել (իր դերը)։ 5 (Մէկու հետ) լինիլ խելքը միտքը ։ 6 Վճարուիլ, առնուլ (ծախքերը) ։

Remplissage (Ն-u), -ր. Լեցնելը։ 2 Նորոգում, լեցնելը (տանդէլը)։ 3 ԱւելորդուԹիւնք (գրուածի մէջ) ։ 4 Տ. **Remplage** ։ [դէլի) նորոգուհի ։

Remplisseuse (Ն-u), էգ. (Տան-

Remploi (Ն), -ր. Վերազետեղում† (ստկի) ։ [գործածել։

Remployer (Ն-բյուա), ն. Նորէն

Remplumer (Ն), ն. Նորէն փետուրք դնել՝ անցընել ։ || Se —, չ. Նորափետրիլ † (Թռչունի)։ 2 Գործերը նորէն շտկել։ 3 Նորէն շտկուիլ (հիւանդուԹենէ ետք)· ը. [պանել։

Rempocher (Ն), ն. Նորէն գըր-

Rempoissonner (Ն-1n), ն. Նորէն ձկնաւէտել † (լճակ) ։

Remporter (Ն), ն. Նորէն հետը տանիլ, տանիլ։ 2 Ետ տանիլ։ 3 Վերցնել (տեղէ մը), տանիլ ։ 4 Ձեռք անցունել, ստանալ, շահիլ, տանիլ (մրցանակ), կանգնել (յաղԹանակ) ։

Rempotage (Ն), -ր. ՓոխԹաղարում † (տունկի) ։

Rempoter (Ն), ն. Թաղարը փոխել. փոխԹաղարել † ։

Remuage, արբ. Շարժելը՝ խառնելը (ցորեն)։ 2 Սրտայոյզ, սրտայուզիկ։

Remuant, e (ն). ած. Անհանգստ։

Remue-ménage, արբ. Կահախառնութիւն, տակնուվրայութիւն, ըս. 2 Խառնակութիւն, շփոթութիւն։ յ. ն.

Remuement, Remûment, արբ. Շարժում։ 2 Փոխադրութիւն (հողի)։ 3 Փոփոխութիւն, շարժում։ 4 Վրդով, շարժում։ 5 Յուզում։

Remuer, ն. Տեղէն հանել, շարժել։ 2 Շարժել՝ երերցնել (գլուխ՝ պոչ)։ 3 Շարժել՝ խառնել (ցորեն)։ 4 Քրքրել՝ խարխալել (անդաստան)։ 5 Քրքրել (մեռելոց աճիւնները, ֆ.)։ 6 (Մանկիկի) շորերը փոխել։ 7 Շարժում տալ, ոտք հանել, յուզել, հանել (մէկու դէմ)։ 8 (Երկինք երկիր) իրար անցընել։ 9 Փոփոխել, խախտել (կարգ՝ սահման)։ 10 Յուզել (խնդիր)։ 11 Շարժել (սիրտ), (որ և ռնփ.). — la bile, (բարկութիւն շարժել)։ || — la terre, Հող փորել ու կրել (ղակիչ շինելու համար)։ | — de la terre, Հող կրել։ | — ses os, Ճամբորդել, տեղ փոխել։ | — les escabelles, Տուն կամ վիճակ փոխել։ | — toutes choses, Ամէն քար շարժել։ || չ. Խլրտիլ, շարժիլ, Թնդալ։ 2 Խաղալ (մանկան՝ արգանդի մէջ)։ || Se —, յ. Շարժիլ։ 2 Ճիգ Թափել, շարժիլ։ [սրբոցի սպասուհի։

Remueuse, էգ. (Իշխանազունի)

Rémunérateur, trice, ած. Վարձատրող, վարձահատոյց, (որ և գ.)։ 2 Շահ ձգող, շահաբեր (աշխատանք)։

Rémunération, էգ. Փոխարէն, վարձք։ [րինական։

Rémunératoire, ած. Փոխա-

Rémunérer, ն. Փոխարինել, վարձատրել։

Renâcler (նա), չ. Քթէն շնչել (բարկութենէ)։ 2 Խորշում յայտնել։

Renaissance (նէ-ն), էգ. Վերածնութիւն, (որ և փ.)։ 2 Վերկենդաղութիւն (փիւնիկ Թռչնոյ)։ 3 Նորոգում՝ վերադարձ (գարնան)։ 4 Վերածնութիւն (1453 է 1610), ռնփ. և գլխ. || ած. Վերածնութեան (ոճ)։

Renaissant, e (նէ-ն), ած. Նորածնեալ, վերածնեալ ☞ (մշտա)ծին։

Renaître (նէ). չ. Վերածնիլ, (որ և փ.)։ 2 Վերկենդաղիլ (փիւնիկի)։ 3 Վերադառնալ. — à la vie. — au bonheur. (Նորէն երջանիկ լինիլ)։ 4 Նորէն բուսնիլ, վերաճիլ (ծաղկանց)։ 5 Նորէն վեր գալ, վերերեւիլ † (գետի)։ 6 Վերածագիլ (օրի)։ 7 Արթննալ (յուսոյ)։ [—aux։

Rénal, e, ած։ Երիկամային։ յփ.

Renard, արբ. Աղուէս. թիլքի, (էգ. —e, աղուիսի †)։ 2 Աղուէսենի։ 3 Խորամանկ, աղուէս։ 4 Ճեղք՝ ծակ (խողովակի)։ || En —, Աղուեսաբար։

Renardeau (sō), արբ. Աղուեսուկ։

Renardier, արբ. (Երկրի մը) աղուեսորս † || —ière, էգ. Աղուեսորջ։ 2 Ջուելու հնոց։ [ղում։

Rencaissage (գէ), արբ. Վերարկ-

Rencaisser (ն-գէ), ն. Վերարկղել † (դրամ՝ ծառ)։

Renchéri, e (ն), ած. Սուղցած։ 2 Բան չհաւնող, արհամարհոտ, (որ և փ.). Faire le —, (ծանրէն քաշել, քթին չդնել, ըս.)։

Renchérir, ն. Սուղցնել (հաց)։ || չ. Սուղնալ. Tout —։ 2 (Ուրիշէ) աւելին ըսել կամ ընել, աւելցնել. — sur. Il — sur vous, (քեզմէ աւելի զարմանալի բաներ կը խօսի)։

Renchérissement (ն), արբ. Վրայ դնելը, սուղնալը։

Rencogner (ն-ն), ն. Անկիւն մը մղել՝ սեղմել (մէկը)։ 2 Զսպել (արցունք)։ || Se —, յ. Փակուիլ, խօԹուիլ։

Rencontre (ն-ն), էգ. Ընդ առաջ դիմաց երթալը. Aller à la — de qn. (մէկու դիմաց երթալ)։ 2 Հանդիպում, պատահում. Faire — de, (հանդիպիլ). Faire une mauvaise —, (չարագործներու հանդիպիլ)։ 3 Պատահականութիւն † (ձայնաւորաց)։ 4 Զարնուիլը, բախում (զօրաց)։ 5 Բախում (կառքերու)։ 6 Ցանկարծական կռիւ։ 7 Մենամարտ. Il y eut une — entre ces deux journalistes։ 8 Դէպք, առիթ, պարագայ. En toutes —. Que faire en pareille —? 9 Զուարճաբանութիւն. C'est un homme qui a d'heureuses —։ || De —, Պատահական (ապրանք), դիպավաճառք †։

Rencontrer (Ռ-Ռ). ն. Պատահիլ, հանդիպիլ. — les yeux de qn. (աչք աչքի հանդիպիլ)։ 2 Բախիլ՝ զարնուիլ (Թշնամւոյ հետ)։ 3 Գուշակել, հանդիպիլ, գտնել. Ils déclarèrent que j'avais — le vrai sens de Minos. — du premier coup. Il a — juste, (ճիշդ զարկաւ). Il a bien — en se mariant, (լաւ կնկան ինկաւ)։ || — son fait, Փնտռածը գտնել։ || ն. Ցարմար՝ յաջողած բան մը գտնել՝ խօսիլ՝ գրել. On ne — pas toujours։ 2 (Երէի) հետքը գտնել (շան)։ || Se —, չ. Իրարու հանդիպիլ։ 2 Համակարծիք գտնուիլ. Je me suis — en cela avec un tel. 3 Միաբանիլ, իրարու յարմարիլ. Nos avis se —. Les beaux-esprits se —։ 4 Երեւիլ, տեսնուիլ, գտնուիլ ☞ (յանկարծա)դէպ. Quel prodige pareil s'est jamais —? Il s'est — des hommes qui.... (գտնուեցան մարդիկ որ....)։ 5 Մենամարտիլ, զարնուիլ։

Rencorser (Ռ-ս). ն. Վերիրանել† (պարեգօտ)։

Rendant, e (Ռ-Ռ). ç. (Հաշուա)տու։

Rendement (Ռ-Ռ). ար. Արտադրածը, արդիւնք։ [պարտքեր ընել։

Rendetter (se) (Ռ-Ռt). չ. Նորէն

Rendez-vous (Ռ). ար. Ժամադրութիւն. Assigner, Indiquer, Donner, Prendre un —, (ժամադրել)։ 2 Ժամադրավայր, ժամավայր։ 3 Դիմավայր † (որսորդաց)։ 4 Կեդրոն, ժողովաբան, գիմավայր, ‡. [ցնել։

Rendormir (Ռ). ն. Նորէն քնա-

Rendoubler (Ռ). ն. Համգրիճել (զգեստ). զասմագ։

Rendre (Ռ). ն. Տալ (վճիռ՝ հաշիւ՝ այց՝ պատասխան)։ 2 Դարձունել, ետ տալ, տալ։ 3 Նորէն տալ (մէկու՝ իր սիրտը)։ 4 Դարձնել (աւանդ՝ ծրար)։ 5 Տանիլ (մէկը՝ տուն, տեղ մ'ապրանք)։ 6 Մատուցանել (ծառայութիւնք). — ses devoirs à qn. (մատուցանել մեծարանք). — des honneurs, (պատիւներ ընել կամ տալ). — grâce, des actions de grâce, (շնորհակալ լինիլ). — gloire à, (մեծացնել, փառաւորել)։ 7 Փոխարէնն ընել, հատուցանել (չար՝ բարիք տեղ). Dieu vous le rende, (Աստուած հատուցանէ քեզ). — la pareille, (փոխարէնն ընել). — ses visites, (կատարել այցերը). — à qn. sa visite, (փոխայցի երթալ). — le salut, (բարեւն առնուլ)։ 8 Վերադարձնել, դարձնել, տալ. — la santé, la guérison, (առողջացնել, բժշկել). — la liberté, (ազատել). — l'appétit, la parole, l'ouïe, (ախորժակը՝ լեզուն՝ ականջը բանալ). — à qn. sa parole, son serment, (խոստումէն՝ երդումէն արձակել՝ ազատ ընել). — à la liberté, (իր ազատութիւնը տալ մէկու). Cela le rendit à lui-même, (ասիկա իր աչքերը բացաւ)։ 9 Դարձունել, ընծայել, հանդիսացնել, ընել (երեւելի, ճամբայ մը՝ գնալի), ձգել (խեղճ), (արիա)ցնել։ 10 Արդիւնք տալ, բերել, տալ (հազար ոսկի՝ տարին), (որ և ա.)։ 11 Վճարել, տալ (այսքան իր ագարակին համար)։ 12 Հանել (մաղձ՝ հիւթ՝ ջուր) ☞ (ծրտ)ել։ 13 Հանել (հոտ). — un son, (հնչել)։ 13 Փսխել (դեղը), (որ և ա.)։ 14 Դուրս տալ (վէրէն վարէն)։ 15 Ցանձնել՝ տալ (քաղաք՝ Թշնամւոյ ձեռք). — les armes, (որ և՝ պարտութիւն խոստովանիլ)։ 16 Բացատրել՝ յայտնել (մտածածը), (որ և ա.)։ 17 Թարգմանել (հատուած մը կէտ առ կէտ)։ 18 Կրկնել. L'écho — les sons. || — l'esprit, le dernier soupir, Վերջին շունչը աւանդել։ | — la main, Իր կարգը Թողուլ։ 2 Սանձը քիչ մը ձգել։ | — l'honneur à une femme, Սիրուհւոյն հետ պսակուիլ։ | — compte de, Տեղեկութիւնք տալ, տեղեկացնել։ 2 Գնահատումներն ընել, կարծիքներն յայտնել։ | — la justice, Դատ նայիլ՝ կտրել, դատաւորել†. | — bonne justice, Իրաւունք ընել։ | — justice à, Մէկու արդարութիւն ընել։ 2 Իրաւունքը ճանչնալ, արդար լինիլ։ 3 Արժանաւոր վկայութիւնը տալ, շիտակը խօսիլ (մէկու մասին)։ 4 Ճանչնալ (արժանիք)։ || Se —, չ. Տրուիլ (վճիռ)։ 2 Տրուիլ, փոխարինուիլ։ 3 Գալ, երթալ. Il doit se — en ce lieu. Se — à son poste։ 4 Ցանգիլ, երթալ. Où se — ce chemin-là? 5 Թափիլ (գետի՝ ծովը)։ 6

Լինել՝ կարիլ՝ դառնալ (անողոքելի) ☞ (հիւանդա)նալ ։ 7 Ինքզինք ընծայել (անձնատուր)։ 8 Հաւանիլ, տեղի տալ, զիջանիլ . Se — sur une chose . Se — à des preuves . Se — à l'évidence , (յայտնի ճշմարտութեան մ'առջև տեղի տալ)․ Je me — , (ալ ընելիք չունիմ) ․ 9 Անձնատուր լինիլ (զօրաց) ։ 10 Ալ չեմ կրնար ընել, ալ ոյժը չմնալ․ Il ne peut plus marcher , il se — ։ 11 Թարգմանուիլ . Cela se — en latin ainsi. || Se — à son devoir , Դառնալ իր պարտուց։ 2 Երթալ ուր որ պարտաւորութիւնը կը կոչէ ։ | Se — justice à soi-même, Ինչ լինելը ճանչնալ։ 2 Յանցանքը ինք խոստովանիլ ։ | Se — raison de, Հասկնալ (բան մը)։ | Se — compte de, Ի միտ առնուլ, հասկնալ ։

Rendu, e (Ն), ած. Տրուած (վճիռ)։ 2 Վերադարձուած (ազատութիւն)։ 3 Հասած , եկած . Nous voilà — ։ 4 Բերուած . Du vin — à Paris . 5 Անձնատուր ։ 6 Հասնած ։ 7 (Լաւ) բացատրուած , նկ. 8 Յոգնած ղալլած . Cet homme est — ։ || գ. Լաւ բացատրուածք , նկ. 2 Փախստեայ զինուոր , հ. ||C'est un —, Ըրածին փոխարէնն է այս։

Renduire, -duit, e (Ն). ն. Նորէն ծեփել , վերածեփել։ [ծըրցնել ։

Rendurçir (Ն) , ն. Աւելի կար-

Rène (ռէն՛) , էգ. Պախուցի փոկ , երասանակ. 2 Կառավարութիւն. ղեկ։

Renégat, e, գ. Ուրացեալ ։ 2 Ուրացող, գ. [2 Գծան † գծի.

Rénette , էգ. Սմբակահատ † գծի.

Rénetter (Նt) , ն. Կտրել (ձիու սմբակ) ։ [կատարի նորոգում։

Renfaîtage (Ն-ֆէ) , գ. Տանեաց

Renfaîter (Ն-ֆէ) , ն. Տանիքի կատարը նորոգել ։

Renfermé (Ն) , ած. Անհաղորդական † (մարդ) ։ || գ. Գոցուածի՝ փակուածի հոտ ։

Renfermer (Ն) , ն. Նորէն արգիլել՝ փակել։ 2 Արգիլել, փակել։ 3 Բանտարկել ։ 4 Աւելի խիստ պահել (բանտարկեալ) ։ 5 Ներսը պահել (վիշտ) ։ 6 Փակել , պարփակել , առնուլ (գիւղը՝ քաղքին շրջապատին մէջ) ։ 7 Պարունակել. Le genre — les espèces. (սեռը իր մէջ տեսակներ ունի , սեռի մէջ տեսակներ կան՝ կը գտնուին) ։ 8 Ամփոփել. Il a — son sujet en deux points. || Se —, դ. Ներսը փակուիլ . Se — en soi-même, (միտքը ժողվել՝ ամփոփել)։ 2 Փակուիլ (գրասենեակը)։ 3 Դուրս չելնել, փակեալ մնալ, պարփակիլ, մնալ, փ.

Renflé , e (Ն) , ած. Երթալով հաստցած , ուռած (սիւն) ։ [բորբոքել ։

Renflammer (Ն-1m), ն. Վերա-

Renflement (Ն), գ. Ուռուցում։ 2 Ուռած մաս, ուռուցում ։

Renfler , չ. Խոշորնալ , մեծնալ , ուռիլ (եփուելով)։ ||ն. Մեծցնել, ուռեցնել։ 2 Ստուարացնել, փ. 3 Թրջել (վարսակ) ։ [նաւ), ապախրել † ։

Renflouer (Ն), ն. Ազատել (խրած

Renfoncé, e (Ն-Ն), ած. Կկոցեալ† (աչքեր) ☞ խոր(ակն) ։

Renfoncement (Ն-Ն), գ. Աւելի վար իջեցնելը՝ իջնելը ։ 2 (Փեղոյրի տըրուած) մխահարուած։ 3 Խոր երեւոյթ։ 4 Խոռոչ, ճ. 5 Ներքէն սկսիլը (տող)։

Renfoncer (Ն-Ն) , ն. Աւելի ներս խօթել , աւելի վար մխել՝ իջեցնել ։ 2 Ներքէն սկսիլ (տող)։

Renforçage (Ն) , գ. Աւելի զօրացում։ 2 Աւելի սեւացում ։

Renforcé , e (Ն) , ած. Հաստկեկ (կերպաս) ։ 2 Մեծկակ (մատաղածի) ։ 3 Խոշորկեկ (անմիտ) ։ 4 Հարուստկեկ ու գլուխ բանող (գիւղացի) ։

Renforcement (Ն) , գ. Աւելի ամրացում, զօրացում ։

Renforcer (Ն) , ն. Աւելի զօրացնել, ամրացնել։ 2 Սաստկացնել (ձայն)։ 3 Աւելցնել (ծախք)։ [ցել (պատ)։

Renformir (Ն) , ն. Ծեփել նորո-

Renformis (Ն), գ. Ծեփում նորոգում (պատի)։

Renfort (Ն), գ. Օգնութեան զօրք, նոր զօրութիւն , օգնազօրք ։ 2 Ամրացնող կտոր։ || — de joie , Ուրախութիւն աւելցնող բան։ | Pour — de potage, Ի լրումն յիմարութեան ։

Renfrognement , Renfrogner (Ն) , Տ. **Refrognement, Refrogner** ։

Rengagement (ն), ար. Նորէն մտնելը ։ 2 Նորէն կապուիլը ։

Rengager (ն), ն. Նորէն գրաւի դնել։ 2 Նորէն խօթել՝ խառնել (գէշ գործի մէջ)։ 3 Նորէն կապել (սիրտը)։ 4 Նորէն սկսիլ (պատերազմ) ։ || Se —, չ. Վերսկսուիլ։ 2 Նորէն մտնել (լուծի տակ)։ 3 Նորէն բռնուիլ (դատի)։ 4 Նորէն կապուիլ (երդումներով կամ մարդոց հետ) ։ 5 Նորէն գրուիլ (զինուոր) ։

Rengainer (ն), ն. (Սուրը) նորէն պատեանել † (որ և անխ.) ։ 2 Դադրեցնել, կիսատ ձգել. — un compliment, (ընելիք գովանքը իրեն պահել։ 2 Ըսելիքը կլլել, ռ.)։ [բռնելը, ընդողնում։

Rengorgement (ն), ար. Գլուխ

Rengorger (se), չ. Վիզը դուրս կարկառել, ընդողնել ։ 2 Գլուխ բռնել, պերճանալ, ընդողնել։ [ցնել՝ պարարել։

Rengraisser (ն), ն. Նորէն գիր-

Rengréger (ն), ն. Աւելցնել (ցաւ), ռ.

Rengréner (ն), ն. Վերամամլել † (գէշ կոխուած դրամ) ։ || չ. Նորէն աղալ ձաւար ։

Reniable, ած. Ուրանալի ։

Renié, e, ած. Ուրացեալ. Moine —, (կարգուրաց աբեղայ) ։

Reniement, Renîment, ար. Ուրացութիւն (Ս. Պետրոսի) ։ 2 Անէծք, յիշոցք ։

Renier, ն. Ուրանալ ։ 2 Հաւատքն ուրանալ, անխ. 3 Չեմ ճանչնար ըսել, ուրանալ ։ 4 (Աստուծոյ անունը) հայհոյել ։

Renieur, ար. Հայհոյիչ ։

Reniflement, ար. **Reniflerie**, էգ. Քիթը վեր քաշելը, ռնգաշընչում ։

Renifler, չ. Քիթը վեր քաշել, ռնգաշնչել։ 2 Խորշիլ, քիթ ու պինչ ընել, ռ. 3 Զուտել (ձիու՝ վարսակ). — sur ։

Reniflerie, էգ. Ռնգաշնչութիւն։

Renifleur, euse, գ. Քիթը վեր քաշող, ռնգաշնչիկ † ։

Rénitent, e (ն), ած. Ճնշման դիմացող, պինդ, բժ. [րէներէ †։

Renne, ար. Հիւսիսիկ եղջերու,

Renom (նօն), ար. Համբաւ, անուն։ || De —, Անուանի (մարդ)։

Renommé, e, ած. Անուանի, հռչակաւոր, համբաւաւոր ։

Renommée, էգ. Անուն, համբաւ. 2 Լուր, հռչակ, համբաւ։ 3 Համբաւ, դից.

Renommer, ն. Վերընտրել ։ 2 Գովութեամբ յիշել ։ || Se —, չ. Անուն՝ համբաւ հանել։ || Se — de qn. Ծանօթս՝ մերձաւորս է ըսել, (մէկու) անունը տալ։

Renonce (ն), էգ. Գոյնէ մը չունենալը, ‹թղթ›. 2 Խաղցուած գոյնէն ունենալ ու չտալը, ‹թղթ›.

Renoncement (ն), ար. Ետ կենալը, քաշուիլը, հրաժարում. — à soi-même, (անձնուրացութիւն)։ 2 Աշխարհի բաներէ հրաժարում ։

Renoncer (ն), ն. Թողուլ, ձգել, քաշուիլ, հրաժարիլ ☞ ձեռնթափ ։ 2 Քաշուիլ (աշխարհէ). — à soi-même, (ինքզինք ուրանալ) ։ 3 Ուրանալ (իր կրօնքը)։ 4 Այլագոյն թուղթ նետել, ‹թղթ›. || չ. Ուրանալ (բարեկամ) ։ 2 Թողուլ (բոյն)։ || Se —, չ. Անձը ուրանալ ։

Renonciation (ն), էգ. Թողուլը, ձգելը, հրաժեշտ, հրաժարում։ 2 Իր անձէ հրաժարում ։ [Հրանընկասերք, բս.

Renonculacées (ն), էգ. յհ.

Renoncule (ն), էգ. տ. ս. Խառաձաղիկ, հրանունկ. տիւյիւն չիչէյի։

Renouée, էգ. տ. ս. Մատիտեղ. — âcre, (ջրապղպեղ)։

Renouement, Renoûment, ար. Վերահաստատում, նորոգում։

Renouer, ն. Նորէն կապել։ 2 Կապել ։ 3 Նորէն ձեռք առնուլ, վերահաստատել, վերսկսիլ, նորոգել։ 4 Վերահաստատել (բարեկամութիւն) ։ [**boteur**.

Renoueur, euse, գ. Տ. **Ra-**

Renouveau (վօ), ար. Նոր եղանակ, գարուն, հ.

Renouvelable, ած. Նորոգելի։

Renouvelé, e, ած. Նորոգուած. Cela est — des Grecs, (վաղուց ճանչցուած է այս)։

Renouveler, ն. Նորոգել, (որ և ‹.›) ։ 2 Նորցնել, փոփոխել, նորոգել. — sa maison, ses gens, son service, (նոր ծառայք առնուլ)։ 3 Դնել նոր (գաւառապետք) ։ 4 Արդի լեզուի յարմարցնել (բնագիր)։ 5 Ուղղել, սրբագրել, նո-

քողել, փ. 6 Նոր ոյժ տալ, նորոգել։ 7 Վե-րածնել, նորոգել։ 8 Վերսկսիլ, նորոգել (դաշտ)։ 9 Վերահաստատել (հրովարտակ)։ 10 Աւելցնել (ուշադրութիւն)։ || չ. Աւել-նալ (ջերմի). — de beauté, (նոր գե-ղով փայլիլ)։ 2 (Եռանդը) սաստկանալ. — de. — d'appétit, (ախորժակը բաց-ուիլ)։ || — de jambes, Նոր ոյժով քա-լել։ || Se —, յ. Նորոգուիլ։ || Se — dans le souvenir de qn. Ինքզինք յիշեցնել։

Renouvellement (ll), ար. Նո-րոգում. 2 Վերածնում (հոգւոյ)։ 3 Յաւե-լում, ... (լացերու)։ 4 Նորո-գում, կրկնում (ուխտի)։ [Նորոգիչ։

Rénovateur, trice, ած. և գ.

Rénovation, իգ. Նորոգում։

Renseigné (ն), ած. Bien —, Ի-րազեկ, տեղեակ։ [կութիւն։

Renseignement (ն), ար. Տեղե-

Renseigner (ն), ն. Տեղեկացնել. Faites-vous mieux — sur cet ob-jet, (այս բանիս վրայ աւելի ճիշդ տեղե-կութիւններ առ)։ 2 Նորէն սորվեցնել։ || Se —, յ. Տեղեկանալ։

Rentamer (ն), ն. Նորէն սկսիլ՝ ձեռք առնուլ։ 2 Նորէն կտրել (հացէն)։

Rente (ն), իգ. Եկամուտ, հասոյթ. — en vin, en espèces, (գինիի՝ դրա-մի եկամուտ). Bêtes de —, (հասութեր անասունք)։ 2 Երկրի հասոյթ, փ. փ. 3 Հաս. — sur la banque de Londres. — à 5 %. Rembourser une —, (հա-սի մը մայրը վճարել)։ 4 Տէրութենէ տո-կոս, հաս, հասաթուղթ †. Acheter de la —։ 5 Հասերու ծախուած գին, հաս, հասագին †. La — remonte։

Renté, e (ն), ած. Հասութատէր †. Il est bien —, (հարուստ է)։ [պել։

Renter (ն), ն. Հասոյթ զուցնել՝ կա-

Rentier, ière (ն), գ. Տէրութեան հասաւոր թղթերէն ունեցող, հասաւոր, հա-սորդ † հասատէր † 2 Հասութատէր †. Un gros —։ 3 Հասապաշտ, ռմ.

Rentoiler (ն), ն. (Թեւնոցի) լաթը փոխել։ 2 (Հին նկարը) նոր լաթի վրայ փակցնել։

Rentraîner (ն-է), ն. Նորէն ձգել՝ նետել (մոլութեանց մէջ)։ Se laisser — à, (նորէն իյնալ)։

Rentraire, -trait, e (ն-է), ն. Բարակ մը կարել, հիւսել։ [հիւսուածք։

Rentraiture (ն), իգ. Բարակ կար,

Rentrant, e (ն-ն), ած. Ներքսա-մուտ (անկիւն), սուզ(անկիւն †)։ || ար. Ցաղթողի յաջորդ (խաղի մէջ)։

Rentrayeur, euse (ն), գ. Հիւ-սիչ. եօրիւճիւ։

Rentré, e (ն), ած. Ներս զարկած (քրտինք)։ 2 Ներսը պահած, ներսը նե-տած (բարկութիւն)։

Rentrée (ն), իգ. Վերսկսում, վե-րադարձ, վերամուտ։ 2 Անտառադարձք † (երէի)։ 3 Հաւաքում (ընդեղինաց)։ 4 Գանձում, հաւաքում, ժողովում (տրոց)։ 5 Փոխած թուղթեր, փ. Il a eu une heureuse —, (լաւ թուղթեր գտաւ)։

Rentrer (ն), ն. Ներս առնուլ՝ մտցնել։ 2 Ներսէն սկսիլ (տող), (որ և՝ Faire —)։ || չ. Նորէն մտնել։ 2 Տուն դառնալ։ 3 Մտնել (իրարու մէջ). Les jambes me — dans le corps, (յոգ-նենք է սրունքս իրար կ'անցնին)։ 4 Դառ-նալ (սովորական կենաց՝ իր նիւթին)։ 5 Նորէն իյնալ (դժուարութեանց մէջ)։ 6 Բովանդակիլ, մտնել. Le second article — dans le premier։ 7 Նորէն մտնել (զրակցութեան), վերսկսիլ (պաշտօն). — en. — en fureur, (նորէն զայրանալ)։ 8 Վերսկսիլ (դերասանի), բացուիլ (դըպ-րոցի՝ ատեաններոյն), (ոճեր.)։ 9 Գան-ձուիլ, ժողովուիլ. Ce revenu a peine à —։ 10 Ներս զարնել (ախտի՝ քրտինքի)։ 11 Գետնէն թուղթեր առնուլ, փ. || — sur, (Ոսկիչներէ) աւելի ներս մտած լի-նիլ։ | — en soi, Աւելի լաւ մտածել, ինք իր անձին գալ։ | — en soi-même, իր վրայ մտածել։ | — en danse, Նո-րէն բանի մը մէջ մտնել։ | — en grâce, Թողութիւնը գտնել։ | — dans ses droits, Իրաւանցը նորէն տէր լինիլ։ | — sous la terre, (Վախէ՝ ամօթէ) գետինն անցնիլ։ | Faire —, Նորէն ժող-վել։ | Faire — dans la poudre, Փըշ-րել, տապալել։ 2 Սպառնալեօք ահաբե-կել, (որ և՝ Faire — dans la poussi-ère)։ | Faire — dans le corps, Լռե-ցնել։ [տիչ, ապշիչ, շշմորիչ Գ.

Renversant, e (ն-ն), ած. Վհա-

Renverse (à la), *մ. Պորտ ի վեր, կռնկի վրայ ։*

Renversé, e (Ն), *ած. Կռնկի վը- րայ ։* 2 *Գլխիվայր (բուրդ) ։* 3 *Խոտորնակ (համեմատութիւն), շաէ.* 4 *Շլմորած (դէմք)։*

Renversement (Ն), *ար. Շրջում։* 2 *Վերիվայրում, գլխիվայրութիւն, շըր- ջում։* 3 *Ուղղութիւն փոխելը, դառնալը, շրջում, նա.* 4 *Տակնուվրայութիւն (Թուղ- Թերու)*. Le — de son esprit, de sa tête, *(իր գաղափարներու խառնաշփո- Թութիւնը)*. — d'esprit, *(դառնալը խելքի, խենԹութիւն) ։* 5 *Կործանում, տապալում (սեղանի), (որ և փ.) ։* 6 *Շըր- ջում, ար. շաէ. ձեր.*

Renverser (Ն), *ն. Գլխիվայր դար- ձնել։* 2 *Կարգը փոխել, դարձնել (խօսք), շրջել (կոտորակ) ։* 3 *Տակնուվրայ ընել (Թուղթեր՝ պատուոյ գաղափարներ) ։* 4 *Շփոթել՝ խանգարել (մէկու միտք՝ խելք)։* 5 *Կործանել, տապալել, (որ և փ.)։* 6 *Խառ- նիխուռն փախցնել (զօրք)։* 7 *Փախցնելով նետել՝ ընկրկել (զօրագունդ՝ ուրիշի մը վրայ) ։* 8 *Շփոթ՝ ապշութիւն՝ վհատանք պատճառել, շլմորել Գ. ը.* Cette nouvelle le renversa։ || *ը. Իյնալ, կործա- նիլ ։* || Se —, *ձ. Կործանիլ, տապալիլ (սեղանի) ։* 2 *Կռնկի վրայ իյնալ՝ պառ- կիլ ։* 3 *Գլխիվայր շրջիլ, դառնալ (ար- գանդի) ։* 4 *Կարգը փոխուիլ, շրջիլ (բա- ռերու) ։* 5 *Զգետնիլ։* 6 *Իրար զգետնել ։* 7 *Իրար վրայ ընկրկիլ (զօրաց) ։* 8 *Ապշիլ, շլմորիլ Գ.*

Renvi (Ն), *ար. Աւելի դրուած ըս- տակ, աւելադրամ † փըթ.*

Renvier (Ն), *ը. Գերազանցել, գլել։* 2 *Աւելի ստակ դնել, փըթ.*

Renvoi (Ն), *ար. Յետս յղում, ետ խաւրում.* — du son par l'écho, *(ան- դրադարձում ձայնի)։* 2 *Ճամբայ տալը, հանելը, արձակում (զօրաց)* . On lui a signifié son — ։ 3 *Ապահարզան, կնա- հանութիւն ։* 4 *Առաքում (առ որ անկ է)։* 5 *Զգելը, յետաձգում (միւս օրուան) ։* 6 *Ծանօթանիշ † (գրքի մէջ), կոչում։* 7 *Ու- րիշ տեղ խրկելը (գրքի մէջ), տես (այս ինչ բառը՝ բառգրքի մէջ), առաքոյթ † յղանք † վերյղում †* 8 *Զգեռտ, զզայռ. Պէյիրմէ.*

Renvoyer (Ն-վուա), *ն. Նորէն խրկել։* 2 *Առաքել, խրկել ։* 3 *Ետ խրկել։* 4 *Տեղը խրկել ։* 5 *Ցոլացնել (տաքու- Թիւնը՝ սենեկի մէջ) ։* 6 *Կրկնել, արձա- գանգ տալ ։* 7 *Վերընծայել (մէկու՝ բանի մը փառքը) ։* 8 *Ճամբայ տալ, ճամբել (ծառայ)։* 9 *Երկարաձգել, Թողուլ (ուրիշատենի) ։* 10 *Թողուլ.* Le naturaliste doit — aux artistes tout ce que l'art a produit։ 11 *Խրկել (առ որ անկ է), էբ.* 12 *Անպարտ հանել՝ արձակել (ամբաստանեալ)* . Il a été — de la plainte ։ 13 *Մերժել (դատախազի պա- հանջանք).* — de։ || — la balle, *Բանի մը հոգը մէկու վրայ նետել ։* 2 *Պատաս- խանը հասցնել ։* | — de Caïphe à Pilate, *Իրարու խրկել, իրարու վրայ նե- տել։* || Se —, *ձ. Իրարու խրկել։* || Se — la balle, *Նեղութիւնը իրարու վրայ նե- տել։* 2 *Փոխն ի փոխ ընել բան մը։*

Réoccupation (1c), *էգ. Վերա- գրաւում ։*

Réoccuper (1c), *ն. Վերագրա- ւել ։*

Réophore, *ար. Ելեքտրահոս † ։*

Réordination, *էգ. Նորէն ձեռ- նադրութիւն ։*

Réordonner, *ն. Նորէն պատ- ուիրել ։* 2 *Նորէն ձեռնադրել ։*

Réorganisation, *էգ. Վերա- կազմութիւն ։*

Réorganiser, *ն. Նորէն կազմա- կերպել, վերակազմել։*

Réouverture, *էգ. Վերաբացում։*

Repaire (բէռ), *ար. Կայան, որջ (գողերու) ։* 2 *Որջ (գազանաց) ։* 3 *Աղբ, սպտուր (գայլի) ։*

Repaître, repu, e (է), *ը. Բան ուտել։* || *ն. Ուտելիք տալ, կերցնել (կեն- դանի)։* 2 *Տալ (յոյս), պարարել (յոյսով)։* || — ses yeux de la vue de, *Անյա- գօրէն նայիլ։* || Se —, *ձ. Սնանիլ, կերակ- րուիլ, ուտել։* 2 *Խաբուիլ, սնանիլ (սուտ յոյսերով)* . Se — de vent, de chimères, *(հովով կշտանալ, ցնորքներով սնանիլ) ։*

Répandre (Ն), *ն. Հեղուլ, Թափել, (որ և անփ.) ։* 2 *Սփռել (ծաղիկ), ցանել (մոխիր)։* 3 *Սփռել, ծաւալել, տարածել, (որ և փ.)* ☞ *(մահա)ցան* ☞ *ե. գ. հե- քաղցրանշոյլ։* 4 *Բերնէ հանել (ծանր*

խօսք), Թափել (նախատինք)։ 5 Միտք ցրուել՝ Թարթափեցնել. Les commerces nous — trop au dehors։ || — que; Լուր տարածել որ։ || Se —, ձ. Թափուիլ, (որ և չ.)։ 2 Սփռուիլ, ծաւալիլ, տարածուիլ։ 3 Զեղուլ (սրտի)։ 4 Լսուիլ, տարածուիլ։ 5 Ընկերութեանց մէջ մլտնել ելնել, (որ և՝ Se — dans le monde)։ || Se — au dehors, Ինքզինք ցուցնելու աշխատիլ։ | Se — en, Ընել երկար բարակ (գանգատներ), Թափել (նախատինքներ)։

Répandu, e (ն), ած. Ընկերութիւնք յաճախող (մէկը)։

Réparable, ած. Դարմանելի.

Reparaître, -ru, e, չ. Ինքզինք նորէն ցուցնել, նորէն երեւիլ։

Réparateur, trice, գ. Դարմանիչ։ 2 Բժշկիչ, նորոգիչ։ 3 Ուղղիչ (գրկանաց), ձէգն.

Réparation, էգ. Նորոգութիւն։ 2 Հատուցում (պատուոյ). Faire — à qn. 3 Ճանչնալը. Faire — à l'esprit de qn. 4 Ապաշխարութիւն, Ա.

Réparer, ն. Նորոգել։ 2 Յղկել՝ մաքրել (կաղապարէ հանած բան)։ 3 Տեղը բերել (պատիւը), շտկել՝ դարմանել (գործերը)։ 4 Հատուցում տալ կամ վրէժխնդիր լինիլ (մէկու պատուոյն)։ 5 Հատուցում ընել (նախատինքի՝ մը)։ 6 Ջնջել, մոռցնել (իր սխալումը՝ իր անցեալը)։ 7 Տեղը լեցնել, փոխարինել (վնաս), դարմանել (կորուստ՝ կորսուած ժամանակ)։ 8 Ուղղել (զրկանքներ)։ || Se —, ձ. Նորոգուիլ։ 2 Դարմանուիլ։ 3 Ջնջուիլ, մոռցուիլ։

Réparition, էգ. Վերերեւում։

Reparler, չ. Նորէն խօսիլ։ || Se —, ձ. Նորէն բարեկամութիւն կապել։

Repartie, էգ. Պատասխան, անդրադարձ։ || Sans —, Անպատասխանելի կերպով։

Repartir, չ. Շուտով պատասխան տալ, (որ և ն.)։ 2 Նորէն մեկնիլ, ետ դառնալ։

Répartir, ն. Բաժնել, բաշխել։

Répartiteur, ած. և ար. Բաշխիչ, բաժնող։ || ած. Տուրքերը բաժնող (պաշտօնեայ)։

Répartition, էգ. Բաժանում, բաշխում։

Repas (բա̅), ար. Կերակուր։ 2 Հացկերոյթ, սեղան. Un — prié, (կոչունք)։ || — de charité, Ագապ։ | — de brebis, Կերակուր առանց գինիի։ | Faire ses quatre —, Օրը չորս հեղ ուտել։

Repassage (բա̅), ար. Նորէն անցընելը։ 2 Սրում (դանակի)։ 3 Արդկում † (շապկի)։ 4 Արդկելի կտաւ։ 5 Փոցխում (ծառուղիի)։

Repasser (բա̅), չ. Նորէն անցնիլ։ 2 Նորէն դառնալ։ 3 Գալ (միտքը), դառնալ (մտքի մէջ)։ 4 Մտքին մէջ դարձընել, նորէն մտքովը դառնալ (հին սխալմանցը վրայ)։ || ն. Նորէն անցնիլ (գետէ)։ 2 Նորէն անցընել (գետէ)։ 3 Դարձունել միտքը (բանի մը վրայ)։ 4 Նորէն բերել (միտքը)։ 5 Արդուկէ (իւթիւ) անցընել, արդկել, (որ և ռնխ.)։ 6 Սրել (դանակ)։ 7 Վերաներկել (կերպաս)։ 8 Վերայարդարել (կաշի)։ 9 Փոցխել (ծառուղի)։ 10 Նորէն աչքէ անցընել, վերքննել (հաշիւ)։ 11 Սերտել (հեղինակներ)։ 12 (Սորվածը) բերնուց կրկնել, բերնով յեղյեղել (դասը)։ 13 Լաւ մը շտկել (ծեծել, քշփել), ռմ. || Se —, ձ. Արդուկի գալ՝ յարմարիլ։

Repasseur (բա̅), ար. Սրիչ։ 2 Ժամացոյց շտկող, ժամայարդար †։

Repasseuse (բա̅), էգ. Արդկուհի. իւթիւճիւ գարը։ [վերյատակել †։

Repaver, ն. Նորէն սալարկել.

Repêcher (բէ̅), ն. Նորէն որսալ (ձուկ)։ 2 Ջրէն առնուլ՝ հանել։

Repeindre, repeint, e (ն), ն. Վերանկարել։ 2 Վերաներկել։ 3 Նորէն նկարագրել։ || Se —, ձ. Նորէն [illegible] քը բերել (մէկու պատկեր)։

Repeint (ն), ար. Վերաներկ † (պատկերի)։ 2 Վերաներկեալ մաս։

Repenser (ն), չ. Նորէն խորհիլ՝ մտածել։ [ատրջանք։

Repentance (ն-ն), էգ. Զեղջ,

Repentant, e (ն-ն), ած. Զղջացեալ։

Repenti, e (ն), ած. Զղջացող։ || Les Repenties, Les filles —, Ապաշխարանոց † (գէշ կանանց)։

Repentir (ն), ար. Ստրջանք, զեղջ.

(որ և յգ.)· Il en est au —, (զղջացած է)։ 2 Սրբագրութիւնք (պատկերի մէջ)։ || յգ. Այտազանգուրք † (կանանց)։

Repentir (se) (Ն), չ. Զեղջի գալ, ստրջալ, զղջալ ։ [Ծակոտկէն ընել, ակեր։

Repercer, ն. Նորէն ծակել ։ 2

Répercussif, ive (2ս), ած. Ետ հրող։ 2 Ներքսավար (դեղ), (որ և գ.)։

Répercussion (Սս), էգ. Ցոլացում (լուսոյ), կրկնում (ձայնի), անդրադարձում ։ 2 Ներքսավարութիւն, բժ. 3 Ներս զարնելը, ներքսամուղ † բժ.

Répercuter, ն. Ցոլացնել (լոյս), կրկնել (ձայն), անդրադարձնել ։

Reperdre, ն. Նորէն կորսնցնել։ 2 Շահածը կորսնցնել, (որ և ռմկ.)։

Repère, ար. (Գտնելու) Նշան՝ նիշ։

Répertoire, ար. Ցանկ, ցուցակ, աղիւսակ ։ 2 Շտեմարան · Cet homme est un — d'anecdotes։ 3 Տոմար (նոտարի)։ 4 Ժողովածոյ· · de jurisprudence։ 5 Թատերացանկ † խաղացանկ †։

Répétailler, ն. Կրկնել ու կրկնել, ռ.

Répéter, ն. Կրկնել. Faire —, (խօսքը կրկնել տալ)· Ne pas se le faire —, (երկու անգամ ըսել չտալ)։ 2 Զարնել (ժամերը)։ 3 Վերակսիլ, կրկնել (փորձեր)։ 4 Լսածը խօսիլ՝ կրկնել · Ne répétez pas la médisance· Les enfants sont sujets à —։ 5 Անդրադարձնել (ձայն՝ լոյս՝ հայլիի մը մէկու պատկեր)։ 6 Դնել միեւնոյն զարդը (Թէ աջ և Թէ ձախ)· Cette porte ne sert qu'à — l'autre, (այս դուռը համաչափութեան համար դրուած է միայն)։ 7 Վարժութիւն՝ փորձ ընել (քարոզի), կրկնել (դասը), (որ և ռմկ.)։ 8 Վարժել (աշկերտը՝ իր սորվածի մէջ), վերավարժել † (ճարտասանութեան վրայ)· Il — ces deux élèves։ 9 Պահանջել (պարտք)։ 10 Ետ ուզել (ձի)։ || Se —, չ. Կրկնուիլ։ 2 Միեւնոյն բաները կրկնել, խօսքերը կըրկնել։ 3 Ցոլանալ, անդրադառնալ։ 4 Համաչափօրէն կրկնուած լինիլ ։

Répétiteur, ար. Վերուսուցիչ, վերավարժիչ † 2 Հարցաքննիչ վարժապետ։ 3 (Տրուած նշանները) կրկնող նաւ, կրկնանաւ։ || ած. Maître —, Սերտաքանի հսկող, վերակացու։

Répétition, էգ. Կրկնութիւն ։ 2 Կրկնութիւն, հռ. 3 Զարնող ժամացոյց, (որ և՝ Montre à —)։ 4 Պատկերի օրինակ, նոր օրինակ (նոյն նկարչէն)։ 5 Վերուսուցում † վերավարժում † 6 Սերտողութիւն, փորձ (խաղի մը)· En —, (փորձի տակ)։ 7 Ետ ուզելը (ծախքերը)։

Repeuplement, ար. Վերստին բազմամարդում † 2 Նորէն ձկնաւէտում † (լճակի)։ 3 Նորէն ծառաւէտում † (անտառի)։ 4 Նորէն շատցնելը (ծառ)։

Repeupler, ն. Նորէն լեցնել՝ բազմամարդել ։ 2 Նորէն ձկնաւէտել † (լճակ)։ 3 Նորէն որսաւէտել † (երկիր)։ 4 Նորէն ծառաւէտել † (անտառ)։

Repic, ար. Իննսուն (բիքէդ խաղի մէջ)։ || Faire qn. —, — et capot, Ափիբերան ընել, կարկել ։ [վրէժը լուծել։

Repincer (Ն), ն. Նորէն բռնել,

Repiquage, ար. Աւրուած քարերը փոխելը։ 2 Ծառի փոխադրում ։

Repiquer (Ն), ն. Նորէն խայԹել ։ 2 Բուն տեղը փոխադրել (ծառ)։

Répit, ար. Դուլ, դադար, հանգիստ, Թոյլ։ 2 Պայմանաժամ, ժամանակ։

Replacer, ն. Նորէն տեղաւորել։ 2 Նորէն տեղը դնել ։

Replanter (Ն), ն. Նորէն տնկել ։ 2 Նորէն ծառ տնկել (անտառի մէջ)։

Replâtrage (ա̄), ար. Նոր գաճածեփք † 2 Կարկտան, ռ. 3 Կեղծ հաշտութիւն, դուրսէն ծեփ, ռ.

Replâtrer (ա̄), ն. Նորէն գաճածեփել † 2 Վեր ի վերոյ նորոգել, ծեփ մը զարնել ֆ. 3 Ծածկելու աշխատիլ, պարտկել, կարկտել, ռ. [ու գէր, ռ.

Replet, ète, ած. Ամենագէր, յոյր

Réplétion, էգ. Զափազանց ուտելը, խռկում, ղըխում։ 2 Արեան և հիւԹոց յորդութիւն, խռկում ։ [անձրեւել ։

Repleuvoir, replu, չ. Նորէն

Repli, ար. Կրկին ծալք, կրկնուած։ 2 Գալարք՝ պատուած (օձի)։ 3 Մանուման զալը, մանուած, մանիճ † (դրօշակի)։ 4 Խորշում (ճակատի)։ 5 Պատուած մանուած (գետի)։ 6 Խորշք՝ ծածուկք (սրտի)։ 7 Գաղտնիք (բնութեան)։

Repliement (բլի), ար. (Վերա)ծալլում։ 2 Նահանջում (զօրաց)։

Replier, ն. (Վերա)ծալլել † 2 Ամփոփել ։ 3 Նահանջի ստիպել, ընկրկել (զօրք) ։ 4 Ետ քաշել (առաջապահ զօրքը) ։ 5 Գալարել՝ ծռմռկել (մարմինը) ։ ‖ Se —, չ. Ծռուիլ, գալարիլ։ 2 Մանուածիլ † (գետի). մանրճել † (օձի) ։ 3 Ծռուիլ, ծռմռկուիլ, ֆ. 4 Նահանջիլ (զօրաց) . Se — sur ։ ‖ Se — sur soi-même, Գալարուիլ, ման ի ման գալ ։ 2 Իւրովի խորհիլ, միտքն ամփոփել ։

Réplique, էգ. Պատասխան։ 2 Դէմ պատասխան, անդրադարձ † դաշ. 3 Վերջին բառ (դերասանի խօսքերու) ։ 4 Կրկին օրինակ։ 5 Կրկնում, եր.

Répliquer, ն. Պատասխանել ։ 2 Դէմ պատասխանել, անդրադարձել ։ 3 Դէմ խօսիլ, պատասխան տալ (տղու)։

Replonger (Ժ), ն. Նորէն խօթել՝ ընկղմել, վերասուզել † 2 Նորէն ձգել՝ թաղել՝ ընկղմել, ֆ. ‖ Ը. Վերասուզիլ ։

Reployer (բլուա), ն. Տ. **Replier**։ ‖ Se —, չ. Կրկնուած կազմել ։ 2 Բաշուիլ (զօրաց) ։

Repolir, ն. Վերյղկել։

Répondant (Ժ-Ժ), ար. Հարցաքննուող, պատասխանող ։ 2 Սպասաւոր (պատարագի)։ 3 Երաշխաւոր ։

Répondre (Ժ), ն. Պատասխան տալ, պատասխանել ։ 2 Սպասաւորել (պատարագի) ։ ‖ Ը. Պատասխանել ։ 2 (Քննութեան մէջ) պատասխանել։ 3 Դէմ խօսիլ, պատասխան տալ. Un valet qui — ։ 4 Ի կատար ածել, պատասխանել. — à l'attente publique։ 5 Յարմարիլ, պատասխանել. Le succès répondit à son attente ։ 6 Փոխարինել, պատասխանել. Il n'a pas — à mes soins. — au salut de qn. (բարեւն առնուլ) ։ 7 Երաշխաւոր լինիլ. Il a — pour moi. — de la bonne foi de qn. — de qn. corps pour corps, (մէկու անձին երաշխաւոր լինիլ) ։ 8 Պատասխանատու լինիլ. — de soi. Vous en répondrez sur votre tête ։ 9 Խօսք տալ, հաւաստել. Je vous — qu'il partira. Je vous en —, (ապահով եղիր, ը.)։ 10 Ծայրը (այս ինչ տեղը) լինիլ, (տեղ մը) յանգիլ՝ ելնել. La sonnette — dans cette pièce. Le nerf qui — au pied։ 11 Տարածուիլ, հասնիլ. Le bruit — en tel endroit ։ 12 Արձագանգ՝ ձայն տալ (ցաւի՝ ծունկի կողմը) ։ ‖ Se —, չ. Իրարու պատասխանել։ 2 Իրարու համապատասխանել ։

Repons (Ժ), ար. Փոխ (ժամի մէջ) ։ 2 (Գրքի մէջ) փոխի նշան։

Réponse, էգ. Պատասխան. Sans —, (անհերքելի) ։

Report, ար. Փոխադրութիւն (գումարի՝ միւս երեսը)։ 2 Փոխադրեալ գումար ։ 3 Սակ ճարելու համար արժէթուղթ ծախել և պայմանաժամին աւելի սուղ գնելը, փոխադրութիւն։ 4 Այս գնումի ու վաճառումի գներու տարբերութիւնը, փոխադրութիւն ։

Reporter, ն. Դարձունել, տանիլ (գիրքն իր տիրոջ) ։ 2 Ետ տանիլ ։ 3 Անցընել (հատուած մ'այս ինչ գլուխ, փոխադրել (գումար մը՝ միւս երեսը) ։ ‖ Se —, չ. Միտքը տանիլ, մտքով երթալ, մտքով ելնել (մանկութեան օրերու)։

Reporter (ռէբօռ), ար. Լրաքաղ, լրաբեր † ։

Repos (րō), ար. Հանգստութիւն, հանգիստ ։ 2 Հանգստարան. On a distribué dans ce jardin des — ։ 3 Հանգիստ (անդի) ։ 4 Քուն, հանգիստ. Prendre son — ։ 5 Անդորրութիւն, հանդարտութիւն, հանգիստ (մտքի). Être en —, (միտքն հանդարտ լինիլ) ։ 6 Խաղաղութիւն, հանդարտութիւն (տէրութեան) ։ 7 Հանդարտութիւն, դադարում. Demeurer en —, (հանդարտ կենալ)։ 8 Անգործութիւն. Se tenir en —, (հանգիստ նստիլ) ։ 9 Անշարժութիւն. Il y a beaucoup de — dans cette figure։ 10 Հանգիստ (ոտանաւորի մէջ)։ 11 Հանգիստ (ճառ մ'արտասանած ատեն) ։ 12 Անզարդ՝ միապաղաղ մասեր, ն. ‖ Mettre en —, Հանդարտել (խիղճ) ։ 2 Հանգստացնել (հոգի՝ խոստովանութեամբ)։

Reposé, e (րō), ած. Հանգիստ առած. À tête —, (հանդարտ մտքով)։ ‖ էգ. Հանգստավայր՝ դադար (շիկերէի)։ ‖ À reposées, մ. Ատեն ատեն հանգչելով ։

Reposer (րō), ն. Դնել, հանգչեցնել ։ 2 Հանգիստ տալ, հանգստացնել .

Un jour égal et pur y — les yeux· Le sommeil — le teint, (քունը երեսի գոյնի Թարմութիւն կուտայ)։ 3 Դադարել † (աչքը՝ բանի մը վրայ)։ 4 Նըստեցնել, հանդարտել· Cela — les humeurs։ ‖ չ· Հանգչիլ։ 2 Քնանալ։ 3 Դըրուած լինիլ, հանգչիլ։ 4 Բնակիլ, գտնուիլ։ 5 Հաստատուած լինիլ, կռԹնիլ, հանգչիլ· — sur։ 6 Տակը նստիլ, հանգչիլ, նստիլ (գինիի)։ ‖ Se —, չ· Հանգչիլ։ 2 Հանգիստ առնուլ, հանգստանալ։ 3 Հանգիստ ձգուիլ (հողի)։ 4 Կանգ առնուլ, դադարիլ (աչքը՝ բանի մը վրայ)։ 5 Դադարիլ, հանգչիլ։ 6 Յենուլ, հանգչիլ· Se — sur։ 7 Վստահիլ (մէկու), (բան մը) ձգել (մէկու)· Se — de.... sur։

Reposoir (քō), գ· Դադար, հանգստարան։ 2 Առժամեայ խորան (Թափօրի ատեն)։

Repoussant, e (ն), ած· Գարշելի՝ խորշելի ☞ ժահա(դէմ)։ 2 Հեռացուցիչ, մերժիչ։

Repoussement, գ· Խստիւ հեռացնելը։ 2 Ուսին զարնելը՝ ետ զարնելը (հրացանի)։

Repousser, ն· Նորէն հրել (դուռ)։ 2 Ետ մղել (գնդակ), ետ հրել (մէկը)։ 3 Ետ քշել՝ ընկրկել (յարձակողներ)։ 4 Վանել (յարձակում)։ 5 Չընդունիլ՝ մերժել (խնդիր՝ գովեստ)։ 6 Մէկ կողմ ընել՝ հեռացնել։ 7 Խստիւ մերժել (Թշնամանք)։ 8 Սաստկօրէն հերքել, մերժել (զրպարտութիւնք)։ 9 Խորշեցնել, զարշեցնել· Son ton, ses manières me — à tel point que....։ 10 Նորէն դուրս տալ՝ արձակել (ոստեր)։ 11 Ձեռքով տպել (պակսած գիր)։ ‖ չ· Մղում տալ· Ce ressort — trop, (այս զսպանակը շատ ուժով է)։ 2 Ուսին զարնել՝ ետ զարնել (հրացանի)։ 3 Խորշում պատճառել, հեռացնող լինիլ· Sa figure —։ 4 Նորէն բուսնիլ (ծառի՝ մազի)։ 5 Տարածուիլ, ճապաղիլ· Le bleu a — dans ce tableau։ ‖ Se —, չ· Իրար վանել։

Repoussoir, գ· Բոյթ՝ ուրիշ բոյթ հանելու ծառայող, բուԹահան։ 2 Մղակ † գծի· 3 (Ոսկերչի՝ քարկոփի) դուր։ 4 Հեռաւորիչ † առարկայ (պատկերի)։ 5 (Հակապատկերով ուրիշը) գեղեցկագոյն ցուցնող· Cette femme sert de — à sa voisine։

Répréhensible (անս), ած· Պարսաւելի, եպերելի, դսրովելի։

Répréhension (անս), էգ· Պարսաւանք, եպերանք, դսրով։

Reprendre, repris, e, ն· Ետ առնուլ։ 2 Առնուլ տանիլ· Attendez-moi; je viendrai vous —։ 3 Նորէն առնուլ։ 4 Նորէն ձեռք առնուլ։ 5 Նորէն բռնել· On ne m'y reprendra plus, (ալ նոյն փոսը չպիտի իյնամ)։ 6 Բռնել (պատմութիւն մ'աւելի ծայրէն՝ վերէն)։ 7 Նորէն տիրել։ 8 Նորէն խմել՝ առնուլ նորէն (սրբազեղ)։ 9 Նորէն հագնիլ (ձմեռի զգեստք)։ 10 Նորէն գտնել՝ ձեռք առնուլ (հաւասարակշռութիւն՝ արիութիւն), նորէն դառնալ (բարբարոսութեան), նորէն (բարկա)նալ· — ses forces, (կազդուրիլ)· — ses sens, ses esprits, (ինքզինք գտնել, խելաբերիլ)։ 11 Վերսկսիլ (դատ՝ ընԹերցում)։ 12 Նորէն տեսարան հանել (խաղ մը)։ 13 Բացուած մասերը միացնել, նորոգել (կերպաս՝ գուլպայ)։ 14 Յանդիմանել, խրատել (մանուկ), (որ և անխ.)։ 15 Եպերել, պարսաւել (մոլութիւնք)· Il trouve à — dans les meilleurs auteurs, (ամենէ ընտիր հեղինակները կը խծբծէ)։ 16 Դաս լինիլ, ուղղել (պակսութիւնք)· ‖ — sur, Առնուլ (քունէն)։ | — couleur, Նորէն պատուի ելնել։ | — terre, Նոր ոյժ գտնել՝ առնուլ։ 2 Նորէն ծանծաղը կոխել (լուղորդի)։ | — haleine, Հանգիստ առնուլ։ | — le dessus, Նորէն վրայ ելնել։ 2 Նորէն ուժովնալ։ | — un chemin, Նորէն բռնել ճամբայ մը։ | — le chemin de, Նորէն ձեռք առնուլ ճամբայ։ ‖ չ· Նորէն վրան գալ, նորէն բռնել· La goutte lui a —· Sa timitité lui —։ 2 Նորէն (արմատ) բռնել։ 3 Նորէն սառիլ (գետի)։ 4 Նորէն կցիլ (վէրքի)։ 5 Նորէն կազդուրիլ։ 6 Նորէն արԹննալ՝ ոգեւորիլ՝ սկսիլ (գործերու)։ 7 Նորէն սկսիլ (ցուրտի)։ ‖ Reprit-il, Il reprit, Կրկնեց։ ‖ Se —, չ· Նորէն բռնուիլ։ 2 Նորէն կապուիլ (կեանքի)։ 3 Նորէն բարեկամանալ։ 4 Նորէն կցուիլ (վէրքի)։ 5 Ըսածը շտկել՝ ուղղել։

Représaille (զ), էգ. Փոխարէն վնաս, վրիժառութիւն †. User de —, (փոխարէնն ընել՝ հատուցանել)։

Représentant (Դ.Դ), որ. Փոխանորդ, ներկայացուցիչ ։ 2 Երեսփոխան, ներկայացուցիչ ։

Représentatif, ive (Դ), ած. Ներկայացնող ։ 2 Փոխանորդական (հանգամանք)։ 3 Երեսփոխանական՝ ներկայողական † (կառավարութիւն), (որ և՝ Le —, որ.)։ 4 Ցուցական, օրինակական ։

Représentation (Դ), էգ. Ներկայացում։ 2 Ձեւացում. Être en —, (շարունակ ձեւացման մէջ լինիլ, ‡.)։ 3 Մեռելապատ † ցուցապաստ †. Cierges allumées autour d'une — ։ 4 Ցուցնելը (անցագիր)։ 5 Պատկեր. La — d'une bataille. On trouve ces — de plantes dans.... ։ 6 Աստիճանավայել կեանք, ներկայողական ծախք, ներկայողութիւն †. Frais de —. Négliger la —. Place qui exige une grande — ։ 7 (Ազնիւ) կերպարանք. C'est un homme d'une belle — ։ 8 Երեսփոխանութիւն, ներկայողութիւն † La — nationale ։ 9 Ժառանգորդութիւն մեռնողի մը տեղ, փոխանորդութիւն. Par — de son père, (մեռած հօրը տեղ)։ 10 (Յարգական) առարկութիւն՝ ազդարարութիւն ։

Représenter (Դ), ն. Ներկայացնել ։ 2 Նորէն առջեւը հանել. Ne me — plus cet homme-là ։ 3 Ցուցնել (անցագիր)։ 4 Ցուցնել (հայլիի՝ բանի մը պատկեր)։ 5 Նկարագրել. — les choses très naïvement։ 6 Միտք ձգել, յիշեցնել. Il — son père, (իր հօրը պատկերն է)։ 7 Դերը խաղալ. Pourvu que vous ne vouliez — une personne forte։ 8 Նշանը՝ պատկերը լինիլ, պատկերել։ 9 Ներկայացուցիչ լինիլ, ներկայացնել։ 10 Փոխանորդել, ներկայել ։ 11 Դիտել տալ. On lui représenta que... ։ ‖ չ. Պատկառելի կերպարանք մ'ունենալ ։ 2 Իր աստիճանի պատիւը բռնել՝ պահել։ 3 Խաղ ներկայացնել, ձեւացման մէջ լինիլ, ‡. ‖ Se —, դ. Ներկայացուիլ։ 2 Նորէն ներկայանալ։ 3 Առեւան գալ ։ 4 Ներկայիլ՝ գալ (մտքի առջև)։ 5 Աչքին առջև բերել, միտք բերել (տեսարան մը)։

Répressif, ive (Հս), ած. Զսպողական ։ [զսպում

Répression (ս), էգ. Արգելում,

Réprimable, ած. Խափանելի, զսպելի ։ [բանք, սաստ ։

Réprimande (Դ), էգ. Կշտամ-

Réprimander (Դ), ն. Կշտամբել, սաստել։ [լից, զսպիչ։

Réprimant, e (Դ), ած. Արգե-

Réprimer, ն. Խափանել, արգիլել։ 2 Զափ դնել, սանձել, զսպել ։

Repris, e, ած. Նորէն առնուած ։ 2 Նորէն ինկած (վտանգի մէջ)։ ‖ որ. Un — de justice, Արդէն պատիժի դատապարտուած մէկը, պատժապարտ ։

Reprise, էգ. Նորէն առում (քաղքի)։ 2 Թշնամիէ ետ առնուած նաւ ։ 3 Տուած ստակները ետ առնուլը ։ 4 Շարունակութիւն, վերսկսում. Travailler à petites —. A plusieurs —, (այլ և այլ առեններ, շատ անգամներով)։ 5 Վերսկսում (դատի՝ ջերմի), նորէն (ցըրտա)ցում ։ 6 Նորէն ներկայացում (խաղի)։ 7 Դասք, վարժք, վարժութիւն. J'ai fait trois — sur ce cheval։ 8 Կըրկնուած մաս (երգի), կրկնած † 9 Կըրկնում, եր. 10 Կրկնումի նշան, կրկնում, եր. 11 Կրկնելի մաս, եր. 12 Նորոգում (պատի)։ 13 Լեցնելը, կարկատում (լաթի)։ 14 Սակ (խաղի). բարթի ։ 15 Վերարմատացում † (փոխադրեալ տունկի)։ ‖ յր. Ամուսնոյ մ'առածը՝ համատացինք ընչից բաժանումէ յառաջ, կանխառ †։

Repriser, ն. Լեցնել՝ կարկատել (շապիկ)։ [տապարտիչ, խոտիչ։

Réprobateur, trice, ած. Դա-

Réprobation, էգ. Մերժում, խոտում. La — des Juifs ։ 2 Ի յաւիտենից դատապարտութիւն (Աստուծմէ), անարգութիւն ։ 3 Դատապարտութիւն, պարսաւ ։

Reprochable, ած. Մեղադրելի, ստգտանելի ։ 2 Մերժելի՝ անընդունելի (վկայ)։

Reproche, որ. Մեղադրանք, ստգտանք ☞ (ան)ստգիւտ. Faire une — de qch. à, (երեսը զարնել)։ 2 Ցան-

-գիմանութիւնք (խղճի)։ || յ+. Վկաներ մերժելու պատճառներ՝ իրաւունքներ. Produire des —։ || Sans —, մ. Երեսը զարնել չլինի։

Reprocher, ն. Երեսը զարնել, մեղադրել, ստգտանել. Que lui peut-on —? (Ինչ մեղքի տէր է). — un service à qn. (երախտիք մ'երեսը զարնել). — à qn. une personne, (մեղադրել որ այս ինչին ձեռք կը բռնէ)։ 2 (Վկաներու դէմ) պատճառներ յառաջ բերել։ || Se —, յ. Մեղադրուիլ։ 2 Ինքզինք մեղադրել։ 3 Իր անձին զլանալ։

Reproducteur, trice, ած. Վերարտադրիչ։ 2 Սերիչ, գոյացուցիչ †։

Reproductibilité, էգ. Վերարտադրելիութիւն † գոյացականութիւն †։

Reproductible, ած. Վերարտադրելի։ [տադրիչ։

Reproductif, ive, ած. Վերար-

Reproduction, էգ. Վերարտադրում։ 2 Նորէն յառաջ գալը, ծնունդ, ծննդագործութիւն, սերում, գոյացում † La — des êtres. Les organes de la —, (սերիչ գործարանք)։ 3 Բազմացում (պատուաստով)։ 4 Վերաբուսում † (մոդէզի պոչի)։ 5 Նորոգում (միևնոյն երեւոյթներու)։ 6 Նորէն հրատարակութիւն, արտատպում։ 7 Օրինակում (պատկերի)։ 8 Օրինակում։

Reproduire, -duit, e, ն. Նորէն յառաջ բերել՝ բուսցնել, վերարտադրել։ 2 Նորէն յառաջ բերել՝ մէջ բերել (միևնոյն կարծիքներ)։ 3 Օրինակել (գրքի մը մինչև իսկ սխալները)։ 4 Նմանը հանել (երեսի մը)։ 5 Արտատպել (լրագրէ մը)։ 6 Կերպը հրատարակել (գրքի)։ || Se —, յ. Նորէն յառաջ գալ, վերարտադրիլ։ 2 Նորէն ծնիլ՝ բուսնիլ, սերիլ։ 3 Յառաջ գալ՝ գոյանալ (ստկի)։ 4 Նորէն յառաջ բերուիլ, կրկնուիլ։ 5 Նորէն ըլլալ (ընկերութեանց մէջ)։

Réprouvable, ած. Մերժելի, խոտելի։

Réprouvé, e, ած. Խոտեալ։ 2 Յամառեալ. Abandonner qn. à ses sens —. || գ. Տարամերժիկ † 2 (Աստուծմէ) անարգեալ։ || ար. Աստուծմէ անարգեալ չար մէկը։

Reprouver, ն. Նորէն ապացուցանել, լիով ապացուցանել։

Réprouver, ն. Դատապարտել, խոտել. մերժել։ 2 Դժոխքի սահմանել, անարգել, Ա. [մը, բէբս։

Reps (ռէբս), ար. Տոկուն կերպաս

Reptile, ած. Սողուն։ || ար. Սողուն, զեռուն։ 2 Դետնաստղ մարդ, փ.

Républicain, e (Ն), ած. Հասարակապետական։ [պետականել †։

Républicaniser, ն. Հասարակա-

Républicanisme (ս), ար. Հասարակապետականութիւն։

Republier, ն. Վերհրատարակել։

République, էգ. Հասարակապետութիւն։ 2 Տէրութիւն. Le mépris des lois est la peste de toute —։ 3 Տէրութիւնք. La — chrétienne. La — européenne. || La — des lettres, Գրագիտաց դաս։ 2 Գրական երկր։

Répudiation, էգ. Հրաժարում (հրիտակէ)։ 2 Արձակելը կին, կնաթողութիւն †։

Répudier, ն. Թողուլ, մերժել։ 2 Հրաժարիլ (հրիտակէ)։ 3 Արձակել (կին), (որ և ածք.)։

Répugnance (Ն-Ն), էգ. Խորշում, զզուանքութիւն, չկամութիւն։ 2 Հակառակ գալը, անհնարութիւն։

Répugnant, e (Ն Ն), ած. Հակառակ՝ դէմ (մտքի). — à։ 2 Անյօժար. — à։ 3 Հակասական, իրարու դէմ։ 4 Զզուելի, զարշելի (մարդ)։

Répugner (Ն), չ. Հակառակ՝ դէմ գալ. Cela —, (հակասական է այդ)։ 2 Ծանր գալ, խորշում զգալ. Mon esprit — à ce devoir։ 3 Խորշում պատճառել. Il me —, Il me — de, (խորշելի է ինծ). Cela —, (ծանր՝ խորշելի բան է)։ [նալ՝ աճիլ։

Repulluler (Ձl), չ. Նորէն շատ-

Répulsif, ive (ս), ած. Վանողական, վանիչ (ույժ)։ 2 Խորշեցնող, վանող, փ. [Վանողութիւն, բնփ.

Répulsion (ս), էգ. Խորշում։ 2

Réputation, էգ. Համբաւ, անուն։ 2 Կարծիք, անուն. La bonne —, (լաւ անուն)։ 3 Լաւ անուն, համարում, ածք.

Réputer, ն. (Խենթի) տեղ դնել։

ճանչնալ, սեպել, համարել ։ || Se —, յ. Ինքզինք սեպել։ [խազ, պահանջորդ †։

Requérant, e (ն), ած. և գ. Դատա-

Requérir, requis, e, ն. Դարձեալ ելնել փնտռել կամ երթալ բերել. Allez —։ 2 Աղաչել, խնդրել. Il — cette grâce։ 3 Պահանջել. Cela — célérité։ 4 Օգնութեան կանչել, խնդրել. — la force armée։ 5 Պահանջել, փոփ.

Requête (ք), էգ. Աղերսագիր, խնդրագիր. À la — de, (ըստ խնդրանաց)։ 2 Աղաչանք, խնդիր ։ [որս.

Requêté (ք), ար. Յետսակոչի † փող,

Requêter (ք), ն. Նորէն փնտըռտել (եղջերու) ։

Requiem (ռէքիւէմ), ար. Մահաղօթք, հոգեհանգիստ †. Messe de —, (պաշտօն պատարագ)։ յ. ն.

Requin (ն), ար. Շանաձուկ. Քէօփէք պալըղը ։ [շքուիլ, ըս.

Requinquer (se), յ. Հագուիլ

Requint (ն), ար. Հնգեակի հինգերորդը, ա. Payer le —։ [հարկ եղած։

Réquis, e, ած. Պահանջուած,

Réquisition, էգ. Պահանջանք. À la — de, (ըստ պահանջանաց) ։ 2 (Տէրութեան կողմէ) պահանջում. Une — de bœufs. Mettre en — ։

Réquisitoire (զ), ար. Գրաւոր պահանջանք (տէրութեան դատախազի), պահանջական † 2 Ամբաստանագիր † պարսաւական †. Son rapport fut un long —։

Rescif (ս), ար. Տ. **Récif**։

Rescindant (չս-ն-ն), ար. Ջընջման † խնդիր, էր. [էր.

Rescinder (չս-ն), ն. Ջրել, ջնջել,

Rescision (չս-զ), էգ. Ջնջում (դաշանց) ։

Rescisoire (չս-զ), ած. Ջնջմնաշրթ † || ար. Գլխաւոր նիւթ (ջրում՝ ջընջում պահանջելու), էր.

Rescousse, էգ. Տ. **Recousse**։ || À la —! Օգնութի՛ւն, հասէ՛ք, հ. [3։

Rescription, էգ. Տ. **Mandat,**

Rescrit, ար. Օրէնք (ինչ ինչ երկրաց մէջ) ։ 2 Խնդրոց լուծում՝ պատասխան, հրովարտակ, Հ. 3 Կոնդակ՝ հրովարտակ (Պապի) ։

Réseau (զօ), ար. Ցանցիկ։ 2 Հիւսկէն բան, ցանց։ 3 Հիւս, ցանց, անփ. 4 Իրար անցած գիծք (երկաթուղեաց), համացանցք † ցանցանի † ։ [թիւն, էգ.

Résection (ս), էգ. Ծայրակտրու-

Réséda (զ), ար. տ. ս. Յափուկ։

Réséquer (ս), ն. Ծայրահատել † (ոսկր) ։ [2 Վերապահեալ իրաւունք։

Réservation, էգ. Վերապահում։

Réserve, էգ. Իրեն պահած իրաւունք, վերապահում ։ 2 Պահեստի զունդ կամ բանակ, պահեստի †. Appeler la — ։ 3 Վերապահեալ որսարան ։ 4 Զգուշութիւն, խոհականութիւն. Avoir de la —. N'avoir aucune — pour qn. (բան չպահել, ամէն ինչ ըսել)։ || De —, Պահեստի (անտառ)։ | Sous toutes —, Զգուշութեամբ, վերապահութեամբ † || À la — de, նխ. Ի բաց առեալ, բաց ի ։ || Sans —, մ. Ամէն կերպիւ, առանց բացառութեան ։ 2 Անպայման (վստահութիւն)։ || En —, մ. Մէկ կողմ, ի պահեստի ։

Réservé, e, ած. Վերապահեալ (պարագայ) ։ 2 Ինքզինք բռնող, զգոյշ, խոհական, (որ և ար.) ։

Réserver, ն. Պահել (մաս՝ աւարէն)։ 2 Պահել (ուրիշ առթի)։ 3 Սահմանել, պահել, վերապահել. Les dieux nous réservaient à d'autres dangers։ || Se —, յ. Պահուիլ (ետքի)։ 2 Իրեն պահել, վերապահել։ 3 Անձը պահել, սպասել. Je me — pour la valse ։ || Se — la réplique, Պատասխանելիքը յայտնել։ || Se — à կամ de faire qch. Յարմար տեղին՝ ատենին ընելու ձգել բան մը ։ [ւոր ։

Réserviste, ար. Պահեստի զին-

Réservoir, ար. Պահելու տեղ, պահարան, (որ և գ.) ։ 2 Ջրշեղջ, ջրանոց † 3 Ձուկի աւազան, ձկնատեանք։ 4 Ընդունարան, անփ. [բնակող ։

Résidant, e (ն), ած. Բնակեալ,

Résidence (ն), էգ. Բնակութիւն, կայան, բնակետղ † ☞ (հայրապետա)-րան։ 2 Տունը մնալը։ 3 (Պաշտօնա)վայրը մնալը, նստեղակալութիւն †. Les évêques sont obligés à la — ։ 4 Իշխանանիստ քաղաք, քաղաք. Sortir de

sa —. — royale, (արքունի դղեակ)։ 5 Պատուիրակութիւն (իշխանի մը քով)։
Résident (Դ), ար. Երկրորդական դեսպան, դերադեսպան ✝։
Résider, չ. Բնակիլ, նստիլ, կենալ ☞ (իշխանու)նիստ։ 2 (Պաշտօնա)տեղին մնալ. Les évêques doivent —։ 3 Գտնուիլ, կայանալ. La difficulté — en ceci։ [(հաշուի)։
Résidu, ար. Մնացած, մնացորդ
Résignant (ՇՇ), ար. Պաշտօն մ'ուրիշի ձգող. Le — et le résignataire, (պաշտօնը ձգողն ու զայն ընդունողը)։ [րու. պաշտօն մը ձգուած է։
Résignataire (Էռ), ար. Ան' ո-
Résignation (Դ), էգ. Հրաժարում (պաշտօնէ)։ 2 Թողուլը (մէկու' իր իրաւունքներ)։ 3 Համակամութիւն, համակերպութիւն։
Résigner (Դ), ն. (Ծան մը' պաշտօն մը) Թողուլ (մէկու)։ 2 Հրաժարիլ (պաշտօնէ)։ 3 Աւանդել (հոգին' Աստուծոյ)։ ‖ Se —, յ. Համակերպիլ (բաղդին)։
Résiliation, էգ. **Résiliement** (շի). **Résilîment** (զ), ար. Ջնջում, ոչնչացում։ [(դաշնագիր)։
Résilier (զ), ն. Ոչնչացնել, ջնջել
Résille (զիյլ'), էգ. Վարսացանց ✝։
Résine, էգ. Ռետին (սոճիի են.)։ ‖ — élastique, Ձգախէժ։
Résineux, euse (զ), ած. Ռետինաբեր (ծառ)։ 2 Ռետինային (հոտ' ելեքտրութիւն)։ [դարձ։
Résipiscence (զ-Չս), էգ. Զեղջ,
Résistance (զիս), էգ. Դիմակայութիւն, դիմադրութիւն։ 2 Դիմադարձութիւն։ 3 Անհնազանդութիւն (ձիու)։ 4 Դժուարութիւն, արգելք։ 5 Դիմացկունութիւն (կտաւի), տոկունութիւն (զինուորի). Chose de —, (դիմացկուն բան)։ 6 Ընդդիմահարութիւն, բնֆ.
Résistant, e (զիս), ած. Դիմադրող, ընդդիմակաց։ 2 Դիմացկուն, տոկուն, ֆ. 3 Ընդդիմահար, բնֆ.
Résister (զիս), չ. Դէմ դնել, դիմադրել, (որ և ֆ.) ☞ (յծ)ընդդէմ։ 2 Դէմ ելնել, ընդդիմանալ։ 3 Անհնազանդել (ձիու)։ 4 Տոկալ (ցաւի), դիմանալ (ցուրտի). Votre amitié — à l'absence, (բարեկամութիւնդ բացակայութեան մէջ ալ հաստատ կը մնայ)։ 5 Ներբերի չլնել, Թոյլ չտալ. La coutume y —։ 6 Տեղի չտալ, դիմանալ. Qui — au ciseau, au feu, à la pluie, à une forte charge, (դուրէ անդծելի, հրէ անկէզ, ջուրէ անԹափանց, մեծ ծանրութիւն վերցնող)։
Résolu, e, ած. Լուծուած (խնդիր)։ 2 Որոշեալ, առհմանեալ։ 3 Միտքը դրած. — à, de։ 4 Մտքին մէջ հաստատ, հաստատամիտ (մարդ)։ 5 Խիզախ, աներկիւղ. Ton —. Le plus —, (որ և ար.)։ 6 Անվեհեր ✝ (ծիրեր)։ 7 Ոչնչացած (վարձագիր)։ 8 Փարատած (ուռ)։
Résoluble, ած. Լուծելի, դիւրալոյծ։ 2 Ջնջելի (դաշն)։
Résolument, մ. Հաստատութեամբ, բացարձակ։ 2 Աներկիւղ, համարձակ։ [նող։ 2 Հալեցնող, փարատող։
Résolutif, ive, ած. Որոշում ը-
Résolution, էգ. Վճիռ, որոշում (խորհրդարանի)։ 2 Դիտաւորութիւն, խորհուրդ, միտք, որոշում. Prendre, Former une —. Changer de —։ 3 Արիութիւն, հաստատամտութիւն. Manquer de —. Homme de —, (ձեռք զարկածը գործադրող' բանածը փրցնող մարդ)։ 4 Լուծում (խնդրի' դժուարութեանց)։ 5 Ջնջում, լուծում (դաշանց)։ 6 Բաժանում' լուծում (մարմնոյ մ'իր տարրերուն)։ 7 Դառնալը (ջուր). — en։ 8 Փարատում (այտման), բժ. 9 Անկում (ոյժերու), բժ. [Թիւն)։
Résolutoire, ած. Եղծիչ (Թէու-
Résolvant, e (Դ), ած. Փարատիչ (ուռի), բժ.
Résonnance (Իn-Դ), էգ. Հնչականութիւն։ 2 Հնչիւն (ձայնի)։
Résonnant, e (Իn), ած. Հնչական, հնչուն։ 2 Սաստկաձայն (փող)։
Résonnement (Իn), ար. Հնչականութիւն։
Résonner (Իn), չ. Թնդալ, հնչել. Էօթմէէ։ 2 Ձայն հանել, հնչել։ [(հիւԹ)։
Résorber (զ), ն. Ներածծել ✝
Résorption (զ), էգ. Վերածծում։ 2 Ներածծում ✝ բժ.
Résoudre, résolu, e, ն. Սահ-

մանել, որոշել։ 2 Միտքն ընել, համոզել. Je parvins à le —։ 3 Լուծել (խնդիր՝ դժուարութիւն)։ 4 Ջնջել, ոչնչացնել (դաշնագիր)։ 5 Փարատել (ուռեցք)։ 6 Բաժնել, դարձուցնել (մարմին՝ իր տարրերուն)։ 7 Ցրցել, դարձունել (շոգին՝ ջուրի) ☞ (գոլորշա)ցնել։ || չ. Որոշել։ || Se —, յ. Լուծուիլ (խնդիրը)։ 2 Որոշում ընել, որոշել։ 3 Բաժնուիլ (մարմնոյ՝ իր տարրերուն)։ 4 Փոխուիլ, դառնալ, յինիլ (ջուր). Se — en eau, (տեղատարափ անձրեւել)։ 5 Փարատիլ (ուռեցքի)։

Résous, te, ած. Փոխուած, դարձած. — en ։

Respect (ըէ-ըէզ), աը. Պատկառանք, ակնածութիւն, մեծարանք, յարգանք. Tenir en —, (պատկառանք ազդել, զսպել). Se faire porter —, (վախցնել)։ 2 Պատճառ, նկատում, հ. Au — de, (նկատմամբ)։ || — humain, Մարդկային նկատում, ամօթ ։ | De —, Յարգելի (անձինք)։ | Sans —, Առանց յարգելու ։ | Sauf le —. Sauf votre —, Parlant par —, Ըսելն ամօթ չլինի, խօսքս ամօթ, ը. [րոյ, յարգելի։

Respectable, ած. Յարգոյ, մեծա-

Respecter, ն. Ակնածիլ, մեծարել, յարգել։ 2 Խնայել, յարգել։ || Se —, յ. Իր պատիւը պահել ։

Respectif, ive, ած. Ամէն մէկու, ամէն մէկն իր. անձնիւր, փոխադարձ։

Respectivement, մ. Փոխադարձաբար։ 2 Իւրաքանչիւրը. Ils seront — maintenus dans leurs droits։

Respectueusement, մ. Պատկառանօք, մեծարանօք, յարգանօք։

Respectueux, euse, ած. Յարգող, յարգալից † 2 Ակնածու, յարգական։

Respirable, ած. Շնչելի (օդ)։

Respiration, էգ. Շնչառութիւն, շունչ, շնչում ։ [շնչական ։

Respiratoire, ած. Շնչառական,

Respirer, չ. Շունչ առնել ու տալ, շնչել. Il ne — plus, (մեռած է)։ 2 Ապրիլ, շնչել. Tant que tu —. Tout ce qui —, (ամէն շնչաւորք)։ 3 Հոգի՝ շունչ առնել, փ. 4 Շունչ առնել, հանգչիլ ։ 5 Յայտնուիլ. La vertu — dans ses écrits։ 6 Տենչալ, հոգի տալ. — après qch. Ne — plus que de.....։ || ն. Ծծել՝ շնչել (օդ)։ 2 Բուրել՝ հանել (հոտ) ☞ (հրա)շունչ։ 3 Երեւոյթ ունենալ, յայտնել. Tout — la joie։ 4 Տենչալ, հոգի տալ. — la guerre. || — le jour. Այս տեսնել, ապրիլ։

Resplendir (ռ), չ. Շողալ, փայլփլիլ, փողփողել ։

Resplendissant, e (ռ-ս), ած. Փայլփլուն, շողշողուն, փողփողուն ☞ (ոսկե)փայլ ։ [Փայլփլում, փողփողում։

Resplendissement (ռ ս). աը.

Responsabilité (ռ), էգ. Պատասխանատուութիւն ։

Responsable (ռ), ած. Երաշխաւոր. պատասխանատու։ [պատասխանական։

Responsif, ive (ռ-ս), ած. Պա-

Ressac (ռըսազ), աը. Ալեաց ուժգին ընկրկում՝ ժայռերու զարնուելով, ատրիա † ։

Ressaigner (ս-ռ), ն. Նորէն արիւն առնել։ || չ. Նորէն արիւնիլ (քթի)։

Ressaisi, e (ս-զ), ած. Être —, Նորէն ձեռք անցնիլ ։ || Être — de, Դարձեալ հաստատուիլ իբր տէր ։

Ressaisir, ն. Նորէն բռնել։ 2 Նորէն զրաւել՝ համակել, փ. 3 Նորէն ձեռք անցընել (բերդ)։ 4 Նորէն գտնել (կեանք)։ || Se —, յ. Նորէն ձեռք անցնիլ։ 2 Նորէն առնուլ։ 3 Նորէն տէր լինիլ ։

Ressasser (ռըսասէ), ն. Նորէն մաղել։ 2 Նորէն խառնել։ 3 Նորէն նորէն քննել, նորէն մաղել ։ 4 (Մէկու) վարքը քննել՝ որոնել։ 5 Շարունակ կրկնել։

Ressaut (ռըսօ), աը. Դուրս ելած մաս, սարաւանդ, ճ. 2 Անյօդութիւն, անկապութիւն ։

Ressauter (ռըսօ), չ. Նորէն ցատքել, (որ և ն.)։ 2 Դուրս ելնել, սարաւանդ կազմել, սարաւանդել † ճ.

Ressemblance (ռըսամ ռ), էգ. Նմանութիւն. Se tromper à la —, (Նմանանքէ խաբուիլ)։ 2 Երեւոյթ ։

Ressemblant, e (ռըսամ ռ), ած. Նմանող, նման. Être —, (նմանիլ)։

Ressembler (ռըսամ), չ. Նման լինիլ, նմանիլ ☞ (մրրա)տեսակ, (մրրա)կերպ, (առիձա)նալ։ || Cela — à tout, Հետեւակ՝ հասարակ բան մ'է ։ || Se —,

յ. Իրարու նմանիլ։ 2 Ինքն իրեն նմանիլ։ 3 Միօրինակ պատկերներ շինել (նկարչի)։

Ressemelage (ռըսըմլա՜ժ), ար. (Կօշկի) վերանեփքանում †։

Ressemeler (ռըսըմըլէ), ն. (Կօշկի) նոր ներբան դնել, վերաներբանել †։

Ressemer (ռըսըմէ), ն. Նորէն սերմանել [նչ. +նդ.

Ressenti, e (՝), ած. Կորովի,

Ressentiment (ռը·՝), ար. Ոխ, քինապահութիւն. Montrer du —։ 2 Զգալը, զգացում (իր խեղճութեան)։ 3 Թեթև նորոգում, շոշորթ (ախտի մը)։ 4 Երախտագիտութիւն, հ.

Ressentir (ռը·՝), ն. Զգալ. Il a vivement — la perte de son ami, (բարեկամին մահը մեծ վիշտ պատճառեց իրեն)։ 2 Հաղորդ լինիլ. Je — votre joie, (խնդակից եմ քեզ)։ 3 Փորձն առնուլ (մէկու բաչութեան)։ 4 Քէն՝ վրէժ պահել. — l'injure։ 5 Երախտագէտ լինիլ, ճանչնալ. — une faveur. Ressentez donc aussi cette félicité։ 6 Նշմարել (զեղջ՝ մէկու խօսքերու մէջ)։ 7 Դրոշմը կրել, (հնութեան) հոտ ունենալ։ || Se —, յ. Նշմարուիլ, զգացուիլ։ 2 Մնացորդքը՝ շոշորթը զգալ (ախտի մը)։ 3 (Պատերազմի) հետեւանքները կրել։ 4 (Ուրիշի հարստութեան) օգուտը տեսնել։ 5 Կնիքը՝ դրոշմը կրել (տխրութեան)։ 6 Քէն՝ ոխ պահել (Թշնամանքի մը համար)։

Resserré, e (ռըսէռէ), ած. Նեղ, անձուկ։ 2 Պնդացած (փոր). Il est —, (պնդութիւն ունի)։

Resserrement (ռըսէռըմա՜), ար. Կծկում, սեղմում։ 2 Ամփոփում (հոգւոյ)։ 3 Քաշուիլը (ստկի)։ 4 Փորի պնդութիւն։

Resserrer (ռըսէռէ), ն. Նորէն դնել՝ պահել։ 2 Սեղմել։ 3 Նեղցնել, սեղմել. Ce pays est — par la mer։ 4 Խստիւ պահել (բանտարկեալ). Cette place est — de très-près, (այս քաղաքը խիստ պաշարման տակ է)։ 5 Կծկել, ամփոփել. Il y a des passions qui — l'âme։ 6 Պահել (ստակը)։ 7 Փակել, ամփոփել (գետ՝ իր փոսին մէջ, իշխանութիւն՝ իր ճիշդ սահմաններու մէջ)։ 8 Ամփոփել (գիրք՝ նիւթ), համառօտել (հեղինակ մը)։ 9 Զապել, ամփոփել։ 10 Պնդացնել (փոր). Les coings —։ || Se —, յ. Սեղմուիլ։ 2 Ամփոփուիլ, նեղնալ, (որ և ֆ.). Se — en boule, (կծիկ լինիլ)։ 3 Ինքզինք փակել (աւելի նեղ սահմանի մէջ)։ 4 Պզտիկցնել ծախքը՝ դուռը, հաւքըլտուիլ, ֆ. 5 Իջնել, շատանալ։ 6 Խտանալ։ 7 Պնդանալ (փորի)։ 8 Ցրտանալ (օդի)։

Ressif (ս), ար. Տ. **Récif**։

Ressort (ռը՜), ար. Զսպանակ, մղանակ † զէմպէրէք։ 2 Շարժիչ մղանակ † (օրինաց)։ 3 Զօրութիւն, մղում. Donner du — à l'estomac։ 4 Հնարք, միջոց, զսպանակ, ձգտալար †. Faire jouer tous les —։ 5 Առջի վիճակի դարձողութիւն, մղանականութիւն † (օդի). Faire —, (որ և՝ ոստնուլ)։ 6 (Ատեանի) իրաւասութեան սահման, (որ և՝ Étendue de —). Juger en dernier —, (վերին իրաւասութեամբ դատել). Cela n'est pas de mon —, (իմ ձեռնհասութենէ դուրս է այդ). Cela est du — de la grammaire, (քերականութեան տակ կ'իյնայ այդ)։ || À —, Մղանակաւոր † 2 Մղանական †։

Ressortir (ռը՜), չ. Նորէն դուրս ելնել։ 2 Երեւան ելնել, դուրս ցատքել, ֆ. 3 Հետեւիլ. Il — de cet examen que....։ 4 Կախեալ լինիլ, տակ իյնալ. — à։ [(Իրաւասութեան) տակ իյնող։

Ressortissant, e (ռը·՝), ած.

Ressouder (ռը՜), ն. Նորէն կպցնել։

Ressource (ռը՜), էգ. Ապաւէն։ 2 Յոյս, օգնութիւն, ապաւէն։ 3 Ճարճարակ, ճամբայ, ճար. Ville de —, (քաղաք՝ ուր ամէն ինչ կը գտնուի). Ruiné sans —, (անյարիր կործանած). Il y a de la — avec les gens d'esprit, (խելացի մարդոց հետ գործ կրնաս լմընցնել)։ 4 Ճարտարանք, հնարք, ոյժ. La vanité a bien des —. Homme de —, (բազմահնար մարդ)։ 5 Ապաւինելու ոյժ, (որ և՝ — en soi, — dans l'esprit)։ 6 (Լեզուի մը) ճոխութեան աղբիւրք։ 7 Ինչք, միջոց, դրամ. Il est sans —, (ճարճարակ չունի)։ || Faire —, Գործերը շտկելու ճամբայ գտնել։ 2 Բան ծախելով ստակ ճարել։ | Faire — de tout, Ունեցածը չունեցածը ծախել։

Ressouvenir (ռը̈), ար. Յիշում, յիշատակ։ 2 Նորէն զգալը, շոշորթ (ախտի)։ ‖ Se —, յ. Յիշել։ 2 Վրէժը լուծել։ 3 Խորհրդածել, մտածել։

Ressuage (ռը̈), ար. Քրանում (պատի)։ 2 Տարորոշում † (պղնձի)։

Ressuer (ռը̈), չ. Նորէն քրտնիլ։ 2 Խոնաւութիւնը դուրս տալ, քրտնիլ (պատի)։ ‖ Faire —, Տարորոշել † (մետաղ)։

Ressui (ռէսիւի), ար. Վրան չորցնելը (եղէի)։ 2 Առանձնոց (վրան չորցնելու)։

Ressusciter (ս-ս), ն. Ողջնցնել՝ յարուցանել (մեռել), (որ և անփ.)։ 2 Հոգի՝ յարութիւն տալ (մէկու)։ 3 Մոխրի տակէ հանել, նորէն երեւան հանել, նորէն հրահրել, նորոգել, կենդանացնել, փ. ‖ չ. Յարութիւն առնուլ, կենդանանալ։

Ressuyer (ռէսիւյէ), ն. Չորցնել։

Restant, e (ն), ած. Մնացորդ։

Restaurant, e (դօ-ն), ած. Կազդուրիչ, (որ և ար.)։ ‖ ար. Զօրեղ արգանակ։ 2 Ճաշարան։

Restaurateur, trice (դօ), գ. Նորոգիչ։ 2 Վերականգնիչ, վերահաստատիչ, նորոգիչ։ ‖ ար. Ճաշարանապետ † ճաշապետ †։

Restauration (դօ), էգ. Վերականգնում (քաղքի)։ 2 Նորոգութիւն (արձանի)։ 3 Վերանորոգում, փ. 4 Վերահաստատութիւն (իշխող ցեղի՝ կարգ կանոնի)։

Restaurer (դօ), ն. Նորոգել։ 2 Կազդուրել (ույժ), վերահաստատել (առողջութիւն)։ 3 Նոր ույժ տալ, կենդանացնել (դպրութիւնք)։ 4 Վերահաստատել (Պուրպօնները)։ ‖ Se —, յ. Նորոգուիլ։ 2 Ուտելով ույժ առնուլ։

Reste, ար. Մնացած մաս, մնացած, մնացորդ. Le — des naufragés, (մնացեալ նաւաբեկք). Demeurer en —, (պարտապան մնալ։ 2 Ետ մնալ, ջ.)։ 2 Մնացորդ, թւ. 3 Մնացեալ շուք (գեղեցկութեան). C'est un — de lui-même, (իր առջի ատեններուն ստուերն է միայն)։ 4 Մնացորդ՝ բեկորք (իշխանութեան)։ 5 Հետք (կրից), յետին նշոյլ (յուսոյ)։ ‖ յգ. Աւելցուք. Manger les —։ 2 Աճիւն, նշխարք։ ‖ Le — des hommes, Միւս մարդիկ, այլք։ | Des — d'homme, Ծերք և խեղանդամք, մարդու մնացորդք։ | Et le —, Եւ որ ի կարգին, և այլն։ | Être de —, Մնալ։ | Être en —, Պարտքը մնալ։ | Donner son — à qn. Ծեծ քաշել, ջ. ‖ De —, մ. Աւել աւելորդ։ | Au —, Du —, մ. Սակայն և այնպէս, ասով մէկտեղ, և սակայն, մնաց որ։

Rester, չ. Մնալ. Il est — sur la place, Il y est —, (ճակատեղւոյն վրայ ինկաւ մեռաւ)։ 2 Կենալ, մնալ ☞ (յարա)կայ։ 3 Անմոռաց մնալ, մնալ. Ces noms resteront։ 4 Ուշացնել, կորսընցնել. Vous êtes — trop longtemps à faire cela։ 5 Գտնուիլ, ն.. ‖ — sur la bonne bouche, Բերնի համովը մնալ։ | En — à, Շատանալ, մնալ (բանով մը)։ | — acquis à, (Բան մը) մնալ (դպրոցի)։

Restituable, ած. Վերադարձնելիք (գումար)։ 2 Վերահաստատելի, էւ.

Restituer, ն. Իր առջի վիճակին դարձնել, վերուղղել † (հատուած)։ 2 Վերյարդարել † (կորսուած գիրք)։ 3 Շէնքի մ'առջի վիճակին ձեւն հանել, հնացիծն † հանել։ 4 Վերադարձնել (բան մը), (որ և անփ.)։ ‖ Se —, յ. Վերադարձուիլ։ 2 Իրեն կամ իրարու վերադարձնել։ 3 Առջի վիճակին դառնալ։ 4 Դառնալ (սրբելեացը քով)։

Restitution, էգ. Վերահաստատում (առջի վիճակին մէջ), վերուղղում † (հատուածի)։ 2 Վերյարդարում † (բնագրի մը)։ 3 Յանձնառութենէ մ'արձակելը, վերահաստատում, էւ. 4 Շէնքի մ'առաջին վիճակի պատկեր, նախաձև † 5 Վերադարձնելը (բան մը)։ 6 Դարձ (դէպ ի աղեղնակէտ), ա.

Restreindre, -treint, e (ն), ն. Սեղմել։ 2 Սահմանը նեղցնել, պակսեցնել, չափաւորել, կարճել, սահմանափակել, սեղմել, ամփոփել։ 3 Պնդութիւն տալ, բժ. ‖ Se —, յ. Սեղմուիլ։ 2 Սահմանափակիլ. Se — à։ 3 Ինքզինք սահմանափակել, զիջանիլ, շատանալ. Se — à։ 4 Ծախքը պակսեցնել, անփ.

Restrictif, ive, ած. Ամփոփիչ, սեղմիչ, սահմանաւորիչ, սահմանարկիչ †։

Restriction, էգ. Ամփոփիչ պայ-

ման, ստհման, ամփոփում, սեղմում, սահմանափակութիւն. Sans —, (բացարձակ)։ || — mentale, Մտքինը ամբողջ չխօսիլը, մտային վերապահում։

Restringent, e (ն-ն), ած. Սեղմական † (դեղ)։

Résultant, e (ն), ած. Յառաջ եկած ։ || էգ. Արտադրոյթ։

Résultat, ար. Ելք, հետեւանք, արգասիք, արդիւնք։

Résulter, չ. Հետեւիլ ։ 2 Յառաջ գալ, հետեւիլ ։

Résumé, ար. Համառօտութիւն, ամփոփում † . Un — de, (համառօտ [պատմութիւն]) ։ || Au —, En —, մ. խօսքն ամփոփելով, կարճ խօսքով, համառօտ ։

Résumer, ն. Համառօտել, ամփոփել։ || Se —, յ. Խօսքերն ամփոփել։

Résurrection (զ-1r), էգ. Յարութիւն (Քրիստոսի)։ 2 Անակնկալ բոյժ։ 3 Վերստին կենդանացում, փ.

Retable, ար. Խորանի պրշակ ։

Rétablir, ն. Նորէն հաստատել, վերահաստատել ։ 2 Նորէն նստեցնել (գահը)։ 3 Նորէն բանալ (ախորժակ)։ 4 Վերահաստատել (բնագրի մը հատուած)։ 5 Շտկել (առողջութիւնը)։ 6 Ապաքինել, վերառողջել, (որ և՝ — en santé)։ 7 (Հող մը) լաւ վիճակի մէջ դնել ։ || — la bataille, le combat, Կորսուած պատերազմ մը վաստկցնել ։ || Se —, յ. Վերահաստատուիլ ։ 2 Նորէն պատիւ գըտնել, համարումը շտկել, վերայարգիլ † 3 Առողջանալ, շտկուիլ ։

Rétablissement (u), ար. Վերահաստատութիւն։ 2 Նորոգում։ 3 Վերառողջութիւն, ապաքինում, (որ և՝ — de santé)։

Retaille, էգ. Կտրած՝ հանած կտոր։

Retailler, ն. Նորէն կտրել։

Rétamer, ն. Նորէն անագել (գա-լայլամագ)։

Rétameur, ար. Շրջիկ անագիչ, շրջանագիչ †։

Retaper, ն. Նորոգել (փեղոյր)։ 2 Խապուպել ու փռշարկել (կեղծամ)։ 3 Դէպ ի վեր սանտրել (մազ)։ 4 Խուել, շտկել, ը. Il a été bien —։

Retard, ար. Յամուրդ, յապաղում. Être en —, (ուշանալ). Il est en — de payer, (վճարումը ուշացուց)։ 2 Շարժմնական † շարժմնուղղիչ † մաս (ժամացոյցի)։

Retardataire (էռ), ար. Յապաղեալ, դանդաղեալ, յետամնաց, յետնեալ ։

Retardation, էգ. Անազանում, յամրացում, բնփ.

Retardement, ար. Դանդաղանք, յապաղանք ։

Retarder, ն. Ուշացնել, յապաղել ։ 2 Յամրացնել կամ ետ դնել (ժամացոյց)։ || չ. Անազանիլ, ուշանալ ։ 2 Ետ մնալ (ժամացոյցի). Je — de cinq minutes, (հինգ վայրկեան ետ եմ)։

Retâter (դա̄), ն. Նորէն շօշափել։ 2 Նորէն ձեռքէ անցընել, սրբագրել ։ 3 Բերան փնտռել, փորձել (մէկը)։ || չ. Նորէն ճաշակել՝ համը նայիլ ։ || Se —, յ. Նորէն ինքզինք քննել։

Reteindre, -teint, e, ն. Նորէն ներկել. Faire —, (ներկի տալ)։

Retendre, -du, e, ն. Նորէն ձգտել (չուան)։ 2 Նորէն լարել (որոգայթ)։

Retenir, -nu, e, ն. Վերստանալ (տուած ստակը). Il voudrait bien — ce qu'il a dit, (կը փափաքէր ըսած չլինիլ)։ 2 Քովը պահել (ուրիշի բանը), զլանալ (բանւորի վարձքը)։ 3 Կտրել (այսքան՝ մէկու վարձքէ)։ 4 Վար դնել (առաջէն փոխ տուած գումարը)։ 5 Ձեռքերնիս կայ ըսել, վար դնել, Թ-. 6 Ձեռքին մէջ պահել (տէրութիւնը)։ 7 Պահել (սովորոյթք)։ 8 Իրեն պահել (բան մը)։ 9 Պահել՝ վար դնել (մէկը՝ ճաշի)։ 10 Պահել՝ բռնել (ջուր՝ շունչ՝ մէջ)։ 11 Միտք պահել (դաս՝ մէկու անուն). Retenons bien que.... — par cœur, (գոց սորվիլ)։ 12 Զսպել, բռնել (լեզու՝ բարկութիւն)։ 13 Արգիլել (մէկը՝ բան մը), արգիլել (բանտի մէջ, գետը՝ իր փոսի մէջ)։ 14 Արգիլել (մէկու Թեը), բռնել (որ չիյնայ կամ բան մը չընէ)։ 15 Պահել՝ բըռնել (պարտաւորութեան մէջ). Il est — par la crainte, (վախը չԹողուր զինք)։ 16 Հաքկադրել, հրամայել. — dans : — dans le silence, (մէկու բերանը բըռնել, փ.)։ 17 Վեր բռնել (վարագոյր), բռնել (գերան մը երկաԹ գօտիով)։ 18

Առաջէն բռնել (ծառայ), կանխավարձել (սենեակ)։ 19 Զթողուլ, բռնել մէկը (խօսելու համար)։ 20 Կառքը զառիվայրի վրայ բռնել (ձիու), անխ. 21 Ցղանալ (անասնոյ), պահնալ։ | — date, Օր՝ ժամ սահմանել (բան մը պահանջելու)։ || Se —, յ. Ինքզինք բռնել, (որ և փ.)։ 2 Փաթտուիլ, բռնել (ձիու մազերը)։ 3 Զսպուիլ։ 4 Միտք պահուիլ։ 5 Իրեն պահել։

Rétention (Ն), էգ. Իրեն պահելը, վերապահում։ 2 Պահելը, վար դնելը, բռնելը, էր. Droit de —, 3 Միզարգելութիւն։ [Պահող, վար դնող, բռնող, էր.

Rétentionnaire (Ն·օնէռ), ար.

Retentir (Ն), չ. Արձագանգ տալ, Թնդալ, հնչել։ [չող, Թնդական, հնչուն †։

Retentissant, e (Ն-Ն), ած. Հընչ-

Retentissement (Ն), ար. Թընդիւն, հնչիւն։ 2 Տառաչում, Թնդիւն, փ.

Retentum (ռէդէնդօմ), ար. Լռելեայն յօղուած (դատավճռի), հ. 2 Ծածուկ դիտաւորութիւն։ յ. ն.

Retenu, e, ած. Խոհեմ, զգօն, զգոյշ, զգուշաւոր։

Retenue, էգ. Ինքզինք բռնելը, խոհեմութիւն, զգուշութիւն, զգուշաւորութիւն։ 2 Վար դրուածը (Թոշակէ)։ 3 Վար դնելը, արգելան (դպրոցի մէջ)։ Être en —, 4 Բռնող չուան, ն—. 5 Ջրըշեղջ։ [Եռհերկ † (այգիի)։

Retercage, Retersage, ար.

Retercer, Reterser (ս), ն. Նորոգել (այգիի) եռհերկը †։

Rétiaire (սիէռ), ար. հ. ժ. Ցանցաւոր սուսերամարտ։

Réticence (Ն), էգ. Զխօսիլը, պահելը, լռութեամբ անցնիլը, լռութիւն։

Réticulaire (լէռ), ած. Ցանցակերպ։ [հ. ժ. Փողոշուկ։

Réticule, ար. Ցանցեակ † ա. 2

Réticulé, e, ած. Վանդակակերպ, ցանցակերպ։ 2 Ցանցագիծ † բ. պ.

Rétif, ive, ած. Խեռ (ձի)։ 2 Անհամոզ, հեստ, ըմբոստ։

Rétine, էգ. Ցանցենի (աչքի)։

Retirade, էգ. հ. ժ. Ներապաղակիչ †։

Retiration, էգ. Երկրորդ երեսի տիպ. տպ.

Retiré, e, ած. Քաշուած։ 2 Մենաւէր. Une âme —, 3 Անցուդարձը քիչ, խուլ՝ չբանուկ † (Թաղ)։

Retirement, ար. Ետ առնուլը։ 2 Կարծրութիւն, բրտութիւն, վէր.

Retirer, ն. Նորէն քաշել։ 2 Ետ քաշել (խոստում՝ Թեւը)։ 3 Քաշել (անօթ՝ կրակէ)։ 4 Դուրս քաշել (դաշոյն)։ 5 Քաշել առնուլ (դանակը՝ զուկին ձեռքէն)։ 6 Հանել (բանկիր)։ 7 Հանել (բանտէ), փրկել (գերեզմանէ)։ 8 Քաշել (լուսնի՝ իր լոյսը)։ 9 Քաշել (քաղաքը՝ գիւղի ինչքեր)։ 10 Քաշել՝ վերցնել (վստահութիւն՝ մէկէ). — sa faveur, (երես դարձնել)։ 11 Հանել (դոյլ՝ հորէ, տղան՝ դպրոցէ, շահ՝ իր երկրէ)։ 12 Ետ դարձնել, հրաժարեցնել (մոլութենէ)։ 13 Քաշել (փառք՝ բանէ մը). ժառանգել (ամօթ՝ իր ընթացքէ)։ 14 Հանել (ծախքերը)։ 15 (Գինը վճարելով) ազատել (հողը)։ 16 Բրտութիւն պատճառել, բժ. || Faire —, Դուրս հանել (ամէնքը)։ 2 Հրաժարել տալ (արքունիքէ)։ 3 Կծկել (կրակի՝ մագաղաթը)։ | — son épingle du jeu, Անվնաս պրծիլ, գլուխն ազատել։ | — son enjeu, Անվնաս քաշուիլ։ || չ. Քաշուիլ (ծովու)։ 2 Նորէն հանել (վիճակ). — à. || Se —, յ. Քաշուիլ։ 2 Տուն քաշուիլ։ 3 Ետ առնուիլ (խօսքի)։ 4 Հեռանալ, ձգել երթալ, քաշուիլ. Retire-toi, (գնա սըկէց)։ 5 Բաժնուիլ, հեռանալ, քաշուիլ (մէկէ). Dieu se —, (Աստուած երես կը դարձնէ)։ 6 Ձեռք քաշել, Թողուլ, քաշուիլ (ձեռնարկէ)։ 7 Ապաւինիլ, իյնալ, քաշուիլ։ 8 Կծկիլ, քաշուիլ (կտաւի՝ լուացքի մէջ)։ 9 Ժողվուիլ, կեդրոնանալ, ամփոփուիլ (սէրը՝ մէկու վրայ)։ || Se — sur son gain, Շահած քաշուիլ։ | Se — sur sa bonne bouche, Բերնին համովը քաշուիլ, ռ. [բանոցի

Retombée (Ն), էգ. (Կամարի) պա-

Retomber (Ն), չ. Նորէն իյնալ, (որ և փ.)։ 2 Իյնալ, (որ և փ.)։ 3 Կախուիլ՝ իջնել (մազերու)։ 4 Նորէն հիւանդ իյնալ. — dans son rhumatisme, (յօդացաւը վրան գալ)։ 5 Նորէն մեղանչել. — à, (որ և անխ.)։ 6 Դիմել՝ իյնալ (մէկու). — sur: 7 Շփոթուիլ, խառնուիլ (դրութիւն մը՝ ուրիշ դրութեան մը հետ). — dans: 8 Վերադրել, մեղադրել։

9 Մէկու բաժինը լինիլ, մէկու վրայ իյնալ. — sur. Cet honneur — sur nous, (այդ պատիւը մերն է). Que son sang — sur nous, (արիւն նորա ի գլուխ մեր)։

Retondre (Ն), ն. Նորէն խուզել։ 2 (Զուխայի) մազերը նորէն կտրել։ 3 Անշահ զարդերն հանել՝ վերցնել, ն.

Retordement, ար. Մանուած (մետաքսի)։

Retordre, ն. Նորէն պրկել (Թըրջած կտաւ)։ 2 Մանել (Թել՝ առասան)։

Rétorquer, ն. (Հակառակորդին) դէմ դարձունել (փաստը)։

Retors, e, ած. Բազմաման՝ բազմահիւս (դերձան)։ 2 Նրբաքարչ՝ նրբակըրկիտ † (խմաստ)։ 3 Վարպետորդի (մարդ), (որ և ար.)։ ‖ ար. Կրկնոլոր † (դերձանի)։

Rétorsion (ս), էգ. Դէմ դարձընելը (փաստ)։

Retorte, էգ. Տ. **Cornue**, էգ.

Retouche, էգ. Վերադպած † վերհպած † (պատկերի)։ 2 Վերյարդարում † (փորագրութեանց)։

Retoucher, ն. Վերհպիլ, վերադպիլ † (որ և չ.)։ 2 Նորէն գրիչ՝ ձեռք դպցնել, վերյարդարել, վերհպիլ, (որ և անփ.)։

Retoucheur, euse, գ. (Լուսանկարի) վերհպիչ †։

Retour, ար. Դառնալը, դարձ, վերադարձ ☞ (առողջա)ցում. De — chez moi, (տուն դառնալուս)։ 2 Գալուստ (ծփծառներու)։ 3 Ցետադարձ † (անվճար Թղթի՝ ժառանգութեան մը). Faire —, (իրենց տիրոջ դառնալ)։ 4 ԱրԹննալը՝ տագնապ (խղճի)։ 5 Մտածութիւն, խորհրդածութիւն (անցեալ կեանքին վրայ). — sur soi-même, (որ և՝ ներքին գոհունակութիւն իր անձէ)։ 6 Փնտռելը, կարօտ. Ces — vers la vie. 7 Զեղչ։ 8 Շրջում, փոփոխութիւն. La fortune a ses —. — de l'opinion, (աւելի նպաստաւոր կարծիք). Il a de fâcheux —. (այլանդակ մէկն է). Âge de —, (ծերութեան սկիզբ, շրջման հասակ, վայրէջք †)։ 9 Կարծեաց փոփոխութիւն. J'attends ces — du vulgaire։ 10 Վարպետութիւն, դարձուածք. L'amour-propre abonde en —։ 11 Նորէն սկսիլը՝ ձեռք առնուլը (պաշտօն), դարձ։ 12 Դարձ (առ Աստուած)։ 13 Անցնիլը (դարկդութենէ ի հանդարտութիւն)։ 14 Կրկնութիւն (միեւնոյն ձայներու)։ 15 Փոխարէն, տրիտուր. N'attendez de lui aucun —։ 16 Փոխադարձութիւն. L'amitié exige du —։ 17 Աւելի՝ (փոխանակութիւնը հաւասարելու համար), վրայէ. Donner cent francs de —, en —. Quel — me donnerez-vous? (վրայէն ինչ պիտի տաս)։ 18 Անկիւն՝ դարձուածք՝ դարձ (դուրս ելած շինուածի)։ ‖ յփ. Դարձուածք (խրամի)։ | — de chasse, Որսադարձի ճաշ։ | — de jeunesse, Երիտասարդութիւն յիշեցնող բան։ | Être sur son —, Երիտասարդութիւնը կնքել՝ անցած լինիլ, ը. 2 Անցնելու մօտ լինիլ (Թոքատապի)։ ‖ Sans —, յաւիտեան, անդառնալի, անդարձաբար։

Retourne, էգ. Բացուած գոյն, Թղթ.

Retourner, ն. Դարձընել։ 2 Դարձմշտկել (աղցան)։ 3 (Մեկնոցի) ներսը դուրս ընել, շրջել։ 4 Ետին դարձընել (գլուխը)։ 5 Ետ դարձընել (ապրանք)։ 6 (Հողը) խորունկ բահել։ 7 Բանալ (գոյն մը), Թղթ. De quoi — -t-il? (որ և՝ ինչ կ'անցնի կը դառնայ)։ ‖ — qn. Մէկու միտքը դարձընել։ 2 Սաստիկ յուզել։ | — (de la luzerne), (Առուոյտ) ցանուած հող մը բահել։ ‖ չ. Դառնալ, վերադառնալ։ 2 Վերսկսիլ. N'y retournez plus, (մէյ մ'ալ չընես)։ 3 Խօսիլ՝ մտածել (անցեալին վրայ)։ 4 Դառնալ՝ իյնալ (ընողի վրայ)։ 5 Ետ դարձուիլ։ 6 Ցիշուիլ, կրկնուիլ։ ‖ — en arrière, Ետ քաշուիլ (ձեռնարկէ)։ | — sur ses pas, Ետ դառնալ։ ‖ Se —, դ. Դառնալ, (որ և գ.)։ 2 Երեսը նայիլ (անկողնին մէջ)։ 3 Ուրիշ ճամբայ բռնել, դառնալ (դէպ ի այս ինչ բան), (որ և անփ.). Il saura bien se —։ ‖ S'en —, Զգել դառնալ, տուն դառնալ։

Retracer, ն. Նորէն գծել։ 2 Նոր ձեւով մը գծել, գծել նոր......։ 3 Ցիշատակը նորոգել, միտք ձգել։ ‖ Se —, դ. Միտք գալ, մտքի մէջ նորոգուիլ։ 2 Միտքը բերել։

Rétractation, էգ. Ցետս կոչում, վերակոչում †։

Rétracter, ն. Ցետս կոչել, ետ

առնուլ։ ‖ Se —, չ. Ըստծը ետ առնուլ. յետս կոչում ընել։ 2 Կարճնալ, կարկամիլ։

Rétractile, ած. Ներս ամփոփուող, ներքսածիգ [Թիւն։

Rétractilité, էգ. Ներքսաձգու-

Rétraction, էգ. Ամփոփուածք, ներքսաձգութիւն † բ. դ. 2 Կծկում, կարկամում, բժ.

Retraire, -trait, e, ն. Ետ գնել (ծախուած ժառանգութիւն)։

Retrait, e, ած. Քաշուած, կըծկուած (ցորեն)։ ‖ ար. Ցետս գնում (ծախուած ժառանգութեան)։ 2 Ետ քաշելը (օրինագիծ)։ 3 Ետ առնուլը՝ քաշելը (գումար մը)։ 4 Դադրեցնելը (պաշտօնէ)։ 5 Կծկում, ամփոփում։ 6 Արտաքնոց։ 7 ճ. ժ. Մենախուց †։

Retraite, էգ. Քաշուիլը։ 2 Քաշուիլը, մեկնում. Faire —։ 3 Նահանջ (զօրաց)։ 4 Զօրանոց դառնալը, դարձ։ 5 Դարձի նշան, դարձ, դարձանշան †. Battre, Sonner la —։ 6 Քաշուիլը (գործերէ), գլուխը քաշելը (աշխարհէ). Faire —։ 7 Քաշուած կեանք, առանձնութիւն. Aimer la —։ 8 Հոգեւոր կըրթութիւն, առանձնացում. Faire une —. Ce religieux est en —։ 9 Առանձնութիւն, առանձնարան. Je l'ai visité dans sa —։ 10 Ապաւէն, ապաստան. Donner — à qn. 11 Թաքըստոց, ապաստան (գողերու)։ 12 Հանգիստ պաշտօն կամ հանգստաթոշակ. Avoir une belle —։ 13 Ամփոփում, կծկում. La — des pièces d'argile. Prendre la —, (կծկուիլ)։ 14 Բարակցած † (պատի)։ 15 Ետ խրկուած փոխանագիր։ 16 (Քաշողի վրայ) փոխանագիր։

Retraité, e, ած. Հանգստաթոշակաւոր † հանգստաթոշակառ †։

Retranchement (հ), ար. Մաս մը վերցնելը՝ հանելը, պակսեցնելը, կըրճատում, յապաւում. — du vin. Subir un —, (մաս մը առնուած լինիլ)։ 2 Բարձում (զեղծմանց), ջնջում (թոշակի)։ 3 Ծախուց պակսեցում, խնայում։ 4 Նուազում (վճարելի հասերու)։ 5 (Սենեակէ մը) առնուած մաս, բաժանում, խորշ †. Son domestique couche dans un —։ 6 Ամրացում, զին. 7 Ղակիշ, զին. (անտառ, գետ, հեղեղատ են.)։ 8 Փաստ, պաշտպանութիւն, պատնէշ, փ.

Retrancher (հ), ն. Կտրել, յապաւել։ 2 Ջնջել (թոշակ), վերցնել (զեղծմունք), (որ և անփ.)։ 3 Գործածութենէ արգիլել, կտրել (գինին)։ 4 Կտրել՝ պակսեցնել (ծախք), (որ և անփ.)։ 5 Մերժել՝ կտրել (մէկը եկեղեցւոյ կցորդութենէ)։ 6 (Մէջտեղէ) վերցնել (մէկը)։ 7 Վերածել, ամփոփել։ 8 Ղակիշներով ամրացնել, ղակիշել † ‖ Se —, չ. Ցապաւուիլ։ 2 Իրմէ կտրել (բան մը)։ 3 Ինքզինք ամփոփել, իջնալ. շատանալ (կէս ծախքով)։ 4 Ծախքը պակսեցնել, անփ. 5 Ղակիշներով ամրանալ, զին. 6 Ամրանալ (պատճառներ՝ սնունակի խորը), (որ և փ.)։

Retranscrire (հ), ն. Նորէն օրինակել։ [խատիլ։

Retravailler, չ. և ն. Նորէն աշ-

Rétréci, e, ած. Նեղցած։ 2 Կարճ՝ անձուկ (միտք)։ [ուիլ, նեղնալ։

Rétrécir, ն. Նեղցնել։ ‖ չ. Քաշ-

Rétrécissement (ս), ար. Նեղնալը, կծկում։

Retremper (հ), ն. Նորէն ջուրը խօթել (կտոր)։ 2 Նորէն ջուր տալ, վերամխել (պողպատ)։ 3 Նոր ոյժ՝ նոր կորով տալ (հոգւոյ)։ ‖ Se —, չ. Նոր ոյժ՝ նոր կորով առնուլ։ [տուցանել։

Rétribuer, ն. Վարձքը տալ՝ հա-

Rétribution, էգ. Վարձատրութիւն, վարձք։

Rétroactif, ive, ած. Անցեալին վրայ ազդող, յետսազդեցիկ։ [թիւն։

Rétroaction, էգ. Ցետսազդեցու-

Rétroactivité, էգ. Ցետսազդականութիւն։ [իրաւունք մը)։

Rétrocéder, ն. Դարձընել (մէկու՝

Rétrocession (ս), էգ. Ցետըդարձութիւն, էր. 2 Ներս զարնելը, ներքսամղում † բժ.

Rétrogradation, էգ. Ցետախաղաց շարժում, յետադարձութիւն։ 2 Ցետադիմութիւն, ար. և փ.

Rétrograde, ած. Ցետախաղաց, յետադարձ † յետաքայլ † 2 Ցետադարձիկ † (տատանաւոր)։ 3 Ցետադէմ, (որ և ար.)։

Rétrograder, չ. Ետ ետ երթալ ☞ յետախաղաց։ 2 Ցետադիմել, փ.

Rétrospectif, ive, ած. Յետահայեաց ։ ⟦(Թէ) ։ 2 Տնկուած (քիթ) ։

Retroussé, e (ս), ած. Սօթտուած

Retroussement, ար. Վեր ժողվելը, հանգրիճում (պարեգօտի) ։ 2 Վեր պարզելը (մօրուք)։

Retrousser (ս), ն. Վեր ժողվել, վերցնել, հանգրիճել (պարեգօտ)։ 2 Վեր դարձնել (մազեր)։ 3 Վեր ոլորել (պեխ) ։ ‖ Se —, չ. Զգեստները վեր ժողվել։

Retroussis (ս), ար. Հանգրիճած եզր (գլխարկի), դարձ (զգեստի), հանգրէճ։

Retrouver, ն. Նորէն գտնել, վերստանալ (ոյժ)։ 2 Գտնել։ 3 Ճանչնալ. On ne — plus Corneille dans ses derniers ouvrages ։ ‖ Se —, չ. Նորէն գտնուիլ։ 2 Նորէն ճամբան գտնել։ 3 Իրար նորէն գտնել ։ 4 Ինքզինք գտնել, ֆ. 5 Իր պատկերը գտնել (զաւակին վրայ), ֆ.

Rets (ռէ), ար. Ուռկան, ցանց ։ 2 Վարմ (երէի)։ 3 Ծուղակ, Թակարդ, ֆ.

Réunion (ի), էգ. Միաւորում, միացում ։ 2 Հաւաքում, ժողովում, (որ և ֆ.) ։ 3 Գումարում, ակումբ. — brillante։ 4 Միաբանութիւն, միութիւն։

Réunir, ն. Միացնել ։ 2 Միաբանել, հաշտեցնել, միացնել ։ 3 Հաւաքել, գումարել, ժողվել։ ‖ Se —, չ. Միացուիլ։ 2 Միանալ։ 3 Իրարու միանալ ։ 4 Միաբանիլ.

Réussir, չ. Յաջողիլ. Il a mal —, (չյաջողեցաւ) ։ 2 Ելք ունենալ. Il faut voir comment ce projet réussira ։ 3 Յառաջ գալ. Il en réussira cette utilité que....։

Réussite, էգ. Յաջողութիւն, յաջողուած, անփ. 2 Կատարած, ելք։

Revaloir, -lu, e, ն. Փոխարէնը հատուցանել, նոյնն ընել։

Revanche (ի), էգ. Վրէժ ։ 2 Փոխարէն ։ 3 Սակ՝ կորուստն հանելու համար, վրիժառակ † 4 Վրիժախաղ։ ‖ Prendre sa —, Փոխարէնն ընել, (որ և՝ Avoir sa —)։ 2 Ի վերջոյ յաջողիլ, վրէժն հանել։ ‖ En —, մ. Փոխարէն։

Revancher (ի), ն. Պաշտպանել, (մէկու) վրէժը լուծել։ ‖ Se —, չ. Ինքզինք պաշտպանել ։ 2 Վրէժն առնուլ ։ 3 Փոխարէնն ընել ։

Rêvasser (ռէ), չ. Վրայէ վրայ երազներ տեսնել, երազոտել † ☞ երազակոծ ։ 2 Երազանքներ ունենալ ։ 3 Տարտամ մը մտածել, երազել ։

Rêvasserie (ռէ), էգ. Երազակոծութիւն։ 2 Յնորում, երազանք։

Rêvasseur (ռէ), ար. Երազող, ֆ.

Rêve (է), ար. Երազ. Faire un beau —, (աղուոր երազ մը տեսնել) ։ 2 Անուրջք, երազ։ 3 Միշտ մտածածը, երազ ։

Revêche (է), ած. Կարծր՝ անյղկուն (մարմար) ։ 2 Ժանտ՝ դաժան (գինի) ։ 3 Դժնդակ, դաժան, ֆ.

Réveil, ար. Արթննալը, զարթում։ 2 Զարթուցիչ փող՝ Թմբուկ։ 3 Զարթուցիչ կազմած (ժամացոյցի), զարթուցակ † ։

Réveille-matin, ար. Զարթուցիչ ժամացոյց, զարթուցակ † 2 Ժամահար (կրօնաւորք արթնցնող)։ 3 Աքաղաղ։ 4 (Առտու) արթնցնող աղմուկ. C'est un fâcheux —. Un fâcheux —, (արթընցած ատեն գէշ լուր)։ յ. ն.

Réveiller, ն. Արթնցնել ։ 2 Սթափել (Թմբրութենէ) ։ 3 Գրգռել, դրդել, արթնցնել, ֆ. 4 Նորէն երեւան հանել (պահանջումներ) ։ 5 Նորոգել, նորէն քրքրել (դատ)։ ‖ Se —, չ. Արթննալ, զարթնուլ։ 2 Սթափիլ (Թմբրութենէ)։ 3 Նորէն քըրքրուիլ, նորոգուիլ, ֆ.

Réveillon (ի), ար. Գիշերային ճաշ, մակընթրակ ։ 2 (Նկարի մէջ) պայծառ մաս, լուսատու ⟦Վեր հանող, յայտնող։

Révélateur, trice, ած. և ֆ.

Révélation, էգ. Յայտնութիւն։ 2 Վեր հանելը, յայտնութիւն. C'est toute une —, (խոշոր յայտնութիւն մ'է այս) ։ 3 Աստուածային յայտնութիւն կամ յայտնեալ կրօնք, յայտնութիւն, անփ. ‖ Par —, Առանց սորված ըլլալու՝ ինքնայայտնաբար † (գիտնալ բան մը)։

Révéler, ն. Յայտնել ։ 2 Երեւան հանել, վեր հանել, յայտնել ։ 3 Ծանուցանել, յայտնել։ ‖ Se —, չ. Յայտնուիլ։ 2 Իր սիրտը՝ ինքզինք յայտնել։

Revenant, e (ի), ած. Հաճելի, սիրախորժ ։ ‖ ար. Ուրուական, հոգեգէշ – խօրթլագ ։

Revenant-bon (ի-ի), ար. Պա-

տառաշահ † 2 (Պատահական) շահ, ֆ. 3 Ծախքէ աւելցած գումար, ծախքէ մնացորդ։ յ. ե.

Revendeur, euse (Ռ), ֆ. Առնող ծախող, կրկնավաճառ։ || էֆ. Հնավաճառուհի †. [պահանջում։

Revendication (Ռ), էֆ. (Ետ)

Revendiquer (Ռ), ն. (Ետ) պահանջել։ 2 (Իբր իրը) պահանջել։

Revendre (Ռ), ն. Առնուլ ու ծախել, նորէն ծախել. Il vous en revendrait, (քեզ կը տանի կը ծախէ, ջ.)։ || À —, Շատ՝ էւելօք (ունենալ)։

Revenir, -nu, e, չ. Նորէն գալ։ 2 Գալ։ 3 Դառնալ, վերադառնալ, (որ և ֆ.). — à qn. (սիրտը վերադարձնել մէկու). La parole lui est —, (լեզուն բացուեցաւ)։ 4 Նորէն ելնել (ջուրի երես)։ 5 Վերահաստատուիլ (առողջութեան)։ 6 Ջգալի լինիլ. C'est un besoin qui — tous les jours։ 7 Նորէն աճիլ՝ բուսնիլ (մազերու)։ 8 Երեւիլ (ոգիի). Il — des morts, (մեռելներ կ'երեւին)։ 9 Վեր գալ, համը բերան գալ. L'ail —։ 10 Գալ՝ իյնալ (միտքը). — dans, à. Ce nom ne me — point։ 11 Նորէն ձեռք առնուլ (իշխանութիւն). — à։ 12 Նորէն խօսիլ (գործի մը վրայօք)։ 13 Նորէն խօսքն ընել (բանի մը). Il n'y a pas à y —։ 14 Փոխել՝ դարձընել (խօսքը), դառնալ (խոստումէ). — sur. — sur le compte de qn. (մէկու վրայ կարծիքը փոխել)։ 15 Խելքը գլուխը գալ, ուշաբերիլ. Le vin fait — le cœur, (գինին զօրացուցիչ է)։ 16 Վերահաստատուիլ. — en, dans. — en faveur, (նորէն շնորհ գտնել)։ 17 Բուժիլ (ախտէ), աղէկնալ. — à vue d'œil 18 Դառնալ (մոլորութենէ)։ 19 Սթափիլ (խոր քունէ), Թողուլ (անառակութիւն), դադրիլ (զարմանալէ). — de ses égarements, (զգաստանալ). — de sa colère, (բարկութիւնն անցնիլ). Je n'en — pas, (զարմացեր մնացեր եմ)։ 20 Աչքերը բացուիլ, զգուիլ (աշխարհի բաներէ)։ 21 Կարծիքը Թողուլ՝ փոխել. C'est un homme opiniâtre qui ne — jamais։ 22 Կարծիքը շտկել (մէկու վրայ)։ 23 Սիրտը իջնել (բարկացած մէկու)։ 24 Ցիշուիլ. Ces noms — souvent։ 25 Ցարմարիլ. Son humeur — à la mienne. Cela — au même, (նոյն բանն է)։ 26 Իյնալ (ստակ՝ մօրը հարստութենէ). Il ne me — rien։ 27 Օգուտ՝ շահ ելնել. Que vous —-il de faire cela? 28 Ականջ հասնիլ, պատմուիլ (զանազան կողմերէ). Il nous — que, (կ'իմանանք որ)։ 29 Հաճոյ լինիլ, հաճոյանալ. Son humeur me — fort. Il y a des gens qui ne — point։ 30 Արժել, նըստիլ (այսքանի). Cet habit me — à tant։ || Faire —, Ուշաբերել (մէկը)։ 2 Կարմրցնել (միս)։ | — de loin, Մեծ չարիքէ մ'ազատիլ։ | — à la charge, Նորէն յարձակիլ։ 2 Նորէն փորձել։ 3 Նորէն սկսիլ։ | — à soi, Ինքզինք գտնել։ 2 Հանդարտիլ։ | — sur, (Իր գործին) պարապիլ։ 2 Քրքրել (անցեալը)։ 3 Իրաբու դէմ դառ բանալ։ | — sur soi, Իր վրայօք խորհրդածել։ | — sur soi-même, Իր վրայ դառնալ՝ գալարիլ։ | — sur ses pas, Ետ դառնալ։ 2 Համառօտիւ ամփոփել։ | En —, Ապաքինիլ։ 2 Վտանգէ ազատիլ. Il en est — d'une belle, (մեծ վտանգէ մ'ազատեցաւ)։ [ճառում։

Revente (Ռ), էֆ. Վերստին վա-

Revenu, ար. Մուտք, եկամուտ։

Revenue, էֆ. Վերադարձ։ 2 Նոր ծառ (անտառի մէջ)։

Rêver (Ք), չ. Երազել, (որ և ֆ.). J'ai — de vous, (զքեզ երազիս մէջ տեսայ)։ 2 Բաբբանջել, երազել։ 3 Մտածութեանց իյնալ, երազել։ 4 Անուրջներու մէջ լինիլ։ 5 Խորունկ մտածել, խոկալ։ || — noir, Սև բաներ մտածել։ || ն. Երազել, (որ և ֆ.). Vous avez — cela, (երազ տեսած ես)։ 2 Մտածել, խորհիլ (միջոց)։ [անդրադարձութիւն։

Réverbération, էֆ. Ցոլում,

Réverbère, ար. Ցոլացիկ հայելի, ցոլհայլի † 2 Ցոլալամպար † ցոլակ † (փողոցի)։ 3 Լապտեր. Chasse au —։ || À —, Ցոլացիկ (հնոց)։

Réverbérer, ն. Ետ զարնել, ցոլացնել, անդրադարձնել։ || չ. Ցոլիլ, անդրադառնալ։

Reverdir, ն. Նորէն կանաչ ներ-

կել։ || ։ Կանաչել, դալարանալ ։ 2 Առոյգիլ՝ երիտասարդիլ (ծերի)։ [չացում։

Reverdissement, ար. Կանա-

Révéremment (ռաման), մ. Մեծարանօք ։

Révérence (ռ), էգ. Պատիւ, մեծարանք։ 2 Ծռուելով կամ ծունր դնելով բարեւում, խոնարհութիւն. Faire la —, (խոնարհութիւն մ'ընել։ 2 Փաղօքել, ը. 3 Գայթել [ձիու]). Tirer sa — à qn. (բարեւել ։ 2 Զգել երթալ) . Tirer sa —, (չհաւանիլ, մերժել) ։ 3 հ. մ. Կրօնաւորի տիտղոս, յարգապատուութիւն ։

Révérencielle (ռ), ած. Crainte -, Ակնածու երկիւղ։

Révérencieusement (ռ), մ. Մեծարանօք, ակնածութեամբ ։

Révérencieux, euse (ռ), ած. Անչափ մեծարող, կարեւմեծար ։

Révérend, e (ռ), ած. Վերապատուելի, յարգոյապատիւ . Mon , (յարգոյապատիւ Հայր)։ 2 Մեծարելի, հ.

Révérendissime (Չս), ած. Գերապատիւ, գերամեծար ։

Révérer, ն. Պատուել, մեծարել։

Rêverie ($\bar{k}$), էգ. Մտածումներու երթալը, խոհանք։ 2 Մտածմունք, խոհանք։ 3 Բանդագուշանք, ցնորք։ 4 Զառանցանք (հիւանդի) ։ 5 Տարտամ մտածում, երազում ։ 6 Մտածում, մտախոհութիւն ։

Revers, ար. Հակառակ կողմ, ընդդիմակողմ, (որ և փ.). Le — de la médaille, (որ և՝ գէշ կողմ) ։ 2 Կռնակ (ձեռքի), հակափ † 3 Ձեռքի կռնկով՝ հակափով † հարուած, (որ և՝ Coup de —)։ 4 Ձախէ աջ հարուած՝ ահեկի † հարուած (սուրի). Frapper de — ։ 5 Ձախորդութիւն, (որ և՝ — de fortune)։ 6 Լանջամաս † (մեկնոցի)։ 7 (Կօշկի) ճիտքի վերնամաս, դարձ ։ || De —, Ետեւի կողմէ զարնել (զօրքերը)։

Réversal, e (ս), ած. Վերահաստատիչ † (Թուղթ)։ || էգ. Փոխարինական յայտարարութիւն, (որ և՝ Lettres —)։

Reverser, ն. Նորէն լեցնել (գինի)։ 2 Նորէն Թափել։ 3 (Ուրիշ տեղ) անցունել՝ փոխադրել (գումար) ։ 4 Ուրիշ նաւ փոխադրել (ապրանք), հ. 5 Վերագրել (յանցանքը՝ մէկու)։

Reversi, Reversis (սի), ար. Րըվերսի, Թղթ.

Réversibilité (ս), էգ. Դառնալիութիւն, փոխանցականութիւն † 2 Տիրադարձութիւն (աւատի)։

Réversible (ս), ած. Դարձուելիք. Drap à envers — ։ 2 Դառնալի, փոխանցելի։ 3 Տիրադարձիկ † նահանջելի † (երկիր)։ [ձում (ժառանգութեան) ։

Réversion (ս), էգ. Ետս դար-

Revêtement ($v\bar{k}$), ար. Ծածկում, պատում։ 2 Պատուածք (անտառներով)։ 3 Պատուած (փոսի հողերու)։ 4 Դրուագ, Թ. զափլամա ։ 5 Թրմադրուագ, (որ և՝ Lambris de —)։ 6 Պատ (խրամի)։

Revêtir, -tu, e ($v\bar{k}$), ն. Հագնիլ կամ հագցնել (զգեստ) ։ 2 Հագուեցնել (աղքատ)։ 3 Հագուեցնել, ռլ. փոխ. 4 Առանցել՝ տալ (պաշտօն). — qn. de։ 5 Առած լինիլ, ունենալ (պաշտօն). Être — de։ 6 Պատրաստել, տալ. Cet acte est — de toutes ses formes ։ 7 Պատել, տալ. — le mensonge des apparences de la vérité ։ 8 Առնուլ (այս ինչ կերպարանք)։ 9 Ծեփել, դրուագել. պատել, ծածկել։ 10 Որմապատել † (խըրամ)։ || Se —, յ. Հագնիլ։ 2 Վրան առնուլ, փ. 3 Առնուլ (պաշտօն՝ այս ինչ կերպարանք)։

Rêveur, euse ($\bar{k}$), ած. Երազող, երազուն։ 2 Մտածկոտ՝ խոհուն † (կերպարանք) ։ || գ. Մտածութեանց մէջ ընկըղմած, Թուաքար, խորհրդասոյզ † 2 Ցնորամիտ, —խօս, բանդագուշող ։ 3 Խորհող. Mallebranche fut un — des plus profonds։ 4 Թարթափուն, մտագիր † ։ [Prix de —)։

Revient (kռ), ար. Արժէգին, (որ և՝

Revirade, էգ. Դառնալը։

Revirement, ար. Շրջում, (որ և փ.)։ 2 Առնելիքն ուրիշի վրայ դարձնելը, շրջում ։

Revirer, չ. (Նաւու) նորէն մէկալ կողմը դառնալ . — de bord, (միտքը փոխել, դառնալ) ։ 2 Ուրիշ կողմ դառնալ, ն. հ. 3 Դուռի մը քարերն առջեւ քշել, տող. || Se —, յ. Իր վրայ դառնալ ։ [վերադարձնել ։

Reviser, ն. Նորէն աչքէ անցընել։

Réviseur, ար. Վերաքննիչ։

Révision, էգ. Վերաքննութիւն։ 2 Վերընթերցում (թերթի), գդ.

Revivification, էգ. Վերակենդանացում։ 2 Վերածում, գ.

Revivifier, ն. Նորէն կենդանացնել։ 2 Հոգեպէս նորոգել։ 3 Վերածել, գ.

Revivre, revécu, չ. Վերկենդանալ, կենդանանալ։ 2 Նորէն ապրիլ. Les pères — dans leurs enfants. 3 Վերածնիլ, նորոգուիլ, կենդանանալ։ 4 Վերահաստատուիլ (ջնջուած պաշտօնի)։ ‖ Faire —, Կենդանացնել։ 2 Ապրիլ տալ։ 3 Այս ինչը կ'ապրի ըսել։ 4 Կենդանացնել, նորոգել։ 5 Երեւան հանել (գրիստոփ՝ հին գրեր)։

Révocable, ած. Ցետս կոչելի, նահանջելի † (փոխանորդութիւն)։ 2 Ընկենլի՝ պաշտօնանկելի † (կուսակալ)։

Révocation, էգ. Ցետս կոչում, ջրում, խափանում։ 2 Պաշտօնընկեցութիւն, բարձընկեցութիւն։

Révocatoire, ած. Խափանիչ, էգ.

Revoici, Revoilà, մ. Ահա դարձեալ։

Revoir, -vu, e, ն. Նորէն տեսնել։ 2 Նորէն դառնալ (տեղ մը)։ 3 Նորէն քննել (գործք՝ դատ՝ հաշիւ), (որ և անփ.). À —, (վերաքննելի)։ ‖ ար. Au —. Adieu au —, Նորէն տեսնուինք, ցտեսութիւն։ ‖ Se —, յ. Նորէն տեսնուիլ։ 2 Ինքզինք նորէն տեսնել։ 3 Նորէն տեղ մը գտնուիլ։ [վազել՝ սլանալ, ֆ.

Revoler, չ. Նորէն թռչիլ։ 2 Նորէն

Revolin (ղ), ար. Ցետադարձ հով։

Révoltant, e (ղ), ած. Դժպհի, զայրացուցիչ։ [բուԹիւն։

Révolte, էգ. Ընդվզում, ապստամ-

Révolté, ար. Ապստամբ։

Révolter, ն. Դէմ հանել, ապստամբել, (որ և ֆ.)։ 2 Զայրոյթ պատճառել, զայրացնել, (որ և անփ.)։ ‖ Se —, յ. Ընդվզիլ, ապստամբիլ։ 2 Հեստել, ֆ. 3 Զայրանալ։ [Être —, (լրանալ)։

Révolu, e, ած. Լրացած, լման.

Révolution, էգ. Ցեղաշրջում, յեղափոխութիւն։ 2 Ցոյզ, տակնուվրայութիւն. Cela m'a causé une —։ 3 Շրրջան, բոլորում, հոլովում, Թաւալում (ժամանակաց)։ 4 Թաւալում, ե. 5 Ցոյցք (հիւԹոց), հ.

Révolutionnaire (օնէռ), ած. և ար. Ցեղափոխական։

Révolutionnairement (օնէռ), մ. Ցեղափոխական կերպով մը։

Révolutionner (նն), ն. Ցեղափոխութեան գրգռել։ 2 Ցեղաշրջել, յեղափոխել, ֆ. 3 Սաստիկ յուզել, տակնուվրայ ընել։

Revolver (ռէ), ար. Բազմաբերանաձեւ ատրճանակ, շրջահար † բեվոլվեր։ [խել։ 3 Դուրս՝ ետ փախել։

Revomir, ն. Նորէն փսխել։ 2 Փըս-

Révoquer, ն. Պաշտօնէ հանել։ 2 Ետ առնուլ, ջնջել խափանել (օրէնք)։

Revue, էգ. Մանր քննութիւն, հանդէս։ 2 Հանդէս, զօրահանդէս։ 3 (Ուսումնական) ԹերԹ, հանդէս։ 4 Նորէն տեսնելը. Ils sont gens de —, (իրար տէպ կը տեսնեն)։ [ցիչ, խտտորիչ (դեղ)։

Révulsif, ive (ս), ած. Դարձու-

Révulsion (ս), էգ. Ուրիշ կողմ դարձնելը, խտտորեցում, բժ.

Rez (ռէ), նխ. — pied, — terre. À — de terre, Գետնի հաւասար։

Rez-de-chaussée (շօ), ար. Գետնի երես, գետներես։ 2 Գետնայարկ (տան)։ յ. ն.

Rhabdologie, էգ. Ցուպերով համրիւ, ցպահաշիւ։ [հմայութիւն †։

Rhabdomance (ղ), էգ. Ցպա-

Rhabillage, Rhabillement, ար. Կարկատում։ 2 Յարդարում։

Rhabiller, ն. Նորէն հագուեցնել։ 2 Նոր հագցնել, նոր հագուստ շինել (ծառաներու)։ 3 Շտկել, նորոգել։ 4 Պարտկել, կարկտել։ ‖ Se —, յ. Նորէն հագուիլ։ 2 Նոր զգեստ գնել։

Rhabilleur, euse, ֆ. Շտկող, նորոգող։ 2 Պարտկող, կարկտող։ 3 Տ. **Raboteur**։

Rhagade, էգ. Ճեղքուած (շրթանց). Des —, (ճեղքուտուք)։ [նի †։

Rhapontic (ղ), ար. տ. ս. Պոնտա-

Rhapsode, ևն. Տ. **Rapsode,** ևն.

Rhénan, e (ռա), ած. Հռենոսեան, հռենեան։

Rhéteur, ար. Ճարտասանութեան

վարժապետ, հռետոր։ 2 ճոռոմաբան։

Rhétoricien (ի), *ար.* Հռետորաբան, (որ և *ած.*)։ 2 ճարտասանութեան աշակերտ։

Rhétorique, *էգ.* Հռետորութիւն, ճարտասանութիւն։ 2 ճարտասանական դաս։ 3 ճարտասանութիւն, *փ.* 4 ճոռոմաբանութիւն։

Rhingrave, *ար.* Հռենակոմս։ ‖ *էգ.* Հռենակոմսի կին, հռենակոմսուհի։ 2 (Լայն) վարտիք։ [կէրկէտան։

Rhinocéros (*ou*), *ար.* Ռնգեղջիւր.

Rhinoplastie, *էգ.* Քթակերտութիւն † քթակերծութիւն †։ [(տունկի)։

Rhizome, *ար.* Ընդհողեայ բուն

Rhodium (*օմ*), *ար.* Մետաղ մը, ռոտիոն։ [վարդ։

Rhododendron(ն-ն), *ար.* Մրտա-

Rhombe (ն), *ար.* Շեղանկիւն, տաբանկիւն. փագլավա պիչիմի։ 2 Ռոնպաձուկ †։ [նաձև։

Rhombique (ն), *ած.* Տարանկիւ-

Rhomboèdre (ն), *ար.* Տարանկիւնանիստ մարմին։ [կիւնային։

Rhomboïdal, e (ն), *ած.* Տարան-

Rhomboïde (ն), *ար.* Տարանկիւնակերպ։

Rhubarbe, *էգ.* Խաւարծիլ, զաբրավէնտ։ ‖ — des moines, *Տ.* **Patience,** 5։

Rhum (*ռօմ*), *ար.* Շաքարօղի, ռօմ։

Rhumatique, *ած.* Ցօղացաւական։

Rhumatisant, e (ն), *ած.* և *գ.* Ցօղացաւոտ։ [ղացաւական։ *յ.* —**aux**։

Rhumatismal, e (*ս*), *ած.* Ցօ-

Rhumatisme (*ս*), *ար.* Ցօղացաւ։

Rhume, *ար.* Իջուածք, հարբուխ։

Rhus (*ս*), *ար.* Ծառ մը, աղտորուամազ։ [**Rythme, Rythmique**։

Rhythme, Rhytmique, *Տ.*

Riant, e (ն), *ած.* Ծիծաղող (մանկութիւն)։ 2 Ծիծաղկոտ՝ ծիծաղուն † (կերպարանք)։ 3 Ակնահաճոյ, հաճոյատեսիլ, գեղազուարճ, գեղածիծաղ։ 4 Հաճոյական, գեղածիծաղ. *փ.*

Ribambelle (ն), *էգ.* Անվերջանալի բան, երկար շարք։

Ribaud, e (ō), *ած.* և *գ.* Պագշոտ, վաւաշ, անառակ։

Ribauderie (ō), *էգ.* Վաւաշութիւն, անառակութիւն։

Ribordage, *ար.* (Նաւուց) ընդհարումէ վնաս, հարազեան †։ [թիւն։

Ribote, *էգ.* Կերուխում, շուայտու-

Riboter, *չ.* Ուտել խմել, շուայտիլ։

Ricanement, *ար.* Քերքեւում։

Ricaner, *չ.* (Հեգնօրէն կամ անմտօրէն) կէս-ծիծաղիլ, քերքեւել։

Ricanerie, *էգ.* Հեգնական ծիծաղ, քերքեւանք †։

Ricaneur, euse, *ած.* Քերքեւող։

Ric-à-rac, *մ.* Ցյետին դանգ (վճարել)։ 2 Կծծօրէն (վճարել)։

Richard, *ար.* Մեծափարթամ։

Riche, *ած.* Մեծատուն, հարուստ, (որ և *ար.*). — à millions, (միլիոնատէր)։ 2 ճոխ (լեզու՝ ոճ՝ նիւթ)։ 3 Փառաւոր, շքեղ, մեծագին (թագ), ճոխ՝ հարուստ (կարասի)։ 4 ճոխ՝ ուռճալիր † (հասակ)։ 5 Լեցուն՝ ճոխ (յանգք)։ 6 Բեղմնաւոր՝ հարուստ (երեւակայութիւն)։ 7 Արգաւանդ՝ յուռթի (երկիր)։ 8 Առատ՝ յորդ (հունձք). ☞ — en. (հացա)շատ, (արծաթա)ւէտ, բազմա(ցորեան), դիւրա(հնար)։

Richement, *մ.* ճոխ կերպիւ, ճոխաբար։ 2 Հարուստի հետ (կարգուիլ), հարուստ (ամուսնութիւն մ'ընել)։ 3 Պատուական (տգեղ), ամենա(տգեղ), *ք.*

Richesse, *էգ.* Հարստութիւն, (որ և *փ.*). Son talent fait toute sa —, (բոլոր հարստութիւնն իր տաղանդն է)։ 2 ճոխութիւն, (որ և *փ.*)։ 3 Յուռթիութիւն՝ առատութիւն (երկրի մը)։ ‖ La —, Հարուստք։ ‖ *յգ.* Հարստութիւն, ինչք։

Richissime (2*ս*), *ած.* Ամենահարուստ։

Ricin (ն), *ած.* Տզկաղատ, *տկ.* պիյստենիր. Huile de —, (հնդիկ իւղ)։ 2 Տիզ. կենէ։ 3 (Թռչն)ոջիլ †։

Ricocher, *չ.* Գետնի վրայ ոստոստել (գնդակի)։

Ricochet, *ար.* Ոստոստում (քարի) ջրի վրայ՝ (գնդակի) գետնի վրայ։ 2 (Շըղթայակերպ) շարք (դէպքերու). C'est la chanson du —, (միշտ միևնոյն խօսքն է)։ ‖ À —, Ոստոստական (հրացանութիւն)։ ‖ Par —, Անուղղակի։ 2 Շղթա-

յակերպ ընթացքով, շղթայապէս †։

Rictus (ս), ար. Բերնի ճեղքուած։

Ride, էգ. Փոթ, կնճիռ, խորշոմ։ 2 Խորշ։ 3 Փոթք, պռստում † (ալեաց)։

Rideau (ō), ար. Վարագոյր։ 2 Պատըսպարող ծառոց շարք, սրահակ։ 3 Քող, առագաստ, վարագոյր, փ. 4 Հողակոյտ, գի՛ն. [վառայ Գ.

Ridelle, էգ. (Սայլի) կող, Թար-

Rider, ն. Փոթ փոթ ընել, խորշոմել։ 2 Վէտ վէտ ճօճել, պռստել (ջուրը)։

Ridicule, ած. Ծաղրալից, ծաղրական, կատակելի, ծաղրելի ։ ‖ գ. Ծաղրելի՝ հեգնելի մէկը ։ ‖ ար. Ծաղրելին ։ 2 Ծաղր. Manier l'arme du —։ ‖ En —, Ծաղրելի կերպով մը։ | Donner, Prêter un —, Ծաղրելի ընել ։ | Couvrir, Chamarrer de —, Tourner, Traduire en —, Ծաղրել, ծաղրի առնուլ ։ | Donner un —, des —, Ինքզինքն ծաղրելի ընծայել։ [պիւ ։

Ridiculement, մ. Ծաղրելի կեր-

Ridiculiser, ն. Ծաղրելի ընել՝ դարձնել ։ [2 Ծաղրելի բան։

Ridiculité, էգ. Ծաղրականութիւն։

Rièble, ար. Կառչուկ † տկ.

Rien (ɪ̃), ար. Բան մը, քան մը. Cet homme ne m'est —, (այդ մարդը ինձ ազգական չէ՝ իմ մէկ բանս չէ). Cet homme ne m'est de —, (այդ մարդն բնաւին հոգս չէ) ։ 2 Չէութիւն, ոչինչ. Devenir —, (ոչնչանալ) ։ 3 Ոչինչ. Il vit de —։ ‖ յհ. Մնոտիք, ոչինչ բաներ։ ‖ — au monde, Ոչ մէկ բան։ | En un —, Մէկ բոպէի մէջ ։ | De —, Ոչինչ (մարդ) ։ 2 Ոչ մէկ կերպիւ (ծառայել) ։ 3 Բան մը չէ, բան չկայ, չարժեր։ | En —, Բանի մը մէջ։ 2 Բնաւ։ | En un —, Վայրկեանի մը մէջ։ | Pour —, Ոչինչ գնով։ 2 Ձրի ։ 3 Փուճ տեղը ։ | Ne — faire, Գործ մը չընել։ | Ne — dire, Հաճոյ չլինիլ, չշարժել, չազդել։ | Il n'en est —, Առանց բան չկայ։ | Il n'y a — que..... Քիչ մը յառաջ (հոս էր)։ | Comme si de — n'était, Բան մը չեղածի պէս ։ | — que d'y (penser), (Մտածելը) միայն։ | Moins que —, Si peu que —, Pas plus gros que —, Ամենաքիչ ։ | ☞ Ne.... — moins que, Ամենեւին. Il n'est — moins que sage. (չունեցած բանը իմաստութիւնն է, ամենեւին իմաստուն չէ). Il n'y a — de moins vrai que cette nouvelle, (այդ լուրէն աւելի սուտ լուր չլինիր, այդ լուրը ամենասուտ է) ։ 2 Ոչ այլ ինչ..... բայց եթէ. Il n'aspire à — moins qu'à vous supplanter. Vêtements qui ne sont — moins que J. C. (զգեստք որ նոյն ինքն Քրիստոս են)։ | ☞ Ո———ճ———ք-րելէ օրէնք մը. Car il n'est — moins que votre père, (ըստ տեղւոյն՝) քանզի հայրդ է կամ չէ. Vous lui devez du respect, car il n'est — moins que votre père. Vous pouvez vous dispenser du respect à son égard, car il n'est — moins que votre père ։

Rieur, euse, գ. Ծիծաղող։ 2 Ծիծաղկոտ, (որ և ած.) ։ 3 Ծաղրասէր, հեգնասէր. Il a les — de son côté, (որ և՞ շատերու հաւանութիւնն ունի)։

Riflard, ար. Երկձեռնի քերիչ (րէնտէ), տապղքեր Գ † 2 Դուր (որմաշէնի)։ 3 Հին անձրեւոց ։

Rifler, ն. Տապղքերել Գ. րէնտէլէ-մէք ։ 2 Խարտել։ 3 Գողնալ, Թռցնել ։ 4 Ճանկռտել, հ.

Rigaudon, Rigodon (ɪ̃), ար. Րիկօդեան կաքաւ, րիկոդեան ։

Rigide, ած. Զծռուող, կարծր, խիստ (ցողուն)։ 2 Անաչառ, սաստիկ, խիստ, փ. 3 Խորին՝ խիստ (ստոյիկեան) ։

Rigidement, մ. Խստամբերութեամբ, խստիւ։ 2 Խստապէս ։

Rigidité, էգ. Կարծրութիւն, բըրտութիւն։ 2 Սաստկութիւն, խստութիւն։

Rigole, էգ. Ջուրի ճամբայ, կորի, կաւառ։ 2 Վտակ, առուակ։

Rigorisme (ս), ար. Խստակրօնութիւն, խստակյանութիւն † ։

Rigoriste, ար. Խստակրօն, խստասէր † խստական † ։

Rigoureusement, մ. Խստութեամբ, խստիւ։ 2 Գլխովին (ճշմարիտ)։

Rigoureux, euse, ած. Խիստ ։ 2 Աններող, սաստիկ, խստամիտ † (դատաւոր) ։ 3 Դժնդակ (տանջանք), սաստիկ (վճիռ) ։ 4 Անժխտելի, յայտնի (ապացոյց) ։

Rigueur, էգ. Խստութիւն. Tenir —, (խստութիւն ցուցնել)։ 2 Դժնդակութիւն (կլիմայի), սաստկութիւն (ցուրտի՝ տանջանքի)։ 3 Դառնութիւն (անօթութեան)։ 4 Մեծ ճշդութիւն, խստութիւն. La — de la rime. Contemplez mon devoir dans toute sa —։ 5 Անզգայութիւն, խստութիւն (կնոջ)։ 6 Անժխտելիութիւն՝ ակներեւութիւն (ապացոյցի)։ ‖ De —, Անհրաժեշտ (կանոն)։ 2 Ըստ կանոնի (խաղալ)։ | À la —, Տառապէս, խստիւ, սեղմամբ։ 2 Ամէն ճշդութեամբ, ամէն խստութեամբ, (որ և՝ À toute —, À la dernière —)։ 3 Խիստ քննութեամբ մը, ի պահանջել հարկին, ի հարկին։

Rimaille, էգ. Անշահ ոտանաւոր, քերդուկ †։ [յանգողակել †։

Rimailler, չ. Քերդողակել †

Rimailleur, ար. Անհամ բանաստեղծ, քերդակ † յանգողակ †։

Rime, էգ. Յանգ (ոտանաւորի). Mettre en —, (ոտանաւորի դարձնել)։ ‖ Il n'y a ni — ni raison dans, (Խելք ըսած բանդ չկայ)։ ‖ յգ. Նուագք, տաղք։

Rimer, չ. Պատշաճիլ, յարմարիլ։ 2 Նոյնայանգ լինիլ, համայանգիլ. — aux yeux, (գրուածքով միայն նոյնայանգ լինիլ)։ 3 Յանգերը բերել, յանգել. Ce poète — bien։ 4 Ոտանաւոր գրել, ոտանաւորել † ‖ Cela ne — à rien, Ատոր մէջ միտք չկայ։ ‖ ն. (Բառերն) յանգաւորել։ 2 Ոտանաւորի դարձնել, ոտանաւորել †։ [տեղծ։ 2 Յանգամոլ †։

Rimeur, ար. Յանգող, յանգաս-

Rinceau (սō), ար. Ոստումրգակք † ճ.

Rince-bouche (ի), ար. Բերան լուալու աման, բերնաման † յ. ե

Rincée (ի), էգ. Ծեծ, ը.

Rincer (ի), ն. Ցայել, ցօղուել (բաժակ). չալքամագ։ 2 Լուալ (օճառած կտաւ), ցայել։ 3 Զեխել, ծեծել, ը. Il a été bien —, (որ և՝ խմուած եղաւ)։ ‖ Se —, յ. Ցօղուել (բերանը), ցայել (օճառուած ձեռքերը)։

Rinçure (ի), էգ. Լուացուկք՝ ցայուկք (բաժակի)։ 2 Ջուր լեցուցած գինի, գինեջուր, (որ և՝ — de verre)։

Ringrave, ար. Տ. **Rhingrave**։

Rioter, չ. Ծիծաղկոտիլ † քմծիծաղիլ † հ.

Ripaille, էգ. Կերուխում, ը.

Ripe, էգ. Քերակ † (քարկոփի)։

Riper, ն. Քերել, քերթել։ ‖ չ. Սահիլ, ն—.

Ripopée, էգ. (Մնացորդներու) խառնուրք։ 2 Անյօդ գրուած, խառնաթան, ը.

Riposte, էգ. (Պատրաստ) պատասխան։ 2 Անդրադարձ, պատասխան։ 3 Խուսափմամբ հարուած, խուսահարուած † ոլ.

Riposter, չ. Պատասխանը տալ, պատասխան տալ, պատասխանել, (որ և ն.)։ 2 Փոխադարձն ընել. Il riposta d'un soufflet, (ապտակին ապտակ տուաւ)։ 3 Խուսահարուածել † ոլ.

Ripuaire (ē.ū), ած. Գետափնեայ (Փրանկք)։ 2 Գետափնեայ Փրանկաց։

Rire, ար. Ծիծաղ։ ‖ չ. Ծիծաղիլ, խնդալ։ 2 Ականահաճոյ՝ գեղածիծաղ լինիլ, խնդալ. Tout — dans ces prés։ 3 Նպաստաւոր լինիլ. L'occasion lui —։ 4 Հաճելի լինիլ. Cela — à l'imagination։ 5 Ծաղրել. — de qn. Vous voulez —։ 6 Կատակել. Est-ce que vous —, ou si c'est tout de bon? C'est pour —, (կատակ մ'է)։ 7 Ճեղքիլ, բացուիլ. Cet habit —. Cette muraille —։ | Faire —, Ծաղր շարժել։ | — jaune, Ակամայ խնդալ։ | — aux larmes, Արտասուօք չափ խնդալ։ | — aux anges, Տխմար մը խնդալ։ 2 Ուրախութենէ այլ յայլմէ լինիլ։ | — à qn. Ժպտիլ մէկուն։ 2 Պատուով ընդունիլ։ ‖ Se —, յ. Զուարճանալ։ 2 Արհամարհել, բանի տեղ չդնել, ծաղրել։

Ris, ար. Ծիծաղ։ 2 Վզամսան † (հորթի)։ ‖ Prendre un —, Ամփոփել առագաստ։ ‖ յգ. Ծաղու չաստուածք, խնծիղք։ [հողաբլուր (Նաւահանգստի)։

Risban (ս-ի), ար. Թնդանօթակիր

Risdale (ս), Տ. **Rixdale**։

Risée (զ), էգ. Քրքիջ, քահքահ։ 2 Ծաղր. S'exposer à la — de. Être l'objet de la — de, (ծաղու նշաւակ լինիլ)։ 3 Ծաղրուծանակ. Ils demeurent la — des peuples.

Risette (զ), էգ. (Մանկական) պզտիկ քրքիջ։ [Թիւն։ 2 Ծաղրելիութիւն։

Risibilité (զ), էգ. Ծիծաղականու-

Risible (զ), ած. Ծաղրելի, ծիծաղելի. C'est un homme — ։ 2 Ծիծաղաշարժ. Ce quiproquo est — ։ 3 Ծիծաղող, ծիծաղական. L'homme est un animal — ։

Risiblement (զ), մ. Ծաղրապէս։

Risquable, ած. Ցանդգնական, վտանգաւոր։ 2 Փորձելի (ձեռնարկ)։

Risque, ար. Վտանգ։ 2 Ապահովագրուած բան։ ‖ Au — de, Վտանգով ։ | À ses — et périls, Ամէն հետեւանք աչքն առած։ | À tout —. Ցաչողի թէ ոչ, ինչ որ ալ լինի ։

Risquer, ն. Ի վտանգ դնել, վտանգել ։ 2 Վտանգի մէջ իյնալ, վտանգ կրել ☞ (ան)վտանգ։ 3 Փորձել, համարձակիլ, նետուիլ, դիմագրաւել (պատերազմ)։

Rissole (ս), էգ. Զարդած միս եւ խմորի մէջ լեցուցած, խճողակ †։

Rissolé, **e** (ս), ած. Արեւակէզ (դէմք)։ ‖ ար. Խորված՝ կսկուծ եղած միս, աղանձած † ։ [ձել † (միս)։

Rissoler (ս), ն. Խորովել՝ աղան-

Ristourne, **Ritourne**, էգ. Գէս առ հարիւր վճար (ապահովագրութեան ջնջման համար), եղծավճար †։

Rit (իդ), **Rite**, ար. (Եկեղեցւոյ) ծէս։ ‖ յգ. Արարողութիւնք (հեթանոսութեան)։

Ritournelle, էգ. Կրկնուած բան, կրկնութիւն։ 2 Կցուրդ. Եր. [գիր ։

Ritualiste, ար. Ծիսարան, ծիսա-

Rituel, ար. Ծիսարան, մաշտոց։

Rivage, ար. Տ. **Rive**, 1. 2։

Rival, **e**, գ. (յգ. **—aux**), Նախանձորդ, հակառակորդ, մրցորդ † (որ և ած.)։ 2 Նոյն կինը կամ մարդը սիրող. հակառակորդ. սիրատխ † մրցորդ † ‖ Sans —, Անզուգական։

Rivaliser, չ. Նախանձորդ հանդիսանալ, ոտխիլ, մրցիլ։

Rivalité, էգ. Մրցութիւն, նախանձորդութիւն, մրցորդութիւն † ։

Rive, էգ. Եզր, ափ ☞ (գետ)եզր, (լճ)ափ ։ 2 Երկիր, ափունք ։ 3 Սահման՝ եզր (անտառի) ։

River, ն. Գամուած բեւեռի ծայրը դարձնել՝ ոլորել, փերփինել Գ ☞ ծայրոլոր † 2 Ամրացնել, պնդել (շղթայ)։ ‖ — à qn. son clou, Մէկու բերանը կարկել ։

Riverain, **e** (՝), ած. Եզերային (տունկք)։ ‖ ար. Եզերաբնակ։ 2 Անտառի՝ ճամբու եզերքը կալուած ունեցող, եզերաբնակ ։

Rivet, ար. Ծայր, որ բեւեռ, փերփինակ † Գ. 2 Ոլորածայր † (պայտա)-բեւեռ, փերփինակ † ։

Rivière, էգ. Գետ ։ ‖ — de diamants, Ադամանդակապ մանեակ ։

Rivure, էգ. Ծխնիի (ռէ ·է) առանցքը Թեւառանցք † ։ [րիստալ ։

Rixdale, էգ. Արծաթ դրամ մը ։

Rixe, էգ. Կռիւ ։

Riz (ռի), ար. Ոսիզ, բրինձ

Rizière, էգ. Ոսզուտ † բրնձուտ †։

Rob, ար. Ռուպ (ընկուզի)։ 2 Տ. **Robre** ։

Robe, էգ. Պատմուճան՝ պարեգօտ (Նախնեաց)։ 2 (Կանանց՝ մանկանց) պարեգօտ ։ 3 Պարեգօտի ծայր՝ պոչ, պարեգօտ. Prenez ma —. Portez ma — ։ 4 Հագուստ, պատմուճան, փ. 5 Պարեգօտ (դատաւորի եւն.). Les gens de —, (եկեղեցականք, դատաստանական պաշտօնաւորք եւն. հ.)։ 6 Դատաւորութիւն. Les charges de la —. Famille de —, de la —. Quitter la — pour l'épée։ 7 Դատաւորք. Les prétentions de la — ։ 8 Եկեղեցականութիւն, կարգ, ջ. Je porte respect à sa —. Les noires, (քահանայք, սեւազգեստք)։ 9 (Անասնոց) մորթ կամ մորթի գոյն. Ce chat a une belle —. De la même —, (համագոյն)։ 10 Կեղև (սոխի) ։ ‖ — de chambre, Առտնին պարեգօտ, տնածործ † | En — de chambre, Կեղեւեփ † (գետնախնձոր)։ | — de Nessus, de Déjanire, Աղէտաբեր պարգև ։

Robin, **e** (՝), ած. Վարպետորդի։ ‖ ար. Դատաւոր ։ 2 Խեղկատակ մէկը։ 3 Ոչինչ մէկը ։ 4 Ոչխար ։

Robinet, ար. Ծորակ. մուսլուգ։

Robinier, ար. Ծառոց սեռ, րոպենի † ։

Robre, ար. Կրկնապակ † (ուիսթ խաղի մէջ), րօպէր. [Անուսան (հուաճոք)։

Robuste, ած. Զօրաւոր, չարքաշ։ 2

Robustement, մ. Զօրաւոր կերպիւ ☞ հաստատ(կազմ)։

Roc, ար. Ապառաժ, ժայռ։ 2 Բերդ (ճատրակի մէջ), հ.

Rocaille, էգ. Քարակոյտ։ 2 Խճերով ու խեցիներով շինած բան, խեցեմած † խճած † (որ և ած.). Des grottes en —։ [լուոր, խճորդ †։

Rocailleur, ար. Խճածի † բան.

Rocailleux, euse, ած. Կոպճուտ. չագըլ բաշլը։ 2 Անհարթ՝ կարծր (ոճ)։

Rocambole (Ն), էգ. Սպանիկ սխտոր։ 2 Համ, համ հոտ, փ. ‖ Et toute la —, Եւ բոլոր մնացածը։

Roche, էգ. Ժայռ, ապառաժ † 2 Քար. Le schiste est une — feuilletée։ 3 Կարծր քար, վէմ † (որ և՝ Pierre de —)։ 4 Հանք. Turquoises de la vieille —. Homme de la vieille —, (հին ատենի՝ ուղիղ մարդ). Noblesse de vieille —, (հին ազնուականութիւն)։ ‖ — de (topazes), (Տպազաւոր) վէմ։ | De —, Վիմաբուխ (ջուր)։

Rocher, ար. Քարաժայռ։ 2 Ժայռ, ապառաժ, փ. 3 Կղզեակ, ն—. 4 Ժայռոսկր † անգ. ‖ — d'eau, ժայռատեսիլ † աղբիւր։

Rochet, ար. Կարճ շապիկ (լտ. եպիսկոպոսի), վտաւակ. Les—, (եպիսկոպոսք)։ 2 Թելոց † (մետաքս փաթթելու)։ ‖ À —, Կեռաժանի † (անիւ)։

Rocheux, euse, ած. Ապառաժուտ, ժայռուտ։

Rock, Տ. **Rouc**.

Rococo, ար. (Ճարտարապետական) քեկրեկոյթ † պճնայք † (Լուի ԺԵ.ի ատենի)։ 2 Հնաւանդ՝ հինօրինաց բան։

Rocou, ար. Նարնջագոյն կարմիր ներկ մը, հրուկ։ [հրկել։

Rocouer, ն. Հրուկով ներկել,

Rocouyer, ար. Հրկենի, ծռ.

Rôder (ռō), չ. և ն. Հոս հոն դառնալ, Թափառիլ, դառնալ, ալքտալ Գ.

Rôdeur (ռō), ար. (Հոս հոն) դարձող, Թափառոտ † Թափառորդ † ☞ (գիշերա)յած։

Rodomont (Ն), ար. Սուտ կտրիճ, պարծուկ, չարդող, ը.

Rodomontade (Ն), էգ. Մեծաբանութիւն, պարծենկոտութիւն, ը.

Rogation, էգ. Օրհնագիծ, Հ. ‖ յգ. Անդաստանօրհնէք, լտ.

Rogatoire, ած. Commission —, Աղաչական յանձնարարութիւն (դատաւորէ՝ ուրիշ դատաւորի).

Rogaton (Ն), ար. Աղերսագիր։ 2 Անշահ գրուած։ 3 Չնչին լուրեր։ 4 Մանր մունր ծամոց, ը. 5 Կերակուրի մնացորդք.

Roger-bontemps (Ն-Ն), ար. Զուարթ ու անհոգ մարդ։

Rogne, էգ. Հնացեալ քոս։ [տարի)։

Rogne-pied, ար. Կտրոց † (պայ-

Rogner, ն. Ծայրէ՝ եզերքէ՝ մէկ կողմէ կտրել՝ առնուլ, կրճատել, կարճել, յապաւել, կտրել։ 2 Պակսեցնել (մէկու բաժինը), կտրել (հաշիւէ)։ 3 Մսխել (ինչք)։ ‖ — les morceaux à qn. Մէկու ոյժը՝ շահը պակսեցնել։ | — les ongles à qn. Մէկու Թեւերը կտրել, փ. ‖ Se — les ongles, Եղունգները կտրել։ [Ցապաւող (դրամ)։

Rogneur, euse, գ. Կտրող։ 2

Rogneux, euse, ած. Հնաքոսոտ։

Rognon (Ն-Ն), ար. Երիկամ (ոչխարի)։ 2 Երկուորիք (աքաղաղի)։ 3 Ազդր. Avoir les mains sur les —։

Rognonner (Ն-Ռn), չ. Մրմռալ, տռտռալ, ը.

Rognure, էգ. Կտուրք, կտրած, յապաւած։ ‖ յգ. Մնացորդք կամ յապաւածք (մեծ երկի մը)։

Rogomme, ար. Օղի, կենաց ջուր, ը. ‖ De —, Խմանի (ձայն)։ [մեծ, ը.

Rogue, ած. Ամբարտաւան, քիթը

Roi, ար. Արքայ, Թագաւոր։ 2 հ. ժ. Գահերէց (խնճոյքի)։ 3 հ. ժ. Գլխաւոր՝ գլուխ (սափրիչներու)։ ‖ յգ. Աստուածայայտնութիւն, Ցայտնութիւն, (որ և՝ Jour des —), գլ. Faire, Tirer les —, (Ցայտնութեան տօնի խնճոյքն ընել)։ ‖ De —, Թագաւորական (պատառ)։ | De par le —, հ. ժ. Ցանուն արքայի։ | Pour le — de Prusse, Զրի (աշխատիլ), ը. | Le — Catholique, Ուղղահաւատ Թագաւոր, Սպ. | Le — Très Chrétien.

Քրիստոսադօր Թագաւոր, Յր. | Le — Très Fidèle, Փորթուգալու Թագաւոր, Փորթ. | Le — soleil, Արփիահրաշ արքայն (Լուի ԺԴ.)։

Roide, Roideur, Roidillon, Roidir, Տ. **Raide,** են.

Roitelet, ար. Թագաւորիկ։ Հ. Արքայիկ, Թռչ.

Rôle (ō), ար. Դեր, մաս ։ 2 Խաղ, դեր, փ. Il a joué là un triste — ։ 3 Ցանկ (դատից). Sa cause est en — ։ 4 Ցուցակ (զինուորաց՝ տոռց)։ 5 Կիսաթերթ. Il y a tant de — à cette grosse։ 6 Հ. Ժ. (Թուղթի՝ մագաղաթի) Թերթ կամ Թերթք. Grand —. Petit — ։ 7 Ձեռագիր տոմարք՝ արձանագրութիւնք (Անգ. խորհրդարանի)։ 8 Գլան։

Rôler (ō), չ. Թերթեր լեցնել, ը.

Rôlet (ō), ար. Դերիկ, դեր ։

Romain, e (ն), ած. Հռովմայեցի, —կան ։ || փ. Հռովմայեցի ։ || ար. Բոլոր գիր. Petit —, (ինը բունթնոց). Gros —, (տասնըվեց բունթնոց)։ 2 Ծափակ † (Թատրոնի մէջ)։ || էփ. Կշռորդ. գանթար, (որ և՝ Balance —)։ 2 Հազար. մարուլ, (որ և՝ Laitue —)։ [Հոռոմերէն ։

Romaïque, ած. Հոռոմներու ։ || ար.

Roman, e (ն), ած. Ռոմաննեան (լեզուներ)։ || ար. Ռոմաններէն։ 2 Ռոմաննեան ճարտարապետութիւն ։ 3 Վիպասանութիւն։ 4 Նորօրինակ դէպք, զարմանալի դիպուած, անհաւանական պատմութիւն, վէպ ։

Romance (ն), ած. Ռոմաննեան (լեզու)։ || էփ. Ոտանաւոր հին պատմութիւն, վիպերգ † 2 Գողտր երգ, մրմունչ։

Romancier (ն), ար. Վիպասան ։ 2 Ցնորամիտ, օդային մէկը։

Romanesque, ած. Վիպասանական, վիպային † (արկածք) ։ 2 Վիպակերպ † (պատմութիւն) ։ 3 Խելացնոր, գլուխը տաք, յափշտակեալ, վիպական † (մարդ՝ գաղափարք)։ || ար. Վիպականութիւն † (դէպքի մը)։

Romanesquement, մ. Վիպասանապէս, —կանապէս † ։

Romantique (ն), ած. Վիպասանական, վիպական։ 2 Հակադասական † (հեղինակ), վիպական (քերթուած)։ || ար. Վիպականութիւն։ 2 Վիպական հեղինակութիւն։ || Les —, Վիպականք ։

Romantisme (ն. ս), ար. Վիպականութիւն։ [պիպէրիյէ.

Romarin (ն), ար. Խնկունի, տկ.

Rompement (ն. ն). ար. Խորտակում։ 2 (Գլխի) ճայթում՝ պայթում։

Rompre (ն), ն. Կոտրել, (որ և փ.)։ 2 Կոտրտել, ջախջախել, խորտակել ։ 3 Ոսկրաբեկ ընել (դատապարտեալը) ։ (որ և անփ.)։ 4 Պատռել (նամակ) ։ 5 Պայթեցնել (գինւոյ՝ տակառը) ։ 6 Ճաթեցնել (գլուխ), փ. 7 Կտրել (խօսքի թել)։ 8 Խզել (լռութիւն)։ 9 Կոտրել (միակերպութիւն)։ 10 Խորտակել (զօրագունդ)։ 11 Քայքայել (նաւերու շարք) ։ 12 Բաժնել (զօրաբաժինները՝ դասակներու) ։ 13 Դարձունել՝ կոտրել (ջուրի ընթացք) ։ 14 Կոտրել ոյժ (հմայքի). — le coup, (որ և՝ հարուածի առջևն առնուլ)։ 15 Արձակել (ժողով), ցրուել (բանակ) ։ 16 Քակել (ընկերութիւն) ։ 17 Փշրել (որոգայթ) ։ 18 Աւրել (ճամբաներ՝ կամուրջներ)։ 19 Աւրել (բարեկամութիւն՝ դաշն՝ պահք)։ 20 Զպահել (երդումը) ☞ (ուխտա)դրուժ, (ուխտա)զանց։ 21 Ընդմիջել՝ կտրել (խօսք), արթնցնել (քունէն) ։ 22 Արգելք լինել, խափանել (ձեռնարկ՝ դիտաւորութիւն). Ce qu'on diffère est à demi — ։ 23 Արգելք հանել (ճամբորդութեան) ։ 24 Վերջ տալ, դադրեցնել (բարկութիւն)։ 25 Զարաչար յոգնեցնել։ 26 Սովորեցնել, եփել, վարժել. — qn. aux affaires։ 27 Կոտրել (մանկան կամքը) ։ 28 Փոխադրել (ապրանք՝ բեռ) 29 Բեկբեկել (լուսոյ ճառագայթ) ։ || — le pain, Հոգեւոր հացէն հաղորդուիլ։ | — la glace, Նախափորձն ընել, փորձ փորձել, յառաջ նետուիլ, քօղը պատռել, խօսքը բանալ, սկիզբ ընել, ճամբայ բանալ ։ 2 Խօսակցութիւնը տաքցնել։ | — le dé, Դիմացինի խաղը՝ քուեայն կոտրել ։ 2 Ընդմիջել։ | — la chance, Ի դերև հանել ։ | — son ban, sa prison, Աքսորէ՝ բանտէ փախչիլ ։ | — ses fers, ses chaînes, Բանտէ փախչիլ ։ 2 Խզել՝ Թօթափել շղթաներ, փ. | — la paille, Համաձայնութիւն՝ սակարկութիւն մ'աւրել. | — le cou à qn. Մէկու յօդերը փճա-

ցնել, մէջքը կոտրել, ֆ. || ։ Կոտրիլ, խոր-տակիլ։ 2 Ծանրութենէ փլուիլ։ 3 Ընկըր-կիլ, ռ։ 4 Աւրուիլ (մէկու հետ). — à tout. (ամէն յարաբերութիւն կտրել)։ 5 Գոյնը գունաթափիլ (գինիի)։ || À tout —, Որոտմունքով (ծափահարել)։ 2 Շատ շատ, հ. || Se —, ↄ. Կոտրիլ, խորտակիլ։ 2 Պատռտիլ (ուռկանի)։ 3 Փշրիլ (ալեաց)։ 4 Փրթիլ (չուանի)։ 5 Պայթիլ (երակի)։ 6 Կոտրել (ձեռը)։ 7 Ճաթեցնել (գլուխը՝ բանի մը)։ 8 Խորտակուիլ (զաւմարտակի)։ 9 Կոտրուիլ (հմայքի)։ 10 Աւրուիլ (սակար-կութեան)։ 11 Եփիլ, սովորիլ, վարժիլ ☞ (սովոր)իլ. Se — à ։

Rompu, e (՝), ած. Կոտրուած ☞ (քամահա)բեկ։ 2 Կոտրտուկ։ 3 (Վաս-տակա)բեկ։ 4 Կիրթ, եփած, վարժ։

Ronce (՝), էգ. Մորենի, մորմենի. պէօյիւրթյէճ չալըսը. — framboise, (արքայամորի)։ 2 Դժուարութիւն, փուշ, փուշ։ 3 (Փայտի) երակք։ [մորենուտ †։

Ronceraie (ē), էգ. Մորմենիք.

Rond, e (՝), ած. Բոլորշի, բոլորակ, կլոր։ 2 Բոլոր (գիր)։ 3 Լեցուն (քասկ՝ ձայն)։ 4 Մեծկակ (հարստութիւն)։ 5 Անկեղծ, աննենգ, շիփշիտակ, ը. — en af-faires. Homme tout —։ 6 Կլոր (հա-շիւ)։ 7 Բաշտաբոլոր (պարբերութիւն)։ || որ. Բոլորակ։ 2 Օղակ՝ մանեակ (անձե-ռոցի)։ || — d'eau, Ջուրի մեծ աւազան։ || En —, մ. Կլորաձև, բոլորակի։ [պար †։

Rondache (՝), էգ. հ. ժ. Կլորաս-

Ronde (՝), էգ. Դիշերապահութիւն. գօլ սօլաըմա. Faire la —, (չորս կողմ դառնալ՝ նայիլ։ 2 Ձեռքէ ձեռք պտըտիլ)։ 2 Գիշերապահք, ցայգապահք. La — passe։ 3 (Խաղցողներէ կանխիկ վճար-ուած) քարտախաղին։ 4 Երգ՝ նաքարաթը բոլոր պարողներէ կրկնուած, շրջերգ † 5 (Ամէն մէկէ հարգաւ երգուած) սեղաներգ, շրջերգ † 6 Բոլորակի պար բռնողք, շրջա-նապարք † 7 Բոլոր գիր։ 8 Բոլորակ, ամ-բողջ † էջ. || À la —, Շուրջանակի, (չորս մղոն) շուրջը։ 2 Կարգաւ՝ ետեւէ ետև (խմել)։

Rondeau (ō), որ. Կրկնաւոր տաղ, եռանգ. կրկնակ † 2 Կրկնաւոր երգ, կրկներգ †։

Rondelet, ette (՝), ած. Գիրուկ (մէկը)։ 2 Կլորուկ (փոր)։ 3 Լեցունկեկ (քսակ)։ 4 Վարնոց (մետաքս)։ || էգ. ոփ. Առագաստի կտաւք։

Rondelle (՝), էգ. Միջածակ † (կաշի՝ մետաղ)։ 2 Կլոր դուր։ 3 Տ. **Ron-dache**։

Rondement (՝), մ. Միապէս, մէկ ջուրի վրայ, ը. Travailler —. Ce cocher mène —։ 2 Փութանակի, շատ շատ. Marcher —. Mener — une affaire։ 3 Անկեղծօրէն, շիտկէ շիտակ. Il y va —. Dire les choses —։

Rondeur (՝), էգ. Բոլորակութիւն, կլորութիւն։ 2 Շրջանակ, շրջապատ։ 3 Կլորութիւն՝ դաշնակութիւն (ոճի)։ 4 Բնա-կան ձև, անկեղծութիւն, համարձակու-թիւն. C'est un homme qui a de la —։

Rondin (՝՝), որ. (Ջնեղքուած) փայտ՝ վառելու, ջալ։ 2 Հաստ փայտ, բիր, ջալոտ †։ [ծեծել։

Rondiner (՝), ն. Հաստ փայտով

Rondo (՝), Տ. **Rondeau**, 2։

Rondon (՝-՝), որ. Fondre en —, խոյանալ (բազէի)։

Rond-point (՝-՝), որ. (Ժամի ներսի կողմը) կիսաբոլոր մաս, կիսաբո-լոր † 2 Կլորավայր † կլորակ † (ուր ճառուղիք կը յանգին)։ յ. է.

Ronflant, e (՝-՝), ած. Մեծագոչ, շռնչուն † խնչուն † 2 Ուռուցիկ՝ դղըր-դուն † (ոճ)։ 3 Խոշոր խոստումներ։

Ronflement (՝), որ. Խորդալը, խորդում։ 2 Ձայն, խնչիւն, շռինչ †։

Ronfler (՝), ։ Խորդալ։ 2 Խորդալ (ձիու՝ վախէն)։ 3 Դղրդել † (Թնդանօթի), գոռալ (շռնչանի), խնչել (երգիոնի)։ 4 Դղրդել, Թնդալ։

Ronfleur, euse (՝), գ. Խորդացող։

Ronge (՝), որ. Faire le —, Որո-ճալ (եղջերուի)։

Rongeant, e (՝՝), ած. Ծպտաքիչ, մաշիչ, կրծող։ 2 Սրտմաշուկ (հոգեր)։ || որ. Կրծող, ‡.

Rongement (՝), որ. Կրծումն։

Ronger (՝), ն. Կրծել ☞ (ցեցա)-կեր, (մեցա)մէտ։ 2 Ուտել, սպառել, մա-շել, կրծել։ 3 (Մէկու) ունեցածները ու-տել։ || — les ongles à. (Մէկու) շահը՝ ազդեցութիւնը պակսեցնել։ | — son

frein, Սանձը ծամել, (որ և՝ — le mors)։ 2 Բարկութիւնը զսպել ։ 3 Ջանձրոյթէ ծիւրիլ՝ մաշիլ ։ || չ. Գոյները չընջել։ 2 Որոճալ (եղջերուի) ։ || Se — le cœur, Սրտմաշուկ լինել, սիրտ մաշեցնել ։

Rongeur, euse (ժ), ած. Կրծող։ 2 Հալիչ, մաշիչ, սրտմաշուկ (հոգ) . Le ver —, (ներսի՝ խղճի որդ ։ 2 Մտքի տագնապ)։ || ար. Գոյներ ջնջող, գունաջինջ † || յն. Կրծողք, է.

Ronron (ժ-ժ), ար. Խորդում։

Ronronner (ժ-ñn), չ. Խորդալ (կատուի)։

Roquefort, ար. Րոքֆոր (պանիր)։

Roquentin (ժ ժ), ար. Բաշուած ծեր զինուոր։ 2 Կտրճութիւն ծախող ծեր։

Roquet, ար. Տեսակ մը շնիկ, րօքէ։ 2 Շուն, ն. [եակ. roqqա սալաթա ։

Roquette, էգ. Ճարճրուկ, ասր.

Roquille, էգ. Հին չափ մը, քառորդակապիճ † ։

Rorifère, ած. Ցօղաբեր ։

Rosace (ō), էգ. Վարդաձև, ճ.

Rosacé, e (ō), ած. Վարդաթերթեան (ծաղիկ)։ || էգ. յն. Վարդազգիք։

Rosage (ō), ար. Մրտավարդ։

Rosaire (ē), ար. Աղօթհամրիչ, վարդարան ։ [Huile —, (վարդիւղ)։

Rosat, ած. անէ. Վարդախառն .

Rosbif (u), ար. Եզնախորով † րօս պիֆ ։

Rose (ō), ած. և ար. Վարդագոյն ։ || էգ. Վարդ, (որ և ն.) . Les — de son teint, (իր վարդագեղ երեսը) ։ 2 Ադամանդէ վարդ ։ 3 Վարդաձև զարդ (շինուածի), վարդակ † 4 Կլորապակի † (ժամի պատուհանի) ։ 5 Պորտ (կիթառի) ։ || De —, Վարդաբիթիթ (շուրթ)։ 2 Վարդամատ (արշալոյս)։ 3 Վարդահոտ (փայտ)։ || — du japon, Քամելիա։ | — de mai-pompon, Բօնբօնիակ † | — des vents, de compas, Հովի 32ուղղութեանց պատկեր, հողմավարդ ։

Rosé, e (ō), ած. Վարդակարմիր։

Roseau (զō), ար. Եղէգ . գամըշ, (որ և ն.)։ || — des Indes, Բամբոյ։ | — odorant, Բաշխատակ. էկիր օթու։

Rose-croix (ō), ար. Վարդախաչեան ։ 2 Մասոնի բարձր աստիճան մը, վարդախաչ։ յ. ն.

Rosée (ō), էգ. Ցօղ, (որ և ն.) ։ 2 Բամպակ, ն. Tendre comme —. C'est de la — ։ 3 Սմբակարիւն † || — du soleil, Տ. **Rossolis,** 2։ [վարդուտ։

Roseraie (ō-ē), էգ. Վարդենիք,

Rosette (ō), էգ. Վարդաձև զարդ, վարդ ։ 2 Վահանակ (ժամացոյցն առաջ կամ ետ վարելու) ։ 3 Պորտ (կիթառի)։ 4 Կարմիր մելան, կարմրադեղ։ 5 Կարմրակաւիճ † 6 Կարմիր բնապղինձ † || À —, Վարդակերպ (բան)։

Rosier (ō), ար. Վարդենի ։ || — sauvage, Մասրենի ։ | — muscade, Մշկավարդի † | — du Japon, Քամելենի † Թփ. [ռաքինութեանը համար), ֆր.

Rosière (ō), էգ. Վարդապսակ † (ա-

Roson (ō-ժ), ար. Վարդաձև, ճ.

Rosse, էգ. Տկար ձի ։ 2 Սատկած մէկը, ն. և ը.

Rosser (u), ն. Լաւ ծեծ մը տալ, ը.

Rossignol (u), ար. Սոխակ։ 2 Կեղեւաբինգ † (մանկանց) ։ 3 Ագռաւուկ Գ. բավշան ֆիլիսի ։ 4 Մնացած՝ չըլշուած գրքեր։ || — d'Arcadie, էշ ։ || յն. Սոխակաձիող † (երգիչնի)։

Rossignoler (u), չ. Սոխակօրէն երգել, սոխակել † ։

Rossinante (u-ժ), էգ. Անշահ մը. տիտ ձի, տօն Քիշօդեան ձի, րօսինանդ։

Rossolis (u-լի), ար. Բաղցրօղի, ցօղի. — ambré, (յամպարուկ † ամպէրիյէ)։ 2 տ. ս. Արեւու շաղ, դրոսիրայ ։

Rostral, e, ած. Կտուցաձև, է. 2 Նաւակին (պսակ), Հ. 3 Նաւացռակաւոր (սիւն), Հ.

Rostre, ար. Կտցաձև բերան, բ. ալ. 2 հ. ժ. Նաւացռուկ։ || յն. Բեմ, Հ.

Rostré, e, ած. Կտցաձև։

Rot, ար. Ջղեռս. կէյիրմէ։

Rôt (ō), ար. Շամփուրով խորված՝ շամփրեփ † միս։

Rotang (ժկ), ար. Տ. **Rotin**։

Rotateur, trice, ած. Հոլովական † (ջղեր)։ || յն. Ջրաթուալք, էգ.

Rotation, էգ. Հոլովում, Թաւալում։ 2 Փոխմշակում † ։

Rotatoire, ած. Հոլովական, Թա-

ւսվակոն։ || ար. յո. Թաւալականք, կր.
Rote, էգ. Երկոտասանից ատեան։
Roter, չ. Քեքրտալ, ձգեռտել † կէյիրմէք։ |Քէպապ։
Rôti (ō), ար. Խորոված, խորովոյք.
Rôtie (ō), էգ. Խորոված հացաշերտ։ || Une — de (beurre), (Կարագոտած) հացաշերտ։
Rotifère, ար. Թաւալուկ, կր.
Rotin (ɲ), ար. Ռօդենի † բս. 2 Ռօդինացուպ †։
Rôtir (ō), ն. Խորովել։ 2 Այրել՝ մրկել (արեւու)։ || — le balai, Խեղճ պաշտոնի մը վրայ լինիլ։ 2 Մեծ ժամերեր՝ խենթութիւնք ընել։ || չ. Խորովիլ. Faire —, (խորովել)։ 2 Այրիլ, տապկիլ։ || Se —, յ. Խորովիլ։ 2 (Կրակի քով) տապկուիլ, ը. 3 (Արեւին) տապկուիլ։ 4 Կիզուիլ (սրունքը)։ [Քէպապըրլար իչի։
Rôtisserie (ō), էգ. Խորովարան.
Rôtisseur, euse (ō), գ. Խորովեփեաց, խորովածափ։
Rôtissoire (ō), էգ. Խորովանոթ †։
Rotonde (ɲ), էգ. Կլոր շէնք գըմբէթաւոր, գմբէթակ † 2 Գմբէթաւոր հովանոց (պարտէզի մէջ), գմբէթակ †. La — du Palais-Royal à Paris։ 3 Բոլորախորշ † (պնդակառքի)։
Rotondité (ɲ), էգ. Թանձրութիւն, կլորութիւն, ը.
Rotule, էգ. Ծնկոսկր, խոտուց †։
Roture, էգ. Գռեհկութիւն, սոսկականութիւն †. Terre en —, (սոսկական երկիր)։ 2 Սոսկական կալուած. Ce n'était pas un fief, c'était une —։ 3 Անազատք, շինականք, սոսկականք †։
Roturier, ière, ած. Անտոհմ, գռեհիկ, սոսկական † (մէկը), գեղաւրայ Գ. 2 Կոշտ՝ շինական (կերպեր), հ.
Roturièrement, մ. Անտոհմաբար օրէնքի համեմատ, գռեհիկներու ձեւով, ըստ սոսկականին † 2 Գռեհիկ կերպիւ, հ.
Rouage, ար. Անիւք (մեքենայի), անուեար † 2 Ջաղանակք, Թելեր (գործի), է.
Rouan, anne (ɲ), ած. Լազուտագոյն † (ձի)։ || էգ. (Տակառի) Նշանահար գործի, դրոշմակ †։

Rouanner (ɲ), ն. Նշմել՝ նշանահարել (տակառ)։
Rouble, ար. Դրամ մը, ռուբլի.
Rouc, ար. Հսկայ Թռչուն առասպելական, ռուք
Rouche, էգ. Վանդակ (նաւու)։
Roucou, Roucouer, Տ. **Rocou, Rocouer**. [վուվու (աղաւնիի)։
Roucoulement, ար. Մնչիւն՝
Roucouler, չ. Մնչել՝ վուվուել † (աղաւնիի)։ 2 Մնչել, գղտրաքանել † || ն. Մրմնջել։
Roucouyer, չ. Տ. **Rocouyer**։
Roudou, ար. Ծոնենի † Թփ.
Roue, էգ. Անիւ. թէքէրլէք. — à eau, (ջրաշարժ անիւ)։ 2 Դուրգ (բրուտի)։ 3 հ. ժ. Տանջանիւ † (որ և փ.). Etre sur la —, (ցաւոց՝ վշտաց մէջ լինիլ)։ || — de cordage, Կծկլոր ծալուած չուան։ || Faire la —, Իր վրայ դառնալ (ոտքերը դէպ ի վեր)։ 2 Պոչը պարզել՝ ազեպարզել † (հնդկահաւի)։ 3 Սիգալ.
Roué, e, ած. Անուածև։ 2 հ. ժ. Անուահար, (որ և ար.)։ || ար. Անառակ, բարոյազուրկ †։ [շերտ †։
Rouelle, էգ. Կլոր շերտ, բոլորա-
Rouennerie (անն), էգ. Նկարէն բամպակակտաւ, ռուաննեղէն †։
Rouer, ն. Զարաչար յոգնեցնել. — de coups, (չարաչար ծեծել)։ 2 Ճմլել անիւի տակ. Il a pensé être —։ 3 հ. ժ. Տանջանիւել † անուահարել † (որ և ած.)։ 4 Կծկլոր ծալլել (չուան)։
Rouerie, էգ. Անառակի գործ՝ խաղ, անառակութիւն։
Rouet, ար. Մանելու անիւ, ջարհակ, մանոց։ 2 (Հրացանի) անուակ։
Rouge, ած. Կարմիր. Il est écrit sur le livre —, en letttres —, (անունը նշանակուած է, յանցանքը կարմիր մելանով նշանակուած է)։ 2 Հրաշէկ (երկաթ)։ 3 Կարմիր՝ շէկ (մազ)։ 4 Թուխ (ցորեն)։ || Un — bord, Գինեգեղ բաժակ, հ. || Tout —, Կասկարմիր։ 2 Սաստիկ (բարկանալ)։ || ար. Կարմիր գոյն, կարմրութիւն։ 2 Արիւն, կարմրութիւն. Le — lui monta au visage, (կարմրեցաւ)։ 3 (Դեղձիի՝ շերամի են.) ախտ

մը, կարմրակ † 4 Կարմիր սնգոյր, կարմիր. Mettre du —, (երեսին կարմիր քսել) : 5 Կարմիր հասարակապետական, կարմիր : 6 Շնորոր, Թռչ. || էֆ. Կարմիր գնդակ : [կարմրկեկ :

Rougeâtre (ա̄), ած. Կարմրորակ,

Rougeaud, e (ō), ած. Կարմրերես, կարմրադէմ : [Թռչ. յէ. ե.

Rouge-gorge, ար. Կարմրալանջ,

Rougeole, էֆ. Վարդածոց, հարսանիկ. զրզամուզ : 2 Կարմրախոտ † կարմրակ † (վարսակի): 3 Կարմրենի † տկ. [Թռչ. յէ. ե.

Rouge-queue, էֆ. Շիկագի,

Rouget, ար. Արքայաձուկ. պարպրուկեա : [կարմրուկ † :

Rougette, էֆ. Կարմրաչիղջ †

Rougeur, էֆ. Կարմրութիւն : 2 Շառագունանք. La — lui est montée au visage, (կարմրեցաւ) : 2 Կարմրաբիծք † (մորթի):

Rougir, ն. Կարմրցնել. De l'eau —, (քիչ գինիով ջուր) : 2 Կարմիր ներկել՝ նկարել, կարմրցնել : || չ. Կարմրիլ: 2 Լալէ կարմրիլ (աչքերու) : 3 Ամչնալ, շիկնիլ, կարմրիլ, (որ և ած.) . Faire —, (ամօթով ձգել, ամչցնել) :

Rouï, ար. Թրմելը (վուշ), Թրմում. 2 Ճենճի հոտ :

Rouille, էֆ. Ժանգ. փաս, (որ և փ.): 2 Ժանգախոտ † ժանգ (բուսոց):

Rouillé, e, ած. Ժանգահար, ժանգոտ: 2 Ժանգառ (տունկ): 3 Ժանգագոյն:

Rouiller, ն. Ժանգոտել, (որ և փ.): 2 Ժանգահար † ընել (բոյսերը) : [գոյն:

Rouilleux, euse, ած. Ժանգա-

Rouillure, էֆ. Ժանգահարութիւն (երկաթի): 2 Ժանգառութիւն (ցորենի):

Rouir, -i, e, ն. Ջուրի մէջ ձգել, թրմել: || չ. Թրմիլ. Faire —, (թրմել):

Rouissage (u), ար. Թրմում :

Roulade, էֆ. Գլորում, Թաւալում: 2 Խաղցնելը ձայն, գեղգեղանք:

Roulage, ար. Գլորելը : 2 Դիւրասահութիւն † (կառքի): 3 Ապրանքի փոխադրում (կառքով) : 4 Փոխադրութեանց գրասենեակ, փոխադրատուն † :

Roulant, e (ã), ած. Գլորուն՝ Թաւալուն (կահեար), երկթ. 2 Դիւրաթաւալ † սահուն † (կառք): 3 Կառատահէ (ճամբայ) : 4 Տեղափոխ՝ անկայ (երակ) : 5 Շրջկէն (աչքեր) : 6 Անընդհատ՝ միայար † (կրակ): 7 Ցարադղորդ † (որոտմունք): 8 Բանելու վրայ (մամուլ), տպ. 9 Ընթացիկ պիտոյից սահմանուած, առձեռն (գումար) :

Rouleau (լō), ար. Պատատ (Թուղթի): 2 Կլոր սրուակ: 3 Գրտնակ. օգլաղը: 4 (Մելանտու)գլան, տպ. 5 Գետին հարթող գլան, լողքար: 6 Հողակոյտ փլըշող գործի, տափան : 7 Շարժիչ փայտ (մեծ բեռերու տակ), Թաւալուկ Գ. 8 Խեցեմորթ մը, գլանուկ †

Roulée, էֆ. Ծեծ, դփուք, ռ.

Roulement, ար. Թաւալում, գլորում (կառքի) : 2 Հոս հոն դարձնելը, դարձմշտկում (աչքերու) : 3 Խաղցնելը, մեղմեղանք (աչքերու) : 4 Գեղգեղում (ձայնի): 5 Շուտ շուտ դափիւն՝ դափըրտոց † (Թմբկի). — du tonnerre, (երկար որոտում) : 6 Դառնալը՝ շրջան (ստկի) . — de fonds . Fonds de —, (առձեռն ստակ՝ ընթացիկ ծախուց) : 7 Փոխն ի փոխ պաշտօնավարում, իրար փոխանակում :

Rouler, ն. Թաւալել, գլորել. — carrosse, (կառք ունենալ): 2 Վար գլորել (յարկէ մը): 3 Պլլել՝ պատատել (աշխարհացոյց) : 4 Դարձունել՝ դարձմշտկել (աչք) : 5 Խաղցնել՝ մեղմեղել (աչք) : 6 Գեղգեղել (ձայն) : 7 (Մտքին մէջ) դարձունել, որոճալ (խորհուրդք) : 8 Ցաղթել (վէճի մէջ): 9 Խաբել, քթէ բռնել: 10 Ծեծ քաշել: || – doucement sa vie, Մրջակ՝ սանկ կեանք մը վարել: || չ. Դառնալ, (որ և փ.): 2 Թաւալիլ, գլորիլ (կառքի): 3 Կառքով երթալ (բոլոր գիշերը). Il fait beau —, (կառքի համար լաւ ճամբայ է) : 4 Դառնալ՝ Թաւալիլ (աստղի) : 5 Դառնալ (գլան) : 6 Դարձմշտկիլ՝ դառնալ (աչաց) : 7 Դառնալ (աշխարհք) : 8 Տատանիլ՝ օրորիլ (նաւու) : 9 Անցնիլ՝ սահիլ (կենաց) : 10 Գոռալ (Թմբկի) : 11 Դղրդիլ՝ ճնդալ (որոտման) : 12 Փոխն ի փոխ պաշտօնավարել. Ils — ensemble: 13 Գլուխը ճարել, ինքզինք դարձընել, ռ. 14 Շրջաբերիլ՝ դառնալ (ստկի) : 15 Առատ լինիլ, վխտալ (ստակ՝ տան մը

մէջ)։ | — sur l'or et l'argent. Ոսկի մէջ թաթղուած լինիլ։ || Se —, չ. Գլորտկիլ, տապլտկիլ ☞ (տղմա)թաւալ։

Roulette, իգ. Անուակ (աթոռի). Cela va comme sur des —, (գործը դիւրին մը կը քալէ)։ 2 Մարդաձիգ կառք, գլորակ † 3 Բաղդի խաղ մը, գլորախաղ † || — d'enfant. Սայլակ մանկանց՝ քալել սորվեցնելու, ճռնիկ։

Rouleur, ար. Տակառ գլորող։ 2 Օրորուող նաւ։ 3 Գլորուկ † ‡.

Rouleuse, իգ. Տերեւագլոր, փաթտուկ † ‡.

Roulier, ար. (Ապրանքի) սայլորդ։

Roulis, ար. Տատանում՝ օրորում (նաւու)։ [Ճաչինչ † ծալաչինչ † գծի.

Rouloir, ար. Գլորիչ † գծի. 2 Փո-

Roupie, իգ. Ռուպի։ 2 Քթէ կախուած կաթիլ, ծլուլ Գ. [ծլուլուոր Գ †։

Roupieux, euse, ած. Ռնգածոր,

Roupiller (իյյ), չ. Մրափել։

Roure, ար. Տ. **Rouvre**։

Roussâtre (սա̄), ած. Շէկի զարնող, շիկորակ։ [հեր։

Rousseau (սօ̄), ած. և ար. Շիկա-

Rousselet (ս), ար. Շիկատանձ †։

Roussette (ս), իգ. Շիկաձուկ † շիկակ † 2 Շիկաչիղչ † շիկուկ †։

Rousseur (ս), իգ. Շէկ գոյն, շիկութիւն։ 2 Կարմիր բիծ (երեսը ու ձեռքը), ման։ [Ռուսական կաշի, ք.

Roussi (ս), ար. Այրածի հոտ։ 2

Roussin (սէ̃), ար. Միջահասակ գիրուկ ձի, անդրուար։

Roussir (ս), ն. Շէկ ընել, շիկել † || Se —, չ. Շիկնալ։ 2 Խանձիլ։

Rout (րուդ), ար. Աւագակումբ † աւագախումբ †։

Route, իգ. Ճամբայ. La grande —, (պողոտ †). Faire fausse —. (ճամբէ խոտորիլ։ 2 Սխալ ճամբայ բռնել, †.)։ 2 Հնարք, ճամբայ։ 3 Ուղեւոր զօրաց ցոյց տրուած ճամբայ ու բնակութիւն, ռահապատուէր †. Donner une — aux troupes։ 4 Ռահագիր † (որ և՝ Feuille de —)։ || Faire —, Նաւարկել։ | Être sur la — de qn. Արգելք լինիլ։

Routier, ար. Ուղեցոյց (գիրք)։ 2 Ծովացոյց (գիրք)։ 3 Ուղեգէտ † 4 Ծփած՝ հնարագէտ (մարդ)։ 5 Հրոսակ, մ. գ. 6 Թեթեւագօր. մ. գ.

Routine, իգ. (Սովորութեամբ) վարժութիւն, հին ճամբայ, ունակութիւն †։

Routiner, ն. (Սովորութեամբ) վարժեցնել, ճամբան սովրեցնել, սովորեցնել, ունակել †։

Routinier, ière, ած. Ունականան։ || գ. Տեսածին վրայ գացող, հին ճամբայ բռնող, սովորամոլ, ունակապաշտ †։

Routoir, ար. (Կանեփի) թրմարան †։

Rouverin (է̃), ած. Անհրատար † (երկաթ)։ [Քոս (շան)։ || ած. Քոսոտ (ձի)։

Rouvieux, Roux-vieux, ար.

Rouvre, ար. Կարճկեկ կաղնի մը, անձրիանի †։

Rouvrir, -vert, e, ն. Նորէն բանալ (վէրք)։ 2 Նորոգել՝ նորել (վէրք)։

Roux, rousse, ած. Շառագոյն, շէկ։ 2 Շիկահեր (մարդ), (որ և գ.)։ 3. Ապրիլի (լուսին)։ 4 Հալած (կոգի)։ || ար. Շէկ գոյն, շէկ։ 2 Շիկհամեմ †։

Royal, e (րուա), ած. Թագաւորական, արքայական։ 2 Արքայազն (իշխան)։ 3 Արքունի (տպարան՝ հրովարտակք)։ 4 Արքայի պաշտպանութեան տակ, արքայաշուք †. La société — de Londres։ 5 Արքայավայել (պերճութիւն)։ || À la —, Արքայօրէն։ || իգ. Մօրուափունջ † վարի շուրթի տակ, մռթուք †։

Royalement (րուա), մ. Արքայաբար, —օրէն։

Royalisme (րուա-ս), ար. Միապետական ոգի, արքայականութիւն։

Royaliste (րուա), ած. և գ. Արքայասէր, —կան։

Royaume (րուայօ̄մ), ար. Թագաւորութիւն։ || Pour un —, Աշխարհքը ինձ պարգեւեն՝ (չեմ ըներ զայդ)։

Royauté (րուայօ̄), իգ. Թագաւորութիւն։ [մագ եօլու։

Ru, ար. Ջրադարձ, առուանց † ըր-

Ruade, իգ. Աքացում, կից. թէփմէ. Lancer, Détacher une —, (կից զարնել)։ 2 Տմարդութիւն, կից։

Rubace, Rubacelle, իգ. Լըսնատուտակ †։

Ruban (է̃), ար. Ժապաւէն։ 2 Երիզ

(կենդանւոյ մորթի վրայ)։ 3 Երիզ. Կ.

Rubanerie, էգ. Ժապաւինագործութիւն, երիզագործութիւն ։

Rubanier, ière, ած. Ժապաւինագործի, երիզագործական † ‖ գ. Ժապաւինագործ, երիզագործ։ [ռավէնs ։

Rubarbe, էգ. Խաւարծիլ, գար ·

Rubéfaction, էգ. Շիկամորթութիւն † (դեղէ)։ [կիչ † ։

Rubéfiant, e (Ն), ած. Մորթաշի-

Rubéfier, ն. Շիկել † (մորթ)։

Rubiacées, էգ. յո. Շիկաներկայինք † բ.. [(ձի)։

Rubican (Ն). ած. Սպիտակախայտ

Rubicond, e (Ն), ած. Կարմիր (դէմք)։ 2 Կարմրադէմ (մարդ)։

Rubis, ար. Սուտակ · զըրմըզը եաքութ ։ 2 (Երեսի վրայ) պուտք՝ շիտք ։ ‖ — sur l'ongle, ծշդիւ, լման։ ‖ Faire — sur l'ongle, Քամել բաժակ ։

Rubricaire (Ē), ար. (Ժամագըրքի) կանոնաց տեղեակ ։

Rubrique, էգ. Անուն, վերնագիր, խորագիր։ 2 (Ժամագրքի մէջ) կարմրագիր խրատք։ 3 (Հին) կանոն՝ սովորոյթ ։ 4 Վարպետութիւնք, ը. 5 Սուսր (տախտակ գծելու)· աշը քաշը ։ 6 հ. ժ. Կարմրակաւ (արիւն կեցնելու) ։ ‖ Les —, Ժամերգութեան կանոնք ։

Ruche, էգ. Փեթակ· արը գովանը ։ 2 Ծալծալ † (պաստառի ևն.), պան ։

Rucher, ար. Փեթականոց, մեղուանոց ։ [խիստ ։

Rudanier, ière, ած. Աննամբոյր,

Rude, ած. Թանձր (կոյտ), անհարթ՝ անտաշ (բարքեր), կոշտ (միտք)։ 2 Խիստ (վրձին), սերտ (մօրուք)։ 3 Անհարթ (մորթ)։ 4 Դերբուկ (լեզու կատուի)։ 5 Առապար (ճամբայ)։ 6 Դաժան (գինի)։ 7 Աշխատալի՝ դժնդակ՝ ծանր (արհեստ՝ գործ)։ 8 Ցոզնեցնող (ձի)։ 9 Անշնորհ՝ կոշտ (դէմք), կարծր (ձայն)։ 10 Խստաձայն (լեզու)։ 11 Կարծր (վրձին. ֊.)։ 12 Դառն (ցուրտ), դժնդակ՝ ծանր (ձմեռ)։ 13 Բուռն՝ դժնեայ (պատերազմ)։ 14 Նեղ՝ խիստ (ժամանակք)։ 15 Սաստիկ (ալեկոծանք), բուռն (ախորժակ՝ ցնցում)։ 16 Խիստ՝ ծանր (յանդիմանութիւն)։ 17 Դժնդակ՝ ծանր (փորձութիւն)։ 18 Խիստ՝ անհամբոյր (զաւակներու մասին)։ 19 Խստակրօն՝ խիստ (կանոն՝ ուխտի մը)։ 20 Ահաւոր (հակառակորդ)։ 21 Հաւտալը դժուար· Cela me paraît —։

Rudement, մ. Սաստկապէս (զարնել)· Aller — en besogne. (ժրութեամբ աշխատիլ)։ 2 Անխնայ, խստիւ, խիստ (խօսիլ)։ 3 Անխնայ (ուտել), ը.

Rudenté, e (Ն), ած. Վարի դին ցպաւոր մասնէքներով. ցպամասնէք † (սիւն)։ [ցուպք † Ճ.

Rudenture (Ն), էգ. Մասնէա-

Rudéral, e, ած. Աւերակային † (տունկր)։

Rudesse, էգ. Անտաշութիւն՝ կոշտութիւն (բարուց)։ 2 Կարծրութիւն (կաշիի), սերտութիւն (մօրուքի)։ 3 Անշնորհութիւն՝ կոշտութիւն (դէմքի), կարծրութիւն (ձայնի)։ 4 Սաստկութիւն՝ խստութիւն (ձմեռի)։ 5 Տմարդութիւն, կարծրութիւն· Traiter qn avec —։ 6 Դժընդակ՝ անհաճոյ բան ։

Rudiment, ար. Նախագիտելիք, նախատարերք։ 2 Տարերք (քերականութեան)· Un enfant qui apprend le —· Il en est encore au —, (տակաւին համբակ է)։ 3 Նախատարերք լատիներէնի· Le — de Lhomond ։ 4 Նախագիծք, նախահիւսք † անգ. ‖ — de (pied), Մանր(ոտք)։

Rudimentaire (Ն-Ē), ած. Տարրական, նախատարրական ։ 2 Նախագծական, նախահիւսիկ † բ. գ.

Rudoyer (ուա), ն. Խստօրէն վարուիլ ։ 2 Խիստ խօսիլ, բշփրտել, ը. 3 Զարշրկել (ձի)։ [ւէsէժ օրու ։

Rue, էգ. Փողոց, զռեհ ։ 2 Փեգենայ.

Ruelle, էգ. Փողոցիկ, զռիհ † 2 Բոզանոց. Coureur de — ։ 3 Անջրպետ (մահճի ու պատի միջև), նեղանց † միջանց † 4 (Կիներէ նախազահեալ) խօսասրահ † ալքօվ, հ. ֆ. Un poète de —· En style de —, (բեկբեկ՝ ալքօվիկ † ոճով)։ [ուամէջեր բանալ ։

Rueller (ll), ն. (Այգիի մէջ) առ-

Ruer, ն. Զարնել ։ 2 Նետել, հ. ‖ ն. Կից զարնել, աքացել ։ 2 Զարնել (աջուձախ)։ ‖ Se —, յ. Ուժով մը նետուիլ, իյնալ (մէկու վրայ)։

Rueur, euse, ած. Կից զարնող, աքացող. լանկող Գ.

Rugine, էգ. (Ոսկրի) քերիչ. Վէ.

Rugir, չ. Գոչել, մռնչել:

Rugissant, e (ն). ած. Մռնչող, մռնչական: [մռնչիւն:

Rugissement, որ. Գոչիւն,

Rugosité, էգ. Անհարթութիւն, խորտուբորտք: [բորտ:

Rugueux, euse, ած. Խորտու-

Ruilée, էգ. (Կղմինտրերու) եզերածեփ †:

Ruine, էգ. Փլուիլը, աւերում, կործանում. Tomber en —, (փլուիլ). Battre en —, (զարնել, գնդակոծել: 2 Ափիբերան ընել): 2 Աւերք (գէմքի): 3 Աւերակ (քաղքի մը). Ce n'est plus qu'une —, (շուքը միայն մնացած է, փ.): 4 Աւերակներու պատկեր, նկ. Une belle —. — fort estimées. 5 Շրնձու աւերակ (պարտիզի մէջ): 6 Անկում, կործանում, փ. 7 Կործանման պատճառ. Hélène a été la — de Troie:

Ruiné, e, ած. Աւերուն, փլուն, կործան † ☞ (կիսա)փուլ:

Ruiner, ն. Քանդել, կործանել, աւերել: 2 Աւրել, վնասել, աւերել: 3 Տապալել, կործանել (փաստ): 4 Անունը կոտրել (մէկու): 5 Տունը փլել, կործանել (մէկը), (որ և անփ.): 6 Աւերել (միտք՝ առողջութիւն): 7 Անպիտանել, կործանել (ձին): ‖ Se —, չ. Փլուիլ, կործանիլ: 2 Ինքզինք կամ իրար կործանել:

Ruineusement, մ. Տուն փլիչ՝ կործանիչ կերպիւ:

Ruineux, euse, ած. Կործանիչ, աւերիչ: 2 Խարխուլ՝ փլուն † (տաճար): 3 Խախուտ (յոյս). [վրայ):

Ruinure, էգ. Փորուած (մարդակի

Ruisseau (սō), որ. Առու, վտակ. բրմաq: 2 Ուխ (փողոցի). Il tomba dans le —: 3 Վտակ՝ ուխ (արեան): 4 Փողոցներ, փ. Nouvelle ramassée dans le —: 5 Խեղճ վիճակ. Laisser qn. dans le —:

Ruisselant, e (ն). ած. Վտակեալ, վտակայեղց, —հոս:

Ruisseler, չ. Վտակօրէն հոսիլ, վտականալ: 2 Հոսիլ, (որ և փ.). Tout l'empire ruisselait du sang des martyrs. (Նահատակաց արիւնք բոլոր տէրութեան մէջ կը հոսէր):

Rum (ռօմ). Տ. **Rhum**:

Rumb (ռօմպ). որ. Հողմագիծ:

Rumen (մէն), որ. Տ. **Panse,** 2:

Rumeur, էգ. Շշնջիւն. Des — menaçantes: 2 Աղմուկ, շշուկ: 3 Ձայն, զրոյց, համբաւ:

Rumex, որ. Տ. **Patience,** 5:

Ruminant, e (ն), ած. Որոճող: ‖ յհ. որ. Որոճայինք, կ. [րոճք:

Rumination, էգ. Որոճում, ո-

Ruminer, չ. Որոճալ (ուղտի). կէվմէf: 2 Նորէն նորէն մտածել, որոճալ (մտքի մէջ):

Runes, էգ. յհ. Սկանդինաւեանց այբուբէնք, ռունայք:

Runique, ած. Ռունական (տառք):

Rupestre, ած. Առապարին (տունկք):

Rupture, էգ. Կոտրում, խորտակում (դրան): 2 Խզտուածք (պաստառի): 3 Պատառում, բժ. 4 Խզում (դաշինքի): 5 Եղծում (խաղաղութեան): 6 Գժտութիւն, գժտում: 7 Ցրուում (ժողովի անդամոց): 8 Թողուլը (խորհուրդ մը): 9 Գոյները խառնելը, նկ. [յին: յ. —**aux**:

Rural, e, ած. Գիւղական, դաշտա-

Ruse, էգ. Վարպետութիւն, խորամանկութիւն: 2 Հնարագիտութիւնք (եղջերուի):

Rusé, e, ած. և գ. Խորամանկ ☞ նենգա(խոհ). C'est un — compère, (վարպետորդիին՝ աղուիսին մէկն է):

Ruser, չ. Խորամանկել: 2 Հնարագիտութիւնք բանեցնել (եղջերուի):

Rustaud, e (ō), ած. և գ. Բիրտ, շինական, գեղջուկ:

Rusticité, էգ. Գեղջկականութիւն: 2 Բրտութիւն, շինականութիւն: 3 Զարքաշութիւն (տունկի):

Rustique, ած. Գիւղական, գիւղային. Maison —, (մշակի անհրաժեշտ իրեղէնք: 2 Երկրագործութիւն, [գիրք]): 2 Զարքաշ (տունկեր): 3 Վայրենի, անյարդար, անարուեստ. Une maison —: 4 Գեղջկական (նստարանք՝ պարտիզի մէջ): 5 Կոշտավիժիկ † կոշտերես † (կեր-

տուած)։ 6 Բիրտ, կոշտ, կոպիտ, շինական։ || ար. Գիւղայինը։ 2 Գիւղացի, շինական ։ 3 Կոշտերես † ռճ (որ և՝ Ordre —), հ.

Rustiquement, մ. Գեղջուկի պէս՝ կոպտօրէն (խօսիլ)։ 2 Գեղջկականօրէն (մեծցած)։

Rustiquer, ն. Ըստ գեղջկականի բանիլ կամ ծեփել (շէնքի մը) երեսը, կոշտերեսել † 2 Կոշտերեսել † (քարեր)։

Rustre, ած. և գ. Ամենակոշտ, ամենակոպիտ ։ [բե·

Rutacées, էգ. յգ. Փեգենազգիք,

Rutilant, e (1). ած. Կարմրափայլ։

Rutoir, ար. Տ. **Routoir**։

Rythme, ար. Կշռութիւն, չափաբերութիւն † չափականութիւն † 2 Ոտանաւոր, չափաբանութիւն †։

Rythmique, ած. Կշռաւոր, չափաբերական † չափածոյ †։

S

S, էգ. Faire des S, Հոս հոն դեղեւիլ (գինովի)։

Sa, ած. ստաց. Անոր, իր։

Sabaïsme (ս). Տ. **Sabéisme**։

Sabbat (1b). ար. Շաբաթ (Հրէից)։ 2 Յայգածողով (կախարդաց), շաբաթակումբ † 3 Դղրդիւն, աղմուկ. Faire un terrible —։ 4 Գոռում գոչում, վայնասուն, պոռչտուք։

Sabbatine (1b). էգ. հ. ժ. Փիլիսոփայական պայքար (դպրոցի մէջ), շաբաթապայքար †։

Sabbatique (1b). ած. Եօթներորդ՝ շաբաթեան (տարի), Հր.

Sabéen, enne, ած. Հրապաշտական, սաբէական։ || ար. Սաբէացի։

Sabéisme (ս), ար. Սաբէութիւն (աղանդ)։ 2 Հուր՝ արեւ և աստղ պաշտելը, սաբէութիւն։ [բելականութիւն։

Sabellianisme (2l·ս). ար. Սա-

Sabine, էգ. Յիրգ, գրդենի. սաչ աղանր։ [isme։

Sabisme (ս), ար. Տ. **Sabé-**

Sable, ար. Աւազ ։ 2 (Զուլիչի) աւազէ կաղապար. Jeter en —։ 3 Սև գոյն, ֆնգ. || Avoir du — dans les yeux, Քուն ունենալ։

Sabler, ն. Աւազ ցանել՝ Թափել, աւազել † 2 Աւազէ կաղպարի մէջ Թափել։ 3 (Ի մի ումպ) տնկել (գինին), Ը.

Sableux, euse, ած. Աւազոտ։ 2 Կէտ կէտ (յատակ պաստառի)։

Sablier, ար. Աւազաման, աւազնոց։ 2 Աւազացոյց, աւազաժամ †։

Sablière, էգ. Աւազահանք ։ 2 Հեծան՝ ուր ծպեղներու ծայրերը հաստատուած են, ծպեղակալ †։

Sabline, էգ. տ. ս. Աւազուկ։

Sablon (1), ար. Բարակ աւազ, մանրաւազ †։

Sablonner (1n). ն. Աւազով շփել։

Sablonneux, euse (1n), ած. Աւազուտ, աւազին։ [վաճառ։

Sablonnier (1n), ար. Աւազա-

Sablonnière (1n), էգ. Աւազահանք †։ [տածակ (նաւու)։

Sabord, ար. Թնդածակ † հրե-

Sabot, ար. Սանդալ, փայտմոյկ † 2 Եղունգ՝ սմբակ (ձիու)։ 3 Կճղակ (եզի)։ 4 Զարգոտն † ոտնակ † (դարանի)։ 5 Մայրապանակ (ցիցի) ։ 6 Արգելակ (անիւի), (որ և՝ — d'enrayage), անուարգել † 7 (Փայտմոյկի ձեւով) լոգարան ։ 8 Անշահ նուագարան ։ 9 Սառօրիլ † պտուտուկ † (մամ [illegible])։ [illegible] ։ 10 Սառօբիլ ։ [illegible] 11 Աղքատին՝ խեղճ վիճակ. Il regrette ses —. || En —, Բոպիկ ոտքերով (եկաւ Իզմիր), գ. [սառօբիլել †։

Saboter, ն. Պտուտուկ դարձնել,

Sabotier, ար. Սանդալաշէն †։

Sabotière, էգ. Սանդալարան † 2 Սանդալապար ։ [տել։ 2 Քշփել։

Sabouler, ն. Զարչրկել, քաշկըռ-

Sabre, ար. Ծուռկեկ սուր մը, Թուր, Նրան † 2 Նրանաձուկ †։

Sabrer, ն. Թուրով զարնել, ☞ սուսերահար։ 2 Շուտ ու անփոյթ մը կատարել, շլտռել Գ. 3 Շուտ ու գէշ ընել,

խաղքրել փ. 4 Աւրել, ջնջել. 5 Աչ ու ձախ քննադատել.

Sabretache, իգ. հ. ժ. Թուրի քովէ կախուած գրպան, Թրընթէր †.

Sabreur, ար. Իր Թրովը քաջ մարտիկ. 2 (Գործ) խաղքրող փ.

Saburre, իգ. (Ըստ նախնեաց) անմարսահիւթ, գայռ.

Sac, ար. Պարկ, տոպրակ. 2 Գրպան, փ. Prendre qn. la main dans le —. C'est un — percé. J'ai cent ruses au —. L'affaire est dans le —. 3 Դատաթղթոց պարկ, պարուԹայ. 4 Պայուսակ՝ շազոյր † (ուղեւորի). 5 Մախաղ (զինուորի). 6 Ձեռնպարկ † (կանանց ձեռագործի). 7 Կախանկողին † ռ-. 8 (Ապաշխարողի) հագուստ, քուրձ † 9 Փոր, չ. Remplir son —. 10 Խինձ, խորշ, անդ. 11 Միտք, յիշողուԹիւն. C'était le reste de mon —. 12 Աւարառութիւն, աւար. Le — de Troie. ‖ — de papier, Թղթապարկ † (շաքար են. դնելու). | — de nuit, Գիշերային շազոյր՝ պայուսակ. | — à terre, Հողի պարկ. 2 Հողալից պարկ, զին. | — à vin, Արբշիռ, գինիի տակառ, չ. | De — et de corde, Չարագործ՝ ապիրատ (մարդ). | Mettre à —, Աւարել. | Mettre au —, Ափիբերան ձգել. | Mettre dans son —, Կլլել (նախատինք).

Saccade (1c), իգ. Սանձը ԹօԹուելը, ցունց. 2 Ցնցում, ցունց. 3 Ձեխ. ‖ Par —, Ընդհատ ցնցմամբք. | Sans —, Կանոնաւոր շարունակուԹեամբ, փ.

Saccadé, e (1c), ած. Անկանոն՝ ընդհատ (շարժում). 2 Կցկտուր (ոճ).

Saccader (1c), ն. ԹօԹուընտել՝ ցնցնցել † (սանձ).

Saccage (1c), ար. Տակնուվրայութիւն. 2 Խուռն դէզ. [Թալլում.

Saccagement (1c), ար. Աւար,

Saccager (1c), ն. Աւարել, Թալլել. 2 Տակնուվրայ ընել. On a tout — chez lui. 3 Փրցնել, խլել (մազ). [ար.

Saccharate (2f), ար. Շաքարատ,

Saccharifier (2f), ն. Շաքարացնել †.

Saccharimètre (2f), ար. Շաքարաչափ, գծի.

Saccharin, e (2f-Ն), ած. Շաքարային.

Saccharique (2f), ած. Շաքարական. [րաւոր, գեղ.

Saccharure (2f), ար. Շաքա-

Sacerdoce, ար. ՔրմուԹիւն. 2 ՔահանայուԹիւն. 3 Եկեղեցականք.

Sacerdotal, e, ած. Քրմական. 2 Քահանայական. յգ. —**aux**. ‖ ար. Քըրմապետ.

Sachée, իգ. Տոպրակ մը (նուշ).

Sachet, ար. Քսակիկ. 2 Հոտաքսակ † բուրաքսակ †.

Sacoche, իգ. (Կաշեայ) քակեղէԹ. հէյպէ. 2 Պարկիկ (դրամի).

Sacramentaire (Ն·Է). ար. Ծիսարան † ծիսատետր † 2 Խորհրդամերժ (Նորադանդ).

Sacramental, e, Sacramentel, elle (Ն), ած. Սբ. խորհրդի, խորհրդական (խօսքեր). 2 Էական՝ նուիրական (խօսքեր՝ գործի մը կնքման). յգ. —**aux**.

Sacramentalement, Sacramentellement (Ն-11). մ. Խորհըրդեամբ. [Բազէի տեսակ մը, սակռ †.

Sacre, ար. ՕծուԹիւն, օծում. 2

Sacré, e, ած. Օծեալ. 2 Նուիրական. 3 Սուրբ, սրբազան, նուիրական. 4 Օրհնուած՝ սուրբ (անօԹներ). Ordres —, (սուրբ աստիճանք). 5 Սուրբ (գըրքեր). 6 Սրբազան (պատմուԹիւն). 7 Անքննաքարելի՝ նուիրական (անձ արքայի). 8 Սրբանոսկրի (ջիղ). 9 Անպիտան, անզգամ, Թշուառական, կրող. — bandit. — bête. ‖ ար. Սուրբը, նուիրականը.

Sacrement, ար. Խորհուրդ (հին օրէնքի). 2 Խորհուրդ (եկեղեցւոյ). S'approcher des —, (սուրբ խորհրդոց մերձենալ). Le saint —, (ՀաղորդուԹիւն, ՍրբուԹիւն Սրբոց. 2 Ճաշանջ [ՍրբուԹիւն Սրբոցի]). 3 ԱմուսնուԹիւն. Cet homme n'aime pas le —.

Sacrer, ն. Օծել (Թագաւոր), ձեռնադրել (եպիսկոպոս). ‖ չ. Հայհոյանք Թափել. [սակռ † է.

Sacret, ար. Արու սակռ, որձա-

Sacrificateur, ար. Զոհարար (հեԹանոսաց մէջ). 2 Զոհագործ, Հր. Le

grand —, (քահանայապետ)։ [Թիւն ։
Sacrificature, էգ. Զոհագործու-
Sacrifice, ար. Պատարագ, զոհ. L'autel des —, (զոհարան) ։ 2 Պատարագ. Le saint —, (զոհ պատարագի). Le —, (Հաղորդութիւն)։ 3 Զոհողութիւն, զոհ, փ. || — humains, Մարդազոհք։
Sacrifier, ն. Պատարագել, զոհել։ 2 Զոհել (կուոց) ։ 3 Զոհ մատուցանել, անխ. 4 Պատարագել (զՔրիստոս), (որ և անխ.)։ 5 Զոհել, փ. 6 Հնազանդիլ, մտիկ ընել. Il a — à l'amitié ։ || — aux Grâces, Ձեւերը՝ խօսքերը շնորհալի լինիլ ։ || Se —, չ. Ինքզինք զոհել ։ 2 Ինքզինք նուիրել ։
Sacrilège, ած. և գ. Սրբապիղծ ։ || ար. Սրբապղծութիւն։ 2 Մեղք, փ. C'est un — de retoucher à ce tableau։
Sacrilègement, մ. Սրբապղծօրէն ։
Sacripant (?), ար. Կտրճութիւն ծախող, պարծուկ, մեծախօս։ 2 Անզգամ։
Sacristain (?), ար. Լուսարար ։
Sacristie, էգ. Աւանդատուն (ժամի)։ 2 Պատարագուց, յիշուց, ռ.
Sacristine, էգ. Լուսարարուհի (կուսանոցի) ։ [Նաասուրբ ։
Sacro-saint, e (?), ած. Սրբազ-
Sacro-sciatique (սի), ած. Սըրբանազդերային, անգ.
Sacrum (օմ), ար. Սրբանոսկր, անգ.
Saducéen (?), ար. Սադուկեցի (աղանդաւոր) ։ [կէութիւն † ։
Saducéisme (ս), ար. Սադու-
Safran (?), ար. Քրքում. զաֆրան. Jaune —, (քրքմագոյն). Jaune comme du —, (դալկոտ)։ 2 Քրքմագոյն դեղնութիւն։ || — bâtard, Տ. **Carthame**։
Safrané, e, ած. Քրքմագոյն (ճառագայթք)։ 2 Քրքմաներկ (կտաւ)։ 3 Քըրքմացան (որիզ). զէրտէ փիլավ ։
Safraner, ն. Քրքումով հանդերձել կամ ներկել, քրքմել ։ [Քրքմանոց։
Safranière, էգ. Քրքմաստան։ 2
Safre, ած. Որկրամոլ ։ [րովամիտ ։
Sagace, ած. Արթուն, նրբամիտ, կո-
Sagacité, էգ. Արթնութիւն, կորովամտութիւն ։ 2 Սուր հոտառութիւն (շան) ։

Sage, ած. Իմաստուն. Ce n'est pas —, (իմաստուն գործ չէ)։ 2 Խոհական։ 3 Խելօք, զգօն. Maintenant il est —. Cet enfant est —. Se rendre —, (խելօքնալ) ։ 4 Խելքը գլուխը, զգաստ. Femme —. Fille — ։ 5 Հեզ՝ խելօք (կենդանի)։ || — comme une image, Պատնուկի նման, ամենախելօք ։ || ար. Իմաստուն։ || Le —, Սողոմոն իմաստուն, էլխ. [էպէ։ յ. Ե.
Sage-femme, էգ. Մանկաբարձ.
Sagement, մ. Իմաստութեամբ, իմաստուն (խօսիլ)։
Sagesse, էգ. Իմաստութիւն։ 2 Խոհականութիւն ։ 3 Գիրք իմաստութեան (Սողոմոնի)։ 4 (Խելացի) չափաւորութիւն, զգաստութիւն. Conserver la — dans la prospérité։ 5 Խելօքութիւն, զգօնութիւն. Prix de —. Cet enfant a de la sagesse, (ժանրգլուխ՝ ուսումնասէր տղայ մ'է)։ 6 Համեստութիւն, զգաստութիւն (կնոջ)։ 7 Չափաւորութիւն (ոճի)։
Sagette, էգ. Նետ, փքին, հ.
Sagittaire (2t·ĸ), ար. Աղեղնաւոր ։ || էգ. տ. ս. Նետի † ։
Sagittal, e (2t), ած. Նետաւոր † բս. 2 Նետակերպ (կցում գանկի)։ [րև)։
Sagitté, e (2t), ած. Սլաքաձև (տե-
Sagou, ար. Արմաւեննեաց սրտուկի ալիւր, սակու. — blanc, (դաքիօք)։
Sagouier, Sagoutier, ար. Սակուենի ։ [Աղտոտ մարդ, խոզ, ը.
Sagouin (?), ար. Կզակապիկ ։ 2
Sagum (օմ), ար. Զինուորի կարճ հագուստ մը, սագոմ, հ.
Saie (սĸ), էգ. Տեսակ մը կոշտ կըրկնոց, սակօն ։ 2 Թեթև պաստառ մը, սակօն ։
Saignant, e (?), ած. Արիւնահոսարիւնած, արիւնոտ. La plaie est encore —, (վէրքը տակաւին նոր է, փ.)։
Saignée, էգ. Երակահատութիւն, արիւնառութիւն † 2 Հանուած արիւն։ 3 Կրկնուած Թեւի. Il a reçu un coup sur la — ։ 4 Դրամաքաշնութիւն †. Faire une rude —, (մէկէ մը շատ ստակ քաշնել)։ 5 Ջրի ճամբայ, առու, կորի ։
Saignement, ար. Դրիւնում (քԹ)արիւն † ։

Saigner, չ. Արիւն կորսնցնել, արիւնը վազել · Le nez lui —, (քիթը կ'արիւնի) · — du nez, (որ և՝ վեհերոտիլ, փորի ցաւը բռնել, ըստ.)։ 2 Արիւն հոսիլ (սրտէ), արիւնոտիլ (վէրքի), փ. C'est une plaie qui —, (վէրքը դեռ նոր է, փ.)։ || Ն. Արիւն առնուլ (հիւանդէ), (որ և.ան.)։ 2 Մորթել (խոզ)։ 3 (Մսի) արիւնը հանել։ 4 Սրով զարնել։ 5 Ստակ քաշել (մէկէ), քաշնել Փ. 6 Ջուրերը վազցնել, ցամքեցնել (փոս)։ 7 Մէկ մասը դարձընել (գետի)։ || Se —, յ. Իրմէ արիւն հանել։ 2 Իւելոք ստակ տալ։ 3 Մորթուիլ (խոզի)։ [րիւնառու †։

Saigneur, ար. Արիւնահան † ա-

Saigneux, euse, ած. Արիւնազանգ, արիւնոտ · Bout — de veau, (մորթուած) հորթու վիզ)։

Saillant, e (Ն), ած. Դուրս ելած, կարկառուն, ցիւըկէն † ցցկուն † (մաս շինուածի)։ 2 Դրահայեաց (անկիւն), ցցու (անկիւն †)։ 3 Աչքի զարնող, ուշագրաւ, երեւուն † ցայտուն †. Rendre —, (դուրս ցատքեցնել)։ 4 Փայլուն, առոյգ, նշանաւոր, դուրս ցատքող։ 5 Ոտքի վրայ, կանգուն, չն.

Saillie, էգ. Թափ, ոստում, (որ և փ.)։ 2 Յանկարծական բերում, յոյզք, բորբոքում · Les — de la jeunesse · Une — de gaieté։ 3 Յանկարծաբանութիւն, շողացայտ † խօսքեր, բանացայտք · Écrit plein de —. Abonder en —։ 4 Տընկուածք, ցցուածք, (որ և փ.). Faire —, (տնկուած լինիլ)։ 5 Դուրս ելած մաս, քիթ, ելուստ † Տ. 6 Դուրս ցատքուած, նկ. 7 Ելնելը (մատակի վրայ), խառնք։ || En —, Կարկառուն † || Être en —, Կարկառիլ, ցիւըկիլ։

Saillir, չ. Դուրս ցատքել, ցայտել (ջուրի)։ 2 Դուրս ելնել, դուրս ցցուիլ, ցցկիլ. Ce balcon *saille* trop։ 3 Դուրս ցատքել, նկ. || Ն. Ելնել (մատակի վրայ)։

Sain, e (Ն), ած. Առողջ։ 2 Առողջ՝ ողջամիտ (դատողութիւն)։ 3 Առողջ՝ առողջարար (օդ)։ || — et sauf, Ողջ առողջ, անվնաս։ [2 Դափնեկի կեղև, տեղ.

Sainbois (Ն), ար. Դափնեակ, տկ.

Saindoux (Ն), ար. Խոզի հալած ճարպ, խոզտի։

Saînement, մ. Առողջական պայմաններով (ապրիլ) · Il est logé —, (առողջարար տան մէջ կը բնակի)։ 2 Ողջմտութեամբ (դատել) ☞ ողջա(խոհ)։

Sainfoin (Ն Ն), ար. տ. ս. Լաւեոնի † 2 Եբեբնուկ, ար. (որ և՝ — cultivé)։

Saint, e (Ն), ած. Սուրբ։ 2 Աւագ (ուրբաթ)։ 3 Սրբակեաց, սրբակրօն, սուրբ։ 4 Նուիրական, սուրբ։ || La Saint-Jean, Յովհաննու Մկրտչի տօն։ || փ. Սուրբ, սրբուհի։ || Le — des —, Սրբութիւն սրբոց, սրբարան։ 2 Սուրբն Սրբոց, Աստուած։

Saint-augustin (ō-Ն), ար. հ. մ. 13 բունթ գիր, Օգոստինեան։

Sainte-barbe (Ն), էգ. Վառօդարան (մարտանաւի)։ յ. Ե. [սրբուհէն։

Saintement (Ն), մ. Սրբութեամբ,

Sainteté (Ն), էգ. Սրբութիւն։

Saint-germain (Ն Ն), ար. Տանձ մը, սէն-ժերմէնիկ †։

Saint-père, ար. Ս. Պապ։

Saint-siège (Ն), ար. Պապական աթոռ, սուրբ աթոռ։

Saïque, էգ. Տճկ. նաւ մը, շայգա։

Saisi, e, ած. Être —, Յուզուիլ, այլ այլմէ լինիլ։ 2 Պաղիլ, պաղիլ մնալ, ցամքիլ մնալ, ջուր կտրիլ, ըստ. || Être — de crainte, de frayeur, Զարհուրիլ։

Saisie, էգ. Կապելը, գրաւում (պարտապանի ընչից)։ 2 Գրաւում չէզոք նաւու։ || — -brandon, Հնձագրաւում † | — -exécution, Կահագրաւում † | — -arrêt, (Պարտապանի ունեցածը) երրորդի մը ձեռաց մէջ կապելը, կալանքն †։

Saisine, էգ. Տէր լինիլը, տիրացում։

Saisir, Ն. Բռնել, (որ և փ.)։ 2 Օգուտ քաղել, օգտիլ · — un avantage. Je — cette occasion pour, (պատեհ կ'առնում...., այս առթով կը....)։ 3 Գրաւել, բռնել (դուռը)։ 4 Յանկարծ վրայ գալ, բռնել · La colique l'a —. Un doux sommeil me —, (անուշ քուն մ'եկաւ աչքերուս)։ 5 Զարնել՝ գալ (քիթ՝ անոյշ հոտ)։ 6 Աստակորէն ազդել (ցրտի), սրսփեցնել Փ. 7 Պատել, պաշարել, գրաւել, համակել. L'épouvante

— les cœurs ։ 8 Այլ յայլմէ ընել ։ 9 Գրաւում տակ գնել , գրաւել ․ L'huissier a — son mobilier։ 10 Տէր ընել, տիրացնել ․ Les dieux vous ont — de ma couronne․ Le mort — le vif։ 11 Հասկնալ , իմանալ (հեղինակի մը միտք)։ 12 Աչքին տակն առնուլ, (աչքով) ընդգրկել (ռազմագիտութ)։ 13 Հանել գործ մը (ատեանի առջև)։ 14 Գինդ մը կապել, միաւորել, ն․ ․ || Se —, չ. Բռնել, (որ և փ․)։ 2 Գրաւել, բռնել։ 3 Իրար բռնել։ 4 (Ձեռքն) առնուլ (դանակ մը) ։ 5 Համակել, գրաւել, տէր լինիլ (սրտի) ․ 6 Իր ատեանն հանել (գործ մը) ․ 7 Այլ յայլմէ լինիլ , յուզուիլ ։ [Լէ․

Saisissable (զիս), ած. Գրաւելի,

Saisissant, e (զիս), ած. Յանկարծահաս (վախ) ։ 2 Սրսփահար † (ցուրտ) ։ 3 Յանկարծակի ազդող, ազդոյ, յանկարծազդիկ † յանկարծազրաւ † (տեսարան) ․ 4 Գրաւիչ , պատանդիչ , էր․ (որ և փ․)։

Saisissement (զիս) , ար. Ձեռք առնուլը։ 2 Յանկարծահաս ցուրտ, սրսփուք Գ․ 3 Բուռն յոյզք, բռնկում † ապշանք † ։

Saison (ն), էգ. Եղանակ․ La mauvaise —, (բուռն եղանակ)։ 2 ժամանակ․ — morte․ Il est — de․․․․ Faire ses provisions dans la — ։ || De —, ժամանակին յարմար , դիպաւոր։ | Hors de —, Անդէպ, տարաժամ։

Sajou, ար. Կապիկ մը, սաբաժու։

Saki, ար. Կապիկ մը, սաքի։

Salace, ած. Վաւաշ, ցանկասէր։

Salade, էգ. Աղցան ․ սալաթա ։ 2 Աղցանի խոտ, աղցանի † ․ Cueillir une — ։ 3 հ. ժ. Սաղաւարտ մը, դրօշած †։

Saladier, ար. Աղցանի աման կամ կողով, աղցանոց ։

Salage, ար. Աղումն 2 Աղած ։

Salaire (էռ) , ար. Հատուցում , Թոշակ, վարձք։ 2 Պատիժ, վարձք ։

Salaison, էգ. Աղումն 2 Աղած միս՝ ձուկ, աղածոյ † ։

Salamalec, ար. Խորին մեծարանք, սելամալէք † 2 Բարև ։

Salamandre (ն), էգ. Սալամանդր, ի․ || փ. Հրօգի † սալամանդր։

Salangane (ն) , էգ. Բոյնն ուտուող ծիծառ մը, սալանկան ։

Salant (ն), ած. Ուսկից աղ կը հանեն. Puits —, (աղահոր) † ։

Salarié, e, ած. Վարձք ընդունող, վճարուած. Mal —, (բիչ վարձք առած)։

Salarier, ն. Վարձք տալ, վճարել, վարձատրել ։ [հոտած, ա.

Salaud, e (լօ) , ած. և գ. Աղտոտ,

Sale , ած. Անմաքուր , աղտոտ (մարդ) , (որ և ար․) ։ 2 Աղօտ (գորշ) ։ 3 Զազիր՝ աղտոտ (խօսք) ։ 4 Անպատեհ՝ աղտոտ (գործք)։

Salé, e, ած. Աղած (միս)։ 2 Աղուտ՝ աղի (ջուր) ․ Eaux —, (աղաբեր † աղ[illegible] † ջուրեր). La plaine —, (ծով)։ 3 [illegible] (մարգ) ։ 4 Դառն՝ աղի (հեգնութիւն) ։ 5 Անհամեստ (խօսք) ։ 6 Սուղ, աղի ։ || ար. Աղած խոզենի ․ Petit —, (նոր աղած խոզենի) ։ || մ. Աղի (ուտել) ։ [Աղտոտ անկողին (պառկած)։

Salement, մ. Աղտոտ կերպով ։ 2

Salep, ար. Ծլզտրուկ ։ || — des Indes occidentales, Արարութ ։

Saler, ն. Աղել։ 2 Սուղ՝ աղի ծախել։

Saleron (ն) , ար. Աղամանի աչք՝ խորշ ։

Saleté, էգ. Անմաքրութիւն, աղտոտութիւն։ 2 Աղտ, աղտեղութիւն։ 3 Լրկութիւն, զազրութիւն , աղտոտութիւն ։ 4 Գիրծ խօսք ։ 5 Լկտի պատկեր ։

Saleur, euse, գ. Աղիչ։ [քենի †։

Salicaire (քէռ), էգ. տ. ս. Սալի-

Salicinées, էգ. յգ. Ուռազգիք † [—իկ † ։

Salicole, ած. Աղագործական ,

Salicoque, էգ. Կարիդոն․ բեճէ։

Salicor , ար. **Salicorne** , էգ. Աղնիւ օշնան, սալիքոր, տկ.

Saliens (ն) , ած. յգ. Սալեան (փառանկք)։ 2 Արեւս(բուրմք), (որ և ար. յգ.)։ 3 Արեւ(երգք) † ։

Salière, էգ. Աղաման ։ 2 (Խոհանոցի) աղանոթ † 3 Խոռոչ (ձիու աչքի վրայ)։ 4 Խոռոչ՝ փոս (անրակի ետեւում)։

Salifiable, ած. Աղաշինիկ † ։

Salifier, ն. Աղաշրջել † ։

Saligaud, e (կօ) , գ. Աղտոտ մէկը, հոտած Գ.

Salignon (Դ-Դ), ար. Աղի կտոր, աղուճակ ։

Salin, e (Դ), ած. Աղի, աղային ։ || ար. Աղաւազան † աղարան † || էգ. Աղած ձուկ. աղաձուկ † 2 Աղագործարան։ 3 Աղահանք ։

Salinier, ար. Աղագործ ։ [օրէնք)։

Salique, ած. Սալեան (ֆռանկք՝

Salir, ն. Աղտոտել ☞ (տղմ)ոտել։ 2 Աղարտել (համբաւ)։ 3 Պղծել (երեւակայութիւն) ։ || Se —, յ. Աղտոտիլ ։ 2 Վրան աղտոտել։ 3 Անունն աղտոտել։

Salissant, e (Դ), ած. Գոյնը՝ կեղտը տուող, աղտոտող ։ 2 Աղտոտող՝ կեղտ բռնող (գոյն)։

Salissure, էգ. Աղտոտութիւն ։

Salivaire (վ$\bar{k}$ռ), ած. Տողկային, լորձնային ։

Salivation, էգ. Լորձնահոսութիւն։

Salive, էգ. Տղիք, լորձն, լորձունք. սալեւր ։ [լորձնոտիլ †։

Saliver, չ. Լորձունք վազցնել,

Salle, էգ. Մեծ սենեակ, սրահ ☞ (խորհրդա)տուն. — à manger, (սեղանատուն)։ 2 Ննջարան՝ սրահ (հիւանդանոցի)։ 3 Ծառավայր † (պարտէզի մէջ). Une — de tilleuls ։ || — des pas perdus, (Բարիզի) դատարանի նախասրահ† | — du trône, Արքունի դահլիճ։ | — de police, de discipline, Արգելարան (զինուորաց)։ | — d'armes, Զինասրահ † 2 Զինախաղի սրահ ։

Salmigondis (Դ-ցի), ար. Նորէն տաքցուած մսերէ պորանի, նորպորանի† 2 Խառն ի խուռն խօսքեր։

Salmis (մի), ար. Արդէն շամփրածէ կերակուր, վերախորտիկ †։ [նօթ †։

Saloir, ար. Աղելի մսի անօթ, մսա-

Salon (Դ), ար. Մեծ ու զարդարուն սենեակ, դահլիճ ։ 2 Ակումբ, կաճառ, սրահ ։ 3 Ցուցահանդէս † (նկարի՝ քանդակի՝ փորագրի են.) ☞ (նկարա)հանդէս։ 4 Տեղեկութիւնք ցուցահանդիսի վըրայ, ցուցագրութիւնք †. Les — de Diderot ։ [կին, հոտած Գ.

Salope, ած. Աղտեղի ։ || էգ. Հոտած

Salopement, մ. Աղտեղի կերպիւ ։

Saloperie, էգ. Աղտեղութիւն ։ 2 Աղտոտ խօսք։ 3 Անշահ ապրանք։

Salorge, ար. Աղակոյտ ։

Salpêtrage ($\bar{k}$), ար. Բորակացում։

Salpêtre ($\bar{k}$), ար. Աղբորակ, բորակ. կիւհէրչիլէ ։ 2 Վառօղ, բն.. Ce n'est que du —, (կրակոտ բոց մէկն է)։

Salpêtrer ($\bar{k}$), ն. Բորակ գոյացնել ։ 2 Բորակ խառնել, բորակել (հող)։ || Se —, յ. Բորակով ծածկուիլ ։

Salpêtreux, euse ($\bar{k}$), ած. Բորակուտ ։

Salpêtrier ($\bar{k}$), ար. Բորակագործ։

Salpêtrière ($\bar{k}$), էգ. Բորականոց։ 2 Կանանց անկելանոց (ի Բարիզ), Սալբէդրիէր ։ [տկ.

Salsepareille, էգ. Սափարնա,

Salsifis (ֆի), ար. Քօշմօրուք. տկ. || — noir, — d'Espagne, Գռզի. բուզօրչինա ։

Saltation, էգ. հ. ժ. Ձեւաշարժութեան արուեստ, ձեւաշարժութիւն ։

Saltimbanque (Դ-Դ), ար. Աճպարար. հօքքապազ ։ 2 Խեղկատակ, հըռապիտ։ 3 Ծաղրելի ձեւերով ատենախօս, հռապիտ։ 4 Խաբեբայ ։

Salubre, ած. Առողջարար ։

Salubrité, էգ. Առողջարար հանգամանք, օգտաւէտութիւն, առողջութիւն (օդի)։ 2 (Հասարակաց) առողջութիւն։ || De —, Առողջապահիկ † (տնօրէնութիւնք)։

Saluer, ն. Ողջունել, բարեւել ։ 2 Այցելութեան երթալ, մեծարանքն մատուցանել ։ 3 Երթալ բարովի այցն ընել ։ 4 Երթալ համբուրել (հօրը գերեզման)։ 5 Բարեւի գիր գրել ։ 6 Հռչակել՝ բարեւել (մէկը՝ կայսր)։ || Se —, յ. Իրար բարեւել ։

Salure, էգ. Աղիութիւն (ծովու)։

Salut, ար. Փրկութիւն ։ 2 (Հոգւոյ) փրկութիւն. Faire son —, (իր հոգւոյ փրկութիւնը պատրաստել)։ 3 Բարեւտուք, բարեւում, բարե. Le — des armes. — de mer, (նաւակին բարե)։ 4 Ողջոյն, (բն..)։ 5 Իրիկուան աղօթք (ժամի մէջ), երեկոյհն ։

Salutaire ($\bar{k}$), ած. Օգտաւէտ, փրկաւէտ։ 2 Կենագործ, հոգեշահ, փըրկական։ || ար. Կենարար, Փրկիչ։

Salutairement ($\bar{k}$), մ. Օգտակարապէս, յօգուտ, օգտիւ ։

Salutation, էգ. Բարեւտուք, բարեւում։ 2 Ողջոյն, բարև ։
Salvage, ար. Droit de —, Տ. **Sauvetage (droit de)**։ [սնկենի։
Salvanos (օս), ար. Սուզարգել †
Salvation, էգ. Փրկութիւն (հոգւոյ)։
Salve, էգ. Համաթունդ հրազէնք (առ ի պատիւ են.)։ 2 (Հրացանու)թիւնք † 3 Հրետաձգութիւն † ‖ Une — de, Որոտընդոստ (ծափք)։ [ղօթք)։
Salvé, ար. Ողջ լեր, Թագուհի, (ա-
Samedi, ար. Շաբաթ ։
Samovar, ար. Պղնձի անօթ՝ թէյ եփելու, առաստակ ։
San-benito (Ն-պէ), ար. Հաւատաքննական գոհերու դեղին տառատոկ, մահաձորձ † պեննետկեակ † յ. ն.
Sancir (Ն), չ. (Յուռւկի կողմէ) ընկըղմիլ, ցռկասուզիլ † (Նաւի)։ [քար։
Sanctifiant, e (Ն Ն), ած. Սրբա-
Sanctificateur (Ն), ար. Սրբիչ, սրբարար։ 2 Հոգին Սուրբ ։
Sanctification (Ն), էգ. Սրբարարութիւն ։ 2 Սուրբ պահելը (կիւրակէ), սրբապահութիւն † ։
Sanctifier (Ն), ն. Սուրբ ընել, սրբագործել։ 2 Սուրբ պահել (կիւրակէ)։ 3 Փրկութեան ճամբու մէջ դնել ։
Sanction (Ն-Ն), էգ. Հաւանութիւն (արքայի)։ 2 Հաստատութիւն, վաւերացում ։ 3 Պատժի՝ վարձքի վճիռ (օրէնքի մէջ)։ [հաստատել։
Sanctionner (Ն-Կn), ն. Ընդունիլ,
Sanctuaire (k̄n), ար. Սրբիր՝ սրբարան (Հրէից՝ հեթանոսաց)։ 2 Սրբարան (ժամի)։ 3 Եկեղեցի, քահանայութիւն. Les droits du —։ 4 Սրբավայր †. Le — des lois, de la justice. (որ և՝ դատաւորութիւն)։
Sandal (Ն), ար. Տ. **Santal**։
Sandale (Ն), էգ. Տրեխ. չարոք։ 2 Կօշիկք. Secouer la poussière de ses —։ [չարոքներ ։
Sandalier (Ն), ար. Տրեխագործ †
Sandaraque (Ն), էգ. Ռետին մը, ջնարակ։ 2 Ջնարէկ. փ.
Sandwich (Ն-ուիչ), էգ. Ժամպօնաշերտ † (կօզեզօծ հացի շերտերու մէջէ), սանտուիչ ։

Sang (ձայնաւորի առջեւ՝ սանկ), ար. Արիւն. Au premier —, (մինչև մէկու վիրաւորուիլը). Jusqu'au —, (ցհոս արեան). Faire du bon —, (զոհունակութիւն զգալ). Faire, Se faire du mauvais —, (սրտնեղիլ, սիրտը խաղալ)։ 2 Արիւնհեղութիւն. Aimer le —։ 3 Ցեղ, զարմ, տոհմ, արիւն. La pureté du —. Droit du —. De même —, (համարիւն). Les princes du —, (արքայազունք)։ 4 Զաւակ, արիւն. Renoncer qn. pour son —։ 5 Ընտանեաց անդամներ. Mauvais —, (որ և՝ եպերելի մէկը). 6 Արենակցական սէր, արիւն. La voix du —. La chair et le —, (որ և՝ մարդկեղէն բնութիւն, Ս. Գ.)։ 7 Ցեղ, արիւն. Le — Tartare. Le — est beau dans ce pays, (մարդիկ գեղեցիկ են այս երկրի մէջ)։ 8 (Ազնիւ) ցեղ (ձիու). Cheval de pur —, (քաջացեղ † ձի). Demi-—, (Թերազնիւ † ձի)։ ‖ De —, Արիւնահեղ՝ արիւնռուշտ (մարդ)։ | Mettre en —, Արիւնլուայ ընել ։ | — mêlé, Խառնածին, յփ. ն. | Avoir du — aux ongles, Երակներուն մէջ արիւն ունենալ, փ.
Sang-de-dragon, Sang-dragon (Ն-Ն), ար. Շաւաշարիւն, տկ. 2 Ջօր ռետին մը, շաւաշարիւն. զաւ-սաշ զանր ։ [պաղարիւն։
Sang-froid (Ն), ար. Անխռովութիւն.
Sanglade (Ն), էգ. Փոկահարութիւն։
Sanglant, e (Ն-Ն), ած. Արիւնոտ, արիւնաթաթ, —ներկ, —գանգ, —թաթաւ։ 2 Արիւնաւոր (զենում). Sacrifice non —, (անարիւն զոհ՝ զենում [պատարագի])։ 3 Արիւնահեղ (պատերազմ)։ 4 Արիւնոտ (վէրք). La plaie est encore —, (վէրքը նոր է տակաւին, փ.)։ 5 Արիւնախառն (քրտինք)։ 6 Արիւնագոյն (լուսին՝ պորփիւր)։ 7 Յոյժ թշնամանալից, արիւնաքօյր † (նախատինք)։
Sanglade (Ն), էգ. Խարազանի հարուած, խարազան։
Sangle (Ն), էգ. Կապ, գօտի, փոկ. La — d'un bât, d'une selle, (Թանգ. քաշիկ. զօլան). Lit de —, (փոկակապ անկողին)։ [Մէջքը սեղմող (մեկնող)։
Sanglé, e (Ն), ած. Կործանած ։ 2

Sangler (ղ), ն. (Ձիու) քաշիկը (գօտին) սեղմել, Թանգել † 2 Տալ (հարուած)։ 3 Ծեծել (մէկը)։ 4 Սաստիկ քըննադատել, քաշկռտել։ ‖ Se —, ծ. Թանգուիլ † (ձիու)։ 2 Մէջքը սեղմել (գօտիով)։ 3 Կուրծքը սեղմել (կնոջ)։

Sanglier (ղ), ար. Վայրի խոզ, վարազ, կինճ։ 2 Կնճենի։ 3 Վարազուկ † ձկ։

Sanglot (ղ), ար. Հեկեկանք, հեծկլտանք։ [կլտալ։

Sangloter (ղ), չ. Հեկեկալ, հեծ-

Sangsue (ղ), էգ. Տզրուկ. սիւլիւք։ 2 Ստակ քաշող, արիւն ծծող՝ քամող, տզրուկ։ [րիւնագործութիւն։

Sanguification (ղ կիւի), էգ. Ա-

Sanguin, ine (ղ), ած. Արեան, արիւնային։ 2 Արիւնակալ (անցք), անօթ. 3 Արիւնային՝ արիւնոտ (կազմ)։ 4 Արեանայեղցիկ † (հիւանդութիւն)։ 5 Արիւնագոյն (կարմիր)․ Jaspe —, (կարմրաշխատ † կանաչյասպ)։

Sanguinaire (ղ-էռ), ած. Արիւնախանձ, —սէր, —արբու, —ռուշտ։ 2 Անողորմ։

Sanguine (ղ), էգ. Կարմրաքար † 2 Կարմրամատիտ † (գծագրութեան)։

Sanguinolent, e (ղ-ղ), ած. Արիւնաներկ (թուք)։ 2 Արիւնագոյն, բ. պ.

Sanguisorbe, էգ. տ. ս. Արիւնախում։

Sanhédrin (ղէ-ղ), ար. (Հրէից) ատեան, սանհէտրին։

Sanicle, ար. Առողջենի † տկ.

Sanie, էգ. Վէրքէ ելած նեխոտ ու Թարախային հիւթ, շարաւ †։

Sanieux, euse, ած. Շարաւային †։

Sanitaire (էռ), ած. Առողջապահիկ, առողջական։

Sans (ղ), նխ. Առանց ☞ ան- (շան), (տարա)զարդ, (Թեզան)ատ. — énergie, (Թուլամիտ, Թ յլ)։ ‖ — quoi, — cela, Ապա Թէ ոչ։ | — que, շ. Առանց։ [‖ ար. Սանսքրիտերէն †։

Sanscrit, e (ղ), ած. Սանսքրիտ։

Sans-culotte (ղ), ար. ԱնԹիվարտիքեան † (1793 ի Ֆր. հասարակապետական)։ ց. ն.

Sans-dent (ղ-ղ), էգ. Ակռաները Թափած՝ ծեռատ պառաւ։ ցփ. — - —Տ։

Sans-fleur (ղ), էգ. Թզախնձոր և ցփ. — - —Տ։

Sans-gêne, ար. Ինքզինք չնեղացնելը, չնեղուիլը. Un —, (ինքզինք չնեղացնող)։

Sansonnet (ղ-ն), ար. Տարմահաւ, Թռ. սըղըրճըգ։ 2 Տարմաձուկ։

Sans-peau (ղ-բօ), էգ. Տանձ մը կաշատ † ց. ն.

Sans-souci, ար. ԱնհոգուԹիւն։ 2 Անհոգ։ ց. ն. [աղաճը։ ց. —aux։

Santal (ղ), ար. Ճանդան. սանտալ

Santé (ղ), էգ. ԱռողջուԹիւն. Billet de —, (մաքուր վկայագիր). — insolente, (անսասան առողջուԹիւն). Bonne, Parfaite —, (քաջառողջուԹիւն)։ 2 ԿազմուԹիւն, (որ և ցփ.)։ 3 Մէկու կենաց խմելը, արեւշատի բաժակ. À votre —, (կենացդ)։ ‖ De —, Առողջական † (պաշտօնատուն)։ 2 Առողջարար (շօքօլադ)։ [2 Տ. **Santonine**։

Santoline (ղ), էգ. Օշինդրիգայ, տկ.

Santonine (ղ), էգ. Սանդօնեակ † տկ.

Sanve (ղ), էգ. Վայրի մանանեխ, սինապի †։ [**Soûler**։

Saoul, Saouler (սու), Տ. **Soûl**,

Sapa, ար. Խաղողահիւթ՝ մինչև Թանձրանալը գոլորշեցուած, մաԹ։

Sapajou, ար. Կապիկ մը, սաբաժու։ 2 Մանրուկ տգեղ մարդ, կապիկ։

Sapan (ղ), ար. Ներկափայտ մը, սաբան։

Sape, էգ. (Ընդգետնեայ) ական, նագմ. լաղըմ։ 2 (Պաշարողաց) փոս։

Saper, ն. (Շէնքի) հիմերը փորել՝ քանդել։ 2 Հիմէն տապալել (պատ)։ 3 Քանդել (կրօնք)։

Sapeur, ար. Փոսահատ զինուոր, նաղմորդ † 2 Ճամբայ բացող, ռահվիրայ (բանակի)։ 3 հ. ժ. Սակրաւոր (գունդի գլուխ)։ ‖ — pompier, Հրանցոյց † թուլումպաճը։ [կաց անուն, սափ։

Saphène, էգ. Սրունքի երկու երա-

Saphique, ած. Սաֆոյեան (տաղ)։

Saphir, ար. Սափիրայ. կէօք եագութ։ [եակ †։

Saphirine, էգ. Քար մը, սափիր-

Sapide, ած. Համ ունեցող, համոտ †։

Sapidité, էգ. ՀամոտուԹիւն †։

Sapience (ն), էգ. Իմաստութիւն։ || La—, Գիրք իմաստութեան (Սողոմոնի)։
Sapientiaux (ն-սիօ), ած. յգ. Livres —, Գիրք իմաստութեան (Առակք. Ժողովող. Յեսու Սիրաքայ)։
Sapin (ն), ար. Եղեւին. չամ աղաճը։ 2 Եղեւնափայտ ։ 3 Դագաղ, գերեզման. Sentir le —։ 4 Վարձակառք †։
Sapine, էգ. Եղեւնափայտ ։ 2 Տաշտակ ։ [եղեւնուտ †։
Sapinière, էգ. Եղեւնաստան,
Saponacé, **e**, ած. Սապոնային, Բ. պ. [օճառախառն Գ.
Saponaire (էռ), էգ. Արծպայ,
Saponification, էգ. Սապոնացում։ 2 Սապոնագործութիւն ։
Saponifier, ն. Սապոնացնել։
Saponine, էգ. Արծպայիտ † ։
Saporifique, ած. Համածին, համարեր † համտու † ։ [Սապոտ, պտ
Sapote, **Sapotille** (իյլ), էգ.
Sapotier, **Sapotillier** (իյլ), ար. Սապոտենի, ծռ. [կրօղ Գ.
Sapristi, Վն. Վա՜յ Թշուառական,
Sarabande, էգ. Հին կաքաւ մը, սարբանտ ։
Sarbacane, էգ. Փող՝ մէջէն բան փչելու՝ արձակելու, փչուց։ 2 Խօսափող† 3 Փող (ապակեգործի)։ 4 Միջնորդ, հ.
Sarcasme (ս), ար. Հեգնութիւն, այպանութիւն ։ [այպալից † ։
Sarcastique, ած. Այպանալից,
Sarcelle, էգ. Բադերու սեռ, մրտիմ։
Sarclage, ար. Քաղհանութիւն, քաղհանք Գ. [հանել, քաղհնել։
Sarcler, ն. Գէշ խոտերն հանել, քաղ
Sarcleur, ար. Քաղհան։
Sarcloir, ար. Քաղհան գործի, քաղհնոց ։ [քաղ։
Sarclure, էգ. Հանուած գէշ խոտ,
Sarcocèle, էգ. Սքիրային այտում մը, խուտում † ։ [րութ։
Sarcocolle, էգ. Վիրախէժ, անծ-
Sarcocollier (11), ար. Թուփ մը, անծրութի † ։
Sarcologie, էգ. Մսաբանութիւն։
Sarcome, ար. Մսուտ այտում, մարմնանք † ։
Sarcophage, ար. Մսամաշ շիրիմ (նախնեաց), կիզադամբան † մաշարան†։ 2 Դագաղ կամ դագաղի նմանութիւն (յուղարկաւորութեան մէջ) ։ 3 Մսամաշ † դեղ. (որ և ած.)։ [մսանեխիծ
Sarcopte, ար. Միջատաց սեռ.
Sarcotique, ած. Մսաբեր (դեղ)։
Sardine, էգ. Աղկեր. սարտէլա պալըղը ։ [աղի'գի եէմեճի։
Sardoine, էգ. Սարդիոն (քար)։
Sardonien (ն), **Sardonique**, ած. Ris —, (Ջղաձիգ՝ սարտոնեան ծիծաղ)։ Il a un ris —, (ակամայ կը խընդայ։ 2 Հեգնական խնդուածք մ'ունի)։
Sardonyx(ճիքս) Տ. **Sardoine**։
Sargasse, էգ. Ծովափրփրագգեաց սեռ, սարկաս ։
Sarigue, ար. Պարկերէ, սարիկ, ան.
Sarment (ն), ար. Որթի (ասմա) ճիւղ, ուռ. Du jus de —, (գինի)։ 2 Կտրուած ուռ, յօգ, արգատ ։ 3 Կառչմամբ վեր ելնող տնկոց ցօղուն, կողր †։
Sarmenteux, **euse** (ն), ած. Ուռախիտ† (որթ)։ 2 Կողրաւոր†(տունկ)։
Saronide, ար. Հին գաղիական քրմաց կարգ մը, սարոնեան ։
Sarracénique (1ր), ած. Հագարական, սարակինեան ։
Sarrasin (1ր-զ), ար. Հագարացի, սարակինոս։ 2 Սև՝ տաճիկ ցորեն։ [Չ։
Sarrasine(1ր-զ), էգ. Տ. **Herse**,
Sarrau (ռօ), **Sarrot** (ռօ), ար. Երկայն վերարկու (սայլորդի), սուգան ։
Sarrette (1ր), էգ. Ցուբինեայ, տկ.
Sarriette (1ր), էգ. Կորդիւն, տկ.
Sas (սա), ար. Մաղէ մաղ, ծարմաղ Passer au gros —, (խոշորմաղել ։ 2 Վեր ի վերոյ քննել)։ 2 Հողի մաղ, քարմաղ Գ. 3 Աւազան (ջրանցքի)։
Sassafras (Յս-ֆրա), ար. Սասաֆրի † ծռ.
Sasse, էգ. Տ. **Écope** ։ [սասնածե
Sassenage, ար. Ֆր. պանիր մը։
Sasser (սա), ն. Մաղել, ծարմաղել։ 2 Քննել, մաղէ անցընել։
Satan (ն), ար. Դիւապետ, սատանայէլ, սատան։ 2 Կապիկ մը, սատանիկ †։
Satané, **e**, ած. Սատանայի արժանի, սատանայէլեան, շ. [գանի։
Satanique, ած. Սատանայէլի, սա-

Satellite (21), *ար. Կամակատար, արբանեակ։ 2 Արբանեակ, ա.*

Satiété (*սի*), *էգ. Կշտանալը, յագուրդ։ 2 Ցափրանք, գ.* || Jusqu'à —, *Յյագ։ 3 Տաղտկացնելու չափ։*

Satin (Ն), *ար. Սնդուս.* աթլաս։

Satinade, *էգ. Սնդուսանման կերպաս մը, սնդուսակ † ։*

Satinage, *ար. Սնդուսանման փայլեցում, սնդուսում † ։*

Satiné, e, *ած. Սնդուսափայլ †* || *ար. Սնդուսափայլութիւն † ։*

Satiner, *ն. Սնդուսօրէն փայլեցնել, սնդուսել † ։*

Satire, *էգ. Երգիծաբանութիւն ։ 2 Հեգնութիւն, երգիծանութիւն։*

Satirique, *ած. Երգիծական ։ 2 Երգիծասէր (մարդ)։* 3 *Երգիծաբան (հեղինակ). երգիծա(գիր), (որ և ար.)։*

Satiriquement, *մ. Հեգնօրէն, երգիծօրէն ։* [*ծանել ։*

Satiriser, *ն. Երգիծաբանել, երգի-*

Satisfaction, *էգ. Հաճութիւն, գոհունակութիւն ։ 2 Հատուցում (Թշնամանքի).* Donner —, *(մենամարտն ընդունիլ)։* 3 *Ապաշխարութիւն (մեղաց)։*

Satisfactoire, *ած. Քաւական, հատուցիչ ։*

Satisfaire, -fait, e (*է*), *ն. Գոհ ընել, գոհացնել ։ 2 Հատուցանել (բանւորի) ։ 3 Հատուցում ընել (Թշնամանեալ մէկու)։ 4 Հանդարտեցնել (մէկը իր կասկածներու մասին). 5 Պատասխանել (մէկու ակնկալեաց)։ 6 Կատարել (պէտք՝ կամք՝ մէկու փափաք) ։ 7 Ցագեցնել (մէկու վրէժխնդրութիւն)։ 8 Հաճելի լինիլ (աչքի), ախորժելի գալ (ականջի)։* || *չ. Հնազանդիլ, կատարել.* Je — à vos désirs։ *2 (Պատուոյ) պարտքերը կատարել.* — à l'honneur, *(որ և ան.)։* 3 *Հատուցում ընել։ 4 Պատասխանել (հարցմանց) ։ 5 Փարատել՝ լուծել (տարակոյս) ։* || Se —, *յ. Գոհ լինիլ։ 2 Սիրտն իջնել։ 3 Փափաքը կատարել ։ 4 Վրէժը՝ հատուցումը ինքնին առնուլ ։*

Satisfaisant, e (*ֆէզ*), *ած. Գոհ լինելիք, գոհացուցիչ, գոհարար ։*

Satisfait, e *ած. Հաճ, գոհ.* Mal —, *(տժգոհ)։*

Satisfecit (*ֆէսիդ*), *ար. Լաւ վկայութիւն, գոհունագիր։ յ. ն.*

Satrape, *ար. հ. ժ. Կուսակալ, կողմնապետ, սատրապ։ 2 Գոռոզ ու բռնաւոր մարդ, սատրապ ։*

Satrapie, *էգ. Սատրապութիւն ։*

Saturation, *էգ. Ցագեցում, գ.* || À —, *(Յյագ), բնգ.* [*րացնել, գ.*

Saturer, *ն. Ցագեցնել, գ. 2 Ցափ-*

Saturnales, *էգ. յգ. Սատուռնատօնք † կռոնատօնք † Հ. 2 Ցոփութեանց օրեր։ 3 Ծայրայեղ անկարգութիւնք։*

Saturne, *ար. Սատուռնոս, Կռոնոս, դից. 2 Մոլորակ մը, Երեւակ։ 3 Կապար (քիմ.), հ. գ.* [*տուռնեան։*

Saturnien, ienne (Ն), *ած. Սա-*

Saturnin, e (Ն), *ած. Կապարային, բժ.*

Satyre, *ար. Այծամարդ, սադիւրոս, դից. 2 Կնամոլ։ 3 Կապիկ մը, այծամարդ։* || *էգ. Սադիւրախաղ † հ. Յ.*

Satyriasis (*զիս*), *ար. Սադիւրութիւն, սադիւրախտ †։*

Satyrion (Ն), *ար. Փոշտենի, տկ.*

Satyrique, *ած. Սադիւրական* ☞ *սադիւրա(խաղ †)։ 2 Սադիւրախաղի †։*

Sauce (*սօս*), *էգ. Համեմանք. Թացան Գ.* սալցա. — matelote, *(գինեթացան †)։ 2 Ցարակիցք։ 3 Գործ, բան.* Bon à toutes —։ *4 Կշտամբանք.* Donner, Apprêter une — à qn, *(լաւ մը չեխել)։*

Saucé, e (*օ*), *ած. Խխում։*

Saucer, *ն. (Հացը) համեմանքին Թաթղել, Թացանել † 2 Թաթղել։ 3 Սաստիկ չեխել (մէկը)։* || Se —, *յ. Թրջուիլ։*

Saucière (*օ*), *էգ. Համեմանքի անօթ, համեմնոց ։* [*2 Երշիկ.* սուճուգ։

Saucisse (*օ*), *էգ. Խճուղ.* կէօսէճ։

Saucisson (*օ. սօն*), *ար. Երշիկ.* սուճուգ։ *2 Հրափամփուշտ ։ 3 Ականի (*լաղըմ*) պայթուցիկ, փառօդազլան։*

Sauf, sauve (*օ*), *ած. Վտանգէ դուրս, ողջ, անվթար, անփուտ։* || *նխ. Բաց ի, զատ։ 2 Վերապահելով, բայց միայն, միայն թէ.* — meilleur avis. — erreur de calcul, *(միայն թէ հաշուին մէջ սխալ չլինի)։* 3 *Առանց վիրաւորելու՝ փտտելու ։* || — à, *մ. (Քեզ) վերապահե-*

կով, պայմանաւ. — à recommencer. ‖ — que, ն. Բայց միայն, միայն թէ.

Sauf-conduit (ō ì). տր. Անպահովագիր. յ. Է.

Sauge (ō). էգ. տ. ս. Եղեսպակ, կեձեզուտ. աեա չայր. [անձրոանի.

Saugrenu, e (ō), ած. Անհեթեթ.

Saule (ō), տր. Ուռենի, ուռի. սէօյիւթ. ‖ — d'Orient, d'Égypte. Եղերդի. սուրգունն սէօյիւթ.

Saumâtre (ō-ā), ած. Աղային, աղի (համ) ☞ աղա(համութիւն ✝).

Saumon (ō ì). տր. Լօսդի. սալամօն պալըղը. 2 Լօսդեգոյն ✝ (պատառու). 3 Ձանգուած՝ ձոյլ (կապարի).

Saumoné, e (uō), ած. Կարմրամիս ✝ լօսդեգոյն ✝ (ձուկ). 2 Լօսդեհամ ✝ (կարմրախայտ).

Saumoneau (uōմoնō). տր. Լօսդեակ ✝ (քիւչիւք սալամօն պալըղը).

Saumure (ō), էգ. Աղջուր. սալամուրա. 2 Աղայագ ✝ ջուր, աղտաղտին ✝.

Saunage (ō), տր. Աղագործութիւն. 2 Աղածախութիւն. Faux- —, (հ. ժ. աղի մաքսանենգութիւն). [մյուս թողուլ.

Sauner (ō), չ. Աղ շինել. 2 Աղի

Saunerie (ō). էգ. Աղարան. թուզհանէ.

Saunier (ō), տր. Աղագործ. 2 Աղավաճառ. Faux- —, (հ. ժ. աղի մաքսանենգ. [ապրանք կախուած).

Saunière (ō), էգ. Աղնոց ✝ (վա-

Saupiquet (ō), տր. Ախորժագրգիռ համեմանք.

Saupoudrer (ō), ն. Աղ ցանել. 2 Ցանել (շաքար) ☞ (ալիւր)ոտել. 3 Ցանել, խառնել. [հրինկ.

Saur, ած. տր. Hareng —, Աղած

Saurage, տր. Առաջին տարի (բազէի).

Saure, ած. Թուխ դեղին, շառագոյն (ձի). 2 Աղած (հրինկ). 3 Միամեայ բազէ. |(հրինկ).

Saurer, ն. Ծխով չորցնել, ծխել

Sauret, ած. տր. Տ. **Saure**.

Sauriens (ō ì). տր. յո. Մողէսականք. Ի. դ.

Saussaie (սōսէ). էգ. Ուռենուտ.

Saut (սō). տր. Ցատքում, ոստում, (որ և ք.). De plein —, (մէկ ոստումով, յանկարծակի). Par — et par bonds. (յախուռն). 2 (Բարձր տեղէ) անկում. Il a fait là un terrible —. 3 Ոտհանք (չաղացքի), ջրվէժ (Նիագարայի). 4 Խառնք (ձիու). ‖ — périlleux. Վտանգաւոր անկում. 2 Օդաշըրջան ✝ (լարախաղացի). 3 Ցանգուցն գործ՝ որոշում. | En un —. En trois —, Արշաւակի, մէկ շունչով. | Faire le — en l'air. Կախուիլ. | Faire un grand —, Ցանկարծ մեծ պաշտօնի հասնիլ. 2 Անմնահեռի տեղ մ'երթալ հաստատուիլ. | Ne faire qu'un —, Մէկ շունչով երթալ. | Faire. Franchir le —. Ծանր՝ վտանգալի որոշում մ'ընել. 2 Մեռնիլ. | Faire faire le — à qn. Նետել պաշտօնէ. | Au — de lit. Անկողնէ ելնելուն. | — de loup. (Պարտէզի) եզրափոս ✝ | — de mouton. Խաղ մը. ցատքուկ ✝ (ընկերին գլխի վրայէ). [(հովի). Ն—.

Saute (ō). էգ. Ցանկարծ դառնալը

Sauté (uō). տր. Շուտեփած ✝ (ճազարի). [մատովը.

Sautelle (ō). էգ. (Որթի) ուռ՝ ար-

Sauter (ō). ն. Ցատքել (փոսի վրայէն). 2 Ցատքել՝ Թողուլ (երկու տող). 3 Վեր ցատքեցնել (մանուկ). 4 Արագ եփ մը տալ (ճագարի). ‖ — le pas. le fossé. Ծայրագոյն որոշում մ'ընել. | — le bâton. Ակամայ ընել բան մը. ‖ չ. Ոստել, ցատքել. — de joie. (խայտալ). 2 Նետուիլ. — à bas de son lit. — au cou de qn. 3 Վազել, իյնալ. Il a — sur ses armes pour se défendre. 4 Ցանկարծ ելնել, հասնիլ, ցատքել, ք. 5 Պայթիլ, երկինք ելնել. La poudrière a —. 6 Մոխուիլ. 7 Ցանկարծ դառնալ (հովի). | — au plancher. (Բարկութենէ) ձեղուն ելնել. Է. | — aux yeux. Աչքի զարնել. 2 Ամենայայտնի լինիլ. | — aux yeux de qn. Ծեծելու համար վրան իյնալ՝ նետուիլ. | Faire —, (Վեր) ցատքեցնել. 2 Դուրս ցատքեցնել (գնդակ). 3 Դուրս Թափել (ուք). 4 Օդը Թռցնել (գլուխ). (գլխ)ատել. 5 Օդը հանել (Ն...) 6 (Մէկը) վար նետել (պաշտօնէն). 7 Պաշտօնէ նետել (մէկը).

Գլուխէն (մէկը) նետել, փ. 9 Վատնել, մսխել։ 10 Թռցնել (պահեստի գումար)։ 11 Պարպել (զինուոյ շիշ)։ 12 Ալ ոգ եփ մը տալ (ճազարի)։ | Faire — la cervelle à, Ատրճանակ պարպել (մէկու) գլուխ։ | Faire — les montées à, Անարգանօք դուրս վռնտել։ | Se faire —, Ատրճանակով ինքզինք մեռցնել։ 2 Նաւը օդը հանել։ [բանի) լարահար։

Sautereau (ō-ō), ար. (Նուագա-

Sauterelle (ō), էգ. Խաղնիճ † կ. 2 Մարախ. չէfirկէ։

Sauterie (o), էգ. Ոստմունք։ 2 Պզտի պարահանդէս, ոստահանդէս †։

Sauterne, ար. Սոդերնեան գինի։

Saute-ruisseau (ō-ō), ար. (Նօտարի) մանչ։ յ. ն.

Sauteur, euse (ō), ած. Ոստոստող։ || գ. Ցատքող, ընկրոստակ † 2 Ցեղյեղուկ մարդ։ 3 Ցատքող ձի (հեծնուսոյցի)։ || էգ. Ոստնապար †։

Sautillant, e (սōդիյյ), ած. Ոստոստուն, ցատքոտող։ [տոստում։

Sautillement (սōդիյյ), ար. Ոս-

Sautiller (սōդիյյ), չ. Ոստոստել, ցատքոտել։

Sautoir (սō), ար. Սլածայր պերող (կանանց վզի)։ || En —, մ. Իրարու վրայ առ ի շեղ դրուած (╳), ծուռխաչաձև † (երկու Թուրեր)։ Porter en —, (փոկերով շալկել [բան մը)։ 2 Վիզն ի վար կախել (շքանշանի ժապաւէն)։

Sauvage (ō), ած. Վայրենի, (որ և գ.) ☞ մոլա(ձիԹենի)։ 2 Վայրի։ 3 Մենասէր, վայրենի, (որ և գ.)։ C'est un homme fort —։ 4 Անհամբոյր՝ վայրենի (իւր ձեւերու մէջ), վայրագ (առաքինուԹիւն)։ 5 Անմարդի (վարմունք՝ խօսուածք)։ 6 Անազորոյն՝ վայրագ (հրէշ)։ 7 Ամենախիստ՝ դաժան (առաջարկք)։ 8 Դաժան (համ)։

Sauvageon (ō-ɜ̃), ար. Ինքնաբոյս՝ վայրի ծառ, կատաղենի † 2 Պատուաստատու † (ծառ)։ [Թիւն։

Sauvagerie (ō), էգ. Վայրենու-

Sauvagesse (ō), էգ. Վայրենուհի † 2 ԹերակիրԹ կին։

Sauvagin, ine (ō ɜ̃), ած. Ջրահաւի (համ՝ հոտ)։ || ար. Ջրահաւի համ՝ հոտ։ || էգ. Ջրահաւք † 2 Ջրահաւի † համ՝ հոտ։

Sauvegarde (ō), էգ. Պաշտպանութիւն, հովանի։ 2 Պահպանութիւն, հովանի, փ. 3 Պահպանիկ զօրկազ † 4 Պահպանիկ զօրկազ շնորհելու Թուղթ, զօրկատագիր † 5 Ապահովութեան պարան, ն.

Sauvegarder (ō), ն. Պահպանել, պաշտպանել։

Sauve-qui-peut (ō), ար. Անձնապրծութիւն † փախնիփախ †։

Sauver (ō), ն. Փրկել, ազատել։ 2 Ազատել (բանէ մը)։ Sauvez-moi cette honte։ 3 Արդարացնել (գործք՝ ընԹացք)։ 4 Ծածկել, պարտկել, սքօղել (գրքի մը Թերութիւնք)։ Ces hardiesses en poésie, lorsqu'elles sont bien —։ 5 Հաշտել՝ միաբանել (հակասութիւն)։ || — le premier coup, Առաջին տպաւորութիւնը յայտնի չընել։ | — les dehors, les apparences, Երեւոյթները պահել։ || Se —, յ. Ինքզինք ազատել։ 2 Հոգին փրկել։ 3 Գլուխն ազատել, պրծել։ 4 Փախչիլ (բանէ)։ Il va pleuvoir, je me —։ 5 Փախչիլ՝ ապաւինիլ (տուն մը)։ 6 Վնասը հանել, հաշիւը գտնել։ || Se — à travers les broussailles, par les vignes, par les marais, Փախուստ տալ, ինքզինքն ազատել։

Sauvetage (ō), ար. Ջուրէն հանելը՝ ազատելը, ջրազերծում † ջրափըրկում † փրկոյԹ †։

Sauveteur (ō), ար. Ջրէ հանող՝ ազատող, ջրազերծ † փրկորդ † 2 Փըրկանաւ † 3 Փրկաարք †։

Sauveur (ō), ար. Ազատիչ, ազատարար։ 2 Յիսուս Քրիստոս, Փրկիչ։ 3 Ապրանքի փրկորդ † վաճառազերծ † ն.

Sauve-vie (ō), էգ. Քարփեզենայ, կենսենի † տկ. յփ. ն. [բար։

Savamment (ɑm), մ. Հմտա-

Savane (ɜ̃), էգ. Խոտաւէտ մեծ դաշտ, սավանա, Ամ. 2 Խիժանտառ (ի Քանատա), սավանա։

Savant, e (ɜ̃), ած. Հմուտ, գիտուն, հմտալի (խուզարկութիւնք)։ 2 Գիտական (ընկերութիւն)։ 3 Հին՝ հմտական † (լեզուներ)։ 4 Տեղեակ. — sur։ 5 Ճարպիկ, վարպետ. Le plus — s'y

trompe. — à bien faire ։ 6 Վարժամոլիկ † վարժաւոր † (շուն) ։ 7 Վարպետ (ձեռք՝ կազմուորութիւն մեքենայի)։ || գ. Գիտնական, գիտուն։ || — en us, Լատինամոլ գիտուն ։

Savantas (Ն·ա̄). **Savantasse** (Ն). ար. Գիտութիւն ծախող, սոփեստ ։

Savantissime (Ն·Հս), ած. Ամենագիտուն ։

Savate, էգ. Հին ու մաշ մուճակ, չանթ Գ. 2 Ոտնակապ † 3 Մոյկապատիժ † (զինուորաց մէջ), ասփող. Recevoir la — ։ Է (Նաւակին) ցրուիչ, հ. || En —, Կրունկը կոխած (մուճակ)։

Savaterie, էգ. Հին մուճակի վաճառանոց, հնօղանոց † ։

Saveter, ն. Աւրել, մէկ ստկի ընել։

Savetier, ար. Հին մուճակ կարկատող, կարուակ։ 2 Անշահ բանւոր։

Saveur, էգ. Ճաշակ, համ։

Savoir, ար. Բան գիտնալը, գիտութիւն։ || —, su, e, ն. Գիտնալ. Je ne le savais pas malade, (հիւանդ լինելը չգիտէի). J'en sais qch. (իմ ալ գլուխս եկած է)։ 2 (Հաւ) ճանչել (մէկը)։ 3 Կարող լինիլ, կարենալ. Je saurai bien me défendre. Il ne saurait flatter։ 4 Բան սորվիլ, հմտանալ. Il a un grand désir de —։ || Faire —, Ծանուցանել, տեղեկացնել։ | — gré, Շնորհակալ լինիլ ։ || — le fort et le fin d'un art, Արուեստ մը քաջ գիտնալ ։ | Ne pas — de finesse, Խաբել չուզել։ | —, \ —, C'est à —, Այսինքն, իմա ։ | C'est à —, Գիտելի է, նայինք թէ։ | Que je sache, Գիտցածս, կարծեօք։ | Je ne sache, Ձեմ ճանչեր, չգիտեմ ։ | Il en — plus d'un, Խաղերը՝ վարպետութիւնը շատ են ։ | Il en — trop, beaucoup, long, bien long, Վարպետորդիին մէկն է։ || Se —, չ. Հասկցուիլ, գիտցուիլ ։ 2 Ինքզինք ճանչել՝ գիտնալ ։ [տութիւն։

Savoir-faire (Է̄), ար. Վարպե-

Savoir-vivre, ար. Կենցաղագիտութիւն ։

Savon (Ն), ար. Օճառ, սապոն ։ 2 Սապոնում։ || Donner un — à qn. Աղէկ մը լուալ, փ.

Savonnage (1n), ար. Սապոնում ։

Savonner (1n), ն. Օճառել, սապոնել ։ 2 Աղէկ մը լուալ, փ. || — qn. Մէկու ծնօտը սապոնել (ածիլած ատեն)։

Savonnerie (1n), էգ. Օճառանոց, սապոնոց † ։

Savonnette (1n). էգ. Սապոնիկ (մօրուքի)։ || — à barbe, Սափրիչի վրձին ։ [պոնային ։

Savonneux, euse (1n). ած. Սա-

Savonnier (1n), ար. Սապոնագործ։ 2 Օճառենի, ծռ. [ըմբոշխնում։

Savourement, ար. Ճաշակում,

Savourer, ն. Ուշադրութեամբ եւ ախորժիւ ուտել, համ առնուլ, վայելել, ըմբոշխնել ։ 2 Հեշտանօք ճաշակել, վայելել, փ.

Savoureusement, մ. Համ առնելով, ախորժանօք, հեշտանօք ։

Savoureux, euse, ած. Բարեհամ, համեղ։ 2 Անոյշ, համով, փ.

Savoyard, e (վուա), գ. Սավոյացի։ 2 Տմարդի, շինական ։

Saxatile, ած. Առապարին (տունկ)։ 2 Ժայռային (ձուկ)։

Saxicole, ած. Ժայռաբնակ † բ. գ.

Saxifrage, էգ. Քարկոտրուկ, տկ.

Sayon (սէյօն), ար. հ. ժ. Բաց տաբատիկ մը, սէյօն ։ [2 Դրան մարդ։

Sbire, ար. Ոստիկանութեան մարդ,

Scabellon (Զl-Ն), ար. Պատուանդան (աշտանակի)։ [|| էգ. Քոսենի † տկ.

Scabieux, euse, ած. Քոսանման։

Scabreux, euse, ած. Անհարթ՝ խորտուբորտ (ճամբայ)։ 2 Խորտաբան † (հեղինակ)։ 3 Վտանգաւոր, դժուարին, դժուարակնճիռ † (ձեռնարկ)։ 4 Բերան չառնուելիք, անվայել (վէպ)։

Scalde, ար. Սկանտինաւեան պուէտ, սքալտ ։ [հաւասար † (եռանկիւն)։

Scalène, ած. Սքալինեան՝ տար-

Scalpel, ար. Հերձադանակ † (անդամահատի), հերձակ † սքալբել։

Scalper, ն. Գանկի մորթը հանել։

Scammonée (1m). էգ. Խէժ մը, սակամոնի. մահմուտիյէ ։ 2 Սակամոնի, տկ.

Scandale (Ն), ար. Գայթակղու-

Թիւն, գայթակղանք ։ 2 Շշուկ, շշնկոց, գայթակղութիւն ։ 3 Շշուկ․ Un amené sans — ։ ‖ Le — du bon exemple, Բարի օրինակ (չար ընկերաց մէջ)։

Scandaleusement (Ն), մ. Գայթակղիչ կերպիւ ։ [Թակղիչ, —ղա- կան ։

Scandaleux, euse (Ն), ած. Գայ-

Scandaliser, ն. Գայթակղեցնել, —ղել․ — Jésus-Christ, (գայթակղիչ մեղք մը գործել)։ ‖ Se —, չ. Գայթակղիլ։ 2 Գայթակղելի դառնալ։

Scander (Ն), ն. (Տաղի) վանկերն համրել, անդամատել։

Scaphandre (Ն), ար. Անսոյզ լանջանոց, սուզարգել † 2 Սուզորդի կազմած՝ ջուրի տակ աշխատելու համար, սուզարան † սուզանոց † ։

Scaphoïde, ած. Նաւակաձև (ոսկր)։

Scapin (Ն), ար. Խաղեր դարձնող ծառայ, սրիկէն։ 2 Խաբեբայ ։

Scapulaire (կռ), ած. Ուսական, ուսի ։ ‖ ար. (Կրօնաւորի) փորուրար ։ 2 Օրհնած կրկնակատուք՝ կուրծքի վրայ, կարմելեան սուրբ Կուսի հանդերձ, Կուսաշոր † ։

Scarabée, ար. Բզէզ ։

Scaramouche, ար. Սեւազգեստ հապիտ, սեւհապիտ † (իտ. հին խաղուց մէջ) ։

Scare, ար. Սկարոս, ձկ. [տուփ †.

Scarificateur, ար. Շառատա-

Scarification, էգ. Շառատած․ հաճամաք ։ [մաք էրմէք։

Scarifier, ն. Շառատել․ հաճա-

Scariole, Scarole, էգ. Կորեկի † ակ.

Scarlatine, ած. Շիկակարմիր ։ ‖ էգ. Շառատենդ † հրաչերմ † զրզըլ հիւմմա. (որ և՝ Fièvre —)։

Scazon (Ն), ար. Կաղ ոտնաւորք։

Sceau (սօ), ար. Կնքոց, կնիք․ մէհիւր ։ 2 Դրոշմ, կնիք ։ 3 Կնքում, դրոշմադրութիւն †. Il y aura — tel jour. 4 Կնքատեղի։ 5 Նշան, դրոշմ, կնիք, փ. ‖ Mettre le — à, Կատարելով ընել (բան մը)։ | Sous le — du secret, de la confession, Իբր գաղտնիք, խոստովանութեամբ ։ ‖ յփ. Կնիք (անէրութեան)։ 2 Կնքապահութիւն ։

Scel (սէլ), ար. Կնիք, հ.

Scélérat, e (սէ), ած. Եղեռնագործ, ապիրատ, անզգամ, (որ և փ.)։

Scélératesse (սէ), էգ. Եղեռնագործութիւն, ապիրատութիւն, անզգամութիւն ։

Scélite (սէ), էգ. Սանարար ։

Scellé (սէլէ), ար. Կնիք (դատարանի կողմէ դրուած)։

Scellement (սէլմ), ար. (Կապարով՝ դամով) հաստատելը ծայր (գերանի), ծայրա կնքում † կնքում † 2 Ծայրակընքած † կնքած † 3 Կնքապինդ † ծայր (գերանի) ։

Sceller (սէլէ), ն. Կնքել ։ 2 (Կաճով՝ կապարով) հաստատել ծայրը (գերանի), ծայրակնքել † կնքել † (գերան)։ 3 Հաստատել, կնքել, փ.

Scelleur (սէլէօռ), ար. Կնքիչ։

Scène (սէն), էգ. Տեսարան, Թատերաբեմ †. Occuper la —, (աշխարհի տեսարանի վրայ փայլիլ)․ Être en —, (տեսարանի վրայ լինելը չմոռնալ բնաւ). Il est toujours en —, (կարծես միշտ տեսարանի վրայ է)։ 2 Թատրականութիւն † Թատրարուեստ † Թատր. La — française. Racine a illustré la —. La — tragique, (ողբերգութիւն). La — lyrique, (օբերա)։ 3 Երեւոյթ, տեսիլ, տեսարան, փ. 4 Վէճ, աղմուկ. Faire une — à qn. (մէկուն վրայ յարձակիլ, ծանր խօսքեր խօսիլ)։

Scénique (սէ), ած. Թատերականն.

Scénographie (սէ), էգ. Հեռանկարութիւն, տեսլագրութիւն։ 2 Թատրանկարչութիւն † 3 Պատկեր (պալատի)։

Scénographique (սէ), ած. Տեսլագրական ։ [րանար (տօն)։

Scénopégie (սէ), էգ. Տաղաւա-

Scepticisme (սէբ-ս), ար. Սկեպտականութիւն ։ 2 Երկբայութիւն, սկեպտիկութիւն ։

Sceptique (սէբ), ած. և ար. Սկեպտեան։ 2 Երկբայօղ † սկեպտեան ։

Sceptre (սէյ), ար. Արքայական գաւազան։ 2 Թագաւորութիւն, (որ և փ.)։ 3 Գաւազան, փ. Un — de fer. 4 Իշխանութիւն ։

Schabraque (շա), էգ. Ձիու

Ծամբի վրայ փռելիք, տապճակ ։
Schako (շա), ար. Տ. **Shako**։
Schelling (շէլլէն), ար. Դրամ մը, շիլին ։ [չափ մը, սրին։
Schène (սքէն), ար. հ. ժ. ճամբու
Schismatique (շիս), ած. և գ. Հերձուածող։ [2 Պառակտում, հերձուած։
Schisme (շիսմը), ար. Հերձուած։
Schiste (շիստ), ար. Թերթաքար։
Schisteux, euse (շիս), ած. Թերթաքարային։ 2 Թերթաձերձ (յօրինուած)։ [պատիժ, գան, գն.
Schlague (շլ), էգ. Գաւազանի
Schlich (շլիք), ար. Անգործ մետաղ՝ հալման պատրաստուած, շլիք ։
Schooner (շունէռ), ար. Երկկայմ պզտի նաւ մը, սքունէր ։
Sciage (սի), ար. Սղոցում։
Sciathérique (սի), ած. Cadran —, Արեւացոյց. Télescope —, սկիթռոն։
Sciatique (սի), ած. Ազդերային. Nerf —, (լայնաջիլ) ։ || էգ. Լայնաջլի ցաւ, ճռանցաւ. (որ և՝ Goutte —)։
Scie (սի), էգ. Սղոց. տէսթէրէ. — à bras, (խիզար)։ 2 հ. ժ. Տանջանք մը, սղոց։ 3 Սլոց, պրիոն, ձկ. 4 Տաղտկալի՝ յոգնեցնող բան. Quelle —!
Sciemment (սիամմա̃ն), մ. Գիտնալով, գիտութեամբ ։
Science (սիա̃ն), էգ. Գիտութիւն։ 2 Տեղեկութիւն, հմտութիւն, գիտութիւն ։
Scientifique (սիա̃ն), ած. Գիտական ։ [Գիտապէս ։
Scientifiquement (սի), մ.
Scier (սի), ն. Սղոցել. տէսթէրէ-քէսմէք։ 2 Հնձել (ցորեն)։ 3 Ձանձրացնել՝ յոգնեցնել (մէկը)։ || չ. Դէպ ի ետ Թիավարել, յետաթիել։ [Սղոց-մեքենայ։
Scierie (սիռի), էգ. Սղոցարան։ 2
Scieur (սի), ար. Սղոցող. — de long, (տախտակ կտրող)։ 2 Յօրեն հընձող, արտուսնձ ։ [սօղանը։
Scille (սիյ'), էգ. Մկնախ. ատա
Scillitique (սիլլի), ած. Մկնախոտ † դեղ։ [զատել։
Scinder (սէն), ն. Կտրել, բաժնել,
Scinque (սէնք), ար. Սողուն մը, ամգնգուր ։
Scintillant, e (սէն-Ձլ-ն), ած. Շողացող, շողշողուն, լուսաճաճանչ։
Scintillation (սէն-Ձլ), էգ. Շողիւն, փայլատակում ։ [Շողիւն։
Scintillement (սէն-Ձլ), ար.
Scintiller (սէն-Ձլ), չ. Շողալ. փայլատակել, շողշողել ։
Sciographie (սի), էգ. Կտրած (ներքին մասանց), ձ. [մորձ ։
Scion (սիօն), ար. Մատաղ ճիւղ,
Scissile (սիսսիլ'), ած. Հերձելի։
Scission (սիսիօն), էգ. Երկպառակութիւն, պառակտում։ 2 Տարակարծութիւն ։
Scissionnaire (սիսիօնէռ), ած. և գ. Անմիաբան, երկպառակ ։
Scissure (սիսիւռ), էգ. Փորոք, պատռուած, ճեղք. [տկ.
Scitaminée (սի), էգ. Զքատակ,
Sciure (սի), էգ. Սղոցուք (փայտի)։
Sclérophtalmie, էգ. Զոր ցաւ (աչքի), զօղատապ † ։ [(աչքի)։
Sclérotique, էգ. Կարծրենի
Scolaire (է), ած. Դպրոցի, դպրոցական ։
Scolarité, էգ. Ուսման ընթացք, դպրոցականութիւն, ուսանողութիւն։
Scolastique, ած. Դպրոցական։ 2 Դպրոցական՝ սքօլաստիկ (աստուածաբանութիւն)։ || էգ. Դպրոցական փիլիսոփայութիւն, սքօլաստիկութիւն † || ար. Սքօլաստիկ աստուածաբանութեան կամ փիլիսոփայութեան վրայ ճառող, սքօլաստիկեան †։ [տիկ ձեւով՝ ոճով։
Scolastiquement, մ. Սքօլաս-
Scoliaste, ար. Մեկնիչ (հին գրքի մը)։
Scolie, էգ. Մեկնութիւն (Հոմերի)։ 2 Սեղաներգ † հ. Յ. || ար. Պարագում, ե.
Scolopendre (Ն), էգ. տ. ռ. Արծուաճանկ, ցողկենի. գարգաղ այաղը։ 2 Ցողկ (սողուն)։ [սկոմբրիէ
Scombre (Ն), ար. Ձկանց սեռ,
Scorbut (պիւտ), ար. Ախտ մը, սքօրպուտ ։ [յին † 2 Սքօրպուտոտ †։
Scorbutique, ած. Սքօրպուտա-
Scordium (օմ), ար. Ջրի լերդախոտ, սկորտիոն ։
Scorie, էգ. Հալած մետաղի աղտ, խարամ։ 2 (Հրաբխային) կկղանք։

Scorification, էգ. Խարամում †։
Scorificatoire, ար. Խարամոց †։
Scorifier, ն. (Երկաթի) խարամը զատել ։ [փիր։
Scorpène, էգ. Փոր, ձկ. ըսքոր-
Scorpioïde,ած. Կորագի † կարինճագի † ք. դ. [կարինճիւղ †։
Scorpiojelle, էգ. Կարինճի իւղ.
Scorpion (ն), ար. Կարինճ. աքրէպ։ 2 Կարինճ, համ. Les serres du —, (Կչիռ)։ [ըսգօրչինա։
Scorsonère (ս), էգ. Գուզի, տկ.
Scotie (սի), էգ. Գոգաւոր գէսք, ճ.
Scribe, ար. Գրագիր։ 2 Օրինաց վարդապետ և մեկնիչ, դպիր, Հր. [պի)։
Scripteur, ար. Կոնդակագիր (Պա-
Scrofulaire (էռ), էգ. տ. ս. Խոյլենի †։
Scrofules, էգ. յգ. Խոյլ. սըրաճա։
Scrofuleux, euse,ած. Խոյլային † 2 Խոյլոտ † (որ և գ.)։
Scrotocèle, էգ. Փոշտանկ, բժ.
Scrotum (օմ), ար. Փոշտ. խայա թօրպասը ։
Scrupule, ար. Խղճմտութիւն, խղճահարութիւն, խիղճ, (որ և՝ — de conscience). Faire, Se faire — de, (խղճել, խիղճ ընել). Avoir —, Faire —, (դեղեւիլ)։ 2 Սաստիկ ճշգրտութիւն, խղճմտութիւն. Il est exact jusqu'au —։ 3 Սաստիկ խստութիւն, խղճմտութիւն. Il corrige ses ouvrages avec beaucoup de —։ 4 Կասկածի մնացորդ, վերջին վախ՝ կասկած. J'ai à vous proposer un petit —։ 5 Երկբայութիւնք (ոճի՝ գրուածի մը վրայ)։ 6 Մէտ (24 ցորեն)։ 7 Րոպէ, մէտ, տ. 8 Չէրդ մաս (ամբողջի), Հ.
Scrupuleusement, մ. Խղճմտօրէն, խղճիւ ։ 2 Մանրամասնօրէն ։ 3 Մանր (քննել). Conscience —, (խղճմտութիւն)։
Scrupuleux, euse, ած. Խիղճ ընող, խղճամիտ, խղճահար ։ 2 Մանրակըրկիտ (ճշգութիւն)։
Scrutateur, ար. Հետազօտիչ, քննիչ, (որ և ած. —, —trice)։ 2 Քուէի հսկող, քուէխոյզ ։ [տազօտել ։
Scruter, ն. Իլը ծիլը քննել, հե-
Scrutin (ն), ար. Քուէարկութիւն։ ‖ — individuel, Միանուն քուէթուղթ։ | — de liste, Ընտրելեաց թուով քուէթուղթ, համացանկ †։
Scubac, ար. Քրքմօղի ։
Sculpter (ֆիւլդ), ն. Քանդակագրել. քանդակել ։ [կագործ ։
Sculpteur (ֆիւլդ), ար. Քանդա-
Sculptural, e (ֆիւլդ), ած. Քանդակածոյ։ յգ. —**aux** ։
Sculpture (ֆիւլդ), էգ. Քանդակագործութիւն։ 2 Քանդակ ։ [ղի։
Scutellaire (2l), էգ. տ. ս. Սկուտ-
Scutiforme, ած. Վահանակերպ։
Scylla (սիլլա), ար. Սկիլլա։ [տաղ։
Scytale (սի), էգ. Գլանագիր, սկիւ-
Se, դեր. (Դանու)իլ ։ 2 Ինքզինք (մեռցնել)։ 3 Ինքզինք (խաբել)։ 4 Ինքնիրեն, իր անձին (վնասել)։ 5 Իրեն (դնել կանոն) ։ 6 Իրեն համար, իրեն (զատել բան մը) ։ 7 Իրարու (օգնել) ։ 8 Զիրար (գովել)։ 9 Իրարու հետ (կռուիլ) ։
Séance, էգ. Նիստ։ 2 Ժողով, նիստ. — tenante, (ժողովի մէջ՝ատեն) ։ 3 Նիստ (ժողովի)։ 4 Աթոռ, գ. Il a — au conseil d'État ։ 5 Դեգերանք, նստիլը. Faire une longue — à table ։ 6 Նկարչի առջեւ կեցած ժամանակ, նիստ. En trois —, (երեք նստով, երեք անգամով) ։
Séant, e (ն), ած. Նստող։ 2 Վայելուչ, վայլող ։ ‖ ար. Անկողնի մէջ նստած դիրք. Il était sur son —. On le leva sur son —, (նստեցուցին զինքը). Tomber sur son —, (նստած իյնալ)։
Seau (սō), ար. Դոյլ. գօվա. Il pleut à —, (դոյլեր կը պարպուին, ռ.)։ 2 Կոնք, դոյլ. de faïence։ ‖ — de la ville, Հրդեհի դոյլեր ։ [(Նիւթ)։
Sébacé, e, ած. Ճրագուային †
Sébacique, ած. Ճրագուական † (Թթու)։
Sébeste, ար. Սալոր մը, սպստանե։
Sébestier, ար. Սպստանի, ծռ.
Sébile էգ. Խոր ու կլոր փայտանօթ, գուշ ։
Sec, Sèche, ած. Ցամաք, չոր, (որ և գ.). D'un œil —, (անթաց աչօք). À pied —, (անթաց ոտքերով). Mur

de pierres —, (անշաղախ պատ, քարկոճ Գ.)։ 2 Անջրդի՝ չոր (երկիր)։ 3 Դօս (ոստեր)։ 4 Չորցուցած (պտուղ) ☞ (ամալոր)չիր։ 5 Երաշտ (ժամանակ)։ 6 Անանձրեւ (մրրիկ)։ 7 Վտիտ՝ չորցած՝ չորաբեկ † (մարդ)։ 8 Թելամաշ † (հագուստ)։ 9 Շոյտ (հարուած)։ 10 Պատրաստ (ստակ)։ 11 Զուտ (գինի)։ 12 Անզգայ, անկարեկիր, չոր (սիրտ)։ 13 Ցուրտ ու խիստ՝ կարճ ու չոր (պատասխան)։ 14 Փոքր ինչ խիստ՝ խատկեկ (ձեւեր՝ խօսքեր)։ 15 Տժգոհ (կերպարանք)։ 16 Մէկ ստակը չմնացած, կործանած. Je suis —, abîmé։ || ար. Չորութիւն, չոր։ 2 Չոր խոտ՝ յարդ ու փարսակ, չորաբուտ †։ 3 Չորցած՝ ագազուն մէկը։ || Mettre au —, Չորնալու դնել (առագաստը)։ || մ. Չոր ու ցամաք (նկարել)։ 2 Տմարդի՝ չոր կերպիւ (խօսիլ)։ 3 Զուտ գինի՝ անապակ (խմել)։ || À —, մ. Ցամաք, չոր։ 2 Անառագաստ (նաւարկել)։ | Tout —, մ. Լոկ, միայն։ || Être à —, Ստակը չմնալ։ 2 Ա՛լ ըսելիքը չմնալ։ 3 Բան չմնալ (բանկի մէջ)։ | Mettre à —, Ցամքեցնել (փոս)։ 2 Բան չթողուլ (ամանի մէջ)։ 3 Մօրէ մերկիկ ձգել (մէկը)։

Sécable, ած. Հատանելի։

Sécante (ֆ), էգ. Կտրող գիծ, հատագիծ։

Sécateur, ար. Ոստահատ † գծի.

Sécession, էգ (Դաշնաւորութենէ) բաժանում, անջատոյթ †։

Séchage, ար. Չորցնելը, չորացում։

Sèche, էգ. Սիպէ. միւրէք քէպպալըղը։

Sèchement, մ. Խոնաւութենէ ազատ, չոր, անտամուկ։ 2 Չոր ու ցուրտ (պատասխանել)։ 3 Ցամաքօրէն (պատմել), ցամաք (գրել)։ 4 Կարծր՝ կարծրագիծ † (նկարել)։

Sécher, ն. Ցամքեցնել, չորցնել։ 2 Սրբել (արցունք), փ. || չ. Չորնալ՝ զօսանալ (ծառի)։ 2 Ցամքիլ։ 3 Ներքը ցամքիլ (ծարաւէ)։ 4 Հալումաշ լինիլ, ցամքիլ, հատնիլ. Il — et dépérit. — d'ennui. — sur pied. (հալիլ մաշիլ, հատնիլ լմնալ)։ || Se —, ձ. Ցամքիլ, չորնալ։ 2 Վրան գլուխը չորցնել։ 3 Գօսանալ. Ta main aurait dû se —, (ձեռքդ չորնա՞ր և....)։

Sécheresse, էգ. Չորութիւն, (որ և փ.)։ 2 Ցամաքութիւն, (որ և փ.)։ 3 Երաշտութիւն (տարւոյ)։ 4 Վտտութիւն, չորցածութիւն, չորաբեկութիւն † (մարդու)։ 5 Սակի նեղութիւն, անարծանութիւն։ 6 Սրտի չորութիւն, անզգայութիւն։ 7 Չոր ձեւեր։ 8 Պաղ ու խիստ կերպ, չորութիւն (պատասխանի՝ ձեւերու)։ 9 Ցամաքութիւն (ոճի)։ 10 Կարծրութիւն (նկարուածքի)։

Séchoir, ար. Չորցնելու տեղ, չորարան։

Second, e (կօն). ած. Երկրորդ։ 2 Ուրիշ, երկրորդ։ 3 Պակաս, վար. Une valeur à nulle autre —։ 4 Նման. Leur fureur n'a point de —. Sans seconde, (աննման)։ || ար. Երկրորդը։ 2 Երկրորդ յարկ։ 3 Ընկեր։ 4 Օգնական (ձեռնարկի մը), երկրորդ։ 5 Պաշտպանող (վէճի մէջ), երկրորդող † 6 Օգնող նաւ (կռուի մէջ)։ 7 Երկրորդ նաւապետ; երկրորդ։ 8 հ. ժ. Օժանդակ (մենամարտի մէջ)։ || En —, մ. Իբր երկրորդ, երկրորդ. Il n'est qu'en —. Colonel en —, (երկրորդ գնդապետ)։

Secondaire (կօն-տէ՛ր), ած. Երկրորդական։ 2 Երկրորդակ (դար), երկրբ. || ար. Երկրորդական մէկը։

Secondairement (կօնտէ՛ր), մ. Երկրորդական կերպիւ, երկրորդաբար։

Seconde (կօնտ), էգ. Մանրերկրորդ։ 2 Երկրորդ դաս։ 3 Երկրորդ փորձ, տպ. 4 Ձայնի երկրորդ ոլորում, երկրորդակ †։

Secondement (կօն), մ. Երկրորդ։

Seconder (կօն), ն. Օգնել, նպաստել։ 2 Օգնական լինիլ, սատարել։ 3 Հետեւիլ, ետեւէն գալ, հ. Jus qu'ici les effets — sa promesse։ [**Arrière-faix**։

Secondines (կօն), էգ. յդ. Տ.

Secouement, **Secoûment** (գու), ար. Ցնցում։ 2 Թօթափում, փ.

Secouer, ն. Ցունց տալ, շարժել, ցնցել, թօթուել։ 2 Թօթափել (լուծ) ☞ (լծ)ընկէց։ 3 Ցնցել՝ շարժել (գլուխը)։ 4 Ցնցել, փ. 5 Ցանդիմանել, երեսը վար առնել, ը. || — les oreilles, Բանի տեղ չդնել, ծաղրել։ 2 Զտալ, չշնորհել։ || Se —, ձ. Թօթուուիլ, (որ և փ.)։ 2 Շարժիլ, թօթուուիլ։

Secourable, ած. Օգնելի։ 2 Նպաս-

տամատոյց, ձեռնտու ։ 2 Օգնականութեան (ձեռք)։

Secourir, -ru, e, ն. Օգնել, ձեռք երկնցնել, ձեռնտու լինիլ։ || Se—, յ. Իր անձի կամ իրարու օգնել ։

Secours, ար. Օգնութիւն, ձեռընտուութիւն. Au —! À mon —! (հաւէք)։ 2 Խնամք (հիւանդի մը)։ 3 Օգնութեան զօրք, օգնութիւն։ 4 Օժանդակ եկեղեցի, ժամաճիւղակ † || De —, Նպաստամատոյց (մասնախումբ)։

Secousse, էգ. Ցունց, ցնցում։ 2 Հարուած, ցնցում, փ. || Par —, Ընդհատ ցունցերով ։

Secret, ète, ած. Թաքուն, գաղտնի, ծածուկ. Comité —, (ժողովի մը գաղտնի նիստ)։ 2 Ետեւի՝ գաղտնի (դուռ)։ 3 Գաղտնապահ. — dans ses entreprises. Il n'est guère —, il redit tout։ 4 Գաղտնիք դուրս չելլող՝ գաղտնապահիկ † (տեղ)։ || ար. Գաղտնիք ☞ խորհրդա(պահ). J'ai son —, (իր գաղտնիքը գիտեմ). Il est du —, dans le—, (խորհուրդին մէջն է). — de comédie, de Polichinelle, (հանրայայտ գաղտնիք)։ 2 Ծածուկք (սրտի)։ 3 Գաղտուկ տեղ (տան մը)։ 4 Գաղտնի բանտ. Mettre au —. Il est au —։ 5 Լռութիւն, գաղտնութիւն. Recommander le —. Il m'a promis le —։ 6 Գաղտնի հնարք՝ միջոց, գաղտնիք։ 7 Ճամբայ, միջոց. Il a trouvé le — de se ruiner։ 8 Գաղտնի միտք (խօսքերու)։ 9 Գաղտնի խորշ, Թաքստոց (գրասեղանի)։ 10 Գաղտնի մղանակ, գաղտակ † (փականքի)։ || Dans le —, Sous le —. En grand —, Dans le dernier —, Իբր գաղտնիք՝ իբր ամենագաղտնի բան (կ՚ըսեմ զայս)։ | Le — a joué, Հնարքը յաջողեցաւ ։ || En —, մ. Գաղտնի ։

Secrétaire (սըգրէթէռ), ար. Թղթագիր, քարտուղար (մէկու)։ 2 Ատենադպիր (ժողովի)։ 3 Պատճէնք նամականց, նամակարան † 4 Գրասեղան ։ 5 Խորհրդական. հ. 6 Օձաքաղ, Թռչ. || Les — d'État, Տէրութեան նախարարք։

Secrétairerie (սըգրէթէրի), էգ. Քարտուղարան ։ 2 Քարտուղարք։ 3 Նախարարութիւն (Տէրութեան)։

Secrétariat (սըգ), ար. Քարտուղարութիւն։ 2 Քարտուղարան ։

Secrète (սըգ), էգ. Համբաղօթք † ծածկաղօթք † (պատարագի մէջ)։

Secrètement (սըգ), մ. Թաքնաբար, գաղտնի, գաղտուկ ։

Sécréter, ն. Զատել՝ տարորոշել † (հիւթ մը)։

Sécréteur, trice, ած. Հիւթան-[ջատ (գործարան)։

Sécrétion, էգ. Հիւթանջատութիւն ։ 2 Տարորոշում † (կաթի) ☞ (կաթն)անջատում ։ 3 Անջատածիւթք † 4 Աւելիք, բժ։

Sécrétoire, ած. Հիւթանջատա-[կան, տարորոշական † ։

Sectaire (էռ), ար. Աղանդաւոր։

Sectateur, ար. Աշակերտ, հետեւող ☞ (եպիկուր)եան։

Secte, էգ. Աղանդ։ 2 Հերձուած, աղանդ։ || Faire —, Faire — à part, Առանձին կարծեաց տէր լինիլ։

Secteur, ար. Հատած (բոլորակի)։ 2 Համեմատութեան կարկին, ա.

Section, էգ. Կտրելը, հատում ։ 2 Հատած ։ 3 Հատուած, ե. 4 Մաս՝ հատուած (հաշուի՝ գրքի) (§)։ 5 Բաժին (սեռի), ճիւղ, բ. պ. 6 Բաժին (քաղքի՝ ատեանի են.)։ 7 Բաժնակ † (հետազօրաց)։

Sectionner (1n), ն. Մաս մաս կտրել՝ բաժնել, հատածել † ։

Séculaire (էռ), ած. Բազմադարեան։ 2 Հնամի (գահ), բազմամեայ (գլուխ)։ 3 Հարիւրամեայ, դարաւոր (խաղեր)։ 4 Հարիւրամեայ խաղուց, դարախաղից † (բերթուած)։ 5 Դարավերջի (տարի)։ 6 Դարաւոր. ա.

Sécularisation, էգ. Աշխարհիկ ընելը, աշխարհականում † (կրօնաւորի)։ 2 Աշխարհականում † (տեղի՝ շէնքի)։ 3 Ազգային ինչք դառնալը՝ աշխարհականում † (կղերի ընչից)։

Séculariser, ն. Աշխարհական ընել, աշխարհականել † ։

Sécularité, էգ. Աշխարհականութիւն ։ 2 Աշխարհական իրաւասութիւն (եկեղեցիի՝ իր կալուածոց վրայ)։

Séculier, ière, ած. Ոչ-վանական, աշխարհիկ. Clergé —. Vie —, 2 Աշխարհական. Les tribunaux —։ 3 Աշխարհասէր. Une vie — et nulle.

ment chrétienne։ || գ. Աշխարհական։

Séculièrement, մ. Ըստ աշխարհի, աշխարհօրէն ։

Secundo (սէգօնտ), մ. Երկրորդ։

Sécurité, էգ. Ապահովութիւն։

Sedan (սըտ), ար. Սէտանի չուխայ, ջէտան ։ [հանդուցիչ † (դեղ)։

Sédatif, ive, ած. Նստեցնող՝

Sédentaire (տ.էռ), ած. Նստուկ (մարդ՝ կեանք) ։ 2 Դուրս չելնող, տուն նստող։ 3 Մնայուն, անշարժ (գունդեր)։

Sédiment, ար. Մրուր. թօրթու ։ || յգ. Մրրային երկիր, (որ և՝ Sol՝ Terrain de —)։ [րական։

Sédimentaire (տ.էռ), ած. Մըր-

Séditieusement (սի). մ. Խռովայոյզ կերպիւ, մատօրէն † ։

Séditieux, euse (սի), ած. Ապստամբ, խռովարար, խռովայոյզ, մըռտայոյզ † (որ և գ.) ։ 2 Խռովասէր, ըմբոստամիտ † մատասէր † (ժողովուրդ)։ 3 Խռովարկու (խօսքեր), մատական † (ձայներ) ։

Sédition, էգ. Խռովութիւն, մուռտ։

Séducteur, trice, ած. Մոլորիչ. L'Esprit —, (մոլորութեան ոգի, սատանայ) ։ || գ. Մոլորիչ ։ 2 (Կին) խաբող՝ հրապուրող, կնոքս † ամփ.

Séduction, էգ. Պատրողութիւն, հրապուրանք ։ 2 Քաղցրութիւն՝ հրապոյր (հաճութեանց՝ կնոջ) ։ || յգ. Յուռի ազդեցութիւնք, հրապոյրք (կրից)։

Séduire, -duit, e, ն. Խաբել, հրապուրել, մոլորել։ 2 Հրապուրել (կին)։ 3 Որսալ (վկայներ)։ 4 Յանկուցանել, հրապուրել, (որ և ամփ.) ։ || Se —, չ. Ինքզինք մոլորել ։ 2 Ինքզինք խաբել՝ հրապուրել ։

Séduisant, e (զան), ած. Պատրիչ, մոլորիչ, հրապուրիչ (խօսքեր) ։ 2 Յանկուցիչ, հրապուրիչ (կին)։ [ւե.

Segment (ն), ար. Մաս։ 2 Հատուած,

Segmentaire (ն է), ած. Բազմամասն, մասակազմ ։ [անտառ.։

Ségrairie (ռէ), էգ. Ընկերութեամբ

Ségrais (ռէ), ար. Զատուած ու զատ շահագործուած անտառ, բաժանատառ † ։ [զատուցում ։

Ségrégation, էգ. Անջատում.

Seiche (սէշ), էգ. Տ. **Sèche** ։

Séide, ար. Մոլեռանդ աշակերտ, ջերմ արբանեակ, սէիտ ։

Seigle, ար. Աշորայ, հաճար. չավտար։

Seigneur, ար. Տէր, հողակալ, աւատապետ † աւետրիշխան † 2 Տէր, իշխան ։ 3 Տէր, աւագ (արքունեաց) ։ 4 Տէր, պարոն։ 5 Աստուած, Տէր, գլխ. Le —. Le jour du —. —! — Dieu! (Տէր Աստուած, ով Տէր) ։ 6 Քրիստոս, Տէր. գլխ. Le —. Notre —. Recevoir notre —, (հաղորդ առնուլ)։ || En —, En grand —, Comme un —, Լորտի նման (հագուիլ)։ || Le grand —, Սուլթան ։ | Un grand —, Մեծ աղայ, ամիրայ։ | N'être pas grand —, Պըզտիկ մարդ լինիլ։ | A tout — tout honneur, Հարկս հարկեւորաց, պատիւս արժանաւորաց ։ [մահարքէ իրաւունք։

Seigneuriage, ար. հ. ժ. Դրա-

Seigneurial, e, ած. Հողակալական, տանուտէրական, աւատապետական † ։

Seigneurie, էգ. Հողակալութիւն, աւատապետութիւն † 2 Աւատապետական հող՝ կալուած ։ 3 Ապետական առաքինութիւնք ։ 4 Տէրութիւն (պատուոյ անուն). Votre —. գլխ. 5 հ. ժ. Իշխանութիւն (Վենետկոյ)։

Seille, էգ. Փայտէ դոյլ։ [ճեղքուած։

Seime (սէմ), էգ. (Ձիու) սմբակի

Sein (ն), ար. Ծոց։ 2 Լանջք, կուրծք. Il lui a plongé un poignard dans le —. Mettre à qn. un poignard dans le —, (մէկու սիրտը դաշոյն մը խօթել, գ.)։ 3 Գիրկ, ծոց ։ 4 Ծոց՝ զոգ (եկեղեցւոյ)։ 5 Ստինք (կնոջ), ծիծ ☞ (մերկա)տիտ. — droit. Donner le — à un enfant ։ 6 Արգանդ, ծոց. J.-C. fut conçu dans le — de la Vierge։ 7 Ալք՝ ծոց (երկրի՝ ծովու)։ 8 Ծոց, մէջ. Au — de sa famille։ 9 Խորշ՝ ծոց (ծովու). Le — Persique ։ 10 Գոգ (հողմուռոյց առագաստի)։ [կէնն

Seine, էգ. Տեսակ մ'ուռկան, սա-

Seing (ն), ար. Ստորագրութիւն, ձեռնագիր։ || — privé, Չվաւերեալ՝ առանձնական ձեռնագիր ։ [տասնուվեցն

Seize (է), ած. թւ. Վեշտասան ։

Seizième (ē), ած. Տասնուվեցերորդ, (որ և ար.) ։ || ար. (Ամսոյն) տասնուվեցը ։ [վեցերորդ ։

Seizièmement (ē), մ. Տասնու-

Séjour, ար. Բնակութիւն։ 2 Կենալը՝ մնալը. Le — des eaux dans le pré ։ 3 Հանգիստ (ջուրի՝ ուղեւորութեան մէջ)։ 4 Վայր, կայան. Cette ville est un agréable —. Un — de douleurs et de cris. Le — des dieux. Le céleste —, Le — du tonnerre. (երկինք). L'humide —, (ծով). — infernal, (դժոխք)։ 5 Յապաղանք. Un moment de — peut tout déconcerter. || De —, Հիւանդ (անասուն)։

Séjourner, չ. Բնակիլ, կենալ։ 2 (Տեղ մը) հանգիստ առնուլ, կենալ ։ 3 Մնալ (ջուրերու) ։ 4 Կանգ առնուլ, կենալ, ք.

Sel, ար. Աղ, (որ և՝ — marin) Faux —, (մաքսանենգ աղ), հ. 2 Համ, աղ։ 3 Սրամտութիւն, համովութիւն, աղ. Du gros —, (անհամ կատակ)։ 4 Աղ, ք. || De bon —, Չափաւոր աղուած ։ | — fossile, Աղուհանք. qայա թուզու։ | Les —, (Հոտոտելու) աղեր։

Sélaciens (ն), ար. յգ. Սեղակք (կատուաձուկք և դեգաղք)։

Selam, Selan (ն), ար. (Սիրոյ) խորհրդաւոր փունջ։ [րդութիւն ։

Sélection, էգ. Ընտրութիւն, ընտ-

Séléniate, ար. Սելենատ, ք.

Sélénien, ienne (ն), ք. Լուսնաբնակ ։

Sélénieux, ած. Սելենային (ԹԹու)։

Sélénite, ար. Սելենիտ, ք. || էգ. Կիր ծծմբուտ, սելենիտ։

Séléniteux, euse, ած. Սելենիտային ✝ (աղ)։ 2 Սելենիտաւոր ✝ (ջուր)։

Sélénium (օմ), ար. Մետաղակերպ մը, սելենիոն։

Séléniure, ար. Սելենիտաւոր, ք.

Sélénographie, էգ. Լուսնագրութիւն ։

Selle, էգ. Թամբ. էյէր ։ 2 Օթեւան. Courir une ou deux —, (մէկ կամ երկու օթեւան առնուլ) ։ 3 Փորթափ ✝ փորելք ✝. — abondante. — nécessaire, (կարիքի աթոռ), հ. Aller à la —, (փորը ելնել)։ 4 Աթոռակ։ || De — Հեծնելու (ձի)։ | En —, Ձիու վրայ ։

Seller (ն), ն. Թամբ (էյէր) դնել, Թամբել։ || Se —, յ. Պնդանալ (հողի)։

Sellerie (ն), էգ. Թամբագործութիւն. էյէրճիլիք։ 2 Թամբուստք ✝ (ձիու). Ouvrier en —. 3 Ձիու Թամբուստքը պահելու տեղ, Թամբատուն ։

Sellette (ն), էգ. Աթոռակ (բանտարկ) ։ 2 հ. մ. Աթոռակ (ամբաստանեալի). Tenir sur la —, (շատ մը հարցումներ ընել)։ 3 Խաղ մը, ամբաստանք ✝ 4 Նիւստարք ✝ (սպասքի) ։ 5 Մատուոր՝ ուր բեղին հաստատուած է, աԹոռակ։ 6 Կօշկակարի անուկ ։ [յէրճի.

Sellier (ն), ար. Թամբագործ. է-

Selon (ն), նխ. Ըստ, համեմատ ։ || C'est —, Ըստ պարագային, գործը գիտէ, ք. || — que, չ. Համեմատ։

Semaille (տ), էգ. Սերմանիք, ցան։ 2 Ցանք, վարուցան ։

Semaine, էգ. Եօթնեակ, շաբաթ. Prêter à la petite —, (կարճ պայմանաժամով փոխ տալ դնել)։ 2 Շաբաթամուտ, շաբաթապաշտօն ✝. Entrer en —. Il est de —, (շաբաթակարգն ✝ իրն է) ։ 3 Շաբաթչեայ, շաբաթական ։ || La — des trois jeudis, Ծառզատկին. փետրուար 30ին ։

Semainier, ière, ք. Շաբաթապաշտօն✝ունեցող, շաբաթաւոր։ [ռագիր։

Sémaphore, ար. Ծովեզերքի հե-

Semblable (ն), ած. Համանման, նման. ☞ — à, (լուսա)տեսիլ, (երեշտակա)նման, (—)տիպ ։ 2 Ասանկ, այսպիսի (խորհուրդ)։ 3 Հաւասար, ե. || ար. Նման ։ ;նապէս, նոյնպէս։

Semblablement (ն), մ. Նմա-

Semblant (ն ն), ար. Կերպարանք, երեւոյթ. Faux —, (կեղծիք) ։ || Faire — de, Ցուցնել, ձեւանալ ։ 2 (Չլսելու) զարնել։ | Ne faire — de rien, Բան մը յայտնի չընել ։

Sembler (ն), չ. Երեւիլ, Թուիլ. À ce qu'il —, (երեւցածին համեմատ). Que vous — de cette affaire ? (այս գործս քեզ ինչպէս կ'երեւի). Il me — le voir, (կարծես աչքիս առջեւն է ։ 2 Կարծեմ Թէ ան է)։ Il m'a — le voir,

(աչքիս զարկաւ, երեւցաւ). Il m'a — l'entendre, (ձայնն ականջիս զարկաւ). Quand le sourire — être sur sa bouche, (երբ ժպտելու պէս լինի)։

Séméiologie, են. Տ. **Sémiologie,** են.

Semelle, էգ. (Կօշկի) ներբան. չիգմէ քապաճը ։ 2 Գուլպայի տակ, ներբան։ 3 Ոտքի մեծութեամբ չափ, ներբանաչափ † 4 Քայլ. Ne pas avancer d'une —. Ne pas rompre d'une —, (տեղի չտալ, չքաշուիլ) ։ 5 Պատուանդան (մոյթի) ։ 6 Սահատախտակ † (բեռներու)։

Semence (՝), էգ. Հունտ, սերմ, (որ և փ.)։ 2 Աղբիւր, պատճառ, հունտ։ 3 Մանրագամ † ‖ — de perles, Մանր մարգարիտք ։

Semen-contra (սէմէն՝ ՝), ար. Եղեւնահունտ. խօրասանի ։

Semer, ն. Սերմանել, ցանել, (որ և փ.) ։ 2 Տարածել, սփռել, (որ և փ.) ☞ (ծաղկա)սփիւռ. (մանիշակ)աւէտ։ 3 Բամնել (ողորմութիւն), ցանել (ստակ)։ 4 (Ստակը) Թափել՝ նետել ։

Semestre, ար. Վեցամսեայ միջոց՝ Թոշակ՝ պաշտօն, վեցամսեայ։ 2 Վեցամսեայ արձակուրդ կամ հանգիստ, վեցամսեայ, զէն. 3 Վեցամսաւոր † զէն.

Semestriel, elle, ած. Կիսամեայ, վեցամսեայ ։

Semestrier, ար. Տ. **Semestre,** 3 ։

Semeur, ար. Սերմանացան, սերմանիչ ☞ (համբաւա)հան։ (կիսա(բոլոր))։

Semi, ած. Կէս ☞ կիս(ամսեայ),

Semi-brève, էգ. Թեթեւ, էջ.

Sémillant, e (իյլ-՝), ած. Աշխոյժ, կայտառ, վառ, պճպճուն † ը.

Sémiller (իյլ), չ. Կայտռել, եռալ, պճպճալ, ը.

Séminaire (էռ), ար. Ժառանգաւորաց դպրոց, կղերանոց ։ 2 Ժառանգաւորք կղերանոցի, կղերանոց։ 3 Կղերանոցի ժամանակ՝ ընթացք։ 4 Վարժոց, ուսումնարան. Cette école est un — de bons officiers ։ 5 Ուսումնարան, Գերմ.

Séminal, e, ած. Սերմնական ։ յ. **—aux** ։ (լած, ժառանգաւոր ։

Séminariste, ար. Կղերանոցէ ե-

Séminifère, ած. Սերմնաբեր †։

Sémiographie, էգ. Նշանագրութիւն ։

Sémiologie, Sémiotique, էգ. Նշանաբանութիւն (ախտից) ։

Semis, ար. (Ծաղիկ՝ Թուփ՝ ծառ) սերմանելու տեղ, սերմնարան ։ 2 Մշակութիւն սերմնարանի. Faire un — ։ ‖ — de...., Հունտէ բուսած՝ սերմնաբուսիկ † (ստեպղին)։

Sémitique, ած. Սեմական (լեզու)։

Semoir, ար. Սերմնացանի պարկ, սերմնապարկ † 2 Սերմնացանի գործի, սերմնիչ, ցանակ † ։

Semonce (՝), էգ. Ցանդիմանախառն զեկոյց, ազդախրատ † 2 Հրաւէր, հ. 3 Խմբում, կոչում, հ. (ազդախրատել †։

Semoncer (՝), ն. Ցանդիմանել,

Semondre (՝), ն. Կանչել, հրաւիրել, հ. 2 (Խօսքի) կատարումը պահանջել, հ. 3 Գրգռել, հ. 4 Ցանդիմանել, հ.

Semoule, էգ. Փոււռ դրուած ու կոտրրտած ցորեն, կորկոտ ։ 2 Կորկոտահայս † ։

Semper virens (սէնբէռ վիրէնս) ; ար. Մշտադալար, Թփ.

Sempiternel, elle (սէ՝), ած. Մշտատև, անվերջ, անվախճան ։ ‖ էգ. Հինաւուրց պառաւ, (որ և՝ Vieille —)։

Sénat, ար. Ծերակոյտ ։ 2 Ծերակոյտի դահլիճ ։

Sénateur, ար. Ծերակոյտի անդամ, ծերակուտական † ծերակուտեան † 2 Թաղապետագլուխ † (ի Հռովմ), գլխ. 3 Ծերունի անձ, Թռ.

Sénatorial, e, ած. Ծերակուտական։ յ. **—aux**։ (Ծերակուտական։

Sénatorien, ienne (՝), ած.

Sénatrice, էգ. Ծերակուտականի կին։ 2 Թաղապետագլխի կին (ի Հռովմ)։

Sénatus-consulte (դիւս), ար. Ծերակուտական վճիռ. յ. — . —s։ (ընծօ։

Senau (նօ), ար. Երկկայմ նաւ մը,

Séné, ար. Անալ. սինա ։ " — de Moka, — de la Mecque, Մոքայաճալ † սինամէքի ։

Sénéchal, ար. հ. ժ. Արքայական կամ աւատապետական դատաւոր, սե-

նեսկալ. չէ. —aux. || Grand —, ր. մ. Իշխանի հոգաբարձու, մեծ սենեսկալ ։ || —e, էգ. Սենեսկալի կին։

Sénéchaussée (շō), էգ. Սենեսկալութիւն։ 2 Սենեսկալատուն ‡։

Seneçon (սընսըն), ար. տ. ս. Գառնամանուկ ։

Senelle, էգ. Տ. **Cenelle** ։

Sénestre, ած. Ձախ, ներ.

Sénevé, ար. Մանանեխ, տկ. խարտալ. 2 Մանանեխի հատ ։

Sénicle, ար. Հոտած ադրիարքի, տկ.

Sénieur, ար. Գլուխ, անօրէն (Սորպօնի) ։

Sénile, ած. Ծերական, ծերութեան։

Sénilité, էգ. Ծերութեան տկարութիւն, ծերութիւն ։

Senne, էգ. Տ. **Seine**։

Sens (Ն), ար. Զգայարան ☞ (ճաշակ)ելիք. Perdre l'usage de ses —, (անզգայիլ). Cela tombe sous les —, (այդ դիւրաւ կը հասկցուի, յայտնի է). Cela ne tombe pas sous les —, (միտքի մտ չէ այդ). La peine du —, (տանջանք հրոյ, Ա.) ։ 2 Զգայութիւն. Perdre — et raison. Reprendre ses —, (ինքզինք գտնել, արթննալ, ուշաբերիլ) ։ 3 Իմացութիւն, միտք, խելք. Perdre le —. C'est un homme de —. 4 Միտք, կարծիք. Selon mon —. Donner dans le — de qn. (համամիտ՝ համախորհուրդ գտնուիլ)։ 5 Միտք, իմաստ (խօսքի). — propre. — figuré։ 6 Իմաստ. Faux —, (իմաստի սխալ)։ 7 Եղանակ, կերպ, կողմ. En tous —. Prendre les choses dans le bon —. Tourner qn. de tous les —. En un —, (կերպով մը)։ 8 Կողմ. On a mis cette étoffe du bon —. En tous —։ 9 Ուղղութիւն, կողմ. Pousser en — contraire։ 10 Ձանք. Mettre tous ses —, tous ses cinq — à։ || չէ. Զգայարանութիւն, զգայարանք։ || Bon —, Ուղիղ՝ պարզ խելք, ողջմտութիւն ։ | Être dans son bon —, Խելքը վրան լինիլ։ | — commun, Ողջամիտ կարծիք։ | — moral, Խիղճ։ | — pratique, Գործնական խելք։ | — froid, — rassis, Անխռով հաստատամտութիւն ։ || — dessus dessous, մ. Վեր ի վայր ։ | — devant derrière, մ. Առջեւը ետև, շրջեալ ։

Sensation (Ն), էգ. Զգայում, զգայութիւն, ազդում, ազդակրութիւն. Une — de froid, (պաղիլ մը)։ || Faire —, Մեծ տպաւորութիւն յառաջ բերել ։ || À —, Տառատգրեցիկ ‡ սատականյոյզ ‡ (լուր)։

Sensé, e (Ն), ած. Խելացի, մտացի. Ce n'est pas —, (խելք չէ)։

Sensément (Ն), մ. Խելացօրէն, խելքով ։ [Նալ ընել, զգայնակել ‡։

Sensibiliser (Ն), Ն. Լուսընդու-

Sensibilité (Ն), էգ. Զգայողութիւն, զգայականութիւն ։ 2 Դիւրազգայութիւն ։ 3 Փափուկ՝ գորովալի զգացմունք, զգայուն սիրտ. Avoir de la —։ 4 Մեծ ճշդութիւն (կշիռի՝ ջերմաչափի) ։

Sensible (Ն), ած. Զգայուն, զգայուոր (էակք) ։ 2 Դիւրազգայ, ազդեցող, զգայուն. — au froid. ☞ դիւրաւ (խոցդ). Je suis fort — à votre bonté, (կը ճանչնամ ձեր բարութիւնը) ։ 3 Զգածուող, դիւրազգած ‡ (բնագատութեան մասին). — à ։ 4 Զգայուն (սիրտ) ։ 5 Երեւելի՝ զգալի (աշխարհ) ։ 6 Յայտնի. Dieu se rendit — par de continuels miracles։ 7 Զգայական ‡ (զաղափարք)։ 8 Ազդոյ, զգալի. Mal très —. Le froid a été très — cette année. Les reproches me sont —. 9 Ազդեցիկ ‡ (ուրախութիւն) ։

Sensiblement (Ն), մ. Զգալի կերպիւ, զգալապէս ։ 2 Ի խոր (խոցել), խորապէս (շնորհապարտ)։

Sensiblerie (Ն), էգ. Բեկբեկ զգայողութիւն, զգայնոտութիւն ‡ ։

Sensitif, ive (Ն), ած. Զգայարանքի, զգայական ։ 2 Զգայուն, զգայուոր ։ || էգ. Զգայնիկ ‡ տկ. 2 Դիւրազգած մէկը ։ [կան ‡, չ. —aux։

Sensorial, e (Ն), ած. Զգայետղա-

Sensoriel, elle (Ն), ած. Զգայարանական ։ [յետղ, զգայակեղրոն ‡։

Sensorium (Ն-օմ), ար. Զգա-

Sensualisme (Ն ս), ար. Հեշտասիրութիւն, զգայասիրութիւն։ 2 Զգայականութիւն ‡ էէլ [կան ։

Sensualiste (Ն), ած. Զգայա-

Sensualité (Ն), էգ. Հեշտասիրու-

Թիւն, զգայասիրութիւն։ || յփ. Զգայական հեշտութիւնք ։

Sensuel, elle (Ն)․ ած. Հեշտասէր, զգայասէր, (որ և գո.)։ 2 Զգայական (հեշտութիւնք)։ [տասխրաբար։

Sensuellement (Ն·Ալ)․ մ. Հեշ-

Sentence (Ն·Ն)․ էգ. Վճիռ, դատավճիռ։ 2 Մահավճիռ։ 3 Առած, վճիռ։

Sentencier (Ն·Ն)․ ն. (Դատապարտութեան) վճիռ հանել։

Sentencieusement (Ն·Ն)․ մ. Առածաւոր կերպիւ, վճռօրէն, առածօրէն † (խօսիլ)։

Sentencieux, euse (Ն-Ն)․ ած. Առածաւոր (խօսք)։ 2 Առածախօս (հեղինակ)։ 3 Սուտզգօն † (ձև)։

Sentène (Ն)․ էգ. Կարժգլուխ։

Senteur (Ն)․ էգ. Հոտ։ 2 Անոյշ հոտեր, հոտեղէն։ || De , Անուշահոտ (ջուր)։ [տայայտուած, զգացիկ †։

Senti, e (Ն)․ ած. Զգացումով ար-

Sentier (Ն)․ ար. Կածան, Նրբուղի (դաշտի մէջ)։ 2 Ուղի․ փ.

Sentiment (Ն Ն)․ ար. Զգացում. Qui a des — serviles, (ստրկամիտ)․ Qui a des — nobles, (ազնուամիտ)․ Être capable de —, (զգայուն սիրտ կրել) 2 Զգացողութիւն, զգայում, (որ և փ.)․ Avoir le — prompt, délicat։ 3 Զգայականութիւն. Il n'y a plus de — dans son bras։ 4 Գիտակցութիւն (իր ոյժի)։ 5 (Բնական) խմացողութիւն, զգացում (երաժշտութեան)։ 6 Սէր, սրտի զգացում. Son — était si profond que....։ 7 Դիւրազգայութիւն, դիւրազգածութիւն. Feindre, Jouer le —։ 8 Միտք, կարծիք. C'est mon —. Être du — de qn. Je suivrai toujours vos —. Au — de, (ըստ կարծեաց)։ 9 Հոտառութիւն (շան)։

Sentimental, e (Ն Ն)․ ած. Ուր զգացում կայ, զգացում յ· յանող, զգայուն, զգացական † զգացիկ †. Ton —. Vers —aux։ 2 Սուտ զգայուն։ զգայնոտ † (կին)։ 3 Զգայապաշտ † (գրող)․ Ն՛եւ Զգացիկ † կերպիւ մը։

Sentimentalement (Ն·Ն)․ մ.

Sentimentalisme (Ն Ն ա)․ ար. Զգացականութիւն †։

Sentimentalité (Ն·Ն)․ էգ. Զգայնութիւն։ 2 Զգայնոտութիւն †

Sentine (Ն)․ էգ. Փոր՝ ալք (նաւու)։ 2 Ընդունարան, ժողովարան, փ.

Sentinelle (Ն)․ էգ. Պահպանութիւն (զինուորի), պահակերութիւն. Faire —, (պահակերել։ 2 Լրտեսել, սպասել)։ 2 Պահանորդ (զինուոր), պահակեր. Poser des —. Relever une —։ || Mettre en —, Լրտես՝ դիտող դնել։

Sentir (Ն)․ ա:․ Զգալը։ || ն. Զգալ (որ և անփ.)։ 2 Առնուլ (հոտ)։ 3 Հոտուըտալ (վարդ)։ 4 Հոտը քաշել (մէկու), ը. 5 Հոտ առնուլ. — de loin, փ. — son renard d'une lieue, (մէկ մղոն հեռուէն աղուէսին հոտն առնուլ)։ 6 Բուրել, հոտիլ, (որ և փ.)․ Cela — la fleur d'orange. — le gibet. Il — l'homme de qualité. — le collége, son pédant, (խմաստակ հոտիլ)․ Il - son hypocrite, (կեղծաւորի հոտ ունի՝ կը նմանի)։ 7. Համ ունենալ. Cette soupe ne — rien. Ce vin — le fût. — un goût, (համ մ'ունենալ)։ 7 Տեսնել, ճանչնալ, հասկնալ, զգալ։ 8 Բնազդմամբ հասկնալ (գեղարուեստներէ), բնականէն զգալ (երաժշտութիւն)․ 9 Համը առնել՝ առնուլ, փորձն առնուլ (մէկու գործոյթի)․ Faire —, (հասկցնել)։ 10 Յուիլ. — de։ || — le terroir, Իր երկրին հոտն ունենալ, փ. | — l'huile, la lampe, Մեծ աշխատութեանց պտուղ լինիլ (գրքի)։ | — de loin qn. Մէկու ինչ լինելը հասկնալ։ | — qn. de loin, Միտքն յառաջէն հասկնալ։ || ը. Հոտիլ. Ses pieds —. Cela — bon. | — comme baume, Խիստ անոյշ հոտիլ։ || Se —, ձ. Զգացուիլ։ 2 Իր վրայ զգալ (ոյժ)․ 3 Ինքզինք զգալ. Ne pas se —, (այլ յայլմէ լինիլ)։ 4 Զգալ. Il ne se sentit pas mourir. Il commence à se — de la goutte. 5 Ինքզինք՝ աշխարհ ճանչնալ (պատանիի)։ 6 Իր ոյժն՝ արժանիքը ճանչնալ. ինքզինք ճանչնալ, (որ և՝ Se bien —)։ 7 Հետեւանքը կրել. Se — de. 8 Օգուտը վայելել. Se — de. 9 Դրոշմը՝ հետքը կրել. Se — de։ || Se — (défaillir), (Թուլնալ)։

Seoir, ը. Վայլել. Il vous sied

bien de. (շա՞տ կը վայլէ քեզի)։ 2 Ցարմարիլ։ 3 Նստիլ. (որ և՝ Se —, չ.)։

Sépale, ար. Փերթ (բաժակի). բս.

Séparable, ած. Զատելի, բաժանելի։

Séparation, էգ. Անջատում, բաժանում։ 2 Զատող բան, խտրոց. Mur de —, (որ և՝ գժտութեան առիթ)։ || — de corps, (Ամուսնաց) տարաբնակութեան հրաման † || — de biens, Զատընչական դրութիւն † (ամուսնաց)։

Séparatiste, ած. Բաժնուած, բաժանման։ || ար. Բաժանական, անջատական †։

Séparé, e, ած. Բաժանեալ։ 2 Որոշ. զատ։

Séparément, մ. Առանձինն. զատ զատ։

Séparer, ն. Անջատել, բաժնել. Le mur qui —, (մէջտեղի պատը)։ 2 Զատել։ 3 Արձակել՝ ցրուել (գունդ)։ 4 Զատել, կտրել։ 5 Արգիլել, հեռացնել (սուրբ խորհուրդներէ)։ 6 Զանազանել։ || — de corps, de biens, Տարբնակութիւն † զատընչութիւն † հրամայել (էրիկ կնիկի) || Se —, չ. Բաժնուիլ։ 2 Զատուիլ։ 3 Ցրուիլ (բանակի՝ ժողովի)։ 4 Իրեն համար զատել (բան մը)։ || Se — de corps, (Դատաստանաբար) բաժնուիլ, տարբնակիլ (ամուսնաց)։ || Se — de biens, Զատընչանալ † (ամուսնաց)։

Sépia, էգ. Սիպէ ձկան գունանիւթ, սիպէ։

Seps (սէբս), ար. Օձամողէզ։

Sept (սէդ՝ ձայնաւորէ յառաջ կամ երբ բառը մինակ է), ած. Եօթ։ 2 Եօթներորդ։ || ար. Եօթ։ 2 Եօթնոց, թղթ.

Septante (ն), ած. Թւա. Եօթանասուն, հ. || La —, էգ. Եօթանասնից Թարգմանութիւն. Les Septante, (Եօթանասունք)։

Septembre (ն), ար. Սեպտեմբեր։

Septembrisades (ն·զ), էգ. յգ. Սեպտեմբերաջարդք (Ֆր. 1792)։

Septénaire (էռ), ած. Եօթեան, եօթաւոր։ 2 Տ. **Septennal**։ || ար. Եօթ օր կամ տարի, եօթեակ։

Septennal, e (էնեալ), ած. Եօթամեայ (նախագահութիւն)։

Septennalité (էնեա), էգ. Եօթամեայ պաշտօն։

Septentrion (ն·ն), ար. Հիւսիս։ 2 Փոքր Արջ, Հիւսիս, հմմ.

Septentrional, e (ն), ած. Հիւսիսային։ || Les —aux, Հիւսիսաբնակք։

Septidi, ար. Եօթշաբթի † (Ֆր. ա. հոր. տոմ.)։

Septième (սէդ), ած. Եօթներորդ. Le — ciel, (կատարեալ երանութիւն)։ || ար. Եօթներորդ մաս։ 2 Եօթը (ամսոյ)։ || էգ. Եօթներորդ դաս։ 2 Եօթերեակ, եր.

Septièmement (սէդ), մ. Եօթներորդ։

Septier (սէ), Տ. **Setier**. (դեղ)։

Septique, ած. Փտիչ՝ փտուցիկ †

Septuagénaire (էռ), ած. և գ. Եօթանասնամեայ, եօթնամեայ †։

Septuagésime (զ), էգ. Առաջաւորաց բարեկենդան, եօթանասներորդ։

Septuor, ար. Եօթնաձայն նուագ, եօթերգ։

Septuple, ած. Եօթնեկին, եօթպատիկ։

Septupler, ն. Եօթպատկել։

Sépulcral, e, ած. Գերեզմանական ☞ Դամբանա(կան)։ 2 Մահատիպ՝ մեռելատիպ (դէմք)։ յգ. **—aux**։

Sépulcre, ար. (Նախնեաց) գերեզման, շիրիմ։ || — blanchis, Գերեզմանք բռեալք, կեղծաւորք, Ս. Գ.

Sépulture, էգ. Թաղում։ 2 Մահ, գերեզման։ 3 Թաղման տեղ, գերեզմանատեղի։

Séquelle (քէլ), էգ. Արբանեակք, ք. 2 Շարք. Une longue — de.... (երկայն բարակ, ք.)։

Séquence (քանս), էգ. Շարուածք (խաղաթղթից)։ 2 Շար (միագոյն թղթից)։

Séquestration, էգ. Պատանդում։ 2 Արգելում, մեկուսացում։

Séquestre, ար. Բանի մը երրորդի ձեռք յանձնուած լինելը՝ մինչեւ որ որու լինիլը վճռուի, պատանդում։ 2 Պատանդուած բան, պատանդագոյք † Un gardien infidèle qui a pillé le —։ 3 Պատանդապահ †. Choisir un — solvable. 4 (Ապօրէն) փակում, արգելում † (մէկու)։

Séquestrer, ն. (Երրորդի մը քով) արգիլել, պատանդել։ 2 (Ապօրինի) փակել, արգելուլ (մէկը)։ 3 Զատել, անջատել (յարաբերութիւններէ)։ 4 Հեռա-

ցնել (վարակեալ անասուններ)։ || Se —, չ. Հեռանալ։ 2 Մեկուսանալ։ [թբին։

Sequin (ն), ար. Ոսկեդրամ մը, սէ.

Sérail, ար. Պալատ ։ 2 (Պալատան) կանանոց կամ կանանի։ յ. — Տ։ [մարմար։

Sérancolin (ն.ն), ար. Պիւռենեան

Séraphéum (օմ), ար. Սերաբեայ տաճար, սերաբիոն (Մեմֆիսի)։

Séraphin (էն), ար. Սերովբէ ։

Séraphique, ած. Սրովբէական . Ordre, Famille, Institut —, (Փրանկիսկեանց կարգ)։

Serdeau (ō), ար. Պնակաբարձ (արքայատեղանի), հ. ֆր. 2 Ճաշատուն (սեղանատպաս պաշտօնէից), հ. ֆր. 3 (Արքայատեղանի) մնացորդաց վաճառատեղ։

Serein, e (ն), ած. Պարզ՝ պայծառ (օդ)։ 2 Խաղաղ (ծով), պայծառ (երես)։ 3 Խաղաղաւէտ (օրեր)։ || ար. Պարզ, պարզկայ. այազ ։ [տուհանի տակ)։

Sérénade, էգ. Ցայգանուագ (պա-

Sérénissime (2ս), ած. Ամենապայծառ։ 2 Գերճաւիայլ (իշխան)։

Sérénité, էգ. ՊարզուԹիւն՝ պայծառուԹիւն (օդի)։ 2 ԽաղաղուԹիւն, հանդարտուԹիւն. Un air de —, (հանդարտ կերպարանք)։ 3 ՎերճուԹիւն. Votre —։

Séreux, euse, ած. Շճային (հիւԹ)։ 2 Շճա(մաշկ) † (որ և էգ.)։ 3 Ջրոտ (ագիւն)։ [Ստրուկ, ստրկի, ստրկական։

Serf, erve, գ. Ստրուկ † || ած.

Serfouette, էգ. Երկժանի բրիչ, երկմատնի ։ [նըշտկել (երկմատնիով)։

Serfouir, ն. (Տունկի) հողը խառ-

Serge, էգ. Պաստառ մը, սեռճ։

Sergent (ն), ար. Ցինապետ. չավուշ։ 2 Ծառայ, հ. 3 հ. ժ. Բարապան. — à verge, (փարոցաւոր)։ 4 Պնդելիք † պնդակ † գծի. || — de ville, Ոստիկան։

Sergenter (ն), ն. Թախանձել, հ. 2 Բարապանի ձեռքով նեղել, հ.

Sergenterie (ն), էգ. ԲարապանուԹիւն, հ.

Serger, Sergier, ար. Սեռճ պաստառը շինող, սեռճագործ † ։

Sergerie, էգ. Սեռճի գործ։ 2 Սեռճարան †։ [ԹեԹեւը, սեռճակ †։

Sergette, էգ. Սեռճ պաստառի

Séricicole, ած. Շերամատածիկ. || ար. Շերամատած ։ [լտած։

Sériciculteur, ար. Շերամա-

Sériciculture, էգ. Մետաքսագործութիւն, շերամատածութիւն ։

Série, էգ. Շար, շարք։ 2 Դաս, կարգ, բաժին. Par —, (դաս դաս)։ 3 Քանակութեանց շար, սիրայ, ըռէ.

Sérieusement, մ. Ծանրութեամբ, լրջօրէն. Il parle de tout —. Prendre —, (իրաւի առնուլ, դժուարիլ)։ 2 Անկատակ, լրջօրէն. Je vous parle — ։ 3 Ծանր կերպով մը, ծանրօրէն, լրջօրէն. Il m'a reçu très — ։ 4 Սերտիւ, սրտի մօտ, լրջօրէն. Il travaille — à sa fortune ։ 5 Ստորիկ. ծանրապէս. Il est — malade։

Sérieux, euse, ած. Ծանր, ծանրակաց, ծանրագլուխ, ծանրաբարոյ, լուրջ (մարդ), (որ և գ.)։ 2 Անժպիտ, ծանր, լուրջ (դէմք՝ կերպարանք)։ 3 Լուրջ (միտք՝ քերԹուած՝ խօսակցուԹիւն)։ 4 Մեծ, ծանր, ծանրակշիռ (գործ)։ 5 Ծանր մարդու վայլող, լուրջ (գոյն՝ պաստառ)։ 6 Մեծ (կռիւ), ծանր (հիւանդուԹիւն)։ 7 Ճշմարիտ, հաւաստի, անկատակ. Des protestations d'amitié —. Ce que je vous dis là est —։ 8 Ստոյգ՝ իրաւ (դաշնագիր)։ 9 Ճշմարիտ և կարող, լուրջ (գնորդ)։ || ար. ԾանրուԹիւն, լրջուԹիւն†. Tenir son —. Le — de la nation anglaise ։ 2 Ծանրակաց՝ լուրջ դեր. Il joue bien dans le — ։ 3 Էական, կարեւոր, լուրջ բան. En venir au —։ || Prendre au —, Լրջամիտ մէկը համարիլ։ 2 Իրաւի առնուլ (բան)։ | Prendre trop au —, Մեծ կարեւորուԹիւն տալ (բաներու)։ [իսքէրէ։

Serin, e (ն), գ. Դեղձանիկ, Թռ.

Seriner, ն. Երգիոնիկով վարժել (դեղձանիկ)։ 2 Երգիոնիկով նուագել (եղանակ՝ Թռչնոյ մը)։ 3 Շարունակ կրկնել։

Serinette, էգ. Դեղձանիկի երգիոնիկ, Թռչներգիոն † 2 Պագուկ երգակ՝ երգուհի ։ [Մրտենի յաամիկ. Քուլ։

Seringa, Seringat (ն), ար.

Seringue (ն), էգ. Դրեխ, ներարկող † շըրինկ † 2 (Օդ՝ հեղուկ) քաշող ու վանող գործի, շըրինկ † ։

Seringuer (ĭ), ն. Շըրինկել † 2 Շըրինկով լուալ, շըրինկել † (վէրք)։

Serment (ĭ), ար. Երդում. Faire un —. — de joueur, (գինովի երդում, ք.). Faire — que, (յայտարարել որ)։ 2 Ցիշոց, հայհոյութիւն. Faire un horrible —։ [հ.

Sermenté, e (ĭ), ած. Երդուեալ,

Sermon (ĭ), ար. Քարոզ։ 2 Ձանձրալի խրատ, քարոզ, ը.

Sermonnaire (օմ̄էռ), ած. Քարոզական։ || ար. Քարոզգիրք։ 2 Քարոզագիր։ [Խրատներ տալ, քարոզ կարդալ։

Sermonner (ón), ն. Ձանձրալի

Sermonneur, euse, (ón), է. Ձանձրալի խրատիչ, քարոզ կարդացող. քարոզաբան †։ [մաս (արեան), ա.

Sérosité (զ), էզ. Շիճ † 2 Ջրուտ

Serpe, էզ. Ցաքատ, յաթագ. պրչգր. Fait à la —, (կոշտ [ձեռագործ]։ 2 Անճոռնի (գիրք՝ մարդ)։

Serpent (ã), ար. Օձ։ 2 Օձապարոյ, օձ. Une langue de —, (բամբասասէր)։ 3 Օձափող. Jouer du —։ 4 Օձափողար։

Serpentaire (էռ), էզ. Օձաբոյծ, տկ. — femelle, (օձաղակ)։ || ար. Օձարաք, Թռչ. 2 Օձակալ, հաւ.

Serpente (ã), էզ. ՕձաԹուղԹ։

Serpenteau (ã õ), ար. Օձի ձագուկ։ 2 Օձապտոյտ հրԹիռ, օձհրԹիռ †։

Serpenter (ã), չ. Օձապտոյտ ընթացք՝ ուղղութիւն բռնել, օձոլորիլ †. En serpentant, (օձապտոյտ)։

Serpentin, e (ã ĩ), ած. Օձական՝ օձաձև (լեզու)։ 2 Դուրս ելած՝ մշտաշարժ (լեզու)։ 3 Օձա(մարմար)։ 4 Օձաձև (գիծ), ֆիզ. 5 Օձային † բ. դ. || ար. Օձաձայն † 2 Խոտորան (Թորանոցի)։ 3 հ. մ. Օձաքրեստ † 4 հ. մ. Շնիկ (հրացանի)։ || էզ. Օձաքար։ 2 Օձամարմար։ 3 Օձաձաւ։ 4 Օձակրկիոյ †։ [պրչգր։

Serpette, էզ. Հատոցիկ † fիւչիւf

Serpillière (իյլ), էզ. Հաստ կտաւ (բեռ փաթաթելու)։ 2 Խանութպանի գոգնոց։

Serpolet, ար. Ծոթոր, տկ. զսրբիճ։

Serre (սէռ), էզ. Սեղմում. Donner une —, (սեղմել). Il a la — bonne, (զօրեղ զատակ ունի)։ 2 Ձեռքը գոց՝ կարծ կամ մէկն է)։ 2 Ճմլում (պտուղ)։ 3 Ճիրան, մագիլ, (որ և ք.)։ 4 Ցաւիշտակութիւն։ 5 Ջերմանոց (ծաղկանոց). Il est tenu en — chaude, (գործելու ազատութիւն չունի)։

Serré, e (ɾr), ած. Սեղմուած։ 2 Անձուկ, նեղ. Une voie —. — du devant, du derrière, (նեղալանջ, նեղագաւակ). Fortune —, (դրամական անձկութիւն)։ 3 Քովէ քով, Թանձրախիտ (կարգ). Peu —, (անզայտ, անօսր, ցանցառ)։ 4 Սեղմ (երակ). J'ai le ventre —, (պնդութիւն ունիմ)։ 5 Կուռ, սեղմ (ոճ՝ ճարտարախօսութիւն)։ 6 Գոցուող՝ հեղձամղձուկ (սիրտ). J'ai le cœur —, (սիրտս կը ճմլի վշտէ). Il a le gosier —, (յուզմունքէն լեզուն բռնուած է)։ 7 Ձեռքը գոց, ժլատ՝ կծծի (մարդ)։ || մ. Քով քովի, խիտ առ խիտ (քալել)։ 2 Ինքզինք ձեռք չտալով՝ գոց կերպով (խօսիլ). Jouer —, (զգուշաւոր խաղալ կամ շարժիլ)։ 3 Ուժգին, սաստիկ. Il gèle —. Pincer —. Dormir bien —, (խորունկ քնանալ)։ 4 Կրքօրէն (ատել)։

Serre-bois (սէռբ̂), ար. Փայտատուն։ չէ. ն.

Serre-file (սէռֆ̂), ար. Գունդի ետեւի պայք, տողափակ։ 2 Տողափակ նաւ։ չէ. ձ.

Serre-frein (սէռֆ̂ĩ), ար. Զըրապակը պնդող, զապարար † (շոգեկառքի)։ չ. ձ.

Serrement (սէռֆ̂) ար. Սեղմում։ 2 Ճմլում (սրտի)։ [ւշտօրէն։

Serrément (սէռէ), մ. Ագահօրէն,

Serre-nez (սէռն̂), ար. Ցռիկապ (ձիու)։ չ. ն.

Serre-papiers (սէռփ̂), ար. Թղթերու սնտուկ, Թղթանոց։ 2 (Թղթերու) խորշադարակ † 3 Ծանրոց (գրասեղանի Թղթեց), Թղթապնդակ † չ. ն.

Serrer (սէռէ), ն. Սեղմել։ 2 Ամրապնդել (սիրոյ կապերը)։ 3 Մօտեցնել՝ սեղմել (կարգերը)։ 4 Ճմլել (սիրտ). Que la fièvre te —! (զեկքնն անցնիս)։ 5 Քով քովի դնել։ 6 Մօտ մօտ կեցնել։ 7 Պահել (տակ՝ Թղթեր). Il faut — ces fruits en lieu sec։ 8 Նեղը ձգել (հակառակորդը), նեղը խաթել (բազուկ)։ 9

Խիստ մօտէն անցնիլ, քերել (պատ)։ 10 Մօտենալ, ն․ 11 Ծալլել (առագաստ)։ || — le cou, Խեղդել։ | — la queue, Պոչը սրունքներուն մէջ առնուլ։ | — l'éperon, Խթանել (ձի)։ | — la bourse, Քսակի բերանը ամուր բռնել, փ․ | — la botte, (Ձին) սրունքներովը սեղմել։ 2 Նեղը ձգել, (որ և՝ — la mesure)։ | — les pouces, Բռնադատել, բռնի խօսել տալ։ | — son jeu, Ամփոփ՝ զգոյշ խաղալ։ | — son écriture, Նեղ գրել։ | — son style, Սեղմ ոճով գրել։ | — son sujet, Ամփոփ ձեւով ճառել՝ գրել։ | — de près, Ետեւէն իյնալ։ 2 Սաստիկ պաշարել։ | — le bouton à qn. Նեղը խօթել, տագնապել։ | — les côtes à qn. Սաստիկ նեղը ձգել, ետեւէն իյնալ։ || Se —, չ. Սեղմուիլ։ 2 Մէջքը սեղմել։ 3 Նեղ հագուիլ։ 4 Քով քովի գալ՝ կենալ, ամփոփուիլ։ 5 Փակչիլ (պատին)։ 6 Ճմլիլ (սրտի)։ [պան † չ. ն.

Serre-tête (սէռթէ), ար. Գլխա-

Serrette (1r), էգ. Յուլիինեայ, տկ.

Serron (1r ?), ար. Սնտուկիկ (դեղորայից)։ [կղպանք. fիլիs։

Serrure (1r), էգ. Փականք, կողպ,

Serrurerie (1r), էգ. Կողպարարութիւն։ 2 Կողպեղէնք † 3 (Շէնքի մը) դարբնեղէնք †։

Serrurier (1r), ար. Երկաթագործ, կողպարար. — mécanicien, (մեքենայի դարբին՝ դարբնագործ †)։

Sertir, ն. Հագցնել, անցընել, ընդելուզել։

Sertissure (u), էգ. Ընդելուզած։

Sérum (օմ), ար. Արեան շիճ, արենաշիճ † 2 (Կաթի) շճուկ։

Servage, ար. հ. ժ. Ստրկութիւն † 2 Ստրկութիւն, գերութիւն։

Serval, ար. Վագրակատու։ չ. — s։

Servant (?), ած. ար. Frères —, Աշխատաւոր եղբարք (վանքի մէջ). Gentilhommes —, Արքայի սեղանապաստեարք, հ. ֆ. || ար. Սպասիկ (Թնդանօթի)։

Servante (?), էգ. Աղախին, սպասուհի։ 2 Սպասուց սեղան։ [ծառայող։

Serviable, ած. Ծառայել սիրող,

Service, ար. Սպասաւորութիւն. Je suis à son —, (իր քովն եմ)։ 2 Ծառայութիւն, փ. Acceptez mon —. Je l'ai assuré de mes —, (խոնարհ ծառայ եմ ըսի). Qu'y a-t-il pour votre —? (ինչ հրաման ունիք). Je suis à votre —, (հրամանիդ տակն եմ)։ 3 Սպասաւորութիւն (ծառայի)։ 4 Ծառայելը՝ սպաս (տիրոջ). Il a le — dur, (անոր ծառայելը դժուար է)։ 5 Արքանեկութիւն, սպաս † (կնոջ մը)։ 6 Պաշտօն, սպաս (Աստուծոյ)։ 7 Սպասաւորք (արքայի). Le roi ne mena à ce voyage que le —։ 8 Պաշտօն, ծառայութիւն. — de l'État. — militaire։ 9 Զինուորական պաշտօն, զինուորութիւն, ռմբ. Être au —. Entrer au —. Prendre du —. Quitter le —. — actif. Le — de la marine, (ծովային սպայութիւն)։ 10 Գործ, գործողութիւն, սպաս. Le — de la poste. Le — est très bien fait dans cet hôpital։ 11 Երթեւեկութիւն (շոգենաւի). Faire le — de, (բանիլ)։ 12 Գործողութիւնք, սպաս (գնդընկէցի)։ 13 Գործածութիւն, պիտանութիւն, ծառայութիւն. Les jambes lui refusent le —. Cheval de bon —, (պիտանի ձի). Hors de —, (անպիտանցած)։ 14 Երախտիք, ծառայութիւն, (որ և՝ Bon —). Rendre un mauvais — à, (վնաս հասցնել)։ 15 Աստուածային պաշտօն, ժամերգութիւն. Le — est fort bien fait dans cette église։ 16 (Հոգւոյ համար) պաշտօն, հոգեհանգիստ, պաշտօն. J'ai été au — d'un tel. Fondation pour un — perpetuel. — du bout de l'an, (մեռելի տարելից †)։ 17 Մէկ անգամէն սեղան դրուած պնակք՝ սկաւառակք, սպաս. Repas à trois —. Enlever le premier —։ 18 Սեղանի անօթք կամ կտաւք, սպաս. — d'argent. — de linge damassé։ 19 Կրելը (շինուածի նիւթեր), փոխադրութիւն։ 20 Զրի մուտք (Թատրոնի). Le — des journaux։ || De —, Ծառաներու (դուռ)։ 2 Զրի (տոմսակ)։ || Être de —, Պաշտօնին կարգը՝ ժամանակը լինիլ, պաշտօնի ժամուն մէջ լինիլ։ 2 Պաճնորդել † (որ և՝ Faire le —)։ | — de santé, Արքունի բժիշկք։ 2 Բանակի բժշկանի †։

Serviette, էգ. Անձեռոց. փէշէքթա։ 2 (Փաստաթղթի) Թղթակալ ։

Servile, ած. Ստրկի, ստրկական. Guerre —, (գերիներու պատերազմ, Հ.)։ 2 Ստակ շահելու, ծառայական (գործեր)։ 3 Գերիի արժանի, նուաստ, գած, անարգ, ծառայամիտ (հոգի). Flatterie basse et — ։ 4 Ստրուկ (նմանութիւն), բառ առ բառ (Թարգմանիչ)։

Servilement, մ. Ցածօրէն, ստըրկօրէն ։ 2 Ծառայաբար՝ ստրկօրէն (Թարգմանել) ։ [նութիւն †։

Servilisme (ս), ար. Ստրկակա-

Servilité, էգ. Ծառայականութիւն, ստրկամտութիւն † 2 Ստրուկ նմանութիւն, ստրկութիւն (Թարգմանութեան)։

Servir, ն. Ծառայել։ 2 Սպասաւորել, ծառայել, (որ և անխ.). — à table, (սեղանի ծառայել). Pour vous —, À vous —, (այո՛, հրամեր էք). Il est — par un monde d'esclaves, (բազմաթիւ գերիներ կը ծառայեն անոր)։ 3 Սպասաւորել (պատարագի). — le prêtre à l'autel ։ 4 Պաշտօն մատուցանել, պաշտել (զԱստուած)։ 5 Արքայնեկել՝ սպասահարել † (կնոջ) ։ 6 Զինուորութեան մէջ լինիլ, ծառայել, անխ. — sur mer. Il y a vingt ans qu'il — ։ 7 Բանեցնել (ջրհան) ։ 8 Սեղան բերել՝ դնել (ճաշ), (որ և անխ.). Servez à six heures. — qn. (մէկու կերակուրը տանիլ՝ բերել). On a —, Vous êtes —, (կերակուրը սեղանն է). — à déjeuner, (նախաճաշ հանել) ։ 9 Տալ (կերակուր՝ կոչնականի), հրամցնել (խմելիք՝ մէկու)։ 10 Յարդարել՝ պատրաստել (սեղան)։ 11 (Մէկու). պէտքը տալ՝ հայթայթել. Le boucher vous a mal —, (մսագործը գէշ միս տուեր է քեզ). Mon cordonnier me — mal, (կօշկակարս ինձ գէշ մուճակ կը շինէ) ։ 12 Վճարել. — une redevance. — une rente, (հասի մը շահը վճարել) ։ 13 Շարժել (փտակի՝ ջաղացք) ։ 14 Օգտակար լինիլ, նպաստել, ծառայել, (որ և անխ.). — qn. de son crédit. Les circonstances l'ont bien —. Sa mémoire l'a mal —, (յիշողութիւնը վրիպեցաւ) ։ ‖ — qn. d'un conte, Մէկու վէպ մը պատմել ։ | — qn. à plats couverts, Ձեռքի տակէ չարիք հասցնել։ ‖ չ. Ծառայել ։ 2 Սպասաւորել։ 3 Գերի լինիլ, ստրկանալ։ 4 Օգտակար լինիլ, օգուտ ունենալ, (որ և անխ.). Rien ne sert de courir. Que sert, À quoi sert-il de? (ինչ օգուտ ունի)։ 5 Բանի մը գալ, գործածուիլ, ծառայել. Ce bateau — à. Habit qui a —, (գործածուած զգեստ)։ 6 Տեղ լինիլ՝ բռնել, պաշտօն կատարել, լինիլ, ծառայել իբր. — de preuve, (ապացոյց լինիլ, ապացուցանել). — d'exemple, (օրինակ տալ). — de père, (հայրութիւն ընել)։ | — une semaine, (Պաշտօնի մը) շաբաթականը իրը լինիլ ։ | Faire —, Գործածել (օրէնքը՝ անիրաւութեան) ։ ‖ Se —, յ. Իր գործերը անձամբ տեսնել ։ 2 (Սեղանի վրայ) կերակուր առնուլ. Il s'est — le dernier. Servez-vous, (հրամեցէք) ։ 3 Գործածել. Se — de. ☞ (նորաբան)ել ։ 4 Բռնել (պատրուակ)։ 5 Պէտքերը հոգալ, սովորաբար գնել. Se — chez un marchand ։

Serviteur, ար. Ծառայ, (որ և գ.). Je suis votre —, (որ է՝ ծառայ եմ տէրութեանդ, հեգն.) ։ 2 Ծառայելու պատրաստ. Vous savez combien je suis de vos —։ 3 Մնաս բարով. Voilà l'hiver, — à la promenade, ը.

Servitude, էգ. Գերութիւն, ստըրկութիւն։ 2 Ծառայականութիւն, ստրկամտութիւն † 3 Հարկ, բռնապատութիւն, գերութիւն (պաշտօնի) ։ 4 Գերի լինելը (մեղաց)։ 5 Պահկութիւն՝ բռնագրաւանք † (տան մը՝ գետնի մը վրայ)։ [(գործերը)։

Ses, ստ. ած. Իր (տուները) ։ 2 Անոր

Sésame (զ), ար. Կնճիթ, շուշմայ. unuuuf. Huile de —, (շիրիկ ձէթ) ։ ‖ —, ouvre-toi, Բացուէ, շուշմա՛յ. (մոգական խօսք մը) ։ [(ոսկր)։

Sésamoïde (զ), ած. Շուշմակերպ

Séseli (զ), ար. տ. ս. Եղջերուախոտ †։

Sesquialtère (ֆիւի), ած. Մէկուկէս ։

Sessile (2ս), ած. Անկոթուն (տերև)։

Session (ս), էգ. Նստաշրջան ։ 2 Նիստ (սիւնհոդոսի)։

Sesterce, ար. Դրամ մը, սեստերտ, Հ.

Setier (*սըթիէ*), *ար.* *Հին չափ մը, կապիճ.* 2 *Գինիի հին չափ մը, քսեստ* : ‖ — de terre, *Մէկ կապիճ հունտցու երկիր* :

Séton (*ʼ*), *ար.* (*Խարանի*) *պատրոյգ, արածակ* † եազը ժիթիլի : 2 *Խարան* :

Seuil, *ար.* *Շէմ, սեամ.* էշիք : 2 *Սկիզբ՝ դուռ* (*կենաց*) :

Seul, **e**, *ած.* *Մինակ* : 2 *Միայնիկ* (*աշխարհի վրայ*) : 3 *Միակ.* La — chose qui.... Un — Dieu. (*մէկ Աստուած*). D'une — couleur. (*միագոյն*). Un —, (*մէկ հատ մը, մէկ հատ*) : 4 *Մի միայն, միայն.* L'enceinte sacrée ouverte aux — Lévites. À cette — pensée, (*այս մտածումով միայն*) : 5 *Մինակուկ* (*տեղ*) : ‖ Tout —, *Միմինակ.* 2 *Մինակը.* Cela va tout —, (*ինքնիրեն կը լինի այդ*) : | — à —, *Գլուխ գլխի* : ‖ *ար.* *Մէկ հոգի, մէկը* :

Seulement, *մ.* *Միայն* : 2 *Մի միայն* : 3 *Գէթ, գոնէ.* Semblait-il — qu'il eût part à mes larmes? 4 *Իսկ. անգամ.* Est-il — venu? Il n'a pas — été malade.

Seulet, ette, *ած.* *Միայնիկ* :

Sève, *էգ.* *Բուսահիւթ, հիւթ, ււիշ, խիւս* : 2 (*Բնական*) *ոյժ* (*գինիի*) : 3 *Ոգի, սնունդ.* Il y a de la — dans cet ouvrage :

Sévère, *ած.* *Խիստ* (*հայր*). — envers — à : 2 *Սաստիկ՝ խիստ* (*պատիժ*) : 3 *Անժպիտ՝ խիստ* (*կերպարանք*) : 4 *Մանրակրկիտ, խստապահանջ.* Ayez pour la cadence une oreille — : 5 *Խստավար* † (*կին*). Peu —, (*Թոյլ*) : 6 *Ազնիւ ու կանոնաւոր, խստագիծ* † *պճնատ* † (*ոճ*) : 7 *Անպաճոյճ՝ խստագիծ* † (*ճարտարապետութիւն*) : 8 *Աւելի կանոնաւոր քան յանկուցիչ, խստագիծ* † *դէմք* :

Sévèrement, *մ.* *Խստօրէն, խըստիւ.* Vivre —, (*խիստ կեանք մը վարել*) : 2 *Ազնիւ ու կանոնաւոր, անպաճոյճ* (*գրուած լինել*) :

Sévérité, *էգ.* *Խստութիւն* (*օրինաց*) : 2 *Ամենախիստ կանոնաւորութիւն, խստութիւն.* La — de ses mœurs, de son caractère, (*իր խստակրօն բարքը՝ բնաւորութիւնը*) : 3 *Խստամբերութիւն* (*վարուց*) : 4 *Խստութիւն* (*ճաշակի*) : 5 *Խստագծութիւն* † *պճնատութիւն* † (*ոճի*) :

Sévices, *ար. յ.* *Զարաչար վարմունք, դժնէութիւնք* :

Sévir, *չ.* *Խստիւ վարուիլ.* — contre : 2 *Խստօրէն պատժել* (*զեղծմունք*). — contre : 3 *Զարաչար վարուիլ, չարչըրկել* (*հօր՝ իր զաւակը*), *դըժնիլ* †. — contre. 4 *Զարդեր ընել* (*ժանտախտի*) :

Sevrage (*սըվ*), *ար.* *Կաթնաճատութիւն* † *կաթնհատ* † *մոցում* † :

Sevrer (*սըվ*), *ն.* *Կաթէ կտրել՝ կաթնատել* † *մոցել* † (*մանկիկ*) : 2 *Ծառէ զատել* (*ողուրի*) : 3 *Զրկել՝ կտրել* (*մէկը՝ ամէն հաճոյքէ*) : ‖ Se —, *յ.* *Քաշուիլ, զրկուիլ* : [*սեվրեակ* †.

Sèvres, *ար.* *Սեվրեան ճենապակի.*

Sevreuse (*սըվ*), *էգ.* *Կաթէ կտրող կին, մոցուհի* † :

Sexagénaire (*սէկզ ֟էռ*), *ած.* *Վաթսնամեայ* : ‖ *գ.* *Վաթսնամեան* :

Sexagésimal, e (*սէկզ·զի*), *ած.* *Վաթսնեայ* † :

Sexagésime (*սէկզ·զ*), *էգ.* *Բուն բարեկենդանի նախորդ կիւրակէն, վաթսներորդ. Լտ.* [*մատնիւ*

Sexdigitaire (֟*էռ*), *ած.* *Վեց-*

Sexdigital, e, *ած.* *Վեցմատնեան* :

Sexe, *ար.* *Սեռ.* Des deux —, (*երկսեռ*) : ‖ Le —, *Իգական սեռ.* Les personnes du —, (*կանայք*) :

Sextant (*ʼ*), *ար.* *Վեցերորդակ* † *գծի.* 2 *Վեցերորդ* (*բոլորակի*) :

Sexte, *էգ.* *Վեցերորդ ժամու աղօթք* ‖ *ար.* *հ. ժ.* *Վեցերորդ գիրք* (*Պապական Հրովարտակարանի*), (*որ՛և էգ.*) :

Sextidi, *ար.* *Վեցշաբթի* † (*ֆր. ռ. հսր. տոմ.*) :

Sextil, *ած.* Aspect —, *Վեցերորդեան նայեաց* (*երկու մոլորակաց*) : 2 *Նահանջ* (*տարի*), (*ֆր. հսր. տոմ.*) :

Sextule, *ար.* *Չորս մէտ, քառամէտ* † (96 *ցորեն*) : [*վեցերգ* †.

Sextuor, *ար.* *Վեցաձայն նուագ.*

Sextuple, *ած.* *Վեցպատիկ* :

Sextupler, *ն.* *Վեցպատկել* :

Sexuel, elle (*սեքս*), *ած.* *Սեռական.* Organes —, (*ծննդականք*). Rapport —, (*մերձաւորութիւն*) :

Seyant, e (Յ). ած. Վայլող։

Sgraffite (1ſ), ար. Քերածոյ որմանկար ։ [շարօ ․

Shako, ար. Զին. գլխանոց մը,

Shérif, ար. Կոմսութեան մը գլխաւոր դատաւոր, շէրիֆ, Անկ.

Si, ար. Առարկութիւն, բայց։ 2 Դակասութիւն, բայց ։ 3 (Դրուած) պայման ։ ‖ շ. Եթէ, թէ որ։ 2 Թէ. Je ne sais s'il est arrivé։ 3 Ի՞նչ կ'ըսես. Si je m'en souviens! (թէ կը յիշե՜մ) ։ 4 Ո՜րքան, քանի՜. Vous savez si je vous aime։ 5 Ո՜ւր էր որ, ա՜խ. Encore s'il eût plu à Dieu de...... S'il venait aujourd'huit! (գա՜ր այսօր)։ ‖ S'il le fut, S'il en fut, Si jamais il le fut, Յետին աստիճանի, ամենա(չար) ։ | Si ce n'est, Բայց եթէ ։ 2 (Իրմէ) զատ ։ ‖ մ. Այնչափ, այնքան. Pas si bête, (այնքան անմիտ չեմ՝ չէ)։ 2 Որքան և. Si petit qu'il soit ։ 3 Այո՛, հա՛, շ. Vous dîtes que non, je dis que si ։ 4 Եւ սակայն. Si faut-il qu'à la fin j'acquitte ma promesse, հ. ‖ Si que, Si bien que, Այնպէս որ ։ | Si ferai, Si ferai-je, Այդպէս պիտի ընեմ, այո՛ ։ | Que si, Si fait, Այո՛. Vous n'y irez pas? — Que si, (այո՛, պիտի երթամ). Je crois qu'il n'a pas été là. — Si fait, (այո՛, գնաց)։

Sialagogue, ած. Լորձնաբեր (դեղ)։

Sialisme (ս), ար. Շատալորձնութիւն † [սիամիկ †։

Siamoise, էգ. Սիամիկ կտաւ,

Sibarite, ար. Տ. **Sybarite**։

Sibilant, e (Յ), ած. Շչական (հռնչիւն), բժ.

Sibylle, էգ. հ. ժ. Գուշակուհի, սիպիլ. — de Cumes, (Կումացի սիպիլ). Une vieille —, (չար պառաւուկ ։ 2 Խելացութիւն ծախող պառաւուկ) ։

Sibyllin,e (2l Յ), ած. Սիպիլական։

Sic, մ. Բնագիրն այսպէս է, ա՛յսպէս։

Sicaire (ēn), ար. Վարձուած մարդասպան, սիկարեան ։ [ցամաքիչ։

Siccatif, ive (1c), ած. Չորցնող,

Siccité, էգ. Չորութիւն, ցամաքութիւն ։ [դրամ, սիկղ ։

Sicle, ար. Հին Հրէից կշիռ՝ նաև

Sicomore, ար. Ժանտաթզի † ։

Sidéral, e, ած. Աստղներու, աստեղական. Astronomie —, (աստղներու ուսում) ։

Sidération, էգ. Աստեղային ազդեցութիւն (կեանքի վրայ)։ 2 Շանթահարիչ կթոտութիւն ։ 3 Ծառոց ախտ մը, աստղահարութիւն † ։ [տկ.

Sidéritis (իս), ար. Երկաթենի †

Siècle, ար. Հարիւր տարի, դար։ 2 Ժամանակ, օրեր, դար ։ 3 Երկար ժամանակ, դար. Un — de douleurs, (երկարատեւ վիշտք) ։ ‖ Du —, Դարուս (մարդը)։ 2 Դարէս (զզուած)։ 3 Աշխարհի (մարդիկ) ։ 4 Աշխարհի (հոգեր) ‖ Le — futur, Le — à venir, Հանդերձեալ կեանք։ | À tous les —, Aux — des —, Յաւիտեանս յաւիտենից, Ս. Գ.

Siège, ար. Աթոռ, (որ և ք.). — de gazon, (դքայ Գ.) ։ 2 Նստարան (կառավարի) ։ 3 Ատեան. Vous le trouverez au —։ 4 Վայր, կայան (ատեանի)։ 5 Արքայանիստ քաղաք, աթոռ (տէրութեան)։ 6 Կեդրոն, տեղի, կայան ☞ (հայրապետա)նոց. Le cerveau est le — de la pensée ։ 7 Տեղ (ախտի) ։ 8 Պաշարում. Pièce de —. Mettre le — devant, (պաշարել) ։ 9 Նստուկ տեղ, երաստան. Bain de —, (կէս-մէջքով լոգարան) ։ 10 Նստատեղ, տակ. Mettre des sangsues au — ։

Siéger, չ. Աթոռ նստիլ, գահակալել ։ 2 Գումարիլ, նստիլ։ 3 Նստիլ. Ce député — à gauche ։ 4 Լինիլ, գտնուիլ. C'est là que — le mal ։

Sien, ienne (Յ), ած. ստաց. Իր, իրեն. Faire —, (իւրացնել)։ ‖ ար. Ունեցածը, իրը։ ‖ Mettre du —, Իր կողմէ նպաստել ։ 2 Քովէն աւելցնել ։ ‖ ար. յփ. Իրենները։ ‖ էգ. յփ. Faire des —, Խենթութիւնք ընել։ 2 Խաղեր խաղալ ։

Sieste, էգ. Կէսօրուան քուն, ցերեկաքուն † ։ [(պարոն Պօղոս մը)։

Sieur, ար. Պարոն. Un — Paul,

Sifflable (1f), ած. Սուլելի, շչելի։

Sifflant, e, (1f Յ), ած. Սուլիչ, շչական (ձայն)։ 2 Շչող (գիր), (որ և էգ. Une —) ։

Sifflement (1f), ար. Սոյլ, սուլ

յում։ 2 Շչիւն, սուլում (օձի)։ 3 Սուինչք (սարեակի)։ 4 Սուլմունք (հովի)։ 5 Շկահիւն (նետի)։

Siffler (1f), չ. Սուլել. բսլըգ չալմագ. Il — en parlant, (սուլելով կը խօսի)։ 2 Սուլել (ընչած ատեն)։ 3 Շչել՝ սուլել (օձի)։ 4 Սուլել (հովի)։ 5 Շկահել (նետի)։ 6 Կամք յայտնել. Il n'a qu'à —։ ‖ — sur, Մեղադրել, չհաւնիլ։ ‖ ն. Սուլել (երգ), սուլ(երգել)։ 2 Սուլելով կանչել, սուլել (իր շան)։ 3 Ընելիքը կամ ընելիքը սորվեցնել, գլուխը կարդալ, ը. 4 Ձայներով տհաճութիւն յայտնել, սուլել, (որ և անխ.). Se faire —, (սուլուիլ)։ 5 Այպանել (հեղինակ)։ ‖ — un oiseau, Թռչունի երգեր սորվեցնել սուլելով։ | — la linotte, Սաստիկ խմել, գլուխը բաշել, ը. 2 Բանտը՝ ծակը լինիլ։

Sifflet (1f), ար. Սուլելու գործի, սուլակ։ 2 Սուլում (տհաճութեան)։ 3 Շնչափող, ռ. [2 Եզնակ, Թռչ.

Siffleur, euse, գ. Շչող, սուլող։

Sigillé, e (2l), ած. Հոռոմ (կաւ)։

Sigisbée (u), ար. Տանտիկնոջ մը արքանեկող, սիսիզպէ։ [են. վրայ)։

Sigle, ար. Սկզբնատառք (մետալի

Sigmoïde, ած. Սիգմայակերպ։

Signal, ար. Նշան։ 2 Ազդանշան † ն. 3 Նախաշաւիղ, նշան։ յփ. —**aux**։

Signalé,e, ած. Երեւելի, նշանաւոր։

Signalement, ար. Նկարագիր (մէկու անձի)։

Signaler, ն. (Մէկու) նկարագիրը տալ (ճանչցնելու համար)։ 2 Նշաններով յայտնել՝ ծանուցանել, նշանակել. — l'ennemi։ 3 Նշաններով տալ (հրամանք), ն. 4 (Մէկու) ուշադրութիւնը հրաւիրել, նշանակել (մէկու ուշադրութեան). — un soldat au général։ 5 Ցուցնել՝ նշանակել (պատմագրի մը սխալներ)։ 6 Անուանի՝ նշանաւոր ընել, հռչակել. — son règne par de grands exploits։ ‖ Se —, յ. Անուն հանել, նշանաւոր հանդիսանալ։ 2 Բանի մը համար մեծ ճիգեր թափել, անխ.

Signataire (ձն), ար. Ստորագրող։

Signature, էգ. Ստորագրութիւն։ 2 Ստորագրում։ 3 Թերթանշան, տպ.

Signe, ար. Նշան։ 2 Կնիք, դրոշմ, նշան։ 3 Նշան, նիշ (ձեռքի վրայ)։ 4 Հրաշք, նշան, Ս. Գ. 5 Դրօշ, նշան։ 6 Կենդանակերպ. Les douze —։ ‖ Par —, Նշանացի։ | Le — de la croix, Խաչ հանելը, խաչակնքում։ | Faire — de la main, Ձեռքով նշան ընել։

Signer, ն. Ստորագրել։ 2 Կնքել. — un traité. — une paix։ 3 Ստորագրութիւնը դնել, անխ. — à un contrat, (դաշնագրի մը իբր վկայ ստորագրել)։ 4 Գրել (անունը), ը. 5 (Պատկերին) տակ անունը դնել։ 6 Հաւանիլ, ընդունիլ, ն. ‖ Se —, յ. Խաչ հանել։

Signet (սինէ), ար. Նշան՝ ժապաւէն (գրքի)։

Signifiance (ն), էգ. Նշան, ռ.

Signifiant, e (ն), ած. Նշանակիչ։ 2 Նշանական. Peu —, (անհամ կտակ)։

Significatif, ive, ած. Ազդու՝ նշանակիչ (բառեր)։ 2 Նշանական (նայուած)։

Signification, էգ. Միտք, իմաստ, նշանակութիւն ☞ (բազմա)նշանակ։ 2 (Օրինական) զեկոյց։

Signifier, ն. Նշանակել։ 2 Ցուցնել, յայտնել, նշանակել. Cela — beaucoup, (շատ բան կը ցուցնէ այս)։ 3 Յայտնի ընել, ծանուցանել (դիտաւորութիւն)։ 4 (Օրինապէս) զեկուցանել։

Sil, ար. Հանքային հող մը, սիլիզոն։

Silence (ն), ար. Լռութիւն։ 2 Բան մը չխօսիլը, լռութիւն (օրէնքի)։ 3 Թաքնութիւն, լռութիւն. Un amour qui s'accroit dans le —։ 4 Լռութիւն, մոռացում. Se perdre dans un — éternel։ 5 Հանդարտութիւն՝ լռութիւն (գիշերի)։ 6 Հանգիստ, եր. ‖ En —, Լռիկ մնջիկ (մտիկ ընել)։ [մնջիկ, լռիկ, լռին։

Silencieusement, (ն), մ. Լռիկ

Silencieux, euse (ն), ած. Լռակեաց, լռասէր (մարդ), (որ և ար.)։ 2 Լռական, լռին (անտառ), լռիկ (կոհակք)։

Siléné, ար. տ. ս. Ճենողկուզուկ։

Silex (լէքս), ար. Կայծքար. չագմագ թաշը։

Silhouette (լուէ), էգ. Երեսի մը շուքէն քաշուած կիսադէմ, դիմաստուեր։ ‖ Une —, Արժանի մը նայելու կողմերէ մին։ ‖ À la —, Անկատար կերպիւ։

Silicate, ար. Կայծքարատ, գ.
Silice, էգ. Բնակայծքար, սիլիկ † գ.
Siliceux, euse, ած. Կայծքարային կամ բնակայծքարային, սիլիկային †։
Silicique, ած. Բնակայծքարական, սիլիկական †։
Silicium (օմ), ար. Սիլիկիոն, գ.
Siliciure, ար. Սիլիկիոնաւոր, գ.
Silicule, էգ. Սիլիքակ † բս.
Siliculeux, euse, ած. Սիլիքակաւոր † բս.
Silique, էգ. Ձոր՝ կրկնատիփ և երկընկեկ պտուղ, սիլիք. — douce, (եղջիւր, պտ. ֆէչի պույնուզու)։ [յին, բս.
Siliqueux, euse, ած. Սիլիքա-
Sillage (սիյյ), ար. Արագութիւն (նաւու)։ 2 Հետք (նաւու)։ [լուած, հ. Յ.
Sille (սիյ'), ար. Երգիծական քերթ-
Siller (սիյյ), ն. (Բազէի) կոպերը կարել։ 2 Գոցել (աչքերը), (որ և ատն.)։ || չ. Ծովը պատռել (նաւու)։
Sillet (սիյյ), ար. Լարայեց (ջութակի), (սազ) անախթարր։
Sillon (սիյյեօն), ար. Ակօս. Faire un —, (ակօս բանալ, ակօսել)։ 2 Օրուան աշխատանք. Faire son —։ 3 Հետք (լուսոյ), ակօս (անիւի՝ նաւու)։ 4 Խորշոմ՝ ակօս (դէմքի վրայ)։ 5 Փորուած, ակօսիկ † (լեարդի)։ 6 Մատնէք, բս. 7 Խազ † կ. || յգ. Անդաստանք, դաշտորայք, բնս.
Sillonné, e (սիյյեօնէ), ած. Ակօսաբեկ։ 2 Մատնէքաւոր † բս. 3 Խազաւոր † կ.
Sillonner (սիյյեօնէ), ն. Ակօսներ բանալ, ակօսել։ 2 Հետք Թողուլ, ակօսել։ 3 (Երկար) խորշոմներ՝ ակօսներ Թողուլ (դէմքի վրայ)։ [մարան, հորոն։
Silo, ար. (Յորենի) գետնափոր շտե-
Silouette, էգ. Տ. **Silhouette**։
Silphium (օմ), ար. Խէժ մը, քեքերդ։
Silure, ար. Ձկանց սեռ, կապուտ։
Silurien, ienne (ն), ած. Սիլուրեան (գետին), երկբն.
Silves, Silvestre, Silviculture, Տե՛ս այս բառերն y ով։
Simagrée, էգ. Բեկբեկ ձեւեր, ծամածռութիւն։ [ծռ.
Simarouba, ար. Սիմարուպի †
Simarre, էգ. հ. ժ. Կանանց երկար հագուստ մը, զառբաշ։ 2 Դատաւորի պճղնաւոր մը՝ պարեգօտի տակէ, զառբաշ։ 3 Արդարութեան պաշտօնէութիւն։
Simbleau (սէնպլօ), ար. Հիւսնալար † (բոլորակ գծելու)։ յգ. —x։
Simien, ienne (ն), ած. Կապկի, կապկային։
Similaire (լէռ), ած. Նմանական, նմանազգի, նոյնատեսակ։ || ար. Նման։
Similitude, էգ. Նմանութիւն։
Similor, ար. Նմանոսկի, մանհէյմոսկի †։
Simoniaque, ած. Շնորհավաճառ, սիմոնական, (որ և ար.)։ 2 Ստկով՝ սիմոնական (ձեռնադրութիւն)։
Simonie, էգ. Հոգեւոր բանի համար վարձք առնուլը, սիմոնականութիւն։ [էնլի.
Simoun (ն), ար. Խորշակ. սամմ
Simple (ն), ած. Պարզ։ 2 Միակ, մէկ. Souliers à — semelle. Ordre, Ligne —, (համազիծ † շարուածք), զնւ. 3 Միակ՝ պարզ (արձագանգ)։ 4 Սոսկ, սոսկական, լոկ, հասարակ. — cavalier. — particulier. Une — femme s'exposa à un si grand danger։ 5 Լոկ, միայն. Il n'a qu'un — vêtement. La — pensée de......։ 6 Անզարդ, պարզ. Des meubles —. Style —։ 7 Անմանկ, միամիտ, պարզամիտ, պարզ. — comme un enfant։ 8 Խակ, դիւրահաւան, պարզամիտ, պարզ։ || C'est tout —, Յայտնի է, բնական է։ || ար. Պարզը։ 2 Սոսկական՝ հասարակ մէկը։ 3 Մէկնակ, մէկ. Parier le double contre le —։ 4 Անպաճոյճը, պարզը։ 5 Բժշկական խոտ, բուժախոտ †։
Simplement (ն), մ. Պարզութեամբ, պարզօրէն։ 2 Լոկ, միայն. Il dit — cela։ 3 Պարզ (հագուած)։ 4 Անկեղծօրէն, պարզօրէն։
Simplet, ette (ն), ած. Պարզուկ։
Simplicité (ն), էգ. Պարզութիւն։ 2 Պարզմտութիւն։
Simplification (ն), էգ. Պարզումն
Simplifier (ն), ն. Դիւրացնել, պարզել։
Simulacre, ար. (Կուռքի) պատ-

կեր, կուռք։ 2 Ուրուական. De vains —։ 3 Պատկեր, նմանութիւն. Un — de combat, (սուտ պատերազմ)։ 4 Լոկ երեւոյթ, ստուեր, ուրուական, շուք, ‡.

Simulation, էգ. Կեղծում, ձեւացում։ 2 Կեղծիք (դաշնագրի մէջ)։

Simuler, ն. Կեղծել, ձեւացնել։ 2 Կեղծել (վաճառում մը)։

Simultané, e, ած. Միեւնոյն ատեն կատարուող, միակից, համադէպ † նոյնաժամ †. Chant —, (երգակցութիւն). Mouvement —, (համաշարժում †)։ 2 Համայնավարժ (ուսուցում)։

Simultanéité, էգ. Միասնութիւն, համաժամութիւն †։

Simultapément, մ. Միեւնոյն ատեն, միասին, միահաղոյն, միանգամայն։

Sinapiser (զ), ն. Մանանխել †։

Sinapisme (ս), ար. Մանանուխով ծեփելիք, մանանխուտ †։

Sincère (ն). ած. Աննենգ, անկեղծ։ 2 Վաւերական (Թուղթեր)։

Sincèrement (ն), մ. Անկեղծօրէն։

Sincérité (ն), էգ. Անկեղծութիւն։ 2 Վաւերութիւն (Թղթի մը)։

Sincipital, e (ն), ած. Դագաթնային։ յգ. —**aux** ։ [(գլխի)։

Sinciput (բիւդ). ար. Գագաթ

Sindon (ն ն), ար. Յիսուսի պատանք, սուրբ պատանք։

Sinécure, էգ. Անաշխատ շահապաշտօն † հանգստապաշտօն † պաշտօնակերութիւն †. Cette place est une —, (անաշխատ պաշտօն մ'է)։

Sinécuriste, ար. Պաշտօնակեր†։

Sine quâ non (սինէ քուա), ար. Անհրաժեշտ պայման։

Singe (ն), ար. Կապիկ. մայմուն, (որ և ‡.)։ 2 Նմանող, նմանցնող, կապիկ։ 3 Բեռնաբարձ մեքենայ մը, բեռնաբարձ† 4 Տ. **Pantographe**։ ‖ Comme un —, խիստ (ճարպիկ)։ [նմանցնել, ը.

Singer (ն), ն. (Կապկօրէն) նմանիլ,

Singerie (ն), էգ. Կապկութիւն։ 2 Ծաղրելի նմանութիւն, կապկութիւն։ 3 Կեղծաւոր ձեւեր, կապկութիւն։ 4 Կապիկք։ 5 Կապկարան։ 6 Մարդազգեստ կապկաց պատկեր։

Singulariser (ն), ն. Տարատավոր՝ նորանշան ընել, եզականել †։ ‖ Se —, յ. Ինքզինք նորանշան ընծայել, եզականիլ †։

Singularité (ն), էգ. Նորանշանութիւն, նորօրինակութիւն † անսովորութիւն † (հազուստի). Il faut éviter la —։ 2 Նորօրինակ բաներ, նորօրինակութիւնք (երկրի մը)։ 3 Զարմանալիութիւն (բանի մը), եզականութիւն (դէպքի մը)։ 4 Մեկնակութիւն, առանձնաւորութիւն (բանի մը մէջ)։

Singulier, ière (ն), ած. Ուրիշներու չնմանող, նորանշան, տարատավոր, նորակերպ, նորօրինակ. Coutume —. Propriété —. Dans ses façons d'agir il est fort —։ 2 Չնաշխարհիկ, եզական. Une grâce —. Ces hommes rares et —։ 3 Զարմանալի. Un fait —. Vous êtes bien — de me parler ainsi։ 4 Եզական. Le nombre —, ‡. 5 Սեպհական, յատուկ. Cette fermeté d'âme à vous si —։ ‖ ար. Զարմանալին։ 2 Եզակի. Au —, (եզակի), ‡.

Singulièrement (ն), մ. Նորակերպ՝ նորանշան կերպիւ, անսովոր (հագուիլ)։ 2 Տարօրինակ կերպիւ (ազատիլ վտանգէ մը)։ 3 Անբացատրելի կերպիւ, զարմանալի (վարուիլ գործի մը մէջ)։ 4 Զարմանալի կերպիւ, շատ, մեծապէս (զգածուած՝ խաբուած լինիլ)։ 5 Յատուկ՝ առանձին կերպիւ (ընտրուած), մասնաւորապէս (կապուած իր պարտուց)։

Sinistre, ած. Զախող, չարաշուք † (դէպք)։ 2 Դժնեայ, չարաշուք † (նայուածք)։ 3 [illegible] չարաշուք † (ապագայ)։ 4 Աղեռնաւոր, չարաշուք † (խորհուրդք)։ ‖ ար. Վնաս՝ զեան (ապահովագրեալի)։ [կերպիւ, չարաչար։

Sinistrement, մ. Զարաշուք

Sinologue, ար. Ճենագէտ։

Sinon (սինօն), շ. Ապա թէ ոչ, եթէ ոչ։ 2 Բայց եթէ, եթէ ոչ։

Sinople, ար. Կանանչ գոյն, էն‡.

Sinué, e, ած. Խորշաւոր, բս. 2 Վէտաշերտ † է.

Sinueux, euse, ած. Ծամածուռ, օձապտոյտ, բազմաթեք † ծուռիկ մուռիկ, ‡. 2 Նեղուխոր (կեղ)։

Sinuosité (õզի), էգ. Ծամածուռ՝ շաւիղ, ծամածռութիւն † ծուռումռութիւն †: [Խորշ, խինձ, ադ.

Sinus (խըս), ար. Ծոց (անկեան): 2

Siphon (ն), ար. Կոր խողովակ, սիֆոն: 2 Ամրափակ անօթ, սիֆոն (սելծեան ջուրի): 3 Թաթառ (ծովու):

Sire, ար. հ. ժ. Տէր, սիր. Le — de Joinville: 2 Վեհափառ տէր: 3 Պարոն, արհ. Un étrange —:

Sirène, էգ. Անոյշ ձայներով ուղեւորներն իրեն քաշող և ի կորուստ մատնող համբարու, սիրէնա: [Շնաստղ:

Sirius (իւս), ար. Շնիկ աստղ,

Siroc (օգ), **Siroco**, ար. Հարաւարեւելեան տօթաշունչ հով, սիրօքօ:

Sirop (ռօ), ար. Շուռուբ †:

Siroter, ն. և չ. Շիթ շիթ ու ախորժիւ խմել, շիթշիթել: [մը, սիրպաքա:

Sirsacas (գա), ար. Հնդկական կտաւ

Sirtes, էգ. յգ. Տ. **Syrtes**:

Sirupeux, euse, ած. Շուռուբային †: [ռւածծ մը, սիրվանդ:

Sirvente (ն), ար. Հին գաղղ. քերթ.

Sis, e, ած. Եղող, գտնուող:

Sismographe (ախս), ար. Շարժացոյց † ժաժացոյց † գծի.

Sison (զօն), ար. տ. ս. Սիզօն:

Sistre, ար. Վնակ † 2 Հին եգիպտ. նուագարան մը, ճօճակ †: [ոխատմքար:

Sisymbre (զէն), ար. տ. ս. Նամամ,

Site, ար. Տեղ, դիրք:

Sitôt (õ), մ. Այնքան շուտ, (որ և՝ — que). — que vous, (քեզի չափ շուտ). De —, (այնքան շուտով): || — que, չ. (Առնելուն) պէս:

Situation, էգ. Դիրք: 2 Հանգամանք, վիճակ, դիրք, կացութիւն: 3 Հետաքրքրական՝ ուշագրաւ կէտ՝ ժամ՝ կացութիւն (վէպի մէջ). C'est la — qui fait le succès au théâtre:

Situé, e, ած. Bien —, Գեղեցկադիր: 2 Լաւ դիրք մէջ, ։.

Situer, ն. Կանգնել, դնել. On a bien —, (լաւ դիրք տուին): 2 Տեղ մը տալ՝ ցուցնել: || Se—, յ. Դիրք մ'առնուլ:

Six, ած. Բ—. Վեց: 2 Վեցերորդ: || ար. Վեց: 2 Վեցը (մարտի): 3 Վեցեակ, վեցնոց, ։.

Sixième, ած. Վեցերորդ, (որ և ար.): || ար. Վեցը (մարտի): 2 Վեցերորդի աշակերտ, վեցերորդ: || էգ. Վեցերորդ դաս: 2 Վեցեակ (խաղի մէջ):

Sixièmement, մ. Վեցերորդ:

Sixte, ար. Վեցերորդ ոլորուն (ձայնի):

Sixtine, ած. Սիքստեան (մատուռ):

Sizain, Sixain (զէն), ար. Վեցեակ (տտանաւոր): 2 Վեց տրցակ (խաղաքարտի):

Sizette, էգ. Վեցախաղ, վեցակ †:

Slave, ած. Սլաւեան: || գ. Սլաւ:

Sloop, Sloupe (սլուք), ար. Միակայմ նաւ մը, սլուբ:

Smalah (լա), էգ. (Արապ ցեղապետի) վրանակոյտ † մաշկատարգան: 2 Տուն տեղ, ։. [կի, սմալղ:

Smalt (ալաղդ), ար. Կապոյտ ապա-

Smaris (ռիս), ար. Մենարիս, ձկ.

Smilax (լաքս), ար. Գեղձի, տկ.

Smille (ամիյլ), էգ. Քարը խորտուբորտող մուրճ, խորտուան †:

Smiller (ամիյլ), ն. Մուրճով խորտուբորտել, ուռնախորտել † (քար):

Sobre, ած. Սակաւակեր, սակաւապէտ, (որ և ար.): 2 Բիչ (կերակուր): 3 Զափաւոր, անչափ † ։. — d'expressions, (սակաւաբան):

Sobrement, մ. Զափով՝ սակաւապէտ (ապրիլ): 2 Բիչ, զգուշութեամբ, չափով (գործածել):

Sobriété, էգ. Սակաւակերութիւն, սակաւապէտութիւն: 2 Զափաւորութիւն, զգուշութիւն, չափ: [զապ:

Sobriquet, ար. Մականուն. լա-

Soc, ար. (Արօրի խոփ. սափան տէմիրի: [2 Վարժեցնել (կառքի ձիեր):

Sociabiliser, ն. Ընկերականել:

Sociabilité, էգ. Ընկերականութիւն: 2 Ընկերասիրութիւն † (անասնոց):

Sociable, ած. Ընկերական (մարդ): 2 Ընկերասէր † (անասուն): 3 Դիւրին, դիւրաքաղոյ, համբոյր (բնութիւն):

Sociablement, մ. Համբոյր՝ դիւրաքաղոյ կերպիւ:

Social, e, ած. Ընկերական. Science —, (ընկերագիտութիւն †): 2 Երամակեաց † (անասուն): 3 Խմբաւէր † (տունկք): յգ. —**aux**.

Socialement, մ. Ընկերութեամբ։ 2 Ընկերութեան՝ ընկերագիտութեան վերաբերութեամբ։ 3 Ընկերական կարգի մէջ։ [րութիւն։

Socialisme (ս), ար. Ընկերվա-

Socialiste, ած. Ընկերվարական։ ‖ ար. Ընկերվարական, ընկերավար։

Sociétaire (է̄ռ), ած. Ընկերակից։ 2 Ընկերակցական † (դպրոց)։ ‖ գ. Ընկերակից, ընկեր։ ‖ Les —, Երամականք † ։

Sociétariat, ար. Ընկերակցութիւն։ 2 Ընկերակցական ժողով։

Société, էգ. Ընկերութիւն։ 2 Հաղորդակցութիւն, յարաբերութիւն. La sainte — que nous avons avec les anges։ 3 Մասնակցութիւն, ընկերակցութիւն. L'héritage de J.-C., la — de son trône։ 4 Ակումբ, ընկերութիւն. — choisie. La haute —։ 5 Յաճախած ընկերութիւնք. La bonne —. Juger qn. d'après ses —։ 6 Կենակցութիւն, ընկերութիւն։ ‖ En —, Ընկերութեամբ։ 2 Աշխատակցութեամբ։

Socinianisme (ա), ար. Սոկինականութիւն։ [եան (աղանդաւոր)։

Socinien, ienne (՝), գ. Սոկին-

Sociologie, էգ. Ընկերբանութիւն։

Sociologique, ած. Ընկերբանական։

Socle, ար. Քառակուսի խարիսխ, մեքենովթ, ճ. 2 Պատուանդան (արձանի)։

Socque, ար. հ. ժ. Ցած ոտնաման կատակերգուաց, պատին † 2 Կատակերգութիւն։ 3 Փայտէ ու կաշիէ մոյկ՝ խոնաւութեան դէմ, պատին † 4 Փայտէ հողաթափ, փայտամոյկ † (կրօնաւորի)։

Socratique, ած. Սոկրատեան. Amour —, (մանկամոլութիւն)։

Soda-water (ուաղէռ), ար. Սոտաջուր †։

Sodium (օմ), ար. Սատիոն, գ.

Sodomie, էգ. Արուագիտութիւն, սոդոմութիւն †։ [մական։

Sodomite, ար. Արուագէտ, սոդո-

Sœur, էգ. Քոյր։ 2 Կոյս, քոյր. — grise, (հիւանդապահ կոյս). — du pot, (հիւանդախնամ † կուսանք)։

Sœurette, էգ. Քուրիկ, ը.

Sofa, ար. Բազմոց. սէտիր։ [ճեղուն։

Soffitte (ֆ), ար. (Ջարդարուն)

Sofi, ար. (Պարսից) շահ, հ.

Soi, դեր. Անձ, ինք ☞ ինքնա(սիրութիւն). Penser à —, (իր վրայ խորհիլ). Chez —, (իրեն՝ յատուկ տուն։ 2 Իր տան մէջ։ 3 Իր տունը [դառնալ])։ 2 Անձը, ինքզինք. N'aimer que —։ ‖ De —, Ինքիրմէ, ինքնին, ըստ ինքեան։ | Avec —, Իր հետ։ | Après —, Իր ետեւէ։ | En —, Իր վրայ։ 2 Ըստ ինքեան։ | — -même, Ինքն իսկ, ինք։ | Être —, Բնութիւնը պահել, նոյնը մնալ։ | Être à —, Իր մտածմանց հետ լինիլ։ 2 Ինքնիշխան լինիլ։

Soi-disant (՝), ած. անփ. Ինքնակոչ։ 2 Կարծեօք միայն, իբր թէ, եղեր, անփ.

Soie, էգ. Ապրիշում, մետաքս։ 2 Մետաքսեղէն, կերպաս. Demi-—։ 3 Երկայն մազ՝ ստեւ (խոզի), ձար (շան)։ 4 Երախակալի մէջ մխուած մաս (սուրի), սեղակ † 5 (Ձիու) սմբակի ճեղքուած։

Soierie (սուաոի), էգ. Մետաքսեղէնք, կերպասք։ 2 Մետաքսարան։ 3 Մետաքսագործութիւն։

Soif, էգ. Ծարաւ. Pressé, Tourmenté de —, (պապակեալ)։ 2 Տենչանք, ծարաւ ☞ (ընչա)քաղցութիւն։

Soigné, e, ած. Հոգ տարուած, խնամեալ։ 2 Լաւ՝ պատուական (պատիժ), ը.

Soigner, ն. Հոգ տանիլ, խնամել. 2 Դարմանել, խնամել (բժշկի)։ 3 Հոգ՝ խնամք տանիլ, խնամով շինել, ուշ դնել. — son style. Il — ses écrits, (խնամով կը գրէ)։ 4 Շտկել (մէկը), ը. ‖ Se —, ձ. Հոգ տարուիլ։ 2 Ինքզինք նայիլ։

Soigneusement, մ. Ուշադրութեամբ, զգուշութեամբ, խնամով։

Soigneux, euse, ած. Խնամով գործ տեսնող, ուշադիր (ծառայ)։ 2 Հոգ տանող. Être — de, (հոգ տանիլ)։ 3 Խնամոտ՝ ուշադիր (խուզարկութիւնք)։

Soin (՝), ար. Մտադրութիւն, ուշադրութիւն, հոգատարութիւն. Avoir, Prendre — de, (հոգը տանիլ, հոգ տանիլ)։ 2 Խնամ, հոգ. Je vous confie le — de. Il a le — de la cave, (մառանի գործն իր վրայ է). Fouiller, Exa-

miner. Rechercher avec —, (բըրբրել) ։ 3 (Տան) հոգեր ։ 4 Անձկութիւն, մտածմունք, հոգ. La vie des grands est pleine de — . Être en —, (հոգ ընել)։ ‖ յփ. Խնամք (բժշկի). Donner des —, (դարմանել)։ 2 Ծառայութիւնք, ուշադրութիւնք ։ 3 Քծինք, քաղաքավարութիւնք. Des — empressés. Petits —, (բարակ ուշադրութիւնք)։

Soir, ար. Երեկոյ, իրիկուն. Sur le —, (իրիկուան դէմ). Du — au matin, (այսօր վաղը) ։ 2 Արեւմուտք, երեկոյ, բն. [բր։ 2 Յայգահանգէս, երեկոյթ։

Soirée, էգ. Երեկոյ. ախշամ վազ-

Soit, մ. Լաւ, Թող այնպէս լինի։ ‖ շ. Այսինքն։ 2 Ենթադրենք, դնենք. — deux à multiplier par six ։ 3 Թէ (ընէ). Թէ (չընէ), կամ.... կամ.... ։

Soixantaine (ն), էգ. Վաթսուն մը, վաթսնեակ. Il a la —, (վաթսնոց է), ը.

Soixante (ն), ած. Թւա. Վաթսուն։ 2 Վաթսներորդ։ ‖ — - dix, — et dix, Եօթսուն †։ [բէդ խաղի մէջ)։

Soixanter (ն), շ. Վաթսնել † (բի-

Soixantième (ն), ած. Վաթսներորդ (մաս)։

Sol, ար. Հող, գետին, երկիր ։ 2 (Հանքի կամ մետաղերակի) որմ ։ 3 Տ. **Sou** ։

Solacier, ն. Մխիթարել. հ.

Solaire (լէռ), ած. Արեւու, արեգակնային, արեւական † —յին †։

Solandre (ն), էգ. Ձիու ախտ մը, կարթածոյք † ։ [բն.

Solanées, էգ. յփ. Շնխաղողազգիք †

Solanum (օմ), ար. տ. ս. Շնխաղող։

Solbatu, e, ած. Ներբանը ճմլած, ներբանաճմլիկ † (ձի)։

Soldanelle, էգ. Ասպուզան, տկ. 2 Ծովափանց պատուտակ։

Soldat, ար. Զօրական, զինուոր. Ce n'est qu'un —, (քաջութիւն ունի միայն), ը. 2 Ծառայ՝ զինուոր (Աստուծոյ)։ ‖ ած. Զինուորականնի. Il a l'air —։

Soldatesque, ած. Զինուորական (ձև)։ ‖ էգ. Անկարգ զօրականք, զօրախուռն † գուգազ † ։

Solde, էգ. Վարձք, Թոշակ (զօրաց). Avoir a sa —, (Թոշակ տալ, Թոշակել †) ։ | Être à la — de, (Թոշակ ընդունիլ ։ 2 Վարձուած լինիլ) ։ ‖ ար. Մնացորդ հաշուի վճարք, վերջնավճար † | — de compte, Մնացորդ հաշիւ ։

Solder, ն. Թոշակ տալ, Թոշակել † (զօրք)։ 2 Ստակ տալ, վարձել (ամբոխի պարագլուխ)։ 3 Վճարել (հաշիւ մը), (որ և ած.)։ ‖ Se —, ն. Վճարուիլ ։ 2 Հաշիւը փակուիլ ։

Sole, էգ. Փոխմշակելի † անդ ։ 2 Լեզուածուկ. դիլ պալըղը։ 3 (Ձիու սմբակի) ներբան։ ‖ — battue, Ձիու ախտ մը, ներբանաճմլածք † ։

Soléaire (լէռ), ար. (Սրունքի) ներբանակերպ ջիղեր ։

Solécisme (ս), ար. Քերականական սխալ։ 2 Վրիպակ, սխալ։

Soleil, ար. Արեգակ, արև. Il fait trop de —, (սաստիկ արև կայ). Il fait déjà grand —, (արեւը բարձրացած է արդէն). Il fait encore grand —, (տակաւին ցորեկ է) ։ 2 Տարի, բն. 3 Իշխանութիւն. Adorer le — levant. 4 Արքայ կամ պաշտօնեայք. Il fait bon d'être près du —։ 5 Ճաճանչ (Սրբութեան)։ 6 Արեւածաղիկ, (որ և՝ Grand — des jardins) ։ ‖ Sous le —, Աշխարհի մէջ, երկրի վրայ։ | Entre deux —, Առտուընէ մինչև երեկոյ ։

Solen (լէն), ար. Սոլին. սիլիհէզ։

Solennelle, elle (անէլ), ած. Մեծահանդէս, հանդիսական, հանդիսաւոր։ 2 Վաւերական (երդումի՝ կտակ)։ 3 Ճոռոմ (ձև) ։

Solennellement (լանէլմա), մ. Հանդիսաւորապէս † հանդիսապէս † ։

Solennisation (լանի), էգ. Հանդէս [կատարել՝ տօնել, տօնախմբել։

Solenniser (լանի), ն. Հանդէսով

Solennité (լանի), էգ. (Հանդիսաւոր) տօն, տօնախմբութիւն † 2 Հանդիսաւորութիւն, հանդէս։ 3 Վաւերիչ ձևեր, վաւերութիւն (կտակի)։

Solfatare, էգ. Ծծմբուտ գետին ։

Solfège, ար. Երգելու վարժութիւն, խազերգութիւն։ 2 Խազերգարան † ։

Solfier, ն. Խազերն անուանելով կարդալ, խազերգել ։

Solidaire (լէռ), ած. Իրարու համար երաշխաւոր, համերաշխ (պարտապանք)։ 2 Համապարտիկ † (երաշխաւորութիւն)։ 3 Պատասխանատու, համերաշխ, Ք. [րաշխօրէն։

Solidairement (լէ), մ. Համե-

Solidariser (զ), ն. Համերաշխ ընել։

Solidarité, էգ. Համերաշխութիւն։

Solide, ած. Հաստատուն (մարմին՝ գետին)։ 2 Անհեղուկ՝ անհոսանուտ՝ պընդացուոր † (սնունդ)։ 3 Ամուր, հաստատուն (շէնք)։ 4 Ամրաշէն, ամրակառոյց (կամուրջ)։ 5 Ամրակուռ (զէնք)։ 6 Ուժեղ (թեւեր), հաստոյժ † (մէկը)։ 7 Դիմացկուն՝ անքէկ (անօթ)։ 3 Տոկուն (զունդ)։ 9 Հաստատուն (գոյն)։ 10 Հիմնաւոր (հմտութիւնք), հաստատուն (բարեկամութիւն)։ 11 Սերտ (առաքինութիւն)։ 12 Զօրեղ (երփում), Նկ. ‖ ար. Հաստատունը։ 2 Հաստատուն գետին. Jusqu'au —, (մինչև հաստատ գետին գտնելը)։ 3 Հաստատուն մարմին, հաստաչափ, Ե. 4 Տեւականը, հիմնաւորը, հաստատունը։ ‖ Le —, Ստակ, դիրք, Ը.

Solidement, մ. Հաստատուն կերպիւ, հաստատ ☞ (ամրա)շէն, հաստա- (անդամ)։ [տրամել։

Solidifier, ն. Հաստատուն ընել,

Solidité, էգ. Սերտութիւն, պնդութիւն, հաստատութիւն։ 2 Ամրութիւն, հաստատութիւն (շէնքի)։ 3 Տոկունութիւն (զօրաց)։ 4 Հիմնաւոր՝ հաստատուն հանգամանք, հաստատութիւն (սրտի՝ խօսքի). Sans —, (ունայն)։ ‖ De —, Հաստատուն մարմնոց (չափեր)։

Soliloque, ար. Ինքնախօսութիւն, մենախօսութիւն։ [Գ. 2 Խցանիկ զան †։

Solin (ն), ար. Մարդակամիջոց, մաղ

Solipède, ած. և ար. Միասմբակ. պիր թրրճազլր, Բ. Դ.

Solitaire, ած. Առանձնակեաց՝ մենաւոր (կեանք)։ 2 Մենասէր (բնութի՝ մարդ)։ 3 Առանձնութեան (նեղութիւն)։ 4 Առանձին (նեղութիւն)։ 5 Միսակ, միայնակ. Le pauvre est —. Vous êtes bien — aujourd'hui. 6 Մեկուսի (սիւն)։ 7 Ամայի՝ առանձին (տեղ)։ ‖ ար. Ճգնաւոր, միայնակեաց։ 2 Մենաւոր, մենակեաց։ 3 Մենայեռ ադամանդ, Ժենադամանդ։ 4 Մենախաղ։

Solitairement, մ. Առանձնութեան մէջ, միայնակ։

Solitude, էգ. Առանձնութիւն, միայնութիւն։ 2 Մենաւորութիւն, մենակեցութիւն, մենութիւն. Se jeter dans la —, (անապատ քաշուիլ)։ 3 Մենութիւն, Ք. 4 Մենարան։ 5 Անապատ. (որ և Ք.)։

Solive, էգ. Առաստաղի կամ յատակի հեծան, մարդակ։

Soliveau (վօ), ար. Պզտի մարդակ։ 2 Անզօր՝ ապիկար մարդ, կոճղ. Գ. (որ և՝ Roi —)։

Sollicitation (ղլ), էգ. Թելադրութիւն, գրգիռ, մղում, դրդում, աղաչանք. À la — de, (ըստ թախանձանաց)։ 2 Աշխատութիւնք՝ հոգք (գործի մը՝ դատի մը)։ 3 Յանձնարարանք (առ դատաւորն). Forte —. Faire des —։

Solliciter (ղլ), ն. Թելադրել, գրգռել, դրդել, սադրել. — à, de. Vous le — de son déshonneur, (իրեն համար անպատուիչ բան մը կը խնդրես)։ 2 Մղել, շարժել (բան մ'ընելու). — à, de. — au mal, (մեղքի գրգռել)։ 3 Հրապուրելու ջանալ. — la fidélité de qn. 4 Ստիպաւ խնդրել, թախանձել, վրայ իյնալ. — son congé. — une grâce par ses amis. Je l'ai — de venir me voir. 5 Ետեւէ իյնալ, աշխատիլ. — une affaire, un procès. 6 Աղաչել՝ աղերսել (դատաւոր)։ 7 Դատի համար աղաչել, պաշտօն խնդրել, թախանձ[illegible]. Il ne fait que —. Il est las de —. 8 [illegible], նեղել ☞ (սովա)[illegible]։ 9 Շարժել, գրգռել (դեղի՝ այս ինչ գործարան)։ 10 Ներգործել. Un corps sollicité par deux forces différentes. ‖ Se —, յ. Հայցուիլ։

Solliciteur, euse (ղլ), Գ. Հետամուտ, հայցարկու † խնդրակ † (պաշտօնի՝ շնորհի)։ 2 Միջնորդ, բարեխօս (ուրիշի համար)։ 3 Հոգ տանող, յանձանձող † (իր կամ ուրիշի գործի՝ դատի). Je me rendrai votre —. Un habile —։

Sollicitude (ղլ), էգ. Խնամք, հոգատարութիւն, հոգածութիւն։ 2 Հոգ-

ժամտուք. Cette affaire lui donne beaucoup de —։ [—s կամ **Soli**։

Solo (սō), ար. Մեներգ † եր. յգ.

Solstice, ար. Արեւադարձի կէտ, արեւակայք։ ար. [ար. յգ. —**aux**.

Solsticial, e, ած. Արեւակայից,

Solubilité, էգ. Լուծականութիւն։

Soluble, ած. Լուծելի (խնդիր)։ 2 Լուծական (աղեր)։

Solution, էգ. Հալում, լուծում։ 2 Լուծայուք † լուծած † լուծոյթ † 3 Լուծում (խնդրի)։ 4 Վերջնական լուծում, վերջ. Cet événement est une —։ 5 (Վերջնական) վճարում, եր. || — de continuité, Ընդհատում, բաժանում, շարատութիւն † յարատութիւն † վէր.

Solvabilité, էգ. Հատուցանելու կարողութիւն, վճարողութիւն †։

Solvable, ած. (Վճարելու) կարող (պարտապան)։ [նութիւն։

Somatologie, էգ. Մարմնաբա-

Sombre (ɔ̃), ած. Մութ, մթին, մթագին. Il fait —, (օդը մթագին է). Il fait — dans cette chambre, (մթագին է այս սենեակը). Qu'il fait — dans son âme! (ո՜րքան մութ է իր հոգին)։ 2 Սեւկակ, Թուխկեկ, մութ (գոյն)։ 3 Խաւարին՝ մութ (գիշեր), նսեմաստուեր (անտառ). Les — bords, Les royaumes —, (կայան մեռելոց, սանդարամետք)։ 4 Խրթին, մութ, փ. 5 Տրտում, մթագած, մութ, փ. || ար. Մթութիւն, մութ։

Sombrer (ɔ̃), չ. Ընկղմիլ։ || ն. Նախահերկել † (այգի)։

Sommaire (սօմէռ), ած. Համառօտ, հակիրճ, կարճառօտ (խօսք), կըտրուկ (դատաստան). Matières —, (կարճառօտ † գործեր). Exécution —, (կտրուկ դատաստանով մահապատիժ)։ || ար. Բաղուած, համառօտութիւն։

Sommairement (սօմէ), մ. Կարճառօտիւ, համառօտիւ, կարճօրէն։

Sommation (1m), էգ. Հրաւէր, ազդարարութիւն։ 2 Ազդագիր։ 3 Գումարութիւն, բովանդակութիւն, ւսէ.

Somme, էգ. Գումար։ 2 Զափ, Թիւ, գումար փ. 3 Համառօտութիւն. La — de saint Thomas, փլի. 4 Բեռ (իշու են.). — de blé. Bête de —, (բեռնաբարձ անասուն, գրաստ։ 2 [Ամէնու] բեռը կրող, փ.)։ 5 Քուն. Faire une —, (քուն մը քաշել). D'une —, (մէկ քունով)։ || — totale, Գումար, համագումար, (որ և՝ — toute)։ 2 Միահամուռ, մ. | — toute, En —, մ. Գլուխ բանիս, վերջապէս։

Sommeil (1m), ար. Քուն։ 2 Մահու քուն, մահ, քուն։ 3 Թմբրութիւն, քուն, փ.

Sommeiller (1m), չ. Ննջել, քնանալ։ 2 Նիրհել, մրափել։ 3 Անուշադրութեամբ սխալիլ, մրափել (հեղինակի)։

Sommelier, ière (1m), գ. Մատակարար, շտեմարանապետ, մառանապետ։

Sommellerie (1m-1l), էգ. Մատակարարութիւն, շտեմարանապետութիւն, մառանապետութիւն։ 2 Մառան, շտեմարան։

Sommer (1m), ն. Հրաւիրել, ազդարարել. — qn. de sa parole, (խօսքը կատարելու հրաւիրել)։ 2 Անձնատրութեան հրաւիրել (քաղաք)։ 3 Գումարել, բովանդակել, ւսէ.

Sommet (1m), ար. Գլուխ, գագաթ. — de la tête, (գագաթ)։ 2 Ծայր։ 3 Ծայր, կատար, գլուխ, փ. 4 Գլուխ (անկեան)։

Sommier (1m), ար. Բեռնաբարձ ձի, ջորի. գրաստ։ 2 Մազէ անկողին։ 3 (Երգիոնի) հողմարան։ 4 (Կամարի) պարանոցաքար † 5 Ընդունիչ տոմար։

Sommité (2m), էգ. Կատար, ծայր։ 2 Ծայր, բս. 3 (Նիւթի մը) նշանաւոր մասեր։ 4 Երեւելի, գլուխ. Les — de la science։ [քնաշրջիկ։

Somnambule (ան), ած. և էգ.

Somnambulisme (ան-ս), ար. Քնաշրջութիւն։

Somnifère, ած. Քնածու։

Somnolence (ɔ̃), էգ. Քնափութիւն, քնէութիւն։ 2 Թմբրութիւն, փ.

Somnolent, e (ɔ̃), ած. Քնէութեան (վիճակ)։ 2 Քնափ։

Somptuaire (ɔ̃-ēռ), ած. Ծախքերու, ծախսական։ 2 Ծախսակարգ † ծախսարոշ † (օրէնք)։

Somptueusement (ɔ̃), մ. Մե-

ծածանխ փառաւորութեամբ, շքեղօրէն։

Somptueux, euse (ՙ), ած. Շքեղ, հոյակապ, մեծածախ. 2 Ծոխաւէր. — en habits, en festin. ‖ որ. Հոյակապութիւն.

Somptuosité (ՙ-ōզ), էգ. (Մեծածախ) փառաւորութիւն, շքեղութիւն, ճոխութիւն.

Son (ՙ), ած. ստաց. Իր. 2 Անոր. ‖ որ. Հունչ, հնչիւն, ձայն. Ne faire aucun —, (չհնչուիլ [տառի])։ 2 Թեփ. — gras, (ալիւրոտ թեփ). 3 Կարմիր բիծ (երեսը), ցան։ [Թովէնի]։

Sonate, էգ. Հատանուագ † (Պե-

Sondage (ՙ), որ. Խորաչափութիւն (գետի)։ 2 Դրածակութիւն (գետնի)։ 3 Վիրաչափով զննում։

Sonde (ՙ), էգ. Գունդ՝ խորաչափ (ջրի). Aller à la —, (խորաչափով նաւարկել։ 2 Զգուշօրէն երթալ)։ 2 Խորաչափութիւն, ն—. 3 Դուր (գետին ծակելու), հողագչիր † 4 (Մաքսաւորի) շամփուր. 5 (Պանրագնին) շամփուր. 6 Վիրագնին գործի, վիրաչափ. 7 Մուծակ † էէր. — creuse.

Sonder (ՙ), ն. Խորաչափել (գետ)։ 2 Դրածակել (գետին). 3 Շամփուրով զննել (պանիր). 4 Զարնելով քննել (բանի մը վիճակ). 5 Վիրաչափով վննել (վէրք)։ 6 Մուծակ † փորձել, մուծակել † (հիւանդ), (որ և անխ.). 7 Մէկու մտքերը քննել, խուզել, փորձել, զննել, քննել, ֆ. ‖ — le gué, le terrain, Զննել փորձել, միտքերն իմանալ, քերան փնտռել, գետինը քննել։ ‖ չ. Խոքերն ընկղմիլ (կիտաձկան). ‖ Se —, յ. Ինքզինք քննել՝ փորձել. 2 Փամփուշտին մուծակ † փորձել, մուծակուիլ †։

Sondeur (ՙ), որ. Գետին ծակող, դրածակ † 2 Խորաչափ, ն—. 3 Հետազօտիչ, խուզակ.

Songe (ՙ), որ. Երազ, (որ և ֆ.). Avoir, Faire un —, (երազ տեսնել). ‖ En —, մ. Երազի մէջ։

Songe-creux (ՙ), որ. Երազող, երազատես, ֆ. յֆ. ն.

Songe-malice (ՙ), որ. Չարասէր, չարահնար, հ. յֆ. — · —s կամ ն.

Songer (ՙ), չ. Երազ տեսնել, երազել. 2 Խոկալ, մտածել, խորհիլ. Il ne — qu'à. (խելքը միտքը [գործին] է)։ 3 Մտածութեանց ընկղմիլ. 4 Միտք՝ դիտում ունենալ, մտածել. Il — à se marier. 5 Յիշել, միտք բերել, մտածել. Songez-y, (լաւ մտածէ). Y songez-vous? (ըսածիդ լաւ կը մտածես)։ 6 Միտքը դնել, խորհիլ. — à la vengeance. ‖ — creux, Սնոտեաց վրայ երազել, բանդագուշել. | — à mal, Գէշ միտք մ'ունենալ. Il — toujours à mal, à malice, (միշտ չարութիւն մը կը մտածէ։ 2 Բանը միշտ գէշի կը տանի). | — à deux fois, Լաւ մտածել։ ‖ ն. Երազել։ 2 Մտածել, խորհիլ։

Songeur (ՙ), որ. Երազող. 2 Երազները պատմող, երազատես, Ս. Գ. 3 Երազելու սովոր, երազատես, ֆ. ‖ ած. Ցնորամիտ.

Sonica, մ. Ճիշդ ժամուն, հ.

Sonnaille (սօնայլ), էգ. Բոժոժ (գրաստի վիզը). չրնղրտաք.

Sonnailler (սօնայյէ), որ. (Հօտի) կարապետող անասուն. բոժոժակիր † ‖ չ. Զանգակ զարնել ու զարնել, ը.

Sonnant, e (սօնան), ած. Պայծառաձայն, հնչական, հնչուն. Espèces —, (հնչուն՝ համրուն † դրամ)։ 2 Զարնող՝ հնչուն † (ժամացոյց). À l'heure —, (ճիշդ ժամուն). Midi —, (կէսօր զարնելուն)։ 3 Բաղահնչուն † (ոտանաւոր)։

Sonné, e (ՙn), ած. Լրացած. Il a cinquante ans —.

Sonner (ՙn), չ. Ձայն հանել, հընչել։ 2 Հնչեցնել (փող) ☞ (փող)ել, (որ և անխ.)։ 3 Զարնել (զանգակի). Voilà midi qui —, (կէսօր կը զարնէ)։ ‖ — bien, Ականջի լաւ հնչել։ 2 Լաւ երեւիլ։ | Faire —, Ձայնը հանել (տառի)։ 2 Խօսիլ, ճառել (իր արժանեաց վրայ). 3 Պերճօրէն՝ ճռոմաբար հնչել (բառը)։ | Faire bien —, Faire — haut. Բարձրացնել, երկինք հանել. ‖ ն. Հնչեցնել, զարնել. 2 Զանգակով իմաց տալ, զարնել (պատարագ)։ 3 Զարնել զանգակ (քարոզի). 4 Զանգակ զարնել (մեռելի)։ 5 (Նահանջի) փողը զարնել, — à cheval, (հեծնական † փողը զարնել)։ 6 Զանգակով կանչել. — les gens. Monsieur m'a —?

(ինձ կանչեցիր)։ 7 (Դրան) զանգակը զարնել, անք. J'entends —. On a — à votre porte ։ 8 Նշանակել. En prenant les expressions selon ce qu'elles —։ ‖ Ne — mot, Բան մը չըսել, բերան չբանալ։

Sonnerie (սօնրի), էգ. Զանգակաց հնչիւն, զանգակահարութիւն, զանգակահարք ✝. La grosse —, (մեծ զանգակաց հնչիւն)։ 2 Զանգակք, զանգականի (ժամի)։ 3 Հնչական կազմած, հնչատարք ✝ (ժամացոյցի)։ 4 Փողերգք ✝ (զօրագնդի)։

Sonnet (սօնէ), ար. Երկու քառեակ և երկու երրեակներով նուագ, հնչեակ։

Sonnette (սօնէթ), էգ. Զանգակիկ, հնչակ ✝ 2 Բոժոժ. չրն̈կprsաq ։ 3 Ցցահար կազմած, ցցահար ✝ ‖ À —, Բոժոժաւոր (օձ)։ [(փող)ար։ 2 Զանգակահար։

Sonneur (սօնէօր), ար. (Փողա)հար,

Sonnez (սօնէ), ար. Կրկին վեց, զոյգվեցեակ ✝ sիւ ctc ։

Sonore, ած. Հնչուն ✝ (գիրեր)։ 2 Բաղցրահնչակ, պերճահնչիւն, հնչական (ձայն՝ բառ). Bien —, (քաջահնչիւն)։ 3 Արձագանգ տուող, հնչական. Cette église est — ։ 4 Հնչեղ, հնչաւոր, հնչական (նուագարան)։ 5 Հնչող (մարմին), բնգ.

Sonorité, էգ. Հնչականութիւն։

Sopeur, էգ. Տ. **Sopor** ։

Sopha, ար. Բազմոց. uէsիr։

Sophi, ար. Շահ (Պարսից), հ.

Sophisme (ս), ար. Խաբէական ձեռնարկութիւն, իմաստակութիւն, սոփեստութիւն։ 2 Կեղծ պատճառաբանութիւն, իմաստակութիւն (կրից)։ 3 Պատրանք՝ մոլորութիւն (սրտի)։

Sophiste, ար. հ. ժ. Կէս-փիլիսոփայ կէս-ճառեստր՝ խելք ցուցնելու ետեւէ, սոփեստէս։ 2 Խաբէական զէնքեր գործածող, սոփեստիկ ✝ ‖ ած. Սոփեստիկ ✝։

Sophistication, էգ. Նենգում (գինիի)։ 2 Նենգած բան, նենգած ✝։

Sophistique, ած. Իմաստակական, սոփեստական ։ 2 Սոփեստասէր ✝ (միտք Յունաց)։ ‖ էգ. Սոփեստականը ։ 2 Իմաստակութիւն (մաս տրամաբանութեան)։

Sophistiquer, ն. Բարակէ բարակ տանիլ, սաստիկ նրբացնել, իմաստակել ։ 2 Խարդախել, նենգել, (որ և ։.)։

Sophistiquerie, էգ. Պատիր ճարտարանք, սոփեստանք ✝ 2 Նենգում (դեղի)։

Sophistiqueur, ար. Բարակէ բարակ ճարտարող, սոփեստող ✝ 2 (Դեղ) նենգող ։ [փոխենի ✝։

Sophore, ար. Ծառոց սեռ, սո-

Sophronistes, ար. յգ. Բարուց և ազգահամարի հսկողք, համարակարք, հ. Յ.

Sopor, ար. Խորաքուն ✝ ։

Soporatif, ive, ած. Թմրբիչ. Թմբրածու ✝ 2 Զանձիր, քնաբեր։

Soporeux, euse, ած. Խորքնային ✝ խորաքուն ✝ (վիճակ)։

Soporifère, **Soporifique**, ած. Թմբրիչ (նիւթ)։ 2 Զանձիր, քնաբեր։

Soprano, ար. Գերաձայն ✝ եր. 2 Գերաձայն երգեցիկ, գերաձայնիկ ✝ արիկ ✝ յգ. —**ni** ։

Sor, ած. ար. Տ. **Saure**։

Sorbe, էգ. Պտուղ մը, սին. իւվէզ։

Sorbet, ար. Օշարակ, շարպաթ ։ 2 Պաղպաղակցու օշարակ, պաղցու ✝։

Sorbétière, էգ. Պաղարան. soն- sուrմա qաայր ։ [աղաճր ։

Sorbier, ար. Սին, սնի ✝ իւվէզ

Sorbonique, էգ. հ. ժ. Սորպոնեան պայքար ։

Sorboniste, ար. Սորպոնեան պատկաւոր՝ վարդապետ, սորպօնեան ✝։

Sorbonne, էգ. Դպրութեանց՝ գիտութեանց և աստուածաբանութեան համալսարան, Սորպոն։ 2 հ. ժ. Աստուածաբանական դպրոց կամ վարժչակումբ, Սորպոն ։ [կախարդութիւն։

Sorcellerie (սօլ), էգ. Վհկութիւն,

Sorcier, ière, գ. Վհուկ, կախարդ։ 2 Հանած վարած, վարպետորդի. բ. Il n'est pas — ։ 3 Հմայիչ, գ. ‖ էգ. Մոգենի ✝ տկ.

Sordide, ած. Փնթի ։ 2 Աղտոտ, փնթի (հագուստ)։ 3 Զազիր՝ փնթի (ագահութիւն)։ 4 Գէշ՝ աղտոտ (վէրք)։ 5 Անարգ՝ փնթի (շողոքորթ)։

Sordidement, մ. Փնթիօրէն։

Sordidité, էգ. Աղտոտութիւն, փնթիութիւն (հագուստի)։ 2 Կծծութիւն, փնթիութիւն ։

Soret, ած. որ. Տ. **Sauret**։

Sorgho (կօ), որ. տ. ս. Բուրիմ Գ. զուռա։ [բարդութիւն, հա.

Sorite, որ. Շեղջակոյտ, համա-

Sornette, էգ. Փուճ խօսք՝ բան, բարբանջ։

Sort, որ. Ճակատագիր, բաղդ։ 2 Վիճակ, բաղդ. Je plains ton —. Faire un — heureux à qn. (լաւ վիճակ մը կազմել մէկու)։ 3 Բաղդ (զինուց). Faire le — de, (բաղդը որոշել [պատերազմի])։ 4 Հասանականութիւն. Les lois des —։ 5 Կեանք, եւն. Terminer son —։ 6 Վիճակարկութիւն, վիճակ. Par la voie du —. Jeter le —, Tirer au —, (վիճակ ձգել)։ 7 հ. ժ. Բուէով՝ նարտով զուշակութիւն † նարտաձմայ †. Jeter le —, au —, (վիճակ նետել)։ 8 Հմայք, թժժանք, չարադիւթք †. Jeter un — sur. Il y a un — sur....։ ‖ Le — en est jeté, Որոշուած բան է, որոշումս ըրած եմ։

Sortable, ած. Պատշաճ, յարմար։

Sortant, e (ն), ած. Ելնող։ 2 Դադրող։ 3 Դպրոցէ ելնող։

Sorte, էգ. Տեսակ. Toutes — de gens. Un homme de sa —, (իրեն պէս մէկը)։ 2 Եղանակ, կերպ. De telle — que, (այնպիսի կերպով, անանկ). De bonne, De la bonne —, (պէտք եղածին պէս 2 Խստիւ)։ ‖ De la —, En la —, մ. Այս կերպով, այսպէս։ ‖ De — que, De telle — que, En — que, շ. Այնպէս որ, այնպէս.... որ։ ‖ En quelque —, մ. Կերպիւ իւիք, կերպով մը։

Sortie, էգ. (Դուրս) ելնելը, ելք։ 2 Պաշարողաց դէմ յարձակում, ելք. Une — vigoureuse։ 3 Հանելը (նաւ՝ աւազանէ)։ 4 Արտածութիւն, ելք. Payer les droits de —։ 5 Դուռ՝ ելք (տան)։ 6 (Փախստի) դուռ, ելք, ք. Se ménager une —, (դուռ մը բաց թողուլ)։ 7 Մահ։ 8 Ցանդիմանութիւն, յարձակում. Faire une — à, sur, (շըւըռտնել Գ.)։ 9 Բուռն զայրոյթ (մէկու դէմ). Faire une — contre, sur, (բուռն զայրոյթի մը ելնել)։ 10 Յարձակում, լուտանք (պերճանքի դէմ)։ ‖ — de bal, (Պարահանդէսէ) ելքի մեկնոց (կնոջ), մեկնաձորձ †

‖ A la — de, մ. (Ձգել) ելնելուն։

Sortir, չ. Դուրս հանել, հանել, (որ և ք.)։ 2 Ազատել։ 3 Ընդունիլ, ունենալ, էք. ‖ չ. Դուրս ելնել, ելնել, (որ և ք.). D'où sortez-vous? (որ ժամէն կ'ելնես 2 Դու այս աշխարհէն չես). — de la vie, (մեռնիլ)։ 2 Նոր դուրս ելնել։ 3 Դուռ ունենալ, բացուիլ, ելնել. Ce cabinet — dans le jardin։ 4 Դուրս ելնել, դուրս ցատքել. Les figures ne — point assez. Faire — une pensée, un caractère։ 5 Դադարիլ, Թողուլ (սխալմունք), մէկ կողմ դնել (ենթադրութիւնք), Թօթափել (Թմբրութիւն). — de։ 6 Ազատիլ (մեծ վտանգէ), պրծիլ (մէկու ձեռքէ), ելնել (նեղութենէ). — de doute, (տարակոյսը փարատիլ)։ 7 Ծնանիլ, ծագիլ. Il — de parents illustres։ 8 Ծայր տալ (ծաղկի), բուսնիլ (ակռայի)։ 9 Բուրիլ, ելնել (հոտ)։ ‖ Au — de, չ. (Հոսկէ) ելնելուն։

Sosie (զի), որ. Նմանադէմ † սօզի †։

Sot, Sotte, ած. Դատում չունեցող, յիմար, անմիտ, անխելք, (որ և ք.). Maître —, (յիմարաց գլուխ). — en trois lettre, (ամենայիմար)։ 2 Խենթ, ափեղցփեղ, յիմարական. — affaire. Voilà une — aventure։ 3 Ամօթահար, շփոթած. Il s'est trouvé fort —, (շփոթած մնաց)։ ‖ Comme un —, Ամօթով (ճամբուիլ)։ [հ. ք.

Sotie, էգ. Զաւեշտ, խօլախաղ †

Sot-l'y-laisse (լէս), որ. Հաւի ոռ, ըւյ. ն. [յիմարաբար, անխելքօրէն։

Sottement (1t), մ. Անմտաբար,

Sottise (1t), էգ. Անմտութիւն, յիմարութիւն, անխելքութիւն. Dire des —, (յիմարաբանութիւնք ընել)։ 2 Ոչինչ յիմար գրուած։ 3 Անճոռնի՝ ափեղցփեղ խօսքեր. Dire des — à qn. 4 Ամօթ՝ ափեղցփեղ խօսքեր. Dire des — devant une femme։ ‖ — des deux parts, Երկու կողմն ալ յանցաւոր է։

Sottisier (1t), որ. Աղտեղաբան † 2 Լկտի երգոց գրքոյկ, լկտերգարան †։

Sou, որ. Ֆրանքի 20րդ մաս, սու. Pièce de cent —, (հինգ ֆրանքնոց)։ 2 Դրամ, սասակ. Il n'a pas un —, le — vaillant, ni — ni maille, (մէկ

ստակ չունի)· Il n'a pas un — de bien, (երկու փարայի կալուած չունի) ։ 3 Հին դրամ մը, սօլ, ֆր· Un gros —, (երկու սօլնոց)· Le — pour livre, (քսանին մէկ շահ)· Il est pour un —, pour deux — dans cette affaire, (այս գործի մէջ քսանին մէկը՝ տասնին մէկն ունի)։ || Un — de, Քիչ մը, մէկ փարայի (արժութիւն)։ | Comme un —, Լեցուն լեցուն, ջուրին մէջ (արժել), ռ. Au — la livre, (դրամին) չափովը (վճարել), հ. || — à —, մ. Քիչ քիչ ։

Soubarbe, Տ· **Sous-barbe**։

Soubassement (ա̅), ար· Խոնարհակողմ (շէնքի)։ 2 Անկողնի վարի մասի ծածկոյթ, ներքնափեղկ ։

Soubresaut (սօ), ար· (Յանկարծեայ) ցունց։ 2 Սարսուռ, ցունց ։ 3 Սրտաթունդ, ցունց, ջ· Cette nouvelle m'a donné le — ։ [կերգութեան մէջ)։

Soubrette, էգ. Նաժիշտ (կատա-

Soubreveste, էգ. հ. ժ. Զինուորական հանդերձ մը, զրահ ։

Souche, էգ· Կտրուած ծառի վարի մաս՝ արմատներովը, արմ †· Il est comme une —, (փայտի կը նմանի, շարժիլ չունի)։ 2 Թանձրամիտ, ապուշ, փայտ· C'est une —, une vraie —, (փայտի կտոր մ'է) ։ 3 Ունչ † բռ. 4 Արմ (տոմարի)· Régistre à —, (արմատոր տոմար)։ 5 Արմատ, նախահայր (շատ մը տոհմերու)։ 6 Նահապետ, նախնի (ազգաբանութեան մը մէջ)· Faire —, (սերունդ ձգել)։ 7 Կատար (ծխանի)։ 8 Կեղծ մոմեղէն, փայտէ մոմ· Fabricant de — d'église ։

Souchet, ար· Քարահատքի տակէ հանուած քար, ունչաքար † 2 տ.·ս· Կիպերոս· — rond, (կլոր կիպերոս· po-փալազ)· comestible, (կոնձեղ, գետն· ապշիլլէզիզ)։ [(անտառի մէջ)։

Souchetage, ար· Արմահամար †

Soucheteur, ար· Արմահամար †։

Souci, ար· Սրտմաշուք, հնհնուք, հոգ· C'est là le moindre de mes —, (ամենէւին հոգս չէ)։ 2 Վաղենիկ, տկ· այնի սէմա· Jaune comme un —, (դեղնդեղին)։ 3 Վաղենկի գոյն· Un foulard — ։

Soucier, ն. Հոգ պատճառել ։ || Se —, չ· Հոգ ընել· Se — peu de, (հոգը չընել)· Je me — bien de cet homme-là, (հո՞գս է այդ մարդը) ։

Soucieux, euse, ած· Հոգ ընող· — de ։ 2 Հոգի մէջ, հոգած ։ 3 Բազմահոգ (կերպարանք) ։

Soucoupe, էգ· (Յուրանի ու բաժակի) ափսէ ։ 2 Սկահակալ· Ֆինճան քապաղը ։

Soudain, e (ն), ած. Յեղակարծ, յանկարծադէպ, —հաս, —կան։ || մ. Նոյնհետայն, նոյնժամայն, անդէն, յանկարծակի ։ [- օրէն ☞ (յանկարծա)մահ։

Soudainement, ·Յանկարծակի,

Soudaineté (նը̄), էգ· Յանկարծութիւն ։ [(Եգիպտոսի)։

Soudan (ն), ար· հ· ժ· Սուլթան

Soudard, Soudart, ար· Հին զինուոր, հին զուգազ † ռմկ·

Soude, էգ. տ. ս. Օշնան։ 2 Օշնանէ հանուած աղ, կալաքար, կալաղ † ։

Souder, ն. Մածոյցով (լէհիմ) կպցնել, մածոյցել † 2 Կրակի մէջ կակղելով ծեծել փակցնել (մետաղի կտորներ), միազօդել † 3 Զօդել, կցել· բռ· ռմկ·

Soudiviser, Soudivision, Տ· **Subdiviser, Subdivision**։

Soudoir, ար· Մածոյցելու գործի, մածոյցակ † ։

Soudoyer (ուա), ն. Թոշակ տալ, թոշակել † (զօրք)։ 2 Ստկով շահիլ, վարձել ։

Soudre, ն· Լուծել, հ.

Soudrille (իյլ), ար· Հին զինուոր. հ.

Soudure, էգ· Զօդ. մածոյց· լէհիմ։ 2 Կցում, մածոյցում † 3 Կցուած տեղ, կցուածք, մածուածք † 4 Զօդականութիւն † (ջերմութեամբ)։ 5 Զօդում, կցում, բռ· ռմկ·

Soufflage, ար· Փչելով ձեւացնելը, փչում (ապակիի)։ 2 Տախտակապատք † (նաւու) ։ [փչան † ։

Soufflant, e (ն), ած· Հով տուող,

Souffle, ար· Փչում· D'un —, Du moindre —, (մէկ փչելով)։ 2 Շնչում, շունչ։ 3 Շնչում (հովի)։ 4 Շունչ· Retenir son —· Il n'a qu'un — de vie (վրան շունչ մը մնացած է միայն)։ 5 Ներշնչութիւն, ներշունչ, շունչ ։

Soufflé, e, ած. Փչուած։ 2 Ուռուցիկ (ժուռզեղ)։

Souffler, չ. Շնչել, փչել ☞ (հեշտա)շունչ. Ce soufflet ne — plus, (այս փուքը աւրուած է, ալ հով չտար)։ 2 Փչել. — dans ses doigts. Ne pas —, (բերան չբանալ)։ 3 Փչելով մարել, փչել. — sur une lampe։ 4 Հեւալ։ 5 Շունչ առնուլ, շնչել. J'ai besoin de — un peu։ 6 Փիլիսոփայաքարը փնտռել, փչան † լինել, ը. Il y a longtemps qu'il —։ ‖ ն. Փչել ☞ (հրա)շունչ. — le feu. — le feu, l'incendie, (կրակը արծարծել, հեռ սփռել)։ 2 Փչելով շինել, փչել (ապակի)։ 3 Փուքերով հով տալ, փքել (երգիոն)։ 4 Փչել (մորթուած հորթ)։ 5 Շնչել (մահացու թոյն' սրտերու մէջ)։ 6 Շշնջել, փափսալ (ականջի' բան մը). Ne pas — mot, (բերան չբանալ)։ 7 Ազդել, թելադրել. C'est — la rébellion que de....։ 8 Ցած ձայնով միտք ձգել, փափսալ (դասը). — qn. (որ և' ընկերը բերանը դնել), (որ և ան.)։ 9 Յուշարարել † (դերասանին)։ 10 (Մէկու) ձեռքէն առնուլ, շորթել (պաշտօն). — qch. à qn. 11 Չհաղորդել' մէջ խաղցնել (հեւապիր)։ 12 Զատել օրինակը (ազդարարագրի)։ 13 Մէկ շունչով խմել։ 14 Տախտակապատել † (նաւ)։ 15 Առնուլ (դիմացինին սեպուհ քարը), ռմբ. Je vous —, (որ և ան.)։ ‖ — le chaud et le froid, Մէկ այսպէս ըսել մէկ այնպէս, մէկ գովել մէկ պարսաւել։

Soufflerie, էգ. Փուքք, փքեար. քէօրիւքլէր։ 2 Փիլիսոփայաքար փնտռելը, փչանութիւն † ը.

Soufflet, ար. Փուք. քէօրիւք. — à double vent, à double âme, (երկուորեակ փուք)։ 2 Ծալածածք † (կառքի), կառածածք † 3 Ապտակ, (որ և ք.). Petit —, (զգուշական ապտակ, ափլէզ)։

Souffletade, էգ. Ետեւէ ետեւ ապտակք։

Souffleter, ն. Ապտակել։ 2 Թշնամանել, ապտակել. — le bon sens։

Souffleur, euse, գ. Փչող։ 2 Կրակը փչող, փչան † 3 Փուքերը շարժող, փքող (երգիոնի)։ 4 Փչելով շինող, փչող (ապակի)։ 5 Շնչող։ 6 Ջրաշունչ ձուկ, փքրակ † ք. գ. 7 Փիլիսոփայաքար փնտռող, փչան † ը. 8 Թելադրիչ' յուշարար (դերասանի)։ ‖ ած. Հեւացող (ձի)։

Soufflure, էգ. Խոռոչ (Թափծուի կամ ապակեղէնի մէջ)։ 2 Պղպջակ (հալեցուցածի մէջ)։

Souffrable, ած. Տանելի։

Souffrance (ՙ), էգ. Ցաւ, տանջանք, վիշտ, տառապանք, տառապանք։ 2 Սիրոյ վիշտ։ 3 Կրելը. La — du mal, (ցաւ' վիշտ կրելը)։ 4 Թոյլտուութիւն, հանդուրժանք, էգ. Cette vue est une —. Un jour de —։ ‖ En —, Ի կախ մնացած։ 2 Ընդհատուած, ետ մնացած, ի կախ։

Souffrant, e (ՙ), ած. Ցաւոտ. J'étais — hier, (երէկ տկար էի)։ 2 Հիւանդ (մաս' մարմնոյ)։ 3 Վշտալիր, տառապող. L'Église —, (քաւարանէ հոգիք)։ 4 Հանդուրժող. Il n'est pas d'une humeur —։

Souffre-douleur, ար. Անխնայ գործածուած մարդ' կենդանի' հագուստ։ 2 Կատակներու առարկայ, նշաւակ. Cet écolier est le — de ses camarades։ յ. ն.

Souffreteux, euse, ած. Տկար. Je suis tout — aujourd'hui։ 2 Կարօտ, տառապեալ. Un vieillard —, (որ և ար.)։

Souffrir, souffert, e, ն. Կրել, տանիլ, քաշել. — la faim. — un siège. — le soleil, (արեւու տաքը քաշել)։ 2 Վերցնել, դիմանալ. C'est un corps qui — la faim. Il ne peut — la mer. — l'assaut. — l'éperon։ 3 Համբերել, տանիլ, հանդուրժել. Je ne puis — que cela se fasse. Pourquoi — vous cela? — une personne, une chose։ 4 Ընդունիլ, վերցնել. Cela ne — point de retardement. Le papier — tout։ 5 Թոյլ տալ, ներել, հանդուրժել, տանիլ. Il faut — ce qu'on ne peut empêcher. — la contradiction. Souffrez que je vous parle։ 6 Կրել. — une perte. Cela souffrira bien des difficultés։ ‖ — mort et passion, Սոսկալի ցաւ մը կրել։ 2 Սիրտ-

Թափուկ լինել, ‑. || ն. Ցաւ՝ նեղութիւն կրել, բան քաշել, նեղուիլ, չարչրկուիլ, տանջուիլ, տառապիլ. Plutôt — que mourir. — du froid, de la faim. Je — de ses caprices. Il a cessé de —, (այս ցաւագին աշխարհէ ազատեցաւ). Je ne — plus, (ցաւս՝ տառապանքս փարատեցաւ). Il — de la tête, (հիւանդութիւնը գլուխն է)։ 2 Նեղութիւն զգալ, նեղուիլ. Sa modestie — quand on le loue։ 3 Ցաւ՝ վիշտ զգալ, ցաւիլ. Je — à l'entendre. Je — de l'entendre parler ainsi։ 4 Վնաս կրել, վնասուիլ. L'armée a beaucoup —. Les blés ont —. — dans son commerce. || Se —, չ. Հանդուրժուիլ։ 2 Իր անձի կամ իրարու հանդուրժել։ [vin, (գինետակառի ծծմբում)։

Soufrage, ‑ր. Ծծմբում. — du

Soufre, ‑ր. Ծծումբ. fիւfիւrs. — vif, (բնական ծծումբ)։

Soufré, e, ած. Ծծմբագոյն, բ. պ.

Soufrer, ն. Ծծմբել։ 2 Ծծմբի շոգին անցունել, ծծմբել (կերպաս)։ || — du vin, ծծմբել գինւոյ տակառ։

Soufreur, ‑ր. Այգի ծծմբող։

Soufrière, էգ. Ծծմբահանք։

Soufroir, ‑ր. Ծծմբիչ գործի, ծծմբոց † 2 Ծծմբելու սենեակ։

Sougarde, **Sougorge**, S. **Sous-garde**, **Sous-gorge**.

Souhait (*k*), ‑ր. Փափաք, իղձ։ 2 Բարեմաղթութիւնք. Faire, Former des —, (բարեմաղթել). — de bonne année, (նոր տարւոյ շնորհաւորութիւնք)։ || À —, մ. Ըստ բաղձանաց, ուզածին պէս։ [լի, ցանկալի, ըղձալի։

Souhaitable (*k*), ած. Փափաքե-

Souhaiter (*k*), ն. Փափաքիլ, ըղձալ, (որ և ‑ն.)։ 2 Բարեմաղթել. — le bonjour, (բարի լոյս ըսել). Je vous — une bonne fête, — la bonne année, (կը շնորհաւորեմ ձեր անունը՝ նոր տարին)։

Souille, էգ. Կինճի թաւալոց (պապաղ)։ 2 (Նաւու) խրածի շաւիղ։

Souiller, ն. Աղտեղել, թաթաւել, շաղախել ☞ (տղմ)ոտել։ 2 Արատել, պղծել, փ. || Se —, չ. Աղտեղիլ։ 2 Պղծուիլ, փ.

Souillon (l), գ. Վրան աղտոտող, աղտոտած † 2 Պնակալուաց † (սպասուհի)։

Souillure, էգ. Աղտ, կեղտ։ 2 Պղծութիւն, Հր. — légales։ 3 Բիծ, աղտ, փ.

Soûl, e (սու), ած. Կուշտ, յափրացեալ, (որ և գ.)։ 2 Գինով, խմած, ռ. || ‑ր. Manger son —, tout son —, Ուզածին չափ՝ գյագ ուտել։

Soulagement, ‑ր. Սփոփանք։ 2 Թեթեւութիւն, թեթեւացում։

Soulager, ն. (Գերանի) ծանրութիւնը՝ բեռը թեթեւցնել, թեթեւցնել (մարդ՝ նաւ)։ 2 (Մէկու) գործը թեթեւցնել։ 3 Թեթեւցնել, փ. Cela —, (սփոփիչ բան է այս)։ 4 Ձեռնտու լինել, սփոփել. — les malheureux. 5 Ամոքել, մեղմել, սփոփել. — la misère de qn. — qn. dans sa douleur, (մէկու ցաւը մեղմել). || — le plancher, Սենեկէ դուրս ելնել. || Se —, չ. Բեռը թեթեւցնել։ 2 Թեթեւնալ, փ. 3 Սփոփուիլ, Սիրտը թեթեւնալ։ 4 Բնական պէտք մը կատարել, ‑ն. [կուշտ բանող, հ.

Soûlant, e (l), ած. Կշտացնող.

Soûlard, e, գ. Գինեմոլ, խման, ռ.

Soulas (շ̄ա), ‑ր. Մխիթարութիւն, հ.

Soûler, ն. Գինովցնել։ 2 (Մէկու) փորը լեցնել, խճողել, թշել, (բանով մը, ռ.)։ 3 Ցափրացնել, փ. 4 Ցագեցնել (բարկութիւնը)։ || — ses yeux de sang, Արիւնհեղութենէ հաճոյք զգալ. || Se —, չ. Գինովնալ։ 2 Փորը լեցնել, կուշտ մ'ուտել, թշել, ռ. 3 Ցագենալ, կշտանալ, փ.

Souleur, էգ. Ահուդող, սարսափ, ռ.

Soulèvement, ‑ր. Վեր վերցնելը, ամբարձում, բարձրացում։ 2 Ցոյզք (ալեաց)։ 3 Ապստամբութեան սկիզբ, ոտք ելնելը, խռովութիւն, նշկահում † 4 Զայրոյթք, զայրոյթ. || — de cœur, Սրտախառնուք.

Soulever, ն. Վեր վերցնել, վերցնել, (որ և փ.)։ 2 Վեր հանել, բարձրացնել, ելէլ‑թ. 3 Ոտք հանել, յուզել (ալիք), (ալէ)կոծել։ 4 Վեր հանել, պտտտել (փոշի)։ 5 (Փոքր ինչ) վեր ընել (քող՝ վարագոյր), (որ և փ.)։ 6 Բարձրացնել (մէկը), փ. 7 Գրգռել, ոտք հանել, նշկա-

հել † 8 Հանել (մէկու դէմ)․ — pour, (ի նպաստ շարժել)։ 9 Զայրացնել, իրեն դէմ հանել (բոլոր ժողովք՝ ամէնքը)։ 10 Ցուզել, հանել (խնդիր)։ 11 Խառնել (սիրտ), (որ և՝ Faire — le cœur). Le cœur lui —, (սիրտը կը խառնուի)։ ‖ Se —, յ. (Վեր) վերցուիլ։ 2 Ինքզինք վերցնել։ 3 Ցուզուիլ (ծովու)։ 4 Գլուխ վերցնել, ոտք ելնել, նշկահել † 5 Գըրգռուիլ, բորբոքիլ, յուզուիլ, փ. Le cœur se —, (մարդու սիրտը կը յուզուի։ 2 Մարդ զզուանք կ՚զգայ)։ 6 Ելնել (դէմ)։ 7 Զայրանալ։

Soulier, ար. Ող, մուճակ. զուն-ծուռա. Il n'a pas de —, (ոտքը կօշիկ չունի, փ.). Il est dans ses petits —, (նեղի մէջ է)։

Souligner, ն. Ենթագծել, ստորագծել (բառ)։ 2 Զայնը փոխելով կարեւորութիւնը հասկցնել (խօսքի մը), շեշտաւորել †։

Souloir, չ. Սովոր լինիլ, հ.

Soulte, էգ. Վրայէ վճարում, (ժառանգութեան) հաւասարեցման գումար։ 2 S. **Solde,** 2։

Soumettre, -mis, e, ն. Տակ դնել կամ առնուլ, հնազանդեցնել։ 2 Հնազանդեցնել, փ. 3 Բռնադատել. — à։ 4 Տակ ձգել, տակ դնել, ենթարկել (քննութեան) ☞ (յուռթ)ել։ 5 (Մէկու) ուշադրութեան յանձնել (բան մը)։ ‖ Se —, յ. Ի հնազանդութիւն գալ։ 2 Տակը մտնել, հնազանդիլ, հպատակիլ։ 3 Տակ մտնել, ենթարկուիլ։ 4 Ընդունիլ, զիջանիլ. Je me — à payer ce qu'on voudra si....։

Soumis, e, ած. Նուաճեալ։ 2 Տակ իյնկած, տակ գտնուող, տակ, ենթարկեալ. — à. 3 Հնազանդ, հլու. — à. 4 Հնազանդամիտ † (որդի)։ 5 Հլուական (խօսքեր)։ 6 Արձանագրեալ (բոզ)։

Soumission, էգ. Հնազանդութիւն. Faire sa —, (հնազանդիլ, հպատակութիւն յայտնել)։ 2 Հնազանդութեան յայտարարութիւն. Les — lui vinrent de toutes parts. 3 Հպատակութիւն, հլութիւն (իր մեծերու)։ 4 Մեծարանաց ցոյցք, մեծարանք. C'est un homme qui exige de grandes —։ 5 Հպատակութիւն, խոնարհութիւն. Ses — furent aussi inutiles que sa résistance։ 6 Գրաւոր յանձնառութիւն (բան մը շինելու համար). Adjudication sur — cachetées. Faire sa —. 7 (Գումար մը վճարելու) առաջարկ՝ յօժարութիւն. Il fit sa — pour mille francs dans le payement de.....

Soumissionnaire (օմի̄սիօնէր), գ. Վրան առնող (ձեռնարկ մը), յանձնառու։

Soumissionner (1n), ն. Յանձնառութեան գիր տալ (բան մը շինելու կամ հայթայթելու համար)։

Soupape, էգ. Մէկ կողմէ բացուող ու միւս կողմէ ճնշմամբ ամուր մը փակուող խուփ, կափոյր։ 2 Դռնակ՝ շնչակ (ապահովութեան)։ 3 Շնչակ † (երգիոնի)։ 4 Խցան (աւազանի)։

Soupçon (1), ար. Կասկած. Avoir du —, (կասկածի մէջ լինիլ, կասկածի իյնալ՝ երթալ)։ 2 Կռահում, կարծիք։ 3 Նշան, շօշորթ. Avoir un - de fièvre. 4 Զկայի նման, շօշորթ. Un — de lait dans du thé։

Soupçonner (1n), ն. Կասկած ունենալ, կասկածի՝ կարծիքի երթալ, կասկածիլ, (որ և անխ.). Il vous — de ce crime, (կը կասկածի թէ այս ոճրի հեղինակը դու ես)։ 2 Կարծիք ընել, կռահել, կարծել։ ‖ Ne pas —, Մտքէն չանցնել, գաղափարը չունենալ։ ‖ Se —, յ. Իր վրայ կասկածիլ։

Soupçonneux, euse (1n), ած. Անվստահ, կասկածոտ։

Soupe, էգ. Թան, ապուր. չorպա. Dès la —, (ճաշի սկիզբէն). Venez manger ma —, (եկուր հետս ուտելու)։ 2 (Ապուրի մէջ) հացաշերտ. Mettez deux ou trois — dans ce bouillon. Tailler la —, (ապուրի համար հացեր կըտրել)։ ‖ Comme une —, Սաստիկ (գինով)։ | — au lait, Կաթնաթան։ | — au vin, au perroquet, Գինեթուրմ հաց։

Soupente (1), էգ. Փոկք։ 2 Կառափոկք † 3 (Ախոռի) ձեղունք տակ (տախտակէ) խորշ, առգէլ Գ.

Soupé, Souper, ար. Երեկոյի ճաշ, ընթրիք։

Souper, չ. Ընթրել։ (մը)։

Soupeser, ն. Ձեռքով կշռել (բաղ

Soupeur, ար. Ընթրող, ընթրակեր։

Soupied, ար. **Sous-pied**։

Soupière, էգ. Թանի սկուտեղ (fեաuէ), թանաման։

Soupir, ար. Հառաչանք, հառաչ։ 2 Հեծեծանք, հառաչանք. Un cœur gros de —. Dernier —, (վերջին ժամ՝ շունչ). Recevoir, Recueillir les derniers — de qn. (մէկու մեռած ժամուն քովը գտնուիլ)։ 3 Սիրոյ հեծեծանք, տարփանք. L'objet de mes —։ 4 Ձայնահատ † շնչակ † եր.

Soupirail, ար. Շնչամուտ, շնչահան. սօլուգլուf։ յգ. —**aux**։

Soupirant, e (ն), ած. Հառաչող։ 2 Տարփաւոր. ‖ ար. (Կնոջ մը) ետեւէ դարձող։

Soupirer, ն. Մրմնջել. ‖ չ. Հառաչանքներ հանել, հառաչել։ 2 Հեծել, հառաչել. ‖ — que. Ցաւիլ՝ մտմտքիլ թէ....։ ‖ — à, pour, après, vers, կաթոգին ցանկալ, կարօտ քաշել, հնհնալ, ախ քաշել, ը. ‖ — d'amour. Տարփալ։

Souple, ած. Դիւրաթեք, ճապուկ, ճկուն, կակուղ (կերպաս)։ 2 Կակուղ (եբակ)։ 3 Դիւրաշարժ, դիւրադարձ (մարմին)։ 4 Հլու, դիւրահնազ, յարմարող, ճկուն, դիւրաթեք, փ. Il est — comme un gant. (խմորի պէս կակուղ է)։

Souplement, մ. Դիւրաշարժ՝ ճկուն կերպիւ, դիւրադարձութեամբ, ճապկօրէն †։

Souplesse, էգ. Կակղութիւն, ճըկնութիւն † (որ և փ.)։ 2 Դիւրաշարժութիւն, դիւրադարձութիւն (մարմնոյ)։ 3 Դիւրադարձութիւն, ճկնութիւն † փ. ‖ յգ. Հնարք, խաբէութիւնք։

Souquenille (իյլ), էգ. (Կառապանի) կոշտ վերարկու, սուզան։ 2 Անշահ զգեստ։

Source, էգ. Ակն, ակնաղբիւր †. Les — du Nil։ 2 Ակունք, ակնաջուր † (որ և՝ Eau de —)։ 3 Սկիզբ, պատճառ, մայր, արմատ, աղբիւր, փ. 4 Ծագում, աղբիւր (ազգատոհմի)։ 5 (Կենաց) աղբիւրք։ 6 Բնագիր, աղբիւր։ 7 Տեղ, աղբիւր. Je tiens cela de bonne —։ 8 Աղբիւր (հովի), ն—. ‖ Avoir sa —, Բխիլ։ ‖ Prendre sa —, Ծագիլ, ելնել, բխիլ։

Sourcier, ար. (Կարծեցեալ) աղբերագիտ։

Sourcil (սի), ար. Յօն, ընքուի. Se faire les —, (յօնքերը ներկել)։ 2 Սէգ կերպարանք. Les — de la fierté։

Sourcilier, ière, ած. Ընքուիներու, յօնական։

Sourciller (իյլ), չ. (Յուզմունքէ) յօնքը շարժել՝ խաղցնել. Sans —, (առանց յուզմունք յայտնելու, անխռով)։ 2 Բխիլ (ջուրի)։

Sourcilleux, euse (իյլ), ած. Ամբարտաւան, մեծամիտ, բարձրայօն. Un front —, (բարձրայօն կամ տխրական ճակատ)։ 2 Բարձրաբերձ, բարձրայօն (լեռ)։ 3 Յօնաւոր, ֆ.

Sourd, e, ած. Խուլ։ 2 Անլսող, խուլ, փ. Faire la — oreille, (սուտ խուլ լինիլ)։ 3 Անզգայ, անողոք, խուլ։ 4 Անհնչական, խուլ (ձայն՝ ջութակ)։ 5 Աղօտ, խուլ (հեծեծանք). Bruit —, (խուլ աղաղակ։ 2 Տարտամ լուր)։ 6 Անձայն (խարտոց)։ 7 Տարտամ (գոյներ)։ 8 Մութ (քարեր)։ 9 Գաղտուկ՝ գողի (լապտեր)։ 10 Անորոշ՝ տարտամ (նախազգացում)։ 11 Բութ՝ տարտամ (ցաւ)։ 12 Ծածուկ, գաղտնի (պատեր). Une guerre — entre....։ 13 Անհամաչափ, հ. չափ. ‖ փ. Խուլ։ ‖ Comme un —, Շռինդով (զարնել), սաստիկ (պոռալ)։ 2 Անխնայ (ծեծել՝ զարնել)։ ‖ ար. Սալամանդր։

Sourdaud, e (sō), ած. Խուլկեկ, ականջը ծանր, ը.

Sourdement, մ. Խուլ ձայնով մը։ 2 Գաղտնի։ 3 Անյայտ կերպիւ։

Sourdine, էգ. (Նուագարանի) ձայնը փոխելու կամ խղդելու համար դրուած բան, ձայնարգել։ ‖ Mettre une — à, Իջեցնել (ձայն)։ 2 Իջնել (պահանջումներէն)։ ‖ À la —, մ. Լռելեայն, գաղտնի։ [համր, (էգ. Sourde-muette)։

Sourd-muet, ար. Ի ծնէ խուլ ու

Sourdre, չ. Բխիլ (ջուրի)։ 2 Յառաջ գալ, բխիլ։

Souriant, e (ն), ած. Քաղցրաժպիտ, քմծիծաղ, ժպտուն †։ [ձագ։

Souriceau (սō), ար. Մկնակի

Souricière, էգ. Մկան ականատ (գափան), ճիճեղ գ. 2 Ծուղակ, ականատ։

Sourire, ար. Քմծիծաղ, ժպիտ։ || չ. -ri, ժպտիլ։ 2 Վերջը յաջող՝ լաւ երեւիլ. Cette affaire me —։ 3 Օգնել, պաշտպանել, ժպտիլ. La fortune lui —։ 4 Հաճոյ՝ ախորժելի լինիլ. Ce lieu me —. Cette affaire lui — beaucoup։

Souris, ար. Քմծիծաղ, ժպիտ։ || էգ. Մկնակ, մկիկ. Քրնsրգ սրչանր։ 2 Մկնեբանգ (ձի)։ 3 Մսուտ ղնդեր մը, մկնիկ † 4 Ջիու քթափողի կռճիկ, մկնիկ † 5 Միջոց բթամատի ու ցուցամատի միջեւ։

Sournois, e, ած. և գ. Ծածկամիտ, ծածուկ, ամսեղուկ, ու.

Sournoisement, մ. Ծածկամիտ կերպով մը, ամսեղուկ մը, ու.

Sournoiserie, էգ. Ծածկամտութիւն, ամսեղկութիւն †։

Sous, նխ. Ներքոյ, տակ ☞ ընդ. (ծովեայ), ստոր(երկրեայ), ենթա(լուսնեայ)։ 2 Տակէն. Reconnaître une femme — le voile. 3 (Մազ)ով, (ղրօշակ)ով. Cheval — poil noir. Naviguer — pavillon turc. — le prétexte de. — tel nom. — promesse de. Affirmer — serment։ 4 Ժամանակները, օրով. Il vivait — tel roi։ 5 (Օր)էն. — quinze jours։

Sous-affermer (1f), ն. Վարձուածը վարձել, ենթավարձել †։

Sous-aide, ար. Երկրորդ օգնական։ 2 Ենթավիրաբոյժ, դէն. յգ. — - —s. (որ և՝ — - — major)։ [խատ, գ.

Sous-acétate, ար. Ենթաքացա.

Sous-amendement (ї), ար. Վերափոփոխում † (առաջարկեալ օրէնքի)։ յ. — - —s։

Sous-amender (ї), ն. Վերափոփոխել † (առաջարկեալ օրէնք)։

Sous-arbrisseau (սօ), ար. Ցիսաթուփ։ յ. — - —x։

Sous-bail (պայլ), ար. Մասնական ենթավարձում։ յ. — - **baux**։

Sous-barbe, էգ. Ձիու ստորածնօտի յետնակողմ։ յ. — - —s։

Sous-bibliothécaire (էռ), ար. Գրադարանի տակ պաշտօնեայ, ենթագրադետ †. յ. — - —s։

Sous-carbonate, ար. Ենթածխաթթ, գ.

Sous-chef, ար. Երկրորդ (գլխաւորի)։ յ. — - —s։ [Թանրական, ան.

Sous-clavier, ière, ած. Են.

Sous-comissaire (միսէռ), ար. Օգնական-պաշտօնեայ, ղերպաշտօնեայ † յ. — - —s։

Sous-commission (1m), էգ. Օգնական յանձնախումբ, ղերյանձնախումբ † յ. — - —s։

Souscripteur, ար. Բաժանորդ։ 2 Ստորագրող (մուրհակի)։

Souscription, էգ. Ստորագրութիւն։ 2 Հանգանակութիւն (յիշատակերտի մը համար)։ 3 Բաժանագրութիւն (գրքի մը)։ 4 Ընդունագիր (բաժանորդի)։

Souscrire, -rit, e, չ. Ստորագրել, (որ և ն.)։ 2 Հաւանիլ, (որ և ն.)։ 3 Ստորագրուիլ (բանի մը համար)։ 4 Բաժանագրիլ (գրքի մը)։

Sous-cutané, e, ած. Ենթամորթային։ յ. — - —s։

Sous-délégué, ար. Դեր-նախագահ (ընկերութեան մը)։ [**déléguer**։

Sous-déléguer, ն. Տ. **Sub-**

Sous-diaconat, ար. Կիսասարկաւագութիւն։ [ւագ։ յ. — - —s։

Sous-diacre, ար. Կիսասարկա-

Sous-directeur, trice, գ. Երկրորդ տնօրէն, դերտնօրէն † յ. — - —s։

Sous-diviser, ն. Ստորաբաժանել, մակաբաժանել †։

Sous-double, ած. Կէս, չուէ.

Sous-doublé, e, ած. En raison —, Ստորերկպատիկ համեմատութեամբ։

Sous-entendre (ї-ї), ն. Զօրութեամբ իմանալ։ 2 Զօրութեամբ հասկցնել։

Sous-entendu, e (ї-ї), ած. Զօրութեամբ (ածական)։ || ար. Լռելեայն ակնարկութիւն, գաղտնիմաստ † յ. — - —s։ [միտք։ յ. — - —s։

Sous-entente (ї-ї), էգ. Ծածուկ

Sous-espèce, էգ. Ենթատեսակ։ յ. — - —s։ [հեծան։

Sous-faîte, ար. Ընդկատարեայ

Sous-ferme, էգ. Ենթավարձում։ յ. — - —s։ [**mer**։

Sous-fermer, Տ. **Sous-affer-**

Sous-fermier, ière, գ. Երկ-

բորդ վարձակալ, ենթավարձակալ † յ. — · —s ։ [(Նաւ)։

Sous-fréter, ն. Ենթավարձել †

Sous garde, էգ. (Հրացանի ձգանի) պահպանակ։ յ. ն.

Sous-genre (Ն), արք. Ենթացեղ † ենթասեռ † յ. — · —s ։

Sous-gorge, էգ. Ընդվզեալ մաս (ձիու) պախուցի, փողնոց։ յ. ն.

Sous-gouverneur, արք. Երկրորդ կուսակալ, դերկուսակալ † 2 Դերքաղաքապետ † յ. — · —s։

Sous-intendant (Ն-Ն), արք. Դերհոգաբարձու † 2 հ. ժ. Դերզաւառապետ † յ. — · —s ։ [ենթա(հիւսք) †։

Sous-jacent, e (Ն), ած. Տակի,

Sous-jupe, էգ. Ներքին շրջազգեստ, վարտիկ † յ. — · —s ։

Sous-lieutenance (Ն), էգ. Ենթատեղակալութիւն։ յ. — · —s ։

Sous-lieutenant, e (Ն), արք. Ենթատեղակալ։ յ. — · —s։

Sous-locataire (ēր), գ. Ստորավարձող, ենթավարձող † յ. — · —s։

Sous-location, էգ. Ենթավարձութիւն † (տան)։ յ. — · —s ։

Sous-louer, ն. Վարձածի մէկ մասը վարձու տալ, ենթավարձել ։ 2 Ենթավարձել † (գլխաւոր վարձակալէ)։

Sous-main, արք. Ներքինը, գաղտնիքը։ յ. — · —s ։

Sous-maître, esse (ē), գ. Փոխ-վարժապետ, փոխվարժուհի ։ 2 Կառավարիչ, կառավարչուհի։ յ. — · —s ։

Sous-marin, e (Ն), ած. Ընդծովեայ։ յ. — · —s ։

Sous-maxillaire (սիլլēր), ած. Ենթակզակային։ յ. — · —s։

Sous-ministre, արք. Փոխ-պաշտօնեայ † յ. — · —s ։

Sous-multiple, ած. Ստորապատիկ † (թիւ)։ յ. — · —s ։

Sous-normale, էգ. Ենթուղղաձիգ, ե. յ. — · —s ։ [յ. — · —s։

Sous-officier, արք. Ենթասպայ։

Sous-ordre, արք. Հրամանի տակ գտնուող, ստորակարգեալ, ենթակարգեալ ։ 2 Ստորակարգ, բ. յ. — · —s ։ || En —, մ. Իբր երկրորդ ։

Sous-perpendiculaire (Ն-ēր), ած. Ենթուղղաձիգ, ե. յ. — · —s ։

Sous-pied, արք. (Տաբատի) ներքանափոկ։ յ. — · —s ։

Sous-préféctoral, e, ած. Դերգաւառապետական, փ. յ. — · —s։

Sous-préfecture, էգ. Դերգաւառապետութիւն, փ. 2 Դերգաւառապետարան † 3 Դերգաւառապետանիստ քաղաք։ յ. · —s ։

Sous-préfet, արք. Դերգաւառապետ, փ. յ. — · —s ։ || էգ. — · —ète, Դերգաւառապետի կին ։

Sous-pubien, ienne (Ն), ած. Ենթացայլոսկրեայ † անք.

Sous-secrétaire (ēր), արք. Դերատենադպիր ։ 2 Դերպաշտօնեայ † (տէրութեան)։ յ. — · —s ։

Sous-seing (սէՆ), արք. Չվաւերեալ՝ առանձնական թուղթ՝ մուրհակ։ յ. — · —s ։

Sous-sel, արք. Դերաղ, փ. յ. — · —s։

Soussigné, e (ս), ած. և գ. Ստորագրեալ ։

Soussigner (ս), ն. Ստորագրել։

Sous-sol, արք. Ներքնահող։ 2 Ներքնայարկ։ յ. — · —s։

Sous-tangente (Ն-Ն), էգ. Ենթաշօշափ, ե. յ. — · —s։

Sous-tendante (Ն-Ն), ած. Ստորաձիգ։ յ. — · —s։

Sous-tendre (Ն), ն. Ստորաձգել, ե.

Sous-titre, արք. Երկրորդ վերնագիր, ենթատիտղոս, ենթագիր † յ. — · —s ։

Soustraction, էգ. Վերցնելը, խորում (թուղթերու)։ 2 Վերցնելը, քարձում։ 3 Բարձում, հանում, բաա.

Soustraire, -trait, e (ēր), ն. Գողնալ, խորել. — à ։ 2 Պակսեցնել (հիւանդին սնունդէն). — à ։ 3 Հանել (թիւ մ'ուրիշ թիւէ) ։ 4 Ձեռքէ ազատել, ազատել. — à ։ || — à l'obéissance, Ապստամբեցնել։ || Se —, չ. Հանուիլ ։ 2 Ինքզինք՝ օձիքն ազատել, ազատել։ || Se — aux yeux, aux regards, Աչքէ փախիլ, հեռանալ ։

Sous-traitant (Ն), արք. Ձեռնարկի մ'երկրորդ գործառու, ենթատանձնորդ † ենթագործառու † յ. — · —s։

Sous-traité, *ար.* Ենթավարձմանէ† դաշնագիր, ենթադաշնագիր † յ. —. —Տ։

Sous-traiter, *չ.* Երկրորդ գործառու՝ ենթագործառու † լինիլ։ 2 Ենթաստանձնել † 3 Ենթասակել † (ուրիշի մը հետ)։ [չէ․

Sous-triple, *ած.* Ենթերեքպատիկ,

Sous-triplé, e, *ած.* En raison —, Ենթերեքպատիկ † համեմատութեամբ։

Soustylaire (ḱn), *էգ.* Ընդոլաքեան գիծ (արեւաժամի †)։

Sous-vendre (ի), *ն.* Գնածի մէկ մասը ծախել, ենթավաճառել † 2 Գլել, ծախու առնուլ, է.

Sous-ventrière (ի), *էգ.* Թանգ, քաշիկ. զօլան։ 2 Խամութ (սայլածիու)։

Soutache, *էգ.* Հիւսատրէզ † (լաթի վրայ կարելիք), ճամուկ † 2 Խրացիկ †։

Soutacher, *ն.* Ճամկաւորել † (հազուստ) ☞ (ոսկե)ճամուկ։

Soutane, *էգ.* (Եկեղեցականի) երկար մեկնոց, պարեգօտ, պճղնաւոր, կապայ †. Prendre la —, (եկեղեցական լինիլ)։ 2 հ. ժ. Երկար հազուստ, կապայ †։

Soutanelle, *էգ.* Կապայ՝ մինչեւ ծունրը, կապեկ։

Soute, *էգ.* Շտեմարան (նաւու). — aux poudres, (վառօդարան)։ 2 Տ. **Soulte**։

Soutenable, *ած.* Ընդունելի, պաշտպանելի։ 2 Տանելի, հանդուրժելի։ 3 Պաշտպանելի. չէ․ [(դպրոցի մէջ)։

Soutenant (ի), *ար.* Բանամրցիկ†

Soutènement, *ար.* Մոյթ, նեցուկ։ 2 Գրաւոր պատճառք, փաստ. [դատան)։

Souteneur, *ար.* Պաշտպան (խա-

Soutenir, -nu, e, *ն.* Վեր բռնել, վերցնել, բռնել, տակը դնել (մոյթ) ☞ (սիւնա)բարձ։ 2 Վերցնել (բեռ)։ 3 Հաստատ բռնել։ 4 Կանգուն բռնել, բռնել (ծեր)։ 5 (Ձիու) սանձը վեր բռնել։ 6 Ապրեցնել, թեւ թիկունք լինիլ, նայիլ, բռնել (տուն՝ ընտանիք)։ 7 Կանգուն պահել, բռնել (ոէլութիւն)։ 8 Պաշտպանել, բռնել (հաստատութիւն մը)։ 9 Զօրավիգ լինիլ, օգնել (զօրաց)։ 10 Զօրացնել (Աստուծոյ՝ մէկը). Cet espoir le —. — le cœur de qn. — le courage de qn. (քաջալերել)։ 11 Ոյժ տալ, օգնել. Son sujet le soutenait։ 12 Ոյժ տալ, ներսը բռնել, կազդուրել (ըմպելիքի). Le vin —. — la nature, (բան ուտել). — le cœur, (կազդուրել)։ 13 Օգնել, պաշտպանել (մէկը). C'est lui qui le —, (զայն բռնողն ան է)։ 14 Կողմ ելնել (մէկու)։ 15 Պաշտպանել (կարծիք մը)։ 16 Անընդհատ պահել (փառքի տաքութիւնը), հաստատ պահել (հիւանդի յժերը), վառ պահել (խօսակցութիւն, զգացում մը՝ մէկու սրտի մէջ)։ 17 Նոյն՝ անփոփոխ պահել (բնութիւնը), շարունակել (ձայնը՝ հպարտութիւնը մինչ վերջ)։ 18 Մղել՝ շարունակել (աղէտալի պատերազմ)։ 19 Պատասխանել (հեգնութեան)։ 20 Արժանի ընթացք ցուցնել, պահել, բռնել (աստիճանը)։ 21 Յարմարել, միաբանել, պատասխանել, բռնել. Son langage ne — pas la sainte dignité de son état։ 22 Յարատեւել, շարունակել, հաստատ մնալ, պինդ կենալ (խրատներքի վրայ). — des pensées pures։ 23 Հանդիլ՝ դիմանալ (ծախքի)։ 24 Տոկալ՝ դիմանալ (պաշարումի՝ տանջանքի՝ արցունքի). On ne peut — les rayons du soleil, (մարդ չկրնար արեւու նայիլ). — la vue, le regard de qn. (մէկու աչքին մէջ նայիլ, երեսը նայիլ)։ 25 Վերցնել (գինի), հանդուրժել (ձայները), տանիլ (դժբաղդութեան)։ 26 Ընդունիլ (զրաւր)։ 27 Հաստատել. — un mensonge. Il — l'avoir vu։ 28 Ոյժ տալ, երեւան հանել, Նկ. || — les pas de qn. Օգնել մէկու քայլերուն։ | — les efforts de, Ոյժ տալ։ || Se —, յ. Հաստատ մնալ։ 2 Կանգուն՝ ոտքի վրայ կենալ. Ne plus se —, (իյնալ)։ 3 Ինքզինք բռնել, կենալ (օդի մէջ՝ ջուրի վրայ)։ 4 Կանգուն մնալ։ 5 Տեւել, դիմանալ։ 6 Դիմանալ. Ce vieillard se — bien։ 7 Յաջողութիւնը շարունակուիլ (թատերախաղի)։ 8 Սեղմ՝ պինդ մնալ. Ce cuir se — bien։ 9 Շարունակուիլ. Le mieux se —. Cet ouvrage se — bien, (այս գիրքս լաւ ճառուած է մինչեւ վերջը)։ 10 (Նոյնը) մնալ. Ce personnage se — toujours également։ 11 Պաշտպանուիլ. Cette

opinion ne peut pas se — ։ 12 Ինքզինք պաշտպանել․ 13 Իրարու օգնել, իրար բռնել ։ 14 Համբերութիլ, հանդուրժութիլ ։

Soutenu, e, ած․ Վեր բռնուած, վերցուած ☞ (ձայնը)բարձ ։ 2 Օգնութեամբ․ Elle a apparu — par ses femmes ։ 3 Ոյժ՝ նեցուկ՝ օգնութիւն՝ գտած , զօրացած ․ L'amitié qui n'est pas — par l'honneur․ Être — par qn․ (մէկն իրեն զօրավիգ ունենալ) ։ 4 Նոյնը մնացող, անփոփոխ, շարունակեալ․ Caractères —․ Fortune — ։ 5 Անթուլանալի , անկասելի ․ Une course —․ Une marche —․ Des efforts — ։ 6 Ցարազնիւ † (ոճ) ։

Souterrain, e (Ար․Ն) ած․ Ստորերկրեայ ։ 2 Գետնափոր (եկեղեցի) ։ 3 Գաղտնի, ստորերկրեայ , փ․ || ար․ Ներքնատուն, գետնափոր․ 2 Ներքնուղի, ստորուղի․ 3 Ծածուկ հնարք , ստորերկրեայ ճամբայ ։

Souterrainement (Ար), մ․ Գետնի տակէն․ 2 Ծածկաբար, գաղտնի․

Soutien (Ն), ար․ Հաստատութիւն, նեցուկ․ 2 Կեանքը բռնող բան , կեանքի պահեստ․ 3 Պաշտպանութիւն , զօրավիգ, թեւթիկունք , նեցուկ ։ 4 Ցուպ (ծերութեան) ։

Soutirer, ն․ Տակառէ տակառ փոփել , փոխատակառել † (գինի) ։ 2 Դուրս հանել ։ 3 Կորզել , փրցնել (սատակ) ։

Souvenance (Ն), էգ․ Յիշատակ․հ․

Souvenir, ար․ Յիշատակ․ 2 Միտք, յիշողութիւն․ 3 Ընծայ՝ մեկնելու ժամանակ, յիշատակ․ 4 Յիշատետր․ J'ai écrit cela sur mon — ։ || յգ․ Յիշատակք (գիրք) ։

Souvenir, չ․ անդ․ Յիշել․ Il m'en — , (միտքս կուգայ)․ || Se —, յ․ Միտքը բերել, յիշել․ Il s'en souviendra․ (պիտի զղջայ) ․ Souvenez-vous de mon affaire , (գործս միտքդ լինի) ։ || Se — de loin․ Հին բաներ յիշել ։

Souvent (Ն)․ մ․ Շատ անգամ, յաճախ , սոէպ ☞ բազմա(ծին) ։ || Plus —․ Le plus —, Ո՛չ երբէք, երբէք, չ․

Souverain, e (Ն) , ած․ Ծայրագոյն, բարձրագոյն, գերագոյն ։ 2 Ամենամեծ՝ ծայրագոյն (արհամարհանք)․ 3 Վեհապետական (իշխանութիւն) ․ Prince —, (վեհապետ) ։ 4 Գերագոյն (ատեան՝ այլ Ատուծոյ) ։ 5 Գերագոյն (վճիռ) ։ 6 Տէր , իշխող ․ Sur mes pensées ma raison —․ Du cœur d'Assuérus — maîtresse․ 7 Անվրէպ՝ գերազանց (դեղ)․ || ար․ Վեհապետ ։ 2 Իշխող , տէր , փ․ 3 Վեհադրամ, Անգ․ (25 ֆր․ 25 սանթիմ)․

Souverainement, մ․ Գերազանցօրէն․ 2 Անհնարին (գէշ) ։ 3 Տիրաբար՝ գերիշխանօրէն (հրամայել՝ դատել)։

Souveraineté, էգ․ Վեհապետութիւն ։ 2 Գերիշխանութիւն (ժողովրդի) ։ 3 Տիրականութիւն † (վճիռի)․

Soyeux, euse (սուա) , ած․ Մետաքսական․ 2 Մետաքսաէտ (դիպակ)․ 3 Մետաքսեայ (մազեր) ։ 4 Մետաքսամազ † (տերեւ)․ [տեղ, յընդարձակի․

Spacieusement, մ․ Ընդարձակ

Spacieux, euse, ած․ Լայնանիստ, մեծատարած․ ընդարձակ․

Spadassin (սաէն) , ար․ Սուսերամիգ , —մարտ ։ 2 Վարձեալ մարդասպան, սրկարեան ։

Spahi (ի) , ար․ Հեծեալ (տճկ․ բանակի մէջ)․ 2 Սիփահի (ֆր․ Ափրիկէի մէջ)․

Spalme, ար․ Ծեփ, նաւածեփ †․

Spalmer, ն․ Մաքրել ու ծեփել (նաւ)․

Spalt (դ), ար․ Քար մը, սպալդ․

Sparadrap, ար․ Վրան դեղ քսած թուղթ կամ կտաւ, ճրճակ Գ †․

Spare, ար․ Ձկանց սեռ , սպարիկ․

Sparsile, ած․ Étoiles —, (ցրատեղք)․ ա․

Sparte, ար․ Կեմ, փ․

Sparterie, էգ․ Կեմարան․ սազէօրկիւսիւ ճապրիզասը․ 2 Կեմեղէն †․

Spasme (սբասմ), ար․ Մկնակըծկութիւն † ստնգանք ։

Spasmodique (սբաս), ած․ Ստնգական ։ 2 Հակստնգական (դեղ) ․

Spath (թ) , ար․ Սքաթ , (որ և՝ — d'Islande)․ [տնկոց)․

Spathe, էգ․ Պատատ (միաբլթակ

Spatule, էգ․ Բահակ (դեղագործի)․ 2 Բահակ † Թռչ․

Spécial, e, ած․ Առանձին , մասնաւոր

նաւոր, ինքնուրոյն, յատուկ։ 2 Յատուկ՝ մասնագէտ † (անձինք)։ յ. —**aux**։ || La —, Les —, Բարձր գրահաշուի դաս։

Spécialement, մ. Առանձինն, յատկապէս, մասնաւորապէս։

Spécialiser, ն. Յատուկ կերպիւ նշանակել, յատկորոշել † (անձ՝ բան)։

Spécialiste, ած. և գ. Մասնագէտ, յատկագէտ †։

Spécialité, էգ. Մասնաւորութիւն։ 2 Մասնաւոր յատկացում (գումարի)։ 3 Մասնաճիւղ † (գիտունի մը)։ 4 Մասնագիտութիւն։ 5 Մասնագէտք. Les — médicales, (մասնագէտ բժիշկք)։ 6 Գործ՝ ճիւղ (բամպակեղինաց)։

Spécieusement, մ. Իրաւի կերպարանքով, իրաւանման † կերպիւ։

Spécieux, euse, ած. Իրաւանման † ճշմարտակերպ † իրաւակերպ † (որ և ար.)։ 2 Գեղեցիկ. Des emplois —. Sous des dehors —։

Spécification, էգ. Յատուկ ու մանրամասն նշանակելը, մանրորոշում † մանրամասնում †։

Spécificité, էգ. Յատուկութիւն † 2 Տեսակարարութիւն, բնգ. 3 Յատկաքուժութիւն † (դեղի)։

Spécifier, ն. (Յատուկ ու մանրամասն) որոշել, նշանակել։ 2 Տեսակարարել։

Spécifique, ած. Տեսակի մը սեպհական, յատուկ, առանձին. Qualité —։ 2 Որոշ. Un fait —։ 3 Տեսակական † Une différence — entre deux races։ 4 Տեսակարար (ծանրութիւն՝ ջերմութիւն)։ 5 Յատուկ՝ յատկաբոյժ † (դեղ)։ || ար. Տեսակականը։ 2 Յատկադեղ † (որ և գ.)։

Spécifiquement, մ. Առանձինն, յատկապէս։ 2 Տեսակարարապէս †։

Spécimen (ճէն), ար. Փորձ, օրինակ, նմուշ։ յ. —**s**։

Spéciosité (õ), էգ. Իրաւանմանութիւն †։

Spectacle, ար. Տեսիլ, տեսարան. Exposer en —. (ի տեսիլ հանել). Donner en —, (խայտառակել). Servir de —, (առակ նշաւակի՝ խայտառակ լինիլ)։ 2 Ներկայացում, Թատերախաղ. || En —. (Ամէնու) աչքի առաջ, տեսարանի վրայ. ի տեսիլ (լինիլ)։ | Faire —, Հետաքրքրութեան նիւթ մը դառնալ։ | À —, Շրեղ (խաղ)։

Spectateur, trice, գ. Տեսնող. հանդիսատես, —կան, —որդ։

Spectral, e, ած. Մեռելական՝ ոգեկան † (երեւոյթք)։ 2 Լուսապատկերային, բնգ.

Spectre, ար. Մեռելի ոգի, ուրուական։ 2 Նիհար ու աժգոյն, գերեզմանէ փախած։ 3 Բրիսմայի մէջէ անցած ճառագայթի մը լուծուելէ ձեւացած պատկեր, լուսապատկեր, լուսակ † (որ և՝ — solaire)։

Spectromètre, ար. Լուսակաչափ † գծի.

Spectroscope, ար. Լուսակադէտ † գծի.

Spéculaire (լէռ), ած. Յոլացիկ † (երկաթ), ցոլ(երկաթ) †. Pierre —, (ապակեքար)։ 2 Հայելագործական (գիտութիւն), հ.

Spéculateur, trice, գ. Շահադէտ։ 2 Զննող, հ. 3 Տեսականող † հ.

Spéculatif, ive, ած. Շահադիտական։ 2 Հայեցողական, մտազնին † 3 Տեսականող † (հեղինակ)։ || ար. Հայեցողականք † տեսականողք † 2 (Քաղաքականութեան) տեսականողք †։

Spéculation, էգ. Զննում (աստեղաց)։ 2 Հայեցողութիւն, մտազննութիւն †. Profonde —. Les — de la science. Cela n'est bon que dans la —, (ըստ տեսականին լաւ է միայն)։ 3 Առեւտրական եւ. ձեռնարկք՝ խորհուրդք՝ հաշիւք, շահադիտութիւն. Fausse —, (սխալ շահադիտութիւն)։

Spéculer, ն. Դիտել, զննել, հ. (որ և անէ.)։ || չ. Խորհիլ, մտածել։ 2 Շահադիտութիւնք ընել, շահադիտել։

Spéculum (օմ), ար. Գործի մը, բացակ † զննակ † ձէր.

Spée, էգ. Տ. **Cépée**.

Spencer (սբէնսէռ), ար. Անտառուն մեկնոց, սբենսեր.

Spergule, էգ. Աղաւնաբոտ, տկ.

Sperma ceti (սէդի), ար. Կիտաճարպ.

Spermatique, ած. Սերմնային։

Spermathorée, էգ. Սերմերթութիւն.

Spermatozoaire(ֆըռ), ար. Սերմանասնիկ, սերմաճճի † ։

Sperme, ար. Սերմ (կենդանեաց)։

Sphacèle, ար. Համաներխ † համաքաղցկեղ † բժ. [(որ և՝ Os —)։

Sphénoïde, ար. (Գանկի) սեպոսկր,

Sphère, էգ. Գնդաձև մարմին, գունդ։ 2 Երկրագունդ ։ 3 Գունդ, երկնագունդ. — droite ։ 4 Աստղագիտութիւն երկնագունդով, երկնագունդ. Il étudie la —. Traité de la — ։ 5 Միջոց՝ ուր մոլորակ մ'իր ընթացքը կը կատարէ, պարունակ † 6 Պարունակ (երկնից), հ. 7 Զափ, տարածութիւն, սահման, շրջանակ, փ. Cela n'est pas de votre — ։ || — d'activité, Գործողութեան սահման ձռփ.

Sphéricité, էգ. Գնդաձևութիւն ։

Sphérique, ած. Գնդաձև։ 2 Գընդական (եռանկիւնի)։ [գնդապէս †։

Sphériquement, մ. Գնդաձև,

Sphériste, ար. հ. ժ. Գունդխաղի վարպետ ։ [ղարան ։

Sphéristère, ար. հ. ժ. Գունդխա-

Sphéristique, էգ. հ. ժ. Գունդխաղ։

Sphéroïdal, e, ած. Գնդաձևական, —կերպ † ։ [գնդակերպ †։

Sphéroïde, ար. Գնդաձև մարմին,

Sphéromètre, ար. Գնդաչափ † գծի. [միջ ղնդեր, սեղմակ †։

Sphincter (սֆէնգդէռ), ար. Սեղ-

Sphinx (սֆէնքս), ար. Հրէշ՝ որ իր հանելուկը լուծել չկրցողը կ'սպաննէր, սֆինքս ։ 2 Առիւծամարմին և կնագլուխ արձան, սֆինքս ։ [Թիւն †։

Sphragistique, էգ. Կնքաքանու-

Spic, ար. Հուսամ, տկ. լավանտա, (որ և՝ Lavande —)։

Spica, ար. Հասկաձև պատան, վէր.

Spicilège, ար. Անտիպ յիշատակարաններու՝ պրակներու քաղուածոյ, հաւաքաքաղ ։

Spigélie, էգ. տ. ս. Ճճետունկ †։

Spinal, e, ած. Ողնայարական. Moelle —, (ողնածուծ) ։

Spinelle, էգ. Տգոյն սուտակ, (որ և՝ Rubis —)։ || — rouge, Սուտակ. գըրմըզը եագութ. [զուԹիւն ։

Spinosisme (սբինօզիս), ար. Սբինո-

Spiral, e, ած. Ոլորտապտոյտ, պարուրաձև (զսպանակ)։ յ. —**aux** ։ || ար. Պարոյր (ժամացոյցի)։ || էգ. Ոլորտագիծ, պարոյր, ե. || En —, Պարուրաձև։

Spiration, էգ. Փչում (բխում Հոգւոյն Սրբոյ) ։

Spire, էգ. Գլանի շուրջը պարուրաձև գիծ, քեղիկոն ։ 2 Քեղիկոնի մէն մի պատուած, պարոյր։ 3 Ոլորտագիծ, պարոյր, ե. 4 (Սեան) ոլորտախարիսխ † 5 Պարուրաձև պատուած, պարոյր † բռ. 6 Պարուրաձև գործարան, պարոյր †։

Spirée, էգ. տ. ս. Սպիրակ. — ulmaire, (մարգաղշխոյ †)։

Spirite, ար. Ոգեհարց ։

Spiritisme (դիս), ար. Մեռելոց ոգիներու հետ կարծեցեալ հաղորդակցութիւն, ոգեհարցութիւն ։

Spiritiste, ար. Ոգեհարցուկ։

Spiritualisation, էգ. Հոգեկանում † 2 (Ալերու) ոգին հանելը, ոգեհանութիւն † հ. փ.

Spiritualiser, ն. Հոգիացնել, հոգեկանել † 2 Ոգին հանել (ալերու), հ. փ.

Spiritualisme (լիս), ար. Հոգեպաշտութիւն։ [կան։ || փ. Հոգեպաշտ։

Spiritualiste, ած. Հոգեպաշտա-

Spiritualité, էգ. Աննիւթութիւն, հոգեղինութիւն † 2 Հոգևորութիւն. Livre de —, (հոգևոր գիրք)։

Spirituel, elle, ած. Անմարմին, աննիւթ, հոգեղէն ։ 2 Հոգեկան (տէրութիւն Քրիստոսի) ։ 3 Հոգևորական, հոգևոր. L'homme —. Lecture —. Guide —. La vie —, (ներանձնութիւն). Parents —, (կնքահայր ու կնքամայր)։ 4 Կրօնական, հոգևոր. Pouvoir — ։ 5 Հոգևոր, հոգեկան †. Un sens caché et — ։ 6 Մտացի, ուշիմ (կին՝ դէմք), սրամիտ † (պատասխան) ։ || ար. Հոգևորը։ 2 Հոգևոր մարդ։

Spirituellement (11), մ. Աննիւթապէս, հոգեպէս ։ 2 Հոգւով, հոգեպէս, հոգեվի † 3 Միսթիքապէս, հոգեկանապէս † (մեկնել) ։ 4 Մտացի կերպիւ, ուշմօրէն, սրամտօրէն † (պատասխանել) ։

Spiritueux, euse, ած. Ոգելից, ալքոլաւոր † (ըմպելի) ։ || ար. Ոգելից †. Faire abus des — ։

Spirituosité (õ), էգ. Ալքոլաւորութիւն †: [րոտեաց, փորոտային †։

Splanchnique (սնf), ած. Փո-

Spleen (սբլին), ար. Կեանքի ձանձրութեան ախտ, ձանձրախտ, սբլին։

Splendeur (ն), էգ. Լուսափայլութիւն, շքեղափայլութիւն † (արեւու)։ 2 Պայծառութիւն, փ. 3 Շքեղութիւն (գիշերի), փառաւորութիւն (տոհմի)։

Splendide (ն), ած. Շքեղ, փառաւոր, մեծաշուք, մեծապայծառ։

Splendidement (ն), մ. Շքեղօրէն, պայծառապէս, փառաւորապէս։

Splénique, ած. Փայծաղի, փայծաղային։ [էծ.

Splénite, էգ. Փայծաղատապ †

Splénocèle, էգ. Փայծաղաթափք †։

Spode, էգ. Սբոտիոն, փ. 2 Կրացեալ փղոսկր, սբոտ։

Spoliateur, trice, ած. և գ. Մերկացուցիչ, կողոպտիչ։

Spoliation, էգ. Ցափշտակութիւն, զրկում, կողոպտանք։

Spolier, ն. Մերկացնել, կողոպտել։ 2 Գողնալ (նամակի մէջի արժէք)։

Spondaïque (ն), ած. Համբուրական (ոտանաւոր), Յ. և Լտ.

Spondée (ն), ար. Երկու երկարէ բաղկացեալ չափ, համբոյր, Յ. և Լտ.

Spondyle (ն), ար. Մէն մի ողնոսկր, ողն † հ. 2 Երկրորդ ողն (վզի), հ. 3 Խեցեմորթից սեռ, գարձուն †։

Spongiaire (ն-ֆեռ), ած. Սպնգանման, սպնգային։

Spongieux, euse (ն), ած. Սպընգակերպ։ 2 Սպնգաթոյլ † (հող)։

Spongite (ն), էգ. Ծակ ծակ քար մը, սպնգաքար։

Spontané, e (ն), ած. Ինքնակամ, ինքնածին, ինքնաբուխ, ինքնաբեր. Génération —, (ինքնասերութիւն †)։ 2 Ինքնաբոյս (տունկ)։

Spontanéité (ն), էգ. Ինքնակամութիւն, ինքնաբերութիւն։

Spontanément (ն), մ. Ինքնին, ինքնակամ, ինքնաբերաբար։ [սունակ։

Sponton (ն-ն), ար. Պզտի տէգ,

Sporadique, ած. Ո՛չ համաճարակ և ոչ տեղային, ափիռ (հիւանդութիւն)։ 2 Ցիրուցան, ափիռ, բս. Եբկրաք.

Sporange (ն), ար. Սերմնափակ † բս.

Spore, էգ. Սերմնիկ։

Sport (դ), ար. Ձիընթացք, սբորդ։ 2 Մարմնամարզք (բաց օդի մէջ), սբորդ։

Sportsman (սման), ար. Ձիընթացորդ † սբօրդիկ †։

Sportule, էգ. հ. ժ. Կաշառ։ 2 Մեծերէ բաժնուած ուտելիք, բաշխ, Հ.

Spumeux, euse, ած. Փրփրալից։

Sputation, էգ. Թքում, բժ.

Squale (սքուլ), ար. Ձկանց սեռ, դեգաղ։

Squame (սքուլ), էգ. Թիթեղատեւբեւ † բս. 2 Կեղեւանք (մորթի), երմուկ Գ †։ [Թեփոտ։ 2 Թեփանման։

Squameux, euse (սքուլ), ած.

Square (սքուէռ), ար. Հրապարակի մը մէջտեղը վանդակապատ պարտէզ, սքուէռ։

Squelette, ար. Կմախք, (որ և փ.)։ 2 Ոսկորները տնկուած մարդ, կմախք։

Squille (սքիլ'), էգ. Ողորկապատենից սեռ, սքիլա։

Squinancie (ն), էգ. Փողացաւ, բժ.

Squine, էգ. Քրտնաբեր փայտ մը, սքինա։ [ու անցաւ այտուռմ, սքիր։

Squirre, Squirrhe, ար. Կարծր

Squirreux, Squirrheux, euse (1r), ած. Սքիրային։

St, st (սիդ), ձյն. Ը՛սթ, ըսթ (մէկը կանչելու համար)։

Stabat (դ), ար. Լտ. եկեղեցւոյ երգ մը, Կայր առ խաչին, սթապադ։ յ. ն.

Stabilité [illegible] Դիմացկունութիւն, հաստատութիւն (շէնքի)։ 2 Տեւականութիւն, մնայունութ[illegible] հաստատութիւն, փ. 3 Մնալը, յարակայութիւն (միաբանութեան մը մէջ)։ 4 Հաստատ հաւասարակշռութիւն, հաստատութիւն, կայականութիւն † Ֆզ.

Stable, ած. Հաստատ (շէնք), կայուն † (հաւասարակշռութիւն)։ 2 Տեւական, մնացական, յարակայ, հաստատուն, կայուն։

Stade, ար. հ. ժ. 180 մէթր ճամբայ, ասպարէզ, ստադիոն։ 2 Ընթացարան, ստադ, հ. Յ. 3 Շրջան (ընդհատական հիւանդութեանց)։

Stage, ար· Նոր կանոնիկոսի վեց ամիս ժամը մնալը, կայք † 2 Նոր փաստաբանի ատեաններ յաճախելու սահմանեալ ժամանակ, կայք † 3 Փորձի ժամանակ՝ պաշտօնի մ'ընդունուելու համար, կայք † 4 Նոր բժշկի պարտաւորեալ այցը հիւանդանոցները, կայք †։

Stagiaire (Ֆռ), ած· Կայքի † կայական † (պարտականութիւնք)։ 2 Կայորդ † (փաստաբան)։

Stagnant, e (աՆ·Ն), ած· Մնացած, անշարժ, լճացեալ (ջուր)։ 2 Անշըրջիկ † (արիւն)։

Stagnation (աՆ), էգ· Անշարժութիւն, (որ և փ·)։ 2 Անշրջութիւն † (արեան)։

Stalactite, էգ· Շծաքար (անձաւի կամարէ կախուած)· sարքլա թաշը։

Stalagmite, էգ· Պտկաքար (անձաւի յատակի վրայ ձեւացած)։

Stalle, էգ· Նստարան (ժամի դասի շուրջը)։ 2 (Թատրոնի) Նստարան կամ նստարանի տոմս։

Stance (Ն), էգ· (Ոտանաւորի) տուն։ ‖ ար· Տուն տուն բերթուած, տնատ։

Stanneux, euse (2n), ած· Անագային։ [մէվզէճ ·

Staphisaigre (զ), էգ· Ոջլախոտ.

Staphylin (Ն), ած· ար· Պզտի լեզուի, զանգիկի, լեզուակի։ ‖ ար· Միջատաց սեռ, խայծողիկ Գ.

Staphilôme (ō), ար· Աչքի ծիածանի ցցուածք, խաղողահատ։

Staroste, ար· հ· ժ· Լեհ աւատատու ազնուական, ստարոստ։

Starostie, էգ· հ· ժ· Լեհարքայէ շնորհուած աւատ, ստարոստայ։

Stase (զ), էգ· Տեղ մը մնալը, դադարում, բժ. [մը, ստեր։

Stater, Statère, ար· Հին դրամ

Stathouder (ha), ար· հ· ժ· Նախագահ (Հոլ· հարկ.)։

Statice, էգ· տ· ս· Ստատիկէ։

Station, էգ· Ոտքի վրայ կենալը, ոտնկայք։ 2 Տեղ մը փոքր ինչ կենալը, դադար. Faire une —, (դադար մ'առնուլ)։ 3 Կեցած՝ մնացած տեղ· — thermales, (ջերմկային կայանք)։ 4 Կայարան (կառքի՝ շոգեկառքի)։ 5 Ինչ ինչ աղօթքներու համար նշանակուած մատուռք՝ խորանք, լտ· Faire ses —, (ներողութիւն շահելու համար նշանակեալ ժամերն երթալ)։ 6 Աղօթք (նշանակեալ ժամի մը մէջ)։ 7 Ցածարան (մարտանաւուց)։ 8 Ցածարանի նաւեր, յածանաւք †. Relever la —։ 9 Դադարում՝ կայք † (մոլորակի)։ 10 Կայան † (այս ինչ տեսակ բոյսի)։ ‖ Donner une — à, (Քարոզչի մը) եկեղեցի ցուցնել՝ նշանակել։

Stationnaire (օնէռ), ած· Միեւնոյն տեղը կեցող, կայ առած, կայուն։ 2 Յառաջ չգացող, անշարժ, փ. ‖ ար· Հեռագրավար † 2 Պահականաւ † (նաւահանգստի մէջ)։

Stationnale (1n), ած· Այցելութեան (եկեղեցի)․ այցա(ժամ) †։

Stationnement (1n), ար· Կենալը, դադարում։ [մը)։

Stationner (1n), չ· Կենալ (տեղ

Statique, ած· Հաւասարակշռական (սկզբունք)։ 2 Կայական (ելեքտրութիւն)։ ‖ էգ· Կշռագիտութիւն։

Statisticien (Ն), ար· Վիճակագիր։

Statistique, ած· Վիճակագրական։ ‖ էգ· Վիճակագրութիւն։

Statuaire (Ֆռ), ած· Արձանի (մարմար)· Art —, (անդրիագործութիւն)։ 2 Արձանակիր † (սիւն)։ ‖ ար· Արձանագործ, անդրիագործ։

Statue, էգ· Արձան, անդրի. Ne pas bouger plus qu'une —, (անշարժ մնալ). Droit comme une —, (շիփշիտակ)։ [սահմանել, տնօրինել։

Statuer, ն· Կարգադրել, որոշել,

Statuette, էգ· Արձանիկ, անդրեակ †։ [ln —, (նոյն վիճակի մէջ)։

Statu quo (fo), ար· Արդի վիճակ.

Stature, էգ· Հասակի բարձրութիւն, հասակ։

Statut, ար· Օրէնք (Անկլ· խորհրդարանի)։ 2 Սահմանադրութիւն, կանոնք (Ակադեմիոյ)։ [կանոնական։

Statutaire (Ֆռ), ած· Ըստ կանոնի,

Steamboat (ստիմպօդ), **Steamer** (ստիմէօռ), ար· Շոգենաւ։

Stéarate, ար· Ճարպատ † ք.

Stéarine, էգ· Ճարպին † ք.

Stéarique, ած· Ճարպական. Bou-

gie —, (ճարպամոմ † ափարմաչէք)։

Stéatite, էգ. Կակուղ քար մը, ճարպաքար ։

Stéatocèle, էգ. Ճարպանք, բժ.

Stéatôme, ար. Ճարպայտուց † բժ.

Stéchas (*ֆաս*), էգ. Եզնախոտ. գարապաշ օթու։ [Ուղղագիծ ձիարշաւ։

Steeple-chase (*դի-չէզ*), ար.

Stéganographie, էգ. Ծածկագրութիւն ։ [մենակոթող †։

Stèle, էգ. Մենաքար սիւն՝ կոթող,

Stellaire (2l-էռ), ած. Աստեղական։ 2 Աստեղաձև ։ [վաղիւց։

Stellion (2l ն), ար. Մողէզ մը, կո-

Stellionat (2l), ար. Իրենը չեղող կամ գրաւականի տակ կալուած մը ծախելը, նենգավաճառութիւն ։

Stellionataire (2l-էռ), ար. Նենգավաճառ։

Sténographe, ար. Սղագիր։

Sténographie, էգ. Համառօտութեամբք շուտ շուտ գրելը, սղագրութիւն ։

Sténographier, ն. Սղագրել։

Sténographique, ած. Սղագրական ։ [մէկը, ստենտոր։

Stentor (*ան*), ար. Ձայնը հուժկու

Steppe, ար. Զմշակուած ընդարձակ դաշտեր, ստեփ (Ռուսիա և Ամ.), (որ և էգ.)։ [ապաւառային։ ‖ ար. Աղբահաւ †։

Stercoraire (էռ), ած. Աղբային,

Stère, ար. Վառելիք փայտի չափ մը, ստեր ։ [հաստատախարխախ † ճ.

Stéréobate, ար. Անզէս խարիսխ,

Stéréographie, էգ. Հաստատագրութիւն ։ [չափութիւն։

Stéréométrie, էգ. Հաստատա-

Stéréoscope, ար. Հաստատադէտ, գծի. [հատութիւն ։

Stéréotomie. էգ. Հաստատա-

Stéréotypage, ար. Հաստատատպութիւն, —տիպ † ։

Stéréotype, ած. Հաստատատիպ։ ‖ ար. Հաստատատիպ գիրք ։

Stéréotyper, ն. Հաստատատիպ դրոշմել, հաստատատպել։ 2 Անջինջ դրոշմ՝ նկարագիր մը տալ, փ. — son sourire. (միակերպ ժպիտ մը ունենալ)։

Stéréotypie, էգ. Հաստատատիպ արուեստ, հաստատատիպ † 2 Հաստատպոց † ։

Stérile, ած. Ամուլ։ 2 Անբեր, անպտուղ, ամուլ։ 3 Անծին, ամուլ, չբեր Գ. Un hymen —. (անզաւակ ամուսնութիւն)։ 4 Զոր (նիւթ)։ 5 Փուճ, անօգուտ. Par de — vœux pensez-vous m'honorer ? 6 Ունայն, ապարդիւն (գթութիւն), չոր (գովեստ) ։ [ռանց օգտի։

Stérilement, մ. Փուճ տեղը, ա-

Stériliser, ն. Ամուլ ընել, ամլացնել, ամլել † ։

Stérilité, էգ. Ամլութիւն, (որ և փ.)։ 2 Անպտղութիւն, անբերութիւն (երկրի) ։ 3 Զորութիւն, սով (լուրերու)։

Sterling (*լին*), ար. Անգլ. ոսկի 25 ֆրանքնոց, սթերլին, (որ և՝ Livre —)։

Sternum (*օմ*), ար. Կրծոսկր, լանջոսկր ։

Sternutatoire, ած. Փռնգիչ †։

Sthétoscope, ար. Կրծադէտ, գծի.

Sthétoscopie, էգ. Կրծադէտով զննանք ։ [րուտ ։

Stibié, e, ած. Ծարրախառն, ծար-

Stigmate, ար. Վէրքի նշան, սպի, նշան։ 2 Պատժոյ դրոշմ, պատժադրոշմ †. Les — de la justice, (հ. ժ. խարան զողի ուսը)։ 3 (Անպատուիչ) նշան՝ դրոշմ, փ. 4 Կնիք, բս. 5 Շնչածակ (միջատի փորի վրայ) ։

Stigmatiser, ն. Խարան զարնել, խարել. տամղալամագ ։ 2 Ամօթալի դրոշմ մը զարնել՝ ձգել, փ. 3 Գետնէ գետին զարնել, նշաւակել։

Stil de grain (ն), ար. Դեղնականաչ ներկ (նկարչի)։ [(ջուրի)։

Stillation (2l), էգ. Կաթում

Stimulant, e (ն), ած. Դրդող, խթող։ ‖ ար. Դրդող դեղ։ 2 Խթան, փ.

Stimulation, էգ. Դրդում, խթում

Stimuler, ն. Մտրակել, դրդել, խթել ։ [դան † բժ.

Stimulus (*լիւս*), ար. Խթան, դըր-

Stipe, ար. Ծղօտ, բս.

Stipendiaire (ն-էռ), ած. Թոշակաւոր, վարձկան ։

Stipendier (ն), ն. Թոշակ տալ, թոշակել (զունդեր)։ 2 Վարձել (մարդասպան)։

Stipulant, e (դ), ած. Պայմանող, պայմանադրող ։

Stipulation, էգ. Դաշն, պայման։

Stipule, էգ. Շիղ (տերեւի)։

Stipuler, ն. Պայման դնել, սահմանել, պայմանել, պայմանադրել † ։

Stock, ար. (Ապրանքի) մԹերք։

Stockfish (ֆիշ), ար. Աղած ու չորցուցած ձուկ, ձուկչիր † 2 Չորցուցած բրաձուկ, ձուկչիր † ։

Stoïcien, ienne (ն), ած. Ստոյիկեան, (որ և գ.) ։ 2 Անյողդողդ, անդրդուելի, ստոյիկեան ։

Stoïcisme (ս), ար. Ստոյիկութիւն։ 2 Ստոյիկեան անդրդուութիւն։

Stoïque, ած. և ար. Ստոյիկեան։

Stoïquement, մ. Ստոյիկեան անդրդուութեամբ, ստոյիկօրէն։

Stokfiche, Տ. **Stockfish** ։

Stomacal, e, ած. Ստամոք կազդուրող, ստոմաքոյժ † ։

Stomachique, ած. Ստամոքային ☞ ստոմաքա(դեղ) † ։

Stomapodes, ար. յգ. Բերանոտունք, կ. [վտառ † բո.

Stomate, ար. Վտառիկ † մանրա.

Stomatite, էգ. Բերանատապ † բժ.

Stopper (Ձp), ն. Կեցնել (մեքենայ)։

Storax (աքս), ար. Ստաշխ, ստիւրաք. qարա կիւնլիւf ։

Store, ար. Զսպանակով ելնող իջնող վարագոյր, ստոր ։

Strabisme (ս), ար. Թիւրակնութիւն, շլակնութիւն † բժ. [կոյզ, տկ.

Stramonium (օմ), ար. Արջըն.

Strangulation (ն), էգ. Խեղդում։

Strangurie (ն), էգ. ԿաԹամիզութիւն, միզացաւ † ։

Strapasser, ն. Շուտ շուտ ու անհոգ մը նկարել, շլտոռել Գ. (որ և՝ Strapassonner)։ 2 Ծեծ քաշել, հ.

Strapontin (ն-ն), ար. Շարժուն նստարան ։ 2 Ցուելաթոռ † (Թատրոնի մէջ) ։ [սուտ քար, ստրաս ։

Stras (աս), ար. Սուտ ադամանդ,

Strasse, էգ. Խոշրտուք (շերամի առջի Թելերէ)։ 2 Մետաքսի Թափթփուք։ 3 Թանձրաքարտ † (բեռ ծրարելու)։

Stratagème, ար. Ռազմական հնարք, ռազմադաւ † ռազմահնար † 2 Հնարք, վարպետութիւն։ [րապետ, հ. Յ.

Stratège, Stratègue, ար. Սպա.

Stratégie, էգ. Մարտագիտութիւն, ռազմագիտութիւն ։ [տական։

Stratégique, ած. Ռազմագի.

Stratégiste, ար. Ռազմագէտ։

Stratification, էգ. Խաւադասութիւն։ 2 Խաւաշարք † խաւաւորութիւն, երկր.

Stratifier, ն. Խաւադասել։ 2 Խաւաշարել, երկր. ☞ խաւանիստ։

Stratocratie (սի), էգ. Զինուորական կառավարութիւն, զօրակալութիւն ։ [գրութիւն։

Stratographie, էգ. Բանակա.

Stratus (իւս), ար. Խաւ խաւ ամպեր ։

Strette, էգ. Վայրավատերգ † եր.

Strict, e (իգդ), ած. Ճիշդ ու ճիշդ, սաստիկ, խիստ, անձուկ։ 2 Ճիշդ, ճշգրիտ (իր գործոց մէջ) ։ [խստիւ, ճշգրտիւ։

Strictement, մ. Ճիշդ ու ճիշդ,

Strident, e (ն), ած. Սուր՝ ճչող (ձայն) ։

Strie, էգ. Ոսկերախազ † 2 Մատնէք † բ. պ. 3 Կանոնագիծ՝ հակամատնէք † (սեան) ։ [Կանոնագիծ † (սիւն)։

Strié, e, ած. Մատնէքաւոր † 2

Strige, էգ. **Stryge,** ար. (Գիշերային) ժանտ ոգի, յարալէզ։ լտահան †։

Strigile, ար. Բաղնիքի քերոց, կեղ.

Striure, էգ. Մատնէքած † (խեցիի)։ 2 Կանոնագծածք † (սեան)։

Strobile, ար. Կոնաձև պտուղ, կոնապտուղ † կոնուկ † ։ [ստրոմ։

Strombe (ն), ար. Խեցեմորթի սեռ,

Strophe, էգ. Տուն (տաղի)։ 2 Թապարերու դէպ ի աջ շարժման երգամասը, դարձեակ, հ.

Structure, էգ. Կերտուած, շինուած։ 2 Շինութիւն։ 3 Շէնք, շինուածք, յօրինուածք ։.

Strychnine (ք), էգ. Բուսական Թունաւոր ալքալի մը, ստրիքնին։ [ծեփ†։

Stuc, ար. Կճակերպ շաղախ, կճա.

Stucateur, ար. Կճածեփորդ †։

Studieusement, մ. Փութով, ուշադրութեամբ ։

Studieux, euse, ած. Ուսումնասէր ։ 2 Ջանադիր ։
Stupéfaction, էգ. Թմբրոյթ † բժ. 2 Ընդարմացում, ապշում, ք. [ը.
Stupéfait, e, ած. Ապշած մնացած,
Stupéfiant, e (Ֆ), ած. Թմբրիչ (դեղ)։ 2 Յապուշ կրթող, ապշիչ ։
Stupéfier, ն. Թմբրել, բժ. 2 Ապշած ձգել, ապշեցնել ։
Stupeur, էգ. Թմբրութիւն, բժ. 2 Ապշած մնալը, ապշանք † ապշոյթ †։
Stupide, ած. Թանձրամիտ, տխմար, (որ և գ.)։ 2 Ապշեալ, ապուշ. Je demeurai — [տխմարաբար ։
Stupidement, մ. Անբանօրէն,
Stupidité, էգ. Թանձրամտութիւն, տխմարութիւն։ 2 Տխմարաբանութիւն.
Sturioniens (Ֆ), ար. յգ. Թառափազգիք ։
Style, ար. Խօսելու՝ գրելու կերպ, ոճ. Il n'a point de —, (յատուկ ոճ մը չունի։ 2 Անարուեստ կը գրէ)։ 2 Նկարելու՝ քանդակելու յատուկ կերպ, ոճ. Cette peinture est de bon — ։ 3 Դատավարութեան կերպ, ոճ. Le — du parlement. — de la cour de Rome, հ. 4 Պայման, կերպ, եղանակ, ոճ. C'est bien là son —. Vous parliez tantôt d'un autre —. Vieux, Nouveau —, (հին՝ նոր տոմար)։ 5 Սլաք (մոմի վրայ գրելու), գրոց. Retourner le —, (որ և՝ գրածը ջնջել՝ շտկել)։ 6 Սլաք (արեւաժամի †). Poser un —։ 7 Սլաք, բս.
Styler, ն. Սորվեցնել, վարժել, եփել, ը.
Stylet, ար. Սլաք. խանչէր, հարպա։
Stylite, ած. հ. ժ. Սիւնակեաց. Saint Siméon —, գլխ. [(սեան)։
Stylobate, ար. Պատուանդան
Styptique, ած. Սեղմող (դեղ)։
Styrax (աքս), ար. տ. ս. Ստիւրապենի։ 2 Տ. **Storax**։
Su, ար. Գիտութիւն. Au — de tout le monde, (ամէնու գիտնալովը)։
Suaire (էռ), ար. (Մեռելի) պատանք. Saint —, (Քրիստոսի սուրբ պատանք)։ 2 Սուրբ պատանքի պատկեր։
Suant, e (Ֆ), ած. Քրտնած, քրտնաջին. Tout —, (քրտնալից)։

Suave, ած. Անոյշ. D'un goût —, (քաղցրահամ)։ [2 Քաղցրաձայն (երգել)։
Suavement, մ. Անոյշ մը, անոյշ։
Suavité, էգ. Քաղցրութիւն, անուշութիւն ։
Subalterne, ած. Ստորակարգ ։ 2 Երկրորդական կարգի (մարդ)։ ‖ ար. Ստորակարգեալ, ստորակայ ։ 2 Ստորակայութիւն ։
Subdélégation, էգ. Իր տեղը դնելը (մէկը)։ 2 հ. ժ. Ենթկուսակալութիւն † ։ [փանորդ, տեղապահ ։
Subdélégué, ար. Երկրորդ փո-
Subdéléguer, ն. Իր տեղը դնել, տեղապահ կարգել։ [մասնաբաժանել †։
Subdiviser, ն. Ստորաբաժանել,
Subdivision, էգ. Ստորաբաժանում, մասնաբաժանում †։
Subéreux, euse, ած. Ունկանման, ունկակուռ †։ [(ատեանի կողմէ), հ.
Subhastation (պաս), էգ. Աճուրդ
Subintrant, e (Ֆ-Ֆ), ած. Վաղահաս (ջերմ), բժ.
Subir, ն. Ենթարկուիլ, կրել ։ 2 Մտնել տակ, վերցնել (լուծ)։ 3 Յանձն առնուլ (մէկու դատաստան)։ ‖ — la question, Տանջանքի դրուիլ։ | — un examen, Քննութեան մտնել, քննուիլ ։ ‖ — son jugement, (Վճռուած) պատիժը կրել։ ‖ Se —, յ. Կրուիլ ։
Subit, e, ած. Յանկարծակի, —հաս, —կան ։ [—կի ☞ յանկարծա(մահ)։
Subitement, մ. Յանկարծօրէն,
Subito, մ. Յանկարծ ։
Subjectif, ive, ած. Ենթակայական, ընթակայ † էէւ. Cas —, (ուղղական, ք.)։
Subjectivité, էգ. Ենթակայականութիւն, ընթակայականութիւն † էէւ.
Subjonctif (ժօնֆ), ար. Ստորադասական, ք. [խել, ք.
Subjuguer, ն. Նուաճել ։ 2 Իշ-
Sublimation, էգ. Վերացում (սնդկի), ք. [ման, վերացանօթ † ։
Sublimatoire, ած. Վերացուցիչ
Sublime, ած. Բարձր, վեհ, վսեմական, վսեմ։ 2 Վսեմաբան։ 3 Բարձրագոյն (Դուռ)։ ‖ ար. Վսեմը։ 2 Վրայի՝ վերի դնդեր, (որ և՝ Muscle —)։

Sublimé, ար. Վերացոյթ † (սնդկի)։

Sublimement, մ. Վսեմապէս, վսեմօրէն ։ [գ. 2 Շոգացնել։

Sublimer, ն. Վերացնել (սնդիկ)։

Sublimiser, ն. Վսեմել †։

Sublimité, էգ. Բարձրութիւն, վսեմութիւն ։ [լեզուեան։

Sublingual, e (ն-կուլ), ած. Ընդ-

Sublunaire (է֊ռ), ած. Ընդլուսնեայ. Globe —, (աշխարհ)։

Submerger, ն. Հեղեղել, ողողել։ 2 Սուզել, ընկլուզել, ընկղմել, (որ և փ.) ☞ ծովասոյզ, —կուր ։

Submersible (ս), ած. Ողողելի։

Submersion (ս), էգ. Ողողում։ 2 Ընկլուզում, ընկղմում. Mort par —, (ջրահեղձութիւն †)։ [նուլ։

Subodorer, ն. (Հեռուէ) հոտ առ-

Subordination, էգ. Կախում (մէկէ), ստորակարգութիւն, ստորակայութիւն, ստորադասութիւն ։ 2 Կախում, հպատակութիւն։ [ստորակայ †։

Subordonné, ար. Ստորադաս,

Subordonnément (ձn), մ. Իբր երկրորդ, տակ ։

Subordonner, ն. Կախեալ ընել, տակ դնել, ստորադասել։

Subornation, էգ. Հրապուրում։

Suborner, ն. Որսալ, գլխէ հանել, մոլորել, հրապուրել. — des témoins, (սուտ վկաներ գտնել)։

Suborneur, euse, ած. Պատրիչ, հրապուրիչ։ || գ. Մոլորող, հրապուրող ։ [բեռնատեսուչ։

Subrécargue, ար. (Նաւու մը)

Subrécot, ար. Հանգանակի աւելցուք, ծախքէ յաւելուած ։

Subreptice, ած. Անհրաման՝ գաղտուկ (տպագրութիւն)։ 2 Նենգաստաց † (շնորհք)։

Subrepticement, մ. Սուտ յայտարարութեամբ, պատրանօք։

Subreption, էգ. (Իր մեծը) խաբելը։ 2 Նենգաստաց շնորհ †։

Subrogation, էգ. Մէկու մը կամ բանի մը տեղը դնելը, փոխանակութիւն, եւ.

Subrogatoire, ած. Փոխանակական, եւ. [րորդ՝ հսկող խնամակալ։

Subrogé, e, ած. — tuteur, Երկ-

Subroger, ն. Մէկու կամ բանի մը տեղը դնել, փոխանակել։

Subséquemment (սէքամա՛ն), մ. Ետքը, յետոյ, ապա, եւ.

Subséquent, e (սէ-ն), ած. Ետքի, յաջորդ, հետագայ։

Subside (ս), ար. Նպաստ, դրամօգն, դրամանպաստ † 2 Հարկ, օգնութիւն, նպաստ. Lever un — ։

Subsidiaire (ս-է֊ռ), ած. Օգնական, օժանդակ։ 2 Երկրորդ (դրաւական)։

Subsidiairement (է), մ. Օժանդակական կերպիւ ։ 2 Երկրորդական կերպիւ ։

Subsistance (սիս-ն), էգ. Ապրուստ։ || յգ. Ուտելիք՝ պարէն (զօրաց)։

Subsistant, e (սիս-ն), ած. Մէջ տեղ լինող, կեցող, գտնուող։

Subsister (սիս), չ. Մէջտեղ լինիլ, մնալ ☞ (ինքնա)կայ։ 2 Հաստատ կանգուն մնալ, շարունակուիլ, կենալ, մնալ. Cette loi — encore. Ma remarque — ։ 3 Ապրիլ. Il — misérablement.

Substance (ն), էգ. Հիւթ, գոյացութիւն ։ 2 Զօրութիւն, հիւթ, սնունդ. La — de la viande. Aliments qui ont peu de — ։ 3 Զօրութիւն, հոգի (խօսքի մը)։ 4 Էական՝ կարեւոր մաս, բուն միտք, հոգի (խօսքերու)։ 5 Ապրուստ, հաց. S'engraisser de la — du peuple։ || En —, Բնական վիճակի մէջ (տրուած դեղ)։ 2 Կարճ խօսքով, համառօտիւ ։

Substantiel, elle (ն-սի), ած. Նիւթի, գոյացական ։ 2 Սննդարար, հիւթեղ. Nourriture —։ 3 Կարեւոր, էական. Des phrases —. Ce qu'il y a de — dans un livre։

Substantiellement (ն-սի-ձl), մ. Գոյացապէս։ 2 Համառօտիւ։

Substantif (ն), ած. Գոյական (անուն)։ 2 Էական (բայ)։ || ար. Գոյական, փ.

Substantifier (ն), ն. Գոյականել †։

Substantivement (ն), մ. Գոյականօրէն ։

Substituer, ն. (Մէկու կամ բանի մը) տեղը դնել, փոխանակել։ 2 Փոխժառանգորդ նշանակել (մէկը)։ 3 (Ինչք

մը) ձգել ետեւէ ետեւ (անդրանիկներու), մեծամեծաց ձգել, տ. || Se —, յ. (Մէկու) տեղը մտնել՝ անցնիլ։ [պահ։

Substitut, ար. Փոխանորդ, տեղա-

Substitution, էգ. Մէկու կամ քանի մը տեղ ուրիշ մը դնելը, փոխանակութիւն։ 2 Ժառանգորդի յաջորդ կամ յաջորդներ նշանակելը, փոխանակորդութիւն. Grevé de —, (փոխանակորդ ժառանգ կամ հրիտակատար)։ 3 Փոխանորդող զինուոր մը ցուցնելը, փոխանակութիւն։ 4 Փոխանակութիւն † էգ. [նիւթ †.

Substratum (օմ), ար. Ստորա-

Substruction, էգ. Ստորերկրեայ շինուած։

Subterfuge, ար. Ճարտարանք, փախուստ, խուսափանք։

Subtil, e, ած. Անօսր, բարակ, նուրբ։ 2 Ընդմուտ, սղոսկուն †. Le vif argent est fort —։ 3 Սուր (աչք)։ 4 Ճարպիկ (ձեռք՝ գող)։ 5 Նուրբ (խորամանկութիւն)։ 6 Նրբին † (փիլիսոփայ), նուրբ (տարբերութիւն)։

Subtilement, մ. Նրբին կերպիւ, նրբօրէն (վճել)։ 2 Ճարպկօրէն (գողնալ)։

Subtiliser, ն. Նրբացնել, բարակցնել, (որ և †.)։ 2 Վարպետօրէն (խաբել)։ 3 Վարպետութեամբ գողնալ, Թռցնել (մէկու քսակ), տ. || չ. Բարակները երթալ, նրբանալ, նրբաբանել։ || Se —, յ. Բարակնալ, նրբանալ։

Subtilité, էգ. Անօսրութիւն, բարակութիւն, նրբութիւն։ 2 Անօսրութիւն (անդիկի)։ 3 Սրութիւն (աչքի)։ 4 Ճարպկութիւն (գողի)։ 5 Խորամանկութիւն՝ վարպետութիւն (գործերու մէջ)։ 6 Նրբութիւն, †. Se jeter dans des —։ 7 Նրբաբանութիւն։

Subulé, e, ած. Հերիւնաձև, բ. պ.

Suburbain, e (ն), ած. Արուարձանեայ։

Suburbicaire(բռ), ած. Արուարձանեայ՝ հռովմայաբեմ † (եպիսկոպոս)։

Subvenir, -nu, չ. Օգնութեան հասնիլ, օգնել, հասնիլ։ 2 Հոգալ (ամէն բան), հասնիլ (ծախքերու)։

Subvention (ն), էգ. Նպաստ, դրամանպաստ † (տէրութենէ շնորհուած)։ 2 Դրամօգն (տէրութեան համար)։

Subventionner (ն-նո), ն. Նպաստ տալ, դրամել։ [նող, քանդիչ։

Subversif, ive (ս), ած. Կործա-

Subversion (ս), էգ. Կործանում, քանդում։ 2 Մոլորում։ [լել։

Subvertir, ն. Կործանել, տապա-

Suc, ար. Հիւթ, հոյզ ☞ (ստամոքս)հոյզ։ 2 Էական բան, հոգի, ծուծ, հիւթ։ [(դեղ), փոխանա(դեղ) †։

Succédané, e, ած. Համազօր

Succéder, չ. Ետեւէ գալ, տեղն անցնիլ, յաջորդել։ 2 Յաջորդել. — à. — au trône, (գահակալել)։ 3 Տեղը բռնել (մէկու). — à։ 4 Ժառանգ լինիլ, ժառանգել (հօրը ուղղափառութիւնը). — à։ 5 Պատահիլ. հանդիպիլ. Qch. de bon nous pourra —։ 6 Յաջողիլ. Tout ce qu'il entreprend lui —։ 7 Տակը երթալ, մէջը մտնել (օդի)։ || Se —, յ. Իրարու յաջորդել։

Succès, ար. Յաջողում, յաջողութիւն. Avoir du —, (յաջողիլ). Mauvais —, (անյաջողութիւն). Avec peu de —, (անյաջող կերպիւ, ի զուր)։ 2 Դէպք, արդիւնք, ելք. Attendez le — qu'aura cette affaire. — avantageux, (յաջող ելք)։ 3 Դէպք, պատահմունք. Les mauvais —։ || — fou. — d'enthousiasme, խանդաշունչ † յաջողութիւն։

Successeur, ար. Յաջորդող, յաջորդ. — au trône, (Գահակալ)։ 2 (Մէկու) տեղը բռնող։

Successibilité (ս), էգ. Յաջորդութեան իրաւունք, յաջորդականութիւն. էգ. L'ordre de — au trône. [էգ.

Successible(ս), ած. Յաջորդական,

Successif, ive (ս), ած. Անընդհատ՝ յաջորդական (կարգ գիշեր ու ցորեկի)։ 2 Ետեւէ ետեւ՝ յաջորդական (գիտեր)։ 3 Ժառանգական (իրաւունք)։

Succession (ս), էգ. (Անընդհատ) շարք, յաջորդութիւն. Une — de fautes, (ետեւէ ետեւ սխալմունք)։ 2 Ժառանգութիւն. Riche —. Le partage d'une —. — à la courronne, (Թագաւորութեան յաջորդելը)։

Successivement, մ. Ետեւէ ետեւ, վրայէ վրայ, հետզհետէ, յաջորդաբար։

Succin (ŋ), *ար.* Սաթ. fէհrիպar։

Succinct, e (սքնգ), *ած.* Համփոփ, կարճառօտ, կարճ ։ 2 Քիչ՝ ատրն կարճ (կերակուր), *ա.* Son bien est fort —, (ունեցածը պզտիկ բան է)։ 3 Կարճաբան։

Succinctement (սքնգմ̃), *մ.* Համփոփ կերպիւ, կարճառօտ։ 2 Քիչ՝ պզտիկ մը (ճաշել), *ը.*

Succinique, *ած.* Սաթական, *գ.*

Succion (ŋ), *էգ.* Ծծելը, ծծում։

Succomber (1ċ-ŋ), *չ.* Հոգին ելնել, ընկճիլ ☞ ծանրաբեկ. — sous le poids, (որ և *անէ.*)։ 2 Զղիմանալ, յաղթուիլ, ընկճիլ. — à la douleur, à la tentation. Je — au sommeil, (քունս սաստիկ կոխած է)։ 3 Ցաղթուիլ, իյնալ. Le faible — presque toujours. Ville qui — ։ 4 Դլորիլ, իյնալ (կնոջ). Une femme qui — ։ 5 Անյաջող երթալ, տակը մնալ, *փ.* 6 Կորսուիլ, մեռնիլ. — dans une épidémie. Le malade a — ։ [զաղեւ, եննթագէտ դեւ։

Succube (2c), *էգ.* Կնակերպ գայ-

Succulent, e (1c), *ած.* Խիստ անողորար, ճիւթեղ։ 2 Պարարուն (մարդ)։ 3 Հիւթեղ, *բ.*

Succursale (1c), *էգ.* Օգնական եկեղեցի, մասնաժամ † 2 Ճիւղ՝ մասնաճիւղ † (դրամատեղանի)։

Succursaliste (1c), *ար.* Մասնաժամի † քահանայ ։

Sucement, *ար.* Ծծելը, ծծում։

Sucer, *ն.* Ծծել, (որ և *փ.*)։ 2 Քաշել (մէկու ստակներ)։

Sucet, *ար.* Ճաւակալ, ձկ.

Suceur, *ար.* Ծծող։ 2 Վիրածուծ։ 3 Ստակ քաշող, քաշնող, *ա.* 4 Ծծան † (միջատ և ձուկ)։ [ծծարան † *բ.*, *բ.* *գ.*

Suçoir, *ար.* Ծծիչ գործարան, ծծոց†

Suçon (ŋ), *ար.* Ծծայտում † (մորթի վրայ)։ 2 Համբոյրի նշան։ 3 Ծծակտաւ † ծծիկ † (մանկիկի)։

Suçoter, *ն.* Ծծոտել † *ը.*

Sucotrin (ŋ), *ած.* Սկուտրի (սալը)։

Sucre, *ար.* Շաքար. Le — des paroles, (մեղրածորան խօսքեր) ։ ‖ — en pain, Կոնաձեւ շաքար։

Sucré, e, *ած.* Խիստ անոյշ՝ շաքարահամ (տանձ)։ 2 Մեղր՝ աղուանոյշ (կերպարանք)։ 3 Մեղրածորան (լեզու)։ 4 Աղուերես † (մարդ)։ ‖ Faire la —, կեղծ՝ բեկբեկ ձեւեր ունենալ։ | — vert, Շաքարատեխ †։

Sucrer, *ն.* Շաքար դնել կամ ցանել շաքարել † 2 Անոյշցնել, *փ.* ‖ Se —, *ձ.* Սուրճը՝ թէյը շաքարել։

Sucrerie, *էգ.* Շաքարարան † 2 (Շաքարի) գտարան։ ‖ *յգ.* Շաքարեղէնք։

Sucrier, ière, *ած.* Շաքարագործական ։ ‖ *ար.* Շաքարագործ ։ 2 Շաքարի բանուոր։ 3 Շաքարաման։

Sucrin (ŋ), *ած.* Melon —, Շաքարատեխ † ‖ — vert, Շաքարատանձ †։

Sud (սիւտ-սիւ՝ եւ. հնչմամբ), *ած.* Հարաւային։ ‖ *ար.* Հարաւակողմ, հարաւ։ 2 Հարաւահողմ, հարաւ ։ ‖ Du —, Հարաւային (հով)։ [սուտամին, *էգ.*

Sudamina, *ար.* Զրալից այտմնիկք։

Sud-est (սիւտէսթ՝ եւ. հնչմամբ), *ար.* Հարաւ-արեւելք ։ 2 Հարաւ-արեւելեան հով ։

Sudiste, *ար.* Հարաւարնակ (Միացեալ Նահանգաց վերաբերութեամբ), հարաւականի † ‖ *ած.* Հարաւայնոց (զօրք)։

Sudorifique, *ած.* Քրտնաբեր (դեղ)։

Sud-ouest (սիւտուէսթ՝ եւ. հնչմամբ), *ած.* Հարաւ-արեւմտեան ։ ‖ *ար.* Հարաւ-արեւմուտք ։ 2 Հարաւ-արեւմտեան հով ։

Suée, *էգ.* Քրտնաքին անձկութիւն, անհանգստութիւն։ 2 Քրտնցնելը (ձին)։

Suer, *չ.* Քրտնիլ։ 2 Նեղութիւն կրել, տառապիլ. Faire —, (ձանձրացնել, նեղացնել). Cela fait —, (մարդու արհամարհանքը՝ զայրոյթը կը շարժէ այս)։ 3 Հոգին բերանը գալ, քրտինքներ թափել (գործի մը համար)։ 4 Խոնաւիլ (պատի)։ Les foins —։ ‖ — dans son harnais, Հանգիստ չլինիլ ։ ‖ *ն.* Քրտնիլ (արիւն) ։ 2 (Զանձրոյթ) հոտիլ. Il — l'orgueil, (հպարտութիւնը վրայէն կը վազէ), *ը.* ‖ — sang et eau, Արիւնքրտինք մտնել։ | — les grosses gouttes, Ոլոռ ոլոռ քրտինք թափել (անձկութենէ)։

Suette, *էգ.* Քրտնատենդ։

Sueur, *էգ.* Քիրտ, քրտինք. À la — de son corps, (ճակտի քրտինքով)։ ‖ *յգ.* Ճգունք, աշխատանք, քրտինք, (որ և *էդ.*)։

Suffètes (2f), ար. յգ. Կարքեդոնացիքդեշխք, սուֆէդք։

Suffire, -fi (1f), չ. Հերիք՝ բաւական լինել. բաւել։ ‖ Se —, յ. Ուրիշի պէտք չունենալ ☞ ինքնաբաւ։

Suffisamment (զաֆամա՛ն), մ. Ըստ բաւականի, բաւական։

Suffisance (՛ն), էգ. Բաւականը. Il a sa —. Il a — de blé. 2 Կարողութիւն, բաւականութիւն. Homme de —, (կարող մարդ)։ 3 Կարողութիւն (ընտրելու)։ 4 Ունայնամտութիւն, մեծամտութիւն, ինքնահաւանութիւն. Plein de —։

Suffisant, e (1f), ած. Հերիք, բաւական։ 2 Կարող, հ. (որ և ար.)։ 3 Մեծամիտ, ինքնահաւան։

Suffixe (2f), ած. Յետադաս (գիր)։ ‖ ար. Ետադաս կամ յետավանկ։

Suffocant, e (1f-՛ն), ած. Մղձկուտ, խեղդուկ։

Suffocation (1f), էգ. Շունչը բռնուիլը, հեղձում։

Suffoqué, e (1f), ած. Հեղձեալ, հեղձուցիկ։ 2 Արիւնը մէջը (միս)։

Suffoquer (1f), ն. Շունչն արգիլել, խեղդել, հեղձել, (որ և անէ.)։ 2 Շունչը բռնել, խեղդել, փ. Cela —, (զմարդ կը զայրացնէ՝ կը խեղդէ այս)։ 3 Հեղձամահ ընել։ ‖ չ. Շունչը բռնուիլ, խեղդուիլ։ 2 Պայթիլ՝ ճաթիլ (բարկութենէ). Se laisser — par les affaires, (գործերէ խեղդուիլ)։

Suffragant (1f-՛ն), ար. Մետրապոլտի տակ եպիսկոպոս, քորեպիսկոպոս, (որ և՝ Évêque —)։ 2 Փոխ-հովիւ † (բողոքականաց)։ ‖ —, —e, փ. (ժողովի մէջ) քուէարկու։

Suffrage (1f), ար. Ձայն, քուէ։ 2 Հաւանութիւն, հաճութիւն. Obtenir le — de ses amis։ ‖ յգ. Աղօթք՝ մաղթանք (եկեղեցւոյ). Menus —, (որ և՝ մանր մունր բաներ)։ 2 Բարեխօսութիւն՝ մաղթանք (սրբոց)։

Suffumigation (2f), էգ. Ծըխում. ֆիւմիկասիոն։ 2 Ներքնածխում † բժ.

Suffusion (2f), էգ. Ենթամորթեայ տարածում (հիւթի մը), ճապաղում, բժ.

Suggérer (սիւկ), ն. Կամաց մ՚ըսել՝ տուն տալ։ 2 Միտք ձգել, ազդել, սադրել, թելադրել։

Suggestion (սիւկժէսդ), էգ. Մտարկութիւն, տունտուութիւն, ազդում, սադրանք, թելադրանք։

Suicide, ար. Ինքնասպան, անձնասպան։ 2 Անձնասպանութիւն։ 3 Իր տունը փլող բան, փ.

Suicidé, ար. Անձնասպան։

Suicider (se), յ. Ինքզինք մեռցնել ☞ ինքնասպան։

Suie, էգ. (Ծխանի) մուր, ռնկ. գուրում. Amer comme —, (ամենադառն)։ 2 (Արմտեաց) փտութիւն։

Suif, ար. Ճրագու, գիրուց. իչ եաղը. սօն եաղը. Arbre à —, (ճրագենի)։ ‖ Donner un — à, ճարպոտել † (նաւ)։ 2 Սաստել (մէկը)։

Suiffer (1f), ն. Ճարպոտել † (նաւ)։

Suint (սիւէ՛ն), ար. Ճարպանիւթ † (ոչխարի կաշիի վրայ), ճարպաղտ. Laine en —, (ճարպաղտոտ † բուրդ)։

Suintement (սիւէ՛ն), ար. Ծորում, կաթկթում † սըզմա։

Suinter (սիւէ՛ն), չ. Մեղմով վազել, ծորիլ, կաթկթիլ †։

Suisse, ար. Զուիցերցի։ 2 Դռնապան, դռնապան. Le — d'une église, (եկեղեցպան)։ 3 Ճերմակ պանիր մը։

Suite, էգ. Ետեւէ եկողք, հետագայք, հետեւորդք †. On ferma la porte à toute la —։ 2 (Մեծ մէկու մը) մարդիկ. La — d'un prince. Vin de —, (ծառաներու գինի)։ 3 Կցորդք, հետեւորդք. Sans — et sans escorte։ 4 Շարայարութիւն, շարունակութիւն (պատմութեան). Voyons la —. Lire la —. D'une — éternelle, (անվերջանալի)։ 5 (Ոճիրներու) շարք. La — des temps, (դարուց յաջորդութիւն)։ 6 Ետքի ժամանակ, ետքը. La — a fait voir que.... Par la —, Dans la —, (ետքը, ետքէն)։ 7 (Կարգաւ) շարք. Une longue — de noms. Une — de portraits, (քովէ քով շարուած պատկերք). Une — de points, (շատ մը կէտեր)։ 8 Կապակցութիւն, ընդլայնում, շարունակութիւն (պատճառաբանութեանը մէջ). Être de —, (հաւասար՝ միակերպ լինիլ)։ 9 Արդիւնք, հետեւանք, հետեւութիւն. Mourir des — d'une chute. Un succès qui n'a pas de —, n'est rien.

Donner —, de — à son projet։ 10 Կապակցութիւն, կարգ, զօդ. Écrire avec —, (կարգաւոր գրել)։ Sans —, (կտրտուկ, ցատկոտուկ, անզօդ)։ 11 Անդուլ ուշադրութիւն, յարատեւութիւն. Il a beaucoup d'esprit de —. Incapable de — et d'uniformité։ ‖ La — d'une affaire, Գործի մ'ընթացքի մէջ դիպուածներ։ 2 Գործ մը յառաջ քշելու հոգ։ | N'avoir point de —, Զաւակ՝ մերձաւոր չունենալ։ ‖ la —, նխ. Ետեւէն։ | À la — de, նխ. Ետեւէն։ 2 (Գործի մը) ետեւէ։ 3 (Դեսպանի մը) մարդիկներէն։ 4 Կարգին սպասող (սպայ)։ 5 Այլոց ետեւէ, զացող (մարդիկ)։ | Par — de, նխ. Հետեւութեամբ ☞ (փոխ)էն։ ‖ De —, մ. Ետեւէ ետեւ։ 2 Կարգաւ։ 3 Միահետ, միայար, անընդհատ, շարունակ (քալել)։ | Tout de —, մ. Անյապաղ, անմիջապէս, իսկոյն։ 2 Անընդհատ։ 3 Անմա։ | Tout d'une —, մ. Անընդհատ։ | Par —, մ. Հետեւաբար։

Suivant (1), նխ. Ըստ, համեմատ։ 2 (Գծի մը) ուղղութեամբ։ ‖ — que, շ. Համեմատ։

Suivant, e (1), ած. Հետեւեալ (օրը), հետագայ (տողերը)։ ‖ գ. Ուղեկից։ 2 Ազգական, մերձաւոր. Il n'a ni enfants ni —։ 3 Աշակերտ, հետեւող. Aristote et ses —։ 4 Ծառայ։ ‖ իգ. Նաժիշտ, (որ և՝ Demoiselle —)։

Suivi, e, ած. Ունկնդիրներ քաշող, փնտռուած (քարոզիչ)։ 2 Անընդհատ, շարունակ (ընթերցում). Une histoire — de l'antiquité։ 3 Համաչափ (ոտանաւոր)։ 4 Կարգաւոր, միայօղ † միայար † (պատճառաբանութիւն). Il n'y a rien de — dans.....

Suivre, -vi, e, ն. Ետեւէ երթալ, հետեւիլ, (որ և գ.). Les autres le suivaient. — le fil de ses idées. Il l'a — au tombeau, (անոր ետեւէն ինքն ալ մեռաւ)։ 2 Ետեւէ գալ. Mon bagage me suivra. La nuit — le jour, (ցորեկի գիշեր կը յաջորդէ). L'effet suivit aussitôt la parole, (խօսքն իսկոյն գործ եղաւ)։ 3 Ընկեր լինիլ, ուղեկցիլ. — un prince dans ses voyages. Un ami le suivit dans l'exil. L'envie — la prospérité. Son image me — partout։ 4 Ետեւէ իյնալ, հալածել. — l'ennemi. — un lièvre։ 5 Ետեւէ իյնալ. — un projet. — une science, (ինքզինք տալ գիտութեան մը), (որ և ած.)։ 6 Ուղղութիւն մը բռնել, բռնել (ճամբայ մը), բռնել (գետի ընթացքը). 7 Աչքը վրան լինիլ, ուշադրութիւն ընել, դիտել. Il faut — cet homme-là։ 8 Մտիկ ընել, ուշադրութիւն ընել (խօսքերու)։ 9 Դարմանել, ստածել. — un malade։ 10 Յառաջ տանիլ, շարունակել. — un discours. — des expériences jusqu'où elles peuvent aller։ 11 Պարապիլ, հետեւիլ. — une profession. — la carrière des lettres։ 12 Յարիլ, հետեւիլ. — une opinion. — Platon։ 13 Յաճախել, ցանկորդել. — le théâtre. — un cours. — un professeur, (վարժապետի մը դասերուն գտնուիլ)։ 14 Անսալ, մտիկ ընել. — les paroles de qn. — qn. qui raisonne, qui parle, (միտքն հասկնալ, ուշադրութիւն ընել մէկու)։ 15 Խիստ մօտերը գտնուիլ, սերտ թէ հաւատարիլ, (որ և՝ — de près)։ ‖ — qn. Մէկու ետեւէ երթալ։ 2 Մէկու խօսքերը մտիկ ընել։ 3 Յարիլ մէկու։ 4 Մտքով հետը երթալ։ 5 Մէկու ետեւէն մեռնիլ։ | — la cour, Յարիլ արքունեաց։ | — les pas de qn. Մէկու ետեւէն երթալ, (որ և գ.). — le grand chemin, հասարակաց ճամբան բռնել։ | — sa pointe, Շարունակել, յառաջ վարել ձեռնարկը։ 2 Կարծեացը վրայ պնդել կենալ։ | — de l'œil, des yeux, Հեռանալը դիտել, ետեւէն նայիլ, նայիլ, դիտել։ ‖ շ. Ետեւէ գալ, ետքը գալ. La page qui —, (հետեւեալ երեսը)։ 2 Ուղղութիւն մը բռնել։ 3 Բխիլ, յառաջ գալ, հետեւիլ. Il — de là que.....։ ‖ Se —, յ. Իրարու ետեւէ քալել՝ գալ։ 2 Կարգաւ լինիլ՝ գալ (երեսները)։ 3 Անընդհատ շարունակիլ։ 4 Ինք իր հետ միաբան լինիլ. L'église arm. se — parfaitement elle-même։ 5 Իրարու կապուած լինիլ, կապակցիլ. Un poème où tout marche et se —։

Sujet, ette, գ. Հպատակ։ ‖ ած. Նուաճեալ, հպատակ։ 2 Ենթարկեալ,

հպատակ, տակ (օրէնքներու)։ 3 Կաշկանդեալ, գերի. On est fort — dans cet emploi. Il est — à l'heure, au coup de cloche, (իր ժամերուն գերի է)։ 4 (Տուրքերու) ենթարկեալ ☞ (հարկա)պարտ։ 5 Ենթակայ (սխալանաց՝ մահուան) ☞ (սխալա)կան, (սխալ)ոտ, (մահ)կանացու, (լուծոտ)իլ։ 6 Մէտ, հակամէտ. — au vin, à boire, (գինեմէր). — aux femmes, (իգամէր)։ 7 Ընդունակ (զանազան մեկնութեանց) ☞ (մեկնաբանե)լի։

Sujet, ար. Պատճառ. Quel — vous amène ici? Sans —, (տարապարտ). Sans — ni demi, (առանց որ և է պատճառի)։ 2 Նիւթ (վէպի՝ պատկերի). Faire le —, (նիւթ լինիլ)։ 3 Առիթ, նշաւակ, նիւթ, առարկայ. Faire de qn. ses — de risée. Au —, Sur le — d'une personne, (անձի մը նկատմամբ). Être sur le — de qn. de qch. (մէկու մը՝ բանի մը վրայօք խօսիլ)։ 4 Եղանակ, նիւթ, եր. 5 Վախճան, առարկայ (բժշկութեան)։ 6 Ենթակայ, տր. 7 Անուն բայի, տէր բայի, ք. 8 Անձ, մարդ. C'est un pauvre —. Un digne —. Bon —, (լաւ աշկերտ). Mauvais —, (ստահակ)։ 9 Դարմանեալ, հիւանդ, ենթակայ † բժ. 10 (Հերձելի) դիակ. La difficulté de se procurer des —։ 11 (Քննութեան տակ) էակ, ենթակայ † բ. դ. 12 Մագնիսացու, ենթակայ։ 13 Պատուաստացու կամ պատուաստուած ծառ, ենթակայ †։

Sujétion, էգ. Հպատակութիւն. Mettre sous sa —, (իր տակն առնուլ)։ 2 Բռնադատութիւն, գերութիւն. Les habitudes deviennent des —։ 3 Անպակաս ներկայութիւն՝ փոյթ, հանապազորդութիւն։ 4 Անհանգստութիւնք՝ պահկութիւնք (տան մը)։

Sulfate, ար. Ծծմբատ։ [ջրատ, գ.

Sulfhydrate (ֆի), ար. Ծծմբա-

Sulfhydrique (ֆի), ած. Ծծըմբաջրական † գ.

Sulfite, ար. Ծծմբիտ, գ.

Sulfure, ար. Ծծմբաւոր, գ.

Sulfurer, ն. Ծծմբաւորել, գ.

Sulfureux, euse, ած. Ծծմբային։

Sulfurique, ած. Ծծմբական։

Sultan (ն), ար. Սուլթան։ 2 Միահեծան թագաւոր, սուլթան։ 3 Սապատ (կանանց արդուզարդի), շքատփոփ † || —e, էգ. Թագուհի, սուլթանուհի։ 2 Պարեգօտ (առջին բաց), սուլթանիկ †։

Sultanin (նէն), ար. Դրամ մը, սուլթանիյէ։ [սումագ։

Sumac, ար. Ծառոց սեռ, աղտոր.

Summum (սօմմօմ), ար. Ծայրագոյն աստիճան։

Sunnite, ար. Օրինական, սիւննի։

Super, չ. Գոցուիլ (նաւու ծակի)։

Superbe, ած. Մեծ, հպարտ, գոռոզ, ամբարտաւան †. Tarquin le —, (որ և ար.)։ 2 Բարձրաբերձ՝ սիգապանծ (աշտարակ)։ 3 Սօս (երիվար)։ 4 Ճոխ, շքեղ, պերճ, փառաւոր, հոյակապ, սիգապանծ † ☞ (հերա)պանծ. Forêt —. Homme — en habits. Un homme —, (ամենազեղեցիկ մարդ). Vous êtes —, (որ և՝ ի՜նչ արտառոց գաղափարներ ունիս, ոքանչելի ես։ 2 Ո՞վ չուզեր այդ, իմ հանիս ալ կ'ուզէ)։ 5 Փառաւոր (ճառ), հոյակապ (գիրք)։ 6 Սքանչելի (օդ)։ || էգ. Ամբարտաւանութիւն։ 2 Պերճենի † բս.

Superbement, մ. Հպարտօրէն, գոռոզաբար։ 2 Փառաւոր, պերճօրէն, շքեղօրէն (հագուած)։

Supercherie, էգ. Խաբանք։

Superfétation, էգ. Աւելորդ կրկնութիւն։ 2 Վերատղմնառութիւն †։

Superficie, էգ. Երես, տարածութիւն (դաշտի)։ 2 Երես՝ մակերեւոյթ (մարմնոյ)։ 3 Արտաքին երեւոյթ. Juger par la —, (դրսէն՝ վրայէն դատել). S'arrêter à la —, (դուրսը միայն նայիլ)։ 4 Դուրսի երես, մակերեւոյթ, ձ.

Superficiel, elle, ած. Երեսի, մակերեւութական. Cent lieues —, (հարիւր փարսախ երես)։ 2 Երեսի, վրայէն, արտաքին. Lésion —, (որ և ձ.)։ 3 Վեր ի վերոյ, հարեւանցի։

Superficiellement (ll), մ. Իբըր մակերեւոյթ. Il contient mille mètres —, (հազար մէթր երես ունի)։ 2 Վրայէն (դպչիլ)։ 3 Վեր ի վերոյ (կարդալ)։

Superfin, e (ֆ), ած. Գերընտիր, գերազնիւ։

Superflu, e, ած. Աւելորդ (որ և գո.)։ 2 Լրաճոխ † (յանգեր)։ 3 Անպէտ, անօգուտ, աւելորդ։ ‖ գո. Un — de vie, Աւելորդ կեանք մը։ [Աւելորդք։

Superfluité, էգ. ԱւելորդուԹիւն։ 2

Supérieur, eure, ած. Վերի, վերին (յարկ). Membres —, (Թեւերը)։ 2 Իրենց գետի կամ գետերու ակունքի ամենէ մօտ, վերին (նահանգք Ասիոյ)։ 3 Ջերմագոյն՝ բարձրագոյն (բարեխառնուԹիւն)։ 4 Բարձրագոյն՝ վերին (ատեան՝ իշխանուԹիւն)։ 5 Բարձրագոյն՝ բարձր (սպայ)։ 6 Գերազանց (տաղանդ)։ 7 Գեր ի վեր (գրուած)։ 8 Վեր, բարձր. — à ses rivaux։ 9 Աւելի բարձր (գին)։ 10 Աւելի՝ վերագոյն † (ոյժ)։ 11 Ստուարագոյն † (բանակ), (որ և՝ — en nombre)։ ‖ Être — à, Աւելի բարձր՝ վեր լինիլ։ 2 Դիմացող՝ անգրդուելի լինիլ։ ‖ գ. Գլխաւոր, մեծ։ 2 (Վանքի) մեծաւոր՝ մեծաւորուհի։

Supérieurement, մ. Գեր ի վեր կերպիւ, գերապանցօրէն, գեր ի վեր։ 2 Խիստ գեղեցիկ՝ գերազանցօրէն (նկարել)։

Supériorité, էգ. ԳերազանցուԹիւն, գերիվերուԹիւն. — de poids, (աւելի կշիռ, աւելակշռուԹիւն †)։ 2 ՄեծաւորուԹիւն (վանքի)։ ‖ Les —, Բարձր՝ գեր ի վեր անձինք։

Superlatif, ive, ած. Գերադրական։ ‖ գո. Գերադրական աստիճան։ ‖ Au —, մ. Անզիի ծայր, գերադրապէս

Superlativement, մ. Անզիի ծայր, գերադրապէս (տգեղ)։

Superposer (բõ), ն. Վրայ դնել, մակադրել։ 2 Վեր դնել, գ. [դրուԹիւն։

Superposition (բõ), էգ. Մակա-

Superpurgation, էգ. Չափազանց մաքրում (փորի), սաստկամաքրում †։

Superséder (ս), չ. Յետաձգել, հ.

Superstitieusement (սիկօ), մ. ԱւելորդապաշտուԹեամբ, սնապաշտօրէն։ 2 Տարապայման զգուշուԹեամբ, բանբարակուԹեամբ Գ.

Superstitieux, euse (սիկօ), ած. Աւելորդապաշտ, նանրապաշտ, (որ և գ.)։ 2 Մոտի (չերմեռանդուԹիւն). սնապաշտ (նախապաշարմունք)։ 3 Չափազանց զգուշաւոր, բանբարակ Գ.

Superstition, էգ. ԱւելորդապաշտուԹիւն։ 2 Չափազանց զգուշուԹիւն, բանբարակուԹիւն Գ.

Supin (ֆ), գո. Բայանուն, գ. [դեր)։

Supinateur, ած. Յորասյախիչ (ղըն-

Supination, էգ. ՅորասյուԹիւն։ 2 Կոնկի վրայ պառկուածք, յորասյուԹիւն։ [Թում։

Supplantation (ֆp ֆ), էգ. Թա-

Supplanter (ֆp-ֆ), ն. (Մէկու) տեղը մտնել, ոտքը սահեցնել, Թաթել։

Suppléance (ֆp-ֆ), էգ. Փոխանորդում։ 2 ՓոխանորդուԹիւն։

Suppléant, e (ֆp-ֆ), ած. և գ. Տեղը բռնող, փոխանորդ։

Suppléer (ֆp), ն. (Պակասը) լեցնել, ամբողջացնել, լրացնել։ 2 Տեղը լեցնել, (մեռնողի) տեղը դնել։ 3 Տեղը բռնել, փոխանորդել (վարժապետի). Se faire —, (տեղը մէկը դնել)։ ‖ չ. Տեղը լեցնել։ 2 Տեղը բռնել։ ‖ Se —, յ. Լրանալ։ 2 Տեղը բռնուիլ։

Supplément (ֆp), գո. Պակասը լեցնելը, լրացում։ 2 Վրայէ տրուած բան, աւելի. — de solde։ 3 Յաւելուած (գրքի)։ 4 ՅարաԹերԹ † (լրագրի)։ 5 Նշանակուածէ աւելի կերուած բան (ճաշարանի մէջ), յաւելուտեստ † 6 Տեղը բռնող՝ փոխանորդող բան. Les préjugés sont le — de la raison։ ‖ Prendre un —, Աւելի բարձր տոմս մ՚առնուլ, տոմսակը փոխել։

Supplémentaire (ֆp-ֆn), ած. Լրացուցիչ, յաւելուածական։ 2 Փոխանորդող. Jurés —։ [ցուցիչ։

Supplétif, ive (ֆp), ած. Լրա-

Suppliant, e (ֆp-ֆ), ած. Աղաչաւոր, պաղատաւոր, աղերսարկու։ 2 Աղերսալի (խօսքեր)։ ‖ գ. Աղաչաւոր։

Supplication (ֆp), էգ. Աղերսանք, պաղատանք։ ‖ յգ. Ընդհանուր աղօԹք։ 2 հ. ժ. ԱզդարարուԹիւն (խորհըրդարանի առ արքայն)։

Supplice, գո. Չարչարանք, տանջանք ։☞ կտտամահ). Condamner

au dernier —, (մահուան դատապարտել)։ 2 Մահու տանջանք. Mener qn au —։ 3 Տանջանք, չարչարանք, շատ տանջանք, ը. Être au —, (տառապիլ, տանջուիլ)։ 4 Տառապանք։ 5 Զարչրկող մարդ։

Supplicié (1p), ար. Տանջանաւոր։

Supplicier (1p), ն. Մահու պատիժ տալ։

Supplier (1p), ն. Աղերսել, պաղատիլ. Je vous en —, (սրտր պագնեմ)։ [2 Աղաչանք, ը.

Supplique (1p), էգ. Աղերսագիր։

Support (1p), ար. Հաստատութիւն, նեցուկ ☞ (պատր)կալ։ 2 Պաշտպան, նեցուկ։ 3 Հանդուրժում, հ. ‖ յ+. Վահանաքարձք, բարձակք † ծ+.

Supportable (1p), ած. Տանելի, ժուժալի, հանդուրժելի։

Supportablement (1p), մ. Տանելի կերպով մը, ըստ բաւականի, սանկ նանկ։

Supporter (1p), ն. Տակէն բռնել, վերցնել։ 2 Տանիլ, համբերել, հանդուրժել։ 3 Բաւարար † գտնել (ինչ ինչ երկեր)։ 4 Կողմ բռնել, պաշտպանել։ 5 Վերցնել (ցուրտը), դիմանալ (ծովի)։ ‖ Se —, յ. Հանդուրժուիլ։ 2 Իր անձին կամ իրարու հանդուրժել՝ տանիլ։ [րելի, ենթադրելի։

Supposable (1p-ō), ած. Համա-

Supposé, e (1p-ō), ած. Կարծեցեալ, ենթադրեալ։ 2 Ենթադրելով. Cela —, (այս ենթադրութեամբ)։

Supposer (1p-ō), ն. Համարել, սեպել, դնել, ենթադրել, (որ և այլն)։ 2 Համարիլ, կարծել. Je — que.... Vous me — un mérite que je n'ai point, (կարծած արժանիքդ չունիմ)։ 3 Ստորէն վերագրել, յօդել, ստեղծել. — un testament. Ils lui — des projets coupables։ 4 Ենթադրութեամբ դնել. L'auteur — tout et ne prouve rien։ 5 Բնական հետեւութիւն լինիլ, պահանջել, ենթադրել. Tout fait — une cause. ‖ Se —, յ. Ենթադրուիլ։ 2 Ինքզինք կարծել՝ ենթադրել։

Supposition (1p-ō), էգ. Ենթադրութիւն։ 2 Կարծիք, ենթադրութիւն։ 3 Յօղում, ստեղծում (կտակի)։ 4 (Անուն մը՝ մէկը) ուրիշի մը տեղ դնելը։ 5 Ստորէն վերագրում (մէկու՝ զաւակ մը)։ 6 Սխալ վերագրութիւն։

Suppositoire (1p-ō), ար. (Սըրբանի) պատրոյգ, կոնակ † բժ.

Suppôt (սիւբō), ար. Անդամ, պաշտօնեայ. La justice et ses —, հ. 2 Գործակից, սատար (բռնաւորաց). — de Satan, (չար մէկը, սատանայի մշակ)։ 3 Հիմ. փէլ։

Suppression (1p), էգ. Խափանում, բարձում, ջնջում (պաշտօնի՝ տուրքի)։ 2 Լռելը (պարագայներ՝ պատմութեան մը մէջ)։ 3 Դադարում, բժ. 4 Մէջտեղէ վերցնելը, պահելը, էր. — de part, — d'enfant, (Թագուցում նորածնի)։

Supprimer (1p), ն. Հանել՝ վերցնել (գովեստ մը գրքի մէջէ), ջնջել (յօդուած մը)։ 2 Արգիլել (գրուած մը), խափանել (Թերթ)։ 3 Ջնջել՝ անյայտ ընել (Թուղթ՝ ոճիրի ապացոյցք)։ 4 Լռութեամբ անցնիլ, լռել (շատ մը պարագաներ)։ 5 Հանել՝ յապաւել (մէկ մաս ճառի)։ 6 Ջնջել (պաշտօններ)։ 7 Դադրեցնել (քըլտինք)։ ‖ Se —, յ. Իր կեանքը վերցնել, ինքզինք մեռցնել։ [րախուն †։

Suppurant, e (1p-ì), ած. Թա-

Suppuratif, ive (1p), ած. Թարախիչ։ [խում։

Suppuration (1p), էգ. Թարա-

Suppurer (1p), չ. Թարախել։

Supputation (1p), էգ. Համար, հաշիւ։ [հաշուել։

Supputer (1p), ն. Հաշիւ ընել.

Suprématie (սի՝ էգ. Գերիվերութիւն, գլխաւորութիւն։ 2 Գլխաւորապետութիւն (արքայի. Անգ.). Serment de —, (հակակաթոլիկ երդում, Փորձոյ երդում)։

Suprême (k̄), ած. Բարձրագոյն, վեհագոյն, գերագոյն, վերին։ 2 Երկնային՝ վերին (իմաստութիւն)։ 3 Վերջին (ժամ)։ 4 Մահու (ժամ), յետին (կամք՝ օրհասականի)։ ‖ Au — dégré, մ. Անդիի ծայր, յետին աստիճան։ ‖ ար. (Հաւի) փափուկ մասերէ խորտիկ, (հաւ)ամիճ †։

Suprêmement (k̄), մ. Յետին աստիճան, ամենա(գեղեցիկ)։

Sur, նխ. Վրայ ☞ ե. գ. հ. աւա՛

զաշէն։ 2 Վրայէ. Passer — un pont. Passer — le corps de qn. 3 Կ'երդնում, վկայ. — ma parole. — mon honneur. 4 Վստահելով, վրայ. J'ai fait cela — votre parole։ 5 Վրայօք, մասին. Je veux voir M. de Louvois — votre frère։ 6 (Տէրութե)նէ, (Թշնամի)էն, (գումար)էն. Rentes sur l'État. Prendre — l'ennemi. Lever une portion — le total. 7 (Ստոնկ)ովը, ինչքովը. Vivre — son bien. 8 Մէջէ, (երեք)էն. Obtenir une voix — trois։ 9 Ետեւէ, վրայ. Fermer la porte — soi. Il marche — mes pas, (ետեւէս կը քալէ)։ 10 Ըստ, վրայ. Il dirigeait sa route — les étoiles. Juger — les apparences։ 11 Կողմ, դէպ ի. Tourner — la droite. Ma fille va — dix ans։ 12 Ատենները, միջոցները, դէմ. — le soir. — les cinq heures, (ժամը հինգի ատենները)։ 13 Աւելի. C'est ce que j'aime — toutes choses։

Sur, e, ած. Թթու (խնձոր)։

Sûr, e, ած. Վստահ, ապահով (բանի մը վրայ)։ 2 Հաւատարիմ՝ վստահելի (բարեկամ), ապահով (առաջնորդ). Temps qui n'est pas —, (անհաստատ օդ)։ 3 Ապահով (ձեռք). Vos papiers sont en main —։ 4 Հաստատուն՝ վըստահ (ձեռք)։ 5 Աներկբայ, հաւաստի, ապահով (ըսածին վրայ). Bien —? (ապահո՞վ բան է)։ 6 Անսխալ (դատողութեանցը մէջ), քաջ՝ անվրէպ (յիշողութիւն). Il a le goût —, (քաջ համառութիւն ունի։ 2 Լաւ գնահատիչ մ'է). Il a le coup d'œil —, (ճիշդ աչք ունի։ 2 Անվրէպ կը զատէ). Ce cheval a le pied —, Il est —, (անսայթաք է այս ձին)։ 7 Անքոյթ, ապահով. Port —. Lieu —, (որ և՝ բանտ). Il ne fait pas — en ce lieu, (ապահով տեղ չէ հոս)։ 8 Անվտանգ՝ ապահով (սանդուղ)։ 9 Անշուշտ, անվրէպ. Rien n'est si — que la mort։ 10 Անվրէպ (դեղ՝ միջոցներ)։ || տր. Le plus —, Լաւագոյն ճամբան՝ միջոցը։ || Pour —, մ. Անտարակոյս, անշուշտ։

Surabondamment (ամման), մ. Լիով, աւել աւելօք։

Surabondance (ն-ն), էգ. Սաստիկ շատութիւն, առատութիւն, յորդութիւն, աւել աւելօք (բարեկամութիւն). — de։

Surabondant, e (ն-ն), ած. Յորդառատ։ 2 Աւելորդ։ || տր. Աւելորդը, աւելին։ [առատ լինիլ, լեցուն լինիլ։

Surabonder (ն). չ. Խիստ շատ

Suracheter, ն. Սուղ գնել։

Suraigu, uë, ած. Սրագոյն։

Surajouter, ն. Դարձեալ աւելցնել, վրայէն աւելցնել։

Surannation (2n). էգ. Հնացածութիւն † (անցագրի). || De —, (Հինցած հրովարտակ մը վերահաստատելու հրովարտակ)։

Suranné, e (2n), ած. Ատենն անցած, հինցած (անցագիր)։ 2 Խափանեալ, հինցած (սովորոյթք)։

Suranner (2n), չ. Հիննալ (անցագրի)։ [ւըննտիր, երրորդ † ց. է

Sur-arbitre, տր. Երրորդ իրա-

Surard, ած. Թանթրուենի (քացախ)։ [(կամար)։

Surbaissé, e (k̄). ած. Միջահակ

Surbaissement (k̄), տր. Միջահակութիւն (կամարի)։

Surcens (ն), տր. Վերադիր սակ, աւելասակ † տն.

Surcharge, էգ. Նոր ծանրութիւն, աւելի բեռ, ծանրաբեռնութիւն, (որ և փ.)։ 2 Աւելի տուրք։ 3 Աւելորդութիւն. — de graisse, (աւելորդ ճարպ)։ 4 Բառերու վրայ գրուած բառեր, մակբառեր †. Il y a dans cet acte une —։

Surcharger, ն. Չափազանց բեռնաւորել, ծանրաբեռնել, (որ և փ.)։ 2 Տուրքերով ծանրաբեռնել։ 3 Բառերու վրայ բառեր գրել, մակաբառել †. — un acte, une ligne։ || Se —, ջ. Ծանրաբեռնիլ։ 2 Բեռնաւորել (ստամոքսը)։

Surchauffer (շօ). ն. Չափազանց տաքցնել։ 2 Չափազանց կրակ տալ, այրել (երկաթ)։ [ծութիւն (երկաթի)։

Surchauffure (շō), էգ. Այրա-

Surchoix, տր. Գերընտիր բան։

Surcomposé, e (ն-քō), ած. Բազմատարր (մարմին)։ 2 Բազմաբարդ (տերեւ)։ 3 Բազմայօդ (եղանակ), փ.

Surcouper, ն. (Դիմացինի) յաղթուկը կտրել, ԹՂԹ.

.. **Surcroît**, ար. Յաւելուած, աճում, յաւելում. Voici un — de compagnie, (ահա աւելի ընկերութիւն, ահա ուրիշներ ալ եկան)։ ‖ De —, մ. Վրայէն, աւելի ։ ‖ Pour — de, Ի լրումն (երջանկութեան) ։

Surcroître, **-crû**, **e**, չ. Չափէն աւելի աճիլ։ ‖ ն. Չափազանց աւելցնել (գին)։ [արտակուայ †։

Surdent (ն), էգ. Աւելորդ ակռայ,

Surdité, էգ. Խլութիւն։

Surdorer, ն. Վերոսկեզրել † ։

Surdos (ō), ար. Թիկնափոկ, նիւսափոկ † (կառածիի)։ [նի. միւրվէր։

Sureau (ō), ար. տ. ս. Թանթրուե.

Surélever, ն. Բարձրացնել ։

Surelle, էգ. Զանազան տնկոց անուն, թթուենի †։

Sûrement, մ. Անվտանգ, անկասկած, ապահովապէս, յապահովի։ 2 Ապահով տեղ (տալ ստակը) ։ 3 Ճշմարտիւ, ստուգիւ, հաստատապէս։ 4 Անվրէպ (զարնել)։ [բարձր, գերաբարձր։

Suréminent, e (ն), ած. Ամենա-

Surenchère (ն), էգ. Աւելի գին, բարձրացում (աճրդի) ։

Surenchérir (ն), չ. Աւելի գին տալ, բարձրացնել (աճուրդը)։

Surenchérissement (ն), ար. Աւելի սուղնալը՝ սղացում։ [ոգնային†։

Surépineux, euse, ած. Մակ-

Surérogation, էգ. Պարտքէ՝ ընդունած պատուէրէ աւելին ընելը ։ 2 Պարտքէ աւելի բան։ [աւելի (գործ)։

Surérogatoire, ած. Պարտքէ

Suret, ette, ած. Թթուիկ ։ ‖ էգ. Տ. **Surelle** ։

Sûreté, էգ. Ապահովութիւն. Lieu de —, (ապահով տեղ։ 2 Բանտ). Homme d'une grande —, (հաւատարմութեան արժանի մարդ) ։ 2 Զգուշութիւն, ապահովութիւն (բանի մը դէմ)։ 3 Ստուգութիւն, ապահովութիւն (միշտ երջանիկ լինելու)։ 4 Երաշխաւորութիւն, ապահովութիւն . Il m'a demandé des — ։ 5 Հաստատութիւն (ոտքի), փարժութիւն՝ համարձակութիւն (ձեռքի)։ 6 Հաստատութիւն (յիշողութեան), անվրէպութիւն (ճաշակի)։ ‖ En —, Անկասկած, յապահովի, ապահով ։ 2 Անհոգ (բնանալ) ։ ‖ En — de. Dans la — de. Ազատ, յապահովի ։ ‖ En — de conscience, Հանգիստ խղճով ։ [թիւն † բժ.

Surexcitation, էգ. Վերգրգռու-

Surexciter, ն. Վերգրգռել † ։

Surface, էգ. Երես, մակերեւոյթ, (որ և գ.)։ 2 Մակերեւոյթ, ե.

Surfaire, -fait, e (k̄), ն. Սուղ գին պահանջել, վրայ դնել, սուղ ուզել (ապրանքին)։ 2 Արժանիքը չափազանցել, սաստիկ թռցնել, վերագովել ։ ‖ — de, (Տաս ղրուշ) աւելի գին կտրել։

Surfaix (k̄), ար. Վերնաթանգ. ֆւսթ զօլանi։ 2 Բեռի չուան։

Surgeon (ն), ար. Տակէ բուսած շառաւիղ, շաքիլ † 2 Ջուակ, շառաւիղ, հ.

Surgir, չ. Բխիլ (ջրի)։ 2 Մէջ տեղ ելնել, ելնել (համբաւ), ծագիլ (դժուարութիւն)։ 3 Հասնիլ, ն.

Surhaussé, e (hō), ած. Վերամբարձիկ † (կամար) ։

Surhaussement (hō), ար. Աւելի բարձրացում։ 2 Աւելի սղացում։

Surhausser (hō), ն. Աւելի բարձրացնել։ 2 Աւելի սուղցնել։ [մարդկային։

Surhumain, e (rիւ), ած. Գեր-

Surintendance (ն ն-ն), էգ. Ընդհանուր հոգաբարձութիւն, վերակացութիւն, վերադիտութիւն † 2 Վերակացատուն † (արքունի շինուածոց)։

Surintendant (ն ն-ն), ար. Ընդհանուր հոգաբարձու, վերակացու։ 2 հ. ժ. Արքունի ելումտից վերակացու ։ ‖ —e, էգ. Վերակացուի կին։ 2 հ. ժ. Վերակացուհի (թագուհւոյ դրան) ։ 3 (Դպրոցի) տեսչուհի ։

Surir, չ. Թթուիլ։ [դակ. թէյէլ։

Surjet, ար. Վերանցանց կար, թել-

Surjeter, ն. Թելդակել. թէյէլլէմէք։ [րորդ օր (հարսնիքի)։

Surlendemain (ն-ն), ար. Եր-

Surlonge (ն), էգ. (Եզան) Թիկնամէջք, բէչ † ։ [նեցնել, տաժանել։

Surmener, ն. Զարաչար յոգ-

Surmontable (ն), ած. Յաղթելի։

Surmonter (ն), ն. Յաղթել ։ 2

Գլել, յաղթել (մրցորդներուն)։ 3 Ընկճել. La sueur nous surmontait։ 4 (ժայռերու) վրան ելնել։ 5 Ելնել (ջուրի) երես։ 6 Երեսը ելնել, ան. 7 (Ուրիշ բանէ) վեր ելնել՝ բարձրանալ։ 8 Վերեւ՝ վրայ դրուած լինիլ ☞ (ժանե)պսակ † (խաչա)գլուխ † (արձանա)կիր։ ‖ Se —, յ. Իր անձի յաղթել։

Surmouler, ն. Ձուլուած պատկերէ մը կաղապար հանել, վերկաղպարել†։

Surmoût, ար. Հնձանէ առնուած գինի՝ դեռ չմնացած ու չկոխուած, մըռմռուկ Գ։

Surmulet, ար. Գերգլխան † ձկ.

Surnager, չ. Ջուրի երեսը մնալ, մակալողալ։ 2 Երեսը մնալ, փ. 3 Տեւել, մնալ։

Surnaturel, elle, ած. Գերաբուն, գերբնական։ 2 Կարգէ դուրս, տարօրինակ. Ses yeux brillaient d'un feu —։ ‖ ար. Գերբնականը։

Surnaturellement (11), մ. Գերբնապէս, գերբնաբար։

Surnom (ն), ար. Մականուն։ [ւելի։

Surnombre (ն), ար. En —, Ա-

Surnommer, ն. Մականուանել։

Surnuméraire (էռ), ած. Սահմանեալ թուէ աւելի, աւելաթիւ † աւելական † (պաշտօնաւոր)։ ‖ ար. Անվարձ՝ աւելաթիւ † պաշտօնեայ։

Surnumérariat, ար. Անվարձ՝ աւելաթիւ † պաշտօնավարութիւն։

Suros (ō), ար. Մակոսկր։ [տում †։

Suroxydation, էգ. Վերօքսի-

Surpasser, ն. (Աւելի) բարձր լինիլ։ 2 Վեր՝ գեր ի վեր լինիլ, բարձր լինիլ, գլել, գերազանցել, փ. 3 Աւելի անդին անցնիլ։ 4 Ոյժէ՝ խելքէ՝ կարողութենէ վեր լինիլ։ 5 Զարմանքը շարժել, շուարել. Cet événement me —։ ‖ — en (grosseur), Աւելի (խոշոր) լինիլ։ ‖ Se —, յ. Գերազանց եա հանդիսանալ, իրմէ վեր բաներ ընել, ալ աւելի (ճարտար) լինիլ։

Surpaye, էգ. Աւելի վճարում։

Surpayer, ն. Գնէն աւելի վճարել։ 2 Ջուելօք վճարել (մէկու)։

Surplis, ար. (ժամի) շապիկ (թեւերը ետեւէն կախ)։

Surplomb (օն), ար. Վերի մասը դէպ ի դուրս ծռուիլը, թերուղղութիւն։

Surplomber (ն), չ. Ուղղորդ չլինիլ, ծռուիլ ☞ Թերուղիղ։

Surplus, ար. Աւելորդ, աւելի։ 2 Մնացեալ, մնացորդ. Vous savez le —։ ‖ Au —, Pour le —, մ. Թող զայս, ասով մէկտեղ, և սակայն։

Surprenant, e (ն), ած. Յանկարծահաս։ 2 Նորասքանչ, զարմանալի ☞ զարմանա(գեղ)։

Surprendre, -pris, e, ն. Յանկարծ առնուլ (բան մը), յանկարծ տիրել՝ կոխել (քաղաք)։ 2 Յանկարծ վրայ իյնալ, յանկարծակիի բերել (մէկը). Être —, (յանկարծակիի գալ)։ 3 Յանկարծակի գրաւել (մէկու սէր)։ 4 Յանկարծ գալ՝ գտնել. Il surprit son ami qui le croyait loin de Paris։ 5 Յանկարծ վրան գալ (հիւանդութիւն մը)։ 6 Վրայ հասնիլ, բռնել. Je l'ai — mettant du rouge. N'ai-je pas entre eux — qq. regard? Il surprit la nature sur le fait։ 7 Վրայ հասնիլ (գիշերի). La pluie nous a —, (անձրեւի բռնուեցանք)։ 8 Խաբել. — la bonne foi de qn. — la justice des rois. Être —. Se laisser —, (խաբուիլ)։ 9 Խաբէութեամբ կորզել (հաւանութիւն), գողնալ (ստորագրութիւն)։ 10 Ձեռք անցընել՝ բռնել (մէկու նամակ)։ 11 Հնարիւք շահիլ (մէկու վստահութիւն)։ 12 Վերահասու լինիլ, հասկնալ (մէկու գաղտնիք)։ 13 Զարմանք շարժել՝ գրաւել, զարմացնել. Cette nouvelle me —. La vie de tempête —, frappe et pénètre։ 14 Յանկարծ զարմացնել, յանկարծուկի† բերել. Il aime à — agréablement։ 15 Սաստիկ ազդել, առնուլ (կրակի՝ միսը)։ ‖ Se —, յ. Խաբուիլ։ 2 Յանկարծ բռնել (լացը). Je me suis — à (pleurer)։ 3 Իրար բռնել (բան մ'ընելու վրայ)։

Surprise, էգ. Յանկարծ վրայ գալը՝ հասնիլը, կոխելը, յանկարծակիի բերելը. Coup de —, (յանկարծակի բան). Par —, (յանկարծակի)։ 2 Յանկարծակիի գալը։ 3 (Յանկարծակի) խաբանք՝ պատրանք, յանկարծախաբ†. User de —. Par —։ 4 Զարմացում, զար-

մանք․ Je ne reviens pas de ma — ։ 5 Յանկարծատուփ † զարմանատուփ † (որ և՝ Boîte à —)․ 6 Յանկարծական հաճոյք կամ ընծայ․ 7 Հաճելի զարմացում՝ խաղ, յանկարծախաղ † յանկարծուկ †․ [կամային, անք․

Surrénal, e (2r), ած․ Մակերի-

Sursaut (ō), ա․ Ցատքում, ոստում ‖ En —, Ընդոստ (արթննալ)։

Surséance (Ն), էգ․ Յապաղում, յետաձգում [նորէն ցանել, վրայէ ցանել։

Sursemer, ն․ Ցանուած տեղ մը

Surseoir, -sis, e, ն․ և չ․ Ունջացնել, ի կախ ձգել, յետաձգել։

Sursis, ա․ Յամուրդ, յետաձգում։

Sursolide, ա․ Գերհաստատուն † հ․ էգ․ [հարկ՝ տուրք։

Surtaux (ō), ա․ Տարապայման

Surtaxe, էգ․ Նոր սակ կամ հարկ, վերահարկ։ 2 Անիրաւ՝ չափազանց հարկ։

Surtaxer, ն․ Ծանր տուրք դնել։

Surtout, մ․ Ամենէ աւելի, մանաւանդ ։ ‖ ա․ Վերարկ † վերնակ † 2 Տրանոթ † (մեծ սեղաններու վրայ)․ 3 Սայլակ (բեռի), բունկեսայլ †․ [Թիւն։

Surveillance (Ն), էգ․ Հսկողու-

Surveillant, e (Ն), ած․ Հսկող ։ ‖ էգ․ Հսկող, վերահսկող ։

Surveille, էգ․ (Ծնունդէ) երկու օր յառաջ, յառաջանախորդ † օր։

Surveiller, ն․ Աչքը վրան լինել, վերահսկել, հսկել, (որ և չ․)։

Survenance (Ն), էգ․ Յանկարծական գալուստ, վերահաս † 2 Անակընկալ ծնունդ, էգ․

Survenant, e (Ն), ած․ Վրայ հասնող, յանկարծահաս ։ ‖ գ․ Յանկարծ եկող, վրայ հասնող։

Survendre (Ն), ն․ Սուղ ծախել։

Survenir, -nu, e, չ․ Յանկարծ գալ, վրայ հասնիլ ։ 2 Վրայ գալ (հիւանդութեան)։ [ռում։

Survente (Ն), էգ․ Սուղ վաճառ-

Survider, ն․ Մաս մը պարպել՝ հանել։

Survie, էգ․ Ուրիշի մահուընէ ետք ապրիլը, մնալը, վերջամնացութիւն։ 2 Վերջամնաց. Table de — ։

Survivance (Ն), էգ․ Ուրիշէ ետք ապրիլը, վերջամնացութիւն։ 2 (Մեռնողի մը պաշտօնի) յաջորդելու իրաւունք ։

Survivancier (Ն), ա․ (Մեռնողի մը) սահմանեալ յաջորդ։ [ջամնաց ․

Survivant, e (Ն), ած․ և գ․ Վեր-

Survivre, -vécu, չ․ (Մէկու մը մեռնելէ ետք) ողջ մնալ՝ ապրիլ, (որ և ն․)․ Les enfants qui — à leur père, (հօր մահուընէ ետք մնացող զաւակք)․ Il a — tous ses enfants, (իր բոլոր որդւոց մահը տեսաւ, իր բոլոր զաւակները թաղեց)։ 2 (Փառքը) կորսնցնելէն ետք ապրիլ, (իր փառաց) կորուստը տեսնել ։ 3 Ապրիլ (իր կործանումէ) ետք։ 4 Մնալ (բանէ մը) ետք, (որ և ն․)։ ‖ Se —, դ․ Մեռնելէն վերջը ապրիլ․ Se — dans ses enfants, (զաւակներովը կենդանի մնալ, զաւակները յիշատակ ձգել)։ ‖ Se — à lui-même, Բնական կարողութիւնները կորուսած լինիլ, մեռած ապրիլ ։

Sus (սիւ), մ․ Վրայ ☞ վերո(յիշեալ)․ Courir —, (վրայ իյնալ)․ ‖ En —, մ․ Աւելի ։ | En — de, մ․ Վրայէն ։ ‖ Ձգ․ Աղէ, հապա, ճն ։

Susceptibilité (ս), էգ․ Դիւրազգայութիւն, դիւրազգրգռութիւն ։ 2 Ընդունակութիւն ։

Susceptible (ս), ած․ Դիւրազգայ, դիւրազգրգիռ։ 2 Ընդունակ․ — de․ ☞ (փոփոխե)լի, (ցնդա)կան ։ 3 Ախտ փոխանցող, վարակիչ † (ապրանք)։

Susception (2ս), էգ․ Ընդունելութիւն, ընդունում։ [Թելադրութիւն, Հ․

Suscitation (2ս), էգ․ Սադրանք,

Susciter (ս), ․ Երեւան հանել, յարուցանել, հանել (մարգարէ)։ 2 (Մէկու) դէմ՝ գլուխը հանել, (Թշնամիք)։ ‖ — lignée à son frère, Մեռած անզաւակ եղբօր կինն առնել, եղբօրը տունը շինել, Ս․ Գ․ [կի]։

Suscription, էգ․ Հասցէ (նամա-

Susdit, e, ած․ Վերոյիշեալ, վերոյգրեալ ։ [նային †․

Sus-épineux,euse, ած․ Մակող-

Susmentionné, e (Ն-1n), ած․ Վերոյիշեալ։

Susnommé, e, ած․ Վերոյիշեալ։

Suspect, e (pk), ած․ Կասկածելի, Opinions — d'hérésie, (հերետութիւն

հոտող կարծիքներ)։ 2 Անվստահելի։

Suspecter, ն. Կասկածիլ ։

Suspendre (ն), ն. Կախել, առկախել։ 2 (Ատեն մը) դադրեցնել, ի կախ Թողուլ։ 3 Ընդհատել (աշխատուԹիւն)։ 4 Դադրեցնել (վճարմունք), դադրեցնել (լրագիր)։ 5 Պաշտօնէ դադրեցնել (քաղաքապետ)։ 6 Արգելուլ՝ կախակայել † (քահանայ)։ 7 Վարանքի մէջ ձգել (մտքեր)։ ‖ Se —, չ. Կախուիլ։ 2 Ընդհատուիլ։

Suspendu, e (ն), ած. Կախուած, առկախեալ, ի կախ, առկախ (կամուրջ)։ 2 Հազիւ գետին կոխող՝ օդայած † (քայլեր)։ 3 Ի կախ (խօսք)։ 4 Դեղեւուն, անորոշ, վարանոտ ։ 5 (Մէկու բերանէ) կախուած, ուշադիր։ 6 Դադարեալ (քաղաքապետ)։ 7 Կախակայեալ (քահանայ)։

Suspens (ն), ած. Արգիլեալ՝ կախակայեալ (քահանայ)։ ‖ En —, մ. Դադարման մէջ։ 2 Երկբայի՝ վարանքի մէջ։

Suspense (ն), էգ. Արգելում՝ կախակայում (քահանայի)։

Suspenseur (ն-ս), ար. Կախիչ։

Suspensif, ive (ն-ս), ած. Ի կախ ձգող, ընդհատիչ կէտեր (....) ։ 2 Արգելիչ՝ խափանիչ (վէտօ)։ 3 Յապաղիչ, էր.

Suspension (ն-ս), էգ. Կախում, առկախում։ 2 Կախում. Mort par — ։ 3 Անորոշ վիճակը, անուղղութիւն † ։. En —, (առկախ)։ 4 Կախ լապտերակալ կամ ծաղկակալ, կախակ † 5 (Առժամեայ) դադարում (վճարքի) ☞ (զինու)դադար։ 6 Երկբայ, դեղեւում, վարանք. En — perpétuelle։ 7 Թերաւարտ՝ ընդմիջեալ խօսք. La — se marque par une suite de points։ 8 Կախում, հ—. 9 (Առժամեայ) դադարում (պաշտօնէ)։

Suspensoir, Suspensoire, ար. Վեր բռնող բան, բարձակ։ 2 Փոշտակալ † ։

Suspicion, էգ. Կասկած, էր.

Sustentation (ն), էգ. (Հիւանդի) ոյժերը պահելը, դիմացնելը։

Sustenter (ն), ն. Սնուցանել, կերակրել (աղքատ) ։

Sutte, Suttie (սիւդի), էգ. Ինքնակիզութիւն (հնդիկ այրիի) ։

Suture, էգ. Կարում (վէրքի)։ 2 Կցուած (գանկի երկու ոսկորներու)։ 3 Կարկատանք (հանուած պարբերութեան մը տեղ)։

Suturer, ն. Կարել (վէրք)։

Suzerain, e (ն), ած. Գերիշխան։

Suzeraineté, էգ. Գերիշխանութիւն ։ [նուրբ, նրբակերտ։

Svelte (ս), ած. Թեթեւ ու ազատ,

Sybarite, ար. Թոյլ ու հեշտասէր մէկը, սիպարիկ †։

Sybaritisme (ս), ար. Հեշտասիրական նրբանք, սիպարիկութիւն † ։

Sycomore, ար. Ժանտաթզի ։ 2 Սօսեղղքի † . Allée de —. Faux —. (ազատղլախտ)։

Sycophante (ն), ար. Մատնիչ. հ. Յ. 2 Անզգամ, անպիտան։

Syllabaire(2l·ԷՌ), ար. Հեգարան։

Syllabe (2l), էգ. Հեգ, վանկ ։ 2 Խօսք, բառ, վանկ. Il ne dit pas une — ։ 3 Վանկ. Vers de dix — ։

Syllabique (2l), ած. Հեգական, վանկային։ 2 Վանկանիշ † (գիր)։

Syllabiser (2l-զ), ն. Վանկ վանկ բաժնել, վանկատել † ։

Syllabus (2l-բիւս), ար. Ս. Պապէ դատապարտեալ մոլորութեանց ցանկ, սիլլապիւս ։

Syllepse(2l), էգ. Բակառութիւն, ։.

Syllogisme (2l-ս), ար. Համար, հաւաքաբանութիւն։ [քաբանական։

Syllogistique (2l), ած. Հաւա

Sylphe, ար. Օդոգի † օդապայ †։

Sylphide, էգ. Օդանոյշ † 2 Կանգնազեղ շնորհալի կին, յաւէրժահարս †։

Sylvain, e (ն), ած. Անտառային, է. ‖ ար. Անտառի աստուած, Շահարիկ ։ 2 Տեսակ մը միջատ ու Թիթեռ, շահարիկ † ‖ Les —, Թռչնոց տոհմ, շահարիկք † ։

Sylves, էգ. յհ. Մանր քերթուածոց քաղուածոյք, մանրաքաղ քերթուածք։

Sylvestre, ած. Անտառային, —կան (շոճի)։ 2 Վայրի, էհ. La menthe — ։

Sylvicole, ած. Անտառաբնակ, է. 2 Անտառատածական։

Sylviculture, էգ. Անտառաց մշակութիւն։ 2 Անտառատածութիւն։

Symbole (սէն), ար. Պատկեր

խորհրդանշան, խորհրդանիշ † 2 Նշանակ, նշան․ La ville de Paris a pour — un vaisseau ։ 3 Արտաքին նշան (սուրբ խորհրդոց), սրբազան նշանակք (հաւատոյ) ։ 4 (Հաւատոյ) հանգանակ․ — de Nicée, (Նիկիական հանգանակ) ։ 5 Հանգանակ առաքելոց ։ 6 Այլաբանութիւն, հմ․ 6 (Բնալուծական) տառանիշք † ։

Symbolique (սէն), ած․ Նշանական, խորհրդական ։ 2 (Հաւատոյ) հանգանակի ։ || էգ․ Նշանակք (կրօնքի՝ ժողովրդեան) ։ 2 Նշանակներու գիտութիւն, նշանակագիտականը † ։

Symboliser (սէն-զ), ն․ (Խորհրդաւոր կերպիւ) ներկայել ։ || չ․ Առընչութիւն ունենալ․ — avec ։

Symétrie, էգ․ Չափակցութիւն, համեմատութիւն, զուգաչափութիւն, համաչափութիւն ։ 2 Համաչափ դասաւորութիւն, չափակցութիւն ։ 3 Կարգաւորութիւն, չափ ։

Symétrique, ած․ Զուգաչափ, համաչափ ։ 2 Ամէն ինչ չափով ու կարկինով ընող, չափասէր † ։

Symétriquement, մ․ Համաչափ կերպիւ, չափակցութեամբ ։

Symétriser (զ), չ․ (Իրարու հետ) համեմատ՝ զուգաչափ լինիլ, չափակցիլ ։

Sympathie (սէն), էգ․ Համակրութիւն, համակրանք ։ 2 Պատշաճութիւն, յարաբերութիւն, յարմարութիւն, առնչութիւն ։ || De —, Ծածուկ (մելան) ։

Sympathique (սէն), ած․ Համակրելի, նաև՝ համակրող․ Cet homme est très — ։ 2 Համակրական (յատկութիւնք) ։ 3 Առնչական † համակրական (հիւանդութիւն) ․ Le nerf grand —, (նոյնակիր մեծ ջիղ) ։ 4 Ծածուկ՝ վերջայայտ † (մելան) ։ [Համակրաբար ։

Sympathiquement (սէն), մ․

Sympathiser (սէն-զ), չ․ Իրարու յարմարիլ ☞ համաբարոյ ։ 2 Յարմարութիւնք ունենալ ։

Symphonie (սէն), էգ․ Միաձայն երգ, երգակցութիւն ։ 2 Համանուագ † ճամերգ † ․ — de Haydn ․ Exécuter une — ։ 3 (Ձայնակից) նուագարանք ․ Musique vocale avec — ։ 4 Լարաւոր նուագարանք (երաժշտախմբի մէջ) ։ 5 Նուագածուք ․ Les voix sont prêtes, faites venir la — ։

Symphoniste (սէն), ար․ Նուագայարդար ։ 2 Համերգագիր † սինֆօնագիր † 3 Նուագածու ․ Ce violon est un très bon — ։

Symphise (սէնֆիզ), էգ․ Կցուած (ոսկերաց) ☞ (ոսկերա)զօդք † ։

Symptomatique (սէնբ), ած․ Ախտանշանական † հետեւական † ։

Symptôme (սէնբթօմ), ար․ Ախտանշան, ախտանիշ ։ 2 Նշան, ‡․

Synagogue, էգ․ Ժամատուն (Հրէից), սինակօկ ։ 2 հ․ ժ․ Ժողովանոց Հրէից ։ 3 Հրէայք, հրէութիւն ․ Chef de la —, (հրէապետ) ․ Enterrer la — avec honneur, (որ և՝ պատուով՝ լաւ լմնցնել բան մը) ։ [(երկու վանկի) ։

Synalèphe, էգ․ Միակցութիւն

Synallagmatique (2l), ած․ Երկակողմանի, էր․ [սըլրսիկ, բ․․

Synanthéré, e (ն) ․ ած․ Համա-

Synarthrose (օզ), էգ․ Ցօդակցութիւն ։ [վարուց քննիչ, սիւնկելոս, հ․ Յ․

Syncelle ն), ար․ Պատրիարքի են․

Synchondrose (ն·քօնտրօզ), էգ․ Աճառակցութիւն ։ [նակ, համաժամ † ։

Synchrone (ն·ք), ած․ Համաժամա-

Synchronique (ն·ք), ած․ Համաժամանակեայ, համաժամեայ † ։

Synchronisme (ն·ք ս), ար․ Համաժամանակութիւն, համաժամութիւն † ։

Synchise (ն·քիզ), էգ․ Շփոթաբանութիւն ։

Syncope (ն), էգ․ Նուաղում, Թալուկ ։ 2 Կրճատում (գրի՝ վանկի) ։ 3 Կցում, էր․

Syncoper (ն), ն․ Կրճատել (գիր) ։ 2 Կրճատել գիր կամ վանկ (բառէ մը) ։ 3 Ապշեցնել, ը․ || չ․ Կցիլ (խազերու) ։

Synchrétisme (ն-ս), ար․ Համաձուլում զանազան դրութեանց ։ 2 Խառնուրդ կարծիքներու ։ [նալ ։

Syndérèse (ն·զ), էգ․ Խղճի տագ-

Syndic (ն), ար․ Գործակալ․ հոգաբարձու, սինտիկոս ։ 2 Նախատենակալ (ժըղնէվի), սինտիկոս ։ [կան ։

Syndical, e (ն), ած․ Սինտիկոսա-

Syndicat (ն), ար. Սինտիկոսու- թիւն ։ 2 Ընկերութիւն, միաբանութիւն (դրամատեարց)։

Synecdoche (ք), **Synecdoque**, էգ. Խելամտութիւն, հռ.

Synérèse (զ), էգ. Երկու վանկը մէկ ընելը, սղում ։

Synévrose (ōզ), էգ. Ցօդակցու- թիւն † (ոսկերաց)։ [բժ.

Syngénèse (ն-զ), ած. Համածին,

Synodal, e, ած. Սիւնհոդի, սիւն- հոդական ։ [մէջ, սիւնհոդով ։

Synodalement, մ. Սիւնհոդի

Synode, ար. Թեմի մ'եկեղեցակա- նաց ժողով՝ եպիսկոպոսէ գումարուած, սիւնհոդ։ 2 Սիւնհոդ (բողոքականաց)։

Synodique, ած. Սիւնհոդական։ 2 Զուգոնթացիկ † (շարժում լուսնի)։

Synodiquement, Տ. **Synodalement** ։ [փաղանուն, հոմանիշ ։

Synonyme, ած. և գ. Համանշան,

Synonymie, էգ. Հոմանիշութիւն† 2 Փաղանունութիւն, հռ. 3 Համանու- նութիւն † բ. դ.

Synoptique, ած. Համատեսական, համացոյց † (պատկեր)։

Synoque, էգ. Սիւնհոքական ջերմ։

Synovial, e, ած. Շճահիւթային։

Synovie, էգ. Շճահիւթ † անդ.

Syntaxe (ն), էգ. Համաձայնու- թիւն, ք. [կան, ք.

Syntaxique (ն), ած. Համաձայնա-

Synthèse (ն-զ), էգ. Բաղադրու- թիւն, համադրութիւն, տ. քել. 2 Կցում, վիր. 3 Սկզբունքէ հետեւութեանց և պատ- ճառէ արդիւնքի իջնելը, համադրու- թիւն, տր. 4 Համադրութիւն, փիլ. ճրտ. 5 Գի- տութեան մը բովանդակութեան պատկեր, համադրութիւն † 6 Բակառութիւն, ք.

Synthétique, ած. Բաղադրական† համադրական † տ. 2 Համադրական, տր.

Synthétiquement, մ. Համա- դրապէս † ։ [գող † ։

Syphilis (իս), ար. Գաղղիական ախտ,

Syphilitique, ած. Գողային† ‖ ար. Գողաւոր † ։

Syphon, Տ. **Siphon** ։ [նութիւն։

Syriacisme (ս), ար. Ասորաբա-

Syriaque, ած. և ար. Ասորերէն։

Syringa (ն), ար. Տ. **Seringa** ։ 2 Տ. **Lilas** ։ [կահերձութիւն † ։

Syringotomie (ն), էգ. Կեղան-

Syrtes, էգ. յգ. Շարժուն աւազա- կոյտք, աւազի յորձանուտք ։ [բժ.

Systaltique, ած. Սրտակծկական†

Systématique, ած. Բովանդակա- կան † սիսթեմական։ 2 Դրութենական † սիսթեմական † 3 Դրութեանց եռեւէ, սիսթեմամիտ † սիսթեմասէր † · Esprit —· Ecrivain —, (որ և ար.)։ 4 Սիսթե- մամոլ † ։ [մականերէն † ։

Systématiquement, մ. Սիսթե-

Systématiser (զ), ն. Ի մի բո- վանդակել, սիսթեմականել † ։

Système, ար. Դրութիւն։ 2 Ցօրին- ուած, դրութիւն (աշխարհի)։ 3 Բովան- դակութիւն, դրութիւն. — nerveux։ 4 Ոճ՝ դրութիւն (երեսփոխանական)։ 5 Վար- դապետութիւն՝ դրութիւն (նախասահմա- նութեան)·L'esprit de —, (սիսթեմասի- րութիւն †)։ 6 Դասաւորութիւն, դրու- թիւն, բ. դ. 7 Կազմութիւն, երկրաբ. 8 Ցատակագիծ, ոճ, կերպ, եղանակ· — de conduite· Changer de —,

Systole, էգ. Սրտակծկանք † ։

Systyle, ած. Մօտասիւն (տաճար)։

Syzygie, էգ. Զուգակայութիւն † զուգոյթ † ա.

T

Ta, ած. ստաց. էգ. Քու ։

Tabac (պա), ար. Ծխախոտ, ծուխ գ. թիւթիւն։ 2 Ընչադեղ, քթախոտ. էնֆիյէ. Une prise de —. — du régent, (համեմեալ քթախոտ)։

Tabagie, էգ. Հասարակաց ծխա- րան։ 2 Ծխատուփ † հ. [հռպիտ. ֆրբ.

Tabarin (ն), ար. (Հրապարակի)

Tabarinage, ար. Խեղկատակու- թիւն, ընտ.

Tabatier, ière, ա․ Ծխախոտի բանուոր ։ || էգ․ Քթախոտի տուփ, քթատուփ † ։ լտար ։

Tabellion (Զl·Յ), ար․ հ․ ժ․ Նօ․

Tabellionage (Զl), ար․ հ․ ժ․ Նօտարութիւն ։

Tabernacle, ար․ Բնակութիւն, տաղաւար, խորան (Իսրայէլի որդւոց)· La fête des —, (Տաղաւարահարք)․ Fixer son —, ses —, (տեղ մը հաստատուիլ) ։ 2 Տապանակ (Հաղորդութեան) ։ || Le —, (եկե․) Խորան վկայութեան, (որ և՝ Le — du Seigneur, du témoignage) ։ || Les — éternels, Երկինք, յաւիտենական յարկք։

Tabide, ած․ Հալեւմաշ ։

Tabis (պի), ար․ Կերպաս մը վրան վէտ վէտ անհարթութեամբք, ճաճանչաւուխտ ։

Tabiser (զե), ն․ (ճաճանչաւուխտի կերպ) վէտվէտել † (ժապաւէն)։

Tablature, էգ․ Պատկեր (սրնգի) գործածութիւնը ցուցնող, սրնգապատկեր † 2 հ․ ժ․ Քարտէս՝ տախտակ (երգ՝ նուագ սորվելու)· — pour la guitare։ 3 Դաս, հ․ Il lui donnerait de la — en cette matière․ Il entend la —, (վարպետորդի մ'է)։ || Donner de la — à qn․ Մէկու հոգ՝ նեղութիւն պատճառել ։

Table, էգ․ Սեղան․ La petite —, (մանկանց սեղան)․ Papiers sur —, (ապացոյցք ի ձեռին)· — à écrire, (գրասեղան)։ 2 Ուտելիք, կերակուր, սեղան․ Sa — lui coûte beaucoup ։ 3 Ուտելիքի ծախք· Retrancher· Réformer sa — ։ 4 Կերուխում․ Aimer la — ։ 5 Պնակիտ, տախտակ· — de verre· Graver sur une —․ Les — de la loi, de l'alliance· Les lois des Douze Tables ։ 6 Սեղանատախտակ (արհեստաւորի) ։ 7 Տախտակք (զանկի)։ 8 Տախտակ (մուշտակի), բախքա ։ 9 Ցանկ (նիւթոց) ։ 10 Ցանկ, տախտակ· — de proscription, Հ․ 11 Պատկեր, տախտակ․ — généalogique․ — astronomique։ 12 Աղիւսակ· — Pythagorique· Une — d'intérêts։ 13 Փոր (կիթառի)։ 14 Տ․ **Jan**։ || — de nuit, Սեղանիկ անկողնոյ քով, ցայգասեղան ։ | — d'hôte, Պանդոկասեղան † հիւրասեղան։ | — rase, Աննկար տախտակ։ 2 Անգիր քարտէս, փ․ | Faire — rase, Սեղանի վրայինները վերցնել։ 2 Հին կարծիքները մէկ դի ձգել միահամուռ։ 3 Հին կարգերն՝ հաստատութիւնքն ջնջել վերցնել։ | Donner la — à qn․ Իր սեղանէն կերցնել։ | Mettre sur —, Կերակուրը սեղան դնել ։ 2 Անսքօղ յայտնել ։ | Mettre sous la —, Գինովցնել ։

Tableau (ō), ար․ Պատկեր, (որ և փ․ ։ 2 Նկարագիր, պատկեր, փ․ 3 Պատկեր (խաղի մը արարքներու մէջ)։ 4 Պատկերախումբ † Բո․ 5 Գրատախտակ † (դասարանի մէջ) ։ 6 Շրջանակ՝ տախտակ (պատի ազդագրոց)։ 7 Տախտակ (վիճակագրական) ։ 8 Ցուցակ՝ տախտակ (փաստաբանից են․)․ Le — des avocats․ L'ordre du — ։ || — vivant, Կենդանի պատկերախումբ † | —! Տեսարա՛ն, պատկե՛ր ։

Tabler, չ․ Սեղան նստիլ։ 2 Վստահ լինիլ (բանի մը վրայ) ։ 3 Դուռ շինել, (տաւղ)․ հ․

Tabletier, ière, ա․ Տապալի՝ ճատրակարան են․ շինող, տապեղարար ։

Tablette, էգ․ Դարակ· ռաֆ։ 2 Բարակկեկ քար՝ փայտ են․ սալ․ — de cheminée։ 3 Աղիւսաձեւ դեղ, պնակիտ։ 4 Պնակիտ (շոքոլադի)։ || հ․ ժ․ Մոմնուած տախտակք՝ վրան բան գրելու, պնակիտ ։ 2 Տետր, յիշատետր †․ Mettre qn․ sur ses —, (նշանակել)․ Rayez cela de vos —, (մտքէդ հանէ զայդ)․ Vous êtes sur mes —, (այդ ըրածդ նշանակած եմ) ։ 3 Ցանկք, տախտակք (պատմական) ։ [բարութիւն ։

Tabletterie (1t), էգ․ Տապեղա-

Tablier, ար․ Առիգած, գոգնոց․ փռոսթէլա· Prendre le —, (նամիշտի դեր կատարել)։ 2 Տապալի· թավլու։ 3 Ճատրակարան, հ․ 4 Աղիւսակարան, հ․ 5 (Տախտակ) յատակ՝ առկախ կամրջի ։ 6 (Կամրջի) գերանամէջի փայտեր։ 7 Քանդակ (պատուանդանի վրայ)։

Tabouret, ար․ (Անթեւ ու անթիկունք) աթոռակ ։ 2 Ընդոտնոց, ոտնաթոռ † 3 հ․ ժ․ Այպնաթոռ † (դատա-

կպարտեալի)։ 4 հ. ժ. Աթոռ (արքայի առջեւ)։ Avoir le —. Droit du —. Un —, (աթոռաւոր †)։ 5 Տափկի, ձկ.

Tac, ար. Տեսակ մը քոս (ույուզ), երբ †։ [Tenir le —, (լուռ կենալ)։

Tacet (սէդ), ար. Լռութիւն, եր.

Tache, էգ. Արատ, բիծ. լէքէ։ 2 Կեղտ (մեղաց)։ 3 (Անասնոյ՝ բոյսի) պիսակ. պէնէք։ 4 Նիշ, բիծ (մորթի վրայ). — de vin, (կարմիր բիծ). — de rousseur, (ցան)։ 5 Թերութիւն, արատ (գրուածքի մէջ)։ || — d'huile, Անջնջելի բիծ †. | Faire —, Բիծ լինիլ, արատ բերել։ 2 Բծի պէս երեւալ (պատկերի մէջ)։

Tâche (ա̅), էգ. Սահմանեալ գործ՝ աշխատանք, սակ։ 2 Ընելիք բան։ || Prendre à — qn. Մէկու շահերու հոգն վըրան առնուլ։ | Prendre à — de, Աշխատիլ, իրեն գործ ընել, ետեւէ լինիլ։

Taché, e, ած. Պիսակաւոր, բ..

Tacher, ն. Բծաւորել, արատել, (որ և †.) ☞ (եղ)ոտել։ || Se —, յ. Ջգեստն արատել՝ բծաւորել։

Tâcher (ա̅), չ. Նկրտիլ, ճգնիլ, տքնիլ, ջանալ։ 2 Աշխատիլ. — à. — y. Il n'y tâchait pas, (դիտմամբ չըրաւ)։

Tacheté, e, ած. Պիսակոտ, պիսակ †։

Tacheter, ն. Բիծ բիծ ընել, պիսակոտել ☞ (պիտակա)խայտ։

Tacheture, էգ. Պիսակուց †։

Tachygraphe, ար. Արագագիր։

Tachygraphie, էգ. Արագագրութիւն։ [եալն (պայման)։

Tacite, ած. Զօրութեամբ, լռել-

Tacitement, մ. Լռելեայն։

Taciturne, ած. Սակաւախօս, լռամէր; լռակեաց։ [2 Լռութիւն։

Taciturnité, էգ. Լռակեցութիւն։

Tact, ար. Շօշափելիք, հպելիք։ 2 Նրբին դատում, սրադատութիւն † քաջընտրութիւն † (ճաշակի՝ պատշաճից՝ կենցաղագիտութեան մասին)։

Tac-tac, Թաք թաք (ձայն)։

Tacticien (՝), ար. Ճակատայարդար, մարտակազմիկ †. Un habile —, (վարպետ, հնարագէտ)։

Tactile, ած. Շօշափելի։

Taction, էգ. Շօշափում.

Tactique, ած. Մարտակազմական † || էգ. Զօրակարգութիւն † մարտակազմութիւն † 2 Կառավարութիւն, վարում, ‡. 3 Կերպ, ճամբայ, հնարք, վարպետութիւն։

Taël, ար. Չինաց դրամ մը, դաէլ։

Tænia (դէ̅), ար. Տ. **Tenia**։

Taffetas (դա̅), ար. Սնդուս. աթլաս.

Tafia, ար. Տեսակ մ'օղի, դաֆիա։

Tagète, էգ. Հնդիկ շահոքրամ, մեռելածաղիկ։

Taïaut (դայիօ̄), ար. Ահա երէն, երէն։

Taïcoun (դայի), ար. Ճափոնի վեհապետ, Թայքուն։

Taie, էգ. Բարձի երես, բարձերես։ 2 Ճերմակ բիծ աչքի, լուսն։ 3 Բիծ, ‡.

Taillable, ած. Հարկապարտ (որ և ար.)։

Taillade, էգ. Կտրում, յօշած, խզրատում † 2 Երկայնքէ կտրատածք. Pourpoint de satin à —։

Taillader, ն. Յօշատել, խզրատել։ 2 (Երկայնքէ) կտրատել. — un pourpoint։ 3 Կտրատուածներ ընել (գրքի մէջ)։

Taillanderie (՝), էգ. Երկաթագործութիւն, գործերարութիւն։ 2 Երկաթագործիներ †։

Taillandier (՝), ար. Երկաթագործ, գործերար. ալէթ չիլինկիրի։

Taillant (՝), ար. Բերան (դանակի)։

Taille (ա̅), էգ. Բերան (սուրի)։ 2 Կտրում (գրչի)։ 3 Ձեւուած՝ ձեւք (զգեստի)։ 4 Կարուածք, կար. Habit galonné sur les —։ 5 Ցապաւում՝ կտրտում (ծառոց)։ 6 Հատում, կոփ (քարի). Pierre de —, (կոփածոյ քար)։ 7 Բանում՝ բանուածք (ազնիւ քարերու)։ 8 Փորագրութիւն (պղնձի վրայ)։ 9 Հաշուեփայտ. Prendre à la — le pain chez le boulanger։ 10 Մեղրաքաղ † (փեթակէ)։ 11 Քարահանութիւն, քժ. 12 Վերընձիւղ † ծառ. Une jeune —. Une — de deux ans։ 13 Հասակ (մարդու). De petite —, (կարճահասակ). Entre deux —, (միջահասակ). Il est de — à, (որ և՝ զայդ ընելու կարողութիւնն ունի)։ 14 Հասակ՝ մեծութիւն (անասնոց)։ 15 Եր-

կայնութիւն՝ մեծութիւն (բաներու)։ 16 Մէջք. — svelte, épaisse, dégagée. Elle n'a point de —։ 17 հ. ժ. Հարկ, մարդահարկ. խարաճ, (որ և՝ — personnelle). Exempt de —։ 18 հ. ժ. Միջնաձայն † 19 հ. ժ. Թենորի ձայն։

Taillé, e, ած. Պատրաստ. De la besogne toute —։ 2 Կարող, յարմար. Il n'est pas — pour cela. ‖ Bien —, Բարեձեւ (մարդ)։

Taille-douce, էգ. Առանց ժանտաջրի՝ չոր փորագրութիւն։ 2 Չոր փորագրութեամբ պատկեր։ յ. ե.

Taille-mer, որ. Հերձակ † Նաւաքթի։ յ. Ն. [գծի։ յ. Լ.

Taille-plume, որ. Գրչահատ †

Tailler, Ն. Կտրել. — une plume. խսկ՝ — la plume, (գրիչը պատրաստել, ֆ.)։ 2 Կտրել, տաշել (քար), բանիլ (ադամանդ)։ 3 Փորել (անձաւ՝ ժայռի մէջ) ☞ (վիմա)փոր։ 4 Քանդակել, դրոշել։ 5 Յապաւել՝ կտրտել (ծառ)։ 6 Կըտրել, յօշել, կտրտել, մանրել (պատառներ)։ 7 Մանրել հաց (Թանի մէջ)։ 8 Կտրել՝ ձեւել (հագուստ), (որ և անխ.)։ 9 Կրտել (ձի)։ 10 Հանել քար (փամփուշտէ). Il a été — deux fois, (երկու հեղ քարահանութիւն ըրին իրեն)։ 11 հ. ժ. Տուրք՝ գլխահարկ դնել. — le peuple։ ‖ — et rogner, Ըստ կամս կտրել ու ձեւել, հ. | — des bavettes, Ատենը շատախօսութեամբ անցընել, շատխօսել։ | — de la besogne, Գործ պատրաստել՝ տալ (բանւոր աշկերտի)։ 2 (Մէկու) գլուխը գործ հանել՝ բանալ։ | — les morceaux à qn. Մէկու ընելիքը կամ ծախքը սահմանել։ | — en pièces, Ջարդուփշուր կոտորել։ | — des croupières, Հեծեալները չարաչար հալածել։ 2 Գլուխը նեղութիւններ հանել։ | — les mouches, les ruches, Փեթակէ մեղր քաղել։ | — de l'avant, Սրընթաց լինիլ, Ն. ‖ Լ. Կոտորել։ 2 Խաղապետ լինիլ։ [դամանդի)։

Taillerie, էգ. Բանուոմ՝ տաշում (ա-

Tailleur, ած. Դերձակի (աշկերտ)։ ‖ որ. Դերձակ, անխ. 2 (Զգեստ) ձեւող. — pour chemises, (շապիկ ձեւող)։ 3 (Քարա)հատ, (—)գործ, (—)կոփ։ 4 Քարահան, ֆէր. 5 Խաղապետ։

Tailleuse, էգ. Դերձակուհի։

Taillis, որ. Ատեն ատեն կտրելի անտառ, Թաւուտ † (որ և՝ Bois —)։

Tailloir, որ. Վերնախարիսխ, ճ. 2 Մսի տախտակ, հ.

Taillon (Ն), որ. Յաւելուածոյ գըլխահարկ, յաւելահարկ †։ [(հայելիի)։

Tain (Ն), որ. Անագ՝ սնդկանագ †

Taire, tu, e (ե), Ն. Չըսել, լռել։ ‖ Se —, չ. Լռել։ 2 Լռութեամբ անցուիլ, պահուիլ, չըսուիլ. Un pareil fait ne peut se —։ 3 Դադարիլ՝ լռել (հովի)։ 4 Ձայնը կտրել, հնազանդիլ. Tous les Romains se sont — devant moi. ‖ Faire —, Կարկել, լռեցնել։

Taisson (ս-Ն), որ. Իշղար, տՆ.

Talapoin (էՆ), որ. Սիամի քուրմ, Թալաբուան։ [Թալգ. էվրէն փուլու։

Talc, որ. Կայծքարային քար մը,

Taled (էs), որ. Գլխու քող սինակոկայի մէջ, Թալէտ։

Talent (Ն), որ. (Բնական կամ ստացական) կարողութիւն, ձիրք, տաղանդ. Enfouir ses —. Il n'a pas le — de vous plaire, (քեզ հաճելի լինելու կարող եղած չէ)։ 2 Տաղանդաւոր մարդ, (որ և՝ Homme de —)։ 3 հ. ժ. Կշիռ մը և արժողութիւն մը, քանքար, տաղանդ. Enfouir son —. Parabole des —, (քանքարաթաքոյց ծառայի առակ)։ ‖ À —, Մասնագէտ (նկարիչ)։ [ընդական †։

Talion (Ն), որ. Փոխվրէժ † ական-

Talisman (ս-Ն), որ. Յուռութք, հմայեակ. թըլըսըմ։ [Թական։

Talismanique (ս), ած. Յուռու-

Talle, էգ. Ծառի արմի քով բուսած ու արմատացած ոստ, ջով։ 2 (Տակէն բուսած) շառաւիղ (բուսոց), ջով †։

Taller (լլ), Լ. Ջովեր արձակել, ջովանալ։ [տալքօտենի։

Tallipot (լլ), որ. Արմաւենի մը,

Talmouse (զ), էգ. Հաստեայ մը, Թալմուզ։ 2 Ապտակ, հինգամդբեր, ռ. [իգ)։

Talmud (իւs), որ. Տալմուդ (Հրէ-

Talmudiste, որ. Տալմուդեան †։

Taloche, էգ. Կռուփ (մէկու գըլխուն), գլխակռուփ †։

Talon (Ն), որ. Կրունկ. էօքչէ. Mon-

trer les —, (փախչիլ). Il a l'esprit au —, (բերնէն ելածին վրայ չմտածեր). Marcher sur les — de, (ետեւէն քալել. 2 [Մէկու] խիստ մօտը գտնուիլ [տարիքով եւն.]), փ. 2 Պճեղ (անասնոց). 3 Կրուկ (կօշկի). — bas. 4 (Կօշկի) խթան. Donner du — à son cheval. Ce cheval obéit aux —. 5 (Նիզակի) վարի կողմի երկաթ, ենթերկաթ † 6 Վերջին կտոր, մնացուք † (հացի). 7 Աւելցած՝ զետին մնացած քարտէսներ, կոճ. Le — est faux. ‖ — de souche, Արմատոր տետրակի կոճ. գօչան. | Le — d'Achille, Վիրաւորելի մաս. | — rouge, Կարմրակրուկ մուճակ ազնուականի, հ. ֆ. ‖ Montrez-moi, Tournez-moi les —, Գնա՛ առջեւէս.

Talonner (ln), ն. Ետեւէն երթալ՝ քալել. 2 Ետեւէն իյնալ, (որ և փ.). 3 Տանջել, տագնապել, նեղել. ‖ չ. (Նաւու) յետակողմը քսկոտուիլ.

Talonnière (ln), էգ. Թեւամոյկք (Հերմէսի).

Talqueux, euse, ած. Թալքային.

Talus (լիւ), ար. (Փոսի) զառիվար, զառիկող † որոկ Գ. ‖ En —, Զառիվար. 2 Առիշեղ (կտրել բան մը). [կել Գ.

Taluter, ն. Զառիվար շինել, որո-

Tamarin (ն), ար. Հնդկարմաւ, Թամարին. բէմրի հինտի. 2 Անոր ծառը, Թամարինի † 3 Կապիկ մը, Թամար.

Tamarinier, ար. Թամարինի † ծռ.

Tamaris(ի), **Tamarisc** (իսզ), **Tamarix** (իքս), ար. Մոշափայրի, զզմաստ. իլղուն աղաճը.

Tambour (ն), ար. Թմբուկ. տաւուլ. — roulant, (գոռ †). 2 Թմբկահար. Les — d'un régiment. — major, (զօրագնդի Թմբկապետ). — maître, (Թմբկահարաց տասնապետ). 2 Տրկ. Ventre tendu comme un —. 3 (Ականջի) Թմբուկ. 4 Ժամացոյցի շղթայի գլան, Թմբուկ. 5 (Ճոզենուի) անուայորկ. տավուլպազ. 6 Սնամէջ անիւ, ոնանիւ † Փ+. 7 Կլորաձեւ կարկահ (ֆէրկէճ). Broder au —. 8 Հողմարգել կազմած (ժամի՝ սրահի մուտքը). ‖ — battant, ի ձայն Թմբկի. 2 Փողով ու Թմբկով, փ. 3 Դուլ դադար չտալով. | Sans — ni trompette, Գաղտնի.

Tambourin (ն-ն), ար. Նեղ ու երկընկեկ Թմբուկ, Թմբկիկ. 2 Թմբկկահար †.

Tambouriner (ն), չ. Թմբուկ կամ Թմբկիկ զարնել, Թմբկել † 2 Թմբկի նման զարնել (դրան), Թմբկահարել † ‖ ն. Թմբկի ձայնով փնտռել՝ խնդրել (կորսուած բան). 2 Թմբկով քարոզել, հռչակել. [հար.

Tambourineur (ն), ար. Թմբկա-

Taminier, ար. տ. ս. Թամինի †.

Tamis (ի), ար. Մաղ. — de crin, (ձարմաղ).

Tamisage (զ), ար. Մաղում.

Tamiser (զ), ն. Մաղել ☞ (մանրա)մաղ.

Tamiser (զ), ար. Մաղագործ.

Tampon (ն-ն), ար. Խցան, խից. 2 Խծուծ, վէր. 3 Արգելակ (վակոնի առջեւ ու ետեւ). Coup de —, (կառախմբից ընդհարում). — [Խցանում.

Tamponnement (ն-ln), ար.

Tamponner (ն-ln), ն. Դնել խցան, խցանել. 2 Դնել խծուծ (արիւնը կեցնելու). 3 Մելանել † (փորագիր տախտակ). ‖ չ. Զարնուիլ կառախմբերու.

Tam-tam, ար. Հնդկաց ծնծղայ մը, Թամթամ.

Tan (ն), ար. Կաղնիի եւն. կեղեւափոշի՝ մորթն անփուտ ընող, դան.

Tanaisie, էգ. տ. ս. Ազարիոն.

Tancer (ն), ն. Կշտամբել, սաստել. ‖ Se —, յ. Ինքզինք յանդիմանել.

Tanche, էգ. Տինկայ, ձկ.

Tandis (ն-տի), մ. Նոյն միջոցին. ‖ — que, շ. Մինչդեռ, մինչ. 2 Մինչդեռ, ուր որ. [spr.

Tandour (ն), ար. Թոնիր. թան-

Tangage, ար. Ետեւ առջեւ տատանում (նաւու), տատանոցում †.

Tangara (ն), ար. Թանկառա, Թռչ.

Tangence (ն-ն), էգ. Շօշափում. Point de —, (հպակէտ †).

Tangent, e (ն-ն), ած. Շօշափող, ե. ‖ էգ. Շօշափագիծ. ‖ Par la —, Վարպետութեամբ (պրծիլ). [նութիւն.

Tangibilité (ն), էգ. Շօշափակա-

Tangible (Ղ), ած. Շօշափելի։
Tanguer (Ղ), չ. Երկայնքէն տատանիլ (նաւու), տատանոցել †։
Tanière, էգ. Որջ, սոր, բայոց (գազանի)։ 2 Առանցնոց, ծակ, որջ. փ.
Tanin (Ղ), ար. Բնադան †։
Tannage (կն), ար. Կաղնիի ևն. կեղեւափոշիով անփուտ ընելը (կաշին), դանում †։
Tannant, e (կն-Ղ), ած. (Կաշին) դանող † 2 Տաղտուկ, ձանձիր։
Tannate (կն), ար. Դանատ †։
Tanne, էգ. Դանածի նշան։ 2 Կորեակ, բժ.
Tanné, e (կն), ած. Դանագոյն †։
Tanner (կն), ն. Կաղնիի ևն. կեղեւափոշիով անփուտ ընել (կաշին), դանել † 2 Ձանձրացնել։ || — le cuir à qn. Ծեծ քաշել, ռ. [(կաշին)։
Tannerie (կն), էգ. Դանարան †
Tanneur (կն), ար. Դանորդ †։
Tant (Ղ), մ. Այսչափ, այսքան. Il y aura — pour vous. 2 Այնչափ։ 3 Այնքան։ 4 Որչափ և, որքան և. — que. 5 Որքան որ. — que nous sommes, (քանի հոգի որ ենք). — qu'il peut, (կրցածին չափ)։ 6 Այնքան...... որքան, Թէ...... Թէ...... — pour homme que pour femme. — bon que mauvais, (աղէկ կամ գէշ, աղէկ Թէ գէշ). — grands que petits, (մեծ ու պզտիկ, ամէնը). — plus que moins, (զրեԹէ, վեր վար). — bien que mal, (աղէկ գէշ, սանկ նանկ). — plein que vide, (լեցուկ ու պարապ։ 2 Կէսը լեցուկ կէսը պարապ)։ || — et plus, Հարկ եղածէն ալ աւելի, էւելօք։ 2 Ա՛լ աւելի։ | — que, Յորչափ, որքան ատեն որ....։ 2 Որքան տեղ որ...., մինչեւ ուր որ....։ 3 Մինչեւ որ....։ 4 Այնպէս որ...., այնչափ որ....։ | — y a que, Ինչ որ ալ լինի, այս իրաւ է որ....։ | Si — est que, ԵԹէ ստոյգ է, սեպելով։ || — mieux, մ. Աւելի լաւ, ա՛լ աղէկ, աղէկ ա՛, (իրեն) աղէկ։ | — pis, մ. Աւելի գէշ, ա՛լ գէշ, ա՛ղ գէշ, գէ՛շ բան, (զուն) մտածէ, (քու) գիտնալիք բանդ է, քարը գլխ(իդ)։ | — soit peu, Խիստ քիչ։ || En — que, չ. Այն պայմանաւ որ, իբրեւ, որպէս, համեմատ, որքան որ։

Tantale (Ղ), ար. Տանտալոս, գէց. 2 Մետաղ մը, տանտալ։
Tante (Ղ), էգ. Մօրաքոյր Գ. (հօրաքոյր։ 2 Մօրաքոյր). — paternelle, (հօրաքոյր, հօրոյր Գ.). — maternelle, (մօրաքոյր, մօրոյր Գ.)։ 2 Հօրեղբօր կամ մօրեղբօր կին, հարս Գ. հարսիկ Գ. պզտիմար Գ. || Grand' —, Մեծ պօմամայ Գ. (հաւքոյր † 2 Մամքոյր †)։
Tantet (Ղ), ար. Քիչ մը, ռ. [և մ.)։
Tantinet (Ղ), ար. Քչիկ մը, ռ. (որ
Tantôt (Ղ-ō), մ. Քիչ ատենէն, քիչէն, ընդ հուպ, ի մօտոյ։ 2 Քիչ մը ետքը, պահ մը վերջը. Je l'ai vu ce matin, et je le reverrai encore —։ 3 Քիչ մը յառաջ, պահ մը յառաջ. Je l'ai vu —։ 4 ԳրեԹէ, շուրջ. Voici — mille ans que....։ 5 Երբեմն.... երբեմն...., մերԹ (զուարԹ), մերԹ (տրտում)։ || Sur le —, Կէսօրէն վերջ, ետքէն։ || À —, Պահ մը վերջը, ընդ հուպ։ [ճանճ մը, գոռեղ †։
Taon (դօՂ), ար. ԽայԹոցաւոր մեծ
Tapage, ար. Ժխոր, աղմուկ։ 2 Դղրդում, վայնասուն, գ. 3 Սաստ, աղաղակ, պոռչտուք, ռ.
Tapageur, euse, ած. Աղմկարար, (որ և գ.)։ 2 Փայլուն՝ դղրդուն † (արդուզարդ)։
Tape, էգ. Ձեռքի հարուած (կռուփ, ապտակ)։ 2 Խցան. թափա։
Tapé, e, ած. Ճմլած ու փուռը չորցուցած՝ փուռչիր † (տանձ)։ || Bien —, Դէպուղէպ կծու (պատասխան)։
Tapecu, ար. Տատանոց † փոխեբեր † 2 Տատանող կառք, տատանոց † 3 Հակերեր † (քաղքի դուռը)։ [նաղանճ։
Tapée, էգ. Մեծ բազմուԹիւն, խառ-
Taper, ն. (Ձեռքով) զարնել։ 2 Գլուխ զարնել (գինւոյ)։ 3 Փանգրել (մազեր), հ. 4 Շտկտել (ձին)։ 5 Տարածել (վեռնիճ)։ || չ. Զարնել. — du pied, (ոտքով գետինը զարնել)։ 2 Իյնալ (ուտելիքներու վրայ)։ || — de l'œil, Քնանալ։ | — sur le ventre à qn. Չափազանց ընտանուԹիւն ցուցնել։ || Se —, յ. Իրար զարնել։ [կամացուկ մը, գուզ գուզ Գ.
Tapinois (en), մ. Ծածուկ մը,
Tapioca, Tapioka, ար. Մանիօք ըսուած Թուփի ալիւր, դաքիօք †։

Tapir (se), չ. Պահուըտիլ, կծկտիլ։

Tapir, ար. Դաբիր, տն.

Tapis, ար. Գորգ, օթոց, խալը ։ 2 Ծածկոյթ (սեղանի) ։ 3 Ջուխայ (գնդասեղանի) ։ 4 Խաղի սեղան, (որ և՝ — vert). Faire — net, (սեղանի բոլոր ստակները շահիլ)։ 5 Դալարավայր, (որ և՝ — vert)։ | — franc. Դողերու պանգոկ։ | Être sur le —, Քննութեան ենթարկուիլ, մէջտեղ հանուիլ (խնդիր) ։ 2 Խօսակցութեան նիւթ լինիլ։ | Mettre sur le —, Քննութեան տակ դնել, մէջ տեղ հանել (խնդիր)։ 2 Մէջ տեղ նետել (մէկը). (որ և՝ Tenir sur le —) ։

Tapisser, ն. Պատերը սրահակներով զարդարել, սրահակել † (խուց՝ փողոց) ։ 2 Պատել, ծածկել (պատ՝ ազդագրերով)։ 3 (Թղթ)որմել † (սենեակ)։ || չ. Գորգեակ † բանիլ։ || Se —, չ. Ծածկուիլ, պատիլ ։

Tapisserie, էգ. Հաստ կտաւի վրայ բուրդով են. գործ, գորգեակ †. Pantoufles en —։ 2 (Պատ զարդարող) սրահակ, վիժակ †. — de verdure. — de cuir. — à personnages. Être derrière la—, (գործերու գաղտնի դարձուածները գիտնալ) ։ 3 Որմաթուղթ † (սենեկի)։ 4 Վիժակագործութիւն։ 5 Վիժակածախութիւն † 6 Վիժակաձգութիւն† || Faire —, Լոկ հանդիսորդ՝ զարդ լինիլ (պարահանդիսի մէջ)։

Tapissier, ière, գ. Վիժակագործ † 2 Վիժակաձիգ †. — décorateur, (կահաւորդար†) || ած. Վիժակագործի կամ վիժակաձիգի (աշկերտ). Marchand —, (օթոցավաճառ †)։ || էգ. Գորգեակի † գործուհի՝ ճարտարուհի : 2 Հոլակառք † ։ [ղած բան, ը.

Tapon, (՝)։ ար. Դիզուած՝ կծիկ ե-

Tapoter, ն. Ծեծիկներ տալ, Թըմբթըմբել † 2 Զանկզանկել † դափդափել † (դաշնակ)։ [Թակել † ռմ.

Taquer, ն. Գրաթակով զարնել,

Taquet, ար. Երկճղի ճանկ, երկճղի † ն—.

Taquin, e (՝), ած. Դէմ խօսիլը սիրող, հետ ըլնող, նեղացնող, կծկծան † 2 Ագահ՝ ռիշղ (մարդ), գ.

Taquinement, մ. Հետ ըլնալու կերպով մը, կծկծանօրէն † 2 Ռիշղօրէն, գ.

Taquiner, ն. (Մէկու) հետ ըլնալ, նեղացնել, կծկծել † ։

Taquinerie, էգ. Հետ ըլնալը, նեղացնող ընթացք, կծկծանք † 2 Նեղացնող բնութիւն, կծկծանութիւն †։ [ռմ.

Taquoir, ար. Գրահար, գրաթակ,

Tarabuster, ն. Նեղացնել, անհանգիստ ընել, ը. 2 Զարչրկել։

Tarare, ար. (Ցորենի) երնոց † || ձյն. Ի զուր, ուրիշին ծախէ՛, բա՜ բա՜ բա՜ ։ [լիկոն։

Taraud (ō), ար. Պտուտակի զայ-

Tarauder (ō), ն. Պտուտակ բանալ, պտուտակել † ։

Tard, մ. Անագան, ուշ։ 2 Ուշ ատեն։ || Il se fait —, ժամանակն ուշ է ։ | Plus —, Աւելի ետք, ետքէն, ետքը ։ | Pas plus — que demain, Խիստ մօտերս, վաղուընէ շուտը չկայ, ը. || ար. Au plus —, Ամենէ ուշ ։ | Sur le —, Ուշ, ուշկեկ ։

Tarder, չ. Յապաղել, յամել, ուշանալ։ 2 Անագանիլ, ուշ մնալ ։ || Il me — de... Սաստիկ կը փափաքիմ, անհամբեր եմ, կարօտցած եմ (քեզ տեսնելու)։

Tardif, ive, ած. Անագան, ուշ (զեղչ) ։ 2 Անագան (ձի), յապաղուն † (պտուղ)։ 3 Յամաքեր † (երկիր)։ 4 Յամահաս † (միտք) ։ 5 Յամր՝ ծանր (շարժում՝ քայլ) ։ 6 Դանդաղկոտ, ուշացող, յամող. Némésis, la — déesse. — à punir, (ուշ պատժող)։ [(անասուն)։

Tardigrade, ած. Յամրագնաց

Tardivement, մ. Անագան, ուշ։

Tardiveté, էգ. Ուշ հասնիլը, անագանութիւն ։

Tare, էգ. Ապրայ. քարա. Déduire la — ։ 2 Ապրանքի աւրուիլը կամ պակսիլը. գեան. Il y a de la —. J'ai trouvé tant de —։ 3 Պակսութիւն (փայտի՝ ձիու)։ 4 Արատ. Un homme sans —. (անարգիւտ մարդ).

Taré, e, ած Աւրուած՝ նուազած (ապրանք) ։ 2 Պակասաւոր (ձի) ։ 3 Անուանարկ (մարդ) ։ [պար † ։

Tarentelle (՝), էգ. Դարանդա-

Tarentisme (՝-ս), ար. Ախտ մը, մորահարութիւն ։

Tarentule (ն), էգ. Թունաւոր սարդ մը, փաղիժ, մոր ։ 2 Պատի քարաթօշ, քարթօշիկ Գ.

Tarer, ն. Աւրել. Նուազել ։ 2 Աղարտել (անուն)։ 3 (Տակառի) ապրայն առնուլ ։

Taret, ար. Ծակորդ † ։

Targe, էգ. Տեսակ մը վահան, տարկայ † ։ [Ներքսափակ, տափանիգ †։

Targette, էգ. Ներսէն լայն նիգ,

Targuer (se), ձ. Պանծալ, խիզախել, պարծիլ ։

Targum (օ), ար. Քաղդէական մեկնութիւն Հին Կտակարանի, Թարկում։

Tari, ար. Արմաւօղի ։

Tarière, էգ. Գայլիկոն. պէօյիւք պուրղու ։ 2 Հողագչիր † 3 Ծակոց † (միջատի)։

Tarif, ար. Նիհ, սակագին. թարիֆա։ 2 Վարձացուցակ † (պաշտօնէից)։ 3 Գնացուցակ (ապրանքի)։ 4 Արժեցուցակ † (դրամոց) ։ [յա ալմագ ։

Tarifer, ն. Սակագրել. թարիֆա-

Tarin (ն), ար. Դարիհնահաւ ։

Tarir, ն. Զորցնել, ցամքեցնել ։ 2 Որբել (արցունք) ։ 3 Սպառել, հատցնել, ‡. ‖ չ. Ցամքիլ ։ 2 Հատնիլ (խօսակցութեան). Il ne — point, (այդ բանի վըրայ բերանը չկենար՝ անդադար կը խօսի)։

Tarissable (ս), ած. Ցամքող, ցամաքելի ։

Tarissant, e (ս.ն), ած. Հատնելու ցամքելու վրայ, ցամաքուն † 2 Սպառած (բան)։ [ցամաքում։

Tarissement, ար. Զորնալը,

Tarlatane, էգ. Խիստ նուրբ մաքմաշ (տիւլպէնտ) մը, Թարլադան ։

Tarots, ար. յգ. Ետեւի դին գոշախորշեալ խաղաքարտք, դաւօքաքարտք† 2 Դաւօքախաղ † ։ [միջայօնք †։

Taroupe, էգ. Միջայօնեայ մազեր,

Tarse, ար. Ոտքի ետեւի մաս, ուլն։

Tarsien, ienne (ն), ած. Ուլնական. 2 Ուլնաքերձ (կապիկ) ։ [նեղ †։

Tarsier, ար. Անասնոց սեռ մը, ուլ-

Tartan (ն), ար. Գոյնզգոյն քառակուսիներով պաստառ մը, դարդան։ [դանա։

Tartane, էգ. Պզտի նաւ մը, դար-

Tartare, ար. Թաթար։ 2 Սուրհանդակ, Թղթատար ։ 3 Զինուորական սպասաւոր (արքունեաց)։ 4 Տարտարոս, դժոխ.

Tartareux, euse, ած. Գինեմըրրային, տորտային † գ. [que։

Tartarique, ած. Տ. Tartrique

Tarte, էգ. Տափակ հաստեայ մը սերով՝ մրգով, քաքար ։

Tartelette, էգ. Քաքարիկ։

Tartine, էգ. (Վրան կարագ կամ անոյշ քսած) հաց ։ 2 (Լրագրի) անհամ երկար յօդուած, անհամապուր, ռ. 3 Երկար բարակ խօսքեր, քարոզ։ [տատ † գ.

Tartrate, ար. Գինեմրրատ, տոր-

Tartre, ար. Գինեմրուր, տորտ † 2 Ատամնաղտ ։ [տորտական † գ.

Tartrique, ած. Գինեմրրական,

Tartufe, ար. Սուտջերմեռանդ, կեղծաւոր, Թարթիւֆ. — de mœurs, (բարոյականութիւն ծախող)։

Tartuferie, էգ. Թարթիւֆութիւն։

Tas (ա̄), ար. Դէզ, կոյտ, դէզ ։ 2 Բազմութիւն. Tirer dans le —։ 3 Պզտի սալ (էօրու). սալիկ ։ ‖ Un — de, Շատ մը (սուտ) ։ | Mettre en —, Դիզել ։ | Mettre tout en un —, խառն ի խուռն դիզել։ | Se mettre tout en —, Ամփոփուիլ, կծկտիլ։

Tasse (ա̄), էգ. Ըմպանակ, Թաս։ 2 Սկահակ, Թաս (սուրճի) ։

Tasseau (ու̄), ար. Ծայրամոյթ † (դարակի), մԹակ † ։

Tassée (ա̄), էգ. Թաս մը (ջուր)։

Tassement (ա̄), ար. Կքում (շէնքի), զնատում † չէօքմէ ։

Tasser (ա̄), ն. Շեղջել, կուտել, դիզել։ ‖ չ. Հաստնալ՝ կարծրնալ (բոյսի)։ ‖ Se —, ձ. Դիզուիլ ։ 2 Նստիլ՝ կքիլ (շէնքի)։

Tassette (ա̄), էգ. Բարձապանք։

Tatamaque, ար. Դաղմակենի, ծռ.

Tâter (ա̄), ն. Շօշափել (պաստառ). — le pouls, (Նայիլ երակը ։ 2 Քննել մէկու միտք)։ 2 Քննել (ճամբայ)։ 3 Քըննել՝ փորձել (մէկը՝ բան մը) ։ ‖ — le pavé, le terrain, Զգուշօրէն վարուիլ՝ գործել, գետինը քննել ։ ‖ չ. Շօշափել ։ 2 Ուտել, խմել, ճաշակել. — de ։ 3 Համը նայիլ, ճաշակել. — à. — de։ 4 Վայելել. — de ։ 5 Փորձ ընել, փորձել. —

de la littérature. || Se —, չ. Ինքզինք շօշափել։ 2 Իր ներսը՝ ինքզինք քննել։ 3 Խելքը առողջութեանը հետ լինիլ. Il se — continuellement ։ 4 Իրարու ոյժը փորձել։

Tâteur, euse (տ̄). գ. Վեհերոտ, վարանամիտ ։ || — d'homme, Արխու-թիւն փորձող ։

Tâte-vin (տ̄-ւ̄ն). ար. (Գինիի) համ ճաշելու աման, գինեհան, չ. Ն.

Tatillon, onne (թյլ). գ. Մանր մունր բաներու խառնուող, անտղան † ։

Tatillonnage (թյլ-նո), ար. Կրկտանք. տնտղում † ։

Tatillonner (թյլ-նո), ։ Մանր մունր բաներու մէջ քիթ խօթել, տնտղալ †

Tâtonnement (տ̄-նո), ար. Խարխափում, խարխափանք ։

Tâtonner (տ̄·նո), ։ (Մութին մէջ) խարխափել։ 2 Ոտքով ձեռքով շօշափել, հպհպել † . Marcher en tâtonnant. 3 Վեհերանօք շարժիլ, խարխափել, գ. [Խարխափող։

Tâtonneur, euse (տ̄-նո), գ.

Tâtons (à) (տ̄-ւ̄ն), մ. Առ խարխափ։ 2 Վարանմամբ, առ խարխափ ։

Tatou, ար. Խեցերէ ։

Tatouage, ար. (Մարմնոյ վրայ) վէտր՝ կտած. հանի նշանի։ 2 Կտածում։

Tatouer, ն. Կտածել (մարմին). հանի նշանի էթմէք ։

Taudion (օ-ւ̄ն), ար. Աղտոտ բնակարան, անշահ անոռ ։

Taudis (օ), ար. Խեղճ ու աղտոտ բնակարան։ 2 Խառնափնդոր սենեակ։

Taupe (օ), էգ. Խլուրդ. եէր սըչանը ։ 2 Մորթով կոյր ; խլուրդ ։ 3 Մութի մէջ գործող խլուրդ, գ. C'est une vraie —։ || — volante, —-grillon, Թռախլուրդ † Ա Ն.

Taupier (օ), ար. Խլրդորսակ ։

Taupière (օ), էգ. Խլրդի ակատ, խլրդարգել † ։ [ուխ աշակերտ։

Taupin (օ ւ̄), ար. Բարձր գրահաշ-

Taupinée, Taupinière (օ), էգ. Խլրդի հողակոյտ։ 2 Լեռնակ, հողակոյտ, Հ. 3 Խեղճ ամարանոց ։

Taure (օ), էգ. Մատաղ կով, երինջ ։

Tauréador, ար. Ցլամարտ։

Taureau (ռօ), ար. Ցուլ. պուղա. Jeune —, (զուարակ). C'est un —, (արջի ոյժ ունի) ։ || — volant, Բզէզ ։ | Prendre, Attaquer le — par les cornes. Գործ մը պոչէն բռնել, Ն.

Taurobole, ար. հ. ժ. Ցլազոհ † 2 Ցլազոհի բագին ։

Tauromachie, էգ. Ցլամարտ։

Tautochrone (օ-ք), ած. Նոյնաժամանակ, զուգամանակ † ։

Tautochronisme (օ ք-ս), ար. Զուգամանակութիւն † ։

Tautogramme (օ), ար. Բառերն նոյն գրով սկսող քերթուած, նոյնատառ †։

Tautologie (օ), էգ. Փուճ կըրկնաբանութիւն, նոյնաբանութիւն։

Tautologique (օ), ած. Նոյնաբանական ։

Taux (օ), ար. Տուրքի գումար, սակ։ 2 (Հացի) սահմանեալ գին, նիհ. նարխ։ 3 Նիհ (դատական ծախուց) ։ 4 Տոկոս. Prêter de l'argent au — légal ։

Tavaïolle, էգ. Սուրբ կտաւ (օրհնեալ հացի)։ [տարբերմ ։

Taveler, ն. Պիսակոտել ☞ խայ-

Tavelure, էգ. Խայտուց ։

Taverne, էգ. Գինետուն. մէյխանէ։ 2 Ճաշարան ։ [—ուհի։

Tavernier, ière, գ. Գինեպան,

Taxateur, ար. Սակադիր ։ 2 Կըշռիչ (նամակաց) ։

Taxation, էգ. Սակադրութիւն (ուտելեաց)։ 2 հ. ժ. Իրաւունք (դրամաժողովի)։

Taxe, էգ. Սահմանեալ գին՝ նիհ (ուտելեաց) ։ 2 Սակ (նամակի) ։ 3 Հարկ, սակ. Payer sa —։ || — des pauvres, ի նպաստ աղքատաց տուրք ։

Taxer, ն. Գին սահմանել, սակադրել (հաց)։ 2 Սահմանել ծախք (դատի)։ 3 Հարկ՝ տուրք դնել. On a — la commune à tant ։ 4 Կամակածել, յանցանք դնել, ամբաստանել. Je ne — personne. On le — d'avare։ || Se —, չ. Իր տալիք գումարը որոշել ։ 2 Ինքզինք կամ իրար ամբաստանել ։

Taxonomie, էգ. Դասաբանութիւն †. [կող սլավ ցեղ մը, Չեխ։

Tchèque (չէք), գ. Պոհեմիա բնա-

Te, տեր. Զքեզ. 2 Քեզի, քեզ.
Té, ար. T գիր ձեւով ակոն (լաղըմ), դէւանազմ † 2 T ի ձեւով զեւայ, դէւակ †.
Technique (*f*), ած. Արուեստական † 2 Արուեստային կամ գիտական (բառեր).
Technologie (*f*), էգ. Արուեստաբանութիւն. 2 Արուեստական կամ գիտական բառից բացատրութիւն, արուեստաբանութիւն. [ուեստաբանական.
Technologique (*f*), ած. Ար-
Teck, Tek, ար. Դեքենի † ծռ.
Tectibranche (ղ), ած. Թաղտախռիկ, է.
Te Deum (դէ տէ՛օմ), ար. Գոհաբանական երգ, զՔեզ Աստուած. յ. ն.
Tégument (ղ), ար. Ծածկոյթ, պատեան, բ. գ.
Teignasse, *S.* **Tignasse.**
Teigne, էգ. Ուտիճ, ցեց. կիւվէ. 2 Գոնչութիւն. քէլլիք. 3 Սեւղունչ † (ոչխարի). 4 Քոս (ծառի կեղեւի).
Teigneux, euse, ած. և գ. Գոնչ, քաչալ. քէլ. [Tiller.
Teille, Teiller, *S.* **Tille,**
Teindre, teint, e (ղ), ն. Ներկել ☞ (կարմրա)ներկ. 2 Գունաւորել. 3 Գոյն տալ, փ. ‖ Se —, յ. Ներկուիլ. 2 Թեթեւակի ծանօթանալ (հմտութեանց).
Teint (ղ), ար. Ներկուած. պօյալը. Grand —, (հաստատ՝ լաւ ներկուած). Petit —, Faux —, (գէշ ներկուած). 2 Երեսի գոյն, մոյն † .
Teinte (ղ), էգ. Ներկերու խառնուածէ գոյն, երանգ, նարօտ. 2 Գոյն. — claire, sombre, (որ և փ.). 3 Նըշմարանք, հետք, նեւկ † փ.
Teinter (ղ), ն. Գոյն տալ, ներկել.
Teinture (ղ), էգ. Ներկ (պատառի), պօյա. 2 Ներկուած. 3 Ներկում. 4 Ներկարարութիւն. 5 Գունաչուր, ներկոյթ † տեղ. և ա. 6 Թեթեւ ծանօթութիւն, գոյզն հմտութիւն, նշոյլ. Une — de philosophie. 7 Ներկուած. հետք, փ. 8 Նշմարանք, հետք, փ.
Teinturerie (ղ), էգ. Ներկարարութիւն. 2 Ներկատուն. պօյախանէ.
Teinturier, ière, փ. Ներկարար, ներկուհի † 2 (Մէկու գրքի) օգնող՝ սրբագրող. ‖ ած. Գունաւոր (խաղող).
Tel, Telle, ած. Այսպիսի, սոյնպիսի, այնպիսի. Une — conduite. 2 Այնպէս. Un scélérat connu pour — — que lui, (իրեն նման, իրեն պէս). — qu'il est, (եղածին պէս). 3 Այսպէս. — fut son langage. խօսք՝ Son langage fut —, (հետեւեալ կերպիւ խօսեցաւ). 4 Ինչպէս. Votre amitié — qu'elle est. — qu'un lion, (զոր օրինակ առիւծ մը են). 5 Այս ինչ, այն ինչ. — connu dans le monde par de grands talants. Il m'a dit — et — chose. Un —. 6 Այն որ.... — qui rit vendredi, dimanche pleurera. ‖ — (mère), — (fille), Ասանկ (մօր)՝ ասանկ (աղջիկ). | — que... —..., Ինչպէս որ (է)... այնպէս (են). | — quel, Նոյն վիճակին մէջ, եղածին պէս, նոյնութեամբ, անփոփոխ. Je vous rends votre livre — quel. 2 Փանաքի, չընչին, ասնկ նանկ. Ce sont des ouvriers — quels. | À — point, Այն աստիճան, այնպէս. [դրիք † ենթանդրիք.
Télamons (ղ), ար. յ. Ցենան-
Télégramme, ար. Հեռագրալուր, հեռագիր †.
Télégraphe, ար. Հեռագիր. Bureau de —, (հեռագրատուն). ‖ C'est un —, Շարժուկող մէկն է.
Télégraphie, էգ. Հեռագրութիւն.
Télégraphier, ն. Հեռագրել.
Télégraphique, ած. Հեռագրական. Dépêche —, (հեռագիր).
Télégraphiquement, մ. Հեռագրով. [պաշտօնեայ, հեռագրորդ †.
Télégraphiste, ար. Հեռագրող
Télémètre, ար. Հեռաչափ † գծի.
Téléphone, ար. Հեռաձայն.
Téléphonie, էգ. Հեռաձայնութիւն. 2 Հեռախօսութիւն.
Télescope, ար. Հեռադէտ.
Télescopique, ած. Հեռադիտական. 2 Հեռադէտով տեսնուող, հեռադիտական.
Tellement (ll), մ. Այն աստիճան, այնպէս. ‖ — quellement, Սանկ նանկ, բ. [հաւթողթ †.
Tellière (ll), ած. Papier —, Վե-

Tellurate (ղl), ար. Դելուրատ, փ.

Tellure (ղl), ար. Մետաղ մը, դելուր. [կոն, փ.

Tellurique (ղl), ած. Դելուրա-

Téméraire (էռ), ած. Յանդուգն, (որ և գ.) ։ 2 Յանդգնական ։ 3 Անհիմն՝ յախուռն (կարծիք) ։

Témérairement (ռէ), մ. Յանդգնօրէն, —բար, յանդուգն ։ 2 Յախուռն (դատել)։ 3 Յանիրաւի, գռփ.

Témérité, էգ. Ժպրհութիւն, յանդգնութիւն ։

Témoignage, ար. Վկայութիւն. Rendre — de, (վկայել). Rendre à, (ճանչնալ, վկայութիւն տալ, մեծարել [ճշմարտութիւնը])։ 2 Նշան, ցոյց, ապացոյց, վկայութիւն ։

Témoigner, չ. Վկայութիւն տալ, վկայել։ || ն. Ցուցնել (սէր)։ 2 Նշանակել, այտնել. Comme ce mot le —։

Témoin (Ն), ար. Վկայ ։ 2 Ականջալուր, ականատես. Il a été — de ce qui s'est passé. Mes yeux en sont —, (աչքովս տեսայ)։ 3 Նշան, վկայութիւն. J'ai de sûrs — de votre trahison. Prendre qn. à —, (վկայ կանչել՝ բռնել մէկը) ։ || յգ. Նշանք (սահմանաքարերու տակ)։ 2 (Կազմարարի ձգած) նշանք ։ || մ. Թող վկայէ, վկայ. — ce que dit Platon. | En — de quoi, մ. ի վկայութիւն որոյ ։

Tempe (Ն), էգ. Աչքի ու ականջի մէջտեղը, քունք, քներք ։

Tempérament (Ն-Ն), ար. Կազմութիւն, խառնուած. — sanguin. Avoir du —, (ցանկասէր լինել)։ 2 Բնաւորութիւն, բնութիւն. Il a un — violent։ 3 Ճիշդ խառնուած, անէ. 4 Կարգ, յօրինուածք (տիեզերքի)։ 5 Միջին ճամբաներ, կարգադրութիւն, հնարք, իրաւախոհութիւն. Tous les — en matière de devoir sont à craindre։ 6 Չափ. Garder en tout un certain —։

Tempérance (Ն Ն), էգ. Չափաւորութիւն ։ 2 Ժուժկալութիւն, բարեխառնութիւն։ 3 Ուտել խմելու մէջ չափաւորութիւն, բարեխառնութիւն, չափակերութիւն †. Société de — ։

Tempérant, e (Ն-Ն), ած. Ժուժկալ, բարեխառն, (որ և ար.) ։ 2 Ամոքիչ (դեղ), (որ և ար.)։

Température (Ն), էգ. Օդի վիճակ, օդախառնութիւն. Basse —, (ցուրտ). Haute —, (տաք). La — de l'air est douce dans ce pays-là, (այդ երկիրը մեղմ օդ ունի) ։ 2 Ջերմաստիճան՝ բարեխառնութիւն (խորունկ տեղերու) ։

Tempéré, e (Ն), ած. Չափաւորեալ։ 2 Չափաւորած (միապետութիւն) ։ 3 Բարեխառն (օդ՝ կլիմայ)։ 4 Իմաստուն, խոհական. C'est un esprit —։ 5 Վսեմի ու պարզի մէջտեղը, միջին (ոճ)։ || ար. Բարեխառն։ 2 Միջին ոճ ։

Tempérer (Ն), ն. Մեղմել, բարեխառնել (ԹԹուն՝ անուշով)։ 2 Զովացնել, ամոքել (աղիքի տաքութիւն). — sa bile, (չափաւորել բարկութիւնը) ։ 3 Ամոքել, չափաւորել, ‡.

Tempête (Ն), էգ. (Մեծ) մրրիկ, փոթորիկ. L'oiseau des —, (տարմոբոր)։ 2 Փոթորիկ, ամպրոպ, մրրիկ, ‡. 3 Մեծ կռիւ, փոթորիկ ։ 4 Խռովութիւն, փոթորիկ ։ [ռալ կանչել ։

Tempêter (Ն-է), չ. Կատղիլ, պո-

Tempêtueux, euse (Ն-է), ած. Մրրկալից, մրրկոտ (ծով)։ 2 Մրրկաբեր (հով) ։

Temple (Ն), ար. Մեհեան։ 2 Սողոմոնի տաճարը, անէ. La destruction du —։ 3 Եկեղեցի, տաճար ։ 4 Ժողովարան (բողոքականաց՝ մասոնից)։ 5 հ. ժ. Տաճարականաց բնակութիւն, Տաճար. La chevalerie du —, (Տաճարականաց միաբանութիւն)։

Templier (Ն), ար. հ. ժ. Զինուորական կարգի մ'ասպետ, Տաճարական ։ Comme un —, Սաստիկ՝ վարդապետի չափ (խմել), ռ.

Temporaire (Ն-էռ), ած. Առժամեայ, ժամանակաւոր ։

Temporairement (Ն-է), մ. Ատենի մը համար, առժամանակ մը։

Temporal, e (Ն), ած. Քներքային † (ընդեր՝ ոսկր)։

Temporalité (Ն), էգ. Աշխարհական իշխանութիւն ։

Temporel, elle (Ն), ած. Անցա-

ւոր, ժամանակաւոր։ 2 Աշխարհական (իշխանութիւն), աշխարհիկ (գործեր)։ 3 Մարմնաւոր (խոստմունք)։ ‖ ար. Աշխարհական իշխանութիւն։ 2 Ինչք, գոյք։ 3 Հասք՝ արդիւնք (կարգաւորի)։

Temporellement (ն·ll), մ. Առժամեայ կերպիւ։ 2 Աշխարհական բաներու համար՝ ըստ աշխարհականին (պատժուիլ)։

Temporisateur, trice (ն·զ), ած. Ատենի սպասող, ժամանակ շահող, յապաղիչ, սպասիչ † ‖ ար. Յապաղիչ։

Temporisation (ն·զ), էգ. (Դիպող ժամու) սպասում, ձգձգում, սպասողութիւն †։ [Սպասում, սպասանք †։

Temporisement (ն·զ), ար.

Temporiser (ն·զ), չ. Ատեն անցընել, ատեն շահիլ, ձգձգել, ժամխաշահիլ †։ [Temporisateur, ար.

Temporiseur (ն·զ), ար. Տ.

Temps (ն), ար. Ատեն, ժամանակ. Avant le —, (անժամ, տարաժամ). Avant le —, les —, (ամէն ժամանակներէ յառաջ). Cela n'a qu'un —, (տեւողութիւնը խիստ կարճ է)։ 2 Ժամանակներ. — de Pâques. Au plus beau — de sa vie, (գեղազուարճ տարիքի մէջ)։ 3 Օդ. — sombre։ 4 Ամանակ, եր. ‖ — d'arrêt, Դադարում, կանգ։ ‖ Au — jadis, Dans le —, Ատենօք։ | Du —, Ատեն մը։ 2 (Մովսիսի) ատեն։ | De mon —, Իմ (երիտասարդ) ժամանակներս։ | Le bon —, Le vieux —, Հին ատեն։ | Sur le —, Ատենին (զարնել), ար. | Être de son —, Իր ժամանակին մարդը լինիլ։ | Prendre son —, ժամանակին ընել, առիթը ընտրել։ 2 Հանգըստեամբ ընել։ | — du bon temps, Se donner du bon —, Զուարճանալ։ | Prendre le — de qn. Աշխատանքի արգելք լինիլ։ | Prendre le — comme il vient, ժամանակին յարմարիլ։ | Prendre qn. sur le —, Մէկու յարմար ժամանակը գտնել։ 2 Խորհելու ատեն չթողուլ։ ‖ À —, մ. Ժամանակին. À — et à contre-temps, (ժամու և տարաժամու)։ 2 Ժամանակաւոր (աքսոր)։ | Dans le même —, մ. Նոյն ժամայն։ | Tout d'un —, մ. Նոյնժամայն։ 2 Միեւնոյն ժամանակ։ | De tout —, Ամէն ատեն, միշտ։ | De — à autre, Ատեն ատեն։ | En —, ժամանակին։ | En — et saison, Յարմար ժամանակին։ | En — et lieu, Իր տեղին ու ժամանակին։ ‖ Dans le — que, Au — que, շ. Մինչդեռ։

Tenable, ած. Կեցուելիք, հանդուրժելի, տանելի։ 2 Պաշտպանելի, զէն.

Tenace, ած. Մածուն, կպչուն (ձիւթ)։ 2 Կառչող (տունկ)։ 3 Դիմացող (մետաղ)։ 4 Զիջթող (ժայռ)։ 5 Հեռացնելն անհնարին, փակող (մարդ) Գ. 6 Յամառկոտ (մարդ)։ 7 Յամառ (նախապաշարում՝ հիւանդութիւն)։ 8 Անսահ՝ անմոռաց (յիշողութիւն)։ 9 Ձեռքը գոց, ագահ, կծծի։

Ténacité, էգ. Մածանութիւն, կպչունութիւն (ձիւթի)։ 2 Դիմացկունութիւն (կանեփի), տոկունութիւն՝ չարքաշութիւն (անասնոյ)։ 3 Յամառութիւն։ 4 Հաստատութիւն՝ անսահութիւն † (յիշողութեան)։ 5 Ագահութիւն, կծծիութիւն Գ.

Tenaille (ա̄), էգ. Աքցան, կասա. քէլպէթին, (որ և յ+.)։ 2 Ունելիք։ 3 Մկրատաձեւ ամրութիւն, կասա։

Tenailler (ա̄), ն. (Հրաշէկ) աքցաններով տանջել։

Tenancier, ière, գ. Աւատապետական երկրի մը վարձակալ։ 2 Փոքր ագարակի վարձակալ։

Tenant, e, ար. Ախոյեան, դիմակալ։ 2 Պաշտպանող (կարծիքի մը), ախոյեան (մէկու)։ 3 Ազդեցիկ մէկը (տան մը մէջ)։ 4 Հոմանի։ 5 Տ. **Tenancier**։ ‖ Les — et aboutissants, Սահմանակից տեղիք, սահմանք (ագարակի)։ 2 Պարագայք։ ‖ Tout en un —, Tout d'un —, մ. Միայար։

Ténare, ար. Դժոխք, Տենար։

Tendance (ն ն), էգ. Բերում, ձըգտում։ 2 Շարժման ուղղութիւն, ձգտում. 3 Միտում, ձգտում։ [ձգտեալ։

Tendant, e (ն·ն), ած. Միտեալ.

Tendelet (ն), ար. Պզտի վրանակ † (նաւու)։ [քի) ամփոփայլ †.

Tender (դէնտէռ), ար. (Շոգեկառ-

Tendeur (ն), ար. Պարզող (սրա-

ճակ) , (սրահակա)ձիգ † 2 Որոգայթներ լարող գաղտորսակ, ճաղբորդ †։

Tendineux, euse (Դ). ած. Ջլանային † ածբ. 2 Ջլանաւոր † (միս) ։

Tendon (Դ Դ) , ար. Ջիլերը ոսկրի կցող նեարդախուրձ, ջիլն † || — d'Achille. Սրունքի յետնակողմը մեծ ջիլն, Աքիլլեայ ջիլն † ։

Tendre (Դ). ած. Փափուկ, կակուղ, (որ և փ.) . Il n'est pas —, (կակուղ միկը չէ) ։ 2 Նորեփ՝ կակուղ (հաց) ։ 3 Փափուկ, զգայուն, փափկազգայ † (որ և փ.). Des membres — et délicats. Il a la peau —. Cheval qui a la bouche —, (փափկերախ). — aux mouches, (ճանճերէ սաստիկ նեղուող [ձի] ։ 2 Նեղութեան չեկող ։ 3 Սաստիկ դիւրազգայ). Vue —, (տկար տեսութիւն)։ 4 Ճիղմ, մատղաշ, մատաղ (հասակ)։ 5 Գորովալի (սիրտ՝ հայր) ։ 6 Գողտր (տեսարան՝ բարեկամութիւն) ։ 7 Գողտրիկ (ոտանաւոր)։ 8 Գողտրիկ (ձայն՝ եղանակ)։ 9 Քաղցր (լոյս), փափուկ (գոյն)։ || ար. Կակուղ մաս (քարի)։ 2 Ամենափափուկ մաս (հողւոյ)։ 3 Սէր, միտում։

Tendre (Դ) , ն. Պրկել՝ երկնցնել՝ ձգտել (շղթայ) ։ 2 Լարել (աղեղ՝ որոգայթ) ։ 3 Որոգայթ լարել (Թռչնոց) ։ 4 Ձգտել (մտքի զպանակները)։ 5 Կանգնել (վրան) ։ 6 Սրահակներ կախել, սրահակել (սենեակ) . L'église était — de noir. (ժամը սեւերով պատած էին), (որ և անս.) ։ 7 Կարկառել՝ երկնցնել (վիզ՝ թեւ) . — la main, (որ և՝ ձեռքը բանալ։ 2 Խաղաղութիւն խնդրել)։ 8 Տարածել՝ բանալ (թեւերը) ։ 9 Տնկել (փոր՝ կռնակ)։ || չ. Ուղղուիլ (քայլերու)։ 2 Երթալ, դիմել (դէպ ի նպատակ) ։ 3 Տանիլ (հիւանդութեան դէպ ի մահ) . Où — ce chemin-là? (այս ճամբան ուր կ'ելնէ)։ 4 Ձգտիլ (դէպ ի կեդրոն) , (որ և փ.) ։ 5 Նպատակ ունենալ, միտիլ, ձգտիլ։

Tendrement (Դ) , մ. Գորովագին (սիրել) ։ 2 Գողտրիկ (արտասանել) ։ 3 Փափուկ (նկարել) ։

Tendresse (Դ) , էգ. Մատղաշութիւն, մատաղութիւն (հասակի)։ 2 Փափկութիւն (ձեւերու)։ 3 Խանդաղատանք, գորով։ 4 Սէր (կնոջ մը վրայ) ։ || յգ. Սիրոյ խօսքեր՝ նշաններ։ [ղութիւն ։

Tendreté, էգ. Փափկութիւն, կակ-

Tendron (Դ Դ). ար. Մատղաշ ծիլ՝ բողբոջ , խաւարծի ։ 2 Մատղաշ աղջիկ ։ 3 (Հորթու) կուրծքի ոսկրածայրից կռճիկ , կակղիկ † ։

Tendu, e (Դ). ած. Ձգտեալ. (որ և փ.) ։ 2 Միտքը ձգտուն , մտածիգ † . Il est toujours — ։ 3 Պիրկ։ 4 Բռնազբօս (ոճ) ։

Ténèbres, էգ. յգ. Մութ, խաւար, (որ և փ.) ։ 2 Ստուերք (մահու) ։ 3 Խաւար, Ս. Գ. Le prince des —, (սատանայ) Les — extérieures, (կորուստ , դատապարտութիւն) ։ 4 Կուրութիւն, խաւար։ 5 Յայգապաշտօն (լտ). եկ.

Ténébreusement, մ. Գաղտնի նենգութեամբք, մթան մէջ ։

Ténébreux, euse, ած. Մթին , աննշոյլ, խաւարային , խաւարին . Le séjour —, (դժոխք) ։ 2 Մթին (մէթոտներ), խրթին (բանավէճք) ։ 3 Խրթնաբան (հեղինակ)։ 4 Մռայլ՝ խաւարամած (հնութիւն), խաւարին (ժամանակք)։ 5 Մթագին (գաղտնիք)։ 6 Մելամաղձոտ, մթազգած . Sombre et — ։ 7 Խաւարային (դաւեր) ։ [սեռ, խաւարակեաց ։

Ténébrion (Դ) , ար. Միջատաց

Tènement , ար. (Աւատատիրական) վարձեալ ագարակ։ || — de maisons. Կից տուներ ։ [ոռխիթք † Ցիֆ.

Ténesme (ս), ար. Սրբանախիթք†

Tenettes , էգ. Ունելիք , քարունիկ † վէր.

Teneur , ար. Բռնող (տետրակ) , (տոմարա)կալ։ || էգ. Բառ առ բառ պարունակութիւն, պատճէն ։

Ténia, ար. Փորի որդ մը, երիզակ։

Tenir, -nu, e, ն. Բռնել։ 2 Ձեռքին մէջ բռնել, բռնել. Je — mon homme , (բռնած եմ, ձեռքս ընկած է) . Faire —, (ձեռք հասցնել, հասցնել) ։ 3 Ձեռքն ունենալ , ձեռքը լինիլ , բռնել , (որ և փ.) ։ 4 Բռնել (ախտ) . Quelle mauvaise humeur le —? (ինչ սրտնեղութիւն ունի)։ 5 Գրաւել, բռնել (այսքան տեղ)։ 6 Զսպել՝ կեցնել (բարկութիւն՝ անհանդարտ մէկը)։ 7 Զբաղեցնել, բռնել. Cette lecture m'a — longtemps։ 8

Բռնել (ճամբայ՝ մէկու կողմ)։ 9 Գործադրել, կատարել, բռնել (խոստում). Sa mine promet peu et — beaucoup։ 10 Ընել (խօսքեր), գործածել (լեզու). Il — des discours bien hasardés։ 11 Մնալ (բարկութեանը վրայ). — sa colère. — le marché։ 12 Բնակիլ՝ նըստիլ (տուն)։ 13 Կենալ՝ մնալ (անկողինը)։ 14 (Բանտը) լինիլ։ 15 Պահել (մէկը՝ իր տունը, զինքն՝ մառանի մէջ)։ 16 Պահել (պահակք՝ քաղաքազօրք). իսկ — garnison, (քաղաքական † զօրք լինիլ)։ 17 Պահել (գաղտնիք)։ 18 Պահել (վարանքի մէջ՝ վարժութեան մէջ)։ 19 Բռնել (ոտքի վրայ)։ 20 Կատարել (իր պաշտօն՝ իր մաս)։ C'est lui qui — l'orgue. (երգեհոնահարը նա է)։ 21 Վարել (մեծ պաշտօններ)։ 22 Խմբել, գումարել (ժողով)։ 23 Ընել՝ կազմել (նիստեր)։ 24 Նախագահել (խորհրդարանի)։ 25 Առնուլ (սրահի՝ այսքան մարդ)։ 26 Պարունակել (կապարի՝ քիչ մ'արծաթ)։ 27 Վերցունել (մէկու՝ շատ գինի)։ 28 Տէր լինիլ. բանեցնել (պանդոկ), բացած լինիլ (խանութ)։ 29 Ունենալ, ծախել (ապրանքներ). Tenez-vous de la mercerie? 30 Իմանալ, լսել, առնուլ (լաւ աղբիւրէ). De qui — -vous cela? 31 Ընդունած՝ պարտական լինիլ, պարտաւորիլ. Je — tout de vous. Ceux dont je — la vie, (ծնողքս)։ 32 Նմանիլ (հօրը), ելած լինիլ (իր հօր). — qch. de, (նմանանք մ'ունենալ). — de race, de naissance, (ցեղ՝ արիւն քաշել). Il a de qui —, (ծնողացը կը նմանի)։ 33 Սեպել, համարիլ. Je — cela vrai, pour —. — à honneur. — pour bon, (ընդունիլ)։ 34 Նկատել, համարիլ, բռնել. Je le — comme mon propre frère։ 35 Հասկնալ, ըմբռնել (պարբերութեան մ'իմաստ)։ || Tiens, Ընդունէ՛, ա՛ռ, բռնէ՛։ 2 Ա՛ռ քեզի։ 3 Ի՞նչ կ'ըսես, վա՜յ։ 4 Տե՛ս. —, le voilà qui passe։ | — compte de, Բանի տեղ դնել, հոգ ընել, ի հաշիւ՝ ի նկատ առնուլ։ 2 (Մէկու) հաշուին անցընել (գումար մը)։ 3 Վնասը հատուցանել։ 4 (Բանի մը համար) շնորհապարտ լինիլ։ | — note de, Նշանակել։ | — coup, — tête, Դէմ կենալ։

| — de près, Զօրս աչքով հսկել։ | — de court, Սանձը քաշել միշտ, ֆ. | — en (mépris, en estime), (Արհամարհ)ել, (յարգ)ել։ | — en respect, Երկիւղ՝ պատկառանք ազդել։ | — en bride, en obéissance, Զսպել։ | — en échec, Ձեռքը ոտքը կապել, անշարժութեան դատապարտել։ | — en souveraineté, Տէր լինիլ (երկրի մը)։ | — quitte, Ազատ ընել (բանէ մը)։ | — chapelle, Տեսնել պատարագ (Ս. Պապի են.)։ | — la maison, le ménage, Տուն տեղ կառավարել։ | — le dé dans, Վարել, իշխել։ | — l'échelle de, Մէկու մեծնալուն օգնել։ | — qn. le bec dans l'eau, Յուսադրել միշտ, յոյսերով սպասցնել։ | — la dragée haute à qn. Փափաքածին երկար սպասցնել։ | — la main à qch. Բանի մը կատարման հսկել։ | — la main, — la main haute, — la bride haute, courte, (Մէկու հետ) խստիւ երթալ՝ վարուիլ։ | — maison, Տունը՝ սեղանը բաց լինիլ։ | — table, Ժամերով սեղան նստիլ։ 2 Սեղանը բաց լինիլ։ 3 Սեղաններ տալ։ | — jeu, Յաղթողի հետ խաղը շարունակել։ | — le jeu, Մէկու տեղ խաղալ։ | — la mer, Միշտ ծովերու վրայ լինիլ։ | — la côte, Ափունքի քովէ նաւարկել։ | — le large, Բաց ծովու մէջ նաւարկել։ | — la campagne, Բաց դաշտի վրայ պատերազմը շարունակել։ | — à la gorge, Կոկորդէն բռնել։ 2 Նեղը խօթել։ || չ. Կպած՝ փակած՝ բռնուած լինիլ. — à chaux et à ciment. La branche — à l'arbre. Tout cela — bien ensemble. Cette porte —, (այս դուռը կարծես թէ գամուած է). Ce clou —, (այս գամս լաւ բռնած է). Clous qui ne — plus, (Թուլցած գամեր). Ses pieds ne — pas à terre, (ոտքերը գետին չեն կոխեր)։ 2 Կախուած լինիլ (թելէ). Ne — qu'à un fil. S'il ne — qu'à cela, (եթէ բանը հոդ մնացած է միայն)։ 3 Կցուած լինիլ. Sa main — à la mienne. Il paraît qu'autrefois l'Angleterre tenait à la France. 4 Յարած՝ կապուած լինիլ (ստկի) ☞ (կենա)-սէր. Il ne — plus à la terre, (ա՛լ այս

աշխարհքէն չէ՛ նա)․ Je n'y — pas, (հոգս չէ)։ 5 Յարաբերութիւն՝ կապակցութիւն ունենալ, կապուած լինիլ (բանի մը հետ)․ — à։ 6 Փափաքիլ, ուզել․ Je — à vous convaincre։ 7 Կախեալ լինիլ․ Ma vie — à votre santé․ Il ne — pas à moi, (ձեռքս չէ՛)։ 8 Բան մ'ունենալ, նմանանք կրել, նմանիլ․ Cette cœur ne — guère de vous․ Cela — du prodige, (հրաշալի բան մ'է)։ 9 Նիստ կազմել, ժողովիլ, գումարուիլ (Ակադեմիոյ)։ 10 Տեղի ունենալ․ Le marché — tous les samedis։ 11 Կենալ, մնալ (հաստատ), դիմանալ (օդի՝ ներկի)․ La neige —․ La frisure ne — pas։ 12 Տեւել, դիմանալ (դաշնագրի)։ 13 Դիմադրել․ — à la mer․ — contre les vagues․ Il n'est ordre qui —, (հրաման մարդ չեմ ըներ)։ 14 Անշարժ մնալ (խարսխի)։ 15 Հանդարտել, դիմանալ․ On n'y — pas․ Ne pouvoir plus y —։ 16 Մտնել, պարփակուիլ, աղմիլ (բանի մը մէջ)․ Ne pas — dans sa peau, (տեղ մը չաղմիլ)։ || — bon, Դէմ դնել։ | Qu'à cela ne tienne, Այդ հոգ մը չէ, բանը հոդ մնայ։ | Il n'y a rien qui tienne, Աստուած վերէն իջնէ, ինչ կ'ուզէ լինի։ | Ne — à rien, Մազէ կախուած լինիլ, ‡․ 2 Մօտ լինիլ, բան մնացած չլինիլ։ | — pour, Կողմ ելնել, կողմ բռնել։ || En —, Թղիքի՝ փորձանքի զալ, ըմ․ 2 Խմած լինիլ։ 3 Խելքը թոցնել։ 4 Զարնուիլ (կնոջ մը)։ | — au cœur, Սրտի վրայ կենալ՝ մնալ, ‡․ 2 Փափաքելի լինիլ։ || Se —, յ. Փակչիլ, փաթտուիլ (ստի մը)։ 2 Լինիլ՝ կենալ (ձիու վրայ)։ 3 Կռթնիլ՝ յարիլ (Աստուծոյ)։ 4 Բռնել (գլուխը՝ ձեռքերով)։ 5 Իրար բռնել․ Se — par la main, (ձեռք ձեռքի տալ)։ 6 Իրար կապուած լինիլ։ 7 Գոհ լինիլ, շատանալ․ Nous ne nous — jamais au temps présent․ Je m'en — là, (հոն կը մնամ, ‡․)․ Je sais à quoi m'en —, (ինչ ընելիքս գիտեմ)․ Je m'y —, (կը մնամ, այդէկ եմ, ‡ըգ.)։ 8 Կենալ, մնալ․ Tenez vous ferme․ Se — chez soi, à sa place․ Se — sur les montagnes․ Se — à ne rien faire․ Se — bien, mal, (լաւ՝ գէշ ձեւեր ունենալ)․ Se — à peu, (պզտի տարբերութեան մը վրայ մնալ)։ 9 Կենալ (մեկուսի՝ հանդարտ՝ ոտքի վրայ)։ 10 Ոտքի վրայ մնալ, ան․ 11 Հանդարտ կենալ, ան․ 12 Դիրք առնուլ, կենալ․ Il ne sait comment se —։ 13 Գումարիլ (նստի)։ 14 Տեղի ունենալ (տօնավաճառի)։ 15 Ինքզինք զսպել՝ բռնել․ Se — de․ J'ai peine à me —։ 16 Ինքզինք կարծել՝ համարիլ․ Je me — heureux de… Qu'il se — pour… Ne pas se — pour battu, (չթուլնալ, տեղը չնստիլ, ‡․)․ Je me le — pour dit, (այդքան բաւական է)․ Je me le — pour averti, (լմն)․ Tenez-vous pour dit que, (վստահ եղիր որ…)։ 17 Ըստւիլ (խօսքերու)։ 18 Կատարուիլ (խոստման)։ || Se — à quatre, Անձը բռնադատել, ակամն սեղմել, ‡․ | Se — au tronc, Ապահով ճամբան բռնել։ | Se — les côtes de rire, Խնդալէ մարիլ։ | Se — pour averti, Զգոյշ կենալ։

Tenon, ար. (Տախտակի) ծայր փորուածքի մէջ մտնող, սփռիչ։ 2 Պզտի բոյթ (հրացանափողի)։ [Նոյնամբ երգիչ, դէնօր։

Ténor, ար. Վերնաբամբ, եր. 2 Վեր.

Tension (Ն․ս), էգ. Զգտում․ — d'esprit, (սաստիկ ուշադրութիւն), մըտածգտում ‡։ [ինչ անասնոց]։

Tentacule (Ն), ար. Հպելիք (ինչ

Tentant, e (Ն․Ն), ած. Հրապուրիչ, փորձիչ ‡։

· **Tentateur, trice,** ած. Փորձութեան մէջ ձգող, փորձիչ․ Le —, (սատանան)։

Tentation (Ն), էգ. Թելադրութիւն ի չարն, փորձութիւն։ 2 Ցօժարութիւն։ 3 Փափաք․ Une grande — de bâtir։

Tentative (Ն), էգ. Փորձ։ 2 հ. մ. Նախափորձ (աշկերտի կարողութեան)։

Tente (Ն), էգ. Վրան․ չաpր․ Fête des —, (տաղաւարահարք)․ Se retirer sous sa —, (սրտնութեամբ քաշուիլ, ձեռք քաշել)։ 2 Նաւավրան ‡ վրանակ ‡ 3 Վարմ (Թռչնոց)։ 4 Գալարաձեւ ծուատ, ‡էբ․ || Les —, Գունդ, բանակ։

Tenter (Ն), ն. Փորձ փորձել, փորձել։ 2 Փորձութեան մէջ ձգել, փորձել։ 3 (Տեղի մը) մուտքը փորձել։ 4 Փորձել, Ս․

Գ. 5 Հրապուրելու աշխատիլ (բանտապանը)։ 6 Իղձ շարժել, փափաք ազդել. — de. La toilette la —. Je suis bien — de, (սիրտս սաստիկ կ'ուզէ). Se laisser —, (տեղի տալ)։

Tenture (Ն), էգ. Սրահակեղէնք † 2 Սգավիժակք † 3 Սրահակում †։

Tenu, e, ած. Բռնուած. Bien —, (լաւ նայուած)։ 2 Պարտական. — à. — de։ [նուրբ։

Ténu, e, ած. Ամենանօսր, ամենա-

Tenue, էգ. Բռնելը (տեւորակ), (տօմարս)կալուԹիւն։ 2 Բռնուածք (գրչի)։ 3 (Ջիու վրայ) հաստատ նստուածք։ 4 Հանգամանք (յատակի). De bonne —, (հաստատուն), ն—. 5 Նստի ժամանակ, գումարում. Durant la — du concile. Une — de table, (սեղանի վրայ ժամանակ)։ 6 Կերպ, ձև, ձեւեր. Bonne, Mauvaise —. La — de ces personnes est excellente. Il manque de —, (ձև չունի)։ 7 ՇարունակուԹիւն, տեւում. Cet été la chaleur n'est pas de —։ 8 ՀաստատամտուԹիւն, հաստատուԹիւն (գաղափարաց մէջ). Il n'a point de —։ 9 Հագուստ, տարազ. — soignée. La — exigée pour paraître dans un salon. — de rigueur. Il a une bonne —, (կոկիկ կը հագուի)։ 10 Հագուստ (զօրականի). — d'hiver. Petite —, (սովորական հագուստ). Il est en —, en grande —, (շքազգեստներն † հագած է)։ ‖ Tout d'une —, մ. Միայար։ [կտուցք։

Ténuirostres, ար. յղ. Նրբա-

Ténuité, էգ. (Սաստիկ) նօսրուԹիւն, նրբուԹիւն։

Tenure, էգ. Վարձուած երկիր, Անկ. 2 ՀպատակուԹիւն (աւատի). — féodale, (ազատաւատ †)։ [պա։

Téorbe, ար. Տեսակ մը վին, դիոր-

Ter, մ. Երիցս։ [Թիւն †։

Tératologie, էգ. Հրէշաբանու-

Tercer, ն. Եռհերկել (այգին)։

Tercet, ար. Երեքտողեայ † (քերԹուածի), երրեակ։ [նի խէժ, բեւեկն։

Térébenthine (ան), էգ. Բեւեկ-

Térébinthiacées (Ն), էգ. յղ. Բեւեկնազգիք։

Térébinthe (Ն), ար. Բեւեկնի, թիրիմէնթին աղաճր։

Térébrant, e (Ն), ած. Ծակող (խեցեմորԹ)։ 2 Փորող՝ պտուտակող † (ցաւ)։ ‖ ար. յղ. Ծակափորք † սորողք † Ն.

Térébration, էգ. Ծակում։ 2 ԳանկածակուԹիւն։

Térébratule, էգ. Քարափոր, Ն.

Tergiversation (ս), էգ. Խուսափանք, խոյս, փախփխուք։

Tergiverser (ս), չ. Փախուստի ճամբաներ բռնել, խոյս տալ, փախփխել։

Terme, ար. Նշանակէտ (սապարէզի). Arriver au —. Le dieu —, (Սահմանադիրք †)։ 2 Սահմանաքար, կոպար †. Planté comme un —, (արձանացած)։ 3 Կէտ, սահման, վախճան, վերջ (կեանքի). Être à son dernier —։ 4 Ժամանակակէտ, ժամանակ, պայմանաժամ. À —. Somme payable en six —։ 5 (Ծնելու) ժամանակ. Accoucher avant —. Enfant venu à —։ 6 Եռամսեայ պայմանաժամ (տան), եռամսեայ. Je déménage au —. Payer son —. Demi —։ 7 Բառ, խօսք. — de droit. Il faut s'en tenir aux — du contrat. Parler de qn. en bons —, (մէկու վրայ աղէկ խօսիլ). En propres —, (բուն այս խօսքերով)։ 8 Եզր, սահման. — de comparaison. — d'un syllogisme։ ‖ յղ. Դիրք, վիճակ, կէտ, պայման, ջուր, ը. En quels — est cette affaire? Être en de bons — avec, (սիրով լինիլ)։

Termès (կս), Տ. **Termite**։

Terminaison, էգ. Կատարած, վախճան. վերջ։ 2 ՎերջաւորուԹիւն (բառի)։

Terminal, e, ած. Ծայրի, ծայրական, անփ. բ. գ. 2 Ծայրաբձակ, գագաԹնային, ծայրա(պտուկ), բ.. 3 Սահմանական (օրէնք), Հ.

Terminer, ն. Գլուխ հանել, լմնցնել, վերջ տալ, վերջացնել։ 2 Վերջը՝ ծայրը գտնուիլ ☞ (խաչ)աւարտ. Le mot qui — une phrase. 3 Սահմանը կազմել, սահմանափակել. Forêt qui — la vue. ‖ Se —, չ. Լմննալ, վերջանալ։ 2 Գալ հասնիլ, յանգիլ. Se — à։ 3 Սահմանափակիլ։ 4 Վերջանալ, +.

Terminologie, էգ. *Արուեստի՝ գիտութեան մը բառից ամբողջութիւն, բառագիտութիւն ։ 2 (Հեղինակի մը) յատուկ լեզու ։* [դերմիտ ։

Termite, ար. *Միջատաց կարգ մը,*

Ternaire (ĸ̄n), ած. *Երրակամ։*

Terne, ած. *Անփայլ, աղօտ, փայլատ* † ‖ ար. *Զոյգերրեակ* † տիւ սէ ։ 2 *Երեքը մէկ ելնելիք Թիւ, երեքնակ, վէճ.*

Terné, e, ած. *Երեքմասնեան, երրակամ* † բս.

Ternir, ն. *Մութցնել, աղօտել, փայլատել* † 2 *Նսեմել, աղօտել,* փ.

Ternissure (u), էգ. *Անփայլութիւն, աղօտութիւն ։*

Terrage (1r), ար. *Սպիտակացում (շաքարի)։ 2 հ. ժ. Պտղաժամն (երկրի բերքերէ) ։*

Terrain (1r-ɜ), ար. *Երկիր, հող, գետին, (որ և փ.)*. Il est sur son —, *(գիտցած ճիւղին՝ նիւթին վրայ կը խօսի).* Se rendre sur le —, *(մենամարտի երթալ)։ 2 Ջիու ընթացից տեղ։* 3 *Գետին,* եղէրաբ.

Terral (1r), ար. *Ցամաքահով* † ։

Terraqué, e (2r), ած. *Հողէ ու ջրէ*. Le globe —, *(հողագունտ)։*

Terrassant, e (1r-ɜ), ած. *Տապալիչ, պապանձիչ։*

Terrasse (2r), էգ. *Դարատափ*. տէռս, զատէմէ. La — des Tuileries. — qui a une belle vue: 2 *Պատշգամաձեւ որմածք (տան առջեւ), գետնաբեւակ* † 3 *Հարթ տանիք, տամալ*. տամ, տիւզ տամ. Monter sur la -- d'une maison: 4 *Առաջամաս* † *(դաշտանկարի)* ։ 5 *Կակղամաս* † *(մարմարի)* ։ 6 *Անյղկուն* † *մաս (գոհարի)*։ ‖ De —, *Հողակրական* † *(աշխատութիւնք)* ։

Terrassement (1r), ար. *Տապալում։ 2 Հող տանիլ դիզելը, հողակրութիւն* † ։

Terrasser (1r), ն. *Գետին նետել, զգետնել, տապալել։ 2 Սարսափահար ընել ։ 3 Պապանձել, տապալել ։ 4 Հող դիզել (պատի ետեւ), հողամոյթել* †. Toutes les murailles de cette ville sont —: 5 *Հող փորել ։ 6 Հողերը շտկել (յատակելու համար)։*

Terrassier (1r), ար. *Հող կրող, հողակիր* † 2 *Հողակիր ձեռնարկու* †։

Terre (ĸ̄), էգ. *Երկիր, գետին, հող*. À plate —, *(գետնի վրայ)*. Mettre en —, *(Թաղել)։ 2 Կաւ*. — de Lemnos. — à pot, *(բրուտի կաւ)*. Vase de — cuite, *(խեցեղէն անօԹ)։* 3 *Աշխարհ, երկիր*. Les — arctiques. Être sur —, *(ապրիլ)* ։ 4 *Ցամաք*. Prendre —, *(ցամաք ելնել)*. Mettre à —, *(ցամաք հանել)։* ‖ À —, *Գետին (իյնալ՝ նայիլ)։ 2 Նուաստութեան մէջ (պահել մէկը)* ։ | Par —, *Գետին (իյնալ)* ։ 2 *Գետին զարնել՝ տապալել* ։ | De —, *Ցամաքի (կրիայ)։ 2 Ցամաքային (զօրք)* ։ 3 *Կաւեղէն (անօԹ)։* | Sous —, *Ստորերկրեայ* ։ 2 *Ստորերկրեայ կերպիւ։* | Entre — et ciel. *Օդի մէջ։* | Entre deux —, *Հողին մէջ* ։ | — à —, *Հետեւակութիւն (ոճի)*. Aller — à —, *հետեւակ գաղափարներ ունենալ։ 2 Տկար յառաջանալ։ 3 Ցամաքի քովէն նաւել, (որ և՝* Être à, Être sous la —) ։ | Baiser, Raser la —, *Սողալ, երկրաքարշ լինիլ։* | — pesante, *Նիւթ մը, կշռունիկ։* | — sainte, *Պաղեստին։ 2 Սուրբ հող, գերեզմանոց։*

Terreau (nō), ար. *Աղբուհող (պարտիզի)։ 2 (Բուսական) փտահող ։*

Terrein, Տ. **Terrain** ։

Terre-neuve (ĸ̄n), ար. *Նոր-Երկրի շուն, նոր-երկրիկ* † յ. ն.

Terre-neuvier, ար. *Նոր-Երկրի բրաձկնորս* † 2 *Բրաձկնորսի նաւ ։ 3* Տ. **Terre-neuve**։ յ. է ։ յ. ն.

Terre-noix (ĸ̄), էգ. *Գետնընկոյզ։*

Terre-plein (ĸ̄-ɜ), ար. *Սարահարթ երես (պատուարի), սարահարթ* † 2 *Որմաքլուր*. տիվարլը մէտս։ յ. —ş.

Terrer (1r), ն. *Նոր հող դնել (ծառերին)։ 2 Հողերը նորէն վեր կրել։ 3 Թափչի կաւով ծեփել (պաստառ)։ 4 Ճերմկել* † *(շաքար)* ։ ‖ չ. *Հողին մէջ բոյն շինել* ։ ‖ Se —, յ. *Հողով ծածկուիլ* ։ 2 *Հողի տակ պահուըտիլ ։ 3 Ամրանալ (հողաբլրի ետին)* ։

Terrestre (1r), ած. *Երկրաւոր, երկրային* ☞ *երկրա(գունդ)*. Le — séjour, *(երկիր)։ 2 Ցամաքային (բոյս)* ։ 3 *Մարմնաւոր, երկրային,* փ.

Terreur (Ձr), էգ. Զարհուրանք, սարսափ, ահաբեկութիւն † 2 Ահաբկութիւն, ահակալութիւն † (1793-1794, Ֆր.)։

Terreux, euse (1r), ած. Հողի (հոտ)։ 2 Հողային (նիւթ)։ 3 Հողոտ † (աւազ)։ 4 Հողոտ (ձեռքեր)։ 5 Հողագոյն, (դէմք՝ շողակ)։ 6 Աղօտ (գոյն), նկ.

Terrible (1r), ած. Սոսկալի, ահեղ, ահագին, ահարկու, ահաւոր։ 2 Սոսկալի (հով)։ 3 Կարգէ դուրս, տարօրինակ. D'une — manière. Voilà une — aventure. C'est un homme qui a une — humeur։ 4 Տաղտուկ՝ փորձանք (մարդ), սոսկալի (երգիչ)։

Terriblement (1r), մ. Ահաւոր՝ սոսկալի կերպիւ։ 2 Սաստիկ, սոսկալի։

Terrien, ienne (1r), ած. Հողերու տէր, հողատէր, (որ և գ.)։

Terrier (1r), ար. Որ, ծակ, որջ։ 2 Առանձնոց, ծակ։ 3 Երկիր, տեղ. Aller mourir dans son —։ 4 Շուն մը, կարճոտն, (որ և՝ Chien —)։ 5 Իշխանաւորներու տոմար, (որ և՝ Papier —), ու.

Terrifier (2r), ն. Զարհուրել, սարսափեցնել։

Terrine (1r), էգ. Դաշխուրան, ծափ. կիւվէճ։ 2 Ծափի մէջ եփած խորտիկ, (որ և՝ Pâté en —)։

Terrinée(1r), էգ. Ծափ մը (կաթ)։

Terrir (1r), չ. (Ածելու համար) եզերք գալ (կրիայի)։ 2 Ցամաք հասնիլ, ն–.

Territoire (1r), ար. Հող, սահման, երկիր։

Territorial, e (1r), ած. Հողային (տուրք)։ 2 Երկրապահ (բանակ)։

Terroir (1r), ար. Գետին, հող. Il sent le —, (իր հողին յատուկ համն ունի։ 2 Իր տեղին պակասութիւնքն ունի)։

Terroriser (2r), ն. Ահավարութիւն հաստատել, ահավարել †։

Terrorisme (2r-ս), ար. Ահավարութիւն † հ. Ֆ. [բանկան †։

Terroriste (2r), ար. Ահավա-

Terser (ս), Տ. **Tercer**։ [կան։

Tertiaire (սիէռ), ած. Երրորդա-

Tertio (սի), մ. Երրորդ։

Tertre, ար. Բլրակ։ 2 Հողակոյտ (գերեզմանի վրայ)։

Tes, ստ. ած. յգ. Քու (սուտերդ)։

Tesson (ւ-ն), ար. Շիշի կամ պտուկի կտորուանք, խեցատ †։

Test (դէ), ար. Խեցի, բ. պ. 2 Տ. **Tesson**։ [Տ. **Suprématie**։

Test(դէսդ), ար. Serment du Test.

Testacé, e, ած. Խեցեմորթ, խեցեպատեան †։ ‖ ար. Խեցեմորթ։

Testament, ար. Կտակ. Donner, Léguer par —, (կտակել). L'Ancien —, Le Nouveau —, (Հին՝ Նոր Կտակարան)։

Testamentaire (էռ), ած. Կըտակի, կտակային. Héritier —, (կտակով ժառանգ), (որ և՝ Un —)։

Testateur, trice, գ. Կտակող, կտակագիր։ [կտակ։

Tester, չ. Կտակագրել ☞ (ան)։

Testiculaire (էռ), ած. Ամորձեաց։ [ձիք, կոկով ☞ (մի)որձի։

Testicule, ար. Երկուորիք, ամոր-

Testif, ար. Ուղտի մազ, ստեւ։

Testimonial, e, ած. Վկայող. Lettres —, (վկայաթուղթ †)։ 2 Վկաներով (ապացոյցք)։ [յով։

Testimonialement, մ. Վկա-

Teston (ն), ար. Հռ. դրամ մը, դեսդոն։ 2 Փարայ, դրամ, գ. [շտկտել, հ.

Testonner (1n), ն. Մազերը

Têt (է), ար. Խեցի, բ. պ. 2 Քուրայ, պ. 3 Գանկ, հ. 4 Տ. **Tesson**։

Tétanique, ած. Պրկախտային † դեղանական։ 2 Պրկախտիկ †։ [ղանիկ †։

Tétanos (ս), ար. Պրկախտ † դե-

Têtard (է), ար. Գորտաձագ † (իր առաջին ձեւերու մէջ), շերեփիկ Գ. 2 Գլխատ † ծառ։ 3 Մլաղաց † ձկ.

Tétasses, էգ. յգ. Թոյլ ու կախ՝ պարկանման ծիծեր։

Tête (է), էգ. Գլուխ. Le sommet, Le haut de la —, (գագաթ). La — en bas, (գլխիվայր). Tourner la — à qn. (որ և՝ նեղել)։ 2 Եղջիւրք՝ ուղէշք (եղջերուի). Mettre bas sa —. Cerf à la première —։ 3 Գլխի պատկեր, գլուխ. Une belle —. Une — de Titien։ 4 Մէկ գլխի երկայնութիւն (ձիընթացի մէջ), գլխով չափ. Ce cheval ne l'a emporté que d'une —։ 5 Ե-

րես (դրամի)։ 6 Մազեր, գէսք. Il a la — belle, la — frisée. 7 Հոգի, մէկը, անձ, գլուխ. Une rente sur plusieurs —. Le destin d'une — si chère. 8 Կեանք, գլուխ. Il lui en coûta la —. J'en réponds sur ma —. (Կեանքին գլխապարտ եմ)։ 9 Միտք, գլուխ. Mets-toi bien dans la — que. Il a de la —, (գլուխ ունի է։ 2 Պինդգլուխին՝ կամչոտին մէկն է)։ Conserver sa —, (հանդարտութիւնը պահել)։ 10 Դատողութիւն, խելք. Il a encore toute sa —. La — est partie. Une bonne — d'homme, (լաւ գլուխ մը)։ 11 Պետ, գլխաւոր, գլուխ։ 12 Գլուխ (լեռի՝ սոխի՝ գամի)։ 13 (ծամբու) սկիզբ, առաջ՝ գլուխ (ջրանցքի՝ զօրքի). — de pont, (կամրջախելք)։ 14 Նախամզած † (զինիի)։ ‖ De —, Մտքով։ 2 Մտքէն (շինել պատկեր)։ 3 Պաղարիւն (վարուիլ)։ 4 Արիութեամբ (գործել)։ | De sa —, Իր խելքովը (ընել բան մը)։ | À sa —, Ըստ իր քմաց՝ իր գլխին (գործել՝ շարժիլ)։ | En —, Գլխու մէջ (խորհուրդք)։ 2 Իրեն դէմ ունենալ (մէկը)։ | En —, À la —, (Գրքի) ճակատը։ | Sur la —, (Մէկու) վրայ։ | Par —, Մարդգլուխ։ 2 Իր կողմէ (ժառանգել)։ | La — la première, Գլուխ ի վար։ | — baissée, Կուրօրէն՝ յախուռն (նետուիլ)։ 2 Բաց աչքով (իյնալ խորխորատ)։ 3 Աներկիւղ՝ քաջութեամբ (ձեռնարկել)։ | De pleine —, Du haut de sa —, Բոլոր ուժովը (պոռալ)։ | Par dessus la —, Էւել էւելօք (գործեր ունենալ). Il en a par dessus la —, (յափրացած է։ 2 Գործերով խղդուած է)։ | — de more, de maure, Սեւագլուխ ձի։ | Faire —, Արիութիւն ցուցնել։ | Faire sa —, Եղջիւրը բռնիլ։ 2 Գլուխ բռնել, փ. | Faire —, Tenir — à qn. Դէմ կենալ, դէմ դնել։ | Donner, Piquer une —, Գլխիվայր ջուրը նետուիլ։ | Avoir la — à quatre, Գլուխը սաստիկ յոգնած լինիլ։ | Avoir la — près du bonnet, Բարկասիրտ լինիլ։ | Deux — dans un bonnet, Միշտ համակարծիք՝ համախոհ։ ‖ — à —, մ. Գլուխ գլխի։ ‖ — - à - —, ար. Առանձին տեսութիւն։ շ. ն. | — pour —, մ. Դէմ առ դէմ, քիթ քթի. ք.

Tête-bêche ($\bar{k}$-$\bar{k}$), մ Մէկու գլուխը միւսի ոտքին, ոտք առ գլուխ։

Teter, Téter, ն. Ծիծ ուտել, ծծել՝ դիել կաթ (մօր) ☞ դիեցիկ։

Têtière ($\bar{k}$), էգ. Գդակ (նորածին մանկան)։ 2 Գլխանոց (ձիու)։

Tetin (Ղ), ար. Ծծի պտուկ, պըտկունք † 2 Ծիծ, հ.

Tetine, էգ. Ծիծ, ստին։ 2 Կովու՝ խոզի ստին (իբր կերակուր)։

Teton (Ղ), ար. Ստին, ծիծ։

Tétonnière (1n), էգ. Մեծաստին † կին, ծիծեղուհի †։

Tétracorde, ար. Նախնեաց քառաղի քնար, քառաղի։

Tétradrachme (*f*), ար. Չորեքդրամեան (3 Ֆր. 70). հ. Ց. [թիւն, բ.

Tétradynamie, էգ. Չորեքզօրու-

Tétraèdre, ար. Քառանիստ, ե.

Tétragone, ած. Չորեքկուսի, քառանկիւն։ [եան, քառագիր †։

Tétragramme, ած. Չորեքգըր-

Tétragyne, էգ. Քառիգայութիւն † բ. [թիւն, հ. Ց.

Tétralogie, էգ. Չորեքբանու-

Tétramètre, ած. Քառաչափեան (ոտանաւոր), Հ. և հ. Ց. [յութիւն † բ.

Tétrandrie (Ղ), էգ. Քառորձա-

Tétrapétale, ած. Քառաթերթ † բ.

Tétraptère, ած. Քառաթեւ, Վէր.

Tétrarchat (*f*), ար. Չորրորդպետութիւն։

Tétrarchie, էգ. Չորս գլուխներու միջեւ բաժնուած տէրութեան մը մասերէն մին, չորրորդպետութիւն։

Tétrarque, ար. Չորրորդապետ։

Tétras ($\bar{m}$), ար. Թռչնոց սեռ, ցախաքլոր։ [ճար։

Tétrastyle, ար. Քառասիւն տա-

Tétrasyllabe, Tétrasyllabique, ած. Քառավանկ։ [քառատամ։

Tetrodon (Ղ), ար. Ձկանց սեռ,

Tette, էգ. (Այծի) ծծապտուկ †։

Têtu, e ($\bar{k}$), ած. Յամառ, պինդգլուխ։ ‖ ար. (Քարահատի) մուրճ։

Teuton, onne (Ղ), ած. Տեւտոն։

Teutonique, ած. Տեւտոնեան։

Texte, ար. Բուն օրինակ, բնագիր։ 2 Բնաբան (քարոզի)։ 3 Խօսքի՝ բանավէճի նիւթ, բնաբան։ 4 Տպռ. փղ. Gros —, (տասնեւչորս բունթնոց). Petit —, (եօթուկէս բունթնոց)։

Textile, ած. Հիւսելի, հիւսուն † 2 Հիւսական։ || ար. Հիւսելանիւթ։

Textilité, էգ. Հիւսելութիւն † հիւսականութիւն †։

Textuaire (է̄ռ), ած. Բնագրի։ || ար. (Առանց մեկնութեան) բնագիր, ինքնաբնագիր †։

Textuel, elle, ած. Բնագրէ. 2 Ըստ բնագրի, բնագրական։

Textuellement (1l), մ. Բնագրի բառերով, բառ առ բառ։

Texture, էգ. Հիւսում։ 2 Հիւսուած, հիւսք, (որ և փ.)։

Thaler, ար. Թալեր (3 ֆր. 75)։

Thallium (2l-օմ), ար. Թալիոն, փ.

Thalweg, ար. Ուխագիծ, ձորուղի։ 2 (Գետի) միջին հոսագիծ †։

Thapsie, էգ. տ. ս. Պրխակ։

Thaumaturge (ō), ած. և ար. Սքանչելագործ, հրաշագործ։

Thaumaturgie (ō), էգ. Հրաշագործութիւն։

Thé, ար. Թէյ. չայ։ 2 Թէյի նախընթրակ, թէյարքուք, թէյ. Je suis invité à un —։ || — Suisse, (Ալպեան խնկատունկ †)։ [նաւոր)։

Théatin (ն), ար. Թէատեան (կրօ-

Théâtral, e, ած. Թատրոնական, թատերական։ յ. —s։

Théâtralement, մ. Թատերական կերպիւ՝ եղանակաւ։

Théâtre (ա̄), ար. Թատր, թատրոն։ 2 Տեսարան, (որ և փ.). Les dessous d'un —. Changements de —. Se retirer derrière le —. Roi de —. Les personnes du —, (դերասանք). Mettre au —, (տեսարան հանել)։ 3 Դերասանութիւն. Quitter le —. L'usage, L'habitude du —։ 4 Թատերական գրուածք, թէատրոն. Les règles du —։ 5 Թատերախաղք. Le — de Corneille. Le — Anglais. Un — d'éducation։ 6 Տեղ, վայր, ասպարէզ, տեսարան. Un — de guerres civiles.

Thébaïde, էգ. Անապատ, միայնանոց, թեբայիդ։

Théière, էգ. Թէյաման։ [յակերպ։

Théiforme, ած. Թէյանման, թէ-

Théisme (ս), ար. Աստուածակրօնութիւն † աստուածականութիւն †։

Théiste, ած. և գ. Աստուածեան † —ակրօն † —ական †։

Thème, ար. Նիւթ, բնաբան. Prendre. Avancer mal son —, (ձախորդ բնաբան մը դնել)։ 2 (Աշակերտի) Թարգմանութեան նիւթ, թարգմանութիւն. — aisé. — grec. (Թարգմանութիւն ի յունարէն)։ 3 Շարադրութիւն, շարադրած (աշակերտի). Il a bien fait son —։ 4 Արմատ (բայերու), փ. 5 Բներգ † եր. 6 հ. ժ. Լէգէոնէ մը փոխպանուած գաւառ, թեմ. Le — de Lombardie։ 7 Դիրք աստեղաց՝ բաղդ նայելու համար, բաղդապատկեր †։

Thémis (ս), էգ. Թեմիս, դից. 2 Արդարութիւն, թեմիս։ [կան։

Théocrate, ար. Աստուածպետա-

Théocratie (թէ'-սի), էգ. Աստուածապետութիւն։ [ուածպետական։

Théocratique (թէ'), ած. Աստ.

Théodicée (թէ'), էգ. Աստուածային արդարութիւն։ 2 Աստուածգիտութիւն։ [գծի.

Théodolite (թէ'), ար. Թէօտոլիտ,

Théogonie (թէ'), էգ. Աստուածածնութիւն։ [ուածածնական։

Théogonique (թէ'), ած. Աստ.

Théologal, e (թէ'), ած. Աստուածաբանական։ || ար. Աստուածաբանութեան ուսուցիչ (թեմի մը մէջ)։ || էգ. Աստուածաբանութեան ուսուցչութիւն։

Théologie (թէ'), էգ. Աստուածաբանութիւն։ 2 Աստուածաբանք։

Théologien (թէ'-ն), ար. Աստուածաբան, (էգ. —ienne)։ 2 Աստուածաբանութեան աշակերտ։

Théologique (թէ'), ած. Աստուածաբանական։ [Աստուածաբանօրէն։

Théologiquement (թէ'), մ.

Théophilanthrope (թէ'-ն), ար. Աստուածամարդասէր (աղանդաւոր)։

Théorbe (թէ'). Տ. **Téorbe**։

Théorème (թէ'-է̄), ար. Ապացու-

ցանելի տեսչագրութիւն, տեսողութիւնք տեսուած ք ։ [կանազէտ, տեսագէտ։

Théoricien (թէ'-ռ), ար. Տեսա-

Théorie (թի'), էգ. Տեսականը, տեսականութիւն ։ 2 Դրութիւն (ջերմու-Թեան)։ 3 Ընդհանուր ծանօթութիւն, դրութիւն (Թատերգականերու) ։ 4 Տեսական գիտուորութիւն. Leçons de — Faire la —, (գիտուորականութիւն ստիպեցնել)։ 5 Տեսական գիտուորութեան դաս. Il y a — tous les matins ։ 6 Պատգամաւորութիւն (տաճարական մը սրբարանը), Թէօրիա ք հ. ց. ‖ — de la terre, Երկրաբանութիւն։

Théorique (թէ'), ած. Տեսական։

Théoriquement (թէ'), մ. Տեսականօրէն ։ [ուածիմաստ։

Théosophe (թէ'-ս), ար. Աստ-

Théosophie (թէ'-ս), էգ. Աստուածտեսութիւն, աստուածիմաստութիւն։

Théotisque (թէ'), Տ. **Tudesque** ։ [ուոց) ։

Thèque, էգ. Սերմնամփոփ ք (մամ

Thérapeutes, ար. յոգ. հ. մ. Տեսակ մը Հրէայ միանձունք, Հանգստաւորք ։

Thérapeutique, ած. Տածողական՝ դարմանական ք (միջոցք) ։ 2 Հանգստարարաց (կեանք) ։ ‖ էգ. Տածողութիւն, դարմանականը ք ։

Thérapeutiste, ար. Տածագէտք դարմանագէտ ք ։

Thériacal, e, ած. Թերիակեան։

Thériaque, էգ. Թերիակէ. թիր-եաք ։

Thermal, e, ած. Ջերմկային ։

Thermes, ար. յոգ. Ջերմուկք. գափլըճա ։ 2 հ. մ. Բաղնիք ։

Thermidor, ար. Ջերմոն (11րդ ամիս ֆ. ու. հոր.)։

Thermidorien, ienne, ած. Ջերմոնեան (կուսակցութիւն)։

Thermique, ած. Ջերմական ։

Thermo-électricité, էգ. Ջերմելեքտրութիւն ք ։ [մալապտեր ։

Thermo-lampe (Ն), էգ. Ջեր-

Thermologie, էգ. Ջերմաբանութիւն ։

Thermomètre, ար. Ջերմաչափ։

2 Նշանակ, աստիճանացոյց. ք. [փութիւն։

Thermométrie, էգ. Ջերմաչա-

Thermométrique, ած. Ջերմութեան ։ 2 Ջերմաչափութեան ։ 3 Ջերմաչափի ։

Thermoscope, ար. Ջերմադէտ ։

Thésauriser, չ. Ստակ դիզել, գանձել։ ‖ ն. Գանձել, ք.

Thésauriseur, euse, ք. Ստակ դիզող, գանձող ։

Thèse (Թէզ), էգ. Նիւթ, խնդիր. Posons d'abord la —. Changer la —, (խօսքը դարձնել) ։ 2 Հրապարակաւ պաշտպանելի խնդիր, բնաբան ք. — de droit. — hardie. Préparer sa — ։ 3 (Բնաբանի մը վրայ) մաքառում, բանամրցութիւն, բանապայքար ք. Assister à une —. Soutenir — pour qn. (ջատագովել, պաշտպանել) ։ 4 (Պաշտպանելի) խնդրոց տետր, խնդրատետր ք. — magnifique. Distribuer des — ։

Thesmothète (ս), ար. Օրինաց պահապան, օրինադէտ ք հ. ց.

Thétis (ս), էգ. Ծովու դիցուհի, Թետիս ։ 2 Ծով ։

Théurgie, էգ. Դիցահմայութիւն։

Thibaude (օ), էգ. (Ոտնագորգի) աստառ ։

Thlaspi, ար. տ. ս. Ծնշապար ք։

Thon (Ն), ար. Թիւնոս. փալամուտ պալըդը ։ [նոս ։

Thonnine (ոn), էգ. Աղած Թիւ-

Thoracique, ած. Կուրծքի, կըրծական ☞ կրծաչփող). Viscères —. Membres —, (երկու Թեւերը) ։ 2 Կըրծօգուտ ք (դեղ)։

Thorax (աքս), ար. Կուրծք ։

Thridace, էգ. Հազարահիւթ ք։

Thrombus (Ն-ս), ար. Ուռեցք մը, ոլոռն, վէր. [Բուրեանի ք կենսեանի ք ծռ.

Thuia, Thuya (թուիա), ար.

Thuriféraire (իր), ար. Բուրվառակիր։ 2 Խնկարկու, ք.

Thym (թէՆ), ար. Ջամբուռ. — bâtard, (ծոթոր)։ [թու

Thymélées, էգ. յոգ. Թիւմելեայք ք

Thymus (ս), ար. Մասն մը, Թիւմոս ։ [ճան)։

Thyroïde, ած. Վահանակերպ (ա-

Thyrse, աբ. Թաքոսեան նիզակ ։ || En —, Կոնաձաղիկ † (տունկ)։
Tiare, էգ. Խոյր՝ արտախուրակ (քանի մը հին ազգաց)։ 2 Խոյր (Պապի) Porter la —. (պապ լինիլ)։ 3 Քահանայապետութիւն ։
Tibia, աբ. Սրունքի մեծ ոսկր, ոլոք։
Tibial, e, ած. Ոլոքի, ոլոքային։ յ. —aux ։
Tic, աբ. Դնդերաց յանկարծ խաղալը, մկնայցունց †. Il a un — dans les yeux, (ակնացունց † ունի)։ 2 (Գէշ՝ ծաղրելի) սովորութիւն, ունակութիւն †։
Tic tac, աբ. (ժամացոյցի) Թըքթիք։
Tiède, ած. Կիսատաք, գաղջ, եղկ ։ 2 Մեղմախառն (ձմեռ), եղկ (զեփիւռ)։ 3 Անհոգ, հեզգ, Թոյլ, գաղջ, եղկ ։
Tièdement, մ. Հեզգօրէն, Թուլօրէն, եղկօրէն † ։
Tiédeur, էգ. Գաղջութիւն, եղկութիւն։ 2 Անհոգութիւն, հեզգութիւն, Թուլութիւն, գաղջութիւն ։
Tiédir, չ. Գաղջանալ, եղկիլ †. Faire —, (գաղջել †)։
Tien, enne (ն), ած. ստց. Քուկինդ ։ || աբ. Քու ինչդ, քուկինդ ։ || յգ. Քուկիններդ, քոյք ։ Tu fais des tiennes, (կը զուարճանաս, խենԹուԹիւններ կ'ընես)։
Tierce, էգ. Մանրերրորդ ։ 2 Երկրորդ ժամերգութիւն (հին հաշուով՝ երրորդ ժամու աղօԹք), լտ. 3 Հարուած՝ դաստակը դէպ ի ներս դարձած, երրորդահարուած † երրորդակ † աբ. 4 Երրեակ † (բիքեդ խաղի մէջ)։ 5 Երրեակ ոլորում ձայնի, երրորդ, եր. 6 Վերջին փորձ, հուսկփորձ † տպ.
Tiercelet, աբ. Ինչ ինչ գիշահաւերու արու, վարուժնակ † || Un — de (poète). Երրորդական (պուէտ), հ.
Tiercement, աբ. Մէկ երրորդ վերադիր (Թատրոնի գներու)։ 2 Եռամեայ փոխ-մշակում † ։
Tiercer, ն. (Գինը) մէկ երրորդ բարձրացնել, (որ և չ.)։ 2 Երրորդ մասի վերածել։ 3 Եռհերկել (այգին)։ [ղեզ, Կ.
Tierceron (ն), աբ. Անկեանց ա-
Tierçon(ն), աբ. Մէկ երրորդ (մող), հ.
Tiers, erce (կո), ած. Երրորդ։ 2 Երրորդ՝ միջին (կուսակցութիւն)։ 3 Երրորդ (ընդդիմորդ), գտց. 4 Երեքօրեայ (ջերմ)։ || աբ. Երրորդ մաս, երրորդ ։ 2 Երրորդ անձ, երրորդ մը ։ 3 Օտար մը ։ || Le —, Ժողովրդի կարգ՝ երրորդ կարգ (երեսփ. ժողովի մէջ), հ. ֆ. (որ և՝ Le — état)։ | Le — et le quart, Ամ ան, հ.
Tiers-point, աբ. Գագաթ (զուգակող եռանկեան)։ 2 Կորութիւն (գոթական մարի)։ յգ. — - —s ։
Tige, էգ. Բուն (ծառի). Hautes —, (բարձրաբուն ծառեր)։ 2 Կոթ, ծիղ, ցօղուն (տունկի)։ 3 (Ազգատոհմի) Նախահայեր, արմատ, նախահայր ։ 4 Զարմ. Il sort d'une — illustre։ 5 Սերունդ. Faire —, (սերունդ բջել)։ 6 Սկիզբ, արմատ. Les luthériens sont la — de la réforme։ 7 Բուն (սեան՝ չափի). — de botte, (ոլոք՝ հիմք կօշկի)։ 8 Կոթ (ջրհանի)։ || — de fer, Երկաթ ձողակ։
Tigelle, էգ. Ծիղակ, բս.
Tigette, էգ. (Խոյակի) զարդածղոտ †։
Tignasse (ն), էգ. Անշահ կեղծամ։
Tignon (նն), աբ. (Կանանց) ծոծրակի մազեր ։
Tignonner (նն), ն. Գանգրել ծոծրակի մազեր, հ. || Se —, յ. Իրարու մազերէ քանել ։
Tigre, ած. Խայտաբղէտ (ձի)։ || աբ. Վագր. փեւէնք։ 2 Անգթորոյն մարդ, գազան։ 3 Վագրաճճի, վագրուկ †. Les — ont mangé ces fruits ։
Tigré, e, ած. Վագրի պէս պիսակոտ, վագրախայտ ։
Tigresse, էգ. Էգ վագր, վագրի † 2 Անհայելի՝ քարսիրտ կին ։
Tilbury, աբ. Թեթեւ ու բաց կառք մը, Թիլպուրի ։ [Թմբիազգիք † բս.
Tiliacées, էգ. յգ. Կակղիազգիք †
Tillac (իյլ), աբ. Տախտակամած (նաւու). կիւվէրթէ ։
Tille (իյլ), էգ. (Ցարկչի են.) ուրագ. fեuէր։ 2 (Նաւակի առջին ու ետին) հիւղ, ծայրահիւղ † 3 Թմբիի փառ ։ 4 Կանեփի կեղեւ ։ [զատել ։
Tiller (իյլ), ն. (Կանեփի) Թելերը
Tilleul (իյլ), աբ. Կակղի, Թմբի. օխլամուր ։
Timbale (ն), էգ. (Հեծնազօրի)

Թմբուկ, Թմպալ † 2 Անատ. Թմբ. տաշտ։ 3 Թամ (փետրագունդ խաղալու)։ 4 Պտուկ, —. 5 Հայտապատ պորանի։

Timbalier (Ն). տր. Թմպլահար†։

Timbrage (Ն), տր. Դրոշմում, դրոշմահարութիւն։

Timbre (Ն), տր. Դրոշմ (նամակի), տամղա։ 2 Թղթադրոշմ, (որ է՝ — poste, յդ. տ.)։ 3 Դրոշմ (անցագրի). Payer le —։ 4 Դրոշմատուն, (որ է՝ Bureau de —)։ 5 Թրթռուն լար (Թմբկի)։ 6 Թասակ † ուռնակ † (դրան՝ ժամացոյցի)։ 7 Հնչականութիւն. La voix s'affermit et prend du —։ 8 Ձայն՝ հնչիւն (սրնգի)։ 9 Սպառազէնի կլոր մաս, կլորակ † 10 Երգատող† (ուրիշ երգի մը վրայ դրուած), վերնագիր։ 11 Գլխանոց (վահանի վերեւ), ճն. || Avoir le — fêlé, brouillé, Բախուկ՝ շուշորթ Գ. լինել։

Timbré, e (Ն), ած. Tête — Tête, Cerveau mal —, Խենթ. պակաս։

Timbrer (Ն), ն. Դրոշմ զարնել. դրոշմել. տամղալամաք։ 2 Վերնագրել (թղթի մը ինչ լինելը և պարունակութիւնը)։ 3 Գլխանոց դնել (վահանի վերեւը), ճն. [մահար։

Timbreur (Ն). տր. Դրոշմիչ, դրոշ·

Timide, ած. Երկչոտ, վեհերոտ, վախկոտ։ 2 Պատկառոտ, ամչկոտ։

Timidement, մ. Երկչոտութեամբ, վեհերութեամբ։

Timidité, էգ. Երկչոտութիւն, վեհերոտութիւն, վախկոտութիւն։

Timon (Ն). տր. Քեղի (կառքի). արապա օգու։ 2 Քեղի՝ ամիք (նաւու), տիւմէն էլի։ 3 Ղեկ (նաւու)։ 4 Կառավարութիւն, ղեկ։

Timonier, տր. Ղեկավար (նաւու)։ 2 Քեղածիգ ձի (կառքի)։

Timoré, e, ած. Աստուածավախ, երկիւղած։ 2 (Չափազանց) խղճահար։

Tin (Ն). տր. Փայտ՝ կոճղ (տակառի՝ նաւի տակ), յենակ †։ [կան։

Tinctorial, e, ած. Ներկագործա-

Tine, էգ. (Ջրի) տակառ։ [ղայ Գ.

Tinette, էգ. Փայտէ աման. բու-

Tintamarre (Ն). տր. Աղմուկ, ժխոր. գդրդիւն, շշնկոց, ը.

Tintement (Ն). տր. (Զանգի) հըն-չեցում (զանգակի). զանչում †. Un — funèbre, (մահազանգակ †)։ 2 Դռնչիւն (ականջի)։

Tintenague (Ն). էգ. Պղնձազինկ†։

Tinter (Ն), ն. (Զանգ) հնչեցնել (զանգակ), զանչեցնել † 2 Մոյթել (նաւ)։ || չ. (Զանգ) հնչել (զանգակի), զանչել †. Voilà la messe qui —, (պատարագի զանգակը կը զարնէ)։ 2 Հնչել (բոժոժի)։ 3 Դռնչել † (ականջի). L'oreille lui —, (ականջը կը խօսի). Les oreilles doivent vous avoir bien —, (ականջդ կանչեց, ը.). Le cerveau lui —, (բախուկ է)։ [կանջի), ը. 2 Հոգ. հնհնուք, ը.

Tintouin (Ն Ն). տր. Խժռտուք (ա-

Tique, էգ. Տիզ. կէնէ։ [(ձիու)։

Tiquer, չ. Մկնացնցոտ † լինիլ

Tiqueté, e, ած. Նիշ նիշ, խատուտիկ, նիշկէն †։

Tir, տր. (Հրազէն) քաշելը, հրաձգութիւն † հրաքձակութիւն †. La justesse du —. Habile au —, (քաջ նշանառու †). — à la cible. (նշանառութիւն). Chasse au —, (հրացանով որս)։ 2 (Հրազէնով) նշանառութեան տեղ, նշանարան †. Le — de Vincennes. Il a passé deux heures au —։

Tirade, էգ. Ձգում, քաշում։ 2 (Վերէ վար) հատուած †. Il y a de belles — dans ce poème։ 3 Քաշքշուք. Une ennuyeuse —. Il cherche à briller par des —։ 4 (Մէկ անգամով) խօսած (դերասանի), արտաբերոյթ † 5 Անցում (ուրիշ խազի մը), եր. || Une — de. Երկար քարակ (խորհրդածութիւնք)։ 2 Եռեւէ եռեւ՝ շատ մը (Թշնամանք)։ || Tout d'une —, մ. Մէկ շունչով, անընդհատ։

Tirage, տր. Քաշելը, քաշում։ 2 Քաշելու դժուարութիւն. Il y a du — sur le caillou. Il y a du —, (ճամբան դժուար է։ 2 Բանը դժուար է)։ 3 Նաւ քաշելու ճամբայ (գետեզերքը), քարշուղի †. Cheval de —, (նաւաքարշ ձի)։ 4 Օդ քաշելը, օդաձգութիւն (վառարանի)։ 5 Քաշել երկնցնելը. քաշքշելը (պատառ)։ 6 Ճինելը (ոսկի) Թելեր, կորզանում † (ոսկիի)։ 7 Կտրելը՝ հանելը (քար)։ 8 Տպագրութիւն. Un beau —.

On commence le —, (քաշելու կ'սկսին)։ || — de la soie, Մետաքսամանութիւն։ | — de la loterie, Թուահանութիւն ։

Tiraillement, ար. Քաշքշում, քաշկռտում։ 2 Հակառակութիւն, պառակտում, անմիաբանութիւն ։ 3 Նեղութիւն, քարշում, բժ. (որ և փ.)։

Tirailler, ն. Քաշքշել, քաշկռտել (մէկը), (որ և փ.)։ 2 Քաշել երկնցնել (պաստառ)։ 3 Ճիգեր Թափել, անէ. 4 Սատրիկ Թախանձել, վրան իյնալ. À quoi sert de le —? 5 Նեղութիւն տալ, նեղացնել (գործերու)։ || չ. Հրացաններ քաշել, հրացանել † 2 Անկանոն կրակ մը բանալ, զին. || Se —, յ. Իրար քաշքշել՝ քաշկռտել։ [ներդհատ հրաժգութիւն †։

Tiraillerie, էգ. Քաշքշում։ 2 Ա.

Tirailleur, ար. Հրացաններ քաշող։ 2 Անվարժ որսորդ, Թերորսորդ † 3 Արձակամարտ, զին.

Tirant (Ն), ար. Քսակի կապ, քասկալար ։ 2 (Մուճակի) ականջ ։ 3 Անկղ (կօշկի)։ 4 Պահանգ, ճ. 5 Ջիղ (մսի մէջ)։ 6 Սուզամաս † (նաւի), (որ և՝ — d'eau)։

Tirasse, էգ. Ցանց, վարմ։ [բռնել։

Tirasser, ն. Քաշքշել ։ 2 Ցանցով

Tire, էգ. Voleur à la —, Գրպանահատ։ || Tout d'une —, մ. Մէկ շունչով, աներդհատ ։

Tiré, e, ած. Քաշուած ։ 2 Ներս քաշուած՝ նիհար (երես)։ 3 Քաշկռտուկ. Des raisons —, (որ և՝ Trop —, — par les cheveux)։ || — à quatre épingles, Պճնած, զարդարուած ։ 2 Պաճուճազարդ՝ սեԹեւեԹ (խօսքեր) ։ || ար. Հրացանով որս։ 2 Փոխանակագիր ընդունողը ։ [Գնդակահան, վէր. յ. Լ.

Tire-balle, ար. Խծծահան † 2

Tire-botte, ար. Կօշկահան տախտակ։ 2 Կօշկաձիգ երկաԹ, յ. Լ.

Tire-bouchon (Ն), ար. Խցահան։ 2 Պարուրաձեւ գանգուրք։ յ. Լ. || En —, Պարուրաձեւ, բ..

Tire-bourre, ար. Խծծահան թիւՃէֆ պուրկուսու։ յ. Լ. [ձիգ։ յ. Լ.

Tire-bouton (Ն), ար. Կոճակա-

Tire d'aile (à), մ. Կրագօրէն ։ 2 Արագասահ (Թռչիլ)։

Tire-fond (Ն), ար. Պտուտակաձայր օղակ ։ 2 Օղակ (բան կախելու) ։ 3 Արտաձիգ † վէր. յ. Ն. [Գ.

Tire-laisse, ար. Ցուցափրկիգում†

Tire-larigot (à), մ. Սատրիկ (խմել) ։ [գձի. յ. Լ.

Tire-ligne, ար. Գծաձիգ, գծահանք

Tire lire, էգ. Գանձանակ. զում-պարա ։ [ղահան, գձի. յ. Ն.

Tire-moelle (մուաղ), ար. Ուղ-

Tirre-pied, ար. Մոյկաձիգ † 2 Կարուակի փոկ՝ կօշիկը ծունկի վրայ բռնող, կօշկակալ։ յ. Լ.

Tirer, ն. Քաշել։ 2 Դնել (նիզ)։ 3 Նեղութիւն քաշել. On aura bien à — dans cette affaire։ 4 Ցուցնել. Cette écriture — les yeux։ 5 Հանել (ժամացոյց՝ գլխարկ)։ 6 Հանել (զէնք)։ 7 Հանել (Թուք մ'արմատը)։ 8 Հանել (կըրակ՝ զայլախազէ, փուշ՝ ոտքէ)։ — à qn. une épine du pied, (նեղուԹենէ մ'ազատել)։ 9 Հանել (մէկը՝ իր աւանձնուԹենէ)։ 10 Առնուլ (արիւն)։ 11 Առնուլ՝ լուծել՝ հանել (վրէժ)։ 12 Կտրել (վէմ՝ քարահանքէ)։ 13 Դուրս հանել, (որ և փ.)։ — la langue. On ne peut le — de là ։ 14 Հանել (պաշտօնէ)։ 15 Քաղել՝ տեսնել՝ հանել (օգուտ)։ 16 Քաղել՝ առնուլ (խոստում, խօսք՝ բերանէ, հաստուած՝ այս ինչ հեղինակէ)։ 17 Բերնէ առնուլ (խօսք). On ne peut rien — de lui։ 18 Ընդունիլ, հանել (այսքան հաս՝ երկրէ)։ 19 Հանել՝ առնուլ (բառ՝ յունարէնէ, դասեր՝ պատմուԹենէ, անունը՝ այս ինչ բանէ)։ 20 Հանել (հետեւուԹիւն՝ զուշակուԹիւն)։ 21 Բերել տալ, ընդունիլ, հանել. On — beaucoup de tabac de l'Amérique։ 22 Ծծել (մանկան՝ կաԹ, տըղըրուկի՝ արիւն)։ 23 ԿԹել (կով)։ 24 Թուեըը հանել, քաշել (վիճակահանուԹիւն)։ 25 Ազատել, հանել (բանտէ՝ նեղուԹենէ)։ — qn. d'un mauvais pas. — d'erreur, (սխալմունքը ճանչցնել)։ 26 Երկընցնել, քաշել. — une courroie. — une corde, (սատրիկ քաշել չուանը)։ — l'or, l'argent, (Թելեր հանել ոսկիէ՝ արծաԹէ)։ 27 Քաշքշելով բաւեցնել (ըստակը), (որ և՝ — la courroie)։ 28 Արձակել (փքին)։ 29 Թըցնել (հրալից փամփուշտ)։ 30 (Հրազէն) քաշել (մէկու վը-

քալ) ։ 31 Քաշել (Թռչունի մը) ։ 32 Ընել (հրախաղութիւն) ։ 33 Քաշել (գիծ) ։ 34 Գծել (ծրագիր՝ թղթի վրայ) ։ 35 Փորել՝ քանդել (չրանցք)։ 36 Քաշել՝ հանել (օրինակ)։ 37 Հանել պատկերը (մէկու), հ. 38 Տպել՝ քաշել (օրինակներ) ։ 39 Մտնել՝ մխիլ ջուրի մէջ. Ce navire — tant d'eau ։ 40 Տալ (հարուած), հ. ‖ — gloire, vanité, Փառք համարիլ, սնափառիլ։ | — parti, Օգուտ քաղել ։ | — raison, satisfaction, Հատուցում առնուլ։ | — pays, — chemin, Զգել երթալ, փախչիլ։ | — tout, Բոլոր ձեռքերը շահիլ, եւլն. | — pied ou aile de, (Բանէ մը) շահ՝ օգուտ հանել ։ | — les cartes, Քարտէսներով գուշակել, Թուղթ Թափել ☞ (քարտա)հմայ ։ | — l'horoscope, Աստղ նայիլ ☞ (աստղա)հմայ։ | — la couverture à soi, Մեծ մասն իրեն առնուլ։ | — la laine, Գիշերային վերարկու գողնալ ։ | — des sons, Հնչեցնել։ | — des larmes aux yeux, Լացնել ։ | — sa source, son origine, Սերիլ, իջնել, ծագիլ ։ 2 Բխիլ։ | — ses chausses, ses grègues, Փախչիլ, կծիկը դնել, ըւ. | — son épingle du jeu. Օձիքը խալսել ։ | — sa poudre aux moineaux, Ի զուր աշխատիլ։ 2 Ստակը ծովը Թափել ։ | — au clair, Պարզել, լուսաւորել ։ 2 Պարզուելէ վերջ հանել (գինին)։ | — à sec, au sec, Պարպել (հոր)։ | — à quatre, Սաստիկ Թախանձել, վրան իյնալ, ըւ. | — en exemple, Օրինակ տալ (մէկը)։ | — à quatre chevaux, Քառահերձել (մահապարտ) չորս ձիերով ։ | — à qn. les vers du nez, Բերնէն բան առնուլ՝ խօսք որսալ։ | — le diable par la queue, Սաստիկ նեղի մէջ գտնուիլ ։ | — les marrons du feu (avec la patte du chat), Մէկու ձեռքով գործ տեսնել, մէկը առջեւ նետել՝ գործածել ։ | — qn. par la manche, Յիշեցնել բան մը ։ 2 Ընկերու թռնադատել. Il ne se fera pas — la manche, (ակաջը քաշելու հարկ չկայ)։ | Se faire — l'oreille, Աղաչել տալ, ծանրէն քաշել, ըւ. | — d'un sac deux moutures, Մէկ գործէ երկու շահ հանել։ ‖ ւ. Քաշել (չուանը). — sur. Cette corde —, (այս չուանը սաստիկ պիրկ է)։ 2 Քաշել (հրացան). — de l'arc. — à balle. — aux moineaux. — au vol, (Թռած ատեն քաշել). — sur qn. (որ և՝ յարձակիլ ։ 2 Քաշքշել [մէկը]) ։ 3 Արձակուիլ, նետուիլ, քաշուիլ. Le canon n'a pas cessé de —. Fusil qui — juste, (ճիշդ զարնող հրացան) ։ 4 Քաշկռտուիլ. La peau du visage me — ։ 5 Երթալ դէպ ի, ճամբան բռնել (գիւղի). — à, de, sur, vers. Tirons de ce côté, (այս կողմէն զարնենք). Tirez, (ճամբադ գնա, ըւ.) ։ 6 Վիճակ ձգել, (վիճակ) քաշել. — au sort. — à qui.... (վիճակ ձգել Թէ ով....)։ 7 (Ձինուորագրութեան) Թիւ մը քաշել ։ 8 Զինաշարժութեան՝ սուրի վարժուիլ, (որ և՝ — des armes). — de tierce. Il — bien։ 9 Նմանանք՝ հանգամանք ունենալ, նմանիլ, զարնել. — à. Physionomie qui — sur le niais ։ 10 Մօտ լինիլ, զարնել (կանաչի). Teint tirant au noir, qui — sur le noir, (սեւկեկ)։ ‖ — de long, Փախչիլ ։ 2 Անդադար քալել ։ 3 Երկնցնել, փ. | — à conséquence, Հետեւանքներ ունենալ, ճամբայ բանալ։ | — à cartouches, à boulets rouges sur, Թշնամանիկ խօսքեր խօսիլ։ | — à la fin, à sa fin, Հատնելու՝ լմննալու՝ վախճանին մօտ լինիլ ։ | — à la ligne, Գրուածը երկնցնել ։ | — au volume, Գիրքը մեծցնել։ | — à la mer, Բաց ծովն ելնել ։ | — à la courte paille, au court fétu, Ցարդի շիղերով վիճակ ձգել ։ | — au large, Փախչիլ։ | — au bâton, au court bâton, Զգիչանիլ, մաքառիլ ։ ‖ Se —, Ելնել, ազատիլ, պրծիլ (գէշ բանէ). Il s'en est bien —, (աղէկ պրծաւ՝ ազատեցաւ). S'en — mal, (օձիքը չազատել, չազատիլ) ։ 2 Հանուիլ (տեղէ մը) ։ 3 Դուրս ձգուիլ, հանուիլ ։ 4 Հանուիլ (իւղի՝ ձիթապտղէ)։ 5 Քաղուիլ։ 6 Տըպուիլ՝ քաշուիլ (հազար օրինակ) ։ 7 Հետեւութիւն հանուիլ, եզրակացուիլ ։ 8 Բարձրանալ, զատուիլ (խուժանէ), փ. Se — de pair, du pair, (հաւասարներէն անցնիլ) ։ ‖ S'en —, (Գէշ բանէ) ազատիլ ։

Tiret, *ար.* Միութեան գծիկ, զօդագիծ † միջագիծ † 2 Տողադարձի գծիկ, ենթամնայ։ 3 Գծիկ (յայտնող՝ որ ուրիշ մը կը խօսի), տրոհակ † ող. 4 Մազադանթէ կապ. լթիլթէն.

Tiretaine, *էգ.* Կոշտ ասուի մը.

Tire-tête(k̄), *ար.* Գլխաձիգ, գծիչ. է.

Tireur, euse, *գ.* Քաշող։ 2 Հրացանաձիգ. C'est un bon —։ 3 (Հրացանով) որսորդ։ 4 Հրաձիգ զինուոր, հրաձիգ † 5 (Ոսկիէ) թելեր հանող, թելաձիգ † 6 (Հանքի) բանուոր, հանքահան † 7 Հանող (գինի)։ 8 Փայտերը լաստէ հանող, լաստաթափ † փայտահան † | — d'horoscope, Աստղ նայող, աստղահմայ † | — d'armes, Զինաշարժի վարպետ, հ. | — de laine, Գրպանախոյզ։ 2 Վերարկուի գող, հ. || *էգ.* — de cartes, Քարտահմայ † կին։

Tiroir, *ար.* Զգոց, զզրոց † չէքմէճէ։ 2 Տապանիկ † (շոգեշարժ մեքենայի)։ 3 Երկրորդ կարգ (երեքկարգեան զօրագնդի)։ || À —, Կցկտուր (թատերախաղ)։

Tisane, *էգ.* Բուսաջուր, բժ. || — de Champagne, Թեթեւ շամբանեա։

Tison (զ·ն), *ար.* Կիսայրեաց կոճղ, խանձող. Garder les —, Cracher sur les —, (կրակի քովէ չզատուիլ)։ 2 Կրակ դնող, կրակ տուող, փ. (հրդեհ)արկու։ || — de discorde, Գժտութեան նիւթ։ | — de la discorde, Գժտիչ, հրդեհարկու † | Un — d'enfer, Դժոխքցու, դժոխքի լուցկի։ | Les —, Բնակարան, երդ։ (խայտ (ձի)։

Tisonné, e (զ·ոն), *ած.* Սեւա.

Tisonner (զ-ոն), *ն.* (Վառարանի) փայտերը խառնել.

Tisonnier (զ·ոն), *ար.* Դարբինի երկաթ՝ հնոց խառնելիք, դարբնածող։

Tissage(u), *ար.* Հիւսումն 2 Հիւսած։

Tisser (u), *ն.* Ոստայնանկել, հիւսել. — de la toile, (կտաւ գործել)։

Tisserand (u-ն), *ար.* Ոստայնանկ, ջուլհակ։ || — en (drap), (Ջուխայա)գործ։ | — drapant, Կտաւագործ։

Tisseranderie (u-ն), *էգ.* Ոստայնանկութիւն, ջուլհակութիւն.

Tissu, e (u), *ած.* Հիւսած, հիւսկէն, հիւսածոյ † ☞ (ոսկե)հուռ։ 2 Հիւսուած, փ. || *ար.* Անկուած, հիւսած։ 2 Հիւսած պաստառ, հիւսածոյ † 3 Հիւսուած՝ հիւսք (պաստառի)։ 4 Հիւսուած, անք. 5 Շարք, հիւսուած, հիւս (սուտերու)։ 6 Թանգցու (զօլաճ) չուան.

Tissure (u), *էգ.* Հիւսուած, հիւսք։

Tissutier (u), *ար.* Հիւսուածոյք՝ ժապաւէն են. բանող, հիւսորդ † հիւսագործ †.

Tistre, tissu, e, *ն.* Հիւսել։

Titan (ն), *ար.* Տիտան (Արամազդի դէմ կռուող)։ |Մետաղ մը, տիտանծինն։

Titane, Titanium (օմ), *ար.*

Titi, *ար.* Նորատի բանուոր։ լղանք։

Titillation (21), *էգ.* Խտիղ, խըտ.

Titiller (21), *ն.* Խտղտել, խտղել։

Titre, *ար.* (Գրքի) վերնագիր. Faux —, (դուռ գրքի)։ 2 Խորագիր (գրքի գլուխներու). — courant, (ընթացիկ † խորագիր [երեսներու գլուխը)։ 3 Հատուած (օրինագրքի մէջ), համար †. Livre 12. — 3։ 4 Անուն. Le — de père, (հայր անունը)։ 5 Պատուանուն, շքանուն, տիտղոս (դուքսի)։ 6 Վկայագիր (բ.'շկի). Il attend son —։ 7 Սեփականութիւն՝ վարում (պաշտօնի մը), տիտղոս. Mettre opposition au — d'un office. Avoir une charge en —, (պաշտօնի մը տիտղոսն ունենալ). Professeur en —. (բուն վարժապետ). Un fripon en —, (վարպետ՝ վկայեալ գող)։ 8 Թուղթ, գիր, մուրհակ. Les — de noblesse. Les anciens — d'une maison. — de rente. Faux —, (որ և՝ սուտթիւն)։ 9 Իրաւունք (բանի մը). Des — à l'immortalité. Il a des — à cette place. À tant de —. À quel — fait-il cette réclamation? À faux —, (յանիրաւի). À bon —, À juste —, (իրաւամբք)։ 10 Խառնաստիճան, աստիճան. այար, (որ և՝ — droit). Vaisselle au — de 800 millièmes. Au — dessous du —, (Թերաստիճան †)։ 11 Աստիճան, չափ, փ. 12 Ճնակայան † որ. 13 Պատիւ (բառի վրայ), քաշ։ || À — de, *նխ.* Իբր (շնորհ)։ 2 (Ազգականութեան) անունով։ | À — d'office, Իր պաշտօնի զօրութեամբ, իր ատրճանի ոյժով։

Titré, e, ած. Ցորչորչաւոր, տիտղոսաւոր։

Titrer, ն. Պատուանուն տալ (մէկու)։ 2 (Հեղուկի մը մէջ) որոշ չափով նիւթ մը դնել, ստորճանել †։

Titrier, ար. Մուրհականենգ։ 2 (Վանքի) մուրհակապահ, հ.

Titubant, e (ն), ած. Դեղեւկոտ։

Titubation, էգ. Երերում։ 2 Գենգեզում † բժ. 3 Ճօճում (երկրի առանցքի)։

Tituber, չ. Ոտքի վրայ կամ քալած ատեն երերալ, գենգեզալ. բժ.

Titulaire (լէռ), ած. Անուանակիր † (սուրբ՝ ժամի մը)։ 2 Անուանական. Constantinople a eu des empereurs —։ 3 Պաշտօնաւոր, յորչորջաւոր † անուանակիր, (որ և գ.). Professeur —. Juré —. Membres — de....։ 4 Վերնագրային † (տառ)։

Toast (դօսդ), ար. (Արեւշատի՝ մաղթանաց են.) բաժակ, դօսդ, բաժակաբան †։

Toaster (դօս), ն. և չ. Բաժակ պարպել, խմել (մէկու կենաց, դէպքի մը յիշատակին), դօսդել †։

Tocane, էգ. Ծորածոյ գինի, էշ, Գ.

Tocsin (սքն), ար. Վտանգի՝ շտապի զանգակ, ճգնազանգ. Sonner le —, (որ և՝ կիրքերը գրգռել)։ [կա, Հ.

Toge, էգ. (Բրդէ) պատմուճան, թօ.

Tohu-bohu (թու-բու), ար. Խառնակութիւն, թոհուբոհ։ 2 Խաւար, թոհուբոհ, Ս. Գ.

Toi, դեր. Դու։ 2 Զքեզ։

Toile, էգ. Կտաւ։ 2 Ոստայն (Պենելոպի)։ 3 Նկար, պատկեր. On a de lui qq. belles —։ 4 Վարագոյր (թատրոնի). Lever, Baisser la —։ 5 Վրան. L'armée est sous la —, հ. 6 Առագաստք. Porter beaucoup de —։ ‖ յր. Մեծ թակարդք, երազազք (այծեամի)։ 2 Կտաւէ պատնէշ (կինճ որսալու), վիժակ † 3 Վարագոյրք (ճուանդխաղարանի)։ 4 Անկողին. Se mettre dans les —։ ‖ — cirée, Մոմշոր. մուշամպա։ | — peinte, Նկարէն կտաւ, չիթ. | — imprimée, Տպածոյ կտաւ, տպածոյ † պասմա։ 2 Նկարելի կտաւ։ | — métallique, Մետաղաթել կտաւ †։ | — d'araignée, Սարդի ոստայն, սարդոյ Գ. 2 Իմաստակութիւն։

Toilerie, էգ. Կտաւեղէնք։ 2 Կտաւավաճառութիւն։ 3 Կտաւատուն † 4 Կտաւարան †։

Toilette, էգ. Յարդարանք, զարդարանք, արդուզարդ ☞ զարդա(սի)րութիւն). Cabinet de —. — de bon goût. Faire sa —. Sa — n'est pas longue. — de propreté, (մաքրուիլը, լուացում)։ 2 (Կնոջ) արդուզարդի սեղան, արդասեղան †. Le miroir d'une —։ 3 (Արդասեղանի) ծածկոց. — unie. — à dentelle։ 4 Արդասարք † (տուփք, սրուակք, լուսակալք են.). — d'argent։ 5 Զարդեղէնք † արդոյք † (հանդերձք, զոհարք, պաստառք). Vendre à la —։ 6 Համանման օձիք ու թեզնիք՝ համասարք † (կանանց շապկի). La marchande lui demanda si elle veut la — complète։ 7 Հանդերձանք (գլխատութենէ յառաջ). — du condamné։ 8 Ծրար, պլլոց † պօղչա։ 9 Մաշկ (միս ծածկելու)։

Toilier, ère, ած. Կտաւագործական։ ‖ գ. Կտաւագործ։ 2 Կտաւավաճառ †։

Toise (զ), էգ. Վեց ոտնաչափ, ձողաչափ. Des mots longs d'une —, (քառականգուն բառեր). Mesurer les autres à sa —, (ուրիշներն իր վրայ չափել)։

Toisé, e (զ), ած. Չափն առնուած (մարդ), փ. 2 Վրիպած (գործ)։ ‖ ար. Ձողաչափութիւն (տան)։ 2 Չափողութիւն † չփ.

Toiser (զ), ն. Ձողաչափել (պատ)։ 2 Չափել (յինուոր)։ 3 Կշռել, չափել, փ. 4 Վերէն վար նայիլ, աչքովը չափել (մէկը)։ ‖ Se —, չ. Աչքով իրար չափչփել։

Toiseur (զ), ար. Ձողաչափող, չափող։

Toison (զոն), էգ. Ասր, բուրդ, գեղմ։ ‖ — d'or, Ոսկեգեղմ։ 2 Ոսկեգեղմի կարգ, (որ և՝ սոսկ La —, ըսէ.)։

Toit, ար. Տանիք. չաթը, տամ ☞ (ոսկե)յարկ։ 2 Բնակարան, տուն, յարկ։ 3 Վերի մաս հանքի, յարկ, վերայարկ † ‖ — à cochon, Խոզնոց։ 2 Աղտոտ խուց։

Toiture, էֆ. Տանիքի կազմած, տանիք։ [նազ † սաճ ։

Tôle (օ), էֆ. Երկաթաթիթեղ † Թա.

Tolérable, ած. Հանդուրժելի, տանելի ։ [պիւ ։

Tolérablement, մ. Տանելի կեր.

Tolérance (Ն), էֆ. Զիջում, ներողութիւն, Թոյլտուութիւն ։ 2 Թոյլտուութիւն (հակառակ կարծիքներու՝ դաւանանքներու) ։ 3 Վերցնելը, հանդուրժողութիւն † (դեղոց)։

Tolérant, e (Ն), ած. Ներող ։ 2 Ուրիշներու Թոյլտու ըստ կրօնականին, Թոյլտու ։

Tolérantisme (Ն.ս), աբ. Ներողականութիւն (ուրիշ կրօնքներու) ։ 2 (Աստուածաբանական) անչափ Թոյլտուութիւն, ներողականութիւն † ։

Tolérer, Ն. Ներողամիտ գտնուիլ, Թոյլտուութիւն ընել, ներել, տանիլ, Թոյլ տալ ։ 2 Թոյլատրել † (ամէն տեսակ կրօն)։ 3 Վերցնել (դեղ մը)։

Tôlerie (օ), էֆ. Թանագեղէն † սաճ իշի ։ 2 Թանագագործութիւն † 3 Թանագարան † ։

Tollé (Լ), աբ. Զայրագին աղաղակ. Crier — sur qn. (մէկու դէմ աղաղակը փրցնել)։ յ. Ն. [(վայրենեաց)։

Tomahawk (օֆ), աբ. Տապար

Tomaison (զ.Ն), էֆ. (Գրքի) հատորի նշան, թգ.

Toman (Ն), աբ. (Պարսից) հաշուական գումար, Թուման (50 ֆր.)։ [մաք։

Tomate, էֆ. Պոլղիկ, լոլիկ Գ. po-

Tombac (Ն), աբ. Զնկապղինձ † բօմպագ ։ [☞ տապանա(քար)։

Tombal, e (Ն), ած. Գերեզմանական

Tombant, e (Ն.Ն), ած. Խոնարհահակ, վայրահակ, անկուն † ․ À la nuit —, (գիշերուան դէմ) . Jour —, (տարաժամեալ օր)։

Tombe (Ն), էֆ. Գերեզման, դամբան։ 2 Տապանաքար ։

Tombeau (Ն.օ), աբ. Դամբարան, շիրիմ, գերեզման ։ 2 Անապատ . Faire un — d'un pays։ 3 Մահ, գերեզման . L'horreur du — ։ 4 Բանդում, վերջ, գերեզման ։

Tombée (Ն), էֆ. Տեղացում (ձեան).

À la — du jour, (օրը խոնարհելուն) . À la — de la nuit, (մԹնկոխին †) ։ 2. Հանդարտում (ծովու)։

Tombelier (Ն), աբ. (Տղմի՝ աւազի են.) սայլորդ, խճասայլորդ † ։

Tomber (Ն), Ն. Գետին պառկեցնել։ ‖ չ. Իյնալ, (որ և ք.)։ 2 Գալ՝ տեղալ (անձրեւի) ☞ (ձիւն)ել. Il — de l'eau, (կ'անձրեւէ)։ 3 Թափիլ (գետի՝ ուրիշ գետի մէջ)։ 4 Թափիլ (տերեւի՝ մազի՝ ակռայի)։ 5 Հոսիլ՝ փազել (արցունքի)։ 6 Մեռնիլ, իյնալ. Il tomba au plus beau temps de sa vie։ 7 Նուաճիլ, ընկճիլ։ 8 Յաղթուիլ, իյնալ ։ 9 Կործանիլ, իյնալ (պատիւէ) . Un homme qui est —, (մարմնով ու մտքով ինկած մարդ) ։ 10 Զյաջողիլ, իյնալ (Յատերախաղի) . Un auteur qui — ։ 11 Կործանիլ՝ փլուիլ (պատի)։ 12 Անցնիլ՝ իյնալ (այս ինչ Թաղը)։ 13 Իյնալ (հիւանդ)☞ (սիրահար)իլ։ 14 Յանկարծ հանդպիլ՝ գտնուիլ (անծանօԹ մարդոց մէջ) ։ 15 Յանկարծ երԹալ (մէկու տուն)։ 16 Անցնիլ, մոռցուիլ, խափանիլ. Cette mode commence à —. Ces études sont — ։ 17 Հասնիլ՝ կոխել (գիշերի), (երեկոյա)նալ։ 18 Տիրել՝ կոխել (մուԹ)։ 19 Տարաժամել (օրի)։ 20 Հանդարտիլ՝ նստիլ (ծովու) ։ 21 Կախուիլ՝ իջնել (մազերու՝ ուսի վրայ) ։ 22 Իջնել (վերարկուի՝ մինչեւ կրուկ) ։ 23 Ելնել՝ իյնալ (բաժին) ։ 24 Վիճակիլ (մէկու՝ պատիւ) ։ 25 Հանդպիլ՝ իյնալ (այս ինչ օրը)։ 26 Իջնել (հարուածի)։ 27 Յանգիլ, հանել (ճամբու՝ այս ինչ ճամբայ) ։ 28 Նուաղիլ՝ տկարանալ (ձայնի) ։ 29 Հատնիլ (խօսակցուԹեան) ։ 30 Յանկարծ վերջանալ (ոտանաւորի)։ ‖ — bien, Լաւ հանդպիլ, լաւ յաջողիլ ։ 2 Աղէկ ատեն հասնիլ։ | — trop bas, Վար կախուիլ ։ | — bien bas, Շատ վարերն իյնալ, ք. | — mort, raide mort, Դիտապաստ իյնալ։ | — les quatre fers en l'air, Կռնկի վրայ իյնալ։ 2 Զարմանքէն բերանը բաց մնալ ։ | — à terre, որ և՝ Անուշադիր անցնիլ ։ | — à rien, Ոչինչի ելնել։ | — au sort, Զինուորութեան վիճակն իրեն իյնալ։ | — au point de, (Այս ինչ բանն) ընելու վիճակին մէջ իյնալ։ | — de faiblesse, Ցետին տկար

քումԹեան մէջ զտնուիլ ։ | — de sommeil, Քունը կոխած լինիլ ։ | — des nues, Ապշիլ մնալ, (որ և՝ — d'étonnement)։ 2 Երկնքէ ինկած լինիլ, փ. 3 Յանկարծ հասնիլ՝ մէջ տեղ ելնել ։ | — de son haut, de toute sa hauteur, Գետին իյնալ, գետինը չափել, ը. | — de la poêle dans la braise, — de fièvre en chaud mal, Անձրեւէ փախած ատեն կարկուտի բռնուիլ ։ | — dans, Անցնիլ (բանի մը՝ մէկու ձեռք)։ 2 Իյնալ, զարնել (չերմեռանդուԹեան)։ | — dans l'esprit, dans la tête, Միտքն իյնալ։ | — dans le sens, les sentiments de, Համակարծիք լինիլ՝ զտնուիլ ։ | — dans la faim, ԱնօԹի մնալ։ | — dans le mépris, Արհամարհելի դառնալ։ | — dans le trouble, Խռովիլ ։ | — sous la main, Ձեռքն իյնալ (գիրք)։ | — sur, (Մէկու) վրայ դառնալ (խօսակցուԹեան)։ 2 Բեռ լինիլ՝ փլչիլ (մէկու վրայ)։ 3 Յանկարծ հանդիպիլ, աչքն հանդիպիլ (բանի մը)։ 4 Պատշաճիլ։ | — sur les bras, Ցարձակիլ, փոյթ պատճառել ։ 2 Փլչիլ (մէկու վրայ), փ. | — en, dans, Իջնել՝ հասնիլ (դէշ վիճակի մը)։ | — en ruine, Փլչիլ։ | — en défaillance, Նուաղիլ ։ | — en poussière, Փոշի դառնալ ։ | — en oubli, en désuétude, Մոռցուիլ, խափանիլ ։ | — en partage, Բաժին իյնալ։ | — en loques, — par pièces, Բզիկ բզիկ լինիլ ։ | — en défaut, Երէի հետքը կորսնցնել ։ | — en quenouille, Կնոջ մնալ ։ 2 Աղջիկներու մնալ. Cette maison est — en quenouille, (այս տոհմի մէջ արու չմնաց)։ | Faire —, Կործանել։ 2 Փշրել (դժուարուԹիւնք)։ 3 Թափել (մազեր)։ 4 Կորուսել տալ (արիուԹիւն)։ 5 (Ջինա)Թափ ընել։ 6 Իջեցնել (ձայն)։ 7 Ձգել (նայուածքը մէկու վրայ)։ 8 Բերել (խօսակցուԹիւն՝ բանի մը վրայ)։ 9 Վերագրել՝ ձգել (մէկու վրայ)։ | Faire — la tête, Մահուամբ պատժել ։ | Faire — en, (ԱմօԹահար) ձգել ։

Tombereau (Ն-Ծ), տր. (Տղմի՝ աւազի) սայլակ, խճասայլ ։ 2 Սայլակ մը (տիղմ)։ 3 Կոշտ կառք, սայլ ✝. Le fatal —, (մահասայլ ✝ [դատապարտեալի])։

Tombola (Ն), էգ. Տեսակ մը վիճակախաղ, Թոմպոլա։ յ. —ս։

Tome, տր. (Գրքի) հատոր։ 2 Հատուած, մաս, փ. Faire le second —, (Նմանիլ)։ (բրդոտ, բ..

Tomenteux,euse (Ն), ած. Թաւ,

Tom-pouce (մ), տր. Մանրամէտպի մը մէջ Թզուկի մ'անուն, Թոմիկ ։ 2 Սատրիկ կարճուկ, զաճաճ ։

Ton (Ն), ած. տր. տր. Քու ։

Ton (Ն), տր. Ձայն. — hautain, Parler d'un — de maître, (տիրաբար խօսիլ). D'un — terrible, (ժեծասաստ)։ 2 Ձայնի սատիճան, ոլորում, ոլորակ. Un — doux. Baisser le —, (ձայնն իջեցնել։ 2 Խոնարհիլ)։ 3 Կերպ, ձեւ ☞ (լրբու)Թիւն. — solennel. Parler à qn. d'un bon —. Changer de —. D'un — ironique, (հեգնօրէն). Prendre un —, (մեծի ձեւեր առնուլ). Le prendre sur un — de fierté, (գոռոզ ձեւ մը բռնել)։ 4 Աստիճան (ձայնի), էր. Demi — —, (կէս-աստիճան)։ 5 Ձայն, երգաձայն, էր. — de ré. Changer de —. Jouer des morceaux sur un même —. Chanter sur un —, (այս ինչ լեզուն գործածել). Donner le —, (որ և՝ կերպ՝ օրէնք՝ ձեւեր տալ) ։ 6 Ձայն (ժամի երգերու). Les huit — de l'Église, (ուԹ ձայնք)։ 7 Ձայն. Le diapason règle le —. Se mettre au — de qn. (մէկու յարմարիլ) ։ 8 Եղանակ (չանց համար)։ 9 Ոճ, ձեւ. Il commença son ouvrage sur un — qu'il n'a pu soutenir։ 10 Կերպեր, ձեւեր. Le — de la ville, du collège. Un — de corps de garde. Le bon —, (քաղեկիրԹուԹիւն ✝). Le —, (մեծ կամ զեխազնիւ կերպեր). ան.. Le haut —, Le grand —, (մեծերու ձեւեր)։ 11 Կարծիքներու տրամադրուԹիւն, եղանակ. Le — d'aujourd'hui ։ 12 Վարմունք, ընԹացք, ձեւ. Il faut changer de —։ 13 Գաշնակ (գունոց), երանգ, նկ. — clairs։ 14 (Տիրող) գոյն պատկերի. Broder — sur —։ 15 Զատում, ոլոր, բժ.

Tonal, e, ած. Ձայնական։

Tonalité, էգ. ՁայնականուԹիւն ✝։

Tonarion (Ն), տր. հ. ժ. Ձայնի

պատրիճանը տուող սրինգ, ձայնակ †։ [ծռ.

Tonca, Tonka (Յ), ար. Տոնկա,

Tondaillé (Յ-ա̅), էգ. Կտուրք (խաշանց), գրփմա։ 2 Կտրատոնք †։ [1, 2։

Tondaison (Յ-sէq), էգ. Տ. **Tonte,**

Tondeur, euse (Յ), գ. Բուրդ կտրող, բրդախուզ † 2 Կտրօտող (ծառեր)։ 3 (Ձուխայի) մազերը կտրող, խուզորդ † ‖ էգ. Մեքենայ մը, խուզակ †։

Tondre (Յ), ն. Կտրել բուրդ՝ մազ, խուզել։ 2 Տակէն կտրել, խուզել (մէկու մազեր)։ 3 (Ասուի) մազերը կտրել, խուզել † 4 Ծանր տուրքերով քամել (նահանգ)։ 5 Խաբել (մէկը)։ 6 Կտրտել (ծառ՝ ցանկ)։ 7 Ճարակել, աւլել սրբել (մարգագետին)։ ‖ — un homme, Վանական ընել մէկը։ | — sur tout, Ամէն կողմէ ստակ փրցնել։

Tonique, ած. Զգտական՝ ոլորական (ոյժ)։ 2 Կորովիչ † (դեղ), (որ և ար.)։ ‖ էգ. Հիմնաձայն † եր. (որ և՝ Note —)։

Tonnage (1n), ար. (Տակառաչափական) տարողութիւն (նաւու)։ 2 Տարողաբաժ, (որ և՝ Droit de —)։

Tonnant, e (1n-Յ), ած. Որոտող։ 2 Որոտացող, որոտընդոստ (ձայն)։

Tonne (դօն՛), էգ. Տակառ. Le jus de la —, (գինի)։ 2 Խթանշան, տակառ, ն—. 3 Հազար քիլօկրամ, տակառաչափ †. Une — de fer, de houille։ 4 Տակառուկ † ։. ‖ — d'or, հ. ժ. Զափ ստկի (100,000 ֆիորին, Հոլ. 100,000 Թալեր, Գերմ.)։ 2 Մեծ հարստութիւն։ 3 Մեծահարուստ կին։

Tonneau (նօ̅), ար. Տակառ։ 2 Կառք (Դիոգինէսի՝ Տանայեան), fիւփ։ 3 Հողատակառ † (ամբութեանց)։ 4 Տակառաչափ (հազար քիլօկրամ). Navire de 500 —։ 5 Տակառանիշ † (ռումբ քաշելու)։ 6 Տակառախաղ։ ‖ C'est un —, Գինիի տակառ մ'է, գ.

Tonnelage (նըլ̅), ար. De —, Տակառելի † (ապրանք)։

Tonneler (նըլ̅), ն. Վարմով բռնել, վարմել † (կաքաւ)։

Tonnelet (նըլ̅), ար. Գինւոյ՝ օղիի տակառակ։ 2 հ. ժ. Հռովմայական հանդերձ (տեսարանի վրայ)։

Tonneleur (նըլ̅), ար. Վարմարկող, վարմող։ [գործ. Քրչրճք։

Tonnelier (նըլ̅), ար. Տակառա-

Tonnelle (1n), էգ. Վարմ (կաքաւի)։ 2 Ուռկան, ցանց։ 3 (Պարտիզի մէջ) դալարազարդ հովանոց։

Tonnellerie (1n-1l), էգ. Տակառագործութիւն։ 2 Տակառարան †։

Tonner (1n), չ. Որոտալ։ 2 Շանթել, որոտալ։ ‖ — sur les choux, Տկարի վրայ իր ոյժը ցուցնել։ 2 Աւելի վախ պատճառել քան վնաս։ ‖ անդ. Որոտալ։

Tonnerre (1n), ար. Որոտում. Un grand coup, éclat de —, (սաստկաձայն որոտում)։ 2 Կայծակ, շանթ. La région. Le séjour du —, (երկինք). Frappé du —, (շանթահար). Le maître du —, (շանթաձիգ աստուած, Արամազդ)։ 3 Թնդանօթ, շանթ, բն.։ 4 Լցարան (հրացանի)։ ‖ De —, Որոտալի (ձայն)։ | Un — de, Որոտաձայն (ծափք)։ | C'est un —, Որոտացող մէկն է.

Tonsille (Յ-սիլ՛), էգ. Տ. **Amygdale.**

Tonsure (Յ-ս), էգ. Մազի խուզում, հերախուզութիւն։ 2 Եկեղեցական վիճակ, կարգ. Prendre la —. Bénéfice à simple —. Avocat à simple —, (սանկ փաստաբան մը)։ 3 Պսակ՝ կուլակ (եկեղեցականի)։

Tonsurer (Յ-ս). ն. Կտրել (կարգաւորի) մազեր, խուզել։

Tonte (Յ), էգ. Կտուրք (խաշանց), գրփմա։ 2 Կտրուած բուրդ, կտուրք։ 3 Կտրտում (ծառերու)։

Tontine (Յ), էգ. Կեանքի փոխապահովական † ընկերութիւն մը, դոնդեան ապահովագրութիւն։ 2 Կեանքի տեւողութեան վրայ գործառնութիւն, դոնդոյթ † 3 Դոնդեան հաս, դոնդհաս։

Tontinier, ière, գ. Դոնդեան հասատու, դոնդհասատու †։

Tontisse (Յ), ած. Ձուխայի խուզածի խոշրտուք։ ‖ էգ. Թաւամազ սրահակ։

Tonture (Յ), էգ. Խուզում (դալարեաց)։ 2 Խուզած † 3 Ձուխայի խուզած † 4 Ծառի կտրտածք †։ [ղապետ †։

Toparque, ար. Վայրապետ, տե-

Topaze, էգ. Տպազիոն, տպազ. բօփած. — occidentales, (սուտ տպազք)։

Tope, ձՀ. Կ'ընդունիմ, շատ լաւ։

Toper, չ. Հաւանիլ, ընդունիլ։

Topinambour (ն), ար. Աստղատակ, գետնատանձ. եէr էլմասը։ 2 Գետնատանձի, տկ.

Topique, ած. Տեղական։ 2 Պատշաճ (լեզու)։ 3 Արտաքին (դեղ). (որ և ար.)։ 4 Հասարակ (տեղիք), հո. (որ և ար. յգ.)։ ‖ La —, Վարդապետութիւն՝ գիտ կամ գիրք հասարակ տեղեաց։

Topographe, ար. Տեղագիր։

Topographie, էգ. Տեղագրութիւն։

Topographique, ած. Տեղագրական։ [մը)։

Toquade, էգ. Խենդութիւն (բանի

Toque, էգ. Կարճեզր կամ անեզր գլխարկ մը, շարփուշ։

Toqué, e, ած. Բախուկ, պակաս։

Toquer, ն. Թշնամանել։ 2 Խելքին դպչիլ։ 3 Զարնել, հ. [մը, շարփշակ †։

Toquet, ար. Կանանց՝ մանկանց գդակ

Torche, էգ. Ջահ. մէշալէ. — de résine, (պեւկէ)։ 2 Ցարդախուրձ † 3 (Երկաթ) Թելի կլոր պատատ։

Torché, e, ած. Mal —, Գէշ հագուած։ 2 Կոշտ շինուած։

Torche-cul (գիւ), ար. Ոռսրբիչ։

Torche-nez, ար. Տ. **Tord-nez**։

Torche-pinceau (ն-ō), ար. Վրձնի սրբիչ։ յ. — - — x։

Torcher, ն. Մաքրել, սրբել։ 2 Ծեծել. Il se fera —, (ծեծ պիտի ուտէ)։

Torchère, էգ. Ջողաշահ † ջահաբան † (հրապարակի)։ 2 Ջահ՝ ջահաբան † (սրահի)։

Torchis, ար. Ցարդոտ շաղախ, մոլ Գ.

Torchon (ն), ար. Ջնջան (խոհանոցի). զապ պէզզի, աշխանէ փաշավրաար

Torchonner (ln), ն. (Ջնջանով) սրբել։ 2 Աղտոտ՝ անճոռնի շինել, խացփրել։ [լիսեռնիկ։

Torcol, Torcou, ար. Թռչ. սեռ,

Tordage, ար. Ոլրում (մետաքսի)։

Tordeur, euse, գ. Ոլորող։ ‖ էգ. Թելոլոր † (մեքենայ)։ [յ. ն.

Tord-nez, ար. (Ձիու) ցռկակապ։

Tordre, ն. Ոլորել (դերձան)։ 2 Մանել՝ ոլորել (բուրդ)։ 3 Հիւսել (չուան)։ 4 Գալարել՝ դարձնել (մէկու Թեւ), խառել (վիզ հաւի)։ 5 Ծռել (բերան՝ վիզ)։ 6 Բռնազբօսել, քաշկռտել (բառեր)։ ‖ Se —, յ. Գալարուիլ. Rire à se —, (սաստիկ խնդալ)։ 2 Գալարել (Թեւերը)։ 3 Ծռուիլ։ [րուն † քա.

Tordu, e, ած. Ոլրած։ 2 Գալա-

Tore, ար. (Սիւնախարսխի) կլոր գէս, ճախարակ։

Toréador, ար. Ցլամարտիկ։

Torgniole, Torgnole, էգ. Հարուած (երեսի՝ գլխու)։ [րեւուկ, տկ.

Tormentille (իյլ'), էգ. Եօթտե-

Toron (ն), ար. (Չուանի) կուղ. զաք ☞ (երեք)կղի։ 2 (Սիւնախարսխի) մեծ ճախարակ, մատճախարակ †։

Torpeur, էգ. Թմբրութիւն, ընդարմացում։

Torpille (իյլ'), էգ. Թմբրաձուկ, նարկա։ 2 Ծովառումբ, Թօրբիլ։ [լորդ †։

Torpilleur (իյլ'), ար. Թօրբի-

Torquet, ար. Donner un —, Խաբել. Donner dans le —, խաբուիլ։

Torquette, էգ. Սակառի՝ ձուկ կրելու։

Torréfaction (2r), էգ. Բոհրում։

Torréfier (2r), ն. Բոհրել (խահուէ), զավուրմագ։

Torrent (2r-ն), ար. Սէխ, հեղեղ. (որ և գ.). Comme un —, (ուխօրէն). Il pleut à —, (հեղեղներ կը վազէ, բ.)։ 2 Ցորձանք (կրից)։

Torrentiel, elle (2r-սի), ած. Հեղեղական (ջուրք)։ 2 Հեղեղանման (անձրեւք)։ [ած. Հեղեղաստատ։

Torrentueux, euse (2r-ն),

Torride (2r), ած. Այրեցեալ (գօտի), (որ և էգ. La —)։ 2 Տօթագին (ջերմութիւն)։

Tors, e, ած. Ոլրած (դերձան՝ շաքար)։ 2 Ոլորուտ (փայտ)։ 3 Դարձած՝ ծուռ (բերան՝ վիզ). Un cou —, (վիզը ծռող, կեղծաւոր)։ 4 Խառխառոտ՝ ոլորաքուն † (սիւն)։ ‖ ար. Ոլորք (դերձանի)։ 2 (Մետաքսէ) հաստ լար։

Torsade (ս), էգ. Գարուրած ծոպ, խառածոպ †։

Torse (ս), ար. Իրան՝ կոճղ (մարդու՝ արձանի)։ 2 Անգլուխ կամ անթեւ արձան, կոճղանդրի ✝. Le — du Vatican. [լուս։

Torsion (ս), էգ. Գալարում, գե·

Tort, ար. Յանցանք, անիրաւութիւն. Lequel des deux a —? (երկուքէն որն է անիրաւը՝ յանցաւորը)։ Il a tous les —, (ամէն յանցանք իր կողմն է)։ Il a — de, (իրաւունք չունի, անիրաւ է, պէտք չէ. կը սխալի [այդ խօսքն ըսելով])։ 2 Զեան, վնաս։ || Faire — à qn. Անիրաւել մէկու դէմ | Faire du — à qn. Վնաս տալ՝ հասցնել. | Donner —, le — à qn. Անիրաւ համել։ | Mettre qn. dans son —, Անիրաւ՝ պզտիկ ձգել։ || À —, մ. Առանց պատճառի, տարապարտուց, յանիրաւի։ | À — et à travers, De — et de travers. մ. Խառն ի խուռն, ափեղցփեղ (խօսիլ)։ 2 Աջ ու ձախ (զարնել)։ | À — et à droit. մ. Ցիրաւի յանիրաւի. | À — ou à droit, À — ou à raison. Իրաւ կամ անիրաւ։

Torte, ած. Դարձած՝ ծուռ (բերան)։

Tortelle, էգ. Երնջնատակ. տկ.

Torticolis (լի), ար. Վիզը բռնուիլը, ուլնագելութիւն։ 2 Ծռավիզ Visage de —, (որ և ած.)։

Tortil, ար. Թագածիր ժապաւէն, ինք.

Tortillage (իյլ), ար. Ոլորուկ՝ պարապատ խօսքեր. [ռուզիք։

Tortille (իյլ), էգ. Ոլրուկ ծա·

Tortillement (իյլ), ար. Փաթտում, ոլորում, գալարում։ 2 Ոլրուք ճամբայ, փարպետութիւն, ը.

Tortiller (իյլ), ն. Փաթտրտել, ոլորել, գալարել։ 2 Դարձմշտկել (խօսքեր)։ 3 Շուտ մ'ուտել, կլլել։ || չ. Պատ ի պատ ճամբաներ բռնել, փարպետութիւնք բանեցնել։ || — des hanches, Օրորուելով քալել։ || Se —, չ. Գալարուիլ (օձի)։

Tortillère (իյլ), Տ. **Tortille**.

Tortillon (իյլ-ն), ար. Գլխադիր (զեռհիկ աղջկանց)։ 2 Գիւղացի սպասուհի։ 3 Կլորցուած կտաւ։ 4 Գանգրիչ ✝ (գծի.)։

Tortionnaire (սիօնէռ), ած. Բռնական, անարդար։ 2 Տանջական (կազմած)։ || ար. Դահիճ։

Tortis, ար. Մանուած թելեր։ 2 Ծաղկեպսակ։ 3 (Թագածիր) մարգարտաշար, ինք.

Tortu, e, ած. Գեղ. ծուռ. Le bois —, (որթատունկ)։ 2 Թիւր, ծուռ, փ. || մ. Ծուռ։ || ար. Դելօձ ✝.

Tortue, էգ. Կրիայ. բօսպաղա. À pas de —, (կրիայի պէս)։ 2 Կրիայ (Քնար), հմմ. 3 հ. ժ. Մարտազործի մը, կրիայ։ 4 Վահանափակ (Հռ. զօրաց)։

Tortuer, ն. Թիւրել, ծռել։

Tortueusement, մ. Մանուածներով, ծուռիկ մուռիկ։

Tortueux, euse, ած. Ծուռումուռ, մանուածոյ, —ապատ, օձաձեւ, —պտոյտ։ 2 Բազմաման՝ մանրճ մանրճ (գալարք օձի)։ 3 Ծուռումուռ, ոլոր մոլոր. փ. [րուք։

Tortuosité (ō), էգ. Պատուած.ոլ.

Torture, էգ. Կտտանք, խոշտանգանք, տանջանք։ 2 Տանջանք (ամբաստանեալի տրուած)։ Mettre, Appliquer à la —, (տանջանքի դնել)։ 3 Նեղութիւն, չարչարանք, փ. Mettre à la —, (չարչրկել։ 2 Միտքը սաստիկ յոգնեցնել)։ 4 Բռնազբօսութիւն (խօսքի), քաշկըռտուք։ 5 Գելում, ծամծռկում։

Torturer, ն. Տանջանք տալ, տանջանքի դնել, տանջել։ 2 Չարչրկել։ 3 Բռնազբօսել, քաշկռտել (բառ)։

Tory, ած. և ար. Պահպանական, Թօրի. Անկ. յգ. —**s** կամ —**ies**.

Torysme (ս), ար. Պահպանականութիւն, Թօրիութիւն, Անկ.

Toscan, e (ն), ած. Թօսքանեան։ || ար. Թօսքանացի։ 2 Թօսքաներէն։

Toste, Toster (ōu), Տ. **Toast, Toaster**.

Tôt (դō), մ. Փութանակի, շուտ. — après, (քիչ մը ետքը)։ Au plus —, (ըստ կարի շուտ, շուտով, մէկէն)։ 2 Կանուխ (պառկիլ)։ || Plus — que plus tard, Շուտով։

Total, e, ած. Ամբողջ։ 2 Կատարեալ, սպառսպուռ, խպառ (կործանում)։ 3 Բոլորական (խաւարում)։ || ար. Բովանդակը, ամբողջը, բովանդակութիւն. La somme des —aux. || Au —, En —, մ. Ամէնը մէկ (լաւ գործ մը)։

Totalement, *ք.* Բոլորովին ։ 2 Ամբողջապէս ։

Totaliser, *ն.* Ամբողջ մը կազմել, գումարել ։ [Թիւն ☞ (գանգակա)նի։

Totalité, *էգ.* Լրութիւն, ամբողջու.

Toton (ն), *ար.* Դարձուն նարտ։

Touage, *ար.* Տ. **Touée**, 1։

Touaille (ա), *էգ.* Ձեռքսրբիչ (աւազանի քով) ։ [(փաշայի)։

Touc, *ար.* հ. ժ. Ազեղրօշ՝ Թուղ

Toucan (ն), *ար.* Թուքան, Թռչ. և համ.

Touchant, e (ն), *ած.* Յուզիչ, սրտաշարժ (խօսք) ։ 2 Յարմար՝ դիպուկ (պատասխան)։ 3 Շօշափման (կէտ), ե.

Touchant (ն), *նխ.* Վրայ, վրայօք, նկատմամբ ։

Touche, *էգ.* Դպչիլը, դպում ։ 2 Փորձ (ոսկիի). Pierre de —, (փորձաքար) ։ 3 Ստեղ՝ մաս (դաշնակի) ։ 4 Հարական մաս (շուՌակի), հարամաս ✝ 5 Քանդակուածք, նկարուածք, ոճ (այս ինչ վարպետի). — vigoureuse ։ 6 Գըրուածք, ոճ (հեղինակի) ։ 7 Շիղ (որով հեգոզը գիրերը կը ցուցնեն), զրազոյց ։ 8 (ԿարԹաւոր) խաղացուպ ✝ 9 Մրտահարու. Թիւն, գռ. 10 Վնաս, հարուած, հ.

Touché, e, *ած.* Դպցուած։ 2 Զգածուած։ 3 Սիրտը շարժած։ 4 Բացատրուած, ճառուած։ 5 Ուժով զրուած (յօդուած)։

Touche-à-tout, *ար.* Ամէն բանի ձեռք դպցնող։ 2 Ամէն բանի մտնող։ յ. ն.

Toucher, *ար.* Շօշափելիք, հպելիք։ 2 Շօշափում ։ 3 Զարնուածք (դաշնակահարի) ։

Toucher, *ն.* Հպիլ, դպչիլ ։ 2 Շօշափել, դպչիլ։ 3 Հանդիպիլ, բռնել (տեղ մը), ն., — une terre ։ 4 Կից լինիլ, դպչիլ. Ma maison — la sienne ։ 5 Շօշափել, ե. 6 Ազգական՝ մերձաւոր լինիլ. Un homme qui ne nous — de rien։ 7 Ակնարկել, շօշափել, դպչիլ. J'ai — ces questions. — un mot d'un sujet, (երկու խօսք ըսել նիւԹի մը վրայ)։ 8 Զարնել՝ հասնիլ (նպատակին)։ 9 Հասնիլ՝ մօտենալ (տեղի մը՝ ժամանակի մը)։ 10 Հարուածել, գռ. Je suis —։ 11 Վիրաւորել, դպչիլ, ✝. — qn. en l'honneur. Un soufflet — un homme de cœur ։ 12 Զարնելով՝ խԹելով յառաջ բշել, վարել. — un troupeau. Il touchait des bœufs. Touche, cocher ։ 13 Զարնել՝ հարել ✝ (քնար). — la lyre, de la lyre ։ 14 Առնուլ՝ ընդունիլ (ըստակ). — ses appointements ։ 15 Գոյները տալ՝ զարնել. Ce tableau est bien — ։ 16 Բացատրել, նկարագրել (կրքեր)։ 17 Գրգռել՝ շարժել (գուԹ). — de pitié. Cela me — de joie, (որ և ան.)։ 18 Ազդել. Il n'en est pas —. Cela le — peu, (աոիկայ հոգը չէ). Je fus — de, (զգածուեցայ). Le beau vous —, (գեղեցիկը սիրելի է քեզ)։ 19 Շլացնել, ազդել. Je ne suis — ni des richesses ni des délices։ 20 Յուզել, սիրտ շարժել, (որ և ան.). Laissez-vous — à կամ par mes larmes. Son repentir m'a —. Dieu l'a —, il s'est converti։ 21 Սէր շարժել. Il a su me —։ 22 Պատշաճիլ, վերաբերիլ. Cela ne me — point. (որ և ան.) ։ 23 Փորձել (ոսկի) ։ 24 Մեկան զարնել, մրահարել, գռ. ‖ — le but, Նպատակին հասնիլ։ | — la grosse corde, Բուն կէտին՝ հոգիին զարնել, ✝. | — de près, Սատրկ ազդել։ ‖ չ. Դպչիլ, (որ և ✝.). — au vif, (որ և՝ սաստիկ դպչիլ, ✝.)։ 2 Ձեռք դպցնել, դպչիլ։ 3 (Գետին) դպչիլ։ 4 Շփուիլ, քըսուիլ. Des linges qui ont — à une relique. — dans la main à qn. (ձեռքը տալ մէկու). Touchez là, (ձեռքդ տուր)։ 5 Ժայռի զարնել (նաւու)։ 6 Հանգիլ՝ բռնել (նաւահանգիստ)։ 7 Հասնիլ՝ դպչիլ (գլուխը՝ ձեղունի) ։ 8 Սահմանակից լինիլ։ 9 Մօտ լինիլ. Nous — à l'île d'Ithaque. — à l'hiver, au succès։ 10 Հասնիլ (վերջին ժամուն)։ 11 Ճառել, շօշափել. Ce livre — à certaines matières։ 12 Պատկանիլ, վերաբերիլ. Des choses qui — à l'honneur. ‖ Y —, Միտքը գէշ լինիլ ։ 2 (Երկի մը մէջ) մաս ունենալ ։ | — de naissance à, Ազգական լինիլ ։ | — au bois, Եղջիւրները ծառին քսել։ ‖ Se —, յ. Քով քովի լինիլ (տանց)։ 2 Իրարու մօտ լինիլ (սըրտից)։ 3 Նմանանք ունենալ, իրար շօշափել ։ 4 Իրար շօշափել, ե. 5 Յուզուիլ ։ ‖ Se — de près, Մօտ ազգական լինիլ։

| Se   dans la main, Ձեռք ձեռքի տալ ։ [Թառի)։

Touchette, էգ. Սանդղիկ † (կի-

Toucheur, ար. Եզնավար ։ 2 Շօշափմամբ իբր Թէ բժշկող, շօշափող ։

Tou-coi, Լռւռ, ար.

Toue, էգ. Նաւը պարանով քաշելը, Թոկում † 2 Գետանաւ ։

Touée, էգ. Նաւաձգութիւն, Թոկում † 2 Նաւաձիգ պարան, Թոկ ։ [Թոկել ։

Touer, ն. Պարանով նաւը քաշել,

Touffe, էգ. Ծառախիտ մաս (անտառի), Թաւուտ ։ 2 Խուրձ (ծաղկանց՝ փետրոց)։ 3 Վարսք. ցցունք. փերչէմ։

Touffeur (11), էգ. Ջերմ շունչ կամ գոլորշի. տաքութիւն, ը.

Touffu, e (11), ած. Թանձրախիտ, Թանձրախուռն. Թաւախիտ † ։

Toug, ար. Տ. **Touc**.

Toujours, մ. Յար, ցանկ. յաւէտ, հանապազ, միշտ ։ 2 Առժամս, սակայն. Prenez toujours cela en attendant։ 3 Գոնէ. գէԹ. Si je n'ai pas réussi, — ai-je fait mon devoir ։ ‖ À —, Pour —, Յաւիտենական կերպիւ, անդարձ. յաւիտենական ։

Toupet, ար. Փունջ (մազերու) ։ 2 Ցցունք (գագաԹի վրայ), անփ. Un faux —։ 3 (Ճակտի վրայ) ցցունք (որ և ձիու), փերչէմ։ 4 Մազեր. Se prendre au —, ը. 5 Յանդգնութիւն, համարձակութիւն. Avoir du — ։

Toupie, էգ. Պիլիլիկ Գ. հոլ Գ. ճըր-րըլտաղ. — d'Allemagne, (շռնչան †)։ 2 Յոփուհի † 3 Խեցեմորթից սեռ, Թօքակ † ։

Toupiller (իյլ), չ. (Տան մէջ) դառնալ ու դառնալ ։

Toupillon (իյլ-ն), ար. Փնջիկ (մազի)։ 2 (Նարնջենւոյ) աւելոստք † ։

Tour, էգ. Աշտարակ ։ 2 Զանգակատուն. La — de l'horloge ։ 3 (Ծովափանց) փարոս. (որ և՝ — à feu)։ 4 Կլոր շէնք (հողմաղացի). բուրգ † 5 Բերդ (նաւակի մէջ) ։ 6 Հ. Ժ. Ռազմաբուրգ † ։

Tour, ար. Ճախարակ. չարխ. Fait au —, (ճախարակէ անցած. ճախարակեալ)։ 2 Ճախարակատուն † 3 (Բրուտի) դուրգ. չէօմլէճի չարխը ։ 4 Դառնալը, բոլորում. շրջան (արեւու՝ անիւի)։ 5 Դարձնելը (բանալի). À double —, (երկու դարձնելով)։ 6 Ճեմ, զբօսանք. Faire un —. Faire un — de ville, (քաղաքը դառնալ). Faire ses —, (դառնալ). — de promenade, (պտոյտ)։ 7 Ճամբորդութիւն, պտոյտ. Faire un — en Suisse. Faire son   de France ։ 8 Շրջապատութիւն, ծիր, շրջանակ. La terre a neuf mille lieues de — ։ 9 Նուարտան (անկողնի)։ 10 Պատակ † (ճտի՝ գլխի). — de plume, (փեղոյրի շրջափետուր †)։ 11 Սուտ մազեր՝ գլխին առջեւի կողմը. Cette femme porte un — ։ 12 Բոլորութիւն, կլորութիւն. Un beau — de visage. Donner un — gracieux aux plis de sa robe։ 13 Փորձ, խաղ. — de bateleur. — de force, (քաջութեան փորձ, քաջութիւն). — d'espièglerie, (չարաճճիութիւն)։ 14 Արարք, գործ. — d'ami. C'est un lâche — qu'on le force à jouer. Le petit —, (ջուր Թափելը, պզտի գործ, ը.)։ 15 Հնարք, վարպետութիւն, խաղ. Jouer un —. Voilà un bon —. Le — est fait. (խաղը խաղցուած է). Cela vous jouera un mauvais —, (գլուխդ բան մը պիտի հանէ այդ, ը.)։ 16 Կերպարանք, դարձուած (գործերու)։ 17 Դարձուած՝ ձև (խօսքերու). — hardi, figuré. Cela a un — spirituel. — d'esprit, (մտքի՝ բնաւորութեան պայման՝ հանգամանք)։ 18 Շրջան, կարգ. Son — est passé. À chacun son — ։ 19 Շրջանաւոր տուփ՝ պահարան (վանքի՝ բանտերու մէջ), շրջադարան †. Faire passer qch. par le — ։ ‖ — et retours, Օձաձեւ պտոյտ, (որ և՝ — et détours)։ 2 Մանուածոյ շրջանք (արեան)։ | — d'épaule, ծիգ։ | — de métier, — de main, ճարպկութիւն, վարպետութիւն։ | — de souplesse, Աճ պարարութիւնք։ 2 Հնարքներ, խաբէութիւնք ։ | — de reins, Մէջքի դառնալը՝ գելում։ 2 Զարիք ։ | — du bâton, Սրկէ նկէ շահեր, ը. | À — de bras, Բոլոր ոյժով։ | À — de rôle, Կարգաւ ։ | En un — de main, Մէկ վայրկենի մէջ, ի քԹԹել ական։ | Faire le —, (Լեռի) շուրջը դառնալ ։ 2 (Աշխարհի) շրջանն ընել։ 3 Ամէն կողմէ քըն-

նել (քան մը)։ | Faire le — du cadran, Տասներկու ժամ քնանալ։ || — à —, մ. փոխն ի փոխ, կարգաւ։

Touranien, ienne (՝), ած. Թուրանեան (ազգք՝ լեզուք)։ [Խուժան։

Tourbe, էգ. Կիզահող, տուրփ։ 2

Tourbeux, euse, ած. Տուրփային։ 2 Տուրփուտ։

Tourbier, ière, ած. Տուրփային։ || ար. Տուրփահան † || էգ. Տուրփահանք։

Tourbillon, ար. Պտուտկող հով՝ մրրիկ, հողմապտոյտ †. Comme un —, (արշաւասոյր)։ 2 Պտոյտք (ջրերու), յորձանք, յորձանուտ † 3 (Ծուխի՝ փոշիի) մրրիկ։ 4 Փոթորիկ, յորձանք, փ. 5 Յորձանք, պտոյտ (ըստ Կարդեսեանց)։

Tourbillonnant, e (ՙn-՝), ած. Յորձանաբեր † 2 Մրրկալի (աշխարհ), փ.

Tourbillonner (ՙn), չ. Պտուտկիլ, յորձանել † 2 Շփոթիլ՝ պտուտիլ (զօրաց)։

Tourd, ար. Դուրտոս, ձկ.

Tourd, ար. կամ **Tourdelle,** էգ. Մոշահաւ †։

Tourdille (իյլ՚), ած. Gris —, Տորդկագոյն՝ տորդկէն (ձի)։

Tourelle, էգ. Աշտարակիկ։ 2 Աշտարակ (զրահանաւի)։

Touret, ար. Պզտի անիւ, անուակ։ 2 Անուակ (ջուանամանի)։ 3 Ջարհակ (մանելու)։ 4 (Փորագրի) ճախարակ։

Tourie, էգ. Տեսակ մը մեծ շիշ, կօտ Գ †։

Tourière, էգ. (Վանքի) շրջադարանի պաշտօն ունեցող, դարապանուհի † (որ և ած.)։ [դրան) առանցք։

Tourillon (իյլ-՝), ար. (Կառա-

Touriste, ար. Զբօսաշրջիկ։

Tourmaline, էգ. Քար մը, տուրմալին։

Tourment (՝), ար. Չարչարանք, տանջանք։ 2 Տառապանք, տագնապ, անձկութիւն, նեղութիւն։

Tourmentant, e (՝-՝), ած. Նեղող, տանջող, չարչրող։

Tourmente (՝), էգ. Մրրիկ։ 2 Խռովութիւն, մրրիկ։

Tourmenté, e (՝), ած. Չարչըրկուած, բազմատանջ։ 2 (Ալէ)տանջ։ 3 Բռնազբօսիկ։ 4 Բազմաշխատ (ոճ), տաժանեալ (գծագրութիւն)։

Tourmenter (՝), ն. Չարչարել, տանջել։ 2 Լլկել (դեւի)։ 3 Նեղել, տանջել։ 4 Չարչրկել (միտքը), (որ և ած.)։ 5 Չարչրկել (ձին)։ 6 Ալեկոծել (հովի՝ նաւը)։ 7 Ծռել (չորութեան՝ փայտը)։ 8 Տաժանօրէն գործել (երկիր)։ 9 Տաժանօրէն յօրինել (գիրք)։ 10 Բռնազբօսել (քնագիր)։ || — des couleurs, Տարաժամ գոյները քսել։ || Se —, չ. Ինքզինք տանջել, միտքը տանջել, տանջուիլ։ 2 Տեղն հանգիստ չկենալ (ձիու)։ 3 Ծռիլ (փայտի)։ [Մրրկալից, ած.

Tourmenteux, euse (՝), ած.

Tourmentin (՝-՝), ար. Մրրկի առագաստիկ։ 2 Պետրոսհաւ։

Tournailler (ա̄), չ. Դառնալ ու դառնալ։ 2 (Չորս կողմը) դառնալ։ || ն. Դարձմշտկել (քանլիք)։

Tournant, e (՝), ած. Դարձող, շրջուն։ 2 Տրչառիկ (շարժում զօրաց)։ || ար. Անկիւն (փողոցի)։ 2 Դարձուած (գետի)։ 3 Կառադարձիկ միջոց, դարձարան. Il n'y a pas assez de —. Le cocher n'a pas bien pris le —, (կառավարը լաւ չդարձուց կառքը)։ 4 Պտոյտք (ծովու), յորձանք։ 5 Մանուածոյ ճամբայ, շրջան, փ. Prendre un —։

Tourné, e, ած. Դարձած ☞ (Ներքսա)հայեաց։ 2 Հակամէտ։ 3 Մտահաս † (պտուղ)։ 4 Խայծուն † (խաղող)։ || Bien —, Ուղղութիւնը լաւ (տուն)։ 2 Բարեձեւ (մարմին)։ 3 Գեղեցկահիւս † (ոտանաւոր)։ 4 Շնորհքով (գովանք)։ || Mal —, Անճոռնի. Esprit mal —, (ծուռի առնող՝ բարկացող մարդ)։

Tournebride, ար. (Ամարանոցի մօտ) կապելայ։

Tournebroche, ար. Շամփուր դարձնող մանչ՝ շուն՝ մեքենայ, շամփրադար †։

Tournée, էգ. Ուղեւորութիւն։ 2 Տեղեր դառնալը՝ երթալը, շրջան։ 3 Քննական պտոյտ, քննայց † (պաշտօնատարի)։ 4 Հօս հոն դառնալը, ռ. 5 Ծեծ, ռ.

Tournelle, էգ. Աշտարակիկ։ 2 հ. ժ. Ոճրադատ ատեան Բարիզի, Թուռնել։

Tournemain (ն), ար. En un —, ի քթթել ական, հ.

Tourner, ն. Դարձնել, (որ և ֆ.)։ 2 Դարձուած տալ, յօրինել, հիւսել, յարդարել. Il — bien les vers։ 3 Ձև՝ կերպարանք մը տալ | — bien, — mal une affaire ։ 4 Մեկնել (ի չարն)։ 5 Շրջանն ընել, շուրջը դառնալ. — un rocher, un buisson, un bois. — un lièvre ։ 6 Դառնալ. — le coin de la rue ։ 7 (Լեռան) ետևէն դառնալ, (զօրաց) ետևի կողմը բռնել. զին. 8 Ճամբան փոխել, ուրիշ ճամբայ բռնել (արգելքի մ'առջև)։ 9 Վարպետութեամբ հարցափորձել, ասդին անդին դարձնել, անխ. 10 Ամէն կողմէ քննել, ամէն կողմ դարձնել ։ 11 Թարգմանել, հ. 12 Ճախարակել (սիւն՝ աթոռ), (որ և անխ.)։ 13 (Բոլորաձև) կեղևել (լիմոն)։ || — bride, Փախչիլ։ 2 Միտքը փոխել՝ դարձնել։ | — casaque, Միւս կողմն անցնիլ՝ դառնալ։ | — le dos, Փախչիլ։ 2 Հակառակ շուրջ բռնել։ | — le dos à la mangeoire, Ներհակը գործել։ | — les talons, Հեռանալ։ | — le sang, Արիւնը տակնուվրայ ընել։ | — en, (Կատակի) նիւթ ընել ։ 2 (Ծաղրի) հանել՝ առնուլ։ | — en fuite, Փախցնել։ || չ. Դառնալ, (որ և ֆ.). La tête lui —, (որ և՝ կը զառանցէ, կը խենթենայ). Faire — la tête, (մէկու խելքն առնուլ). 2 Դառնալ, թնդալ. Une chambre où l'on — à peine։ 3 (Ասդին անդին) դառնալ. Ne faire que —։ 4 Վարանիլ. Je tiens inutile de tant —։ 5 Կախեալ լինիլ. L'affaire — sur lui։ 6 Փոխուիլ, դառնալ ☞ (ցրտա)նալ. La chance a —. — en։ 7 Դարձուածք առնուլ, ելք ունենալ. — en. Cette maladie — mal. L'affaire a bien —. — bien, — mal, (լաւ ճամբայ բռնել, գէշի զարնել)։ 8 Աւրուիլ (գոյնի), դառնալ (կաթի). — à l'aigre, (թթւիլ)։ 9 Աւրուիլ, ծռուիլ (մէջքի). La taille de cette jeune personne —։ 10 Հասուննալու սկսիլ, խայծ իյնալ † (խաղողի՝ կեռասի)։ 11 Գնդանալ, գլուխ կապել (հազարի)։ 12 Բանալ (այս ինչ գոյն). բրբ. De quoi — t-il? 13 Լաւ շեշտուած լինիլ. Cet objet — bien. նկ. || — bien. Յաջողիլ։ | — court, Կարճ շրջանով կառքն յանկարծ դարձնել։ 2 Ճամբան կամ խօսքերուն կարգը յանկարծ փոխել։ 3 Յանկարծակի փոխուիլ։ | — de l'œil, Մեռնիլ։ | — au gras, Գիրնալ։ 2 Թանձրանալ (գինիի)։ | — autour du pot. Դարձուածներ՝ պատ ի պատ խօսքեր ընել։ || Se —, յ. Դառնալ, (որ և ֆ.)։ 2 Գլուխը դարձնել. Il n'a pas le temps de se —։ 3 Անցնիլ (մէկու կողմ)։ 4 Փոխուիլ, դառնալ։ 5 Ցնորիլ (մտքի)։ 6 Ելք ունենալ, դարձուած մ'առնուլ։

Tournesol, ար. Արևադարձ. այլ չիչէյի։ 2 Արևածաղիկ։ 3 Քարաքոսական կապոյտ։

Tourneur, ար. Իր վրայ դարձող, շրջադարձ, (որ և ած.)։ 2 Ճախարակիչ։ 3 Ելականաքար դարձնող, մլադարձոյց։ 4 Ջարհակավար մանուկ։

Tournevis (իս), ար. Պտուտակի (վիտա) բանալի, դարձոյց †։

Tourniquet, ար. Կազմած՝ որով գացողները միայն ձգելու՝ կամ ներս մտնողները համրելու համար, դառնալի † դառնակ † 2 Փչացերան † զին. 3 Երակասեղմ գործի, պնդակալ։ լդարձիկ †։

Tournis, ար. Ոչխարի ախտ մը.

Tournoi, ար. (Հին ատենուց) մրցահանդէս։ 2 Պատերազմ, մրցում, ֆ.

Tournoiement, Tournoiment, ար. Ցորձանք՝ պտոյտ (ջրոց)։ 2 (Գլխի) պտոյտ։ 3 Տ. **Tournis**։

Tournois, ած. անփ. Թուռնեան (դրամ)։ [Բազմապտոյտ։

Tournoyant, e (ուա-ն), ած.

Tournoyer (ուա). չ. Շատ շրջաններով դառնալ, պտտուիլ։ 2 Դարձուածներ փնտռել, փախփխիլ։

Tournure, էգ. Կազմութիւն, հասակ, ձև. Une jolie —։ 2 Դարձուածք (գործքի, կամ գործի մը տրուած)։ 3 Կերպ, հանգամանք, ձև. Une — d'esprit chevaleresque։ 4 Յօրինուածք, ձև. — de phrase։ 5 Կեղծանիկ՝ ուռուցիկ † յետուոյց † (կանանց պարեգօտի)։

Tourte, էգ. Կարկանդակ. պէօրէք։ 2 Տափահաց։

Tourteau (ō), ար. Տեսակ մը կար-

կանդակ, բլիթ։ 2 Իւղերնին հանուած ինչ ինչ բուսոց զանգուած, կոպտոն Գ.

Tourtereau (ō), ար. Տատրակիկ. Ce sont des —, (զոյգ մը տատրակներ են, փ.)։ [rnւ։

Tourterelle, էգ. Տատրակ. զուժ.

Tourtière, էգ. Կարկանդակի եփանոթ [կուր), հ.

Tourtre, էգ. Տատրակ (իբր կերա.

Touselle (զ), էգ. Անբիստ ցորեն։

Toussaint (սէն), էգ. Ամենայն Սրբոց։

Tousser (ս), չ. Հազել, հազալ։

Tousserie (սը̄), էգ. Հազոտութիւն † հազանք †։

Tousseur, euse (ս), գ. Հազոտ։

Tout, e, ած. Համայն, համօրէն, բովանդակ, բոլոր, ամէն. C'est — ce qu'il y a? (ամէնն այդ է). — ce que j'aime, cette Esther, (աչքիս լոյսը՝ Եսթերը)։ 2 Կատարեալ, լիուլի։ 3 Ամբողջ. — un pays: ‖ — ce qui, — ce que, Բոլոր։ ¦ — ce qu'il y a de (grand), Ամենա(մեծ)։ | — tant que, Քանի հոգի որ (ենք)։ | (Tous) deux, Tous (les deux), Երկուքն ալ։ | — les (deux jours), (Երկու օրը) մէկ։ | Par — pays, Ուր և է երկրի մէջ։ | Se faire — à tous, Ամէնու կարծեցեաց յարմարիլ։ ‖ գ. յգ. Tous, Toutes, Ամէնքը, ամէնք։ ‖ ար. Ամէնը։ 2 Ամբողջը, բոլորը. Un — parfait (յգ. Touts)։ 3 Ամէն ինչ, ամէն բան. Je vous dois —. Il y a réponse à —։ 4 Ամէն մարդ, ամէնքը. — cédait au charme de ses entretiens. ‖ Le —, Ամէնը։ 2 Այս ամէնը։ 3 Գլխաւոր բանը, էականը։ 4 Ամէն բան։ ‖ Comme —, Սաստիկ, չափէ դուրս ։ | Le — pour le —, Ինչ լինի լինի։ | C'est — dire, Ամէն բան մէջն է։ | C'est —, Et puis c'est —, Voilà —, Աʼյսչափ։ | Ce n'est pas —, le —, Բաւական չէ։ 2 Այս չբաւեր։ Être de —, Ամէն բանի մէջ գտնուիլ։ | C'est son —, Il en fait son —, Իր հոգին՝ իր կեանքն է, իրեն համար ամէն ինչ է։ | Il y va, Il importe de —, Ամենակարեւոր է։ | Du —, Բնաւ։ 2 Բոլորովին, հ. | Du — au —, Բոլորովին, ի սպառ (տարբերութիւն)։ | Pas, Point, Rien du —, Ամենեւին, բնաւ։ ‖ En —, մ. Ամէնը մէկ, մէկանց։ | En — et par —, մ. Ամբողջապէս։ | Sur le —, մ. Ամենէ յառաջ, մանաւանդ։ 2 Վերջապէս։ | À —, մ. Տ. Atout։ ‖ մ. Ամենայնիւ, բոլորովին, համակ (ծածկուած) ☞ ամենա(ճշգրիտ), չիփ(չիտակ), կօ(կլոր), կաս(կարմիր), սեփ(սեւ), միս(մինակ), մօրէ(մերկ). — en, (արիւնա)թաթաւ, (քրտնա)լից. Il est — en Dieu. — comme moi. Elle est *tout* absorbée. Elle est *toute* malade. Elles sont *toutes* honteuses. Il fut — étonné, (զարմացած մնաց). — à vous, (ձեզ պատրաստական, ձերդ)։ 2 Որքան որ, Թէպէտև, Թէև. Ce cœur se réveille *tout* poudre qu'il est. *Tout* habiles qu'ils sont. *Toute* femme qu'elle est։ | — le premier, Ամէնէ յառաջ։ | C'est — comme, Միեւնոյն բանն է։ | C'est — un, Մէկ խօսք ըսել է։ | — haut, Բարձրաձայն։ | — en (criant), (Գոռալ)ով։ ‖ — à fait, մ. Բոլորովին։

Toute-bonne, էգ. Լաւենի † տկ. 2 Բուշատանձ † յ. ե.

Toute-épice, էգ. Սև չաման։ յ. ե.

Toutefois, մ. Անով մէկտեղ, սակայն և այնպէս, բայց սակայն։

Toutenague, էգ. Պղնձազինկ † Թութինակ †։

Toute-puissance (ն), էգ. Ամենակարութիւն, ամենակալութիւն։

Toute-saine, էգ. Առողջենի † Թփ. յգ. ե. [Մանուկ։

Tou-tou, ար. Շնիկ, օշօշ (մ. լ.)։ 2

Tout-ou-rien (ն), ար. Ջարնոզ ժամացոյցի կազմած մը, հարուչիք, հարկամ. ոչ † յ. ն.

Tout-puissant, Toute-puissante (ն), ած. Ամենակարող. Le Tout-Puissant, (Ամենակալը)։ 2 Մեծազօր՝ զերազօր (պաշտօնեայ)։ 3 Ամենազօր (հրապոյր)։ յգ. Հ. էգ. ե.

Toux, էգ. Հազ։

Toxicité, էգ. Թունաւորութիւն։

Toxicodendron (կէն), ար. Թունածառ, Թունի †։ [Թիեն։

Toxicologie, էգ. Թունաբանու.

Toxicologue, ար. Թունաբան։

Toxique, ած. Թունաւոր ։ || ար. Թոյն։ 2 Տօքսիկ † է. .բակոն, տուրքան։

Traban (3), ար. Գեղարդաւոր զօ-

Trabée, էգ. Հանդիսի պարեգօտ մը, տարափ † Հ. ¡Հետք (երէի), հ.

Trac, ար. Քալուածք (ձիու), 2

Traçant, e, ած. Ծաւալուն † (արմատ)։

Tracas (գա), ար. Նեղութիւն, խ-բարանցում, շփոթ։ 2 Արհեստ, հ. Faire tout doucement son petit —.

Tracasser, չ. Հոս հոն երթալ՝ դառնալ, խռովանչիլ † 2 Խառնակու-թիւն ձգել, բան պճլռթքել։ || ն. Անհան-գըստել, նեղացնել ։ 2 Տարուբերել (ծո-վու՝ նաւը)։

Tracasserie, էգ. Հոս հոն դառ-նալը, երթալ գալը (պզտի բաներու հա-մար)։ 2 Դժուարութիւն, կնճռոտութիւ-թիւն, նեղութիւն։ 3 Խառնակիչ խօսք, բանսարկութիւն. Il fait toujours qq. —։ 4 Գժտութիւն, խռովանցում. Il y a une — entre eux։

Tracassier, -ère, դ. Հոս հոն ցացող (պզտի բաներու համար), (որ և ած. Il est —)։ 2 Դժուարութիւններ հա-նող, նեղութիւն տուող, պճլռթքող. C'est un —. (որ և ած. Police —)։ 3 Բան-սարկու։

Trace, էգ. Ոտնահետ, հետք. Sui-vre les —, Marcher sur les — de qn. (մէկու հետեւիլ, փ.)։ 2 Անուահետ (սայլի)։ 3 Նշմարանք, նշան, հետք ։ 4 Տպաւորութիւն, դրոշմ, հետք, փ. 5 (Հողի վրայ) գծուածք, մակագիծք, գետնա-գիծք †. Faire la — d'un parterre։ 6 Ուրուագիծ † (արհեստագործի մը)։ || Sur la — de qn Մէկու ետեւէն։

Tracé, ար. Գծուածք, գծած † գծա-նկար † 2 (Երկաթուղւոյ) գիծ։

Tracement, ար. Գծում։

Tracer, չ. Արմատներն ծաւալել (ծառի)։ 2 Հողը փորել (խլուրդի)։ || ն. Քաշել՝ գծել (գիծ)։ 2 Բանալ (ակօս)։ 3 Ցուցնել՝ գծել (ճամբայ)։ 4 Գծագրել, գծել (ծիրեր՝ յատակագիծ՝ պատկեր)։ 5 Հողի վրայ գծել՝ ծրագրել, մակագծել † անփ. 6 Ցուցնել, գծել, նշանակել։ 7 Ուր-ուագծել † (արհեստագործ)։ 8 Դրել (տա-ղեր՝ բառեր)։ 9 Նկարագրել. — le ta-bleau de, (նկարագիրն ընել)։

Trachéal, e, ած. Շնչափողային։

Trachée, էգ. Շնչափող ։ 2 Օդա-փող (տունկի)։ 3 Շնչանօթ (միջատի)։

Trachée-artère, էգ. Շնչափող։ անփ. [շնչափողի †։

Trachéite, էգ. Շնչափողի ցաւ։

Trachélobranche (fk-3), ած. Ուլնախռիկ † է. .դատութիւն։

Trachéotomie, էգ. Շնչափո

Trachyte, ար. Խռտաքար։

Traçoir, ար. Գծող †։

Traction, էգ. Քաշում։

Traditeur, ար. հ. մ. (Հալածան-քի ատեն) սուրբ գիրքերը հեթանոսաց մատնող, դրամատնիչ։

Tradition, էգ. Աւանդութիւն ։ 2 Տալը, յանձնում, աւանդում, էգ. (որ և փ.)։ || De —, Աւանդական։

Traditionalisme (ս), ար. Ա-ւանդականութիւն, —պաշտութիւն։

Traditionnaire (1n-ēn), ար. Աւանդապահ։ 2 Աւանդական (Հրէայ)։

Traditionnel, elle (1n), ած. Աւանդական ։

Traditionnellement(1n-11). մ. Աւանդութեամբ, աւանդաբար։

Traducteur, ար. Թարգմանիչ, (էգ. —trice)։ 2 Թարգման։ ¡Թիւն։

Traduction, էգ. Թարգմանու-

Traduire, -duit, e, ն. Թարգ-մանել։ 2 Մեկնել, բացատրել (իր միտ-քը)։ 3 Ցայտնել ։ 4 Հանել՝ քաշել (ատե-եան). — en justice, (ատեան քաշել) ։ 5 Փոխադրել (տեղէ մ'ուրիշ տեղ)։ || Se —, յ. Թարգմանուիլ ։ 2 Ցայտնուիլ ։ 3 Ինքզինք ցուցնել, երեւիլ ։ || Se — en ridicule, Ծաղրելի լինիլ՝ դառնալ։

Traduisible, ած. Թարգմանելի։

Trafic, ար. Շահավաճառ, առու-տուր (ցորենի) ։ 2 Փոխադրութիւն վա-ճառաց. երկթ. [լնող, վաճառականներ

Trafiquant (3), ար. Առուտուր

Trafiquer, չ. Առուտուր ընել (բուրդի). — en. — de. 2 Շահու գոր-ծածել, շահ հանել, շահավաճառ լինիլ. — de ։ 3 Ցարաբերութիւն ունենալ. —

en plusieurs endroits ։ ‖Ն․ Սառուտուր ըլլել։ 2 Ծախել (փոխանակիր)։

Tragacanthe (Դ)․ էգ․ Գազի խէժ արտադրող Թուփեր, գազ։

Tragédie, էգ․ Ողբերգութիւն, ողբերգ † 2 Եղերական դէպք, աղէտք, եղերադէպք †։

Tragédien, ienne (Դ), գ․ Եղերերգակ, ողբերգակ ։ 2 Ողբերգու դերասան, ողբերգու։

Tragi-comédie, էգ․ Եղերականատակ † կատակողբերգ †։ [տակ։

Tragi-comique, ած․ Եղերակա-

Tragique, ած․ Ողբերգական․ Acteur —, (ողբերգու) ․ Poète —, (ողբերգակ)։ 2 Եղերերգական (ձեւ) ։ 3 Ողորմ, աղէտալից, —ւոր, եղերական ։ ‖ ար․ Ողբերգութիւն․ Le — bourgeois, (տաամ) ։ 2 Աղէտաւորը, եղերականը ․ Tourner au —։ 3Ողբերգակ։ ‖ Prendre au —, Տխուր՝ սեւ տեսնել (բաները) ։

Tragiquement, մ. Ողբերգաբար։ 2 Աղէտաւոր՝ եղերական (կերպիւ)։ 3 Սիրտ դողացնող կերպով մը ․ Il fronçait — ses sourcils։

Trahir (իռ)․ ն․ Ձեռք տալ, մատնել, (որ և ած․)։ 2 Դաւել, դրժել, մատնել․ — ses enfants․ — la confiance de qn․ 3 Դրժել (իր ամուսնոյն), (իր ամուսնոյն) սէրը մատնել։ 4 Դէմ գործել, գէմ փորուիլ, մատնել․ — son roi․ — sa gloire․ sa vertu․ sa foi։ 5 Հակառակ խօսիլ․ — la vérité․ — ses sentiments։ 6 Ապերախտ գտնուիլ (բարեաց) ։ 7 Վրիպեցնել, պարապը հանել (յոյսեր)։ 8 Սխալ բացատրել ․ Ma parole a — ma pensée ։ ‖ Se —, ն․ Ինքզինք կամ իրար մատնել ։ 2 Իր շահուց դէմ գործել։

Trahison (իՆ) , էգ․ Մատնութիւն։ 2 Խաբելը (զգայարանաց)։

Traille, էգ․ Ծփուն կամուրջ ։

Train (Ն)․ ար․ Բալուածք ․ Le — de ce cheval est doux․ — de sénateur ․ Aller grand —, (արշաւակի երթալ։ 2 Մեծ ծախքեր ընել, մեծ դուռ բանալ) ․ Faire aller qn․ bon —, beau —, grand —, (անխնայ վարուիլ)։ 2 Ընթացք, ճամբայ․ Voilà le — du monde ․ Il est en bon — ․ Il mène un — de vie réglé ․ Aller son —, (շարունակել ։ 2 Իր ճամբան շարունակել, գ․)․ Mener un — d'enfer, (կեանքը՝ գոյքը վատնել)։ 3 Կարգ, ճամբայ (բաներու) ։ 4 Դարձուածք՝ ճամբայ (գործերու) ։ 5 Խումբ ծառայից՝ ձիոց՝ շրեւոց են․ ալխ․ — magnifique ․ Un grand — ․ Augmenter son —, le — de sa maison։ 6 Բազմութիւն (ձիոց՝ եզանց)։ 7 Պաշարատար † զօրք, (որ և՝ — des équipages) ․ — d'artillerie, (ԱԹերատար հրետազօր †)։ 8 Կառատորմ, փակոնատորմ †․ — de plaisir, (զբօսական շոգեկառք)․ Manquer le —, (շոգեկառքը փախցնել)։ 9 Լաստ․ սալ․ — de bois flotté․ Conduire un —։ 10 Ժխոր, աղաղակ, աղմուկ․ Faire beaucoup de —․ Ce — a duré toute la nuit։ 11 Մաս, կողմ․ Ce cheval a le — de devant faible։ 12 Ներքնակ (մամուլի), տպ․ 13 Զար ընկեր, հ․ ‖ Au — dont il va, Բռնած ճամբովը, իր ճամբով։ ‖ Être en —, Շարժման մէջ լինիլ։ 2 Գլուխը տաքցած լինիլ (գինիէ)։ ‖ Être en — de, Սիրտն ուզել, փափաք՝ ախորժ ունենալ (խաղալու) ։ 2 (Կործանման) ճամբայ բռնել։ ‖ Faire le —, Մեծ աղմկով զբօսնուլ ։ 2 Բարկանալ, կշտամբել ։ ‖ Faire du —, Բարկանալ, կշտամբել։ 2 Աղմուկ հանել, գ․ ‖ Mettre en —, Շարժել ։ 2 Իղձ շարժել՝ փափաքը բերել (խմելու)։ 3 Ուրախութեան գրգռել (ամէնքը) ։ 4 Սկսիլ՝ սկսիլ տալ (գործ) ։ ‖ Tout d'un —, մ. Իսկ և իսկ, անյապաղ։ ‖ Grand —, մ. Շուտ։

Traînage (Է)․ ար․ Բալխիր քշելը, բալխիրով երԹալը։

Traînant, e (Է-Դ) , ած․ Գետին քսուող, երկրաքարշ, գետնաքարշ, (որ և գ․) ։ 2 Գլխիվայր (դրօշակ)։ 3 Երկարաձիգ (արտրուած)։ 4 Երկարատեւ, երկընցող, դանդաղող ․ Une — langueur ․ Une mort cruelle et — ։ 5 ԿԹոտ՝ նուաղուն (ջերմեռանդութիւն) ։

Traînard (Է) , ար․ Ցետամնաց զինուոր, յետամնաց, յետնորդ, (որ և ած․)։ 2 Դանդաղկոտ, երկնցող, ը․

Traînasse (է̄), էգ. Երկարաւարմ † (Թռչնորսի)։ 2 Մատիտեղ Թըռչնոց, տկ.

Traînasser (է̈), ն. Երկնցնել, քաշկռտել։

Traîne (է̄), էգ. Գետնաքարշ ծայր (զգեստի)։ 2 Նաւէ ծովը կախուած չուան։ || En —, Նորափետուր (կաքաւք)։

Traîneau (է̄-օ̄), աչ. Բալխիր. գըզագ։ 2 Անանիւ բեռնակառք, բալխիր, դառւք Գ † 3 Կամնատայլ։ 4 Մեծ վարմ կամ ուռկան։

Traînée (է̄), էգ. Գիծ՝ հետք (ցորենի)։ 2 Վառօդի տողան (խանձին կրակ տալու)։ 3 Գիշահետ (գայլը ծուղակ ձգելու)։ 4 Բոզ (փողոցի)։ || Une — de spectres, Գետնաքարշ ուրուականներ։

Traîne-potence (է̄-ն), աչ. Ապիրատ, կախանցու † 2 Վատոտն. ուղուրուղ։

Traîner (է̄), ն. Քաշելով տանիլ, քաշել (կառք) ☞ (կառա)ձիգ։ 2 Քաշկըռտել (տղմի մէջ)։ 3 Քշել տանիլ. La rivière — bien du sable։ 4 Քաշքշել տանիլ (բանտ), վարել (գերիներ)։ 5 Իր հետ քաշքշել. Il le — partout։ 6 Քաշել բերել. Le repentir nous — à tes autels։ 7 Անպատիւ կերպիւ կրել (անունը)։ 8 Դուռ բանալ, (ետեւէն) քաշել՝ բերել (աղէտք)։ 9 (Խեղճօրէն՝ քաշկըռտելով) վարել (կեանք). — une mourante vie։ 10 Երկնցնել՝ քաշքշել (գործ), (որ և՝ — en longueur). — qn. (մէկու գործը երկնցնել)։ 11 Երկընցնելով արտաքերել (վանկեր). — ses mots, ses paroles, (ծանր ծանր խօսիլ)։ || — la jambe, Ոտքը քսկռտելով քալել, ոտքը քսել։ | — ses pas, Քըռկըռտուելով քալել։ | — le boulet, Խեղճուկրակ կեանք մ'անցընել։ | — sa honte, Ամօթալի կեանք մ'անցնել։ | — sa chaîne, Իր խաչը վերցնել՝ տանիլ, ‡. | — la savate, Թափառիկ՝ չքաւոր լինիլ։ | — sur la claie, Նախատել։ 2 հ. ժ. Խայտառակել (դիակ)։ || չ. Քսկռտուելով քալել՝ երթալ. — de l'aile, (Թեւը քսկռտել)։ 2 Գետին քըսուիլ (վերարկուի)։ 3 Խառնիխուռն կախուած լինիլ (մազերու)։ 4 Քաշքշուիլ. Son nom — dans la fange։ 5 Խառն ի խուռն՝ տակնուվրայ լինիլ. Chez lui tout —. Laisser —, (տեղը չդնել, մէջտեղը ձգել)։ 6 Լեցուն լինիլ, վխտալ. Cela — partout, — les rues, (հասարակ բան մ'է)։ 7 Յուսագար կեանք մ'անցընել. Il ne vit pas, il —, (իր ապրիլը ապրիլ չէ)։ 8 Երկննալ (գործի), (որ և՝ — en longueur)։ 9 Ուշացնել, երկնցնել։ 10 Թոյլ՝ անջիլ լինիլ (ոճի)։ 11 Ետեւ մնալ (նաւու՝ զօրաց)։ || Se —, չ. Սողալով երթալ, քարշ երթալ, սողալ։ 2 Ծնրադրած երթալ. Se — aux pieds de qn. 3 Տապլտկիլ (տղու՝ գետին) ☞ (տղմա)Թաւալ։ 4 Քաշկռտուելով՝ կաղն ի կաղ երթալ, (որ և ‡.)։ 5 Անոյժ՝ անջիլ լինիլ (գրուածի)։

Traînerie (է̄), էգ. Քաշքշուկ խօսք՝ նուաղ։

Traîneur (է̄), աչ. Բալխիրավար։ 2 Հանածոյներ կրող՝ տանող, քրայակիր † 3 Ետամնաց նաւ՝ զինուոր, յետնորդ։ 4 Ետեւ մնացող, յետնորդ, (էգ. —euse)։ || — de sabre, Անգործ՝ Թուրը պտըտցնող զինական։ | — d'épée, հ. ժ. Թրակիր Թափառիկ։

Traire, trait, e, ն. (կաԹ) կԹել։

Trait, e, ած. կԹուած։ 2 Կորզանէ քաշած՝ կորզանեալ † (ոսկի)։

Trait, աչ. Քաշելը (կառք). Cheval de —, (կառաձի †). Donner le premier —, (սկսիլ)։ 2 Կառաձիգ փոկ. Couper les —։ 3 Փոկ (որսաշան)։ 4 Կապուած նաւակք, նաւաշար † (գետն ի վեր ելնող)։ 5 Կշիռքի նժարի հակումն, մէտ։ 6 (Կորզանած †) Թել (ոսկիի)։ 7 Ի մի շունչ խմելը, ումպ. Boire à longs —, (երկա՜ր երկա՜ր՝ կում կում խմել)։ 8 Նետ, փքին, հերձակ †. Décocher un —. Gens de —, (նետաւորք †)։ 9 Սլաք, տէգ (ձեռքով նետուած). Lancer un —։ 10 Սլաք, ‡. Se percer de ses propres —. Un — de flamme, (խանդավառ խօսք)։ 11 Սիրոյ սլաք։ 12 Գիծ. Cette lettre est formée de deux —. Passer un — sur, (գիծ մը քաշել)։ 13 Քաշ (գրի վրայ)։ 14 Գիծ, չէ. Un dessin au —. Prendre le —, (պատկերի մը ծիրերն օրինակել)։ 15 Գիր. Je connais les — de sa main։ 16 (Քար՝ փայտ են.) կըտ-

թելու եղանակ։ 17 Գծանիշ †. — de repère։ 18 Երեսի գիծք, դիմագիծք. De beaux —. La frayeur était peinte sur ses —. Un faux — dans les yeux, (շլակնութիւն)։ 19 Գործ. Un — noir. — de vertu. Ce — prouve votre affection pour moi։ 20 (Նշանաւոր) դէպք, անցք. Les beaux — de notre histoire։ 21 Գնիք, դրոշմ, նկարագիր. Le — caractéristique d'une époque։ 22 Գեղեցիկ տեղ՝ հատուած. Des — d'éloquence. Il y a de beaux — dans ce discours։ 23 Ճողշողուն՝ կենդանի գաղափարք՝ իմաստք. Cet ouvrage pétille de —։ 24 Բանասլաք, սրաբանութիւն, անբ. Avoir du —։ 25 (Նախանձու՝ երգիծանութեան) սլաք։ 26 Յարաբերութիւն, կապ. Cette affaire n'a aucun — à l'autre։ 27 Պատարագի երգ մը ։ լտ. ‖ D'un —, Մէկ հեծծնուածքով։ | D'un seul —, Մէ՛կ շունչով, անդուլ, (որ և՝ D'un —)։ 2 Ի մի ումպ (՝կլլել)։ | D'un — de plume, Մէ՛կ գրիչ խաղցնելով։ | — pour —, Յար և նման։ 2 Կէտ առ կէտ (օրինակել)։ | À grands —, Լայն գծերով (նկարել)։ | Un — d'arc, d'arbalète, Նետընկէց մը։ | Comme un —. Comme un — d'arbalète, Ամենաշուտ, Թռչունի պէս | — de scie, Սղոցում | — de la scie, Սղոցանիշ † 2 (Փայտի) սղոցուք։ | — de temps, Ժամանակի տեւողութիւն՝ երկայնութիւն։ | — d'esprit, Խելացի խօսք՝ գործ։ | — de caractère, Բնաւորութեան համեմատ խօսք՝ գործք։ | — de lumière, Յանկարծական մտածում, լուսաւոր գաղափար։ | — d'union, Միջագիծ † զօդագիծ † 2 Զօդ, կապ, է. | Avoir le —, Առաջին խաղցողն լինել։ | Faire des —, Խաբել, է. 'րոյ, դիւրահամբոյր։

Traitable, ած. Հեզ, քաղցրաբարո-

Traitant (1). ած. Դարմանող (բժիշկ)։ ‖ ար. հ. ժ. Հարկերու վարձակալ։

Traite, էգ. Գուստէ գաւառ տանելը (ապրանք), փոխադրութիւն։ 2 Աֆրիկէի եզերքը առուտուր (նաւերու)։ Aller en —. Ce bâtiment fait la —։ 3 Գերեվաճառութիւն, սեւավաճառ † (որ և՝ — des nègres). La — est abolie։ 4 Առուտուր (սեղանաւորաց)։ 5 Փոխանագիր. Tirer une —. — et remise, (մտած ու ելած փոխանագիրք)։ 6 Ճամբայ. Ma — est longue à faire. Tout d'une —, (տեղ մը չկենալով)։ 7 Կթելը (կաթ), կիթ։ 8 հ. ժ. Մաքս. — foraine։

Traité, ար. Խօսք, ճառ, գրուած։ — de physique, (Բնագիտութիւն)։ 2 Դաշնագիր, (որ և՝ — d'alliance)։ 3 Պայմանադրութիւն, դաշն, դաշնադրութիւն։

Traitement, ար. Վարմունք. Mauvais —, (գէշ վարմունք. յփ. չարաչար վարմունք, կտտանք, խուանք †)։ 2 Ամավարձք՝ տարեկան (պաշտօնեայի)։ 3 Սատմում՝ դարման (հիւանդութեան)։ 4 Պատիւ՝ ընդունելութիւն (արքունեաց մէջ)։ 5 հ. ժ. Արքունի կոչումն։ 6 Փայտահարութիւն (անտառի)։ 7 Ենթարկեալ գործողութիւն (նիւթի մը), յեղանակութիւն. — des soies par le savon։

Traiter, ն. Վարմունք ունենալ, վարուիլ. — qn. avec hauteur. Il est bien — par le sort, (բաղդաւոր է). La fièvre m'a rudement —, (ջերմը վայն ի գլուխս բերաւ)։ 2 Սատմել՝ դարմանել (հիւանդ)։ 3 Սեղան տալ. — qn. — magnifiquement. Il — souvent։ 4 (Սակով) կերակուր տալ՝ հանել. — à tant par tête. Mon hôte me — proprement. 5 Բանակցութիւնք ընել, միջնորդել, բանակցիլ (գործի մը վրայ)։ 6 Գործ՝ առուտուր ընել. Ils y — annuellement trois mille esclaves։ 7 Ետեւէ լինիլ, պարապիլ։ 8 Խօսիլ՝ գրել՝ ճառել (նիւթի մը վրայ). — un sujet, une question։ 9 Պատկերը քաշել, նկարել. — un sujet. Cette figure est bien —։ 10 Անուն՝ տիտղոս տալ, կոչել. — qn. de prince. Je — cela de pure bagatelle։ 11 Զանազան ազդակներու ենթարկել, (ալքոլի) ազդեցութեան ենթարկել. — une mine. — la soude par l'alcool. | — de, (Արհամարհանօք) վարուիլ։ 2 (Իբր հաւատար) վարուիլ | — délicatement.

Փափուկ նայիլ (տղայ)։ | — qn. en enfant de bonne maison. Լաւ մը պատժել՝ չեխել։ || ն. Վարուիլ։ 2 Բանակցութեան՝ սակարկութեան մտնել, բանակցիլ. — de la paix. — d'une terre, d'une charge։ 3 Խօսիլ, ճառել. — de Dieu։ || Se —, ջ. Ճառուիլ։ 2 Բանակցութեան նիւթ լինիլ։ 3 Ծախուիլ (այսքանի)։ 4 Ինքզինք դարմանել։ 5 Ուտել խմել, ուտել. Il se — bien, (աղէկ կ'ուտէ)։ 6 Իրարու սեղան տալ։ || Se — de, Իրարու (զող) կանչել։

Traiteur, ար. Խոհամանոց։

Traître, esse (k̄), ած. Մատնիչ. — comme Judas, (Յուդայ). Il n'est pas — à son corps, (իր հանգիստը գիտցող է)։ 2 Յանկարծ խածնող՝ ճանկռտող՝ աքացող, նենգաւոր (շուն)։ 3 Գաղտնի վնասող՝ նենգաւոր (գինի)։ 4 Նենգաւոր (խաղ՝ խօսք՝ ընթացք)։ || Le — mot, Un — mot, Խօսք մը՝ բառ մը իսկ (չըսաւ ինծ այդ բանին վրայ)։ || գ. Մատնիչ։ 2 Թշուառական, անճոռնի։ 3 Անհաւատարիմ, նենգաւոր. Un — d'amant։ || En —, մ. Դաւով, մատնութեամբ։ [դաւութեամբ, դաւով։

Traîtreusement (k̄), մ. Նեն-

Traîtrise (k̄), էգ. Մատնութիւն, ը.

Trajectoire, էգ. Շաւիղ (ռումբի). (որ և՝ Ligne —)։

Trajet, ար. Միջոց, ճամբայ. Le — de chez moi à la ville։ 2 Ճամբայ. Le — est difficile։ 3 Ճամբորդութիւն, անցք։ 4 Տարածութիւն (ջղի)։ 5 Տեղ՝ միջոց (վէրքի)։

Tramail, S. **Trémail.**

Trame, էգ. Թեզան ☞ (ոսկե). Թել։ 2 (Կեանքի) Թել։ 3 Դաւաճանութիւն, դաւ։

Tramer, ն. Թեզանը հենուլ (պաստառի), կկել։ 2 Մեքենայել, նիւթել, գ. || Se —, ջ. Նիւթուիլ (դաւ)։

Tramontane (ն), էգ. Բեւեռաստղ. Perdre la —, (շփոթիլ մնալ)։ 2 Հիւսիսահով (Միջերկրականի վրայ)։ 3 Հիւսիսակողմ. Maison exposée à la —։ [կանթուղի. Թրամվէյ։

Tramway (մուk), ար. Ջիով եր-

Tranchant, e (ն-ն), ած. Կտրող, հատու (սուր)։ 2 Հատու, կտրուկ (մարդ՝ ձեւ)։ 3 Վճռական, կտրուկ (փաստ)։ 4 Յանկարծ տարբերող՝ հատու (գոյներ)։ || ար. Սուր կողմ, բերան, սայր (Թուրի). À deux —, (երկսայրի). Une lame à deux —, (երկդիմի մէկը). Rendre le — à, (սրել)։

Tranche (ն), էգ. Շերտ. sիլիմ. — de marbre, (բարակ մարմար). Un morceau de —, (եզի երանքէ կտոր մը)։ 2 Կտրած, ե. 3 Գրքի Թղթերու կտրուած կողմ, հարթած † 4 Հարթուած (լեռի մը ծայր)։ 5 Շրջագիծ (դրամի) 6 (Արօրի) հանած՝ վերցուցած հող։ 7 Պողպատէ մկրատ, հատիչ †։

Tranché, e (ն), ած. Բանիլը դժուար՝ դժուարատաշ † (փայտ)։ 2 Առանց միջին կէտի, յանկարծ տարբերող, հատուկ †։

Tranchée (ն), էգ. Խոռոչ, փորուած։ 2 Փոս, խրամ, պարկէն † (պաշարողաց)։ 3 Ուղիք (անտառի մէջ)։ || — de mur, (Որմաքարերու վրայ) փորուած։ || յգ. Խցտուք (փորի)։ 2 Ցաւ (զաւակաբերութեան)։ [բալթալատմաք։

Tranchefile (ն), էգ. Կողակալ. fի.

Tranchelard (ն), ար. (Խոզաճարպի) դանակ, շերտիչ † շերտահատ †։

Tranche-montagne (ն-ն-ն), ար. Մնապարծ, մեծ մեծ նետող, ը. յգ. ն.

Tranche-papier (ն), ար. Թըղթատանակ † Թղթահատ։ յ. ն.

Trancher (ն), ն. Կտրել (գլուխ), (գլխ)ատել, (որ և ած.)։ 2 Խզել (կենաց Թել)։ 3 Գերակուրը չարդել. — à table։ 4 Լուծել (խնդիր՝ դժուարութիւն)։ 5 Ջեղչել, կարճ կտրել, կարճ կապել (խօսք՝ վէճ). || — le mot, Բացէ ի բաց խօսիլ կամ անունը տալ. | Le — net, Շտկէ շիտակ խօսիլ։ || ն. Վճռել, կտրել Թափել։ 2 Կարճ կապել. Tranchons là, (ա'լ չվիճինք, կարճ կապենք)։ 3 Յանկարծ տարբերիլ (խօսքերու), հատու լինիլ (գոյներու)։ || — court, Կարճ կապել խօսք մը։ | — net, Կարճօրէն ու շտկէ շիտակ միտքը հասկցնել։ | — de l'homme d'importance, du grand seigneur, Մեծութիւն՝ մեծապայութիւն ծախել, ճոխանալ։

Tranchet (ն). ու. Դանակ, կտրիչ։

Tranchoir (ն). ու. Մսի տախտակ, յօշարան։

Tranquille (ն-կլ). ած. Հանդարտ, խաղաղ։ 2 Խաղաղիկ, — ուէտ։ 3 Անխռով, միամիտ, հանդարտ, հանգիստ. Soyez —։ 4 Հանդարտիչ (բալասան)։

Tranquillement (ն կլ). մ. Խաղաղիկ, —օրէն, հանդարտիկ։

Tranquillisant, e (ն կլ-ն). ած. Միտք հանդարտող, անդորրիչ։

Tranquilliser (ն-կլ). ն. Խաղաղեցնել, հանդարտել (միտք)։ || Se —, չ. Հանգչիլ, հանդարտիլ։ 2 Հոգ չընել, հանդարտիլ։

Tranquillité (ն-կլ). էգ. Հանդարտութիւն, խաղաղութիւն։ 2 Անդորրութիւն, հանդարտութիւն։

Transaction (ն-զ). էգ. Իրաւախոհութիւն, համաձայնութիւն։ 2 (Առեւտրական) գործառնութիւն։ || յգ. Յիշատակարանաց հաւաքածոյ, Պրակք (Ակադեմիոյ մը)։ [րալպեան։

Transalpin, e (ն-զ-ն). ած. Անդ-

Transatlantique (ն-զ-ն). ած. Անդրատլանտիկ։ || ու. Անդրատլանտիկ շոգենաւ։

Transbordement (նս). ու. (Նաւէ նաւ) փոխադրութիւն, նաւափոխութիւն †։

Transborder (նս). ն. Ուրիշ նաւ փոխադրել, նաւափոխել †։

Transcendance (ն-2ս-ն). էգ. Գերազանցութիւն, գերիվերութիւն, վեհացունութիւն։ 2 Վերանցականութիւն. փիլ.

Transcendant, e (ն-2ս-ն). ած. Վերագոյն, վեհագոյն։ 2 Բարձրագոյն (երկրաչափութիւն)։ 3 Վերանցական, փիլ. [ած. Վերանցական, փիլ.

Transcendantal, e (ն-2ս-ն).

Transcription (ն). էգ. Օրինակում, փոխագրութիւն, արտագրութիւն։ 2 Երգափոխութիւն, վերածում, եր.

Transcrire, -crit, e (ն). ն. Օրինակել, փոխագրել, արտագրել։ 2 (Երգ մ'ուրիշ նուագարանի) դարձնել։ [գող։

Transe (նս). էգ. Յհուզող, սարսա-

Transept (ն-սէբդ). ու. Թեւ (ժամի)։

Transfèrement (ն). ու. Փոխադրութիւն, —րում։

Transférer (ն). ն. Փոխադրել։ 2 (Տօնի) օրը փոխել։ 3 Անցունել, փոխանցել. — un droit à qn. [(իրաւունքի)։

Transfert (ն). ու. Փոխանցում

Transfiguration (ն). էգ. Այլակերպութիւն (Քրիստոսի). Fête de la —, (Վարդավառ)։

Transfigurer (se). չ. Փոխակերպիլ, այլակերպիլ։

Transformation, էգ. Փոխուիլը, փոփոխում։ 2 Փոխակերպութիւն, այլափոխութիւն † 3 Փոփոխում, երկ. 4 Ձեւափոխութիւն † ե.

Transformer (ն). ն. Փոխել, դարձնել, փոխաձեւել, այլակերպել, փոխակերպել։ || Se —, չ. Փոփոխիլ, փոխակերպիլ։ [փախստեայ։

Transfuge (ն). ու. Դասալիք,

Transfuser (ն-զ). ն. Ամանէ աման թափել, փոխամանել։ 2 Արիւնափոխութիւն ընել։

Transfusion (ն-զ). էգ. Ամանէ աման թափում, փոխամանում։ 2 Մէկու արիւնը ուրիշի անցընելը, արիւնափոխութիւն։ [գործել, չբռնել, չպահել։

Transgresser (ն-ս). ն. Դէմ

Transgresseur (ն-ս). ու. Պատուիրազանց, (օրինա)զանց։

Transgression (ն-ս). էգ. Անսաստութիւն, հեստանք, (պատուիրա)զանցութիւն, (օրինա)զանցութիւն։

Transhumer (անզիւ). ն. (Ամառը խաշինքը) լեռնարօտներն † տանիլ։ [(տարփածու)։

Transi, e (նս). ած. Վեհերոտ

Transiger (նզ). չ. Համաձայնութեան մտնել, համաձայնիլ։ || ն. Իրաւախոհութեամբ կարգադրել (գործ)։

Transir (նս). ն. Ընդարմացնել, փայտցնել (ցրտի), (որ և անխ.)։ 2 Դողացնել (յարգանքով), ընդարմացնել (վախով)։ || չ. Փայտ կտրիլ (ցրտէ)։

Transissement (սիսմ). ու. Ընդարմացում՝ փայտացում (պաղէ)։

Transit (անզիդ). ու. Անմաքս փոխադրում, տրամանցութիւն։ || En —, Տրամանցիկ † (ապրանք)։ || De —, Նաւ,

ւահանգիստն առժամեայ շտեմարանուած՝ տրամանցուկ † (ապրանք)։ [(ապրանք)։

Transiter (Ն զ), ն. Տրամանցնել †

Transitif, ive (Ն-զ), ած. Անցողական, ք. Քեր. 2 Փոխանցական. ձեւ։

Transition (Ն-զ), էգ. Անցողութիւն, անց, անցում. De —, (անցողական)։ [անցողական. ք.

Transitivement (Ն-զ), մ. Իբր

Transitoire (Ն-զ), ած. Առժամեայ, անցման (կառավարութիւն)։ 2 Վաղանցուկ, անցաւոր. Des biens, Des dignités —։ 3 Փոխանցական † ձեւ։

Translater (Նս), ն. Բառերը դարձնել, թարգմանել, հ.

Translatif, ive (Նս), ած. Փոխանցման, փոխանցիչ † եւ.

Translation (Նս), էգ. Փոխադրութիւն։ 2 (Սուրբի մը) մասունքի փոխադրութիւն։ 3 Փոխանցում (կալուածի՝ պաշտօնի մը)։ 4 Օրափոխութիւն † (տօնի)։ 5 Թարգմանութիւն։ [փանց, բնգ.

Translucide (Նս), ած. Կիսաթա-

Transmettre, -mis, e (Նս), ն. Խրկել, հաղորդել (հրաման)։ 2 Թողուլ, փոխանցել, աւանդել☞(հայրեն). աւանդ։ 3 Հասցընել (անունը՝ ապագայ սերնդոց)։ || Se —, չ. Աւանդուիլ։ 2 Փոխադրուիլ, հասնիլ։ 3 Իրարու հաղորդել։

Transmigration (Նս), էգ. Գաղթում, պանդխտութիւն, փոխադրութիւն, Երկրափոխութիւն † || — des âmes, Հոգեփոխութիւն։

Transmissibilité (Նս-Շս), էգ. Փոխադրականութիւն, փոխանցականութիւն †։ [խանցելի, փոխադրելի։

Transmissible (Նս-ս), ած. Փո-

Transmission (Նս-ս), էգ. Ուրիշի անցընելը, աւանդում, հաղորդում, փոխանցութիւն։ [փոփոխելի, շրջելի։

Transmuable (Նս), ած. Փոխելի,

Transmuer (Նս), ն. Դարձնել, շրջել, բնաշրջել †։ [ջականութիւն †։

Transmutabilité (Նս), էգ. Շըր

Transmutation (Նս), էգ. Փոփոխում, դարձում, շրջում, բնաշրջում †։

Transparaître (Նս-Է), չ. (Քողի տակէ) երեւիլ, ընդերեւիլ †։

Transparence (Նս-Ն), էգ. Թափանցականութիւն, թափանցկութիւն։

Transparent, e (Նս-Ն), ած. Մէկ կողմէ միւսը տեսնուող, թափանցիկ. D'un azur —, (օդագոյն)։ 2 Դիւրիմաց, պայծառ, թափանցիկ։ || ար. Տողաշար։ 2 (Ետեւէն լոյսեր դրուած) իւղաթուրմ թուղթ, թափանցակ †. Une illumination en —։ 3 (Ետեւէն լոյսեր դրուած) թափանցանկար։

Transpercer (Նս), ն. Մէկ կողմէ միւսը վիրաւորել. Il eut le bras — d'un coup d'épée, (սուրը թեւին մէկ կողմէն միւսէն ելաւ)։ 2 Խոցում ընել։ 3 Ի խորխոցել՝ դաշոյնել (սիրտ)։

Transpirable (Նս), ած. Արտաշընչելի։ 2 Արտաշնչական † (թաղանթ)։

Transpiration (Նս), էգ. Արտաշնչութիւն (մորթի վրայ). En —, (քրտնած)։ 2 Հոտ՝ նշան (գաղտնիքի)։

Transpirer (Նս), չ. Արտաշնչել։ 2 Նշմարուիլ։ 3 Ծայր տալ, հոտն ելնել, դուրս ելնել (գաղտնիքի)։

Transplantation (Նս-Ն), էգ. Ուրիշ տեղ տնկելը, փոխատնկութիւն։ 2 Տեղափոխութիւն, փոխադրութիւն։

Transplanter (Նս-Ն), ն. Փոխադրել (տունկ)։ 2 Ուրիշ երկիր տանիլ, տեղը փոխել, փոխադրել։ || Se —, չ. Փոխադրուիլ։

Transport (Նս), ար. Փոխադրութիւն։ 2 Փոխադրակառք † փոխադրակ † (բանակի պիտոյից)։ 3 Փոխադրանաւ † 4 Եր.թ. — d'un juge sur les lieux. Droit de —։ 5 Փոխանցում (իրաւանց), (որ և՝ — cession)։ 6 Ուժգնութիւն, սաստկութիւն, մոլեգնութիւն, յոյզք. — de la passion. — de colère, (բուռն զայրոյթ). Éprouver un — de joie, (ուրախութենէ այլ յայլմէ լինիլ)։ 7 Յափշտակութիւն, եռանդ, խանդ, աւիւն. — poétique։ 8 Ուղեղին զարնելը (ախտ)։ || De —, Փոխադրա(նաւ)։ 2 Զրատական (երկիր)։ [դրելի։

Transportable (Նս), ած. Փոխա-

Transportant, e (Նս-Ն), ած. Հիացուցիչ, յափշտակիչ։

Transportation (Նս), էգ. Փոխադրում։ 2 Արտաշխարհութիւն (Ֆրանսայէ)։

Transporté, e (Ղu). ած. Զմայլած, յափշտակուած ։ 2 Այլ յայլմէ ⚘ (կատղ)ած ։ 3 Արտաշխարհիկ † (որ և գ.) Ց.

Transporter (Ղu), ն. (Ուրիշ տեղ) տանիլ, կրել, փոխադրել ։ 2 Տեղերնէն հանել (լեռներ), Ս. Գ. 3 Արտաշխարհել (Ցրանսայէ) ։ 4 Մտցնել (բառեր՝ լեզուի մը մէջ) ։ 5 Հանել (դէպք մը՝ տեսարանի վրայ) ։ 6 Փոխել, դարձնել (բառ մը՝ բնիկէ փոխաբերականի) ։ 7 Տեղափոխել ։ 8 (Մէկու) միտքը առնուլ տանիլ (դէպ ի հին դարեր) ։ 9 Ուրիշի անցունել՝ փոխանցել (իրաւունք՝ պարտք են.) ։ 10 Այլ յայլմէ ընել, ինքնիրմէ հանել, առնուլ տանիլ, յափշտակել. Le fureur — cet homme ։ || Se —, չ. Տարուիլ, փոխադրուիլ ։ 2 Երթալ (ոճրավայրը) ։ 3 Երթալ հաստատուիլ (տեղ մը) ։ 4 Մտքով ելնել՝ փոխադրուիլ (ապագայի մէջ) ։ 5 Այլ յայլմէ լինիլ, յուզուիլ, յափշտակուիլ ։

Transposer (Ղu-ō), ն. Տեղը՝ կարգը փոխել (բառերու), յեղակարգել † 2 Ուրիշ ձայնի դարձնել, ձայնափոխել, եւ.

Transpositeur (Ղu-ō), ած. Ձայնափոխ (դաշնակ) ։

Transpositif, ive (Ղu-ō), ած. Խօսքերու կարգը փոփոխելի՝ յեղակարգ (լեզու) ։

Transposition (Ղu-ō), էգ. Տեղեւառաջութիւն, շրջում, յեղակարգութիւն (բառերու) ։ 2 Տեղեւառաջութիւն (գրքի թերթերու) ։ 3 Տեղափոխութիւն (նաւախմբերու) ։ 4 Փոփոխում, ձայնափոխութիւն, եւ. [Անդրահռենեան ։

Transrhénan, e (Ղu-Ղ), ած.

Transsubstantiation, (Ղu-սիա), էգ. Գոյափոխութիւն ։

Transsubstantier (Ղu-սիk), ն. Ուրիշ նիւթի փոխել, գոյափոխել ։

Transsudation (Ղ-2u), էգ. Արտածորում † (ծակտիններէ) ։

Transsuder (Ղ-2u), չ. Արտածորիլ (ծակտիններէ) ։

Transtévérin, e (Ղ-Ղ), ած. Անդրտիբրայեան ։ [Փոխամանում (գինիի) ։

Transvasement (Ղ-q), ար.

Transvaser (Ղ-q), ն. Ուրիշ աման պարպել, փոխամանել ։

Transversal, e (Ղu-u), ած. Լայնքէ՝ միջահատ՝ խոտորնակ † (գիծ) ։ 2 Խոտորնակ, առ ի շեղ, անտ. յգ. —**aux** ։ || էգ. Լայնքէ՝ գիծ, միջահատ † ե.

Transversalement (Ղu-u), մ. Լայնքէ՝ խոտորնակի † (կտրել) ։

Transverse (Ղu), ած. Լայնքի, անտ.

Trantran (Ղ-Ղ), ար. (Գործերու) ընթացք՝ ճամբայ, ռ.

Trapèze, ար. Երկու կողմերը զուգահեռ և անհաւասար քառակողմ, տրապիզ ։ 2 Մարմնամարզի սարուած՝ երկու ծայրերէն չուանով կախուած, տրապիզ ։ 3 Ոսկոր ու ջիղեր մը, տրապիզ ։ [ե. անտ.

Trapézoïde, ար. Տրապիզակերպ.

Trappe, էգ. Կափարիչ, դռնակ, վերնադուռ (մառանի) ։ 2 Վերնադռան ծակ, վերնադուռ ։ 3 (Դառագեռի՝ խցիկի) ելնող իջնող դուռ, փեղկ, սահադուռ † 4 Կափուղ, ծուղակ (աղուէսի) ։ || La —, էգ. Տրապեան ուխտ ։ 2 Տրապավանք † 3 ծգնարան, վանք ։ [որսորդ, Ամ.

Trappeur (Ղp), ար. (Արուեստի)

Trappiste (Ղp), ար. Տրապեան (կրօնաւոր) ։ [ըմպելի, տրապաչուր † ։

Trappistine (Ղp), էգ. Տրապեան

Trapu, e, ած. Գէր ու կարճ ։

Traque, էգ. Պաշարում կամ խուզում անտառի, տնտղում † որս.

Traquenard, ար. Ծուղակ ։ 2 Կցկտուր դրոշում (ձիու) ։ 3 Կցկտուր դրոդող (ձի) ։

Traquer, ն. Պաշարել կամ քրքրել անտառ, տնտղել † որս. 2 Նեղը խօթել՝ պաշարել (գողեր) ։ 3 Ջարդոշար ետին անցնիլ, ե.

Traquet, ար. Որոգայթ, ծուղակ ։ 2 Ցորենամուղ փայտ † (աղօրիքի մէջ) ։ 3 Ձխչխիկ, Թռչ.

Traqueur, ար. Անտառը պաշարող կամ քրքրող, տնտղորդ † ։ [րական ։

Traumatique (ō), ած. Վէրքի. վի-

Travail, ար. (յգ. —aux). Աշխատութիւն, աշխատանք ☛ գործ (առնեալ) ։ 2 Գործ, բանուածք, գործուածք. Un beau —. C'est un bijou d'un beau — ։ 3 Գրելու կերպ, գրուածք. Il a le — facile ։ 4 Գործ, աշխատանք. Donner du — aux ouvriers ։ 5 Տաժանք, նեղութիւն, յոգնութիւն. Les —

d'un long voyage։ 6 Անձկութիւն հոգ. Le — de l'ambition ․ 7 Երկանց ցաւ, երկունք, (որ և՝ — d'enfant)․ Elle était en —։ 8 Ազդեցութիւն, պատրաստանք (տարիներու)։ 9 Ազդեցութիւն՝ ոյժ (ջրերու)։ 10 Հողերու փոխադրութիւն, խրամք, աշխատութիւն, գլխ. Il était à la tête du —. Combler les — des assiégeants։ 11 (Մեքենայի) գործողութիւն կամ գործողութեան արդիւնք։ 12 Գործողութիւն, բժ. 13 (Ձիու) զանազան վարժք։ || De —, Ձեռքի աշխատանքով ապրող, ձեռնաշխատ † (մարդ)։ 2 Աշխատասէր (կենդանի)։ | De grand —, Ամենածիր (մարդ)։ || յգ. Քննութիւն, խորհրդակցութիւն, աշխատութիւն (խորհրդարանի՝ ակադեմիոյ)։ 2 Գործք, շահաստակութիւնք։ 3 Նահատակութիւնք (Հերակլէսի)։ 4 Շինութիւնք. — publics. — d'art, (արուեստագիտական շինութիւնք [կամուրջք, ևն.])։ 5 Երկք, երկասիրութիւնք։ || (յգ. Travails). Տեղեկութիւն, համարատուութիւն (պաշտօնեայի առ արքայ). Il a eu plusieurs — avec le roi։ 2 Պնդոց, զըսպոց † (ձիու)։

Travaillé, e, ած. Աշխատուած։ 2 Զարդարուած։ 3 Յոգնած։ 4 (Յոգնութիւններէ) աւրուած, խոնջացեր † (ոլորունք ձիու)։ 5 Չարչրկուած։

Travailler, չ. Չարչրկել, տառապել. Sa goutte le —։ 2 Նեղել, տանջել. L'ambition ne me — point։ 3 Գրգռել, պաշարել, զբաղեցնել. Un autre soin me —։ 4 Յուզել, գրգռել. — les esprits, le peuple, l'armée։ 5 Վարել կամ յոգնեցնել (ձի)։ 6 Յօրինել, կազմել, բանիլ. — le fer. Cette époque où le feu travaillait le globe։ 7 Հող տանիլ, ուշ դնել, խնամով յօրինել. — une affaire. — son style. || չ. Աշխատիլ ☞ (զբա)վաստակ, (զբա)ջան։ 2 Ջանալ, ճգնիլ, աշխատիլ. — à։ 3 Գործել (այգի). — à, en։ 4 Գործ ունենալ, բանիլ (բանւորի)։ 5 Գործ ընել (վաճառականի)։ 6 Գրել (Թատրոնի համար)։ 7 (Արքային) հաշիւ տալ՝ համարատուութիւն ընել։ 8 Գործ տեսնել՝ բանիլ (մեքենայի)։ 9 Շահ բերել՝ բանիլ (ստկի). Faire —, (բանեցնել)։ 10 Բորբոքած լինիլ (հրաբխի)։ 11 Խմորիլ (գարեջուրի)։ 12 Փոխուիլ՝ դառնալ (գոյներու), ևլն. 13 Ծռիլ (փայտի)։ 14 Փոր տալ (շէնքի)։ 15 Տոփուբերիլ (Նաւու՝ ծովու ծփանքէ) ☞ (ալէ)ծուփ։ 16 Ծփանքի մէջ լինիլ (մտքի)։ 17 Դժուար մարսել (ստամոքսի)։ 18 Բանիլ կամ քաշքշուիլ (ջուանի)։ || Se —, յ. Բանուիլ։ 2 Յոգնիլ։ 3 Տանջել (միտքը)։ 4 Ճիգ Թափել, չարչրկուիլ. Se — pour rien։

Travailleur, ար. Աշխատասէր. (էգ. —euse), (որ և ած.)։ 2 Բանւոր, աշխատաւոր։ 3 Փոստահատ, գլխ.

Travée, էգ. Միջոց երկու գերանի միջեւ, գերանամէջ. — de balustres, (քանոնաշար †)։ 2 (Ժամի) վերնատուն, Թառմայ Գ.

Travers (էռ), ար. Լայնութիւն. Il s'en faut deux — de doigt que...։ 2 (Տեղի՝ շէնքի) Թիւրութիւն՝ ծռութիւն։ 3 Այլանդակութիւն, անհեթեթութիւն, խոտորանք †. — d'esprit. Avoir des —. Donner dans le —, (գէշ ընթացք բռնել)։ 4 Կող (նաւու)։ 5 (Թնդանօթ կապծլու) չուան։ || En —, մ. Լայնութեանը, լայնքէն։ | De —. մ. Թիւր՝ ծուռ (միտք՝ բերան). Regarder de —, (շլել։ 2 Ծուռ աչքով նայիլ)։ 2 Յետս ընդդէմ, ծուռ. Prendre de —, (ծուռ հասկնալ։ 2 Ծուռի առնուլ)։ || À —, Au —, նխ. Մէկ կողմէ միւսը, մէջէն (անցընել)։ 2 (Խօսքի մը) մէջտեղը։ 3 (Նաւերու) մէջտեղէն, (վտանգներու) մէջէն։ 4 (Դիմակի) տակէն։ 5 (Իր կրից) գիտակովը։ 6 (Զայրոյթիս) հակառակ։ | À — choux, Անխորհրդաբար։

Traverse, էգ. Ճամբայ (տեղէ մ'ուրիշ տեղ)։ 2 Կարճ ճամբայ, շեղուղի. Prendre la —։ 3 Գօտի՝ խոտորնակ (դրան)։ 4 Գօտեփայտ † (երկաթուղւոյ)։ 5 Հողակոյտ, հողաբլուր, գլխ. 6 Շրջափոս † (բերդի)։ 7 Տղմակոյտ (նաւահանգստի բերան)։ 8 Նեղութիւն, արգելք, ձախողանք. Il a eu bien des —։ || De —, Կարճ՝ շեղ (ճամբայ)։ 2 Խոտորնակ (փողոց)։ 3 Անուղղակի ճամբով, (որ և՝ Par les —)։ || À la —, մ. Արգելք լի-

նելու համար, անակնկալ կերպիւ. Venir, Se jeter à la —, (յանկարծ արգելք լինիլ, մէջ մտնել)։ 2 Պատահմամբ։

Traversée, էգ. Նաւարկութիւն, ծովանց † 2 Ուղեւորութիւն, փ.

Traverser, ն. (Մէկ կողմէ միւսն) անցնիլ, (մէջէն) անցնիլ, կտրել անցնիլ, անցնիլ (ծովէ) ☞ (օդա)գնաց։ 2 (Բաղքի) մէջէն անցնիլ (գետի)։ 3 Թափ անցնիլ. La balle lui a — le corps. Il est tout — de la pluie, (խխուռմ եղած է)։ 4 Արգելքներ հանել, խափան լինիլ. — un dessein. — qn. dans ses desseins. || — l'esprit, Միտքն իյնալ, մտքէն անցնիլ։ | — le cœur, Վիշտ ու անձկութիւն պատճառել։ || ռ. Լայնքէ դրուած լինիլ։ || Se —, յ. Անցնուիլ։ 2 Իրարու արգելք լինիլ։

Traversier, ière, ած. Մէջտեղէ անցնող, խոտորնակ (փողոց). Flûte —, (սրինգ)։ 2 Նաւահանգստի բերնէն փչող (հով), (որ և ար. Le —)։ || ար. հ. ժ. Պզտի նաւ մը, անցակ † (որ և՝ Barque —)։

Traversin (ն), ար. Երկայն բարձ, երկարանար † 2 (Նաւու) զօտեփայտ † 3 (Տակառի) յատակցու † 4 (Կշիռի) լծակ։

Travertin (ն), ար. Թիվօլեան [քար։

Travestir, ն. (Կնոջ) լաթեր հագցնել, ծպտել։ 2 Ծաղրօրէն նմանցնել (գիրք)։ 3 Դէշի դարձնել, խեղաթիւրել, աղաւաղել։ || Se —, յ. (Կնոջ) լաթեր հագնիլ, ծպտիլ։ 2 Ինքզինք այլափոխել, փ.

Travestissement (ան), ար. Այլակերպում, ծպտանք, ծպտում։

Trayon (ն), ար. (Կովու) ծծի պըտուկ, պտկունք †։ [լման։

Trébuchant, e (ն), ած. (Կշիռը)

Trébuchement, ար. Սայթաքում, գայթում։

Trébucher, ն. Կշիռի ծառնել (դրամ)։ || ռ. Սայթաքել, սահիլ, գայթել, (որ և փ.)։ 2 Սխալ քայլ առնուլ (գործի մը մէջ)։ 3 Գլորիլ, իյնալ, (որ և փ.)։ 4 Աւելի ծանր գալ, աւելի կշռել, (որ և փ.)։

Trébuchet, ար. Կշիռ, դրամակշռակ † 2 Մանր Թռչնոց ծուղակ, պամիտ Գ. 3 հ. ժ. Բարձիգ † (մեքենայ)։

Tréfiler, ն. Կորզանել (հեշտէ) անցընել, կորզանել †։ [րան։

Tréfilerie, էգ. Կորզարան, Թելա-

Tréfileur, ար. Թելաձիգ։

Trèfle, ար. Առուոյտ. եօնճա։ 2 Տերեւ, առուոյտ, խաչակ † ֆր. բսպաթի։ 3 Առուուտակ, ճ. || — d'eau, Ջըրառուոյտ։ | — sauvage, Հանդաղուղ։ | — jaune, Իշառուոյտ։

Tréflé, e, ած. Առուուտաձեւ։ 2 Առուուտածայր † ճր.

Tréfoncier (ն), ար. Գետնի ու անոր տակի հողին տէր, ընչատէր։

Tréfonds, Très-fonds (ն), ար. Կալուածի տակի հող, ունչ։ 2 Սեփականութիւն։

Treillage, ար. Վանդակակերպ կազմած, վանդակէն †. Pavillon de —, (ծաղկաբարձ պորմ)։

Treillageur, ար. Վանդակէններ կամ ցանցկէններ շինող, սաբակագործ †։

Treille, էգ. (Որթի) արիշ, սարփինայ † ասմալըգ։ 2 (Բարձրացող) որթատունկ. — de muscat. Le jus de la —, (գինի)։ 3 Տեսակ մը ցանց։

Treillis, ար. Ցանցակերպ կազմած, ցանցկէն † 2 Ցանցկէնք † (Նկարի)։ 3 Խիժակտաւ։ 4 Պարկցու կտաւ, պարկակտաւ †։ [վանդակել (պատուհան) †։

Treillisser, ն. Վանդակ անցընել,

Treize, ած. թւ. Երեքտասան, տասներեք։ 2 Երեքտասաներորդ։ || ար. Տասնուերեքը (մարտի)։

Treizième, ած. Երեքտասաներորդ։ || ար. Տասնուերեքը (մարտի)։

Treizièmement, մ. Երեքտասաներորդ։

Tréma, ար. (Ձայնաւորի վրայ) կրկնակէտ։ || ած. անփ. Կրկնակէտ. Des ë —։ [Թրէմա։ յ. —ց։

Trémail, ար. Զկնորսի ուռկան մը,

Tremblaie (ն-է), էգ. Բարտիներու (բօզ աղաճը) ծառաստան, բարտիք։

Tremblant, e (ն-ն), ած. Դողդողուն։ 2 Երերուն (կամուրջ)։ 3 Երկիւղալից, դողահար †։

Tremble (ն), ար. Դողումն, դող։ 2 Բարտի. բօզ աղաճը։

Tremblé, e (ՙ), ած. Դողդողուն (գիր)։ || ար. Դողդողուն գիծ, Թրթիռ, պզ.
Tremblement (ՙ), ար. Դողում, դողդղջում, դող։ 2 Սարսուռ, դող։ 3 Երերում (առկախ կամրջի). — de terre, (գետնաշարժ, շարժ)։ 4 Թրթռում, եւ.
Trembler (ՙ), չ. Դողալ, դողդղալ, դողդոջել։ 2 Երերալ (կամրջի)։ 3 Սասանիլ՝ շարժիլ (երկրի)։ 4 Դողդոջել (ձայնի)։ 5 Թրթռալ (լուսոյ նշոյլներու)։ 6 Վախնալ, սարսռիլ, դողալ, փ. || À faire —, Շատ, սաստիկ։ ||Ն. — la fièvre, Տենդով դողալ։ | — le grelot, Ցրտէն ակռաները իրար զարնել։
Trembleur, euse (ՙ), փ. Դողացող։ 2 Երերական (բուսաբէր)։ 3 Երկչոտ, դողդոջոտ, փ. (որ և ած.)։
Tremblotant, e (ՙ-ՙ), ած. Դողդղացող, դողդոջ։
Trembloter (ՙ), չ. Դողդղալ։
Trémie, էգ. Աղօրիքի ձագար, գոխ, ողուն Գ. 2 Աղի չափ մը։ 3 Ջագար (մետաղագործի)։ [կավարդ։
Trémière, ած. Rose —, Դամասկավարդ։
Tremolo (դռկ), ար. Ձայնը դողդղացնելը, Թրթռում։ 2 Թրթռում, եւ.
Trémoussement (ս), ար. Եգերում, շարժում։
Trémousser (ս), Ն. Շարժտկել, շարժել (մէկը)։ || չ. Թրթռալ, շարժիլ. — de l'aile, (Թեւը շարժել)։ || Se —, Յ. Շարժիլ, շարտկիլ։ 2 Հոս հոն իյնալ, ջանալ, շարժիլ, փ.
Trémoussoir (ս), ար. Ջանազան շարժմանց Թիկնաթոռ մը, շարժաթոռ †։ [մում։
Trempage (ՙ), ար. Թրջում, Թըր-
Trempe (ՙ), էգ. Թրջելը, Թրմում, Թուրջ, ապելի Թղթի)։ 2 Ջուր տալը, մուխ (երկաթի)։ 3 Կարծրացում, ջուր՝ մուխ (երկաթի). D'une bonne —, (քաջամուխ։ 2 Ամենահաստատ)։ 4 Կազմուածք, խառնուած. D'une bonne —, (քաջակազմ). Ils sont de la même —, (մէկ հորի ջուր են, ը.)։
Trempée (ՙ), էգ. Թրջում. Une — d'eau, (ջրի մէջ Թաթղելը)։ 2 Ծեծ.—
Tremper (ՙ), Ն. Թրմել, Թաթղել, Թրջել։ 2 Թանալ, Թրջել (անձրեւի՝ երկիրը). Il est tout —, (խմում եղած է)։ 3 Թաթուել (ձեռքը՝ արեան մէջ)։ 4 Ողողել (արցունքով)։ 5 Թուղթ Թրջել, պզ. 6 Ջուր լեցնել (գինիի՝ մէջ)։ 7 Պնդացնել, ջուր՝ մուխ տալ, մխել (երկաթ)։ 8 Պընդացնել, փ. || — la soupe, Հացեր Թըրջել Թանի մէջ։ | — une soupe à qn. Ծեծել, ծեծ քաշել. —. || չ. (Ջուրի մէջ) մնալ, Թրմիլ, Թրջուիլ։ 2 Թաթղուիլ (ձեռքը՝ արեան մէջ)։ 3 Մաս՝ մաս ունենալ (դաւի մը մէջ)։ || Se —, Յ. Թրջուիլ, Թաթուիլ։ 2 Ջուր՝ մուխ առնուլ (երկաթի)։
Tremperie (ՙ), էգ. Թրջանոց, պզ.
Tremplin (ՙ-ՙ), ար. Ծուռ տախտակ՝ վրան կոխելով ցատքելու, ոստնլստախտակ † ցատքոց †։
Trentain (ՙ-ՙ), ար. (Խաղի մէջ) երեսուն ունեցող, երեսնաւոր։ || ար. Երեսնօրեայ պատարագ (մեռելի), երեսնեակ։ 2 Հոգեհանգիստ 30րդ օրը, երեսնօրէք †։ [երեսուն։
Trentaine (ՙ), էգ. Երեսնեակ,
Trente (ՙ), ած. Բ—. Երեսուն։ 2 Երեսներորդ։ || ար. (Մարտի) երեսունը։
Trentenaire (ՙ ռ̄ռ), ած. Երեսնամեայ։ [|| ար. (Մարտի) երեսունը։
Trentième (ՙ), ած. Երեսներորդ։
Trépan (ՙ), ար. Շաղափ։ 2 Ոսկրածակութիւն, վիր.
Trépanation, էգ. Ոսկրածակութիւն, վիր. [ծակել։
Trépaner, Ն. Ծակել։ 2 Ոսկորը
Trépas (ա̄), ար. Փոխում, մահ։
Trépassé, e (ա̄), փ. Մեռեալ, վախճանեալ։ [վախճանիլ։
Trépasser (ա̄), չ. Մեռնիլ,
Trépidation, էգ. Ցնցում։ 2 Խոճում, հ. ա.
Trépied, ար. Եռոտանի։ 2 (Խոհանոցի) եռոտանեակ † խաչերկաթ Գ. սաճ այաք։ || Être sur le —, Աւրինով խօսիլ։ [(ոտից)։
Trépignement, ար. Դոփիւն
Trépigner, չ. Ոտքերը գետին զարնել, դոփել։ || — de, Խելքը Թըռցնել՝ խենԹենալ (բան մ'ընելու)։
Trépointe (ՙ), էգ. (Մուճակի) միջակաշի։

Très, *մ.* Մեծապէս, չափաչափ, յոյժ, կարի, խիստ, շատ ☞ ամենա(սեւ), քաջ(յարմար), գերա(մեծար), մեծա(հարուստ)։ [ուեոթ †։

Tré-sept (սէդ), *ար.* Խաղ մը, եռ.

Trésor, *ար.* Գանձ, (որ և փ.)։ 2 Գանձատուն, գանձարան։ 3 հ. ժ. Դիւան. Le — d'une seigneurie․ 4 Գանձարան, գանձ (յոյն լեզուի), փլխ. 5 Շտեմարան, գանձք, Ս. Գ. 6 (Կնոջ) հրապոյրք, գանձ։ 7 Կոյտ՝ դէզ (բարկութեան)։ 8 (Ներողութեան) դուռ. L'église ouvre ses —։ ‖ յփ. Մեծ հարստութիւնք, գանձք։ ‖ Les — de Cérès, Դեմետրեայ գանձեր, հունձք։

Trésorerie, *էգ.* Գանձատուն, Գանձ (տէրութեան)։ 2 Ելեւմտից պաշտօնէութիւն, գանձապետութիւն, Անգ. Banc de la —, (պաշտօնէից նստարան՝ բարլամէնթի մէջ)։ 3 Գանձապահութիւն (եկեղեցւոյ)։ 4 Գանձապահի տուն։

Trésorier, *ար.* Գանձակալ. գանձապահ։ ‖ —ière, *էգ.* Գանձուհի † (վանքի)։

Tressaillé, e, *ած.* Ճեղքռտած։

Tressaillement, *ար.* Թունդ, սարսափիւն, սարսուռ. — de joie, (խայտանք)։ 2 Խաղալը (ջղի)։

Tressaillir, *չ.* Թունդ ելնել, սարսռիլ. — de joie, (խայտալ)։

Tresse, *էգ.* Հիւսակ, հիւսք. էօրկիւ, էօրիւ։ 2 Հիւսածոյ չուան, *նա.* 3 Հաստ գտաքարտ †։

Tresser (ս), *ն.* Հիւսել (մազ)։

Tresseur, euse (ս), *գ.* Վարս հիւսող, վարսահիւս †։

Tréteau (ō), *ար.* Երկայն փայտ՝ չորս ոտքով, իշուկ ☞ (սեղանա)կալ։ ‖ յփ. Անպատուաբեր կամ խեղկատակութեանց թատր, խեղկաթատր †. Monter sur les —x, (դերասան լինիլ)։

Treuil, *ար.* Բեռը վեր քաշող մեքենայ մը, պտուտան †։

Trêve, *էգ.* Զինադուլ † 2 Հանգիստ, դուլ, դադար. Il n'a ni paix ni —, (ոչ դուլ ունի ոչ դադար)։ ‖ — de, — à, Թող.-մէկդի թողունք (կատակը)։

Tri, *ար.* Ընտրելը, զատում։ 2 Եռախաղ † 3 Ջեռք մ'աւելի (ուիսթի մէջ)։

Triade, *էգ.* Երեքութիւն, փէլ.

Triage, *ար.* Ընտրելը, զատում։ 2 (Անտառի) կտրելի մաս, հատամաս †։

Triaire (ḗռ). *ար.* Վերջապահ, Հ.

Triandrie (ՙ), *էգ.* Եռորձայք։

Triangle (ՙ), *ար.* Եռանկիւն։ 2 Նուագարան մը, եռանկիւն։ 3 Եռանկիւն, համ. [ռանկիւնի։

Triangulaire (ՙ ḗռ), *ած.* Ե-

Triangulairement (ՙ), *մ.* Եռանկիւնի ձեւով, եռանկիւնաբար †։

Triangulation (ՙ), *էգ.* Եռանկիւնաւորում։

Trianguler (ՙ), *ն.* Եռանկեանց բաժնել, եռանկիւնաւորել։

Tribomètre, *ար.* Շփաչափ։

Tribord, *ար.* Աջակողմնաւի (խելքի կողմէն), նաւաջոյք։

Tribouiller, *չ.* Եռալ (արեան). *չ.*

Tribraque, *ար.* Չափ՝ երեք կարճ վանկերէ, ներգեւ, Յ. և Հ.

Tribu, *էգ.* Ցեղ. Chef de —, (նահապետ, ցեղապետ)։ 2 Ժողովուրդ, ցեղ։ 3 Տոհմ, բ. ղ. 4 Կուսակցութիւն։

Tribulation, *էգ.* Չախորդութիւն, փորձանք, վիշտ։ 2 Փորձութիւն։

Tribun (ՙ), *ար.* Ժողովրդի շահերը պաշտպանող ատենակալ, տրիբուն, Հ. (որ է՝ — de la plèbe)։ 2 Հրամատար (լէգէոնի), Հ. 3 Ռամկավար, տրիբուն։ 4 Օրէնսդիր ժողովի անդամ, տրիբուն (1793 Ֆր.)։

Tribunal, *ար.* Դատարան, ատեան։ 2 Խոստովանոց, (որ է՝ — de la pénitence)։ 3 Դատաւորք, ատեան։ 4 (Դատաւորի) աթոռ։ յփ. —aux։

Tribunat, *ար.* Տրիբունութիւն, Հ 2 Օրէնսդիր ժողով (1793 Ֆր.), տրիբունաժողով †։

Tribune, *էգ.* Բեմ (ատենախօսի). L'éloquence de la —, (քաղաքական պերճախօսութիւն)։ 2 Վերնատուն։

Tribut, *ար.* Տուրք, հարկ։ 2 Հարկւտուրք, պարտք, փ. Payer le — à la nature, (մեռնիլ)։ 3 Վարձք. Tirer de son travail un — légitime.

Tributaire (ḗռ), *ած.* Հարկ վճարող, տուրք տուող, հարկատու։ 2 Պարտապան, հարկապարտ, փ. 3 Հնազանդ.

‖ տր. Հարկատու։ 2 Օժանդակ գետ, գետակից ։

Tricéphale, ած. Եռագլուխ, բ. դ.

Triceps (*սէբս*), տր. Երեքգլխի (ջիղեր)։

Tricher, չ. Գողնալ՝ նենգել (խաղի մէջ), (որ և ն.)։ 2 Խարդախել, նենգել։ 3 Պակասութիւն մը պարտկել, տըհ.

Tricherie, էգ. (Խաղի մէջ) նենգ, խաղագրժութիւն։ 2 Խարէութիւն ։

Tricheur, euse, գ. Խաղագրուժ։

Trichine (*ք*), էգ. Ճարորդ, ճարակ (խոզի ջիղերուց մէջ)։

Trichnose (*ք*), էգ. Ճարակախտ։

Trichotome (*ք*), ած. Եռատեալ (ծաղկում), բս.

Triclinium (*օմ*), տր. Երեք անկողնով ճաշարան, եռընկողմանոց, Հ.

Tricoises, էգ. յգ. (Պայտարի) աքցան. ճալպէնս քէլպէթինի։

Tricolor, տր. Եռագոյն Թաւրնչակ, եռգունակ † ։

Tricolore, ած. Եռագոյն։

Tricorne, ած. Եռածայր † եռեղջիւր (գլխարկ)։

Tricot, տր. Օղ օղ հիւսած, օղածոյ † Թրիքօյ. Un habit de —, (օղահիւս † հանդերձ). Bas au —, (գործած գուլպայ)։ 2 Օղածոյք † շինել կամ ծախելը։ 3 Ջանազան կերպասք, Թրիքօյ ։ 4 Ջինուորի չուխայ մը, Թրիքօյ ։ 5 Կարճ ու հաստ բիր, ջախտ ։

Tricotage, տր. Օղ օղ հիւսում, օղահիւսում † Թրիքօյում † 2 Օղածոյ † Թրիքօյեղէն †։

Tricoter, ն. Օղ օղ հիւսել, օղահիւսել † Թրիքօյել † (բոթանակ) ։ 2 Գործել (գուլպայ), (որ և անբ.) ։ 3 Տանթել կարկահել † 4 Ծեծ քաշել, ռս.

Tricoteur, euse, գ. Օղահիւսող † օղածորդ † Թրիքօյող † ‖ էգ. Օղագործ մեքենայ † ‖ յգ. էգ. Գուլպայագործ կանայք ժողովներու գտնուող, Թրիքօյուհիք † (1793 ֆր.) ։

Trictrac, տր. Տապալի. թավլու, թավլու օյունու։

Tricycle, տր. Եռանիւ կառք, եռանիւ †։

Tride, ած. Շոյտ (շարժմունք ձիու)։

Trident (*ն*), տր. Երեքժանի, եռաժանի՝ † իւչ տիշլի չաթալ ։

Tridi, տր. Երեքշաբթի (ֆր. ազ. հարկ. տոմ.)։ [հրահանգք։

Triduo, տր. Եռօրեայ (հոգեւոր)

Trièdre, ած. Եռանիստ, ե.

Triennal, e (*կնեալ*), ած. Եռամեայ (պաշտօն) ։ 2 հ. ժ. Երեք տարին անգամ մը կատարուող, եռամեայ (պաշտօն)։ [մէութիւն † (պաշտօնի)։

Triennalité (*կնեա*), էգ. Եռա-

Triennat (*կնեա*), տր. Եռամեայ միջոց, եռամեայ։ 2 Եռամեայ պաշտօնավարութիւն, եռամէութիւն ։

Trier, ն. Ընտրել, զատել ։ 2 Շիւղերը մաքրել, ստկել (բուրդ)։ [տութիւն։

Triérarchie, էգ. Տրիէրապե-

Triérarque, տր. Յռկանաւի պետ, տրիէրապետ ։ 2 Տրիէրի հանդերձիչ (իր ծախքով), հ. Յ.

Trieur, euse, գ. Ընտրող, զատող։ 2 (Բուրդ) ստկող։

Trifide, ած. Եռատրոհ, բս.

Trigame, ած. Եռակին։ 2 Եռայր † 3 Եռամուսնացեալ † երրորդեան ։

Trigaud, e (*ō*), ած. և գ. Խարդախ։

Trigauder (*ō*), չ. Խարդախել ։ ‖ ն. Խաբել։ [(բառգիրք)։

Triglotte, ած. Երեքլեզուեան

Triglyphe, տր. Եռաքանդակ, ճ.

Trigone, ած. Եռանկիւնի։

Trigonométrie, էգ. Եռանկիւնաչափութիւն ։ [կիւնաչափական։

Trigonométrique, ած. Եռան-

Trigonométriquement, մ. Եռանկիւնաչափօրէն։ [(չիղ)։ յգ. —x։

Trijumeau (*ō*), ած. Եռօրեակ

Tril (*իլ*), Տ. **Trille** ։

Trilatéral, e, ած. Եռակողմեան։

Trilatère, տր. Եռանկիւն։

Trilingue (*ն*), ած. Երեքլեզուեան։

Trilittère (*lt*), ած. Երեքգրեան (լեզու)։ [շուտ շուտ կրկնութիւն, Թրիլ։

Trille, տր. Երկու մօտ խազերու

Trillion (*lլ-ն*), տր. Հազար երկբլիոն, եռիլիոն † ։

Trilobé, e, ած. Եռաբլթակ, բս.

Triloculaire (*քռ*), ած. Եռախինձ, բս.

Trilogie, էգ. Եռամաս քերթուած, եռաբանութիւն † 2 Զատ զատ ներկայացուող եռամաս թատերախաղ, եռաբանութիւն † 3 Նոյն նիւթի վրայ երեք թատերախաղ, եռաթատրութիւն † հ. ց.

Trimbaler (Ղ), ն. Իր հետ տանիլ՝ քաշքշել, ը. [թոյլ. գալ. հ.

Trimer, չ. Վազվռտել . —. 2 Եր-

Trimestre, ար. Եռամսեայ միջոց, եռամիս 2 Եռամսեայ: ‖ Par —, Ամէն երեք ամիս, եռամսեայ (հաշիւ տալ).

Trimestriel, elle, ած. Եռամսեայ :

Trin (Ղ), **Trine,** ած. Եռանձնեայ (միութիւն): ‖ — aspect, Երրորդեան նայեաց երկու մոլորակի :

Trinervé, e, Trinervié, e, ած. Եռաջիղ † բս. [թրինկա

Tringa (Ղ), ար. Թռչնոց սեռ,

Tringle (Ղ), էգ. (Վարագոյրի) ձողիկ † 2 Լարագիծ † (տախտակի վրայ).

Tringler (Ղ), ն. Ներկած լարով գծել, լարագծել (տախտակ).

Trinitaire (էռ), ար. Երրորդութենապաշտ † երրորդապաշտ † 2 հ. մ. Երրորդութենական, գերեթափ կրօնաւոր. ‖ էգ. Գարտիզի լերդասունկ.

Trinité, էգ. Երրորդութիւն: 2 Սբ. Երրորդութեան տօն: [քաշխ. գըհ.

Trinôme (ō), ած. և ար. Եռա-

Trinquer (Ղ), չ. Բաժակները զար-նելով խմել, տրինկել.

Trinquet (Ղ), ար. Առաջակայմ.

Trinquette (Ղ), էգ. Եռանկիւն առագաստ, տրինքակ † 2 Առաջակայմի առագաստ, տրինքակ †.

Trio, ար. Եռանուագ, եր. 2 Երրախումբ, երրորդութիւն, ը. յփ. – Տ.

Triolet, ար. Ութոտնեան քերթուած մը. եռանգ. 2 Երրեակ † եր.

Triomphal, e (Ղ). ած. Յաղթութեան, յաղթական: յ. —**aux**.

Triomphalement (Ղ). մ. Յաղթանակաւ.

Triomphant, e (Ղ Ղ). ած. Յաղթող, յաղթական. L'Église —, (երանելիք). 2 Վճռական՝ յաղթական (պատճառ). 3 Մեծաշուք՝ շքեղ (մուտք). 4 Փառաւոր (առողջութիւն).

Triomphateur (Ղ), ար. Յաղթական զօրապետ. 2 Յաղթող, յաղթական, փ.

Triomphe (Ղ), էգ. Յաղթական մուտք, յաղթամուտք, Հ. Mener en —, (յաղթական կառքին ետեւէն քալեցնել, ձաղել †). 2 Յաղթութիւն, յաղթանակ, (որ և փ.). Porter qn. en —, (Թեւակիր տանիլ մէկը). 3 Շքեղ հանդէս, շքեղութիւն. 4 Յաղթախաղ † փըթ. 5 Յաղթող գոյն, յաղթուկ † ‖ De —, Յաղթական (կամար). | En —, Յաղթանակաւ. | C'est son —. Այդ բանին մէջ խիստ կը յաջողի՝ կը գերազանցէ.

Triompher (Ղ). չ. Յաղթական մուտք ընել՝ պատիւ ընդունիլ, Հ. Pompée triompha trois fois. 2 Յաղթել. 3 Յաղթական ըլլալ, յաղթել, յաղթանակել, (որ և փ.). 4 Վարպետ լինիլ (բանի մը մէջ), գերազանցել, յաղթանակ տանիլ. 5 Պարծիլ, փառաւորուիլ. Il — de son crime. 6 Սաստիկ ուրախանալ, յափշտակուիլ, ցնծալ. Vous — de nos défaites. Quand on lui parle de ses enfants, elle —. 7 Օգտուիլ. Ses ennemis — de ses aveux.

Tripaille (տ̄), էգ. Ընդերք (անասնոց), ընդերանի † . [քածին.

Tripartite, ած. Եռամասն, եռա-

Tripartition, էգ. Եռամասնում. չափ. 2 Եռատրոհութիւն, բս.

Tripe, էգ. Աղիք, ընդերք (անասնոց). 2 (Ուտելի) քաղիրթ. իշքէմպէ. 3 Դաստառ մը, քաղրթակ, (որ և՝ — de velours). [**madame.**

Tripe-madame, Տ. **Trique-**

Tripenné, e (քլիլիք). ած. Երեքթեւեան, բս. [քէմպէ պազարը.

Triperie, էգ. Ընդերանոց † իշ-

Tripétale, Tripétalé, e, ած. Երեքթերթի.

Triphtongue (Ղ), էգ. Եռաձայն, եռաբարբառ. 2 Մէկ ձայն կազմող երեք ձայնաւորաց համդիպում, եռաբարբառ.

Triphylle (իլ'). ած. Եռատերեւ.

Tripier, ière, փ. Քաղրթավաճառ. իշքէմպէճի. Couteau de tripière. (երկայրի դանակ. 2 Միեւնոյն անձը մերթ գովող մերթ բամբասող).

Triple, ած. եւ որ. Երեքկին, եռապատիկ ☞ եռա(յարկ)․ — couronne, (եռաթագ Ս. Պապի)։

Triplement, որ. Եռապատկութիւն։ ‖ մ. Եռապատիկ, երիցս։

Tripler, ն. Եռապատկել ։ ‖ չ. Եռապատկիլ ։

Triplicata, որ. Երրորդ օրինակ (թղթի մը), եռապատճէն † յ. — s։

Triplicité, էգ. Եռապատկութիւն։ 2 Երեքութիւն (անձանց), Ա.

Tripoli, որ. Տրիպոլական † ։

Tripot, որ. Գունդխաղարան, հ. 2 Խաղարան, խաղատուն ։ 3 Դերասանաց ժողով † (որ և՝ — comique) ։ 4 Գէշ ընկերութեանց ժողովետղ, վատատեղի †. — infâme։ 5 Բանսարկութիւն։

Tripotage, որ. Անշահ խառնուք, շպղուք։ 2 Խառնաշփոթ բան, ափեղցփեղութիւն, խառնշտուք. Cette affaire n'est qu'un — ։ 3 Խաղ, դարձուած (ընտրութեանց). Il faisait son — ։ 4 Զրպարտանք, բանսարկութիւն, խառնակչութիւն. Victime d'un —։

Tripotée, էգ. Ծեծ, ղըփուք, ռ.

Tripoter, չ. Շպղուկ բաներ ընել, խառնշտկել, շպղուիլ։ 2 Ափեղցփեղ՝ խառնաշփոթ գործեր ընել. — sur les fonds. — dans une affaire, (ափեղցփեղ գործ մը տեսնել) ։ 3 Խօսք խառնել, խառնըշտկել. Il aime à —։ ‖ ն. Խառնշտկել, չ. Il — un mariage, (ափեղցփեղ ամուսնութեան մ'ետեւէ է) ։ 2 Ճմլրդել (պտուղ)։

Tripotier, ière, գ. Խաղատան տէր։ 2 Դերասանաժողովի † անդամ ։ 3 Բանսարկու ։ [ռափեղկ † պատկեր։

Triptyque, որ. Երեքփեղկեայ՝ ե.

Trique, էգ. Հաստ փայտ, բիր։

Trique-balle, էգ. Բեռնասայլ † խոշորասայլ † ։ [Նաղմակիկ, տկ.

Trique-madame, էգ. Գառ-

Triquet, որ. Նեղ գնդահար, ձաղկ։

Trirègne, որ. Պապական խոյր, եռաթագ † ։ [երով ցռկանաւ, տրիէր ։

Trirème, էգ. հ. ժ. Եռակարգ թի-

Trisaïeul (զ), որ. Պապու պապ, պապապապ. sէsէնին sէsէսի. ‖ —e, էգ. Մամու մամ, մայրմամ ։

Trisannuel, elle (զ·2ս), ած. Եռամեայ † (տունկ)։ [Թիւն ։

Trisection (ս), էգ. Եռատրոհու-

Trismégiste (ս ս), ած. Եռամեծ (Հերմէս)։ ‖ որ. Եռամեծ (գիր), տպ.

Trisser (ս), չ. Ճչել (ծիծառի)։

Trissyllabe (11), ած. և որ. Եռավանկ (բառ)։

Triste, ած. Տխուր։ 2 Տխուր, տըրտում. Il a le visage —. Il est — de vous, (քեզ համար կը տրտմի). — comme un bonnet de nuit, (տխուր ու մելամաղձ). Faire un — repas, (տխուր կամ խեղճ ճաշ մ'ընել) ։ 3 Խիստ. Un style —. Quittez d'un censeur la — diligence։ 4 Տխրական, տրտմագին, —լի. Un adieu —. Une — et profonde rêverie. 5 Տխրալի (դէպք), տխուր (տեսիլներ) ։ 6 Աւաղելի, ճէք, տխուր (վախճան) ։ 7 Դժնդակ, դառն, խեղճ. Il est — de... (խեղճ բան է...)։ 8 Դուզնաքեայ, չնչին, խեղճ. — auteur. — personnage. Voilà un — plaisir։ 9 Մութ՝ տխուր (սենեակ՝ օդ)։ 10 Տխրաշուրջ † (տուն) ։ 11 Մթագոյն (տունկ)։ 12 Տխրերանգ (անասուն)։ ‖ — mine, Աւրուած երես ։ 2 Գէշ կերպարանք։ | Faire — mine, Տխուր կերպարանք ունենալ ։ 2 Գէշ ընդունիլ։ | Faire une — fin, Տխուր վախճան մ'ունենալ։ | Faire une — figure, Ազատ չլինիլ՝ նեղուիլ (տեղ մը)։ ‖ որ. յ+. Տրտմականք (Ովիդիոսի) ։

Tristement, մ. Տխուր կերպիւ, տրտմագին, տխրագին։ 2 Հիքաբար, խեղճօրէն. Il a péri si — ։

Tristesse, էգ. Տխրութիւն, տըրտմութիւն. D'une grande —, (տխուր, ամենատխուր)։ 2 Մաղձոտութիւն, տըխրութիւն։ [ծութիւն † (աղանդ)։

Trithéisme (ս), որ. Եռաստուա-

Trithéiste, որ. Եռաստուածեան †։

Triton (Ն), որ. Ծովու աստուած՝ կէսը մարդ կէսը ձուկ, Տրիտոն ։ 2 Տրիտոն, բ. պ. 3 Զրասուզակ կազմած, սուզարան † 4 Եռատրեճան, եր.

Tritoxyde, որ. Եռօքսիտ † ք.

Triturable, ած. Մանրելի, փըշրելի, աղկելի † ։

Trituration, էգ. Մանրում, փշրում, սղկում † ։ [սղկել †։
Triturer, ն. Մանրել, փշրել,
Triumvir (օմ), ար. Եռապետ, Հ.
Triumviral, e (օմ), ած. Եռապետական, Հ. [տութիւն, Հ.
Triumvirat (օմ), ար. Եռապե-
Trivelin (ն), ար. Խեղկատակ, հըտպիտ, Թրիվլին։
Trivelinade, էգ. Խեղկատակութիւն, Թրիվլինութիւն †։ [—, Եռուղի։
Triviaire (Էռ), ած. Carrefour
Trivial, e, ած. Հասարակ, հետեւակ։ 2 Ամէն տեղ տեսնուող, հրապարակ։ || ար. Հետեւակը ։
Trivialement, մ. Հետեւակ կերպիւ, հետեւակ (գրել)։
Trivialité, էգ. Հետեւակութիւն (ոճի)։ 2 Հետեւակաբանութիւն †։ [մ. դ.
Trivium (օմ), ար. Եռուսմունք †
Troc, ար. Փոխանակութիւն, փոխանորդութիւն, ընչափոխութիւն † . Un cheval en — pour une montre, (ժամացոյցի տեղ ձի). — pour —, (բանի մը տեղ բան մը)։ [եռասայր † Կէր.
Trocart, ար. Տեսակ մը հերիւն,
Trochaïque (ք), ած. Մեծասարեան (ոտանաւոր), հ. Յ. և Հ.
Trochanter (քանդէռ), ար. Խորտուկ † (բարձուկրի վերի ծայրի)։
Trochée, ար. Մեծասար, հ. Յ. և Հ. || էգ. (Տակէն կտրուած ծառի) ոստք, արմոստք † ։ [(շիկերէր)։
Troches, էգ. յգ. Թոյլաղբիք †
Trochet, ար. Մէկ ճիւղի վրայ մըրգափունջ՝ ծաղկեփունջ, փնջակ † ։
Trochile (ք), ար. Տրոքիլոս, ք. պ.
Trochisque, ար. Բլիթ. գուրս, դեղ։
Trochure, էգ. (Եղջերուի կոտոշներու) չորրորդ բողկուկ, պլպլուկ Գ †.
Troène, ար. Ջիթենազգեաց սեռ, կիպրոս. — commun, ցանկենի † ։
Troglodyte, ար. Այրաբնակ ։ 2 Բովաբնակ † 3 Անասնոց և Թռչնոց սեռ, սորաբնակ. — noir, (շիմբանզէ)։
Trogne, էգ. Երես։ 2 (Կերուխումէ) կարմրած երես. Rouge —, — enluminée, (գինովի երես)։

Trognon (ն-ն), ար. Կուրծ, փորոտիք (տանձի). — de chou, (կաղամբակուրծ. լահանա գօչանը). Un petit —, (մանրուկ աղջկիկ)։
Trois, ած. թւ. Երեք ։ 2 Երրորդ (երես) ☞ Եռա(յարկ)։ || Les — quarts, Մեծ մաս (մարդկան). Les — quarts du temps, (խիստ սաէպ)։ || ար. Երեք։ 2 Երեքը (մարտի)։ 3 Երեքնոց, քրթ.
Troisième, ած. Երրորդ։ || En —, Երկու անձանց հետ։ || ար. Երրորդ մէկը։ 2 Երրորդ յարկ։ 3 Երրորդ դասու աշակերտ։ || էգ. Երրորդ դաս ։
Troisièmement, մ. Երրորդ։
Trois-mâts (մա̄), ար. Եռակայմ նաւ, եռակայմ։
Trois-quarts, ար. Եռանկիւն սղոց։ 2 Պզտի ջութակ։ 3 (Փողոցի) կառք։ 4 Տ. **Trocart** ։
Trôle (ō), էգ. Ouvrier à la —, Շինածը ծախելու տանող բանւոր։
Trôler (ō), ն. Հետը տանիլ, պտըտցնել, քըրըտել, ռ.։ || չ. Վազվռտել, ռ.
Trolle, էգ. Որսաշներն արձկելը, որս.
Trombe (ն), էգ. Վիշապ, Թաթառ (ծովու վրայ), խօրթում։ 2 Օդափոխ գործի, օդափող † (նաւու վրայ)։
Tromblon (ն-ն), ար. Լայնբերան հրազէն մը, Թրօմպակ †։ [2 Աւազփողար։
Trombone (ն), ար. Աւազափող։
Trompe (ն), էգ. Փող. պօրու. Publier à son de —, (փողով քարոզել, փող զարնել)։ 2 Բերանավին † աղըզ թամպուրասը ։ 3 (Փղի) պատիճ. խօր-թում։ 4 Ծծոց՝ պատիճ † (միջատի)։ 5 Փողախեցի։ 6 Փողակամար։ || — d'Eustache, Եւստաքեան փող, անդ.
Trompe-l'œil (ն), ար. Աչք խաբող նկար, պատրանկար։ յ. ն.
Tromper (ն), ն. Պատրել, խաբել, (որ և անդ.)։ 2 Գողնալ (խաղի մէջ)։ 3 Սխալեցնել, խաբել։ 4 Պրծիլ (պահապաններէ). — des surveillants, (հսկողներու չտեսած ատենը փախչիլ). — les yeux de qn. (Մէկու հսկողութենէ պըրծիլ). — la loi, (օրէնքէ փախչիլ)։ 5 Վրիպեցնել, դերեւել (յոյսեր՝ ապառում), (որ և անդ.)։ 6 Մոռցնել (ուղեւորու-

Թեան նեղութիւնները)։ 7 Մոռնալ (ժամը՝ վիճակը՝ նեղութիւնը)․ — le chemin, (ճամբու երկայնութիւնը մոռնալ)։ || Se —, չ․ Սխալիլ, խաբուիլ․ À se —, (խաբուելու աստիճան)։ 2 Ինքզինք խաբել։ || Se — d'heure, ժամի սխալմունք ընել։ | Se — de route, de porte, Սխալ ճամբայ բռնել, սխալ դուռ իյնալ։

Tromperie (Ն), էգ․ Խաբէութիւն։ 2 Պատրանք․

Trompeter (Ն), ն․հ․ ժ․ Փողով ստանան կանչել։ 2 Փողով կանչել տալ (կորսուածը)։ 3 (Փողով) հռչակել (գաղտնիք)։ || չ․ Փող զարնել։ 2 Կառաչել (արծուի)։

Trompeteur (Ն), ար․ Փչաղընգեր † անց․

Trompette (Ն), էգ․ Փող․ պորու, (որ և գ․)։ 2 Դրգռիչ, փող (գժտութեան)։ 3 Գաղտնիք տարածող, ձանձնող, փող։ 4 Խեցի մը, փողարդ։ || En —, Վեր սնկած (քիթ)։ | — parlante, Տ․ **Porte-voix**։ || ար․ Փողահար։ 2 Հռչակիչ, փող, գ․ || —-major, Փողապետ (հեծնազնդի)։

Trompeur, euse (Ն), ած․ Պատրիչ, խաբեբայ։ 2 Խաբէական։ 3 Սուտ (փայլ)։ || գ․ Խաբեբայ։

Trompillon (Ն·իյլ), ար․ Փողակամարիկ † ճ․ || — de voûte, Փողակամարի անկիւնաքար †։

Tronc (Ն), ար․ Կոճղ (մարմնոյ)։ 2 Կոճղ՝ բուն (ծառի)։ 3 Բուն (երակի)։ 4 Բուն, գ․ 5 Վարի մաս՝ արմուկ † (սեան)։ 6 Գանձանակ (ողորմութեան՝ ժամի մէջ)։

Tronchet (Ն), ար․ (Եռոտանի) կոճղ (ոսկերչի). Էoru ƒիւթիւյիւ։

Tronçon (Ն·Ն), ար․ Բեկոր, կտրօն (նիզակի)։ 2 Կտոր (ձուկի)։

Tronçonner (Ն·1n), ն․ Կտրտել։

Trône (ō), ար․ Աթոռ, գահոյք, գահ․ Salle du —, (արքունի գահլիճ)։ 2 Թագաւորութիւն, գահ։ 3 Արքայ․ Discours du —, (գահաճառ)։ || յ+․ Երրորդ դաս հրեշտակաց․ Աթոռք։

Trôner (ō), չ․ Գերապատիճան բազմիլ, բարձր նստիլ։ 2 Տիրել, իշխել, գ․

Tronqué, e (Ն), ած․ Ծայրատուր, ծայրատ (սիւն)։

Tronquer (Ն), ն․ Կտրտել, յապաւել (ճիւղեր)։ 2 Խեղել, կրճատել, ծայրատել (անդրի)։ 3 Խեղել՝ յապաւել (գիրք), կրճատել՝ կտորբրդուեճ ընել (գրուած)։

Trop, ար․ Չափէն աւելին, շատութիւն, աւելին․ Ôter le —։ | De —, Աւելորդ, աւելի․ Tout ce qu'on dit de —, est fade․ Vous n'êtes pas de — ici, (կրնաս կենալ, քեզմէ գաղտնի բան չունինք)։ 2 Շատ (լոյս), չափազանց (վատութիւն), շատ ու շատ (արցունք)։ | — d'un, de deux, de moitié, Մէկ՝ երկու՝ կէս աւելի։ | C'en est —, Չափազանց է այդ։ || մ․ Պէտք եղածէն աւելի, կարի, չափազանց, ծայրայեղ, խիստ, շատ, (որ և՝ Par —)․ Je ne m'y fierais pas —, (այնքան չեմ վստահիր)․ Il est — faible pour monter à cheval, (տկար է, չկրնար ձի հեծնալ, տկարութեանը պատճառաւ չըկրնար ձի հեծնել)․ Il aime — sa patrie pour…․ (հայրենասիրութիւնը չներեր իրեն…․)․ Le sens est — clair pour être expliqué, (իմաստն յայտնի է առանց մեկնութեան)․ Je vous estime — peu pour…․ ([այնքան] չեմ յարգեր զքեզ որ…․)․ ☞ Երբեմն բառ- մասար է․ Assis — bas, (ցած նստած)․ Une heure — tard, (ժամ մը ուշ)․ Serrer —, (նեղ գալ, սեղմել)․ Couper — court, (տակէն՝ կարճ կտրել [մազեր])․ Poussé — loin, (հեռուն մղուած)։

Trope, ար․ Փոխաբերութիւն, հռ․

Trophée, ար․ Ցաղթութիւն, յաղթանակ։ 2 Աւար, կապուտ, յաղթանակ։ 3 Նշանակ յաղթութեան, յաղթանակ։ 4 հ․ ժ․ Բշնամւոյ կապուտ՝ ծառի մը բունին վրայ դրուած, ախոյեան, յաղթանակ։ 5 Խորհրդանիշ․ — de chasse, de marine։ || Faire — de, Պարծիլ, պանծալ։

Tropical, e, ած․ Արեւադարձի, —ային։ 2 Տօթագին (ջերմութիւն)։

Tropique, ար․ Արեւադարձ։ || ած․ Արեւադարձային։

Tropologie, էգ․ Փոխաբերական լեզու, փոխաբերութիւն։ [կան։

Tropologique, ած․ Փոխաբերա-

Trop-plein (Ն), ար․ (Տակառի) առածէն աւելին, զեղուն մաս, աւելորդ, աւելի, զեղամաս, յ․ է․

Troquer, ն. Փոխել, փոխանակել, փոխանորդել †։

Trot, ար. (Ձիու) ընդոստ գնացք, դրօշ. լինգ. Marcher au —, (դրոշել). Au grand —, (արշաւասոյր, ‡.)։

Trotte, էգ. ճամբայ, միջոց, ա.

Trotte-menu, ած. ան‡. Մանրաքայլ. La gent —, (մկունք)։

Trotter (1t), չ. Ընդոստ երթալ (ձիու), դրոշել. լինգ չալմագ։ 2 (Ծառ մը) քալել, դառնալ, ը. Il a — tout le jour։ 3 Վազվռտել (գործի համար)։ 4 Շրջիլ, դառնալ. Ses yeux trottaient par la chambre։ 5 Անցնիլ, դառնալ. Cette idée lui — par la tête։

Trotteur (1t), ար. Դրոշագնաց † դրոշիկ † ձի։ [առոշ։ 2 Սպասաւորիկ, հ.

Trottin (1t-ն), ար. Հոսհոն վազվըռ-

Trottiner (1t), չ. Մանր ու շուտ շուտ դրոշել, դրոշկել †։

Trottoir (1t), ար. Լրիկ, մայթ. զալդրըմ։ 2 Պատուոյ ճամբայ, ‡. Être sur le —։ || Faire le —, Փողոցի քող լինիլ։

Trou, ար. Ծակ, (որ և ‡.)։ 2 Խորշ՝ ծակ (յուշարարի). Boire comme un —, (տակառներ պարպել, ‡.)։ 3 Փոս. Tomber dans un — profond։ 4 Սոր՝ ծակ (մկան)։ || — d'une aiguille, Ասղ Գ. | — de la porte, Փականքի ծակ, կողպածակ † | Faire un — à la lune, Պարտքի փախչիլ։ 2 Ստակն առնուլ փախչիլ, սնանկանալ։ | Il a fait son —, Իր բանը շտկած է, ը.

Troubadour, ար. հ. ժ. Բանաստեղծ Փր. Յարաւակողմանց, Թրուպատուր։ 2 Ընկերութեան մէջ երգելը սիրող։

Troublant, e (ն), ած. Խռովիչ, մտախռով։

Trouble, ած. Պղտոր (ջուր). Avoir la vue —, (պղտոր տեսնել)։ 2 Շփոթ, մութ, ‡. || ար. Շփոթ, խռովութիւն, խառնակութիւն, շմոր † . Causer du —։ 2 Երկպառակութիւն, խռովութիւն. Le — se mit dans cette famille։ 3 Յոյզք, վրդովում, վրդով. Point de plaisir sans ։ 4 Այլայլութիւն (ձայնի)։ || յ+. Պղտորութիւն (ջուրի մէջ)։ 2 Շփոթք, խռովութիւնք։ || էգ. Տ. Truble։

Trouble-fête, ար. Ուրախութիւն խանգարող, ուրախարգել † խնդարգել † յ. ն.

Troubler, ն. Պղտորել (ջուր՝ օդ)։ 2 Խառնակել (մրրկի՝ օդը), վրդովել՝ դղրդել (օդ՝ իր ողբերով), խռովել (կարգ՝ խաղաղութիւն)։ 3 Խռովութիւն ձգել, գժտեցնել (ընտանիք)։ 4 Յուզել, շփոթել, պղտորել. La peur lui — la raison. Le vin lui avait — la tête, (գինին բռնած էր գինքը) ☞ (գինե)հար։ 5 Խանգարել (մարդողութիւն)։ 6 Ընդմիջել, անհանգստել. Pardonnez-moi si j'ose vous —։ 7 Հանգիստ չթողուլ, նեղել. — qn. dans ses prétentions. — la retraite d'un corps de troupe։ 8 Ընդմիջել (խօսակցութիւն)։ 9 Խանգարել, խափանել (հանդէս)։ || Se —, յ. Պղտորիլ։ 2 Պղտորիլ, շփոթիլ, խռովիլ։ 3 Վրդովիլ, շփոթիլ։ 4 Մթագնիլ (աչքերու)։

Trouée, էգ. Պատռուածք, բացուածք (ցանկի)։ 2 Անցք (անտառի մէջ)։ || Faire une —, Պատռել՝ խրամատել (Թշնամի գունդ)։ [բանալ։

Trouer, ն. Ծակել։ 2 Պատռել,

Trou-madame, ար. Խաղ մը, ծակխաղ † յ. ա.

Troupe, էգ. Ջոկ, երամ, խումբ, գունդ. En —, (խմբովին)։ 2 Զօրագունդ։ 3 Զօրք. Caserner de la —։ 4 Դերասանախումբ † || յ+. Զօրական, զօրք։

Troupeau (ō), ար. (Ոչխարաց) հօտ, այծ(երամակ) ☞ վտառա(պահ). — de bœufs, (նախիր արջառոց). — de gros bétail, (նախիր)։ 2 Ոչխարի հօտ, անխ. 3 Հօտ, ‡. Pasteur de —, (հոտապետ, հովիւ)։ 4 Ջոլիր՝ ամբոխ (ազգաց)։

Troupier, ար. Զինուոր, ա.

Trousse, էգ. Ծրար, կապոց (ճերմակեղէնի)։ 2 Խուրձ (խոտերու)։ 3 Պահարան (վերաբոյժի)։ 4 Տուփ (սափրիչի)։ 5 Ջուան (բեռ վեր հանելու)։ 6 Կապարճ (ամազոնի), հ. || յ+. հ. ժ. Վարտիք (մանկլաւիկի)։ || Aux —, ն+. Ետեւէ. Être aux — de, (ետեւէն իյնալ։ 2 Օձիքը չթողուլ)։ || En —, մ. Ձիաւորի վրայ (հեծնել)։ 2 Ետեւի գին (առնուլ՝ դնել)։

Troussé, e, ած. Սօթտած։ 2 Յար-

զարթալ, շտկուած. Notre laitière ainsi —. Un petit homme bien —, (մանրուկ բարեկազմ մարդ)։

Trousseau (սō), առ. Նոր հարսի՝ մարապետի՝ աշակերտի տրուած լաթեղէնք են. ձորձեղէնք † 2 Տրցակ (բանալեաց)։ [տանափոկ †։

Trousse-étriers, առ. Ասպա-

Trousse-galant (Ն), առ. Առնող տանող հիւանդութիւն, շուտիկ Գ †։

Trousse-pète, էգ. Աղջիկ, չլթիկ, անբէ. [փոկ ձիու, ազեփոկ † յ. Ն.

Trousse-queue, առ. Ագեկալ

Troussequin (Ն), առ. Թամբի յենարան, Թամբողն † էյէր ւսրգասը ։

Trousser, Ն. Ծրարել ։ 2 Սօթտել (պարեգօտ) ։ 3 Ժողվտել (մէկու հագուստ) ։ 4 Շուտով մը լմնցնել, կտրել Թափել (գործ) ։ 5 Միւս աշխարհ խրկել (հիւանդ) ։ 6 Պատրաստել (հաւ՝ խորվելու համար)։ || Se —, Յ. Հանդերձը ամփոփել, սօթտուիլ։ [փած †։

Troussis, առ. Հանգրէճ, ամփո-

Trouvable, ած. Գտանելի ։

Trouvaille (ա̄), էգ. Լաւ գիւտ, գտած, գտուճ. Faire une —, (լաւ բանի մը հանդիպիլ). Cet homme est une —, (ամենայարմար մէկն է)։

Trouvé, **e**, ած. Գտնուած. Le premier —, (առաջին հանդպածը). La première chose —, (որ և է բան մը)։ 2 Բաչահնար † (բառ)։ || Bien —, Լաւ երեւակայուած։ | Tout —, Պատրաստ։

Trouver, Ն. Գտնել, (որ և է.) ☞ (նորա)գիւտ. Aller — qn. (երթալ մէկը տեսնել) ։ 2 Հանդպիլ, պատահիլ (արգելքներու). Sa conduite a — des censeurs. — plus méchant que soi, (իրմէ զօրաւորին հանդպիլ) ։ 3 Վրայ հասնիլ, բռնել (յանցանքի մէջ) ։ 4 Հասնիլ, բռնել (օրուան վերջը) ։ 5 Նշմարել, գտնել. Je lui — de l'esprit, (ուշիմ կը գտնեմ զինք). Il lui trouva de fièvre, (տեսաւ որ տենդ ունի). Je lui — bon visage, (դէմքը լաւ կ'երեւի ինձ). — des crimes à qn. (ոճրագործ դատել մէկը)։ 6 Կարծել, սեպել, դատել, գտնել. Je — que cela est bon. L'avis fut — excellent. Vous —? — le temps long, (ձանձրանալ) ։ 7 Գին կտրել, արժէք տալ, հաշուել. Un manuscrit que je — valoir beaucoup. || — bon, Հաճիլ, ընդունիլ, հաւանիլ։ | — mauvais, Աչքին գէշ երեւիլ, դժկամակիլ, չհաւնիլ։ | — à, Առիթ՝ միջոց գտնել ։ | — à dire, Ըսելիք՝ պակասութիւն գտնել, (որ և՝ — à redire) ։ 2 Պակաս է ըսել։ | — à qui parler, Մարդ գտնել ։ 2 Դիմացը մարդ գտնել, և. | — son compte à, Շահ գտնել, շահաւոր գտնել՝ ելնել ։ | — visage de bois, Դուռը գոց գտնել։ 2 Մարդ չգտնել ։ || Se —, Յ. Գտնուիլ։ 2 Ինքզինք գտնել։ 3 Իր վրայ գտնել։ 4 Իրարու հանդպիլ՝ գտնել։ 5 Դատուիլ, համարուիլ։ 6 Ինքզինք համարիլ (երջանիկ) ։ 7 Իրար համարիլ (չար)։ 8 Պատահիլ. Il se — que, (և տհմ). Il s'est — être le dernier, (յետինը գտնուեցաւ) ։ || Se — bien, Լաւ լինիլ։ 2 Վիճակէն գոհ լինիլ։ 3 Գոհ լինիլ (մէկէ), օգուտ տեսնել (դեղէ)։ | Se — mal, Լաւ չլինիլ (հիւանդի) ։ 2 Մարելիք գալ, նուաղիլ։ 3 Դժգոհ լինիլ (բանէ մը) ։ [Ֆր. հիւսիսակողմանց, Թրուվեր։

Trouvère, առ. հ. ժ. Բանաստեղծ

Trouveur, առ. Գտիչ, գտակ ։ 2 Ցաւելալրիտակ † գտորդ † 3 Տ. **Trouvère**։

Truand, **e** (Ն), գ. Ծոյլ մուրացկան, շուտակ †։ [կանք, շուտակ †։

Truandaille, էգ. Ծոյլ մուրաց-

Truander(Ն), Ն. Մուրացիկ պըտըտիլ, շուտակել †։

Truanderie (Ն), էգ. (Թափառիկ) մուրացկանութիւն † շուտակութիւն †։ [ցանց †։

Truble, էգ. (Ձկնորսի) պարկա-

Truc, առ. (Գործելու) կերպ, ճամբայ, փարպետութիւն։ 2 Գողնալու կերպ։ 3 (Անպարապարութեան) հնարքներ ։ 4 (Թատրոնի մէջ) մեքենական հնարքներ. Des pièces à — ։ 5 (Երկայն) գնդասեղան։ 6 Բախիւն, հարուած, հ. 7 Վաճառասայլ † երկթ. (որ և՝ Truck)։ 8 Սափասայլ † (բեռի), երկթ. (որ և՝ Truck)։

Trucheman, **Truchement** (Ն), առ. Թարգման ։ [բալ, հ.

Trucher, Ն. (Ծուլութենէ) մու-

Trucheur, euse, գ. Ծոյլ մուրացկան, հ.
Truelle, էգ. Ծեփիչ, ծեփ, ծեփակ † (որմաշէնի), մալա. Il aime la —, (շինուածասէր մէկն է)։ 2 Ձուկ ջարդելու դգալ, ձկնատ ։ [շաղախ։
Truellée (11). էգ. Մէկ ծեփ զանգ՝
Truffe, էգ. Թայլ, տկ. 2 Շտապից բիթ։ || — d'eau. Ջրակակենի †։
Truffer (1f), ն. Թայլերով պատել, Թայլեր դնել ։ [Թայլուտ†։
Truffière (1f). էգ. Թայլի դաշտ,
Truie, էգ. Մատակ խոզ, գոճան†։
Truite, էգ. Կարմրախայտ. ալա պալըդը ։ (Գոշաապխտակ, ար.
Truité, e, ած. Կարմրախայտ ։ 2
Trullisation (2l), էգ. Ծեփակով† (մալա) գործ, ծեփագործութիւն ։
Trumeau (ō), ար. Անչըպետ՝ միջնորմ † (պատուհանից)։ 2 (Եզի) կարթ. պուտ, զալչա։ [**Czar, Czarine** են.
Tsar (*gun*), **Tsarine** են. Տ.
Tu, դեր. Դու։ || Le —, le toi, ար. Դուով խօսիլը, դուլախօսութիւն ։
Tuable, ած. Սպաննելի։ 2 Մորթելի։
Tuant, e (ɲ), ած. Տաժանելի, հոգի հանող, ը. 2 Ամենատաղտուկ ։
Tu-autem (ōդէմ), ար. Կարեւոր կէտ, կնճիռ, ինչ կ'ուտես,ը. [գան, բն.
Tube, ար. Փող, խողովակ ։ 2 Հրա-
Tuber, ն. Խողովակներ անցընել։
Tubéracé, e, ած. Թայլանման, բս.
Tubercule, ար. Ուռ, անդ. պտղ. 2 Արմատ՝ խլուկ (գետնախնձորի են.). La truffe est un —։ 3 Ուռիկ (ինչ ինչ ախտից). Թուլպերակ † բժ.
Tuberculeux, euse, ած. Ուռուոր։ 2 Թուլպեռակաւոր†բժ.(որ և գ.)։
Tuberculose (ōզ). էգ. Թուլպեռակոտութիւն † բժ.
Tubéreux, euse, ած. Ուռաւոր † ուռուտ † || էգ. Բրաբիոն. բեպէր։
Tubérosité (ō), էգ. Ուռոտութիւն։ 2 Խորտուբորտութիւն (ոսկորի)։
Tubulaire (կn). ած. Խողովակաձեւ, փողաձեւ ։ [2 Փողաձեւ, բս.
Tubulé, e, ած. Փողաւոր (սրուակ)։
Tubuleux, euse, ած. Փողաձեւ, բ. պ.
Tubulure, էգ. Փողաձեւ ծակ, փող ։
Tudesque, ած. Հին գերմանական, Թուտէսքեան (լեզու)։ 2 Կոշտ (ձեւեր)։ || ար. Թուտեսքերէն։ 2 Գերմանացի։
Tudieu, ձգ. Վա՜յ Թշուառական, կրող, ը.
Tue-chien (ɲ), ար. Շնդեղ (ձիւնծաղիկ կամ ժանտընկոյզ)։ յ. է.
Tuer, ն. Կեանքէ զրկել, մահ պատճառել, միս աշխարհ խրկել, սպաննել, մեռցնել ☞ (սրա)մահ. Se faire —, (պատերազմի մէջ իյնալ։ 2 Մահը յանձն առնուլ, մահուան առջեւ երթալ)։ 2 (Մէկու) հոգին կորսնցնել, Ս. Գ. 3 Մորթել (եզ), զարնել (նապաստակ)։ 4 Կոտորել, ջարդել, սպաննել, (որ և ան.) ☞ (որդե)կոտոր. (նենգա)խոշոչ ։ 5 Սատկեցնել (միջատ)։ 6 Զորցնել՝ փճացնել (ցուրտի՝ ծառեր)։ 7 Մարել (ճրագ)։ 8 Զարաչար յոգնեցնել (ձի)։ 9 Մեռցնել, գ. Le chagrin le —։ 10 Առողջութիւն խանգարել, կեանք փճացնել. Ses excès le —։ 11 Խանգարել, փճացնել. Cela — tout le plaisir de la partie. — le temps. (ժանձրոյթ փարատել)։ 12 Սպաննել, գ. Les acteurs ont — la pièce։ 13 Խեղճուկրակ Թարգմանել՝ բանդել (բանաստեղծ մը)։ 14 Գեբազանցել, մոռցնել. — un auteur. — son original. son modèle. || Tue, tue, Մա՜հ, մա՜հ ։ | — le ver, Առտուանց օղի կամ ճերմակ գինի տնկել, ը. || Se —, յ. Մեռնիլ (ձիէ իյնալով)։ 2 Ինքզինք կամ իրար սպաննել։ 3 Ինքզինք փճացնել Il se — à mener pareille vie. Se — à plaisir, (կեանքը ձեռքովը փճացնել)։ 4 Հոգին ելնել, հոգին հանել. Se — à. Se — de. || Se — le corps et l'âme, Հոգին հանել։ | On s'y tue, Ասեղ ձգելու տեղ չկայ, ը.
Tuerie, էգ. Ջարդ, կոտորած. N'allez pas là, c'est une —, (մի երթար հոն, ասեղ ձգելու տեղ չկայ)։ 2 Սպանդանոց, հ. [(պտուղ)։
Tue-tête (à) (ɲ̄). մ. Բոլոր ուժով
Tueur, ար. Սպաննող. C'est un —, (մենամարտով շատեր մեռցուցած է, ը.)։ || — de gens, Պարծուկ, մեծաբան։

Tuf, ար. Ծակոտկէն քար մը, Թուֆաքար †. — calcaire ։ 2 Շէնքի քար մը, Թուֆաքար †. Maisons bâties en — ։ 3 Պատիր երեւոյթ ։ 4 Պատրանք. Trouver le —։

Tuffeau (դիւֆօ), Տ. **Tuf**, 2։ [յինէ։

Tufier, ière, ած. Թուֆաքարա-

Tuile, իգ. Կղմինտր. քիրէմիտ ։ 2 Փորձանք, ձիւն, ձիւն ու կարկուտ, ը. Quelle —! || Près des —, Sous les —, Վերնայարկը (բնակիլ)։ [կղմինտրատ †։

Tuileau (ō), ար. Կղմինտրի կտոր,

Tuilerie, իգ. Կղմինտրագործութիւն։ 2 Կղմինտրոց ։ || Les —, (Հին այրած) պալատ ի Բարիզ, Թիւյլըրի ։ 2 Թիւյլըրիի պարտէզ։ [միտճի։

Tuilier, ար. Կղմինտրագործ. քիրէ-

Tulipe, իգ. Կակաչ. լալէ։

Tulipier, ար. Կակաչ մշակող ։ 2 Կակաչենի, ծռ. Ամ.

Tulle, ար. Շղարշ. թիւլ։ [ռում †։

Tuméfaction, իգ. Ուռիլը, ու-

Tuméfier, ն. Ուռեցնել։

Tumeur, իգ. Ուռ, ուռոյց † ։

Tumulaire (k̄), ած. Գերեզմանի ☞ դամբանա(քար) ։

Tumulte, ար. Աղմուկ, ժխոր ։ 2 Յուզում, ժխոր (աշխարհի) ։ 3 Յոյզք՝ վրդովմունք (կրից) ։ 4 Յանկարծական յարձակում, Հ. Le — Gaulois ։ || En —, մ. Խառն ի խուռն. խառնաշփոթ ։

Tumultuaire (k̄n), ած. Անկարգ, խառնաշփոթ ։

Tumultuairement (k̄), մ. Անկարգօրէն, խառն ի խուռն ։ [ժխորիւ։

Tumultueusement, մ. Աղմկով,

Tumultueux, euse, ած. Աղմկալից, ժխորալի։ 2 Վրդովալի, աղմկալի, ։.

Tumulus (u), ար. հ. ժ. Գերեզմանի վրայ շէնք կամ հողաբլուր, կարկառակոյտ ։ [մը, տոնկատէն։

Tungstène (օնկս), ար. Մետաղ

Tuniciers, ար. յգ. Զորձաւորք, է.

Tunique, իգ. Պատմուճան. յիպաս, իչ զաճքանը. — de Nessus, (աղխտաբեր պարգեւ)։ 2 Վտաւակ (ժամարար եպիսկոպոսի)։ 3 Թակալակ (լտարկաւագի)։ 4 Թիկնոց (զինուորի՝ ըլը-

րոցականի)։ 5 Պատեան (սոխի) ։ 6 Պարուտակ, անգ. [նէլ։

Tunnel (ín), ար. Ներքնուղի, դու-

Tuorbe, Տ. **Téorbe**։

Turban (ŋ), ար. Գլխապատ, փաթտոց. Prendre le —, (տաճկանալ)։

Turbe, իգ. Enquête par —, հ. ժ. Բազմավկայ հարցափորձ։

Turbine, իգ. Հայթ ջրանիւ ։ 2 Միջնաքեմիկ † (ժամի մէջ)։ 3 Երգիոնարան ։

Turbiné, e, ար. Շանչաձեւ, բ․.

Turbinite, իգ. Գետնէ հանուած պարուրաձեւ խեցի, պարուրարդ †։

Turbith, ար. Թրպութ, տկ. Faux —, (լեռի Թրպութ)։ [զաճ պալըղը։

Turbot, ար. Վահանաձուկ. գալ-

Turbotière, իգ. Վահանաձուկի եփաման † ։

Turbotin (ŋ), ար. Վահանաձկիկ †։

Turbulemment (շամաՆ), մ. Խռովայոյզ՝ խռովարար կերպիւ ։

Turbulence (ŋ), իգ. Անհանդարտութիւն, աղմկասիրութիւն, խռովասիրութիւն ։

Turbulent, e (ŋ), ած. Անհանդարտ՝ աղմկասէր (մանուկ) ։ 2 Խռովարար՝ փառովասէր (բնութիւն) ։ 3 Աղմկալից՝ խռովալից (կեանք)։

Turc, Turque, ած. և գ. Տաճիկ, Թուրք. Fort comme un Turc, (խիստ ուժով)։ || Le Turc, Le Grand Turc, Սուլթան։ || ար. Տաճկերէն։ 2 Տաճկորդ † || À la —, Ըստ տաճկականին։

Turcie, իգ. Թումբ (գետի)։

Turco, ար. Ափրիկեցի արձակազօր (ֆր. բանակի մէջ), Թուրքօ։ յ. —s։

Turelure, իգ. Թրալալալա ։ 2 Բան, ը. C'est toujours la même —։

Turf, ար. Ձիարշաւարան, ձիակըրկէս † ։ [խորդ ։

Turfiste, ար. Ձիարշաւի յաճա-

Turgescence (2u-ŋ), իգ. Ուռում, այտում։ [ռեցող, այտուցիկ † ։

Turgescent, e (2u-ŋ), ած. Ու-

Turlupin (ŋ), ար. հ. ժ. Կատակերգուի մ'անուն, Թիւրլիւբէն։ 2 Յուրտ կատակաբան ։

Turlupinade, իգ. Անհամբառա-

խաղ, ցուրտ կատակաբանութիւն ։

Turlupiner, չ. Անհամ բառախաղեր ընել, ցրտօրէն կատակաբանել ։ ‖ ն. Ծաղրի առնուլ, ծաղրել։ [լուծիւն։

Turlutaine, էգ. Երգխոհիկ։ 2 Մո-

Turnep, ար. Դուարաբողկ † ։

Turpitude, էգ. Տգեղութիւն, խայտառակութիւն (գործքի մը մէջ)։ 2 Անօթալի գործ, խայտառակութիւն ։ 3 Զազիր՝ ամօթ խօսքեր ։

Turquette, էգ. Խլիրդենի † տկ.

Turquin (ն), ած. Մութ (կապոյտ)։ ‖ ար. Մութ կապոյտը։

Turquoise, էգ. Ազնիւ քար մը, փիրուզակ . փիրուզէ ։ ‖ ար. Փիրուզակապոյտ † ։

Tussilage, ար. տ. ս. Խոճկորակ ։

Tussore, ար. Հնդիկ կերպաս մը, հնդկաթուլար † Թիւսօր։

Tutélaire (էռ), ած. Պաշտպան, պահապան։ 2 Խնամակալական, էր.

Tutelle, էգ. Խնամակալութիւն . վասիլիք. Rendre la —, (խնամակալութեան հաշիւը տալ)։ 2 Կախում, հպատակութիւն։ 3 Պաշտպանութիւն . Sous la — des lois. ‖ En —, Խնամակալութեան տակ։ 2 Հպատակութեան տակ։

Tuteur, trice, գ. Խնամակալ . վասի։ 2 Առաջնորդ, գ. 3 Պաշտպան ։ 4 Նեցուկ, խաշար † (ծառի)։ լութիւ։

Tutie (դի), էգ. Աղպար, Թութի .

Tutoiement, Tutoîment, ար. Դուով խօսիլը, դուլախօսութիւն։

Tutoyer (դուա), ն. Եզակի խօսիլ, դուլել † ։

Tutti (դուդդի), ար. Համերգութիւն, էր. ‖ — quanti, Ամէնքն ալ։

Tuyau (յօ), ար. Խողովակ, փող, փողրակ։ 2 Փող՝ պուկ (երգիոնի)։ 3 Փող (փետուրի)։ 4 Ծղօտ՝ ցողուն (ցորենի)։ 5 Փողաձեւ փոթուած (տանթելի)։ յ. —x։

Tuyautage (յօ), ար. Փողանի † (ձեռնոյի)։ 2 Փողաձեւ փոթումն

Tuyauter (յօ), ն. Փողաձեւ փոթել (արդուկով)։

Tuyère, էգ. Հնոցի ծակ (ուր փքափողը մտած է), փողածակ † ։

Tympan (էն-ն), ար. Թմբուկ (ականջի). Un bruit à briser le —, (ականջ պատռող աղմուկ)։ 2 (Մամլոյ) Թըմբուկ, ար. 3 Շէնքի մը ճակտի երեք պըսակներու մէջտեղ միահարթ միջոց, Թինբան։ 4 Ատամնաւոր անուակ, ժամեղ † մ. 5 Անուաձեւ մեքենայ ջուր հանելու, ջրհան Թմբուկ ։

Tympaniser (էն), ն. Նշաւակել, խայտառակել ։ 2 Անունը հանել, հռչակել, հ. [ցում, փքանք † ։

Tympanite (էն), էգ. (Փորի) փքու-

Tympanon (էն), ար. Նուագարան մը, Թինբանակ † ։

Type, ար. Սկզբնատիպ, նախատիպ. Le — du beau։ 2 Օրինակ (մէՏրի)։ 3 Նախագաղափար, նախատիպար † նկ. 4 Տիպար †. Le — européen. Le genre ortie sert de — à la famille des urticées։ 5 Նախատիպ, նախատիպար † Cet homme est un — ։ 6 Պատկեր, նշան, օրինակ. L'agneau pascal est le — de Jésus-Christ ։ 7 Խորհրդապատկեր (մետալի վրայ)։ 8 Պատկեր, ար. 9 Նշանագիրք, ար. [ժանտատենդոտ.

Typhique, ած. ժանտատենդի։ ‖ ար.

Typhlite, էգ. Կուրաղետապ, բժ.

Typhoïde, ած. ժանտատենդային։

Typhon (ն), ար. Ճափոնեան ծովուց մէջ մրրիկ, Թիֆոն ։

Typhus (իւս), ար. ժանտատենդ . — d'orient, (ժանտախտ)։

Typique, ած. Տիպարական, բ. պ. 2 Այլաբանական, նշանակական (իմաստ)։

Typographe, ար. Տպագիր։

Typographie, էգ. Տպագրութիւն։ 2 Տպագրատուն ։ [կան։

Typographique, ած. Տպագրա-

Tyran (ն), ար. Բռնակալ, բռնաւոր։ 2 Գռռահաւ † ։ [ւորիկ †։

Tyranneau (2ն-օ), ար. Բռնա-

Tyrannicide (2ն-օ), ար. Բռնաւորասպան, բռնաւորասպան † 2 Բռնաւորասպանութիւն † ։

Tyrannie (2ն), էգ. Բռնակալութիւն, բռնաւորութիւն։ 2 Կապանք, հարըստահարութիւն, բռնութիւն։ 3 Բռնութիւն (կենդանեաց վրայ)։ 4 Իշխանութիւն, բռնաւորութիւն (կրից)։

Tyrannique (2ն), ած. Բռնաւորական, բռնաւոր ։

Tyranniquement (Չn), մ. Բռնաւորաբար ։

Tyranniser (Չn), ն. Բռնակալել։ 2 Կռփել, չարչրկել, հարստահարել, բռնանալ։ 3 Տիրապետել, բռնակալել ։ Il est — par ses passions, (կրիցը գերի է)։

Tyrolienne, էգ. Թիրօլերգ ։ 2 Թիրոլապար ։

Tzar (ց), ար. Կայսր՝ ձար (Ռուսաց)։

Tzigane (ցի), ար. Բոշայ, գնչու ։ 2 Բոշայերէն ։

Tzingari (ցկն), ար. Բոշայ, գնչու ։

U

Ubiquiste (իւպիւիսդ), ար. ե. ժ. Անդպրոց աստուածաբան. Il est —, (ամէն տեղ գոհ է, ամենաշխարհիկ է)։ 2 Միշտ ճամբորդութեանց մէջ, ամենաշխարհիկ։ [մենուրեքեան (աղանդաւոր)։

Ubiquitaire (իւպիդէռ), գ. Ա.

Ubiquité (իւպի), էգ. Ամենուրեքութիւն, համուրեքութիւն։

Udomètre, ար. Անձրեւաչափ։

Uhlan (իւլան), ար. Հեծեալ, նիզակաւոր, իւհլան. Les (լk) —։

Ukase (զ), ար. (Ցարի) հրովարտակ, ուքազ։

Ulcération, էգ. Կեղաւորութիւն։ 2 Դիւքէն կեղ, մակակեղ †։

Ulcère, ար. Հին վէրք, կեղ։

Ulcéré, e, ած. Բազմախայթ † (խիղճ)։ 2 Տառապեալ (մարդ)։ 3 Սիրտը խոցուած, սրտավէր † (մարդ)։

Ulcérer, ն. Կեղ գոյացնել, կեղահարել։ 2 Դառնացնել, ոխացնել, սիրտը խոցել։ [կեղոտ † 2 Կեղային (վէրք)։

Ulcéreux, euse, ած. Կեղալից,

Ulmacées, էգ. յգ. Կնձնիազգիք † բս. [տկ.

Ulmaire (կը), էգ. Մարգաղշխոյ†

Ultérieur, e, ած. Անդրագոյն, յայնկուսեայ † 2 Ետքի, ետքէն, վերջին, անդրագոյն։ [ապա։ 2 Աւելէ զատ։

Ultérieurement, մ. Յետոյ.

Ultième, Տ. **Ultime**։

Ultimatum (իւլ·օմ), ար. (Դիւանագիտական) վերջնագիր ։ 2 Վերջնորոշում † հուսկպատասխան †։

Ultime, ած. Յետին, վերջին։

Ultra, ար. Ծայրայեղեան ։ || ած. Ծայրայեղ (ազատական)։

Ultramontain, e (ն-ն), ած. Անդրալպեան, անդրալեռնեան ։ 2 Պապական՝ անդրալեռնեան (սկզբունք)։ || ար. Պապի բացարձակ իշխանութեան կուսակից, անդրալեռնեան ։

Ultramontanisme (ս), ար. Պապի անսխալութեան վարդապետութիւն, անդրալեռնականութիւն։

Umble (օն), ար. Օմպրակ, ձկ.

Un, Une (ն), ած. Բ—. Մէկ։ 2 Մէկ հատ, մէկ. Dieu est un. Ne faire qu'un, (մէկ լինիլ ։ 2 Մէկ հոգի մէկ սիրտ կազմել). C'est un, C'est tout un, (մէկ բան է)։ 3 Մէկը. — qui doit suppose — qui a prêté։ 4 (Երազ) մը։ || Et d'un, Et d'une, Այս առաջին ։ | L'un l'autre, Իրար (զոմել)։ 2 Իրարու դէմ (յարձակիլ)։ | L'un et l'autre, Թէ մէկը թէ միւսը, երկուքն ալ. L'une et l'autre armée, (երկու բանակն ալ)։ | Les —..... les autres, Ոմը..... ոմը։ | Les uns et les autres, Ամէնքն ալ, առ հասարակ ։ | L'un dans l'autre, L'un portant l'autre, Իրարու վրայ (հաշուելով) ։ || Un à un, Մի առ մի, մէկ մէկ։ || ար. Մէկ Թուանշան, մէկ։

Unanime, ած. Համամիտ, համաշունչ, համաձայն, միաբան։ [միաբան։

Unanimement, մ. Միաձայն,

Unanimité, էգ. Միաբան հաւանութիւն, համամտութիւն, միաձայնութիւն. — d'opinions, (համամտութիւն)։ À l'—, (միաձայն)։

Unau (ō), ար. Յոյլերէ, է.

Unciale (օն), էգ. Երկաթագիր։

Unguis (օնկիւիս), ար. Եղնգնոսկր։

Uni, e, ած. Միացեալ։ 2 Միացնաց†

(ձի)։ 3 Միաշունչ, միաբան (սրտեր)։ 4 Շիփշիտակ, հարթ, հաւասար, հարթածաւալ (ծով)․ Côte douce et —․ Étoffe —։ 5 Պարզ, անզարդ․ Linge —․ Un habit —, tout —․ Un style, Un chant —․ J'aime les gens simples et —․ Un homme tout —, (պարզ մարդ)։ 6 Միակերպ․ Une vie —․ Un bonheur tout —։ 7 Անխռով․ Caractère tranquille et —։ || մ․ Միօրինակ, միապէս։ || À l'—, մ․ Հարթ հաւասար, հ․

Unicolore, ած․ Միագոյն։

Unicorne, ար․ Միեղջերու։

Unicotylédoné, e, ած․ Միաքլթակ (տունկ)։

Unième, ած․ Le vingt et —, Քսանումէկերորդը։ 2 Քսանը մէկը (մարտի)։ [Քսանումէկերորդ։

Unièmement, մ․ Vingt et —,

Unification, էգ․ Միաւորում։ 2 Միացում։

Unifier, ն․ Միացնել։

Uniflore, ած․ Միածաղիկ։

Unifolié, e, ած․ Միատերեւ։

Uniforme, ած․ Միաձեւ, միակերպ, միօրինակ ☞ (միա)գոյն։ 2 Նման, համանման․ Des sentiments —։ 3 Համաձեւ (զգեստ)։ || ար․ Համազգեստ, (որ և՝ Habit d'—)։ 2 Զինուորական համազգեստ․ Porter l'—․ Quitter l'—, (զինուորութենէ քաշուիլ)։

Uniformément, մ․ Ցարեւնման, միապէս, նոյնաբար, միօրինակ։

Uniformiser, ն․ Միակերպել †, միօրինակել †։

Uniformité, էգ․ Միակերպութիւն, միօրինակութիւն։

Unilatéral, e, ած․ Միակողմեան, բ․ ոչ․ 2 Միակողմանի (դաշն)։ 3 Միադիմի (հանճար)։

Unilingue, ած․ Միալեզու։

Uniloculaire (կո), ած․ Միախինձ, բ․.

Uniment, մ․ Միօրինակ, միապէս։ 2 Պարզ կերպիւ․ Il vit —․ Parler tout —։

Union (Յ), էգ․ Միակցութիւն, միաւորութիւն։ 2 Ամուսնութիւն, միութիւն․ Le ciel a béni leur —։ 3 Զուգաւորութիւն (անասնոց)։ 4 Միաբանութիւն, միութիւն։ 5 Դաշնաւորութիւն, միաբանութիւն․ — Suisse։ 6 Միացեալ Նահանգք, Ամ․ Président de l'—, (գեր․)։ 7 Ընկերակցութիւն, միաբանութիւն․ — ouvrière։

Unioniste, ար․ Գործաւորական ընկերակցութեան անդամ, ընկերակցեան† 2 Միութենեան † Ամ․ [դէմ, միադէմ, բ․

Unipersonnel, elle, ած․ Ան-

Unipétale, ած․ Միաթերթ, բ․.

Unique, ած․ Մէկ հատիկ, միակ։ 2 Միամօր (որդի)։ 3 Հազուադէպ՝ անզիւտ (ձեռալ)։ 4 Մէկ հոգւոյ (պաշտօն)։ 5 Գերազոյն, եզական, մէկ հատիկ․ Homme —։ 6 Այլանդակ, ծաղրելի, եզական․ Il est — avec ses prétentions։ 7 Նոբանշան․ Voilà qui est —, (աւանկ բան ալ չէ եղած)։ 8 Անզուգական․ Une grâce —։

Uniquement, մ․ Լոկ, միմիայն։ 2 Ամէն բանէ վեր․ Il l'aime —։

Unir, ն․ Զօդել, յարել, խառնել, կցել, միացնել, միաւորել ☞ (ազգա)-յօդ։ 2 Զուգել, լծորդել, միաւորել․ Il — l'esprit au savoir․ — les époux։ 3 Ողորկել, հաւասարել, հարթել (քար՝ ճամբայ)։ || S'—, չ․ Միանալ։ 2 Միաբանիլ։ [elle, ած․ Միասեռ, բ․.

Unisexué, e, Unisexuel,

Unisson (Յ), ար․ Միաբանութիւն․ À l' -, (միաբան)։ 2 Միաձայնութիւն, էգ․ À l'—, (միաձայնութեամբ)։

Unitaire (կո), ած․ Միաւորական։ 2 Միանձնական (հերետիկոսութիւն)։ || ար․ Միանձնադաւան, միանձնադաւանք։

Unitarien (Յ), ար․ Տ․ **Unitaire,** ար․ [դանդութիւն †։

Unitarisme (ս), ար․ Միանձնա-

Unité, էգ․ Միութիւն ☞ միա(կրօնութիւն)։ 2 Համաձայնութիւն, միութիւն։ 3 Կապակցութիւն, միութիւն․ Ce roman manque d'—։ [միաւորիչ։

Unitif, ive, ած․ Միաւորական,

Univalve, ած․ Միաբացիկ, բ․․ 2 Միապատեան, միատիփ, չ․

Univers, ար․ Բոլոր աշխարհները, տիեզերք․ Dieu a créé l'—։ 2 Աշխարհ, տիեզերք։

Universaliser, ն. Ընդհանրացնել ։
Universalité, էգ. Ընդհանրականութիւն (եկեղեցւոյ) ։ 2 Ընդհանրութիւն (մարդկան) . L'— des êtres, (ընդհանուր էակք) ։ 3 Ամբողջութիւն, էգ. L'— des biens ։ 4 Ամէն բանի ընդունակութիւն, համբականութիւն † (տաղանդի)։
Universaux (սօ), ար. յգ. Ընդհանուր գաղափարք, քնդհանուրք։
Universel, elle, ած. Համաշխարհական, տիեզերական։ 2 Ընդհանուր, ընդհանրական ։ 3 Համագումար ։ 4 Ամէն բանի ընդունակ, համատարածն (անձինք). Science —, (համագիտութիւն †). Cet homme est —, (ամէն բանի հմուտ է)։ 5 Համածաւալ (հրիտակաւոր) ։ 6 Համաբոյժ † (դեղ)։ 7 Ընդհանուր (նախադասութիւն) ։ ‖ ար. Տ. Universaux ։ [համարակ, ընդհանրայէս։
Universellement (ll), մ. Ա...
Universitaire (քռ), ած. և ար. Համալսարանական ։
Université, էգ. Վարդապետանոց, համալսարան ։ ‖ L'—, Դպրոցաթաղ † հ. ‖ Les —, Դպրոցք, հ. [Թիւն։
Univocation, էգ. Համանունութիւն։
Univoque, ած. Միանուն, համանուն։ 2 Մէկ կերպով միայն մեկնուող, մեկնիմաստ † 3 Նմանազգի, նոյնազգի (գաղափարք) ։ [գործածուած նիւթ մը, ուրատ։
* **Upas** (ս), ար. Նետը թունաւորելու
Urane, ար. Ուրանիոնի ու թթուածնի խառնուած, ուրան։ [ուրանիոն։
Uranium (օմ), ար. Մետաղ մը,
Uranographie, էգ. Երկնագրութիւն։ [փութիւն ։
Uranométrie, էգ. Երկնաչա...
Uranoscope, ար. Ձուկ մը, երկնադէտ։ [կանոս ։
Uranus (ս), ար. Մոլորակ մը, Ու...
Urate, ար. Միզատ, ք.
Urbain, e (ն), ած. Քաղաքային ։ ‖ ար. Քաղաքացի ։
Urbanité, էգ. Քաղաքավարութիւն, քաղաքավարութիւն։ [կերպ, ք.
Urcéolé, e, ած. Տկաձեւ, տկա...
Ure, ար. Ցլավայրի ։
Urée, էգ. Քնամէզ։

Uretère, ար. Մէզը դէպ ի փամփուշտ տանող փող, միզերակ։ [միզուկ։
Urètre, Urèthre, ար. Միզանցք,
Urétrite, Uréthrite, էգ. Միզկատապ ։ [ստիպողականութիւն։
Urgence (ն), էգ. Կարեւորութիւն,
Urgent, e (ն), ած. Ստիպողական, շտապելի ։
Urinaire (քռ), ած. Մէզի, միզային։ ‖ էգ. Կռաբանչար, տկ. [յգ. —aux։
Urinal, ար. (Հիւանդի) միզաման ։
Urine, էգ. Մէզ, շէռ, ‒. — ardentes, (հրազոյն մէզ)։
Uriner, չ. Միզել ։ [զային։
Urineux, euse, ած. Մէզի, մի-
Urinoir, ար. Միզարան (փողոցը)։
Urique, ած. Միզական (թթու)։
Urne, էգ. հ. ժ. (Ջուրի) սափոր։ 2 հ. ժ. (Աճիւնակալ) սափոր։ 3 հ. ժ. Քուէանօթ, սափոր ։ 4 Քուէտուփ ։ 5 Կաւէ սափոր (գետնէ հանուած)։ 6 Սափորակ՝ սերմնափակ † (մամռոց) ։
Urodèle, ած. Տտնաւոր, է.
Uroscopie, էգ. Միզաքննութիւն։
Ursuline, էգ. Ուրսուլեան (կուսան)։ ‖ յգ. Ուրսուլեանք † ։
Urticaire (քռ), էգ. Մոլաքոր, քծ.
Urtication, էգ. Եղնահարութիւն ։
Urticées, էգ. յգ. Եղնազգիք, բ.
Us (իւս), ար. Savant en —, Լատինագէտ իմաստակ ։ ‖ ար. յգ. Սովորոյթք, կարգք։
Usable, ած. Մաշելի, մաշուն †։
Usage, ար. Գործածութիւն . Mettre en —, (գործածել) . Cette toile fera beaucoup d'—, (այս կտաւը երկար պիտի ծառայէ) ։ 2 Դիմացկունութիւն. Toiles garanties à l'— ։ 3 Օգտակարութիւն, պիտանութիւն . Un talent d'un grand — ։ 4 Գործածում՝ վայելում (ուրիշի եղող բանի)։ 5 Արօտի կամ փայտահատքի իրաւունք ։ 6 Բանեբու գործածութիւն, սովորութիւն. Orthographe d'— ։ 7 Սովորութիւն, սովորոյթ . Selon l'—. Les — reçus. Il a l'— de. Il est en —, dans l'— de։ 8 Վարժութիւն. Formé par un long —. Les peuples qui n'ont pas l'— des lettres։ 9 Կենցաղագիտութիւն. Man-

quer d'—. (որ և' — du monde, de la vie). ‖ յ+. հ. ժ. ժամի գրքեր։

Usager, «ր. Արօտի կամ փայտահատքի իրաւատէր †։

Usance (Ն), էֆ. (Ոռամսեայ) պայմանաժամ (փոխանագրի)։ 2 Սովորութիւն, հ. [կու, էր.

Usant, e (Ն), «ծ. Մաշիչ։ 2 Կիրար-

Usé, e, «ծ. Մաշ (հագուստ)։ 2 Մաշած (մարդ)։ 3 Անպիտանցած. Ce cheval est —, a les jambes —։ 3 Բթացած (բիմբ)։ 4 Մաշած (սիրտ)։ 5 Ցածքացած (զուարճութեամբք). — sur։ 6 Հինցած (բառ), ծեծուած (գաղափար)։

User, «ր. Դիմացկունութիւն։ 2 Գործածութիւն։ ‖ ն. Մաշել։ 2 Հինցնել (հագուստ)։ 3 Տկարացնել (աչքեր՝ շատ կարդալով)։ 4 Սպառել, ուտել (մեծերը), ‹էք. 5 Պակսեցնել, մաշել, †. 6 Գործածել՝ սպառել (շատ ածուխ)։ 7 Գործածել, հ. ‖ ը. Գործածել. — de. — mal de qch. (չարաչար գործածել), (որ և «նե.)։ 2 Ի գործ դնել, բանեցնել (վարպետութիւն). — de. ‖ En —, Վարուիլ (լաւ՝ գէշ)։ ‖ S'—, յ. Հիննալ, մաշիլ։

Usine, էֆ. Գործարան, գործատունէ † 2 Ջրաշարժ մեքենայ, հ.

Usité, e, «ծ. Ի սովորութեան, սովորական։ 2 Գործածական (բառ)։

Usquebac (իւսքե̂), «ր. Քրքմօղի։

Ustensile (ս-Ն-զ), «ր. Անօթ, աման ☞ (պղնձ)իք։ 2 Խոհամանս։ 3 Գործիք. — aratoires։

Ustion (զի), էֆ. Այրում։

Usucapion (Ն), էֆ. Սովորութեամբ տէր լինիլը. իրաւակալութիւն։

Usuel, elle, «ծ. Սովորական, կիրառելի։ [կօրէն, սովորաբար։

Usuellement (ll), մ. Հասարա-

Usufructuaire (ֆ̂ռ), «ծ. Միայն պտուղը՝ արդիւնքը վայելելիք, արդիւնընկալ։

Usufruit, «ր. Միայն պտուղի՝ արդիւնքի վայելում, արդիւնառութիւն † էր.

Usufruitier, ière, †. Բանի մը պտուղը՝ արդիւնքը վայելող, արդիւնառու † ‖ «ծ. Արդիւնառուի պատկանեալ (նորոգութիւնք)։

Usuraire (ֆ̂ռ), «ծ. Վաշխական. Prêt —, (վաշխառութիւն)։

Usurairement (ֆ̂), մ. Վաշխով։

Usure, էֆ. (Ստկի) շահ, տոկոս։ 2 Անիրաւ շահ, վաշխ. Prêter à —. Exercer l'—. Tirer — de, (վաշխել)։ 3 Մաշում (լաթի)։ [‖ †. Վաշխառու։

Usurier, ière, «ծ. Վաշխառուի։

Usurpateur, trice, †. Յափշտակիչ։ [թիւն։

Usurpation, էֆ. Յափշտակու-

Usurpé, e, «ծ. Փուճ՝ անիրաւ (համբաւ)։

Usurper, ն. Շորթել, յափշտակել։ ‖ ը. Տէր լինիլ. — sur։ 2 Տեղ գրաւել (դրացիէ). — sur։

Ut (իւդ), «ր. Առաջին խազ, իւդ (տօ)։

Utérin, e (Ն), «ծ. Արգանդի, արգանդային. Fureur —, (տես **Nymphomanie**)։ 2 Համամայր (քոյր՝ եղբայր)։ ‖ «ր. յ+. Համամայր (քորք՝ եղբարք)։

Utile, «ծ. Պիտանի, օգտակար ☞ (ազգա)շահ, (ազգ)օգուտ. Domaine —, (երկրի մ'արդիւնք)։ 2 Սահմանեալ, էք. Ordre —. En temps —։ ‖ «ր. Օգտակարը։ [օգտիւ։

Utilement, մ. Օգտակարապէս,

Utilisable, «ծ. Բանի բերելիք, օգտաբերական †։ [տառութիւն †։

Utilisation, էֆ. Օգտակարում, պի-

Utiliser, ն. Բանի բերել, օգտի գործածել, օգտել, օգտակարել։

Utilitaire (ֆ̂ռ), «ծ. Օգտախնդիր։ 2 Օգտականէ (փիլիսոփայ)։ [նութիւնէ։

Utilitarisme (ս), «ր. Օգտակա-

Utilité, էֆ. Պիտանութիւն, օգուտ, օգտակարութիւն. D'aucune —, (բանի մը չեկող)։ ‖ յ+. Երկրորդական դերք, ենթադերք † Թատ.

Utopie, էֆ. Երազական աշխարհ, երանաստան։ 2 Երազական կառավարութիւն, երանաստան։ 3 Երեւակայական խորհուրդ, ցնորք։ [խոհ։

Utopiste, «ր. Երազատես, ցնորա-

Utricule, «ր. Խորշ, «ոփ. Բն.

Uvée, էֆ. Աչքի մէկ պարունակը, խաղողենի։

Va, Գնա՛։ 2 Ա՛յդպէս լինի, լաւ։ 3 Անհոգ եղիր, օ՜ն ։

Vacance (Ն), էգ. Դատարկութիւն (պաշտօնի), Թափուր † (աթոռի)։ || յգ. Արձակուրդ (դպրոցի), պարապուրդ † (ատեանի), (որ և էգ.)։

Vacant, e (Ն), ած. Դատարկ, պարապ (տուն)։ 2 Թափուր † (գահ)։ 3 Չփնտռուած (ժառանգութիւն)։ 4 Տէրն անստոյգ (ինչք)։ [նասուն։

Vacarme, ար. Աղմուկ, ժխոր, վայ-

Vacation, էգ. Դատարկութիւն, Թափուրութիւն (պաշտօնի մը)։ 2 Նուիրուած ժամանակ, աշխատանք, պարապում. On paye tant aux experts pour chaque —։ 3 Վարձք (նօտարի)։ 4 Արուեստ, հ. Quelle est sa —? || յգ. Պարապուրդ † (ատեանի). Chambre des —, (պարապուրդական ատեան)։

Vaccin (Ն), ար. Թարախ (պատուաստի). Inoculer le —, (պատուաստել)։

Vaccinal, e, ած. (Կովու) ծաղկախտի։ [(ծաղկի դէմ)։

Vaccination, էգ. Պատուաստում

Vaccine, էգ. Ծաղկախտ (կովու)։ 2 Պատուաստ (ծաղկի դէմ)։

Vacciner, ն. Պատուաստել։

Vache, էգ. Կով։ 2 Կովու միս։ 3 Կովու կաշի, կովենի. — de pays. — de Russie. Des souliers de —։ 4 Մորթապատ սակառի (կառքի). Mettez ces habits dans la —։ || De —, Շէկ (մազ)։ | Comme une —, Ամենա(շէկ)։ 2 Շատ մը (լալ)։ | — à lait, Կթան կով։ 2 Շահու աղբիւր։ | La — à Colas. Նորադաւանութիւն, անգ. | — à Dieu, Զատկաճճի։ [դէորդ։

Vacher, ère, գ. Կովարած, ան-

Vacherie, էգ. Կովանոց։ 2 Կթատուն †։

Vacillant, e (Ձl-Ն), ած. Դեգեւկոտ, դողդոջուն, երերուն (ծունկեր)։ 2 Անհաստատ, խախուտ, երերուն (առողջութիւն)։ 3 Ցեղյեղուկ, վարան, երերուն (միտք)։

Vacillation (Ձl), էգ. Դեգեւում, դողդոջում (լուսի), երերում (նաւակի)։ 2 Անհաստատութիւն, վարանք. — dans les opinions։ 3 Տարախօսութիւն † (վկայից)։

Vaciller (Ձl), չ. Դանդաչել, դեգիւել, դողդղալ, երերիլ. Ma langue vacilla, (լեզուս դարձաւ)։ 2 Տկարանալ (յիշողութեան)։ 3 Երկմտիլ, վարանիլ. — dans ses réponses, (տարաբանել †)։

Vacuité, էգ. Դատարկութիւն։

Vade, էգ. Սկզբնագումար (խաղի մէջ), նախագին † 2 Մաս՝ բաժին (գործի մը մէջ)։ [դի աղքատացում։

Vademanque (Ն), էգ. Դրամարկ-

Vade-mecum (վաsk-մէքօմ), ար. Միշտ հետը տարուած բան, անբաժան ընկեր։

Va-et-vient (Ն), ար. Երթեւեկ։ 2 Երթեւեկող մաս (մեքենայի)։ 3 Գետանաւակ (միւս կողմ անցնելու)։ 4 Երթեւեկի չուան (նաւու ու ցամաքի միջեւ)։

Vagabond, e (Ն), ած. Աստանդական, Թափառական, Թափառոտ † || գ. Թափառիկ։ 2 Դատարկաշրջիկ։

Vagabondage (Ն), ար. Թափառականութիւն։

Vagabonder (Ն), չ. Թափառական պտըտիլ, Թափառիլ։

Vagin (Ն), ար. Իգափող † անգ.

Vaginal, e, ած. Իգափողային, անգ. 2 Պատենաձեւ, անգ.

Vagir, չ. Ծուանքներ հանել, ճուալ։

Vagissement, ար. Նորածին տըղու ճիչ, ճուանք †։

Vague, ած. Պարապ անգործ (երկիրներ)։ 2 Անեզր՝ անսահման (միջոցներ)։ 3 Տարտամ (լոյս՝ խօսքեր՝ իղձեր)։ 4 Պտըտող՝ յածուն † (ցաւեր)։ 5 Ճղճղկէն՝ Թափառ (ջիլ)։ 6 Խառնաշփոթ, բժ. 7 Անսահմանչական † (տարի)։ || ար. Աններոշութիւն, անյայտութիւն։ 2 Դատարկ միջոց, դատարկութիւն (օդի)։ || Se jeter, Se perdre dans le —, Տարտամ պատ-

ճառաբանութեանց մէջ իյնալ ։ || էգ. Ալիք, կոհակ ։ [մը, տարտամօրէն։

Vaguement, մ. Աննոյշ կերպով

Vaguemestre, ար. (Զօրաց) աղախապետ · փըրքը նազըրը ։ 2 (Զօրաց) նամակաբաշխ՝ ցրուիչ ։

Vaguer, չ. Թափառիլ, աստանդիլ. Laisser — ses pensées, (միտքն ազատ ձգել)։ [րիաբար, կտրճօրէն։

Vaillamment, մ. Քաջապէս, ա-

Vaillance (Ն), էգ. Քաջութիւն, արութիւն, կտրճութիւն։ 2 Արժէք, հ.

Vaillant, e (Ն), ած. Քաջասիրտ, քաջ, արի, կտրիճ, (որ և ար.) ։ || ար. Գոյք, դրամագլուխ ։ || մ. Il n'a pas un sou —, Բան մը չունի ։ [Թիւն, ։

Vaillantise (Ն-զ), էգ. Կտրճու-

Vain, e (Ն), ած. Դատարկ (արօտ). Terres — et vagues, (անմշակ՝ պարապ երկիրներ)։ 2 Անզօր՝ սին (ստուեր)։ 3 Ունայն (պերճախօսութիւն) ։ 4 Ոչինչ, փուճ, ունայն, ընդունայն (խոստմունք). Tout est — en l'homme ։ 5 Փուճ՝ անօտի՝ զուր (ջանքեր)։ 6 Անհիմն՝ անօտի (յոյս), փուճ (վախ)։ 7 Սնապարծ, ունայնամիտ. Un homme — . — orgueil, — ambition, (սնափառութիւն)։ || ար. Faire le —, Սնափառիլ ։ || En —, մ. Փուճ տեղը, ի զուր ։

Vaincre (Ն), ն. Յաղթել · Se laisser —, (յաղթուիլ ։ 2 Տեղի տալ) ։ 2 Գլել, գերազանցել։ 3 Զսպել, յաղթել, փ. 4 Նուաճել (ձին) ։ || Se —, յ. Ինքզինք զսպել, իր անձին յաղթել։

Vaincu, e (Ն), ած. Նկուն ։ || փ. Յաղթուող, պարտեալ։ [րապար, ի զուր։

Vainement, մ. Զուր տեղը, վայ-

Vainqueur (Ն), ար. Յաղթող, յաղթական ։ 2 Սիրոյ առարկայ, սիրածը ։ || ած. ար. Յաղթական ։ 2 Յանձնապաստան (կերպարանք)։

Vair ($\overline{k}$), ար. Սկիւռիկ մուշտակ, հ.

Vairon (Ն), ած. (Աչքի) ծիածանը ապիտակածիր · Il a l'œil — . Cheval —։ 2 Այլագոյն աչքեր ունեցող, այլաչեայ։ || ար. Վէռօն, ձկ. 2 Տ. **Goujon**, 3։

Vaisseau (սō), ար. Աման, անօթ։ 2 Նաւ. — de guerre, (մարտանաւ), (որ և՝ — de ligne, հ.) ։ 3 Լաստափայտ, նաւ, փ. 4 Ներքին տարածութիւն (սրահի), ընդունարան · Cette église est un beau —։ 5 Անցք, անօթ, անդ. 6 Փող՝ խողովակ (տնկոց) ։

Vaisselle (ս), էգ. Սեղանամանք, դաստապրիկք †. — plate, (արծաթ դաստապրիկք)։ [ճարտարագիտաց՝ **Vals**)։

Val, ար. Ձոր, հովիտ։ յգ. **Vaux**, (ըստ

Valable, ած. Վաւերական, ընդունելի։ 2 Արժէքաւոր՝ արժուն † (բաներ)։

Valablement, մ. Օրինաւոր կերպիւ, վաւերաբար ։

Valenciennes (Ն-kն'), էգ. յգ. Ժանեակ մը, վալանսիկ † ։

Valériane, էգ. տ. ս. Մրուան. Racine de —, (մրուանտակ)։

Valet, ար. Ծառայ, սպասաւոր. — de pied, (պայիկ †) ։ 2 Սպասեակ, մանչ, գրթ. — de trèfle · Insolent comme un — de trèfle, (ամենաժպիրհ)։ 3 Օգնական (դահճի) ։ 4 Ծանրոց (ինքնափակ դրան)։ 5 Նեցուկ (հայելիի)։ 6 Փայտակալ՝ պնդոց † (հիւսի)։ | — de chambre, Սենեկապան։ | — de place, Ճամբորդաց ծառայող։ | — à débotter, Տ. **Tire-botte** ։

Valetage, ար. Ծառայութիւն, հ. 2 Ծառայական ընթացք, շնթողութիւն։ 3 Ի'նք բանեցնելը երկիր մը։

Valetaille (այլ), էգ. Սպասորեար։

Valet-à-patin (Ն), ար. Ունելիք մը, բաղեն † վէր. [նիլ (բանի մը համար)։

Valeter, չ. Սորկել, շնթել։ 2 Յոզ-

Valétudinaire ($\overline{k}$n), ած. և փ. Յաւագար, մշտամէտ † մշտահիւանդ †։

Valeur, էգ. Քաջութիւն ։ 2 Արժողութիւն, արժէք · De peu de —, (աժան, չնչին, դուզնաքեայ)։ De —, (ծանրագին)։ Pièces de nulle —, (անպէտ թուղթեր)։ 3 Արժէթուղթ. Déposer des —։ 4 Զօրութիւն՝ արժէք (բառերու)։ || La — de, Գրեթէ (մղոնի մը) չափ ։ | — reçue. Փոխարէնն ընդունուած, վճ. | — en compte, Փոխարէնն ի հաշիւ, վճ. | En —, Լաւ մշակուած (հող) ։ | Être en —, Լաւ քշուիլ՝ ծախուիլ։ [Թեամբ։

Valeureusement, մ. Քաջու-

Valeureux, euse, ած. Քաջ, արի, քաջասիրտ ։

Validation, էգ. Վաւերում։

Valide, ած. Վաւերական։ 2 Զօրաւոր, ողջանդամ, (որ և գ.)։ [պիւ։

Validement, մ. Վաւերական կեր-

Valider, ն. Վաւերել։ [Թիւն։

Validité, էգ. Ոյժ,՝ վաւերականու-

Valise (զ), էգ. Պայուսակ. ճէյպէ, փօրթա։ [էգ. ա. ս. Վալիսներ։

Valisnère, Valisnérie (ս),

Valkyrie, էգ. Ցաղթութիւն բաշխող երեք սքանտինաւեան դիցուհեաց անունն, վալքիրուհի։ [կան (պսակ), Հ.

Vallaire (Վլ-ջր), ած. Պատնիշա-

Vallée (ll), էգ. Ձոր, հովիտ. տէրէ. — de larmes, de misère, (կեանք, հովիտ արտասուաց)։ 2 Ընդարձակ երկիր, գետահովիտ. La — de la Loire։

Vallon (ll-ն), որ. Ձորակ։ 2 Բանաստեղծութիւն։ [պատիճ, մամոչ Գ †։

Vallonnée (ll), էգ. Խոզկաղնիի

Valoir, ն. Հասցնել, արժանի ընել. Ses exploits lui ont — une gloire éternelle։ 2 Բերել. Sa place lui — 300 livres։ 3 Առիթ տալ, յառաջ բերել, պատճառել. Les reproches que cette faute lui a —։ || À —, Ի հաշիւ։ || Vaille que vaille, մ. Որ և է կերպիւ, սանկ նանկ։ 2 Ի՛նչ լինի լինի, (որ և՝ Tout coup vaille)։ || չ. Արժողութիւն՝ արժէք ունենալ, արժել. — beaucoup. Il ne — pas la peine que, (չարժեր որ). Nul ne donnait un avis qui valût le sien, (իրենին նման լաւ խորհուրդ մը տուող չգտնուեցաւ). Cela — de l'argent, (շատ ըստակ կ'ընէ այս). Il n'a rien qui —, (ստակ ընելիք՝ աղէկ բան մը չունի). Cela ne — pas le diable, la tripette, (փուլ մը չարժեր)։ 2 Արժանի լինիլ. Monsieur — bien madame. Vous ne — pas que. L'un — l'autre, (մէկ հորի ջուր են)։ 3 Լինիլ. Il — mieux. Il ne — pas mieux que son frère, (եղբօրը պէս անպիտանին մէկն է)։ 4 Տահ բերել. Cet emploi — tant։ 5 Տեղ բռնել, նշանակել, արժել. L'as au piquet — onze. Cela — fait, (եղածի պէս բան մ'է)։ 6 Կշիռ ունենալ. Ces considérations — pour votre cause։ || — son prix, Իր արժէքն՝ կարեւորութիւնն ունենալ։ | Ne rien —, Ոչինչ արժել։ 2 Անպիտան լինիլ։ 3 Վնասել, դպչիլ (ստամոքսի)։ 4 Աղէկ նշան չլինիլ։ | Faire —, Ցարգի ընծայել, մեծցնել, արժէք տալ (մէկու)։ 2 Գովել (ապրանքը), բարձրացնել (այլոց խելքը)։ 3 Արժէքը բարձրացնել (ագարակի)։ 4 (Զօրաւոր կերպիւ) յառաջ բերել, ցուցնել (իրաւունքները)։ 5 Հանել՝ արժեցնել (առարկութիւն՝ մէկու դէմ)։ 6 Դուրս ցատքեցնել գեղեցկութիւնները (քերթուածի մը)։ 7 Գեղեցկացնել (իր կարգադրուածքով՝ տկար կողմերը ճառի)։ 8 Արդիւնաւորել (երկիրները), բանեցնել (ըստակները)։ 9 Իր երկիրը ինք շահագործել։ || Se faire —, Ինքզինք ցուցնել, ինքզինք ծախել, ե.

Valse, էգ. Շրջպար † վալս։

Valser, չ. Շրջպարել † վալսել †։

Valseur, euse, գ. Շրջպարորդ † վալսող † վալսուհի †։ [կամ արդիւնք։

Value, էգ. Moins —, Պակաս գին

Valve, էգ. Կափարիչ, կափոյր։ 2 Պատենիկ, բ.. 3 Տիփ (խեցեմորթի)։

Valvule, էգ. Պզտի պատենիկ, բ.. 2 Դռնակ (սրտի)։

Vampire (ն), որ. Մարդոց արիւնը ծծող ուրուական, յարալէզ։ 2 Կեղեքիչ։ 3 Չղջիկ մը, վանբիր։

Van (ն), որ. Գործի՝ յարդը ցորենէ զատելու, հոսիչ, երնակ †։ [վանատիոն։

Vanadium (օմ), որ. Մետաղ մը,

Vandale (ն), որ. Վանտալ։ 2 Բարբարոս, քանդիչ, վանտալ։

Vandalisme (ն-ս), որ. Քանդողութիւն, վանտալութիւն։

Vandoise (ն), էգ. Տիգաձուկ։

Vanille, էգ. Վանիլենի † տկ. 2 Վանիլ † (պտուղ)։ 3 Վանիլակ † (հոտեղէն)։ 4 Վանիլօղի։ 5 Արեւաշուրջ, տկ.

Vanillier (իյյ), որ. Վանիլենի †.

Vanité, էգ. Նանրութիւն, ունայնութիւն։ 2 Սնափառութիւն, ունայնամտութիւն. Plein de —։ || յ+. Ունայնամիտք։ || Sans —, Պարծենալ չլինի։ | Faire, Tirer, Prendre — de, Պարծիլ, փառաւորուիլ։ [պարծ, ունայնապարծ

Vaniteux, euse, ած. և գ. Սնա-

Vannage (ՙn), *ար.* Հոսում՝ երնում (ցորենի)։ 2 Ջրադրունք † (ջաղացքի)։ [ջրի), ջրադուռ †։

Vanne, *էգ.* Կախադուռ (ջաղացքի

Vanneau (նօ), *ար.* Աղջկահաւ ։

Vanner (ՙn), *ն.* Հոսել՝ երնել (ցորեն), սավուրմագ։

Vannerie (ՙn), *էգ.* Կողովք, որԹք † 2 ՈրԹագործուԹիւն † ։

Vannette (ՙn), *էգ.* Երնակ † (վարսակի), զալպուր։ [երնորդ †։

Vanneur (ՙn), *ար.* (Ցորեն) հոսող,

Vannier (ՙn), *ար.* Կողովագործ, որԹագործ † ։

Vantail (ʅ), *ար.* (Դրան) Թեւ, (դըռնա)Թեւ. À deux —aux, (երկբացիկ)։

Vantard, e (ʅ), *ած.* և *գ.* Ինքնագով, պարծուկ։ [Թիւն, ինքնագովուԹիւն։

Vantardise (ʅ), *էգ.* ԱնձնգովուԹ-

Vanter (ʅ), *ն.* Գովել, գովաբանել, դրուատել † ‖ Se —, *յ.* Գովուիլ ։ 2 Ինքզինք գովել։ ‖ Se — de, Պարծիլ ։ 2 Երաշխաւորել, խոստանալ. Il s'était — de le faire fléchir ։ 3 Հրապարակաւ խոստանալ ։ [Թիւն։

Vanterie (ʅ), *էգ.* Ինքնագովու-

Va-nu-pieds, *ար.* Աղքատ, ողորմելի, ոտքը բոպիկ, բոկագնաց։ *յ. ն.*

Vapeur, *ար.* Շոգենաւ։ ‖ *էգ.* Գոլորշի ։ շոգի ։ 2 Մէգ, գոլորշի ։ 3 Շոգի, *անխ.* 4 Թափանցիկ քող ։ գոլորշի, *նկ.* 5 Գոլորշի, *գ.* 6 *հ. ժ.* (Ուղեղական) մուխ՝ գոլորշի. Il lui prit une —։ ‖ *յգ.* Ջըլախտք, ջլագարուԹիւնք † գոլորշիք. — de rate. (*Տ.* **Spleen**)։ ‖ À —, Շոգեշարժ (մեքենայ) ☞ շոգե(նաւ)։ | À la —, Ամենաշուտ (ընել) ։ | À toute —, À pleine —, Շոգեպինդ (երԹալ) ։ | Donner des —, Ջարչրկել։

Vaporeux, euse, *ած.* Գոլորշուտ (երկինք) ։ 2 Գոլորշանման, *նկ.* 3 ՆրբանիւԹ (հիւսուած)։ 4 Մխգամած (ոճ)։ 5 Ջլագար՝ ջլախտիկ † (անձ), (որ և *գ.*)։

Vaporisation, *էգ.* Շոգիացում։

Vaporiser, *ն.* Շոգիի փոխել, շոգիացնել։ ‖ Se —, *յ.* Շոգիանալ ։

Vaquer, *չ.* Թափուր մնալ (աԹոռի) ։ 2 Պարապ լինիլ (տան) ։ 3 Պարապ (ատեանն մը) գտնուիլ (հիւանդանոցի մէջ) ։ 4 Դադարիլ (առանանի) ։ ‖ — à, Ջբաղիլ, պարապիլ ։

Varaigne, *էգ.* Բերան (ուրկէ ծովու ջուրը աղի աւազանը կը մտնէ), ծովամուտք † աղաբերան †։ [նուցակող†։

Varangue (ʅ), *էգ.* (Նաւու) ող-

Vare, *էգ.* Սպանիկ կանգուն, վարա։

Varech (*kՙ*), *ար.* Ծովէ դուրս նետուած բեկորք, ծովաԹուք ։ 2 Ծովատոյզ նաւ ։ 3 Ծովէ դուրս նետուած տունկեր, վարեխ։ ‖ — nageur, *Տ.* **Sargasse**։

Varenne, *էգ.* Երէի յաճախած անմշակ երկիրներ, երէոց † ։

Vareuse, *էգ.* (Գործաւորի) շապիկ։ 2 Լայն Թիկնոցակ (կոշտ կտաւէ)։

Variabilité, *էգ.* ՓոփոխականուԹիւն։ 2 ՋանազանուԹիւն † (տեսակներու), *ք. գ.*

Variable, *ած.* Անհաստատ, յեղյեղուկ, փոփոխական, փոփոխուն ։ 2 Փոփոխուկ, փոփոխուն † *չափ.* (որ և *ար.*)։ ‖ *ար.* Փոփոխականը։

Variant, e (ʅ), *ած.* Ցողդողդ, յեղյեղուկ ։ ‖ *էգ.* Գրչագրական պէսպիսուԹիւն, զանազանակ † 2 Ջանազան ուղղագրուԹիւնք՝ տարուղղագրուԹիւնք † (բառի մը)։

Variation, *էգ.* Փոփոխում, փոփոխուԹիւն. La — des témoins, (տարախօսուԹիւնք † վկայից) ։ 2 Խոտորում (կողմնացոյցի)։ 3 Ցեղերգ † զանազանակ † *եր.* [եան դիզուելէ)։

Varice, *էգ.* Լայներակոյթ † (ար-

Varicelle, *էգ.* Սուտ ծաղկախտ, ջրծաղիկ ։

Varié, e, *ած.* Պէս պէս, բազմազան, բազմադիմի, այլազան ։ 2 Երփներանգ, *ք. գ.* 3 Ցեղերգեալ † (եղանակ), *եր.* 4 Փոփոխուն † (շարժում)։

Varier, *ն.* Փոփոխել, պէսպիսել † ‖ *չ.* Փոխուիլ, փոփոխիլ. — dans sa réponse, (տարբեր տարբեր պատասխանել)։ 2 Տարբերիլ, զանազանիլ. Les mœurs — selon les pays։ 3 Տարակարծիք լինիլ, չմիաբանիլ. Les historiens — sur ce fait։ 4 Խոտորիլ (մագնիսած ասեղի)։

Variété, *էգ.* ՋանազանուԹիւն, պէսպիսուԹիւն. Grande —, (բազմա-

զանութիւն) . Plein de —, (բազմազան) : 2 Զանազանք (լրագրի մէջ) : 3 Տարբեր տեսակ, զանազանակ † (բուսոց)։

Varietur (ne) (նէ-ռիէ), Որպէս զի չփոփոխի . On ordonne qu'une pièce soit parafé —։

Variole, էգ. Ծաղկախտ, ծաղիկ . Fausse —, (չրծաղիկ) :

Varioleux, euse, ած. և գ. Ծաղկախտէ բռնուած, ծաղկոտ։ [տայինե†։

Variolique, ած. Ծաղկի, ծաղկախ-

Variorum (օմ), ած. Այլեւայլներէ ծանօթագրեալ (տպագրութիւն) :

Variqueux, euse, ած. Երակալայնական † 2 Երակալայնոտ † 3 Այտուցիկ, բ. պ.

Varlet, ար. Մանկլաւիկ, մ. դ.

Varlope, էգ. Հիւսան մեծ քերիչ (րէնտէ), խարարուզ :

Vasculaire (ս-քիւ), **Vasculeux, euse,** ած. Անօթային, անօթ. Système —, (արիւնանօթք †)։ 2 Բազմափող (տունկք)։

Vase (զ), էգ. (Լճի) տիղմ, սիլ։ || ար. Աման, անօթ ☞ (պղնձ)իք . — de nuit, (միզաման)։ || — d'élite, d'élection, Անօթ ընտրութեան :

Vasé, e (զ), ած. Սկալից։ [ակուտ։

Vaseux, euse (զ), ած. Սկային,

Vasistas (զիստաս), ար. Թեւիկ (դրան), դռնակ (պատուհանի)։

Vasque, էգ. (Աղբիւրի) աւազան։

Vassal, e (ս), ած. Հպատակ, ծորտ, ոս. 2 Հպատակ, իշխանաւոր։ յ. —aux։

Vassalité (ս), էգ. Ծորտութիւն, ոս. 2 Ծորտանի † : [ոս.

Vasselage (ս), ար. Ծորտութիւն,

Vaste, ած. Մեծատարած, լայնատարած, —ծաւալ, —նիստ, ընդարձակ։ 2 Ահագին (կեղծամ) : 3 Մեծամեծ՝ ընդարձակ (խորհուրդներ)։ 4 Համատարած՝ համասփիւռ (լռութիւն անտառի)։

Vastement, մ. Ընդարձակապէս։

Vatican (ն), ար. Վատիկան :

Vaticiner, ն. Մարգարէանալ, հ.

Va-tout, ար. Առջեւի բոլոր դրամով խաղալը, համախաղ † :

Vau-de-route (à) (վօ), մ. Փախն ի խուսն (փախչիլ)։

Vaudeville (վօ), ար. Երգախառն Թատերախաղ, վոտվիլ։ 2 Պարագայի երգ, երգեւլիկ. Le français, né malin, forma le — :

Vaudevilliste (վօ-իլ), ար. Վոտվիլի հեղինակ, վոտվիլագիր †։

Vaudoise (վօ), էգ. Տիգամուկ։

Vau-l'eau (à) (վօ-լօ), մ. Գետն ի վար. Aller à —, (որ և գէշ՝ անյաջող երթալ)։

Vaurien (վօ-ն), ար. Սրիկայ, անպիտան։ 2 Ստահակ. Ce petit — d'enfant : [պս։ 2 Յափշտակասէր, անգղ։

Vautour (վօ), ար. Անգղ. ազ պա-

Vautrait (վօ), ար. Կնճոյսի կազմած։ 2 Կնճոյսիկ շուն :

Vautrer (վօ), ն. (Տղմի մէջ) գլորտկել։ || Se —, յ. Տղմի մէջ Թաւալիլ։ 2 Թաւալիլ (խոտի վրայ)։ 3 Ընկղմիլ, Թաթաղուիլ (ցոփութեան մէջ) :

Vauvert (վօվէռ), ար. Aller au diable —, Խիստ հեռու՝ աշխարհիք ծայրն երթալ։ [տը, ստորնաճորտ †։

Vavasseur (ս), ար. Ծորտին ճոր-

Vayvode (վէ), ար. Իշխանապետ, վօյվօտա։

Veau (վօ), ար. Որթ, հորթ, մոզի Գ. sանա . — gras, (գիրցուցած հորթ). Tuer le — gras, (մէկու վերադարձին առթիւ խնճոյք ընել) : 2 Հորթու միս . Manger du — : 3 Հորթու կաշի, հորթենի . Reliures en — . Il se fait relier en —, (մատենագիր է)։ 4 Հաստգլուխ, հաստակինչ, կով : յ. —x : || — d'or, Ոսկի հորթ : 2 Հարստութիւն : 3 Ոսկեպաշտ էշ, գ.

Vecteur, ար. Rayon —, Վառառանի շառաւիղ, է. ա. [վեռա։

Véda, ար. Հնդկաց սրբազան գիրք,

Vedette, էգ. Պահակախուռ պատուարի վրայ, հայեկ † 2 Պահակավայր † հայեկ † 3 Հեծեալպահակ †. Il est en —, (կը պահակէ)։ 4 Պահանաւ † 5 (Նամակի) գլուխ. Écrire Monsieur en —։ || Mettre en —, Հեծեալպահակ † դնել։ 2 Զատ՝ մեկուսի կերպիւ դնել (բառ)։

Védique, ած. Վետայական։ [նեւլի։

Végétable, ած. Աճական, բուսա-

Végétal, e, ած. Բուսաբեր, բու-

ռակամ ☞ բուսա(հող)։ || —ր. Բուսակ † բուսեղէն †։ [2 Բուսականք։

Végétalité, էգ. Բուսականութիւն †

Végétant, e (ժ), —ծ. Սնանող, աճող։

Végétateur, trice, —ծ. Բուսաբերիչ †։ [2 Աճական (կեանք)։

Végétatif, ive, —ծ. Բուսական ։

Végétation, էգ. (Բուսոց) աճումն՝ կեանք։ 2 Բուսաբերութիւն ☞ (ան)-բոյս. Riche —. En pleine —, (առաճազարդ)։ 3 Խեղճ՝ խոտի նման կեանք։ է Բուսումն † էծ.

Végéter, չ. Սնանիլ ու աճիլ, ապրիլ (անկոց)։ 2 Խոտի պէս ապրիլ։

Véhémence (վէէ), էգ. Սաստկութիւն, ուժգնութիւն (կրից). Cet orateur a de la —, (ազդու՝ կորովի ատենաբան մ'է)։

Véhément, e (վէէ ն), —ծ. Սաստիկ, ուժգին, բուռն ։ 2 Ազդու, կորովի, կորովաբան։ [Սեմանգէս, սաստկագէս

Véhémentement (վէէ ն), մ.

Véhicule (վէի), —ր. Կառք ։ 2 Անցք, անցուվար, միջնորդ. L'air est le — du son ։ 3 Նպաստիչ, պատրաստիչ, փոխադրիչ, ծառայիչ, է.

Vehme (վէմ), էգ. Դատաստան † ֆէհմ. հ. Գերմ. La sainte —, (գաղտնի ընկերակցութիւն)։

Veille, էգ. Արթուն մնալը, տքնութիւն, (որ և յ+.). Les — des savants։ 2 Արթնութիւն, (որ և՝ État de —). Pendant la —, (արթուն ատեն)։ 3 Գիշերապահութիւն. Les — cesseront au sommet de nos tours։ 4 Գիշերուան մաս, պահ, Հ. 5 Նախընթաց օր, Նախընթաց (Ջատկի)։ [յ+ Երկր, տքնութիւնք։ || À la — de, Նախընթացը (մեծ օրի մը)։ 2 (Կործանելու) կէտին մէջ, (մահու) մօտ՝ զուռը, (կորզուելու) վրայ։

Veillée, էգ. Ձմեռնօրներու՝ տքնոցաց զումարում՝ խօսակցութիւն ։ 2 Գիշերային աշխատութիւն (գիւղացւոց՝ արհեստաւորաց), գիշերաջանութիւն։ 3 (Հիւանդի) գիշերապահութիւն։

Veiller, չ. Արթուն կենալ՝ մնալ, անքուն անցընել. — jusqu'au jour, (լուսցնել)։ 2 Հսկել։ || ն. Գիշերը մնալ (հիւանդի մօտ)։ 2 Գիշերն անցընել (մեռելի քով)։ 3 (Մէկու) ընթացքը հսկել։

Veilleur, euse, գ. Գիշերն անքուն անցընող, տքնող։ 2 Գիշերուան հսկող կամ պահապան։ 3 Գիշերը մնացող (մեռելի քով)։ || էգ. Յայգականթեղ † հըսկելու սակ † 2 Խնայութեան պատրոյգ, հսկապատրոյգ †. Boîte de —։

Veillotte, էգ. Խոտի պզտի դէզ, դաշտի վրայ, խորոմ։

Veinard, —ր. Բախտաւոր։

Veine, էգ. Երակ. — porte, (մայրերակ †). Il n'a pas une goutte de sang dans les —, (վախէն փայտ կըտրեցաւ)։ 2 Բերթողական տաղանդ, (որ և՝ — poétique). Il est en —, (հեղինակելու խանդին մէջ է)։ 3 Սիրտ (քաջի)։ 4 Երակ (հանքի)։ 5 Երակ (փայտի)։ 6 Բախտ. Nous avons trouvé une bonne —։ 7 Յաջողութիւն, —նէ. Il profite de sa —. Il est en — de bonheur, (յաջողութեան մէջ է)։ || — d'eau, Ընդերկրեայ երակ ջուրի։

Veiné, e, —ծ. Երակաւոր (փայտ)։

Veiner, ն. Երակաւորել։

Veineux, euse, —ծ. Երակային (արիւն)։ 2 Երակաւոր (փայտ)։ 3 Երակոտ (մասեր մարմնոյ)։

Veinule, էգ. Երակիկ։

Vélar, —ր. տ. ա. Երնջնատակ։

Vélarium (օմ), —ր. հ. մ. Վրան (կրկէսի՝ ամփիթատրի)։ [շուներ, քըմա

Velaut (լօ), —ր. Անձ երէն, հապա

Velche, —ր. Գաղղիացի և Իտալացի (գերմ. անուանակոչութեամբ), վէլշ։ 2 Տգէտ՝ անապաշտ մարդ։ [Թել †։

Vêler (վէ), չ. Հորթ ծնանիլ, հորթել.

Vélin (ժ), —ր. Ազնիւ մագաղաթ։ || —ծ. Կով ու ազնիւ (թուղթ), վելա(քարտ) †։

Vélite, —ր. Թեթեւազէն (զօրական), Հ. [կամէութիւն։

Velléité (2l), էգ. Թոյլ՝ տկար կամք,

Véloce, —ծ. Երագընթաց։

Vélocifère, —ր. հ. մ. (Երագ) համբակառք, երագուկ †։

Vélocipède, —ր. Անուաւոր սարուած՝ զոր ոտքերով կը քալեցնեն, հեծանիւ †։ [ուորդ †։

Vélocipédiste, —ր. Հեծեան

Vélocité, *էգ.* Շուտութիւն, երագութիւն։

Velours, *ար.* Թաւիշ. զաքիժէ. Jouer sur le —, (շահածովը խաղալ)։ 2 Բայասան, *փ.* C'est un — sur l'estomac։ 3 Դուլարիք, մարմանդ. Marcher sur le —։ 4 Խօսած ատեն t ի տեղ s ով կցելը, վրիպակցութիւն †։

Velouté, e, *ած.* Թաւշածաղիկ (պաստառ)։ 2 Թաւշակերպ, Թաւշախափուկ † (ծաղիկ)։ 3 Թաւշամազ † (գոզուն)։ 4 Կարմիր անկծու (գինի), Թաւշա(գինի)։ 5 ՄԹագոյն (գոհար)։ || *ար.* Թաւշակերպ տրէզ, Թաւշերէզ † 2 Թաւշերեսութիւն † (դեղձի)։ 3 Թաւշութիւն † (ծաղկի)։ 4 Թաւշահեր մաս (տունկի)։ 5 ՄԹագունութիւն (գոհարի)։

Velouter, *ն.* Թաւշի տեսք տալ։

Veltage, *ար.* Չափումն։

Velte, *էգ.* Տակառաչափ ձող, վելդակ † 2 Տ. **Setier**։ [փել, վելդակել †։

Velter, *ն.* Տակառաչափ ձողով չա-

Velu, e, *ած.* Մազեղ, Թաւ, Թաւամածի։ 2 Թաւ, *բս.* || *ար.* Թաւամաս † (տունկի)։

Velvote, *էգ.* Թաւենի † *տկ.*

Venaison (ն̄է), *էգ.* Երէի միս, երեմիս. Basse —, (ճագար ու նապաստակ)։ 2 Ճարպ (կնճի՝ եղջերուի). Être en —, (դէր ժամանակը լինել)։

Vénal, e, *ած.* Ծախու, վաճառելի (պաշտօն)։ 2 Վաճառիկ (արժէք)։ 3 Վարձկան, կաշառառէր (գրիչ)։

Vénalement, *մ.* Ծախու առնե լով, գինը վճարելով։ 2 Կաշառակերութեամբ։

Vénalité, *էգ.* Վաճառելութիւն (պաշտօնի)։ 2 Վարձկանութիւն, կաշառակերութիւն։

Venant, e (ն), *ած.* Bien —, Առոյգ մեծցող, քաջառոյգ։ 2 Կանոնաւոր վճարուած։ || *ար.* À tout —, Դիմացը ելնողին, որ և է մէկու։ || À tout — beau jeu. Ամէնու դէմ ելնելու պատրաստ եմ։ [վաճառելի։

Vendable (ն), *ած.* Վաճառիկ,

Vendange (ն-ն), *էգ.* Այգեկութք, կութք, քաղոց. Faire —, (որ և՝ շատ ստակ շահիլ)։ 2 Խաղող. Porter la — au pressoir։ || *յգ.* Քաղոցի ժամանակ, այգեկութք։

Vendanger (ն ն), *ն.* և *չ.* Այգեկութ ընել, քաղոցել։ 2 Ապականել. La grêle. Les soldats ont tout —։

Vendangeur, euse (ն-ն), *գ.* կԹող, այգեկող։

Vendémiaire (ն ն̄է), *ար.* կԹօն (1րդ ամ. ֆր. հսր. տոմ.)։

Vendetta, Vendette (էն), *էգ.* Ընտանեկան Թշնամութիւն՝ վրէժխնդրութիւն։

Vendeur, euse (ն), *գ.* Ծախող, վաճառորդ, (որ և *էգ.* —eresse, *դտ.*). Faux —, (նենգաւոր ծախող)։

Vendication, Vendiquer (հ), Տ. **Revendication, Revendiquer**։

Vendition (ն), *էգ.* Վաճառումն, հ.

Vendre (ն), *ն.* Վաճառել, ծախել, (որ և *փ.*)։ 2 Սուղի ծախել (իր կեանքը)։ 3 Ստկով ծախել (իր պաշտպանութիւնը)։ 4 Մատնել, ծախել. — ses complices. — sa patrie։ || Se —, *յ.* Ծախուիլ։ 2 Ինքզինք ծախել։ 3 Ստկով զինուորիլ. Autrefois les Suisses se vendaient։ 4 Իրար մատնել։

Vendredi (ն), *ար.* Ուրբաթ։

Vendu (ն), *ար.* (Ստակով) փոխազինուոր †։

Vénéfice, *ար.* (Դոխարդութեամբ) Թունաւորումն, դեղատուութիւն։ [չիլ։

Venelle, *էգ.* Enfiler la —, Փախ-

Vénéneux, euse, *ած.* Թունաւոր։

Vénénifère, *ած.* Թունաբեր, *բ.պ.*

Vénénifique, Vénénipare, *ած.* Թունագործ, Թունածին։

Vener, *ն.* (Եզան) միսը կակղել՝ ետեւէն վազելով։ || Faire —, Կակղել (միս)։

Vénérable, *ած.* Մեծարոյ, պատկառելի։ || *ար.* Պատկառելի վարպետ (մասոնաց)։

Vénération, *էգ.* Մեծարանք։ 2 Յարգութիւն. Être en —, (մեծարելի լինիլ)։

Vénérer, *ն.* Պատուել, մեծարել։

Vénerie, *էգ.* Վազան շներով որս,

փագաններով որս. Termes de —, (որսական բառեր)։ 2 Արքունեաց որսապետք † 3 Որսադիտարան † 4 Որսակազմած †։

Vénérien, ienne (ն). ած. Ափրոդիտեան. Mal —, (գողութիւն †)։ || ար. Գաղտ †։

Venette, էգ. Վախ, սրտադող։

Veneur, ար. Որսորդ (փագաններով). Grand —, (հ. ժ. արքունեաց որսապետ)։

Venez-y-voir, ար. Ոչինչ բան։

Vengeance (ն·ն), էգ. Վրէժ առնուլը, վրէժխնդրութիւն. La — de qn. (մէկու վրէժն հանելը). Le Dieu des —, (վրէժխնդիր Աստուած)։ 2 Ոխ, վրէժ. Il a toujours la — dans le cœur։ 3 Պատիժ, վրէժ։

Venger (ն), ն. Վրէժն առնուլ՝ հանել՝ լուծել։ 2 Պատժել, վրէժխնդիր լինել. Dieu — les crimes։ 3 Փոխարինել. — qn. de ses malheurs։ || չ. Վրէժ լուծել։

Vengeur, eresse, գ. Վրէժխնդիր։ 2 Պատուհասող, վրէժխնդիր, (որ և ած.)։

Veniat (աղ), ար. Հրաման առօրին դատաւորի մը տրուած՝ որ անձամբ գայ ներկայանալ, եկեսցէ †, ն.

Véniel, elle, ած. Ներելի (մեղք)։

Véniellement (1l), մ. Ներելի կերպիւ. Pêcher —, (ներելի մեղք մը գործել)։

Veni-mecum (վէ-մէգօմ), Տ. [**Vade-mecum**։

Vénimeux, euse, ած. Թունաւոր։

Venin (ն), ար. Թոյն. Homme sans —, (անչարանէր մարդ)։ 2 Ատելութիւն, հեռ (մէկու դէմ)։ 3 Մոլար վարդապետութիւն, ժանգ, Թոյն։

Venir, ար. Գալը, եկ։ || —, nu, e, չ. Գալ. Faire —, (բերել տալ). — bien, — bien à. (յարմար գալ). Laisser —, (չարտորալ, սպասել). On viendra nous dire, (մեզ պիտի ըսեն Թէ)։ 2 Հասնիլ (օգնութեան)։ 3 Հասնիլ (ականջ)։ 4 Հոսիլ, փազել. Le vin ne — plus que goutte à goutte։ 5 Ելնել (ջուրը՝ մինչեւ ծունկեր), հասնիլ (լրութեան մինչեւ այս ինչ կէտ)։ 6 Գլուխը գալ (դժբաղդութիւն), վրան գալ (ջերմ)։ 7 Միտքը գալ. Il me — une idée։ 8 Մարմնոյն վրայ երեւիլ, ելնել (ուռ)։ 9 Վիճակիլ, իյնալ (լաւ վիճակատոմսի մը). Cette maison lui — de son père. — au trône, (գահը ելնել)։ 10 Սերիլ, իջնել. Cet homme — de bon lieu. Il — de cette maison par les femmes։ 11 Ծագիլ, աճանցիլ (բառի)։ 12 Յառաջ գալ, բխիլ, ծնանիլ. Tous ces malheurs — de ce que.... D'où — que? (ինչու, ինչ պատճառաւ)։ 13 Յառաջ գալ, բուսնիլ. La vigne ne — pas dans ce pays։ 14 Բուսնիլ (ակռայի)։ 15 Զարգանալ, մեծնալ. Cet enfant a de la peine à —. — bien. — mal, (մեծնալ, չմեծնալ [ծառի])։ 16 Արտայայտիլ. Je crains que ce groupe ne — pas assez sur le devant։ || A —, (Գալիք բաներ)։ 2 Ապառնի (ժամանակ)։ | — à. Յանկարծ ըլլել, ելնել խօսիլ (բանի մը վրայ)։ 2 Դարձուցնել (հովին), դարձընել (ձախակողմ), ն. | — à son but, Նպատակին հասնիլ։ | — à bout de, Յաջողցնել, գլուխ հանել։ 2 Գլուխ ելնել (Թշնամեաց հետ)։ 3 Սպառել (ինչքերը)։ | — à compte, à partage, Հաշուել, բաժնել։ | — à, en maturité, Հասուննալ։ | — à la traverse, Արգելք լինիլ, խափանել։ | — à bien, Լաւ մ'աճիլ։ | En — à, Գործն հանել, ծայրը հանել (բռնութեամբ), ելնել (մինչեւ նախատելու). En — aux mains, (ծեծի ելնել). Il faut en — là, (գործը հոդ պիտի ելնէ)։ | Faire — l'eau au moulin, Իրեն կամ իրեններուն շահ հանել։ ☞ — de. Il — de (sortir), Նոր՝ քիչ մը յառաջ (դուրս ելաւ). Ce que je — d'apprendre, (իմացած բանս). Il venait de servir du café, (սուրճ բերած՝ մեծարած էր)։ || S'en —, յ. Գալ։

Vent (ն), ար. Քամի, հով. Lier le —, (անկարելին փորձել). Quel bon — vous amène ici? (որ հովը բերաւ զքեզ). Aller comme le —, (սրարշաւ երԹալ)։ 2 Օդ։ 3 Շունչ, ար. Retenir son —։ 4 Փուք, հով. Cela cause des

—. Lâcher un —, (տալ)։ 5 Հոտ (երէի)։ 6 Ընդունայնութիւն, հով. Il n'y a que du — dans cette tête. ‖ À —, Հողմաշարժ ☞ հողմ(աղաց)։ 2 Փչական (նուագարանք)։ | Plein —, Բաց օդ, բացօթեայ։ 2 Անպատսպար ծառ։ | — et marée, Ամէն յաջողուած (ունենալ)։ 2 Ամէն արգելքի դէմ (ճամբան շարունակել, ե.)։ ‖ Avoir — de qch. Իմաց՝ հոտ առնուլ։ | N'avoir ni — ni voie de, Թնաւ լուր չունենալ։ | Sous le —, Հովի հակառակ կողմէն։ | Être — devant, Հովն առջեւէն լինիլ (նաւու)։ | Prendre le —. Առագաստներն հովին բանալ։ | Chasser au —, Aller dans le —, Հովի դէմ երթալ, որս.

Ventail (՝), ար. (Սաղաւարտի) շնչարան, բզ. յ. —**aux**։

Vente (՝), էգ. Վաճառում, վաճառ. Mettre en —, (ծախու հանել)։ 2 Վաճառանոց, հ. Acheter du vin sur la —։ 3 Հատում (անտառի)։ 4 Կտրած մաս † (անտառի). Acheter du bois dans la —։ 5 Քարպոնեանց գումարում։ ‖ De —, De bonne —, Ծախ ձգող (ապրանք)։ [(Ծնչովը) քշել՝ մղել։

Venter (՝), չ. Հով փչել։ ‖ ն.

Venteux, euse (՝), ած. Հովոտ. 2 Փքատու, փքուտ † 3 Փքային (խիթ)։

Ventilateur (՝), ար. Օդափոխ գործի, հովահարիչ, օդաքեր †։ 2 Մաքրող՝ ստկող գործի, մաքրան †։

Ventilation (՝), էգ. Օդափոխում, հովահարութիւն † հովաբերութիւն † 2 Գնահատութիւն, էբ.

Ventiler (՝), ն. Օդ տալ, օդափոխել, հովոտել, հովահարել † 2 Գին կշտրել, հ. 3 (Գործի մը) նախաքննութիւնն ընել, հ.

Ventolier (՝), ար. Հողմակէր (Թռչուն)։ ‖ Bon —, Հովի դիմադրող (Թռչուն)։ [մխս ֆ. տ. հսր.)։

Ventôse (՝.ōq), ար. Հողմոն (6րդ ա-

Ventosité (՝.ōq), էգ. Փքակոյտ † փքոտութիւն †։

Ventouse (՝), էգ. Կուռոշ, սրուակ, ապիկիք. հանամար շիշէսի։ 2 Ծծոց † (տզրուկի)։ 3 Օդամուտ ծակ, օդածակ † (խողովակի)։

Ventouser (՝). ն. Սրուակ՝ ապիկիք զարնել (հիւանդի)։ [յինե։

Ventral, e (՝). ած. Փորի, փորա-

Ventre (՝), ար. Փոր. Il a du —, (տնկուած փոր մ'ունի). Prendre du —, (փորը մեծնալ). Sujet à son —, (որկորի գերի). Petit —, (ստամոքս։ 2 Ենթորովայն †)։ 2 Արգանդ. Le — anoblit dans certains pays. 3 Կուրծք. Tant que le cœur me battra dans le —։ 4 Ուղեղ, միտք. Il n'avait que cet ouvrage dans le —։ 5 Փոր (շիշի)։ 6 Փոր (պատի)։ 7 Կեդրոն (ծողովի մէջ)։ ‖ — à terre, Փորի վրայ։ 2 Գետնատարած (ներուժ խնդրել)։ 3 Սրարշաւ (վազել)։ | Faire —, Փոր կշտացնել։ 2 Փոր տալ (պատի)։ | À — déboutonné, Կոճակներն հանելով (ուտել)։ 2 Սաստիկ (խնդալ)։ [խեռն անիծած, կրող։

Ventrebleu (՝), ձն. Ցիշոց մը։

Ventrée (՝), էգ. Տ. **Portée**, 1։

Ventricule (՝), ար. Փորուած, փորոք։ 2 Ստամոքս, անխ.

Ventrière (՝), ած. Փորի (գօտի)։ ‖ էգ. Խամուր. գօլան։ 2 Ձիերը վեր վերցնելու գօտի, վերուցակ †։

Ventriloque (՝), ած. և գ. Փորէն խօսող կամ ձայնը կարծես փորէն ելնող, որովայնախօս։ [նախօսութիւն։

Ventriloquie (՝), էգ. Որովայ-

Ventrouiller (se) (՝), չ. Տղմի մէջ Թաւալիլ։

Ventru, e (՝), ած. և գ. Փորեղ, մեծափոր։ ‖ ար. հ. մ. Կեդրոնեան † (ժողովի մէջ)։

Venu, e, ած. Եկած ☞ (Նոր)եկ։ 2 Ձեռքի տակ. ինկած, հանդպած. La première arme —։ ‖ Bien —, Հաճութեամբ ընդունուած, բարեկ։ 2 Յաջողած։ | Être bien — à, Դիւրութիւն գտնել։ | Mal —, Գէշ ընդունուած։ 2 Անյաջող։ 3 Լաւ յառաջ չեկած։ | Être mal — à, Անպատեհ բան մ'ընել։ | Être mal — de, Անարժան լինիլ։

Venue, էգ. Գալը, գալուստ։ 2 Աճում (տունկի). Il est d'une belle —, (բարձրահասակ է և բարեկազմ)։ ‖ À la bonne —, Ըստ պատահման։ ‖ Une — de, Ցանկարծա(ծեծ)։

Vénus, էգ. Աստղիկ, դից. Une —, (հրաշագեղ կին, հրեշտակ)։ 2 Աստղկան արձան. La — de Médicis։ 3 Արուաեստ (մոլորակ)։ 4 Պղինձ, հ. գ. 5 Խեցեմորթ մը, արուանկ †։

Vêpre (է), ար. Երեկոյ, հ. ‖ էգ. յգ. Իրիկուան ժամերգութիւն։

Ver (է), ար. Ճճի, որդ. Poudre à —, (ճճեապան փոշի †)։ 2 Թրթուր, որդ։ | — de terre. Երկրմայր. սօղուլճան։ | — luisant, էգ փոստառայ, կայծոռիկ † | — solitaire. Տ. **Ténia**։ | — à soie. Շերամ. իփէք պէօճէյի։

Véracité, էգ. Ճշմարտութիւն, ճշմարտութիւն։ 2 Անստութիւն, ճշմարտախօսութիւն։ [ճակատը), վերանտա։

Véranda (Ն), ար. Ճեմելիք (տան

Verbal, e, ած. Անգիր, բերանացի։ 2 Բառերու (քննադատութիւն), բառաքննութիւն)։ 3 Զեկուցական (տեղեկագիր)։ 4 Անպաշտօն (ծանօթագիր)։ 5 Բայի, բայական. Adjectif —, (բայածական). Substantif —, (բայանուն)։ ‖ ար. Տեղեկագրութիւն։ | — d'opinions. Զայնով քուէ։ [բանացի։

Verbalement, մ. Խօսքով, բե-

Verbaliser, չ. Բաներ խօսիլ (արձանագրութեան համար). À quoi bon tant —? 2 Գրչի առնուլ տեղեկագիր։ 3 Աւելաբանել, հ. ‖ ն. Գրով հաստատել։

Verbe, ար. Խօսք, ձայն. Il a le — haut, (որ և՝ զոռոզ կը խօսի)։ 2 Բանն։ 3 Բանն Աստուած, Բանն, (որ և՝ Le — divin)։ 4 Բայ, ք. [նճագգիք † բ.

Verbénacées, էգ. յգ. Աղաւ-

Verbération, էգ. Բախում (օդի), հ. բնգ. [բանեղ †։

Verbeux, euse, ած. Բազմաբան,

Verbiage, ար. Շատախօսութիւն, բազմաբանութիւն։ [բազմաբանել։

Verbiager, չ. Երկայնաբանել,

Verbiageur, euse, ած. և գ. Երկայնաբան։ [նութիւն։

Verbosité (ծզ), էգ. Երկայնաբա-

Ver-coquin (Ն), ար. Որթաճճի † 2 Որդ (ոչխարի գլխու մէջ)։ 3 Տ. **Tournis**։ 4 Բժայք։ յգ. ե.

Verd, ած. Տ. **Vert**։

Verdâtre (ա), ած. Կանաչկեկ։

Verdelet, ette, ած. Կանաչուկ։ 2 Թթուիկ † (գինի)։ 3 Առոյգկեկ (ծեր)։

Verderie, էգ. հ. ժ. Անտառապետութիւն †։

Verdet, ար. Պղնձի ժանգ, ժանկառ։

Verdeur, էգ. Դալարութիւն։ 2 Խամանութիւն (տհաս պտուղի՝ նոր գինւոյ)։ 3 Գինիֆ ոյժ։ 4 Ոյժ, առուգութիւն։ 5 Կծուութիւն՝ դաժանութիւն (խօսքի)։

Verdict (իգդ), ար. (Երդուեալց) վճիռ։

Verdier, ար. հ. ժ. Անտառապահաց գլուխ, անտառապետ † 2 Կանաչահաւ †։

Verdir, ն. Կանանչ ներկել։ ‖ չ. Կանանչիլ։ 2 Ժանկառիլ (պղնձի)։

Verdissant, e (Ն), ած. Կանաչող։

Verdoyant, e (ուա-Ն), ած. Կանաչազարդ, —գեղ։ 2 Կանաչորակ (գոյն)։

Verdoyer (ուա), չ. Դալարիլ, կանաչիլ։

Verdure, էգ. Դալարութիւն, կանաչութիւն։ 2 Դալարիք։ 3 Դալարեղէնք. Vivre de —։ 4 Ծառապատկեր սրահակ, ծառավիժակ †. Il a une belle — dans sa chambre։ [բապետ։

Verdurier, ար. Արքունի բանջա-

Véreux, euse, ած. Որդնահար, որդոտ։ 2 Կասկածելի. Caution —. Il sent son cas —, (գործը գէշ լինելը գիտէ)։ 3 Անյոյս՝ փտած (աւնելիք)։

Verge, էգ. Գաւազան, վարոց, ջին † չըպուգ։ 2 Գաւազան (Մովսէսի)։ 3 Զող՝ գաւազան (երկաթի)։ 4 Գաւազան (բարապանի). Huissier à —, (վարոցաւոր բարապան)։ 5 Փայտ՝ գաւազան (ծեծի)։ 6 Իշխանութիւն, գաւազան։ 7 Զող (ջրհանի)։ 8 Առնանդամ, կայռին, ճուճ, առնի † 9 հ. ժ. Պաստառի չափ մը, վարոց։ 10 Մատնի առանց ճանակի, օղակ, հ. ‖ յգ. Խրձանձեւ գաւազանք, ձաղկք։ 2 Վիշտ, փորձանք, գաւազան (Աստուծոյ)։ ‖ Donner des — pour se fouetter. Դիմացինին ձեռքը զէնք տալ։ | — de Jacob. Դեղին շրէշ, տկ.

Vergé, e, ած. Գաւազանաւոր † (պաստառ)։ 2 Գաւազանադրոշմ (Թուղթ)։ 3 Որդնահար (փայտ)։ ‖ էգ. հ. ժ. Մէկ քառակուսի վարոց (պաստառի)։ 2 հ. ժ. Քառասուն ձողաչափ (երկրի)։

Verger, *ար. Մրգեննեաց պարտէզ, մրգաստան ։ ‖ Ն. հ. ժ. Վարգով չափել (պաստառ)։* [(մորթ)։

Vergeté, e, *ած. Երփնագիծ †*

Vergeter, *ն. Խոզանակել։ 2 Խարազանել ։*

Vergetier, *ար. Խոզանակագործ։*

Vergette, *էգ. Գաւազանիկ։ 2 Խոզանակ, (որ և յգ.).* En —, *(խոզանակաձեւ) ։*

Vergeure *(ժիւռ), էգ. (Թղթի) կաղապարի երկայնքէն Թելեր, ձողիկք † 2 Առէչք, Թղթագիծք †.*

Verglas *(ա̄), ար. Նրբասառ † (վազած ատենը սառող անձրեւէ ձեւացած), սառնակ † ։* [աղանր։

Vergne, *ար. Լաստենի.* զրզրլ

Vergogne, *էգ. Ամօթ, խիպ. ը.*

Vergue, *էգ. Առագաստակալ։* ‖ Sous —, *Ետեւէ (ունենալ հովը)։*

Véricle, *էգ. Ապակեայ՝ սուտ քար։*

Véridicité, *էգ. Ստուգութիւն, ճշմարտութիւն։ 2 Ճշմարտախօսութիւն։*

Véridique, *ած. Ճշմարտասէր, —խօս։ 2 Ստուգաբան։*

Véridiquement, *մ. Ստուգօրէն։*

Vérificateur, *ար. Քննիչ, ստուգիչ ։* [ստուգում։

Vérification, *էգ. Քննութիւն,*

Vérifier, *ն. Ճշմարտել, ստուգել ։ 2 Արդարացնել, հաստատել (գուշակութիւն մը) ։ 3 հ. ժ. Արձանագրել (հրովարտակ) ։* ‖ Se —, *չ. Հաստատուիլ, ստուգուիլ։* [նայ մը, վեռինակ †։

Vérin *(ն), ար. Բեռնաբարձ մեքե-*

Vérine, *էգ. Գերընտիր ծխախոտ մը, վէռինա։ 2 ն. ժ. Ղեկակալնթեղ։*

Véritable, *ած. Ճշմարտասէր.* Un auteur fort —. Être — dans, *(անսուտ լինիլ)։ 2 Ստոյգ, ճշմարիտ։ 3 Բուն (գին), իսկական (պատճառ)։ 4 Բուն (ոսկի)։ 5 Կատարեալ (ատենաբան)։*

Véritablement, *մ. Ճշմարտիւ, ճշմարիտ (խօսիլ) ։ 2 Ստուգիւ, ճշմարտապէս։ 3 Իրաւ (զարկի, բայց....)։*

Vérité, *էգ. Ճշմարտութիւն։ 2 Ճըշմարիտ բան, ճշմարտութիւն.* Prêcher les —. Je lui ai dit ses —, *(ունեցած յանցանքները՝ պակասութիւններն ըսի իրեն)։ 3 Աննենգութիւն, անկեղծութիւն.* Un accent de —. Un homme plein de — ։ *4 Իրականութիւն, իսկութիւն ։ 5 Բուն դրոշմ, բուն նկարագիր ։ 6 Ճիշդ նմանութիւն՝ ճշգրտութիւն.* Ce portrait est d'une grande —. Il y a bien de la — dans le jeu de cet acteur ։ ‖ En —, *մ. Արդարեւ, ստուգիւ, ճշմարիտ.* En —? *(իրա՞ւ).* En —, en —, *(ամէն ամէն [ասեմ ձեզ]), Ս. Գ.* ‖ À la —, *մ. Իրաւ (զարկի, բայց....)։*

Verjus, *ար. Ազոխ, ժուռ.* qornւq։ *2 Ազոխաջուր, ժռատ ։ 3 Խաղող մը, ժռախաղող † ժռուկ †.* Du — confit ։

Verjuté, e, *ած. Ազոխաջուր դըրուած՝ ժռատած † (համեմանք)։ 2 Ժռահամ † (գինի)։*

Vermeil, elle, *ած. Կարմրերփեան, կարմրագոյն, կարմրափայլ, կարմրագեղ (վարդ)։* ‖ *ար. Ոսկեզօծ արծաթ.* Un vase de — ։ *2 Կարմիր վեռնիճ, (որ և՝* Vernis —*)։*

Vermicel, Vermicelle, *ար. Թելահայս, դդմաճ.* cէhrիյէ ։ *2 Դդմաճի Թան, Թելաթան † ։*

Vermicellier (ll), *ար. Դդմաճ շինող կամ ծախող, Թելահայսարդ †։*

Vermiculaire *(էռ), ած. Որդանման, անգ. 2 Որդային (շարժում) ։ 3 Որդակերպ (խեցեմորթ) ։ 4 Որդախառն (կղկղանք)։*

Vermiculé, e, *ած. Որդնակերպ (զարդ), ճ. 2 Խաչագիծ †.* Boîtes de montre — ։ *3 Որդնահետ, ք. գ.*

Vermiculures, *էգ. յգ. Որդնահետ գործ, որդնահետածք † ճ.*

Vermiforme, *ած. Որդնակերպ, —ձեւ, ք. գ.* [(դեղ), քժ.

Vermifuge, *ած. Որդահալած †*

Vermiller *(իյլ), չ. Քթովը փորել գետին, քթովը բան փնտռել (կինճի)։*

Vermillon *(իյլ-ն), ար. Խրուկ.* զիճäէմr։ *2 (Խրուկի) կարմրադեղ, կարմրուկ †.* Mettre du — ։ *3 (Այտերու) կարմրութիւն։*

Vermillonner *(իյլ-ln),* *ն. (Խրուկի) կարմրուկ † քսել։ 2 Կարմրուկով ներկել ։ 3 Սաստիկ կարմրցնել ։ 4 Գետինը փորել (իշլարի)։*

Vermine, էգ. (Գարշ) ճճիք, զարշաճճիք (ոջիլ, լու են.)։ 2 Անշահ մարդեր, անպիտաններ. Ce quartier n'est habité que par de la —։ [յին (ախտ)։

Vermineux, euse, ած. Որդնա-

Vermisseau (սօ), ար. Պզտի որդ, մանրաճճի։ 2 Մրջիւն, փ. — que nous sommes!

Vermivore, ած. Որդակեր, չ.

Vermouler (se) -lu, e, ։. Որդնոտիլ ☞ որդակեր, —հար։

Vermoulure, էգ. (Որդերու) կրծուածք՝ կերուածք, որդնահարութիւն† 2 Որդի կերուածքի փոշի, որդի կերուք։

Vermout (դ), ար. Ափսնդախառն ճերմակ գինի, վերմուդ։ [—**aux**։

Vernal, e, ած. Գարնանային ։ յ.

Verne, ար. Տ. **Vergne**։

Vernier, ար. Մասնաչափ, գծի.

Vernir, ն. Ջրդեղել, փայլուկել † վերնիճել †։

Vernis, ար. Ջրդեղ, փայլուկ † վեռնիճ † (որ և փ.)։ 2 Ապիկի (կաւեղէններու), սըր։ 3 Երեւոյթ, գոյն, փայլ, շպար։ 4 Թեթեւ ծանօթութիւն։

Vernissage (u), ար. Ջրդեղում՝ վեռնիճում † (նկարի)։ 2 Ապիկում. սըրլամա։ [սըրլամաց։

Vernisser (u), ն. Ապիկել (անօթ),

Vernisseur (u), ար. Վեռնիճագործ † 2 Վեռնիճորդ ։ 3 Ապիկեգործ † սըր եափաճ։ 4 Ապիկորդ †։

Vernissure (u), էգ. Վեռնիճում† 2 Ապիկում †։

Vérole, էգ. Գաղիախտ † գաղութիւն †. Petite —, (ծաղկախտ, ծաղիկ)։

Véron (չ), ար. Տ. **Vairon,** ար.

Véronique. էգ. Վերոնիկ, տկ.

Verrat (1r), ար. Սերունդի համար պահուած՝ խարտաի խոզ։

Verre (k̄), ար. Ապակի. Cela est à mettre sous —, (պահելիք բան մ'է)։ 2 Գաւաթ, բաժակ. Un petit —, (օղիի բաժակ)։ || De —, Ապակեւոր † (շրջանակ)։ 2 Գաղտնիքներն յայտնի (տուն)։ 3 Ցկիչ (Թուղթ)։ 4 Բեկուն, դիւրաբեկ, փ. 5 Վհատուն † (մարդ)։ | Entre les — et les pots, Սեղանի վրայ, խմելու ատեն։

Verrée (1r), էգ. Բաժակ մը փ։

Verrerie (2r), էգ. Ապակեգէնք ։ 2 Ապակեգործութիւն։ 3 Ապակարան †։

Verrier (1r), ար. Ապակիի բանւոր, (որ և ած.). Artiste —, (նկարէն ապակեգործ †)։ 2 Ապակեվաճառ։ 3 Շրջիրու ու բաժակներու սակառի, բաժակակալ։

Verrière (1r), էգ. Լուացակոնք† (սեղանի բաժակներու), լական † 2 (Մասնատիի) ապակի։ 3 Ապակեզարդ մեծ պատուհան։

Verrine (չ), էգ. Տ. **Verrière,** 2։

Verroterie (1r), էգ. Մանրապակեայք (մատնի, ուլունք են.)։

Verrou (1r), ար. Նիգ. սիւրկիւ. Enfermé au —, (խուցը նիգուած). Tenir sous les —, (փակել). Être sous les —, (բանտը լինիլ)։

Verrouiller (1r), ն. Նիգել.սիւրկիւլեմէք։ 2 Փակել (մէկը)։ || Se —, յ. Փակուիլ։ [ելունդ, կոծիծ։

Verrue (1r), էգ. (Երեսի՝ ձեռքի)

Verruqueux, euse (1r), ած. Կոծծանման, կոծծակերպ։ 2 Կոծծաւոր։

Vers (k̄), ար. Ոտանաւոր. Grand —, (երկոտասանոտեան ոտանաւոր). — commun, (տասնոտեան ոտանաւոր)։ 2 (Ոտանաւորի) տող, յանգատող †։

Vers (k̄), նխ. Դէպ ի։ 2 Մօտ, քովը. Je l'ai envoyé — vous։ 3 Ատենները, միջոցները, դէմ. — midi։ 4 Նկատմամբ, դէպ ի. Ingrat — qn.

Versade, էգ. Տապալում (կառքի)։

Versant, e (չ), ած. Դիւրատապալ † դիւրաշրջուն † (կառք)։ || ար. Ջառիվար (լեռի)։ [խակյան, յեղյեղուկ։

Versatile, ած. Փոփոխուն, փոփո-

Versatilité, էգ. Փոփոխականութիւն, յեղյեղկութիւն †։

Verse, ած. Շրջեալ (ծոց անկեան)։ || À —, մ. Ցորդառատ, հեղեղանման։

Versé, e, ած. Փորձ, վարժ, հմուտ ☞ (լատինա)գէտ։ [նակերպ)։

Verseau (սօ), ար. Ջրհոս (կենդա-

Versement, ար. Արկղը կամ գործի մը մէջ ստակ դնելը, դրամարկութիւն։

Verser, ն. Թափել, (որ և փ.)։ 2 Լեցնել. — à boire, (բաժակը լեցնել)։

3 Գարպել (ամանէ մ'ուրիշ ամանը) ։ 4 Սփռել (բարիք)։ 5 Հեղուլ (մխիթարանք՝ սրտի մը մէջ)։ 6 Աւանդել՝ Թափել (գաղտնիք՝ մէկու սրտին մէջ)։ 7 Դնել (առակ արկղը կամ գործի մը մէջ)։ 8 Փոխադրել (ապրանք)։ 9 Տապալել՝ շրջել-(կառք)։ 10 Կառընկէց ընել. Ce cocher nous a —. Ce cocher — souvent. (այս կառապանին կառքը շատ կը տապալի)։ 11 Պառկեցնել. L'orage a — les blés։ 12 Մշակել (երկիր), (որ և առնել)։ 13 (Արօրի) Թափել հողերը (աջ ու ձախ)։ 14 Անցունել, փոխադրել (ուրիշ գունդի մէջ)։ || — le ridicule sur qn. Ծաղրելի դարձնել մէկը։ || չ. Գլխիվայր դառնալ (կառքի)։ 2 (Կառքէ) վար գլորիլ։ 3 Գետին պառկիլ (հասկերու)։ || Se —, չ. Թափուիլ։ 2 Իրարու մէջ Թափուիլ։ 3 (Իր) բաժակը լեցնել։ [բու)։

Verset, ար. Տուն (Ս. Գրոց խօսքե-

Versicolore, ած. Բազմերփնեան։ 2 Գունափոխ †։ [ար. յգ. Ոտանաւորիկ։

Versicules, Versiculets,

Versificateur, ար. Տաղաչափ, ոտանաւորող †։ [Թիւն։

Versification, էգ. Տաղաչափու-

Versifier, չ. Տաղաչափել։ || ն. Ոտանաւորի դարձնել։

Version (1), էգ. Թարգմանութիւն. — grecque, (Յունարէնէ Թարգմանութիւն)։ 2 Պատմութիւն, խօսք, զրոյց. Cette — n'est pas fidèle։ 3 Մեկնութիւն։ 4 Դարձնելը (սաղմը՝ արգանդին մէջ)։ [րեն (Թերթի)։ յ. —s։

Verso, ար. Երկրորդ երես, ձախե-

Versoir, ար. (Արօրի) ականջ։

Verste, էգ. (Ռուսաց) վերստ (1077 մէԹր)։

Vert, e, ած. Կանաչ։ 2 Դալար. Cet arbre n'est pas mort, il est encore —։ 3 Թարմ (փայտ՝ բրածուկ)։ 4 Նոր՝ նորահաս † (քարեր)։ 5 Ողջահատ † (փղոսկր)։ 6 Նոր՝ անյարդար † (կաշի)։ 7 Տհաս՝ խակ (պտուղ). Pois —, (Թարմ ոլոռ). Il trouve les raisins trop —, (հասնիլ չկրնալուն քԹին չգներ, շ.)։ 8 Չհաս † ժուռ † (գինի)։ 9 Մատաղ՝ դալարազուարճ † (մանկուԹիւն)։ 10 Կայտառ, առոյգ. Homme encore —. Une — vieillesse։ 11 Կտրուկ՝ հաստատամիտ (մարդ)։ 12 Անխնայ, ուժգին, սաստիկ (չեխ). Langue —, (արկողերէնի մօտ խօսուածք)։ || ար. ԿանաչուԹիւն, կանաչ։ 2 Կանաչ ներկ։ 3 Կանաչ խոտ, դալարի. Mettre au — un cheval. Prendre qn. sans —, (անպատրաստի բերել †)։ 4 ԹԹուուԹիւն չհաս գինիի, ժռուԹիւն։ 5 Մարմար. — antique. — campan. — de Corse. [ժանգ, ժանկատ։

Vert-de-gris ($\bar{k}$), ար. Պղնձի

Vert-de-grisé ($\bar{k}$), ած. Ժանկառուտ †։ [—aux։

Vertébral, e, ած. Ողնայրին † յ.

Vertèbre, էգ. Ողնայարի մէն մի ոսկրը, լիսեռն, ողն †։

Vertébré, e, ած. Ողնաւոր, է. պ.

Vertement, մ. Սաստկօրէն, ուժգնաբար։

Vertex (*kfu*), ար. ԳագաԹ (գլխի)։

Vertical, e, ած. ԳագաԹնահայեաց. Les feux — du soleil։ 2 Ուղղահայեաց †. Plan —. Point —, (գագաԹնակէտ)։ || ար. Ուղղահայեաց մակարդակ։ || էգ. Ուղղահայեաց գիծ։

Verticalement, մ. Ուղղահայեաց կերպիւ։ [Թիւն։

Verticalité, էգ. Ուղղահայեցու-

Verticille (*h*լ), ար. Ծաղկախաւ † օղախաւ † բ.։ [յին, բ.։

Verticillé, e (21), ած. Օղախաւա-

Vertige, ար. Գլխու պտոյտ։ 2 ԽելացնորուԹիւն, խելազարանք. Esprit de —, (ոգի մոլորուԹեան՝ յիմարուԹեան Ս. Գ.)։

Vertigineux, euse, ած. Գլխու պտոյտի։ 2 Գլխու պտոյտ պատճառող, գնորաբեր † 3 Ցնորունակ † գնորոտ †։

Vertigo, ար. ՄտահաճուԹիւն, քմայք։ 2 (Ձիու) գլխու պտոյտ։

Vertu, էգ. ԼաւուԹիւն, առաքինուԹիւն։ 2 (Առանձին) յատկուԹիւն, առաքինուԹիւն. — morale. — guerrières. Petites —։ 3 Առաքինի. Récompenser la —։ 4 ՈղջախոհուԹիւն, առաքինուԹիւն (կնոջ)։ 5 ԶօրուԹիւն (դեղի)։ 6 ԱրիուԹիւն. Il n'a ni force ni —։ || յգ. Հրեշտակաց ինն դասերէ

մին, Ջօրութիւնք ։ || En — de, Իրա-ւամբք, զօրութեամբ։ [Թեամբ, —բար։
Vertueusement, մ. Առաքինու-
Vertueux, euse, ած. Առաքինի, (որ և ար.)։ 2 Պարկեշտ՝ առաքինի (կին), (որ և էգ.)։ 3 Առաքինի, —կան (գործ)։
Vertugadin (ն), ար. հ. ժ. Լա-Թուռոյց † (կանանց)։ 2 Հինուժին՝ հին-օրինաց բան, ը.
Verve, էգ. Աւիւն, խանդ (քերթո-ղի)․ Être en —, (խանդը վառուած լի-նիլ)։ 2 Քմայք։ [միճէ չիչէյի։
Verveine, էգ. տ. ս. Ազաւնիճ.
Vervelle, էգ. Ոտնօղակ † (բազէի)։
Verveux, ար. (Զկնորսի) դոզա-ցանց †։ [մտախտ † վարսամ †։
Vésanie (զ), էգ. Ցիմարութիւն,
Vesce, էգ. Վիգն, տկ. պուրչագ։ 2 Վիգահունտ։ [առաւշտային † ած.
Vésical, e (զ), ած. Փամփշտային,
Vésicatoire (զ), ած. Խարանիչ † բշտիչ † (սպեղանի)։ || ար. Խարանա-գեղ † բշտակ † տաղակ † փէճիլիւվաճ եագրսը։ 2 Բշտուռոյց † բշտավէրք †. Panser un -
Vésiculaire (զ-էռ), ած. Փամ-փշտկային † 2 Փամփշտկաձեւ †Փնէ.
Vésicule (զ), էգ. Փամփշտիկ. — séminale. (սերմնարան)։
Vesou (զ), ար. Եղէգահիւթ։ 2 Եղէ-գազինի †։ [ցի) միզանոց։
Vespasienne (ս-զ), էգ. (Փողո-
Vesper (էռ), ար. Գիշերավար (Ա-րուսեակ)։
Vespérie, էգ. հ. ժ. (Բժշկական՝ աստուածաբանական) հուսկպայքար † 2 Ձեխ, հ. [քեղրօ։
Vespétro, ար. Մրգօղի մը, վեսպ-
Vesse, էգ. Անձայն փուք, Թիս։ || —-de-loup, Սունկ մը, գայլափուք †։
Vesser (ս), չ. Թատել։ [Վախկոտ։
Vesseur, euse (ս), գ. Թատան։ 2
Vessie (ս), էգ. (Մէզի) փամփուշտ, առասուշտ †. Col de la —, (բշտարե-րան)։ 2 (Լուղական) փամփուշտ։ 3 Բըշ-տիկ. զապարճըգ. Faire élever des —, (բշտեցնել)։
Vessigon (ս-ն), ար. Ձիու կարթի վրայ այտոյց, կարթայտուց †.

Vesta, ար. Վեստա (աստուածուհի և մոլորակ)։
Vestale, էգ. Վեստեան կուսան, վեստանոյշ։ 2 Կուսան։ 3 Խիստ առաքինի կին, վեստեան †։
Veste, էգ. Ստորնակ, ներքնակ. Le gilet a remplacé la —, 2 (Արեւել-եան) պատմուճան. էնթարի. — de drap d'or, 3 Թիկնոցակ, վեղակ †. — d'ouvrier, de chasse,
Vestiaire (էռ), ած. Զգեստական։ || ար. Հանդերձարան, —տուն (վանքի)։ 2 Հանդերձապետ (վանքի)։ 3 Հանդեր-ձագին։
Vestibule, ար. Գաւիթ. հավլու։ 2 Արտագաւիթ † անդաստակ † հ. 3 (Ա-կանջի) անդաստակ։
Vestige, ար. Հետք, ոտնահետ. Suivre les — de qn. (մէկու հետեւիլ)։ 2 Նշան, հետք, (որ և գ.)։
Veston (ն), ար. Թիկնոցակի ձեւով հագուստ մը, վեղօն։ [գուստ, հալաւ †։
Vêtement (էն), ար. Զգեստ, հա-
Vétéran (ն), ար. Հանգստական զինուոր, հ. 2 Հին՝ հինօրեայ զինուոր։ || Un — de rhétorique, ճարտասա-նութեան երկրորդամեան աշակերտ։ | Un — de la gloire, du crime, Փառաց մէջ ծերացած, հին ոճրագործ։
Vétérance (ն), էգ. Հանգստակա-նութիւն † (զինուորութենէ՝ պաշտօնէ)։
Vétérinaire (էռ), ած. Անասնա-բուժական. Art, Médicine —, (անաս-նաբուժութիւն)։ || ար. Անասնաբոյժ, (որ և՝ Artiste —, Médecin —)։
Vétillard, e, Տ. **Vétilleur**։
Vétille (իյլ), էգ. Չնչին բան, սնոտիք։
Vétiller (իյլ), չ. Փուճ բաներով զուարճանալ։ 2 Չնչին բաներու վրայ խնդիր հանել։
Vétilleur, euse (իյլ), գ. Փուճ բաներով զուարճացող, նանրազբօս † 2 Բծախնդիր. C'est un grand —։
Vétilleux, euse (իյլ), ած. Մանր ուշադրութիւն պահանջող, մանրակրկիտ (գործ)։ 2 Մանրակրկիտ. Dévotion —։
Vêtir, -tu, e, ն. Հագուեցնել։ 2 Հագուիլ։ || Se —, յ. Հագուիլ։ 2 Ծած-կուիլ, գ.

Véto (վէ), ար. Մերժում (վաւերի-լու), վէդօ։ 2 Մերժման իրաւունք, վէ-դօ։ 3 Ընդդիմութիւն. J'y mets mon —, (կ'ընդդիմանամ ատոր)։ յ. ն.

Vêture (վէ), էգ. Սքեմառութիւն (վանականի)։ 2 Զգեստաւորում †։

Vétusté, էգ. Հնութիւն (շէնքի)։

Vétyver (կռ), ար. Վեդիվեր, տկ.

Veuf, euve, ած. Կինը կամ էրիկը մեռած, այրի, (որ և գ.)։ 2 Զրկուած, կորուսած, Թափուր, այրի, գ. — de։ ‖ էգ. Այրեծաղիկ † 2 Այրեակ † (Թըռչուն, Թիթռն և կապիկ)։ [(ծառ)։

Veule, ած. Տկար, Թոյլ։ 2 Նիհար

Veuvage, ար. Այրիութիւն։

Vexant, e (ն), ած. Սիրտ նեղացնող, ը. [հարութիւն։

Vexation, էգ. Կեղեքում, հարստա-

Vexatoire, ած. Կեղեքիչ, հարըստահարական։

Vexer, ն. Կեղեքել, հարստահարել։ 2 Դժկամակել, սիրտ նեղացնել. Cela me —։ ‖ Se —, յ. Դժկամակիլ, նեղանալ։ [կիր, Հ.

Vexillaire (զl-կռ), ար. Դրօշա-

Viabilité, էգ. Կենդանացութիւն, կենսողութիւն † 2 Ճամբաներու լաւ վիճակ։ [լիք։

Viable, ած. Կենդանացու, ապրե-

Viaduc, ար. (Ճամբու՝ ձորի վրայ) անցուղի † մակուղի † վերուղի †։

Viager, ère, ած. Ցկեանս՝ կենսաւէւ † (Թոշակ)։ ‖ ար. Ցկեանս հաս, կենսահաս †։ [ցմահ։

Viagèrement, մ. Ապրած ատեն,

Viande (ն), էգ. Միս. — blanche, (հորԹու՝ հաւի՝ ճագարի միս). Grosse —, (սպանդանոցի միս). Menue —, (հաւի՝ երէի միս). Ce n'est pas là ma —, (սիրածս՝ ուզածս այդ չէ)։ 2 Հոգեւոր կերակուր։ 3 Կերակուր, հ. [րէի)։

Viander (ն), ը. Ճարակել (շիկե-

Viandis (ն-սի), ար. Ճարակ (շիկերէի)։

Viatique, ար. Ճամբու պաշար։ 2 Ճար ճարակ։ 3 Ցետին Թոշակ, հաղորդ, ը.

Vibord, ար. (Նաւու)ծնոտ։

Vibrant, e (ն), ած. Թրթռուն (լար)։ 2 Զօրաւոր (ձայն)։

Vibration, էգ. Թրթռում։ 2 ԹըրԹռականութիւն † (ձայնի)։ 3 Ծածանում, Թրթռում (լուսոյ)։ 4 Ճօճում (ժամացոյցի կշռոցի)։

Vibrer, ը. Թրթռալ։

Vibrion (ն), ար. Զրաճճի մը, գծորդ։

Vibrisses, էգ. յգ. Ռնգամազք †։

Vicaire (կռ), ար. Փոխանորդ, տեղապահ։ 2 ԱԹոռակալ (եպիսկոպոսի). Grand —. — général։ 3 Փոխանորդ (ժողովրդապետի), փոխերէց. ‖ Le — général. Le père —, Դերապպայ † (վանքի)։ [Մասնաժամ †։

Vicairie, էգ. Փոխերիցութիւն։ 2

Vicarial, e, ած. ԱԹոռակալի, տեղապահական։ յգ. —**aux**։

Vicariat, ար. Տեղապահութիւն, աԹոռակալութիւն։ 2 Փոխերիցութիւն † 3 Փոխերիցատուն † 4 Մասնաժամ †։

Vicarier, ը. Փոխերիցել † 2 Ստորակարգ պաշտօն մը վարել, ը.

Vice, ար. Մոլութիւն. Le — du jeu։ 2 Անկատարութիւն, մոլութիւն։ 3 Անկատարք, մոլիք. Punir le —։ 4 Պակասաւորութիւն, Թերութիւն. — de forme. — de style. — d'un raisonnement. — rédhibitoires. Cheval qui a du —, (չար՝ խեռ ձի). — de conformation, (մարմնոյ մասնաւոր պակասաւորութիւն մը)։ 5 Ցանցանք. Pauvreté n'est pas —։

Vice-amiral, ար. Դերծովակալ։ 2 Դերծովակալի նաւ։ յ. — —**aux**։

Vice-amirauté (ō), էգ. Դերծովակալութիւն յ. է.

Vice-bailli (այլ), ար. հ. ժ. Երկրորդ դատաւոր, դերպայլի †։ յ. է.

Vice-chancelier (ն), ար. Փոխդիւանադպիր։ յ. է.

Vice-consul (ն), ար. Դերհիւպատոս։ յ. է. [պատութիւն։ յ. է.

Vice-consulat (ն), ար. Դերհիւ-

Vice-gérant (ն), ար. հ. ժ. Դերյանձնաձորդ † յ. է. [րօֆիսիալ † յ. է.

Vice-gérent (ն), ար. հ. ժ. Դե-

Vice-légat, ար. Փոխլեկատ † յ. է.

Vice-légation, էգ. Փոխլեկատութիւն։ յ. է. [նամեան։ յ. —**aux**։

Vicennal, e (սէնձայ), ած. Քսա-

Vice-présidence (Ն), էգ. Դեր-նախագահութիւն † ։

Vice-président (Ն), ար. Դեր-ատենապետ, դերնախագահ † ։

Vice-recteur, ար. Փոխ-կառավարապետ † Ֆր. յ. Ն։

Vice-reine, էգ. Փոխարքայուհի † 2 Փոխարքայի կին ։ յ. Ն։

Vice-roi, ար. Փոխարքայ ։ յ. Ն։

Vice-royal, e (ռուա), ած. Փոխարքայական ։ [խարքայութիւն ։ յ. Ն։

Vice-royauté (ռուայօ), էգ. Փո-

Vice-sénéchal, ար. Դերսենեսկալ † յ. Ն։ [ձաքար ։

Vice-versa (սէ), մ. Փոխադար-

Vicier, ն. Աւրել, ապականել ։ 2 Անվաւեր ընել, ոչնչացնել, (որ և անփ.)։ || Se —, չ. Ապականիլ ։ [յոռեպէս ։

Vicieusement, մ. Թերութեամբ,

Vicieux, euse, ած. Անառակ, մոլի, (որ և ար.)։ 2 Պակասաւոր (կազմութիւն), Թերի՝ յոռի (դաշնագիր) ։ 3 Ցոռի (շրջանակ), գր. 4 Ցոռի (ասացուած)։ 5 Ցոռեքարոյ † (ձի)։

Vicinal, e, ած. Chemin —, Գիւղուղի † յ. —aux ։

Vicissitude (Զս), էգ. Փոփոխութիւն (եղանակաց)։ 2 Անհաստատութիւն, փոփոխականութիւն, յեղականութիւն (աշխարհի իրաց)։ [յ. —aux ։

Vicomtal, e (Ն), ած. Դերկոմսի ։

Vicomte (Ն), ար. Դերկոմս ։

Vicomté (Ն), էգ. Դերկոմսութիւն ։

Vicomtesse (Ն), էգ. Դերկոմսուհի ։

Victimaire (Ի̄ռ), ած. Զոհական ։ || ար. Զոհապան ։

Victime, էգ. Զոհ. — humaine, (մարդազոհ) ։ 2 Պատարագ ։ 3 Զոհ, փ. Être la — de, (զոհ լինել՝ երթալ). La — du vol, (գողցուողը)։ [Թանակ, փ.

Victoire, էգ. Ցաղթութիւն ։ 2 Ցաղ-

Victoria, էգ. Կառք մը, վիքթօրիա ։ 2 Վիքթօրիա, տկ.

Victorieusement, մ. Ցաղթական կերպիւ, յաղթողաբար. Réfuter — ։

Victorieux, euse, ած. Ցաղթող, յաղթական ։ [շար ։ || յգ. Նաւապաշար † ։

Victuaille (ա̄), էգ. Պաշէն, պա-

Vidame, ար. հ. ժ. Եպիսկոպոսի զօրապետ ու ներկայիչ, տէրափոխան ։

Vidamé, ար. **Vidamie**, էգ. Տէրափոխանութիւն ։

Vidange (Ն), էգ. Պարպելը (փոս) ☞ (կոյա)ջնջութիւն † 2 Դատարկուած փոս (ճամբու երկայնքը)։ || En —, Կիսալիր (շիշ՝ գինի)։ [Իրիչ, կոյացինց † ։

Vidangeur (Ն), ար. Կոյանոցի մաք-

Vide, ած. Դատարկ, պարապ ։ 2 Դատարկ, Թափուր ☞ (ձեռն)ունայն ։ 3 Անմասն, զուրկ. — de sens, (անիմաստ)։ || ար. Դատարկութիւն, (որ և փ.)։ 2 Պարապ տեղ ։ 3 Անօդ տեղ, դատարկութիւն, բնգ. 4 Պակաս տեղ, փ. 5 Զգոյութիւն. Ce — d'idées ։ 6 Ոչնչութիւն, նանրութիւն, ունայնութիւն, փ. Sentir le — de. || Faire le —, Օդը պարպել (գործիքով)։ 2 Բան չձգել (երկրի մը մէջ)։ 3 Մարդ չձգել (մէկու մը շուրջ)։ | Faire un grand —, Մեծ դատարկութիւն մը յառաջ բերել ։ || À —, մ. Դատարկ ։ 2 Պարապի (ծամել)։

Vide-bouteille, ար. Պարտիզաւոր տնիկ՝ քաղքի մօտ ։ 2 Խման, ը. յ. Ն։

Vider, ն. Պարպել ։ 2 Ունայնացնել, փ. 3 (Հաւի) փորոտին հանել ։ 4 (Բանվիճք՝ Թնդանօթի) ծակը՝ բերանը բանալ ։ 5 Մարդ չձգել, աւլել սրբել, փ. Le typhus a — cet hôpital ։ 6 Զգել ելնել (տեղէ մը), (որ և անփ.). Vidons sur l'heure ։ 7 Ներսը պարպել (սրբազեղով). Faire —, (դուրս հանել [շատ մը մաղձ])։ 8 Վերջ տալ, լմնցնել, կարգադրել (կռիւ)։ || — son sac, Իր բոլոր կարծիքը դուրս Թափել ։ | — ses mains, Ձեռքի ստակը յանձնել, գռփ. || Se —, չ. Պարպուիլ ։ 2 Կարգադրուիլ ։ 3 Փորը ելնել (ձիու)։ [հետ, գռփ.

Vidimer, ն. Բաղդատել բնագրի

Vidimus (իւս), ար. Ճշգութեան հաստատութիւն, տեսաք, գռփ.

Viduité, էգ. Այրիութիւն (կնոջ)։

Vie, էգ. Կեանք. — monacale, (վանականութիւն). De mauvaise —, (գոփ, անառակ). Ce qui a —, (շնչաւորք). Laisser la —, (Թողուլ զաշխարհ)։ 2 Ցաւիտենական կեանք ։ 3 Զօրութիւն, կենդանութիւն. Mourir tout en —. Il y a bien de la — dans ce

vieillard։ 4 Կենդանութիւն, ֆ. Sans —, (անհոգի)։ 5 Ապրուստ, հաց. Chercher sa —. Demander sa —. N'avoir que la — et le vêtement։ 6 Ուտելիք. La — est chère dans ce pays։ 7 Աշխարհ, կենցաղ, տեխ. L'école où l'on apprend la —. Que voulez-vous, c'est la —, (ինչ պիտի ընես, աշխարհ այսպէս է)։ 8 Ամենասիրելի բան, հոգի, կեանք. L'étude est sa —. Cette amitié fait sa —, (այս բարեկամութիւնն իր բոլոր կեանքն է)։ 9 Վարք. — de saint Lucas։ 10 Պոռչտուք. Ce sont des — continuelles dans cette maison։ ‖ Sur la —, Մահուան վտանգով։ 2 Սաստիկ Թախանձանօք։ 3 Հաւատեաւ։ | Faire la —. Ծուլայտ կեանք վարել։ | Faire bonne —, Փափուկական կեանք վարել։ | Faire — qui dure, Ապրուստը՝ առողջութիւնը խնայելով գործածել։ ‖ À —, մ. Ցկեանս | En —, մ. Կենդանի՝ ողջ (շունչ)։ | De la —, De ma —, De sa —, De — vivante, Երբէք։ | Pour la —, À la — et à la mort, Յաւերժ, միշտ; ի մահու և ի կեանս։

Vieil կամ **Vieux, Vieille,** ած. Տարիքն առած, ծեր. — femme, (պառաւ). Se faire vieux, (ծերանալ). Il se fait plus vieux qu'il n'est, (տարիքը կը մեծցնէ)։ 2 Մեծ (տարիքով). Il est plus vieux que moi de deux ans։ 3 Ծերութեան (օրեր)։ 4 Ծերացած՝ ծերի (կերպարանք). Je le trouve vieux։ 5 Հինաւուրց՝ հնօրեայ (զինուոր՝ դատաւոր)։ 6 Հին (բարեկամ՝ առակ՝ գիրք). — garçon, (տարիքոտ ամուրի). Le bon — temps, (հին ատենները)։ 7 Գերահռչակ, ծերունի. Le — Corneille. Le vieil Homère։ ‖ — comme Hérode, comme les rues, les chemins, Ամենածեր, ամենահին։ ‖ ար. Ծեր. Faire le —, (ծերի ձեւեր առնուլ)։ 2 Հինը։ ‖ Mon —, Երիտասարդ՝, ը. ‖ էգ. Պառաւ։ ‖ մ. Ծերի ձեւով։ 2 Վաղուց. Des bois vieux coupés։

Vieillard, ար. Ալեւոր, ծերունի։ ‖ յփ. Ծերերը։

Vieillement, մ. Ծերունի ձեւով, ծերի նման, ծերունաբար։

Vieillerie, էգ. Հին զգեստք՝ կարասիք, հնոտիք։ 2 Հնօրինաց՝ ծեծուած խօսքեր։

Vieillesse, էգ. Ծերութիւն, ալեւոյթ. Une belle —, (առողջ ծերութիւն)։ 2 Հնացածութիւն, հնութիւն։ 3 Ծերք, հիները. Honorez la —։

Vieillir, չ. Ծերանալ, հալեւորիլ։ 2 Երկար ատեն մնալ, հիննալ (պաշտօնի մէջ)։ 3 Տկարանալ, ծերանալ. Son talent commence à —։ 4 Հիննալ (բառի)։ 5 Ծերի երեւոյթ առնուլ, ծերանալ. Cet homme —։ ‖ ն. Ծերացնել։ 2 Ծեր ցուցնել։ 3 Հինցնել (զինի)։ 4 (Մէկու) տարիքը մեծցնել։ ‖ Se —, յ. Ծեր երեւալ։ 2 Տարիքը մեծցնել։

Vieillissement, ար. Ծերութիւն, ծերացում։ 2 Հիննալը (բառի)։ 3 Հինցնելը (գինի)։

Vieillot, otte, ած. Ծերուկի, ծերական։ ‖ ֆ. Ծերուկ, պառաւուկ։

Vielle, էգ. Անուաշութակ։ ‖ — organisée, (Փողոցի) երգիոնիկ։

Vieller (ll), չ. Անուաշութակ դարձնել։ 2 Երկնցնել, ֆ. [շութակար †։

Vielleur, euse (ll), ֆ. Անուա-

Vierge, ած. Կոյս։ 2 Անբիծ, անարատ, կոյս, ֆ. 3 Անգործ՝ կոյս (երկիր)։ 4 Չհալեցուցած՝ կոյս (մոմ)։ 5 Ծորածոյ (իւղ)։ 6 Անխառն (մետաղ՝ գետնի տակ)։ 7 Կրակ չտեսած՝ անկէզ † (ոսկի)։ 8 Գառնուկի՝ ամիկի կաշիէ, կուսենի † (մագաղաթ)։ ‖ էգ. Կոյս։ 2 Աստուածածին, Սուրբ Կոյս, տեխ. 3 Կոյս (կենդանակերպ)։

Vieux, ած. Տ. **Vieil**։

Vif, ve, ած. Կենդանի, ողջ. Il fut brûlé —, (ողջ ողջ այրեցին զինք). Couper jusqu'à la chair —, (առողջ միսերն ալ կտրել). Bois —, (դալար ծառ). Eau —, (ակնահոս ջուր։ 2 Անշահ՝ ծանր ջուր)։ 2 Ջուր չտեսած՝ անշէջ (կիր)։ 3 Բոցբոցուն (որքին)։ 4 Կենդանի (ոյժեր՝ ազգի մը)։ 5 Կայտառ՝ աշխոյժ (ձի), եռանդոտ (մարդ), վառվռուն (տղայ). Il est —, (կրակոտ կամ ցասկոտ մէկն է։ 2 Դիւրաբորբոք մէկն է). Il a l'esprit —, (աշխոյժ միտքի տէր է). Il a les sens —, le sentiment —, (սաստիկ զգացող է). Cœur qui n'est — sur

rien, (ամէն բանի անտարբեր սիրտ)։ 6 Աշխոյժ (ձիեր)։ 7 Սաստիկ (ցաւ՝ տաքութիւն), բուռն (կրակ՝ փափաք՝ յարձակում)։ 8 Սաստիկ (օդ՝ լեռան)։ 9 Կենդանի (յիշատակ)։ 10 Պայծառ՝ կենդանի (գոյն)։ 11 Կրակոտ՝ հրացայտ (աչքեր), վառվռուն (ձիեր՝ բացատրութիւնք)։ 12 Ազդու՝ սաստիկ (չէխ)։ 13 Ծանր՝ բուռն (խօսքեր)։ || — eau. Մեծ ծովախաղացք † || De — voix, մ. Խօսքով, բերանացի։ || ար. Կենդանի, ողջ. Entre —, (ապրողներու միջեւ, էր.)։ 2 Ողջ Թռչուն, ար. 3 Ողջ միս. Couper. Trancher dans le —, (առողջ մասը կտրել։ 2 Յանկարծ ձեռք քաշել։ 3 Ազդու միջոցներ ձեռք առնուլ)։ 4 Ներքին մաս (ծառի)։ 5 Կարծրագոյն մաս (որմաքարի)։ 6 Բուն (սեան)։ 7 Բուն կէտ՝ տաք ժամանակ (վէճի)։ 8 Խորը (խնդրոյն)։ 9 Աշխոյժ (գրուածի մէջ)։ || Au —, Ըստ բնականին (նկարել)։

Vif-argent (ʿ), ար. Սնդիկ. ճիվա. C'est du —, (անհանգստութ մէկն է, սնդիկի կը նմանի)։

Vigie, էգ. Հսկողութիւն, ն.. Être en —, (կայմի վրայ դիտաւոր կենալ)։ 2 Պահանորդ, դիտաւոր։ 3 Դիտանոց (պահապանի), հայեկ, երկթ. 4 Խութ (ծովու մէջ)։ [Թեամբ։

Vigilamment (4m), մ. Արթնու-

Vigilance (ʿ), էգ. Տքնութիւն, արթնութիւն։ [հսկուն, արթուն։

Vigilant, e (ʿ), ած. Ուշադիր,

Vigile, էգ. Նախատօնակ, լտ. 2 Պահքօր †։

Vigne, էգ. Որթ. ասմա. 2 Այգեստան, այգի։ 3 Այգի, փ. Il est dans les — du Seigneur, (գինով է)։ 4 Ամարոց, հ. խո. La — Borghèse. || — blanche, Լօշտակ, տկ. | — sauvage, — de Judée, Լեզանոյշ † տկ. | — du Nord, Հմուլ, տկ. [գործ, այգեպան։

Vigneron, onne (ʿ), փ. Այգե-

Vignette, էգ. Զարդ (գրքի մէջ), զարդապատկեր։ || À —, Եզրապատկ † (Թուղթ)։ [|| ար. Այգեստան։

Vignoble, ած. Այգեւէտ (երկիր)։

Vigogne, էգ. Ուղտամաքի, վիկոնեա։ 2 Վիկօնաքուրդ † վիկոնա։ || ար. Վիկոնախոյր †։ [լպէս, զօրեղապէս։

Vigoureusement, մ. Հզօրա-

Vigoureux, euse, ած. Հզօր, ուժեղ, զօրեղ, կորովի, զօրաւոր։ 2 Սաստիկ (առեղութիւն), զօրեղ (ընդդիմութիւն)։ 3 Կորովի (ծրագրութիւն)։ 4 Զօրեղ (երփում, նկ.)։ [հ. ֆ.

Viguerie, էգ. Դատաւորութիւն.

Vigueur, էգ. Ոյժ, զօրութիւն. Reprendre sa —, (կազդուրիլ)։ 2 Ուժգնութիւն, սաստկութիւն (յարձակման). Avec —, (ուժգին)։ 3 Կորով, նկ. 4 Կորովութիւն, կորով. Une grande — de penser. || Être en —, Ընդունուած՝ գործածութեան մէջ լինիլ, բռնուիլ, տիրել։

Viguier, ար. Դատաւոր, հ. ֆ.

Vil, e, ած. Անարգ, խոտան. À — prix, (խիստ աժան՝ վար գնով)։ 2 Անարգ, գձուծ, ցած։ || ար. Ամօթալին, անարգը։

Vilain, e (ʿ), ած. Անպիտան, ամօթալի, աղտոտ, տգեղ, անշահ. Un — homme. De — paroles. Actions —. 2 Անշահ (օդ). Il fait —, (անպիտան օդ մը կ'ընէ)։ 3 Կծծի, ագահ, փնթի։ 4 Տեսքը գէշ՝ անշահ, վատատեսիլ. — pays. — maison. Une — personne. 5 Գէշ, անպիտան. Voilà un — rhume. || փ. Գէշ՝ անպիտան՝ անշահ մէկը. || ար. Կծծի, փնթի. C'est un —. 2 Շիկանկղ †։

Vilainement, մ. Գէշ՝ անշահ կերպիւ. 2 Ամօթալի կերպիւ (փախչիլ)։ 3 Անարժան կերպիւ (մատնել)։ 4 Փնթիօրէն (ընել բաները)։ 5 Աղտոտ կերպով (ուտել)։

Vilebrequin (ʿ), ար. Ծակելու գործիք մը, շաղափ։

Vilement, մ. Անարգաբար։

Vilenie (ñ), էգ. Անարժան գործ, անշահութիւն։ 2 Տգեղ՝ անշահ խօսքեր։ 3 Փնթիութիւն. Se faire mépriser pour sa —. 4 Աղտեղութիւն. Maison pleine de —. 5 Անշահ ուտելիք. Manger toutes sortes de —.

Vileté, Vilité, էգ. Աժանութիւն. 2 Անարգութիւն. La — de la matière. 3 Ցածութիւն, անարգութիւն։ [զարնել։

Vilipender (ʿ), ն. Անարգել, վար

Villa (2l), էգ. Ամարանոց. յ. —s.

Villace (4l), էգ. Սակաւամարդ անշահ քաղաք, անշէն †։

Village (1l), ար. Գիւղ. Il est bien de son —, (անցած դարձածէ տեղեկութիւն չունի, ը.)։ 2 Գիւղացիք։ ‖ De —, Անշուք (հարսնիք)։

Villageois, e (1l), ած. Գիւղական, գեղջուկ։ ‖ գ. Գիւղացի, գեղջեայ։

Villanelle (2l), էգ. Գիւղական երգ՝ բանաստեղծութիւն։ 2 Գիւղապար †։

Ville, էգ. Քաղաք. Être en —, (տունը չլինիլ)· Dîner en —, (դուրսը ճաշել)։ 2 Քաղաքացիք։ 3 Մայրաքաղաք. La — dégoûte de la province։ ‖ La —, Թաղապետութիւն ։ 2 Թաղապետատուն ։ 3 Թաղապետականք, (որ և՝ Le corps de la —)։ | De —, Անհիմն՝ սուտ (լուր)։ 2 Այցի (զգեստ)։ 3 Պատուոյ (գինի)։ | Par la —, Քաղքին մէջ գտնուելով։

Villégiature (2l), էգ. (Ամառուան) գիւղաբնակութիւն, գիւղագնացութիւն †։

Villette (1l), էգ. Քաղաքիկ։

Villeux, euse (2l), ած. Թաւ, մազեղ։ [(անատոմ մէջ)։

Vimaire (ֆէռ), էգ. Վնասք՝ աւերք

Vin (ն), ար. Գինի. Les grands —, (հռչակաւոր գինիներ)· Il a le — bon, triste, (գինովութիւնը խելօք է՝ տխուր է)։ 2 Զօրութիւն (գինիի)· Il a peu de —։ | — d'une oreille, de deux oreilles, Ազնիւ՝ գէշ գինի ։ | — de —, Ալքօլաւոր գինի ։ | Demi - —. Petit —, Գինեակ ։ | Entre deux —, Կէս արբած։ | . bon — point d'enseigne, Աղէկ բանը հռչակի պէտք չունի ։

Vinage, ար. Գինիի ալքօլ դնելը, ալքօլում †։

Vinaigre, ար. Քացախ· Habit de —, (ամենաթեթեւ զգեստ)։ ‖ — de toilette, Խնկահոտ քացախ ։ | — des quatre voleurs, Համեմած ուժով քացախ ։

Vinaigrer, ն. Քացախով համեմել։

Vinaigrerie, էգ. Քացախատուն †։

Vinaigrette, էգ. Քացախահամեմք † (իւղով՝ ազատքեղով՝ գալարախով ու քացախով)։ 2 Քացախահամեմ միս † 3 Մարդածիգ կառք։ 4 Վարձու պզտիկ կառք։

Vinaigrier, ար. Քացախագործ։ 2 Քացախ աման։

Vinaire (ֆէռ), ած. Գինւոյ, գինեկան †։ [ճուրղաս։

Vindas (ն-ա), ար. Անուորդ. պօ-

Vindicatif, ive (ն), ած. Քինայոյզ, ոխակալ։ 2 Վրէժխնդիր (արդարութիւն)։ [վրէժխնդրութիւն։

Vindicte (ն), էգ. (Հասարակաց)

Vinée, էգ. Գինեկումն †։ [քոլել †։

Viner, ն. Գինիին ալքօլ դնել, ալ-

Vineux, euse, ած. Զօրաւոր (գինի)։ 2 Գինեհոտ, գինեհամ. Une pêche —։ 3 Գինեւէտ (դաշտեր)։ 4 Գինեգոյն (կարմիր) ☞ գինե(գոյն)։

Vingt (ն), ած. թւա. Քսան։ 2 Շատ, հարիւր· On me l'a déjà dit — fois։ 3 Քսաներորդ (գլուխ)։ ‖ ար. Քսան։ 2 Քսանը (ամսոյն)։ [քսանեակ։

Vingtaine (ն), էգ. Քսանի չափ,

Vingtième (ն), ած. Քսաներորդ, (որ և ար.)։ ‖ ար. Քսանը (ամսոյն)։

Vinicole, ած. Այգեգործական ։

Viniculture, էգ. Այգեգործութիւն։

Vinification, էգ. Գինեգործութիւն ։ 2 (Գինւոյ) եռացում, գինեզուութիւն †։

Vinique, ած. Գինեկան։

Viol, ար. Բռնաբարում, լլկում ։ 2 Կուսապղծութիւն ։

Violacé, e, ած. Մանիշակագոյն ։ 2 Մանիշականման † բս. ‖ էգ. յս. Մանիշակազգիք † ։ [զիք †։

Violariées, էգ. յս. Մանիշակազ-

Violat, ար. Մանիշակի շուրուբ ։

Violateur, trice, գ. Դրժիչ, բռնաբարիչ, (որ և ած.) ☞ (ուխտա)-զանց, (օրինա)զրուժ, (գերեզմանա)հատ, (կուսա)պիղծ։

Violation, էգ. Լուծում, դրժում (դաշանց), բռնաբարութիւն (օրինաց) ☞ (երդմնա)զանցութիւն, (գերեզմանա)հատութիւն։ [նոց, մանիշակորակ †։

Violâtre (ա), ած. Մանիշակի զար-

Viole, էգ. Ջութակք, ճպռտաւորք † 2 հ. ժ Մեծկակ ջութակ մը, վիօլ ։ 3 Տ. Alto։ ‖ — d'amour, Եօթնաղի ջութակ։ [րինա)զանցութիւն։ 2 Տ. Viol։

Violement, ար. Դրժում (օ-

Violemment (շամմա), մ. Բռնութեամբ, ուժգնակի, ուժգին ☞ սաստ-

կա(շունչ)։ 2 Սաստկագին, սաստիկ (սիրել), չարաչար (ատել)։ 3 Բանի, բռնաբար. Vouloir une chose —։

Violence (Ն), էգ. Սաստկութիւն, ուժգնութիւն, բռնութիւն (հովերու)։ 2 Բուռն բնաւորութիւն, ցասկոտութիւն Vous savez quelle est sa —։ 3 Բռնութիւն. User de —. Faire —. (բռնութիւն բանեցնել։ 2 Բռնաբարել [կին]։ 3 Բռնադրօսել [օրէնք])։ || Se faire —, Իր անձին դէմ պատերազմիլ, ինքզինք բռնադատել։

Violent, e (Ն), ած. Սաստիկ, ուժգին (հով), բուռն (ցաւ)։ 2 Բուռն (մարդ)։ 3 Սաստկայոյզ (սէր)։ 4 Յասկոտ՝ բուռն (բնութիւն)։ 5 Բուռն (միջոցներ)։ 6 Բուռն (մահ)։ 7 Մեծ՝ ծանր (կասկածներ)։ 8 Չափն անցած, խիստ, բուռն, ըլ. Cela est —. La proposition est —։

Violenter (Ն), ն. Բռնութիւն բանեցնել, բռնադատել։ || Se —, յ։ Ինքզինք բռնադատել։

Violer, ն. Բռնաբարել։ 2 Դրժել, լուծել, չպահել, բռնաբարել ☞ (ուխտա)գանց։ 3 Բռնաբարել (կին), պղծել (կոյս)։

Violet, ette, ած. Մանիշակագոյն. — bleu. Drap —. Couleur —, (մանիշակագոյն)։ 2 Խելքի դէմ (վէպ). 3 Կապուտակ. Le grand froid rend quelquefois le visage tout —։ || ար. Մանիշակի գոյն։ 2 Եպիսկոպոս, աբեգ. չկել։

Violeter, ն. Մանիշակագոյն ներ.

Violette, էգ. Մանիշակ. մենեֆշէ։ || De la —, Մանիշակներ։ | — mariane, marine. Ծաղկեղ կանթեղնիճ։ | — tricolore. Տ. **Pensée**։

Violier, ար. Շահպրակ. տհ. սէհպօյ։

Violon (Ն), ար. Ջութակ. քէմանի։ 2 Ջութակահար. Premier —. Il est — à l'Opéra։ 3 Գահակարան. Il fut mis au —։ 4 հ. ժ. Աչինչ՝ անպիտան մարդ։ || Se donner les —, Գոհ՝ ուրախ լինիլ։ 2 Պարծիլ, (որ և՝ Avoir les — de qch.)։

Violoncelle (Ն), ար. Բամբշութակ, Թաւշութակ † 2 Թաւշութակահար †։

Violoncelliste (Ն Ն), ար. Թաւշութակահար †։

Violoniste, գ. (Երեւելի) ջութակահար։

Viorne, էգ. Վիօրնա, Բվ.

Vipère, էգ. Իժ. էնկէրէֆ եըլանը։ 2 Չար՝ վտանգաւոր մէկը, իժ։ 3 Չարլեզու մէկը, (որ և՝ Langue de —)։

Vipereau (ō), ար. Իժակորիւն։

Vipérides, ար. յգ. Իժազգիք † Ն.

Vipérin, e (Ն), ած. Իժային։ 2 Թունաւոր, իժային։ || էգ. Չրօձ, (որ և՝ Couleuvre —)։ 2 Ծծմոր, տհ.

Virago, էգ. Էրիկ մարդու հասակ ու ձեւեր ունեցող կին՝ աղջիկ, առնակին։

Virelai, ար. Յր. հին բանաստեղծութիւն մը, դարձօն †։

Virement, ար. Դարձնելը. — de bord. (դառնալը նաւու)։ 2 Առնեմիքն ուրիշի անցընելը, փոխանցում (որ և՝ — de parties)։ 3 Փոխադրութիւն. — de fonds։

Virer, չ. Դառնալ։ 2 Դառնալ, ն. — de bord. (դառնալ նաւու։ 2 Բանը դարձնել)։ || — au cabestan. Անուորդը դարձնել։ || ն. Դարձնել. Tourner et — qn. (հարցուփորձել, ամէն կողմ դարձնել)։ | — les parties, Իր առնելիքը պարտատէրին դարձընել։

Vireux, euse, ած. Թունային (հոտ)։ [(ձիու)։

Virevolte, էգ. Օձաձեւ պտոյտ

Virevousse, Virevouste, էգ. Շրջան, երթեւեկ։ [գիլեան։

Virgilien, ienne (Ն), ած. Վիր-

Virginal, e, ած. Կուսութեան, կուսական։ 2 Կուսազեղ † (շուշան)։ գ. Lait —, (սպիտակիչ ջուր)։

Virginalement, մ. Կուսաբար։

Virginité, էգ. Կուսութիւն։

Virgouleuse, էգ. Վիրկուլատանձ †։

Virgule, էգ. Ստորակէտ։

Viril, e, ած. Այր մարդու, առնի, առնական, արական. Membre —, (ճուճ)։ 2 Առնութեան (հասակ)։ 3 Արի, հաստատամիտ, առնացի։ 4 Մէն մի ժառանգորդի (մաս), էշ. [բար։

Virilement, մ. Կորովով, առնա-

Virilité, էգ. Առնութիւն։ 2 Կորով, առնութիւն։

Virole, էգ. Ծայրապանակ † (ցուպի), ծայրօղակ † (դանակի) : ‖ — d'acier, Կապապար (դրամի):

Virolé, e, ած. Օղակոթ † (դանակ), օղածայր † (ցուպ): 2 Այլագոյն օղակով, ին. [նութիւն:

Virtualité, էգ. Զօրութենակա-

Virtuel, elle, ած. Զօրութիւնն ունեցող ու չգործող, զօրութենական:

Virtuellement (ll), մ. Զօրութեամբ, զօրութենաբար:

Virtuose (ōq), գ. Տաղանդաւոր՝ քաջ երաժիշտ: 2 Հմուտ մէկը, հ.

Virulence (ʼ), էգ. Ժահրաւորութիւն: 2 Թունաւորութիւն, լեղիութիւն, փ.

Virulent, e (ʼ), ած. Ժահրաւոր: 2 Ամենաքուռն, դառնադառն, լեղի, փ.

Virus (u), ար. Թոյն՝ ժահր (հիւանդութեան):

Vis (u), էգ. Պտուտակ վիտ, պուրմա: 2 Սանդուղ: ‖ À —, Պտուտակաձեւ (սանդուղ):

Visa (q), ար. Վաւերագիր՝ տեսադրոշմ (անցագրի վրայ): 2 Տեսագիր, տեսաք † (թղթի վրայ): յ. —s:

Visage, ար. Դէմք, երես: 2 Անձ, դէմք. Un — Des — nouveaux. Un plaisant —, (հեզնելի մէկը): 3 Կերպարանք, (որ և փ.). Regarder d'un — étonné. — d'excommunié, de déterré, de l'autre monde, (գերեզմանէ փախածի դէմք). Faire bon — à qn. (լաւ ընդունիլ). Se faire le —, (դէմքը շտկել՝ յերիւրել). Faux —, (դիմակ):

Vis-à-vis, նխ. Դիմացը, (որ և մ.): 2 Նկատմամբ: ‖ ար. Դիմացի անձ (պարի մէջ կամ սեղանի վրայ), հանդիպակաց: 2 Հանդիպազոյգ † (քառրիլի մէջ): 3 Հանդիպակառք: [2 Էական:

Viscéral, e (2u), ած. Փորոտեաց:

Viscère (2u), ար. Փորոտի (ուղեղ, թոքք, սիրտ, են.): [մածականութիւն:

Viscosité(u-ōq), էգ. Կպչունութիւն,

Visée, էգ. Աչքի ուղղուածք: 2 Խորհուրդ, միտք, դիտում:

Viser, ն. (Դէպ ի գլուխը) ուղղել, նշան առնուլ: 2 «Տեսեալ» նշանակել, վաւերագրել (անցագիր): 3 Յառաջ բերել, մէջ բերել (օրինագրքի յօդուած): ‖ ն. Դիտել (նպատակը), ուղղել: 2 Նպատակ ունենալ, ուղղել, փ. 3 Մտքին մէջ ունենալ, նպատակ ունենալ, միտքը՝ աչքը (այս ինչ բանի) լինիլ, փ. 4 Մօտենալ, երթալ դէպ ի. Je — à l'hydropisie:

Visibilité, էգ. Տեսանելութիւն:

Visible, ած. Տեսանելի. Il est —, (մարդ՝ հիւր կ'ընդունի): 2 Յայտնի, ակներեւ (սուտ):

Visiblement, մ. Տեսանելի կերպիւ, ակներեւ: 2 Յայտնապէս (խաբել):

Visière (q), էգ. (Սաղաւարտի) երեսնոց. դիմապանակ †. Rompre en —, (սաստիկ յարձակում մ'ընել, փ.): 2 (Գլխանոցի), ճակատ, ճակատնոց † քուակ † 3 Աչք, տեսութիւն. Il a la — nette. Il a la — courte, (խելքը կարճ է): 4 Ուղղակ † (հրացանի ծայրը):

Visif, e (q), ած. Տեսողական:

Visigoth (զիկօ), ար. Վիզիգոթցի, վիզիգոթ: ‖ ած. Շինական, խուժդուժ:

Vision (ʼ), էգ. Տեսողութիւն, տեսութիւն: 2 Աստուածատեսութիւն. — béatifique: 3 Յայտնութիւն, տեսիլք. Les — des prophètes: 4 Մտքով տեսած բան, տեսիլ † 5 Ցնորական տեսիլ, բանդագուշանք: 6 Ցնորք, բանդագուշանք. C'est une — d'un tel:

Visionnaire (օնէր), ած. և գ. Երազատես: 2 Բանդագուշող, ցնորամիտ:

Visitandine (ʼ), էգ. Այցելական † (կուսան), Այցական †:

Visitation, էգ. Այցելութիւն. Fête de la —, (Այցելութիւն Ս. Կուսի). L'ordre de la —, (Այցելական ուխտ կուսանաց, Այցելականք † Այցականք †):

Visite, էգ. Տեսութիւն, այցելութիւն, այց. Rendre —, (տեսութեան երթալ): 2 Այցելու, հիւր. J'ai eu beaucoup de — hier: 3 Այցելութիւն (բժշկի): 4 Խուզարկութիւն. — domiciliaire: 5 Զննութիւն, քննութիւն (դիակի՝ նաւի՝ ճամբորդի սնտուկներու): 6 Քննական պտոյտ՝ թեմայց † (եպիսկոպոսի): 7 Կնոջ կրկնոց մը, այցակ †:

Visiter, ն. Ի տես երթալ, այցելել, այցել: 2 (Աղքատներն) տեսնելու երթալ: 3 Երթալ (բանտերը): 4 Շրջիլ, դառնալ.

— l'Italie: 5 Քննութեան ենթարկել (զինուորները) : 6 Ելնել (Թեմերը) : 7 Քննել (վէրք՝ շէնք՝ գիրք), (որ եւ ան.). On a — partout: 8 Իր շնորհքը կամ բարեկամութիւնը ցուցնել, այցելել. Dieu — ses élus:

Visiteur, ար. Այցելու, (էգ. — euse, այցուհի): 2 (Ապրանքի) քննիչ (մաքսը) : 3 Քննանաւ ‡ 4 Այցելու, այցարար (վանքերու): [մաց, դէմ դիմաց ‡ ըստ.

Vison-visu (զօն), մ. Իրարու դի-

Visorium (զ-օմ), ար. Ձեռագրակալ, գրուածակալ ‡ տպ. [չուն, մածան:

Visqueux, euse (ս), ած. Կըպ-

Vissage (ս), ար. Պտուտակով (վիսա) պնդում:

Visser (ս), ն. Պտուտակով պնդել:

Visu (de) (sk), մ. Աչքովը տեսնելով, տեսողաց, ըստ. [տեսողական:

Visnel, elle (զ), ած. Տեսութեան,

Vital, e, ած. Կենդանական, կենսական : 2 Էական, կենսական (խնդիր) : 3 Կազդուրիչ, կենսատու ‡ (ճեղուկ գինւոյ): յ. — **aux**: [2 Կենդանութիւն:

Vitalité, էգ. Կենդանականութիւն:

Vitchoura (լ), ար. Մուշտակ (զգեստի վրայէ):

Vite, ած. Արագ: 2 Արագ, — ընթաց, — աշխարժ: ‖ մ. Շուտ ☞ (քաջ)արշաւ, (սրա)թռիչ: [նախնձոր մը, վիգլօզ:

Vitelotte, էգ. Երկայնաձեւ գետ-

Vitement, մ. Շուտ:

Vitesse, էգ. Արագութիւն. Avec —, (արագօրէն): 2 Շարժում. Sans —. — initiale: [կաղիլենի:

Vitex (kfu), ար. Թուփազ սեռ մը,

Viticole, Viticulture, Տ. **Vinicole, Viniculture:**

Viticulteur, ար. Այգեգործ:

Vitrage, ար. Ապակի անցընելը, ապակում: 2 (Պատուհանի) ապակիք : 3 Ապակեփեղկ:

Vitrail, ար. Ապակեայք ‡ (ժամի պատուհաններու): 2 Ապակեայ պատուհան: յ. — **aux**:

Vitre, էգ. Ապակի. Casser les —, (համարձակ ամէն բան ըսել): 2 Պատուհան. Ouvrir la —

Vitré, e, ած. Ապակեպատ: 2 Ապակային (ելեքտրութիւն) : 3 Ապակեղէն (խոնաւահիւթ). Corps —, (ապակենիւթ, անդ.): [կել:

Vitrer, ն. Ապակի անցընել, ապա-

Vitrerie, էգ. Ապակեգործութիւն : 2 Ապակեղէնք: [կեցողութիւն ‡:

Vitrescibilité (Ձս), էգ. Ապա-

Vitrescible (Ձս), ած. Ապակիի փոխարկելի, ապակեշրջելի ‡:

Vitreux, euse, ած. Ապակենման: 2 Ապակետեսիլ : 3 Ապակեփայլ ‡ (աչք մահամերձի): [կեվաճառ:

Vitrier, ար. Ապակեգործ : 2 Ապա-

Vitrière, էգ. Ապակեվաճառ կին: 2 Ապակեվաճառի կին:

Vitrifiable, ած. Ապակեղելի ‡:

Vitrification, էգ. Ապակեցում ‡ 2 Ապակենմանութիւն:

Vitrifier, ն. Ապակւոյ փոխարկել, ապակեշրջել ‡ ապակեղել ‡ ‖ Se —, յ. Ապակեզիլ ‡:

Vitrine, էգ. Ապակեփակ ‡ ապակեդարան ‡ (Թանգարանի): [վյօյար:

Vitriol, ար. Արջասպ. զաճ, զարա

Vitriolé, e, ած. Արջասպոտ:

Vitriolique, ած. Արջասպական:

Vitrosité (օզ), էգ. Ապակենմանութիւն: [սան, հ.

Vitupère, ար. Նախատինք, պար-

Vitupérer, ն. Նախատել, պարսաւել:

Vivace, ած. Երկայնակեաց, շատակեաց, բազմակեաց : 2 Երկարատեւ (տունկ): 3 Դժուարաջնջելի, դժուարախափանելի, ‡.

Vivace (չk), ած. Աշխոյժ, եր.

Vivacité, էգ. Աշխուժութիւն, աշխոյժ : 2 Ուժգնութիւն, հուր, տաքութիւն, Թափ. — de la dispute. Mots échappés dans la — du discours. La — des passions: 3 Կորով (երեւակայութեան), կորովա(մտութեան), արագա(մտութիւն) : 4 Կրակոտութիւն, բորբոքում. La — de son langage : 5 Պայծառութիւն (գոյնի): ‖ յգ. Կրակոտութիւն. Réprimer ses —:

Vivandier, ière (Ն), գ. (Բանակի) Նպարավաճառ ‡ (էգ. Նպարավաճառուհի ‡):

Vivant, e (Ն), ած. Կենդանի, (որ և գ.). Il n'y a homme — qui, (մարդ

չկայ որ)․ Poids —, (ողջութեան առենի կշիռ)։ 2 Ողջ ողջ (Թաղուիլ)։ 3 Բազմամարդ (Թաղ)։ 4 Աշխոյժ, կենդանի, ազդեցիկ․ Récit —։ ‖ ա․ Ողջ, կենդանի․ Portrait fait sur le —, (կենդանութեան առենի պատկեր)։ 2 Կեանք․ En son —, De son —, (ապրած առենը)․ Du — de David, (Դաւթի ժամանակ)։ ‖ Un —, Հաստատամիտ մարդ։ 2 Զուարթաբարոյ մարդ։ ‖ Un bon —, Բարեբարոյ զուարթ մէկը։ ‖ Un mal —, Անառակ։ [—ս։

Vivat, ձլ․ Կեցցէ՛։ ‖ ա․ Կեցցէ՛։ յ․

Vive, էգ․ Դրակոն, ձկ․ ղarkanա․ ‖ մ․ Կեցցէ։ ‖ — Dieu, Կենդանի է Տէր, Մ․ Գ․ 2 Ճշմարիտ վկայ։ [զուարթ մէկը։

Vive-la-joie (Un), ա․ Անհոգ՝

Vivement, մ․ Թափով, սաստիկ, սաստկապէս, ուժգնակի․ Allons, —! (հա՛ նայիմ, ը․)։ 2 Խորապէս, սաստիկ (զգածուիլ)։ [ցաղաւէր, —վայել ✝։

Viveur, ա․ Աշխարհք վայելող, կեն-

Vivier, ա․ Ձկնաւազան, ձկնոց։

Vivifiant, e (չ), ած․ Կենդանաբար, կենսատու։

Vivification, էգ․ Կենդանագործութիւն, կենարարութիւն ✝։

Vivifier, ն․ Կեանք՝ հոգի տալ, ապրեցնել, կենդանացնել։ 2 Կենդանութիւն տալ, կենդանացնել, ✝։ ‖ Se —, յ․ Կեանք՝ կենդանութիւն առնուլ։

Vivifique, ած․ Կենսատու (հիւթեր)։

Vivipare, ած․ և ա․ Ձագ բերող, կենդանածին։

Viviparie, էգ․ **Viviparisme** (ս), ա․ Կենդանածնութիւն ✝։

Vivisection (ս), էգ․ Ողջ անասունները հերձելը՝ գիտական փորձերու համար, կենդանահերձութիւն։

Vivoter, չ․ Խեղճօրէն ապրիլ։

Vivre, ա․ Ապրիլը։ 2 Կենցաղավարութիւն․ Il sait bien son —։ 3 Ուտեստ, ուտելիք։ ‖ յ․ Ուտելիք։ 2 Պաշար, պարէն։ 3 Բանակի պարէն տալը, բանակի պարենաւորում ✝․ Il a fait promptement fortune dans les —։

Vivre, vécu, չ․ Ապրիլ, (որ և ն․) ☞ (զեղխ)իլ, (երկայնա)կեաց․ Il a —, (ոչ ևս է, մեռաւ)․ J'ai —, (կեանքս անցուցած եմ, մեռնելս մօտ է)․ Il a trop —, (անկարգ կեանք մ'անցուցած է)․ Aisé, Commode à —, (դիւրաբարոյ)։ 2 Կենցաղավարիլ․ Savoir —․ Je lui apprendrai à —, (ես իրեն կը հասկցնեմ)։ 3 Մնալ (յիշատակի)։ ‖ — bien, Սիրով լինիլ կամ վարուիլ։ | — d'espérance, Յուսով ապրիլ։ | — à discrétion, Բնակիչներէ ուզածնին առնուլ։ | — sur, Ապրիլ (իր ստակով)։ | — avec soi, Գլուխը քաշած ապրիլ։

Vizir, ա․ Փոխարքայ, վէզիր։

Vocable, ա․ Բառ, բան, ✝․ ‖ Sous le — de, (Սբ․ Պօղոսի) անունով (ժամ)։

Vocabulaire (էռ), ա․ Բառարան, բառգիրք։

Vocabuliste, ա․ Բառագիր։

Vocal, e, ած․ Ձայնի, ձայնական։ 2 Ձայնաւոր (աղօթք)։ 3 Խօսքով՝ բանացի՝ բերանացի (ապացոյց)։ 4 Ձայնական (նուագ)։ յ․ —**aux**։ ‖ յ․ Քուէարկուք (միաբանութեանց մէջ)։

Vocalisation, էգ․ Ձայնաւորութիւն, եր․ 2 Ձայնաւորի փոխուիլը, ձայնաւորում (բաղաձայնի)։ [վարժութիւնք։

Vocalise, էգ․ Ձայնական դասք կամ

Vocaliser, ն․ և չ․ Ձայնի աստիճաններուն վարժուիլ, ձայնաւորել։

Vocatif, ա․ Կոչական (հոլով)։

Vocation, էգ․ Ընտրութիւն, կոչում․ La — d'Abraham․ La — des gentils։ 2 (Կարգաւորութեան) կոչում։ 3 Յօժարութիւն, կոչում (կրօնաւորութեան)։ 4 Պարտք, կոչում։ 5 Տրամադրութիւն, տաղանդ, կոչում։ [ուըռտող։

Vociférateur, trice, գ․ Կանչ-

Vocifération, էգ․ Կանչուըռտուք։

Vociférer, չ․ Պոռալ կանչել, կանչուըռտել (մէկու դէմ)։ ‖ ն․ Պոռպռալ։

Vœu, ա․ Ուխտ․ Faire un —, Promettre par —, (ուխտել)։ 2 Ուխտի նուէր․ Sire Jupin, prends mon —, le voilà։ 3 Որոշում, առաջարկութիւն, ուխտ․ Faire — de travailler։ 4 Քուէ․ Le — de la nation․ Donner son —։ 5 Իղձ, փափաք․ Le — général․ Exprimer un —․ C'est l'objet de ses —․ Faire des —, Former des —, (մաղթել)։ 6 Պահանջում․ Le —

de la loi · Là sont les — du luxe, ici ceux du besoin ։ յփ. —x ։ ‖ յփ. Ուխտադրութիւն (կրօնաւորի) ։

Vogue, էգ. (Թիակաւոր նաւու) ընթացք. Avoir de la —, (լաւ քալել)։ 2 Համբաւ, անուն. Avoir de la —. Être en —, (անուն հանել). Mettre en —, (հռչակ տալ)։ 3 Գիւղական տօնախմբութիւն ✝։

Voguer, չ. (Թիակներով) քալել (նաւու)։ 2 Թիավարել, հ. 3 Նաւարկել։ ‖ Vogue la galère, Ի՛նչ կ'ուզէ ըլլայ։

Vogueur, ար. Թիավար, չ. 2 Տոււզարգել կազմած, անօրոյգ կազմած։

Voici, նխ. Ահա, ահաւասիկ, աւասիկ. Me —, (ահա եկայ). L'homme que —, (այս մարդը). En — d'un, d'une autre, (ա՛ռ քեզ ուրիշ մ'ալ). Nous y —, (խնդրոյն կը հասնինք ։ 2 Բանն ահա ըսածիս պէս ելաւ ։ ‖ — qui..... Ահա բան մը որ.....։

Voie, էգ. Ճամբայ, (որ և փ.). La grande —, (պողոտայ). La large —, (կորստեան ճամբայ). Aller par la — de mer, (ծովով երթալ) ։ 2 Անցք. — nasale։ 3 Շաւիղ (երէի), որսահետք ✝. Être à bout de —. Mettre sur la —, sur les —, (հարկ եղած տեղեկութիւնները տալ)։ 4 Հետք (կառքերու)։ 5 Երկու անուոց միջեւը անջրպետ, անուամէջ (կառքի). Cette voiture a la —, (այս կառքին անիւները հարկ եղած անջրպետն ունին)։ 5 (Փոխադրելի) բեռ (փայտի՝ քարի). — d'eau, (երկու դոյլ ջուր։ 2 Բացուած ծակ, ն.) ։ 6 Օրէնք, ճանապարհ (Աստուծոյ) ։ 7 Ընթացք, ճանապարհ, Ս. Գ. 8 Միջոց, ճամբայ, փ. Par — de, (կռւով) ։ ‖ — lactée, Ծիր կաթի, յարդգող, ա. | — de droit, Օրինական ճամբայ ։ | — de fait, Բռնութիւն, կեղեքում։ (յփ.) Բռնութիւնք, հարուածք, կռփանք։ | — et moyens, Տէրութեան ընդհանուր հասոյթք։ | Être en — de, (Բան մ'ընելու) հետ՝ վրայ՝ ճամբուն մէջ ըլլալ ։

Voilà, նխ. Ահաւասիկ, ահա. M'y —, (ահա եկայ). Nous y —, (ահա հասանք ։ 2 Բուն խնդրոյն եկանք). Le — qui arrive, (ահա կուգայ). Comme vous — ! (այդ ի՛նչ վիճակի մէջ ես) ։

‖ — qui est fait, Լմնցաւ ։ 2 Աս ալ լմնցաւ։ 3 Ահա կատարուեցաւ։ 4 Ահա եղաւ։ 5 Բանն որոշուած է։ ‖ — qui est fait tout-à-l'heure, Քիչ ատենէն կը լմննայ։ | — qui va bien, Բանը լաւ կը քալէ։ | — qui est bien, Բաւական է ։ | — parler, cela, Խօսիլն ալ ասանկ կը լինի։ ‖ — que, Ահա։ 2 Եւ ահա։ | Ne —·t-il pas......? Զելնէ (փուճ տեղը չքարկանամ մի)։

Voile, ար. Քող, (որ և փ.) ։ 2 Ծածկոյթ (աթոռի), ծածկոց (սկիհի)։ 3 Գլխակապ՝ քող (կուսանի). Elle a pris le —, (մարապետ եղաւ)։ 4 Շղարշ. Un habit de — ։ 5 Վարագոյր (տաճարի) ։ 6 Պատրուակ, քող, փ. ‖ — du palais, Պատրուակ քմաց։

Voile, էգ. Կտաւ, առագաստ. Եէլ-ֆէն. À — déployées, (առագաստալիր։ 2 Յօժարակամ)։ 2 Նաւ. Flotte de 30 —։ ‖ Sous —, Առագաստները պարզած ։ | Faire —, Նաւարկել ։ | Faire de la —, Առագաստներն աւելցնել ։ | Être à la —, Ճամբորդութեան մէջ ըլլալ (նաւու)։ | Mettre à la —, sous —, Առագաստել (մեկնելու համար) ։ | Mettre — au vent, Փախչիլ։

Voilé, e, ած. Քօղարկեալ։ 2 Անպայծառ՝ քօղեալ ✝ քօղածածուկ (ձայն)։

Voiler, ն. Քող ձգել, սքօղել, ծածկել, քօղարկել, (որ և փ.)։ 2 Աղօտել (ճենապակին)։ 3 Առագաստաւորել ✝ (նաւ)։ ‖ չ. Փոր տալ (փայտի), (որ և ն.)։ ‖ Se —, յ. Ծածկուիլ ։ 2 Երեսը քող ձգել ։

Voilerie, էգ. Առագաստագործութիւն։ 2Առագաստանոց։ [վրայ),քօղակ✝։

Voilette, էգ. Պզտի քող (գլխարկի

Voilier, ար. Առագաստագործ ։ 2 Առագաստանաւ ։ ‖ Bon —, Mauvais —, Արագագնաց՝ յամրագնաց (նաւ) ։

Voilure, էգ. Առագաստանի ✝ 2 Փոր տուածք, պորտաւ ոլոււմ ✝ (մետաղի)։

Voir, vu, e, ն. Տեսնել. Il ne — pas plus loin que le bout de son nez, (հեռուն չտեսներ քնաւ)։ 2 Ներկայ գտնուիլ, ականատես լինիլ. J'ai — son supplice. Je vis l'heure, le moment que.... (փոքր մի ևս և)։ 3 Նկատել։ 4 Կարդալ, հանդիպիլ, գտնել (հատ-

ուած մը՝ գրքի մը մէջ) ։ 5 (Բարձրէն) նայիլ. Cette hauteur — la place։ 6 Ի տես երթալ․ — qn․ Aller — qn․ (մէկու տուն երթալ)։ 7 Դարմանել՝ նայիլ (հիւանդ)։ 8 Յաճախել, տեսնուիլ․ — beaucoup de monde․ Il ne — que des gens riches․ C'est une femme à —․ Ne — personne, (քաշուած ապրիլ՝ 2 Մարդ չընդունիլ)։ 9 Տեսնել, նայիլ, ֆ․ 10 Քննել, նայիլ (գործ մը)․ Le rapporteur a — son procès․ Voyez à la dépense․ Qu'avez-vous à — dans ma maison? Ceci est à —, (քննելի բան է, նայինք)։ 11 Հոգ տանիլ, հոգել․ — que․ Voyez à nous faire souper․ C'est à vous de — qu'il ne lui manque rien։ 12 Նշմարել, դիտել, տեսնել (մէկու դիտումները)։ 13 Դատել, տեսնել․ À —, (խորհելով, դիտելով)։ 14 Դաշտանն՝ ամսուրիւնն ունենալ (կնոջ)։ || Voyons, Օ՜ն, հապա։ | Pour —, Իբր օրինակ։ | — venir, Զարտորալ, սպասել (գործերու)։ 2 Միտք գուշակել։ | — clair dans une affaire, Հասկնալ, խելքը կտրել։ | Ne — rien à, Դատողութիւն մը չկրնալ ընել։ | — de loin, — bien loin, Հեռուն երթալ, հեռուն տեսնել, ֆ․ | — le jour, Ածիլ։ 2 Լոյս տեսնել։ | — le feu, Պատերազմի մէջ գտնուիլ։ | N'y — que du feu, Աչքը շլանալ։ 2 Գործէ մը բան չհասկնալ։ | — du pays, Ճամբորդել։ | Faire — du pays, (Մէկու) գլուխ բաներ հանել։ | N'avoir rien à — à, Յարաբերութիւն մը չունենալ։ || Se —, յ․ Տեսնուիլ։ 2 Ինքզինք տեսնել, (որ և ֆ․)։ 3 Նայիլ (հայելին)։ 4 Իրարու նայիլ։ 5 Տեսութիւն ընել, տեսնուիլ։ 6 Մենամարտ ունենալ։ 7 Ինքզինք համարիլ (կորսուած)։ || Il se —, Յայտնի է։ | Se faire —, Ինքզինք ցուցնել։

Voire, մ. Նաեւ, անգամ, (որ և՝ — même)։ 2 Ստուգիւ, արդարեւ, հ.

Voirie, էգ. Փողոցներու տեսչութիւն, ուղեպետութիւն․ Grande —, (պողոտապետութիւն †)։ 2 Աղբիւս, աղբանոց, Գ․ չէօփլիւք։ 3 Աղտեղութիւնք, Ճառութիւնք, ը․ 4 (Մորթուած կենդանիի) անպիտան մասեր։

Voisin, e (ʒ), ած. Մերձակայ, մօտաւոր, դրացի։ 2 Մերձ, մօտ (իր կողքաւեան)։ || գ. Դրակից, դրացի։

Voisinage, ար. Դրացիք։ 2 Շրջակայք, մերձավայրք․ La grêle a désolé tout mon —։ 3 Մտերմութիւն, մօտութիւն, (որ և ֆ.)։ [ցել՝ մտնել ը.

Voisiner, ը. Դրացիները տեսակ ա-

Voiturage, ար. Փոխադրութիւն (սայլով՝ ջորիով են.)։

Voiture, էգ. Փոխադրութեան միջոց․ — par eau․ — par terre։ 2 Կառք․ — particulière, (մասնաւորի կառք)։ 3 (Կառքի) բեռ․ Il a — complète․ Il n'a que demi —։ 4 Փոխադրութիւն (մարդու՝ ապրանքի)․ La — s'en fait par mulets, par bateau․ Lettre de —, (կառապանի բեռնագիր)։ 5 Բեռ (գրաստի)։ || — de (vin, de bois), (Գինիի՝ փայտի) կառք։

Voiturer, ն. Փոխադրել։ 2 Կառքին մէջ առնել (մէկը)։

Voiturier, ière, ած. Փոխադրութեան։ || ար. Փոխադրիչ, բեռնաբեր։ || — par eau, Նաւակավար։ 2 Լաստավար։ [(Կառապանի) կառք։

Voiturin (ʒ), ար. Կառապան։ 2

Voix, էգ. Ձայն ☞ (ան)բարբառ։ 2 Հաչիւն, ար․ Donner de la —, (հաչել)։ 3 Երգիչ, երգեցիկ․ Les — sont rares։ 4 Խորհուրդ, հայցուած, ազդարարութիւն, ձայն։ 5 Քուէ․ Aller aux —․ Élu par 10.000 —․ — active, — passive, (ընտրութեան՝ ընտրելութեան իրաւունք)։ 6 Հաւանութիւն․ Donner la — à qch․ 7 Միտք, կարծիք, ձայն․ Il n'y a qu'une — sur son compte․ Il n'a qu'une —։ 8 Ձայն, ք․ — active, passive։ || — humaine, Մարդաձայն փող (երգեհոնի)։

Vol, ար. Գողութիւն․ — public, (տէրութենէ գողութիւն)․ — de grand chemin, (հուղկահարութիւն)։ 2 Գողունի բան, գողօն։ 3 Թռչիլը, Թռիչ․ De haut —, (բարձրաթռիչ). Prendre son —, (Թեւաւորիլ, Թռիչն առնուլ, [որ և ֆ.])։ 4 Թռիչք․ — de chapon, (մէկ լծվար, հ.)։ 5 Թեւատարածք † սաւառնածք․ Cet oiseau a tant de pieds

de —։ 6 Պար (Թռչնոց), գունդ (մարախոց)։ 7 Փետրաւոր որս, փետրերէ †․ Des — succulents․ 8 Որսորեար ու որսահաւք, որսակազմած † (որ և՝ Chasse au —)․ Entretenir un —։ 9 Որսահաւերով որս, հաւահարութիւն․ Se plaire au — de la corneille․ 10 Թռիչք (նետերու)։ 11 Սրացում (ժամանակի)։ 12 Ճախրանք, Թռիչք, ⸗․ Prendre un — trop haut, (վիճակէն վեր բաներ ընել)․ De plein —, (մէկ Թռիչով, մէկանց)։ 13 Յաջողակութիւն, հ․ Il a le — pour qch․ ‖ Au —, Թռած ատեն։ ‖ À — d'oiseau, մ․ Ուղիղ գծիւ։ 2 Վերէն (տեսնուած)։

Volable, ած․ Գողցուելիք։

Volage, ած․ Փոփոխամիտ, յեղյեղուկ, յեղամիտ † 2 Ծռուող † (նաւ)։

Volaille, էգ․ Հաւք, հաւեղէն։ 2 Հաւ։ [Հաւնոց։

Volailler, ար․ Հաւավաճառ։ 2

Volant (ՙ), ար․ Փետրագունդ․ Jouer au—։ 2 Թեւ (հողմաղացի)։ 3 Ճըշդակ † ⸗․ 4 Կանանց պարեգօտի տակով զարդ, համտակ։

Volant, e (ՙ), ած․ Թռչող, Թռան † (ձուկ)։ 2 Օդապարյաց † (հրԹիռ)։ 3 Հողմածուփ † (հանդերձք), նէ․ 4 Արագաշարժ (Թշնամի)։ 5 Հեծեալ (հրետազօր, հ․)։ 6 Գետածուփ † (կամուրջ)։ 7 Տարժական (սանդուղ)․ Feuille —, (անջատ Թռուցիկ ԹերԹ, ԹերԹ)։ 8 Անփակ (կնիք)։

Volatil, e, ած․ Թռչական։ 2 Ցնդական (աղ)։ ‖ գ․ Թռչուն, փետրաւոր †։

Volatilisation, էգ․ Ցնդականում † 2 Ցնդում։

Volatiliser, ն․ Ցնդել, ցնդականել † ‖ Se —, չ․ Ցնդիլ։

Volatilité, էգ․ Ցնդականութիւն։

Volatille (իյլ՛), էգ․ (Ուտելի) Թռչնիկք։ 2 Փետրաւոր։

Vol-au-vent (ō-ՙ), ար․ Հովհատեայ † (միսով՝ ձկով)։ յ․ ն․

Volcan (ՙ), ար․ Հրաբուխ, հրալեռ †․ — d'eau, (ջրացայտ լեռ, ջրաբուխ †)։ 2 Վառ միտք՝ երեւակայութիւն, հրաբուխ։ 3 Գաղտնի դաւեր, մօտալուտ վտանգք, հրաբուխ։

Volcanique, ած․ Հրաբխային։ 2 Հրային, հրաբորբոք, ⸗․ [հրաբխոտ †։

Volcanisé, e, ած․ Հրաբխային․

Vole, էգ․ Բոլոր ձեռքերը շահիլը, համաշահ † համակ † ⸗․

Volée, էգ․ Թռիչք․ Tout d'une —, (մէկ Թռիչով)։ 2 Խումբ՝ տարմ (Թռող Թռչնոց)։ 3 Համածին Թռչունք․ — de mars, (մարտի աղաւնիներ)։ 4 Խումբ՝ գունդ (դպրոցականաց)։ 5 Կարգ, աստիճան․ Une dame de la première —․ Des gens de sa —։ 6 Թնդանօթի՝ Թնդանօթից արձակում, հրետաձգութիւն †․ Il eut la tête emportée par une —, (Թնդանօթ մ'առաւ գլուխը տարաւ)։ 7 Գանակոծութիւն, (որ և՝ Une — de coups de bâton)։ 8 Տարժում՝ հնչում (զանգակաց)․ Sonner une —, deux —, (անգամ մը՝ երկու անգամ զարնել զանգակը)։ 9 (Աղօրիքի Թեւերու) շարժում։ 10 (Կառքի քեղիի) փոկակալ փայտ, կշռոց։ 11 ԳաւԹամիջոց (սանդղի)։ ‖ À la —, Թռած ատեն։ 2 Ամենաշուտ կերպիւ, խիստ շուտով։ 3 Անխորհրդաբար (գործել), ԹեԹեւօրէն (խօսիլ)։ 4 Սփռելով (ցանել)։ | À toute —, Բոլոր ուժով՝ զօրուԹեամբ (շարժել զանգակները)։ | Donner la — à, Ազատ ձգել (Թռչուն)։ | Prendre sa —, Թռչիլ։ 2 Յանկարծ մեկնիլ։ 3 Իր ազատուԹիւնը ձեռք առնուլ (երիտասարդի)։

Voler, ն․ Գողնալ, (որ և ⸗․)․ Il ne l'a pas —, (արժանի էր)։ 2 Բան գողնալ (մէկէ)։ 3 Կողոպտել (ուղեւորք)։ 4 Յափշտակել։ 5 (Բազէով) որսալ, հաւահար լինիլ †․ Il aime à — la pie։ 6 (Վարժութեամբ) որսալ (Թռչունի՝ ուրիշ Թռչուն)։ ‖ չ․ Թռչիլ ☞ (սրա)Թեւ, (օդա)պար, (վերա)Թեւել։ 2 Սլանալ՝ Թռչիլ (նետի)։ 3 Վազել, սուրալ։ 4 Պտըտիլ (համբաւի՝ բերնէ բերան)։ 5 Վազել, ⸗․ Tous les cœurs — après lui։ 6 Սահիլ անցնիլ՝ սրանալ (ժամանակի)։ ‖ Faire —, Թռցնել։ 2 Օդ Թռցնել (մէկու գլուխ)։ 3 Օդը հանել (փոշին)։ 4 Պտըտցնել (բերնէ բերան)։ 5 Սփռել (միտ)։ ‖ Se —, չ․ Գողցուիլ։ 2 Ինքզինք կամ իրար կողոպտել։ [գող, գողիկ։

Volereau (ō), ար․ Պզտի՝ փցուն

Volerie, էգ․ ԳողուԹիւն։ 2 Որս

(բազէով և ն.), հաւահարութիւն։

Volet, ար. (Սկիհի) կափարիչ։ 2 (Ոսպը) ընտրելու՝ զատելու տախտակ, զատարան. Trié sur le —, (ընտիր ընտիր)։ 3 (Պատուհանի) փեղկ. զանաս։ 4 Փեղկ † (խանութի)։ 5 Աղաւնոց։ 6 (Աղաւնոցի) դռնակ։ 7 Թեւակք † (չաղացանիւի)։

Voleter, չ. Թռչտիլ։

Voleur, euse, գ. Գող. Au —! (գո՛ղը). — de grand chemin, (հուղկահար)։ || ար. Գիշահաւ †։

Volière, էգ. Թռչնարան։ 2 Աղաւնոց։ || De —, Վանդակի (թռչուն)։

Volige, էգ. Նուրբ տախտակ։

Volition, էգ. Կամեցողութիւն, կամեցութիւն † էէւ.

Volontaire (ēռ), ած. Կամայական (շարժում)։ 2 Կամաշարժ (դնդերք)։ 3 Ինքնակամ, կամաւոր (մահ)։ 4 Կամաւէր, կամապաշտ. Cet enfant est —։ || ար. Կամապաշտ։ 2 Կամաւոր զինուոր, կամազինուոր։

Volontairement (ἱ), մ. Իր կամքով, ինքնայօժար, կամովին ☞ ինքնա(մատոյց)։

Volontariat, ար. Կամաւոր զինուորութիւն, կամազօրութիւն †։

Volonté (ἱ), էգ. Կամք. Il a de la —, (կամքի տէր է). Il n'en fait qu'à sa —, (պինդգլուխին մէկն է). Acte de dernière —, (կտակ). Bonne —, (յօժարութիւն, յօժարամտութիւն, կամք). Mauvaise —, (անյօժարութիւն, անկամութիւն †)։ || յգ. Հաճոյք, կամք։ 2 Ուրտեր. Gagner les —։ || À —, մ. Ուզած ատենդ, ըստ կամս։

Volontiers (ἱ), մ. Սիրով, յօժարակամ, մտադիւր։ 2 Դիւրաւ. On croit — ce qu'on désire. — gens boiteux haïssent le logis։ [նակ)։

Voltaïque, ած. Վոլթայեան (սիւ-

Voltaïquement, մ. Վոլթայեան ելեքտրութեամբ։ [Վոլթէրեան։

Voltairien, ienne, ած. և գ.

Volte, էգ. Հարուածախուսութիւն † խուսանք † ար. 2 Շրջան (ձիու)։ 3 Վարժետղ † (ձիավարժոցի մէջ)։ 4 Ճամբայ, Բ. Prendre telle —։

Volte-face, էգ. Երեսը դարձնելը (դէմ դնելու համար), դիմաշրջութիւն †. Faire —, (դիմաշրջել)։ 2 Կարծեաց յանկարծական փոփոխում, Թիկնադարձութիւն †։

Volter, չ. (Տեղը փոխելով) խոյս տալ (հարուածէ), ար. 2 Ճամբան փոխել։ 3 Ձեռնարկներ ընել։

Voltige, էգ. Ձիու վրայ վարժութիւնք։ 2 Թոյլ չուան (խաղեր ընելու)։ 3 Լարախաղութիւն (Թոյլ չուանի վրայ)։

Voltigeant, e (ἱ), ած. Թռչտող։

Voltigement, ար. Թռչտում։ 2 Ծածանում (վարագուրի)։ 3 Լարախաղութիւն (Թոյլ չուանի վրայ)։

Voltiger, չ. Անտապանդակ հեծելութեան վարժուիլ։ 2 Ցատքել հեծնել ձիու վրայ։ 3 Խաղեր ընել (Թոյլ չուանի վրայ)։ 4 Ձիով հոս հոն վազել՝ վազվռտել։ 5 Թռչտիլ. (որ և գ.)։ 6 Ծփիլ (մազերու)։ 7 Փոփոխիլ, ցատքտել, Թռչտիլ (բանէ մ'ուրիշ բանի)։

Voltigeur, ար. Ձիու վրայ վարժութիւնք ընող, ձիախաղաց։ 2 Ձիախաղացքի մարզիչ։ 3 Լարախաղաց (Թոյլ չուանի վրայ). (էգ. —euse)։ 4 Արձակամարտի սահմանուած զօրք, սուրազօր։

Volubile, ած. Փաթտուող, պատատուկ, Բ.։ || էգ. տ. ս. Պատատուկ։ [տուկ։

Volubilis (իս), ար. տ. ս. Պատա-

Volubilité, էգ. Թաւալականութիւն (անիւի)։ 2 Դիւրադարձութիւն. — de la langue։ 3 Լեզուի շուտափութիւն, սահուն լեզու, (որ և՝ — de langue). Il a une grande —։ 4 Շուտ և յստակ արտասանութիւն, դիւրադարձութիւն. Parler avec —։ 5 Փոփոխականութիւն, դիւրայեղութիւն † (մտքի)։

Volume, ար. Գիրք, հատոր։ 2 (Նամակաց) խուրձ։ 3 Ընդարձակութիւն, մեծութիւն (բանի մը)։ 4 Տարածութիւն (ձայնի)։ 5 Ծաւալ, Բ. —

Volumineux, euse, ած. Բազմահատոր (գիրք՝ հեղինակ)։ 2 Ստուար, մեծահատոր։

Volupté, էգ. Ախորժք, հեշտութիւն։ 2 Ցանկութիւն, հեշտութիւն։ 3 Բերկրութիւն, հեշտութիւն։

Voluptuaire (ēռ), ած. Զուգա-

կան՝ պերճասիրիկ † (ծախքեր), էգ.

Voluptueusement, մ. Ախորժիւք, հեշտութեամբ. 2 Փափկութեամբ, հեշտութեամբ.

Voluptueux, euse, ած. Հեշտասէր, ՛հեշտալի (կեանք). 2 Հեշտական (օրեր). 3 Հեշտաբոյր † (նուագանք՝ պատկերներ). 4 Ցանկասէր, հեշտասէր, (որ և գ.).

Volute, էգ. Սեան խոյակի ոլորագարդ, խոյօղ 2 Պատուած (քաղեղի). 3 Խեցեմորթ մը, կոնարդ †.

Volva, տր. Պատեան (սնկի).

Vomer (ĥ ն), տր. Խոփոսկր, անտ.

Vomique, ած. Noix —, ժանտընկոյզ. զաւղա պիւ ՚Լ.Ն.

Vomiquier, տր. ժանտընկուզի, ծռ.

Vomir, ն. Ործալ, փսխել, (որ և անէ.). À faire —, (նողկալի, գ.). 2 Արձակել, նետել, վայթել, ՛ժայթքել ☞ (հրա)շունչ, (—)բուխ. 3 Դուրս թափել, ժայթքել (նախատինք). 4 Թափել (թոյնը՝ մէկու դէմ).

Vomissement, տր. Փսխում. 2 Փսխած, փսխունք. Retourner à son —, (հին մեղքերուն դառնալ, Ս. Գ.).

Vomitif, ive, ած. և տր. Ործական † փսխիչ † (դեղ). [(թատրոնի), Հ.

Vomitoire, տր. Դուռ՝ ելնադրուռ †

Vorace, ած. Լափլփող, որկորուստ, անկուշտ. [կլշտութիւն.

Voracité, էգ. Որկորստութիւն, ան-

Votant, e (ն), ած. և տր. Քուէարկու.

Votation, էգ. Քուէարկութիւն.

Vote, տր. Քուէ.

Voter, չ. Քուէն տալ, քուէարկել. ‖ն. Քուէով ընդունիլ, քուէարկել. 2 Յայտնել (շնորհակալութիւնք).

Votif, ive, ած. Ուխտի, ուխտական. 2 Ուխտով նուիրուած՝ ուխտանուէր † (պատկեր). 3 Կախուած՝ արգադիր (նուէր՝ տաճարի մէջ).

Votre (յ+. **Vos**), ած. ստաց. Ձեր.

Vôtre (ō), դեր. ստաց. Ձերինը, ձերը, (որ և՝ Le —, La —). ‖ տր. Ձերը. ‖ Les —, Ձերինները (ազգականք, բարեկամք, կուսակիցք). ‖ Vous faites des —, Խենդութիւններ կ՚ընես, խաղեր կը խաղաս.

Vouer, ն. Ուխտել. 2 Ընծայել, նուիրել (մանուկ՝ Աստուծոյ). 3 Խոստանալ, ուխտել (բարեկամութիւն). 4 Նուիրել (գրիչը՝ բանի մը). ‖ Se —, չ. Ինքզինք նուիրել. Il ne sait à quel saint se —, (որու իյնալը՝ գլուխը ուր զարնելը չգիտէ).

Vouloir, տր. Կամք. Bon —, (կամեցողութիւն, յօժարութիւն). Malin —, (գէշ դիտաւորութիւն). ‖ն. Ուզել. Je voudrais, (կը փափաքիմ). Je voudrais bien, (կ՚ուզէի). Je voudrais bien voir cela, (թող ընեն՝ թէ կարող են). Que voulez-vous? (ինչ ընես). Le malheur a — que, (դժբաղդաբար). — du bien, du mal a qu. (որ և՝ սիրել, ատել). 2 Յանկալ (կնոջ). 3 Պահանջել, հրամայել. Je le —. La loi le —. 4 Հաւանիլ. Il faut — tout ce que vous —. Je le — bien. Ils regorgent de bien et d'honneurs, je le —. Oui, je le — bien. Je — bien l'avouer. Veuillez, (հաճէ). — vous bien vous taire? (պիտի լռես). 5 Ընդունիլ, ենթադրել. Je —, Je — bien que cela soit, ε. 6 Կարօտիլ, պէտք լինիլ. Cet enfant — des soins. Cela — être conduit avec secret. 7 Յարմար գալ. Cette toupie ne — pas tourner. Ce bois ne — pas brûler. ‖ — de, Փնտռել, ընդունիլ, ուզել. 2 Գին ուզել. | — bien, Հաճիլ, բարեհաճիլ. 2 Հաւանիլ. | — dire, Նշանակել. 2 Ուզել. | — mal, du mal à qn. Թարկացած լինիլ, դատապարտել. | En veux-tu? en voilà, Ուզածիդ չափ, շատ շատ. | En — à, (Մէկու դէմ) ոխ ունենալ՝ բարկացած լինիլ. 2 Դատապարտել, գրուալ (բանի մը դէմ). 3 Աչք ունենալ (բանի մը). 4 Յարձակումն ուղղել (բաղդի մը դէմ). | À qui en — vous? Որու դէմ է յարձակումդ. 2 Զքեզ կ՚ուզեն՝ կը փնտռեն. | À qui en — il? Որու դէմ է սրտունջը. | En — à la vie de qn. Մէկը մեռցնելու ետեւէ լինիլ. ‖ Se —, չ. Ուզուիլ. 2 Իր անձին ուզել (բարիք). ‖ S'en —, Իրարու ոխ պահել. 2 Իր անձի դէմ բարկացած լինիլ, զղջալ, (որ և՝ Se — mal de qch.). | Se faire bien

— de qn. Մէկու աչքը մտնել ։

Voulu, e, ած. Ուզուած ։ 2 Փընտռուած ։ 3 Հարկ եղած ։ 4 Պահանջուած։ ‖ Bien —. Mal —, Լաւ աչքով՝ ծուռ նայուած։

Vous, դեր. յգ. Դուք ։ 2 Ձեզ ։ 3 Ձեզ։ ‖ — autres, Դուք, Ը. | De — à moi. Մեր մէջ։ 2 Խօսքը մէջերնիս ‖ ☞ ե. գ. հ. Il — prit sa cognée. (կացինը առաւ)։ [ար. Կամարաքար։

Vousseau (սõ), **Voussoir**, **Voussure** (ս), էգ. Կորութիւն (կամարի)։

Voûte, էգ. Կամար ։ 2 Կամարաձեւ յարկ, ողնոյց (քարայրի)։

Voûter, ն. Կամարայարկ ընել, կամարափակել (մառան)։ ‖ Se —, չ. Կամարաձեւ լինիլ։ 2 Կռնակը ծռիլ, քամակորիլ ։

Voyage (վուա), ար. Ուղեւորութիւն, ճամբորդութիւն. Bon —, (բարի ճամբայ) ։ 2 Երթեւեկութիւն, երթեւեկ. Faire plusieurs —, (շատ անգամ երթալ գալ)։ 3 Փոխադրութիւն. Un — de charbon։ 4 Բնակութիւն. Le — de la cour à Fontainebleau ։

Voyager (վուա), չ. Ճամբայ ընել, ուղեւորիլ, ճամբորդել ☞ (օդա)չու։ 2 Չուել (Թռչնոց)։

Voyageur, euse (վուա), ած. Չուող (Թռչունք) ։ 2 Թղթատար (աղաւնի)։ ‖ գ. Ուղեւոր, ճամբորդ։

Voyant, e (վուա-ն), ած. Տեսնող։ 2 Աչեայ. Frère —, Sœur —, (կոյրատունին մէկը † [կուրանոցի մէջ]), (որ և ար. յգ. Les —)։ 3 Տեսքոտ (գոյն)։ ‖ ար. Մարգարէ, հոգետես, Ս. Գ. 2 Դերբնատես †։

Voyelle (վուա), էգ. Ձայնաւոր (գիր). Semi - —, (կիսաձայն)։ [տես։

Voyer (վուա), ար. Ուղեպետ, ուղե-

Voyou (վուա), ար. Փողոցի տղայ, ճիժ Գ † ճուռ Գ †։

Vrac, Vrague, Vraque, ար. En —, Խառնիխուռն (նետուած)։

Vrai, e, ած. Ստոյգ, ճշմարիտ. Ce n'est pas —, (սուտ է, սխալ է). Toujours est-il —, (սայ մէկտեղ, այլ ապական)։ 2 Ճշմարտաքան, ճշմարտասէր. Homme —. Soyez —։ 3 Ճշգրտատիպ † (ոճ) ։ 4 Բուն (ճշմարտութիւն), հարազատ (բարեկամ), ճշմարիտ (փիլիսոփայ)։ 5 Բուն (պատճառ) ։ 6 Ցարմար՝ բուն (տեղը՝ բանի մը)։ ‖ ար. Ճշմարիտը։ ‖ մ. Իրաւ։ ‖ Au —, De —, մ. Ճշմարտիւ։ | Pour —, մ. Արդարեւ, ճշմարիտ։ | Dans le —, մ. Ստուգիւ, ապաքէն։

Vraiment, մ. Արդարեւ, յիրաւի։

Vraisemblable (ն), ած. Հաւանական, ճշմարտանման։

Vraisemblablement (ն), մ. Կարծեօք, ըստ երեւոյթի, հաւանօրէն։ 2 Հաւանելի կերպիւ։

Vraisemblance (ն-ն), էգ. Ճշմարտութեան երեւոյթ, հաւանականութիւն ։ 2 Ընկերութեան ձեւեր, պաճշաճ †. Écoutez, conservez toutes les —։

Vrille (իյլ'), էգ. Խաւարծիլ (սա-մա) միլիգի. 2 Գչիր. պուրղու. Percé en —, (գչիրով ծակուած)։

Vrillé, e (իյլ), ած. Խաւարծլոտ † բ... ‖ էգ. Պարուտակ. պօրու չիչէյի։

Vrillier (իյլ), ար. Գչիրագործ †։

Vu, e, ած. Տեսնուած ։ ‖ Bien —, Mal —, Ցարգուած, հաւնուած. չյարգուած, չհաւնուած։ ‖ նխ. Տեսնելով (տեղեկագիրը) ։ 2 Պատճառաւ, նկատելով (գինը) ։ ‖ — que, շ. Որովհետեւ, ըստ որում։ ‖ ար. Տեսնելը, տեսութիւն. Sur le - des pièces, (Թղթերը քննելով) ։ | Au — de, ի տես (ամենեցուն) ։

Vue, էգ. Տեսարան ։ 2 Երեւոյթ, տեսք. — de face. Une — de côté. Être en belle —, (հեռուէն տեսնուիլ)։ 3 (Տեղի՝ քաղքի) պատկեր, տեսարան. — de Nice. Des — de Suisse, (որ և գ.)։ 4 Ներկայութիւն, տեսութիւն. Sa — m'embarrasse։ 5 Տեսողութիւն. — longue, basse, (հեռատես՝ կարճատես աչքեր). Perte de la —, (կուրնալը). Rendre la — à un aveugle, (բժշկել կոյր մը). Seconde —, (երեւակայութեամբ հեռու բաները տեսնելը, ծածկատեսութիւն †) ։ 6 Աչք ☞ ակնա(հաճոյ). Baisser la —. Jeter la — sur. Avoir la — sur qn. Rien n'est caché à la — de Dieu. Donner dans

la —, (աչքին զարնել, որ և ֆ.). Tout d'une —, D'une seule —, (մէկ նայուածքով)։ 7 Պատուհան, լուսամուտ. Ouvrir, Boucher une —։ 8 (Սաղաւարտի) աչք։ 9 Դիտելը, տեսնելը, տեսութիւն. Regardez cette étoffe, la — n'en coûte rien. À première —, (մէկ տեսնելով). À sa —, (զինք տեսնելով)։ 10 Նպատակ, միտք, խորհուրդ, փափաք. Ses — sont pures. Dans la — de vous plaire. Dites-moi donc vos — sur cet hiver։ 11 Կարծիք. Échange de —. Ma — est que...։ 12 Գաղափար, տեսութիւն. Ta lettre est pleine de — fines։ ‖ À —, մ. Աչքի տակ (պահել մէկը)։ 2 Ի տես (վճարելի փոխանագիր)։ | À — d'œil, Աչքի չափով կշիռով։ 2 Զգալի կերպիւ։ | À — d'oiseau, Վերէն վար (տեսնուած)։ | À — de, Առանց ճամբան գիտնալու՝ դիմացէն տեսնելով միայն (երթալ)։ 2 Հարեւանցի (դատել)։ | À la —, Տեսնելով։ | À la — de, Դիմաց, ի տես։ | De —, Դէմքով (ճանչել մէկը)։ | En —, Աչքի տակ։ | En — de, Համար։ | Être en —, Տեսնուիլ։ 2 Իրար տեսնել (բանակներու)։ 3 Հեռուանց տեսնել (տեղ մը)։ | Avoir de la —, Առջեւը տեսարան ունենալ։ | Avoir en —, Մտքին մէջ ունենալ, նպատակ ունենալ (մէկը՝ բան մը)։ | Avoir des — sur, Աչք տնկել՝ աչք ունենալ (բանի մը)։ 2 Միտքը դնել (մէկը՝ բանի մը գործածելու համար)։

Vulcain (ն), ար. Հեփեստոս, դից. 2 Դարբին։ 3 Թիթեռնիկ մը, հեփեստիկ ֆ։

Vulcanien, ienne (ն), ած. Հեփեստեան, երկր-բ.

Vulcanique, ած. կեդրոնահրային ֆ հեփեստական ֆ։

Vulcanisation, էգ. Ծծմբաւորում ֆ (բաուչուկի՝ զայն տաքի ու պաղի դէմ տոկուն ընելու համար)։

Vulgaire (ֆկռ), ած. Ռամկական, հասարակաց (կարծիք)։ 2 Հասարակ (տունկեր)։ 3 Աշխարհաբառ՝ աշխարհիկ (լեզու)։ 4 Հասարակ՝ հետեւակ (միտք՝ արժանիք)։ 5 Ստորին՝ գռեհիկ (գաղափարք՝ զգացմունք)։ ‖ ար. Խառնաղանճը, ռամիկը. Le — des auteurs, (հասարակ հեղինակք)։ 2 Հետեւակութիւն. Donner dans le —։

Vulgairement, մ. Հասարակօրէն. On dit — que։ 2 Հետեւակ կերպիւ՝ գռեհօրէն (գրել)։

Vulgarisateur, ար. Հանրականող ֆ ընդհանրող ֆ։

Vulgarisation, էգ. Ծաւալում, հանրականում ֆ ընդհանրում ֆ։

Vulgariser, ն. Ծաւալել, հանրականել ֆ ընդհանրել ֆ։ [գռեհութիւն ֆ։

Vulgarité, էգ. Հետեւակութիւն,

Vulgate, էգ. Ս. Գրոց լատին թարգմանութիւն, վուլկադա։ [խոցելի։

Vulnérable, ած. Վիրաւորելի,

Vulnéraire (ֆկռ), ած. Վիրօգուտ (տունկ)։ 2 Վիրօգուտ տնկոց (ջուր)։ ‖ ար. Վիրադեղ։ ‖ էգ. Վիրախոտ։

Vulpin (ն), ար. Աղուէսագի, տկ.

Vulve, էգ. Բունոց. ամ։

W

Wagon (վակ), ար. Երկաթուղւոյ կառք, վակօն։

Wahabite (վաա), ար. Վահաբացի։

Walhalla (վալալլա), էգ. Օտինեայ դրախտ, վալհալա։

Walkyrie (վալ), Տ. **Valkyrie**։

Warrant (ուառանդ), ար. (Ի պահեստ դրուած ապրանքի) ընդունագիր, արժէգիր։

Waterproof (ուաթէրբրուֆ), ար. Կրկնոց մը, անջրանցիկ ֆ։ [ուիկ, Անգ.

Whig (ուիկ), ած. և ֆ. Ազատական,

Whiggisme (ուիկիսմ), ար. Ուիկութիւն։ [ար. Ըմպելի մը, ուիսքի։

Whiskey, Whisky (ուիսքի),

Whist (ուիսդ), ար. Լռախաղ, ուիսթ, ֆար. [մը, ուիսքի, Անգ.

Wiski (ուիս), ար. Թեթեւ կառք

X

X, Անձանօթ, որ կը նշանակուի + գրաւածոյուի մէջ ։
Xanthium (կզան-օմ), ա. Բսանդամոլ, ակ. [ժուԹիւն (հնոց մէջ)։
Xénélasie (զի), էգ. Օտարամեր-
Xérasie (զի), էգ. Գօսանհերու-Թիւն † բժ.
Xérophage, ար. Միայն հաց ու չոր պտուղ ուտող, չորակեր։
Xérophagie, էգ. Չորակերութիւն։
Xérophtalmie, էգ. Չորաչացաւ։
Xiphias (սա), ար. Թրաձուկ, քսիփիէ։ 2 Քսիփիաս, համ.
Xiphoïde, ած. Սրակերպ, անք.
Xylographe, ած. Փայտագիր ։ 2 Փայտատիպ։
Xylographie, էգ. հ. ժ. Փայտագրութիւն ։ 2 Փայտի վրայ փորագրութիւն, փայտագրութիւն։ 3 Փայտատպութիւն։ [գրական։ 2 Փայտատպական։
Xylographique, ած. Փայտա-
Xylolâtrie (տ), էգ. Փայտապաշտութիւն։
Xylologie, էգ. Փայտաբանութիւն։
Xylophage, ած. Փայտակեր։ || ար. Փայտկեր † (ճճի)։
Xyste, ար. (Վրան ծածկած) անցասրակ, հ. Յ. 2 Ճեմավայր, Հ.

Y

Y, մ. Հոն տեղ, հոն. J'y cours. Rendez-vous-y։ || գեր. Մէջը, հոն. Lisez l'acte, les personnes y nommées ։ 2 (Անձի մը) վրայ. Tout y devient l'objet de mon courroux ։ 3 Անոր, անոր, անոնց, անոնց, անոնց. Fiez-vous-y. Ce serait folie que de s'y attacher։ 4 Այս՝ այդ բանին, անոր, անոր. J'y consens. J'y répondrai dans la suite. Songez-y bien, (վրան լաւ մտածէ)։ 5 Հետ. J'ai déjà soupé avec toi.... j'y souperai encore bien ici։ 6 Տանը. Il y est. Je n'y suis pour personne, (մարդ չեմ ընդունիր)։
Yacht (յաթ), ար. Զբօսանաւ, յ.—s։
Yack, Yak (յաք), ար. Եզնածի։
Yankee (յանքի), ար. Ամերիկացի, եանքի։ [եարտատ։
Yard (յարտ), ար. Անգլ. կանգուն,
Yatagan (յա-ն), ար. (Տաճկաց) դաշոյն, եաթաղան։
Yièble (իէ), *S* **Hièble**։ [կաղնի †։
Yeuse (իէօզ), էգ. Սոսի, ձմեռ-
Yeux (իէօ), ար. յգ. *S.* **Œil**։
Yole (յօլ), էգ. Թեթեւ մակոյկ մը, եօլ. Les (լէ) —s։ [—x։
Ypréau (օ), ար. Իբրենի, ծառ. յ.
Yucca (յուքա), ար. տ. ս. Եուքենի։

Z

Z. Il est fait comme un z, ծուռ ու մուռ մէկն է, ը. [նիզակ, գակայ։
Zagaie (կէ), էգ. (Վայրենեաց)
Zain (ն), ած. Ճերմակ չունեցող (ձի)։
Zani, ար. Հատպիտ (իտ. կատակերգի մէջ), զանի։ յ. ն.
Zéa, ար. Եգիպտացորեն, լազուտ Գ.
Zèbre, ար. Վագրաձի։
Zébré, e, ած. Մթաշերտ † զեպրաշերտ †։
Zébrure, էգ. Զեպրագիծք †։
Zébu, ար. Հնդիկ եզ, հնդկաեզ։
Zédoaire (էռ), էգ. Բուժական արմատ մը, ճէտվար †։
Zée, ար. Հայելաձուկ։ [ռոր, —յոյզ։
Zélateur, trice, գ. Նախանձա-

Zèle, ար. Նախանձայուզութիւն, եռանդ, նախանձ. Faux —, (կոյր նախանձայուզութիւն) ։ ‖ Faire du —, Չափազանց եռանդ ցուցնել, պաշտօնէ՝ հրամայուածէ աւելին ընել։

Zélé, e, ած. և գ. Փոյթեռանդ, նախանձաւոր. Faux —, (սուտեռանդ †)։

Zend (զէնտ), ած. Զանդիկ (գրքեր)։ ‖ ար. Զանդիկ լեզու ։ 2 Զրադաշտական փարդապետութիւն ։

Zend-avesta (զէնտ), ար. Զրադաշտական օրինաց գիրք, զէնտավեստա։

Zénith (իթ), ար. Գագաթնակէտ, զէնիթ, — 2 Ծայր, կատար, գագաթ, գ.

Zénonique, ած. Զենոնեան։

Zénonisme (ս), ար. Զենոնեան փիլիսոփայութիւն, զենոնութիւն։ [ար.)։

Zéolithe, էգ. Եռացաքար † (որ և

Zéphire, Zéphyr, ար. հ. ժ. Արեւմտեան հով, Զեփիւռ ։ 2 Զեփիւռ, դից. 3 Անոյշ հով, սիւք, զեփիւռ ։

Zéro, ար. Զրօ. Être réduit à —, (փճանալ)։ 2 Ոչինչ մարդ, զբայր, զրօ, (որ և՝ Un — en chiffre) ։

Zerumbet (զեռօմպէդ), ար. Բժշկական արմատ մը, զրընբատ։

Zest, Zeste, գէ. Վա՜յ. փէ՜ճ փէ՜ճ։ 2 Շուտով, մէյ մ'ալ, ը. À ces mots, — il échappa։

Zeste, ար. (Ընկուզամիջի) առաջատ։ 2 (Նարնջի) տրտակեղեւ † 3 Ունակ, փուլ. Cela ne vaux pas un —։ (Թռռ)։

Zététique, ած. Խուզական (մէ-

Zézaiement (զէզէ), ար. Sը իբր զ հնչելը, զեթեւեթանք † ։

Zézayer, չ. Զեթեւեթել †։

Zibeline, էգ. Սամոյր. սէմմուր ։ 2 Սամուրենի, սամոյր ։

Zig, ար. Զուարթ ու շիտակ մէկը։

Zigzag, ար. Մէկ ներս մէկ դուրս գիծ, օձագիծ. En —, (օձապտոյտ) ։ 2 Մանուածապատ զարդ, մանուածազարդ † ‖ Faire des —, Մէկ կողմէ միւսը երթալ (գինովի)։

Zinc (զէնգ), ար. Մետաղ մը, զինկ։

Zingari (Ն), Տ. **Tzingari**։

Zinguer (Ն), ն. Զինկով պատել, զինկել ։ [2 Զինկի առուտուր։

Zinguerie (Ն), էգ. Զինկարան †

Zingueur (Ն), ար. Զինկի բանուոր։

Zinzolin, e (Ն-Ն), ած. Կարմրաբակ մանիշակագոյն, (որ և ար.)։

Zist, ար. Être entre le — et le zest, Սանկ նանկ լինիլ։ 2 Վարանիլ։

Zizanie, էգ. Գժտութիւն, որոմ. Semeur de —, (բանսարկու)։

Zodiacal, e, ած. Զոդիակոսի ։

Zodiaque, ար. Կենդանակամար, զոդիակոս, —

Zoïle, ար. Զոյիլոս ։ 2 Ցոփի քննադատ, Զոյիլոս ։ 3 Չար ու նախանձոտ քննադատ, Զոյիլոս։

Zona, ար. Մորթային բորբոքում մը՝ կէս-գօտիի ձեւով, փունար † ։

Zone, էգ. Գօտի (երկրագնդի) ։ 2 Գօտի (աստղաբաշխական) ։ 3 Կլոր շերտ կամ նշան, գօտի, բ. պ. 4 Սահման, գօտի։

Zoographe, ար. Անասնագիր ։ 2 Անասնանկար †։

* **Zoographie,** էգ. Անասնագրութիւն։ 2 Անասնանկարութիւն † գեղ։

Zoographique, ած. Անասնագրական ։ [տութիւն։

Zoolâtrie (տ), էգ. Կենդանապաշ-

Zoolithe, ար. Քարացած կենդանի, կենդանաքար ։

Zoologie, էգ. Կենդանաբանութիւն։

Zoologique, ած. Կենդանաբանական։ — [Կենդանաբան։

Zoologiste, Zoologue, ար.

Zoophore, ար. Տ. **Frise,** 1։

Zoophyte, ար. Կենդանատունկ։

Zoophytolithe, ար. Քարացած կենդանատունկ։ [անասնահատութիւն։

Zootomie, էգ. Անասնազննութիւն,

Zootomiste, ար. Անասնազնին, անասնահատ ։

Zouave, ար. Ֆրանսայի ափրիկեան բանակի մէջ զինուոր, զուավ։

Zut (դ), ար. Ի զուր, ինչ կ'առնես չգիտեմ, ը.

Zygène, ար. Ուռնաձուկ, զիգին։

Zygoma, ար. Լծոսկր, անդ.

Zygomatique, ած. Լծոսկրային, անդ. [Թիւն, ար.

Zymologie, էգ. Խմորաբանու-

Zymosimètre (զ), ար. Խմորաչափ, գծի.

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՔ ԵՒ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆՔ (*)

A

Adventice, աւելցո՛ւր 3 Պատահածաբոյս † (մաս)։

Ameublissement, ար. Կակղում՝ փխրում (հողի)։ 2 (Ամուսնոյ մը) հասարակում † (իր ընչից)։

Amphistrope (՝). ած. Հակադարձ (սաղմ), բս.

Androsace (՝). ար. Անդրոսակ, տկ.

Angiosperme (՝). ած. Պատենասերմ, բս.

Anoplothérium (օմ). ար. Բրածոյ անասուն մը, խառնազգազան։

Arsenical, e, ած. Զառնիխային. յ. —**aux**։

Arsénié, e, Arsénique, e, ած. Զառնկախառն, զառնկուտ †։

Arsénifère, ած. Զառնկաբեր †։

Arséniure, ար. Զառնկուր †։

Arthropode, ար. Յօդուածոտն, բս.

Astrance (՝). էգ. տ. ս. Աստեղատիպ։

Aubier, 2 կարդա՛ Լփի։

B

Bacille կարդա՛ Մանրանձի մը, ցպուկ †։ [պաքղերիկ †։

Bactérie, կարդա՛ Մանրանձի մը,

Barbaresque, կարդա՛ Պէրպէրիստանի, պէրպէրիկ։

Basalte, հանէ՛ Երկաթաքար։

Bâti, ար. աւելցո՛ւր 3 Կազմած (գրոսն)։ [ծայրը ծալլուած (գրոշ)։

Berne || En —, կարդա՛ Կայմի

Bilabié, e, ած. Երկաշուրթ, բս.

Blastème, ար. Սաղմնաբոյծ, բժ.

Brachypode (ֆի). ած. Կարճոտն, է.

Brutalement, 3 աւելցո՛ւր կոշտօրէն։

C

Cactier, հանէ՛ Ճնգկաթզենի †։

Calyciflore, ած. Ծաղկաբաժակ, բս.

Cannelle, աւելցո՛ւր դարճենենիկ։

Capitaine général, կարդա՛ Զինուորական կառավարիչ, ղեկապետ † Սպ.

Capitaliser, չ. կարդա՛ Դրամագլուխ կազմել՝ շահել։

Capucine, կարդա՛ Կնգղենի † ևն. Հանէ՛ Քափուսին (սխալմամբ Գ. նշանակուած)։ [դրոշմ, բս.

Caractère, աւելցո՛ւր 13 Բնա-

Casse, 2 կարդա՛ Ատրճանէ խեալը, ատրճանագրկութիւն † չէն. [Նոյնիկ։

Cavale, էգ. Մատակ ձի, զամբիկ,

Chéiranthoïde (ֆէի-՝). ած. Շահպրակաձեւ † բս. [ձուկ։

Cheval marin, կարդա՛ Ձիա-

(*) Սոյն յաւելուածք մեծագոյն մասամբ նուիրուած են գիտական բառերու որոնց յատուկ ուշադրութիւն ցուցուած է վերընթերցման ժամանակ։

Chlorhydrique (*ք-իs*). *ած.* *Քլորաջրատական, գ.* [*րիւղ* †.

Chrysobéril, *կարդա՝ ոսկեբե-*

Cirrhipèdes, *ար.յգ. Հերոսունք.*}

Cive, *աւելցո՛ւր սխտոր* †.

Comatule, *էգ. Գիսակաւոր*, }.

Conchifère (ն). *ած. Խեցաւոր*, }.

Contre-pointer, *կարդա՝ Երկու կողմէն կիցկարել* †: [*ւակտուցայի*, }.

Coracoïdien,ienne, *ած. Ագռա-*

Cornet, *աւելցո՛ւր* 9 *Ծղեբերայ* (*ռնգանց*), *անդ*

Couler, *չ.* — la lessive. *համե՛ լուացք ընել*, *ա.*

Crémaillère, *աւելցո՛ւր* 2 *Կեռակ* † *կեռոտ* † *մէ.*

Crête, *կարդա՝* Lever, Baisser la —. Rabaisser la —, Donner sur la — à qn. (*փշրել մէկու քիթ*).

Crochet, 4 *աւելցո՛ւր ագռաւակ* գ. քավcաճ fիյիsի.

Croisette, 2 *աւելցո՛ւր խաչենի* †.

Croupade, *Սրնքապատիկ ոստում* (*ձիու*) *կարդա՝ ոտնամփոփոստում* (*ձիու*).

Cyanoser, *չ. Կապտագոյն ընել*.

Cycadées, *էգ. Արմաւենապտերք. բա.*

Cyme, *էգ. Գագաթնային ծաղկում. բա.*

Czarowitz, *աւելցո՛ւր Զարորդի* †.

D

Dansant, 2 *կարդա՝ կաքաւական*.

Décadent, **e** (ն). *ած. Անկեալ, անկուն* ‖ *գ. Անկեալ ժամանակներու հեղինակ, գրանկ* †. [*նոյան* †.

Définition, 1 *աւելցո՛ւր սահմա-*

Dénationaliser, *կարդա՝* 2 (*Ազգանքի մը*) *տարբեր ծագում ցուցնել, ապազգայնել* †.

Denier, 3 Le — cinq, dix, vingt. *հայերէնը կարդա՝* (*հինգին մէկ՝ տասնին մէկ՝ քսանին մէկ տոկոս*).

Dentelé, *կարդա՝ Ատամնաձեւ տանթելակտուր* †. *Աւելցո՛ւր* 2 *Ցռուն* † *բս.*

Denteler, *կարդա՝ Տանթելաձեւ փորուածներ ընել, ատամնաձեւ տանթելակտուր* † *ընել*. [*Աճապարել, արտորալ*.

Dépêcher *աւելցո՛ւր* ‖ Se —, *չ.*

Dépiquer, 3 *կարդա՝ կիցկարանը քակել, ապակիցկարել* †.

Dessiner, *չ.* 3րդ և 4րդ *նշանակութիւն կը վերաբերին* Se —, *չ. բայի*.

Diagonal, **e**, *կարդա՝ ած. Տրամանկիւն* † ‖ *էգ. Տրամանկիւն գիծ, տրամանկիւն* †. [*գանք* †.

Diastole, *աւելցո՛ւր արտաթո-*

Dicline, *ած. Երկդնոց* (*ծաղիկ*).

Druide, *կարդա՝ Հին Գաղիոյ՝ Բրիտանիոյ և Իռլանտիոյ Կելտերու քուրմ. տրուիտ*.

E

Éboulis, *աւել. փլակոյտ, փլածոյ* †.

Écarté, *ար. աւելցո՛ւր զատախաղ*.

Écu, 4 *կարդա՝* (*երեք՝ վեց լիվրնոց*). Petit —, (*երեք լիվրնոց*).

Électro-négatif, *կարդա՝ Ելեքտրամխտական* †. [*լեքտրաբղխական* †.

Éléctro-positif, *կարդա՝ Ե-*

Embolisme, *կարդա՝ Ամսոց յաւելում, աւելեակ* †.

Empailleur, *աւելցո՛ւր աթոռահիւս* † 2 *աւելցո՛ւր Անասնալցնուս* †.

Empire, 3 *աւելցո՛ւր կայսրութիւն*.

Empirisme, 2 *աւելցո՛ւր փորձապաշտութիւն* †.

Emplâtre, *համե՛ սպեղանի*.

Encéphalite, *կարդա՝ Ներուղանկի տապ, ներուղանկի* †. [*սում* †.

Endosmose, *կարդա՝ Ներհո-*

Ennéagynie, *կարդա՝ Իննիգայագգիք* † *բս.*

Épacte, *կարդա՝ Վերադիր* (*լուսնի*).

Épervière, *կարդա՝ Էբերվիկ* †.

Épipétalé, **e**, *ած. Վերաթերթ* (*ոբձայ*), *բս.*

Épistaminé, e, ած. կարդա՝ Վերորձայ † բ․.
Équatorial, աւելցո՛ւր ‖ գ. Շըր-ջադէտ † գծի. ա.
Escarole, կարդա՝ Կորենի † ով.
Essence, 1 աւելցո՛ւր բնէութիւն․
Étioler, աւելցո՛ւր ‖ S'—, չ. ծըռ-վիլ, ոսնիլ։
Exutoire, 1 աւելցո՛ւր արտեւս-տակեղ †։

F

Fâcher, 3 J'en suis —, Կը ցա-ւիմ (տեսնել որ). կարդա՝ Il me — de.
Faillir, 2 աւելցո՛ւր պարտաւանց լոնուիլ, Թերանալ։
Faquin, աւելցո՛ւր 2 Նիշայր, արդ-նամարդ։ 3 S. **Quintan**.
Faux, 11 կարդա՝ Տապականոն (յան-գատող †). Vers —։
Féal, փոխանակելը կարդա՝ À nos amés et féaux conseillers.
Ferme, La terre —, կարդա՝ (հաստատուն երկիր, ցամաք)։
Ferré, 4 Սեղմ ու քարուտ. Voie —, կարդա՝ Chemin —.
Fétuque, էգ. տ. ս. Բոշխ։ [Թելք.
Filandres, 2 աւելցո՛ւր օդա-Դարավերջ։ 2 Դարավերջիկ։ [նուազել.
Fin, էգ. աւելցո՛ւր ‖ — de siècle.
Flageoler, 3 կարդա՝ Զլարնգով
Fléole, էգ. տ. ս. Ծիլ։
Flouve, էգ. տ. ս. Խմրխոտ.
Fluorhydrique, կարդա՝ Ֆլիւ-որաջրատական։
Foraminifères, կարդա՝ ծակ-ոտիւոր ք † է.

G

Gaulois, 5 Esprit gaulois, կար-դա՝ անհամեստիկ՝ Թերհամեստ † համեմ-բաբանութիւն)։ [քար։
Gemme, աւելցո՛ւր ‖ էգ. Ազնիւ
Gland, 1 համիկ՝ մոմոյ Գ.
Grain, 11 կարդա՝ ամպրոպ †։
Graphomètre, կարդա Անկիւ-նադէտ † գծի.
Gros, ար. 8 կարդա՝ մանրալիմփ †։
Gymnote, կարդա՝ Մերկաձուկ †։
Gynécée, աւելցո՛ւր 2 Իգաբեր, բ․.
Gypsophile, էգ. տ. ս. Գաճի։

H

Hémorroïdal, e (*kմօno*), ած. Թութքի։ [րութիւն։
Hétérogénie (*k*). էգ. Ինքնաս.
Hiatus, աւելցո՛ւր 2 Պակաս բան՝ պակաս (գրքի մէջ)։ [գիր †։
Hiéroglyphe, աւելցո՛ւր սրբա-
Huguenotisme, աւելցո՛ւր հիւ-կոնութիւն †

I

Inertie, 1 աւելցո՛ւր Force d'—, (անինքնաշարժ ուժ † բ․գ. 2 Ինք-նաշարժութիւն † բ․գ. 3 Կրաւորական ընդ-դիմութիւն, գ.)։

Infinitésimal, 2 *աւելցո՛ւր ան-հուն(հաշիւ) †* · [ծեծիչ ·

Inodore, *աւելցո՛ւր* || ա. Անհոտ

Intracellulaire (*կռ*). ած. Նե-բջջային † · Կրամոլորակային † ·

Intraplanétaire (*կռ*). ած. Նե-

Isocèle, Isoscèle, *աւելցո՛ւր* երկկողմնազոյգ † ·

J & L

Jonc, *հանէ՛* ճիլ ·

Ladre, *հանէ՛* գող ·

Laîche, *աւելցո՛ւր* ճղեմ ·

Laver, *կարդա՛* | À — la tête d'un âne, on perd sa lessive ·

Libéré, *աւելցո՛ւր* Թիավարտ † ·

Libration, *աւելցո՛ւր* 2 Լուսնաճօճք † 3 Լայլն ·

Limnée, էգ. Մօրախեցի, չ.

Lorgneur, *աւելցո՛ւր* 2 Դիտակող † 3 Աչք տնկող ·

Louveterie, 1 *կարդա՛* Գայլորսութեան կազմած (զէնք՝ շունք և որսորդք)

Lupuline, էգ. Հմուլին ·

M

Macabre, ած. Խառնաշփոթ, անճոռնի ·

Malaire (*կռ*), ած. Os —, Այտոսկր ·

Manille, 2 *աւելցո՛ւր* քօղէք † ·

Manteau, *աւելցո՛ւր* 6 Խորխ (չրաճճեաց) ·

Matricide, *հանէ՛* 2 Հայրասպան ·

Mélastoma, ար. տ. ս. Թխաբերան ·

Mêler | — le ciel et la terre, *կարդա՛* Ամէն ինչ խառնել շփոթել ·

Menu | — suffrages, *աւելցո՛ւր* 2 Մանր մունր բաներ · 3 Կարճ աղօթքներ ·

Mikado, ար. Ճափոնի կրօնական ու աշխարհական գլուխ, միքատօ ·

Modus vivendi, Չկռուելու համբայ, համաձայնում ·

Monohypogyne (*ի*), ած. Միենատորածին, բ..

Motif, *հանէ՛* ըներգ † ·

Moût, *հանէ՛* մամուկ գ.

N & O

Nard sauvage, *հանէ՛* Մրուանտակ · [ճօճք † ա.

Nutation, 2 *աւելցո՛ւր* տատանցրա-

Obtusangle, *կարդա՛* Բթանկիւն (եռանկիւն) ·

Oculine, էգ. Ակնաքուստ ·

Ogive, *կարդա՛* Կամարի վեր ցցուած անկիւն ·

Ontologie, *աւելցո՛ւր* էակաբանութիւն · [բանաւորութիւն † ·

Organisme, *աւելցո՛ւր* գործա-

Orvale, *հանէ՛* լուենի † ·

Ostéogénie, *աւելցո՛ւր* ոսկրածնութիւն ·

Ostracisme, *աւելցո՛ւր* 2 Աքսոր, ստրաքում · [գի) ·

Ovule, *աւելցո՛ւր* || էգ. Ձուիկ (խե-

P

Pairement, *կարդա՛* Nombre — pair, Թիւ՝ որու կէսը եւ զոյգ է՝ եւ չորսով կրնայ բաժնուիլ, են.

Panspermie, էգ. Համատեքնութիւն † · [զուգճեռանիստ † ·

Parallélipipède, *աւելցո՛ւր*

Parallélogramme, աւելցո՛ւր զուգահեռագիծ † զուգահեռաձեւ †։

Parhélie, կարդա՛ ար. Արեւանմանութիւն † սուտարեւ †։

Paturin (՝), ար. տ. ս. Արօտածիլ։

Payer 2 Cela est à —, կարդա՛ (անգին՝ աննման բան մ'է)։

Périphérique, ած. Շրջապատական †։

Persona grata, Ընդունելի անձ (ուրիշ տէրութեան մը քով)։

Phormium (օմ), ար. տ. ս. Փորմիոն։

Pinéale, աւելցո՛ւր կոնա(գեղձ)։

Plâtre, 1 — cru, կարդա՛ (եփցու գաճաքար)։

Point de vue, աւելցո՛ւր 2 Նկատում։ 3 Տեսարան։ 4 Յարմար դիրք (նկարի)։ 5 Յարմար աստիճան (դիտակի)։

Prépuce, աւելցո՛ւր Թլիփ †։

Protectionnisme, աւելցո՛ւր աքսապաշտութիւն †։

Protectionniste, աւելցո՛ւր Մաքսապաշտ †։

Protozoaire (էո), ած. Նախակենդանի, չ.

Ptérophylle, ար. Թեւատերեւ, բս.

Punique, կարդա՛ Պունիկեան։

R

Raccoutrer, աւելցո՛ւր խբուանդել †։

Racontar, ար. Զրոյց, բամբասանք, պատմութիւն։

Ray-grass, աւելցո՛ւր ծիտաբոտ։

Rengaine (ռ-էն՛), էգ. Հինցած խօսք։ 2 Կրկնութիւն։ 3 Պատճառանք։

Renne, աւելցո՛ւր հռինգեր։

Rhizome, աւելցո՛ւր կոճղարմատ, բս.

Rotule, հանէ՛ խոտուց †։

S, T & V

Sainfoin, 1 կարդա՛ Օգտենի †։

Sphénoptère, ած. Սեպաթեւ, բ. պ.

Stipule, աւելցո՛ւր ծեղ † բս.

Strette, աւելցո՛ւր սեղմերգ †։

Synévrose, կարդա՛ Ոսկրակցութիւն †։

Syngnathe (սէնկ), ար. Ասղաձուկ։

Tellurique, աւելցո՛ւր 2 Երկրաբանական, երկրային։

Trachée, հանէ՛ 3 Շնչանօթ (միջատաց)։

Vénérien, ար. աւելցուր զոդի։

Venin, աւելցուր անանաթոյն †։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՎՐԻՊԱԿՔ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Նօտր դրուածը պակաս կամ ուղղեալ բառը կը յայտնէ։ Բառի մը մէջ կամ սկիզբը դրուած նօտրն կամ նօտրերն այդ բառի ուղղեալ կամ պակաս տառը կամ տառերը կը ցուցնեն։ «Կարդա՛» կրկնուած է անհրաժեշտ դատուած տեղն միայն։

Action, | — de grâces։
Aiguillette, 3 *Խրացոկ*։
Allants, (Les) — *et les* venants։
Ambre, *տանկերէնը կարդա ամպէր*։ [*քերն են*։
Ameublir, 2 *(Ամուսնոյ մը) էր ինչ*։
Andain, *Մէկ քայլի հնձուած խոտը*։
Anis étoilé, *Բադեան, ծռ*։
Anneau, 7 *Քնթոնոց (օձի)*։
Aromatique, *չնչէ 2 բուանշանը*։
Assaissonnement, Assaissonner, *կարդա* **Assaisonnement, Assaisonner**։
Attacher (s'), 5 *Մատղիլ*։ 11 *Իրեն յարել (մէկը)*։ [*կանել*։
Attaquer, 1 *յարձակիլ*։ 6 *ապա*։
Aurantiace, *կարդա* **Aurantiacé**։
Avorton, 1 *Վիժած*։
Barde, *Շերտիկ խոզաճարպի*։
Blanc (au), *Ճերմակհամեմ* † *(կերակուր)*։ | — de craie, *Կրակոյծ կաւիճ*։
Bonhomme, | Le —, Jacques *Bonhomme*։ [*—ծ․ը կարդա գ*։
Bourgeois, e *(առաջին տող)*,
Bouture, *տնկուած ոստ*։ [*դէ ջահ*։
Brandon, 4 *Յարդ, ջահ, կարդա Յարդ*։
Bruit, 2 *Դափիւն (Թմբկոց)*։
Brûlant, 3 *Տապագին (օդ)*,
Burgandine, *Պիւրկօնեան, կարդա Պիւրկօեան*։ [*հաղորդութեան են*։
Cabalistique, *—ծ․ կարդա Ոգե*։
Cabochon, *առջիւ տողակէտը չնչէ*։
Capuce, *Կնգուղ*։
Cariatide, *կարդա քարիասիւնք*։
Catalepsie, *Ուշաթափութիւն*։
Censeur, *8րդ տող (լէկէոնի մէջ)*։
Centralisation, *ամփոփելը*։
Centupler, *ն*։ *Հարիւրպատկել*։
Change, 5 Il y a *tant* pour le —։ ‖ Prendre l*e* —։ [*նոր*։
Chargé, *4րդ տող* ☞ *(նպաստակ)ա*։
Chasse - pierre, *Սարոուած*։
Coloration, 2 *Խայծելը (պտղի)*։
Conception, 2 *Յղութիւն (կուսի)* *կարդա (Ս. Կուսի)*։ [Prendre —։
Congé, 4 Prendre son —. *կարդա*
Consoude, *կարդա Շամղիտակ*։
Corbeille, 3 *կարդա տուայր*։
Cornée, *Եղջերենի (աչքի)*։
Corysanthère, *Անհամաօրսիկ*։
Cosse, *Փեճեկ*։
Coup, 2 Juger des —։
Couperosé, *Խաղաարտադէմ*։
Coureur, 2 *և* 3, *կարդա փայլիչ*։
Crin ☞ *ձար (մազ) կարդա ձար (մազ)*։
Crinerin, *կարդա* **Crincrin**։
Croisillon, *խոտորնակ (պատուհանի)*։ [*ծախող*)։
Culottier, *(գոտափոկ շինող ու*
Cyanose, *Սիանօզ, կարդա Կիանօզ* † *կիանախտ* † *բժ*.
Cylindrage, *Տոփանում (գետնի)*։
Dalmatique 2 *կարդա տալմադիք*։
Deça, *կարդա* **Deçà**։
Dedans ‖ La —, *կարդա* Là —։
Dédicataire, *կարդա* **Dédicatoire**։
Dégager, *4րդ տողը կարդա այսպէս (խոստումը ետ քաշել*։ *2 Թողնել խոստումը)*։ *2 Ազատ ընել են*. ‖ Se —, 3 *Ինքզինք ազատել (մէկու—Թեւերէ)*։

Déganchissement (s), կար-
դա **Dégauchissement** (ս)։
Déhonté, աւելցուր ամերես (այս
բառը երեք տող վեր դրուած է)։
Déleatur կարդա **Deleatur**։
Demeure (à), 2 Տեղէն չելնելէ։
Démon (Courir comme un —)
ի երկրորդ տողը գտնուած Թուչունի նման
վազել խօսքը այս ֆր. ոճի կը վերա-
բերի։ [fundis։
Deprofundis, կարդա **De pro-**
Dérouter, Զարտուղել։
Désobéir, չմոել, ու. [structif։
Désobstratif, կարդա **Désob-**
Desservant, կարդա (ժողովրդա-
պետութեան մը) քահանայ։
Diarrhéique, Փորհարութեան։
Dire, On dit, Dit-on, կարդա 2
ռբ. Լուր, զրոյց, համբաւ, յէ. ն.)։ Dire
plus que pendre, կարդա Dire pis
que pendre։
Disgrâce, En courir la —. կար-
դա Encourir la — de։
Disque 4 կարդա նոր ու ծանր սալ։
Dive, կարդա || էք. Ոգի, ոէվ, ու.
Domaine, 2 տէրութիւն։
Dominante, Տիրող խաղ. եր.
Donzelle, 2 ծովաէտարք, ձկ.
Dormir || — de bout, նաեւ՝ À
— de bout, կարդա — debout, À —
debout։ [մարքակ։
Doubleau, տախտակամածի հաստ-
Dru, || — et menu, 2 կարդա Մա-
նրը ու շուտ շուտ (քայլեր առնուլ)։
Effeuillaison, Effeuiller, տե-
րեւաքերծում † տերեւաքերծել †։
Égalitaire, ար. հաւասարեան։
Émergent, 2 վերայայտ (երկիր)։
Émonetoire, կարդա **Émonc-**
toire։
Enluminer || S'—, սնգուրել։
Épautre, կարդա **Épeautre,**
ճօն կարդա ճօն [խուստի դեղ։
Escampette, Փախուստ, փա-
Escargot, խոնջայլ։ [խել։
Estampage, Կնիք դրոշմելը՝ կ-
Extinction, Մարելը։
Façon, 6 ցնցէ Կիտուածք։
Fagoue, կարդա վզագեղձ †։

Faîne, հեղրախոզակ։
Farfadet, ճեւեդիկ։
Fier, 10 Աշտանակամաղ։
Filer, Մանել։ || չ. 4 Կպչուտ Թանձ-
րութիւն մ'առնուլ (ըմպելեաց)։
Filoir, կարդա՝ մանագործի †։
Fin, ած. | Dire le — mot, 2
Գաղտնի՝ բուն պատճառն ըսել (գործի մը)։
Fixer, Բռնել (աչեղով)։
Fleuriste || — artificiel, Արուես-
տածաղիկ շինող կամ ծախող։
Flûte, Petite —, (ճչասրինգ)։
Gainier, կարդա՝ պատենագործ։
|| — commun, Ցուղայենի, ծռ. [ևն։
Glose, 2րդ տող, կարդա յոյն բառ՝
Graffitto, կարդա **Grafitto**։
Grappileur, ճռաքաղ։
Grês, կարդա **Grès**։
Griser, արբշռել †։
Guère, կարդա Il ne s'en est —
fallu que. (գծիկը չէ դրուած)։
Guillotine (à), կարդա Սահուկ†
(պատուհան)։ [դա Le Très-Haut։
Haut, e, ած. 12 Le très —, կար-
Horde, 3 կարդա վաչկատուն։
Inachevé, Անկատար, անաւարտ։
Indultaire, Հոգեւոր հաստապաշ-
տոնէ մ'արտօնաւոր։ [նուիլը։
Interposition, 2 Մէջտեղ գըտ-
Irremédiable, Irremédia-
blement, կարդա **Irrémédia-**
ble, Irrémédiablement։
Jaser | — comme une *pie* bor-
gne։ [cognée։
Jeter | — la manche après la
Lieu, 7 Si j'étais en — de vous
donner des *ccnseils*։
Macaron, Հաստեայ մը։
Malle, 4 փերեզակի սապատ։
Maniement, 7...ստկի մածումը։
Matricide, հանէ 2 Հայրասպան։
Minute, 7 բուրքը «նախարտակ»է
եւթը դիր։ [noptérygien։
Monoptérigien, կարդա **Mo-**
Moraliste, բարոյախօս։
Motuproprio (de), կարդա
Motu proprio (de), (ռէ)։
Nabab, 2 Մեծաքարթամ։ [րած։
Octavon, կարդա.... ձնած սե-

Onanisme, կարդա օնանութիւն։
Opulemment, փարթամապէս։
Palatinat ‖ Le — du Rhin, կար-
դա... կայսրընտրէ...։
Patiner, 2 Շօշափել, ձեռնոտել։
Pique ‖ Mettre en —, Կոփ հա-
նել (երկու տնտոնց մէջ)։
Piquer, 9... (մեկնոցի օձիք)։
Plantigrade, ներբանագնաց (կեն-
դանի)։
Plisser, ն. Ծալծալել։
Poêlée, տապակ մը (ձուկ)։
Pont, 4 Փոր՝ կափարիչ (տաբատի),
(շարքը երկու տող վեր դրուած է)։
Poste-scriptum, կարդա **Post-
scriptum**։
Pouvoir, 2 Je ne — que.. *ne* ..
Prince, | — de la synagogue։
Prolétariat, 2 կարդա Անընչանի։
Raiponce, կարդա Ռամփոյ, տկ.
Recalcitrer կարդա **Récalci-
trer**։

Rehaut, հայերէնի առաջին տո-
ղակէտը հանէ։ [grâces։
Rendre, 6 — des actions de
Repons, կարդա **Répons**։
Retourner ‖ Se —, 2 Ետեւը նա-
յիլ (անկողնին մէջ)։ [finesse։
Savoir, կարդա | N'y pas — de
Seigneur, աւատիշխան Տ։
Séseli, կարդա **Séséli**։
Sot, — en trois lettr*es*։
Soustraire ‖ Se —, ազատել։
Suburbicaire, Հռովմայամերձ։
Synchrétisme, կարդա **Syn-
crétisme**։ [**sier**։
Tamiser, ար. կարդա **Tami-
Tente** (Se retirer sous sa —),
սրտնեղութեամբ քաշուիլ։
Travaillé, 2 կարդա Յարդարուած։
Truandaille, շուտակք։
Velouté, ար. Թաւշերէզ։
Véto, կարդա **Veto**։ [queur։
Vin | — de —, կարդա — de li-

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԲԱՌԱՑՈՒՑԱԿ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ, ԴԻՑԱԲԱՆԱԿԱՆ

A

Aaron, *Ահարոն*, Ս. Գ.
Abarim, *Ափարիմ*, Ս. Գ.
Abasie, *Ապազիա (Աքէիա ըստ Հնոց)*
Abbassides, *Ապպասեանք*
Abdallah, *Ապտուլլահ*
Abdérame, *Ապտրահման*
Abdère, *Ապտերա (Հիմայ Բօլիս-դիլօ)*
Abdias, *Աբդիաս*, Ս. Գ.
Abdolonyme, *Աբդողոնիմ*
Abdon, *Աբդոն*, Ս. Գ.
Abencérages, *Ապենսերաճք*
Aberdeen, *Ապերտին*, *(Հին Տեւվանա)*
Abgar, **Abgare**, *Աբգար*
Abia, *Ապիաս*, Ս. Գ.
Abigaïl, *Աբիգիա*, Ս. Գ.
Abimélech, *Աբիմելեք*, Ս. Գ.
Abiathar, *Աբիադար*, Ս. Գ.
Abissag, *Աբիսակ*, Ս. Գ.
Abiron, *Աբիրոն*, Ս. Գ.
Abner, *Աբեններ*, Ս. Գ.
Abnicum, *Անի*
Abou-bekr, *Ապուպեքիր*
Aboukir, *Ապուքիր (Հին Քանոբ)*
Abraham, *Աբրահամ*, Ս. Գ.
Absolon, *Աբիսողոմ*, Ս. Գ.
Abydène, *Աբիւդենոս*
Abydos, *Աբիւդոս (Հիմա Նաղարապուրուն)*
Abyssinie, *Հապէշիստան*
Acacius, *Ակակիոս*
Academus, *Ակադեմոս*
Acanthe, *Ականթոս*
Acarnanie, *Աքարնանիա*
Aceste, *Ակեստես*
Accius, *Աքսիոս*
Achab (*քապ*), *Աքաաբ*, Ս. Գ.
Achaéus (*քէիւս*), *Աքէոս*
Achaïe (*քա*), *Աքայիա*
Achate, *Ակատ*
Acheloüs, *Աքելով ((Հիմայ Ասբրոբօդամօ)*
Achéron, *Աքերոն*
Achille, *Աքիլլէս*
Açores, *Ասորեանք (կղզիք)*
Acre (Saint Jean D'), *Աքքօ (Հիմա Աքիա)*
Actéon, *Ակտէոն*
Actium (*սիօմ*), *Աքսիօմ (Ազինօ, Բուռնդա տէլլա Զիվօլա)*
Adam (*ան*), *Ադամ*, Ս. Գ.
Addison, *Է'տիսըն*
Aderbaidjan, *Ատրպատական*
Adige, *Ատիճէ (Հին Աթեսիս)*
Adonis, *Ատոնիս. Նաեւ՝ դետ, Իպրահիմ Նար)*
Adramiti, *Էտրէմիդ*
Adrien, *Ադրիանոս*
Adriatique, *Ադրիական (ծով)*
Adrumète, *Ադրումետ (Հիմա Սուսա կամ Համամէդ).*
Aégos-Potamos (*ou*), *Այօս-Բօդամոս (Ինճէ լիմէն)*
Aétius (*սիուս*), *Այէտիոս*

Africain, Աֆրիկեցի–Աֆրիկանոս.
Afrique, Աֆրիկէ (Լիբիա քաղա-նոց)
Agag, Ագագ, Ս. Գ.
Agamemnon, Ագամեմնոն
Agamète, Ագամետէս
Agar. Ագար, Ս. Գ.
Agathe, Ագաթա
Agathocle, Ագաթոկղ
Agathon, Ագաթոն
Agénor, Ագենոր
Agésilas (աս), Ակեսիղաոս
Aggée, Անգէ, Ս. Գ.
Agis (իս), Ագիս
Aglaé, Աղլայիս
Agnès, Ագնէս
Agricola, Ագրիկոլա
Agrigente, Ագրիգանդ
Agrippa, Ագրիպպա
Agrippine, Ագրիպպինա
Ahrimane, Արհմն
Aïcha, Աշա
Aïazzo, Այաս (հին անուն Իսսոս, Նիքոբոլիս)
Ajaccio, Այաչչ'օ
Ajan, Այան
Ajax, Էաս
Akhalsikh, Ախլցխա
Aladin, Ալայէտտին
Alains, Ալանք (հիմայ Օսեթք)
Alaric, Ալարիկոս
Albanais, Ալպանիացի (Առնաւուտ)
Albanie, Ալպանիա
Albanie, Աղուանք (Շիրվան եւ Տաղիստան)
Albe, Ալբա
Albert, Ալբերտ, Ալպեր
Albigeois, Ալպիժեայք
Albion, Ալպիոն (Մեծն Բրիտանիա)
Albis, Ալպիս (Էլպա)
Alceste, Աղկեստէս, Ալսեստ
Alcée, Աղկէոս
Alcibiade, Աղկիբիադէս
Alcide, Աղկիդէս (Հերքիւլէս)
Alcmène, Աղկմենէ
Alcuin, Աղկուինոս
Alecton, Ալեքտով
Aléoutes, Ալէուդեանք (կղզիք)
Alep, Հալէպ (հին անուն Բերիա)
Alexandre, Աղեքսանդր
Alexandrette, Ալեքսանտրէթ (Իսքենտէրուն)
Alexandrie, Աղեքսանդրիա (Իսքէնտէրիէ)
Alexien, Ալեքսիանոս
Alger (ժէ), Ալճեր (էլ ճէզայիր)
Algérie, Ալճերիա (Ճէզայիր)
Algésireh, Ալճեզիրէ (Միջագետք)
Allemagne, Ալմանիա (Նոր Գերմանիա)
Allemand, Ալման (արդի Գերմանացի)
Alpes, Ալպեան լերինք, Ալպեանք
Alphée, Ալփէա
Amadan, Համատան
Amalécites, Ամաղեկացիք, Ս. Գ.
Amalthée, Ամալթէա
Aman, Աման, Ս. Գ.
Amasias (աս), Ամասիաս, Ս. Գ.
Amesieh, Ամասէա (Ամասիա)
Amatha, Համիթ (Համա), Ս. Գ.
Amazones, Ամազոնք
Ambroise, Ամբրոսիոս
Aménophis, Ամենովփիս
Améric Vespucci, Ամերիկոս Վեսբուչչի
Américain, Ամերիկացի
Amerique, Ամերիկա
Amida, Ամիդա (Տիարպէքիր)
Amilcar Barca, Ամիլկար Բարկաս
Amissus, Ամիսոս (Սամսոն)
Amman, Ամման (Դամասկոս)
Ammon, Ամոն, Ս. Գ.
Ammonites, Ամոնացիք, Ս. Գ.
Amorrhéens, Ամորհացիք, Ս. Գ.
Amos, Ամովս, Ս. Գ.
Amphion, Ամփիոն

Amphitrite, *Ամփիդրիտէ*
Amphitryon, *Ամփիտրիոն*
Amilius, *Ամուլիոս*
Amurat, *Մուրատ*
Amyntas, *Ամինտաս*
Anacharsis (*ֆար*), *Անաքարսիս*
Anacréon, *Անակրէոն*
Ananie, *Անանիա*, *Ս. Գ.*
Anastase, *Անաստաս*
Anatole, *Անատոլ*
Anatolie, *Անատոլու*
Anaxagore, *Անաքսագորաս*
Anaxarque, *Անաքսարքոս*
Anazarbe, *Անարզաբա*
Anchise, *Անքիսէս*, *Անքիս*
Ancône, *Անքոնա*
Ancus-Martius, *Անկոս Մար-տիոս*
Ancyre, *Անկիւրա* (*էնկիւրիւ*)
Andes, *Անտեանք* (*լեռներ*)
André, *Անդրէաս*, *Ս. Գ.*
Andrinople, *Ադրիանուպոլիս* (*Էտիրնէ*, *հին ատեն Օրեստիաս*)
Androclès, *Անտրոկղէս*
Androgée, *Անտրոգէոն*
Andromaque, *Անտրոմաքէ*
Andromède, *Անտրոմեդէ*
Andronic, *Անտրոնիկոս*
Anglais, *Անկլիացի*
Angleterre, *Անկլիա*
Anglo-Saxons, *Անկլօ-Սաքսոնք*
Angora, *Էնկիւրի* (*հին Անսիրա*)
Ani, **Anis**, *Անի*
Anitus, *Անիտոս*
Anne, *Աննա*, *Ս. Գ.*
Annibal, *Աննիբաղ*
Anspach (*ալ*) *Անսբախ* (*հին Օնոլ-տինում*)
Antalcidas, *Անտալկիտաս*
Antée, *Անտէոս*
Anthap, *Այնթապ*, *Հանթէպ*
Anténor, *Անտենոր*
Anthème, *Անթիմոս*
Antigone, *Անտիգոնոս*, *Ս. Գ.*
Antigone, *Անտիգոնէ*
Antilles, *Անդիլեանք* (*կղզիք*)
Antinous, *Անտինուս*
Antioche, *Անտիոք* (*Անթաքիա*)
Antiochus, *Անտիոքոս*
Antiope, *Անտիոպէ*
Antipater, *Անտիպատրոս*
Antisthène, *Անտիսթենէս*
Antoine, *Անտոնիոս*, *Անտօն*
Antonin, *Անտոնինոս*
Antonina, *Անտոնինա*
Anubis, *Անուբիս*
Anvers, *Անդվերբեն*, *Անվերս*
Aoste, *Աոստա* (*Օկիւստա Բրե-տորիա*)
Apelle. *Ապեղէս* [*րինք*)
Apennins, *Ապեննինեանք* (*լե-*
Apicius, *Ապիկիոս*
Appolline, *Ապողինէ*
Apollodore, *Ապողոդոր*
Apollinaire, *Ապողինար*
Apollon, *Ապողոն*
Apollonius, *Ապողոնիոս*
Appien, *Ապպիանոս*
Appienne (voie), *Ապպիական ուղի*
Apriès, *Ապրիէս*
Apulée, *Ապուլէոս*
Apulie, *Ապուլիա* (*հիմա Բուլյէ*)
Aquila, *Ակիւղաս*
Aquila, *Աքուիլա*
Arabe, *Արապ*, *Արաբ*
Arabie, *Արաբիա*
Arabie petrée, *Ապառաժ Արա-բիա*
Aragon, *Արակոնիա*
Araguay, *Արակուա*
Aram, *Ասորիք* (*ըստ Ս. Գրոց*)
Ararat, *Արարատ*, *Մասիս*
Aras, *Երասխ*, *Արաքս*
Aratus, *Արատոս*
Araucanie, *Արօքանիա*
Arbag, **Arbage**, *Արբակ*
Arcadie, *Արքատիա*
Arcadius, *Արքատիոս*
Arcésilas, *Արքեսիղաս*
Archélaus, *Արքեղայոս*
Archias (*ֆի*), *Արքիաս*

Archiloque, Արքիլոքոս
Archimède, Արքիմեդէս
Archipel, Արքիպեղագոս
Ardébil, Արտաւիլ
Ardech, Արտէշ (Հին Արտաշատ)
Arétée, Արեթէոս
Ardjech, Արճէշ (Հին Արսիսա). Lac d —, (Վանայ լիճ)
Aréthuse, Արեթուսա
Argolide, Արգոլիս
Argonautes, Արգոնաւորդք
Argos (ոս), Արգոս
Argus (իւս), Արգիւս
Aria, Արիա (Հիմայ Հերաթ)
Ariane, Արիադնէ
Ariens, Արիոսեանք
Arimane, Արհման
Arioste (l'), Արիոստո
Arimathie, Արեմաթիա, Ս. Գ. (Հիմայ Ռամա)
Aristarque, Արիստարքոս
Aristée, Արիստէոս
Aristide, Արիստիդէս
Aristippe, Արիստիպոս
Aristobule, Արիստաբուղոս. Ս.Գ.
Aristodème, Արիստոդէմ
Aristomène, Արիստոմէն
Aristophane, Արիստոփան
Aristote, Արիստոտէլ
Arius, Արիոս
Arménie, Հայաստան
Arménien, Հայ
Armide, Արմիդէ
Arminius, Արմինիոս
Aroé, Արոյէ (Հիմա Բաթրաս)
Arphaxad, Արփաքսատ
Arpinum, Արբինում (Հիմա Ար-բինո)
Arsace, Արշակ
Arsacides, Արշակունիք
Arsamosate, Սամոսատ (Հիմա Սըմսաթ)
Arsinoé, Արսինոյէ (Սուէզ)
Arsissa, Արսիսա (Արճէշ)
Artaban, Արդաւան
Artabaze, Արտաւազդ
Artaxate, Արտաշատ (Հիմա Ար-տէշ)
Artaxerce, Արտաքսերքսէս
Artaxias, Արտաշէս
Artémise, Արտեմիս
Artémita, Արտեմիտա (Վան)
Arthur, Արթուր
Arvales, Արվալեան (եղբարք)
Arvernes, Աւերնայք
Asa, Ասա, Ս. Գ.
Ascagne, Ասքանիոս
Ascalon, Ասկաղոն, Ս. Գ. (Հիմա Ասքուլան)
Ascenès, Ասքանազ
Asclépiade, Ասկղեպիադէս
Aser (գէր), Ասեր, Ս. Գ.
Asie, Ասիա
Asie Mineure, Փոքր Ասիա
Asmonéens, Ասմոնեացիք, Ս. Գ.
Asor, Ասոր (Հիմա Ալզուֆ) [Ս.Գ.)
Aspasie, Ասպասիա
Assuérus, Ասուերոս Արտաշէս
Assur, Ասուր, Ս. Գ.
Assyrie, Ասորեստան (արդի Քիւրտիստան)
Astarté, Աստարդէ
Aster, Աստեր
Astracan, Աժտերխան
Astrée, Աստրէա
Asturies, Աստուրեայք
Astyage, Աժդահակ
Atalante, Ատալանտա
Athalie, Գոթողիա, Ս. Գ.
Athanase, Աթանաս
Athénée, Աթենէոս
Athènes, Աթէնք
Athésis, Աթեսիս (Հիմա Ատիճէ)
Athrulla, Ատրուլլա (Մետինէ)
Atlantique, Ատլանտեան (Ովկիանոս)
Atlas, Ատլաս
Atrée, Ատրէոս
Atrides, Ատրէոսեանք
Atropos, Ատրոպպէ
Atropatène, Ատրպատական
Attale, Ատտաղոս
Attalie, Ատալիա (Հիմա Ատա-լիա)

Atticus (հիւս), *Ատտիկոս*
Attila, *Ատտիլաս*
Attique, *Ատտիկէ*
Attius, *Ատտիոս*
Augias, *Աւգիաս*
Augsbourg, *Աւկսպուրկ*
Augusta, *Օգոստիա* (*Հիմա Ակոստա*)
Auguste, *Օգոստոս*
Augustin, *Օգոստինոս*
Augustins, *Օգոստինեանք*
Aulide, **Aulis**, *Օլիտ* (*Հիմա Միքրօվոդի*)
Aurélien, *Աւրելիանոս*
Aurélius (հիւս). *Աւրելիոս*
Ausonie, *Աւսոնիա* (*Իտալիա*)
Australie, *Աւստրալիա*
Automédon, *Օտոմէդ*
Autriche, *Աւստրիա*
Autrichien, *Աւստրիացի*
Auxence, *Օքսենտիոս*, *Օքսէն*
Aventin, *Ավենդին* (*Մօնթէ տի Սան-Սապինա*)
Ayoubites, *Էյուպեանք*
Axius, *Աքսիոս* (*Հիմա Վարտարի*)
Azaël, *Ազայէլ*
Azania, *Ազանիա* (*Հիմա Այանի եզերք*)
Azarias (աս), *Ազարիա*, Ս. Գ.
Azoth, *Ազովտոս*, Ս. Գ.
Agov կամ **Agof**, *Ազախու* (ծով)

B

Baal, *Բաաղ*, Ս. Գ.
Babel (tour de), *Բաբելոնի աշտարակ*, Ս. Գ.
Babylas, *Բաբել*
Babylone, *Բաբելոն*, Ս. Գ.
Babylonie, *Բաբելաստան* (*Քաղդէաստան*)
Bach (պաք), *Պախ*
Bacchus, *Բաքոս*, *Դիոնիս*
Bactres, *Պակտրա* (*Հիմա Պալխ*)
Bactriane, *Բակտրիան* (*Պալխի խանութիւն*)
Bagdad, *Պաղտատ*
Bagradion, *Բագրատիոն*
Bajazet, *Պայազիտ*
Balaam, *Բաղաամ*. Ս. Գ.
Balbek, *Պաալպէք* (*Հին Էլիօբօլիս*)
Baléares, *Պալէարեանք* (*կղզիք*)
Balkh, *Բահլ*, *Պալխ*
Balthazar, *Պաղտասար*, Ս. Գ.
Bambyce, *Բամբիկէ* (*Հին Սիրեադիքէ*)
Barabbas կամ **Barrabas**, *Բարաբբա*, Ս. Գ.
Barbarie, *Պէրպէրիստան*
Barbe, *Վառվառէ*
Barberousse, *Պարպըրուս* (*Շիկամօրուս*)
Barca, *Պարքա* (*Հին Կիւրենէ*)
Barcelone, *Պարչելօնա*
Barmécides, *Պարմեկեանք*
Barnabé, *Բառնաբաս*, Ս. Գ.
Barnabites, *Բառնաբեանք*
Barne, *Պառնա* (*Վառնա*)
Barthélemy, *Բարթուղիմէոս*, Ս. Գ.
Baruch, *Բարուք*, Ս. Գ.
Bas-empire, *Ստորին Կայսրութիւն* (*Բիւզանդեան կայսրութիւն*)
Basile, *Բասիլիոս*, *Բարսեղ*
Bassorah, *Պասրա*
Batave, *Պաթաւեան* (*Հանրապետութիւն*
Batnaé, *Պաթնայէ* (*Ատանա*)
Bavière, *Պավիէրա*
Béatrice, *Երանուհի*, *Պէաթրիս*.
Beethoven (պէ), *Պեթովէն*
Béelzébuth, *Բեհեղզէբուղ*, Ս.Գ.
Behring, *Պեհրինկ*
Bélésis, *Բեղեսիս*
Belge, *Պելճիքացի*, *Պելճ*
Belgique, *Պելճիքա*
Bélisaire, *Բելիսարիոս*, *Պելիզեր*
Bélial, *Բելիար*

Bellérophon, Պելլերոփոն
Bellone, Բելոնա
Belphégor, Բելփեգոր, Ս. Գ.
Bélus, Բէլ, Ս. Գ.
Bénédictins, Պենետիկտեանք
Benjamin, Բենիամին, Ս. Գ.
Benoît. Բենետիկտոս
Béotie (սի), Բէովտիա
Berbères, Պերպէրք | ճա)
Bérée, Պերէա (Հիմա Գարա Ֆէր.
Bérenice, Բերինեկէ, Պերենիս
Bergame. Բերկամա (Պերղամա)
Berisa, Պերիսա (Թոգատ)
Berlin, Պեռլին
Bermudes, Պերմուտեանք (կղզիք)
Bernard, Պեռնարդոս, Պեռնար
Berœa, Բերիա (Հալէպ)
Bérose, Բերոսոս, Պերոզ
Bersabée, Բերսաբէ. Ս. Գ.
Berthe, Պերթա,
Besserabie, Պեսարապիա
Béthanie, Բիւթանիա, Ս. Գ.
Bethel, Բեդեղ, Ս. Գ.
Bethléem, Բեթղեհէմ, Ս. Գ. (Պէյթ-էլ-լում)
Bethsabée, Բեթսաբէ, Ս. Գ.
Béryte, Պերիթէ (Պէրութ)
Béthulie, Բետիղուա, Ս. Գ.
Bétique, Բետիկէ (Հիմա Անտալուզիա)
Bias, Բիաս
Birmingham (ամ), Պիրմէնկէմ
Bithynie, Բիւթանիա (Անատօլուի մէկ մասը)
Blaise, Վլաս
Blucher (fhr), Պլուխեր
Boccace, Պոքաչիօ
Bocchus, Բոկկոս
Bogdanie, Պոկտանիա (Մոլտավիա)
Bohême, Պոհեմիա
Bohémien, Գնչու
Bohémiens, Պոհեմիացիք
Bologne, Պոլոնիա (Հին Պանոնիա)
Bombay, Պոմպա
Bone, Բօն (Պելէտ-էլ-Անեպ)

Boniface, Պօնիֆակիոս, Պօնի-ֆաչէ
Bonne-Espérance (cap de, Բարեյուսոյ գլուխ
Boos, Բոոս, Ս. Գ.
Borée, Բորէաս
Borghèse (kq), Պօռկեզէ
Bosphore, Վոսփոր
Bosnie, Պոսնիա
Bosniaque. Պոսնիացի, Պօշնաք
Botnie (golfe de). Պոթնեան ծոց
Bouddhisme, Պուտտայութիւն
Boulogne, Պուլօնիա
Bourguignons, Պուրկինեանք
Brennus (իւս), Պռեննոս
Brésil, Պրազիլ
Bretagne, Բրիտանիա
Bretagne, Պրըդայն (Ֆրանսա)
Brigide, Բրիգիտոս
Brighton, Պրայթօն
Britannicus, Բրիտանիկոս
Britanniques, Բրիտանեան (կըղզիք)
Broglie (պrojի), Պրօլեի
Brutus (իւս). Բրուտոս
Bruxelles (սkl), Պրիւքսէլ
Bucéphale, Պուկեֆալ, Ցլագլուխ
Buénos-Ayres, Պուէնոս-Այրէս
Bucharest, Պուքրէշթ
Bulgare, Պուլղար
Bulgarie, Պուլղարիա
Burrhus ('իւս), Պիւռոս
Busiris, Բուսիրիս
Butus, Պութօքօլիս
Byron (պր), Պայրն
Byzance, Բիւզանդիոն (Կոստանդնուպօլիս)
Byzant, Բուզանդ

C

Cabira, Քապիրա (Սվազ)
Cacus (իւս), Կակոս [տէս)
Cadix (sիս), Քատիչէ (Հին Քա-

Cadmus, Կադմոս
Caffa, Քեֆէ (Թէոդոսիա)
Caïn, Կայէն, Ս. Գ.
Caïnan, Կայնան, Ս. Գ.
Caïphe, Կայիափա, Ս. Գ.
Caire (le), Գահիրէ
Calabre, Քալապրիա (հին Պրի-թիում)
Calchas (քաս), Քալքաս
Calcutta, Կալկաթա
Calep, Քաղեբ, Ս. Գ.
Calédonie, Քալէտոնիա (հին Սկովտիա)
Calicut (քիւդ), Կալիկուդ
Californie, Քալիֆօրնիա
Caligula, Կալիգուլա
Calixte, Կալիստրատոս
Callimaque, Կալիմաքոս
Calliope, Կալիոպէ
Callisthène, Կալիսթենէս
Calvaire, Գողգոթա, Ս. Գ.
Calvin, Կալվին
Calviniste, Կալվինեան
Calypso, Կալիպսոէ
Cambridge, Քէմպրիճ
Camille, Կամիլլա, Քամիլ
Camphyse, Կամբիւսէս
Cana, Կանա, Ս. Գ.
Canaries, Քանարեանք (կղզիք)
Candie, Քանտիա (Կրետէ)
Canée (la), Քանէա, Հանեա (հին Կիտօնիա)
Cannes, Կաննէ, Քան
Capharnaum, Կափառնաում, Ս. Գ.
Capitole, Կապիտոլիոն, Կապիտոլ
Cappadoce, Կապադովկիա (Գամիրք)
Caprée, Կապրէա (հիմա Քաբրի)
Caracalla, Կարակալլա
Caramanie, Ղարաման
Cardie, Կարտիա (հիմա Քարիտիա)
Carduques, Կորդուացիք (Քիւրտք)
Carie, Կարիա (Մենթեշէ)
Carlovingiens, Քարլովինկեանք
Carmanie, Քարմանիա (Քերման, Լարիսթան)

Carmel, Կարմեղոս, Կարմել
Carmes, Կարմեղեանք
Carnéade, Կառնէադէս
Caroline, Քարօլինա [րէնք)
Carpathes, Կարպաթեանք (լե-
Carpathos, Կարպաթոս (Սքարբանդօ)
Carthage, Կարքեդոն
Carthagène, Կարթագինէ
Carthaginois, Կարքեդոնացի
Carus (իւս), Կարոս
Caspienne (mer), Կասպից ծով
Cassandre, Կասանդր
Cassiopée, Կասիոպէ
Cassius (իւս). Կասիոս
Castille, Քասթիլիա
Castor, Կաստոր
Catalogne, Քաթալօնիա (հին (Թարաքօնէնսիա)
Castri, Քասդրի (հին Դեղփիս)
Catane, Քաթանա (հին Քաթինա)
Cathérine, Կատարինէ, Կատար
Catilina, Կատիլինա
Catina, Քաթինա (հիմա Քաթանա)
Caton, Կատոն
Caton d'Utique, Կատոն Ուտի-կեցի
Catulle, Կատուլլոս, Քաթիւլ
Caucase, Կովկաս
Caucasie, Կովկասիա
Cébès, Կեբէոս
Cécile, Ձիչիլիա, Սեսիլ
Cécrops, Կեկրոփս
Cédar, Կեդար
Cédar (Pays de), Կեդարի երկիր, Ս. Գ. (անապատ Արաբիա)
Céladon, Կելատոն
Célèbes, Ձելէպեանք (կղզիք)
Célènes, Կելէն (Սելանէա)
Célestin, Կեղեստինոս, Սելես-տէն
Celse, Կելսոս, Սէլս
Celtes, Կեղտք, Կելտք
Celtique, Կեղտիքա, Կելտիքա
Cendrillon, Սանտրիյօն, Մոխ-րանոյշ

Centaures, Կենտաւրոսք, Ցուլշ-
կապարիկք
Céphalo, Կեփաղոս
Céphalonie, Քեֆալոնիա (Հիմա
Մելինա)
Cerbère, Կերբերոս
Cérès (rk), Դեմետրէ
Cérigo, Ձերիկօ (Հին Կիթերա)
Cervantès, Սերվանդէս
César, Կեսար
Césarée, Կեսարիա (Հին Մաժակ)
Césène, Սեզէնա
Chalcédoine (*fal*), Կաղքեդոն
(Գատըքէօյ)
Chalcis (*fal*), Քաղկիս (Հիմա
Եւրիպոս)
Chaldée (*fal*) Քաղդէաստան
(Բաբելոնիայի իբր հոմանիշ
գործածուած ստէպ)
Cham (շամ), Քամ, Ս. Գ.
Chalybon, Քալիպօնա (Հալէպ)
Champs - Elysées, Եղիւսեան
դաշտք
Chanaan, Քանաան, Ս. Գ.
Chanaan, Քանան, Ս. Գ.
Charlemagne, Մեծն Կարոլոս
Շարլըմայն
Charles, Կարոլոս, Շարլ
Charles-Quint, Կարոլոս Հինգե-
րորդ
Charon (*fa*), Քարոն
Chartreuse, Կարթուսավանք
Chartreux, Կարթուսեանք
Charybde (*fa*), Քարիբդիս (Կա-
րօֆալօ)
Chéops (*fk*), Քէոփս
Chéronée (*շk*), Քերօնէա (Քաբ-
րէնա)
Chérubin, Քերոբէ
Chérubini (*fk*), Քերուպինի
Cherson (*fkr*), Քերսօն (Հիմա
Քերչ)
Chersonèse (*fkr*), Քերսոնէզ
(Թերակղզի)
Chester, Ձեսթեռ
Chili, Քիլի

Chimboraço, Քիմպօրասօ
Chimère, Քիմերա (Եղջերուա-
քաղ)
Chine, Չինաստան
Chinois, Չինացի
Chio, Քիոս
Chionée, Քիոնէ
Chiron (*շի*), Քիրոն
Chius, Քիուս (Քիոս)
Chloris (*flo*), Քլորիս
Choaspe, Քէասպէս (Հիմա Գա-
րա սու կամ Քերքեահ)
Chosroès (*fou*), Խոսրով
Christ (*fri*), Քրիստոս
Christine, Քրիստինէ [տօֆ
Christophe, Քրիստափոր, Քրիս-
Chrysopolis, Քրիսօբօլիս (Սկիւ-
տար)
Chrysostome, Ոսկեբերան
Chus, Քուշ, Ս. Գ.
Chypre, Կիպրոս
Chypriote, Կիպրացի
Chyite, Շիի
Cibyre, Կիբիրա (Հիմա Գուռուղ)
Cicéron, Կիկերոն
Cilicie, Կիլիկիա [րեանք
Cimbres, Կիմբրացիք, Կիմբ-
Cimmériens, Քիմմերիք
Cimolos, Սիմոլօ (Հիմա Քիմոլօ)
Cimon, Կիմոն
Cincinnatus (*hiu*), Կինկինատոս
Cinéas (*au*), Կինէաս
Cinna, Կիննա, Սիննա
Circassie, Չերքէզիստան
Circassien, Չերքէզ
Circé, Կիրկէ [թին)
Cirta, Կիրդա (Հիմա Քօնսթան-
Cithéron, Կիթերոն (Հիմա Էլաթէա)
Citium (*օմ*), Կիդիօմ (Լարնաքա)
Civita-vecchia (*vkffia*), Չիվի-
դավէքքիա
Clair, Կղերիկոս
Claire, Քլարա, Քլէր
Claude, Կղօդ, Քլօտ
Claude, Կղոդիոս
Claudius (*hiu*), Կղօդիոս

Cléobule , Կղէոբուլ
Clément, Կղեմէս
Cléomène , Կղէոմէն
Cléon , Կղէոն
Cléophas, Կղէոփաս , Ս. Գ.
Cléopâtre , Կղէոպատրա
Climaque , Կլիմաքոս
Clio , Կղիոյ , Քլիօ
Clisthène , Կղիսթենէս
Clusium (օմ) , Կղուսիոն
Clytemnestre, Կղիտեմնեստրա
Cnide , Կնիտոս
Cochinchine , Քոշինշին
Cocyte , Կոկիտոս
Coelius (իւս), Կոէլոս (Հիմա Սէն-Ժան-տը-Լադրան)
Colchide, Կողքիս (Հիմա Իմերէթիա եւ Մինկրելիա).
Colysée , Կողիսէոն, Քոլիզէ
Collops , Կոլլոպս (Հիմա Քոլլօ)
Cologne , Քոլոնիա
Colomb , Քոլոմպոս
Colombie, Քոլոմպիա
Comana, Քօմանա (Հիմա Էլ Պօս-թան)
Commode , Կոմոդոս
Comnène , Կոմնենոս
Comores, Քոմորեանք (կղզիք)
Conficius (իւս) , Կոմփուկիոս
Connecticut, Քօնեքդիքըդ
Conon , Կոնոն
Constant, Կոստանդաս , Կոստանդ
Constantin, Կոստանդիանոս
Constantia , } Կոստանդիա
Constantza , } (Քէօսթէնճէ)
Constantinople , Կոստանդնուպոլիս (Սթամպօլ)
Cook , Քուք
Cooper (քուփ kor), Քուբըր
Copaïs, Կոպայիս (Հիմա Թօբօլի-աս)
Copernic , Կոպերնիկոս
Coptes , **Cophtes** , Ղպտիք
Coracessium (օմ), Քորասեսիօն (Հիմա Ալայիա)
Corcyre, Քորսիրա (Հիմա Քորֆու)
Corday , Քորտէ
Cordoue, Քորտուա (Քորտօվա)
Corée , Քորէա
Corinne , Կորիննա, Քորին
Corinthe , Կորնթոս
Coriolan , Կորիոլան
Corneille , Քօռնէյլ
Cornélie, Կոռնելիա
Cornélius (իւս) , Կոռնելիոս
Cornelius népos (լիւս-օս), Կոռնելիոս Նեպոս
Coronée , Քորօնէա
Corrège, Քոռէճէ
Corse, Քորսիքա, Քորսիքացի
Cosme, Կոզմա
Crassus, Կրասոս
Cratère , Կրատեր
Cratès, Կրատէս
Créon , Կրէոն
Crésus (զիւս), Կրեսոս
Crète, Կրետէ
Crétois , Կրետացի
Crimée , Խրիմ (Քրիմէա, Հին ատեն Տաւրեան Քերսոնէզ)
Crispin, Կրիսպինոս
Critias, Կրիտիաս
Critolaus, Կրիտողայոս
Criton , Կրիտոն
Croatie (սի) , Խրուաթիա (Հին Լիպուրնիա)
Cromwell , Քրոմուէլ
Cronstadt , Քրոնշթատ
Crotone, Կրոտոնա (Հիմա Քոդրօն)
Ctésiphon , Կտեսիփոն
Cume , Կում (խորշ Զանտարլըք)
Cuba, Քուպա
Cumberland, Քըմպըրլանտ
Cupidon, Կուպիտոն
Curaçao (սօ), Քիւրասօ
Curètes , Կուրետք
Curiaces , Կուրիասք
Curius Dentatus (յիւս), Կուրիոս Դենդատոս
Curtius (սիիւս), Կուրդիոս
Cyaxare, Կիաքսար
Cybèle, Կիւբելէ
Cyclades , Կիւկլադայք , Կիկլադք
Cyclopes , Կիկղոպայք

Cydnus (*իւս*), *Կիտնոս* (*Տարսա սու*)
Cyme, *Կում* (*խորշ Զանտարլըի*)
Cyprien, *Կիպրիանոս*
Cyr, *Կիրոս* (*սուրբ*)
Cyr, *Ծուր*
Cyrénaïque, *Կիւրենէ* (*Պարքայ*)
Cyrène, *Կիւրէն* (*Հիմա Կրէննա*)
Cyrille, *Կիւրեղ*
Cyriaque, *Կիրակոս*
Cyrnos, *Կիրնոս* (*Քորսիքա*)
Cyrus, *Կիւրոս*
Cyrus, *Կուր* (*գետ*)
Cyssus (*իւս*), *Սիսոս* (*Չէօշմէ*)
Cythère, *Կիթերա* (*Չերիկօ*)
Cyzique, *Սիզիքոս*

D

Dace, *Դակիացի*
Dacie, *Դակիա*
Daghestan (*ku*), *Տաղստան*
Dalila, *Դալիլա*, *Ս. Գ.*
Dalmatie (*սի*), *Դաղմատիա*
Damas (*աս*), *Դամասկոս* (*Շամ*)
Damien, *Դամիանոս*
Damiens, *Տամիէն*
Damiette, *Տիմիաթ*
Damoclès, *Դամոկղէս*
Damon, *Դամոն*
Dan, *Դան*, *Ս. Գ.*
Danaé, *Դանայէ*
Danaïqes, *Դանայեանք*
Danaüs (*իւս*), *Դանայոս*
Danemark, *Տանիմարքա*, *Դանիա*
Daniel, *Դանիէլ*, *Ս. Գ.*
Danois, *Տանիմարքցի*, *Դանիացի*
Danube, *Դանուբ*
Dante, *Տանթէ*
Daphné. *Դափնէ*, *Տաֆնէ*
Dardanelles, *Տարտանէլ* (*Չանաք գալէ*)
Dardanie, *Տարտանիա* (*Հին Տրովադա*)
Dardanus (*իւս*), *Տարտանոս*

Darius, *Դարեհ*
Darmstadt, *Տարմշթատ*
David, *Դաւիթ*, *Ս. Դ.*
Débora, *Դեբորա*, *Ս. Գ.*
Décélie, *Դեկելիա*
Décius (*իւս*), *Դեկիոս*, *Տեսիուս*
Dédale, *Դեդաղոս* —
Déjanire, *Դէյանիր*
Délos (*ou*), *Տելօս* (*Հին Քասդրի*)
Delphes, *Դեղփիս* (*Հին Պիթօ*)
Démade, *Դեմադէս*
Démarate, *Դեմարատ*
Démétrius, *Դեմետրիոս* [*մէջ*)
Démétrius, *Տիմիթրի* (*Ռուսաց*
Démocrite, *Դեմոկրիտէս*
Démosthène, *Դեմոսթենէս*
Derbent, *Դարբանտ* (*Տէմիր գափու*)
Denis, *Դիոնեսիոս* (*որ եւ* Denys)
Derneh, *Տերնէ* (*Հին Տարնիա*)
Descartes, *Կարդեսիոս*, *Տէքարդ*
Desdémone, *Տեզտեմոնա*
Deucalion, *Դեւկալիոն*
Devon *կամ* Devonshire, *Տեվըն*, *Տեվընշայր*
Diadin, *Տօտիանա* (*Էրզրում*)
Diane, *Անահիտ*, *Արտեմիս*
Diarbékir, *Տիարպէքիր* (*Գարա Ամիտ*, *ըստ հնոց Ամիտա*)
Didon, *Դիդէ*
Dina, *Դինա*, *Ս. Գ.*
Dieudonné, *Աստուածատուր*, *Ծատուր*;
Dinarque, *Տինարքոս*
Dimotika, *Տիմէթօքա*
Dioclétien (*սի*), *Դիոկղետիանոս*
Diodore de Sicile, *Դիոդորոս Սիկիլիացի*
Diogène, *Դիոգինէս*
Diomède, *Դիոմիդէս*
Dion, *Դիոն*
Dioscore, *Դիոսկորոս*
Dioscoride, *Դիոսկորիս*
Djeddah, *Ճիտտէ*
Dniéper, *Տնեբեր*
Dodone, *Դոդոնէ*

Dominicains, Դոմինիկեանք
Dominique, Դոմինիկոս
Dominique, Տոմինիք (կղզի)
Domitien (սի), Դոմիտիանոս
Don Juan, Տօն Ժուան
Doride, Դորիս
Doriens, Տորիացիք
Dorosdena, Տորոսթէնա (Սիլիս-տրէ)
Dorothée, Տորոթէա
Dorylée, Տօրիլէա (Էսքի Շէհիր)
Dracon, Դրակոն
Druses, Տրիւզիք
Drusus (իւս), Տրուսոս
Dublin, Տուպլին (Հին Էպլանա)
Duilius (իւս), Դուիլիոս
Duquesne (քէն), Տիւքէն
Durazzo, Տուրացօ (Հին Տիրաքիոմ)
Dureagum (ում), Տուրեկօն (Ցուրիխ)
Dwina, Տուինա (որ եւ Duna)
Dymes, Տիմայէ

E

Éacides, Էաքիդէս
Éaque, Էակէ
Eblana, Էպլանա (Տուպլին)
Èbre, Էպրօ (Հին Իպերոս)
Ecbatane, Էկբատան (Համատան)
Écossais, Սկովտիացի
Écose, Սկովտիա (Հին Քալեդոնիա)
Éden, Եդեմ, Ս. Գ.
Édesse, Եդեսիա (Ուրֆա)
Édomites, Եդոմացիք, Ս. Գ.
Édouard, Եդուարդ, Էտուար
Égée, Եգէաս
Égée, Եգէական (ծով)
Égérie, Եգերիա
Égine, Եգինա
Égisthe, Եգիսթոս
Égypte, Եգիպտոս
Égyptien, Եգիպտացի
Élamites, Եղամեանք, Ս. Գ.
Élatée, Էլատէա (Հիմա Էլէֆդա)
Elbe, Էլպա
Éléazar, Եղիազար, Ս. Գ.
Électre, Ելեքտրա
Élée, Էլէա (Քասդելլա-Մարէ Տէլլա-Պրուքա)
Éleusis (զիս), Ելեւսիս (Լեֆսինա)
Éleuthère, Ելեւթերոս
Éliacin, Եղիակիմ, Ս. Գ.
Élide, Եղիս (Էլէա)
Élie, Եղիա, Ս. Գ.
Élisabeth, Եղիսաբէթ, Ս. Գ.
Élise, Եղիսա, Էլիզ
Élisée, Եղիսէ, Եղիշէ, Ս. Գ.
Emesa, Էմէզա (Հիմա Հօմս, Հեմս)
Émile, Էմիլիոս, Էմիլ
Émilie, Էմիլիա
Émilien, Էմիլիանոս
Emmanuel, Էմմանուէլ, Մանուէլ, Ս. Գ.
Empédocle, Էմպեդոկլ
Encelade, Անկելատէս
Énée, Ենէաս
Enghien (կէն), Անկէն
Ennius (իւս), Ենիոս
Énoch (օք), Ենովք, Ս. Գ.
Énoch, Ենովա, Ս. Գ.
Éole, Եւողոս
Éoliens, Եւողացիք
Épaminondas, Եբամինոնտաս
Éphèse, Եփեսոս (Այասուլուք)
Ephraïm, Եփրայիմ. Ս. Գ.
Ephrata, Էֆրատա (Բեթղեհէմ)
Ephrem, Եփրեմ
Épictète, Եպիկդետ
Épicure, Եպիկուրոս, Եպիկուր
Épidaure, Եպիդաւրոս
Épiménide, Եպիմենիդէս
Épionides, Եպիոնեանք
Épiphane, Եպիփան

Épire, Եպիրուս (Յանինա)
Équateur, Էքուաթէօռ
Èques, Եկուիք
Érasme, Երասմոս, Երասմ
Ératosthène, Երատոսթենէս
Érèbe, Երեբոս
Érechthée (*kt*), Էրիքթէոս
Érekli, Էրէյլի (Հին Հերաքլէա)
Éridan, Երիդանոս (Հիմա Բօ)
Érin, Էրէն (Իռլանտա)
Érivan, Երեւան (Հին Էօրանում)
Éros, Երոս (Կուպիտոն)
Érostrate, Երոստրատ
Érythrée, Էրիթրէա (Հնդկաց ծով)
Ésau, Եսաւ, Ս. Գ.
Eschine (շին), Էսքինէս
Eschyle, Էսքիղէս, Էշիլ
Esclavonie, Սքլաւոնիա
Esculape, Ասկղեպիոս, Էսկուլապ
Esdras, Եզր
Esneh, Էսնէ (Լատոբօլիս)
Éson, Եսովն
Ésope, Եզոպոս
Espagne, Սպանիա
Espagnol, Սպանիացի
Esquimaux, Էսքիմացիք
Esséniens, Եսեննեանք
Esther, Եսթեր, Ս. Գ.
Estramadure, Էստրամատուրէ
États-Unis, Միացեալ Նահանգք
Étéocle, Էդէոկլէս
Éthiopie, Եթովպիա
Éthiopien, Եթովպացի
Étienne, Ստեփաննոս, Ստեփան Ս. Գ.
Étolie, Ետողիա
Étrurie, Ետրուրիա (Թոսքանա)
Eubée, Եւբիա (Նեկրոբոնդէ)
Eucharis, Եւքարիս
Euclide, Եւկղիդէս
Eudoxie, Եւդոքսիա
Eugène, Եւգինէոս, Էօժէն
Eugénie, Եւգինիա, Էոժէնի
Eumène, Եւմենէս
Euménides, Եւմենեայք (Կատաղի-դիք)
Euphrasie, Եւպրաքսէ, Էօֆրազի
Euphrate, Եփրատ (Արածանի, ըստ Տաճկաց Ֆրադ)
Euphrosyme, Եւփրոսինէ
Euripe, Եւրիպէ (Նեկրոբոնդէ ջրանցք)
Euripide, Եւրիպիդէս
Europe, Եւրոպա
Européen, Եւրոպացի
Eurotas, Էրոդաս (Հիմա Իրի եւ Վասիլի-Բոդամո)
Eurybiade, Եւրիպիադէս
Eurydice, Եւրիդիկէ
Eurysthée, Եւրիսթէոս
Eusèbe, Եւսեբիոս
Eustache, Եւստաքէոս
Eustathe, Եւստաթէոս
Eustrate, Եւստրատիոս
Euterpe, Եւտերպէ
Eutichès (շէս), Եւտիքէս
Eutychéens, Եւտիքացիք
Eutychius (քիւս), Եւտիքէոս
Ève, Եւա, Ս. Գ.
Ézéchias (աս), Եզեկիա, Ս. Գ.
Ézéchiel (շի), Եզեկիէլ, Ս. Գ.

F

Fabius, Փաբիոս, Ֆապիուս
Fabricius (սիւս), Ֆապրիկիոս
Fanariote, Ֆեներցի
Fatimite, Ֆաթիմեանք
Faust, Ֆաուսթ
Fausta, Ֆաուսթա
Faustine, Ֆաուսթինէ
Federici, Ֆետերիչի
Felice, Ֆելիչէ, Ֆէլիս
Félicité, Երանուհի
Félix, Փելիքս, Ֆելիքս
Fennonia, Ֆեննոնիա (Ֆինլանտա)

Ferdinand, Փերտինանտոս,
Ֆերտինան
Fez, Ֆէս
Fielding (ֆիլsկն), Ֆիլտինկ
Fieschi (ֆի), Ֆիէսքի
Finlandais, Ֆինլանտացի
Finlande, Ֆինլանտա
Finnois, Ֆիննացի, Ֆինն
Fiume, Ֆիումէ
Flaminius (իուս), Ֆլամինիուս
Flandre, Փլանտրիա, Ֆլանտրա
Flavius (իուս), Փլաւիոս, Ֆլաւիուս
Flora, Փլորա, Ֆլորա, (Ծաղկա-
նոյշ)
Florence, Փլորենտիա, Ֆիօրենձա
Floride, Ֆլորիտա
Florus (իուս), Փլորոս
Foë (ֆօ), Ֆօէ
Français, Ֆրանսացի (Գաղիացի)
France, Ֆրանսա (Գաղիա)
François, Փրանկիսկոս, Ֆրանսուա
François de Paule, Փրանկիսկոս
Պաւլեցի
François de Salles, Փրանկիսկոս
Սալեզացի
Francs, Փռանկք
Françoise, Ֆրանչէսքա
Françoise, Փրանկիսկա, Ֆրան-
սուազ
Franklin, Ֆրանքլին [րիք
Frédéric, Փրեդերիկոս, Ֆրետե-
Fulton, Ֆուլդն
Fulvie, Փուլվիա
Furies, Կատաղիք (Եւմենեայք)

G

Gabaa, Գաբաա, Ս. Գ.
Gabaon, Գաբաւօն, Ս. Գ.
Gabinius (իուս), Գաբինիոս
Gabriel, Գաբրիէլ, Ս. Գ.
Gad, Գատ, Ս. Գ.
Gadès, Գատէս (Հիմա Գատիչէ)
Gaète, Կայէդա

Galaad, Գաղաադ, Ս. Գ. (Հիմա
Տշալատ)
Galata, Ղալաթա
Galatée, Կալաթէա
Galates, Գաղատիացիք
Galatie, Գաղատիա (Էնկիւրիի եւ
Քիանկարիի սանճագներ)
Galatz (աս), Կալաց (Հին Աքսիօ-
Galba, Գալպա պօլիս)
Galgala, Գաղգաղա, Ս. Գ. (Հի-
մա Ճիլկալ)
Galien, Գալենոս, Կալիէն
Galilée, Գալիլէոս
Galilée, Գալիլիա, Ս. Գ.
Galère, Գալերիոս
Galicie, Կալիցիա
Galles, Կալլէս
Gallipoli, Կալիբոլի, Գէլիպօլու
Gallus (իուս), Գաղոս
Gambie, Կամպիա
Gange, Գանգէս
Ganymède, Կանիմեդէս
Gargantua, Կարկանդուա
Garsaura, Կարսաուրա (Աքսէրայ)
Gascogne, Կասքօնիա
Gascon, Կասքօնացի, Կասքօն
Gaule, Կալիա (Հին Ֆրանսա)
Gaulois, Կալիացի (Հին Ֆրանսացի)
Gaza, Գազա, Ս.Գ. (Հիմա Կազզա)
Gédéon, Գեդէոն, Ս. Գ.
Gênes, Ճենովա [Նիվիզ)
Gênois, Գենուացի, Ճենովացի (Ժի-
Génesareth, Գեննեսարէթ, Ս.Գ.
(Տե՛ս Tibériade)
Genève, Ժինեւրա
Gengis-Khan (ժիս), Ճինկիզ խան
Génois, Ճենովացիք (Ճինիվիզ)
Genovafains, Գենովաքեանք,
Ժէնվիէվեանք
Genovesi, Ճենովէզի
Genséric, Գենսերիկոս
George, Գէորգ
Géorgie, Վրաստան, Վիրք
Géorgien, Վրացի (Միւրճի)
Germain, Հին Ալման, Գերման
Germain, Գերմանոս

Germanicopolis, *Գերմանիքօբո-լիս (Գասթամունի)*
Germanicus (*իւս*), *Գերմանիկոս*
Germanie, *Հին Ալմանիա, Գեր-մանիա*
Gesner, *Կեսներ*
Gessler (*կէս*), *Կեսլեր*
Géta, *Կեդա*
Gethsémani, *Գեթսեմանի, Ս. Գ.*
Gibelins, *Կիպէլեանք*
Gibraltar, *Ճիպրալթար (Ճիպէլ-էլ-Թարիք)*
Giddah, *Ճիտտա, Ճիտտէ*
Gihon, *Գեհոն, Ս. Գ.*
Girondins, *Ժիրոնտեանք*
Giscon, *Կիսքոն*
Gœthe, (*կէօթ*), *Կէօթէ*
Golconde, *Կոլքոնտա*
Golgotha, *Գողգոթա, Ս. Գ.*
Goliath, *Գողիաթ, Ս. Գ.*
Gomorrhe, *Գոմոր, Ս. Գ.*
Gordien, *Գորտիանոս* (*լիս*)
Gordium(*ոմ*), *Գորտիոմ (Յուլիօբօ-*
Gordius (*իւս*), *Գորտիոս*
Gordyène, *Կորդուաց աշխարհ (Հիւսիսային մաս Քիւրտիս-տանի)*
Gorée, *Կորէա*
Gorgias (*աս*), *Գորգիաս*
Gorgones, *Գորգոնայք*
Goths, *Գոթացիք, Գոթք*
Gracchus, (*քիւս*), *Կրակքեանք*
Gratien (*սի*), *Գրադիանոս*
Grec, *Յոյն*
Grèce, *Յունաստան*
Grégoire, *Գրիգորիոս, Գրիգոր*
Guadalquivir, (*կուա*), *Կուատալքուիվիր*
Guèbres, *Կրակապաշտք (Զրադաշտեանք)*
Guelfes, *Գելփեանք, Կէլֆք*
Guillaume, *Գուլիէլմոս, Կիյլեօմ*
Guinée, *Կուինէա*
Gustave, *Կուստաւոս, Կիւսթավ*
Guyane, *Կույանա*
Gyndès, *Կինտէս (Դարա Սու)*

H

Habacuc, *Ամբակում, Ս. Գ.*
Haïganiens (dynestie des), *Հայկազեանց հարստութիւն*
Hanovre, *Հանօվեր*
Harpies, *Հարպայք*
Heber, *Եբեր, Ս. Գ.*
Hèbre, *Եբրոս (հիմա Մարիծա)*
Hébreux, *Եբրայեցիք*
Hebrides, *Հեպրիտեանք*
Hebron, *Հեպրոն, Ս. Գ.*
Hécate, *Եկատէ*
Hector, *Հեկտոր*
Hécube, *Եքիւպէ*
Hédjaz, *Հիճազ*
Hegel (*կէլ*), *Հեկել*
Helène, *Հեղինէ, Հելէն*
Heli, *Հեղի, Ս. Գ.*
Hélicon, *Ելիկոն (Զակօրալունի)*
Héliodore, *Հեղիոդոր*
Héliopolis (*իս*), *Հեղիուպօլիս (Պաալպէք)*
Hellade. *Ելլադա (հին Յունաստան)*
Hellé. *Ելլէ*
Hellespont, *Հելլեսպոնտոս (Տարտանելի նեղուց)*
Helvétie (*սի*), *Հելուետիա (հիմա Զուիցերի)*
Helvétius (*սի*), *Հելուետիոս*
Hémonie, *Հեմոնիա (Թեսաղիա)*
Hémus (*իւս*), *Հեմոս (Պալքան)*
Hems. *Հեմս (հին Էմէզա)*
Hénoch (*օք*), *Ենովք. Ս. Գ.*
Henri. *Հենրիկոս, Հանրի*
Héphestion (*դի*), *Հեփեստիոն*
Héraclée, *Հերաքլէա (Էրէյլի)*
Héraclides, *Հերակլեանք*
Héraclite, *Հերակլիդէս*
Hérat (*րա*), *Հերաթ*
Hercule. *Հերակլէս, Հերակլ*
Hermès, *Հերմէս*
Hermione, *Երմիոնէ* (*րի*)
Hermione, *Երմիոն (հիմա Քասթ-*

Hermogène, *Երմոգինէս*
Hermopolis, *Հերմոպոլիս*
Hermopolis parva, *Փոքր Հերմոպոլիս (Տամանհուր)*
Hermus, *Հերմուս (Սարապատ կամ Գըտուս)*
Hérode, *Հերովդէս, Ս. Գ.*
Hérodiate, *Հերովդիադա, Ս. Գ.*
Hérodien, *Հերովդիանոս*
Hérodote, *Հերոդոտոս*
Hésébon, *Եսեբոն, Ս. Գ.*
Hésiode, *Հեզիոդոս, Հեսիոդոս*
Hesperides, *Եսպերիեանք*
Hiéra, *Հիերա (Մարդիմո)*
Hilaire, *Հիլարիոն*
Hindoustan, *Հնդկաստան*
Hipparque, *Իպպարքոս*
Hippias (*աս*), *Իպպիաս*
Hippo, *Հիպոնա (հիմա Պօն)*
Hippocrate, *Հիպոկրատ*
Hippolyte, *Իպպոլիտ*
Hippomène, *Իպպոմենէս*
Hippone, *Հիպոնա (հիմա Պօն)*
Hira, *Հիրա (հիմա Մեշէտ-Ալի)*
Hipponium, *Հիպոնիա, (հիմա Պիվօնա)*
Hircanie, *Հիրքանիա (Մազանդարանի եւ Տաղստանի մաս)*
Histiée, *Հիստիէա (հիմա Օրիօ)*
Holopherne, *Հողոփեռնէս, Ս. Գ.*
Homère, *Հոմերոս*
Honduras (*աս*), *Հոնտուրաս*
Hongrie, *Հունգարիա*
Hongrois, *Հունգարացի (Մաճառ)*
Honorius (*իւս*), *Ոնորիոս*
Horace, *Ովրատիոս*
Horaces, *Ովրատեանք*
Horatius Coclès (*սիուս*), *Ովրատիոս Կոկղէս*
Horeb, *Քորեբ, Ս. Գ.*
Huns, *Հոնք*
Hybla major, *Մեծ Հիպլա (հիմա Բադերնօ)*
Hybla minor, *Փոքր Հիպլա (Ռակուզա)*
Hydra, *Հիտրէա*
Hydruntum (*օմ*), *Հիտրոնտոմ (հիմա Օթրանտէ)*
Hymen (*էն*), *Հիմէն*
Hymette, *Հիմէտ (Թրելովունի)*
Hypatie, *Հիւպաթիա*
Hyrcan, *Հիւրկանոս, Ս. Գ.*
Hyrcanie, *Հիւրկանիա (Մազանդարանի ու Տաղստանի մասեր)*

I

Iapygie, *Իաբիճիա*
Iassy, *Եաշ*
Iber, Iberus (*իւս*), *Իպերոս (հիմա Էպրօ)*
Ibicus, *Իպիքոս*
Ibérie, *Իպերիա (Սպանիա)*
Ibérie, *Իպերիա (Իմերէթ, Վրաստան եւ Շիրվան)*
Iconium (*օմ*), *Կոնիա*
Ida, *Իդա (Փսիլօրիդի, Մոնդէ-Ծիօվիօ)*
Idalie, *Իտալիոն*
Idoménée, *Իդոմենէս*
Idumée, *Եդովմ, Ս. Գ.*
Iduméens, *Եդովմացիք, Ս. Գ.*
Ienisséi, *Ենիսէյ*
Ignace, *Իգնատիոս, Ինեաս*
Iliade, *Եղիական, Իլիական*
Ilion, *Իղիոն (հին Տրոյա)*
Illisus, *Իլլիսոս*
Illyrie, *Լիւրիկէ, Իլլիրիա*
Imaus, *Իմաիւս (Հիմալայա եւ Պլուր)*
Iméréthie, *Իմերէթիա (հին Կողքիս)*
Inachus (*իւս*), *Ինաքոս*
Inde, *Հնդկաստան (որ եւ* Indes Orientales)
Indien (océan), *Հնդկաց ովկիանոս*
Indus (*իւս*), *Ինդոս (հիմա Սինտ)*
Innocent, *Իննովկենտիոս*
Innocents (les), les Saints-Innocents, *(Անմեղ մանկունք Բեթղեհէմի)*

Io, Յօվ, Իօ
Ionie, Յօնիա
Ionienne (mer), Յօնիական ծով
Ioniens, Յօնիացիք
Ios, Իօս (հիմա Նիօ)
Iphigénie, Իփիգենէ, Իֆիժէնի
Ipsara, Իփսարա
Iran, Իրան (Պարսկաստան)
Irène, Իրենէ, Իրէն
Iris (իս), Իրիս
Irlandais, Իռլանտացի
Irlande, Իռլանտա
Iroquois, Իրոգացիք
Isaac, Իսահակ (Սահակ), Ս. Գ.
Isabelle, Իզապել, Զապէլ
Isaïe, Եսայի, Ս. Գ.
Isboseth (զէթ), Յեբուսթէ, Ս. Գ.
Isis, Հիրիկ
Islandais, Իսլանտացի
Islande, Իսլանտա
Ismaël, Իսմայէլ, Ս. Գ.
Ismaéliens, Իսմայէլացիք, Ս. Գ.
Ismène, Իսմենէ
Isocrate, Իսոկրատ
Ispahan, Սպահան
Israël, Իսրայէլ, Ս. Գ.
Israélites, Իսրայէլացիք, Ս. Գ.
Issachar (քար), Իսաքար, Ս. Գ.
Issus (իւս), Իսոս (հիմա Այաշիօ, Այաս)
Istrie, Իստրիա
Istib, Իւսթիւպ
Italie, Իտալիա
Italien, Իտալացի
Ithaque, Իթակէ (հիմա Թէաքի)
Ithome, Իթոմէ (հիմա Վարքանօ)

J

Jabès, Յասուս, Ս. Դ.
Jabin, Յաբին, Ս. Գ.
Jabok, Յաբովթ, Ս. Գ.
Jacob, Յակոբ, Ս. Գ.
Jacobites, Յակոբեանք
Jacques, Յակոբոս, Ս. Գ.
Jadon, Աբդով, Ս. Գ.
Jaddus (իւս), Յադդուս, Ս. Գ.
Jaffa, Եաֆա (Յոպպէ)
Jaggrenat, Ճնկռնաթ
Jahel, Յայէլ, Ս. Գ.
Jaïr, Զաիր, Ս. Գ.
Jaïre, Յայրոս, Ս. Դ.
Jamaïque, Ճամայիքա
Jamblique, Յամպլիկոս
Janicule, Յանիկուլ
Janina, Եանինա
Janissaire, Ենիչէրի
Jansénius, Յանսենիոս
Janus (իւս), Յանոս
Janvier, Դենարիոս
Japhet, Յաբէթ, Ս. Գ.
Japon, Ճափոն
Japonais, Ճափոնացի
Jason, Յասոն
Jassy, Եաշ
Java, Ճավա
Jean, Յովհաննէս, Ս. Գ.
Jean-Baptiste, Յովհաննէս Մկրտիչ, Ս. Գ.
Jean-Chrysostome, Յովհան Ոսկեբերան
Jeanne, Յովհաննա
Jeanne d'Arc, Յովհաննա տ'Արք
Jébus, Եբուսա (հին անունն Երուսաղէմի)
Jebuséens, Եբուսացիք, Ս. Գ.
Jéhovah, Եհովա, Ս. Գ.
Jéhu, Յէու, Ս. Գ.
Jenner, Ճեններ
Jephté, Յեփթայէ, Ս. Գ.
Jérémie, Երեմիա, Ս. Գ.
Jericho (ֆօ), Երիքով, Ս. Գ. (հիմա Ռիքահ)
Jéroboham, Յերոբովամ, Ս. Գ.
Jérome, Հերոնիմոս, Ժերօմ
Jérusalem, Երուսաղէմ, Ս. Գ.
Jesdegard, Յազկերտ
Jésus, Յիսուս, Ս. Գ.
Jethro, Յոթոր, Ս. Գ.
Jézabel, Յեզաբէլ, Ս. Գ.

Joab, Յովաբ, Ս. Գ.
Joachaz, (ժաք), Յովաքազ, Ս. Գ.
Joachim (շէմ), Յովակիմ, Ս. Գ.
Joad, Joïada, Յովիադա, Ս. Գ.
Joas (ա), Յովաս, Ս. Գ.
Joathan, Յովաթան, Ս. Գ.
Job, Յոբ, Ս. Գ
Joël, Յովէլ, Ս. Գ.
Jonas, Յովնան, Ս. Գ.
Jonathan, Jonathas, Յովնաթան, Ս. Գ.
Joram, Յովրամ, Ս. Գ.
Josabath, Յովսաբաթ, Ս. Գ.
Josaphat, Յովսափաթ, Ս. Գ.
Joseph, Յովսէփ, Ս. Գ.
Joseph d'Arimathie, Յովսէփ Արեմաթացի, Ս. Գ.
Josèphe, Յովսէպոս
Josias (աս), Ոզիա, Ս. Գ.
Josué, Յեսու, Ս. Գ.
Jourdain, Յորդանան, Ս. Գ.
Jovien, Յոբիանոս
Juba, Յուպա
Juda, Յուդա, Ս. Գ.
Juda l'Iscariote, Յուդա Իսկարիովտացի, Ս. Գ.
Judée, Հրէաստան (Պաղեստին)
Judith, Յուդիթ, Ս. Գ.
Jugurtha, Յուկուրթա
Juifs, Հրէայք
Jules César, Յուլիոս Կեսար
Julia, Յուղիդա, Յուլիա
Julien, Յուլիանոս
Julien l'Apostat, Յուլիանոս Ուրացող
Julienne, Յուլիանէ
Junia, Յունիա
Junon, Հերա
Jupin, Jupiter } Արամազդ Դիոս, Զեւս
Jura, Յուրա, Ժիւրա
Justine, Յուստինէ
Justin, Յուստինոս
Justinien Յուստինիանոս
Jutland, Եութլանտ
Juvenal, Յուվենալ, Յոբնալ

Juzghat, Եօզղատ
Kabylie, Քապիլիստան
Kamtchadales, Քամչաթքացիք
Karpathes, Կարպաթեանք (Լեռինք)
Karabagh, Ղարապաղ (Շուշի նահանգ)
Kélat, Khélat } Խլաթ
Kherson, Խերսոն, Քերսոն
Khiva, Խիվա
Koln, Քոլն (Քոլոնիա)
Kœnigsberg (քէօ), Քենիկսպերկ
Konieh, Ղոնիա (Հին Իքոնիոմ)
Kour, Կուր (գետ)
Kourdes, Քիւրտք (Հին Կորդուացիք)
Kourdistan, Քիւրտիստան (մէկ մասը Հին Ասորեստանի եւ Կորդուաց աշխարհի)
Kouriles (les), Քուրիլեանք (կղզիք)
Kronos, Կռոնոս (Սատուռնոս)
Kronstadt, Քրոնշթատ ...
Kur, Կուր (գետ)
Kutaïeh, Kutayeh } Քէօթահիա (Հին Քօ-դիէօմ)
Kutaïs, Քութայիս
Kyparissia, Քիբարիսիա (Հին Կիպարիա)

L

Laban, Լաբան, Ս. Գ.
Labienus (իւս), Լաբիէնոս
Lacedémone, Լակեդեմոն (Սպարթա)
Laconie, Լակոնիա (արդի Մոռայի մէջ)
Laelius (լէօլիւս), Լելիոս
Laërte, Լայերտոս
La Haye (էէ), Լահէ
Laïs (իս), Լայիս
Laïus (իւս), Լայոս
Lamech (էք), Ղամեք, Ս. Գ.
Lamia, Լամիա (Զէյթուն Թեսաղիոյ մէջ)

Laodice, Լաւոդիկ
Laodicée, Լաւոդիկէ (Լաթաքիա)
Lampsake, Լամբսաքի կամ Չեր-տաք (Հին Լամբսաքոս)
Laomédon, Լաւոմեդոն
Laon (լան), Լան (Հին Լօտունում)
Lapon, Լափոնացի
Laponie, Լափոնիա
Larisse, Լարիսա (Ենիշէհիր)
Latakieh, Լաթաքիա (Հին Լաւո-դիկէ)
Latin; Լատին
Latinus (իւս), Լատինոս
Latium (սիօմ), Լատիոն (Ետրուրի-այի ու Քամբանիայի մէջտեղ)
Latone, Լատոնէ
Laurent, Լաւրենտիոս, Լօռան
Lavinie, Լաւինիա
Law (լօ), Լօ
Lazare, Ղազարոս, Ս. Գ.
Laybach (լէպախ), Լէյպախ
Léandre, Լէանդրոս, Լէանդր
Léda, Լետա
Leeds (լիտս), Լիտս
Leibnitz (լէպ), Լէյպնից
Leicester (լի), Լէյսեսթեր
Leipzig կամ **Leipsick** (լէբ) Լայփցիկ (Հին Լիբսիա)
Lemnos (օս), Լեմնոս (Հին Լիմնիա)
Lens (լանս), Լանս
Lentulus (իւս), Լանտուլոս
Léon, Լեւոն, Լէօն
Leonard de Vinci (վէն), Լէօնար տէ Վինչի
Léonidas, Լէօնիտաս
Lépantes, Լեբանդ (Հին Նաւ-բաքդա)
Lesbos (օս), Լեսպոս (Միտիլլի)
Léthé, Լեթէ
Leucade, Լեւկադիա (Հիմա Սան-թա-Մաւրա)
Leucippe, Լեւկիպպոս
Leuctres, Լէօքդրօմ, Լէօքդրա
Lévi, Ղեւի, Ս. Գ.
Léviathan, Լեվիաթան, Ս. Գ.
Leyde (լէդ), Լէյտ

Lia, Լիա, Ս. Գ.
Liban, Լիբանան, Ս. Գ.
Libournie, Լիբուռնիա (Ծովե-զերեայ Խրուաթիա)
Libye, Լիբիա (Ափրիկէ)
Licinius (իւս), Լեկինիոս
Ligurie, Լիկուրիա
Lilybée, Լիլիպէօն (Հիմա Մար-սալա)
Linné, Լիննէոս
Linus, Լինոս
Lisbonne, Լիզպօնա, (Հին Օլի-զիբբօ, Ֆելիչիդաս Ճուլիա)
Lithuanie, Լիթուանիա
Livadie, Լիվատիա (Հին Լեպե-տէա)
Livonie, Լիվօնիա
Livourne, Լիվոռնօ (Ալիղուռնա ըստ Տաճկաց)
Locuste, Լօքուստա
Lombard, Լոմպարտացի
Lombardie, Լոմպարտիա
Londres, Լոնտոն, Լոնտրա
Lorette, Լաւրենտոն
Loth, Ղովտ, Ս. Գ.
Louis, Լուդովիկոս, Լուի
Louise, Լուիզա
Louisiane, Լուիզիանա
Lowe (լօ), Լօվ
Lubeck, Լուպէք
Luc, Ղուկաս, Ս. Գ.
Lucain, Լուքանոս, Լուքէն
Lucanie, Լուքանիա
Lucerne, Լուչեռնա
Lucie, Լուսիա, Լուսի
Lucien, Ղուկիանոս, Լիւսիէն
Lucilius (իւս), Լուկիլիոս
Luckes, Լուքա
Lucrèce, Լուկրետիա, Լուքրեցիա
Lucullus, Լուկուլլոս
Ludovic, Լուդովիք
Lusignan, Լուսինեան
Lusitanie, Լուսիտանիա (Փոր-թուքալ)
Lutèce, Լուդետիա (Բարիզ)
Luther, Լուտեր
Luthérien, Լուտերական

Luxor, Լուքսոր
Lycie, Լիկիա (Մենթեշէ)
Lycée, Լիկէա (Հիմա Տիաֆօրդի)
Lycurgue, Լիկուրգոս
Lydie, Լիւդիա (Սարուխան)
Lydda, Լուտ կամ Լօտտօ
Lysandre, Լիւսանդր
Lysias (աս), Լիսիաս
Lysimaque, Լիսիմաքոս
Lysimachie, Լիսիմաքիա (Հեքսամիլիօն).

M

Macaire, Մակարիոս, Մակար
Macchabée (քա), Մակաբէ, Ս. Գ.
Macchabées (քա), Մակաբայեցիք, Ս. Գ.
Macedoine, Մակեդոնիա
Macédonien, Մակեդոնացի
Macédonius, Մակեդոն
Machiavel (շի), Մաքիավէլ
Macoraba, Մաքօրապա (Մեքքէ)
Madelaine, Մագթաղինէ, Ս, Գ.
Madère, Մատերա
Madiane, Միտիան
Madianites, Մադիանացիք, Ս.Գ.
Madrid (ռի), Մատրիտ
Magellan, Մակելլան
Magenta (ճէճ), Մաճէնդա
Magnésie, Մանէսա
Magnus, Մակնոս
Mahomet, Մուհամմէտ, Մահմէտ
Majorkue, Մայօրքա
Malachie, Մաղաքիա, Ս. Գ.
Malte, Մալթա (Հին Մելիտա)
Mameluk, Mamelouks, Մէմլուք
Manahem, Մանայիմ, Ս. Գ.
Manassé, Մանասէ, Ս. Գ.
Manchester (շես), Մանչեսթեռ
Manichée, Manès, Մանիքէոս
Manichéens, Մանիքեցիք
Manille, Մանիլիա

Manlius (լիւս), Մանլիոս [լի}
Mantinée, Մանդինէա (Բալէօքօ-
Marathon, Մարաթոն
Maracanda, Մարաքանդա (Սմըրղանդ)
Marc, Մարկոս, Ս. Գ.
Marc-Antoine, Մարկոս Անտոնինոս
Marc-Aurèle, Մարկոս Աւրելիանոս
Marcellus, Մարկեղոս
Marcien, Մարկիանոս
Marcion, Մարկիոն
Marcus Sextus, Մարկոս Սեքստոս
Mardochée, Մուրթքէ, Ս. Գ.
Mardonius (նիւս), Մարտոնիոս
Maremme, Մարեմմէ
Marguerite, Մարգարիտա, Մարգրիտ, Մարկրիտ
Mariamne, Մարիամնէ
Mariannes (les), Մարիանեանք (կղզիք)
Marie, Մարիամ, Ս. Գ.
Marius (րիւս), Մարիոս [պլօրօ
Marlborough (մալպըռօ), Մարլ-
Maroc, Մառօք (Մաղրըպ)
Maronite, Մարոնի
Mars, Արէս
Marsh (մարշ), Մարշ [լիա}
Marseille, Մարսիլիա (Հին Մասի-
Marsyas, Մարսիաս
Marthe, Մարթա, Ս. Գ.
Martial, Մարցիալէս, Մարսիալ
Martin, Մարտինոս, Մարտին
Martine, Մարտինա, Մարթին
Mathan Մատթան, Ս. Գ.
Mathatias, Մատաթի, Ս. Գ.
Mathias (աս), Մատաթիա, Ս. Գ.
Mathussalem, Մաթուսաղա, Ս.Գ.
Matthieu, Մատթէոս, Ս. Գ.
Maures, Մաւրիտանացիք, Մաւրիկք
Maurice, Մօրիկ
Mauritanie, Մաւրիտանիա
Maxime, Մաքսիմոս

Maximilien, Մաքսիմիլիանոս
Maximin, Մաքսիմինոս
Mazandéran, Մազանդարան
Mazdéisme, Մազդէականութի, զրադաշտութիւն
Méandre, Մէանտր (Պէօյիւք Մէնտէրէս)
Mécène, Մեկենաս
Meckue (la), Մեքքէ (լատին անունը՝ Մաքօրապա)
Médéah, Մետէահ (հին Լամիտա)
Médée, Մետէա
Mèdes, Մեդացիք, Մեդք, Մարք
Médicis (sis), Մետիչի – Մետիչեանք
Médie, Մեդիա, Մարաստան (Ատրպատական, Իրաք Աճէմի)
Médine, Մետինէ (հին անունը՝ Եաթրէպ, Ադրուլլա)
Médiques (guerres), Մարական (պատերազմներ)
Méditerranée: Միջերկրական
Méduse, Մեդուսա
Mégare, Մեգարա
Mékhitar, Մխիթար
Mékhitaristes, Մխիթարեանք
Mélancton (ton), Մելանքթոն
Mélanésie, Մելանէզիա
Mélèce, Մելիտիոս
Melchisedech (ki-sèk), Մելքիսեդեկ, Ս. Գ.
Méléagre, Մելէագրոս
Mélita, Մելիդա (Մալթա)
Mélitène, Մելիտինէ (Մելետնի, նաեւ Մալթա)
Mélitus (tus), Մելիտոս
Mélos, Մելոս (հիմա Միլօ)
Melpomène, Մելպոմենէ
Mélusine, Մելուզին
Memphis (fis), Մեմփիս (Մոփ Եգիպտացւոց)
Ménandre, Մենանտր
Ménélas (as), Մենելաւոս, Մենելաս
Ménénius (nius), Մենենիոս
Ménippe, Մենիպպոս
Mercure, Մերկուրիոս (Հերմէս)
Mérope, Մերոպէ
Mésie, Մէօզիա
Mésopotamie, Միջագետք
Méssaline, Մեսալինա, Մեսալին
Messène, Մեսէնա (Մավրօմաթի)
Messénie, Մեսենիա
Messine, Մեսինա (հին Զանկլէ)
Métaure, Մեդաւրոս (հիմա Մեդաւրօ)
Mételin, Մետիլինէ, Միտիլլի (հին Լեսպոս)
Métellus (lus), Մետելլոս
Méthone, Մեթոն (հիմա Մոտօն)
Mexique, Մեքսիկա
Meyerbeer, Մէյերպիր
Michée, Միքիա, Ս. Գ.
Michel, Միքայէլ, Ս. Գ.
Micronésie, Միքրոնէզիա
Midas, Միդաս
Miltiade, Միլդիատէս
Milton, Միլտոն
Minerve, Միներվա, Աթենաս
Mingrélie, Մինկրէլիա (հին Կողքիս)
Minos (os), Մինովս
Minotaure, Մինոտաւրոս
Mirraïm, Միսդրիմ, Ս. Գ.
Misène, Միզենոս (Միզենօ)
Mithras, Միհր
Mithridate, Միհրդատ
Mitylène, Մետիլինէ, Միտիլլի (հին Լեսպոս)
Mnémosine, Մնեմոսինէ
Moab, Մովաբ, Ս. Գ.
Moabites, Մովաբացիք, Ս. Գ.
Modène, Մօտենա
Modon, Մօտոն (հին Մեթոն)
Mœris (mèris), Մօէրիս
Moïse, Մովսէս, Ս. Գ.
Moldavie, Մոլտավիա
Moloch, Մողոք, Ս. Գ.
Moluques, Մոլուքեանք (կղզիք)
Momus (mus), Մոմոս
Mongolie, Մոնկոլիա
Monténégro, Մոնդենեկրօ (Գարատաղ, Չեռնակօրա)
Montevideo, Մոնդեվիտէօ

Moore (մուր), Մուր
Moravie, Մորավիա
Morée, Մոռէա, Մոռա (Հին Բե-լօբոննեսուս)
Morphée, Մորփէոս
Moscou, Մոսքուա
Mummius (մոմմիուս), Մումմիոս
Munich (իք), Միւնիք, Միւնիխ
Murcie, Մուրչիա
Mycale, Միկաղէ (Սամսոն)
Mycone, Միքօն (Հին Միքօնոս)
Mysie, Միզիա (Գարասի)
Mylasa, Միլասա, Մլասօ
Myles, Միլաէ (Հիմա Մելաչչօ)
Myonte, Միօնդէ (Հին Միուս)

N

Nabis, Նաբիս
Naboth (օդ), Նաբովտ, Ս. Գ.
Nabuchodonosor (քօ), Նաբուգո-դոնոսոր, Ս. Գ.
Nadab, Նատաբ, Ս. Գ.
Nadir-chah, Նատըր-շահ
Nævius, Նեւիոս
Nahum, Նաւում, Ս. Գ.
Naïm, Նաին, Ս. Գ.
Nankin, Նանքին
Naples, Նէապօլիս, Նաբօլի
Naplouse, Նապլուզ (Սիքեմ ըստ Ս. Գրոց)
Narcisse, Նարկիս
Nathan, Նաթան, Ս. Գ.
Nathanaël, Նաթանայէլ, Ս. Գ.
Naupacte, Նաւբաքդոս (Հիմա Լեբանդ)
Nauplie, Նաւբլիա (Նաւբլիօն)
Navarre, Նավարիա
Navarin, Նաւարին (Նէօ-Քասդրօն)
Naxos (ou), Նաքսոս (Հին Սթրօնկիլէ)
Nazaréen, Նազովրեցի, Ս. Գ.
Nazareth (էդ), Նազարէթ, Ս. Գ. (Նասրա)
Néapolis, Նէապոլիս (Նապլուզ)
Néarque, Նէարխոս
Nébo, Նեպոտ (Հիմա Աթթար), Ս. Գ.
Néchas (քա), Նեքաւով
Négropont, Նեկրոբոնդէ, Էյրիպոս (Հին Եւբիա)
Némée, Նեմէա (Արգօլիա)
Nemrod (օդ), Նեբրովթ (Բէլ)
Néocésarée, Նոր Կեսարիա (Հիմա Նիքսար)
Nephtalis, Նեփթաղիմ, Ս. Գ.
Néoptolème, Նէօպտողոմէոս
Neptune, Նեպտոն, Պոսիդոն
Nérée, Ներէոս
Néréides, Ներեայք, Ներանոյշք
Nerva, Ներուաս
Nessus, Նեսոս
Nestor, Նեստոր
Nestorien, Նեստորական
Nestorius, Նեստորիոս, Նեստոր
Nestus, Նեստուս (Գարասու)
Neustrie, Նէօստրիա
Newcastle (նիօ), Նիւքասլ
Newton (նիօ), Նեւտոն
New-York (նիօ), Նիւ-Եօրք
Nézib, Մծբին (Հին Նիզիպիս)
Nicanor, Նիքանովր
Nicaragua, Նիքարակուա
Nicée, Նիկիա (Իսնիք)
Nicéphore, Նիկեփոր
Nicéphorium (օմ), Նիկեփորիոն (Հիմա Ռաքքա)
Nicias (աս), Նիկիաս
Nicodème, Նիկոդիմոս, Ս. Գ.
Nicolas, Նիկողայոս, Նիկողոս, Նիքօլա
Nicomédie, Նիկոմիդիա (Իզնիմիտ)
Nicomède, Նիկոմիդէս
Nicopolis, Նիկոպոլիս (Հիմա Արաս)
Nicosie, Նիքօզիա (Լեֆքեշէ)
Niger (էռ), Նիժէռ
Nil, Նեղոս
Ninive, Նինուէ, Ս. Գ.
Ninus (իւս), Նինոս
Ninias, Նինուաս
Nisibis, Նիզիպին (Մծբին)
Nissa, Նիսա (Հին Նաիսոս)

Nisus, Նիսոս
Noé, Նոյ, Ս. Գ.
Norica, Նորիքա (Նուրեմպերկ)
Normand, Նորմանտացի
Normandie, Նորմանտիա
Norvège, Նորվեկիա
Nubie, Նուպիա [լիոս
Numa Pompilius, Նումա Պոմպի.
Numérien, Նումերիանոս
Numidie, Նումիտիա (հիմա Կօնսթանթինի գաւառ)
Numitor, Նումիտոր
Nunie, Նունի, Նունէ
Nursie, Նուրսիա (Նորսիա)

O

Océanie, Ովկիանիա
Ochosias (ֆօ. զիաս), Ոքոզիա, Ս.Գ.
Ochus (քիւս), Օքիւս (հիմա Թե.
Octave, Օկտաւիոս ճէնտ)
Octavie, Օկտաւիա
Odessus, Օտեսոս (Վառնա)
Odin, Օտին
Odyssée, Ոդիսական
Oedipe, Եդիպոս
Oeta, Էօդա (Բադավօդրա)
Offenbach, Օֆէնպախ
Ogycès (կէս), Ոգիգէս
Olbia, Օլպիա (հիմա Կուտաք)
Olibrius (րիւս), Ոլիպրիոս
Olympe, Ողիմպոս (Քէշիշ տաղ)
Olympiade, Ողիմպ՝ադ
Olympie, Ողիմպիա
Olympiqne, Ողիմպիական
Olympiodore, Ողիմպիոդորոս
Olynthe, Ոլինդոս
Oman, Էօմէն
Omar, Էօմէր
Ombrie. Օմպրիա, Ումպրիա
Omphale, Ոմփաղէ
Onésime, Ոնեսիմոս, Ս. Գ.
Onias, Յոնիաս, Ս. Գ.
Ophélie, Օֆելիա
Oponte, Օբոնդէ (հիմա Ադալան-տի կամ Պօտօնիծա)
Orcades, Որկադեանք (կղզիք)
Orchomène, Որքոմենոս (Քափաքի)
Orée, Օրէա (հին Հիսդիէա, Օրէուս)
Oreste, Ովրեստէս [պօլիս)
Orestias, Ովրեսդիաս (Ադրիանու-
Orfa, Ուրֆա (Եդեսիա)
Origène, Որոգինէս
Orion, Հայկ (համաստեղութիւն)
Ormuzd }
Oromase } Որմիզդ
Orphée, Որփէոս
Osee, Ովսէէ, Ս. Գ.
Osiana, Օզիանա (հիմա Եօզղատ)
Osiris (րիս), Օսիրիս (Ապողոն)
Ossa, Ոսսա (Քիսովօ)
Ostrogoths (կօ), Ոստրոգոթք
Othman, Օսման
Otrante, Օթրանդէ
Ottomans, Օսմանեանք
Ourmiah, Որմիա
Ovide, Օվիդիոս
Oxford (ֆօր), Օքսֆորտ
Oxus (քիւս), Օքսոս (Ճիհուն)

P

Pactole, Պակտոլոս (Պակուլէ)
Padoue, Բատուա
Pagradites, Բագրատունիք
Palamède, Պալամեդէս
Palatin, Պալատին [տինադ
Palatinat, Պալատինեայք, Պալա-
Palerme, Բալերմօ (հին Բանորմա)
Palès, Պալէս [ստան)
Palestine, Պաղեստին (հին Հրէ-
Pallas (լաս), Պալլաս (Աթենաս)
Palmyre, Պալմիրա (Թատմոր)
Pamphyle, Պամփիլիոս
Pamphylie, Պամփիլիա
Pan, Պան
Panorme, Բանորմա (Բալերմօ)
Pandore, Պանդորա

Pannonie, *Բաննոնիա (Սքլավոնիա, Խրուաթիա եւ Հունգարիայի մաս)*
Panthéon, *Պանթէոն*
Paphlagonie, *Պափլակոնիա (Քասթամունի, Չանղըրը)*
Paphos (*ou*), *Պափոս (Պաֆօ)*
Papia, *Պապիա (Բավիա)*
Papirius (*իւս*), *Պապիրիոս*
Papouasie, *Պապուազիա (Նոր Կուինէա)*
Paraguay, *Բարակուա*
Paris, *Բարիզ (Հին Լուտետիա)*
Pâris, *Պարիս* [*կուստա)*
Parme, *Բարմա (Հին Ծուլիա Օ*
Parménion, *Պարմենիոն*
Parnasse, *Պառնասոս, Պառնաս (Հիմա Լիաքուռա)*
Paros (*ou*), *Պարոս*
Parques (les), *Պարկայք*
Parthénon, *Պարթենոն* [*տան*
Parthie, Parthiène, *Պարթեւաս*
Parthes, *Պարթեւք*
Pasargade, *Բազարկատա (Հիմա Ֆազա կամ Բազա)*
Pascal, *Յարութիւն, Արթին*
Pasiphaë, *Պասիփայէ*
Patagonie, *Փաթակոնիա*
Patara, *Բադերա* [*տուա)*
Patavium (*օւմ*), *Պաթավիոն (Բա-*
Paterculus, *Պադերքուլոս*
Pathmos (*ou*), *Պաթմոս (Հիմա Բալմօզա)*
Patras, *Բաթրա (Հին Արոէ)*
Patroche, *Պատրոկղէս*
Paul, *Պօղոս, Ս. Գ.*
Paule, *Բաօլա (քաղաք)*
Pauline, *Բաւլինէ*
Pausanias (*աս*), *Պաւսանիաս*
Pausilippe, *Պասիլիբբէ*
Pavie, *Բավիա (Հին Բաքիա, Թըչինում)*
Pays-bas, *Ստորին-Նահանգք*
Paxo, *Բաքսոս*
Peel (*փիլ*), *Բիլ*
Pégase, *Պեգասոս*

Pékin, *Փեքին*
Pélage, *Պելագոս*
Pélagie, *Պեղագիա*
Pélasges, *Պելասգեանք*
Pélée, *Պեղէոս*
Pélias, *Պեղիա*
Pélion, *Պեղիոն (Մաւրօվունի)*
Pélopidas (*աս*), *Պեղոպիդաս*
Péloponèse, *Պեղոպոնէս (Հիմա Մօռա)*
Pélops, *Պեղոփս* [*րեա)*
Pénée, *Բենէա (Հիմա Սալամպ-*
Pénélope, *Պենելոպէ*
Pentapole, *Հնգաքաղաք*
Péra, *Բերա (Պէյօղլու)*
Perdiccas (*աս*), *Պերդիկկաս*
Pergame, *Պերղամա* [*ձա)*
Permesse, *Պերմեսոս (Հիմա Բանի-*
Perosès, **Péroses**, *Պերոզ*
Pérote, *Բերացի*
Persan, *Պարսիկ*
Perse, *Պարսկաստան*
Perse, *Պերսիոս*
Persée, *Պերսէոս*
Persépolis (*իս*), *Պերսեպոլիս (Հիմա Չիլ Մինար)*
Perside, *Բերսիս (Հիմա Ֆարս կամ Ֆարսիսթան)*
Pestalozzi (*ցի*), *Բեստալօձձի*
Pesth, *Փեշթ*
Pétilie, *Բեդիլիա (Սթրօնկոլի կամ Բոլիքաստրօ)*
Petra, *Բեդրա (Հիմա Քարաք կամ Սելահ)*
Pétrone, *Պետրոնիոս. Պետրոն*
Phacée / **Phaceïa**, *Փակէիա, Ս. Գ.*
Phaéton, *Փայետոն*
Phalaris (*իս*), *Փալարիս*
Phalère, *Ֆալերա*
Pharaon, *Փարաւոն, Ս. Գ.*
Phare, *Ֆարօս*
Pharisiens, *Փարիսեցիք, Ս. Գ.*
Pharnabaze, *Փառնաբազ*
Pharnace, *Փառնակէս*
Pharos, *Փարոս (Լեզինա)*

Pharsale, Փարսալա (Հիմա Ֆարսա կամ Ֆերսալա)
Phase, Փազիս (Հիմա Փօթի)
Phéaciens, Փէակեցիք
Phébé, Փեբէ (Անահիտ)
Phébus, Փեբոս (Ապողոն)
Phèdre, Փեդրա
Phénicie, Փիւնիկէ
Phéniciens, Փիւնիկեցիք
Phidias, Փիդիաս [շէհիր)
Philadelphie, Ֆիլատելֆիա (Ալա-
Philadelphie, Ֆիլատէլֆիա, Ամ.
Philémon, Փիլեմոն
Philippe, Փիլիպպոս, Ս. Գ.
Philippes, Ֆիլիբբի
Philippines, Փիլիպպեանք (Արքիպեղագոս)
Philippopoli, Ֆիլիբօբօլիս (Հիմա Ֆիլիպէ)
Philistins, Փղշտացիք, Ս. Գ.
Philoctète, Փիլոկտետ
Philomèle, Փիլոմել
Philon, Փիլոն
Philostrate, Փիլոստրատ
Philoxène, Փիլոքսէն
Phinéès, Փինէհէս, Ս. Գ.
Phintias, Ֆինդիաս (Հիմա Ալիքադա)
Phison, Փիսոն (ծորոխ), Ս. Գ.
Phlégéthon, Փլեկեթոն
Phocas Փոկաս
Phocée, Փոկէա (Ֆօչա)
Phocide, Փովկիս
Phocion, Փոկիոն
Phostus, Փոստոս
Photius (սիուս), Փոտ
Phrygie, Փռիւգիա
Phryné, Փռինէ
Phrynicus, Փռինիկոս
Piave, Բիավէ (Հին Բլավիս)
Picard, Բիքարտացի
Picardie, Բիքարտիա
Piccini, Բիչինի
Picenum (օմ), Բիչենօմ (Հիմա Մարք Անքօնայի)
Pie, Պիոս

Piémont, Բիեմօնթէ
Pierre, Պետրոս, Ս. Գ.
Pilate, Պիղատոս, Ս. Գ.
Pindare, Պինդարոս
Pinde, Պինդոս (Հիմա Մեձօվօ)
Pirée, Պիրէոն, Բիրէա [նում)
Piristine, Բրիշթինա (Հին Վիչիա-
Pise, Բիզա [մասը)
Pisidie, Բիզիտիա (Գարամանի մէկ
Pisistrate, Պիսիստրատ
Pittacus (իուս), Պիտտակոս
Placidie, Բլակիդիա [ձա)
Plaisance, Բլաչենցիա (Բիաչեն-
Platée, Պլատէա
Platon, Պղատոն
Plaute, Պլօդոս
Pline, Պլինիոս
Plutarque, Պլուտարքոս
Pluton, Պղուտոն
Plutus (իուս), Պլուտոս
Podolie, Բօտօլիա (Հին Բոլոնիա)
Pollion, Պողիոն
Pollux, Պողիդեւկէս
Pologne, Բոլոնիա, Լեհաստան
Polonais, Բոլոնիացի, Լեհ
Polybe, Պողիբիոս
Polycarpe, Պողիկարպոս
Polycrate, Պողիկրատ
Polyctète, Պողիկտետ
Polyeucte, Պողիկտոս
Polymnie, Պոլիմնիա
Polynésie, Պոլինէզիա
Polynice, Պողինիկէ
Polyphème, Պողիփեմ
Poméranie, Պոմերանիա
Pomone, Պոմոնա
Pompée, Պոմպէոս
Pompéia, **Pompéi**, Պոմպէա
Pont, Պոնտոս (Տրապիզոնի կուսակալութիւն)
Pont-Euxin, Եւքսինեան Պոնտոս (Սեւ Ծով)
Popilius (իուս), Պոպիլիոս
Poppée, Պոպէա
Porata, Պօրադա (Հիմա Փրութ)
Porphyre, Պորփիւրիոս, Պորփիւր

Porsenna (սէննա), Պորսեննա
Portici, Բորդիչի [Վէզզիօ
Porto-Vecchio (վէքքիօ), Բորդօ-
Portugais, Փորթուգէզ
Portugal, Փորթուգալ
Pothin, Փոտինոս
Potsdam (բօս), Փոցտամ
Prague, Փրակա
Praxitèle, Պրաքսիտէլ
Priam, Պրիամ
Priape, Պրիապոս
Prièze, Պրիէնէ (Սամսոն)
Pristina, Բրիշթինա (Հին Վիչինա-
Probus (իւս), Պրոպոս նում)
Proculus (իւս), Պրոկղոս, Պրոկղ
Prognée, Պրոկնէա
Prométhée, Պրոմեթէոս
Properce, Պրոպերդիոս
Propontide (la), Բրօբօնդիս (Մարմարա)
Propylées, Պրոպիլէ
Proserpine, Պրոսերպինէ
Protagoras (աս), Պրոտագորաս
Protée, Պրոտէոս
Prudence, Պրուտենդիոս
Prusa, Պրիւղա (Պուրսա)
Prusias (աս), Պրուսիաս
Prusse, Բրուսիա
Prussien, Բրուսիացի
Pruth, Փրութ (Հին Պորասդա)
Prytanée, Պրիտանիոն
Psammétique, Պսամմեդիկոս
Psyché, Բսիքէ
Ptolémaïs, Պտղոմայիս
Ptolémée, Պտղոմէոս
Pultava, Փօլթավա
Pydna, Պիւդնա (Հիմա Քիթրօս)
Pygmalion, Պիգմալիոն
Pylade, Պիլատէս
Pylos (ոս), Պիղոս, Բիլօս
Pyrénées, Պիւրենեանք (լերինք)
Pyrrhon, Պիւռոն
Pyrrhus (իւս), Պիւռոս
Pythagore, Պիւթագորաս
Pythias (աս), Պիւթիաս
Pythie, Պիւթիա
Pythiques (jeux), Պիւթական (խաղք)
Pytho, Պիւթօ (Դելփիս)
Python, Պիւթօն

Q

Quakers, Քուաքերք (Երերա-
Québec, Քուեպէք կանք)
Quesnel (քէ), Քենէլ
Quesnoy (քէնուա), Քէնուա
Quinte-Curce (քիւրս), Քուինդոս-
Քուրսիոս [նոս
Quintilien (քիւէն), Կուինտիլիա-
Quirinal (mont), Քուիրինալ (լեռ)
Quito (քի), Քուիդօ

R

Rabbath-Ammon, Ռապպաթ-Ամոն, Ս. Գ. (Դամասկոս)
Rabbath-Moab, Ռապպաթ-Մօվաբ, Ս. Գ. (Հիմա Ռապպա)
Racca, Ռաքքա (Ուրֆա նահե. Տիարպէքիր)
Rachel, Հռաքել, Ս. Գ.
Raguse, Հռակուսա (Հին Ռագուզիօն)
Rahab, Ռախաբ, Ս. Գ.
Rama, Հռամա (Արեմաթիա, Ս. Գ.)
Raphia, Ռաֆիա (Հիմա Ռէֆա)
Raphidim, Ռաֆիդիմ, Ս. Գ.
Ratiaria, Ռադիարիա (Հիմա Արճար)
Ravenne, Հռավեննա
Rebecca, Ռեբեկա, Ս. Գ.
Reggio (ռէճճիօ), Ռէճիօ
Régulus (իւս), Հռեկուլոս
Réha, Ռէհա (Ուրֆա)
Reims (ռէնս), Ռէնս
Retz (ռէս), Ռէճ
Rhée, Ռէա (Կիւբելէ)
Rhin, Հռենոս
Rhodes, Հռոդոս

Rhodope, Ռոտոփ (Տեսպոտօ-տաղ)
Rhône, Հռոնոս (Հին Հռոդանոս)
Ricci (ռիչի), Ռիչի
Richard, Հռիքարդոս, Ռիշար
Rienzi (զի), Ռիէնձի
Rio-De-la-Plata, Ռիօ տէ-լա-Բլատա
Rio-de-janeiro, Ռիօ տէ Ժանէյրօ
Rithymna, Ռիթիմնա (Ռէթիմօ)
Roboam, Ռոբովամ, Ս. Գ.
Roch (ռօք), Հռոքոս, Ռոք
Rodogune, Հռոդոգունէ
Roland, Ռօլանտօ, Ռօլան
Romagne, Ռօմանիա
Romain, Հռոմայեցի
Romain, Ռոմանոս
Rome, Հռոմ
Romulus (իւս), Հռոմուլոս
Rosbach (պախ), Ռօսպախ
Rosette, Ռօզէդ (Ռաշիտ)
Rouen, Ռուան
Roumain, Ռումանացի
Roumanie, Ռումանիա
Roupen, Ռուբէն
Roupéniens, Ռուբինեանք
Roxane, Ռոքսանէ
Ruben, Ռուբէն, Ս. Գ.
Rubens (էնս), Ռուպէնս
Rubicon, Ռուպիքօն (Հիմա Բի. զադելլօ)
Rugen (կէն), Ռուկէն
Rupen, Ռուբէն
Rupéniens, Ռուբինեանք
Rurik, Ռուռիք
Russe, Ռուս
Russie, Ռուսաստան, Ռուսիա
Ruth (ռիւթ), Հռութ, Ս. Գ.
Ruthènes, Ռութէնք
Rutules, Ռուդուլեանք, Ռուդուլիք

S

Saba, Սաբա, Ս. Գ. (Սապիա, Մարեպ)
Sabéens, Սաբէացիք
Sabéisme, Սաբէութիւն
Sabellianisme, Սաբելականութ
Sabellius, Սաբէլ
Sabine, Սաբինա
Sabines, Սաբինուհիք
Sabins, Սաբինացիք
Saducéens, Սադուկեցիք, Ս. Գ.
Sainte-Maure, Սանթա-Մաւրա (Հին Լեւկադիա)
Saladin, Սալայէտտին
Salamine, Սաղամին (Հիմա Կուլուրի)
Salamine, Սաղամինա (Հիմա Բորթօ-Քոսթանձա)
Salem, Սաղիմ (Երուսաղէմ)
Salente, Սալենտոս
Salerne, Սալեռնօ
Salluste, Սալուստոս
Salmydesse, Սալմիտէսս (Հիմա Միտիա)
Salomé, Սողոմէ, Ս. Գ.
Salomon, Սողոմոն, Ս. Գ.
Salonique, Սելանիկ (Հին Թեսաղոնիկէ)
Samarkand, Սմրղանտ (Հին Մարաքանտա)
Samarie, Սամարիա, Ս. Գ.
Samarritain, Սամարացի, Ս. Գ.
Samé, Սամէ (Հիմա Քեֆալօնիա)
Samnium (օմ), Սամնիոմ (Հիմա Սանիօ)
Samos (ou), Սամոս (Սուսամ ադասը)
Samosate, Սամոսատա (Հիմա Սամիսադ)
Samothrace, Սամոթրակէ (Հիմա Սեմէնտրաքի)
Samson, Սամսոն, Ս. Գ.
Samsoun, Սամսոն (Հին Ամիսոս)
Samuel, Սամուէլ, Ս. Գ.
Sana, Սանաա
Sandwich, Սանտուիչ
San-Francisco, Սան-Ֆրանչիսքօ
Santorin, Սանդօրին (Հին Թերա)
Saône (սօն), Սօն
Saphira, Սափիրա, Ս. Գ.

Sapor, *Շապուհ*
Sara, *Սառա, Ս. Գ.* [*մուս*)
Sarabat, *Սարապատ* (*Հին Հեր-*
Saracènes, *Սարակինք*
Sarajevo, *Սարայեվօ*
Sardaigne, *Սարտենիա*
Sardanapale, *Սարդանաբաղ*
Sardes, *Սարտիկէ*, *Սարդ*
Sardique, *Սարտիքա* (*Հիմա Սօֆիա*)
Sarmates, *Սարմատացիք*
Sarmatie, *Սարմատիա*
Saroundj, *Սառուճ* (*Հին Թաքքա*)
Saronique (golfe), *Խորշ Սարօնի-կէի* (*Աթէնքի խորշ*)
Sarrassins, *Սարակինոսք*
Sart Տ. **Sardes**
Sassanides, *Սասանեանք*
Satalieh, *Ատալիա* (*Հին Ադդալիա*)
Saturne, *Սատուռնոս* (*Կռոնոս*)
Saturnie, *Սատուռնիա* (*Իտալիա*)
Satyres, *Սատիրայք*
Saul, *Սողոս*, *Ս. Գ.*
Saül, *Սաւուղ*, *Ս. Գ.*
Sauromates, *Սարմադացիք*
Saxe, *Սաքսոնիա*
Saxons, *Սաքսոնք*
Scævola (**Mucius**), *Մուկիոս Սկեվօլա*
Scala-Nova, *Սքալա-Նօվա* (*Գուշ ատասը*)
Scaliger (*կռ*), *Սքալիկեռ*
Scamandre, *Սքամանտր* (*Քըրք-քըզլար*)
Schmid (*շմիs*), *Շմիտ*
Schneider, *Շնեյտեր*
Schwabach, *Շուապախ*
Scio, *Քիոս*
Scipion, *Սկիպիոն* [*պոլիս*)
Scutari, *Իւսկիւտար* (*Հին Խրիսօ-*
Scutari, *Շքոտրա*
Scylacium, *Սքիլաս*
Scylla, *Սկիլլա*
Scylla, *Սկիլիօ* (*քաղաք*)
Scyros (*ou*), *Սիրոս* (*Հիմա Սքիրօ*)
Scythes, *Սկիւթացիք*, *Սկիւթք*
Scythie, *Սկիւթիա*

Scythopolis, *Սկիւթոպօլիս* (*Հիմա Պիզան*)
Sébaste, *Սեբաստիա*
Sébastien, *Սեբաստիանոս*
Sébastopol, *Սեւաստոփոլ*
Sédéchias (*աս*), *Սեդեկիա*, *Ս. Գ.*
Sedjestan, *Սէիստան*
Seffin, *Սեֆին* (*Տիարպեքիր*)
Seldjoucides, *Սելճուքեանք*
Séleucie, *Սելեւկիա* (*Զիլիֆքէ*)
Séleucus, *Սելեւկոս*
Sélimno, *Սելիմնիա* (*Իսլիմենիա*)
Sélymbrie, *Սելիպրիա* (*Սիլիվրի*)
Séméi, *Սեմէի*, *Ս. Գ.*
Sémélé, *Սեմելէ*
Sémiramis (*իս*), *Շամիրամ*
Sem, *Սեմ*, *Ս. Գ.*
Sémides, *Սեմականք*
Sempronie, *Սեմփրոնիա* [*նիոս*
Sempronius (*սէմ-իւս*), *Սեմփրո-*
Sénégambie, *Սենեկամպիա*
Sénèque, *Սենեքա*
Sennaar, *Սենաար*, *Ս. Գ.*
Sennachérib (*սէննաքէրիպ*), *Սե-նեքերիմ*, *Ս. Գ.*
Séphore, *Սեփոր*, *Ս. Գ.*
Séraphin, *Սերոբէ*
Séphoris, *Սեփորիս*, *Ս Գ.*
Serbes, *Սերպք*
Serbie, *Սերպիա*
Serge, *Սարգիս*, *Սերժ*
Sergius, *Սերգիոս*
Sériphos, *Սերիֆօս* (*Սերֆօ*)
Serræ, *Սերրայէ* (*Սերէզ*)
Sertorius (*իւս*), *Սերդորիոս*
Servie, *Սերվիա*, *Սերպիա*
Servius Tullius (*իւս*), *Սերվիոս Տուլլիոս*
Sésostris (*իս*), *Սեսոստրիս*, *Սե-սոստր*
Sestos, *Սեստոս* (*Հիմա Պօվալը-գալէսի*)
Seth, *Սէթ*, *Ս. Գ.*
Sévère, *Սեւերիանոս*, *Սեւերոս*
Séverin, *Սեւերինոս*
Séville, *Սեվիլիա* (*Հին Հիսպալիս*)

Shakspeare, Շէյքսփիր
Sibérie, Սիպերիա
Sibylle, Սիպիլլա, Սիպիլ
Sichée, Սիքէոս
Sichem (շէմ), Սիւքէմ, Ս. Գ.
(Հիմա Նապլուս)
Sicile, Սիկիլիա (Հին Սիքանիա,
Թրինաքրիա)
Sicyone Սիկիոն (Հիմա Վասիլիքա)
Side, Սիտ (Էսքի Ատալիա)
Sidoine, Սիտօնիոս
Sidon, Սիտօն (Հիմա Սայիտ)
Silène, Սիղենա, Սիղենէ
Silésie, Շլեզիա [Թէնա)
Silistrie, Սիլիստրէ (Հին Տորօս-
Silius Italicus (իւս), Սիլիոս Ի-
տալիկոս
Silo, Սելով, Ս. Գ.
Siloé, Սելովամ, Ս. Գ.
Siméon, Սիմէոն, Սիմոն, Ս. Գ.
Siméon (Saint), Շմաւոն (Տեառ-
նեղբայր), Ս. Գ.
Simeon Stylite, Սիմէոն Սիւ-
նակեաց
Simon le Magicien, Սիմոն Մոգ,
Ս. Գ.
Simoïs, Սիմոիս (Մենտերէ սու)
Sinaï, Սինա, Սինա, Ս. Գ. (Հի-
մա Ճեպէլ Թօր, Ճեպէլ Մուզա)
Singara, Սինկարա (Սինճար)
Sintice, Սենդիքէ, Սերաէ (Հի-
մա Սերէզ)
Sion, Սիօն, Ս. Գ.
Sionie, Siounie, Սիւնիք
Sirius, Շնիկ (աստղ)
Sisygambis (իս), Սիսիգամպիս
Sisyphe, Սիսիփոս
Sitifi, Սիդիֆի (Հիմա Սեդիֆ)
Sixte, Սեքստոս, Քսեստոս
Slaves, Սլաւք
Slavonie, Սլավօնիա
Slesvig, Շլեզվիկ
Smerdis (իս), Շմերդ
Smyrne, Զմիւռնիա, Իզմիր
Soanda, Սօանտա (Եօզղատ)
Socin, Սոկինոս
Socrate, Սոկրատէս, Սոկրատ
Sodome, Սոդոմ, Ս. Գ.
Sogdiane, Սոդտիան (Խանութն.
Պուխարայի եւ Սմրղանտի)
Soles, Սօլիա
Soliman, Սուլէյման
Solon, Սողոն
Solyme, Սաղիմ (Երուսաղէմ)
Sophène, Ծոփք
Sophie, Սոփիա, Սոֆիկ
Sophocle, Սոփոկլէս, Սոփոկլ
Sophonie, Սոփոնիա, Ս. Գ.
Sophonisbe, Սոփոնիսպէ
Souabe, Սուեվիա, Շուապէն
Sour, Ծուր (Հին Տիւրոս)
Spartacus (իւս), Սպարտակոս
Sparte, Սպարտա (Հին Լակեդե-
մոն)
Sperchius, Սպերքիոս (Հիմա Էլ-
լատա գետ)
Sporades, Սպորադք, Սփիւռք
Staal (ալ), Սթալ
Stabes, Սթապէս (Իւսթիւպ)
Strabon, Ստրաբոն
Stratonicée, Ստրատոնիկէ (Էսքի
Հիսար)
Stuttgard (կար), Շթութկարտ
Styrie, Ստիրիա
Styx, Ստիւքս
Sude, Սուտա
Suède, Շուէտ
Suédois, Շուէտացի, Շուէտ
Suétone, Սուետոն
Suez, Սուէզ [տիա)
Suisse, Զուիցերիա (Հին Հելվե-
Suisse, Զուիցերցի
Sund (սօնտ), Սունտ
Sunnite, Սիւննի
Surate, Սուրաթ
Susanne, Շուշան, Ս. Գ.
Suse, Շուշ, Ս. Գ.
Suse, Սուզա
Suzanne, Շուշան, Ս. Գ.
Suze, Շուշ, Ս. Գ.
Sybaris (իս), Սիպարիս
Syène, Սիէնա (Հիմա Ասուան)

Sylla, *Սէղղա, Սիլլա*
Sylvain, *Սիղուանոս, Սիլվէն*
Sylvestre, *Սեղբեստրոս*
Sylvius, *Սիլվիոս*
Symé, *Սիմէ (Հիմա Սիմիա)*
Syracuse, *Սիրակուսա*
Syrie, *Սուրիա, Ասորիք (Արամ Ս. Գրոց մէջ)*
Syrien, *Ասորի*
Syros, *Սիրոս (Սիրա)*

T

Tabris (*his*), *Թեպրիզ (Դաւրէժ)*
Tachkend, *Թաշղանտ*
Tacite, *Տակիտոս* [փան)
Tænarium, *Թենարիոմ (Մաթա-*
Taganrog, *Թայղանրոկ*
Tage, *Թակէ (Հին Թակոս)*
Taleyrand (*թալլրան*), *Թալրան*
Tamerlan, *Թիմուրլէնկ*
Tanaïs, *Տանայիս (Հիմա Տօն)*
Tanger, *Թանժեռ (Հին ատեն Թինկիս)*
Tantale, *Տանտաղոս*
Tarbes, *Թարպա (Թարվիա)*
Tarente, *Տարենտոս*
Tarpeia, *Տարպէիա* [ժայռ
Tarpéienne (roche), *Տարպեան*
Tarquin, *Տարկուինոս*
Tarse, *Տարսոն (Թարսուս)*
Tartare, *Թաթար*
Tartarie, *Թաթարստան*
Tasse, *Թասսոյ*
Tauride, *Տաւրիտ*
Tauris (*his*), *Թեպրիզ (Դաւրէժ)*
Taurus (*hus*), *Տաւրոս (Ծեպէլ Քուրին)*
Tavium (*oմ*), *Տաւիոն (Զօրում)*
Taygète, *Տայգէտ*
Tchèques, *Չէքք, Չեխք*
Tébriz, S. Tauris
Tégée, *Տէգէա (Բալէօէբիսքօբի)*
Téhéran, *Թէհրան*

Télamon, *Տելամոն*
Télémaque, *Տելեմաք*
Télèphe, *Տելեփոս*
Temesvar, *Թմշվար*
Tenare, *Տենարէ (Մաթափան)*
Ténédos (*ou*), *Թենետոս (Բօղչա ատասը)*
Ténériffe, *Թենեըիֆֆա (Տնիվարիս)*
Ténos (*ou*), *Թենոս (Տինոս)*
Téos *ou*), *Թէոս (Սեճիճիգ)*
Térence, *Տերենտիոս*
Tertullien, *Տերտուղիանոս*
Tetrapole, *Թեդրապօլիս (Քառաքաղաք)*
Teutons, *Տեւտոնք*
Thabor, *Թաբօր*, Ս. Գ.
Thadée, *Թադէոս*, Ս. Գ.
Thalès, *Թաղէս*
Thalie, *Թալիա*
Thasos (*ou*), *Թասոս*
Thébaïde, *Թեփայիդ (Հիմա Սայիտ եւ Ուէսդանիէի մէկ մասը)*
Thèbes, *Թեփէ*
Thècle, *Թեկղի*
Thémis (*his*), *Թեմիս*
Thémiscyre, *Թեմիսիրա (Թերմէ)*
Thémistocle, *Թեմիստոկղէս*
Théocrite, *Թէոկրիտոս*
Théodore, *Թէոդորոս, Թէոդոր, Թորոս*
Théodora, *Թէոդորա*
Théodoric, *Թէոդորիք*
Théodose, *Թէոդոս*
Théodosie, *Թէոդոսիա (Քէֆէ)*
Théophile, *Թէոփիլոս, Թէոփիլ* Ս. Գ.
Théophraste, *Թէոփրաստ*
Théra, *Թէրա (Սանթորին)*
Théramène, *Թեռամենէս*
Thérèse, *Թերեզա, Թերեզիա*
Therma, *Թերմա (Թեսաղոնիկէ)*
Thermopyles, *Թերմոպիլէ*
Thersite, *Թերսիտէս*
Thésée, *Թեսէոս*
Thespis (*his*), *Թեսպիս*

Thessalie, Թեսաղիա (Հին էմօնիա)
Thessalonique, Թեսաղոնիկէ (Սելանիկ)
Thétis (իս), Թեդիս
Thirsa, Թիրսա, Ս. Գ.
Thomas, Թովմաս, Ս. Գ.
Thomas d'Aquin (Saint), Սուրբ Թովմաս Ագուինացի
Thrace, Թրակէ (հիմա Ռումէլիի մէկ մասը)
Thrasybule, Թրասիբուլ
Thucydide, Թուկիդիդէս
Thyatira, Թիադիրա (Ագ Հիսար, Աքսար)
Tibère, Տիբերիոս
Tibériade, Թապարիէ
Tibériade, Տիբերական (լիճ) Ս. Գ.
Tibulle, Տիբուլոս [Բավիա)
Ticinum (ում), Թիչինում (հիմա
Tigrane, Տիգրան
Tibre, Տիբերիս
Tigre, Տիգրիս (Դիկլաթ)
Tigranocerte, Տիգրանակերտ (Ֆարգին)
Tigurum, Թիկուրում (Ցուրիխ)
Timanthe, Տիմանդէս
Timoléon, Տիմոլէոն
Timothée, Տիմոթէոս, Ս. Գ.
Timon, Տիմոն [Սբէճիա)
Tiparenus, Տիբարենոս (հիմա
Tircis, Թիրսիս
Tiridate, Տրդատ
Tisiphone, Տիսիփոնէ
Titans, Տիտանք
Tite, Տիտոս, Ս. Գ.
Tite-Live, Տիտոս-Լիվիոս
Titieu (սիկն), Թիցիանօ
Titus (իւս), Տիտոս [պուր)
Tivoli, Տիվօլի (հին անուն Թի.
Tobie, Տովբիթ, Ս. Գ.
Tolède, Թոլետէ (հին Թոլետոն)
Tokat, Թոգաթ (Եւդոկիա)
Tonkin, Թոնքին
Toscane, Թոսքանա (Թուսչիա եւ Եդրուրիա ըստ Հնոց)
Trajan, Տրայիանոս
Trajanople, Տրայիանապօլիս (Օքիխովա)
Trébizonde, Տրապիզոն
Trébie, Թրեպիա
Trente, Տարենտոն (*)
Trèves, Տրեվերի, Թրէվ
Trézène, Տրէօզէն (Տամալա)
Trieste, Թրիէստէ, Թրիէստ (հին անուն Թերկեստէ)
Tripoli, Տրիբօլի, Թարաբուլուս
Triptolème, Տրիպտօլեմէս
Trismégiste, Եռամեծ (Հերմէս)
Troade, Տրովադա
Troie, Տրովա, Տրոյա
Tullie, Տուլլիա
Tunes, Թունէս (հիմա Թունուզ)
Tunis (իս), Թունուզ (հին Թունէս)
Tunisie, Թունուզիա (իշխանապետութիւն Թունուզի)
Turcomans, Թիւրքմէնք
Turenne, Տիւրէն, Թիւրէն
Turin. Թօրինօ, Թուրին
Turc, Տաճիկ, Թուրք
Turicum, Թուրիքոն (Ցուրիխ)
Turkestan, Թուրքաստան
Turquie, Տաճկաստան, Թուրքիա
Tusculum (ում), Տուսքիլոմ (Ֆրասքադի)
Tyane, Թիանա (Նիքտէ)
Tyndare, Տինդարոս
Typhée, Տիփէոս
Tyr, Տիւրոս (հիմա Սօր, Սուր)
Tyrtée, Տիրտէոս

(*) Ընդհանուր եղած այս գործածութիւնը սխալ կը գտնենք. Տարենտոն Tarente ը պէտք էր ըլլալ (Լտ. Tarentum), ու Tredte ին ճիշդ կ'ըլլար ըսել Տրիտենդոն (Tridentum). այլ Trente, Տարենտոն, բազմադարեան գործածութեամբ նուիրագործուած է, ու այլ եւս չկրնար փոփոխութեան ենթարկուիլ։

U

Udine, Ուտինա, Ուտինէ
Ucalégon, Ուկալեկոն
Ugolin, Ուկոլին
Uhland (անձ), Ուհլանտ
Ukraine, Ուքրանիա
Ulysse, Ոդիսեւս, Ոդիս
Upsal, Ուփսալա
Ur, Ուր, Ս. Գ.
Uranie, Ուրանիա
Uranus (հւս), Ուրանոս
Urbain, Ուրբանոս
Urbin, Ուրպին, Ուրպինօ
Urie, Ուրիա, Ս. Գ.
Uruguay, Ուրուկուա
Utique, Ուտիկէ
Utrecht (քղք), Ութրէխթ

V

Valachie, Վալաքիա
Valaque, Վալաք
Valagsace, Վաղարշակ
Valarsès, Վաղարշ
Valence, Վալենցա
Valens Վաղէս [լանդէն
Valentin, Վաղենտինոս, Վա-
Valentinien, Վաղենտիանոս
Valère, Վաղերիոս
Valérien, Վաղերիանոս
Valerien (mont) Վալերեան (լեռ)
Valerius Flaccus (հւս, հւս), Վա- ղերիոս Ֆլաքքոս
Valérius Publicola (հւս), Վա- ղերիոս Պուպլիքօլա
Van, Վան (Հին Արտեմիտա)
Vandales, Վոնտալք
Vandalie, Վանտալիա
Varsovie, Վարշաւիա
Varus (հւս), Վարոս
Vasthi, Ասթինէ, Ս. Գ.
Vatioan, Վատիկան
Véies (վկ), Վէի
Vendée, Վանտէա, Վանտէ
Vendemis, Վենտեմիս (Վիտին)
Vénétie, Վենետկիա
Venezuela, Վենեցուէլա
Venise, Վենետիկ
Vénus, Աստղիկ
Vénusie, Վենօզա
Véra-Cruz, Վերա-Քրուզ
Veramsopor, Վռամշապուհ
Vercingétorix, Վերկինգետորիքս
Vérone, Վեռոնա
Véronique, Վերոնիքա
Vespasien, Վեսպասիանոս
Vespuce (Americ), Ամերիկոս Վեսպուչի
Vesta, Վեստա
Vésuve, Վեսուվ
Vicence, Վիչենցա
Vienne, Վիէննա
Viminiacum (քում), Վիմինիա- քում (Վիտին)
Viucent de Paul, Վինչենցիոս Պօղոսեան, Վէնսան տը Բօլ
Vincent Ferrier, Վինչենցիոս Ֆե- րերեան
Vinci (Léonard de), Լէօնար տը Վինչի
Virgile, Վիրգիլիոս
Virginie, Վիրգինիա, Վիրգինէ
Virginie, Վիրճինիա (նահանգ)
Vistule, Վիսթուլա
Vitellius (հւս), Վիթելլիոս
Viterbe, Վիթերպէ
Vitruve, Վիտրովիոս
Volsques, Վոլոքեանք, Վոլսք
Vosges (վօժ), Վոգեսոս, Վօժ
Vulcain, Վուլքանոս (Հեփեստոս)
Vulgate, Վուլկադա

W

Wagner, Վակներ
Waldémar, Վալտեմար
Walter Scott, Ուալթեր Սքօթ

Washington, Ուաշինկթըն, Վաշինկթօն
Waterloo (լօ), Վաթերլօ
Welches, Ուէլշք
Wellington, Ուէլլինկթըն, Վելլինկթօն
Westphalie (վեսդ), Վեսթֆալիա
Wight (ուիդ), Ուայթ
Windsor (ուինտսօր), Ուինտսօր
Wœrth (վէօրթ), Վէօրթ
Wolwich (ուլվիչ), Վուլվիչ
Worcester, Վորչեսթեռ
Worms (վորմս), Վորմս
Wrangel (վրանկ), Վրանկել
Wurtemberg (եռ), Վիրթեմպերկ

X

Xante, Զանթա
Xanthe, Քսանթէ (գետ)
Xanthe, Քսանթ (Քիւնիւկ)
Xantippe, Քսանդիպպոս
Xenocrate, Քսենոկրատ
Xénophane, Քսենոփան
Xénophon, Քսենոփոն
Xérès (քերէս), Քսերէս
Xerxès (սէս), Քսերքսէս
Ximénès (քիմենէս), Քսիմենէս

Y

Yankees (քիս), Եանքիներ
Yatreb, Եաթրէպ (Մետինէ)
Yezdedgerd, Յազկերտ
Yokohama, Եօքօհամա
York, Եօրք
Young (եունկ), Եունկ
Yriarte, Իրիարտէ
Yucatan, Եուքաթան

Z

Zabulon, Զաբուղոն, Ս. Գ.
Zacharie, Զաքարիա, Ս. Գ.
Zachée, Զաքէոս, Ս. Գ.
Zacinthe, Զակինթօ, Զանթա
Zagros, Զակրոս (Ծեպէլթաք)
Zama, Զամա (Զուարիմ)
Zamri, Զամբրի, Ս. Գ.
Zancle, Զանկլէ (Մեսինա)
Zante, Զանթա (Զակինթօ)
Zariaspe, Զարիասպէ (Հին Պալխ)
Zélande, Զելանտա
Zeleia, Զելէիա (Զիլէ)
Zemble (Nouvelle), Նոր Զեմպլա (Նոր Երկիր)
Zénobie, Զենոբիա
Zénon, Զենոն
Zend, Զենտ
Zimiscès (Jean), [Զմշկիկ] Յովհաննէս
Zimmermann (ցի), Ցիմէրման
Zipangu, Զիբանկիւ (Ճափոն)
Zoïle, Զոյիլոս, Զօիլ
Zophyre, Զոպիրոս
Zoroastre, Զրադաշտ
Zorobabel, Զօրաբաբել, Ս. Գ.
Zozime, Զոզիմոս
Zurich, Ցուրիխ (Հին Թուրիքում, Թիկուրում)
Zuyderzée, Զուիտերզէ
Zwingle (զվինկլ), Ցուինկլ
Zypétès, Զիբեդէս

ԲԱՌԳԻՐՔ

ԼԱՏԻՆ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՕՏԱՐԱԲԱՐԲԱՌ ԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ԱՍՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՔ	ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆ
Ab abrupto . . . . . (Առանց պատրաստութեան, յանկարծակի).	*Entrer en matière* **ab abrupto.**
Ab absurdo . . . : . (Յանտեղիէն, անտեղաբար).	*Raisonner* **ab absurdo.** *En géométrie on démontre souvent par la méthode* **ab absurdo.**
Ab hoc et ab hac . . (Խենթու խելառ, ափեղցփեղ).	*Parler* **ab hoc et ab hac.**
Ab imo pectore . . . (Կուրծքին խորէն).	Կատարեալ անկեղծութեամբ կամ համարձակութեամբ, հոգւոյն խորէն։
Ab irato . . . . (Ցասման մէջ, ցասման ժամու մէջ).	*Ne prenez aucune résolution* **ab irato.** — *Faire son testament* **ab irato.**
Ab Jove principium (Արամազդէն սկըսի՛նք).	*Սկիզբէն սկսի՛նք. գլխաւոր բանէն կամ ամենէն մեծ անձնաւորութենէն սկսի՛նք։*
Ab origine . . . . . . (Սկիզբէն).	*Reprendre les choses* **ab origine.**
Ab ovo . . . . (Ի ձուոյ, սկիզբէն).	*Ովրատիոսի մէկ խօսքը, ակնարկութիւն Լեդայի հաւկթին՝ ուրկէ ելած էր Հեղէն։ Մինչեւ այն ժամանակները կրնար ելլել Հոմերոս՝ եթէ ուզէր ի ձուոյ պատմել Տրոյայի պատերազմը. այլ Ովրատիոս կը գովէ զայն ճիշդ ա՛յն պատճառով որ այդ պաշարման մէկ պատահարէն*

սկսած էր Իլիականը՝ առանց մինչեւ Հելէնի ծնունդն ելլելու, այդ պատահարն է Աքիլլէսի բարկութիւնը ։

Ab uno disce omnes . . . . . (Մէ՛կէն միւսները հասկցէ՛ք).

Վիրգիլիոսի առածաւոր խօսք՝ զոր կարելի է գործածել ոչ միայն շատ մ՚անձերու՝ այլ մէկ անձի ալ նկատմամբ՝ այնպիսի բնորոշ գործի մ՚առթիւ՝ որ կը բաւէ ամբողջ մարդն հասկցնելու ։

Ab urbe condita. (Յօրէ հիմնարկութեան քաղաքին).

Հռոմայեցիք տարիները Հռոմի հիմնարկութենէն կը թուագրէին, «յօրէ հիմնարկութեան քաղաքին» **ab urbe condita** *կամ* **urbis conditæ**, *որ Քրիստոսի 753 թուականին կը համապատասխանէ ։ Այս բառերն ստէպ կը նշանակուին իրենց սկզբնատառերով. U. C. L'an 552 U. C., այսինքն Հռոմի հիմնարկութեան 532րդ տարին ։*

Ab usus non tollit usum . . . (Զեղծումը չխափաներ գործածութիւնը).

Հին իրաւագիտութեան առած ։ Ընթացիկ գործածութեան մէջ՝ բանէ մ՚եղած զեղծումը չարգիլեր որ ըստ ինքեան լաւ բան մը չըլլայ այն. հարկաւորապէս անկէ հրաժարելու պարտականութիւն յառաջ չբերեր ։

Abyssus abyssum invocat . . . . (Խորք զխորս կարդան).

Փոխաբերական բացատրութիւն մը Դաւթի Սաղմոսէն՝ որ կը նշանակէ թէ յանցանք մը՝ դժբաղդութիւն մը ետեւէն ուրիշ մը կը բերէ ։

Acta est fabula. . . (Տեսարանը վերջացաւ).

Հին ատեններն այս խօսքերով ներկայացման վերջացած ըլլալը կ՚իմացնէին ։ **Acta est fabula** *ըսաւ Օգոստոս կայսրը մահուան անկողնին մէջ. ա՛յս եղաւ իր վերջին խօսքը ։*

Ad aperturam libri. . . . . . (Յանպատրաստից, մէ՛կ տեսնելով).

Քիչեր կարող են յանպատրաստից **ad aperturam libri** *բացատրել հին հեղինակները ։*

Ad gloriam . . . (Ի փառս).

Travailler **ad gloriam** ։

Ad augusta per augusta . . . . (Վեհ արդիւնքներու՝ անձուկ ուղիներով).

— Դաւակիցներու նշանաբան Վիքթոր Հիւկոյի Էռնանի խաղին մէջ ։ Դժուարութեանց դէմ մաքառելով կարելի կ՚ըլլայ յաղթանակ ձեռք բերել ։

Ad græcas, rex bone fiant manda-

Անկլիոյ Եղիսաբէթ թագուհին ա՛յս պատասխանը տուաւ Ֆիլիբ Բ.ի՝ որ քառատող ոտանա-

ta, calendas . . . (Ծռազատկին, բարի արքայ, պիտի ընդունիմ ձեր հրամանները)։	*ւոր մ'ուղղած էր անոր՝ իբր վերջնագիր։ Թագուհին Սպանիոյ Թագաւորին չափ հպարտ՝ այլ անկէ աւելի ուսեալ՝ պատասխանեց իսկոյն. Ծռազատկին, ո՛վ բարեկամս արքայ, պիտի կրնաս հրամայել ինծի։ Բառական թարգմանութիւն՝ (յունական կաղանդին)։*
Ad hoc . . . . (Աս բանին համար, ուղղակի կերպով, յատուկ).	*Costume* **ad hoc**. — *Pour traiter cette affaire délicate, je vous enverrai un homme* **ad hoc**.
Ad hominem . . . (Առ մարդն).	*Կը գործածուի սա՛ խօսքին մէջ. Argument* **ad hominem**։ *Փաստ՝ որով ամօթահար կը թողուն հակառակորդը՝ բուն իր ըսած խօսքերը կամ ըրած գործերը առջեւը դնելով։*
Ad honores . . . (Ի պատիւ, անվարձ).	*Մէկը երկար ժամանակ հանրային պաշտօն վարելէ ետք կ'արտօնուի սոսկ* **ad honores** *(ի պատիւ) պահելու այդ պաշտօնին տիտղոսը։*
Adhuc sub judice lis est. . . . . (Գործը դատաւորին առջեւն է դեռ).	*Ովրատիոսի մէկ խօսքը՝ գրական բանավէճի մ'առթիւ։ Բանաստեղծին նման՝ դատաստանական ամէն վէճէ դուրս այս ձեւը կրնայ գործածուիլ ըսելու համար թէ խնդիրը լուծուած չէ, համաձայնութիւնը գլուխ ելած չէ։*
Ad libitum . . . . (Ըստ կամս).	*Citer un auteur* **ad libitum**.
Ad limina apostolorum . . . . (Առաքելոց սեմին վրայ).	*Շրջաբանութիւն՝ Դէպ ի Հռոմ, դէպ ի հռոմէական աթոռ ըսելու համար։ Համառօտութեամբ կ'ըսուի. Faire un pélérinage* **ad limina**.
Ad litem . . . (Միակ դատի մը համար).	*Դատավարութեան տարազ. Առեւտրական ատեանի մէջ փաստաբաններու* **(agrées de commerce)** *տրուած պաշտօնը միակ դատի մը համար է,* **ad litem**։
Ad litteram . . . (Բառ առ բառ).	*Quand ou cite un auteur, on doit le citer* **ad litteram**.
Ad majorem Dei gloriam . . . . (Ի մեծագոյն փառս Աստուծոյ. Նաեւ փառքի համար, ձրի).	*Նշանաբան Ճիզվիթներու ընկերութեան՝ որուն սկզբնատառերը* **A. M. D. G.** *այդ ընկերութենէ հրատարակուած գրքերէ շատերուն իբր մակագիր կը ծառայէ. — Faire qch.* **ad majorem Dei gloriam**.

Ad ostentationem (Ի ցոյց). — *Faire qch.* **ad ostentationem.**

Ad patres . . . (Առ հարս, առ նախնիս). — *Aller* **ad patres,** *Ամէնուն ճամբան երթալ, մեռնիլ. — Envoyer* **ad patres,** *Իր նախնեաց քով խրկել, սպաննել։*

Ad perpetuam rei memoriam. . . . (Ի յաւերժական յիշատակ). — *Այս ձեւս կը գործածուէր յիշատակարաններու վրայ, մետալներու վրայ, եւլն։ Ինչ ինչ խնդիրներ լուծող պապական կոնդակներու գլուխն ալ գրուած կ'ըլլան այդ խօսքերը։*

Ad referendum . . (Տեղեկագրելու պայմանաւ). — *Դիւանական տարազ. Accepter une proposition* **ad referendum.**

Ad rem . . . . (Բացորոշակի, ճշգրտիւ). — *Répondre* **ad rem։** *Բառական թարգմանութիւն առ իրն։*

Ad ungam . . . (Կատարելապէս, քաջ, ամենակատարեալ). — *Savoir une chose* **ad ungam.** *Les vers de Racine sont* **ad ungam։** *Բառական թարգմանութիւն ցեղունգն. ակնարկութիւն եղունգը քսելով մակերեւոյթ մը կոկ ու ողորկ ընելուն։*

Ad unum . . . (Մինչեւ ցյետինն). — *Aux Thermo yles, Léonidas et ses Spartiates se firent tuer* **ad unum։** *Բառական թարգմանութիւն՝ մինչեւ մէկ հատը։*

Ad usum . . . (Ըստ սովորութեան). — *Célébrer un anniversaire* **ad usum.**

Ad usum delphini. (Ի պէտս Արքայորդւոյն). — *Այս անունը կը տրուէր Լուի ԺԴ.ի որդւոյն համար պատրաստուած լատին դասական հեղինակներու ընտիր տպագրութեանց։*

Ad valorem . (Ըստ արժէից). — *Ներածուած ապրանքներու արժէքին համեմատ պահանջելի մաքսատուրքերու համար կ'ըսուի։*

Ad vitam æternam . . . . . . (Յաւիտեանս յաւիտենից). — *Տե՛ս* **In secula secularum։** *Բառական թարգմանութիւն՝ ցկեանս յաւիտենականս։*

Æquo animo . . . (Անյողդողդ հոգւով). — *Le sage supporte* **æquo animo** *les coups de l'adversité.*

Æquo pulsat pede. (Մահը անխտիր կը զարնէ). — *Ովրատիոսէ առնուած այս խօսքը կը նշանակէ թէ մահը իր զոհերը չըntրեր, այլ կը զարնէ հաւասարապէս թէ՛ պալատի եւ թէ խրճի-*

թի դուռը։ Բառական թարգմանութիւն՝ մահը հաւասար ոտքով մը կը զարնէ ։

Ære perennius . . (Քան պղինձ տոկուն).

Ովրատիոս սապէս կը խօսի իր քերթուածներուն վրայ. (Պղնձէն ու մարմարէն աւելի կարծր ու աւելի զօրեղ բան մը կայ, նախապաշարումն է այն, **ære perennius** ։

Æse triplex . . . (Եռակի պղինձ) .

Այս ձեւը կը գործածէ Ովրատիոս առաջին նաւարկուին յանդգնութիւնը բնորոշելու համար ։

Æternum vale . . (Յաւիտենական հրաժեշտ) .

Օվիդիոս այս խօսքը կը դնէ Որփէոսի բերանը՝ երբ սիրկա երկրորդ անգամ իր սիրական Եւրիդիկէն կը կորսնցնէ . Les hommes ne disent pas facilement un **æternum vale** *aux biens de ce monde et aux plaisirs de la vie.*

A fortiori. . . . (Ա՛լ աւելի) .

Si je dois obliger mon cousin, **a fortiori** *dois-je secourir mon frére.*

Age libertate decembris. . . . . (Օգտուէ՛ դեկտեմբերի ազատութենէն) .

Ովրատիոս այսպէս կը խօսի իր Տավիուս գերիին։ (Դեկտեմբերի մէջ կը կատարուէին Սատուռնական տօներն՝ ուր գերիները մեծ ազատութիւն կը վայելէին) ։

Age quod agis (Ինչ որ պիտի ընես՝ զայն ըրէ՛) .

Այս խրատը կը տրուի մէկու մը՝ որ իր ուշադրութիւնը իր գործէն տարբեր բանի մը վրայ կը դ[illegible]է ։ Բառական թարգմանութիւն՝ Ըրէ՛ ըրածդ ։

A giorno . . . . (Ցերեկանման, մեծապայծառ).

Իտալական ձեւ ։ Ցերեկի լոյսի նման մեծապայծառ լուսաւորութեան մը համար կ'ըսուի. Eclaire **a giorno**։

Agnosco veteris vestigia fiamme. . (Առաջին սիրոյս հետքը կը ճանչնամ).

Այս խօսքերով ահա Սիքէոսէ այրիացեալ Դիտոն կը խոստովանի իր քրոջ թէ իր սրտին մէջ արծարծուած կը տեսնէ այն սէրը՝ զոր իր առաջին ամուսնոյն համար կ'զգար։ Այս խօսքին եղած ակնարկութիւնները վառ մնացած տարփանքի մը վերաբերութիւն ունին միշտ։

A latere. . . . . (Ընթերականերէն) .

Պապը շրջապատողներէն ընտրուած կարտինալի մը համար կ'ըսուի՝ որ լիազօր իշխանութիւն մը կ'ունենայ օտար վեհապետներու՝ հոգեգումար ժողովներու մէջ ելլն. Un légat **a latere** ։ *Բառական թարգմանութիւն՝ կողքէն ։*

Albo lapillo notare diem. . . . (Սպիտակ քարով նշանակել օր մը).

Այսինքն իբր բարեբաստիկ նկատել օր մը՝ Հռովմայեցւոց համար ճերմակը երջանկութեան խորհրդանշանն էր, իսկ սեւը՝ դժբաղդութեան։

Alea jacta est . . (Քուեայն նետուած է, վիճակը ձգուած է).

Հռչակաւոր խօսք՝ զոր ըսած է Կեսար Ռուպիքոնէ անցնելէ յառաջ, քանզի օրէնք մը կը հրամայէր Իտալիա մտնող ամէն զօրապետի՝ այդ գետէն անցնելէ յառաջ արձակել իր զօրքերը։ Այս ձեւը կը գործածուի երբ մէկը խիզախ որոշում մը կ'ընէ երկար ատեն վարանելէ ետք։

Alias . . . . . . (Ուրիշ անուամբ, այլապէս).

Molière, **alias Poquelin**.

All right (օլ րայթ). (Ամէն ինչ լաւ է, կարգին է).

Անգլիերէն ասութիւն. կրնաս յառաջանալ. **all right**։ Բառական թարգմանութիւն՝ շիփ շիտակ։

Alma mater . . .
Alma parens . . . (Սնուցիչ մայր).

Լատին բանաստեղծներ ստէպ գործածած են այս ասմունքը՝ հայրենիք նշանակելու համար։ Արդի հեղինակներ ալ կը գործածեն այս ձեւը միեւնոյն իմաստով եւ մերթ Համալսարանն ակնարկելով. *L'Angleterre est* **l'alma parens** *de l'industrie moderne*.

Alpha et oméga . (Այբ եւ Ժէ).

Յոյն այբուբենէ առնուած այս երկու տառերը կը նշանակեն սկիզբ ու վերջ (ալֆա՝ յոյն այբուբենի առաջին գիրն ըլլալով, եւ օմեղա՝ վերջինը). — *Saint Jean dit dans son Apocalypse que Dieu est* **l'alpha et l'oméga** *de toutes choses*.

Հասկցնելու համար որ մէկը բոլորովին անտեղեակ է գիտութեան մը՝ կ'ըսեն. *Il n'en sait ni* **l'alpha** *ni* **l'oméga**։

Alter ego . . . . (Երկրորդ ես մը, երկրորդը).

Fiez-vous à lui, c'est mon **alter ego**. — *Ephestion était* **l'alter ego d'Alexandre**.

Amant alterna Camenæ . . . . (Մուզայք կը սիրեն փոխն ի փոխ երգերը).

Վիրգիլիոսի տաղանաւորի մը վերջը։ Այդ բանաստեղծի հովուերգութեանց մէջ երկու հովիւներ փոխն ի փոխ կ'երգեն։ Այս կիսատողէն եղած գործածութիւնները հեգնական են գրեթէ միշտ։

Amicus humani generis . . . . . (Բարեկամ մարդկային ազգի) .	Ամէնուն բարեկամը այսինքն ոչ մէկուն բարեկամը ։
Amicus Plato, sed magis amica veritas . . . . . (Սիրելի է ինձ Պղատոն, այլ աւելի սիրելի՝ ճշմարտութիւնը) .	Փիլիսոփաները այս խօսքը յիշած են ստէպ իրենց բանավէճերուն մէջ՝ յայտնելու համար թէ չբաւեր որ կարծիք մը՝ առած մը պատկառելի անձնաւորութեան մը՝ զոր օրինակ՝ Պղատոնի հեղինակութեամբ յանձնարարուած ըլլայ. պէտք է որ ճշմարտութեան ալ համաձայն ըլլայ ։
A minima. . . . (Զմեղմութենէ) .	Իրաւագիտական բառ։ Երբ հասարակաց դատախազը խիստ մեղմ գտնէ դատապարտութիւնը՝ բողոք կ'ընէ ուրիշ ատեանի մը։ Բառական թարգմանութիւն՝ զփոքրութենէ։
Anch' io son' pittore. . . . . . . (Ես ալ պատկերահան եմ).	Ազնիւ փառասիրութեան մ'առաջին թափին մէջ այս գոչիւնն ունեցաւ Քոռեճճի նկարիչը Ռաֆայէլի պատկերի մ'առջեւ ։ Այս խօսքս կը յիշուի երբ տաղանդ մը՝ կոչում մ'այսպիսի կերպով երեւան կ'ելլէ, պարագային համեմատ փոխելով զայն. Ես ալ բանաստեղծ եմ . **Anch' io son pœta** ։
Anguis in herba . . (Օձը՝ խոտին տակ) .	Ամէն հրապուրալի երեւոյթներէն զգուշացի՛ր. գէշ բաներ կը ծածկեն ասոնք. հաճոյքի ճանապարհը ծաղկաւէտ է ու հաճելի, այլ օձը՝ խոտին տակ **Anguis in herba** ։
Angulus ridet . . . (Սիրելի է ինձ այդ խորշը).	Ոլորատիոս Տարենտոնի համար ըսած է այս խօսքը՝ զոր որ եւ է մէկը կրնայ գործածել իրեն սիրելի եղած մէկ տեղին համար։
Animula vagula, blandula. . . . . (Կայծիկ գգուիչ՝ թափառիկ) .	Ադրիանոս կայսեր վերջին խօսքերը՝ որով հոգւոյ գոյութեան մասին իր թերահաւատութիւնը կը յայտնէր։ Բառական իմաստն է՝ փոքր հոգի թափառիկ, գգուիչ։
Animus meminisse horret . . . (Յիշելով միայն կը սոսկայ հոգիս)։	Վիրգիլիոս այս խօսքերը կը դնէ Ենէասի բերանը՝ Տրովադայի պատերազմին ցաւագին պատմութիւնն սկսած պահուն։
Anno Domini. . . (Յամի Տեառն).	Այս խօսքը ընդհանրապէս համառօտելով կը դնեն **A. D.**
Anno ætatis suæ. . (Իր կեանքին այսինչ տարին).	Տապանաքարի սովորական տարազ։

A novo (Նորէն).

Affaire renvoyée **a novo** *devant une autre cour.*

Ante mare, undæ. (Ծովէն յառաջ՝ ջուր)։

Այս ձեւը կը գործածեն հասկցնելու համար թէ արդիւնքէն յառաջ պատճառը կը գտնուի, թէ մասներուն միացումովը ամբողջը կը ձեւանայ. Բանակ մը ունենալու համար զինուոր ունենալ պէտք է. **Ante mare, undæ** ։

A posteriori (Ի յետնագունէ).

Ի յետնագունէ տրամաբանելը՝ նախադասութեան մը կարեւոր հետեւանքներուն համեմատ փաստելն է։ Ի յետնագունէ կրնայ ապացուցուիլ որ ընկերութեան մը մէջ տիրող անկարգութիւնները յոռի կիրքերէ յառաջ եկած են գրեթէ միշտ։

A priori (Ի յառաջագունէ).

Ի յառաջագունէ կ'ըսուի գլխաւորաբար այնպիսի դատողութիւններու եւ սիստէմներու համար՝ որք պարզ մտքէ ծագում առած են՝ առանց դրական իրողութիւններու վրայ հիմնուած ըլլալու. Ժողովուրդի մ'օրէնսդրութիւնը երբեք ի յառաջագունէ չկազմուիր. ընկերութեան պէտքերէն կը ծնի անկէ ետք։

Aquæ potoribus. (Ի գործածողաց զջուր).

Ակնարկութիւն Ովրատիոսի սա քմայական խօսքին. Ջուր խմողներէն (գործածողներէն) տեւական քերթուած չելլեր ։

A quia (Քանզիով).

Դպրոցական վիճաբանութիւններու մէջ եթէ ախոյեաններէն մէկը պատճառներ փնտռելու ու չգտնելու տագնապին մէջ իյնայ. եթէ **quia**, քանզի բառին վրայ մնայ՝ առանց աւելի հեռուն երթալու, այն ատեն կ'ըսուի **Il fut à quia**, քանզիով մնաց, պապանձեցաւ։ **Mettre à quia** կը նշանակէ պապանձեցնել, քանզիով ձգել մէկը։

A qui lanon capit muscas (Արծիւը ճանճ չորսար).

Կը գործածուի հասկցնելու համար թէ բարձր հանճարի տէր մէկը պէտք չէ զբաղի իրմէ վար բաներով։ Արծիւը ճանճ բռնելով չկորսնցներ իր ժամանակը ։

Arca des ambo (Երկուքն ալ Արքադիացի).

Վիրգիլիոսէ Թիրսիս եւ Քորիտոն անուն երկու հովիւներու համար կիրարկուած ձեւ։ Երկուքն ալ Արքադիացի են, հետեւապէս երգելու մէջ վարպետ։ Ըստ որում Արքադիա հռչակաւոր նշանաւոր էր իր էշերով՝ Երկուքն ալ Արքադիացի, **arcades ambo**, կ'ըսուի՝ հեգնութեան կամ չարաճճիութեան առիթ տուող զոյգի մը համար ։

A remotis . . . (Մէկ կողմ, մէկդի)։ — *Mettre un objet* **a remotis**, *Մէկդի թողուլ բան մը*։

Argumentum ad crumenam . . . (Դրամացի փաստ)։ — *Ի չգոյէ լաւ փաստի՝ քսակին բերանը բանալը*։

Argumentum baculinum . . . . (Բրացի փաստ)։ — *Իբր փաստ գաւազանի հարուածներ տալը։ Մոլիէրի Ակամայ բժիշկին մէջ գաւազանի հարուածներով կը համոզուի Սկանարէլ ինքզինք բժիշկ ճանչնալու*։

Ars longa vita brevis . . . . . . (Արուեստը երկար, կեանքը կարճ)։ — *Հիպոկրատէ առնուած առած՝ որ պէտք չունի բացատրութեան*։

A sacris . . . . (Ի բաց ի սրբազան իրաց)։ — *Սրբազան բաներէ*, a sacris. *կախակայեալ քահանան իր պաշտօնին որեւէ մէկ մասը չկրնար ի գործ դնել*։

sinus asinum fricat . . . . . (Էշը իշուն կը քսէ)։ — *Իրար գովող՝ երկինք հանող երկու անձերու համար կ'ըսուի*։

At home . . . . (Տան մէջ, ներքին կեանքի մէջ)։ — *Անգլիական ասացուած*. Se trouver bien at home։

Audaces fortuna juvat . . . . . . (Բախտը ժպտի խիզախաց)։ — *Յանդուգն Պիզառ ափ մը բաղդախնդիրներով Փերուն նուաճեց*. Audaces fortuna juvat։

Audax Iapeti genus . . . . (Յանդուգն զաւակ Յաբեթայ). — *Ովրատիոս այսպէս կ'անուանէ Պրոմեթէոսը, այլ ընդհանուր մարդիկներու համար ալ կը գործածուի այս ձեւը*։

Audi alteram partem . . . . . . (Միւս կողմը մտիկ ըրէ՛)։ — *Անկողմնակալութեամբ դատելու համար՝ ամբաստանութենէ ետք ջատագովութիւնն ալ լսել պէտք է*։

Aures mediocritas . . . . (Երջանիկ միջակութիւն)։ — *Երջանիկ միջակութիւնը*, aures mediocritas, *պէտք է աւելի բանի վեր դասել*։

Եթէ կ'ուզես երջանկութիւն՝
Ոչ հիւղին մէջ է այն եւ ոչ վըրայ գահուն.
Ձեռք անցունել կ'ուզե՞ս զանի,
— Միջակութիւն մէջ գտնուի։

Aura popularis . . (Ժողովրդային փըչումը՝ հովը). — *Ովրատիոս եւ Վիրգիլիոս այս փոխաբերական ձեւը կը գործածեն՝ ժողովրդային համակրութեան անհաստատութիւնն յայտնելու համար։*

Aures habent et non audient . . . (Ականջ ունին ու չպիտի լսեն)։ — *Սաղմոսերգուին խօսքը՝ որու յաճախ ակնարկութիւններ կ'ըլլան այն մարդիկներու նկատմամբ՝ որոնք կրքէ կուրցած՝ խուլ կ'ըլլան բանաւորութեան ձայնին։*

Auri sacra fames ! (Պժգալի ծարա՛ւ ոսկւոյ)։ — *Վիրգիլիոսի մէկ խօսքը։ Ընչաքաղց մարդը բաղդի հասնելու համար՝ կը մոռնայ իր հին բարեկամները, կ'ուրանայ թշուառութեան մէջ ինկած իր ծնողքը.* **auri sacra fames**։ *Արդի ժամանակներու վէրքը՝ ոսկւոյ պժգալի ծարաւն է, հարստութեան այս անզուսպ փափաքն է՝ որ ընկերական ամէն դասերու գրաւած է սիրտն ու հոգին։*

Austriæ est imperare orbi universo (Աւստրիոյ կը պատկանի իշխել տիեզերքի)։ — *Աւստրիոյ տան փառասէր նշանաբան՝ որ այբուբենի հինգ ձայնաւորներէ կազմուած է.* **A. E. I. O. U.**

Aut Cæsar, aut nihil . . . . . . (Կա՛մ կայսր կամ ոչինչ)։ — *Սեզար Պորճիայի վերագրուած նշանաբան՝ որ կրնայ իբր նշանաբան ծառայել ամէն փառամոլներու։*

Ave Cæsar (*կամ* **Imperator**)**, morituritite salutant . .** (Ողջոյն քեզ Կեսա՛ր (*կամ* կա՛յսր), օրհասականք կը բարեւեն զքեզ)։ — *Ըստ Սուետոնի Հռոմայեցի սուսերամարտիկներն այս խօսքերը կ'արտասանէին մրցումէն յառաջ կայսերական օթեակին առջեւէն անցած ժամանակնին։*

Avere il granchio nella scarcella. . . (Քսակին մէջ կարիճ ունենալ)։ — *Ագահ ըլլալ, ձեռքը գրպանը տանելու վախնալ՝ իբր թէ զայն խայթող կարիճ մը գտնուէր հոն։ Բնագիրը խեցգետին (եէնկէչ) կ'ըսէ։*

Beati poperes spiritu . . . . — *Այսինքն երանի՛ անոնց որ աշխարհի բարիքներէն գիտեն անջատուիլ։ Աւետարանի խօս-*

Երանի՛ մտքով աղքատներուն). — քեր որք հեգնօրէն միայն կը գործածուին այնպիսիներուն նկատմամբ՝ որք պզտի գիտութեամբ ու պզտի միջոցներով կը յաջողին։ Այս մարդը՝ որ հազիւ ստորագրութիւնը դնել գիտէ, ահագին հարստութեան մը տէր եղաւ քանի մը տարուան մէջ, Երանի՛ մտքով աղքատներուն. **Beati poperes spiritu**։

Beati possidentes . . . . (Երանի՛ տէր եղողներուն, տիրացողներուն)։ — Յաճախ կիրարկութիւն կ'ըլլայ այս ձեւին՝ որ Պիզմարք իշխանէն գործածուած է առաջին անգամ։ Կը նշանակէ որ երկիր մը կամ իրաւունք մ'ազդուապէս պահանջելու համար՝ պէտք է արդեամբ տէր եղած ըլլալ անոնց։

Bella matribus detestata . . . . (Պատերազմունք ատելի մարց)։ — Ովրատիոսի վսեմ խօսք՝ որ իր ցոլացումն ունի այն գեղեցիկ տողին մէջ՝ զոր Վանտոմի Հրապարակի սիւնին վրայ գրած է Պարպիէ ֆրանսացի բանաստեղծը. *Ce bronze que jamais ne regardent les mères*. Այդ պղինձը՝ որու մայրեր չեն նայիր երբեք։

Betting (պէթթինկ). . (Գրաւ)։ — Անկլիերէն բառ՝ որ կը գործածուի ձիարշաւի դաշտին վրայ թէ՛ գրաւներու թէ՛ գրաւադիրներու եւ թէ անոնց գումարուած տեղին համար։

Bis dat, qui cito dat. . . . . . . (Շուտ տուողը երկու անգամ տուած կ'ըլլայ)։ — Խիստ ճշմարիտ խօսք Սենեքայի։

Bis repetita placent . . . . . . (Կրկնուած՝ կրկնուած բաները հաճելի են)։ — Ովրատիոսի Արուեստ Քերթողականէ առնուած խօսք՝ ուր ըսուած է թէ թատերախաղի մը լաւութեան ամենամեծ ապացոյցն անոր շատ անգամ ներկայացուիլն ու ժողովուրդէն խընդրուիլն է։

Bona fide . . . . (Անկեղծօրէն)։ — *Agir, Se tromper* **bona fide**.

Bona Deus . . . (Տէ՜ր Աստուած, տէ՜ր ողորմեա). — Ընտանի բացագանչութիւն՝ որ զարմանք՝ ապշանք կը յայտնէ. **Bona deus!** *que me dites vous là?*

Bonum vinum lætificat cor hominis (Ընտիր գինին կ'ուրախացնէ սիրտը). — Սուրբ Գիրքէն առնուած խօսք, եւ որուն բուն բնագիրն է **vinum et musica lætificat cor**, գինին եւ երաժշտութիւնը սիրտը կ'ուրախացնեն. եւ բնագիրը կ'աւելցնէ՝ Եւ այդ երկուքէն աւելի՝ իմաստութեան սէրը։

Book-maker (*պուք-մէյքօր*) . . . . . (Գիրք շինող) :	*Անգլիերէն բառ : Սովորական գործածութեամբ՝ գրչակ. ձիընթացքի լեզուով՝ ան որ արշաւավայրին վրայ գրաւներու տոմարը կը բռնէ :*
Broken-down *պրօքն-տաուն*) . . . (Վարէն խորտակուած) .	*Անգլիերէն բառ : Արշաւի ձիերու յատուկ կաղութիւն մը· Tout cheval* broken-down *est boiteux, mais tout cheval boiteux n'est pas nécessairement* broken-down.
Cæli enarrant gloriam Dei . . . . (Երկինք կարդան զփառս Աստուծոյ) .	*Սաղմոսի մէկ խօսքը : Երկնային աշխարհները Արարչին իմաստութեանն ու ամենակարող զօրութեանը յայտնաբարբառ վկայութիւն կուտան :*
Cætera desiderentur . . . . (Մնացածը կը փրնտռուի) :	*Այսինքն մնացածը պակաս է, կը պակսի : Այս ձեւը կը գործածուի յայտնելու համար թէ գիրք մը թերի է՝ անաւարտ է :*
Caput mortuum . . (Անկենդան գլուխ) .	*Հին տարրալոյծները այս ձեւը կը գործածէին իրենց վերլուծոյթներու ոչ-հեղուկ մնացորդը նշանակելու համար :* Caput mortuum *անունը սա՛ բանէն ծնունդ կ'առնէր որ քիմիագործները* (alchimiste) *իրենց այլաասացիկ լեզուով այդ մնացորդները կը բաղդատէին գլուխի մը՝ որ թորումով* (distillation) *կորուսած էր խելքը :* Caput mortuum *ըսելով կը հասկցուի ոչինչ՝ ոչնչացած բան :*
Cara deum soboles (Զարմ սիրելի աստուածոց) :	*Վիրգիլիոս այս խօսքն ուղղած էր մեծանուն ընտանիքի մը նորածին զաւկին : Շողոքորթները ետքէն գործածեցին նոյն ձեւը ճակատագրէ նպաստաւորեալ ամէն բաղդախնդիրներու համար :*
Carcere duro . . . (Դժնդակ զնդան) .	*Իտալերէն ձեւ՝ մանաւանդ Աւստրիոյ մէջ գործածուած . Prisonnier condamné an* carcere duro :
Carpe diem . . . . (Օգտուէ՛ այս օրէն) :	*Ովրատիոսի մէկ խօսքը որ կ'ուզէ յիշեցնել թէ կեանքը կարճ է, եւ թէ պէտք է վայելել զայն : Եսամոլի ու անհոգի նշանաբանն եղած է այսօր այդ խօսքը :*
Castigat ridendo mores	*Կատակերգութեան նշանաբան՝ Սանդէօյլ բանաստեղծէն երեւակայուած : Եւ իրօք նուրբ*

(Ծիծաղելով կ'ուղղէ բարքերը). սիրուն հեգնութեան մ'առջեւ անձնասիրութիւնն այնքան հեստ չմնար՝ որքան դառն պարսաւի մ'որ շատ անգամ աւելի կը խոցէ քան կը բուժէ։

Casus belli . . . (Առիթ պատերազմի). Կ'ըսուի այնպիսի արարքի մը համար՝ որ երկու ազգերու մէջ թշնամութեան ծնունդ կուտայ։ Վեհապետի մ'բրած անարգանքը ուրիշ տէրութեան մը դեսպանին միշտ առիթ մ'է պատերազմի, **casus belli**։ Ընդարձակ առմամբ՝ երկու անհատներու համար ալ կ'ըսուի։

Cave ne cadas . . (Զգուշացի՛ր չիյնաս). Հռովմէացի յաղթականին ետին կեցած գերի մը մ'այս ազդարարութիւնը կ'ընէր անոր՝ որպէս զի չհպարտանայ։ Փոխաբերական իմաստով միայն կը գործածուի դիրքէ իյնալու իմաստով. *Vous oecupez un poste élevé*, **cave ne cadas**։

Caveant consules ! (Թող հսկեն բդեշխք). Վտանգի ժամանակ հռոմէական ծերակոյտը ա՛յդ տարազով դիկտատորական իշխանութիւն կուտար բդեշխներուն։ — Ընտանի լեզուով չնչին բաներու համար խայթախորժ կիրառութիւն մը կ'ընեն այդ ձեւին. **Caveant consules!** Ուշ դի՛ր զգուշացի՛ր ըսելու տեղ։

Cedant armatogæ . (Զէնքը թող տեղի տայ բողոնի). Բողոնը բրդէ մեծ վերարկու մ'էր՝ զոր Հռոմայեցիք պարեգօտի վրայ կը կրէին։ Փոխաբերական ձեւ՝ որ կը նշանակէ թէ զինուորական իշխանութիւնը՝ որուն նշանը զէնքն ու սուրն է, թող տեղի տայ քաղաքային կառավարութեան՝ զոր կը ներկայացնէ բողոնը՝ սոսկականի թիկնոցը Հռովմայեցւոց մէջ։

Cheto fuor, commoto dentro . . . (Դուրսէն հանդարտ, ներսէն այլեկոծ). Մեծ ժամացոյցի մը յարմարցուած հանճարեղ նշանաբան։ Անխռով անձերու համար կրնայ պատշաճուիլ՝ որք իրենց ներքին յուզումը չեն յայտներ դուրսէն։

Chi lo sa ? . . . (Ո՞վ գիտէ). Իտալերէն խօսք՝ որ այս մտքով կը գործածուի ստէպ։

Chi va piano va sano . . . . . . (Կամաց գացողը ապահով կ'երթայ). Իտալական առած՝ որ կը լրանայ հետեւեալ կերպով. **Chi va sano va lontano**, Ապահով գացողը հեռուն կ'երթայ։

Claudite jam rivos pueri; sat pra. Վիրգիլիոսի երկրորդ հովուերգութեան վերջին յանգատողը՝ զոր հեգնօրէն կը գործա-

ta hiberunt . . . (Առուները գոցեցէ՛ք ծղայք, մարգերը բաւական ջուր խմեցին).
ծեն ըսելու համար, Ա՛լ բաւ է, վերջը բերէ՛ք։

Cœlo tonantem credidimus Jovem. . (Արամազդի հաւատացինք երբ կ'որոտար երկնքի մէջ).
Ամէնքս ալ հաւատացող կ'ըլլանք՝ երբ որոտումը կը զոռայ. Ովրատիոսի մէկ տաղն այսպէս կ'սկսի։ Միշտ ճշմարիտ է այս խօսքը. իշխանութիւնը կը ճանչնանք անոր տուած հարուածներէն. Cœlo tonantem ։

Cogito, ergo sum . (Կը մտածեմ, ուրեմն կամ, գոյութիւն ունիմ).
Տէքարդ բոլոր ընդունուած սկզբունքները միահամուռ ջնջել վերցնելէն ետք՝ ա՛յս առածին վրայ վերահիմնեց բոլոր փիլիսոփայութիւնը։

Commedia dell'arte (Արուեստի կատակերգութիւն).
Իտալերէն ձեւ՝ տեսակ մը թատերախաղերու մասին կիրարկուած՝ որոնց մէջ տեսարանադրութիւնը (scenario) կարգադրուած է սոսկ֊դերասանք կ'ափյափոյեն տրամախօսութիւնը ։

Compelle intrare. . (Բռնադատեցէք որ մտնեն).
Աւետարանի խօսքեր կոչունքի ու կոչնականներու առակին մէջ՝ ուր հրաւիրեալք կը մերժեն ։

Compos sui . . . (Իր անձին տէր).
Ամէն պարագաներու մէջ իմաստունը տէր կը հանդիսանայ իր անձին ։

Concedo . . . . . (Կ'ընդունիմ).
Տրամաբանական ձեւ. պատերազմը հարկաւոր չարիք մ'է, կ'ընդունիմ (concedo), այլ անկէ խուսափելու համար պէտք է ամէն միջոց ի գործ դնել։ Այս բառին գործածութիւնը տեսակ մը բեկբեկում կամ իմաստակութիւն կը յայտնէ գրեթէ միշտ ։

Confiteor . . . . (Խոստովանիմ).
Կաթոլիկներու մէջ խոստովանանքէ յառաջ ըսուած աղօթքի մ'առաջին բառը՝ որով մեղք մը՝ յանցանք մը եւլն կը ճանչնայ այդ խորհուրդին մերձեցողը ։

Consensus omnium. (Ընդհանուր հաւանութեամբ).
Բան մ'ապացուցանել ընդհանուր հաւանութեամբ, ինչ որ ամէնքը հաւատացած են ամէն ժամանակ՝ մեծ հաւանականութիւններ ունի ճշմարիտ ըլլալու ։

Consillo manuque. (Խրատով եւ ձեռքով).
Պաշտպանեալի մը տրամադրութեան տակ կը դրուին ազդարարութիւններ, ազդեցութիւններ, ոյժ անգամ. մէկ խօսքով անոր օգնու֊

թեան կը փութացուի խրատով եւ ձեռքով, **consillo manuque**:

Consummatum est. (Ամենայն ինչ կատարեալ է).

Յիսուսի վերջին խօսքերը՝ խաչին վրայ։ Այս խօսքը կը յիշուի աղէտքի մը՝ մեծ վշտի մ'առթիւ։

Contraria contrariis curantur. . . (Հակառակը կը բըժշկուի հակառակով).

Դասական բժշկութեան նշանաբան՝ որ ճիշդ հակառակն է նմանաբուժութեան ընդունած նշանաբանին։

Coram populo . (Հրապարակաւ).

Ովրատիոս Արուեստ քերթողականի մէջ **Coram populo** *ձեւը գործածած է այն կերպ տեսարաններու համար՝ զոր թատերգակ հեղինակ մը պէտք չէ՛ ժողովրդեան աչաց տակ դնել։* **Parler coram populo** *կը նշանակէ յայտ յանդիման եւ աներկիւղ խօսիլ։*

Corpus delicti . . (Յանցանքի նշան, յանցանիշ).

Յանցանքի գոյութիւնն ապացուցանող առարկայ, օրինակ՝ վիրաւէց դիակ, խորտակուած դուռ, եւլն.

Credo quia absurdum . . . . . . (Կը հաւատամ վասն զի անտեղի է).

Սբ. Օգոստինոսի հռչակաւոր մէկ խօսքը։ Մտքին հաւատալ մերժածը հաւատքը մեզ ընդունիլ կուտայ իբր ճշմարիտ։

Cuique suum . . . (Իւրաքանչիւրին իրենը).

Il faut rendre **cuique suum.**

Cujus regio, ejus religio . . . . . (Ո՛ր երկրէն նո՛յն կրօնքէն).

Այս առածով կը յայտնեն թէ մարդս ո՛ր երկրէն որ ըլլայ՝ նոյն երկրին մէջ տիրող կրօնքը կը դաւանի ընդհանրապէս։

Cumg rano salis. . (Շէնշողութեան համար).

Այս խօսքը՝ որուն բառական թարգմանութիւնն է՝ հատիկ մ'աղով, կը գործածուի հասկցնելու համար թէ ըսուածը խնդալու համար է, իբր կատակ առնելու է։

Cuneta supercilio moventis . . . . (Աշխարհասասան՝ պռստմամբ յօնիցն).

Այս ձեւը կը գործածէ Ովրատիոս Արամազդի գերագոյն զօրութիւնը հասկցնելու համար։

Currente calamo . (Ընթացիկ՝ վազուկ գրչով).

Currente calamo *գրել՝ կը նշանակէ գրել շուտ շուտ եւ առանց մտածելու։*

Curriculum vitæ . (Կեանքի ասպարէզ).	Այս լատիներէն բառերը կը յայտնեն դպրոցականի մը՝ քանդիդատի մը եւլն. քաղաքային հանգամանքները եւ կացութեան տեղեկութիւններն ընդհանրապէս։
Date obolum Belisario . . . . . (Դանգ մը տուէք Պելիզերի).	Ողորմութիւն տուէ՛ք Պելիզերի այսինքն՝ Ձեռք կարկառեցէ՛ք բաղդէ շանթահարուած հոյակապ մարդուն։ Ա՛յս մտքով ահա կը գործածեն սոյն լատիներէն ասմունքը՝ որ անհիմն աւանդութենէ մ'առած է իր ծագումը։
Dat veniam corvis, vexat censura columbas . . . (Գրաքննութիւնը կը խնայէ ագռաւներու, ու կը չարչրկէ աղաւնիները).	Յոբնաղ այս խօսքս կը դնէ Լարոնիա հռոմէուհւոյն բերանը՝ որ իգական սեռը պաշտպանող զօրեղ դատասացութեան մ'եզրակացութիւնը կ'ընէ զայն։ Ամէն անգամ որ չարերն անպատիժ թողլով անմեղներն հալածեն՝ կը յիշուի Յոբնաղի այս ձեւը։
Davus sum non Œdipus. . . . . (Տավիուսն եմ եւ ոչ Եդիպոսը).	Լատիներէն ձեւ։ Լատին թատերգութեան մէջ Տավիուս անձնանունէր այլ փոքր ինչ պարզմիկ գերիի տիպարն է։ Ընդհակառակն Եդիպոս այն սրամիտ դիւցազն է՝ որ Սփինքսի հանելուկը լուծեց։
Dead-heat (*տէտ-հիդ*) . . . . . . (Դերեւած փորձ).	Անգլիական ասմունք։ Անհետեւանք հրապարակուած ձիարշաւի մը համար կ'ըսուի երբ երկու կամ բազմաթիւ ձիեր ա՛յնքան իրար մօտ հասած են՝ որ դատաւորը չկրնար որոշել թէ անոնցմէ ո՞րն է շահողը։
De auditu . . . . (Ի լրոյ).	*Ne savoir une chose que* **de auditu**.
Debellare superbos. (Տապալել գոռոզները).	Վիրգիլիոսի մէկ խօսքը՝ որ իբր նշանաբան կը ծառայէր հռոմէական փառասիրութեան։
Debemur mortinos nostraque . . . . (Մահուան սահմանուած ենք մենք ու բոլոր մերայինք).	Ովրատիոսի մէկ խօսքը։ Բանաստեղծը բաղդատելով լեզուները՝ (որոնց բառերը կը նորոգուին միշտ), պարբերաբար տերեւաթափ ծառերու՝ միտքը կը դարձունէ մարդիկներու՝ անոնց կեանքի կարճութեան վրայ, եւլն.
Decipimur specie recti	Ովրատիոսի մէկ խօսքը․ անիկա բանաստեղծներու համար միայն կը խօսի, այլ ա-

(Բարիին երեւոյթէն կը խաբուինք)․ — մէն մարդ ալ միեւնոյն կերպով խաբուելու ենթակայ է։

De commodo et incommodo . . . (Շահաւորութեան եւ անշահաւորութեան)։ — *Այս ասմունքը գոգցես վարչական է միայն. Ordonner une enquête* de commodo et incommodo.

De cujus . . . . . (Որու)․ — *Անօգուտ կրկնութիւններէ խոյս տալու համար գործածուած դատավարական բառ. Կը նշանակէ՝ խնդրոյ տակ եղող անձը. Les dernières volontés du* de cujus.

De facto . . . . (Արդեամբ, իրապէս)․ — *Հակառակն է* De jure*ի (իրաւամբք)։ Pour les légitimistes, Louis-Philippe était le roi* de facto, *et Henri V le roi* de jure.

De gustibus et coloribus non dispitandum . . . (Ճաշակի ու գոյնի մասին պէտք չէ վիճել)․ — *Միջին դարու Սքոլաստիկներու այս խօսքը իբր Փրանսերէն կը գործածուի։ — Ամէն մարդ ազատ է ուղած կերպովը խորհելու՝ գործելու։*

De jure . . . . . (Իրաւամբք)․ — *Տե՛ս* De facto.

Dellanda Carthago. (Պէտք է կործանել Կարթագինէն)․ — *Այս բառերը՝ որոնցմով Հինն Կատոն կը վերջացնէր իր բոլոր ճառերը՝ ի՛նչ նիւթի վրայ որ ըլլային անոնք, կը գործածուին յայտնելու համար մտքի մէջ սեւեռուն գաղափար մը՝ որու իրականացման մոլեգնօրէն կը հետապնդէ մէկը։*

De minimis non curat prætor . . . (Պրետորը չզբաղիր դոյզն բաներով)․ — *Այս առածը կը յիշուի յայտնելու համար թէ քիչ շատ բարձր դիրք տէր մէկը չնչին բաներու ուշ չդներ։*

Dente lupus, cornu taurus petit. . (Գայլը ակռայով կը հարուածէ, ցուլը եղջիւրով)․ — *Ովրատիոսի մէկ խօսքը։ Իւրաքանչիւր ոք բնութենէ իրեն տրուած զէնքերը կը գործածէ, ամէն մէկը կրցած կերպովը կը պաշտպանէ ինքզինք։*

Du superbo . . . (Ամբարտաւանին ակռայով մը)․ — *Ովրատիոսի այլասացիկ մէկ խօսքը՝ նկարագրելու համար քաղքցի մուկին արհամարհանքը՝ որով դաշտեցի մուկին պարզ կերակուրը կը ճաշակէր։*

Dentibus albis . . (Մաքուր ակռաներով). — Շնորհքով երգիծաբան մը կը խծբծէ, կը ծաղրէ, այլ միշտ ծիծաղելով՝ Ովրատիոսի նման՝ մաքուր ակռաներով, **dentibus albis** ։

Deo gratias . . . (Գոհանամք զԱստուծոյ, փառք Երկնաւորին). — Լատին պաշտամանց մէջ պատարագին վերջին բառերն են ասոնք՝ զոր ժողովուրդը կ'արտասանէ քահանային օրհնութենէն ետք ։ Ընտանի ձեւով կը գործածուի գոհունակութիւն յայտնելու համար որ երկար տեւած խօսք մը կամ բան մը կը լմննայ վերջապէս ։

Deo ignoto . . . . (Անծանօթին Աստուծոյ). — Պօղոս Առաքեալ Աթէնքի մէջ Աւետարանը քարոզած միջոցին տաճարին վրայ մակագրութիւն մը կարդաց սա՛ ձեւով. Անծանօթին Աստուծոյ ։ Նա յայտարարեց Յոյներուն թէ ճիշդ ա՛ն էր քրիստոնէից աստուածը ։

Deo juvante . . . (Աստուծոյ օգնութեամբ). — Լատիններէնի այս ձեւը ֆրանսերէն նոյնութեամբ կը գործածուի ։

De omnire scibili, et quibusdam aliis . . . . . . (Գիտնալ կարելի եղած ամէն բաներուն, եւ ուրիշ շատերու ալ). — Այս ձեւը նշանաբանն էր Բիք տէ լա Միրոնտելէ Իտալացի գիտնականին՝ որ կը յայտարարէր թէ մարդու մը գիտնալ կարելի եղած ամէն բանի վրայ պատրաստ էր որեւէ մէկուն դէմ կենալու ։ Երկրորդ պարբերութիւնը զուարճաբանի մ'իր կողմէ աւելցուցածն է ։ Այս նշանաբանը առակի կարգ անցած է իր յաւելուածով ու կը ծառայէ հեգնօրէն ակնարկելու քաջիմաստ հմուտի մը, կամ մանաւանդ բան չգիտցող ու ամէն բան գիտնալ կարծող մարդու մը ։

De plano . . . . (Դիւրաւ, անջան). — *Faire une chose* **de plano** ։ Դատաւարութեան մէջ կը նշանակէ՝ իսկոյն. *Divorce prononcé* **de plano** ։

De profundis . . . (Ի խորոց կարդամք). — Ապաշխարութեան սաղմոսի մ'առաջին բառերը ։ Գոյականօրէն ալ կը գործածուի այդ սաղմոսն ակնարկելով. *Dire, Réciter un* **de profundis** ։

Desiderata . . . . (Պակսած բանը, լուծելի խնդիրը). — Հայերէն կարելի է թարգմանել Ըղձանք, Փափաքանք. *Bacon a signalé le premier les* **desiderata** *de la science humaine* ։ Եզակի՝ **desideratum** ։

Desinit in piscem . (Ձկան պոչով կը վերջանայ). — Ակնարկութիւն Ովրատիոսի Արուեստ Քերթողականի այն հատուածին՝ ուր բանաստեղծը

միութիւն չունեցող երկ մը կը նմանցունէ օձի պոչով վերջացող կնկան գեղեցիկ կիսանդրի մը։ Կ'ըսուի նաեւ այն անձերու համար՝ որք շատ կը խոստանան ու քիչ կը կատարեն ։

Desipere in loco. . . (Պատեհ առթիւ մոռնալ իմաստութիւնը).

Ովրատիոս այս խօսքերով կը խրատէ զՎիրգիլիոս իմաստութեան հետ փոքր ինչ խենթութիւն խառնել ։

De stercore Ennii... (Էննիոսի աղբանոցէն).

Էննիոս լատին հին քերթող մ'էր՝ ոճն անողորկ, այլ արտայայտութիւնը զօրեղ։ Լատինք՝ Էննիոսի աղբանոցէն (քաղել) ձեւը կը գործածէին ակնարկելով Վիրգիլիոսի՝ որ չէր արհամարհեր ինչ ինչ փոխառութիւններ ընել այդ կէս-բարբարոս ոճ գործածող քերթողէն՝ մարգարիտ հատիկներ քաղելով Էննիոսի աղբանոցէն։ Այս ձեւը առածի կարգ անցած է ֆրանսերէնի մէջ, եւ կը գործածուի գրեթէ միշտ մա'նաւանդ յայտնելու համար թէ հին ու հիմայ անծանօթ մնացած հեղինակներէ մերթ կարելի է պատուական բաներ քաղել։

De te fabula narratur . . . . . . (Այս պատմութիւնը ճիշդ քուկդ է).

Ովրատիոսի մէկ խօսքը՝ որ կը գործածուի դիտել տալու համար մէկու մը թէ խօսքն իր վրայ կը դառնայ, թէ պատկերն ի'րն է՝ երբ նա չհասկնար այդպէս ըլլալը։

Deus dedit, Deus abstulit. . . . . (Աստուած տուաւ, Աստուած առաւ).

Յոբ Երանելիի խօսքը՝ որ իբր համակերպութեան օրինակ կը յիշուի ։

Deus, ecce deus!... (Աստուա՛ծը, աստուա՛ծ).

Վիրգիլիոս այս գոչը կը դնէ Քումէի գուշակուհւոյն բերանը՝ որ Ապողոնի մարգարէական ազդեցութեամբ գրաւուած կ'զգայ ինքզինք։ Բանաստեղծական ներշունչի խորհրդանշան մնացած է այս գոչիւնը ։

Deus ex machina... (Աստուած մը մեքենայով).

Այսինքն (թատերախաղի մը մէջ) Աստուած մ'իջած մեքենայի միջոցաւ ։ Ֆրանսերէն գրքերու ու նա'եւ խօսակցութեան մէջ ստէպ կը գործածուի այս ձեւը՝ յայտնելու համար եղերական կացութեան մ'աւելի յաջող քան հաւանական ելքը՝ ամենազօր անձնաւորութեան մ'անակնկալ միջամտութեամբ։

Deus nobis hæc otia fecit . . . .

Վիրգիլիոս այս խօսքերը կը դնէ Թիտիր հովիւին բերնին մէջ՝ որու բերանով կը պատմէ

(Աստուած մը շնորհեց մեզի այս հանգիստ դիրքը). ուրիշ Հովիւի մը թէ՝ ի՛նչպէս Օգոստոս կայսեր ձեռամբ իր հայրենական ժառանգութիւնը վերադարձուեցաւ իրեն։ Այս խօսքին յաճախ կիրառութիւնը կ'ըլլայ՝ շատ անգամ երգիծօրէն։

De visu . . . . . (Աչքով տեսնալով, տեսողաց). *Parler d'une chose* **de visu**.

Diem perdidi . . . (Օրս կորսնցուցի). Տիտոս կայսեր խօսքը՝ երբ օր մ'անցունէր առանց բարեգործութեան առիթ մը գտնելու։

Difficiles nugæ ... (Քրտնաջան չնչենիք). Մարսիալ բանաստեղծը կը ծաղրէ այն անձերը՝ որոնք տղայական բաներու կ'զբաղին լրջօրէն ու սրամտութիւն ծախելու համար քրտինքներ կը թափեն։

Dignus est intrare... (Արժանի է մտնելու). Մոլիէրի Երեւակայական հիւանդի ծաղրալից արարողութենէն առնուած խօսք՝ որ միշտ կատակի համար կը գործածուի՝ երբ պարագան ներկայանայ մէկը ընկերութեան մը կամ միաբանութեան մը մէջ ընդունելու։

Di. mellora piis ... (Աստուածք լաւագոյն բաներ շնորհեն բարեպաշտներուն). Վիրգիլիոսի բացագանչութիւն՝ ժանտախտի նկարագրութիւնը վերջացուցած պահուն։ Ընդհանուր կերպով մը կը գործածեն այս ձեւը. *Que le ciel nous protége, que l'avenir nous soit favorable* **di mellora** !

Dir l'orazion della bertuccia . . . (Կապկին աղօթքն ընել). Իտալական առակ. Անհասկնալի բառեր մռմռալ, աղօթելու պէս ընել եւ պրկունքները միայն շարժել։

Dis aliter visum... (Այլազգ դատաստան բրած են դիք). Վիրգիլիոսի մելամաղձիկ խորհրդածութիւնն է այս՝ Թիփէոս Տրոյացիի նկատմամբ՝ որ իր առաքինութեանց պատճառաւ պէտք էր արժանի ըլլալ Տրովադայի կործանումէն պրծելու։

Disjecti membra... pœtaœ . . . . . (Բանաստեղծին ցիրուցան անդամները). Ովրատիոսի մէկ հատուածէն քաղուած խօսք։ Բանաստեղծ մը երբ արձակ լեզուով թարգմանուի՝ անոր գաղափարները ամբողջապէս չեն արտայայտուիր բնաւ, այլ ցիրուցան անդամները կը գտնուին տակաւին հոն. **disjecti membra pœtaœ**։

Distinguo . . . . Բառ՝ որ սքօլաստիկեան պայքարներու մէջ

(Կը զանազանեմ). — զոյգն է Concedoի (կ'ընդունիմ) ու Negoի (կ'ուրանամ) ։

Divide ut imperes. (Բաժանեա՛ զի տիրեսցես). — Փառամոլին Մաքիավէլեան առածը՝ որ մասնաւորապէս նշանաբանն է Լուի ԺԱ.ի ու Քաթերին տը Մետիսիի։ Ամենէն ընդհանուր ձեւն է. Divide et impera, (բաժնէ՛ ու տիրէ) ։

Dixi . . . . . . (Ըսի). — Սովորաբար այս տարազով կը վերջացնեն ապացոյցներու յայտարարութիւնը, պատճառաբանութիւն մը, դատավարութիւն մը, եւլն.

Doctor in utroque . (Վարդապետ թէ՛ միոյն ու թէ միւսին մէջ). — Հին ձեւ ։ Վարդապետ քաղաքային իրաւագիտութեան ու եկեղեցական իրաւագիտութեան մէջ։ Doctor in utroque, զօրութեամբ իմանալի՝ facultate, այսինքն վարդապետ թէ՛ մէկ ու թէ միւս համալսարանի մէջ ։

Doctus cum libra. (Գիտուն՝ գրքով) ։ — Ան անձինքներու համար կ'ըսուի՝ որոնք իրենք իրենց խորհելու անկարող՝ մուրացածոյ գիտութիւն մը կը պարզեն՝ իրենց բոլոր գաղափարները ուրիշներու գրուածներէ քաղելով։

Dolce farniente . . (Անոյշ անգործութիւն) ։ — Իտալերէն ձեւ՝ որ մերթ նոյնութեամբ կը գործածուի ֆրանսերէնի մէջ ։

Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum. . . . (Տէր տուաւ, Տէրն առաւ. Տիրոջ անունը օրհնեալ ըլլայ)։ — Այսպէս խօսած է Յոբ Երանելի իր ծայրագոյն թշուառութեանը մէջ ։ Յոբի այս խօսքը կը յիշուի իբր օրինակ համակերպութեան ։
Յոբ Երանելիի ծանօթ խօսքը՝ իր յետին թըշուառութեան մէջ։ Կը յիշուի իբր օրինակ համակերպութեան ։

Dominus vobiscum . . . . . . (Տէր եղիցի ընդ ձեզ). — Լատին քահանան պատարագի ատեն դառնալով ստէպ կ'արտասանէ այս խօսքը ։

Douce cris felix multos numerabis amicos . (Որքան ժամանակ որ երջանիկ ըլլաս . — Օվիդիոսի խօսք՝ որ աքսորուած էր Օգոստոս կայսեր հրամանով ու լքուած՝ իր բարեկամներէն։ Այս տխուր ու դառն խորհրդածութիւնը ստէպ կիրարկութիւն կը գտնէ, քանզի կը պատշաճի ամէն անոնց՝ որք յաջողութեան մէջ խնկարկուած անթիւ բարեկամներէ՝ դըժբաղդութեան մէջ իսպառ բարձի թողի կ'ըլլան անոնցմէ։ Սովորաբար առաջին մասը միայն կը գործածուի. douce cris felix ։

Dulce et decorum est pro patria mori. (Քաղցր է ու գեղեցիկ մեռնիլ հայրենեաց համար).	Վիրգիլիոս այս խօսքերը կ'ուղղէ Հռոմայեցի երիտասարդաց՝ խրատելով զանոնք հետեւիլ իրենց նախնեաց առաքինութիւններուն, ու մասնաւորապէս անոնց ռազմական արիութեանց։
Dulces moriens reminiscitur Argos. (Յիշատակով կը տեսնէ իր սիրելի Արգոսը).	Այս ձեւը կը գործածէ Վիրգիլիոս աւելի սրտաշարժ ընծայելու համար նորատի մարտիկի մը վիշտը՝ որ հայրենիքէն հեռու կը մեռնի։ Այդ մարտիկը Ենէոսի հետ Իտալիա գացած էր ու հոն մեռած հեռու Արգոսէն՝ որ իր ծննդավայրն էր։
Dulcia linquimis arva . . . . . (Կը լքանենք, աւա՜ղ, մեր սիրելի դաշտերը)	Վիրգիլիոս Մշակականներուն մէջ Մելիպէ կ'ողբայ իր աքսորանքը՝ Փիլիպէի պատերազմէն ետք, ու կ'ափսոսայ իր սիրական դաշտերը։
Dura lex, sed lex. . (Դժնդակ է օրէնքը, այլ օրէնք է).	Այս առածը կը յիշուի դժուարակիր կանոնի մ'առիթով՝ որու հպատակիլ հարկ կ'ըլլայ։
Ecce homo . . . . (Ահա այրը).	Հրէից առջեւ այս հեգնական ձեւը գործածեց Պիղատոս՝ ցուցնելով անոնց Յիսուս Քրիստոսը՝ ձեռքը եղէգ մը բռնած՝ իբր մական ու փշեայ պսակ մը գլուխը։ Յիսուսն այդ դիրքին մէջ ներկայացնող պատկերին ալ սոյն անունը կուտան։ Այս ձեւը փոխաբերաբար կը գործածուի նաեւ տժգոյն ու նիհար մարդու մը համար։ Վերջապէս ընտանի ձեւով մը կը գործածուի մէկու մը գալուստն յայտնելու համար ընկերութեան մը մէջ՝ ուր կ'սպասուէր։
Ecce iterum Crispinus. . . . . . (Ահա՛ Քրիսպինը նորէն).	Այսինքն ահա դարձեալ տաղտկացուցիչ ձանձրացուցիչ Քրիսպինը։ Այս ձեւը գէշ մըտքով կը գործածուի միշտ։
Editio princeps. . (Առաջին տպագրութիւն).	*Découvrir un Térence*, editio princeps.
Ego sum qui sum. . (Ես եմ որ էմ).	Այսինքն ես եմ էնն էիս, գերագոյն էակը։ Աստուծոյ խօսքերը առ Մովսէս։
Ehen ! fugaces labuntur anni. . .	Ովրատիոսի այս խօսքը կը յիշուի երբ մէկը՝ եպիկուրեան մելամաղձութեամբ մը հա-

(Բայց տարիները կը սահին շուտով). տատել կ՚ուզէ տարիներու արագ արագ սահիլ անցնիլը։

Ejusdem farinæ... (Միեւնոյն խմորէ, մէկ հորի ջուր). Միշտ գէշ մտքով կ՚առնուի՝ միեւնոյն մոլութիւնները՝ միեւնոյն թերութիւններն ունեցող անձերու մէջ բաղդատութիւն մը հաստատելու համար։

Eli, eli, lamma sabacthani . . . . (Էլի, էլի, լամա սաբաքթանի). Մահամերձ Յիսուսի գոչիւնը խաչին վրայ։ Հայ Աւետարանի մէջ թարգմանուած է. «Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս»։

Emunctæ naris . . (Քիթը սուր). Ովրատիոս այս փոխաբերական ձեւով կը նշանակէ մարդ մը՝ որ սուր հոտառութիւն՝ այսինքն կորովամտութիւն ունի։ Բառական թարգմանութիւն՝ խնչած քթով։

English spoken ... (Անգլիերէն կը խօսուի). Վաճառատան մը ճակատը այս խօսքս կը դրուի հասկցնելու համար որ անգլիերէն հասկցող կայ հոն։

Ense et aratro. . . Սուրով ու արորով). Նշանաբան քաղաքացիին՝ որ պատերազմի ժամանակ սուրովը՝ ու խաղաղութեան ժամանակ իր արօրով՝ այսինքն մշակական աշխատանքներով կը ծառայէ իր հայրենեաց։ Սինսինադիւսի գերազանցապէս կը պատշաճի այս խօսքը. իր պարզութեամբ ու բարուցը՝ խստամբերութեամբ հռչակաւոր այդ Հռոմայեցին երկու անգամ տիքդատոր եղաւ (Ե. դար Քսէ. յառաջ)։ Իր աստիճանին պատուանշանները տանող սակրաւորք (licteurs) արտին մէջ գտան զինք՝ արօրը վարելու զբաղած։ Գրականութեան մէջ սոյն ակնարկութիւնն կ՚ըլլայ Սինսինադիւսի խստավար պարզութեան ու աւանդական արօրին։

Epicuri de grege porcum . . . . (Խոզ Եպիկուրոսի երամակէն). Հեշտամոլն Ովրատիոս չվախնար ինքզինքին այս անունը տալէ, այլ աւելի հեգնօրէն գերազանցելու համար Ստոյիկեաններու գործածած խստամբեր լեզուն՝ քան թէ ինքզինք անբաններէն վար ձգելու համար կամակար։ Խօսքը մնաց սակայն իր նկարագեղութեան պատճառաւ՝ նիւթի եւ զգայարանաց թանձր վայելումներու մէջ թաթաւուած մարդիկը նշանակելու համար։

E pur si muove! (Եւ սակայն կը շարժի).

Այս բառերը կը վերագրուին Գալիլէոսի՝ որ ստիպուեցաւ հրապարակաւ մեղա՛յ ըսելու երկրի շարժումը ապացուցած ըլլալուն համար՝ որ հակառակ կուգար Ս. Գրոց տառական իմաստին։

Ergo . . . . . . (Ուստի).

Atqui (*արդ*) *եւ* **Ergo** (*ուստի*) *բառերը սխոլաստիկներու գրչին տակ ամէն տողերու մէջ կ'երեւան ։*

Ergo glu capientur aves. . . . . (Այս պատճառաւ թռչունները ոստին վրայ կը բռնուին).

Ռապլէի՝ մակարոնեան լեզուով հեգնական եզրակացութիւն՝ իր անձինքներու բերանը դրած քմայական դատողութիւններէն վերջ ։

Eripuit cælo fulmen sceptrumque tyrannis. . . . . (Երկնքէն շանթը կորզեց ու բռնակալներէն ալ մականը)։

Գեղեցիկ մակագրութիւն Ֆրանքլինի արձանին պատուանդանին վրայ քանդակուած. ակնարկութիւն թէ՛ իր գիտական գիւտերուն եւ թէ կատարած պատմական դերին։

Eritis sicut dii. . (Եւ լինիցիք իբրեւ զԱստուածս).

Օձը դրախտին մէջ այսպէս խօսեցաւ Եւայի համոզելու համար որ բարւոյ ու չարի գիտութեան ծառին պտուղէն ճաշակէ։ Այս խօսքը կը յիշուի երբեմն երբ նենգաւոր խոստման մ'առիթը ներկայանայ ։

Errare humanum est. . . . . . . (Սխալիլը մարդկային է).

Կը գործածուի բացատրելու՝ ամոքելու համար սխալմունք մը։ Մերթ կ'աւելցնեն՝ կատակելով ստէպ. **Perseverare tantum diabolicum,** *միայն սխալումին մէջ պնդել սատանայի գործ է ։*

E sempre bene!. (Միշտ լաւ).

Իտալացւոց մէկ ընտանի բացագանչութիւնը՝ որ բացարձակ լաւատեսութիւն մը կը յայտնէ ։

Est modus in rebus. . . . . . . (Չափ մը կայ ամէն բանի մէջ).

Փառասիրութիւնը կորստեանդ պատճառ պիտի ըլլայ, **Et modus in rebus.**

Et campos ubi Troja fuit. . . . (Այն դաշտերն՝ ուր կը գտնուէր Տրովադա).

Վիրգիլիոսի մէկ կիսատողը։ Բոցերուն մէջ է Տրովադա. աղէտէն պրծիլ կրցողներ Ենէասայ շուրջը ժողովուեցան եւ անոր հետ թողուցին հեռացան քաղաքին աւերակներէն։ Այս կիսատողը կը յիշուի իբր տիրագին բացատրութիւն իրենց հայրենիքէ արտաքսուող ժողովրդեան զգացած թախիծին ։

Etiam periere ruinæ . . . .
(Աւերակներն իսկ անհետացած են).

Լուքէնի զօրեղ մէկ բացատրութիւնը՝ Կեսարու Տրոյայի աւերակները այցելելը պատմած ատեն։ Հիմա ա՛լ եւ ոչ իսկ կը ճանչցուի այդ հռչակաւոր քաղաքին բուն տեղը. իր մնացորդներն անգամ ջնջուած եղած են, etiam periere ruinæ։

Etiamsi omnes ... ego non . . . . .
(Եթէ ամէնքն իսկ՝ես ո՛չ).

Գիթսեմանեայ պարտէզին մէջ Պետրոս առաքեալին խօսքն առ Յիսուս. Եթէ ամէնքն ալ ուրանան քեզ՝ ես հաւատարիմ պիտի մնամ. Etiamoi omnes, ego non։

Et in Arcadia ego!
(Ես ալ ապրած եմ Արքադիոյ մէջ)։

Սրտառուչ բացագանչութիւն երջանկութեան կարճատեւութիւնը եւ կորսուած բարիքի մը մորմոքն յայտնող։ Բուսէն պատկերահանի Արքադիայի հովիւները հռչակաւոր պատկերին իբր վերնագիր կը ծառայէ այդ խօսքը։ Ծերունին մանուկներու խաղերն ու երջանիկ անմեղութիւնը դիտելով, կ'ըսէ մտայղիւր. Ե՛ս ալ ապրած եմ Արքադիոյ մէջ, Et in Arcadia egò!

Et nunc erudimini . . . .
(Եւ հիմայ խրատ առէ՛ք)։

Սաղմոսերգուէն է այս խօսքը՝ զոր Պոսիւէ պերճախօսութեամբ յիշած է Անգլիոյ Թագուհւոյն դամբանականին մէջ, եւ զոր կը գործածեն յայտնելու համար թէ ուրիշներու փորձառութիւնը պէտք է մեզ դաս՝ խրատ ըլլայ. Ամերիկա գացող Հայերէն շատերն աւելի աղքատ ու աւելի թշուառ ետ դարձած են. et nunc erudimini։

Et nunc, reges, intelligite, erudimini qui judicatis terram . . . . . .
(Արդ, թա՛գաւորք, զայս իմացէք, եւ խրատեցարուք ամենեքեան, որք դատէք զերկիր).

Սաղմոսին այս խօսքերը կը յիշուին յայտնելու համար թէ ուրիշներու փորձառութիւնը պէտք է մեզի դաս ըլլալ։ Պոսիւէ այս խօսքս բնաբան ըրած է Անգլիոյ Թագուհւոյն վրայ իր արտասանած նշանաւոր դամբանականին։

Et propter vitam, vivendi perdere causas . . . . . .
(Ապրելու համար կը կորսնցնէք կեանքի գոյութեան պատճառն իսկ).

Յոբնալ իր ժամանակի այլասերած պատրիկներուն մոլութիւնները երեսնուն կը զարնէ, եւ երեւակայական խօսակիցի մը քարոզելով առաքինութիւն՝ զոր կը ցուցնէ իբր կեանքի գոյութեան միակ պատճառ, այս խօսքերով ահա կը վերջացնէ իր ութերորդ երգիծանութիւնը։ Հասկցնել կ'ուզէ թէ պատիւը մեզի համար ա-

մենէ զօրաւոր պատճառը պէտք է ըլլայ ապրելու ։

Et quasi cursores, vitaï lampada tradunt . . . . . (Սուրհանդակներու նման իրար կը փոխանցեն կեանքի ջահը).

Լուկրետիոս (Lucrèce) մարդկային կեանքի կարճատեւութեան առթիւ լամբարակիրներու (lampadophores) յունական հանդէսներուն ակնարկութիւն կ'ընէ, գիշերային հանդէսներ՝ ուր առաջէն պատրաստուած փոխնորդ ընթացիկներ բոցավառ ջահեր կը փոխանցեն իրար։ Լուկրետիոս մարդիկները կը բաղդատէ այդ ընթացիկներուն՝ որք ջահն ուրիշի փոխանցելէ ետք նորէն մութի մէջ կ'իյնան ։

Eurêka . . . . . (Գտայ).

Առած դարձած յունարէն բառ. Արքիմիդէսի հռչակաւոր գոչիւնն է այն՝ երբ յանկարծ գտաւ մարմիններու տեսակարար ծանրութիւնը։

Ex abrupto . . . (Յանպատրաստից).

Բեմ ելլել ու խօսիլ յանպատրաստից, ex abrupto ։

Ex æquo . . . . (Հաւասար իրաւունքով՝ արժանիքով)։

Քու զաւակդ ու իմինս գերազանց մրցանակ ստացան հաւասար իրաւունքով ex æquo ։

Ex cathedra . . . (Ի գահոյ, յաթոռոյ).

Այս ասմունքը աւելի հեգնօրէն կը գործածուի՝ յայտնելու համար վարդապետական կտրուկ ձեւը մէկու մ'որ ինքնահաւան գոռոզութեամբ ու իմաստակութեամբ կը խօսի. Կաթողիկոսները կը խօսին միշտ յաթոռոյ, ex cathedra ։

Exceptis excepiendis . . . . . . (Բաց ի բացառելիէն).

Հեշտին առած՝ որ կանոնէն բացառութիւն մը կը թոյլատրէ դիւրաւ ։

Ex commodo . . . (Պարապով).

Ստիպողաբար չէ այս աշխատութիւնը, պարապով՝ հանգստեամբ ըրէ. ex commodo կամ tuo commodo ։

Ex consensu . . . (Հաւանութեամբ).

Հաւանութեամբ մէկու մ'որու կը դիմուի կամ կը խօսուի ։

Ex dono . . . . (Նուէր).

Այս բառը կը դրուի յայտնելու համար թէ հաւաքոյթի մէջ այս ինչ առարկան նուէր մ'է. Նուէր այս ինչէ ։

Exegi monumentum . . . . . .

Այս խօսքով Ովրատիոս իր անձին համար անմահութիւն կը յուսայ։ Շատ մը մատենագիր-

(Հրաշակերտ մը կանգնեցի). — րու համար ամենէ ապահով ճամբան այս տեսակ գուշակութիւններ կատակի ձեւով ընելն է միայն :

Exempli gratia . . (Զոր օրինակ). — Համառօտագրութեամբ՝ e. g. verbi gratia ալ կ'ըսուի նոյն իմաստով :

Exeunt, exit . . (Կ'ելլեն, կ'ելլէ): — Այս բառերս թատերախաղերու մէջ կը գործածուին մերթ՝ մէկ կամ բազմաթիւ դերակատարներու դուրս ելլելը նշանակելու համար :

Ex libris . . . . (Գիրերու մէջէն). — Տարազ՝ զոր մէկը կ'արձանագրէ ունեցած գրքերուն վրայ անունը՝ անուանը սկզբնատառերը կամ որեւէ անձնական նշան մը դնելով՝ յայտնելու համար որ իր ստացուածքն է այն:

Ex nihilo nihil... (Ոչինչէ՝ ոչինչ). — Լուքրէսէ ձեւաբանուած հռչակաւոր առած՝ որ Եպիկուրի փիլիսոփայական սիստեմի հիմը կը կազմէ: Ոչինչէ ոչինչ յառաջ չգար, այսինքն թէ՝ բա՛ն մ'ստեղծուած չէ : Ընտանի գործածութեան մէջ երբեմն կը դարձունեն այս առածին միտքը. Ոչինչէ ոչինչ յառաջ չգար, այսինքն Չկայ արդիւնք առանց պատճառի : Քրիստոնէական ստեղծագործութիւնը ոչինչէ (ex nihilo) ստեղծագործութիւնն է:

Ex ore parvulalarum veritas . . (Ճշմարտութիւնը տղոց բերնէն). — Տղան ստել չգիտեր: Այս առածը ֆրանսերէն ստէպ կը գործածուի :

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. . . . . . (Որ մը վրէժխնդիր մ'ելլէ աճիւններէս). — Մահամերձ Դիդէի անէծք Վիրգիլիոսի մէջ: Այդ ապագայ վրէժխնդիրը բանաստեղծին մտքին մէջ Աննիբաղն է՝ Հռոմայեցւոց ամենէ ահարկու թշնամին :

Expende Annibalem. . . . . . . (Կշռէ՛ Աննիբաղը). — Յոբնաղի փիլիսոփայական խորհրդածութիւն՝ որ Սբ. Գրոց Ունայնութիւն ունայնութեանցին կը պատասխանէ, եւ որ մարդկային մեծութեանց ոչնչութիւնը լաւ կը նկարագրէ: Իրենց անուանն շռինդովը զաշխարհ լեցուցած մարդերէն ի՞նչ կը մնայ մեռնելէն տասը տարի ետք: Ափ մը մոխիր, **Expende Annibalem** . . .

Experto crede Roberto . . . . . (Հաւատացէք փորձառու Ռօպէրի). — Հաւատացէ՛ք Ռօպէրի փորձառութեան: (Հոս Ռօպէրն է որ կը խօսի) :

Ex professo . . . (Վարպետի պէս, իբր մերհուն).

Traiter une matière **ex professo**. — *Parler d'une chose* **ex professo**։

Extra muros . . (Քաղքի պարիսպներէն դուրս, արտապարիսպ).

Maison située **extra muros**. — *Quartier* **extra muros**։

Ex ungue leonem (Ճիրաններէն առիւծը կը ճանչցուի).

Երբ մեծ վարպետի մը պատկերը ոչ թուական կը կրէ եւ ոչ անուն՝ մէ՛կ տեսութեամբ կը ճանչնայ զինք դիտողը. **ex ungue leonem**։

Facit indignatio versum . . . . . (Ցասումը կը բղխեցնէ ոտանաւորը).

Յոբենալի մէկ խօսքը՝ որ կը նշանակէ թէ ցասումը կը բաւէ բանաստեղծական խանդ ու պերճախօսութիւն ներշնչելու ։

Fænum habet in cornu. . . . . . (Անիկա յարդ կը կրէ եղջիւրին վրայ).

Ովրատիոս երգիծաբանները զուարճալի կերպով կը նմանեցնէ այն վտանգաւոր եզերուն՝ որոնց գլուխը յարդ կամ խար կ'անցընեն անցորդները զգուշացնելու համար։ «Փախէ՛ք, փախէ՛ք, կ'ըսէ, անիկա յարդ կը կրէ եղջիւրին վրայ» ։

Fama volat . . . (Համբաւը թեւեր ունի).

Կը յայտնէ թէ ի՛նչ արագութեամբ լուր մը կը տարածուի ամէն կողմ ։

Favete linguis. . . (Երկիւղած լռութիւն պահեցէ՛ք).

Ովրատիոս խորին լռութիւն կը խնդրէ իր ըսելիք բարոյական ճշմարտութիւնները մտիկ ընելու համար։ Նա կը գործածէ այն ձեւը՝ որով կրօնական արարողութիւն մը կատարելու պատրաստուող մը կը խօսէր ժողովրդեան ։

Felix culpa ! . . (Գերերջանի՜կ սխալում).

Խանդավառ խօսք Սուրբ Օգոստինոսի մէկ հոգեւոր ճառին, շարականի մը մէջ՝ որ Աւագ շաբաթ կ'երգուի։ Լատին եկեղեցւոյ այդ հայրապետը՝ ակնարկութիւն կ'ընէ մեր նախածնողներուն՝ որոնց մեղաց պատճառաւ Փրկիչը աշխարհ եկաւ ։

Felix qui potuit rerum cognoscere causas. . . . . (Երանի՜ իրերու գաղտնի պատճառները թափանցողին).

Վիրգիլիոսի մէկ խօսքը՝ որ կը յիշուի ստէպ ի վեր հանելու համար երջանկութիւնը անոնց՝ որոնց զօրեղ միտքը բնութեանց գաղտնիքներուն կը թափանցէ ու այսպէս ռամկին սնապաշտութիւններէն վեր կը բարձրանայ ։

Fervet opus . . . (Աշխատանքը կ'եռայ կը զեռայ) . — *Վիրգիլիոս իր Մշակականին մէջ այս բացատրութիւնը կը գործածէ մրջիւններու ժրութիւնը նկարագրելու համար։*

Fiat voluntas tua. (Եղիցին կամք քո). — *Տէրունական աղօթքէ (Հայր մեր) առնուած խօսք՝ որ կը գործածուի համակերպելու հաւանութեան ձեւով ։*

Fidus Achates . . (Հաւատարիմն Ակատ) . — *Վիրգիլիոսի բացատրութիւն՝ Ակատի վրայ խօսած ժամանակ՝ որ ամենէ հաւատարիմն էր Ենէասի ընկերներուն։ Կը գործածուի հաւատարիմ ընկեր մը յայտնելու ։*

Finis coronat opus. (Սկիզբին պէս է վախճանն ալ) . — *Թէ՛ աղէկ ու թէ գէշ մտքով կը գործածուի յայտնելու համար թէ բանի մը վերջը սկիզբին հետ առնչութեան մէջ է։ Բառական թարգմանութիւն՝ Վախճանը կը պսակէ գործը ։*

Flagrante delicto . (Ըրած կէտին, յանցանքի պահուն). — *Il a été pris* flagrante delicto.

Fluctuat nec mergitur. . . . . . (Ալեկոծ՝ այլ անսոյզ). — *Բարիզ քաղքի նշանաբան՝ որուն խորհրդանիշը նաւ մ'է։*

Fontes aquarum. . (Աղբերք ջուրց) . — *Սաղմոսէ առնուած խօսք՝ զոր գրեթէ միշտ ծաղրական կերպով կը գործածեն՝ փոխաբերական իմաստով առատահոս աղբիւր մը յայտնելու համար ։ Ներշնչումը մերթ Ցանգարանի մէջէ կը փնտռեն.* fontes aquarum ։

For ever ! . . . . (Կեցցէ՛, կեցցէ՛ յաւիտեան). — *Անգլիերէն բառ՝ որ ընտրութեանց առթիւ ստէպ կը գործածուի Անգլիոյ ու Ամերիկայի մէջ. Adam* for ever ! *Johnson* for ever!

Forsan et haec olim meminisse juvabit. . . . . . . (Թերեւս օր մ'այս յիշատակներն իսկ ունենան իրենց հրապոյրը). — *Վիրգիլիոս այս խօսքերը կը դնէ Ենէասի բերանը՝ որ կը ճգնի արիացնել իր ընկերները իրենց փորձութեանց մէջ ։*

Fortunate senex! . ✗ (Երջանիկ՛ ծերունի). — *Վիրգիլիոսի մէկ գոչը առաքինի ու երջանիկ ծերունի մը նկարագրելու համար ։*

Four in hand (*ֆօր–ին–հանտ*). . . . . (Քառաձի լուծք).
Անգլիերէն ասմունք։ Փոխաբերաբար՝ Mener la vie **four in hand**, *Սանձարձակ՝ ամենաշռայլ կեանք վարել։*

Fugit irreparable tempus . . . . . (Ժամանակը կը փախչի անդարձ).
Վիրգիլիոսի մէկ խօսքը։ Նա ինքզինք կը յանդիմանէ որ արտաքանութեանց (digressions) *մէջ կ'իյնայ։ Կը յիշուի ժամանակի արագընթացքն յայտնելու համար. Les jeunes gens doivent travailler sans relâche։* **Fugit irreparable tempus**.

Fugit ad salices et se cupit ante videri . . . . (Նէ կը փախչի դէպի ուռենիները. այլ հոգի կուտայ որ փախչելէ յառաջ նշմարուի).
Վիրգիլիոս Կալատէա հովուուհիին Տամեդաս հովիւին հանդէպ ցոյց տուած պչրանքին վրայ խօսած միջոցին գրած է այս տողը՝ նշանաքան եղած գրգռիչ պչրանքի՝ որ խոյս կուտայ որպէս զի ետեւէն վազեն։

Furia francese . . (Ֆրանսական թափ)։
Իտալերէն բառեր՝ որք կը յայտնեն Ֆրանսացւոց ուժգին թափը պատերազմի մէջ։

Genus irritable vatum . . . . . . (Պոէտներու դիւրագրգիռ ցեղը).
Ովրատիոսի խօսք՝ որ գրագէտներու դիւրազգայութիւնը կը յայտնէ։

Gloria victis . . . (Փա՜ռք յաղթողին).
Հակադրութիւն **Væ victis** *(վա՜յ յաղթուողին) լատին ասութեան։*

Go head! (*կօ–հէտ*)... (Յառա՜ջ).
Անգլիական ասմունք։

God save the King. (Աստուա՛ծ պահէ թագաւորը).
Անգլիացւոց ազգային երգ։ Եթէ թագուհին է՝ այն ժամանակ կ'ըսուի **God save the queen**։

Græcum est, non legitur . . . . . (Յունարէն է, չկարդացուիր).
Առած միջին դարու՝ ուր յունարէնն այնքան քիչ պատիւ ունէր որ գրքերուն մէջ յունարէն գրուած բաները առանց կարդալու կ'անցնէին։ Կը գործածուի սա՛ իմաստով. Մի՛ խառնուիր այնպիսի գործի մը՝ ուր բան չես հասկնար։

Grande mortalis ævi spatium . . . (Մեծ ժամանակամիջոց մարդու մը կեանքի).
Տակիտոս այս բացատրութեամբ կը նշանակէ Դոմետիանոսի թագաւորութեան տասն եւ հինգ տարիները։ (Այս խօսքերս Տակիտոսի նշանակած ժամանակամիջոցին չեն պատշաճեցներ միշտ)։

Grammatici certant. (Գրամարտիկոսք կը վիճին).

Անլոյծ մնացած ամէն խնդիրի համար կ'ըսուի այս խօսքը: Տե՛ս **Adhuc sub judice lis est.**

Gratis pro Dio. (Ձրի, Աստուծոյ սիրոյն համար).

Travailler **gratis pro Dio.**

Grosso modo. (Վեր ի վերոյ, կարճ ի կարճոյ).

Հազիւ ուրուագրուած կիսկատար երկի մը համար կ'ըսուի. *Ce travail est fait* **grosso modo.**

Habeas corpus. (Անձնակալութիւն).

Հռչակաւոր օրէնքի մ'անունը՝ որ Անգլիոյ մէջ ամէն ամբաստանեալի իրաւունք կու տայ երաշխաւոր ցուցնելով ազատօրէն սպասել իր դատաստանին:

Habemus confitentem reum. (Ամբաստանեալ մ'ունինք որ կը խոստովանի).

Կիկերոնի ի նպաստ Լիգարիոսի խօսած հռչակաւոր մէկ ճառէն առնուած խօսք. Պանիրի մէջ դեղ չկայ, եւ կը տեսնեմ կատուն որ ցակաւուն իր շուրթները կը լզուըռսկ. **habemus confitentem reum**:

Habent sua fata libelli. (Գրքերն իրենց ճակատագիրն ունին).

Լատին աննշան քանաստեղծի մը՝ Թերենտիանոս Մաւրուսի մէկ խօսքն է այս։ Բուն իսկ ինքը օրինակ մ'է իր ըրած խորհրդածութեան ճշմարտութեանը, քանզի այս տողի հատուածը միայն կը յիշուի իրմէ, ան ալ կը կարծուի թէ ուրիշինը եղած ըլլայ. **Habent sua fata libelli**:

Hannibal ad portas (Աննիբալ մեր դրան առջեւն է).

Այսպէս աղաղակեցին Հռոմայեցիք Կանի պատերազմէն ետք: Այս խօսքս կրնայ յիշուիլ երբ թշնամին կ'սպառնայ վտանգաւոր կերպիւ:

Hapax legomenon. (Մէ՛կ անգամ բռնուած խօսք).

Յունական բացատրութիւն այնպիսի խօսքի մը համար՝ որ մէ՛կ անգամ միայն գործածուած է (մանաւանդ Յոյն եւ Լատին մատենագիրներու համար կ'ըսուի):

Hic. (Հո՛ս, այս տեղը).

Այս բառս գրուածի մը լուսանցքին վրայ կը նշանակուի յայտնելու համար թէ մասնաւորապէս հոն պէտք է ուշադրութիւն ընել, վասն զի մութ կամ կնճռոտ կէտ մը կը պարունակէ: Ստէպ Հանդոյց, Կնճիռ բառերով կը թարգմանուի՝ գործի մը ներկայացուցած գլխաւոր դժուարութեան վրայ խօսելով. *Voilà le* **hic**, *C'est là le* **hic**.

Hic et nunc . . . (Իսկոյն). — *Vous allez me payer* **hic et nunc**։ Բառն թարգմանութիւնն է՝ Հոս եւ հիմայ ։

Hic jacet . . . . (Աստ հանգչի). — Տապանաքարի մ'առաջին բառեր ։ Աշխարհի բոլոր մեծութիւնները, մարդու մը կենդանութեան ժամանակ յարուցած բոլոր աղմուկը կը յանգին այս բառերուն. Աստ հանգչի. **Hic jacet**։

Hic jacet lepus. . . (Հոդ է դժուարութիւնը). — Հոդ կը գտնուի դժուարութիւնը։ Բառական թարգմանութիւն՝ Հոդ կը գտնուի նապաստակը։

High life (*հայ-լայֆ*). (Վերին կեանք, բարձր դաս, մեծերու նորաձեւութիւն). — *Le* **high life** *parisien*։ Բառական թարգմանութիւն՝ բարձր՝ վերին կեանք ։

Hoc caverat mens provida Reguli . . (Հռեգուլոսի հեռատես աչքը ուշադրութեան առած էր զայդ). — Ովրատիոսի այս խօսքին հեգնական կիրառութիւնը կ'ընեն։ Միշտ կը գտնուին մարգարէներ՝ որք դէպք մը պատահելէն ետք կ'ըսեն թէ նախատեսած էին զայն. Ես ըսեր էի. անոնց կը պատասխանուի **Hoc caverat** . . .

Hoc erat in votis... (Իմ փափաքածս էր այդ). — Ովրատիոսի խօսք՝ որ փափագի մ'արտայայտութիւնը կը ծանուցանէ. *Faire une grande fortune, tel est le* **hoc erat in votis** *de la génération actuelle*.

Hoc opus, hic labor est . . . . . . (Հոդ է կնճիռը). — Վիրգիլիոսի մէկ յանգատողին սկզբնաւորութիւնը ։ Այս բառերով Քումէի (**Cumes**) գուշակուհին կը բացատրէ Ենէասի դժոխքէ ետ դառնալու դժուարութիւնը ։ Այս խօսքը կը յիշուի քանի մը դժուարին կէտը յայտնելու համար ։

Hoc volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas . . . . (Ա՛յդպէս կ'ուզեմ, ա՛յդպէս կը հրամայեմ, կամքս իրաւո՛ւնք է). — Յոքնաղ այս խօսքերը կը դնէ սէգ ու խըռոխտ կնոջ մը բերանը։ Կամայական անվերածելի կամքի մը համար կ'ըսուի այն ։

Hodie mihi cras tibi (Այսօր ինձ՝ վաղը քեզ). — Գերեզմանատան մակագրութիւն։ Սովորական լեզուի մէջ այս խօսքը կ'ուղղենք մէկու մ'որ մեր կրած փորձութեան պիտի ենթարկուի եւ ինք ։

Homo homini lupus. . . . . . . (Մարդ մարդու սատանայ).

Պլօտոսի (**Plaute**) *խօսք որ ըսել կ'ուզէ թէ մարդս սոտէպ մեծ չարիքներ կը հասցնէ իր նմաններուն։ Բառական թարգմանութիւնն է՝ մարդ մարդու գայլ։*

Hom sum, et nihil humani a me alienum puto. . . . (Մարդ եմ, եւ մարդկութեան վերաբերեալ բան մը չկրնար անտարբեր թողուլ զիս).

Այս գեղեցիկ խօսքը՝ որ կարծես Աւետարանէ ներշնչուած է, եւ որ պատիւ պիտի բերէր Քրիստոնեայ փիլիսոփայի մը, Տերենտիոսի (**Térence**) *մէկ կատակերգութեան մէջ կը գտնուի։ Մարդկային համերաշխութեան զգացումը կը յայտնէ այն՝ խիստ ազդու կերպով։ Սոտէպ համառօտելով բաւ կը համարին առաջին երկու բառերը յիշել.* **Homo sum**։

Honest Iago . . . (Պարկեշտ Իակօ).

Շէյքսփիրի հեգնական խօսք անզգամի մը պատշաճուած։ Միեւնոյն իմաստով կը գործածուի։

Honos alit artes ... (Պատիւը կը սնուցանէ արուեստները).

Կիկերոնի մէկ խօսքը։ Անտարբերութիւնը մահացու հարուած կուտայ արուեստագէտներու՝ բանաստեղծներու։ Իրենց վայելած պատիւն ու համարումը վարձատրութիւնն է իրենց ճգանց։

Horresco referens . (Պատմելով միայն կը սարսռիմ).

Ենէասի գոչիւնը Լաօքօօնի մահը պատմած միջոցին։ Ընտանի եւ զուարճալի ձեւով կը գործածուի այս խօսքը։

Hospes, hostis. . . (Օտարական՝ թշնամի).

Քաղաքական հին առած՝ որ տարամերժիկ հայրենասիրութեան մը չափազանցութիւնն է։ Հիմայ աւելի իրաւացի կերպով՝ Բոլոր ազգերը եղբայր են կ'ըսուի։

Ignoti nulla cupido . . . . (Ճանչցած չես փափաքիր).

Օվիդիոսի խօսք։ Անտարբերութիւնը տարբեր տարբեր պատճառներէ յառաջ կուգայ, շատ անգամ՝ տգիտութենէ. **Ignoti nulla cupido**։

Il buon di si conosco da mattina. (Գեղեցիկ օրը առաւօտէն կը ճանչցուի).

Իտալերէն ասմունք. Հոգւոյ ազնուութիւնը, վեհանձն ներշնչումները կանուխէն յայտնի կ'ըլլան, **Il buon di si conosco da mattina**։

Illico . . . . . . (Իսկոյն, անմիջապէս).

Լատիներէն բառ՝ գրեթէ ֆրանսացած։ Vous serez arrêté **illico**, *si* . . .

Impavidum ferient ruinæ . . . . . (Աւերակները (*աշխարհի*) իր աչքին պիտի զարնէին առանց յուզելու).
Ովրատիոսի խօսքը այն հոյակապ տաղին մէջ՝ ուր արդար մարդուն անսասան հաստատամտութիւնը կը բնորոշէ ։

Imperium in imperio. . . . . . (Տէրութեան մէջ տէրութիւն).
Այս խօսքս կը գործածուի հասկցնելու համար թէ քաղաքացիներու մասնաւոր դաս մը խոյս կու տայ կամ խոյս տալ կ'ուզէ հասարակաց օրէնքէն։

In abstracto . . . (Վերացաբար).
Վերացաբար կազմուած շատ մ'սկզբունքներ եղելութեանց իրականութեան մէջ ճշմարիտ չեն ելլեր։ Բառական թարգմանութիւն՝ վերացեալին մէջ ։

In actu . . . . . (Գործով) .
Puissance qui se révèle **in actu** .

In æternum . . . (Մշտնջենապէս).
Կրօնական ուխտով կապուիլ մշտնջենապէս, **in æternum**։ *Կ'ըսուի նաեւ* **In perpetuum**։

In ambiguo. . . . (Երկբայելի, անորոշ).
Շատ մը վիճաբանութեանց ետք խնդիրը կը մնայ անորոշ. **in ambiguo**։ *Բառական թարգմանութիւն՝ տարակոյսի՝ երկբայութեան մէջ։*

In angulo cum libello . . . . . . (Անկիւն մը՝ գրքով մը).
Թովմաս Քէմփիի վերագրուած խօսք՝ որ կը յայտնէ կատարեալ երանութիւնը մէկու մ'է որ հանդարտ առանձնութեան մը մէջ կը սիրէ կարդալ ու խոկալ։

In anima vili. . . (Անարգ էակի մը վրայ).
Այս ձեւը կը գործածուի այն գիտական փորձարկութեանց վերաբերութեամբ՝ որք սովորաբար ի գործ կը դրուին կենդանեաց վրայ ։

In articulo mortis. (Մահուան կէտին, յետին ժամուն).
Se confesser, faire son testament **in articulo mortis** ։

In bocca chiusa non entrô mai nosca. . . . . (Չլացող տղեկին կաթ չեն տար).
Իտալերէն առած՝ ըսելու համար թէ բան մ'ստանալու համար պէտք է խնդրել։ Բառական թարգմանութիւնն է. Գոց բերնի մէջ ճանճ չմտներ ։

In cauda venenum. (Թոյնը պահուած
Ըստ որում կարիճի թոյնը պոչին մէջ փակուած է՝ Հռոմայեցիք սոյն առածը քաղած են

է պոչին մէջ). — այդ պարագային։ Կը պատշաճեցնեն զայն նամակի մը՝ այցելութեան մը եւլն. վերջին մասին՝ երբ անոյշ կերպով սկսելով վտանգաւոր կամ անախորժ կերպով վերջացած է։

Incidis in Scyllam, cupiens vitare Charybdin . . . . . (Քարիբդիսէ խոյս տուած պահուդ Սկիլլայի մէջ կ'իյնաս). — Կը նշանակէ մէկ չարիքէ միւսին իյնալ։

Inde iræ. . . . . (Ասկէ իր ցասումը). — Յոբնալի մէկ խօսքը՝ որ կը յիշուի ըսելու համար թէ այդ են պատճառները իր բարկութեան։

Indocti discant et ament meminisse periti. . . . . . (Տգէտները սորվի՛ն, գիտցողները յիշեն). — Իբր բնաբան կը ծառայէ մէկ շատ գրքերու վարդապետական գրուածներու։

Indo iræ. . . . . (Ասկէ՝ ատելութիւնը). — *J'ai obtenu l'objet qu'il convoitait:* **indo iræ.**

In extenso . . . . (Ամբողջական, ամբողջ). — *Compte-rendu* **in extenso** *des séances de la Chambre.*

In extremis . . . (Մահուան կէտին, յետին ժամուն). — *Faire son testament* **in extremis.**

Infandum, regina, jubes, renovare dolorem. . . . . (Կը հրամայես ինձ, դշխո՛յ, նորոգել սոսկալի վիշտ մը). — Ենէաս այս կերպով կ'սկսի Դիդոյի պատմել Տրոյայի առման պատմութիւնը։ Այս խօսքը ճարտասանական զգուշութեան ձեւով կը յիշուի՝ երբ տխուր բան մը պիտի խօսուի, այլ կատակի եղանակով։

In fini . . . . . (Վերջին մասին մէջ, վերջը). — *Cette disposition se trouve dans tel titre du code,* **in fini.**

In foro conscientiæ. (Խղճի ատեանին առջեւ). — *Le monde ferme les yeux sur des pratiques qui doivent être condamnées* **in foro conscientiæ.**

In globo . . . . . (Մէկանց, միահաղոյն).	*J'ai acheté tout ces livres* **in globo.** — *Cela vaut tant* **in globo** .
In hoc signe vinces. (Այս նշանով պիտի յաղթես).	*Պատմագիրները կը յիշեն թէ Կոստանդիանոս Մաքսենտիոսի դէմ պատերազմի երթալուն՝ օդին մէջ խաչ մը երեւցաւ բանակին՝ այս խօսքերով.* **In hoc signe vinces:** *Կոստանդիանոս այդ նշանը իր դրօշակին (լաբարոն) վրայ նկարել տուաւ: Կը գործածուի յայտնելու համար ինչ որ որեւէ պարագայի մէջ յաղթանակ մը կանգնել պիտի տայ մեզ:*
Initium sapientiæ timor Domini. . . (Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն).	*Այս խօսքս շատ տեղ կրկնուած է Աստուածաշունչին մէջ, եւ որ կը յիշուի ստէպ* **Domini** *(Տեառն) բառի տեղ ուրիշ բառ մը դնելով:*
In limine litis . . (Դատի նախասեմին վրայ).	*Այն կէտին ուր դատ մը ատեանին առջեւ պիտի ելլէ. Opposer* **in limine litis** *une fin de non-recevoir* .
In manus (*tuas*) (Քու ձեռքդ).	*Օրհասական Յիսուսի վերջին գոչին առաջին բառերը. Հա՛յր, քու ձեռքդ կ'աւանդեմ հոգիս: Dire son* **in manus,** *ֆրանսերէն կը նշանակէ՝ մեռնելէ յառաջ հոգին յանձնարարել Աստուծոյ:*
In medias res . . . (Ճիշդ նիւթին՝ գործողութեան մէջտեղ).	*Homère commence son Iliade* **in medias res:** *Բառական թարգմանութիւնն է՝ ճիշդ բաներուն մէջտեղ:*
In medio virtus. . (Առաքինութիւնը՝ միջին կէտին մէջ).	*Այսինքն առաքինութիւնը հաւասարապէս հեռու է ծայրերէն՝ ծայրայեղութիւններէն:*
In naturalibus. . . (Մերկանդամ, մորթ մերկ).	*Surprendre qn.* **in naturalibus** .
In pace . . . . . (Զնտան).	*Վանքերու մէջ ստորերկրեայ բանտ՝ ուր ցմահ կը փակուէին անոնք՝ որք գայթակղական մեծ յանցանք մը գործած էին. Mettre un religieux* **in pace:** *Բառական թարգմանութիւնն է՝ ի խաղաղութեան: Քրիստոնէից դամբանաքարերուն վրայ ստէպ քանդակուած կ'ըլլար այս բառս:*

In partibus (*infidelium*). (Անթեմ).	Կ'ըսուի այն եպիսկոպոսին համար՝ որուն տիտղոսը պատուոյ է միայն՝ եւ որ որեւէ իրաւասութիւն մը չունի։ Հեգնօրէն կ'ըսուի. *Ministre, Ambassadeur* եւլն **in partibus**. նշանակելու համար անպաշտօն դեսպան մը՝ պաշտօնեայ մը։ Այս խօսքիս բառական թարգմանութիւնն է. ի կողմանս անհաւատից (եպիսկոպոս)։
In peculis . . . . (Գինիի ժամուն, գաւաթ ի ձեռին).	*Les gens de la campagne ont l'habitude de traiter les moindres affaircs* **in peculis**։ Կ'ըսուի նաեւ **Inter pocula**.
In petto . . . . . (Մտքէն, գաղտնի).	Իտալերէն բառ. *Protester* **in petto**. *faire ses reflexions* **in petto**։ Բառական թարգմանութիւնն է՝ առանձին, ինքնիրեն։
In præsenti. . . . (Ներկայիս մէջ).	*Aux uns le souvenir du passé, aux autres les espérances dans l'avenir servent de consolation pour les maux qu'ils souffrent* **in præsenti**.
In rerum natura. . (Իրերու բնութեան մէջ).	*Une hypothèse scientifique qui ne se verifia pas* **in rerum natura**, *reste sans portée.*
In sacris. . . . . (Սրբազան բաներու մէջ).	*Il ne couvient pas de conserver* **in sacris** *les préoccupations de l'esprit du monde.*
In salutanto hospite . . . . . . (Առանց տանուտէրը բարեւելու).	Արտորնօք, առանց մնաք բարով ըսելու. *Partir* **in salutanto hospite**։
In sæcula sæculorum . . . . . . (Յաւիտեանս յաւիտենից).	Փոխաբերաբար կը գործածուի բանի մը երկար տեւողութիւնն յայտնելու համար։ Այս ասմունքը՝ ինչպէս նաեւ **An vitam æternam** առնուած է լատին ժամերգութենէ։ Բառական թարգմանութիւն՝ ի դարս դարուց։
In silvam non ligna feras insanius . . . . . . (Ծովը ջուր տանիլ աւելի յիմար գործ չպիտի ըլլար).	Ովրատիոսի մէկ խօսքն իր մէկ երգիծաբանութեան մէջ։ Բառական թարգմանութիւն՝ Անտառը փայտ տանիլ եւլն.
In situ. . . .	*On a découvert des diamants* **in vitu**,

(Միեւնոյն տեղը). | *dans la roche même où ils s'étaient formés.*

In solido . . . . (Միանգամայն, համերաշխաբար). — *Complices condamnés* **in solido**: Բառական թարգմանութիւն՝ Համասեռին մէջ, զանգուածին մէջ :

In spiritualibus. . (Ի հոգեւորս). — *Tout trafique* **in spiritualibis** *est qualifié simonie.*

Instar omnium . . (Բազմութեան հետեւելով). — Այսինքն Բանիւրժի ոչխարներուն նման բազմութեան ետեւէն երթալով. *On a beau dédaigner la mode, on finit par la suivre* **instar omniam**: Բառական թարգմանութիւն է՝ ամենուն նման :

In temporalibus. . (Յաշխարհականս). — *La disparition des Etats pontificaux a supprimé le pouvoir des papas* **in temporalibus**.

Intelligente pauca (Հասկցողին քիչ խօսք). — Կարգ մը մարդոց կէս-խօսքով միտքդ կրնաս հասկցնել :

In tempore opportuno . . . . . (Պատեհ ժամանակին). — *Ce secours m'est venu* **in tempore opportuno.**

In tenui labor . . (Դուզնաքեայ է նիւթը). — Այսպէս կ'սկսի Մշակականի չորրորդ գիրքը՝ Հոն Վիրգիլիոս կը յայտնէ թէ մեղուներու վրայ պիտի խօսի ու կ'աւելցնէ շուտով. **At tenuis non gloria**, այլ անկէ հետեւելիք փառքը պզտիկ չէ :

In terminis. . . (Վերջնականապէս). — Դատի մը վախճան տուող՝ վերջնական որոշում.

Inter nos . . . . (Խօսքը մէջերնիս). — **Inter nos**, *ce n'est pas son esprit qui l'a fait arriver là..*

Intra muros . . . (Ի քաղաքամիջի, քաղաքամէջ). — *Demeurer* **intro muros**. *Quartier* **intra muros** :

Intus et in cuta. . (Ներքնապէս ու մորթին տակէն). — Դերսիոսի մէջ խօսքը՝ որ այդպէս ըսաւ իր ընդդիմախօսին. Զքեզ կը ճանչնամ ներքնապէս ու մորթիդ տակէն: Սրտին խորը քննել, ներքնապէս ու մորթին տակէն. **intus et in cuta**:

Inta diis placuit. (Աստուածք այսպէս ուզեցին).
Այս ձեւը կը գործածուի սա՛ մտքով. բանն եղած է, կատարուած է, ա՛լ ճար չկայ։

In utroque jure. (Երկնակ իրաւագիտութեան մէջ).
Քաղաքային իրաւագիտութեան ու եկեղեցական իրաւագիտութեան մէջ։ Un docteur **in utroque jure**։ *Համառօտութեամբ կ'ըսուին նաեւ* **in utroque**։

In vino veritas. (Ճշմարտութիւնը գինիին մէջ).
Այսինքն մարդս խմած ժամանակը սրտազեղ կ'ըլլայ, սրտինը դուրս կը թափէ. ճշմարտութիւնը՝ զոր պիտի պահէր, նոյն պահուն կը փախչի բերնէն։

In vitro (Ապակիոյ մէջ).
Այս բացատրութիւնը կը յայտնէ որեւէ հակազդում (réaction) *որ տեղի կունենայ գործարանաւորութենէ դուրս (խողովակներու, փորձանակներու եւլն մէջ). Constatations faites* **in vitro**։

In vivo (Կենդանի էակի մէջ).
Այս բացատրութիւնը կը յայտնէ որեւէ հակազդում որ տեղի կ'ունենայ կազմիյթի՝ գործաւորութեան մէջ. Expérimentation **in vivo**։

Invita Minerva (Աթենասի հակառակ).
Աթենասի հակառակ գրել՝ ոտանաւորել կ'ըսուի տաղանդ՝ ներշնչում չունեցող հեղինակի մը համար՝ որ սակայն կը յամառի գրելու միշտ։

Io non so littere (Ես չեմ գիտեր կարդալ).
Յուլիոս Բ. Պապը այս զուարճալի պատասխանը տուած է Միշել-Անժի՝ որ այդ քահանայապետին արձանը շինելու վրայ՝ կը հարցնէր թէ ձեռքը գիրք մը դնէ։ «Ձեռքս թուր մը դի՛ր, պատասխանեց Պապը, ես չեմ գիտեր կարդալ»։ Բառական թարգմանութիւն՝ Ես դպրութիւն չունիմ։

Ipso facto (Նոյնին իսկ գործով, նոյն գործով).
Celui qui frappe un prêtre est excommunie **ipso facto**.

Ira furor brevis est (Բարկութիւնը կարճ խենթութիւն մ'է).
Ովրատիոսի խիստ ճշմարիտ առած. բարկութիւնը՝ ինչպէս ամէն բուռն կիրք՝ խենթութիւն մ'է վայրկենական։

Is fecit cui prodest
Յանցաւորը ա՛ն է գրեթէ միշտ՝ որուն յանցանքը օգուտ մ'ունի իրեն։ Զգուշու-

(Օգտուո՛ղն է ընողը).

թեամբ գործածելու է սակայն իրաւագիտական այդ հինօրեայ առածը։

Is pater est, quem nuptiæ demonstrant. . . . . (Ամուսնութեան ցոյց տուածն է հայրը).

Հռոմէական իրաւագիտութեան սկզբունք՝ զոր ընդունած է ֆրանսական օրինագիրքը սա՛ ձեւով. Ամուսնութեան միջոցին յղացուած մանուկը կնոջ ամուսինն ունի իրեն հայր։

Italia fara da se. . (Իտալիան ինքն իրեն պիտի գործէ).

Այսինքն Իտալիան մէկէ մը պէտք չունի։ Իտալերէն առմունք՝ զոր դէպքերը չարդարացուցին միշտ։

Italia irredenta . . (Զփրկուած Իտալիան).

Իտալացիք այս խօսքով կը յայտնեն բարքով ու բարբառով իտալացի այն երկիրները՝ որք քաղաքականապէս անջատուած են Իտալիայէն (Իստրիա, Թեսէն, Նիսի վիճակ, Քորսիքա, Մալթա)։

Ite, missa est. . . (Երթա՛յք ի խաղաղութիւն, եւ Տէր եղիցի ընդ ձեզ եւ ընդ ամենեսեան, ամէն).

Կաթոլիկ ժամերգութեան մէջ քահանան պատարագէն ետք կ'արձակէ ժողովուրդը այդ լատիներէն խօսքերով՝ որոնց բառական թարգմանութիւնն է. Գացէք, պատարագը վերջացաւ։ Մենք հարկ դատեցինք հայ պատարագչին արտասանած ձեւը գործածել։

Jam proximus ardet Ucalegon . (Մերինին մերձակայ Ուկալեգոն պալատը բոցերու մէջ է արդէն).

Այսպէս գոչեց Ենէաս երբ քունէն արթնցած տեսաւ թէ Տրովադա կ'այրի բոցերուն մէջ։ Այս ձեւը կը գործածուի վերահաս վտանգ մը յայտնելու համար։

Juro . . . . . . (Կ'երդնում).

Այս բառը կը յիշեցնէ Մոլիէրի Երեւակայական հիւանդի մէկ տեսարանը՝ որուն մէջ Արկան՝ բժիշկ ընդունուած՝ նախագահին պահանջած ամէն մէկ անճոռնի խոստումին՝ կը պատասխանէ հանդիսաւոր կերպով. **Juro**։

Jurare in verba magistri. . . . . . (Վարպետին խօսքը միայն ճանչնալ).

Ովրատիոսի ակնարկութիւնը Պիւթագորասի աշակերտներուն որք ամենամեծ յարգանք ունէին իրենց վարժապետին նկատմամբ։ «Վարդապետն ասաց»ի նման ձեւ մը։

Jure et facto . . . (Իրաւամբ եւ արդեամբ).

Henri IV ne fut roi **jure et facto** *qu'a près son entrée solennelle dans Paris.*

Justæ nuptiæ. . . (Օրինաւոր պսակ).	*Հռոմայեցիք այս ձեւով կը յայտնէին օրինաւոր ամուսնութիւնը։ Բառական թարգմանութիւն՝ արդար՝ իրաւացի ամուսնութիւն։*
Jus est ars boni et æqui . . . . . . (Իրաւագիտութիւնը բարւոյն եւ հաւասարին արուեստն է).	*Իրաւագիտութեան վրայ այս գեղեցիկ սահմանը տուած է Յուստինեան օրինագիրքը։*
Jus et norma loquendi . . . . . (Սովորութիւնն՝ իշխող կանոն).	*Ովրատիոս իր Արուեստ Քերթողականին մէջ կ՚ըսէ թէ սովորութեան քմահաճոյքն է որ կը վճռէ ու կը կարգադրէ լեզուի օրէնքները։ Բառական թարգմանութիւն՝ Օրէնք ու կանոն լեզուի։ Ազատ թարգմանութիւն մ՚է մեր դրածը։*
Jus gentium . . . (Իրաւունք ազգաց).	*Հռոմէացւոց մէջ՝ օտարազգիներու պաշտպանուած օրէնք հիմայ՝ միջազգային օրէնք։*
Jus privatum. . . (Անհատական օրէնք).	*Անհատներու օրէնք՝ իրենց միջեւ, քաղաքային օրէնք։*
Jus publicum. . . (Հանրային օրէնք).	*Ազգի մը մէջ ընդհանուր քաղաքացիներու պատկանեալ օրէնք, քաղաքական օրէնք։*
Justum et tenacem. (Արդարն ու հաստատամիտը).	*Ովրատիոս իր մէկ տաղին մէջ կ՚ընդլայնէ այն գաղափարը՝ թէ աշխարհ կործանի իսկ՝ արդար ու հաստատամիտ մարդը փոյթ չըներ։*
Ktêma eis æi . . . (Յաւէրժական յիշատակարան).	*Թուկիդիտէս պատմաբանը՝ յատկանշելով իր երկասիրութիւնը՝ կ՚ըսէ որ չէ թէ ժամուան մը ունկնդիրներու սահմանուած ճառ. մը յօրինած է՝ այլ մնայուն յիշատակարան մը։ Բառական թարգմանութիւն՝ Մշտնջենական գանձ՝ հարըստութիւն։*
Labor improbus omnia vincit. . . (Աշխատութիւն՝ յաղթող ամենայնի)	*Կիրարկութիւնը յայտնի։*
Lapsus calami. . . (Գրչի սխալ, գրչավրէպ).	*Կիրարկութիւնը յայտնի։*
Lapsus linguæ . . . (Լեզուի սխալ, լեզուավրէպ).	

Lasciate ogni speranza . . . . . . (Լքէ՛ք ամէն յոյս).	*Տանթէի քերթուածին մէջ ա՛յս մակագրութիւնը դրուած է դժոխքի դրան վրայ։ Ցմահ թիապարտներու համար կրնայ գործածուիլ այս ձեւը։*
Latet anguis in herba . . . . . . (Օձ մը պահուած է խոտին տակ).	*Վիրգիլիոսի մէկ խօսքը Մշակականին մէջ՝ որ կը յիշուի թաքուն վտանգի մը դէմ զգուշացնելու համար։*
Latet sensu . . . (Ընդարձակ առմամբ).	*Լայն իմաստով նշանակող այս ձեւը կը գործածուի հակադրութեամբ* sticto sensu*ի (սեղմ իմաստով)։*
Laudator temporis acti . . . . (Հին ժամանակներու ներբողիչ).	*Ովրատիոսի մէկ յանդատողին վերջաւորութիւնը։ Բանաստեղծը ծերուններու հասարակ եղած մէկ պակասութիւնը երեւան կը հանէ, որոնք ներկան վար զարնելով՝ հին ժամանակները կը գովեն միշտ։*
Levius fit patiantia quidquid corrigere est nefas. (Համբերութիւնը տանելի կ'ընէ ինչ որ չէ կարելի արգիլել).	*Ովրատիոսի փիլիսոփայական առածը որուն զոյգը կրնայ կազմել ֆրանսական ժողովրդային սա՛ առածը. Երբ սիրած բանդ չունիս՝ ինչ որ ունիս զայն սիրելու ես։*
Lex est quod notamus . . . . . . (Մեր գրածը օրէնք է).	*Նոտարներու ժողովի նշանաբան։*
Lucidus ordo . . . (Պայծառ շարադասութիւն).	*Այն հեղինակը որ չունի պայծառ շարադասութիւն,* lucidus ordo*՝ գրուածքի մ'առաջին արժանիքը, կը նմանի այն կապիկին՝ որ մոգական լապտերը ցուցուցած ատեն մոռցեր էր ճրագը վառելու։*
Macto animo! . . . (Հապա՛, քաջութի՛ւն).	*Քաջալերական խօսք որ կ'ուղղուի մանաւանդ պատանիներու՝ մանուկներու։ Այս վերջին պարագային ստէպ կ'ըսուի նաեւ՝* mecte, puer! *(քաջութի՛ւն, մանկո՛ւնիկ)։*
Magister dixit . . . (Վարդապետն ասաց).	*Նուիրական խօսք՝ որով Միջին դարու սքոլաստիկեանք իբր անպատասխանելի փաստ մը կը յիշէին վարպետին (Արիստոտէլ) կարծիքը,*

այս մասին հետեւելով Պիւթագորասի աշակերտներուն ընթացքին ։ Հիմայ այս խօսքն ընդարձակ առմամբ կը գործածուի ախոդէմի մը՝ վարդապետութեան մը հեղինակին՝ կուսակցութեան մը պետին համար ։

Magnæ spes altera Romæ . . . . . (Երկրորդ յոյս մեծին Հռոմայ).

Վիրգիլիոսի խօսքը Ենէասայ որդւոյն Ասքանիայի համար ։ Տէրութեան երկրորդ բարձր անձնաւորութիւնը նշանակելու կրնայ ծառայել ։

Magni nominis umbra . . . . (Ստուեր վեհ անուան մը).

Լուկանոս հռչակ ստացած այս ձեւը գործածած է ակնարկելով Պոմպէոսի՝ որ իր բողոնին տակ (քաղաքացւոց բրդեայ լայն վերարկու) կորսնցուցած էր իր ռազմական յատկութիւնները ։ Միեւնոյն ձեւը գործածուած կը տեսնուի նաեւ ողբերգակ Սենեքայէ, եւ կը յիշուի նշանակելու համար այնպիսի մարդիկ կամ իրեր՝ որք ունեցած են իրենց փառաց ժամը, եւ այդ ժամի յիշատակը մնացած է միայն ։

Major e loginque reverentia . . . (Հեռաւորութիւնը հմայքը կ'աւելցնէ).

Տակիտոսի հռչակաւոր այս խօսքը ստէպ կը յիշատակուի յայտնելու համար թէ մարդս հակամէտ է վստահօրէն հիանալու ամէն բանի վրայ՝ որ հեռու է իրմէ ժամանակով ու անջրպետով ։

Majores pennas nido . . . . (Բոյնէ աւելի մեծ թեւեր).

Սրամիտ խօսք Ովրատիոսի՝ իր Թուղթ առ Մացեանն իմ գրուածին մէջ ։ Հասարակ եղած փառասիրութիւն մ'է իր ծնած բոյնէն աւելի ընդարձակ թեւեր պարզել ։

Malesuada fames. (Քաղցը՝ յոռի խորհրդատու).

Վիրգիլիոս դժոխքի դուռը պահպանող հրէշները թուարկած ատեն այսպէս կը բնորոշէ անօթութիւնը ։

Mané, thecel pharès . . . . (Մանէ, թեկէղ, փարէս).

Մարգարէական սպառնալիք՝ զոր աներեւոյթ ձեռք մը գրեց այն սրահին պատերուն վրայ՝ ուր Պալթազար իր վերջին շուայտանքին մէջ կը թաթաւուէր՝ երբ Կիւրոս իր յաղթական մուտքը կը գործէր Բաբելոնի մէջ ։

Manibus date lilia plenis. . . . . (Շուշաններ բերէ՛ք լիաբուռն).

Վիրգիլիոսի Ենէականի մէջ Անքիս այսպէս կը խօսի Մարկեղոսի համար ։ Ծաղիկներ կը խնդրէ տարաբաղդ երիտասարդին շիրմին վրայ սփռելու համար ։ Բառական թարգմանութիւն՝ Շուշաններ բերէ՛ք լիաբուռն ։

Man spricht deutsch . . . . . . (Գերմաներէն կը խօսուի).
Խանութի մը ճակատը այս խօսքը կը դնեն հասկցնելու համար որ յաճախորդը գերմաներէն խօսող կրնայ գտնել հոն ։

Margaritas ante porcos . . . . . (Մարգարիտ առաջի խոզաց).
Աւետարանին այս խօսքը կը գործածուի յայտնելու համար թէ պէտք չէ տգէտի մ'առջեւ խօսիլ անոր չհասկցած բաներուն վրայ ։

Match . . . . . (Մրցում).
Անկլիերէն բառ ։ Մրցում երկու ձիերու՝ երկու մրցակիցներու՝ երկու մրցակից ընկերութիւններու միջեւ ։

Materiam superabat opus . . . . (Արուեստը կը գերազանցէր նիւթը).
Օվիդիոսի խօսքը՝ Արեւու տաճարը նկարագրած միջոցին ։ Ամէն ճարտարարուեստ բաներու համար կրնայ ըսուիլ, զոր օրինակ գրքի մը համար՝ որու ձեւը ճառուած նիւթէն աւելի գերազանց է, եւլն ։

Meâ-culpâ . . . . (Մեղա՛յ).
Լատին Խոստովանիմ ըսուած աղօթքին մէկ բառը՝ գործածութիւնը դիւրին ։ Բառական թարգմանութիւն՝ իմ մեղքովս ։

Maxima debetur, puero reverentia . (Ամենամեծ յարգանք պարտինք տղայոց).
Ցոբնաղի այս խօսքը հռչակ ստացած է ։ Կը յայտնէ թէ ի՛նչ մեծ ուշադրութիւն պէտք է ընծայել որպէս զի մանկանց անմեղութիւնը անեղծ մնայ ։

Medice, cura te ipsum. . . . . . . (Բժի՛շկ բժշկեա՛ զանձն քո).
Կ'ըսուի այն մարդիկներու համար որք խրատներ կուտան, մինչ այդ խրատներուն իրե՛նք պէտք էին հետեւիլ ամենէ յառաջ ։

Mehr licht . . . (Աւելի՛ լոյս).
Այս գերմաներէն խօսքը Կէօթէինն է. Նա մեռած պահուն խնդրեց որ պատուհան մը բանան՝ որպէս զի աւելի լոյս ըլլայ ։ Այս խօսքը բոլորովին ուրիշ իմաստով կը յիշուի՝ որ հետեւեալն է. «Որքան մտաւոր լոյս՝ ա՛յնքան գիտութիւն, այնքա՛ն ճշմարտութիւն» ։

Melioribus annis . (Երջանկագոյն տարիներու մէջ, երջանկագոյն ժամանակներ) ։
Մարդիկներու եղբայրակցութեան թագաւորութիւնը պէտք է փնտռել ոսկեդարու մէջ, melioribus annis ։ Այս խօսքը կը գործածուի ափսոսանօք փնտռուած ժամանակի մը համար ։

Me, me adsum qui feci . . . . . . (Ընողը ե՛ս եմ, ե՛ս). — *Վիրգիլիոսի մէկ կիսատողը։ Եսե՛մ աղաղակ Նեսոսի՝ որ կը ջանար իր Էօրիալ բարեկամին սպառնացող հարուածներն իր վրայ դարձունել։*

Memento, homo, quia pulvis es et in pulverem reverteris . . . . . . (Յիշէ՛, ո՛վ մարդ, թէ հող ես ու հող պիտի դառնաս). — *Մոխրոց օրը (մեծ պահքի առաջին չորեքշաբթին) լատին քահանան այս խօսքերը՝ ըսէ հաւատացեալներու ճակատը մոխիր քսելով, յիշատակ Ծննդոց Գրքի այն խօսքին՝ զոր Աստուած ըսաւ Ադամին՝ անոր մեղանչելէն ետք։*

Memento quia pulvis es . . . . . . (Յիշէ՛ թէ հող ես). — *Լատին քահանան Մոխրոց օրը* (Mercredi des cendres) *այս խօսքերը կ՚արտասանէ հաւատացեալներու ճակատը մոխիր ցանած միջոցին։ Ստէպ փոխաբերական կիրարկութիւնը կ՚ըլլայ այս խօսքին։*

Mens agitat molem (Միտք՝ շարժիչ նիւթի). — *Վիրգիլիոսի բանաստեղծական մէկ բացատրութիւնը՝ որ կը նշանակէ թէ հոգեղէն սկզբունք մը կ՚ոգեւորէ զաշխարհ։ Այս խօսքը փոքր ինչ տարբեր իմաստով մը կը գործածուի յայտնելու համար մտքի իշխանութիւնը նիւթի վրայ։*

Mens divinior . . . (Երկնային շունչ). — *Ովրատիոսի այս բանաստեղծական բացատրութիւնը ներշնչումը ցոյց կուտայ, ինչ որ Պուալօ կ՚անուանէ՝* երկնքի գաղտնի ազդեցութիւն։

Mens sana in corpore sano . . . . (Առողջ հոգի յառողջ մարմնի). — *Յոբնաղի առած։ Իմաստուն մարդը Աստուծմէ կը խնդրէ միայն* հոգւոյ առողջութիւն մարմնոյ առողջութեան հետ։ *Այս խօսքը կը նշանակէ թէ առողջ մարմնոյ մէջ միայն միտքը առողջ կը մնայ։*

Mettere la coda dove non va il capo . . . . (Ուր որ գլուխը չանցնիր՝ պոչն անցընելու է)։ — *Իտալական առած։ Դէպքերու համեմատ ուղղութիւն փոխել՝ ուրիշ ճամբայ բռնելու է։*

Mezza voce . . . (Ցած՝ կէս ձայնով). — *Իտալերէն ձեւ. Faire une confidence* mezza voce։

Minima de malis... (Չարեաց փոքրագոյնը).	*Փեդրոս լատին առակախօսի առած։ Համառօտութիւն երկու չարեաց փոքրագոյնն է ընտրելի խօսքին ։*
Minus habens. . . (Քիչի վիճակած).	*Այս ընտանի ձեւը կը գործածեն տկար կարողութեան տէր մէկը նշանակելու համար.* *C'est un* **minus habens.**
Mirabile visu . . . (Տեսնելը զարմանալի).	*C'etait vraiment un spectacle curieux,* **mirabile visu.**
Modus faciendi. . . (Գործելակերպ).	*Le* **modus faciendi** *trahit toujours l'intention de l'agent.*
Modus vivendi. . . (Ապրելակերպ).	*Կարգադրութիւն՝ համաձայնութիւն՝ որով պայքարի մէջ գտնուող երկու կողմերու կարելի կ'ըլլայ փոխադարձաբար հանդուրժել իրար։*
Molle atque facetum. . . . . . . (Քաղցրն ու զուարճալին).	*Il ne faut pas, dans la plaisanterie, dépasser le* **molle atque facetum.**
Monstrum horrendum, informe, ingens. . . . . . . (Հրէշ ահռելի, ձանսաստելի, վիթխարի).	*Վիրգիլիոս այս կերպ կը նկարագրէ Պոլիֆեմ կիկլոպը՝ որուն աչքը կուրցուց Ոդիսեւս։ Դիւրին կիրառութիւն ։*
More majorum . . . (Ըստ նախնեաց սովորութեան).	*Երբ Բոհեմիայի բողոքականները՝ Պրահայի մէջ կայսերական կուսակալներու երկրորդ պատուհանէն ընկեցութիւնը* (défenestration) *ի գործ դրին՝ յայտարարեցին թէ կ'ընէին զայդ։ ըստ հնաւանդ սովորութեան,* **more majorum** ։
Morituri te salutant . . . . . . (Մահամերձք կը բարեւեն զքեզ).	*Հռոմէացի սուսերամարտիկներ պատերազմելէ յառաջ կայսերական օթեակին առջեւէն ետեւէ ետեւ կարգաւ անցած ատեննին այս բառերը կ'արտասանէին ։*
Mors ultima ratio. . . . . . . (Ամէն բանի վախճանական հատուցումն է մահը).	*Ատելութիւնը, նախանձը, ամէն ինչ կը ջնջուի մահուամբ.* **mors ultima ratio** ։

Motu proprio (Ինքնակամ).
Faire une choses կամ *Prendre une decision* **motu proprio** կամ **de motu proprio**.

Much ado about nothing (*մըչ ատու ապաութ նըթինկ*). (Բազում աղմուկ վասն ոչնչի).
Շէյքսփիյրի մէկ կատակերգութեան առածի կարգ անցած անունը։

Multa paucis (Շատ բան՝ քիչ խօսքով).
Այս խօսքը կը պատշաճի սեղմաբան հեղինակներու։ Voulez-vous qu'on vous écoute, qu'on vous lise? Souvenez-vous de l'adage: **multa paucis**.

Multi sunt vocati, pauci vero electi. Բազումք են կոչեցեալք, այլ սակաւք ընտրեալք).
Աւետարանի այս խօսքը՝ որ հանդերձեալ կենաց համար ըսուած է՝ շատ պարագաներու մէջ կը գործածուի ներկայ կենաց համար ալ։ Զուարճախօս մ'ըսած է գրքերու համար. Բազումք հեգեալք, այլ սակաւք ընթերցեալք։

Mutatis mutandis. (Փոխուելիքը փոխելով).
Կարեւոր փոփոխումներն ընելով. Reprendre un projet de loi **mutatis mutandis**.

Mutato nomine (Անունը փոխուած).
C'est **mutato nomine**, *toujours la même chose, il n'y a que l'application qui diffère.*

Nascuntur pœtæ, fiunt oratores (Մարդս բանաստեղծ կը ծնի, ատենախօս կ'ըլլայ).
Ուրիշ բառերով՝ ճարտասանութիւնը արուեստի շնորհ է, իսկ բանաստեղծութիւնը բնութեան շնորհ։

Natura non facit saltus (Բնութիւնը ոստում չըներ).
Այսինքն բնութիւնը բացարձակապէս անընդմէջ ոչ սեռ կ'ստեղծէ եւ ոչ տեսակ։ Անոնց միջեւ միջնորդ (intermédiaire) *մը կը գտնուի միշտ՝ որ կը զօդէ մէկը միւսին։ Գիտական առած։*

Naturam expelles furca, tamen usque recurret (Երկժանիով վանէ՛ բնութիւնը, նորէն կը դառնայ արշաւասոյր).
Ովրատիոսի գեղեցիկ խօսք՝ զոր Տէդուշ Ֆըրանսացի թատերերգակ հեղինակը թարգմանած է հռչակ ստացած սա՛ տողով. **Chassez le naturel, il revient au galop**։

Nec mortale sonans . . . . (Մահկանացուներէ տարբեր ձայնով).

Վիրգիլիոս այս խօսքով կը յայտնէ այն աւիւնը՝ որով կը վառուի գուշակուհին մարգարէական ոգիով արծարծուած պահուն։ Այս խօսքը կը յիշուի մեծ ատենախօսներու, մեծ քերթողներու եւլն առթիւ։

Nec pluribus impar . . . . (Բարձրագոյն քան զամենեսեան).

Լուի ԺԴ.ի գոռոզ նշանաբան՝ որ կ'ընկերանար անոր խորհրդանշանին (արեւ մը իր ճառագայթներն երկրագունդին վրայ ուղղած)։ Բառական թարգմանութիւնն է՝ ոչ անհաւասար բազմաթիւ արեգակաց։

Nec plus ultra . . . (Գերազանց սահման, վերջին սահման).

Այս խօսքին բառական թարգմանութիւնն է՝ ոչ աւելի անդին։ Դիցաբանութեան համեմատ՝ Քալբէ եւ Աբիլա լեռներուն վրայ այս մակագրութիւնը դրոշմած էր Հերքիւլէս՝ կարծելով թէ աշխարհի վերջին սահմաններն ըլլան անոնք։ Նա այդ լեռները բաժնեց իբրեւ Ովկիանոսը Միջերկրականին միացնելու համար։ *Le* **nec plus ultra** *de la vérité est de faire le bien sans que personne le sache.*

Negotiorum gestor . . . . (Գործակատար, պատուիրակ).

Agir en qualité de **negotiorum gestor.**

Neque semper arcum tendit Apollo . . . . (Ապողոն իր աղեղը լարած չէ միշտ).

Յայտնել կ'ուզէ թէ Ապողոն միշտ իր փքինը չարձակեր մարդերու դէմ՝ ինչպէս կ'ընէ Եղիականի մէջ։ Ըսել է թէ նոյն ինքն այդ աստուածը հանգիստ կ'առնէ, ուրեմն հանգիստը պէտք մ'է։ Եզոբոս՝ որ մանկանց հետ կը խաղար երբեմն, գրեթէ այս կերպով խօսած էր Ովրատիոսէ յառաջ։

Ne quid nimis. . . (Ոչ չափազանց).

Վճիռ՝ զոր լատինք յոյներէն առին եւ որու իմաստն էր. Ամէն բանի մէջ չափազանցութիւնը պակասութիւն մ'է.

Nescio vos . . . (Ոչ ճանաչեմ զձեզ).

Այս խօսքը առնուած է Աւետարանէն՝ ուր ուշ հասնող հրաւիրեալներուն ոչ ճանաչեմ զձեզ պատասխանը տրուած է, որ կը նշանակէ թէ ներս մտնել չըլլար։ Այս ասմունքը կը գործածուի իբր մերժումի ընտանի ձեւ. *Adressez—vous à d'autres,* **nescio vos**.

Nescit vox missa reverti . . . .
(Գրուած խօսք մը ետ չառնուիր) .

Ովրատիոսի խօսք՝ Արուեստ Քերթողականի մէջ։ Նա կը խրատէ հեղինակներուն գրուած մը հրատարակելէ յառաջ երկար ժամանակ պահել զայն լաւ մը սրբագրելու համար։

Nessum maggior dolore Che ricordarsi del tempo felice Nella miseria .
(Չկայ աւելի մեծ վիշտ՝ քան տարաբաղդութեան մէջ յիշել երջանկութեան օրերը) .

Տանթէի խօսքը Երկնային կատակերգութեան մէջ։ Այսպէս ահա Ֆրանչիսքա տը Րիմինի կ'սկսի պատմութիւնն ընել իր դժբաղդ սիրահարութեան՝ որու պատիժը կը կրէ Դժոխքի մէջ։

Ne , sutor , ultra crepidam . . .
(Ո՛չ կօշկէդ վեր , կօշկակա՛ր) .

Ապելլէս պատկերահանի մէկ խօսքը կօշկակարի մը՝ որ նկարի մը մէջ կօշ'կ մը քննադատելէ ետք ուզեց մնացածին վրայ ալ դատաստան ընել։ Այս խօսքը կ'ուղղուի անոնց՝ որոնք իրենց կարողութենէ վեր բաներու վրայ խօսելու կ'ելլեն։

Ne varietur . . .
(Որպէս զի բան չփոխուի).

Faire parafer un acte, un document **ne** varietur .

Nigro notanda lapillo . . . . . .
(Սեւ քարով մը նշանակելի) .

Հին ժամանակ սուգի՝ սեւ օրերու համար կ'ըսուէր։ Ծնա՞ծ պահուն, մեռա՞ծ պահուն հարկ է պաշտպանեցնել nigro notanda lapillo *խօսքը։ Հակառակ իմաստով մը կ'ըսուէր.* **Albo notanda lapillo**, *սպիտակ քարով մը նշանակելի։*

Nil actum reputans, si quid superesset agendum. . .
(Խորհելով թէ եղած կատարուած բան չկար՝ որքան որ ընելիք բան մը կը մնար) .

Այս ձեւը կուտան ստէպ Լուկանոսի հռչակաւոր եղած մէկ յանգաւորին՝ որուն իսկական բնագիրը սապէս է. **Nil actum credens, cum quid superesset agendum :**

Nil admirari . . .
(Բանէ մը չզարմանալ).

Ովրատիոսի խօսք՝ որ անտարբերներու՝ անհոգներու նշանաբանն եղած է։

Nil medium est ... (Մէջտեղը չկայ).	Երկու դժնդակ բաներէ մէկէ ընտրելու ստիպուած մարդոց կ'ըսուի այս խօսքը։
Nil novi sub sole. Արեւու տակ ոչինչ նոր).	Սողոմոնի խօսք Ժողովողի մէջ։
Noli me tangere... (Մի՛ դպիր ինձ).	Յովհաննու Աւետարանէն առնուած խօսք։ Այսպէս խօսեցաւ Յիսուս Մագդաղենացիին երեւցած միջոցին։ Այս խօսքը կը յիշուի երբ մէկը կը խօսի այսպիսի բանի մը համար՝ որուն դպիլ կարելի չէ տեսակ մ'երկիւղածութեամբ։
Nolens, volens. . . (Կամայ ակամայ) .	Բառական թարգմանութիւն՝ Չուզելով, ուզելով։
Nolite mittere margaritas ante porcos . . . . . (Մի՛ արկանէք մարգարիտս առաջի խոզաց) .	Աւետարանի խօսք՝ որ գործածութեան մէջ կը նշանակէ թէ տգէտի մ'առջեւ պէտք չէ իր չգիտցած բաներուն վրայ խօսիլ։ Երբեմն պարզապէս կը գործածեն. **Margaritas ante porcos**։
Non bis in idem .. (Ոչ երկիցս՝ նոյն բանին համար.	Իրաւագիտական առած՝ որուն համեմատ միեւնոյն յանցանքի համար մէկը չկրնար երկու անգամ ամբաստանուիլ իբր յանցաւոր։
Non decet . . . . (Չվայլեր, ամօթ է).	Այս լատիներէն ձեւը կը գործածեն մէկուն յայտնելու համար թէ ըսածը կամ ըրածը անվայել բան է ։
Non erat hic locus. (Տեղը չէր հոս) .	Ովրատիոսի Արուեստ քերթողականէ առնուած խօսք՝ որով բանաստեղծը արտաբանութիւնները կը պարսաւէ ։ Անյարմար ժամանակ եղած բանի մը համար կը գործածուի ։ Պատուելիի մը համար՝ որ խեղդուելու վրայ գտնուող մանուկին քարոզ կը կարդայ, կրնայ ըսուիլ. **Non erat** կամ **non est hic locus**։
Non ignara mali, miseris succurere disco . . . . . . (Գիտակ դժբաղդութեան՝ կարող եմ օգնել դժբաղդներու) .	Այս սրտաշարժ խօսքերով ահա Դիդէ կ'ասպնջականէ Ենէասը ու անոր աքսորակիցները ։

Non licet omnibus adire Corinthum. (Ամենուն տրուած չէ՛ Կորնթոս երթալ). — Լատին թարգմանութիւն յունական առածի մը՝ յայտնող թէ հաճոյքներն այնքան մեծածախ էին Կորնթոսի մէջ՝ որ ամէնուն ներելի չէր երթալ մնալ հոն ։ Կը յիշուի այն բոլոր բաներուն առթիւ՝ որոնցմէ պէտք կ'ըլլայ ձեռք քաշել՝ ստակի՝ միջոցներու եւ լն չգոյութեան պատճառաւ ։

Non liquet. (Պայծառ չէ՛ այդ). — Կը գործածուի յայտնելու համար թէ բան մը մութ է, դժուարահասկանալի է։

Non multa, sed multum. (Չէ թէ շատ բաներ՝ այլ կարեւոր բան մը). — Կ'ըսուի այնպիսի արդիւնքներու համար՝ որք իրենց կարեւորութեա՛մբ ունին արժէք, չէ թէ թուով ։

Non, nisi parendo, vincitur. Անոր հնազանդողը՛ միայն կը յաղթէ). — Ֆրանսուա Պաքոն այս առածը պատշաճեցուցած է բնութեան։ Կը նշանակէ թէ բնութեան սպասարկութիւնն ընդունելու համար՝ պէտք է հնազանդիլ անոր օրէնքներուն ։

Non nova, sed nove. (Չէ թէ նոր բաներ՝ այլ նոր ձեւով մը). — Զոր օրինակ կ'ըսուի հեղինակի մը համար՝ որ նոր գաղափարներ չյայտներ այլ կ'իւրացնէ արդէն ծանօթ եղածներ՝ նոր ձեւով մը ներկայացնելով զանոնք՝ իրեն յատուկ շարադասութեամբ մը ։

Non omnia possumus omnes. (Ամէն բան չենք կրնար). — Ամէն մարդ միեւնոյն ընդունակութիւնները չունի, մարդս կարող չէ ամէն բանի ։

Non omnis moriar. (Չպիտի մեռնիմ բո-ւյառ). — Ովրատիոսի խօսք. բոլորովին չպիտի մեռնիմ, քանզի ինձմէ վերջ երկերս պիտի մնան։

Non possumus. (Չենք կարող). — Այս պատասխանը տուին՝ Սբ. Պետրոս եւ Սբ. Յովհաննէս քահանաներու պետին՝ որ կ'ուզէր արգիլել Աւետարանը քարոզելու։ Հասարակ գործածութեան մէջ այս խօսքս կը յայտնէ անկարելիութիւն մը, մերժում մ'անյեղլի ։

Non videbis annos Petri. (Պետրոսի տարիներր չպիտի ունենաս). — Սբ. Պետրոս քսանեւչորս տարի քահանայապետական աթոռը նստաւ։ Այդ խօսքը Հռոմայ պապերէն շատին կրցաւ պատշաճուիլ։

Nosce te ipsum . . . (Ճանի՛ր զքեզ). — Լատիներէն թարգմանութիւն Դեղփիսի տաճարին դրան վրայ դրոշմուած յունական վերնագրութեամբ մը։

Novissima verba... (Վերջին խօսքեր . . — Այս բառերն երբեմն կը գործածուին մեռնողին վերջին խօսքերն յայտնելու համար։ Բառական թարգմանութիւն՝ նորագոյն խօսքեր։

Numero Deus impare gaudet . . . (Անզոյգ թի՛ւը կը սիրէ Աստուած։ — Կիսատող Վիրգիլիոսի՝ ուր բանաստեղծը ակնարկութիւն կ'ընէ անշուշտ այն միստիքական յատկութեանց զոր յունական հին դարերը կը վերագրէին անզոյգ թիւերու։ Պիւթագորասի դրութեան մէջ միութիւնը աստուածութիւնը կը ներկայացնէր՝ որ կը բովանդակէ ամէն բան եւ որմէ կը բխի ամէն ինչ. 2 թիւը յոռի տարր կը նկատուէր, իսկ 3 թիւը՝ խորհրդանշանն էր կատարեալներդաշնակութեան։

Nunc dimittis servum tuum . . . (Արդ արձակես՛ զծառայ քո) .. — Սիմէոն ծերունւոյն խօսքը՝ Մեսիան տեսնելէ ետք։ Մարդ կրնայ հանգիստ մեռնիլ իր ամենէ սիրելի յոյսերուն իրականացումը տեսնելէ ետք։

Nunc est bibendum. (Հի՛մա պէտք է խմել). — Ովրատիոսի մէկ տաղէն առնուած խօսք՝ զոր Ակտիումի յաղթութեան առթիւ գրած է։ Այս ընտանի ձեւը կը գործածուի յայտնելու համար թէ ժամ է մեծ՝ անյուսալի յաջողութեան մ'ուրախութիւնը կատարելու։

O altitudo ! . . . (Ո՛ բարձրութիւն, ո՛ խորութիւն) . — Պօղոս Առաքեալի գոչը՝ քրիստոնէութեան խորհուրդներուն վրայ խօսելով։ Այս խօսքը կը գործածուի անհասանելի գաղտնիքի մը՝ անբացատրելի բանի մ'առթիւ։

Obscurum per obscurius. . . . . . (Մութն աւելի մութով) . — Ըսել թէ ափիոնը կը քնացնէ քանզի քնաբեր յատկութիւն ունի մութն աւելի մութով, **obscurum per obscurius**, բացատրել է։

Oculos habent et non vide bunt . . . (Աչս ունին եւ ոչ տեսցեն) . — Սաղմոսէն առնուած խօսք՝ որ հեթանոսներու կուռքերը կը նկարագրէ, եւ զոր կը գործածեն այնպիսիներու համար՝ որք որ եւ է պատճառով մտաւոր կուրութիւն կը յայտնեն։

Oderint, dum metuant . . . . . . (Թող ատեն, միայն — Ատտիոս ողբերգակ բանաստեղծին մէկ խօսքը՝ զոր յիշած է Կիկերոն։ Իշխանասաստ (**autoritaire**) ու կասկածոտ վեհա-

քէ վախճան լինմէ) .	պետներու իբր նշանաբան կրնայ ծառայել։
Odi profanum vulgus et arceo . . . (Անգէտ ռամիկը կ'ատեմ ու մէկդի կը թողում) .	Ովրատիոսի խօսք։ Բանաստեղծը միտքը կը դնէ արհամարհել բազմութեան ծափերը եւ ճաշակի տէր անձանց հաւանութիւնը միայն փնտռել ։
O fortunatos nimium, sua si bona norint, agricolas. (Գերերջանիկ են դաշտի մարդիկ՝ եթէ գիտնային իրենց երանութիւնը) .	Վիրգիլիոսի Մշակականներու այս տողը որուն ստէպ առաջին մասը կը յիշուի միայն, կը պատշաճի անոնց՝ որք կը վայելեն երջանկութիւն մը՝ զոր չեն գիտեր գնահատել ու կը գանգատին երեւակայական դժբաղդութիւններէ. Երբ կը տեսնեմ մարդ մը որ գիւղը թողլով քաղաք կը բնակի՝ ներսս կուգայ պօռալ միշտ. O fortunatos ninium .
Oleum perdidisti... (Զո՛ւր ջանք , անօգուտ վաստակ) .	Կը պատշաճի հեղինակի մ'որ բազմաշխատ այլ անյաջող երկ մ'արտադրած է ։ Բառական թարգմանութիւնն է՝ իւղդ պարապի գնաց։ Հին Յոյները բազմաշխատ այլ անյաջող գրքի մը՝ ճառի մը համար (ճրագի) իւղ կը հոտի կ'ըսէին. եթէ արժէք չունէր գործը՝ իւղը պարապի գացած էր ։
Omne ignotum pro magnifico . . . . (Բոլոր չգիտցուածը պատուական կը համարուի) .	Տակիտոսի մէկ խօսքը որ անծանօթին հրապոյրը կը յայտնէ ։
O miseras hominum mentes , o pectora cæca. . . (Ո՛ ողորմելի միտք մարդկային, ո՛ կուրացեալ սրտեր) .	Լուքրեցէ է այս խօսքը ։
Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci . . . (Իր բոլոր պարտքը կատարած է՝ օգտակարը հաճելիին խառնել կրցողը).	Ովրատիոսի այս տողը ստէպ կը յիշուի։ Կ'ըսուի մէկու մը համար որ յաջողած է, որ շահած է ամէնուն հաւանութիւնը, omne tulit punctum։

Omne vivum ex ovo . . . . (Ամէն կենդանի էակ՝ սերմի մը ծնունդ) .

Հարվէյ անգլիացիին կենսաբանական մէկ առածը ։

Omni . . . . . . (Ամէնու , ամէն ինչի) .

Definition qui convient omni .

Omnia mecum porto . . . . . . (Ամէն ունեցածս վրաս է) .

Պիաս փիլիսոփան այս պատասխանը տուաւ իր հայրենակիցներուն՝ որք Պարսիկներէ վախնալով կը թողուին իրենց քաղաքը ու բոլոր ունեցածնին, ու կը զարմանային տեսնելով որ փիլիսոփան բնաւ պատրաստութիւն մը չէր տեսներ։ Նա այս խօսքով հասկցնել ուզեց թէ բուն հարստութիւնը մտքինն է ։

Omnia serviliter prô dominitione . (Ստրուկ՝ իշխելու համար) .

Տակիտոս այս խօսքով կը նկարագրէ այն շողոքորթութիւնները զոր խուժանին կ'ընէր Օթոն՝ իշխանութիւնը ձեռք անցընելու համար։ Նախ ստրուկ ըլլալ զայլս ստրկացնելու համար, քաղաքագէտներու անխիղճ մէկ առածն է այս։

Omnia vincit Amor (Սէր յաղթող ամէնու) .

Վիրգիլիոսի մէկ յանգաւորին առաջին մասը։ Խօսքը անձնաւորեալ Սէրին վրայ է՝ որ կը բռնանայ թէ՛ մարդերու ու թէ աստուածոց վրայ ։

Omnia homo mendax . . . . . . (Ամէն մարդ ստախօս է) .

Սաղմոսէն առնուած խօսք՝ որ ուրէպ կը գործածուի՝ թէպէտ չափազանցեալ ըլլայ ։

Omnium consens... (Ընդհանուր հաւանութեամբ) .

Կրօնքը ընկերութեան գոյութեան անհրաժեշտ է, ընդհանուր հաւանութեամբ, omnium consens։

Onus probandi . . . (Ապացուցման պարտք) .

Աւելի ամբաստանողներու քան թէ ամբաստանեալներու կ'իյնայ ապացուցման պարտքը, onus probandi ։

Ore rotundo . . . . (Ներդաշնակ լեզուով) .

Ովրատիոսի մէկ ձեւը Արուեստ Քերթողականին մէջ ։ Բառական թարգմանութիւն՝ բոլորած բերնով ։

O sancta simplicitas . . . .

Այսպէս գոչեր է Ժան Հիւս տեսնելով պառաւ կին մ'որ փայտի կտոր մը կը բերէր

(Ո՛ սուրբ պարզութիւն). — կը նետէր զինք այրող փայտակոյտին վրայ ։ Հեգնօրէն կը գործածուի ստէպ պարզուկ խօսք մը՝ ընթացք մը ծաղրելու համար ։

Os homini sublime dedit. . . . . . (Դէպ ի երկինս դարձած դէմք մը տուաւ (Աստուած) մարդուս).

Օվիդիոսի մէկ խօսքը։ Բանաստեղծը արարչագործութեան պատմութիւնն ըրած ատեն, կը պատմէ մարդուն ստեղծուիլը, իտէալի՝ սրտի վեհ իղձերու ընդունակ արարած ։

Os magna sonaturum. . . . . . . (Վսեմախօս բերան).

Օվրատիոսի գործածած մէկ ձեւը՝ երբ ա՛յն անձինքներու միայն կ՚ուզէ տալ բանաստեղծի անուն՝ որք ունին երկնաձիր հանճար՝ վերիվեր միտք, վսեմախօս բերան, os magna sonaturum ։

O tempora! o mores! (Ո՛ ժամանակք, ո՛ բարք).

Կիկերոն այս գոչիւնով իր ժամանակի մարդոց վատթարութեան դէմ կ՚ելլէր։ Ի՛նչ դարու մէջ կ՚ապրինք․ O tempora! o mores !

O terque quaterque beati! . . . . . (Ո՛ երիցս՝ քառի՛ցս երանելիք).

Վիրգիլիոս այս խօսքը կը դնէ Ենէասի բերանը՝ որ կը նախանձէր իրենց հայրենիքին համար մեռնող Տրոյացիներուն բաղդին։ Հոմերոսի նմանութիւն մ՚է այս ։

O ubi campi! . . (Ո՛հ, ո՛ւր են դաշտորայք).

Դաշտերու խաղաղութիւնը ափսոսանօք փընտռող Վիրգիլիոսի մէկ գոչիւնը։ Միեւնոյն մտքով երգիծանութեանց մէջ ըսած է Օվրատիոս . O rus! quando ego te aspiciam ! Ո՛ դաշտ, ե՞րբ զքեզ պիտի տեսնեմ կրկին ։

Otium cum dignitate . . . . . (Ազնի՛ւ անգործութիւն).

Այսպէս ըսած է Կիկերոն դպրութիւնները գովելով՝ որոնց պաշտամունքը պարապոյ ազնիւ ժամեր կը հայթայթէ ։

Pœte, non dolet … (Վնաս չհասցներ, Պոյետոս).

Այսպէս խօսեցաւ Արիա իր Պոյետոս ամուսնոյն մատուցանելով անոր դաշոյնը՝ որով զարկած էր ինքզինք, եւ քաջալերելով զայն անձնասպան ըլլալու։ Պոյետոս Կղոդիոս կայսեր կենաց դէմ դաւադրութեան մը մէջ խառնուած էր ։

Panem et circenses. (Հաց ու կրկէս).

Յուվենաղ դառն արհամարհանքի այս խօսքերը կ՚ուղղէր վատթարացած Հռոմայեցւոց՝ որոնք հաց ու կրկէսի խաղեր կը փնտռէին միայն։

Parcere subjectis et debellare superbos . . . . . (Խնայել հնազանդողները, նուաճել ամբարտաւանները).	*Վիրգիլիոս այս խօսքերը կը դնէ Անքիսէսի բերանը՝ որ Հռոմայեցի ժողովրդեան ապագային մէջ կատարելիք դերը կը բացատրէ Ենէասի։*
Pareatis. . . . . (Գործադրեցի).	*Տարազ՝ որ գործադրելի կ'ընէր վճռող ատեանին իրաւասութենէն դուրս գտնուող դատակնիքը, ու կամ հրաման կուտար Հռոմի կոնդակները հրատարակել Ֆրանսայի մէջ։ Accorder le* pareatis.
Parturiunt montes. (Լեռան յերկունք).	*Ովրատիոսի մէկ խօսքը՝ որ գործադրութիւն չունեցող խոստումները որակելու կը ծառայէ։*
Par pari refertur . (Տաք հացը փոխ է).	*Վերի ի վերոյ կը պատասխանէ ակն ընդ ական, ատամն ընդ ատաման Մովսիսական օրէնքին։ Արագիլի հարկիքեն դարձող աղուէսը* par pari refertur *ըսած ըլլալու է մտքին։*
Passato il pericolo, gabbato il santo.. (Վտանգը անցնելուն՝ սուրբը կը մոռցուի)։	*Իտալական առած։ Պաշտպանը բանի տեղ չըդրուիր՝ երբ այլ եւս պէտք չկայ անորմէ։*
Passim. . . . . . (Զանազան տեղեր).	*Լատիններէն այս բառը կը դնեն յիշատակուած գրքի մ'անունէն ետք՝ յայտնելու համար թէ քննողը պիտի հանդիպի հոն բազմաթիւ յուղարկումներու* (références). *Տե՛ս այս նիւթի վրայ Մեկնաբանութիւնք Կեսարու, զանազան տեղեր,* passim։ *Բառական թարգմանութիւն՝ հոս հոն։*
Pastar l'acqua nel mortaio . . . . . (Սանդի մէջ ջուր ծեծել).	*Իտալական ասութիւն։ Անօգուտ աշխատանք մը կատարել։ Օդը ծեծել, խնցի կարկատել ձեւերն ալ կան հայերէնի մէջ։*
Pater quam ipse fecisti legem . . . (Ենթարկուէ՛ օրէնքին զոր դու ինքդ հաստատեցիր).	*Մարդս կը պարտաւորի կրել իրեն իսկ հաստատած սկզբունքին հետեւութիւնները։*

Paterna paternis, materna maternis (Հայրինը՝ հօրենական գծին, մայրինը՝ մօրենականին).	Ժառանգութեանց մէջ փոխանցման հին սովորոյթ՝ որուն տեղ հիմայ երկու գիծերու մէջ հաւասար բաժանում կայ՝ քաղաքային օրինագրքէ նուիրագործուած ։
Patiens, quia æternus. . . . . (Համբերող է զի յաւիտենական է).	Ս. Օգոստինոսի խօսքը՝ որ կը հիանայ աշխարհի մէջ գործուած անթիւ չարիքներու հանդէպ Աստուծոյ անյեղլի համբերութեան վրայ ։
Pauca, sed bona... (Քիչ այլ լաւ).	Այս հեղինակը քիչ գրուած թողած է, այլ մէն մի էջ իր անմահ համբաւին կնիքը կը կրէ, քիչ այլ լաւ, **Pauca sed bona** ։
Pauci quos æquus amavit Juppiter. (Այն քիչերը զոր սիրեց արդարամիտն Արամազդ).	Վիրգիլիոսի խօսքեր Ենէականի մէջ։ Միմիայն այդ հազուագիւտ մահկանացուները, կ՚ըսէ բանաստեղծը, կրցան դուրս ելլել դժոխքէ ։ Այս խօսքը կը պատշաճեցնեն առանձին յատկութիւններու կամ մասնաւոր բաղդ մ՚ունեցող մարդերու ։
Paulo majora canamus. . . . . (Աւելի բարձր բաներ երգենք).	Վիրգիլիոսի խօսք՝ որ իբր անցում կը ծառայէ մէկ նիւթէ ուրիշ աւելի կարեւորի մը ։
Peccavi . . . . . (Մեղա՛յ).	Դաւթի գոչը Նաթան մարգարէի խօսած առակէն ամօթահար մնալէ ետք, եւ որ կը գործածուի գործուած յանցանք մը խոստովանելու համար։ *Je ne chercherai pas à me disculper*, **peccavi** ։
Pectus est quod disertos facit. . . (Սի՛րտն կ՚ընէ պերճախօս).	Կուինտիլիանոսի այս գեղեցիկ խօսքին պէտք է մօտեցնել Վօվնարկի սա խօսքը. Մեծ մտածումները սրտէ բխին ։
Pede pæna claudo. (Յամրաքայլ պատիժը).	Հորատիոսի մէկ խօսքը. կը նշանակէ որ եթէ պատիժը ամէն անգամ յանցանքէն անմիջապէս վերջ չհասնիր՝ այլ կը հասնի միշտ անվրէպ ։
Pede presto . . . (Փութոյ պնդութեամբ).	Իտալական ասութիւն՝ զոր կը գործածէ մէկը յայտնելու համար թէ մեծ փութկոտութեամբ պիտի գայ կամ պիտի գործադրէ հրաման մը։ Բառական թարգմանութիւն՝ արագաքայլ ոտքով ։

Pejor avis ætas . . (Ներկան վա՛տ է հինէն)

Ողբատիոսէ առնուած հակիրճ ասութիւն։ Բանաստեղծին մտածումը՝ աւելի փաղփուն քան իրաւացի՝ կը դարձնէ ներկայ ժամանակը՝ հինին տալով նախապատուութիւն. մեր հայրերէն վար ենք ըսել կ՚ուզէ ։

Pendent opera interrupta . . . . (Կ՚ընդմիջուին աշխատութիւնք) .

Վիրգիլիոսի մէկ խօսքը Ենէականին մէջ՝ Ենէասի հասնելովը Կարթագինէի մէջ ընդմիջուած աշխատութեանց առթիւ, եւ որ այս օրինակ պարագաներու մէջ կրնայ յիշուիլ։

Per fas et nefas ... (Արդարով ու անարդարով).

Այսինքն ամէն եղանակներով, ամէն հնարաւոր միջոցներով. Փառասէրք իրենց խորհուրդներուն իրականացման կը դիմեն **per fas et nefas** ։

Perinde ac cadaver (Դիականման).

Ինիաս տը Լայօլա՝ հիմնադիրը Յեզուիթներու ընկերութեան, այս բացատրութեամբ կը հրամայէ միաբաններուն կատարեալ հնազանդութիւն իրենց մեծաւորներուն, բաց ի այն պարագայէն՝ ուր խիղճը դէմ կ՚ելլէ ։

Per jocum . . . . (Կատակով, խնդալու համար).

Il ne convient pas de se fâcher d'une innocente plaisanterie, dite **per jocum**.

Per Jovem ! . . . (Յանուն Արամազդայ).

Տեսակ մ՚ընտանի յիշոց՝ զոր իմաստակի մը բերանը կը դնէ Մոլիէր ։

Per obitum. . . . (Մահուան հետեւանօք, մահուամբ).

Մասնաւորապէս եկեղեցական իրաւագիտութեան մէջ կը գործածուի . *Bénéfice vacant* **per obitum**։

Per saltum. . . . (Ոստմամբ).

Այսինքն՝ առանց անցնելու միջնական աստիճաններէ։ Կը գործածուի եկեղեցական իրաւագիտութեան մէջ զոր օրինակ երբ մէկը առանց սարկաւագութիւն ընդունած ըլլալու քահանայ ձեռնադրուի ։

Persona grata. . . (Ընդունելի՝ բարեհաճ անձ).

Դիւանագիտական լեզուի մէջ այս լատին բառերով կը յայտնուի անձ մը որ հաճոյութեամբ պիտի ընդունուի այն տէրութենէն, որու քով պաշտօնագիր **(lettre de créance)**, տրուած է իրեն ։

Pertransit benefaciendo . . . .

Պետրոս առաքեալ այս պարզ ու սրտաշարժ բառերով Կոռնելիոս հարիւրապետին

(Անցած բարիք ընելով). — կը նկարագրէ Յիսուսը։ Այս ձեւը կը պատշաճին այն մարդոց՝ որոնց կեանքը իրենց նմաններուն սփոփանքին նուիրուած է։

Piscem natara doces. . . . . (Ձուկն մը լողալ կը սորվեցնես). — Ինչպէս անօգուտ է ձկան լողալ սորվեցնել՝ տգէտի մը կողմէ ալ ծաղրելի հրահա՛ գեղգիտնական մը, յաւակնոտներու եւ անմիտներու պատասխան կը տրուի piscem natara doces։

Più vicino il dente che nessun parente. . . . . . (Ակռան աւելի մօտ է քան որեւէ ազգական). — Իտալերէն ասմունք։ Ուրիշներէ յառաջ իր անձին պէտք է մտածել, զի իր անձէն աւելի մօտ ազգական չըլլար։

Plaudite, cives! . . . (Ծափեցէ՛ք, քաղաքացիք). — Հռովմէացի դերասանները՝ ներկայացումը վերջանալուն՝ այս խօսքերով հանդիսականներուն ծափահարութիւնը կը խնդրէին։

Plerumque fit. . . (Յաճախադէպ պարագայ՝ կանոն). — Ամենէ ստէպ տեղի ունեցող պարագաները պէտք է կանոն բռնել, բացառութիւնները հոգ ընելու չէ *Statuer sur le* plerumque fit. Այս խօսքին բառական թարգմանութիւնն է՝ ամենէն յաճախ պատահածը։

Plurima mortis imago. . . . . . (Մահը՝ բիւր երեւոյթներու տակ). — Հատուած Վիրգիլիոսի մէկ յանգատողին։ Ենէաս Տրովադայի վերջին գիշերուան նկարագրութիւնը կ'ընէ Դիդէի. «Ամենուրեք սուգ, ամենուրեք սարսափ, մահը՝ բիւր երեւոյթներու տակ plurima mortis imago։

Potius mori quam fœderi. . . . . . (Լաւագոյն մահ՝ քան անպատուութիւն). — Լատին բացատրութիւն մը՝ որ իբր նշանաբան կրնայ ծառայել բոլոր անոնց՝ որք կը նախընտրեն պատիւը կեանքէն։

Plus æquo . . . . (Պէտք եղածէն աւելի). — *Boire* plus æquo։

Pœte non, dolci . . . (Պոէտոս, վնաս չըհասնիր ասկէ). — Այսպէս խօսեցաւ Արիա իր էրկանը՝ Պոէտոսի, մատուցանելով անոր դաշոյնը՝ որով զարկած էր ինքզինք, որպէս զի քաջալերէ զանիկա մահուընէ չվախնալու։ Պոէտոս Ներոնի դէմ դաւադրութեան մը խառնուած էր։

Post equitem sedet atra cura . . . (Սեւ մտմտուքը ձիաւորին ետեւը կը հեծնայ)․	Ովրատիոսի մէկ խօսքը՝ որ կը յայտնէ թէ ի զո՞ւր որեւէ զբօսանքով դարման կը փնտռուի տաղտուկի ու տխուր հոգերու դէմ։
Post hoc, ergo propter hoc . . . (Անոր ետեւէն, ուրեմն անոր պատճառաւ)․	Սքօլաստիկի մէջ այդ տարազով կը նշանակուէր պատճառ չեղած բանը պատճառ բռնելու սխալը․ *Combien de gens sont encore persuadés que c'est à la comète de 1811 que l'on doit l'excellent vin de cette année*, **Post hoc, ergo propter hoc** ։
Præsente cadavere. (Յանդիման դիակին)․	Երբ պապ մը մեռնի՝ պապական աթոռին նախագահ կարդինալը պէտք է անոր կտակի տրամադրութիւններուն ընթերցումը ընէ՝ երէ, կայ դիակին դիմաց, **præsente cadavere** ։
Primo avulso, non, deficit alter. . . (Մէկը վերցնես՝ միւսը կ'ելլէ մէջտեղ)․	Վիրգիլիոսի այս խօսքը կը յիշուի շարունակ մէջտեղ ելլող դժուարութեանց առթիւ ։
Primo mihi . . . (Ինձի՛ յառաջ)․	Այսպէս կը խօսի առիւծը Փեդրայի Առիւծ, Այծ ու Ոչխար առակին մէջ ։ Եսասէրի սիրական առածը՝ զոր կը գործածէ յայտնելու համար թէ առաջ ի՛նքը կ'ուզէ ընել, ըսել, ունենալ բան մը ։ Երբեմն այս խօսքին կ'աւելցնեն՝ Ետքը քեզ, **Secundo tibi** ։
Primo occupanti... (Առաջին գրաւողին)․	Այս իրաւունքին կ'ելլէ կը յանգի բնականաբար սեփականութեան իրաւունքը․ Թատրոնի մէջ տեղերը կը վերաբերին առաջին գրաւողին, **primo occupanti** ․
Primum vivere, deinde philosophari . . . . . . (Նախ ապրիլ, ապա փիլիսոփայել)․	Հիներու կանոն որ կը յայտնէ կեանքը իր բոլոր գործնական ու բարոյական հետեւութիւններով ընդունելու պէտքը՝ սոսկապէս հայեցողական ուսմունքներու պարապելէ յառաջ ։ Մերթ կը յիշուի այս խօսքը հեգնելով այն անձինքը՝ որք փիլիսոփայել կամ հակաճառել միայն գիտեն, եւ իրենց հացը հոգալու կարող չեն ։
Primus in orbe deos fecit timor. . . Ի սկզբան վախը է․	Այս խօսքէս կը հասկցուի թէ առաջին դարերու մարդը իր վախցածը պաշտելու կը մղ-

ղու առնուածներդ նմանողը). — ուէր․ ամէն անհամ յառաջ եկած է բնութեան ույժերու պաշտումը։

Primus inter pares (Իր հաւասարներուն մէջ առաջինը). — Հասարակապետութեան մը նախագահը իր հաւասարներու մէջ առաջինն է, primus inter pares։

Pro aris et focis (Իր խորաններուն ու երդերուն համար). — Ան է մեծ կարիճ՝ որ կը պատերազմի իր խորաններուն ու երդերուն (foyers) համար, pro aris et focis։

Pro domo sua (Իր տան համար). — Այսպէս կը կոչուի մէկ ճառը Կիկերոնի՝ երբ ասիկայ դատ կը վարէր Քլոտիոս պատրիկին դէմ՝ որ ելեր գրաւեր էր իր ինչքերը։ Մարդ մ'ըն ասեն կ'ըլլայ գերազանցապէս պերճախօս երբ կը դատավարէ իր տանը համար, pro domo sua։

Pro forma (Ձեւի համար). — *Faire une demande* pro forma.

Pro memoria (Յիշողութեան համար, ի յուշ). — Դիւանագիտութեան մէջ այս ասացուածը տակաւին կը գործածուի վաղուց ոյժը կորուսած իրաւունքներ յիշեցնելու համար։ Իտալիոյ թագաւորը ինքզինքը Կիպրոսի եւ Երուսաղէմի թագաւոր կ'անուանէ տակաւին ի յուշ, pro memoria։

Proh pudor! (Ի՜նչ ամօթ, ամօ՜թ). — Կը գործածուի մեծ զարմացում կամ զայրոյթ յայտնելու համար։ Կը համարձակիս երեւալ հոս, ամօ՜թ, proh pudor։

Prolem sine matre creata (Ծնունդ ծնեալ անմայր). — Մոնթէսքիէօ Օվիդիոսի մէկ ոտանաւորէն առնելով այդ վերնագրութիւնը դրած է իր Ոգի օրինաց գրքին գլուխը, յայտնելու համար թէ յարացոյց մ'ունեցած չէր իր դիմաց։

Prorege sæpe, pro patria semper (Արքային համար՝ սէպ, հայրենիքին համար՝ միշտ). — Նշանաբան Քօլպէր Ֆրանսացի զօրապետին։

Pro tempore (Ըստ ժամանակին). — *Agissez* pro tempore.

Proximus ardet Ucalegon . . . . . (Մօտակայ Ուկալէգոնի կրակներու մէջ է).	Ենէաս Տրոյայի վերջին գիշերը Դիդէի պատմած միջոցին ըսած է այս խօսքը՝ հասկցնել ուզելով թէ ինքն ալ իր պալատէն ստիպուեցաւ փախչիլ՝ Ուքալէկոնի մերձակայ պալատը կրակ առած ըլլալուն պատճառաւ ։ Այս ձեւը կը գործածուի յայտնելու թէ ճիշդ մեր դրացիին մէջ գտնուող անձի մը գլուխը եկած դժբաղդութիւնը մեր ալ գլուխը գալու վտանգ կայ ։
Pulchre, bene, recte! . . . . . (Լա՛ւ, խի՛ստ լաւ, պատուական).	Ովրատիոսի մէկ գոչը՝ որ խիստ քաջ կը յատկանիշէ այն չափազանցեալ շողոքորթութիւնները՝ զորս՝ օրինակի համար՝ հացկատակ մը կ'ուղղէ իր կոչնատէրին ։
Pulsate et aperietur vobis . . . . . (Բաղխեցէ՛ք եւ բացցի ձեզի).	Աւետարանի մէկ խօսքը՝ որ կը յիշուի մէկն յորդորելու համար որ յարատեւէ իր ջանից մէջ։
Punica fides . . . (Փիւնիկեան հաւատարմութիւն).	Հռոմայեցիք Կարկեդոնացիները կ'ամբաստանէին թէ ստէպ կը դրժեն դաշնագիրները եւ այս երկու բառերը կը գործածէին իբր հոմանիշ անհաւատարմութեան։ Մոնթէսքիէօ դիտողութիւն կ'ընէ սակայն թէ Կարքեդոնացիք ալ առանց անիրաւելու կրնային հռոմէական հաւատարմութիւնը միեւնոյն կերպով որակել։ Գործածութիւնը դիւրին ասութիւն ։
Quærens quem devoret . . . . . (Փնտռելու մէկը փնտռող).	Պետրոս առաքեալի մէկ խօսքը սատանան յատկանիշելու համար. Ցանկութիւններ սեպ մէյմէկ կիրքեր կը դառնան զիրենք զոհացնող միջոցներ փնտռող. **Quærens quem devoret** ։
Qualis artifex pereo! . . . . . . (Ի՛նչ մեծ արուեստագէտ կը մեռնիմ).	Ներոնի վերջին գոչը՝ ինքզինք սպաննելէ յառաջ ։ Այս խօսքս այլապէս կ'ըսուի. Ի՛նչ արուեստագէտ կը կորսնցնէ աշխարհ ։
Qualis pater, talis filius . . . . . . (Այսպիսի հօր՝ այսպիսի զաւակ).	Հազուագիւտ բան է որ մեծ մարդերու՝ մանաւանդ մեծ մտաւորականներու ապագայ սերունդին համար մէկը կարենայ ըսել **Qualis pater, talis filius** (այսպիսի հօր այսպիսի զաւակ)։
Quæ sunt Cæsaris Cæsari	Տե՛ս **Redde Cæsari** . . .

Quandoque bonus dormitat Homerus. (Բարեմիտն Հոմերոս կը ննջէ մերթ).
Ովրատիոս այս խօսքով ըսել ուզեց թէ չգըտնուիր հեղինակ այնքան անթերի՝ որ չվրիպի մերթ, եւ լաւագոյն առմամբ՝ չկայ մէկը որ երբեմն չիյնայ ոճի անփութութեան մէջ։

Quantum mutatus ab illo! (Քանի՛ տարբեր առաջինէն).
Վիրգիլիոս այս խօսքերը կը դնէ Ենէասայ բերանը՝ երբ ասիկայ երազի մէջ սոսկումով կը տեսնէ Հեկտորը վէրքերով ծածկուած։ Այդ մա՞րդն է զոր ճանչցած եմ այնքան հաղթող ու հզօր. քանի՛ տարբեր առաջինէն, quantum mutatus ab illo!

Quantum satis... (Բաւարար չափով).
Դեղագործական տարազ՝ ստէպ Q. S. սկզբնատառերով նշանակուած, որ միանգամայն սկզբնատառերն են ֆրանսերէն Quantité suffisante բառերու. Բաւարար քանակ։

Quia nominor leo... (Քանզի առիւծ կը կոչուիմ).
Փեդրոսի մէկ առակէն առնուած խօսք։ Այս պատճառը ահա յառաջ կը բերէ առիւծը՝ աւարին առաջին բաժնին տիրանալու համար։ Կը գործածուի իր ոյժէն՝ իր իշխանութենէն զեղծանող անձ մը նշանակելու համար։

Qui bene amat, bene castigat... (Որ սիրէ յոյժ՝ պատժէ յոյժ).
Դիւրին կիրառութիւն, ըստ որում պատիժը ուրիշ նպատակ չունի՝ բայց եթէ սիրուած մէկու մը մէկ մոլութիւնը կամ պակասութիւնը ուղղել։

Quid deceat, quid non. (Ինչ որ լաւ է, ինչ որ լաւ չէ).
Ովրատիոսի պատուէր Արուեստ Քերթողականի մէջ. Ուղղէ՛ ինչ որ լաւ չէ, պահէ՛ ինչ որ լաւ է։ Բառական թարգմանութիւն՝ պատշաճը, անպատշաճը։

Quid juris?... (Իրաւագիտութիւնն ի՞նչ).
Այսինքն ի՞նչ կ՚ըսէ, ի՞նչ լուծում կուտայ իրաւագիտութիւնը, օրէնսգիտութիւնը։

Quid libet audenti potestas... (Ամէն ինչի համարձակելու իրաւունք).
Ովրատիոսի Քերթողական Արուեստէն առնուած խօսք՝ որ կը պատկանի բանաստեղծներու ու պատկերահաններու ամէն համարձակութիւնն ի գործ դնելու իրաւունքին։

Quid novi?... (Ի՞նչ նոր).
Ընտանի հարցում՝ զոր իրար հանդիպող երկու բարեկամներ կ՚ուղղեն իրար մտադիւր։

Quid prodest ?... (Ի՞նչ օգուտ).

Բոլոր ըսածներդ կրնամ խօսիլ քեզի, այլ ի՞նչ օգուտ, quid prodest ?

Quidquid audet, Græcia mendax... (Ամէն ինչ բան որ կը համարձակի ստախօս Յունաստան).

Յոբնաղի մէկ խօսքը՝ ուր լատին բանաստեղծը կ'ամբաստանէ Յոյները թէ խարդախած են պատմութիւնը։

Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi ..... (Ամէն անգամ որ կը յիմարին արքայք՝ Յոյնք կը տուժեն).

Լաֆոնթէն ֆրանսացի առակախօսը՝ ազատ նմանութեամբ մ'ըսած է.

Տեսնուած է ամէն ատեն,
Թէ կը տուժէ փոքրըն մեծին խենթութենէն։

Quidquid tantabam dicere versus erat ...... (Ինչ որ բերնիս գար ոտանաւոր էր).

Օվիդիոսի մէկ խօսքը որ կը յայտնէ անոր անդիմադրելի հակամիտութիւնը քերթողութեան համար՝ զոր իր հայրը խստիւ կ'արգիլէր իրեն մշակել։

Qui est sine peccato........ (Անմեղն ի ձէնջ).

Ձեր մէջէն անմեղը առաջին քարը նետէ. ակնարկութիւն Յիսուսի մէկ նշանաւոր խօսքին՝ Աւետարանի մէջ։

Quieta non movere. (Քնացածը չարթըն-ցընել).

Առած՝ որ քաղաքական կամ կրօնական խնդիրներու կը պատշաճի՝ ըսելու համար թէ անխոհեմ բան է քնացած կռիւներն արթնցնել։ Բառական թարգմանութիւն՝ չխռովել հանգիստը։

Qui habet aures audiendi, audiat... (Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ).

Այս խօսքս ստէպ կը կրկնուի Աւետարանին մէջ՝ Քրիստոսէ գրուցուած առակներէն ետք։ Զարաճի՝ երգիծական մտքով մը կը գործածուի յայտնելու համար՝ որու որ դիտողութիւն մը՝ խորհուրդ մ'ուղղուած է անուղղակի, թէ պէտք է օգտուի անկէ, անոր համեմատ շարժի։

Qui laborat, orat... (Որ կ'աշխատի՝ կ'աղօթէ).

Այս առածը կը յայտնէ թէ ժիր կեանք մը Աստուծոյ ընծայուած մեծարանք մ'է։

Qui nescit dissimulare, nescitregnare. (Կեղծել չգիտցողը չգիտեր թագաւորել).

Վարչական անբարոյական առած՝ որ Մաքիավէլլէ առնուած կը թուի, եւ զոր շատ իշխաններ ջանացած են կիրարկել։

Qui scribit, bis legit . . . . (Գրողը երկիցս կը կարդայ). — *Բնագիր մը հասկնալու եւ միտք պահելու համար՝ զայն գրի առնելը երկու անգամ կարդալու հաւասար է։*

Qui sine peccato est . . . . — *Տե՛ս* **Qui est sine peccato**.

Quis, quid, ubi, quibus auxillis, cur, quomodo, quando? . . . . . (Ո՞վ, ի՞նչ բան, ուր, ի՞նչ միջոցներով, ի՞նչու, ի՞նչպէս, ե՞րբ). — *Արուեստիկ վեցաչափ* (**hexamètre technique**) *որ կը բովանդակէ ինչ որ ճարտասանութեան մէջ «պարագաները» կ'անուանուին. անձը, յողութիւնը, վայրը, միջոցները, եղանակը եւ ժամանակը։ Կը բովանդակէ նաեւ բոլոր ոճրադատական նախաքննութիւնները։ Ո՞վ է յանցաւորը, ի՞նչ է յանցանքը, ո՞ւր գործուեցաւ, ի՞նչ միջոցներով կամ ո՞ր մեղսակիցներով, ի՞նչու, ի՞նչ կերպով, ի՞նչ ժամանակ։ Քուինտիլիանոս աւանդած է մեզ այս վեցաչափը։*

Quis tulerit Gracchos de seditione querentes? (Ո՞վ պիտի հանդուրժէ որ Կրակոսք գանգատին խռովութեան համար). — *Յուբենալի խօսք։ Երբ Կրակոսք խռովութիւններով ուրիշներու ձեռքէ կորզած են իշխանութիւնը՝ ի՞նչպէս կարելի է հանդուրժել որ խռովութեան ամենափոքր փորձ մը գանգատին։ Կը պատշաճի անոնց՝ որք կը պարսաւեն այն միջոցները՝ զորս իրենք իսկ գործածած են։*

Quod ab omnibus, quod ubique, quod semper . . . . . (Ինչ որ ընդունուած է ամենէն, ամէն տեղ եւ ամէն ժամանակ). — *Սուրբ Վիկենտիոս Լերենացի այս խօսքերը իբր գործնական կանոն կը դնէ կաթոլիկ եկեղեցւոյ մէջ հիմնական հաւատքի մասերը զատել որոշելու համար։*

Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi . . . (Ինչ որ կը ցուցնես ինծի այսպէս՝ զիս կը վիրաւորէ ու դժուարահաւան կը թողու). — *Հորատիոսի խօսք՝ որով բանաստեղծը կը յայտնէ թէ թատերգակ հեղինակի մը համար ի՛նչ մեծ անպատեհութիւն է ահռելի ու մտքի հակառակ տեսարաններ պարզել հանդիսականաց աչքին։*

Quod di omen avertant! . . . . (Աստուածք հեռաց- — *Այս ձեւը կը գործածուի մաղթելու համար որ խօսուած դժբաղդութիւնը չպատահի։ Անկէ որ կը [illegible] [illegible] որք պատերազ-*

նե՛ն այդ զուշակութիւնը). — մի, ողողումներու, սովի, յեղափոխութիւններու վախեր կը յայտնեն. **Quod di omen avertant!**

Quod erat demonstrandum . . . . (Ինչ որ հարկ էր ապացուցանել). — *Ապացուցումէ* (démonstration) *ետք յաճախ ըսուած խօսք՝ որ գրքերու մէջ վերարտադրուած կը տեսնուի սա սկզբնատառերով.* **Q. E. D.** *կամ* **Q. F. D.**

Quod scripsi, scripsi. . . . . . . (Զոր ինչ գրեցի՝ գրեցի). — *Պիղատոսի խօսքը։ Հաստատ որոշում մը յայտնելու կը գործածուի։*

Quomodo vales? ... (Ի՞նչպէս ես). — *Ընտանի ձեւով բարեւում՝ որով բարեկամին ողջութիւնը կը հարցուի։*

Quo non ascendam? (Մինչեւ ո՞ւր չպիտի բարձրանամ). — *Ֆուքէի նշանաբան՝ զոր փառասէրք ընդունած են գոնէ՛ մտքով։*

Quorum pars magna fui . . . . (Ուր մեծ մաս մ'ունեցայ). — *Ենէաս այս խօսքերով կ'սկսի Տրոյայի վերջին գիշերուան պատմութիւնը, եւ զորս մէկը կրնայ իր անձին պատշաճեցնել հասկցնելու համար իր մեծ մասնակցութիւնը այս ինչ դէպքի մէջ։ Եթէ համեստ ձեւ մը գործածել ուզէ՝ մեծ մաս մ'ըսելու տեղ փոքր մաս մը կ'ըսէ։*

Quos vult perdere Jupiter, dementat prius . . . . . (Նախ յիմարացուցանէ, եւ ապա կորուսանէ). — *Իմաստն յայտնի է։ Բառական թարգմանութիւն՝ Արամազդ կործանել ուզածներուն նախ խելքը կ'առնէ։ Սխալմամբ Ովրատիոսի կը վերագրուի այս խօսքը՝ որ Եւրիպիդէսինն է։*

Quos ego . . . . . (Պէտք էի յայտնել զասուս մս). — *Ծածկասացիկ խօսք՝ զոր Վիրգիլիոս շըղթայազերծ հովերու դէմ զայրացած Պոսիդոնի բերանը կը դնէ, եւ որ գլխաւորի մը բերնին մէջ բարկութիւն եւ սպառնալիք կը յայտնէ։ Երբ բռնաւորական ամբոխ մը կ'ապստամբի՝ ո՞վ պիտի ըլլայ այն յանդուգն եւ հզօր մարդը որ ըսէ անոր.* quos ego . . . *Բառական թարգմանութիւն՝ սոսկալպէս պէտք էր։*

Quot capita, tot sensus . . . . . (Որչափ մարդիկ՝ — *Երբեք ենթադրուած չէր այնչափ խառնակութիւն. որչափ մարդիկ՝ այնչափ կարծիք,* **tot**

այնչափ կարծիք). sensus։ Բառական թարգմանութիւն՝ որչափ գլուխ՝ այնչափ կարծիք։

Quo vadis? . . . . (Ո՞ւր երթաս). — Բացատրութիւնը Տերենտիոսինն է։ Աւանդութեան մը համեմատ Պետրոս առաքեալ հալածանքէ պրծելու համար Հռոմէ փախած միջոցին Յիսուսի հանդիպեր ու հարցուցեր է. «Ո՞ւր երթաս, տէր։ — Հռոմ կ'երթամ նորէն խաչուելու համար» պատասխաներ է Յիսուս փախստական առաքեալին։

Quousque tandem . (Մինչեւ ցե՞րբ). — Կիկերոնի առ Կատիլինա ուղղած շանթահարիչ բացադարձութեան առաջին բառերը, երբ այս վերջինը հանրապետութեան դէմ նիւթած դաւադրութեան յայտնուելէն ետք համարձակեր էր ծերակոյտին մէջ երեւալ։ Այս խօսքերուն կիրառութիւնը գրեթէ միշտ ընտանի ձեւով կ'ըլլայ։

Rara avis in terris. (Զնաշխարհիկ թռչուն երկրի վրայ). — Յուվենալի աւելաբանութիւն ու Լուկրեցիաներու եւ Պենելոպէներու համար կ'ըսուի կատակով, եւ հասարակ առմամբ՝ ամէն արտաքոյ կարգի բաներու համար։ Սովորաբար երկու առաջին բառերը կը յիշուին միայն. Rara avis։

Rari nantes in gurgite vasto . . . (Ցանցառ նաւաբեկեալք՝ լայն անդունդին վրայ). — Ենէականի մէկ տողը։ Կիրառութեան մէջ լայն անդունդը մոռացութեան անդունդն է՝ որմէ քիչ անուններ զերծ կը մնան։ Այսօր հռչակ ստացած բազմաթիւ մատենագիրներէն մէջէն ի՞նչ պիտի մնայ յիշուին դարի ետք. rari nantes in gurgite vasto, կամ աւելի պարզապէս՝ rari nantes։

Redde Cæsari sunt Cæsaris, et quæ sunt Dei Deo. . . (Տո՛ւր զկայսերն կայսեր, եւ զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ). — Յիսուսի պատասխանը Հերովդեանց՝ որք խաբէութեամբ կը հարցնէին անոր թէ Կեսարի պէ՞տք էր տուրք վճարել։

Regis ad exemplar . . . . . . (Ըստ օրինակի արքային). — Քլոտիէնի մէկ կիսատողը որ կը նշանակէ թէ ամենքը իրենց օրինակը թագաւորէն կ'առնուն, այսինքն որեւէ մեծէ մը։

Relicta non bene parmula. . . . (Վահանս լքելով անփառունակ). — Ովրատիոսի խօսքը Փիլիբի պատերազմին առթիւ՝ որու մասնակցած էր։ Կը գործածուի ստէպ հեգնօրէն՝ թշնամիին առջեւէն վեհերոտ փախչողներու համար։

Remember (ռի-մէմ-պըռ) **. . .** (Յիշէ). — Ծիւքսդօն եպիսկոպոսի ուղղուած վերջին բառ՝ զոր կառափնարին վրայէն ըսած է Կարոլոս Ա. Անգլիոյ թագաւորը։

Reqquies in pace... (Հանգիցէ ի խաղաղութեան). — Կաթոլիկ տապանաքարերու վրայ ընդհանրապէս գործածուած վերնագրութիւն։

Res augusta domi. (Նեղնութիւն տան մէջ). — Տան մէջ աղքատութիւնը, կ'ըսէ Յուբնալ, արգելք մ'է ստէպ որ պարկեշտ մարդ մ'ինքզինք ճանչցունէ։ Բառական թարգմանութիւն՝ նիհար պարագայ տան մէջ։

Res judicata pro veritate habetur. (Վճռուած բանը ճշմարտութիւն կը համարուի). — Հին իրաւագիտական վճիռ՝ միշտ կիրառութեան մէջ. վճռուած բան՝ ապացուցուած բան. վճիռը մուրհակի արժէք ունի։ Դատական իրաւասութեան հիմն է այս։

Res, non verba. .. (Գործ՝ չէ թէ խօսք). — Լատին բացատրութիւն՝ որ կը գործածուի յայտնելու համար թէ այնպիսի վիճակի մէջ են գործերը՝ որ խօսքը օգուտ չունի, այլ պէտք է գործել։ Բառական թարգմանութիւն՝ իրականութիւն՝ չէ թէ խօսքեր։

Res nullius. . . . (Ոչ մէկունը). — Ինչ որ մէկու մը սեփականութիւնը չէ՛։ Հողը երբեք նկատուած չէ՝ իբր ոչ մէկունը, **res nullius**։

Res perit domino... (Բանը կը կորսուի ի վնաս տիրոջը). — Կորսուած բանի մը վնասը տիրոջը կը պատկանի։ Հռոմէական իրաւագիտութեան առած՝ զոր Ֆրանսական օրինագիրքն ալ ընդունած է։ Հարկեցուցիչ պատճառի պարագային մէջ կանոն է այս։

Res, sacra miser... (Դժբաղդութիւն՝ նուիրական բան). — Սենեքա այս խօսքով կը յայտնէ թէ հարկ է յարգանք ընծայել դժբաղդութեան։

Retro, Satanas. . . (Ետ յեսս իմ, սատանայ). — Աւետարանի խօսք։ Կը յայտնէ թէ ինչ զայրոյթով կը մերժուին վտանգաւոր կամ անպատուիչ առաջարկներ։ Շատ անգամ ընտանի

ձեւով կը գործածուի. *Vainement vous cherchez à me tenter*, **retro, satanas**։

Ridiculus mus... (Մուկ մը, չնչին բան մը). — Ովրատիոսէ առնուած մէկ բացատրութիւն։ Տե՛ս **Parturient**։

Risum teneatis?... (Պիտի զսպէ՞ք ծիծաղնիդ). — Ովրատիոսի Արուեստ Քերթողականէ առնուած ձեւ։ Ծաղրելի ու անհեթեթ բաներու առթիւ կը գործածուի։

Rudis indigestaque moles... (Զանգուած խառնակ եւ անկերպարան). — Ովիդիոսի մէկ բացատրութիւնը քաոսի տեսքը նկարագրելու համար. *Trop souvent les gros livres ne sont que* **rudis indigestaque moles.**

Rule, Britannia... (Իշխէ՛, Բրիտանիա). — Սկզբնաւորութիւն Անգլիական աղօթերգի մ'որուն խօսքերը անգլիական հնամի ազատութիւնը կը հռչակեն՝ Մեծն-Բրիտանիոյ համար ծովերու տիրապետութիւնը պահանջելով։

Salus populi suprema lex esto... (Ժողովրդեան փրկութիւնն ըլլայ գերագոյն օրէնքը). — Հանրային իրաւանց տիեզերական օրէնք Հռոմի մէջ. Բոլոր մասնաւոր օրէնքները պէտք են լռել երբ հայրենիքը փրկելու վրայ է խնդիրը։

Sanctum sanctorum...... (Սուրբն սրբոց). — Այս անունը՝ որ տաճարին ամենէն սուրբ՝ ամենէն մեկուսի մասին կուտային Հրէայք, կը պատշաճուի, ստէպ կատակով՝ այն ամէն տեղերու՝ որք դուրսի մարդոց արգիլուած են։

Sapiens nihil affirmat quod non probet..... (Իմաստունը չհաստատեր բան մը զոր չապացուցանէ). — Պէտք չէ առջեւ դնել բան մը՝ առանց կարող ըլլալու զայն ապացուցանել։

Scribitur ad narrandum non ad probandum... (Մարդիկ կը գրեն պատմելու՝ չէ թէ ապացուցանելու համար). — Կուինտիլիանոս այս խօսքերով կը նշանակէ պատմութեան ու պերճախօսութեան միջեւ գտնուած տարբերութիւնը։

Sedet æternumque sedebit. . . . . (Կը բազմի ու պիտի բազմի յաւիտեան). — *Վիրգիլիոսի խօսքը Թեսէոսի համար։ Այս դիւցազնը՝ դժոխքին մէջ՝ իր թափառական կեանքին իբր պատժապարտութիւն՝ դատապարտուեցաւ յաւիտենապէս նստած մնալու. Դիւանակալութիւնը Թեսէոսի անշարժութեան վիճակակից է.* Sedet æternumque sedebit։

Se habla español... (Սպաներէն կը խօսուի). — *Վաճառատան մը ճակատը այս խօսքը կը գրուի հասկցնելու համար որ սպաներէն հասկցող կայ հոն։*

Self - government (*սէլֆ - կէօվէրնմէնթ*). . . (Ինքնավարութիւն). — *Անգլիական վարչական դրութիւն՝ որով երկրին կառավարութիւնը երկրին՝ քաղաքացիներուն ձեռքով կը կատարուի՝ կեդրոնական կառավարութեան հոգելով միայն այնպիսի գործեր՝ որոնք ընդհանրական կերպարանք ունին։*

Semper ad eventum festinat. . . (Դէպ ի վախճան կը փութայ միշտ). — *Ովրատիոս այսպէս կը խօսի Ոդիսականի հեղինակին համար՝ անոր օրինակը իբր յարացոյց նշանակելով բոլոր դիւցազներգակ բանաստեղծներուն։ Ի՛նչ պիտի ըլլային կարգ մը վիպասաններ ու թերթօնագիրներ մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ՝ եթէ հարկադրուէին հետեւիլ Ովրատիոսի խրատին,* Semper ad eventum festinat.

Semper virens. . . (Մշտադալար). — *Բոլոր տարին կանանչ մնացող զանազան տունկերու տրուած անուն։*

Se non e vero è bene trovato. . . (Եթէ ստոյգ չէ՝ լաւ հնարուած է գէթ). — *Իտալական առած՝ կիրարկութիւնը դիւրին ու խիստ գործածական։*

Servum pecus. . . (Անարգ երամակ). — *Ովրատիոս այս բառերով նշանակած է գրականութեան մէջ այլոց հետեւողները։ Կ'ըսուի շողոքորթներու՝ բանագողերու ու մանաւանդ պալատականներու համար։*

Sesquipedalia verba. . . . . . . (Կանգնաչափ բառեր). — *Ովրատիոս կը խրատէ ողբերգակ հեղինակները՝ դերակատարներու բերան չդնել փքուռոյց ու քառավանկուն բառեր։*

Shocking (*շոքինկ*)... (Ամօ՛թ). — *Բառ՝ զոր ստէպ կը գործածեն Անգլիացիք յայտնելու համար թէ բան մ'անդէպ է, ամօթ*

է։ Ֆրանսացիք ալ կը գործածեն այդ բառը մերթ հեգնելու համար Անկլիացիները։

Si augur augurem. (Երբ գուշակ մը հանդիպի ուրիշ գուշակի).

Հնոյն Կատոնի այս խորհրդածութիւնը՝ երկբորդուած Կիկերոնէ՝ սլաք մ'էր գուշակներու դէմ արձակուած, որոնց համար այս երկու մատենագիրները կ'ըսեն թէ չէին կրնար առանց ծիծաղելու իրար երես տեսնել։ Բժշկութեան ազդուութիւնը իր սկեպտիկներն ունի տակաւին նոյն իսկ բժիշկներու մէջ, եւ si augur augurum*ը կը յիշեն անոնց իրարու ձեռք բռնելը տեսնողք։*

Sic. . . . . . . (ճիշդ այդպէս).

Բառ՝ որ բնագիրի մը մէջ կամ վկայութեան մը վերջը կը գործածուի յայտնելու համար թէ դրուածը ճիշդ բնագրին համեմատ է՝ հոն գտնուած վրիպակով կամ սխալագրութեամբ. Sa lettre commençait ainsi : *Mossieu* (sic) *je*, *եւլն*

Sic itur ad astra. (Այսպէս կը բարձրացուի մինչեւ աստղերը).

Վիրգիլիոսի խօսք՝ որուն օգտակարիկներու գիւտը մեծ պատիւ տուաւ։ Լուրջ ոճի մէջ կը պատշաճի ամէն փառաւոր արարքներու։

Sic transit gloria mundi. . . . . . (Այսպէս կ'անցնի աշխարհի փառքը).

Բարոյական եզրակացութիւն Նմանութիւն Յիսուսի գրքէն քաղուած՝ որ պաշտօնեայի մը շնորհընկէցութեան՝ փառքի յաջորդող մոռացման համար դամբանականի տեղ կը բռնէ։ «Ուա՜յ փառացս անցաւորի» հայերէն պատմական ծանօթ ձեւն ալ կրնայ գործածուիլ այսպիսի առիթներու մէջ։

Sic vos non vobis. (Այսպէս դուք ոչ ձեզ).

«Այսպէս (կ'աշխատիք), եւ այդ աշխատանքը ձեզի համար չէ»։ տաղաչափի չորս տողերու մէջ՝ որք կ'սկսին այսպէս, խիստ ճարտարօրէն կը գանգատի Վիրգիլիոս որ ուրիշ մը՝ (Հետեւակն Պաթիլ) ստացած ըլլայ այն վարձատրութիւնը՝ որուն ինքն էր միայն արժանի։ Այս ձեւը կը գործածուի երբ մէկը ուրիշի մ'իրաւունքը եղած թոշակը կ'ստանայ։

Similia similibus curantur . . . . (Նմանը կը բժշկուի նմանով).

Նմանաբոյժ դրութեան նշանաբան՝ որ ճիշդ հակառակն է դասական բժշկութեան ընդունած Հակառակը կը բժշկուի հակառակով նշանաբանին։

Sine Cerere et Baccho friget Venus (Առանց Բաքոսի եւ Դեմետրէի կը մսի Աստղիկ).

Տերենտիոսի խօսք՝ որ առածի կարգ անցած է. ըսել կ'ուզէ թէ գինի եւ շատ ուտելիքի խթիչներն են սիրոյ։

Sine die . . . . . (Առանց օր սահմանելու).

Դիւանագիտական ու խորհրդարանական լեզուի մէջ գործածուած ձեւ. Լիագօրները յետաձգեցին իրենց նիստերը, sine die։ Բառական թարգմանութիւն՝ առանց օրի։

Sina ira et studio.. (Առանց ոխի եւ նեղամտութեան).

Տակիտոս իր Տարեգիրքին սկիզբը կը յայտնէ թէ որոշած է իրմէ հին դէպքերու պատմութիւնը գրել, եւ թէ պիտի ընէ զայս sina ira et studio։ Այս բացատրութիւնը կը ծառայէ պատմագրին անկողմնապահութիւնը յատկանիշելու։

Sine nomine vulgus. . . . . . . (Անանուն բազմութիւնը).

Հասարակ մարդիկ՝ խուժանը ըսել կ'ուզէ։

Sine qua non. . . (Անհրաժեշտ պայման).

C'est mon sine qua non. *Clause* sine qua non։ Բառական թարգմանութիւն՝ առանց որոյ՝ ոչ։

Sinite parvulos ad me . . . . (Թոյլ տուէք մանկտւոյդ գալ առ իս).

Յիսուսի խօսքը իր աշակերտներուն՝ որք կ'ուզէին հեռացնել անոր ներկայացուած մանկտին։

Sistumus hic tandem nobis ubi defuit orbis . . . . (Հոս կանգ առինք հոն՝ ուր երկրագունդը թերացաւ մեզ).

Վերջին տողն է այս այն քառատող ոտանաւորին՝ զոր Ռընեար եւ իր ընկերները իրենց Լափոնիայի արշաւանքին մէջ քանդակեցին Մեթավարա լերան վրայ՝ որմէ անդին չկրցան յառաջանալ։

Sit ut sunt, out non sint. . . . . (Թող մնան եղածնուն պէս կամ ամենեւին չմնան).

Հռչակաւոր պատասխան Յիսուսեանց մեծաւոր հայր Ռիչչիի՝ որուն կ'առաջարկուէր փոփոխել իր ընկերութեան սահմանադրութիւնը։ Կը գործածուի հասկցնելու համար թէ չուզուիր որեւէ կերպով փոփոխութիւն մտցնել հաստատուած բանի մը մէջ։

Si parva licet componere magnis . . . (Եթէ ներելի է պզտի բաները բաղդատել մեծերուն հետ).

Վիրգիլիոսի Մշակականին մէկ տողը՝ որ մեղուներու աշխատութիւնը կը բաղդատէ կիկլոպեաններու աշխատութեան հետ։ Դիւրին կիրառութիւն։

Sit pro ratione voluntas . . . . . (Կամքս թող իրաւունքի տեղ անցնի).

Ակնարկութիւն Վիրգիլիոսի մէկ հռչակաւոր տողին. Hoc volo, sic jubeo, sit pro ratione voluntas, *որ կը թարգմանուի՝ Ա՛յսպէս կ'ուզեմ, կը հրամայե՛մ, կամքս թող իրաւունքի տեղ անցնի։ Այս խօսքով կը յատկանշուի տիրական կամք մը որ չուզեր լսել որեւէ առարկութիւն։*

Sit tibi terra levis . . . . (Հո՛ղ թող հանգչին ոսկերոտի՛դ).

Դերեզմանական հասարակ եղած մակագրութիւն։ Բառական թարգմանութիւն՝ թող հողը թեթեւ գայ քեզի։

Si vis me flere, dolendum est primum ipsi tibi . . . (Եթէ կուզես որ լամ՝ նախ պէտք է դո՛ւն լաս).

Ովրատիոսի մէկ խօսքը Թատերգական հեղինակներու ուղղուած. ըսել կ'ուզէ թէ յուզելու համար պէտք է դուն ինքդ յուզուիս։

Si vis pacem, para bellum . . . . . (Եթէ խաղաղութիւն ուզես՝ պատերազմի պատրաստ եղիր).

Այս խօսքը կը նշանակէ թէ թշնամիէն յարձակում չկրելու լաւագոյն միջոցը պաշտպանուելու պատրաստ վիճակի մէջ ըլլալն է։ Առօրեայ գործածութիւն ունի այս խօսքը։

Sol lucet omnibus. (Արեւը ամենուն համար կը ծագի).

Ամէն մարդ իրաւունք ունի բնական ինչ ինչ առաւելութիւններ վայելելու։

Solve senescentam. (Տարլծէ ձիդ որ կը ծերանայ).

Ովրատիոս այս խրատը կու տայ մատենագիրներու եւ առհասարակ ամէն անոնց՝ որոնց տարիքն հասած է գործէ քաշուելու։ Երբ Ֆօն Լիկյլ ժիսարան հանեց Ակեսիղաս եւ Ատտիղաս խաղերը՝ բարեկամք ու թշնամիք պոռացին անոր. **Solve senescentam** ։

Sotto voce . . . . (Ցած ձայնով).

Chanter sotto voce. *Causer* sotto voce. *Իտալերէն ասմունք։*

Spiritus flat ubi vult . . . . . . (Ոգին կը փչէ ուր որ ուզէ).	Ներշնչութիւն ըսուած բանը չստացուիր. բնատուր ձիրք է։
Spiritus prompι est, caro infirma. (Հոգին յօժար է, այլ մարմինն տկար).	Քրիստոսի մէկ խօսքը Ձիթենեաց լերան վրայ երբ աշակերտները քուն մտած տեսնելով կը խրատէ զանոնք արթուն կենալ եւ աղօթել փորձութենէ զերծ մնալու համար։
Sponta sua . . . (Ինքնակամ).	*Agir* sponta sua։
Stans pede in uno. (Ոտքի վրայ).	Ովրատիոսի այս խօսքը կը ներկայացնէ Լուչիլիուսը՝ որ մէկ ոտքի վրայ կեցած, stans pede in uno, ժամուան մը մէջ երկու հարիւր տող ոտանաւոր տուն կուտար։
Stare sulla corda. (Չուանի վրայ կենալ).	Անստուգութեան՝ անհաստատութեան մէջ ըլլալ՝ պիրկ չուանի մը վրայ կեցող մէկու մը անկայուն հաւասարակշռութեան մէջ։ Իտալերէն է այս խօսքը։
Statu quo (*fo*). . . (Արդի վիճակ).	Գործերու գտնուած առջի վիճակը։ Այս ձեւը կը գործածուի մանաւանդ դիւանագիտութեան մէջ։ *Maintenir le* statu quo. Statu quo ante bellum, Պատերազմէ առջի վիճակ։
Struggle for life (*սթրըկըլ ֆօր լայֆ*) (Կեանքի համար).	Անգլիերէն ասմունք՝ զոր Տարվին գործածութեան դրած է ամենէ յառաջ։ Կենդանական տեսակներու մէջ զատընտրութիւնը (sélection) կը բացատրուի կեանքի պայքարով, struggle for life։
Stud-book (*սթըտ-պուք*). . . . . . (Ասպաստանի գիրք).	Տոմար՝ ուր արձանագրուած կ'ըլլան ազնուազգի ձիերը։ Stud-bookը արշաւի ձիերու ազգաբանական գիրքն է։
Stultorum infinitus est numerus. (Յիմարներու թիւն անհուն է).	Սողոմոնի խօսք՝ որուն կիրառութիւնը կրնայ ըլլալ միշտ։
Stupete, gentes . . . (Զարմացէ՛ք, ազգե՛ր).	Այս գոչիւնը՝ Թէպէտ լուրջ զգացման մ'արտայայտութենէ առնուած՝ ընտանի ու զուարճալի ձեւով մը կը գործածուի ստէպ.

Այդ ազգին ծերունին 100 տարի եղեր բռնաւ աղ-խատներուն, զարմացէ՛ք, ազինք. stupete, gentes։

Suave mari magno. (Քաղցր բան է, ալե-կոծ ծովու վրայ).

Այսպէս կ'սկսի Լուկրետիոսի մէկ տողը։ Ամ-բողջ իմաստը սա՛ է. «Անոյշ բան է՝ երբ յալ-նածաւալ ծովուն վրայ հովերը ալիքը կը յու-զեն՝ ցամաքէն դիտել թէ ի՜նչ սոսկալի վտանգի մէջ կը գտնուի նաւորդ մը»։ Այս խօսքը կը գործածուի յայտնելու համար այն ուրախու-թիւնը՝ զոր կ'զգայ մարդ ինքզինք ազատ տես-նելով այն վտանգներէ՝ որոնց ենթարկուած են այլք։ Եսասէր մէկու մը համար ալ կրնայ գործածուիլ՝ որ աւելի հեշտանօք կը վայելէ երջանկութիւն մ'որմէ զրկուած են ուրիշներ։

Sub Jove. . . . (Աստղերու տակ, բա-ցօթեայ).

Coucher **sub Jove**։ Բառական թարգմանու-թիւն՝ Արամազդայ տակ։

Sublata causa, tol-litur effectus. . . (Ջնջէ՛ պատճառը, գործն ալ կը ջնջ-ուի).

Չկայ արդիւնք առանց պատճառի իմաստասի-րական սկզբունքին ակներեւ հետեւութիւն։

Sub lege libertas... (Ազատութիւն՝ օրէն-քի տակ).

Ազատութիւնը օրէնքի պարտադրեալ պայման-ներով, **sub lego libertas**, միակ ազատու-թիւնն է որ յարմար ըլլայ բարեկարգութեան։

Sub tegmine fagi... (Հաճարի ծառին տակ).

Il fait bon rêver des églogues **sub tegmino fagi**։

Sufficit . . . . . (Բա՛ւ է այս).

Je vous entends, **sufficit**.

Sufficit cuique di-ci sua malitia. . . (Բաւ է աւուրն չար իւր).

Աւետարանէ առնուած խօսք՝ որու թէ՛ փր-քանչերէն եւ թէ լատիններէն ձեւը կը գոր-ծածուի։

Sui generis. . . . (Սեփական, յատուկ).

Զոր օրինակ կ'ըսուի թէ ծաղիկ մը **sui gene-ris** հոտ մը կը բուրէ՝ երբ այդ հոտը ուրիշ որ-եւէ ծաղկի հոտին հետ նմանութիւն չունի։ Բառական թարգմանութիւն՝ իր սեռակէն, իրեն յատուկ։

Sum qui sum. . . (Եմ որ էն). — *Այսինքն գերագոյն Էակը։ Այս ձեւով խօսած է Աստուած Մովսէսի ։*

Summum jus summa injuria . . . (Ծայրայեղ արդարութիւն՝ ծայրայեղ անիրաւութիւն). — *Լատին առած իրաւագիտական՝ զոր կը յիշէ Կիկերոն հասկցնել ուզելով թէ օրէնքի չափազանց խիստ կիրառութիւնը անարդարութեան կը տանի ստէպ ։*

Sunt lacrymæ rerum . . . . . . (Բուն իրը լաց կը շարժէ). — *Ենէականէ առնուած խօսք՝ որ հասկցնել կ'ուզէ թէ մեծ տարաբաղդութեան մը տեսքը գթութիւն կը շարժէ ։*

Sunt verba et voces, prætereaque nihil . . . . . . (Բառեր, խօսքեր, ուրիշ ոչինչ). — *Այս խօսքը մէկ շատ ճառերու համար կրնայ ըսուիլ ։*

Suo tempore . . . (Իր ժամանակին). — *Il faut que chaque chose se fasse* **suo tempore**.

Surge et ambula ... (Ոտք ե՛լ ու քալէ՛). — *Քրիստոսի ըսած խօսքը անդամալոյծին՝ որ այս խօսքերով բժշկուեցաւ ։*

Sursum corda. . . (Բարձրացուցէ՛ք ձեր սրտերը). — *Լատին քահանայի արտասանած խօսք պատարագի ժամանակ ։ Ընդդիմասութեամբ ու առանց եպերիչ ակնարկութեան կ'ըսուի ցոյց տրուելիք բանի մ'առիթով՝ եւ կամ ոչ արտակարգ լուրի մը՝ որ պիտի հաղորդուի ։*

Sustine et abstine. (Հանդուրժէ եւ հրաժարէ՛). — *Ստոյիկեաններու առած ։ Հանդուրժէ՛ բոլոր չարեաց առանց հոգիդ խռովուելու . հրաժարէ՛ այն բոլոր հաճոյքներէն՝ որք բարոյական ազատութեանդ կրնան վնասել ։*

Sutor, ne supra crepidam . . . . (Վեր մի՛ ելլեր կօշիկէդ). — *Ապեղէս պատկերահանը այսպէս խօսեցաւ կօշկակարի մը՝ որ նկարչին շինած պատկերներէ մէկուն կօշիկը քննադատելէ ետք՝ միւս մասերուն վրայ ալ ուզեց դատաստան ընել ։ Այս խօսքը կ'ուղղուի անոնց՝ որք կ'ուզեն իրենց ձեռնհասութենէ վեր եղած բաներու վրայ խօսիլ իբր գիտակ ։*

Tantæne animis cælestibus iræe! . . . (Այսքան ոխ կրնայ — *Մակագանչութիւն Վիրգիլիոսի Ենէականի մէջ ուր բանաստեղծը կը զարմանայ Տրոյացւոց դէմ Հերայի տածած ոխին վրայ ։ Պուալօ*

մտնել աստուածներու հոգւոյն մէջ).	Գրական հետեւեալ տողին մէջ խիստ գեղեցիկ կերպով հետեւած է Վիրգիլիոսի. *Tant de fiel entre-t-il dans l'âme des dévots?* Ջերմեռանդ հոգւոց մէջ կը մտնէ՞ այսքան մաղձ։
Tantæ molis erat romanam condere gentem! . . . . (Այնքան դժուարին էր հիմնել Հռոմէական ազգը).	Վիրգիլիոսի մէկ խօսքը Ենէականի մէջ՝ որ կը յատկանշէ այն դժուարութիւնները զորս Հռոմէական ազգը կրեց կազմուելու համար, եւ որ հասարակ կիրառութեան մէջ ձեռնարկի մը դժուարութիւնը կը յայտնէ։
Tarde venientibus ossa . . . . . . (Ուշ եկողին ոսկոր միայն կը մնայ).	Կը գործածուի թէ՛ բնիկ առմամբ ու թէ՛ փոխաբերաբար։ Այս վերջին պարագային սոյն խօսքը կը պատշաճի անոնց, որք կա՛մ անփութութեամբ եւ կամ մոռացմամբ լաւ գործ մը կը փախցնեն ձեռքէ։
Telum imbelle sine ictu . . . . (Փքին տկար եւ անազդեցիկ).	Վիրգիլիոսի մէկ կիսատողը՝ ծերունի Պրիամի Պիւռոսի դէմ ուղղած նետին վրայ խօսած ատեն. կը գործածուի տկար յարձակում մը յայտնելու համար։ Հիմայ զրահաւոր նաւերը կ'արհամարհեն գնդակները, **telum imbelle sine ictu.**
Te Deum laudamus. (Զքեզ Աստուած գովաբանեմք).	Հռչակաւոր օրհներգ՝ որ հանդիսաւոր պարագաներու առթիւ կ'երգուի բոլոր կաթոլիկներու մէջ։
Tempora si fuerint nubila, solus eris. (Երբ գործերդ աւրուին՝ միամինակ կը մնաս).	Օվիդիոսի մէկ խօսքը՝ որ որչափ ճիշդ այնքան ալ տխուր մտածում մը կը ներկայացնէ, եւ որ շարունակութիւնն է վերը յիշատակուած **Douce cris felix**ի. բառական թարգմանութիւն՝ Երբ օդն ամպոտի՝ առանձին կը մնաս։
Tempus edax rerum . . . . . . (Ժամանակը կը քանդէ ամէն ինչ).	Օվիդիոսի այս խօսքը վերարտադրուած է ամէն ձեւերով։ Վիքթոր Հիւկօ ամբողջացուցած է զայն ըսելով թէ մարդս ժամանակէն աւելի մեծ քանդիչ մ'է գերիվեր. **Tempus edax, homo edacior.**
Tenere lupum auribus. . . . . . (Ականջներէն բռնել գայլը).	Լայն առմամբ կը նշանակէ տագնապի մէջ գտնուիլ կամ թէ՝ դժուարութիւնը յաղթահարուած է։

Terminus կամ **dies ad quem** . . . . (Սահման կամ օր՝ մինչեւ . . .).
Terminus կամ **dies a quo** . . . . . (Սահման կամ օր՝ որմէ սկսեալ).

Terminus a quo ի եւ Terminus ad quem ի միջեւ կը գտնուի մօտաւոր թուականը եղելութեան մը՝ որուն ճշգրիտ թուականը չգիտցուիր։

Testis unus, testis nullus . . . . . (Մէ՛կ վկայ՝ անզօր վկայ).

Իրաւագիտական առած՝ որ կը գործածուի հասկցնելու համար թէ՝ դատաստանի առջեւ միակ վկայով բան մը չկրնար հաստատուիլ։

Thalassa! thalassa! (Ծո՜վ, ծո՜վ).

Քսենոփոնէ առաջնորդուած Բիւրուց արձակած գունդը՝ երբ յոգնութենէ ուժասպառ՝ Եւքսինեան Պոնտոսի ափերը նշմարեցին հեռուանց։

That is the question . . . . (Ահա խնդիրը).

Շէյքսփիրի մէկ խօսքը Համլէթի հռչակաւոր մենախօսութեան մէջ։ Կը գործածուի երկբայելի պարագայ մը յայտնելու համար. Ի՞նչ է նոյին մարմնոյ գողող խորհրդաւոր կայքը· That is the question.

Tibi graties . . . (Շնորհակալութիւն).

Գրեթէ միշտ հեգնական ու ընտանի ձեւով կը գործածուի։

Time is money . . (Ժամանակը ոսկի է).

Անգլիերէն խօսք։ Առած գործնական ժողովուրդի մ՚ որ ամէն բանի յարգը գիտէ։

Timeo Danaos et dona ferentes . . . (Կը վախնամ Յոյներէն՝ երբ պարգեւ ալ տան).

Վիրգիլիոս այս խօսքերը կը դնէ Լաոքոոն քրմապետին բերանը՝ որ կ՚աշխատէր համոզել Տրոյացիները, որ իրենց պարիսպներուն մէջ չմտցնեն փայտեայ ձին՝ զոր Յոյնք ծովեզերքը թողած էին նենգանօք։ Այս խօսքը կը յայտնէ այն ճշմարտութիւնը թէ՝ թշնամիէ մ՚ եկածէն պէտք է միշտ կասկածիլ՝ ինչ նպաստաւոր երեւոյթով ալ ներկայանայ։

Timeo hominem unius libri . . . (Մէ՛կ գրքով մարդէն կը վախնամ).

Թովմաս Ագուինացիի մէկ խօսքը. Մարդ մը որ մէ՛կ գիրք միայն կարդացած է այլ լաւ հիմնաւորուած անոր՝ հակառակորդ մ՚է ահարկու։ Մերթ ուրիշ իմաստ մը կը տրուի այդ խօսքին. Կը վախնամ ա՛յն մարդէն՝ որ գիրք մ՚ընթերցած է եւ անկէ անդին չանցնիր։

Tira la piedra, y esconde la mano. (Քար նետէ ու պահէ՛ ձեռքդ).

Զա՛րկ, այլ մի՛ յայտներ քու դուն եւ զարնողը: Սպաներէն առած՝ որ աւելի խոհեմութիւն կը յայտնէ քան թէ արիութիւն:

To be or not to be. (Ըլլալ կամ չըլլալ, ապրիլ կամ չապրիլ).

Շէյքսփիյրի Համլէդի հռչակաւոր մենախօսութիւնը այս խօսքերով կ'սկսի: Կը յայտնէ կացութիւն մ'ուր անհատի մը՝ ամբողջ ազգի մը գոյութիւնը խնդրոյ տակ է:

Tolle, lege. . . . (Ա՛ռ, կարդա՛),

Օր մը որ Սուրբ Օգոստինոս՝ իր դարձէն յառաջ բուռն տատամսումներով ալեկոծ՝ անտառակ մ'ապաստանած էր մտամփոփ խորհելու համար. ձայն մը լսեց որ կ'ըսէր իրեն. «Ա՛ռ, կարդա՛»: Ակնարկը նետելով գրքի մը վրայ՝ զոր իր Ալիբ բարեկամը կը կարդար, աչքը Պետրոս Առաքեալի մէկ Թուղթին հանդիպեցաւ, կարդաց անոր մէկ հատուածը եւ աւելին կարդալու պէտք չունեցաւ. փոխեց իր ապրելու կերպը եւ այդ ժամէն իր դարձը կատարեալ եղաւ:

Tot capita, tot sensus . . . . . . (Որչափ մարդիկ՝ այնչափ կարծիք).

Jamais on ne vit pareille confusion: **Tot capita, tot sensus.**

Totus in illis . . . (Այս սնոտեաց անձնատուր համակ).

Ակնարկութիւն Ովրատիոսի մէ՛ տողին.

Nescio quid inceditans nugarum **totus in illis**, *որ բառ առ բառ կը նշանակէ. Խորհելով չգիտեմ ի՛նչ սնոտեաց՝ որք միշտ կը գրաւէին համակ:*

Trahit sua quemque voluptas . . . (Իւրաքանչիւր ոք ունի իր միտումը).

Վիրգիլիոսէ առնուած առած՝ համազօր Ամէն ճաշակները կը գտնուին բնութեան մէջ ֆրանսական ծանօթ առածին. Il a choisi la carrière des armes: **trahit sua quemque voluptas.**

Tua res agitur. . . (Քու վրադ կը դառնայ բանը)

Ովրատիոսի խօսք՝ որ կը նշանակէ թէ գործը քեզ կը պատկանի, բանը քու շահուդ վրայ կը դառնայ:

Tu autem . . . . (Կնճիռ, դժուարութիւն).

C'est là te **tu autem**, *Հո՛դ է էական կէտը՝ դժուարը: Այս խօսքին բառական թարգմանութիւնն է բայց դուն, ինչ որ բան մը չնշանակեր ըստ ինքեան:*

Tu duca, tu signore e tu maestro . . . (Դու ես առաջնորդս, տէրս եւ վարպետս).

Տանդէի ուղղած խօսքն առ Վիրգիլիոս՝ զոր Սանդարամետներն իջած պահուն առաջնորդ կ'առնէ իրեն։

Tu es ille vir . . . (Այդ մարդն ես դուն).

Նաթան մարգարէն այս խօսքն ըսաւ Դաւիթին՝ առակով մ'անոր յիշեցնելէ ետք իր գործած ոճիրը, Ուրիան սպաննելը՝ անոր Բեթսաբէ կինն առնելու համար։

Tulit alter honores. (Ուրիշ մը վայելեց պատիւը՝ վարձքը.)

Վիրգիլիոսի **sic vos non vobis** (Տե՛ս այս բառերն իրենց կարգին) հռչակաւոր քառատողը այս խօսքերով կ'սկսի, ու կ'ընդունի միեւնոյն կիրառութիւնը։

Tu Marcellus eris! (Մարկեղոսը պիտի ըլլաս).

Ակնարկութիւն այն խօսքին՝ զոր Վիրգիլիոս իր Ենէականին մէջ կը դնէ Անքիսի բերանը՝ երբ սա Դժոխքին մէջ Ենէասի կը ցուցնէ իր ցեղին պանծալի շառաւիղներէն երիտասարդ Մարկեղոսը, որդի Օգոստոս կայսեր, քոյր Օգոստաւիայի։ Երկնային այս խոստումը իրականացում չպիտի գտնէ։

Tu quoque, fili! (Դո՛ւն ալ, զաւա՛կս).

Կեսարի ըսած խօսքը՝ երբ զինք սպաննողներուն մէջ Պրուտոսը տեսաւ՝ որ իր որդին կը համարուէր։ Ստէպ կիրարկութիւնը կ'ըլլայ այս խօսքին։

Tutti quanti . . . (Եւայլն ի կարգին).

Այս իտալերէն բառերը կը գործածեն թուարկում մը կարճ կապելու համար, եւ որ եւայլնի իմաստն ունի գրեթէ. *Qui connait aujour d'hui les œuvres de Chapelain, Pradon, Cottin* e **tutti quanti** ?

Ubi bene, ibi patris. . . . . . . (Ուր աղէկ եմ՝ հո՛ն հայրենիքս է։)

Նշանաբան այն մարդոց՝ որոնց սրտին մէջ նիւթական վայելմունք կը յաղթեն հայրենասիրական զգացմանց։ Անհոգներու, անտարբերներու կը պատշաճի այն, ու միշտ գէշ մտքով կ'առնուի. *Le parasite est chez lui partout où il trouve une bonne table, et c'est de lui surtout qu'on a le droit de dire:* **ubi bene, ibi patris**.

Ultima forsan . . . (Վերջինդ թերեւս).

Եկեղեցւոյ ժամացոյցի տախտակներուն վրայ յաճախ դրուած մակագրութիւն. *Tu regardes l'heure:* . **ultima forsan**.

Ultima ratio regum . . . . . . (Վերջին փաստ արքայից). — Կարտինալ Ռիշլիէօի նշանաւոր առած. *Le canon est l'***ubtima ratio regum**.

Una salus victis nullam sperare salutem . . . . . (Յաղթուողին փրկութիւնը բնաւ փրկութիւն չսպասելն է). — Վիրգիլիոսի Ենէականին մէջ վերջին յորդորն է զոր Ենէաս Տրոյայի առման պահուն կը կարդայ իր զինակիցներուն, ջանալով յուսահատութեան արիութիւնը արթնցնել անոնց սրտերուն մէջ:

Uguibis et rostro. (Կտուցով եւ եղունգներով). — *Se défendre* **unguibis et rostro**, որ կը համակցուի ինքզինք պաշտպանել զօրեղապէս ու առանց բռնածը թողլու:

Unum et idem . . . (Մէ՛կ եւ միեւնոյն բան). — *Savoir mal ou ne rien savoir, c'est* **unum et idem**.

Urbe condita . . . (Քաղքին հիմնարկութենէն). — Հռոմէացիք տարիները Հռոմի հիմնարկութենէն կ'սկսէին, որ կը պատասխանէ 753 թուականին Ք. Ց. Այս բառերը ստէպ իրենց սկզբնատառերովը կը նշանակուին, **U. C.**

Urbi et orbi . . . . (Քաղքին (Հռոմ) եւ տիեզերքի). — Հռոմայ Պապին տուած օրհնութեան մէջ գտնուող բառեր՝ յայտնելու համար թէ այդ օրհնութիւնը բոլոր տիեզերքի վրայ կը տարածուի: Ընդարձակ առմամբ կ'ըսուի նոյնպէս. *Publier une nouvelle* **urbi et orbi**. Ամէն տեղ տարածել լուր մը:

Ut fata trahunt ... (Ըստ պատահման, ըստ բաղդին). — Ովրատիոսի խօսք՝ որու բառական թարգմանութիւնն է՝ ինչպէս բաղդը տանի:

Uti, non abuti . . . (Գործածել այլ չը զեղծանել). — Առած չափաւորութեան՝ որ ամէն կարգի գաղափարներու կը պատշաճի:

Uti poesidetis . . . (Արդի կալուածք՝ գրաւմունք). — Դիւանագիտական այս տարազը կը գործածուի այնպիսի պայմանագրութեանց առթիւ՝ որք պատերազմող կողմերու ներկայի մէջ ունեցած երկիրներուն վրայ հիմնուած են. *Un traité basé sur l'* **uti passidetis**. Այս խօսքին բառական թարգմանութիւնն է, ինչպէս որ ունիք, գրաւած էք:

Utile dulci. . . . (Օգտակարը հաճելիին հետ).

Ովրատիոսի մէկ խօսքը՝ որու կիրարկութիւնը դիւրին է. Celui-là a rencontré la perfection, qui a su réunir l'utile à l'agréable: **utile dulci.**

Ut pictura pœsis... (Բանաստեղծութիւնը պատկերի մը նման է).

Ովրատիոսի խօսք՝ որու համեմատ ինչպէս պատկերներու նոյնպէս եւ քերթուածներու մէջ արժան է ամէն գործ իր պատկանած սեռին համեմատ յօրինել ու դատել: Ստէպ այս խօսքը կը խոտորեն իր իմաստէն, իբր թէ քերթողն ըսել ուզած ըլլայ թէ բանաստեղծութիւնը քոյր է պատկերահանութեան:

Vade in pace. . . (Երթ ի խաղաղութեան).

Այսպէս կը խօսի լատին խոստովանահայրը, երբ արձակում տալէ վերջ կը ճամբէ իր խոստովանորդին. Soyez sans inquiétude, l'affaire s'arrangera : **vade in pace.**

Vade mecum. . . (Անբաժան ընկեր, անհրաժեշտ բան).

Horace est le **vade-mecum** *de tous les gens de lettres, et surtout des vieillards: Այս երկու բառերը գոյական ըրած են անհրաժեշտ բան մը յայտնելու համար՝ մանաւանդ գրքերու վրայ խօսուած ատեն:*

Vade retro, Satana. . . . . (Ե՛տ յետս իմ, սատանայ).

Տե՛ս **Retro, satana!**

Vae soli! (Վա՜յ առանձինին մարդուն).

Ժողովողի այս խօսքը կը յայտնէ մեկուսացեալ՝ ինքզինքին թողուած մարդուն դժբաղդ-դիրքը:

Væ victis! . . . . (Վա՜յ յաղթուողին)

Հռոմէացիներուն ա՛յսպէս խօսեցաւ Գալիացիներուն պետը Բրէննիւս՝ որ 300 թուականին (Քրիստոսէ յառաջ) Հռոմն առաւ ու թալլեց, հասկցնելու համար թէ յաղթուողը գերի է յաղթականին ձեռք: Այս խօսքը իբր թէ կը նուիրագործէ հզօրագունին անիրաւ օրէնքը:

Vanitas vanitatum! (Ունայնութիւն ունայնութեանց).

Սողոմոն այս խօսքերով կ'ողբայ այս աշխարհի բաներուն դատարկութիւնը, ոչնչութիւնը. պատիւ, հաճոյք, հարստութիւն ամէն ինչ պարապ է. Ունայնութի՛ւն ունայնութեանց, **vanitas vanitatum!**

Vare, leggiones rede . . . . . (Վարի՛ոս, ետ դարձուր լէգէոններս).

Հռչակաւոր գոչիւն Օգոստոս կայսեր՝ Վարիուսի մահուընէն եւ անոր երեք լեգէոններուն բնաջինջ ըլլալէն ետք՝ Գերմանիոյ մէջ։ Թէ՛ Ֆրանսերէնով ու թէ՛ Լատիներէնով ակնարկութիւն կ'ըլլայ այս խօսքին։

Variorum . . . . (Զանազաններէ).

Համառօտութիւն **Cum notis variorum scriptorum** լատիներէն տարազի, որ կը թարգմանուի զանազան հեղինակներէ ծանօթագրութիւններով։ Հին դասական յարգի տպագրութեանց նշանակն է այս. *L'édition* **variorum** *de Virgile*։

Varium et mutabile. . . . . . . (Յարափոփոխ, յեղյեղուկ բան).

Ենէականի մէջ Վիրգիլիոսի խօսքն։ Հերմէս այսպէս կը յատկանիշէ կինը, համոզելու համար Ենէասը որ հեռանայ Կարթագինէէն՝ ուր կը գտնուէր Դիդէ՝ իր սիրոյ առարկան։ Ֆրանսուա Ա. կրկնած է այդ խօսքն իր ձեւովը.
Ստէպ փոփոխի կին, Վա՜յ հաւատացողին։

Veni, vidi, vici . (Եկի, տեսի, յաղթեցի).

Կեսարու հռչակաւոր խօսք՝ որով ծանոյց ծերակուտին իր արագ յաղթանակը, Պոնտոսի թագաւոր Փառնակէսի վրայ։ Միշտ ընտանի ձեւով կը գործածուի այս խօսքը՝ որ եւ է յաջողութեան մը դիւրութիւնն ու արագութիւնն յայտնելու համար։

Veniam petimus damusque vicissim . . . . . . (Փոխն ի փոխ թոյլտուութիւն).

Ովրատիոսի խօսք բանաստեղծներու ամէն ազատութիւն թոյլուած ըլլալու առիթով, եւ որ ստէպ կը գործածուի յայտնելու համար այն փոխադարձ թոյլտուութիւնը՝ որով պէտք է վարուինք իրարու հանդէպ։ Այս խօսքին բառական թարգմանութիւնն է՝ փոխն ի փոխ կը խնդրենք ու կը շնորհենք հրաման։ Ազատ թարգմանութիւն մ'է մեր կողմէ դրուածը։

Vera incessu patuit dea . . . . . . (Քուն աստուածուհի մը կը յայտնուի իր գնացքով).

Վիրգիլիոսի գեղեցիկ խօսք՝ Աստղիկի պատշաճուած։

Verba et voces. . . (Բառ, խօսք, ուրիշ ոչինչ).

Օվիդիոսի խօսք՝ որ շատ մը ճառերու կրնայ պատշաճուիլ։

Verba volant, scripta manent . . .

Լատիներէն այս առածը կը խրատէ շրջահայեցութեամբ շարժիլ այն պարագաներու մէջ՝

(Բառը կը կորսուի, գրուածքը կը մնայ). — ուր անխոհեմութիւն պիտի ըլլար կարծիքի մը, իրողութեան մը եւն, մասին նիւթական ապացոյցներ թողուլ մէջտեղ:

Verbi gratia . . . (Երբ կրնամ այսպէս ըսել). — Այս լատիներէն ձեւը տակաւին կը գործածուի Ֆրանսերէն խօսակցութեանց մէջ: Բառական թարգմանութիւն՝ բացատրութեան շնորհին համար:

Vergiss mein nicht (Մի՛ մոռնար զիս). — Գերմաներէն անուն եղտիւրային Մկնականջին՝ որուն Ֆրանսերէն Մի՛ մոռնար զիս ալ կ'ըսուի: Այս տունկը Հայերէն կրնայ Յիշածաղիկ թարգմանուիլ վայելչօրէն:

Vice versa . . . . (Փոխադարձաբար). — Սովորական գործածութիւն՝ երբ փոխ առ փոխ պարագայի մը վրայ կը դառնայ բանը:

Victis honos . . . (Պատիւ յաղթեալին). — Խաղացողը՝ երբ սակ մը վաստկի՝ այս խօսքը կը գործածէ հակառակորդին հրաւէր կարդալու համար որ վրիժառակը (revanche) սկսի խաղալ. *A vous de commencer*, victis hones.

Victrix causa, dïis placnit, sed victa Catoni . . . . . (Աստուածք յաղթողին կողմը բռնեցին, այլ Կատոն՝ յաղթեալին). — Լուքանոս այսպէս կը խօսի Կատոնի համար՝ որ հաւատարիմ մնաց Կեսարէ պարտութիւն կրող Պոմպէոսի: Այս խօսքը կը ծառայէ յատկանիշելու համար մարդ մ'որ արդար դատ մը կորսուելէ ե'տքն ալ կը շարունակէ միշտ պաշտպանել զայն:

Videa lupum . . . (Ահա՛ մէկ հոգին). — Կ'ըսուի երբ յանկարծ կը նշմարեն վտանգաւոր մէկը՝ որուն խօսքը կ'ըլլար · Taisez-vous, videa lupum. Բառական թարգմանութիւն Գայլը կը տեսնեմ:

Video meliora proboque, detriora sequor . . . . . (Կը տեսնեմ բարին, կը հաւնիմ ու չարը կը գործեմ). — Այս խօսքը՝ զոր Օվիդիոս Մետէայի բերանը կը դնէ, սքանչելի կերպով կը նկարագրէ այն մարդը՝ որուն ուղիղ իմացութիւնը պարտականութեան ու ճշմարտութեան ճամբան կը ցուցնէ, եւ սակայն տկարութեամբ ու հաճոյքի ընծայած հրապոյրներէ մղուած կը դիմէ չարին:

Vir bonus . . . . (Բարելաւ մարդը). — Կիկերոն այս բառերը կը գործածէ իր մէկ խօսքին մէջ՝ ուր կ'ըսէ թէ առաքինութիւնը, ուղղամտութիւնը ու պարկեշտութիւնը գլխաւոր աղբիւրներն են պերճախօսութեան: Այս խօսքը կը գործածուի կատարելապէս պարկեշտ մարդը նշանակելու համար:

Vires acquirit eundo . . . . . (Ոյժեր կ'ստանայ առջաւին մէջ).
Վիրգիլիոս այս խօսքը կը գործածէ Համբաւը նկարագրած ատեն. *Défiez-vous de la calomnie*, **vires acquirit eundo**.

Virtus post nummos . . . . . . (Առաքինութիւնը ստակէ ետք).
Ովրատիոս զայս կը յիշէ իբրեւ Հռոմայեցւոց սկզբունքը՝ զոր կը քննադատէ հեգնութեամբ։

Vis comica . . . . (Կատակերգական ձիրք).
Աննման է Մոլիէր, իր բոլոր գրուածոց մէջ կայ կատակերգական ձիրք ըսուած բանը. **vis comica**, որու նմանը չեն տեսներ ոչ հիներուն եւ ոչ նորերուն մէջ։

Vitam impendire vero . . . . . . (Կեանքը նուիրել ճշմարտութեան).
Յուվենալի խօսք՝ զոր իրեն նշանաբան ըրած է Ժան Ժաք Ռուսօ։

Vivere parvo . . . (Քիչով ապրիլ).
Երանի՛ անոր որ գիտէ քիչով ապրիլ, **vivere parvo**.

Vive valeque . . . (Ապրէ՛ քաջողջ).
Լատիններէն ձեւ՝ զոր կը գործածեն երբեմն նամակին վերջը։ Կը գրուի նաեւ՝ **Vive e me ama**, ապրէ եւ սիրէ զիս։

Vivit sub pectore vulnus . . . . . (Վէրքը սրտին խորն է).
Վիրգիլիոսի ազդու մէկ բացատրութիւնը այն նորածին տարփանքի մասին՝ զոր զգաց Դիտոն Ենէասի համար։ Այս խօսքին ակնարկութիւն կ'ըլլայ յայտնելու համար խորունկ զգացումներու թողած հետքերուն բուռն ոյժը։

Vixit : . . . . . (Եկեաց).
Եկեաց կ'ըսէին Հռոմայեցիք մէկու մը մահը ծանուցանելու համար, փոխանակ «մեռաւ» ըսելու։

Vox clamantis in deserto . . . . (Ձայն բարբառոյ յանապատի).
Յովհաննէս Մկրտիչի այս խօսքը՝ որով անապատի մէջ իր քարոզութեանց ակնարկութիւն կ'ընէր, կը գործածուի շարունակ. Ի զո՛ւր կը խօսի իմաստութիւնը, մտիկ ընող չկայ անոր. ձայն բարբառոյ յանապատի, **vox clamantis in deserto**.

Vox faucibus haesit. . . . . . .
Վիրգիլիոս այս խօսքը Ենէասայ բերանը կը դնէ՝ երբ սա կը պատմէր հրաշքի մ'իր վրայ

(Ձայնը բերնին մէջ մարեցաւ).	ըրած ազդեցութիւնը։ Այս ձեւը ստէպ կը գործածուի զարմացումի, ապշութիւն նկարագրելու համար։
Vox populi, vox Dei . . . . . . (Ձայն բազմաց, ձայն Աստուծոյ.	Յաւէտ կամ նուազ իրաւացի առած՝ որու համեմատ իրողութեան մը ճշմարտութիւնը, քանի մը արդարութիւնը կը հաստատէ մէկը կռթնելով կարծիքներու միահամուռ համաձայնութեան վրայ, եւ մա՛նաւանդ՝ ռամկին կարծիքներուն։
Vulnerant omnes, ultima necat. (Ամէնքը կը վիրաւորեն, վերջինը կը մեռցնէ).	Անցած ժամերու վրայ խօսելով։ Լատիներէն հին մակագրութիւն՝ եկեղեցւոյ մեծ ժամացոյցներու տախտակին՝ կամ հանրային յիշատակարաններու վրայ դրոշմուած։

ՎԵՐՋ

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY
Los Angeles
This book is DUE on the last date stamped below.

JUL 16 1969

QL AUG 29 1969

AUG 19 1969

ED-URL

QL OCT 6 1980

OCT 14 1980

Form L9–50m-4,'61 (B8994s4) 444

3 1158 00604 2252